

①

KURDISTANICA

Dictionary

ENGLISH
KURDISH
PERSIAN

A-L

by: Ali Jawshani

www.mangpub.com

ISBN: 978-600-7748-21-3

9 786007 748213

١٢٠٠٠٠ تەمەن - ٦٠٠٠٠ دینار

ئەم كۆتۈپ

لە ئامادە كۆتۈپ يېڭە

(مىنى ئىبراھىمى)

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

بۇ سەردانى يېڭە:

[/https://www.facebook.com/iqra.ahlamontada](https://www.facebook.com/iqra.ahlamontada)

بۇ سەردانى يېڭە:

<http://iqra.ahlamontada.com>

Pronunciation table

Consonants

Symbol	Keyword
p	pen
b	back
t	ten
d	day
k	key
g	get
f	fat
v	view
θ	thing
ð	then
s	soon
z	zero
ʃ	ship
ʒ	pleasure
h	hot
l	lotch
tʃ	cheer
dʒ	jump
m	sum
n	sun
ŋ	sung
w	wet
l	let
r	red
j	yet

Vowels

Symbol	Keyword
ɪ	bit
e	bed
æ	cat
ɒ	dog (BrE)
ʌ	cut
ʊ	put
ə	about
i	happy
u	actuality
i:	sheep
ɑ:	father
ɒ:	dog (AmE)
ɔ:	four
u:	boot
ɜ	bird
eɪ	make
aɪ	lie
ɔɪ	boy
əʊ	note (BrE)
oʊ	note (AmE)
aʊ	now
ɪə	real
eə	hair (BrE)
ʊə	sure (BrE)
uə	actual
ɪə	peculiar

/ˈ/ shows main stress

/ˌ/ shows secondary stress

BrE: British English

AmE or *US:* American English

کورتہ نیشانہ کان Abbreviations

specifically	○	ب.ت. بہ تاییدت
e.g. exempli gratia	○	ب.ن. بۆ نمونہ
atomic number	○	ژ.گ. ژمارہ گہردیلہ یی
symb.	○	ن. نیشان یان نیشانہ
<i>pl.</i>	=	plural
<i>sing.</i>	=	singular
sth	=	something
sb	=	somebody
adj	=	adjective
adv	=	adverb
interj	=	interjection
pron	=	pronoun
prop	=	proposition
conj	=	conjunction
n	=	noun
etc	=	et cetera

Dictionary

Kurdistanica

Dictionary

English-Kurdish-Persian

Ali Jawshani

First Edition

Volume One

Mang Publications 2015

Mang Publications

Two-Volumes Dictionary

First Published 2015

All right reserved; no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying recording or otherwise, without the permission in writing pf the publisher(s).

ISBN (set): 978-600-7748-21-3

ISBN (Volume One): 978-600-7748-22-0

Contents

Volume One

Pronunciation Table	I
Abbreviations	II
The English Preface	VI
How to use the Dictionary	VII-IX
<hr/>	
The Dictionary (Volume One)	1-1660
<hr/>	
The Kurdish Preface	C-E

Preface

This dictionary is the result of over 15 years of continuous research, compilation and fieldwork. It comprises approximately 100,000 main entries and sub-entries and thousands examples, expressions, idioms, phrases and sentences with special uses and collocations.

My aim has been to produce a dictionary that can be useful and beneficial for users and self-study.

Typical users of this dictionary include authors, translators, researchers, scientists, journalists, writers, students and etc.

The Kurdistanica is not intended to be exhaustive.

Finally, I wish to record my personal thanks to all those encouraged the author and to others (experts, craftsmen, skilled workers, aged persons etc.) and to innumerable friends and acquaintances who have contributed to this dictionary; to members of my own family; but above all to my mother, my wife and my son, whose help and tolerance have been exemplary.

Ali Jawshani

Bokan 2014

چونیه تی به کارهیتانی فهرهنگه که How to use the Dictionary

سروشه گان headwords	<p>ناووسی سروشه گه</p> <p>کوی سروشه گه</p> <p>کوی بهریکایی</p> <p>سروشه گه</p>	<p>naevus /'ni:vəs/ noun, pl. naevi /-væi, -vizi/, US nevus خالی زگماک (بهرهت: له لایتهوه) خال مادرزاد</p> <p>acanthus /'ækənθəs/ noun, pl. acanthuses or acanthi 1 کهنگر، گیانالوش؟، گیواوه سهودا؟ [توخم Acanthus] 2 (بیتاسازی) گه لاکهنگری (له سهوگولی Corinthian دا؛ بهرهت: به ریگای لاتین له akanthos یونانی، له akantha "درو"، له اکه "توکی تی") 1 کنگر 2 اکانتوس</p> <p>aardvark /'ɑ:dvɑ:k, US 'ɑ:rdvɑ:rk/ noun میرووخوره، بهرازی عهرزی یان خاکی (گیانهوه ریکی شیردهر له باشووری ئهفریکا، لووت (لموز) و زمان دیز و رههول کهن burrowing، میرووه کسان (و موریانه کسان termite) ده خوا [Orycteropus afer] خوی خاکی</p>
سروشه هاویرتوسه گان homograph	<p>punt /pʌnt/ noun قوفه، به له م: به له میکی بهل shallow و دیز و بن تهخت، بهرهت: تینگلیسی کون، له ponto لاتین، نامازه به ferry boat یکی بن تهخت) ۱ کرجی</p> <p>punt /pʌnt/ noun پونت: به کدی بهرهتی پارهی کوماری تیرلند، بهرامهر به سه د pence (بهرهت: تیرلندی به واتای "pound") پونت</p>	<p>salsify /'sælsoʊfi/ noun, also oyster plant or vegetable oyster composite 1 (رووه کاسی) شنگ، نه سینگ، گیایکی ناویتی دووساله [Tragopogon pterisfolius] 2 رهگ یان پنجی شنگ ۱ شنگ 2 ری شنگ</p>
ناوی زانستی یان لاتین binomial	<p>archegonium /,ɑ:k'geɒnɪəm/ noun, pl. archegonia /-iə/ سهره گمه: تیر کهی ferns liverworts و زورینهی conifer (بهرهت: لایستی نوی، له arkhegonos یونانی، له trace gonos + chief' arche-</p>	<p>naughty /'naʊti/ adjective (naughtier, naughtiest) 1 بهدقهر، نارهمه، هاروهاج، ناجسن، شهتانه، شلوق، خراب، لاسار، قسه نه بیس، لا، گوته ده، بی گوئی 2 ناحهز، ناشیرین، بیزاوی، همرزانه 1 تخس، حرف نشنو، شیر، بد ذات 2 زشت</p>
بهشی میژووی وشه گه یان بهرهت ناسی وشه گه	<p>NAD noun, abbreviation: nicotinamide adenine dinucleotide (زینده کیمیا) C₂₁H₂₇N₇O₁₄P₂ که له زور کاردانهوهی نوکساندنی زیندهوهی یان زینده ناسی یانه دا biological oxidation که نکه ناد</p>	<p>potassium /pə'tæsiəm/ noun کیمیا) پوتاسیوم، پوتاسیوم (به ژگه 19، ن، K) پتاسیم</p>
سهروشدی سهره گه و زانیاری به کانی	<p>zamia noun, pl. zaminas زامیا: جوئی سیکادی بهریکایی بنگه ستوری دارین، بهره گه لاکیشه بین [توخم Zamia خیزان {Zamiaceae}] زامیا</p>	<p>behaviour /br'hervjə(r)/ noun, US behavior رهفتار، رهوتار، ههلس وکوت، ناکار، جوولانهوه، رهوش، کردهوه، کرداز: the feeding behaviour of predators رفتار، سلوک، خرکت، عمل</p>
کوی سروشه گه		
ریئوسمی بهریکایی به کدی		

هیز یان زهیری بنه‌ره‌یی
primary stress

هیز یان زهیری دووه‌یی
secondary stress

یافته یان له‌ییلی کاتی یان زمانی

به پیتی گه‌وره
upper case

به پیتی چکوله
lower case

زانیاری شیوازه‌یی
stylistic

یافته یان له‌ییلی ناوچه‌یی

زانیاری زاواوه‌یی
idiomatic

زانیاری
روون‌کردنه‌وه‌یی

نیشانه‌یی جیا‌کردنه‌وه‌یی به‌شی
کوردی له‌ فارسی‌به‌کدی

بدش یان وشه‌کانی تری
پیوه‌ندی‌دار به‌ سه‌روه
ده‌رگا‌کده‌ (کدم به‌شه‌ هه‌ر
تایه‌ت‌مەندی تەم قەرەتەگە‌یه‌)

Yaqui /ˈjɑki/ *noun, pl. same or Yaquis*

1 نه‌ندامی گه‌لی سوورپیتسی باکووری رۆژاوا‌یی مه‌کسیکو و
ناریزونا 2 زمانی یوتی-نارتیکی Uto-Aztecan نمو گه‌له ○ یاکی

sabicu /ˈsabiˈkuː/ *noun*

ساییکو: دره‌ختیکی دانه‌ویلێ‌یی کارائیب، داره‌کدی شیوه‌یی
Lysiloma] دده‌ا و ژۆرتۆر یو گه‌می‌سازی به‌کار‌دێتیی [ساییکو
○ sabicu

scaramouch /ˈskərəmaʊtʃ, US -muːtʃ/ *noun*

(تون) کەسێکی خۆهه‌لکێشی ترسه‌تۆک ○ آدم لاف‌زن بزدل

Kurdish /ˈkɑːdɪʃ/ *adjective, noun*

adj 1 سه‌ربه‌ کورد، کوردستانی 2 کوردی، سه‌ربه‌ زمانی کوردی،
پیوه‌ندی به‌ زمانی کوردی‌یه‌وه‌ هه‌یه‌ n 3 زمانی کوردی ○ 1 adj
وابسته به‌ ژرد 2 وابسته به‌ زبان کوردی n زبان کوردی

carhole /ˈtʃɑːhɒl, US ˈrɪhoʊl/ *noun*

کونی گۆی (ی ده‌روه‌) ○ سوراخ گوش

scrummy *adjective* (scrummier, scrummiest)

(پاڤه‌ری) خوش، به‌تام، به‌له‌زه‌ت، delicious ○ خوش‌مزه

pass laws *noun, pl.*

(له‌ نه‌فریکای باسووری) قانونه‌کانی هات‌و‌چو (یو مه‌هاری مافی
ره‌ش‌پیتسه‌کان سه‌باره‌ت به‌ نیشه‌تجه‌یی‌بوون یا سه‌فه‌ر) ○ قوانین ترداد

bootstraps /ˈbuːtstræp/ *noun*

1 نالقه‌ی پشته‌وه‌ی پۆتین، نالقه‌ی پش‌(ت)‌پۆتین (یو تاسان
هه‌لکێشان) 2 (pull oneself up by one's bootstraps) شه‌نگی
خۆ له‌ قور ده‌ره‌هێتان، یه‌ یارمه‌تی خه‌لک سه‌رکه‌وتن، به‌ره‌ی خۆ
له‌قور‌او ده‌ره‌هێشان، له‌سه‌ر پتی خۆ راویستان ○ 1 بو‌ت‌استراپس 2
روی پای خود ایستادن

celled *adjective*

خانه‌دار، به‌خانه، خانه‌ یا کومه‌له‌ خانه‌ینکی هه‌یه‌ (ژۆرتۆر له‌ لی‌کدانان):
تورگانیزمیکی تاک‌خانه‌یی، a single-celled organism ○ سلول‌دار

double-hedded *adjective*

(دییو هۆتیل و هتد) دوو‌به‌خته‌ دوو‌کسه ○ دو‌نفره

Ugaritic /juːɡəˈrɪtɪk/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه‌ زمانی یوگاریایی n زمانی سامی پیش‌فینیکایی -
Phoenician، به‌ شه‌لفوونی یوازی cuneiform ده‌ینووسی، له‌
یوگاریت Ugarit شاریکی کۆنی باکووری سووریا قسه‌ی پتی
ده‌کرا ○ یوگاریتیایه‌

temple /ˈtɛmpl/ *noun*

جاوینج، به‌شی له‌ ده‌زگای جولا‌یی بو راگرتنی پارچه (به‌شی یا
جسه‌کانی سړی ده‌زگاکه: سکی جاوینج، دارجاوینج (یان
دارجاوینج)، به‌ره‌وه‌ (به‌رکار)، یانه‌نه (یا یه‌نه‌نه)، باگیر،
داریا‌نه‌نه، به‌ن‌یانه‌نه، به‌ن‌کار، گورد، دارگورد (یا خیرگورد)،
شیزه‌، لاه‌ناجی، شی (یان شانه‌ یان به‌فش)، کیره‌ی شی، شه‌ینه‌،
شه‌یکه، لادار، سه‌ردار، به‌دار، مه‌کووک، لاله‌ (وه‌ک خولخوله‌)،
پولک، هه‌مو‌اکیش (یا نالکیش heddle)، ده‌ف، ژیرده‌ف،
ده‌فه‌گیر، گۆی‌ده‌فه، شه‌یو، لاله‌نگه‌ره، شانه‌ی لاله‌نگه‌ره، به‌ده‌له‌،
وه‌له‌قه، تایان، جوله‌که، ته‌نگ (نێوان ده‌ف و مه‌کووک)، به‌مه‌دال،
دازبه‌تال، مشاره، مه‌کو (یو دالیشین) ○ تمبل

A a

A¹, a /cu/ pl. As, A's, a's /et/ noun

۱ نیسی، نهی (- به کمین یستی شقوقی ینگلیسی) 2 لا (- ششمین قوت له یمزوت سی مازوردا C major به لمری ستفادتی 440 هیزترموه) 3 کومه له یان جوژی خوتی مروف (- بهینی سیستی ABO) ناتنی زنی A ی تیایه و هی B ی تیاییه 4 (- نمری خوتندن) تا 5 نامازه به یه کمین، باش ترین و گرنگ ترین له دهسته ینک دا، نمره یهک (فریزه کان: from A to B: له شوتیکومه بو شوتیکی تر، له (جنگای) ناوه تا (جنگای) بی: For me a car is just a means of getting from A to B: from A to B: له نمره ناوه تا بنه تا (یان ناخر)، هه موو شتیک، له ناوه تا بی: 2 لا 3 آ 4 الف 5 آ، ای، رته ی یک

A² /cu/ abbreviation 1 amepr(s) 2 (Å) angstrom(s) 3 (in names of sports clubs) Athletic 4 answer

a /a/ abbreviation 1 (in travel timetables) arrives 2 atto- (10-18) 3 (used before a date) before. [from L. ante.] 4 symb. (a) Physics acceleration

a /a/ indefinite article

1 (نامرازی نه ناسراو) بی، یک، یهک، هک: a typing 60: per 2 man/horse/unit words a minute (بهرهوت: ینگلیسی نیوه رایت: شیوه ی ناسایی ā ینگلیسی کون "one") 1 یک، -ی 2 در، هر

a¹ /eu/ prefix

یشگر: بی، به بی، نه، نا، without, not, وهک

asexually, atypical, atheistic یونانی به وه (Greek) یشوند: فاقد، بدون، بی

a² /eu/ prefix

یشگر: 1 به رهو، رووهو، رووله: 2 aside له کاتی، له وهختی، به دریایی: 3 a-hunting له بار یان دوختیکی تایه تی دا: 4 flutter (بهرهوت: ینگلیسی کون، شیوه ی بی زه بری on) یشوند: 1 به سوی، به طرف 2 در حال، در حین، طی 3 در حالت خاصی

a³ /cu/ prefix variant spelling of ad- before sc, sp, and st (as in ascend, aspire and astringent)

-a¹ suffix

باشگر: 1 ناوی نوی modern به لاتین کراو یان کونی رووهک و گیانه وه ران: 2 primula ناوی نوکسایده کان: 3 baryta ناوه جوگرافی یه کان: 4 Africa (یش ناوی مینه له نترینه ساز ده کا: Claudia Lydia, مینیه ی Claudia 5 ناوه پورتوگالی، سیانیایی و ئیتالیایی یه کان: یشوند: 1 اسامی مدرن لاتینی شده یا باستانی گیاهان و جانوران 2 اسم اکسیده ها 3 اسامی جغرافیایی 4 ساخت اسامی مؤنت از مذکر 5 اسامی پرتغالی، اسپانیایی و ایتالیایی

-a² suffix

باشگر: ناوی کو ساز ده کا 1 نیشانه ی کوی یونانی و لاتین: phenomena, addenda, (تاکه کوی ده بیته -um یا -on) 2 له ناوی (زورتر له لاتینی نوی وه) کومه له گیانه وه ری یه کان دا: Insectivora یشوند: 1 علامت جمع یونانی لاتین 2 در اسامی وابسته به جانوران

@ noun

Manila تاسیا له تیره ی موز، گوسی مانیل
hemp ده گری [Musa textilis] (بهره): به
ریځای سیانیایی یوه، له (Tagalog ی abak)
نوعی گیاه، موزلیف

aback /ə'bak/ *adverb*

1 پو دواوه، بهر و دواوه، هلکه وتو له پشتهوه،
بهر و پشتهوه، 2 backward (be taken)
aback) داچله کین، هلکه پشتهوه، داترووسکان،
سه رسو و پرم، واق و پرم 1 به سوی عقب 2
یکه خوردن، متحیر شدن

abacterial *adjective*

نا به کتر یایی: -terial prostatitis غیر باکتریایی
abaction *noun*

ولاخ دزی، گاران دزی، چه ته گری مینگل
کاود دزی، گله دزی

abacus /'æbəkəs/ *noun*

1 چو تکه، چرت، چو تکه (به خوی روسی به)،
زمنر که 2 (بیناسازی) ته ختی سهرکول، که
architrave راده گری (بهره): له لاتین، له
abak- abax یونانی "ته نکه، ته خت (به)،
ته ختی کیشانهوه"، بهره ت سامی، رهنگه سهر به
ābāq عیبری "توز (بی)" 1 چرتکه، چتکه 2
تختی روی سرتون، فرسب

abaft /ə'ba:ft, US ə'bæft/ *adverb, preposition*

adv له پشتهوه، له دواوه، prep behind
پشتهوی که شتی، aft (ده ریوانی) 1
prep به سوی عقب کنتی

abalienation *noun*

گواستهوه، به نیو کردن (مال و دارایی) 1 واگذاری
abalone /ə'bə'ləʊnɪ/ *noun*
گیانه ورناسی) له ش نمرینکی mollusc زگیای
gastropod خوراکی دهر یا گرمه کان [توخم
Haliotis] 1 آبالون

abandon /ə'bændən/ *noun*

که م تر خه می، گوی پی نه دان، بی جلهوی،
به ربه ره لای، پشت گوی خستن، بی خه یالی،
نالوریتی 1 بی قیدی

abandoned /ə'bændənd/ *adjective*

1 به ته نیا که وتوو، به چی ماو، وازلی هتروا،
وه لاتروا، دهس لی هل لگروا، لاترینک، ویل کراو،
چول کراو، پشت لی هل لگروا، به چی هیلروا 2 دور
له ټاکار یان ره وشت، هرزه، جلف، سهر سهری،
بی شرم، بی پروشت (abandonedly)
1 ره اشته، متروک،
مهجور 2 هرزه

abandonment /ə'bændənment/ *noun*

به چی هشتن، ته نیا خستهوه، ته نیامانهوه، وه لانان،
پشت (لن) هل لگروا، چول کردن، ته رک کردن،
چاووشین، وازلی هشتان، به نیوه چلی هشتهوه،
دهس (لن) هل لگروا، ته واوننه کردن.

ناته واهینه شتهوه، دهس (ت) راگرتن، لن گه ران،
دهس (ت) لن به ران، دهس ته به رداري،
دهس (ت) کیشانهوه 1 دست کشیدن، رها کردن،
ناتمام گذاشتن، ترک، کناره جویی

à bas

(فهره نس) پرووخی، وهر گهری، پرم،
down **à bas the profiteers**: with
abasement /ə'beismənt/ *noun*

1 سووکی، چرووکی، خو پریه تی، بی روومه تی
(له پله و پایه، ریز، پره ستر و هند) 2
سووکی خوازی 1 پتی، زبونی 2 خوازی طلبی
abashed /ə'bæʃt/ *adjective*

ترقیه و بهوو، به خوداشکاو، سهرم داگر تروو،
خه جاله تبار، سهرمه زار، روو زهره، سهر لی شتواو،
تاساو، په شوکاو، دهس (ه) پاچه، عه به سراو،
واق و پرم 1 2 شرمندی 2 دزی
(unabashed) 1 خجل، شرمده

abashment *noun*

1 به خوداشکاوهوه، سهرم داگر تن، تریق پوونهوه،
سهرمه زاری، روو زهری 2 ریووا کردن،
ترو کردن، (به) نرم دانان، سووکا پتی 3 چرووکی،
سووکی، نرمی، زه پوونی 4 په شوکان، تاسان،
سهر لی شتواو، واق و پرم 1 شرمندی 2 تحقیر
3 فرومایگی، پستی 4 دستپاچی

abatement /ə'bertmənt/ *noun*

1 که م پوونهوه، سووک پوونهوه، داشکان،
نیشتهوه، هاته خوار، دابه زین، نرم پوونهوه،
دامرکان 2 نه هشتن، لایردن، پشش گرتن 3
(صاف) وه ستاندن، راگرتن، ته واک کردن 1
کاشر، فروکش 2 منع 3 (حقوق) ختم

abatis /ə'bətɪs/ *noun*, also abattis, pl. same,
abatisses, or abattises

(میزوویسی) دار به ندان، به ربه سستی دارین (به
مه به سستی به رگری defence و له باری تی زایی دا)
1 سد درختی

abattoir /'æbətwa:(r)/ *noun*

قصاب خانه، کوشتارگا، کوشتگا، کوشتارخانه،
slaughterhouse 1 ملخ، کشتارگاه

abaxial /ə'baksɪəl/ *adjective*

ته وهر دور، دور له ته وهر، له ته وهر به دور: the
abaxial or lower surface of a leaf 1 آباکیال

abaya /ə'beɪjə/ *noun*

کراسینکی بالا پوشی دهره وی بی قولی
عهره به کان (بهره): له abāya عهره بی یوه)
نوعی پوشش

Abba /'abə/ *noun*

1 (له به یمانی نوی دا New Testament) خودا
وه کوو یاوک 2 یاوک (بهره): به ریځای
یونانی له 'abbā نارامی 'باوک' 1 آبا 2 پدر
abbacy /'abəsi/ *noun*, pl. abbacies
سهر وکایه تی دهر، سهر په ننگه یی، مه لیه ند یان

کوتاه کننده

abbreviation of fractions noun, pl.

(بیرکاری) کسرت کردندهوی که رتبه کان
ابرواسیون کسرها

ABC ¹/eɪ bi: 'si:/ noun

1 ناوبین، تلفوین، تلفایت، تلفایت، نئی بی سی
2 سهره تاکان، بنه ماکان (زانست یا بابه تی):
ABC of Marxism 1 الفبا، ای بی سی 2
مبانی، مقدمات

ABC² ¹/eɪ bi: 'si:/ abbreviation American
Broadcasting Company

رادیو و تله فزیونی ئه مریکایی (= یه کن له سی
توڑی سهره کی تله فزیونی ئه مریکا به 6
ویسکی رادیویی یهوه، له 1943 دامه زرا و
ئیتا کومپانی والت دیزنی Walt Disney
خاوه نیتی ده کا) ای بی سی

ABC³ ¹/eɪ bi: 'si:/ abbreviation Australian
Broadcasting Commission

نئی بی سی: تله فزیونی ئه وسترالیا، رادیوی
ئوسترالیا ای بی سی

Abdias = Obadiah

abdicable adjective

شیایو ده ستلی کیشانه وه یان وازلی هتتان، وازی
لئ دتیری، ده سی لئ ده کیشتریتوه،
له وازلی هتتان هاتوو قابل استعا

abdication /æbdɪ'keɪʃn/ noun

1 ده ستلی کیشانه وه، ده ستلی هه لگرتن،
وازلئ هتتان (له پاتشایه تی)، راقه تاندن،
کاره کیشان 2 ده ست پئ کیشانه وه، لئ سه ندنه وه
(به برسیایه تی) 1 کناره گیری، استعا 2 سلب

abdicate /æbdə'keɪtɪv, /æbdə'keɪtɪv/
adjective

به نیشانه ی ده ستلی کیشانه وه 1 حاکمی از
کناره گیری

abdomen /æbdə'mɛn/ noun

1 سیک، زگی، ورگی، سگی 2 کلکله، زگی (=)
به شیکه له له شی میروو که به سنگی یه وه
نووساوه، (گیانه ورناسی) به شی پشته وه ی
له شی جومگه داری arthropod (بهره رت: له
لاتینه وه) 1 شکم 2 آبدومن

abdominal /æb'dɒmɪnəl, US -'dɑ:m-/
adjective, noun

adj زگی، سگی، ورگی، ناوژگ n (abdominals)
ماسوولکه کانی زگی، کومه له ماسوولکه ی سگ
adj شکمی، بطنی n عضلات شکم

abdominal auscultation noun

گویدانی زگی (له وه نگانه ی زگی بو ده ست نیشان
کردنی جوژی نه خوشی) 1 سمع شکمی

abdominal cavity noun

بو شایی زگی یان سکی 1 حفره ی شکمی

abdominal leg noun

بانتایی ره به نایه تی، پله و بایه ی ره به نایه تی،
بنکه ی ره به نان 1 ریاست صومعه، قلمرو یا مقام
ره بانیت، مقر راهبان

Abbasid /ə'basɪd, US 'abəsɪd/ noun

ئه ندایم به ره ی خه لیه کانی جهانی ئیسلام له
به غدا، عه باسی یه کان، زنجیره یان به ره ی
عه باسی 750-1258 پاش زاین، ده لئین
ده گهرینه وه بو عه باس Abbas مامی محمه ده ی
پنجه مبه ر 1 عباسیان

abbatial /ə'beɪʃ(ə)l/ adjective, also
abbatical

ده یری، سهریه ده یر 1 وابسته به صومعه
abbé /'æbeɪ, French abel/ noun, pl. abbés
1 سه روکی ده یر یا پیاویکی ئایینی تر 2
سه رناویکی ریزه بو هر پیاویکی ئایینی یا دینی
1 رئیس صومعه یا روحانی دیگر 2 ابی

abbess /'æbes/ noun

دایکه سه روکی ده یر، سه رده یر، (ژنه) ره به نی مه زن
1 رنیه ی صومعه

Abbevillian adjective

نایفیلیه ن، نایفیلیایی، نایفیلیایی: سهریه
سهره تای فهره نگی کونه به ردینی پاش تری
Lower Palcolithic ته وروپا، له وه سهره مه دا
ته وری به ردینی دوو پرو ساز ده کرا (بهره رت: له
Abbeville فهره نسی + ian) 1 آبولین

abbey /'æbi/ noun, pl. abbeys

1 ده یر: **Westminster Abbey** 2 دانیشتوانی ده یر،
abbey: کلنیه ی نیو ده یر 2 دانیشتوانی ده یر،
ده یر نیشان 1 صومعه 2 اهالی دیر

abbot /'æbɒt/ noun

سه روکی ده یر، پیری ده یر، گه وری ده یر یان
abbotship n abbotcy n) monastery

سه روکایه تی ده یر 1 رئیس صومعه
abbr. abbreviation 1 abbreviation 2

abbreviated

abbreviated /ə'brɪviətɪd/ adjective

کورت وه کراو، کورته وه بو، بوخته، نویشک،
کورت: **Where appropriate, abbreviated**
forms are used ملخص، کوتاه شده

abbreviation /ə'brɪvi'eɪʃn/ noun

1 کورت کردنه وه، کورتاندن، کورت برینه وه،
سه ره شسته وه، قارس کردن، لئ ده ره نیشان،
کورت کراوی، کورت وه کراوی، 2
نیشان (ی) کورته، کورته نیشان (ه): **What's the**
amt is an abbreviation for 'Saint'?
abbreviation for amount بهره رت: له -
late Latin **abbreviare** reviat-

"کورت کردنه وه" له **brevis** لاتین "کورت
("short") 1 اختصار 2 علامت اختصاری

abbreviator noun

کورت کهره وه، کورتینه ر، کورت برینه وه 1

بني زگی، پای سکی، لاقی زگی ○ پای شکمی
abdominally /æb'dɒmɪnli, US -'dɑ:m-/
adverb

له باری زگی یوه ○ از نظر شکمی
abdominal regions *noun, pl.*

ناوچه زگی به کان یان سکی به کان، ناوچه کانی
 سکی ○ مناطق شکمی

abdominal respiration *noun*
 هه ناسه دانی زگی یان سکی، هه ناسه هه لکیشانی
 زگی ○ تنفس شکمی

abdominal wall *noun*
 دیوار یان دیواره ی زگی یان سکی، دیواره ی
 زگی ○ دیواره شکمی

abdominoscopy *noun*
 تیروانی زگی، زگی بینی، سک بینی ○ معاینه ی
 شکم

abdominous *adjective*
 زگی زل، زگی تیر، سک تیر ○ شکم گنده

abducens nerves /æb'dju:s(ə)nəl/ *noun, pl.*
 (تویکاری) ده ماره دوورخه ره کان: جووتی
 ده ماری که راکی cranial که نو بشتیوانی نو
 ماسوولکانه ده کا که به ستراوه توه به جوولانی
 ته نیشی lateral movement چاوه کان ○
 عصب های مبعده یا ورا برنده

abducent /æb'dju:sənt, æb'du:sənt/
adjective

(ماسوولکه) دوورخه ره ○ مبعده، ورا برنده
abduction /æb'dʌkʃn/ *noun*

1 فراندن یان رفاندنی مروف، هه لگرن،
 2 *child abduction*: (kidnap) مروزی
 (فیزیک) دوورخستهوه له ناوه ندی سهره کی 3
 (یزشکی) جوولانی په له کان یان دس وین بؤ
 دهره وه ○ 1 آدم ربایی 2 و 3 آبداکسیون

abduction splint *noun*
 پالپتی دوورخستهوه ○ آبداکسیون اسپلینت

abductor /æb'dʌktə(r)/ *noun*
 1 فریتنه، رفیتنه، هه لگر، مروزی 2 (تویکاری،
 هه روه ها abductor muscle ماسوولکای
 دوورخه ره، دوورخه ره ماسوولکه ○ 1 آدم ربیا
 عضله ی مبعده

abeam *adverb or adjective*
 (دهریوانی) له تنیش، له لای گوشه ی راستی
 که شتی یا فروکه، (abeam of) پنجه وانده ی
 ناوه ند یان نیوه راست یان چق (که شتی یا
 فروکه) ○ در پهلو، مخالف مرکز

abecedarian /,æbi:'si:'deri:ən/ *adjective*,
 also abecedyary

1 ناوینی، نهلفوینی، سهره ناوینی یان نهلفوینی،
 نیوه ندی به نهلفوینی وه هه به، ریخراو به یینی
 ناوین 2 سهره تایی، ده سپک، په که مین، به رای،
 rudimentary 1 الفبایی 2 آغازین

abed /ə'bed/ *adverb or adjective*
 (کون) له سهرجی، له جی دا، له جیغه دا،
 ○ در بستر

Abel /'eɪbl/ *noun*, late Latin, from Greek,
 from Hebrew *Hebhel*

هابیل، ئه بیل (= کوری نادمه و حمو که به
 ده سنی براکه ی قایل Cain کوژرا) ○ هابیل
abele /ə'bi:l/ *noun*

سپیدار، ئه سپیندار، ئه سپین، سپیندار [*Populus*
 ○ سپدار *alba*

abelia /ə'bi:lɪə/ *noun*
 دهوه نیکی ئاسیای روژه لاتی له خیزانی
 honeysuckle [توخم *Abelia*] (بنه رت: له
 ناوی رووه ک ناسی ینگیلی *Clarke Abel*
 1780-1826)) ○ آلیا

Abelian /ə'bi:lɪən/ *adjective*
 سهره سیستم یان ده زگانیکی جهبری که له ودا
 کرداری جیگورانه به commutative operation
 (بنه رت: له ناوی ریازی زانی نوروچی *Niels*
 1802-1829) ○ آلین *Henrik Abel*

abelmosk /'ɛbəlmosk/ *noun*
 ئه بیل موسف، خیزان mallow له بهر دانه ماسکی
 musky په کانی ده کسری *Abelmoschus*
 ○ حب الشکم *moschatus*

Abenaki /əbən'aki/ = abnaki
Aberdeen Angus *noun*

ره گه زیکی ولاخی گوشتی ره شی کؤل hornless
 له بنه رت ها هی سکا تلند ○ آبردین انگوس

Aberdevine *noun*
 (بالنده ناسی) سهره ی نه وروپایی [*Carduelis*
 ○ سهری اروپایی *spinus*

Aberdonian /,æbə'dəʊniən, US
 ,æbər'dou-/ *adjective, noun*

adj نایبردوین، سهره نایبردونی *n* نایبردونی،
 نایبردینی (خه لکی نایبردین *Aberdeen*
 سکا تلند) ○ *adj* آبردوین *n* آبردونی، آبردینی
aberrance /æ'berəns/ *noun*, also aberrancy
 /æ'berəns/

1 لادان، ری هه له کردن، خریایی بوون، لاریسی،
 گومرای، کلابوون، له ری ده رجوون، لاری بوون 2
 ناپه سندی کومل، نا ناسایی، ناویزه یی ○ 1
 انحراف، گمراهی 2 ناهنجاری

aberrant /æ'berənt/ *adjective*
 1 لاداو، ری هه له کردوو، خریایی، لاری،
 له ری ده رجوو، گومرا، کلابوو، لادو: *aberrant*
 2 *behaviour* نا ناسایی، ناویزه، ریز بهر 3
 ناپه سندی کومل (*aberrantly adv*) ○ 1

منحرف، گمراه 3 استثنایی 3 ناهنجار

aberration /æbə'reɪʃn/ *noun*
 1 لادان، ری هه له کردن، لاریسی، له ری
 ده رجوون، گومرای، خریایی بوون 2 گرفت،

تیکچوون، کیشه، کمهوکوری: *a temporary aberration of his exhausted mind* (فیزیکی) لادانی رووناکي، یه که نه گرتنه وهی تیشکویی 1 انحراف، گمراهی، ضلالت 2 نقص، اختلال، اشکال 3 (فیزیکی) کج نمایی

aberrational adjective

سهریبه لادان، لاده رانه 1 وابسته به انحراف

abetment noun

1 هاودهستی، به شداری له گونا هادا، پشتیوانی له کاری خراپه 2 هه لفریواندن، فریودان، تفره دان، فیت دان، هه لخراندن، هان دان، تیوکردن، تین دان 1 شرکت در جرم، هم دستی 2 اغوا

abetter noun, also abettor

1 هاودهست، به شدار له تاوان یان گونا هادا 2 هه لفریوتهر، فریودهر، تفره دهر، تین دهر 1 شریک جرم 2 اغواگر

ab extra /æb 'ekstrə/ adverb

(لاتین) له دهره وه 1 از خارج
abeyance /ə'beɪəns/ noun, in abeyance, also abeyancy, pl. abeyancies
ههروامانه وه، تیمانسه وه، هه لپه سیز دراوی، راگیراوی، له دؤخی راگیراوی دا، *suspension*: *Legal proceedings are in abeyance, while further enquiries are made* 1 بلاقبلی، سکون، به حالت تعلیق

abhorrence /əb'hɒrəns, US -'hɔːr-, -'hʌr-/ noun
رقلی بوون، بیزاری، قین لی بوون، بیزلی هاتنه وه، بیزکردن، بیزراوی، نه فرین: *He had an abhorrence of waste of any kind* 1 تنفر، اشمئزاز، انزجار

abhorrent /əb'hɒrənt, US -'hɔːr-, -'hʌr-/ adjective
1 بیزار، بیزراو، بیزه ون، قیزه ون، ناشیرین، ناحهز، دزیو: *Racism is abhorrent to a civilized society* 2 *civilized society* ناساز، ناکوک: *a notion abhorrent to their philosophy* 1 متفر، مشمنز، نفرت انگیز، زشت 2 مغایر

abidance /ə'baɪdəns/ noun

1 گیرسانه وه، جیگیربوون، مانه وه، بهرده وام بوون، له سه درویشتن، سه قام گرتوویی 2 پینه بندی، خو به سته یی 1 سکنی، ثبات 2 التزام

abiding /ə'baɪdɪŋ/ adjective, noun
adj جیگیر، هه میسه یی، نه گور، سه قامگیر، بهرده وام، چه قبه ستوو، *continuing*: *He is an abiding concern for artist with an abiding concern for humanity* n سه قامگیری، جیگیری، مانه وه 1 ادبی، پایدار، ثابت n ثبات

abietic acid noun

(کیمیا) ترش یان ترشه لوکی نه بیئیک 1 ابیئیک اسید

ability /ə'biləti/ noun, pl. abilities

1 توانایی، تواناداری، خورتی، زوخ، وزه، بنگه، بار، یارا، پهک: *The system has the -ility to run more than one program at the same time* 2 نیوه شاهوویی، شیاوویی، به کارهاتوویی، لیهاتوویی 3 جهوده، بهرهمندی، بهره 1 توانایی، قدرت 2 لیاقت 3 استعداد

-ability also ibility suffix

باشگر: له ... -هاتوویی، (جارو بار -هه لگری): *suitability* (بهرهت): له *abileté* -هه رهنسی یان *abiltas* -لاتین 1 پسوند: -پذیری، قابلیت

ab initio /æb 'ɪnɪʃioʊ, US -oʊ/ adjective, adverb

(لاتین) له سه ره تاوه، له ده سیکنه وه، *from the beginning* 1 از آغاز، از بدو امر

ab intra adverb

(لاتین) له نیوه وه، له ژووره وه 1 از داخل
abiogenesis /ˌaɪbiəˈɒ(ɪ)dʒenɪsɪs/ noun
خوزاوزیی، خوزایین، له خو به زایین، نه زینده زایی، نازینده زایی، خوزایی، خوزایی، بهرهم هانتی خو به خو یان له خو به، *spontaneous generation* (بهرهت): له *abiogenesis* یونانی "زبان" + *genesis* 1 نازستزایی

abiogenetic adjective, also abiogenetical

سهریبه خوزاوزیی، نه زینده زایی، سهریبه خوزاوی (abiogenetist n: abiogenetically adv)

وابسته به نازستزایی

abiogenic adjective

نایوزیتیک: به هوی کاری تورگانیزمه زیندووه کانه وه یکنه هاتووه یان بهرهم نه هاتووه، له نه نجامی چالاکی تورگانیزمه زیندووه کانه وه پهیدا نه بووه (abiogenically adv) 1 ابیوزیتیک

abiologic adjective

نایبولوژیکی، نازینده وهری، ب.ت. به هوی زینده وه یان تورگانیزمه کانه وه بهرهم نه هاتووه یان زینده وه ره کان ناگریه وه: *abiological synthesis of amino acids* 1 ابیولوژیک

abiotic /aɪˈbiɒtɪk/ adjective

نازیندوو، نازینده، بی زیان، بی گیان، نایبولوژیکی، *the abiotic environment*: *abiological* (abiologically adv) 1 غیزینده، نازیو

Abitur /aɪˈbuːr, German 'aɪtuːr/ adjective

(له نلمانی) کومه له تاقی کاری یی که دوایی سال له خو پندنگای ناوه ندی ورده گیری (کورته ی *Abiturientenexamen*) 1 آبتور

abject /'æbdʒekt/ adjective

1 جینی به زه یی، گوناح، زور خراب، ناخوش: *abject poverty/misery/failure* 2 سووک، نزم، چروک، ناکهس، تهرهس، هیچ، ترؤ،

ملکچه ج، خویرسی، سهرشور (abjectly
1 /æbdʒektli/ adv له رووی سهرشوری یهوه
2 جتی به زهیی یانه: abjectness n: ملکچه جی،
سهرشوری، خویر به تی، سهر نه ویستی) 1
رفت انگیز 2 فرومایه، پست

abjection /æb'dʒekʃn/ noun

ملکچه جی، سهرشوری، سهر نه ویستی، نایایوی،
خویر به تی، سووکی، degradation
سوو گایه تی یی کردن 2 ذلت، فرومایگی، خواروی:
خوار سازی

abjunction = abstriction

abjuration /æbdʒə'reɪʃn/ noun

1 به یمان شکینی، بی به لیتی 2 بادانه وه،
هه لگه رانه وه 3 نکولی، مانده ل 2 نقض عهد
2 ارتداد 3 انکار

abjurer noun, also abjuror

به یمان شکین، بی به لین، سوزد 2 بیعت شکن
Abkhaz /ab'kʌz/ noun, pl. same
نه بخاز: 1 نه ندای گه لی که زور به یان له
هه ریمی خویه پویه بری نه بخازیا Abkhazia له
باکووری روژاوی جورجیا Georgia ده زین 2
زمانی کهوکازی Caucasian باکووری نهو گه له
Abkhazian (adj, n): سهر به زمانی کهوکازی
باکووری نه بخازی، نه بخازی 2 ابخاز

abl. = ablative

ablactation /æblæk'teɪʃn/ noun

له شیر گر ته وه، له شیر برینه وه، له مه مک برینه وه
عمل از شیر گیری

ablation /ə'bleɪʃn/ noun

1 لایردن، هه لکیشان، ده رکیشان، برین، برینه وه،
بنبر کردن 2 داخوړان، خورانه وه، داشوړان،
ساوړانه وه، سوانه وه 1 قطع، برداشتن 2 شایش
ablative /æblatɪv/ noun, adjective
n (ریژمان) نه به لیتیف، نه به لیتیف، دخی
به رکاری (به تاییه له زمانه هیند و
نه وروپایی به کانس) adj به رکاری (بروانه
nominative, genitive, dative, accusative
و (vocative) 2 حالت ازی، مفعول به adj ازی

ablative absolute noun

جوړی ینکھاتی construction زمانی لاتین که
له ناو، participle یان ناوه ل ناو له دخی
به رکاری دا ینکھاتوه و نه رکی ناوه ل کاری
رسته ی هه به، بو نمونه mirabile dictu "سهر به
بو گیرانه وه" 2 آپسولوت آبلاتیو

ablative case noun

(ریژمان) نه به لیتیف، دخی به رکاری 2 حالت ازی
ablaut /'ablaʊt/ noun

(زمانه وانی) بزوین گوړکی، گوړانی بزوینه کان،
ب.ت. کاره نااسایی به کانی نه لمانی (sing, sung, song)
گردش واکه ما

ablaze /ə'bleɪz/ adjective

1 گر گرتو، داگیرساو، ناوړگرتو، ناوړتیه ربوو،
کلیه کردو: Shops, houses, and vehicles were set ablaze
The whole building 2 سوره وه بو،
2 سوره وه بو، سووړه وه بو،
تووره: his face all ablaze with excitement
Bram Stoker - 3 بریغه دار، روشن، رووناک،
به شهوق: The chamber was ablaze with
light 1 مشتعل، سوزان 2 برافروخته 3 براق
able /eɪbl/ adjective (abler, ablest)

1 توانا، به توانا، تواندار، خورت 2 لیوه شاو،
لپه اتو، به کاره اتو، ژبه اتی، شاره زا: the
ably /eɪblɪ/ ablest student in the class
adv 3 وه ستایانه، شاره زایانه، لیزانانه 1 قادر
2 قابل، لایق، صلاحیت دار

-able also -ible suffix

پاشگر: له... هاتو، شیاوی... نه نی،
(جارو بار هه لگر): suitable, calculable
به رته: له -able، فهره نسی یا -abilis لاتین)
2 پسوند: -able، قابل -

able-bodied /eɪbl 'bɒdɪd/ adjective

ساخ، له ش ساخ، به هیز، به قهوه ت، به بنکه،
به تابشت: Military service is compulsory
for every able-bodied male between 18
and 27 2 سالم، قوی

able-bodied seaman noun

مه له وان یا ده ریاوانی لپه اتو 2 ابل بریلد ستمن
ableism /'eɪblɪzəm/ noun

جوولانه وه ی نادرست سهاره ت به کهسانی
به که کهوتو به کاری کهسانی به قهوه ت
خته سهر شایان (ableist n) 2 ابلیم

able seaman noun

مه له وان یا ده ریاوانیکی به لزم له هیزی ده ریاوی
بریتانیا 2 مه ناوی دوم

abloom /ə'blu:m/ adjective, adverb

adj به گول، گول ده رکردو، خونه گر توو،
گول گر توو، شکوفه کردو، parks: blooming
adv abloom with roses له گول دا، له (گول) و
شکوفه دا 2 شکوفه دار adv در حال شکوفه

ablush /ə'blʌʃ/ adjective

تریقه وه بوو، شهرم داگر تسو، به خوداشکاو،
خه جاله تبار، سووړه بوو 2 خجل

ablutions /ə'blu:ʃnz/ noun, pl.

1 ده س نویت 2 شواردن، خوشتن، شتن 1
وضو 2 شستن، استحمام

ABM /eɪ bi: 'em/ abbreviation Anti-ballistic missile

مووشه کی دژ به بالیستیک 2 موشک ضد بالیستیک

Abnaki /ab'naɪ/ noun, also Abenaki

/aba'naɪ/, pl same or Abnakis

نابناکی: نه ندای گه لی سووړیستی ماینی Maine
و کوینیق Quebec ی باشووری 2 ابناکی

abnegation /æbni'geɪʃn/ *noun*

1 له خوږدوویی، گیانبازی، خوږه خشی، له خوږته‌وه، خوږه‌خت‌کړی 2 بهرپه‌رج‌دانه‌وه، نه‌ویستن، وهرنه‌کړتن، نکولی، حاشا، مانده‌ل (abnegator *n*) 1 ایشار، از خودگذشتگی 2 رد، عدم پذیرش

abnormal /æb'nɔ:ml, US -'nɔ:ml/ *adjective, noun, also abnormous*

adj ناانسانی، سهیر، ریزپه‌ر، ناسروشتی، ناعده‌ده‌تی، ناوازه، ناویزه، کاوش *n* که‌سینکی ناانسانی (-) **abnormally** /æb'nɔ:məli, US -/ *adv* ناانسانانه: له راده‌بده‌ر، ناانسانانه: **abnormal** *adj* 1 (abnormally high blood pressure) نابهنجار، غیرعادی، غیرطبیعی *n* آدم غیرعادی

abnormality /æb'nɔ:'mæləti, US -'nɔ:'m-/ *noun, pl. abnormalities*

1 ناانسانایی، بون، سه‌یریون، ریزپه‌ری، ناوازه‌یی، دوختی‌کی ناانسانایی 2 شتی‌کی ناانسانایی 1 نابهنجاری 2 چیز غیرعادی

abnormal psychology *noun*

ده‌روون‌ناسی ناانسانایی: لقن له ده‌روون‌ناسی که له‌مهر شیوه‌ګانی هه‌لس‌وکوت، دیارده‌هوشی و میتناله‌ګان و هند ده‌کولیته‌وه که له ستاندارده‌ګانی خوی لایان داوه (وهک psychosis, neurosis) دواکه‌وتوویی هوشی یان زهینې) روان‌شناسی انورمال

abnormity /æb'nɔ:'mɪti/ *noun, pl. abnormities*

ناانسانیتي، شتی ناانسانایی 1 امر خلاف قاعده **Abo** /'æbəʊ, US 'æboʊ/ *abbreviation* Aboriginal (offensive)

aboard /ə'bo:ɪd, US ə'bo:ɪd/ *adverb, preposition*

له، له‌نیو، له‌زور، سوار (ی) له‌سهر، له‌پان (که‌شتی، فروکه، شه‌منده‌فر و هند): **He was already -d the plane** در، داخل، سوار، توی **ABO blood group** *noun*

کومه‌له یان تیبي خوینی نه‌یی‌نو: هدریک له چوار کومه‌له‌ی خوینی A, B, AB و O که سیستمی ABO پینکدین 1 گروه خونی ای‌او **abode** /'ə'boʊd, US 'ə'boʊd/ *noun*

1 مال، خانو، بنکه، نیورګه، هیورګه، مه‌کو، جیګا، جی، شوی، جی‌وړی، زید، نار، ری‌وشوین 2 نیشته‌جی‌سوون، ګرسانه‌وه 3 (بې‌پاو) = delay, wait 1 اقامتگاه 2 سکونت **abode**² = past and past participle of abode **abolishable** *adjective*

له هه‌لوه‌شانه‌وه‌هاتو، هه‌لدوده‌شیته‌وه، له هه‌لوه‌شان دی 1 قابل لغو

abolishment *noun* هه‌لوه‌شانه‌وه، هه‌لوه‌شاندنه‌وه، یووکاندنه‌وه،

سرپنه‌وه، کولړکړدنه‌وه، پووج‌کړدنه‌وه لا‌بردن، هه‌ل‌کړتن، نه‌هیشتن، له‌نیوبردن، دواپی‌بی‌هیشتن 1 نسخ، الفا، براندازی

abolition /ə'bɒ'lɪʃn/ *noun*

سرپنه‌وه، هه‌لوه‌شانه‌وه، هه‌لوه‌شاندنه‌وه، یووکاندنه‌وه، پووج‌کړدنه‌وه به‌تال‌کړدنه‌وه، هه‌ل‌کړتن، نه‌هیشتن، له به‌روختن، پووجل‌کړدنه‌وه: **the abolition of slavery** 1 امح، براندازی، الفا

abolitionist /ə'bɒ'lɪʃənɪst/ *noun*

هه‌لوه‌شینته‌ر، نه‌هیشتن‌ګر (خوازان) (به‌تایبیت کولپه‌داری یان زاګون و قانونی‌کی زوردارانه؛ **abolitionism** *n* الفاګرا

abomasum /ə'bəʊ'meɪsəm/ *noun, pl. abomasa* /-sə/

شیلاوک، شیلافه، شیلاف (-) چواره‌مین ګه‌ده یان چواره‌مین به‌شی ګه‌ده‌ی ګیانه‌وه‌رانی کاوړ‌کهر، خوراک له omasum وهرده‌ګړی و به‌ری (ره‌وانه‌ی) ریخوله چکوله یان ورده‌ګانی ده‌ګا) 1 شیردان

A-bomb *noun, short for atom bomb*

abominable /ə'bɒmɪnəbl, US ə'bo:m-/ *adjective*

بیزاوی، قیزه‌ون، ناپه‌سند، پیس، یه‌کجار ناخوش، **abominably**) **appalling, detestable** **abominably** /ə'bɒmɪnəbli, US ə'bo:m-/ *adv* بیزه‌وانه، قیزه‌وانه، به‌ناشیرینی، به‌ناحه‌زی، زور خراب) 1 نفرت‌انګیز

Abominable Snowman = Yeti

abomination /ə'bɒmɪ'neɪʃn, US ə'bo:m-/ *noun*

1 بیزاری، ناخوش‌ویستن، رقل‌بوون، نه‌قیان، قیز‌کړدنه‌وه، بیز‌لنی‌هاتنه‌وه، 2 loathing کرده‌وه‌ی ناشیرین، کاری‌ناحه‌ز، مایه‌ی بیزاری: **a concrete abomination masquerading as a hotel** 1 انزجار، نفرت 2 عمل شیع **aboral** /ə'bɔ:ɪ(ə)l/ *adjective*

(ګیانه‌وه‌رناسی) رووبه‌پرووی دم یان دور له دم، دور‌ترین جیګا له ده‌مه‌وه: **a sea urchin's aborally adv** aboral surface ورادهان

aboriginal /ə'bɒrɪ'dʒɪnəl/ *adjective, noun*

adj 1 (مروغ، رووه‌ک یان ګیانه‌وه‌ر) ره‌سمن، بوومی، خوچینی، ناوچه‌یی، خو‌مالی، سه‌ره‌تانشین، **aboriginal forests** native indigenous **aboriginal art/culture** **aboriginal rocks** 2 (Aboriginal) سه‌ریه‌بوومیان یا سه‌ره‌تانشین یا دانیش‌تووانی ره‌سمنی نه‌وسترالیا یا زمانه‌که‌یان 1 دانیش‌تووی ره‌سمنی نه‌وسترالیا 2 هدریک له زمانانی دانیش‌تووانی ره‌سمن و بوومی نه‌وسترالیا **aboriginally adv** aboriginality *n* *adj* 1 (انسان، ګیاه یا حیوان) بوومی 2 ابوریجینال *n*

1 بومی استرالیا 2 هریک از زبان‌های بومیان استرالیا
Aborigine /æbəˈrɪdʒɪni/ *noun*
 به‌نشین یا دانیشتووی ره‌س‌نی نه‌وسترالیا
 بومی استرالیا

ab origine /æb əʊˈrɪdʒɪni/ *adverb*
 (لاتین) له بنه‌ره‌تا، له سهره‌تاوه ○ از اصل
aborigines /æbəˈrɪdʒɪniˈz/ *noun, pl.*
 1 دانیشتووانی سهره‌تایی، به‌نشینان یا دانیشتووانی
 ره‌سن (ب. ت. نه‌وسترالیا) 2 گیانه‌وه‌ران یان
 گیا و رووه‌کی flora ره‌سن یان بوومی (هی
 ناوچه‌یی: بنه‌ره‌ت: له **aborigines** 'دانیشتووانی
 سهره‌تایی"، له **ab origine** لاتین "له سهره‌تاوه")
 ○ 1 بومیان 2 جانوران یا گیاهان بومی

aborning /əˈbɔːnɪŋ/ *adverb*
 له منال‌بوون‌دا، له سهره‌ویه‌ندی (له‌دایک‌بوونا:
The scheme died aborning ○ در بدو تولد

abortion /əˈbɔːtʃən/ *noun*
 1 له‌باربردن، به‌رین‌خستن 2 شتی پین‌له‌باربردن،
 نامیزی له‌باربردن 1 کورتاز 2 وسیله‌ی کورتاز
abortifacient /əbɔːtɪˈfeɪʃnt/ *noun, adjective*
 n (ده‌رمان یان) مایه‌ی له‌باربردن، ده‌رمانی
 هه‌لکه‌ندن، به‌رین‌فریدنه، نامیزی یان ده‌زگای
 له‌باربردن *adj* له‌باریه‌ره، به‌رین‌خهره ○ n عامل
 یا وسیله‌ی کورتاز *adj* سقط‌آور

abortion /əˈbɔːʃn, US əˈbɔːrʃn/ *noun*
 1 له‌باربردن، هه‌لکه‌ندن، به‌رخ‌ستن،
 به‌رین‌خستن، به‌راوین، به‌راوینته‌بوون: *to*
a woman's right support/oppose abortion
 2 *to* سهرنه‌گرتوو، نه‌زوک، پین‌نه‌نجام،
 نه‌به‌کام، پین‌ناکام، تی‌شکان، شکست ○ 1 سقط
 جنین، اسقاط، سقط 2 عقیم، نافرجام، شکست

abortionist /əˈbɔːʃnɪst, US əˈbɔːrʃ- / *noun*
 له‌باریه‌ره، یارکوز (ب. ت. به‌شتیه‌یه‌کی
 ناقانونی) ○ کورتازکننده

abortive /əˈbɔːtɪv, US əˈbɔːrtɪv/ *adjective*
 1 بیهوده، بپین‌نه‌نجام، سهرنه‌کوتوو، تی‌شکاو،
 به‌فیر، پین‌یه‌ره، سهرنه‌گرتوو، نه‌زوک: *an*
abortive military coup
 2 هه‌لکه‌نراو، به‌راوینته 3 له‌باریه‌ره 4 (زینده‌ناسی،
 نه‌ندام یان نه‌ندامه‌یی organism) هه‌لکه‌نداو،
 به‌رینه‌سهندوو، راگیراو له‌پهره‌سندن یان
 گه‌شه‌سندن‌دا (*US*) *adv* **abortively** /əˈbɔːtɪvli/
 1 : *ness* /əˈbɔːtɪvnəs, US əˈbɔːrtɪvnəs/ *n*
 پینه‌گه‌یشتویی، گه‌شه‌نه‌کردویی 2 پین‌نه‌نجایی،
 سهرنه‌گرتویی ○ 1 نافرجام، ناموفق، عقیم،
 بی‌حاصل 2 سقط‌شده 3 سقط 4 رشد نکرده

abortiv medicine *noun*
 ده‌رمانی له‌باربردن یا هه‌لکه‌ندن ○ داروی سقط
ABO system *noun*

سیستم یان شتیوه‌ییکی چوار چوری بنه‌ره‌تی A,
 B و O (خوینی مروف) ○ سیستم‌ای‌یی

aboulia = *abulia*
about /əˈbaʊt/ *adverb, preposition*
 1 نزیکه‌ی، له‌ده‌وره‌یه‌ری، به‌مه‌زنده، سهرله،
 له‌باریه‌ی، له‌مه‌ره، ده‌وره‌یه‌ره، ده‌وره‌یه‌شت،
 دورمادور، *about a*: approximately almost
It costs about \$10 a year ago
 2 به‌هر لا، لیره و له‌وی: **The children**
3 were rushing about in the garden
 خهریکی، سهرقالی، مزولی، خهریک: **what**
are you about? 4 پیچه‌واهنه‌ی، به‌رفازی 5
 ده‌باریه‌ی، له‌مه‌ره، له‌باریه‌ی، له‌بابه‌ت: **a book**
What's she so angry about? 1 تقریباً، حوالی،
 ده‌باریه‌ی 2 به‌هر طرف، این‌جا و آن‌جا 3 در حال، مشغول 4 در
 جهت مخالف 5 راجع به، ده‌باریه‌ی، در مورد

about /əˈbaʊt/ *adjective*
 له‌به‌رده‌ست، ناماده، له‌ده‌وره‌یه‌ره، حازر، لیره
 موجود، حاضر

about-face = another term for about-turn
about-turn *noun*
 وه‌رسووران، یادانه‌وه، وه‌رچه‌رخان،
 هه‌لکه‌رانه‌وه، هه‌لو‌یست گوران، گورینی باوه،
 ریاز ... ○ تغییر موضع، عقب‌گرد

above /əˈbaʊ/ *adverb, preposition, adjective*
 له‌سهر، له‌ژووور، له‌بان، له‌ناسمان، له‌سهرووی،
 له‌ژووور سیفر: **10 degrees above** بالا،
 ژووورسهر، به‌ژووور، بان‌سهر، ژووورتر، بان‌تر،
 ژوورتر له، پتر له، زیاتر له، گه‌وره‌تر، پیش‌تر،
 سهروو، سهرتر (کتیب و نووسراوه...) **Please**
the write to us at the above address
 clouds above ○ در بالا، بالای، سهر،
 بیش‌تر، بالاتر، برتر، فوق‌الذکر، قبلاً

above-board /əˈbaʊˈbɔːd/ *adverb, adjective*
 به‌ناشکرا، پین‌فر (ت‌وفیل، پین‌قله‌وده‌له، ریک و
 راست، له‌روودانه‌ماو، قسه‌له‌روو: **If you do**
everything above board, you will have to
pay tax on your earnings ○ بی‌شیله و پیله،
 علناً، صریح

above-ground *adjective*
 (هه‌لکه‌وتوو) له‌سهرووی ناستی زه‌وی، له‌سهر
 عمرز ○ در بالای سطح زمین
above-mentioned /əˈbaʊˈmɛnʃnd/ *adjective, also above-named*
 نیویراو، نیوله‌سهره‌واه‌توو، باس‌کراو، نیودیرکراو
 ○ مزبور، فوق‌الذکر
above-noted /əˈbaʊˈnɔːtɪd/ *adjective*
 باس‌کراو، له‌سهرن‌ نامازه‌پیکراو ○ مزبور،
 فوق‌الاشاره

above-said /əbʌv 'sed/ *adjective*

نیوبرا، نیوله سه رووها توو، باس کراو، له سه ری و تراو، ناودیز کراو، نیوبرده کراو ○ فوق الذکر

ab ovo /ab 'əʊvə/ *adverb*

(لاتین، هەر) له سه ره تاوه، له ده سپک، هەر له بنه وه، from the beginning (بهره پرت: لاتین "له هیلکه وه") ○ از آغاز، از ابتدا

Abp *abbreviation* Archbishop

abr. *abbreviation* 1 abridged 2 abridgment

abracadabra /æbrəkə'dæbrə/ *noun*

1 تەلمەسم، جەلەلوت، وێرد، وێردی جادوویی، هەنووێ مەنووێ (خەزەنە یاشام بە قوویی) 2 زمان یان قەسە یان تێنە گەشتو unintelligible (له لاتین، یۆنانی بهرته) ○ 1 ورد، اجی مخی لا ترجی 2 سخن غیر قابل فهم

abradant /ə'breɪdnt/ = abrasive

Abraham /ɪbrə'hæm, -həm/ *noun*, from Hebrew 'Abhrāhām

برایم، برایم، نبراهیم، باوکی یسحاق Isaac و نسماعیل Ishmael ○ ابراهیم

Abranchiata *noun, pl.*

(گیانه وهرناسی) بی شیهه ران، دهسه کریمکی نالقهیی بهین دهزگای ههناسه (دان) ○ بی آبشان

abbranchiate *adjective*

(گیانه وهرناسی) بی شیهه ره، دهزگای ههناهی نیه، شیهه ران دهزگای ههناهی نیه ○ بی آبش

abrasion /ə'breɪʒn/ *noun*

1 داخسوران، داکسیران، داشۆران، داناشین، دارووشان، رووشان، لێخستن، (دا) سووان: He

○ suffered cuts and abrasions to the face Diamonds have extreme resistance to

irritation = 2 abrasion

abrasive /ə'breɪsɪv/ *adjective, noun*

adj 1 کرته ره، کره ک، داخو رته ره، سوته ره، زهره، خاوین کهره وه، داتاشهر، لووس کهر،

مشت و مال ده ره: 2 abrasive kitchen cleaners

زان به دل گه یین، جه رگیر، دل شکین، ناخوش، توندوتیژ: 3 abrasive manners

an abrasive n کهرسه یا مه ترایی سوته ره، ماکی سوواندن، سوته ک: abrasively /ə'breɪsɪvli/

adv: به شیوه یه کی زان به دل گه یین یان ناخوش، توندوتیژانه، دل شکینه: abrasiveness

an abrasive /ə'breɪsɪvniəs/ n توندوتیژی ○ 1 سباب، صیقل دهنده 2 رنجش آور، خشن n ماده ی ساینده

abrasive paper *noun*

سمانه، سمارته، کاغذ به دراخ، کاغذ زکړین ○ (کاغذ) سبابه

abreaction *noun*

گرێ ره ویتی، لایردنی گرێ (ک، complex) کان به ریکای دهروون شیکاری یه وه (abreactive)

(adj) ○ ابراکسیون

abreast /ə'breɪst/ *adverb*

1 له پال یه ک، شان به شان، مل به مل، پی به پی، یتک نزیک، تەشتیبه تەنیش، ریک: columns

They walked two ○ of men five abreast

up-to-date aware informed = 2 abreast ○ to keep abreast of new developments

abridged /ə'brɪdʒd/ *adjective*

کورت ه وه کراو، کورت کراو: an abridged edition/version

abridgement /ə'brɪdʒmənt/ *noun*, also abridgment

1 کورت کردنه وه، لی کردنه وه 2 بوخته، کورته 3 abridgment of: curtailment reduction =

civil rights ○ 1 تلخیص 2 خلاصه

abroach /ə'brəʊt/ *adjective, adverb*

1 کون 2 ورووژاو، خرانه جووله و ورووژانه وه، له جم و جولد؛ له گهردا، ده گهری ○ 1 سوراخ

2 دست خوش هیجان؛ در جریان

abroad /ə'brɔ:d/ *adverb, noun*

adv هه نه ده ران، ده ره وه، له ده ره وه ی ولات، به ریلوانه، هه موو جیتی، گشت شوینی: to

n be/go/travel/live -d ولاتانی جهان ○ adv خارج، خارج از کشور، هه جا n کشورهای جهان

abrogation /ə'brɔ:ɡeɪʃn/ *noun*

پووچه ل کردنه وه، هه لوه شانندن، به تال کردنه وه، کوتایی پی هینان، پووج کردنه وه، پووگاندنه وه ○ ابطال، القاء، نسخ

abrogative /ə'brɔ:ɡeɪtɪv/ *adjective*

تیکده ره، هه لوه شته ره، پووج کهره وه ○ ناسخ

abrogator /ə'brɔ:ɡeɪtə(r)/ *noun*

تیکده ره، هه لوه شته ره، پووج کهره وه ○ ناسخ

abrupt /ə'brʌpt/ *adjective*

1 کتوبر، ناکاو، چاوه پروان نه کراو، sudden came to ○ an abrupt turn: unexpected

2 an abrupt stop بی په وهشت 3 توند 4 زور لێژ، ته لان، لایس، سه ره ولێژ ی توند،

سه ره وخواری، توند، سینه کیش: abrupt hills (abruptly /ə'brʌptli/ adv) 1 له به، له ناکاو،

له ناخافل، له پرتاو، کتوبر، کوتومت (انه)، چاوه پروان نه کراوانه 2 توند، بی په وهستانه،

به توندی یه وه: 1 abruptness /ə'brʌptniəs/ n کتوبریتی، ناکاوی 2 توندی) ○ 1 ناگهانی،

غیر مترقیه 2 بی ادب 3 حاد 4 سراسیمه ی زیاد

abruption /ə'brʌpʃn/ *noun*

پجیران یان دایرانی کتوبر، پانی کتومت، پجیرانی کوتومت ○ قطع ناگهانی

abs- = ab- prefix

پیشگر: هه ره ئه رکی ab- هه به (به ره له c, q و t) ○ پیشوند = ab-

abscess /'æbses/ *noun*

دمل، دومەل، کوان، مادە، سۆ، کولک، پزىرک، ناسۆر، گۆنر: *a painful abscess on the gum*
 ○ دمل، آبە

abscessed *adjective*

کوان دەر کردوو، مادەدار، سۆدار، دملەلای
 ○ مېلا بە دمل

abscisic acid /ab'sisik/ *noun*

(زیندە کیمیا) ترشە لۆکی ئەبسیک $C_{15}H_{20}O_4$
 ھۆرمۆنیکى رووه کى ○ اسید آبیکی

abscissa /æb'sisə/ *noun, pl. abscissae* /-si:/ or *abscissas*

(بیرکاری) پۆتەوەرە، کوئوردینی سینی، ئەبسیسا
 ○ طول

abscission /æb'sisʒən, US -'si:/ *noun*

1 دایرانی کتوپر، بسانی کتوپر یا ناکاو
 2 ھەلکێشان، دەرکێشان، بچران، پسان، برین
 3 لاپردن، removal ○ قطع ناگهانی
 2 قطع، برش
 3 حذف

abscondence /æb'skondəns/ *noun*

ھەلاتن، رەقیان، راکردن، دەرچوون، دەرپازبوون
 ○ گریز، فرار

absconder *noun*

ھەلاتوو، راکەر، دەرپازبوو
 ○ فراری

absence /'æbsəns/ *noun*

نەبوون، نەبوونی، ئانامادەیی، ئالترەیی، نەھاتن، دووری، دیارنەبوون، بزریتی، ئابەیدایی، نادیارى، نەھاتوویی، دزی
 the presence of any women on the board of repeated absences from school ○ directors
 ○ غایب، عدم حضور، فقدان، نۆد

absence of mind *noun*

وړی، کاسی، گیزی، ھۆش-بلاوی، سەرنج لائەبوون
 ○ حواس پرته

absent /'æbsənt/ *adjective*

ئانامادە، ئالترە، ون، بزر، نادیار، دیارنەبوو، نەھاتوو، نەپەیدا، نەبوون، نییە، لەبوون بەدەر، وړ، کاس، گیزی، ھۆش-بلاو، ھۆش-بەرت، abstracted, lacking, missing
 to be ○ an absent expression: present
 absent from work ○ غایب، فاقد وجود، کێج، حواس پرته

absentee /'æbsən'ti:/ *noun, adjective*

(کەس) نادیار، ئانامادە، نەھاتە، ئابەیدا، ئالترە، نەھاتوو
 ○ غایب

absentee ballot *noun, also postal vote*

دەنگی نادیارى یا ئانامادەیی، دەنگی نەبوویی
 پان نەھاتوویی (دەنگی لە ھەلیاردنەکان دا کە کانی لەوی نەبوو، نەتوانی بەردی)
 ○ رای عدم حضور

absenteeism /'æbsən'ti:izəm/ *noun*

1 لەزیر کار دەرچوون، نەچوونەسەرکار، نەچوونەو (ب.ت. لە کار یا خۆتندگا)
 2 نادیارى درێژماوەی خواوەنی لە ملک و مال و دارایی و زەوی و زارە-کەس، (لە سیستی ملک-داریتی ئینگلە-رەدا) لەسەر-یەتی بەلام خواوەنە-کەى دیار نییە یان لەوی نییە
 ○ 1 غیبت از کار
 2 آبتیم

absentee landlord *noun*

خواوەن-مال-تیانە-بوو، خواوەن-زەوی نادیار، ناسەر-مال
 ○ صاحب-خانەى غایب

absentia *noun, in absentia*

لە نەبوونی (دا) لە نادیارى
 ○ غایب

absently /'æbsəntli/ *adverb*

بە وړی، بە کاسی-یەو، ھۆش-بلاوانە، ھۆش-بەرتانە
 ○ با حواس پرته

absent-minded *adjective*

وړ، گیزی، کاس، سەرنج-لائە-بوو، ھۆش-بەرت، بھۆش، ھۆش-لائە-بوو، قەرامۆش-کار (absent-adv
 mindedly: بە وړی، بە کاسی-یەو، ھۆش-بلاوانە:
 absent-mindedness
 n: وړی، کاسی، گیزی، بھۆشی، ھۆش-بلاوی، ھۆش-بەرتی، سەرنج-لائە-بوون)
 ○ حواس پرته

absent voter *noun*

دەنگدەری نادیار، دەنگدەر یان ھەلیزیری ئالترە (پان نەھاتوو:
 absent vote
 n: دەنگی نادیار، بە رینگای نامە یا پۆستەو)
 ○ رای-دەندەى غایب

absent without leave *noun*

(سەربازی) نەھاتوو یا ئانامادەى بێ-دەستور
 ○ غایب غیر موجه

absinth /'æbsinθ/ *noun, also absinthie*

1 (روو-ک-ناسی) گول-ھەنگ، گولە-پەرو-نە، wormwood
 2 (زۆرتەر absinthie) جۆری لیکۆری سەوزی تەم-رە-زیانە، جاران لە wormwood
 دەگیرا (بە-رەت: لە
 absinthion
 یۆنانی "wormwood")
 ○ افستین

absinthium *noun*

(روو-ک-ناسی) گول-ھەنگ، گولە-پەرو-نە
 ○ افستین

absit omen /'æbsit 'omən/ *interjection*

(لاتین) خوا نەکا، لە چاوی پەس بە دوور (بێ)، ئینشە-للا بە خیر وەرگەڕ
 ○ مبادا

absolute /'æbsəlu:t/ *adjective, noun*

1 *adj* رەھا، ئارێژەیی، پەتی، رەبەق، تەواو، بێ-ئەملا-ئەولا، سەداسە، بێ-چە-ئە-بۆ-ن، گومان-لە-نە-کراو، مەسۆگەر، بێ-مەرج، دیاری-نە-کراو، نە-بە-ستراو، بە-رە-لدا، ناپەند، ئازاد، بێ-ئە-ندازە، بێ-پادە، بێ-سنوور، perfect,
 absolute authority: unmitigated, outright
 There was no -solute ○ absolute power ○
 absolute trust/silence/truth ○ proof
 absolute: pure absolute confidence

an absolute lie 2 زوردار، بی‌جلمو:
absolute power 3 گه‌وه‌ری، سهره‌کی،

بنجینه‌یی *n* بنه‌مای ره‌ها یا مسؤگەر:
Right and wrong are, for her, moral absolutes.

adj 1 مطلق، کامل، قطعی، خالص، مسلم، بی‌قید و
شرط 2 خودکامه 3 اصلی، بنیادین *n* اصل مسلم

absolute and relative noun

ره‌ها و ریژه‌یی، په‌تی و ریژه‌یی ۱ مطلق و
نسبی

absolute alcohol noun

نه‌لکولی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ الکل مطلق

absolute authority noun

ده‌سلاتی ته‌واو یا نه‌سلاتی ره‌ها، ده‌سلاتی نه‌بسولوت
۱ اقتدار مطلق

absolute boiling point noun

(کیمیا) خالی په‌تی (ره‌ها یا نه‌بسولوتی)
کولان ۱ درجه‌ی مطلق جوش

absolute brightness noun

دره‌وشانه‌وه‌ی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱
درخشندگی مطلق

absolute ceiling noun, also ceiling

ته‌وپه‌ری به‌رزایی *maximum height* له‌ ژورور
ناسی ده‌ریاوه‌ که فروکه‌یی ده‌توانی بپویی‌بانه
(یا نه‌ شنه‌وینکی ناسویی) فرینی خوی راگری
یا نه‌نجام بدا ۱ سیلینگ مطلق

absolute deficiency noun

که‌موکوری یا نه‌تاه‌واوی ره‌ها یا نه‌بسولوت
۱ نقص مطلق

absolute density noun

چری ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ چگالی مطلق

absolute deviation noun

لادانی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ انحراف مطلق

absolute energy noun

وزه‌ی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ انرژی مطلق

absolute gravity noun

قورسی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ سنگینی مطلق

absolute humidity noun

شنی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ رطوبت مطلق

absolute humidity of gas noun

شنی ره‌ها یا نه‌بسولوتی گاز ۱ رطوبت مطلق گاز

absolute law noun

قانونی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ قانون مطلق

absolutely /'æbsəlu:tli/ adverb

مسؤگه‌رانه، بی‌گومان، سه‌داسه‌د، به‌ک‌پارچه،
ره‌هایانه، به‌شیه‌وینکی ره‌ها، بی‌مه‌رج،
بی‌شهرت و مه‌رج، بی‌نملاونه‌ولا، بی‌چه‌ندوچون،
به‌ته‌واوه‌تی: *You're absolutely right* ۱
مسلماً، مطلقاً، کاملاً به‌طور مطلق

absolutely dry noun

ته‌واووشیک، وشک‌وبرینگ، به‌ته‌واوه‌تی وشک
۱ کاملاً خشک

absolute magnitude noun

(ته‌ستیره‌وانی) توانایی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱
قدر مطلق

absolute majority noun

زورینه‌ی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ اکثریت مطلق

absolute matter noun

ماده‌ی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ ماده‌ی مطلق

absolute mechanism noun

میکانیزمی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ سازوکار مطلق

absolute monarchy noun

پاتشاییتی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ سلطنت مطلق

absolute motion noun

بزوات یا نه‌جولده‌ی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱
حرکت مطلق

absoluteness noun

ره‌هایه‌تی، په‌تیتی، به‌ره‌له‌دایتی، نه‌بسولوتیتی
۱ مطلقیت

absolute oneness noun

تاکتیتی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ یکتایی مطلق

absolute origin noun

بنه‌مای ره‌ها، بنه‌ره‌تی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱
اصل مطلق

absolute pitch noun

perfect pitch = 1 2 نوتیکی سه‌ریه‌خو که
سه‌ریه‌کلینی خوی نه‌یی، نه‌بسولوت پیچ ۱
ایسوت پیچ

absolute power noun

هیزی ره‌ها، هیزی ره‌به‌ق یا نه‌تاه‌واو یا نه‌بسولوت ۱
قدرت مطلق

absolute pressure noun

(کیمیا) په‌ستان یا نه‌گوشاری ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱
فشار مطلق

absolute rotation noun

سوورانی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ چرخش مطلق

absolute specificity noun

تایه‌تمه‌ندی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ ویژگی مطلق

absolute specific gravity noun

قورسای تایه‌تمه‌ندی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱
سنگینی ویژگی مطلق

absolute spirit noun

گیان یا روحی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ روح مطلق

absolute state noun

ده‌وله‌تی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ حکومت مطلق

absolute temperature noun

گه‌رمی یا نه‌تیمیراچتری ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱
دمای مطلق

absolute time noun

کاتی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱ زمان مطلق

absolute totality noun

ته‌واویتی یا نه‌گشتیتی ره‌ها یا نه‌بسولوت ۱

تمامیت مطلق

absolute truth *noun*

راستی ره‌ها یان نه‌بسولوت ☉ حقیقت مطلق

absolute unity *noun*

یه‌یکیتی ره‌ها یان نه‌بسولوت ☉ یگانگی مطلق

absolute viscosity *noun*

لینجیتی ره‌ها یان نه‌بسولوت ☉ گرانیروی مطلق

absolute void *noun*

بوشایی ره‌ها یان نه‌بسولوت ☉ خلأ مطلق

absolute volume *noun*

قه‌باره یان بارسایای ره‌ها یان نه‌بسولوت ☉ حجم مطلق

absolute zero *noun*

سفر یان هیچی ره‌ها (15/273 پله‌ی ساتی‌گراد) ☉ صفر مطلق

absolutizing *noun*

ره‌هاندن، نه‌بسولوتاندن، کردنه‌ره‌ها ☉ مطلق‌سازی

absolution /ˌæbsəˈluːʃn/ *noun*

لینخوش‌بوون، لیبوردن، چاوپوشین، به‌خشین (لیندوانی قهرمی به‌خشین گوناهاان، ب.ت. کلیسه‌ی کریستین) ☉ عفو، بخشش، آمرزش

absolutism /ˈæbsəlʊtɪzəm/ *noun*

1 مله‌هوری، زورداری‌گه‌ری، حکومتی زورداری، نه‌بسولوتیزم 2 ره‌ها‌گه‌ری، نه‌بسولوتیزم 1 خودکامگی، حکومت خودکامه 2 مطلق‌گرایی

absolutist /ˈæbsəlʊtɪst/ *noun, adjective*n لایه‌نگری حکومتی نه‌بسولوتیستی یان زوردارانِه *adj* نه‌بسولوتیستی (*absolutistic*) *adj* n طرفدار حکومت خودکامگی مطلق‌گرایانه**absolute** *adjective*سهر به مؤرفینیکی گهردانی *inflectional morpheme* که زورتر بکهر یان کارای کاری تینه‌پهر *intransitive verb* یان به‌رکاری راسته‌وخو *direct object* له کاری تینه‌پهر *transitive verb* له زمانیکی تیرگاتیف‌دا *ergative language* دیاری ده‌کا ☉ آبولوتیو**absolutive** *adjective, also absolutive*

لیبورده‌یی، سهر به خشین، لیبورده ☉ وابسته به بخشش، آمرزنده

absorbability /əbˌsɔːbəˈbɪləti/, -ˈzɔːb- US -ˈsɔːrb-, -ˈzɔːrb-/ *noun*

له‌هه‌لمزین‌هاتوویی، له‌مزین‌هاتوویی ☉ جذب‌پذیری

absorbable /əbˌsɔːbəbl/, -ˈzɔːb- US -ˈsɔːrb-, -ˈzɔːrb-/ *adjective*

له‌هه‌لمزین‌هاتوو، له‌مزین‌هاتوو، هه‌لده‌مزی، ده‌مزی ☉ جذب‌پذیر

absorbed /əbˌsɔːbd/, əbˌsɔːrbd, US əbˌzɔːbd, əbˌzɔːrbd/ *adjective*1 نوقم، ته‌واوهوش‌پینداو، ته‌واوسه‌رنج‌پینداو، قاله‌وه‌بوو 2 مژراو (absorbedly *adv*) ☉ 1

مستغرق، غرق 2 جذب‌شده

absorbency /əbˌsɔːbənsi/ *noun, also absorbence* /əbˌsɔːbəns/, -ˈzɔːb-, US -ˈsɔːrb-, -ˈzɔːrb-/ *pl. absorbencies*

مژه‌ریتی، مژوکی، هه‌لمزین‌ریتی، کیشان، وشک‌کهره‌وه‌یی، شینگری، هینز یان توانایی مژه‌ریتی ☉ جاذبیت، جذب، فروبری، قدرت جذب

absorbent /əbˌsɔːbənt/, -ˈzɔːb-, US -ˈsɔːrb-, -ˈzɔːrb-/ *adjective, noun**adj* مژه، مژوک، هه‌لمزین‌هر، هه‌لمزه، کیشهر، ناوگر، ناوکیش، شینگر، وشک‌کهره‌وه: *as absorbent as a sponge* n متریال یان شتیکی مژوک ☉ *adj* جاذب، نم‌گیر n ماده یا چیز جاذب**absorbent chromatography** *noun*

کروماتوگرافی مژوک ☉ کروماتوگرافی جذبی

absorbent filter *noun*

بالتوکی مژه، بالتوکی مژوک ☉ صافی جاذب

absorbent oil *noun*

رونی مژوک ☉ روغن جاذب

absorbent paper *noun*

کاغذی مژوک، مژه‌نه، مژوک ☉ کاغذ خشک‌کن

absorber *noun*

مژه، مژوک ☉ جذب‌کننده

absorbing /əbˌsɔːbm/, -ˈzɔːb-, US -ˈsɔːrb-, -ˈzɔːrb-/ *adjective*سهرنج‌راکیش، بالکیش، خوش: *an absorbing novel* /əbˌsɔːbmli/, -ˈzɔːb-, *novel* *adv* (US -ˈsɔːrb-, -ˈzɔːrb-) ☉ جاذب**absorptiometer** /əbˌzɔːpʃiˈmɪtə, US -ˈsɔːp-/ *noun*

مژین‌ینو ☉ جذب‌سنج

absorptiometric *adjective*

سهر به مژین‌ینو ☉ وابسته به جذب‌سنج

absorptiometry *noun*

مژین‌ینوی ☉ جذب‌سنجی

absorption /əbˌsɔːpʃn/, -ˈzɔːp-, US -ˈsɔːrp-, -ˈzɔːrp-/ *noun*1 روومزی، مژوویی، مژین، هه‌لمزین، هه‌لچین، داچه‌کان، (له‌خو)‌گرتن، مژوکی: *Vitamin D is necessary to aid the* ☉ *absorption of calcium from food**absorption of immigrants into the host country* 2 سهرنج راکیشان، دل‌سته‌بوون، دل‌پندان: *absorption in his work* 1 جذب

2 شیفگی، جلب توجه، علاقه‌مندی

absorption bottle *noun*

بوتلی مژین ☉ بطری جذب

absorption bulb *noun*

بالب یان سه‌لکه‌ی مژین ☉ حباب جذب

absorption coefficient *noun*, also
absorption factor

(کیمیا) هاوکولکه یان کونیفیشیتی مژین
ضرب جذب

absorption column *noun*

(کیمیا) ستونی مژین ستون جذب

absorption curve *noun*

(کیمیا) چماوهی مژین منحنی جذب

absorption flask *noun*

فلاسکی مژین بالون جذبی

absorption line *noun*

هیلی مزوک خط جذبی

absorption liquid *noun*

شلهی مزوک مایع جاذب

absorption of light *noun*

مژینی رووناکي جذب نور

absorption oil *noun*

رونی مزوک روغن جذب‌کننده

absorption ratio = absorption coefficient

absorption spectrum *noun*

شبه‌هنگی مزوک طیف جذبی

absorptive /əb'sɔ:p'tɪv, -'zɔ:p-, US -
'sɔ:ɪp-, -'zɔ:ɪp-/ *adjective*

مژه، مزوک جاذب

absorptivity *noun*

مژه‌ریتی، مژوکیتی، هدمژتمریتی جاذبیت

abstainer /əb'steɪnə(r)/ *noun*

نه‌خوره‌وه، خوئیویر، خوئیویر، خوئیویر، پاریزگر
(له‌خواردنه‌وهی نه‌لکول)، خوئیویر، یشخوگر،
خوړاگر، خوددار، پرهیزکننده، خویشندار

abstemious /əb'sti:mɪəs/ *adjective*

نهرمه‌وه، مام‌ناوه‌ند، ناده‌سیلاو، نه‌ندازه‌وه،
کهم‌خوړ، پاریزگر، پاریزگار، خوگر، به‌پاریز،
نه‌ندازه‌خور: *He was an abstemious diet*

a hard-working man with abstemious
habits اعتدال‌گرا

abstemiously /əb'sti:mɪəsli/ *adverb*

نهرمه‌وه‌وانه، مام‌ناوه‌ندی‌پانه، پاریزگارانه،
مام‌ناوه‌ندانه به‌طور اعتدال‌گرا

abstemiousness /əb'sti:mɪəsni:s/ *noun*

نهرمه‌وه‌وی، نه‌ندازه‌وه‌وی، مام‌ناوه‌ندی‌تی،
نه‌زوره‌کهم، کهم‌خوړی، پاریزگاری، پاریزگری،
پاریزگاری، به‌پاریزی، نه‌ندازه‌وه‌وی،
نه‌ندازه‌خوړی، اعتدال، میانه‌روی

abstention /əb'stenʃn/ *noun*

1 خو‌واردن، خو‌وداری (کردن)، خو‌وارگرتن،
نه‌کردن، له‌خوگرته‌وه، یشخوگرتن 2 ده‌نگی
خوئی‌بویردراو یا نه‌دراو 1 امتناع 2 رای‌متنع

abstergent *adjective, noun*

adj خاوین‌کهره‌وه، پاک‌کهره‌وه *n* دهرمان‌پان
adj مه‌تریالی خاوین‌کردنه‌وه، برین‌شور(ه)

گندزا *n* ماده‌ی گندزایی

absterion /æb'stɜ:ʃn/ *noun*

شوردنه‌وهی برین، شته‌وهی برین شستشوی
زخم

abstinence /'æbstɪnəns/ *noun*

پاریزگرتن، یشخوگرتن، خودداری، پاریزگری،
خوړاگری، خوړاگرتن، خوئی‌نه‌دان، خودوورگرتن،
خوئی‌پواردن (ب. ت. خو‌واردن و خو‌اردنه‌وه)

خویشندن داری، کف نفس، تقوا، پرهیز

abstinent /'æbstɪnənt/ *adjective*

به‌پاریز، پاریزگر، خوددار، خوړاگر، یشخوگر،
پاریزگار *adverb* -*nently*: پاریزگرانه، خوړاگرانه،
به‌خووداری‌په‌وه 1 ممسک، خویشندار

abstract /'æbstrækt/ *adjective, noun*

adj 1 رووت، هدمالراو، نابستراکت، مانایی:
abstract *an abstract entity*

knowledge/principles 2 نایدیال، خه‌یالی،
نمدیشه‌یی 3 ناکرداری، ناکونکریت، بیردوژی،
تیوریک 4 گشتی *n* کورته، بوخته (هی کتیب یا

بایه‌تی) 5 وینه‌کیشی نابستراکت (نهره‌ت: له
"from" *ab-* لاتین، له *abstrahere abstract-*

1 adj "trahere + *draw* "داکه‌ندن 1 *adj* "draw
مجرد، انتزاعی 2 آرمانی 3 نظری 4 عام خلاصه،
چکیده 5 نقاشی آبستره

abstract art *noun*

هونه‌ری رووت یا نابستراکت هنر تجریدی،
هنر انتزاعی یا آبستره

abstract concept *noun*

چهمکی رووت یا نابستراکت مفهوم مجرد

abstract deference *noun*

جیواوای رووت یا نابستراکت نایکسانی مجرد

abstracted /æb'stræktɪd/ *adjective*

1 هوش لانه‌بوو، هوش‌پدرت، ور، سه‌رسام، گیز:
abstracted *hello but seemed abstracted*

(وه‌بوو: *abstractedly* *adv* *abstractedness*
n) 1 حواس‌پرت 2 مجزا

abstracter *noun*

کورت‌کهره‌وه، کورت‌تینر خلاصه‌کننده

abstract existence *noun*

بوونی رووت یا نابستراکت وجود مجرد

abstract expressionism *noun*

بوچوون‌گهریتی یا بوچوون‌گهری نابستراکت
(*abstract expressionist n, adj*)
برداشت‌گرایی انتزاعی

abstraction /æb'strækʃn/ *noun*

1 هدمالین، دامالین، رووت‌کردن، رووتاندن،
نابستراکشن 2 بیروکه‌ی رووت یا نابستراکت 3
گیزی، کاسی، ینه‌وشی، هوش‌پهرتی،

هوش‌لانه‌بوون 4 فراندن، رفاندن، هملگرتن،
دزی 5 ده‌س‌پسی، دزی، هملگرتن، لاخستن 6
جیا‌کردنه‌وه، لیک‌لا‌بردن، هه‌لا‌واردن،

لیکوه کردن: *water abstraction from rivers* (abstractional adj) 1 تجرید، امر انتزاعی،
2 ایده‌ی انتزاعی 3 حواس‌پرستی 4 ربایندگی 5
اختلاس 6 جداسازی

abstractionism noun

بنه‌ماکان و کرده‌وی هونه‌ری نابستراکت 1
انتزاع‌گرایی

abstractionist noun, adjective

n نابستراکشنیست adj نابستراکشنیستی 1
انتزاع‌گرا adj انتزاع‌گرایانه

abstract light noun

رووناکی رووت یا نابستراکت، روشنائی
نابستراکت 1 نور مجرد

abstractive adjective

نابستراکتیف، کورت‌کردنه‌وه‌یی (abstractively adv)
تلیخیصی، تجریدی

abstract noun noun

(رژمان) ناوی وانا، ناوی رووت یا مانایی،
نامازه به بیر و نایدیا یا نایه‌تمه‌ندی یئکی
گشتی general quality. نه به شتیکی فیزیکی
(ووک freedom, goodness: پروانه common noun و proper noun)
اسم معنا

abstract number noun

(بیرکاری) ژماره‌ی رووت 1 عدد مجرد

abstract substance noun

کروکی رووت، گوهه‌ری رووت یا نابستراکت
1 جوهر مجرد

abstract thinking noun

بیرکردنه‌وه‌ی رووت، تیرامانی رووت یا نابستراکت
1 تفکر انتزاعی

abstract thought noun

بیرکردنه‌وه‌ی رووت، تیرامانی رووت یا نابستراکت
1 تفکر انتزاعی

abstriction noun, also abjunction

جیابونه‌وه، جیاکردنه‌وه: شتیوه‌ییکه یئکی بیکهاتی
سیور له کارگ یا کهره‌وه‌کان دا به‌وه‌ی
له‌ت‌بوونی به‌شتیکی سیوردان 1 آسترکیسیون

abstruse /əb'stru:s, US æb-/ adjective

1 نالوز، لیل، تمماوی، نادیار، گران، تهمزه، دژوار،
تیگه‌یشتن‌سه‌خت، سه‌خت: *the abstruse calculations of mathematicians* 2
شاراوه، نادیار، نه‌هتتی، به‌نهان (abstrusely adv)
به‌شتیوه‌ییکه نالوز، نالوزانه، نالوز؛ abstruseness (n)
1 پیچیده، غامض 2 مخفی، سری

abstrusity noun, pl. abstrusities

1 نالوزی، لیلی، تهمه‌یی، گرانی، دژواری،
سه‌ختی 2 ونه، کرده‌وه و هند نالوز یا دژوار
1 پیچیدگی، ابهام 2 گفته، عمل و... میهم

absurd /əb'sɜ:d, US əb'sɜ:rd/ adjective

1 نالوزانه، بی‌نه‌قلانه، پروپوچ، بیجی، نالوزیکی:
an absurd argument 2 گالته‌جار،

پیکه‌نیناوی، بی‌واتا، بی‌مانا، نه‌شیاو، هیچ‌و‌پوچ،
گه‌وجانه، پووجه‌که: *an absurd universe* (adv)
absurdly /əb'sɜ:d, US əb'sɜ:rd/

نالوزانه، پروپوچانه، به‌شتیوه‌یه‌کی نالوزیکی،
گالته‌جارانه، به‌شتیوه‌ییکه پیکه‌نینی 1
ناممقول، غیرمنطقی 2 مضحک، احمقانه

absurdism /əb'sɜ:dizəm, US -'sɜ:rd-/ noun

ناب‌وردیزم، هیچی‌گیری (absurdist n)
/əb'sɜ:dist, US -'sɜ:rd-/ n, adj

ناب‌وردیست، هیچی‌گه‌ر adj ناب‌وردیستی،
هیچی‌گیری‌یانه، سه‌ربه‌هیچی‌گیری 1
پوچ‌گرایی

absurdity /əb'sɜ:dtɪ/ noun, pl. absurdities

پروپوچیتی، نالوزیکه‌یی، نالوزیکی، هیچیتی،
هیچه‌که‌یی، بی‌واتایی، بی‌مانایی، قسه‌ی هیچه‌که،
بته‌ووده‌یی 1 ناممقولی، بی‌معنایی

abuilding adjective

له‌کاتی دروست‌کردنا یا دروست‌بوونا، له
سه‌روبه‌ندی سازکردنا یا سازبوونا دا 1 در
حال ساختن یا ساخته‌شدن

abulia /ə'bu:lɪə/ noun, also aboulia

بی‌ویستی، بی‌تیراده‌یی، بی‌بیریاری (abulic adj)
1 ضعف ارادگی

Abuna /ə'bu:nə/ noun

باوکامه، سه‌روناوی بۆ سه‌رقه‌شه‌ی کلیسه‌ی
نور تودوکسی نه‌تویایی (بهره‌ت): له "*abūnā*"
ی عه‌ره‌یی به‌واتای باوکی تیمه 1 آبونا

abundance /ə'bʌndəns/ noun

زوری، فراوانی، فره‌یی، فت‌وفرآوانی، بوشی،
پیت، به‌ره‌که‌ت، هه‌رزانی، زور و زه‌به‌نی، به‌ونی،
فه‌ریجی، زیاتر له‌ پیویست بوون، profusion,
affluence 1 وفور، فزونی

abundant /ə'bʌdənt/ adjective

زور، زور و زه‌به‌ند، زیاد، فره، فراوان، به‌ون،
بی‌ژمار، بوش، فت‌وفرآوان، به‌پیت، به‌به‌ره‌که‌ت،
فه‌ریج، فت‌وفرآوان، گه‌لیک، پر، لیواولیو، پراویر،
زیاتر له‌ پیویست (abundantly /ə'bʌdəntli/ adv)
زور، به‌ زور و زه‌به‌ندی، به‌ تاشکاری، به
روونی 1 وافر، فراوان، بسیار، سرشار

abundant element noun

(کیمیا) توخم یا نه‌گه‌زی فره یا زه‌به‌ند 1
عنصر فراوان

abura /ə'bju:rə/ noun

(رووه‌ک‌ناسی) دره‌ختیکی نه‌فریکای رۆژاوا که
داریکی نه‌رمی نه‌رخه‌وانی هه‌یه و گه‌لاکانی بۆ
ده‌رمانی گیایی herbal medicine به‌کار دیت‌ئێ
[*Miragyna stipulosa*] 1 نوعی درخت

abusage noun

به‌کارهێنانی نه‌شیاوی وشه‌کان: زمانی
ناپێزمان‌مه‌ند یا ناپێزمانی 1 کاربرد نامناسب

واژه‌ها: زبان غیردستوری

abuse /ə'bjuz/ *noun*

1 چاهوت یان خراب به کارهینان:
alcohol/drug/solvent abuse خراب
جوولانه‌وه، هه‌لس‌وکه‌وتی خراب، به
توندوتیژی جوولانه‌وه: *sexual abuse* 3
توندوتیژی 4 جنتو، دهم‌چه‌وتی، رەف، سخیف 5
کرده‌وه‌ی ناره‌وا یا نادادپه‌روه‌رانه، کاری خراب
6 ده‌س‌دریژی (ره‌گه‌زی) 7 نه‌شکه‌نجە‌ی له‌شی
1 سوء‌استفاده 2 بدرفتاری 3 خشونت 4 فحش
5 عمل غیرمستفانه 6 اجحاف 7 شکنجە‌ی بدنی

abuser *noun*

جنتی‌فروشی، دهم‌پیس، دهم‌چه‌وت، دهم‌شر: *a child abuser* ناسرا‌گەر

abusive /ə'bjuzrv/ *adjective*

1 پرله‌جنتو، دهم‌ه‌راش، پرله‌قسە‌ی
ساردوسووک 2 توندوتیژانه 3 دهم‌شر، دهم‌پیس،
دهم‌چه‌وت، دهم‌دراو، زمان‌شر، جنتی‌فروشی،
abusively /ə'bjuzrvli/ زمان‌دریژی
adv: جنتی‌فروشانە، به جنتی‌وه‌ه
n: دهم‌شری، دهم‌پیس، دهم‌چه‌وتی،
جنتی‌فروشی، دهم‌ه‌راشی، زمان‌شری) 1
فحش‌آمیز 2 خشونت‌آمیز 3 بدزبان

abutilon /ə'bjut:lon/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) توله‌که‌هیندی، ئه‌بوتیلون [توخم
Abutilon] (بنه‌ره‌ت: لسه *ubūtilūn*
عه‌ره‌بی‌یه‌وه) 1 ابوتیلون، شجره‌الملوک

abutment /ə'batmɒnt/ *noun*

1 پتکه‌وه‌لکان، پتکه‌وه‌نوسان، پتکه‌نوسان 2
هاوسنوری، له‌پالیه‌ک‌بوون 3 لایا‌یه، نیو‌پایه،
کوله‌که‌یان‌پایه‌ی لانه‌نیشتی، پشتیوانه (دیوار)،
پش‌به‌ستی دیوار 1 اتصال 2 هم‌مرزی 3 پایه‌ی
کاری، تکیه‌گاه

abuttals /ə'batlɪz/ *noun*

سنور، سه‌رحه‌د، تخوب 1 مرز

abutting *adjective*

نزیکه‌یه‌یه‌ک، پتکزی‌یک، دراوسی، هاوکه‌وشه‌ن،
پالیه‌ک 1 هم‌پایه، مجاور

abysm /ə'biz(ə)m/ = poetic/literary a abyss

abysmal /ə'bizmə/ *adjective*

1 قوولکه‌ناسا، کهنده‌لان‌ناسا 2 (زور) قوول،
بێ‌بن 3 یه‌کجار خراب، شیرزه، ترسناک، هیچ،
بازاری، نایه‌خ، ستانداردنم 4 له‌را‌ده‌به‌ده‌ر،
یه‌کجار 1 گودال‌مانند 2 نایموندی 3 افتضاح،
نامرغوب 4 فوق‌العاده

abysmally /ə'bizməli/ *adverb*

شیرزانه، به‌شێوه‌یه‌کی یه‌کجار خراب، زور
خراب 1 به‌طور خلی‌بدی

abyss /ə'bis/ *noun*

1 گێژاو 2 قوولای، بێ‌بنی، چالی بێ‌بن، یه‌کجار
قوول، کهنده‌ر، نفروژ، کهنده‌لان، که‌لین (زور)

قوول) 3 جه‌ه‌ننم، دۆزه‌خ، توون، دۆزه 4 هاویه
1 گرداب 2 مفاک، ژرفنا، عمق، بێ‌اته‌های،
شکاف 3 جه‌نم 4 هاویه

abyssal /ə'bis/ *adjective*

1 کهنده‌لانی، نفروزی 2 بێ‌بنی، قوولای 1
مفاکی 2 ژرفنایی

abyssal plain *noun*

هه‌ریه‌ک له‌ناوچه‌ته‌خت و به‌ری‌ن و
نیشته‌پوشانه‌ی *sediment-covered* ته‌رکی
نوقیانووس 1 آبیال پلین

Abyssinian *adjective, noun*

1 *adj* سه‌ریه *Abyssinia* ناوی جاران‌ی
ئه‌تیوپی *n* ره‌سه‌نی ئه‌یسییا 2 جو‌زی پشله‌ی
گوێ‌دریژی موو‌کولی قاوه‌یی 1 *adj* وابسته
به‌ آبیسیا *n* بومی آبیسیا 2 نوعی گربه

AC /eɪ 'si:/ *abbreviation* (ac, a/c) 1 air
conditioning 2 alternating current 3
Aircraftman 4 (ac.) Amer. acre 5 before
Christ. [from L. ante Christum.]

a/c *abbreviation* 1 account 2 air conditioning

Ac *symbol* the chemical element actinium

ac- *prefix* variant spelling of **ad-** *prefix*

پتشرگی به‌رله *q* و *c, k* (وه‌ک) *accept, acquit*
و *acquiesce* 1 پشوندی است که قبل از *q, k*
و *q* می‌آید

-ac *suffix*

باشگر: باش نه‌وه‌قده‌اندی که کوتایی‌یان به‌
i هاتوه، وه‌ک *maniac* (یان که‌سینگی تووش‌بوو
به: *shaemophilic* به‌ره‌ت: له‌ری‌کای *-acus*
لاتین یان *aque* فه‌ره‌نس، له‌ *-akos* یونانی) 1
پسوند: صفت‌ساز

acacia /ə'keɪʃə/ *noun*, also acacia tree

دارده‌رزی، دارچه‌وی، پاقله‌مارانه، نه‌کاکای،
ئه‌فاقا، ئه‌کاکا [توخم *Acacia*: گه‌لێ جو‌رن]
(له‌ یونانی‌یه‌وه) 1 آفاقا

academe /'ækædi:m/ = academia

academia /'ækə'di:miə/ *noun*

1 مه‌له‌به‌ندی ئاکادیمی، دنیا یان جه‌انی
ئاکادیمی 2 ئاکادیمی، ئاکادیمی 1 محیط
آکادمی، عالم آکادمیک 2 آکادیا

academic /'ækə'demik/ *adjective, noun*

1 *adj* ئاکادیمی، په‌روه‌رده‌یی، سه‌ریه‌خویندن،
فێرکاری‌پانه: *academic standards* 2
تێزریک، بێ‌ر‌دۆزی، ناکرداری، زانستی 3
زانکویی، کۆلیژی *n* 1 نه‌ندامی کۆلیژی یان زانکۆ
2 مامۆستای زانکۆ 3 لێکۆڵه‌ر 4
(academics) به‌رگی فه‌رمی زانکویی 1 *adj*
1 آموزشی 2 نظری، غیرعملی، علمی 3 دانشگاهی،
دانشکده‌ای *n* 1 عضو دانشگاه یا دانشگاه 2 استاد
دانشگاه 3 محقق 4 لباس رسمی دانشگاهی

academically /-kli/ *adverb*

له باری زانستی یوه، زانستانه، زانستی یانه ○ از لحاظ علمی

academician /ə,kædə'mɪfn, US
,ækədə'mɪfn/ *noun*

نندامی ناکادیمی ○ عضو فرهنگستان

academicism /ə,kə'demɪsɪz(ə)m/ *noun*,
also academism

لایه نگرې له رېسا و نمرېته باو و فدرمې یه کانی
هوندر و ویزه، ناکادیمیسم ○ اکادیمیسم

academy /ə'kædəmɪ/ *noun, pl. academies*

1 ناکادیمی، ناکادیمیا، ناکادیمیا: *a*
the Royal ○ *police/military academy*

2 *Academy of Arts* خویندنګای ناماده یی
(سکاتلند) 3 خویندنګای تایبته یی (نهمریکا) 4

(the Academy) خویندنګای نهفلاتوونی (یو)
فلسفه یان پهیره وانی؛ باڅیګی ګشتی له ناتین

که نهفلاتوون وانه تیا ده ګوته وه (بهره): له
akademeia یونانی، له *Akademos* فارهماني

نهفسانه یی ناتین ○ 1 فرهنگستان 2 هنرګده 3
مدرسه یی خصوصی 4 آکادیمیا، آکادمی

Academy Award *noun*, also Oscar
خهلاتی ناکادیمی، نوسکار ○ جایزه یی آکادمی

Acadian *adjective, noun*
adj سهرېه ناکادیا، کولونی چارانی فدرهنسه

(نیستا Nova Scotia) له کنه دا *n* رهسڼ یان
دانشتوی ناکادیا، ناکادیایی ○ آکادیایی

acajou /ə'kaʒu:/ = cashew
-*acal* *suffix*

باشګر: ناو له ناو هکان ساز ده کا وه:
○ *maniacal* پسوند: صفت ساز

acalculia /etkəl'kjʊ:liə/ *noun*
(پزشکی) نه توانینی لیکدانه وه ی زماره و حسابیه

ساده کان (له نه نجامی لیکه وتنی میشکی)،
ناکالکولیا ○ اکالکولیا

acanth(o)- /ə'kanθəʊ/ (also acanth- before
a vowel) *prefix*

پیشګر: درک و دروو، چهل، درک و دال (بهره):
له *akantha* یونانی یوه "thorn" ○ پیوند: خار

acantha *noun*
1 درک، دروو، چهل 2 موره یا بر (بر) هی بشت

○ 1 خار 2 مهره ی بشت

acanthaceous *adjective*
1 درکاوې، دروواوې، درودالوې 2 کنه ګری ○

1 خاردار 2 کنګری

acanthamoeba /ə,kənθə'mi:bəl/ *noun, pl.*
acanthamoebae /- 'mi:bi/

ګوره پان شمییی *amoeba* ی ره ګه زنی که
هیندیکن و ده توانن پینه هوی نه خوشی

ده رفهت خواز *opportunistic* له مروف دا [توخم
Acanthamoeba] ○ اکانتاموبیا

Acanthocephala *noun, pl.*

سهر درک (پینه) هکان، درک سهران ○ خار سران
acanthocephalan *adjective, noun*

له سهرېه کره سهر درک (پینه) هکان = *n*
spiny-headed worm ○ وابسته به

acanthoid *adjective*
درواوی، چهل لاری، درک اوې، درک ناسا،
دروک و دالوې ○ خاردار، خارمانند

acanthophis *noun*
ره ګه زیکې ماره ژارو یه کانی نهوسترلیا، خیزان

Elapinae ○ اکانتوفیس

acanthopterygii *noun*
بال درووه کان، بال درکان ○ اکانتوپتریجی

acanthopterygian *adjective, noun*
adj سهرېه بال درووه کان یان بال درکان *n* ماسی

بال درووی یا بال درکی یان بال دروای (کومه لئ)
له ماسی یانی *perch* و *bass* ○ اکانتوپتریجین

acanthous = spinous
acanthus /ə'kænθəs/ *noun, pl. acanthuses*
or *acanthi*

1 کنه ګر، گیانالوش؟، گیواوه سه ودا؟ [توخم
Acanthus] 2 (پیناسازی) ګه لا کنه ګری (له)

سهر کولی *Corinthian* دا؛ بهره: به ریګای
لاتین له *akanthos* یونانی، له *akantha*

"دروو، له *akē* تووکی تیز" ○ 1 کنګر 2 اکانتوس

acanthus family *noun*
کنه ګریان، تیره یان خیزانی کنه ګر

(*Acanthaceae*)، نهو رووه ک و دوه و نانه ی
ګه رمینان، به هیشووه گولی ګه لا کداری

bracted لولوله یی یوه ○ خانواده ی اکانتوس

a capella /æ'kə'pelə/ *adverb, adjective*
به ته نیا (بی شمیری موسیقایی، به شیوازی
کلنسه یی) ○ اکاپلا

acapsular *adjective*
بی کنه لویو، بی توپکل، بی بهرګ، بی قاوغ،

بی ګه پسول ○ بی تخم دان

acara /ə'ka:rəl/ *noun*
جوړی ماسی چکوله ی نه مریکای ناو هندی و

باشووری به بهر ی دریز ی باشه لسی
[توخمه کانی *Aequidens* و *Cichlisoma*]

(بهره): له *acaré* توپی یوه (Tupi) ○ اکارا

Acari /ə'ka:ri/ *noun, pl.*
گیانه وه رناسی) ګه نه (بی) کان ○ آکاری، اکاری

acariasis *noun, pl. acariases*
1 ګه نه ریز، ګه نه تنداوی، تیدانی ګه نه کان 2

ګه ری ګه نه، ټیکاریاسیس ○ 1 کنه زدگی 2

اکاریاسیس

acaricide /'akərɪsaɪd/ *noun*

گه‌نه‌کوز، گه‌نه‌فوتین، دهرمانی گه‌نه ○ اکاریساید
acarid /'ækərɪd/ *noun*

گه‌نه، چنگنه، وردکرم، مژانه ○ کنه، کرم بنیر
acaroid /'akərɔɪd/ *adjective, noun*

adj گه‌نه‌نسی، گه‌نه‌ناسا، مژانه‌ناسا *n* (هروه‌ها)
accaroid (acaroid resin) جورى جموک
یان *grass tree* چنه‌دین *adj* **Xanthorrhoea hastilis**
ده‌گیری ○

اکاروید *n* نوعی درین

Acaridae *noun, pl.*

گه‌نه‌بی‌یه‌کان ○ اکاریدا

acaridan *adjective*

گه‌نه‌بی ○ اکاریدن

acarologist *noun*

گه‌نه‌ناس ○ کنه‌شناس

acarology /'akərɒlədʒi/ *noun*

گه‌نه‌ناسی ○ کنه‌شناسی

acarpelous *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) بی‌تیرک، بهین ئه‌ندامی مینه ○
بی‌برجه

acarpous *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) بی‌بهر، بی‌میوه، بهرک ○ بی‌نمر

ACAS /'eɪkəs/ *abbreviation* Advisory
Conciliation and Arbitration Service

(له بریتانیا) ئیسکاس، ئیسکاس: ریک‌خراوه‌بی بو
چاره‌سهرکردنی کیشه‌ی نیوان دامه‌زراوان و
خاوه‌ن‌کاران ○ اکاس

acatalectic *adjective, noun*

adj ناکاتالکتیک، ته‌واو: *n* **acatalectic verse**
هونراوه یان هه‌لبه‌ستن که ژماره‌ییکى ته‌واوی
برگه‌کانی له دواییین پایه‌دا هه‌بی ○ اکاتالکتیک

acatalepsy /'eɪkætəlepsi/ *noun*

1 دوودلی، دردونگی 2 ریپازی بی‌باوه‌ران یان
گومان‌باوه‌ران ○ 1 تردید 2 فلسفه‌ی شکاکون

acaudal *adjective, also acaudate*

(گیانه‌وه‌رناسی) بی‌کلک، بی‌دووف ○ بی‌دم

acaulescence /'eɪkə:'lesns/ *noun*

بی‌لاسی، لاسک‌کورتی، بی‌قده‌ی، بی‌ساقه‌تی
○ بی‌ساقی

acaulescent /'eɪkə:'lesnt/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) بی‌لاسی، لاسک‌کورت، بی‌قده،
بی‌ساقه ○ بی‌ساقه

acauline /'eɪkə:'lin/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) بی‌لاسی، بی‌قده، بی‌ساقه ○
بی‌ساقه

acaulous /'eɪkə:'ləs/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) بی‌لاسی، بی‌قده، بی‌ساقه ○
بی‌ساقه

acausal *adjective*

به‌بی‌هۆ، هۆییکى نه‌بی ○ بدون علت

acausality *noun*

به‌بی‌هۆییکى، بی‌هۆییکى ○ بدون علت

acc *abbreviation* 1 account 2 according 3

accept 4 acceptance 5 accompanied 6

accompaniment 7 accountant 8 accusative

accelerando /ək'selə'rændou/, US -do/

adverb, adjective

(موسیقاً) له‌گه‌ل خیرایی‌یه‌کی روو له زوری
په‌په‌له ○ اکسراندو

accelerant /ək'selərənt/ *adjective, noun*

(کهرمه و ماده‌یسی) تاودهر ○ (ماده‌ی)
تسریع‌کننده، شتابنده

acceleration /ək'selə'reɪʃn/ *noun*

1 تاو، په‌له، تالوکه، توندی: *a car with good*

acceleration caused by ○ *acceleration*

2 *gravity* تاودان، له‌زاندن، په‌لاندن، زوواندن،

زووبین‌کردن ○ 1 شتاب 2 تسریع

accelerated *adjective*

تاودراو، په‌په‌له‌خراو ○ شتاب واردشده

accelerator /ək'selə'reɪtə(r)/ *noun*

1 (فیزیک) تاودهر (= ده‌زگایى بو تاودانی
پارچولکه به‌سه‌رتی‌یه بارگای‌یه‌کان به
خیرایی‌یکى یه‌کجار زور) 2 پیدالی گاز، گاز
○ 1 شتاب‌دهنده 2 پدال گاز

accelerative /ək'selə'reɪtɪv/ *adjective, also*

acceleratory

تاودهر، سه‌ریه یان داده‌شکته‌وه یان ده‌په‌ته‌هۆی
تا و په‌له ○ تسریع‌کننده

accelerometer /ək'selə'rɒmɪtə(r)/, US -

'rɑ:m-/ *noun*

تاوینو ○ شتاب‌سنج

accelofilter *noun*

زووبالینو، خیرابالینو، زووبالینو ○ صافی تسریع

accent /'æksnt/, US -snt/ *noun*

1 خو‌گو‌یی؟، زمان دیاربوون، شیوه‌ی وتن،

راویژ، له‌هه: - *She spoke English with an*

a northern/Dublin/Indian/Scottish ○ *cent*

2 *accent* 2 زه‌بر، گوشار، هیز 3 نیشانه‌ی هیز یان

زه‌بەر ○ 4 بی‌داگیری، دووبات‌کردنه‌وه،

دووباره‌کردنه‌وه، گرنگی تابه‌ت، جه‌خت (کردن)

In all our products :emphasis جه‌ختاندن،

the accent is on quality ○ 1 له‌جه 2 تکیه 3

علامت تکیه 4 تکیه، اهمیت ویزه

accented /'æksntɪd/ *adjective*

(ههم‌گو و ههم‌زمان) نه‌کسینت‌دار،

خو‌گو‌یی‌دار، راویژی‌هه‌به، زمان‌دیار: *He*

spoke heavily accented Kurdish

○ *accented vowels/syllables* له‌جه‌دار

accutual /ək'sentʃuəl/ *adjective*

گوشاری، زه‌بری، هیزی، سه‌ریه زه‌بر یان هیز

(*accutually adv*) ○ وابسته به تکیه

accent mark *noun*

نشانهای گوشار یا زهر ○ علامت تکیه

accentor /ək'sentə/ *noun*

مه‌لیکی دهنگ‌خوشی چکوله‌ی بزر و قاوه‌یی تیره‌یسی که duncock ی تپابه |خیزان Prunellidae, توخم [Prunella] ○ نوعی پرند

accentuation /ək'sentʃu'eɪʃn/ *noun*

1 پندآگرتن، پندآگری، پندآگری، سهرنخ‌پندانی راسته‌خو، دووباره‌کردنوه 2 گیره ○ تأکید 2 تشدید

acceptability /ək'septə'bɪlətɪ/ *noun*, also acceptableness

وهرگرتن، په‌سندکردن، په‌سندکراوی، قایل‌بوون ○ پذیرش، قابلیت قبول

acceptable /ək'septəbl/ *adjective*

جتنی‌په‌سند، باش، گوار، چاک، خوش، په‌سند، خراب نیه، نمدازه: **no compromise would be acceptable** ○ قابل‌پذیرفتنی، قایل‌قبول، مطبوع **acceptably** /-blɪ/ *adverb*

په‌سندانه، په‌شونه‌یه‌کی جتنی‌په‌سند، په‌سند ○ به‌طور قابل‌قبول

acceptance /ək'septəns/ *noun*

1 وهرگرتن، قه‌بوول(کردن)، په‌سندکردن، په‌زراندن، approval 2 وهرگرتنی‌حه‌واله‌یان بیل bill: حه‌واله‌یان بیل‌ی وهرگیراو‌یان په‌سندکراو ○ 1 پذیرش، قبول، تأیید، تصویب 2 قبولی‌حواله، حواله‌ی قبول‌شده

acceptation /ˌæksep'teɪʃ(ə)n/ *noun*

(زمانه‌وانی) واتای په‌سندکراوی وشه‌یان ده‌سته‌وشه‌یین، واتای ناوخلک‌یان باو ○ معنی پذیرفته‌ی واژه یا عبارتی، معنی عرف

accepted *adjective*

باو، په‌سندی‌همو لایس، گش‌په‌سند، قه‌بوول‌کراو: **an accepted convention** (acceptedly adv) ○ مورد‌قبول‌عام

access /ˈækses/ *noun*

1 ده‌س‌پن‌راگه‌یشتن، ده‌سکه‌وتن، ده‌سباری، گه‌یشتن، ریگای‌گه‌یشتن، ریگای‌چوونه‌ناو، ریگای‌ژووره‌وه، ده‌روازه، ژوورگه، ریگا 2 مافی‌چوونه‌ژوورن، ده‌ستور، ریدان 3 ژوربوون، هلدان، گشه‌کردن: **a sudden access of wealth** 4 تزیک‌بوونه‌وه 5 (پزشکی) له‌هاتن، هیرش، ده‌رکه‌وتن ○ 1 دسترسی، دستیابی، راه‌رسیدن، مدخل 2 اجازتی‌دخول 3 افزایش، رشد 4 تقرب 5 حمله، بروز

access course *noun*

کورسی‌ده‌س‌پن‌راگه‌یشتن ○ دوره‌ی دستیابی **accessory** /ək'sesəri/ *noun*

هاوده‌ست، یاریده‌ده‌ری‌تاوان ○ معاون‌جرم

accessibility /ək'sesə'bɪlətɪ/ *noun*, also accessibleness

ده‌س‌پن‌راگه‌یشتوویی، له‌گه‌یشتن‌هاوویی، له‌تیگه‌یشتن‌هاوویی، ئاسانی، شیاوی‌به‌ده‌س‌هیتان ○ قابلیت‌دسترسی

accessible /ək'sesəbl/ *adjective*

ده‌س‌پن‌راگه‌یشتو، له‌گه‌یشتن‌هاوو، له‌تیگه‌یشتن‌هاوو، ئاسان، ده‌س‌ده‌که‌وئ، له‌ده‌سکه‌وتن‌هاوو: **-ble by rail** ○ قابل‌دسترسی

accessibly /ək'sesəblɪ/ *adverb*

به‌شونه‌یین که‌بتوانی به‌ده‌ستی‌یینی ○ به‌طور قابل‌دسترسی

accession /æk'seɪʃn/ *noun*

1 دانیشتن، له‌سمر‌تمخت‌دانیشتن، ینگه‌یشتن، گه‌یشتن (به‌پوست، سهروکایه‌تی‌یان‌ریه‌راتی‌ولانی)، په‌رزبوونه‌وه، بوونه‌کاربه‌ده‌ست 2 به‌ده‌س‌هیتان، ده‌س‌خستن، گیرخستن، به‌ده‌س‌گرتن، ینگه‌یشتن 3 خسته‌سهر، پتوه‌نان، خسته‌بال، دانه‌دم، پتوه‌نراو، زیادکراو، شتی زیادکراو‌یان‌سهرخراو 4 تزیکی، تزیک‌بوونه‌وه 5 ته‌نینه‌وه، داگرتن، بلا‌بوونه‌وه، ده‌رکه‌وتن (پزشکی) 6 ریک‌که‌وتن، ینک‌هاتن 7 پی‌خوش‌بوون، قایلی ○ 1 جلوس، دستیابی 2 تحصیل 3 الحاق، افزایش، چیز‌افزوده‌شده، افزوده 4 تقرب 5 شیوع، بروز 6 توافق 7 رضایت

accessorial /æksə'sɔ:riəl/ *adjective*

سهره‌یان‌پتوه‌ندی‌به‌هاوتاوان‌یان‌هاوده‌سته‌وه‌یه‌یه: **accessorial liability**: زیادی، سهریار، لاوه‌کی، supplementary: **accessorial services** ○ مربوط‌به‌شریک‌یا‌معاون‌جرم: ثانوی، اضافی

accessorily *adverb*

به‌شونه‌یه‌کی‌زیادی ○ به‌طور‌اضافی

accessoriness *noun*

1 زیادبوون، سهرخراوی‌هاوده‌ستی ○ 1 حالت‌اضافی 2 معاونت‌در‌جرم

accessory /ək'sesəri/ *noun, adjective, pl. accessories*

1 n (accessories) یه‌ده‌کی، پارچه‌ی‌زیاده، له‌گه‌ل، شت‌ومه‌کی‌لاوه‌کی: **bicycle a range of furnishings and accessories** 2 accessories for the home هاوتاوان: **He was charged with being an accessory to murder** adj لاوه‌کی، ناسره‌کی، لا‌به‌لا‌بی، زیادی، سهرخراو، subsidiary: **the accessory muscles of respiration** 1 n لوازم‌فرعی 2 شریک‌جرم adj فرعی، اضافی

accessory cell *noun*

خانه‌ی‌لاوه‌کی‌یان‌یاریده‌ده‌ری‌یان‌پاشکو، لاخانه ○ سلول‌فرعی‌یا‌جانبی

accessory chromosome *noun*

کروموزومی‌لاوه‌کی‌یان‌زیادی، لاره‌نگ‌تن ○

کروموزوم فرعی
accessory fruit *noun*, also pseudocarp

میوه گوشتی، میوه یاریده‌دهر، میوه‌درزونه
میوه میکی

access gland *noun*

رژنه یا لوی لاهه‌کی، لارژنه، لوو یا رژنه ی
پاشکو غده میکی

accessory movement *noun*

جووله ی یاریده‌دهر، جولان یا بزاونی یاریده‌دهر
(وهک هی دس له رویشتن دا) حرکت میکی

accessory nerve *noun*

دهماری لاهه‌کی: دهماری یازده‌می که‌راکه
عصب فرعی

access organ *noun*

نه‌ندامی لاهه‌کی یان یاریده‌دهر، له‌ندام عضو
میکی یا جانی

access road *noun*

ریگای گه‌یشتن به راه رسیدن به

access time *noun*

کاتی به‌دهس هیتان، کاتی ده‌س‌یی‌راگه‌یشتن
زمان دسترسی

access tranfussion tissue *noun*

شانه‌ی راگویشتنی یاریسده‌دهر، لاشانه‌ی
راگویشتن بافت انتقالی میکی

acciaccatura /əˌtʃakəˈtʃuərə/ *noun*, pl. acciaccaturas or acciaccature

نوتیکی خترا که نیو پله (یان پمده) کورت تر له
نوتی سهره‌کی به essential note و به‌رله نوتی
به‌پمده‌تی (تاوازی) له‌ده‌دری آکسیاکتورا

accidence /ˈæksɪdəns/ *noun*

(ریزمان) گهردان‌ناسی، نه‌کسیدتس علم صرف
accident /ˈæksɪdənt/ *noun*

1 لیک‌دان، پیناکیشان، لیک‌کھوتن 2 رووداو،
قه‌ومین، به‌لای کت‌وپر، بوویه‌ر، نووش،
ریکه‌هوت، هه‌لکه‌هوت: a serious/minor

3 a climbing/riding accident & accident
(فهلسه‌فه) نه‌کسیدت 1 تصادف 2 سانحه،
حادثه، اتفاق، صدفه 4 عرض

accidental /ˌæksɪdəntl/ *adjective*

1 ریکه‌هوت، به‌ریکه‌هوت، به‌هه‌لکه‌هوت،
هه‌لکه‌هوتی، نووشی، پلان‌دانه‌نراو،
چاوهران‌نه‌کراو، پینشی‌بینی‌نه‌کراو 2 لاهه‌کی،
لاه‌لای 3 ناگروکی، ناگه‌وه‌ری 4 نامه‌به‌ست 5
نیشانه‌ی گورینی موسیقا 1 تصادفی، غیرمترقبه
2 فرعی 3 عرضی 4 غیرمقصود 5 علامت عرضی

accidental death *noun*

مردنی له‌بهر رووداو یان له نه‌نجامی رووداو
مرگ ناشی از سانحه

accidentalism *noun*

ریکه‌هوت‌گه‌ری، ریکه‌هوت‌خوازی، سؤدغه‌گه‌ری
(accidentalist n): ریکه‌هوت‌گه‌ر، ریکه‌هوت‌خواز

سؤدغه‌گه‌ر) صدفه‌گرای
accidentally /-təli/ *adverb*

به‌ریکه‌هوت، بی‌مه‌به‌ستانه برحسب اتفاق
accident and emergency *noun*,
abbreviation A & E

به‌شی رووداو‌ه‌کان، به‌شی نه‌نگه‌تاوی بخش
سوانح یا اضطراری

accident-prone *adjective*

رووداو‌له‌سهر، به‌لاه‌سهره‌هاتوو، به‌لاه‌سهر، له
به‌لاه‌ه‌نریک، له‌بهر روودانا بوون: She was the
most accident-prone of the four children

سانحه‌پذیر

accipiter /akˈsɪpɪtəl/ *noun*

(بالنده‌ناسی) بالنده‌ی راوی، باز و له‌و تیره‌یه
[Accipiter] و توخمه‌کائی تر (لاتینی نوئ،
ناوی توخم، لاتین "باز") مرغ شکاری، باز و
مانند آن

accipitral /akˈsɪpɪtrəl/ *adjective*

راوی، له تیره‌ی باز شکاری

accipitrine /akˈsɪpɪtrɪn/ *adjective*

1 سهریه بالنده راوی به‌کان 2 راوی 1 وابسته
به مرغان شکاری 2 شکاری

acclaim /əˈkleɪm/ *noun*

چه‌پله‌لیدان، چه‌پیک‌لیدان، له‌قربوه‌دان،
خوشی‌ده‌ری، به‌سن‌دان، قیزاندن و قربوه‌ی
خوشی، applause/praise تحسین، کف
زدن، ابراز احساسات

acclaimable *adjective*

شیایوی به‌سن‌دان، به‌سن‌ده‌دری قابل تحسین

acclaimer *noun*

به‌سن‌ده‌ر، چه‌پله‌لیدهر تحسین‌کننده، کف‌زننده

acclamation /ˌæklaˈmeɪʃn/ *noun*

1 چه‌پله‌لیدان، له‌قربوه‌دان، خوشی‌ده‌ری،
به‌سن‌دان 2 ده‌نگ‌دان و هه‌ل‌بازدن به ده‌نگ
1 کف زدن، ابراز احساسات، تحسین 2 اکلاماسیون

acclamatory /æˈkləməˈtɔːrɪ/ *adjective*

به‌سن‌ده‌رانسه، به‌ستانه، له‌گه‌ل به‌سن، به
چه‌پله‌لیدانه‌وه تحسین‌آمیز

acclimation /ˌæklaˈmeɪʃn/

= acclimatization

acclimatization /əˌklaɪməˈtaɪzɪʃn, US -
təˈz-ɪ/ *noun*

1 سازان، گونجان، داهاتن، خووگرتن، خووگیری
2 (زینده‌ناسی) خوگونجاندن (acclimatizer n)

1 سازگاری، وفق 2 اقلیم‌پذیری

acclivitous = acclivous

acclivity /əˈklɪvɪti/ *noun*, pl. acclivities

هه‌وراز، لیزایی، ژوورگ، ژوورنگ، لایی،
تونداپی، به‌ره‌ژوورگه، سهراوژووری، ته‌لان،
کوور، سینه‌کیش سربالایی، فراز

acclivous /əˈklɪvəs/ *adjective*

هه‌وراز، تهلان، تونده ○ سربالا
accolade /'ækəleɪd, US 'ækə'leɪd/ *noun*

1 پیا‌ه‌لوتن، په‌سن (دان) 2 رێ‌وره‌سمی پێ‌دانی
 په‌لوه‌پایه‌ی شۆ‌ره‌سواری (که‌ له‌ودا سووک
 شمشیر به‌سه‌ر شانا ده‌هێ‌ترێ) ○ 1 تحسین،
 تمجید 2 اکولا

accommodating /ə'kɒmədeɪtɪŋ, US
 ə'kɑ:m-/ *adjective*

سازاو، گونجاو، دل‌سۆز، په‌به‌زه‌یی، به‌ته‌نگ
 خه‌لکه‌وه‌بوو، یاری‌ده‌ده‌ر، obliging helpful
 ○ سازگار، مهربان، کمک‌کننده، مددکار

accommodatingly /ə'kɒmədeɪtɪŋli, US
 ə'kɑ:m-/ *adverb*

به‌ دل‌سۆزی‌په‌وه ○ با مهربانی
accommodation /ə,kɒmə'deɪʃn, US
 ə'kɑ:m-/ *noun*

1 جێگا، مال، خانوو، زید، شوین، جێ‌ورێ، یانه،
 شوینی لێ‌گیرسانه‌وه: **rented accommodation**
 2 temporary/furnished accommodation ○
 ریک‌خستن، گونجاندن، سازاندن، داهێنان،
 خووبی‌گیرتن، ریک‌که‌وتن، له‌به‌ف‌هاتن 3
 به‌هانا‌هاتن، به‌فریا‌که‌وتن، به‌ده‌نگ خه‌لکه‌وه‌بوون،
 یارمه‌تی، کومه‌ک، یاری‌ده‌دان 4 شوینی کار ○
 1 منزل، جا، خانه 2 انطباق، توافق 3 امداد 4 دفتر
accommodator *noun*

داهێنەر، گونجێنەر، سازێنەر، ده‌رهێنەر، ده‌قی‌نەر،
 ده‌قی‌پێ‌ده‌ر ○ وفق‌ده‌نده

accompaniment /ə'kɑmpənɪmənt/ *noun*

1 (موسیق) له‌گه‌ل 2 ها‌ورێ، باشکۆ، له‌گه‌ل‌بوون
 ○ 1 همراه 2 ملازم، متابیع، همراهی، پیوست

accompanist /ə'kɑmpənɪst/ *noun*

گۆ‌رانی‌پێ‌ژ یان موسیق‌آ‌زه‌نی له‌گه‌ل، ئێ‌کۆ‌مپانیست
 ○ اکۆ‌مپانیست

accompli *adjective*, fait accompli
 کاری کراو یان راپه‌ڕێ‌راو، کرده، کاری
 نه‌جام‌دراو ○ عمل انجام‌شده

accomplice /ə'kɑmplɪs, US 'ə'kɑ:m-/
noun

ها‌وده‌ست، به‌شدار له‌ گونا‌هدا ○ معاون جرم
accomplishable *adjective*

کرده‌نی، له‌ کردن‌هاتو، ده‌ک‌ری، شیاوی
 جێ‌به‌جێ‌بوون، نه‌جام‌ده‌درێ ○ انجام‌پذیر
accomplished /ə'kɑmplɪʃt, US 'ə'kɑ:m-/
adjective

1 شاره‌زا، له‌ها‌تو، لێ‌زان، کارامه، بوخت، زانا،
 سه‌ره‌نده‌رکردوو، سه‌ره‌لێ‌ده‌ره‌ساتوو 2
 جێ‌به‌جێ‌کراو، ته‌وا‌وکراو، کراو، به‌جێ‌هێ‌تراو،
 به‌سه‌ره‌براو، راپه‌ڕێ‌راو ○ 1 خبره، ورزیده،
 تری‌ت‌شده 2 کامل‌شده

accomplished fact *noun*
 کاری کراو یان راپه‌ڕێ‌راو، کاری کرده، کرده

○ عمل انجام‌شده

accomplishment /ə'kɑmplɪʃmənt, US
 ə'kɑ:m-/ *noun*

1 راپه‌رائندن، کردن، ته‌وا‌وک‌کردن، براننده‌وه،
 برده‌سه‌ر، گه‌یاندنه‌ نه‌جام، به‌سه‌رگه‌یاندن،
 جێ‌به‌جێ‌کردن، تێ‌په‌رائندن 2 به‌دی‌هاتن 3
 ده‌سه‌که‌وت، به‌ره‌م 4 ده‌سه‌که‌وتن 5 هونه‌ر 6
 سه‌ره‌نده‌رکردوویی، شاره‌زایی، له‌ها‌توویی ○ 1
 اجرا، اتمام، انجام 2 تحقق 3 دستاورد 4 حصول
 هنر 6 مهارت

accord /ə'kɔ:d, US 'ə'kɔ:rd/ *noun*

1 ریک‌که‌وتن یان پێ‌که‌هاتنی فەر‌می (حکومی
 یان ریک‌خرا‌وه‌یی) conformity agreement
 acted in accord with the company's
 2 policy به‌یمان، به‌یار 3 سازان، پێ‌که‌هاتن،
 کۆ‌کی، ریک‌که‌وتن، گونجان 4 مه‌یل، وێست ○
 1 توافق یا تفاهم رسمی 2 قرارداد 3 موافقت 4 میل
accordance /ə'kɔ:dns, US 'ə'kɔ:rdns/
noun, in accordance with

1 سازان، گونجان، راهاتن 2 به‌گۆ‌یره‌ی، ل گۆ‌را،
 به‌پێی ○ 1 مطابقت 2 بنابر، برحسب، برطبق

accordant /ə'kɔ:dnt, US 'ə'kɔ:rdnt/
adjective

راهاتوو، سازاو، گونجاو، لواو، ریک‌که‌وتوو،
 کۆ‌ک، harmonious agreeing consonant
 ○ (accordantly *adv*) correspondent

موافق، هم‌راز
according /ə'kɔ:dɪŋ to, US 'ə'kɔ:rdɪŋ/
preposition, according to

به‌پێی، به‌گۆ‌یره‌ی، ل گۆ‌را: You've been
 absent six times -g to our records

○ مطابق
accordingly /ə'kɔ:dɪŋli, US 'ə'kɔ:rd-/
adverb

جا که‌وا‌یه، له‌به‌ر نه‌وه، به‌م شتو‌ه‌یه، به‌م جۆ‌ره،
 به‌م پێ‌یه، به‌گۆ‌یره‌ی، به‌هه‌مان شتو‌ه،
 ○ in accordance, correspondingly

بنابراین، برطبق، به‌همان صورت
accordion /ə'kɔ:diən, US 'ə'kɔ:rd-/ *noun*

(موسیق) ئاکۆ‌ردی‌ه‌ن، ئاکاردیۆن ○ آکاردیۆن

accordionist *noun*

ئاکۆ‌ردی‌ه‌نه‌ن ○ نوازنده‌ی آکاردیۆن
accouchement /ə'ku:ʃmənt/ *noun*

(کۆن) منال‌بوون، لێ‌بوونه‌وه ○ زایمان
accoucheur /ə'ku:ʃɔ: / *noun*

سه‌ره‌شته‌دار، مامان (پیاو) ○ قابله
account /ə'kaʊnt/ *noun*

1 هه‌ژمار، حساب 2 (کۆن) ژماردن، بزاردن،
 لێ‌کدان‌ه‌وه 3 لیستی حیساب 4 قازانج، خێ‌ر،
 که‌لک، مه‌فا 5 سوود، به‌ره 6 پایه‌خ، پا‌وه‌،
 گزنگی 7 باس‌کردن، لێ‌دوان، لێ‌کدان‌ه‌وه،
 گزێ‌رانه‌وه، تیشک‌خسته‌سه‌ر، روون‌کرده‌وه 8

9 *on that account I must refuse* هۆ: سەرنج، ئاۋرلەيدانەوه 1 حساب 2 محاسبە، شمارش 3 صورت حساب 4 سود 5 بهره 6 اعتبار، اهميت 7 شرح، روايت، توضيح 8 دليل 9 توجه

accountability /əˌkaʊntəˈbɪləti/ *noun*, also accountableness

1 بەرپرسايەت، لىتيرسراۋىيە: *public officials lacking accountability* 2 لەپاساۋاھاتوۋىيە 1 مۆلىت، پاسخ گويى 2 توجىھ پىزىرى

accountable /əˌkaʊntəbl/ *adjective*
1 بەرپرس، لىتيرسراۋ: *held her accountable for the damage* 2 لەپاساۋاھاتوۋ. پاساۋ دەدرى 1 مۆل، پاسخ گو 2 توجىھ پىزىرى

accountably /əˌkaʊntəblɪ/ *adverb*
بەرپرسانە، لىتيرسراۋانە، بە شىۋە يەككى بەرپرس 2 بە طور مۆل

accountancy /əˌkaʊntənsi/ *noun*
2 زمىن يارى 1 حساب دارى

accountant /əˌkaʊntənt/ *noun*
2 زمىن يار 1 حساب دار

account book *noun*
دەفتەرى ھەژمار يان ھەژمارنامە 1 دفتر ھاب

accounting /əˌkaʊntɪŋ/ *noun*
2 زمىن يارى 1 ھاب دارى

accountements /əˌkuːtrəmənts/ *noun, pl.*
US *accounterments* /əˌkuːtərmənts/

كەل وپەل، تەروفاق، تىشواك، شت و مەك، *trappings, equipment* 1 تەجىزات

accreditation /əˌkredɪˈteɪʃn/ *noun*
باۋەرنامە، پروانامە، پەسەندنامە 1 استوارنامە، اعتبارنامە

accredited /əˌkredɪtɪd/ *adjective*
1 چىن باۋەن، باۋەپىن كراۋ، پىشت پىن بەستراۋ، رىگەدراۋ، رىندراۋ، دەستورورداراۋ، دەستورلەسەر، دەسەلات دار، باۋەرلەسەر، قانۇنىي، ھەرى 2 بەرپرس 3 باۋەرنامە دار 4 پال دراۋ 1 مەتبەر، مەجاز، قانۇنىي، رەسمى 2 مۆل 3 داراى استوارنامە 4 نىست دادرە

accretion /əˌkriːʃn/ *noun*
1 كۆمەلەكە كىرەن، كۆيۈنەنە، كەلەتەسەرىك، يەك گىرتەن، كەلەكەيۈن، پىتكانۇوسان، لكان، بەرەسەند، گەورەيۈن، گەشەكەن، ھەلدان، زۆرىسۈن 2 باشكۆكان، زىادكراۋەكان، سەرخەتەكان 1 انباشت، تراكم، تەجم، رەشە، 2 افرائىش

accretive /əˌkriːtɪv/ *adjective*
ھەلدەر، گەشەسەن، گەشەندە، زىادكەر، بەرەسەن 1 نەمۇكتە

accrual /əˌkruːəl/ *noun*
1 كۆيۈنەنە، كەلەكەيۈن، كەلەكەيۈنەستەن،

the accrual of interest 2 شتى كەلەكەيۈن يان كۆيۈنە 1 تەجم، شەن، تەجم 2 چىز تراكم *accrue* *noun*, also *accrument*

كۆيۈنەنە، كەلەكەيۈن، كەلەكەيۈنەستەن، كەلەتەسەرىك 1 تەجم، انباشت

acculturation /əˌkʌltʃəˈreɪʃn/ *noun*
ھاۋچاندى، كارلىكى چاند يان ھەرنەنگەكان 1 اثر مەقابىل ھەنگھا

accumulation /əˌkjuːmjəˈleɪʃn/ *noun*
1 خىر كەنە، كەلەكە كەنە، كۆمەل (كە) كەنە، كۆمەل كەنە، كەلەكەسەرىك، سەرىكەن، كەلەكەيۈن، خىرەنە، كۆيۈنەنە: *the accumulation of wealth* 2 of *toxic chemicals* 2 شتى سەرىكە كەتوۋو يان كەلەكەيۈن، كۆمەل، كۆكە، كۆمەلەكە 1 گرداۋرى، تەجم، انباشت 2 تودە، كەپ

accumulation point *noun*
(كىمىيا) خالى كەلەكەيۈن يان كۆيۈنەنە 1 نەقەلى تەجم

accumulative /əˌkjuːmjəleɪtɪv/ *adjective*
1 كەلەكە كەراۋ، سەرىك خىراۋ، كۆيۈنە، خىرەنە، كەلەكەبەند، كەلەكەبەستەن، كۆمەلەكەبەستەن، سەرىكەتوۋو: *the accumulative effects of pollution* 2 كۆكەرە 1 تەجم، شەن، تراكم، تراكمى 2 تەجم كەندە

accumulatively /əˌkjuːmjəleɪtɪvli/ *adverb*
بەشۋە يەككى رەۋلە زۆرى 1 بە طور فزاينە

accumulator /əˌkjuːmjəleɪtə(r)/ *noun*
1 خىر كەرە، كۆكەرە (ۋە)، سەرىك خىر 2 باتىرى پاشەكەت كەر يان پاشەكەت خىر، كۆگە؟، كۆگەرە 1 تەجم كەندە 2 انبارە

accuracy /ˈækjərəsi/ *noun*, also *accurateness*

راستى، دروستى، ساغى، وردى 1 صەت، دقت

accurate /ˈækjərət/ *adjective*
راست، دروست، پىن ھەلە، ساغ، ورد: *an-urate* 1 *information/data* 2 *diagnosis*

(*accurateness* n) 1 صحيح، درست، دقت

accurately /ˈækjərətli/ *adverb*
بەوردى: *You need to hit the ball* 1 بە طور دقت

accursed /əˈkɜːsɪd, US -ˈkɜːrs-/ *adjective*
1 لەغەت كراۋ، خۇداگر تەو، نەفرىن كراۋ 2 (نافەرمى) يىزەۋن، قىزەۋن، پىس 1 نەفرىن شە 2 نەفرىن تەگىز

accurst /əˈkɜːst/ = *accursed*
accusable *adjective*

گومانلى كراۋ، گوناھبار كراۋ 1 **accusant** *noun*

تاوانبارکراو، گوناھبارکراو ○ متهم
accusation /ækjuˈzeɪʃn/ *noun*, also
accusal
 1 تاوانبار کردن، گوناھبار کردن، گومان
 لن کردن، تهمت، بوختان بین کردن: *There was a hint of -tion in her voice*
 2 به سهر دهااتن، سهر کوته ○ 1 اتهام، تهمت 2 سرزنش
accusative /əˈkjuːzətɪv/ *noun, adjective*
 (ریزمان) (دوخی) بهرکاری (بروانه)
ablative, possessive, nominative, dative, genitive
 و (vocative) ○ (حالت) مفعولی
accusative case = accusative
accusatorial /əˈkjuːzəˈtɔːriəl,
 ˌækjuːˈzɛtəriəl, US -tɔːriəl/ *adjective*
 گوناھباری یانه، تاوانباری یانه، تاوانبارانه،
 گومان لن کراوانه ○ اتهامی
accusatory /əˈkjuːzətəri, ˌækjuːˈzɛtəri,
 US -tɔːriəl/ *adjective*
 گوناھباری یانه، تاوانباری یانه، تاوانبارانه،
 گومان لن کراوانه ○ اتهامی
the accused /əˈkjuːzɪd/ *noun*
 گومان لن کراو، تاوانبار، گوناھباران: *The - cused was found innocent*
accuser *noun*
 1 گوناھبارکهر، گومان لن کهر، تهمت باز،
 بوختان باز 2 سکالاکهر، شکات کهر، دادبهر ○
 1 متهم کنده 2 شاکی
accusing /əˈkjuːzɪŋ/ *adjective*
 گوناھباری یانه، تاوانباری یانه، تاوانبارانه،
 گومان لن کراوانه ○ اتهامی
accusingly /əˈkjuːzɪŋli/ *adverb*
 1 به شنیوه ینیکی گوناھباری یانه: *'Edward!' she said accusingly*
 2 له گمل سهر کوته ○ 1 به
 طور اتهامی 2 با ملامت
accustomed /əˈkʌstəmd/ *adjective*
 1 ناسایی، همیشگی 2 راهاتوو، فیر (بو)،
 خووگر توو، نالووده، چهشه، رمووده، چهشکه،
 هوگر، گیروده ○ 1 معمولی 2 عادت کرده، معتاد
accustomedness /əˈkʌstəmd(n)əs/ *noun*
 عادت، راهات، راهاتوویی، فزیوون، خووگرتن،
 نالوودهیی، گیرودهیی ○ عادت، اعتیاد
Ac/Dc /eɪ siː ˈdiː siː/ *adjective*, also
AC/DC
 1 (نافه رمی یان رهمه کی) دووره گه زخواز،
 دووره گه زیان، bisexual 2
 alternating current/direct current
 ○ دوچش گرا
ace /eɪs/ *adjective*
 1 (بهرین) تهک، ته کخال، تاک، تاق، ناس: *the 2 ace of spades/hearts/diamonds/clubs*
 2 یه کجاریاش، بی وینه، بی هاوتا، عال: *a soccer/flying ace*
 3 توی، نهختی، نیسکی ○

1 تک خال 2 عالی، بی مانند 3 ذره
acellular /ˌeɪˈsɛljələ(r)/ *adjective*
 ناخانهیی، ینکته هااتوو له خانه ○ غیر یاخته ای
acentric /eɪˈsɛntrɪk/ *adjective*
 ناواهنندی، بی ناوهند، له ناوه ندبه دوور:
acentric chromosomes ○ غیر مرکزی
acentrous *adjective*
 (گیانه وه ناسی) بی بربره، بی تیره گه، بی مؤعمره
 ○ فاقد ستون فقرات
-aceous suffix
 پاشگر: سهریه، ینوه نندی هه یه به ...
 ینوه نندی دار، دروس (شبوو)، سازبوو، ینکته هااتوو له
 (بنه رت): له -aceous لاتین + -ous ○ پسوند:
 وابسته به، مشکل از
acephala *noun, pl.*
 (تیره ی) بی سهران ○ اسفلا
acephalous /eɪˈsɛf(ə)ləs, US -ˈkef-/
adjective, noun, also *acephalon*
adj 1 بی سهر 2 بی سهره تا، بی سهرایی 3
 بی سهر وک n گیانه وه ری بی سهر ○ 1 بدون
 سر 2 بی ابتدا 3 بدون رئیس n جانور بدون سر
acequia *noun*
 جوگه، جویار (هی ناوداشتن) ○ جویار
acer /ˈeɪsər/ *noun*
 کهوت، به گه لای ینچ بلمه وه [توخم Acer
 (بنه رت): له لاتینوه "maple"] ○ افرا
aceraceae *noun, pl.*
 تیره ی کهوتیان، کهوتیان ○ افرائیان
acerate /ˈæsəreɪt/ *adjective*
 نووک تیژ، دهرزی ناسا، دهرزی یانه، له
 دهرزی چوو، شنیوه دهرزی، دهرزی شنیوه ○
 سوزنی، سوزنی شکل
acerb /əˈsɜːb/ *adjective*, also *acerbic*
 ترش، -cerb humour: *acerbic* دیش
acerbic /əˈsɜːbɪk, US əˈsɜːrb-/ *adjective*
 1 بی ره وشت، توندوتیژ، توند: *commentary 2*
 commentary 2 تال، رهق، ناخوش
 1 خشن 2 درشت، نیشدار
acerbity /əˈsɜːbətɪ, US əˈsɜːrb-/ *noun*
 1 ترشی 2 بی ره وشتی، توندوتیژی، توندی 3
 تالی، رهقی، ناخوشی ○ 1 ترشی، دیشی 2
 بی نزاکتی، خشونت 3 نیشداری
acerose /ˈæsərəʊs/ *adjective*, also *acerous*
 دهرزی ناسا، شنیوه دهرزی، نووک تیژ ○ سوزنی
acesulfame /ˌæsiˈsʌlfem/ *noun*
 ناسی سولفام، نه سی سولفیم، ناویته ینیکی
 سولفورای، وه ک شیرین کهریکی ده سکر دی
 کالوری نزم به کار دیرئ ○ آسیولفام
acet(o)- prefix
 ینشگر: ترشه لوکی سرکه acetic acid، سرکه یی
 ○ *acetyl*: acetic پیشوند: اسید سرکه، سرکه ای

acescency /ə'sens, ə'sensl/ *noun*, also *acescence*

ترش و شیرینی، میخوشی، مهیله و ترشی، مزری
ملی

acescent /ə'sensl/ *adjective*

ترش و شیرین، میخوشی، مهیله و ترش، مزر
acetabular /,æsa'tæbjulə(r)/ *adjective*,
also *acetabuliform* /,æsa'tæbjuləfɔ:m/

(توپکاری) قایقلکه‌یی، دیزه‌له‌یی، دیزه‌لی،
نیوقول، نیوچال، پیاله‌یی، کاسه‌یی

acetabulum /,æsi'tæbjuləm/ *noun*, *pl.*
acetabula /-lə/

1 قایقلکه، دیزه‌له، دیزه‌ل، دیزه‌لی، بوشایی
کاسه‌یی، پیاله‌بوشایی، چالسی سینه‌نده،
پیاله‌جومکه (مهرمه‌ره یان گۆ: نهو سهره خیره
که ده‌جینه نیو قایقلکه یان دیزه‌له‌وه) 2 مژوکی
زگی trematode

acetal /'asital/ *noun*

(کیمیا) ئه‌سیتال: ناوخته‌ییکی ئه‌ندامی $C_6H_{14}O_2$
که به‌هوی خه‌ستاندنی دوو گهردی ئه‌لکۆل
له‌گه‌ل گهردیکی ئه‌لدیه‌اید یتکدی

acetaldehyde /,asit'aldihaid/ *noun*

(کیمیا) ئه‌سیتال‌دیه‌اید: ئه‌لدیه‌ایدی ئاوه‌کی
هه‌لمیوی یه‌ره‌نگ C_2H_4O ، به‌هوی ئوکساندنی
ئیتانۆل به‌ده‌ست دیتری

acetaldoxime *noun*

ئه‌سیتال‌دۆکسیم، ئاسیتال‌دۆکسیم
acetamide /ə'sitəmaid, US ə'set-/ *noun*,
also *acetamid*

ئه‌سیتامید، ئاسیتامید: جوړی ئه‌میدی کریستالی
سپی $acetic\ acid\ C_2H_5NO$ به‌تایه‌تمه‌ندی
بونی که‌ره‌کیفاوی یه‌وه

acetaminophen /ə'sitə'munəfən/ -
paracetamol

acetanilid *noun*, also *acetanilide*
/,asit'anilid/

(کیمیا) ئه‌سیتانیلید، ئاسیتانیلید: ناوخته‌ییکی
کریستالی سپی C_8H_9NO ، له‌ *aniline* و
acetic acid به‌ره‌هم دیتری و زۆرتر بۆ
داشکانه‌نی ژان و تا بۆ به‌ره‌هم‌ه‌یتانی ره‌نگ
به‌کار دیتری

acetate /'æsiterl/ *noun*

سهرکه‌مه‌نی، ئه‌سیتات، سهرکات (ناوخته‌ییکی
کیمیایی، له‌ ترشه‌لوکی سهرکه‌ دروست ده‌یی و له
سازکردنی پلاستیک و هند به‌کار دیتری)
acetate fibers *noun*, *pl.*
ریشاله‌ سهرکاتی‌یه‌کان یان ئه‌سیتاله‌کان

acetate silk *noun*

هه‌وریشمی ئه‌سیتات، ابریشم استانی
acetic /ə'si:tk/ *adjective*

سهرکه‌یی، سهرکی، ئه‌سیتیک (بهره‌وت: له
acétique فهره‌نسی، له *acetum* لاتینه‌وه
"vinegar" سهرکای)

acetic acid /ə'si:tk 'æsid/ *noun*

ترشه‌لوکی سهرکه‌ یان سهرکه‌یی $C_2H_4O_2$
جوهر سهرکه

acetic fermentation *noun*

ترشاندنی سهرکه‌یی
acetification /ə'setəf'keifn/ *noun*

سهرکاندن، بوونه‌سهرکه، سهرکه‌یی‌کردن
استیفیکاسیون

acetifier *noun*

سهرکینه‌(ر)، ده‌زگای سهرکاندن
سهرکه‌کننده

acetimeter /,æsa'timi:tə(t)/ *noun*

سهرکه‌پنۆ

acetimetry *noun*

سهرکه‌پنۆی سهرکه‌سنجی
acetobacter /ə'si:tə(u)'baktə, US
'asitə-/ *noun*

به‌کترایی که ناوخته‌ ئه‌ندامی یه‌کان
organic compounds بۆ ترشه‌لوکی ئه‌سیتیک ده‌ئوکسینی،
وه‌ک له‌ یتکه‌هاتی سهرکه‌دا
Acetobacter (bacterium + aceto-)
(بهره‌وت: له - استوباکتر)

acetogenic /ə'si:tə(u)'dʒenik, US 'asitəu-
/ *adjective*

(ده‌رباره‌ی به‌کتریا‌کانه‌وه) ئه‌سیتۆینکهن،
ئه‌سیتۆساز

acetolysis *noun*

سهرکه‌شیکاری، شی کردنه‌وه‌ی سهرکه
acetometer = *acetimeter*

acetone /'æsitaun, US -toon/ *noun*

(کیمیا) ئه‌سیتۆن: جوړی کیتۆنی ئاوه‌کی
هه‌لمیوی *volatile* گرکشی یه‌ره‌نگ C_3H_6O ،
وه‌ک توینه‌ر *solvent* یان ناسه‌روه‌ی سینتتیک
به‌کار دیتری

acetone number *noun*

ژماره‌ی ئه‌سیتۆنی یان ئاسیتۆنی
acetic *adjective*

ئه‌سیتۆنی، ئاسیتۆنیک، سهربه‌ یا پنه‌ندی به
ئه‌سیتۆنه‌وه‌ هه‌یه

acetonitrile /ə'si:tə(o)'naitrail, 'asitəu-
/ *noun*

(کیمیا) ئه‌سیتۆنایتریل CH_3CN : جوړی شله‌ی
بی‌ره‌نگی بۆن‌خۆشی ژاراوی نیتریلی، وه‌ک
توینه‌ر به‌کار دیتری

acetose *adjective*, also *acetous* /'æsətos,
ə'si:təs/

سهرکه‌یی، ترش

acetyl /'asitail, US -til/ *noun*

(کیمیا، وه‌ک ناوه‌لناو) ئه‌سیتیل، ئاسیتیل: سهربه

یان نامازه ده‌کا به بنه‌ره‌تی ناسیل $-C(O)CH_3$ له ترشه‌لوکی ئەستیک وەرگیراو، کومه‌لی تاک‌هاوه‌تزی $-CH_3CO$ زۆرتر له لیکدانا به‌کار دیتری ○ استیل

acetylable adjective

له‌ئەستیل‌هاتوو ○ استیل‌بذیر

acetylation noun

به‌ئەستیل‌کردن، ئەستیلاندن، ناسیتیلاندن، ئەستیلین ○ استیلایون

acetylcholine /ˌasɪtəl'kəʊlɪn/, US -tɪl-/ **noun**

(زینده‌کیمیا) ناسیتیلکولین، ئەستیلکولین $C_7H_{17}NO_3$ ، ناوێه‌یی که له ده‌زگایان کۆشەندامی دەماری‌دا هەبە، له‌وێ‌دا وەک neurotransmitter کار ده‌کا ○ استیلکولین

acetylcholinesterase

/ˌasɪtəl'kəʊlɪn'ɛstərɛz/, -tɪl-/ **noun**

(زینده‌کیمیا) ئەستیلکولین‌ستراز: هه‌وێه‌یی که ب.ت. له هیندی کۆتایی ده‌ماره‌کان و له خوێن‌دا هه‌یه و acetylcholine تیک‌ده‌شکێنێ ○ استیلکولین‌ستراز

acetylene /ə'setəlɪn/ **noun**

ئەستیلین، ناسیتیلین (نیشانه‌که‌ی C_2H_2 و گازێکی بێ‌ره‌نگ‌بوو له لکێن‌گه‌ری‌دا ده‌خریته‌کار) ○ استیلن

acetylenic adjective

ئەستیلینی، سه‌ره‌به‌یان پێوه‌ندی به‌ئەستیلینه‌وه هه‌یه ○ وابسته به‌ استیلن

acetylde /ə'setɪlɪd/ **noun**

(کیمیا) ئەستیلید، ناسیتیلید: ناوێه‌ییکی خوێن‌ناسا، له acetylene و کاترایز پیکهاتوو ○ استیلید

acetylsalicylic acid /ˌasɪtəl'sah'sɪlɪk/, -tɪl-/ = systematic chemical name for aspirin

acetylation noun

ئەستیلین، ئەستیلاندن ○ استیل‌دار کردن

Achaean adjective, noun

adj سه‌ره‌به‌ئاکانیایان ناکانیاکان 1 **n** دانیشتووی ناکانیا Achaea له یونانی کۆندا 2 (ویژه یان هۆنه) یونان ○ وابسته به‌ اخانیه یا اخانی‌ها 1 **n** اهل اخانیه 2 (ادبی) یونان

Achaemenian /ˌækə'miːniːən/ **adjective, noun**

هه‌خامه‌نیشی، هه‌خامه‌نیشیه‌کان ○ هه‌خامنشی، هه‌خامشیان

Achaemenid noun, pl. Achaemenids or Achaemenidae

هه‌خامه‌نیش: په‌ره‌ی پاشایی له کوروش یه‌که‌م Cyrus سه‌وه تا داریوشی سه‌یم Darius III (553-330) پین‌زایین ○ هه‌خامش

achalasia /ˌækə'leɪziə/ **noun**

(پزشکی) نا‌کالاسیا، نا‌کاله‌یزیا: دۆخی که له‌ودا ماسوولکه‌کانی به‌شی خوارووی oesophagus دینه‌وه‌یه‌ک (شل ده‌بنه‌وه) و نا‌هێلنی خوراکی بچته‌نیو مێده‌وه ○ آکالاسیا

acharnement /ə'ʃɑːnmənt/ **noun**

(کۆن) توندوتیژی بێ‌به‌زه‌یی‌یه‌که‌ یان درێندانه، زه‌ه‌روه‌ه‌نگی هه‌وێه‌ ○ خوشنت و حشیانه

ache /eɪk/ **noun**

زان، نیش، نازار، سوێ ○ درد

acheilia noun

ساوای بێ‌لیو ○ نوزاد بدون لب

acheilous adjective

بێ‌لیو ○ بدون لب

achene /ə'kiːn/ **noun**

(روه‌ک‌ناسی) توو یا تووی رووت ○ بذر بره‌نه

Acheron noun, Greek Acherōn

ئاکیرۆن: رووباریکی ئەفسانه‌یی له دۆزه‌خ‌دا

Hades ○ آکرون

Acheulian /ə'ʃuːliən/ **adjective, also -culan** (شوێنه‌وارناسی) ئەشولایی: سه‌ره‌به‌جان‌دی سه‌ره‌که‌ی کۆنه‌به‌ردینی پاشتر له ئەوروپا، ده‌رووبه‌ری 150,000-1,500,000 سال له‌وه‌پیش (به‌ره‌ت: له St-Acheul نزیک به Amiens له باکووری فەرهنه، شوێن که شته‌کانی سه‌به‌وه فەرهنگ و چانده دۆزرايه‌وه) ○ آشولایی

acheweed = goutweed

achievable adjective

ده‌ست‌پێ‌راگه‌یشتوو، له ده‌ست‌خستن‌هاتوو، شیاوی راپه‌راندن، به‌گیرهاتوو، شیاوی جیهه‌جی‌بوون ○ تحقق‌بذیر، قابل‌حصول، دست‌یافتی

achieved adjective

به‌ده‌یاتوو، جیهه‌جی‌بوو ○ محقق

achieved role noun

رۆلی به‌ده‌یاتوو ○ نقش‌محقق

achievement /ə'tʃiːvmənt/ **noun**

1 به‌ره‌م، ده‌سه‌کوت، ده‌ست‌پێ‌راگه‌یشتن: the greatest scientific achievement of the 2 decade 2 پین‌شکوتن، پین‌شوه‌چوون 3 جیهه‌جی‌بوون، به‌ده‌یاتن ○ 1 دساتورد، دست‌یابی 2 پشیرت 3 تحقق

achillea /ˌækɪ'liːə, US 'akɪliə/ **noun**

بێزانه یان گیاییکی پێوه‌ندی‌دار، به‌گولی زه‌رد و سب‌به‌وه و گه‌لای فیرن‌ناساوه [توخم Achillea] (به‌ره‌ت: به‌ریگی لاتینه‌وه له Akhilleios یونانی‌یه‌وه، نامازه به‌و گیایه‌ی که له لایهن Achilles سه‌وه وەک ده‌رمان به‌کاره‌یتراوه) ○ آچیلیا

Achilles noun, Latin, from Greek Achilleus

ئەکیلز، ئیکیلز، ئاشیل، ئاخیلۆس: گه‌وره‌ترین شه‌رکه‌ری نێو یونانی‌یه‌کان له ترویدا و

کوزهری Hektor، کاتس مندال بوو دایکی خستی په نټو (یا هه لیکشا) رووباری ستایکوهه Styx، بهو شتویه زه قهری پښ نده پرا مه گر له باز نه یوه که دایکی نهو نې گرتیو ۰ آشیل

Achilles heel *noun*

پازنه ی نه کیلیز یا نیکیلیز، خالی لاوازی)، گرفت، کیشه ۰ نقطه ضعف

Achilles tendon *noun*, also Achilles

(پزشکی) تاندونی نه کیلیز یا ناشیل (= تاندون که ماسوولکه کانی پووز به نیکی پازنه ده به ستنه وه) ۰ زرد پی اشیل

achimenes /ə'kiməni:z/ *noun*, pl. same

جوړی گیای نه امریکای ناو ونډې، گه لالو له یی و زور ناٹاسا [توخم Achimenes] ۰ نوعی گیاه

Achinese /ə'tʃi:ni:z/ *noun*, *adjective*, pl. same

1 نندامی گه لنی که له باکووری سوماترا ده زین 2 زمانی ټیندونیزیایی نهو گه له سهر به نهو گه یان زمانه که یان ۰ اجیایی

aching *adjective*

به نیش، به ژان، به سوئ ۰ دردناک

achiote /ə'tʃi'oti/ = annatto

achkan /ə'tʃk(ə)n/ *noun*

جوړی کهوای دوگمه داری تاسه رچوک، پیاوای نیمچه وشکاری هیندوستان له بهر ده که ن (بهره): له ackan هندی پوه) ۰ نوعی کت

achlorhydria /eɪ'klɔ:'haɪdriə, US ˌɑːklɔ:-/ *noun*

(پزشکی) نه بوونی ترشه لویکی هایدروکلوریک له ناوگ یان دهر دراو هی گه ده دا ۰ اکلور هیدریا

Acholi /ə'tʃəoli/ *noun*

1 نندامی گه لنی وهر زیر و لادییی باکووری توگاندا و باشووری سوودان 2 زمانی Nilotic نهو گه له ۰ آجولی

acholia *noun*

بی زراوی ۰ فقدان صفرا

acholic *adjective*, also acholous

بی زراو ۰ فاقد صفرا

achondrite /ə'kɒndraɪt/ *noun*

به ردیکی ناسمانی که نهو دهنکه ورده کانی یانه ی ټیانی ۰ اکوندریت

achrodata *noun*, pl.

گیانه وهرانی بی بربره یان بی مؤغره ۰ جانوران فاقد ستون فقرات

achroma *noun*

بی پرهنگی، رهنګ په پړوی، رهنګ بزرګاوی ۰ رنګ پریدګی

achromat /ə'krə(ə)mat/ *noun*

هاوینه ی بی پرهنگ یان نه کروماتیک ۰ عدسی اکروماتیک

achromatic /ə'krə(ə)'matɪk/ *adjective*

بی پرهنگ، ساده، رهنګ هه لنه گر ۰ بی رنګ

achromatic lens *noun*

هاوینه ی بی پرهنگ ۰ عدسی اکروماتیک

achromatic indicator *noun*

(کیمیا) ناسه روه ی بی پرهنگ یان نه کروماتیک ۰ شناساکر اکروماتیک

achromaticity *noun*

بی پرهنگی، نه کروماتیتی ۰ اکروماتیسیتی

achromatin *noun*

نه کروماتین ۰ اکروماتین

achromatism /ə'krəʊmætɪzəm/ *noun*

رهنګ هه لنه گری، بی پرهنگی ۰ رنګ ناپذیری

achromatous /ə'krəʊmətəs/ *adjective*

بی پرهنگ، کهم پرهنگ، کال ۰ بی رنګ

achromatopsy *noun*

رهنګ کویری ۰ کوررنګی

achromic *adjective*

بی پرهنگ ۰ بی رنګ

achy /'eɪkɪ/ *adjective* (achier, achiest)

به نیش، به ژان، به سوئ ۰ دردناک

acicula /ə'sɪkjʊlə/ *noun*, pl. aciculae /ə'sɪkjʊli:/

1 دهرزی چه، دهرزیله 2 درو، درک ۰ 1 سوزن کوچک 2 خار

acicular /ə'sɪkjʊlə/ *adjective*

دهرزیله یی، دروویی، درکین، دروویین، شیوه دهرزی، دهرزی ناسا، نووک ټیو ۰ سوزن وار

aciculate /ə'sɪkjʊlət, ə'sɪkjʊlət/ *adjective*, also aciculated

دهرزیله یی، دروویی، درکین، دروویین، شیوه دهرزی، دهرزی ناسا، نووک ټیو ۰ سوزن وار

acid /'æsɪd/ *noun*, *adjective*

1 ترش، ترشه لوک 2 (نافه رمی) نیل نیس دی LSD 3 ره خشمی توند 1 adj نه سیدی 2

کال وکرچ، ترش، سرکه ناسا 3 تال، ناخوش، رهنګ 4 (زه ی ناسی و کاتر ناسی) پرسیلیکا ۰ n

1 اسید 2 الاس دی 3 انتقاد شدید 1 adj اسیدی، حامض 2 ترش 3 نیشدار 5 اسید

acid acceptor *noun*

ترشه لوک (ته سید) بهر گر، ترش گر ۰ اسید پذیر

acid alkylation *noun*

نه لکیلانندی نه سیدی ۰ الکیلاسیون اسیدی

acid anhydride *noun*

ناپه ایدرایدی نه سیدی ۰ انیدرید اسید

acid-base catalysis *noun*

کاتالیسی (هاندانی) ترشه لوک کتفت ۰ کاتالیز کردن اسید باز

acid-base equilibrium *noun*

هاوسه نگی یان هاوکیشی ترشه لوک کتفت ۰ تعادل اسید باز

acid-base indicator *noun*

ناسره وهی ترشه لۆک-تفت ① شناساگر اسیدباز
acid-base metabolism noun
میتابولیزمی ترشه لۆک-تفت ② سوخت و ساز
اسیدباز

acid-base pair noun

جووتی ترشه لۆک-تفت ① زوج اسیدباز
acid-base reactions noun, pl.
کاردا نه وه ترشه لۆک-تفت یه کان، کاردا نه وه کانی
ترشه لۆک-تفت ② واکنش های اسیدباز

acid-base titration noun

مه نگانندی ترشه لۆک-تفت ① تیترا کردن اسیدباز
acid bath noun

گه رمای ترشه لۆک ① حمام اسید
acid blue noun

شینیی ترشه لۆکی ① آبی اسیدی
acid catalysis noun

هاندانی ترشه لۆکی ① کاتالیز محیط اسیدی
acid catalyst noun

ناوهر یا هاندهری ترشه لۆکی ① کاتالیزور اسیدی
acid catalyzed reaction noun
کاردا نه وهی هاندراوی ترشه لۆکی ② واکنش
کاتالیز شده با اسید

acid clay noun

گله سووره ① خاک رس
acid concentrator noun
خه ستته یان ده زگای خه ستاندنی ترشه لۆک ①
دستگاه تغلیظ اسید

acid cooler noun

ساردیته یان سارد که ره وهی ترشه لۆکی ① میرد
اسیدی

acid depolarization noun

دی بولاریزه یینی ترشه لۆکی ① قطبش زدایی
اسیدی

acid drop noun

نوقلی ترش، نوقله ترشه (بریتانیا، شیرینی ییکی
کولای به تامیکی تیزه وه) ① نقل اسیدی

acid dye noun

ترشه بویه، ره نگینهی ترشه لۆکی ① رنگینهی
اسیدی

acid equivalent noun

هاوهیزی ترشه لۆک ① معادل شیمیایی اسیدی
acid extraction noun

ده رهینانی یان ده رکیشانی ترشه لۆک ①
استخراج اسیدی

acid feeder noun

ترشه لۆک بیتخور، ترش گه یین، ترش بیتخور ①
اسیدران

acid forming element noun

توخم یان ره گه زی ترشه لۆک بیتکھین ① عنصر
اسیدی ساز

acid free noun

بین ترشه لۆک، بین نه سید ① بی اسید

acid fume noun

دوو که لی ترشه لۆک ① دود اسید
acid gases noun, pl.

گازه ترشه لۆکی یه کان ① گازه های اسیدی
acid group noun

کومه لهی ترشه لۆکی ① گروه اسیدی
acid hydrogen noun

هایدروژینی ترشه لۆکی ① هیدروژن اسیدی
acid hydrolysis noun

ناوشیکاری ترشه لۆکی ① آب کافت اسیدی
acidic /ə'sɪdɪk/ adjective

1 ترشه لۆکی، نه سیدی 2 ترش ① 1 اسیدی،
اسیدمانند 2 ترش

acidic group = acid group

acidic oxide = acid oxide

acidic resins noun

(کیمیا) جهووک یان ریزی نه ترشه لۆکی یه کان
① رزین های اسیدی

acidifiable adjective

(کیمیا) له ترشه لۆک ها توو، نه سیده نی ①
اسیدشدنی

acidification noun

(کیمیا) بوونه ترشه لۆک، ترشه لۆکاندن، به
ترشه لۆک بوون، نه سیداندن ① اسیدی کردن،
اسیدی شدن

acidified adjective

(کیمیا) ترشه لۆک کراو، ترشه لۆکیتراو،
نه سیدیتراو ① اسیدی شده

acidifier noun

(کیمیا) ترشه لۆکیتهر، نه سیدیتهر ① اسیدی کننده
acidimeter noun

(کیمیا) ترشه لۆک یتو ① اسیدسنج
acidimetry /ə'sɪdɪmətri/ noun

(کیمیا) ترشه لۆک یتوی ① اسیدسنجی
acid ion noun

(کیمیا) ئایونی ترشه لۆکی ① یون اسیدی
acid ionization noun

(کیمیا) ئایونیتی ترشه لۆکی، ئایونیزاسیونی
ترشه لۆکی ① یونش اسیدی

acidity /ə'sɪdɪti/ noun

1 (کیمیا) ترشه لۆکیتی، ترشیتی 2 تابه تمه ندی
یان ره وشتی نه سیدی 3 تالی، ناخوشی ① 1
حموضت 2 خاصیت اسیدی 3 نیشداری

acid jazz noun

جوژی موسیقای سه ما و ده نس، له توخمی جاز،
hip hop و soul، funk تیکه له کیش کراوه ①
جاز اسیدی

acidly /'æsidli/ adverb

به ناخوشی یه وه، توند، به توندی: "Thanks for
nothing," she said acidly

acid number = acidic value

acidness noun

ترشیتی ۰ حموضت

acidolysis noun

(کیمیا) ترشه‌شیکاری، شی‌بوونه‌وی ترشه‌لؤک ۰ اسیدکافت

acidometer = acidimeter

acidophile noun

(کیمیا) ئەسیدوفیل، ترشه‌لؤک‌دوست، ئەسیددوست ۰ اسیددوست

acidophilic /,asidə(ɒ)'fɪlɪk, ə'sɪd-/ adjective

(زینده‌ناسی) ۱ ئەسیدخواز، سەریە یان پیوه‌ندی بەو خانانە‌وه هەیه که نامادە‌ی ینکە‌بوون بە‌هۆی رە‌نگینە ترشه‌لؤکی یە‌کانە‌وه 2 بە‌باش‌ترین شیوه له هەل‌ومە‌رجی ترشه‌لؤکی‌دا شین دە‌بن ۰ اسیدوفیلیک

acidophilous /,asɪ'dɒfɪləs/ noun

ئەسیدوفیلوس: بە‌کترایێ که بۆ ماست بە‌کار‌دێئری [Lactobacillus acidophilus] ۰ اسیدوفیلوس

acidophilous milk noun

شیری ترش‌تراو بە‌هۆی بە‌کترایێ Lactobacillus. وە‌ک دەرمانی بۆ نە‌خۆشی‌یە‌کانی ریحۆله بە‌کار‌دێئری ۰ اسیدوفیلوس میلک

acidosis /,asɪ'dəʊsɪs/ noun

ترشان، ئەسیدوز، ئەسیدۆسیس ۰ اسیدوز

acidotic adjective

سەریە ترشان، ئەسیدۆتیک ۰ وابسته بە‌ اسیدوز

acid oxide noun

ئوکسایدی ترشه‌لؤکی ۰ اکسید اسیدی

acid phosphatase noun

فوسفاتازی ترشه‌لؤکی ۰ فوسفاتاز اسیدی

acid-proof adjective

دژه‌ترشه‌لؤک ۰ ضداسید

acid pump noun

پۆمپی ترشه‌لؤک ۰ تلمبی اسید

acid radical noun

رە‌گ، ینج یان ریشە‌ی ترشه‌لؤک، ترشه‌رە‌گ ۰ بنیان اسید

acid rain noun

بارانی ترشه‌لؤکی، ترشه‌باران ۰ باران اسیدی

acid reaction noun

کار‌دانە‌وه‌ی ترشه‌لؤکی ۰ واکنش اسیدی

acid receiver = acid tank

acid reclaim noun

دە‌ست‌خستە‌وه‌ی ترشه‌لؤکی ۰ بازایی اسیدی

acid-resistance noun

(کیمیا) بە‌رگری یان بە‌رە‌هلستی ترشه‌لؤک ۰ مقاومت در برابر اسید

acid-resistant noun

(کیمیا) بە‌رگری یا بە‌رە‌هلست له بە‌رامبەر ترشه‌لؤکا ۰ مقاوم در برابر اسید

acid-resisting = acid proof

acid-resisting paint noun

(کیمیا) رە‌نگی دژه‌ترشه‌لؤک ۰ رە‌نگ ضد اسید

acid rock noun

شی‌وازیک‌ی موسیق‌ای راک که له دوا‌ی شه‌سته‌کان‌دا باو بوو ۰ اسید راک

acid salt noun

(کیمیا) ترشه‌خوئ، خوئی ترشه‌لؤکی، جۆری خوئی که بە‌هۆی جیی‌گۆرکئی نیوه‌چلی هایدروژینی ترشه‌لؤکی ینکە‌تووه، ب.ن. (KHSO₄) potassium hydrogen sulphate ۰ نمک اسیدی

acid soil noun

خۆل یان خاکی ترشه‌لؤکی، گلی ئەسیدی ۰ خاک اسیدی

acid solution noun

گیراوه‌ی ترشه‌لؤکی ۰ محلول اسید

acid solvent noun

توینەر‌وه‌ی ترشه‌لؤکی، ترشه‌توینەر، توینەری ترشه‌لؤکی ۰ حلال اسید

acid test noun, also litmus test

1 پتوهر یان پیتوانە‌ی دیاری‌کەر، بە‌ردی مە‌حە‌ک
2 تاقی‌کردنە‌وه‌ی سە‌خت ۰ 1 ملاک‌تە‌عین‌کنە‌ده
2 امتحان دشوار

acidulant noun

ترشه‌لؤکینەر، ئەسیدتەر ۰ اسیدی‌کنە‌ده

acidulating = acidifier

acidulation = acidification

acidulent = acidulous

acidulous /ə'sɪdjələs, US -dʒə-/ adjective

1 ترشه‌کی، ترشه‌لؤکی 2 تال، توند: acidulous
criticism 3 ترش ۰ 1 اسیدی 2 نیشدار 3 ترش

acid water noun

ترشاووک، ناوی ترشه‌لؤکی ۰ آب اسیدی

aciform adjective

نووک‌تیژ، شینوهدە‌رزی، دە‌رزی‌ئاسا، سادە‌رزی ۰ سوزنی‌شکل

acinaciform adjective

شیرئاسا، شمشیری، شمشیرئاسا ۰ شمشیری‌شکل

acinar adjective, also acinic

سە‌ریە یان پیوه‌ندی بە‌ acinus مە‌وه‌ هە‌یه ۰ وابسته بە‌ اسینوس

aciniform /ə'sɪnɒfɔ:m/ adjective

هینشوویی، بۆلی، شینو‌هینشو، هینشوئاسا ۰ خوشە‌ای

acinus /'asɪnəs/ noun, pl. acini /-aɪni/

1 (رووه‌ک‌ناسی) دە‌نک (ورد) دانە، دان، توو، تۆو، گیلارە، ناوک 2 (توێک‌اری) گیلارە: بۆشایی‌ینکی کیسه‌ئاسای چکۆله‌ی رزتیە‌یی که

به هوی خانه‌گانی دهر دانه وه دوری گیر و:
چکوله‌ترین به‌شی دهر دانی رژیته‌ین ۱
(گیاه‌شناسی) دانه، جبه، هته ۲ (تشریح) سبوس
-acious suffix
باشگر: (نیشانه‌ی ناوه‌لناو) سه‌ریه، پیوه‌ندی
هده به، داده‌شکینه وه بو (یان به‌ره وه) به نه،
خاوه‌نی، دار، سور: capacious (بهرت) نه -
ac- لاتین + -ous) پوند وسته،
پراز، دارای

-acitate suffix
باشگر: رولی دروست کردنی کار ده‌گیری، رژی
کارسازی هده پوندی به نقش فعل
-acity suffix
باشگر: (نیشانه‌ی ناو، باشگری که شو
ناولناوانه‌ی که کوتایی‌یان به -acious هاتوه
ده‌کا به ناو) پیخوش‌بون، دانسکانه وه، به‌بون
هده‌بون، ی، بی: tenacity (بهرت) نه -
acitas لاتین) تحیل، گریش
پربون، داشتن، ی

ack, acknowledgment 1 acknowledge 2
acknowledgment
ack-ack noun
(نافه‌رمی، سه‌ریازی) تمقی دژم‌مسی
(عامیانه) شلیک خد‌ه‌وایی

ackee /'æki/ noun, also akce
(رووه‌ک‌ناسی) ۱ داریکی گهریتانی تهریگتی
روژاوا که له‌به‌ره‌ه‌کی ده‌جه‌قتر [Blighia
sapida] ۲ به‌ر یان میوه‌ی شو داز، که هته
ته‌واو نه‌گانی ژارای به آکی
ackers /'ækəz/ noun, pl.
(بریتانیا و نافه‌رمی) پاره، قوشه، بوول
(عامیانه) پول

acknowledged adjective
۱ دان‌پیانراو، درکینراو ۲ ناسراو، ناویه‌ده‌ره وه،
به‌نیویانگی ۳ به‌سندکراو ۱ اذعان‌شده ۲
شناخته‌شده، معروف ۳ مقبول، پذیرفته
acknowledgment /ək'nɒlɪdʒmənt/, US
ək'nɑ:l-/ noun, also acknowledgment
۱ ناسینه وه ۲ پی‌زاین، سپاس (کردن) ۳ پی‌نیان،
دان‌پیانان، درک‌اندن ۴ راگه‌یاندن ۵ به‌سندکردن،
سه‌لماندن، مؤرکردن، وه‌رگرتن ۶ وه‌لام ۷
هده‌والی گه‌یشتن (نامه) ۱ شناسایی ۲
قدردانی، تشکر ۳ اذعان، اقرار ۴ اعلام ۵ تصدیق
جواب ۷ اعلام وصول

aclinic line /ə'klɪnɪk/ = magnetic equator
acloud adjective
هه‌وری، هه‌ورد‌اگرتوو، هه‌ورد‌اپوشیو ۱ ابری
acme /'ækmi/ noun
لووتکه، پویه، چلوک، چله‌پویه، تروپیک ۱ حد
اعلا، اوج
Acmeism /'ækmi:zəm/ noun

ناکمیزم ۱ اکمیزم
Acmeist /'ækmi:st/ adjective, noun
adj نامازه به بزوتته‌وه‌ییکی سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی
بیستم له هونراوه‌ی رووسی‌دا، که لایه‌نگری
تکیکی فه‌رمی و روونی ده‌ربرین ده‌کا n
نندامی نم بزوتته‌وه‌یه ۱ اکمیت
acne /'ækni/ noun
زیکه (ی لاوتی) جوانه‌زو، جوانه‌زو، تازه‌به ۱
آکنه، جوش غرور و جوانی

acned adjective
جوانه‌زو‌ده‌رکردوو، زیکاوی ۱ آکنه‌دار
acnemia noun
لاوازی یان سستی ماسوولکه‌ی پوز ۱ ضعف
ماهجه‌ی ساق پا
acock /ə'kɔ:k/ adverb
لاسه‌نگ، لار، خوار، گیر، لابه‌لا ۱ بکور
acology noun
چاره‌سه‌رناسی، زانستی چاره‌سه‌رکردن،
تیمارناسی ۱ علم علاج

aculous adjective
بن‌پهل، بن‌ده‌س‌وین، کول ۱ بدون دست وپا
acolyte /'ækələt/ noun
۱ لایه‌نگر، مرید، یاریده‌ده‌ر، دژدار ۲
یاریده‌ده‌ری قه‌شه، نوکری کلیسه، دواقه‌شه،
ناوه‌لقه‌شه ۱ هوادار، طرفدار ۲ دستار کشیش
acondylose adjective, also acondylous
بن‌جومگه، بن‌بند، بن‌پل، بن‌خرتکه ۱ بدون
مفصل، بدون بند

aconital adjective
ژارای ۱ سمی
aconite /'ækənait/ noun, also aconitum
(رووه‌ک‌ناسی) گورگ‌خنکین، یه‌زانه‌رس
[توخم Aconitum: زور جورن، monkshood
داده‌گری] ۲ ده‌رمانی یه‌زانه‌رس ۳ (هده‌روها
winter aconite) جورن رووه‌کی چکوله که له
سه‌ره‌تای به‌هاردا گولی زهرده‌ده‌کا
[Eranthis hyemalis] ۱ تاج‌الملوک ۲
داروی تاج‌الملوک ۳ نوعی گیاه

aconuresis noun
میزه‌چرتی، میزه‌رژ ۱ ادرار غیرارادی
acoria noun
نه‌خوشی برستی ۱ داء‌الجوع
acorn /'eɪkɔ:n, US -kɔ:rn/ noun
(به‌ر یان ده‌نکه‌کی) به‌روو، کوپک ۱ بلوط
acorn cup noun
جهوت، جهفت، جفت، کلاوه‌ی به‌روو ۱ جفت،
آکورن کاپ

acorn oil noun
رونه به‌روو ۱ روغن بلوط
acorn worm noun
کرمی به‌روو (یی) گیانه‌وه‌ریکی ناوی

رههول‌نیده‌ری کرم‌ناسا به لموزه یان قورتم
 proboscis [Enteropneusta] یول
 کرم بلوط

acotyledon /'eikəʊtliːdn, eɪˈkəʊtliːdn/
 noun

رووه‌کی بین‌پدل، گیای بین‌پدل ○ گیاه بی‌له
 acotyledonous adjective

بین‌پدل ○ بی‌پله
 acouchi /ə'ku:tʃi/ noun, pl. acouchis

(گیانه‌وه‌رناسی) کرتینه‌ریکی گه‌وره‌ی دارستانی
 شیوه agouti هی نامازون [توخم Myoprocta]:
 دوو جورن ○ اکوچی

acoustic /ə'ku:stɪk/ adjective, noun
 2 acoustic energy

1 adj ده‌نگ‌سی: سه‌ریه ده‌نگ‌ناسی 3 سه‌ریه
 ده‌نگ‌ناسی‌پانه، سه‌ریه ده‌نگ‌ناسی 3 سه‌ریه
 بیستن، نیگوستیک n 1 (acoustics, زورتر وک
 تاک به‌کاردیترئ) لقن له فیزیک که له‌باری
 تاپیه‌تمه‌ندی ده‌نگ ده‌کولیتیه‌وه 2 (دیو یان
 خانویه‌ره) ههل‌ومه‌رجی ده‌نگی ○ 1 adj
 صوتی 2 صوت‌شناختی 3 سمعی n اکوستیک
 acoustical /ə'ku:stɪk/ adjective

ده‌نگی ○ صوتی
 acoustically /-kli/ adverb

له‌باری ده‌نگی‌یه‌وه ○ از لحاظ صوتی
 acoustician /æ'ku:stɪʃn/ noun

نمنازیاری ده‌نگ ○ مهندس صوت
 acoustics /ə'ku:stɪks/ noun, pl.

1 ده‌نگ‌ناسی، زانستی ده‌نگ 2 بار یان چونیته‌ی
 ده‌نگی: The acoustics of the new concert
 hall are excellent ○ 1 صوت‌شناسی 2 وضع
 یا کیفیت صوتی

acousticorn noun
 بنگوی، گوی‌یار ○ سمعک

acquaintance /ə'kwemɪnts/ noun

1 ناسیای، ناس، شناسی، ناشنایی، (کس)
 ناسیای، شناس، ناشنا (کو: ناشنا و روشنا) 2
 ناگاداری، هایداری ○ 1 آشنایی، آشنا 2 اطلاع

acquaintanceship /ə'kwemɪntʃɪp/ noun

1 ناسیای، ناشنایی، شناسی 2 ناگاداری،
 هایداری ○ 1 آشنایی 2 اطلاع

acquainted /ə'kwemɪtɪd/ adjective

1 ناسیای، شناس، ناشنا 2 ناگادار، هایدار
 ○ 1 آشنا 2 مطلع

acquiescence /æ'kwɪ'esns/ noun

ملنان، قایل‌بوون، ره‌زامه‌ندی (به زوری)،
 ری‌داگرتن، هاتنه‌سهری، دزایه‌تی‌نه‌کردن،
 په‌سندکردن (به‌نایه‌دلی): There was general
 acquiescence in the UN sanctions

○ acquiescence in the UN sanctions
 تسلیم، رضایت با اکراه، عدم مخالفت
 acquiescent /-esnt/ adjective

ملنهر، گوپ‌رایه‌ل، گوپ‌له‌مست، ری‌داگرتو،

قابل، رازی، ملکه‌ج، بین‌ده‌نگ (acquiescently)
 /-esntli/ adv مطیع، راضی، ساکت

acquirability noun
 له ده‌سکه‌وتن‌هاتوویی ○ قابلیت حصول

acquirable adjective
 له ده‌سکه‌وتن‌هاتوو، ده‌س ده‌کهوئ، گیر
 ده‌کهوئ ○ قابل حصول

acquired adjective
 ده‌سکه‌وتی، فیره‌کی، نابو‌ماو‌یی، نازگماکی ○
 اکتسابی، حصولی

acquired character noun, also acquired
 characteristic

(زنده‌ناسی) تاپیه‌تمه‌ندی ده‌سکه‌وتی یان
 نابو‌ماو‌یی ○ صفت اکتسابی

acquired immune deficiency
 syndrome = Aids

acquirement noun
 1 به ده‌ست‌هیتان، ده‌ست‌خستن، گیرخستن،
 په‌یداکردن 2 شاره‌زایی، لیزانی ○ 1 تحصیل،
 اکتساب 2 مهارت

acquisition /æ'kwɪzɪʃn/ noun

1 به ده‌ست‌هیتان، ده‌ست‌خستن، گیرخستن،
 په‌یداکردن 2 شتی په‌یداکراو، دوزراوه ○ 1
 کب، تحصیل 2 چیز کشف‌شده

acquisitive /ə'kwɪzɪtɪv/ adjective

1 به ده‌ست‌هیتنهر، به ده‌ست‌خهر 2 زورخواز (-)
 (uisitively adv) 1 اکتساب‌کننده 2 بیش‌طلب

acquisitiveness /ə'kwɪzɪvɪnəs/ noun

زورخوازی ○ طمع فطری

acquittal /ə'kwɪtl/ noun

1 بی‌تاوانبار ناسران، پاک‌ده‌رجوون، به‌ردران،
 پاکانه، پاک‌بوونه‌وه 2 لی خوشبوون 3 دانه‌وه‌ی
 قهرز ○ 1 تیره 2 عفو 3 پرداخت بدهی

acquittance /ə'kwɪtəns/ noun

بی‌تاوانبار ناسران، پاک‌ده‌رجوون، به‌ردران،
 به‌خشران، به‌ره‌لابوون، نازادبوون ○ برانت،
 بخشودگی

acr(o)- prefix

پیشگر: لووتکه، پویه، نووک، نه‌ویه‌ر، لا، پهل،
 دوورتر، به‌رزی، به‌رزایی، بلیندایی: acronym

akron (به‌مره‌ت: له
 یونانی‌یه‌وه "tip, summit") ○ پیشوند: اوج،
 طرف، اقصی

acranial adjective
 بین‌کاسه‌سر، بین‌که‌راکه ○ بدون جمجمه

acrasia = akrasia

acraturessis noun
 میز بین‌نه‌کران، میز به‌ند؟ ○ ناتوانی در دفع ادرار

acre /'eɪkə(r)/ noun

نمکر، گاهه‌خان (یدکه‌ی یونانی زه‌وی، به‌رامبه‌ر
 به 4,840 یاردی جوارگوشه و 4.050 متری

acred *adj* چوارگوشه یان 0.405 هیکتار: **acred** *adj* بهرته: تامازه بهو بره زهوی به که جووته گا له روژیک دا دهیکلین، نللمانی بهرته) **آکر**

acreage /'eikəridʒ/ *noun*

نه کرینوی، پینوانی روویه به پینی نه کر یان گاوه خان **آکر** مساحت برحسب آکر

acre-foot *noun*

نه کرئ ناو، ناکره پینی (43,560 پینی سن جا یان 1233,5 متری سن جا) **آکرفت**

acrid /'ækrid/ *adjective*

تونند، تال، ناخوش، تیزی، نفت، شیرین تال، **an acrid** *acrimonious* irritating

denunciation *demunciation* **آکر** تلخ، زندنه

acridine /'ækridi:n/ *noun*

(کیمیا) نه کریدین: ناویتی به کی کری تالی **بی رنگ** $C_{13}H_9N$ له قه تراندا هه به، یو سازکردنی رنگ و درمان به کاردیری **آکریدین**

acridity /'ækridi:ti/ *noun*, also *acridness* توندی، تالی، ناخوشی، تیزی، قتی، شیرین تالی **آکر** تلخی، زندگی

acridine /'ækri'li:n/, US *-i:n/ noun*

نه کر فلاکسین (یو به یان رنگی کی زرد $C_{14}H_9N_3Cl$ یو شتمو یان خلون کرتمو یو برینه کان) **آکریدلین**

acrimonious /'ækri'məniəs, US *-'mou-/ adjective*

تونند، تال، ناخوش، رقی، تیزی، **an acrimonious dispute** **آکر** زندنه، نیشدار

acrimoniously /'ækri'məniəsli, US *-'mou-/ adverb*

به شیوه به کی ناخوش، به تالی: **Talks broke down acrimoniously** **آکر** به طور زندنه

acrimoniousness /'ækri'məniəsness, US *-'mou-/ noun*

تونند، تالی، ناخوشی، رقی، تیزی **آکر** زندگی، تلخی

acrimony /'ækrimi:, US *-mouni/ noun*

تونند، تالی، ناخوشی، رقی، توندوتیزی، تیزی، ره نجان، زیزی: **The dispute was settled without-rimony** **آکر** زندگی، نیشداری، رنجش

acrobat /'ækəbæt/ *noun*

1 ته ناف باز، جامباز 2 کوندرامپار: **acrobat** **آکر** 1 بندباز 2 بیاس

acrobatic /'ækə'bætik/ *adjective*

ناکروباتیک، گورج، جالاک: **an acrobatic dancer** **آکر** ناکروباتیک، فرز

acrobatics /'ækə'bætiks/ *noun, pl.*

ته ناف بازی، جامبازی: **acrobatics on the high wire** **آکر** بندبازی

acrobystitis *noun*

چووکه ماسی، ماسینی پینتی سیرهت **آماس** پوت ذکر

acrocephalia *noun*, also *acrocephaly* که راکه ی قووجک به ی، کاسه سهری قووجی **آکر** جمجمه ی هرمی شکل

acrocephalic *adjective* به که راکه ی قووجک به ی، به کاسه سهری قووجی به ی، که راکه قووجک به ی (یسی) کاسه سهر قووج **آکر** دارای جمجمه ی هرمی شکل

acrocyanosis /'akrə(u)'saɪə'naʊsɪs/ *noun* (پزشکی) پهله شینین، شینین یان نه رخنه وانی هه لگه رانی ده ست و یی له بهر خاوی خوین سووران **آکروسیانوز**، **آکروسیانوسیس**

acrolect /'akrə(u)'lekt/ *noun* (زمانه وانی) به پیره وترین زاراه، سهرزاراه، که له زاراه **آکرولکت**

acrolectal *adjective* سهرزاراه به ی، که له زاراه به ی، پینوندی به سهرزاراه به ی **آکر** وابسته به **آکرولکت**

acrolith *noun* پهله به ردی، پهله به ردینه (به یکه ری که پهله کانی به رد و نه ویدیشی دار یی) **آکرولیت**

acromastitis *noun* گز (یکه) ماسن (ماسینی گوبکه ی مممک) **آکروماستیتیس**

acromegalic /-mɪ'galik/ *adjective* سهر به پهله گه وهره ی، سهر به ناکرومینگالی **آکر** وابسته به **آکرومگالی**

acromegaly /'akrə(u)'megəli/ *noun* پهله گه وهره ی، پهله زلی، ناکرومینگالی (= به هوی زور دهر دانی هانه ی هه لدان **growth hormone** له لایه ن **pituitary gland**) **آکرومگالی**

acromial *adjective* سهرشانی، سهر به یان پینوندی به نووکی شانوه هه به **آکر** وابسته به قله الکف

acromion /'akrəumi:ən/ *noun, pl. acromia* /-mi:əl/ سهرشان، نووکی شان **آکر** قله الکف

acron *noun* (گیانه وهرناسی) به شی پینشوه ی گیانه وهره جو مگه داره کان (وه کوو میرووه کان)، پینشل، سهرل **آکرون**

acronym /'ækronɪm/ *noun* سهروشه، سهرناو، نووکه ناو (وشه یی که له تیه سهره تاکانی چهنندین وشه پینکها تیی، وه کوو **Aids**: **acquired immune deficiency syndrome** **آکر** **acronymic** **آکر** **acronymically** **آکر** سروازه

acropetal /'akrəpit(ə)/ *noun* (رووه ک ناسی) سهرره، تهوق ره، نووک خواز، تامازه به هه لدان یان گه شه به ره و سهری (زورتر

به‌رامبه‌ری basipetal، بنه‌موت: له akron یونانی
petere + "tip" لاتین "seek" (-al +) ٭
اکروپتال، دارای رشد صعودی

acropetally /ə'krɒpɪt(ə)li/ *adverb*

سەرپه‌وه‌انه، ته‌وق‌په‌وه‌انه، نووک‌خ‌وازانه ٭ به
طور اکروپتال

acrophobia /ˌakrə'fəʊbiə/ *noun*

ترسان له بل‌بندایی، له به‌رزایی ترسان، (له)
به‌رزایی ترسی ٭ فرازه‌راسی

acrophobic *adjective*

(له) به‌رزایی ترس ٭ فرازه‌راس

acrophony *noun*

سەر‌ده‌نگ ٭ آکروفونی

acropodium *noun*

1 گیانه‌وه‌رناسی) سهرپین، ئاستی سهر‌وه‌ی پین
پان لاقی بال‌بنده‌کان 2 پایه‌ی په‌یکه‌ر ٭ 1
آکروبودیوم 2 پایه‌ی مجسه

acropolis /ə'krɒpəlɪs/ *noun*

1 قه‌لا، سهرشار (له شاریکی یونانی کۆن، له
به‌رزایی‌دا دروست ده‌کرا) 2 (به P) ناوی قه‌لای
به‌ناویانگی ئاتین ٭ 1 دژ 2 آکروپولیس

acrosopic *adjective*

سهر‌په‌وه‌، ته‌وق‌په‌وه‌، به‌ره‌وه‌ سهر‌ی ده‌روا ٭ صعودی
acrosomal *adjective*

ته‌وق‌ته‌نی، ئاکروسۆمی، ئاکروزۆمی، پینوه‌ندی
به‌ ته‌وق‌ته‌نوه‌ هه‌یه ٭ وابسته به اکروزوم

acrosome *noun*

ته‌وق‌ته‌ن، ئاکروسۆم، ئاکروزۆم: نه‌ندام‌زه‌یین
organelle که سهر‌ی سهر‌یمی گیانه‌وه‌ری
داده‌پۆشی و کۆمه‌له‌ه‌وه‌ته‌ییکێ تیا به‌ به‌رگی
خانه‌ی هه‌لکه‌ هه‌رس ده‌کا، به‌وه‌ شتیه‌یه‌ ری به‌
سهر‌یم ده‌دا تا بچینه‌ نیو هه‌لکه‌که‌وه ٭ آکروزوم

acrosire *noun*

نووک‌چرو، سهر‌وه‌ج، سهر‌چه‌که‌ره: په‌که‌مین
چرو که له شین‌بوون یان چه‌که‌رده‌دانی دان‌دا
ده‌رده‌که‌وی ٭ آکرواسپیر

acrosore *noun*

نووک‌ه‌سپۆر، سهر‌سپۆر، ئاکروسپۆر، ته‌وق‌ه‌سپۆر:
سپۆری که له کوتایی سپۆردانا پینکدی ٭
آکرواسپور

across /ə'krɒs, US ə'krɔːs/ *adverb, preposition*

1 پندا، پیا، له‌م‌به‌ر بۆ نه‌ویه‌ر، له لایه‌که‌وه، له‌م
سهر بۆ نه‌ویه‌ر، بۆ لایه‌کی تر، له لایه‌که‌وه بۆ
لایه‌کی تر، نه‌ویه‌ر، له‌سهر، له‌زوور، له‌بانی،
به‌نیو، له‌نیوان، په‌کترس 2 (across from)
به‌ره‌وه‌پووی، به‌رامبه‌ری، هه‌مبه‌ری، سهر‌انه‌ر،
سهر‌تاسه‌ر ٭ 1 از این سو به آن سو، آن طرف، از
یک طرف به طرف دیگر، روی، از روی، در وسط،
به‌ طور متقاطع 2 مقابل، سرتاسر

across-the-board *adjective, adverb*

گشتی، سهر‌انه‌ری بۆ هه‌موو (لای)، گه‌له‌مبه‌ری،
گشت‌لایه‌نه، به‌ شتیه‌ییکێ سهر‌انه‌ری: an
across-the-board pay increase ٭ هه‌مگانی،

فراگیر، به‌ طور فراگیر

acrostic /ə'krɒstɪk, US -'krɔːs-/ *noun*

1 نیکراستیک، نیشانه (هه‌ل) به‌ست، سهر‌خشته 2
acronym = ٭ موشح

acrostatic /ə'krɒstɪk, US -'krɔːs-/ *adjective*

نیکراستیک، سهر‌خشته‌یی (acrostically adv)
٭ توشیحی

acroterion, pl. acroteria = acroterium

acroterium *noun, pl. acroteria*

پایه‌په‌یکه‌ر یان په‌یکه‌ری زوور سین‌گۆشی سهر
درگا ٭ pediment پیکه‌ری بال‌استوری

acrotic *adjective*

روویی، ئاستی، رووه‌کی، سهر‌ه‌کی، ده‌روه‌یی،
ده‌ره‌کی ٭ سطحی، بیرونی

acrotism *noun*

(پزشکی) بێ‌تره‌یی، لێ‌نه‌دان، بێ‌پرته ٭ فقدان
تپش

acryl *noun*

ئه‌کریل: بنه‌ره‌تی وادانراوی ئالایل یان ئالیه‌کان
allyl به‌ شتیه‌ییکێ ٭ C₃H₃O آکریل

acrylamide /ə'krɪləmɪd/ *noun*

(کیمیا) ئه‌کریلئامید: نه‌میددی یان ئاو‌ته‌ییکێ
کریستالی بێ‌پۆنی بێ‌ره‌نگ C₃H₅NO که له
acrylic acid به‌ره‌م هاتووه (بنه‌موت: acrylic
amide + ٭ آکرلامید

acrylate *noun*

(کیمیا) خۆی یان ئیستیری ترشه‌لۆکی
ئه‌کرلیک acrylic acid ٭ آکریات

acrylic /ə'krɪlɪk/ *adjective, noun*

adj 1 ئه‌کرلیک، سهر‌به‌ یان له ترشه‌لۆکی
ئه‌کرلیک وه‌رگیراوه 2 له ئه‌کرلیک دروست
کراوه یان پینکه‌هاتووه 2 acrylic fiber = n
acrylic resin ٭ آکرلیک

acrylic acid *noun*

(کیمیا) ترشه‌لۆکی ئه‌کرلی یان ئه‌کرلیک:
شه‌له‌ییکێ داگیرته‌ر corrosive و بێ‌ره‌نگ
acrylic resins، بۆ سازکردنی
به‌کارده‌تری ٭ اسید آکرلی

acrylic fibre *noun*

ریشالی ئه‌کرلیک: کۆمه‌لێ له ریشاله
ده‌سکرده‌کان، وه‌ک Orlan، به‌هۆی
فره‌پارزه‌بوونی acrylonitrile هوه سازبووه ٭
لیف آکرلی

acrylic resin *noun, also acryl resin*

رزیزین یان جه‌وه‌وکی ئه‌کرلی ٭ رزیزین آکرلی

acryloid *adjective*

ئه‌کریل‌ئاسا ٭ آکریل‌مانند

acrylonitrile /ˌakrɪlə(ɪ)'naɪtrɪl/ *noun*

(کیمیا) شلیمیکی زارای، گرکش، هلمیو. بی‌رنگ و بی‌بو C_3H_3N . بی‌دروست‌کردنی ریشاله دسکرده‌کان، جیره‌کان، فره‌پارزه‌کان و هافرله‌پارزه‌کانی copolymers تر به‌کار دیرئ \odot آکریلونیتریل

acrysol *noun*

ئه‌کریسول \odot آکریسول

ACT /eɪ siː 'ti/ *abbreviation* American College Test

ئه‌ی‌سی‌تی، ئی‌سی‌تی: تاقی‌کاری به‌که که هیندئ له خویندکارانی خویندنگای بالا ده‌بدن. بئیش ئه‌وه‌ی بچنه‌کۆلێز. تاقی‌کاری کۆلێزی ئه‌مریکایی \odot آزمون دانشکده‌ی امریکایی

act /ækt/ *noun*

1 کار، کرده، کرده‌وه، کریار، ده‌ستور، قهرمان. ره‌فتار، ره‌وتار، هه‌لس‌و‌گه‌موت: *a criminal* \odot *acts of terrorism* 2 قه‌لوت، یه‌س. زا‌کون: *an Act of Congress* 3 قه‌لله‌ سه‌ند 4 په‌رده (شانو) به‌ش. شانو، به‌رنه‌مه‌ ده‌ستێ شانه‌یی (موسقا‌زن، نه‌گه‌ر و هه‌) 5 وا‌خو‌ن‌شان‌دان، وا‌خو‌ن‌گه‌ستن، وا‌خو‌ده‌خه‌ستن 6 (سه‌اف) ده‌ستووری نووسه‌رو‌ی په‌رنه‌ستن. کۆنگره‌س و هه‌ \odot 1 کش، عه‌ل، سه‌ر، زه‌ر 2 قانون 3 سه‌ند 4 په‌رده‌ نه‌ایش. گه‌روه‌ نه‌یسی 5 نه‌ظار 6 اه‌ت

Actaeon *noun*, Latin, from Greek *Aktaiōn*

ناکتیون (= ناوی راوچی‌ین که گیانی رووتی "دیانا" خوا‌ژی راو و داره‌ستانی دی و به‌وه ئاسک) \odot اکتون

actant /'æktənt/ *noun*

1 (ره‌زمان) نه‌کاتات 2 (له‌ تیوری وێه‌یه‌ی ده‌) کاروهر: مروف، به‌وه‌وه‌ر یان بابه‌تی که ره‌ولی جه‌لاک له‌ ره‌مانا ده‌یینی \odot اکات

actinoph *noun*

(زه‌وی‌ناسی) تیشک‌به‌یج، نه‌کی‌مورف \odot اکتیومورف

actin(i, o)- *prefix*

پیشگر: تیشک، لیزگ، تیرۆژ: *actinolite* (به‌ره‌ت: له‌ *aktis*, *aktin-* یوتانی‌یه‌وه "ray") \odot پیشوند: پرتو

actin /'æktɪn/ *noun*

تیشکین: پرتوتین که (له‌ گه‌ل myosin) تال یا ریشاله‌ گرگرکه‌ یان کره‌زه‌به‌وه‌کانی contractile filaments خانه‌کانی ماسوولکه‌ بیکدین \odot اکین

acting /'æktɪŋ/ *adjective*

1 کاته‌کی، به‌روه‌خت: *the acting president* 2 جیگر، سه‌ره‌ره‌شت، سه‌خه‌یر \odot 1 موقت 2 قائم‌مقام، جانشین، کفیل *acting* /'æktɪŋ/ *noun*

هونه‌ری نواندنی شانویی، نه‌کته‌ری، ره‌ل‌گه‌ری: *She started her acting career while still at school* \odot بازی‌گری

actinian /ak'tɪniən/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) گوله‌نیه‌انی ناوی یان زه‌ریایی، گوله‌ناوی، تیشکان، *sea anemone* \odot شقایق دریایی

actinic /ak'tɪnik/ *adjective*

ئه‌کتینیک، تیشکیک: *actinic keratosis* \odot *actinically adv* *actinic light*

actinic rays *noun, pl.*

تیشکی ئه‌کتینیک (یان تیشکیک) \odot اشعه‌ی آکتینیک

actiniform /ak'tɪnɒfɔ:m/ *adjective*

تیشک‌ناسا، شیه‌ه‌تیشک \odot پرتومانده

actinism /'æktɪnɪzəm/ *noun*

ئه‌کتینیزم، تیرۆژدانه‌وه، تیشک‌دانه‌وه \odot آکتینیزم، تشعشع

actinide /'æktɪnaɪd/ *noun*

(کیمیا) هه‌ریه‌ک له‌و زنجیره‌ په‌زده‌ توخمه‌ تیشک‌ده‌ره‌وه‌ کانه‌زی‌یه‌، له‌ نه‌کتینۆم (ز.گ. 89) به‌وه‌ تا لاورینسۆم lawrencium (ز.گ. 103) له‌ خه‌ته‌که‌دا \odot آکتیناید

actinium /æk'tɪniəm/ *noun*

(کیمیا) ئه‌کتینۆم (به‌ ز.گ. 89. ن. Ac. توخمیکێ کانه‌زی ده‌گه‌نی تیشک‌ده‌ر) \odot آکتینیم

actinobiology *adjective*

تیشکی، تیشک‌ناسا، شیه‌ه‌تیشک *raylike* \odot پرتومانده، پرتوی

actinoid *adjective*

تیشکی، تیشک‌ناسا، شیه‌ه‌تیشک *raylike* \odot پرتومانده، پرتوی

actinobiology /,æktɒ'na:lɒdʒɪ/ *noun*, also -biology

تیشک‌زینده‌ (وه‌ره‌ناسی، زینده‌ (وه‌ره‌ناسی) تیشکی \odot پرتوشناسی

actinolite /ak'tɪnələɪt/ *noun*

تیشکه‌به‌رد (به‌): کانه‌کی سه‌وه‌زی کومه‌له‌ی amphibole، کالسیۆم، مه‌نیزۆم magnesium و ناسنی تیاپه‌، زۆرتر له‌ ته‌خه‌به‌رده‌ گۆراوه‌کان metamorphic rocks و به‌ شیه‌ه‌ی نازیست asbestos \odot اکتیولیت

actinolytic *adjective*

تیشکه‌به‌ردی، سه‌ره‌به‌ تیشکه‌به‌رد، پته‌ه‌ندی به‌ تیشکه‌به‌رده‌وه‌ هه‌یه‌ \odot وابسته‌ به‌ اکتیولیت

actinometer /,æktɪ'nomɪtə/ *noun*

تیشک‌بینو، تیرۆزینۆ *actinometric adj* *actinometry n* \odot پرتوسنج

actinomorphic /,æktɪnə(ɪ)'mɔ:fɪk/

adjective, also actinomorphous (زینده‌ناسی) تیشک‌شیه‌ه‌، تیشک‌ناسا، ساتیشک،

هاوتاتیشک، تیشکاو تا (هوک نه ستره ی دهریایی،
 برونه (zygomorphic) دارای تقارن شعاعی

actinomorphy noun

هاوتاتیشکی، ساتیشکی، تیشک شئیه ی،
 تیشک ناسایی، تیشکاو تایی (تقارن شعاعی

actinomycete /ˌaktinə(ɪ)ˈmaɪsiːt/ noun

تیشکه کارگی، تیشکه که پرو، که پروه تیشکه:
 به کریسایینکی ریشالی ده ستره ی
 streptomycetes) که (Actinomycetales)
 به کان ده گریتموه (بندره ت): actinomycetes لاتینی
 نوئی، له aktin-، aktis "تیشک" + mukētes
 کوئی "fungus" "اکتینومایت"

actinomycosis noun

(له باتالدا) گاهو ناس؟ گاهو ناز؟ (له دم و
 شه ویلکه دا، به هوی به کریایی (actinomyces)
 فک جویی

actinomycotic adjective

سهر به گاهو ناس یا گاهو ناز (وابسته به فک جویی
actinon noun

(کیمیا) نه کتینون (کتینون

action /ˈækʃn/ noun

1 کار، کرده وه، کرده، ههنگاو، ئیش:
 Firefighters took action immediately to
 unscrupulous (stop the blaze spreading
 actions 2 چالاکی 3 بزووتن، بزوت، جووله 4
 کاریگه ری، شوین دانان، باندور: the action of
 The action of the sunlight on the skin
 5 rushing water cleans the gully
 soldiers (شهر، هئیش: military action
 killed in action 6 رهوت 7 ینکادان، شهر 8
 بارچه جولنو که کان 9 شئیه ی کار، میکانیزم 10
 پروژه یان رهوتی قانونی، شکات، سکالا،
 داواکاری 11 رووداوه کسان، گیروگرفت
 (سهره کی، له کتیب، شان و هتد): I like films
 with plenty of action (فریزه کان: in action
 له کاردا، له گهردا، له کاتی کاردا، له کار
 کردن دا، له ئیش کردن دا (out of action: کار
 ناکا) 1 فعل، کشت، اقدام 2 فعالیت 3 جنبش،
 حرکت 4 اثر 5 عملیات، حمله 6 جریان 7 برخورد
 8 قطعات متحرکه 9 طرز کار 10 جریان حقوفی،
 دعوا 11 وقایع

actionable /ˈækʃənəbl/ adjective

1 شیاوی شوین کهوتی قانونی 2 شیاوی به
 شوین کهوتن: (able information -ble)
 (adv) 1 قابل اقامی دعوا 2 قابل تعقیب

action and reaction noun

کار و کاردانوه، کرده وه و بهرچه کرده وه
 کتش و واکتش

actioner noun

(نافهرمی) فیلمی نه کشتن یان پرروداو (فیلم
 حادثه ی

action film = action movie

action group noun

کۆمه له یان گروهی کردار (بۆ گۆرینی سیاست
 یان باری کۆمه لگا): the Child Poverty
 Action Group گروه اقدام

actionless /ˈækʃnləs/ adjective

بێ جووله، بێ جم و جوله، بێ بزوات (بێ حرکت
action movie noun, also action film or
 actioner

(نافهرمی) فیلمی نه کشتن یان پرروداو (فیلم
 حادثه ی

action noun noun

(ریزمان) ناوی چاوگ (اسم مصدر

action-packed adjective

(چالاکی یا رووداوی) ورووژتەر، خوش
 (فعالیت یا رخداد) هیجان انگیز

action painting noun

رهنگ کاری رهه مکی (لهسهر جاو canvas)
 نقاشی اکشن

action potential noun

(کارنه نداناسی) توانایی کرده (وه) یا کار،
 توانستی کردار (پتانسیل کار

action reply noun

ا (پ. ت. پیشهرکی وه رزشی) دیمه ن
 دووپیات کردنه وه 2 رووداو یان رهوشی
 چه ندبار وه بوو 1 تکرار صحنه 2 واقعه یا
 وضع تکراری

action stations noun, pl.

شوینه کرداری به کان (شه شوینه ی که
 سهر بازه کان ئینی جینگیر دهین تا شهر ی تیا
 بکهن) (مواضع

activated adjective

چالاکتیرو، چالاکی یان گورج کراو (فعال شده

activated carbon noun, also activated
 charcoal

(کیمیا) خه لووژی چالاکتیرو (زغال فعال شده

activated molecule noun

(کیمیا) گهردی چالاکتیرو (مولکول فعال شده

activated state noun

(کیمیا) بار یا دۆخی چالاکتیرو (حالت فعال شده

activated methylene group noun

(کیمیا) کۆمه له ی میتیلینی چالاکتیرو (گروه
 متیلن فعال شده

activating adjective

چالاکتیهر، گورجیتەر (فعال ساز

activating group noun

کۆمه له یان گروهی چالاکتیهر (گروه فعال ساز
activation /ˌæktɪˈveɪʃn/ noun

چالاکاندن، خسته کار، گورجانندن، چالاکی
 کردن (فعال سازی

activation analysis = neutron activation

analysis

activation energy noun

(کیمیا) وزه‌ی چالاکاندن ◊ انرژی فعال‌سازی

activator noun

چالاکنده، گورچینه، به‌کارخیز ◊ کش‌ورساز، فعال‌کننده

active /'æktiv/ adjective1 چالاک، خه‌بات‌کار، گورچ، نازا، لمش‌سووک، کارا، به‌کار، به‌چم‌وجول، نه‌سره‌وونو، بزوز: *Although he's nearly 80, he is still very active* ◊ *active resistance* ◊ *active participation* ◊ *involvement**animals that are active* ◊ *active support* *The virus is still active in* ◊ *only at night* *an active volcano* ◊ *the blood*دیار یان زانراو 3 کاریگر، به‌ماندور 4 رنست شیلگیر *actively* /'æktivli/ adv*Your proposal is being actively considered* 1 ◊ *(activeness n: actively considered)* 1

فعال، کنشور، پرتحرک 2 (دستور زمان) مسو 3 مونر 4 جدی

active being noun

یوونی چالاک ◊ وجود فعل

active carbon noun

کاریونی چالاک ◊ کربن فعل

active centers noun, pl

ناونده چالاکه‌کان ◊ مراکز فعل

active duty = active service**active hydrogen** noun

هایدروژنی چالاک ◊ هیدروژن فعل

active immunity noun

(کارنه‌ندام‌ناسی) پاراستی چالاک ◊ مصونیت فعال

active intelligence noun

نه‌قلی چالاک ◊ عقل فعال

active layer noun

(جوگرافی) تویر یا تونی چالاک ◊ لایه‌ی فعال

active list noun

لیستی چالاک (نه‌فسهران) ◊ فهرست فعال

active meaning noun

واتای چالاک ◊ معنای فعال

active service noun

سهریازی (ب. ت. له‌ماوه‌ی شهردا)، خدمت له‌میداندا ◊ خدمت وظیفه

active spirit noun

گیان یان روحی چالاک ◊ روح فعال

active voice noun

(ریزمان) ده‌مکات یا رسته‌ی زانراو (یا دیار) ◊ صیغه یا جمله‌ی معلوم

activism /'æktivizəm/ noun

نه‌کیفیزم، چالاکی‌گری، چالاکی‌خوازی

activist /'æktivɪst/ n, adjچالاکی‌گر، چالاکی‌خواز ◊ *(activistic adj)* کنش‌گرایی**activity** /æk'tɪvətɪ/ noun, pl. activities1 چالاکی، گورچیتی، سووویون، شیلگیری، به‌رشتی، نازایی، به‌کاری، بزوات، بزوتنه‌وه، جم‌وجول، کرده‌وه، کردار: *economic activity* ◊ *Muscles contract and relax during**physical activity* 2 سهرقالی، سهرگهرمی، چالاکی، رابواردن: *leisure/outdoor/classroom* ◊ *illegal/criminal activities* ◊ *activities*1 فعالیت، جدیت، حرکت، عمل 2 سرگرمی **act of God** noun

قه‌ساوات، خوداگیری، به‌لای ناسانی، کاری خودا، قه‌زاوقه‌دهر (وهک لافاو، بوومه‌له‌رزه و هتد) ◊ حادثه‌ی فهری

Act of Parliament noun

قانون، زاوون (له بریتانیا) ◊ قانون

actor /'æktə(r)/ nounرؤل‌گیر، ده‌ورگیر، نه‌کنهر، نه‌کنهر ◊ بازیگر **actress** /'æktɹəs/ nounرؤل‌گیر، ده‌ورگیر، نه‌کنهر، نه‌کنهر (ژن) ◊ بازیگر **Acts** nounناکس: کتیبکی به‌یمانی نوی **New Testament** که سهرتا و ده‌سینکی کلینه‌کانی کریستانیته ده‌گیرته‌وه ◊ آکس**actual** /'æktʃuəl/ adjective1 واقعی، بوویه‌ری، راسته‌قینه، راست: *actual* 2 *actual costs* ◊ *and imagined conditions**caught in the* *current*: *actual commission of a crime* 3 سهره‌کی، بنگه‌هی 4 *active* = 1 واقعی، حقیقی 2 فعلی، کنونی 3 اصلی**actualities** noun, pl.راستی‌یه‌کان، بوویه‌ره‌کان، رووداوه‌کان، واقعیه‌ته‌کان: *the grim actualities of prison* ◊ *life* واقعیات، حقایق، رخدادها**actuality** /'æktʃu'æləti/ noun, pl.*actualities*, also *actualness*

بوویه‌ریتی، واقعی‌بوون، واقعیت، راسته‌قینه‌ی واقعیت

actualization noun, also *actualisation*

هیتانه‌ی، راستی‌پندان، هیتانه‌ناراو، هیتانه‌گوری ◊ به‌فعل دراوری

actually /'æktʃuəli/ adverbبه‌کرده‌وه، له‌راستی‌دا: *What did she actually say?* ◊ *It's not actually raining now* ◊ *say? There are lots of people there who can -**he could actually read* ◊ *tually help you* *the Greek* ◊ عملاً، در واقع، بالفعل**actuary** /'æktʃuəri, US -eri/ noun, pl.

-ad¹ /ad, ɒd/ suffix

باشگر: 1 ناو دروست ده‌کا: ناوی می له
میتولوژی کلاسیک‌دا دروست ده‌کا: 2
نه‌ندای ده‌سته بیان تیره‌ییکی رووه‌ک‌ناسی:
bromeliad 3 ناوی هونه و دارشته‌ی وادا
دروست ده‌کا: *Iliad* پسوندا اسم‌ساز

-ad² /ad, ɒd/ suffix

باشگر: به‌رهو، رووله، رووهو: *cephad*
پسوند: در جهت. به سوی

Ada /'eɪdə/ noun

زمانیکی به‌زمانه‌مووسی ناست‌به‌رز، ب.ت. بو
لادوژی فرو‌که‌وان (به‌ره‌ت): له ناوی ریازی‌زانی
نینگیسی‌به‌ده‌ی Ada Lovelace 19 مهرگ
(1852) آدا

adage /'ædɪdʒ/ noun

به‌نشد، فله‌رموده، پر‌ف‌نرب. *saying*
According to the old adage, a picture is
(adagial adv) worth a thousand words
ضرب‌مثال

adagio /ə'dædʒiəʊ, US -dʒiəʊ/ adverb,
adjective, noun

(موسیق) نه‌داجیو، به‌لم‌مره‌خوبی: *adagio*
Adām /'ædəm/ noun, from Hebrew *Ādām*

1 (هم‌زه‌تی) نادم 2 سروشتی کله‌مره‌قی یلو
آدم 1 آدم 2 ماهیت عنید بشر

Adam /'ædəm/ adjective

سهریه شینو‌زی راز‌تیره‌رانه‌ی (وه‌ک کله‌و‌ب‌م‌لی
نیومال) س‌ده‌ی ه‌م‌زه‌دی بر‌ایانی نادامز
(Robert adam (1728-92) & James Adam)
(1732-94) آدام

Adamīc adjective, also Adamical

سهریه (هم‌زه‌تی) نادم: وابسته به آدم

adamancy /'ædəmənsi/ noun, also
adamance

1 کله‌مره‌قی، لاساری، یه‌ک‌ب‌ریاری، سهره‌ره‌قی،
س‌و‌وری، بر‌ای، obstinacy 2 س‌خ‌تی 1
اصرار، قاطعیت 2 سختی

adamant /'ædəmənt/ adjective, noun

adj کله‌مره‌قی، لاسار، کو‌ر‌ره، یه‌ک‌ب‌ریار، سهره‌ره‌قی،
سو‌ر، بر‌ا: *Eva was -mant that she would*
1 n not come 1 به‌ردی بازار 2 کان‌زای س‌خت
1 مصر، قاطع 1 n سنگ‌خارا 2 فلز س‌خت
adamantine /'ædəməntɪn/ adjective

(ویژه‌یی) س‌خت، ره‌ق (بو‌برین، سمین بیان
شکاندن)، نه‌شکین، ش‌ن‌و‌ی نه‌لم‌اس د‌ده‌ا له ره‌قی
و دره‌وشانه‌وه‌دا، unyielding, unbreakable:
adamantine discipline س‌خت، نه‌شکستی

adamantly /'ædəməntli/ adverb

کله‌مره‌قانه: *His family were adamantly*
opposed to the marriage مصرانه

Adamawa-Eastern noun, also Adamawa-

Ubangi

خیزانیکی زمان‌ی ناوه‌ندی نه‌فریکا، لقی خیزانی
Niger-Congo که نازاندی Azande و سانگو
Sango ده‌گریت‌ه‌وه: آداماوا-ایسترن

adam¹ flannel noun

(رووه‌ک‌ناسی) گوگم، گا‌ورمه، گا‌ولمه: گل
ماهور

Adam¹ s apple noun

سینوی نادم، که‌له‌شیره، قور‌تمه، زه‌نگه‌لو‌وک،
که‌له‌بابه‌ی گهردن، قور‌قور‌اگه (له‌و داستانه‌وه
گیراوه‌ته‌وه که تیکه‌ی له میوه‌ی قه‌ده‌خه‌کر او له
گه‌رووی نادم‌دا گیری کردوه (بان بو‌ته‌گری)
سبب آدم

Adam¹ s needle - yucca

adaptability /ə,dæptə'bɪləti/ noun

1 له گون‌جان یا سازان‌ه‌اتوویی، گون‌جان، سازان،
ده‌ق‌گرتوویی 2 له گون‌ران‌ه‌اتوویی، بگوری 1
انطباق‌پذیری، سازگاری 2 قابلیت تغییر

adaptable /'ædæptəbl/ adjective

1 له گون‌جان‌ه‌اتو، له‌سازان‌ه‌اتو، رادی، گون‌جاو،
سازاو، ده‌ق‌گرتو 2 له گون‌ران‌ه‌اتو، بگور
(adaptably adv) 1 انطباق‌پذیر، سازگار 2
قابل تغییر

adaptation /'ædæp'teɪʃn/ noun, also less
frequent adaption /ə'dæpʃn/

1 گون‌جان، ساز، سازان، داهاتن، ریک‌که‌وتن 2
گون‌ران 3 ده‌ق‌پیدن، ریک‌خستن، گون‌جان‌دن،
داهیتسان، سازاندن، لو‌ان‌شدن، لو‌وان‌شدن
(adaptationally adv: adaptational adj)
1 انطباق، سازگاری، توافق 2 تغییر 3 تطبیق

adapted adjective

گون‌جاو، سازاو، ریک‌که‌وتو، ساز: سازگار،
موافق

adaption /ə'dæpʃn/ = adaptation

adaptive /ə'dæptɪv/ adjective

ده‌ق‌ده‌ر، گون‌ج‌ت‌مه‌ر: *adaptively* adv
(adaptivity n) انطباق‌دهنده

adaptiveness /ə'dæptɪvnəs/ noun

داهاتن، گون‌جان، سازان، لو‌وان) انطباق
adaptor /'dæptə(r)/ noun, also adapter
1 ینیکه‌ست، به‌ست‌ه‌ر، گون‌ج‌ت‌مه‌ر 2 (کاره‌ب‌یا)
گون‌ج‌ت‌مه‌ر، ناداپتور 1 رابط، وف‌ق‌دهنده 2 (برق)
آداپتور

Adar /ə'dɑː/ noun

(له‌روژ‌م‌تری جو‌وله‌که‌دا) نادار، شه‌شه‌مین
مانگی نادینی یا ف‌رم‌ی و مانگی دوا‌زده‌یم له
سالی دینی‌دا (به‌ره‌ت): له *ādār* عیبری‌یه‌وه
آدار

adaxial /ad'æksɪəl/ adjective

(رووه‌ک‌ناسی) ته‌وه‌ری، بو‌لای ته‌وه‌ر بیان
لاسکا ده‌شک‌ت‌ه‌وه (د‌زی: abaxial): *the*

or upper surface of a leaf
ADC /,eɪ di: 'si:/ abbreviation aids-de-camp

addax /'adaks/ noun, pl. addaxes

جورئ بزنگی گهوره به رهنگی روشن یان مه پله و بوز، ره سه نی ده شته کانی نه فریکای پاکووری [Addax nasomaculatus] اداکس

added adjective

زیادی، سربار، سرخراو ○ اضافه

addened adjective

(ژماره) زیادکراو، سرخراو ○ افزوده

addendum /ə'dendəm/ noun, pl. addenda /-də/

پاشکو، سرخسته، addition ○ بی افزود

adder /'ædɔ(r)/ noun

1 بهرگیر (مار) مارگیسک [Vipera berus] 2 بز ناوی ماره هاوشویه یان پتوهندی داره کان به کاردیتئ، ب. ن. death adder puff. death adder (پنهروته: nædre نینگلیسی کون "adder serpent") ○ 1 افعی 2 آدر

adder's-tongue noun, also US adder tongue

1 فیرن یان سهره خسی زمانه مار (توخم [Ophioglossum] 2 (له نمریکا (پاکووری) وشه ییکی تر بز dog's-tooth violet سرخس زبان مار

addible adjective

شیایوی زیادکردن، زور ده کړئ ○ قابل افزایش

addict /'ædɪkt/ noun

1 (بنیاده می) گیروده، خووبی گرتو، نالووده، the treatment and rehabilitation of فیر: 2 a heroin/drug/nicotine addict ○ addicts (مجازی) سوداسر، دیل، هوگر، گیروده ○ 1 (آدم) معناد 2 اسیر

addicted /ə'dɪktɪd/ adjective

گیروده، خووبی گرتو، نالووده، فیر: to become He's ○ addicted to drugs/gambling

○ addicted to computer games معناد

addiction /ə'dɪkʃn/ noun

گیروده یی، خووگرتن، نالووده یی، فیریوون: an addiction to TV ○ cocaine addiction

○ game shows اعتیاد

addictive /ə'dɪktɪv/ adjective

خووبی گر، گیروده کمر: Heroin is highly ○ addictive اعتیادآور

adding-machine noun

دهزگا یان نامیری کو کردنه وه ○ ماشین جمع

Addisonian anaemia = pernicious anaemia

addition /ə'dɪʃn/ noun

1 خسته سهر، سرخستن، پی زیادکردن، کو، کو کردنه وه، پتوه نسان، خسته بال، دانه دم:

children learning addition and subtraction 2 زیاد، پترله پتویست، زیاد، سربار، خراوه سهر، سرخسته، سرخراو، پاشکو ○ 1 جمع، اضافه، الحاق 2 ضمیمه

additional /ə'dɪʃnəl/ adjective

زیادی، زیاد، سرخراو، سربار: The government provided an additional £25 million to expand the service

○ additional information

○ additional resources/funds/security

additionally /-ʃnəli/ adverb

زورتر، پتر، سهره رای نهمش، سرباری نهمش: additionally, the bus service will

○ run on Sundays, every two hours

بیشتر، گذشته از این

additive /'ædətɪv/ adjective

(مه تر یال) سرخراو یان سرخسته، کووه بوو ○ افزوده، جمع شونده

addle adjective

1 سهرلن شیواو، گیتو، ور، کاس، په شوکاو: 2 confused (هیلکه) پیس، گهنیو، مهرقاو، شلق، rotten ○ 1 کچ، سردرگم 2 فاسد

addled /'ædlɪ/ adjective

1 سهرلن شیواو، گیتو، ور، کاس، په شوکاو: his 2 addled brain (هیلکه) پیس، گهنیو، مهرقاو، شلق ○ 1 کچ، سردرگم 2 فاسد

add-on noun

پاشکو، له گهل خراو، سرخسته ○ ضمیمه

address /ə'dres, US 'ædres/ noun

1 ناوینشان، نشان 2 شیوازی لیداون یان دووان، ده راوی دم، (دهم) راویزو 3 شماره زایی 4 وتاردان، قسه کردن له بهر دم، ناماده بووان دا ○ 1 آدرس 2 نحوه ی بیان 3 مهارت 4 سخنرانی

address book noun

نشان نامه، ده فته رچه ی نادره س یان ناوینشان ○ دفترچه ی آدرس

addressee /ə'dre'si:/ noun

نامه گر، وه رگر، (نامه) بو نتر دراو ○ گیرنده

adducent /ə'dju:sənt/ adjective

(ماسوولکه) نزدیکه ره وه، نزدیک خهره، نزدیکته (ر) ○ نزدیک کننده، آدیوست

adducible adjective

شیایوی به لگه هیتانه وه، به لگه ی بو دتیرتیه وه، شیایوی خسته روو ○ اقامه پذیر، ارائه پذیر

adduct /ə'dʌkt/ noun

سهرهم (پنهروته): لیکدراوی addition و (produkt) ○ اداکت

adduction /ə'dʌkʃn/ noun

1 (به لگه) هیتانه وه، خسته روو 2 (کاره ندام ناسی) نزدیک کردنه وه، نزدیکندن ○ 1 اقامه، ارائه 2 تقریب

adductive /ə'dʌktɪv/ *adjective*

1 به لگه هیتانه و هی 2 (بو) ژور و رکیش، نیوراکیش، نیوبەر، ناوکیش 1 استدلالی 2 به داخل کشنده
adductor /ə'dʌktə(r)/ *noun*
 ماسوولکدی تریک خهره یان تریکته (ر) عضلای مفریه

-ade¹ suffix

باشگر: 1 کردن، نه نجام دان، کار، نامازه به گاری که دوایی پی هاتوو: 2 blockade به شدار، پشکدار: 3 brigade بهرهم: arcade limeade (نهره): له فهره نی یه وه، به رنگای -ada پورتوگالی، پروفیتسالی Provençal سبانیایی یان به رنگای -ata تینالی یه وه، له -atus لاتینه وه (باشگری ناوی بهرکاری نمو کارانهی که کوتایی یان به -are هوه هاتوو) پسوند: 1 کردن 2 شرکت کننده 3 فروزده

-ade² suffix

باشگر: ناوه کان ساز دهکا وه decade (گورای -ad- نهره): له -ade همرسی، له -ad- as یونانی یه وه پوند سساز

-ade³ suffix

باشگر: ناوه کان ساز دهکا 1 واتیکایی همرسی سبارت به وشانه هه به که کوتایی یان به -ade هه به: 2 brocade نامازه به کمسن دهکا: renegade (نهره): له -ado سبانیایی یان پورتوگالی، شتوی تیرنهی -ada (برووه -ade) پوند اسم ساز

adélie penguin noun, also adélie

به نگوته تیکی چکولهی جه مهران Antarctic [Pygoscelis adeliae] پنگوئن ادل

adelphophagia noun

براخوری، هاو جو رخوری: جوړنکی تابه تی له خواردنی گیانه وهری که به رنگای خواردنی هاو جوړه گایانه وه به هم گونه خواری

-adelphous suffix

باشگر: خاوه نی کومه له یان دهسته بزرگ یان نیره کنی که پیکه وه به شتوی چه بک یان دهسته ی شین دهن، خاوه نی گورزه یان چه بک نیره کنی: monadelphous (نهره): له adelphos یونانی "برادر"، له -a- "پیکه وه" "womb" delphys + پسوند: دارای دتهای از پرچم

aden(o)- prefix

پیشگر: لوو، رژنه، نالگ: adenocarcinoma adenovirus adenoid: adenine (نهره): له aden یونانی یه وه پشوند: غده

adenalgia noun

لوویشنه، ژانه لوو، ژانه رژنه درد غده

adenine /'ædɪniːn/ noun

(زنده کیمیا) لووین، نادین: جوړی تفت یان بازی بورین purine [C₅H₅N₅]، ناوینه یی که

به کنی له جوړ تفت یان بازی پیکه نهری nucleic acid ه کانه ادین

adenitis /'ædn'artɪs/ noun

رژنه ناوسان، رژنه ناوسنی، ناوسانی لوو التهاب غده

adenocarcinoma /'ædməʊ,kɑːsɪ'nəʊmə/ noun, pl. adenocarcinomas or adenocarcinomata /-mətə/

(پزشکی) لوو یان توموریکي مه ترسی دار که له روو که شه شانه epithelium ی رژنه یی یه وه سهری همدلوه ادنوکاریسینوما

adenocarcinomatous adjective

تووش یوو به نیدینوکاریسینوما، نیدینوکاریسینوما یه هه، نیدینوکاریسینوماتوس دارای یا مبتلا به ادنوکاریسینوما

adenohypophysis noun, pl. adenohypophyses

نیدینو هیپوفیز (یس): پلي رژنه یی یان لووی پشهری pituitary gland ادنو هیپوفیز

adenohypophyseal adjective, also -physial

سهره به نیدینو هیپوفیز وابسته به ادنو هیپوفیز

adenoidal /'ædə'nɔɪd/ adjective

1 لوویدی، لووی، رژنه یی، شتوولوو 2 نیدینویدال 3 (دهک) منگن 1 غدهای 2 وابسته به لوزه سوم 3 نودماغی

adenoidectomy noun, pl. adenoidectomies

نیدینویدزیری، برین یان دهرکیشانی نیدینویدز ادنویدکتومی

adenoiditis noun

ناوسانی شانای نیدینویدی یان لووی ادنویدیتیس

adenoids /'ædnɔɪd/ noun, pl.

نیدینویدز، نیدینویدز، لووید (ته گهر بماسنی، نایلهی هه ناسه به باشی بکشری، ب.ت. له مزالاندا) لوزهی خلقی یا سوم

adenology /'ædn'ɒlədʒi/ noun

لووناسی، رژنه ناسی غده شناسی

adenoma /'ædɪ'noʊmə/ noun, pl. adenomas or adenomata /-mətə/

(پزشکی) لووما، ناوسان یان وهرمی لوو، لوومه ماسنی ورم غدهای

adenomatous adjective

خاوه نی لووما، خاوه نی لوومه ماسنی غدهای

adenosine /'ædə'n(ə)sɪn/ noun

(زنده کیمیا) نیدینوزین، نیدینوزین، نیدینوسین: nucleoside [C₁₀H₁₃N₅O₄] که پیکه نهری RNA به وله شی بوونه وه نمو نادینین adenine و ریبوز ribose پیکدی ادینوزین، ادینوسین

adenosine diphosphate noun, also ADP

(زنده کیمیا) یه کنی له فوسفاتی نادینوژنه کان که به هوی هایدروژنه وه وزی پنیست بو روت و

پروسی زیانی خانه‌کان دابین ده‌کا، ناوټه‌یی
که له نادیتوین و دوو بنه‌ره‌تی ترشه‌لوکی
فوسفوریک یتکهاتوو ټ ادینوسین دی‌فسفات
adenosine monophosphate = **adenylic acid**
adenosine triphosphate *noun*, also
adenosine triphosphate acid or ATP
(زینده‌کیما) ناوټه‌یی که به‌هوی شی‌پونه‌وه‌ی
له‌مش‌دا (پو adenosine diphosphate) وزه‌ی
کاروباری کارنه‌ندام‌ناسی یان فیزیولوژیکی وه‌ک
کرزی ماسوولکه‌یی دابین ده‌کا ټ ادینوسین
تری‌فسفات

adenovirus /'adɪnəʊ'vaɪrəs/ *noun*
هه‌ریک له کۆمه‌له‌ فایروسه‌کانی DNA،
سه‌ره‌تا له شانه‌ی لووید دا دۆزرانه‌وه، زۆریه‌یان
ده‌بنه‌هوی نه‌خۆشی هه‌ناسه ټ ادینوویروس
adenylate cyclase /ə'denɪlət 'saɪkleɪz,
'saɪk-/ *noun*

(زینده‌کیما) هه‌وتنه‌یی که تاوی یتکهاتی
ترشه‌لوکی نه‌دینیلکی نالقه‌یی له
triphosphate هه‌وه‌ده‌دا ټ سیکلیس ادینیلات

adenylic acid /ə'dɪnɪlɪk/ *noun*
(زینده‌کیما) ترشه‌لوکی نه‌دینیلک، له زۆریه‌ی
DNA و RNA دا هه‌یه ټ اسید ادینیلک

adept /ə'deɪpt/ *adjective*
شاره‌زا، وه‌ستا، لێزان، کارزان، شاره‌زایانه
adeptly *adv*: وه‌ستایانه، شاره‌زایانه؛
adeptness *n*: وه‌ستایه‌تی، شاره‌زایی ټ ماهر،
خیره، ماهرانه

adequacy /'ædɪkwəsi/ *noun*, *pl.* adequacies
1 لێهاتوویی، لێهه‌شاهویی، گونجاوی 2 به‌ستی،
به‌س‌بوون، به‌ش‌کردن، سه‌روزیاد‌بوون،
سه‌رومری، سه‌روبه‌ری، بێ‌که‌م‌وزیادی، ته‌واویتی
(دژی inadequacy) ټ 1 لیاقت 2 کفایت،
تکافو، بێ‌دگی

adequate /'ædɪkwət/ *adjective*, also
adequateness

1 لێهاتوو، ژێهاتی، لێهه‌شاو، گونجاو 2 به‌س،
به‌ش‌کردوو، سه‌روزیاد، سه‌رومر، سه‌روبه‌ر،
بێ‌که‌م‌وزیاد، ته‌واو (adequately) *adv*:
به‌راوه‌ی بێ‌بێست، ته‌واو: Are you
adequateness adequately insured?
(adequately) /'ædɪkwətənəs/ *n*
ټ 1 شایسته، لایق، مناسب
2 بێ‌نده، کافی

ad fin. /ad 'fɪn/ *adverb*
تا ناخر، تا کۆتایی، هه‌تا دوایی (به‌هه‌ره‌): له
لاتینه‌وه (ad finem) ټ تا ناخر

adherence /əd'hɪərəns, US əd'hɪr-/ *noun*
1 لایه‌نگری، پشتیوانی، وه‌فاداری، دلسۆزی 2
ده‌ربه‌ستیتی، پێنه‌ندی، پێگرتن، په‌یگرتن،
3 strict adherence to the rules: خۆبه‌سته‌یی

شوین‌که‌وتن، خۆیوه‌به‌ستن، دواکه‌وته‌یی 4
پیانووسان، پیاڵکان، پیکانووسان، پیاچه‌سیان،
پیه‌چه‌سیان، گرتن ټ 1 هواخراهی، طرفداری،
وفاداری 2 انزام 3 پیروی 4 پیوستگی، چێبیدگی

adherent /əd'hɪərənt, US əd'hɪr-/ *noun*,
adjective

1 لایه‌نگر، پشتیوان، ده‌سته، شوین‌که‌وتوو،
خۆیوه‌به‌ستوو، پیه‌نووساو 2 به‌ئمه‌گ، دلسۆز
3 شوین‌که‌وتوو، دواکه‌وته، مرید، پاشبرۆ 4
(adherents) شوین‌که‌وتوو، پاشبرۆیان،
ده‌سته، دواکه‌وته‌کان، په‌یره‌وان ټ 1 هوادار،
طرفدار 2 وفادار 3 پیرو 4 (درجمع) پیروان

adhesion /əd'hɪ:ʒn/ *noun*
1 پشتیوانی، لایه‌نگری، داوکاری، وه‌فاداری،
به‌ئمه‌گی، دلسۆزی 2 پیانووسان، پیاڵکان،
پیکانووسان، پیاچه‌سیان، پیدانووسان،
جۆش‌خواردن، چه‌سیان، لچکان، گرتن
(adhesional) *adj*: ټ 1 حمایت، وفاداری 2
ملاصقه، چێبیدگی، چێبیدگی

adhesive /əd'hɪ:zɪv, US -'hɪz-/ *adjective*,
noun

adj: پیه‌نووساو، چه‌سپۆک، زووپیوه‌نووساو
مه‌تریالی پیه‌نووساو، ماده‌ی چه‌سپوو یان لیچق،
چه‌سپ: Use a good waterproof adhesive
(in addition to the screws)
/əd'hɪ:zɪvli, US -'hɪz-/ *adv*
adhesiveness /əd'hɪ:zɪvnəs, US -'hɪz-/
adj: چێبنده *n*: ماده‌ی چێبنده

adhesive tape *noun*
باریکه‌ی چه‌پ، چه‌سپ ټ توار چه‌پ

ad hoc /əd 'hɒk, US 'hɑ:k/ *adjective*,
adverb

1 (لاتین) تایه‌تی 2 پلان‌بۆدانه‌نراو، بێ‌بێچینه:
3 an ad hoc investigating committee
سه‌باره‌ت به‌م بابه‌ته 4 به‌ش‌یه‌ی کاتی،
په‌روه‌خانه ټ 1 خاص، اختصاصی 2 بدون
برنامه‌ی قبلی 3 نېست به‌این موضوع 4 موقتاً

ad hominem /əd 'hɒmɪnəm, US əd
'hɑ:mɪnəm/ *adjective*, *adverb*

(لاتین) مروفی، له‌سه‌ر بێ‌چینه‌ی هه‌ست و سۆزی
مروفی (تا نه‌قلی): (به‌لگه‌یی) که‌سی تا بابه‌تی و
نۆزیکتیف: was an ad hominem attack
arguing ad hominem ټ بشری، انسانی،
مبته‌ی بر عواطف انسانی: اد هومینم

adiabatic /aɪə'dɪə'tɪk, US ədɪə-/ *noun*

(فیزیک) گه‌رمابه‌ند، پیاپته‌به‌ریو:
(adiabatically *adv*) expansion of a gas
ادیاباتیکی

adanthum = maidenhair

adieu /ə'dju:, US ə'du:/ *interjection*, *noun*
(*pl.* adieus or adieux)

interj خوات له گهل: *n I bid you adieu*
مالاواي، مالاواي، خاترخوازي، خوداحافيزي

ad infinitum /ædˌmɪˈnaɪtəm/ *adjective*

(لاتين) يو هميشه، هه تاهه تا، تاسه، دووباره و دووباره: *The problem would be repeated*
ad infinitum تا بايد

adios /adiˈos, Spanish aˈðjos/ = *adieu*

adip(o) prefix

پيشگر: چهوري، پيو، بهز: *adipocyte* (بهزوت):
له *adeps* يان *adip-* لاتينهوه "fat"، رهنگه له
aleipha يوناني "oil, fat" وهرگيرايي) پيشوند: چربي

adipic /əˈdɪpɪk/ *adjective*

سهره چهوري، چهوريك، پيو، بهزي
وابسته به چربي، ادپيك

adipic acid *noun*

(کيميا) ترشهلوکی چهوري يا بهزي $C_6H_{10}O_4$
له بهزيان پيو اي سروشتي دا هه به و پيو
سازکردني ناپلون بهکارديتر: سيد ادپيك

adipocere /ˌadɪpəˈ(ɪ)sɪd/ *noun*

چهوري موم، بهزمو: ماکيکی ميويني بوزباو که
بههزي شي بوونهوي لاشه مردوهکان له شويته
شي دارهکان دا بهرهم دي: ادپوسر

adipocyte /ˌadɪpəˈ(ɪ)sɪt/ *noun*

پيوه خانه، خانه بهزي، خانه ي چهوري *fat cell*:
خانه ي پيو هلگرتن يان پاشه کوهوت کردني
چهوري، له بهستره شانهکان دا دوزراوه توه (له
-cyte + adipose پيکهاتوه) سلول چربي،
ادپوسيت

adipoma *noun*, *pl. adipomata*

لووي بهزي، بهزه لوو، پيوه لوو: پهي متورم

adipose /ˈædɪpəʊs, -z, US -poʊ-/ *adjective*

adj سهره چهوري، چهوري يانه، سهره بهزي،
بهزي، نامازه به شانه ينيگي لهش که پيو هلگرتني
storage چهوري بهکارديتر *n* چهوري يان
پيو گيانه وهری که له شانه چهوري بهکاني
لهش دا هلگيرايو (يان پاشه کوهوت کراوه) *adj*
وابسته به چربي *n* ادپوز

adipose fin *noun*

بال يان باله ي چهوري: باله چربي

adipose tissue *noun*

جهوره شانه، شانه يان ته ته می چهوري، بهزه شانه
بافت چربي

adiposity /ˌædɪˈpɒsɪti/ *noun*, also

adiposeness /ˌædɪpəʊsənəs/

قهلموي، بهزگرتووي، بهزه وني، پيوگرتووي،
چهوري: فربي، چاقی، چربي

adit /ˈædɪt/ *noun*

ريگا، دهرکه، زوورگه، ري، ريرهو (بو نيو کاني)

مدخل، راهرو

Adivasi /ɑːdɪˈvɑːsi/ *noun*

نهندامي گهلکي ره سهني خيله کی هند
(بهزوت): له *ādivāsī* سانگرتي نوي، له *ādi*
"سهره تاکه" *vāsin* + "the beginning"
"نيشته چي، جنوار" *inhabitant* ادپواسي

adjacency /əˈdʒeɪnsɪ/ *noun*, also
adjacence

نزيکی، پينک نزيکی، هاومالتي، ليک نزيکی،
پاليهک بوون، *contiguity* مجاورت، نزيکی

adjacent /əˈdʒeɪnsnt/ *adjective*

نزيک، دراوسين، هاوسي، ديوار به ديوار،
ته نيشت به ته نيشت، تاومال، ليک نزيک،
له پاليهک: *The planes landed on -jacent*
the city and adjacent suburbs *runways*
مجاور، هم جوار، نزيک به هم، همسايه

adjectival /ˌædʒɪkəl/ *adjective*

سهره ناوهل ناو، ناوهل ناوي، رهنگديري: *an*

adjectivally *phrase*

adv /ˌædʒɪkəl/ *adv*

ناوهل ناوي (بهوه): وصفی، صفتی

adjective /ˈædʒɪktɪv/ *noun*, *adjective*

ناوهل ناو، رهنگديري، سهره يا وهک ناوهل ناو کار

دهکا: *an adjective clause* (-) *adv*

adv /ˈtərvəl/ *adv*

له باري ناوهل ناوي (بهوه): صفت

adjigo /ˈædʒɪɡəʊ/ *noun*, also *adjiko*

adjikəʊl

yam که سهله که ده خوري، ره سهني
باشووري روژواوي ناوچه که ناري به کاني
تهوستراليايه: نوعی گیاه

adjoining *adjective*

به پاليه که وه، دراوسين، هاوديوار، ديوار به ديوار
مجاور، هم جوار

adjournment *noun*

1 دواختن، باش خستن، خسته دواوه، راگرتن،
راويستاندن (بو ماوه يي) 2 پشو، وچان، ماوه ي
پشو: 1 تعطيل 2 تنفس، مدت تعطيل

adjudgment *noun*

فرمان، پريار، فتوا: فتوی، حکم

adjudication /əˌdʒuːdɪˈkeɪʃn/ *noun*

1 دادوهري، دادگهري، شمرع کردن
نيوگزيواني، ناوبهري، نيوزيواني 3 پريار

1: *adjudicator* *n* *adjudicative* *adj*)

دادگهر، دادوهر 2 نيوگزيوان، ناوبهر، نيوزيوان 3

پرياردهر) 1 قضاوت 2 حکمت 3 حکم

adjunct /ˈædʒʌŋkt/ *adjective*, *noun*

1 باشکو، سرخسته 2 ياربهدهر، کومهک،
يارمهني دهر 3 (ناوهل کار يان فريزي که واتاي
کاره که له رسته دا يان له به شيکی رسته دا زياد
دهکا، رتزمان) 4 شتي لاوهکی، بهشي زيادي

بیان سه رخراو ① 1 الحاقی، ضمیمه 2 کمک، معاون، معین 3 قید، گروه قیدی 4 چیز فرعی

adjunction /ə'dʒʌŋkʃn/ *noun*

1 پیوه لکاندن، چه سیانندن، خسته سهر، پیوه نان، لیکدان، خسته پال، دانه دم 2 سه رخسته، باشکو
adjunctive /ə'dʒʌŋktɪv/ *adj*
پیوه نراو، سه رخسته ① 1 الحاق، افزایش 2 ضمیمه

adjuration /ædʒʊə'reɪʃn/ *noun*

1 سویتد دان، سویتد 2 پارانه وه، تکا، لالانه وه، کرو زانسه وه، داوا (adjuratory *adj*) ① 1 تحلیل، سوگند 2 لایه

adjustable /ə'dʒʌstəbl/ *adjective*

شیایو ریکخستن، له گونجان هاتوو، له میزان هاتوو، میزان ده کری، سازاو، گؤرا، له ریک هاتوو: **adjustable seat belts** (adjustability *n*) تنظیم شدن

adjustable spanner *noun*

هاچهر فهره نه، هاچهر میزان ① آچار فرانسه

adjusted *adjective*

1 گونجاو، سازاو 2 ریکخراو، میزان کراو، ریک کراو 3 خووگرتوو، راهاتوو ① 1 سازگار 2 تنظیم شده 3 عادت گرفته

adjustment /ə'dʒʌstmənt/ *noun*

1 ریکخستن، میزان کردن، ریکانندن 2 گونجان، ساز، سازان، داهان 3 راست کردن وه، گؤران 4 نامیزی راست کردن وه یان میزان کردن، میزان ① 1 تنظیم 2 سازگاری 3 تعدیل، تغیر 4 وسیله تنظیم یا تعدیل

adjutancy /'ædʒʊtəns/ *noun, pl. adjutancies*

ناجووتینسی ① آجودانی

adjutant /'ædʒʊtənt/ *noun*

1 دوائه فسر، نه فسه ریکی سیایی، بهر پرس بؤ بهر پیوه بردنی کاروباری ناو هینز و یارمه تی نه فسه ره گانی دی دده 2 جوړی له کله ک، به دهنو و کیک زله و سهرو ملی رووت، له هیندوستان و باشووری روزه لاتی ناسیا ده بینری، له کله کی هیندی [توخم *Leptoptilos*: دوو جوړن] ① 1 آجودان 2 نوعی لکلک

Adjutant General *noun, pl. Adjutants General*

نه فسه ریکی بهر پیوه بهر یه تی پایه بهرز له سپادا ① ژنرال آجودان

adjutant bird *noun*

(گیانه وه زناسی) سه قاقوش، جوړی له کله کی هیندی گه وره، له کله کی هیندی ① آجودان برد

adjutantship *noun*

یاریده ده ری، دوائه فسه ری، ناجو تاسی ① آجودانی

adjutant strok *noun*

(گیانه وه زناسی) جوړی له کله کی گه وره ی هیندی و نه فریکایی [*Leptoptilus dubius*] ① نوعی لکلک بزرگ هندی و آفریقای

adjutant /'ædʒʊv(ə)nt/ *noun*

1 (پزشکی) ده زمانی یاریده ده 2 یاریده ده، یاره: **adjutant chemotherapy following surgery** 1 داروی مدد 2 مدد، یاری دهنده **ad lib** /æd 'lib/ *adverb, adjective*

خووی، سه ری، بین ناماده برون، بین ناماده یی، بین بیر لی کردن وه، نازادانه، بین هیچ بهر بهستی، همر نه ندازه، بین بهر بهستانه ① فی البداهه، بدون آمادگی قبلی، بدون هیچ محدودیتی

ad libitum /ad 'libitəm/ = more formal term for ad-lib

Adm *abbreviation* Admiral

adman /'ædmən/ *noun, pl. admen*

ناماده که ری ناگاداری ① تهیه کنندگی تبلیغات **admass** *noun*

(کون و زورتر له بریتانیا) خه لکی ره مه کی ① عوام الناس

admeasurement *noun*

دیاری کردنی بهش، دابهش کردن، دابهشاندن، بهشینده ① تعیین سهم یا حصه، تقسیم

Admetus *noun*, Latin, from Greek *Admetos* نادمیتوس، نادمیتوس: پادشای Phrae و میتردی Alceste که له لایمن Apollo وه له مهرگ رزگار کرا ① آدمتوس

admin /'ædmɪn/ = administration

administrant /əd'mɪnɪstrənt/ *noun*

بهر پیوه بهر، ههلسو ورتیر ① اداره کننده

administration /əd'mɪnɪ'streɪʃn/ *noun, adjective*

1 n بهر پیوه بهری، بهر پیوه بردن، ههلسو ورتیر، بهر پیوه بهر یه تی، کارگیری 2 جیه جی کردن، پیاده کردن 3 سه ری بهر شتی، سه ری بهر سستی 4 بهر پرسان، ههلسو ورتیر، بهر پیوه بهر ان 5 میری، حکومت 6 دان (سویتد) 7 (Administration) بهر پیوه بهر یه تی، حکومتی ولات ب. ت. له نه مریکا *adj* بهر پیوه بهر یه تیانه ① 1 اداره 2 اجرا، اعمال 3 مباشرت 4 مزلان، اداره کنندگان 5 دولت 6 دادن 7 (A یا A) اداره *adj* اداری

administrative /əd'mɪnɪstrətv, US - streɪtv/ *adjective*

1 بهر پیوه بهر یه تی، بهر پیوه بهر یه تیانه، کارگیری یانه: **an administrative job/assistant/error executive** جیه جی کاری یانه. **administratively** /əd'mɪnɪstrətvli, US - streɪtvli/ *adverb*: بهر پیوه بهر یه تیانه، بهشتیوه یه کی بهر پیوه بهر یه تیانه، له باری بهر پیوه بهر یه تیانه ① 1 اداری 2 اجرایی

administrator /əd'mɪnɪstreɪtə(r)/ *noun*

1 به‌ریو به‌ر، کارگیر، سرۆک، هه‌لوورینه‌ر، ریفه‌به‌ر 2 ریکه‌ر 3 سه‌ریه‌شت، سه‌ریه‌ست
 1 مدیر، رئیس، مجری 2 سازمان‌دهنده 3 قیم

administratorship noun

به‌ریو به‌رایه‌تی، به‌ریو به‌ری، کارگیری
 مدیریت

administratrix /əd,mɪnɪ'streɪtrɪks/ noun, pl. administratrixes, administratrices /-trɪsɪz/

به‌ریو به‌ریان کارگیر (ژن) 1 مدیره

admirability /ædmərə'bɪləti/ noun, also admirableness

به‌سندکراوی، له‌به‌سندها توویی، عالی، ره‌وابوون، ری‌پیدراوی، جینی به‌سندبوون 1 مقبویست، قابلیت پذیرش، مجاز بوون

admirable /ædmərəbl/ adjective

باش، به‌کجار چاک، جینی به‌سند، عا. به‌سندکراو، له‌به‌سندها توو، ره‌وا، ری‌پیدرو، سه‌ری، جینی ریز، شیایو یتاه‌ئون. مایه‌ی شانازی به، له‌په‌سن هاتوو. excellent: admirably /-əbli/ adv surprising به‌سندانه، به‌شیوه‌یه‌کی باش 1 مقبول، قابل پذیرش، مجاز، ستودنی

admiral /'ædmərəl/ noun

ئه‌فسه‌ریکی ژور پایه‌به‌ری هیزی ده‌ریایی (admiralship n) 1 دریاسالار

Admiral of the Fleet = Fleet Admiral

فه‌رمانداری گشتی (هیزی) ده‌ریایی 1 دریابد

admiralty /'ædmərəlti/ noun, pl. admiralties

1 (له‌ بریتانیا) ده‌ریامیری، میرده‌ریایی، ئه‌دمیرالیتی 2 وه‌زاره‌تی هیزی ده‌ریایی 3 the Admiralty (له‌ بریتانیا و له‌ رابردودا) وه‌زاره‌ت یان شالیاری حکومت که چاودیری به‌سه‌ر هیزی ده‌ریایی دا بوو 1 دریاسالاری 2 وزارت دریاسالاری 3 ادمرالیتی

admiralty-metal noun

مه‌فره‌غ، مه‌فره‌خ 1 مفرغ
admiration /ædmə'reɪʃn/ noun

پیا به‌لوتن، ستایش (کردن)، به‌سنددان، تاریف‌دان، مایه‌ی پیا به‌لوتن: to watch/gaze in -iration 1 ستایش، تحسین، مایه‌ی تحسین

admirer /əd'maɪərə(r)/ noun

1 پیا به‌لده‌ر، به‌سندده‌ر، تاریف‌ده‌ر 2 نه‌ویندار، سه‌وداسه‌ر، دل‌تیچوو، نه‌ودال 3 لایه‌نگر 1 تمجیدکننده 2 عاشق، دل‌باخته 3 طرفدار

admiring adjective

پیا به‌لده‌رانه، به‌سندده‌رانه 1: admiringly adv به‌شیوه‌یه‌کی پیا به‌لده‌رانه یان به‌سندده‌رانه 1 ستایش‌آمیز، تحسین‌کننده

admissibility /əd,mɪsə'bɪləti/ noun

به‌سندکراوی، له‌په‌سندها توویی، وه‌رگیراوی،

جینی باوه‌ریوون، ره‌وابوون، ری‌پیدراوی، جینی به‌سندبوون، به‌جینیوون 1 مقبویست، قابلیت پذیرش، مجاز یا موجه بوون

admissible /əd'mɪsəbl/ adjective

جینی به‌سند، وه‌رگیراو، به‌سندکراو، به‌سند، جینی باوه‌ر، ره‌وا، ری‌پیدراو، به‌جینی، دادگا به‌سند، evidence legally admissible: permissible به‌شیوه‌یه‌کی جینی به‌سند 1 مقبول، قابل پذیرش، مجاز

admission /əd'mɪʃn/ noun

1 به‌سند، قه‌بوون، وه‌رگیرتن، وه‌رگیران 2 چوونه‌نیو (هوه)، چوونه‌ژووری 3 ماف یان ده‌ستووری چوونه‌ژووره‌و 4 ژوورانه، ده‌رکانه، پساری چوونه‌ژووره‌و، ده‌رکانه 5 دان‌پانسان، چوونه‌ژیر، پی‌ناسین، پی‌لنسان، راستی وتن، سه‌لماندن 1 پذیرش 2 ورود، دخول 3 حق یا اجازه‌ی ورود 4 ورودیه 5 اقرار، تصدیق، اعتراف
admissive adjective, also admissory ریگا ده‌دا پچینه ژووره‌و، ریدده‌ر (بو ژوور یان نیوه‌وه) 1 آدمیو

admittable = admissible

admittance /əd'mɪtns/ noun

1 به‌سند (کردن)، وه‌رگیرتن 2 چوونه‌نیو (هوه)، چوونه‌ژووری: He was refused -ce into the country 3 ماف یان ده‌ستووری چوونه‌ژووره‌و، ریددان 1 پذیرش 2 ورود، دخول 3 حق یا اجازه‌ی ورود

admittedly /əd'mɪtɪdli/ adverb

له‌ راستی دا، بن‌گومان، ده‌بین دانی پیا بیتی که: - ittedly, Venice wasn't a very big place, but there was little chance of meeting her again accidentally 1 در واقع، مسلماً

admixture /əd'mɪkstʃə(r)/ noun

تیکه‌له، ئاویته، mixture، تیکه‌ل‌کردن، تیکه‌لاندن: an admixture of aggression a French-speaking 1 and creativity region with an admixture of German speakers 1 آمیزه، عمل آمیختن

admonisher noun

نامۆزگار، په‌نداده‌ر، وریا که‌روه، (به‌گوئی‌داده‌ر، ناگادار که‌روه 1 تاصیح، تذکر ده‌نده

admonishment /əd'monɪʃmənt, US -'mə:n-/ noun

1 نامۆزگاری، په‌ند، نه‌سیحه‌ت، شیرت 2 ناگادار که‌روه، وریا که‌روه، به‌سه‌ردا هاتن، پی‌وتن، به‌گوئی‌دادان، هۆشیار که‌روه 1 نصیحت 2 اخطار، تذکر، هشدار

admonition /əd'mɒnɪʃn/ noun

1 نامۆزگاری، په‌ند، نه‌سیحه‌ت، شیرت 2 ناگادار که‌روه، وریا که‌روه، به‌سه‌ردا هاتن، پی‌وتن، به‌گوئی‌دادان، هۆشیار که‌روه 1

نصیحت، اخطار 2 تذکر، هتذار

admonitor noun

1 ناموزگار، پهندهدار، شيرته‌م‌مند 2 ورياکه‌ره‌وه، به‌گوي‌دادار، ناگادار‌که‌ره‌وه 1 ناصح 2 تذکردهنده

admonitory /əd'monɪtri/, US -mə'n-/ adjective, also admonitive

له‌گدل نه‌سپيحت و ناموزگاري‌دا، warning (admonitorily adv) همراه با تذکر

adnate /'ædneɪt/ adjective

پتکه‌وه‌نووساو، پتکه‌وه، يه‌ک‌گر‌توو، پتکه‌وه، پتکه‌وه‌چسپو: a calyx adnate to the ovary (adnation n) بهم‌چسپيده، توأم، متصل

adnate plants noun, pl.

رووه‌که پتکه‌وه‌نووساوه‌کان 1 گياهان متصل يا بهم‌چسپيده

ad nauseam /ad 'nɔːziəm, US -sɪəm/ adverb

(لاتين) به راده‌ي رشانه‌وه يان يتز لي‌کردنه‌وه 1 به حد تهوع

adnexa /ad'nekʃə/ noun, pl.

(تويکاري) به‌شه پتکه‌وه‌نووساوه‌کان (ي نه‌ندامن)، به‌شه تويکاري به لاوه‌کي، وه‌ک پتلوو له پتوه‌ندي له‌گدل چاودا 1 قسمت‌هاي بهم‌چسپيده

adnexal adjective

سهر به يان پتوه‌ندي به adnexa هوه هديه 1 وابسته به adnexa

ado /ə'duː/ noun

1 کت‌ومت، کوت‌ومت، خيتر، دس‌به‌جي، له‌رپوه، بي‌دره‌نگي 2 بگره‌به‌رده، زاوه، قالمه‌قالسم، شلوقي، هه‌راوه‌ريا، کيشه، دهرده‌سر، گيره‌کيشه، difficulty, trouble 1 بدون معطلی 2 هياهو، ددرسر

-ado suffix

باشگر: ناو ساز ددکا وه‌ک bravado, desperado 1 پوند: اسم‌ساز

adobe /ə'dəʊbi/, US 'dɒbi/ noun, adjective

n خشت، لقن، خشت و گل، خشتي کال، خانويه‌ره‌ي له خشت، خانوي خشتي adj خشتي، خشت(ت) کرد (به‌ره‌ت): له at-tūb عه‌ره‌بي، له "the" at + "bricks" tūb 1 خشت، ساختمان يا بای خشتي adj خشتي

adolescence /,ædə'lesns/ noun

1 نيمچه‌جه‌حيتلي، ميرنالي، نوجواني، تازه‌لاوي، هه‌رزه‌کاري، سه‌روبه‌ندي ميرنالي يان نوجواني 2 قوتناخي په‌ره‌سندن (وه‌ک زمان يان فره‌ه‌نگي culture) به‌رله پتکه‌ويتويي 1 نوجواني، دوره‌ي نوجواني 2 ادولسنس

adolescent /,ædə'lesnt/ adjective, noun

adj نيمچه‌جه‌حيتل، ميرنالي، ميرنالي، تازه‌لاو،

نوجوان، هه‌رزه‌کار، بزه‌له n کور يان کچي تازه‌لاو 1 adj نوجوان n پسر يا دختر نوجوان

Adonai /ə'dɒnaɪ, US -'neɪəl/ noun

ناويکي عيبي بو خودا (به‌ره‌ت): له 'ādōnāy عيبي‌په‌وه "گوره‌م" 1 آدوناي

Adonis /ə'dɒnɪs, US ə'dou-/ noun, Latin, from Greek Adōnis

1 (ميسولوزي) نه‌دونيي 2 لاوي بالاريک، تووله‌نه‌مام، جوان چاک (له‌ناوي لاوي جوان چاک له ميسولوزي يوناني‌دا که نافروديت دلي يي به‌ست) 1 آدونيس 2 جوان زيبا

Adonis blue noun

جوري په‌بووله‌ي چکوله، نيره‌کي باليکي شيني ناسماني گمشي هديه [Lysandra bellargus] نوعي پروانه

adopted child noun

کراوه به منالي خو 1 فرزندخوانده

adopted country noun

ولات يان نيستماني دووم 1 وطن يا کشور دوم

adopter /ə'dɒptə(r), US ə'dɑːp-/ noun

وه‌رگر، ره‌چاو‌که‌ر 1 اتخاذکننده

adoption /ə'dɒpʃn, US ə'dɑːpʃn/ noun

1 کرندنه‌منالسي خو، منال‌گرتسه‌خو، منال‌ه‌لگر‌ته‌وه: She put the baby up for adoption 2 هه‌ليزاردن، په‌سند 3 وه‌رگرتن، ره‌چاو‌کردن، گرتنه‌بر 1 فرزندخواندگي، تبني 2 انتخاب، گرښ 3 اقتباس، اتخاذ

adoptive /ə'dɒptiv, US ə'dɑːp-/ adjective

1 هه‌ليزيردراو، په‌سندکراو 2 ره‌چاو‌کراو، وه‌رگيراو، هه‌ليزارد 3 (ده‌رياره‌ي مندال يان باوانن) پتوه‌ندي‌دار به منال‌ه‌لگر‌ته‌وه، په‌کي که منالي هه‌لگر‌تپته‌وه: the adoptive father (adoptively /ə'dɒptivli, US ə'dɑːp-/ adv) 1 انتخاب‌شده 2 اتخاذ‌شده، اقتباس‌شده 3 خوانده

adorability /ə'dɔːrə'bɪləti/ noun

له په‌رستن‌هاتويي، له په‌رستش‌هاتويي 1 پرستش‌پذيري

adorable /ə'dɔːrəbl/ adjective

1 سه‌ره‌نج‌راکيش، دل‌رفين، نه‌شميله، جوان، زپکه‌له 2 شياوي په‌رستن، بو په‌رستن ده‌بي 1 جذاب، زيبا، دوست‌داشتي 2 قابل پرستش

adoration /,ædə'reɪʃn/ noun

1 په‌رستن، په‌رستش 2 دل‌پيدان، دل‌تيچوون، هوگري، دل‌به‌سته‌بي 3 پياه‌لوتن، ستايش 1 پرستش 2 دلپسنگي 3 ستايش

adorer noun

دلدار، نه‌فیندار 1 عاشق

adoring /ə'dɔːrɪŋ/ adjective

دلدارانه، نه‌فیندارانه، خو‌ه‌ويست: He waved adoringly to the adoring crowds

عاشقانه **adorn** /ə'dɔːrɪŋ/ *adv*
adornment *noun*

1 جوان کردن، خهملاندن، رازاندن، نه خهملاندن،
 2 نارایش، خهمل، خهمل، خهمل، خهمل، خهمل، خهمل، خهمل،
 سه رویتلاک 1 ترین 2 زیور، آریه

adrenal /ə'driːn(ə)l/ *adjective, noun*

adj سه رووگورچیه، سه روگورچیه، ژوررگورچیه
n سه رووگورچیه رزین، رزینه، سه رووگورچیه
adj فوق کلیوی *n* غده فوق کلیوی

adrenal cortex *noun*

تویکلی ژوررگورچیه بی (سی) جؤر هورمون
 دهره (د) قشر فوق کلیوی

adrenalectomy *noun, pl. adrenalectomies*

برین بیان دهرکیشانی رزینه سه رووگورچیه
 آدرنالکتومی

adrenal gland /ə'driːn(ə)l glænd/ *noun*

رزینه سه رووگورچیه بیان ژوررگورچیه
 غده فوق کلیوی

adrenal hormone *noun*

هورمونی رزینه ژوررگورچیه بی هورمون
 غده فوق کلیوی

adrenaline /ə'driːnəliːn/ *noun, also*

adrenalin or epinephrine

نادرینالین، نادرینالین، نادرینالین (له) **adrenal** -
 (-in) آدرنالین

adrenalized *adjective*

خروشو، هه زیو، وروژاو، بزواو، شاگهشکه
 هیجان زده

adrenergic /ə'driːnədʒɪk/ *adjective*

(کارنه ندامناسی) نادرینالین دهره،
 نادرینالین رزین: سه ریه بیان ناماز، دهکا بهو خانه
 دهماری یانه **adrenalin**, **noradrenalin** بیان
 ساکینکی وا که وهک **neurotransmitter** کار
 دهکا آدرنرژیک

adrenocorticotrophic hormone

/ə'driːn(ə)l, kɔːtɪkə(ə)'trɒfɪk, -'trɒfɪk/
noun, also adrenocorticotrophic hormone /-
 'trɒpɪk, -'trɒpɪk/

(کارنه ندامناسی) هورمونی که تویکلی نادرینالین
 دهره، له لایه رزینه ژوررگورچیه هه
 دهره درئ نوعی هورمون

adret /'ædriː/ *noun*

(جوگرافی) خوره تاو، بهرتاو، بهرپوژ (بروانه)
 ادريت (ubac)

Adriatic /'ædriː'atɪk/ *adjective, noun*

adj سه ریه سه ناوچه یه که دهریای
 نادرینالین و که ناره و دورگه کانی تیده که وی *n*
 سه ناوچه یه (وابسته به) آدریاتیک

adroit /ə'drɔɪt/ *adjective*

1 سواراو، سه راوکه وته، نازاد، بهرلا، ویل،
 له سه رناو، نه سه سراو 2 بی نامانج، بی مه بهست،

وهک ته خه سی سه رناو، سه دهم سه یوله وه،
 سه رلی شیواو 3 کوتر و نه کراو، بی مه هار 1
 شانور 2 بی هدف، سرگردان 3 خارج از کنترل

adroit /ə'drɔɪt/ *adjective*

زیره ک، زیرنگ، وریا، لیهاتوو، شاره زا، کارامه:
an **adroit** *maneuvers* *an* **adroit** *leader*

adroitly /ə'drɔɪtli/ *adv* **adroit** *negotiator*

adroitness /ə'drɔɪtnəs/ *n* شاره زایی، لیهاتوویی، زیره کی،
 زیرنگی، کارامه یی) ماهر، زرنک، زبردست

adscititious /'ædsɪ'tɪʃəs/ *adjective*

(دهگمن) زیادی، زیده، زیده، سه ریار، دهره کی
 اضافی، خارجی

adsorbent /əd'zɔːbənt, -'sɔːb-, US -

'zɔːrb-, -'sɔːrb-/ *adjective, noun*

adj روومزه (n) مه تر یال بیان که ره سه ی روومزه
 (گاز بیان شله) ماده بیان ساکی روومزه *adj*
 جاذب سطحی *n* ماده ی جاذب سطحی

adsorption *noun*

روومزی (*adsorptive* *adj*)

جذب سطحی (*adv*)

adstratum /'ædstrætəm, US

ad 'strætəm/ *noun, pl. adstrata*

ئده ستراتوم (زمانی بیان دهسته توخم
 ئ له نیو نهو زمانه دا که بهر سه بهو گورینی
 زمانیکی دراوسی) آدسترانوم

ADT /'eɪ diː 'tiːl/ *abbreviation* Atlantic

Daylight Time

نیی دی تی (وه ختن له هاوین که له ناوچه ی
 روزه لاتی که نه دا، پورتریکو و بیرموودا و
 دورگه کانی فیرجین به کاردینر و 5 سه عات
 بیشتر له کاتی گرینیجه) ای دی تی

aduki /ə'duːki/ = **adzuki**

adularia *noun, pl. adularias*

orthoclase /'ɔːθə'kleɪs/ *noun* یانیه روون (به رت:
 دهسته چیاییکی سوسی) آدولاریا

adulation /ædju'leɪʃn, US 'ædʒə'l-/ *noun*

زمان لوو، پاهه لدانی زمان لووسانه، روویامایی،
 نهرمه بیری، کلکه سوونی، ریایی بازی،
 ته شی ریسی، مه رای، روویایی،
 به پراهه لخنویندن، دهمته ری: *The band enjoy*
the adulation of their fans wherever they

go **adulator** /'ædju'leɪtəri, US 'ædʒə'leɪtəri/ *noun* زمان لووس، دهمته، نهرمه بیری،
 پاهه لیز) تملق، چاپلوسی، مداهنه

adulatory /'ædju'leɪtəri, US 'ædʒə'leɪtəri/ *adjective*

زمان لووسانه، به زمان لووسی یه وه چاپلوسانه
adult /'ædʌlt, US 'ædʌlt/ *noun, adjective*

1 کامل، ینگه یشتوو، ینگه یو، گه وره، ره سیده،
 خوانایی، بالی، نهواوه لداو 2 گه وره سال 3 به

تمه نی قانونی گه یشتوو (یو دهنگدان و هاوسه)

گرتن) 4 تابیت به ینگه‌بشتوان یان کاملان
(adultly adv) 1 بالغ 2 بزرگسال 3 به سن
فانونی رسیده 4 خاص بزرگسالان

adult education noun

فیرکاری یا پوره‌رده‌ی گهوره‌سالان (یا کاملان)
آموزش بزرگسالان

adulterant noun, adjective

n مه‌تریال یان ماکي تراوینمر، مایه‌ی گزه یان
فروفتل و گنده‌لی adj خراب‌تری ده‌کا
ادولترانت adj پست‌ترکنده

adulterate /ə'dʌlt(ə)rət/ adjective

(کون) تیکه‌ل‌دار، تیکه‌ل، تراو، تراوینراو
تقلی، قاطی‌دار، رقیق‌شده

adulterated adjective

تیکه‌ل‌دار، تراو، تیکه‌ل، تراوینراو
تقلی، قاطی‌دار، رقیق‌شده

adulteration /ə'dʌltə'reɪʃn/ noun

گری‌کاری، غمش، تیکه‌ل‌داری، تراو‌کردنه‌وه،
ده‌س‌کاری، ناپوخته‌کردن، تیکه‌ل‌کاری (له)
خواردنه‌منی‌دا، تراویدن (adulterator n)
تقلب

adulterer /ə'dʌltərə(r)/ noun

(مرد) زیناکار، داوین‌تپ، داوین‌بیس،
شه‌لواربیس، بی‌ناموس (adulteress n)
/ə'dʌltərəs/ (زن) زیناکار، زانی

adulterine /ə'dʌlt(ə)rɪn/ noun

زؤل، بیژوو، زینازاده، هه‌رام‌زاده؛ ساخته،
ناقانونی (adulterous adjective)
غیرقانونی

adulterous /ə'dʌltərəs/ adjective

زیناکار، زیناکارانه: an adulterous affair
adulterously an adulterous wife
/ə'dʌltərəsli/ زیناکارانه، زیناکارانه

adultery /ə'dʌltəri/ noun, pl. adulteries

زینا، پیوه‌ندی سیکي یان ناره‌وا (adultery noun)
نامشروع

adulthood /'ædʌlthud, US 'ædʌlt-/ noun

تمه‌نی ینگه‌بشتن، کاملی، بالغ، بزرگسالی،
گهوره‌سالی

adumbration /'ædʌm'breɪʃn/ noun

هینا، ناماز، منیره، نیشان‌دانی به کورتی
(adumbrative adj) اشاره

adust /ə'dʌst/ adjective

(کون) سوتاو، وشکه‌وه‌بوو؛ gloomy سوخته
ad valorem /əd və'lo:rem/ adverb,
adjective

(لاتین و دارایی) له رووی نرخه‌وه، به‌ینی نرخ و
بایی (برحسب قیمت)

advance /əd'vɑ:ns, US -'væns/ noun, adjective

1 پیش‌که‌وتن، پیش‌که‌وت، به‌رکه‌وتن،

چوونه‌پیش، پیش‌وه‌چوون، پیش‌ه‌وی 2 هه‌ستان،
به‌رزبوونه‌وه، زۆربوون، چوونه‌سه‌ری 3
چوونه‌سه‌ره‌وه‌ی نرخ، گرانی 4 یارمه‌تی، قهرز،
پیشه‌کی، پیش، پیش‌پیدان 5 (advances) هه‌ول
و تیکۆشان بو ده‌ست‌پن‌کردنی پیوه‌ندی
سیکي، سازکردن adj پیشتر نیردراو، پیشتر
ناماده‌کراو، له‌وه‌پیش سازکراو، له‌وه‌پیش، پیشتر،
پیشه‌وه (له) advance (ناو)، avancer (کار)
فه‌ره‌نسی کون، له late Latin abante "له"
پیشه‌وه، له "ab" + "ante" پیش، به‌رله 1
n پیشرفت، ترقی، پیشروی 2 افزایش 3 افزایش
قیمت 4 وام، مساعده 5 (در جمع) تلاش برای
برقراری رابطه‌ی جسی adj از پیش فرستاده شده،
از قبل آماده‌شده، مقدم، قبلی، جلو

advanced /əd'vɑ:nsɪt, US -'vænsɪt/ adjective

1 پیش‌که‌وتوو، به‌رکه‌وتوو، پیش‌که‌وتوو، پیش‌که‌وتوو
advanced chemistry
2 weapons systems سه‌ره، زور، له‌سه‌ری: a
man advanced in years 3 به‌سه‌رچوو،
را‌بردوو 1 پیشرفته، مترقی 2 بالا 3 سیری‌شده

advanced credit noun

یه‌که وه‌رگیراوه‌کان (له زانکۆکانی ئەمریکا‌دا نه‌وه)
یه‌کانه‌ی که‌وا خویندکاران خو‌یان را‌گوستوو،
وه‌رده‌گیری (واحد‌های پذیرفته)

advanced level = A level

advance-guard /əd'vɑ:ns 'gɑ:d/ noun

پیش‌دار، پیشه‌نگ، پیش‌ه‌وه (advance noun)
- advancement /əd'vɑ:nsmənt, US -
'væns-ɪ noun

پیش‌که‌وتن، پیش‌که‌وت، پیش‌وه‌چوون،
چوونه‌پیش، چوونه‌سه‌ری، به‌رزبوونه‌وه
پیشرفت، پیش‌ه‌وه، ترقی

advancing /əd'vɑ:nsɪŋ, US -'væns-/ adjective

زیکه‌وه‌بوو، پیش‌ه‌وو، له‌پیش وه‌چوونا، رووله
پیشه‌چوون (advance noun)

advantage /əd'vɑ:ntɪdʒ, US -'væn-/ noun

1 باشی، ئیمتیاز، سوود، خیر، به‌هه‌ره، قازانج،
که‌لک، به‌رزه‌وه‌ندی، مه‌سه‌له‌ه‌ت، benefit.
2 a big/great/definite advantage: gain
پیشترایه‌تی، باش‌بوون، له‌پیش‌بوون 3 (له یاری
تینی‌دا) خالی یه‌که‌م (باش به‌رام‌به‌ربوون) 4
(advantages) خیر و قازانج، خیر و به‌هه‌ره،
خیر و بێر 1 مزیت، امتیاز، فایده، نفع 2 تفوق 3
امتیاز اول 4 (در جمع) مزایا

advantaged /əd'vɑ:ntɪdʒd, US -'væn-/ adjective

ده‌وله‌مه‌ند، سامان‌دار، له باری کومه‌لگا و
مالی‌دا له ره‌وش‌یکي باش‌دا: advantaged
an -ntaged position 1 ثروتمند

advantageous /ˌædvən'teɪdʒəs/ *adjective*

باش، به‌کلیک، به‌سود، به‌بهره، به‌فازانج،
پرمه‌فا، به‌خیز، به‌خیزوینز، خیرده‌روه.

advantageously /ˌædvən'teɪdʒəsli/ *adv*

یان به‌سود یان به‌بهره: **advantageousness**

n: سود، فازانج، مه‌فا، به‌هره، ک‌ک‌ک.

به‌رزه‌وه‌ندی) ○ مفید، خوب، باصرفه

advection /əd'vekʃ(ə)n/ *noun*

راگو‌یزران یان جوولانی ه‌وا به‌ شیوازی ب‌وی

○ پهن‌رفت

advent /ˈædvənt/ *noun*

1 دهرک‌وتن، س‌ره‌هل‌دان، پ‌یدابوون، جوون‌ن‌یو.

هاتن 2 (Advent) هاتنه‌وه‌ی (بن‌غم‌بهر) مه‌سیح

(چوار ح‌وتو و پ‌ن‌ش کریم‌س نه‌ نی‌ی

کریم‌ن‌یت‌دا) ○ 1 ظهور، ید‌یش، و‌رو، مه‌

2 (A یا) ظهور مجدد مه‌سیح

Adventist *noun, adjective*

هاتنه‌وه‌یاب‌وه، ئ‌ندامی ک‌ومه‌ی نی‌ی بو‌ره‌بو.

هاتنه‌وه‌ی بن‌غم‌بهر مه‌سیح به‌زووی

(Adventism *n*): هاتنه‌وه‌یاب‌وه‌ری) - د‌ن‌ب‌ت

adventitia /ˌædvən'tɪʃ(ə)l *noun, pl.*

adventitious /ˌædvən'tɪʃ(ə)l *adjective*

تولی ه‌ره‌ده‌روه‌ی دیواری ره‌گ، د‌هر(ده‌وه)پ‌وش

adventitious *adj*): س‌هر به‌ **adventitia** یان

د‌هر(ده‌وه)پ‌وش) ○ بیرونی ترین لایه‌ی رگ

adventitious /ˌædvən'tɪʃ(ə)l *adjective*

1 نام‌به‌ستی، ریک‌ه‌وتی، به‌هل‌ک‌ه‌وت،

هل‌ک‌ه‌وتی، هل‌ک‌ه‌وته، چا‌وه‌روان نه‌ک‌راو،

پ‌ن‌ش‌بینی نه‌ک‌راو، د‌هره‌کی، د‌هره‌هی 2 پ‌ن‌یلان.

پ‌لان ب‌و دان‌ه‌تراو 3 ده‌ک‌ه‌وتی، نازک‌م‌کی،

نا‌بو‌ما‌وه‌ی 4 (زو‌وه‌ک، ره‌گ) له‌س‌ر لاسک یان

به‌شه‌س‌ه‌روه‌ه‌ک‌انی شین ده‌بنی، نا‌به‌ج‌ن،

د‌هره‌ج‌نی: **adventitious roots**

adventitiously /ˌædvən'tɪʃ(ə)l *adv*

به‌هل‌ک‌ه‌وت، به‌را‌گ‌وزه‌ری: **adventitiousness**

n /ˌædvən'tɪʃ(ə)l/ ○ 1 عارضی، اتفاقی،

تصادفی، خ‌ارجی 2 ط‌راحی‌نشده 3 اک‌سابی،

نام‌روئی 4 نا‌ب‌جا

adventive *adjective*

adj 1 به‌ریک‌ه‌وت، ریک‌ه‌وتی 2 نا‌بو‌ویی،

نا‌بو‌ومی، لا‌وه، نا‌ره‌س‌ن، رو‌وه‌ک یان

گیانه‌وه‌ریکی نا‌بو‌ومی **n** رو‌ودک یان

گیانه‌وه‌ریکی نا‌بو‌ومی (**adv**) **adventively** ○

adj 1 اتفاقی 2 غیرومی **n** گیا یا جانور غیرومی

Advent Sunday *noun*

به‌ک‌ه‌مین یه‌ک‌شه‌مه‌ی Advent ○ اولین

یک‌شنبه‌ی Advent

adventure /əd'ventʃ(ə)r/ *noun*

1 رو‌وداو، س‌هر‌برده، (به‌)س‌هره‌ات 2 جه‌ریه‌زه‌ی،

س‌ه‌رو‌ودی، ک‌یشه‌خوازی، مه‌ترسی‌کاری،

س‌ه‌ره‌و‌یی، س‌هرله‌ک‌یشه‌خوران، مه‌ترسی، کاری

مه‌ترسی‌دار یان خ‌ه‌ت‌هر، کاری س‌هر ○ 1 م‌اجر

2 م‌اجر‌اجویی، م‌خاطره، ریسک، خط‌ر

adventure playground *noun*

پ‌اریگ‌ای م‌نالان، ج‌ن‌ک‌ایه‌ی زارو‌کان ○ زمین

بازی ک‌ودکان

adventurer /əd'ventʃərə(r)/ *noun*

ک‌یشه‌خواز، جه‌ریه‌زه، مه‌ترسی‌کار، س‌ه‌رو‌رد،

س‌ه‌ره‌و‌ی، (بن‌یاده‌م) به‌جه‌رگ: **He's a romantic**

at heart, a born -nturer

adventuresome /əd'ventʃəsəm, US -

tʃərəs/- = adventurous

adventurism /əd'ventʃərɪzəm/ *noun*

ک‌یشه‌خوازی، مه‌ترسی‌کاری، هل‌به‌رستی ○

م‌اجر‌اجویی

adventurist *noun, adjective*

n ک‌یشه‌خواز، مه‌ترسی‌کار، س‌ه‌ره‌و‌ی، هل‌به‌رست

adj مه‌ترسی‌کارانه ○ **n** م‌اجر‌اجو **adj** م‌اجر‌اجو‌یانه

adventurous /əd'ventʃərəs/ *adjective*

1 ک‌یشه‌خواز، مه‌ترسی‌کار، س‌ه‌ره‌و‌ی، به‌جه‌رگ،

چا‌ون‌ه‌ترس، نه‌ترس 2 پ‌رم‌ترسی

adventurously /əd'ventʃərəsli/ *adv*

به‌شین‌ه‌یه‌کی پ‌رم‌ترسی‌یانه: **adventurousness**

(**n**) ○ 1 م‌اجر‌اجو، ج‌س‌ور 2 م‌خاطره‌آمیز

adverb /əd'vɜ:b, US -vɜ:rb/ *noun*

ئا‌وه‌ل‌کار، ئا‌وه‌ل‌کار، ئا‌وه‌ل‌فرمان ○ قید، ظرف

adverbial /əd'vɜ:biəl, US -'vɜ:rb-/

adjective, noun

adj ئا‌وه‌ل‌کاری، س‌هر به‌ ئا‌وه‌ل‌کار، کار ئا‌وه‌ل‌کار

ده‌کا **n** ده‌سته یان گ‌روپی ئا‌وه‌ل‌کار ○ **adj**

قیدی **n** گ‌روه قیدی

adverbially /əd'vɜ:biəli, US -'vɜ:rb-/

adverb

له‌ باری ئا‌وه‌ل‌کاری‌یه‌وه، ئا‌وه‌ل‌کاری‌یانه ○ از

ل‌ح‌اظ قیدی

adverbial particle *noun*

(ری‌زمان) ئا‌وه‌ل‌کاری به‌تایبه‌تی د‌وای کار

به‌ک‌اردیتری ب‌و پ‌یش‌اندانی ره‌وش و لا و

د‌یری‌ک‌شتی ب‌زووتنی ○ پ‌ارتیک‌ل قیدی

adverb of place *noun*

(ری‌زمان) ئا‌وه‌ل‌کاری شوین ○ قید مکان

adverb of time *noun*

(ری‌زمان) ئا‌وه‌ل‌کاری ک‌ات ○ قید زمان

adversarial /ˌædvə'seəriəl, US -

vər'seəriəl/ *adjective*

د‌و‌ژمنانه، د‌و‌ژمن‌کارانه، نه‌پ‌ارانه (adversarially

adv) ○ خص‌مانه

adversary /ˌædvəsəri, US -və'serɪ/ *noun,*

pl. adversaries

1 د‌و‌ژمن 2 نه‌پ‌ار، ه‌ه‌فرک، گ‌اف‌هر، نا‌ح‌ه‌ز،

ره‌قه‌بر، د‌ژبه‌ر، د‌ژمون، به‌ره‌هل‌ست، ره‌قه‌بر ○

1 دشمن، خصم 2 حریف، رقیب، مخالف
adversative /əd'vɜ:sɪv/ *adjective*

(ریزمان،) وشه یان دهسته وشه یی (دژده رخهر) نقض آمیز

adverse /'ædvɜ:s, əd'vɜ:s, US -vɜ:rs/ *adjective*

1 خراب، ناخوش، ناله بار، شیرزه، زیانای 2 دژ، دژبهر، نه یار، رکه بهر: *heard testimony adversely to their position*

adversely /'ædvɜ:slɪ, əd'vɜ:slɪ, US -vɜ:rsli/ *adv*

ناخوشانه، به شیشه یه کی خراب: **adverseness** /'ædvɜ:snəs, əd'vɜ:snəs, US -vɜ:rsnəs/ *n*

ناکوکي، دژایه تی، به ره لهستی) 1 نامطلوب، مضر 2 مغایر، مخالف

adversity /əd'vɜ:sɪti, US -vɜ:rs-/ *noun, pl. adversities*

به دبه ختی، کلزلی، کولولسی، روزه پره شی، فوریه سهری، کویره وه ری، لی قه ومان، نه هاتی، سه ختی، ناخوشی، مینه تی: *courage in the face of -rsity*

advert /'ædvɜ:t, US -vɜ:rt/ = advertisement

advertisement /əd'vɜ:təns/ *noun, also*

advertising /əd'vɜ:tɪŋ/ *noun, also*

1 سه رنج دان، ناگاداری، attention 2 گه رانه وه 1 توجه 2 رجوع

advertent /əd'vɜ:tənt/ *adjective*

ناگادار، به سه رنج، heedful متوجه

advertisement /əd'vɜ:tɪsmənt, US 'ædvɜ:təɪz-/ *noun*

بانگه واز، راگه یاندن، جباردان، راگه یینی، ناگاداری، ناگایی، دانه زانین، جبار، بلاوک، بلاونامه، بانگه شه، بلاوکاری، هه وال 1 تبلیغ، اعلان، آگهی، خبر

advertiser /'ædvɜ:təɪz(r), US -vɜ:t-/ *noun*

(کس یان کومیانی) بلاوکار 1 آگهی دهنده

advertising /'ædvɜ:təɪzɪŋ, US -vɜ:t-/ *noun, adjective*

1 بانگه شه، ناگاداری، ناگادارکرده وه: *the 2 magazine contains much advertising*

پیشه سازی بانگه شه یان راگه یاندن، پیشه گری بانگه شه، پیشه یان دانان و دارشتن و نویسنی بانگه شه کان *adj* بانگه شه یی 1 تبلیغات، آگاه سازی 2 صنعت تبلیغات یا اعلان *adj* تبلیغاتی

advertorial /'ædvɜ:tɔ:riəl, US -vɜ:t-/ *noun*

ریورتاز یان بابته تی بانگه شه یی 1 ره رتاژ یا مقاله ی تبلیغاتی

advice /əd'vaɪs/ *noun*

1 ناموزگاری، شیرته، په نده، نه سته حه ت 2

راسپارده 3 را، بوچوون 4 پیرس ورا، راویز (کاری) 5 پیشنیار 6 هه وال (advices)

1 بند، اندرز 2 سفارش 3 نظر 4 مشاوره، مشورت 5 پیشنهاد 6 خبر، آگاهی

advice column = agony column

advice columnist = agony aunt

advisable /əd'vaɪzəbl/ *adjective*

باش، چاک، ژیرانه، به جی، جینی به رزه وه ندی، advisability) sensible, prudent

/əd'vaɪzə'bɪləti/ *n* (also advisableness)

باش بوون، ژیرانه بوون، به جی بوون، به قازانچ بوون، به رزه وه ندی، مسئله حه ت: **advisably** /əd'vaɪzəblɪ/ *adv*

1 صلاح، معقول

advised *adjective*

ژیرانه، هه له سهرنگینراو، لیکه وه دراو، لیکولینه وه له سهر کراو، پیرلته کراو، **considered** /əd'vaɪzədli/ *ill-advised plans*

به نه قه سته، دانسته، له وروی زانینه وه، به ناگاداری یه وه) 1 مصلحت آمیز، سنجیده

advisement /əd'vaɪzmənt/ *noun*

1 راویز کاری، پیرس ورا: *the University 2 advisement Center*

لی خور دیوونه وه، deliberation 1 مشورت 2 دقت، تأمل

adviser /əd'vaɪzə(r)/ *noun, also advisor*

راویز کار، راویزه، شیرته تان، ناموزگار، به پیرس ورا 1 رایز، مشاور

advisory /əd'vaɪzəri/ *adjective*

راویز کاری، راویز کاری یانه: *an advisory council*

advisory board *noun*

نه نجومه ن، جقات 1 شورا

advocaat /'ædvəka:t/ *noun*

لیکوری که به هیلکه، شه کر و براندی دروست ده بی 1 ادووکات

advocacy /'ædvəkəsi/ *noun, pl. advocacies*

1 لاگیری، لایه نگری، داژداری، پیشیوانی، داکوک 2 به رگری، له سه رکرده وه، به ره قانی، پاراستن 1 هواداری، حمایت 2 دفاع

advocate /'ædvəkət/ *adjective*

1 لایه نگر، لاگیر، داژدار، پیشیوان، ده سته، داکوک 2 به رگری، ناووکات، به ره قانی کار (advocateship *n*) 1 هوادار، طرفدار، مدافع، حامی 2 وکیل مدافع

advocation /'ædvə'keɪʃn/ *noun*

به رگری، له سه رکرده وه، به ره قانی (advocate) *advocator* *n* *adj* به رگری کهر، پاریزه، لایه نگر) 1 دفاع

advowson *noun*

1 مافی دیاری کردنی پله و پایه یی position بو

گرته دهستی کاروباری پیوندهی در به نه رخسی
کلیشه (ی ننگه تهره) ۱ دو سون

Adyge /ˈɑːdʒi/. US ˈɑːdʒi/ *noun, pl. same*

1 نه ندای گه لیکي زوره مولمان سوتی
باکووری روزاوی که وکاز. ب.ت. 2 Adyge
زمانی که وکاز باکووری نه گمه ۱ دیگی
adynamia /ˈædɪˈnæmiːə/ *noun*

بی هیزی، لاوازی، بی بنگه یی، بی گسی
adynamiac /ˈædɪˈnæmiːk/ *adj*
بی هیزی، بی تین، بی گیان، بی بنگه، بی زه گ، لاو ز ۱
بی فوتی

adytum /ˈædɪtəm/ *noun, pl. adyta* /-tə/
پیروزگا، حه رم، جنگا یان شونی پیروز
(به رستگای یونانی کون، به رت) نه ۱ adytum
یونانی (impenetrable) ۱ حرم، حیکه مقدس
adze ˈædz *noun*. US ˈædz

ته شوی، هوراک، تریشه، نه فتو، بووه (به رت)،
adesa ۱ نیگیسی کون) ۱ تیه

adzuki /ˈædʒʊki/ *noun*, also aduki, *pl. adukis*

1 جوری باقله ی خوراکی ورد و خری سووری
توند 2 گیاییکی پنچ ناسای ناسیای که نه و
باقله ده کا [Vigna angularis] ۱ ازوکی

Aeacus *noun*, Latin, from Greek *Aiakos*
ئیوکیس، ئیو کوس، ئایو کوس: کوپی زیوس
Zeus ۱ ایوکیس

Æ also *æ noun*

بیته له نیگیسی کون یو نشان دانی بزوتی
نیوان a و e ۱ حرفی درانگیسی باستانی

AEC *abbreviation* (historical) Atomic
Energy Commission

aeciospore *noun*

یه کی له سیورانه ی که له نیو ناسیوم دا
یتکدی ۱ آسیاسپور

aecium *noun, pl. aecia*

به ر یان میوه ییکی کارگی که زورتر سپوره کی
دووناو که یه binucleate (aecial *adj*) ۱ آسیوم

aedes *noun*, also aëdes, *pl. same*

شیرینه: هدر میشو له ییکی توخمی ۱ Aedes
راگویره ی تای زهره yellow fever دانگ
dengue و نه خوشی یه کانی تره (aetine *adj*)
۱ آسیوم

aedile /iˈdiːl/ *noun*, also edile

(له رومی کون دا) هدریک له دوو (باشان چوار)
magistrate به ریرس یو خانوبه ره گشتی و
شته کانی تر (aedileship *n*) ۱ ایدایل

aētes *noun*

باتشایکی نه فسانه یی legendary کولیکس
Colchis، باوکی Medea و نوبه داری custodian
خوری زیرین the Golden Fleece ۱ آئیس

Aegean /iˈdʒiːən, US ɪ-/ *adjective, noun*

1 *adj* ۱ تیزه یی، سه ربه نه و ناوچه یی که ده ریای
تیزه و که ناره و دور که کانی (بیرتین له
Sporades و Cyclades، Dodecanese
ده گریته و 2 سه ربه شارستانیه تی پیش میژووی
نه و دور که و ناوچه نیکانه ی ده ریای تیزه، وه ک
کریت و Crete و ئارگولیس 1 n Argolis ده ریای
تیزه 2 (the Aegean) نه و ناوچه یه، تیزه ۱
ازمای n ۱ ازه

aegis /iˈdʒɪs/ *noun*, under the aegis of (also egis)

1 مه تال، قلعان (یونانی: هی زیوس) 2 له زیر
بالی، له زیر پشتوانی، له (زیر) سایه ی، داکوکی،
به یارمه تی، له گهل پاراستن یان پشتگیری،
Medical supplies are being protection
sent under the aegis of the Red Cross
under the aegis of the Constitution
(به رت) به ریگای لائین له یونانی
"مه تالی زیوس (shield of Zeus)" 1 سپر 2
تحت حمایت، حمایت، به کمک

Aegisthus *noun*, Latin, from Greek
Aigisthos

ئیجیتس، ئایگیستوس: (= کوپی
گرای Clytemnestra که هدر دوو کیان به
دهستی Orestes کوزران ۱ ایجیتس

-aemia (also **-haemia**, US **-emia** or **-hemia**) *suffix*

باشگر: نامازه به ماک و ماده یی که له نیو
خوین دا هده: خاوه نی ماک و ماده ییکی تایه تی
leukemia، uremia، septicaemia
(له لائینی نو یه، له **-aimia** یونانی، له **haima**
"خوین" ۱) پسوند: حاکی از وجود
ماده ی در خون: دارای مواد بخصوصی در خون

Aeneas *noun*, Latin, from Greek *Aineias*

ئینیه ز: منالسی Anchises و Aphrodite
قاره مانی تروی، ره جه له کی رومانه کان و
پالومان یان قاره مان Aeneid فیریل ۱ اینیس

Aenolithic *adjective*

سه ربه قوناخی تیه رین له نیوان سه رده مان
نوبه ردین Neolithic و مه فروخ Bronze که له و
دهمه دا مس به کار دیترا ۱ ایونولیتیک

aeolian /iˈəʊliən/ *noun*, US *colian*

1 بایی، سه ربه با یان به هو ی کاری بایوه 2
(Aeolian) سه ربه Aeolus ناوی خودای بایه کان
له میتولوژی یونانی دا ۱ بادی 2 ایولین

aeolian harp *noun*

چه نگ یایی ۱ جنگ بادی

Aeolic¹ = aeolian

Aeolic² *noun*

دهسته یی له زارواه کونه کانی یونانی که له لایمن
Aeolian به کانه وه به کار ده تیران ۱ ایولیک

aeon /'i:ən/ *noun*, US *eon*

1 هه‌ره رابردوو، هه‌تاهه‌تا، زو‌ر له‌مێژینه، زوو، سالیانی سال، هه‌زاران‌سال، سه‌رده‌مانی دو‌رودریز 2 (ئه‌ستێره‌وانی و زه‌وی‌ناسی) ماوه‌ی هه‌زار ملیۆن سال 3 (زه‌وی‌ناسی) کۆسه‌رده‌مان (ئه‌و دابه‌ش‌کردنه‌ مه‌زنه‌ی سه‌رده‌مانی زه‌وی‌ناسی، پێش *era*، وه‌ک *Phanerozoic*) 4 (فله‌سه‌فه، له‌ نیو‌پلاتۆنیزم، ئه‌فلاتوون‌گه‌ری و گۆتسیزم‌دا) سه‌رده‌م: هه‌یزه‌ی هه‌رماوه‌ی به‌ده‌ر له‌ کات و زه‌مان (ئه‌نهره‌ت: له‌ *aion* یۆنانی "*age*") 1 قرون متمادی، گۆشته‌های دور 2 مدت هزار ملیون سال 3 یون 4 ده‌ر

aeopyornis /i:pi'ɔ:nɪs/ *noun*

باله‌نده‌به‌رزه، په‌له‌وه‌ریکی که‌ته‌ی نه‌فری قه‌رتیکه‌وتوو، له‌ماداگاسکار [توخم *Aepyornis* (ئه‌نهره‌ت: یۆنانی: *aipus* "به‌رز" + *ornis* "باله‌نده") نوعی پرند

aer(o)- /'eərəʊ, US 'erou/ *prefix*

پێش‌گه‌ر: 1 گاز: *aerosol* 2 هه‌وا، هه‌وا و: *aerospace*, *aerobiology*; سه‌ربه هه‌وا، هه‌وا: *aerobic* 3 سه‌ربه فرۆکه، پێوه‌ندی به‌ فرۆکه‌وه هه‌یه: *aerodrome* (ئه‌نهره‌ت: له‌ *aër* یۆنانی "*air*") 1 پێش‌وێ: 2 گاز 3 هه‌وا؛ وابسته به‌ هوا 3 وابسته به‌ هواپێما

aerenchyma /e:'rɛŋkɪmə/ *noun*

ئێریشم، پارانشیمی هه‌وا: *شانه‌ییکی نه‌رمی رووه‌کی که‌ کۆمه‌له‌ بۆشایی‌ییکی هه‌وا: (نێوان‌خانه‌یی) تیاپه، ب.ت. له‌ زو‌ر له‌ رووه‌کی ئاوی‌یه‌کان‌دا دۆزراوه‌توه (aerenchymatous) (adj) 1 پارانشیم هه‌وا*

aeration /eə'reɪʃn, US e'rei-/ *noun*

هه‌واپێدان، هه‌واپێش، هه‌واگۆری، هه‌واده‌ری 1 هه‌واداگی، ته‌ویه

aerator *noun*

هه‌واپێدەر، هه‌واگۆر، هه‌واده‌ر 1 هه‌واپێدەر

aerial /'eəriəl, US 'er-/ *adjective, noun*

1 adj 1 هه‌وا: *هه‌وا: 2 بای 3 ئاسمانی، فریتی، سه‌ربه‌فرین: aerial navigation* 4 *aerial transportation* 4 پلێند 5 خه‌یالی، هه‌ج، پرۆپووج، ب.پ.په‌نجته 6 سووک 7 (ئه‌نهره‌ت) له‌ گه‌یا یان رووه‌ک) له‌ سه‌رووی عه‌رزوه‌ شین ده‌یه *n* ئانتین، شه‌پۆلگه‌ *n* *aeriality* 1 adj 1 هه‌وا: 2 بادی 3 وابسته به‌ پرواز 4 شاهق 5 خیاالی 6 بک 7 آیریا *n* آنتین

aerialist *noun*

ته‌ناف‌باز (له‌سه‌ر گورزه‌هه‌ون *tightrope* یان ته‌ناف *trapeze*) 1 بندباز

aerial ladder *noun*

به‌یژه یا نه‌ردیوانی هه‌وا: *له‌سه‌ر ماشینی ناگه‌رکۆتیه‌وه* 1 آیریا *n* لاد

aerial photography *noun*

وینه‌گری ئاسمانی (یان هه‌وا: *یان هه‌وا: 1 aerial photograph n* وینه‌ی ئاسمانی (یان هه‌وا: 1 عکاسی هه‌وا

aerial surveing *noun*

رووبینۆی ئاسمانی (یان هه‌وا: 1 زمین‌پیمایی هه‌وا

aerial tanker *noun*

تانکیری هه‌وا: *یان ئاسمانی: 1 جۆری فرۆکه‌ی فره‌به‌زویه که‌ تێ‌کرده‌وه‌ی سووته‌مه‌نی له‌ کاتی فرین‌دا به‌کارده‌ی 1 آیریا *n* تانکر*

aerie = *eyrie*

aerification *noun*

کرده‌هه‌وا، هه‌واپێدان 1 آیرۆفیکاسیۆن

aeriform /'eərəfɔ:m/ *adjective*

هه‌وا: *هه‌وا، 1 پووجەل 1 هه‌وا، 1 گاز*

aeroballistics *noun, pl.*

هه‌واهاوێه‌ناسی، زانستی هاوێه‌ناسی و هه‌واجووله‌ناسی *aerodynamics* (= ده‌ریاره‌ی جوولان و رویشتی راکه‌ته‌کان، مووشه‌که مه‌هاریه‌ند و هاوێه‌کاتی تر ده‌کۆلێته‌وه؛ *aeroballistic adj* 1 آیرۆبالیستیک

aerobatic *adjective*

سه‌ربه ئاسمان‌بازی، ئێرۆباتیکی 1 وابسته به‌ عملیات آکروباتی

aerobatics /,eərə'bætɪks, US ,erə-/ *noun, pl.*

ئاسمان‌بازی، ئێرۆباتیکی *n* (aerobats) 1 عملیات آکروباتی

aerobe /'e:raʊb/ *noun*

ئێرۆب، (میکرۆب) هه‌وا: *به‌هه‌وازیندوو، هه‌وا: 1 هوازی*

aerobic /eə'rəʊbɪk, US e'rou-/ *adjective*

1 سه‌ربه هه‌وا: *سه‌ربه یان پێویست به‌ ئۆکسیژنی ئازاد 2 (سه‌ربه) ئێرۆبیک (aerobically adv) 1 وابسته به‌ هوازی 2 (وابسته به‌ اروبیک)*

aerobic respiration *noun*

هه‌ناسه‌دانی هه‌وا: *1 تنفس هه‌وا: 1 aerobics /eə'rəʊbɪks, US e'rou-/ noun, pl. ئێرۆبیک (= وه‌رشتی که‌ موسیقای له‌گه‌ل بێ) 1 اروبیک*

aerobiology *noun*

زینده‌ناسی هه‌وا: *هه‌وازینده‌ناسی: 1 لیکۆلێته‌وه‌ی راگواستن یان راگۆیستی هه‌وا: 1 ورده‌زنده‌وه‌ره‌کان، سیۆزه‌کان، تۆوه‌کان، فایرۆسه‌کان، لقی له‌ زینده‌ناسی که‌ له‌باری پلاپوونه‌وه‌ی زینده‌وه‌ره‌کان به‌هه‌وا: 1 ده‌کۆلێته‌وه (aerobiological adj) سه‌ربه زینده‌ناسی هه‌وا: *سه‌ربه یان پێوه‌ندی به‌ هه‌وازینده‌ناسی به‌هه‌وا: 1 آیرۆبۆلۆژی**

aerobiosis noun

زیست‌شناسی هوایی

aeroculture noun

هوازی ○ هوازی

شیشه‌یک‌ری روواندنی گیاکان به‌بی خاک و به
 حه‌واوه راگرتیان و له به‌ستا تهرراگرتی رهگ و
 ریشه‌یان به ناو و ماکي خوراکي ○ اتروکلنور

aerodrome /'eərədraʊm, US 'erədraʊm/ noun

فروگاه‌خانه، فرگه (چکوله)، مه‌یدانی فروگه ○
 فرودگاه

aerodynamic /-mɪk/ adjective

سهریه هه‌واجوله‌ناسی aerodynamically (adv.
 ○ ایرودینامیکی

aerodynamics /,eərədaɪnæmiks, US ,erou-/ noun, pl.

هه‌واجوله‌ناسی، نیروداینه‌میک (= زانستیکه که
 چونه‌تی جوولانه‌وهی شته‌کان (object) به‌نیو
 هه‌وادا ده‌خاته به‌ریاس) ○ ایرودینامیک

aerogramme /'eəgræm, US 'erə-/ noun, US aerogram

نامه‌ی ناسمانی، وشه‌یک‌ی تر بق air letter ○
 نامه‌ی هوایی

aerography /,æ'rɑ:grəfi, 'er-/ = meteorology

aerolite /'eərlaɪt/ noun, also acrolith /'eərlɪθ/

به‌ردی ناسمانی ○ سگ آسمانی

aerology /eər'ɑ:lədʒi/ noun

1 meteorology 2 هه‌واناسی aerological
 adj: سهریه هه‌واناسی، که‌ش‌ناسی‌یانه؛

aerologist /eər'ɑ:lədʒɪst/ n

که‌ش‌ناس) 1 meteorology 2 هواشناسی

aeromagnetic adjective

هه‌وامه‌گناتیک: نامازه به لیکولینه‌وه یان یتوانی
 مه‌یدانی مه‌گناتیکي زه‌وی به ریگای حه‌واوه:

an aeromagnetic survey ○ ایرومگناتیک

aeromechanics noun, pl.

نیرومیکانیک، نیرومیکانیک aeromechanic

adj: سهریه نیرومیکانیک) ○ ایرومکانیک

aeromedical adjective

1 سهریه 2 aeromedicine سهریه به‌کاره‌یتانی
 فروگه بق مه‌به‌ستی پزشکی، سهریه راگوستی

هه‌وایی بق نه‌خوش‌خانه‌یی ○ ایرومدیکال

aeromedicine noun

لقیتی پزشکی که ده‌ریاره‌ی نه‌خوشی و
 ناسازی‌یه‌کانی (یان ناره‌حه‌تی و تیک‌چوون له)

نه‌جامی قرین ده‌گولته‌وه ○ ایرومدیسین

aerometer /eə'ro:mi:tə(r)/ noun

هه‌واپنو aerometry /eə'ro:mətri/ n) هه‌واپنوی ○ هواسنج

aeronaut /'eərənɔ:t, US 'erə-/ noun

فرینه‌وان، ناسمان‌گهر (به airship یان hot-air
 balloon) ○ هوانورد

aeronautical /-'nɔ:tɪkəl/ adjective, also aeronautic

سهریه فرینه‌وانی یان ناسمان‌گهری ○ وابسته به
 هوانوردی

aeronautics /,eərə'nɔ:tɪks, US 'erə-/ noun, pl.

فرینه‌وانی، زانستی فرین، زانستی ناسمان‌گهری
 ○ علم هوانوردی

aeronomy /e:'rɒnɒmi/ noun

هه‌واوانی، که‌شه‌وانی (= لقیتی زانست که باسی
 تاییه‌تمندی که‌شی ژووروو ده‌کا؛ لیکولینه‌وه‌ی
 دیارده‌ی کیمایی و فیزیکی‌یه‌کانی که‌شی
 ژووروو‌ی هه‌ساره‌کان: aeronomer n: aeronomic adj
 : aeronomist n: aeronomist هه‌واوان،
 که‌شه‌وان، زانای هه‌واوانی یان که‌شه‌وانی) ○
 ایرونومی

aeropause noun

به‌شی له که‌ش که له‌سهر مروف و فروگه
 کاریکه‌ری نیه ○ آتروپوز

aerophobic noun, adjective

(که‌س) ترساو یان یتزار له فرین، فرین‌یتزار
 aerophobia n) ترس یان یتزاری‌یک‌ی ژور له
 فرین، فرین‌یتزاری) ○ اتروفوبیک

aerophone noun

(موسیق، تکنیکی) نامیزیکی بایی ○ ساز بادی

aerophore noun

ده‌زگانیکی هه‌ناسه‌ی هه‌لگیراو portable (یان
 ده‌ستی) که بر ده‌گری له هه‌وای به‌سواو یان
 به‌ستینوراو compressed air ○ اتروفور

aeroplane /'eəpleɪn, US 'erə-/ noun, also airplane

فروگه، بالافر، ته‌یاره ○ هواپیما

aerponics = aeroculture (used with a sing. v.)

aerosol /'eərsɒl, US 'erə'sɔ:l/ noun

1 پرژینه، پرژینه‌ک، پرژینه، پرژیه 2 (کیمیا)
 راگرتی (بارچولکه‌کانی) شله یان تمن له هه‌وا
 یا له گازدا (دووکد و تدم و مز تیروسولن) ○ 1
 افشانه 2 ایروسول

aerosphere noun

(به شیشه‌ی تکنیکی به‌کارناهیتری) که‌شی
 atmosphere زه‌وی ○ جو

aerospace /'eərspeɪs, US 'erou-/ noun

هه‌وا-بو‌شایی (= سازگهری یا سه‌نه‌تی
 دروس‌کردنی نه‌و فروگه و که‌ل‌ویسل و
 ده‌زگایانه‌ی که بق بو‌شایی یان ناسمان
 ده‌تیردرین) ○ هوافضا

aerospace engineering noun

ئەندازىيارىتى ھەۋا-بوشايى ① مېندىسى ھەۋا-فضا
aerostat /'ɛrəstat/ noun

ئىروستات، كەشتى ئاسمانى يان بالۇن،
ئاىروستات ② ئىروستات

aerostatic adjective, also aerostatical

1 سەرىبە ئىروستاتىك 2 سەرىبە ئىروستات ③
ئىروستاتىك

aerostatics noun, pl.

ئىروستاتىك، ھەۋا-بوشايى: 1 لىتىكى
كە دەريابى ھەۋەنگى شەلە گازى يەكان و تەنە
ۋىستەۋەكان لە ھەۋادا دەكۆلىتەۋە 2 زانستى
فروكەي لە ھەۋا سووك تر ④ ئىروستاتىك

aerothermodynamics noun, pl.

تېرمودىنامىكى گازەكان و ب.ت. لە ھەۋادا؛
زانستى جۈۋلە و ئالگورى گازەكان و ھەۋا لە
ئەنجامى گۇراني پلەي گەرمىسى ⑤
(rothermodynamic adj)

aeryl adjective (acrier, acriest), also aery,
noun, pl. aeries

adj ئىئىرى، سەرىبە ئىئىرى، ھەۋايى، (خەۋە)
ئاسمانى، acrial, ethereal: visions -y (مجازى) ملكوتى
eyrie = n (adv) ئىرى: (مجازى) ملكوتى

Aesculapian /'ɛskjə'leɪpiən/ adjective,
from Latin, from Greek Asklepios

سەرىبە پىزىكى يان پىزىكان (بەدەت): لە
Aesculapian ئاۋى خەۋەي پىزىكى لە مېتولۇزى
رومى دا" -ian) ⑥ وابستە بە پىزىكى يان پىزىكان
Aeschylean adjective

سەرىبە دراماتىست و ھەنەرى poet يۇنانى
ئاشىلۇس يان ئىسكىلۇس Aeschylus - 525
456 پىش زابىن ⑦ ئاشىلۇس

Aesir noun, Old Norse Æsir, plural of æss
"God"

ئائىزىر، ئائىزىر: رەگەزى سەرىبەكى خەۋەي
ئىكەندىناقى، ئۇدىن Odin بەرىۋە دەيا و لە
ئاسگارددا Asgard دەزى ⑧ ئائىزىر

Aesopian adjective, also Aesopic

سەرىبە نوسەرى يۇنانى ئىزۇپ يان ئىزۇپ
Aesop (دەۋرەرى 560-620) و داستان و
ئەفسانەكانى: Aesop's Fables ⑨ ئائىزىر

aesthete /'i:stɪt/, 'es-, US 'es-/ noun, US
also esthete

جۈۋانى ناس، ھەنەرناس، جۈۋان پەرىست ⑩
زىيائى شانس

aesthetic /'i:stɪtɪk/, es-, US es-/ adjective,
also US also esthetic

جۈۋانى ناسى يانە، ئىستىتىك، ھەنەرمەندانە،
ھەنەرى، ھەنەرناس: (Aesthetic) سەرىبە يان
ئامازە بە بزووتەۋەنىكى ۋىزەيى و ھەنەرى
ئىنگلەتەرە بە درىزايى ئىۋەي دۈۋەمى سەدەي
نوزدەيەم (يان بىراقى) ھەنەرى بۇ ھەنەرى art for

"art's sake" كە ئەۋ بۇجۈۋەي بەرىبەرج دەۋە
كە ھەنەرى دەيى مەبەست و ئامانچى كۆمەلەيتى
يا ئاكارى ھەيى) aesthetically /-kli/ adv
ھەنەريانە، لەبارى ھەنەرى يەۋە، لەبارى
جۈۋانى ناسى يەۋە (يان ئىستىتىكەۋە) ⑪
زىيائى شاختى، ھەنەرى، ھەنەرناس

aesthetician /'i:stɪ'tʃɪən/ noun, US also
esthetician

جۈۋانى ناس: (لە ئەمىرىكا) = beautician
زىيائى شانس

aestheticism /'i:stɪ'tɪsɪzəm/, es-, US es-/
noun

جۈۋانى ناسى گەرى، جۈۋانى ناسى خەۋەي ⑫
زىيائى شانسى گرايى

aesthetic norm noun

نۆرمى جۈۋانى ناسى يانە ⑬ ھەنەرى زىيائى شاختى
aesthetics noun, pl., US also esthetics

جۈۋانى ناسى، ھەنەرناسى ⑭ زىيائى شانسى، علم
جمال

aesthetic theory noun

بىرۋەزى يان تۈۋرى جۈۋانى ناسى يانە ⑮ نظرىيە
زىيائى شاختى

aestival /'i:stɪv(ə)l/, 'i:stɪv(ə)l/, 'est-,
'estɪv(ə)l/ adjective

ھاۋىنى، ھاۋىنى، ئاۋسانى، سەرىبە يان پىتەندى
بە ھاۋىنەۋە ھەيە (بەدەت): لە aestivalis لاتىن،
لە aestivus لە aestus "گەرما" ⑯ تابستانى
aestivation /'i:stɪ'veɪʃ(ə)n/, US 'est-/ noun
مات بۈۋن لە ھاۋىن دا، ھاۋىنەمانى ⑰ رخت
تابستانى

actiologic adjective, also aetiological

سەرىبە ھۇناسى، سەرىبە ھۇدۇزى، ھۇناسى يانە
(actiologically adv) لەبارى ھۇناسى (يەۋە)
⑱ علت شاختى

aetiology /'i:ti'ɒlədʒi/, US -'aɪ-/ noun

1 ھۇناسى، ھۇدۇزى 2 ھۇ ⑲ 1 علت شانسى 2
علت

Afar /'a:fa:/ noun, pl. same or Afars

1 ئەندامى گەلى كە لە Djibouti و باكوورى
رۇزەلانى ئەتۈپا دەۋىن 2 زمانى Cushitic
ئەۋ گەلە (بەدەت): لە qafar ئافارى يەۋە) ⑳ آفار
afar /ə'fɑ:(r)/ adverb, from afar

دۈۋر، لىمە دۈۋر، دۈۋر ادۈۋر، دۈۋر ادۈۋر:
roamed afar ㉑ دور، دور از

afear'd - archaic afraid

affable /'æfəbl/ adjective

رووخۇش، خۇش خولكى، ئىك سووك،
دەمەپىنكەن، دۈستانە: affable host an ㉒
affability /'æfə'bɪləti/) affable manner
n: ھەلكرن، رووخۇشى، خۇش خولكى؛
affably /'æfəbli/ adv affableness n

رووخوشانه، به زووخوشی بموه) -
خوش خلق، محبت میز

affair *a* feɪrɪ, US *a* fer/ *noun*

1 کار، کرده، شت، کاروبار (کو به پرس، نور)
بابهت، مزار 2 بویه، روودو 3 کاروباری
بازرگانی بان دارایی 4 یونیدی نیکی
دلدار، حمزلی کردویی، نیکه بویی زو
پیای 1 امر، مبه، مورد مقصد، موه
واقع 3 امور بازگانی به منی 4 رعی حسی
affaire *a* fɛʁ, US *a* fer, French *afer*/ *noun*,
also *affaire de* or *du* cœur /də 'kœʁ, djuː,
French *də*, *dɪ* kœʁ

یونیدی نیکی، دله ری، حمزلی کردویی
نیکه بویی زن و پیای 4 رعی حسی

affaire *a* fɛʁɛʁ, French *alere*/ *adjective*

هرفال، بمرکار، بزرگ، به به جدایی
نه به زو، یوه بوی، گزگزیو، تخم بوی
تووش بوی، نیکی، نیکی، نیکی، نیکی

affection *a* fɛkʃən/ *noun*

و (خویشدار، و خویش، و خویش
همه و کموت به خویش، خویش، خویش

دوره، خویش، خویش، خویش، خویش
کزوین، خویش، خویش، خویش، خویش

affection at all

affected *a* fɛkʃəd/ *adjective*

1 ساخته، ناراست، درو، دمه کرد
خویشان دهرانه 2 نه خوش، خوش بوی

(پیا) پیاکراو (*a* fɛkʃədli/ *adv*) نه خوش، خوش بوی
درو، دمه کردانه: *a* fɛkʃədness/

(*n*) 1 مصنوعی، مظهر به 2 مظهر

affecter *noun*

خویشان دهر، واخوده رخر، خوینتر، مظهر
affecting *a* fɛkʃɪŋ/ *adjective*

هست بزوین، سوزای، کارتیکر، موثر

affection *a* fɛkʃən/ *noun*

1 خوشه ویستی، دل تیچوون، دل پندان
دل به سته، نفینداری، میر 2 حمز، ویست،

مهیل، ناره زوو، هوگری 3 سوز، سوزداری 4
نه خوشی، تووش بویون، (پیا) پیاکرا، گزین،

دوچار بویون، یوه بویون 4 کارتی کردن،
کارلی کردن، کارتی کران (*a* fɛkʃənəl/

adj) 1 سوزای، به سوز) 1
محبت، مهر، عشق 2 میل، تمایل 3 عاطفه 4

بیماری، ابتلا 5 تاثیر، ناثر

affectionate *a* fɛkʃənət/ *adjective*

به سوز، دل سوز، به به زوی، به خوش
(*a* fɛkʃənətli/ *adv*) به سوزانه،

دل سوزانه، به دل سوزی یوه) 1 باعاطفه، مهربان

affection *a* fɛkʃən/ *adjective*

به سوز، هست بزوین، کارتیکر: *a* fɛkʃən/

adv) language

(*activeness* *a* fɛkʃən/ *n*) عاطفی، مؤثر
affectless *adjective*

بی سوز، ساردوسر (*affectlessness* *n*) بی عاطفه

affenpinscher *a* fən, pɪnʃəl/ *noun*

تانجی به به یوه، سده نیکی چکولانه، له
griffon ده چی، نوعی سگ

afferent *a* fɛ(ə)r(ə)nəl/ *adjective, noun*

adj هینره، هینره، نیو (ه) بهر، به ره و ناوه ندی
دهماری راده گوژی *n* ره گ یا ریشالی دهماری

نیو بهر *adj* اوران *n* رگ یا لیف عصبی اوران

affiance *a* fə'faɪəns/ *noun*

1 باوه ری-کراوی، جینی متانه بویون،
لی-رایینراوی، باوه ری 2 ده گرانستی،

دهس گران 1 اعتماد 2 نامزدی

affianced *a* fə'faɪəns/ *adjective*

1 باوه ری-کراوی، جینی متانه، لی-رایینراو
دهس گران، ده زورران 1 مورد اعتماد 2 نامزد

affiant *a* fə'faɪənt/ *noun*

شایدی سویند خواردوو، به گشتی
افیان

affidavit *a* fɛdə'veɪt/ *noun*

سویندنامه، نامه سویند (ووک به لگه یی له
دادگا) 1 اقرارنامه

affiliate *a* fɪli'eɪt/ *noun, adjective*

n کومیانی، ناو کوی، دامه زراوه یان ری-کراوه ی
پشت به ستوو، ری-کراوه ی پاشکو، نه ندایی

ناله به خویان پشت به ستوو *adj* یوه به ند،
پاشکو، پشت یی به ستوو، خو به سته، ناله به خوی،

سهر به دی، (یوه) به ستراو *n* شرکت، مؤسه
یا سازمان وابسته، عضو وابسته *adj* وابسته

affiliated *a* fɪli'eɪtəd/ *adjective*

یوه به ستراو، پاشکو، گزیدایی، سهر به دی،
به ستراو، سهر به (یی)، یوه به ند، پشت یی به ستوو،

دیه ند: *a* government-affiliated institute
وابسته

affiliation *a* fɪli'eɪʃən/ *noun*

1 (یوه) به ستراوی، یوه ستایه تی، یوه به ندی،
سهر به دی به تی، پشت یی به ستوو یی، پاشکو یی،

یوه به ندایه تی، دیه ندایه تی 2 نه ندایتی 3
یونیدی (*affiliative* *adj*) 1 وابستگی،

پیوستگی 2 عضویت 3 ارتباط

affinal *a* fə'fɪn(ə)l/ *adjective*

(خزما یه تی) زن و میردایه تی سلی

affine *a* fə'fɪn/ *noun*

خزما یه تی زن و میردایه تی، *in-law* نسبت سلی

affined *adjective*

(کون) خزم و کس، کس و کار، قوم و خنیش،
یوه ندی دار، یوه به ند، نیکه و به ستراو

خویشاوند، مرتبط

affinity *a* fɪnə'ti/ *noun, pl. affinities*

1 به سترای، پتو هستایه تی، پشت پی به ستوویی،
خوبه سته بی، سهر به دی به تی، باشکویی،
پتو به ندایه تی، دیه ندایه تی 2 لیکج سوویی،
نیک نژیکی، وه که فنی، نژیکی، وه که کی 3
پتو هندی، تیکه لی 4 خزمایه تی ژن و میردایه تی 5
نمونداری، مه یل 6 (کیمیا) هوگریتی، راکیشان،
راکشه ری 1 پیوستگی، وابستگی 2 شباهت،
قربت 3 رابطه 4 خویشاوندی سبی 5 علاقه، عشق
6 (شیمی) میل ترکیبی

affirmable *adjective*

له سله ماندن هاتوو، ده سله منتری ۱ قابل تصدیق

affirmance /ə'fɜ:məns/ *noun*

سله ماندن یان پشت راست کردنه وه (بی سویتد
خواردن) ۱ افرمانس

affirmant /ə'fɜ:mənt/ *noun*

سله منتر یا پشت راست کرده وه (بی نه وه کی
سویتد بخوا) ۱ افرمانت

affirmation /,æfə'meɪʃn, US ,æfər'm-/ *noun*

سله ماندن، په سندر کردن، چه سپاندن، مؤر کردن،
پتو واندن، په راست دانان، پشت راست کردنه وه ۱
تأیید، تصدیق، اثبات

affirmative /ə'fɜ:mətv, US ə'fɜ:rm-/ *adjective, noun, interjection*

adj (لوزیک) نه رینی، نه رینی، پوزیتیف،
1 *n* - *affirmative approach*: positive
نه رینی یا نه رنی 2 وشه نه رینی *interj* بدلی،
نه رنی *adv* *affirmatively*: به شتیو به کی
نه رینی، نه رینی یانه ۱ *adj* (منطق) مثبت،
موجه 1 *n* جواب مثبت 2 کلمه ی مثبت *interj* پلی
affirmative action = positive discrimination
affirmatory = affirmative

affix /ə'fɪks/ *noun*

(ریزمان) تیکوگر، به ند، ناو به ند، تپو به ند
(affixation *n*) ۱ وند

afflation *noun*

سهرق، ئیلهام، له دل نران ۱ الهام

afflatus /ə'fleɪtəs/ *noun*

(فرمی) سهرق، ئیلهام، ۱ inspiration ۱ الهام

afflicted *adjective*

1 گیروده، توش بوو 2 پتو به وو، لیکه و ماو، به لاگیر
۱ مبتلا 2 مصیبت زده

affliction /ə'flɪkʃn/ *noun*

1 مینه تی، به بد به ختی، سه ختی 2 په زاره، خهم،
رهنج، نیش، زان، سوی 3 نازار، به لا، ناسیو،
دهرد ۱ گرفتاری 2 درد، غم 3 مصیبت

afflictive *adjective*

به سوئی، به نیش، به زان، به خهم، به کوفان،
afflictive: troublesome, distressing

afflictively adv emotions ۱ دردناک، محزن

affluence /'æfluəns/ *noun*

1 ههلقولسین، گورپسوون 2 فره یسی، زوری،
زه به ندی، سامان، مالی دنیا، ده وله ت، ناز و
نیعمه ت، خوشی (و به رهه) ۱ ریزش 2 وفور،
فزون، فراوانی، ثروت، رفاه

affluent /'æfluənt/ *adjective, noun*

adj 1 ههلقولیو، گورپوو: 2 *affluent streams*
لیشاو، زوروزه به ند 3 ده وله مه ند، خوش گوزه ران
n لقه جهوم، زی، جهومهل ۱ *adv* *affluently*
(/æfluəntli/) 1 ریزنده 2 وافر 3
ثروتمند، مرفه n شاخه ی رود

afflux /'aflaks/ *noun*

(کون) ههلقولین، لیشاوی، رویین، دهر به پین ۱
ریزش

affordability /ə,fɜ:də'bɪləti, US ə,fɜ:rd-/ *noun*

له توانایی دابوو، تواناداریتی، دهره قه ت هاتن
(له باری مالی یوه) ۱ قابلیت استطاعت

affordable /ə'fɜ:dəbl, US ə'fɜ:rd-/ *adjective*

له توانایی دابوو، توانادار، به توانا، دهره قه ت هاتوو
۱ قابل استطاعت

afforestation /ə,fɔ:r'steɪʃn, US ə,fɔ:r-,
ə,fɜ:r-/ *noun, also -estment*

(تکنیکی) دارچه قاندن (ب.ت. له سهر زهوی بی
که پیش تر دارستان نه بوون، پروانه
deforestation) ۱ جنگل کاری

affray /ə'freɪ/ *noun*

شهر و کیشه یان ههلسو که وتی توندوتیزانه،
مشتومر (له به رچاو خه لک یان شوینی گشتی)
۱ دعوا یا رفتار خشونت آمیز در ملاعام

affricate /'afrɪkət/ *noun*

(دهنگ ناسی) نه یزویی تیکه ل،
تفه نه وه یی خشمه یی (به تایه ت *ch* له *chair* و *j*
له *jar* دا؛ -icative *n, adj*) ۱ انسدادی سایشی

affrication *noun*

1 تیک هه لکیشان 2 دزی ۱ ادغام 2 سرقت

affright *noun*

توقین، ترس ۱ ترس، وحشت
affront /ə'frʌnt/ *noun*
بین ریزی، بین حورمه تی، سوو کایه تی، نابرو ویردن
۱ توهین، بی احترامی

affronter *noun*

بین ریزی پیکره، نابرو و به ره، سوو کایه تی پیکره ۱
توهین کننده

affrontive *adjective*

له گه ل سوو کایه تی، نابرو و به رانه ۱ توهین آمیز

affusion *noun*

دارشتن، رشتن، پیاکردن، پرژاندن ۱ افوسیون،
ریزش، عمل پاشیدن

Afghan /'afɡan/ *adjective, noun*

adj 1 نه فغانی، نه فغان، سهر به نه فغانستان،

چیزهای مرتبط با آفریقا

African American *noun, adjective*

آفریقایی به ره‌چله‌ک نئفریکایی (آمریکایی آفریقایی‌تبار)

Africander /'ɑfrɪ'kɑndə/ - Afrikander

Africanism *noun*

1 چاند و زمانه نئفریکایی به کان 2 باوه‌ئی که نئفریکایی به ره‌شه‌کان و چاندیان ده‌بی به‌سر نئفریکادا بشکته‌وه (آفریکانیسم)

Africanist *noun, adjective*

n زانای زمان و فره‌ه‌نگه نئفریکایی به‌کان، نئفریکانیست *adj* نئفریکانیستی (آفریکانیست *adj* آفریکانی)

African violet *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) به‌نه‌وشه‌ی نئفریکایی [توخم *Saintpaulia*: چەندین جور] (بنفشه‌ی آفریقایی)

Afrikaans /'æfrɪ'ka:ns/ *noun, adjective*

n نئفریکانس: زمانیکی به‌ره‌سه‌ندوو له هولهنندی، له باشووری نئفریکادا قسه‌ی پین‌ده‌کری (سهر به گه‌لی نئفریکانیر و زمانه‌که‌یان (آفریکانس)

Afrikander /'ɑfrɪ'kɑ:ndə/ *noun*, also Afrikander

گیانه‌وه‌ریکی نئفریکای باشووری له ره‌گه‌زی مەر یان مالاتی شاخ‌دریز، زورتر یو گوشت یان راکیشان به‌کاردریزی (آفریکاندر)

Afrikaner /'æfrɪ'kɑ:nə(r)/ *noun*

نئفریکانیر: کسه‌ی له باشووری نئفریکا و به ره‌چله‌ک نه‌وروپایی (ب. ت. هولهنندی) (آفریکانر)

afrit - affect

Afro /'æfrəʊ, US 'æfroʊ/ *noun* (pl. Afros), *adjective*

n شیوای نئفریکایی (قزده‌ئینان) *adj* نئفریکایی (Afroed *adj*) *n* مدل آفریقایی

Afro-American *noun, adjective*

n نئفریکایی به ره‌چله‌ک نئفریکایی *adj* (سهر به) ره‌شیسته‌کانی نئفریکا و فره‌ه‌نگیان (آمریکایی آفریقایی‌تبار *adj* (وابسته به) سیاه‌بوستان آمریکا و فرهنگ‌شان

Afro-Asiatic *adjective*

نئفریکایی‌ئاسیایی: سهر به ختزانان زمانانی که له روزه‌لاتی نیوه‌راست و پاکووری نئفریکا قسه‌ی پین‌ده‌کری (آفریقایی‌آسیایی)

Afrocentric *adjective*

نئفریکایی ته‌وه‌ر، نئفریکایی ناوه‌ند (آفریقا(یی)محور)

Afrocentrism *noun*

نئفریکایی ته‌وه‌ری، نئفریکایی ناوه‌ندی (آفریقا(یی)محوری)

Afrocentrist *noun*

نئفریکایی ته‌وه‌ر، نئفریکایی ناوه‌ند (آفریقا(یی)محور)

afromosia /'ɑfro:'mɔʊziə/ *noun*

1 به‌رمووه، داری دره‌ختیکی گهرمتان، شیوه‌ی ساج teak ده‌دا یو کله‌وپه‌لی ناومال به‌کاردریزی 2 دره‌ختی که نه‌و داره به‌ره‌م دینی و زورتر له روژاوای نئفریکایی [توخم *Pericopsis* (جاران *Afromosia*)] (بنه‌ره‌ت: له *hormos* یونانی یوه "به‌رمووه" (necklace) آفروموسیا)

aft /ɑ:ft, US æft/ *adverb, adjective*

نریک یا به‌ره‌و پشته‌وه‌ی که‌شتی یا کلکی فرو‌که: *The ship was moored to the dock fore and aft.* (نزدیک یا به سوی پاشنه‌ی کشتی یا هواپیما)

after /'ɑ:ftə(r), US 'æf-/ *adjective, adverb, preposition*

1 دوی، پاش، دوی نه‌وه‌ی که، له پاش، پاش نه‌وه‌ی که 2 سهره‌رای، له‌گه‌ل نه‌وه‌ش (که) 3 به شیوای، به‌شیوه‌ی 4 به‌شین، به‌دوو، به دوی، له به‌ی 5 پشته‌سەر، پاشین، پاش، دواوه، دادئ 6 به‌بیتی، به‌گه‌یره‌ی (بنه‌ره‌ت: *after* ئینگلیسی کون، ئه‌لمانی بنه‌ره‌ت) 1 بعد، پس از، پس از این که 2 علی‌رغم، به‌رغم 3 به‌سیک 4 به‌دنبال 5 پشت سر، پشین، عقبی 6 طبق

after-ages *noun*

سهرده‌مانی داهاتوو (دوره‌های آینده)

afterbirth /'ɑ:ftəbɜ:θ, US 'æftərbɜ:θ/ *noun*

ناوه‌ل‌نئال، ناوه‌ل، زامال، ویلاش، پاشه‌زی، *placenta* جفت

afterborn *adjective*

(له‌دایک) یوو دوی مردنی باوک (زایده‌شده پس از مرگ پدر)

aftercare /'ɑ:ftəkeə(r), US 'æftərkər/ *noun*

ئاگاداری دواپی، ئاگالی‌یوونی پاش‌تر: مراقبت‌های بعدی

afterclap *noun*

نه‌نجام، پیتاژو، ئاکام (نتیجه، برآیند)

afterdamp *noun*

پاش‌دامپ، پاش‌گاز (پس‌گاز)

afterdeck *noun*

پاشه‌وه یان پشته‌وه‌ی که‌شتی (عقب کشتی)

aftereffect *noun*

(زورتر کو) نیشانه‌کانی دواتر، پاشه‌(نه‌)نجام، کاریگه‌ری پاشین یان دواتر، پاش‌نیشانه (وه‌ک هی ده‌رمان، نه‌خوشی و هتد) (اثرات بعدی)

afterglow /'ɑ:ftəgləʊ, US 'æftərgləʊ/ *noun*

روشنایی دوی روژاوابوون، پاش‌روشنایی

agama /ə'gɑ:mə/ noun, pl. agamas

قوری: مارمیلکە کۆمەڵیکە بەربلاو، بە کلکی درێژ و سەری زلەوه [آوخا *Agama*، خێزان *Agamidae*] (agamid n) اکاما

Agamemnon noun, Latin, from Greek *Agamemnon*

ئاگامیمۆن: پادشای Mycenae و ریه‌ری یونانی یەکان لە شەری ترووی یان ترواجاندا Trojan اکاممۆن

agamic /ə'gɑ:mɪk/ adjective, also agamous

(زێندەناسی) ئیگامیک، ناجووت‌بەویی، نازاوی، چاک‌کردنی ناوی، ascxual، parthenogenetic اکامیک، بی‌نیاز از تلقیح

agammaglobulinaemia

/ei,gɑ:mə,glɒbjʊli'ni:miə/ noun, also agammaglobulinemia

(پزشکی) نەبوونی gamma globulin (پلازماي خوێن) دا، دەپتە هۆی کەمی پاراستنی immune لەش اکاماگلوبولینیمیا

agamogenesis noun

زاوژی ناجووت‌بەویی، زۆربوون یا لێکەوتەوهی نازاوی، زاوژی یان زۆربوون لە ریگی چرو بیان خۆنچە، چووز یان وەج، دابەش‌بوونی خانەیی و هتد اکاموژنیز، اکاموژنیز

agamogenetic adjective

سەرە *agamogenesis* وابستە بە اکاموژنیز

agamospermy /'agəmə(u),spə'mil/ noun

(رووەک‌ناسی) زاوژی یان زۆربوونی ناردەگەزی کە لەودا توخمەکان لە هێلکۆکە یەکێکی نەپیتراوه‌وه بەرهم هاتوون اکاموسپرمی

agamospermy /'agəmə(u),spə'mil/ noun

نەبوونی دەستور یان قانونی اکامی

agapanthus /,əgə'pəntʊs/ noun

گولی خۆشە‌وێستی، گاییکە ئەفریکای باشووری لە تیرە *lily*، بە گولی شین‌باوی رەحمەتی‌ئاسا [توخم *Agapanthus*] نوعی گیاه

agape /ə'gæp/ adjective

دەم‌داچەقاندوو، سەر‌سوورماو، حەپ‌ساو، gaping حیرت‌زە

agape /'agəpi, US -peɪ/ noun

(پەزدان‌ناسی کریستیانیت) خۆشە‌وێستی خودایی عشق‌الهی

agar /'eɪgɑ:(r)/ noun, also agar-agar

/eɪgɑ:'eɪgɑ:/ (مالیزایی) ماک و مادە یەکێکی ولولەیی کە لە قەوژە سوورەکان دەردەتێرێ (وەک لە توخمە‌کەانی *Gracilaria*, *Gelidium* اگار

agaric /'ag(ə)nk, US 'a:gɑ:nk/ noun

گیای کارگی دەستەیی (*Agaricales*)، رووەکی قارچکی، هەموو ئەوانە دادە‌گری کە شانە و

بەرەکانی لە لاوون گیاه قارچی

agarose /'agəʁəʊz, -s/ noun

(زێندە) (وەر) کیمیا) ئاگارۆز: پۆلی‌ساکاریدی polysaccharide کە پێک‌هێنەری سەرەکی *agar*، لە تیلیکترۆفۆرزی electrophoresis ژیل‌دا بە‌کار‌دێرێ آگارۆز

agate /'ægət/ noun

1 نافیق، ئەقیق 2 کەلا، مەرەمەر (بە‌مە‌ت: لە *akhatēs* یونانی) 1 عقیق 2 تیلە

agateware noun

ناقێقه‌واله، حاجەتی نافیقی یان ئەقیقی، هتیارێ لە نافیق ظروف عقیقی

agave /ə'gervi, -'gɑ:v-, US 'a:gə:vɪl/ noun

(رووەک‌ناسی) ئیگاف، ئاگاف: رووەک‌ن کە لە ناوچە گەرم و وشکەکانی باشوور و باکووری ئەمریکا شین دەن و گە‌لاکانی پۆنی تیز دەدا و

سەرە کۆمە‌لی گیاکانی بالابەرزه [توخم *Agave*: گە‌لی جۆرن] (بە‌مە‌ت: لاتین، لە *Agave* یونانی، ناوی یەکی لە کچەکانی کاداموس Cadmus لە میتۆلی یونانی دا) اگاڤ

age suffix

باش‌گر: کار، کردە، کردار، رەوش، بار، دۆخ، هە‌ل‌ومە‌رح: *bondage* *homage* *deverage*

تیچوون، ئانه *postage*: سەر‌جەم، کۆ، بر: *baggage* *mileage* شوین، جی، جیگە:

vicarage (بە‌مە‌ت: لە فەرە‌نسی کۆنە‌وه، لە‌سەر بنچینە *-aticum* لاتین، لە باش‌گری ئاو‌ه‌ل‌ناوی *-aticus*) پیش‌وند: عمل، وضع، حالت، مجموع، عملیات، هزینە، مقدار، محل

age /eɪdʒ/ noun

1 تەمەن، عومر، سن، سێزە، رستی‌سال، سال، کۆنی، کە‌فتانی، پیری، کۆنە‌سالی، بە‌سال‌چوویی

2 قو‌ناخ، چەر‌خ، چاخ، رو‌ژ‌گار، زە‌مانە، سەر‌دەم (بە‌مە‌ت: لە فەرە‌نسی کۆن. لە‌سەر بنچینە *era* *age* "era" *age* *aevum*، لە لاتین، *aetat* *-aetas*) 1 سن، قە‌دە‌ت، پیری 2 دوران، عصر، زمانە

age bracket = age-group

aged /eɪdʒd/ adjective, noun

adj 1 (لە لێ‌ک‌دان‌دا) سە‌له 2 پیر، بە‌تە‌مە‌ن، سەر، بە‌سال‌چوو، کۆنە‌سال، تە‌مە‌ن‌ل‌ر‌و‌یت‌وو، کۆن، زۆ‌ر‌لە‌م‌ت‌زینە (the aged) *n* پیران، خە‌ل‌کی بە‌سال‌چوو: *services for the sick and the aged* (در ترکیب) — سە‌له 2 پیر، سال‌خوردە، مە‌ن، کە‌ن‌سال *n* مە‌ردەم سال‌خوردە

age group noun

کۆمە‌ل یان دە‌ستە‌ی تە‌مە‌نی یان هاو‌تە‌مە‌ن گروە سنی

ageing /'eɪdʒɪŋ/ noun, adjective

n پیری 1 کۆن، قە‌دی‌می: *-ing equipment*

2 روو‌لە‌پیری، بە‌رە‌و‌پیری: *an ageing rock* 1 قە‌دی‌می 2 در حال پیری

ageism /'eidʒɪzəm/ *noun*, also agism

تعمه‌ن‌گیری، پیرنازاری، بوییرخرایی ○ پیرستیزی

ageist /'eidʒɪst/ *noun, adjective*

n تعمه‌ن‌گیر، پیرنازار، بوییرخراب

تعمه‌ن‌گیرانه ○ *adj* پیرستیز

ageless /'eidʒləs/ *adjective*

1 همیشه‌یی، تاهه‌تایی، هه‌ربوونی، تاسه‌ر، نهم‌ر

2 پیری‌نه‌ناس، نه‌پیر، هه‌میشه‌لاو، لاودیار ○ 1

جاودانی، ابدی 2 همیشه‌جوان

agelessness /'eidʒləsnəs/ *noun*

1 همیشه‌یی‌بوون، تاهه‌تایی‌بوون، تاسه‌ری،

نهم‌ری 2 پیری‌نه‌ناسی، هه‌میشه‌لاوی، لاودیاری

○ 1 جاودانی بودن، ابدیت 2 همیشه‌جوانی

age limit *noun*

سنوورداری یان به‌رت‌نگی تعمه‌نی ○ محدودیت

سنی

agelong *adjective*

همیشه‌یی، تاسه‌ری، به‌رده‌وام ○ دائمی، دیربا

agency /'eidʒənsi/ *noun, pl. agencies*

1 نا‌ژانس، ده‌زگا: *international aid*

agencies caring for refugees 2 کارگیری،

نووسینگه‌ی کارداری 3 لق، نوینه‌رایه‌تی،

به‌ریو‌به‌ری نوینه‌رایه‌تی 4 یارمه‌تی 5

نیو‌گزیناوی، ناوبه‌ری 6 ده‌لالی، ناوبه‌تی 7

به‌شی کارگیری، به‌شی به‌ریو‌به‌ری 8 کار ○ 1

آژانس 2 بنگاه 3 شعبه، نمایندگی، اداره‌ی نمایندگی

4 اداره 5 کمک 6 واسطه 7 کارگزاری 8 عمل

agenda /'aɪdʒənda/ *noun*

کارنامه، به‌رنامه‌ی کار، پایه‌ت‌نامه‌ی کو‌بوونه‌وه

(*agendaless* *adj*) به‌ره‌ت: له‌لاتین، کوی

وشه‌ی بی‌لایه‌نی *agerundive* *agerundum* ی

agere "کردن" ○ دستور جلسه

agent /'eidʒənt/ *noun*

1 نوینه‌ر، بریکار 2 ده‌لال 3 (ریزمان) کارا، بکر

(بروانه *patient*) 4 هوکار، بکر، نه‌نجام‌ده‌ر:

Many insects are agents of fertilization 5

سیخو‌ر: *an enemy agent* 6 نامیز، نامراز،

که‌ره‌سه، هو 7 (کیما) کارا (= ماک یان ماده‌یی

که‌ده‌پیشه‌ه‌وی کاردانه‌وه‌ی کیما‌یی):

agential *adj*) *cleaning/oxidizing agents*

به‌ره‌ت: له‌ *agree* *agent-* لاتین "کردن" ○ 1

نماینده، واسطه 2 کارگزار 3 (دستور زبان) فاعل

عامل 5 جاسوس 6 وسیله 7 (شیمی) عامل

agent noun *noun*

ناوی کارا ○ اسم فاعل

Agent Orange *noun*

هوکار یان نه‌یجنتی نارنجی: مه‌تریالیکی

کیما‌یی گه‌لاوهرین، نه‌مریکا له‌شه‌ری فیتنام‌دا

به‌کاری هینا (له *2,4-D* و *2,4,5-T*) پتکه‌اتووه و

dioxin ی وه‌ک ماکینکی پیکه‌ر یان تیوه‌ده‌ر

contaminant (تیاه) ○ اجنت اورانج

agent provocateur /,æʒɔ̃ praˈvokaˈtɜː(r),

US, a:ʒɑː praˈvokaˈtɜːr/ *noun, pl. agents*

provocateurs pronunc. same

(فهره‌نسی) فهرمانبری نا‌ژاوه‌ده‌وه یان نه‌یتی

○ مأمور مخفی

age of consent *noun*

تعمه‌نی قانونی یان زه‌ماوند (بو‌ریک‌که‌وتنی

پتوهندی ژن‌وم‌تر‌دایه‌تی) ○ سن قانونی

age of enlightenment *noun*

سه‌رده‌می روشن‌گیری ○ عصر روشن‌گری

age of reason *noun*

سه‌رده‌می عقل یان ناو‌ه ○ عصر خرد

age-old *adjective*

له‌م‌یزینه، دیزین، به‌تعمه‌نیک پیشینه، کون: *an*

age-old custom/problem ○ دیرینه، قدیمی

ageratum *noun, pl. same or ageratum*

(رووه‌ک‌ناسی) گوله‌ده‌وره، لؤ‌که‌تاله؟ گوله‌شله؟

composite (کیا) ناو‌ته‌یی

سالانه‌ی گهرم‌تانی نه‌مریکا، به‌گه‌لای دل‌ناساوه،

زور‌تر له‌به‌ر سه‌لکه‌گولی سی و شینه‌کانی

ده‌روین‌ری [توخم *ageratum*]: سه‌روه‌ها:

رووه‌کیکی چه‌ند‌ساله‌ی گول‌شینی پتوهندی‌دار

[*Eupatorium coelestinum*] ○ گل ابری

agglomerate /ə'glɒməreɪt, US ə'glɑːm-/

noun

1 به‌رده‌جوش 2 کوما، بارسته، کوگا، توپ‌له،

که‌له‌که، توپلا‌خه، سه‌ریه‌ک‌که‌وتنه،

agglomeration 1 ○ آذر‌جوش 2 توده، که

agglomeration /ə'glɒmə'reɪʃn, US

ə'glɑːm-/ *noun*

1 که‌له‌که‌بوون، کومه‌لکه‌به‌ستن، کو‌بوونه‌وه،

سه‌ریه‌ک‌که‌وتن، توپ‌له‌که‌بوون، کو‌کر‌دنه‌وه،

خر‌کر‌دنه‌وه، توپلا‌خه‌بوون 2 کوما، بارسته،

کوگا، توپ‌له، شخلی، کومه‌لکه ○ 1 تجمع،

انباشت 2 توده، که

agglutination *noun*

1 پتو‌ه‌نوسان، پتکه‌ه‌نراوی، پتکانووسان،

توپ‌له‌لکان، پیانووسان، پتو‌ه‌ت‌بوون، پتکاچه‌پان،

پتک‌به‌ستراوی 2 (زمانه‌وانی) لکان، نووسان ○

1 به‌هم‌پیوستگی، چسبیدگی 2 پیوند

agglutinative /ə'gluːtɪnətiʋ/ *adjective*

1 توپ‌له‌لکه‌ره، توپ‌له‌لکینه، پتو‌ه‌نوس، پتو‌چه‌سپ،

چه‌سپ، *adhesive* 2 (زمانه‌وانی) لکاو،

نووساو، *synthetic* ○ 1 چسبده 2 پیوندی

agglutinin /ə'gluːtɪni/ *noun*

(زینده‌ناسی) ناتتی‌زین، لیتک‌تین یان ماک و

مه‌تریالیکی تر که ده‌پیشه‌ه‌وی پتکانووسان

agglutination ○ اگلوتینین

aggradation /ə'grɑːdeɪʃ(ə)n/ *noun*

(زه‌وی‌ناسی) نه‌یتی مه‌تریال به‌کاری رووبار و

هتد ○ اگر‌داسیون

aggrandizement /ə'grændɪzəmənt/ *noun*

1 گهواره کردنهوه، زل کردنهوه، گهواره بونهوه، زور بون، کله که بون 2 گهواره 3 به دهست هیتانی ده سلات، ده سلات گیري، فراوان بون، هیز کشان 1 عمل بزرگ کردن، افزایش 2 بزرگی 3 کب قدرت

aggravating *adjective*

1 خراب تر کمر، لی پیس کمر، شیرزینر 2 ناراحت کمر، رق هستین، عاجز کمر 1 بدترکنده 2 آزاردهنده

aggravation /ˌægrə'veɪʃn/ *noun*

1 خراب تر بون، لی پیس کردن، شیرزی: *The drug may cause an aggravation of the condition* 2 تسووری، رق هه ستاری 3 ورووژاندن، تین دان، ناروژان، توو پره کردن 4 مایه یان هوکاری خرابتر کردن 1 تشدید، وخامت 2 عصبانیت 3 تهیج 4 عامل تشدید

aggregate /ˈægrɪɡeɪt/ *adjective, noun*

1 *adj* 1 کوه بو، کله که کراو، کله که بند 2 (له) سه رجهم، له کوا 1 *n* 1 کوا، سه رجهم، تیکرایی، گشتی، 2 *collective* 2 کومه له، دهسته، گروپ، نابوره، کومه لکه، کوما، کوا، توپه لکه 3 ورکه بهرد (له ریگاویسان و خانووبه هره) 2 *aggregateness n* 1 *adj* 1 جمع آمده در جمع، جمعی 1 *n* 1 جمع، حاصل جمع 2 گروه، مجموعه، توده 4 خرده سنگ

aggregately /ˈægrɪɡeɪtli/ *adverb*

له سه ریده 1 مجموعاً

aggregation /ˌægrɪ'geɪʃn/ *noun*

1 کوبو بونهوه، کومه له به ستن، کومین 2 به سه ریده کداکوتن، کله که بون، گردبو بونهوه، خربو بونهوه، سه ریده که وتن: *the aggregation of data* 3 دهسته، گروپ، کومه له، شخل، کوما، توپه لکه، کوا 1 اجتماع 2 تجمع، انباشتگی 3 مجموعه، گروه، توده، کپه

aggression /ə'ɡresjən/ *noun*

1 دهس دریزی، زیده گافسی 2 هه لساخان، یانگیری، بوها تووی، به لامارده ری، دپی، توندوتیزی، دوزمن کاری، هیزش کاری، شه پران خووی 3 هیزش، به لامار: *unprovoked military aggression* 1 تجاوز، تخطی، تعرض 2 پرخاشگری، خونت 3 حمله

aggressive /ə'ɡresɪv/ *adjective*

1 دهس دریز کمر، زیده گاف 2 در، ده ساوژ، شه پران خوو، به یاخ دار (ب.ت. ژن) 3 دوزمن کارانه، به لامارده رانه، بوها توانسه، هیزش کارانه، هه لساخینه رانه 1 متجاوز 2 پرخاشگر، سیزه جو 3 تهاجمی، پرخاشگرانه

aggressively /ə'ɡresɪvli/ *adverb*

دهس دریز کمرانه، ده ساوژانه 1 تجاوزکارانه

aggressiveness /ə'ɡresɪvnəs/ *noun*

1 دهس دریزی 2 ده ساوژی، شه پران خووی، دپی 1 تجاوز، تعرض 2 پرخاشگری

aggressor /ə'ɡresə(r)/ *noun*

1 دهس دریز کمر 2 ده ساوژ، هیزش کمر 1 متجاوز 2 حمله کننده

aggrieved /ə'ɡri:vdl/ *adjective*

1 چهوستینراو، زورلی کراو، زولسم لی کراو، ماف خوراو، جهوردیتوو، ره نه کیشاو، ره نه جینراو، کویره وه ری دیتوو: *He had every right to be aggrieved* 1 *feel aggrieved at the decision*

2 *minority groups* 1 جور دیده، مظلوم 2 غم زده، متالم

aggro /ˈæɡroʊ, US 'æɡroʊ/ *noun*

هه لساخان، هه لیس و کهوت یان ره فتاری توندوتیزانه، شه و کینه، هیزش کاری: *Don't give me any aggro or I'll call the police* 1 *I had a lot of aggro at the bank* خونت آمیز، سیزگری، دعوا

aghost /ə'ɡɔ:st, US ə'ɡɔ:st/ *adjective*

واق و پماو، سه رسو و پماو، تر ساو، توقیو 1 مهوت، وحشت زده

agile /ˈædʒaɪl, US 'ædʒl/ *adjective*

1 چالای، گورج، هه لسوور، چاپک، مزبووت، گورج و گول، توندوتول: *an agile dancer* 2 *agilely adv* 1 زیره ک، زووبیر کهره وه 2 *agility* 1 *agilis* 1 *agilis* 1 لاتین، له ریگای فهره نسی له لاتین، له ریگای "کردن" 1 چاپک، پر تحرک، جلد، فعال، فرز 2 تیز، زرنک

agile gibbon *noun*

(گیانه وه رناسی) گیونه گورجه: باشووری روزه لاتی ئاسیا، ره نه گورپ [*Hylobates agilis*] گیون فرز

agility /ə'dʒɪləti/ *noun, pl. agilities*

چالای، گورجی، پرجم و جولی، توندوتولی 1 فرزی، چاپکی، جلدی

agin /ə'ɡɪn/ = *against***aging** = *ageing***agism** = *ageism***agio** /ˈædʒi:əʊ/ *noun*

پاره گورینه وه 1 صرافی

agiotage /ˈædʒi:əʊtɪdʒ/ *noun*

پاره گورینه وه 1 صرافی

agitated /ˈædʒɪteɪtɪd/ *adjective*

په شو کاو، نیگه ران، نگه ران، په شینو، په ریشان، ناراحت، نالوز، شه زاو، هه زو (*agitatedly adv*: به شینو ییکی په شو کاو، شه زاوانه) 1 مضطرب، سراسیمه

agitation /ˌædʒɪ'teɪʃn/ *noun*

1 نیگه رانی، ناراحتی، دلپراوکی، شه لزان، ورووژان، هه زان، په شو کاوی، پشینی، نالوزی،

شور، نازاوه 2 شالو، ههلمهت، راگه یاندن 3 راتله کان، شله قاندن، شیناندن، لیکدان، ته کان دان (agitational *adj*) 1 اضطراب، هيجان، سراسیمگی، بلوا، آشوب 2 مبارزه، تبلیغ 3 تکان

agitato /əˈdʒɪˈtɑːtəʊ/ *adjective, adverb*
(موسیقاً) شله زاونه، په شو کاوانه، نه سره ووتوانه، به ورو وزانوه، به شتیوه یان شتیوازیکی نالوزاوه (له پدهن) 1 آجیاتو

agitator /ˈædʒɪtəɪtə(r)/ *noun*
1 شالوکار، ههلمه تیار، راگه پیننه 2 هاندهر، بزوتنه، نازاوه گنر، پشوی نهره وه، ناگر نهره وه، شارشین: 3 *political -ors* (نامی) شله قینره (ر) 1 مبارز 2 محرک، آشوب گر 3 همزن

agitprop /ˈædʒɪtprɒp, US -prɑːp/ *noun*
بانگه شه، پروپاگنده، ووروژاندن و بانگه شه (بانگه شه ی کومونسته رووسی په کان، زورتر له شتیوه ویره، هنره و موسیقاد) 1 تبلیغات

Aglaiā *noun*, Latin, from Greek
ته گلايا: په کی له سن Graces (بنه روت: له یونانی یوه "فهر، شکو، جوانی") 1 اگلايا

aglet /ˈɑːɡlət/ *noun*

1 سره قه پتان، سره بهن (هی کهوش، له ناسن یان نایلون) 2 پوله که (بنه روت: چکو لیتراوی *aiguille* پروانه 1 اگلیت 2 پولک

agileam /əˈɡliːm/ *adjective*

رووناک، بریکه دار، ورشن، شه و قاوی، ب.ت. رووناکي بداته وه 1 تابان

aglet /ˈɑːɡlət/ *noun*, also *aiglet*

1 نه نوکه ناسن (یان کانزا) و پلاستیکی به ی سره قه پتان، ته ناف و شتی وا 2 *aiguillette* 1 اگلت

agley /əˈɡleɪ, US əˈɡliː/ *adverb*

(سکاتلند) خواروخنج، به دگونیا، به دگونیا، لاره ولار، به لایه کهوه، لایه لا، لار، گه راو، خوار، *wrong awry* 1 کج وکوله، کج

aglitter *adjective*

دره وشاوه، بریکه دار، ورشن، ب.ت. رووناکي بداته وه 1 درخشان

Aglossa *noun*, *pl.*

(گیانه وهرناسی، بوق) بی زمانان 1 بی زمانیان

aglossia *noun*

1 بی زمانی: نه بیوونی زمان، ب.ت. کانن زگماکی و بوماهویی *congenital* بی 2 قسه بی نه کراون، نه توانینی دووان 1 اگلوسیا

aglow /əˈɡləʊ, US əˈɡloʊ/ *adjective*

1 ورشن، گهش، بریقه دار، دره وشاوه، رووناک: 2 *Christmas trees aglow with lights*

سوره ووه بوو 1 درخشان، تابان 2 برافروخته

aglycone *noun*, *pl. aglycon*

نه گلیکون: ناوته پیکي نه ندامی (وهک *phenol* یان نه لکول) 1 آگلیکون

AGM /ˌeɪ dʒiː ˈem/ *abbreviation* Annual General Meeting

کوبوونه وه ی گشتی سالانه 1 مجمع عمومی سالیانه *agma* /ˈɑːɡmə/ *noun*

1 دهنگی ناخافستی "ng" وه کوو له "thing" دا، نه بزوتیکي لووتی مه لاشوویی 2 نیشانه ی /ŋ/ بو نیشاندانی نه دهنکه له IPA دا (بنه روت: له *late Gk* له یونانی یوه "fragment") 1 اگما *agminate* *adjective*, also *agminated*

توبه لکه، کوما، کوه و بوو، که له که به ستوو 1 توده، جمع شده

agnail = 1 hangnail 2 whitlow

agnate /ˈæɡneɪt/ *noun, adjective*

(زورتر ماف) *n* خزمایه تی باوکی یان بشتی یان له لایه ن باوکه وه *adj* باوکی، له باوکه وه *n* خویشاوندی از ناحیه ی پدر *adj* پدری

Agnatha /əˈɡneɪθə/ *noun, pl.*

(زینده وهرناسی) بی شه ویلکان (دهسته یی له بربره دارانی بی شه ویلکه ی سهره تای که *lamprey* له کان و زور شتیوه *hagfish* له کان و زور شتیوه بوو به ردی ماسی ناسی تر ده گریته وه) 1 اگناثا

agnathan *noun, adjective*

(گیانه وهری) بی شه ویلکه 1 اگناثان

agnatic /ˈnætɪk/ *adjective*

باوکی (agnatically *adv*) 1 پدری

agnation /æɡˈneɪʃən/ *noun*

تریکایه تی باوکی یان له لایه ن باوکه وه 1 قرابت از ناحیه ی پدری

agnomen /æɡˈnoʊmən/ *noun*, *pl. nomina* /ˈnɑːmənə/

سهرناو، لاتاو، بالنتو، ناوی جواره می که سنی له لایه ن رومی یانی کونه وه (نامازه به شانازی و *Publius* وهک "Africanus" له *Publius Cornelius Scipio Africanus*

agnominal: *adjective* لقب، کنیه

agnosia /æɡˈnoʊsiə/ *noun*

(پزشکی) نه توانی به ته وای یان نیوه چلی بو ناسینه وه ی شته کان (هسته کان بویان لیک نادریته وه، ب.ت. له نه نجامی زه بر یان زبان پیکه ووتی میشه که وه) 1 اگنوسیا

agnosiologist *noun*

نه گنوسیولوژیست، نازانم خواز، نازانم ناس 1 جهل شناس

agnosiology *noun*

نه گنوسیولوژی، نازانم ناسی، نازانم خوازی 1 جهل شناسی

agnostic /æɡˈnɒstɪk, US -ˈnɑːs-ɪ/ *noun, adjective*

n نازانم پیز، نازانم باور (که سنی که پنی وایه هیچ شتی ناتوانی درباری بوون یان سروشتی خوداوه (یان دوایین هو *ultimate cause*)

بزانری (و له زانینیش ناپه) پتجگله شته مادی په کان) *adj* سهر به نازانم باوهره کان یان نازانم باوهری (*agnostically adv*) *n* لادری *adj* وابسته به لادریون یا لادری گرایي

agnosticism /æg'nɒstɪsɪzəm, US -'nɒsɪ-/ *noun*

نازانم گهری، نازانم خوازی، نازانم باوهری، ریباز یان باوهری نه گنوستیکي *○* لادری گرایي

agnosticist *noun*

نازانم گهر، نازانم خواز، نازانم باوهره *○* لادری گرا **Agnus Dei** /agnus 'dei:, 'anjus, 'diz:ai/ *noun*

بهرخی خودا: 1 شپوي بهرخی به نالا و خاجیکهوه، نیشانه ی کرسته 2 دوعای بهرخی خودا (لاتین "Lamb of God") *○* بره ی خدا

ago /ə'gəʊ, US ə'gəʊl/ *adjective, adverb*

لهو پش، لهمو پش، لهمو بهر، بهر، پش (له باری ناوه ل ناوی دا همیشه به دوی ناودا دئ): *○ two weeks ○ two months/years ago*

قبل، پش

agog /ə'gɒg, US ə'gɑ:g/ *adjective*

نالوزاو، ههژو، وروژو، بې ثوقره، نارام لې هلگېرو، بې حه جین، تامه زرو، بهر دوش: *We were all -g with curiosity* *○* هیجان زده، مشتاق

agogo /ə'gɒgəʊl/ *noun, pl. agogos*

زننگیکي چکولانه، وه کوو نامتری (کی) پیاکینش (percussion) له موسیقای لاتینی و نه فریکایي دا به کار دیري *○* آکوگو

agon *noun, pl. agones*

1 (له ویره دا) مللانی و کیشمه کیش conflict، ب.ت. نیشان قاره مانیک و بهر هه لست و دوزمنیک دا (یان که سایه تی و کاره کتوره سهره کی به کان) 2 (له یونانی کوندا) پش برکی یی که لهودا خه لاته کان له گه لې روودای وهک وهرزش، شانوگهری، موسیق، هه لیه ست و شاعر و وینه کیشي (بهره ت: له یونانی یوه "contest struggle") *○* آگون

agone (archaic) = ago

agonic *adjective*

بې گوشه، بې سوچ؛ لادانی مه گناتیسې نییه *○* فاقد زاویه؛ فاقد انحراف مغناطیسی

agonic line *noun*

1 هیلې بې گوشه 2 هیلې لادانی مه گناتیسې *○* خط فاقد زاویه 2 خط انحراف مغناطیسی

agonist /'æɡənɪst/ *noun*

1 (تویکاری) رکه بهر؟؛ ماسوولکه یی که کورت ده پشته وه، ماسوولکه یی که کاره کی به هوی ماسوولکه یی که تره وه هار کری (یان ده کری)، ماسوولکه یی که کرزه وه یو که کاره کی له دزی ماسوولکه یی که تره؛ (زینده وهر کیمیا) رکه بهر؟؛

ماک یان ماده یی که کیمایي که ده توانی وهر گری receptor پگورجینی تا کار دانسه وه یی کی دهرمان ناسی یانی pharmacological response تهواو یان به شی هان بدا 2 کمیت که گلاوه ته مللانی و کیشمه کیشي، تووشی ناوکی یان مللانی (یو، ب.ت. قاره مانی protagonist کاریکی ویزه یی literary بهره ت: له یونانی "contestant") *○* آگونست

agonistic *adjective, also agonist*

1 مشت و مری، شهرانی، له مللانی دا، له مشت و مری دا، ناماده ی شهر، polemical، argumentative، combative (گیانه وهر ناسی، دهر باره ی هه ل و کوه تی گیانه وهر)؛ له ناوکی یان مللانی دا، رکه بهرانه، شهر خوازان، شهران خووانه (جوړی هه ل و کوه تی یا ره فتاری گیانه وهری که به لمار، راکردن یان بهر گری له خوه ده گری)؛ (زینده وهر کیمیا) رکه بهرانه؟؛ سهره یان وهک agonist ئ ده جوولیتنه وه (یان کار ده کا) 2 سهره ی پش برکی کانی یونانی کون (agonistically adv) *○* 1 جدلی، ستیزه جو، متعدد جنگ؛ مبارزه طلبانه، رقابتي؛ آگونستیک 2 وابسته به مسابقات یونان باستان

agonized /'æɡənaɪzd/ *adjective*

1 نازار جیشته و، مهینه ت بار، نازار دیتو، مهینه تی دیتو، مهینه تی به سهرهاتو، دهر دجیشته و، نار هه تی دیتو 2 بهزان، بهسوی، بهنیش *○* 1 عذاب دیده 2 درد لود

agonizing /'æɡənaɪzɪŋ/ *adjective*

1 بهزان، به نازار، painful 2 مایه ی مهینه تی، دهر د: *his father's ○ an -nizing experience* *○ agonizing death* 1 دردناک 2 مایه ی عذاب **agonizingly** /'æɡənaɪzɪŋli/ *adverb*

به شته یی که بهسوی: *an agonizingly slow process* *○* به طور درد آوری

agony /'æɡəni/ *noun, pl. agonies*

1 نه شکه نهجه، نازار، رنج، نیش، مهینه تی، بهلا، *Jack collapsed in agony* 1 درد، سوی: *2 on the floor* 2 گیانه لا، ناویلکه، هه وزینگ 3 حهول، ههول، ته قلا *○* 1 درد، رنج، عذاب، زجر 2 احتضار 3 تقلا

agony aunt *noun, also agony uncle*

راویز کاری خوینه ران (کوفار و روژنامه) *○* مشاور خوانندگان

agony column *noun*

ستوونی راویز کاری خوینه ران، ستوونی کیشه که سی په کان *○* ستون مشاور خوانندگان

agora /'æɡɒrə, US 'æɡərə/ *noun, pl. agorae* /-ri:/ or agoras

1 بازار 2 کور 3 گور پهان یان مهیدانی گشتی (له یونان دا، یو کور و کوپونه وه و بازار) *○* 1 بازار 2 محفل 3 میدان عمومی

agora /əˈɡɔːrə/ noun, pl. agorot or agoroth /əˈɡɔːrəʊt, US -rəʊθ/

یه‌کده‌ی پارهی یسرائیل، بهرامبر به سه‌دیه‌کی shekel ○ اگرآ

agoraphobia /æɡəˈrəʊbiə, US -ˈfou-/ noun

نه‌گوراترسی، له نه‌گوراتوقیوی ○ فسی بازهراسی، هراس از فضای باز

agoraphobic /æɡəˈrəʊbɪk, US -ˈfou-/ noun, adjective

نه‌گوراترس، له نه‌گوراتوقیوی ○ شخصی که ر فضای باز می‌ترسد

agouti /əˈɡuːti/ noun, pl. same or agoutis

جوری کرتنه‌ری ره‌هول‌کهنی لاق‌دیز پیونده‌ی به guinea pig ده‌هه‌یه، ره‌سه‌نی نه‌مریکای باشووری و ناوه‌ندی [توخمه‌کائی Agouti، و Dasyprocta: چن‌دین جور] ○ اگونی

agr abbreviation 1 agricultural 2 agriculture

agraffe /əˈɡraf/ noun, also agrafe

گیره، قولاب (بۆ جوانی) ○ گیره اgrammatism /əˈɡramətɪz(ə)m/ noun

(پزشکی) شیتوانیکی رسته‌سازی له پیکهاته‌ی گهردانی inflectional structure دروست، له‌بر لیکه‌وتنی میشک ○ اگراماتسم

agranulocyte noun

نه‌گرانولوسیت: خروک‌ه‌ی سیی به‌ینی ده‌نکی granule سائیتوبلازم ○ اگرانولوسیت

agranulocytosis /əˌɡrənʊlə(ʊ)sɪs/ noun, pl. agranulocytes

(پزشکی) که‌م‌پونه‌وه‌ی granulocyte ه‌کان نیو خون، له نه‌نجامی هیندی دهرمان یان ده‌واوه ○ اگرانولوسیتوز، اگرانولوسیتوسیس

agrapha noun

نه‌و وته و قسانه‌ی کریست که له نووسراوه سه‌ره‌تاکانی کریستایه‌ت‌دا تومار کراون و له Gospel ه‌کان‌دا نین ○ اگرآفا

agraphia /əˈɡrafɪə, ei-/ noun

(پزشکی) له ده‌س‌دانی توانایی نووسین، له نه‌نجامی تیکچوون یان نیندرانی میشکی‌یه‌وه (به‌شش یان ته‌واوی میشک ناتوانی شتی بنووسن: agraphic adj: توش‌بوو به نه‌گرافیا) ○ اگرآفا

agrarian /əˈɡreəriən, US ˈɡreri-/ adjective, noun

adj 1 سه‌ریه زه‌وی‌وزار، زه‌وی‌وزاری، زه‌مین، ملکی، زه‌وی‌پانه، کشت‌وکالی، وه‌زیری 2 خورسک، کیوی، ده‌شتی، ده‌شته‌کی 3 سه‌ریه خاوه‌نتی زه‌وی‌وزار n لایه‌نگری دابه‌ش‌کردنی سامانی زه‌وی‌زار، نه‌ندامی پارت یا بزووتنه‌وه‌ی زه‌وی‌وزار ○ 1 ارضی، ملکی، (وابسته به)

کشاورزی 2 خودرو 3 وابسته به مالکیت ارضی

agrarian economy noun

ناپووری وه‌زیری یان کشت‌وکالی ○ اقتصاد کشاورزی

agrarianism noun

بزووتنه‌وه‌ی چاکسازی کشت‌وکال (زه‌وی‌وزار)، دابه‌شاندنی به‌رامبه‌ری زه‌وی‌وزار ○ جنبش اصلاح ارضی

agrarian laws noun

قانونی دابه‌شاندنی به‌رامبه‌ری زه‌وی‌وزار ○ قانون اصلاح ارضی

agrarian reforms noun, pl.

چاکسازی‌یه زه‌وی‌وزاری‌یه‌کان، ریفرمه زه‌وی‌وزاری‌یه‌کان ○ اصلاحات ارضی

agrarian revolution noun, often the Agrarian Revolution

وه‌گوران یان شورشی کشت‌وکالی، وه‌گورانی وه‌زیری ○ انقلاب ارضی

agrarian society noun

کومل یان کومه‌لگای کشت‌وکالی ○ جامعه‌ی کشاورزی

agreeability /əˌɡriːəˈbi:ləti/ noun

1 خوشی، باشی، وه‌شی 2 گونجان، سازان، کوکی، ریک‌که‌وتوویی ○ 1 خوشایندی، مطبوعیت 2 موافقت

agreeable /əˈɡriːəbl/ adjective

1 خوش، وه‌ش، باش، به‌ردل، چاک، pleasant 2 ریک‌که‌وتوو، دل‌ساز، سازاو، کوک، ساز، consonant. I'm agreeable to: acceptable

their proposal ○ 1 خوشایند، مطبوع 2 موافقت

agreeably /əˈɡriːəblɪ/ adverb

به شینوه‌یه‌کی خوش، خوشانه ○ به نحو مطبوعی

agreed adjective

1 ریک‌که‌وتووله‌سدر، له‌سدرریک‌که‌وتوو، له‌بار 2 ریک‌که‌وتوو، به‌ک‌فکر، قایل، سازاو ○ 1 مورد توافق 2 موافقت

agreed price noun

نرخ‌ی له‌سدرریک‌که‌وتوو یان له‌بار ○ قیمت مورد توافق

agreement /əˈɡriːmənt/ noun

1 ریک‌که‌وتن، هاتنه‌پری، رالی‌بوون، به‌رای (دان)، وته‌وپره، پیک‌هاتن، ته‌پایی، سازان، گونجان، به‌ک‌بیری: an international peace

The two sides failed to reach ○ agreement 2 قایل‌بوون، قه‌بوول‌کردن، په‌سندکردن 3 بریار، به‌لینی، گفت، به‌یمان، ریک‌که‌وتن‌نامه 4 (ریزمان) به‌ک‌گیری، به‌ک‌گرتنه‌وه به‌کان‌گیری (هه‌بوونی هه‌مان ژماره، دوق، چاوگ و‌ک‌ه‌س) ○ 1 توافقی، موافقت، هه‌خوایی، سازش 2 قبول 3 قرار، قول، قرارداد، موافقت‌نامه 4 (دستور زبان) مطابقه

agrestic adjective

aha *you are!* آخ، وی

aha *ba'* interjection

نههم، نههم، وایه، نه‌ری، نه! *Aha! So that's*

where I left it! توهم، آه

AHA *alpha-hydroxy acid*

Ahab *name*

ناهاب، ناهاب: یه‌کنی له پادشاهی تیسریسه
سه‌دی نویه‌می به‌رنه زین و میردی *Jezebel*
اهاب

ahchoo *US* *atʃu/* = atishoo

ahed *adverb, adjective*

پیش، بهر، پیش‌تر، زووتر له پیش، له به‌رنه،
له‌پیش *ahead of* له پیش، به‌رنه له پیش،

جلو، پیش، جوتو، به سوی جلو، پیش‌تر

ahem *interjection*

هه (دهنگی خاویز گرتهمی سبک...
گه‌روو) هه

ahimsa *hinduism name*

(له تپو هیموو، بودیست و نه‌ری حه‌یه
بقر و هیموو ته‌یه‌وه‌ک و ریگه‌یه،
توندی‌یه حه‌یه‌یه، یه‌ت‌ریق حه‌یه‌یه
به‌یوتهمه‌گه‌یه، توندی‌یه) هه

ahistorical *adjective*

بهنی دیمه‌ن یان یه‌یه‌یه‌یه‌یه
بدون دوزمه‌ی تریخی

A horizon *name, also also clival horizon*

ناسوی تپه‌ی یان ته‌یه، جبه‌ی تومله‌یه
گله‌یه، ره‌شه‌خاک، سه‌ترین توی زمینی
یان خاک (توی، سیه‌یه)

ahoy *exclamation*

(له ده‌یوانی‌دا) نه‌هوی، هوی (ه‌یه‌یه)

Ahriman *name*

نه‌هریمه‌ن: دوزمه‌نی نه‌هورامه‌زد، که گه‌یه
خرایی و تاریکی به‌له Zoroastrianism
(به‌ره‌ت: له *anrō mainyuš* نافه‌یه‌یه‌یه
"گیانی دوزمه‌ن") اهریمه‌ن

Ahura Mazda *noun, Avestan Ahuramazda*
"wise god"

نه‌هورامه‌زد، خودای باشی و زوونایی نه
Zoroastrianism دا (له) *Ahuramazda*
نافه‌یه‌یه‌یه "خودای زیر" (اهورا مزدا)

AI */eɪ 'aɪ/ abbreviation* 1 artificial
insemination 2 artificial intelligence

aid */eɪd/ noun*

1 یارمه‌تی، ناری، نالی‌کاری، هاری‌کاری،
دهس‌گرتن، دهس‌گیرایی، کومه‌ک، هه‌داری،
به‌هاناچوون، فریاکه‌وتن 2 شه‌تومه‌ک یان
که‌ره‌یه یارمه‌تی (کک، کک، یاری، مساعدت
2 وسیله‌ی کک

aid climbing *noun, also aiding* */eɪdɪŋ/*

شاخه‌وانی به‌که‌ل و به‌له‌وه (وه‌ک سنگ که له

روه‌زه‌کان‌دا داده‌کو‌تری، *aid climb n* پروانه
(free climbing) آید کلایمینگ

aide */eɪd/ noun*

1 یاریده‌دهر، فریاکه‌وتو، نالی‌کار، یارمه‌تی‌دهر،
راویژ‌کار 2 *aide-de-camp* 3 *nurse's aide*
(مددکار، معاون، دستیار، کمک، مشاور)

aide-de-camp */eɪd də 'kɑːp/ noun, pl. aides-de-camp*

یاره‌یه، نه‌فه‌ری له سپا یان هیزی ده‌یایی‌دا که
یاریده‌ی نه‌فه‌ری گه‌وره‌تر ده‌دا، تاجوودان
آجودان

aide-memoire */eɪd mem'wɔː, French ed memwaʁ/ noun*

1 کتیب یان تپه‌یه‌ی یو یاریده‌دانی بیری مروف
2 یادنامه یان تپه‌یه‌ی دیپلوماتیک، کورته‌ی
بایه‌ت‌کان (1 آید موری 2 پاداشت دیپلوماتیک
aidman *noun, pl. aidmen*

برین‌پنجی یه‌که یان یه‌کینه‌ی له‌شکری یان
سه‌ریازی، دواپزشک یا شاه‌پزشکی تپو
یه‌که‌یه‌کی له‌شکری یا سه‌ریازی (پزشکیار نه‌یه‌ی
AIDS */eɪdz/ abbreviation* acquired immune
deficiency syndrome, Aids

تپه‌یه‌یه، تپه‌یه‌یه، *AIDS*

research/education/victims آیدز

AIDS virus = HIV

aigrette */eɪ'ɡret, 'eɪɡret/ noun*

1 کلایه‌یه، توخ، نیشان، جقه، جوقه 2
سوره‌ویلک، خه‌مه‌خوره، شاف (له فه‌ره‌سه‌وه
به واتای ("egret") 1 جقه 2 مرغ ماهی‌خوار

aiguille */eɪ'ɡwiːl/ noun*

نووچکه‌ی تپو یان زنجیره‌کینوی
(فه‌ره‌نسی) "needle" (ایگویل)

aiguillette */eɪ'ɡwiːlət/ noun*

ده‌رزیه، زنجیره‌ی سه‌رشان (به‌ره‌ت: فه‌ره‌نسی
"ده‌رزی چکوله") واکسل‌بند

aikido */aɪ'kiːdoʊ/ noun*

تایکیدو (شیوه‌یه‌کی هونه‌ری شه‌ری ژاپونی
به‌رگری له خو) ایکیدو

ailanthus *noun*

(رووه‌ک ناسی) دارناسمان *tree of heaven*
ره‌سه‌نی ناسیا و نه‌سترالیا، تپلاتسوس [توخم
Ailanthus چه‌ندین جورن] (ایلاتوس)

aileron */eɪlən, US -ruːn/ noun*

بالوچکه، بالوکه، باله‌راگره، باله‌هاوسه‌نگی
(فرۆکه) شهر

ailing */eɪlɪŋ/ adjective*

1 نه‌خوش، ناساخ، سیه‌له، ده‌ره‌دار، لاواز 2
بیا‌زار (1 بیمار 2 کساد)

ailment */eɪlment/ noun*

نه‌خوشی (سووک)، ناساخ، ناسازی،
ده‌ره‌داری (بیماری، کسالت)

ailurophobia /ˌaɪljʊərə'fəʊbiə/ *noun*

(له) پشيله ترس، ترسځي زور له پشيله ګريه هراسي

ailurophobe *noun*

(له) پشيله ترس، که سې که رقي له پشيله به يا لهی ده ترس ګريه هراس

aim /eɪm/ *noun*

1 دوز، نامانج، مېهېست، مېهېس، target mark
2 نيشانه ګرتن، ستره ګرتن، ستره ګيری 3 (بې باو)
guess, conjecture 1 هدف 2 هدف ګيری

aimless /'eɪmləs/ *adjective*

بې مېهېست، بې نامانج، پېښووه، له خوږه: My
life seemed aimless بې هدف، عېث

aimlessly /'eɪmləsli/ *adverb*

بې مېهېستانه، له خوږه، سهرلي شتياو: He
drifted aimlessly from one job to another
از روی بې هدفی

aimlessness /'eɪmləsness/ *noun*

بې مېهېستی، له خوږای، بې نامانجی: He
worried about his son's aimlessness and
lack of ambition بې هدفی

ain't /eɪnt/ *abbreviation* I am not, is not,
are not 2 has not, have not

Ainu /'eɪnu:/ *noun, pl. same or Ainus*

1 نندامي ګهلي ره سنی باکووری ژاپون 2
زمانی نو ګهله، پنده چي پښه ندي به Altaic وه
هېښ (واتاکي "پياو، کس") ښو

aioli /aɪ'əʊli/ *noun, also aioli*

روڼه سیر، روڼی سیر (ښه روت): له پروفانسی
"سیر" + "روڼ" oli روغن سیر

air /eə(r), US ɛr/ *noun, adjective*

1 n هوا 2 ده وچواو، روو، سه کوټ، شتیه،
روالت 3 کهش و هوا، کهش 4 شنه با، سړیوه
5 هوا، بهند، سوزه، ټاواو 6 (airs) خوښاندن،
خوښاندن adj هوایی 1 n هوا 2 سړو
وضع، سیمه 3 جو 4 نسیم 5 آهنگ، نوا 6 (در
جمع) تظاهر هوایی

air bag *noun*

تووره که یان کیسه یا، کیسه (له ماشین دا ټو
پاراستی سوار و شوفیری نیو ماشین) کیسه هوا

airbase /'eɪbəʊs, US 'ɛrb-/ *noun*

بنکې ناسماني، بنکې فرۆکه له شکرې په کان
پایگاه هوایی

airbed *noun*

دوشه کی بای ټشک بادی

air-bladder *noun*

(ګیانه ورناسی) تووره که ی، بادین، بادان، یران
کیسه هوا

airboat *noun*

ګه می ناسماني یان هوایی (ټو نیو زه لکوان
به کار د پتري) قایق هوایی

airborne /'eɪbɔ:n, US 'ɛrbɔ:n/ *adjective*

له حمودا، له ناسمان دا، له (حالی) فرین دا، به
ریګای هموا یا ناسمان دا، به ریګای هموا یان
ناسمان راګویراو: **airborne** ډ **-ne allergens**
troops در پرواز، هوایی، از طریق هوا

air brake *noun*

باوه ستینه، وه ستینه ی بایی شتیکې وا له سهر
فرۆکه ټرمز بادی

airbrick *noun*

خشت یا تاجوړی کون (او)، خشتی کون کون یا
هوا کیښ ټجر هواکش

air bridge *noun*

پردی فرۆکه (له بهرامبر درګای فرۆکه دا) ټ
بل هواییما

airbrush /'eɪbrʌʃ, US 'ɛrb-/ *noun*

رهنګ پرژین (نامتیر، په هوی هموا په ستیراوه وه
ده پیرژین) اربراش

airburst *noun*

تقینه وه ی ناسماني (ب.ت. بمبی ناوکی) ټ
آیربرست

airbus /'eɪbʌs, US 'ɛrbʌs/ *noun*

پاسی ناسماني، ټیرباس ټ ایرباس

air chief marshal *noun*

نفسه ریګی په کجار پایه رز له هیزی ناسماني
بریتانیا دا ټ سپهد نیروی هوایی

air combat *noun*

شهری ناسماني، شهر ی هوایی ټ نبرد هوایی

air commodore *noun*

نفسه ری هیزی ناسماني بریتانیا (پاتشایی) ټ
سرتیب نیروی هوایی

air compressor *noun*

هوا به ستین، کوپریسوری هوا ټ کمپرسور هوا

air conditioned *adjective*

ټیر کاندیشیند، هوا ګوردار ټ دارای تهویه مطبوع

air conditioning *noun*

هوا ګونجاندن، هوا ګوړی (air conditioner)
n: هوا ګونجین، ده زګای ګونجاندن هوا یان
هوا ګوړی، هوا ګوړه (تهویه مطبوع)

air-cooled *adjective*

ټینکه وه بو یان سارده وه بو په هوا ټ
خنک شونده با هوا

air cover *noun*

پشتیوانی ناسماني، چه تری ناسماني ټ پوشش
هوایی

aircraft /'eɪkra:ft, US 'ɛrkra:ft/ *noun, pl.*

فرۆکه، بالافر: **fighter/transport/military**
aircraft ټ هواپیما

aircraft carrier *noun*

فرۆکه هه لګر ټ ناو هواپیما بر

aircraftman /'eɪkra:ftmən, US 'ɛrkra:ft-

aircraftman noun pl. aircraftmen

خوارترین پله له هینزی ناسمانی بریتانیایی
سربازی هینزی ناسمانی: *Aircraftman John*

Green سربازی نیروی هوایی
aircraftwoman noun pl. aircraftwomen

سربازی هینزی ناسمانی (ژن) سربازی
هوایی

aircrew noun pl. aircrew noun, pl. aircrew

دهسته ی فروگموانی، دهسته ی کارکردی فروگه
خدمه ی هوایی

air-condition noun

1 بالنج یان دوشه کی هموایی 2 تویزی هموایی
تویزی هموایی 1 بالنج یان دوشه کی هموایی

aircraft room noun US 'erdroom/ =
aircraft

aircraft room noun US 'erdroom/ noun

هاتمخواری موی جتروان یان جتروان
فروغ جتروان

air-dry adjective

وشتوونیکه هموایی وشتوونیکه
dry noun کماله

airfield noun 'eəfild noun

جوزی تاجی موزوی خوزی 4
جوزکشی (نیریل)

air-fairy adjective

پروبووچ، قوز، هیچ، ییچینه و هموایی
airfield noun 'eəfild noun

فروگه خانه، جی فروگه، ییچینه، لافروگه
(چکوله) فروگه

air filter noun

بالنوک یان فیلتری هموایی، هموایی
فیلتر هوا

airflow noun 'eəfləʊ noun

توزو یان تورزمی هموایی، جریان هوا

air force noun

هینزی ناسمانی: *the US Air Force*
نیروی هوایی

airframe noun

جوارچینه یان لاشه ی فروگه (بیم یزوتنه کی)
بدنه ی هواپیما

airfreight noun

1 باری فروگه 2 گوزانه وه ی ناسمانی یان
هوایی، گواسته وه یان گویسته وه ی هوایی

1 محموله ی هواپیما 2 باری هوایی
air-freshener noun

بون خوشکهره ی مال 4 آیرفرشینر
airgun noun 'eəɡʌn noun, also air rifle

تفنگی بایی 4 تفنگ بادی

airhead noun /'eəhed, US 'erhed/ noun

1 بنکه ی ناسمانی (هه لکه وتوو) له تپو خاکی
دوژمن دا، یو راگوستی بار و سه رازه کان 2
(تافه رمی) بنیاده می گهوج: *She's a total*
(airhead adj) 4 آیرهد

air hole noun

کونی هوایی، چالی هوایی 4 منفذ هوایی
air hostess noun

میوانداری فروگه 4 مهماندار هواپیما
airily noun /'eəri, US 'er-/ adverb

به یی خه یالی، کهمتر خه مانه 4 بایی قیدی
airing noun /'eəriŋ, US 'erɪŋ/ noun

1 هه واکوری، هه واکوری 2 له بر هموادا دانان،
وشتوونیکه، کرز کردنه وه، هه لختن 3
ده ربرین، ده رنو 4 بلاو کردنه وه ی تله فزیونی یا
رادپوئی 1 تپوه 2 قرار دادن در معرض هوا 3
ابراز 4 ایرینگ

airing cupboard noun

کاپ پوردی وشتوونیکه کهره وه ی جل، دولایی بهرگ
وشتوونیکه کهره وه، دولایی بهرگ وشتوونیکه
قسه ی خشک کن لباس

airlane noun

هیل یا رنی ناسمانی، ناسمانه رنی 4 میر هوایی
airless noun /'eəls, US 'erl-/ adjective

بی با، بی هوا: *The night was hot and*
airless. 4 عاری از هوا

air letter = aerogramme

airlift noun /'eəlift, US 'erl-/ noun

پردی ناسمانی (هه وایی)، گواسته وه ی
شتوومدک به فروگه 4 پل هوایی

airline noun /'eəlaɪn, US 'erl-/ noun

1 هیل ناسمانی 2 کومپانی هیل ناسمانی 3
هیل لوله (یو گواسته وه ی ناو یان هوا) 4 1
خط هوایی 2 شرکت هواپیمایی 3 ایرلاین

airliner noun /'eəlaɪnə(r), US 'erl-/ noun

فروگه ی سواره لگر 4 هواپیمای مسافری
airlock noun /'eələk, US 'erlək/ noun

1 زوور وچکمی ریکختی پهستانی هوا 2
بایه ست، هه وایه ند، بایه ند، هه وایه ست 1
ارلاک 2 هوا بند

airmail noun /'eəmeɪl, US 'erm-/ noun

پوستی ناسمانی: *Send it airmail/by*
4 پست هوایی

airman noun /'eəmən, US 'erm-/ noun, or
airwoman, pl. airmen or airwomen

نئندامی هینزی ناسمانی (بریتانیایی) فروگه وان یا
نئندامی دهسته ی کارکردانی فروگه، نئندامیکی
پله تزمی هینزی ناسمانی نمریکا 4 ارمن

airman basic noun

پله داری نزم ترین پایه له هینزی ناسمانی دا،
سربازی ساده و یی پایه ی هینزی ده رایی 4 ارمن

بیسیک، سرباز ساده و بدون درجه‌ی نیروی هوایی

airman first class *noun*

بله‌دارن له هیزی ناسمانی دا، له‌ژوور و له‌خوار
sergeant *noun* ارمن فرست کلاس

airmanship *noun*

شاره‌زای فروکه‌وانی یا فروکه‌گیري *noun* ارمنشیپ

air marshal *noun*

1 نه‌فسه‌ریکی هه‌ره پایه‌به‌رزی هیزی ده‌ریایی
(بریتانیا): **2 Air Marshal Gordon Black** -
sky marshal *noun* سرلشکر نیروی هوایی

air mass *noun*

(هه‌واناسی) بارسته‌هه‌وا، بارسته‌ی هه‌وا
توده‌ی هوا

air mattress = North American term for air bed

air-meter *noun*

هه‌وایتو *noun* هواسنج

air mile *noun*

مایلی ناسمانی *noun* مایل هوایی

airmiss /'eəmis/, US 'erm-/ *noun*

(له بریتانیا) نزیک‌بوونه‌وی له‌راده‌به‌ده‌ری دوو
فروکه به‌یه‌کتر *noun* نزیدیک شدن بیش از حد دو
هواپیما به یكدیگر

airpistol = air rifle

airpillow = air cushion

airplane /'eəpleɪn/. US 'crp-/ *noun*, North American term for aeroplane

فروکه. بالا‌فر: **They arrived in Belgium by airplane**

air plant *noun*

1 گیا پارووه‌کی هه‌وایی (تاو و شتی تر له هه‌واوه
وه‌رده‌گیرئ)، **2 kalanchoe epiphyte** -ه‌کان
(ب.ت.) **Kalanchoe pinnata** *noun* گیاه هوایی

air pocket *noun*

چالی ناسمانی، بوشایی هه‌وایی: **The plane hit an air pocket**

airport /'eəpɔ:t/. US 'erpo:rt/ *noun*

فروکه‌خانه، بالا‌فرگه، فرینگه: **waiting in the airport lounge**

airpost = airmail

air power *noun*

هیزی ناسمانی، هیزی هه‌وایی *noun* قدرت هوایی

air pressure *noun*

به‌ستان یان گوشاری هوا *noun* فشار هوا

air pump *noun*

پمپی با: **an -ump used to filter water in a fish tank**

air proof *noun*

دژه‌هه‌وا، هه‌واپر، هه‌وانه‌کیش، هه‌وا به‌ند *noun* ضد هوا

air raid *noun*

هه‌ترشی ناسمانی: **an air-raid warning**

air-raid shelter *noun* حمله‌ی هوایی

air rifle = airgun

air sac = alveolus

airscrew *noun*

په‌روانه‌ی propeller *noun* فروکه *noun* ملخ هواپیما

air-sea rescue *noun*

رزگارکردنی ناسمان -ده‌ریا، پرۆسه‌ی
رزگارکردنی خه‌لکی نینو ده‌ریا به‌ریگای
فروکه‌وه: **an air-sea rescue helicopter**
نجات هوا دریا

airship /'eəʃɪp/, US 'erʃɪp/ *noun*

که‌شتی ناسمانی یا هه‌وایی، هه‌واکه‌شتی *noun* هوا‌نار

airshow *noun*

پیشانگای فروکه *noun* نمایشگاه هواپیما

airsick /'eəsɪk/, US 'ersɪk/ *adjective*

فروکه‌گر توو، فروکه‌بردوو *adjective* مبتلا به
هواپیما گرفتگی

airsickness /'eəsɪknəs/, US 'ersɪknəs/ *noun*

فروکه‌گر توویی، فروکه‌بردوویی *noun* هواپیما گرفتگی

airspace /'eəspeɪs/, US 'ers-/ *noun*

ناوچه‌ی فرین، بواری فرین، ناسمانی ولاتی *noun*
حریم هوایی

airspeed /'eəspi:d/, US 'er-/ *noun*

خه‌زایی ناسمانی یا فرین، خه‌زایی هه‌وایی (له‌گه‌ل)
ground speed *noun* سرعت هوایی

air stream /'eəstri:m/, US 'erstri:m/ = air flow

airstrike *noun*

هه‌ترشی ناسمانی، به‌لامار یان هه‌ترشی هه‌وایی
حمله‌ی هوایی

airstrip /'eəstri:p/, US 'ers-/ *noun*, also landing field

باندی نه‌شته‌وه، باریکه‌ی هه‌ستان و نه‌شته‌وه
باند فرود

air terminal *noun*

فروکه‌خانه، دواویسگه یان ته‌رمینالی ناسمانی
پایانه‌ی هوایی

airtight /'eətaɪt/, US 'erɪ-/ *adjective*

1 بی‌کون، کیپ، هه‌واپر، هه‌وانه‌کیش، موویر،
بی‌بابویر: **an -t seal** بی‌ته‌ملاونه‌ولا،
یه‌کلایی یه‌وه‌بوو، بی‌چه‌ندوچون (airtightness)
1 بی‌منفذ 2 بدون نقطه‌ضعف 3 قطعی

airtime /'eətaɪm/, US 'erɪ-/ *noun*

کاتی بلابوونه‌وه (به‌رنامه) *noun* زمان پخش

air-to-air *adjective*

ناسمان بۆ ناسمان، هه‌وا به‌هه‌وا، فروکه به
فروکه: **an air-to-air missile** هوا به هوا

air-to-ground *adjective*

ناسمان بۆ زه‌وی: **air-to-ground weapons**
هوا به زمین

air-to-surface = air-to-ground

air traffic control *noun*

کوئترولی فرین یا نیشتوهه ٭ کنترل پرواز یا فرود

air traffic controller *noun*

کوئترولوانی فرین یا نیشتوهه ٭ مأمور کترل پرواز یا فرود

airvessel *noun*

بوری ههناسه، ههناسه‌ری ٭ نای

air vice-marshal *noun*

ئه‌فسه‌ریکی هه‌ره پایه‌هرزی هیزی ئاسمانی بریتانیا ٭ ایر وایس مارشال

airwaves /'æwɜ:vz, US 'erw-/ *noun, pl.*

شه‌پوله رادیویی یه‌کان؛ شه‌پوله ئاسمانی یه‌کان ٭ امواج رادیویی؛ امواج هوایی

airway /'æweɪ, US 'erweɪ/ *noun*

1 ریگی گه‌یشتنی هوا بۆ سی‌یه‌کان، هه‌واری؛
لووله‌ی هوا له‌ کانی ته‌نگه‌تاوی سی‌یه‌کان‌دا 2

(کان) هه‌واکش 3 ئاسمانه‌ری، ری یان هینلی ئاسمانی، هه‌واری؛ *British Airways* ٭ 1

آیروی 2 هواکش 3 مبر هوایی

airworthiness /'eəw:ðinəs, US

'erw:ðinəs/ *noun*

ساز بوون یان ئاماده بوون بۆ فرین، بۆ فرین‌ئاماده‌یی ٭ مجهز بودن برای پرواز

airworthy /'eəw:ði, US 'erw:ði/

adjective

بوغرین‌ئاماده، ئاماده یان ساز بۆ فرین، باش بۆ فرین، بێ‌مه‌ترسی بۆ فرین؛

an airworthy ٭ *airplane* ٭ مجهز برای پرواز

airy /'eəri, US 'erɪ/ *adjective* (airier, airiest)

1 هه‌وایی، سه‌ربه‌کش یان ته‌توسفیز،
atmospheric ٭ کراوله‌هه‌وادا، هه‌وایی، هه‌وایی؛

The office was light and airy 2 هه‌واخوش؛ ده‌سکرد، ناراسته‌قینه،

خه‌یالی، *illusory, unreal* ٭ 4 *airy romances*

٭ ئالۆری، بێ‌خه‌م، که‌مه‌ترخه‌م، ناده‌ریه‌ست،

بێ‌خه‌یال 5 نابه‌راست، سه‌ره‌ره‌کی، درۆ، هه‌یج،

فشه 6 پروبووج، خه‌یالی 7 کونی هه‌یه؛ *airy*

٭ *lacework* ٭ 1 هوایی 2 خوش‌هوا 3 تصنیی 4

بێ‌خیال 5 غیرجیدی 6 واهی 7 دارای سوراخ

airy-fairy *adjective*

1 بێ‌بنهما، ناگرداری، ناگردەنی، ناراسته‌قینه،
هه‌یج، پروبووج، فشه 2 ناروون، نادیار، ته‌ماوی

٭ 1 غیرعَمَلی، غیرواقعی، واهی 2 غیرواضح

aisle /aɪl/ *noun*

1 چیره‌و، ریره‌و (له‌تیوان کورسی‌یه‌کان له‌
کلیسا، شانۆ، شه‌مه‌نده‌فەر و...) 2 ته‌نیشت،

که‌نار ٭ 1 (aisled adj) ٭ 1 راهرو 2 کنار

ait /aɪt/ *noun, also eyot*

(له‌ ناوی شوین‌دا) ناو‌روان، دور‌گه‌چه (دور‌گه‌ی
نیو چۆم یان رووبار، له‌ن (دور‌گه‌ی چکۆله‌ی

زیخه‌لانی) ٭ ایت، جزیرک

aitch /aɪtʃ/ *noun, also cyot*

٭ ئیچ، نه‌یچ، گوگردنی پیتی H (بهنه‌ت: له‌
فه‌ره‌سی کۆن) ٭ ایچ

aitchbone *noun*

٭ ئیسکی سم، پاشه‌ل یان کلۆت، گوشتی کلۆت
(گیانه‌وه‌ر) ٭ ایچ‌بون

ajar /ə'dʒɑ:(r)/ *adjective*

٭ نیوه‌کراوه، درزبێ‌دراو، قه‌له‌ش‌بێ‌دراو (درگا و
په‌نجیره) ٭ نیمه‌باز

Ajax *noun*, Latin, from Greek *Aias*

٭ ئازاکس، ئاجاکس؛ پاله‌وانی یونانی له‌
شه‌ری ترو‌ی‌دا که‌ خو‌کو‌زی کرد، چو‌نکو‌ زریی

Achilles ٭ درا به‌ Odysseus ٭ آژاکس

ajuga /ə'dʒu:gəl/ *noun, pl. same or ajugas*

٭ ئیره، ئازووکا، گیایی له‌ تیره‌ی [توخم
٭ *Ajuga* ٭ آژووکا

Alkali /ə'ka:lɪ/ *noun, pl. Alkalies*

٭ ئه‌ندامی کۆمه‌لێکی رامباری شه‌هری Sikh
(بهنه‌ت: له‌ *akālī* په‌نجایی به‌ واتای:

دواکه‌وته‌ی که‌ستکی نه‌م) ٭ آکالی

Akan /ə'k(ə)n/ *noun, pl. same*

٭ ئاکان؛ ئه‌ندامی گه‌لێکی دانیشووی باشووری
گانا و چهند به‌شێکی دراوستی Ivory Coast 2

٭ زمانی ئه‌و گه‌له، پته‌هندی به‌ کۆمه‌لی Kwa وه‌
هه‌یه ٭ آکان

akebia /ə'ki:biə/ *noun*

٭ ده‌وه‌ن یان پنجه‌کی بیا‌هه‌لچووی رۆژه‌لاتی
ئاسیا به‌ گۆلی مه‌یله‌و ئه‌رخه‌وانی [توخم

Akebia (له‌ *akebi* ژاپۆنی) ٭ نوعی بوته

akee = ackee

Akela /aɪ'keɪlə/ *noun, also akela, pl. akelas*

(نافه‌رمی) ره‌بهریکی لاوی کۆمه‌لی Cub
٭ *Scout* ٭ آکلا

Akhenaton *noun, also Akhenaten or Akhenaton*

٭ ئه‌خه‌ناتون، ئه‌خه‌ناتون IV Amenhotep له‌
1357? ٭ پینش زابین مردووه‌ پادشای میسر

Amenhotep ٭ 1375?-1357? ٭ کسوری III

(گو‌ران‌خو‌ازی دینی کۆنی می‌ری‌یه‌کان) ٭
٭ آخه‌ناتون

akimbo /ə'kimbo, US -boʊl/ *adverb*,

(with) arm akimbo
٭ ده‌ست له‌سه‌ر پشینه، قیافه‌گرتو، ده‌ست له‌سه‌ر

که‌له‌که ٭ ده‌ست به‌ کمر

akin /ə'kin/ *adjective*

٭ 1 لیکچوو، وه‌که‌یه‌ک، هاوشیوه: *his interests*
٭ 2 *are akin to mine* هاو‌ره‌گه‌ز، خه‌رم، ته‌زیک،

هاوشیوه، شینو‌ی، وه‌کوو 3 سه‌ریه ٭ 1 شیه،

مشابه 2 خو‌بشاوند، مثل 3 وابسته

akinesia /ə'ki:nɪ'siə, ə-/ *noun*

نهمان یا به یک که وتنتی هیزی جوولانی خوویسته
(akinetic adj) ○ اکینیا

Akita /ə'ki:tə/ noun

سه گیتی spitz ی ره گزه ژاپونی (تاوچه یتکی
باکووری ژاپون) ○ اکیتا

Akkadian /ə'keɪdɪən, US -'kɑd-/
adjective, noun

adj 1 سهره نه که د Akkad, Accad 2 سهره

یان پیوهندی به گهل یان زمانی نه که دی یوه
هه یه 1 n خه لکی نه که د له بابل Babylonia ی

کون 2 زمانی نه ماوی سامی نه که دی ○ اکدی

akrasia /ə'kreɪzɪə, US ə'krasiə/ adjective,
also acrasia

یین هیزی ویت و نیراده (akratic adj) ○ اکراسیا

akvavit = aquavit

al- prefix variant spelling of ad- assimilated
before -l (as in alleviate)

-al suffix

پاشگر: 1 (له وشه ینگلیسی، لاتین و
یونانی یه کان شاوه لئاو ساز ده کا) سهره،

پیوهندی، پیوهندی هه یه (به) سانه، سه کی،
وه کوو، وه ک، هی... 2 tidal (تاو ساز ده کا

ب.ت. نه وه ی که نامازه به کار، کردار یان
کرده وه یین بکا): arrival (بهره ت: واتای یه که م

له el- فره نسی یان alis- لاتین: واتای دووهم
له aille- فره نسی یان له alis- لاتین که وه ک

کوتایی ناوی کار ده کا) ○ پوند: 1 وابسته به،
مانند 2 عمل، عملیات

Al symb. the chemical element aluminium

Ala. abbreviation Alabaman

à la /lɑ: la:/ preposition

(فره نسی) به شیوای، به شیوهی (بهره ت: له
à la هوه) ○ به سبک

Alabaman noun, adjective, abbreviation

Ala.

n خه لکی هه ریمسی Alabama ی شمیریکا،
نالا بامایی adj سهره یان پیوهندی به نالا باماهوه

هه یه، نالا بامایی ○ آلابامایی

alabaster /'æləbə:stə(r), US -bæs-/ noun

1 رُخام، مهرمه ر 2 (وه ک ناوه لئاو، ویزه یی)
سپی، چه رموو، مهرمه رین (بهره ت: له

alabastros alabastos یونانی) ○ 1 رُخام 2
(صفت گونه) سفید

alabastrine adjective

مهرمه ری، مهرمه رین ○ رخامی

à la carte /lɑ: la, 'ka:t, US 'ka:r/

adverb, adjective

(له فره نسه وه) له رووی لیسته وه، جیاجیا،
نالا کارت ○ آلاکارت

alacrity /ə'lækra:tɪ/ noun

که وف کول، تاوونین، جوش و خروش،

به پهروشی، تامه زرویی، ویت، شادی و خوشی،
چایکی، هه لسووری، گورج و گولی، توندوتولی:

accepted the invitation with alacrity
(بهره ت: له alacritas لاتین، له alacer

"brisk") ○ رغبت، اشتیاق، میل، نشاط، چایکی

alacritous adjective

به پهروش، تامه زرو، شاد و خوش ○ مشتاق،
بانشاط

à la dérobée

(فره نسی) به دزی یه وه، له بنه وه، به نه نی، به
په نامه کی ○ زیر چلکی

Aladin noun

عه لاهه دین: قاره ماننی نه فسانه یی هه زار و یه ک
شو که چرای جادوویی magic lamp به دس

هینا ○ علاه الدین

Aladin's cave noun

نه شه که وتی عه لاهه دین: شوتی که پره له
ژماره ییکی زوری شتی به رنج راکیش و به نرغ

(Arabian Nights' Entertainments) ○

غار علاه الدین

à la française adjective

(فره نسی) به شیوه یان شیوای فره نسی ○
به سبک یا شیوه ی زیر چلکی

alameda /ə'lə'meɪdə/ noun, pl. alamedas

سه یرانگی گشتی (داره کان سپهریان کردبی،
بهره ت: له سانیایی یه وه) ○ تفرجگاه عمومی

à la mode /lɑ: la: 'mɔd, US 'mɔd/
adjective, adverb

(فره نسی) 1 به پیتی داب، به گوزره ی باو یان
ده ستور 2 ناماده کراو له گهل دؤلدرمه

(خوراک) ○ 1 مطابق مد 2 آلامد

alanine /'æləni:n/ noun

ترشه لوکی نیمینوبی که پیکه نهریکی زوربه ی
پروتئینه کانه ○ آلانین

alar /'eɪlə/ adjective

1 (گیانه ورناسی) سهره بال یان باله کان، بالی،
په لی، پیوهندی به باله وه هه یه 2 (تویکاری)

بالی، بال ناسا، شیوه بال 3 (دروه کناسی)
axillary (بهره ت: له alaris لاتین، له ala

"بال") ○ 1 (جانورشناسی) وابسته به بال 2
(آنانومی) بال مانند 3 (گیاهشناسی) axillary

alarm /ə'lɑ:m, US ə'lɑ:rm/ noun

1 لووره، زهنگی مه ترسی: a burglar/fire/smoke

2 alarm نیشانه ی مه ترسی 3 ناگادار کرده وه،

هوشیار کرده وه 4 ترس، توقین، مه ترسی،

دله ته یی، دله خوربه 5 سه عانی زهنگ دار،

چالعه 6 شه پیوور یان ده هولی ناماده بوون،

ده هولی ناماده باش (ی) ○ 1 آذیر 2 علامت خطر

3 اخطار، اعلام خطر 4 وحشت، بیم، هراس، دلهره

5 ساعت شمشادار 6 شیور یا کوس حاضر باش

alarm clock noun

سه‌عانی زهنگی، کاتزمیری زمگدر
ساعت شامه‌دار

alarmed /ə'laɪmd/ US **alarmed** /ə'laɪmd/ **adjective**
ترساو، توقیو، ترس‌لن‌نیشوو ○ وحشت‌مند
مرعوب

alarming /ə'laɪmɪŋ/ US **alarming** /ə'laɪmɪŋ/ **adjective**

نیگران‌کمر، بدمله‌ن‌خمر، به‌ترس، ترسیدار

alarmingly /ə'laɪmɪŋli/ US **alarmingly** /ə'laɪmɪŋli/ **adverb**

ترسیندرانه، به‌شیوه‌یک‌نیگران‌کمر، ترسیدار

alarmism /ə'laɪmɪzəm/ US **alarmism** /ə'laɪmɪzəm/ **noun**

دده‌بیمه‌اواریتی، ترس‌نم‌وو، ترس‌م‌رومی

alarms /ə'laɪmz/ US **alarms** /ə'laɪmz/ **noun, plural**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

alarm /ə'laɪm/ **verb**

noun, pl. albatrosses

1 نالباتراس، نالباتروس: جوړی بالسده‌ی

ده‌ریایی که له نوکانو سه‌کاني باشوور و گه‌وره

Pacific [توخمه‌کاني Diomedea و

2 کیشه‌ن‌دروه، ملوژم، مزاحیم،

مایه‌ی سدریشه (بندرت): له

عده‌بی‌یدوه "the diver" ○ 1 آباتروس 2

اسباب مزاحمت

albeit /ə'lbeɪt/ **conjunction**

که‌رجی، هدرچن که، له‌گه‌ل نه‌وه‌ش، سهره‌رای

نه‌وه‌ش: He finally agreed, -it reluctantly,

to help us ○ مع‌هذا، هرچند که، با این همه

albert (chain) **noun**

زنجر یا زریزه‌ی سه‌عانی گیرفانی (بندرت):

له ناوی سازاده یان میر **Albert** (1819-61)

هاوس‌ری شازن **Victoria** ○ زنجر ساعت جیبی

Albigenses /əlbɪ'gɛnsɪz, -'dʒɛn-/ **noun, plural**

ندمانی تیره‌یک‌ی دینی جیاباوه‌ری باشووری

فهرنسه له سه‌ده‌کاني دواژه و سیزده (بندرت):

له لاتیینی سه‌ده‌کاني نیوم‌راست، له **Albiga** ناوی

لاتینی **Albi** له باشووری فهرنسه) ○ آلیجنیز

albinism /ə'lbi'nɪzəm/ **noun**

زالی، که‌ورئ، نه‌لینیزم **albinic** **adj**: سهریه

نه‌لینیزم) ○ زال‌تنی

albino /ə'lbi'nəʊ, US -'bænoʊ/ **noun, plural**

albinos

زال، که‌ور، نه‌لینیزم: گیانه‌وه‌ری یان که‌سی که

پیگمنتی له نیست، موو و چاوه‌کاني دانیه (و

زورتر په‌مه‌یین) ○ آلبینو، زال‌تن

Albion /ə'lbrɪən/ **noun**

(ویژه‌یی) بریتانیا (ی گه‌وره)، ټینگلته‌ره،

ټینگلستان (بندرت): له لاتینه‌وه) ○ انگلستان

albite /ə'lbaɪt/ **noun**

کانه‌سی، کانی‌یک‌ی سی پر‌سودوم (ی سیلیکاتی

نالومینوم) له ده‌سته‌ی فیلدسپار ○ البیت

albitic **adjective**

سهریه کانه‌سی، پیونده‌ی به کانه‌سی‌یدوه هه‌یه

○ وابسته به البیت

albizzia /ə'l'bɪzɪə/ **noun**

ټه‌لیزیا، داری نیوم‌ه‌ک [توخم **Albizia**

(بندرت): له ناوی ره‌س‌ن‌زاده‌ی ټیالیایی‌یدوه

(**Filippo delgi Albizzi**) ○ البیزیا

album /ə'l'bʌm/ **noun**

1 نالپوم، وینه‌دان، جی‌وینه، جی‌پوول، پوول‌دان:

2 a photo album نالپومی موسیقا (به‌چندین

پارچه موسیقاوه، له‌س‌ر سی‌دی CD، کاسیت

یان ټینترنیت): **the band's latest album** ○

1 آلبوم (عکس) 2 آلبوم موسیقی

albumen /ə'l'bju:mɪn, US ə'l'bju:znən/ **noun**

1 سبیتی (هیلکه)، چه‌رمگ 2 ماک بیان ماده‌ی بزرگی خوراکی دهوریشتی گیاجک embryo له توو یان ده‌نگدا 3 albumin = آلبومین

albumin /'albjuːmɪn/ *noun*

(زینده‌کیما) ئالبومین: جووری پسرۆتینی ئاوه‌توواو water-soluble به گه‌رما دمه‌یین heat-coagulable له پلازما یان سیرومی خوین، ماسوولکه، سپته‌ی هیلکه، شیر و ماک و ماده‌ی گیانه‌وهری تر و له زور شله fluid و شانیه‌ی tissue رووه‌ک و گیاوگژدا دۆزراوه‌تموه

● آلبومین

albumin-globulin ratio *noun*

ریژه‌ی ئالبومین-گلوبولین: ریژه یان راده‌ی خه‌ستی ئالبومین و گلوبولین له سیرومی خوین‌دا ● نبت آلبومین-گلوبولین

albuminoid *adjective*

ئالبومینی، ئالبومین ئاسا، شیوه‌ئالبومین: شه‌و پڕۆتینه شیوه‌ریشالی یانه که ئهرکی پاراستن و راگرتنی شانده‌کانیان له له‌ش‌دا له‌سه‌ره. شه‌و پڕۆتینه‌نه‌ بریتین له کۆلاژینه‌کان collagen له پست‌دا، ئیلاستین elastin له تیسک‌بهنده‌کان و کراتین له شاخ‌دا ● شیه‌ی آلبومین، آلبومینوید

albuminous /al'bjuz:miːnəs/ *adjective*

ئالبومینی، سه‌ربه یا خاوه‌ی ئالبومین، ئالبومین یا ئالبومینی تیا به ● آلبومینی، حاوی ئالبومین

albuminous cell *noun*

خانه یان زووره‌ی ئالبومینی ● سلول یا یاخته‌ی آلبومینی

albuminuria /albjuːmɪ'njuəriə/ *noun*

ئالبومینوریا، ئالبومینوریا: بوونی ئالبومین له‌نیو میزدا، ب.ت. وه‌گه‌و نیشانه‌ی نه‌خۆشی گورچیه kidney disease ● آلبومینوریا

alburnum = sapwood

alcahest – alkahest

alcaic /al'keɪk/ *adjective, noun*

adj نووسراوه یان نامازه به کیشیکی هۆنراوه یۆنان و رۆمی کۆن ده‌کا *n* (alcaics) هۆنراوه یان هه‌له‌ستیکی نووسراو له‌سه‌ر کیشیکی وا (له 620-580 *Alcaios* Alcaeus (ده‌رووبه‌ری پیش‌زاین) هۆنهری لیریکی یۆنان) ● الکائیک

alcaide *noun*, also alcaide, *pl.* alcaides or alcaides

(ب.ت. له سیانیا و پورتوگال) 1 فه‌رمان‌ده‌ر یان سه‌رکرده‌ی قه‌لا، سه‌رقه‌لا 2 زیندانه‌وان: به‌ری‌ری زیندان، به‌ری‌ری یان سه‌روکی به‌ندی‌خانه ● 1 فرمانده‌ی زندان 2 زندانبان: رئیس زندان

alcalde /al'kaldeɪ/ *adjective*

دادگه‌ری ئاسایش (ب.ت) یان شه‌اره‌وان له سپانیا (دا)، پورتوگال و شه‌اره‌کانی ئه‌مریکا لاتین (بهره‌وت: له *al-kādī* عه‌ره‌بی، بروانه *cadi*) ● الکالدی

Alcatraz /'ælkətræz/ *noun*, geographical name

1 ئه‌لکاتراز (دورگه‌یه‌یکی چکۆله‌ نزیکی سان فرانسیسکو، که زیندانیکی به‌ناویانگی تیا به، پهرمه‌ترسی‌ترین زیندانی‌یه‌کانی وه‌گه‌و ئال کاپون Al Capone (1898-1947) تیا‌را‌ده‌گیرا) 2 (alcatraz) قه‌لا، کۆشک، سه‌را ● 1 الکاتراز 2 دز، قه‌سر

Alcestis *noun*, Latin, from Greek *Alkēstis*

ئالکستیس، ئالکستیس: ژنی Admetus که ئاماده‌بوو له‌بری میزده‌که‌ی قوربانی کرێ به‌لام له لایه‌ن Hercules رزگار کرا ● الکتیس

alchemical /al'kemɪkəl/ *adjective*, also alchemic

سه‌ربه‌یه‌ی کیمیاگه‌ری (alchemically *adv*) ● وابسته به کیمیاگری

alchemilla /alkə'mɪlə/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) گیامیلا: جووری lady's mantle یان گیاییکی پشه‌ه‌ندی‌دار، جاران له‌ بواری پزشکی گیایی‌دا به‌کار‌دیترا [توخم *Alchemilla*] (باوه‌ر وایوو که ناو‌نکی گه‌لای ئه‌م گیاه ده‌توانی کانزا ئه‌مه‌کان base metals بکا به‌ زیر) ● نوعی گیاه

alchemist /'ælkəmɪst/ *noun*

ئەلکیمیست، کیمیاگەر ● کیمیاگر

alchemy /'ælkəmi/ *noun*, *pl.* alchemistries

ئەلکیمی، کیمیاگری ● کیمیاگری

alcheringa /altʃə'riŋgə/ *noun*

(له‌ میسۆلۆزی هیندی له‌ سه‌ره‌تانه‌شانی ئه‌وسترالیا) سه‌رده‌می زیرین، که باویا‌پیرانی سه‌رده‌تا خوڵقاندیان ● الجرینگا

alcid /'alsɪd/ *noun*

(ب‌النده‌ناسی) بال‌سندیه‌ی له‌ تیره‌ی auk (Alcidae) ● نوعی پرنده

Alcmene *noun*, Greek *Alkmēnē*

ئالکمنی: دایکی هیزکۆل له‌ Zeus مه‌وه (که زیوس) خوی به‌ شیوه‌ی میزده‌که‌ی ئامفیترون Amphitryon ده‌ره‌نتا ● آلمنێ

alcohol /'ælkəhɒl, US -hɔ:l, -ha:l/ *noun*

1 (کیمیا) هه‌ر ناوه‌یه‌ین که کۆمه‌له‌ی OH ی hydroxyl تیا به، ئەلکۆل 2 ئەلکۆهۆل، ئاره‌ق (بهره‌وت: له *al-kuhl* عه‌ره‌بی) ● 1 الکۆل 2 مشروب

alcoholic /'ælkə'hɒlɪk, US -hɔ:l-, -ha:l-/ *adjective, noun*

adj ئەلکۆل‌دار، ئەلکۆلی *n* که‌سێ که تووشی ئەلکۆلیزم بووه (-i, US -) *alcoholically* *adv* (hɔ:l-, -ha:l-) الکۆلیک

alcoholism /'ælkəhɒlɪzəm, US -hɔ:l-, -ha:l-/ *noun*

ئەلکۆلیزم، گه‌ڕۆده‌بوون به‌ خواردنه‌وه‌ی

نەلکۆلی ۛ کەبە

alcoholic fermentation *noun*

(کیمیا) ترشانەنی نەلکۆلی ۛ تەحسیر کەبە

alcoholic thermometer *noun*

(کیمیا) گەرمی یۆی نەلکۆلی ۛ تەمبە کەبە

alcoholometer /ˈalkəˈhɒləmɪtəl/ *noun*

نەلکۆل یۆی تاقمیری یۆ یۆی خەمەنی نەلکۆلی

نیو شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholometry *noun*

نەلکۆل یۆی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

نەلکۆلی (خۆرەندەوێهەکی هەنجووبە ۛ تەکرەج)

شیرین ۛ تەکرەج

Alcoran *noun*

(کۆن) قورئان ۛ قورئان

alcohol /ˈælkəˈhɒl/ *noun*

شەهەنی ۛ تەکرەج

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

شەهەنی ۛ تەکرەج

kingfish /ˈkɪŋfɪʃ/ *noun*

نەستەری **Picraea**

Alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alcoholic /ˈælkəˈhɒlɪk/ *adjective*

شەهەنی ۛ تەکرەج

alderman /ˈɒldərmən, US -dɜrm-/ *noun*,
pl. aldermen

1 ئەندامی ئەنجومەنی قانوون دانان بۆ شار،

ئەندامی هەلبێزراوی ئەنجومەنی شار (لە

ئەمریکا، کەنەدا و ئەوسترالیا)، ئەندامی

ئەنجومەنی شار، گەورە ئەندامی ئەنجومەنی

خۆجێی 2 (یان **alderwoman** pl.

alderwomen، ئەمریکا و ئەوسترالیا) ئەندامی

هەلبێزراوەی ئەنجومەنی شار ۛ اولدرمەن

aldicarb /ˈaldɪkɑːb/ *noun*

جۆری ئافەت کۆزی ریشەیی کشتوکالی

$C_7H_{14}N_2O_2S$ ، بە تایبەت بۆ فەوتاندنی هیندئ

هیندئ میزو، کرمی نەماژۆد و جەر و جانەوهری

تر بە کاردیتری ۛ الدیکارب

Aldis lamp /ˈɒldɪs/ *noun*

(دروشمی بازارگانی) چرایان گەلۆبی ئالیدی:

جۆری چرای دەستی بۆ ئامازەدان لە Morse

code بە کاردیتری (بەرەت: لە ناوی داهێنەری

بریتانیایی **Arthur C. W. Aldis**) ۛ لایب

الیدی

aldol /ˈaldɒl/ *noun*

(کیمیا) ئالدول: ئاوێتەییکی لینج لەگەڵ نەلکۆل

و چەند کۆمەلەییکی ئەلدهاید، کاتی بە دەست

دیتری کە **acetaldehyde** دووبارزە بن، جۆری

ئەلدهایدی پێت-هایدروکسایلی بێ-زەنگ

$C_4H_8O_2$ ، ب.ت. وەک ئاوێتەییکی ئەندامی

بە کاردیتری ۛ آلدول

aldopentose *noun*

(کیمیا) ئالدوپنتۆز: شەکرێکی ئالدۆز کە پێنج

گەردیلە کاربۆنی تایی ۛ الودپتۆز

aldose *noun*

(کیمیا) ئالدۆس، ئالدۆز: شەکرێ کە لە هەر

گەردیلەدا **molecule** یەک کۆمەلە ئەلدهایدی

aldehyde group تایی ۛ آلدۆز

aldosterone /ˈɒldəˈstɒrɒn/ *noun*

(زیندە کیمیا) هۆرمۆنیکی **corticosteroid**

کە هانی مێزین یان گێرتنی

absorption سۆدیۆم دەدا بە هەزوی

گورچیلەکانەو و بە شێوەیە هاوسەنگی ئاو و

خوێن لەش میزان دەکا ۛ آلدۆسترون

aldosteronism /ˌɒldə(ʊ)ˈstɒrənɪz(ə)m/

noun

(بێشکی) دۆخی کە لەمۆدا ئالدۆستیرۆنیکی

یە کجیار زۆر دەره دەدری و هاوسەنگی یان

تەرازی خوێن خوێن تێک دەدا و دەپێتە هۆی

چوونە سەرەوێ پالە پەستۆ یان گوشاری خوێن

ۛ آلدۆسترونیزم

aldrin /ˈɒldrɪn/ *noun*

ئاوێتەییکی جۆری هایدروکاربۆنی کلۆریتراو،

جاران وەکوو میزوو کوژ بە کاردیترا (بەرەت: لە

ناوی کیمیاوانی ئەلمانی **Kurt Alder**) ۛ آلدیرین

ale /aɪl/ noun

1 نیل، ئیل (= جوړی بیره) 2 نیل خوران،
فیستقالبکی ټینگلتهره، نلمانی بهرمت) ټ ایل
aleatory /ə'liə(ə)rɪ, US 'al-/ adjective,
also aleatoric

خوږو شانسې، خوږ بهختې، نه لاله بهختې، قوماړې،
بهختې کې: *an aleatory contract* ټ الله بهختې

alec /'alik/ noun, also aleck

(نوستراليا) مروی گوج ټ آدم احمق

alec, alek /'alik/ = smart alec

alecost = costmary

alee /ə'li:/ adjective, adverb

(د ریاوای) لاپنای کشتی ټ پناهگاه کشتی

alehouse noun

مه یخانه، ناو جو فروشی، بیره فروشی ټ میکه،
آبجو فروشی

alembic /ə'lembɪk/ noun

بالینونه، پالینوک، چوړه ک، نه لټنیمیک (=)
دهرگایې یو چوړاندهوه، زوو به کاریان دټا،
بهره پرت: له *alembicus* لاتینی سده کانی
نیوه راست، له *al-'anbik* عبره یې پدوه، له *al-*
'anbik "دلویانیدن، چوړاندهوه" (بهره پرت: له
ambik- یونانی "cup") ټ انیق

aleph /'a:leɪ/ noun

نهلف، ثا: یکه مین پیتی ثاوبی عیبری، واتا:
(سری) گا، "،" ټ الف

aleph-null noun, also aleph-zero

ژماره ی بهرته *cardinal number* سر جهم یا
تیکرای ژماره ته واده کان *integer* زکه چکوله ترین
ژماره ی بهرته ی ناسنوورداره) ټ الف

Aleppo boil noun, also Aleppo button

کوانی خورما ټ سالد

alerce /ə'lɜ:si/ noun

داری *cypress* ب.ت. له باشووری سیانیا و
باکووری نه فریکا ده پینری (*Tetrachinis*
articulata و جوړه کانی تر) ټ نوعی درخت

alert /ə'lɜ:t, US ə'lɜ:rt/ adjective

1 گوئ قولاخ، وریا، چاوکراوه، زیت، وازر،
هوښیار، ناگادار، به ناگا، هایدار، قوت، زیره ک،
بیرا 2 ناماده باش 3 رهوش یان بارودوخی
تهنگه ناوی، باری ناناسایی، ناگادار کړندهوه له
مه ترسی یان کیشه یی ټ 1 گوش برنگ، مترصد،
مواظب، باخبر، مطلع، تیزهوش 2 آماده باش 3
وضعیت فوق العاده، آزر، اعلام خطر یا مشکلی
alertly /ə'lɜ:tlɪ, US ə'lɜ:rtli/ adverb

گوئ قولاخانه ټ به طور مترصد

alertness /ə'lɜ:tnəs, US ə'lɜ:rtnəs/ noun

گوئ قولاخی، زیتي، ناگالی بوون، وریایی،
هوښیاری، ناگاداری ټ ترصد، هوښیاری، مواظبت

-ales suffix

(رووه ک ناسی) پاشگر: ناوی ددهستی *order*

رووه ک و گیان ساز دهکا (به واتی "سهره

یان پیوه نندی هه به") *Coniferales Rosales*,
Gymnadales ټ پوند: اسم رده ی گیاهان رامی سازد

aleurone /ə'ljuərəʊn/ noun, also aleurone

(رووه ک ناسی) نارد: جوړی پروتین که وه ک
دهنکوله له خانه کانی دهنک و دانی گیاهان دا
هه لگیراوه، مایکي پروتینی له شتوه ی
دهنکوله (ی ورد) که له دانه کانا له نیو
endosperm دا یان له نیو توپیکي رووه کی
peripheral تاییه تی دا هه یه، پروتینی که
دوره کی ترین توپری دان پیکدینی (بهره پرت: له
aleurone یونانی "flour") ټ آلیورون

aleuronic adjective

نارده یی، سهره یان پیوه نندی به نارده وه هه یه
وابسته به آلیورون

Aleut /ə'lju:t, US 'alut:/ noun

1 نه ندماي گه لی زوریه دانیشتوی دورگه کانی
نالیوت و چه ند به شلی روژاوا ی نالاسکا 2 زمانی
نمو گله، پیوه نندی به نیسکیمو هه یه ټ آلیوت

Aleutian adjective, noun

adj سهره ی یان پیوه نندی به دورگه کانی
نالیوتی پدوه هه یه *Aleut 1 1 n*
نالیوت ټ آلیوتی

A level /'eɪ levl/ abbreviation (= advanced level)

ټی ل یفل (له بریتانیا که له پایه ټیکي تاییه تی
نه گیرئ، زوژر له کوتایی سال و له تهمین 18
سالی دا) ټ ای لول

alevin /'aləvɪn/ noun

سهمون یا کیشه یی trout تازه گه راخستو ټ آلیون
alewife noun, pl. alewives

1 ژنی بیره فروش یان ناو جو فروش 2 جوړی
ماسی یا کووری روژاوا ی نه تلاټیک له تیره ی
[*Alosa pseudoharengus*] ټ ١ زن
آبجو فروش 2 ابویاف

alexanders noun, pl.

گیایی له تیره ی *parsley* به گولی مایلو
زه رده وه، چاران له سالاتا به کاردینرا
[*Smyrnium olusatrum*] ټ نوعی گیاه

Alexandrian adjective

1 سهره ی Alexandria له میر 2 سهره ی
نه سکندره ی مه زن Alexander the Great
نه سکندره ی: سهره ی ریاضه و یزه یی و
فدله فی په کانی نه لیکساندرا یان نه سکندره یی
کون 4 Hellenistic ټ 1 وابسته به اسکندریه 2
وابسته به اسکندر کیر 3 اسکندرانی

alexandrine /ə'lig'zɑ:ndrɪn, -ɪn/ noun

سهره ی نه سکندره، نه سکندره ی ټ وابسته به
اسکندر، اسکندری

alexandrite /ə'lig'zɑ:ndrɪt/ noun

جوړی گه وه هر که له روژدا سه وز دهنوتی

algophobia noun

(له) ژان ترسی، له نیش توقوی ډرډهراسی

algorithm /'ælgərɪðəm/ noun

نډلگوریت، لوگاریتم (ب. ت. کامپیوتر) ډ

algorithmic adjective

سډرې نډلگوریت، لوگاریتمی (algorithmically) ډ

alhaji /al'hadʒi/ noun

(له روژاواي نډفریکا) حاجی، بؤ ژن ډ

Alhambra noun

کوشکی بادشایانی Moorish له Granada سبایا (نډهرت: له the red house" al-hamra" ماله سووره که" عډرې پوهه) ډ قصرالحمره

ali- prefix

پیشگی: بال، باسک (نډهرت: له ala لاتین "wing") ډ پیشوند: جناح، بال

alias /'eɪliəs/ noun, adverb

n قهږه نډو، ناوی خواسته مڼی، ناوی خواستراو، زږه ناو، ناوی تر: Mick Clark, -s Sid Brown adv ناسراو په ډ اسم مستعار adv معروف به Ali Baba noun

ععلی بابا: ناوی داربری له هزار و یکده شهودا که ده چته نډو نه شکوتی چلې دزه که به به کارهتانی نه هتني وشه "کونجی" ډ علی بابا

alibi /'æləbaɪ/ noun

1 بیانو، بهانه 2 نډلیای، شویتکی تر، نډبون له شویتي روودانی تاواندا (به لگه و شایه تکان بؤ سه لماندنې نډبونې کهس له شویتي روودانی تاوانتیکدا) 3 شویتکی تر، جینتکی دی ډ 1 عذر، بهانه 2 الیای 3 جای دیگر

alicyclic /,ali'saɪkɪk, -'sɪk/ adjective

سډرېو ناوېته نډندامې پانه کی که خواوې نایبه تمه نډی aliphatic یا cyclic ن (ب. ت. cyclohexane) ډ الیاسیکلیک

alidad /'alɪdeɪd/ noun

میل یا ن دوزگاینکی روانین بؤ دپاری کردنی لا direction یا پتوانی گوشه کان، له رووینوی دا surveying به کاردپرتی (نډهرت: له al-idāda عډرې پوهه) ډ المضاده

alien /'eɪliən/ noun, adjective

1 هاوولاتی بیانی یا ن یتگانه 2 بیانی، دډره کی، یتگانه، ناوېکی، نامو، نه ناس، لاهو، غږېب، غهواره: an alien culture 3 نا ناسایی، په سندنه کړاو 4 جیاواز، دژ 5 (سډرېه) alien beings from تر: alienness n (alienness adv) outer space 1 تبعه کی خارجی 2 خارجی، یتگانه، غږېه 3 نامتعارف 4 متفاوت 5 (وابسته به) موجود فضایی alienability /eɪliənə'bɪləti/ noun

له گواسته وه هاووی، له به نډو کړدن هاووی ډ قابلیت انتقال

alienable /'eɪliənəbl/ adjective

(فډرمی) شیاوی به ناو کړدن، له گواسته وه هاو، ده گوازیته وه، به نډوده کړی، راده گویزری بؤ خواوې نایبه کی تر (دزی inalienable) ډ قابل انتقال

alienage noun

بیانیتي، یتگانه مڼی، نامو ډ یتگانه کی

alienated adjective

بیانی، یتگانه، تمنیا، لاتډریک ډ یتگانه، منزوی

alienation /eɪliə'neɪʃn/ noun

1 بیانیتي، یتگانه مڼی، نامو ډ 2 لاتډریکی، گوشه گیری، تسمه نیای 3 له خو نامو بون، خو لي گوربان، له خو بونو وه، بی خو بی 4 راگویتن، به نډو کړدن، فروشتن 5 (دډروون ناسی) شینتی ډ 1 یتگانه کی 2 انزوا، تنهای 3 ازخود یتگانه کی 4 واگذاری 5 اختلال مشاعر

alienator /eɪliəneɪtə(r), nɑ(r)/ noun

به ناو کړ، فروشیار، راگویزر ډ انتقال دهنده

alienee /eɪli'ni:, -li:ə/ noun

بؤ راگویزراو، به ناو کړاو ډ متقل الیه

alienism /eɪliə'nɪzəm, -iə'nɪzəm/ noun

یتگانه مڼی، یتگانه بییتي، بیانیتي ډ یتگانه کی

alienist /eɪliənɪst, -iə'nɪzəm/ noun, former term for psychiatrist

aliform /eɪli'fɔ:m/ adjective

بالی، باسکی، شینوه بال، بال ناسا، سابال ډ وابسته به بال، شیه بال

alight /ə'laɪt/ adjective

1 داگیرساو، گیرگرتو، هلیبو 2 بریقه دار، دږه وشاوه، رووناک 3 خوشحال، به که یف، شاد ډ 1 شعلور 2 درخشان، روشن 3 بشاش

alignment /ə'laɪnmənt/ noun

1 هیل، ریز، ریکه 2 ریکختن، میزان کردن، ترازاندن، ریزاندن، ریزه نډی، ریز کردن: the alignment of the sun, moon and earth at a particular time 3 ریکختن له گروپدا (ب. ت. سیاسی) په کی، په ک گرتووی، هاوې پمانی ډ 1 خط، دپ 2 تنظیم، صف بندی، اتحاد

alike /ə'laɪk/ adjective, adverb

وه که یک، هاوشیوه، لیکچوو، میناهف، وه کووېک، وه که یک، په کسان، به په یک شیوه، په یک جور: Airports are all alike to me They tried to treat all their children alike Good management benefits employers and employees alike ډ همانند، مانند هم، مشابه، شکل هم، به یک نحو

aliment /'æləmənt/ noun

خوراک، نان، خواره مڼی، رزق، رژی، زهواد، پښو ډ غذا، قوت، رزق

adj (کیمیا) شیوه تفت، تفت ناسا، سافت،
 نالکالوید، شیوه نالکالی *n* نالکالوید: هدریک له
 دهسته بهر بلالوه کانی ناوچه نهندامی به
 نایتر وژین داره کان که *caffeine*، *strychnine* و *nicotine*
 نیو گیانکان دا هدریک *adj* شبه قلیا *n* آلکالوید

alkaloidal adjective

سهریبه یان پنهوندی به نالکالویدهوه هدریک
 وابسته به آلکالوید

alkalosis /alkə'loʊsɪs/ noun

(پزشکی) زوربوونی نالکالی لهش، دوشکی
 نااسایی که له ودا *alkalinity* خوین و شانده کان
tissue رووه زورین *○* آلکالوسیس

alkalotic adjective

(پزشکی) سهریبه زوربوونی نالکالی لهش
 وابسته به آلکالوسیس

alkane /'alken/ noun, also paraffin

(کیمیا) نالکین، نالکان: هدریک له وچند
 هایدروکاربونی تیربوو: ب.ت. هدریک له و
 هایدروکاربونه زنجیر کراونه C_nH_{2n+2} (وهک
 میتان، بوتان، پنتان، پروپان) *○* الکن

alkanet /'alkænet/ noun

دوشاویمزه، دانوکمه لا، له تیرهی *borage*
Pentaglottis sempervirens و جوړه کانی تر
 (بهره: له *al-hannat*، *al-hinnā* عهره بی)
○ شنکار

alkene /'alki:n/ noun, also olefin

(کیمیا) نهلکین: زنجیره هایدروکاربونه
 نایتره کان *unsaturated hydrocarbons*
 نیتیلین و پروپین *propene* ده گریتهوه *○* الکن

alkyd /'alkɪd/ noun

(کیمیا) نهلکید: کومه لیکي جه وکه بولی نیستیره
 پیکه نتر او یا ده سکرده کان، ب.ت. یو روو که شی
 پاراستن و له رهنګدا به کار دیتري *○* الکید

alkoxide noun

جوړی خوینی تفتی یان به یسک، له نهلکول
 به هوئی جیګورکني هایدروژنی هایدروکسیل
 له گهل کاتزا دیته بهرهم *○* الکوکسید

alkoxy adjective

سهریبه یان RO بنه رته تاک هاوهیزی
monovalent radical تایه، له کومه لی نالکابل
alkyl group پیکهاتوه و له گهل ٹوکسیژین
 به کی گرتوه (زورتر له لیکدانا *combination*
 به کار دیتري) *○* الکوکی

alkyl /'alkɪl, US -kɪl/ noun

(کیمیا، وهک ناوه لئانو) نالکابل، نهلکیل: I
 خاوه نی کومه لیکي نهندامی تاک هاوهیزی
organic به شینوکی گشتی *monovalent*
 C_nH_{2n+1} (وهک میتیل و نیتیل) که له
 نالکانتیکه وه بهرهم هاتون (وهک میتان
 (methane) 2 (وهک ناو) ناوچه ییکی به کی یا

چهند کومه لی نهلکلی له گهل کاتزایی
<mercury alkyls> *○* الکیل

alkylation noun

(کیمیا) نهلکیلندن، نهلکیلین *○* الکیلاسون

alkylic adjective

(کیمیا) سهریبه یان پنهوندی به نهلکله وه هدریک
 وابسته به الکیل

alkyne /'alkaɪn/ noun

(کیمیا) نهلکین، نهلکاین C_nH_{2n-2} *acetylene*
 ده گریتهوه *○* الکین

all /ɔ:l/ adjective, adverb, pronoun

هممو، گشت، پاکي، تهواو، سهرتاسهر،
 به تهواوه تی، په کسهره، هدریک له، زورترینی،
 زورینی، زور، په گجار، هممو جین، پرله،
 هدرچی: *All my plants have died* *○*
wood tends to shrink *○* همه، تمام، کل، کاملاً،
 هر یک از، حداکثر، همه جا، خیلی، پر از، هرچه

all - /ɔ:l/

(له لیکدانا) به تهواوه تی، گشت، هممو، تهواو:
an all-inclusive price بهر زترین پله: *all-*
powerful *○* پیشوند: کاملاً، کل، بالاترین درجه

alla cappella /kə'pɛlə/ = a capella

all-action adjective

پر رو وداو، رو وداویکی زوری تایه:
an action movie *○* بسیار حادثه ای

Allah /'ælə/ noun

نهللا، خودا، تنیا خودای لای مسولمانه کان
 (بهره: له *'all'h* عهره بی بهوه، کورته ی *al-*
'il'h "خودا" *"the god"*) *○* الله

all alone adverb

به تنه یایی، تنیای تنیا، تاق و تنیا، تنیا *○*
 یک تنه، تنها

all along adverb

به دریزایی، سهرانسهری، هممو کاتین، همیشه،
 له سهره تاوه (تا دوايي): *knew the truth all*
along *○* در طول، تمام مدت

allamanda /,alə'mandə/ noun

دهوه نی یان گیاییکي بیا هه لچووی گهر میتان، به
 گولسی رهنګا وره نګسوه زورتر زهره یان
 ندرخه وانی *Allamanda cathartica* و
 جوړه کانی تر (له ناوی سروشت خوازی
 سویدی بهوه *Jean-Nicholas-Sébastien*
Allamand) *○* آلاماندا

all-American adjective

تهواو نهمریکایی، پاک نهمریکایی،
 لاپ نهمریکایی *○* کاملاً امریکایی

allanite /'alənaɪt/ noun

کانیکي کومه لی *epidote*، له سیلیکات،
 نالومینیوم و ناسن پیکهاتوه (بهره: له ناوی
 کانی ناسی سکا تله بندی *Thomas Allan* -
ite) *○* الایت

هاچەری شەش سووچ یان شەش پالوو، هاچەری نیلی ۛ آجار آلن

allergen /'ælədʒən, US 'ælərdʒən/ *noun*
(ماده) هەستیاری بزوین، پێنەکووتەهین،

هەستیاری هەین، ئالێرژین **allergenic** *adj*
(allergenicity *adv* ۛ الرژی ۛ)

allergic /ə'lɜːdʒɪk, US ə'lɜːrdʒɪk/ *adjective*

1 سەرپە هەستیاری: **an allergic reaction/rash** 2 ئالێرژیی دار، هەستیاری دار 3 دڵههلهکووتوو، بێزار، بێزارو ۛ 1 وابسته به الرژی 2 مێتلا به حساسیت 3 مێزجر

allergist *noun*
پسپۆری ئالێرژی یان پێنەکووتەیی یان هەستیاری ۛ متخصص الرژی

allergy /'ælədʒi, US 'ælərdʒi/ *noun, pl. allergies*

1 ئالێرژی، هەستیاری، پێنەکووتن، پێنەکووتویی، دڵههلهکووتن، پێنەکووتە 2 بێزاری، بێزلی هاتنەوه، قین لێ بوون ۛ 1 حساسیت 2 انزجار

alleviation /əˌlɪvɪ'eɪʃn/ *noun*

1 کەمبوونەوه، سووکبوونەوه، دامرکان، دامران، داشکەن، نیشتنەوه، هینوربوونەوه 2 مایەیی دامرکان ۛ 1 تسکین، کاهش 2 مایەیی تسکین

alleviative *adjective*
دامرکینەر، هینورکەرەوه ۛ تسکین دەھنە

alley /'æli/ *noun, pl. alleys*

1 کۆلان، کووچە 2 ریگا، گوزەر، جێرەوه، رەوگە 3 شەقام ۛ 1 کوچە 2 مەبر 3 خیابان

alley cat *noun*
پشیلەیی مالان گەر، پشیلەیی کووچە و کۆلان ۛ گربە و لگەرد

alleyway /'æliweɪ/ *noun*
کۆلان، کووچە، گوزەری تەنگ ۛ کوچە

All Fools' Day = April Fools' Day
all for *adverb*

خوازیار، لایەنگەر، تالب، تەواوڕیک کووتوو ۛ طرفدار، طالب

All Hallows' Day = All Saints' Day
alliaceous /əlɪ'eɪʃəs/ *adjective*

سیری، سیرانە، پیوازی، پیازی، بە شێوەی سیری پیواز ۛ سیری، پیازی

alliance /ə'laɪəns/ *noun*

1 یەکیتی، یەک گرتوویی، یەک کەوتوویی، ریک کەوتن، هاوپەیمانی، هەفگرتن 2 پێوەندی، تێکەلی، پێک بەستراوی، پێک بەندی، نزیکایەتی، خزمایەتی ۛ 1 اتحاد، اتفاق، پیمان 2 رابطه، پیوستگی، قربات

allicin /'alɪsɪn/ *noun*
(کیمیا) سیرین، ئەلیسین، ئالیسین: شەلەپێکی

چەوری تیز C₆H₁₀OS₂. بە تاییەتمەندی دۆهەکتەریاوە و لە سێردا هەیه (بەرەت): لە

allium لاتین "سیر" + (-in) ۛ الیسین **allied** /'ælaɪd, US ə'laɪd/ *adjective*

1 یەک گرتوو، هاوپەیمان، یەک کەوتوو، ریک کەوتوو، هەفگرتی 2 پێکەستراو، پێکەند، پێوەندیدار 3 سەرپە هاوپەیمانیان **Allies** ۛ 1 متحد، متفق 2 مربوط، وابسته 3 وابسته به متفقین

the Allies *noun*
هاوپەیمانیان: 1 (لە شەری جەهانی یەکەم) کۆمەڵی لەو ولاتانەیی کە بە دژی ئەلمان،

توریش هەنگاری، تورکیە و بولگاریا بە شەر هاتن کە بریتی بوون لە بریتانیا، فەرەنسە، ئیتالیا، ئەمریکا و ولاتانی هاوپەرزەهەند 2 (لە شەری جەهانی دووهم) کۆمەڵی لەو ولاتانەیی کە بە دژی ئەلمان، ئیتالیا و ژاپۆن (هێزەکانی تەوەر) بە شەر هاتن کە بریتانیا، فەرەنسە، ئەمریکا، یەکیتی سوڤیەت و ولاتانی هاوپەرزەهەند دەگرێتەوه ۛ متفقین

alligation *noun*
تێکەله، ناویته ۛ آمیزە

alligator /'ælgɪtə(r)/ *noun*

1 ئەلیگاتور، تێمساخی ئەمریکایی (لە خێزانی کرۆکودیل، کە لە رووبار و گۆمەکانی ئەمریکا و چین دا دەژی [توخم **Alligator**: دوو جۆرن]) 2 کەول یان پێستەیی ئەلیگاتور ۛ 1 آلیگاتور 2 پوست آلیگاتور

alligator fish *noun*
ماسی ئەلیگاتوری: جۆری ماسی باریک و جکۆلانەیی پاکووری رۆژاواوی ئەتلاتیک

[**Aspidophoroides monopterygius**] ۛ مامی آلیگاتور

alligator lizard *noun*
مارمێلکی ئەلیگاتوری: جۆری مارمێلکی خاوی ئەمریکای پاکووری و مەکیک [توخم **Gerrhonotus**: چەندین جۆرن] ۛ مارمولک آلیگاتور

alligator pear = avocado

alligator snapper *noun*, also alligator snapping turtle

جۆری snapping turtle. هێ ناو شیریئەکانی دەورووبەری کەندای مەکیک [**Macrolemys** ۛ نوعی لاک پست

all-important *adjective*
یەکجار گرنگ، **essential**: **an all-important question** ۛ بسیار مهم

all-in *adjective*
1 هەمەلایەنە، گشت لایەنە، گشتگیر، **all-comprehensive** 2 هێلاک، ماندوو،

شەکەت، کەشتەنگ، لەپێن کەوتوو ۛ 1 فراگیر 2 خستە

جایپوی، تالومتری، گهشه پتوی ○ آلومتری
allomorph /'aləmə:f/ noun

(زمانه‌وانی) جیامورفیم، تالومورف (وه‌کوه له
کونای کوی /s/ له bats و /z/ له bugs) ○
تکواژگونه

allomorphic adjective

جیامورفیمی، سهره جیامورفیم، تالومورفی ○
تکواژگونه‌ای

allonym noun

ناوی خوازه ○ اسم مستعار

allonymous adjective

خواه‌نی ناوی خوازه ○ دارای اسم مستعار

allopath noun, also allopathist

تالوپاتیست، که‌سی که چاره‌سهری نه‌خوشی
تالوپاتی ده‌کا ○ الپات

allopathic adjective

سهره تالوپاتی یا تالوپاسی ○ وابسته به الپاتی
allopathy /ə'ləpəθi/ noun

چاره‌سهرکردنی نه‌خوشی ب.ت. به دهرمانی که
کاریگه‌ی دزی سه‌بارت به نیشانه‌کانی هه‌یه
(زورتر به‌دزی homeopathy) ○ الپاتی

allopatric /ə'lə'patrik/ adjective

(زینده‌ناسی، گیانه‌وه‌ر یان رووه‌کی) ناهاوزید،
ناهاونیشتمان، جیازید، جیاناوچه، جیابوو(م)،
له‌گهل sympatric به‌راودی که ○ الپاتریک

allopatry noun

(زینده‌ناسی) ناهاوزیدی، ناهاونیشتمانی،
جیازیدی، جیاناوچه‌یی، جیابوو(م)‌یی ○
الپاترات

allophane noun

تالوفان: کانیکی روونی translucent یه‌شیه
amorphous ی‌چهندین رهنک که زورتر به
شینوی stalactite یان تویراله و له سیلیکاتی
تالومینیومی ئاودار hydrous aluminum
silicate پیکهاتووه ○ آلفان

allophone /'aləfəʊn/ noun

1 (ده‌نگ‌ناسی) جیافونیم، تالوفونیم، تالوفون:
یه‌کین له دوو یان چهند شینوی هه‌مان فونیم
(وه‌ک ههر ده‌نگیکی /t/ له tree stop tap و
metal button cat یان city که
تالوفونه‌کانی فونیمی /t/ ن، له allo- +
phoneme پیکهاتووه) Canadian 2، که‌سی که
زمانی ره‌سهرنی نه‌تینگلیسی یه و نه‌فره‌نسی ○
1 واج‌گونه 2 لوفون

allophonic adjective

(ده‌نگ‌ناسی) جیافونیمی، سهره تالوفونیم،
تالوفونی ○ واج‌گونه‌ای

allopolyploid adjective, noun

adj خواه‌نی زیاتر له دوو ده‌سته هابلویدی
کروموزومه‌کان که (له‌باری پیکهاتووه) جیواز
یا ناهاوشینون و له جوریکی جیواز به‌رهم

هاتون n خانه یان زینده‌وه‌ر organism
تالوپولی‌پلویدی ○ آلپولی‌پلویدی

allopolyploidy noun

تالوپولی‌پلویدی ○ آلپولی‌پلویدی

all-or-none adjective

هه‌موو یان هه‌چ ○ همه یا هیچ

all-or-none principle noun, also all-or-none law

بنه‌مای هه‌موو یان هه‌چ، قانونی هه‌موو یان
هه‌چ: نهم قانونه یان بنه‌مایه ده‌لی کاتی سیستم
یان ده‌زگایی هان بدری یان به هه‌چ شینویی
کارده‌وه‌ی نیه یان نه‌وه‌ری کارده‌وه‌ی ده‌بی
○ اصل همه یا هیچ

allopurinol /,alə'pjuːrɪnɒl/ noun

ده‌رماتیکی پیکهینراو C₅H₄N₄O که به‌ری
ترشانی uric acid له‌ش‌دا ده‌گری و یو
چاره‌سهری gout و دۆخی وا به‌کاردتری ○
آلوپورول

allosaurus /,alə'sɔːrɒs/ noun

جیا(مار)میلکه: دایناسوریکی گوشت‌خوری زور
زله‌ی دووینی گه‌وره‌ی دوابی به‌کانی سهرده‌می
ژوراسیک Jurassic period هه‌ی نهم‌ریکی
ساکه‌وری [نوخم Antrodemus (جاران
Allosaurus) (له یونانی یه‌وه: "other" allos
+ "lizard" sauros) ○ آلسوروس

allosteric /,alə'sterɪk, -'stɜːrɪk/ adjective

(زینده‌کیما) سهره یان نامازه ده‌کا به‌گورانی
جیالاکي هه‌وینه‌یی به‌هۆی گورانیکی
خوسازاندن که له لایه‌ن گه‌ردیکی جیواز
ده‌کری (allosterically adv) ○ آلوستریک

allosteric effect noun

کاریگه‌ری ئالوستیریکی ○ اثر آلوستریک

allosteric enzyme noun

هه‌وینه یا نانزیمی ئالوستیریکی ○ آنزیم آلوستریک

allosteric transition noun

تیپه‌ینی ئالوستیریکی ○ عبور آلوستریک

allotery noun

تالوستیری: توانایی یان لیهاتوویی هه‌وینه‌یی یو
گوران که بتوانن له دۆخی جالاکه‌وه یو
ناچالاک بگه‌رته‌وه ○ آلوستری

allototoxic adjective

(نه‌ویه‌ی‌زاراوی که‌ر: نه‌گه‌ر ماک و مه‌تریالی
ده‌ردراوی نه‌ندامی جۆری له‌سهر جۆریکی تر
کاریگه‌ری زاراوی که‌ری هه‌بی نه‌وه پیتی ده‌لین
(نه‌ویه‌ی‌زاراوی که‌ر) ○ آلتوتوکسیک

allotetraploid = amphidiploid

allotment /ə'lɒtmənt, US ə'lɒt-/ noun

1 تهر‌خاندان، تاییه‌تی‌دان 2 دابه‌ش‌کردن،
دابه‌شاندن، به‌شینوه 3 به‌ش، پشک، پار: the
allotment of shares to company
employees ○ 1 اختصاص، تخصیص 2 تقسیم

allurement /ə'lu:mənt, US ə'lu:mənt/ *noun*

1 تفره‌دان، تادوان، فریودان، هلفریودان،
هه‌لگیرساندن 2 خسته‌ت‌ماحه‌وه ① اغوا 2
تطمیع

alluring /ə'luəriŋ, US ə'luəriŋ/ *adjective*

سهرنجراکش، دلرقتن، فریوده: *an alluring smile* /ə'luəriŋli, US ə'luəriŋli/ *adverb*
جذاب، اغواگر

allusion /ə'lu:ʒn/ *noun*

1 نامازه، هینما، برتی، میزه: *Her poetry is full of obscure literary allusion*
کورته‌نامازه ① اشاره 1 کایه 2 تلج، تلویج

allusive /ə'lu:ʒiv/ *adjective*

هینمایی، نامازه‌یی، نامازه‌پن‌کەر، نامازه‌تیا‌بو،
نامازه‌مه‌ند، نالوسیف، رازمه‌ند، ره‌مزی: *an allusive style of writing*
allusiveness /ə'lu:ʒivnəs/ *adverb*
1: n کورته‌باس، کورته‌نامازه 2 نامازه، میزه
① اشارتی، تلجی، تلویجی، رمزی

alluvial /ə'lu:vial/ *adjective, noun*

adj نیشته، نیشتو، ناوه‌لگیرته، قورولیت‌یی،
ناومالکی: *alluvial soil* n گلی ناومالکی یا
نیشتو ① آبرفتی، آبرفتی، رسوبی، n خاک آبرفتی

alluvial fan *noun*

باوه‌شتن یا په‌نجه‌ی نیشتو یا ناومالکی (نه‌و)
جینگایه‌ی خیرایی‌په‌که‌کو‌ت‌پیر ده‌که‌وئ،
ب.ت. له ده‌می درکه‌ندئ (ravine) ① پنجه‌ی
آبرفتی

alluvion /ə'lj(u):vion/ *noun*

1 نیشتن؛ ینکه‌هاتی زه‌ی ینکی نوئ به‌هوی
نیشتنی که‌ناری ده‌ریا یا رووباری، زوربوونی
به‌ره‌به‌ری زه‌ی ین له که‌ناری ده‌ریا یا چۆمن
به‌هوی کاری ناو 2 لافاوه، سیلاو (بهره‌ت) له
فه‌ره‌نسی، له *alluvio(n)-* لاتین، له *ad-*
"به‌ره‌و، رووه" *towards* + *luere* "شته‌وه" ①
1 رسوب، آلوویون 2 سیل

alluvium /ə'lu:vium/ *noun, pl. alluvia or alluviums*

ناومالکی، خشک، ناوه‌لگیرته، قورولیت، زیخ و
لمی نیشتو، نیشته، نیشتن (ب.ت. له *delta*) ①
آبرفت، شن رسوبی، رسوب

all-wheel-drive = North American term for four-wheel-drive

ally /æli/ *noun, pl. allies*

1 (ولات) په‌که‌گرتوو، هه‌ف‌گرتوو،
په‌که‌ه‌وتوو، هاویه‌یمان 2 پشتیوان، یار، یاه‌و
① متحد، متفق 2 حامی، یاور

-ally suffix

باشگر: ناوه‌لکار دروست ده‌کا ① پوند: فیدساز
allyl /'alɪl, US -lɪl/ *noun*

(کیمیا، وه‌ک ناوه‌لناو) سیریل، نالیل: (به‌ره‌ی
یان نامازه ده‌کا به) هایدروکاربون پاراونه‌بووی
به‌ره‌ت C_3H_4 - (سیر) -yl ① الیل

allylic *adjective*

(کیمیا) سیریلی، به‌ره‌ی سیریل ① وابسته به الیل

Almagest *noun*

1 (the Almagest) به‌ره‌ه‌میکی به‌ناوبانگی
یونانی له‌مه‌ر نه‌ستیره‌وانی و بیرکاری له لایهن
بشولیمی یان بیتلمیوس Ptolemy ده‌وه 2 هه‌ر
سیاره‌ینکی وا که له لایهن نووسمه‌رانی
سه‌ده‌کانی نیوه‌راسته‌وه نووسراین (به‌ره‌ت) له
almageste فه‌ره‌نسی کۆن و نه‌ویش له عه‌ره‌یی:
"the" + *megistē* یونانی *greatest*

(composition) ① مجبلی

Alma Mater /ælmə 'mɑ:tə(r), US 'mɛtə(r)/ *noun, also alma matre*

خویندن‌گا یان زانکو، شویتی خویندن ① مدرسه
یا دانشگاه

almanac /'æl:mənæk, US 'æl-/ *noun, also almanack*

نولمه‌نه‌ک، رۆژمێر، سالنامه ① تقویم نجومی

almandine /'alməndi:n, US -daɪn/ *noun*

له‌علیگی به‌ره‌نگی به‌نموشی که‌مه‌ره‌نگ (له ناوی
Alabanda، شارینکی کۆن له ئاسیای بچوک که
نه‌و به‌ردانه له‌وی داده‌ناشران) ① الماندین

almightiness /ə'lmaɪntɪnəs/ *noun*

1 توانایی ره‌به‌ق 2 گه‌ره‌به‌ی ① 1 قدرت مطلق
2 عظمت

almighty /ə'lmaɪti/ *adjective, noun*

adj 1 به‌توانا، توانا 2 خودای به‌توانا یان توانا،
به‌توانای ره‌به‌ق 3 گه‌وره 4 بی‌ته‌ندازه،
له‌راد‌به‌ده‌ر 5 توند، سه‌خت *(the Almighty) n*
خوداوه‌ند، به‌توانای ره‌به‌ق ① *adj* 1 قدرتمند،
متنفذ 2 قادر مطلق 3 عظیم 4 بی‌حد و حصر 5
شدید *n* قادر مطلق

Almohad /'alməhad/ *noun, also Almohade /-heid/*

نه‌ندامی بزووتنه‌وه‌ینکی مسولمانانی به‌ره‌ر و
به‌ره‌یی که له سه‌ده‌ی 12دا ده‌ستیان به‌سه‌ر
نیمیراتوری Almoravid دا گرت ① الموهاد

almond /'ɑ:mənd/ *noun*

1 بادهم، بایه‌م، به‌هیف، کاکله‌بادام، چواله (wild
almond)، ناوکه‌بادام 2 دره‌خت یا ن داربادهم
[*Prunus dulcis*] bitter almond) ئه‌رژه‌نگ،
وام، بادمه‌تاله ① 1 بادام، مغز بادام 2 درخت
بادام

almoner /'ɑ:mənə(r), US 'ælm-/ *noun*

خیرات‌گه‌ین، خیرات‌بلاوکه‌ره‌وه ① مددکار
اجتماعی

almond-eyed *adjective*

جاوباده‌می ① چشم‌بادامی

1 دوور 2 جیا 3 ساردوسر، گوشه گیر، لاتهریک، خۆدوورگر، دووره پهریز ۱ دور 2 سوا 3 درون گرا، نجوش

aloofness /ə'lu:fnəs/ *noun*

گوشه گیری، لاتهریکی، له خه لک پرینگانه وه، دووره پهریزی ۱ درون گرا، انزواطلبی

alopecia /ə'lɒpi:ʃə/ *noun*

ناسی، قزوه رین، مو وه رین، مووریزه، مووه بزه، سهر رو تانه وه (بهره ت: له *alopecia* یونانی "گهرولی ریوی") ۱ طاسی، ریزش مو، داء الثعلب

aloud /ə'laʊd/ *adverb*

بهرز، بلیند، به دهنگی بهرز: *She cried -ud in protest* ۱ به صدای بلند

alow /ə'laʊl/ *adverb, adjective*

(کۆن) به رهو خوار، رووله خوار، سهر به رهو زیر ۱ رو به پایین

alp *noun*

1 جیای بهرز (ب. ت. له سویسرا و ولاتانی دراوس) 2 (the Alps) زنجیره جیای ئالب (له سویس و ولاتانی لینک نزدیک) 3 (له سویس) ناوچه یکی پزوین و مزه گه لانی بناری جیایی ۱ کوه بلند 2 و 3 ئالب

alpaca /æl'pækə/ *noun, pl. same or alpacas*
ئه لپاکا 1 (جۆری و شتری بێ دووگی ئهریکای باشووری [Lama pacos]) 2 خوری یان بهرگنی ئه لپاکا، پارچه ی لهو بهرگنه ۱ آلیکا

alpargata /alpa:'gɑ:tə/ *noun*

(له سپانیایی یه وه) که لاش، کلاش، *espadrille* ۱ گیوه

alpenglow /'ælɒŋgləʊ/ *noun*

سوور بهر یان زهرده پهری سهر چیاکان ۱ آلپ گلو

alpenhorn /'ælpenhɔ:n/ *noun, also alphorn*

ئامیزیکی بایی زۆر دریزی دارین، وه کوو هۆرن لیده درئ، دهووبهری 1.5 تا 4.3 میتر (یان 5 تا 14 پ)، زۆر تر له لایهن شوان و میگه له وانانی سووسی یه وه به کار دهرتری ۱ نوعی ساز

alpenstock *noun*

گوچانی شاخه وانانی ۱ عصای کوه نوردی

alpha /'ælfə/ *noun*

1 ئالفا (به کهمین پیتی ئاویینی یونانی A, α), 2 سهرتا، به رای، دهسپیک، 3 beginning وشه کۆدیکه بۆ دهربرینی پیتی A، له پته و نه ندی رادیویی دا به کار دهرتری 4 5 alpha wave = alpha particle ۱ آلفا 2 آغاز 3 آلفا

Alpha and Omega *noun*

1 سهرتا و بنه تا، دهسپیک و کۆتایی، سهر و ناخر، سهروان و بناوان، له ئاوه تا پیتی 2 (خوازه) سهرتاسهر، به تهواری، سهرتاخوا، توخمه به ره تی به کان (له لایهن کریستیه نه کانه وه وه که سهرتاوی بۆ مه سیح به کار دهرتری) ۱

آغاز و فرجام 2 تماماً، عناصر اساسی

alphabet /'ælfəbet/ *noun*

1 ئاویینی، ئه لفوینی، ئه لفابیت، پیتهمه نی 2 به ماکان، سهرتاکان (بهره ت: له *alphabetum* Late Latin له *bēta alpha* یونانی یه وه "به کهمین دوو پیتی ئاویینی یونانی") ۱ الفبا 2 مانی، مقدمات

alphabetical /ælfə'betɪkl/ *adjective, also alphabetic*

ئاویینی، ئه لفوینی ۱ الفبایی

alphabetally /-kli/ *adverb*

له روو یان به پیتی ئاویینی (وه) به ریزه بندی ئه لفوینی وه ۱ به ترتیب الفبا

alphabetization *noun*

ریکخستن به پیتی ئه لفوینی ۱ الفبایی کردن

alphabet soup *noun*

(ناهرمی) شورباو ئاویینی: تیکه له یکی شیوای شته کان (ب. ت. هه پیتسه سهرتاکانی ناوی ریکخراوه کان) ۱ الفبای سوپ

alpha cell *noun, also a cell*

خانه ی ئالفا، زووره ی نه ی یان ئالفا: به خانه ئالفاکانی دورگه کانی لانگه رهانس *Langerhans* دهوتری ۱ سلول آلفا

Alpha Centauri *noun*

ئالفا (ی) سینتۆری: سیستمیکی سیانه نه ستیره یی که پرشنگ دارترین ته نی ئاسمانی له گه له ستیره ی *Centaurus* ۱ الفای قنطورس

alpha decay *noun*

لیکه هه له وه شانی ئالفا: ره و تیکی تیشک ده ره وه یان رادیو ته کتیف که له ودا پارچۆلکه ییکی ئالفا له ناوکی گهر دپله یی دپته ده ر ۱ واپاشی آلفا

alpha fetoprotein /'ælfə'fɛtəʊ'prəʊti:n/ *noun, abbreviation AFP*

(یزشکی) پروتینی که به هۆی ئاوله مه وه به ره هه دیتری که له نیتو سهر او *amniotic fluid* و سووری خوینی دایک دا هه یه و بسز ده س نشان کردنی هیندی له کیشه کانی زگماکی به قازانجه ۱ آلفا فئوپروتین

alpha globulin *noun*

گلوبولینی ئالفا: ههریه که له گلوبولینه کانی پلازما یان سیروم (بروانه *beta globulin* و *gamma globulin*) ۱ گلوبولین آلفا

alpha helical *adjective, also alpha-helical*

سهر به لوول پیتی ئالفا، سهر به پیتی ئالفا ۱ وابسته به مارپیچ آلفا

alpha helix *noun, also alpha-helix*

لوول پیتی ئالفا، پیتی ئالفا: پیکهاته ییکی زۆر به وه که له ودا زنجیره کانی پیتییدی به شیه وه پیتی پیتی ده هاتوون، ریکخستنی پیکهاته یی پیتی پیتی زۆر له پروتینه کان که له تاکه زنجیره ییکی ترشه لۆکه نه میتۆکان پیکهاته وه که

به هوی بهنده‌کانی هایدروژن سفیدگیر سوو-
 مارینج آلفا

Alpha Hercules noun

(ته‌ستیره‌وانی) ئالفا (هیزکولیز) ئالفا حی
alpha-hydroxy acid noun, also AHA

(کیمیا) ترشه‌لۆکی ئالفا-هیدروکسی
 ترشه‌لۆکیکی ئەندامی که کۆمه‌لی هایدروکسی
 تریک به کۆمه‌لی ترشه‌لۆکی کاربۆکسیکی
 تیا به ئاسید آلفا-هیدروکسی

alpha interferon noun

ئینتیرفیرۆنی ئالفا: ئینتیرفیرۆنی که نه لایهن
 خروکه سی به کانی خۆپه‌وه به‌ره‌مه دیتری و
 رێ له زاورۆنی فایروسی ده‌گیرێ، زورسووی
 خانه‌کان دادهرکێتن و کاردانه‌وه‌ی پرست
 ریک ده‌خا (بروانه beta interferon و gamma
 interferon) (ایترفرۆن) ئالفا

alpha iron noun

ناسی ئالفا: جزوی ناسن که به‌رگه‌ی تیی و
 گهرمی 910 پله‌ی ساتی گرد (یان 1670°F)
 ده‌گیرێ (هه‌ن آلفا)

alphameric = alphanumeric (adj)

alphanumeric /ælˈfənjʊˈmerɪk/ US -
nu: mer-/ adjective, noun, also
alphanumeric

(کامپیوتر) **adj** ئەلفونوسی-ژماره‌یی n نیشانه‌ی
 ئەلفونوسی-ژماره‌یی **adj** (نمایش-عددی n
 علامت القاب-عددی)

alpha particle noun, also alpha or alpha ray

(فیزیک) پارچۆلکه‌ی ئالفا: ناوکیکی هه‌یوه
 ب.ت. کاتێن له لایهن هیندی ماکێ
 تیشک‌ده‌روه‌ه دپه‌ده‌رێ (ژهری آلفا)

alpha privative noun

پیشگری a- یان an- (یان به‌رله‌ بزوتن) نه
 یۆنانی و ئینگلیسی‌دا به‌ ده‌رپه‌ینی نا (یان
 نه‌بوونی absence) به‌کارده‌ترێ (په‌یوانه)

alpha radiation noun

(فیزیک) تیشک‌دانه‌وه‌ی ئالفا (تایش آلفا)
alpha ray noun, also alpha radiation
 (فیزیک) تیشکی ئالفا، زنجیره‌ پارچۆلکه‌ییکی
 ئالفا (په‌تو آلفا)

alpha rhythm noun, also alpha wave

(کارته‌ندام‌ناسی) ریتم و چالاکی یان ته‌وزمی
 ئیلیکتریکی ناسایی مێشک (کاتێن هوشیار و
 نارامه) به‌ له‌ره‌ی frequency 8 تا 13 خول له
 هه‌ر چرکه‌یه‌ک‌دا (وه‌رگیراوی نه‌لمانی
 Alphawellen, له لایهن دۆزه‌رکه‌یه‌وه Hans
 Berger (1873-1941) پزشکی نه‌لمانی
 به‌کارده‌ترا، بروانه beta rhythm) (توخت آلفا)

alpha taxonomy noun

(زینده‌ناسی) پۆلاندنی ئالفا: به‌شی له‌ توپه‌نه‌وه

پۆلاندنی به‌کان که کاری ده‌س‌نیشان کردن و
 ناوانی جوړه‌کانه (رده‌بندی آلفا)

alpha test noun

تاسی کردنه‌وه یان نازما‌بێشی ئالفا
 (تاقی کاری ییکی ده‌زگا و ساقه‌په‌ره‌کان که باش
 به‌ره‌مه‌ییکی به‌رده‌ست بو تاقی کاری بیتا ده‌کړئ)
 (تست آلفا)

alpha-tocopherol noun

ئالفا-توکوفیرۆل: توکوفیرۆلی C₂₉H₅₀O₂ به
 توانایی ییکی زۆری قیتامین ئی: قیتامین E
 آلفا-توکوفیرۆل

alpha wave noun, also alpha rhythm

(پزشکی) شه‌پۆلی ئالفا (موج آلفا)
Alpheus noun, Latin, from Greek Alpheios
 ئالفیۆس: خودای رووباری یۆنانی که په‌ری
 ده‌ریایی به‌ ناوی Arethusa ساز ده‌کا و له
 ناخردا یه‌ک ده‌گرن (آلفیۆس)

alphorn /ˈɑːlphɔːn/ = alpenhorn

aliphosis /ælˈfəʊsɪs/ noun, also alphas

/ˈɑːlfəʊz/

په‌رته‌نگی پیتست (آلفیۆس)

alpine /ˈælpam/ adjective, noun

1 **adj** شاخاوی، شاخ‌وداخ، کویستان 2 (له
 ناوی گه‌یا یان گه‌یا‌نه‌وه‌ران‌دا) کتیی، کتوپه،
 خۆرسک 3 به‌رز، پلیند (ب.ت. چیاکانی ئالپ
 له‌ ناوه‌ندی ئەوروپا‌دا) 1 **n** رووه‌ک یان گه‌یا
 کتیی، گه‌یا خۆرسک 2 به‌پوله‌ی ئەمریکی
 باکووری به‌ بالی ره‌شی مه‌په‌له‌وقاوه‌یی که خالی
 سووری نارنجی له‌سه‌ره [توخم Erebia] (Erebia)
 1 **adj** کوهستان 2 وحشی، خودرو 3 مرتفع 1 **n**
 گه‌یا کوهی 2 آلپین

alpinism /ˈælpɪnɪzəm/ noun

ئالپه‌وانی، شاخه‌وانی (ب.ت. چیاکانی ئالپ)
 (کوه‌نوردی)

alpinist /ˈælpɪnist/ noun

ئالپه‌وان، شاخه‌وان (کوه‌نورد)

alprazolam /alˈpreɪzə(ʊ)lam/ noun

(پزشکی) ده‌رمانی C₁₇H₁₃CIN₄ له‌ ده‌سته‌ی
 benzodiazepine، بو چاره‌سه‌ری ده‌راوکی و
 په‌ریشانی به‌کاردی (آلپرازولام)

the Alps noun, pl.

چیاکانی ئالپ، شاخ‌وداخێ ئالپ (کوه‌های آلپ)
already /ɔːlˈredɪ/ adverb

له‌ پێشان، جارێ، له‌وه‌پێش، زووتر، پێش‌ئێستا،
 به‌ری‌نهما، ئێستا، هه‌ر ئێستا، تا ئێستاش، به‌م
 زووانه: "Lunch?" "No thanks, I've
 already eaten." I'm already late (قه‌لا،
 قه‌لا، هه‌م‌اکتون، تا حالا هم، به‌ این زودی)

alright /ɔːlˈraɪt/ = all right

Alsatian /ælˈseɪʃn/ noun, adjective =
 German shepherd

1 n سگ گورگی. سه گورگی 2 ره سمن یان دانیش تووی *Alsace* adj نالسانی، نالسانی، سهره *Alsace* 1 سگ گورگی 2 نالسانی، الساتین *alsike* /'alsik/ noun

(رووه ک ناسی) شه ودر یان سینهره ی دریز، که به زهره نی شین ده بی *[Trifolium hybridum]* الیک

also /'ɔ:lsəʊ, US 'ɔ:lsou/ adverb

دیسان، هه روه ها، شیش، سهره رای شه وش، له گدل نه ممش ۱ هم، هم چین، نیز، گذشته از این *also-ran* noun

1 (تسپ یان سگ) دورا، داناو، به زبو، دوراندوو 2 مروی دوراندوو یان سهره که ونوو ۱ بازنده 2 آدم باند

alstroemeria /,alstrə'miəriə/ noun

گیانیکی نهمریکای باشووری که زورتر له بهر گوله که ی ده کری [توخم *Alstroemeria*] ۱ نوعی گیاه

Altaic /al'tenk/ adjective, noun

1 adj سهره چیاکانی نالتای ناسیای ناوهندی 2 سهره و خیزانه زمانانه که بریتین له تورکی *Turkik*، مونگولی، تونگوسیک و *Tungusic* و مانجو *Manchu* n خیزانی زمانی نالتای ۱ آلتانیک

altair noun

(تستیره وانی) ئلتایر ۱ نر طایر

altar /'ɔ:ltə(r)/ noun

1 منحراب، منراو، منهراو، منهراوه، پیش نو یز که 2 کشتنگه، قوربانیکا، جن قوربانیکا، گورپکه (بهره ت: *alter altar* نینگلیسی کون، له سهره بنچینه ی *late Latin altarium* 1 محراب 2 له *altus* لاتینه وه "high" ۱ محراب 2 قربانگاه، مذبح

altarpiece /'ɔ:ltəpi:s, US -tərp-/ noun

(کلنیه) نه خشی پشتوه ی نالتای یان منراو ۱ محجر محراب

altazimuth /al'taziməθ/ noun

نامیری بو بینوانی گوشه بویی و تانی به کان ۱ آلتازیموت

alterability /,ɔ:ltərə'biliti/ noun

له گوران هاتووی، بگوری ۱ تغییرپذیری

alterable /'ɔ:ltərəbl/ adjective

له گوران هاتوو، بگور، ده گوردی، له گوران دی (alterably adv) ۱ تغییرپذیر

alterant adjective, noun

گورپتهر، بگور، گورهر ۱ تغییردهنده

alteration /,ɔ:ltə'reɪʃn/ noun

گوران، دهسکاری، چاک کردن، گورین، modification: major/minor alterations ۱ an alteration in the baby's heartbeat ۱ تغییر، اصلاح، تبدیل

alterative adjective

گورهر، گورپتهر ۱ تغییردهنده

altercation /,ɔ:ltə'keɪʃn, US -tə'k-/ noun

کیشه، شهروکیشه، مملاتین، کیشه کیش، قره، مشت و مر، شه ره قسه، دوو و سن، مشه رعین، زمان بازی ۱ نزاع، کشمکش، سیزه، مجادله

alter ago /,æltə'ɪgəʊ, US ,ɔ:l-, 'ɪgou/ noun

دوست یان یاری گیانی گیانی ۱ دوست صمیمی

alterity /al'terɪti, US ol-/ noun

نویتریتی، دیریتی، جیاوازی ۱ اختلاف

alternant /ɔ:l'tɜ:nənt, US ol-/ noun, adjective

n شینوینکی وشه یان یه که یینکی زمانی تر *adj* یه که نایه کی، یه که به دوای یه که، به شوین یه که ۱ n گونه *adj* یک در میان

alternate /ɔ:l'tɜ:nət, US 'ɔ:ltərnət/ adjective, noun

1 *adj* یه که به دوای یه که، به شوین یه که، یه که نایه کی، جاره ناجاره، به نوره، یه که به یه که 2 نال و گور، نالتینیت (بیرکاری) 3 نهویدی، دی n جیگر، بریتی، جیگره وه ۱ *adj* متناوب 2 متبادل 3 دیگر ۱ بدل

alternate angles noun, pl.

گوشه نال و گورهر کان (بیرکاری) ۱ زاویه های متبادل

alternately /ɔ:l'tɜ:nətli, US 'ɔ:ltərnətli/ adverb

یه که به دوای یه که، یه که نایه کی، به شوین یه که، جاره نا جاری، به نوره، یه که نا یه کی، ده مه نا ده من: *He felt alternately hot and cold* ۱ به طور متناوب

alternating adjective

یه که نایه کی، یه که به دوای یه که، به شوین یه که، به نوره ۱ متناوب، یک در میان

alternating current noun, abbreviation AC

توزو یا تموزمی گوروا یا دوولایه نه، تموزمی نوره کی ۱ جریان متناوب

alternation /,ɔ:ltə'neɪʃn, US -tə'n-/ noun

1 به شوین یه کاهاتن، یه که به دوای یه که بوون، به دوای یه که هاتن: *the alternation of day and night* 2 گوران 3 نوره کاری، نوره، نوبه ۱ *tab* 2 دگرگونی 3 نوبت

alternation of generations noun, pl.

(زینده ناسی) به شوین یه کاهاتنی به ره کان، یه که به دوای یه که بوونی به ره کان، پشاویش، به دوای یه که هاتنی به ره کان، گورانی جوهره کان: مودیلکی زاوینی هیندی له رووه که نزمه کان و برپه داران که گورانیکی ریکوینک نیوان شینوه ره گهزی و ناره گهزی به کان (وه که

سهره‌خه‌کان) یا شیوه دوو‌خانکه‌کان
dioecious موززاده‌می‌یه‌کان
jellyfish parthenogenetic (وهک هیندئ له
ه‌کان) ده‌گرته‌وه ٭ تانوب نسل‌ها

alternative /ɔ:l'tɜ:nətv, US -'tɜ:rn-/
adjective, noun

1 ئالتیرناتیف 2 جیگره‌وه، له‌باتی، بریتی، جیگر:
3 Do you have an alternative solution?
دی، ئیتیر، ئیتدی، ریگا، چاره 4 جیاواز:
5 alternative comedy/lifestyles/values
هه‌لبزاردن، سه‌ریشکی 6 ئیمکان، چار، ریگا یان
چاره (یه‌کی تر) ٭ 1 تانوبی 2 بدیل، جایگزین،
جانشین 3 دیگر، شق 4 متفاوت، مختلف 5 انتخاب
6 شق (دیگر)

alternative energy noun

وزه‌ی جیگره‌وه یان بریتی (بیجگه‌له نه‌وت یان
دیزیل، وهک گازی سروشتی یان کاره‌با) ٭
انرژی جایگزین

alternative fuel noun

سوتمه‌می جیگره‌وه یان بریتی ٭ سوخت
جایگزین

alternatively /ɔ:l'tɜ:nətvli, US -'tɜ:rn-/
adverb

1 یه‌ک‌به‌دوایه‌ک، یه‌ک‌نایه‌ک، به‌نۆبه 2
ریگایه‌کی تر، به‌جینی‌ئوه، چاره‌یه‌کی تر نه‌مه‌که
٭ 1 متانوبا 2 راه دیگر، به‌جای آن

alternative medicine noun

پزشکی نااسایی یان نانه‌بریتی (وه‌کوو پزشکی
به‌ده‌زی، پزشکی گیایی یان رووه‌کی و هتد)
٭ پزشکی غیرستی

alternator /ɔ:l'tɜ:nəto(r), US -tɜ:rn-/ noun

1 گۆره‌ری ته‌زوی گۆر، ئالتیرناتور 2

داینه‌مو، دینام ٭ 1 ئالترناتور 2 دینام

althorn /'althɔ:n/ noun

ئالتۆرن (سامزیک موسیقایه، له‌خیرانی

saxhorn) ٭ التۆرن

although /ɔ:l'ðəʊ, US ɔ:l'ðəʊ/

conjunction

هه‌رچه‌ند که، هه‌رچه‌نده، نه‌گه‌رچی، گه‌رچی،
له‌گه‌ل نه‌مه‌ش‌دا، له‌گه‌ل نه‌وه‌ش، سه‌ره‌رای
نه‌وه‌ش، له‌گه‌ل نه‌وه‌ش‌دا: *although small*

the kitchen is well designed ٭ هر چند که،
با این که، با وجود این که، به‌رغم این که

altimeter /'æltɪmɪtə(r), US 'æltɪməto(r)/

noun

به‌ری‌یتو، به‌ری‌یتو ٭ فرازسنج
altimetric adjective

سه‌ریه به‌ری‌یتوی، سه‌ریه به‌ری‌یتوی ٭
وابسته به‌فرازسنجی

altimetry /'æltɪmɪtri/ noun

به‌ری‌یتوی، به‌ری‌یتوی ٭ فرازسنجی

altiplano /,altɪ'plɑ:nəʊ/ noun, pl.
altiplanos

بانووی ناوه‌ندی ئه‌مریکای باشووری ٭ آلتی‌پلانو
altitude /'æltɪtju:d, US -tu:d/ noun

به‌ری‌زی، به‌ری‌زی، بلندی، گفانده ٭ ارتفاع
altitude sickness noun

نه‌خۆشی به‌ری‌زی یان بلندی ٭ بیماری ارتفاع
altitudinal adjective

سه‌ریه به‌ری‌زی، به‌ری‌زی‌یانه ٭ وابسته به‌ارتفاع
Alt key noun

(کامپیوتر) کلیدی ئالت ٭ کلید آلت

alto /'æltəʊ, US 'æltəʊ/ noun, pl. altos

(موسیق) ئالتۆ (بۆترین بۆاری ده‌نگی پیاوان،
تیزترین بۆاری ده‌نگی زنان، به‌مه‌وت: له‌ *alto*

(canto) ئیتالیایی "high (song)" ٭ آلتۆ
altocumulus noun, pl. altocumuli

به‌ره‌زه‌تۆیه‌له‌هه‌ور، به‌ره‌زه‌کۆمۆلۆس (هه‌ورئ به
به‌ری‌زی‌ییکی ناوه‌ندی نیوان 2 تا 7 کیلۆمێتر یان

6,500 تا 23,000 پێ) ٭ آلتۆکۆمۆلۆس
altogether /ɔ:l'tə'geðə(r)/ adverb

سه‌رچه‌م، تیکرا، هه‌مه‌به‌هه‌م، له‌هه‌موو لایه‌که‌وه،
له‌سه‌ریه‌ک، به‌ته‌واوه‌تی: *I don't altogether*

agree with you ٭ روی هه‌مه‌رته‌، جمعه‌، در
مجموع، به‌کلی

altogether /ɔ:l'tə'geðə(r)/ noun, in the
altogether

رووت‌و‌قووت، ته‌واو‌رووت ٭ کاملاً لخت
alto-relievo /,altəʊn'li:vəʊ/ = high relief

(from Ital. *alto-rilievo*)
alto-rilievo = alto-relievo

altostratus noun, pl. altocumuli

به‌ره‌زه‌ستراتۆس (= هه‌ورئ به‌به‌ری‌زی‌ییکی
ناوه‌ندی نیوان 2 تا 7 کیلۆمێتر یان 6,500 تا

23,000 پێ) ٭ آلتۆستراتۆس
altricial /ə'l'triʃ(ə)/ adjective

(گیانه‌وه‌رناسی، سه‌ریه) نه‌وه‌کام، به‌چکه‌یان
تازه‌بووی ناتنه‌واو، بووچکه‌زا، بیجی‌ووی زووبوو

(پروانه precocial) ٭ وابسته به‌نۆزاد ناقص
altruism /'æltɹuɪzəm/ noun

1 له‌خۆب‌دوویی، گیان‌بازی، ئه‌ویدی‌خوایی،
فه‌داکاری، سرو‌ف‌دۆستی 2 (گیانه‌وه‌رناسی)

ئویدی‌خوایی: هه‌لس‌و‌که‌وتی گیانه‌وه‌ری به
سوودی یه‌ک‌ئێکی تر تا خۆی ٭ 1 ایثار، فه‌داکاری،

ازخود‌گذشتگی 2 دگر‌گرای
altruist /'æltɹuɪst/ noun

له‌خۆب‌دوو، گیان‌باز، ئه‌ویدی‌خواز ٭ ایثارگر،
نوع‌دوست

altruistic /,æltɹu'ɪstɪk/ adjective

1 له‌خۆب‌دووانه، ئه‌ویدی‌خوایانه: *altruistic*
behaviour 2 له‌خۆب‌دوو، گیان‌به‌خت‌که‌ر،

فه‌داکار، گیان‌باز ٭ 1 نوع‌دوستانه، ایثار‌گرانه

altruistically /æltruˈɪstɪkli/ *adverb*
 ازخودگذشته

له‌خویردووانه، به‌شیتویه‌کی نه‌ویدی‌خو‌ازانه
 نوع‌دوستانه

alula /ˈalju:lə/ *noun*. pl. alulae /ˈalju:li/ =
 bastard wing

alum /ˈæləm/ *noun*

زاخ، شاف، زاجی سی ○ زاج سفید
 alumina /əˈlu:mi:nə/ *noun*

نالومینا، ئوکایدی نالومینیوم (Al₂O₃) ○
 آلومینا

aluminium /ˌæljəˈminiəm, US ˌæl-/ *noun*, US aluminum

فالفون، نالومینیوم (به ز.گ. 13، ن. Al:
 بنه‌پرت: له -ium + alumina) ○ آلومینیوم

aluminium bronze *noun*

دارشته‌ییکسی مس و فالفون یان نالومینیوم ○
 آمیزه‌ی مس و آلومینیوم

aluminum /əˈlu:mi:nəm/ = US term for
 aluminium

alumna /əˈlʌmna/ *noun*

1 (ژن) خویندکاری پشوو یان جارن
 دهرجووی کولیز یان زانکو ○ 1 محصل سابق

فارغ‌التحصیل دانشکده یا دانشگاه

alumna /əˈlʌmna/ *noun*, fem. alumna; pl.
 alumni /-ni/ or fem. alumnae /-ni:/

1 (یار) خویندکاری پشوو یان جارن
 دهرجووی کولیز یان زانکو ○ 1 محصل سابق

فارغ‌التحصیل دانشکده یا دانشگاه

alum root = heuchera

alveary /ˈælvɪəri/ *noun*, pl. alvearies

1 که‌نووی هه‌نگوین، پلورره، خلیف، کورره،
 هه‌نگ‌دان، دووبه‌ره 2 کونی دهره‌وه‌ی گوی ○

1 کندوی عسل 2 سوراخ بیرونی گوش

alveolar /ælˈvi:ələ(r), US ˌælviˈəʊlə(r)/
adjective, *noun*

(ده‌نگ‌ناسی) 1 نه‌لفیولیز، پووی، هارووی
 2 کون‌کون، خانه‌خانه n نه‌بزوینه

پووی‌که‌یان ○ 1 لثوی 2 حفره‌حفره n
 هم‌خوان‌های لثوی

alveolate /ælˈvi:ələt/ *adjective*

کون‌کون، خانه‌خانه، پش‌پش،
 شانه‌ه‌نگوین‌ناسا، شانه‌ه‌نگوینی: alveolate

pollen ○ حفره‌حفره

alveolitis /ˌalvi(ə)ˈlaɪtɪs/ *noun*

هه‌وکردنی تووره‌که‌ی هه‌وایی‌که‌ی سیه‌که‌ی
 ○ الیولیتیس

alveolus /alˈvi:ələs, US ˌalviˈəʊləs/ *noun*,
 pl. alveoli /-li/, US -li:/

1 کونی ورد یان چکوله، کیسه‌هه‌وا،
 تووره‌که‌هه‌وا، سیکلدانوچکه، بوشایی چکوله،

بوشیله‌ه تووره‌که یان کیسه‌ی هه‌وایی زور وردی
 سیه‌که‌کان lungs 2 بوشیله، کون یان بوشایی

ددانی، کونی نیسکی چوکله‌ی ددان 3 =
 teethridge (بنه‌پرت: له لاتینه‌وه "small

"cavity، چکولیزوای alveus) ○ 1 حفره‌ی
 کوچک 2 حفره‌ی دندانی

always /ˈɔ:lweɪz/ *adverb*

هه‌میشه، هه‌مووکاتی، به به‌رده‌وامی، بی‌وچان،
 دایمه‌وده‌رم (یان دهره‌هم)، بی‌پسانه‌وه، بزو

ماوه‌ه‌کی دیرت، بزو هه‌میشه، تاسهر، هه‌تاهه‌تا ○
 هه‌واره، دانما، تا ابد، برای همیشه

alyssum /ˈælisəm, US ˈəlisəm/ *noun*, pl.
 alyssums

1 گیاهاری؟، وه‌دپته‌ی کپسی (رووه‌کی
 گول‌زه‌رد و سبی [توخمه‌کانی Alyssum

Lobularia: زور جورن) 2 = sweet
 alyssum ○ قدومه

Alzheimer's = Alzheimer's disease

Alzheimer's disease /ˈaltʃəmaɪz/ *noun*

نه‌خوشی ئالزایمیر (له ناوی یزشک یان
 ده‌مارناسی neurologist نه‌لمانی‌یه‌وه Alois

Alzheimer 1915 مردووه) ○ بیماری آلزایمر
 Am symb. the chemical element americium

a.m. /eɪ ˈem/ *abbreviation* ante meridiem
 به‌یانی، پش‌نیوه‌پو ○ پش‌راز ظهر، صبح

A.M. = a.m.
 AM /eɪ ˈem/ *abbreviation* amplitude

modulation
 نه‌ی‌نیم، نیسی‌نیم (- به‌کین له شیتوه
 سه‌ره‌کی‌یه‌کانی پلاوکر‌دنه‌وه‌ی ده‌نگ به‌ریگی‌ای

رادیووه) ○ ای‌ام
 amadavat /ˈamədəvat/ = avadavat

amah /ˈɑ:mə/ *noun*

دایمن یان کاره‌که‌ر له ناسیای دوور و هیند ○
 پرستار بجه یا کلفت

Amalekite *noun*, pl. same or Amalekites

نامالیکیت: نه‌ندامی گه‌لنکی کونی ره‌وه‌ندی
 nomadic دانپشتووی باشووری که‌نعان

Canaan ○ آمالکیت

amalgam /əˈmælgəm/ *noun*

1 دارشته‌ی جیوه (له‌گه‌ل کانزاییکی تر، ب.ت.
 بزو پر‌کردنه‌وه‌ی ددان به‌کار‌دپتر) 2 تیکه‌له،

نمه‌لگه‌م: an amalgam of several
 companies and organizations ○ 1 آلیاز

جیوه 2 ملغمه، آمیزه

amalgamation /əˌmælgəˈmeɪʃn/ *noun*

تیک‌خستن، تیک‌هه‌ل‌کیشان، تیکه‌ل‌کردن،
 تیک‌وه‌ردان، یه‌کخستن، لیک‌دان، دارشتن،

نمه‌لگاندن ○ ادغام، آمیزش، ملغمه‌سازی

amanuesis /əˌmænjuˈɛnsɪs/ *noun*, pl.
 amanuenses /-sɪz/

میرزا، نووسینومان، روونووس هئنگر.
روونووس گمر ○ کاتب، ناس، منشی

amaranth /ə'mærənθ/ *noun*

1 گولسی بویه که لاشتره، گول-مه-حموور.
گول-هه-قهیغه، گول-مه-حموور (خینرسی)

○ 1 گل تاجخروس 2 رنگ زغری تیره
Amaranthaceae 2 رنگی نرخموی توج

amaranthine /ə'mærənθɪn/ *adjective*

1 ندرخهوانی 2 نزا کاو، چرخ نموو، مپس 3
نهر، هه مینه گهش، هه مینه مهر، هه مینه

○ 1 ارغونی 2 بزمردنسی 3 جود

amaretto /ə'mærɪt/ *noun*

غورابی ئیتالیایی به نامی باده موود خوشی

باده می ○ آماری

amaranth /ə'mærənθ/ *noun*

لیکوریکی ئیتالیایی به نامی باده موود بخوری

باده می ○ مرز

belladonna /bɛlə'dɒnə/ *noun*

نعماریس، جوری نمرکی ○ کلک

Hippeastrum /hɪ'peɪstrəm/ *noun*

(نهرت: نه لاتی نی نو، نه کلک) ناس

له هونرومی شوتکارمی (د) ○ مرز

amazing /ə'meɪzɪŋ/ *adjective*

خبر کردنهوه، کوکر دنهوه، ینکموون، گمه نموو

(ب) ت، بریکی زور) ○ حه رزی، ناس

amazingly /ə'meɪzɪŋli/ *adverb*

به طور شگفتاوری

Amazon /ə'mæzən/ *noun*, from Latin, from Greek *Amazōn*

1 ژنی له هیزی شهر کر بان سهریازانی می

(میسولوی یونانی) 2 (amazon) نه نهدمی

ره گزی شهر کرانی ژن، شیرهن 3 (amazon)

تووتی سهوزی کلک خری بان، هی نه مریکای

ناوه نندی و باشووری [توخم *Amazona*] 4

(Amazon)، دروشمی بازار گانی، کومیانی بی که

له 1995 بو فروشی کتیب به ریگای ئینتیزنیهوه

دامهزرا و یه کتی له یه که مین کومیانیاکان بوو که

بهم شیوهیه توانی کتیب، موسیقا، دی فی دی و

بهره مه کانی تری نانلاین به نرخی ههزان تر له

کتیب خانه کان بفروشی (نهرت: به ریگای

لاتینهوه له *Amazōn* یونانی یهوه "بی مه مک"

(نهرت: له "a" + "mazos" مه مک)، نامازه

بهو داستانه که نامازونه کان مه مکای لای راستیان

دهبری تا بتوانن کهوان زیاتر و به ئاسانی

بکشن) ○ 1 آمازون 2 (با a) شیرزن 3 نوعی

طولی 4 آمازون

amazon ant *noun*

میزولوی نامازون [توخم *Polyergus*] ○

مورچه ی آمازون

amazonian *adjective*

دلداری، *amorous* /ə'mɒrɪvli/ *adjective*

دلداری، *amativeness* /ə'mætɪvnes/ *noun*

دلداری

○ عاشقانه

amatol /ə'matol/ *noun*

ناماتول (= که ره یه کی ته قه مانی به هیز، که له

TNT و نیتراتی نامونیم ammonium nitrate

ساز بووه) ○ آماتول

amatory /ə'mətəri, US -tɔ:ri/ *adjective*,

also amatorial

دلداری، شههوانی: *amatory adventures*

○ عاشقانه

amaurosis /ə'mɑ:ˈrəʊsɪs/ *noun*

کورری تهواو یان که من به یی گورانیکی بهرچاو

له چاودا، له بهر نه خوشی ده ماری پینایی، موخی

بر به یان میشک ○ آموروسیس

amaurotic *adjective*

سهر به یان پینهو ندی به ناموروسیهوه ههیه،

تووش بوو به ناموروسیس ○ وابسته به

آموروسیس، مبتلا به آموروسیس یا آموروز

amazed /ə'meɪzd/ *adjective*

سهر سوور ماو، تاساو، واقوور ماو، حه په ساو،

عه به سراو ○ حیرت زده

amazement /ə'meɪzəmənt/ *noun*

دهم داجه قانندن، واقوور مان، سهر سامی،

سهر سوور مان ○ حیرت، شگفتی

amazing /ə'meɪzɪŋ/ *adjective*

سهر سوور هیزه، سهر،

○ شگفتاوری

amazingly /ə'meɪzɪŋli/ *adverb*

به سهر سوور مانهوه ○ به طور شگفتاوری

Amazon /ə'mæzən, US -zɑ:nl/ *noun*, from

Latin, from Greek *Amazōn*

1 ژنی له هیزی شهر کر بان سهریازانی می

(میسولوی یونانی) 2 (amazon) نه نهدمی

ره گزی شهر کرانی ژن، شیرهن 3 (amazon)

تووتی سهوزی کلک خری بان، هی نه مریکای

ناوه نندی و باشووری [توخم *Amazona*] 4

(Amazon)، دروشمی بازار گانی، کومیانی بی که

له 1995 بو فروشی کتیب به ریگای ئینتیزنیهوه

دامهزرا و یه کتی له یه که مین کومیانیاکان بوو که

بهم شیوهیه توانی کتیب، موسیقا، دی فی دی و

بهره مه کانی تری نانلاین به نرخی ههزان تر له

کتیب خانه کان بفروشی (نهرت: به ریگای

لاتینهوه له *Amazōn* یونانی یهوه "بی مه مک"

(نهرت: له "a" + "mazos" مه مک)، نامازه

بهو داستانه که نامازونه کان مه مکای لای راستیان

دهبری تا بتوانن کهوان زیاتر و به ئاسانی

بکشن) ○ 1 آمازون 2 (با a) شیرزن 3 نوعی

طولی 4 آمازون

1 شمه‌رخواز (ژن، دریځ و ښه‌هڼ) 2
(Amazonian) سهره رووباری نامازون 1
ستیزجو 2 وابسته به رودخانه‌ی آمازون

ambassador /æm'basə'dɔ:(r)/ noun

1 بالويز، باليوز 2 نيرده، نيردراو 3 نويښه‌ری
ده‌سه‌لات پندراو يان ده‌سه‌لات په‌ده‌ست 1
سفير 2 فرستاده 3 نمانځه‌ی تام‌الاختيار

ambassadorial /æm'basə'dɔ:riəl/
adjective

(سهره) بالويز، باليوز 1 وابسته به سفير
ambassadress /æm'basə'dres/ noun

بالويز، باليوز (ژن) 1 سفير
ambatch /'ambatʃ/ noun

دره‌ختکی گهرمناني ښه‌فريکا، په‌داريکي
سووکي هورناسا [Aeschynomene]
[elaphroxylon] (ښه‌ه‌تيکي ښه‌توييایي
Ethiopic origin هره) 1 نوعی درخت

amber /'æmbə(r)/ noun, adjective

n کاره‌با، زهردوويي، رهنگي کاره‌بايي، زهردي
کاره‌بايي adj کاره‌بايي (ښه‌ه‌وت: له 'ambar'
عهره‌بي په‌وه "ambergris" 1 n کهريبا، رنگ
کهريايي adj کهريايي

ambergris /'æmbə'gris, -gris, US
'æmbr-/ noun

عمه‌بر، عه‌نبر، نه‌نبر 1 عنبر
amberjack noun

جوري ماسي کلک زهردباو، له‌ناوه‌کاني ده‌رياي
ښه‌تلاتيک و باسيفيکي باشموري ده‌پيری
[توخم Seriola: چندنين جورن] 1 نوعی ماهی

ambi- /'æmbi/ prefix

پيشگر: جووت، هه‌ردوو، دوو: **ambivalence**
ambi- idextrous ambivalent (ښه‌ه‌وت: له
لاتينه‌وه "on both sides") 1 پيشوند: هر دو، دو

ambidexter /'ambi'dekstə(r)/ adjective
دووده‌سته، جووت‌دهسته، دووده‌ست‌کار 1
دواليمينين

ambidexterity noun

دووده‌ستی، جووت‌دهستی، توانايی کړدنې کار
به‌هر دوو ده‌ست، دووده‌ست‌کاري 1 توانايی
انجام کار با دوو ده‌ست

ambidextrous /'ambi'dekstrəs/ adjective

1 دووده‌سته، جووت‌دهسته 2 دووړو، رايي‌باز
1 دواليمينين 2 منافق

ambience /'æmbiəns/ noun, also ambiance

کشم، ده‌وړوېر، کش‌وه‌ه‌وا، ژنگه، مه‌لېده،
نه‌توسفتي: the relaxed ambience of the
city 1 محيط، جو، حال‌وه‌وا

ambient /'æmbiənt/ adjective

1 (سهره) ژنگه يان ده‌وړوېر 2 گشتگر،
ده‌ورگر، ده‌ورانده‌ور، له‌هر چوار لاه، له
هممولايي 1 (وابسته به) محيط 2 احاطه‌کنده

ambiguity /,æm'bi:ɡju:əti/ noun, pl.
ambiguities

1 ته‌مه‌بي، ته‌ماوي‌بون، دووواتاي، دووماناي،
په‌پيچ‌ويه‌ناي، ته‌م‌ومزاوي‌بون، روون‌نه‌بون،
نالوړي، ليلي، نارووني 2 ښاکوکی،
په‌ک‌نه‌گرتنه‌وه، دژايه‌ني، په‌ک‌نه‌خوځندنه‌وه 1
ابهام 2 تضاد

ambiguous /æm'bigjuəs/ adjective

نالوز، ته‌ماوي، په‌توېکل، دووواتان، دوومان،
په‌پيچ‌ويه‌نا، ته‌مه، ته‌م‌ومزاوي، ليل، گرکي،
ښه‌روون (دژ = unambiguous): an

an ambiguous term 1 ambiguous smile
an 1 a deliberately ambiguous reply

ambiguous word/term/statement
:ambiguously /æm'bigjuəsli/ n)
نالوړي، ليلي، ته‌مه‌بي) 1 مبهم، گنگ،
نامشخص

ambiguously /æm'bigjuəsli/ adverb

ليلاڼه، په‌نالوړي‌په‌وه، نالوزانه، په‌ښه‌ويکي
ناروون، په‌ښه‌ويکي نالوز: an ambiguously
worded agreement 1 په‌طور مبهم، گنگ: په
طور نامعلومی

ambisexual /,ambi'seksjuəl, US -'ʃuəl/
adjective, noun

دووپه‌گه‌زه، نه‌نيرنه‌ميټو، نيرما، نيره‌مووک،
bisexual (-sexuality n) دوجنيتي، ختي

ambit /'æmbit/ noun

1 بوار، مه‌لېنه، پاتاي، ناقار، راخسته، به‌رينه:
This case falls clearly within the ambit of
the 2001 act 2 ده‌وړوېر، ده‌وړويشت 3
به‌ريايي 1 قلمرو، گستره، حيطه، حوزه 2
پيرامون 3 وسعت

ambition /æm'biʃn/ noun

1 به‌رزه‌فري، به‌رزه‌(ه‌)خوازي، هڅه‌خوازي: It
had been her lifelong ambition
political/literary/sporting -tions
2 ثاره‌زوو،
نامانج، ثاوت: motivated by personal

1 جاه‌طلبي، بلندپروايي 2 هدف

ambitious /æm'biʃəs/ adjective

به‌رزه‌فري، به‌رزه‌(ه‌)خواز، هڅه‌خواز، بالاخواز،
an ambitious young executive: aspiring
ambitiously adv) ambitious for power 1
به‌رزه‌فراڼه: ambitiousness n به‌رزه‌فري) 1
جاه‌طلب، بلندپرواز

ambivalence /æm'brivələns/ noun

1 دووډلي، درېډونگي، ډاراپي‌بون، تاوتاي 2
ښاکوکی، په‌ک‌نه‌گرتنه‌وه، دژايه‌ني 3 (کيميا)
دووهاو هڅي 4 (ده‌روون‌ناسي) دوولايه‌نيتي،
دوولايه‌نه‌گه‌ري 1 ترديد، دمدمي‌مراجي 2
تضاد، نامخ‌خواني 3 (شيمي) دوطرفيتي 4
دوسوگراي

ambivalent /əm brəvələnt/ *adjective*

1 دووډل، دردوډنگ، بهنګرېر، ورځوړي، تاوتاو، دلاوتډ: **ambivalent** *adjective* 2 دښه پلېک پلېکناکوګ، پلېک دډ، په ګڼه ګرېوډ دوولا (په نه) ګرېوډ (**ambivalent** /əm brəvələnt/ *adjective*) **adv**: پلېک دډانه، پلېکناکوګ ګرېوډ 1 مېرې ددې 2 ضد و ټيځ، دوو ګرېوډ

amble /æmbl/ *noun*

هه ښکاري به هڅو شي، نر مرمېم ګو، ورځه نر مرمېر هوت (نمرهوت) نه **amble** مرمېرې کون، له **ambulare** لايته وه روښن، نه آهسته، بورځه

ambler /æmblə/ *noun*

وړغېر ګرېوډ، نر مرمېر هوت ګرېوډ، بورځه

amblyopias /æmblə'pi:ə/ *noun*

جوړې کاني **amblyopias** /æmblə'pi:ə/ *noun* 1 (AIF) PO د لايته کاني ګرېوډ 2 مېرېر ګرېوډ

amblyopia /æmblə'pi:ə/ *noun*, also **lazy eye**

(پلېک) پلېکي نر مرمېر مېرېر ګرېوډ پان ګرېوډي له جاوډ (**amblyopia** *adjective*) مرمېر نر مرمېر ګرېوډ، نر مرمېر مېرېر ګرېوډ 1 مېرېر

ambos /æmboʊ/ *noun*, pl. **ambos** or **ambos** /æmboʊ/ *noun*

مېرېر، همرزالي، دو ګرېوډ

ambocceptor /æmboʊ'septə/ *noun*

دو ګرېوډ، وړ ګرېوډ، دو ګرېوډ پان دو ګرېوډ، **haemolysin** مېرېر

Ambai Wood /æmboi'wud/ *noun*, also **Amboyana wood**

داره سه ختي دره ختي **padouk** [pə'du:k] *noun* 1 (**indicus**) چوب اموي

amblyopia /am bə'mə/ *noun*

داريکي رازيته روهوي دره ختيکي زووه مرمېر **fast-growing** باشووري زووه لايته **Pterocarpus indicus** (پلېک) پلېکي زووه مرمېر **Ambonia** به کارده هنرېت (نمرهوت) له ناوي **Ambonia** دور ګرېوډي ګرېوډي (پلېک) پلېکي

ambrosia /æm'brəʊziə, US -'brou-/ *noun*

1 خوراکی به هڅو شي، خوراکی خوک ګرېوډ 2 ميتولوژي رومي و يوناني (د) شيله 3 شتيکي به ګرېوډ خوش (پلېک) پلېکي يا (پلېک) پلېکي **fungus** ګرېوډي **ambrosia beetle** (پلېک) پلېکي **ambrosial** *adjective*, bee bread = 5 پان پون (د) 1 مېرېر **ambrosially** *adverb*: به ګرېوډ خوش، يوناني "مېرېر"، له **ambrosia** "مېرېر" 1 مېرېر مانده بهڅي 2 شېد 3 چيز بېر مېرېر 4 مېرېر

ambrosia beetle /æmbrə'ziə/ *noun*

قالوڼجه شيله خوره **Xyleborus** و توخه کاني تر ټولو ګرېوډ

ambrotype /æmbrə'taɪp/ *noun*

نامبرو ټيپ: وينه پلېکي پوزيټيډ **positive picture** ګرېوډ له نينګه شتيکي فوتو ګرافي له مېرېر شووډي پلېک تاريخ ساز ده ګرېوډ **ambry** (pl. **ambries**) = **aumbry**

ambry (pl. **ambries**) = **aumbry****ambry** (pl. **ambries**) = **aumbry****ambry** (pl. **ambries**) = **aumbry**

(کون، تهخته) جووت تاق، جووت په ګرېوډ شتيکي به ګرېوډ **unlucky** و به ګرېوډ **worthless** ګرېوډ، دو ګرېوډ، چيز بېر ګرېوډ يا بې ارزښ

ambulacral foot /æmbrə'kræl'fʊt/ *noun*, also **tube foot**

پان پان پای ګرېوډ، پلېکي ګرېوډ پان رېوډ: پای سيار

ambulacral system /æmbrə'kræl'sɪstəm/ *noun*, also **water-vascular system**

ده زګاي ګرېوډ، سيستمی ګرېوډ پان سووړاني ټاو سازګان سيار

ambulacrum /æmbrə'leɪkrəm, -'lækrəm/ *noun*, pl. **ambulacra** /-leɪkrə, -'lækrə/

(ګرېوډه ناسي) 1 ناوچه پلېکي له شتيکي پلېکي ګرېوډ پان پلېکي ګرېوډ ګرېوډ ګرېوډ، روه ګرېوډ پان و توخه کاني **element** ده زګاي ټاو ناوچه رويي (پان سووړاني ټاو) **water-vascular system** له موي دايه: **ambulacral grooves** په ګرېوډ له ناوچه رويي په کاني شتيکي له پلېکي ګرېوډ ګرېوډ **echinoderm** ګرېوډ په نيو ګرېوډ پای لولو پلېکي به درزي پلېکي جوولان پان روښتن ده ده ده پلېکي به شتيکي له لايته نر مرمېر ماسي ګرېوډ له پال به شتيکي دا هڅو ګرېوډ و ټووه (**ambulacral** *adjective*) **ambulatory** /æmbrə'jʊlətəri/ *noun*

ambulance /æmbrə'jʊləns/ *noun*

ماشيني فرياکه وټن، نه خوش پلېکي، نه خوش هڅو ګرېوډ، نه خوش خانه ي ګرېوډ (نمرهوت: فېرهنسي، له **hôpital ambulant** "نه خوش خانه ي ده شتيکي ګرېوډ"، له **ambulant** لاتين (پروانه **ambulant**) **ambulant** /æmbrə'jʊləns/ *noun*

ambulance man /æmbrə'jʊləns mæn/ *noun*

شوفير پان نه خوش ياري نه خوش هڅو ګرېوډ راننده يا پرستار امبولانس

ambulance worker = **ambulance man****ambulant** /æmbrə'jʊlənt/ *adjective*

(نه خوش) ګرېوډ، نه له جېوډ، ده ګرېوډ (نمرهوت: له **ambulare** لاتين "ګرېوډ، روښتن" **walk**) سيار

ambulation /æmbrə'jʊləʃən/ *noun*

روښتن، ګرېوډ، جوولان ګرېوډ، حرکت، سير

ambulatory /æmbrə'jʊlətəri, US -'tɔ:ri/ *adjective*, **ambulatories** (ambulatories)

ambulatory patients ده ګرېوډ: **ambulatory** *adjective* **ambulatory corridor** **an** **an** **ambulatory** **corridor** **an** **an** **ambulatory** **care service**

سەرگیراو (بۆ رویشتن: *ambulatorily adv*)
 سيار، گردنده *n* مکان یا راهرو سربوئیده

ambulette /ə'mbʊlɪt/ *noun*

ماشینی ساز *equipped* بۆ راگویتنی کەسانی
 پەک کەوتوو *○* آمبولت

ambuscade /ə'mbʌ'skeɪd/ *noun*

بۆسە، سیه، رەبەت، پارێز، کازە،
 (ambuscader *n*) کێین

ambush /'æmbʊʃ/ *noun*

1 بۆسە، داو، پارێز: *Two soldiers were killed*
The government *○* *in a terrorist ambush*
was defeated in its attempt to pass the
They *○* *law by an opposition ambush*
were lying in ambush, waiting for the
aid convoy; کەسان یان سەریازانی بۆسەنشین
 2 هێرشێ کەتووەر یان خافلگیرانه، هێرشێ
 بۆسەیی *○* 1 کێین: آمبوش 2 حەملە غافلگیرانه

ameba = (pl. amebae or amebas) US
 spelling of amoeba

amelanchier /ə'mæləŋkɪə/ *noun*

دەوێنێ بە گۆلێ سێی-سەو *○* [توخم
Amelanchier] *○* نوعی درختچه

amelioration /ə'mɪliə'reɪʃn/ *noun*

چاکبوونەوه، باشبوونەوه، چاتریوونەوه،
 چاککردن، چاکسازی (*n*) *ameliorator*
amelioratory adj *○* بهێدی، اصلاح

ameliorative /ə'mɪliə'reɪtɪv/ *adjective*

لەگەڵ چابوونەوه *○* بهێددامیز
amen /ə'men, US ɛr'men/ *interjection*
 ئاواپن، واپن، ئامین، راستە، دروستە، حەقە،
 ھەروایە، وایە (بەنەرەت: لە *āmen* عیبری
 "certainty, truth" *○* آمین، درست است،

ھەم ئێسەر است
amenability /ə'mɪnə'bɪləti/ *noun*, also
 amenableness

قەسەبەیی، گۆرپەلەیی، مەلکەچی،
 گۆی (را) گۆتوویی، زۆربەرچوون *○* پیروی،
 تابەیت، حرفشێ

amenable /ə'mɪnə'bəl/ *adjective*

1 بەرپرس، لێ پرساو 2 قایل، پێخۆشبوو، ساز،
 رازی 3 گۆرپەلە، مەلکەج، قەسەبە، حالی،
 گۆی (را) گۆتوو، زۆربەرچوون، ئەرکەلەسەر *○*
 1 مۆل 2 موافق، مایل 3 مطیع، حرفشێ

amendable /ə'mendəbəl/ *adjective*

لەچاککردن ھاتوو، چاک دەین *○* اصلاح، بێزیر
amendatory /ə'mendətɔːrɪ/ *adjective*

چاکسازی، پانە، چاکدەنەویی *○* اصلاحی
amende honorable /ə'mɒndə
 ɒnərəːbəl(ə), French amād ɔnɔrabl/
noun, pl. amendes honorables pronunc. same
 داوای لێبوردن لە ھەموان، لێبوردن خوازی گشتی

(واتای خۆی: قەرەبووکردنەوی بەناپرووانە) *○*
 طلب بێخش از ھمگان

amendment /ə'mendmənt/ *noun*

1 چا(ک)کردن، راستکردنەوه، خاوێنکردنەوه،
 بزارکردن 2 پیاچوونەوه، چاوپاخشاندن *○* 1
 اصلاح، تصحیح 2 تجدیدنظر

amends /ə'mendz/ *noun*, pl.

تێھەلێنان (ھو)، زیان دانەوه، قەرەبووکردنەوه،
 پرکردنەوه، تۆلەکردنەوه، بۆبازدن *○* جبران،
 پرداخت خسارت، تلافی

amenity /ə'mɪnɪti/ *noun*, pl. amenities

1 شت یان کەرەسە ئاسوودەیی، کەل و پەلێ
 خۆشگوزەرانی 2 خۆشی 3 (amenities)
 خۆشی 4 تاییەتەندەیی خۆشی، ئاسانکاری،
 کەل و پەلێ ئاسوودەیی، شەھەکی ئاسایش و
 رابواردن *○* 1 وسیلە، رفاه، مطووعیت 2
 خوشایندی 3 (در جمع) مطووعیت 4 تسهیلات،
 امکانات رفاهی

amenorrhoea /ə'menɔːriːə/ *noun*, US
 amenorrhea

نەبوونی بێ ئۆتۆزی، وێستان یان کەمبوونەوهی
 رەوێ بێ ئۆتۆزی لەبەر ھۆنیکە بێجگەلە ھی
 دووگیانی (*amenorrhoeal adj*, US
 amenorrhoeic: *amenorrhoea*, also *amenorrhoeic*
○ فقدان قاعدگی

ament /'ɛmɛnt, US ə'ment/ *noun*, also
 catkin

(رووەک ناسی) ھێشووە گۆلی شۆرەووەبوو،
 بۆلەتووی شۆرەووەبوو (وہ کوو داری و فندق؛
amentiferous or amentaceous adj
○ آرایش نگیں

amentia /eɪ'menʃə, US ə-/ *noun*

بێ مێشکی، سەرشتیی، ورنەبێزی *○* سفاقت،
 حالت ھذیان

Amerasian /ə'mɛrɪˈeɪʃn, US -'reɪʃn/
adjective, *noun*

adj ئەمیراسیەن (کەسێن لە دایک و باوکی
 ئەمریکایی ئێسایایی) *n* مەروی ئەمیراسیەن *○*
adj امراسین *n* آدم امراسین

amercement /ə'mɛrsmənt/ *noun*

سزادان، سزا، بۆزەر، جەریمە *○* تێبە، جەریمە

American /ə'merɪkən/ *adjective*, *noun*

adj ئەمریکایی، سەر بە ئەمریکا یان وشکاری
 ئەمریکا *n* ئەمریکایی، خەلکی ئەمریکا (باکوور،
 ناوەند یا باشوور) *○* *adj* امریکایی *n* اهل امریکا
Americana /ə'merɪ'ka:nəl/ *noun*, pl.

ئەمریکانا (شەو شتانەیی کە پێنەندەییان بە
 ئەمریکاو ھەبە و وایەر دەکرێتەو کە تاییەتی
 ئەوێ بێ) *○* امریکانا

American chameleon *noun*

(گیانەو مەرناسی) زەردەقۆرە یان مارمیلکەیی

دارنشین نه‌میریکایی *Anole* هی باشووری
روژه‌لانی ولاته یه‌ک گرتووه‌کایی نه‌میریک.
ده‌توانی ره‌نگی یشتی له سه‌وزموه بؤ قه‌یه‌یی
بگ‌یوژی و زوژتر وه‌ک گیانه‌میری م‌سی
راده‌گیری [*Anolis carolinensis*] - بی‌ع
آفتاب‌پرست

American cheese *noun*

به‌نیری نه‌میریکایی (له *cheddar* نه‌میریکایی - ز
ده‌کری) - پیر امریکایی

American dog tick *noun*

گه‌نه‌سه‌گانه‌ی نه‌میریکایی: ج‌وژی گه‌نه‌ی
ixodid ناسایی نه‌میریکایی باکووری. ب.ت. هی
سه‌گ و م‌روف که راگوژی‌بری به‌نیری *Rocky*
Mountain spotted fever و *nularemia* به
[*Dermacentor variabilis*] - نوعی که

American eagle *noun*

هه‌ل‌وی نه‌میریکایی: هه‌لوینکی سه‌رگه‌م
عقاب امریکایی

American eel *noun*

مارماسی نه‌میریکایی: له‌ئاوه شیرین و
که‌ناری به‌کان به دریزی که‌ناره‌کایی نه‌تلاتیک
و نه‌میریکایی باکووری د‌وژراوه‌تووه. 103 تا 111
بربره و م‌وهری *vertebra* هه‌یه [*Anguilla*
rostrata] - نوعی مارماهی

American elm *noun*

وزمی نه‌میریکایی، هی روژه‌لانی نه‌میریکایی
باکووری [*Ulmus americana*] - نوعی نارون
American English *noun*

زمانی ئینگلیسی نه‌میریکایی - انگلیسی م‌ریکی
American Expeditionary Forces *noun*,
pl. abbreviation AEF

هیزه نیردراوه‌کایی نه‌میریک: نه‌و سه‌ریزان‌ده‌ی که
له لایه‌ن نه‌میریکاووه بؤ نه‌وروپا به دریزی شه‌ری
جیهانی یه‌کم نیردران - نیروهای اعزامی م‌ریک

American football *noun*

ت‌وینتی نه‌میریکایی - فوتبال امریکایی

American Indian = Native American

Americanism /ə'merikanizəm/ *noun*

وشه یان ده‌سته‌وشه‌ی نه‌میریکایی.
نه‌میریکایی(ی) گه‌ری - واژه یا عبارت امریکایی.
امریکامایی

Americanist /ə'merikanist/ *noun*

زانای زمان و چاندی دانیش‌توانی ره‌نه‌ی
نه‌میریکایی - امریکانیست

American ivy = virginia creeper

Americanization /ə'merəkənai'zeɪʃn, US
-nə'z-/ *noun*

نه‌میریکاندن، نه‌میریکایی کردن، بوونه نه‌میریکایی
- امریکایی کردن یا امریکایی شدن

American Legion *noun*

کومه‌له‌یی ریکخراو له 1919، یتکه‌انو له

کونه‌سه‌ریزانی *veteran* هیزه چه‌ک‌داره‌کایی
نه‌میریک - لژیون امریکایی

American organ *noun*

تورگی نه‌میریکایی (شیوه‌ی هارمونیم ده‌دا)
ارگ امریکایی

American plan *noun*, North American
term for full board

(نه‌میریکا و هویتیل) ژوور، خ‌وراک و سیرفیس
- اتاق، غذا و سرویس

American Revised Version *noun*, also
American Standard Version

وه‌رگترای کتبی پیروز له‌سه‌ر پنچینه‌ی
the Revised Version له 1901 له نه‌میریکا چاپ
کرا - ترجمه‌ی کتاب مقدس در امریکا

American Revolution *noun*

ش‌ورش یان وه‌رگ‌ورانی نه‌میریکایی(ی): شه‌ری
نیوان بریتانیای گه‌وره و کولونیاکایی نه‌میریکا
1775-83، له‌ودا کولونی یه‌کان سه‌رکه‌وتن -
انقلاب امریکایی(ی)

American saddle horse *noun*, also
American saddlehorse

نه‌سپی سواری نه‌میریکایی: ج‌وژی نه‌سپی
سواری س‌ن‌ره‌وته یان پینچ‌ره‌وته، به ملی دریز و
کلکی به‌رزوهه - نوعی اسب

American shorthair cat *noun*

پشله‌ی مووکورتی نه‌میریکایی: ج‌وره ن‌زادیکی
پشله‌ی خ‌ومالی تووک‌کورتی پرماسوولکه و
ده‌سته - نوعی گربه

American Sign Language *noun*,
abbreviation ASL

زمانی تامازه‌ی نه‌میریکایی: زمانی که‌خواه‌نی
یتکه‌نه‌ی واتاناسایی یانه و رسته‌سازی‌یانه‌ی
خ‌ویه‌تی، له لایه‌ن که‌سانی که‌ر له نه‌میریکا و
چه‌ندین به‌شی ئینگلیسی زمانی که‌نه‌دا قسه‌ی
پن‌ده‌کری - زبان اشاره‌ی امریکایی

American Spanish *noun*, abbreviation
AmerSp

سپانیایی نه‌میریکایی: زمانی سپانیایی که‌له
نه‌میریکایی لاتین قسه‌ی پن‌ده‌کری یان
به‌کاردینری - اسپانیایی امریکایی

American Staffordshire terrier *noun*,
also American pit bull terrier or pit bull
terrier

تیریه‌ری ستاف‌وردشایری نه‌میریکایی: ج‌وژی
ن‌زادی به‌قه‌وه‌ت و پرماسوولکه‌ی تیریه‌ری
نه‌میریکایی، له به‌ره‌تا بؤ شه‌ره‌سه‌گ به‌ره‌ی
پندرا، به تووکی زیر و رهق، سه‌ر، سنگ و ملی
پانه‌وه - نوعی ترب

American water spaniel *noun*

ج‌وژی سه‌گی ده‌سته‌ی ره‌گه‌ز واتیر سپانیله‌ی
نه‌میریکایی - نوعی سگ

American wigeon *noun*, also *baldpate*

مراوی به سهرسوری نهمریکایی [*Anas americana*] نوعی مرغابی

americium /,æmə'risjəm/ *noun*

نهمریسیوم (به ژ.گ. 95، ن. Am) ◊ امریسم

Amerindian = Native American

Amerind /,æmə'rɪndiən/ *noun*

نهمیریند، نهمریکاییه کی ره سن ◊ امریند

Amerindian /,æmə'rɪndiən/ = American Indian

Ames test *noun*

تافی کاری یان نازماشتی نامیس: تافی کاری یی به مه بهستی دیاری کردنی پوتانیله لی ناوتیهی (کی کیمایی) بؤ تووش بونون به شیزیهجه (بنه رت): له ناوی زینده کیمیا زانی نهمریکایی Bruce N. Ames, 1928 له دایک بووه) ◊ آزمایش یا امس تست

amethyst /'æməθɪst/ *noun*

نهمیتست (به ردیکی به ترخی بنهوشی، که له دروس کردنی جه و اهیز دابه کار دیرتی) ◊ آمیت

amethyst deceiver *noun*

قارچیکی خوراکي دارستانی [*Laccaria amethystea*] نوعی قارچ

amethystine *adjective*

1 نهرخه وانی 2 به نه وهوشی، بنهوشی ◊ 1 ارغوانی 2 بنفش

ametropia *noun*

پزشکی) دؤخیکی شکانه وهی ناتاسایی چاو (وه) *astigmatism* و *hyperopia* *myopia* دؤخیکی ناریکی دیدی چاو ◊ امتروپیا

ametropic *adjective*

سهر به یان پتوهندی به نهمیتروپیاوه هه به وابسته به امتروپیا

Amex *abbreviation* 1 trademark American

Express 2 American Stock Exchange

Amhara /am'hɑ:rɑ/ *noun*, *pl.* same or Amharas

نهمندامی گهلکی سامی ناوهندی نه تیویا (بنه رت): له *Amhara* ناوی ناوچه ییکی ناوهندی نه تیوی) ◊ آمهاریا

Amharic /am'hɑ:rik/ *noun*, *adjective*

n زمانی فهرمی نه تیویا، زمانیکی سامی له *Ge'ez* که ووتنه وه *adj* سهر به نهمهاریکان یان زمانه که یان ◊ آمهاریک

amiability /,eɪmiə'bɪləti/ *noun*, also *amiableness*

رووخوشی، دهم به ینکه نینی، ره زاسووکي، زمان خوشی، خولک خوشی، دؤستانه ◊ خوش مشربی، دؤستانه

amiable /'eɪmiəbl/ *adjective*

رووخوش، دهم به ینکه نینی، ره زاسووک،

زمان خوش، خولک خوش، گهرم، شیرین: *Her parents seemed very amiable*

خوش مشرب، مهربان

amiably /'eɪmiəbl/ *adverb*

رووخوشانه، به روو خوشی یه وه: *'That's fine,' he replied amiably*

◊ با خوش مشربی

amiantus /,æmi'ænθəs/ *noun*, also *amiantus*

لۆکه کیوی (له) ◊ پنبه نوز

amicability /,æmɪkə'bɪləti/ *noun*

ناشتی خوازی، ته باوره بایی، دؤستانه تی، لاشه ری، نادوژمنایه تی، نارقه به رایه تی ◊ صلح طلبی، صلح و صفا

amicable /'æmɪkəbl/ *adjective*

ناشتی خوازانه، دؤستانه، به ته باوره بایی، لاشه ری، به گهرم و گور، گهرم: *an amicable relationship*

In spite of their disagreement they parted on amicable terms

◊ صلح طلبانه، دوستوار، مسالمت آمیز

amicably /'æmɪkəbl/ *adverb*

(به شینوه یه کی) ناشتی خوازانه، لاشه رانه، به ته باوره بایی یه وه: *The policeman chatted amicably to the bystanders*

◊ به طور مسالمت آمیز

amice /'æmɪs/ *noun*

کوتالیکی که تانی بؤ سهرشان و مل، هی ژیر *alb*، له ری و ره سمی شینوی خواوهندی دا له بهر ده کری ◊ آمیس

amice ² /'æmɪs/ *noun*

کلایو یان کولوانه یی که له لایه نهمندامانی تیره ی نایینی یه وه ده پوشری ◊ آمیس

amiconucleate *adjective*

ناوکه ی وردی نییه، بی ناوکه ی ورد ◊ فاقد هسته ی ریز

amicus /a'mɪkəs/ *noun*, *in full* *amicus curiae* /'kjʊəri/

راویز کاری مافی یان ماف ناسانه (راویز کاریکی بی لایه نه و بؤجوونیکی به قازانچی بؤ کیشه یی هه به) ◊ دوستی دادگا ◊ مشاور حقوقی

amid /ə'mɪd/ *preposition*, also *amidst*

له نینوه راستی، له نینوان، ل ناقه به را، له میانه ی، له جهنگه ی، له هه رتی، *in the middle of*: *amid the fighting* ◊ در میان، در حین

Amidah /ə'mɪdə/ *noun*

نامیدا: نوژی که له زماره یی له و دوعایانه ی که سئیکی به رستشنگهر به راویستاوی ده یخویتی، ینکه اتوه ◊ آمیدا

amidase *noun*

نامیداز، نامیداس: هه ویه یی که تاوی هایدرولیزی *acid amide* ی ددا ◊ آمیداز

amide /'eɪmaɪd/, US 'aɪmaɪd/ *noun*

ammonia /ə'meɒniə, US ə'moʊ-/ *noun*

نیمونیا، نمونیا، نمونیاو ○ آمونیاک، آب آمونیاک
ammoniac /æmˈnaɪək/ *adjective*, also
ammoniacal
 نمونیایی، سهریه نیمونیا، نامونیایی ○ وابسته به
 آمونیا

ammoniacal *adjective*

1 له نیمونیا پیکهاتو 2 = ammoniac
 مشکل از آمونیا

ammonia water *noun*

ناو یان گبراهوی نیمونیا ○ آب یا محلول آمونیا
ammoniolysis *noun*

نیمونیا شیوونهوه، نیمونیا شیکاری ○ آمونیولیز
ammonite /ˈæmənaɪt/ *noun*

(کون ناسی) گیانهوه ری بین بربری ی بین سهری
 ناوی قر تیکه وتوو، له بکه که ی پنج پیچو که یه،
 زورتر له نیشووه کانی سهردهه کانی ژوراسیک
 Jurassic و کرتاسه Cretaceous وه
 بوهرد fossil دوزراوه توه (بهرت): له
Ammonis لاتین "شاخی نامون" ○ آمونیت
Ammonite /ˈæmənaɪt/ *noun, adjective*

نهدامی گدلیکی سامی، له سهردهه مانی به یمانی
 کون له روژه لانی ژوردان Jordan نیوان ژابوک
 Jabbok و ثارنون Armon ده زیان، عه مونی،
 نامونیت ○ عمونی، آمونیت

ammonium /əˈmɒniəm, US əˈmoʊ-/ *noun*

(وهک ناوه لاناو) نیمونیم: سهریه یان نامازه به
 کاتیونی NH₄⁺. له گبراهه کانی نامونیا و خونی
 بهرهمه هاتوو له نامونیا پیکهاتوو ○ آمونیم

ammonium chloride *noun*, also **sal ammoniac**

کلوریدی نیمونیم NH₄Cl. ههروهه sal ammoniac
 ○ کلورید آمونیوم

ammonium nitrate *noun*

نیترا تی نیمونیم NH₄NO₃ ○ نیترا ت آمونیوم
ammonium sulphate *noun*

سولفاتی نیمونیم (NH₄)₂SO₄. جورئ خولی
 بلسوورینی بین رهنگ، زورتر وهک به ییین
 fertilizer به کار دیتری ○ سولفا ت آمونیوم

ammonoid = ammonite

ammunition /ˌæmjʊˈnɪʃn/ *noun*

1 تهقه مانی، جه خانه 2 بهانه، پلپ، بیانوو
 ○ 1 مهات 2 گزی

amnesia /æmˈni:ziə, US -ˈni:ʒə/ *noun*

(له) بیرچوونهوه، فراموشی، بیرنه مایی ○
 نیان، فراموشی

amnesiac *adjective*, also **amnesic**

تووش بوو به فراموشی، بیرنه مایی گرتوو ○
 مبتلا به فراموشی

amnesty /ˈæmnəsti/ *noun, pl. amnesties*

1 لی بوردن، به خشین، لی خوشبوون (گشتی):

The president granted a general amnesty for all political prisoners
 2 for all political prisoners،
 موله ت، ده رفعت (بهرت): به ریگای لاتین، له
amnēstia یونانی "forgetfulness" ○ 1 عفر
 (عمومی) 2 ضرب الاجل، مهلت

amniocentesis /ˌæmniəˈsɛnsɪˈsɪs, US -
 niəʊ-/ *noun, pl. -ses* /-sɪz/

نمیسیتنسیس (= تاقی کردنه وه ییکی پزشکی
 بسو سهر زنانی سکیر، بهمه بستی بسوونی
 نه خوشی ییکی تایه تی یا کیشه ییکی تندرستی
 له ناوه له دا) ○ آمیوسنتز، آمیوستسیس

amnion /ˈæmniən/ *noun, pl. -nions or amnia*
 پهرده ناوله مه، پهرده ناوله مه، پهرده ی منال دان،
 پهرده ی سهر او، سهره وان، چایر، چایر،
 پهرده پیچوو، هزی، پهرده بهر، پهرده ی هه ره
 نیشووه ی گیانهوه رانی گوان دار، خشوک و
 بالنده کان ○ منیمه

amniotic *adjective*

سهریه پهرده ناوله مه، سهریه پهرده ی منال دان
 وابسته به منیمه

amniotic fluid *noun*

سهر او ○ مایع آمیونیک
amoeba /əˈmi:bə/ *noun, pl. amoebas or*
amoebae /-bi:/, US also **ameb**

نیمیا، گزوه، نامیب (= زینده وه یان
 نورگانیز میکی میکروسکوپي که خانه به کیان
 هیه و به بهر ده و امیش له گوران دایه [لق
 Rhizopoda]! **amoeboid** *adj* (بهرت): له
amoibē یونانی یوه "گوران" ○ آنب

amoebiasis /ˌamiːˈbiːəsis/ *noun*, US also
amebiasis

(پزشکی) نه خوش که وتن به گزوه یان نامیب،
 ب.ت. به هوی زگچوونی خونی یوه بین (ب.ت.
 Entamoeba histolytica) ○ آمیبیاسیس

amoebic /əˈmi:bɪk/ *adjective*, also **amoeban**
 نامیبی، نیمیایی، گزوه یی، پتوهندی به گزوه وه
 هیه ○ وابسته به آمیب

amoebic dysentery *noun*, US **amebic**
dysentery

زگه شوره یان زگچوونی خونی نامیبی یان
 گزوه یی: جورئ نه خوشی سهختی ریخوله،
 به هوی نامیبیکه وه به ناوی (Entamoeba
 histolytica) تووش ده بین و نیشانه کانی بریتین
 له: زگچوونی خونی، زان و پرکی سک و
 خورانه وه ی دیواره ی ریخوله ○ اسهال آمیبی

amoeboid *adjective*

شیه تاک خانه، نامیب ناسا، گزوه ناسا، گزوه یی،
 نامیبی ○ آمیب مانند

amok /əˈmɒk, US əˈmɑ:k/ *noun, adverb*,
 run amok, also amuck

خوپی رانه گیران، شیتی، به ربوون، هه و سار

باندن (ب.ت. له شويته گشتي به کاند) وک
 شيت و هار: *Some drunken students had*
run amok in the college car park عده
 کترل، ديوانگي، ديوانه‌وار

among /ə'maŋ/ preposition

1 (له) نښان، له نښو، له نښو رااست، ل نور تا:
hidden among the trees 2 له ريزه ي، په کي له
 1 در ميان، ميان، (در) بين 2 در زمرو ي، يکي ز

amongst /ə'maŋst/ = among

Amon-Re noun, also Amen-Ra

نامون ري، نامون را (له ميسري کوندا: خودي
 روژ) آمون ري

amontillado /ə'montɪ'lɪːdɔʊ, US -'ljɑː-/
 noun. pl. amontillados

شيري تال و سبي سپنايي ټوغي شري
amoral /eɪ'mɒrəl, US -'mɔːr-, -'mɑːr-/
 adjective

له سره بنچينه ي ناکاردا نه ي، بې پروشه،
 له ناکاربه ده، هستي بهررسياري ناکاري نيه،
 بې پروشه: *Guy was greedy, amoral and*
dishonest (amorally adv) فاقد اصول
 اخلاقي، بې بندوبار

amoralism noun

نهموراليزم (n) amoralist: نهموراليسټ
 اخلاق گريزي

amorality /eɪmə'rælɪti/ noun

بې پروشه تاي، بې پروشه ده ي، شېره ي،
 ناکارلي هملگيراي: *His amorality helped*
him to survive in business بې بندوباري،
 فقدان اخلاقيات

amorce noun

بارووت ټوغي باروت
amoretto /ə'mɒrɪtəʊ/ noun, pl. amoretto
 /-ti/

خستې پرووي Cupid له بهرهميکي هونه ري دا
 ټوغي مورنو

amorist /'əmərist/ noun

نهميندار، دلدار ټوغي عاشق
Amorite /'əməraɪt/ noun, adjective,
 Hebrew 'āmōrī

1 ناموريت: نهمندامي گهلکي کهونار يان
 باستاني که له ميزوپوتاميا، فلهستين و سووريا
 له هزاره ي سنيهمي پيش زايين ده زيان 2
 زمانه که يان، ناموري ټوغي موريت

amoroso /ə'mɒrəʊsəʊ, US -sɔʊ/ noun

جوړي شيري شيريني توخ ټوغي اموروسو
amorous /'æməərəs/ adjective

نهميندار، دل بهسته، ناشق، دلدار، دلدارانه،
 خوشه ويستي، روماتيک: *amorous couples*
 ټوغي عاشق، عاشقانه، عشقي
amorously /'æməərəsli/ adverb

دلدارانه، نهميندارانه ټوغي عاشقانه، به طور عشقي
amorousness /'æməərəsnəs/ noun

دلداري، نهمينداري ټوغي عاشقي
amorphism noun

1 بې بيجمي، بې شيوه ي 2 نارېکي 3 نابلوړي
 ټوغي بې ريختي، بې شکلي 2 بې نظمي 3 غېر بلوري

amorphous /ə'mɔːfəs, US -'mɔːrf-/
 adjective

1 بې بيجم، بې شيوه 2 نارېک، شيو او 1
 بې شکل، بې ريخت 2 نامنظم

amorphously /ə'mɔːfəsli, US -'mɔːrf-/
 adverb

بې بيجمانه، به شيوانه، نارېکانه ټوغي به طور
 بې شکل، به طور نامنظم

amorphousness /ə'mɔːfəsniəs, US -
 'mɔːrf-/ noun

1 بې بيجمي، بې شيوه ي 2 نارېکي، شيو او 1
 بې شکلي 2 بې نظمي

amort adjective

له مردن دا، له مهرگا ټوغي در حال مرگ
amortizable adjective

شيو اي پاکردني قهرز به دانه وي بهر بهر،
 ده جوړي، (پارک) ده کړي ټوغي قابل استهلاك

amortization /ə'mɔːtaɪ'zeɪʃn, US
 æ'mɔːtə'z-/ noun

پاکردني قهرز به دانه وي بهر بهر، چوواندن
 ټوغي استهلاك

amortization fund noun

پاره ي پاکردني قهرز به دانه وي بهر بهر؟،
 پاره ي چوواندن ټوغي وجه استهلاك

amortized loan noun

قهرزي پاکراو به دانه وي بهر بهر، وام ي
 چووتراو ټوغي وام مستهلك شده

amortizement = amortization

amosite /'əməsaɪt/ noun, from Asbestos
 Mines of South Africa

ناموسيت، ناموسايت: جوړي نازيستي نالوړه ي
 amphibole پر ناسن ټوغي اموسيت

Amos noun, Hebrew 'Āmōs

ناموس، عاموس: 1 پيغمبريکي عيبري سده ي
 هه شتي بهرله زايين 2 کتبي ناموسي پيغمبر
 ټوغي عاموس 2 کتاب عاموس نبي

amount /ə'maʊnt/ noun

سهرجم، کو، ټيکرا، بر، هيند، هه ند، نهمندازه:
His earnings are said to amount to
an amount of £300000 per annum
an amount of time ټوغي money/information

ټوغي سرجمع، کل، جمع، مقدار، مبلغ

amour /ə'muə(r), US ə'muːr/ noun

پنوهنډي دلداري، حمزه زين، دلداري (ب.ت.)
 به دزي يوه ټوغي عشق بازي

amour fou /ə,mʊə 'fu:/. French **amur** /f/ noun

خۆشەويستی شىتانه يان کۆتەرۆل نەکراو
عشق غىراقىل کۆتەرۆل

amour propre /ə,mʊə(r) 'prɒpə, US ə,mʊr 'prɑ:prə, French **amur** /pʁɑ:pr/ noun

(له فەرەنسى يەوه) رێز له خۆنان، رێزى خۆگرتن:
Vanity and amour propre played a greater role in Catherine's policies than in those of any other ruler of the period

عزت نفس

amoxycillin /ə,mɒksɪ'sɪlɪn/ noun, also amoxicillin

ناموکسى سيلين $C_{16}H_{19}N_3O_5S$, تايه تهنەندى
هاوشىوئى نامى سيلينى ههيه

Amoy noun

ناموى: زاراوه يىكى جىنى نزيك
(ناموى) له باشوورى ترين شونى چين قسه
يەدە کړئ

amp¹ /æmp/ = ampere

amp² = amplifier

AMP noun, abbreviation (Biochemistry)
adenosine monophosphate

نيوکلېوتايڊى $C_{10}H_{12}N_5O_3H_2PO_4$ که له
نەدينۆزين و کۆمەلنکى فوسفات پىنکها تووه که
له کاردانەوه ميتابولىکەکان دا
reaction دەگۆري بۆ ADP و ATP (هەروەها
adenylic acid) اىامپى

ampelopsis /æm'pɒlɒpsɪs/ noun, pl. same

رووميو(ه): جورى گياي هه لچووى ده وه ناسا،
له تىرەي vine [نوخم *Ampelopsis*: دوو
جورن]

amperage /æm'pɒndʒ/ noun

نامپىراز، نامپىريتو (تىنى تەزووى ئەلکترىکى)
امپىراز

ampere /'æmpe:/ noun

نامپىر، ئەمپىر (کورتەکەى A) آمپر

ampersand /æm'pɒsənd, US -pɒrs-/ noun

«وه» نیشان، ئەمپىرساند (نیشانەى & - بەواتاى
«وه») آمپىرساند

amph(i)- /'amfɪ/ prefix

پىنشگر: 1 دوو، هەردوو، وەك *amphibian*,
2 *amphidiploid*, *amphibrach* خە،

وەك *amphitheatre* (بەرهەت: له یونانى یەوه)
پیشوند: 1 در، هر دو 2 در

amphetamine /æm'fetəmi:n/ noun

نامفیتامین، نامفیتامین، ئەمفیتامین
 $C_9H_{13}N$ (دەرمەنى که وات لێ دەکا هەست بە ورووزان و
هیز و وزە یەکی زۆر بکەى) آمفیتامین

amphibia noun, pl.

دووژینەکان، گیانەوهەرە دووژینەکان،
وشکاوه کى یەکان

amphibian /æm'fɪbiən/ noun, adjective

1 n گیانەوهەرى دووژینە یان وشکاوه کى 2
فرۆکەى وشکانى ناوى (وشکاوه کى)، فرۆکەى
ناوى سخاکى (جووتر) *adj* وشکاوه کى، دووژینە
1 n حیوان دووژیت 2 هواپىماى آبى سخاکى
adj دووژیت

amphibiology noun

وشکاوه کى ناسى، دووژینە ناسى
دووژیت شناسى

amphibious /æm'fɪbiəs/ adjective

1 دووژینە، وشکاوه کى، وشکاوى 2 (کردارى
له شکرى) زەمىنى دەریایى، وشکانى ناوى: *an*

amphibious \diamond *amphibious raid/assault*
vehicles /æm'fɪbiəsli/)

1 دووژیت 2 زمینی دریایی، آبى سخاکى
amphibiousness /æm'fɪbiəsni:s/ noun

دووژینەیی، وشکاوه کىتى

amphibole /'amfɪbɒl/ noun

ئالۆزە: هەموو کۆمەلە ئالۆزەکانى کانە
سیلیکانە ناودارەکان، زۆرتر کالسیۆم، مەنزىۆم،
سۆدیۆم، ئاسن و ئالومینیۆمى تايه و هۆرن بلیند
hornblende, تریمولیت tremolite, ئاسپست
asbestos و هتد دەگرتهوه و وهك پىنکهنەریکى
گرنگى زۆرىنەى بەرەدەکان وایه (بەرهەت: له
amphibolus لاتین بە واتای "ambiguous",
لەبەر پىنکها تەى جۆراوجۆرى کانە که) آمفې بول
amphibolic adjective

تەژمە، تەماوى، دووژنە، لیل

amphibolite /am'fɪbɒlaɪt/ noun

(زەوى ناسى، تەخەتە) بەردىكى دان دانى
metamorphic, زۆرتر له نامفې بول
plagioclase پىنکها تووه

amphibolitic adjective

سەربە يان پىتوهندى بە نامفې بۆلینەوه هەيه
وابستە بە آمفې بولیت

amphibology /amfɪ'bolədʒi/ noun, also amphiboly, pl. amphibologies

دووپیژى، روون نەبوون، ئالۆزى، نەماوى بوون
ابهام

amphibolous adjective

لیل، تەژمە، تەماوى، تەمومزاوى

amphibrach /'amfɪbrak/ noun

دوو سەر کورت: پایە یىکى کیش مەند که له
برگە یىکى زەر بەر سەر له نوان دوو برگەى بى زەر
پىنکها تووه یان (له یونانى و لاتین دا) برگە یىکى
دریژ نوان دوو برگەى کورت (بەرهەت: بە
ریگای لاتینەوه، له *amphibrakhus* یونانى یەوه
"short at both ends") آمفې براک

amphibrachic adjective

سەرىيە دووسەرگورت يان ئامفى براك ۋابستە
بە آمفى براك

amphictyonic adjective

سەرىيە يان يئوئەندى بە ئامفى كىتۇنى يەوۋە ھەيە
ۋابستە بە آمفىكتىونى

amphictyony noun

ئامفى كىتۇنى: بەشدارى ھەرىمە دراوسىكان لە
يۇنانى كۆندۇ بۇ پاراستن و بەرگىرى لە
ئاساوندېكى دىنى ھاوبەش، ئەنجومەنى
ھەرىمە كان، ب.ت. ھى دېلفى Delphi، يەك
كەتتوون بۇ پاراستنى دووقولى و پەرسىتى
خودايتكى ھاوبەش ۋامفىكتىونى

amphidiploid noun, adjective, also
allotetraploid

ئامفیدىپلوئىدى: رووۋەك يان گىيانەوۋەرى كە
دەستە كرۇموزومىكى لەشى دووانى ھەيە ۋ
آمفى دىپلوئىد

amphidiploidy noun

ئامفیدىپلوئىدى، ئامفیدىپلوئىدى ۋآمفى دىپلوئىدى
amphigoric adjective

سەرىيە يان يئوئەندى بە ئامفى كۆرى يەوۋە ھەيە
ۋابستە بە آمفىگىرى

amphigory noun, pl. amphigories

كۆپلە يان پارچە نووسراوۋەتتىكى بىي-ئانا و
ھىچكە، ب.ت. دانەبىي كە وەك parody نياز
بووبى ۋآمفىگىرى

amphimacer noun

دووسەردىز: ھۆتراوۋە يان پەخشانى كە لەودا
بەرگەتتىكى كورت لە ئىوان دوو بەرگى دىزىدا و
يان بەرگەتتىكى بىي زەبەر unstressed لە ئىوان دوو
بەرگى زەبەرلەسەر stressed ھەلگەوتوۋە
(بشەرەت: لە amphimacrus لاتىن، لە
amphimakros يۇنانى يەوۋە "long at both
ends") ۋآمفى ماسەر

amphimictic adjective

سەرىيە يان يئوئەندى بە amphimixis ەوۋە ھەيە
ۋابستە بە جفت گىرى

amphimixis /amfi'miksɪs/ noun, pl. -ixes

(رووۋەكناسى) جىووت-بوون: بوونەيەكى دوو
گامىتى جىيا تا زىگوت يىكىتىن، تىكەل-بوونى
ئاوۋى خانەكانى توماو و ھىلگە ۋجفت گىرى

Amphion noun, Latin, from Greek Amphiōn

موسىقازەنى مېتولۇزى يۇنانى كە دىوارەكانى
شارى تىب يان تىبىس Thebes ھەلدەجىن بە
جىادوو(بەند) كىردنى بەردەكان و بە ھۆى
جەنگەكەيەو ۋامفىون

amphioxus /amfi'ɒksəs/ noun, pl.
amphioxii or amphioxuses

جۆرى (ماسى) lancelet ي جكۆلە، بۇ خۇراک
لە ئاسيا راو دەكرى [Branchiostoma توخم]
نوعى ماھى

amphipathic /amfi'paθɪk/ adjective

(زىندەكىيە، گەرد يان پىرۇتتىن) خاۋەنى
ھەردوو بەشى hydrophobic و hydrophilic
ۋآمفى پاتىك

amphiphilic /amfi'fɪlɪk/ = amphipathic

amphiploid adjective, noun

ئامفى پلو(ئ)ىد: خاۋەنى لانى كەمى دەستەيىكى
دېپلوئىدى (تەواو) كرۇموزومە بۇماۋەيى يەكان
ۋآمفى پلوئىد

amphiploidy noun

ئامفى پلو(ئ)ىدى ۋآمفى پلوئىدى

amphipod /'amfɪpɒd/ noun

گىيانەوۋەرى دووجۆرىن ۋآمفى پود
Amphipoda /amfi'pɒdə/ noun, pl.

(گىيانەوۋەرناسى) دووجۆرىن يان، دووجۆرىيان
(چونكو پاى وايە بۇ مەلەيە و پاى وايە بۇ
خواردنە) ۋآمفى پودا

amphiprostyle adjective

سەرىيە دوولاكۆلەكەبەند، سەرىيە
amphiprostyle ۋابستە بە آمفى پرواستايل

amphiprostyle /am'fɪprɒstail/ noun

(خانوبەسەرى زوو) دوولاكۆلەكەبەند،
جىووتلاستووندار (يان لە بېش و دواۋە) ۋ
آمفى پرواستايل

amphisbaena /amfis'bi:nə/ noun

ئامفى سىينا، دووسەررەو: ماريكى ئەفسانەيى
دووسەر لە ھەردووسەر (دەيتوانى لە ھەر دوو
سەرۋە پروا) ۋآمفى سىينا

Amphisbaenia /amfis'bi:nə/ noun, pl.

(گىيانەوۋەرناسى) دووسەررەوان: زىردەستەيى
suborder لە خىشكەكان كە مازمىلكەكرمەكان
worm lizard دەگىرتەوۋە ۋآمفى سىينا

amphisbaenian noun, adjective

(گىيانەوۋەرىكى) ئامفى سىينايى يان دووسەررەو
ۋآمفى سىينىن

amphitheatre /'æmfɪθiətrɪ(ə), US -
θi:ətrɪ/ noun, pl. US -mpitheater

1 پىشانگىا خىر، ئامفى تەئەتر، ئامفى تياتر؛
ئۇدۇتۇرىيۇمىكى زۆر گەۋرە 2 شىۋىن بۇ
سەرگەرمى گىشتى (وەك بۇ كۆنسىرت و
پارى يەكان) 3 چال، تەختايىيىكى دەردراو بە
لىزاي توند ۋآمفى تئاتر

amphitheatric adjective, also -hithatrical
(amphitheatrically adv)

سەرىيە ئامفى تياتر ۋابستە بە آمفى تئاتر

amphithelial adjective

سەرىيە يان يئوئەندى بە ئامفى تىيۇمەۋە ھەيە
ۋابستە بە آمفى تىيۇم

amphithecium noun, pl. amphithecia

دووبەرگە، دووبەرگىلە، ئامفى سىيۇم: تويى
دەرەۋەى ئەم خانانەي كە كەلوو capsule يان

قاپلیکه ییکی سپور له moss کریزه بهرد
و یا bryophyte ی یکندی ۱ آمفی تسیم

Amphitrite noun

نامفتریت: کچی نیروس Nereus خوازی
Pocidon یونانی کون، ژنی یوسایدون
۱ آمفیتریت

Amphitryon noun, Greek Amphitryon

(له میتولوزی یونانی) نامفیترون: میردی
تالکمنی Alcmena، زیوسی تفره دا به گورین
بو شیهوی نامفی تریون و هیرکولی لی که وتوه
۱ آمفیتریون

amphiuma /amf'i:ju:mə/ noun

دوهه ناسه: گیانه و هدریکی وشکاره کی
مارماسی ناسای eel-like باشووری روزه لانی
نهریکا [Amphiuma] نوعی جانور

amphora /'æmfərə, US 'æm'fɔ:rə/ noun, pl. amphorae /-ri:/ or -oras

1 (هی یونان و رومی کون) جهره، گوزله (به
دوو دهسک و له شتیکی کوبه یی) 2 دهریکی
جووت ههنگلی شیهو گوزله ۱ سو 2 افورا
amphoral adjective

جهره یی، گوزله یی ۱ سبوی
amphoteric /amfə'terik/ adjective

به هدر دوو شیهوی base و acid کاردانه و هی
دهیه ۱ آمفوتریک

ampicillin /amp'i:sɪn/ noun

(یزشکی) نامپیلین C₁₆H₁₉N₃O₄S، زورتر بو
چاره سهری نه خوشی میزی و هه ناسه و دهزگای
ریخوله به کاردیتری ۱ امپیلین

ample /'æmpl/ adjective

1 فره، زور، زه بهن، فراوان، فت و فراوان، بان،
بههین، گه و ره، بهه ریلو: ample
ample opportunity ۱ evidence/space/proof
2 ample free parking is available ۱
به نه ندازه، ته و او، نه ندازه ۱ زیاد، فراخ، پهناور،
وسیع، وافر 2 کافی

ampleness /'æmplnəs/ noun

بهه رینی، بهه ریلو، زوری، زه بهنی، فره یی،
فراوانی، فت و فراوانی ۱ وسعت، وافر

ampliation noun

فراوان کردن، ههراو کردن، بهه رفه کردن، بهه ریناندن،
فراواندن، فراوان کاری ۱ توسیع، بسط

ampliative adjective

فراوان کاری (ی)انه، فراوان کار ۱ توسیعی،
توسعه دهنده

amplification /,æmplifi'keɪʃn/ noun

1 فراوان کردن، گه و ره کردنه و ره، گه و راندن،
ههزانندن، پهه زدار، دهنگ پیستان 2
تیشک خسته سهر، روون کردنه و ره، لیکدانه و ره،
باسکردن، ورده کاری خسته سهر ۱ توسیع،
تقویت (صوت) 2 شرح، توضیح

amplified adjective

نهمیلیفایند ۱ تقویت شده

amplifier /'æmplifaɪə(r)/ noun

(دهزگا) دهنگ پندهر، نهمیلیفایر ۱ تقویت کنند

amplitude /'æmplitju:d, US -tu:d/ noun

1 (فیزیک) فراوانی 2 فره یی، زوری،
گه له میه ری، بهه رینایی، بهه ریلو، گه و ره یی 3
پانتسای، بوار، مه له بند 4 کشان (بهه رت: له
amplitude لاتین "گه و ره، فره") ۱
1 دامنه 2 وافر، وسعت، بزرگی 3 گستره 4 گسترش
amplitude modulation noun

مادیوله ییشی فراوانی ۱ تلفیق دامنه ای

amply /'æmpli/ adverb

بهه دور و در پزی، بهه تیز و نه سه لی، بهه لیشاو ۱
مفصلا، بهه طور وافر

ampoule /'æmpu:l, US -'pju:l/ noun, US also ampul(e) /'æmpju:l/

(یزشکی) دهرزی، شریفه (بهه رت: له ampulla
لاتین، پروانه ampulla) ۱ آمبول

ampule = ampoule

ampulla /am'pula/ noun, pl. ampullae /-li:/

1 گوزله: شووشه یان که موله ییکی flask
گلینتی خبر بهه دوو قولفه یان دهسکه و که
رومی یانی زوو بو تیا بهه لگرتنی رۆن، مه ی،
مه له هم و گولا و بهه کاریان دیتا 2 (تو یکاری و
گیانه و نه ناسی) بو شایی ییکی گوزله یی یان
که موله ناسا؛ ماسی کانالی نیو بهه زنه ی گوئی
نیوه و 3 په یکه ری هه لوی بال فش که شاکانی
بریتانی بو تاج له سهریان بهه کاریان دیتا ۱ آمپولا

ampullaceous adjective, also ampullar or ampullary

گوزله یی، بوتلی، که موله یی ۱ بطری مانند،
آمپولاسیوس

amputation /,æmpju'teɪʃn/ noun

پهل کردن، لی کردنه و ره، بهه رنه و ره، قه له خ کردن،
قه له خاندن، نه نداهه ری ۱ قطع عضو

AMRAAM abbreviation advanced medium range air-to-air missile

amputee /,æmpju'ti:/ noun

پهل کراو، پهل کرده، قه له خ کراو، په ککه و ته،
که مه نداهه، نو قسان، سه قهت ۱ مقطوعه العضو

amtrak /'amtrak/ noun, also Amtrak (from amphibious + tractor)

دهه زگاییکی سهه رازی بن ته خت که بهه سهر عه رز
و ناودا دهه روا ۱ امتراک

amu abbreviation atomic mass unit

amuck /s' mʌk/ = amok

amulet /'æmjələt/ noun

دووا، ته له سم، دیو به ند، چاوه زار، نووشته (بهه رت: له
amuletum لاتین) ۱ تعویذ، طلسم

amulet pendant noun

لوله و زنجیر ○ امیولت پندانت
amused /ə'mju:zd/ adjective

لیوبه یزه، دهم په پیکه نین: Janet was not amused ○ خندان

amusedly /ə'mju:zdli/ adverb
به پیکه نینه وه، به یزه ○ با خنده

amusement /ə'mju:zmənt/ noun
1 پیکه نین، بزه 2 شادی، گه شمی، خوشی، خوشحالی، به گه یفی 3 سرقالی، رابواردن، مژولاهی 4 کهره سی سرقالی یان رابواردن، هوی سرگره رمی 1 ○ خنده، تبسم 2 مسرت، شادی 3 تفریح 4 وسیله تفریح

amusement arcade noun
شوین، ژوور یان هولی یاری به کانی کونیی یان کامیو تیری ○ محل، اتاق یا سالن بازی های سکای

amusement park noun
فانفار، پارکی ده زگادار، گه وره سیرانگا، شاری یاری ○ شهر بازی

amusing /ə'mju:zɪŋ/ adjective
پیکه نین، خوش، گالته جار ○ خنده دار، مضحک

amusingly /ə'mju:zɪŋli/ adverb
پیکه نینانه، به شپوه به یی پیکه نین، گالته جارانه ○ به طور خنده دار

amygdala /ə'mɪgdələ/ noun, pl. amygdalae /ə'mɪgdəli:/
بادامه، بادمه (بنه روت: به ریگای لاتین له amugdalē یونانی "بادام") ○ لوزه

amygdale /ə'mɪgdəli/ noun, amygdaloidal adj
(زه وی ناسی) بادامک: بوشایی نیو تخته به ردی ناگرین که به نیشتووی کانی جیاواز وه ک calcite و chalcedony پر بونه وه ○ امیگدال

amygdalin /ə'mɪgd(ə)liːn/ noun
بادامین، امیگدالین: ناو پته پیکه نه نندامی کریستالی C₂₀H₂₇NO₁₁ ○ امیگدالین

amygdaloid adjective
1 بادامی، پاده می، شپوه پاده می 2 سهر به بادامه amygdala ○ امیگدالوید، امیگدالوئید

amyl(o)- prefix
پیشگر: نشاسته (بنه روت: له amyllum لاتین "starch") ○ پیشوند: نشاسته

amyl /'eɪmɪl, US 'aɪmɪl/ noun, also pentyl
1 (کیما، وهک ناو لسانو) نه میل، نشاستیل همریک له چهنده کومه لی نیوزمتریک تاک هاو هیز به شتوگی C₅H₁₁ (نشاسته + -yl) 2 (نافه رمی) کورته ی amyl nitrite ○ آمیل

amylaceous adjective
نشاسته می ○ نشاسته ای

amylase /'æmɪleɪz, US 'æməleɪs/ noun
(زینده کیما یان کارنه نندام ناسی) نه میلاز: هه ونه پیکه نیو saliva و شله ی pancreatic،

نشاسته و گلیکوژین glycogen ده کاته (یان ده گوژی بو) شه کره ساده کان ○ آمیلاز

amyl acetate noun
(کیما) جوژی سرکانی شلی بنه رنگ C₇H₁₄O₂ ی نه لکولی نامیل، ب.ت. وهک توینر solvent و له به رهمه هیتانی ناووک یان نیسانسی ده سکر دی میوه به کار دیتری ○ آستات آمیل

amyl alcohol noun
(کیما) همریک له هشت نه لکولی نیوزمتریک C₅H₁₂O، ب.ت. وهک توینر و بو ساز کردنی نیستیر به کار دیتری ○ الککل آمیل

amyl nitrate noun
(کیما) جوژی نیستیری شلی بنه رنگ C₅H₁₁NO₃ ی نه لکولی نامیل و ترشه لکوکی نیتریک ○ نیترات آمیل

amyl nitrite noun
(کیما) جوژی نیستیری شلی گر کیشی تیزی زه ردی کال C₅H₁₁NO₂ ی نه لکولی نامیلی بازرگانی و ترشه لکوکی nitrous که له بواری پزشکی دا وهک vasodilator و ب.ت. به (شپوه پیکه) ناقتا نوونی وهک aphrodisiac به کار دیتری ○ نیتريت آمیل

amyloid /'aɪmɪloɪd/ adjective, noun, also amyloidal
adj نشاسته می، نشاسته دار n (پزشکی) پروتینیک نشاسته ناسا که له (سهر) جهرگ، گورچله کان، سیل و یان شان کانی تر له هیندی نه خوشی دا ده نشی ○ adj نشاسته ای، محتوی نشاسته n آمیلوید

amyololysis noun
شی بوونه وهی نشاسته: گورانیکی کیمایی نشاسته بو شه کر ○ آمیلولیز

amyololytic adjective
سهر به یان پیوه ندی به شی بوونه وهی نشاسته وه هه به ○ وابسته به آمیلولیز

amyololytic enzyme noun
هه ونه ی شی بوونه وهی نشاسته ○ آنزیم آمیلولیز

amylopectin /'aɪmɪlə'pektɪn/ noun
نامیلوپیکتن: پیکه پتریک نشاسته می که کیشی گهردی بالای هه به (له گهل نامیلوز ده نکی نشاسته ساز ده کا) ○ آمیلوپیکتن

amyloplast noun
نامیلوپلاست: دارشته پیکه بنه رنگ colourless plastid که نشاسته پیکدین یان پاشه که وت ده کا (یان هه لده گری) ○ آمیلوپلاست

amyolysis noun
شی بوونه وهی نشاسته: گورانیکی کیمایی نشاسته بو شه کر ○ آمیلولیز

amylopsin noun
نامیلوپسین: نامیلازی شله یان ناووکي pancreatic ○ آمیلوپسین

amylose /'amilaʊs/ *noun*

(کیمیا) نه‌میلوز، نامیلوز: به‌شی (پیکه‌نهری) نیسوهه و له‌توانه‌وه‌ها تووی ده‌نکوله‌کانی نشاسته ○ آمیلوز

amylum /'æmələʊm/ *noun*

نشاسته ○ نشاسته

amyotonia *noun*

پیکه‌وه‌کار نه‌کردنی ماسولکه‌کان ○ آمیوتونیا

amyotrophic *adjective*

سهریه‌بوو‌کانه‌وه‌ی شانه‌ی ماسولکه‌یی ○ وابسته به آمیوتروفی

amyotrophic lateral sclerosis *noun, abbreviation ALS*

جوړی motor neuron disease (هه‌روه‌ها Lou Gehrig's disease، به‌ره‌ت: له‌ناوی نه‌ستری به‌یسولی نه‌مریکایی Henry Louis Gehrig که به‌و نه‌خو‌شی به‌مرد) ○ نوعی بیماری amyotrophy /'ami'otrəfi/ *noun*

بوو‌کانه‌وه‌ی شانه‌ی ماسولکه‌یی ○ آمیوتروفی

Amytal /'amɪ(ə)l/ *noun*

(دروشمی بازو‌گانی، دهرمانی) تامیتال ○ آمیتال

an /ən, æn/ *indefinite article*

نام‌رازی نه‌ناسراو (له‌پیش تییی بزوین یان ده‌نگدار) یه‌ک، ئ، ه‌ک، ځک ○ یه‌ک، یی

an¹ *prefix variant spelling of a-¹ before a vowel (as in anaemia)*

an² *prefix variant spelling of ad- assimilated before n (as in annihilate, annotate)*

an³ *prefix variant spelling of ana- shortened before a vowel (as in aneurysm)*

-an *suffix*

باشگر: 1 ناو و ناوه‌لناو ساز ده‌کا، ب.ت. له: ناوی شوپته‌کان: Cuban؛ ناوی ده‌زگا و سیستمه‌کان: Anglican؛ ناوی پۆل یان ده‌سته

گیانه‌وه‌ری‌یه‌کان: crustacean؛ ناوی

بناخه‌دانه‌ران یان دامه‌زینه‌ران: 2 Lutheran

(کیمیا، /an/) ناوی ناوخته نه‌ندامی‌یه‌کان

organic compounds ساز ده‌کا، زو‌تره‌ی

پۆلی‌ساکاریده‌کان polysaccharides

dextran (به‌ره‌ت: له‌لاتینه‌وه: -ana، -amus و

-anum) ○ پوند: 1 اسم‌ساز و صفت‌ساز 2

(شیمی) اسمی ترکیبات آلی را می‌سازد

ana- (usu. an- before a vowel) *prefix*

پیشگر: 1 زو‌ر، سهروو: 2 anabatic، پشته‌وه،

دواوه: 3 anamnesis دووباره، سهرله‌نوی،

دیسان: 4 anabiosis، پشوند: 1 بالا 2 عقب 3 از نو

-ana (also -iana) *suffix*

باشگر: (ناوی کۆ ساز ده‌کا) نام‌ازه ده‌کا به‌و

شانه‌که پته‌ندی‌یان به‌فه‌ره‌نگ یان ویزه،

شوین و یان که‌سیکه‌وه هه‌یه: Americana

Victoriana ○ پوند: اسم جمع را می‌سازد

Anabaptism /,anə'baʊtɪz(ə)m/ *noun*

ریبازیکی ته‌وفن‌گه‌ری‌یه که ده‌بی له ته‌مه‌نی سه‌روودا به‌ریوه‌بچ، که تیره‌ییکی پرو‌تستانه‌کان سه‌ده‌ی 16 له‌سه‌ر ته‌و باوه‌ره‌بوون ○ آنانابپتسم

Anabaptist /,anə'baʊtɪst/ *noun, adjective*

adj آنانابپتسمت adj آنانابپتسمتی ○ adj آنانابپت

anabasis *noun, pl. anabases*

1 پاشه‌کشتی سه‌ریازه به‌کری‌گیراوه‌کانی یونانی

له‌ناسیای یچوک Minor Asia که Xenophon (کزی‌توفون Kizēnofon) له‌ه

باسی ده‌کا 2 پاشه‌کشتی (میلتاری) پرمه‌ترسی‌دار

و انستم 3 له‌شکرکشتی، پشش‌وه‌چوون،

پشرووی، ب.ت. ه‌ی سه‌ریازی ○ 1 آنانابیس

2 عقب‌نشینی خطرناک 3 پشرووی، لشکرکشی

anabatic /,anə'baʊtɪk/ *adjective*

به‌رزه‌روه، سه‌رووروه، زوو (ر)روه، سه‌رکه‌وتوو

○ صاعد، فرارو

anabiosis /,anəbaɪ'əʊsɪs/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) ژیندنه‌وه، زیندوو‌کردنه‌وه

(به‌ره‌ت: له‌anabiosis یونانی، نه‌ویش له

anabioein سه‌وه "گه‌رانده‌وه یان گه‌رانده‌وه یو

ژیان") ○ زنده‌سازی

anabiotic /-ˈɒtɪk/ *adjective*

ژینه‌روه، زیندوو‌که‌روه، ه‌یزینه‌ده‌ر ○ محرک،

نیروبخش

anabolic *adjective*

نانابولیک، سهریه‌نانابولیزم ○ آنابولیک

anabolic steroid /,ænəbɒlɪk 'sterɔɪd, US

'stɔɪ-, ænəbɒlɪk 'ster-, 'strɪ-/ *noun*

ستروئیدی نانابولیک (ه‌وزمونیکی ده‌سکرده که

نه‌ندازه‌ی ماسولکه‌کان گه‌وره‌تر ده‌کاته‌وه و (به

شینوه‌ییکی ناقانونی) یو زیاده‌کردنی چالاکی

وه‌رزشی به‌کاردیتری) ○ استروئید آنابولیک

anabolism /ə'nəbəlɪz(ə)m/ *noun*

(زینده‌کیمیا) نانابولیزم، ئالو‌گوری پیکه‌اته‌بی

شانه‌کان (هه‌ل‌گرتی وزی تیا‌ده‌کری، پروانه

catabolism) ○ آنابولیزم

anachronic /,anə'krɒnɪk/ *adjective*

خواه‌نی هه‌له‌ی میژوویی ○ دارای اشتباه تاریخی

anachronism /ə'nækronɪzəm/ *noun*

هه‌له‌ی میژوویی، شتی که له‌گه‌ل ره‌وتی میژوو

به‌که‌نه‌گرتیه‌وه، شتیکی نه‌گو‌نجاو له‌گه‌ل

قوناخیکی میژوویی، دانانی به‌هه‌له‌ی شتی له

قوناخیکی میژوویی‌دا، پاش‌ویش‌گه‌ری ○

ناهنجاری تاریخی، اشتباه تاریخی

anachronistic /ə'nækro'nɪstɪk/ *adjective*

1 کۆ‌نسه، له‌باو‌کسه‌وتوو 2

پاش‌ویش‌گه‌ری‌یانه، به‌پیکه‌وانه‌ی ره‌وتی میژوو

○ 1 قدیمی، منوخ 2 برخلاف روند تاریخ

anacritic /,anə'kɪrɪtɪk/ *adjective*

سهریه، به‌ستراو به ① متعلق به
anacolutic adjective

ناپه‌دواها‌توو، به‌دوانه‌ها‌توو ① وابسته به آناکلیوتون
anacolutically adverb

ناپه‌دواها‌تووانه، به‌شیوه‌ی‌یک‌ی‌به‌دوانه‌ها‌توو ① به
 طور آناکلیوتیک

anacoluton /ˌənəkəˈluːθɒn, -θ(ə)n/ noun, pl. anacoluta

ناپه‌دواها‌توویی، به‌دوانه‌ها‌توویی: پتوهندی‌نه‌بوو
 له‌باری (ریساکانی) ریزمانه‌وه: یه‌گ‌نه‌گرته‌وه‌ی
 رسته‌سازی‌پانه‌ی‌تو رسته‌ین، یو نمونه while
 ① the door banged shut in the garden

آناکلیوتون
anaconda /ˌænəˈkɒndə, US -ˈkɑːn-/ noun, pl. anacondas

ناناکوندا: مارپکی زله له ئەمریکای باشوور، له
 خێزانی [Eunectes murinus] boa و جۆره‌کانی
 تر (بـه‌ره‌ت: گۆراوی anacandaia لاتین
 "python"، henakandayā سینهالیایی یان
 سهیلانی (Sinhalese) ① آناکوندا

Anacreonic adjective, noun

adj 1 به‌زمی، به‌شیوای ناناکیرون 2 سهریه
 یان پتوهندی به ناناکیرونه‌وه (هۆنه‌ری یۆنانی
 ده‌ووربه‌ری 582 و 485 بیتش زاین) هه‌یه n
 هه‌لبه‌ست یان شیعری به‌زمی ① آناکریونیک

anacrusis /ˌənəˈkrʊːsɪs/ noun, pl. anacruses /-sɪz/

1 یه‌ک یان چنده‌ پرگه‌ی بی‌زه‌بر unstressed
 syllable له سهره‌تای هۆنه یان هه‌لبه‌ستی 2
 (موسقا) upbeat، یه‌ک یا چنده‌ نۆت یا تۆن که
 به‌رله downbeat سهره‌تای پرگه‌ی موسیقایی
 musical phrase له‌ده‌دری ① anacrustic adj
 سهریه ناناکیروسیس ① آناکروسیس

anadama bread noun

جۆری نانی هه‌لاتوو leavened bread که له
 ئارد، ئاردی گه‌نمه‌شامی corneal و دوشاو
 molasses دروست ده‌کړ ① نوعی نان

anadem noun

تاجه‌گولینه، تاجه‌گول، جله، گولبه‌ست،
 گولبه‌ند ① حلقه‌ی گل، انادم

anadiplosis noun, pl. anadiploses

دوو‌پاته‌بوونه‌وه‌ی دوایی وشه‌ی (یان کۆمه‌له
 وشه‌ین) پرگه‌ یان لارسته‌ین clause له سهره‌تای
 پرگه‌ (که‌ی دوات، وه‌گ rely on his honour –
 honour such as his ① ردالعجز علی العجز

anadromous /ˌənəˈdrɒməs/ adjective

(گیانه‌وه‌رناسی، ماس‌ین) ژووروه، ژووراکهر،
 سه‌ری‌راکهر: له‌ ناوی سویره‌وه کوچ ده‌کا بو
 ناوی شیرین به‌ مه‌به‌ستی گه‌راداتان؛ ژوور
 ده‌پته‌وه یو رووباره‌کان له‌ ده‌ریاوه یو گه‌راداتان،
 وه‌گ salmon (دژی) catadromous: بـه‌ره‌ت:

له -dromous + ana- ① آنادروموس
anaemia /əˈniːmiə/ noun

که‌مه‌خویتی، زه‌رده‌لی، بی‌خویتی، لاوازی ①
 کم‌خونی

anaemic /əˈniːmɪk/ adjective

1 که‌مه‌خویتی 2 بی‌زهنگی‌وو، زه‌رده‌ل، لاواز
 (anaemically adv) ① 1 مێتلا به‌ کم‌خونی 2
 رنگ‌په‌یده، ضعیف

anaerobe /ˈænəroʊb, US əˈneɪrəʊb/ noun
 (میکروب) بی‌هوازی، هه‌وانه‌ویست ① غیرهوازی

anaerobic /ˌæneəˈrɒbɪk, US ˌæneˈrou-/ adjective

بی‌هوازی، هه‌وانه‌ویست، ئوکسیژن‌نه‌ویست:
 anaerobic bacteria ① anaerobic respiration

(anaerobically adv) ① غیرهوازی

anaesthesia /ˌænsəˈθiːziə/ noun

بی‌هۆشی، بی‌هه‌ستی، سه‌ری، ته‌زیوی ①
 بی‌هۆشی، بی‌حسی

anaesthetic /ˌænsəˈθetɪk/ noun, adjective, US anesthetic

n ده‌رمانی بی‌هۆشی یان بی‌هه‌ستی یان سه‌ری،
 بی‌هۆش‌داروو، به‌نگ adj 1 سهریه بی‌هۆشی
 یان بی‌هه‌ستی یان سه‌ری 2 بی‌هۆش‌که‌ر
 (anaesthetically adv) n داروی بی‌هۆشی
 یا بی‌حسی adj 1 وابسته‌به‌بی‌هۆشی 2 بی‌هۆش‌کننده
anaesthetist /əˈniːθəɪst/ noun

په‌ژۆری بی‌هۆشی ① متخصص بی‌هۆشی
anaesthetization noun

بی‌هۆشاندن، بی‌هۆش‌کردن، ته‌زاندن، سه‌راندن،
 بی‌هه‌ستاندن ① بی‌هۆش‌سازی، بی‌حسی‌سازی

anagen /ˌænədʒ(ə)n/ noun

(کارنه‌ندام‌ناسی) قوناخی رووله‌په‌ره‌ی follicle
 یکی موو ① آناژن

anagenesis /ˌænəˈdʒənɪsɪs/ noun

(زینده‌ناسی) ژوورپیکه‌تان، ژوورپیکه‌تانی:
 پیکه‌تانی جۆره‌کان به‌بی‌ل‌ل‌ل‌بوونه‌وه‌ی هتلی
 گه‌شه‌سینه‌رانه‌ی evolutionary line
 ره‌ج‌له‌ک، به‌ره‌مه‌هاتی گه‌شه‌سندن له
 ده‌سته‌پیکه‌ی زینده‌وه‌ران‌دا (پروانه
 anagnetic adj cladogenesis: سهریه یان
 پتوهندی به‌ ژوورپیکه‌تانی‌په‌وه‌هه‌یه) ① آناژنیز

anaglyph /ˈænəglɪf/ noun

هه‌لکۆلی به‌ده‌روه‌ه یان به‌رجه‌سته ① حجاری
 به‌رجه‌ست

anagram /ˌænəˈɡræm/ noun

1 (زمانه‌وانی) وشاو‌ه‌وو، باش‌وینیش‌خه‌،
 وه‌کوو Elvis که‌ ده‌پته‌ه 2 Lives anagrams
 به‌لام له‌گه‌ل کاری تاک‌دا) کایه‌په‌ی که‌ له‌ودا
 وشه‌کان به‌هۆی ریکه‌خته‌وه‌ی پته‌کان ساز
 ده‌کرپته‌وه (وه‌ک beater و rebate) ① 1 قه‌لب،
 مقلوب 2 آناکرام

anagrammatization *noun*

باش و پيش خستن، گويسته و ه يان شيواندني
بيته کاني وشه يي (به شيوه يي که ناناگرامي
پيکيني) ○ آناگراما تيزاسيون

anal /'cni/ *adjective*

کومي، سهر به کوم، کنگي، هه لکه و توو نزیک به
کوم، ده ور به يري کوم: *the anal region*
(anally /'cni/ *adv*) مقعدی، مجاور مقعد

anal canal *noun*

جوگه يا کانالي کومي، کومدري ○ مجرای مقعدی
analecta /anə'lektə/ *noun*

هه ليزاره دي ويره يي، که شکول ○ جنگ
analects /'anəlektz/ *noun, pl., also analecta*

هه ليزاره دي ويره يي، که شکول ○ جنگ
analeptic *adjective, noun*

adj به هتر کدر، بووژينه روهه، گورجينه ر،
گورج کهرهه *n* ده رماني بووژينه روهه يان
گورجينه ر ○ *adj* مقوی *n* داروی مقوی

anal fin *noun*

(گيانه وه رناسي) بال يان باله ي کومي،
کومه بال (ه) ○ باله مقعدی

analgesia /ænə'dʒi:ziə, US -ʒə/ *noun*

(پزشکی) نه بووني ژان، به تيش نه زاني، بي زاني
○ فقدان حس درد

analgesic /ænə'dʒi:zik/ *adjective, noun*

adj زان بر، ژان شکن، دامر کين *n* مه له مي ژان بر،
مه ره مي دامر کينه ر ○ *adj* مسکن *n* پماد مسکن

analog = analogue

analogic *adjective, also analogical*

پتوانه يي، پتوره انه (analogically *adv*): له باري
پتوانه يي يه وه) ○ قياسي

analogous /ə'næləgəs/ *adjective*

1 هاوشنيوه، ليکچوو، هاوتسا، وه کيهک،
هاوجه شن: *The two processes are not analogous*
2 (زينده ناسي) له کار کردنا وهک
بهک به لام جياواز له باري به رته ي گشه ستنه رانه
evolutionary origin، وهک بالي ميروو و
بالنده (زورتر له بهرامبر homologous 3)
شياوي هه لسه نگاندن 3 هاوتسه ريب

analogously /ə'næləgəsli/ *adv*)
1 (analogousness /ə'næləgəsns/ *n*

متشابه، هسان، همانند 2 قابل مقايه 3 همسگ
analogue /'ænəlog, US -ləg, -ləg/

adjective, noun
(تکنیکی و فهرمی) *adj* هاوشنيوه، هاوجه شن،
ليکچوو، هاوتسا، وه کيهک: *an analogue*

يان ليکچوو: *Scientists are attempting to compare features of extinct animals with living -logues*

analogue computer *noun*

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

نظير *n* چيز مشابه

کامپيو تيزي نانا لوگ ○ کامپيو تر قياسي

analogue watch *noun*

سهعات ميلي يا نانا لوگ (بهرامبري سهعاتي
ژماره يي) ○ ساعت عقربه اي

analogy /ə'nælədʒi/ *noun, pl. analogies*

1 ليکچوو يي، هاوشنيوه يي، وه کيهکي 2
پيک گرتن، هه لسه نگاندن 3 پتوانه 1 شابهت،
همانندي 2 مقايه 3 قياسي

alphabet /æ'nə'betik/ *noun*

adj: alphabetic *adj, n*) نه خوينده وار
سهر به نه خوينده واري *n* نه خوينده وار، بي سه ودا؛
(alphabetism *n*) امي

analysand /ə'nə'lisənd/ *noun*

دهروون شيکار، که سيمي خه ريك
○ psychoanalysis روان کاو

analyser *noun*

شیکه روهه ○ تجزيه کننده
analysis /ə'nə'leis/ *noun, pl. analyses* /-si:z/

1 شيه لادن، شيه ل کردن، شي کردنه وه،
شيکاري، تاوتوي (کردن)، ليکدانه وه: *statistical analysis*
2 پرگانندن (ريزمان) 3 (پيرکاري)
ناناليز ○ 1 تجزيه، تحليل، فراکافت، تجزيه و
تحليل، برسي 2 تقطيع 3 تحليل

analyst /'ənəlist/ *noun*

1 شيکار، شي کهره وه، ليکدنه روهه: *a political/food analyst*

2 دهروون شيکار،
○ psychoanalyst 1 تحليل گر 2 روان کاو

analytic /æ'nə'tik/ *adjective, also*

analytical /æ'nə'tikl/

1 شيکاري يانه، شي کردنه وي 2 شي کهره وه 3
(زمانه واني) شيکاري يانه، شي کردنه وي ي:
داده شکينه وه بؤ به کاره نتياني زنجيره ي وشه
word order بؤ ده ربريني پيکها ته ي ري زمانه
grammatical structure، بهنده به شي کردنه وه
تا گهردان (کردن inflection، پروانه synthetic)
○ psychoanalytic 1 تحليلي 2 تحليل گر
3 (زيان شناسي) تحليلي

analytical chemistry *noun*

کيميای شيکاري يانه يان شي کردنه وي ي
شيمي تجزيه

analytical geometry *noun, also co-ordinate geometry*

نه اندازه ي شيکاري يانه ○ هندسه ي تحليلي
analytically /-kli/ *adverb*

به شيوه يه کي شي کردنه وي ي ○ به طور تحليلي

analytical philosophy *noun, also philosophical analysis*

فهلسه فدي شيکاري يانه يان شي کردنه وي ي:
بزووته وي يکي فهلسه في که به دواي ريکا چاره يي

بؤ دوز و پرسه فهلسه في يه کان به شي کردنه وي ي

بؤ دوز و پرسه فهلسه في يه کان به شي کردنه وي ي

بؤ دوز و پرسه فهلسه في يه کان به شي کردنه وي ي

بؤ دوز و پرسه فهلسه في يه کان به شي کردنه وي ي

بؤ دوز و پرسه فهلسه في يه کان به شي کردنه وي ي

بؤ دوز و پرسه فهلسه في يه کان به شي کردنه وي ي

بؤ دوز و پرسه فهلسه في يه کان به شي کردنه وي ي

دوره‌کان‌دا ده‌گړې ○ فلسفې تحليلي
analytical psychology *noun*

ده‌روون‌ناسی شیکاری‌پانه (له لایښ
 ده‌روون‌ناسی سوسی‌په‌وه کارل یونگ Carl Jung (1875-1961) ○ روان‌شناسی تحليلي

analyzable *adjective*

له‌شیکاری‌هاتوو، له‌شی‌کردنه‌وه‌هاتوو،
 شی‌ده‌کړیته‌وه ○ تحليل‌پذیر

analyzation = analysis

analyzer *noun*

شیکار، شی‌که‌روه، شیتل‌کار ○ تحليل‌گر

anamnesis /ˌənəmˈniːsɪs/ *noun, pl. anamneses* /-sɪz/

1 بیر‌که‌وتنه‌وه، هاتنه‌وه‌بیر، یاد‌کردنه‌وه
 (رابطه‌دو)، 2 reminiscence (کلیمه‌ی
 کریستانتیت) به‌ش له the Eucharist که the
 Ascension و Resurrection. Passion
 مسیح بیر‌ده‌خړیته‌وه (adj) **anamnestic**
 (anamnestically adv) ○ تذکر 2 انامنس

anamorphosis /ˌənəˈmɔːfəʊsɪs/ *noun, pl. anamorphoses*

گوراني به‌ره‌به‌ری شپو‌ی جوړی بؤ جوړیکي تر
 به‌دریزای‌که‌شه‌مندنی کومه‌لن زینده‌وه‌ی‌ان
 نورگانیزم (anamorphic adj) ○ انامورفوز

ananas = pineapple

anandrous *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) بڼ‌نندامی تیرنه، بڼ‌نیرک ○
 آناندروس

Anangu /ˈɑːnɑːngu/ *noun, pl. same*

(نوسترالیا) ره‌سمن، سره‌تانشین، بنه‌شمن،
 ب.ت. که‌سمن له‌ناوه‌ندی نوسترالیاوه (بنه‌هت):
 واتای ره‌سمنه‌که‌ی "که‌س" ○ آنانگو

Ananias *noun*, Greek, probably from Hebrew *Hānanyāh*

1 حمانیا: پیاوړیکي کریستیه‌نی سره‌تا که‌له‌به‌ر
 درف‌مرد Acts. 5:1-5 2 دروژن (بنه‌هت):
 ره‌نگه‌له *Hānanyāh* عبری‌په‌وه‌بڼی ○ 1
 حنایا 2 دروغ‌گو

ananthous *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) بڼ‌گول ○ آنانتوس

anapaest /ˈænəpɪst, US -pest/ *noun*, US
anapest /ˈænəpest/

ناپایست، ثابتیت (= کیشیکي هه‌لبه‌ستوانی‌یه،
 هه‌لبه‌ست‌یان هؤن‌راوه‌بڼی که‌له‌دوو پر‌که‌ی
 کورت و پر‌که‌یکي دریز پیکهاتښ) ○ فعلن

anapaestic /ˌænəˈpɪstɪk, US -ˈpestɪk/ *adjective, noun*, also anapestic

ناتپیتیک، سره‌به‌یان پیوه‌ندی به‌ناپایسته‌وه
 هه‌به (anapaestically adv) ○ وابسته به فعلن

anaphase /ˌənəˈfeɪz/ *noun*

(یوماوه‌ناسی) ژوورپوو، نانافاز، نانافه‌یز:

سینه‌مین قوتاخ‌ی دابه‌ش‌پوونی خانه‌یی، نیوان
anaphasic *adj* telophase و metaphase

سهره‌ نانافاز ○ انافاز
anaphor *noun, pl. anaphors or anaphora*

وشه‌یان ده‌سته‌وشه‌بڼی که‌نمرکی نانافوریکي
 هه‌به ○ آنافور

anaphora /əˈnæfərə/ *noun*

1 (زمانه‌وانی یا ریزمان) مەرجه‌عی پیش‌تر‌یان
 پیش‌هاته (بروانه cataphora) 2 (روان‌پژوی)
 دووباره‌پوونه‌وی وشه‌یان ده‌سته‌وشه‌بڼیکي
 دوباره‌دوای‌هک 3 (کلیمه‌ی کریستانتیت)
 به‌شیکي (رئ‌پوره‌سمی) شپو‌ی خواوه‌ندی که
 anamnesis و consecration تپایسته

anaphoric /ˌænəˈfɔːrɪk, US -ˈfɑːr-/ *adj*

(-rically adv) ○ 1 مرجع‌پشاند 2 و 3 آنافورا

anaphrodisiac /əˌnæfrəˈdɪziæk/ *adjective, noun*

(ده‌رمانی) که‌م‌که‌روه‌ی ناره‌زووی سیکي،
 دابه‌زینهری نیشتیای سیکي (anaphrodisia

(n) (داروی) که‌مندی شهوت

anaphylaxis /ˌænəˈfɪˈlæksɪs/ *noun, pl. -laxes*

دیبان‌پاریزې: زینده‌هه‌ستتاری
 hypersensitivity (وه‌ک سهاره‌ت به‌داوده‌رمان
 یا پروتیني ده‌ره‌کي) له‌نه‌جامی لیک‌که‌وتنی
 پشوو‌یان له‌گدل‌نموانده‌! کاردانه‌وه‌بیکي توندی
 گیانه‌وه‌ری به‌ناتن‌زینتی که‌پیش‌تر‌به‌ری
 که‌وتسوه‌یان لیک‌که‌وتنی contact بیان
 anaphylactic (adj) له‌گدل‌د‌پوهه exposure
 (anaphylactically adv) ○ آنافیلاکسیس

anaplasia *noun*

گوران‌یان گه‌رانه‌وه‌ی reversion خانه‌کان بؤ
 شپوه‌بیکي سره‌تای‌تر primitive (بیان
 لیک‌دانه‌براو: (anaplastic adj) ○ آنابلایا

anaptyxis /ˌænəˈptɪksɪs/ *noun, pl. -aptyxes*

خسته‌سهری بزوین (نیوان دوو‌نه‌بزوین بؤ
 بارمندی گوته‌که‌ی: anaptyctic (adj): سره‌به

خسته‌سهری بزوین: بنه‌هت: لاتینی نوئ، له

anaptuxis یونانی "ره‌واندنی قه‌د و لؤچی

(unfolding)" ○ افزایش‌واکه

anarch *noun*

1 پشپو‌ی نه‌روه، نازاوه‌گیر 2 حکومت‌نه‌ویست
 1 اشوب‌گر 2 دولت‌ستیز

anarchic /əˈnɑːkɪk, US ˈɑːnɑːrɪkɪk/ *adjective*, also anarchical /-kl/

1 دژه‌حکومت، حکومت‌نه‌ویست، نانارشیت،
 بڼ‌قانون، بڼ‌دولت، بڼ‌حکومت 2
 پشپو‌ی‌خواز، نازاوه‌گیر، باشا‌گه‌ردانی،
 شاخوړان‌وبساخوړان، پشپو‌ی، نالوژی ○ 1

دولت‌ستیز 2 هرج‌ومرج‌طلب، اشوب‌گر، هرج‌ومرج

anarchism /ˈænəkɪzəm, US ˈænərɪk-/ *noun*

حکومت‌نه‌ویستی، نانارشیزم (anarchist

n /:ænəkɪst, US 'ænərk-/ *noun, adj*
حکومت نهویست *adj* حکومت نهویستانه،
انارشستی: /,æna'kɪstɪk, US

anarchistic /,æna'kɪstɪk, US *adj*

anarcho-syndicalism = syndicalism,
anarcho-syndicalist = syndicalist

anarchy /'ænəki, US 'ænərki/ *noun, pl.*
anarchies

1 بی-حکومتهی، بی-قانونی 2 نالوزی،
باشاگردانی، پشیوی، ناریکی، نازاوه،
3 گهرهلاووه 3 حکومت نهویستی،
anarchism 4 بی دولتی، بی قانونی 2 بی نظمی، آشوب،
هرج و مرج 3 دولتستیزی

anasacra *noun*

ناوبه ندی گشتی له گهل کوبونه و ی سیروم له
به سته رشانده (anasarcous *adj*) 1 آناساکرا

Anasazi /,anə'sɑ:zi/ *noun, pl. same or -azis*
اناسازی: دانیشتوانی ره سه نی شمیرکایی
پیش میزوری دؤل و ده ره کانی ناریزوایی
باکووری و نیومه کیکو و باشووری روژاوای
کولورادو (دهوروی 100 تا 1300 پاش زاین؛
بهره: له نافاهویی یوه به واتای "ره چله لک و
نه زادی دوزم، که سیکي کون") 1 آناسازی

anastigmat /ə'nastigmat/ *noun*

(سیستمی) هاوینه یان لیزنی اناستیگماتیک
لنز اناستیگمات

anastigmatic /,anəstigmatik/ *noun*

اناستیگماتیک *not astigmatic* 1 آناستیکمات

anastomosis /ə,nastə'məʊsɪs/ *noun, pl.*
anastomoses /-sɪz/

1 نوز 2 پیک گه پشته ووه، یک گر تنه ووه، هاوده میتی
(anastomotic *adj*) 1 تیزی 2 سه ربه
هاوده میتی یا یک گر تنه ووه 1 شک 2 تلانی

anastrophe /ə'nɑ:stɹəfi/ *noun*

(ره وان پیژنی) په رجه وشه، وشاوه ژوو
اناستروف، عکس

anathema /ə'nəθəmə/ *noun*

1 نه کفر 2 نه فره کردن، له عنهت 3 مایه ی
پیژاری، شتی پیژوهن 4 که سیکي مه لعون،
نه فره کراو 1 تکفر 2 لعن 3 امر نفرت انگیز
4 شخص ملعون

Anatolian *adjective, noun*

adj سه ربه اناتولیا 1 خه لکی اناتولیا، له
روژاوای تاسیای پیچوک 2 کومه له زمانیکی
کونی تیچوو که لقی له خیزانی زمانه هیند و
نه وروپایی به کان پیکدتن 1 *adj* وابسته به
اناتولی 1 اهل اناتولی 2 گروه زبانی اناتولی

anatomist *noun*

1 تویکار، په کالاکه ره ووه 2 شی که ره ووه 1
کالبدشناس 2 تحلیل گر

anatomy /ə'nætəmi/ *noun, pl. anatomies*

1 اناتومی، تویکاری، په کالاکه رنده ووه،
توی توی کردن: *the department of anatomy*

2 *and physiology* داره ووه، چوار چتوه، پیکهاته،
داروبار، له شی، جهسته: *the anatomy of the*

human anatomy 3 تاوتوی (کردن)،
لنکدانه ووه، شی که رنده ووه: *an anatomy of the*

current recession 4 پیکهاته بیان داره شتی
پیکه لاوینج (*anatomical* /,ænə'tomikl, US

adj 1: 'ta:m-/ اناتومیکال، په کالاکه رنده ووه یی،
تویکاری یانه: *anatomical diagrams*

anatomically /,ænə'tomikli, US -'ta:m-
(*adv*) 1 کالبدشناسی، تشریح 2 استخوان بندی،
بدن 3 برسی، تجزیه و تحلیل 4 ساختار پیچیده

annatto = annatto

-ance, -ence *suffix*

پاشگر: کار، کرده ووه، کردار، بار، دوخ:
utterance (بهره: له *-ance* فره رنسی، له -

antia, -entia لاین) 1 پوند: عمل، عملیات،
طریقه، حالت

ancestor /'ænsəstə(r)/ *noun*

1 ره چله لک، پشین، کالوباب، باووبایر (ان)،
بندباب، نه زداد، *forebear* 2 *the common ancestor of lizards and*

turtles 2 شنوی سهره تایی یان کون 1 جد،
نیا 2 شکل ابتدایی

ancestor worship *noun*

ره چله لک په رستی (ancestor worshiper *n*)
نیا پرستی

ancestral /æn'sestrəl/ *adjective*

1 بایر هگه ووه یی، باووبایری، پشینیه یی،
ره چله لک: *ancestral* 2 *her ancestral home*

estates 2 سهره تایی، په که مین، ده سیکي
(ancestrally /æn'sestrəli/ *adv*) 1

نیاکانی، ابتدایی 2 نخستین

ancestress /'ænsəstɹəs/ *noun, fem. ancestor*
پشینیه، ره چله لک (زن)، دایک و دایر 1 جد

ancestry /'ænsəstri/ *noun, pl. ancestries*
ره چله لک، ره گز، پشینیان، به ریان، جسنات،

بربر، نه زداد، تان وینو، lineage: *to have*

Scottish ancestry 1 دودمان، تبار، اسلاف

Anchises *noun*, Latin, from Greek *Anchīsēs*
نانکسیز، نانکسیس: باوکی Aeneas که له

لاین کوره که به ووه له سوو تمانی شاری تروی
Troy رزگار کرا 1 آنکسیز

ancho /'antʃəʊ/ *noun, pl. anchos*

نانچو: جوری بیاره سوو ووه یون خوشی گه ووه،
هی چیشتی مه کیکی 1 آنچو

anchor /'æŋkə(r)/ *noun*

1 له نگه ر 2 پشت و به نا، پشتیان 3 (anchors)
بریتانیا، نافه رمی) وه سینه ی ماشینی 1 لنگر

2 تکیه گاه، حامی 3 (در جمع) ترمز خردرو

anchorage /'æŋkərɪdʒ/ noun

1 لهنگه‌رگا، لهنگه‌رگه، تابگه 2 لهنگه‌رانه،
(باری) لهنگر خستن، لهنگه‌رگرتن 3 لهنگرگاه
2 آنکوراج

anchorite /'æŋkərɪt/ noun

گوشه‌گیر، گوشه‌نشین، لاتریک (anchoress)
/ˈæŋkəres/ noun گوشه‌گیر، گوشه‌نشین، لاتریک
(زن) (anchoretic adj) معتکف، زاهد

anchorman /'æŋkəmən, US -kɑrm-/ noun, pl. anchormen

1 (رادیو و تله‌فزیون) به‌رنامه‌گیر، به‌ربرسی
پیشکش‌کردنی به‌رنامه و راپورت 2 مورهی
سهره‌کی 3 آنکورمن

anchorperson noun

(رادیو و تله‌فزیون) به‌رنامه‌گیر، به‌ربرسی
پیشکش‌کردنی به‌رنامه و راپورت 3 آنکورپرسن

anchorwoman /'æŋkəwɒmən, US -kɑrw-/ noun, pl. anchorwomen

(رادیو و تله‌فزیون) به‌رنامه‌گیر، به‌ربرسی
پیشکش‌کردنی به‌رنامه و راپورت (زن) 3
آنکورومن

anchovy /'æntʃəvi, US -tʃəʊvɪ/ noun, pl. anchovies

ماسی نانچوفی [توخم Engraulis: چندنین
جورن] 3 ماهی آنچوی

anchusa /əŋ'kju:zə, US an'tʃu:zə/ noun

(رووه‌ک‌ناسی) گیایی له تیره‌ی borage. به
گولی روشن زورتر شین [توخم Anchusa] (به
ریگای لاتین له ankousa یونانی) 3 آنچوسا

ancien régime /ˌɑ:siən rei'ʒim, French ɑsjɛ̃ ʁeʒim/ noun

1 ده‌زگانیکی رامیاری یان کومه‌لایه‌تی که له
لایه‌ن ده‌زگانیکی نوی‌ترهوه لاپراوه 2 (به the
A-R) ده‌زگای رامیاری و کومه‌لایه‌تی فته‌نسه،
پیش‌وه‌رگورانی 1789 3 آنسین رژیم

ancient /'eɪnʃənt/ adjective, noun

adj 1 کون، که‌فنا، که‌ون، باستان، میژینه‌دار،
به‌رین، دیرین، زو‌وگین، باستانی، دیرینه، قه‌دیمی
2 (کون و به‌شؤخی) پیر، کون، دیرسال،
به‌سه‌لاچو (the ancient) n خه‌لکی که‌ونار،
زو‌و‌زیاوان (ب.ت. میر، یونان و رومی‌به‌کان؛
anciently /'eɪnʃəntli/ adv له‌کونه‌وه، له
زو‌وه‌وه: n: ancientness: کونی، میژینه‌داری،
که‌وناری، دیرینیتی) 3 adj 1 باستان، باستانی،
قه‌دیمی 2 سالخورده n مردم باستان

ancient /'eɪnʃənt/ noun

ancient history noun

(کون) ئالا، به‌ی‌ده‌یاخ یان ئالای که‌شتی 3 برچم
1 میژووی کون یا باستان (له‌سهره‌تای میژووه‌وه
تارووخانی نیمه‌راتوری رومی رۆژاوا له‌سالی
476 ی زیانی‌دا) 2 میژووی شارستانیه‌ته‌کانی

یونان و روما 1 تاریخ باستان 2 تاریخ
تمدن‌های یونان و روم

ancient monument noun

که‌له‌بووری کولتووری، شوینه‌واری میژوویی 3
بنای تاریخی

ancientry /'eɪnʃəntri/ noun

1 کونی، دیرینیتی، 2 ancientness antiquity
شتی کون 3 1 که‌نگی 2 چیز قه‌دیمی

ancilla noun

یاریده‌ده‌ر، یاره‌تیده‌ر، ئالیکار، ئاریکار 3
دستیار

ancillary /æn'sɪləri, US 'ænsələri/ adjective, noun (pl. ancillaries)

1 یاریده‌ده‌ر، ئاریکار، زیرده‌ست، لاوه‌کی،
لا‌به‌لای، باشکو، سهرخسته 2 لاده‌سته،
خانویه‌ره‌ی لاوه‌کی، ده‌سته‌ی لاوه‌کی (له
کومه‌له‌خانویی: به‌سهرت: له ancillaries
لاتین، له maid'servant ancilla) 3 1 معین،
که‌کی، فرعی، تابه 2 ساختمان فرعی

ancon /'aŋkən, US -k(ə)n/ noun, pl. ancones /ən'kəʊnɪz/

(بیناسازی) ئانیشکه: ده‌ره‌یوی یی که
ی له‌سهره (به‌سهرت: به‌ریگای لاتین له ankōn
یونانی "elbow .bend") 3 سگ‌دست طوماری

-ancy, -ency suffix

باشگر: دوخ، بار، چونه‌تی (به‌سهرت: له -antia
لاتینه‌وه) 3 پسوند: حالت، کیفیت

ancylostomiasis

/ˌaŋkɪlə(ʊ)stə(ʊ)'maɪəsis, US ˌɑnsɪ-/
noun, also ankylostomiasis

ئه‌نسیلوستومیاسیس (= که‌م‌خوینی توند له
ئه‌نجامی میژنی هیندی کرمی مشه‌خوری خوی
له‌ریخوله‌باریکه‌دا: به‌سهرت: له Ancylostoma
لاتینی نوی، توخمیکي hookworm له‌کان + -
(iasis) 3 آنسیلوستومیاسیس

and /ænd, US ən, US n, US ænd/ conjunction

و، وه، له‌گه‌ل، تا، هه‌تا، که، هه‌روه‌ها: bread
and butter 3 و، با، تا، که، هم‌چنین

-and suffix

باشگر: (ناو سازه‌دا) نامازه به‌کسی یان شتی
که‌به‌شئوه‌ییکی تاییه‌تی باس بکری: 3
analysand پسوند: اسم‌ساز

Andalusian /ˌændə'luzi:ən, -siən/ noun, adjective

1 n خه‌لکی ئاندیلوس 2 جو‌ری نزادی ئه‌سپ
adj سه‌ربه‌ئاندیلوس 3 آندولوسی

andalusite /ˌændə'luzɪt/ noun

کانیکی ئالومینوسیلیکاتی بۆر، سه‌وز، قاوه‌یی
یان به‌مه‌یی Al_2SiO_5 له‌که‌فهره schistose
سه‌کان‌دا دۆزراوه‌ته‌وه: به‌سهرت: له‌ناوی

Andalusia (ناوچه یکی سپانیا) ○ آندالوسیت
Andamanese noun (pl. -ese), adjective

1 n نه‌ندامی گه‌لیکی به جه‌سته جیاواز که دانیش‌توانی ره‌سه‌نی دورگه‌کانی نه‌ندامان Andaman ده‌گرتیه وه 2 زمانه نه‌ندامانی به‌کان، گردایی نه‌وتوی به زمانه‌کانی تری جه‌انه‌وه نییه adj سهر به دورگه‌کانی نه‌ندامان (هی هینده)، خدکه‌کی یان زمانه‌کانیان ○ آندامانی

andante /æn'dantə/ adjective, adverb, noun (pl. andantes)

(موسیق) adj, adv به شینته‌ی n پارچه یان جووله‌ییکي تاندانته ○ آنداته

andantino /,andən'ti:nəʊ/ adverb, adjective, noun, pl. andantinos or -dantini
(موسیق) adv, adj که‌میی توندتر له تاندانت n پارچه یان جووله‌ییکي تاندانتینو ○ آنداته

Andean /an'di:ən, 'ændi:n/ adjective, noun
adj 1 ناندی، سهر به ناند یان ناندیز Andean (زنجیره‌جیا‌ییکي باشووری رۆزاوی نه‌مریکا، به‌رزترینی Aconcagua (6960 متر، 22,834 پا) هه‌یه 2 به‌رز، پلیند n خه‌لکی ناندیز، ناندیزی ○ adj 1 اندی 2 کرتقم n اهل اندیز

Anderson shelter noun
جوژی به‌ناگی هت‌رسی ناسانی، به درزیایی شهرجی جهانی دووه‌مدا له بریتانیا سازکرا (به‌ره‌ت: له ناوی سیر John Anderson وه‌زیری نیوخوی بریتانیا 40-1939) ○ آندرسون شلتر andsite /'ændizait, US -saɪt/ noun

(زه‌وی‌ناسی) جوژی به‌ردیکی گرگانی ره‌ش که له به‌ره‌تا له فیلدسپاری plagioclase و به‌ک یان جه‌ند کانی مافیکی mafic پینکه‌انووه، وه‌ک andesitic (adj) biotite و hornblende سهر به یان پیوه‌ندی به ناندیزایته‌وه هه‌یه: له ناوی چیاکانی (Andes) ○ آندسیت

andiron /'ændi:ən/ noun, also fire dog
سین‌پایه یا سین‌پاچکی به‌ر تاگردان یا کووره، سین‌پایه‌ی کووره ○ آندریون

Andorran /an'dɔ:ɾən/ adjective, noun
adj سهر به ناندورا، ناندورایی n خه‌لکی میرنشینی بچوکی خویه‌ریوه‌بری ناندورا ○ adj وابسته به آندورا اهل آندورا

andradite /'ændrədait/ noun
جوژی کان له کومه‌لی garnet، که کالسیوم و ناسنی تیاپه (به‌ره‌ت: له ناوی زه‌وی‌ناسی بریزیلی J. B. de Andrada e Silva) ○ آندرادیت

andr(o)- prefix
پیشگر: مرو، سهر به پیاوان: نیز، نه‌ندام یان به‌شیکي نیز: androcentric, androecium (به‌ره‌ت: له -andr-, -anēr، یونانی "پیاو") ○ پیشوند: انسان: وابسته به مردان: نر androcentric /,andra(ɔ)'sentrik/ adjective

مروفت‌ه‌وه‌ر، مروفت‌ناوه‌ند androcentrism n:
مروفت‌ه‌وه‌ری، مروفت‌ناوه‌ندی) ○ انسان‌محور

Androcles noun, Latin, from Greek Androkles

ناندروکلئیس: کویله‌ییکي رومی سده‌کانی یه‌که‌م و دووه‌میی پاش زابین که له arena دا به دهستی شیر کوزرا ○ اندروکلئیس

androcracy /an'drɒkrəsi/ noun, pl. -racies
پیاو‌سه‌سالاری، پیاو‌فرمانداری، پیاو‌میری ○ مردسالاری

androecium /an'dri:siəm/ noun, pl. androecia /-siə/

نیرخانه، سهرجه‌م نیره‌ک یان پورگه‌کانی گول، کومه‌له‌ی نیره‌ک (adj) androecial سهر به androecium (مجموعه‌ی پرچم گل

androgen /'ændrədʒən/ noun
نه‌ندروژین، میرژین (به‌ره‌ت: له -andr-, -anēr، یونانی میتیر، پیاو + -gen) هورمونی پیاو‌ه‌تی (adj) androgenic نه‌ندروژینی) ○ اندروژن

androgyne /'ændrədʒaɪn/ noun
1 که‌سی‌ییکي نیره‌م‌مووک 2 androgynous نیره‌مووک، نه‌نیرنه‌من، دووه‌گه‌زی، نیرمایی ○ 1 فرد دو‌جنسی 2 دو‌جنسی

androgynous /æn'drɒdʒənəs, US -'drɔ:dʒ-/ adjective

دووه‌گه‌زه، نه‌نیرنه‌میتو، نیرما، نیره‌م‌مووک (n) androgyny نیره‌م‌مووک، نه‌نیرنه‌میتو، نیرمایی، دووه‌گه‌زی) ○ دو‌جنسی، خنثی

android /'ændrɔɪd/ adjective
مروفتی خوکار یان ئوتوماتیک، شیوه‌مرو، مرو(نا)سا ○ انسان‌واره

Andromache noun, Latin, from Greek Andromachē
ناندرومه‌یک، ناندروماک: ژنی هیکتور باله‌وانی تروی Hector ○ آندروماک

Andromeda noun, Latin, from Greek Andromedē

1 ناندرومیتدا: شازاده‌ی نه‌نیویایی میتولژی یونانی که له لایه‌ن میردی داهاتوویه‌وه Perseus له ده‌س دیوی زگار کرا 2 ژنی به‌زنجیر یان زنجیردار: باکووری ترین constellation، راست له باشووری Cassiopeia، نیوان Pegasus و Perseus 1 آندرومدا 2 مرآ‌المسله ○

andromeda /an'drɒmɪdə/ = bog rosemary
androstenedione /,andrɒsti:n'da:ʊn/ noun

(زینده‌کیما) ناندروستیندایون، ناندروستیندایون: ناویته‌یی که له‌ودا تیش‌تیزون و هیندی ئوستروژین له مروفت‌دا له لایه‌ن باتووه‌کان و هیکله‌دان و هتد به‌ره‌م دیتری [C₁₉H₂₆O₂] ○ آندرواستندیبون

androsterone /ˌandrə(ʊ)'stɪərəʊn, US an'drɒstəraʊn/ *noun*

(زینده کیمیا) هورمونیکي ره گهزی تا راده یی چالاکي پساوان، که له لایه ن میتابولیزمی تیتوستیرونه و دته بهرهم ○ آندرواسترون

-androus suffix

باشگر: (رووه ک ناسی) خاوه نی ئەندامه نیره کی یان پورگی یه کانی جوریکي تاییه تی: **polyandrous** (نهرهت: له **-andrus** لاتین، له **-andros** یونانی "male" + -ous) ○ پسوند: دارای اعضای پرجمی از نوع خاص

-ane¹ suffix variant spelling of -an, often with a distinction of sense (such as *humane* compared with *human*)

باشگر: (کیمیا) ناوی هایدروکاربونه پاراو یان تیره کان ساز ده کا: **propane** ○ پسوند: اسم ساز

-ane² suffix

باشگر: (کیمیا) ناوی هایدروکاربونه پاراو یان تیره کان ساز ده کا: **propane** ○ پسوند: اسم ساز

aneal = near

anecdotal /ˌænikdəʊtəl/ *noun*

1 حکایهت، داستان، لاجیروک 2 پیری ○ 1 حکایت 2 پیری

anecdote /ˌænikdəʊt, US -dɒt/ *noun*

لاجیروک، حقه قایهت، چیروک، داستان (خوش و ینکه نیی بی: **anecdotal** /ˌænik'dəʊtl, US -dɒtl/ *adj*

داستانی، چیروک، چیروک ناسا: **anecdotalist** /ˌænik'dəʊtlɪst/ *noun*

تالی: **-tally adv** *in* حکایت، داستان همراه با خنده **anechoic** /ˌæni'kəʊɪk/ *adjective*

بی دهنگ دانه وه، دهنگ گر، دهنگ بهند، دهنگ مرین ○ بدون پژواک

anelectric *adjective*

ناکاره بایی، نائیلیکتریکی، نابرقی ○ غیر برقی

anem(o)- prefix

پیشگر: با (نهرهت: له **anemos** یونانی یه وه "wind" ○ بی شوند: باد

anemia; anemic = anaemia; anaemic

anemograph /ə'neməgrəfi/ *noun*

بانووس، باگراف (**anemography n**): بانووسی، باگرافی ○ باندنگار

anemology /ˌæni'mɒlədʒi/ *noun*

باناسی، بالوژی ○ بادشناسی **anemometer** /ˌæni'mɒmɪtə(r), US -'mɑ:m-/ *noun*

بایئو: نامتری بۆ پینوان و دهرخستی هنز و خیرایی با **anemometric** *adj*

بایئو یانه: **anemometry n** بایئوی ○ بادسنج **anemone** /ə'neməni/ *noun*

1 گوله نیسان، گولاله، بایئوک، گاکرؤ، گول بهار [توخم **Anemone**: گه لی جورن] 2

کورتهی sea anemone ○ شقایق نعمانی

anemone fish = clownfish

anemophilous /ˌani'mɒfɪləs/ *adjective*

به باچاکراو، چاک کراو به با (**anemophily n**) ○ لقاح شونده توسط باد

anemoscope *noun*

بایئو: بادوز ○ بادنما

ancephalic /ˌænɛnsɪ'fælik, -ke'fælik/ *adjective*

(پزشکی) بی میشک (- نه بوونی زگمائی **congenital absence** هم مو یا به شکی گه وه له میشک، **-cephaly n**: بی مغزی

anent /ə'nent/ *preposition*

1 دهر باره ی، له باره ی، له مهر، له بایهت 2 له دهوروبه ری ○ 1 راجه به 2 در اطراف

anergia /ə'nɛdʒiə/ *adjective*

نه بوونی نااسایی وزه، بی وزه یی ○ انرژی

anteroid /ˌænəroɪd/ *adjective*

وشک، برینگ، بی ناو (نهرهت: له **-a** "نا" + **nēros** "ناو") ○ خشک

aneroid barometer *noun*

بهستان پیوی کاتزایی ○ فشارسنج فلزی

anesthesia = anaesthesia

anesthesiologist = anaesthesiologist

anesthetic = anaesthetic

anesthetist = anaesthetist

anesthetization = anaesthetization

aneurysm /ˌænjərɪzəm/ *noun*, also **aneurism** کشانی بۆری یه کانی خویتی، ره گ کشان، ره گه کشی ○ آنوریم

aneurysmal *adjective*

سهریه **aneurysm** ○ وابسته به آنوریم **anew** /ə'nju:, US ə'nu:/ *adverb*

دیسان، هه میسان، جاریکی تر، له سه للا وه، سه رله نوئ، له نوو که وه، زنو وه، دوو باره: **They started life -ew in Canada**

anfractuosity /ən'fraktʃu:'aset/ *noun, pl.* **anfractuositities**

پنچ و به نایی، پنجه لاوینچی، ناراسته و خوئی، خواروخینچی ○ پیچ و خم

anfractuous /ən'fraktʃuəs/ *adjective*

پنچ و به نایی، پنچاوپنچ، پنجه لاوینچ، خواروخینچ، **tortuous** ○ پیچ و خم دار

angel /'eɪndʒl/ *noun*

1 فریشته، مه لایه که ت 2 کوینی پهرینی نینگلته ره 3 (نافه رمی) به پیام یان سیگنالیکي

روونه وه نه بووی راداری 4 که سیکي یه کجار جوان یان باش، رووپه ری، فریشته 1 فرشته، ملک 2 و 3 انجل 4 آدم زیبا یا پری رخ

angel cake *noun*

که بیکي فریشته یی، نارد به پنچ؟ ○ کیک فرشته ای

angel dust *noun*

(تافه‌رمی) تیزی فرشته: 1 دهرمانی
phencyclidine) hallucinogenic
2 (hydrochloride - وشه‌ینکی تر بو
clenbuterol) آنجل داست

Angeleno /ˌændʒəˈliːnoʊ/ *noun*, also Los
Angeleno, Angelino, *pl.* Angelenos

ره‌سمن یان دانیش‌تووی لوس‌آنجلیس
لوس‌آنجلیس

angel-fish /ˈeɪndʒlɪʃ/ *noun*, *pl.* same or
angel-fishes

فریشته‌ماسی *Pterophyllum scalare* و
جوره‌کانی تر) فرشته‌مایی

angelic /æŋˈdʒelɪk/ *adjective*, also
angelical

فریشته‌ناسا، فریشته‌یی، ئاسمانی ()
angelically /-kli/ *adv* : فریشته‌ناسا، م‌لایه‌ک‌ت‌ناسا ()

فرشته‌مانند، ملکوتی

angelica /æŋˈdʒelɪkə/ *noun*

گیافریشه‌تانه؟، دهرمانه‌گمیز؟: رووه‌ک‌یکسی
بۆن‌خوشتی دریزی خبزانی parsley [توخم
(herb) *angelica* (له) جورن] (له) *angelica* (herb)

لاتینی نوی "angelic (herb)" له‌بهر نهمه ناو
نیراوه که باویم وایه (کاربهری‌ینکی)

یه‌کاویه‌کی efficacious بئی به‌دزی نه‌خوشتی
یان ژاراوی‌بوون (poisoning) سنبل‌ختایی

angelica tree *noun*, also hercules'-club 2

داری له تیره‌ی ginseng، به‌گ‌لای گه‌وره‌وه و
به‌ریکی ره‌شموه [توخم *Aralia*: چه‌ندین
جورن] نوعی درخت

angelocracy *noun*

فریشته‌سالاری، فریشته‌میری، حکومتی
فریشته‌کان) حکومت فرشتگان

angel's trumpet *noun*

دهوه‌نیکسی نه‌مریکای باشووری به‌گولسی
گه‌وره‌ی که‌ره‌ناناسای شو‌ره‌وه‌بوو [توخم
Brugmansia] نوعی درخت‌چه

angelus /ˈændʒələs/ *noun*, also the Angelus

ئانجی‌لیس، ئانجیلوس (کلنیه‌ی کاتولیکی روم)
پارانه‌وه یان نویزی مریم، زه‌نگی نویزی یان
پارانه‌وه) آنجلس

angel wings *noun, pl.*

جوزی piddock ی خوراکی زله‌ی سبی، هی
کاراییب و که‌ناری روژه‌لانی شم‌ریکای
باکووری [*Barnea costata*] نوعی نرم‌تن

anger /ˈæŋɡə(r)/ *noun*

قه‌لسی، توو‌ره‌یی، رک، رق، قین، ئازر، شیو‌ر
() غضب، خشم، عصبانیت

Angevan /ˈændʒəvɪn/ *noun*

1 خه‌لک یان ره‌سمنی یان ده‌سه‌لات‌داری نانجو
Anjou، له روژاوا‌ی قه‌ره‌سه 2 هه‌ریه‌ک له

پادشایانی پلاتاژنت Plantagenet ی ئینگلته‌ره،
ب.ت. کۆته‌کانی نانجو Richard Henry II
(John و) آنجویی

angina /æŋˈdʒaɪnə/ *noun*, also angina
pectoris /æŋˈdʒaɪnə ˈpektərɪs/

1 سنگ‌ئیشه، ژانه‌سنگ، گه‌رووئیشه، دووشاخه،
ماسینی گه‌روو، وه‌ناق، نه‌زین 2 بو‌ناوی نه‌و

ناره‌ه‌تی و ناسازی‌بانه به‌کار‌دیتری که ژانی
گه‌روو ده‌گرته‌وه: *angina* Ludwig's

(به‌ره‌ت: له لاتین "quinsy"، له *ankhonē*
pectoris "strangling" "هه‌ربه‌سنگ") 1

آنزین صدی، خناق 2 آنزین

anginal *adjective*

سه‌ریه یان پیوه‌ندی به‌angina وه هه‌یه ()
وابسته به آنزین صدی یا خناق

angio- (or angi) prefix

پیشگر: 1 بۆری، لووله، ره‌گ، سه‌ریه ره‌گه‌کانی
خوین یان له‌شاو (*angiography* (لیسف) 2

(سه‌ریه) به‌رگ، توپکل، که‌لوو، جینگا، ده‌فر،
توودان، ده‌وره‌به‌ر *angiosperm*: pericarp

(به‌ره‌ت: له *angeion* یونانی یه‌وه "vessel")
پیشوند: 1 وابسته به رگ‌های خونی 2 (وابسته به)

غلاف (بذر)، ظرف

angiocardiography *noun, pl. -diographies*

تاقی‌کردنه‌وه‌ی دل و ره‌گه‌کانی خوینی (دل)
دوای لیدانی شله یان ماکیکی تیشک‌به‌ند

angiocardigraphic *adj* radiopaque

سه‌ریه تانزیو‌کاردیوگرافی) تانزیو‌کاردیوگرافی
angiocardiac *adjective*

خواه‌نی به‌ر یان میوه‌یین که له‌نیو به‌رگ‌نیک دایه
() تانزیو‌کارپوس

angiogenesis *noun*

(کارئه‌ندام‌ناسی، به‌ره‌سه‌ندن یان) پیکه‌هاتی ره‌گه
تازه‌کانی خوین، ره‌گازو (کردن): *angiogenic*

(*adj*) رگ‌زایی

angiogram /ˈændʒɪ(ə)ɡrɑːm/ *noun*

ویته‌ی تیشکی نیکس له ره‌گه‌کانی له‌شاو
lymph یان خوین، به *angiography* ده‌گیر

() انجیوگرام

angiography /ˌændʒɪˈɒɡrəfi/ *noun, pl. -ies*

ره‌گوگرافی، تانزیوگرافی: رادیوگرافی ره‌گه
خوینی یان له‌شاوی‌یه‌کان یاش لیدانی ماکیکی

تیشک‌به‌ند *angiographic* *adj* radiopaque
سه‌ریه ره‌گوگرافی یا تانزیوگرافی () انجیوگرافی

angiology *noun*

ره‌گ‌ناسی، بۆری‌ناسی، زانستی بۆری‌یه‌کانی
خوینی و لیم‌فاوی (یان ره‌گه‌ خوینی و
له‌شاوی‌یه‌کان)) مبحث اوعیه

angioma /ˌændʒɪˈoʊmə/ *noun, pl. angiomas*
or *angiomata* /-mətə/

توموریکی (ناناسی) که له ره‌گه خوینی‌یه‌کان

گوشاوی، سووچن، گوشه‌دار، گوشه‌گوشه ۰ مزوی
angle iron noun
 ناسنی گوشه‌دار، ناسنی گوشاوی یان گوشه ۰ آهن نبشی

angioneurotic adjective

(یزشکی، له‌باری ناوینده‌وه (oedema) چندند به‌شن له پښت دهماسن یان ده‌خوری (ده‌کوښه خارشت) ۰ انژیونروتیک

angioplasty /'ændʒi(ə)plasti/ noun, pl. angioplasties

(یزشکی) چاکردنه‌وه یسان سازکردنه‌وه ی نه‌شته‌رگری‌یانه‌ی ره‌گه‌کانی خوین، ب.ت. هی coronary artery ۰ انژیوپلاستی

angiosperm noun, also flowering plant

(رووه‌ک‌ناسی) نه‌هین‌توو، نه‌هین‌توو، رووه‌کی گول‌دار: رووه‌کی کومه‌لینکی به‌ریلاو (پول Angiospermae یسان پار و دیس‌فیزی Magnoliophyta) که هه‌مو رووه‌که گول‌داره‌کان ده‌گریته‌وه (وهک magnolia کان، زوړبه‌ی دار و ده‌وه‌کان، گیاکان، به‌رووه‌کان، گوله‌باخه‌کان rose و گوله‌میناکان daisy پروانه gymnosperm) ۰ گیاه نهان‌دانه، انژیواسپرم

angiospermous /-spermas/ adjective

نه‌هین‌توو، نه‌هین‌توو، (رووه‌کی) گول‌دار ۰ نهان‌دانه

angiotensin /'ændʒi(ə)'tensin/ noun

(زښنده‌کیمیا) نانژیوتنښن، نانژیوتنښن: پروتینیکي پلازمایی که پالده‌ستو یان گوشاری خوین ده‌باته سهره‌وه و هانی adrenal cortex ددها بق به‌ره‌هم هینانی ده‌ردانی aldosterone ۰ آنژیوتنښن

angitis noun

ره‌گ‌ناوسان، ره‌گه‌ناوسی، هه‌وکردنی ره‌گ ۰ ورم رگ

angle /'æŋɡl/ noun

1 گوشه، سووچ، کونجیک، موور، قولینجک، گونیا (گوشه‌ی پر right angle) 2 بوجوون، روانگه، دید و بوجوون، نیرین، دیتن: We need a new angle for our next advertising campaign ۰ 1 زاویه، گوشه 2 نقطه‌نظر، دید

angle /'æŋɡl/ noun

(کون) قولایی راوه‌ماسی ۰ قلاب ماهی‌گیری Angle noun

نندامی گه‌لینکی کونی نه‌لسمایی که له‌گول Saxon و Jute ه‌کان له‌سه‌ده‌ی پنجه‌می یاش‌زاین به‌لاماری بریتانیایان دا و له‌وئ سه‌قام‌گیرسون، ناوی ټینگل‌تیره له‌وانه‌وه ډاکه‌وتوه ۰ انگل

angle bracket noun

که‌وانی گوشه‌یی یان گوشه‌دار (<>) ۰ نوعی نشانه

angled adjective

angle of contact noun

گوشه‌ی لیکه‌وت (ن) ۰ زاویه‌ی تماس

angle of depression noun

گوشه‌ی نرم‌بوونه‌وه یان نه‌وی‌بوون ۰ زاویه‌ی الخفاض

angle of elevation noun

گوشه‌ی به‌رزبوونه‌وه (به‌رزایی) ۰ زاویه‌ی ارتفاع

angle of friction noun

گوشه‌ی لیک‌خشان ۰ زاویه‌ی اصطکاک

angle of incidence noun

(فیزیک) گوشه‌ی که‌وتن ۰ زاویه‌ی تابش

angle of reflection noun

گوشه‌ی دانه‌وه یان به‌رجانه‌وه ۰ زاویه‌ی بازتاب

angle of refraction noun

(رووناکی‌ناسی) گوشه‌ی شکانه‌وه ۰ زاویه‌ی انکسار

angler /'æŋɡlə(r)/ noun

ماسیگر، راوچی (ماسی) ۰ ماهی‌گیر

anglerfish noun, pl. same or anglerfishes

جوړی ماسی کوسه [Lophius piscatorius و زوړ جوړی تر] ۰ انجل‌فیش

angle shades noun, pl.

جوړی په‌پوله‌ی شه‌گه‌م [Phlogophora meticolosa] ۰ نوعی پروانه

angle wings noun, pl.

په‌پوله‌ییکي نه‌مریکای باکووری که پتوه‌ندی هه‌یه یسان شتوه‌ی comma ددها [توخم Polygonia] ۰ چندنین جوړن ۰ نوعی پروانه

angleworm = earthworm

Anglian /'æŋɡliən/ adjective, noun

adj سهره Angle کون 1 n نه‌ندامی Angle ه‌کان 2 زاراهه کونه‌کانی ټینگلیسی Mercia و Northumbria ۰ adj وابسته به انگلیس باستانی 1 n عضو انگل‌ها 2 لهجه‌های باستانی انگلیسی

Anglican /'æŋɡlikən/ adjective, noun

adj نه‌نگلیکان، سهره کلنسه‌ی ټینگل‌تیره n نه‌ندامی کلنسه‌ی ټینگل‌تیره ۰ adj انگلیکان n عضو کلیسای انگلیکان

Anglicism /'æŋɡlɪsɪzəm/ noun

زاراهه، وشه یان ده‌سته‌وشه‌ی ټینگلیسی، ټینگلیسی‌گه‌ری ۰ انگلیسم

angling /'æŋɡlɪŋ/ noun

ماسیگری، راوه‌ماسی ۰ ماهی‌گیری

Anglo /'æŋɡləʊ, US 'æŋɡləʊl/ noun, pl.

Anglos

1 Anglo-American - 2 دانیه‌شتوویکی سبی‌پښتی نه‌مریکا نه له ره‌گه‌زی ناهیه‌پانیک

non-Hispanic

Anglo- /'æŋgləʊ, US 'æŋglou/ prefix

پیشگر: ینگلیسی، ینگلیسی و: *anglophone*
Anglo-Latin (بنه‌وت: له ینگلیسی لاتین
 "English") پیشوند: انگلیسی، انگلیسی و

Anglo-American noun, adjective

ئەمریکایی بەرەجەلەک ینگلیسی،
 ینگلیسی ئەمریکایی، دانیشتوی ئەمریکا بەلام
 له ره‌گه‌زی ینگلیسی ینگلیسی تیار

Anglo-Catholic noun, adjective

ئەندامی کلیسای ینگلته‌ره که له‌یاری باوە و
 بەجێه‌ کانه‌وه یه‌ کج‌ار له‌ کلیسای کاتولیکی رۆم
 ده‌جێن (Anglo-Catholicism n)

انگلوکاتولیک

Anglo-Celt noun

کەسێن له‌ ره‌گه‌زی ینگلیسی-ئیرلەندی ۆ فردی
 از نژاد انگلیسی-ئیرلەندی

Anglocentric adjective

ینگلته‌ره‌ ته‌وه‌ر، ینگلته‌ره‌ ناوه‌ند ۆ انگلیسی‌محور

Anglo-French adjective

ینگلیسی-فهره‌نسی، ئیوان ینگلته‌ره و فهره‌نه
 ۆ انگلیسی‌فرانسوی

Anglo-Indian noun, adjective

دووره‌گه‌ی ینگلیسی‌ه‌یندی، (کەس) له
 ینگلته‌ره له‌دایک‌بوو له‌ ه‌یندژیاو ۆ دورگه‌ی
 انگلیسی‌ه‌ندی

Anglo-Irish adjective

1 سەر به‌ بریتانیا و ئیرلەند (یان کۆمارێ ئیرلەند)
 2 دانیشتوی به‌ ره‌جەلەک ینگلیسی 3 له‌ باوانی
 ینگلیسی یا ئیرلەندی ۆ انگلیسی-ئیرلەندی

Anglo-Latin noun

زمانی لاتین که له‌ سه‌ده‌کانی نیوه‌راست له
 ینگلته‌ره به‌کارده‌را ۆ انگلولاتین

Anglomania /'æŋglə'meɪniə, US
 'æŋglou-/ noun

شینت یا لایه‌نگری ینگلته‌ره، ینگلته‌ره‌به‌رستی
 (Anglomania n) ۆ انگلیسی‌زدکی

Anglophile /'æŋglə'fai, US 'æŋglou-/
 adjective, noun

ینگلته‌ره‌دوست، ینگلته‌ره‌خۆشه‌ویست
 دوستدار انگلستان

Anglophobe /'æŋglə'fəʊb, US
 'æŋglə'fəʊb/ adjective, noun

دژه‌ینگلیزی، (له‌) ینگلیسی‌بیزار، (له‌)
 ینگلیسی‌ترس ۆ انگلستان‌ستیز

Anglophobia /'æŋglə'fəʊbiə, US
 'æŋglə'fəʊbiə/ noun

دژه‌ینگلیزیت، (له‌) ینگلیسی‌بیزاری، (له‌)
 ینگلیسی‌ترسی، رق یان ترس له‌ ینگلیسی یان
 بریتانیای ۆ انگلستان‌ستیزی

Anglophone /'æŋglə'fəʊn, US -oufəʊn/

adjective, noun

ینگلیسی‌زمان ۆ انگلیسی‌زمان

Anglo-Saxon noun, adjective

ینگلیسی کۆن، کەسێن له‌ ره‌جەلەکی ینگلیسی،
 کەسێکی ینگلیسی پیش قوناخی داگیرکردنی
 (Norman) له‌ سالی 1066 دا ۆ انگلوساکۆن

Angolan /'aŋ'ɡəʊlən/ adjective, noun

سەر به‌ نانگولا n خەلکی ئەنگولا، ولاتی له
 باشووری رۆژاواي ئەفریقا ۆ adj وابسته‌ به‌
 آنگولا n اهل آنگولا

angora /'æŋ'ɡɔ:rə/ noun, adjective

n ئەنگورا (پشله‌، بزێن یان کەرووشک)، مەرەز،
 خوری ئەنگورا adj ئەنگورا n آفره‌

angora wool noun, adjective

خوری ئەنگورا، مەرەز ۆ پشم آفره‌

angostura /'æŋɡə'stjuərə, US -'stɔ:rə/
 noun

(هەروەها angostura bark) 1 توپکلی تال و
 بۆن‌خۆشی دوو جۆر داری ئەمریکایی باشووری
 2 [G. cusparia یان Galipea officinalis]
 (هەروەها Angostura bitters trademark)
 جۆری tonic ۆ انگوستورا

angrily /-lɪl/ adverb

توند، به‌ توندی، به‌ توورەیی‌یه‌وه‌ ۆ با‌عصبانیت
angriness /'æŋɡrɪnəs/ noun

رق‌ه‌ستاوی، توورەیی، توندی ۆ عصبانیت
angry /'æŋɡrɪ/ adjective (angrier, angriest)

1 توورە، قەلەس، توند، به‌رق، رق‌ه‌ستاو، نگرێ
 2 بێبا، ئالۆز، شە‌بۆلاوی (دەریا) 3 گەرگرتوو،
 سوورەوه‌بوو، بە‌ژان، بە‌سوێ (بیرین) ۆ 1
 خشمکین، غضب‌اک، عصبانی 2 توفانی 3 ملته‌ب

angst /'æŋst/ noun

(له‌ ئالمانی‌یه‌وه‌ به‌ واتای "ترس") نگرانی،
 ترس، دەروون‌تەنگی، ئارام‌لێ‌هە‌لگیراوی،
 دلە‌راوکی، ئارە‌حه‌تی (ب.ت. له‌ ره‌وش و
 بارودۆخی جیهان‌دا) ۆ اضطراب، نگرانی

angsty adjective

نگهران، ترس‌دار، دەروون‌تەنگ، ئارام‌لێ‌هە‌لگیراو،
 ئانارام، ئارە‌حه‌ت ۆ مضطرب، نگران

angstrom /'æŋstrəm/ noun, also ångström
 /'ɒŋstrɑ:m/

(کیمیای) ئەنگستروم، ئەنگستروم: یه‌کە‌ی درێژایی
 بە‌رامبەر به‌ سه‌ده‌میلیۆن‌یه‌کی سانتی‌مێتر، 10⁻¹⁰
 مێتری (یان ده‌بیلیۆن‌یه‌کی مێتری؛ بنه‌وت: له‌
 ناوی فیزیک‌زانی سویدی A. J. Ångström)
 ۆ انگستروم

angstrom unit noun

(فیزیک) یه‌کە‌ی ئەنگستروم (یه‌کە‌ی درێژایی
 بە‌رامبەر به‌ 10⁻¹⁰ مێتر یان سه‌ده‌میلیۆن‌یه‌کی
 سانتی‌مێتر) ۆ واحد انگستروم

Anguillan /'aŋ'ɡwɪlən/ noun, adjective

خه لووزی گیانه وهری زغال حیوانی

animalcular adjective

سهریه گیانه‌وه‌ری میکروسکوپي،
گیانه‌وه‌روچکهي، ورده گیانه‌وه‌ری ○ وابسته به
جانور ذره‌بینی

animalcule /ˌænɪ'malkju:l/ *noun*, also
animalculum

(کسۆن) گیانه‌وه‌ری میکروسکوپي،
گیانه‌وه‌روچکهي، ورده گیانه‌وه‌ری، ورده‌جانه‌وه‌ری
(تەمیب، میکروب) ○ جانور ذره‌بینی

animal fat noun

چه‌وری گیانه‌وه‌ری، یو، به‌ز ○ چربی حیوانی
animal genetics *noun, pl.*

بۆماوه‌ناسی یان ژنتیکی گیانه‌وه‌ری ○ ژنتیک
حیوانی

animal geography noun

جوگرافیای گیانه‌وه‌ری ○ جغرافیای حیوانی
animal heat noun

گهرمی گیانه‌وه‌ری ○ حرارت حیوانی
animal husbandry noun

ناژه‌ل به‌خوکردن، ناژه‌ل‌داری، ناژه‌ل‌راگرتن ○
دام‌پروری

animalism noun

گیانه‌وه‌رگه‌ری، ئەنیمالیزم، گیانه‌وه‌ره‌رستی ○
اصالت حیوانی

animalistic adjective

سهریه گیانه‌وه‌رگه‌ری، ئەنیمالیستی ○ وابسته به
اصالت حیوانی

animality /ˌæni'mælɪti noun

گیانه‌وه‌ریتی، ژیان یان سروشتی گیانه‌وه‌ری،
دنیا یان جیهانی گیانه‌وه‌ران ○ حیوانیت، عالم
حیوانات

animalization noun

پوونه‌گیانه‌وه‌ری، گیانه‌وه‌رانندن ○ حیوان‌شدگی،
انیمالیزاسیون

animal kingdom noun

جیهان یا دنیای گیانه‌وه‌ران، مەلەبەندی
گیانه‌وه‌ران (له به‌رامبەر vegetable kingdom و
(mineral kingdom) ○ عالم حیوانات

animal liberation noun

نازادکردن یان زرگارکردنی گیانه‌وه‌ری (له
چه‌وسانه‌وه و جوولانه‌وه‌ری خراب له لایهن
مروغه‌وه) ○ آزادسازی حیوانات

animal liberationist noun

رزگاری‌خوازی گیانه‌وه‌ری ○ آزادساز حیوانات
animal life noun

ژیوار یان ژیانی گیانه‌وه‌ری ○ زندگی جانوری
animal magnetism noun

هینتۆتیزم، راکێشانی ره‌گه‌زی یان سیکشوالی
گیانه‌وه‌ران ○ هینتۆتیزم، جاذبه‌ی جنسی حیوانات

animal migration noun

کوچی گیانه‌وه‌ری ○ مهاجرت جانوری

animal oil noun

رونی گیانه‌وه‌ری، یو، به‌ز ○ روغن حیوانی

animal parasite noun

مشه‌خوری گیانه‌وه‌ری ○ انگل جانوری

animal phylum noun

لقی گیانه‌وه‌ری ○ شاخه‌ی جانوری

animal physiology noun

کارئه‌ندام‌ناسی یان فیزیولوژی گیانه‌وه‌ری ○
فیزیولوژی جانوری

animal plankton noun

سه‌راوه‌کی یان پلانکتونی گیانه‌وه‌ری ○
پلانکتون جانوری

animal population noun

حه‌شیمه‌تی گیانه‌وه‌ری ○ جمعیت جانوری

animal protection noun

پاراستنی گیانه‌وه‌ری یان گیانه‌وه‌ران ○ حفاظت
از جانوران

animal protein noun

پروتینی گیانه‌وه‌ری ○ پروتین جانوری

animal soap noun

سابوونی گیانه‌وه‌ری یان پیوی ○ صابون حیوانی

animal society noun

کۆمه‌ل یان کۆمه‌ل‌گای گیانه‌وه‌ری ○ جامعه‌ی
جانوری

animal species noun

جۆری گیانه‌وه‌ری ○ گونه‌ی جانوری

animal spirit noun

خۆشی سروشتی ژیان، تین‌وگوری ژیان ○
لذت طبیعی زندگي

animal starch noun, also glycogen

نشاسته‌ی گیانه‌وه‌ری، گلیکۆژین ○ نشاسته‌ی
جانوری

animal tax noun

کۆده، پاچ یان بازی مالیات، مالیاتانه، ناژه‌لانه
○ مالیات حیوان

animal toxin noun

ژار یان ژاراوکی گیانه‌وه‌ری ○ سم جانوری

animal virus noun

فایروسی گیانه‌وه‌ری ○ ویروس جانوری

animal world noun

دنای گیانه‌وه‌ری، جیهانی گیانه‌وه‌ران ○ عالم
حیوانات

animate /ˌænimət/ adjective

گیان‌دار، به‌گیان، روح‌له‌به‌ر، زنده‌وه‌ر، روح‌دار،
زیندوو، *an -mated noun*: alive

(animateness *n* *adv*) ○ ژی‌روح

animated /ˌænimetɪd/ adjective

1 گهرم، سه‌رنج‌راکێش، به‌که‌یف، به‌گور،
سه‌رخۆش 2 (ویته‌کێشی) جوولاو: *an -mated*

film ○ 1 داغ، سرزنده، بانشاط 2 متحرک

animated cartoon noun

کارتون، ویتەکیشی جوولو ۛ کارتون
animatedly /ˈænɪmətɪdli/ *adverb*
 به سەرخۆشی یەو، بەگۆرەو، بە کەیفەو ۛ با
 سەرخۆشی

animated stick *noun*
 جۆری stick insect ڕۆزەهلانی ئەوسترالیا،
 جاروبار لەباری درێژایی یەو دەگاتە 25
 سانتی مێتر [Acrophylla titan] ۛ نوعی حشرە
animation /ˌæniˈmeɪʃn/ *noun*
 1 سەرخۆشی، بەکەیفی، بەدەماخی،
 کەیفەو، تێن و گۆر، جالاکێ،
 بەدەماخی 2 ویتەجولێتی، ئەنیمەیشن،
 بەرھەمھێنانی ویتەکیشی جوولو ۛ 1
 سەرخۆشی، شور و نشاط 2 متحرک سازی، پویانمایی
animator /ˌænɪmətə(r)/ *noun*
 1 ویتەجولێتی، ئەنیمەیشن 2 گێان بەردا کەر،
 گێان دەر، گێان بەخش ۛ 1 پویانما، متحرک ساز 2
 حیات بخش

animatronics /ˌænɪməˈtrɒnɪks/ *noun, pl.*
 تکنیکی دروست کردن یان کاربێ کردنی رۆبۆتە
 زیندوودیارەکان، ب.ت. بۆ بەکارھێنانیان لە
 فیلم دا (animatronic *adj*) ۛ انیماترونیک
anime /ˈænɪmə/, US ˈænɪmə/ *noun*
 ئانیمی: ئەنیمەیشنێ فیلم و تەلەفزیونی ژاپۆنی،
 ب.ت. بە تیتیکێ زانستی خەیاڵی یەو ۛ ئیمی
animism /ˈænɪmɪzəm/ *noun*
 1 گێان باوەری، رۆح باوەری، باوەر بە
 گێان داربەسوونی شەشەکان (ووک دیارە)
 سروشتی بەکان، رووک و ھتد 2 بەگێان داربەری،
 گێان مەندباوەری، بەزیندەزانی، زیندەباوەری ۛ
 1 روح گرایی 2 زنده انگاری

animist /ˈænɪmɪst/ *noun*
 گێان باوەر، رۆح باوەر ۛ روح گرا
animistic /ˌænɪˈmɪstɪk/ *adjective*
 گێان باوەرانی، سەر بە گێان باوەری،
 رۆح باوەری یانە ۛ روح گرایانە
animosity /ˌænɪˈmɒsəti, US ˈmɑːs-/
noun, pl. animosities
 دوژمنی، دوژمنایەتی، نە یاری، رق و کینە،
 قینە بەرایەتی، رق بەرایەتی ۛ خصومت، دشمنی
animus /ˈænɪməs/ *noun*
 1 دوژمنی، دوژمنایەتی، قینە بەرایەتی، غەرەز،
 رق، قین، نە یاری، بیزاری 2 (لە دەروون ناسی)
 یۆنگ (دا) بەشی نێزینە کەسایەتی زن (لە)
 بەرامبەری (anima دا) ۛ 1 خصومت، عناد،
 غرض، انزجار 2 انیموس

anion /ˈæniən/ *noun*
 (کیمیای) ئانیون (ئایونی بارگاری) charged
 نە یینی، دژی anionic *adj* scation: ئانیونی،
 سەر بە یان پتوھندی بە ئانیونەو ھەبە ۛ آنیون
anis- or **aniso-** *prefix*

پیشگر: جیاواز، جیا، نابەرامبەر، جودا:
anisogamous anisotropic (بەتەرەت: لە
 anisos یۆنانی یەو "unequal") ۛ پیشوند: متباین
anise /ˈænis/ *noun*
 1 رەزیاڤە [Pimpinella anisum] 2 بۆ ناوی
 ئەو دار یا دەوھنە ئەمریکایی یان ئاسیایی
 بە کاردێتری کە میوھەنکی وای بە بۆنی تووی
 رەزیاڤەو دەگرن، ب.ن. star anise [توخم
 Illicium] (بەتەرەت: بە رینگای فەرەنسی کۆن لە
 anisum لاتین، لە anison یۆنانی "anise"
 (dill) ۛ 1 رازیاڤە 2 آنبیس

aniseed /ˈænisɪd/ *noun*
 دان یان تووی رەزیاڤە ۛ تخم رازیاڤە
anissette /ˌaniˈzɛt/ *noun*
 ئارەق یان مە ی رەزیاڤە، رەزیاڤە ۛ انیسەت
Anishinabe also Anishinaabe or
Anishinabeg = Ojibwa
anisogamous *adjective, also anisogamic*
 (رووک ناسی) ناھاو جوت، نابەرامبەر جوت
 ۛ انیسوگاموس

anisogamy /ˌæniˈsɒɡəmi/ *noun*
 (رووک ناسی) ناھاو جوتی، نابەرامبەر جوتی،
 زۆربوونی رەگەزی بەھۆی یەک گرتنی گامتە
 جیاواز یان لیک نە جوتەکان (بروانە isogamy)
 ۛ انیسوگامی

anisolet *noun*
 ئانیۆل، ئەنۆیل: جۆری شەلی ئاوە تووای
 ئارۆماتیک C₇H₈O. ب.ت. لە سواری
 گولۆ سازی دا بە کاردێری ۛ انیۆل
anisometric *adjective*
 جیا بەش، بەش بەش، (خاوەنی کۆمەلە بەشێکی)
 ناھاوتا ۛ متباین الاجزا

anisometropia *noun*
 ئەنيسومتروپيا، تیک چوونی توانایی شکانەو لە
 ھەر دوو چاودا، توانایی شکانەو یە نابەرامبەر لە
 ھەر دوو چاودا، جیاوازی دید یان بینایی دوو
 چاو ۛ انيسومتروپيا

anisometropic *adjective*
 ئەنيسومتروپيک ۛ انيسومتروپيک
anisophyllous *adjective*
 گەلانا بەرامبەر، گەلانا ریک: گەلانا زیا تر لە
 دوو یان چەند ئەندازە و شێوە ھەبە ۛ
 انيسوفيلوس

anisophylly *noun*
 گەلانا بەرامبەری، گەلانا ریک ۛ انيسوفيلي
anisoploid *adjective*

ئەنيسوپلو (ئید): ئەو زیندەوەرانی کە زنجیرە
 رەنگ تەن یان کروموزۆمیک تاکیان ھەبە ۛ
 انيسوپلوئید

anisoploidy *noun*
 ئەنيسوپلو (ئید) ۛ انيسوپلوئیدی

Anisoptera /ˌænɪˈzɒptərə/ noun, pl.

(میرووناسی) ناهاوبالان، نابهرامبه‌ریالان، ناهاویه‌لان: زیرده‌سته‌یی له میرووه‌کان که dragonfly هه‌کان ده‌گرته‌وه ① انیسوپترا

anisopteran noun, adjective

(میرووی) ناهاوبال یان نابهرامبه‌ریال ① انیسوپتران

anisotropic /ˌænɪsə(ʊ)ˈtrɒpɪk/ adjective

(فیزیکی) چه‌ندلاخواز، نائیزوتروپیک، نه‌نیسوتروپیک، ناریک، خواوه‌نی تاییه‌تمه‌ندی جیاواز له کومه‌له لایتکی جیاوازه‌وه ① انیسوتروپیک

anisotropically /ˌænɪsə(ʊ)ˈtrɒpɪkli/ adverb

چه‌ندلاخوازانه، له‌باری نائیزوتروپیک ① از لحاظ انیسوتروپیک

anisotropy /-sɒtrəpi/ noun, also anisotropism

چه‌ندلاخوازی، نائیزوتروپی، نه‌نیسوتروپی، ناریکی ① انیسوتروپی

Anjou noun

جوژی ههرمینی هیلکه‌یی شیرین و گه‌وره ① نوعی گلابی

ankerite noun

جوژی کانی کاربونات که پتوه‌ندی به dolomite هه‌هه‌یه، به‌لام له‌ودا ناسن به‌شیک له مه‌نیزیوم داگر توهه (بهره‌ت: له ناوی کانی‌ناسن نه‌وستریایی *M. J. Anker* (مهرگ 1843) + (ite) ① انکریت

ankh /æŋk/ noun

خاشی ئالفه‌دار یان قولفن (یان قولف‌دار، ب.ت. له میسری کۆن‌دا، ب.ت. وه‌ک نیشانه‌ی ژیان) ① انگ

ankle /ˈæŋkl/ noun

قوله‌یی، قولا‌یه، قوله‌یا، گوژینگ، گوژینک، قول (ankled adj): ئه‌لمانی بهره‌ت ① فوزک

ankle-biter noun

(ته‌وستریا و نیوزیله‌ند، بۆ شوخی) منال ① بچه

ankle bone noun

(تویکاری) ئیسکی گوژینگ یان قوله‌یی، دهق، قاپ، talus ① استخوان فوزک

ankle-joint noun

خرتکه، خرکه ① بند

ankle socks noun

گۆره‌وی مل کورت، گۆره‌وی قوله‌یی یان قوله‌یا ① جوراب ساق‌کوتاه

anklet /ˈæŋklət/ noun

پاوانه، پتوه‌ند، خرخال (خاشخاش: پاوانه‌ی زه‌نگوله‌یی) ① خلیخال

ankylosaur /ˈæŋkɪləsɔː/ noun

جوژی دایناسوری چوارپنی گیاخوژی که‌ته‌ی

سهرده‌می کرتاسه Cretaceous (بهره‌ت: له *Ankylosaurus* لاتین، له *ankulos* یونانی (پروانه *sauros* + (ankylosis) "lizard") ① نوعی دایناسور

ankylosing spondylitis noun

(بزشکی) جوژی جو‌مه‌ناوسی پرهری spinal arthritis (پروانه spondylitis) ① جمود مفصل *ankylosis* /ˌæŋkiˈləʊsɪs/ noun, pl. ankyloses (بزشکی) ره‌ق‌بوون و نه‌گه‌رانی نا‌ناسایی جو‌مه‌گه‌یی به‌هوی یک‌گرتنی ئیسکه‌کان، جو‌مه‌گه‌ره‌قه ① جمود مفصل

ankylostomiasis

/ˌæŋkɪlə(ʊ)stə(ʊ)ˈmaɪəsɪs/ = ancylostomiasis

anlage /ˈænliːɡə/ noun, pl. Anlagen /ˈʌnəl/ or Anlagen

(زنده‌ناسی، ئه‌لمانی) بنواشه: بهره‌ت و بنجینه‌ی نه‌ندامیکی تاییه‌تی یان به‌شیک‌کی تر، ب.ت. ناوه‌لمه‌یی، ب.ت. *primordium* ① اتلاگ

anna /ˈʌnə/ noun

1 نانا: په‌که‌ی بهره‌تی پاره له بورما Burma. هند و پاکستان، به‌رامبه‌ر به‌شازده‌یه‌کی *rupee* (بهره‌ت: له *ānā* هندی‌یه‌وه) 2 (Anna) نه‌نکی عیا ① اتا

annal /ˈæn(ə)l/ noun

سالنامه، تو‌ماری رووداوه‌کانی سالن ① وقایع‌نامه

annalist /ˈænəlɪst/ noun

رووداو‌نووس، سال‌نامه‌نووس، سال‌نامه‌وان،

chronicler ① وقایع‌نگار

annalistic adjective

سهره‌یه رووداو‌نامه‌نووسی، سال‌نامه‌نووسی ① وابسته به وقایع‌نگاری

annals /ˈænɪlz/ noun, pl.

(سال به سال) سال‌نامه، رووداو‌نامه، تو‌مارنامه، می‌زوونامه، می‌زوو، تو‌ماره می‌زوویی‌یه‌کان ① شرح وقایع سالیانه، تاریخچه

Annamese noun, adjective, pl. same

1 *n* خه‌لیک یان دانیش‌تووی Annam = 2 Vietnamese (رووبه‌ری خا‌که‌که‌ی 148,200 sq km) 1 *adj* (sq km) 2 سهره‌یه ئانام ① ئانامی

annatto /ˈnɑːtəʊ/ noun, also anatto

1 ره‌نگینی که له تو‌یخی ده‌نکی میوه‌ییکی گه‌رمیتان ده‌گیرئ و بۆ ره‌نگاندنی خو‌راک 2 درایکی ئه‌مریکایی گه‌رمیتان ① آئاتو

annealer noun

کلننه‌ر، ره‌قنه‌ر، ناوه‌ده‌روه، چه‌وه‌ه‌رده‌ر ① تابکار

annealing noun

کلاندنه‌وه، ره‌ق‌کردنه‌وه یان ره‌قاندن به‌هوی هینواش سارد‌کردنه‌وه دوا‌ی گه‌رم‌کردن، سووکه‌سارد‌کردنه‌وه، سووکه‌سارداندن،

ره قانندهوه، ناودانهوه، جهوههردان ○ تابکاری
annelid /'an(ə)lid/ *adjective, noun*

(کرمی) نالقهیی یان بازنوکهیی ○ (کرم) حلقوی
Annelida /ə'nelida/ *noun, pl.*

(گیانهوهرناسی) کرمه نالقهیی یهکان،
 بازنوکهیی یهکان: لقتیکی بهربلاو که کرمه
 برگهبرگه یان کمرت کمرت کان segmented
 worm دهگریمهوه که earthworm لهکان،
 lugworm لهکان، ragworm لهکان و leech
 لهکان (بهرهوت: له لاتینی نویوه، له
 anneles (animaux) فهره نسی "گیانهوهه)
 نالقه نالقه (کان)، له anel فهره نسی کون
 "نالقهیی"، له anellus لاتین، چکونلیراوی
 anus له بازنهیی، نالقهیی ○ کرمهای حلقوی
annelidan *noun, adjective*

(کرمی) نالقهیی یا بازنوکهیی ○ (کرم) حلقوی
annex /'æneks/ *noun, chiefly Brit. also*
annexe /'æneks/, *pl. annexes*

1 لاخانوو(بهره)، دهستی لایال، لادهسته،
 خانوو بهری سه رخته یان لکاو، خانوو بهری
 سه رخراو (نوساوه به خانوو بهری سه رکهیی) 2
 باشکو، سه رخته 1 ساختمان فرعی 2 ضمیمه
annexation /'ænek'seiʃn/ *noun*
 1 داگیر کردن، دهس به سه راکرتن، گرتن،
 زهوت کردن 2 لکاندن، خسته یال، دانه دهه،
 خسته سه ر 3 باشکو، سه رخته 1 تصرف،
 اشغال 2 الحاق، ضمیمه سازی 3 ضمیمه

annexment *noun*
 باشکو، بالخسته، سه رخته ○ ضمیمه

annihilable /ə'naɪələbl/ *adjective*
 لهقه لاجو هاو تو، تیک دهشکی، له نیوده چنی،
 دهفوتی ○ نابودشدنی

annihilation /ə'naɪə'leiʃn/ *noun*
 1 له نیوچوون، تیاجوون، ویرانی، کاول بوون،
 قه لاجو، فهوتانندن، نه هینستن، کویر کردنهوه،
 خاپووربوون، قسیر، قرتیکهوتن،
 تهخت و بهخت بوون، پاکتاو بوون، هله ته کان 2
 بهزین، شکست، تی شکان (به کجاری) 3 نه مان
 ○ فنا، نابودی 2 انهدام، شکست 3 نینتی

annihilator *noun*
 تیابهه، ویرانکهر، خاپوورکار، فهوتینهه،
 کاول کهر، تیک شکینهه، هله ته کینهه ○ نابودگر،
 ویرانگر

anniversary /,æni'vɜ:əri, US -'vɜ:rs-/
noun, pl. anniversaries

سال گه رانهوه، سالوه گهر، سالیا، سالوه ختینه،
 سالگهر، سال رۆژ: **the 6-month-niversary**
 ○ of the accident سالگرد، سالروز

Anno Domini /,anəu 'domɪni/ *noun,*
abbreviation AD

زایینی، پاش زایینی، دواي زایینی ○ میلادی، پس

از میلاد

Anno Hegirae *noun*

کۆچی ○ هجری
annotated /'ænotetɪd/ *adjective*

پهراویز له گهل، له گهل لیکدانهوه: **an-otated**
 ○ همراه با حواشی

annotation /,æno'teɪʃn/ *noun*

روون کردنهوه، لیکدانهوه، رافه کردن، پهراویز،
 پهراویز نووسی: **It will be published with**
The new ○ annotations and an index
edition is based on previously
unpublished manuscripts with full -
notation (annotative adj) notation ○ توضیح،
 تفسیر، حاشیه، حواشی نگاری

annotator /'ænotɪtə(r)/ *noun*

پهراویز نووس، لیکدانهوه ○ حواشی نگار
announcement /ə'naʊnsmənt/ *noun*

راگه یاندن، دانه زانین، بلاوکاری، بلاو کردنهوه،
 ناگاداری، ناگاهی، بانگه واز، جار، بلاوکاروه،
 ههوال: **Announcement of the verdict was**
a ○ accompanied by shouts and cheers
formal/an official/a public -nouncement
 ○ اعلام، اعلان، آگهی، اطلاعیه، خبر

announcer /ə'naʊnsə(r)/ *noun*
 بیژهر، بلاوکار، راگه بینهر، بانگه وازچی،
 بانگه وازکهر (به سیکیز) ○ گوینده، اعلام کننده

annoyance /ə'noɪəns/ *noun*

1 نارههتهتی، رق ههستای، توورهیی 2
 دل نیشان، زیزی، دل شکان، دل ره نجان 3
 تهنگه تاو کردن، سه ر نیشاندن، هه راسان کردن،
 به تهنگ هینان، جار کردن، نارههتهته کردن،
 ده ریدان، هه لینیان، زوربو هینان، بیزار کردن 4
 مایهیی مزاحیم بوون، مایهیی سه ر نیشه ○ 1
 ناراحتی، عصبانیت 2 رنجش 3 مزاحمت، اذیت 4
 تصدیع، اسباب دردسر

annoyed /ə'noɪd/ *adjective*
 نارههتهته، جارز، زویر، دلگیر، عاجز، تووره،
 زیز، دل نیشاو، دلعهند ○ ناراحت، عصبانی، دلخور

annoying /ə'noɪɪŋ/ *adjective*
 نارههتهته کهر، دل رهنجین، ناخوش، دل شکین،
 رق ههستین، دل سووتین، وههس کهر،
 تهنگین هه لجن: **annoyingly** /ə'noɪɪŋli/ *adv*
 به شتویه به کی نارههتهته کهر، وههز کهرانه ○
 ناراحت کننده، عصبانی کننده

annual /'ænjuəl/ *adjective, noun*

adj 1 سالانه، سالی، سالیانه، به کساله، ههر
 ○ **an annual meeting/event/report**: سال
 ○ **an annual income/subscription/budget**
 2 **an average annual growth rate of 8%**
 به کساله، به کساله زی (بروانه biennial
 1 n (perennial) سالنامه، کتیب یان کوفاری که

سالانه جاری دهردهجی 2 روووک یان گیای
 پهک ساله (بهره): له *annuel* فهره نسی کون،
 له *late Latin annuālis* "سال" *annus* ۱
adj 1 سالانه، سالیانه، سالی یک بار 2 یکساله *n* 1
 سالنامه 2 گیاه یکساله

annual budget noun

دروانامه یا بودجه‌ی سالانه ۱ بودجه‌ی سالانه
annual expense noun

خارج یان تیجیونی سالانه ۱ هزینه‌ی سالانه
annual general meeting noun

کوپوونه‌وی گشتی سالانه ۱ همایش عمومی
 سالانه

annually /'ænjuəli/ adverb

له سال‌دا، سال‌به‌سال، هر ساله، سالانه ۱
 سالانه، هر ساله

annuitant /ə'nju:ɪt(ə)nt/ noun

مووجه‌خوړ، سالانه‌گر ۱ حقوق‌گیر
annuity /ə'nju:ɪti, US -'nu:-/ noun, pl. annuities

برانه‌ی سالانه، سالانه، بیمه‌ی مووجه‌ی سالانه،
 حق و مافی وەرگرتی برانه‌ی سالانه ۱ مستمری
 سالیانه، آنوایی

annular /'ænjalə(r)/ adjective

ثالقه‌یی، بازنه‌یی، شنیوه‌بازنه، ثالقه‌ناسا،
 شنیوه‌ثالقه، چه‌مه‌ری، خر، گروقه‌ری، خه‌له‌کی
 (annularly adv) ۱ حلقوی، حلقه‌مانند، حلقه‌وار

annular eclipse noun

خوړگیرانی بازنه‌یی یا ثالقه‌یی ۱ کسوف حلقوی
annulary adjective

ثالقه‌دار، بازنه‌دار، بازنه‌بازنه، ثالقه‌ثالقه، ثالقای
 حلقه‌دار

annulate /'anjolət/ adjective, also annulated

ثالقه‌دار، بازنه‌دار، بازنه‌بازنه، ثالقه‌ثالقه، ثالقای
 حلقه‌دار

annulation /'ænjuə'leɪsən/ noun

دروس‌بوونی بازنه، سازبوونی ثالقه، ثالقه‌ثالقه
 پیکهاتن، پیکهاتن یان دروست‌کردنی ثالقه،
 پیکهاته‌پیکه‌ی ثالقه‌ناسای توپکاری ۱ تشکیل حلقه

annulet /'anjolɪt/ noun

بازنوکه، ثالقوچکه، چه‌مه‌روکه، بازنه‌ی چکولانه
 حلقه‌ی کوچک

annulment /ə'nɒlmənt/ noun

هه‌لوه‌شاندنوه، هه‌لوه‌شاندن، یووجه‌ل‌کردنوه،
 به‌تال‌کردنوه، پووکاندنوه ۱ الغا، ابطال، فسخ

annulose adjective

بازناوی، ثالقای، ثالقه‌ثالقه، له‌بازنه‌پیکهاتوو،
 بازنه‌بازنه ۱ انیولوس

annulus /'anjuləs/ noun, pl. annuli /-lɪ, -li:/

پیکهاته، شت یان ناوچه‌پیکه‌ی بازنه‌یی (یان)

ثالقه‌یی؛ بهره‌ت: له *annulus, anulus* لاتین)
 ۱ ساختار، چیز یا منطقه‌ای حلقه‌ای شکل

the Annunciation /ə,nʌnsi'eɪʃn/ noun

1 دانه‌زاین، راگه‌نندن، بلاوکاری 2 مزگینې،
 موده 3 جیژنی مزگینې (له 25 مارس‌دا) ۱
 اعلام 2 بشارت 3 عبد بشارت

annunciator /ə'nʌnsiə'tɔ(r)/ noun

راگه‌پیتنه، راگه‌پننه ۱ اعلام‌کننده

annus horribilis /,ʌnəs ho'ri:bɪləs/ noun

سالی نه‌هات‌ری، سالی رهش یان نه‌هامه‌تی،
 سالی مه‌ینته‌ی یان بی‌بختی ۱ سال بدبختی

annus mirabilis /mɪ'rɑ:bɪləs/ noun

سالی هات، سالی پریت، سالی سه‌یر ۱ سال
 پربرکت

anoa /ə'nəʊə/ noun, pl. same or anoas

(گیانه‌وهرناسی) گامیشکی‌کی ناوی چکوله‌ی
 گاکوئی‌ناسا، ره‌سپنی Sulawesi [توخم
Bubalus: دوو جوړن] ۱ انوا

anodal adjective

سهریه یان پیونه‌ندی به *anode* هوه هه‌یه ۱
 وابسته به انود

anode /'ænəʊd, US 'ænəʊd/ noun

ژوورک(ه)، چه‌مه‌سری نه‌رتی، چه‌مه‌سری
 گهرم، ثانود، گهرمه‌چه‌مه‌سری (دژي cathode
anodic adj: سهریه ژوورک یان ثانود) ۱ انود

anodyne /'ændəɪn/ noun

1 دهرمانی ژان‌پر، دهرمانی نارام‌که‌روهه 2 شتی
 دامرکتن، هیورکه‌روهه، دل‌ده‌روهه، خه‌مه‌روهین
 ۱ داروی مسکن 2 عامل تسکین‌دهنده

anogenital /,eɪnəʊ'dʒenɪt(ə)l/ adjective

(پزشکی و توپکاری) سهریه کوم و نه‌ندامانی
 زاوژی ۱ آنوجینال

anointing of the sick = extreme unction

anointment noun

چه‌ورکردن، (مه‌ره‌م) پیامالین یان پیاسوین
 (ب.ت. له ری‌وره‌سمی دینی‌دا) ۱ پمادمالی

anole /ə'nəʊli/ noun

جیوړی مارمیلکه‌ی چکوله‌ی دار(نشین)ی
 نه‌مریکایی، ژورتر به ره‌نگی روشن [توخم
Anolis] (له کارائیبه‌وه) ۱ آنول

anomalous /nə'mələs, US -'nɑ:m-/
adjective

ناناسایی، سه‌یر، ریزبه‌ر، بی‌ریتسا، ناریک،
 شیرزه، ثالوز () *anomalously /nə'mələsli, US*

adv 1: نانا‌سایی‌پانه؛
anomalousness /nə'mələsness, US -

'nɑ:m-/ n ۱: غیرعادی، نابه‌نجا، نامنظم

anomalous curve noun

(کیمیا) چه‌ماوه‌ی نانا‌سایی ۱ منحنی غیرعادی

anomalous effect noun

(کیمیا) کاریگه‌ری نانا‌سایی ۱ اثر غیرعادی

anomaly /ə'noməli, US ə'nom-/ *noun*, *pl. anomalies*

1 نائاسایتي، سه یربون، ناریکی، بی یرسای،
the many anomalies in the irregularity
tax system 2 شتیکی نائاسای 3 دوشی
نائاسای 1 ناهنجاری، بی یرسی 2 جیر
غیر عادی 3 وضع غیر عادی

anomia /ə'nomiə/ *noun*
(یزشکی) جوری aphasia که نه خوش ناتوانی
شته کانی روزانه ی بینته وه بیر
:anomic *adj* تووش بو به نه خوشی ناتومیا) ٭ آتومیا

anomie /æ'nomi/ *noun*, also *anomy*
(کومه ل ناسی) نه نامی، شیواوی کومه لایه نی،
بی یرسای /ə'nomik/ *adj* نه نامی یان شیواوی کومه لایه نی؛ بنه رت: نه
فهره نیسی، له anomia یونانی، نه
"lawless" ٭ هنجار گختگی

anon /ə'non, US ə'non/ *adverb*
ده سه جی، له یریه، زو، به زووی، خیر ٭ فور:
به زودی

anon /ə'non, US ə'non/ = *anonymous*
anonym /æ'nonim/ *noun*
1 کس یان به ره می بی ناو 2 نازناو، خوار نه نو،
ناوی خوار راو ٭ 1 شخص یا اثر بی ناو 2 -
مستعار

anonymity /æ'noniməti/ *noun*
نه ناسراوی، بی ناو نیشان، بی ناوی، گومی،
نه ناس مانه وه، نه ناسراو، ناودره نه کردویی -
گمنا می، ناشناس ماندن

anonymous /ə'noniməs, US ə'non-/ *adjective*
1 نه ناسراو، بی ناو نیشان، بی ناو، گوم،
ناودره نه کردوو 2 ناسایی (anonymously)
٭ /ə'noniməsli, US ə'non-/ *adv*
نه ناسراو، نه ناسراوانه؛
1 گمنا م ناشناس 2 معمولی

anopheles /ə'nofilɪz/ *noun*, *pl. same*
که له میش، هودره، ته یو، مه له شه [توخ
Anopheles] (بنه رت: له
یونانی یه وه "بی کاره، به کار نه ها توو، بی خیره") ٭
پشی مالاریا

Anoplura /ənə(u)'plʊərə/ *noun*, *pl.*
(میرووناسی) نه سپینان، کلک بی زری کان،
کلک بی زری یان: تیره یان ده سه یی له
میرووه کان که نه سپینی مزوک ده گرتیه وه
(بنه رت: له لاتینه وه: "unarmed" anoplos +
"tail" ٭ آنوپلورا

anopluran *noun*, *adjective*
(میروو) نه سپینی، نه سپینی، کلک بی زری ٭
آنوپلوران

anorak /æ'nɒræk/ *noun*

نه نوره ک، بالته، باگیر، باگیره وه ٭ آنوراک، بادگیر
anorectal /ˌɛnə'rekt(ə)l/ *adjective*

(یزشکی و توپکاری) سه ریه کوم و
ریخوله راسته ٭ آنورکتال

anorexia /æ'nɒ'reksia/ *noun*
1 دل نه بردن، بی یرشتیایی 2 بی یرشتیایی ده روونی
٭ anorexia nervosa 1 بی اشتیایی 2
بی اشتیایی روانی

anorexia nervosa /ˌæ'nɒ'reksia
nɜ:'vɒʃə, US nɜ:'vɒʊsə/ *noun*, also
anorexia

بی یرشتیایی ده روونی ٭ بی اشتیایی روانی
anorexic /ˌæ'nɒ'reksik/ *adjective*, *noun*,
also *anorectic*

adj تووش بو به بی یرشتیایی ده روونی
نه خوشی تووش بو به بی یرشتیایی ده روونی ٭
adj مبتلا به بی اشتیایی روانی n بیمار مبتلا به
بی اشتیایی روانی

anorgasmia /ˌænɔ:'gæzmia/ *noun*
(یزشکی) نه توانینی همیشه یی بو به ده سه هینانی
نورگازم سه ره یای بزوانی ناره زووی سیکسی
٭ (anorgasmic *adj*) آنورگازمیا

anorthite /ˌænɔ:'θaɪt/ *noun*
نانورتیت، نانورتایت: کانیکی پرکالسیوم له
کومه لی فیلدسپار، زورتر سی (anorthitic)
adj: سه ریه نانورتیت یا نانورتایت) ٭ آنورتیت

anorthosite /ˌænɔ:'θəsait/ *noun*
(زهوی ناسی) جوری به ردی دان دانی ناگرین که
زورتر له labradorite یان plagioclase ی تر
پنکها تووه (anorthositic *adj*) ٭ آنورتوسیت

anosmia /ə'nozmia/ *noun*
بون بی نه کراوی یان بون بی نه کران، بون نه کردن،
نه مانی هستی بون کردن (له بهر برین داری سه،
نه خوشی یان گیرانی کووت: anosmic *adj*) ٭
فقدان شامه

another /ə'nʌðə(r)/ *adjective*, *pronoun*
یه کیکی تر، یه کیکی دی، دانه کیکی تر، تر، دی،
دن، که سیککی تر، نه ویدی، نه ویت: Let's do it
another time ٭ دیگر، دیگری، یکی دیگر

anovulant /ə'novju(ə)nt/ *adjective*
نامازه بهو ده زمان یان هؤکاره ی که ریگه له
گه رادانان یا هیلکو که داناان ده گری ٭ آنوولانت

anovulatory /ˌænɒvju'leit(ə)ri/ *adjective*
(یزشکی، ده رباره ی سووری بی نسوژی
menstrual cycle) هیلکو که داناان تیا روونادا:
٭ anovulatory bleeding آنوویولاتوری

anoxaemia *noun*, US *anoxemia*
(یزشکی) نه بوون یان کهمی نوکیزین له
خوینی خوینه را (anoxemic *adj*): تووش بوو
به (anoxaemia) ٭ آنوکسیا

anoxia /ə'nɒksia/ *noun*

(بتر پزشکی) نه بوون absence بیا کمی
deficiency ټوکیزین له شانه، medium و...
(anoxic: توو شو بوو به ناټوکسیا) ټوکسیا
ans abbreviation answer

ANS abbreviation autonomic nervous system

Anschluss /'anʃlus/ noun

خستنه سهری نه ما (یان ټوتریش) به نه لمانه وه
له 1938 (بهرته: نه لمانی، له anschliessen
"پنکوهه لکاندن، دانه دم، 'to join") ټولوس

anserine /'ansəraɪn/ adjective

قازناسا، شپوه قاز، وه کوو قاز، قازی (له
anserinus لاتین، له "anser" ټولوس ټولماندن

answer /'ɑːnsə(r), US 'æn-/ noun

1 وه لام، وهرام، بهر سف 2 کار دانه وه، دژر دوه
3 چاره سهری، ریکاچاره 1 ټول پاسخ، جواب 2
واکش 3 حل ماله

answerable /'ɑːnsərəbl/ adjective

1 بهر پرس، وه لام دهره وه، شپای وه لام دانه وه،
2 responsible پپنه، دهر به ست 3 (کون) =
adequate, suitable 4 (کون) =
(answerability n) similar, corresponding

ټول 1 مزل، جواب دانی 2 ملترم

answering adjective

له وه لام ټول در پاسخ

answering machine noun

به یام نووس، دهر گای وه لام دانه وه بیا
به یام نووسن ټول یام گیر

answephone /'ɑːnsəfəʊn, US

'ænsəfəʊn/ = answering machine

-ant, -ent suffix

پاشگر: 1 (ناو دروست دهکا) -کار، -کر، -نده،
شهر، -غان، -وان، -انی: coolant claimant

2 deodorant (ناوه لئاو دروست دهکا) نا مازه به
تایه تمندی کرده وه یا دؤخی: arrogant ټول
پسوند: 1 -کنده 2 صفت ساز

ant- prefix

پیشگر: پنجه وانه، دژ، دژه، بهر قازی، بهر چه،
ټاوه ژوو (کورته ی پیشگری anti، بهرله بزوتنی
یان h) ټول پشوند: ضد، یاد، مخالف

ant /ænt/ noun

1 میرووله، میرووژه، مووری، مرؤجه، مزلوک،
مزلور، مجله ور، گیرک 2 میرووه کانی خیزانی
Formicidae له تیره ی Hymenoptera
(به رده بالان، کونه میروو سوار long-legged ant
فریز: have ants in one's pants: کتچ کوه ته
که وله وه، ټو فره لی هه لگیران) ټول مرچه

anta noun, pl. antas or antae

(بیا سازی) کوله که یا ستونی تمیشتی
ژورر که، ستون بیا کوله که ی چوار بالووی
ژورر که ی، ب.ت. هی دیواریکی بهر دکاری

ټول

antacid /ænt'æsid/ adjective, noun

adj دژه ترشه لؤک، دژه ترش n دهرمانی
دژه ترشه لؤک (دهرمانیکه که بهر به نه سیدنی
ده گری بیا راستی ده کانه وه، ب.ت. له گه ده دا)
adj ضد اسید n داروی ضد اسید

antaeon adjective

1 وهک ټانتوس (ب.ت. له باری هیزه وه) 2
خواه نی هیزی که له بیا بیا سویتزمن 3
mammoth ټول 1 شبه آنتیوس 2 دارای قدرت
ابرمرد

Antaeus noun

ټانتوس: دیوی که هیرکول Hercules
به سهری دا زال بوو ټول آنتیوس

antagonism /æn'tæɡənɪzəm/ noun

دوژمنابیتی، قین گیری، دژابیتی، نا کوکی،
دهر بهر کایه تی، رکه به رایه تی: antagonism
between factions ټول خصومت، تضاد، تعارض،
مخالفت

antagonist /æn'tæɡənɪst/ noun

1 دوژمن، نه یار، هه فکر 2 نا کوک، ټینک دژ،
بهر هه لست، دژ، دژ بهر 3 (تو یکاری، هه روه ها
muscle antagonistic دژ کردار: جووتنی
ماسو لکه که دژ یه کتر ده جوولیتنه وه 4
(زینده کیمیا) ماکیکی کیمایی نیو لهش بو
که مکر دنه وه ی چالاکی کار نه ندانم ناسی (بانهی)

physiological activity ماک بیا ماده ییکی
کیمایی تر (وهک opiate) 1 دشمن، رفیب،
حریف 2 مخالف 3 و 4 آنتا گوئیست

antagonistic /æn.təɡə'nɪstɪk/ adjective

1 دوژمن، نه تل، دژ، نه یار 2 دوژمن کارانه،
دوژمنانه، دژ بهرانه (antagonistically /-kli/)
ټول 1 دشمن، مخالف 2 مخالفت آمیز

antalgic adjective

ژان بر، دامر کین، ژان شکین، هیدی که روه وه
مکین

antalkali noun, pl. antalkalis or antalkalies

دژه ټالکالی، شتی که ټالکالی یه کان له کار ده خا
یا بهر هه لستی ټالکالینیتی دهکا (یا له کاری گهری
ده خا، antalkaline) ټول آنتالکالی

(the) Antarctic /æn'tɑːktɪk, US -'tɑːrk-/
noun

باشووران، جه مسهری باشووری، ناوچه کانی
جه مسهری باشووری ټول جنوبگان، نواحی قطب
جنوب

Antarctica noun, also Antarctic Continent

وشکاری باشووران: وشکاری دهر وېشتی
جه مسهری باشووری، ژورپندی ته خسته هؤلی
دایوشیوه (دهر وېدری 12,950,000 کیلومتری
چوار گوشه 5,000,000 مایلی چوار گوشه)
ټول قاره ی جنوبگان

Antarctic Circle *noun*, also antarctic circle

خولگهی جه‌مه‌ری باشووری، سوورگهی باشووران ☉ مدار جنوبگان

Antarctic Ocean *noun*, also Southern Ocean

ئوقیانوسی باشووران یان جه‌مه‌ری باشووری، ئوقیانوسی سه‌هۆلبه‌ندی نیوه‌رۆیی ☉ اقیانوس جنوبگان

Antares *noun*, Greek *Antarēs*

(ئه‌ستیره‌وانی) ئه‌تاریس، یارام‌ناسا ☉ قلب‌العرب

ant bear *noun*, also *aardvark*

antbird *noun*

میرووگره، بالنده‌یئکی میرووخووری لاق‌دریزی کلک‌کورت، زۆرتر له‌ دارستانه‌کانی ناوچه‌ گهرمه‌کانی ئه‌مریکای باشووری داده‌بیری [خیزان Formicariidae: زۆر جۆرن] ☉ نوعی پرنده

ant cow *noun*

مینشوله‌ یان شوک‌ی گیایی ☉ شیشه

ante- /'ænti/ *prefix*

پیشگر: بهر، پیش، له‌ پیش (ه‌وه): *antediluvian antedate* (ج کات، ج شون؛ به‌ره‌ت: له‌ *ante* لاتینه‌وه "before" ☉ پیشوند: پیش، قبل

ante¹ /'ænti/ *noun*

1 بایی، نرخ، بوها، دانگ، خه‌رج 2 بری دانراو، داو (قومار، ب.ت. په‌رین poker) ☉ 1 قیمت، دانگ، ه‌زینه 2 مبلغ وسط‌گذاشته‌شه

ante² /'ænti/ *noun*, up or raise the ante

زۆرکردنی ناستی شت ب.ت. داخوازی یا پاره، زۆرتر وێستن ☉ بر خواسته‌های خود افزودن

anteater /'ænti:tə(r)/ *noun*

گیانه‌وه‌ری میروو(له‌خوور)، میرووله‌خووره، به‌ لموزیکی دریز و زمانیکی چه‌سپاوی‌یه‌وه [زۆر جۆرن، بتر له‌ خیزانی Myrmecophagidae (ئه‌مریکای ناوه‌ندی و باشووری)] ☉ جانور مورچه‌خوار

antebellum /'ænti'beləm/ *noun*

پیش‌شه‌ر، به‌ر له‌ جه‌نگ (ب.ت. شه‌ری ئیوخیی ئه‌مریکا؛ به‌ره‌ت: له‌ لاتینه‌وه: *ante* "war" *bellum*) ☉ پیش از جنگ

antecedence /'ænti'si:dns/ *noun*

پیشکه‌وتن، چوونه‌پیش، به‌رکه‌وتن، پیشه‌کێتی، له‌پیشه‌وه‌بوون، پیشترایه‌تی ☉ تقدم، سبقت، اولویت

antecedent /'ænti'si:dnt/ *adjective*

1 پیش‌تر، پیشکه‌وتوو، پیش‌وه‌جوو، پیشوو، به‌ری، پیشی، پیشین 2 پیشه‌کی 3 (رێزمان) پیش‌تره، مه‌رجه‌ج ☉ 1 قبل، مقدم، پیشین 1 مقدمه 3 مه‌رجه

antecedents *noun*, *pl.*

باویران، پیشینیان، رابردووان، پیش‌زیوان ☉

اجداد، نیاکان

antecessor /'ænti'sesə(r)/ *noun*

پیش‌ه‌و، پیشه‌نگ ☉ پیشرو

antechamber /'ænti'tʃembə(r)/ = anteroom

antediluvian /'æntidi'lʊviən/ *adjective*, *noun*

1 *adj* سه‌ریه‌ پیش لافاوی پیغه‌مه‌ر نوووح (Noah's Flood) 2 کۆن، به‌ده‌رله‌میزوو، سه‌ره‌تایی، له‌باوکه‌وتوو *n* مرۆی کۆنه‌په‌رست ☉ 1 انتی‌دیلوویین 2 بدوی، قدیمی، مال عهد دیقانیوس *n* آدم مه‌رجه‌ج

antefix *noun*, *pl.* antefixae or antefixes

(بیناسازی) ئه‌تتی‌فیکس، روو‌گو‌یسوانه ☉ روفریزی

anteflexion *noun*

ئه‌تتی‌فلیکسیۆن، پیشه‌جه‌مان (جه‌مانه‌وه به‌ره‌و پیشه‌وه، له‌ مه‌ل‌دان‌دا) ☉ انتی‌فلکسیون

antelope /'æntiləʊp, US -loʊp/ *noun*, *pl.* same or antelopes

ئاسک، ئاسکه‌کیوی، بزنه‌کیوی (ب.ت. له‌ ئه‌فریکا، *gnu*, *impala*, *gazelle* و *eland* ه‌کان داده‌گرێ) ☉ بز کوهی، آهو

antemeridian *adjective*

سه‌ریه‌ پیش‌نیوه‌رۆ یان به‌یانی ☉ وابسته به‌ قبل از ظهر

ante meridiem *adjective*, *abbreviation* a. m.

پیش‌نیوه‌رۆ، به‌یانی (له‌ نیوه‌شه‌وه‌وه تا نیوه‌رۆ) ☉ قبل از ظهر

antemetic /'ænti, US etik/ *adjective*, *noun*

adj دژی رشانه‌وه، نه‌هه‌له‌رشانه‌وه *n* ده‌رمانی دژی رشانه‌وه ☉ *adj* ضد قی *n* داروی ضد قی

ante mortem /'ænti'mɔ:təm/ *adjective*

(لاتین) به‌رله‌ مردن، به‌رله‌مه‌رگ، پیش‌مردن ☉ قبل از مرگ

antenatal /'ænti'neɪt/ *adjective*, *noun*

1 کۆریه‌له‌یی، ناوه‌له‌مه‌یی، پیش‌له‌ دایک‌بوون، پیش‌بوون 2 سه‌ریه‌ ژنایی سکیر *n* تێروانیی قوناخی سکیری، تێروانیی پزشکی له‌سه‌ر ژنایی سکیر، تێروانیی پزشکی سه‌رده‌می سکیری ☉ 1 *adj* پیش از تولد، جینی 2 وابسته به‌ زان باردار *n* معاینه‌ی زان باردار

antenna /'æntənə/ *noun*, *pl.* antennae /-ni:/

1 هه‌سته‌وه‌ر، شاخ، شاخۆچکه، شاخه‌هه‌ست 2 ئانتین، شاخه، شه‌پۆلگر، هه‌واپی، *aerial* (antennary *adj*: antennal *adj*) لاتین، گورپاوی "yard" *antenna* (ی که‌شتی‌یی)، له‌ کۆدا یو وه‌رگیرانی *keraioi* یۆنانی به‌کارده‌یتێ "شاخه‌کان (ی میروویی)" ☉ 1 شاخ 2 آنتن

antennule /an'tenju:l/ *noun*

(گیانه‌ورناسی) شاخی چکوله، شاخوچکه، شاخچه

antenupital = (chiefly Brit.) another term for prenuptial

antepenult /,æntɪ'pɪnʌlt/ *noun*

کمرتە یان برگە سییم بەرلە دواپی

antepenultimate /,æntɪpən'altɪmət/ *adjective*

سییمین لە ناخروە

anterior /æn'tɪəriə(r), US -'tɪr-/ *adjective*

پیشوو، پیشتر، لەپشت، پێشمو، بەرکەوتوو (دژی posterior)

anterior cruciate ligament *noun*, abbreviation ACL

بەندی خاچی پێشموە یان پیشتر، ئەمەسی ئیل

anteriority /æn,tɪrɪ:rtɪ, US -'br-/ *noun*

پیشترایەتی، لەپێشموەبوون، لە بەرەو، بوون، لەپشتبوون، لەپشتراوە، پیشتر

ante-room /'æntɪrʊ:m, US -rom/ *noun*

پیشخان، کەوش کەن، زووری چاوەروانی، پیشدیو

anthelmintic /,anθ(ə)'lɪmɪntɪk/ *adjective, noun*

(یزشکی، دەرمانی) کرم کوژ، کرم فەوتین، ب.ت. هەریخۆلە

anthem /'ænthəm/ *noun*

سروود؛ سروودی نیشتمانی

national anthem (seroudi, seroudi, seroudi) *adjective*

بە سروودەووە (هەیه) سروود ملی

anthemion /an'ti:mɪən/ *noun, pl. anthemia*

گولەک: جوژی نەخشی جوانی بە شێوەی هینشووە گەلای باریکی پەرەکانی

anther /'ænthə(r)/ *noun*

بۆرگ، هەلالەدان (بەشی) لە گول، لەسرووی نێرەندامی گول کە هەلالە pollen تیا یە

antheral *adjective* بۆرگی، سەربە یان پێوەندی بە بۆرگەووە هەیه: بەرپەر: لە

anther culture *noun* یۆنانی "flowery"

چاندنی بۆرگ، بۆرگی چیتی، کردنی بۆرگ

antheridium /,anθə'rɪdɪəm/ *noun, pl. antheridia*

بۆرگە، ئەندامی نێرینە یان بۆرگەکان، نێرەکی

بۆرگەکان: **antheridial** *adjective* بۆرگەیی، سەربە نێرەکی بۆرگەکان، ئەنثیرییدیال

antherozoid /,anθ(ə)rə(ʊ)'zɔɪd/ = spermatozoid (Botany)

anthesis /an'θi:sis/ *noun*

پروسی کرانەوە یان درانی بۆرگەکان کە لەو ماوەیەدا هەلالە بلاو دەپێشەو، بۆرگەدری، بۆرگەدران، بۆرگ کرانەو

anthill /'ænthɪl/ *noun*

کۆما خۆلی میروولە، تەپەمیروولە

antho- /'anθəʊ/ *prefix*

پیشگر: 1 گول— 2 سەربە گولەکان، وە **anthophilous** (لە) **anthos** یۆنانی— یەو

"flower" ی: پیشدەر: 1 گل— 2 وابستە بە گل ها

anthocyanin /,anθ(ə)'saɪənɪn/ *noun*

(کیمیا) ئانتوسیانین: رەنگنکی flavonoid ی سوور، شین یان بەنەوش، کە لە گیاکاندا

بێنراوەتەو

anthologist *noun*

کۆکەرەووی هەلیزارەکان

anthology /æn'θɒlədʒi, US -'θɔ:l-/ *noun, pl. anthologies*

هەلیزارە، کەشکۆل، گولیزیر

anthophilous /an'θɒfɪləs/ *adjective*

(گیانه‌ورناسی، میروووەکان یان گیانه‌وهران) **anthophilous insects** گول‌خواز، گول‌دۆست:

گل‌دوست

anthophore *noun*

گول‌هەلگر، گول‌دار، ئانتوفۆر: درژیوونەووی بنکی گول کە لە سەرەووی ئەندامانی زاوژی

هەلکەوتوو و لە بنەووی ئەندامانی داپۆشی

گول لی دەپێتەو

anthophyllite *noun*

ئانتوفیلیت: جوژی کانی

کۆمەلی ئامفیبول **amphibole** کە لە بنەره تا سلیکانی مەنیزیم و ئاسنە

anthotaxy *noun*

ریکخستن یان دانانی گولەکان لە هینشوویکی گول‌داردا

Anthozoa /,anθə'zəʊə/ *noun, pl.*

(گیانه‌ورناسی) گول‌زەلان: بۆلنکی بەربلاوی **coelenterate** دەریایی یەکان کە **anemone** سەکان و شیلانەکان **coral** دەگرێتەو

anthozoan *n, adjective* (گیانه‌وهری) گول‌زەل: **zōia** + **anthos** "گول"

anthracene /'anθrəsi:n/ *noun*

جوژی هایدروکاربونی سێ یازنەیی **tricyclic** کریستالی **C₁₄H₁₀** کە لە دلۆپاندنی **distillation**

قهتران coal tar ده گيرئ ○ آتراسن
anthracite /'æθrəsait/ noun

نەنرېسايټ، نەتراسايټ، ئاتراسايټ، خەلووزك (= جۆريكي خەلووزى زۆر رەق كە بە دووكەل يا گيريكى كەمەو دەسووتئ؛
(anthracitic adj) آتراسيټ

anthracnose /an'θraknɒs/ noun
خەلووزە، خەلووزو (لەسەر پىوانەى كۆپروو) نەخۆشى يىككى كەروويى روو، دەيتتە ھۆى بريتىكى رەش ○ آتراكنوس

anthranilic acid /,ænθrə'nɪlɪk/ noun
(كىميا) ترشەلۆكى خەلووزانيليك يان ئاترانيليك: ترشەلۆك يا ئاوتەيتكى كرىستالى زەرد يان بىر رەنگ NH₂C₆H₄COOH
(anthranilate n) اسيد آترانيليك

anthraquinone /,ænθrə'kwɪnɒn/ noun
ئاوتەيتكى بىلوورى زەرد، بىنەرەت زۆر رەنگ C₁₄H₈O₂ ○ آتراكينون

anthrax /'æθræks/ noun, pl. anthraces
تيراوى، ھەوەيسە، شىر پەنجە، رەشە بىر، كەوگىرە 1 نەخۆشى يىككى گىرۆى infectious (ورە) پاتال و رەشەولاخ و گيانەوەرانی تر كە بەھۆى بەكترياي (Bacillus anthracis) توش دەي، بە ريگاي خورى و ەروبووى ئازەلى تر بۆ مروف رادەگۆيرى 2 ئەو زىكە رەشانەى كە لەسەر پىستى مروف ھەلدەزەلەي (ھەر بەم بەكتريايە؛ بىنەرەت: لە لاتىنەو، لە anthrax - anthrak- يونانى يەو "carbuncle, coal") ○

سياه زخم
anthrop(o)- /'ænθrəpəʊ, US -pou/ prefix

پيشگر: 1 مروف) خەلک- 2 سەرە مروف (بىنەرەت: لە anthrōpos يونانى "human being") ○ پيشوند: 1 انسان- مەردم- 2 وابستە بە انسان

anthrop. = 1 anthropological 2 anthropology
anthropic /an'θrɒpɪk/ adjective, also anthropical

سەرە يان پتوئەندى بە مروفەو يان سەردەمى بەيدابوونى لەسەر زەوى (لە anthrōpikos يونانى، لە anthrōpos "مروف") ○ آتروپىك
anthropic principle noun

بەما يان پرنسپى مروفى: ھەر دوو بەما يان پرنسپەكەى بوارى گەردوون ناسى: ئەو پرنسپە گەردوون ناسانە كە تىورى يەگانى جيهان بەھۆى پتوئىستى يەگان necessity (يان پيداويستى) سنووردار دەكرىنەو تارىگا بە بوونى مروف بەن 1 بەما يان پرنسپى مروفى لاواز (ھەروەھا weak anthropic principle) بەن 2 بەما يان پرنسپى مروفى بەھىز (ھەروەھا

(strong anthropic principle) اصل انسانى
anthropocentric /,ænθrəpə'sentrik/ adjective

مروفەدار، مروفناوئەند، مروفتەوەر
anthropocentricity n) مروفەدارى، مروفناوئەندى، مروفتەوەرەى؛
anthropocentrically adv مروفەدارانە، مروفناوئەندانە، مروفتەوەرانە ○ انسانمدار
anthropocentrism /,ænθrəpə'sentrisəm/ noun

مروفەدارى، مروفناوئەندى، مروفتەوەرەى
(anthropocentrism /,ænθrəpə'sentrist/ n) ○ انسانمدارى

anthropogenesis noun
مروگۆران ناسى، زانستى مروف و گۆرانى ○
آتروپوژنيز، آتروپوژنيس

anthropogenic /,ænθrəpə(ʊ)'dʒenɪk/ adjective

(زۆر تر لە بەرى پىسى (زىنگە) مروف يىكەيتن، مروف ساز، لە ئەنجامى چالاكى يەگانى مروف (anthropogenically adv) ○ آتروپوژنىك

anthropography noun
ئەنسروپوگرافى، مروفوگرافى ○ آتروپوگرافى

anthropoid /'ænθrəpɔɪd/ adjective, noun

adj مروف ناسا، سامرۆ، شىوئە مروف مەيموونى
مروف ناسا يان شىوئە مروف (anthropoidal adj) ○

adj انساننما n ميمون انساننما

anthrolatry noun
مروف) بەرستى ○ انسان پرستى
anthropology /,ænθrə'pɒlədʒi, US -'pɔ:l-/ noun

مروف ناسى anthropological adj سەرە مروف ناسى: anthropologist n مروف ناسى (مەردم ناسى، انسان شناسى)

anthropometry /,ænθrə'pɒmɪtri/ noun, also anthropometrics

مروف پىئوى، لەش پىئوى (پىئوانى تايەتمەندى لەشى مروف: anthropometric adj سەرە مروف پىئوى، لەش پىئوى يانە) ○ انسان سنجى

anthropomorphic /,ænθrəpə'mɔːfɪk, US -'mɔːrf-/ adjective

مروف تىنەر، بە مروف دانانەر، بە مروفان: an explanation of animal behaviour in - anthropomorphically) opomorphic terms
-kli, US -'mɔːrf-/ adv مروف تىنەرەنە، بە مروف دانانەرەنە ○ انسان انگار

anthropomorphism
/,ænθrəpə'mɔːfɪzəm, US -'mɔːrf-/ noun

مروفانەن، بە مروف دانان، بە مروفان، رىيازى لىكچوانە، مروفانەن، انسان انگارى (anthropomorphist n) ○ انسان انگارى

anthropomorphization *noun*

دانشانی تاییه تمه‌سندی مروشی بز خودا
 آنترپومورفیزاسیون

anthropomorphosis *noun*

گوږان به‌روه شپوهی مروف، شپوه‌مروف‌گری
 آنترپومورفوز

anthropomorphic *adjective*

مروف له شپوه یا سروشت‌دا
anthropopathy /,anθrə'pɒpəθi/ *noun*

دانه‌پالې هه‌ست و سوزی مروف سه‌بارته به
 خودا
anthropophagi /,anθrə'pɒfəɡaɪ/ *noun, pl.*

(له نه‌فسانه‌کان‌دا) مروخور، پیاوخور
anthropophagy /,anθrə'pɒfədʒi/ *noun*

مروخوری، پیاوخوری
anthropophagous /-/ *adjective*

مروخور، پیاوخور، بنیاده‌م‌خور، پیاوخور؛
(anthropophagus) *adjective*

آدم‌خواری
anthurium /an'θʃiʊəriəm/ *noun, pl.*

anthuriums
 گوله‌کلکه؟، گیایکی گهرمیتانی نهمریکا
Anthurium (نهم‌رته): له **anthos** یونانی

"گل" **oura** + "گلک" **anti-** /-/ *prefix*

anti- /-/ *prefix*
 پینشگر: 1 دژ به، درامبر، نه‌هیلته: **anti-**

antimissile aircraft 2 (فیزیکی)
 دژه‌پارچولک‌ه‌ی پارچولک‌ه‌یکسی تاییه‌تی
anti (نهم‌رته): له یونانی به‌وه "against" **against**

پیشوند: 1 ضد پاد 2 (فیزیک) **anti**
anti preposition, noun

1 دژ به، دژ 2 (نافه‌رمی) دژ شتی
 علیه، ضد 2 مخالف چیزی

antiabortion *noun*

دژه‌له‌باربردن، دژه‌ه‌لک‌نندن: دژ 1 له‌باربردن
antiabortion قانونی‌کردنی له‌باربردن:

antiabortionist *n* **lobbyists**
 دژ 1 له‌باربردن، دژ 2 له‌باربره، دژ 3 له‌بارکوز) **anti** (آپورسیون)

antiadrenergic *adjective, noun*
adj دژ 1 نارینالین‌رژین: سهره به یان پیوه‌ندی به‌و

ماکه‌وه هه‌یه که دژ 1 کاریگری
 کارنه‌ندام‌ناسی به‌کانی نیی نیفرینه **n** ماکیکي

دژ 2 تادرینالین‌ده‌رو به یان دژ 3 نارینالین‌رژین
 آنتی‌ادرینرژیک

anti-aircraft *adjective, noun*

دژ 1 فروکه، فروکه‌شکین، توپ‌خانه‌ی دژ
 فروکه‌کانی دژمن، وادریزراوه یان پیوه‌ندی

هه‌یه به گزانه‌وه یان (بۆ) به‌رگری دژ 1 هیرشی
 ناسمانی **anti-American** *adjective, noun*

adj دژ 1 نهم‌ریکایی: دژ 2 یان دژمنی نهمریکا،
 گهل، بنه‌ما و سیاسه‌ته‌کانی **n** که‌سیکی

دژ 1 نهم‌ریکایی **anti-American** ضد امریکایی، پادامریکایی

anti-Americanism *noun*

دژ 1 نهم‌ریکایی (بی)‌گری **anti-anxiety** *noun*

دژ 1 نهم‌رانی، دژ 2 دله‌راوکی، دژ 3 دله‌کوته
 ضد نگرانی

antibacterial *adjective*

دژ 1 به‌کتری، چالاک به‌دژ 2 به‌کتری، ده‌فه‌تینی
 یان به‌ری هه‌ل‌دان و گه‌شه‌ی به‌کتری‌کان ده‌گری

ضد‌باکتری
antiballistic missile *noun*

مووشه‌کی دژ 1 به‌الستیکی، مووشه‌کی بۆ فەوتان‌دن
 و لپ‌دانی مووشه‌که به‌الستیکی به‌کان **antibiosis** /,antibaɪ'əʊsɪs/ *noun*

(زینده‌ناسی) دژ 1 هه‌اوژینی: دژ 2 یه‌تی نیوان
 میکروبیکی و به‌رهمی میکروبیکی تر که ده‌بیته

هوی تیاچوونی میکروبی سهره‌تا، به‌شداری یان
 کوپوونه‌وه‌ی دژ 1 مانه، به‌شپوهی که زینده‌وه‌ر

یان تۆرگانیزمی کاریگری نیکی به‌زانی له‌سهر
 هه‌ل‌دان یان به‌رهم‌نندی سروشتی نویدی هه‌یه

(نهم‌رته): له **(symbiosis + anti-)**
 آنتی‌بوسیس، پادزیستی

antibiotic /,antibaɪ'ɒtɪk, US -'a:tɪk/ *adjective, noun*

دژ 1 زینده، نانتی‌بیوتیک، زینده‌دژ، دژ 2 به‌کتری
 (ب.ت. پیتی‌سیلین)، دهرمانی که به‌رله هه‌ل‌دان

و به‌رهم‌نندن ده‌گری و یان ورده‌زینده‌وه‌ره‌کان
 تیاچه‌یا **antibody** /'æntibɒdi, US -ba:di/ *noun, pl.*

antibodies
 1 نه‌هیلته‌لش، نه‌تی‌بادی، دژ 1 تن، دژ 2

نانتی‌بادی به‌کانی جوریکی تاییه‌تی (به‌گشتی)،
 هه‌روه‌ها **immunoglobulin** پادتن

antibody-mediated immunity *noun*
 باریزراوی که‌سی به‌ریگای چالاک‌ی خانه‌کانی

B شپوه (وه) و گه‌ران یان سوورانی
 نانتی‌بادی به‌کان (ه‌روانه) **cell-mediated**

immunity **anti** (آنتی‌بادی میدیاند ایمونیتی)
antic *noun, adjective, also antics*

n 1 ده‌فتار یان هه‌لس‌وکه‌وتی سهر 2 شانوی
 گالته‌جار 3 پترفورمیز یان نوپه‌ری گروتیسک

یان به‌شیکي گالته‌جارانه **adj** 1 یکه‌نیی،
 گالته‌جار 2 سهر (وسه‌مه‌ره، له به‌یکه‌راتاشی‌دا،

وه‌ک **(gargoyle)** 3 (گروتیسک) **grotesque**
(antically adv) frolicsome = 4 bizarre

n 1 رفتار عجیب 2 نمایش مضحک 3 آنتیک
 1 مضحک 2 عجیب و غریب

anticancer *adjective*
 دژ 1 شپه‌ری نه‌جه: بۆ پینش‌گیری یان چاره‌سهری

شپه‌ری نه‌جه به‌کار‌دیرتی یا کاریگه‌ره **anticatalyst** *noun*

خاوه‌ره، ناهانده‌ره، ناتاوده‌ره، دواخه‌ره،
ئه‌نتی‌کاتالیست (ماکی که کارلیکی کیمیایی
دواده‌خا یان خاوده‌کانه‌وه) ○ آنتی‌کاتالیست

antichoice adjective

دژی ئه‌و بیرۆکه‌یه که ژینکی سکیر مافی
سه‌ریشک‌بوونی له‌باربردنی هه‌یه، هه‌روه‌ها
○ آنتی‌چوئیس

anticholinergic /ˌantiˈkəʊlɪnəˈdʒɪk/ *adjective, noun*

دژه‌کولینیزژیک: *adj* ری له‌ کاری
neurotransmitter ه‌کان ده‌گری، سه‌ربه‌ یان
پیشه‌ندی به‌و ماکه‌وه هه‌یه که دژی
کاریگه‌ری به‌کاتی acetylcholine ه‌ n ده‌رمان
یا ماکیکی ناتیکولینیزژیک ○ آنتی‌کولینیزژیک

anticholinesterase noun

دژه‌کولینستراز: هه‌وینه‌ یان ده‌رمانی (وه‌ک
neostigmine) که به‌رله‌ کاری
acetylcholine ده‌گری ○ آنتی‌کولینستراز
antichrist /ˈæntɪkraɪst/ *noun*

دوژمینی مه‌سیح، ده‌جال، دژه‌مه‌سیح، مه‌سیحی
درو ○ دشمن مسیح

anticipant adjective, noun

adj 1 دوگیان، سکیر، چاوه‌ریی منال
چاوه‌روان، چاوه‌له‌ری، چاوه‌دوا، ته‌ماوه‌ر
پیش‌بینی که‌ر *n* که‌سیکی پیش‌بینی که‌ر ○ *adj* 1
حامله، آبستن 2 منتظر 2 پیش‌بینی‌کننده *n* آدم
پیش‌بینی‌کننده

anticipation /ænˈtɪsɪˈpeɪʃn/ noun

1 چاوه‌روانی، ته‌ماوه‌ری 2 پیش‌بینی، مه‌زنده
ده‌س پیش‌که‌ری، ده‌ست‌پیش‌خه‌ری،
ده‌ست‌پیش‌خستن 4 به‌رگیری، پیش‌گیری،
پیش‌گرتن (*anticipative adj*): چاوه‌روان؛
n (anticipator) 1 انتظار 2 پیش‌بینی 3
پیش‌دستی 4 جل‌گیری

anticipatory /ænˈtɪsɪˈpeɪtəri, US
ænˈtɪsəˈpeɪtəri/ *adjective*

1 پیش‌بینانه، به‌رگیرانه، پیش‌گیرانه، به
پیش‌گرتنه‌وه: *anticipatory measures*
to prevent floods 2 له‌ودپیش 3 چاوه‌روان، له
چاوه‌روانی دا ○ 1 پیش‌بینانه، پیش‌گیرانه 2 از قبل
منتظر 3

anticlerical adjective

(زۆرتر می‌زوویی) دژه‌ن‌ساین‌که‌ر (به‌و
ده‌ست‌تسوه‌ردان له‌ کاروباری گشتی)،
دژه‌ن‌ساین‌که‌رانه، دژی ده‌سه‌لاتی پیاوani دینی
یان کلنیه‌ یان کاروباری گشتی یان دنیایی
anticlericalism *n*) دژه‌ن‌ساین‌که‌ری،
دژه‌ن‌ساین‌که‌ریتی (دژی ده‌ست‌تسوه‌ردانی ناین له
کاروباری رامیاری دا؛ *anticlericalist n*) ○
روحانیت‌ستیز

antichimax /ˌæntɪˈklamæks/ *noun*

1 داکه‌وتن، داشکان، شو‌پروونه‌وه، داچوون،
هاته‌خوازی، لیزبوونه‌وه 2 رووداو، قوناخ یان
ئه‌نجانی که به‌ شتیه‌پیککی به‌رجاو له‌ گرنگیه‌تی
چاوه‌روان‌کراوی که‌م‌تر ده‌پیشه‌وه، که‌وتنان،
داکه‌وتن، داشکان (وه‌ک له‌ داستان و
چیرۆکه‌کان دا، وه‌ک "ئه‌ندکه‌م مرده‌، ماله‌که‌میان
برده‌ و سه‌گه‌که‌شم گوم‌بوو) 3 ناھومی‌دی،
دل‌ساردی ○
adj /ˌæntɪkɪlɪˈmæktɪk/ به‌ره‌وخوار،
لیزه‌وه‌بوو، رووله‌وخوار، رووله‌داشکان؛
adv /ˌæntɪkɪlɪˈmæktɪkli/ 1 نزول، افت، سقوط 2 آنتی‌کلایمکس،
افتگاه، فرود 3 یاس

antichinal adjective

1 تاقسای، سه‌ربه‌ چینی تاقی، قو‌زی‌یانه 2
خواه‌نی کومه‌له‌ خانه‌پیککی گوشه‌راست له
سه‌ری: *an antichinal pattern of cell walls*
3 خواه‌نی بریره‌ی راست و ئه‌ستوونی ○ 1
تاق‌دیی 2 و 3 آنتی‌کلینال

anticline /ˈæntɪklaɪn/ noun

(زه‌ی‌ناسی) تاق‌سا، سانا‌ق، چینی تاقی یان
قو‌ز، قو‌زی (له‌گه‌ل syncline به‌راوردی گری)
○ تاق‌دیس

anticlinorium noun

تاق‌ساییککی گه‌وره که له‌ چینه‌ به‌ردینه‌کان، که
لانه‌ن‌بشته‌کانی (ته‌و)، له‌ کومه‌لێ تاق‌سا و ساچال
پنکه‌ها‌تووه، سانا‌قی چین‌چین؟ ○ تاق‌دیس شکنجی
anticlockwise /ˌæntɪˈklokwaɪz, US -
ˈkla:k-/ *adverb*

پنجه‌وانه‌ی سوورانی میله‌کانی سه‌عات: *Turn
the key anticlockwise/in an anticlockwise
direction* ○ خلاف جه‌ت عقربه‌های ساعت
anticoagulant /ˌæntɪkəʊˈægjələnt, US -
koo-/ *noun, adjective*, also anticoagulative
(مه‌تریالی) دژه‌مه‌یین، ده‌رمان یا مه‌تریالی
خوین‌به‌ستنی یا خوین‌به‌ند (وه‌ک هه‌یارین)، ری
له‌ مه‌یین (ب.ت. خوین) ده‌گری ○ (ماده‌ی) ضد
انعقاد

anticodon /ˌantiˈkaʊdɒn/ noun

(زینده‌کیمی) دژه‌کو‌دون، دژه‌سایانه:
به‌دوا‌ی‌یه‌ک‌هاتی سنی nucleotide که
یه‌که‌پیککی کو‌دی بو‌ماوه‌یی یان ژینیکی له
راگو‌ستی گه‌ردیکی RNA دا پیکدیتن (بروانه
codon) ○ آنتی‌کو‌دون

anticonstitutional adjective

دژه‌ده‌ستوور، دژی قانونی بنجینه‌یی ○ مخالف
مشروطیت

anticonvulsant adjective, noun

(ده‌رمانی) دژه‌فنی، دژه‌گه‌شکه (بو به‌رگیری یان
که‌م‌کرده‌وه‌ی راده‌ی توندی epileptic fit یان
convulsion) ○ آنتی‌کون‌ولسانت

anticorrosive *adjective, noun*

دژه ژهنگ، ژهنگ نه هین ○ ضد زنگ

antics /'æntiks/ *noun, pl.*

رهفتار یان هلس وکوتی سهر ○ رفتار عجیب

anticyclone /,ænti'saɪklən, US -'kloʊn/ *noun*

نهنتی سایکلون، سووردانهوه (anticyclonic)
(adj) ○ واچرخه

antidepressant /,æntɪdɪ'presnt/ *adjective, noun*

(دهرمانی) دژه دلستنگی یان دژی خه موی،
دلتهنگی رهوین ○ (داروی) ضد افسردگی

antidiarrhoeal *adjective*

دژه زگه شوره، به کاردیتری بو داشکندن یان
رهواندن زگ چوون، زگه شوره رهوین ○ ضد اسهال

antiderivative = indefinite integral

antidiuretic *adjective, noun*

adj میزه بند: سهر به یان پیوهندی به مایکمهوه
هه به که پیکهانی میز داده مرکبسی (یان
دوه ستینی) n مایکی میزه بند ○ آنتی دیورتیک

antidiuretic hormone = vasopressin
(abbreviation ADH)

antidote /'æntɪdaʊt, US -dout/ *noun*

1 زاربر، دژه زار، زار رهوین، دژی زار، زار کوز،
دهرمان، دهرمانه زار، نوز داروو: There is no

known antidote to the poison 2 خه م رهوین،
شتی که کاریگری ناخوشی کم ده کانهوه: A

Mediterranean cruise was the perfect
antidote to a long cold winter) antidote to a long cold winter

(antidotally adj adj 1 پادزهر، علاج،
ترباق، درمان 2 آنتی دوت

antidromic /,æntɪ'drɒmɪk/ *adjective*

(کارته ندان ناسی) دژرهو: هان دهره کانی دهمار بو
لای دژی رهونی ناسای دهبا (له بهرام بهری

antidromically adv ؛ orthodromic
دژرهوانه، به شیوه کی دژرهو(انه) ○ آنتی درومیک

anti-emetic *adjective, noun*

(دهرمانی) دژه رشانهوه ○ (داروی) ضد استفراغ

antienzyme *noun*

دژه هه ویته: مایکی که له لایه خانوه دهرده درئ
و کاری هه ویته بووچدل ده کانهوه ○ ضد آنزیم

antiestablishment *adjective*

دژی یا کاردهکا به دژی پیکهاتهی دهسه لاتی
نیستا: antiestablishmentarian n, adj

کهمی که دژه یان کاردهکا به دژی پیکهاتهی
دهسه لاتی نیستا ○ آنتی استابلیشمنت

antifebrile *noun, adjective*

n دهرمانی تا adj تاشکین، تارهوین، تا بهرین ○
n داروی تب adj تبیر

Antifederalist *noun*

1 نه دمانی کومه لیکری رامیاری بهرله 1789 که

دژی بهرته تی حکومتی نه مریکا بوون 2
به رهه لست کار یان رکه بهری فیدرالیزم

(n) Antifederalism: نانتی فیدرالیزم) ○
آنتی فدرالیست

antiferment *noun*

دژه ترشان ○ ضد تخمیر

antifermentative *adjective*

دژه ترشینه، له ترشان نه هاتوو ○ ضد تخمیرکننده

antiferromagnetic *adjective*

ferrimagnet n) ferrimagnetic =
(ferrimagnetism n: ferrimagnetically adv

○ آنتی فروماگنتیک

antifertility *adjective*

سهر به یان پیوهندی به مایکمهوه هه به که بهری
توانایی بو بهرهم هینانی وچه ده گری، ماک یان

شتی بهرگیری ○ وسیله ی جلوگیری

antifluoridationist *noun*

که سیککی دژه fluoridation ی ناوه گشتی یه کان
○ آنتی فلوریداسیونیست

antifouling *adjective*

پیسو رهوین، پیسی بهرین: ماکنی که بو لاشه ی
که شتی به کاردیتری تا بهرله پیسی بوونی بگری:

○ آنتی فولینگ

antifreeze /'æntɪfriːz/ *noun*

نهمه ست، نه هیله به ست، دژه به ست، دژه به ست ○
ضد یخ

antifriction *noun*

دژه لیکخشان، داده شکینهوه به بهرگری یان
که م کردنهوی لیکخشان ○ ضد اصطکاک

antifungal *adjective, noun*

که رو به بند، کارگ به بند، دژه که پروو،
○ ضد قارچ fungistatic

anti-g = antigravity

antigen /'æntɪdʒən/ *noun*

نهنتی ژین، نانتی ژین، دژه ژین، دژه ژین: 1 ماده
یان ماکنی که لهش وهک بیگانه یی ده نیاسینهوه و

ده زگای باراستیش تاو ددها، ماکنی که ده توانی
هانی بهرهم هینانی نانتی بادی یه کان بدا و

له گه لیان تیکه ل بین 2 مایکی بازرگانی که
کاتی بو نیو شانه ی نازه لئی لیدرا یان مژرا،

به رههم هینانی نانتی بادی یه کان تاو ددها 3
نانتی ژینه کانی جوریکی تابه تی (به گشتی):

antigenic adj: نهنتی ژینی، دژه ژینی، سهر به
دژه ژین) ○ یادگن

antigenic deter, minant = epitope

antigestational drug *noun*

دهرمانی دژه سکیری: دهرمانی که ری له
هیلکه ی پیتنراو له پیوه ست بوون به دیواره ی

منال دانهوه ده گری ○ داروی ضد بارداری

Antigone *noun, Greek Antigone*

نانتیگون، نانتیگونی، نانتیگونی: کچی نو دیوس

Oedipus و ژوکاستا Jocasta که بهره‌لستی ده‌ستووری خالی کریژن Creon ی کرد به رایبه‌راندنی ری‌ورهمسی ناشستی براکی Polynices آنتیگون، آنتیگونه

antigorite /an'tigəraɪt/ noun

کانیکی کومدلی serpentine. زورتر به شنبه‌ی تویی ناسک هه‌یه (بهره‌ب): له Antigorio، دولی له Piedmont ئیتالیا + -ite) آنتی‌گوریت

antigravity noun

(فیزیک) دژه‌راکیشان، دژه‌کیش، کاریگه‌ری وادانراو له نه‌نجامی هه‌لوه‌شانده‌وه یا که‌م‌کردنه‌وه‌ی بوار یا مه‌یدانی راکیشان gravitational field. هیزیکی وادانراو یان خه‌یالی که به‌هوی نمو ته‌نیکسی به بارستانی نه‌رینی، ته‌نی به بارستانی نه‌یینی راده‌ا (یا دوور ده‌خاته‌وه) آنتی‌گراویتی

Antiguan /an'ti:gwən/ adjective, noun

adj سهر به یان ئانتیگوا و باربودا Barbuda. له دورگه‌کانی هیندی روزاوا West Indies. ئانتیگوا یی n خه‌لکی ئانتیگوا، یان ئانتیگوا و باربودا، ئانتیگوا یی adj آنتیگوا یی n اهل آنتیگوا

antihemophilic factor = factor VIII

antihelix noun, pl. antihelices or antihelices

قوتکه‌ی به‌شی کرۆژه‌یی ده‌ره‌وه‌ی گوی آنتی‌هلیکس

anti-hero noun, pl. anti-heros (also anti-heroine)

دژه‌باله‌وان، دژه‌قاره‌مان (که‌سایه‌تی‌نکی سهره‌کی به رۆلی خراپه‌وه) ضد‌قهرمان

antihistamine /,ænti'hɪstami:n/ noun, adjective

ده‌رمانی دژه‌هه‌ستباری یان پینه‌که‌وتن (یان gastric ulcer هه‌کان، ئاوتیه‌نکی پنه‌کنراو که‌ کار ی هیستامین راده‌گرن) antihistaminic adj سهر به یان پینه‌ندی به ئانتی‌هیستامینه‌وه هه‌یه) آنتی‌هیستامین

antihypertensive adjective, noun

(ده‌رمانی) دژه‌به‌ستانی خوین: کار ده‌کا تا به‌ستان یان گوشاری خوینی له‌سهره‌وه که‌م گانه‌وه) (داروی) ضد فشار خون

Antillean adjective

ئانتیلی: سهر به زنجیره دورگه‌نکی هیندی روزاوا که به‌سهر دوو به‌ش‌دا دابه‌ش کراوه، به‌که‌میان کوبا Cuba، هیسپانیولا Hispaniola، جامائیکا Jamaica و پورتوریکو Puerto Rico (ئانتیلی گه‌وره‌تر) و دووه‌میان فیرجین Virgin، لیوارد Windward و دورگه‌کانی ویندوارد Barbados، ترینیداد Trinidad، باربادوس Barbados، توباگو Tobago و دورگه‌کانی بانسووری کارائیب و باکووری Venezuela ده‌گرته‌وه

(ئانتیلی چکوله‌تر) آنتیلی

anti-infective adjective, noun

adj دژه‌گرتن، دژه‌ته‌ننه‌وه، ده‌ژووش‌بوون n ده‌رمانی دژه‌گرتن adj ضد سربایت n داروی ضد سربایت

anti-inflammatory adjective, noun

(ده‌رمانی) دژه‌ئاوسان، دژه‌هه‌وکردن، دژه‌سوئ، ده‌ژسووربوونه‌وه) (داروی) ضد التهاب

ant inflation noun

(ئابووری) دژه‌هه‌لاوسان ضد تورم

anti-intellectual adjective, noun

adj دژه‌روشن‌بیر (سه‌بارت به چالاکی، روانگه و دل‌به‌سته‌کانی) n که‌سیکی دژه‌روشن‌بیر adj ضد روشن‌فکر n آدم ضد روشن‌فکر

antiknock noun

رونی دژه‌لێسدان یا زه‌ربه‌گیره‌وه، رونی دژه‌پاک‌یشان روغن ضد ضربه

antileukaemic adjective

دژی شسیره‌نجه‌ی خوین، دژه‌لووکیما، به‌رپه‌رچی کاریگه‌ری‌یه‌کانی لوکیما ده‌دانه‌وه آنتی‌لوکیماک

antilife adjective

1 دزی ژبانی ناسایی 2 دزی هیزه‌کانی ژبان وه‌ک لایه‌نگری له له‌باربردن یان کوترۆلی مثال‌بوون 1 ضد زندگی عادی 2 آنتی‌لایف

antilock brake noun

وه‌ستینه‌ی دژه‌قفل (بوون): وه‌ستینه‌ی که‌ سازه به ده‌زگانی که به کامپیوتر مه‌هارد‌ه‌گرن و ری له قفل‌بوونی چهرخه‌کان ده‌گرن نوعی ترمز

antilogarithm noun, also antilog

ئانتی‌لوگاریتم: ژماره‌ی که‌ لوگاریتم‌مه‌که‌ی دراوه عکس لگاریتم

antilogarithmic adjective

سهر به ئانتی‌لوگاریتم وابسته به عکس لگاریتم

antilogy /an'tilɒdʒi/noun, pl. antilogies

(کون) نا‌کوکی، پیکدژی، دژه‌به‌کی تناقض

antimacassar /,ænti'makəsə/ noun

پارچه‌ی ژیرسهر یان بشته‌وه (کورسی و مۆبل)

آنتی‌ماکاسار

antimagnetic adjective

دژه‌مگناتیس، مگناتیس‌په‌وین ضد‌مغناطیس

antimalarial noun, adjective

(ده‌رمانی) دژه‌مالاریا (بو به‌گری و سارژ) (داروی) ضد‌مالاریا

antimatter /'æntimæta(r)/ noun

(فیزیک) دژه‌ماک، دژه‌ماده، ماکی پیکه‌توو له پارچۆله‌کان پادماده

antimetabolite noun

(کارنه‌ندام‌ناسی) دژه‌میتابولیت: نه‌و ماک یا مه‌تریاڵانه‌ی که‌ ری له چالاکی میتابولیتی ده‌گرن

و له نه نجام دا کارى میتابولیزم راده گړن
آنتی متابولیت

antimetabolitic adjective

سهرېه یان پټوهندى به دژمیتابولیتو هه یه
وابسته به آنتی متابولیت

antimissile adjective

دژمه مووشه ک، مووشه کی بالیستیک بؤ گهران و
تیا بردنى مووشه که شهر که ره کانه، به کار دیرئ بؤ
به رگری دژى مووشه که ناراسته کراوه کانی
دوژمن ۰ ضد موشک

antimissile missile noun

مووشه کی دژمه مووشه ک، مووشه کی بالیستیک بؤ
گهران و تیا بردنى مووشه که شهر که ره کانه
نوعى موشک

antimitotic adjective, noun

دایه ش به ند: *adj* سهرېه ماکن که ده توانئ ره وتئ
دایه ش بوونئ خانه راگرئ یان بهر به ست بکا *n*
ساکنیکى دایه ش به ند وهک دهرمان که بؤ
فهوتاندى خانه شیر په نجه کان به کار دیرئ ۰
آنتی میتوتیک

antimonial adjective, also antimonie or antimonious

سهرېه ته تيمونئ، خاوه ونئ ثاتيمونئ، ثاتيمونئ
تيا په، ب.ت. له دوخکي پنځ هاوهيزى دا
antimonious, pentavalent یا *antimonous*
(سهرېه ثاتيمونئ یان ثاتيمونئ تيا په، ب.ت. له
دوخکي سن هاوهيزى دا *trivalent*) ۰ وابسته
به انټيموان، دارى انټيمون

antimony /'æntəmni, US -mouni/ noun
(کيميا) ته تيمون (به ژ.گ. ۵۱ ن. Sb)
انټيموان

antimycin A noun, also antimycin

جورئ ثاتنى پيوتیکى بلوورين $C_{28}H_{40}N_2O_9$
ب.ت. وهک میرووکوز، کرم کوژ و تم کوژ
به کار دیرئ ۰ آنتی پلاستیک

antineoplastic adjective, noun

adj دژمه پلاستیک، بهرله هه لدان و ته شهنه
neoplasm یان خانه پیکى تری مه ترسی دار
ده گړئ *n* ماکنیکى دژمه پلاستیک ۰ آنتی پلاستیک

antineuritic adjective

دژى ناوسانى ده مار، دژده ماره ناوسنى
آنتی نیوریتیک

antineutrino noun, pl. antineutrinos

ثاتنى نیوترینو: دژمه پارچولکى نیوترینو
۰ آنتی نیوترینو

antineutron noun

ثاتنى نیوترون: دژمه پارچولکى نیوترون
۰ آنتی نیوترین

anting noun

هه لئس وکوت یان ره فتاریکى بالنده کانه که
له ودا میرووله کان خویان له په روباله کى

ده خشتن بیان وهرده دن تا هیندئ ماک و
ماده ی کیمیاى له میرووله کانه وه گیر بخه
(وهک *formic acid*) ۰ آنتینگ

antinode noun

(فیزیک) ناوجین به فراوانى *amplitude* نه وېر
که له نیوان گړئ لیک نژیکه کان له تننکى
له راوېدا هه لکه وتوه (*-nodal adj*) ۰ آنتی نود

antinomian /anti'nomiən/ adjective, noun

adj سهرېه بؤچوونى ده سته یی له
کریستانه ته کان که دژى ره چاوکردنى بنه ما
ناکارى په کان، چونکو بیان وایه که خوا له هه
هه ل و مه رجیکا به تننگیانه وده *n* که سنى که نه و
بؤچوونى هه یه (*-nism n*) ۰ آنتینومین

antinomy /an'tinəmi/ noun, pl. antinomies

ناکوکی دوو قانون یان دوو بنه ما، پارادوکس
(*antinomic or antinomical adj*) بهرته: له
antinomia لاتین، له یونانى، له *anti* "دژ" +
nomos "قانون" ۰ تناقض دو قانون یا دو اصل

antinode noun

به رهم یان کاریکى چیروک که توخمه کانی
پنکاته ی توفیل وهک دارشتن *plot* یان
پهره سندنئ که سایه تنی تیا په، کارى که
زور به ی تیا په تمهندي په کانی توفیلی نیه
(*antinovel n*) ۰ آنتی ناول

antinuclear adjective

1 دژمه ناوکی 2 دژى به کاره یان یا به رهم هینانئ
هیزی ناوکی ۰ 1 ضد هسته ی 2 آنتی نوکلار

antinucleon noun

ثاتنى نیوکلېون: دژمه پارچولکى نیوکلېون
nucleon، ثاتنى پروتون *antiproton* یان
ثاتنى نیوترون *antineutron* ۰ آنتی نیوکلېون

antinuke = antinuclear 2

antioxidant noun

دژمه توکسین (هر): 1 مه تریال یان ماکى
دژمه زهنگ 2 هه ونه یان ماکنیکى نه ندانئ تر
وهک فیتامین E یان *beta carotene* که ده توانئ
به ره ه لستى زیان لئ که وتنى کاریکه رى په کانی
توکسانى شانه گیانه وړى په کان بکا، ماکى که
بهرله کارى توکسان ده کا ۰ 1 ضد اکسایده 2
آنتی اکسیدانت

anti-orthodox adjective

دژمه نورسودوکس، دژمه نورتودوکس ۰ ضد
ارتدوکس

antiparalel adjective

دژمه تریب، ناهاوته ریب (هه ریه ک روویان له
لاین یی) ۰ آنتی پارالل

antiparticle /'æntipɑ:tɪkl, US -pɑ:rt-/ noun

دژمه وړدیله، دژمه پارچولک ۰ پادزړه
antipasto /,ænti'pæstəʊ, US -ou/ = hors

dœavre, pl. antipasti /-ti/

antipathetic /,æntɪpə'θetɪk/ adjective

1 دژ، دژمن، دژبهر، برهه‌لست: a government - thetic to democracy بیزاوی، بیزهون 1 مخالف 2 متزجر، نفرت‌انگیز antipathy /æn'tɪpəθi/ noun, pl. antipathies 1 بیزاری، قین، رق، بیزلی‌هاتنه‌وه: personal antipathy 2 mutual antipathy 2 دژبه‌ری، برهه‌لستی، دژایه‌تی 1 تنفر، انزجار 2 تضاد، مخالفت

antipersonnel adjective, also antipersonnel

کەس‌کۆژ، دژه‌کەس، وا دارپزراوه تا سەربازەکانی دژمن لە نێو بیا یان لە کار بخا (لەچاو دەرگا و کەلوپەلەکان) 2 ضد نفر

antiperspirant /,æntɪ'pɜːspərənt, US -'pɜːrs-/ noun

(دەرمانی) بۆن‌بەر، دژه‌ئارەق، نەهێلەئارەق 2 ضد عرق

antiphlogistic adjective, noun

نیوهمەک، دژه‌ئاوسان، پینلەخە، دژی هەلاوسان 2 anti-inflammatory 2 پان داگیرسان و تا، آنتی‌فلوجستیک

antiphon /'antɪf(ə)n/ noun

1 سەندنه‌وه، پەرچ‌دانەوه، وه‌لام 2 هۆنراوه یان دەقێ کە پیش یان باش هیندێ بەشتیکی رێ‌و‌رەسمی ئایینی دەخوێنێتەوه یان دەوترێ 2 برگردان، پاسخ 2 آنتی‌فون

antiphonal adjective, noun

adj سەندنه‌وه‌یی، سەریه یان پێوه‌ندی به سەندنه‌وه یان ئانتی‌فونەوه هه‌یه antiphony n آنتی‌فونال

antiphony /æn'tɪf(ə)nəri/ noun, pl. antiphonaries

کنیی ناتی‌فونە‌کان، کتیی plainsong 2 بۆ Divine Office 2 آنتی‌فوناری

antiphony /æn'tɪfəni/ noun, pl. antiphonies

سرودی سەندنه‌وه 2 سرود تهلیلی antiphraasis noun, pl. antiphrases

پەکاره‌ینانی وشەیی لە واتایێکی دژ به مانای گونجایی، ب.ت. له‌بەر کاریگه‌ری ته‌زراوی ironic یان پیکه‌نینی (وه‌ک 3 this giant of feet 4 inches) 2 آنتی‌فراسیس

antiphrastic adjective

سەریه یان پێوه‌ندی به‌ئانتی‌فراسیه‌وه هه‌یه 2 وابسته به آنتی‌فراسیس

antiphrastically adverb

له‌باری یان به‌ شێوه‌یێکی ئانتی‌فراسیس 2 از لحاظ یا به‌ طور آنتی‌فراسیس

antipodal /æn'tɪpədal/ adjective

1 دژپیتی، دژبایی، هه‌لکه‌وتوو له‌ خالی

به‌رامبه‌ری زه‌وی (یان مانگ) دا 2 ته‌واو دژ 2 واقع در طرف مقابل زمین (یا ماه) 2 کاملاً مخالف

antipodean /,æntɪpə'di:ən/ adjective (Antipodean) ئه‌وسترایایی و نیوزیله‌ندی،

سەریه ئه‌وسترایا و نیوزیله‌ند، پێوه‌ندی به ئه‌وسترایا و نیوزیله‌نده‌وه هه‌یه 2 وابسته به استراليا و زلاندنو

antipodes noun, pl.

1 دژپن، دژیا، دژه‌یا، دوو خالی به‌رامبه‌ر 2 کەسێ کە له‌ خالی به‌رامبه‌ری زه‌وی دا نیشته‌جێ‌یه 2 دو نقطه‌ی مقابل 2 آنتی‌پودز

the Antipodes /æn'tɪpədi:z/ noun

1 ئه‌وسترایا و نیوزیله‌ند 2 ناوچه‌کانی ئه‌وسترایایی له‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ڵ ئه‌وروپادا 3 (antipodes) دژپن، دژیا، دوو خالی به‌رامبه‌ر 2 استراليا و زلاندنو 2 مناطق استرالیایی در رابطه با اروپا 3 (با a) دو نقطه‌ی مقابل

antipollution noun, adjective

دژه‌پۆلوشن، دژه‌پێسی، پێسی‌پوهین، وا دارپزراوه تا به‌رله‌ پێسی بگه‌ڕێ یان نه‌په‌لتێ 2 ضد الودگی antipollutant noun

(مه‌تریال) دژه‌کەش‌پێسی، پێسی‌بەر، دژه‌پۆلوتینت 2 ضد الودگی

antipope noun

کەسێ کە هه‌لپه‌زێردراوه یان پنی وایه‌ بێ به‌ پاپ به‌ دژی ئه‌و پاپه‌ی کە به‌ شێوه‌یێکی قانونی هه‌لپه‌زێردراوه 2 آنتی‌پاپ

antiproton /'antɪprəʊtɒn, US -'prəʊtɒn/ noun

دژه‌پروتۆن، دژه‌بارجۆلکه‌ی پروتۆن 2 ضد پروتون

antipruritic /,antɪpru'rtɪk/ adjective, noun

(دەرمانی) دژه‌خارشت، دژه‌خورین، دژه‌ئالۆش 2 (داروی) ضد خارش

antipsychotic adjective, noun, also neuroleptic

adj سەریه ئه‌و دەرمانانه‌ که بۆ چاره‌سه‌ری psychosis ب.ت. شیزوفرنیا و دۆخه‌ ئاسته‌م و سه‌خته‌کانی مانیا mania دلته‌نگی depression و یان پارانۆیا paranoia به‌کارده‌نێ n دەرمانی دژی ده‌روون‌تیکجۆویی (وه‌ک phenothiazine و butyropheneone) 2 آنتی‌سایکۆتیک 2 آنتی‌سایکۆتیک n داروی آنتی‌سایکۆتیک

antipyretic adjective, noun

(دەرمانی) دژه‌تا، تاره‌وین، تاپه‌رین، تاشکین 2 (داروی) ضدتب، تب‌پ

antiquarian /,æntɪ'kwɛəriən, US -'kwɛr-/ adjective

1 (سەریه) نه‌تیکه‌ناسی یان کۆنینه‌ناسی 2 (سەریه) کتیه‌ ده‌گه‌مه‌کان 2 وابسته به

عقیقه‌شناسی 2 آنتیکوارین

antiquary /ˈæntɪkwəri/, US -kwəri/ *noun*
(pl. antiquaries), also antiquarian

نهنیکه‌ناس، کونیکه‌ناس، نه‌تیکه‌گر، که‌سی که شتی نه‌تیکه کو ده‌کاتهوه عقیقه‌شناس

antiquated /ˈæntɪkwetɪd/ *adjective*

کون، قه‌دیمی، له‌باوکه‌وتوو، بی‌بره، بی‌باو، سوواو ع‌قدیمی، منسوخ

antique /ænˈtiːk/ *adjective, noun*

adj نه‌تیکه، کون، باستانی، زووینه، له‌میزینه؛ *n* an antique mahogany desk

کون، ناسه‌واری دیرینه؛ Priceless antiques were destroyed in the fire

adj عتیق، باستانی، قدیمی *n* اثر باستانی

antique shop *noun*

(دووکانی) نه‌تیکه‌فروشی عتیقه‌فروشی

antiquity /ænˈtɪkwəti/ *noun, pl. antiquities*

1 کونیکه‌یی، کونی، که‌فاری، زووینی، دیرینه 2 سهرده‌مانی کون یان باستان (یونان و روم) 3 شوپنه‌وار یان ناسه‌واری (سهرده‌می) کون؛

Egyptian/Roman antiquities 1 قدمت 2 دوران باستان 3 اثر باستانی

antiresonance *noun*

دژه‌زرنگانه‌وه، نهرزنگاهوه ع‌ضد ظنین

antirrhinum /ˌæntɪˈraɪnəm/ *noun*, also snapdragon, pl. antirrhinum

(رووه‌ک‌ناسی) دهمه‌شیر، گوله‌ناخ، گوله‌ناوات، زاره‌گا [توخم Antirrhinum] ع‌کل میمون

antisatellite *adjective*

(چه‌ک) دژه‌ساته‌لایت، ساته‌لایت‌شکین ع‌آنتی‌ساتلیت، ضد‌ماهواره

antiscorbutic *adjective, noun*

(دهرمان یان خوراکي) دژه‌سکیرفی، دژه‌سکوربوت؛ the antiscorbutic vitamin is

vitamin C (دازو یا غذا) ضد اسکوربوت

anti-Semite /ˌæntɪˈsiːmaɪt/ *noun*

که‌سیکی دژه‌جووله‌که؛ - He was a notorious anti-Semite آدم یهودستیز

anti-Semitic /ˌæntɪ sɑːˈmɪtɪk/ *adjective*

دژه‌جووله‌که؛ anti-Semitic propaganda یهودستیز

anti-Semitism /ˌæntɪˈsemətɪzəm/ *noun*

دژه‌سیمیتریزم، دوژمنایه‌تی له‌گمل جووله‌که یهودستیزی

antisense *adjective*

(بؤ‌ماوه‌ناسی) دژه‌واتا، دژواتا، نانتی‌سینس؛ سهریه ژینی که له RNA یان DNA ته‌واوکر

به‌رهم هاتوو، زنجیره‌یی له دی‌نین‌ئی که ریزئی له نوکلئوسید‌کسانی nucleotide

هاوشیوه mRNA هه‌یه (بروانه nonsense و missense) ع‌آنتی‌سینس

antiseptics /ˌæntɪˈsepsɪs/ *noun*

خاوین‌کردنه‌وه، پاک‌کردنه‌وه، گهندسری (بروانه asepsis) ع‌گندزدایی

antiseptic /ˌæntɪˈseptɪk/ *noun, adjective*

n (مه‌تریال) خاوین‌که‌ر، بؤ‌گه‌ن‌به‌ر، گهندسر، پیسی‌به‌ر *adj* (سهریه) خاوین‌کردنه‌وه ع

(ماده) گندزدا (وابسته به) گندزدایی

antiserum *noun, pl. antisera or antisera*

دژه‌خوین‌اوگ، دژه‌سیروم؛ خوین‌اوگ یان سیرومی نانتی‌بادی‌دار، سیرومی مرؤف یان

نازول که نانتی‌بادی‌به‌کسانی تیابه (بؤ نه‌خوشی‌ینکی تیابه‌تی)، لینه‌دری بؤ

چاره‌سهرکردن یا پاراستن به دژی نه‌خوشی تیابه‌تی‌یه‌کان ع‌آنتی‌سروم

antislavery *adjective, noun*

adj دژ به کوپله‌داری، دژی کوپله‌داری *n* دژابه‌تی (له‌گهل) کوپله‌داری ع‌بردگی‌ستیز

n مخالفت با برده‌داری

antisocial /ˌæntɪˈsəʊʃl, US -ˈsoʊʃl/ *adjective, noun*

adj 1 دژی داب‌ونه‌ریستی کومهل و مایه‌ی هه‌راسانی خه‌ل‌کانی تر، دژه‌کومهل، دژی کومهل (گا)، دژی به‌رژه‌وه‌ندی کومهل (گا)،

ناکومه‌لايه‌تی، دوزمینی کومهل، گوشه‌گیر، لاتهریک، دووره‌به‌ریز 2 (Psychiatry) =

n sociopathic که‌سی که تیابه‌تمه‌ندی دژه‌کومهل‌ی هه‌یه ع‌adj جامعه‌ستیز، غیراجتماعی

n آنتی‌سوسال

antisocially /ˌæntɪˈsəʊʃli, US -ˈsoʊʃl/ *adverb*

به شینوه‌ینکی دژه‌کومهل یان دژی کومهل (گا)، ناکومه‌لايه‌تی‌یانه، گوشه‌گیرانه، لاتهریکانه ع‌به

طور جامعه‌ستیز یا غیراجتماعی

antispasmodic *adjective, noun*

adj دژه‌کرژی، کرژی‌ره‌وین *n* دهرمانی دژه‌کرژی یان کرژی‌ره‌وین ع‌adj ضد تشنج

داروی ضد تشنج

antistatic *adjective, noun*, also antistat (also anti-static)

دژی ئیلیکتریسته‌ی ویتاو static electricity؛ ئیلیکتریسته‌ی ویتاو که‌م ده‌کاتهوه، لای ده‌با

یان به‌ری ده‌گری ع‌ضد اکتریسته‌ی ساکن

antisterility vitamin = tocopherol

antistrophe /anˈtɪstrəfi/ *noun*

1 دووباره‌بوونه‌وه‌ی وشه‌کان به شینوه‌ینکی پنجه‌وانه یان به‌راوه‌زوو 2 دووباره‌بوونه‌وه‌ی وشه

یان ده‌سته‌وشه‌یی له کونایی کلزوه به‌که‌لدوای‌یه‌که‌هاتوو‌ه‌کان successive دا 3

جوولان یان بزاو‌تیکي گه‌رانه‌وه‌یی (له چه‌به‌وه بؤ‌راست) له سه‌مای کورالی choral دروست له

وه‌لامی سترؤفیکي پتشیو 4 سه‌ندنه‌وه‌ی ده‌سته‌ی

کورس یان کۆپیزانی کلینه 5 (له یونانی کۆن دا) بهشی دووهمی هۆنراوی گۆرانی به کۆپ یان کۆرس (بروانه strophe) ٠ آنتی استروف **antistrophic adjective**

سهریه یان پتوهندی به ئانتی ستروفهوه ههیه ٠ وابسته به آنتی استروف

antistrophically adverb

ئانتی ستروفانه، به شیوه ییکی ئانتی ستروف (هوه) ٠ به طور آنتی استروف

antisubmarine djective

دژه زیردریایی، زیردریایی شکی ٠ ضد زیردریایی

anti-tank /,ænti 'tæŋk/ adjective

(چهک وچۆل) دژه تانک، تانک شکی: **anti-tank missiles/mines** ٠ ضد تانک

anti-theft /,ænti 'θeft/ adjective

دزگیر، دژه دز، دزبند ٠ دزدگیر

antithesis /æn'tiθəsis/ noun, pl. antitheses /-sɪz/

1 دژه، بهرامبهره، خالی بهرامبهر 2 ناکۆکی، دژایهتی، دژه بهک بوون، پیک دژی، بهرامبهرتی 3 (له قهلهفه ی هیکیل دا) نهتتی تیز (بروانه synthesis: بنهمرت: له Latin late, له **antithenai** یونانی "دانان (به) دژی") ٠ 1 عکس، ضد 2 تضاد، تقابل 3 برابرهناد

antithetical /,ænti'θetɪkl/ adjective, also antithetic

دژه بهک، پیک دژه، ناکۆک ٠ متضاد، ناسازگار، ضد و نقیض

antithetically /,ænti'θetɪkli/ adverb

ناکۆکانه، پیک دژانه ٠ به طور متضاد

antitoxic adjective

دژه ژار، ژاربهوین، ژاربهوین، دژه ده رمان، کاریگهری ژاروی به کان پوچ ده کاتهوه ٠ ضد سم

antitoxin noun

دژه ژار، دژه ده رمان، ژاربهوین، ژاربه ٠ پادزهر

antitrade noun, adjective

antitrades (antitrades) *n* دژه بهرزه وهندباکان؟ *adj* سهریه به دژه بهرزه وهندباکان ٠ *n* بادهای واسمان وابسته به بادهای واسمان

antitrust /,ænti'trast/ adjective

(له ئهمریکا) دژه تراست، دژه پاولان ٠ ضد تراست

antitruster noun

دژه تراست خواز، دژه پاولان خواز، ئانتی تراستیر ٠ آنتی تراست

antitrust laws noun, pl.

(له ئهمریکا) قانونهکانی دژه تراست، قانونه دژه پاولانهکان ٠ قوانین ضد تراست

antitussive adjective, noun

adj کۆخه پوهوین، دژی کۆخه، سهریه ماکی که

بۆ دامرکاندنێ کۆخه به کاردیتیری *n* ماکی کۆخه پوهوین ٠ (مادهی) ضد سرفه

antitype noun

(کهس یا شتی) سهرنموونه، نموونه ی شتی، نموونه ی سهرهکی ٠ مصداق

antitypical adjective, also antitypic

سهرنموونه، نموونه ی شتی، نموونه ی سهرهکی ٠ مصداق

antiutopia, pl. antiutopias = dystopia

antivenin /,anti'venin/ noun, also -tivenom

ئانتی فینین، ئانتی فینوم، دژه ژاراکتی بۆ ژاری، ئانتی سیرومی که دژه ژاراکتیکی وای تیا به، بۆ نهوانه به کاردیتیری که به ژاریکی ناستم پتوهدراون، دژه خویناوگ یان ئانتی سیرومی که ئانتی بادی به کانی دژی هیندئ که سنی تیا بهتی تیا به ٠ آنتی وین

antiviral /,ænti'vaɪrəl/ adjective

(پزشکی، له ممر ده رمان یان چاره سهری یی) دژه فایروس، کاریگهره به دژی فایروسهکان ٠ پادویروس

antivirus adjective

(کامپیوتیر) دژه فایروس، فایروس کۆژ ٠ ضد ویروس

antivitamin noun

ماکی که کاریگهری فیتامینهکان (له باری میتابۆلیکوه) له کار ده خا، ماکی یان مادهی دژه فیتامین، فیتامین پوهوین ٠ ضد ویتامین

antivivisection adjective

دژه زینده تویکاری، دژی به کارهتانی گیانه وه ره زیندووهکان بۆ تووژینه وهی زانستی ٠ آنتی ویوی سکشن

antivivisectionism noun

دژه زینده تویکاری گهری ٠ آنتی ویوی سکشنیسم

antivivisectionist noun

دژه زینده تویکاری گهر ٠ آنتی ویوی سکشنیست

antler /'æntlə(r)/ noun

1 شاخی گاکۆی یان نیراسک 2 یه کی له شاخه کانی گاکۆی (*antlerless adj*) ٠ 1 شاخ گوزن 2 یکی از شاخه های گوزن

antlered adjective

شاخدار (گاکۆی و هتد) ٠ شاخدار

ant lion noun

(میزروناسی) شیرمهزوو (له) میزووینی که شیوه ی پشوو به قوونه ده دا [خیززان Myrmelcontidae] ٠ آسیاباک

antonym /'æntənɪm/ noun

وشه ی واتادژ ٠ واژه ی متضاد

antonymous adjective

واتادژ ٠ متضاد

antral adjective

1 سهریه چال، کون یان بۆشایی نینکی 2

سهره نهشكهوته (بهره): له *antron* یونانی
"نهشكهوت" ("cave") وابسته به آنتروم

antre /'æntə(r)/ *noun*
نهشكهوت، كدوړگ څار

antrectomy /an'trektəmi/ *noun, pl. -mies*
نهشكهوته بری، دهرهینانی کوتای درگاوانه
گده څ آنترومی

antrum /'antrəm/ *noun, pl. antra* /-tra/
1 (توپکاری) چال، کون یان بوشایی نیسکی
2 نهشكهوته، کوتای درگاوانه پیل *pyloric* گده

(بهره): له لاتین، له *antron* یونانی "cave"
څ آنتروم
antsy /'æntsi/ *adjective* (antsier, antsiest)
پشووتهنگ، بې تاقهت، بې سهر، کدم تاقهت څ

ناشکیا
Anura /ə'njuərə/ *noun, pl.*
(گیانه ورناسی) بې کلکان، بوقان، تیره بوق
(دهسته بې له وشکاوه کیسه *amphibian*)
بې کلکه کان که *toad* و *frog* ده گریه وه؛
بهره: له *oura* + *an-* یونانی "کلک" څ آنورا

anuran *noun, adjective*
گیانه وهری بې کلک څ آنوران

anuresis *noun*
میزبند، میزگیران څ انجاس بولی
anuria /ə'njuəriə/ *noun*
(پزشکی) گرفت یان کیشه له کردنی میزدا،
میزه گران څ آنوریا

anuric *adjective*
تووش بو به گرفت یان کیشه له کردنی میزدا
څ آنوریک

anus /'eɪməs/ *noun*
کۆم، کونی کۆم، زړتک، پندرو، رهش، تریزه،
کۆفک (بهره): له لاتینه وه، له بهرته به واتای
"تالقه بې" څ مقعد

anvil /'ænvil/ *noun*
1 ده زگا، سندان، زیندان، منځ سندان 2 نیسکی
ده زگا (بی)، نیسکولکدی ده زگایی، = *incus* څ
1 سندان 2 استخوان سندان

anxiety /æŋ'zaiəti/ *noun, pl. anxieties*
1 دلته به، دلته خوړین، دلته راوکتی، خه تهره،
نگه رانی، ناروحتی، خه، پهریشانی،
ناراملی هه لگراوی 2 تامه زرویی، گوپوتین،
پهروش، مهراق څ 1 اضطراب، دلشوره، تشویش
2 اشتیاق

anxiolytic /æŋziə'litik/ *adjective, noun*
(پزشکی، دهرمانی) دژه دلته به څ (داروی) ضد
اضطراب

anxious /'æŋkʃəs/ *adjective*
1 بې نوقره، ناراملی هه لگراو، ناروحتی،
به خه تهره، بزال، پردله راوکتی، پهریشان،
نیگه ران: *an anxious look/face/expression*

2 به ته ننگه وه، تامه زرو، به تین، به پهروش څ 1
مضطرب، دلواپس، نگران کتنده 2 مشتاق

anxiously /'æŋkʃəsli/ *adverb*
به ننگه رانی (په وه) څ
to ask/look/wait با تشویش

anxiously /'æŋkʃəsli/ *adverb*
نگه رانی، دلته تین، دلته خوړیه، پهریشانی، بزالی
څ تشویش، نگرانی

any /'eni/ *adjective, adverb, pronoun*
هیچ چه شته، هیچ کس، هیچ کس، هر کس،
همه مو کس، هر کس، هیچ به ک، هر، هر به ک،
هر کام، یدی، یت: *I didn't eat any meat*
Any څ *He forbids any talking in class*
colour will do څ هیچ گونه، هیچ کس، هیچ به ک،
هیچ کد، هر، هر به ک، هر کد، دیگر

anybody /'eni'bɒdi, US -bɑdi, -bɑ:di/ *pronoun*
هیچ کس، کس، هر کس، هر کس: *Is there anybody who can help me?*
هیچ کس، هر کس

anyhow /'enihaʊ/ *adverb, adjective*
هر چوینی بې، هر چوینی، هر چوینی بو، به هیچ
جوړی، له هیچ ریگا په کوه، به هر شتو به ک،
به هر چه شتک، به ناریک وینکی، به شیرزه بی:

She piled the papers in a heap on her desk, just anyhow
حال، باری، به هیچ وجه، هر طوری شده بود،
دزم و برهم

anymore *adverb*
یدی، یت، له وه زیاتر، له مه زیاتر، هیچی تر،
چیر، نیستا، نو که، جاری، له دم دهم وده سته دا،
نه مروانه: *She doesn't live here any more*
څ دیگر، بیش از این، اکنون، این روزها، فعلاً

anyone /'eniwʌn/ *pronoun*
هیچ کس، کس، هر کس (بی): *Is anyone there?*
کس، هیچ کس، هر کس، هر کس

anyplace /'eni'pleɪs/ = *anywhere*
anything /'eniθɪŋ/ *pronoun*
شتن، هدرستن، هر چي (بی)، کاری، هیچ کاری،
هر کار، هیچ شتی: *Would you like anything else?*
چیزی، هر چیز، هر چیزی، هر چه،
هیچ چیز، کاری، هر کاری، هیچ کار

anytime *adverb*
همیشه، هر کات، هر وخت، هر سات، هر دم:
Call me any time څ همواره، هر وخت

anyway /'eniweɪ/ *adverb*
به هر شتو بې، به هر چه شتی، هر چوینی بې، به
هر له وونی، به هر چوینی، له گه ل نه مه ش،
سهره رای نه مه ش، *besides*: *It's too late*
څ *now, anyway* در هر صورت، در هر حال،
باری، با این همه

anywhere /'eniweə(r), US -weɪ/ *adverb*

بۇ ھەر كۆي، لە ھەر شوئى، لە ھەر جىيىن، ھەر شوئى، ھەر شوئى كە، ھىچ كۆيىن، ھىچ جىيىن، ھەر شوئىكى تىز، جىنگايى، شوئى: *I can't see anywhere interesting?* جايى، ھىچجا، ھەر ھىچجا، ھەر جايى كە، ھەر جايى دىگەر، ھىچجا
anywise = anyhow

Anzac *noun*

1 سەرباز لە ئەوسترالىا و ئىنگىلىزىلەند، ئەزىز (1914-1918) 2 (تافەرمى) كەسى لە ئەوسترالىا يان ئىنگىلىزىلەند ئەزىز

ao dai /'au, daɪ/ *noun*

ئىسە داى: جۆرى تۆنىكى tunic ژانەى قولدرىزى خۇمالى قىتئامى ۋ آوداى

A-OK *adjective, adverb, also A-okay*

باش، چاك، زور چاك، يەكجىر باش ۋ خوب، بىسار خوب

aorist /'ciərist, US 'eɪ-rɪ/ *adjective, noun*

(رېزىمان) *adj* سەربە سەردەمى رابردووى ديارى نەكراو (ب.ت. لە يونانى دا) *n* وشەئى لە سەردەمى رابردووى ديارى نەكراو ۋ ئوروست

aorta /eɪ'ɔ:tə, US eɪ'ɔ:rtəl/ *noun*

شاخوئىن بەر، ئىئورتا، ئائورت (ئارتىرى سەركە، كە خوئىن لە لاي جەيى دلەو بە تەواوى لەش ھەلدەكرى) ۋ ئورت

aortal *adjective, also aortic*

ئائورتى، سەربە يان پىئەندى بە شاخوئىن بەردەو ھەيە ۋ ئورتى

aoudad /'a:ɔ:dad/ = Barbary sheep

ap = apo

apace /'a:peɪs/ *adverb*

(ويژەيى) بەھەشتا، بەھەلە، خىرا، بەگورجى، توند، زوو، quickly, swiftly

apace ۋ شتابان

Apache /'æpætʃi/ *noun, pl. same or Apaches*

1 ئاپاچى (= ئەندامى رەسەنى گەلى سوورپىستى باشوورى رۇزاواى ئەمەرىكا، كە زۆرىيەن لە نىمەكسىكو ۋ ئارىزونا دەژىن) 2 زمانى Athabaskan ي ئەو گەلە (ئەمەرىكا: لە Zuni يەو "دوژىن") ۋ ئاپاچى

apanage = appanage

apart /'a:pɑ:t, US 'a:pɑ:rt/ *adverb, adjective*

دوور، جىيا، لىك جىيا، لە يەك دوور، بە مەودا يەكەو، لە يال، لە كىن، لە لاي، لاي، تەنيا، بە تەنيايى، سەرەراى، زىدەبارى ۋ جىدا، جىدا از ھم، در كئار، سوا، تەھا، علاو، بر، صرف نظر از

apart from *preposition*

سەرەراى، يىجگەلە، جىيا لە ۋ علاو، بر، بە غير از

apartheid /ə'pɑ:tɑɪt, -eɪt, US ə'pɑ:rtɑɪt, -eɪt/ *noun*

جىياواى رەگەزىيەتى (لە ئەفرىكاى باشوورى: ئەمەرىكاى لە ئامەرىكاى) ۋ تەبىئىي نەژادى

apartment /ə'pɑ:tment, US ə'pɑ:rt-/ *noun*

1 دەستەزور، دەستەخان، بالاخان، وارخان 2 زور، ديو ۋ 1 آپارتمان 2 اتاق

apartment block *noun, also apartment building*

(لە برىتانىا) بىلوكى نىشتەجى بىوون ۋ بىلوكى مسكونى

apartment house *noun*

(لە ئەمەرىكا) خانوويەكى ئاپارتمانى چكولە، وارخان ۋ بىلوكى مسكونى

apathetic /æpə'θetɪk/ *adjective*

كەمتەرخەم، نادەربەست، بى دەربەست، دلسارد، ساردوسىر، دل ساردو، بى تاقەت، خەمار، ناھومىد، بى ھىوا، بى ھەست ۋ بى تەقوت، ماپوس، بى اعتا، بى احساس

apathetically /æpə'θetɪkli/ *adverb*

بە ساردى يەو، بە كەمتەرخەمى يەو، كەمتەرخەمانە ۋ با بى اعتاى

apathy /æpə'θi/ *noun, pl. apathies*

كەمتەرخەمى، بى دەربەستى، بى ھەستى، بى تاقەتى، دل ساردووى، ساردوسىر، خەمارى، ناھومىدى، دلساردى، ناھوگرى، ناتامەرزووى، بى ھىواى ۋ بى تەقوتى، بى اعتاى، بى احساسى، ياس، نامىدى

apatite /'apetɑɪt/ *noun*

فىلە، كاتىكى ئەرخەوانى يان سەوزى كال، زۆرتەر فوسفاتى كالسىومى تىيە (ئەمەرىكا: لە *apatite* يۇنانى "قىل") ۋ ئاپاتىت

apatosaurus /ə'pɑ:tə'sɔ:ɹəs/ *noun*

فىلە (مار) بىلەك: داپناسورىكى كەتەى گىياخورى دوايەكانى قۇناخى زوراسىك، بە مل و كلكى دىژەو (ئەمەرىكا: لە *apatite* يۇنانى "قىل" (لەيەر ئەو لىكچوونە فرىودەرى ئىئوان ھىندى لە ئىسكەكانى ئەم داپناسورە ۋ ھى داپناسورىكى تر *sauros* + "مارمىلك") ۋ ئاپاتوسوروس

ape /eɪp/ *noun*

1 مەيموونى شىئەمەرف، gorilla, gibbon, orang-utan, chimpanzee دەگىرەو (خىزانەكانى Pongidae ۋ Hylobatidae 2 لاسايى كەرەو ۋ 1 ايب، مېمون انساننما 2 مقلد

apeak /'eɪpi:k/ *adjective, adverb*

راست، قىت، قىچ، بە رەيى ۋ عمودى، قائم

ape-man /'eɪpmæn/ *noun, pl. ape-men, also apeman*

مەروى-مەيموون، مەروى شىئەمەيموون ۋ

انسان-میمون
aperient /ə'piəriənt/ *noun, adjective*, also laxative

○ (دەرمان) رهوانی، رهوان کەر، سکړه وین ○ (دارو) ملین

aperiodic *adjective*
 (پتر فیزیکی) ناریک، ناریک وینک، ناسووری،
aperiodically *adverb* **aperiodic floods**: irregular
 (aperiodicity *n* *adv*) نامنظم، غیراداری
aperitif /ə'pɛrə'ti:f/ *noun*

نه پیریتف، تیشیتاکه رهوه (خواردنسهوه) ی
 نه لکولی ○ اپرتیف

aperture /'æpətʃə(r), US -tʃʊr/ *noun*
 1 کون، قهلهش، کله لهر، کله لښ، ده لاقه، روجنه،
 روژنه، دربیچه 2 کونه پرووناکی (بهره): له
aperture لاتین، له **aperire** **apert-** "کردنهوه،
 ناوالاکردن" ○ 1 روژنه، شکاف 2 دیافراگم

apery /'eɪpəri/ *noun*
 (کون) لاسایی پروبووچانه ○ تقلید مسخره

apetalous /ci'pet(ə)ləs, US -tʃʊr/ *adjective*
 (رووه ک ناسی) بی پهره، هیچ پهره ییکی نیه ○
 بدون گل پرگ

apex /'eɪpeks/ *noun, pl. apexes or apices*
 /'eɪpsɪz/

1 سر، تهوق، نووچکه، نووک، چلوک،
 چله پو، تروپک، لوتکه 2 بهرترین ناستی
hierarchy (بهره): لاتین "tip. peak" ○
 رأس، تارک، اوج

aphasia /ə'feɪziə/ *noun*
 قسه بی نه کراوی، نیفیزی، نیفازی، نافیازی (له)
 نه نجامی لیدرانی میثکی یوهه ○ زبان پریشی

aphasic *adjective, noun*
adj نیفازی 1 نه خوشی توش یوو بهو دهرده و
 قسه بی نه کراو ○ **adj** زبان پریش *n* بیمار مبتلا به
 زبان پریش

aphelion /ap'hɪliən/ *noun, pl. aphelia* /-
 liə/

(تهستیرهوانی) دوورگه، بهرامبر به
 افلیون ○

apheresis /ə'fɛrɪsɪs/ *noun, pl. aphereses*,
 also pheresis

1 (زمانهوانی) لابرډنی دهنگی سره تاي وشهین،
 وه کوو *he's* که *he is* گوده کری 2 (پزشکی)
 شیوهین یو لابرډنی ماکن له خوین ○ افرسیس

aphesis /'afɪsɪs/ *noun*
 (زمانهوانی) له دهس دانې بهر بهرې بزوتنیکې
 بی زهر بهر له سره تاي وشهین (ب.ت. e له

esquire) که بونه ○ افسی

aphetic /ə'fɛtɪk/ *adjective*
 سر به نه فیسس ○ وابسته به افسی

aphetically /ə'fɛtɪkli/ *adverb*

له باری نه فیسس (هوه) ○ از لحاظ افسی
aphicide /'eɪfɪsaɪd/ *noun*

میرووکوژی شوکه کوژ، شسه ته کوژ،
 میثووله فوتین، سوون کوژ ○ شته کش

aphid /'eɪfɪd/ *noun*
 شوکه، شته، میثووله، میثش گه زو، سوون،
 شیه مزه **Aphis** و توخمه کانی تر، زور جورن
 ○ شته

aphis /'eɪfɪs/ *pl. aphides* /-dɪz/ = **aphid**
aphonia /ci'fəʊniə, US -ə/ *noun*, also
aphony /'af(ə)ni/

بی دهنگی، دهنگ نه مان (له نه نجامی شیه له)
 په تکه دهنگی په کاند؛ بهره: لاتینی نوی، له
aphōnia یونانی، له **aphōnos** "بی دهنگ" ○
 بی صدایی

aphonic *adjective*
 بی دهنگ ○ بی صدا

aphorism /'æfərɪzəm/ *noun*
 1 پند، فرموده، قسهی کورت و بوخت، قسهی
 نه سته، بزارده گوته؛ 2 **adage** پیناسه ییکی
 گشت گیر و کورت (و بوخت؛ بهره): له
aphorisme فرهنسی یان **aphorismus** late
 Latin، له **aphorismos** یونانی "definition"
 ○ کلمات قصار، گزین گوته، اندرز، حکمت

aphorist /'æfərɪst/ *noun*
 پندیتز، پندنووس، نافوریت ○ افوریت

aphoristic /'æfərɪstɪk/ *adjective*
 1 نافوریتیک، پندیتزانه، جه کیمانه، پر له پند،
 پر له قسهی نه سته، پرفرموده، پند یان
 بزارده گوته ی تیا به 2 بوخته (**aphoristically**)
 (**adv**) 1 افوریتیک 2 موز

aphrodisia *noun*
 نه فرودسیا، ناره زووی سینکی ○ افروڈسیا

aphrodisiac /'æfrə'dɪziæk/ *adjective, noun*
adj بزوتنهری ناره زووی سینکی: **a powerful**
n **aphrodisiac** (دهرمان، خوراک یان
 مه تر یالین) بزوتنهر: **the aphrodisiac qualities**
of ginseng (بهره): له **aphrodisiakos** یونانی، له **aphrodisios** هوه، له **Aphrodite**
 ("Aphrodite") **adj** محرک جنسی، شهوت ز
n مادهی محرک جنسی

aphotic = lightless; dark
Aphrodite *noun*, Greek **Aphrodītē**

نه فرودیت، نافروڈیت: خوی خوشه وستی (لای)
 یونانی په کان) و بهرامبر به فینوسی **Venus**
 رومی په کان ○ افروڈیت

aphtha /'afθə/ *noun, pl. aphthae* /'afθi:/
 (پزشکی) بوقزه، گوله؟: برینیکې چکوله که به
 کومل له دم یان له سره زمان بهیدا ده بی
 (بهره): به ریگای لاتین له یونانی یوهه،
 یونندی به **haptēin** هوه هیه "دانان له سره"

ناور (") برفک

aphthous *adjective*بوقره گرتوو، تووش بوو به بوقره (یان گوله؟)
مثلا به برفک**aphyllous** *adjective*, also *aphyllose*

بی گله () بی برگ

apian /'eɪpiən/ *adjective*

میشی، ههنگی، سهره میش () وابسته به زنبور

apiary /'eɪpiəri, US -ieri/ *noun, pl. apiaries*میش راگری، میش راگرتن، میش داری،
که نووداری، میشه وانی، ههنگ داری،
به ختو کردنی میشه نگون (*apiarian adj*): سهره
ههنگ داری یان میش داری یان میشه وانی؛(*apiarist n*) زنبورداری**apical** /'eɪpɪk(ə)l, US 'ap-/ *adjective*1 لووتکهی، بویهی، چنگرتو له لووتکه
apex لووتکه گیر 2 (دهنگ ناسی) سهره زمانی،
نووکه زمانی (وه ک *adv uh*) (*apically*) 1
اوجی، واقع در اوج 2 نوک زبانی**apical meristem** *noun*دابه شانی کوتا، دابه شانی لووتکهی یا بویهی
() مرستم تارکی یا انتهایی**apical dominance** *noun*زالی کوتا، زالی لووتکهی یا بویهی () غالبیت
تارکی یا انتهایی**apices** = plural form of *apex***apiculture** /'eɪpɪkʌltʃ(ə)r/ *noun*, technical
term for bee-keeping

میش داری، میشه وانی، که نووداری، ههنگ داری،

میش راگرتن (*apicultural* /'eɪpɪ'kʌltʃərəl/)(*apiculturist n adj*) زنبورداری**apiece** /ə'pi:sl/ *adverb*هه ریهک، هه رکام، دهنکی، دانسی، سهره،
*The largest stones weigh individually**over five tonnes -ce* دانهای. هر یک، هر کدام**apish** /'eɪpɪʃ/ *adjective*1 مهیموون ناسا، شتیوه مهیموون، مهیموونی 2
لاسا که رهوه 3 گهوجانه: *apish antics* 1

میمن شکل 2 مقلد 3 احمقانه

apishly /'eɪpɪʃli/ *adverb*1 مهیموون ناسا 2 گهوجانه () 1 میمن مانند 2
(به طور) احمقانه**apishness** /'eɪpɪʃnəs/ *noun*

مهیموون ناسایی () میمن مانند بودن

apivorous *adjective*

ههنگ خور، میش خور () زنبور خوار

aplacental *adjective*

بی زامال، بی ناوهل منال () بی جفت

aplasia /ə'pleɪziə/ *noun*(یزشکی) گرفت یان کیشی نمدام یان شانه یی
سه باره به ههلدان یان به باشی کار کردن

function normally () آپلاسیا

aplastic *adjective*

(یزشکی) تووش بوو به نه پلنزی () آپلاسیک

aplenty /ə'plenti/ *adjective, adverb*

زور، زهیند، گهلیک، خهرواری، کومایی،

دنایی، بی نه زمار، بترله پیویست، *aplenty**money aplenty for all their*: extremely

() فراوان، وافر، بسیار، یک عالم

aplomb /ə'plɒm, US ə'plɑ:m/ *noun*

1 له خورادیتن، خوباوهری، باوه ربه خوی،

*self-confidence, confidence, assurance**with considerable/great/remarkable**aplomb* 2 له سهره خوی، مهنی 1 () اعتماد به

نفس 2 خونسردی

apnoea /ap'ni:ə/ *noun*, US *apnea*

وهستانی کاتی هه ناسه، ب.ت. له خه ودا،

بی هه ناسه یی (بنه رت): لاتینی نوی، له *apnoia*یونانی، له *apnous* "بی هه ناسه" () اپنویا**apo** *noun, pl. apos**apolipoprotein* = (له گهل پست یان پست و

ژماره به کار دیتن) () اپنویا

apo- (also *ap-*) /'əpəʊ/ *prefix*

پنشگر: دورو له، جیا، جیاواز، جودا، نه لکاو،

پنکه و نه نوساو، دروست بوو، پنکه اتوو (له):

apogamy *aphelion* *apocrine**apoenzyme* *apocarpous* *apomorphine*(له) یونانی یوه " *apo* from, away, quite, un-

() پیشوند: دور از، جدا، متشکل از

Apoc. *abbreviation* 1 *Apocalypse* 2*Apocrypha***apocalypse** /ə'pɒkəlips, US ə'pɑ:k-/*noun*

1 تیاجوون، له نیوجوون، فهوتان، باکتاویوون،

لیک هه لو ه شان: *Civilization is on the brink**of* 2 دیناو 3 کاره سات،مال ویرانی: *an environmental apocalypse*

1 () فنا، تباهی، نابودی 2 مکاشفه 3 فاجعه

the Apocalypse /ə'pɒkəlips, US ə'pɑ:k-/*noun*

1 کوتایی جیهان، ناخر زه مان 2 (کتبی پیروز)

کتبی دیناوی یوخته تا 1 () بایسان جیهان،

آخر الزمان 2 اپوکالپسی، کتاب مکاشفات یوختا

apocalyptic /ə'pɒkə'liptɪk, US ə'pɑ:k-/*adjective*, also *-ocalyptical*

1 ویران کار، ویران گهر، خاپوور گهر،

مال ویران گهر، کاره ساتاوی: *an apocalyptic**apocalyptic warnings of* 2 *view of history*

2 the end of society له شتیوه کوتایی جیهان،

ناخر زه مانی: *an apocalyptic scene*

پیش گوئیانه، پیش بینی یانه (چاره نووسی جیهان)،

apocalyptically () prophetic

/əˈpɒkəˈlɪptɪkli, US əˈpɑːk-/ *adv*

به‌شئو‌یه‌کی ویران‌کار، ویران‌کهرانه، مال‌ویران‌کهرانه، به‌شئو‌یه‌کی کاره‌ساتاوی (1 نابودکننده، فاجعه‌آمیز 2 آخر‌الزمانی 3 پیش‌گویانه، مکاشفای)

apocalypticism *noun*, also *apocalypticism*

چاوه‌روانی ئاخ‌رزه‌مانی (apocalyptic) آپوکالپتسم

apocalypticist *noun*

نوسه‌ری کتیبی دیناوی یو‌حه‌تا (نویسنده‌ی کتاب مکاشفات یوحنا)

apocarpous /əpəˈkɑːpəs/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) خاوه‌نی نیر‌که‌ی جیا (apocarpous) (n) دارای برچه‌ی جدا

apochromatic *adjective*

(ده‌رباره‌ی لینزه‌وه) خر‌بو‌نه‌وه‌ی رووناکی له تیش‌کو‌ینکی گویی‌دا، به‌بن‌لادانی روش‌نایی و ره‌نگی، هیچ لادان‌کیسی گویی spherical aberration و ره‌نگی نه‌بووه: an apochromatic lens (apochromat) (n) آپوکروماتیک

apocope /əˈpɒkəpi, US əˈpɑːk-/ *noun*

(ده‌نگ‌ناسی) لایردن یان قر‌اندنی یه‌ک یان چه‌ند ده‌نگ یان پیت له کوتایی وشه‌یک‌دا (وه‌کوو cup of tea که ده‌بته cuppa tea یان sing له سینگلیسی کون: apocopic (adj) ترخیم

Apocr. abbreviation Apocrypha

apocrine /əˈpɒkrɪn, -krɪn/ *adjective*

سه‌ربه‌و رزتیانه‌ی که هیندی ساینو‌یل‌زم له ده‌ردانه‌کانیان‌دا ئازاد ده‌کن، ب.ت. sweat gland سه‌کان له بن‌ه‌نگل و به‌ر‌گه‌ده (آپوکربین)

Apocrypha /əˈpɒkrɪfə, US əˈpɑːk-/ *noun*

ئیبیا‌کریفا، نابوکریفا (= کومه‌له باش‌کو یان به‌شه گومان‌له‌سه‌ره‌کانی کتیبی پی‌روز، ئه‌و کتیبانه‌ی سه‌ربه‌په‌یمانی کون Old Testament که له لایه‌ن چوله‌که‌کانه‌وه‌کوو به‌شن له نووسراوه پی‌روژه‌کانی عیبری په‌سند ناکرین) (آپوکریفا، ملحقات (کتاب مقدس))

apocryphal /əˈpɒkrɪfəl, US əˈpɑːk-/ *adjective*

1 جیی‌شک، گومان‌ناوی، گومان‌بار، گومان‌له‌سه‌ر، ساخته، درو، ناراست، ناواقعی، spurious, false. 2 سه‌ربه‌ئیبیا‌کریفا یان نابوکریفا، نابوکریفایی، شینوه Apocrypha ده‌دا (apocryphally) (n) apocryphalness (apocryphal) (n) آش‌کو، مجعول، کاذب، دروغین 2 وابسته به‌آپوکریفا

apod *noun*

گیان‌له‌به‌ری بن‌بین یان بن‌با (جانور بی‌پا)

apodal *adjective*, also *apodous*

بن‌بین، بن‌پا، بن‌لاق، به‌بن نه‌ندام‌کی پاناسا یا شینوه‌پا footlike (بی‌پا)

apodictic /apəˈdɪktɪk/ *adjective*, also

apodeictic /əˈdaɪktɪk/

سو‌گه‌ر، به‌ل‌گه‌نه‌ویست، دیار (apodictically) (adv) بدیهی، مسلم

apodosis /əˈpɒdəsɪs/ *noun*, pl. apodoses /-sɪz/

1 نه‌نجام، ناکام 2 (ریزمان) کلوزی سه‌ره‌کی رسته‌ینکی سه‌رجی (پروانه protasis) 1 نتیجه 2 آپودوسیس

apodous /əˈpɒdəs/ *adjective*

(گیانه‌وه‌رناسی) بن‌بین یان خاوه‌نی ته‌نیا پیتی به‌ره‌تی (آپودوس)

apoenzyme *noun*

cocnzyme که له‌گه‌ل پتکه‌نسه‌ری پر‌وتین که له‌گه‌ل هه‌وینه‌ینکی ته‌واو پتکه‌دینی یان هه‌وینه‌ی ناچالاک که به‌ه‌وی کوتانزیمه‌وه چالاک ده‌بی (آپوانزیم)

apogamic *adjective*, also *apogamous*

سه‌ربه‌یان پتوه‌ندی به‌نابو‌گامی‌یه‌وه هه‌یه (آپوگاموس)

apogamy *noun*

هه‌لدان یان به‌ره‌سه‌ندنی sporophyte له گامتوفایتیکه‌وه gametophyte به‌بن پیتاندن fertilization (آپوگامی)

apogee /æˈpɒdʒi/ *noun*

1 (نمستیره‌وانی) لووتکه، پویه، دوران، تروپیک (به‌رامبه‌ری perigee) 2 لووتکه، تروپیک، ته‌ویه‌ر، به‌رزترین خال، culmination. Aegean civilization reached its climax apogee in Crete (apogee) (n) (نجوم) اوج 2 اوج (apogeeic adj)

apolipoprotein *noun*

نابولیپوپروتین: پر‌وتینی که له‌گه‌ل لیپیدی تیکه‌ل ده‌بی تا لیپوپروتینی lipoprotein پتکینی (آپولیپروتین)

apolar *adjective*

(زورتر زنده‌کیما) بی‌جه‌مه‌ر (آپولار)

apolitical /ˌɒpəˈlɪtɪkəl/ *adjective*

نارامیاری، ناسیاسی، گر‌نگی سیاسی نه‌بی (itically adv) غیرسیاسی

Apollinian - Apollonian

Apollo *noun*, Latin *Apollin-*, *Apollo*, from Greek *Apollōn*

1 ئاپولو: خودای یونانی و رومی بو‌ه‌تاو، موسیقا، هه‌له‌ست و پیش‌زانی prophecy 2 (apollo, pl. apollo) جو‌ری په‌بو‌له، به‌خالی سوور و ره‌شه‌وه، زورتر له جیا‌کانی نه‌وروپا ده‌بشیری [Parnassius apollo] 1

آپولو 2 نوعی پروانه
Apollonian /əpəˈlɔːniən/ *adjective*

1 (له میسولوزی یونانی) سهره ناپولو 2
 سهره لایه نه عقلی، خوراگر و ریک وینکه گانی
 سروشتی مروف (پروانه Dionysiac) وایسته
 به آپولو

Apollyon *noun*, Greek *Apollyōn*

ناپولون: فریشته چالی بی-بن له کنجی
 Revelation دا آپولون

apologetic /əˌpɒləˈdʒetɪk/, US əˌpɒːl-/ *adjective*

1 لیبورن خوازانه، وادیاره داوای لیبورن بکا
 an \diamond an *apologetic letter for the delay*
 2 *apologetic look* په شیمان، به داخ، ناراحت:
 1 \diamond *apologetic for the oversight*

پوزش طلبانه، پوزش آمیز 2 متاسف
apologetically /əˌpɒləˈdʒetɪkli/, US
 əˌpɒːl-/ *adverb*

لیبورن خوازانه، به داوای لیبورنمه \diamond از روی
 پوزش طلبی

apologetics *noun, pl.*

هونه ریان پره کتیی بهرگری کردن له نایدیا و
 بیر ویاوه (ب.ت. نهوانه ی کریستیانیت) به
 به لگه هینانه وهی لوزیکی \diamond احتجاج دینی

apologia /ˌæpəˈlɔːdʒiə/, US -ˈlɒ-/ *noun, pl. apologies*

بهرگری نامه، پارتنامه \diamond دفاعیه
apologist /əˈpɒlədʒɪst/, US əˈpɒːl-/ *noun*

پارتنره، بهرگریوان، بهر هان کار (به
 به لگه هینانه وهی لوزیکی) \diamond مدافع

apologue /ˈæpɒləɡ/ *noun*

نه پولوگ، داستان بیان چیروکی ناکاری
 (apologal \diamond آپولوگ)

apology /əˈpɒlədʒi/, US əˈpɒːl-/ *noun, pl. apologies*

1 داوای لیبورن، لیبورن خوازی، عوزر مایی،
 عوزر خوازی: to offer/make/demand/accept

We received a letter of an apology
 2 *apology* بهرگری، بهر فانی، \diamond defense

پوزش، عذرخواهی 2 دفاع

apolune /ˈæpə(u)lun/ *noun*

دووره مانگ، شوین بق که شتی تاسمانی له سر
 سوورگی مانگ، دوورترین جنگایه له مانگوه
 (بهرامبری perilune) \diamond آپولون

apomict /ˈæpəmɪkt/ *adjective*

ناتیکه لایه تی یانه، سهره ناتیکه لایه تی، رووه کن
 که لهو ریگاره دهر وی \diamond وایسته به نامیزی

apomixis /ˌæpəˈmɪksɪs/ *noun, pl. apomixes*

ناتیکه لایه تی، زوربوون یا زاووزی
 بی جووت بوون له گیاکان دا (پروانه)

apomictic *adj.* amphimixis

(apomictically *adv*) نامیزی

apomorphine *noun*, also *apomorphin*

ناپومورفین: بهرهمینکی مورفینی کریستالی
 \diamond آپومورفین \diamond $C_{17}H_{17}NO_2$

aponeurosis /ˌæpənjuˈrəʊsɪs/ *noun, pl. aponeuroses* /-sɪz/

(تویکاری) بهرده ماسوولکه، پانه زئ \diamond غشای
 عضلی

aponeurotic *adjective*

بهرده ماسوولکه یی، سهره پانه زئ \diamond وایسته به
 غشای عضلی

apophathic /ˌæpəˈfætɪk/ *adjective*

(بهزدان ناسی، لهباری زانستی خوداوه) به ریگای
 نکولی به وه به دس هاتوه (دزی cataphatic)
 \diamond آپوفاتیک

apophony (*pl. nies*) = ablaut (apophonically *adj*)

apophthegm /ˌæpəθɛɡm/ *noun*, US *apothegm*

په ند، فرموده، ونه ی بوخت، قسه ی نه سته ق،
 ماکسیم (apophthegmatic /-θɛɡˈmætɪk/ *adj*)

apophyge *noun*

جهماوی ییکی رووچال concave که قد یا
 پایه ی shaft ستوونی به بنکه که ی base یا
 سهرکوله که ی capital ده به سته وه \diamond گیلویی
 باستون

apophyllite /əˈpɒfɪlaɪt/ *noun*

ناپوفیلایت، ناپوفیلیت: کسانیکی سیی
 $KCa_4Si_8O_{20}(F, OH) \cdot 8H_2O$ که له سیلیکانی
 ناودار و فلزایدی کالسیوم و پوتاسیوم
 پیکهاتوه، سهره zeolite \diamond آپوفیلیت

apophyllous *adjective*

جیاقاپو وچکه، قاپو وچکه جیاقا \diamond جداکاس برگی
apophyseal *adjective*

سهره بیان پنهوندی به apophysis هوه ههیه
 \diamond زایده ای

apophysis /əˈpɒfɪsɪs/ *noun, pl. apophyses*

(زورتر گیانه وه رناسی و تویکاری) چوکه،
 قهلبه، زیکه، زه قایی، قوتکه، زیاده،
 دهر به روی، قوتایی، به شینکی دهر به روی
 زینده وهی \diamond زایده

apoplectic /ˌæpəˈplɛktɪk/ *adjective, noun*, also *apoplectical*

1 *adj* (سهره) ویستانی میشک، میشک ویستار
 2 توووشیو به ویستانی میشک 3 زووتوره،

سووره وه بوو، فینه کی، ناله تی، چینگزی،
 بهر دبه باکر *n* که سینی وا (apoplectically *adv*)

1 *adj* \diamond کنه ای 2 مبتلا به سکنه ی مغری
 3 آتشی، پرافروخته *n* آدم مبتلا به سکنه ی مغری

apoplexy /ˌæpəˈpleksi/ *noun*

1 میشک ویستان، میشکه کپی، ویستانی میشک 2

١ (تافەرمی) قەبۆنەکران لەبەر رق ھەستان ٢
سکەیی مغزی ٢ آپۆپلکسی

apoprotein /,apə'prəuti:n/ *noun*

(زیندە کیمیا) ئاپۆپروتین: پروتینی کە پتیکەو
لەگەڵ کۆمەڵی پروستیتیک **prosthetic group**
گەردیکی تایبەتی زیندە کیمیایی پانە پتیکدینی،
و ەک ھۆرمۆن یان ھەوتی ٢ آپۆپروتین

apoptosis /,apə(p)'təʊsɪs/ *noun*

مەرگی خانە(یی): مردنی خانەکان کە وەکو
بەشیکی ئاسایی پەرەسەندنی زیندەوەر یان
ئۆرگانیزمی روودەدا ٢ آپۆتۆز، آپۆتۆسیس

apoptotic /-təʊtɪk/ *adjective*

سەرپە ئاپۆتۆسیس ٢ وابستە بە آپۆتۆسیس

aport *adverb, adjective*

١ لەسەر یان بەرەو تەنیشتی چەپی کەشتی ٢
بەرەو بەندەر، روولە بەندەر ٢ ١ روی یار
جەت جەناب چپ کشتی ٢ بە سوی بندر

aposematic /,apə(u)'sɪ'matɪk/ *adjective*

(گیانەوەر رناسی) ناگادارکەرەو، جیانیشانە،
وریایی دەر (نامازە بە رەنگ یا نیشانەیی بۆ
وریاکردنەوەر یان دوورخستەوەر راوچی):

aposematic coloration in butterflies

aposematism *n* **aposematically** *adv*

بەرەت: لە - **apo-** یونانی "نیشانە" + -
(atic) ٢ ھشداردەندە

aposematic behaviour *noun*

ھەلس وکەوتی ناگادارکەرەو، رفتار یان
رەوتاری جیانیشانە، ھەلس وکەوتی وریایی دەر
٢ رفتار ھشداردەندە

aposematic colour *noun*

رەنگی ناگادارکەرەو یان وریایی دەر ٢ رەنگ
ھشداردەندە

aposiopesis /,apə(u)'sɪə'pi:si:s/ *noun, pl.*

aposiopeses /-si:z/

برینی کوت وپیری قە (یان رستە، وەک لە "his
behavior was-but I blush to mention

(aposiopetic *adj.* "that

apospory *noun*

بێ سیۆری، جیاسیۆری، ئاپۆسیۆری: پەرەسەندنی
رووھ کەسی گامیتی gametophyte لە

سیۆروفیتیکەو بەی دابەش بوونی کەم پوونەوایی
meiosis: بەرھەم ھاتنی گامیتوفیتەکان

یەک راست لە خانە دیپلۆئیدەکانی **diploid**
cells سیۆروفیتەکان بەی پتیکھاتی سیۆر (وەک

لە ھیندی فینر یان **aposporic adj** moss

aposporous adj (aposporous *adj*) آپۆسیۆری، بێ ھاگی

apostasy /ə'pəʊstəsi, US ə'pəʊsɪ-/ *noun, pl.*

apostasies

ھەلگەرانەو، بادانەو، دین بەردان، دیندەری ٢
ارتداد، ترک عقیدە

apostate /ə'pəʊstet, US ə'pəʊsɪ-/ *noun,*

adjective

apostatical adj (کەسیکی) ھەلگەراو، دیندەر

apostatically adv ٢ مرتد

apostates *noun, pl.*

ھەلگەراوان ٢ مارقان، مرتدان

a posteriori /,ei'pɒstəri'ɔ:rai, US 'pəʊsɪ-/
adjective, adverb

(لاتین) بەلگە ھێنانەوایی، پاش نەزموونی،
پاش تاقی گەری، پاشینی، نەزموونی، نیی

پاستیریواری، پین زانین لە ریکای ھۆکر دەو بە
ھۆ، ھۆکر ددۆزی، لیکدانەوایی ھۆکر د (پروانە **a**

priori، بەرەت: لاتین "لەو ھۆکە پاش تر دی")
٢ استدلالی، پانتجیری، انی، تجربی، استقرایی

apostil /ə'pəʊstɪl/ *noun, also apostille*

پەراویز ٢ حاشیە

apostle /ə'pɒsl, US ə'pəʊsɪl/ *noun*

١ ھەواری ٢ پشەوا، رییەر، مامۆستا، نێردراو،
نێردەر، راگەینەر ٣ (Apostle) ھەواری یەکان
(ھەر یەک لەو دوازدە پشاکە لە لایەن

مەسیحەو ھەلێژێردان تاکوو لەبارەیی خۆی و
ئامۆزگاری یەکانی، بە خەلک راگەینن) ٢ ١

ھواری ٢ رھبەر، رسول، بیلغ (با **A**) ھواریون

Apostle's Creed *noun*

باوەرنامەی ھەواری یەکان یان یارانی مەسیح ٢
اعتقادنامەی ھواریون

apostlebird *noun*

جۆری بەلندەیی ئەوسترالیایی مێگەل زێ، بە
بال و پەری پۆر، قاوھیی و رەشەو **Struthidea**

cinerea ٢ نوعی پرنده

apostleship /ə'pɒslʃɪp/ *noun*

پەيامبەری، پەيام گەیننی ٢ رسالت

apostolate /ə'pɒstələt/ *noun*

١ پەيامبەری، پەيام گەیننی ٢ کۆمەڵی لە
ھەواری یەکان، کۆمەڵ یان گروپی

ھەواری یەکان ٢ ١ رسالت ٢ گروھ ھواریون

apostolic /,æpə'stɒlɪk, US -'stɑ:lɪk/

adjective, also apostolical

٢ **apostolic writings** ٢ سەرپە ھەواری یەکان:

The Pope appointed six

apostolically) **apostolic administrators**

٢ (apostolicity *n* apostolicism *n* *adv*

وابستە بە ھواریون یا پاپ

apostolic delegate *noun*

نۆینەراییەتی رامیاری یان سیاسی پاپ ٢
نەماندگی سیاسی پاپ

Apostolic Father *noun*

قەشەیی کلێشەیی سەدەکانی یەکەم و دووھەمی
زاینی ٢ پەر روھانی

apostolic succession *noun*

گەرتنی دەسەلاتی ئایینی بەشێوەیەکی
یەک لەدوای یەک لە ئیپاسیلێکەو بۆ پاپەکان

(یان گهواره قهقهه‌شان) ○ اپوستروفیک ساکسون
apostrophe /ə'pɒstrəfi/, US ə'pɑ:s-/ *noun*
 کرتین، پوروک، نیاستروف ('یان') ○
 آپستروف

apostrophe /ə'pɒstrəfi/, US ə'pɑ:s-/ *noun*
 بادانه‌وه، بانگ ○ خطاب

apothecaries' weight *noun*, also
apothecaries' measure
 (میزووی) سەنگی دەرمانی: سیستمی یه‌که‌کانی
 چاران که یو کیشانی دهرمانه‌کان به‌کاردینرا،
 دهرمان‌کیش ○ آپوتاکریس ویت

apothecary /ə'pɒθəkəri/, US ə'pɑ:θəkəri/
noun, pl. apothecaries
 (کون) 1 دهرمان‌ساز، دهرمان‌گره‌وه،
 دهرمان‌فروش (یو مه‌به‌ستی پزشکی)، druggist,
 pharmacist 2 دهرمان‌خانه، دهرمان‌خانه،
 drugstore, pharmacy ○ دواساز، دوافروش
 2 داروخانه

apothecial adjective
 سهریه ناپوتیسیم ○ وابسته به آپوتیسیم
apothecium *noun, pl. apothecia*
 به‌رگی به‌ر و میوه‌ی هیندی کرپزه‌برد و که‌روو
 و کارگ ○ آپوتیسیم

apothegm = US spelling of apophthegm
apothem /'apθɛm/ *noun*
 (نه‌دازه) به‌رزایی ○ ارتفاع

apotheosis /ə,pθə'i'əusis/, US ə,pɑ:θi'ou-/
noun, pl. apotheoses /-si:z/
 1 به‌ره‌سەندنی به‌رز، سەرترین ئاستی
 به‌ره‌سەندن 2 نمونه، سەرنموونه 3 کردنه‌خودا،
 به‌خوداکردن، به‌خودابوون، هەلکێشان تا پله‌ی
 خودایه‌تی، بردنه‌سەر وه تا بایه‌ی خودایه‌تی،
 بوونه‌خودا 4 بیا هەلوتن (تا پله‌ی خودایه‌تی) ○
 1 توسعه‌ی عالی 2 مظهر، نمونه‌ی کامل 3 تالیه 4
 تمجید

apotropaic adjective
 روو له خرابه‌ وەرده‌گیرئ (یان خوی لئ لاده‌دا):
(apotropaically adv) an **apotropaic ritual**
 ○ قابل‌استیاف

app. abbreviation 1 apparatus 2 apparent 3
 appendix 4 applied 5 appointed 6 approved 7
 approximate 8 appliance

Appalachian *noun, adjective*
 n که‌سیکی سبی یستی ره‌سن یان دانیشووی
 ناوچه‌ شاخوای یه‌که‌ی ئاپالاجیا یان ئاپالاشیا
 (ناوچه‌ین له‌ روزه‌لانی ئەمریکا، له‌ ده‌قه‌ری
 جیاکانی ئەپالاجیای باشووری، ب.ت.
 باکووری روزه‌لانی Alabama، باکووری
 روزه‌لانی Georgia، باکووری روزه‌لانی
 Carolina، باشووری، روزه‌لانی
 Tennessee، روزه‌لانی Virginia، روزه‌لانی

Kentucky، قسریانیای روزه‌لانی و باشووری
 روزه‌لانی Pennsylvania ده‌گرته‌وه) *adj* سهریه
 جیاکانی ئەپالاجیا: سهریه‌ ناوچه‌ی ئەپالاجیا
 یان دانیشووانی ○ آپالاجیان

Appalachian dulcimer = dulcimer2
Appalachian Mountains *noun, pl.*
 جیاکانی ئاپالاجیا: زنجیره‌ جیای روزه‌لانی
 ئەمریکای باکووری، به‌رزترین جیا Mt.
 Mitchell, 6684 ft. (2037 m) ○ کوه‌های
 آپالاجیان

Appalachian tea *noun*
 چایی ئاپالاجیان: گه‌لای دوو جور گیا (Ilex
 و glabra vomitoria)، له‌ روزه‌لانی
 ئەمریکا له‌ جیاتی چاییه‌ی ○ چای آپالاجیان

appalled /ə'pɔ:ld/ *adjective*
 1 ئیژۆلد، ترساو، توقیو، زراوچو 2 بیزراو، بیزار
 ○ 1 متوحش 2 متفر

appalling /ə'pɔ:ln/ *adjective*
 1 ترسینەر، ترسناک: *The prisoners were living in appalling conditions*
 2 دلته‌زین، جەرگیر، جنی‌داخ، زور‌شیرزه، به‌کجار خراب:
The bus service is appalling now ○ 1
 هولناک 2 نکان‌دهنده، بسیار بد

appallingly /ə'pɔ:lnli/ *adverb*
 1 ترسینەرانه، توقینەرانه 2 زور‌خراب: *The essay was appallingly written*
 ○ 1 به‌طور
 هولناکی 2 بسیار بد

Appaloosa /,apə'lusə/ *noun, pl.*
 Appaloosas

ئەسپێ له‌ نژادیکی ئەمریکای باکووری، به‌ خالی
 ره‌شه‌وه (به‌ره‌ت): له‌ Louisiana له‌
 یان Palouse رووباری له‌ Idaho ○ آپالوسا

appanage /'æpənɪdʒ/ *noun*, also *apanage*
 1 به‌شی پاتشایی، که‌له‌بەر یان فیۆدی
 (هەمیشەیی) شازاده‌کان 2
 پتووستی‌یه‌کان، پتدایستی‌یه‌کان 3 کۆمه‌له‌
 باشکۆی سروشتی یان پتووست ○ 1 تبول
 شاه‌زاده‌ها 2 (در جمع) لازمه 3 اپنیج

apparatus /,apə'ra:tʃ/ *noun*
 (زۆتر میژوویی) شینوازیکی به‌ریوه‌به‌رایه‌تی
 پارتی کۆمونیست، ده‌زگا و سیستم یان
 ریکخراوه‌ی پیکهاته‌ی هیزئ: *the party apparatus*
 ○ اپارات

apparatchik /,æpə'ra:tʃɪk/ *noun, pl.* -
 aratchiks or apparatchiki /-ki/
 1 کاربه‌ده‌ستی له‌ ریکخراوه‌یکی سیاسی گه‌وره
 (له‌ رووسی‌یه‌وه) 2 (پتر میژوویی) ئەندامی
 apparat پارتی‌ییکی کۆمونیست ○ اپاراتچیک
apparatus /,æpə'reɪtəs/, US -'rætəs/ *noun*
 1 ده‌زگا، که‌ره‌سه، ئەمێر، ره‌خت، ئەمران،
 که‌له‌پهل: *a piece of laboratory apparatus*

2 دام و ده زگا، داووده زگا: *For many years, the country had been buried under the power of the apparatus of the regime* (تویکاری) ده زگا: *the state apparatus* 3 (تویکاری) ده زگا: *the sensory apparatus* 1 دستگاه، ابزار، لوازم 2 تشکیلات 3 دستگاه

apparel /ə'pærəl/ *noun*

جل و بیه رگ، جامه، بهرگ، شمهک، کراس 1 جامه، لباس

apparent /ə'pærənt/ *adjective*

1 دیار، ناشکرا، بهر جاو، راشکاو، خویا، کفش: *reasons Their devotion was apparent I was a bit that are readily apparent depressed by our apparent lack of progress* 2 رواله تی، رووکشی (apparentness) 1 پدیدار، آشکار، واضح 2 ظاهری، صوری **apparent diameter** *noun*

تیره ی رووکشی یان رواله تی قطر ظاهری **apparent horizon** *noun*

ناسوی رواله تی یان دیار، ناسوی یینرو 1 افت ظاهری

apparently /ə'pærəntli/ *adverb*

بهروالته، لهو جزویره کهوا دیاره، وادیاره، باقل، به نهقل، گوايه، ویدهچی: *Apparently I they are getting divorced soon thought she had retired, but apparently she hasn't* 1 ظاهرأ، گویا

apparent magnitude *noun*

(تهستیره وانی) توانایی رووکشی یان رواله تی 1 قدر ظاهری

apparent motion *noun*

جولهی رووکشی یان رواله تی حرکت ظاهری

apparent time *noun*

کاتی رووکشی یان رواله تی زمان ظاهری **apparition** /,æpə'ɪʃn/ *noun*

1 ده رکهوتن، بهیدابوون، هاتنه روو، سه ره لدان (سیر یان چاوه روان نه کراو) 2 خنیو، تارمایی، روح، تابو 1 تبسم، ظهور 2 شیخ

appeal /ə'pi:l/ *noun*

1 داخسوازی، خوشه تک، داوا 2 پارانهوه، لالانهوه، لاقاهی، بهناردنه بهر، داوین گیری، هاناردنه بهر 3 پیاجوونهوه، راست کردنهوه: *an appeal court/judge* 4 دلسر فیتی، سه رنج راکیشی، راکیشان 1 درخواست، تقاضا 2 التماس، توسل 3 استیاف 4 کشش، جذبه

appealable *adjective*

شیاوی پیاجوونهوه، له راست کردنهوه هاتوو قابل استیاف

appealer *noun*

(ماف) پیاجوونهوه خواو 1 پژوهش خواو

appealing /ə'pi:liŋ/ *adjective*

1 خوش، سه رنج راکیشی، بالکیش: *an appealing design* 2 داوین گرانه، داوین گیرانه، به پارانهوه: *She gave him a soft appealing look that would have melted solid ice* 1 appealingly /ə'pi:liŋ/ *adv*) خوش یان سه رنج راکیشی، سه رنج راکیشانه 2 به پارانهوه 1 جذاب، گرا 2 متمسکه

appearance /ə'piərəns, US ə'pi:r-/ *noun*

1 ده رکهوتن، ده رکهوت، هاتنه روو، بهیدابوون، دیسار (کهوتن ی)، سه ره لدان: *the physical/outward/external appearance of something* 2 هاتنه نیو، گهیشتن 3 روالته، رووکشی، نمود، دیمه، سه روه کوت، ختیوی ده روهوه، رووکار، پیش، روخسار، روو 4 پیشان دان، رانان 5 هانت، تاماده بوون 1 پیدایش، ظهور 2 ورود 3 ظاهر، نما، جلور، سر و وضع 4 نمایش 5 حضور

appeasable *adjective*, also **appealable**

شیاوی دامرکاندن، له دامرکان دئ قابل تسکین **appeasement** *noun*

1 دامرکاندن، دل دانسهوه، آرام کردنهوه، نیشاندنهوه، هیور کردنهوه، زیر کردنهوه، رازی کردن، قابل کردن 2 ریگ کهوتن، سازان، بوش کردن 1 تسکین، تسلی 2 سازش

appellant /ə'pelənt/ *noun, adjective*

n پیاجوونهوه خواو *adj* پیاجوونهوه یی، راست کردنهوه یی: *an appellant court* پژوهش خواو *adj* استیافی

appellant court /ə'pelənt kɔ:t, US kɔ:rt/ *noun*

دادگای پیاجوونهوه 1 دادگاه استیاف **appellation** /,æpə'leiʃn/ *noun*

ناو، سه رناو، لاناو، ناوی گشتی، ناوان 1 اسم، لقب، عنوان، تسیمه

appellative /ə'peləti:v/ *noun*

ناو، نیو، سه رناو، لاناو، ناوی گشتی 1 اسم، لقب، اسم عام

appellee /,əpə'li:, US əpə'li:/ *noun*

(ماف) داواله سه ره له دادگای پیاجوونهوه دا پژوهش خوانده

appendage /ə'pendidʒ/ *noun*

1 باشکو، لکان، بالخته، سه رخته 2 زیادی، زیاد 3 (زبنده ناسی) نه ندان یان به شیکی باشکو یان زیادی 1 ضمیمه، پیوست 2 زانده 3 عضو یا جزء ضمیمه یا اضافی

appendant /ə'penənt/ *adjective, noun*, also **appendent**

adj پیوه به ند، دیبه ند، سه رخته، باشکو *n* که شیکی دواکهوته، که شیکی به دواچوو 1 *adj* وابسته، ضمیمه *n* شخص تابع

appendectomy /ˌæpənˈdektəmi/ *noun*, also appendicetomy

په‌له‌ریخۆله‌هه‌لکیشی، ده‌رکیشتان یان هه‌لکیشتانی په‌له‌ریخۆله
آپاندیس‌برداری

appendicitis /əˌpendəˈsartɪs/ *noun*

په‌له‌ریخۆله‌ئاوسان، ئاوسانی په‌له‌ریخۆله،
په‌له‌ریخۆله‌ئاوسسی، هه‌وکردنی په‌له‌ریخۆله
آپاندیسیت

appendicular /əp(ə)nˈdɪkjʊlə/ *adjective*

په‌له‌ریخۆله‌یی، سه‌ربه‌په‌له‌ریخۆله
آپاندیس

appendix /əˈpendɪks/ *noun*, *appendices* /-dɪsɪz/

1 سه‌رخسته، پاشکۆ، پالخته، کلک، لکاند:
2 Full details are given in Appendix 3
کور، پوخت 3 (تویکاری) په‌له‌ریخۆله،
vermiform appendix 1 پیوست، ذیل،
بی‌افزود 2 موجز 3 آپاندیس

appetate /ˈapɪstat/ *noun*

(کارئه‌ندام‌ناسی) ئه‌یستات (ناوجه‌ی
هیوتالاموس که له‌وه‌ده‌چین کۆتروولی نیشتیا
appetite ی به‌دهس یی) 1 ایسات

appetence *noun*, also *appetency*
/ˈapɪt(ə)nsi/, *pl.* *appetencies*

1 ویت، بیزوو، مه‌گیرانی، مه‌گیز، تاسه، مه‌یل،
نیشتیا، ئاره‌زوو، هۆگری، به‌په‌روشی 2 هه‌وه‌س
1 میل شدید، تمایل 2 شهوت

appetent /ˈapətənt/ *adjective*

تاهه‌زوو، به‌په‌روش، به‌تاهه، به‌تاسه، ئاره‌زوومه‌ند
1 مشتاق

appetite /ˈæpɪtaɪt/ *noun*

1 نیشتیا، دل‌بردن، ئاره‌زوو 2 مه‌یل، ویت،
حه‌ز، ئاره‌زوو، بیزوو، مه‌گیز 1 اشتها 2 میل،
شهوت، رغبت

appetizer /ˈæpɪtaɪzə(r)/ *noun*

مه‌زه، به‌رخۆراک، نیشتیاکه‌روهه، دل‌بۆوک
اشتهاور

appetizing /ˈæpɪtaɪzɪŋ/ *adjective*

نیشتیاکه‌روهه، دل‌بۆوک، ئاره‌زووه‌ین
appetizingly /ˈæpɪtaɪzɪŋli/ *adv*
به‌شێوه‌یه‌کی نیشتیاکه‌روهه، دل‌بۆوکانه) 1
اشتهاور

Appian way *noun*

ریگای به‌رد‌پیزی کۆنی نیوان رۆم تا
Brundisium (بنیسا Brindisi له 312 پینش
زاین له لایه‌ن Appius Claudius Caecus
ده‌ستی یی‌کرا، ده‌وروپه‌ری 350 مایل یان 565
کیلۆمتر درێژه) 1 جاده‌ی آیین

applause /əˈplɔːz/ *noun*

1 چه‌په‌له‌پزان، چه‌په‌له‌نیدان، چه‌پک‌نیدان 2

په‌سن‌دان، پیا‌ه‌لو‌تن 1 کف زدن 2 تشویق

apple /ˈæpl/ *noun*

1 سیف، سێو 2 داری سێو [توخم Malus] 3 بۆ
ناوی میوه‌نایه‌ندی‌داره‌هاوشیوه‌کان

به‌کارده‌تری، ب.ن. custard apple)
adj بنه‌ره‌ت: æppel ئینگلیسی کۆن، بنه‌ره‌ت
ئه‌له‌مانی) 1 سێب 2 درخت سێب

applecart *noun*, *upset the applecart*

1 تێریان، گووتی‌کردن، خراب‌کردن، (هه‌موو
شتی) تیکدان، شیواندن 2 داشقه‌ (ده‌س‌فروشی)
1 افتضاح (کردن) 2 چه‌رچه‌

applejack /ˈæplɪdʒæk/ *noun*

(له‌ئه‌مریکا) ئه‌پلیجک (خواردنه‌وه‌یه‌کی
ئه‌لکۆلی به‌هێزه‌که‌له‌cider ترش‌او
دروست‌کراوه) 1 اپلجک

apple-pie *adjective*, in *apple-pie order*

1 (apple pie) پای سێو، ئه‌یل پای (له‌
شیرینی‌سازی‌دا) 2 ته‌ه‌واو، زۆرباش، ده‌ق،
ریک‌ویک، perfect, excellent
was in apple-pie order 1 اپل پای 2 کامل،
عالی، مرتب

appliance /əˈplaɪəns/ *noun*

1 ده‌زگا، ئامێر، که‌ره‌سه، ئامراز، که‌لوپه‌ل،
هه‌جه‌ت 2 به‌کارهێنان، پیاده‌کردن، خسته‌کار،
کاربه‌ندی 3 ماشینی ناگرکوژاندنه‌وه
(applianced adj) 1 وسیله، ابزار، آلت،
اسباب 2 استعمال 3 ماشین آتشنشانی

applicability /əˈplɪkəˈbɪləti, US ˌæplik-/
noun

1 کاریگه‌ری، جێبه‌جێ‌کراوی، به‌کارهێنراوی،
ئه‌کرینی، پیاده‌کراوی 2 گونجاوی، به‌جێ‌بوون،
دروست‌بوون، لێه‌ش‌او 1 قابیلیت‌اجرا،
اطلاق‌پذیری، اعمال‌پذیری 2 مناسب‌بودن

applicable /əˈplɪkəbl, US ˌæplikəbl/
adjective

1 کاریگه‌ری، جێبه‌جێ‌کراو، ئه‌کرئ،
به‌کارهێنراو، پیاده‌کراو 2 گونجاو، به‌جێ،
دروست، له‌بار، لێه‌ش‌او: statutes applicable
to the case 3 پێوه‌ندی‌دار 1 قابل‌اجرا،
اطلاق‌پذیر، اعمال‌پذیر 2 مناسب 3 مربوط

applicant /ˈæplɪkənt/ *noun*

خوازیار، داواکار، داخواز 1 مقاضی، داوطلب
application /ˌæplɪˈkeɪʃn/ *noun*

1 داخوازی (تاهه): a planning/passport
application 2 به‌کارهێنان، پیاده‌کردن،
کاریگه‌ری، جێبه‌جێ‌کردن: the application of
3 new technology to teaching
به‌هره‌لی‌وه‌رگرتن، که‌لک‌(لێ)‌وه‌رگرتن،
به‌کارهێنان، خسته‌کار 4 هه‌ول، کاری‌سه‌خت،
هه‌ول، خه‌بات، تیکۆشان 5 سه‌رنج‌پیدان،
لێ‌ورد‌بوونه‌وه 1 درخواست، تقاضانامه 2

کاربرد، اعمال، اجرا 3 بهره‌گیری، استعمال 4
کوشش، سعی 5 توجه، دقت

application form *noun*

داخوازی‌نامه، فۆرمی داخوازی ○ برگ درخواست
applicative /'æpləkeɪtɪv/ *adjective*, also
applicatory /'æpləkeɪtɔrɪ/

کرده‌گی، شیایو جیبه‌جی‌بوون، کاریکراو ○
عملی، قابل اجرا

applicator /'æplɪkətə(r)/ *noun*

1 نامیز، که‌ره‌سه، ده‌زگا 2 نه‌پلیکاتور،
دلۆپینه‌(ر) ○ 1 وسیله 2 پلیکاتور

applied /ə'plaɪd/ *adjective*

ناتیوریک، نایبردۆزی، کرده‌گی، کاریکراو،
کاره‌گی، کرده‌نی، کاریکهرانه، به‌کاره‌یتهرانه
○ عملی، کاربردی

applied linguistics *noun*

زمانه‌وانی کرداری یان کاریکهرانه:
لیکۆلینه‌وه‌ی زمان و زمانه‌وانی دهرباره‌ی پرس
و دۆزه کرداری‌به‌کان، وه‌ک فهره‌نگ‌نۆوسی
lexicography، وه‌رگنیه‌ران translation،
خه‌سارناسی ناخاوتن speech pathology و
هتد. زمانه‌وانی کرداری زانیاری له (بواره‌کانی)
کۆمه‌ل‌ناسی، دهروون‌ناسی، مروف‌ناسی و تیۆری
زانیاری و هه‌روه‌ها له زمانه‌وانی به‌کاردین به
مه‌به‌ستی به‌ره‌پیدانی نمونه و مودله
تیۆریکه‌کانی زمان و به‌کاره‌یتانی زمان و باشان
نهم زانیاری و تیۆری‌پانه له بوار و مه‌له‌بنده
کرداری‌به‌کانی وه‌ک دارشتنی وانه‌نامه
syllabus پلان‌دانی زمان language
planning، وتاریتماری speech therapy و هتد
ده‌خاته‌گه‌ر ○ زیان‌شناسی کاربردی

applied mathematics *noun*

بیرکاری کرداری یان کاریکهرانه ○ ریاضیات
کاربردی

applied science *noun*

زانستی کرداری، زانستی کاریکهرکردن ○ علم
کاربردی

appliqué /ə'plɪ:kɛɪ, US 'æplə'keɪ/ *noun*

له‌ته‌دروو(یی) تیکه‌دۆزی، کوته‌درویی، دورۆنی
تیکه یان له‌ته‌پارچه و دانه‌دهم به‌کتر ○
تکه‌دۆزی

appliqué *adjective*

له‌ته‌ریز، تیکه‌دۆزی کراو، کوته‌ریز، له‌ته‌درواو ○
تکه‌دۆزی‌شده

appointed *adjective*

دیاری کراو، دائراو ○ تعیین‌شده، انتصابی، گماشته
appointee /ə'pɔɪnti:/ *noun*

دیاری کراو، دائراو، دامه‌زراو ○ منصوب‌شده
appointive *adjective*

○ **an appointive office** دیاری کراو: انتصابی، انتصابی

appointment /ə'pɔɪntmənt/ *noun*

1 بریار (دانانی کاتی بو به‌کتر دیتن) 2 پۆست،
پله‌وپایه 3 کار، نیش 4 دانان، دیاری کردن،
هه‌له‌بیاردن، دامه‌زراندن، خه‌ستنه‌کار 5
(appointments) که‌لوپه‌لی نیومال، شه‌گی
ناومال ○ 1 قرار 2 مقام 3 شغل 4 انتصاب،
گمارش، تعیین 5 (در جمع) میلمان

apportionment *noun*

1 دابه‌ش کردن، به‌ش کردن، (دا)به‌شاندن 2
تایه‌تی‌دان، ته‌رخان‌دان 3 دیاری کردنی به‌ش
○ 1 تقسیم، سهم‌بندی 2 تخصیص 3 تعیین حصه

opposite /'ɒpəzɪt/ *adjective*

گونجاو، به‌جی، په‌سند، به‌په‌ئوجی، له‌بار،
به‌وه‌ختی خۆی: **opposite remarks** Her
remarks are extremely -site to the present
○ **discussion** مناسب، درخور، بجا، به‌موقع

oppositely /'ɒpəzɪtli/ *adverb*

گونجاوانه، به‌شیوه‌تیکه‌ی گونجاو ○ به‌طور مناسب
oppositeness /'ɒpəzɪtnəs/ *noun*

گونجاوی، به‌جی‌بوون، له‌باری ○ مناسب بودن
opposition /'ɒpə'zɪʃn/ *noun*

1 لکاندن، خه‌ستنه‌مه‌ر، پال‌خستن 2 (ریزمان)
ته‌پۆزیشن، له‌باتی، بریتی، برته ○ 1 الحاق،
ضمیمه‌سازی 2 عطف بیان

appositive *noun, adjective*

n ته‌پۆزیتیف، بریتی، برته، له‌باتی **adj** به‌ده‌لی
○ **n** عطف بیان **adj** بدلی

appraisal /ə'preɪzəl/ *noun*, also **appraisement**

1 نرخاندن، هه‌له‌نگاندن، مه‌زنده، قه‌بلاندن،
لێکدانه‌وه 2 بۆچوون ○ 1 ارزیابی، برآورد، تقویم
2 نظر

appraising *adjective*

به‌سه‌نگ‌وسوو‌کردنه‌وه ○ وړاندازکنا
appreciable /ə'pri:ʃəbl/ *adjective*

هه‌ست‌پیکراو، بێراو، شیایو نرخاندن، به‌رچاو،
دیار، گه‌وره: **no appreciable difference** ○
محسوس، قابل ارزیابی، قابل ملاحظه

appreciably /ə'pri:ʃəblɪ/ *adverb*

هه‌ست‌پیکراوانه، به‌رچاوانه ○ به‌طور محسوس
appreciation /ə'pri:ʃi'eɪʃn/ *noun*

1 قه‌درزانی، قه‌درلێنان، بایه‌خ، پێزانین،
سیاس کردن، رێزلێنان 2 لێکدانه‌وه، نرخاندن،
هه‌له‌نگاندن 3 تێگه‌پشتن، پێ پێردن، پێزانین،
هه‌ست‌پیکردن 4 خۆشی 5 چوونه‌سه‌ری،
هه‌ستان، به‌رزبوونه‌وه، زۆربوون (ترخ): **- an**
iation in the value of the house
قدردانی، سپاس‌گزاری 2 برآورد، ارزیابی 3 درک،
احساس، فهم 4 لذت 5 افزایش

appreciative /ə'pri:ʃətrɪv/ *adjective*, also
appreciatory /ə'pri:ʃətrɪv/

1 قه‌د‌ر‌زان، پ‌ن‌زان، س‌پ‌اس‌پ‌ن‌ز، ت‌ن‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌و: *an appreciative audience* 2 ب‌ن‌ی‌ش‌ان‌ی ر‌ن‌ز‌ه‌ه
ب‌ی‌ان س‌پ‌اس‌ه‌ه *n* (appreciativeness)
1 ق‌د‌ر‌دان، ب‌اف‌ه‌م 2 م‌ب‌ی ب‌ر ق‌د‌ر‌دان‌ی

appreciatively /ə'pri:ʃətɪvli/ *adverb*
1 ب‌ن‌ی‌ش‌ان‌ی س‌پ‌اس‌ه‌ه 2 ب‌ه خ‌وش‌ی 1 ح‌اک‌ی
از ق‌د‌ر‌دان‌ی 2 ب‌ا لذ‌ت

apprehensible /æpri'hensəbl/ *adjective*
(ک‌و‌ن و و‌ی‌ز‌ه‌ی‌س‌ی) ل‌ه‌ت‌ن‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌ن‌ه‌ات‌و،
ل‌ه‌پ‌ن‌زان‌ن‌ه‌ات‌و 2 د‌ر‌ی‌افت‌ن‌ی

apprehension /æpri'hensən/ *noun*
1 ت‌ن‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌ن، پ‌ن‌زان‌ن، پ‌ن‌ب‌ی‌ر‌دن، ب‌ه‌خ‌و‌زان‌ن،
ح‌ال‌ی‌ه‌و‌ن 2 ن‌گ‌ه‌ران‌ی، د‌ل‌ه‌خ‌و‌ر‌ه‌، د‌ل‌ه‌را‌و‌ک‌ی،
د‌ل‌ه‌ک‌و‌ت‌ه، ت‌رس 3 د‌ه‌س‌ب‌ه‌س‌ه‌ری، ر‌ا‌گ‌رت‌ن،
گ‌ل‌دان‌ه‌ه 1 د‌ر‌ی‌افت‌ن، د‌ر‌ک، ف‌ه‌م 2 ت‌ش‌و‌ش،
ت‌رس 3 ب‌از‌د‌اشت، ت‌و‌ق‌ف

apprehensive /æpri'hensiv/ *adjective*
1 ن‌گ‌ه‌ران، د‌ل‌ل‌ه‌د‌وا، پ‌ن‌ن‌ار‌ام، ن‌و‌ق‌ر‌ه‌ل‌ن‌ه‌ل‌گ‌یر‌ا‌و
2 ز‌و‌ت‌ن‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌و، ز‌ی‌ر‌ه‌ک، *discerning*
1 ب‌ی‌م‌اک، د‌ل‌و‌ا‌پ‌س 2 ت‌ز‌ه‌و‌ش

apprehensively /æpri'hensivli/ *adverb*
ب‌ه ن‌ی‌گ‌ه‌ران‌ی (ی‌ه‌ه) 1 ب‌ا د‌ل‌و‌ا‌پ‌س‌ی
apprehensiveness /æpri'hensivnəs/ *noun*
1 ن‌گ‌ه‌ران‌ی، د‌ل‌ه‌را‌و‌ک‌ی، ن‌ار‌ه‌ح‌ه‌ت‌ی 2
ز‌و‌ت‌ن‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌و‌ی‌ی، ز‌ی‌ر‌ه‌ک‌ی، و‌ر‌ی‌ای 1
د‌ل‌و‌ا‌پ‌س‌ی 2 ت‌ز‌ه‌و‌ش‌ی

apprentice /ə'prentɪs/ *noun*
ش‌ا‌گ‌ر‌د، ب‌ه‌رو‌ه‌س‌تا، ف‌ی‌ر‌خ‌و‌از، پ‌ش‌ه‌ش‌ا‌گ‌ر‌د،
ت‌از‌ه‌ک‌ار، ن‌و‌ف‌ی‌ر، ت‌از‌ه‌ف‌ی‌ر، *novice*: *an apprentice in cooking*
1 ک‌ار‌آم‌وز

apprenticeship /ə'prentɪʃɪp/ *noun*
ش‌ا‌گ‌ر‌د‌ی، ف‌ی‌ر‌خ‌و‌از‌ی، ت‌از‌ه‌ک‌ار‌ی، پ‌ش‌ه‌ش‌ا‌گ‌ر‌د‌ی،
ن‌و‌ف‌ی‌ر‌ی، ب‌ه‌رو‌ه‌س‌ت‌ای: *He had served his apprenticeship as a plumber*
1 ک‌ار‌آم‌وز‌ی

appro /ə'prəʊ, US 'æprəʊ/ = on appro = on approval

approach /ə'prəʊtʃ, US ə'prəʊtʃ/ *noun*
1 ب‌و‌چ‌س‌و‌ن، د‌ی‌س‌تن، ن‌ی‌ر‌ن، ت‌س‌ن‌رو‌ان‌س‌ن،
ه‌ه‌ل‌س‌و‌ک‌ه‌وت، ش‌ی‌ت‌ه‌ی ج‌و‌ا‌ل‌ان‌ه‌ه 2 ش‌ی‌ت‌ه‌،
ر‌ی‌ک، ش‌ی‌ت‌و‌از، ب‌ار 3 ر‌ی‌گ‌ا، ر‌ن، ر‌ی‌گ‌ای ج‌و‌و‌ن‌ه‌ن‌ی‌و

4 ن‌ام‌ن‌ر، ک‌ه‌ر‌س‌ه 5 ل‌ی‌ک‌ج‌و‌ن، ه‌ا‌و‌ش‌ی‌ه‌ی 6
د‌ه‌س‌ر‌ا‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌ن، گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌ن 7 ن‌ز‌ی‌ک‌ه‌و‌ن‌ه‌ه، ن‌ز‌ی‌ک‌ی،
ن‌ز‌ی‌ک‌ه‌و‌ت‌ن، ق‌ه‌ر‌ه‌ک‌ه‌و‌ت‌ن، ت‌و‌خ‌ن‌ک‌ه‌و‌ت‌ن 8 د‌ا‌وا،
د‌ا‌خ‌و‌از‌ی، پ‌ن‌ش‌ت‌یار 1 د‌ی‌د، ب‌ر‌خ‌و‌ر‌د، ر‌و‌ی‌ک‌ر‌د،
ر‌ه‌ی‌اف‌ت 2 ر‌و‌ش 3 ر‌اه، ر‌و‌د‌ی 4 و‌س‌ی‌ل‌ه 5 ش‌ب‌اه‌ت
6 د‌س‌ت‌ر‌س‌ی، د‌س‌ت‌ای 7 ق‌رب 8 د‌ر‌خ‌و‌اس‌ت، پ‌ش‌ن‌ه‌اد

approachability /ə'prəʊtʃə'bɪləti, US ə'prəʊtʃə'bɪləti/ *noun*

1 د‌ه‌س‌پ‌ن‌ر‌ا‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌و‌ی‌ی، ل‌ه‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌ن‌ه‌ات‌و‌ی‌ی،
ل‌ه‌ن‌ز‌ی‌ک‌ر 2 ر‌و‌و‌خ‌وش‌ی 1 ق‌اب‌ل‌ی‌ت د‌س‌ت‌ر‌س‌ی 2
خ‌وش‌ب‌ر‌خ‌و‌ر‌د‌ی

approachable /ə'prəʊtʃəbl, US ə'prəʊtʃəbl/ *adjective*

1 د‌ه‌س‌پ‌ن‌ر‌ا‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌و، ل‌ه‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌ن‌ه‌ات‌و، ل‌ه‌ن‌ز‌ی‌ک،
ل‌ه‌ب‌ه‌ر‌د‌ه‌س‌ت: *friendly and -oachable people*
2 ر‌و‌و‌خ‌وش 1 د‌س‌ت‌ی‌افت‌ن‌ی 2 خ‌وش‌ب‌ر‌خ‌و‌ر‌د

approaching *adjective, adverb*
adj ل‌ه‌گ‌ه‌ی‌ش‌ت‌ن‌ه‌ه، ل‌ه‌گ‌ه‌ی‌ن‌د‌ا، ن‌ز‌ی‌ک‌ه‌و‌ه‌و‌و
adv ن‌ز‌ی‌ک‌ه‌و‌و 2 د‌ر‌ح‌ال‌ف‌را‌ر‌س‌ی‌دن 2 د‌ر‌ح‌د‌ود

approbation /ə'prə'beɪʃn/ *noun*
1 س‌ه‌ل‌م‌ان‌دن، پ‌ه‌س‌ن‌د‌(ک‌ر‌دن)، ب‌ه‌ر‌اس‌ت‌دان‌ان 2
ر‌ی‌ک‌ک‌ه‌و‌ت‌ن 3 پ‌ی‌اه‌ه‌ل‌و‌ت‌ن، پ‌ه‌س‌ن‌دان، ت‌ار‌ی‌ف
1 ت‌ص‌و‌ب، ت‌أ‌ی‌د 2 م‌واف‌ق 3 ت‌ح‌س‌ب‌ن

approbative /ə'prəbeɪtɪv/ *adjective*, also
approbatory /ə'prəʊbətɔ:ri/ *adjective*
ل‌ه‌گ‌ه‌ل‌پ‌ه‌س‌ن، پ‌ه‌س‌ن‌ا‌و‌ی، پ‌ه‌س‌ن‌د‌ه‌ر‌ان‌ه،
پ‌ی‌اه‌ه‌ل‌ب‌ی‌زان‌ه 1 ت‌ح‌س‌ب‌ن‌آ‌م‌ی‌ز

appropriate /ə'prəʊpriət, US ə'prəʊ-/ *adjective*

ش‌ی‌ا‌و، ل‌ن‌و‌ه‌ش‌ا‌و، گ‌و‌ن‌ج‌ا‌و، ل‌و‌ا‌و، ل‌ه‌ب‌ار، د‌ر‌و‌س‌ت،
ب‌اش، ب‌ه‌ر‌ی‌و‌ج‌ن، پ‌ت‌ه‌ن‌د‌ی‌دار: *an appropriate response*
1 م‌ن‌اس‌ب، م‌ق‌ض‌ی، د‌ر‌خ‌و‌ر، م‌ر‌ب‌وط

appropriately /ə'prəʊpriətli, US ə'prəʊ-/ *adverb*

ب‌ه‌ش‌ی‌ت‌ه‌ی‌ک‌ی گ‌و‌ن‌ج‌ا‌و 1 ب‌ه‌ط‌ور‌م‌ن‌اس‌ب
appropriateness /ə'prəʊpriətənəs, US ə'prəʊ-/ *noun*

ب‌و‌ش‌ی‌ان، گ‌و‌ن‌ج‌ا‌و‌ی، ل‌ن‌و‌ه‌ش‌ا‌و‌ه‌ی‌ی، ل‌و‌ا‌و‌ی، ل‌ه‌ب‌اری،
ب‌ه‌ج‌ی‌ه‌و‌ن، ب‌ه‌ر‌ی‌و‌ج‌ن‌ی‌ه‌و‌ن 1 م‌ن‌اس‌ب‌ب‌ود‌ن

appropriation /ə'prəʊpri'eiʃn, US ə'prəʊ-/ *noun*

1 ت‌ه‌ر‌خ‌ان‌دان، ت‌ای‌ب‌ه‌ت‌دان، ب‌ود‌ج‌ه، د‌را‌و‌ن‌ام‌ه 2
گ‌رت‌ن، د‌ه‌س‌ب‌ه‌س‌ه‌ر‌ا‌گ‌رت‌ن، ز‌ه‌و‌ت‌ک‌ر‌دن، ل‌ن‌س‌ه‌ن‌دن،
(ل‌ن‌)ه‌ل‌گ‌ر‌گ‌رت‌ن، د‌ز‌ی‌ن، ب‌ر‌ی‌ن‌ه‌ب‌ه‌ر‌خ‌و، د‌ان‌ه‌ب‌ه‌ر‌خ‌و 1
ا‌خت‌ص‌اص، ت‌خ‌ص‌ی‌ص، ا‌عت‌بار 2 ت‌ص‌رف، ت‌ص‌اح‌ب

appropriative /ə'prəʊprentɪv/ *adjective*

ت‌ه‌ر‌خ‌ان‌د‌را‌و، ت‌ای‌ب‌ه‌ت‌د‌را‌و، ت‌ای‌ب‌ه‌ت 1 ا‌خت‌ص‌اص‌ی

appropriator *noun*
د‌ا‌گ‌یر‌ک‌ه‌ر، ب‌ه‌ز‌و‌ر‌س‌ت‌ن، د‌ه‌س‌ب‌ه‌س‌ه‌ر‌ا‌گ‌ر ب‌و‌خ‌و 1
غ‌اص‌ب

approval /ə'pru:vl/ *noun*
پ‌ه‌س‌ن‌د‌ک‌ر‌دن، م‌ؤ‌ر‌ک‌ر‌دن، ر‌ه‌و‌ا‌ب‌ی‌ن‌ی، ر‌ه‌ز‌ام‌ه‌ن‌د‌ی،
ر‌ی‌ک‌ک‌ه‌و‌ت‌ن، پ‌ه‌ز‌ر‌اند‌ن 1 ت‌أ‌ی‌د، ت‌ص‌و‌ب، م‌واف‌ق
approved *adjective*

پ‌ه‌س‌ن‌د‌ک‌را‌و، د‌ل‌پ‌ه‌س‌ن‌د، م‌ؤ‌ر‌ک‌را‌و، پ‌ه‌ز‌ر‌ی‌ت‌را‌و،
ر‌ه‌و‌ا‌ب‌ی‌ن‌را‌و، ب‌ه‌ر‌اس‌ت‌دان‌را‌و، ل‌ه‌س‌ه‌ر‌ر‌ی‌ک‌ک‌ه‌و‌ت‌و 1
ت‌أ‌ی‌د‌ش‌د‌ه، م‌ور‌د‌ت‌أ‌ی‌د

approved school *noun*

ب‌ه‌رو‌ه‌د‌ه‌خ‌ان‌ه (ب‌و‌ل‌ا‌و‌ه‌ت‌ا‌و‌ان‌ک‌ار‌ه‌ک‌ان) 1
دار‌الت‌اد‌ی‌ب

approving /ə'pru:viŋ/ *adjective*
پ‌ه‌س‌ن‌د‌ک‌اری‌یان‌ه، ب‌ه‌ر‌دار، ب‌ه‌ن‌ی‌ش‌ان‌ه‌ی‌ه‌س‌ن‌د‌ک‌ر‌دن:

○ *He gave me an approving nod*
approvingly /ə'pru:vɪŋli/ *adverb*

به نشانه‌ی پسند کردن ○ به طور تأییدآمیز

approx *abbreviation* 1 approximate 2 approximately

approximate /ə'prɒksɪmət, US ə'prɑ:k-/ *adjective*

تقریبی، پتردوست، نزدیک به، تا اندازه‌ی (زور): *an approximate number/total/cost* ○ تقریبی

approximately /ə'prɒksɪmətli, US ə'prɑ:k-/ *adverb*

نزدیکی، به معزنده، له دور و دوری، بلین، تا نه‌اندازه‌ی، به‌لای نزدیکی‌یوه ○ تقریباً، در حدود

approximation /ə'prɒksɪ'meɪʃn, US ə'prɑ:k-/ *noun*

1 نزدیک‌اندن، نزدیک‌کردنه‌وه، نزدیکی، له راستی‌یه‌وه نزدیک 2 لیکچوویی، هاوشیوه‌یی (زور) 3 معزنده، ترخاندن، هه‌لسه‌نگاندن، قرساندن ○ تقریب، قرابت 2 شباهت 3 تخمین، برآورد

approximative /ə'prɑ:ksəmətɪv/ *adjective, also approximate*

نزدیک به، به‌لای نزدیکی‌یوه ○ تقریبی

appurtenance /ə'pɜ:tɪnəns, US ə'pɜ:rt-/ *noun*

1 باشکو، سه‌رخسته، سه‌رخاوه 2 ماف‌یان تاییه‌ت‌ماف و پریقیلجیکی قانونی 3 (کو) باشکومه‌نی، باشکوکان، شته‌لاوه‌کی‌یه‌کان، شت‌ومه‌کی زیادی، accessories, apparatus: *the appurtenances of wealth* ○ ضمیمه، متعلقه 2 حق یا امتیاز قانونی 3 ملحقات، متعلقات

appurtenant /ə'pɜ:tɪnənt, US ə'pɜ:rt-/ *adjective, noun*

سه‌ریه، باشکوه‌ته، پتوه‌بند، بندن، پتوه‌به‌ست، دواکه‌وتسه، باشکو، appurtenance -

purtenant equipment ○ وابسته، تابع، ضمیمه

APR /eɪ pi: 'ɑ:(r)/ *abbreviation* annual percentage rate

تنی‌بی‌نار، راده‌ی رتزه‌ی سالانه ○ ای‌بی‌آر

Apr. = April

apraxia /ə'præksɪə/ *noun*

(پزشکی) پی‌جینه‌جی‌نه‌بوونی چالاکی‌یککی تاییه‌تی، له‌بهر لیکه‌وتنی متیشک ○ آپراکسیا

apraxic *adjective, also apractic*

تووش‌بوو به نه‌پراکسیا ○ آپراکسیک

après-ski /æpreɪ 'skɪt/ *noun*

رابواردنی شه‌وانه دوا‌ی سکی (بنه‌ره‌ت): فهرنسی به واتای "باش سکی" ○ آپری‌سکی

apricot /eɪprɪkɒt, US 'æprɪkɑ:t/ *noun*

1 قدیسی، قایسی، شیلانه، شلانه، هیروگی، مزمزه، مش‌مشیر 2 داری قدیسی [*Prunus*

[*armeniaca*] 1 زدآلو 2 درخت زردآلو
April /eɪprəl/ *noun*

نایریل، نافرل، ئاوریل، ئیپریل، ئویرۆز، نیسان، خاکه‌لیوه (چواره‌مین مانگی سال نیوان March و May به‌ینی رۆژمیری Gregorian؛ بنه‌ره‌ت: ئینگلیسی نیوه‌راست، له *auril* نانگولفه‌ره‌نی، له *Aprilis* لاتین) ○ آوریل

April Fool *noun*

گوژی یا قوریانی یه‌کمی نیسان ○ آوریل فول

April Fool's Day *noun*

فیل‌یان دروی یه‌کمی نیسان ○ حقه‌ی آوریل

a priori /eɪ praɪ'ɔ:ri/ *adjective, adverb*

پیش‌تاقی‌گیری، پیش‌ته‌زمونی، پیشینی، له‌وه‌پیشی، بیردۆزی، پترانین له‌هوه‌وه به‌هوکرد (پی‌نیردراو)، هودۆزی، نه‌نجام‌گیری‌یانه، لیکدانه‌وه‌ی هه‌، له‌پیشی؛ به‌ینی تاقی‌کردنه‌وه‌یان نازمایش، به‌ینی تاقی‌گیری، به‌ینی شی‌کردنه‌وه: *an priori presumptive deductive assumption* (بروانه *a posteriori* بنه‌ره‌ت: لاتین "له‌وه‌وه که له‌پیش‌تره") ○ پیش‌انجری، نظری، استنباطی، لعی، پیشاپیش؛ بدون آزمایش یا تحلیل

apriorism /eɪ'praɪərɪz(ə)m/ *noun*

ئپیریوریزم ○ اپرایوریزم

a priorist /eɪ'praɪərɪst/ *noun*

ئپیریورست ○ اپرایورست

apron /eɪprən/ *noun*

1 به‌ره‌لبینه، به‌رسینگه، به‌ران‌پنج، به‌رکوشه، به‌روانکه 2 پیشه‌وه‌ی شانۆ‌یان به‌رده 3 گوژه‌پانی فروکه، راگیرگی فروکه ○ 1 پیش‌بند 2 جلو‌صحنه 3 میدان‌هواپیم

apron stage *noun*

پیشه‌وه‌ی شانۆ یا به‌رده، به‌رشانۆ ○ جلو‌صحنه

apropos /,æprə'pɒs, US -'pɒl/ *adjective, adverb, preposition*

باش، له‌بار، لئوه‌شاو، به‌جی، شیاو، له‌باره‌ی، ده‌رباره‌ی، له‌مه‌ر: *apropos remarks* ○ *Apropos (of) what you were just saying...* ○ برازنده، مناسب، در‌خصوص، در‌مورد

apropos of /,æprə'pɒs, US -'pɒl/ *preposition*

له‌باره‌ی، ده‌رباره‌ی، له‌مه‌ر، له‌بابه‌ت، له‌باوه‌ت: *apropos of the preceding statement* ○ در‌مورد، در‌خصوص

apse /æps/ *noun*

پش(ت)‌خان، ده‌ره‌پرویی پیشته‌وه‌ی مه‌راو‌یان می‌حراب (پ.ت. کلێشه)، مه‌راو‌یان می‌حرابی کلێشه ○ محراب‌کیلا، اپس

apsidal /'apsɪd(ə)l/ *adjective*

سه‌ریه مه‌راو‌یان می‌حرابی کلێشه ○ وابسته به محراب‌کیلا

apsis¹ /'apsɪs/ (via Latin, from Gk *apsis*, *hapsis* 'arch, vault') = apse

apsis² /'apsɪs/ *noun*, *pl.* *apsides* /-dɪz/

(همسایه‌های) نزدیک‌ترین و دورترین (هم‌دور) خال یا شویی سوپرگهی تمنی که نزدیک‌ترین بان دورترین‌ه لسه و تمنه گموره‌یهی که به‌دوری داده‌سوورته‌وه) ○ اوج یا حفیض

apt /æpt/ *adjective*

1 باش، گونجاو، لپهاتوو، لپوه‌شوو، به‌جین، له‌بار:
a ○ *a particularly apt name/comment*

2 particularly apt description ناماده، ساز،

به‌توانا: *apt to be forgetful/careless* 3 زیره‌ک،

زیرینگ، مدیرک، زووتیگه‌یشتوو: *an apt pupil*

4 ری‌تیجوو، بوی‌ه‌یه، له‌وانه‌یه ○ 1 مناسب،

شایسته 2 مستعد، قابل 3 تیزهوش 4 محتمل

apt² *abbreviation* apartment

Aptera *noun*, *pl.*

(میرووناسی) بی‌بالان، بی‌باله‌کان ○ آپترا

apteral *adjective*, also *apterous* /'apt(ə)rəl/

(گیانه‌ورناسی) بی‌بال ○ آپترال

Apterygota /'æptəriˌɡoʊtə/ *noun*, *pl.*

(میرووناسی) ناباله‌وهران، نابال‌داران، کومه‌لن له

میروهه بی‌باله سمه‌رته‌تایی‌یه‌کانن که *bristletail*

و *springtail* داده‌گری ○ آپتریگوتا

apterygote *noun*

میرووی نابال‌دار یا ناباله‌وهر ○ آپتریگوتا

apteryx *noun*, also *kiwi* 1

بی‌باله، بی‌بالک (ه)، بالنده‌یه‌کی بی‌بالی

نیوزیلنده ○ آپتریکس

aptitude /'æptɪtjuːd, US -tuːd/ *noun*

1 به‌هره، توانایی، ناماده‌یی، لپهاتویی، تواناداری،

2 tendency inclination زووتیگه‌یشتویی،

زووفیرسون، زیره‌کی *aptitudinal* *adj* -

(inally *adv* 1 استعداد، قابلیت 2 زودفهمی

aptitude test *noun*

تاقیکاری توانایی یا به‌هره‌یی ○ تست استعداد

aptly /'æptli/ *adverb*

به‌شیوه‌یه‌کی گونجاو، گونجاوانه، به‌و شیوه‌ی

که شیاه‌یه‌تی یا گونجاوه، به‌جین: *the aptly*

named Grand Hotel ○ به‌طور مناسب

aptness /'æptnəs/ *noun*

1 گونجاوی، له‌باری، لپوه‌شایی 2 توانایی،

به‌هره‌یی ○ 1 مناسب بودن، شایستگی 2 استعداد

apyrectic /'eɪpə'rektɪk/ *adjective*, also *-exial*

بی‌تا، تی یا تی‌بی نیه، بی‌تاوئوی ○ بی‌تب

apyrexia /'eɪpə'reksɪə, 'æpər-/ *noun*, also

apyrexia /'eɪpə'reksɪə, 'æpər-/

داشکانی تا ○ فترت تب

aqua- /'akwə/ *prefix*

پیشگر: پیوندهی به‌شاه‌وهه‌یه، سهره‌یه‌ناو:

aquaculture (شهره‌ت): له‌ *aqua* لاتینه‌وه

"ناو" ○ پیشوند: وابسته به آب

aqua /'ækwə/ *noun*

ناو، ناف ○ آب

aqua aura *noun*

کوارتر یا کانیکی تر که به‌تویرالیکی ناسکی

زیر دایوشراوه ○ اکوا‌آورا

aquacade *noun*

کوفاره یا فیشقاوی به‌رز ○ فواره‌ی بلند

aqua fortis /'fɔːrtɪs/ *noun*, archaic term for

nitric acid

(کیمیا) فوریتساو، تیزاو، تیزاب (لاتین) "strong

"water" ○ تیزاب

aqualung /'ækwəlɒŋ/ *noun*

ده‌زگای هه‌ناسه‌دان ○ دستگاه تنفس غواصی

aquamanile /'akwəmə'nɪli, US -'niːli/

noun

گوزه‌له به‌شیوه‌ی گیانه‌وهرانی گوان‌دار

(شیرده) یا نابالنده‌کان (شهره‌ت): له‌ سده‌کانی

نیوه‌استدا، له‌ *aquaemanalis* لاتین

"گوزه‌له‌ی ناو" ○ اکوامانیل

aquamarine /'ækwəmə'riːn/ *noun*

1 سه‌وزی مه‌لوه‌شین، سه‌وزی شین‌باو 2

زم‌رودی شین‌باو (به‌رد: بندهره‌ت): له‌ *aqua*

marina لاتین "ناوی زهریا" ○ 1

کیود 2 زمرد کیود

aquanaut = diver

aquaplane /'ækwəpleɪn/ *noun*

تمخته‌ناوی، تمخته‌ی سکی ○ تمخته‌ی اسکی

aqua regia /'rɪdʒə/ *noun*

(کیمیا) شاه‌ناو: تیکه‌له‌یه‌یکی ترشه‌لوکه‌کانی

nitric و hydrochloric بزو‌تواننده‌وی کازرا

به‌نرخه‌کان به‌کاردیتری ○ تیزاب سلطانی

aquarelle /'akwə'rel/ *noun*

ناوه‌رنگ، نه‌کواریل (له‌فهره‌نسی، له‌ *acquarella*

نی‌تالیایی "ناوره‌رنگ" ○ آب‌رنگ

aquarellist *noun*

نه‌کواریلیست، ویته‌کیش به‌ناوه‌رنگ ○ نقاش

آب‌رنگ

aquarium /'akwəriəm, US 'kwər-/

noun, *pl.* *aquaria* /-rɪə/ or *aquariums*

نه‌کواریم، مؤزه‌ماسی، شاه‌وی‌خانه، ماسیدان

○ آب‌زیدان

Aquarius /'akwəriəs, US 'kwər-/ *noun*

1 (همسایه‌های) دولکه، ناوکیش (یازده‌یه‌مین

که‌لوو له‌زودیای) 2 کوته‌ستیره‌یی له‌باشووری

Pegasus ○ 1 دژ 2 اکوارپوس

aquarobics /'akwə'reɒbɪks/ *noun*, *pl.*

نیروبیکی له‌نتو ناودا ○ اکواروبیک

aquatic /'akwætɪk/ *adjective*, *noun*

adj به‌ناو‌زیندوو، شاه‌وی، ناوی *n* گیانه‌وهر یا

روه‌کی ناوی ○ *adj* آب‌زی، آبی *n* جانور یا

گیاه آبزی

aquatint /'ækwə'tɪnt/ *noun*

1 پرسوی هدلهکندنن مس به ترشه لوکی ښتریک
2 وښتی لهو ریځاوه بدهس هاتوو ډ اکوانیت

aquavit /,akwə'vi:t/ *noun*, also *akvavit*
خواردنهوهی که له پدانه دروست ده کړی
(ښه روت: له سوبدی، نوروپړی و دانمارکی به
واتای "ناوی زیان، زیناو") ډ اکواویت

aqua vitae /'vɪti:, 'vi:tai/ *noun*
خواردنهوهی ښکی گیرا، ب.ت. براندی (ښه روت:
له لاتینهوه "ناوی زیان، زیناو") ډ اکوا ویتا

aqueduct /'ækwɪdʌkt/ *noun*
1 ناو باره، پوت، پوتک، قمه تهره، که توه
2 ناوهره، جوگاو 3 (توبکاری) جوگه، پوری،
شله رو 1 آباره 2 مجرا 3 (انانومی) قنات

aqueous /'eɪkwɪəs/ *adjective*
ناوی، ناوه کی، بهرهمه ماو (بهرهمی ناو)،
له ناوچوو، ناوتیاوو، ناودار: *an aqueous*
solution ډ آبی، آبماند، حاوی آب

aquiculture *noun*
کشتاو، کشتوکالی به ناو بیان نادیمی،
بهراوکاری ډ کڅاورزی با آب

aquifer /'ækwɪfə(r)/ *noun*
ناودار، ناوه لگر، ناوه زنی (چینکی بهر دینه که
ناو له خوراده کړی، جوگرافیا) ډ آبزا

aquiform *adjective*
ناوی، شپوه ناو، ناوسا، ناواسا ډ آبگون

Aquila /'ækwɪlə/ *noun*
(نه ستیره وانی) که لوی هیلو، کونه ستیره ی
باکووری له باشووری Altair, Cygnus له وی
دایه ډ برج عقاب

aquilegia /,akwi'lɪdʒə/ *noun*
ناوه چنه؟، گیایکی گول ده رکه رده [نوخم
[*Aquilegia*] ډ نوعی گیاه

aquiline /'ækwɪlɪn/ *adjective*
1 هه لوی، شپوه هه لوی، دالی، هه لوانسا 2
(لسوت) قه لانگی، قه پوزبه رانی، هه لوی
(*aquilinity* *n*) ښه روت: له *aquila* لاتین
"هه لوی" ډ 1 عقابی، عقابماند 2 عقابی

Ar *symbol*, the chemical element argon
-ar *suffix*

باشگر: 1 (ناوه لئو ساز دهکا) سهره جوریکي
تایه تی: 2 *molecular* ناو ساز، ناو دروست
دهکا وهک: *scholar* (پروانه *-er* ښه روت: له -
-ier *aire* - فهره نسی کون یان *-aris* لاتین) ډ
پسوند: 1 صفت ساز 2 اسم ساز

-ar *suffix*
باشگر: (ناو ساز): *pillar* (ښه روت: به ریگای
فهره نسی کون، له *-are* لاتین) ډ پسوند: اسم ساز
-ar *suffix*

باشگر: (ناو ساز دهکا): *bursar* (ښه روت: له -

-ier *aire* - فهره نسی کون، یان له *-arius* -
arium لاتین) ډ پسوند: اسم ساز

-ar *suffix* alteration of *-er*, *-or* (as in *liar*)
Arab /'ærəb/ *adjective, noun*

adj سهره عهره پان عهره به کان 1 *n* عهره
2 نهمی عهره ډ وابسته به عرب یا
اعراب 1 *n* عرب 2 اسب عرب

arabesque /,ærə'besk/ *adjective, noun*

adj نهره ښسک، نهره ښسک، عهره بهانه 1 *n*
شپواری عهره بهی، نه خشی عهره بهی (له ودا هیله کان
(چ هی گول، به لوبو *foliage*، میوه کان،
گیانه وهران و نه خشی ونیگار) تیک تالون و
نه خشیکی تالوز یان پیچلا و پیچیان پیکه ناوه) 2
(له بالسیدا) زیست و ویستانتیکه *pose* که
سهماکش له سهر پایي به دهستی کیشراو له
پیشه ووه و لاقه که ی تری بو دواوه کیشراو
را ده ویستی 3 (موسقا) پارچه موسیقایی که
زورتر بو پانوه 4 نه خشیکی ورد و تیک چنراو
و تالوز: *richly pierced by an arabesque of*
wormholes — John Chase ډ آرابیک

Arabian /ə'reɪbiən/ *adjective, noun*

adj 1 سهره عهره پان عهره به کان 2 سهره
عهره پستان یان سعودیا 1 *n* خه لکی سعودیا 2 -
arabian horse ډ وابسته به عرب یا
اعراب 2 وابسته به عربستان *n* اهل عربستان

Arabian horse *noun*

نژادی عهره بهی، له بهر خیزی، زیره کی و
نندام ریکی جتی سهرنجه (له بنه رتا عهره پستان
سهری هه لداوه) ډ اسب عربی

Arabic /'ærəbɪk/ *adjective, noun*

adj سهره عهره پان عهره به کان، سهره
(زمانی) عهره بهی *n* زمانی عهره بهی، عهره بهی ډ
adj وابسته به عرب یا اعراب *n* زبان عربی

Arabicization *noun*

1 (زمان یان تایه تمه نندی زمانه وانی)
عهره بهی کړدن، عهره باندن، کړنده عهره بهی له
شپوه دا ډ ارباسیزاسیون

Arabic numerals *noun, pl.* also *Arabic figures*

ره نووس یان ژماره عهره بهی به کان (وهک، 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) ډ ارقام عربی

arability *noun*

له کیلان هاتووی، کیلراوی، گونجان بو کیلان ډ
مزرعوی

arabinose /'ærəbɪnoʊz, -sl/ *noun*

(کیمیا) شه کړی که پیکه نهریکی زوربه ی
سریش و چه سی رووه که کانه، جوړی شه کړی
تالوژی کریستالی سپی $C_5H_{10}O_5$ ، ب.ت. له
سریش و چه سی سه وزه دایه ډ اربینوز

arabinosic *adjective*

سهره یان پتوه نندی به نهره پینو زوه هه به ډ

وابسته به اربینوز

arabinoside *noun*

نهره بینوساید: گلیکوسایدی نهره بینوز، ب.ت. بو چاره سهری antiviral به کار دیتړی ۱ اربینوسید

arabis /'arəbɪs/ *noun*

نارابیس: گیاین که گولی پهمی و سبی دهکا [توخم Arabis] ۱ ارابیس

Arabism *noun*

1 چاند (فهرهنگ) یان ناستامه‌ی عهره‌بی 2 وشه یان دهسته‌وشه‌ی عهره‌بی ۱ فرهنگ یا هویت عربی 2 وازه یا عبارت عربی

Arabist *noun, adjective*

خویندکار یان پسیوری زمان، کولتور یان میژووی عهره‌ب ۱ اربست

arable /'ærəbl/ *adjective, noun**adj* کنلراو، شیاوی چاندن یان کیلان *n* کیلکه، زهوی گونجاو بو کیلان، زهوی جووتیاری ۱ *adj* مزروعی *n* زمین مزروعی**Arab League** *noun*

یه‌کیتی عهره‌ب، کومکاری عهره‌ب ۱ اتحادیه‌ی عرب

aracari /arə'sa:ri, US 'arə'ka:ri/ *noun, pl. aracaris*

ناراساری، ئاراکاری: دهنوک زله‌ی رنگینی چکوله، به دهنوکی برگه‌پر گهوه [توخم Pteroglossus: چندنین جورن] ۱ آراکاری

arachidonic acid /ə'raʃi'donɪk/ *noun*(زینده‌کیمیا) ترشه‌ل‌وکی ناراکیدونیک (C₂₀H₃₂O₂)، له پیو و به‌زی (زوربه‌ی) گیانه‌وه‌ران‌دا هیه و پتکه‌نهری سهره‌کی خوراکی مروفه ۱ اسید آراکیدونیک**arachnid** /ə'ræknið/ *adjective, noun, also arachnidan*(گیانه‌وه‌ری) جالجالوکه‌بی ۱ (جانور) عنکبوتی **Arachnida** /ə'rækniðə/ *noun, pl.*

جالجالوکه‌بی به‌کان، جالجالوکیان، spider، tick و mite scorpion (بهنه‌رت: لاتین نوئ، له arakhnē یونانی "spider") ۱ عنکبوتیان

arachnoid /ə'ræknoɪd/ *adjective, noun**adj* جالجالوکه‌ناسا، شنه‌جالجالوکه *n* (توکاری) ناسکه‌پرده‌ی نیوه‌راستی میشک و مسوخی بر بیره، داوه‌جالجالوکه‌بی، جالجالوکه‌بی، تفتن‌وکه‌بی، به‌رده‌ی جالجالوکه‌بی ۱ عنکبوت مانند *n* تار عنکبوتی**arachnoid membrane** = arachnoid2**arachnophobia** /ə'rækno'fəʊbiə/ *noun*(له) جالجالوکه‌ترسی، (له) جالجالوکه‌توقوی (arachnophobe *n*) ۱ عنکبوت‌هراسی**arachnophobic** *adjective, noun*

(له) جالجالوکه‌ترس، (له) جالجالوکه‌توقو ۱

عنکبوت‌هراس

aragonite /'arəg(ə)nait/ *noun*

ناراگونیت: کانی که کاربوناتی کالسیومی calcite calcium carbonate و شیه‌ی ۱ aragonitic سهره‌به ناراگونیت؛ به‌رت: له Aragonit نلمانی، له ناوی ناوچه‌ی Aragon له سبایا + (-ite) ۱ آراگونیت

arak /ə'rak/ = arrack**aralia** /ə'reɪliə/ *noun*

نارالیا، نهره‌لیا: دار یان دوه‌ه‌نی له کومه‌لیکی جیاواز، له به‌ر پهل‌ووک‌ه‌ی ده‌چه‌قینری [توخم Aralia] ۱ نوعی درخت یا درخت‌چه

Aramaean /æ'rə'mi:ən/ *adjective, noun, also Aramean**adj* سهره‌به نهو ناوچه‌یه یان ئارامی‌یه‌کان 1 *n* نندامی گه‌لن دانیش‌تووی Aram ی که‌ونار (سووریای نیستا) و میژووتامیا Mesopotamia له سده‌کانی 11 تا 8 ی پیش‌زایین 2 زمانی ئارامی ۱ *adj* وابسته به آرام یا آرامی‌ها 1 *n* اهل آرام 2 زبان آرامی**Aramaic** /æ'rə'menk/ *noun, adjective**n* زمانی ئارامی (= لقی له خیزانی زمانه‌ی سامی‌یه‌کان، وه‌ک زمانیکی هاو‌به‌ش له سده‌ی 6 ی پیش‌زایینه‌وه له روزه‌ه‌لانی نزدیک به‌کار دیتړا و و نیستاش له‌نیو هیندی کومه‌ل‌دا قسه‌ی یزده‌کری) *adj* سهره‌به زمانه ۱ *n* زبان آرامی *adj* وابسته به زبان آرامی**arame** /'arəmi/ *noun*

گژوگیای دهریای نیو قیانووسی گه‌وره یان پاسیفیک که ده‌خوری و له تاشه‌زی ژاپونی‌دا به‌کار دیتړی [Ecklonia bicyclis] ۱ آرمی

Aramean = Aramaean**Aranda** /ə'rɑntə, US ə'rʊndə/ *noun, also Arunta or Arremte, pl. same or Arandas*

1 نندامی گه‌لیکی ره‌سه‌نی Aboriginal ناوه‌ندی نه‌وسترالیا 2 زمانه‌کیان ۱ آراندا

araneid /ə'reɪnɪd/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) بی‌بریره‌ی invertebrate ده‌سته‌یی (Areneae) که جالجالوکه‌کان ده‌گرته‌وه ۱ آرایند

Arapaho /ə'rəpəhəʊ/ *noun, pl. same or Arapahos*

1 ئاراپاهو: نندامی گه‌لیکی سوورنیست، له ده‌شته‌گه‌وره‌کان ده‌ژین 2 زمانی ئالگونکویایی Algonquian نهو گه‌له ۱ آراپاهو

arapaima /ə'rə'paɪmə/ *noun*

ماسی‌ینکی خوراکی زورزله، ره‌سه‌نی گهرمیتانی شه‌مریکای باش‌سووری gigas [Arapaima] (بهنه‌رت: له Tupi یه‌وه) ۱ آراپایما

arational *adjective*

نا‌ه‌قلانی، نا‌ه‌قلانی ۱ غیر عقلانی

Araucanian /ɑ:ɔ:'keɪmən/ *noun, adjective*

1 *n* 1 نارواکانیایی، نندامی کومەلن له گەلانی سوورپیتسی شیلی و چەندین بەش لە ئارژەنتین
2 زمانی نمو گەلانی *adj* سەر بە نمو گەلە یان
زمانەکیان (بەپەرە): لە *Araucania* سپانیایی،
ناوچەتیککی شیلی) ○ آراوکانیایی
araucaria /ɑ:ɔ:'keɪrɪəl/ *noun, pl. araucarias*
ئەروکاریا، لە تیرە سەنەو بەر [توخم *Araucaria*]
(بەپەرە): لە *Arauco* سپانیایی، سەر بەریم یان
ستانی *Araucania* لە شیلی) ○ ئەروکاریا

araneous *adjective*

تەون جالجالووکەیی، داوجالجالووکەیی، جالی
○ تارەنگیوتی

Arawak /'arəwək/ *noun, pl. same or Arawaks*

1 نەندامی کومەلن له گەلانی رەسەنی دورگەکانی
ئانتیل و پاکوور و روزاوی ئەمریکای باشووری
2 هەریک لە زمانانی نمو گەلانی ○ آراواک

Arawakan *noun, adjective, pl. same or Arawakans*

1 نەندامی کومەلن له گەلانی ئەمریکای
باشووری و دورگەکانی هیندی روزاوا West
2 *Indies* 2 کۆمەلە زمانی گەلانی ئارواکان *adj*
سەر بە یا پێوەندی بە ئارواکەوه هەبە ○
آراواکان *adj* وابستە بە آراواک

arbalast /'ɑ:bəleɪst/ *noun, also arblast*

مەنجەنێق (= یەکی لە چەک و چۆلی سەدەکانی
نیوەراست) ○ منجین

Arbela *noun, geographical name*

شاریکی کۆنی ئاشوور Assyria، لە رۆژەلانی
دیجلە Tigris و لە شۆنی هەولێری Erbil
نیستا (بروانە Gaugamela) ○ آریلا

arbiter /'ɑ:bitə(r), US 'ɑ:rb-/ *noun*

1 دادوەر، نیوژیکار، بەرفقان، نیوژیوان 2 حاکم،
حوکمەران، دەسەلات بەدەست، خاوەن دەسەلات،
هەیزەدەست: *an -biur of taste/style/fashion*
○ حەکم، داوڕ 2 حکمەران، صاحب اختیار

arbitrable *adjective*

شیایوی نیوژیوانی، (بۆ) نیوژیوانی دەکرێ یان
دەبێ ○ قابل حکمیت

arbitrage /'ɑ:bitrɑ:ʒ, -trɪdʒ, US
'ɑ:rbɑ:ʒ/ *noun*

(ئابووری) ئاربیتراز (کرینی) (وەکوو (بشک و)
بەشەکانی باری بێانی) لە شۆنیکەوه و
فروشتنی لە شۆنیکێ تر) ○ آربیتراز

arbitrager /'ɑ:bitrɪdʒə(r), US
'ɑ:rbɑ:ʒə(r)/ *noun*

ئاربیترایزەر، یەکی کە ئاربیتراز دەکا ○ آربیترازەر
arbitrageur /'ɑ:bitrɑ:ʒə(r), US
'ɑ:rbɑ:ʒə:ʒə(r)/ *noun, also arbitrager*

ئاربیترازۆر ○ آربیترازۆر

arbitral /'ɑ:bitr(ə)l/ *adjective*

سەر بە یان پێوەندی بە نیوژیوانی یەوه هەبە،
سەر بە ○ وابستە بە حکمیت

arbitrament /ɑ:'bitrəm(ə)nt/ *noun*

1 نیوژیوانی، بەرفقانی، ناوژیوانی 2 پیریاری
دادوەر یان نیوژیوان 3 (کۆن) ماف یان هینزی
پیراردان ○ 1 حکمیت 2 حکم داوڕ 3 آربیترامنت
arbitrarily /ɑ:'bitrərəli, 'ɑ:bitrəli, US
'ɑ:rbə't-/ *adverb*

1 سەربەشکانه، بەشێوەیەکی سەربەشک،
بەپێکەوت، رەمەکی یانە، هەرمەکی یانە 2
بەزۆر، زۆرەملی یانە، زۆردارانە ○ 1 بە طور
ئەتەقی، دلخواهی 2 مستبەدانه

arbitrariness /'ɑ:bitrərənəs, 'ɑ:bitrɪnəs,
US 'ɑ:rbətrərənəs/ *noun*

زۆرداری، ملهپۆری ○ استبداد

arbitrary /'ɑ:bitrəri, 'ɑ:bitri, US

'ɑ:rbətrəri/ *adjective*

1 بەدەسختی، مەیلی، خۆجەزی، بە دلی خۆ،
بە پێخۆش بوون، نازۆرەملی، سەربەشکی،
رەمەکی، بەپێکەوت، هەرمەکی 2 بەزۆری،
زۆرەملی، زۆرداری، ملهپۆری، سەرەپۆ،
دیکتاتۆریال، زۆردار، ملهپۆر، autocratic ○ 1
اختیاری، ئەتەقی 2 مستبەدانه، خۆدسەرانه، استبدادی،
مستبد، خودکامه

arbitration /ɑ:'bitrɪʃn, US 'ɑ:rb-/ *noun*

دادوەری، داوهری، نیوژیوانی، ناوژیوانی،
بەرفقانی ○ *arbitrational adj* سەر بە یان
پێوەندی بە نیوژیوانی یەوه هەبە: *arbitrative*
adj: سەر بە نیوژیوانی) ○ حکمیت

arbitrator /'ɑ:bitrɪtə(r), US 'ɑ:rb-/ *noun*

دادوەر، داوهر، نیوژیوان، ناوهدیار، ناوژیوان،
بەرفقان ○ داوڕ

arbitress *noun*

دادوەر، داوهر، نیوژیوان، ناوژیوان (ژن)
○ داوڕ (ژن)

arblast /'ɑ:bla:st/ = *arbalast*

arbor¹ = *arbour*

arbor² /'ɑ:bə/ *noun*

1 تەوهر، تەوهرە 2 دار، درەخت 3 چیمەن،
مێرگ، بزوین 4 باغ (ی میوه، لە لاتین "دار،
میل (shaft) ○ 1 محور 2 درخت 3 چمن 4 باغ

arboreal /ɑ:'bɔ:riəl, US ɑ:'b-/ *adjective*

دارین، داری، پێوەندی بە دارەکانەوه هەبە،
سەر بە دار، دارەزی، دارزی، دارنشین،
لەسەرداری: *arboreal monkeys*
arboreally /ɑ:'bɔ:riəli, US ɑ:'b-/ *adv*

○ درختی، درختزی

aboreous *adjective*

دارناسا، شێوەدار، داری ○ درخت‌وار

arborescence *noun*

به کتر یا سه ره تا کان؛ *archaean n, adj*: سه ره به کتر یا سه ره تا کان، یته هندی به به کتر یا سه ره تا کان وه

هه‌یه، سه‌ریه (archaea) ○ آرکیا
Archaean /ɑ:'ki:ən/ *adjective*, US *Archean*
 1 (زه‌وی‌ناسی) ئارکائیەن، ئارکیەن (پێوه‌ندی هه‌یه‌یان نامنازه‌ به‌هشی سه‌ره‌تای کۆسه‌رده‌مانی پیری کامیریەن Precambrian (ده‌وره‌یه‌ری 2500 ملیۆن سال له‌وه‌ پێش) ده‌کا که له‌ودا هیچ ژیا‌نی له‌سه‌ر عه‌رز نه‌بووه، به‌سه‌رت: له‌ *arkhaia* یۆنانی "کۆن" 2 = Precambrian ○ آرکائین

archaeobacteria /ɑ:'kɪbək'tɪəriə/, *sing.*
archaeobacterium — another term for archaea
archaeobacterial *adjective*

سه‌ریه‌ کۆنه‌یه‌کتیریاکان یان به‌کتیریاسه‌رتاکان ○ وابسته‌ به‌ آرکیا

archaeoastronomy *noun*

لیکۆلینه‌وه‌ی زانیاری یان ئالوجی ئه‌ستێره‌وانی چا‌ند یان کۆلتوو‌ره‌ بێش‌میزوو‌ه‌کان ○ آرکیواسترونومی

archaeological /ɑ:'ki:ə'lɒdʒɪkl/, US /ɑ:'ki:ə'lɑ:dʒ-/ *adjective*

شوێنه‌وارناسی‌یانه، سه‌ریه‌ کۆنه‌وارناسی، سه‌ریه‌ شوێنه‌وارناسی، سه‌ریه‌ یان پێوه‌ندی به‌ باستان‌ناسی‌یه‌وه‌ هه‌یه‌ ○ باستان‌شناختی

archaeologist /ɑ:'ki:'lɒdʒɪst/, US /ɑ:'ki:'ɑ:l-/ *noun*

شوێنه‌وارناس، باستان‌ناس، کۆنه‌وارناس، باستانه‌وان ○ باستان‌شناس

archaeology /ɑ:'ki:'lɒdʒi/, US /ɑ:'ki:'ɑ:l-/ *noun*, US also *archeology*

شوێنه‌وارناسی، باستان‌ناسی، کۆنه‌وارناسی، باستانه‌وانی ○ باستان‌شناسی

archaemetry /ɑ:'ki:'mɛtri/ *noun*
archaemetric (کۆنه‌واریتۆی) ○ آرکیومتري

archaeocyte *noun*
 سه‌ره‌تاخانه، خانه‌ی سه‌ره‌تای، پێش‌خانه ○ سلول‌آغازین

archaeophyte *noun*
 کۆنه‌رووه‌ی، کۆنه‌گی، گیای سه‌ره‌تای، پێش‌گی ○ که‌ن‌زست

archaeopteryx /ɑ:'ki:'ɒptərɪks/ *noun*
 کۆنه‌بال، کۆن‌بال(ه): کۆن‌ترین بووبه‌ردی fossil ناسراوی بالهنده، ه‌ی دوایی‌یه‌کانی سه‌رده‌می ژوراسیک Jurassic بال و په‌ری شێوه‌ی بالهنده، به‌لام‌دان و کلکی شێوه‌ی داینا‌سۆری ده‌دا (به‌سه‌رت: له‌ -archaeo + *pterus* یۆنانی "بال") ○ آرکیوپتریس

Archaean = archaean

archaic /ɑ:'kɛnk/, US /ɑ:'k-/ *adjective*
 1 کۆن، که‌فنا‌ر، باستانی 2 له‌باوکه‌وتوو، له‌په‌وه‌که‌وتوو، مردوو، بێ‌یاو، کۆنه‌به‌بوو،

بێ‌سه‌ره‌و، دێرین، زووین، *an*: antiquated, *archaic art* ○ *archaic word*

سه‌رای: 3 سه‌ره‌تای، 4 *archaic legal traditions* (Archaic) سه‌ریه‌ سه‌رده‌می، ده‌وره‌یه‌ری 8000

پێش‌زایین تا 1000 پێش‌زایین و فه‌ره‌ه‌نگ و چا‌نده‌کانی ئه‌مه‌ریکای باکووری ○ 1 باستانی 2

منسوخ، مه‌جور، قدیمی 3 ابتدایی 4 آرکائیک **archaically** /ɑ:'kɛnkli/, US /ɑ:'k-/ *adverb*

1 به‌ کۆنی، به‌ شێوه‌یێکی که‌فنا‌ر، به‌ شێوه‌یه‌کی باستانی 2 به‌ شێوه‌یێکی سه‌ره‌تای یان به‌رای، به‌رای‌یانه ○ 1 به‌ طور باستانی 2 به‌ طور ابتدایی

archaism /ɑ:'kɛɪzəm/, US /ɑ:'rk-/ *noun*
 1 وشه‌ یان ده‌سته‌وشه‌ی کۆن یان بێ‌سه‌ره‌و 2 کۆن‌گه‌ری، که‌ونا‌رگه‌ری، دێرین‌خوازی ○ 1

واژه‌ یا اصطلاح مه‌جور 2 باستان‌گرایي

archaist /ɑ:'kɛnst/, US /ɑ:'rk-/ *noun*
 کۆن‌گه‌ر، کۆن‌خواز، که‌ونا‌رگه‌ر، دێرین‌خواز ○ باستان‌گرا

archaistic *adjective*
 دێرین‌خوازانە، کۆن‌خوازانە، که‌ونا‌رگه‌رانه، باستان‌خوازانە، کۆن‌گه‌رانه ○ باستان‌گرایانه

archangel /ɑ:'kɛɪndʒl/, US /ɑ:'rk-/ *noun*
 1 سه‌رفریشه، سه‌ره‌ک‌فریشه، گه‌وره‌فریشه: 2 the archangel Gabriel ده‌سته‌یێکی فریشه‌که‌کان (ه‌روانه‌ celestial hierarchy) ○ مل‌ک‌ مقرب

archanthropine *noun*
 سه‌رم‌رو‌ف، سه‌ره‌تام‌رو‌ف، مرو‌فی سه‌ره‌تای ○ انسان‌ ابتدایی

archbishop /ɑ:'tʃ'bɪʃɒp/, US /ɑ:'rtʃ-/ *noun*
 سه‌ر‌ئۆس‌قۆف، گه‌وره‌ئۆس‌قۆف، ئۆس‌قۆفی گه‌وره ○ اس‌قف اعظم

archbishopric /ɑ:'tʃ'bɪʃɒprɪk/, US /ɑ:'rtʃ-/ *noun*
 1 پۆست یان پله‌و‌پایه‌ی سه‌ر‌ئۆس‌قۆف 2 مه‌ل‌به‌ندی سه‌ر‌ئۆس‌قۆف، ناوچه‌ یان مه‌ل‌به‌ندی ژێره‌سه‌لاتی سه‌ر‌ئۆس‌قۆف ○ 1 مقام اس‌قف اعظم 2 حوزه‌ یا قلم‌رو اس‌قف اعظم

archdeacon /ɑ:'tʃ'di:kən/, US /ɑ:'rtʃ-/ *noun*
 یاریده‌ده‌ری سه‌ره‌قه‌شه، دواسه‌ره‌قه‌شه، ئار‌ج‌دی‌کن (ب.ت. له‌ کلیسه‌ی ئه‌نگلیکان) ○ شماس اعظم

archdeacons *noun. pl.* archdeacons
 بنکه‌ یان پله‌و‌پایه‌ی دواسه‌ره‌قه‌شه ○ مق‌ر یا مقام شماس اعظم

archdiocese /ɑ:'tʃ'daɪəsɪs/, US /ɑ:'rtʃ-/ *noun*, archdioceses
 مه‌ل‌به‌ندی گه‌وره‌ئۆس‌قۆف، گه‌وره‌ئۆس‌قۆف‌نشین، ناوچه‌یه‌ی که‌ گه‌وره‌ئۆس‌قۆف به‌ر‌پرس‌یاره (archdiocesan adj) ○ قلم‌رو اس‌قف اعظم

archduchess /ɑ:'tʃ'datʃəs/, US /ɑ:'rtʃ-/

noun

(له رابردودا) ژنی سەردوک (archduke) یان کچی ئیمپراتوری ئاوستریا ○ آرکدوکس

archduke /,ɑ:tʃ'dju:k, US ,ɑ:tʃ'du:k/ noun

سەردوک (= کوری ئیمپراتوری ئاوستریا Austria) ○ آرکدوک

Archean = Archacan

arched /ɑ:tʃt, US ɑ:rtʃt/ adjective

تاقی، کەوانەیی ○ قوسی

archegonial adjective

سەرەگەزەیی، سەرە سەرەگەزەیی ○ وابستە بە مادگی برخی گیاهان

archegonium /,ɑ:k'i'gəʊniəm/ noun, pl.

archegonia /-iə/

(رووەک ناسی) سەرەگەزە: نێرکەیی ferns mosses liverworts و زۆرینەیی

مەکان (بەرەت: لاتینی نوێ، له conifer arkhegonos یۆنانی یەو، له "chief" arkhe + gonos "race") مادگی برخی گیاهان

archenemy /,ɑ:tʃ'cnəm/ noun, pl. archenemies

1 سەردۆزمن، دۆزمنی سەرەکی، دۆزمنی خوێتی، دۆزمنی قەستەسەر 2 the (Archenemy) شەیتان ○ 1 دشمن اصلی، دشمن خونی 2 (A) ابلیس

archenteric adjective

سەرە یان پێوەندی بە ئارکینتێرۆنەو هەیه ○ وابستە بە آرکترون

archenteron noun, pl. archentera

پیشریخۆل، ریخۆلە ی سەرەتایی: enteron ی سەرەتایی یا بۆشایی هەرسی زگۆلە gastrula ○ آرکترون

archeo- = archae

archeological = archaeological

archeologist = archaeologist

archeology = archaeology

Archeozoic Era noun

سەرەمانی ژبانی هەرە کۆن (ئەمە کۆنترین سەرەمانی میژووی زەوی یە کە لەودا یە کەمەین بەردە نیشترۆه کان پتکها تووه. لەم سەرەماندا هیچ جۆره بووبەرد یان فوسیلی لەو نیشترۆهەدا نایبێرن، بەلام بەهۆی بوونی کاربۆن پتدە چی کە لە تیرە ی دووهمی ئەم سەرەماندا جۆریکی تزم له گیانەوهرانی زیندوو بووبن) ○ دوران پارین زیوی

archer /'ɑ:tʃə(r), US 'ɑ:rtʃ-/ noun

تیراوێز، تیرهاوێز، تیرخەر، کەوانەوان (تەنگیو، دەست راست، دەست راست، نیشان پتک uncring) (archer) تیرانداز

archerfish noun, pl. same or archerfishes

ماسی یە تیرخەرە: جۆری ماسی ناو شیرینەکان،

رەسەنی ئاسیا، ئوسترالیا و فیلیپین [توخم Toxotes: چەندین جۆرن] ○ نوعی ماهی

archery /'ɑ:tʃəri, US 'ɑ:rtʃ-/ noun

تیراوێز، تیرخەری، کەوانەوانی ○ تیراندازی

archetypal /,ɑ:ki'taɪpl, US ,ɑ:rkɪ-/ adjective

نموونه، سەرنموونەیی یان نموونە ی سەرەکی: The Beatles were the archetypal pop group ○ مثالی، وابستە بە نمونە ی اصلی

archetypally /,ɑ:ki'taɪpli, US ,ɑ:rkɪ-/ adverb

بەشتیوەکی نموونه (ی سەرەکی)، سەرنموونانە ○ بە طور نمونه (اصلی)

archetype /'ɑ:kitaɪp/ noun

نموونە ی ئیدەئال، نموونە یان مودیلی سەرەتایی، سەرنموونە، نموونە ی سەرەکی، prototype:

She is the archetype of an American He came to this country 20 movie star years ago and is the archetype of the

successful Asian businessman ○ الگوی

نخستین، مثال اعلى

archetypal (archetypically adv) = archetypal

archfiend noun

شەیتان، دیوی گەورە ○ شیطان

archi- or arch- prefix

پشگر: سەرەکی، سەرەتایی، دەسپیک، بنە، بنەرەتی، یە کەمین ○ پشوند: اصلی، عمده، نخستین، ابتدایی

archidiaconal /,ɑ:kɪdɪ'ak(ə)n(ə)l/ adjective

سەرە دواسەر قەشە یان دواگەر قەشە ○ وابستە بە شماس اعظم

archiepiscopal /,ɑ:kɪ'pɪskəp(ə)l/ adjective

سەرە گەر قەشە یان سەر قەشە ی سەرئوسقوف، گەر قەشەیی ○ وابستە بە سراسقف

archil /'ɑ:tʃɪl/ = orchil

Archimedian /,ɑ:kɪ'mi:diən/ adjective

سەرە بیرکاری یۆنانی ئارکیمییدیس یان ئەرشمیدوس 287-212 Archimedes

پیش زاین) ○ وابستە بە ارشمیدوس

Archimedian screw noun

جەری ئەرشمیدوس (بۆ هەلکێشانی ئاو) ○ پیچ ارشمیدوس

Archimedes' principle /,ɑ:kɪ'mi:di:z/ noun

(فیزیک) بنەمای ئارکیمییدیس یان ئەرشمیدوس ○ اصل ارشمیدوس

archimandrite /,ɑ:kɪ'mandrɪt/ noun

1 گەرە پەبن، رەبەنی گەرە، سەر پەبن (له)

كلينسەي ئورتۇدۇكىس) 2 سەرۈك خانەقا،
سەرۈك دەير ○ 1 راھب اعظم 2 رەئىس صومە

archipelagic adjective

كۆدۈرگەيى، سەربە كۆمەلە دورگە ○ وابستە بە
مجمع الجزاير

archipelago /,ɑ:ki'peləgəʊ, US
,ɑ:rkɪ'peləgəʊ/ *noun*, *pl.* archipelagos or
archipelagoes

كۆدۈرگە، كۆمەلە دورگە، كۆمەلە گرتاف: *the*
Indonesian archipelago (بىنەرەت: لە
archipelago ئىتالىيە، لە *arkhi-* يۇنانى +
pelagos "دەريا (لە بىنەرەت ناۋى دەرياي ئىژە،
جىڭاي سەرنجە بۇ ئو ھەموو دورگە و گرتافە
زەبەندەي) ○ مجمع الجزاير

architect /'ɑ:kitekt, US 'ɑ:rk-/ *noun*

1 ئەندازىيىرى بىناسازى، ئارشىتىكت، سازەوان 2
ئارشىتىكت، سازەوان: *He was one of the*
principal architects of the revolution

مەندىس مەمارى 2 مەمار

architectonic /,ɑ:kitekt'ɒnik, US
,ɑ:rkitekt'ɒnik/ *adjective*

سەربە بىناسازى، پتەندى بە سازەوانى يەۋە ھەيە
○ وابستە بە مەمارى

architectonics *noun*, *pl.*

زانستى مەمارى يان سازەوانى ○ علم مەمارى

architectural /,ɑ:ki'tektʃərəl, US ,ɑ:rk-/
adjective

سەربە سازەوانى يان مەمارى، سەربە بىناسازى:
architectural features ○ وابستە بە مەمارى

architecturally /,ɑ:ki'tektʃərəli, US
,ɑ:rk-/ *adverb*

لەپارى مەمارى يەۋە يان سازەوانى يەۋە: *The*
house is of little interest architecturally.
○ از لحاظ مەمارى

architecture /'ɑ:kitektʃə(r), US 'ɑ:rk-/
noun

1 مەمارى، سازەوانى، بىناسازى: *to study*
architecture 2 شىۋازى مەمارى يان
بىناسازى: *the modern architecture*
3 architecture of the eighteenth century
بىلان يا يىكھاتەي رىكخستە (سىستىم) يىكى
كامپوتىرى ○ 1 مەمارى 2 سىك مەمارى 3
طرح يا ساختار سىستىم كامپوتىرى

architrave /'ɑ:kitreiv/ *noun*

1 نەخش يان گەچىرى سەر سەركۆل 2
كەلە (دەستەك، نىرگە يان كارىتە، بەسەر
كۆلەكەكان دارايەل دەركرا) 3 چوارچىۋەي دەورى
درگا يان پەنجىرە ○ 1 فرسب 2 و 3 ارکيتراۋ

archival adjective

نەركىفال، بەلگەخانەيى، سەربە ئارشىف
(*archivally adv*) ○ وابستە بە بايگانى

archive /'ɑ:kɑrv, US 'ɑ:rk-/ *noun*, also
archives /'ɑ:kɑrvz/

1 بەلگەخانە، بەلگار، نەركىف، ئارشىف 2 جىڭا
يان كۆمەلەيى ب.ت. لەمەن زانىيىرى (لە
archives فەرە نىسى (كۆ)، لە *archia*, *archiva*
لاتىن، لە *arkheia* يۇنانى "تومارە گشتى يەكان
public records") ○ بايگانى

archivist /'ɑ:krɪvɪst, US 'ɑ:rk-/ *noun*

نەركىفىست، بەريۋەبەرى بەلگەخانە ○ بايگان

archivolt /'ɑ:krɪvɔlt/ *noun*

تاقى توي توي (بە يەك ناۋەندەۋە) ○ قوس مطبق

archlute *noun*

عوودى بۆر bass ○ آرکولت

archon /'ɑ:kɒn/ *noun*

1 ھەريەك لە نو كەلەسەركردەي ئاتىنى كۆن،
سەردەسلەت دار (لە يۇنانى پىشوو) 2 سەرۈك
(*archonship n*) 1 آرکون 2 رەئىس

archosaur /'ɑ:kəʊsɔ:/ *noun*

(گىيانەۋەناسى و كۆن ناسى) خىۋىكى لە گروپكى
گەۋرە كە crocodilian سەكان سەرجەم و
دايناسور و pterosaur قەرتىكەۋتوۋەكان
دادە گرى: *archosaurian adj, n* بىنەرەت: لە
Archosauria لاتىنى ئۆي، لە *arkhos* "chief"
يان *arkhōn* "ruler" (-saur + آرکوسور

archpriest *noun*

گەۋرەقەشە، قەشەي گەۋرە يان مەزن ○ كنىش
بزرگ

arch-rival *noun*

سەرنەپار، نەپارى سەركەي (كەسىن) ○ حەرىف
اصلى

archway /'ɑ:tʃwei, US 'ɑ:tʃ-/ *noun*

گوزەر يان پاسازى سەرداپۇشراۋ (يان
كەۋانەسەر)، قەيسەرى، ھەروەھا تاقى زوور
گوزەر يان پاسازى ○ پاساز سەپوشىدە

-archy suffix

باشگر: -سالارى، فەرمان دارى، شاپى، مىرى،
دەسلەت، سەردارى، ئىركى: *monarchy*
(بىنەرەت: لە *arkhein* يۇنانى "to rule") ○
پىسوند: حكومت، سالارى

arciform adjective

كەۋانەئاسا، تاق ئاسا، چەماۋە، تاقى، چەماۋ
قوسمانند

arc lamp *noun*, also *arc light*

چرا يان گلۇبى كەۋانەيى ○ چراغ قوسى

arcograph *noun*

كەۋان گار، كەۋان كنىش (ئەندازە) ○ آرکوكراف

arctic /'ɑ:ktɪk, US 'ɑ:rk-/ *adjective*

1 سەھۇل بەندەران، زۆر سارد، شەختە بەند،
بەستەلەك، شىكستە بەند، توف بەند: *arctic*
2 air ساردوسىر: *3 an arctic smile* جۆرى
بەپوۋەلى بۆرى كۆلكن، ھى باكوران و ناۋچە

subarctic *adv* [Oenis] توخم نوئى
 (arctically /'a:ktikli, US 'a:rk-/ *adv*)

1 قطبى، يخ زده 2 سرد 3 نوعى پروانه
Arctic /'a:ktik, US 'a:rk-/ *noun, adjective*

n جهمسرى باكوورى، ناوچهى جهمسرى
 باكوورى، باكووران *adj* سهره جهمسرى
 باكوورى: **Arctic explorers** *n* قطب شمال
adj وابسته به قطب شمال

the Arctic /'a:ktik, US 'a:rk-/ *noun*

1 ناوچهى باكووى، باكووران 2 ناوچه كاني
 دهوويهري جهمسرى باكوورى 1 منطقى
 قطب شمال 2 مناطق پيرامون قطب شمال

Arctic Circle *noun*

سوورگه ي باكووران، خولگه ي جهمسرى
 باكوورى 1 مدار قطب شمال

Arctic Ocean *noun*

نوقيانووسى باكووران، نوقيانووسى بهسته لك يا
 سهوله ندى باكوورى 1 اقيانوس منجمد شمالي
arctic areas *noun, pl.*

ناوچه كاني باكووران 1 نواحى قطب شمال

Arctogean /'a:ktɔ:'dʒi:ən/ *adjective, also*

Arctogean

ناركتوزيه، سهره ناوچه ي جوگرافيايى
 Arctogea كه دهفهره كاني Palaeoarctic،
 Nearctic، Ethiopian و Oriental داده گرى

1 آرکتوزين
Arcturus *noun, Latin, from Greek*

Arktouros "bear watcher"

ورچه وانه: نه ستيره يكي جينگيرى زه به لاسى
 magnitude ي كه كه له Boötes 1 آرکتوروس

arcuate /'a:kuətl/ *adjective*

(تكنيكى) چه ميو، چه ماوه، كه وانه يى،
 arcuately *adv* an arcuate cloud

به شيويه يكي چه ماوه يا كه وانه يى) 1 خميده

arc welding *noun*

لكين گهرى كه وانه يى، لكين كاري كه وانه يى 1
 جوشكارى قوسى

-ard suffix

باشگر: 1 ناو ساز ده كا: 2 bollard 2 نمو ناوانه

ساز ده كا كه واتاينكى سووكانه يان هه يه، -

ده سيلار: drunkard (بندرت: له فهره نسي
 كونه وه، له -hard- يوناني يوه "hard, hardy")

1 پوند: 1 اسم ساز 2 -ولنخرج

ardency /'a:dnɪsɪ, US 'a:rdnsɪ/ *noun*

به پهروشى، تامه زروي، تسين وتاو، به تسينى،
 تسين سه ندوويى، تسين وگور، گهرمى، توندى،

كله كردوويى 1 اشتياق، شدت، حرارت

ardent /'a:dnɪt, US 'a:rdnt/ *adjective*

1 به پهروش، تامه زرو، تسين سه ندوو، به تسين، به تاو،
 تونيد (وتيز)، گهرم 2 كليه كردوو، داگيرساو،

گرگرتوو (ardently /'a:dnɪli, US 'a:r-/ *li*)

adv: تامه زرويانه، به پهروشانه، به تسينه وه) 1
 مشتاق، پرشور، شديد 2 مشتعل

ardour /'a:da(r), US 'a:rdər/ *noun, US*

ardor

(فهرمى) تسين وگور، كله كردوويى، به تسينى، سوز،
 تسين، تاو، جوش، به تاوى، تسين وتاو، گهرم وگورى،

له شهوقي، به پهروشى، هؤگرى، حمز، مهيل،
 جوش سه ندوويى، دل به تسينى، دل تيجوون،

نموين داري، سهوداسه رى، كوزراوى، passion:

romantic ardour شور و شوق، شوق،
 حرارت، تب و تاب، اشتياق، علاقه، شيفتكى

arduous /'a:dʒuəs, -dʒu-, US 'a:rdʒuəs/

adjective

1 سهخت، گران، چه توون، ناسن، پرزه حمهت،
 قورس، دژوار، difficult: years of arduous

an arduous journey across the 1 training

The work was arduous 2 Andes 1 ليز،
 سهده وخوا، تملان، لايى، سينه كيش، steep: an

arduous path 1 شاق، طاقت فرسا 2 سرازير

arduously /'a:dʒuəsli, -dʒu-, US

'a:rdʒuəsli/ *adverb*

به سهختى، به دژواري، به زه حمهت (سهوه):
 They searched -ously for clues

arduousness /'a:dʒuəsnes, -dʒu-, US

'a:rdʒuəsnes/ *noun*

سهختى، گراني، چه توونى، پرزه حمهتى،
 قورسى، دژواري 1 شاق بودن

are /ə(r), US strong form a:(r)/

شيوكى كو (سهرده مى نيسن) له كاري to be

are /ə(r), a:(r), US er, a:(r) *noun*

(ميتروويى) تار (به كه ي يوناني روويه، به راميه ر
 به 100 ميتري چوار گوشه يا 119/6 يارد) 1 آر

area /'eəriə, US 'eriə/ *noun*

1 ناوچه، مهلبه نند، دهقهر، ناوه، گۆره يان،
 روويه ر، پانايى، ناست: mountainous/desert

2 بهش، يارچه، پار 3 شوين، جينگا،
 چاند، جين، وار: The tumour had not

4 spread to other areas of the body

زه مينه، ناقار، گۆره يان، مهيدان، پانايى، به سستين،
 راخسته 5 بابته، مزار 6 لكه، له كه، پهله 7

دهوشه، همسه ر (سال) 1 منطقه، ناحيه،
 مساحت، سطح 2 قمت، بخش 3 محل 4 زمينه،

حوزه، عرصه، حيطه 5 موضوع 6 لكه 7 حياط خانه

area code *noun, also dialing code*

كود (تلهفون) 1 كد

areal *adjective*

سهره روويتوى، روويتوى يانه، پينه ندى به
 روويتوى يه وه هه ي 1 وابسته به مساحى

area of discourse *noun*

بواريان پانايى وتار، مهلبه ندى (گوتار) 1
 حوزه ي مقال

areca nut /'a:ri:kə nʌt/ *noun*

دهنک یان تووی دارنئریکا ○ دانه ی فوفل

areca palm /'a:ri:kə, US 'a:ri:kə/ *noun*

(ههروهه) areca, pl. arecas دارخورمای
گهرمیتانی ناسیا [آتوخم Areca] (به ریگای
بورتورگالی له Malayalam ādekka) ○
(درخت) فوفل

arena /ə'ri:nə/ *noun, pl. arenas*

1 شهرگه یان گۆره بان یان مهیدانی شه ری
شهرگهر یان گلاباتوره کانی رۆم 2 گۆره بان،
مهیدان، کایه، پانتایی، قاد، مهلبه ند، شوینی
جالاک یان پشیر کی: *the political arena* 3
گۆر 4 وهرزشگا، لمانی، ستادیوم، یاریگا
(بهرهت: له arena, harena لاتین لم، لمانی،
شوینی لمانی) ○ 1 آرنا 2 میدان، صحنه، عرصه،
جولانگاه 3 گود 4 استادیم

arenaceous /,a:ri'neiʃəs/ *adjective*

1 لماوی، لمی، لماسا، لمی تیا به 2 (زینده ناسی)
لمه زی ○ 1 له مانده، دارای شن 2 شن زی

arena theatre = theater-in-the-round

arenavirus /ə'ri:nə,vaɪrəs/ *noun*

(پزشکی) فایروس لمی، کومه لمی له فایروسه کانی
RNA خیزان Arenaviridae (ب.ن. نهوانه ی)
دهنه هزی lassa fever و lymphocytic
choriomeningitis ○ آرناویروس

arenicolous *adjective*

(زینده ناسی) لمه زی، له نیو لم دا زیوا یان
گه شه کردو، لم نشین ○ شن زی

aren't /ɑ:nt/ = 1 are not 2 am not (only
used in questions)

areola /ə'ri:ələ/ *noun, pl. areolae* /-li:/

1 دهواری، خهرمانه یان ئالقهی دهواری برین
یان گوی مه مک 2 بوشایی ○ 1 هاله 2 خهره

areological *adjective*

سه ربه یا پتوهه ندی به بارام ناسی یه وه هه به،
بارام ناسی یانه ○ مریخ شناسی

areologist *noun, adjective*

بارام ناس ○ مریخ شناس

areology /e:ri'blədʒi/ *noun*

بارام ناسی (له Ares خودای شهر له میتولوزی
یونانی دا) ○ مریخ شناسی

Areopagite *noun*

نه ندای دادگای (به رزی) ئاتین Areopagus ○
عضو آریوپاگوس

Areopagitic *adjective*

سه ربه یان پتوهه ندی به Areopagus وه هه به ○
وابسته به آریوپاگوس

Areopagus *noun, Latin, from Greek Areios
pagos, from Areios pagos*

1 ته پ یان گردی که دادگای (به رزی) ئاتین
لهوی به پتوهه ده چوو 2 دادگای (به رزی) ئاتین 3

ههر جۆره دادگایی ییکی به رز یا گرنگ (به
واتای گردی بارام یان Aers "hill of Ares")
○ آریوپاگوس

Ares *noun, Greek Arabicēs*

نهریز، بارام (خودای شهر لای یونانی به کان،
به رامبه ر به Mars ی رومی به کان) ○ بهرام

arête /ə'ret, US ə'rett/ *noun*

نهریت، تیوایی، تیغه (ب.ت. له سویرا) ○ تیزه
Arethusa *noun, Latin, from Greek
Arethousa*

1 ئاریتوزا، ئاریتوسا: به ری ییکی دارستان که
Artemis خستی به ناو ئاوه وه و له سیبل به
شیه ی کانی لئ ده رها ت، به ری ییکی میتولوزی
یونانی که بووه کانی تا خوی له خودای رووبار
Alpheus بدزیه وه 2 (arethusa ههروهه ها
dragon's mouth جورئ گیاساره ی orchid
روژه لاتنی به مریکای باکووری | *Arethusa*
bulbosa) ○ آرتوسا

argail /'ɑ:g(a)li/ *noun, pl. saime*

جورئ مه ره کتوی شاخاوی گه وهری ناسیایی
شاخزل [Ovis ammon] (بهرهت: له
مۆنگۆلی یه وه وهرگیراوه) ○ آرگایل

argent /'ɑ:rdʒənt, US 'ɑ:rdʒ- / *adjective*

(ویژه یی و heraldry) زیو، زیوین، زیوین
(بهرهت: به ریگای فهره نسی کۆن له
argentums لاتین "زیو") ○ نفره، سیمگون

argental *adjective*

زیوین، زیوئاسا، زیواوی، زیوه لگر ○ نفره ی،
نفرمانند، محتوی نفره

argenteous = silvery

argentic *adjective*

زیوین، زیوه لگر، زیواوی، زیوتیا بوو ○
نفره ی، محتوی نفره

argentiferous

/,ɑ:rdʒ(a)n'fɪr(ə)rəs/

adjective
(به رد یان کانه کان) زیوه لگر، زیواوی،
زیوتیا بوو (بهرهت: له argentums لاتین "زیو"
+ -ferous) ○ محتوی نفره

argentine /'ɑ:rdʒ(a)ntɪnɪ/ *adjective, noun*

adj (کۆن) زیوئاسا، شیه وه زیو n زیوه، جورئ
ماسی ده ریایی [Argentina silus] و جۆره کانی
تر [بهرهت: له argentine, argentin
فهره نسی کۆن "زیو"، له argentum لاتین] ○
adj نفره مانند n نوعی ماهی

Argentine ant *noun*

میزوله ی ئارژه تینی [Iridomyrmex humilis]
○ مورچه ی آرزانتینی

Argentinian /,ɑ:rdʒən'tɪniən/ *adjective, noun*

adj سه ربه ئارزانتین n ئارزانتینی، خه لکی
ئارزانتین، که سی له ره که زی ئارزانتینی ○ *adj*

آرژانتینی *n* اهل آرژانتین

argente *noun*

(کیمیا) نارژانتیت ○ آرژانتیت

argil /'ɑ:dʒɪl/ *noun*

گل‌سووره، گلی ثربار، گلی گوزه (گه‌ری) ○ خاک رس

argillaceous /,ɑ:dʒɪ'leɪʃəs/ *adjective*

(زه‌وی‌ناسی) به‌رد یا نیش‌توه (کان) پیکه‌اتوه یا گل‌سووره‌ی تیا به ○ رستی

argilliferous /,ɑ:dʒɪ'lifəvəs/ *adjective*

گل‌سووره‌ی تیا به ○ محتوی خاک رس

argillite /'ɑ:dʒɪlaɪt/ *noun*

(زه‌وی‌ناسی) جورئ ته‌خته‌به‌ردی نیش‌توه، پتر له ساک و مه‌تریالی گل‌سووره پیکه‌اتوه ○ آرچیلیت، آرچیلیت

argillitic *adjective*

سهر به یان پیوه‌ندی به نارژیل‌توه هه به ○ وابسته به آرچیلیت

arginine /'ɑ:dʒɪni:n/ *noun*

نارژینین، نارجینین: جورئ ترشه‌لوکی ته‌مینوی بنه‌ره‌تی، ساکیکی سه‌ره‌کی به له خوراکي پرره‌داره‌کان دا $C_6H_{14}N_4O_2$ ○ آرژینین، آرجینین **Argive** /'ɑ:gɪv, US -dʒɪv/ *adjective, noun*

adj 1 سهر به شاری کونی Argos له یونان 2 یونان (ب.ت. له هونراوه‌کانی هومیردا (Homer) **n** 1 هاوشاری نارگوس 2 یونانی (ب.ت. له هونراوه‌کانی هومیردا) ○ آرگوسی

argle-bargle = argy-bargy

Argo *noun*, Latin (genitive Argus), from Greek Argō

(ته‌ستیره‌وانی) که‌شتی، گله‌ستیره یان که‌لووی که‌شتی ○ آرگو

argol /'ɑ:g(ə)/ *noun*

1 یشقه‌له، ته‌رس 2 خلتی مەی ○ 1 پشکل 2 دزد شراب

argon /'ɑ:gɒn, US 'ɑ:rgɑ:n/ *noun*

(کیمیا) نارگون، نارگان (به ژ.گ. 18، ن. Ar) ○ آرگون

Argonaut *noun*, Latin Argonautes, from Greek Argonautēs

هه‌ریه‌ک له و قاره‌مان و پالمانانه که له‌گه‌ل Jason به که‌شتی به دواي خوری زیرین Golden Fleece که‌وتی ○ آرگوناوت

argosy /'ɑ:gəsi/ *noun*, pl. argosies

1 که‌شتی‌گه‌لی کارداری یان بازارگانی 2 که‌له‌که‌شتی، که‌شتی گه‌وره ○ 1 ناوگان تجاری 2 کشتی بزرگ

argot /'ɑ:gəʊ, US 'ɑ:rgot, -gou/ *noun*

(فهره‌نسی) نارگو، زمانی تاییه‌تی کومه‌لی ب.ت. دزه‌کان ○ آرگو

argotic *adjective*

سهر به یان پیوه‌ندی به نارگووه هه به ○ وابسته به آرگو

arguable /'ɑ:gjuəbl, US 'ɑ:rg-/ *adjective*

1 جینی‌گومان، گومان‌له‌سهر، مشت‌ومرله‌سهر، قسه‌له‌سهر، ناسوگر 2 شیاوی به‌لگه‌هینانه‌وه ○ 1 محل تردید، قابل بحث 2 قابل استدلال

arguably /'ɑ:gjuəbli, US 'ɑ:rg-/ *adverb*

1 مشت‌ومرله‌سهرانه 2 به نه‌گه‌ریکی زوره‌وه، زور له‌وه‌ده‌چی، زور له‌وانه‌یه ○ 1 به طور قابل بحث 2 به احتمال قوی

argument /'ɑ:gjumənt, US 'ɑ:rg-/ *noun*

1 مشت‌ومر، مشه‌رعین، دمه‌قالی، دمه‌دمه، شه‌ره‌قه: **to win/lose an argument** ○ **After some heated argument a decision was finally taken** 2 به‌لگه‌هینانه‌وه: **Her 3 main argument was a moral one** وت‌ووێژ، دان‌وستان، گفت‌وگو 4 به‌لگه، پرنو 5 کورته، پوخته (ب.ت. به‌ره‌مێکی وێه‌یی): **a later editor added an argument to the poem** 1 جروبحث، مشاجره، دعوا، مجادله 2 استدلال 3 گفتگو 4 دلیل، برهان 5 خلاصه

argumentation /,ɑ:gjumən'teɪʃn, US 'ɑ:rg-/ *noun*

1 به‌لگه‌هینانه‌وه 2 مشت‌ومر، دان‌وستان، چه‌نده‌وچون، **discussion debate** ○ 1 احتجاج 2 بحث، مباحثه، مناظره

argumentative /,ɑ:gju'mentatɪv, US 'ɑ:rg-/ *adjective*

1 به‌لگه‌هینانه‌وه‌یی 2 مشت‌ومر‌باز، فیر‌مشت‌ومر، مشت‌ومر‌خواز، دمه‌وه‌ه، سهر به‌کیشه، زمان‌باز، **disputatious** **Everyone in the family was argumentative** (argumentativeness *n*) ○ 1 استدلالی 2 اهل مشاجره، دعوایی

argumentatively /,ɑ:gju'mentatɪvli, US 'ɑ:rg-/ *adverb*

به‌شێوه‌یه‌کی به‌لگه‌هینانه‌وه‌یی ○ به‌طور استدلالی

argus /'ɑ:gɒs/ *noun*

1 چۆریکی pheasant کلک‌دریزی ناسایی، به خال یان پنکه‌ی چاونا‌ساوه له‌سهر باله‌کانی **[Argusianus argus]** 2 په‌یوله‌پنکه‌ی قاوه‌یی یا شین‌باو، به خال و پنکه‌ی چاونا‌ساوه **[Aricia]** و توخه‌کانی تر 3 (Argus) ناوی ناگادیریکی ته‌فانه‌ی یونانی به که سه‌دچاوی بووه (و به ده‌ستی هیرمیس کوزرا) دیوی سه‌دچاو ○ آرگوس

Argus-eyed *adjective*

قوت، وریا، وشیار، زیت، ناگادار، گوی‌قولاخ، چاوتیز، تیزبین ○ مواظب، مترصد، تیزبین

argute /'ɑ:gju:t/ *adjective*

(دهگمهن) زیرهک، قوت، وربا، وشیار، زیت،
مدریک، زیرنگ، پرهوش ۱ زرنګ، باهوش

argy-bargy /ˌɑːdʒi ˈbɑːdʒi, ˌɑːrdʒi ˈbɑːrdʒi/ *noun, pl. argy-bargies*

(نافه رمی) مشت و سر، ههراوهوریا، بگره و بهرده،
تیکه و لیکه، ههراوه هلا، ههلا، جه نجالی،
دهمه قهر، مشعرعین ۱ الم شنگه، جروبحث

argyle /ˈɑːgaɪl, US ˈɑːrgaɪl/ *noun, also argyll*

نه خشی جاجمی: جوړی نه خشی نه ندازه یی بو
چینی جل و بهرگ و شتی وا به شینوی له بزیننه
یان نه لاسی: ههروها گوره یی که به م
نه خشی (به رمالی یه) ده جنری (بهره دت: له ناوی
Argyll، لقیکی سیره کامینلی **Campbell**
سکاتلندی، نم نه خشی هی نهوانه) ۱ آرگایل
arhat /ˈɑːhat/ *noun*

(له بودائیزم و جاینیزم) بهرترین پایه یی نایی
بو پیاوایی دینی نهو تیرانه (بهره دت: له
سانسکریتوه "meritorious" ۱ ارهات

arrhythmic = variant spelling of **arrhythmic**
aria /ˈɑːriə/ *noun*

(موسیق) ئاریا (ب.ت. له ئوپیرا و ئورتوریو)،
ئاواز ۱ آریا، لحن

Ariadne *noun*, Latin, from Greek *Ariadne*

کچی مینوس **Minos**، یارمه تی تیوس
Theseus ی دا تا له ههزار به ههزاره که
labyrinth هه لسی (بهره دت: له **Ariadne**
یونانی یهوه) ۱ آریادنه

-arian suffix

باشگر: لایه نگر، باوه به، پشتوان، خاوه نی،
دار: **vegetarian** (بهره دت: له باشگری **arius**
لاتینهوه) ۱ پسوند: جیرو، معتقد به، هوادار، دارای

Arian *noun, adjective*

n لایه نگری باوه ری ئاریانیزم **adj** سه ربه یان
پنوهندی به **Anianism** هوه ههیه n طرفدار
آریانیزم **adj** وابسته به آریانیزم

Arianism *noun*

(یهزدان ناسی کریستانتیه) باوه ری که
خودابوونی عیسا هه لده وه شینیتیه وه و له لایه ن
قهشی نه سکه نده ربه **Arius Alexandrian**
(دهروبه ری 250-336) خرابه روو ۱ آریانیزم

arid /ˈæɪd/ *adjective*

1 وشک، نیشکارو، زهه، قاهر، بئ ناو، کم ناو،
که باران، بئ باران، (وشک و پریشک، بووره:
arid and semi-arid deserts 2 بیهوده 3
ناخوش، قوړ، هیچ، وهه سکه، ماندو و کهر،
an arid discussion: 1 خشک،
بایر، لم یزرع، کم باران 2 بئ 3 ملالت آور

aridity /ˈæɪrɪdɪ/ *noun*

1 وشکی، بئ ناوی، کم ناوی، قاقری، کم بارانی
2 وهه سکه ری، هیچی، ناخوشی ۱ خشکی

کم آبی 2 بی روحی، ملالت آوری

aridly /ˈæɪdli/ *adverb*

به شینوه یه کی وهه سکه ریان ناخوش ۱ به طور
ملالت آور

aridness /ˈæɪdnəs/ *noun*

1 وشکی، زهه های، نیشکارویی، بئ ناوی، کم ناوی
2 ناخوشی ۱ خشکی، کم آبی 2 بی روحی

Ariel *noun*

گیانی ته فیه دهه یا شوخ له **the tempest**
شه کسپیه ردا ۱ آریل

Aries /ˈeəriːz, US ˈerɪːz/ *noun*

1 (تهستیره وانی) بهرخی یان کاوړ (= یه که مین
که لوی زودیاک) 2 بهرانه: کونه ستیره یی
constellation نیسوان **Pisces** و **Taurus** 3
(رومی کون) که لاله بهران ۱ ختل، بره 2 قوچ
قلعه کوب، آریس

aright /əˈraɪt/ *adverb*

(بئ باو) به دروستی، دروست، به شینوه یه کی
راست، **if I remember** ۱ correctly, right

aright ۱ به درستی، به طور صحیح

Arikara *noun, pl. same*

1 نه ندای گدلیکی سوورینستی ئه رمیکایی دولی
رووباری میسوری **Missouri** له داکوتای
Dakota باکووری 2 زمانی ئاریکارا ۱ آریکارا

aril /ˈaɪl/ *noun*

(رووه ک ناسی) بهرگی دهه وه ی توو (وهه
yew) ۱ پوشش بیرونی بذر

arillate *adjective*

خاوه نی بهرگی دهه وه ی توو ۱ دارای پوشش
بیرونی بذر

ariose /ˌɑːriˈoʊzəʊ, -səʊ/ *noun, adjective, adjective*

(موسیق) n (ب.ت. له ئوپیرا یان ئورتوریو
oratorio شینوازیکی پیفرورمانسی دهنگی که
له چاو ئاریا **aria** کمه فهرمی تر بئ **adv adj** به
بئی شینوازیان شینوه یکی وا ۱ اریوز

-arious suffix

باشگر: ختایه دت، سه ربه: **gregarious** (بهره دت:
له باشگری **arius** لاتینهوه + -ous) ۱ پسوند:
ویژه، وابسته به

arisen /əˈrɪzn/ = past participle of **arise**

aristo, *pl. aristos* = **aristocrat**

aristocracy /ˌæɪˈstɒkrəsi, US ˈstɑːk-/
noun, pl. aristocracies

1 سه رچین سالاری، حکومتی چینی
تهرستو کرات یان گه وړه زاده کان 2 (چینی)
گه وړان یا نه شراف، خانه زاده کان، هه لیزارده کان
۱ اشراف سالاری 2 اشراف، برگزیدگان

aristocrat /ˌæɪstəkræt, US ˈæɪrɪst-/ *noun*

تهرستو کرات، گه وړه زاده، به گزاده، سه رچین،
خانه ددان ۱ اشراف زاده

aristocratic /ˌæristəˈkrætɪk, US ˌæristə-/
adjective, also aristocratical

نهریستوکراتیک، سهریه چینی گهوران ۱ اشرفی
Aristotelian /ˌaristəˈti:liən/ adjective,
noun

Aristotle (384-322) سهریه فیلسوفی یونانی
322 پیش‌زایین n ختیدکار یان لایه‌نگری
فلسفه‌فی نهره‌ستوو ۱ ارستویی

Aristotelianism noun

نهره‌ستوو‌گه‌ری، نهره‌ستوو‌خوازی، فلسفه‌فی
نهره‌ستوویی ۱ ارستوگرایی

Aristotelianist noun

نهره‌ستوو‌گر، نهره‌ستوو‌خواز ۱ ارستوگرا
Aristotelian logic noun

لؤژیکی نهره‌ستوویی ۱ منطق ارستویی
arithmetic /ˌæriθməˈtɪk/ noun

1 زانستی ژمیره، ژمیره‌ناسی، ژمیره‌وانی 2
لیکدانسه‌وه، calculation, computation 3
سهرجه‌م ۱ علم حساب 2 محاسبه 3 جمع

arithmetical /ˌæriθˈmetɪk/ adjective
سهریه ژمیره، ژمیره‌یی ۱ وابسته به حساب

arithmetically /-kli/ adverb
له رووی زانستی ژمیره‌وه ۱ از روی علم حساب

arithmetical progression = arithmetic
progression

arithmetician noun

ژمیره‌زان، زانای ژمیره ۱ حساب‌دان
arithmetic mean noun

نیوبری ژمیره‌یی ۱ میانگین حسابی
arithmetic progression noun, also
arithmetic series

یه‌ک‌له‌دواییه‌کی (تسه‌عودی) ژمیره‌یی ۱
تساعد حسابی

-arium /ˈɛəriəm/ suffix
باشگر: شستی سهریه، شوینی تاییه‌ت به:

planetarium ۱ پسوند: سچیزی وابسته به،
مکانی مختص به

ark /ɑ:k, US ɑ:rk/ noun

1 (له کتیی پیروزدا) کهشتی نوح 2 سنووق 3
داره‌مه‌یت 4 دالده، به‌نا ۱ گشتی نوح 2
صندوق 3 تابوت 4 حفاظ

Ark of the Covenant /ɑ:k, US ɑ:rk/
noun, also Ark of the Testimony

سنووقی ته‌ورات، سنووقی یه‌یمان ۱ صندوق
عهد، تابوت عهد

ark shell noun

بین‌بره‌ییکی دووله‌بکی چکولانه که خوی به
ده‌زووله‌ی byssus به‌ریده‌وه ده‌نووستینی
[Arca و توخمه‌کانی تر] ۱ آرک شل

arm /ɑ:m, US ɑ:rm/ noun

1 ده‌س(ت) بال، بازوله، بازوو، باسک، قول،

به‌وش 2 باوش، باوه‌ش، باخل، هه‌نگل 3 لق، تا،
به‌شی کرداری گروب، ریکخواوه، دامه‌زراوه یان
چالاک‌یی: **the logistical arm of the air**
4 **force** ده‌سک، جی‌ده‌س، ده‌سته 5 چک،
ته‌رک 6 هیز، ده‌سه‌لات، **the might, power**
long arm of the law 7 (روویار) لق
armless (بی‌چک) ۱ دست، بازو 2
بغل، آستین 3 شعه 4 ده‌سه 5 اسلحه 6 نیرو،
سلطه، قدرت 7 شاخه

armada /ɑ:ˈmɑ:də, US ɑ:rˈm-/ noun

کومه‌له‌کهشتی، کهشتی‌گه‌ل، ده‌سه‌کهشتی (هی
شهر) ۱ ناوگان

the Armada noun

کومه‌له‌کهشتی سیانیی که نیردران تا هینرش
بکهنه سهر نینگلته‌ره له 1588دا ۱ ارمادا

armadillo /ˌɑ:məˈdɪləʊ, US

ˌɑ:rməˈdɪləʊ/ noun, pl. armadillos

(گیانه‌وه‌رناسی) زریوشه: نهرمادیلو (شیرده‌ر و
له‌تیره‌ی بی‌ددانان؛ له‌ته‌مریکای باشووری
[خیزان **Dasypodidae**: گه‌لی جورن]) ۱
ارمادیلو

Armageddon /ɑ:məˈɡedn, US ɑ:rm-/
noun

1 ئارماگیدون (= شوینی شهری نیوان چاکه و
خرابه له کوتایی جه‌نان‌دا، کتیی پیروز) 2
شهری به‌کلایی که‌روه، شهری برته‌ره‌وه
(نهره‌ت) له **har mēgiddōn** عیبری به‌وه «ته‌بی
Megiddo» (Rev. 16:16) ۱ ارماگدون
نبرد سرنوشت‌ساز، نبرد یا مبارزه‌ی نهایی

Armagnac /ˌɑ:mənjæk/ noun

جؤری براندی له Aquitaine ی باشووری
روژاوا ی فهرنه‌ه دروست ده‌کری (نهره‌ت): له
ناوی جارانی ههرنم و ده‌فهریکی Aquitaine
نوعی براندی

armament /ˌɑ:məmənt, US ɑ:rm-/ noun

1 (armaments) چه‌ک‌وجؤل، چه‌که‌مه‌نی 2
هیزه چه‌ک‌داره‌کان 3 به‌چه‌ک کردن، ئاماده‌کاری
له‌شکری یان سهربازی 4 ته‌قه‌مه‌نی 5 کهشتی
شهرکه‌ر ۱ تسلیحات، جنگ‌افزار 2 قوای مسلح
3 نذاری نظامی 4 مهمات 5 کشتی جنگی

armamentarium /ˌɑ:məməntˈtɛ:riəm/
noun, pl. armamentaria /-riə/

کومه‌لی له‌و شتانه‌ی به‌رده‌ست بؤ مه‌به‌ستی
به‌کاردیتری ۱ آرماتاریوم

armature noun

1 ئارمیچیز 2 شیش‌به‌ست، شیش‌به‌نبد،
میل‌به‌ست، میل‌به‌نبد، میل (له‌کاتزا) 3
(زینده‌ناسی) زری: به‌رگی پاریزمری گیانه‌وه‌ر
پان رووه‌کی 4 (کسون) زری جنگی ۱
آرمیچر 2 اسکت، آرماتور 3 زره 4 جوشن

armband /ˌɑ:mbænd, US ɑ:rm-/ noun

بازوله‌بند، بازووبند، باسکین، قولین ۰
بازوبند

armchair noun (/ˈɑːmtʃeə(r), ɑːmˈtʃeə(r),
US ˈɑːrmtʃer, ɑːrmˈtʃer/), adjective
(/ˈɑːmtʃeə(r), US ˈɑːrmtʃer/)

n کورسی دسک‌دار، سنده‌لی لادار **adj** دور
له کرده‌وه، نه‌کرده‌نی، ناکرداری، ناکرده‌ویی،
فشه ۰ **n** صدلی دسته‌دار **adj** غیرعملی

armed /ɑːmd/, US ɑːrmd/ adjective
چه‌کدار، چه‌کریز، چارچه‌ک، پرچه‌ک، بچه‌ک،
چه‌ک‌به‌دهست، ناماده‌ی شهر، چه‌کدارانه: **an**
armed guard مسلح، مسلحانه

the armed forces noun, pl.
هیزه چه‌کداره‌کان ۰ نیروهای مسلح
armed neutrality noun

بی‌لایه‌نی چه‌کدارانه ۰ بی‌طرفی مسلحانه
the armed services = the armed forces
Armenian adjective, noun

adj نهمه‌نی، سهریه نهمه‌نستان **n** زمانی
نهمه‌نی، خهلکی نهمه‌نستان ۰ **adj** ارمنی **n**
زبان ارمنی، اهل ارمنستان

Armenian Apostolic Orthodox
Church – Armenian Church
Armenian Church noun

کلنسه‌ی (سهریه‌خوی) نهمه‌نستان ۰ کلیسای
ارمنستان

armful /ˈɑːmfʊl/, US ˈɑːrm-/ noun, pl.
armfuls

پر باوشن، باووشن، دهسته‌واره‌ین، (پر) باخلی:
an armful of flowers ۰ یک بغل

armhole /ˈɑːmhəʊl/, US ˈɑːrmhəʊl/ noun
جی‌قول، جیگای قول، نالقه‌ی قول، کونی قول
۰ جای آستین

armiger /ˈɑːmɪdʒəl/ noun
به‌رده‌ستی سوارچاک یان شیقالیه‌کان (که
پیداویستی سهره‌ده‌کیان هله‌ده‌گرت: igral-

armigerous **adj** ۰ ملازم شوالیه‌ها
armillaria /ˈɑːmɪˈleɪəriəl/ noun

جوری کارگ که زورتر له دارستانا دوزراوه‌توه
[توخم **Armillaria**] (بهره‌ت: له لاتینی نوی‌وه،
له **armilla** لاتین "bracelet") ۰ نوعی قارچ

armillary adjective
نالقه‌ناله، قه‌قفه‌ف، قه‌فای، نالقه‌ای،
بازنه‌بازنه، ینکهاتوو له بازنه‌کان، ینکهاتوو له
نالقه یان قه‌فکان ۰ مشکل از حلقه‌ها

armillary sphere noun
بازنان: جوری ده‌گای کونی ته‌ستیره‌وانی
ینکهاتوو له کومه‌له بازنه یان نالقه‌ین (له کاتر)
بقو یشان‌دان یان دیاری‌کردنی بار و
هله‌ومه‌رجی position سوورگه، پشتینه‌ی
ناسان celestial equator ته‌ستیره‌کان

به‌کاردیری ۰ ذات‌الحق، آرمیلاری سفر
arming noun

به‌چه‌ک‌کردن، پرچه‌ک‌کردن، چه‌کدارکردن،
چه‌کریزکردن ۰ مسلح‌سازی

Arminian /ɑːˈmɪniən/ adjective, noun
adj سهریه ریزه‌کانی دینه‌وانی
پروتیستانی هولهندی ژاکوب ئارمینئوس
Jacobus Arminius (1560–1609)، نه‌وه
ریزازی جه‌سرباوهری
predestination
کالفینیستی ره‌ت ده‌کرده‌وه **n** لایه‌نگریکی نه‌وه
ریازانه (Arminianism **n**): ئارمینئوس‌باوهری
۰ آرمین

armistice /ˈɑːmɪstɪs/, US ˈɑːrm-/ noun
شهرراگرتن، ناگریه‌ست، شه‌روستاندن (کاتی؛
بهره‌ت: له فهره‌نی یان له
armistitium
لاتینی نوی، له **arma** پرچه‌ک‌کردن،
چه‌ک‌دارکردن، چه‌ک‌پندان
-stitium + "stoppage") ۰ ترک مخاصمه

Armistice Day noun
روژی ناگریه‌ست (11ی نو‌فامبر، به‌بونه‌ی
کوتایی‌بنه‌اتی شه‌ری جیهانی یه‌که‌م) ۰
آرمیتیک دی

armlet /ˈɑːmlət/, US ˈɑːrm-/ noun
بازوله‌بند، بازووبند، بازونوک، بازووبین،
بازووبند، قولین ۰ بازوبند

armlock noun
قول‌به‌ست (له پشته‌وه، هه‌روه‌ها
hammerlock) ۰ آرملاک

armoire /ɑːˈmwɑː/ noun
دولاب، کومید، wardrobe، cupboard (زورتر
دری) ۰ کنجه، کمد

Armourican /ɑːˈmɔːrɪk(ə)n/ adjective,
noun

adj 1 سهریه Armoria، ناوجه‌پیککی کونی
فهره‌نسی 2 (زه‌وی‌ناسی) = n Hercynian
ره‌سن یان دانیشتوی ئارموریکا ۰ آرموریکایی

armorial /ɑːˈmɔːriəl/, US ɑːˈr-/ adjective
1 سهریه یا پشه‌ندی به‌زینوه هیه‌ه، زرنی 2
چه‌کی، سهریه‌چه‌ک‌وجول 3 سهریه heraldry
۱ وابسته به زره 2 اسلحه‌ای 3 وابسته به heraldry
armorial bearing = coat of arms

Armorian = Hercynian
armor = US spelling of armour

armory = heraldry
armour /ˈɑːmə(r), US ˈɑːrm-/ noun, US
armor

1 زری، کلاوزری: 2 a suit of-mour پاریزه،
قایلیک، قاوغ یان تولی پاریزه‌ری ده‌روه (هی)
گیانه‌ور یا گیا 3 هیزی زری‌پوش 4 = armour
۱ زره، جوشن 2 حفاظ 3 نیروی زرمی
armour-bearer noun, US armor-bearer

چک‌دار ○ سلاح‌دار

armour-clad noun, US armor-clad

زرّی‌پوش، زرّی‌دار ○ زره‌پوش

armoured /'ɑ:mad/, US 'ɑ:rməd/ adjective, US armored

زرّی‌دار، زرّی: *The cruiser was heavily armoured* زرهی

armoured car noun, US armored car

زرّی‌پوش، ماشینی زرّی ○ خودرو زرّی

armoured forces noun, pl. also armoured troops

هیزه‌کانی زرّی‌پوش، هیزه زرّی‌پوشه‌کان ○ نیروهای زرّی

armoured scale noun, US armored scale

(میزووناسی) میزووی پووله‌کهریزی زرّی‌پوش، زرّی‌پوشه، روپوش یا پهرگیگی قایمی هدیّه، له خیزانی *Diaspididae* ○ نوعی حشره

armourer /'ɑ:mə(r)/, US 'ɑ:rm-/ noun, US armorer

چک‌ساز، توکمه‌چی، زرّی‌ساز ○ اسلحه‌ساز

armour plate noun, US armor plate

زرّی ○ پوشش زرّی

armour-plated adjective, US armor-plated

زرّی‌پوش، زرّی‌دار ○ زره‌پوش

armoury /'ɑ:məri/, US 'ɑ:rm-/ noun, US armory, pl. armouries

1 جبه‌خانه، عمارتی چک‌وچول، قورخانه 2 چک‌مه‌نی: *Britain's nuclear armoury*

کارخانه‌ی چک، چک‌سازی 4 (به‌ریکا) شوینی که هیزی نیم‌چله‌شکری مشق ده‌بین ○

1 زرادخانه 2 تسلیحات 3 اسلحه‌سازی 4 آزموری

armpit /'ɑ:mpit/, US 'ɑ:rm-/ noun

بن‌ه‌نگل، پهره‌نگل، بن‌بال، بن‌پیل، بن‌باخل، کلیشه، خدرک ○ زیربغل

armrest /'ɑ:rmrest/, US 'ɑ:rm-/ noun

بال یا لای سنده‌لی، جی‌ده‌سی کورسی ○ بغل‌صندلی

arms /ɑ:mz/, US ɑ:rmz/ noun, pl.

1 چک، قور، *arms*: armaments, weapons

2 *ammunition* and 2 دروشم، نشان، نارم،

1 *coat of arms* ○ جنگ‌افزار، سلاح 2 آرم

arms control noun

مه‌هار، کوتترول یان ده‌س‌به‌س‌ه‌راگرتی چک‌وچول ○ مهار تسلیحات

arms race noun

پیش‌برکتی چک‌وچول، چک‌برکتی ○ سابقه‌ی تسلیحاتی

arm-twisting noun

به‌کاره‌ستانی زور (باسک‌باه‌ل‌دان)، سده‌گی خسته‌سەر ○ اعمال فشار

arm wrestling noun

(زوربان‌بازی) بازووشکینه ○ مع‌اندازی

army /'ɑ:mi/, US 'ɑ:rmil/ noun, pl. armies

1 لشکر، نه‌رت‌ش، سبا، هیزی زه‌مینی: *The two opposing armies faced each other*

2 ده‌سته، جماعت، نابوره، کومه‌له، میگه‌ل، ران، ره‌ف: *an army of advisers/volunteers*

1 ارتش، نیروی زمینی 2 جمعیت، کله

army ant noun

میزووله‌له‌شکری: جۆری میزووله‌ی ره‌وه‌ندی کویری گهرمینان [زیرخیزان *Dorylinae*]: زور جۆرن ○ نوعی مورچه

Army List noun

لیستی فهرمی نه‌فسره هدمیشه‌یی یان کادره‌کان ○ لیست رسمی افسران کادر

army worm noun

کرمه‌له‌شکری: 1 کرموک‌ی هیندی په‌پووله‌ی شه‌وگهر 2 moth کرمینه یان لارفای وردی هیندی میشووله ○ آرمی ورم

arnica /'ɑ:nika/ noun

1 یوزخنکین، گوله‌پشمن: گیاهی له تیره‌ی *daisy* [توخم *Arnica*: زور جۆرن] 2 ناماده‌کردنی نه‌و گیاهی بۆ مه‌به‌ستی پزشکی ○ آرونیکا

aroid /'ɑ:roid/ noun

(رووه‌ک‌ناسی) گیاهی له تیره‌ی *arum* (Araceae) ○ اروید

aroma /ə'roumə/, US ə'roomə/ noun

1 بونی خوش، به‌رامه، عه‌تر، گولاو: *the aroma of fresh coffee* 2 که‌ش، تایه‌تمه‌ندی، تام‌بو، سه‌نگ‌وره‌نگ، ره‌نگ‌وبو، *flavour* ○ 1 رایحه، عطر، بوی خوش 2 جو، ویزگی

aromatherapist noun

نیروماتوتراپیست ○ اروماتراپیست

aromatherapy /ə'roumə'therəpi/, US

ə'roumə-/ noun

نیروماتوتراپی (به‌کاره‌ستانی روئه سروشتی‌یه‌کان که بونیک‌ی خوشیان هیه و بۆ کوتترول کردنی زان و هه‌لساوین له‌شه، به‌دریازی دامالین به‌کاردترین) ○ اروماتراپی، عطر درمانی

aromatic /,æ'rə'mætɪk/ adjective, noun

1 *adj* بون‌خوش، به‌بون و به‌رامه، *fragrant*

2 *strongly aromatic* (کیما، له ناو‌یه‌بیک‌ی نه‌ندامی‌دا *organic compound*) ناروماتیک

رووه‌ک، ماک یا ناو‌یه‌بیک‌ی بون‌خوش *aromatically* /,æ'rə'mætɪkli/ *adv*

1 *adj* خوشبو 2 *aromaticity* n (شیمی) اروماتیک

aromatization noun

بون‌خوش کردن، به‌بون و به‌رامه کردن ○ خوشبو‌سازی، معطر‌سازی

arose /ə'raʊz/, US ə'raʊz/ = past of arise

around /ə'raʊnd/ *adverb, preposition*

نم‌پیر و نم‌پیر، نم‌لاو نم‌لاو، وەر، دهر، (بو) هر لا، به هر لای، نم دهر و پیرانه، نم دهر و پشته، نم تیکانه، نم دهر و پره، سرانسه‌ری، هم‌مو جینی، سر تاسه‌ری، له دهر، ده‌وان دهری، دهری، دهر-مادوری، تیکه‌ی، دهر، دهر و پیر، دهر و پشته، له‌برده‌ست: *a yard with a fence all around* (به) این طرف و آن طرف، اطراف، (به) هر طرف، همین دوروبر، همه جای، گرداگرد، در حدود، تقریباً، محیط، دور، موجود

around-the-clock = round-the-clock

arousal *noun*

۱ بزواندن، هان‌دان، تین‌دان، دنده‌ان، وروژانندن، هه‌ژانندن ۲ پیکه‌نان ۱ انگیزش ۲ ایجاد

arpeggio /a:'pedʒioʊ/, US aɪ'pedʒioʊ/ *noun, pl. arpeggios*

(موسیق) ئاریژیو، ئاریژ: نوته‌کانی کوردی که به خیرایی یک‌له‌ده‌وای یک لیده‌درین: لیدان یان گورانی وتنی کوردی بهو شتویه ۱ آریژ

arpeggione /a:'pedʒi'ɔ:ner, -ni/ *noun*

نامیزیکی ئی‌داری سهرده‌تای سهرده‌ی ۱۹، شتویه گیتار ده‌دا و ۶ ژینی string هه‌به (له نهمانی‌یه‌وه، له arpeggio) ۱ آریژ یون

arquebus /a:'kwɪbɒs/ = harquebus

arr. *abbreviation* ۱ arranged by ۲ arrives ۳ arrival

arrack /'ærək/, US ə'ærək/ *noun*

نهره‌ک، ئاره‌ق (= خواردنه‌وه‌یه‌کی زور خه‌سته، له ولاتانی روزه‌لات ساز ده‌بی، له 'arak' عه‌ره‌بی، له زاراوه‌ی 'arak al-tamr') ۱ ارک

arraignment *noun*

۱ بانگ کردن، ۲ تاوانبار کردن، گونا‌ه‌بار کردن ۳ به‌دواکه‌وتن، به‌شوین‌که‌وتن ۱ احضار ۲ اتهام ۳ تعقیب

arranged marriage *noun*

زه‌ماوه‌ندی نه‌ریتی، هاوسه‌رگرتنی یان هاوسه‌رگیری نه‌ریتی (= هاوسه‌رگرتنی که له‌ودا دایک و باوک بو مثاله‌کانیان زن یان میرد هه‌لده‌بیزین) ۱ ازدواج سستی

arrangement /ə'reɪndʒmənt/ *noun*

۱ ریک کردن، ریک‌وینک کردن، جینه‌چی کردن، ده‌سته کردن، چا‌خاندن، سه‌ق‌دان، هه‌له‌ه‌زارتن، ته‌راز کردن، چینی، ته‌کوز کردن، هه‌له‌به‌ستن، خه‌سته کردن، ریک‌خه‌ستن: *everything in neat arrangement* ۲ بریار، به‌نامه، پلان ۳ ریک‌که‌وتن ۴ نامه‌ده‌کاری، رازانده‌وه ۵ گون‌جاندن، میزان کردن، ریک‌خه‌ستن (بارچه موسیقایی) ۱ مرتب‌سازی، آرایش، ترتیب ۲ قرار، برنامه ۳ توافق ۴ تدارک، تزین ۵ تنظیم

arrant /'ærənt/ *adjective*

arrant nonsense: ته‌واو، سه‌رایا: ۱ به‌ته‌واوه‌تی، ته‌واو، سه‌رایا: ۲ خراب‌ترین ۳ ره‌بِق، نازگار، ته‌واو (arrantly) ۱

array /ə'reɪ/ *noun*

۱ ریز، ریک‌خه‌ستن، ریکی، خه‌شتی، ته‌کوزی ۲ پشان‌دان، خه‌ته‌وو، راتان ۳ ده‌سته، کومه‌له: ده‌سته سه‌ربازی، militia: *the baron and his* ۴ feudal array ۵ (کومه‌له زانیاری‌یه‌کی ریک‌خراو تاکوو یوانی به‌ه‌وی به‌نامه‌یه‌کی تایه‌ته‌وه دهر‌کیشری، کامیوتیر) ۱ صف، ردیف، آرایش، نظم، ترتیب ۲ نمایش ۳ مجموعه ۴ لباس ۵ آرایه

arrayal *noun*

ریز، رزگ، راف ۱ صف

arrears /ə'riəz/, US ə'riəz/ *noun, pl.*

۱ قه‌ری سه‌ری وه‌خه‌ته‌دراو، قه‌ری دواکه‌وتوو یان پاشکه‌وتوو ۲ کاری دواکه‌وتوو، کاری جینه‌چی نه‌کراو، کاری نیوه‌چل (arrears n): دره‌نگ‌که‌وتوو، دواخراوی (قهرز) ۱ بدهی عقی‌افتاده ۲ کار عقی‌افتاده

Arrente /ə'ranta/, US a'ru:nda/ = Aranda

arrest /ə'rest/ *noun*

۱ گرتن، ده‌سه‌به‌سهر کردن، گل‌دانه‌وه: *The police made several arrests* ۲ راویستاندن، راگرتن، راگیر کردن ۱ بازداشت ۲ توقیف

arrestable offence *noun*

(ماف) تاوان، گونا ۱ جنایت

arrestor *noun, also arrestor*

نامیر یان ده‌زگای وه‌ستینه‌ر، راگره ۱ ابزار توقیف‌کننده

arresting /ə'restɪŋ/ *adjective*

(فه‌رمی) سه‌رنج‌راکش، دل‌رفین (arrestingly) ۱ جالب

arrestment = arrest

arrest warrant *noun*

بریاری ده‌سه‌به‌سهری یان گرتن (فانونی) ۱ حکم بازداشت

arrhythmia /ə'riðmiə/ *noun*

۱ (یزشکی) ناریکی لیدانی دل ۲ (له هه‌له‌به‌ست‌دا) بی‌کیشی (به‌ره‌ت): له arrhythmia یونانی "ته‌بونی ریم") ۱ اریتمیا ۲ بی‌وزنی

arrhythmic *adjective, also arrhythmic*

۱ (یزشکی) ته‌وش‌وو به ناریکی لیدانی دل ۲ (له هه‌له‌به‌ست‌دا) بی‌کیشی: *arrhythmic locomotor activity* ۱ اریتمیک ۲ بی‌وزن

arris /'arɪs/ *noun, pl. same or arrises*

(میعمار) تیزه، گۆشه‌ی ده‌ره‌وه، سه‌رسووج ۱ نیزه

arrival /ə'raɪvl/ *noun*

۱ هاتن، گه‌خه‌ستن: *daily arrivals of refugees*

2 تازه‌ها تو 3 له‌دايك بوون، بوون، ها تنه دنياو
 1 رسیدن، آمدن 2 از راه رسیده 3 تولد

arriviste /'ari:'vi:st/ *noun*

تازه‌ده‌وله‌مهن، تازه‌کيسه، تازه‌پياکه‌وتوو،
 نوپه‌خت، ندوبويدو نوکيسه

arrogance /'æragəns/ *noun*

له‌خوده‌رچووي، لووت‌به‌رزی، دفن‌بلندی،
 بادی‌هه‌وایی، خویه‌زلزانی ٧ تکبر، نخوت

arrogant /'æragənt/ *adjective*

له‌خوده‌رچوو، لووت‌به‌رز، دفن‌بلند، به‌هه‌وا،
 بادی‌هه‌وا، فیزن، به‌ترو توپ، به‌ده‌مار: **an**

arrogant official ٧ متکبر، پرافاده

arrogantly /'æragəntli/ *adverb*

به‌ده‌ماره‌وه، به‌ترو توپه‌وه، لووت‌به‌رزانه ٧ با
 نخوت

arrogation *noun*

1 داگیرکردن، زورسینی 2 له‌خوه‌داواکردن
 1 غصب 2 ادعای بیخود

arrondissement /a'rondis:mā, US

,aron'di:smā, French arōdismā/ *noun*

ناوجه‌یتکی به‌ریوه‌به‌رایه‌تی یاریس؛ گه‌وره‌ترین؛
 ناوجه‌یتکی به‌ریوه‌به‌ری‌یانه‌ی هیندی شاری

گه‌وره‌ی فهره‌نه ٧ آروندیسمنت

arrow /'ærau, US 'ærou/ *noun*

1 تیر، خه‌ده‌نگ، دوخ، ته‌خش (تاسکه‌تیر
 fine arrow) 2 تیراسا، سائیر، تیروکه، لاتیر «←»

٧ تیر 2 فلش

arrowgrass *noun*

گیاتیر؟ [Triglochin] ٧ نوعی گیاه

arrowhead /'ærouhed, US 'ærou-/ *noun*

1 (ته‌ندازه) شیه‌یتکی چوارلایی که گوشه‌ی
 نیوه‌وی زیاتر له 180° یی 2 سه‌ره‌تیر، سه‌ره‌تیر،

سه‌ردوخ، نووکه‌تیر 3 گیایکی ناوی گه‌لاکانی
 شیه‌وی تیربان هه‌یه‌ه‌گه‌لاتیر(ه) [توخم

Sagittaria: چه‌ندین جورن] ٧ 1 آروهد 2

پیکان 3 نوعی گیاه

arrowroot /'ærourut, US 'ærou-/ *noun*

1 (رووه‌ک‌ناسی) ره‌گ‌تیره، شه‌روپووت
 [Maranta arundinacea] (گه‌رده‌پا

ه‌اپاوه‌ی شه‌روپووت) 2 گری نه‌و گیایه‌بو
 مژینی زاری برینی تیر به‌کاردیترا) 3 نشاسته‌ی

شه‌روپووت ٧ آرووت

arrow worm *noun*

تیره‌کرم، کرمه‌تیره، جوری گیانه‌وه‌ری ده‌ریایی
 کسرم‌ناسای باریک و روون [الک

Chaetognatha: زور جورن] ٧ نوعی کرم

arrowy *adjective*

تیرناسا، تیری، تیردار، سه‌ره‌تیژ ٧ تیرمانند،
 تیردار، سرتیز

arroyo /a'rojəu, US -ou/ *noun, pl. arroyos*

جوگه‌له، جوگه، ناوکه‌ن، درکه‌ند، ناودر ٧

جوبیار، آب‌کند

arse /a:s, US a:rs/ *noun*

1 نارس، قنگ، سمت، گولمه، تن، کنگ 2
 مروی گه‌وج‌وله‌وج (ars) ٧ ینگیلی کون،

به‌ره‌یتکی ته‌لمانی هه‌یه ٧ 1 کون 2 آدم احق

arsehole /'a:shaul, US 'a:rsoul/ *noun*

1 قنگ، تن، کنگ 2 مروی گه‌وج‌وله‌وج،
 کهره‌پاو ٧ 1 کون 2 آدم احق

arse-licker *noun*

(بنیاده‌م) کلکه‌سووتیکهر، کنگه‌لیس ٧ (آدم)
 خایه‌مال

arsenal /'a:sənl, US 'a:rs-/ *noun*

1 جبه‌خانه، قورخانه، بارووت‌خانه 2
 چه‌ک‌چوول، چه‌که‌مه‌نی 3 (کارخانه)

چه‌ک‌سازی، توکه‌سازی 4 عه‌ماری
 چه‌ک‌وچول و ته‌قه‌مه‌نی 5 عه‌مار، کوگا، هه‌مار،

باشکه‌ووت‌خانه ٧ 1 زرادخانه 2 تسلیحات 3

اسلحه‌سازی 4 انبار اسلحه و مهمات 5 انبار

arsenic /'a:snik, US 'a:rs-/ *noun, adjective*

n نارسنیک، نارسنیک (به‌ز.گ. 33 ن. AS)،
 زهرینخ، مشک‌کوز، مهرگه‌مشک *adj* نارسنیک،

نارسنیک‌دار (به‌ره‌ت: (به‌واتای "orpiment")

به‌ریگای فهره‌نی کون له *arsenicum* لاتین، له

arsenikon یونانی، له *al-zarnik* عه‌ره‌بی‌یه‌وه)

٧ n آرسنیک، مرگ‌موش *adj* آرسنیک

arsenic acid /a:'senik/ *noun*

(کیمیا) ترشه‌لوکی نارسنیک ٧ اسید آرسنیک

arsenical *adjective*

نارسنیک، سه‌ره‌به‌نارسنیک، پیوه‌نده‌مند به

نارسنیک ٧ وابسته به آرسنیک

arsenide *noun*

نارسنید، نارسنید: ناویته‌یتکی دووانی

binary compound نارسنیک و تسوخمی

electropositive ٧ آرسنید

arsenious *adjective*

نارسنیک، سه‌ره‌به‌نارسنیک، نارسنیک‌دار ٧

آرسنیک، دارای آرسنیک

arsenopyrite /,a:s(ə)nəu'paitaɪt/ *noun*

نارسینوپایریت، نارسینوپیریت، جوری کانی
 بوری زیوین، له نارسنید و سولفایدی ناسن و

کوبالت پیکهاتوو ٧ آرسنوپیریت

arsine /'a:si:n/ *noun*

(کیمیا) گازیکی زارای AsH_3 به‌هوی
 کاردانه‌وه‌ی هیندی ناویته‌ی نارسنیک له‌گه‌ل

ترشه‌لوکه‌کان‌دا دروست ده‌ین ٧ آرسین

arsis /'a:sis/ *noun, pl. arses* /-si:z/

برگه‌یتکی زهرله‌سه‌ر stressed یان پایه و
 به‌مای کیش‌دار له هوزراوه‌ی یونانی و لاتین‌دا

(به‌روانه thesis) ٧ آرسیس

arson /'a:sn, US 'a:rsn/ *noun*

ناورتيهردان (نهقهست)، سووتاندن ○ ايجاد
آتش سوزي

arsonist /'ɑ:snɪst, US 'ɑ:rs-/ *noun*

ناورتيهرد، ناگر نهروه، سووتنهرد ○ ايجادگر
آتش سوزي

arsphenamine /ɑ:s'fənəmin, -m/ *noun*

(پزشکی) ناوتيه يکيکي نارسنيکي نه ندمي
پنکته سوارو **organic** $C_{12}Cl_2H_{14}As_2N_2O_2 \cdot 2H_2O$. چاران بؤ
چاره سر و تيمارکردني فهرهنگي
به کاردیترا ○ آرسفامين

-art = -ard

art /ɑ:t, US ɑ:rt/ *noun, adjective*

n 1 هونهرد 2 هونهري شيوه کاري 3 کاره
هونهري يه کان، ناسهواره هونهري يه کان 4
دهسرهنگي، شاره زاي، وه ستاي، ماموستاي،
لها تووي 5 فيل، تهله که 6 ويته کيشي 7 (arts)
(ويژه و زانسته مروفي يه کان) هونهرد جوانه کان
adj هونهري، سهر به هونهرد ○ **n** 1 هنر 2 هنر
نجسي 3 اثار هنري 4 مهارت، استاد، فن 5
ترفند، نيرنگ 6 نقاشي 7 (در جمع) ادبيات و علوم
انساني 8 هنرهای زيبا **adj** هنري

art deco /ɑ:t 'dekə, US ɑ:rt 'dekə/ *noun*, also Art Deco

هونهري ديکو، ثارت ديکو (= شيوازيکي
هونهريکي رازانندهوي له بيسته کان و سي يه کاني
سهدهي بيسته ما له فهره نه سهر هله دا و هدر
جوړه جوان کاري و رازانندهوي که نه وروپايي،
نه فريکايي، نازتيکي و جيني و هند تيکه لکيش
ده کرد) ○ آرت ديکو

artel /ɑ:'tɛl/ *noun, pl. artels, arteli*

(له رووسي ي پيش وهر گوزرانا -
revolutionary) کومه له ي هسره وهز (ي
پيشه سازان: بنه رت: له "artel" رووسي) ○ ارتل
artefact /'ɑ:tɪfækt, US 'ɑ:rt-/ *noun*, also
artifact

دهس کار، دهس کرد، دهس ساز (**adj**
مصنوع)

Artemis /ɑ:'ti:mɪzəl *noun*, Greek

نارتيميس (= خواواني مانگ له ميتولوزي
يوناني دا، بهرامبر به Diana له ميتولوزي
رومي دا) ○ آرتميس

artemisia /ɑ:'ti:mɪzəl *noun*

گياهبرک، گيايکي تام تالي بون خوش له تيره يي
که wormwood له خوده گري [نوخم
Artemisia] (له ناوي Artemis هوه) ○ درمه

artemisinin /ɑ:'tri:mɪsɪnɪn/ *noun*

جوړي ماکي تيربين سينه رتني دزه مالاريایي
antimalaria. له جوړي گياهبرک ده گيري و له
پزشکي چيني دا به کاردیتري ○ آرتميسين

arteri(o)- *prefix*

پيشگر: خوينه ر، خوينه و: **arteriosclerosis**
arteriovenous arteriogram ○ پيشوند:

سرخرگ سرخرگ و
arterial /ɑ:'tiəriəl, US ɑ:rt'ir-/ *adjective*

1 خوينهري، سهر به يان پيوهندي به
خوينه ر ه کانه وه هه به: **arterial blood/disease**
2 بنه رتني، گرنک: **arterially an -l road**
○ /ɑ:'tiəriəl, US ɑ:rt'ir-/ *adv*

سرخرگي، وابسته به سرخرگ ها 2 اصلي

arterialized *adjective*, also **arterialised**

(خويني) گوزاو له ره گي يه وه بؤ خوينهري،
خوينه رتير او: **arterialization n** خوينه راندن،
گوزين له ره گي يه وه بؤ خوينهري) ○ آرترياليزد
arteriogram *noun*

radiograph خوينهري، به ريگاي
نارتيريوگرافي پنکها تووه ○ آرتريوگرام

arteriography /ɑ:'tiəri'ɒgrəfi/ *noun*

راديوگرافي خوينهري به تيشکي X باش ليداني
ماک يان مادي يکي **radiopaque**
(**arteriographic adj**) ○ آرتريوگرافي

arteriole /ɑ:'tiəriəl, US ɑ:rt'irioul/ *noun*

(تويکاري) خوينه روچکه ○ (**arteriolar adj**)
سرخرگ کوچک

arteriology /ɑ:'ti:'bɒlədʒi/ *noun*

خوينه رناسي ○ سرخرگ شناسي

arteriosclerosis /ɑ:'tiəriəusklə'reəsis,
US ɑ:rt'iriəusklə'reusis/ *noun*

رهق بووني خوينه ر ه کان، توند بووني
خوينه ر ه کان (يان ده مار)، که ژوک
(**arteriosclerotic adj**) ○ تصلب شرايين

arteriovenous /ɑ:'tiəriəu'vi:nəs/ *adjective*

(تويکاري) سهر به يان پيوهندي هه به خوينه ر
و ره گه وه، خوينهري و ره گي: **an**
arteriovenous fistula ○ شرايين و وريدي

arteritis /ɑ:'tɑ:raɪtɪs/ *noun, pl. arteritides*

خوينه ر تاوسان، **inflammation** ي خوينهري
○ ورم سرخرگ

artery /'ɑ:təri, US 'ɑ:rt-/ *noun, pl. arteries*

1 خوينه ر، شاده مار، شاره گ (خوين له ده وه
بؤ سهر تاسهري له ش راده گويزن): **blocked**
arteries 2 شاري، ريگاي سهره گي 1
سرخرگ، شريان 2 راه اصلي

artesian well /ɑ:'ti:ziən 'wel, US

ɑ:rt'iti:zn/ *noun*

چالاي هه لقوليو (بنه رت): له **artesian**
فهره نسي، له فهره نسي کون، له **Artois**
"ناوچه يکي فهره نسي" ○ چاه آرترين يا چنده

art-form *noun*

کار يان بهرهمي هونهري ○ اثر هنري

artful /'ɑ:tfl, US 'ɑ:rtfl/ *adjective*

1 فيلباز، گريکار، فيلاوي 2 دهسرهنگين،

شاره‌زا، کارامه 3 زیره‌ک، پرفیل، به فیلوه
artfully /-fəli/ adv) فیلپازانه، زولانه؛ -
(ulness n) 1 حیلکه 2 ماهر، زیردست 3 زبل،
مزورانه

art gallery noun

پیشانگای بهره‌مه هونه‌ری به کان 1 گالری هنری

art history noun

میژووی هونه‌ری (art historical adj) تاریخی هنری
(historically adv)

art house noun

خانگی هونه‌ری (سینه‌ماین که فیلمی هونه‌ری
پیشان ده‌دا) 1 آرت هاوس

arthr(o)- prefix

پیشگر: جومگه، به‌ند: arthroscope
arthropathy (نه‌ره‌ت: له arthron یونانی
"joint") پیشوند: مفصل

arthralgia /a:'θrəldʒə/ noun

جومگینه، زانه‌جومگه، به‌ندتینه (arthralgic
(adj) درد مفصل

arthritic /a:'θrɪtɪk, US a:'θ-'/ adjective, noun

(نه‌خوشی) توشیو به ناوسانی جومگه 1
(بیمار) مبتلا به آرتریت

arthritis /a:'θraɪtɪs, US a:'θ-'/ noun

ناوسانی جومگه، بای جومگه، جومگه‌ماسی یان
ناوسی 1 التهاب مفصل

arthrology noun

جومگه‌ناسی 1 مفصل‌شناسی

arthropathy noun

نه‌خوشی جومگه و به‌نده‌کان (arthropathic
(adj) آرتروپاتی

arthropod /'a:θrəpəd, US 'a:θrəpə:d/ noun

گیانه‌وه‌ری جومگه‌دار، گیانه‌وه‌ری جومگه‌بین
جانور بندپای

Arthropoda /,a:θrə'pɒdə/ noun, pl.

(گیانه‌وه‌رناسی) جومگه‌داران، جومگه‌بینان،
جومگه‌بایان، گیانه‌وه‌رانی جومگه‌بین، بندپایان؛
لغتیکی گه‌وره‌ی شیرده‌ه بربره‌داره‌کان که
له‌شیک‌کی که‌رت‌که‌رت، نیسک‌به‌ندی دهره‌وه و
به‌لی جومگه‌داریان هه‌یه و میژووه‌کان،
جالجالووه‌کان و قرزالیان ده‌گرته‌وه 1
بندپایان

arthropodal adjective, also arthropodous

سهره جومگه‌دار 1 وابسته به بندپای

arthroscope /'a:θrəskəʊp/ noun

جومگه‌بین، جومگه‌دوژ، بقو پیشکین یان
نه‌شته‌رگه‌ری له نیوه‌وه‌ی جومگه‌بین؛
endoscope ئ تایه‌ت به ده‌س‌نیشان کردن و
تیماری نه‌شته‌رگه‌ری جومگه‌ی نه‌خوش یان
arthroscopy (arthroscopic adj) زهره‌دیتوو

n: جومگه‌بینی، جومگه‌دوژی) 1 مفصل‌نما

arthrosis noun, pl. arthroses

1 زانه‌جومگه، جومگیشه، نیسی جومگه‌کان،
نارترئوز، نه‌خوشی رووله خراب‌تری جومگه‌کان
2 به‌ند یان جومگه‌ی نیوان نیسکه‌کان 1 آرترئوز

arthrospore noun

به‌ندسپور: سپوریکی ناره‌گه‌زی، به‌ه‌زی
لیک‌هه‌لوه‌شانی mycelium ی کارگ یان
که‌رووینی پینکدی (arthrosporic adj)
آرترواسپور

Arthur noun

نارتور: پادشای نه‌فسانه‌یی بریتونه‌کان Britons.
وه‌ک ریهریکی سهریازی سده‌ی شه‌شم 1 آرتر
Arthurian /a:'θjʊəriən/ adjective
سهره یان پیوه‌ندی به شانارتوره‌وه هه‌یه 1
وابسته به آرتر

artichoke /'a:tɪtʃəʊk, US 'a:tɪtʃʊk/ noun

1 (رووه‌ک‌ناسی) نارتیشوک، شه‌کروکه، دره‌با،
درکه‌که‌ره؟، درکه‌پوشین؟ [Cynara
scolymus] 2 (هه‌روه‌ها globe artichoke)
سهره‌گولسی نه‌کراوه‌ی نه‌م رووه‌که 3 =
Jerusalem artichoke [al-karsūfa]
عه‌ره‌بی‌یه‌وه وه‌رگیراوه 1 کنگر فرنگی

article /'a:tɪkl, US 'a:rt-/ noun

1 باب‌ه‌ت، شت، نشت 2 (articles) شم‌ه‌ک،
شت‌ومه‌ک، که‌ل‌وپه‌ل 3 وتار، وته، نفی‌ار 4
(ماف) ماده، پرگه، به‌ند 5 (رئزمان) نامرازی
پیناسه 1 1 قلم، فقره، کلا، چیز 2 (در جمع)
لوازم 3 مقاله 4 ماده، بند 5 حرف تعریف

articled /'a:tɪklɪd, US 'a:rt-/ adjective

فیزخواز، شاگرد: She was articled to a firm
of solicitors کارآموز

article of faith noun

1 بنه‌ماکانی باوه‌ر یان دین 2 خالی بنجینه‌ی
باوه‌ری نایینی، باوه‌ری پته‌و 1 ارکان دین 2
اصل خدشه‌ناپذیر

articular /a:'tɪkjʊlə/ adjective

(تویکاری) جومگه‌بی، سهره جومگه، سهره
به‌ند: articular cartilage 1 وابسته به مفصل
articulate /a:'tɪkjʊlət, US a:'t-/ adjective
1 زمان‌ه‌وان، به‌زمان، به‌ده‌م‌ویل، زمان‌یاراوه،
باش‌ده‌ره‌ر، ده‌نگه‌ده‌نگه، ره‌وان، رووشن، رووشن،
به‌روونی وتراو، ناشکرا، دیار: an articulate
2 an articulate argument 1 teacher

(گیانه‌وه‌رناسی) جومگه‌دار، جومگه‌وه‌ر،
articulate animals: jointed
articulatory) 1 دارای قدرت بیان، فصیح، شمرده، روشن
2 مفصل‌دار، بندپای

articulated /a:'trɪkjʊlətɪd, US a:'rt-/ adjective

جومگه دار، خواهونی بهستی لاولاوه (بی) بیان
تهوهر (ی) ب.ت. بۆ گترانهوه له پیچی توند:
articulated bus مفضل دار

articulated vehicle noun, also articulated lorry

ماشینی جومگه دار (یان مه نجه لی؟) وسیله ی
نقلیه ی مفضل دار

articulately /ɑ:'tɪkjələtli, US ɑ:'t-/
adverb

به شیوه یه کی روون، رهوان، دانه دانه به طور
واضح

articulateness /ɑ:'tɪkjələtnəs, US ɑ:'t-/
noun

روونی، به زمانی، رهوانی، زمان پاراوی،
باش ده بری وسیله، وضوح، فصاحت

articulation /ɑ:'tɪkjələfən, US ɑ:'t-/
noun

1 (قه رمی) ده برین، گوگردن، گوشت، بیزان
(ده نکه ده نکه) 2 (ده نگ ناسی) ده رجوون بیان
ده رکردنی دهنگ 3 (تکنیکی) بهند، جومگه، گه،
ماچلهک، گوشوه، لاولاوه، نه نجامه 4 پیتی
کپ، پیتی به دهنگ 5 به جومگه بوون 1 بیان،
تلفظ 2 تولید آوا 3 مفضل، بند؛ لولا 4 صامت 5
مفضل شدگی

articulator noun

نه ندمانی ده رکردنی دهنگ (لیو، ددان، زمان و
مه لاشو) اعضا تولید آوا

artifact = artefact

artifice /ɑ:'tɪfɪs, US ɑ:'rt-/ noun

1 ته گیر 2 تازه کاری، داهیتان 3 ماموستایی،
شاره زایی، ده سه رنگینی، هونه رهنه ندی 4
زیره کی، زولیتی، فرت وفیل، ته له که،
فیل وفه رج (به نه رت: له فه نه سی کۆن، له
artificium لاتین، له **ars** "هونه" + **facere**
"سازکردن") 1 تدبیر 2 ابتکار، اختراع 3
مه ارت، زیردستی 4 دسیه، حیل، ترفند

artificer /ɑ:'tɪfɪsəl noun

داهینه ر، تازه کار، تازه گهر، ماموستا،
ده سه رنگین، پشه ساز، مته ر، مته ر، استاد

artificial /ɑ:'tɪfɪʃl, US ɑ:'rt-/ adjective

ده سه کرد، لاهیه، ناسروشتی، ناسایی، ساخته،
رووکه ش، ناراسته قینه، درو (artificiality n
/ɑ:'tɪfɪʃləti, US ɑ:'rt-/ n
ساخته یی بوون، ناسایی بوون، ناسایی،
ده سه کردبوون: /ɑ:'tɪfɪʃli, US
ɑ:'rt-/ adv به شیوه یه کی ده سه کرد بیان
ناسایی، ده سه کردانه: **artificially created**
(lakes) مصنوعی، تصنی

artificial insemination noun

پیتاندنی ده سه کردی، چاک کردنی ناسایی
تلقیح مصنوعی

artificial intelligence noun

هوشی ده سه کرد هوش مصنوعی

artificial light noun

رووناکی ده سه کرد نور مصنوعی

artificial respiration noun, also artificial ventilation

هه ناسه دانی ده سه کرد تنفس مصنوعی

artillery /ɑ:'tɪləri, US ɑ:'t-/ noun, pl. artilleries

1 توپخانه 2 توپ 3 لکی توپخانه 4
توپناسی، زانستی توپخانه، زانستی
به کارهیتانی توپخانه (artillerist n توپچی،
توپ هاویر، توپه ر) 1 توپخانه 2 توپ 3
رسته ی توپخانه 4 علم استفاده از توپخانه

artiodactyl noun, adjective

(گیانه وه ری) به نجه ته خت، جووت سم، دووسم
آرتیوداکتیل

Artiodactyla /ɑ:'tɪə(u)'daktulə/ noun, pl.

(گیانه وه ناسی) جووت سم، دووسم،
به نجه ته خت، گیانه وه رانی به نجه ته خت (وهک
ته سی ناوی، به راز، وشتره کان و کاویر که ران،
بروانه Perissodactyla، به نه رت: له لاتینی
نسویوه، له **artios** یونانی به وه "even" +
"toe finger" **daktulos**) آرتیوداکتیل

artisan /ɑ:'tɪzən, US ɑ:'tɪzən/ noun

1 پشه ساز، پشه کار، پشه گهر، وه ستاکار 2
کرپکاری شاره زان یان تکنیکی 1 صنعتگر 2
کارگر فنی

artist /ɑ:'tɪst, US ɑ:'rt-/ noun

1 وینه کیش، نیگسارکیش 2 هونه رهنه ند،
هونه ره وان، ده سه رنگین، شاره زان، وه ستا،
ماموستا 1 نقاش 2 هنرمند، استاد

artiste /ɑ:'tɪst, US ɑ:'rt-/ noun

هونه رهنه ند، ده سه رنگین هنرمند

artistic /ɑ:'tɪstɪk, US ɑ:'rt-/ adjective

1 هونه ری، سه ره هونه: **artistic subjects**
2 an artistic success هونه رهنه ندانه،
ده سه رنگینه 1 هنری 2 هنرمندانه

artistically /ɑ:'tɪstɪkli, US ɑ:'rt-/ adverb
له باری هونه ری به وه، هونه رهنه ندانه،
ده سه رنگینه از لحاظ هنری، هنرمندانه

artistry /ɑ:'tɪstri, US ɑ:'rt-/ noun

1 هونه رهنه ندی، وه ستایی، ماموستایی، کارامه یی،
شاره زایی، ده سه رنگینی 2 داهینه ری هونه ری،
مرخ یان چیری هونه ری 1 هنرمندی، استادی،
مه ارت 2 خلافت هنری، ذوق هنری

artless /ɑ:'tɪləs, US ɑ:'rt-/ adjective

1 ساده، پاک و راست، به هونه ر، ناسایی،
سروشتی 2 پاک، ساویلکه، هیچ نه زان،
ساویلکانه، به فیل وفه رج، به فروفیل (artlessly
artlessness n adv 1 ساده، طبیعی 2

asbestosis /,æsbes'təʊsɪs, US -'təʊ-/

noun, pl. asbestoses

نازیستوسیس، نازیستوز: نه خوشی به کی سی یه کانه که له نهجامی هلمزینی توژی پهموی نه سووت پیدا دهیږي ○ آزیستوز

ascarid /'askərid/ *noun*, also *ascaris* /-rɪs/

(گیانه‌وه‌رناسی) کرمی ریخوله، کرموکه، کرمی سی، نه‌ندای خیزانی کرمه نیماتوده مته‌خوره‌کان (Ascaridae) که له ریخوله‌ی پرېس‌داران‌دا هډیه (بهرت): له Ascaridae لاتینی نوي، له askarides یونانی یوه، کوی askaris کرمی ریخوله (intestinal worm) ○ کرم روډه

ascendable *adjective*

شیاوی پیاسه‌رکه‌وتن، بۇ پیاهه‌لچوون دهیږي ○ قابل صعود

ascendancy *noun*

سهرکه‌وتن، پیاهه‌لچوون، چوونه‌سهره‌ه ○ صعود

ascendancy /ə'scendənsi/ *noun*, also *ascendancy*

سهرده‌ستی، بالاده‌ستی، ده‌سه‌لات‌داری، باوسه‌ندوویی، سهرکه‌وتوویی، زالی، په‌سهرده‌اشکانه‌وه، سهرتری، ده‌س‌رؤیشتوویی: The opposition party was in the ascendancy

○ تفوق، استیلا، غلبه، نفوذ، برتری

ascendant /ə'sendənt/ *adjective*, also *ascendent*

1 سهرده‌ست، بالاده‌ست، ده‌سه‌لات‌دار، ده‌سه‌لات‌په‌ده‌ست، زال، سوار، سهرکه‌وتوو، ده‌س‌رؤیشتوو، سهرتر 2 بالاروه، پیاهه‌لچوو، به‌رزهره، پیاسه‌رکه‌وتوو ○ 1 س‌لط، چیره، حاکم 2 متصاعد، بالارونده

ascendant² /ə'sendənt/ *noun*, in the *ascendant*

رووله‌بهره، رووله‌پیشکه‌وتن یا زۆربوون، رووله‌گه‌شه، به‌رزهره‌بوو، ده‌س‌رؤیشتوو، خاوه‌ن‌ده‌سه‌لات، هیزپه‌ده‌ست: British pop music is once again in the ascendant ○ در حال ترقی، رو به رشد، در قدرت

ascending *adjective*

رووله‌زۆری، به‌رزهره‌بوو، پیاسه‌رکه‌وتوو، پیاهه‌لچوو، سهروروه‌ه ○ فزاینده، بالارونده

ascension /ə'senʃn/ *noun*

سهرکه‌وتن، هه‌لکشان، به‌رزهره‌بوون، به‌رزبوونه‌وه، زووربوونه‌وه، چوونه‌سهره‌وه (ascensional adj) ○ صعود، عروج

the Ascension /ə'senʃn/ *noun*

هه‌لکشانی مه‌سیح، به‌رزبوونه‌وه‌ی مه‌سیح ○ عروج مسیح

Ascension Day *noun*

روژی هه‌لکشانی مه‌سیح ○ روز عروج مسیح

Ascensiontide *noun*

ماوه‌ی ده‌روژه له‌روژی هه‌لکشانی مه‌سیح تا

شهو‌ی Whitsun ○ آسنیوتاید

ascensive *adjective*

پیاسه‌رکه‌وتوو، پیاهه‌لچوو، بالاروه، بالارو، سهروروه‌ه، سهره‌و‌چوو ○ صعودکننده

ascent /ə'sent/ *noun*

1 سهرکه‌وتن، زووربوونه‌وه، سهروربوونه‌وه، هه‌لکشان، چوونه‌سهره‌وه، پیاهه‌لچوون، پیشکه‌وتن 2 ریگسای سهره‌و‌زووری، سهره‌و‌زووری، سهرراز، تهلان ○ 1 صعود، بالارفتن، ترقی 2 سربلایی

ascertainable /,æso'teɪnəbl, US ,æsər't-/ *adjective*

1 شیاوی پیزانین، په‌ی پی‌ده‌بردری 2 له‌به‌دیته‌ن‌هاتوو، شیاوی به‌دیته‌ن ○ 1 پی‌بردی 2 تحقق‌پذیر

ascertainment /,æso'teɪnmənt, US ,æsər't-/ *noun*

1 به‌دیته‌ن، ساخ‌بوونه‌وه، به‌دی‌هتان، هتانه‌دی، ساخ‌کردنه‌وه 2 دیاری‌کردن، ده‌س‌نیشان‌کردن ○ 1 تحقق، تحقیق 2 تعیین

ascesis /ə'si:sis/ *noun*, also *askesis*, *pl. ascetes* or *askeses*

چله‌کیشی، خۆراهینی، پاریز‌گاری، له‌خواترسی ○ ریاضت

ascetic /ə'setɪk/ *noun, adjective*

1 (مرو‌ی) چله‌کیشی، خۆراهین، پاریز‌گار، له‌خواترس: monks, hermits and ascetics

پاریز‌کارانه: The monks lived a very ascetic life

○ 1 (آدم) م‌راض، زاهد 2 م‌راضانه

ascetical /ə'setɪkəl/ *adjective*

چله‌کیشی، خۆراهین، پاریز‌گار (ascetically adv) ○ م‌راض، زاهد

asceticism /ə'setɪsɪzəm/ *noun*

چله‌کیشی، ره‌به‌نايه‌تی، خۆراهینی، پاریز‌گاری: a life of private prayer and asceticism

○ ریاضت، پارسامشی، زهد

aschelminth /'aʃhelminθ, 'ask-/ *noun, pl. -lminths* or *aschelminthes*

(گیانه‌وه‌رناسی) کیسه‌کرمه، کرم‌سا: جۆری بی‌بره‌ی invertebrate شیوه‌کرمی کۆمه‌لنکی به‌ریلاو، nematode ټ‌کان، rotifer ټ‌کان و water bear ټ‌کان ده‌گریته‌وه (له‌Aschelminthes لاتینی نوي) (ساوی لقی پ‌نشوو): به‌ره‌ت: له askos یونانی کیسه، تووره‌که + helminth "کرم" (له‌و باوه‌ره‌ی جارانه‌وه که گیان‌دارانی نه‌و کۆمه‌له کیسه‌ی‌نکی نیوه‌کی پرشله‌یان هه‌بوو) ○ کرم‌سان

asci = plural form of ascus

ascidian /ə'sɪdɪən/ *noun, adjective*, also *sea squirt*

n (گیانه‌وه‌رناسی) کونده‌مه‌یچه (به‌ره‌ت: له

askos askidion یونانی، چک-ولترای **wineskin** "فیشتنه دهریایی [پول] **adj** [Asciadiacea] سهره یان پتوهندی به پۆلی Ascidiacea هوه ههیه ○ اسیدین

ascidium noun, pl. ascidia

توووره که له: به شتیکی تووووره که ناسا یان گۆزه له ناسای رووه ک یان که روو و کارگی ○ اسیدیوم

ascites /ə'saɪtiːz/ noun

ئاوبه بند، ئاوبه بندی (**ascitic adj**: سهره ئاوبه بند) ○ استفا

ascitic fluid noun

ئاوبه بنداو، ئاوی ئاوبه بند ○ آب استفا

Asclepius noun

ئەسکلەپیوس (= خودای نۆزداری له میتولۆزی یونانی دا) ○ اسکلیپوس

ASCII abbreviation American Standard Code for Information Interchanges

ئەسکی: کۆدیکی پتوانەیی بە کار دێتێڕ بە شێوەیێن که زانیاری به کان پتوانن له نێوان دوو کامپیوتێر که ههریه کی به بهرنامهیه کی جیاواز کار ده کن، راگۆتێرێن ○ اسکی

asco- or asc prefix

پێشگر: تووووره که، کیسه، هه گبه: **ascomycete** ○ پشوند: کیسه

ascocarp noun

هه گبه ر: ئەندامی میوه هێنەری پێگه یشتووی کارگی یان که پرووه **ascomycetous** هکان ○ آسکوکارب

ascocarpic adjective

سهره یان پتوهندی به هه گبه به رووه ههیه ○ وابسته به آسکوکارب

ascogonial adjective

سهره یان پتوهندی به هه گبه به رووه ههیه ○ وابسته به آسکوکارب

ascogonium noun, pl. ascogonia

ورده تووووره که پێکھێن، ورده کیسه ساز: ئەندامی ره گمزی مێینهی (هێندێن) کارگی یان که پرووه **ascomycetous** هکان ○ آسکوکونیم

ascomycete /ˌaskoʊmaɪsiːt/ noun, pl. ascomycetes /-ˈmaɪsiːts, -ˈmaɪˈsɪtiːz/, also sac fungus

توووره که کارگی، کیسه که روو، تووووره که تهم، کارگی تووووره که یی یان کیسه یی: کارگی کۆمه لێکی بهربلاو که تووه کانی له نێو تووووره که یان هه گبه یی **ascus** به ره ده ستێن و زۆربه ی که پرووه کان و تهمه کان **mould** یان **mildew** ترشینه کان **yeast** ده گرتیه وه (بهرهت): له یونانی یه وه **askos** "توووره که، کیسه" + **mukētes** "کارگی یان که پرووه کان" [پول] **Ascomycetes** یا ژێردیفین [Ascomycotina] ○ آسکومست

ascomycetous adjective

خاوهن تووووره که کارگی، کیسه که روو دار، خاوهن تووووره که تهم، خاوهنی کارگی تووووره که یی یان کیسه یی ○ دارای آسکومست

ascorbate noun

خوێ یان به ره هه مێکی تری ترشه لۆکی ئەسکۆرییک ○ اسکوربات

ascorbic acid /ə'skɔːbɪk/ noun

فیتامین سی، ترشه لۆکی ئەسکۆرییک **C₆H₈O₆** ○ اسید اسکۆرییک

ascospore noun

هه گبه سپۆر، هه گبه توو، تووووره که سپۆر، ئاسکۆسپۆر: توو یان سپۆرێ که له نێو تووووره که یا هه گبه دایه، تووێ که له نێو **ascus** پێکها تووه (**ascospore adj**: سهره هه گبه سپۆر) ○ مشکوهاگ، آسکواسپۆر

ascot /ˈæskot, US ˈæskɔːt/ = cravat

ascribable /ə'skrɪbəbəl/ adjective

سهره، له بهر، له ئەنجامی ○ مربوط به، ناشی از

ascription /ə'skrɪpʃn/ noun

داننه پال، پال دان، خسته پال، پتوه چه پاندن، پێدان ○ انتساب، اسناد، اتصاف، اطلاق

ascus /ˈaskʊs/ noun, pl. asci /ˈaskɑɪ, US -iː/

(رووه ک ناسی) تووووره که، ورده تووووره که، ورده کیسه، هه گبه (که سپۆر یان تووێ که پرووه کان تیا هه له ده ن: به رهت): له **askos** یونانی "bag" ○ کیسه

asdic /ˈæzɪk/ noun, acronym from Allied Submarine Detection Investigation Committee (زۆرتێر پرتانیا) ناسدیک: جووړی دهنگ دۆز **sonar** که له شه ری جیهانی دووه دا به ره ی سه ند تا ژێر ده ریایی یه کانی دوژمن ده س نیشان بکا ○ آسدیک

-ase suffix

پاشگر: هه وینه، ئەنزیم: **amylase** (بهرهت): له **ase** (diast) هوه) ○ پشوند: آنزیم

ASEAN /ˈaɪəˌneɪʃən/ abbreviation Association of South-East Asian Nations

ناسیەن (= کۆمه له ی ولاتانی رۆژه لاتی ناسیا) ○ آستان

asepsis /erˈsepsɪs/ noun

1 پاکز بوونه وه، خاوهن بوونه وه، بیسی به ری، بی میکروب، بی فایروسی 2 شێوه کانی پاکز کردنه وه (له به کتر یا زیان داره کان، پروانه (پروانه **antiseptics**) 1 ضد عفونی شـدکی، گندزدایی 2 روش های گندزدایی

aseptic /erˈseptɪk/ adjective

(بزشکی) خاوتیه وه بوو، پاکزه وه بوو، خاوتیه وه کراو، پاکز کراو، خاوهن له ههر به کتر یاتیکی به زیان یان زیان بار ○

ضدغفونی شده

asexual /,ei'sekʃuəl/ *adjective*

1 (زینده ناسی) ناره گهزی، ناسیکسی، بی نندامی زاوژن، نازایه نندسی: **asexual plants**
asexual reproduction 2 سارد، بی ناره زووی
an asexual relationship: نیکسی
to reproduce asexually: **asexually adv**
asexuality n: بی نره گهز نندامیتی، نه بوونی
 نندامی زاوژن یان زایه نندسی، نه سیکشوالیتی
 1 غیر جنسی، فاقد اندام جنسی 2 سرد

Asgard *noun*, also Asgarth, Old Norse *āsgarthr*

ناسگارد، مالی خودایان (له میتولوزیای سکاندینافی دا) آسگارد

ash¹ /æʃ/ *noun*

خوله میش، خوله کوه، بوو، مؤر، سوو توو، په له موور، په له خور ځاکستر

ash² /æʃ/ *noun*

1 دار بناوچ، بناو، به ناف، به ناف، زوان مه لیچک [تسوخم: **Fraxinus**: زور جورن] 2 بو ناوی داره کانی تر به کار دیرئ، ب.ن.
ash 3 پیتیکی runic نینگلیسی کون 4 هیماي ۵ یان ۶ له ناوینی رومی دا له جیانی پیتی روئیک و هک هیمايکی دهنگ ناسی یان فونیتیک به کار دیرئ 1 درخت زبان گنجشک، جوب زبان گنجشک 2 3 و 4 اش

ashamed /ə'ʃeɪmd/ *adjective*

شهرمه زار، شهرمه سار، شهرمه زار، رووسیابار، سرداختوو، خه جاله تبار، خه جاله توه بوو، به خوداشکاو، به تهقه که ووتوو، تریقه وه بوو، رووزه رد ځجالت زده، شرمنده

ashamedly /ə'ʃeɪmdli/ *adverb*

سرداختووانه، به خه جاله تی پوه، شهرمه زارانه، رووسیابارانه ځجالت زدگی

Ashanti /ə'ʃanti/ *noun*, also Asante, pl. same

1 نندامی گه لیکي باشووری ناوه ندی گانا 2 زاراهوی Akan ی نو گه له آشانتي

ash blonde *adjective, noun*

adj څوکالی بور n څنی څوکالی بور څ بلوند ځاکستری n زن با موی بلوند ځاکستری

Ashcan *adjective*

سدریه کومه لني له وینه کیشاني نه مریکایی سده دی بیستم گه بنه مای کاره گانیان له سدر باسکردی راسته قینه دی مینی شار بوو آشکان

Ashcan school *noun*

ریباز یا فوتاب خانیه ناشکان (راستی گه ری نمريکا) ځ مکتب آشکان

ashcan *noun*

1 تنه که ی خول، زبل دان 2 (slang) depth - charge ځ سطل زباله

ash cone *noun*

قووجه که یان قووجه کی خوله میش (گرکان (تاکرېژین) یان جوگرافیا) ځ مخروط ځاکستر

ashen /'æʃn/ *adjective*

1 خوله میشی، بور، شینکی 2 رهنګ بزرګاو، سې هله ګه راو 3 له داری بناوچ ځ 1 ځاکستری 2 رنګ پریده از جوب زبان گنجشک

Asher *noun*, Hebrew *Āšēr*

ناشر: کوری په عقوب Jacob سره رهنه که کی په کني له هوز و خيله کانی نيسرائيل ځ اشر

ashes /'æʃɪz/ *noun, pl.*

1 خوله میش، خوله کوهو، بوو، ناری، خه له کوو 2 خوله میشی مردوو یان تهرمی مردووان ځ 1 ځاکستر 2 ځاکستر اجساد مردگان

ashet /'aʃɪt/ *noun*

(له سکاکنه ند) دهوری یان جامی گه ووره (بهره ت: له assiette فهره نسی) ځ آشت

ash-hole *noun*

ګولیتنه، کزن، ګولو، کونه خوله میش، خوله میش دان ځ گلخن

Ashkenazi /,aʃkə'noʊzi/ *noun, pl.***Ashkenazim** /-zɪm/

جوبینی له رهنه که یان ره گهزی ناوهند و روژه لاتی ئوورویا (له گهل Sephardi به راورد کرن) ځ اشکانزی

ashlar /'aʃlə/ *adverb*

به ردی خانوو، به ردی چوارپالوو، خسته به رد (به شپوهی چوارگو شه تهاو یان نیوه تاشرابی) ځ سنگ بنا

ashore /ə'ʃo:(r)/ *adverb*

له که نار، له گوټاو، له ده مناو، به ره که نار، تا که نار، تا به ستین: **to come/go ashore** ځ در ساحل، به طرف ساحل، تا ساحل

ashpan /'æʃpæn/ *noun*

خوله میش دان، ژیرسیگاری، ژیرسیگار، ته پله ک ځ زیرسیگاری

ashpit /'æʃpɪt/ = **ashtray****ashram** /'æʃrəm/ *noun*

جیگای ته کینه وه له کومه لگا (دا)، به ریزگا (ب.ت. فیلسوفی هیندی، به ره ت: له āśrama سانسکریتوه "hermitage") ځ آشرام

Ashtoreh = **Astarte****ashtray** /'æʃtreɪ/ *noun*, also **ashpit**

ژیرسیگاری، ته پله ک ځ زیرسیگاری

Ashur *noun*

ناشور: 1 خودای سهره کی ناشووری په کان 2 ولاتی ناشووری کون 3 خه لک و ده وله تی ناشووری کون (له Ashūr نه که دی) ځ آشور

Ash Wednesday *noun*

چوارشه ممه ی خوله میش (ی، په که م روژی Lent) ځ چهارشنبه ی ځاکستر

ashy *adjective* (ashier, ashiest)

1 خوله میشتی، بۆر 2 سەربە خۆلە میشت، بەخۆلە میشت داپۆشراو، خۆلە میشت بۆش کراو 3 رەنگ بزرگا، سەبە ھەلگەراو، 1 *ashen* 1 خاکستری 2 وابستە بە خاکستر، با خاکستر بوئیدەشە 3 رەنگ پریدە

Asiago *noun*

ناسیاگو: جۆری پەنیری سەختی زەردی تیژی لە بنەرەتا ئیتالیا (بنەرەت: لە *Asiago* شارێکی ئیتالیا) 1 *Asiago*

Asian /'eɪʃn, US 'eɪʃn/ *adjective, noun*

adj ئاسیایی، سەربە ئاسیا یان خەلکە کە *n* خەلکی ئاسیا (لە بریتانیا *Asian* نامازە بەو خەلکەکانە یە (یان دایک و باوکەیان) لە نیمچە و شکاری ھیندوستانەو ھاتوون، لە کاتی کە لە ئەمریکا یان کۆرەیا بۆ نامازە بە خەلکەکانی ئاسیای دوور بە کاردێنری) 1 *Asian* *adj* ئاسیایی *n* ھل

Asian American *noun, adjective*

n ئەمریکی بە ڕەجەلەک ئاسیایی (ب.ت. ئاسیای دوور) *adj* سەربە ئەمریکی یە بە ڕەجەلەک ئاسیایی یە کان 1 *Asian American* ئاسیایی تار *adj* وابستە بە ئەمریکی ئاسیایی تار

Asian tiger mosquito *noun*

میشوولە پەورە ئاسیایی، رێ پێی رەش و سەبە کە راگۆزەری چەند نەخۆشی یەکە (وەک dengue [*Aedes albopictus*]) 1 *Asian tiger mosquito* ئاسیایی *n* ھەلامەت یان ئانفلوئانزای ئاسیایی 1 *Asian influenza* ئانفلوئانزای ئاسیایی

Asiatic /,eɪʃiˈættk, US ,eɪʃi-/ *adjective*

ئاسیایی، سەربە ئاسیا، پێوەندی بە ئاسیاوە ھەبە 1 *Asiatic* وابستە بە ئاسیا

Asiatic cholera *noun*

رەشە پەشەندە ئاسیایی، بە ھۆی (*Vibrio cholerae*) 1 *Asiatic cholera* وای ئاسیایی

aside /ə'saɪd/ *adverb*

لە لاو، لە نەشت، لە پال، بێجگەلە، سەرەرای 1 *aside* بە کنار، علاو، بر

aside from = apart from**asinine** /'æsinain/ *adjective*

گەوج، نەقام، کەر، کەرانی، گەوجانە: 1 *asinine* *excuse* *asinine* (لە *asinus* لاتین، لە *ass*) 1 *asinine* ھەلقانە

asininity /,æsiˈnɪtɪ/ *noun, pl. asinities*

کەریتی، گەوجیتی، نەقامی 1 *asininity* ھەلقانە

-asis (often -iasis) suffix

پاشگر: ناوی ناخۆشی یەکان ساز دەکا یان پیکدێن: (*psoriasis* (بە رێگای لاتین، ئەویش لە یۆنانی یەو) 1 *asis* پوند: اسم ساز بیماری ھا

askance /ə'skæns/ *adverb*, look askance at,

also askant /-ˈskant, US -ˈska:nt/

1 چاوی کردن بە گومانەو، بە لاجاوەو، بە خەسەو، روانین، خەسەخەس (چاوی کردن) *A waiter in a tuxedo looked askance at his jeans* 2 بە چاوی سووکەو 1 *askance* 1 نگاه از روی تردید 2 بە چەم ھەتەر

askari /ə'skɑ:ri/ *noun, pl. same or askaris*

سەرباز یان ئەفسەری پۆلیس، عەسکەری (لە ئەفریقای رۆژھەلاتی، لە *askari* عەرەبی یەو "سەرباز") 1 *askari* عەسکری

askew /ə'skju:/ *adjective, adverb*

1 خواروخیج، بەدگوتیا، لارەولار، بەلایە کەو، لایەلا، لارگەر، خوار 2 خەسەخەس، مۆنەمۆن 1 *askew* 1 کج وکولە، کج 2 چەچ

asker *noun*

پرسیارکەر، پرسەر، پرسا 1 *asker* پرسشکندە

asking *noun*

داواکاری، لی، خوازی، داخوازی 1 *asking* تەوا

asking price *noun*

نرخ دیاری کراو، بای لەسەر یان دانراو، نرخێ پێوتراو (لە لایەن فروشیارەو) 1 *asking price* عەرەشە

aslant /ə'slɑ:nt, US ə'slɑnt/ *adverb, preposition*

لار، خوار، لایەلا، بەلایە کەو 1 *aslant* 1 کج، 1 *aslant* 1 خەولی کەوتوو، خەوتوو، راکشاو، نوستوو 2 سست، تەزیو، ناچالاک، راویستوو 1 *aslant* 1 خواپە 2 کرخ، بێ حس

A/S level /eɪ 'es levl/ *noun*

(لە بریتانیا) ئێ ئێس لەفیل 1 *A/S level* 1 ئاس لول

aslope /ə'sləup/ *adjective, adverb*

لار، خوار، بەلایە کەو، لایەلا، لاسەنگ 1 *aslope* 1 کج، 1 *aslope* 1 بکوری

Asmodeus *noun*

ناشموڤای، شەبتان، رۆح یان گیانی شەبتانی 1 *Asmodeus* 1 آسمودیس

asocial *adjective*

ناکۆمەلی، دوورەپەریز، لاتەریک: 1 *asocial* 1 غیراجتماعی

asp /æsp/ *noun*

1 (ھەرەو ھا *asp*) 1 *asp* 1 بەرگری شاخدار، بەرگری (نەفەیی) ی چکولەیی زارواوی (ب.ت. لە *Vipera aspis*) 2 کوبرای میسری [*Naja haje*] 3 جۆری ماسی راوی گەورە، لە تیرەیی [*Aspius*] *asp* (لە *aspis* لاتین، لە یۆنانی یەو) 1 *asp* 1

asparagine /ə'spærəʒi:n/ *noun*

(زێندە کیمیا) ترشەلۆکی نەمزی ناوخواز *asparagine* 1 *asparagine* 1 $C_4H_8N_2O_3$ کە پێکھێنەریکی زۆری

بروشینه کانه ○ اسپاراجین
asparagus /ə'spærəgəs/ *noun, pl. same*

1 (رووه کناسی) گهولسه زهره؟ به نارومی؟
 مارچیتو، ترچک [Asparagus officinalis]
 2 چوزوو یان چه کهری تازه ی نم گیاه که وهک
 سهوزی دهخوری (بته روت) به ریگای لاتینهوه،
 له asparagos یونانی ○ مارچوه

asparagus fern *noun*

1 وهچی تازه و ناسکی گیایی که وهک سهوزه
 دهخوری 2 فیرنی مارچیتو، نهو وهچه دهگری
 [Asparagus officinalis] ○ نوعی سرخی

aspartame /ə'spɑ:təim/ *noun*

ناویته ییکی کریستالی C₁₄H₁₈N₂O₅ (یان)
 شیرین کهریکی دهسکرد، له aspartic acid و
 phenylalanine دهگیری ○ نوعی سرخی

aspartic acid /ə'spɑ:tik/ *noun*

(زینده کیمیا) ترشهلوکی ئهسپارتیک: جوری
 ترشهلوکی نه مینوی کریستالی C₄H₇NO₄، له
 رووه کدا دوزراوه تهوه ○ اسید اسپارتیک

aspect /'æspekt/ *noun*

1 روالهت، نموده، دم وچاو، قیافه،
 سهروسه کوت، سهروته رج، روخار، بیجم، دیم
 2 رووکهش، رووکار، روو، رووه، لایه، لا،
 بو، وار، رههتد، دؤخ، بار، رهوش 3 (ریزمان)
 ئاسپیکت (aspectual adj) ○ 1 سیما، چهره،
 سر و وضع 2 ظاهر، وجه، منظر، رو، نما، جنبه،
 لحاظ، جهت، بُعد، وضع، حالت 3 (دستور زبان)
 نمود

aspartic ratio *noun*

پانایی ویتین له چاو به زایی یان دریایی به کی
 (تهله فزین، کامیوتر و...) ○ اسپکت راتیو

aspen /'æspən/ *noun, adjective*

Populus tremula و *P. tremuloides* (هسی نهو روپا)
 و *P. grandidentata* (هسمریکای باکووری) و
 1 *adj* سهر به یان پنهوندی به
 aspen سهوه ههیه 2 (ههله) ده لرزی یان
 دهله رتهوه وهک گه لای aspen ○ اشنگ
 1 وابسته به اشنگ 2 آسپن

asperges /ə'spɔ:dʒɪz/ *noun*

1 (کلینه ی کریستانت) سروتی یاپر زاندنی
 ناوی بیرۆز له دهسپیک Mass دا 2 = وشه ییکی
 تر بو aspergillum ○ اسپرجیز

aspergillosis /,æspɔdʒɪ'ləʊsɪs/ *noun, pl. aspergilloses*

نه خوشی یی به هوی کهرویی له توخمی
 Aspergillus ○ اسپرژیلوز

aspergillum /,æspɔ'dʒɪləm/ *noun, pl. aspergilla or aspergillums*

کهره سه یی بو یاپر زاندنی ناوی بیرۆز ○ اسپرجیز
aspergillum *noun, pl. aspergilli*

ههر کارگ یان کهروو ییکی توخمی
 Aspergillus خیه زانی
 زۆربه ی کهروو ناسایی یه کان دهگریتهوه ○
 اسپرژیلوس

asperity /æ'sperətɪ/ *noun, pl. asperities*

1 توندوویی، زهروزی، 2 ههله ووشان،
 ههله شاخان، رووشه یی، دری، تووره بیوون،
 ههله زینهوه 3 جینو 4 سهختی، دزواری 5 زور
 سارد، شهخته به ندان، توف به نند،
 سهراوسه غله تی 6 ناریکی، زبری ○ 1
 خشونت 2 پرخاش، درشی 3 فحش 4 مشقت 5
 بسیار سرد 6 ناهمواری

aspersions /ə'spɑ:ʃnz, US ə'spɑ:rʒnz/ *noun, pl.*

1 تومت، چهفته، درو، ههله به سه 2 ئا پرو بردن،
 نیوزاندن، زهم کردن، خراپه وتن، سوو کایه تی
 (پن کردن) ○ 1 تهمت 2 بدگویی، افترا، توهین
aspersive *adjective*

ئا پرو به رانه، سوو کانه ○ توهین آمیز
aspersorium *noun, pl. aspersoria or aspersoriums*

1 قایی ههله گرتی ناوی بیرۆز 2 =
 aspergillum ○ اسپروریوم

asphalt /'æsfælt, US -fɔ:lt/ *noun, also asphaltum*

قیریز، قیل ریز، قیرتاو، نه سفالت (asphaltic
 adj) ○ آسفالت

asphalted *adjective*

قیریز، قیل ریز، نه سفالت، قیریز کراو،
 قیر تاو کراو ○ آسفاته

asphaltite *adjective*

قیری کانی یان سروشتی (خالی تانه وه که ی
 melting point سه رتیه له هی ناسفالت) ○ قیر
 معدنی یا طبیعی

asphalt jungle *noun*

دارستان یان جهنگلی قیریز: شاریکی گه وره
 یان به شیکی تاییه تی شاریکی گه وره (وهک
 جینیکی پر مه ترسی و پر مملاتی) ○ آسفالت
 جنگل

aspherical *adjective, also aspheric*

ناخر، ناگویی ○ غیر کروی

asphodel /'æsfədel/ *noun*

(رووه کناسی) خوزه، گیانه سریلک، گولک،
 سریشمه، گیاجریش، گیاسریش [Asphodelus]
 و توخمه کانی تر ○ اسفودل، سریش

asphyxia /æs'fiksia, US əs'fɪ-/ *noun*

خنکان، تاسه نه
 asphyxiant (asphyxial adj) *adj, n*
 خنکینر، پشوولیر n ماک یان
 مه تر یالی خنکینر ○ خفگی

asphyxiating *adjective*

کوشند، خنکینر، پشوولیر ○ خفکان اور.

asphyxiation /əs,fiks'i'eɪʃn/ *noun*
خفگی کننده
خنکان، تاسنه، پشووولی بران ☉ خفگی

aspic /'æspɪk/ *noun*
1 رینگاو، ولولمی گوشتی، ولولمی ناوی
گوشت 2 بهرز هانگ؟، گيازانووبا، لاوانته ☉ 1
آسیک 2 اسطوخودوس

aspidistra /,æspɪ'dɪstrə/ *noun, pl. aspidistras*

گه لاقه لغانی، گه لایانکه، گه لامه تالی، ره سنی
روزه ه لاتی ناسیا [توخم *Aspidistra*] (له
aspis، یونانی "مه تال") ☉ برگ عایی

aspirant /ə'spaɪərənt/, US 'æspərənt/ *noun, adjective*

خوازیار، تامه زرو، خوازیاری کار، تالب،
به پهروش، تینوو، تاسه من، هوگر، به هیوا ☉
داوطلب، خواهان، شتاق

aspirate /'æspərət/ *noun*
دهنگی پیتی H ☉ صدای حرف H

aspiration /,æspə'reɪʃn/ *noun*
1 هیوا، ناوات، هیقی، مهراق، ناره زوو 2
هلمزین، بین کیشان، هه نامه دان (aspirational *adj*)

☉ 1 آرزو، امید 2 مکیدن، اشتتاق، نفس
aspirator /'æspɪrətə(r)/ *noun*

(پزشکی) ههواکش، باکش، هلمزه، مززه ☉
مکنده

aspiratory *adjective*
سهره یان پیوهندی به هه نامه دانوه ههیه ☉
تنفسی

aspirin /'æspɪrɪn/, US 'æspərɪn/ *noun, pl. same or aspirins*

ئسپیرین، حه بی ژانه سه، حوبی سهریشه
(بهرهت: له *acetylierte Spirsäure* له نامه بیوه
"acetylated salicylic acid") ☉ آسیرین

aspiring /ə'spaɪərɪŋ/ *adjective*
بهرزخواز، بهرز ههفر ☉ بلند پرواز

asp viper = asp
asquint /ə'skwɪnt/ *adjective, adverb*

خیل، چاولار، به سیله ی جاو، له یان به گوشه ی
چاوه وه ☉ لوچ

ass /æsl/ *noun*
1 کهر، گوی دیر [*Equus africanus* (ئهفریکا)
و *E. hemionus* (ناسیا)] 2 (نافه رمی) مرؤی

گهوج و کهر 3 گابین، تیکه ل یوونی سیکسی،
نیاندن، نزیکي ☉ 1 خر 2 آدم ابه 3 جماع

ass /æsl/ *noun*
(زمانی) ره مکی ئه مریکای باکووری (کنگ،
قوون ☉ کون

assai /a'saɪ/ *noun*
(موسقا) زور، یه کجار: *allegro assai* (ئیتالایی
'very much') ☉ خیلی

assailant /ə'seɪlənt/ *noun*
هیرش کهر، به لامارده ر، هیرش بهر، هه لمهت بهر
☉ حمله کننده، مهاجم

assailment *noun*
هیرش، شالو، هه لمهت، هوروژم (assailable *adj*)
☉ یورش، حمله

Assam *noun*
ناسام: جوژی چایی، هی باکووری روزه لاتی
هیند ☉ آسام

Assamese /,asə'mi:z/ *adjective, noun (pl. same)*

adj سهره به *Assam* خه لکه کدی یا زمانه کدی یان
1 *n* خه لکی ناسام 2 زمانی فهرمی ناسام،
زمانیکی *Indic* سهره به نگالی ☉ آسامی

assart /ə'sɑ:t/ *noun*
(بریتانیا و میژووی) په لزه وی یس که له
دارستانه وه کراوه ته (یان له دارستان پر دراوه و
کراوه به) کینگه ☉ آسارت

assassin /ə'sæsn/, US -sn/ *noun*

1 پیاکوژ (پیشه یی)، بکوژ، تروریست،
کوشن کار، ره شه کوژ 2 (Assassin) ئه ندانمان
یان فهداییانی حه سنی سه باح، له سهرده می

شهری خاج بهر سه کان دا *Crusades*، حه شیشی
☉ 1 قاتل، تروریست 2 اسماعیلی

assassination /ə'sæsɪ'neɪʃn/, US -sə'n-/ *noun*

ترور، کوشتن، پیاکوژی، ره شه کوژی
(*assassinator n*): پیاکوژ، مرؤکوژ، خوین ریژ)
☉ ترور، قتل

assassin bug *noun, also reduviid*
میروه ره شه کوژ: جوژی میرووی خوین میز یان

راوی لنگ دریز، زورتر هی ناوچه ی پشته یی
tropics، هیندی له وان ده توان نه خوشی یه کان بو
مرؤف راگوین یان مشه خوره خوین مزه کانی

شیره رانن *mammals* [خیزان *Reduviidae*:
گه لی جورن] ☉ نوعی حشره

assault /ə'sɔ:lt/ *noun*

1 هیرش، هه لمهت، شالو 2 تاوانی هیرشی
جه سته یی، تبه ربوون، لیدان، لیدان و
بریندار کردن 3 دهس دریژی، په لامار (ب.ت.ت.
سیکی: (*assaultive adj*: *assault n*) 1

حمله، هجوم 2 ضرب و شتم 3 تجاوز جنسی
assault and battery *noun*

(ماف) هیرشی جه سته یی توندوتیزانه، لیدان و
بریندار کردن، په لامار دان و بریندار کردن ☉
ضرب و شتم، ایراد ضرب و جرح

assault course *noun*
(سهر بازی) گوژه پانی مهقی سهر بازی ☉
میدان تمرین نظامی

assay /ə'set/ *noun*

1 هه له نه نگاندن، نرخاندن، قه بلاندن 2 نه جامی

شی کرده‌وه یان شیکاری، شکامی شیتل کاری 3
شی کرده‌وه، لیکدانه‌وه، شیتل کاری،
تساقی کرده‌وه 4 دیباری کردنی په‌تیتی،
تاقی کرده‌وه، عه‌یارگرتن 1 سنجش، آزمایش،
ارزیابی 2 نتیجه‌ی تحلیل 3 تجزیه 4 عیارگیری

ass-driver noun

که‌ره‌وان، خه‌رگه‌له، که‌ره‌له‌ره‌ین، شوانی گوریتر
خران

asagai /'æsaɡai/ noun, also asagai

1 نيزه، رم، نه‌یزه (له لایم هوزه‌کانی نه‌فریکای
باشووره‌وه) 2 (ه‌روه‌ها asagai) wood
نه‌یزه‌که: دره‌ختیکی نه‌فریکای باشووری له
تیره‌ی dogwood که داریکی سه‌ختی هه‌یه
[Curtisia dentata] (له azagaie فەرهنسی
یان azagai پورتوگالی، له az-zaghāyah
عه‌ره‌یی، له "the" al az zaghāyah
به‌ره‌ری "رم") 1 نيزه 2 اساکای

assemblage /ə'sembliʒ/ noun

1 کۆکرده‌وه، کۆبوونه‌وه، خربوونه‌وه، کۆمبین،
مه‌جلیس، جفین، کۆمه‌له، ده‌سته، گه‌ل، گروپ 2
تیک‌ه‌ل‌کیش کردن، سه‌ریه‌ک‌خستن، مونتاز،
به‌سته‌وه، پیکه‌وه‌نان، سواریه‌ک کردن 1
جمع‌آوری، گردهمایی، تجمع، اجتماع، جمعیت 2
مونتاز

assembled adjective

1 کۆوه‌بوو، کۆوه‌کراو، خه‌ر(وه)‌کراو 2
سواریه‌ک‌کراو، تیکه‌ه‌ل‌کیش کردن،
سه‌ریه‌ک‌خراو، به‌ستراو، پیکه‌وه‌تراو 1
گرده‌مه‌ی 2 مونتازشده

assembly /ə'sembli/ noun, pl. assemblies

1 نه‌نجومه‌ن، جقات: 2 assembly elections
چه‌رگه، کۆپ، کۆبوونه‌وه، دانیشن، کۆمبین،
گۆبه‌ند 3 سواریه‌ک کردن، به‌سته‌وه، کۆکرده‌وه،
سه‌ریه‌ک‌خستن 4 ته‌بلی (ده‌نگ) کۆکرده‌وه
(سه‌ریزه‌کان) 1 مجلس 2 مجمع، اجتماع،
گردهمایی 3 مونتاز 4 شپور جمع

assembly language noun

(کامپیوتری) زمانی ته‌سیمبلی 1 زبان اسمبلی

assembly line noun, also production line

هتلی به‌ره‌مه‌هتنان 1 خط تولید

assemblyman /ə'sembli'mæn/ noun, pl. assemblymen

1 نه‌ندامی کۆمه‌له یان ده‌سته‌ی قانون‌دانان 2
نویته‌ری نه‌نجومه‌ن (له نه‌مریکا) 1 عضو
گروه قانون‌گذار 2 نماینده‌ی مجلس

assembly room noun

ژووری کۆبوونه‌وه‌کان 1 تالار اجتماعات

assemblywoman /ə'sembli'wumən/ noun, pl. assemblywomen

1 نه‌ندامی کۆمه‌له یان ده‌سته‌ی قانون‌دانان 2
نویته‌ری نه‌نجومه‌ن (له نه‌مریکا) 1 عضو

گروه قانون‌گذار 2 نماینده‌ی مجلس

assent /ə'sent/ noun

1 ریک‌که‌وتن، به‌که‌هوتن، ره‌زامه‌ندی 2
په‌سند کردن، مؤر کردن، په‌ژراندن، سه‌لماندن،
په‌راست‌دانان 1 موافقت، رضایت 2 تأیید،
تصدیق، تصویب

assentation noun

ریک‌که‌وتن، به‌که‌هوتن، قابل‌بوون 1 موافقت

assenter noun, also assentor

ریک‌که‌وتوو، به‌که‌هوتوو 1 موافقت‌کننده

assertion /ə'sɜ:ʃn/, US ə'sɜ:ʃn/ noun

1 جه‌ختاندن، دووباره‌کردنه‌وه، پنداکرتن،
پاگه‌زدان، سووربوون، پنجه‌قاندن 2 سه‌لماندن 3
ده‌ره‌رین 4 نیدعا، داواکاری 5 بریار، ده‌ستور
1 تاکید، پافشاری 2 اثبات 3 اظهار 4 ادعا 5
حکم

assertive /ə'sɜ:ʃtv/, US ə'sɜ:ʃtv/ noun

1 له‌خوږادیتوو، خو‌باوه‌ر 2 برار، به‌زاکوون،
شینگیر: assertive behaviour 3 چاونه‌ترس،
پنداکر، سوور 4 په‌کلای که‌روه‌وه، کۆتایی‌بښتن،
په‌رینه‌روه‌وه (assertively /ə'sɜ:ʃtvli/, US

adv /ə'sɜ:ʃtvli/ به‌له‌خوږادیتوه، قورس و

قایم، سوور: 1 assertiveness n له‌خوږادیتن،

به‌خوږاوه‌ری: an assertiveness training

course 2 چاونه‌ترسی 1 دارای اعتماد به

نفس 2 قاطع 3 جور، گستاخ، سمج 4 قطعی

assertor noun

داواکار، موده‌عی 1 مدعی

assessable adjective

شیایو نرخاندن 1 قابل‌ارزیابی

assessment /ə'sesmənt/ noun

1 هه‌له‌سه‌نگاندن، نرخاندن، هه‌زیر، مه‌زنده 2
نرخ‌دانان، چه‌سیاندنی نرخ و بایی 1 لیکدانه‌وه،
هه‌له‌سه‌نگاندن 4 ده‌س‌نشان کردن، دیاری کردن
(بزیه، پاچ و هتد) 1 برآورد، تخمین، ارزیابی
2 قیمت‌گذاری 3 سنجش 4 تعیین

assessment book noun

نرخاندن‌نامه، ده‌فته‌ری هه‌له‌سه‌نگاندن 1 دفتر
ارزیابی

assessor /ə'sesə(r)/ noun

1 نرخ‌بهر، هه‌له‌سه‌نگینه‌ر 2 یاریده‌ده‌ری
راویکار، دواړوکار (له دادگا و له‌سر بابه‌ته
تکنیکی‌یه‌کان) 1 ارزیاب 2 دستار مشاور

asset /'æset/ noun

1 سامان، دارایی، مال، مایه 2 خوداپندایو،
خوداگه‌پانده، نه‌عمه‌ت 3 چاوگی هتیز، سه‌رچاوه
یان ژیده‌ری هتیز، سه‌رچاوه‌ی ده‌سه‌لات 1
دارایی، ثروت 2 نعمت 3 مصدر قدرت

asset-stripping noun

(دارایی) هه‌ره‌زان‌کری، مفت‌کری (asset-
stripper n) 1 مفت‌خری

asseveration noun

چه تداپاره كرده‌وه، چه خت كردن، سووړيوون، بڼ داگيری، پښداگيری، پښداگرتن (به توندی: بنه رت: له *asseveratio* (n-) لاتین، له *severus* + "to" *ad-* "serious") تأکید، اظهار

asshole /'æʃəʊl, US -houl/ = arsehole

assibilation noun

(دهنگ ناسی) فیشكاندن، فیشكاندن ښوونیز سازی
assiduity /,æsi'dju:əti/ noun, pl. assiduities
ورده‌وه‌بوون، وردېوونه‌وه، سه رنج، ټیځوښان، سهول دان، خه بات کاري، شینلگیر کاري، سووړيوون، به کاري، زه حمت کيشی، به چنگی، زه نچ کيشی ښوونیز، پښتکار، جدیت

assiduous /ə'sidjuəs, US -dʒuəs/ adjective

1 شینلگیر، ټیځوښه، بزاقکار، سهول دهر، سهول دهر، به کار، سوور، زه حمت کيشی، به چنگ، زه نچ کيشی، به رت: *one of the most assiduous members of the team* له مهربه ک (assiduousness n) 1 ساعی، سخت کوش، جدی، پښتکار 2 مستمر

assiduously /ə'sidjuəsli, US -dʒuəsli/ adverb

شینلگیرانه، به سووړی، به رشتی: *He worked assiduously to earn the money for his son's education* پيگیرانه

assign = assignee

assignable adjective

له دیاری کردن هاتو، دیاری ده کړی، له راگوښتن هاتو، شیاوی به نیو کردن، له دانه پال هاتو، ددریچه پال، شیاوی خسته پال ښوونیز، قابل تعیین، قابل واگذاری، قابل استاد

assignat noun

ټیښکناس (پاره یی) که لایه ن حکومتی شوږښکړی فهره نسه له سالانی 1790-1795 ده درایده وړی) اسکناس

assignment /,æsig'neiʃn/ noun

1 ژوان، دیاری کردن کات 2 گواسته‌وه، به نیو کردن، کړنه‌ناو، گوږانه‌وه 3 تاییه تی دان، تهرخان کردن 4 دیاری کردن 1 میعاد 2 واگذاری 3 تخصیص 4 تعیین

assignee noun

پاریزه‌ر، دانراو، نویتەر، جیگر، بریکار ښوونیز، وکیل، گماشته، نماینده

assignment /ə'sammənt/ noun

1 ټهرک، کار، خه بات، ناردن یو کار، کار بڼ سپاردن، راسپړی، پوښت 2 (خوښدنګا) مه شق 3 تاییه تی دان، تهرخان دان 4 دانه پال، خسته پال، پال دان 5 دانان 6 به نیو کردن، گواسته‌وه، راگوښتن، ده ستلی ه لگرتن، وازلی ه ښان 1 وظیفه، ماموریت، شغل 2 تکلیف،

شق 3 تخصیص 4 استاد 5 انصاب 6 واگذاری

assignor noun

به نیو کړ، راگوږه‌ر ښوونیز انتقال دهنده

assimilable adjective

له توانه‌وه هاتو، ده توپه‌وه، له توانه‌وه دی (assimilability n) قابل جذب

assimilated adjective

تواو، تواو، هه رس کړاو ښوونیز جذب شده

assimilation /ə,simə'leiʃn/ noun

1 تو(و)انه‌وه، هه لان، گرتن، مزین 2 لیکچواندن، چوښه ک کردن، ویکچواندن، هاوشنوه کردن، په کسان کردن، په کاندن، وه کیه ک کردن، چوښه کی 3 هه رس (کردن) 4 (دهنگ ناسی) هاوشنوه یی 1 جذب 2 تشبیه، همگون سازی، همگونی 3 گوارش 4 (اواشناسی) همگونی

assimilator noun

توینر، په کینه‌ر، ویکچوینر ښوونیز تحلیل برنده، همگون ساز

assimilative adjective, also assimilatory

لیکچوینر، په کینه‌ر، په کسان کړ ښوونیز همگون ساز

assistance /ə'sistəns/ noun

1 یارمه تی، یاریده، دهس گرتن، دهس گیروی، کومه ک، بارویو، بارویو، بازگوړی 2 نالیکاری، هاریکاری، هاوکاری 1 کمک، امداد، کمک مالی 2 همکاری

assistant /ə'sistent/ noun

1 یاریده‌ده‌ر، یارمه تی‌ده‌ر، یاریده‌ده‌ر، نالیکار، یاوهر، بازگوړ، هاریکار 2 فروشیار (فروشگا) 1 دستیار، معاون 2 فروشنده (فروشگاه)

assistant professor noun

(له نه مریکا و کهنه‌دا) دواماموستا، یاریده‌ده‌ری ماموستا یان پروفسور، دواپروفسور ښوونیز استادیار

assizes /ə'saiziz/ noun

(میزووی) دادگای گهړوک (ټینگلته‌ره و ویلز)

Assoc abbreviation 1. association 2.

associated

associability /ə,səʊʃiə'biliti/ noun

له بیر که وتنه‌وه هاتووی ښوونیز تداعي پذیری

associable /ə'səʊʃiəbl/ adjective

له بیر که وتنه‌وه هاتو، ده که وتنه‌وه بیر ښوونیز تداعي پذیری

associate /ə'səʊʃiət, US ə'sou-/ noun, adjective

n 1 هاوکار، به شدار، پشکدار، شه‌ریک 2 یاریده‌ده‌ر 3 نه نندامی پتو به ستر او، نه نندامی پتو به ند 1 *adj* په کگرتو، هه فگرتو 2 به ستر او، سه‌ریبه‌دی، پاشکو، پتو به ند، پتو به ستر او، ټکه‌وه به ستر او 3 یاریده‌ده‌ری 1 n همکار، شریک 2 معاون 3 عضو وابسته 1 *adj* متحد 2 وابسته 3 دستیار

Associated /ə'səʊʃɪət, -sɪət, US ə'sou-/
adjective

(کۆمپانیا) پێوەبەند، سەر بە دی، باشکۆ،
پێوەبەستراو ○ وابستە. تابعە

associate professor noun

(لەسە ئەمریکا و کەنەدا) دوامامۆستا،
دوای پروف (پ) سۆر، یاری دەدەری پروفۆر ○
دانشیار

association /ə'səʊʃi'eɪʃn, -si'er-, US
ə'sou-/ noun

1 بیرکەوتنەوه، پێوەندی ھۆشی، بەستەنەوهی
چەمکی، ھۆش بەندی 2 گرێدای، پێوەندی،
پێکەبندی، تێکەلی 3 بەکیتی، بەکرتوویی 4
ھاوبەشی، بەشداری، پشکداری 5 ھەستان و
دانێشتن، ھاوئێش، ھەلس و کەوت 6 ھاوکاری
7 کۆر، چقات، ئەنجومەن، کۆمەلە ○ 1 ندای
ارتباط، رابطه 3 اتحاد 4 مشارکت 5 معاشرت 6
ھمکاری 7 کانون، انجمن

Association football = football

associative /ə'səʊʃiətɪv, US ə'sou-/
adjective

1 بیرکەوتنەوهی، سەر بە بیرکەوتنەوه 2
(بیرکاری) ئاسۆشەتیف: $(a \times b) \times c = a \times (b \times c)$
○ 1 وابستە بە ندای 2 شرکت پذیر

associative neuron = interneuron

associativity noun

ئاسۆشەتیفتی ○ شرکت پذیر
assonance /ə'sɒnəns/ noun
(دەنگ ناسی) ھاودەنگی، ھاوێزی ○ توازن،
ھمگونی واکای

assonant /ə'sɒnənt/ adjective

ھاودەنگ، ھاوێزین ○ ھم آوا، دارای ھمگونی
واکای

assorted /ə'sɔ:tɪd, US ə'sɔ:rtəd/ adjective

1 جۆراوجۆر، جۆر بە جۆر، جەستە جەستە،
ھەمەڕەنگ، ھەمەجەشە: *The meat is served
a box with salad or assorted vegetables*
The jumper of assorted chocolates
3 comes in assorted colours
پۆلێنراو، دەستە کراو، دەستە دەستە (کراو)،
دەستێنراو 4 تیکەل ○ 1 گوناگون، متنوع 2
متجانس 3 رەبەندی شە 4 مخلوط

assortment /ə'sɔ:tmənt, US ə'sɔ:rt-/ noun

1 کۆمەلە، جۆرەکان، کۆمەلەیەکێ جۆراوجۆر
یان ھەمەڕەنگ، ھەمەجەشە، دەستە جۆر،
جۆران 2 تیکەلە 3 پۆلاندن، دەستە کردن،
دەستاندن ○ 1 مجموعه، انواع 2 آمیزه 3 رەبەندی

Asst abbreviation assistant

assuagement /ə'sweɪdʒmənt/ noun

داکاساندن، دامرکاندن، دامراندن، (دا)شکاندن،
نیشانەنەوه، ھێورکردنەوه، ئارام کردنەوه ○

تسکین

assuasive /ə'sweɪsɪv/ adjective, noun

adj دامرکێن، ژانێر، ئارام کردنەوه، ھێدی کردنەوه
n دەرمانی ژانێر یان ھێدی کردنەوه ○
سکێن n داروی دردناش

assumable /ə'sju:məbl/ adjective

شیاوێ وادانان، لە وادانان ھاتوو، وادادە نرێ
assumably /ə'sju:məbl/ adv

وامان دانان، گریمان ○ قابل فرض
assumed /ə'sju:md, US ə'su:md/
adjective

1 ساخە، درۆ، ھەلەستە 2 وادانراو، گریمانەیی،
گریمانەکی () assumedly /ə'sju:mdli, US
ə'su:mdli/ adv 1 جەلی، کاذب، دروغین 2
مفروض

assumed name noun

نێوی ساخە، خوازەنیو، ناوی وادانراو ○ نام
مستعار

assuming /ə'sju:mɪŋ, US ə'su:mɪŋ/
adjective

1 لەخۆرازی، لەخۆبایی، بەفیز، خۆھەلکێش،
بەلاف، پڕئیدە، خۆبەزلزان 2 گریمان، وامان دانان
○ 1 پرمدا، متکبر 2 بر فرض کە

assumption /ə'sʌmpʃn/ noun

1 وادانان، گریمان، وایوچوون، پێ وابوون،
وازانین 2 بۆچوون، خەیاڵ، گومان 3
خۆبەزلزانی، بەدەماری، بەھەوایی، لەخۆبایی بوون
4 گرێتەمل، خۆبەستەیی، دەربەستی، گرێتەئەستۆ
5 واخوێشان دان، واخۆدەر خست 6 گرێتە دەست
7 (the Assumption) 1 ھەلکشان یان
بەرزبوونەوهی مریەم بۆ ئاسمان 2 فستیقالی 15
ئەگۆست بۆ ئەو یادەوەر یە ○ 1 فرض 2
بنداشت، تصور، گمان 3 غرور 4 تعهد، التزام، تقبل
5 تظاهر 6 اتخاذ 7 آسومپشون

assumptive /ə'sʌmpʃɪv/ adjective

1 وادانراو 2 لەخۆبایی، خۆبەزلزان، بەھەوا،
بەدەمار ○ 1 مفروض 2 مفروض

assurance /ə'ʃʊərəns, -ʃɔ:r-, US ə'ʃʊr-/
noun

1 لەخۆرادیت، لەخۆمۆگەریوون، خۆباوەری،
لەخۆراپەرموون، باوەر بە خۆبوون، تەمان بە خۆ
بوون 2 بەلێنی، گەت 3 دلنایی، متانە 4 بیمە:
a life assurance company ○ 1 اعتماد بە
نفس 2 قول 3 اطمینان 4 بیمە

assured /ə'ʃʊəd, ə'ʃɔ:d, US ə'ʃɔ:d/
adjective

1 دلنیا، خاترجەم، نەرخایەن 2 مۆگەر،
بێ ئەملاوئەولا: *Success seemed assured*
بیمە کراو 4 لەگەڵ باوەر بەخۆبوون، خۆباوەرانیە
(assuredness n) ○ 1 مطمئن 2 مسلم، محرز 3
بیمە شە 4 با اعتماد بە نفس

the assured noun

بیمه‌گزار ○ بیمه‌گزار
assuredly /ə'ʃʊərədli, ə'ʃʊr-, US ə'ʃʊr-/
adverb

حده‌تمن، بی‌نملاوله‌ولا، (به‌بی) گومان.
 بی‌چندوچون، به‌مسوگره‌ری‌یه‌وه، به‌دل‌نایی،
Their attempts: confidently certainly
will most -redly fail ○ یقیناً، حتماً، با قطعیت

Assyrian /ə'statik/ *adjective, noun*

1 adj سهریه ناشوور Assyria ی کون یان
 زمانه‌کی 2 سهریه ناشووری نوئ و قسه‌پنکه‌رانی
1 n دانیشتووی ناشووری کون 2 زمانی نه‌کدی
 Akkadian ناشووری کون 3 زاراو‌ی نارامی
 که نیستا له چهند به‌شیک‌ی سووریا و باکووری
 نیراق قسه‌ی بی‌ده‌کری ○ آشوری

Assyrian architecture *noun*

نارکی‌کی‌چیزی ناشووری (وه‌رگراو له سومیری
 و له‌هر بنه‌مای تاق و گومنز، له هه‌زاره‌ی
 دووه‌می پیش زاین‌دا) ○ معماری آشوری

Assyriological *adjective*

سهریه ناشوورناسی، پشوه‌ندی به
 ناشوورناسی‌یه‌وه هه‌یه ○ آشورشناختی

Assyriologist *noun*

ناشوورناس، شاره‌زا له ناشوورناسی‌دا ○
 آشورشناس

Assyriology /ə'siri'nɒlədʒi/ *noun*

ناشوورناسی، نا‌سورناسی (ده‌رباره‌ی زمان،
 میژوو و هند) ○ آشورشناسی

AST *abbreviation* Atlantic Standard Time

ئه‌ی نیستی، کاتی ستاندردی نه‌تلاتیک (له
 که‌نه‌دا) ○ ای‌اس‌تی

astarboard *adverb*

له لای راستی که‌شتی‌یه‌وه (نه‌گهر له دواوه
 چاویلکری): *put the helm hard astarboard* ○
 در سمت راست کشتی

Astarte *noun*, Latin, from Greek *Astartē*

ئه‌ستارت (= خوای به‌پیتی و خوشه‌ویستی
 (سیکی) لای فینیکی‌یه‌کان (Phoenician) ○
 استارت

astatic /ə'statik/ *adjective*

(فیزیکی) ئه‌ستاتیک، نه‌ویست، ناجیگیر ○
 استاتیک

astatic equilibrium *noun*

(کیمیا) هاو‌کیشی یا هاوسه‌نگی نه‌ویست
 (ئه‌ستاتیک) ○ تعادل استاتیک

astatine /ə'stati:n/ *noun*

(کیمیا) ئه‌ستاتین، ئه‌ستاتین، نه‌ویستین (به ژ.گ.
 85، ن. At. له *astatos* یونانی "unstable" +
 4 (ine) ○ استاتین

aster /'æstə(r)/ *noun*

گوله‌ستیره، گوله‌ناسو [توخم *Aster*: گه‌لی

جورن] ○ گل مینا

-aster *suffix*

باشگیر: 1 ئه‌ستیره، ستیر 2 شتی ئایه‌خ یان
 ناگیر: 3 *poetaster* (روه‌ک‌ناسی) ناماژه به
 لینگ‌چووونیک‌ی نیوه‌چل (ده‌کا): ○ *oleaster*
 پسوند: 1 ستاره 2 چیز بی‌اهمیت 3 (گیاه‌شناسی)
 مبتنی بر هم‌سانی ناقص

asteria *noun*

جوری به‌ردی به‌نخ *precious stone*.
 یاقوت‌ه‌شینه ○ استریا

asteriated *adjective*

ترووسکه‌دار، تیشک‌دار، به‌تیشکی
 ئه‌ستیره‌ناساوه ○ پرتودار

asterisk /'æstərɪsk/ *noun*

نیشانه‌ی ئه‌ستیره، ئه‌ستیره‌که (•) ○ علامت ستاره

asterism *noun*

1 نیشانه‌ی سی ئه‌ستیره (•، ••، •••)، کومه‌له
 ئه‌ستیره‌که 2 کومه‌له ئه‌ستیره‌یه‌کی چکوله ○ 1
 علامت سه ستاره 2 گروهی از ستارگان کوچک

astern /ə'stɜ:n, US ə'stɜ:rn/ *noun*

1 به‌رهو پاشه‌وه، به‌رهو پشته‌وه، روو له پشته‌وه
 2 به‌رهو پشته‌وه‌ی که‌شتی یان به‌له‌م، له
 پشته‌وه‌ی که‌شتی یا کلکی فره‌که ○ 1 به سوی
 عقب 2 در عقب کشتی، به سوی عقب کشتی یا
 قایق یا هواپیما

asteroid /'æstərɔɪd/ *noun*

1 هه‌ساروکه، ورده‌هه‌ساره (تیوان (خولگه‌کانی)
 2 *Jupiter* و *Mars* و *starfish* (خولگه‌کانی)
asteroidal *adj*: سهریه *asteroid* له
asteroeides یونانی "ئه‌ستیره‌ناسا، شیوه‌ئه‌ستیره"،
 له *astēr* "ئه‌ستیره" ○ سیارکی

asthenia /ə'sθi:nɪə/ *noun*

بی‌هیزی، لاوازی، نه‌توانی، بی‌گیانی، بی‌تابشی
 ○ ضعف، ناتوانی

asthenic /ə'sθi:nɪk/ *adjective*

بی‌هیز، نه‌توان، لاواز، بی‌گیان، بی‌تابشت ○
 ضعیف، ناتوان

asthenosphere /ə'sθenəsfiə/ *noun*

(زه‌وی‌ناسی) لاوازوسفیر، چینه‌لاوازینه،
 لاوازگۆ: تویی سهره‌وه‌ی که‌ش یان به‌رگی
 زه‌وی، له‌زیر لیتوسفیره‌وه *lithosphere*
asthenospheric *adj*: لاوازوسفیری، سهریه
 ئه‌ستینوسفیری ○ استنوسفیر

asthma /'æsmə, US 'æzmə/ *noun*

هه‌ناسه‌سواری، ته‌نگه‌هه‌ناسه، هه‌ناسه‌ته‌نگی،
 به‌ره‌نگ، گۆم، پشوو‌سواری ○ تنگی نفس،
 آسم

asthmatic /ə'smætɪk, US æz'mætɪk/ *adjective, noun*

به‌ره‌ه‌نگی، هه‌ناسه‌سوار، پشوو‌سوار، توشیوو به
 به‌ره‌ه‌نگ: *an asthmatic patient* ○

asthmatically) *asthmatic attack*
 ○ /æ'smə'tɪkli, US æz'mætɪkli/ *adv*
 وابسته به آسم، مبتلا به تنگی نفس

astigmatic /astig'matɪk/ *adjective*
 لیل‌بین، ناستیگماتیک ○ آستیگماتیک

astigmatism /ə'stɪgmə'tɪzəm/ *noun*
 لیل‌بینی، ناستیگماتیسم (له stigma + a- یونانی "خال، شوین" + -ism) ○ آستیگماتیسم

astilbe /ə'stɪlbi/ *noun*
 گیاهی که چندان‌سالی زوَرتر ناسایلی له تیره‌ی saxifrage [توخم Astilbe] ○ نوعی گیاه

astir *adverb, adjective*
 ۱ وروژاو، خراڼه جووله و وروژانسه‌وه، له جم‌وجول‌دا ۲ نه‌خه‌وتوو، رانه‌کشاو، رابوو ○ ۱ دستخوش هیجان ۲ بیدار

astonished /ə'stɒnɪʃt, US ə'sta:n-/ *adjective*
 سه‌رسوو‌رمان، واق‌ورماو، واق‌ور، تاساو، به‌گیره‌ستاو، کاس، سه‌رسام: *The helicopter landed before our astonished eyes* حیرت‌زده، متعجب

astonishing /ə'stɒnɪʃɪŋ, US ə'sta:n-/ *adjective*
an astonishing discovery سه‌رسوو‌رمین، گیز‌کهر: شگفت‌آور

astonishingly /ə'stɒnɪʃɪŋli, US ə'sta:n-/ *adverb*
 سه‌رسوو‌ره‌ینه‌رانه ○ به‌نحو شگفت‌آوری

astonishment /ə'stɒnɪʃmənt, US ə'sta:n-/ *noun*
 سه‌رسامی، سه‌رسوو‌رمان، واق‌ورمان، واق‌وری، حه‌په‌سان، عه‌به‌سران، تاسان، به‌گیره‌ه‌ستان، دوشدامان ○ حیرت، شگفتی، بهت

astounded /ə'staʊndɪd/ *adjective*
 سه‌رسوو‌رمان، واق‌ورماو، تاساو، به‌گیره‌ه‌ستاو، کاس، سه‌رسام: *an astounded expression* حیرت‌زده، متعجب

astounding /ə'staʊndɪŋ/ *adjective*
 سه‌رسوو‌رمین، گیز‌کهر، سه‌رسام‌کهر ○ شگفت‌آور، حیرت‌انگیز

astoundingly /ə'staʊndɪŋli/ *adverb*
 سه‌رسوو‌ره‌ینه‌رانه، به‌شیوه‌یه‌یکی سه‌رسام‌کهر، سه‌رسام‌کهرانه، تاسینه‌رانه: *There was an astounding 20% increase in sales* به‌نحو شگفت‌آوری

astr- = astro-
astrachan = astrakhan
astraddle = astride
Astraea *noun*

نه‌ستریا (= خوی داد‌ره‌روه‌ری)، له می‌ؤلوزی یونان‌دا) ○ آستریا

astragal /'astrəg(ə)l/ *noun*

۱ نیسکی گویزینگ، نیسکی قوله‌یین، خرتکه ۲ (بیناسازی) جورئ گه‌چ‌بری قو‌قزی convex نیوا‌زنه‌یی، مو‌ورووان (له‌سه‌ر قه‌دی shaft زو‌ریه‌ی ستونه کلاسیکه‌کان، جگه‌هی یونانی و دوزیی) ۳ زو‌یی نالقه‌یی نریک به‌زارک و ده‌می توپ ۴ کهرتیکی ده‌ریه‌ریوی سه‌رلیواری ده‌رگایکی قه‌دی یان دانو‌شتاو ○ ۱ استخوان قوزک ۲ ۳ و ۴ استراگال

astragalus /ə'strag(ə)ləs/ *noun, pl. astragali* /-ləli/

۱ نیسکی گویزینگ، نیسکی قوله‌یین ۲ گیای تیره‌یین که milk vetch له‌خوده‌گری [توخم Astragalus] ○ ۱ استخوان قوزک ۲ نوعی گیاه

astrakhan /'æstrə'kæn, US 'æstrəkən/ *noun*

نه‌ستراخان (پارچه: بنه‌ره‌ت: له ناوی شاری Astrakhan رو‌وسیه هه‌لگیراوه‌ته‌وه) ○ استراخان

astral /'æstrəl/ *adjective*

۱ نه‌ستیره‌یی، نه‌ستیره‌ناسا، شیوه‌نه‌ستیره، سه‌ریه نه‌ستیره: *unusual astral & astral influences*

astralis ۲ تاسمانی (بنه‌ره‌ت: له Late Latin (astrally adv 'star' astrum له‌ستاره‌ی ۲ سماوی ○ ۱ ستاره‌مانند، ستاره‌ای

astrantia /ə'strantiə/ *noun*
 گیایی له تیره‌ی parsley [توخم Astrantia] چهن‌دین جورن (بنه‌ره‌ت: رهن‌گه‌له astēr یونانی‌یه‌وه وه‌رگیرایی "star") ○ نوعی گیاه

astray /ə'streɪ/ *adverb, adjective*
 له‌ری‌ده‌رجوو، ره‌هل‌کردوو، لاداو، خریایی، ری‌لی‌تیکی‌چووو ناوه‌کی، گومرا، سه‌رلی‌شتیواو ○ منحرف، گمراه

astription /ə'strɪkʃən/ *noun*
 گیری، قه‌بز ○ قبض

astriptive /ə'strɪktɪv/ *adjective*
 گیرۆک، قه‌بز‌کهر، ویکه‌ینه ○ قابض

astride /ə'straɪd/ *adverb, preposition*
 گه‌لاو‌گه‌ل، لنگ‌بلاو، گه‌ل‌بلاو، یین‌داچه‌قاندوو ○ با‌پاهای‌گشاده

astringency /ə'strɪndʒənsi/ *noun*
 قه‌بز‌بوون، قه‌بزیتی، گیریتی ○ قابضیت

astrigent /ə'strɪndʒənt/ *noun, adjective*
 n (ده‌رمان یا کریم) ویکه‌ینه، به‌ریه‌ست‌کهر (خوین) ۱ adj نال، ناخوش، توند ۲ توند، در، توندوتیز ○ n مقبض‌کننده ۱ adj گزنده ۲ خشن

astro- /'æstrəʊ, US 'æstrəʊl/ *prefix*
 پيش‌گر: ۱ نه‌ستیره، تاسمان، گه‌ردوونی: ۲ astradome سه‌ریه‌ی بوشایی ده‌ره‌وه، وه‌ک astrochemistry (بنه‌ره‌ت: له astron یونانی‌یه‌وه "star") ○ پيشوند: ۱ ستاره، آسمان، کیهانی ۲ وابسته به فضای‌خارجی

astro-archaeology = archaeoastronomy

astrobiology *noun*

◉ **نەستەرەزیندەناسی، نەستروبیۆلۆژی**
ستارەزینتشناسی

astrochemistry *noun*

لیکۆلینەنی چۆنەتی گەرد molecule و
ئایۆنەکانی نەستیرەکان و بۆشایی
نیوان نەستیرەیی ◉ استروشیمی

astrocyte /'astrə(ʊ)sait/ *noun*

◉ (توێکاری) نەستیرەخانە، خانەیی نەستیرەیی
یاختەیی ستارەدار

astrocytic *adjective*

◉ نەستیرەخانەیی، سەرەبە خانەیی نەستیرەیی
وابستە بە یاختەیی ستارەدار

astrodome *noun*

1 (ئەمریکا) یاریگای گۆمەزی 2 بەنجەرەیی
گۆمەزی فروکەیین بۆ روانینی ئاسمان ◉ 1
استادیۆم گێبیدی 2 استرودۆم

astrogration *noun*

◉ نەستیرەگەری ◉ ستارەییایی

astrolabe /'æstrələb/ *noun*

نەستیرۆلاب، نەسترولاب، نەسترولاب: نامیری
بۆ روانین و لیکدانەوێ شۆین و هەلکەوتی ئەنە
ئاسمانییەکان celestial bodies بەرلە داھاتنی
◉ sextant ◉ اسطرلاب

astrologer /ə'strɒlədʒə(r), US ə'strɔ:l-/ *noun*

نەستیرەبین، نەستیرەزەمر ◉ طالع‌بین
astrological /'æstrə'lɒdʒɪkəl, US -'lɔ:dʒ-/ *adjective*, also astrologic

◉ سەرەبە یان پێوەندی بە نەستیرەبینییەو هەبە
وابستە بە طالع‌بینی

astrology /ə'strɒlədʒi, US ə'strɔ:l-/ *noun*

1 نەستیرەبینی، نەستیرەزەمری 2 نەستیرەناسی
◉ 1 طالع‌بینی 2 علم نجوم

astrometric *adjective*

◉ سەرەبە نەستیرینوی، نەستیرەپنوی یانە ◉ وابستە
بە ستارەسنجی

astrometry *noun*

◉ نەستیرینوی ◉ ستارەسنجی

astron = abbreviation 1 astronomer 2 astronomy

astronaut /'æstrɔ:nɔ:t/ *noun*

ئاسمان‌گەر، بۆشایی‌گەر ◉ فضاءنورد

astronautical *adjective*

◉ سەرەبە ئاسمان‌گەرەن، سەرەبە بۆشایی‌گەرەن
وابستە بە فضاءنوردان

astronautics *noun, pl.*

ئاسمان‌گەری، بۆشایی‌گەری ◉ فضاءنوردی

astronomer /ə'strɒnəmə(r), US ə'strɔ:n-/ *noun*

نەستیرەناس، نەستیرەوان ◉ اخترشناس، منجم

astronomical /,æstrə'nɒmɪkl, US -'nɑ:m-/ *adjective*, also astronomic

1 نەستیرەوانی یانە، سەرەبە نەستیرەوانی: -
onomical observations 2 (ئافەرمی) یەكجار
زۆر، بەلێشاو ◉ 1 اخترشناختی 2 فوق‌العاده زیاد

astronomical coordinates *noun, pl.*

پۆتان یان کۆئوردیناتە نەستیرەوانی یەکان ◉
مختصات نجومی

astronomical horizon *noun*

◉ ئاسۆی نەستیرەوانی ◉ افق نجومی

astronomical latitude *noun*

هێلەپان یان پانەهێلی نەستیرەوانی ◉ عرض
نجومی

astronomical longitude *noun*

هێلەدرۆ یان درۆهێلی نەستیرەوانی ◉ طول
نجومی

astronomically /-klɪ/ *adverb*

◉ لەباری نەستیرەوانی یان نەستیرەناسی (یەو) ◉
از لحاظ اخترشناسی

astronomical triangle *noun*

◉ سێگۆشەیی نەستیرەوانی ◉ مثلث نجومی

astronomical unit *noun*

یەكەیی نەستیرەوانی (149.6 کیلۆمێتر، مەودایی
لە چەقی زەوی یەو تا ناوەندی خۆر) ◉ واحد
نجومی

astronomical year = solar year

astronomy /ə'strɒnəmi, US ə'strɔ:n-/ *noun*

نەستیرەوانی، نەستیرەناسی ◉ اخترشناسی، نجوم

astrophysical *adjective*

◉ سەرەبە نەستیرۆفیزیک یان فیزیکیی نەستیرەوانی
وابستە بە اخترفیزیک

astrophysicist *noun*

نەستیرۆفیزیک‌زان، فیزیک‌زانی نەستیرەوانی ◉
اخترفیزیک‌دان

astrophysics /,æstrə'fɪzɪks, US
,æstrɒ-/ *noun, pl.*

◉ نەستیرۆفیزیک، فیزیکیی نەستیرەوانی ◉
اخترفیزیک

Astro Turf /'æstrɔ:tɜ:f, US 'æstrɔ:tɜ:rɪf/ *noun*

(دروشمیی بازرگانی، ئاستیککی) چیمەنی
دەسکەرد، بۆ وەرزش بەکاردێری (تیکەلی
turf + astrodome 1) ◉ آستروتورف

astute /ə'stju:t, US ə'stu:t/ *adjective*, also
astucious

1 زیرەك، ئاگرپارە، وریا، زووتیکەشتوو، رەند،
زورزان، زڕینگ، زووزان 2 بەرزەوئەندبین
◉ astutely /ə'stju:tli, US ə'stu:tli/ *adv*
زیرەكانە، رەندانە) ◉ 1 باهوش، زړنگ، تیزفهم 2

موقع شناس
astuteness /ə'stju:tənəs, US ə'stu:tənəs/
noun

1 زیرنگی، زیره کی، مدیرکی، وریایی، رهندي 2
به رزه و نه دیني 1 رندي، زرنكي 2 موقع شناسي
Astyanax *noun*, Greek

ناستياناکس: کوري هیکتور و بهریرسي باراستي
دیواره کانی تروی و له لایه ن یونانی به کانه وه له و
دیواره وه به دراوه ۰ آستیانکس

astylar /ə'staɪlə/ *adjective*
بئ کوله که، بئ ستون (وه کوو خانوبه ره وهند)
۰ آستیلار

asunder /ə'sʌndə(r)/ *adjective, adverb*
لیکه وه بوو، له بهر یه ک هه لوه شاو، لیک بیلوه بوو،
پرش و بیلوه بوو، لیک هه لته کاو، له ت وکوت،
پارچه پارچه، دوو نیو، په راش په راش، جیا ۰
متلاشی، مجزا، تکه تکه

asura /'asʊərə/ *noun*
(له دینی Vedic) ناسورا: نه نداین بول یان
دهسته خدایي که له میتولوژی هیندی دا به لای
خرابی دا ده شکسته به لām له دینی زه رده شت دا
Zoroastrianism (نه هورا) خودایيکی باش و
چاکه کاره (به روت: سانسکریت، رهنه که له
"هه ناسه، ژیان" ۰ آسورا

asylum /ə'saɪləm/ *noun*
1 به نا، دالده، (سیاسی) په نابه ریتی، په ناخوازی:
2 to seek/apply for/be granted asylum
شیت خانه، دینکه ۰ 1 به نا، په اندگی 2 تیمارستان
asylum right *noun*

مافی په نابه ریتی ۰ حق په اندگی
asymmetric /,eɪsɪ'metrɪk/ *adjective*, also
asymmetrical /,eɪsɪ'metrɪkl/
ناهاوتا، خوار، لار، نسا جوت، نالیکچوو،
نابه رامهر ۰ نامتقارن، بئ تقارن

asymmetrically /-ɪklɪ/ *adverb*
ناهاوتا یانه، به شتیه یه کی ناهاوتا ۰ به طور
نامتقارن

asymmetric arrangement *noun*
ریکخستنی ناهاوتا ۰ ترتیب نامتقارن

asymmetric carbon *noun*
(کیمیا) کاربونی ناهاوتا ۰ کربن بئ تقارن

asymmetric molecule *noun*
(کیمیا) گهردی ناهاوتا ۰ مولکول بئ تقارن

asymetric relations *noun, pl.*
(کیمیا) ریژه ناهاوتا کان ۰ نسبت های نامتقارن

asymmetric substance *noun*
(کیمیا) ماده ی ناهاوتا ۰ ماده ی بئ تقارن

asymmetry /,eɪ'sɪmɪtri/ *noun, pl.*
asymmetries

ناهاوتایی، نابه رامهری، لیکنه جووی، خواری،
لاری، ناجووتی، نالیکچووی ۰ عدم تقارن

asymptomatic /,eɪsmptə'mætɪk/
adjective

بئ نیشانه، بئ به رزه نگ، بئ نیشانه ی
نشه خوشی ۰

asymptotically /,eɪsmptə'mætɪkli/ *adv*
۰ آسمپتوماتیک

asymptote /'asɪm(p)təʊt/ *noun*
(هیل) لیک نژیک ۰ (خط) مجانب

asymptotic /'asɪm(p)'tɒtɪk/ *adjective*, also
asymptotical

لیک نژیک، مه قارب ۰
۰ /,asɪm(p)'tɒtɪkli/ *adv* مجانب

asynchronism *noun*, also asynchrony
ناهاوکاتی، ناهاوزمانی ۰ ناهم زمانی

asynchronous /eɪ'sɪŋkrənəs/ *adjective*
ناهاوکات، ناهاوزمان، ۰ not synchronous
ناهم زمان، مختلف الزمان

asynchronously /eɪ'sɪŋkrənəsli/ *adverb*
ناهاوکاتانه، به شتیه یی ناهاوکات ۰ به طور
ناهم زمان

asyndetic /asɪn'detɪk/ *adjective*
سهره به چریتی ۰ وابسته به اسیدتون

asyndeton /ə'sɪndɪt(ə)n/ *noun, pl. asyndeta*
/-tə/
(زمانه وانی) نه بوونی پیوه ندی نیوان به شه کانی
رسته یی، به چریتی (به روت: له
یونانی "unconnected") ۰ اسیدتون

at /æt, US æt/ *preposition*
1 له، ژ، تی، به: ۰ at the corner of the street
We left ۰ They arrived late at the airport

2 at 2 o'clock ۰ 3 له نیو، تیوه، له نیوه وه
4 له بهر، له، له به رده م 5 له کانی، له حالی، له
دوخی: 6 The country is now at war

7 He pointed a gun at her ۰ ۸ کاتی، وه ختی 9 به
ریگای، له ری، به هوی ۸ کاتی، وه ختی 9 به
خاتری: ۰ She was delighted at the result

1 در، به، از، 2 نزدیک 3 توی 4 دم 5 در هنگام،
در حال 6 به سوی، به طرف 7 به واسطه 8 وقت،
موقع 9 به خاطر

at /a:t, US at/ *noun*
یه که ی پاره ی لاتوس، به رامهر به سه دیکه کی
۰ at

Atalanta *noun*, Latin, from Greek *Atalantiē*
ناتالانتا: راوچی یی به بئ و گورج له میتولوژی
یونانی دا که داواکاره کانی ده خسته نیو
پیشبر کی وه و دواچار Hippomenes به سه ری دا
سهره کوت ۰ اتالانتا

ataman /'atəman/ *noun*
اتامان ۰ Cossack

atamasco lily *noun*
زه مبه قی ناتاماسکو: رووه کیکی باشووری
روژه لانی ۰ امریکا، خیزانی amaryllis

گولیکی زهمه‌بق‌ناسای سبی تاق و جاروبار
تیکل به ثرخه‌وانی ده‌گرن [Zephyranthes
[atamasco] نوعی سوسن

ataraxia /ˌatəˈraksɪə/ = ataraxy

ataraxy /ˌatəˈraksɪ/ noun

نارامی ده‌روون، باوه‌ربه‌خویی، له‌سره‌خویی
آرامش قلب

ataractic noun, adjective, also ataraxia

(ده‌رمانی) نارام‌کهره‌وه (داروی) آرام‌کننده

atavism /ˌætəˈvɪzəm/ noun

ده‌رکه‌وته‌وه‌ی بوم‌وه‌ی بازپیدایی وراثتی

atavistic /ˌætəˈvɪstɪk/ adjective

1 سهره‌به‌ده‌رکه‌وته‌وه (پام‌په‌یدابونه‌وه‌ی
بوم‌وه‌ی 2 سهره‌تایی، ده‌سبک (atavistically)
adv /ˌætəˈvɪstɪkli/ به‌شیوه‌ی سهره‌تایی
پان ده‌سبک؛ له‌سهره‌تایی atavus لاتین
"forefather" + باشگری ئاوه‌لناساز (-istic)

1 وابسته به بازپیدایی وراثتی 2 بدوی

ataxia /ˌtæksɪə/ noun, also ataxy /ˌtæksɪ/

ناریکی، شیواوی (بسی‌هیزی سهره‌ت به
ریک‌خستنی چوله‌گانی movements
ماسوولکه خووته‌کان) بی‌نظمی

ataxic /ˌtæksɪk/ adjective

سهره‌ناریکی، پتوه‌ندی به ataxia یه‌وه هه‌یه
وابسته به بی‌نظمی

ataxy /-sɪ/ = ataxia

ate /et/ US cit = past of eat

-ate suffix

باشگر: 1 (ناو دروست ده‌کا) 1 نامازه به پله،
نهرک، فهرمان، پایه، پوست: doctorate
2 mandate vicarate نامازه به کومدل و
ده‌ستین: 3 electorate (کیما) نامازه به خویی
پان ئیستیر، ب.ت. ترشه‌لوکی که کوتایی به -ic

سه‌وه هاتین (نک‌به -hydro ده‌سبیکا:

chlorate: (borate) ناوته‌ی که له ناوته پان

توخنکی تایه‌تی به‌ره‌هم هاتوه: phenolate

4 نامازه به به‌ره‌همی ره‌وت و پرۆسه‌ییکی

کیمایی: 5 condensate هه‌ریم، مه‌له‌بند،

ده‌سه‌لات، میری، حکومت: khanate emirate

6 سهره‌به، پتوه‌ندیدار، خاوه‌ن(ی)، دار، کردن،

سناندن، بوون، بران، ریک‌خستن، ناماده‌کردن،

پیدان، دان: activate camphorate insulate

craniate (له -at) فهره‌نسی کون

پان له -atus, -ata, -atum لاتینه‌وه (

پسوند: 1 وظیفه، منصب 2 اشاره به گروه 3 اشاره

به نمک یا استر 4 اشاره به محصول فرابند شیمیایی

5 ایالت، دولت 6 وابسته به، کردن، شدن، مدارا

کردن، ترتیب دادن، دادن

-ate suffix

باشگر: 1 کار و ناو دروست ده‌کا، وه‌ک

associate 2 له لاتین ئاوه‌لناو دروست ده‌کا:

caudate (بهره‌ت: له -atum, -ata, -atus
لاتین) پسوند: فعل‌ساز و اسم‌ساز

-ate suffix

باشگر: کار دروست ده‌کا، وه‌ک fascinate

پسوند: فعل‌ساز

atelectasis /ˌatɪˈlektosis/ noun, pl.

atelectases

هه‌لاوسانی ناته‌واوی سی‌یه‌کان؛ گه‌وره‌بوونه‌وه‌ی
ناته‌واوی سی‌یه‌کان له هه‌ناسه‌دا (وه‌ک له
نه‌نجایی نه‌بوونی هیزی هه‌ناسه) اتلیکتاز

atelectatic adjective

سهره‌به پان پتوه‌ندی به ته‌تلیکتیزه‌وه هه‌یه

وابسته به اتلیکتاز

atelier /əˈteljeɪ, US ˌætlˈjet/ noun

هونه‌رگه، کارگه، ناتلیه (بهره‌ت: له astelle

فهره‌نسی کون "ته‌له‌زمی دار") اتلیه

atemoya noun

جوړی میوه‌ی گوشت‌سبی گهرمیتانی داری که

منوره‌به پان پتوه‌ستی sweetsop و cherimoya

یه نوعی میوه

a tempo /ɑː ˈtempoʊ/ adverb, adjective

(موسیق) به‌جی، به وه‌خت، له کاتی دیاری کراودا،

ده‌س‌پیکردنه‌وه پان گهرانه‌وه بو خیزی به‌ره‌تی

به موقع، بازگشت به سرعت اصلی

atemporal adjective

هه‌میشه‌یی، تاسهر، نهر، بی‌کوتایی، به‌رده‌وام، له

لایه‌ن کاته‌وه دیاری نه‌کراوه پان کاری

تی‌نه‌کراوه ابدی، جاودانه

a tergo adverb, adjective

(لاتین) له دواوه، له پشته‌وه، به‌ره‌وه دواوه پان

پشته‌وه، رووه‌وه دواوه (از عقب یا پشت، به

سوی عقب یا پشت

Aterian adjective

سهره‌به پان نامازه به پشه‌سازی کونه‌به‌ردینی

نیه‌ه‌استی Middle Palaeolithic باکووری

روژاوی نه‌فریکا و سه‌حارا و شت‌ومه‌ک و

که‌لوپه‌لی نه‌وه سهره‌به‌نده (باش شوینه‌واوی

نمونه type site بهره‌ت: له Bir el Ater،

ته‌له‌زیره -ian) آترین

Athabaskan /əθəˈbask(ə)n/ noun,

adjective, also Athapaskan

1 خیزران پان کومه‌لسی له زمانه

سورپیشه‌کان، که برتین له Navajo و

Apache 2 قه‌پیکره‌ی هه‌ریه‌ک له زمانه

adj سهره‌به‌وه زمانانه (له Athabasca، ناوی

گوماوی له روژاوی که‌ندا -an) آتاباسکان

athanor /ˈæθənoʊ/ noun

(میزی) ته‌نوره، جوړی کووره‌ی کیمیاگهران،

کل (بهره‌ت: له at-tannūr ی عهره‌بی

وه‌رگیراوه) آتانور

atheism /ˈeɪθiəzəm/ noun

بی‌دینی، دینداری، لادینی، بی‌خودایی، زندقی، ناخودآبادی \odot الحاد

atheist /eɪˈθɪst/ noun

بی‌دین، دیندار، لادین، ناخودآباد، بی‌خود، زندق، مارس \odot ملحد

atheistic /,eɪˈθɪstɪk/ adjective, also atheistical

سهریه بی‌دینی، بی‌خودآبادی، ناخودآبادی \odot الحادی

atheling /'aθ(ə)lɪŋ/ noun

میر یان لوردی له ټینگلته‌ره‌ی ټانگلو ساکسونی‌دا \odot اتلینگ

athematic /,aθɪˈmatɪk, US eɪ- / adjective

1 (رېزمان) نابته‌یی، ناقده‌ی 2 (موسیق) نابته‌یی \odot 1 (دستور زبان) ناسنای 2 (موسیقی) غیرموضوعی

Athena noun, also Athene, Latin Athena, from Greek *Athēnē*

ټه‌سټا، ټاتیا (خواږنې ژیرې و زانایې یونانی، پروانه Minerva) \odot اتا

athenaeum /,aθɪˈni:əm/ noun, US athenaeum

1 کډزې زانستې یا وټزې 2 ژووی خویندنه‌وه (له *Athēnaion* یونانی: نامازه به په‌رسګه‌ی

Athena) \odot 1 انجمن علمی یا ادبی 2 اتاق مطالعه *Athene* = *Athena*

Athenian noun, adjective

n خه‌لکې ټاتین یان ټه‌سټا، ټاتینې *adj* سهریه ټوئې \odot اتنی

atherosclerosis /,aθəˈrɒskləˈrəʊsɪs, US -sklə-/ noun

ره‌ق‌بوونی شاره‌ګ یان شاده‌مار، (شاره‌ګ‌ره‌قې \odot تصلب شریان

atherosclerotic adjective

سهریه یا پټوهندی به *atherosclerosis* هه‌یه \odot وابسته به تصلب شریان

athirst /əˈθɜːst/ noun

1 (کون) تینو، 2 thirsty به‌په‌روش، به‌تین، ټامه‌زرو، به‌تاسه، \odot 1 تشه 2 مشتاق

athlete /'æθli:t/ noun

1 وهرزشه‌وان، وهرزش‌کار 2 قارمه‌ان، پالده‌وان (بهره‌ت: له *athleta* لاتین، له *athlētēs* یونانی،

له *athlein* "پېش‌برکې بو خه‌لاتن compete for a prize" له *athlon* "خه‌لات" \odot 1 ورزشکار 2 قهرمان

athlete's foot noun, also tinea pedis

نه‌خوشی قارچکی پا یان قامکه‌کانی پې \odot بیماری قارچی پا

athletic /æθˈlətɪk/ adjective

1 وهرزشی 2 قاره‌مانی، پالسه‌وانی 3 به‌هیز، به‌تابشت، ریک‌وینک 4 چالاک (athletically)

adv /-ɪklɪ/: له‌باری وهرزشی‌ه‌وه) \odot 1 ورزشی 2 قهرمانی 3 قوی، نیرومند، خوش‌بین 4 فعال

athletics /æθˈlətɪks/ noun, pl.

1 وهرزش 2 پاری‌یه وهرزشی‌ه‌کان \odot 1 ورزش 2 بازی‌های ورزشی

athletic shoe = tennis shoe

athletic supporter = jockstrap

at-home noun

میان‌داری (له مالی خو) \odot پذیرایی *athwart* /əˈθwɔːt/ adverb, preposition

1 له پاتایی‌ه‌وه، له‌بهر بو ټوهر، له لایه‌که‌وه بو لایه‌کې تر، across: *They put a table athwart the doorway*

His statement ran athwart what was previously said

\odot از 1 عرض 2 مخالف

-ation suffix

پاشګر: کار، کرده‌وه، کریار، کردار، دؤخ، بار، نه‌نجامی کار، کاره‌نجام: *exploration* (بهره‌ت: له *-ation* فەرهنسې یا *-ation-* لاتین)

\odot پسوند: عمل، عملیات، حالت، نتیجه‌ی عمل *atishoo* /əˈtɪʃuː/ interjection

نه‌پش، ده‌نگی پشمن \odot آېشته

-ative suffix

پاشګر: سهریه، پټوهندی هه‌یه به، ګار، ګهر، ګه‌روه، سی‌پانه، ښه، خواږیار به‌کردنې شتی، پټخوش‌وو به: *pejorative* (بهره‌ت: له *-atif*، -

active فەرهنسې یان *ativus* -لاتین) \odot پسوند وابسته به، متماثل به

Atlantean adjective

سهریه دوږګه‌ی نه‌فسانه‌یی *Atlantis* \odot اتلانتیک *atlantes* = plural form of *atlas*

Atlantic adjective

1 سهریه یان نزدیک به ټوقیانووسی نه‌تلاتیک 2 (زه‌ی ناسی) سهریه سټیمین ټوناخی ناووه‌وایی

سهرده‌می پاش‌سه‌هول‌بندان *postglacial* له ټهوروپای پاکووری‌دا (ده‌روبره‌ی 7500 تا

5000 سال لسه‌وپش، به‌ناووه‌وایه‌کې ټوقیانووسی ته‌روتوشه‌وه، له‌ناوای کټو *Atlas* له لیبا هه‌لګیراوه‌ته‌وه، له‌بهره‌تا‌نامازه به‌چیای

Atlas له لیبا ده‌کا) \odot اتلانتیک

Atlantic Ocean noun, geographical name

ټوقیانووسی نه‌تلاتیک، ټوقیانووسی نه‌تلدس (82,399,918 کیلومترې چوارګوشه

31,814,640 مایلی چوارګوشه)، زورتر بو *South Atlantic* و *North Atlantic Ocean*

Ocean دابه‌ش ده‌کړئ) \odot اقیانوس اطلس

Atlanticism /atˈlantiˌsɪz(ə)m/ noun

باوهرئ له‌سر بنچینه‌ی پټوهندی نړیکې ټیوان روژوای ټهوروپا و ټمریکا، ب.ت. له ناتو \odot اتلانتیسیم

Atlantist /atˈlantiˌsɪst/ noun, adjective

n ئاتلانتیس *adj* ئاتلانتیس *n* ئاتلانتیس *adj* ئاتلانتیس

atlas /'ætləs/ *noun*, Latin *Atlant-*, *Atlas*, from Greek

1: (Atlas) تایتانی که له لایم زبوسه سزا درابه راگرتنی پایه‌کانی جهان یان ناسمان له‌سەر شانی. *b*: کەسێ که ئەرکی قورسی له‌سەر شانه، پشتوان، پالێشت، 2 *mainstay* ئه‌تله‌س، نه‌خشه‌نامه 3 (تویکاری) سه‌رتزین بره‌ری پشت، سه‌ربه‌ره، سه‌رموره، یه‌که‌مین برکه یان موره‌ی مل 4 *atlantes* /at'lantiz/ (میعمار) کوله‌له یان ستوونی پاله‌وانه یان پاله‌وان په‌یکەر (هه‌روه‌ها *telamon*) *n* **atlas moth** *noun*

جۆری په‌روانه‌ی شه‌وگه‌ری زۆر زله [*Attacus*] *atlas* *n* نوعی شب‌پره

atlatl *noun*

ئه‌تلاتل (که‌ره‌مه‌یی بۆ هاویشتی نێزه یان تیر که له‌ میل و ته‌خته و شتیکی وه‌ک قولاپ پێکهاتوه، له *Nahuatl* *ahīlatl*) *n* ئاتلاتل

Atli *noun*

ئاتلی: پادشای هونه‌کان Hun. هاوتای *Attila* میژوویی به *Atli*

ATM /,ei ti: 'em/ *abbreviation* automated teller machine

ده‌زگای سنووقی خۆکار یا ئۆتوماتیک *atman* /'ɑ:tman/ *noun*

1 (هیندوئیزم) بنه‌مای زمانیی گه‌ردوون 2 گیانی مرۆف (بنه‌ره‌ت: له *ātman* سانسکریتی: "essence") *n* 1 اتمان 2 روح انسان

ATM card = cash card

atmo- *prefix*

پێشگر: هولم، هه‌لم، بوخ (بنه‌ره‌ت: له *atmos* یۆنانی یه‌وه) *n* پێشوند: بخار

atmometer *noun*

هولم‌ینو، هه‌لم‌ینو *atmosphere* /'ætməsfɪə(r), US -fɪr/ *noun*

کەش، ته‌وشک، هه‌وا، کەش‌وهه‌وا، هه‌لمه‌گو، چینه‌هه‌لمینه (بنه‌ره‌ت: له *atmosphæra* لاتینی نوێ، له *atmos* یۆنانی "هه‌لم vapour" + *sphaîra* "گۆ globe") *n* جو، هوا، حال و هوا

atmosphere layers *noun, pl.*

(جوگرافیا) چینه‌که‌شی‌یه‌کان، تووژه‌که‌شی‌یه‌کان، چینه‌تووژی کەش *atmospheric* /,ætmə'sferɪk/ *adjective*, also *atmospherical*

کەشی، سه‌ربه‌کەش، هه‌لمه‌گویی *n* جوی، وابسته به جو

atmospherical unit *noun*

یه‌که‌ی (گوشار یا په‌ستان) کەشی *atmospheric dust* *noun*

(جوگرافیا) تووژی کەشی *atmospheric pressure* *noun*

گوشار یان په‌ستانی کەشی *atmospheric refraction* *noun*

(جوگرافیا) شکانه‌وی کەشی *atmospherics* /,ætmə'sferiks, US -fɪr-/ *noun, pl.*

پارازیت، خشه‌خش: نه‌و دیارده ئیلیکتریکی یانه که ده‌بنه هوی نه‌م تیکچوون و شیانانه *n* پارازیت

atoll /'ætol/, US 'ætol, -ta:l/ *noun*

دورگه‌ی شیلانی، شیلانه‌دورگه، شیلانی بازنه‌یی (یان زنجیره‌یی) له دورگه‌کان که له شیلان *coral* پێکهاتوون *n* آبسگ حلقوی

atom /'ætəm/ *noun*

1 گه‌ردیله، نه‌تۆم 2 تۆزه، که‌مووسکه، نه‌خته (بنه‌ره‌ت: له *atome* فهره‌نسی کۆن، له ریگای لاتین، له *atomos* یۆنانی یه‌وه "indivisible"، له‌سه‌ر پێچینه‌ی *a-* "نه"، *temnein* "به‌رین") *n* 1 اتم، جزه لاینجرا، ذره 2 چکه

atom bomb = atomic bomb

atomic /'ɑ:təmɪk, US 'ɑ:təmɪk/ *adjective*

گه‌ردیله‌یی، ناوکی، نه‌تۆمی *atomic age* *noun*

سه‌رده‌می گه‌ردیله‌یی یا نه‌تۆمی *atomic bomb* *noun*, also *atom bomb*

بۆمی گه‌ردیله‌یی یان نه‌تۆمی *atomic clock* *noun*

سه‌عاتی گه‌ردیله‌یی یان نه‌تۆمی *atomic crystal* *noun*

(کیمیا) کریستالی گه‌ردیله‌یی، بلووری *atomic energy* *noun*

وزه‌ی گه‌ردیله‌یی یان نه‌تۆمی، وزه‌ی ناوکی *atomic fusion* *noun*

پێکالکانی گه‌ردیله‌یی، پێکه‌وه‌نووسانی نه‌تۆمی *atomic heat* *noun*

گه‌رمی گه‌ردیله‌یی یان نه‌تۆمی *atomic interaction* *noun*

(کیمیا) کارلێکی گه‌ردیله‌یی یان نه‌تۆمی *atomicity* *noun*

(کیمیا) ژماره‌ی گه‌ردیله‌کانی نێسو گه‌ردی توخمی *atomic lattice* *noun*

(کیمیا) تووژی گه‌ردیله‌یی یان نه‌تۆمی *atomic mass* *noun*

(کیمیا) بارسته‌ی گه‌ردیله‌یی یان نه‌تۆمی

atomic mass unit *noun*
(کیمیا) یه کدی بارستهی گهردیلهیی ۱ واحد جرم اتمی

atomic number *noun*
ژمارهی گهردیلهیی یان نه تومی ۱ عدد اتمی
atomic orbital *noun*
(کیمیا) خولگی گهردیلهیی یان نه تومی ۱ اوربیتال اتمی

atomic physics = nuclear physics
atomic radius *noun*
(کیمیا) نیوه تیر یان لاتیرهیی گهردیلهیی یان نه تومی ۱ شعاع اتمی

atomic reactor = nuclear reactor
atomics *noun, pl.*
گهردیلهیی لقی له فیزیکی ناوکی ۱ اتومیکس
atomic size *noun*
(کیمیا) نه اندازه یان قهبارهیی گهردیلهیی ۱ اندازهی اتمی

atomic structure *noun*
(کیمیا) پینکهای گهردیلهیی یان نه تومی ۱ ساختار اتمی

atomic theory *noun*
تیوری گهردیلهیی، بیردوسی نه تومی ۱ نظریه اتمی

atomic warhead = nuclear warhead
atomic weight *noun*
(کیمیا) کیشی گهردیلهیی یان نه تومی ۱ وزن اتمی

atomism /'ætəˈmɪzəm/ *noun*
1 گهردیله باوه ری، نه توم باوه ری (بیروکی شیی کردنه وهی شتی به جیا کردنه وه و بهش بهش کردنی 2 دزی holism) ۱ اتم گرای

atomist /'ætəˈmɪst/ *noun*
گهردیله باوه ری، نه توم باوه ری ۱ اتم گرا
atomistic /,ætəˈmɪstɪk/ *adjective*
گهردیله باوه رانه، سه ریبه گهردیله باوه ری ۱ اتم گرایانه

atomistics *noun, pl.*
زانستی گهردیله، گهردیله ناسی، نه توم ناسی ۱ علم اتم

atomization *noun*
1 گهردیله نادن، نه توم نادن 2 لیک هه لو ه شانندن، شی کردنه وه، پارچه پارچه کردن ۱ تبدیل به اتم کردن 2 تجزیه

atomizer /'ætəmaɪzə(r)/ *noun*
پرزینه، گولاو پرزین ۱ اسپری

atomy /'ætəmi/ *noun, pl. atomies*
1 چوارچینه یا لیک بهستی مروف 2 گهردیله ۱ اسکلت انسان 2 اتم
atonal /cr'təʊnl, US cr'təʊnl/ *adjective*

(موسیق) ئیتی تونال، نه تونال (له هینچ کللیکی تابه تی دا نه نو سراین)، یین تونال ۱ اتونال
atonality /,etəʊ'næləti, US ,etəʊ'n-/ *noun*

ئیتی تونالیتی، یین تونالیتی، نه تونالیتی ۱ اتونالیتی
atonement *noun*
1 توله کردنه وه، زیان دانه وه، قهره بوو کردنه وه 2 که قاره (ت)، تاوان دانه وه، تاوان پوشتی 3 زیان، زیانه، بزاره، بوزاردن 4 (tht Atonement) تاوان دانه وهی مسمیح (بو سرانه وهی گونااهی مروف) ۱ جبران 2 کفاره 3 خسارت، تاوان، غرامت 4 اتونمنت

atonic /cr'tonik, US -'tə:n-/ *adjective*
1 لاوازی، یین هیز، کز 2 (زمانه وانی) یین زه بر 3 (پیتی) یین دهنگ یان کپ ۱ ضعیف 2 بی تکیه 3 بی صدا

atony /'atəni/ *noun, also atonia*
1 لاوازی، یین هیزی 2 یین زه بری ۱ ضعف 2 فقدان تکیه

atop /ə'tɒp, US ə'to:p/ *preposition*
له سهر، له زوور، له بان، له سهر روی: *a flag high atop a pole* بالا، بر روی

atopic /cr'tɒpɪk/ *adjective*
ناشوین، ناجیی؟؛ نامازه به جوژی پینه که وه ییی یان ئالیرژی (له وه ده چنی بوماوه ییی) که نشانه کانی بریتین له هه ناسه سواری، بیرو eczema، پووشه تا hay fever و لیرگ hives (خرکانه atopic dermatitis؛ به رهت: له atopia یونانی "unusualness"، له topos + a- "شوین") ۱ اتوپیک

atopy /'atəpi/ *noun*
ناشوینی، ناجینی ۱ اتوپیی

-ator *suffix*
پاشگر: کارا، بکهر، کار، چی، کهر، گیت، سهر: *agitator* (له لاتینه وه) ۱ پسوند: فاعل، کتنده

-atory = -ory
ATP *abbreviation* (Biochemistry) adenosine triphosphate 2 (Brit.) automatic train protection

atrabilious /,atrəˈbiːʃəs/ *adjective*
(atrabiliousness *n*) ۱ مالیخولیایی ۱ سودایی

atrazine /'atrəziːn/ *noun*
ناویتیکی کریستالی سبی C₈H₁₄C₁N₅، له تریازین داده پیزری و وهک بزار کوژ به کار دیتری (ب.ت). به رو بو و به ره همی که نه شامی یان quack grass، به رهت: تیکه لهی amino + (triazine) ۱ تریازین

atresia /ə'triːʃə, US -zɪə/ *noun*
1 (بزشکی) کونه ته سکتی، نه بوون یان تهنگ بوونه وهی نا ناسایی کویتیکی لهش 2

Graafian (کارته‌ندامناسی) داوه‌شانی نهو
follicle فلیکل نه که به دیرزایی سووری بی‌نویری
هیلکوک ده‌دانی ۱ اتروسیا

Atreus noun, Greek

Mycenae ناتوروس، ناتوروس: پادشاهی مایینا
و باوکی ناگامینتون Agamemnon و مینیلوس
Menelaus ۱ اتروس

atrial adjective

(تویکاری) گوچیکه‌لی ۱ دهلیزی
atrial natriuretic factor noun,
abbreviation ANF

هورمونیک ماسولکه گوچیکه‌لی به‌کافی دل
که یاریده می‌زان کردنی به‌ستانی خون و
هاوسه‌نگی electrolyte ده‌دا ۱ نوعی هورمون

atrial septum noun

دیواره (ه) یان په‌ره یان کوله‌کی گوچیکه‌لی
۱ تیغه‌ی دهلیزی

atrichous adjective

بی‌مو، بی‌برج ۱ بدون مو
atrioventricular /ˌeɪtriə(ʊ)venˈtrɪkjələ/
adjective, abbreviation AV, A-V

(تویکاری و کارته‌ندامناسی) گوچیکه‌لی و
سکوله‌لی، گوچیکه‌لی (و) سکوله‌لی، سه‌ره یان
پیونده‌ی به گوچیکه‌لی و زگوله‌لی ده‌وه هیه
۱ دهلیزی و بطنی، دهلیزی‌بطنی

atrioventricular bundle noun, also
bundle of His

چه‌بکی گوچیکه‌لی و سکوله‌لی یان
گوچیکه‌لی (و) سکوله‌لی ۱ اترونتریکیولار
باندل

atrioventricular canal noun

کانالی گوچیکه‌لی و سکوله‌لی یان
گوچیکه‌لی (و) سکوله‌لی ۱ اترونتریکیولار
کانال، کانال دهلیزی‌بطنی

atrioventricular node noun

گری گوچیکه‌لی و سکوله‌لی یان
گوچیکه‌لی (و) سکوله‌لی ۱ اترونتریکیولار نود

atrioventricular valve noun

زمانه‌ی گوچیکه‌لی و سکوله‌لی یان
گوچیکه‌لی (و) سکوله‌لی ۱ دریچه‌ی
دهلیزی‌بطنی، اترونتریکیولار نود

atrium /ˈeɪtriəm/ noun, pl. atria /ˈeɪtriə/ or
atria

1 (تویکاری) گوچیکه‌لی 2 دالان 3 دیو یان
حه‌وشه‌ی نیوه‌راستی خانووی رومی کون 4
پنش‌خانه یان حه‌وشه‌ی نیوه‌راستی له خانووی
نیستادا (بنه‌ره‌ت: له لاتینه‌وه) ۱ و 2 دهلیز 3
و 4 آتریوم

atrocious /əˈtrəʊʃəs, US əˈtrɒ-/ adjective

1 بی‌به‌زی یانه، بی‌شهرمانه، زالمانه، درنده،
ترسناک، شیرزه، ترسیندر، توقیندر، زورناخوش

2 به‌کجار خراب، پیس، شیرزه ۱ بی‌رحمانه،
فجیع، وحشتناک 2 افتضاح

atrociously /əˈtrɒʃiəsli, US əˈtrɒ-/
adverb

بی‌به‌زی یانه، زالمانه، درنده، دل‌ره‌قانه ۱ (به
طور) بی‌رحمانه

atrociousness /əˈtrəʊʃənəs, US əˈtrɒ-/
noun

بی‌به‌زی‌بیتی، درنده‌ی، ترسناکی ۱ بی‌رحمی،
وحشتناک بودن

atrocities /əˈtrɒsəti, US əˈtrɒs-/ noun, pl.
atrocities

1 بی‌به‌زی‌بیتی، هوفیکه‌ری، دل‌ره‌قی، درنده‌ی،
خسین‌ریزی، زه‌پروزه‌نگ، توندوتیزی 2
کرده‌وه‌ی درنده ۱ بی‌رحمی، سبیت،
خسوت 2 عمل وحشیانه

atrophic /əˈtrofɪk/ adjective

پووکاو، وشک‌ه‌لکه‌راو، پیچوو، وشک‌ه‌لانوو
۱ تحلیل‌رفته، پلاسیده

atrophied adjective

پووکاو، وشک‌ه‌لکه‌راو، رزیو، پیچوو،
وشک‌ه‌لانوو، وشک‌ه‌لانوو ۱ تحلیل‌رفته،
پلاسیده

atrophy /ˈætrəfi/ noun, pl. atrophies

1 پووکانه‌وه، وشک‌ه‌لکه‌راو، رزین، پیچوون،
وشک‌ه‌لانوو 2 (خوازه) داچوون، پووکانه‌وه
(بنه‌ره‌ت: له **atrophier** (کار **atrophie**,
(ناو) فره‌نسی، له **Latin atrophia** late, له
یونانی یه‌وه "نه‌بوونی خوراک") ۱ پلاسیدگی
2 (مجازی) انحطاط

atropin /ˈætrəpiːn, US -ɪn/ noun, also
atropine

(کیمیا) ناتروپین (ناوته‌یه‌کی زارای که له
deadly nightshade دوزراوه‌ته‌وه و له
پزشکی دا وه‌ک هینورکه‌ره‌وه‌ی ماسوولکه‌کان
به‌کار دینری: بنه‌ره‌ت: له ناوی به‌کی له Fate
ه‌کان + (inc) ۱ آتروپین

atropism noun

ناتروپیزم، زارای‌بوون به ناتروپین ۱ آتروپسم

Atropos noun

ناتروپوس: ناوی به‌کی له سی‌خوآزی
چاره‌نوس Fates ۱ اتروپوس

at sign noun

نیشانه‌ی @ علامت @

attachable /əˈtætʃəbəl/ adjective

شیای دس‌به‌سه‌راگرتن، له‌گرتن‌ه‌انوو،
ده‌گیری، دس‌به‌سه‌را ده‌گیری ۱ قابل‌توقیف

attaché /əˈtæʃeɪ, US ˈætʃeɪ/ noun

(فره‌نسی) ده‌ته‌شینی، به‌ریسه (بالیوزخانه،
به‌ریسه یو‌بواریکی تاییه‌تی) ۱ وابسته

attaché case noun

ساک، کیف، جانتا (دیلومات) ۰ کیف
attached /ə'tætʃt/ *adjective*

1 سهوداسهر، دلپهسته 2 پاشکو، پالخته، لکاو، چه سپو، پتوه لکاو، نووساو، بهک گرتوو، پهک گیر، پتوه نراو، پتکه وه بستر او، په یوه ست 3 پتوه نندیدار، به نیوار، به په که وه گریندراو ۰ 1 شیفته، دلپسته 2 ضمیمه، متصل 3 مربوط

attachment /ə'tætʃmənt/ *noun*

1 خوشه ویستی، هوگری، دلپه سته یی، سهوداسه ری 2 لکان، نووسان، چوونه یال، پتوه نووسان، چه بیان، گرتن، پتوه لکاندن، پتکه وه بستان، چه بیاندن، پال خستن، دانه دم، لکاندن، پتوه نان، لیندان 3 پاشکو، سرخسته، پالخته 4 پتوه ندی 5 گرتن، گل دانسه وه، دهس به سه راگرتن، زهوت کردن 6 ناردن بو جینگایي، راسپیژی ۰ 1 دلپستکی، علاقه 2 اتصال، الحاق 3 ضمیمه، پیوست 4 ارتباط 5 توفیق، ضبط 5 ماموریت

attack /ə'tæk/ *noun*

1 هتیش، هلمت، شالو، گوژمه، نهیو، پهلامار 2 دهسپیک، دهس پیکردن، سه رنه 3 دهس تیدان ۰ 1 حمله 2 آغاز 3 مبادرت

attacker /ə'tækə(r)/ *noun*

هتیش بهر، پهلامار دهر ۰ حمله کتنده

attainability /ə'teɪnə'bɪləti/ *noun*, also **attainableness**

له پتکه یشتن هاتوویی، له دهس خستن هاتوویی، به دهس هیتراوی ۰ قابلیت حصول

attainable /ə'teɪnəbl/ *adjective*

له پتکه یشتن هاتوو، گیر که وتوو، به دهس هیتراو، به دهس دتسری، به دهس ده که ووی، له دهس خستن هاتوو: **attainable goals/targets** ۰ قابل حصول

attainder /ə'teɪndə/ *noun*

1 بی بهر (کردن) ی له مافه شارستانی و کوژمه لایه تی به کان (له بهر ناپایی بیان تاوان) 2 رووره شی، بی ناپرووی، ننگ ۰ 1 محرومیت از حقوق مدنی یا اجتماعی 2 ننگ

attainment /ə'teɪnmənt/ *noun*

1 به دهس هیتان، گیر خستن، دهس خستن، گه یشتن، پتکه یشتن 2 سهر که وتن، پتکه وتن 3 دهسکوت، بهرهم 4 هونه ر، شاره زایی ۰ 1 دستیایی، حصول 2 موفقیت، پیشرفت 3 دستاورد 4 فن، مهارت

attaint *noun*

1 (کون) پهله، ننگ، لکه ی ننگ، عیب، شووره یی، به دناوی، بی ناپرووی، ناوژپاری 2 مه حکومتو یوونی دادگر بیان نه دمای ده سته ی سوتند خوران به هوی دانی برپاریکی هله وه 3 برینی پتی تهسب، زامی لاقی تهسب ۰ 1 لکه ی ننگ، بدنامی 2 اتینت 3 زخم پای اسب

Attalid /'ætəlɪd/ *noun*

نه تالوسی: نه دمای بهر ییکی هیلینستی، له ناوی Attalus په کم (ماوه ی ده سلات - 241- 197 پیش زاین) هه لگیراوه ته وه که له سه ده گانی سه هم و دووه می بهر له زاین گه شوی سه ند ۰ آتالوسی

attar /'ætə(r)/ *noun*, also otto

گولاو، عهتری گول (بهره ت: له 'itr ی عهره یی په وه) ۰ عطر گل

attempt /ə'tempt/ *noun*

1 خه بات، ههول، ههول، تیکوشان، بزاف، ههول دان: **They made no attempt to escape** 2 دهس تیدان، دهس دان 3 ههول دان بو کوشتن، ههولی کوشتن، به دنیازی، ههول دان بو کوشتنی که سی: **an assassination/murder attempt** 4 جار، که رت، که شه، که رت، چهل ۰ 1 کوشش، تلاش، مجاهدت 2 مبادرت 3 سوء قصد 4 دفعه، بار

attempted /ə'temptɪd/ *adjective*

سه رنه که وتوو، سه رنه گرتوو، چیه چی نه بوو: **We were shocked by his attempted suicide** ۰ **attempted rape/murder/robbery** ۰ نافر جام **attempted murder** *noun*

ههولی کوشتنی سه رنه گرتوو، ههولی دهس دریز که رانه ی سه رنه که وتوو ۰ سوء قصد نافر جام

attendance /ə'tendəns/ *noun*

1 هان، ناماده بوون، هاتوان، ناماده بووان، لیره بووان 2 لیره بوون، خدمت کردن، چاولی وه بوون، ناگاداری، چاودیری، ناگالی بوون، به دیاره وه بوون، پی راگه یشتن، پهلاوه بوون 3 له کهل بوون 4 خدمت، رازه ۰ 1 حضور، حضار 2 مراقبت، پرستاری، رسیدگی 3 ملازمت 4 خدمت

attendant /ə'tendənt/ *noun, adjective*

1 ناماده، هاتوو 2 هاوړی، له کهل 3 بهریرس، چاوه بهر وه بوو، چاودیز 4 توکر، بهر ده ست، خدمت کار، رازه وان 5 له نه جامی، لیکه وتوو له ۰ 1 حاضر 2 ملازم 3 متصدی 4 خدمتکار 5 ناشی از

attender /ə'tendə(r)/ *noun*, also attendee /'ætən'di:/

(له بریتانیا) به شدار (بکر) ۰ شرکت کتنده

attention /ə'tenʃn/ *noun*

1 سه رنج (دان)، (لن) ور دبوونه وه، لن خور دبوونه وه، زهین پیدان: **the report's attention to detail** (شهش دانگی هوش: **the whole attention**) 2 لالیدانه وه، به تده که وه بوون، ناگاداری تایه تی، چاودیری، ناگالی بوون، پی چاران، به دیاره وه بوون، چاولی بوون، ناگاداری، پی راگه یشتن 3 ده ستوریکی میلیتاری که له ودا سه ر باز دهی راست بویتنی و پتی جووت کا و

دهست بهرداتهوه، سهرنج 1 ٭ توجه، دقت 2
عنایت، مراقبت، رسیدگی 3 خبردار (نظامی)

attentive /ə'tentɪv/ *adjective*

بهسهرنج، ورد، گوینگر، سهرنجپندو، وردههوهو،
بهزهین 4 ناگادار، ورپا، هوشیار، پر(هوشیار،
چاودیر 1 ٭ دقیق، متوجه 2 مراقب، ملنفت

attentively /ə'tentɪvli/ *adverb*

به وردی، ورد، به سهرنجهوه، به زهینهوه ٭ با
دقت، با توجه

attentiveness /ə'tentɪvnəs/ *noun*

1 ناگاداری، چاودیری 2 سهرنچپندان،
وردپوونهوه ٭ 1 مراقبت 2 دقت

attenuated /ə'tenjuetɪd/ *adjective*

1 لاوازکراو، هیزلی-سراو، پیچونپراو: *an*
attenuated form of the virus 2 باریک و
دریز ٭ 1 تضعیفشده 2 باریک و دراز

attenuation /ə'tenju'eɪʃn/ *noun*

1 تنکبوون، تنکاندن، لاوازکردن، پیچواندن 2
باریککردنهوه، ناسککردنهوه، کمکردنهوه،
هینانهخوارهوه، داشکاندن ٭ 1 رقیقشدگی،
ترقیق 2 تخفیف

attenuator /ə'tenjuetə(r)/ *noun*

1 هیزلیپر، لاوازکدر، پیچونپر 2 دهزگایپی بو
کمکردنهوهی هیزی سینگالیکری رادیویی یان
دهنگی ٭ 1 تضعیفکننده 2 انتواتور

attestable *adjective*

شیایو سهلماندن، شیایو پيسندکردن یا
مؤرکردن ٭ قابل تصدیق یا تأیید

attestation /æ'teɪsteɪʃn/ *noun*

1 سهلماندن، بهراستدانان، راستکردنهوه،
بشتراستکردن، پيسندکردن، مؤرکردن 2
شایهتی، ستووف(دان)، شایهتیدان 3
سویندخواردن ٭ 1 تصدیق، تأیید 2 گواهی،
استنهاد 3 تحلیف

Attic /'ætɪk/ *noun, adjective*

n سهربه ناتیکا له روزههانی یونان، یان ناتیکی
کون، یان زاراوهی یونانی که لهوئ قسهی
پندهکن *adj* زاراوهی ناتیکی که ناتیکیانی کون
قسهیان پندهکردن ٭ آتیک

attic /'ætɪk/ *noun*

نهتیک، زووری زیر خهبنگ یان میچی
مال(هوه) ٭ اتاق زیر شیروانی

Attila *noun, biographical name*

ناتیل 453-406? پادشای هونهکان که
بهلاماری نهوروپای دا، له لایهن رومی و
فیزیکوتهکانهوه له 451 تیکشکا ٭ اتیلا

attire /ə'taɪə(r)/ *noun*

جلوبه‌رگ، به‌رگ، شمهک، کنج، *clothes* ٭
جامه، لباس

attired /ə'taɪəd, US ə'taɪərd/ *adjective*

(فهرمی و ویژه‌یی *literary*) له‌به‌رکردو،

دابوشراو: *She was fashionably attired in a black evening gown* ٭ مجلس

attitude /'ætrɪtju:d, US 'ætɪtju:d/ *noun*

1 روانین، دیتن، بۆجیون، نیتین: *changes in public attitudes to marriage* 2 دوخ، بار،
رهوش، سهرده، بارودوخ 3 ههلسوکهوت،
رهفتار، رهوتار 4 ههلویت، شتوهی جولانهوه
5 ریرهوی فروکه یان کهشتی ناسمانی ٭ 1
نگرش، نظر 2 وضع، حالت 3 برخورد، رفتار 4
طرز برخورد 5 آتیئود

attorney /ə'tɜ:ni, US ə'tɜ:ni/ *noun, pl. attorneys*

1 پاریزهر، ناوکات، بریکار، وهکیل 2 (نهمریکا)
پاریزهری لیه‌شاو ٭ 1 وکیل دعاوی، وکیل 2
وکیل واجد شرایط

attorney at law *noun*

پاریزهر، ناوکات، بریکار، نهوله‌کار ٭ وکیل

Attorney General *noun*

(ماف) سهردوژگهر، جینگری گشتی، دادپرسی
گشتی ٭ دادستان کل

the Attorney General *noun*

شالیار یان وه‌زیری دادپرسی (سهروکی
وه‌زاره‌تی دادی نهمریکی و نه‌ندامی کابینه‌ی
سهروکایه‌تی) ٭ وزیر دادگستری

attorneyship /ə'tɜ:nɪʃp/ *noun*

بریکاری، وه‌کیلايه‌تی ٭ وکالت

attractability /ə'træktə'bɪləti/ *noun*

له‌راکیشان‌هاتوویی ٭ قابلیت جذب، مجذوبیت

attractable /ə'træktəbl/ *adjective*

له‌راکیشان‌هاتوو، راده‌کیشری، له‌راکیشان‌دی
٭ قابل جذب، مجذوب‌شدنی

attractant /ə'træktənt/ *noun, adjective*

راکیشمر (ماک یان ماده‌یی) (وهک *pheromone*)
که شتیک راده‌کیشری: *This type of trap uses*

no bait or other attractant ٭ اتراکانت

attracted *adjective*

سه‌وداسهر، هوگر، دلپسته، راکیشراو ٭ شیفته،
علاقه‌مند، مجذوب

attraction /ə'træksjən/ *noun*

1 (فیزیک) راکیشان، کشش، کیشان،
راکشش‌کردن: *gravitational/magnetic attraction* 2 سهرنج‌راکششی، بالکیشی،

دلپسته‌یی، دلپچوون، سه‌وداسهری، دلپفتنی: *Sexual attraction is a large part of*

falling in love ٭ 1 جذب، کشش، جذب 2
ربایش، شیفگی

attractive /ə'træktɪv/ *adjective*

سهرنج‌راکشش، دلکش، خوش، دلبر، دلپهر،
دلپه‌سپ، رووبازاری، بالکیش، جوان، دلپفتن
٭ جذاب، جالب، جالب توجه

attractively /ə'træktɪvli/ *adverb*

attractively priced hotel: سهرنج راکيشانه:
rooms به طور جذابي

attractiveness /ə'træktivlɪnəs/ *noun*
سهرنج راکيشي، جواني، خوين شيريني، دلبر فتي
جذابيت، کشش

attributable /ə'tribjətəbl/ *adjective*
له نه نجامي، پيوندی هديه، بووه هوی، شيای
دانه پال: *Their illnesses are attributable to*
a poor diet ناشی از، نسبت دادني

attribute /'ætrɪbjʊ:t/ *noun*
1 تاييه تمه ندي، ره وشت 2 نيشانه، بهرزه ننگ،
دروشم، نمونو، هيمما، جيانيشانه، درف،
تاييه تيشان (به): *a scepter is the attribute of power*
1 ويزگي، خصوصيت، خصيصه 2
علامت، نماد، علامت شاخص

attribution /,ætri'bju:ʃn/ *noun*
دانه پال، خسته پال، تاييه تمه ندي، ره وشت،
جيانيشانه (attributorial) اتساب،
استاد، ويزگي، خصلت

attributive /ə'tribjʊ:tɪv/ *adjective, noun*
adj سهر به دانه پال، بالده رانه. سهر به ناو له ناو،
ناو له ناوی يانه (وه) *old* له *the old dog*: پروانه
n (predicative) (ريزمان) ناو له ناو، ره نگير
استادي، وصفی *n* صفت

attributive adjective *noun*
ناو له ناوی راسته فينه، ناو له ناو يا ره نگيری
راسته وخو

attributively /ə'tribjʊ:tɪvli/ *adverb*
به شتيوه يه کی پالده رانه به طور استادي

attrited *adjective*
داخوړاو، لاواز کړاو، شه کت کړاو، فرسايش يافته

attrition /ə'trɪʃn/ *noun*
1 سبوانه وه، خورانه وه، سبوان، داخوړان،
خشان، ليک خشان 2 لاوازاندين، شه کت کړدن،
که شته ننگي، شه که تاندن، به چوک داهيتان
(دوژمن): *a war of attrition* 3 به شيماني له
گونه له ترسي سزادران 1 فرسايش، اصطکاک
2 تضعيف 3 ندامت ناشی از مجازات گناه

attuned /ə'tju:nd, US ə'tu:nd/ *adjective*
ناسياو، ناشنا، سهوازه بووه، داهاتوو، راهاتوو،
خووکرتوو، فتر (بوو): *She wasn't yet -tuned to her baby's needs*
آشنا، عادت کرده

Atty-Gen *abbreviation* Attorney General
(esp. in America)

ATV /,eɪ ti: 'vi:z/ *abbreviation* all-terrain
vehicle

نښي تي في (ماشينتيکی چکولانه، وا داريزراهو به
هموو شويښي به کاربي) اي تي وي

atypical /,eɪ'tɪpɪkəl/ *adjective*
ناوارته، سهر، نااسايي، نااسا، ناپيوانه يي،
ريز بهر، ناعه ده تي، unusual, irregular

(atypicality *n*) **atypical behaviour**
غير عادي، ناپهتجار

atypically /,eɪ'tɪpɪkli/ *adverb*
نااسايي يانه، ناوارتانه، به شتيوه يه کی نااسايي
به طور غير عادي

AU *abbreviation* 1 ångström unit(s) 2 (also
a.u.) astronomical unit(s)

Au /,eɪ 'ju:z/ *symp.* the chemical element
gold (from L. aurum)

aubade /əu'ba:d/ *noun*
هوزراهو بيان پارچه موسيقي تيکی گونجاو بو
بهر به بيان اوياو

auberge /əu'be:ʒ, French ɔbeʁʒ/ *noun*
ميوان خانه يي له ولاتاني فدره نسي زمان
مهمان خانه در کشورهاي فرانسوي زبان

aubergine /'əubəʒi:n, US 'oubəʒi:n/ *noun*
1 باينجان هره شه، که دووه هره شه 2 رووه ک يان
پنجی باينجان هره شه يا که دووه هره شه [*Solanum*
melongena] 1 بادنجان 2 گياه بادنجان

aubretia /ɔ:'bri:tʃəl/ *adjective*, also aubrietia
(رووه ک ناسي) گياي تيکی گرگنه ي هميشه سهوز،
به گولي سبي، به مهي ي و نه رخه واني يه وه
[*Aubrieta deltoidea*] (بنه روت: له ناوي
رووه ک ناسي فدره نسي Claude Aubriet)
نوعی گياه

auburn /'ɔ:bən, US 'ɔ:bɜ:n/ *adjective*
(قر) رهنگي قاوه يي نامال سوور، خورمائي
خرمائي

au courant *adjective*
(فدره نسي) ناگادار، up-to-date در جريان
auction /'ɔ:kʃn, 'ɔk-, US 'ɔ:k-/ *noun*
مهزات، ههراج (بنه روت: له (auctio(n- لاتين
"increase") مزايده

auctioneer /,ɔ:kʃə'ni:ə(r), 'ɔk-, US
,ɔ:kʃə'nɪr/ *noun*
ده لالی مهزات بيان ههراج، ههراج گهر
متصدی حراج

auction house *noun*
(کومپانيا) ههراج دانهر، حراج گزار

audacious /ɔ:'deɪʃəs/ *adjective*
1 چاونه ترس، نازا، بويز، سل نه کهر، بي باک: *an*
audacious mountain climber 2 روودار،
بي شهرم، رووشه، بي جهيا، رووه له مال راو 3
نازا يانه، چاونه ترسانه 1 منهور، بي پروا 2
گستاخ، وقیح 3 منهوران

audaciously /ɔ:'deɪʃəsli/ *adverb*
نازا يانه، چاونه ترسانه منهوران

audaciousness /ɔ:'deɪʃəsni:s/ *noun*
نه ترسي، نازايه تي، بي باکی، چاونه ترسي
جسارت، تهو

audacity /ɔ:'dæ:səti/ *noun, pl. audacities*

1 نه ترسی، نازایه‌نی، بی‌باکی، چاونه‌ترسی، مه‌ترسی‌کاری: *had the audacity to defy his boss* 2 روو‌شه‌یی، رووداری، رووه‌ل‌مال‌لاری، بی‌شرمی 1 نه‌ر، شجاعت، جرات 2 گستاخی

audial /'ɔ:diəl/ adjective

سهره‌هستی بیستن یان ژنه‌فتن، سهره‌هستی ژنه‌وایی ○ وابسته به حس شنوایی

audibility /'ɔ:di'biliti/ noun

له‌بیستن‌هاتوویی، له‌ژنه‌فتن‌هاتوویی، له‌ژنه‌وایی‌هاتوویی ○ شنودبذیری

audible /'ɔ:diəbl/ adjective

له‌بیستن‌هاتوو، له‌ژنه‌فتن‌هاتوو، بیستنی، ده‌بیسری ○ شنودبذیر

audibly /-əbli/ adverb

(به‌شنووه‌یی که) له‌بیستن یان ژنه‌فتن دی، ده‌بستری، له‌بیستن‌هاتووانه: *'Yes?' she said, yawning audibly* به‌طور قابل‌شنیدن

audience /'ɔ:diəns/ noun

1 ناماده‌یوان، هاتوان، کووه‌یوان 2 ناپوره، جه‌ماوهر، کوپونه‌وه، جفین 3 گویدهران، بیهران، گویدگران، بیهران: *TV/cinema/movie audiences* 4 خوینهران 5 بیستن، گویدان، گوئ‌گرتن 6 چاوب‌ی‌که‌وتن، دیدنه‌ی، په‌کریبین: *the Pope an audience with the Pope* 1 حضار 2 اجتماع، جمعیت 3 شنودگان، بینندگان، تماشاگران 4 خوانندگان 5 استماع، شنوایی 6 ملاقات

audio /'ɔ:diəʊ, US 'ɔ:diəʊl/ adjective, noun

adj ده‌نگی: *audio and video cassettes* digital audio صوتی

audio- /'ɔ:diəʊ, US 'ɔ:diəʊl/ prefix

پیشگر: بیستن، ژنه‌وایی، ده‌نگ، بیستنی و... ژنه‌وایی و... **audiophile** **audiometer** ... **audio-visual** (به‌شهرت: له‌ *audire* لاتین "hear") ○ پشوند: شنوایی، صدا، شنوایی و...

audiohook noun

کتیبي ده‌نگی ○ اودیوپری

audio frequency noun

له‌ره یا فریکوئنسی بیست(به‌نی) یا بیستراو (نیوان 20 تا 20,000 هرتز) ○ سامد شنیداری

audiological adjective, also audiologic

سهره‌یه ئودیولوژی ○ وابسته به اودیولوژی

audiologist noun

ئودیولوژیست، ژنه‌وایی‌ناس ○ اودیولوژیست

audiology /'ɔ:di'blɒdʒli/ noun

لقن له‌زانستی پزشکی که باسی هستی بیستن ده‌کا، ژنه‌فت‌ناسی، ژنه‌وایی‌ناسی ○ اودیولوژی

audiometre noun

بیستن‌پنو، ژنه‌فتن‌پنو، ژنه‌وایی‌پنو ○ شنوایی‌سنج

audiometric adjective

سهره‌یه بیستن‌پنوی، سهره‌یه ژنه‌فتن‌پنوی،

ژنه‌وایی‌پنوی‌پانه ○ وابسته به شنوایی‌سنجی

audiometry /'ɔ:di'ɒmətri, US -'ɑ:m-/ noun

بیستن‌پنوی، ژنه‌فتن‌پنوی، ژنه‌وایی‌پنوی ○ شنوایی‌سنجی

audiophile noun

کسین ب.ت. که دل‌هسته یان هوگری ده‌کردنی ده‌نگی‌های‌فایه **high-fidelity** ○ اودیوفیل

audio tape noun, also audio cassette

کاسیت یان ده‌نگ‌به‌ندی ده‌نگی ○ نوار صوتی

audio-typist noun

ئودیوتاپیست، ژنه‌فته‌نووس؟ (- کسین که گوئ به کاسیتی ده‌دا و شه‌وی که بستوویده‌نی، ده‌پنووسته‌وه) ○ اودیوتاپیست

audio-type noun

ئودیوتاپی (= نواریکی مه‌گناتیکی به که ده‌نگ ده‌توانی له‌سهری تومار بکری) ○ نوار شنیداری

audio-visual adjective

ده‌نگ‌ووتنه‌یی، ده‌نگ‌وره‌نگی، بیستاری-دیداری، بیستاری-بیناری؟ ○ شنیداری-دیداری

audit /'ɔ:di:t/ noun

تب‌روانین، پین‌راگه‌یشتن، پشکنینی حیا‌به‌کان ○ حساب‌رسی ممیزی

the Audit Commission noun

(بریتانیا) لیژنه‌ی پشکنینی حیا‌به‌کان ○ کمیسیون ممیزی

audition /'ɔ:diʃn/ noun

1 بیستن، ژنه‌فتن 2 (کون) هیز یا توانایی بیستن 3 گویدان 4 تاقی‌کاری پزفورمانس ○ 1 شنوایی 2 قوه‌ی سامعه 3 استماع 4 آزمون اجرا

auditive adjective

پنوهندی به بیسته‌وه هه‌یه ○ سمعی

auditor /'ɔ:di'tɔ(r)/ noun

1 پشکینهر (حیا‌به‌کان): *'The auditors' report will be submitted to the directors at the end of the year* 2 گویدیز، بیهر، گوهدار

(auditorial adj) ○ 1 حساب‌رس 2 شنوده

auditorium /'ɔ:di'tɔ:riəm/ noun, pl. auditoriums or auditoria

1 ئودیوتوریوم، بیستار، تالار، خانویه‌ره‌ی کوپوننه‌وه گشتی‌به‌کان 2 به‌شن له‌تباتر یان سالون که گویدگران یان بیهران داده‌نیشن ○ 1 تالار، ساختمان اجتماعات عمومی 2 اودیوتوریوم

auditory /'ɔ:di'tɔ:ri, US -'tɔ:ri/ adjective, noun (pl. auditories)

adj پنوهندی به بیسته‌وه هه‌یه، سهره‌یه ژنه‌وایی یان ژنه‌فت، ژنه‌فتی، سهره‌یه هستی بیستن

بینهران، بیسهران، گویدگران ○ adj سمعی، شنوایی n بینندگان، شنودگان

auditory nerve noun

ده‌ماری بیستن یان ژنه‌وایی ○ عصب شنوایی

au fait /əʊ 'fei, French ɔ fe(t)/ *adjective*
(فهره‌نسی) ناگادار، به‌ناگا، به‌لەد، ناسیاو، ناشنا:
I'm new here so I'm not completely au fait with the system عظم، آشنا

au fond /əʊ 'fɒ, French ɔ fɔ/ *adverb*
(فهره‌نسی) له بنه‌ره‌ت‌دا، له‌تەرکه‌نه‌دا، اساساً
fundamentally at bottom essence

Aug = August
auger /'ɔ:gə(r)/ *noun*
سمو، مه‌ته، بورغوو، برغوو (بو کون کردن له دار، کل یان سه‌هول) مه

auger bit *noun*
سه‌رسمو، سه‌رمه‌ته، نووکه یان سه‌ربرغوو سرته

auger shell *noun*
قایلیک سمویی: جوړی له‌ش نه‌رمی ده‌ریایی، به قایلیکی پینج‌پنجوکه‌یی باریکه‌وه [Terebra] و جوړه‌کانی ترا نوعی نرم‌تن

ought /ɔ:t/ also ought = anything
augite /'ɔ:dʒaɪt/ *noun*

جوړی کانی ئالومینوسیلیکاتی
ره‌ش یان سه‌وزی توند، له زور به‌ردی ئاگرین‌دا
igneous ده‌یترئ (augitic adj) اوجیت

augment /'ɔ:g,ment/ *noun*
زیاده: بزویتکی vowel پیش‌دانراو یان درێژکرده‌وی بزویتنی سه‌ره‌تایی initial vowel
بو نیشان‌دانی سه‌رده‌می رابردوو له کاری verb
زمانانی سانسکریت، یونانی، سه‌رمه‌نی Armenian و فریزیایی Phrygian فزونه

augmentation /'ɔ:gmen'teɪʃn/ *noun*
1 زو‌ربوون، زیادبوون، زیادکردن،
گه‌وره‌کردنه‌وه، فره‌بوون، زو‌ری، فره‌یی 2
زیادی، زیاده، سه‌رخراو، addition 1
افزایش، فزونی 2 اضافه، افزوده

augmentative /'ɔ:g'mentətɪv/ *adjective*
1 شیاوی زو‌ربوون، زو‌ر ده‌یئ 2 زیادبوو،
که‌له‌که‌بوو 3 (زمانه‌وانی) به‌هیزک‌ری واتای
وشه‌یئ (augmentatively adv) 1 قابل
افزایش 2 متراکم‌شونده 3 اوگو‌متاتیو

augmented *adjective*
(موسیکا) فره ٭ افزوده

augur /'ɔ:gə/ *noun*
(له رومی کون‌دا) فال‌گروهه، گیرزان، پیش‌زان
طالع‌بین، غیب‌گو

augury /'ɔ:gjuri/ *noun, pl. auguries*
1 (ویزه‌یی) ودم، شووم، هات‌ونه‌هات، فهر،
omen 2 پیش‌زانی، غه‌یب‌زانی، فال‌گرته‌وه ٭
1 شگون 2 غیب‌گویی، تقال، طالع‌بینی

August /'ɔ:gəst/ *noun*
ئاب، ته‌باخ، خه‌رماتان، گه‌لاویژ، نو‌گوست،
نو‌گیست (مه‌شته‌مین مانگ له‌نیوان July و

September دا؛ بنه‌ره‌ت: له ناوی نو‌گوستوس
سزار Augustus Caesar په‌که‌مین ئیمپراتوری
روم وهرگیراوه) ٭ اوت

august /ɔ:'gəst/ *adjective*
به‌شکو، مه‌زن، پایه‌به‌رز، گه‌وره، به‌نه‌ندیش،
به‌سام، به‌شه‌وکه‌ت، majestic her august
lineage ٭ شکره‌مند، برعظمت، عظیم‌الشان

Augustan /ɔ:'gəstən/ *adjective*
1 نو‌گوستان (= سه‌ریه ده‌سه‌لات‌داری نو‌گاستان
قه‌یسه‌ر، وه‌ختی که ویزه‌ی لاتین گه‌شاوه) 2
کلاسیکال (هه‌ر ویزه‌مین یئ) ٭ او‌گوستان

Augustinian /ɔ:'gə'sti:nən/ *adjective, noun*
adj سه‌ریه سه‌یئت نه‌گوستین (354-)
Augustine 1 نه‌گوستینی ٭ نه‌ندامی
تیره‌ی نه‌گوستینی 2 لایه‌نگری رییازی
نه‌گوستین، نه‌گوستینی ٭ او‌گوستان

augustness /ɔ:'gəstnəs/ *noun*
شکو، سام، شه‌وکه‌ت، نه‌ندیش، مه‌زنی،
گه‌وره‌یی ٭ شکوه، عظمت

auk /ɔ:k/ *noun*
٭وک، ده‌نووک تیغه (بالنده‌ی‌کی ده‌ریایی بال و
مل کورت [خیزان Alcidae] (بنه‌ره‌ت: له alka
نوروژی کون "razorbill") ٭ او‌ک

auld /ɔ:ld, US ɑ:ld/ = Scottish form of old
auld lang syne /ɔ:ld læŋ 'sɑ:m/ *noun*
(له سه‌کاتله‌ند) رو‌ژگاری خوشی رابردوو
(ب.ت. ده‌ست‌بیکردنی سه‌ری سالی نوئ و
ده‌رس‌ینی هه‌ست و سه‌وزی دو‌ستایه‌تی) ٭
رو‌ژگار خوش گشته

aumbry /'ɔ:mbri/ *noun, also ambry, pl. aumbries*

دولابی، دولابیکی چکولانه له دیواری کلێسه‌دا
٭ اومبری

au naturel /əʊ natju'rel, French ɔ natyrel/ *adjective, adverb*
به شنه‌وی سه‌روشتی، به‌ساده‌ترین شنه‌وه ٭ به
حالت طبیعی

aunt /ɑ:nt, US ænt/ *noun*
1 پوو، میمی، میمک؛ پوو، پلکه، تیتک
(خوشکی باوک) 2 خالو‌زن 3 مامو‌زن، ژناپ،
تازهن ٭ 1 خاله؛ عمه 2 زنده‌ایی 3 زنعمو

auntie /'ɑ:nti, US 'ænti/ also aunty, pl. aunties = aunt, (Auntie) Brit. the BBC
Aunt Sally /,ɑ:nt 'sæli, US ænt/ *noun, pl. Aunt Sallies*

(که‌س یان شتی) ئامانجی ره‌خنه، ئامانجی
هه‌رش ٭ آماج انتقاد

au pair /əʊ 'peɪ(r), US 'oʊ 'peɪr/ *noun*
٭ویتر: کچیک‌ی بیانی که له خیزانیک‌دا ده‌مینته‌وه
بۆ فیزیوونی زمان و له کاروباری نیومال‌دا و
ناگالی‌بوونی مه‌لان‌دا یاریده‌یان ده‌دا ٭ اهر

aur(i)- prefix

پیشگر: گوئی (بندرت: له auris لاتینهوه "ear")
 پیشوند: گوش

aura /ɔ:'rə/ noun, pl. auras /-ri:/ or auras

1 خه‌رمانه، تامار 2 که‌ش‌وه‌هوا، نه‌تم‌سفیر 3 به‌رامه، بون 4 (پزشکی، فن) مو‌و‌چر که، ته‌زوو، قورایی، ته‌ز (بندرت: به ریگای لاتین له یونانی‌یه‌وه "breath, breeze") 1 هاله 2 حال‌وهوا 3 رایحه 4 پیش‌حمله

aural /ɔ:'rəl/ adjective

1 گوئی، سهر به گوئی، پته‌وندی به گوئی‌یه‌وه هه‌به: **aural and visual images** 2 سهر به هه‌ستی بیستن یان ژنه‌فتن 1 وابسته به گوش 2 وابسته به حواس شنوایی

aurally /ɔ:'rəli/ adverb

له ریگای گوئی‌وه، به ریگای گوئی‌وه 1 از طریق گوش

aurar = plural form of cyril

aureate /ɔ:'rɪət/ adjective

aureate light: له‌زیر، زیر کرد، زیری، له‌زیر طلایی

aureole /ɔ:'rɪəul, US -oul/ noun, also aureola /ɔ:'rɪələ/

1 خه‌رمانه، تاجی ده‌وری خور و مانگ، ناخله (هی مانگ)، بازنه‌رووناکی 2 خه‌رمانه یان رووناکی ده‌وری سهری زانه پیرۆزه‌کان 3 بازنان، ناوچه‌پیککی بازنه‌یی یان ئالفه‌ناسای ته‌خته‌برده گرکانی‌ه‌کان که توواوه‌یان تیچووه (پروانه intrusive) 1 هاله، تاج خورشید 2 هاله یا نور سر مقدسین 3 اوریول

aureus /ɔ:'rɪəs/ noun, pl. aurei

کوینیکی رومی کون، بایی 25 denarius زیو 1 اوریس

au revoir /,əʊ rə'vwɑ:(r), US 'ou/ interjection

(فهره‌نسی) خودات له‌گه‌ل، به خودام سیاردی، ئو رۆقوار 1 خدا نگه‌دار

auric /ɔ:'rɪk/ adjective

زیریی، زیره‌کی، زیرین، زیرای، زیردار، زیر‌تیابوو، زیری تیابه، دایزراو له زیر 1 وابسته به طلا، حاوی طلا

auric² /ɔ:'rɪk/ adjective

(کیما) سهر به زیر به هاوه‌زی سینه‌وه 1 اوریکی

auricle /ɔ:'rɪkl/ noun

1 (توینکاری و گیانه‌وه‌رناسی) نهرمه‌گوئی، چیچک (ه) 2 گوینجه‌که‌له (بندرت: له **auricular** لاتین، چکولترای **auris** گوئی) 1 لاله‌ی گوش 2 ده‌لیز قلب

auricula /ɔ:'rɪkjulə/ noun

گوئی‌ورچه، گه‌لا‌گوئی‌ورچه، گیا‌گوینجه‌که‌له، **primula** پیککی کینوی، به‌گه‌لاین که شیوه‌ی

گوئی ورج ده‌دا [**Primula auricula**] 1 اوریکولا

auricular /ɔ:'rɪkjulə/ adjective

1 گوئی، سهر به گوئی 2 گوینجه‌که‌له‌یی، سهر به گوینجه‌که‌له‌ی دل: **auricular tachycardia** 3 گوئی‌ناسا 4 جریه، سرت‌وه‌و، نه‌ینتی 1 وابسته به گوش 2 وابسته به ده‌لیز قلب 3 گوش‌مانند 4 در گوئی

auriculated adjective, also auriculate

شیوه‌گوئی، له‌گوئی‌چوو، گوئی، گوئی‌یانه، گوئی‌ناسا 1 گوش‌مانند

auriferous /ɔ:'rɪf(ə)rəl/ adjective

زیردار، زیرای، پرزیر، زیر له‌گه‌ل 1 طلا‌دار **Auriga** noun, Latin, *charioteer*

(لاتین) نه‌را‌به‌وانه: کونه‌ستیره‌ی نیوان **Perseus** و **Gemini** 1 اوریگا

Aurignacian /ɔ:'rɪnjeɪʃ(ə)n, US

1 **aurignacian** /ɔ:'rɪg'nei-/ adjective (شوینه‌وارناسی) ئورینگناسیایی: سهر به سهرده‌می سهره‌تای چاندی به‌ردینی کونی پیشتر له‌ئوروپا و رۆژه‌لاتینی‌زیک، ده‌وربه‌ری 34,000-29,000

سال له‌وه پیش (بندرت: له **Aurignac** فهره‌نسی، له باشووری رۆزاوای فهره‌نسه، شوینی که که‌ل‌ویه‌لی سهر به‌م فهره‌نگه و چانده دۆزرایه‌وه) 1 اوریگناسین

aurilave /ɔ:'rɪleɪv/ noun

گوئی‌سر (ه) 1 گوش‌پاک‌کن

auriscope /ɔ:'rɪskəʊp/ noun

گوئی‌بین، گوئی‌دۆز 1 گوش‌نما

aurist /ɔ:'rɪst/ noun

دوکتوری گوئی، گوئی‌پزشک 1 پزشک گوش

auroids /ɔ:'rɪks, US 'əʊ-/ noun, pl. same

(ه‌ل‌مانی) جۆری گاکئوی شاخ‌دریژی که‌ته‌ی قرتیکه‌وتوو، که مالاتی خومالی له به‌ره‌ی نه‌ون [**Bos primigenius**] 1 اوروکس

aurora /ɔ:'rɔ:rə/ noun, pl. auroras or aurorae /-ri:/

1 ئورورا (خوای به‌ره‌به‌یان لای رومی‌یه‌کان) 2 به‌ره‌به‌یان، تاریک‌وو‌رون، به‌ره‌به‌یانی جه‌مه‌سهری (پاکوور) 1 اورو 2 بگا، شفق (قطبی)

aurora australis /ɔ:'rɔ:rə ɔs'treɪlɪs, ɔs't-, US ɔs't-/ noun

به‌ره‌به‌یانی باشووری (له نیوه‌گوئی باشووری) شفق جنوبی

aurora borealis /ɔ:'rɔ:rə ɔbɔ:'ri:ɛlɪs/ noun

به‌ره‌به‌یانی (جه‌مه‌سهری) پاکووری، گزنگی پاکووری 1 شفق شمالي

auroral /ɔ:'rɔ:rəl/ adjective

به‌ره‌به‌یانی، سهر به یان پته‌وندی به **aurora** وه هه‌به 1 فجری

auscultation /ɔ:'skʌl'teɪʃn/ noun

گوئی دیری، گوئی دان (تس) روانینی نه خوش به ریگای گوئی دان به دهنگی دل، سی به کان و نه دمانی تر) سمع

auscultator /'ɔːskultə(r)/ *noun*

گوئی دیر ○ اوسکولاتور

auscultatory /ɔːskultat(ə)rəl/ *adjective*

سهر به گوئی دیری، گوئی دیری یانه ○ سمعی

Auschwitz *noun*, also Oświęcim, geographical name

(نلمانی) ناشفیتز، ناشویتز: شاریکی باشووری روژاواي پوله ند، شوبتی کامبی مهرگ یان کاری زوره ملی concentration camp نازی به کان به دریایی شهربی جهانی دووهم، هه شیمهت 45,282 ○ آشویتز

Auslese /'aʊsleɪzə/ *noun*

مه ییکی سی له بنه رتا نلمانی، له ترینی پاشه روک ده گیر ○ اوسلیز

auspices /'ɔːspɪtɪz/ *noun*, under the auspices of

له گهل یاراستنی، له سایه ی سهری، له زیر سینهری، له سایه ی پشتیوانی، به یارمه تی، به پشتیوانی، به پشتگیری، به سهر به رستی: *a peacekeeping force under United Nations auspices* ○ تحت حمایت، تحت توجهات

auspicious /ɔːspɪʃəs/ *adjective*

پیرۆز، مهباره ک، موباره ک، به ودم، به هات، هات، شومی باشه، هه زه خ، به خه وه ره، به ختیار، *made an auspicious/prosperous beginning* Their first meeting was hardly *auspiciously* /ɔːspɪʃəsli/ *auspicious* -piciousness *adv*: به به پیرۆزی به وه؛ *auspiciousness* /ɔːspɪʃənəs/ *n* نیک بهخت

Aussie /'ɔːzi, US 'ɔːzi, 'ɑːzi/ *adjective*, *noun*, also Ozzie

(نافه رمی) نهوسترالیایی ○ استرالیایی

austere /n'stɪə(r), ɔːst-, US ɔːstɪr/ *adjective*

1 وشک ودهق، به رشت، شینگیر، توند، سهخت، توندگر، سهخت گیر: *My father was a distant, austere man* 2 *distant*, *austere* 3 *man* رووناخوش، مرموج 3 سهخت، گران، چه توون، دژوار 4 ساده، نه رازاوا، بی زیر و زبوی: *Their 5 clothes were always austere* 5 *clothes were always austere* له خواترس، یاریزگار (austerity *n*) ○ 1 خشک، جدی 2 عبوس، ترشو 3 شاق 4 ساده 5 پارا

austerely /n'stɪəli, ɔːst-, US ɔːstɪrli/ *adverb*

1 ساده، بی زیر و زبوی 2 به رووگرزی به وه ○ 1 ساده 2 با ترشروی

austerity /ɔːstɪrəti, US and BrE also ɔːstɪr-/ *noun*, *pl. austereities*

1 له خواترسی، یاریزگاری 2 سهختی، دژواری، چه توونی، سهخت گیری، توندگری، توندگر 3 رووگرزی، رووتالی 4 ساده بی، نه رازاوا، بی زیر و زبوی ○ 1 پارسای، ریاضت 2 مشقت، سهختی، عبرت 3 سهخت گیری 4 ترشروی 5 سادگی، بی پیریکی

Austr(o)- /'ɔːstrəʊ, US 'ɔːs-/ *prefix*

پیشگر: نهوستریا (نهمسا)، شوتریش، نهوسترایی، نهوسترایی ○ *Austro-Hungarian* پیشوند: اتریش، وابسته به اتریش، اتریشی و...

Austr(o)- /'ɔːstrəʊ, US 'ɔːs-/ *prefix*

پیشگر: 1 نهوسترایی، نهوسترایی و...: *Austro-Malayan* 2 باشووری: *Asiatic* (نهمه رت): له *australis* لاتینه وه "باشووری" ○ پیشوند: 1 استرالیایی، استرالیایی و... 2 جنوبی

austral /'ɔːstrəl, 'ɔːs-, US 'ɔːs-/ *adjective*

1 باشووری، سهر به نوه گزی باشووری 2 (Austral) سهر به نهوسترالی یان نهوسترالاسیا ○ 1 جنوبی 2 اوسترال

Australasian /n'strə'leɪʒ(ə)n, US -[f(ə)n/ *adjective*, *noun*

adj سهر به ئوقیانوسیه، ئوقیانوسیه یی *n* خه لکی ئوقیانوسیه، ئوقیانوسیه یی ○ *adj* وابسته به اقیانوسیه 1 اهل اقیانوسیه

Australian /n'streɪliən, US and BrE also ɔːstrei-/ *noun*

نهوسترالی، نهوسترالیایی، خه لکی نهوسترالی ○ استرالیایی، اهل استرالی

Australian pine - norfolk island pine

Australian Rules *noun*, also Australian Rules football

روولزی نهوسترالیایی (یاری به کی نهوسترالیایی له راگبی ده چن و دوو تیسی 18 کسه یاری ده کهن) ○ رولز استرالیایی

Australoid *noun*, *adjective*, also Australioid

n نه دمانی کومه لئ له گه لان که به پله ی به کهم له ره سه نه نهوسترالی به کان پیکه ناووه به لام جارو بار Melanesian له کان و چه ندین گه لی کورته بالایی تر وه ک نیکریتوکان Negrito ی فیلیپین، کومه له دورگه ی مالیزیا و دورگه کانی نه دمانان Andaman و هیندی له ختله کانی ناوه ند و باشووری هیند ده گرینه وه *adj* سهر به یان پنهوندی هه به یان شیوه نهوسترالوئیده کان ده دا ○ استرالوئید

australopithecine /-ɪsiːn/ *noun*, *adjective*

n (جارو بار Australopithecine) نه دمانیکی توخمی *adj* Australopithecus سهر به (یان

پنوهندی هه‌یه) یان شینوهی توخمی
 نه‌وستراویتیکیوس یان نه‌ندامه‌کانی ددها
 استراویتیکیوس

Australopithecus /ˌɒstrələʊˈpiθiːkəs, US
 ˌɔː-/ *noun*

تیره‌یی له بووبه‌ردی سه‌ره‌تاکه دوویی‌گان به
 هه‌ردوو تایه‌ته‌ندی مه‌یوونی و مروفی، له
 نیشتوو‌ه‌کانی سه‌رده‌می نۆتره Pliocene و
 نۆترینه Pleistocene کۆن‌تردا دۆزراوه‌توه
 ○ اوستراویتیکیوس

Austrian *adjective, noun*

adj سه‌ره‌یه نه‌مسا یا نو‌تریش (به ئەڵمانی
 Österreich)، ئەو‌ستریایی *n* خەڵکی ئەو‌ستریا،
 نو‌تریشی ○ وابسته به اتریش *adj* اهل اتریش

Austrian pine *noun*

کازی ئەو‌ستریایی یان نو‌تریشی [Pinus nigra]
 ○ نوعی درخت

Austro-Asiatic *adjective, noun*

adj سه‌ره‌یه خیزانی ئەو زمانانه‌ی که له
 باشووری رۆژه‌لاتی ئاسیا قسه‌ی پێ‌ده‌کری،
 وه‌کوو خیزانی مۆن‌کمیر یان مۆن‌خمیر Mon-
 Khmer و موندان *n* Munda ئەو خیزانه‌ زمانی‌یه
 ○ ئوسترا‌سیاتیکی

Austronesian /ˌɒstrəʊˈniːziən, -ʒ(ə)n.
 ˌɔː-/ *adjective, noun*

adj ئەو‌سترونیزیایی: سه‌ره‌یه خیزانی ئەو
 زمانانه‌ی که له ناوچه‌ی به‌ریی ماداگاسکار له
 رۆژاواوه تا دو‌رگه‌کانی پاسیفیک له
 رۆژه‌لاتدا قسه‌ی پێ‌ده‌کری *n* ئەم خیزانه
 زمانی‌یه ○ ئوسترونیزیایی

aut- = auto-

autacid *noun*

هۆرمۆن، هۆرمۆن: مایکی چالاک له‌باری
 کارته‌نه‌ندام‌ناسی‌یه‌وه (وه‌ک serotonin
 bradykinin یان angiotensin) که له لایه‌ن
 له‌شه‌وه به‌رهم دێری (autacidic *adj*): سه‌ره‌یه
 ئوتا‌کوید) ○ ئوتا‌کوید، هۆرمۆن

autarchy /ˌɔːtɑːki, US ˌɔːtɑːrki/ *noun*,
 also autarchies

ئۆتارکی، حکومه‌تی تاکه‌که‌سی،
 تاک‌ده‌سه‌لات‌داریتی، دیکتاتۆری، autocracy
 (autarchic *adj* autarch *n*) ○ استبداد،
 حکومت مطلقه

autarkic *adjective*

سه‌ره‌یه خۆ‌پزویی، سه‌ره‌یه سه‌ره‌خۆیی ئابووری
 ○ وابسته به خودکفایی

autarky /ˌɔːtɑːki, US ˌɔːtɑːrki/ *noun*, also
 autarchy, *pl.* autarkies

1 خۆ‌پزویی، سه‌ره‌یه خۆیی ئابووری، self-
 sufficiency 2 حکومت یان کۆمه‌لگای
 خۆ‌پزوی ○ 1 خودکفایی 2 دولت یا جامعه‌ی

خودکفا

autecological *adjective*

سه‌ره‌یه ئۆتیکۆلۆژی ○ وابسته به ئۆتۆکۆلۆژی
autecology /ˌɔːtiˈkɒlədʒi/ *noun*, also
 autoecology

خۆ‌پو‌و (م)‌ناسی، ژینگه‌ناسی جۆری:
 لیکۆلینه‌وه‌ی ژینگه‌ناسی‌یا‌ه‌ی جۆریکی تایه‌تی
 particular species (پروانه synecology) ○
 ئۆتۆکۆلۆژی

authentic /ɔːˈθentɪk/ *adjective*, also
 authentical

راست، دروست، ره‌سه‌ن، عمل، راسته‌قینه،
 باوه‌رپیکراو، باوه‌رمه‌ند، جیتی‌باوه‌ر، جیتی‌متانه
 ○ صحیح، اصیل، معتبر، موثق

authentically /-kli/ *adverb*

به‌شینوه‌یه‌کی دروست، راستانه ○ به‌طور صحیح
authentication /ɔːθentɪˈkeɪʃn/ *noun*

سه‌لمانه‌ن، راستانه‌ن، پشت‌راست‌کردنه‌وه،
 ساخ‌کردنه‌وه، په‌سند‌کردن ○ اثبات، تأیید

authenticated *adjective*

په‌سند‌کراو، سه‌لمنه‌راو، مۆر‌کراوه ○ مورد تأیید

authenticity /ˌɔːθenˈtɪsəti/ *noun*

ره‌سه‌نا‌یه‌تی، دروستی، راست‌بوون،
 جیتی‌باوه‌ربوون، باوه‌رمه‌ندی، باوه‌رپیکراوی:
 The authenticity of the letter is beyond
 doubt ○ اصالت، صحت، اعتبار

authigenic /ˌɔːθɪdʒenɪk/ *adjective*

(زه‌وی‌ناسی، کان یان که‌ره‌سه‌کانی‌تر)
 پیکه‌اتوون له شۆنی ئیستایان (پروانه
 allogenic) ○ ئۆتجینیک

author /ˈɔːθə(r)/ *noun*

1 نو‌وسه‌ر، نقیسه‌کار، دانه‌ر: Who is your
 favourite author? 2 دروست‌که‌ر، داهینه‌ر،
 دارپه‌ره‌ر ○ 1 نو‌بسته‌ه، مۆلف 2 مصنف، مبدع

authoress /ˈɔːθəres/ *noun*

نو‌وسه‌ر، نقیسه‌کار، دانه‌ر (ژن) ○ نو‌بسته‌ه، مۆلف

authorial /ˈɔːθəriəl/ *adjective*

نو‌وسه‌ریانه، سه‌ره‌یه نو‌وسه‌ر یان دانه‌ر: the
 authorial voice that speaks to the reader
 ○ وابسته به مۆلف

authoring /ˈɔːθərɪŋ/ *noun*

دروست‌کردنی به‌رنامه کامپیوتری‌یه‌کان،
 بێ‌به‌کاره‌یتانی زمانی به‌رنامه‌دانان بۆ
 به‌کاره‌یتانی له به‌رهمه‌که‌کانی فره‌میدیا
 (کامپیوتری‌دا) ○ اسۆرینگ

authoritarian /ɔːθɒrɪˈteəriən, US
 ɔːθɔːrəˈter-, ɔːθər-/ *adjective, noun*

1 فاشیستی، دیکتاتۆری، سه‌ره‌پۆیی 2
 سه‌ره‌پۆ، زۆردار، زۆرداران 3 ده‌سه‌لات‌خواز،
 ده‌سه‌لات‌په‌رست *n* 1 که‌سیکی زۆردار 2
 لایه‌نگری دیکتاتۆری ○ 1 استبدادی،

خودکامه 2 مستبد، خودرأی، مستبدانه 3 اقتدار طلب، قدرت طلب 1 n آدم خودرأی 2 طرفدار استبداد

authoritarianism noun

دهسهلات-خوازی، دهسهلات-گهزی ٭ سلطه گرایی، اقتدارگرایی

authoritative /əˈθɔːrətɪv/, US

əˈθɔːrətɪv, əˈθɔːr-/ adjective

1 به دهسهلات، دهسرویشوو، به هیز، به سام 2 دهستوورده رانه، زوردارانه، دیکتاتوری: 1 an

authoritative tone of voice 3 فهرمی:

authoritative church doctrines 4

جیسی-باوه، باوه رینکراو، پشت بیه-ستراو، لی-راینراو: **an authoritative source**

the most authoritative book on the subject

(authoritativeness n) ٭ 1 مقتدر، با اقتدار،

بالیث 2 تحکامیز، امرانه 3 رسمی 4 معیتر، موثق

authoritatively /əˈθɔːrətɪvli/, US

əˈθɔːrətɪvli, əˈθɔːr-/ adverb

زوردارانه، دهستوورده رانه ٭ به طور تحکامیز

authority /əˈθɔːrəti/, US əˈθɔːr-, əˈθɔːr-/

noun, pl. authorities

1 دهسهلات، حوکم، رایه، هیز، توانایی، که لیز،

دهسرویشووی: **authority** 2 in a position of authority

Only the manager has the authority to ٭

the moral authority to run ٭ **sign cheques**

the country 2 سهریشکی 3 ریدان، ری پندان،

دهستووردان: **We acted under the authority** ٭

of the UN 4 ماف 5 دهستوورده 6

خواه دهسهلات، به ریس 7 به ریسایه تی،

لیرسراوی 8 زیدر، سهرچاوه ی باوه رینکراو

9 کتبی جی-باوه 10 شاره ز، پسور: **She's**

an authority on criminal law 11

(authorities) کاریده-ستان، رایه-داران،

به ریسان، هیزه دهستان: **I have to report this**

to the authorities ٭ 1 اقتدار، قدرت، نفوذ 2

اختیار 3 اجازه 4 حق 5 مجوز 6 صاحب اختیار،

مؤل 7 مؤلیت 8 مرجع، منبع 9 کاب معیتر 10

کارشناس 11 (در جمع) مقامات، مؤلان

authorization /əˈθɔːraɪˈzeɪʃn/, US

əˈθɔːraɪˈzeɪʃn/ noun

1 دهسهلات پندان 2 ریدان، ری پندان، به لگی

ریدان 3 دهستوورنامه: **- Can I see your**

authorization? ٭ 1 اعطای اختیار 2 اجازه 3 مجوز

authorized adjective

1 ری-دراو، دهستورله-سهر، رهوا 2

دهسهلات پندراو، خواه دهسهلات ٭ 1 مجاز 2

دارای اختیار

the Authorized Version noun

وه رگیزانی ئینگلیسی کتبی پیروز که به کم جار

له 1611 دا بلاو بوه و له لایه ن جیمزی (یان

جیمز) به کمهوه 1 James پشیوانی کرا تا له

کلیسه کان دا به کاربیری ٭ ترجمه ی انگلیسی کتاب مقدس

authorship /ˈɔːθəʃɪp/, US ˈɔːθəʃɪp/ noun

نووسه رایه تی، نووسه ری ٭ نویسندگی

autism /ˈɔːtɪzəm/ noun

توتیزم، خو خوارده وه، له خو دامانه وه ٭ اوتیزم

autistic /ɔːˈtɪstɪk/ adjective

خو خوره وه، له خو دامانه وه، توتیتیک: **autistic**

behaviour ٭ مبتلا به اوتیزم

auto /ˈɔːtəʊ/, US ˈɔːtoʊ/ noun

هه ساره ٭ سباره

auto² = automobile

auto³ = automatic

auto⁻¹ /ˈɔːtəʊ/, US ˈɔːtoʊ/ (also aut-) prefix

پیشگر: 1 خو، خود: **autocrat** 2 خوکاری،

خوبه خو، توتوماتیکی، وهی **autoxidation**

(به رده ت: له **autos** یوانی "self") ٭ پیشوند: 1

خود 2 اتوماتیکی

auto⁻² prefix

پیشگر: ماشین، توتومیل ٭ پیشوند: خودرو،

اتومیل

autoantibody noun, pl. autoantibodies

خوئانی بادی، خوده تهن ٭ اوتوانتی بادی

autobahn /ˈɔːtə(u)ba:n/, German

ˈautoba:n/ noun, also Autobahn

بانهری، ماشینه ری (له ئالمان، سویس و نمسا)

٭ آزادراه

autobiographical /ˌɔːtəˈbaɪəˈɡræfɪkəl/

adjective, also autobiographic

خوژین نامه یی، خوژیان نامه یی ٭ (وابسته به)

زندگی نامه ی شخصی

autobiography /ˌɔːtəˈbaɪəˈɡræfi/, US -

ˈɑːɡ-/ noun, pl. autobiographies

خوژیان نامه، خوژین نامه، سهربرده ی خو ٭

زندگی نامه ی شخصی

autocatalysis noun

خو هانده ره، خو تاده ره، توتو کاتالیسی ٭

اتو کاتالیز

autochthon /ˈɔːtəkθənəs/ noun, pl.

autochthons or autochthones /-θəniːz/

دانیشووی ره سمن، ره سمن، به نشین، خو جیتی

٭ بومی

autochthonous /ˈɔːtəkθənəs/ adjective

1 ره سمن، به نشین، سهره تانشین، خو جیتی 2

(زهوی ناسی) خو جیتی، ینکها توو له شوینی

خوئی دا ٭ 1 بومی 2 اوتو کتونوس

autoclave /ˈɔːtə(u)klɛv/ noun

قابله مه، دیگ ٭ قابله

autocracy /ˈɔːtəkɹəsi/, US ˈɔːtəˈkɹi-/ noun,

pl. autocracies

دهسهلات داریتی تاکه که سی، تاکه فرمان داری،

دیکتاتورى ○ استبداد، خودکامى، دیکتاتورى
autocrat /ˈɔ:təkræt/ *noun*

1 تاکفەرماندار، تاکەدەسەلاتدار، زەوال؟
 2 مەزى زۆردار یان دیکتاتور ○ 1 حاکم مطلق
 2 شەخس خودکامە

autocratic /ˌɔ:tə'krætik/ *adjective*
 تاکفەرماندارىیانە، تاکەدەسەلاتدارانە،
 دیکتاتور، زۆردارانە: **an autocratic manager**
 ○ استبدادى، مطلقە، دیکتاتور، مستبدانە

autocratically /-kli/ *adverb*
 دیکتاتورانە، زۆردارانە ○ مستبدانە

auto-creation *noun*
 خۆئافراندن، خۆدروستکردن ○ خۆدافرینش

autocross /ɔ:təʊkrɒs, US ˈɔ:təʊkrɒs/ *noun*
 ئوتوکراس (= وەرزش یا بێشەرکى ماشین بە
 دەورى ولاتدا) ○ اتوکراس

autocue /ˈɔ:təʊkjʊ:, US ˈɔ:təʊ-/ *noun*
 ئوتوکىۆ، دەقنۆین، دەقپێشانەرە (دەزگایى

نزیك بە کامیتر، بۆ ئەو کەسەى کە لەسەر
 تەلەفزیۆن قەسە دەکا تا بتوانى بېخۆیتەوه
 بێ ئەوەى لەبەرى بکا، **teleprompter**) ○ اتوکىۆ
auto-da-fé /ˌɔ:təʊda:'feɪ/ *noun, pl. autos-*
da-fé /ˌɔ:təʊz-/

بریارى سووتاندنى جیاواوەرى لە لایەن دادگایى
 پشکینى بیروباوەرى سێانی یەو، رایەراندن یان
 جێبەجێکردنى بریار ○ اتودافى، اجرای حکم

autodidact /ˈɔ:təʊdɪdakt/ *noun*
 کەسى خۆفێر (بە خۆى فێردەبى) ○ شەخس
 خۆدامۆختە

autodidactic /ˌɔ:təʊdɪ'daktɪk/ *adjective*
 خۆفێر ○ خۆدامۆختە

autodinamic *adjective*
 خۆدینامیک، خۆداینەمیک ○ خۆدپویا

autodinamicism *noun*
 خۆدینامیزم، خۆداینەمیزم ○ خۆدپویایى

autoecology /ˌɔ:təʊ'kɒlədʒi/ = autecology
auto-erotic *adjective*

1 خۆیتاندن (وەکو هیندى کرم) 2 خۆبزوینەر
 ○ اتواروتیک

auto-eroticism *noun*
 خەریكى خۆبوون، خۆبزواندن، خۆئێروتیسیزم
 ○ خودکامجوانە

auto-exposure *noun*
 1 (کامیتر) خۆرۆشنایی پێدان 2 توانایى کامیترایی
 بۆ خۆرۆشنایی پێدان ○ اتواکسپۆز

autogamic *adjective*
 ئۆتوگامیک، خۆپیتین ○ اتوگامیک

autogamous *adjective*
 ئۆتوگاموس، خۆپیتین، خۆچاکی، خۆچاککەر
 ○ اتوگاموس

autogamy /ɔ:'təʊgəmi/ *noun*

ئۆتوگامى، خۆپیتاندن، خۆچاککردن ○ اتوگامى
autogenesis *noun*

ئۆتۆژینیز، ئۆتوجینێسیس، خۆپیکەاتن،
 خۆپیکەاتى ○ خودزایی

autogenic /ˌɔ:tə(u)'dʒenɪk/ *adjective*
 ئۆتوجینیتیک، خۆپیکەاتە، خۆپیکەات ○ خودزا

autogenous /ɔ:'təʊdʒɪnəs/ *adjective*
 (لکین گەرى یان جۆشکاری) راستەوخۆ ○
 بدون لەجیم

autogeny *noun*
 ئۆتوجینی، خۆپیکەاتن، خۆپیکەاتى ○ خودزایی

autogiro *noun, also autogiro, pl. autogiros*
 خۆسوورە، ئۆتوجیرو ○ اتوجیرو

autograft *noun*
 خۆپێوێستى (پێوێست یان مۆرێکردنى شانەپێ
 لە شوێنى بۆ شوێنێكى تر لە هەمان کەس) ○
 اتوگرافت

autograph /ˈɔ:təgrɑ:f, US -græf/ *noun*
 1 ئیمزا، مۆر 2 دەس و خەت 3 دەس نووس 4 بە
 مۆر یان ئیمزای نووسەرەوه ○ 1 امضا 2

دستخط 3 خەلى 4 بامضای نوێستە

autographed *adjective*
 مۆرکراو، ئیمزاکراو ○ امضاندە

autoimmune /ˌɔ:təʊ'mju:n, US ˈɔ:təʊ-/ *adjective*
 خۆپارێز: (autoimmunization n)

autoimmunity /ˌɔ:təʊ'mju:n, US ˈɔ:təʊ-/ *noun*
 خۆپارێزی ○ خودایمى

auto-intoxication *noun*
 (پزشكى) خۆزاراوى بـوون، زاراواى بـوونى
 خۆبەخۆ ○ اتوئیتوکسیکاسیۆن

autologous /ɔ:'tɒləgəs/ *adjective*
 (خانە یان شانە) هەر لەو کەسە بەدەس هاتووه
 ○ مشتق از خود

autolysis /ɔ:'tɒlɪsɪs/ *noun*
 (زیندەناسى) تیاچوونى خانە و شانەکان لە لایەن
 ئەنزیمەکانى خۆیانەوه، هەرسى خۆبەخۆ ○
 اتولیز، اتولیس

autolytic *adjective*
 سەر بە autolysis وایستە بە اتولیز یا اتولیس

automaker /ˈɔ:təʊmɜ:kə(r), US ˈɔ:təʊ-/ *noun*
 کۆمپانى یان ناوکۆمى ماشین (سازى) ○ شرکت
 ماشین سازى

automat /ˈɔ:təmət/ *noun*
 خواردنگەى دەزگایى یان کۆنێ ○ اتومات

automated teller machine (ATM) =
 cash machine

automatic /ˌɔ:tə'mætɪk/ *adjective, noun*

adj 1 خۇكار، ئۆتوماتىك، مىكانىكى، ماشىنى،
the answers were automatic: mechanical
2 ئىنسىتىنكىف، خۇنەويست، خۇكرودو،
ناخودتاگا: automatic blinking of the
eyelids 3 خۇبەخۇ، لەخۇۋە 1 n چەكى خۇكار
يان ئۆتوماتىك 2 ماشىن بە ترانسىمىنى (گېن)
خۇكارەۋە 1 adj خۇدكار، اتوماتىك 2
غېزى، غېراردى 3 خۇدبەخۇد 1 n جىنگافزار
اتوماتىك 2 ماشىن دىندە اتوماتىك

automatically /-kli/ **adverb**

خۇكارانە، لەخۇۋە 1 بە طور خۇدكار، خۇدبەخۇد
automatic pilot **noun**, also autopilot
1 فروكەۋانى خۇكار يان ئۆتوماتىك، فروكەۋانى
دەزگايى يان ماشىنى، سىستىمىكى مەھارى
ئىلىكترونى (ۋەكە ھى كەشتى، كەشتى ئاسمانى
يان فروكە) 2 (be on automatic pilot) دۇخ
يان ھەل ۋە مەرجىن كە لەۋدا چالاکى يان
ھەلسۈكەۋتسى خۇبەخۇ بە شىۋازىكى
خۇنەويستە ۋ ئىنسىتىنكىف ۋ لەۋەپىش دىيارى كراۋ
predetermined رىك دەخىرى: I got up and
dressed on automatic pilot 1 خۇبان
اتوماتىك 2 اتوماتىك پىلوت

automatic transmission **noun**

گېرى خۇكار يان ئۆتوماتىك 1 دىندە اتوماتىك
automatism /-tə'matiz(ə)m/ **noun**
خۇكارى، جۈولان يان بزاۋنى خۇنەويستە يان
خۇدبەخۇد (جۈولان يان كاركردىنى (تەندام،
شائە يان بەشتىكى لەش) بەپى مەھار ۋ كۈنترۋالى
ئاگادارانە، كىرەۋەپىن كە بىر يان نىيازىكى
ئاگادارانە ۋ لەپشەۋە نەپى؛ دۇخى خۇكارى،
كرەۋە يان كىرەۋەپىكى لەخۇۋە يان خۇكارانە،
كارىكى خۇدبەخۇد 1 خۇكرىك غېراردى؛ حالت
خۇدكارى، عمل خۇدبەخۇد

automation /-tə'tə'meɪʃn/ **noun**

ماشىنى كىردن، خۇكارگېرى 1 ماشىنى كىردن
automatization **noun**
خۇكارى، كىرەنەخۇكار، خۇكاراندن، جۈولان
يان بزاۋنتى خۇدبەخۇد 1 خۇدكارى، كىرەنە
غېراردى

automaton /-tə'tə'meɪʃn/ **noun**, **pl.**
automata /-tə/ or automatons

1 ماشىنى خۇكار 2 مروفي دەزگايى يان ماشىنى
(يان مىكانىكى، كە بەپىنى كۈمەلنى كۈد ۋ
دەستورى پىدراۋ كار دەكا) 1 ماشىن
خۇدكار 2 آدم مىكانىكى

automobile /-tə'tə'məbəl/ **noun**

ماشىن، خۇرەۋ، ئۆتومبىل: the automobile
خۇدرو، اتومبىل

automotive /-tə'tə'məʊtv, US -'moo-/ **adjective**

1 سەربە ماشىن 2 self-propelled =

ۋابستە بە اتومبىل

autonomic /-ɔ:tə'nə'mɪk/ **adjective**

(كارنەندامناسى) خۇكار، خۇنەويست، سەربە ئەۋ
بەشە دەزگاي دەمارى كە بەرپە بۇ مەھار ۋ
كۈنترۋالى ھەناسە، سوۋراني خۈن، ھەرس ۋ
نەرك ۋ فۇنكسىۋنەكانى تىرى لەش: autonomic
(autonomically adv) reflexes غېراردى
autonomic nervous system /-ɔ:tə'nə'mɪk
'nɜ:ʋəs sistəm, US -tə'nə'mɪk 'nɜ:ʋəs/
noun

كۈنەندام يان رىكخەستى دەمارى خۇنەويستە،
دەزگاي دەمارى خۇنەويستە 1 دىنگەكە عىبى
غېراردى

autonomous /-ɔ:tə'nə'məs, US -tə'n-/ **adjective**

1 خۇبەپۋەبەر، لاسەربەخۇ، خۇدموختار: an
autonomous republic/state 2 سەربەخۇ،
ئازاد 1 خۇدموختار، خۇدگردان 2 مستقل، آزاد
autonomously /-ɔ:tə'nə'məsli, US -tə'n-/ **adverb**

خۇبەپۋەبەر، ئازادانە، بە شىۋەپىكى
خۇبەپۋەبەر 1 بە طور خۇدگردان

autonomy /-ɔ:tə'nə'mi, US -tə'n-/ **noun**,
pl. autonomies

1 خۇبەپۋەبەرى، لاسەربەخۇ، سەربەخۇ
نىۋخۇ، خۇدموختارى 2 سەربەخۇ،
ئازادى: giving individuals greater
autonomy in their own lives 1
خۇدگردانى، خۇدموختارى 2 استقلال، آزادى

autooxidant **adjective**

خۇئوكسىن 1 خۇداكەندە

autooxidation **noun**

خۇئوكسان 1 خۇداكاش

autophagy **noun**

خۇخۇرى 1 خۇدخوارى

autophyte **noun**

ئۆتوفىت: ئەۋگيا ۋ روۋەكە خۇرسكانەكى كە
پىنداۋىستى خۇيان لە غەرزەۋە ۋەدەگىرن: ھەر
زىندەۋەر يان ئۆرگانىزمىنى كە خۇراكى خۇ
دروست دەكا 1 توفىت

autophytic **adjective**

سەربە يان پىئەندى بە ئۆتوفىتەۋە ھەپە
ۋابستە بە توفىت

autopilot = automatic pilot

autopista /-ɔ:tə(u)'pi:sta, Spanish

auto'pista/ noun

پانەرن لە ولاتانى سىپانىيى زماندا 1 آزادارە

autoplastic **adjective**

سەربە خۇبەپۋەستى يان خۇمورىياندن ۋ ۋابستە
بە خۇدپۋەندى

autoplasty **noun**

خۇبەيۈەستى، خۇمۇتورباندىن، خۇيۈەستى:
مۇتوربە يان يۈەست لە خۇۋە بۇ خۇ،
نەشتەرگەرى بەھۇى لىنان يان يۈەستاندى
بەشى لە لەشى خۇ بۇ بەشتىكى تر ۋ خۇدېيۈندى

autopolyploid *noun, adjective*

ئوتوپۇلى پلۇئىد، خۇپۇلى پلۇئىد: كۇمەلى
كرومۇزۇمە ھاۋشۈەكان و چەندبەرامبەرىۋى
زىندەۋەرى، بە شۈەيى كە ھەردوۋ زنجىرە
كرومۇزۇمە كە سەربە جۇرى بىن ۋ اتوبلى پلۇئىد

autopolyploidy *noun*

ئوتوپۇلى پلۇئىدى، خۇپۇلى پلۇئىدى
ۋ اتوبلى پلۇئىدى

autopsy /'ɔ:tpɒsi, US 'ɔ:ta:psɪ/ *noun*, also *post-mortem, pl. autopsies*

يەكالا كەندەۋە، تۈپكارى مردوۋ، لەش دانەۋە
(جەستە و ھۇى زائىنى مردن) ۋ كالىدېكتانى

autoradiograph *noun*, also *autoradiogram*

ئوتورادىوگراف، خۇتېشكەۋىتە (ھەل) گر: ۋىتەين
كە لە تەنجامى دانانى فىلمى ۋىتەگرى
photographic لەبەر تېشك دانەۋەى ماك و
مەترىالى تېشك دەرەۋە دېتە بەرھەم (يان
دەردە كەۋى) ۋ خۇدېرتونگار

autoradiographic *noun*

سەربە ئوتورادىوگرافى ۋ وابستە بە خۇدېرتونگار
autoradiography *noun*

ئوتورادىوگرافى، خۇتېشكەۋىتە (ھەل) گرى ۋ
خۇدېرتونگار

autoroute *noun*

(لە فەرەنسى يەۋە) پانەرىنى فەرەنسى ۋ آزادرا
فرانسوى

autosave *noun*

(كامپيۇتېر) خۇھەلگەرەۋە ۋ اتوسىۋ
autosexing *adjective*

خاۋەنى تايبەتمەندى رەگەزى جياۋاز لە جۇرى
خۇى يان تايبەتمەندى جياۋاز لە دوو رەگەز، لە
كاتى بوون يان بەكركەۋتتا بە مەبەستى
جياكردنەۋەى نىرەكان لە مىنەكاندا ۋ
اتوسكىگ

autosomal *adjective*

سەربە كرومۇزۇمى نارەگەزى، سەربە خۇتەن
ۋ وابستە بە اتوسوم

autosome /'ɔ:tə'soʊm/ *noun*

كرومۇزۇمى نارەگەزى، خۇتەن ۋ اتوسوم،
كروموسوم غىرجىسى

autostrada /'ɔ:tə(ɒ)strɑ:də, Italian
auto'strada/ *noun*, *pl. autostradas* or
autostrade /-deɪ, Italian -deɪ/

پانەرىنى ئىتالىيى، ماشىنەرى ۋ آزادرا ئىتالىيى

autosuggestibility *noun*

لەخۇۋاتى گەياندىن ھاتوۋى ۋ قابىلىت تەلقىن بە
نەس

autosuggestible *adjective*

لەخۇۋاتى گەياندىن ھاتوۋ، بە خۇ تەلقىن دەكرى
ۋ قابىل تەلقىن بە نەس

autosuggestion *noun*

خۇۋاتى گەياندىن، بە خۇ تەلقىن كەردن ۋ تەلقىن بە
نەس

autotelic /'ɔ:tə(ɒ)'telɪk/ *adjective*

(چالاکى يان كارىكى داھىنەرانە) خاۋەنى
ئامانچ يان مەبەستى لە خۇى دا، لەخۇى دا
مەبەستىكى ھەيە ۋ داراي عزم پەنھانى

autotetraploid *noun, adjective*

ئوتوتېتراپلۇئىد: كۇمەلى كرومۇزۇمە
ھاۋشۈەكان و چواربەرامبەرىۋى زىندەۋەرى
ۋ اتوتېتراپلۇئىد

autotetraploidy *noun*

ئوتوتېتراپلۇئىدى ۋ اتوتېتراپلۇئىدى

autotomic *adjective*, also *autotomous*

1 سەربە خۇپرى 2 خۇپرى ۋ وابستە بە اتوتومى
autotomy /ɔ:'tɒtəmi/ *noun*, *pl. autotomies*
(گيانەۋەرناسى) خۇپرى (فېردانى بەشى لە لەش،
ب.ت. كلكى مارتىلگەين، لە لايەن گيانەۋەرى
لەبەر مەترىسىن) ۋ اتوتومى

autotoxemia = *autointoxication*

autotoxin *noun*

خۇزار: ماك يان مەترىالى كە لە لايەن
زىندەۋەرى دروست دەكرى و بۇ خۇى زارە ۋ
اتوتوكسىن

autotransformer *noun*

ترانسفۇرمېر كە خاۋەنى تاكە كۇپلىكە كە
ھەردوۋ كۇپلى يەكەم و دوۋەم دابىن دەكا ۋ
اتوتوترانسفۇرمېر

autotransplantation *noun*

خۇيۈەستى (يۈەستاندىنى شانەين لە شۈيتى بۇ
شۈيتىكى، ھەر لەۋ كەسە) ۋ اتوترانسپلانتاسيون

autotroph /'ɔ:tə(ɒ)'troʊf, US -troʊf/ *noun*

(زىندەناسى) خۇخۇرى (خۇى خواردىنى خۇى
لە مەترىالە ئائەندامى يە سادەكان دروست دەكا)
ۋ اتوتروف

autotrophic *adjective*

سەربە خۇخۇرى، سەربە ئوتوتروف ۋ وابستە
بە اتوتروف

autoworker *noun*

كەسىن كە لە پىشەسازى ماشىن سازى دا
دامەزراۋە ۋ اتوركر

autoxidation /'ɔ:təksɪ'deɪʃ(ə)nɪ *noun*

(كېمىا) خۇزەنگ ھىتان، زەنگ ھىتانى خۇبەخۇى
مەترىالى لەبەر بوۋنى لەبەر ھەۋادا ۋ
اتوكسىۋاسيون

autumn /'ɔ:təm/ *noun, adjective*

1 n پايىز، گەلارپزان، خەزەلۋەر 2
(نەستىرەۋاتى) قۇناخى ئىۋان بەرامبەرىۋەۋەى

winter پاییز تا روزگه‌رانه‌وی زستانی
solstice پاییزه *adj* پاییزه ۱ *n* پاییز، خزان
۲ اوتومن *adj* پاییزه

autumnal /ɔ:'tʌmnl/ *adjective*

autumnal colours پاییزی، پاییزی
(autumnally *adv*) پاییزی

autumnal equinox *noun*, also autumnal point

برامبه‌ریوونه‌وی یان رۆزگه‌رانه‌وی پاییزی
اعتدال پاییزی

autumn crocus *noun*

گوله‌پاییزه، گوله‌جووتیاره، گوله‌جووتیره،
جافه‌جیله، شله‌جاف [توخم] *Colchicum* ۱
گل حسرت، سورنجان

autunite /ɔ:'tʌnaɪt/ *noun*

کانیکی دره‌وشاوه‌ی زهره که فوسفاتی کالسیوم
و یورانیمی تیا به $\text{CaU}_2\text{P}_2\text{O}_{12} \cdot 8\text{H}_2\text{O}$ (بهره‌ت):
له *Autun* شاری له روزه‌لانی بهره‌نسه، نزیک
به‌و سه‌چاوه‌یه + *ite* ۱ اوتونیت

auxiliary /ɔ:g'zɪliəri/ *adjective, noun (pl. auxiliaries)*

adj یارمه‌تی‌ده‌رانه، کومه‌کی، یه‌ده‌کی، زاباس،
ده‌زی، پاشکوبی، زیادی ۱ *n* یاریده‌ده‌ر ۲ کاری
یاریده‌ده‌ر ۳ (auxiliaries) هینزی یاریده‌ده‌ر،
هینزی پشتیوانی ۴ یاریده‌ده‌ر، یارمه‌تی‌ده‌ر (له)
auxiliarius لاتین، له *auxilium* "یارمه‌تی"
۱ *adj* امدادی، کمکی، فرعی، اضافی ۱ *n* معین یا
کمکی ۲ فعل کمکی یا معین ۳ (در جمع) نیروی
امدادی ۴ یاور، مدد

auxiliary cell *noun*

(زینده‌ناسی) خانه‌ی یاریده‌ده‌ر یان لاوه‌کی
سلول کمکی

auxiliary verb *noun*

کاری یاریده‌ده‌ر ۱ فعل معین

auxin /ɔ:'ksɪn/ *noun*

توکسین، به‌رین (له به‌ره‌سەندن + *-in*)
(که‌ره‌سه‌یه‌کی ئەندامی که به‌ره‌سەندن یان
هەڵدانی گیا و رووه‌ک ریک‌ده‌خا، ب.ت. له
ره‌گازوکردن و په‌ره به‌هۆرمۆنی رووه‌کی ده‌دا)
۱ اکسین

avadavat /'avədəvat/ *noun*, also amadavat

waxbill یکی سوور یان بۆری ناسیای
باشووری، چاروبار له قه‌فس ده‌کری [توخم]
Amandava: دوو جوړن (بهره‌ت): له ناوی
شاری ئەحمەدئابادی هینده‌وه گیراوه‌توه) ۱
نوعی پرندە

AV /eɪ 'vi:/ *abbreviation* 1 audio-visual 2

Authorized Version

avail /ə'veɪl/ *noun*

قازانج، سوود، کەلک، مەفا، کاریگەری، باندۆر:
effort was of little avail ۱ فایده، تاثیر

availability /ə'veɪlə'bɪləti/ *noun*

هه‌بوون، زۆری، به‌ده‌سته‌وه‌بوون، له‌بهرده‌ستابوون،
ده‌س‌پێراگە‌یشتن، به‌رده‌ستی: *the availability*
۱ of cheap flights ۱ موجود بودن، دسترسی

available /ə'veɪləbl/ *adjective*

زۆر، هه‌یه، به‌ده‌سته‌وه‌بوو، به‌رده‌ست،
له‌بهرده‌ست، ده‌س‌که‌وتوو، ده‌س‌گیر،
ده‌س‌پێراگە‌یشتوو، فره‌هم، حازر، ئاماده، ساز
۱ موجود، در دسترس، حاضر

avalanche /'ævələ:nʃ, US 'ævələntʃ/ *noun*

۱ رنوو، کلێله، کلێله، که‌ویه‌به‌فر، سلخه، شابه،
شیپ، هه‌ره‌س، سپیان، ناشووت: *alpine*
2 *villages destroyed in an avalanche*
لێشاو، کوما، لۆده، که‌له‌ک: *We received an avalanche of letters in reply to our office workers tied down ۱ advertisement 3 with an avalanche of paperwork*

(فیزیک) هه‌ره‌سه: ره‌وت یا پرۆسه‌پێکی
که‌له‌که‌به‌وو cumulative process که‌له‌ودا
شایۆن یان ئێلێکترۆنه‌کان هه‌ی (شایۆن یان
ئێلێکترۆن) زیاتر به‌هۆی پێک‌که‌وتن
دروست ده‌کا ۱ به‌من ۲ انیوه ۳ اوالانش

avant-courier *noun*

(له‌ بهره‌نسی‌یه‌وه) پێش‌ره‌و، پێشه‌نگ ۱ پێش‌هنگ
avant-garde /,ævɔ̃'ɡa:rd, US ,ævɑ̃,
'ɡa:rd/ *noun, adjective*

n پێشه‌نگان، پێش‌ره‌وه‌کان (له‌ هونه‌ره‌کان‌دا)
رچه‌ش‌ک‌ن، پێش‌ره‌و، سه‌ره‌ک‌یش، پێشه‌نگ،
سه‌ره‌له‌: *avant-garde writers* ۱ *avant-gardist* *n*, *gardism* *n*
نێنگ‌لیسی نێوه‌راست (ئاماره‌ به‌ پێشه‌نگی
سپایین): له‌ بهره‌نسه‌وه به‌ واتای "پێشه‌نگ" ۱
n پێش‌تازان، پێش‌گامان *adj* پێش‌گام، پێش‌تاز

avant-propos *noun*

(فهره‌نسی) پێشه‌کی ۱ مقدمه

Avar /ə'vɑ:/ *noun*

۱ ئەندامی گه‌لێکی ره‌وه‌ندی کۆنی ناوه‌ندی
ئاسیا ۲ گه‌لێکی لادیی Dagestan له‌ رووسیه
زمانی کاوکازی باکووری گه‌لی ئافار ۱ آوار

avarice /'ævərɪs/ *noun*

مال‌به‌رستی، ته‌ماح، پێسی، چاوچنۆکی،
هه‌له‌ ۱ حرص، طمع، از

avaricious /,ævə'rifəs/ *adjective*

مال‌به‌رست، به‌ته‌ماح، چاو‌پرسی، چاوچنۆک،
پێسکه، به‌هه‌له‌یه، greed, covetous ۱ حرص،
طمع‌کار، آزمند

avariciously /,ævə'rifəsli/ *adverb*

به‌ ته‌ماحه‌وه، له‌ رووی ته‌ماح یا چاوچنۆکی‌یه‌وه،
به‌ ته‌ماحانه، چاوچنۆکانه ۱ حرصانه

avariciousness /,ævə'rifəsnoʊs/ *noun*

مال به رستی، ته ماح، چا و چنوکى، چا و برستى،
يىسى، يىساي، هه ليه ٠ طعم، حرص، از
avast /ə'vɑ:st/ interjection
(له ده ریاوانى دا) بوسته، يىستن، رایگرن، stop
cease ٠ ايست

avatar /'ævɑ:tə(r)/ noun
1 نافتار، نه قنثار (= لهش گرتن (لهش گيرى) يان
دهر كهوتنى يه كنى له خودا يان، ليز بوونه وهى
خوداى هيندى بو سهر عهرز يا زهوى، له
ميسولوزى هيندى دا) 2 (خوازه) وينا ٠ 1 آواتار
2 تجسم

avaunt /ə'vɑ:nt/ interjection
(كون) دايكيشه، دهركه وه ٠ دور شو

avdp. abbreviation avoirdupois

Ave. abbreviation avenue

ave /'ævɛl/ interjection

خوات له گهل! سلاو! ٠ خدا حافظ! سلام!

avelan noun, adjective, also avellane
n جورى heraldry به شيوه ي چوار فندق يان
كه لوزى پيكه وه نووساو adj 1 خاوه نى چوارقول
يا باسكى فندق ناسا 2 فندقى، كه لوزى ٠ اولان
Ave Maria /,æ'vei mɑ:'ri:ə/ noun, also Hail Mary

1 نويز و دوعاى كاتوليكه كان بو مريده موى
كه نيشك 2 ناوى سرودى كريستينه كان له و
باره وه ٠ او مازيا

avenger noun

توله سين، حقه وه سين، خوين خواز، رقاوى،
قيناوى ٠ كينه جو، انتقام جو

avens /'ɛrv(ə)nɪ/ noun, pl. same
گيايى به گه لاي برگه برگه وه serrated و
دهنكه كاني شتى وردى وه ك قولاپ هه يه
(توخم) Geum: چه دين جورن ٠ بيخ شنبو

aventurine /ə'ventʃərɪn/ noun, also aventurin

1 به خته (له بهر دوزرانه وهى به هه لكه وت):
كوارتز يا فيلدسپار feldspar كه پارچولكه ي
كاني mineral particle چكولكى شوق دهر وهى
تيا به 2 شووشى مهيله و قاوه يى كه پارچولكه ي
ورشنى زير و مسى تيا به ٠ اونتورين

avenue /'ævənju:, US -nu:/ noun

شوقام، ريگا، رى: a hotel on Fifth Avenue
٠ خيابان، راه

average /'ævərɪdʒ/ noun, adjective
n 1 نيوبر، مهيانه يى، نه ندازه، تيكرار، راده ي
نيوه راست، ناوه ند، مابه ين: The average of 4, 5 and 9 is 6
(به شنى هدر كه سنى له
دانى) زباني كه شتى adj 1 ناوه ند، مام ناوه ند،
نيوه راست، نه ندازه، نيوگر، نيوه ند: an average
rate/cost/price 2 ناساي، نا نايه تى، مام ناوه ند:
children of above/below average

intelligence n 1 معدل، ميانگين، حد وسط 2
خسارت كشتى adj 1 متوسط 2 معمولى، عادى
averagely /'ævərɪdʒli/ adverb

نيوه ندانه، نيوگرانه، مام ناوه ندانه، به شتوه ييكى
مام ناوه ند ٠ به طور متوسط

avermectin /ɜvə'mektɪn/ noun
دهسته يى له ناوچه كرم كوزه گاشه يازنه يى يه كان
macrocyclic (بنه رت: له Streptomyces)
averm(utis) لاتينى نوى "ناوى سهرچاوه ي
به كتر ياكه" + ect- + -in ٠ آورمكتين

avermint /ə'veɪm(ə)nɪ/ noun
سه لماندن، سه خت كردنه وه، جه خت كردن،
دوو باره كردنه وه، ده برينى يه كلالي كه ره وانه ٠
ايبات، تاكيد

Avernus noun

1 گوماو يان زهر يا چه ييكى نيو caldera ي
ناگريزى نيزيك به ناپليسى نياليا، له
سهر دهمانى زوو واده زانرا كه ريكا يى يى بو
دوزه 2 دوزه، چه هه ستم ٠ Avernus
ناوه لئاوه كه يه تى ٠ 1 آورنوس 2 جهنم

averse /ə'veɪs, US ə'veɪrs/ adjective
دژ، ناپى خوشبو، بى مه يل، يزار: I mentioned it to
strenuous exercise ٠ Kate and she wasn't averse to the idea
aversely ٠ He was averse to any change
(adv) مخالف، متفر، نامتمايل

aversion /ə'veɪʃ(ə)n, US ə'veɪʃ(ə)n/ noun

1 بيزارى، خو ش نه بوستن، قين لى بوون،
رى (ن بوون) antipathy: expressed an aversion to parties
2 بيزه ون، مايه ي بيزارى 3 دزايه تى
٠ 1 نفر، نفر 2 مايه ي نفر 3 مخالفت

Aves /'ɛvɪz, US 'ævɪz/ noun, pl.

(گيا نه وه رناسى) بالنده كان، په لموره كان، بوليكي
بربره داران كه بالنده كان ده گريته وه ٠ پرندگان

Avesta /ə'vestə/ noun

نه قيسستا، تافيسستا (= كتيبي پسيروزي
زهرده شتى يه كان؛ بنه رت: له abestāg فارسي
نيوه راست، به واتاى "دهق text") ٠ اوستا

Avestan /ə'vest(ə)n/ adjective, noun

adj سهر به نه قيسستا، تافيسستاى n زمانى كوني
نيوانى كه نه قيسستاى يى نووسراوه ٠ adj وابسته
به اوستا n زبان اوستا

avg. abbreviation average

avgas /'avgas/ noun

سووته مه نى فروكه ٠ سوخت هوا پيما

avgolemono noun

هيلكه وليمو: شورباو يان سوسيكه كه له
گوشتاوى مريشك، برنج، زهر دپته ي هيلكه و
ناوى ليمو ساز ده گري (بنه رت: له
avgolemono يوناني نوى، له augo "هيلكه" +
lemon "ليموترش") ٠ نوعى غذا

avian /'eɪvɪən/ *noun, adjective*

n بالنده. مهل. په‌لوه‌ر *adj* سهرېه بالنده‌كان، پښووندى به بالنده‌كانه‌وه هه‌يه: *avian species* (بندره‌ت: له *avis* لاتین "بالنده" + *-an*) *n* پرنده *adj* وابسته به پرنده‌ها

aviary /'eɪvɪəri, US 'eɪvɪəri/ *noun, pl. aviaries*

ثقیه‌ری، بالنده‌خانه، مه‌لگه، شوینى بالنده‌كان (قه‌فېنكى گه‌وره بو راگرتى بالنده‌كان، بو نمونه له باخجې تازه‌لان‌دا) *n* اوبارى

aviation /ˌeɪvɪ'eɪʃn/ *noun*

فرېنه‌وانى، فرېن، كه‌شكه‌رى، كه‌شه‌ره‌وى، (پېشه‌سازى) فركه‌سازى *n* هوانوردى، هواپېماسازى

aviator /'eɪvɪeɪtə(r)/ *noun, fem. aviatrix* /ˌeɪvɪ'eɪtrɪks/, *pl. aviatrices* /-trɪsɪz/

فركه‌وان، فرېنه‌وان، كه‌شكه‌رى *n* خلبان، هوانورد

avicultural *adjective*

سهرېه بالنده‌دارى يان په‌لوه‌ره‌راگرى *n* وابسته به پرورش مرغ

aviculture /'eɪvɪ,kʌltʃə/ *noun*

بالنده‌دار، په‌لوه‌ره‌راگر (ب.ت. هې ده‌گمن) *n* پرورش مرغ

aviculturist *noun*

بالنده‌دار، په‌لوه‌ره‌راگر *n* پرورندى مرغ

avid /'ævɪd/ *adjective*

1 تامه‌زرو، تاسه‌ممن، به‌په‌روش، ټينوو: *avid reader/collector* 2 چاوچنوك، به‌هه‌لبه *n* مشتاق، تننه 2 حرص

avidin /'ævɪdɪn/ *noun*

(زېنده‌كېميا) پروټينيكى نښو سپېنې هېلكه، له‌گه‌ل بيوتين ټيكل ده‌ي و نه‌و له كارده‌خا (يان كارېگه‌رى ناهېلې) *n* اوېدين

avidity /ə'veɪdɪtɪ/ *noun, pl. avidities*

1 تامه‌زروى، تاسه، به‌په‌روشى 2 چاوچنوكى، هه‌لبه *n* 1 اشتياق 2 حرص

avidly /'ævɪdli/ *adverb*

تامه‌زرويانه، چاوچنوكانه: *She reads avidly* *n* مشتاقانه، حرصانه

avifauna /'eɪvɪfəʊnə/ *noun*

(گيانه‌وه‌رناسي) سهرجه‌م بالنده‌كانى ناوچه‌بينكى تاييه‌تى، ژينگه يان بوومى، يان سهرده‌ميكى زه‌وى ناسى *n* اوبفونا

avifaunal *adjective*

سهرېه *avifauna* *n* وابسته به اوبفونا

avionic *adjective*

سهرېه نېقيونېك يان نېليكترونى فرېنه‌وانى، پښووندى به نېقيونېكه‌وه هه‌يه *n* وابسته به الكترونېك هواېرد

avionics /ˌeɪvɪ'ɒnɪks, US -'aɪn-/ *noun, pl.*

نېليكترونېكى فركه، نېليكترونى فرېنه‌وانى (زانستى نېليكترونېك كاتې له دروست‌كردن يا دارشتنى فركه به‌كارديتړئ)، ناسمېريكى نېليكترونېك له فركه يان كه‌شتى ناسمانى *n* اوبونېك

avirulent /eɪ'vɪrjʊl(ə)nt, US a-/ *adjective*

(دهرباره‌ى ورده‌زېنده‌وه‌ر micro-organism يان ميكروب) نه‌بگروه، نه‌خوش‌نه‌خه‌ر، نامه‌ترسى‌دار *n* غېرېمارى‌زا

avitaminosis /eɪ,vɪtə'mɪnoʊsɪs, US -'vɪt-/ *noun, pl. avitaminoses* /-sɪz/

(پزشكى) ثافيتامېوسېس (هه‌ر نه‌خوشى‌يى كه سهرچاوه‌كه‌ى كمى فيتامين يى) *n* اوتامېوسېس

avizandum /ˌævɪ'zændəm/ *noun*

(ماف، سكاتله‌ند) كاتې داده‌نرى بو ليكلو‌لېنه‌وه‌ى زياتارى پرېارى (بندره‌ت: له *avizare* med. Latin "لې درېوبونه‌وه، ناموژگارى كردن") *n* اوبزانده‌وم

avo /'ɑ:vəʊ/ *noun, pl. avos*

په‌كه‌ى پاره‌ى Macao، به‌رامبه‌ر به سديه‌كى پاتاكا *n* اوو

avocado /ˌævə'kɑ:dəʊ, US -'kɑ:dou/ *noun, pl. avocados*

1 نافوكدادو [Persea americana] 2 مېوه‌ى نافوكدادو (هه‌رمې ناسا) 3 ره‌نگى سه‌وزى گه‌ش (به ره‌نگى گوشتى نه‌فوكدادو) *n* اووكدادو

avocation /ˌævə'keɪʃn, US -'vəʊ-/ *noun*

1 كار، دم‌كار، لاکار، لاپېشه 2 سهرقالى، سهرگه‌رمى، خه‌رىكى *n* 1 كار فرعى 2 مشغوليت

avocational *adjective*

سهرېه دم‌كار يان لاکار *n* وابسته به كار فرعى

avocet /'ævəsɛt/ *noun*

(بالنده‌ناسي) بالنده‌ينكى وه‌يدېزى لاي‌درېز، به ده‌نووكى قېتى بارېكه‌وه [توخم *Recurvirostra*: چواز جورن] *n* اووست

Avogadro's constant *noun, also Avogadro's number*

(كېميا) ژماره‌ى نافوگادرو (= ژماره‌ى گه‌رد يان گه‌ردېله‌كانى مولى مه‌ترېالى، به‌رامبه‌ر به 6.023×10^{23} ، له ناوې كېميازان و فزېك‌زانى نېتاليابى

Avogadro (1776-1856) *n* عدد اووگادرو

Avogadro's law *noun, also Avogadro's hypothesis*

(كېميا) قانونى نافوگادرو *n* قانون اووگادرو

avoidable /ə'vɔɪdəbl/ *adjective*

ده‌توانزى دوورى لې‌كړى، دوورى لې‌ده‌كړى، شېاوې خو(لې)لادان، شېاوې پرېنگانه‌وه، له‌ته‌كېنه‌وه‌هاتوو: *Many deaths from heart disease are actually avoidable*

(avoidably *adv*) *n* اجتناب‌پذير

avoidance /ə'vɔɪdəns/ noun

1 دوری، دوری لئی کړدن، پرېښانه وه، ته کینه وه، گوریز، خؤدوورگرتن، خؤپاراستن، خؤبه ریزگرتن، توخن نه کړون، نژیک نه بوونه وه، خؤ(لې)لادن، خؤلادن، دووره به ریزی 2 هله و شاندنوه، پووج کړدنه 1 اجتناب، پرېز 2 الفا

avoidupois /,ævə'dɔɪz/ noun

,ævə'dju:'pwaɪ, US ,ævə'dɔɪ'pɔɪz/ noun
 نه فقیر دویز (به که ی پخوانی کیش به یی په وند، به رامبه به 16 تونس یا 7.000 کغمه (کره یی) 1 اور دویز

avouchment noun

1 جهخت کړدن، دووباره کړدنه وه، به کلای کړدنه، به ناشکراوتن 2 ده سه بهری 3 پی لټان، درکندن، دان پټانان 1 تاکید 2 تضمین 3 اقرار

avowal /ə'vauəl/ noun

1 درکندن، دان پټانان، چونه زیز، دهرقه دان 2 دهریرین (به ناشکرای)، هټانه زمان 1 اعتراف 2 اظهار، ابراز

avowed /ə'vauəd/ adjective

1 ناشکرا، راشکاو، روشن، له پرو، روون، دیار: *an avowed an avowed atheist* 2 aim/intention/objective/purpose

سوټند خواروو 1 علنی، صریح 2 قم خورده

avowedly /ə'vauədli/ adverb

به ناشکرای، به راشکاوی، به پرونی 1 صراحتاً

avulsion /ə'vʌlj(ə)n/ noun

جیابوونه وه، دراندن، دادرین، پچیرین، شق و بهق کړدن، ټفالون (جیابوونه وی پهله زه ویی له ملکی که سی و چوونه سهر زه ویی ټکی تر له نه نجامی گورانی رټره وی لافاودا) 1 اولسیون

avuncular /ə'vʌŋkjələ(r)/ adjective

1 به به زه یی، دل سوز 2 باوکانه 3 خالانه، خال ناسا، مامانه، مام ناسا، وه کوو مام: *avuncularity n) avuncular indulgence* 1 (avuncularly /ə'vʌŋkjələ(r)li/ adv

مهربان 2 پدانه 3 عموگونه

avunculate /ə'vʌŋkjələt/ noun

(مروف ناسی) پټه ندی تابه تی له تټو هټندئ کومه لگا له تیوان پی او و خوشکه زاکی (کور) 1 اونکیولایت

AWACS /'eɪwəks/ noun, in full airborne warning and control system

ده زگای راداری ناواکی 1 آواکی

awake /ə'weɪk/ adjective

1 هه ستاو، به خه بهر، نه خه و تټو، نه نو ستو 2 هوشار، ناگادار، (به) ناگا 1 بیدار 2 هوشار، آگا

awakening /ə'weɪkənɪŋ/ noun

1 به خه بهری 2 ناگاداری، به ناگابون، ناگایی: *the -kening of sexual interest in the environment* 3 بزوت، جوولانه وه 1 1 بیداری 2 وقوف 3 جنبش

award /ə'wɔːd, US ə'wɔːrd/ noun

1 بریار، ده ستور 2 خلات، پاداشت: *He was an nominated for the best actor -rd award presentation/ceremony* 3 بوورسی خوټندن *a a mandatory award (grant)* 4 discretionary award 1 اوارده 2 اوارده 3 اوارده 4 اوارده 1 حکم 2 جایزه 3 بورس تحصیلی 4 اعطا

award-winning adjective

که سی که پاداشتی بر دټه وه، هه لگری خلات: *a award-winning TV drama* 1 برنده جایزه

aware /ə'weə(r), US ə'wer/ adjective

1 ناگادار، هایدار، خه بهر دار، هوشار، وریا: *As you're aware, this is not a new problem* 2 *As far as I'm aware, nobody has done anything about it* 3 مطلع، آگا، متوجه

awareness /ə'weənəs, US ə'wer-/ noun

1 ناگاداری، ناگایی، هایداری، هوش، به خه بهری: *an -reness of the importance of eating a to raise/heighten/increase healthy diet* 2 *public awareness of sth* 3 آگاهی

awash /ə'wɒʃ, US ə'wɔːʃ, ə'wɔːʃ/ adjective

1 ژیر ناوچو، ناوداگرتو، لافاوگیر، ناوگیر، بن ناوکه و تټو، نوقمی ناو، لافاوگرتو: *The river had burst its banks and the road was awash* 2 بهر شه بول که و تټو 3 پراویر له، دارمالي، سه ریز له: *The city is awash with drugs* 1 1 زیر آب رفته 2 موج گرفته 3 لیریز از

away /ə'weɪ/ adverb

1 دور، دور له، له دور 2 به کینه، بی وچان، به کهر، له سه ریه ک، بی پسانه وه 3 که کم، بهر بهر، ناو ناو، ورده ورده 4 نه ولا، نهویر، نهولا، بولایه کی تر 5 زور، گه لیک 6 نا ناساده، نه هاتو، لیره نه بو 7 له دهره وهی 8 نه نیش 9 شوټن، جنبی 10 جیا، جیا له 11 له یاریکا بیان وهرزشگای نه یار 1 دور، دور از 2 همواره، پیوسته، بی وقفه 3 خرده خرده، به تدریج 4 آن سوټر، آن طرف، به طرف دیگر 5 بیار 6 غایب 7 بیرون از 8 کنار 9 جایی، یک جایی 10 جدا 11 در زمین حریف

awe /ɔː/ noun

ترس، سام، نه ندیش، باک، هه بیعت، شه وکت: *He awe and wonder awe and respect*

لاداو، خراب 2 شیرزه، شتواو، تیکچوو 3 هله
 1 کج، منحرف، یکوری، بد 2 نامرب 3 غلط

axal = axial

axe /æks/ noun, US also ax

1 تهور، بیور، بالته، سیکارد، بن یوز 2 دهرکردن،
 لاپردن: *Up to 300 workers are facing the*
3 axe at a struggling Merseyside firm
 کم کردنه وی خهرج یان تیچوون 4 (نافه رمی)
 گیتار یان ساکسوفون (بنه رته): *ax* ٲینگلیسی
 کون، نهلمانی بنه رته) 1 ٲیر 2 اخراج 3
 کاهش هزینه 4 (عامیانه) گیتار یا ساکسوفون

axeman /'æksmə/ noun, pl. axemen

1 تهوره شین (کسی که به تهور پهلاماری
 خه لک دده) 2 دارکس 1 اکسن 2 هیزم شکن

axenic /er'zenik/ adjective

(زینده ناسی) ناده رکی: بن بهری له هدر جوړه
 بوونه وریکی زیندوو (یان میکروب و هوکاریکی
 دهره کی زیندوو، بنه رته: له - "not" +
 آکنیک (alichen, strange xenikos) ٲ آکنیک

axenically /er'zenikli/ adverb

ناده رکی یانه، به شتویه یکی ناده رکی ٲ به طور
 آکنیک

axes /'æksi:z/ noun, plural form of axis

axial /'æksil/ adjective

تهوهره یی، تهوهری، تهوهری تهوهره ییکدا:
 an axial road ٲ axial hydrogens

(axiality n) محوری، حول محور

axially /'æksil/ adverb

تهوهری یانه، به شتویه یکی ٲ به طور محوری

axial organ noun

نهدامی تهوهری ٲ عضو محوری

axial skeleton noun

(پزشکی) په یکه ر یان نیسک بهستی تهوهری،
 چنوه ی تهوهری ٲ استخوان بندی محوری

axial symmetry noun

(پیرکاری) هاوتایی تهوهری ٲ تقارن محوری

axil /'aksil/ noun

(رووه ک ناسی) دوو فلقانه، ههنگله، ههنگلی
 رووهک، دوو حاحه، گوشه ی گهلا یاق (بنه رته):
 له axilla لاتین (پروانه axilla) ٲ آکیل

axile adjective

(رووه ک ناسی) تهوهره یی، تهوهری، هه لکه وتوو
 له تهوهردا ٲ (گیاهشناسی) محوری

axilla /ak'silə/ noun, pl. axillae /-li:/

1 (تویکاری) بن باخهل، بن ههنگل، بن قول،
 بن پال، بن ددهس، بن پیل، بن شان 2 (رووه ک ناسی)
 نه کسپل، دوو فلقانه (بنه رته): له لاتین،
 چکولترای (ala "بال") ٲ 1 زیر بغل 2 آکیلا

axillary /'aksɪlə/ adjective

1 بن قولی، بن ددهسی، بن شانی، بن باخهلی،
 بن ههنگلی، بن پیلی، بن بالی 2 دوو فلقانه یی،

دوو حاحه یی: *axillary buds* ٲ 1 زیر بغلی 2
 آکیلاری

axiological adjective, also axiologic

به هاناسی یانه، سهر به هاناسی یان بایه خ ناسی
 ٲ ارزش شناختی

axiologist noun

به هاناس ٲ ارزش شناس

axiology noun

به هاناسی، بایه خ ناسی، نرخ ناسی، ب.ت. ethics
 ٲ ارزش شناسی

axiom /'æksɪəm/ noun

بنه ما یان پره نسیی به لگنه ویست، بنچینه ی
 په سندرکراو، دیسار، دیتسار، ناشیکرا،
 سه لماندن نه ویست، ریسا یان بنه مایکی جتگیر و
 دامد زراو: *the old axiom that you can only*
succeed through hard work (بنه رته): له
 axiome یان axioma فده نسی، له
 یونانی، له axios عوه "worthy" ٲ اصل، امر
 بدیهی، اصل متعارف

axiomatic /'æksɪə'mætɪk/ adjective, also
 axiomatical

به لگنه ویست، (خو دیار، به رچاو، مسوگر،
 له سهر بنچینه ی بنه ما یان پره نسیی
 به لگنه ویست) سه کان، *It is self-evident*

ٲ *axiomatic that life is not always easy*

axiomatic set ٲ *an axiomatic truth*

ٲ بدیهی. مسلم

axiomatically /'æksɪə'mætɪkli/ adverb

به لگنه ویستانه ٲ به طور بدیهی

axiomatization noun

بنه مادانان، نه کسوما تیزه یشن، بنچینه دارشتن
 اصل گذاری

axis¹ /'æksɪs/ noun, pl. axes /-sɪz/

1 تهوهر، تهوهره، وهر دپته: *Mars takes*
longer to revolve on its axis than the
2 an axis of social power ٲ *Earth*

(تویکاری) بر گه یان موره ی تهوهره یی، دووهمین
 بر بهری مل، گمزیر نه تله سهوه 3 (پیرکاری یان
 نه اندازه) تهوهر یان هپلی هاوتایی: *an axis of*
The axis of a circle is its ٲ *symmetry*

diameter 4 په کنتی، په پمان یان ریک کهوتی

رامباری: *the Franco-German axis* 1

محور 2 مهری محوری 3 محور یا خط تقارن 4
 اتحاد یا توافق سیاسی

axis², pl. same = chital

the Axis noun

ولاتانی تهوهر (په ک گرتی نالمانیا، نیالیا و
 ژاپون به دزی هاو په پمانان له شهر ی جیهانی
 دووهمدا) ٲ کشورهای محور

axis deer noun

(گیانه وهرناسی) گاکتوی ناسیایی، له هیند و

سری لانکا، په تووکی قاویمی باو و خالی و پنکه
سی Cervus (Axis) axis نوعی گوزن

axis of the earth noun

توهه ری زهوی محور زمین

axle /'æksl/ noun

1 توهه ری پنجکه، مازه، توهه ری ره پوهه،
میل، وهر دپته: 2 the front/rear axle (گون)
axis محور

axlepin /'ækslpin/ noun

میلی توهه، میل توهه، میل مازه سگ دست

axletree /'æksltr/ noun

توهه ری پنجکه، توهه ری ره پوهه، مازه، میل
محور

axman = axeman

Axminster /'æksmɪnstə/ noun

جورری فخرشی ماشینی (له Axminster
شاریکی باشووری نینگلته ده کړی، شونې که
نمو فخرش و نمونه لهوی ده کړی) اکسمینتر
axolotl noun

توهه ری بده ده، پهره دی سایتولازمی توهه رکی
axon غشاء محوری

axolotl /'ækslət(ə)l/ noun

چندین جورری سالاماندر salamander هی
دهریاچه چیاپی په کانی mountain lakes
مه کسکو و روژاواي ولاته په یک گرتووه کان
[Ambystoma mexicanum] (بهره ده: له
Nahuatl له "atl" + "xolotl" کاره کړ،
خزمدت کار) اکسولوتل

axon /'æksn/ noun

توهه رکی، توهه ره، ناکسون (بهره ده: له axon
یونانی یوه "axis") اکون

axonal adjective

توهه رکی، توهه ره، سهره ناکسون، پتوهندی
به توهه ره هه به وابسته به اکون

axonemal adjective

توهه ره ده زووی، سهره توهه ره ده زووی وابسته
به اکون

axoneme /'æksə(ə)ni:m/ noun

(زینده ناسی) توهه ره ده زووی، ناکسونیم، ناکسونیم
(بهره ده: له یونانی یوه: axon "توهه" +
nēma "ده زووی") اکون

axonomic /'æks(ə)nə(ə)'metrɪk/

adjective

(پیشان دانی وینه یی) سن لایمی پی پی سیکیف:
an axonomic drawing اکونومتريک

axoplasm /'æks(ə)pləz(ə)m/ noun

(زینده ناسی) سایتولازمی توهه ری خانه یی،
پروتوپلازمی ناکون یا توهه ره یی اکوپلازم

axoplasmic adjective

سهره سایتولازمی توهه ری خانه یی یان
پروتوپلازمی ناکون یان توهه ره یی وابسته به

اکوپلازم

ay = aye

ayah /'ajə/ noun

دایمن، له له لایمن نه وروپایی په کانه وه، له
هیندوستان یان ولاتانی تری ژیره ده لاتی
بریتانیای جاران دایه

ayahuasca /ajə'waskə/ noun

1 لاشه تهنافه، لاشه گوریسه: جورری مینوی
گهرمینی ناوچه یی نامازون، گرنگه له بر توهی
که تابه تهنندی هالوسینوزیتیکی هیه [توخم
Banisteriopsis] 2 خوار دنه وه هیه کی
هالوسینوزیتیکی که له توپکلی شو دارمینه
ده گیر، خوار دنه وهی لاشه گوریسه (بهره ده: له
+ "corpse" aya. Qucchua ayawáskha
"rope" waskha آیاهواسکا

ayatollah /ajə'tolə, US -'toʊlə/ noun

نايه تولا (رهبري نایینی مسولمانانی شیعه له
نیران دا، له āyat-llāh عه ره یی یوه به واتای
"نیشانه یی خودا، خوانیشان") ای تالله

aye /aɪ/ interjection, noun, adverb, also ay
interj "Did you see what happened?" "Oh aye, I was there"

هه تاهه تا، تاسه، بو هه میسه 1 adv ده نگی
نری، وه لاسی نری، ریک که وتو 2 پشتیگر،
لایمگر interj به، آری n تا ابد 1 adv آری
موافق، موافق 2 طرفدار، حامی

aye-aye /'ajə'ajə/ noun

گیانداریکی سهره تایی شهو گهری ماداگاسکاری،
پتوهندی به lemur له کانه وه هیه، به سهری خر،
چاو و گونی زل و قامک یا په نجه یی دریز و
باریک [Daubentonia madagascariensis]
(بهره ده: له فهره نسه وه، له aiy
ماداگاسکاری یوه) آی آی

ayin noun

ناین، عین: شازده یه مین پیتی ناوینی عیبری
(واتا: چاو، "عین")

Aylesbury /'eɪlzb(ə)ri/ noun, pl. Aylesburys

جورری مراوی خومالی به په وروپالی سی یوه
(له ناوی شاری Aylesbury له باشووری
(روژه لاتی) ناوهندی نینگلته ره، شونې که شو
مراوی یانه لهوی زاوړی ان ده کړد) ایلسبری
aylul noun, also Elul

نهللول (بهرامهر به September) ایلول

Aymara /'ajmərə:/ noun, pl. same or Aymarás

1 نایمرا (= نندامی گه لیکي هیندی نمریکایی،
دانیشتووی ناوچه یی بانه به رزه کانی بولیفا
Bolivia و پترو Peru نریک به دهریاچه یی
تیتیکاکا Titicaca 2 زمانی شو گه له، رهنکه
پتوهندی به کوجوا Qucchua وه یی) ایمر

Ayrshire /'ɛ:ʃə/ *noun*, Ayrshire, Scotland

جۆری مانگای به شیریه ره گه زسبی ۰ ایرشیر
Ayurveda /'a:ʃuə'veɪdə, US -'vi:də/ *noun*
 نایورفیدا (= شینوه یه کی نهریتی چاره سدری
 هیندی په کانه که له سهر بنه مای بیرۆکه ی
 هاوسه نگی له باری سیستمه له شی په کانه موه
 دامه زراوه و له سهر یاریز، تیمارکردنی گیایی و
 همناسه کینشی یو گای په موه کارده کا، بنه روت: له
 سانسکریت موه: "veda + "life" āyus (sacred)
 "knowledge" ۰ آیوردا

Ayurvedic *adjective*

سهریه نایورفیدا، پیوهندی دار به نایورفیداوه ۰
 وابسته به آیوردا

az- - azo-

azalea /ə'zæliə/ *noun*, pl. azaleas

نیزیلیا، گیاهوشکه، دوه مهروشکه (چونکو نه م
 دوه مه نانه له گلی وشکا گول دهرده که ن [توخم:
 Rhododendron: زور جوری ههیه]) ۰ آزالیا

azan /ə'zɑ:n/ *noun*

یاننگ (بنه روت: له 'aḡān' عهره بی په موه
 "بانگهواز") ۰ آذان

Azande /a'zændi/ = Zande

azarole /'azərɔ:l/ *noun*

1 جۆری میوه ی خوراکی مه دته رانه یی 2
 داریکی چکولانه ی گیوژناسا که نهو به ره
 ده گری [Crataegus azarolus] ۰ آزارول

azedarach /ə'zədəræk/ *noun*, also margosa tree

(رووه ک ناسی) نیریدارک، زه پیوه نه ناله،
 دره ختی ژه هره ماسی، نه زدره خت ۰ شانسجان

azeotrope /'eizɒtrəʊp, ə'zizə-/ *noun*

(کیمیا) تیکه له ی دوو شله که به دریزی یان له
 سهرتاسهری دلۆپاندن دا distillation خالی
 کولان boiling point و پیکهاتتیکی
 composition چینگیری ههیه ۰ ازیوتروپ

azeotropic /-'trəʊpɪk, -'trɒpɪk/ *adjective*

سهریه یان پیوهندی به نیزیوتروپیه ههیه ۰
 وابسته به ازیوتروپ

Azerbaijani *adjective, noun*, pl.

Azerbaijanis

adj سهریه تازه ربايجان، گهله کدی یان
 زمانه که یان 1 n دانیشتوی ره سه نی
 تازه ربايجان یان که سه نی له ره گه مزی
 تازه ربايجانی 2 زمانی تورکی تازه ربايجانی و
 ناوچه دراوسی کانی ۰ آذربایجانی

Azeri /ə'zɛ:ri/ *noun, adjective*, pl. Azcris

1 n نه ندانم گه له کی زور به ی دانیشتوانی
 تازه ربايجان پیکدیتن و ههروه ها له نه مره نستان
 و پاکووری نیران ده زین 2 زمانی تازه ربايجانی
 adj سهریه و گهله یان زمانه که یان ۰ آذری

azide /'eizɪd/ *noun*

(کیمیا) ناوتیه یی که ناوی نی N₃ یان کومه لی
 N₃ تیا به ۰ آزید

azidothymidine /'eizɪdæʊ'θaɪmɪdɪn, US
 eɪ,zɪdæʊ-/ = trademark for the drug
 zidovudine

Azilian /ə'zɪliən/ *adjective*

نازیلیه، نازیلیایی (= سهریه فهره ننگ یان
 کوتووری نیوان) به ردین Mesolithic سهرتا
 له نهو روپادا که مه گدالینیه Magdalenian ی
 به دواداهات و ده گهریت موه به دوو روبه ری
 11,500-9,500 سال له موه پیش، له ناوی Mas
 d'Azil له پیرنیه ی فهره نه، شوپن که شته کانی
 نه م فهره ننگ و چانده دوزرایه موه) ۰ آزیلین

azimuth /'æzɪməθ/ *noun*

نهریموس، سمت، گوشه ی تموقه سهر (که وانه ی
 ناسمان له زینبسه zenith تا ناسو horizon:
 بنه روت: له as-samt عهره بی په موه، له "the"
 "direction" way" samit + سمت

azimuthal /-'mju:θ(ə)/ *adjective*

سهریه نهریموس، سمتی ۰ وابسته به سمت
azimuthal equidistant projection *noun*

نخسته یی که خالی چینگیر و ناوهندی په که ی
 واشینگتون دی سی په و له مویه به شاره کانی
 له ندن، نه لجه زیره Algiers، موسکو، ریودوژنیرۆ
 (یان ریودوژنیرۆ) Rio de Janeiro، توکیو و
 ناوکه لند Auckland کیشراوه ۰ نوعی نقشه

azine /'eizi:n/ *noun*

(کیمیا) نازین، نه یزین: ناوتیه ییکی نه ندانم
 نالقه بی به شینوگی گشتی RCH=NN=CHR
 یان R₂C=NN=CR₂، یهک یان چه ند
 گهردیله ی هایدروژنی له بازنه یا نالقه ییک دا
 تیا به ۰ آزین

azo- /'eɪzəʊ/ *prefix*

پیشگر: نیتروژین، نایتروژین، نایتروجن،
 نایتروژنی تیا به ب.ت. وهک کومه لی
 دوو هاوهزی azobenzene, azine: N=N
 (بنه روت: له یونانی په موه -a "without"
 zōē "life") ۰ پیشوند: نیتروژن

azobenzene /'eɪzəʊ'benzi:n/ *noun*

(کیمیا) نازوینیزین: جۆری ناوتیه ی نه ندانم
 کریستالی پیکه نیراویان سینتیک، زورتر له
 به ره هم به نانی رهنگ دا به کاردیتری ۰ آزوینزن

azo dye *noun*

(کیمیا) ده سه ییکی به ربلاوی رهنگه
 ده سه کرده کانی که یهک یان چه ندین کومه لی
 نایتروژنی تیا به ۰ آزو دای

azoic /'eɪzɔɪk, US -'zɔ:ɪk/ *adjective*

(زهوی ناسی) بیزایی، بیزینی، بیزینیک، بی
 هیچ شینوه واریکی زیان یان یا شماوه ییکی
 نه ندانم Marine life was :organic remains
 discovered at depths previously thought

to be azoic ○ نازیوی

azoic era noun

(زهوی ناسی) سهرده مان یان سهرده می بی ژبیانی
○ دوران یا عهد نازیوی

azole noun

کومه له ناو ته یکی پنج باز نه می یان نالقه می که
به لای که موه گهر دپله یان نه تومیکی
نایروژنی تیا به ○ ازول

azonal /eɪ'zəʊn(ə)l/ adjective

(ب.ت. گله کان) ناواچه می: به بن ریخستن
یان پیکهاته یکی ناوچه می zonal structure
دابهش کردنه ناوچه می به کان ناگریته وه (پروانه
azonal و intrazonal) ○ ازونال

azoospermia /eɪ'zəʊ'spɜːmiə, ə'zəʊ-/ noun

(یزشکی) نه بوی سیرمی بیزیوی (خوبیزیوی
viable motile له تو سوادا، نه بوی
spermatozoa له تووادا) ○ ازواسپرما

azote = nitrogen

azotemia noun

زیادی ثوره یان پاشهرو نایروژنی به کان له
خوین دا له نه نجای کیشه ی گورچیه (له گهل
azotemic adj urcma بهراورد کری، adj
توش بو به نازوتیمیا) ○ ازونمیا

azoth noun

1 جیوه که به لای کیمیا گهرانی alchemist
زووه وه که ماکي بنه پرتی کانزاکان و ابو 2
جیوه، دهرمانی گشت دهر د نه خوشی، به پیتی
Paracelsus، دهرمانی گشتی ○ ازوت

azotic /e'zɒtɪk/ adjective

نیتروژنی، نیتروژنیک ○ نیتروژنی

azotobacter noun

به کتریاکانی نیتروژن: نه جوژی به کتریای
میله ناسا و خری گه وره، له نیو گل (خاک) یان
پاشهرو sewage دا هه به و نایروژنی هه و به
شینوهی کاربوهایدرات دهر دپتی و ده پته هوی
رووان و شین بوی گزویا [توخم
Azotobacter] ○ ازوتوباکتر

azoturia /əzə(u)'tʃʊəriə/ noun

(یزشکی) دهر دانی نااناسایی ناو ته
نایروژنی به کان له میزدا ○ ازوتوریا

Azrael noun

(له فرشته ناسی جو و له که و نیلامی دا) فرشته ی
گیان کش یان مهرگ، ئیزرائیل ○ عزرائیل

AZT abbreviation trademark azidothymidine

Aztec /'æztek/ noun, adjective, noun

adj سهر به زمانی نازتیکي 1 n زمانی نازتیکي
(زمانی) نو تو نازتیکي Uto-Aztec نو و گله،
ناهاوتلیایی Nahautl نو له موه وه دهر که نو ووه
2 نه ندای گهلکی سوورینست، زال به سهر
مه کسک بهر له داگیر کاری سپانیایی به کان له

سهرده ی شازده به دما ○ adj وابسته به زبان آزتکی
n 1 زبان آزتکی 2 آزتکی

azulejo /azju'leɪho/ noun, pl. azulejos

جوژی کاشی نه خشینراو (وه کوو نه ریتن له
خانوبه رهی سپانیایی و پورتوگالی دا
له کار ده کرا) ○ آزولهو

azure /'æʒə(r), US, BrE also 'æʒʊə(r)/ noun, adjective

n رهنگی شینی ناسمانی adj شینی ناسمانی:
The sun shone out of a clear azure sky
(نهره ت): له azur, asur فهره نسی کون، له
azolum, azzurum لاتینی به ده کانی
نیوه راست، له al عهره بی "the" + lāzaward
(له lapis lazuli) فارسی یا نیرانی
n رنگ نیلگون adj نیلی

azurite /'æʒəraɪt, -ʒɪ(u)ɪt/ noun

نه زوریت: 1 کانیکی شینه، کاربونیاتی مسی
ناودار 2 (OH) 2 CO₃ کانزای خاو
یان بهردی کانی مس 3 بهردیکی نیوه قیمه تی که
له نازوریت به دهس دپتری ○ آزوریت

azygo- prefix

پیشگر: تاک ○ پیشوند: مفرد

azygite noun

بن توخم ○ آزیگوت

azygous /'æzɪɡəs/ adjective, noun, also azygos

adj (زووه ک ناسی و گیانه وه ناسی) بی نیر،
تاک، تنیا، تاق، یکه، بن جووت، جووت نه بوو n
به شینکی توپکاری تاک یا بی نیر (نهره ت): له
یونانی یه وه، "a" به واتای بی و "zugon"
"نیر" (-ous +) adj مفرد n ازیگوس

azym /'æzɪm/ noun, also azyrne

نانی هه لنه هاتوو، (نانی لوش)، نانی فتهیر ○
نان فطیر

azymic adjective

فتهیر، هه لنه هاتوو، هه لنه هاته، نه تر شاو ○ فطیر

azymous /'æzɪməs/ adjective, also azyrn

فتهیر، هه لنه هاتوو، هه لنه هاته، نه تر شاو ○ فطیر

B b

B¹, b /bit/, *pl.* Bs, B's, b's /bi:z/ *noun*

1 بی (= دووهمین پیتی نهلفوینی ئینگلیسی) 2 سی (= جهوتهمین نوته له په‌یزه‌ی سی ماژوردا C major) 3 کۆمه‌له‌ یان جووری خوینی مرؤف (= به‌ینی سیستمی ABO) ئاتتی‌ژینی B ی تیا‌یه و هی A ی تیا‌یه 4 (نمره‌ی وانه‌یی) بی 5 هدر شتی به‌ شیوه‌ی B 1 بی 2 سی 3 بی، ب 4 (نمره‌ی درسی) بی، ب 5 هر شکلی شیه B

B² symb. 1 the chemical element boron 2

Physics magnetic flux density

B³ noun

(له‌ بریتانیا، ریگاویان) بی، پله‌ی دوو (secondary) ب، درجه‌ی دوو

b *abbreviation* 1 born 2 barn(s)

Ba *symb.* the chemical element barium

BA /bi: 'eɪ/ *noun*, (B.A.) *abbreviation*

Bachelor of Arts

به‌کالۆر له‌ هونه‌ره‌کان و وێژه‌دا ٠ بی‌ای، کارشناس علوم انسانی

ba /ba:/ *noun*

(له‌ میسری کۆندا) گیانی وادانراو یان خه‌یالی که‌س یان خودایی که‌ دوا‌ی مردن یان مهرگ ده‌مینته‌وه (بروانه‌ ka) ٠ با

baa /ba:/ *noun*

کاره‌، باعه‌، ما ٠ بمع

baal *noun, pl.* baals or baalim

(زۆرتەر Baal) بال، به‌عل: بت یان خودای خوجینی که‌لانی فینیقی Phoenician و که‌نعانی Canaanite و بابلی (بنه‌ره‌ت): له‌ عیبری‌یه‌وه ("lord") ٠ بعل

baa-lamb /'ba: læm/ *noun*

(به‌ زمانی منالان) به‌خه‌، به‌رخ ٠ بمعی

baalism *noun*

به‌عل‌پهرستی، به‌عل‌باوه‌ری ٠ بعل‌پرستی

baap /ba:pl/ *noun*

باوک، باب (بنه‌ره‌ت): له‌ هیندی‌یه‌وه) ٠ پدر

baas /ba:s/ *noun*

(نه‌فریکای باشووری، سووکانه‌) خواهن، که‌وره‌، به‌رێز، ئاغا، چاودێز ٠ صاحب، آقا، ناظر، ارباب

Baathism /ba:θa:zəm/ *noun*, also Ba'athism

به‌عسێزم، باسێزم (بنه‌ره‌ت): له‌ ba'ī عه‌ره‌یی‌یه‌وه "ژیا‌نه‌وه" ٠ بعث‌گرایی

Baathist /ba:θa:st/ *adjective, noun*, also Ba'athist

adj به‌عیست، به‌عسی، باسیست، سه‌ره‌یه‌ پارتی به‌عسی *n* نه‌ندام یان لایه‌نگری پارتی به‌عسی (پارتی‌یه‌کی سۆشیالیستی یان عه‌ره‌یی، له‌ سالی 1943 له‌ سووریا دامه‌زرا) ٠ بعث، بعث‌گرا

baba /'ba:ba:/ *noun*, also rum baba, *pl.*

babas

جوۆی که‌یه‌کی په‌له‌ی پرشت ٠ نوعی کیک

baba² /'ba:ba:/ *noun*

1 باوک، باه‌، مرؤفی پیروژ، که‌سێکی پیروژ 2 منال، ب.ت. نیرینه‌ (بنه‌ره‌ت): له‌ bābā هیندی) ٠ 1 پدر، شخص مقدس 2 بچه‌ (مذکر)

baba ganoush /ba:ba ga'nu:ʃ/ *noun*, also

baba ghanouj /ga'nu:ʒ/

سوپێکی خه‌ستی با‌ینجانه‌ره‌شه‌ی پووره‌کراو، tabani، لیمۆ، سیر، رو‌نی زه‌یتوون، تابه‌تی شوه‌ی ئاشپه‌زی رو‌ژه‌لانی مه‌دته‌رانه‌ ٠ بابا گانوش

babassu /'babɪt/ *noun*

گامیوه‌: جوۆی دارخورمای که‌لایه‌رئاسای

pinnate-leaved دریزی برزیل، به کاکلی
تویکل رقه‌مه و روتیکی به‌سرخ دینن
[*Orbignya barbosiana*] باباسو

Babbitt /'bæbɪt/ noun

بازرگانیکی له‌خوبایی، خوگونجین و بیرتسک
(بهرت: له ناوی *George Babbitt*، قاره‌مانی
رومانی *Babbitt* ی *Sinclair Lewis*) بابیت

babbit metal noun

کاتزای نهرم، بابیت (وهک مس، نانتیمونی،
تدنگه و قورقوشم؛ به‌هرت: له دواي ناوی
Isaac Babbitt داهینری نمریکایی) بابیت

babble /'bæbl/ noun

1 چنده‌دان، زوربله‌یی، چده‌سرویی 2 خوږه 3
گروگال، گال‌وبوغ 4 فلته، قسه‌ی هیجکه،
دهنگ‌وه‌هرا، هه‌راه‌هرا، قالمه‌قالم 1 وراجی
2 شرشر 3 غان‌وغون 4 باوه، مهمه

babbling noun

1 چده‌سرو، چنده‌در، هه‌له‌وه، چنده‌دریز،
زوربله، فلتن 2 جوړی بالنده‌ی دهنگ‌خوشتی
thrush ناسای کلک‌دریز و دهنگ‌به‌رز [خجنزانی
Timaliidae: زور جوړن] 1 وراج، باوه‌گو
2 نوعی پرند

babby /'bæbi/ noun, also baby, pl. babbies

منال، زاروک، به‌به 1 بچه

Babcock test noun

تاقی کردنه‌وی بابوک: تاقی کردنه‌وی تایبه‌تی
بۆ دیاری کردنی ریزه‌ی که‌ره و چه‌وری شیر و
به‌رهمه‌گانی تر 1 آزمایش بابوک

babe /beɪb/ noun

1 منال، زاروک، به‌به 2 مروی ساویلکه یا ساده
3 خوشه‌ویستم، نازیزه‌گم (له بانگ کردن) 4 بۆ
ژن و میزد) 5 (تافه‌رمی) ژنی له‌باری جوان 1
کودک، طفل 2 آدم ساده‌لوح 3 عزیزم 4 لوند

Babel /'beɪbl/ noun

1 بابل: شار و برجی بابل (بهرت: له *bāb-ilu*
gate of "deh‌roazeh" خودا "god") 2 (babel) دهنگ‌وه‌هرا، سرمه‌سرم،
غله‌به‌غله‌ب، بگره‌به‌دره، هه‌لا، هه‌راوه‌ریا،
جهنجالی، تیکه‌ولیکه، پشتیوی، شتیوی، تالووی
1 بابل 2 هنگامه، هیاو، شلوق‌بلوق، اغتاش

babesia noun, also piroplasm

بایزییا، بایزییا: جوړی مشه‌خوړی نیو خروکه
سووره‌گانی گوان‌داران (هه‌روهک له *Texas*
(fever) و به‌هوی پنه‌دانی گه‌نوه راده‌گوژی
(بهرت: له ناوی به‌کتریلوژیست *Victor Babes*)
بایزییا

babesiosis /bəˌbɪziˈoʊsɪs/ noun, also -

siasis /bəˌbɪˈziːsɪs/
جوړی نه‌خوشتی نازله به‌هوی گه‌نوه
راد‌ه‌گوژی، خوین‌میزه، منداره‌مانگ، زه‌ردوویی،
هه‌له‌که‌پان، میزه‌سووره، میزه‌مه (میزه‌کیان

ره‌ش یان سوور ده‌بن) 1 بایزیوز، بایزیوسیس
babiche /bəˈbiːʃ/ noun

باییش: میلی پستی خاو، سووریسته‌کان بۆ داو،
قوغل و هند به‌کاری دینا 1 باییش

babirusa /bəˈbiːrʊsə/ noun, pl. babirusas,
also babirousa or babirussa

ناسکه‌به‌راز: به‌رازیکی کینوی دارستانی
(دارستان‌نشین، ره‌س‌نی مالیزیا) *Babyrousa*
(بهرت: مالیزایی: "pig" babi) 1 بایروسا
("deer" rusa +

Babism /'bɑːbɪz(ə)m/ noun

دینی که له 1844 له لایمن میرزا عدلی محمه‌د
دامه‌زرا، پیتی‌واسو پیغمه‌ریکی دی دواي
محمه‌د دی 1 بابیس

baboon /bəˈbuːn, US bəˈb-/ noun

بابوون، سه‌گساره: جوړی مه‌میوونی نه‌فریکایی
یان ناسایی که ده‌موچاوی دریزه و شتیوی
سه‌گ ده‌دا [توخسه‌کسانی *Papio* و
Mandrillus: چنده‌ین جوړن] 1 بابون

babu /'hɑːbuː/ noun, pl. babus

1 سه‌رنایان شتیویکی به‌ریزانه بۆ بانگ‌کردنی
پیاوی 2 کارکه‌ری فدرمانگه‌ی یان ناسایی
(بهرت: له *bābū* هندی، به واتای "باوک")
1 بابو 2 کارگر اداره یا دفتر

babul /bəˈbuːl/ noun

(له نیمچه‌وشکاری هیندوستان‌دا) جوړی
نه‌کاکایی گهرمیتان، وهک سه‌راچه‌یین بۆ
سووته‌مینی و که‌تیره‌ی عه‌به‌یی [*Acacia*
nilotica] (بهرت: له *babūl* هندی‌یه‌وه) 1
نوعی آفتابا

babushka /bəˈbuʃkə, US ˈbabʊʃkəl noun
(له روسیا) پیریزن، نه‌نک، دایه‌گه‌وره 2 (له
نه‌مریکا) له‌جکه‌یین که له‌زیر چانه‌گدا گری
ده‌دری 1 پیرزن، مادر‌بزرگ 2 بابوشکا

baby /'beɪbi/ noun (pl. babies), adjective

1 n منال، مندا، زاروک، بچوو، به‌به، به‌جکه،
کودک: *baby food/clothes* تیزک (هسی)
گیانه‌وه‌ری درنده‌یان بچوووی (لاور)، کوربه،
کوربه‌له، ساوا، شیر‌خوړه (منال یان
گیانه‌وه‌ری)، به‌ردایکان، به‌رممه‌که: *a baby*
monkey/blackbird 2 خوشه‌ویستم،
جهرگه‌که‌م، دله‌گیان (بۆ ژن و میزد)
چکولانه، ساوا، کوربه: *baby carrots*
(*babyish* /'beɪbiʃ/ adj: منالانه) 1 n
کودک، بچه، شیر‌خوار 2 عزیزم *adj* کوچولو

baby boom noun

سه‌رده‌می زوړیوونی زاوژن، ب.ت. به‌دواي
شهری جهانی دووه‌دا 1 دوران‌افزایش زاد و ولد
Baby Buggy, also baby buggy = pram
baby bust noun
(نه‌مریکا) سه‌رده‌می که‌میوونی زاوژن 1 دوران

کاهش زاد و ولد

baby carriage = pram**baby-face** *noun*

رووی یان دمه و چایو منالانه، روخساری مندلانه **baby-faced** *adj*: منال کار، منال دیار، به روخساری منالانه (به صورت بچگانه)

baby farm *noun*

شوینی به ختوکردنی منالان (به پاره) محل نگهداری بچه‌ها

baby fat = puppy fat**baby grand** *noun*

گه‌وره‌پیانو (به لام چکوله‌تر له نمدازه‌ی ناسایی) پیانو بزرگ

babyhood /'beɪbiˌhʊd/ *noun*

تمه‌نی منالی، منالی، ساوایتی، سه‌روبه‌ندی شیرخواری یان به‌رمه‌مکانیتی، شیرخواریتیی دوران شیرخواری، سن کودکی

Babylon /'bæbɪlən/ *noun*

1 بابل: شاری کونی Babylonیا 2 (خوازه) شاری خوش‌گوزهران 1 بابل 2 شهر عشرت‌طلب

Babylonian /'bæbɪ'ləniən/ *noun, adjective*

1 n خه‌لکی بابل Babylon یان 2 Babylonیا زاراه‌ی نه‌کده‌ی کونی بابلی *adj* سه‌ربه بابل، بابلی

baby-minder *noun*

دایه، تایه، چاودیری منال، ناگادیری مندل پرستار بچه

baby-sitter /'beɪbisɪtə(r)/ *noun*

منال‌پراگس، مندل‌دار، چاودیری منال، چاوبه‌سه‌رمه‌ناله‌وه‌بوو *n*: **baby-sitting** چاودیری یا ناگاداری له منال، منال‌پراگری، مندل‌داری) پرستار بچه

baby-snatcher *noun*

منال‌دز، منال‌ه‌لگر، منال‌فرین، منال‌رفین، منال‌به‌ر (زن و ب.ت. له کالیسکه‌دا) بچه‌دزد

baby-talk *noun*

زمانی منالانه زبان بچگانه

baby tooth = milk tooth**baby walker** *noun*

ره‌وره‌وه (هی تیادانیشتن، ره‌وره‌وه‌ی سواری) کمک‌مادر

bacalao /'bakə'laʊ/ *noun*

codfish وشکه‌وه‌کراو و خوی‌کراو، له ناشبه‌زی سپانیایی و نه‌مریکای لاتین‌دا به‌کاردیتری **باکالو**

baccalaureate /'bækə'lɔːriət/ *noun*

1 دواپین تاقی‌کاری خوتندنگای ناماده‌یی له فته‌ه‌نسه و خوتندنگاکانی تری جه‌هان 2 رئ‌وپه‌سم یا سترقی‌نکی نایینی یان قسه‌کردن

بو نه و خوتندکارانه‌ی که خوتندنگای بالایان کولتیزیان ته‌واو کردوه 2 پله یان پروانامه‌ی به‌کالوژی زانکو **باکلوریت**

baccarat /'bækəraɪ/ *noun*

باکتر (جوژی قوما به پهر) **باکرا**

Bacchae *noun, pl.*

راژه‌وانه من و نه‌قه‌شه‌کانی باکوس: زنی که له گهران و سه‌فه‌ره‌کانی باکوس بو روزه‌لات له‌گه‌لی‌دا بووه: زنانی به‌شداری **Bacchanalia** **باکی**

bacchanal /'bəkən(ə)l, US -nal/ *noun*

1 مه‌ی‌خواردنه‌وه، سه‌رخوشی، خوشی، به‌زم، رابواردن، رابویری، رادان 2 **bacchanalian** (بنه‌ره‌ت: له **bacchanalis** لاتین، له ناوی خودای باکوسه‌وه **Bacchus**) میگساری، عیاشی، له‌ولب

bacchanalia /'bakə'neɪliə/ *noun, pl.*

1 مه‌ی‌خواردنه‌وه، سه‌رخوشی، خوشی، به‌زم، مه‌سینی، رابواردن، رابویری، رادان 2 **Bacchanalia** (فیثالی رومی بو **Bacchus**) **bacchanalian** /'bækə'neɪliən/ *adj, n* 1 عیاشی، له‌ولب 2 باکونیا

bacchant /'bəkən(ə)l *noun, pl. bacchants or bacchantes* /bə'kantiːz/; *fem. bacchante* /bə'kant, bə'kanti/

قه‌شه یان لایه‌نگری باکوس **(bacchantic adj)** کشش یا طرفدار باکوس

Bacchus *noun*, Latin, from Greek *Bakchos*

باکوس: خودای مه‌ی له میسولوژی رومی‌دا و هاوتای دایونیزوس (یان دیونیوس) یونانی **Dionysus** **باکوس**

bacci- *prefix or combining form*

توو، ده‌نک، دان، **baccivorous**: berry (بنه‌ره‌ت: وشه‌ی لیکده‌ر له **bacca** "توو، میوه‌ی گوتشی یا تووتی") دانه

bacciform *adjective*

تووناسا، شیوه‌توو، توویی، دانی **دانه‌مانند** **baccivorous** *adjective*

توودار، تووگر، ده‌نک‌گر، دان‌دار، دان‌گر؛ دان‌خوړ، تووخور **دانه‌دار؛ دانه‌خوار**

baccy /'bækɪ/ *noun*, also tobacco

(نافه‌رمی) تووتن **تباکو**

bach (*noun*) – a bachelor**bachelor** /'bætʃələ(r)/ *noun, adjective*

1 n پیای سلت یان بی‌زن، زگورد، زوگورتی 2 زوگورته: شیرده یان بالنده‌ییکی نیر که له لایه‌ن نیزیکی زاله‌وه به‌رله زاوزی ده‌گیری؛ گیانه‌وه‌ریکی نیر (وهک **fur seal**) که به درتزیی سه‌وربه‌ندی زاوزی‌دا جووتیکی نیه 3 (زورتر **Bachelor**) لیانس، به‌کالوژ، به‌کالیور؛ خودی پروانامه‌که: **3 received a bachelor of laws**

(میزوویی) شیفالیه بان شوهر سوار ی تازه کار
adj سہلست و سہ بات، رہ بہن، unmarried:

bachelor parents \diamond *bachelor women*
n *bachelorhood*: *bachelorly adv*: بہرہت:

لہ *bachelor* فہرہ نسی کپن "تویاوی کہ
 دہ پھوی بیتہ سوار چاک" \diamond *n* 1 مرد مجرد 2
 باجلور 3 کارشناس 3 باشوہ، باشلیہ *adj* مجرد

bachelor apartment noun
 بالاخانہ ی سہ لٹان \diamond آپارتمان مجردا

bachelorette noun
 (تہمریکا) کچی شوونہ کردوو، قہیرہ \diamond دختر مجرد

bachelor girl noun
 کچی شوونہ کردوو، قہیرہ \diamond دختر مجرد

bachelorhood /'bætʃələhəd, US -lərh-/ *noun*

سہ لٹی، سہ باتی، رہ بہنی، زگوردی \diamond مجرد بودن
Bachelor of Arts noun

1 پروانامہ ی بہ کالور لہ ہونہرہ کان و ویژہ دا 2
 بہ کالور لہ ہونہرہ کان و ویژہ دا یان زانستہ
 مروفی بہ کان \diamond 1 درجہ ی کارشناسی در علوم
 انسانی 2 کارشناس در علوم انسانی

Bachelor of Letters noun
 1 پروانامہ ی بہ کالور لہ ویژہ دا 2 بہ کالور لہ
 ویژہ دا \diamond 1 درجہ ی کارشناسی در ادبیات 2
 کارشناس ادبیات

Bachelor of Philosophy noun
 1 پروانامہ ی بہ کالور لہ فلسفہ دا 2 بہ کالور لہ
 فلسفہ دا \diamond 1 درجہ ی کارشناسی در فلسفہ 2
 کارشناس فلسفہ

Bachelor of Science noun
 1 پروانامہ ی بہ کالور لہ زانستہ کان دا 2 بہ کالوری
 زانستہ کان \diamond 1 درجہ ی کارشناسی در علوم 2
 کارشناس علوم

bachelor's degree noun
 پروانامہ ی بہ کالور یان لیسانس \diamond درجہ ی
 کارشناسی

bachelor night = stag night

bachelor party = stag night

bachelor's buttons noun, pl.

گولہ دوگمہ؟: گیاتیکی جوانی جووت گولی
 دوگمہ بی ورد، لہ بڑوین و سہ وزایی بہ کان دا
 دہ پیرنی [*Achillea ptarmica*] (خیزان daisy)
 و [*Ranunculus acris*] (خیزان buttercup) \diamond
 گل اشرفی

bacillary /'bæsələri, US bə'siləri/ *adjective*, also bacillar

1 باسیلی، میلی، بہ شیوہ ی میل، پیکہاتو لہ
 کومہ لہ میلی چکولانہ 2 سہرہ یا تووش بوو بہ
 bacilli \diamond 1 میلیزہ ای 2 باسیلاری

bacilliform /bə'silɪfɔ:m/ *adjective*

(زیندہ ناسی) میل ناسا، میلی، شیوہ میل، سامیل
 \diamond میل مانند

bacillus /bə'silos, pl. bacilli/ -laɪ, US -li-/ *noun*

1 باسیلیس، بہ کترہ ی میل ناسا، میل چہ، میلیزہ
 [توخم *Bacillus*] = 2 bacterium. ب. ت. ہی
 نہ خووش خہر \diamond باسیل، میلیزہ

bacillus Calmette-Guérin noun

جوری باسیلی سیلی لاوازکراو
tubercle *Myco* *bacterium* *bovis* bacillus
 نامادہ کردنی فاکسینی بی سی زی BCG
 vaccine بہ کار دیتی (بہرہت): لہ ناوی Albert
 Camille Guérin و L. C. Calmette، دوو
 باکتری ناسی فہرہ نسی) \diamond نوعی باسیل

bacitracin noun

جوری نانٹی بیوتیکی بولی پپتاید
 polypeptide *Bacillus subtilis* یان B.
 لہ باسیلی *licheniformis* گسیراوه و ب. ت. بہ دزی
 بہ کترہ یکانی gram-positive بہ کار دیتی
 (بہرہت): لہ ناوی مندالی نمریکای Margaret
 Tracy b ab (1936) *tissue* کہ شانہ کانی تہم
 باسیلہ ی تیاوو دوزرایوہ) \diamond باستیراسین

back /bæk/ *noun, adjective, adverb*

n پشت، پالیشٹ، چنگای پال (دانہوہ)، گاز،
 میانہ، پشتہوہ، دواوہ، پاش، ناخر، دواوہ،
 بہرگری (توین)، بن، ناخر، کوتای *adj* 1
 پیشو، پیشتر، پشخین، رابر دوو: *a back*
number of the magazine 2 دواوہ، دواتر،
 پشت، پشتہوہ، دواوہ، پیش: *the back teeth*
 3 *back page of a newspaper* دواکوہ توو،
 پاش کوہ توو 4 (دہنگ ناسی) دواوہ، پشتہوہ (ب)
 نمونہ /a:/ لہ ٹینگلیسی دا) *adv* 1 لہ دواوہ، لہ
 پشتہوہ، پیش، پیشتر، لہوہ پیش: *He turned*
Put the book back on \diamond and looked back
 2 *That was a few years back* \diamond the shelf
 دوو بارہ، دیسان \diamond *n* پشت، عقب، تہ، آخر، دفاع،
 انتہا، تہ *adj* 1 قبلی، گذشتہ 2 عقب 3 قبل، پیش 4
 (اواشناسی) پسین *adv* 1 بہ عقب، عقب تر، قبل،
 پیش 2 باز

backache /'bækeɪk/ *noun*

پشتیشہ، زانہ پشت، پشت نشہ، کدہر نشہ: *to*
 have backache/a backache \diamond کمر درد
back-and-forth adjective

ہات و جوی \diamond ترددی

backband noun

(تہسی عہرہ بانہ) پشت بہ ست \diamond پشت بند

back bench noun

(لہ بریتانیا) کورسی پشتہوہ گر \diamond صندلی
 پشت نشین

back bencher /,bæk'bentʃə(r)/ *noun*

پشتہوہ نشین، پشتہوہ گر (تہندامی پارلہمانی)

بریتانیا که هیچ پوستیکی گرنگی له حکومت
یان رکه بهری دایه) ○ پشت نشین

backbit = past of backbite

backbiter noun

پشته سهرقه کمر، پاشمله ییز، زهم کمر، نه هلی
زهم، فیره زهم، گوناوه شور ○ اهل غیت

backbiting /'bækbaitɪŋ/ noun

پاشمله (قه کردن)، پشته سهر قسه کردن،
خرا بهوتن، چه ودهم، زهم کردن، له یی دوان،
خوسپ، گوناوه شوری ○ غیت، بدگویی

backbitten = past participle of backbite

backblocks noun, pl.

شوینی چه پک، چینگای دوروره دهس، لایه ر
محل دورافتاده

backboard noun

تخته ی پشته وه ○ صفحه یا تخته ی پشت

backbone /'bækbəʊn, US -boʊn/ noun

1 بر بړه (ی پشت)، تیره گای پشت، کاریته پشت،
موره گه (پشت)، ره زله، پروسک، پشته ماز،
مؤغره 2 پشته کتیب 3 ته وهری سهره کی،
بنجینه 4 ته وې، توکمه یی 5 پشتوانی سهره کی،
پشت 6 گرنگ ترین بهش: **Agriculture forms**
7 the backbone of the rural economy
ویران، نازایه تی **backboned** adj: پته،
توکمه ○ 1 ستون فقرات 2 عطف (کتاب) 3
رکن رکن 4 استحکام 5 حامی اصلی 6 مهم ترین
قسمت 7 حارت

backbreaking adjective, also back-breaking
پشت شکن، سهخت، دژوار، گران، **oppressive**:

backbreaking ◇ **backbreaking labour**
rents ○ شاق، کمر شکن

backchat /'bæktʃæt/ noun

(نافه رمی) دهم دریزی، زمان چه وتی، دمه دمه،
سین و دوو کردن، شه په ده نوک، شه په چه له حانی
○ یکی به دو

backcloth /'bæklɒθ, US -klɔ:θ/ =
backdrop

back copy = back issue

backcountry /'bækkʌntri/ noun

شوینی به دورور له ریگا و شاره کان، دورورایی،
دوروران، ناوچه ی چه په کان، لایه پان (ب.ت. له
چیاکان دا) ○ جای دورافتاده

backcourt noun

یاریزانی بهرگری تیبی تویی سه به ته ○ بازی کن
دفاع تیم بسکتبال

back-door adjective

نهینتی، نه هیتی، ناراسته وخو، پشت په رده، له پته وه،
به دزی په وه، دزه کی، په نامه کی، ناقانونی ○
مخفیانه، پنهانی، غیرقانونی

back door noun

درگای پشته وه، دهره کی دواوه ○ در عقب

backdrop /'bækdɒp, US -dra:p/ noun

1 پاش خان، پشتر 2 په رده ی شان، پشته په رده،
په رده ی پشته وه ی شان ○ 1 زمینه 2 پلویز صحنه

backed adjective

1 پشتوانی لې کرو 2 پشتدار، پشتی هده،
پشت پتو هوبو (کورسی) ○ 1 مود حمایت 2 پاکد

backer /'bæka(r)/ noun

پشتوان (ب.ت. دارایی) ○ حامی

backfall noun

له سهر پشت که وتن، به پشته وه که وتنه خوار، به
غازی پشته که وتن، له سهر پشت به ربوونه وه ○
سقوط از روی پشت

backfield /'bækfild/ adjective

(توین یان فوتبولی نه مرکایی)
پشته وه یی په کان، یاریزانه کانی پشته وه، شوینی
یاریزانه کانی پشته وه ○ بکفیلد

backfire /'bækfaɪə/ noun

پشته ته قین، پشته سوته، پرمه تیگزوز ○ پس زش

back formation noun, also back-formation

پاش پوزان، پاش سازی، وشه داتاشین، سازاندن
یان دروست کردن ی کار له ناو (وهک) **televisc**
له **television** یان **burgle** له **burglar** ○
اشتقاق ارتجاعی یا پرو

backgammon /'bækgæmən, US
'bæk'gæmən/ noun

یاری تخته نه رده، نه ردرین، تاوله ○ بازی
تخت نرد، تخت نرد

backgammon-board noun

تخته ی نرد، تاوله ○ تخته ی نرد

background /'bækgraʊnd/ noun

1 پاش خان، تخته (بار)، پشتر، زمینه 2 پشینه،
رابووری 3 رهوش، بارودوخ، ههل و مهرج،
کاودان 4 ورده کاری 5 کامپیوتر) به ک گروه وند
6 (که سنی) لایه ن نه مزون و په ورو رده (و
بارودوخ یان ههل و مهرجی کومه لایه تی) ی
که سنی، پشینه: **a religious background** ○ 1
پس زمینه، زمینه 2 سابقه 3 وضعیت 4 جزئیات 5
(کامپیوتر) پس زمینه 6 تجربات

background music noun

موسیقای پاش خان یا زمینه ی فیلم، تیاتر،
سینه ما و ... ○ موسیقی متن

background radiation noun, also cosmic
background radiation

تیشک دانه وه ی پاش خان، تیشک دانه وه ی
پاش خانی گهر دوونی: نهو تیشک دانه وه ی
ورده شه پوله کان microwave که هه موو جهانی
داگر تووه، نه مه سهره کی ترین به لکه په یو
پشت گیری (کردنی) تیوری ته دقینه وه ی گه وره
big bang ○ تابش زمینه، تابش زمینه ی کیهانی

backhand /'bækhænd/ noun

پشت ده ستی، پشه ستی، پشه سته (له تنینس و

بک‌هند (هند) ٭ بک‌هند

backhanded /ˈbæk'hændɪd/ *adjective*
ناروون، لیل، تزمه، به‌پیچ‌و‌پنا، ناراسته‌وخو،
توماوی ٭ مبهم

backhander /ˈbæk'hændə(r)/ *noun*
1 لندانی پشده‌س 2 (نافه‌رمی) به‌رتیل ٭ 1
ضربه‌ی بک‌هند 2 رشوه

backhoe /ˈbæk'həʊ, US -hoʊl/ *noun*, Brit.
also backhoe loader

به‌کھوو، ده‌زگای دووکه‌وچکه (ماشینی که هم
له پشته‌وه و هم له پشموه کوچکی هه‌یی) ٭
بکھو

backing /ˈbækiŋ/ *noun*
1 پشتیوانی، داکوکی، پشتگیری، پشتیوانی مالی
یان دارایی، ده‌س‌گرتن، ده‌سگیری، یارمه‌تی 2
کۆر یان کۆمه‌لی پشتیوانان، یارمه‌تیده‌ران،
ده‌سته 3 (موسیق) هاوړی، له‌گه‌ل 4 به‌ر ٭ 1
حمایت، حمایت مالی 2 گروه حمایت‌کنندگان 3
(موسیقی) همراه 4 آستر

back issue *noun*, also back number
1 ژماره‌ی کۆن، ژماره یان کۆبی پشوو
(روژنامه و کوفار) 2 کس یان شتیکی کۆن یان
کۆنه ٭ 1 کبی یا شماره‌ی قدیمی 2 آدم یا چیز
قدیمی

backland = backcountry, also backlands

backlash /ˈbæk'læʃ/ *noun*
1 کاردانه‌وه (نوند) به‌ریه‌رج‌دانه‌وه (له لایه‌ن
ژماره‌یکی زۆری خه‌لک‌ه‌وه) 2 گه‌رانه‌وه 3
نالوسکان، تیک‌نالان، لیک‌نالان (به‌شیکی
backlasher *n* fishing-line) ٭ 1 واکنش
(شدید) 2 بازگشت 3 بک‌لاش

backless /ˈbæk'ləs/ *adjective*
بی‌پشت، پشت‌ناواله، پشت‌پتو‌نه‌بوو (کراس) ٭
پشت‌باز

backlight *noun*
روشنایی له پشته‌وه، رووناکی له دواوه ٭ نوراز
عقب

backline *noun*
هتلی دواوه یان پشته‌وه ٭ خط عقب

backlist /ˈbæk'lɪst/ *noun*
لیسته‌ی کتبی هشتا چاپ‌نه‌کراوه‌کان یان
له‌برده‌سته‌کان ٭ بک‌لیت

backlog /ˈbæklɒg, US -lɒg, -luːg/ *noun*
1 که‌وته‌سه‌ریه‌ک، که‌له‌که‌بوون 2 کاری
که‌له‌که‌بوو، کاری دواکه‌وتوو یان
سه‌ریه‌ک‌که‌وتوو ٭ 1 تراکم 2 کار عقب‌افتاده

backmost /ˈbæk'məʊst, US -məʊst/ *adjective*

دواترین، هه‌ره‌باش، هه‌ره‌دواوه، دوا‌یین،
باش‌ترین ٭ عقب‌ترین

back mutation *noun*

بازدانی ناوه‌ژوو یا گه‌رانه‌وه‌یی ٭ جهش برگشتی
back number = back issue

the back of beyond *noun*
ئه‌وسه‌ری دنیا، قه‌ت‌په‌نه‌گه‌پشتوو، ریگای
مازان، په‌کجار دوور، شوین یان جیگاییکی
دوور ٭ آن سر دنیا، جای بسیار دور

backpack /ˈbæk'pæk/ = rucksack
backpacker *noun*

ریبوار یان هات‌وچۆکه‌ری کۆله‌پشت ٭ مسافر
دارای کوله‌پشتی

backpacking *noun*
ریبواری یان هات‌وچۆکردن به‌کوله‌وه ٭
مسافرت با کوله‌پشتی

back passage *noun*
(جوان‌ده‌ربهرینی) کۆم، کنگ، کونی دواوه ٭ مقعد

back pay *noun*
مووچه‌ی دواکه‌وتوو یان دواکه‌وته ٭ حقوق
عقب‌افتاده

back rent *noun*
کریی دواکه‌وتوو یان به‌دره‌نگ‌که‌وتوو ٭
اجاره‌ی پس‌افتاده

backrest /ˈbækrest/ *noun*
پشتی، پالپشت ٭ پشتی

back road = by road
back room *noun*
ژوور یان دیوی پشته‌وه ٭ اتاق عقبی

back-room boys *noun*, pl.
که‌سانی پشت‌په‌رده ٭ افراد پشت‌صحنه

back seat *noun*
1 چواره‌بند یان کورسی پشته‌وه 2 به‌ل‌و‌پایه‌ی
نزم‌تر یان که‌م‌گرت‌تر ٭ 1 صندلی عقبی 2
مزلت فروتر

back-seat driver *noun*
سواری خوتیه‌لقوتین (له کاری لیخو‌رین‌دا) ٭
مسافر فضل

backset *noun*
پتجه‌وانه، به‌راوه‌ژوو، به‌رفاژی ٭ وارونه

backshift *noun*
(ریزمان) گۆران بۆ رابردوو ٭ تغییر به‌گذشته

backside /ˈbæksaɪd/ *noun*
1 (نافه‌رمی) سمت، کنگ، هیت، پاشوو، buttocks
2 دواوه، پشته‌وه ٭ 1 کۆن، کتل 2 عقب

backsight *noun*
ده‌زگای نیشانه یا سیزه‌ی پشته‌وه یا دواوه ٭
آلت نشانه‌روی عقبی

backslapping /ˈbækslæpɪŋ/ *noun*
کۆل‌وکۆ ده‌ربهرین، ده‌ربهرینی هه‌ست و سۆز،
به‌هه‌به‌ه ٭ بسیار دوستانه و پر سر و صدا، به‌به

backslash /ˈbækslæʃ/ *noun*
نیشانه (٨) له ده‌ستووری کامپیوتر به‌کار‌دیتری
٭ بک‌سلاش

1 *adj* سہربہ فلسوفی ینگلیسی سیر فرانسیس باکون (1561- 1626) Francis Bacon و
فلسفہ فہ کی 2 سہربہ تیوری یہ کہی 3 سہربہ
تیوری یہ کہ پتی واپہ شانوانامہ کانی شہ کسپیہر لہ
لایسن باکونہ وہ نووسراون n 1 لایہ نگری
فلسفہ فی باکون 2 لایہ نگری تیوری باکون

فہرستہ فی باکونی 2 لایہ نگری تیوری باکونی

bacteri(o)- /bæk'tɪəriəʊ/ *prefix*

bacteriolysis پینسگر: به کتريآ، توليزه: *bacteriolysis* (بهرهت: له *baktērion* یونانی، چکولترای "rod, cane" *baktēria*) پشوند: باکتری

bacteraemia /bæktə'ri:miə/ *noun*, US *bacteremia*

بوونی به کتريآ له خوین دا ٭ وجود باکتری درخون

bacteria = plural form of *bacterium*

bacterial /-riəl/ *adjective*

به کتريایی، سهر به یان پینوهندی به به کتريآوه

bacterial به تویلزه تووش بووه: *bacterial* (بهرهت: له *bacterially adv*) باکترایی

bactericide /bæk'tɪrɪsaɪd/, US -'tɪr-/ *noun*

(دهرمان) به کترياکوژی *bactericidal* *adj*

به کترياکوژ ٭ باکری کشی

bacteriochlorophyll *noun*

سهرزیندی توليزه (یان میلزه) که سکنیدی

به کتريآ: بههره میکی *pyrrole* له به کتريآ

photosynthetic به کتريآ له کان که پینوهندی یان به

به رزه رووه که کانهوه ههیه ٭ باکری کلر فیل

bacteriocin *noun*

باکتریوسین: ناتیی بیوتیکی (وهک *colicin*) که

له لایه به کترياکانهوه بههره می دیرئ ٭

باکریوسین

bacteriogenic *adjective*

پینکهاوو بههوی به کتريآوه، بههوی به کتريآوه ٭

باکریوژنیک

bacteriol. = *bacteriology*

bacteriological /bæk'tɪəriə'lɒdʒɪkl/, US -

'tɪriə'lɑ:dʒ-/ adjective

به کترياناسی یانه، سهر به یان پینوهندی به

به کترياناسی پهوه ههیه ٭ باکری شناسنی

bacteriologist *noun*

به کترياناس ٭ باکری شناس

bacteriology /bæk'tɪəri'ɒlədʒi/, US -

'tɪri'ɑ:l-/ noun

به کترياناسی: ژیان و دیاردی به کتريایی ٭

باکری شناسی

bacteriolysis *noun*

فهوتان یان تیاچوونی خانه به کتريایی به کان ٭

باکریولیز

bacteriolytic *adjective*

سهر به فهوتان یان تیاچوونی خانه

به کتريایی به کان، تاودهری تیاچوونی به کتريآ یان

خانه به کتريایی به کان ٭ وابسته به باکریولیز

bacteriophage /bæk'tɪəriə(ə)'feɪdʒ/, US -

fɑ:ʒ/ noun, also *phage*

به کتري خور، به کترياکوژ، فایرۆسی

به کتريآ، توليزه خور ٭ باکری خور

bacteriophagic *adjective*, also

bacteriophagous

به کتري خور، به کترياکوژ ٭

باکری خور

bacteriophagy *noun*

به کتري خوری، به کترياکوژی ٭

باکری خوری

bacteriorhodopsin *noun*

جوړئ پروتینی ئهرخهوانی رهنک که له بهردهی

دهرهوهی به کتريایی دوزراوه تهوه

(*Halobacterium salinarum* syn. *H. halobium*) و وزه رووناکی دهگورئ یو وزه

کیمیایی له پینکهاوتی ATP دا، ناویته ییکی

پروتینی که *retinal* تیا به و له لایه ن

halobacteria هوه یو روشنه پینکهاوتن له جیاتی

کلوروفیل به کاردیتري ٭ باکترورودوپسین

bacteriosis *noun*

به کتريابر دووی: ههر نه خوشی ییکی به کتريایی

رووه ٭ باکروز

bacteriostasis *noun*

راگرتنی ههلدانی به کترياکان بئ نهوهی

له نیوچن، به کتريآویستینی ٭ باکروستاز

bacteriostat /bæk'tɪəriə(ə)'stat/ *noun*

مهتریالی راگرتنی ههلدانی به کترياکان بئ نهوهی

له نیوچن، به کتريآ بهند، به کتريآویستین ٭

باکروستات

bacteriostatic *adjective*

سهر به *bacteriostatically*)

٭ وابسته به باکروستاز

bacteriotoxin *noun*, also *bacterial toxin*

زار یا زاراوکی به کتريآ یا میکروب ٭ سم باکری

bacteriotropin *noun*

به کتريوتروپین: ماکن له سیرۆمی خوین دا که

زیان به به کترياکان ده که یینی ٭ باکریوتروپین

bacterium /bæk'tɪəriəm/ *noun*, pl. *bacteria*

/-tɪə/

به کتريآ، توليزه، میلۆکه، میلۆچکه، میلزه

(بهرهت: له لاتینی نوئ، له *baktērion* یونانی،

چکولترای "cane rod" *baktēra*) (چونکو

ئهواندی ههوهل دوزراوه به شیهی میل و توول

وابون) ٭ باکری، ترکیزه

bacteriuria *noun*, also *bacteruria*

بوونی به کترياکان له میزدا ٭ باکتریوریا

bacterization *noun*

به کترياندن، به کترین، به به کتريآبوون ٭

ترکیزه شدی، باکتریازسیون

bacteroid *adjective*, also *bacteroidal*

به کتري ناسا، شیهه به کتريآ، به کتريایی ٭

باکری مانند

Bactrian /'bæktɪrɪən/ *noun*, *adjective*

1 *n* دوو کوپساره، جووت کوپساره، دوو ملک

(وشتري دوکوپاره Bactrian camel) 2
دانشتوری رهسپری باکتریا Bactria. ناوچه و
نیمراتوری یه کی کون له ناسیای ناوهندی دا
سهریه و ناوچه یه یان دانشتووانی 1 n
دوکوهانه 2 اهل باختر *adj* باختری. باکتریایی

baculiform adjective

به کتریا ناسا، سامیل، میل ناسا، باسیل ناسا
میلزهمانند، باکتریا مانند

baculovirus /'bakjələ(ʊ), vaitəs/ *noun*

(زینده ناسی) میلوفایروس، میلوفایروس،
باکولوفایروس ۱ باکولوفایروس

bad /bæd/ *adjective, adverb, noun*

adj 1 خراب، به، بد، نه پاش، چه،
ناخهز، نه پاش، ناخیرین، کریت، ناخوش،
ترسناک 2 کم، ناتواو، به شنه کردو 3 لاواز،
گه نیو، بیس، رزبو 4 موزیر، بهوهی، خراب،
به زهر، به زیان 5 سخت، توند 6 ناشی، ناله بار،
نابار، هله شه 7 هارو هاج، بهدفر، شلوق،
لاسار، شه یان، نه گونجاو، بیجی، پرگرفت،
پرناستنگ 8 هله، شاشی، چهوت، نادروست 9
به نیش، به ژان 10 نه خوش، ناساخ، ناساز 11
بینرخ، قهلب، هیچ نه کردو، ساخته، چروک،
به کار نه هاتو (کوین) *adv* خراب، شبرزه، زور
n خرابی (badness *n*; baddish *adj*)
1 بد، خست، زشت، ناشایست، نکوهیده،
ناخوشایند، نامطبوع، وحشتناک 2 غیر کافی 3
خراب، ضعیف، فاسد، گندیده 4 مضر 5 سخت،
شدید 6 ناباب، پلید، ناشی 7 تخس 8 غلط 9
دردناک 10 مریض 11 تقلبی، بی ارزش (سکه)
adv بد، خیلی *n* بدی

badass *noun, adjective*

n که سیکي لاجله و یان شهران خو 1 *adj*
توندوتیز، شهران خو 2 زورپاش، یه کجار چاک
۱ *n* آدم ستیزه جو *adj* 1 خشن، ستیزه جو 2
خیلی خوب

bad blood *noun*

رقه به رایه تی، کینه به رایه تی، دوزمنایه تی
خصومت

bad cheque *noun*

چه کی تیا نه بوو یان خالی، چه کی بی مه حل
چک بی محل

bad debt *noun*

قهرزی سووتو یان خوراو، قهرزی تیا جوو یان
جوو (له و ناچی بد ریته و) ۱ بدی سوخته شده

baddy /'bædi/ *noun*, also baddie, *pl.*
baddies

مروى خراب، که سیتی یان که سایه تی خراب (له
فیلم، شان و کتیب ...) ۱ آدم بد، شخصیت
منفی

bade /bæd/, US bæd/ = past of bid

bad faith *noun*

به دیروا، به دیمان، لایمان، بی نیمان، که چ نیمان
۱ بدایمان

badge /bædʒ/ *noun*

نیشانه، دروشم، نارم، به رزه نگ، یافته، درف،
پلاک، هیم، نمونه: *he converts the macho*
stereotype into a badge of honour
۱ پلاک، علامت، نشانه، نماد، مظهر

badger /'bædʒə(r)/ *noun*

چاله که، چوالوو، کوره به ش، توی، کوره به شه،
گور هه لکه نه، گور هه لکه کینه، له خیزانی
[Meles meles (توراسیا) و Taxidea taxus
(نمریکای باکووری)] ۱ گورکن، رودک

badinage /'bædɪnɑːʒ, US 'bædənɑːʒ/ *noun*

(له فهره نسی، ویزه یی) شوخی، هه نه ک،
سوحبت، چه فنگ، ۱ banter مزاح، مطایبه

badlands /'bædlændz/ *noun, pl.*

1 به و بوو، به دیووم، وشکارو، زهوی رووتنه،
وشکار، رووتنه زهوی 2 (the Badlands)
ناوچه یه کی به ریلو له روزاوی نهمریکا
۱ بدبوم

bad language *noun*

قهی بیس، جینو، سخیف، قه ی ساردوسووک
۱ دشنام، فحش

badly /'bædli/ *adverb* (worse, worst)

به توندی، توند، شیرزه، زور، گه لن، یه کجار،
خراب، به شیه یه کی خراب
۱ *badly organized* ۲ به شدت، خیلی، به نحو بدی
۱ *badly designed*

badly off *adjective*

هه ژار، نه دار، دهس ته نگ، دهس کورت
۱ تهی دست، فقیر

badminton /'bædmɪntən/ *noun*

به دیمتون (نه رت: له ناوی Badminton له)
باشووری روزاوی نینگلته ره، کوشک یان
بنکه ییک کی دوکی Beaufort له
Gloucestershire، جینگائی که یه کم جار نهو
کایه کرا) ۱ بدمیتون

bad-tempered *adjective*

به دخو، به دره قنار، بهدفر، ناجسن، رووتال:
bad-) He sat in bad-tempered silence
۱ *bad-temperedly adv*: به دخوانه، به دره قنارانه،
بهدفرانه، رووتالانه) ۱ بداخلاق، بدعتی

bad word *noun*

قهی بیس، جینو، سخیف، قه ی ساردوسووک
۱ ناسزا، فحش

Baedeker /'berdɪkə, German 'bædəkə/ *noun*

کتیبی ری نیشاندەر (بو گه روانه کان، له لایه ن
پلاو کهره وی نه لمانی کارل بهیدی کتر
Baedeker (1801-59) ۱ راهنما

baffle /'bæfl/ *noun*

شبه بول بهست، شبه بول بهند، بهرده، پیلگر، بهر بهست، نه هیله شبه بول، دهزگا یان که رسته یی بؤ دابین کردنی رزانی شله، گاز یان ماک و مه تر یالی شل یان بؤ بهر گرتن له بلامو ونه وی دهنگ و رووناکي له ناست یان لا و ریره ویکی تاییه تی دا ○ موج گیر، بافل

bafflegab /'baf(a)lgab/ *noun*

(نافه رمی) زمانی لئی تینه که یشتوو یا تیکه ل ویتیکه ل ○ زبان غیر مههم

bafflement /'bæflmənt/ *noun*

سه رلی شینوان، گیزی، کاسی، تاسان، سه رسوورمان، سه رسامی: *His reaction was one of bafflement* سردرگمی، گیجی، حیرت

baffling *adjective*

سه رلی شینوان، گیزکر: *Some of the country's customs are baffling to outsiders* (bafflingly *adv*) سردرگم کننده **BAFTA** *abbreviation* /'bɑftə/, British Academy of Film and Television Arts

ناکادیمی فیلم و تلوویزیونی بریتانیا ○ آکادمی فیلم و تلوویزیونی بریتانیا

bafta /'bɑftə/ *noun*, also baft

جوړی کوتالی زیر، ژورتر کته تانی (له *bāft* ی "فارسی") ○ بافته

bag /bæɡ/ *noun*

1 جانتا، هه مانه، تووره که، هه گبه، کیس، کیسه، جزدان، ساک، کیف، جموال، هؤر؟، خورج، تیسوره، تیسر، دهلق، پاکهت: *a plastic/polythene/paper bag* 2 جی بوونه وه 3 راو، نیچیره وانی: *We got a good bag today* 4 (bags) پر یان ژماره به کی زور: *Get in! There's bags of room* 5 ماس، با (زیرچاو، بی خه وی یا له بهر پیری): *bags under the eyes* هیزه روژن، خیکه روژن *skin* (bag) ○ 1 کیف، ساک، کیسه، پاکت، توبره، خورجین 2 مقدار گنجایش 3 شکار 4 (در جمع) تعداد یا مقدار زیاد 5 پف

Baganda /bɑ'gɑndə/ *noun*, pl. sing. *Muganda*

گهلنکی نه فریکایی مهلبه ندی *Buganda*، نیستا به شیکه له یو گاندا ○ باگاندا

bagasse /bɑ'gɑs/ *noun*

تله تی قامیشی شه کر، قامیشی شه کری هه لگلو فراو ○ تقاله ی نیشکر

bagatelle /bæɡə'tel/ *noun*

1 باگاتیل: جوړی یاری، شیوه یی بیلارد دده 2 شتی ناگرتنگ و هیچه که، هیچ، کاری ناگرتنگ یان تاییه خ 3 پارچه موسیقایی که کورت ○ 1 باگانل 2 چیز جزئی 3 (موسیقی) قطعه ای کوتاه

bagel /'beɪɡl/ *noun*

ینی گیل، نانی نالقه یی، نانی خر، خره نان (له *Yiddish beygel*) ○ باگل

bagful *noun*, pl. *bagfuls*

(پر) تووره که یی، (پر) کیسه یی، هه گبه یی ○ به اندازه ی یک کیسه

baggage /'bæɡɪdʒ/ = *luggage*

baggage car = *luggage car*

baggage room = *left-luggage office*

bagging *noun*

پارچه یی بؤ دروست کردنی تووره کان، پارچه یی تووره که یی ○ باگینگ

baggy /'bæɡi/ *adjective* (*baggyer*, *baggiest*)

1 هه راو، دهلب، فش، گوشاد، نه تنگ، تووره که یی، تووره که ناسا، داهوژ: *a baggy T-shirt* 2 *baggy trousers* ○ چوگ داو (شه لوار؛ فش و گوشاد، هه راوانه: *baggily* /'bæɡɪli/ *adv* *bagginess* /'bæɡɪnəs/ *n* 1 گوشادی) ○ 1 کشاد، گل و کشاد 2 زانر انداخته

bag lady *noun*

(نافه رمی) ژنی سه رلی شینوا یا بی مال و حال، ده ربه دهر ○ زن آواره

bag lunch = *packed lunch*

bagman *noun*, pl. *bagmen*

1 فروشیاری گه روک 2 (هه سترالیا) ژنی قهجه 3 (که نه دی) یارمه تی کوکه ره وه ی سیاسی ○ 1 فروشنده ی سار 2 زن فاحشه 3 باگمن

bagno /'bɑ:njoʊ, US 'banjoʊ/ *noun*, pl. *bagnios*

1 (میزووی، له روزه لاتینی دوور) به ندی خانه، زیندان 2 قاحیه خانه ○ 1 زندان 2 فاحشه خانه **bagpipes** /'bæɡpaɪps/ *noun*, pl. also *pipes* مه شکه (تایه)، هه مانه، به گ باپیس (سامیریکی موسیقایی) ○ نی انبان

ba gua /bɑ: 'ɡwɑ:z/ *noun*, also *pa kua*

1 با گوا: موتیفیکی دینی چینی 2 جوړی هونه ری شه ری چینی ○ با گوا

baguette /bæ'ɡet/ *noun*, also *French loaf*, *French stick*

1 نانی باگیت، نان به گیت (هی فدره نه) 2 (بیناسازی) جوړی نه خشی گه چی *moulding* چکوله ی نیمچه باز نه یی 3 گه وه مرئ ب.ت. نه لماس، به شیوه ی لاکیشه (ی دریز) 4 جوړی کیفی ژانده ی لاکیشه یی به ند کورت ○ 1 نان باگت 2 ابزار فنیله ای 3 و 4 باگت

bagworm *noun*

کر می (میزووی) موریانه یان به پووله ی شه و گهر، هه گبه کر می؟ [خیزان *Psychidae*] ب.ت. به کی *(Thyridopteryx ephemeraeformis)* که به لای داره گله لرین یان هه میشه سه وزه کانی

روزه‌لاتی ولانه یک‌گرتووه‌کائی نم‌ریکابه
 ◉ کرم موریانه یا پروانه

bah /bə:/ *interjection*

نهـ (بـ) دهربرینی بیتز و بیتزای disdain یا
 (contempt) ◉ آه

Baha'i /bə:'hɑ:ɪ/ *noun*, also Bahai, *pl.* Baha'is

1 بهایی (دامه‌زراو له سده‌ی ۱۹دا، پیداکیری
 له‌سەر یه‌کیتی گه‌وه‌ری مروف و هم‌مو
 دینه‌کان و گهران به دواي ناشتی جهانی) 2
 لایه‌نگری باوه‌ری بهایی ◉ بهائی

Baha'ism /bə:'hɑ:ɪz(ə)m/ *noun*

به‌هایی‌باوه‌ری (به‌رهت: له 'bahā' عه‌ره‌بی
 "splendour") ◉ بهائی‌گرایی

Bahamian /bə:'heɪmɪən/ *noun, adjective*

n خه‌لک یان دانیش‌تووی باهاماز، باهامایی
 باهامایی ◉ باهامایی

Bahasa Indonesia /bə:'ha:ɪsə/ *noun*

زمانی فهرمی ئیندونیزی ◉ زبان رسمی اندونزی

Bahasa Malaysia *noun*

زمانی فهرمی مالیزیا ◉ زبان رسمی مالزی

Bahia grass *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) جوژی گیای چه‌ندساله‌ی
 گهرمتانی ئه‌مریکا، له ئه‌مریکای باشووری وه‌ک
 میترگ به‌کار‌دیتن [Paspalum notatum]
 (Bahia) ههریمیکی برتزیل) ◉ نوعی گیاه

Bahraini /bə:'reɪni/ *noun, adjective*

n خه‌لکی به‌حهرین *adj* سه‌ربه به‌حهرین یان
 خه‌لکه‌که‌ی ◉ بحرینی

baht /bə:t/ *noun, pl. same*

یه‌که‌ی به‌ره‌تی پاره‌ی تایلند، به‌رامبه‌ر به‌سه‌د
 satang ◉ بات

Bahutu = plural form of Hutu

bail /beɪl/ *noun*

1 بارمه‌ته، ده‌سته‌به‌رانه، ده‌سته‌به‌ری، زه‌مانه‌ت 2
 که‌فیل، ده‌سته‌به‌ر، زامن 3 به‌ردان یان ئازادبوون
 به‌دانانی ده‌سته‌به‌ر (نامه) ◉ 1 وجه‌الضمان،
 ضمانت 2 ضامن 3 آزادی به‌قید ضمانت

bail /beɪl/ *noun*

1 ده‌سک، قو‌لف (کتری و هتد) 2 که‌مه، تاسمه،
 ده‌ور یان گه‌وی ده‌وری کوس 3 سه‌تیل، دۆلکه
 ◉ 1 دسته 2 حلقه‌ی دور چلیک 3 سطل

bailable *adjective*

به‌ره‌ده‌یی به‌دانانی ده‌سته‌به‌ر (نامه)، شیاری
 به‌ردان یان ئازادبوون به‌دانانی ده‌سته‌به‌ر (نامه)
 ◉ قابل آزاد شدن به‌قید ضمانت

bail bond *noun*

ده‌سته‌به‌رنامه، زه‌مانه‌ت‌نامه ◉ ضمانت‌نامه

bailce /ber'li:/ *noun*

(م‌اف) پی‌سپێردراو، نه‌سپارد‌ه‌گر
 تحویل‌گیرنده

bailer *noun*

1 سه‌تیل، هه‌ل‌گوژه، ئاره‌ه‌ل‌گوژه، ئاوده‌رکیش
 (شت یان که‌سێ که‌ئای نیسو که‌شتی
 ده‌رده‌کیشی) 2 ده‌سک‌ساز ◉ 1 بایلر 2 دسته‌ساز

bailey /'beɪli/ *noun, pl. baileys*

شووره‌ی قه‌لا، حه‌وشه‌ی به‌شته‌وه‌ی شووره‌ی
 قه‌لا، حه‌وشه‌ی ده‌وردراو به‌شووره ◉ باروی
 قلعه، حیات پشت باروی قلعه

Bailey bridge *noun*

په‌ردی کساتی (و جوول‌سوک، ب.ت. هیزه
 چه‌ک‌دراوه‌کان به‌کاری دیتن، به‌ره‌ت: شه‌ری
 جهانی دووه‌مه، له‌ئای ئه‌نداز‌یاری ئینگلیسی
 سیر (D. Bailey) ◉ پل موقتی

bailie /'beɪli/ *noun, pl. bailies*

(میزوویی) فهرمانیه‌ری شاره‌وانی یا لاداد‌پرس له
 سکا‌تله‌ند ◉ کارمند شه‌رداری یا قاضی دادگاه
 بخش اسکا‌تله‌ند

bailiff /'beɪlɪf/ *noun*

1 نه‌فه‌ری قانون یان یاسا 2 درگاوانی دادگا
 3 کو‌یخا 4 فهرمانیه‌ری پاراستنی ریک‌وینکی
 دادگا 5 په‌ریوه‌به‌ری زه‌وی‌زار (که‌سێکی دامه‌زراو)،
 کیلکه‌گه‌گر (n) bailiffship: به‌ره‌ت: له‌سهر
 به‌مه‌ای "manager" (bajulus لاتین ضابط دادگتری 3 مباشر 4
 ◉ 1 پلیس قضایی 2 ضابط دادگتری 3 مباشر 4
 مأمور حفظ نظم دادگاه 5 بایلیف

bailiwick /'beɪliwɪk/ *noun*

1 ناوچه یان ده‌سه‌لاتی bailiff یان
 (نافه‌رمی) یوار، پانتایی، مه‌لبه‌ند ◉ 1 بایلیوک 2
 حوزه، گستره

bailment /'beɪlmənt/ *noun*

(م‌اف) به‌ردان به‌دانانی ده‌سته‌به‌رنامه ◉ آزادی
 به‌قید ضمانت

bailor /ber'lo:/ *noun*

(م‌اف) بی‌سپتر، (را) سپارد‌ه‌دانه‌ر ◉ تحویل‌دهنده

bailout /'beɪlaʊt/ *noun*

په‌رین یان یازدان به‌چه‌تره‌وه، چه‌تره‌بازی ◉
 پرش با باراشوت

bailsman /'beɪlzmən/ *noun, pl. bailsmen*

ده‌سته‌به‌ر، که‌فیل، زامن ◉ ضامن

Baily's beads *noun*

(ئه‌ستیره‌هوانی) مووروو یان ده‌نگه‌کائی بایلی
 (به‌ره‌ت: له‌ئای ئه‌ستیره‌هوانی ئینگلیسی
 Francis Baily (1774-1844) ◉ بایلی بیلز

Bairam /baɪ'ra:m/ *noun*

هه‌ریه‌ک له‌دوو جه‌ژن و فیتیقالی سالانه‌ی
 موسلمانان، بایرامی گه‌وره له‌کوتایی سالی
 ئیلامی و بایرامی چکوله له‌دوایی ره‌مه‌زان
 بایرام

bairn /beən, US bern/ *noun*

منال، مندال، فره‌زند، زاووک (زۆرت‌ر له‌
 سکا‌تله‌ند و ئینگلیسی باکووری، نه‌لمانی

(له تورکی پهوه) جوری دیسیری روزنه لاتی
نیوه راست ټاکلاوا

bait /beɪt/ *noun*

1 چدشکه، تامک، چمسه، دان، دانه: *Live worms are used as bait*
The police used him as bait to trap the killers

ټ ټمعه، چشته 2 دام

baiza /'baɪzɑː/ *noun, pl. same or baizas*

په کی پاره ی عومان، بهرامبر به سده کی
بایزا

baize /beɪz/ *noun*

چوغه، مارت (پارچه)، ب.ت. ب.و دایو شینی میزی
بیلارد و... ټ ماهوت

Bajan /'beɪdʒ(ə)n/ - *adj & n* informal term for Barbadian

bake /beɪk/ *noun*

لینان، کړدن، پتوهدان، برژان، پتزان؟ (تلمانی
بنه رت) ټ پخت

baked *adjective*

لنتر، برزاو، پتزاو، سووره وه کړاو، سوور وکړاو،
پتوهدراو ټ پخته

baked Alaska /'beɪkt ə'læskə/ *noun*

جوری دیسر که له که یک و په سته نی دروست
دهی و به مeringue دایو شراوه ټ نوعی دسر

baked beans *noun, pl.*

پاقله ی قوتو وکړاو ټ کنرو لویا

bakehouse /'beɪkhaʊs/ - *bakery*

Bakelite /'beɪkəlaɪt, US 'beɪk-/ *noun*

بیکلیت (جوری پلاستیکی رقی قاوه یی توخ)
ټ باکلیت

baker /'beɪkə(r)/ *noun*

نانو، تهنوره وان، تهنوره فان ټ نانوا

baker's dozen *noun*

سینزه، سیانزه، سینزه دانه ټ سینزه، سینزه عدد

bakery /'beɪkəri/ *noun, pl. bakeries, also*

bakeshop

نانو واخانه، نانوایی، سدرتنوور ټ نانوايي

bakeshop /'beɪkʃɒp, US -ʃuːp/ = *bakery*

baking /'beɪkɪŋ/ *noun, adjective, also*

baking hot

n لینان، کړدن، پتزان، دروست کړدن (نان،
که یک و هند): *adj a baking dish/tin* په کجار
گهرم، سووتینتر، پروو کینتر ټ *n* پخت
سوزان

baking flour = self-raising flour

baking powder *noun*

هه وین، گهرده ی هه وین، نامیان، گهرده یا
هاراوه ی نان کړدن ټ بودر مخمر

baking soda = sodium bicarbonate

baking tray *noun*

کشه فی لینان ټ سینی پخت

baklava /'bɑːkləvə, US 'bak-/ *noun*

baksheesh /'bæksʃiːʃ/ *noun*

ختی (= له روزنه لاتی نیوه راست دا، له ټاکلاوا
ی فارسی) ټ صدقه

BAL *abbreviation* British Anti-Lewisite = dimercaprol

Balaam *noun*, Greek, from Hebrew Bil'ām
بیلعم، به لعم، بالیم: پیغمبر یکی په یسانی کون
ټ بلعم

balacava /'bælə'klɑːvə/ *noun, also*
balacava helmet

به لاکلافا (= جوری کلای دارینه که سر و مل
و دهم و چار داده پوشی، له ناوی دیسی
Balacava له کریمه (Crimea) ټ بالاکلاوا

balafon /'balafon/ *noun*

xylophone یکی گوره، هی موسیقای روزانای
ټ بلافون

balalaika /'bælə'lɑːkə/ *noun*

به لاله یکا (ساز یکی موسیقایی شینوه گیتار و
سین گوشه، دوو، سین یا چوار زینی هدی و له
ولاتانی سلاف و ب.ت. روسیه باده) ټ
بالالیکا

balance /'bæləns/ *noun, bal abbreviation*
balance

1 هاوسه نگی، هاوکیشی، له نگر، تدرازی،
تدرازمه ندی، میزانی، تدرازی، هاوتدرازی 2
هاوریک، کوکی، گونجان: *This newspaper maintains a good balance in its presentation of different opinions*
باشماوه، باقی، سدر باقی 4 تدرازو و 5 (هده روه ها
balance wheel) له نگر، لیزوک (سه عات) 6
چهر، کوک، چهری میزان ټ 1 توازن، تعادل،
موازنه 2 هماهنگی 3 بقیه، مانده 4 ترازو 5 رقاصک
6 کوک

the balance beam = beam

balance budget *noun*

دراونامه یان بودجه ی هاوسه نگی ټ بودجه ی
متعادل

balanced /'bælənst/ *adjective*

1 هاوکیشی، هاوسه نگی، هده نگی، تدرازمه ندی،
دانگ، کیشراو، تدراز، میزان 2 هاوریک، گونجاو
ټ 1 متوازن، متعادل 2 هماهنگ

balanced sentence *noun*

رسته ی هاوکیشی یان هاوتا ټ جمله ی متوازن

balance diet *noun*

باریزی هاوسه نگی ټ رژیم غذایی متعادل

balanced reaction *noun*

کار دانه وه ی هاوسه نگی (کراو) ټ واکنش موازنه شده

balanced state *noun*

(کیمیا) بار یان دوخی هاوکیشی یان هاوسه نگی

○ حالت متوازن

balance of payment *noun*

هاوسه‌نگی پیدانه‌کان یان پاره‌دانه‌کان ○
موازنه‌ی پرداخت‌ها

balance of power *noun*

هاوکنشی هیز، هاوسه‌نگ‌بوونی هیز، ترازووی
هیز ○ موازنه‌ی قدرت

balance of trade *noun*

هاوسه‌نگی کارداری یان بازرگانی ○ موازنه‌ی
تجاری

balance sheet *noun*

نامه‌ی هاوسه‌نگی، هاوسه‌نگی‌نامه، ترازنامه ○
ترازنامه، میزانی

balance wheel *noun*

له‌نگه‌ره، لیزوک، چه‌رخ‌ی هاوسه‌نگی (سه‌عات)
○ رفاصک

balancing act *noun*

کارسازی (پروسه‌یی که له‌ودا که‌س‌ی هه‌ول ددها
تا دووان یان زیاتر یان گروپی قایل بکا که
کومه‌له شتیکی جیاوازیان ده‌وی) ○ بالانسینگ
اکت

balander /bə'landə/ *noun*, also balanda

(سووکانه، له‌نیو ره‌س‌ن یان سه‌ره‌تانشینه‌کانی
نه‌وس‌تر‌ایادا) پی‌اوی سی‌یی نیست (گور‌اوی
"Dutchman" Hollander) ○ مرد سفیدپوست

balanitis /bə'lɑːnɪtɪs/ *noun*

ماسینی سه‌له‌که‌گیر، سه‌له‌که‌ماس‌ی
glans penis ○ آماس حشفه

balas ruby /'baləs/ *noun*

یاقووت یا لالی به‌ده‌خشان (له‌ *Badaḡšan*) ی
نه‌فگانستان) ○ لعل بدخشان

balata /'balɑːtə, US bə'lɑːtə/ *noun*

داریکی گهرم‌تانی نهمریکا که به‌ریکی خوراک‌ی
ده‌گری و latex به‌ره‌م دیتن [*Manilkara*]
○ بالاتا *bidentata*

balboa /bəl'boʊə/ *noun*

یه‌که‌ی به‌ره‌تی پاره‌ی باناما، به‌رامبه‌ره به‌سه‌د
centesimo (به‌ره‌ت: له‌ ناوی دوزه‌ره‌ده‌ی

سپانیایی *Vasco Núñez de Balboa*) ○ بالبوآ
balbriggan /bəl'brɪg(ə)n/ *noun*

جوړی کوتالی که‌تانی، جاربان بو جلی زهره‌وه و
گوره‌وی به‌کاردیترا (به‌ره‌ت: له‌ ناوی شاری
Balbriggan ی تیر له‌ند، له‌وی ده‌کرا) ○ نوعی
بارچه

balconied *adjective*

(خانوبه‌ره و هند) خاوه‌نی بالکون، بانجیله‌دار
○ دارای بالکن

balcony /'bælkəni/ *noun*, pl. balconies

ا به‌ره‌یوان، بانجیله، هه‌واله، باهو 2 له‌ تیاتر
یان سینه‌ما) بالکون، بالاخانه، لوژی سه‌ری
(به‌ره‌ت: له‌ *balcone* ئیتالیایی) ○ بالکن

bald /bɔːld/ *adjective*

1 تاس، که‌چه‌ل، که‌ل، بئ‌ت‌ز، رووت‌اوه، بئ‌تووک
2 (گیانه‌وه‌ر) که‌رول 3 رووت‌اوه، بئ‌که‌لا، رووت‌ه‌ن
4 وشک، بئ‌(که‌ر)گیا 5 (تابه) خور‌اوه،
شه‌قل نه‌ماوه، سوو‌اوه، لووس، ساف 6 ساده،
بئ‌به‌رده، ناشکرا، له‌روو، بئ‌به‌رده، بئ‌شینله‌وینله
balding /'bɔːldɪŋ/ *adj*:
baldly /'bɔːldli/ *adv*: **baldish** *adj*
سه‌له‌روو، ناشکرا، بئ‌به‌رده، سه‌له‌رووانه:
(*baldness* /bɔːldnəs/ *n* 1 تاس 2 گر
(حیوان) 3 بئ‌برگ، لخت 4 خشک، بئ‌گیا 5
ساییده 6 ساده، رگ، صاف و پوست‌کنده

baldachin /'baldəkin, US 'bɔːld-/ *noun*,
also baldachin /'bɔːldəkin/
baldacchino له‌ (به‌ره‌ت: له‌ *Baldacco* به‌غداده) ی
ئیتالیایی، له‌ Baghdad (د) ی
ئیراق) ○ سایبان

bald cypress *noun*

1 سه‌وله‌رووت‌ه‌نه، سه‌روه‌رووت‌اوه: جوړی
سه‌وه‌ری که‌لاه‌وه‌ری *deciduous* گه‌وره
Taxodium distichum له‌ خنیزانی
(*Taxodiaceae*)، هی زله‌کاوه‌کانی باشووری
ولاته یه‌که‌گرتووه‌کانی نهمریکا: هه‌روه‌ها:
داریکی پتوه‌ندی‌داری (*T. mucronatum*)
مه‌کیک و باشووری تیکراس 2 داری سوور و
سه‌ختی سه‌وله‌رووت‌ه‌نه که‌ زور بو ناسکه‌ته‌خته
shingle به‌کاردیتری ○ نوعی سرو

bald eagle *noun*

هه‌لوی سه‌رسی، هه‌لوی نهمریکایی (وه‌ک
نیشانه و هیمای نهمریکا به‌کاردیتری.
[*Haliaeetus leucocephalus*] ○ عقاب گر

Balder *noun*, Old Norse Baldr

بالدر، بالدر (تورسی‌کون): کوپی و Odin و
Frigga و خوای رووناکی و ناشتی نورس ○
بالدر

baldersh /'bɔːldəʃ, US -dɔːd-/ *noun*

قه‌ی هه‌چه‌که، قه‌ی بئ‌تام، هه‌لیت‌ویلیت ○
یاوه، چرند

bald-faced *adjective*

قه‌له‌روو، ناشکرا، روون، بئ‌به‌رده ○ رگ،
صاف و پوست‌کنده

baldhead = **baldpate****baldheaded** *adjective*

تاس، سه‌رتاس، سه‌ری‌موو، سه‌روه‌رووتاو ○ تاس
baldie = **baldy**

baldmoney /'bɔːldmɒni/ = **spiguel****baldpate** *noun*

مروی سه‌رتاس ○ آدم تاس
baldric /'bɔːldrɪk/ *noun*

(میژوویی) شیربه‌ست، شمشیربه‌ند، شمشیرگیر،
به‌ستی شمشیر، زیروالا، جه‌مایل (به‌ره‌ت: له‌

baldre /bɑ:ldr/ *noun* (کون) ○ بند شمشیر، حمایل
baldy *noun, adjective, also baldie*

n نافه‌ر می، سووکانه) سرؤی که چهل یان
سهرتاس *adj* (له سکا تله‌ند و نیر له‌ند) تاس،
کهل ○ *n* آدم تاس *adj* تاس

bale /beil/ *noun*

گورزه، تا، تابه، به‌سته، مۆج، به‌سته‌ک، تۆپ،
کۆما، لۆده، کۆگا، کوا (*a bale of paper*)
n *baler* *n* *bale of hay* ○ به‌سته، عدل، کیه

bale /beil/ *noun*

به‌لا، ره‌نج، به‌ده‌ختی، ئاپۆر، نه‌هامه‌تی، مه‌ینه‌تی
○ محنت، مصیبت

baleen /bɑ:li:n/ = whalebone

baleen whale *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) نه‌هه‌نگی که ئیسکی شه‌ویلکە
هه‌یه [ژێرده‌سته Mysticeti] ○ کرومی از وال‌ها
bale fire *noun*

ئاگری وریاکردنه‌وه، ئاوری هۆشیارکردنه‌وه
○ آتش‌اخطار

baleful /'beilfʊl/ *adjective*

1 به‌ده‌فر، نگرسی، (به‌ده‌شوم، بئ‌و دم 2 به‌زیان،
به‌زه‌ر، به‌وه‌ی، کوشنده، پرمه‌ترسی، هه‌ره‌شای،
ترسناک: *a baleful look/influence*)
adv /'beilfʊli/ : نگرسانه، به‌ده‌فرانه،
پرمه‌ترسی‌یانه: *n* /'beilfʊlnəs/ (*balefulness*)
○ 1 شوم، منحوس 2 مضر، پرمخاطره

balibuntal /,bali'bʌnt(ə)l/ *noun*

جۆری حمیری پرچراو، بۆ کلاو به‌کار دێتێر
(به‌هه‌ت: له *Baliuag* فیلیپین، شوپێ نه‌و
حه‌سیره‌ی لی به‌ره‌له‌داوه + *buntal*) ○ بالیونتال

Balinese /,bɑ:li'niz/ *noun, adjective, pl. same*

1 خه‌لکی Bali 2 زمانی ئیندونیزیایی بالی *adj*
سه‌ربه‌ بالی، خه‌لکه‌که‌ی یان زمانه‌که‌ی ○ بالی

balistraria *noun*

کون (له‌ قه‌لا و بۆ خه‌ستی تیر) ○ سوراخ
balk = baulk

Balkan /'bɔ:lkən/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه‌ نه‌چه‌دورگه‌ یان دانیشتوانی بالکان
(the Balkans) *n* ولاتانی بالکان، ولاتانی
نه‌چه‌دورگه‌ی بالکان، یوگوسلافیا، رومانیا،
بولگاریا، ئالبانیا، یونانی و به‌شی نه‌و روپایی
تورکیا ○ بالکان

Balkanization *noun*

دابه‌ش کردن یان دابه‌شاندن بۆ پارچه و که‌رتی
ورد(تر) ○ بالکانیزاسیون

balky /'bɔ:liki, US 'bɔ:ki/ *adjective*
(*balkier, balkiest*), Brit. also *bauky*

1 نه‌گونجاو، ئاله‌بار، نه‌شیاو 2 یارمه‌تی نه‌ده‌ر،
هاوکاری نه‌کردوو، لاجله‌و: *uncooperative*
(*balkiness* *n*) ○ 1 نامناسب، ناشی 2 فاقد حس

همکاری

ball /bɔ:l/ *noun*

1 تۆپ، گۆگ، خروکه، گۆ، گرمۆله، کولو
(خوری و هه‌ت) 2 گلوله، تۆپ، گنا 3 گولله،
ساجمه 4 گلولو، گروفره، گلۆر، خری ○ 1
تۆپ، گۆی، کره 2 کلاف 3 گلوله، ساجمه 4 گردی

ball /bɔ:l/ *noun*

شایی، سه‌ما (کۆر) ○ رقص

ballad /'bæləd/ *noun*

به‌یت، لاوژه، چیرۆکی هۆنراوه، جامه، به‌سته،
سه‌تران، گۆرانی (دله‌دارانه): *n* *balladeer*
(*balladry* *n*, *balladic* *adj*) ○ شه‌ره، ترانه

ballade /bɑ:la:d/ *noun*

به‌لاد، سه‌ربه‌نده،) پارچه موسیقاییکی دله‌دارانه
یان رۆمانتیک، ب.ت. بۆ پیاو ○ ترجیع‌بند

ballad metre = common metre

ball and chain *noun*

گۆ و زنجیره،) گۆزنجیره‌یی ○ گۆی و زنجیر
ball-and socket joint *noun*

به‌سته‌گۆیی، به‌ستی تۆپی، خه‌ربه‌ند، گۆ و به‌ند،
جومه‌گه‌ی گۆیی، جومه‌گه‌گۆیی (میکانیک) ○
مفصل کروی

ballan wrasse /'balɒn/ *noun*

پینۆکه: پترۆنه‌ییکی زله‌ی که‌نار و شوسته
به‌ردانی به‌کان [*Labrus bergylta*] (له *ballán*)
تیره‌له‌ندی، له "spot" *ball* ○ نوعی ماهی

ballast /'bæləst/ *noun*

1 پارسه‌نگ، راگیره، سه‌نگ یان قورسه‌ی
هاوکیشتی، هاوسه‌نگینه 2 ورکه‌به‌رد، زیخ
(چینه‌که بۆ دارشتنی بنکی ریکاویان) ○ 1
وزنه‌ی تعادل 2 بالاست

ball-bearing *noun*

گۆبه‌ند، بۆلبرینگ ○ بلبرینگ

bellboy /'bɔ:lboi/ *noun*

کۆری تۆپ هه‌لگه‌روه، تۆپ‌چن (له‌ تینیس‌دا)
○ بۆلوی

ball clay *noun*

تۆبه‌له‌قور، چوونه ○ بال کلاي

ballcock /'bɔ:lkɒk, US -kɑ:k/ *noun*

سه‌راوکه‌وته، سه‌رکه‌وته، به‌ستینه‌ی گۆیی ○ شناور

ballerina /,bæla'rina/ *noun*

ژنه‌سه‌ماکه‌ری بالی یان بالینی ○ بالرین

ballet /'bæleɪ/ *noun*

سه‌ما یان هه‌له‌برکشی بالی، بالی، باله، باله، تیپ
یا کۆری بالی، موسیقای بالی (*ballistic* *adj*)
(*balletically* *adv*) ○ باله، گروه، موسیقی باله

ballet-dancer *noun*

سه‌ماکه‌ر یان دانسیری بالی یان بالی،
سه‌ماکیشتی بالیت ○ بالرین

balletomane /'balitəu, meɪn/ *noun*

هۆگری بالی یان بالی، هۆگر به‌ بالیت ○

علاقتمند به باله

balletomania *noun*هوگریتی به بالی یان بالی، هوگریتی به بالیت
○ علاقتمندی به باله**ballflower** *noun*گیازه‌نگوله، گوله‌پاله، گوله‌زن‌نگوله، گیایینگی
گول‌زن‌نگوله‌یی سی، ندرخه‌وانی یان شین
گل استکان**ballflower moulding** *noun, also***ballflower ornament**نرخشی گیازه‌نگوله‌یی یان گوله‌زن‌نگوله‌یی
○ ابزار گل استکانی**ball game** *noun*1 گوین، توپین، توپ‌توپین 2 بیسبول (تدمریکا)
3 ره‌وش، کاودان، هلمومرج، بار ○ 1 بازی با
توپ 2 بیس‌بال 3 موفقیت، وضع**ballgirl** /'bɔ:lɡɜ:l, US -gɜ:rɪ/ *noun*کچی توپ‌هملکروهه (له تینیس‌دا) ○ بال‌گول
ballista /bɔ:'lɪstə/ *noun, pl. ballistae* /-stɪ-/ or ballistasمنجه‌نق، هنلکال، هنلکان، بیدراویژ (بندرت):
له لاتینه‌وه، لسه‌ر بنجینه‌ی *ballein* یونانی‌یه‌وه
"هاویشن" ○ منجین**ballistic** /bɔ:'lɪstɪk/ *adjective*1 هاویژه‌یی، سهریه‌ه‌اویژه‌ناسی، سهریه
هاویژه‌مهنی یان تهنن که به‌پنی قانونی
هاویژه‌ناسی ده‌روا 2 (*go ballistic*)
بمردبه‌یاکردن، *overwrought* یا *irrational*
He went ballistic when I told him
○ (*ballistically* /bɔ:'lɪstɪk(ə)l/ *adv*)

پرتابی، پرتاب‌شناختی

ballistic missile *noun*

مووشه‌کی بالستیکی ○ موشک بالستیکی

ballistics /bɔ:'lɪstɪks/ *noun, pl.*هاویژه‌ناسی، زانستی هاویژه‌مهنی، زانستی
بزوانی شته هاویژه‌راوه‌کان: تاییه‌تمندی فزنی
هاویژه‌کان (*ballistician*) ○ پرتاب‌شناسی**balllocks** *noun, also bollocks, pl.*1 قلته، قسه‌ی هیجه‌که، شرم‌ویرم 2 گون، وه‌ته
○ 1 چرند، باوه 2 بیضه**balloon** /bɔ:'lu:n/ *noun*1 بالون، شاتوپ، گاتوپ 2 فودانه، پزدان 3
شووشه‌پنکی گوره‌ی خر بو خوارده‌وه، ب.ت.
براندی 4 (تافدرمی، سکانلند) که‌سینکی گوج
(بندرت): له *ballon* فدرمنسی یان *ballone*
نی‌تالیایی "تویی گه‌وره large ball" ○ 1 بالون
2 بادکنک 3 بالون 4 آدم احمق**balloon angioplasty** *noun*نشته‌رگه‌ری گه‌وره یان هه‌راوکرده‌وه‌ی رگه‌ی
خوین به ریگی *catheter* بالونه‌وه ○ بالون
آنژیوگرافی**balloonfish** *noun, pl. same or balloonfishes*بالونه‌ماسی، ماسی‌یه‌بالونه [*Diodon*
holocanthus] نوعی ماهی**ballooning** *noun*بالون‌سواری، شاتوپ‌سواری، بالونه‌وانی
○ بالون‌سواری**balloonist** /bɔ:'lu:nɪst/ *noun*

بالون‌سوار، شاتوپ‌سوار، بالونه‌وان ○ بالون‌سوار

balloon tyre *noun*

تایه‌ی یان (بای که‌م تایه) ○ لاستیک اسپورت

ballot /'bælət/ *noun*1 ده‌نگ 2 ده‌نگ‌بهر، به‌ره‌ی ده‌نگ، به‌ره‌ی
ده‌نگ‌دان، ده‌نگ‌نامه 3 ده‌نگ‌دان 4 ریکخته‌ی
ده‌نگ‌دانی نه‌نی 5 مافی ده‌نگ‌دان 6 ده‌نگ‌کان،
کوی ده‌نگ: *She won 58.8% of the ballot*
○ 1 رای 2 ورقه‌ی رای‌گیری 3 رای‌گیری 4
سیستم رای‌گیری مخفی 5 حق رای 6 آرا**ballot-box** *noun*

سنووقی ده‌نگ ○ صندوق رای

the ballot-box *noun*ریکخته‌ی یان سیستمی ده‌نگ‌دان له
هه‌لیزاردنیک‌دا: *The people make their*
ballot-box wishes known through ballot-box
○ سیستم رای‌گیری در یک انتخابات**ballot paper** *noun*ده‌نگ‌نامه، به‌ی یان کاغزی ده‌نگ‌دان ○ ورقه‌ی
رای‌گیری**ballot-rigging** *noun*فرت‌وفیل یان گزه‌کاری له هه‌لیزاردن‌دا
○ تقلب در انتخابات**ballpark** /'bɔ:lpɑ:k, US -pɑ:rk/ *noun*1 یاریگه‌ی توپین، یاریگای به‌یبول،
به‌یبول‌گه 2 (تافدرمی) پاننایی، مه‌لبنده، بوار
○ 1 بولپارک، زمین بیس‌بال 2 حوزه**ball-pen** *noun*

خودکار ○ خودکار

ballpoint /'bɔ:lpɔɪnt/ *noun, also ballpoint*
pen

خودکار ○ خودکار

ballroom /'bɔ:lru:m, US -rom/ *noun*سه‌ماخانه، خانه‌ی هه‌لیه‌رکی، هولی هه‌لیه‌رکی
یان سه‌ما ○ تالار رقص**ballroom dancing** *noun*جوریکی هه‌لیه‌رکی (سه‌ما) به ریتمه
نهریتی‌یه‌کان یان ب.ت. موسیقای وولس *waltz*
○ بالروم دانسینگ**balls** /bɔ:lz/ *noun, interjection, pl.*1 n گون، وه‌ته 2 هه‌لیت‌وبلیت 3 گنده‌ل‌کاری،
گووکاری، تیریان *interj* قسه‌ی قور ○ 1 nخابه 2 چرت‌ویرت 3 افتضاح *interj* مزخرف**balls-up** *noun*

گوکارى، تيرىان، تىكدان، شىواندن ○ افتضاح، گهكارى

balls *adjective* (ballsier, ballsiest)

نه ترس، بويژ، چاوسور، بى-پاک، دلنيا ○
متهور، دلير، مطمئن

ball valve *noun*

زمانه‌ی گویى، توپه‌وانه (میکانيک) ○ دريچه‌ی
کروى

ballyhoo /'bæli'hʊ:/, US 'bælihu:/ *noun*

(نافه‌رمى) زه‌نازه‌نا، قاله‌قالم، هه‌راوزه‌نا،
بگروه‌برده، هه‌راوه‌ريا، زاوه ○ هياهر، جنجالي

balm /bɑ:m/ *noun*

1 روئى به‌لسان يان بام 2 گياه‌ودا (هه‌روه‌ها
common balm. توخم Commiphora؛ گه‌لن
جورن)؛ بۆ ناوى كۆمه‌له گيا يان رووه‌كيتكى
بۆن خوشى تر به‌كاردپئرئ، زۆرتر ختزانى mint
ب.ن. lemon balm 3 مهره‌م، هه‌توان 4
هيندى كهره‌وه، خه‌م‌پوه‌وين، نارام‌كه‌روه‌وه،
هينور كهره‌وه ○ 1 بلسان 2 وارنگ‌بو 3 مرهم 4
آرام‌بخش

balm of Gilead /'giliad/ *noun*

1 به‌لسانى جيلياد، جهوك يان ريزينى جيلياد
(له هيندى دار ده‌گيرئ) 2 دره‌ختى كه نهو
جهوكه به‌ره‌م دپئئ [Commiphora
gileadensis (عه‌ره‌ستان) و جوره‌كانى تر] ○
بلسان جيلياد

balm of Mecca *noun*

به‌لسانى مەكى يان مەكه‌كه‌بى ○ بلسان مەكى

balmily /'bɑ:mili/ *adverb*

خوش، به‌شيوه‌يه‌كى خوش ○ به‌طور مطبوع
balminess /'bɑ:mi:nəs/ *noun*

خوشى، بۆن خوشى، به‌به‌رامى ○ مطبوعيت،
معطر بودن

balmoral /'bɑl'mor(ə)l/ *noun*

1 جورئ كلاوى بى‌لئوارى خر، له لايه‌ن هيندى
هه‌نگى regiment سكا‌تله‌ندى‌يه‌وه له‌سه‌ر
ده‌كرئ 2 جورئ چه‌كه‌يان بۆتيني چه‌رمى
قه‌تان دارى قورس ○ بالمورال

bal musette /'bɑl mju:'zet, French bal
myzet/ *noun, pl. same*

تالارى سه‌ما كه تپيى ئاكوردپوئى لئيه ○ بال
موزت

balmy /'bɑ:mi/ *adjective* (balmier,
balmiest)

1 گه‌رم‌وخوش، خوش (هه‌وا)؛ a balmy
summer evening 2 بۆن خوش، به‌بۆن و به‌رام
3 مه‌له‌مى، مهره‌مى ○ 1 ملايم، مطبوع 2
معطر 3 مرهمى

balneological *adjective*

سه‌ربه گه‌رم‌اوناسى ○ وابسته به بالنيولوژى

balneologist *noun*

گه‌رم‌اوناس ○ بالنيولوژيست

balneology /'bɑlni'blɔdʒi/ *noun*

1 گه‌رم‌اوناسى، ليكۆل‌ينه‌وه‌ى كانياوه
ده‌رمانى‌يه‌كان و لايه‌نى چاره‌هه‌رى و
خوتياش‌زورديان 2 وشه‌پيكيى تر بو
balneotherapy (سه‌ره‌ت) له balneum لاتين
"گه‌رم‌او" (-logy + بالنيولوژى

balneotherapy /'bɑlniə(u)'θerəpi/ *noun*

تيمار يان چاره‌هه‌رى نه‌خوشى به‌هوى خوشتن
له كانياوه سروشتى‌يه‌كان (دا) ○ بالنيوتراپى

baloney /bɑ'ləʊni, US -'ləʊ-/ *noun*, also
boloney

1 هه‌ليت‌وپليت، هه‌لق‌وم‌ه‌لق 2
○ چرت‌وپرت bologna

balsa /'bɔ:lsə/ *noun*

1 (سپانيايى، هه‌روه‌ها balsa wood) دارى به‌لسا
(ته‌خته يان دارى كى زور سووك) 2 دره‌ختى كى
زووه‌لده‌رى گه‌رميتانئ ئه‌مرىكا [Ochroma
lagopus] ○ 1 چوب بalsa 2 درخت بalsa

balsam /'bɔ:lsəm/ *noun*

1 نه‌زه‌رووت، دارى به‌له‌سان [توخم
Impatiens] 2 روئى به‌له‌سان، روئى
نه‌زه‌رووت ○ 1 درخت بلسان 2 روغن بلسان

balsam fir *noun*

سه‌وه‌به‌رى نه‌زه‌رووت يان به‌له‌سان: جورئ
دارى سه‌وه‌به‌رى نه‌مرىكايى پاكوورى
كه Canada balsam دپئئ [Abies balsamea]
○ صنوبر بلسان

balsamic /'bɔ:l'sæmik/ *adjective*

نارام كهره‌وه، دامركئن، هينور كهره‌وه، خه‌م‌ره‌وين
○ آرام‌بخش

bals musettes = plural form of bal musette

Balt /bɔ:lt, US bɔlt/ *noun*

1 ناخيه‌ره به زمانى بالتىك 2 خه‌لكى به‌كن له
ولاتانى بالتىكى ليتوانيا Lithuania، لاتفيا
Latvia و ئيستونيا Estonia ○ بالت

Balthazar /'bɑl'θazə/ *noun*

شووشه‌مه‌پيكي يه‌كجار زله، به‌ئهنده‌زى 16
شووشه‌ى ئاسايى (له ناوى پاتشايى بابل
Balthazar (Dan: 5:1) ○ بالتازار

Balti /'balti/ *noun, adjective*

1 بالتستانى، خه‌لكى Baltistan، ناوچه‌ين له
هيمالايا 2 زمانى ته‌به‌تى نهو گه‌له
بالتستانى‌يه‌كان يان زمانه‌كه‌يان ○ بالتستانى

Baltic /'bɔ:ltik, US 'bɔlt-/ *noun, adjective*

n لقى زمانانى هيند و نه‌وروپايى كه بره‌تى به له
ليتوانى (يايى) Lithuanian، لاتفيايى Latvian
و پروسيا Prussian ي كۆن adj سه‌ربه ده‌سته‌ى
زمانى بالتىك ○ n بالتىك adj وابسته به گروه
زبان‌هاى بالتىكى

the Baltic states *noun, pl.*

ولاتانی بالٹیک (بریتین له لاتفیا، لیتوانیا و نیستونیا) ○ کشورهای بالٹیک

Baluchi /bɒˈluːtʃi/ *noun, adjective*
 1 n خەلکی بھلوجستان له روزاواي ناسیا 2
 زمانی ئیرانی بهلوجی *adj* سه‌ریه‌و گه‌له یان
 زمانه‌که‌یان ○ بھلوجی

balun /ˈbælʌn/ *noun*

جۆری ترانسفۆرماتۆری ئیلکتریکسی، بۆ به‌ستنه‌وه‌ی خولگه‌ی ناهاوسه‌نگ و خولگه‌ی هاوسه‌نگ به‌کارده‌ی (بهره‌وت: له *bal(ance)* *un(balance transformer)* (to) پینکها‌توه) ○ بالان

baluster /ˈbæləstə(r)/ *noun*

ستوونوکه، ستوونوکه‌ی نه‌رده، ستوونی نه‌رده ○ میله‌ی نه‌رده، صراحی

balustrade /ˌbæləˈstreɪd/ *noun*

نه‌رده، چاغ، سیاج، شووره ○ تارمی، نه‌رده *balustraded* *adjective*

نه‌رده‌ریز، شووره‌دار، نه‌رده‌کراو ○ تارمی‌دار
Bambara /bɑmˈbuːrɑ/ *noun, pl. same or Bambaras*

1 خەلکی روزاواي ئەفریکای که زو‌رت‌ر له مالی
 Mali ده‌زین 2 زمانی Mande ئەو خەلکه ○
 بامبارا

bambino /bɑmˈbiːnəʊ/ *noun, pl. bambini*
 /-ni/ or bambinos

1 منال، مندال، زاروک 2 وینه‌ی مەسیح یا کریست له ساوانی‌دا (بهره‌وت: ئیتالیا، چکولیتزای *bamboo* "مندال child") ○ 1
 کو‌دی 2 تصویر مسیح در قن‌داق

bamboo /ˌbæmˈbuː/ *noun (pl. bamboos), adjective*

1 بامبو، له‌له، له‌وان (ی هیندی)، له‌فن، ته‌رکه‌ز، نه‌یژه، ئارج، قامیشی هیندی
 [Bambusa و توخمه‌کانی تر] *adj* خه‌یژه‌رانی، قامیشی (له‌سەرب بنجینه‌ی *mambu* مالزیایی)
 ○ 1 n خیزران *adj* خیزرانی

bamboo curtain *noun*

به‌رده‌ی قامیشی (ئامازه‌ به‌و دیواره‌ رامیاری‌یه‌ی (یان به‌ریه‌ستیکی ئایدیۆلۆژیک، له‌شکری و سیاسی) که له‌ ساله‌کانی 72-1949 کوماری گه‌لی چین دایه‌بوو، له‌ به‌رامبه‌ر به‌رده‌ی ئاسنین‌دا) ○ به‌رده‌ی خیزرانی

bamboo rat *noun*

مشکی بامبوو، ه‌ی دارستانه‌کانی باشووری رۆژه‌لاتی ناسیا [توخم *Rhizomys*: چه‌ندین جۆرن] ○ موش خیزران

ban /bæn/ *noun*

1 به‌ریه‌ندینی، نه‌لیکردن، ریگرتن، نه‌ه‌شتن، قه‌ده‌خه، به‌ریه‌نداندن، قه‌ده‌خاندن، قه‌ده‌خه‌کردن، ته‌کفیر 2 رتان، له‌عنه‌ت ○ 1 م‌نعوت، نه‌ی،

منع، بازداري، تحریم، تکفیر 2 نفرین
ban /bɑːn/ *noun, pl. bans* /ˈbɑːni/

بان: یه‌که‌ی یاره‌ی رۆمانیا، به‌رامبه‌ر به‌ سه‌دی‌کی لئو Lue ○ بان

banal /bɒˈnɑːl/ *adjective*

ناسایی، ره‌مه‌کی، سه‌رینی، ناسه‌رنج‌راکینش، ه‌یچه‌که، ناگرتنک، نایه‌خ، (trite banally) ○ معمولی، پیش‌یافتاده

banality /bɒˈnæləti/ *noun, pl. banalities*

نایه‌خ‌بوون، ه‌یچه‌که‌یی‌بوون، ه‌یچی، ناسه‌رنج‌راکینشی، شپ‌زه‌یی: *the banality of modern city life* ○ پیش‌یافتدگی، ایندال

banana /bəˈnɑːnə, US bəˈnænə/ *noun*

1 هه‌نجیر‌یاوا، موز 2 (هه‌روه‌ها *banana plant* یان *banana tree*) داری موز [توخم *Musa*: چه‌ندین جۆرن] ○ 1 موز 2 درخت موز

banana belt *noun*

(نافه‌رمی، ئه‌م‌ریکا) پ‌شتینه‌ی موزی (= ناوچه‌ی‌کی تا نه‌ندازه‌یی به‌ ئاو و هه‌وای گه‌رمه‌وه) ○ کمر‌بند موزی

banana oil = amyl acetate

bananaquit /bəˈnɑːnəkwiːt/ *noun*

جۆری بالنده‌ی ده‌نگ‌خو‌شی ده‌نووک‌چه‌ماو، ه‌ی کار‌ییبه‌ن و ئه‌مریکای ناوه‌ندی و باشووری *[Coereba flaveola]* ○ نوعی پرند

banana republic *noun*

(ناه‌سند و سووکانه) ولات یان کوماری موزی (ولاتی که له‌باری رامیاری‌یه‌وه ناجیگیر و له‌باری نابووری ش‌دا تاک‌به‌ره‌م یان به‌ند ب‌ی به‌ یاره‌ی بیانی‌یه‌وه) ○ کشور پیزی

bananas *noun*

شیت، گه‌وج، که‌ر ○ احمق، دیوانه

banana skin *noun*

هه‌له‌ی دیار، ل‌ی‌هه‌لق‌ل‌شان، شاشی، هه‌له‌ی به‌رچاو: *Putting even more tax on fuel could prove to be a banana skin for the government* ○ گاف

banana split *noun*

سپلیتی موز، دیسیری به‌سته‌نی موز ○ سپلیت موز
banalistic /bəˈnɑːstɪk/ *adjective*
 1 سه‌ریه‌ کاری تکنیکی 2 ○ *mundane* = وابسته به شغل فنی

band /bænd/ *noun*

باریکه، به‌نوکه، سیرمه، تیزمالک، قایش، ته‌وق، به‌ند، به‌ست، ش‌یت، ته‌سمه، ب‌ی‌به‌ست (ئه‌لامانی به‌نه‌وت) ○ نوار، بند، ته‌سمه

band /bænd/ *noun*

1 کومەل، ده‌سته، کۆر، تپ، تاقم، سازبه‌ند، ده‌سته‌ی‌کی چکوله‌ی موسیقا‌زه‌نان که موسیقای پاپ، جاز و راک کار ده‌که‌ن، ده‌سته‌ی موسیقا‌زه‌نانی نامت‌ره‌ بایی (یان فووی)، زه‌رد و

بیاکنیشانه‌کان 2 بوار یان مه‌ودای شه‌پوله
رادییوی‌په‌کان، باندی شه‌پول 3 (به‌مریکا) ره‌وه،
گهل، میگهل، که‌مرک 1 ۵ دسه، گروه، باند، گروه
نوازندگان 2 باند موج 3 گله، رمه

bandage /'bændɪdʒ/ *noun*

برینبج، سارغی، بنبجک، تیوینج ۵ باند

bandaged *adjective*

برین‌بنج‌کراو، بنبجک‌به‌نبد، تیوینج‌کراو،
سارغی‌تیئالو، سارغی‌بنج (کراو) ۵ باندیجی‌شده

Band-Aid = plaster

bandanna /bæn'dænə/ *noun*, also *bandana*

ده‌سره‌ی مل، ملینج ۵ دستمال گردن

B and B = bed and breakfast

bandbox /'bændbɒks/ *noun*

1 جی‌کلاو، سنووقی‌مقه‌بایی، کارتون، قوتوی
مقه‌بایی 2 نه‌وی‌نه‌و، ده‌ست‌لینه‌دراو ۵ 1 جعبه‌ی
مقوایی 2 تر و تمیز

band council *noun*

شینوینکی‌خوجیتی‌فهرمان‌رانی‌ره‌سه‌نه‌کانی
نه‌وسترالیا له‌که‌نه‌دا، ینکها‌توو له‌نه‌ندامانی
نه‌نجومه‌ن و سه‌روکیکی‌هله‌زارده ۵ باند‌کونسل

bandeau /'bændəʊ, US -dɔʊ/ *noun*, *pl.* *bandeaux* /-dɔʊz/

1 به‌ندو، پرچ‌به‌ست، سه‌ربه‌ند، قو‌به‌ست، قو‌بتن 2
جورئ سیخمه‌ی ژنان: **a bandeau bikini**
top ۵ 1 هدبند 2 بندو

banderilla /bændə'ri:lə, US -rɪljə/ *noun*

نالا (ده‌کریته مل یان سه‌رشانی گای شه‌ر) ۵
باندریلا

banderillero /bændərɪl'jɛrəʊ, US -
rɪ:'jɛrəʊ/ *noun*, *pl.* *-nderilleros*

گاسواری که نه‌و نالایه به‌کاردینتی ۵ باندیرلو

banderole /'bændərəʊl/ *noun*, also *banderol*

نالای باریک و دریز ۵ پرچم باریک و دراز

bandfish *noun*, *pl.* *same or bandfishes*

1 جورئ ماسی دریزئ ده‌ریایی [**Cepola**
rubescens و جوره‌کانی تر] 2 جورئ ماسی
زله‌ی خوراکی ناوی شرینی نه‌مریکای باشووری
[**Rhamphichthys rostratus**] ۵ باندیش

bandicoot /'bændɪkʊ:t/ *noun*

به‌راز‌مشک، مشک‌به‌راز (= جورئ
تووره‌که‌داری میرووخور) ره‌سه‌نی نه‌وسترالیا و
گینه‌ی نوئ [خیزان **Peramelidae**:
جورن] (به‌ره‌ت: له **pandikokku** ی **Telugu**
مه‌و "pig-rat") ۵ باندیکوت

bandicoot rat /'bændɪkʊ:t/ *noun*

مشکی باندیکوت (تاسیایی، له زور شوین‌دا
میلینکی مالو‌پران‌که‌ره [**Bandicota indica** و
جوره‌کانی تر] ۵ موش باندیکوت

bandit /'bændɪt/ *noun*, *pl.* *bandits* or

banditti /ban'di:ti/

1 ریکر، ریر، چه‌ته، که‌له‌شه، دزی چه‌کدار 2
(به زمانی له‌شکر) فروکه‌ی دوژمن ۵ 1
راهزن، دزد مسلح 2 هواپیمای دشمن

banditry /'bændɪtri/ *noun*

ریگری، چه‌ته‌یی، چه‌رده‌یی، دزیتی چه‌کدارانه
۵ راهزنی، دزدی مسلحانه

bandleader *noun*

یه‌که‌م موسیقازنه‌ی سازبه‌ندی ۵ نوازنده‌ی
نخست ارکستری

bandmaster /'bændmɑ:stə(r), US -mæs-
/ *noun*

سه‌رتیبی موسیقا، ره‌به‌ری کورئ موسیقا،
سه‌رسازبه‌ند، سه‌رتورکستیر ۵ ره‌بر ده‌ست‌ی موزیک

bandog /'bændɒg/ *noun*

جورئ سه‌گی شه‌رانی در و به‌قه‌وه‌ت، سه‌گی
زنجیری ۵ نوعی سگ

bandolier /bændə'liə(r), US -lɪr/ *noun*,
also *bandoleer*

فیشه‌ک‌به‌ند، ره‌خته‌فیشه‌ک، فیشه‌ک‌دان، خه‌ریته
۵ قطار فشنگ

bandoline /'bændəlɪn/ *noun*

رونی میو ۵ روغن موم

bandoneon /ban'dəʊnɪən/ *noun*

جورئ concertina ی چوارگوش، باو له
نارژانتین (به‌ره‌ت: به ریگای سیانیایی له
Bandonion نه‌لمانی، له ناوی هاینریش باند
Heinrich Band موزیسینه‌ی نه‌لمانی که
نه‌می داهنتا) ۵ باندونین

bandore /ban'dɔ:ʀ/ *noun*, also *bandora*
/ban'dɔ:ʀə/

به‌ندور (= نامیریکی موسیقایی که شیوه‌ی گیتار
ده‌دا) ۵ بندور

band-saw /'bændsɔ:ʀ/ *noun*

باریکه‌مشار، مشاری شریتی، تووله‌مشار،
تووله‌هه‌ره ۵ اره‌ی نواری

bandshell *noun*

جینگای ده‌سته‌ی موسیقا که به‌شینوه‌ی
له‌بکه‌ینکی رووچالی گه‌وره و به‌تایبه‌تمه‌ندی
ده‌نگی تایبه‌توه ۵ باندشل

bandsman /'bændzsmən/ *noun*, *pl.*

bandsmen /-smən/
نه‌ندامی کور یان ده‌سته‌ی موزیک ۵ عضو
ده‌سته‌ی موزیک

bandstand /'bændstænd/ *noun*

سه‌کو یان جینگه‌ی ده‌سته‌ی موزیک ۵ جایگاه
ده‌سته‌ی موزیک

bandura /ban'du:rə/ *noun*

جورئ نامیری ژئ‌داری نوک‌رانی ۵ باندورا

bandwagon /'bændwægən/ *noun*, *jump*
on the bandwagon

1 (میژوویی) واگونی موسیقایی بان هلهگری
تیبی موسیقاً 2 له موویک هوویک کردنه، له
کاروان دوانه کهوتن، دهر فدت قوستانه 1
واگون موسیقی 2 هم رنگ جماعت شدن، به هر
سازی رقصیدن

band-wheel /'bændwi:l/ *noun*

بینجکمی تهسمه خور، چهرخی تهسمهیی
چرخ تهسمه خور

bandy¹ /'bændi/ *adjective* (bandier, bandiest)

لاق چهویل، یی چهویل، لاق یان پینی کهوانهیی
پاجنبیری

bandy² *noun*

جوری یاری شیوه هاکی (پنده چی) **bandy**¹
لهمهوه یی) باندی

bandy-bandy *noun, pl. bandy-bandys*

ماری چکوله ی ژارواوی نهوسترالیایی، بهندی
سبی و رهشی پیاها توهه | *Vermicella*
bandi bandi (پندهوت: له *annulata*)
(Kattah) نوعی مار

bandy-legged *adjective*

لاق چهویل، یی چهویل، لاق یان پینی کهوانهیی
پاجنبیری

bane /bein/ *noun*

1 تیک رووخین، بهلای گیان، (مال پویرانکهر،
مایه ی تیاچون، همراسان کهر، بهلا، مردن،
له نیوچون 2 له لیکدانا) ژار، دهرمان 1
مایه ی نابودی، مرگ، مرکباز، هلاکت 2 (در
ترکیب) سم

baneberry *noun, pl. baneberries*

1 جوری رووه کی گول کولکن | *Actaea*
(herb Christopher) *spicata* و جوهره کانی
تر 2 بهری تال و زورتر ژارواوی نهو رووه که
1 نوعی گیاه 2 نمره ی این گیاه

baneful /'beinfl/ *adjective*

1 خراب، شیرزه، تیکدهر، رووخینهر 2 ژارواوی
3 مرینهر، کوژنده، به زیان، خراب، به زهر 1
مخرب 2 سمی 3 مهلک، مضر

banefully /'beinfl/ *adverb*

تیکدهرانه، (به شیوه یه کی) خراب 1 به طور
مخرب

bang¹ /bæŋ/ *noun, adverb, interjection*

1 n (دهنگ) تق، تق، تق، شق، زرمه، بهنگ،
دهنگ، دهنگی تهقیتهوه، بهمب 2 بزوتتهوه ی
کت ویر 3 لیدان 4 (ششوازیکی قز) بهرجهم 5
(کامپیوتر) نیشانه ی (!) *adv* به تهواوه تی، ورد،
بهوردی، دروست *interj* کیوکیو (دهنگی تهقینی
گولله) 1 n 1 بنگ، بامب 2 حرکت ناگهانی 3
ضربه 4 چتر زلف 5 بانگ *adv* کاملاً، دقیقاً *interj*
بنگ بنگ

bang² /bæŋ/ = bhang

banger /'bæŋə(r)/ *noun*

1 (نافهرمی) سوسیس
2 *bangers and mash*: داشقه شکاو،
توقته 3 (نافهرمی) شره ماشین، داشقه شکاو،
کهلاکه ماشین، کهلاکه کهر، چه پره شر 1
سوسیس 2 ترقه 3 ابوقراضه

bangkok *noun*

(تابلهندی) جوری کلای دیشالی دارخورمای
فیلیپینی 1 بانگکوک

Bangla /'bæŋlə:/ *noun*

زمانی بهنگالی 1 زبان بنگالی
Bangladeshi /,bæŋlə'deʃi/ *noun, adjective, pl. same or Bangladeshis*

n خهلکی بهنگلادیشی، بهنگلادیشی سهره
بهنگلادیشی یان خهلکه کی 1 بنگلادشی

bangle /'bæŋɡl/ *noun*

بازن (ه)، خرخره، پاوانه، خرخال، پیمووزره،
پامووره 1 انگو، خلخال

bang on *adjective*

دروستی دروست، به وهختی خوی، جینی خوی
1 درست درست

bangtail *noun*

کلک بهرجهمی (هی نهسب) 1 بانگایل

bang-up *adjective*

(نافهرمی، نمریکا) زورباش، عال 1 عالی

bani = plural form of ban2

banian /'bæniən/ *noun, also banyan*

1 (هدهوه ها) *(banian tree)* ههنجیری هیندی
چاکه تی فلاتیلی ههراوی هیندی بهکان 1
انجیر هندی 2 بانیان

banishment /'bæniʃmənt/ *noun*

دورخستنهوه، شاربدهر کردن، تاراندن 1 تبعید

banister /'bæniʃtə(r)/ *noun, also bannister*

1 نهرده، لاجامه، چاخ، ستونوکی نهرده 2
دهسه گیره یان دهسکی پلیکان 1 تارمی 2
دستگیره ی پلکان

banjo /'bændʒəʊ, US 'bændʒou/ *noun, pl. banjos or banjoes*

بانجو (جوری نامیری زی بیه) 1 بانجو

banjoist *noun*

بانجوژنه 1 بانجونواز

bank¹ /bæŋk/ *noun*

1 کهنار، کهنارو، موزورگ، بهراف، لئواری
رووبسار، بهستین، روخ 2 ته بولسکه، زورگ 3
لئوار، زیوار، قهراخ، بهراویز، (زهوی زار) بهسته،
سهرحه، کهوشن 4 کهله که، کوما، توبله،
بارسته 5 لئز، لاپینی (ریگا) 6 بهلا داخوار بونهوی
فروکه له کانی لادانا 1 ساحل 2 پشته 3
حاشیه، مرز 4 توده 5 شیب (جاده) 6 بانک

bank² /bæŋk/ *noun*

بانک 1 بانک

bankability /-ə'biliti/ *noun*

به‌سندکراوتی بانک، بانک‌پسندی ۱ مورد قبولی بانک

bankable /'bæŋkəbl/ *adjective*

به‌سندکراوی بانک، بانک وهری‌ده‌گری، بانک‌پسند ۱ مورد قبول بانک

bank account *noun*

هه‌ژمار یان ئیکه‌وتی بانکی ۱ حساب بانکی

bank balance *noun*

باشماوه‌ی هه‌ژماری بانکی ۱ موجودی بانکی

bank-bill *noun*, also *banker's bill*

1 هه‌واله‌ی بانکی 2 banknote ۱ حواله‌ی بانکی

bank-book *noun*

ده‌قه‌ری هه‌ژماری بانکی ۱ دفترچه‌ی حساب بانکی

bank card *noun*, also *cheque card* or *banker's card*

کارتی چه‌ک، چه‌ک کارت ۱ چک‌کارت

bank draft *noun*

هه‌واله یان درافتی بانکی ۱ حواله‌ی بانکی

banker /'bæŋkə(r)/ *noun*

(چ بانک ج قوما) خواهن‌بانک، بانک‌هوان، چاودیری بانک (قوما): ۱ بانکدار

banker's order *noun*

فه‌رمانی پێدانی به‌رده‌وام ۱ دستور پرداخت دائمی

bank failure *noun*

نابووتی بانکی، نابووت‌بوونی بانکی ۱ ورشکستگی بانکی

bank guarantee *noun*

ده‌سته‌به‌ریتی بانک ۱ ضمانت بانکی

bank holiday *noun*

بشو یان وجانی فه‌رمی ۱ تعطیل رسمی

banking /'bæŋkɪŋ/ *noun*

بانکداری، بانک‌هوانی ۱ بانکداری

banking /'bæŋkɪŋ/ *noun*

دیواره یان که‌نار یان روخی ده‌سکرد ۱ حاکرێز یا ساحل مصنوعی

banking house *noun*

دامه‌زهره یان ده‌زگا یان کومبانی بانکی ۱ مؤسسه یا شرکت بانکی

bank interest *noun*

سوودی بانکی ۱ بهره‌ی بانکی

bank loan *noun*

قه‌رز یان وامی بانکی ۱ وام بانکی

bank manager *noun*

سه‌روک یان به‌ریوه‌به‌ری بانک ۱ رئیس بانک

banknote /'bæŋknəʊt/, US -noʊt/ *noun*

پاره، پاره‌ی کاغزی ۱ اسکناس

bank rate *noun*

ریزه‌ی سوودی بانکی ۱ نرخ بهره‌ی بانکی

bank-robber *noun*

بانک‌لێده‌ر، دزی بانک، بانک‌به‌ر، بانک‌دز ۱ سارق بانک

bankroll /'bæŋkrɒl/, US -roul/ *noun*

1 نه‌ختنه 2 پشتیوانه‌ی دارایی یان پاره‌ی ۱ نقدینه 2 متایه مالی

bankrupt /'bæŋkrʌpt/ *noun, adjective*

n نابووت (بوو) مایه‌بووش، مایه‌پووج، سوخت، له‌دارایی که‌ووتوو *adj* بی‌به‌ری له ۱ ورشکسته *adj* فاقد

bankruptcy /'bæŋkrʌptsi/ *noun, pl.*

bankruptcies

مایه‌بووشی، نابووتی، لاتی، سه‌ره‌نه‌که‌ووتویی، تیشکان ۱ ورشکستگی، ناکامی

banksia /'bæŋksɪə/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) ده‌وه‌نیککی هه‌میشه‌ه‌وژی ئه‌وست‌الیایی، گوله‌کانی شنبوه‌ی bottlebrush ده‌ده‌ن [توخم Banksia] (له ناوی رووه‌ک‌ناسی ئینگلیسی Sir Joseph Banks) ۱ بانکسیا

banksias rose *noun*

گوله‌باخی هه‌ل‌جووی گول‌وردی چینی: ده‌وه‌نیککی هه‌میشه‌ه‌وژی ئه‌وست‌الیایی، شنبوه‌ی bottlebrush ده‌ده‌ا [Rosa banksiae] ۱ نوعی رز

bank statement *noun*

لیسته‌ی هه‌ژمار یان حیسابی بانکی ۱ صورت حساب بانکی

banned *adjective*

1 به‌ره‌بند، قه‌ده‌خه‌(کراو)، یاساخ 2 داخراو، به‌ره‌بست کراو، به‌سراو، راوه‌ستێنراو، راگیراو ۱ ممنوع 2 توقیف‌شده

banner /'bænə(r)/ *noun, adjective*

n 1 پلاکارده، تالا، به‌یداخ، دروشم 2 ناو، ناوێشان *adj* یه‌کجار باش، عال ۱ n پلاکارده، پرچم، علم 2 اسم، عنوان *adj* عالی

banneret /'bænərt/ *noun*, also *bannerette*

1 نالای چکوله 2 (میژوویی) شۆڤه‌سواری که سه‌ریازه‌کانی له‌ژێر نالا که‌یا له شه‌رده‌ا فه‌رمانه‌ه‌ری ده‌کرد 1 پرچم کوچک 2 بانر

banner headline *noun*

سه‌رده‌پر (روژنامه) ۱ تیتر، عنوان سرمقاله

banner year *noun*

سالی سه‌ره‌کوته‌ن ۱ سال پیروزی

bannister = banister

bannerol = banneret (te)

banning *noun*

1 به‌ره‌بند، به‌رگرتن، نه‌هێشتن 2 داخستن، راگیرتن، به‌ستن (روژنامه و هتد) ۱ منع، جلوه‌گیری 2 توقیف

banns /bænz/ *noun, pl.*

راگه یاندنی ژنومیزدایه تی یان هاوسه رگری
(کلیسا) ○ اعلان ازدواج

banoffi pie /bə'nofi/ *noun*, also **banoffee pie**

جۆری پای یان تارت (tart2) له موز، تافی و سه توتیشکه دروست ده کری ○ بانوفی پای

banquet /'bæŋkwɪ/ *noun*

بهزم، میوانی، بانگیشن ○ ضیافت

banqueting /'bæŋkwɪtɪŋ/ *adjective*

بانگیشن، میوانی یانه: ○ **a banqueting hall** وابسته به ضیافت

banquette /bæn'ket/ *noun*

1 بهرزایی نیو سهنگه یان خهنگ، سه کو (له پشت شووره) 2 میز ○ 1 بانکوت 2 نیمکت

banshee /bæn'ʃi:/, US 'bæŋʃi/ *noun*

بهنشی: له چیرۆکه ئیر له ندی بهکان دا، رۆخی ژنی که به دهنگی خه مباره وه هه والی مردنی یه کن له کهسانی نیو مال راده که یه کن ○ بنشی

bantam /'bæntəm/ *noun*

بهنتیم (جۆری مریشکی خانه کی چکولانه) ○ بنتام

bantamweight /'bæntəmweɪt/ *noun*

بوکسیر له کیشی بهنتیم دا (نیوان 51 هه تا 53/5) زۆرانبازی 52 تا 57 کیلو گهرم: ○ **a bantamweight champion** خروس وزن

banteng /'bæntɛŋ/ *noun*

(مالیزیایی) جۆری رنبوی دارستانی باشووری روزهلاتی ناسیا [*Bos javanicus*] ○ نوعی روباه

banter /'bæntə(r)/ *noun*

شوخی، گالته، چهفنگ، ههنگ ○ مزاح

bantering /'bæntəriŋ/ *adjective*

شوخی یانه، شوخی بازانه، قوشمانه، پیکه نینی، پیکه نیناوی، دوستانه: **There was a friendly bantering tone in his voice** شوخی آمیز، خنده دار

banteringly /'bæntəriŋli/ *adverb*

به شوخی یهوه ○ با شوخی و مزاح

Bantu /ban'tu:/, US 'bantu:/ *noun*

1 نهندامی کۆمه لیکي بهربلاوی گهلانی رهسه نی ناوه ند و باشووری نهرفیکا 2 کۆمه لای زمانانی Niger-Congo ی نهوه گهلانه که بریتین له **Zulu** و **Xhosa** Swahili ○ بانتوی

banyan /'bænjən/ = **banian**

banzai /ban'zai/ *adjective*

1 خوکۆزی یانه، خوکۆزانه 2 (ناهه رمی) دپ ○ 1 انتحاری 2 بانزای

banzai attack *noun*

هیرش یان په لاماری خوکۆزانه ○ حمله ی انتحاری

baobab /'beəʊbæb/, US 'berəʊ-/ *noun*

بیبوباب، داری باوباب (دارپکی کورتی نه فریکایی یان نهوسترایی) [توخم

Adansonia: چه ندین جۆرن] ○ بانوباب

bar /bæp/ *noun*

باب (جۆری نانی خه و ئالقهی و چکولانه یه)

باب ○

baptisia *noun*

به پتیزیا: رووه کیکی نه میکی باکووری له تیره ی legume مهکان، گوله کانی گهش و papilionaceous پین [توخم **Baptisia**] ○ باپتسیا

baptism /'bæptɪzəm/ *noun*

1 ناههنگ یان ری وهره سمی تهوفن 2 په کهمین نهزمون ○ 1 مراسم غسل تعمید 2 نخستین تجربه

baptismal /bæp'tɪzəm/ *adjective*

تهوفنی، سه ره تهوفن، تعمیدی: **a baptismal baptismally** service/ceremony

(bæp'tɪzəmli/ *adv*) ○ تعمیدی

baptismal name *noun*

ناوی تهوفنی یا تعمیدی ○ اسم تعمیدی

baptism of fire *noun*

تاقی کردنه وهی سهخت یان دژوار، نهزموونی سهخت ○ امتحان دشوار

baptist /'bæptɪst/ *noun*

1 تهوفن کار، تهوفن گه، تهوفن چی، مؤه ممد، باپتست 2 (Baptist) نهندامی تیره کریستانی پروتستان ○ 1 تعمید دهنده 2 باپتست

baptistery /'bæptɪstri/, US -təri/ *noun*, also **baptistry**, *pl.* **baptisteries**

تهوفنگا، جیگای تهوفن کردن ○ محل غسل تعمید

bar /ba:(r)/ *noun, preposition*

1 n میله، میل، بشکۆل، شیشه، نهستون 2 پارچه، تیکه 3 گوله، نهده، شمخیزه، توولک 4 قالب (سابون) 5 قولت، کهستهک، قورسه، دارشته (زیر) 6 باریکه، شریک، باریکایی 7 تیشک، تیریز، لیزگ، پرشنگ 8 هیل 9 نیلیمینت (کاره با) 10 ریگرتن، نههیشتن، بهربه نندی، بهربه ست، له مبه، کۆسپ، کیشه 11 (موسیق)

خانه، مهوای موسیق 12 مهی خانه 13 دهکه، بوتکه 14 کافه 15 جیگای تاوانبار، شوینی

تایه تی زیدانی له دادگادا، دادگا 16 (جوگرافیا) بهستاو 17 په کهی بهستان **prep** بیجگه له، جگه، ژبلی، مه گهر نهوهی که ○ 1 n میل، میله، قطعه

2 نهده 3 قالب 4 شمش 5 نوار 6 پرتو 7 خط 8 المت 9 منع، بازدار، مانع، رادع، مشکل 10 خط میزان (موسیقی) 11 بار 12 دهکه 13 کافه 14 جایگاه مههم 15 محکمه 16 بنداب 17 واحد فشار

prep به استنای، مگر این که

bar /ba:(r)/ *noun*

په کهی بهستان ○ واحد فشار

Bar. abbreviation Baruch (Apocrypha) (in biblical references)

the Bar /bɑː(r)/ *noun*

پیشه‌ی پاریزه‌ری (له دادگا به‌رزه‌کاندا) ○
حرفه‌ی وکالت

Barabbas *noun*, Greek, from Aramaic Bar-
abba

بارابباس: زندانی‌یی که به پیتی Matthew و Mark و John نژاد گرا، بریار وابووله خاچ درئ، به لام به فەرمانی پاوانی جووله که له جیانی نمو عیسا له خاچ درا ○ بارابباس

bara birth /,bɑːˈbrɪθ/ *noun*

جوړئ نان چایی خو مالی ویزی ○ نوعی کیک جای ولزی

barathea /,bɑːˈθiːə/ *noun*, from Baratheia, a trademark

جوړئ کوتالی له خوری چاک، جاریار له گهل هوریشم یان که تان تیکهل ده کړئ ○ باراتیا

baraza /bɑːˈrɑːzɑ/ *noun*

(شه‌فریکای روزه‌لات) شوینی کوپونه‌وه‌ی گشتی ○ بارازا

barb¹ /bɑːb, US bɑːrb/ *noun*

1 دروو، چقل، تیکان، زی، لاس 2 جزوو 3 (قولایی راوه‌ماسی) نووک، سه‌ری تیر 4 قسه‌ی تال یان رهق 5 ریشال، کولکه 6 ریش، سمیل ○ 1 خار 2 نیش 3 نوک، پیکان 4 نیش‌زیان 5 ریشه، کرک 6 ریش

barb² /bɑːb, US bɑːrb/ *noun*

نژادیکی ئه‌سی چکوله، له به‌ره‌تا هی ئه‌فریکای پاکووری ○ بارب

Barbadian /bɑːˈbeɪdiən/ *noun, adjective*

n باربادوسی *adj* سهره به ئه‌وی یا خه‌لکه‌کهی ○ باربادوسی

barbarian /bɑːˈbeəriən, US bɑːrˈber-/ *noun, adjective*

1 *n* (له سه‌رده‌مانی کوندا) به‌ریه، یتگانه (ب.ت. نایونانی، نارومی یان ناکریستانی):

2 *barbarian invasions of the fifth century* مروی درنده یان ناشارستانی *adj* به‌ریه، هوف، ناشارستانی، بیزیار، بیانی، ده‌ره‌کی، یتگانه ○

1 *n* بربر، یتگانه 2 آدم وحشی یا بی‌تمدن *adj* بربر، وحشی، بی‌تمدن، یتگانه

barbaric /bɑːˈbærɪk, US bɑːrˈb-/ *adjective*

1 بیزارستانیته، بیزیار، درنده، هوف، به‌ریه، درنده، بیزه‌یه‌ییانه، توندوتیز، به‌زه‌بروزه‌نگ:

The way ○ a barbaric act/custom/ritual 2 *these animals are killed in barbaric*

سه‌ریه به‌ریه‌ره‌کان 3 ساده، سه‌ره‌تایی ○ 1 بی‌تمدن، وحشی، وحشیانه، سبانه، خشن 2 وابسته به بربرها 3 ساده، ابتدایی

barbarically /-kli/ *adverb*

دردانه، به‌شیره‌یه‌کی بیزه‌یه‌ییانه: *These prisoners have been treated barbarically*

○ به‌طور وحشیانه

barbarism /ˈbɑːbərɪzəm, US ˈbɑːrb-/ *noun*

1 دردناپه‌تی، هوفیگه‌ری، به‌ریه‌ریه‌ت، ره‌فتار یان هه‌لس‌وکه‌وتی توندوتیزانه یان بیزه‌یه‌ییانه

2 ناروشنیری، بیزه‌یه‌نگی، بیزه‌یه‌یی: *the long, slow descent of the Roman Empire*

3 *into barbarism* وشه یان زاراوه‌ی نارهمه‌ن، هه‌له‌ی زمانی ○ 1 وحشی‌گری، توحش، رفتار خشت‌آمیز یا سبانه بی‌فرهنگی 3 واژه یا عبارت ناسره

barbarity /bɑːˈbærɪti, bɑːrˈb-/ *noun, pl. barbarities*

1 دردناپه‌تی، هوفیگه‌ری، درنده‌یی، بیزه‌یه‌یی، دلره‌قی، خوین‌ریزی: *The barbarity of the*

2 old regime was eventually exposed کرده‌وه‌ی درنده ○ 1 وحشی‌گری، سبیت، قسوت 2 عمل وحشیانه

barbarous /ˈbɑːbərəs, US ˈbɑːrb-/ *adjective*

ادرنده، در، کتوی، هوف، درنده، بیزه‌یه‌یی، دلره‌قی، زوردار، زالم، توندوتیز، به‌زه‌بروزه‌نگ:

the barbarous treatment of these prisoners of war بیانی، ناشارستانی، بیزه‌یه‌نگ، بیزه‌یه‌یی، توره، ناروشنیری 3

به‌ده‌نگ‌وه‌ه‌را، پسر له زه‌نازه‌نا 4 سه‌ری زمان‌نه‌که‌وتوو ○ 1 وحشی، سب، وحشیانه، ظالم، بی‌رحم، خشن 2 بیگانه، بی‌تمدن، بی‌ترسیت 3 پر سروصدا 4 غیرمصلح

barbarously /ˈbɑːbərəsli, US ˈbɑːrb-/ *adverb*

دردانه، دلره‌قانه ○ وحشیانه

barbarousness /ˈbɑːbərəsnəs, US ˈbɑːrb-/ *noun*

دردناپه‌تی، درنده‌یی، دری، هوفیگه‌ری ○ وحشی‌گری، توحش

Barbary ape *noun*

مه‌یموونی به‌ریه‌ری، ره‌سه‌نی پاکووری روزه‌وای ئه‌فریکا، له ره‌وزه‌کانی Gibraltar دا ده‌بینری

[*Macaca sylvana*] ○ میمون بربری

Barbary sheep *noun*

مه‌ری به‌ریه‌ری (له ده‌شته به‌رزه‌کانی پاکووری ئه‌فریکادا ده‌بینری [*Ammotragus lervia*]) ○

گوسفند بربری

barbastelle /,bɑːbɑːstəl, US ˈbɑːbæstəl/ *noun*

شه‌شه‌مه‌کویره‌گوئی‌پانه [توخم *Barbastella* دوو جوړن] ○ بازبازل

barbecue /'bɑ:bikju:, US 'bɑ:rb-/ *noun*

1 مه قتل 2 گوشتی برزوا، کباب ○ 1 مثل 2 کباب

barbed /bɑ:bd, US bɑ:rbd/ *adjective*

1 درکاو، دروودار، درکودالای، چقلاری 2 تال، ناخوش: *barbed witticisms* 3 خاوهنی ریش، سمیل دار، ریش دار ○ 1 خاردار 2 نیشدار 3 دارای ریش

barbed wire *noun*

وایه‌ری درکاو، تیلیه‌ند، تیلی درکین، تاس‌درک: *a -bed wire fence* ○ سیم خاردار

barbel /'bɑ:b(ə)/ *noun*

1 ریش، سمیل (له دم و لموزی ماسی) 2 ماسی‌پیشنه، چوژی ماسی زله‌ی ناوی شیرین، له تیره‌ی carp. سمیل یان ریشی به لای دهمی‌پوه شور بو تهوه [Barbus barbus] ○ 1 ریش 2 نوعی ماهی

barbell /'bɑ:bel, US 'bɑ:rbel/ *noun*

باربیل، قورسه، نالتیر (alter له فدرنی‌پوه) ○ باربیل

barber /'bɑ:bə(r), US 'bɑ:rb-/ *noun*

سلمان، سهرتاش، جوانکار (پیاوانه) ○ آرایشگر **barberry** /'bɑ:beri, US -bər/ *noun, pl. barberries*

سهرچک، زرشک، زی، کشمیش که‌ولی، منوزه‌سوره [Berberis vulgaris] و جوره‌کانی ترا ○ زرشک

barber's *noun*

سلمان، سهرتاش‌خانه (پیاوانه) ○ آرایشگاه

barbershop /'bɑ:bəʃɒp, US

'bɑ:rbəʃɑ:p/ *noun*

1 سهرتاش‌خانه 2 چوژی گورانی چوارکسه (له نمریکا) ○ 1 آرایشگاه، سلمان 2 باربرشاپ

barbet /'bɑ:bit/ *noun*

باربیت (= چندی‌ن چوژی بالنده‌ی دنگ‌خوشی میوه‌خوری رنگینی ناچوله‌کبی nonpasserine و زورتر هی گهرمینان tropical, Lybiidae, Capitonidae, Megalaimidae]. به دهنوکی نه‌ستور و مووی زیر و تیز له بنه‌ویان) ○ باربت

barbette /bɑ:'bet/ *noun*

1 تپ و گرد بن دابه‌ستی توب (له‌نیو که‌شتی شهرک‌ردا) س‌نگه‌ری ته‌قاندنه‌وی تویه‌کان ○ باربت

barbican /'bɑ:bik(ə)n/ *noun*

قه‌لای ینشه‌وه، قه‌لاشووره، قه‌لای به‌رگری ○ برج دفاعی

barbicel *noun*

په‌رچه، په‌روچکه، ریشالی باریکی په‌ر ○ پرچه

barbie /'bɑ:bi, US 'bɑ:rb/ = barbecue

barbitone /'bɑ:bitəʊn/ *noun*, also *barbital* /'bɑ:bit(ə)/

باربیتون (ده‌رمانیکی چوژی barbiturate) ○ باربیتون

barbiturate /bɑ:'bitʃərət, US bɑ:'b-/ *noun*

1 باربیتوریت (= ده‌رمانی خه و هنیورپونه‌وه و چهند چوژیکن) 2 (کیما) خوی یان نیستیری ترشه‌لوکی باربیتوریک ○ باربیتورات

barbituric acid /bɑ:'bitʃʊərɪk, US -'tʃʊərɪk/ *noun*

(کیما) ترشه‌لوکی باربیتوریک: چوژی ناویته‌ی نه‌ندامی ده‌سکرد $C_4H_4N_2O_3$ ، له‌وه‌وه باربیتوریت‌ه‌کان به‌رهم دیتزین ○ اسید باربیتوریک

barbotine /'bɑ:bəti:n/ *noun*, from French

لوعاب یان قوروا بو نه‌خشانندی گلینه و گوزه‌گری ○ باربوتین

barbule /'bɑ:bju:l/ *noun*

ریشکه، ریشو(چه‌که، درو یا به‌ری چکولانه، تووک یا مووی ورد (بنه‌ره‌ت): له *barbula* لاتین، چکولتیراوی *barba* (ریش) ○ خار یا پر کوچک

barbwire = barbed wire

barcarole /'bɑ:kərəʊl, bɑ:kə'reʊl/ *noun*, also *barcarolle* /-rɒl, -rɒl/

بارکارول 1 (گورانی ده‌ریاوانه ته‌نگ‌داره‌کان) 2 سرود یان گورانی به‌له‌مه‌وان یان گهمی‌په‌وانه‌کانی ویتیز ○ بارکارول

Barcelona chair *noun*

کورسی یان سنده‌لی بارسیلونا: بی‌ده‌سک و دوشه‌که‌کانی چه‌رپوش کراون (بنه‌ره‌ت): له *Barcelona*، سبایا) ○ صندلی بارسلونا

barchan /'bɑ:k(ə)n/ *noun*

ته‌پوله‌کلمی داسی، له ده‌شته‌کانی تورکستان (بنه‌ره‌ت): له *barkhan* تورکیک یان *Kazakh* (هوه) ○ برخان

bar chart *noun*, also *bar graph*

هیلکاری (نه‌ستوونی یا میلی یا میل‌میل، دیاگرامی شیشی) ○ نمودار میله‌ای

bar code *noun*

نیشانه‌ی ستوونی، هیماهیل، نیشان‌هیل، نیشان‌میل ○ بارکد

Barcoo /bɑ:'ku:/ *noun*

(نافه‌رمی) سهره ناوچه دووره‌کانی نیپوه‌وی نه‌وسترالیا ○ بارکو

bard /bɑ:d, US bɑ:rd/ *noun*

1 هه‌لبه‌ستوان، هونه‌ر (ب.ت. هه‌لبه‌ستی پاله‌وانیتی) 2 (the Bard) شیکسپیر 3 (Bard) هه‌لگری خه‌لاتی بو هونراوه‌ی ویلسزی له Eisteddfod 4 شاه‌پری که‌روک 5 زری نه‌سپ ○ 1 شاعر 2 و 3 بارد 4 شاعر دوره‌گرد 5 زره‌اسب

bardic adjective

هونه رانه، سهر به هونه ران ۰ شاعرانه، وابسته به شاعران

bardie /'ba:di/ noun, also bardie or bardy

(تهوسترالیا) یرگ یان قوزاخه ی خوراکی هیندی میروو ۰ باردی

bardo /'ba:daʊ/ noun

(له بودائیزمی تبه تی دا) دوخی نیوان مهرگ و بوونه وه ۰ باردو

bardolater noun

شه کیپهره پرست ۰ شکسپرپرست

bardolatry /ba:'dɒlətri/ noun

(به شوخی) شه کیپهره پرستی ۰ شکسپرپرستی

Bardolino /ba:'dɒ:linoʊ/ noun

باردولینو: مده ی سووری ناوچه ی Veneto
نیپالیا ۰ باردولینو

bare /beə(r), US ber/ adjective (barer, barest)

1 روت، کرا، روتن، روتدل، به تی، قوتین (سهر) بی به رگ، روتناوه، روت وقوت، سه لت وقوت، قوت، دانه پو شراو، کروسک 2 بی 3 ته نیا، ته نی، فقه ت 4 خالی، به تال، تیا به و 5 بنگه ی، پنه رته ی، سهره کی، گرنگ 6 ساده، نه رازاو ۰ 1 برته، لخت 2 بدون، فاقد 3 فقط، تنها، صرف 4 خالی 5 بنیادی، اساسی 6 ساده

bareback /'beəbæk, US 'berb-/ adjective, adjective

بی زین، روت (تسپ) ۰ بدون زین

barebacked adjective

بی زین، روت ۰ بدون زین

bareboat noun

(گه می یان که شتی) به کرئ گیراوه به یی کارکه رانی ۰ باربوت

bare bones noun, pl.

راستی به بنچینه یی یه کان، بنچینه یی، پنه رته ی، بنگه ی، سهره کی ۰ اصول، حقایق بنیادی، مبانی

barefaced /'beəfæst, US 'berf-/ adjective

1 ده م و چا و پروت: beardless: بی ده ماک 2 بی شه رم، رووه له مالراو، بی تاپروو، روودار، بی چا و پروو: unconcealed, open ۰ 1 بارفیس: بدون نقاب 2 وقیح، پروو

barefacedly /'beəfæstli, US 'berf-/ adverb

بی شه رمانه، رووه له مالراوانه، روودارانه ۰ وقیحانه

barefacedness /'beəfæstli, US 'berf-/ noun

بی شه رمی، رووه له مالراوی، رووداری ۰ وقاحت، پرووری

barefoot /'beəfʊt, US 'berf-/ adverb, adjective, also barefooted (less frequent)

بی پته تی، بی خاوسی، خواس، به پی پته تی: poor

children going barefoot in the street

پای برهنه

barefoot doctor noun

دوکتور یان پزشکی بی پته تی، پزشکی بی خاوس (له ناوچه لادی یه کانی چین) ۰ دکر پابرهنه

barège /ba'reʒ/ noun

(فهره نسی) جوړی پارچه ی هوریشمی سووکی تئوری بو کراس، له خوری دروست ده کرئ (بنه رت: له ناوی دیی Barèges له باشووری روژاوی فهره نسه، له بنه رتا نمو کوتاله له وی ده کرا) ۰ نوعی پارچه

barehanded adjective, adverb

بی ده سکیش، به دهستی روتی، بی چه ک ۰ بدون دستکش، بدون اسلحه

bareheaded /,beə'hedɪd, US ,ber'h-/ adjective

سهرپه تی، بی کلاو، سهرپوت، سه رقوتین: went -reheaded in the hot sun

barelegged adjective

به پی روته وه، به پی به تی به وه، بی گوره وی ۰ با پای برهنه

bare-knuckle adjective, also bare-knuckled

(بوکس) بی ده سکیش، به دهستی روت ۰ بدون دستکش

barely /'beəli, US 'berli/ adverb

1 به زور، به سه ختی 2 ته نیا 3 په ناشکرای، ره پ وراست، ریک وراست ۰ 1 به زحمت 2 فقط 3 صاف و پوست کنده

bareness /beəns, US beəns/ noun

رووتی، پته تی، بی به رگی ۰ لختی

barf noun

رشانه وه، هینانه وه، فهره شیان، چیشی رشاهه یا رشاهه له چیش ۰ استفراغ، غذای استفراغی

barfly /'ba:flai/ noun, pl. barflies

(نافه رمی) مه یخانه باز ۰ بارفلی

bargain /'ba:gən, US 'bɑ:rgən/ noun, adjective

1 سه ودا، مامه له، نال وویر 2 یتکه اتن، سازان، ریککه وتن 3 هه رزان، که له بوور، نه ندازه، نرخ باش ۰ 1 معامله 2 توافق 3 با تخفیف، ازان

bargain counter noun, also -gain basement

به شی هه رزان فروشی (فروشگه یان دووکانی) ۰ قسمت حراجی

bargainer noun

سه وداگر، سه وداچی، مامه لچی ۰ معامله گر

bargain hunter noun

هه رزانگر ۰ بزگیر

bargain hunting noun

هه رزانگری ۰ بزگیری

bargaining /'ba:gaɪnɪŋ, US 'ba:rg-/ noun

دان وستان، چه نه لیدان، وت وویر ۰ چانه زنی

bargaining chip *noun*, also *bargaining counter*

هۆکار یان فاکتیری یاریدهدهر ◊ اهرم فشار
bargaining position *noun*

پۆزه ییشی دان وستان یان چه نه لیدان ◊ موضع مذاکره

bargaining power *noun*

هیز یان توانایی دان وستان یان چه نه لیدان، هیزی چوونه ییشه وه بۆ دهس خستی ههله و مه رجی باش تر ◊ قدرت چانه زنی

bargaining table *noun*

میزی دان وستان (سیاسی) ◊ میز مذاکره
barge /bɑːdʒ/, US /bɑːrʒ/ *noun*

1 بارج، بهله می باره لگر، بانک به لدم، گمی رابواردن 2 گمی یان بهله می فدرمانده ری ◊ 1 دویه 2 بارج

bargee /bɑːˈdʒi/, US /bɑːrˈdʒi/ *noun*

بارجهوان، بارجازو ◊ دوبران

bargeman /ˈbɑːrˈdʒimən/ *noun*, *pl.* bargemen

بارجهوان، بارجازو ◊ دوبران

barge pole /ˈbɑːrˈdʒpəʊl/, US /ˈbɑːrˈdʒpəʊl/ *noun*

داری ریتوی بارج ◊ چوب هدایت دویه

bar graph = bar chart

baric *adjective*

سه ربه باریوم، پیوهندی به باریومه وه ههیه ◊ وابسته به باریوم

barilla /bɑːˈrɪlə/ *noun*

ئه لکالی یی (ناپوخت) که له خۆله میشی گیاخوی و رووه کی تر ساز ده کری ◊ قلیای قمی

barite /ˈbɑːrɪt/, US /ˈbeː-/ = baryte

barista /bɑːˈrɪstə/, US /ˈrɪsː bə-/ *noun*

کهمی که له coffee bar دا کار ده کا ◊ باریستا

baritone /ˈbærɪtəʊn/, US /-toʊn/ *noun*

بن گر، زیر بۆر یان زیر گر، به ریتون (دهنگی نیوهرستی بیانو نیوان تینۆر tenor و باس bass)، بیای به دهنگی به ریتونه وه ◊ باریتون

barium /ˈbeəriəm/, US /ˈber-/ *noun*

1 (کیمیا) باریوم (به ز.گ. 56، ن. Ba) 2 - barium sulfate ◊ باریوم

barium meal *noun*

میلی باریوم، سولفاتی باریوم (مه تر یالی که باریومی تیدایه و دوکوره کان دهیده نه نه خوشه کان تا قوونی دهن، پینش خسته بهر تیشکی ئیکس x-ray، تاله ئه نه جامدا ئه نه دامانی لهشیان چاتر بیئرئ) ◊ میل باریوم

barium sulphate *noun*

جۆری ناو ته ییکی نه تهوواوهی insoluble compound کریستالی BaSO₄، وهک پیگمیت

یان ئیسکتیندیر به کار دینرئ ◊ سولفات باریوم
bark /bɑːk/, US /bɑːrk/ *noun*

1 واقه هواق، وهه، گسهف، قروسکه قروسک، سه گوهر، چه به چه 2 گرمه یان قریوهی چهک و تفهنگ، نه عره ته ◊ 1 واقواق 2 غرش، عریده

bark /bɑːk/, US /bɑːrk/ *noun*

(تو) ته لاش، تو یخلی دار، قالشت، توک، تو یکی دار، پینستی دار، خهلهف ◊ پوست درخت

bark /bɑːk/, US /bɑːrk/ *noun*

1 (کۆن، ویره یی) که شتی، گمی، به له 2 بارک (جۆری که شتی چارۆ که دار، بارکاس (رووسی) ◊ 1 (ادی) کشتی، قایق 2 بارک

bark beetle *noun*

قالۆنجه ی تو یکل [خیزان Scolytidae]: زور جۆرن] ◊ نوعی سوسک

barkeeper *noun*

مه یخانه دار، خاوه نه مه یخانه، مه یخانه گیر ◊ صاحب بار

barkentine *noun*, also *barquentine*

بارکنتین (جۆری که شتی گه وه ری باده وه داره) ◊ بارکنتاین

barker /ˈbɑːkə(r)/, US /ˈbɑːrk-/ *noun*

(نافه رمی) بانکه واز که، هاوارچی، جارچی (بۆ سه رنج راکیشانی کرپاره کان) ◊ جارچی

barking deer = muntjac

barking mad *noun*, also *barking*

شیتی شیت، شیت وشیتواو، تهووشیت، شهل وشیت ◊ خه لخل

barky *adjective*

(تو) ته لاش ناسا، وه کوو تو یخلی دار، تو یکل ناسا ◊ مانند پوست درخت

barley /ˈbɑːli/, US /ˈbɑːrli/ *noun*

(رووه ک ناسی) جۆ، جه هه یه، یهوی [توخم ◊ جو Hordeum]

barleycorn *noun*

دهنکه جۆ، دهنکی جۆ (پنهور یان نه نه دازه ییکی کۆنه به دریزی سی یه کی ئینج) ◊ دانه ی جو

barleymow *noun*

کۆماجۆ، لۆده جۆ ◊ توده ی جو

barley sugar *noun*

نه باناو، ناو نه بات ◊ آب نبات

barley water *noun*

ناوجۆ، ناو وجۆ، بیره ◊ آب جو

barley wine *noun*

نه یلی به قه وه تهی ئینگلیسی ◊ ایل قوی انگلیسی

barm *noun*

1 (کۆن) ترشینه (ر)، هه وین، نامیزه، نامیان، مایه، هه ویر ترش، شلکینه 2 که فی سه ر مالنئ لیکۆر ◊ 1 مخمر، خاره 2 بarm

barmaid /ˈbɑːmeɪd/, US /ˈbɑːrm-/ *noun*

مه یگیر (ژن) ◊ سافی

barman /'bɑ:mən, US 'bɑ:rmən/ *noun*,
pl. barmen /-mən/

(زورتر له بریتانیا) مەبێگر ○ ساقی

barmbrack *nouns*

جۆری نانی تیزی نەرم کە میوە و شەگەوێ بووی
تیایە و لە پەندەرتا هەی ئێرلەندە (له *bairin breac*)
ئێرلەندی "کەیکێ کونج کونج" ○ نوعی نان

Barmecidal *adjective*

(وێرەیی) خەیاڵی، ئەندێشەیی ○ خیالی

Barmecide /'bɑ:mɪsaɪd/ = Barmecidal

Barmecide feast *noun*

بەزەم (وێرەزمی) خەیاڵی، جەزەن یا سووری
خەیاڵی ○ سورخیالی

bar mitzvah /,bɑ: 'mitsvə, US 'bɑ:r/ *noun*

بارمیتسا (مەنالیکی جوولەکە کە دەگاتە تەمەنی
13 سالان) خۆناسین، وادەزانی کە کۆمەڵە
بەرپرسیایەتی یەکی دینی وەک گەورەسالان
لەسەر شانیتەتی، پەنەرەت: له *bar mitzvāh*
عیبری "کۆری فەرمان" ○ بار میتسا

barmy /'bɑ:mi, US 'bɑ:rmɪ/ *adjective*
(barmier, barmiest)

(نافەرمی) شیت، دەلوو، گەوج، کەر ○ دیوانە،
احمق

barn /'bɑ:n, US 'bɑ:rn/ *noun*

1 کادین، مەرەک 2 تۆلە، تەویله، پەشتەر، گەور
(لە کێلگەدا) 3 عەمار، عەمارێ، خەلەدان،
دەغلدان ○ 1 کاهدان 2 تۆلە 3 انباری

barn /'bɑ:n, US 'bɑ:rn/ *noun*

(فیزیک) بارن (کۆرتەکی b) ○ بارن

Barnabas *noun*

بارناباس: یەکی له یارانێ Paul ی حەواری، له
یەكەم سەفەرەکانی راکەیانندن و مژدەبەری دا
له گەلی یووه ○ بارناباس

barnacle /'bɑ:nəkl, US 'bɑ:rn-/ *noun*

1 بارنیکێل، نووسە (ن)کە، بارناکێل: جۆری
گیانەوهری لەش نەرم کە بە بەرد یان بنی
کەشتی یەوه دەنووسن [یۆل *Cirripedia*: زۆر
جۆرن] 2 (خوازه) گەنە، کلک، له کۆلەوه نه بوو،
جەقە (له *bernaca* لاتینی سەدەکانی نیوهراست)
○ 1 بارناکێل 2 (مجازی) کتە

barnacle goose *noun*

قازە نووسە (ن)کە، قازی بارنیکێل [*Branta leucopsis*]
○ نوعی غاز

barn burner *noun*

(نافەرمی، ئەمریکا) رووداوی زۆر وروژنەر،
ب.ت. له وەرژشدا: *the game should be a real barn burner*
○ رویداد مەج

barn dance *noun*

سەما یا هەلبەرکێ خۆجێی یان نەریتی،
بۆنەیکێ نافەرمی کۆمەڵایەتی کە نمو سەمایێ

تیا دەکری ○ رقص محلی یا ستی، بارن دانسی

barn door *noun*

درگای عەمارێ ○ در انباری

barnet /'bɑ:nɪt/ *noun*

(نافەرمی، بریتانیا) مووی مژ ○ مووی آدم

barney /'bɑ:ni, US 'bɑ:rnɪ/ *noun*, pl.
barneys

(له بریتانیا و نافەرمی) کێشەوهر، بگرەو بەردە،
جەنجالی ○ الم شنگە

bar none *adverb*

بێهەلاواردن، بێئاوارتە ○ بدون استثنا

barn owl *noun*

کوندەسێی *Tyto alba* و جـۆره
پتووندی دارەکان ○ جغد سفید

barnstormer *noun*

وتاردەری رامباری یان سیاسی، بارن ستۆرمەر
○ بارن ستۆرمەر

barnstorming /'bɑ:nstɔ:rnɪŋ, US

'bɑ:nstɔ:rnɪŋ/ *noun*

وتاردەریتی سیاسی، بارن ستۆرمینگ
(شوین بەشوین گەران یۆ وتاردانی سیاسی یان
پێشاندانی شانۆکان) ○ بارن ستۆرمینگ

barnyard /'bɑ:njɑ:d, US 'bɑ:njɑ:rd/ *noun*, also farmyard

حەوشە ی عەمار یان خەلەدان ○ حیاط انباری

baro- /'bɑ:əʊ/ *prefix*

پێشگر: قورسایی، گران، قورسی، گوشار،
پەستان، پالەبەستۆ: *barometer* (لە *baros*
یۆنانی یەوه "weight") ○ پێشوند: سنگینی، فشار

barogram *noun*

پەستان گرام، باروگرام ○ باروگرام

barograph /'bægrə:ɪf, US -græf/ *noun*

پەستان گراف، باروگراف ○ باروگراف

Barolo /bə'rəʊləʊ/ *noun*, pl. Barolos

جۆری مە ی سووری بەقەوهرتی تال بارۆلو
(دێیتیکی ناوجە ی Piedmont)، هێ باکووری
روژاوا ی ئیتالیا ○ بارولو

barometer /bə'rɒmɪtə(r), US -'rɑ:m-/ *noun*

1 پەستان یۆ 2 جیاکار، شتی کە نامازە بە
گۆزانی دەکا (وێ کوو رای گشتی، نزخەکانی
بازار و هتد): *housing sales and other economic barometers*
test standard = 3 ○ 1 بارومتر 2 شاخص

barometric /bæ'rɒmetrɪk/ *adjective*, also
barometrical

کەشی، سەرپە کەش (barometrically adv)
○ جوی، مربوط بە جو

barometric pressure *noun*

پەستانی کەش، هەروەها
○ فشار جو pressure

barometry /bə'romtri/ *noun*

بهستان‌یوی ○ بارومتري

baron /'bærən/ *noun*1 بارون، گه‌وره‌زاده (له بریتانیا، خوارتر له
(viscount) 2 کډل، بده‌سه‌لات (له کاروبار یان
پیشه‌سازی‌دا) ○ 1 بارون 2 سلطان**baronage** /'bærənɪdʒ, US 'berənɪdʒ/ *noun*

بارونه‌کان، کوم‌لی بارونه‌کان ○ بارون‌ها

baroness /'bærənəs, US 'bærə'nes/ *noun*بارونیس، باروتزن (له بریتانیا و بۆ ژنان) ○
بارونس**baronet** /'bærənət/ *noun*بارونیت (له بریتانیا، خوارتر له baron و س‌ترتر
له knight) ○ بارونت**baronetage** *noun*

کوم‌لی بارونیت‌کان ○ جماعت بارون‌ها

baronetcy /'bærənətsɪ/ *noun*پله‌ویایه یان ناوینشان‌ی بارونیت ○ رتبه یا عنوان
بارونت**baronial** /bə'reunɪəl, US -'rou-/ *adjective*

گه‌وره‌زاده‌یی، بارونی ○ اشرافی

barony /'bærənɪ/ *noun, pl. baronies*1 پوست یان پله‌ویایه یان زه‌وی‌وزاری بارونی
2 (له سکاتلند) زه‌وی‌وزاری به‌ریلاوی
ده‌ره‌بگ ○ بارونی**baroque** /bə'rɒk, US bə'rook/ *noun, adjective*n باروک، شتوازی هون‌ری، موسیقایی و ب.ت.
بیناسازی له ئوروپا و له سده‌کانی 17 و 18 (دا)
adj ئالۆز، تیک‌ئالۆز ○ n باروک *adj* بیجده**baroque architecture** *noun*بیناسازی یان خانم‌پوژی باروک یان به‌راک ○
معماری باروک**barouche** /bə'ru:ʃ/ *noun*(میتروویی) جوړی کالیسکه‌ی چوارچه‌رخه‌ی
ئەسی ○ نوعی کالسکه**barque** /bɑ:k, US bɑ:rk/ = barkentine**barquentine** /'bɑ:k(ə)nti:n/ = US**barkentine****barracking** *noun*هولن‌کردن، ناپه‌سندکردن، دژایه‌تی کردن ○
عمل هوکردن**barracks** /'bærəks/ *noun, pl.*سهریازخانه، بنکه، سهریازگه، سپاخانه ○
پادگان، قوراه‌گه**barracoon** /,bærə'ku:n/ *noun*(میتروویی) دیواربندئ کۆپله ره‌شه‌کانیان بۆ
ماوه‌یی تیا راده‌گرت (بشهرت): له barracón
سپانیایی، له "barracks" barraca ○ باراکون**barracouta** /,bærə'ku:tə/ *noun, pl. same*

or barracoutas

1 جوړی ماسی دریزی ئوقیانووسه
باشووری‌یه‌کان، له‌باری خۆراکی‌یه‌وه یه‌کجار
به‌نرخه [Thyrstites atun] 2 (نیوزیله‌ند) نان‌ی
دری ○ باراکوتا**barracuda** /,bærə'kju:da, US -'ku:da/ *noun, pl. same or barracudas*باراکودا (جوړه ماسی‌یه‌کی گه‌وره و دپ، به
ددانی تیزه‌وه و له ناوه گه‌رمه‌کان‌دا ده‌زی
[توخم Sphyræna: چهن‌دین جوړن]) ○ باراکودا**barracudina** /,bærəku:'dina/ *noun*جوړی ماسی راوی باریکه‌له‌ی سهردری، هی
ئوقیانووسه ئازاده‌کان [Paralepis atlantica و
جوړه‌کانی تر] ○ باراکودینا**barrage** /'bærə:ʒ, US bə'ra:ʒ/ *noun*1 بنه‌بندکه، بناوان، نه‌بناروا، ئاوگر 2 هترشی
له‌سهریک، هترش‌باران، ره‌هیله‌باران، ریژه ○
1 سد 2 سد آتش، حملات پایی، رگبار**barrage balloon** *noun*بالونی به‌رگری (بۆ ژور نزم‌نبوونه‌وی فروکه‌ی
دوژمن) ○ بالون دفاعی**barramunda** *noun, pl. barramundas*باراموندا، ماسی رووبار (له ئه‌وسترالیا و
باشووری رۆژه‌لاتی ئاسیا [Neoceratodus
forsteri]) ○ باراموندا**barramundi** /,bærə'mandi/ *pl. same or barramundis = barramundi***barranca** /bə'raŋkə/ *noun, also barranco, pl. barrancas or barrancos*(ئهمریکا) شیوی رووباری پینچاوینجی ته‌نگ و
باریک ○ بارانکا**barrator** *noun*1 کەسێ که کاری کرین و فروشتنی پله‌ویایه‌ی
حکومی و دینی (یان کلێسه، به‌پاره) ده‌کا 2
شهر‌نهره‌وه، شهر‌نگیز، شهر‌انی، سهر‌یه‌گۆبند 3
دادگه‌ری به‌رتیل‌خۆر ○ 1 باراتور 2 مرافعه‌جو،
دعوایی 3 قاضی رشوه‌گیر**barratry** /'bærətri/ *noun*1 (کۆن) که‌مه‌ترخه‌می که‌شتی‌یه‌وان یان
ده‌سته‌ی کارکه‌رانی که‌شتی‌یه‌ی 2 کرین و
فروشتنی پله‌ویایه‌ی حکومی و دینی (یان
کلێسه) به‌پاره 3 شهر‌ناه‌وه، شهر‌ه‌نگیزی ○ 1
باراتری 2 مرافعه‌جویی**barred** /'bɑ:d/ *adjective*1 نه‌رده‌دار، نه‌رده‌ریز، نه‌رده یان توولک‌لیدراو،
نه‌رداوی 2 گیراو، داخراو، به‌ستراو ○ 1 دارای
نه‌ده 2 مدود، به‌ته**barred owl** *noun*جوړی کونه‌ی زله‌ی ئهمریکای باکووری
[Strix varia] ○ نوعی جغد**barrel** /'bærəl/ *noun*

1 پیپ، بهرمیل، کوس، کوپه دارینه، بوشکه 2
بوری، (تفنگ) لوله 3 جهوه مردان (یاندین) 4
جنگای زهه بهله که له سه عاتدا 5 لوده یسی،
دنیا یی، بریکی زور 1 بوشکه 2 لوله 3 مخزن 4
بارل 5 مقدار زیاد

barrel cactus noun

(رووه ک ناسی) کاکتوسی کوسی (هی مه کسکیو)
[توخمه کانی *Echinocactus* و *Ferocactus*]
نوعی کاکتوس

barrel-chested adjective

خواهونی سنگی گه وره و خر 1 دارای سینه ی
بزرگ و گرد

barreled adjective

بهرمیلی، کوسی، بوشکه یی 1 بوشکه ای

barrelfiller noun

بوشکه پر کەر، بهرمیل پر کەر 1 بوشکه پر ک

barrelfish noun, pl. same or barrelfishes

ماسی په کوسه، کووپه ماسی، هی نه تلاتیک
[*Schedophilus medusophagus*]
نوعی ماهی

barrelhead noun

سه ری تهختی بهرمیل یان کوس 1 بارلهد

barrelhouse noun

مه یخانه ی چکوله 1 بار کوچک

barrel organ noun

تورگی لوله یی یان دهستی 1 ارگ دندانه ای

barrel-vault noun

(بیناسازی) تاقی نیولوله کی، تاقی لانگه یی 1
تاق ضربی

barren /'bærən/ adjective

1 بووره، به یار، شوره کات، رووتن، مووش،
نه کیل، خه رشوف، وشک، قافر: *a barren desert*
بسی بهرهم، به یچهل، نه زوک، ستیور، قرد 2
بیهووده، بی نه نجام، بی نرخ، بی بهره، بی بایهخ،
چیزو: *The team will come through this barren patch and start to win again*
بایر، له یزرع، بی ثمر، نازا 2 بیهوده، بی ارزش

barrenness /'bærənəs/ noun

رووتنه، نه کیلی، بووریهی، نه زوکی، به یچلی
1 له یزرع بودن، نازی

barrenwort noun

جوری گیای خشوک بان تهرخه، جاران
باوه و ابوو که ده پشه هوی بی پرستی [توخم
Epimedium] نوعی گیاه

barrette /bæ'ret/ noun

گیره ی سه، قزگیره، گولی سه 1 کلیس

barricade /,bæ'ri:keɪd/ noun

1 چه بر، خه ل، په ریز، سه نگر، مه ته ریز 2
دیوار، کوسپ، بهر بهست: *a barricade made of doors, chairs and broken tables*

police stormed the -des the demonstrators
had put up 1 سنگر 2 مانع، سد

barrier /'bæriə(r)/ noun

کوسپ، بهر بهند، بهر بهست، دیوار، ریزگر: *The crowd had to stand behind barriers*
1 *removal of trade barriers* مانع، رادع،
بازدار، حائل

barrier cream noun

کریمی پاراستی 1 کرم پوست

barrier method noun

شینوازی کوسپ یان بهر بهست (بو نازکیری) 1
روش مانع

barrier reef noun

شسته یان دیواره ی شیلانی 1 آسنگ مرجانی

barring /'bɑ:riŋ/ preposition

مه گهر نه وه ی که، بیهیگه له، جگه: *Barring accidents, we should arrive on time*
1 مگر این که، بجز، به استثنای

barrio /'bæriə/ noun, pl. barrios

گهره گ، له ولاتانی سیانیایی زماندا 1 منطقه

barrister /'bærɪstə(r)/ noun, also barrister-at-law
(زورتر بریتانیا) پاریزره، نهوله کار، ناوکات 1
وکیل مدافع

barroom /'bɑ:rum, US -rum/ noun

(زورتر نه مریکا) مه یخانه، مه ی فروشی 1 بار

barrow¹ /'bærəʊ, US -roʊ/ noun

1 دهسته بهر، فەرغوون (دووچه رخ و زورتر له
لایه ن دهس فروشانی سه رشقام به کادتری) 2
قورکیش، ناوه، نهسته مولی 3 به رازی خه ساو
(به رله پتگه یشتی ره گمزی) 1 چرخ دستی 2
زنبه 3 خوک اخته

barrow² /'bærəʊ, US -roʊ/ noun

کوما گلی سه ر قه بر، گلکو، گورپشته،
1 گورپشته

barrow boy noun

دهس گتر، کول گتر، فەرغوون گتر 1 دست فروش

Barsac /'bɑ:sək, French barsak/ noun

جوری مه ی شیرینی سی، هی ناوچه ی بارساک
له باشووری روزهوای فەرهنه 1 بارساک

Bart /bɑ:t, US bɑ:r/ = Baronet

bartender /'bɑ:tendə(r), US 'bɑ:t-/ =
barman

barter /'bɑ:tə(r), US 'bɑ:t-/ noun

تالشت، تالوویر، تالوگور، گورپشه وه 1
معامله ی پایایی، معاوضه

Bartholin's gland /'bɑ:təlɪnz/ noun

رژینه ی بارتولین (هه ریه ک لهو جووته رژینه ی
کونی شه رمی زن که شله یی ده رده دا تا نه وی
چه ور کا) 1 غده ی بارتولین

bartsia /'bɑ:tsiə/ noun

figwort جزوی رووه کی برگزوگه له تیره ی
[*Odontites verna* (هی سور) و جوړه کانی
تر] ټ بارتیسا

bartizan noun

کونگره ی سروروی کولو یان قولله یان برج
برجک پش کرده

Baruch noun, Late Latin, from Greek
Barouch, from Hebrew *Bārūkh*

باروک، باروخ، باروخ (عبري): کتبیکی
ناموزگاری یانه homiletic و قانونی شرعی
کلنسه روم، سهره بهیمانی کون ټ باروخ

barwing noun

(بالنده ناسی) جزوی بالنده ی ناسایی له تیره ی
babbler [توخم *Actinodura*] ټ نوعی پرده

barycentre noun

چق یان ناوهندی راکشنان ټ باریستر

barycentric /bəri'sentrik/ adjective

سهره به چق یان ناوهندی راکشنان ټ باریستریک

barytone = baritone

baryon /'bairiən/ noun

باریون، (فیزیکی) پارچولکهای قورس:
پارچولکهای یی زیرگهرده یی یان زیرنه تومی
subatomic particle به بارستانی ییکی mass
به رامبر به یان گهره تر له پروتون، وک
nucleon یان hyperon ټ باریون

baryonic adjective

سهره باریون یان پارچولکهای قورس ټ
وابسته به باریون

baryta /bə'raɪtə/ noun

(کیمیا) هایدروکسایدی باریوم ټ باریتا

baryte /'bairait, US 'beɪ-/ noun, also

barytes /bə'raɪti:z/, barite

بارایت، باریت: هایدروکسایدی باریوم، جزوی
کانی بی-رنگ یان سبی، سولفاتی باریوم
پیکدین ټ باریت، بارایت

basal /'beɪsl/ adjective

1 بنه رته ی، بنجینه یی، fundamental 2 بنی،
بنکی، بنکی: *basal cells of the skin*
ټ اساسی 2 وابسته به ته

basal body noun

نهدامزه ییکی خانه شینلاق دار یا پرزانگ داره کان
که پشک یان بنه رته ی شینلاقه flagellum یا
پرزانگ cilium پیکدین ټ بادی باسال

basal cell noun

خانه ی بنکی: همر خانه یی که له بنکی
شانه ییکی فره لو یان چهندتوی multilayered
هملکوتوه ټ سلول باسال

basal cell carcinoma noun, also rodent
ulcer

(لووی) شتیره نجه ی خانه ی بنکی: جزوی
شتیره نجه ی ناسایی پیتست ب.ت. جزوی

له چاره سهره اتوه که ی که له خانه بنکی به کانی
epithelium په پدا دهی ټ کارسینوما ی سلول
باسال

basal ganglion noun

لوو یان گرینی بنکی: همره ی که لهو چهند
کومه لکه ماکه بوره ی نیو توپکلی مینک که له
مه هاری جوړه دا نه رکی هه به ټ غده ی باسال

basal metabolic rate noun

ریزه ی متابولیزم یا متابولیک بنه رته ی: نهو ریزه
وزه یی که لهش له کانی هسانه وه یان پشودا
پو راگرتن یان به رده وامی پیدانی کرده
پتویسته کان به کاری دینی وه که هه ناسه کیشنان و
گهرمی راگرتن ټ ریت متابولیک باسال

basal metabolism noun

متابولیزمی بنه رته ی: که ترین ریزه ی وزه که
لهش له کانی پشودا پو راگرتن یا
به رده وامی پیدانی کرده پتویسته کان به کاری دینی
وه که هه ناسه کیشنان، سوورانی خوین و گهرمی
راگرتن ټ متابولیزم باسال

basalt /'bæso:lt, US bə'so:lt/ noun

باسولت، بازالت، ره شه مرمه ر، ره شه به رد
(به ردیکی گرکانی که پتر له plagioclase له گهل
olivine و pyroxene پیکه اتوه) ټ بازالت

basaltic /bə'so:ltik/ adjective

سهره ره شه به رد ټ وابسته به بازالت

bascule /'baskju:l/ noun

قه بان، باسکول (بنه رته): له قهره نسی یوه به
واتای "seesaw" ټ باسکول

bascule bridge noun

پردی قه بانی، پردی جوولوک ټ پل متحرک

base /beɪs/ noun, pl. bases

1 بنک، بن، خوارووی، بنکه، پیخ، بنج، بنجک،
هیم، خیم، بنکه، پایه، بنه ما، بنیات، بناخه،
بنه رته، بنواشه، بنه واشه، بنجینه: *the base of a column/glass*
2 بنکه 3 (کیمیا) نفت، باز،
به یس 4 که ره سه ی سهره کی، مه تر یالی بنه رته ی
5 (مینعماری) زیر کول، بن کول، بنک 6 (دار) بن،
کولکه 7 (زمانه وانی) قه د، بن، ره گ، ریشه (هی
وشه یان دار شته یی)، فزوم یان وشه ی
گهردان نه کراو 8 (بیرکاری) بنک 9 (به یسول)
گوته (-based adj) ټ 1 قاعده، نه، پاین، مینا،
پیخ، اساس، شالوده 2 پایگاه، مقر 3 باز 4 ماده ی
اصلی 5 ته ستون 6 کنده 7 (زیان شناسی) ستاک،
ریشه 8 (ریاضی) قاعده 9 گوش

base² /beɪs/ adjective (baser, basest)

سووک، نه گریس، جی شهرم، ناحمه، بی شهرمانه
ټ فرومایه، قبیح

baseball /'beɪsbɔ:l/ noun

به یسبول، گو یان تویی به یسبول، بنکین
ټ بیس بال، توپ بیس بال

baseball cap noun

کلاو یان کابی به سیسول، شه پکه کمی peak
درچه ۱ کلاه یا کاب بیس بال

baseboard /'beɪsbɔ:d, US -bɔ:rd/ =
skirting board

base-born adjective

1 حرامزاده، زول، بیژو 2 سوک، خویری ۱
حرامزاده 2 رذل

base jumping noun, also BASE jumping
وهرزی بازدان به چتر له شوینگی بهرزه وه،
بهرزه باز (وه کوو خانوو و پرد؛
base jumper (n) پرش ارتفاع

baseless /'beɪsləs/ adjective
بی-بنجینه، بی-بنه ما، درو، بی-ناخه، بی-نیات،
بیهوده ۱ بی اساس، بیهوده

baseline /'beɪsləɪn/ noun
1 هیلې بنکې، هیلې سفر، هیلې دهسپیک، هیلې
بنه ما 2 هیلې کوتایې یاریگا (تینیس و هند) ۱
خط مبنا، معیار 2 خط پایانی زمین

basely /'beɪslɪ/ adverb
سووکانه، به سووکایه تی یوه، به سووکی یوه ۱
با فرومایگی

basement /'beɪsmənt/ noun
1 زیرخان، زیرزهوی، زیرزمین، نایس،
وارنشین: 2 a basement flat/apartment
(زهوی ناسی) کون ترین پیکهانی بهرده کان ۱
زیرزمین 2 بیسمت

base metal noun
کانزای نرم (= وهک ناسن یا سورب که وهک
زیر بهر خ نین) ۱ فلز پست

baseness noun
سووکی، چروکی ۱ فرومایگی

basenji /bə'sendʒi/ noun
جوړی ره گدزی تاجی یا سه کی راوی ناوهندی
نه فریکا ۱ باسنجی

base rate noun
نرخ سودی بهرته، نرخ بهرې بهرته:
Bank base rates of 7 per cent are too
high ۱ نرخ بهرې پایه

bases = plural form of base 1 and basis
bash /bæʃ/ noun
1 گورز، لیدان، مشت 2 میوانی یان ناهه نگیکی
گه وړه 3 (بریتانیا) حمله، تیکوشان ۱ ضربه،
مشت 2 پارتی یا جشن بزگی 3 کوشش

bashful /'bæʃfl/ adjective
که مروو، شهرمبون، فهدوک، شهرمن،
حجالتی ۱

bashfully /'bæʃfəli/ adverb
به خه جاله تی یوه، شهرمنانه: she smiled
bashfully ۱ با حجالتی

bashfulness /'bæʃfnəs/ noun
حه یا، شهرم، نابروو، فهدی، شهرمبون،

که مرووی ۱ آژرم، حجب

bashing /'bæʃɪŋ/ noun
هنرش (توندوتیزانه ب. ت. دهسته په کی تاییه تی)
۱ حمله

Bashkir /bæʃ'ki:ə/ noun

1 نندامی گدلیکی موسلمان، له باشووری ثورال
ده زین 2 زمانی Turkic نو گله ۱ باشکر

basho /'bæʃəʊ/ noun, pl. same or bashos
زنجیره پشیر کی زورانی sumo (ژاپونی،
"شوین" shō + "سره کوون، برده وه") ۱ باشو

basic /'beɪsɪk/ adjective, noun
adj 1 بنه رته، بنجینه یی، سهره کی، بنه مایی،
بنجی، بنگه یی، پتو بست، پندقی، سهره تایی،
دهسپیک، گرنسک، بهرکه قتی، ساسده،
fundamental 2 basic truth/fact: (کیمیا)
تفتی، تاییه تمه نندی تفتیکی تاییه، خاوه نی
تاییه تمه نندی تفتی، نه لکالین 3 alkaline
(زهوی ناسی) تا راده یی سیلیکای گهمه (یان کهم
تاییه): 4 basic rocks, basic lava (کانزانیسی)
سهره یان نامازه به رهوتی پولاسازی که ماکه
پر قسله کان ده گر پته وه: 1 n basic slag

بنه ماکان، بنجینه کان، راست به پتو بست و
گرنگه کان، سهره تاکان 2 کهل و پهله سهره کی یان،
کهل و پهله سهره کی ۱ adj ۱ بنیادی، اصلی،
ضروری، مهم، مقدماتی، ابتدایی 2 قلیایی، بازی 3 و
4 بسیک 1 n مبانی، حقایق ضروری یا مهم 2
کالاهای اساسی

BASIC /'beɪsɪk/ abbreviation beginner's
all-purpose symbolic instruction code
(کامپیوتر) بیسیک، هه وړه ها (Basic) زمانیکی
به برنامه نویسی ساده یی ۱ بسیک

basically /'beɪsɪkli/ adverb
له بنه رته دا، له بنه رته تا، له راستی دا: basically
correct ۱ اساساً، در واقع

Basic English noun
ئینگلیسی بنه رته یی (850 وشه، بو پتوهندی
جهانی) ۱ انگلیسی پایه

basicity /beɪ'sɪsɪti/ noun
(کیمیا) تفتیتی، توانایی تفتی ۱ قدرت بازی

basic salt noun
خولی تفت، تفته خوی ۱ نمک بازی

basic slag noun
کوزه رتی تفتی (جوړی په یینکه که فوسفاتی
تاییه) ۱ سرباره ی قلیایی

basic training noun
راهننایی بنه رته یی یان بنجینه یی (له تپو هنره
چه که داره کان دا) ۱ آموزش اساسی یا بنیادی

basidia = plural form of basidium
basidial adjective
سهره یان پتوهندی به basidium هوه هه یه ۱
وابسته به باسیدیوم

basidiomycete /bə'sɪdɪə'maɪsɪt/ *noun, pl.*

basidiomycetes /-ˈmaɪsɪts, -maɪ'sɪtɪz/

کۆمەڵەئەندەکی بەربلاوی کارگەکان *smut* و *rust*، *puffball* و لقی *Basidiomycota* پێکدێن. ○ باسیدیوماییت

basidiospore *noun*

توو یان سپۆری سەر بێکەلە یان باسیدیۆم ○
باسیدیۆسپۆر

basidium /bə'sɪdɪəm/ *noun, pl. basidia* /-dɪə/

بێکەلە، باسیدیۆم، بازیدیۆم: پێکەتەئەندەکی سپۆرەلگری گۆپالناسا یان گورزی وردبێنی یان مایکروسکۆپی کە لە لایەن هێندێ کارگەوه بەرھەم دێ (بەرھەت: *basidium* لە یونانی یەو، چکۆلترای *basis*) ○ باسیدیۆم

basification *noun*

تفتاندن، بازیفیکاسیۆن ○ قلیایی سازی

basifixed *adjective*

بێک یەکەوێ و نووسا، بێبەرھەت یان کۆنوسا، نێزیکەوێ یەو لە بەرھەت یان بێکەوێ، پایەتێکالکاو، پایەگیر ○ متصل در پایه

basil /ˈbæzl, US ˈbeɪzl/ *noun*

1 ریحان، ریحان، ئەسپەرەم، لە خێزانی *mint* بۆ نائەبەزیش بەکار دەدرێ [*Ocimum basilicum* (فرەنجەمشک *sweet basil*) و جوړەکانی تر] 2 (هەرەوھا *wild basil*) جوړی رووھکی ئەوروپایی و، لەنیو دەوڵەتەکان و پەرژین دا شین دەبێ [*Clinopodium vulgare*] ریحان ○

basilar /ˈbɑːslə/ *adjective, also basiliary*

(توێکاری، گیانەوێرناسی) هەلکەوتوو لە بن یان بێکی شتی، ب.ت. کاسەسەر، بێکی، بێبەرھەتی ○ واقع در پایین چیزی

basilect /ˈbɑːsɪlɛkt, US ˈbeɪsɪl/ *noun*

(زمانەوانی) کەمبەرەوترین زاراوە، ژێرەزاراوە ○
باسیلکت

basilectal /ˈlɛkt(ə)/ *adjective*

ژێرەزاراوەیی ○ وابستە بە باسیلکت

Basilian /bəˈzɪliən/ *adjective, noun*

adj سەرەبە سەنت بازیلی گەورە *St Basil the Great* (دووربەسەر 330-79) و بیروباوە و تیرەری رەبەنایەتی کە ئەو لە *Cappadocia* دايمەزراند *n* رەبەنی بازیلی ○ باسیلین

basilic /ˈbɑːzɪlɪk/ *adjective*

سەرەبە بازیلیکا ○ وابستە بە بازیلیکا

basilica /bəˈzɪlɪkə/ *noun, pl. basilicas*

بازیلیکا: 1 گەورە کلێنە یان ھۆلی لەگەڵ دوو ریز کۆلەکە لەنیوھو (2 کۆشکی پاتشایی 3 رە) رۆمی کۆندا) خانوویێکی لاکێشەیی *oblong* building دووریز ستوون، ھەک دادگا و شوێنی کۆبوونەوێ گشتی بەکار دەبێ (basilican *adj*)

○ 1 بازیلیکا 2 قصر سلطنتی 3 بازیلیکا

basilisk /ˈbæzɪlɪsk/ *noun*

1 بەزلیسک (لە چیرۆکە کۆنەکان دا - گیانەموەریکی مارتاسا کە دەتوانێ خەلک بە چاوی کردن یان ھەناسەھەلکێشان بەسەریان دا، بکۆژێ) 2 جوړی مارتاسکی دریز و باریکی ئەمریکای ناوەندی [*Basiliscus plumifrons*] 3 cockatrice (basiliscine or basiliscan) ○ بازیلیک

basin /ˈbeɪsɪn/ *noun*

1 کاسە، لەگەن، تاس، تەشت، سوێن، قاپشۆری، لانجین، تەسە (ھە ھەویر) 2 گۆلاو، پەنگا، گۆلکاو، سەرچاوەکان، چالاو 3 چالێکی سەر ناستی زەوی: ناوچەئەندەکی بەربلاو کە چین و توێکانی سەر زەوی رووھ خالی بە ناو خالی ناوھەندی روچوون و چالێکیان بە شینوێ *basinal* (*adj*) گومەزی ناوھەزوو پێکەتێناوھ *basinlike* (*adj*) 1 کاسە، لگن 2 حوضە، آبگیر 3 باسین

basinet /ˈbɑːsɪnɪt/ *noun*

(مێزووی) تاس کلاوی سووکی لە بۆلا (یان بۆلاین) ○ باسینت

basipetal /beɪˈsɪpt(ə)/ *noun*

(رووھکناسی) بێکەرەو، بێرەو، بێرۆ، پایەخواز، بێخواز، نامازە بە ھەلدان یان گەشە (لە نووکیو) بەرەو خوارێ (ژۆرتەر بەرامبەری *acropetal* بێبەرھەت: لە *basis* یونانی *petere* لاتین "seek" -al +) ○ باسپیتال

basipetally /beɪˈsɪpt(ə)li/ *adverb*

بێکەرەوانە، بێرەوانە، بێرۆوانە، پایەخوازانە، بێخوازانە ○ بە طور باسپیتال

basis /ˈbeɪsɪs/ *noun, pl. bases* /-sɪz/

1 بناخە، بێبەرھەت، بێگەھ پایە، بێچینە، بێما: *Some movies have been banned on the on a basis that they are too violent regular/permanent/part-time/temporary* *The theory seems to have no basis* *in fact* *basis* 2 کەرەسەیی سەرەکی، مادەیی بێبەرھەتی، ماکی سەرەکی ○ 1 پایە، شالۆد، بنیاد، مینا 2 مادەیی اصلی

basis point *noun*

(دارایی) خالی بێبەرھەت یان بێما (سەدەکی یەک لە سەد) ○ نقطەیی پایە

basket /ˈbɑːskɪt, US ˈbæs-/ *noun*

1 گۆشەر، قرتالە، سەبەتە، توولینە، تریان، سەو: *a shopping basket* 2 سەوێن، قرتالەیی: *a basket of fruit* 3 (بەسکیتۆل) ئالغە یان بازە ○ 1 سب، زنبیل 2 مقدار گنجایش زنبیل 3 حلقە (بەسکال)

basketball /ˈbɑːskɪtbɔːl, US ˈbæs-/ *noun*

تۆپی سەبەتە، باسکە، ئەو تۆپەیی کەوا لەو

یار یه‌دا کایه پی‌ده‌کهن ○ بسکتبال، توپ
بسکتبال

basket case noun

(تافه‌رمی) ولات یان ریکخراوه‌یین که ره‌وشی
ئابوری یه‌کدی یه‌کجار خراب یان شیرزه‌یه: *an*
economic basket case ○ باسکت کیس

basketful noun, pl. basketfuls

(پر) قرتاله‌یین یان سه‌وه‌ته‌یین، قرتاله‌بری ○ به
اندازه‌ی یک زنبیل

Basket Maker noun

ئەندامی چاندیکی باشووری رۆزاوای ئەمریکا،
که قۆناخه سه‌ره‌ناکانه‌ی فهره‌نگی *Anasazi*
یان پینکته‌نا ○ باسکت میکر

basketweave noun

چینی سه‌وه‌ته‌یین یا سه‌سیری، سه‌وه‌ته‌چن،
سه‌سیرچن ○ بافت سیدی

basketwork /'bɑːskɪtwɜːk/ US
'bæskɪtwɜːrk/ noun, also basketry

1 سه‌وه‌ته‌چنی، سه‌سیرچنی، گوشه‌رچنی 2
کوئال یان پارچه‌ی سه‌سیرچن ○ 1 سیدافی 2
پارچه‌ی حصیراف

basmati /bas'mɑːti, US -z-/ noun, also
basmati rice

(هیندی) برنجی بۆن‌خوش یان باسه‌تی ○
برنج باستی

bas mitzvah /,bæs 'mɪtʃvə/ = bat mitzvah

basophil /'beɪsə(ɪ)fil/ noun
(کارئەندام‌ناسی) خرۆکه‌سی تفت‌دۆست یان
باسوفیلیک، ماک یان مه‌تریالی تفت‌دۆست ○
باسفیل

basophilic /,beɪsə(ɪ)'fɪlɪk/ adjective

(کارئەندام‌ناسی) خانه‌یین یان نیوه‌رۆکه‌کی زوو
ره‌نگینه‌راوه به‌ره‌نگی تفتی یان قلیایی *basic*,
تفت‌دۆست ○ باسفیلیک

Basotho /bə'suːtu/ noun, pl. sing.
Mosotho

گه‌لی *sotho* باشووری به‌گشتی، زۆرتر له
Lesotho ده‌زین ○ باسوئو

basque /bə'sk, US bæsk/ noun

باسک (جۆری جلی بنه‌وی ژانانه‌یه) ○ باسک

Basque /bə'sk, US bæsk/ noun

1 باسک (ئەندامی گه‌لی که له پیرتیس
Pyrenees ی رۆزاوا هم له فهره‌سه و هم
سیانیا ده‌زین 2 زمانی ئەو گه‌له وادیاره
پتوه‌ندی به‌هیج زمانیکی تروه‌ نه‌یین) ○ باسک

bas-relief /,bæs rɪ'liːf/ noun

(هونه‌ر) به‌رزه‌کۆلسی، به‌رجه‌سه‌کار،
باس‌ریلیف، کۆلین‌گه‌ری، نمونه‌ی ئەم کاره ○
برجسته‌کاری، نقش برسته

bass /beɪs/ adjective, noun

1 باس، گر، به‌م، بۆر 2 گۆرانی‌بێژی ئەو ده‌نگه 3

ده‌نگی گر یان باس 4 نامیری گر ده‌نگ ○ 1 به،
باس 2 خوانده‌ی باس 3 صدای باس 4 ساز باس

bass /bæs/ noun, pl. same or basses

ماسی درکاوی، ماسی‌یه‌دکه، گورگی
(ده‌ریایی) *Dicentrarchus labrax* (خۆراکی
(ده‌ریاگانی نه‌ورویا) و جۆره‌کانی تر)، هه‌روه‌ها
بروانه *(sea bass)* ○ باس

bass = **bast**

bass clef noun

(موسیق) کللی فا یان باس ○ کلید فا

basset /'bæst/ noun, also basset hound

تانجی، تاجی، تازی (به‌گۆی و قه‌دی درێزه‌وه)
○ باست

bass fiddle noun

چه‌لو یان فیۆلینسیلی گه‌وره ○ ویۆلسل بزرگ

bass guitar noun

گیتار باس یان گر گیتار، گیتارگر، به‌م گیتار (به)
نۆته‌زمه‌کان لیده‌دری ○ گیتار باس

bassinet /,bæsi'net/ noun

1 لانکه‌ی قرتاله‌یی (ته‌خته‌خه‌وی مثال له
قرتاله ده‌چنی)، لانکه‌ی سه‌وه‌ته‌یین یان سه‌سیری
2 له‌گه‌نچه، تاسۆکه 1 باسیت 2 لگنچه

bassist /'beɪsɪst/ noun

گیتار باس‌ژهن، که‌سی که باس گیتار یان
ده‌بل گیتار لیده‌دا ○ باسیت

basso /'baso/ noun, pl. bassos or bassi /-si/

گۆرانی‌بێژی گر ده‌نگ ○ خوانده‌ی باس

bassoon /bə'suːn/ noun

باسوون، به‌سوون (= جۆری ساز و نامیری
فووی یان بایی دارینی زه‌ردی گه‌وره‌ی
موسیقایی، له‌خیزانی *(oboe)* ○ باسون

bassoonist /bə'suːnist/ noun

به‌سوون‌ژهن ○ نوازنده‌ی باسون

basso-relievo /,basəʊrɪ'li:vəʊ/ = bas-relief

bass viol = 1 viola da gamba 2 double-bass

basswood /'baswud/ noun

ده‌رختی زیروفونی ئەمریکایی، داره‌کی *[Tilia*
americana] ○ باسود

bast /bast/ = bast fibre

bastard /'bɑːstəd, 'bæs-, US 'bæstərd/
noun, adjective

1 *n* (مثال) زۆل یا سه‌رام‌زاده 2 (تافه‌رمی)
مروقی زۆل 1 *adj* سه‌رام‌زا، بیزو، بیزی، بیج،
زۆل‌زاده، ناره‌وا؛ دوپره 2 تیکه‌ل، ناره‌سه‌ن 3
ساخته، درو، درۆزه، قه‌لب 4 قه‌جبه‌دایک،
دایک‌کۆنی، دایک‌جنده 5 خاوه‌نی شیوه یان
بارسته‌یه‌کی ناناسایی، ناله‌بار، به‌دقه‌واره ○ 1 *n*
بچه‌ی سه‌رام‌زاده 2 *adj* نفرت‌انگیز 1 *adj* حرام‌زاده،
نامشروع؛ درۆگه 3 کاذب 4 مادر قه‌به 5
دارای شکل یا حجم غیر متعارف

bastardization noun

1 زول خستهوه، بیژووخستهوه 2 شیواندن، دهسکاری، لهبايه خستن، لهباوهرخستن، بیباوهکردن، لهبرهوخستن ○ 1 باسترديزاسيون 2 تحريف، بی اعتبارسازی

bastard wing noun

بالوچکه، پەرۆچکه، دهستهی له شایهیری جکولانهی سهر په کهمین په نجهی بالی بالندهی ○ باسارډ وینگ

bastardy /'bɑ:stədi/ noun, pl. bastardies

زولسی، بیژوویی، بیجی، illegitimacy ○ حرامزادگی

bast fibre noun

ریشالی دار (بۆ بهستن و چینی حسیر و سه بهته) ○ الیاف درختی

bastide /ba'sti:di/ noun

دئ یا شاروچکه ییکی شووره داری باشووری فهره نسه ○ باستید

bastille /bæs'ti:l/ noun

1 قه لای شوورهدار 2 زندان، بهندی خانه، گرتنگا، jail, prison ○ 1 باستیل 2 زندان

Bastille Day noun

روزی باستیل: چارده یه می ژوولای وهک روژیکی پشوی نه تهوهی له فهره نسه به یادی روخانی باستیل له 1789 ○ روز باستیل

bastinado /,basti'neɪdɔ, US -'nɑ:dɔ/ noun, also bastinado, pl. bastinados or bastinados

(میژوویی) فلاقه، فراقه (بهرهوت: له bastum "stick" late Latin ○ چوب فلک

bastion /'bæstjən/ noun

1 قه لای باستین، شووره دی دوو بالوو 2 باریزه، پهنا، بهرگریگا، قه لای له گرتن نه اتوو ○ 1 دژ باستیان 2 حفاظ، پناه

bat¹ /bæt/ noun

1 لیده رده سک، دهسکی لیدان، راکیت، (پینگ پونگ) 2 پیاکیشان، لیدان (سهخت) 3 دار 4 خشت 5 قوهری خوش کراو بو دروست کردنی جهره، گوژه و هند 6 ریژهی خیزایی 7 گوجان، شهک ○ 1 راکت 2 ضربه 3 چوب 4 خشت 5 بات 6 نسبت سرعت 7 چوگان

bat² /bæt/ noun

1 شهشه مه کویره، برجه میک، جه کهجه کی، چنله می، شهفره فیک، شهفکوز، شهفله (کوره) [دهسته Chiroptera: زور جورن] 2 (نافه رمی، ههروه ها old bat) ژنی خوینتال و ناشیرین ○ 1 خفاش زن غیر جذاب

Batak /'batək/ noun, pl. same or Bataks

1 باتهک: نه ندامی که لیکه بهشی باکووری سوماترا و ئیندونیزیا 2 زمانی ئیندونیزیا یی نهو گهله ○ باتک

Batavian noun, adjective

(کون) n نه ندامی گهلی کونی نه لمانی، دانیشتوی دورگه ی Betuwe بون و ئیستا له بهشیکی هولند ده زین 1 سهریو گهله 2 سهریوانه ی که له هولنددن 3 سهریو Djakarta له ئیندونیزیا ○ باتاوی، باتاوین

batch /bætʃ/ noun

1 ته نووری، چین، دهسته وار، بهر، بهرهمی به کجار لسی نیشن (نان، که یک و هند)، بهرله نیشن 2 تیب، کومه ل، دهسته، گرویه 3 نهو بره دهرمان یان خوراکه ی کهوا له کاتیکدا بهرهم هاتوو 4 کومه لسی لهو کارانه ی که نیکه وه له سهر کامیوتیر پراسیس کراون (یان لیکه وه دراون): a batch file/program ○ 1 یک پخت 2 گروه، دسته 3 و 4 باج

batch processing noun

(کامیوتیر) لیکدانه وهی دهسته یی، پراسیسینگی به کجی ○ پردازش دسته ای

batch production noun

بهرهم هتانی دهسته یی ○ تولید مواد به صورت دسته

bat-eared fox noun

(گیانه وه رناسی) روی گوی شهشه کویره یی یان گوی جه کهجه کی [Otocyon megalotis] ○ نوعی روباه

bateau /'batəʊ/ noun, pl. bateaux /-əʊz/

جوری به له می جومی سووکی بن تهختی که نه دای ○ باتو

bated /'bertɪd/ adjective, with bated breath له نهو بهری نیگهرانی دا (یان وروژوای دا)، له دله کوتی دا ○ احساس نگرانی یا هیجان زدگی شدید

bateleur eagle /'bat(ə)lɔ:/ noun

هه لوجامبازه: هه لوی کلک کولی نه فریکایی زورتر په ربال رهش [Terathopius ecaudatus] ○ نوعی عقاب

Bates method noun

شیوازی باتنس: شیوه یی بۆ باش ترکردنی بینایی چاو به راهینان و مه شقی چاو ○ روش باتنس

batfish noun, pl. same or batfishes

1 ماسی په کهجه کی، شهشه مه ماسی [خیزانی Ogcocephalidae: زور جورن] 2 جوری ماسی ناوچه ی هیند و پاسیفیک، له angelfish ده چې [Platax] ○ بات فیش

bath(o)- prefix

پیشگر: قوولای، قوولی (بهرهوت: له bathos یونانی) ○ پیشوند: ژرفا

bath¹ /bɑ:θ, US bæθ/ noun, pl. baths

1 خوشتن، مه ل (کردن) 2 گهرماو، حه مام 3 دووش، گهرماوی فهرهنگی، هه وزی خوشتن 4 شله ی شستن 5 (baths) ته سستیر (ی سهردا بوشراو)، گهرماوی گشتی (سهرشو bath- attendant) ○ 1 استحمام 2 حمام 3 دوش، وان

4 مایع شستو 5 (در جمع) استخر، حمام عمومی
bath² /bɑ:θ, US bæθ/ *noun*

پینوهریکی کونی شله لای عیبری یانی زوو،
 دهوویه ری 40 لیتر یان 9 گالون (ده گری):
 بنه رت: له bat عیبری یهوه) بات

bath-chair *noun*

کورسی پیچکه دار یان چرخدار ٭ صندلی
 چرخدار

bathe /beɪð/ *noun*

خوشتن، مەلن، سۆبایی ٭ شنا، آبتنی
bathed /beɪðd/ *adjective*, bathed in or with
 نوقمی، خووسا، تەر (له ناو ئاره قه یان
 فرمیکدا) ٭ غرق، خیس

bather /'beɪðə(r)/ *noun*

مه لیکەر، خوشور (له ده ریا، رووبار و هند)
 آبتنی کننده

bathetic /bɑ'θetɪk/ *adjective*

1 سەر به قوولی یان قوولای 2 نرم، نهوی ٭ 1
 وابسته به عمق 2 پست

bath-furnace *noun*

دۆزهخ، چه هه نم، کووره یا توونی گه رماو،
 ئاگرخانه ٭ جهنم، تون حمام

bathhouse /'bɑ:θhaʊs, US 'bæθ-/ *noun*

گه رما و یان هه مای گشتی ٭ حمام عمومی
bathing /'beɪðɪŋ/ *noun*
 خوشتن، مەلن، مەله ٭ آبتنی

bathing cap = swimming cap

bathing costume = swimming costume

bathing suit = swimming costume

bathing trunks = swimming trunks

bathmat *noun*

رایه خی هه مام یان گه رماو، جیری گه رماو (که
 ناخری) ٭ بانمات

bathometer *noun*

قوولی یهوه، قوولای یهوه ٭ ژرفانسج
bathos /'beɪθɒs, US -θɑ:s/ *noun*

لێژبوونه وه، داخزان، داکه وتن، داشکان،
 نه تئ کلیماکس anticlimax (ب.ت. له وێژده!؛
 بنه رت: له یونانی یهوه به واتای "قوولای") ٭
 افت، نزول

bathosic *adjective*

سەر به یان پینوهندی به bathos هوه هه به
 وابسته به افت یا نزول

bathrobe /'bɑ:θrəʊb, US 'bæθrəʊb/ *noun*

به رگی هه مام، خوله ی کلاودار یان به ری
 حوله ی پاتووی

bathroom /'bɑ:θru:m, -rum, US 'bæθ-/ *noun*

هه مام، گه رماو، ده سه ناو، ناوه ده س خانه
 حمام، مستراح

bath salts *noun, pl.*

خوولی گه رماو، بۆ بۆن خوشت کردن و
 نهرم کردنه وه ی ناو (واپسته یکی کریستالی زووتر
 رهنگین) ٭ نمک حمام

bath-towel *noun*

خوله ی گه رماو یان هه مام ٭ حوله ی حمام
bathtub /'bɑ:θtʌb, US bæθ-/ *noun*

هه وزی خوشتن، وان ٭ وان

bathy- /'bæθi/ *prefix*

پیشگر: قوولی، قوولای، وهک bathysphere
 (بنه رت: له bathus یونانی یهوه "deep") ٭
 پیشوند: ژرفا، ژرفایی

bathyal /'bɑ:θiəl/ = deep-sea

bathymeter /bɑ'θɪmɪtə/ *noun*

قوولای یهوه، قوولی یهوه نامیری یهوه یونانی قوولای
 ناو ٭ ژرفانسج

bathymetric *adjective*, also bathymetrical

سەر به قوولای یهوه ٭ وابسته به ژرفانسجی

bathymetry *noun*

قوولای یهوه، قوولی یهوه ٭ ژرفانسجی

bathypelagic /,bɑ'tɪpɪ'lədʒɪk/ *adjective*

قوولای یهوه (= نهو ماسی و زینده وه رانی که له
 مه و دای نیوان 1000 تا 3000 متر ده ژین، که
 سارد و تاریکه) ٭ باتیلاییک

bathyscaphe /'bɑθɪskaf/ *noun*, also
 bathyscaph

(میزووی) قوولای گه ر، که شتی قوولای،
 قوولای رهوه، قوولای رو ٭ ژرفانیا

bathysphere /'bæθɪsfɪə(r), US -sfɪr/ *noun*

1 ده رگا یان ئامیریکی گوی spherical
 مه له وانی یهوه، بۆ لیکولینه وه ی زبانی قوولای
 ده ریا به کار دین، به هوه ی کابلیکه وه بۆ
 قوولای یهوه کانی ئوقیانوس شوڤ ده کریته وه 2
 (زه وه ناسی) باسیس فیز، چینه قوولینه: نهو
 به شه ی زه وه که له زیر توکیلی ده ره وه ی
 (زه وه) هه لکه وتوهه. پیکهاته و سروشتی نهو
 به شه له زه وه یه وه تا ئیستا به دروستی
 نه نا سراهه، به لاه نه وه مسوگه ره که نه م به شه
 ته وای چر و پره و له وه ده چن گه رما و تینیکی
 زووری یه ٭ 1 بانیسفر 2 سنگین کره

batik /bɑ'ti:k/ *noun*

چایی مینوی، شیوازی رهنگاندنی نمونه کانی
 پارچه به مزم یان مه تر یالی وشکه وه بووی نهو
 مژه (له جافایی یهوه) ٭ باتیک

bating *preposition*

٭ excepting
 به استثنای، جگه، ژلی، به ده رله،

batiste /bɑ'ti:st/ *noun*

(له فهره نسی یهوه) پارچه یه کی که تانی و پترلی
 ناسک، شیه وه cambric ده دا ٭ باتیست

batman /'bætman/ *noun, pl. batmen*

بهردهست، نوکمر (له هیزه چه کداره کان دا) ۵
گماشته

bat mitzvah /bæt 'mitsvə/ *noun*

ناهنگی خۆناسین (له کچان تهمین 12 تا 14 سالان که نمرکه نایینی به کانیان په سندن کردووه) ۵
بات میستوا

baton /'bæton, -tɒ, US 'bɑ:tɒn/ *noun*

1 به تان، داردهست (پولیس) 2 دار (ریه‌ری
تورکینستر یان تیپی موسیقا) 3 گورز یان
گوچانی دهسولات یان پانشایی ۱ ۵ باتوم
چوب میزانه 3 عصای سلطنت

baton charge *noun*

هتیشی پولیس به داردهستهوه ۵ حمله‌ی پولیس
با باتوم

Batrachia /bə'treɪkiə/ *noun, pl. = Anura*

bats *adjective*

(نافه‌رمی) شیت، ده‌لوو ۵ دیوانه

batsman /'bætsmən/ *noun, pl. batsmen*

گوهاویژ، توپ‌لیدهر، داربه‌دهست، گوخهر،
توپ‌خهر (له یاری کریکیته دا؛ ۵ باتسمن
(n)

Batswana = plural form of Tswana

battalia *noun*

(کۆن) فه‌رمان یا ده‌ستووری شه‌ر (بنه‌رته): له
battaglia ئیتالایی) ۵ فرمان جنگ

battalion /bə'tæliən/ *noun*

تابور، هه‌نگ، هیز، تیپ (له 500 هوه تا 1000
کەس) ۵ گردان

batten /'bætən/ *noun*

1 ته‌سکه‌ته‌خته، ته‌خته‌باریک، ته‌خته (بۆ
راخستن له‌زیر عه‌رزى ژوور و هتد) 2 به‌ستی
دارین یان له‌دار ۱ ۵ تو فال 2 بست چوبی

Battenberg /'bætɪnbɜ:g/ US -bɑ:rg/ *noun*, also Battenberg cake

که‌یکیکی پفلی درێژ کۆله، به له‌بزینه دابوشراره
۵ نوعی کیک

batter /'bætə(r)/ *noun*

مايه، هه‌ویر (= تیکه‌لاویکه له تارد، شیر و هینکه
بۆ دروست کردنی شیرینی و هتد) ۵ مایه، خمیر

batter /'bætə(r)/ *noun*, also batsman

(به‌یسۆل) توپ‌هاویژ، گوهاویژ ۵ توپ‌زن

batter /'bætə(r)/ *noun*

دیواری لێزی به‌ره‌و پشتهوه، دیواری خوار، له
بیناسازی میسری کۆن دا بۆ بۆ ۵ دیوار ارب

battered /'bætəd, US -tɔrd/ *adjective*

له‌به‌ریکه هه‌له‌ه‌شاو، کۆنه، شڕ، رزبو، شیرزه،
له‌کارکه‌موتوو: ۵ the battered old car
فرسوده، دره‌م‌شکته

battering /'bætərɪŋ/ *noun*

لێدان، هتیشیکی توند که یا برینداری ده‌کا یا
زیانی پنده‌که‌ییتن ۵ ضربه

battering ram *noun*

که‌له‌به‌ران، درگاشکین، شووره‌رووخین،
قه‌لارووخین، دیوارشکین، قه‌لارمین (ئامیزیکی
شه‌ری کۆنه) ۵ دژکوب

battery /'bætri, US -təri/ *noun, pl. batteries*

1 باتری، خانکۆ، هیزه، پیل، قه‌وه: a
rechargeable -ery 2 توپ‌خانه 3 (ماف) لێدان،
کونه‌ک‌کاری، تاوانی هتیش کردنی جه‌سته‌یی،
تیسره‌واندن، تیه‌ریبون 4 ده‌سته، زنجیره، کۆمه‌له،
گروپ 5 قه‌فه‌سه‌ی راگرتنی مریشک 6 ده‌نگی
ته‌پل یان ده‌هۆل ۱ ۵ باتری 2 توپ‌خانه، آتشبار
3 (حقوق) ایراد ضرب و جرح 4 گروه، مجموعه،
سری 5 قه‌سه‌ی پرورش جوجه 6 صدای طبل

batting *noun*

په‌موی شیی‌هوه‌کراو یان شان‌ه‌کراو ۵ پنبه‌ی
حلاجی‌شه‌ده

battle /'bætl/ *noun*

1 شه‌ر، جه‌نگ، هه‌رف، سواز، نه‌به‌رد، ره‌زم 2
پیکادان، لێکدان، تیک‌هه‌لچوون، تیک‌به‌ریبون،
به‌ریبونه‌یه‌ک، لێسک‌به‌ریبون 3 پینشیرکین،
ره‌که‌به‌رایه‌تی، پینشه‌زین، به‌رده‌وه، سه‌رکه‌وتن ۵
1 نبرد 2 زدوخورد، مبارزه، دعو 3 رقابت، پیروزی

battle array *noun*

ریک‌خه‌ستی شه‌ر یان جه‌نگ ۵ آرایش جنگ

battle-axe /'bætlæks/ *noun*

1 ته‌ورزین، ته‌ور، بیور یان ته‌وری شه‌ر، ناچاخ
2 ژنی ده‌مه‌ه‌راش و دپ، سه‌لیته ۱ ۵ تیززین 2
زن بی‌حیا

battle-cruiser /'bætlkru:zə(r)/ *noun*

که‌ه‌شتی شه‌رکه‌ر (= له battleship توندتر و
خه‌راتر ده‌روا) ۵ رزمناو

battle cry *noun*

دروشم، نه‌به‌وه‌گۆبه‌ی شه‌ر ۵ شعار، نه‌مه‌ی
جنگجویان

battledore /'bat(ə)ldɔ:/ *noun*

1 راکیت، باتلدور 2 تیلای جل‌کوتان، جل‌کوت،
جل‌شور(ک) 1 ۵ باتلدور 2 رخت‌کوب

battledress /'bætlɪdres/ *noun*

جلی سه‌ریازی ۵ یونیفورم سه‌ریازی

battlefield /'bætlfi:ld, US 'bætlgraund/ *noun*, also battleground

شه‌رگه، گۆبه‌یان یا مه‌یدانی شه‌ر یا جه‌نگ،
قاداشه‌ر، کارزار، ره‌زمگا، هیل: heavy

casualties on the -field

کاززار، مه‌یدان جنگ

battlements /'bætlmɛnts/ *noun, pl.*

کۆنگره، کۆنگیره، شووره، قه‌لبه، به‌رگه‌دیوار ۵

کنگره، برج و بارو

battleplane *noun*

فرۆکه‌ی شه‌رکه‌ر ۵ جنگنده

battle royal *noun*

مشت و مری گهرم ○ مشاجره‌ی پرسرو صدا
battlescared *adjective*

شهرلن کراو، شهرتیا کراو ○ جنگزده
battleship /'bætlʃɪp/ *noun*

کشتی شهرکمر ○ ناو
battlewagon = battleship

batty /'bæti/ *adjective* (battier, battiest)
 ○ *a batty old man*: حدپه: شیت، حدپه: دیوانه، خل

Batwa = plural form of Twa
batwing *adjective*
 (قول) وه کوو باله کانی شه مشه کویره ○ مانند بالهای خفاش

bauble /'bɔ:bl/ *noun*
 1 زیر و زیوی که منرخ یان قلب 2 شت یان مروی نایخ و ناگرنک ○ 1 جواهرآلات بدلی 2 شی یا آدم ناچیز

Baucis *noun*, Latin, from Greek *Baukis*
 بؤسیس، باوکیس: ژنی *Philemon* ○ بؤسیس
baud /bɔ:d/ *noun*, pl. same or bauds
 نیشانه له چرکهدا، بیت له چرکهدا، بؤد (کامپیوتر) ○ بد

bauera /'bɔ:əɹə/ *noun*
 دهه نیکسی چکوله‌ی هه میسه سه‌وزی گول نه‌رخه‌وانی و په‌مه‌بی، ره‌ه‌نی ناوچه مام‌ناوه‌نده کانی نه‌وسترالیا [توخم *Bauera*] ○ نوعی درخت‌چه

baulk /bɔ:lk/, US *balk* *noun*, chiefly US also *balk*
 1 (بیناسازی، دار) ده‌سته‌ک، رازه، نیرگه 2 به‌سته، یاریکایی: نه‌کینلراو 3 کوسب، له‌مپه‌ر، قورت ○ 1 تیر 2 مرز، یاریک‌ی شخم‌نشده 3 مانع
baulky = balky

Baumé *adjective, noun*
adj سه‌ریه پله یا نه‌ندازه‌ی بوما *n* پله یا نه‌ندازه‌ی بوما ○ بومه

baume degree *noun*
 (کیما) پله‌ی بومی ○ درجه‌ی بومی

baume scale *noun*
 (کیما) پیوه‌ری بومی ○ مقیاس بومی

baume viscosimeter *noun*
 (کیما) لینجی پیوی بومی ○ گرانروی‌سنج بومی

bauxite /'bɔ:ksaɪt/ *noun*
 بوکسایت (به‌ردیکی کانگایی، ئالومینیم له‌و به‌ده‌س دی، بنه‌رت: له *Les Baux* فدره‌نسی، دئی‌نیکی باشووری روزه‌هلانی فدره‌نسه، نزدیک نه‌وی نهمه دوزرایه‌وه) ○ بوکسیت

bauxitic *adjective*
 سه‌ریه بوکسایت ○ وابسته به بوکسیت

Bavarian /bɔ:'vɛ:riən/ *noun, adjective*
 1 *n* خه‌لکی *Bavaria*، ناوچه‌ی له باشووری

نهلما 2 زاراوه‌نیکی نهلما نی نوئ *adj* سه‌ریه خه‌لکی بافهریا یان زاراوه‌که‌یان ○ باوریایی

bavarois /bavə'waɪ/ *noun*, *bavaroise* /-'wa:z/

دیسیرئ که ولوله و توشکه‌ی لینکدراوی تیا به ○ باواریس

bawbee /'bɔ:bi:/ *noun*
 1 (سکاتله‌ندی) کوئینیکی که‌م‌بایی 2 کوئینیکی زیوی زوو بایی سن پیتی سکاتله‌ندی ○ بابی

bawd /bɔ:d/ *noun*
 (کون) ده‌لال، سه‌لپته، له‌ش فروش، قه‌جبه، ژنه‌به‌ریسی قاحبه‌خانه ○ روسپی، زن رئیس قاحه‌خانه

bawdily /bɔ:dlɪ/ *adverb*
 بئ‌شهرمانه، هه‌رزانه ○ وقیحانه، به‌طور هه‌زه

bawdiness /bɔ:dɪnəs/ *noun*
 پسی، ناشیرینی، هه‌رزهی ○ شاعت، رکیک بودن

bawdry /'bɔ:drɪ/ *noun*
 ناشیرینی، هه‌رزهی، ناحه‌زی، کیری ○ شاعت، زشتی

bawdy /'bɔ:di/ *adjective* (bawdier, bawdiest), *noun*

adj پسی، ناشیرین، داوین‌پسی، داوین‌ته‌ر، باشه‌ل‌پسی *n* (نووین یان قسه) هه‌رزه، پسی، سووک ○ *adj* رکیک، فاسق *n* زشت

bawdy house *noun*
 (کون) قاحبه‌خانه ○ قاحه‌خانه

bawl /bɔ:l/ *noun*
 قیزه، هاوار، outcry ○ جیغ

bawn /bɔ:n/ *noun*
 (که‌نه‌دا و نیرله‌ند) سه‌وزایی نزدیک به مال، میزگ ○ بون

bay¹ /beɪ/ *noun*
 که‌نداو، رو، لاج (بنه‌رت: له *baie* فدره‌نسی کون، له *bahia* سبایی کون) ○ خلیج

bay² /beɪ/ *noun*, also bay laurel or sweet bay evergreen
 تاج‌گه‌لا، دهه‌نیکی هه‌میسه‌سه‌وزی *aromatic*، مه‌دیت‌رانه‌یی، به‌گه‌لای بون خوشه‌وه *[Laurus nobilis]* ○ له چیشته‌دا ده‌کریته‌کار
 برگ‌بو، غار

bay³ /beɪ/ *noun*
 1 ده‌ریه‌پروی یان چوونه‌پیشه‌وه‌ی دیو یان خانووبه‌ره، پش‌خان 2 په‌نجیره‌ی ده‌ریه‌پرو 3 (هه‌روه‌ها *bay platform*، له‌ریی ئاسن‌دا) سه‌کو 4 (له‌نیو که‌شتی، فروکه و هتد) به‌شی نه‌خوش و بریندار ○ 1 پیش‌فنگی اتاق یا ساختمان 2 بنجره‌ی بیرون‌نشسته 3 سکو 4 درمان‌گاه

bay⁴ /beɪ/ *noun*
 1 ره‌نگی خورمایی یان قاوه‌یی توخ 2 نه‌سبی کویت (بنه‌رت: له *bai* فدره‌نسی کون، له *badius* لاتین) ○ 1 رنگ کهر 2 اسب کهر

bay /bet/ *noun*

1 وەرین، لوور، وەرەو، حەین 2 تەنگانە، تەنگ و چەلەمە، گێروگرفت، گێزەو کێشە، کەندوکۆسپ 1 ٧، 2 مەخمە

bayadère /baɪə'deɪ/ *noun*

کەچەسەماپازی ھیندوو (بەرەت): *bailadeira* پورتوگالی ٧ رقاصە ھندو

bayberry /'beɪbəri, -bɔɪ/ *noun, pl. bayberries*

1 تووھ تاج گەلا؟: دەرەنەکی ئەمریکای باکووری گەلاچەرمینە بۆن خۆشی aromatic leathery berry بەرمینوی [توخم] *Myrica*: چەندین جۆرن 2 بەرەگە ٧ بایری

bay leaf *noun*

گەلای وشکەوھەبوی داری بێ (بۆ لێنان دەبێ) ٧ بایلاف

bayonet /'beɪənɔɪ/ *noun*

سوونگی، سەرەرم، سەرەنەزە، سەرەنەزە (بۆ شەری دەستەوێخە) ٧ سرنیزە

bayou /'baɪu/ *noun, pl. bayous*

بایو، زێ، لقن لە رووباری باشووری ئەمریکا ٧ بایو

bay rum *noun*

رونی تاج گەلا (بۆ سەر، لە گەلای *bayberry*) ٧ روغن برگ بو

bay scallop *noun*

سکالۆپی کەنداو ٧ اسکالۆپ خلیج **Bay Stater** *noun*

رەسەن یا دانیشتووی ماساچوئیت *Massachusetts* ٧ بای استاتر

bay-tree *noun*

داری تاج گەلا ٧ برگ بو

bay window *noun*

شانشین، پەنجیرە ی دەرەپەرێو یان پێشەوھاتوو (یان پێش دیوار) ٧ پەنجەرە ی بیرونزە

baza /'ba:zə/ *noun*

باز (ئاسیایی و ئەوسترالیایی) ٧ باز **bazaar** /bə'zɑ:(r)/ *noun*

1 بازار (لە ولاتانی رۆژەلاتی) 2 (لە بریتانیا و ئەمریکا و ھەند) فروشتنی شت و مەکی خێرخوازی، بازار ی خێرخوازی 3 بازار ی رۆژ، رۆژبازار (بەرەت): لە *bāzār* وەرگیراوە) 1 بازار 2 حراج خیرە 3 بازار رۆژ

bazoo /bə'zu:/ *noun*

(ئافەرمی، ئەمریکا) دەمی مرو، زار ٧ (عامیانە) دەھان آدمی

bazooka /bə'zu:kə/ *noun, pl. bazookas*

بەزووکا، بازووکا، تانک شکین (لە *bazoo* و لە واتای بەرەتی *kazoo* وە (جۆری نامیری موسیقا) وەرگیراوە) ٧ بازوکا

bazoom /bə'zu:/ *noun*

(ئافەرمی، ئەمریکا) مەمک ٧ (عامیانە) سینە ی زن

BBC /,bi: bi: 'si:/ *abbreviation* British Broadcasting Corporation

بێ بی سی: 6 *The news is on BBC One at* بێ بی سی

BBFC *abbreviation* British Board of Film Censor

بێ بی ئیف سی (ئەنجومەنی بریتانی) (بۆ سانسۆری فیلم) ٧ بێ بی اف سی

BBQ *abbreviation* barbecue

BC /,bi: 'si:/ *abbreviation* before Christ

پێش زاین، بەرلە زاین ٧ پێش از میلاد

BCE /,bi: si: 'i:/ *also, B.C.E. abbreviation* before the Common Era

پێش لە دایک بوونی مەسیح کە رۆژمیری کریستیانە تەکان لەوێ دەس پێدەکا ٧ بێ سی ای

B cell = B-lymphocyte

BCG vaccine *noun, also* BCG

فاکسینی بێ سی جی بان بێ سی ئی: جۆری فاکسین کە لە بایلی سێلی لاوازکراو دروست دەکری و بۆ کوتان و فاکسیندانی مەروف بە دزی سیل tuberculosis (کورتە ی *B (acillus) C (almette-) G (uérin)* بەرەت: لە ناوی *Albert Calmette* (مەرگ 1933) و *Camille Guérin* (مەرگ 1961)، دوو باکتری ناسی قەرەنسی) ٧ واکسن بێ سی جی، ب شژ

B.Ch.E. *abbreviation* Bachelor of Chemical Engineering

B.C.L. *abbreviation* Bachelor of Civil Law

B complex = vitamin B complex

B.C.S. *abbreviation* 1 Bachelor of Chemical Science 2 Bachelor of Commercial Science

bd (*pl. bds*) *abbreviation* 1 board 2 bound 3 bundle

B/D *abbreviation* bank draft

b/d *abbreviation* barrels per day

bdellium /'deliəm/ *noun*

1 جۆری جەوی بۆن خۆشی ھیندی داری سەر بە *myrrh* یان روو کە کانی سەر بە خێزانی *bursera* [توخم] 2 *Commiphora* ئەو روو کە ی کەم جەو کە دەگری (بەرەت): لە *bdellion* یونانی) ٧ دێم

Be *symbol* the chemical element bromine

be- /bi-/ *prefix*

پێشگر: (کار دروست دەکا) کردن، بوون، لە ھەموو لایە کەو، تەواو، بە تەواوەتی، سەریاکی، ھەمووی، دەوران دەور، دەور تادەور: *bemoan*, *bewilder*, *bespatter*, *belittle*, *befriend* (لەو) *bespeak*, *bestride*, *befuddle*, *bedaub* و شانە ی کە کوتایە یان بە *-ed* ھاتوو ئەوە لێناو

ساز ده‌کا) خاوه‌نی، دابوشراوه به: *bejewelled*
(بهره‌ت: ټینگلیسی کون، شیوه‌ی لاوازی *bī*
(by) یشوند: کردن، شدن، از هر سوی،
کامل، گرداگرد: صفت‌ساز

beach /bi:tʃ/ *noun*

که‌ناری زیخه‌لانی، خیزخوړ، قه‌راخ ده‌ریا،
که‌نار، shingle ډرباکتار، ساحل شنی

beach ball *noun*

توپ‌با، فوودانه‌ی گه‌وره (بو یاری له‌پال ده‌ریا)
ټوپ بادکنکی

beachcomber *noun*

که‌نارگر (به دواى شتی گران‌بایی دا ده‌گه‌رئ)
بیچ‌کومبر

beach buggy *noun*, also *dune buggy*

ماشینی زیخ‌رو، خیزرو (ماشینکی چکوله‌بو
لیخوړین له‌سر زیخ) بیچ‌باکی

beachchair *noun*

سندله‌لی یان کورسی که‌نار ښندلی ساحل
beachcomber /bi:tʃkəʊmə(r), US -
kəʊm-*noun*

1 شه‌پولی که‌ناری 2 ده‌سگتری که‌ناری،
که‌نارگر، په‌کټی که‌له که‌ناره‌کانا به دواى شتی
به‌رخ‌دا ده‌گه‌رئ 1 موج ساحلی 2 دوره‌گرد
ساحلی

beachfront = *seafront*

beachhead /'bi:tʃhed/ *noun*

سهرپر (که‌ناری) سربل
Beach-la-mar /bi:tʃlə'mɑ:/ = Bislama

beach plum *noun*

داره‌ل‌ووزی که‌ناری [*Prunus maritima*]
آلوچی ساحلی

beachside *adjective*

نریک به که‌نار ښدیک به ساحل

beachwater *noun*

جل‌وبه‌رگی که‌ناری، به‌رگی پال ده‌ریا ټلباس
ساحلی

beacon /'bi:kən/ *noun*

1 چرای ده‌ریایی، رووناکی یان چرای ریښتینی:
a navigation beacon 2 تروکه‌شوق، چرای
تروکه‌یی (له فروکه‌خانه) 3 نیشانه‌ی ټاگر (بو)
ریښتینی یان وریاگردنه‌وه) 4 مه‌شخه‌ل 5 چرای
په‌رینه‌وه‌ی پیاده 6 تیښکی رووناکی 7 ویسگه‌ی
رادیویی 1 فانوس دریایی 2 چراغ چشمک‌زن
3 چراغ غایر پیاده 4 آتش اخطار 5 متعل 6 شعاع
نور 7 ایستگاه رادیویی

bead /bi:d/ *noun*

1 مورو، کوژه‌که، زه‌نگانه، زه‌نگیانه، نم‌وک،
منښه 2 ده‌نگه یان ده‌نکی ته‌زیښ ټ‌لوټ،
توک 4 سیزه، سیه‌ک، جاسوسه، تگ، سهرک
(تفه‌نگ) 5 ریزه‌موروو یان زنجیره‌مورووی
دیوار 1 مهره، منجوق 2 دانه‌ی تیښ 3 قطره

4 مگسک 5 بید

beaded /'bi:di:d/ *adjective*

1 زه‌نگانه‌ریز، زه‌نگانه‌بیادووراو، موروپریز: *a*
beaded dress 2 تهر، دل‌تپاوی، تټوکاوی 1
منجوق‌دوزی‌شده 2 خپس

beading /'bi:di:ŋ/ *noun*

زیوار، که‌ناره، په‌راویز ټ‌زهوار

beads *noun, pl.*

ته‌زیښ، زروزه‌نگیانه، ملوانکه، گه‌ردنښه ټ
تیښ، گردنښ

beadle *noun*

مجیوری کلنسه ټ شماس

beadledom *noun*

دیدی بودی له‌خووه، داب‌وده‌ستوری زیادی
ټ بیدلټم

beadroll *noun*

1 ته‌زیښ 2 لیستی ټ‌وه مردووانه‌ی که‌ده‌بی
دو‌غایان بو بخوښری 1 تیښ 2 بیدرول

beadsman *noun, pl. beadsmen*

(میژویی) دو‌غاخوښی به‌کړئ گپراو ټ دعاخوان
مردور

beady /'bi:di/ *adjective* (beadier, beadiest)

چکوله‌و‌خر، زه‌نگیانه‌یی، مورووناسا، موروویی،
کونه‌ده‌ری، کونه‌سوژن (چاو: *I could just*
see the bird's open beak and small beady
beadiness -ily /'bi:di:l/ *adv* eyes

(/bi:di:nəsl/ *n* کوچک و گرد، منجوق‌وار

beagle /'bi:gl/ *noun*

تانجی پټ‌کول (بهره‌ت: ره‌نگه له *beegule*
فهرنسی کون گاس) ټ بیگل

beagling *noun*

راو به بیگل ټ شکار با بیگل

beak /bi:k/ *noun*

1 دهنوک، نوکل، شنه‌ند، نیکل، نووک: *The*
gull held the fish in its beak 2 لموز 3 پوز
یان لووتی قه‌لانگی، لووت‌زل 4 لووت‌که‌ی
که‌شتی (beaky *adj*) 1 منقار 2 پوزه 3 دماغ
عقاب‌ی 4 دماغه‌ی کشتی

beak /bi:k/ *noun*

(نافه‌رمی) په‌ریوه‌بری خوښ‌دنگا ټ مدیر مدرسه

beaked /bi:kt/ *adjective*

(زور‌تر له لیک‌دان‌دا) به دهنوکی، دهنوک... ټ
با منقار

beaked whale *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) نه‌ه‌نگی لموزن یان لموزدار،
dorsal fin که‌بیان چکوله‌یه [خښزان
Ziphiidae: چه‌ندین جوړن] ټ وال پوزه‌دار

beaker /'bi:kə(r)/ *noun*

1 لیوان، شهربه، (ناو)خوړی، نافخوړک، پیاله 2
ده‌فری لووله‌کی له شووشه بو تاقیگا ټ لیوان،
پیاله 2 ظرف آزمایش‌گاهی

be-all and end-all noun

گرنگ‌ترین به‌ش، ته‌نیامه‌به‌ست، گرنگ‌ترین شت،
توخمی به‌په‌رتی ۱ مهم‌ترین بخش، عنصر اساسی
beam /bi:ml/ noun

1 کاریته، نیرگه، به‌رازه، ته‌ژ، دیره‌ک، ماخ،
رازه(ه)، وره‌س، ده‌ست‌ک، تیرک، ئالوودار، لادار،
گرس 2 شاهین، باهو، دارته‌رازو 3 میله، میل 4
تیرشک، لیزگ، تیشک، تیریز، تیروز، باریکه
رووناکی، هیله روشنایی 5 نیشانه یان نامازه‌ی
رادبویی یان راداره‌کان (بو ریتوینی که‌شتی و
فروکه‌کان به‌کاردیتری) 6 پانایی که‌شتی، نیرگه
یان کاریته‌ی که‌شتی 7 بزه، ینکه‌نین، بسکه،
زهرده‌خنه 8 میله‌ی له‌نگه‌ر (به‌په‌رت ته‌لمانی
روژاواپی) ۱ شاه‌تیر، تیر سفق، تیر (آهن یا
چوب) 2 شاهین (ترازو) 3 میله 4 نور، پرتو، شعاع
5 علامت رادبویی یا رادار 6 عرض کشتی، شاه‌تیر
کشتی 7 خنده، تبسم 8 میله لنگر

beam compass noun

پرکاری قول‌قول یان قول‌دار، په‌پرکاری قول‌دار
۱ پرگار بازودار

beamed /bi:md/ adjective

داره‌پا(کراو)، ده‌ست‌ک‌له‌سەر، ده‌ست‌ک یا
کاریته راخراو، کاریته‌له‌سەر، کاریته‌راپه‌ل‌کراو،
ته‌ژدار: *a high beamed ceiling* ۱ دارای تیر
سقف یا شاه‌تیر

beam-ends noun, pl.

دوایین به‌شی پشته‌وه‌ی که‌شتی ۱ انتهای قمت
عقی کشتی

beam-ends noun, on one's beam-ends

بی‌پاره، لات، ده‌س‌بو‌ش، هیچ‌شتن شک‌نبر‌دوو،
له‌سەر ساجی عملی ۱ آس و پاس

Beamer = Beemer**beaming adjective**

گه‌ش، خوشحال، لیوبه‌زده، ده‌م‌به‌پیکه‌نین
خندان، بشاش

beamy adjective

1 روشن، دره‌وشاوه، پرشن‌گدار 2 پان ۱
درخشان 2 عریض

bean /bi:n/ noun

1 باقله، لوبیا، فاسولیا 2 رووه‌کی لوبیا
Phaseolus و توخمه‌کانی تر، گه‌لی جورن 3
ده‌نک 4 (نافه‌رمی) سەر، میشک، ده‌ماخ، مه‌ژی
۱ لوبیا 2 گیاه لوبیا 3 دانه 4 (عامیانه) کله، مخ

beanbag /'bi:nbæg/ noun

تووره‌که باقله (= کیسه یان تووره‌که‌پینکی
پارچه‌یی پر له ده‌نکه و شکه‌کانی باقله، متالان
کایه‌ی بی‌ده‌کن) ۱ پینک

bean curd = tofu**beanery noun, pl. beaneries**

(نافه‌رمی، شم‌ریکا) خواردنگه‌ی هه‌رزان
رستوران ارزان

beanfeast /'bi:nfi:st/ noun

(نافه‌رمی) ئاهه‌نگ، جه‌ژن، سوور، میوانی،
به‌زم ۱ جشن، مهمانی

bean goose noun

جوزی قازی بۆری ده‌نووک و لاق زه‌ردی
پرتقالی، له‌توندراي پاکوورانی لایله‌ند و سیریا
زاوژی ده‌کا [*Anser fabalis*] ۱ نوعی غاز

beano /'bi:nəu, US -nou/ = beanfeast**beanpod noun**

که‌لوی باقله یان لوبیا ۱ غلاف لوبیا

beanpole /'bi:npəul, US -poul/ noun

(بنیاده‌م) له‌قلو‌قی، لۆق، مروی دریز و باریک،
حووج، باریک و بیتی ۱ آدم باریک و دراز

beansprouts noun, pl.

چه‌قه‌ره‌ی باقله، چه‌که‌ره‌ی لوبیا ۱ جوانه‌ی لوبیا

beanstalk /'bi:nstə:k/ noun

لاسک یان سافته‌ی باقله ۱ ساقه‌ی لوبیا

bear /be:(r), US ber/ noun

1 (گیانه‌وه‌رناسی) ورج، هرش، هه‌رس [خیزان
Ursidae: چه‌ن‌دین جورن]، (بیوه‌له
"به‌جکه‌ورج"، پارکوله "به‌جکه‌ورچی
دووسالان") 2 که‌ستکی گوج و بی‌په‌وشت ۱
خرس 2 آدم احق و بی‌ادب

bearable /'beərəbl, US 'ber-/ adjective

شیاوی ده‌بردن، شیاوی خوگرتن ۱ قابل تحمل

bear-baiting noun

جوزی سه‌رقالی به‌تیبه‌ردانی سه‌گ له ورجی
گیرا ۱ بیربایتینگ

bearberry noun, pl. bearberries

تیری ورجانه؟، تووه‌ورجانه؟، جوزی ده‌وه‌نی
گرگنی خشاو له‌تیره‌ی *hather* به‌گولی
مه‌می‌باو و به‌ریکی سووری گه‌شه‌وه [توخم
Arctostaphylos: چه‌ن‌دین جورن] ۱ نوعی
درخت‌چه

bearcat noun

بشيله‌ورچه، ب.ت. پاندای سوور ۱ نوعی گربه

beard /biəd, US bird/ noun

1 ریش، ردین، قه‌لتاس، قه‌لینگ، داسو، بز، بز،
قزی گه‌نمه‌شامی 2 خولامانه، بسکول، کاکول
۱ ریش، داسه 2 کاکل

bearded adjective

ریشن، ریشی، ریش‌دار، ردین‌دار ۱ ریشو

bearded dragon noun, also bearded lizard

مارمیلکه‌ریشنه [توخم *Pogona*: چه‌ن‌دین
جورن] ۱ نوعی مارمولک

bearded tit noun

(بالنده‌ناسی) گۆره‌وی‌چنه‌ی ریشن، سه‌ربه
خیزانی *parrotbill*، ه‌ی ناو له‌وه‌ن‌چاره‌کان
[*Panurus biarmicus*] ۱ نوعی پرند

bearded vulture = lammergeyer**beardless adjective**

بی‌پیش، کوسه، لووس، ریش ناشیو ○ بدون ریش

bearer /'beə(r)/, US 'ber-/ *noun*

1 هبلگر، گهیندر، گهیندر، گهیندر، خاوه، خودان، به‌پام‌گه‌بین، راسبارد، نامه‌بر، باره‌لگر 2 داری به‌پام‌پان به‌ردار، نادان ○ 1 حمل‌کننده، دارند، پیک، باربر 2 درخت شمر

bear garden *noun*, also bear pit
(شوتی) گانه‌گول، شوتی جه‌نجال، هه‌لاخانه، شلو‌قایی (نامازه به‌و چنگاییکه سه‌گه‌کان به‌رده‌دهنه ورنیکه‌وه) ○ جنجال‌خانه

beargrass *noun*

گیاورچه؟، ب.ت. yucca ی کئیو (نهم‌ریکای یاکووری [توخمه‌کانی] *Yucca* نوعی گیاه *Xerophyllum*) ○ نوعی گیاه

bear hug *noun*

باوه‌شی توند، باوه‌شی ورجانه ○ آغوش خرسی **bearing** /'beərɪŋ, US 'ber-/ *noun*

1 هه‌لویت، قیافه 2 ره‌فتار، دهم‌دوو، جوولانه‌وه، هه‌لس‌وکه‌وت 3 پتوه‌ندی، تیکه‌لی، ده‌خل، گریدایی 4 بوار، لایمن 5 خوگرتن، ده‌ربردن، به‌رگه‌گرتن، به‌رگه 6 لا، نالی، روو 7 به‌رهم، به‌ر 8 منال‌بوون، دیتن 9 (ماشین) بیزینگ، یاتاقان 10 کارتن‌کردن، باندور 11 (heraldry) نشان، نشانه، به‌رزه‌نگ 12 (bearings) هه‌ل‌ومهرج، ردوش، بارودوخ ○ 1 قیافه 2 رفتار 3 رابطه 4 جنبه، لحاظ 5 تحمل، تاب 6 سمت، سو 7 محصول، ثمر 8 زایمان 9 یاتاقان (خودرو) 10 تأثیر 11 نشان 12 (در جمع) موقعیت

bearish /'beərɪʃ, US 'ber-/ *adjective*

1 به‌دخولک، رووناخوش، مرموج، بی‌ره‌دشت، بی‌تدریعت 2 ورج‌ناسا، ورجی، له‌ورج‌چوو 3 روو له‌که‌وتن، روو له‌که‌م‌پونه‌وه (به‌شه‌کانی کومبانیایی)، رووله‌نزمی ○ 1 بی‌ادب، بدعتق، خشن 2 خرس‌مانند 3 در حال تنزل

Béarnaise sauce /'beɪə'neɪz/ *noun*

جوری سوسی پرشت (خه‌ست)، زه‌ردینه‌ی هیلکه و تهرخومی تیده‌گری *Béarnaise*، ناوچه‌ییککی باشووری روژاوا‌ی فهره‌نسه ○ نوعی سس

bear pit = bear garden

bear's breech *noun*

جوری رووه‌کی مددیت‌هرانه‌یی *Acanthus* [mollis] ○ نوعی گیاه

bear's ear = auricula

bear's foot *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) پین‌ورچه، په‌له‌پسه، باورچه *helleborc* که گه‌لاکانی له‌پینی ورج ده‌چن ○ نوعی گیاه

bear's garlic *noun*

سیره‌کئیوله، پسه‌که‌وه‌له، پسه‌که‌وه، سو‌رباز، سیروکه ○ سیر کوهی

bearskin /'beəskin, US 'bers-/ *noun*

1 پسته یان که‌ولسی ورج 2 کلاوی ناهه‌نگ‌کیران (سه‌ربازی بریتانی) ○ 1 پوست خرس 2 برسکین

beast /bi:st/ *noun*

1 گیانه‌وه‌ر، نازهل، ولسات، بانال، چواربین، چوارپا، گیانه‌له‌به‌ر 2 که‌سیکی زوردار و له‌کوتن‌رول‌ده‌رچوو، مروی گیانه‌وه‌رخوو ○ 1 حیوان، جانور، چهارپا 2 آدم ستمگر و مهار‌کسیخته، آدم ناخوشایند

beastie *noun*, pl. *beasties*

(سکاتله‌ندی، به‌شوخی) میروو یان گیانه‌وه‌ری چکوله، ورده‌میروو، جانه‌وه‌ر ○ حشره یا جانور کوچک

beastly /'bi:stli/ *adjective* (beastlier, beastliest), *adverb*

adj گیانه‌له‌به‌ری، درندانه، بی‌به‌زی‌یانه، دل‌رفانه، ناخوش، پیس *adv* به‌کجار: *a*

adj ○ (beastliness *n*) *beastly cold day* حیوانی، وحشیانه، ناخوشایند *adv* خیلی

beast of burden *noun*

گیانه‌وه‌ری باربر، ولاخی بار، بارگین ○ حیوان بارکش

beast of prey *noun*

گیانه‌وه‌ری درنده یان راوی ○ حیوان درنده یا شکارگر

beat /bi:t/ *noun*, *adjective*

n 1 لیدان، پیاکیشان، کوتان 2 ده‌نگی لیدان 3 لیدان‌پرته و دل) 4 تریه، ریتم (موسیقی) 5 کیش، هه‌فدن، زهر، هیز (هه‌له‌ست) 6 ریته‌وه، ریگا 7 جووله‌ی باله‌کانی بالنده 8 پتشیکه‌وتن، پتشی‌وه‌چوون 9 شویتی تیاگه‌ران، ناوچه‌ی نوپه‌داری (نه‌فهری بولیس) *adj* 1 (نافه‌رمی) هیلاک، شه‌کعت، ماندوو 2 (سه‌ربه) هیپی‌یه‌کان ○ *n* 1 ضربه 2 صدای ضربه 3 ضربان 4 ضرب، ریتم (موسیقی) 5 وزن، تکیه (شعر) 6 مسیر 7 حرکت بال‌های پرند 8 پیشرفت 9 محل گشت *adj* 1 خسته 2 (وابسته به) هیپی‌ها

beat /bi:t/ = past of beat

beatbox = drum machine

beaten /'bi:tɪn/ = past participle of beat

beaten /'bi:tɪn/ *adjective*

1 کوتراو، چه‌کوش‌کاری‌کراو، پیاکیشراو: *beaten gold* 2 ماندوو، شه‌کعت، له‌پیک‌وتوو 3 تن‌شکاو، به‌زیو، exhausted ○ 1 چکش‌خورده 2 خسته 3 شکست‌خورده

beaten-up = beat-up

beater /'bi:tə(r)/ *noun*

1 تیکه‌ل‌کەر، تیک‌وه‌ره‌ر، لیک‌ده‌ره، (ثامیر)، eggbeater تیفیکی سو‌وراوه به‌لیکه‌ده‌ریکی تیلیکتریکی‌یه‌وه 2 = 1 clunker ○ مخلوط‌کن

beatific /bi:ə'tɪfɪk/ *adjective*

a beatific شادی‌هین، دلخوش‌کەر: *smile/expression* مسرت‌بخش

beatifically /bi:ə'tɪfɪkli/ *adverb*

دلخوش‌کەرانه *beatification* /bi:ə'tɪfɪk'eɪʃn/ *noun*

1 (راگه‌یاندنی) به‌خشین، لی‌خوشبوون، لی‌بورتن
2 به‌خته‌وه‌رکردن *beat* 1 اعلام‌آمزش 2 (عمل) سماعت‌دادن

beating /'bi:tɪŋ/ *noun*

1 کوتان، تهمین سزادن، لیدان، کوتەک 2 لیدان، تریه: *the beating of drums/wings* 3 تیشکان (سهخت)، بنکەوتن 1 تنیه 2 ضربان 3 شکست

beating up *noun*

لیدان، کوتەک، تهمین، کوتەک‌کاری *beatitude* /bi'ætrɪtju:d, US -tʊd/ *noun*

1 به‌خته‌وه‌ری، خوش‌به‌ختی، به‌ختیاری (هم‌میشی) 2 (the beatitudes) ناموزگاری کریست لەسەر چیا (Matt. 5:3-11) 1 سعادت، خوشبختی 2 بیوتیوود

beatnik /'bi:tɪnik/ *noun*

بیتنیک (نەو لاوانە‌ی کە لە سالانی 1950 و 1960 دا گوتیان بە کوت‌وبەندی کۆمەڵە‌بە‌تی و ژبانی یاوی نینو کۆمە‌لگا نە‌ده‌دا و شینۆ‌ی هه‌یی‌به‌کانیشیان دە‌دا) بیتنیک

beat-up *adjective*

(نافەرمی) کۆنه، شە‌وور، شە‌ق‌وشر، رزیو، داری به‌سەر بە‌رده‌وه نە‌ماو، لیک‌زە‌به‌ردراو، چه‌به‌ره‌شر *beau* /bəʊ, US boʊ/ *noun, pl. beaux or beaux* /bəʊz, US boʊ/

1 ئە‌ویندار، ناشق، دۆستی کور، دل‌داری کچن، کچه‌وه‌ره، پیاوی تە‌ریوش 2 candy = عاشق، خاطرخواه، مرد شیک

Beaufort scale /'bəʊfət skel, US 'boʊfət/ *noun*

پیتوهری بوفیرت (بۆ پیتوانی خیرایی با) *beau geste* /bəʊ 'ʒɛst, French bo ʒɛst/ *noun, pl. beaux gestes pronounc. same*

خوێادان و ئە‌دا و جوولانە‌وه‌ی سە‌رنه‌ن‌راکیش، قیافە *beau ideal* *noun*

(فە‌ره‌نسی) سە‌رنه‌مونه‌ی تە‌واوی و جوانی مثال اعلی در کمال و زیبایی

Beaujolais /'bəʊʒəlei, US 'boʊʒə'leɪ/ *noun*

بوژیلن، بوژوله (جوژن مە‌ی به‌ره‌نگی سوور له‌هە‌ریمی بوژوله‌ی فە‌ره‌نسه‌ دروست دە‌کری) بوژوله

Beaujolais Nouveau /'bəʊʒəlei nu'vəʊ, French boʒole nuvo/ *noun*

مە‌ی بوژوله (بە‌ره‌ت: Beaujolais nouveau + فە‌ره‌نسی "نو") شراب بوژوله

beau monde /bəʊ 'mɒnd, French bo mɒnd/ *noun*

دنیای شوخ‌وشە‌نگی، دنیای تە‌ریوشی، جیهان یان دنیای جوانی (له‌ فە‌ره‌نسی یه‌وه به‌ واتای "fine world") دنیای شیک‌پوشی

Beaune /bəʊn/ *noun*

جوژن مە‌ی سووری بورگاندی، هه‌ی ناوچه‌ی Beaune له‌ رۆژه‌لاتی فە‌ره‌نسه *beaut* /bjʊ:t/ *noun, adjective*

n مرویان شتی باش و جوان *adj* یه‌کجار باش *n* آدم یا چیز عالی و زیبا *adj* عالی

beauteous /'bjʊ:tiəs/ *adjective*

(ویژه‌یی) جوان، رند، چه‌له‌نگ، خوشیک، *beautiful* *adjective*

beautician /bjʊ:'tɪʃn/ *noun*

جوان‌کار، جوان‌کەر، رازینه‌ر *beautification* *noun*

جوان‌کردن، سازکردن، رازاندن‌وه *beautifier* *noun*

رازینه‌ر (هوه)، خە‌ملینه‌ر، جوان‌کار *beautiful* /'bjʊ:tiʃl/ *adjective*

1 جوان، رند، چه‌له‌نگ، خوشیک، دل‌رفین، قە‌شه‌نگ: *a beautiful woman* 2 *beautiful voice* 2 زۆرباش: *What beautiful timing!* 1 خوشگل، زیبا 2 عالی

beautifully /'bjʊ:tiʃli/ *adverb*

باش، به‌شینۆ‌یتکی جوان: *She sings beautifully* *noun, pl. beauties*

1 جوانی، چه‌له‌نگی، رندی: *a woman of beauty products/treatment* *great beauty*

2 مرویان شتی جوان 3 زنی جوان 4 باشی، به‌رز 5 (شتی) زۆرباش 6 نمونه، میناک 1 زیبایی، جمال 2 آدم یا چیز زیبا 3 زن زیبا 4 حسن 5 (چیز) عالی 6 نمونه

beauty contest *noun*

جوان‌پرکێ، پتشیبرکێ (هە‌لبژاردنی) شاجوان *beauty mark* = *beauty spot*

beauty parlour = *beauty salon* *beauty queen* *noun*

جوانی جوانان، شاجوان *beauty salon* *noun, also beauty shop*

سالۆنی جوان‌کردن *beauty sleep* *noun*

مسابقه‌ی انتخاب‌ملکه‌ی زیبایی

سالۆنی جوان‌کردن *beauty sleep* *noun*

ملکه‌ی زیبایی

سالۆنی جوان‌کردن

خواب‌بوون

(به شوخی) خموی پشې نیوه شهو، خموی جوانی، خموی سدرله نیواره ۱ خواب بیش از نیمه شب

beauty spot noun

1 سهرانگا، جنگای خوش یا جوان 2 خال ۱ جای زیبا و باصفا 2 خال

beaux = plural form of beau

beaux arts /boʊz 'ɑː, French boz ɑr/ noun, pl.

1 هونره جوانی به کان بیان جوانکاری به کان، هونره جوانه کان 2 (وه کوو ناوه لئاو، Beaux Arts) سهره شینوازی رازنهرانهی کلاسیک له

پاریس له سدهی 19 دا (بهره: له beaux-arts فهره نسی) ۱ فنون زیبایی 2 پوز آرت

beaver /'bi:və(r)/ noun, pl. same or beavers

1 سه گاو، مېکې نافی [Castor canadensis] (نهریکای باکووری) C. fiber (توراسیا) 2

پسته یان کهولی سه گاو، فهرهوی سه گاو 3 (ههروهه ها beaver hat، زورتر میژوویی) کلای

له پستهی سه گاو 4 (ههروهه ها beaver cloth) جورئ کراسی له خوری قورس که شینوهی

کهولی سه گاو دهدا (نهرلمانی بهره: له 1 بیدستر 2 پوست بیدستر 3 و 4 بیور

beaver /'bi:və(r)/ noun

بهشی له کلاخود بؤ پاراستی خوارهوهی دهموچاو ۱ بیور

beaver /'bi:və(r)/ noun

1 گد و قوزی زن، بهشی زاوژنی زن 2 (تافهرمی، بریتانیا) پیایو ریشن ۱ بیور 2 مرد ریشو

beaverboard noun

جورئ تخته ریشال ۱ نوعی فیبرورد

bebop /'bi:bop, US -bɑ:p/ noun

بی باب (جورئ جاز به هارمونی و ریتمیکی نالوزهوه) ۱ باب

becalmed /bi'ka:md/ adjective

راویستاو، چهق بهستوو، بهک کهوتوو، لهرویشتن کهوتوو، بئ تهکان (کهشتی بادهوهی، لهبر بئ بایی) ۱ متوقفمانده

became /bi'keɪm/ = past of become

becard /'bekəd, US bə'ka:rd/ noun

جورئ بالنده له تیرمی tyrant flycatcher، هی نهریکای باشووری و ناوه نهدی [توخم Pachyramphus] چه نهدین جورئ ۱ نوعی پرند

because /bi'kɔz, -'kɔz, US -'kɔz, -'kɔz/ conjunction

چون، چونکه، بؤیه، لهبر، لهسر، بههوی، بهم دهلیله، لهبر نه مه: I did it because he told me to

به بؤنه: He walked slowly because of his bad leg (زیرا، چون که، به این علت، به علت

béchéamel /'beʃəmel/ noun

جورئ سؤسی خهست (بهره: له ناوی مارکویز Louis de Béchéamel که گوايه نهو

نم شینوه سؤسی داهنناوه) ۱ نوعی سس

bêche-de-mer /,beʃə'de'meɪ/ noun, pl. same or bèches-de-mer pronunc. same

1 جورئ خه یاری زلهی دهریایی، له چین و ژاپون ده خوری 2 (Bêche-de-mer) وشه ییکی تر بؤ Bislama ۱ نوعی خیار

beck /'bek/ noun

جوگه، چومهل، شه تاو ۱ جویار، نهر

beck /'bek/ noun

1 نامازه، تهکان دانی سر یان دهست 2 (be at someone's beck and call) گورایه، ملکه ج، گوی له مست ۱ اشاره 2 مطیع

Becker muscular dystrophy noun

پووکانهوهی ماسوولکهیی بیکتر: جورئ پووکانهوهی سهختی ماسوولکهیی کهم مهترسی دارتر (بروانه Duchene muscular dystrophy بهره: له ناوی geneticist ی

نهرلمانی (Peter Emil Becher) تحلیل یا پلاسیدی ماهیجای بکر

becket /'bekɪt/ noun

گیره، قولفه ی تهناف بؤ توندکردنی شه شله کانی سر کهشتی ۱ حایل

become /bi'kʌm/ = past participle of become

becoming /bi'kʌmɪŋ/ adjective

شیاو، لیوه شاو، پیکهوتوو، راکهوتوو، گونجاو، لهبار، لینی ده کالیتوه، بؤی ده بی: becomingness n) modesty

مناسب، درخور

becomingly /bi'kʌmɪŋli/ adverb

لیوه شاوانه ۱ به طور شایسته ای

becquerel /'bekərel/ noun

بیکتریل (= یه کهی ریکخسته یان ده زگای نونه توهی ب، چالاکی مادهی رادیونه کتیفتی، کورته کهی Bq بهره: له ناوی فیزیک زانی

فهره نسی Antoine Henri Becquerel (1852-1908) بکرل

Becquerel rays noun, pl.

(فیزیک) تیشک (هکانی) ی بیکتریل ۱ پرتو بکرل

bed /bed/ noun

1 تخت، کهت، جیخه، خوهگه، تهختی خه، چربایه، قهره ویله، جی، نوین، جیگا، دوشهک: took a single/double bed

2 a single/double bed خهف: 3 walk before bed

3 نهیکسی، هاو جینی، سهرجینی 4 (رووبار، دهریاچه، دهریا و هتد) بئ، بئک، نهرک، بندین، تهخت، بهرهت، بناخه، هیم، the ocean bed: foundation

شونپی له تهرک و بئی دهریا که زیندهوه ریکی تاییه تی

تیادهزی: 5 oyster beds رهگه، چین، رهگ، لو،

توی، stratum layer 6 (زهوی ناسی) چینی له گل یان تخته بهرد له هرزدا 7 باخچه، شه تلگه، کهرت، دووکان، پاوه، کووز (شوتی بؤ تیاچاندنی گول و گیا *bedded adj* (یان له لیکدانا *-bedded*) 1 تخت خواب، جا، بستر، تشک 2 خواب 3 هم خوابگی 4 کف، پایه، پی 5 رگه، لایه، طبقه 6 (زمین شناسی) لایه، طبقه 7 باخچه، کرت

Bed also B.Ed, Bachelor of Education

1 پروانامه ی به کالوری په روه رده 2 به کالوری په روه رده 1 درجه ی کارشناسی در آموزش و پرورش 2 کارشناس آموزش و پرورش

bed and board noun

زووری خهوتن و خواردن 1 اتاق خواب و غذاخوری

bed and breakfast noun

جیخه و یان دیوی خهوتن و به یانی یانه (تانی به یانی) 1 اتاق و صبحانه

bed-bath noun

(نخوخ) خوشن له جی دا 1 حمام در بستر

bedbazzlement noun

تاساوی، سه رسووماوی 1 بهت

bedbug /'bedbʌg/ noun

جووجه، گاوک، ناخوره، شه وگه ز؟ (بانکه؟)، جانوه ریکی بی بالی خوین مژ که خوینی که سسکی سهرجی دهمزی [Cimex lectularius] ساس

bedchamber /'bedtʃeɪmbə(r)/ noun, also bedroom

زووری خه، دیوی خه 1 اتاق خواب
bedclothes /'bedklaʊðz, US -kloʊðz/ noun, pl.

نوین، پیخه، متیل: *She pulled the bedclothes up over her head* روانداز

bedcover /'bedkʌvə(r)/ = 1. bedclothes 2. bedspread

bedder noun

1 شه تل 2 (بریتانیا) کاره کهری کولتری کامریج، جی راخه 3 خهوتنگا، جی خه 1 1 نشا 2 خدمت کار دانشکده ی کامریج 3 خوابگاه

bedding /'bedɪŋ/ noun, adjective

1 n پیخه، نوین، جی ونوین، جیگاو بان، 2 bedclothes بناخه، هم، بنه رت، 3 foundation په بین و بال، کاوکوت و په بین که ده یکن به تیوله و تا تازه له کان له سهری بخهون، پنگه 4 جی خواروو یان زیره و 5 = stratification *bedding plants* باخچه یی: 1 n روانداز 2 پایه 3 بدینگ 4 لایه ی زیرین

bedding plants باخچه یی: 1 n روانداز 2 پایه 3 بدینگ 4 لایه ی زیرین

bedding plant noun

رووه ک یان گولی باخچه یی، شه تل 1 گیاه یا

گل باخچه یی

bedecked adjective

رازاو، جوان کراو، سازکراو، رازیتراو 1 آراسته، مزین

bedeguar /'bediga:/ noun

پا پرده له (بنه رت): له *bād-āwar* ی فارسی "پا پرده له، پاهیتاو" 1 بادآور

bedel /'bi:d(a)l, US br'del/ noun, also bedell

(له هیندی زانکوی بریتانیا) کار به ده ست 1 مامور

bedeviled adjective

سهرلی شواو، داماو 1 سردرگم

bedevilment noun

به ته نگ هیتان، ته نگ پی هه لچین، هه لچینان، هه راسان کردن، زور بوهیتان 1 به سته آوری

bedewed adjective

تهر، خاو، شیدار، نماوی، هیت 1 مرطوب، نمناک

bedfellow /'bedfeləʊ, US -feləʊ/ noun

هاور پیاز، هاور پی، هه قال، دوست، هاو ته ختی 1 رفیق، هم قطار، هم تخت و خوابی

Bedford cord noun

جوړی پارچه ی قایم (بنه رت): له *Bedford* ناو مندی 1 تینگلته ره) نوعی پارچه

bedgown noun

جلی خهوی ژنانه، خه وجامه 1 لباس خواب زنانه

bedhead noun

(ته ختی خه) ته ختی سهره و 1 بدهد

bedimmed adjective

لیل، که م سوما، کز، بی هه تهر (چاو)، لیلای داهاتوو 1 کم روشده

Bedivere noun

بندیقتر: په کی له سوارچالاکانی Round Table بیدیور

bedlam /'bedlɒm/ noun

1 شیت خانه 2 هه رچی و په رچی، تیکه ولیکه، شلوق بازاری، ده نگ و هه را، هم مامی ژنان 1 1 تیمارستان 2 هممه، غلغه

bed linen /'bedlin/ noun

به رگه بالنج و مه لافه 1 ملافه و روبالشی

Bedlington terrier /'bedlɪŋt(ə)n/ noun

جوړی تاجی سهرباریک، لاق دریز و مووی بوری فر (بنه رت): له دینی *Bedlington* له باکووری تینگلته ره) نوعی سگ شکاری

bedmaker = bedder2

Bedouin /'beduɪn/ noun, also Beduin, pl. same

بیدوین، عه ره بی ده شته کی (له عه ره بی یه و هه رگیراوه) 1 عرب بدوی

bedouinism noun

ده شته کیتی، کوچهری، ره وهدتی، چولگه نشینی

○ بادیه‌نشین

bedpan /'bedpæn/ *noun*

کاسه، تاس، له‌گن (نەخۆشی سەرچى) ○ لگن

bedplate *noun*

دۆشه‌كى ماشين، ته‌به‌قى كا‌نزايى كه بى‌كى ماشينى پى‌كدىتى ○ تشك ماشين

bedpost /'bedpoust, US -poust/ *noun*

پايه يان ستوونى ته‌خت، پاچكه‌ى ته‌خت ○ پايه‌ى ته‌خت و خواب

bedraggled /bɪ'dræɡld/ *adjective*

1 شى‌واو، ئال‌وزاو، شى‌ره: 2 *bedraggled hair* پيس، قوراوى ○ 1 *bedraggled clothes* آشفته، زولیده 2 گنى

bedridden /'bedrɪdn/ *adjective*

نەخۆشى جى‌كه‌وته، كه‌فته‌كار، زه‌ليل ○ زمين‌گير

bedrock /'bedrɒk, US -rɔ:k/ *noun*

1 بنك، ته‌رك، نه‌ه‌رت، بناخه، به‌ردى بناخه، بنچينه، *Honesty is the bedrock of* :basis 2 *any healthy relationship* نه‌كه‌به‌رد، به‌نه‌به‌رد، كه‌فرى ژى‌رين، ته‌ركه‌به‌رد، به‌ردى ته‌رك 3 چى‌نى خواروه 4 *nadir* ○ 1 پايه، بنان، شالوده، اساس 2 سنگ بستر 3 طبقه‌ى سفلى

bedroom /'bedru:m, US -ru:m/ *noun*

تووره‌كه‌خه‌و، جى‌خه‌و ○ كى‌ه‌خواب
ديوى خه‌و، ژوورى خه‌و، خه‌وگا ○ اتاق خواب
bedroom community *noun*, also *bedroom suburb*
شارى كه خه‌لك تى‌ا ده‌ژى‌ن، له‌ويوه بۆ كار هات‌وجوى شارى‌كى تر (كه‌وره‌تر) ده‌كەن ○ بدروم كامپونى

bedroom scene *noun*

دىمه‌نى رووت يا سى‌كىسى (فيلم و هتد) ○ صحنه
bedsheet *noun*

مه‌لافه ○ ملحفه

bedside /'bedsaɪd/ *noun, adjective*

n سەرچى لای جى‌گا، پال جى‌خه‌و، له‌ پال ته‌خت‌دا: *a bedside lamp* ○ n بالى‌ن بالى‌نى، در كنار ته‌خت

bedside manner *noun*

شى‌وه‌ى جوولانه‌وه له‌گه‌ل نه‌خوش (دوكتوره‌كان) ○ طريق رفتار با بیمار

bedside table *noun*

مى‌زى پال ته‌خت (ى خه‌و) ○ مى‌ز كنار ته‌خت خواب
bedsitter *noun*, also *bedsit* or *bedsitting-room*

ژوورى به‌كرى‌گى‌راو، دى‌وى به‌كرى ○ اتاق اجاره‌اى

bedskirt *noun*

به‌رده يان لى‌وارپوشى ته‌ختى خه‌و ○ والان

تخت خواب

bedsore /'bedsɔ:(r)/ *noun*, also *decubitus ulcer*

برىنى سەرچى ○ زخم بستر

bedspread /'bedspred/ *noun*

به‌رگه‌جى‌خه‌و، به‌رگه‌نوین، روونوین، به‌رگه‌ته‌خت (- پارچه‌يى‌كى جوان بۆ دا‌پوشىنى نوین‌ويان) ○ روتختى

bedspring *noun*

زه‌مبه‌له‌ك يان فه‌نه‌رى ته‌ختى خه‌و ○ فنر ته‌خت خواب

bedstead /'bedsted/ *noun*

ته‌خت، ته‌خته‌به‌نسد، چى‌رايه، چوارپايه (چوارچى‌وه‌يه‌كى دارى‌ن يان ئاسنىنى كو‌نه بۆ تى‌اخه‌وتن) ○ ته‌خت خواب

bedstraw /'bedstra:/ *noun*

گى‌ايى پرگه‌لا، زوو ده‌يان خى‌يه دۆشه‌كه‌وه، ناميان‌به‌نسر، ناميان‌ده‌له‌مه، گى‌اهه‌وين [توخم *Galium*: چەندىن جۆرن] ○ علف ماست، شى‌رىنتر

bedtime /'bedtaɪm/ *noun*

كات يان وه‌ختى خه‌و، خه‌وتان ○ وقت خواب

Bedu /'bedu:/ = *Bedouin*

Beduin = *Bedouin*

bedward *adjective*

به‌ره ته‌خت، رووله جى‌خه‌و ○ به‌سوى ته‌خت

bedwetter *noun*

ده‌له‌مى‌ز، جى‌ته‌ركه‌ر، مى‌زه‌خۇدا كەر، كه‌لمى‌ز ○ شى‌بادراز

bedwetting *noun*

ده‌له‌مى‌زى، جى‌ته‌رك‌ردن، مى‌زه‌خۇدا كردن، مى‌ز كرده‌نژى‌ر، كه‌لمى‌زى ○ شى‌بادرازى

bee /bi:/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها *honeybee* or *hive bee* هه‌نگ، وه‌وه، مى‌شه‌نگوین، مى‌شى هه‌نگوین [*Apis mellifera* و جۆره‌كانى تر] 2 جۆرى مېرووى كۆمه‌له‌يى‌كى به‌ربلاو [*Apoidea*] 3 كۆبوونه‌وه، كۆبه‌ست، جفى‌ن ○ 1 زنبور عسل 2 نوعى حشره 3 جلسه

the Beeb /bi:b/ = *BBC*

bee beetle *noun*

قالۆنجه‌هه‌نگه، زۆرتر له‌ نى‌و گولان‌دا ده‌بى‌ئى [*Trichius*: چەندىن جۆرن] ○ نوعى سوك

bee bread *noun*

نانه‌هه‌نگ (هه‌نگوین يان هه‌لاله) ○ غذاى زنبور عسل

beech /bi:tʃ/ *noun*

(دارى) ناروه‌هن، تى‌روو، دره‌ختى بى‌ج، دارى بى‌ج [*Fagus sylvaticus* (ئهوروپا) و جۆره‌كانى تر] (بسه‌ه‌ت: *bēce* ئىنگلىسى كۆن، ئه‌لمانى بيه‌ه‌ت) ○ راش، چوب راش

beechdrops noun, pl. same

رووه کیکسی خیزانی broomrape. مشه خوری
رهگ و ریشمی داری ناره وونه |
Epifagus virginiana [بیچدراپس]

beech-marten = stone-marten

beech tree noun

(داری) ناره وونه، دره ختی راش [درخت راش]
beechwood /'bi:tʃwud/ noun

داری ناره وونه یان بیچ [چوب راش]
beedi, pl. bidis = bidi

bee-eater noun

ههنگه خوره، ههنگوچنه، رهنگاله، رهنگریزه،
خهنجیربالا، قازقازه [Merops apiaster]
جوره کانی تر [زنبورخوار]

beef /bi:f/ noun

1 گوشتی گا (یان ولاخ): *roast/minced beef*
a joint/fillet of \diamond *beef and dairy cattle* \diamond
2 (نافه رمی) پر ته بولسه، خونه خوت:
What's his latest beef? 3 هیزی بازوله یان
ماسوولکه 4 (pl. *beef* /bi:vz/ or US also)
(beefs) ولاخ (یا گا و کدل) یا مانگای دابهسته
5 هیز، ستین، تابشت 6 ماک، مه تر یال، مایه،
ماده (بهرهوت: له *bos*، *bos* لاتین "ox") 1
گوشت گاو 2 غرولند 3 نیروی عضله 4 گاو
پروری 5 نیرو 6 ماده

beefalo noun, pl. same or beefaloes

دووره گدی نیوان ولاخ و گامیش، ولاخ گامیش
[بیفالو]

beefburger /'bi:fbʌ:gə(r), US -bʌ:rg-/ =
hamburger

beefcake noun

(نافه رمی) پیاوی ماسوولکه دار [مرد عضلانی]
beef cattle noun

ولاخه دابهسته یا گوشتی به کان [گاوهای گوشتی]
Beef eater /'bi:fi:tə(r)/ noun

1 بیفتیر (= نوبه داری که لوی لندن به
یونیفورمی شتیوازی سه دهی شازده یم) 2
بنیاده می تنک سمر او، له سهریک، کورته بنه []
1 بیفی تر 2 آدم کوتاه و چاق

bee fly noun

میشه ههنگه، میشه ههنگانه، مشه خوری ههنگ و
ههنگه زاله کان [خیزان Bombyllidae: زور
جورن] [نوعی مکی]

beefsteak /'bi:fsteik/ = steak

beefsteak fungus noun

جوری کارگی قاوه بی سوورباو [Fistulina
hepatica] [نوعی قارچ]

beef tea noun

گوشتاو (= گوشتی کولاو که ده دری به کهسانی
نه خوش) [بیف تی]

beef tomato noun, also beefsteak tomato

جوری باینجانی زله [نوعی گوجه فرنگی]

beef Wellington noun

جوری چینشت [نوعی غذا]

beefwood noun

جوری دره ختی سه خته داری سووری گهرمیان
[جوره کانی له چمندی خیزان دا، به تایبست
نوعی درخت *Casuarina equisetifolia*]

beefy /'bi:fi/ adjective (beefier, beefiest)

زله و قله، ههیکه لی، دوو باد، تنک سمر او،
به هیز، به پرشت، به تابشت، پته، ماسوولکه دار: a
beefy sturdy substantial beefy thug
shock absorbers (بهرهوت: له *bov*، *bos* لاتین
"گا") [نوعی مکی، قوی، عضلانی]

beehive /'bi:harv/ noun

1 کهندوو، کهنوو، پلوروه، خلیف، کووره،
کووره ههنگ، ههنگ دان، ههنگه زال، کاریتان،
هوویسر، هوویسل (له شوول ته نراو) 2
کهنوو بی: جوری شتیوازی قوی زنان، باوی
شهته کان (1960) [1 کدو 2 بهیو]

bee-keeper noun

میش راگر، میشه وان، میش دار، ههنگ دار،
میش به خیکر [زنبوردار]

bee-keeping noun

میش راگری، میشه وانی، ههنگ داری، میش داری،
میش به خیکر کردن [زنبورداری]

beeline /'bi:lain/ noun, make a beeline for

هیلی راسته وخو، هیلی به کسره، به کسره
چوون به دوی (کس یان شتی) [خط مستقیم]

Beelzebub /bi:elzibʌb/ noun

شهتان، سه روکی شهتانه کان، شهتانی گه وره،
سه شهتانه (وه گهراوی *ba'al zēbūb* عیبری،
ناوی خودای فلهستین) [شیطان، شیطان بزرگ
Beemer noun, also Beamer]

(نافه رمی) ماشین یا مۆتورسایکلی BMW [بیم]

been /bi:n, bin, US bin/ = past participle
of be

beep /bi:p/ noun

دهنگی هورنی ماشین، بیپ، بیپ [صدای بوق]

beeper /'bi:pə(r)/ = bleeper

beer /biə(r), US bir/ noun

1 بیر، ناوجو: a barrel/bottle/glass of beer
beers brewed in Germany [بۆ ناوی
هیندی له خواردنوه ترشتر اووه کان به کار دینری،
ب.ن. 2 ginger beer شووشه، بونل یان قوتوی
بیره] [1 آجو 2 شیشه، بطری یا قوطی آجو]

beer belly noun, also beer gut

زگ مهشکه، زگ بوشکه، زگزل، زگ تاهور []
شکم گنده

beer brewing noun

بیره یا ناوجو دروست کردن، ناوجوسازی،
بیره سازی [آبجوسازی]

beer cellar *noun*

زیرخان بۆ هەلگرتی ئاوجۆ ٥ زیرمینی
زخیرەسازی آبجۆ

Beerenauslese /'be:ran, ausle:za/ *noun*

جۆری مەیی سەیی ئەلمانی ٥ بیرناوسلس

beer garden *noun*

باخچەی بیرە یان ئاوجۆ (لە پال مەبەخانەیی) ٥
بیرگاردن

beer gut = beer belly**beerhouse** *noun*

(مێژوویی) بیرەخانە، مەبەخانە ئاوجۆ ٥ بیرهاوس

beer mat *noun*

زیرلیوان، بن لێوانی (پارچە مەبەیا کە لە ژێر
شووشەیی خواردنەوێ دادەنێن) ٥ بیرمات

beery /'bi:ri/, US 'biril/ *adjective* (beerier, beeriest)

بیرەئاسا، بە بۆنی بیرەووە، بۆنی ئاوجۆیی، بە
مەزە یان تاسی ئاوجۆو: ٥ *beery tavern*
آبجۆماند، یا بۆی آبجۆ، یا طعم آبجۆ

beestings /'bi:stɪŋz/ *noun, pl.*, also *beastings*

ژەک، فرۆ، گوشت، ریتکە، فریشک، زەها،
خەلەندور، colostrum (بە کەم شیرێ بزنی و
ب.ت. هە مانگا و هتد، دواي زایین) ٥ شیرماک
beeswax /'bi:zwæks/ *noun*

میو، مۆم، شەم، بیژووەکس ٥ مۆم

beet /bi:t/ *noun*

(گیانە وەرئاسی) جۆنەر، چەوئەر، جۆنەری
شەکر یان قەند [Beta vulgaris]. رەگ یان
بنجی جۆنەر، سەلکە چەوئەر، سەلکە بزووت
٥ چغندر، چغندر قند، ریشەیی چغندر، لێو

Beethovenian /bert(h)u:'vi:niən/

adjective

بیتھۆفینیی: سەر بە بەرھەمەکانی ئاواز دانەری
ئەلمانی لۆدویگ فان بیتھۆفین Ludwig van
Beethoven (1770-1827) ٥ بیتھوونی

beetle /'bi:tl/ *noun*

١ قالۆنجە، قزقانع، هەرلە، گووخلینە [دەستە
Coleoptera]: ٢ *a black beetle*: (بریتانیا) مۆرە یان داشی کە
وینە قالۆنجەیی بەسەرەووەی 3 *Beetle* (درووشمی
بازرگانی) ناویکی ئینگلیسی بۆ ماشینی چکۆلەیی
فۆلکس فاگۆن Volkswagen (کە باش و پیشی
خرەو) ٥ ١ سۆسک، جەل 2 و 3 بێتل

beetle /'bi:tl/ *noun*

چەکۆشی دارین، میکۆت، جەکوشار (چەکۆشی
ھارین، ئەلمانی بنەرەت) ٥ تخماق

beetle-browed *adjective*

بەبرۆی پێ و دیارەو، برۆپێ، برۆگسکەکوئەرە
٥ با ابروهای پاچه بزی

beetle-crusher *noun*

(بریتانیا، بە شوخی) پێلاو، چەکەما یا پێ زلە ٥

کفش، چکمه و پای گنده

beetroot /'bi:tru:t/ *noun*

چەوئەر، جۆنەر، سەلکە چەوئەر،
سەلکە بزووت [Beta vulgaris] ٥ چغندر، لێو

bees = plural form of *bee*

beezier *adjective*

(نافەرەمی، بریتانیا) یە کجبار باش، عال ٥ عالی

befallen /bi'fɔ:lən/ = past participle of *befall*

befell /bi'fel/ = past of *befall*

befitting *adjective*

لێوئەشاو، گونجاو، شیاو، لێ کالاو، پێ کەوتوو، باش،

لەبار، decent, proper, appropriate, suitable ٥

(befittingly *adv*) ٥ شایستە، برازنده، مناسب

before /bi'fɔ:(r)/ *adverb, conjunction*

پێشتەر، پێشوو، پێشەکی، لەو پێش، لە پێش، بەر،

لە پێشاندا، لە پێشا، پێشدا، بەرلە، لەمەوبەر،

زووتر، پێش لەو هەمی کە، پێش ئەو هەمی کە، بەر

لەو هەمی کە، پێشتەر لە، لە پێشتەر، پێش، لە بەردەم،

باشتر لە، هەتا، تا: *before lunch* ٥ *the day*

They knelt before the ٥ *before yesterday*

Your name is before mine on ٥ *throne*

They retreated before the enemy ٥ *the list*

٥ قبلا، پێش، قبل از، پێش از این کە، جلوتر از،

جلوتر، پێش، در حضور، بهتر از، تا

beforehand /bi'fɔ:hænd/, US -'fɔ:rh-/

adverb, adjective

پێشتەر، زووتر، پێشەکی، لەو پێش، لە پێشانا،

لە پێشا، in anticipation in advance, early ٥

two weeks/three days/a few hours

beforehand ٥ قبلا، از قبل، جلوتر

befuddled /bi'fʌdlɪd/ *adjective*

گێژ و مەنگی، پەشوکاو، وێ، کاسی: ٥ *He was*

befuddled by drink ٥ گێج، مەنگ

befuddlement *noun*

گێژی، مەنگی، وێ، کاسی ٥ گێجی، مەنگی

began /bi'gæn/ = past of *begin***begat** /bi'gæt/ = archaic past of *beget***beggar** /'bega(r)/ *noun*

١ سۆالکەر، گەدا، خوازەلۆک، درۆزە کەر: -

2 *ggars sleeping on the pavement* ٥ هەزار،

نەدار، دەستەنگ ٥ ١ گدا، درپۆزەر 2 فقیر

beggarliness /'bega:lɪnəs, US -gər:lɪnəs/

noun

سۆالکەری، گەدایی، درۆزە کەری ٥ گدایی

beggarly /'bega:lɪ, US -gər:lɪ/ *adjective*

(ویزە پێ، ژبان) فەقیرانە، هەزارانە، هەزار،

دەستەنگ، کەم (بارە) ٥ فقیرانە، فقیر، کەم

beggarticks = bur-marigold**beggary** /'bega:rɪ/ *noun*

١ سۆالکەری، گەدایی، خوازەلۆکی، درۆزە کەری

2 نەداری، هەزاری، دەستەنگی، بەلەنگازی،

penury, poverty 3 سوالکهره کان، خه لکی سوالکهر 1 گدایی 2 فقر، تنگدستی 3 مردم گدا

begging letter noun

داوانامه 1 بگینگ لتر

beginner /bɪ'ɡɪnə(r)/ noun

1 تازه کار، کده زمان، تازه فتر، نؤ فتر، بهر وه سستا، تازه دهس پیکردو: *She's in the -nners' class* 2 دهس پیکره 1 مبتدی، نوآموز 2 آغازگر

beginning /bɪ'ɡɪnɪŋ/ noun, adjective

1 n سهره تا، سهر، دهس پیک، دهس پیک کردن، هه وه، بهرایی، بهر، بهر بهر، نوخسه *We're going to :start (beginnings)* 2 *Japan at the beginning of July* سهر چاوه، بهر هت، بنوا، چافکانی، 3 بهشی به کهم *adj* سهره تایی، ناماده یی، *beginning chemistry*: introductory the beginning of the end: سهره تایی کوتایی 1 n آغاز، ابتدا، اول، شروع 2 منشا، سرچشمه 3 قمت نخست *adj* مقدمانی

begone /bɪ'ɡɒn, US -'ɡɔ:n, -'ga:n/ interjection

(کون) برؤ، ههر، دور کوهه، گوم به، باریکی کوه، دایکینه 1 برو، دور شو

begonia /bɪ'ɡɒniə, US -'ɡou-/ noun

(رووه کناسی) بیگونیا، گوله هه زار [توخم *Begonia*] (به هت: لاتینی نو، له ناری رووه کناسی ناماتوری قهره نسی Michel Santo Domingo Bégon (ساتوانی دؤزی به وه) 1 بگوتیا رووه کهای دؤزی به وه)

begorra /bɪ'ɡɒrə, US bɪ'ɡɔ:rə, -'ga:r-/ interjection

بیگارا، به خودا، خودی (تیر له ندی = by God) 1 به خدا

begot /bɪ'ɡɒt, US -'ga:t/ = past of beget
begotten /bɪ'ɡɒtn, US -'ga:tn/ = past participle of beget

begrudgingly /bɪ'ɡrʌdʒɪŋli/ = grudgingly

beguilement noun

هه لفر یواندن، له خسته بردن، (هه) خه له تانندن، فریودان، ته فره دان، هافرایی، خایانندن، له رې ده رجوون 1 اغفال، فریب، گمراهی

beguiling /bɪ'ɡaɪlɪŋ/ adjective

هه لفر یوتنه، ته فره دهه، له خسته بهر 1 اغواکننده، فریبنده

beguilingly /bɪ'ɡaɪlɪŋli/ adverb

هه لفر یوتنه رانه، له خسته بهرانه 1 به طور اغواکننده

beguine /bei'gi:n/ noun

جؤری هه لهر کچی خومالی کار بیسن بیان کارائیب (دورگه کانی سه پنت لوسیا Saint Lucia و مارتینیک Martinique) له فوکتروت له رانبا rumba ده چی 1 بیگین

beguine /bei'gi:n/ noun

نه ندانی به کچی له کومه له پاریزگار و خیرخوازی به کانی philanthropic زنان، له سده ی 13 له هولند دامه زرا 1 بیگین

begun /bɪ'ɡʌm/ noun

1 بگینگیم، خاتوون (زنی مولمان که پله ویا به یکی بهرزی هه یی) 2 (Begum) خانم، بهر امهر به Mrs 1 بیگم 2 خانم

begun /bɪ'ɡʌn/ = past participle of begin

behalf /bɪ'hɑ:f, US br'hæl/ noun, in or on behalf of

1 له لایهن، به ناوی، به نیوی، له بابت، له باوت، به نوته رایعتی، بو، له بهر، له بهر خاتری، به خاتری 2 بهرزه وه ندی، به قازانچی، به سودی، benefit, interest 3 حق 4 بهرگری، defense 1 از طرف، از سوی، به نمایندگی از، برای، به خاطر 3 مصلحت، به نفع 3 حق 4 دفاع

behaviour /bɪ'heɪvjə(r)/ noun, US behavior

رهفتار، رهوتار، هه لسه وکوهوت، ناکار، جولانه وه، رهوش، کروهه، کردار: *the feeding-behaviour of predators* عمل

behavioural /-jə-rəl/ adjective, US behavioral

رهفتاری، هه لسه وکوهوتی، جولانه وه یی: *children with behavioural difficulties*

behaviourally /-jə-rəlɪ/ adv

رفتاری *behavioural sciences* noun, pl.

زانسته رهفتاری یا رهوتاری یا هه لسه وکوهوتی به کان 1 علوم رفتاری

behaviouralism noun, US behavioralism

1 شنوا و بنه ماکانی لیکولینه وه ی زانستی هه لسه وکوهوتی (مروؤ و) گیانه وه ران 2 لایه نگری له تیر و انینیکی هه لسه وکوهوتی بیان رهفتاری به بارهت به دیارده کومه لی به کان social phenomena 1 بهورالسم

behaviourism /bɪ'heɪvjərɪzəm/ noun, US behaviorism

رهفتار گهری، هه لسه وکوهوت خورای، رهوتارخوازی 1 رفتارگرایی

behaviourist /-jə-rɪst/ noun, adjective

1 رهفتار گهر، هه لسه وکوهوت خواز *adj* رهفتارخوازانه، رهوتارخوازانه 1 n رفتارگرا رفتارگرایی

behaviouristic adjective

رهفتارخوازانه، رهوتارخوازانه 1 رفتارگرایی

behaviour therapy noun

چاره سهر کردن به ریگای هه لسه وکوهوت وه 1 رفتاردرمانی

beheld = past and past participle of behold

behemoth /bɪ'hi:məθ, 'bi:hɪməθ, US -mə:θ/ noun

1 (گیانه‌ورناسی) نه‌سبی ده‌ریایی، که‌رگ‌ده‌ن،
له 24-40:15 Job باسی کراوه 2 هدر یوونه‌ور
یان شتیکی زه‌بلاخ و زله ۱ بهموت

behest /bɪ'hɛst/ *noun*

1 (وێژه‌یی) فرمان، فه‌رمان، فه‌رک، ده‌ستور 2
داخوازی، ویست، خۆستەک 3 راسپارده ۱
فرمان، حکم، امر 2 تقاضا، درخواست 3 وصیه

behind /bɪ'hænd/ *adverb, preposition*

پشته‌وه، دواوه، له پشته‌وه، له پشت، له دواوه، له
دوای، له‌پاش، دره‌نگ، دره‌نگ‌تر له، به‌شی
پشته‌وه، نه‌ویه‌ر، پشتیوانی، لایه‌نگری، داگوکی:
look ۱ *came from behind* ۱ *stay behind*
look ۱ *She glanced behind her* ۱ *behind*
از پشت، دیس، عقب‌تر از، در پس، جزیه‌عقبی،
دیترتر از، پشت سر، آن سوی، حامی

behind /bɪ'hænd/ *noun*

سمت، کنگ، که‌فەل، روونه‌ک، پاشەل: *The*
dog bit him on his behind ۱ کفل، کون

behindhand /bɪ'hændhænd/ *adjective*

1 دواوه، پشته‌وه، به‌جینماو، دواکه‌وتوو،
به‌دره‌نگ‌که‌وتوو 2 دره‌نگ‌تر له خەلک،
دره‌نگ‌تر له‌وانی دی، دواتر له‌وانی تر ۱
عقب، تاخیردار 2 دیترتر از دیگران

beholden /bɪ'həʊldən, US -'hoʊld-/
adjective, usu. beholden to

قه‌رزار، منه‌تیار: *I'm beholden to you*
مدیون، مرهون

beholder /bɪ'həʊldə(r), US -'hoʊld-/
noun

بینەر، ته‌ماشافان، چاولیکەر ۱ تماشاگر، بینده

behoof /bɪ'hʊ:l/ *noun*

به‌رزه‌وه‌ندی، چاکه، خیر، قازانج، سوود، مه‌فا،
۱ *for his own behoof*: profit advantage

منفعت، صرفه

beige /beɪʒ/ *noun, adjective*

n ره‌نگی قاوه‌یی کال، ره‌نگی بێژ *adj* قاوه‌یی
نامال‌بۆر، قاوه‌یی روشن (له‌فه‌ره‌نسی‌یه‌وه) ۱
رنگ بێژ *adj*

beignet /'benjeɪ/ = fritter

being /'bi:ɪŋ/ *noun*

1 بوون، هه‌یه‌تی، گیان، *A new existence*
2 era was brought into being by the war

زیان، زین 3 بوونه‌وه، مه‌خلوق، ئافرێت‌راو،
ئافه‌ریده، زینده‌وه‌ر: *human beings* ۱
a strange being from another planet 4 شت

5 که‌س، م‌رو‌ف، که‌سایه‌تی، که‌ستی:
personality 6 *person* 6 ک‌رو‌ک، خ‌وا‌ک‌رد،

که‌وه‌هر، س‌رو‌شت ۱ ه‌نی، ج‌و‌د 2 ح‌یا‌ت 3
م‌خ‌ل‌و‌ق، م‌و‌ج‌و‌د 4 ش‌یه 5 ش‌خ‌ص، ش‌خ‌ص‌یت، آ‌دم

6 ج‌و‌هر، ذ‌ا‌ت، م‌ا‌ه‌ی‌ت، ط‌بی‌ع

being and no being *noun*

بوون و نه‌بوون ۱ وجود و عدم

beira /'beɪrə/ *noun*

(گیانه‌ورناسی) جو‌ری ئاسک یان بزنه‌کتوی
ده‌گه‌نی س‌و‌م‌ا‌لی‌ا و نه‌تی‌و‌یا [Dorcatragus
[megalogotis] ب‌ی‌را

beisa oryx /'beɪzə/ *noun*

(گیانه‌ورناسی) gemsbok ی ره‌سه‌نی شاخ یان
ه‌ز‌و‌رن‌یه‌ف‌ری‌کا [Oryx gazella beisa]
(به‌ره‌ت: له Amharic) ۱ نوعی بزکوهی

Beja /'bedʒə/ *noun, pl. same*

1 نه‌ندامی گه‌لیکی ره‌ه‌ند، له‌نی‌وان نیل و
ده‌ریای سووردا ده‌ژین 2 زمانی Cushitic
ی ۱ ب‌ج‌ا

bejewelled /bɪ'dʒu:əld/ *adjective, US*
bejeweled

که‌وه‌هرنیشان، جه‌واه‌هرینه‌ند، که‌وه‌هرینه‌ند،
که‌وه‌هریوش: *He gave a wave of his*
bejewelled hand ۱ مرصع

bel *noun*

بیل (= یه‌که‌ی ی‌ت‌وان که ب‌و ه‌له‌سه‌نگاندنی دوو
ب‌ی‌زی ده‌نگ یان ر‌ی‌زه‌ی ه‌ی‌زی ئ‌ی‌لی‌ک‌تریک‌ی
به‌کار‌دی‌تر: به‌ره‌ت: له‌ناوی ئ‌ی‌لی‌ک‌سان‌د‌یر
Alexander Graham Bell
داه‌ی‌ن‌ری ته‌له‌فون وه‌رگیراوه) ۱ بل

Bel. 1 Belgian 2 Belgium

belated /bɪ'leɪtɪd/ *adjective*

زۆردره‌نگ، به‌سه‌رجوو، له‌وه‌ختی خ‌و‌ی
ت‌ی‌پ‌ه‌ر‌ی‌و، دره‌نگ‌ه‌ات‌وو، به‌شه‌ودا‌که‌وت‌وو: *a*

belated birthday present ۱ دیترتر از م‌و‌ع‌د

belatedly /bɪ'leɪtɪdli/ *adverb*

زۆردره‌نگ، دره‌نگ‌تر له‌وه‌ختی خ‌و‌ی، دره‌نگ‌تر:
He apologized belatedly ۱ دیترتر از م‌و‌ق‌ع

belay /'bi:leɪ, US bɪ'leɪ/ *noun*

1 گ‌ی‌ره، س‌نگ 2 به‌سته‌وه، جه‌ره‌ی‌ابه‌دان،
قا‌ی‌م‌کردن، مه‌هار، شه‌ته‌ک‌دان ۱ گ‌ی‌ره 2 مه‌ار

belaying pin *noun*

س‌نگ‌ی به‌سته‌وه یا شه‌ته‌ک‌دان یا مه‌هار (له‌سه‌ر
که‌شتی) ۱ میخ مه‌ار

belch /beltʃ/ *noun*

1 ق‌ر‌ق‌ینه، ق‌ر‌ب 2 ف‌ی‌ش‌قه 3 تو‌پ‌ه‌له‌دان، به
ن‌ه‌ی‌م‌ف‌ر‌ی‌دان، ه‌ه‌وادان ۱ آ‌رو‌غ 2 ف‌و‌ران 3
پ‌رتاب یا ف‌شار

beldam /'beldəm/ *noun, also beldame*

(کون) پ‌ی‌ر‌ژ‌ن ۱ پ‌ی‌ر‌ژ‌ن

beleaguered /bɪ'li:gəd, US -gərd/
adjective

1 ه‌ه‌راسان (ک‌را‌و)، ته‌نگ‌پ‌ی‌ه‌له‌ج‌ن‌را‌و،
ه‌ه‌له‌ی‌چ‌را‌و، زۆ‌ر‌ی‌و‌ه‌ات‌وو، ج‌ی‌پ‌ی‌ته‌نگ‌ک‌را‌و،

م‌ال‌و‌ی‌ن‌را‌ن، ک‌و‌ل‌و‌ل، ل‌ی‌قه‌و‌ما‌و 2 ئ‌ا‌ی‌ل‌و‌قه‌د‌را‌و،
گ‌ه‌ما‌ر‌و‌د‌را‌و، ده‌ورگیراوه ۱ به‌سته‌وام‌ده،

م‌ص‌ی‌ت‌ز‌ده 2 م‌ح‌اص‌ره‌ش‌ده

belemnite /'beləmnait/ *noun*

جئوری لهش نهرمی پی سهری cephalopod ده ریایی قرتیکه وتوو (دهسته Belemnioidea)، بوویه ردی نیشووه کانی سهرده مانی ژوراسیک و کرتاسه Cretaceous ٭ بلمانت

belfry /'belfri/ *noun, pl. belfries*

قولله یان برجی زهنگ، که لوو یان تاویری زهنگ، زهنگ خانه ٭ برج ناقوس

Belgae /'beldʒiː, US 'beldʒaɪ/ *noun, pl.*

گهلنکی سبتلی کۆن، دانیشووی گول و رووباره کانی Marne ٭ بلجا

Belgian /'beldʒən/ *adjective, noun*

adj ییلزیکیی 1 n خهلکی ییلزیک، دانیشووی ییلزیک Belgium 2 نهمسبی ییلزیکیی ٭ adj بلزیکیی 1 n اهل بلزیک 2 اسب بلزیکیی

Belgian hare *noun*

کهرویشکی ییلزیکیی ٭ خرگوش بلزیکیی

Belgian Malinois *noun, pl. same, also Malinois*

جئوری نژادی سهگ سهرهه Belgian shecpdog ٭ نوعی سگ

Belgian sheepdog *noun*

سهگی شوانی ییلزیکیی ٭ سگ گلوی بلزیکیی

Belgian Tervuren *noun*

جئوری نژادی سهگ سهرهه Belgian shecpdog ٭ نوعی سگ

Belgic /'beldʒik/ *adjective*

سهرهه Belgac ٭ وابسته به Belgae

Belial /'bi:liəl/ *noun*

شهیتان (شهرهت: له له bēliyya 'al عییری یهوه) ٭ شیطان

belief /br'i:li:f/ *noun*

1 باوهه، بهقا، پروا، نیمان، دلنایی، راپهرموون، متمانه، لئ تیرادیتن: belief in God/democracy 2 بۆجوون، را، بینین، نیرین، گومان، بیر، هزر:

There is a general belief that things will soon get better (beliefs) 3 ییروباوهه: A society should religious/political beliefs

1 ٭ be judged on its beliefs and values اعتقاد، ایمان، اطمینان، اعتماد 2 تصور، عقیده 3 (در جمع) اعتقادات

believability /br'i:li:və'biliti/ *noun*

پهسندکراوی، جینی باوهه ریتی، باوهه پیکراوی، باوهه مهندی، لئ راپهرای، جینی متمانه بوون ٭ قابلیت قبول، قابلیت اعتماد

believable /br'i:li:vəbl/ *adjective*

پهسندکراو، جینی باوهه، باوهه پیکراو، باوهه مهند، لئ راپهرای، جینی متمانه، plausible: a play with believable characters (unbelievable) قابل قبول، قابل اعتماد

believer /br'i:li:və(r)/ *noun*

پهسندکراو، جینی باوهه، باوهه پیکراو، باوهه مهند، لئ راپهرای، جینی متمانه، plausible: a play with believable characters (unbelievable) قابل قبول، قابل اعتماد

believer /br'i:li:və(r)/ *noun*

پهسندکراو، جینی باوهه، باوهه پیکراو، باوهه مهند، لئ راپهرای، جینی متمانه، plausible: a play with believable characters (unbelievable) قابل قبول، قابل اعتماد

believer /br'i:li:və(r)/ *noun*

پهسندکراو، جینی باوهه، باوهه پیکراو، باوهه مهند، لئ راپهرای، جینی متمانه، plausible: a play with believable characters (unbelievable) قابل قبول، قابل اعتماد

believer /br'i:li:və(r)/ *noun*

پهسندکراو، جینی باوهه، باوهه پیکراو، باوهه مهند، لئ راپهرای، جینی متمانه، plausible: a play with believable characters (unbelievable) قابل قبول، قابل اعتماد

believer /br'i:li:və(r)/ *noun*

پهسندکراو، جینی باوهه، باوهه پیکراو، باوهه مهند، لئ راپهرای، جینی متمانه، plausible: a play with believable characters (unbelievable) قابل قبول، قابل اعتماد

believer /br'i:li:və(r)/ *noun*

پهسندکراو، جینی باوهه، باوهه پیکراو، باوهه مهند، لئ راپهرای، جینی متمانه، plausible: a play with believable characters (unbelievable) قابل قبول، قابل اعتماد

believer /br'i:li:və(r)/ *noun*

1 به پروا، به نیمان، به باوهه، باوهه مهند، باوهه دار، پروامه ند 2 لایهنگر، نالیگر ٭ 1 مؤمن، معتقد 2 طرفدار

Belisha beacon /bə'li:ʃə 'bi:kən/ *noun*

چرای زهردی ههلیو کوژاوه (له بریتانیا، شونی په ریشه وه له ریگا: شههت: له ناوی Leslie Hore-Belisha. وه زیری گواسته وه) ٭ چراغ زرد چشمک زن

belittlement *noun*

چکوله کردنه وه، بچووکاندن، به کم گرتن، به هیند دانه نان، سووکی بن کردن، سوو کایه تی (belittler n) ٭ کوچک سازی، تحقیر

belittling *adjective*

سوو کایه تی یانه، سوو کانه ٭ اهانت آمیز

belittlingly *adverb*

به شیوه ییکی سوو کانه ٭ به طور اهانت آمیز

Belizean /bɛ'li:ziən/ *noun, adjective, also*

Belizian n خهلکی Belize. ولایت له کهناری کاریبین یان کارائیبی نه مریکای ناوهندی سهرهه ٭ بلیزین

bell /bel/ *noun*

1 زهنگ، گهرنال، زله زهنگ، زام، جام 2 دهنگه دهنگ، دهنگی زهنگ، زره، زهنگوله 3 تویه گول، کاسه گول 4 ههر شتیکی زهنگ ناسا ٭ 1 زنگ، زنگوله، ناقوس 2 صدای زنگ 3 جام گل 4 هر چیز زنگ مانند

bell /bel/ *noun*

مرقه، دهنگی گاکتوی له سهرهه بندی جیوت بوون دا ٭ بل

belladonna /bɛlə'dɒnə, US -'dɑ:nə/ *noun*

1 (رووه ک ناسی) ههنگووره تاله، (گیاهه) تهمانه مارانه [belladonna] 2 دهه مانی ههنگووره تاله ٭ 1 شایزکی 2 داروی یلان

bellbird *noun*

1 بالندهی زهنگی؟: جئوری بالندهی کهرمینانی نه مریکا، له تیره ی cotinga [توخم Procnias] 2 بالندهی ییکی دهنگ خوشی نهوسترالیایی [bellbird] Anthornis melanura (نیوزیله ند) و جئوره کانی تر ٭ بل برد

bell-bottomed *adjective*

دهلنگ ههراو، دههه قول فش، دهلنگ فش (شهلوار) ٭ پاچه گشاد

bell-bottoms *noun, pl.*

شهلواری دهلنگ ههراو ٭ شلوار پاچه گشاد

bellboy /'belbɔɪ/ = pageboy

bell-buoy *noun*

(دهریاوانی) زهنگی سهرهه کوته، تویه یان سهرهه کوتهی زهنگ دار ٭ گوپی زهنگ دار

bell captain *noun*

سهرهه رده ست، گهروهی به رده سه کانی هوتیل

bell-bottomed *adjective*

دهلنگ ههراو، دههه قول فش، دهلنگ فش (شهلوار) ٭ پاچه گشاد

bell-bottoms *noun, pl.*

شهلواری دهلنگ ههراو ٭ شلوار پاچه گشاد

bellboy /'belbɔɪ/ = pageboy

bell-buoy *noun*

(دهریاوانی) زهنگی سهرهه کوته، تویه یان سهرهه کوتهی زهنگ دار ٭ گوپی زهنگ دار

bell captain *noun*

سهرهه رده ست، گهروهی به رده سه کانی هوتیل

bell-bottomed *adjective*

دهلنگ ههراو، دههه قول فش، دهلنگ فش (شهلوار) ٭ پاچه گشاد

bell-bottoms *noun, pl.*

شهلواری دهلنگ ههراو ٭ شلوار پاچه گشاد

bellboy /'belbɔɪ/ = pageboy

bell-buoy *noun*

(دهریاوانی) زهنگی سهرهه کوته، تویه یان سهرهه کوتهی زهنگ دار ٭ گوپی زهنگ دار

سربشخدمت

belle /bɛl/ *noun*

شاجوان، زنی هدره جوان، موترفه، پدري ناسا
خوبروی، پری روی

Belleek *noun*

بیلک: جوری چینی زور روون و ناسک به
لوعابی بریقه دار (بهره): **Belleek**: ناوی
شاریکی لیرله ندی باکووری) بلیک

belle époque /bɛl ɛ'pɔk, French bel
ɛpɔk/ *noun*

(فهره نسی) ماوه پان سهرده می ناسیشت،
سهرده می سقام گیری، بهرله شهر جیهانی
یه کم (بهره): واتای خوی: ماوهی خوش)
دوره ی ثبات

Bellerophon *noun*, Latin, from Greek
Bellerophōn

بیلزوفون: ناوی پالاهوایتیکی یونانی که
Chimera ی کوشت بروفون

belles-lettres /bɛl'letrɛ(ə), French belletrɛ/ *noun, pl.*

(فهره نسی) ویزه، توره، نه دیات (belletrism)
ادبیات

belletrist *noun*, also belle-lettrist

(فهره نسی) ویزه وان، توره فان، نووسری
بهره می ویزه می (belletristic adj) ادیب

bell-flower *noun*

(رووه ک ناسی) گوله پیاله، گوله زنگی آتوخم
Campanula: زور جورن) گل استکانی

bellhop /'bɛlhɒp, US -hɑ:p/ = pageboy

bellicose /'bɛlɪkəʊs, -kəʊz, US -kəʊs, -
kəʊz/ *adjective*

شهرخواز، شهرنگیز، شهرانی، شهرخوازانه،
شهره نگیزانه، دوزمنکارانه، aggressive

warlike) ستیزه جو، جنگ طلب، جنگ طلبانه

bellicosity /bɛlɪ'kɒsɪti, US -'kɑ:s-/ *noun*,
also bellicosity

شهرخوازی، شهرنگیزی، به شهرها تووی
ستیزه جویی، جنگ طلبی

belligerence /-əns/ *noun*, also belligerency

دوزمنایه تی، شهرخوازی، شهرنگیزی،
شهرفرزشتی، پیاهه لیرزان) خصومت، ستیزه جویی

belligerent /bə'lidʒərənt/ *adjective, noun*

adj شهرخواز، دوزمنانه، دوزمنکارانه، له شهردا،
له دخی شهردا، شهریه ده ست: 1 n countries/states/nations

شهردا، ولاتی به شهرها توو 2 شهرکر 1
ستیزه جویانه، جنگ طلب، خصمانه، متخاصم 1 n
دولت متحارب 2 رزمند

belligerently /bə'lidʒərəntli/ *adverb*

شهرخوازانه، دوزمنانه، دوزمنکارانه) خصمانه
Bellini /bə'li:ni/ *noun, pl. Bellinis*

جوری کوکتیل یان کوکتیل، ناوی کوخ له گهل
شامیان لیک ده دری (بهره): له ناوی
وینه کیشی فینیزی **Bellini**
Giovanni (ده وریسه 1516-1430) ویده چی نه
کوکتیل له فینیزی داهنراین) بلینی

bell jar *noun*

زهنگی شوشه می) ناقوس شیشه ای
bellman /'bɛlmən/ *noun, pl. bellmen*

زهنگ ژهن، جارچی) ناقوس نواز، جارچی
bell metal *noun*

کانزای زهنگه کان) فلز زنگه
bell-mouthed /'bɛl mɑ:ðd, US -maʊθ/ *adjective*

دهمزل، دهم گاس، دهم زهنگ، دهم کراوه
دهن گشاد

Bellona *noun*, Latin

بیلونا (خودای شهر، له میسولوزی رومی دا)
بیلونا

bellow /'bɛləʊ/ *noun*

نهره، گورره، بوزه: to let out a bellow of
rage/pain) نمره، ماغ

bellows /'bɛləʊz, US -ləʊz/ *noun, pl.*

1 دهمه، مووشه دهمه، نه پاخ (= ناسنگه ری و
موسیق)، کوورک (= مووشه دهمه می مگه ران):

2 a pair of bellows (له وینه گری دا) بیلوز
(بهره): له بلی ینگیلیسی نیه وراست

"bellows", له belg ینگیلیسی کون "توره که،
کیسه، bag، پسته،" نریک به balg زمانی

نلمانی باشووری Old High German "bag",
"skin", له blāwan ینگیلیسی کون "فویا کردن،
فوتی کردن") 1 دم 2 فانوس

bell-push *noun*

دوگمه یان داگره ی زهنگ) شتی زنگ

bell-ringer *noun*

زهنگ ژهن له کلینه دا) ناقوس زن کلیسا

bell-ringing *noun*

زهنگ ژهنی کلینه دا) نواختن ناقوس کلیسا

bells *noun, pl.*

زهنگ (نامیری موسیق) ناقوس

bells and whistles *noun, pl.*

تابیه تمندی به سرنج پراکشه کان، سینگ وپهنگ
) ویزگی های جذاب

Bell's palsy *noun*

شپله یان له می بیل: شپله ی دهماریکی روو،
له بهر لاوازی ماسوولکه که لاری لایکی

دهم وچاوی لینده که وینه و (بهره): له ناوی
توپکاری سکانله ندی Sir Charles Bell
یه که جار له دو) فلج بل

bell-tent *noun*

خنیه ت یان ره شمالي نه ستونده دار، چادری
چه لاک ریز یان چه لاک دار) خیمه ی دیرکار

bellwether *noun*

1 بهرانی پیشه‌نگ، مدری زه‌نگوله‌ل‌مل یان زه‌نگوله‌دار، سرجه‌له، پیشه‌نگ (زورتر زه‌نگوله‌ی له ملا بئ) 2 سهرده‌سته، پیشه‌نگ، ریهر، سه‌روک، پیشه‌وا: *University campuses are often the bellwether of change* 1 پیش‌آهنگ 2 رهبر، سرده‌سته

belly /'beli/ *noun, pl. bellies*

1 زگ، سگ، له‌م، ورگ، کرش، عور، نه‌شک، ناشک، له‌مه، نورک 2 (له‌ فروکه و که‌شتی‌دا) زگ 3 (کۆن) منال‌دان، پزدان 4 (له‌ ئامیزی موسیقادا) کاسه 1 شکم 2 (در هوابما و کشتی) شکم 3 رحم 4 کاسه

bellyache /'beliæk/ *noun*

1 ژانده‌سگ، دله‌کزی، دلپشه 2 سکالا، بۆله‌بۆل، پرت‌ه‌بۆله، خوت‌خوت 1 دل‌درد 2 غرو‌لند

belly-band /'beli:nd/ *noun*

که‌زوو، تنگ 1 تنگ

belly-button = navel**belly dance** *noun*

سه‌مای زگ، سه‌ما یان ره‌خی عه‌ره‌بی (به زگ و بادانی سمت) 1 رقص شکم، رقص عربی

belly dancer *noun*

سه‌ماکه‌ر یان دانسیزی زگ، ره‌خس‌کینسی عه‌ره‌بی 1 رقص شکم

bellyflop /'beliflɒp, US -flɑ:p/ *noun*

(نافه‌رمی) به زگه‌وه‌ خو به‌ نا‌وادان، لول‌بوون به زگه‌وه 1 شیرجه‌ با شکم

bellyful /'beliful/ *noun, pl. bellyfuls*

به راده‌ی ینویست، سه‌روزیاد، بریکی زور، له راده‌یه‌ده‌ر، له‌ نه‌ندازه‌ده‌ر، پتر له‌ نه‌ندازه‌

پرزگیک، ژهمیکی چاک، زگی تیر: *a bellyful*

I've had a bellyful of your of advice 1 شیرجه‌ با شکم *moaning* 1 به حد‌اشباع، مقدار زیاد، بیش از اندازه؛ یک وعده‌ی حسابی

belly landing *noun*

نیشته‌وه له‌سه‌ر زگ یان بئ‌ینچکه (فروکه) 1 فرود شکمی

belly laugh *noun*

قافا، پیکه‌نینی له‌ دله‌وه، قریشکه 1 قهقهه

belonging *noun*

سه‌ریه‌بی، هیه‌تی، به‌ندیتی، پتوه‌به‌ندی: *a sense of belonging* 1 تعلق، وابستگی

belongingness *noun*

سه‌ریه‌بی، هیه‌تی، پتوه‌به‌ندی 1 تعلق، وابستگی

belongings /bi'lɒŋɪŋz, US -'lɔ:ŋ-/ *noun, pl.*

که‌لوپهل، شت‌ومه‌ک، دارونه‌دار، هیده و نیه، جروجیازی، هه‌بوو و نه‌بوو، بوون و نه‌بوون، شته‌کان، شت‌ومت، نه‌نوا، دارایی، مال‌وحال: *insurance of property and personal*

belongings 1 اسباب، اموال، اثاثیه**Belorussian** *noun, adjective, also Byelorussian*

1 خه‌لکی Belarus 2 زمانی سلاقی روژه‌لاتی بیلاروس *adj* سه‌ریه‌ بیلاروس، خه‌لک یان زمانه‌کی 1 بلاروسی

beloved /br'laʊd, US br'laʊd/ *adjective, noun*

adj خوشه‌ویست، نازیز، له‌به‌ردل، نازدار، ده‌لال 1 یار، ماشقه، گراو، دوست، خوشه‌ویستان 1 *adj* محبوب، عزیز 1 معشوقه، عزیزان

below /br'laʊ, US br'laʊ/ *adverb, preposition*

1 زیر، بنه‌وه، ژیره‌وه، خواروو، ژیروو، خواره‌وه، خوارتر، خوارتر له، له‌ بنه‌وه، به‌ بن، به‌ زیر، له ژیره‌وه: *They live on the floor below* 2 *Please do not write below this line* (ده‌ریاوانی) له‌زیر پشتی که‌شتی‌یه‌وه 3 بن یان زیر سیفر (تیمبراجیری هه‌وا) 4 که‌متر له، له‌زیر، له‌ خواروو، دوورتر، نه‌ولاتر 1 پایین، ذیل، زیر، پایین‌تر از، در پایین 2 در زیر عرشه 3 زیر سفر 4 که‌متر از، آن طرف‌تر

below decks *adjective, adverb, noun, also below deck*

adj له‌ ژیره‌وه‌ی پشتی سه‌ره‌کی که‌شتی‌یه‌وه 1 *adj* جینگای بنه‌وه‌ی پشتی سه‌ره‌کی که‌شتی 1 در زیر عرشه 1 فضای تحتانی عرشه‌ی اصلی کشتی *Bel Paese* /bel pa:'tzei, US -zil/ *noun* (دروشی بازرگانی) جۆری په‌نیری سبی چهور، له‌ بنه‌ره‌تا هی ئیتالیا 1 نوعی پنبه‌ر

belt /belt/ *noun*

1 که‌مه‌ر، پشتین، که‌مه‌ره، پشتینه، قایشی که‌مه‌ر، که‌مه‌ربند (وه‌ک نیشانه‌ی پایه‌ یان ده‌سه‌که‌وتن، له‌ جۆدو، کاراته و یان وه‌رزشی‌وا) به‌ست، قایش، سیرمه، ته‌سمه (هی ده‌زگا و ماشین): *to do up/fasten/tighten a belt* 2 ده‌قه‌ر 3 باریکایی، باریکه، ناوچه، مه‌له‌بند، ده‌قه‌ر 3 بیاکیشان یان لپدانی قورس 4 (the belt) سزادان یان ته‌می به‌ قایش 1 که‌ربند، که‌مر، نسبه 2 نوار، منطقه 3 ضربه‌ی سنگین 4 تیه‌ با بند چرمی

Beltane /'belteɪn/ *noun*

فستیوالیکی کۆنی سێلتی، له‌ May Day دا ده‌گیر (بنه‌ره‌ت) له‌ bealltainn گه‌بیلی سکا‌له‌ندی 1 بلان

belted /'beltid/ *adjective*

که‌مه‌ردار، که‌مه‌ره‌دار، که‌مه‌ره‌دار (جل‌وبه‌رگ) 1 که‌مردار

belter *noun*

1 (نافه‌رمی) نمونه‌ی ته‌واو یان دیار 2 گۆرانی یان گۆرانی‌بێژی به‌ ده‌نگی به‌رز و به‌قه‌وه‌ته‌وه 1 مثال باز 2 بلتر

belt highway = belt line

belting *noun*

کوتک، کوتان، کوتک کاری، تمی (کردن) ○
کتک، تنیه

belt line *noun*

هنلی که مری یان پشتینه می (شهمنده، پاس و هند، ریگای دهوری شار ○ خط کمربندی

beltman *noun, pl. belmen*

نمدامی دهستی مهله وانی رزگار کمر ○ عضو تیم غریق نجات

belt-thghtening *noun*

توند کردنی پشتینه کان، له خوگر تته، به رته سکی له خهرج کردن دا، سک هه لگو شین ○ ریاضت اقتصادی

beltway /'beltweɪ/ *noun, also ring road*

ریگای پشتینه می یان باز نه می، ریگا یان جاده می که مری بندی ○ جاده می کمربندی

beluga /bə'lu:ɡə/ *noun, pl. same or belugas*

1 نه هه نگه سی، جوړی نه هه نگه سی ددان داری
چکوله، سهریه [Delphinapterus narwhal]
2 جوړی ماسی کافیری به کجار زله،
کافیر یان خاویاری لی ده گیری [Huso huso]
بلوگا ○

belvedere /'bɛlvədɪə(r), US -dɪr/ *noun*

(ئیتالیا می) دیار گه، دیمه ن روان ○ کلاه فرنگی، مهتابی

belying = past participle of belie

bema /'bi:mə/ *noun, bemas or bemata*

1 به رزه ک: بهشی میحراب له کلینه
نور تودوکس و کونه کان دا 2 سه کوی دووان یان
وتارده ران له ناتنتی کون دا (له) *bēma* یونانی
"هنگاو، شویی بهرز" ○ بیا

Bemba /'bembə/ *noun, pl. same or Bembas*

1 بیمبا، نمدامی گلی نه فریکایی زامبیا
2 زمانی باتنوی Bantu نهو گه له ○ بیا

bemused /bɪ'mju:zd/ *adjective*

سهر سووړماو، تاساو، سهر سام، گیز، وړ، کاس،
سهر لی شیناو، bewildered: expression/smile

گچ

bemusedly /bɪ'mju:zdl/ *adverb*

به شینوه یه کی سهر لی شیناو ○ به طور سردرگم

ben *noun*

(له) سکانه لند چای بهرز، کئیو بلیند، ترویک:
Ben Nevis ○ کوه بلند، قله

ben² *adverb, preposition, adjective, noun*

1 له تیهوه، له تیو، له زوورهوه 2 نیو خویی،
نیوهوه می، سهریه زوورهوه 3 دیوی پشتهوه ○
1 توی، درون 2 داخلی 3 اتاق عقب

bench /bents/ *noun*

1 میز، قه نهفه، کورسی، تخته، سه کو، تخته،
میز یان میزی کار 2 تخته یان میزی کار 3

داد گهر، دادوهر، دادپرس 4 دادگا، ده سته می

داد گهران (دادوهران) 5 کورسی دادگایی 6
کار گه، دهزگا 7 سه کوی پیشان دانی سه گه کان

○ 1 نیمکت 2 میز کار 3 قاضی 4 قضات 5
محکمی عدالت، مسند قضاوت 6 کارگاه 7 بنچ

bencher *noun*

1 داد گهر، دادوهر، قازی 2 سه ناتور ○ 1 قاضی
2 ساتور

benchmark /'bentʃmɑ:k, US -mɑ:rk/ *noun*

1 پیوه، پیوندانگ، نمدازه، پیوانه، هه لسه نگینه
2 (له) خانووسازی دا) نشان، نیشانه ○ 1 ملاک،
میار 2 انگپایه

bench press *noun*

(بادی بیلدینگ یا لهش بهروره می) میزی پریس
○ میز پرس

bench seat *noun*

(ماشین) کورسی یان سنده لی دواوه، کورسی
پشتهوه ○ صندلی عقب

bench warrant *noun*

برپاری دهس به سهری ○ حکم بازداشت

bend /bend/ *noun*

1 خوارو خینچی، پینچ، گهر، جهم، جهماوی،
خواری، نه ز نوی، چه مانهوه، خوارو بونهوه،
نووچ، داهاتهوه، نوو شتانهوه 2 گری می مهله وانی
○ پیچ، خمیدگی، زانوی، انجا 2 گره ملوانی

bended *adjective, on bended knee*

به چوک داهاتوو، ملکه چانه، به سزمانانه، له گمل
پارانهوه، به لالانهوه ○ به زانو افتاده، عاجزانه

bended = past and past participle of bend

bender /'bendə(r)/ *noun, go on a bender*

1 تا قور قور اچکه خوار دانهوه، تی تپاندن، ماوه می
خوار دانهوه: 2 to go on a bender (سووکانه)
پیاوی هاوړه گه زباز homosexual ○ 1 تا
خرخره مشروب خوردن، مدت مشروب خواری 2
مرد هم جنس باز

bends *noun, pl.*

پیندز (= جوړی نه خوشی له نه نجامی
که م بونهوه می کت و پری ههوا)،
decompression sickness ○ بندز

bendy /'bendi/ *adjective*

پینچه لاونچ، پینچه لپینچ، خوارو خینچ، نه رم،
له چه مان هاوړ، ده چه مینهوه ○ پریچ و خم،
خم شدن، انعطاف پذیر

beneath /bi'ni:θ/ *preposition, adverb*

1 له زیر، بن، له بن، له خوارووی، خوار، له
خواروه، خوار تر له: 2 beneath the surface
بن پایه، لینده شای: beneath his dignity
(نه لمانی بهرته) ○ 1 زیر، در زیر، پایین،
پایین تر از، از پایین 2 فاقد ارزش

benedick /'benədɪk/ *noun, also Benedick*

بیرزاوا، قهیره‌زاوا (که‌سی که دواى ماوه‌یى زور زنى هیتای) ۱ نوداماد

benedicite /beni'da:si:ti/ noun
دوای برله نان ۱ دعاى قبل از غذا

Benedictine /beni'diktin/ noun, adjective
1 n بیندیکتی (تندامی کومه‌لی کریستائیت کاسولیکی رومانی که شوین‌کوتووی سه‌ینت Benedict) 2 (دروشمی بازارگانی) بیندیکتین (جوزی خواردنه‌وی ته‌لکولی، له بنه‌ره‌تا له لایه‌ن ره‌به‌نه‌کانی بیندیکتی قه‌ره‌ن‌موه ساز ده‌کرا) adj سه‌ریه سه‌ینت بیندیکت یان بیندیکتی‌یه‌کان ۱ بندیکتین

Benedictus noun
1 (کلنسه‌ی کریستین) سرودی که به *Benedictus Dominus Deus* ده‌س‌یه‌ده‌کا، له Luke 1:68-79 2 سرودی که به *Benedictus qui venit in nomine Domini* ده‌س‌یه‌ده‌کا، له Matthew 21:9 ۱ بندیکتوس

benediction /beni'dikʃn/ noun
دو‌عا، نزا: to sing/say/give a benediction: دعا ۱

benedictory adjective
دو‌عایی، نزیایی، تکاکارانه، داخو‌ازی‌یانه ۱ دعائی، تمنایی

benefaction /beni'fækʃn/ noun
خیرخوازی، چاکه‌کاری، به‌خشین، به‌خششت، یتاک، یارمه‌تی، باریو، کومه‌ک، کرده‌وی چاکه، کاری باشه ۱ نیکی، نیکوکاری، کرم، عمل خیر، احسان، کمک

benefactor /'benifæktə(r)/ noun
1 چاکه‌کار، خیرخواز، خیرومه‌ند، خیره‌ومه‌ند: 2 friends and benefactors of the hospital
تدرخانگه‌ر ۱ خیر، آدم نیکوکار 2 واقف

benefactress noun, fem. benefactor

benefic = beneficent

benefice /'benfɪs/ noun

1 یتول، که‌له‌بر 2 تهرخان‌کراو، تهرخانی، تهرخانه 3 داهانی کلنسه‌یی 4 پوستی کلنسه‌یی خاوه‌ن‌داهات 5 داهانی تهرخانه 6 خیر، قازانج، به‌هره 7 چاکه ۱ یتول 2 موقوفه 3 درآمد کلیسای 4 منصب کلیسای دارای درآمد 5 درآمد موقوفه 6 سود 7 لطف

beneficed adjective
بو تهرخان‌کراو ۱ موقوف‌علیه

beneficence /bi'nefɪns/ noun
چاکه‌کاری، خیرخوازی، یتاک، باریو، یارمه‌تی، کومه‌ک ۱ نیکوکاری، احسان، اعانه

beneficent /bi'nefɪsnt/ adjective
1 چاکه‌کار، خیرخواز، خیرومه‌ند، خیره‌ومه‌ند، the -eficent powers of Nature: generous
beneficently) beneficial = 2 benefaction

(adv) ۱ خیر

beneficial /beni'fiʃl/ adjective

به‌قازانج، سوودبه‌خش، به‌که‌لک، به‌خیر، به‌به‌هره، خیره‌ر، خترین‌گه‌یشتوو، قازانج‌به‌ر: A good beneficially) diet is beneficial to health
(beneficialness n /beni'fiʃl/ adv

نافع، سوودمند، مفید، سوودبرنده

beneficiary /beni'fiʃəri, US -'fiʃəri/ noun, pl. beneficiaries

1 به‌شبه‌ر، خیره‌ر، یارمه‌تی‌گر، یتاک‌گر، باریو‌گر 2 داهات‌گری کلنسه‌یی ۱ وارث، سوودبرنده 2 یغیره‌ی

benefit /'benefit/ noun

1 قازانج، بهره‌ونده‌ی، مه‌فا، که‌لک، به‌هره، سوود، باره، باره‌جه، باشی: I've had the benefit of a good education 2 بهره 3 کرده‌وی خیرخوازانه، کاری چاکه، یتاک، یارمه‌تی، باریو 4 ناهه‌نگی خیرخوازی ۱ نفع، فایده، استفاده، مزیت 3 مقرری 3 اقدام خیره‌ر، اعانه 4 جشن نیکوکاری

benefit society = Friendly Society

Benelux /'benɪlʌks/ noun, acronym from Belgium, Netherlands, and Luxembourg
بینیلوکس (= سب ولاتی بیلژیک، هولنده و لوکسه‌مبورگ) ۱ بنلوکس

benevolence /bə'nevələns/ noun

1 نیازباشی، چاکه‌کاری، خیرخوازی، کرده‌وی خیرخوازانه، کاری چاکه 2 یتاک، باریو، یارمه‌تی، کومه‌ک ۱ حسن نیت، نیکوکاری، احسان، عمل خیر 2 اعانه

benevolent /bə'nevələnt/ adjective

1 خیرخواز، چاکه‌کار، رووخوش، خیرخوازانه، چاکه‌کارانه: 2 a benevolent attitude: خیرخوازی، چاکه‌کاری ۱ خیرخواه، نیکوکار، گشاده‌رو، خیرخواهانه 2 خیره‌ر

benevolently /bə'nevələntli/ adverb

1 رووخوشانه، به رووخوشی‌یه‌وه: smiling 2 benevolently خیرخوازانه ۱ بـ گشاده‌روی 2 خیرخواهانه

benevolent fund noun

سنووقی خیره‌وخترات، سنووقی خیرخوازی ۱ صندوق خیره‌ر

B Eng abbreviation Bachelor of Engineering

به‌کالور له ته‌ندازیاری‌دا ۱ کارشناسی مهندسی

Bengali /ben'gɑ:li, US -'gɑ:li/ adjective, noun, pl. Bengalis

adj سه‌ریه یتنگالی، یتنگالی 1 n یتنگال، یتنگالی 2 زمانی Indic به‌تنگلادیش و روزاوی یتنگال، به رینووسینکی نزدیک به Devanagari یتنگالی ۱ اهل بنگال 2 زبان دنووسری ۱

سەررەچەلەکی یەکنی لە ھۆزەکانی ئیسرائیلە) بنگالی
 بنیامین

bengaline noun

جسوری پارچە یان کوتاڵی رینێ (لە ریشالەکانی نایلۆن، رایۆن، کەتان و خوری دروست دەکری) ١ نوعی پارچه

Bengal light noun

رەنگی شینی گەش یان کال (= جارێ ب.ت. بۆ ئاگادارکردنەوە یا روشنایی بەکاردێرا) ١ رنگ آبی روشن

Bengal tiger noun

(گیانەوهرناسی) بەور یان پلنگی بنگال (ب.ت. لە ھیند [*Panthera tigris tigris*]) ١ بیر بنگال

benighted /bi'naɪtɪd/ adjective
 1 نەزان، رەشپیری، تێنەگەبشتوو، بیر تەسکی بەدبەخت، کۆلۆ، لێقەوماو (benightedly adv) 1 جاهل، ظلمت زەدە 2 مصیبت زەدە

benightedness noun

1 نەزانی، رەشپیری، تێنەگەبشتوو، بیر تەسکی بەدبەختی، کۆلۆ، لێقەوماو 1 جاهلی، ظلمت زدگی 2 مصیبت زدگی

benign /bi'naɪn/ adjective

1 دلنەرم، بەبەزەیی، دلسۆز، بێئەوی، *benign faces* ١ a benign teacher: gracious (ھەوا) خوش، سازگار، گونجاو، 2 a benign: wholesome, favourable climate 3 بێئەترسی، خوش خوو (تۆمۆر و نەخۆشی، بێروانە malignant) ١ رەسوف، مەھربان 2 ملایم، مطبوع 3 خوشخیم، بێخطر

benignancy /bi'naɪnsɪ/ noun

دلنەرمی، دلسۆزی، دلۆفانی ١ مەھربانی، شەفت

benignant /bi'nɪgnənt/ adjective
 1 دلنەرم، بەبەزەیی، دلسۆز، بێئەوی: a benignant power 2 بێئەترسی (تۆمۆر و نەخۆشی: benignantly adv) ١ مەھربان، ملایم 2 خوشخیم

benignity /bi'nɪgnəti/ noun, pl. benignities
 دلنەرمی، بەبەزەیی، دلسۆزی، دلۆفانی ١ مەھربانی، شەفت

benignly /bi'naɪnli/ adverb
 بە دلنەرمی، بەبەزەیی: He smiled benignly ١ مەھربانی

Beninese /beni'ni:z/ noun, adjective
 n خەڵکی بێنین، ولاتێ لە روژاواي ئەفریكا ١ adj سەرە بێنین یان خەڵکەکی ١ بېنېن

benison /'benɪz(ə)n, US -s-/ noun
 (ویژەیی) چاکەیی خودایی، بەزەیی خوایی، رەحەمەت، دوعا یان نرایی بەخێر، ھەروەھا ١ benediction رحمت، دعای خیر

Benjamin /'bendʒəməɪn/ noun, Hebrew Binyāmīn
 ب(ب)نجامین، بنیامین (کۆری Jacob دەلێن

benne /'beni/ = sesame

bent¹ /bent/ noun, adjective

1 n داشکانەو، لاریوونەو، ھەز، ویت، ئارەزوو 2 توانایی، چەوھەر، بەھرە 3 لاری، خواری، کەچی 1 adj خواروخێچ، چەواتاو، لار، ناراست، خوار، کەچ، دووتا، دووقەد، نووشتاو 2 (سووکانە) ھاورەگەزباز، ھۆمۆسێکسوال 3 نادروست، ناراست، دەسپێسی، ھەرامخۆر، نایاک، دەغەل، بەرتیلخۆر 4 بەبیریار، پتەو، شیلگێر ١ n گرایش، تمایل 2 استعداد، توان 3 کچی 1 adj خیمە 2 ھەمخەسار 3 فاسد، دغل، نادروست، رشووبگێر 4 مەمەم

bent² /bent/ adjective

مێرگ، چیمەنی تەرزخەر [Agrostis capillaries] ١ مێرگ و جۆرەکانی تر ١ مرغ

bent³ /bent/ = past and past participle of bend

Benthamism /'bentθəmɪz(ə)m/ noun

بێنتامپاوەری (فەلسەفە) 1748-1832 ١ بێنتام گرای

Benthamite noun, adjective

n بێنتامپاوەر 1 adj بێنتامپاوەرانە ١ n بێنتام گرا

benthic adjective, also benthonic or benthal
 1 سەرە بenthos 2 سەرە قوولایی (دەریا یان ئوقیانووس)، دەریایی ١ 1 وابستە بە benthos 2 وابستە بە ژرفایی

benthology noun

قوولاوژی ناسی، ژیراوژی ناسی، بناوژی ناسی، بێنسۆلۆژی ١ بناوژی ناسی

benthos /'bentθos/ noun

(ژینگەناسی) flora و fauna کە لە بنکی دەریا و گۆماوھەکاندا دۆزراونەتەو، دەریایی ١ بنتوس

bentwood noun

دارێ شیوھ پندراو یان دھق دراو ١ بنتوود

Benue-Congo /'benweɪ/ noun

بێنوی-کۆنگۆ (لقی سەرەکی خێزانی زمانەکانی نایجیر-کۆنگۆیی Niger-Congo، وەکوو ئیفیک Efik و فولا Fula) ١ بێنوی-کۆنگۆ

benumbed adjective

تەزبو، سەر، گۆنەکەر، بێ ھەست ١ بێحس، کرخ

benzaldehyde noun

جۆری شەلە ئارۆماتیکی بێرەنگی نازاراوی C₆H₅CHO، لە روئی عەتردا (وێک لە دەنکی کۆخ) دۆزراوەتەو ١ بنزالدھید

benzanthracene noun

ھایدروکاربۆنی ئالقیھەیی carcinogenic کریستالی C₁₈H₁₂ کە بە ریزەییکی کەم لە

قه‌تران‌دا دوزراوه‌توه ☉ بنزاتراسن
Benzendrine /'benzɪdri:n/ *noun*,
 trademark for amphetamine
 بنزیندرین (= جورئکی نامفیتامین، له نهمربکا)
 ☉ بنزیندرین

benzene /'benzi:n/ *noun*
 بنزین (= شله‌یه‌کی زووه‌لمیوی بی‌رنگه‌که
 له نه‌وت و قه‌ترانی خه‌لووز به‌ده‌ست‌دینری
 C_6H_6 ، بو دروست‌کردنی پلاستیک و زور
 به‌رهمی تری کیمیایی به‌کار‌دینری) ☉ بنز

benzene /'benzi:n/ *noun*
 بنزین (= به‌رهمی نه‌وتی خاو) ☉ بنزین
benzene hexachloride *noun*, also BHC
 ۱ هه‌مو به‌رهمه‌کائی کلورایدی
 stereoisomeric $[C_6H_6Cl_6]$ ی
 cyclohexane که له‌ودا تیکرای گهر‌دیله‌کائی
 کلوراین ده‌نووسین به‌گهر‌دیله‌کائی کاربونی
 جیاوازه‌وه 2 = lindane = هگزاکلورید بنزین

benzene ring *noun*
 نالقه یان بازنه‌ی بنزین ☉ حلقه‌ی بنز
benzenoid *adjective*

بنزین‌ناسا ☉ بنزین‌مانند
benzenonium ion *noun*
 (کیمیا) ثایونی بنزینونیوم ☉ یون بنزونیوم

benzidine *noun*
 بنزیداین، بنزیدین: به‌یسی دیامینی
 diamine کریستالی $C_{12}H_{12}N_2$ ، بو ساز‌کردنی
 azo dye به‌کار‌دینری، ب. ت. Congo red ☉ بنزیدین

benzimidazole *noun*
 ۱ به‌یسیکی کریستالی $C_7H_6N_2$ ، ب. ت. بو
 ری‌گرتن له هه‌لدانی قایروسی جوراوجور، کره
 مشه‌خوره‌کان به‌کار‌دینری 2 یه‌کی له
 به‌رهمه‌کائی بنزیمیدازول

benzine /'benzi:n/ *noun*, benzol /-zi:n/
 بنزین، تیکه‌له‌ی هایدروکاربونه شله‌کان که له
 نه‌وتی خاو ده‌گیرئ، تیکه‌له‌ی تیکی ناوه‌کی بی‌رنگی
 هایدروکاربونه جوربه‌جوره‌کان، له دل‌ویاندنی
 distillation نه‌وت به‌ده‌ست‌دینری ☉ بنزین

benzoate *noun*
 خوی یان ئیستیری **benzoic acid** ☉ بنزوات

benzoate of soda = sodium benzoate
benzodiazepine /'benzədaɪ'æɪzpi:n, US
 -'æzpi:n/ *noun*

(پزشکی) ههریه‌ک له جینی ناوچه‌نم‌دامی‌یه
 جیابازنه heterocyclic کان، وه‌کوو لیریوم و
 فالیوم بو ئارام‌کردنه‌وه به‌کار‌دینری (بهره‌ت: له
 -inc + epi- + azo- + di- + benzene
 پیکهاتوه) ☉ بنزودیازپین

benzofuran = coumarone
benzoic *adjective*
 سه‌ربه یان له **benzoin** به‌رهم هاتوه (یا

وه‌گیراوه) ☉ بنزویک

benzoic acid *noun*
 (کیمیا) ترشه‌ل‌وکی بنزویک، ناوچه‌ی تیکی
 بلوورینی سی C_6H_5COOH ، له نیو بنزین‌دا
 هه‌یه ☉ بنزویک اسید

benzoic aldehyde = benzaldehyde
benzoin /'benzəɪn/ *noun*

بنزین، بنزین ۱ (هه‌روهه‌ی بنزین،
 gum benzoin) بنزین ۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۲۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۳۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۴۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۵۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۶۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۷۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۸۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۰ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۱ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۲ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۳ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۴ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۵ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۶ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۷ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۸ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۹۹ (کیمیا) کیتونیکی
 بنزین، بنزین ۱۰۰ (کیمیا) کیتونیکی

benzoin condensation *noun*
 (کیمیا) خه‌ستی بنزین ☉ تراکم بنزینی

benzol /'benzɔ:l/ *noun*, also benzole /-zɔ:l/
 (کیمیا) بنزول (ب. ت. بنزینی نه‌بال‌ئوراو) ☉
 بنزول

benzophenone *noun*
 (کیمیا) بنزوفینون: کیتونی کریستالی بی‌رنگ
 $C_{13}H_{10}O$ ، له گولواسازی‌دا به‌کار‌دینری ☉
 بنزوفنون

benzopyrene /'benzə(u)'paɪrɪn/ *noun*,
 also benzo[a]pyrene

(کیمیا) بنزوپایرین: هایدروکاربونی
 carcinogenic ناروماتیکی کریستالی زهره
 $C_{20}H_{12}$ ، له قه‌تران‌دا دوزراوه‌توه ☉ بنزوپیرین

benzoquinone /'benzə(u)'kwɪnɔ:n/ *noun*
 (کیمیا) بنزوکوینون: ناوچه‌ی تیکی کریستالی
 زهره $C_6H_4O_2$ ، پیوه‌ندی به **benzene** هه‌یه
 بنزوکوینون ☉

benzoyl /'benzəʊl, US -zɔ:nl/ *noun*
 (کیمیا، وه‌کوو ناوه‌ل‌ناو) بنزویل: کومه‌لی
 تاک‌هاوه‌تزی C_7H_5O- ، له **benzoic acid**
 وه‌رده‌گیرئ ☉ بنزویل

benzyl /'benzɪl, US -zi:l/ *noun*
 (کیمیا، وه‌کوو ناوه‌ل‌ناو) بنزیل
 $C_6H_5CH_2$ ☉ بنزیل

benzylic *adjective*
 (کیمیا) بنزیلی، سه‌ربه بنزویل ☉ وابسته به بنزیل

benzylic position *noun*
 (کیمیا) ره‌وشی بنزیلی ☉ موقعیت بنزیلی

benzoyl peroxide *noun*
 پیروکسایدی بنزویل: ناوچه‌ی تیکی کریستالی
 زهره $C_{14}H_{10}O_4$ ، له بواری پزشکی‌دا ب. ت. بو
 چاره‌سری acne به‌کار‌دینری ☉ پروکسید بنزویل
benzyne *noun*

(کیمیا) بنزاین ☉ بنزاین
Beowulf *noun*

بائولف، بیوولف، شهزاد و پالمانی نهمانی
گیتی Geatish. هی نیو هلهستی ئینگلیسی
کون (Beowulfian adj) بیولف، بیولف
bequest /bɪ'kwɛst/ noun
1 میرات، بهش، بؤماوه، کلهه پوور
بهجی هشتتتی میرات یان کلهه پوور 1 ارث،
میرات 2 ارث گذاری

Berber noun, adjective

n سهره بهربر 1 adj بهربر (باکووری
نهفریکا) 2 زمانی (Afro-Asiatic) بهربر
n وابسته به بربری 1 adj بربری 2 زبان بربری

berberis /bɜːbərɪs/ noun

(رووهک ناسی) گیای تیره یی که
ده گریته [Berberis] نوعی گیاه

berceuse /bɜː'sɜːz/ = lullaby, pl. berceuses
pronunc. same (French)

bereaved /bɪ'reɪvd/ adjective, noun

1 adj زگ سووتانو، کوست کهوتوو، ماتهم بار،
ماتهم گرتوو، عزمیه تار، تازیه بار، شیون گنر
2 بی بهش، بی بهری n که سیکو کوست کهوتوو یان
ماتهم بار 1 adj ماتهم زده، داغ دار، عزادار
2 محروم n آدم داغ دار

the bereaved noun

زگ سووتانو، کوست کهوتوو، تازیه باران،
ماتهم باران ماتهم زداگان

bereavement /bɪ'reɪvmənt/ noun

1 کوست، زگ سووتان، ماتهم، تازیه باری،
عزمیه تار، شیون گنری، شین، ماتهم گرتووی
2 بی بهشی، بی بهری 3 له دهه چوون 1
مصیت، ماتهم، داغ، داغ دگی 2 محرومیت 3 فقدان

bereft /bɪ'reft/ adjectived

1 بی بهش له، بی بهری له 2 بی، تنها،
بی که سووین دهر 1 محروم از 2 فاقد، تنها

beret /bɛ'ret/, US bə'ret/ noun

کلای بی 1 بر

berg /bɜːg/, US bɜːrg/ = iceberg

berg /bɜːg/ noun

(نهفریکای باشووری، له هولهنندی بهوه) چیا،
کیو، گرد، تپ 1 کو، تپ

bergamot /bɜːgə'mɒt/ noun

1 ماسیکی روئی که له پرتقالی Seville
ده گیری و له شت و مه کی نارایش و وه
بؤن خوش کمری چای Earl Grey به کاردیتیر
2 (ههروهه bergamot orange) شه داره 3
جوئی رووه کی بؤن خوشی نهفریکای باکووری
له تیره یی Monarda didyma mint و
جوړه کانی تر (بندره): له ناوی Bergamo له
باکووری ئیتالیا) برگاموت

bergamot /bɜːgə'mɒt/ noun

جوئی دیسیری هدرم 1 نوعی دسر گلابی
bergenia /bɜːgɪniəl/ noun

جوئی رووه کی ناسیایی هه میسه سوز [توخم
Bergenia] نوعی گیاه

bergschund /bɜːgʃrʌnd/ noun

کله بهری قولی رووباری سه هولین، کله ته کیو،
کله بهر چیا (له ئه لمانی بهوه، Berg "چیا" +
Schrund "کله بهر، کله یی") برگشروند

Bergsonian /bɜːg'səʊniən/ adjective

بیرگسونی: سهره بهر فله سه فای فیلسوفی فهرنسی
Henri Bergson (1859-1941) برگسونی

berg wind noun

(نهفریکای باشووری) بای رووباکووری گهرم و
وشک، له نیوه وه هله ده کا بهر وه ناوچه
که ناریه کان 1 باد بری

beriberi /bɛrɪ'berɪ/ noun

بیری بیری (نه خوشی به که له نه نجامی که مپوونی
قیتامین B کوته ندای ده ماری تووش ده کا) 1
بری بری

berk /bɜːk/, US bɜːrk/ noun

(تافهرمی و له بریتانیا) مروی گه و له و ج،
پناده می کهرونه قام: I felt a right berk!
آدم احق

berkelium /bɜː'kɪliəm, 'bɜːkliəm, US
'bɜːkliəm/ noun

(کیمیا) بئرکیلیوم (به زگ، 97، N، Bk،
بندره): له ناوی زانکوی بئرکیلی Berkeley له

کالیفورنیا، به کهم چار له وی سازگرا) 1 بئرکیلیوم

Berks, abbreviation Berkshire

Berkshire noun

بیرکشایر: جوئی ره گزی به رازی مام ناوه ندی
رهش و سپی 1 برکشایر

Berkeleian adjective, noun

1 سهره بهر ئوسقوف بئرکیلی Berkeley یان
سیستمی ئایدیالیزی فله سه فای به که ی 2
لایهنگری فله سه فای بئرکیلی 1 بئرکلین

Berkeleianism noun

بئرکیلی باوه دی، بئرکیلیه نزم 1 بئرکلینسم

Berliner noun

بیرلینی، بیرلینی، خه لکی بیرلین 1 اهل بیرلین،
بیرلینی

berm /bɜːm/ noun

باریکای، باریکه 1 باریکه

Bermuda bag noun

جانتا یان کیفی بیرمودایی: جوئی کیف یان جانتای
خر و هیلکه یی زئانه، ده سه کانی له دارن 1 نوعی
کیف

Bermuda grass noun

فریزوو، فریز، هه ریز [Cynodon dactylon]
1 برمودا گراس

Bermuda lily noun

زه مبه قی بیرمودا [Lilium longiflorum]
1 نوعی گل [eximium]

Bermuda mountain dog *noun*

جورئ نژادی سه گیکي ره شی به هیز و
تووک دریزی بنه رت سویسی، زورتر وه
گیانه وریکی راکیشان پهری پندرا ۱ نوعی سگ

Bermudan /bə'mju:ɪd(ə)n/ *noun, adjective*

adj Bermuda خه لکی بیرمودا، بیرمودایی
سهر به بیرمودا یان خه لکه کدی ۱ بیرمودایی

Bermuda onion *noun*

پیوازی بیرمودا (پانی زله، توپخ سور، زهره و
سپی) ۱ پیاز برمودا

Bermuda rig *noun*, also Marconi rig

جورئ باددهوی سین سووچ که له پیش و
پشتهوی که شتی داده به سرن ۱ برمودا ریگ

Bermuda shorts /bə'mju:ɪd(ə) 'ʃɔ:ts, US

bər'm-, 'ʃɔ:rts/ *noun, pl.*, also Bermudas
/bə'mju:ɪd(ə)z, US bər'm-/

شه لاری کورت، شالواری تاسهر چوک ۱
شلوار کوتاه

berry /'berɪ/ *noun, pl. berries*

1 توو، نیوک، ناوک، کاکل، ده نک، دان 2 میوه
یان بهری تووی یان بولی 3 گرای ماسی ۱
هسته، حبه، دانه 2 بری 3 تخم ماهی

berseem *noun*, also Egyptian clover

شه وری میسری، سینه ره: جورئ شه وری
یه ک ساله ی شیله دار، ب.ت. هسی خاکه
alkaline ۱ ده کانی دولی نیل و باشووری
روژاوی نه مریکا، وه ک گیای تفاق ده کری
[Trifolium alexandrinum] ۱ بریم

berserk /bɜ:zɜ:k, -'sɜ:k, US bɜ:zɜ:rk, -'sɜ:rk/ *adjective*

1 کفرده رها توو، تووره، بهرده باکردوو، شیت:
He went berserk when he found out
(berserker where I'd been 2 ههروهه) ۱
شه کری Norse ی کون (یان سکاندینافی) که
شیتانه یا توندوتیزانه شه ری ده کرد ۱
عصابی، دیوانه 2 برسرکر

berth /bɜ:θ, US bɜ:rθ/ *noun*

1 له نگره رگا 2 کابین یان شوینی خه وتن،
جی خه وی که شتی، خه و تنگه (له فروکه یان
که شتی) 3 جی، جیگا، شوین 4 کار، نیش،
نهرک، فرمان ۱ لنگره گاه 2 کابین یا محل
خواب 3 جا 4 شغل، وظیفه

bertha *noun*

(میزووی) ملیوان یا یه خدی پانی سه رچل ۱ برتا

beryl /'berɪl/ *noun*

زمروت، یاقوتی شین ۱ زمرد، بزادی

berylliosis /bə'ri:l'i:ʊsɪs/ *noun*

ژاراوی بوون به بیریلیوم یان ناوتیه کانی بیریلیوم
۱ بیریلیوس

beryllium /bə'ri:lɪəm/ *noun*

(کیمیا) بیریلیوم (به ژ.گ. 4 ن. Bc: بنه رت):

لاتینی نوی، له بیریلیون beryllion یونانی) ۱ بریلیوم
beseeching /bi'si:tʃɪŋ/ *adjective*

به یارانه وه ۱ ملتسانه

beset /bi'set/ = past and past participle of beset

besetting *adjective*

به تنه گ هینهر، هارسان کهر، ملوژم، یه خه گر ۱
به ستوه آورنده، مزاحم

beside /bi'saɪd/ *preposition*

1 له پال، له کن، له تنیشت، پال، نزیک، له لای،
به دیار: He sat a mill beside a stream
2 walk beside me beside her all night
My painting له بهرامهر، له هه مبه ر: looks childish beside yours
3 ییجگه له، جگه
له 4 شان به شانی، یی بهینی ۱ در کنار، پیش،
پهلوی، مجاور 2 نسبت به، در مقایسه با 3 به جز 4
دوش به دوش

besides /bi'saɪd/ *adverb, preposition*

سه رباری نه مهش، له مانهش بوگره ری، به ده ر
له مانهش، سه ره رای نه وهش، جگه له، له گه ل
نه مهش دا، ش، زی: Besides working as a
doctor, he also writes novels in his spare
discounts on televisions, stereos ۱ time
I've got no ۱ and much more besides
family besides my parents ۱ علاوه بر این،
گذشته از این، به غیر از، هم

besiegement /bi'si:dzmənt/ *noun*

نابلوقه، گه مارو، ده وردان ۱ محاصره

besom /'bizəm/ *noun*

1 گسکه کو تهره، قارووشه 2 (سووکانه)
گسکه کو تهره، زن، کچ (نه لمانی روژاوا یی
بنه رت) ۱ جارو ترکای زن، دختر

besotted /bi'sɒtɪd, US -sɔ:t-/ *adjective*

شیت، مه ست، ناشق (له بهر شه وین داری) ۱
مست، دیوانه

besought /bi'sɔ:t/ = past and past participle of beseech

bespangled *adjective*

پووله که پیز، پووله که لیتراو، رازاوه به پووله که
۱ پرلک دوزی شده

bespattered *adjective*

1 پیس، تیه و دراو، لیه و دراو 2 (خوازه) خالوای،
په لای، لکه دار، لکه پیه و ۱ 1 آلوده 2 لکه دار

bespectacled /bi'spektəklɪd/ *adjective*

چاویلکه یی، عهینه کی، چاویلکه له چاو،
عهینه که له چاو ۱ عینکی

bespoke /bi'spəʊk, US bi'spəʊk/ *adjective*

که سانه، تاییه تی، که سانه دروو (به رگ دروو) ۱
سفارشی، سفارشی دوز

bespoke /-spəʊk, US -spəʊk/ = past and

past participle of bespeak

bespoken /-'spəʊkən, US -'spou-/ = past

participle of bespeak

Bessemer converter nounکووره‌بین که له به‌رهمه‌هیتانی یولادا به‌کار دیتړئ
بسمر کانورتور**Bessemer process** noun

پروسه یان شیوازی بیسمیر (له به‌رهمه‌هیتانی یولادا؛ بنه‌ره‌ت: له لایهن نه‌ندازیاری ټینگلیسی سیر Henry Bessemer) فرایند بسمر

best /best/ adjective, adverb, noun

adj باش‌ترین، زوړترین، له همموو زوړتر، هدره‌باش، چاک‌ترین، له همموو چا تر، له همموو باش‌تر، له همموو زوړتر، زوړتر، باش‌تر، چاک‌تر، س‌ترین adv باش‌تر، چاک‌تر، چا تر، زوړتر، پتر، زیاتر، زوړینه، پرانی n باش‌ترین کار یان شت، باش‌ترین به‌ش، به باش‌ترین شتو، باش‌ترین بارودوخ، باش‌ترین جل‌وبه‌رگ، چا ترین به‌رگ adj بهتر، بینه، بیش‌ترین، بهتر از همه، بیش‌تر از همه، خیرین adv بهتر، بیش‌تر، حداکثر n بهترین کار یا چیز، بهترین وضع، به بهترین وجه، بهترین لباس

bestial /'bestial, US 'bestjəl/ adjective1 گیانه‌وه‌ری، نازه‌لی، هوف، درنده، بی‌به‌زه‌یی، گیانه‌وه‌رخو، وه‌کسوو حه‌یوان: **bestial** 2 acts/cruelty بی‌به‌زه‌یی، بانه، دلره‌قانه، نامر‌قانه (bestially /'bestiəli, US 'bestjəli/ adv)

حیوانی، سع، وحشی 1 بی‌رحمانه

bestiality /,besti'æləti, US 'bestjəli-/ noun, pl. bestialities1 گیانه‌وه‌رخوویی، درنده‌ایه‌تی، هوق‌سگه‌ری، دلره‌قی، بی‌به‌زه‌یی یه‌تی: **the sheer bestiality** 2 of these crimes نریکی له گمل گیانه‌وه‌ران، گیانه‌وه‌ربازی 1 حیوان‌صفتی، ددمنشی، سبعت 2 وظی بهائم**bestiary** /'bestiəri, US -eri/ noun, pl. bestiaries

ن‌نازه‌نامه: چیروکی گیانه‌وه‌ران یان گیان‌له‌به‌ره‌کان (سهر به سده‌کانی نیوه‌راست) قصص حیوانات

best man noun

برازاوا، شوشبان، برازاقا سافدوش

bestowal noun

به‌خشین، پیدان، پیشک‌ش کردن اعطا

bestridden = past participle of bestride**bestrode** = past of bestride**best-seller** /best'selə(r)/ noun

زوړفروشر او ترین (ب‌ت. کتیب) پرفروش‌ترین

best-selling adjective

پرفروش، زوړفروشر او پرفروش

bet /bet/ noun

1 گریو، مهرج به‌ستن 2 پاره‌ی گریو 1 شرط‌بندی 2 وجه شرط‌بندی

bet /bet/ = past and past participle of bet**beta** /'bi:tə, US 'beɪtə/ noun

بیتا، بیتا (B, β) دووه‌مین پیتی نه‌لفوبی ټینگلیسی) بتا

beta blocker noun

بیتا بلوک‌کتر: دهرمانی یو کونترول‌کردنی لیدانی دل و چاره‌سهر‌کردنی نیشتی سنگ و کم‌کردنه‌وی په‌ستانی یا گوشاری خوین ټا بلوکر

beta carotene noun

بیتا کاروتین: ټیرومیریکی کاروتین که له سه‌وزه و میسوه‌ی زهردی توند و سه‌وزی توخ یان تاریک‌دا دوزراوه‌توه ټا کاروتن

beta cell noun

خانه‌ی بیتا: خانه‌ی دورگه‌کانی لانگه‌هانز islets of Langerhans که کاره‌کمی دهردان و به‌رهمه‌هیتانی ټینسولین insulin له سلول بتا

beta decay noun

لیک‌هله‌لوه‌شان یان لیک‌بوونه‌وی بیتا ټا واپاشی

beta-endorphin noun

ټیندروفینی رزته‌ی pituitary که توانایی ټیکی ژان‌بری په‌کجار زوړتری سهاره‌ت به مؤرفین همیه ټا تاندورفین

beta globulin noun

ه‌هریه‌ک له چمند گلوبولینی پلازما و serum گلوبولین بتا

beta-glucan noun

ه‌هریه‌ک له polysaccharide له‌کان که له په‌که‌کانی گلوکوز ټنکه‌اتون و ده‌نکیکیان ده‌گریسوه که له دیواره‌کانی خانه‌ی endosperm ی ده‌غسل‌ودان‌دا (وه‌ک جسز و په‌رشه) دوزراوه‌توه ټا گلوکان بتا

betaine /'bi:təin/ noun(کیمیا) ناوته‌ټیکی کریستالی، له زوړیه‌ی شيله و ټاواگی رووه‌ک‌دا ه‌ه‌یه، جزوئ ساتفتی alkaloid بلووری بی‌رنگ C₅H₁₁NO₂، له چه‌ونده‌ری شه‌کر ده‌گریئ یان له glycine ساز ده‌کړئ و له پزشکی‌دا به‌کار دیتړئ ټانین**beta interferon** noun

ټینتیرفیرونی بیتا: ټینتیرفرونی که ب.ت. له لایهن fibroblast له‌کانه‌وه به‌رهمه‌ی دی (پروانه alpha interferon و gamma interferon) ټا اینتروفون بتا

beta iron noun

ناسنی بیتایی ټ آهن بتایی

beta lactamase noun

بیتا لاکتاماز: ه‌ه‌وینه‌یی که له به‌کتریای ستافیلوکوکي staphylococcal دا دوزراوه‌توه

و يېنى سېلىنەكان بەھوى ھایدروگېن ئاندېن لىھ كار دەخا ۋ لاکتاماز بىتا

beta-oxidation noun

بېتا-ئوكسىداسىيە (دېن): كاتابولىزىمى بىرەبەرەي ترشەلۈكە چەورەكان (يان چەورەيەكان) ۋ بىتا-اكسىداسىيە

beta particle noun

(فىزىك) پارچىلەمى بېتا ۋ ذرى بىتا

beta ray noun

(فىزىك) تېشىكى بېتا ۋ پرتو يا اشەيى بىتا

beta rhythm noun, also beta wave

(كارنەندامناسى) رېتىم و چالاکى يان تەۋزىمى ئېلېكترىكى ئاسايى مېشك (كاتى ھۇشيار و ورپايە) بە لەرى frequency 13 تا 30 خول لە ھەر چرکەيەكدا (وەرگىراۋى ئەلھانى Betawellen. پروانە alpha rhythm) ۋ نواخت بىتا

beta taxonomy noun

پولاندنى بېتا ۋ رەبندى بىتا

beta test noun

تاقى كىرەندەمە يا نازمايىتى بېتا زىتاقى كىرىكى سەرپەخۇي دەزگا و ساقىزەكان كە بەرلە لە قۇناخە دوايە بەكانى پەرەسەندەن دەكرى (دواي تاقى كىرەندەمەي ئالفا) ۋ تىست بىتا

betatron /'bi:tətrɒn/ noun

بېتاترون (دەزگايەكە بو تاۋدانى ئېلېكترونەكان) ۋ بىتاترون

beta wave noun

(فىزىك) شەپۇلى بېتا ۋ موج بىتا

betel /'bi:təl/ noun

1 (رووھكاناسى) بېتېل [Piper betle] 2 گەلای بېتېل ۋ تىۋول

Betelgeuse noun

مالەدوۋانان، بېتېل جۈۋز: ئەستېرەيىكى supergiant سوۋرى بگۋرى magnitude بەكەم نىزىك بە شانى رۇزەھلانى Orion (بە the house of the bayt al jawzā عەرەبى "twins") ۋ مېكېب الجوزاء، يەلەنجوزاء

betel nut = areca nut

betel plan noun

دارى ھەۋفل ۋ درخت ھەۋفل

bête noire /bet 'nwɑː, bet, French bet nwɑː/ noun, pl. bêtes noires /, bet 'nwɑː(r)/

(فەرەنسە) مەۋ يان شىلى بېتېلراۋ يان مەۋزەم، سەرۋەل كىر، لە بەردەما شىن بۈۋ (بەنەرەت: واتاى خۇي "گىيەنەۋرى رەش") ۋ آدم يا چىز مەۋرە تەفر

beth noun

بېت، پات: دوۋەمىن پىتى ئاۋىنى عىبرى (واتا: مال، "b, bh") ۋ بىت

bethel noun

1 شۈبىتىكى پېروز، sanctuary. Gen. 28:19. 2 2 كلىسە يان جىخەۋى مەلەۋانان، شۈبىتىكى پەرسىن بۇ مەلەۋانان 3 نۇزگە يان كلىسەي چىكۈلە بۇ نۇن كانفۇرمىستەكان (Bethel) شار يان گوندى لە رۇزاۋاي نۇردۇن، نىزىك بە نۇرشەلەم، ئېستە لە كەنارى رۇزاۋا West Bank بە ناۋى بەتېن، لە عىبرى يەۋە "مالى خودا" ۋ بىتل

Bethlem star noun, also star-of-Bethlehem (رووھكاناسى) گىلاخە، سىن بىكە، سىن بىكۈلە ۋ شىرمرغ

betimes adverb

(ۋىزەيى) بىە ۋەخىتى خۇي، زو، بىن دەرەنگ پىچوون ۋ زودھنگام

bêtise /ber'tiz, be'tiz, French betiz/ noun

كار يان تېبىنى بىن ۋەخت و گەۋجانە ۋ بىز

betony /'betəni/ noun, pl. betonies

1 جۋرى رووھك لە تېرى mint | Stachys 2 officinalis | بۇ ناۋى گىا و رووھكى تر بەكاردېتېر، ب. ن. water betony، نۇعى گىا

betook /bɪ'tʊk/ = past of betake

betrayal /bɪ'treɪəl/ noun

ناپاكى، خۇفۇشى، خەيانەت، لەگىرخىن، بەگىردان، لەقارۋان، راستىلىن ۋ تىن، گىرەنەۋە ۋ خىانت، لودادان، افشا

betrayal noun

ناپاك، خايىن، خەيانەت كار ۋ خانىن

betrothal /bɪ'trəʊðl, US -'trou-/ noun

دەزگىراني، دەسگىراني، دەزوۋراني ۋ نامزدى

betrothed /bɪ'trəʊðd, US -'trou-/ adjective, noun

دەزگىران، دەسگىران، دەزوۋران (پاگىرە: كىچى دەزگىراندار) ۋ نامزد

betrothment /bɪ'trəʊðmənt/ noun, also betrothal

دەزگىراني، دەزوۋراني ۋ نامزدى

better¹ /'betə(r)/ adjective (comparative of good), adverb

1 باش تر، چاتر، چاك تر، زۆر تر، زۆرىنەي، زۆر بەي، پىر، زىاتر، زىتر، گەۋرەتر: We're hoping for better weather tomorrow (نەخۇشى) روۋلەچاكى، چاتر ۋ 1 بەتر، بىش تر، مەتر 2 رو بە بەۋدى

better² /'betə(r)/ noun

1 گىرۋىكار، گىرۋىاز، مەرج بەست 2 (تىت يان مەۋ) باشتر، چاكتر 3 سەرتىرى، بەسەرداشكانەۋە ۋ 1 شىرپىند 2 (چىز يا آدم) بىرتىرى

better half noun

(نافەرەمى) ھاۋسەر ۋ ھەسر

betterment /'betəmənt, US 'betərm-/ noun

1 باش تریبون، باش بون، چاک بونوه، چابونوه، باش کردن، چاک کردن، *His life offered me no improvement* 2 *hope of betterment* (صاف) پهرسهندن، چوونه سهرهوه 1 بهبود، اصلاح 2 ترقی

bettors noun, pl.

گهوره تره کان، مه جیتران، گرننگ تره کان، روشنی تره کان، دینا دیتووه کان، تیگه یشتو تره کان 1 بزرگ تره، مهم تره، فرهیخته تره، فهمیده تره

betting /'betɪŋ/ noun

گریو (کردن) گریو بازی، مخرج بستن: *illegal betting* شرط بندی

betting shop noun

(له بریتانیا) دووکانی گریو، گریو خانه 1 مغازه، شرط بندی

betting /'betɪŋ/ noun

(گیانه ورناسی) *rat-kangaroo* لوبوت پانی نهوسترالیایی [توخمه کانی *Bettongia* *Aepyprymnus*] (نهره): له *Dharuk* وهرگیراوه 1 بترنگ

bettor /'betə(r)/ noun, better

گریو کهر، گریو کار، گریو باز، گریوچی 1 شرط بند

between /bi'twi:n/ preposition, adverb

له نیو، له نیوان، نیوان، ناقرن، له مابین، له مابین، له نیوه راست، ینکوهه، له گهل یهک: *Switzerland lies between France, Don't eat Germany, Austria and Italy* 1 *between meals* بین، مابین، میان، متفا

betwixt /bi'twɪks/ adverb, preposition, betwixt and between

له نیوه راست، له نیوان، له مابین، له مابین، نه تم و نه نهو، له ناویهر، 1 *between* در میان، حد وسط

Beulah noun

بیولا: 1 ژنی شوو کردو یان به میرد 2 (خوازه) ولاتی نیسرائیل 62:4 *Isa* 1 بیولا 2 (مجازی) سرزمین اسرائیل

beurre blanc /bɑ: 'blɑ: French bæʁ blɑ/ noun

جوری سوسی تویشکه، له کهره، پیواز، سرکه و ناوی لیمو ده گریئ (واتای خوی: کهره سی) 1 نوعی سس

beurre manié /bɑ: 'manje, French bæʁ manje/ noun

جوری تیگه له ی نارد و کهره، بو خهست کردنهوهی سوسی یان سوپ (واتای خوی: کهره له کارکراو) 1 بور مانج

bevel /'bevəl/ adjective, noun

1 لار، خوار، بهخ، ناستی لاین، لیواری بهخ: *a*

bevel edge 2 نامیری بهخ کردن یان بهخاندن، بهخک 1 مایل، بهخ، لهی بهخ 2 ابزار بهخ سازی **bevel gear** noun

گتیر یان دهندهی قووجهکی (یان قووج) 1 دندهی مخروطی

bevelled /'bevəl/ adjective

لیواریلار، بهخ دار، بهخ، لیواری بهخ، خوار، لاین دار 1 دارای لهی بهخ

bevel square noun

گونیا، گونیا 1 گونیا

beverage /'bevərɪdʒ/ noun

(فسهرمی) خواردنهوه (ب.ت. هه موو خواردنهوهی بیجگه له ناو) 1 نوشدنی

bevvy /'bevɪ/ noun, pl. bevies

(نافهرمی، بریتانیا) خواردنهوهی له لکولی، تارق 1 مشروب

bevy /'bevɪ/ noun, pl. bevies

گهل، دهسته، خیل، لهشکر، جهاماعت، کومهل، ناقم، بول (ب.ت. کهره واله) 1 گره، گله، فوج

bewhiskered adjective

ریشی، ریشدار، بهریش 1 ریشدار

Bewick's swan noun

جوری بالندهی ره گزی نوراسیایی قوی توندا *[Cygnus columbianus bewickii] tundra* (نهره): له ناوی هونه رهنده و هه لکولی 1 نینگلیسی (Thomas Bewick (1753–1828) نوعی پرند

bewigged /bi'wigd/ adjective

موو چاخ دار، به زیر چهوه، به کلایر چهوه 1 دارای گلایه کیس

bewildered adjective

گیژ، ور، کاس، سهو کوژ، بهشو کاو، سهو سوو ماو، تاساو، به گیره ستاو، سهو ریلاندهی 1 گیج، شگفت زده

bewildering /bi'wildəɪn/ adjective

بهشو کتنه، سهو سوو پرینته، گتیر کهر 1 شگفت آور، گیج کتنده

bewilderment /bi'wildəmənt, US -dərm-/ noun

وری، تاسان، بهشو کان، سهو سوو پرمان، شله زان، سهو سامی، مؤله که، *to look/stare*: confusion 1 *in bewilderment* حیرت، بهت

bewitched adjective

جادوویه بند، تله سم بهند، تله سم کراو، تله سماوی 1 افسون شده

bewitching /bi'wɪtʃɪŋ/ adjective

دلرفین، تله سماوی، سهو رنج پاکتش، جادوویی، سهو راوی، هه لفریو پته: *a bewitching girl* 1 *a bewitching girl* 1 *performance* مسحور کتنده، جذاب

bewitchingly /bi'wɪtʃɪŋli/ adverb

دلر فتنانه، به شیوه یه کی تله سماوی ۰ به طور محسوسکننده

bewitchment /bi'wi:tʃmənt/ *noun*

سینحر، جادوو ۰ سحر

bey /bei/ *noun, pl. beys*

همزیویی، بینی، بهگ، ستان وانی ناوچه یان هدریمی ۰ بیک

beyond /bi'jɒnd/, US bi'jɑ:nd/ *adverb, preposition*

1 دوورتر، لهویهر، لهویهری، لهویهر، لهولتر، لهویهرتر، درهنگ تر له، دوی، پاش، له پشت، له پشتهوه، نه لهنیو چوارچینوی، زورتر، زیاتر: *The road continues beyond the village up*
It won't go on beyond ۰ into the hills
Our success was far beyond ۰ midnight
what we thought possible 2 سهروورتر، سهترتر، لهزور، لهبان، لهسه 3 له تنگه یشتن ناین، سهتر له تنگه یشتن 4 بیجگه له، جگه له ۰ 1 آن سوی، آن طرفتر، دیرتر از، بعد از 2 فراسوی، فراتر از 3 خارج از فهم 4 به جز

the beyond /bi'jɒnd/, US bi'jɑ:nd/ *noun*

ئهو دنیا، ئهو جیهان ۰ آن جهان

bezant /'bez(ə)nt/ *noun*

1 (میزوویی) کۆنی زیرین یان زوین له بنه رتا له بیزانتیوم لینده را 2 (بیناسازی) ریزه بازنوکه، زنجیره پوولسه که، پوولسه که ریز (بنه رت: له **bezant** فهره نسی کون، له **Byzantium** لاتین "بیزانتین" ۰ بیزانت

bezel /'bez(ə)l/ *noun*

1 بازنه جالایی یو راگرتنی شووشه ی ساعات و هتد، جی شووشه 2 بهخ، لازایی، روویتیکی خوار، ناستی لار 3 تقیم دان، جی تقیم ۰ 1 بزل 2 پخ 3 نگیندان

bezique /bə'zi:k/ *noun*

بیزیک (- جوړی پهرین؛ رهنگه له **bāzīgar** یان **bāzī** فارسی یوه وهگرایی) ۰ بیزیک

bezoar /'bi:zɔ:/, US 'bezoʊə/ *noun*

1 سهنگزاوره، سهنگا، سهردی دزی ژار (bezoar-stone) 2 (گیانه وهرناسی) جوړی بزنه کتوی شاخ شیوه **scimitar** سهرده چه له کی بزنی نیتسا [*Capra aegagrus*] (بنه رت: له **bezoard** فهره نسی، له سهرد بنچینه ی **bāzahr** عهده بی، له **pādzahr** فارسی "antidote" ۰ 1 پادزهر 2 بزوار

BFPO *abbreviation* British Forces Post Office

نووسینگه ی پۆستی هیزه (چه کداره) کانی بریتانیا ۰ بی اف بی

Bh *abbreviation* bohrium

Bhagwan /bʱaɡ'wɑ:n/ *noun*

خووا، خوداوه ند (بنه رت: له **bhagwān**

هیندی یوه) ۰ خداوند

bhajan /'bʱaɟ(ə)n/ *noun*

(هیندوئیزم) گسورانی دینی (بنه رت: له **bhajana** سانسکریت) ۰ آواز مذهبی

bhaji /'bʱa:ɟi/ *noun*, also **bhajia**, *pl. bhajis*, **bhajia**

(له ناشیه زی هیندی دا) که یکی بانی چکوله یان کفته ی سهوژی، له نیو که ردا سوور ده کرته وه ۰ باجی

bhang /bæŋ/ *noun*, also **bang**

بهنگ (سرکه ره) ۰ بنگ

bhangra /'bʱa:ŋgrə/ *noun*

جوړی موسیقایی گدلی، له نهرته کانی خومالی بهنجایی و موسیقایی پای روزاوا پیکهاتوه (بنه رت: له **bhāṅgrā** پهنجایی) ۰ بانگرا

bharal /'bʱa:(ə)l/ *noun*

(هیندی) جوړی مری کتوی هیمالایی، شاخ یو پشته وه چه ماو و کمول شین [**Pseudois nayaur**] ۰ بارال

BHC *abbreviation* benzene hexachloride

bhindi /'bʱindɪ/ = okra

Bhojpuri /bʱoɟ'puri/ *noun*

زمانیکی **Bihari** ب.ت. له روزاوی بهار و روزه لاتی **Uttar Pradesh** قسه ی بی ده کری ۰ بوجپوری

B horizon *noun*, also **illuvial horizon** or **enriched horizon**

ناسوی بی، توئ یان چینی مایه دار، چینی نااومالکی، چینیکی گلی روو که به کمر له زیر **A horizon** دایه و که ره سه و مکی نندامی لی به دس دتر ۰ افق بی، هوریزون بی

Bhutanese /bʱu:tə'ni:z/ *noun, adjective*

Bhutan *n* خه لکی **Bhutan**، بوتانی، مملیه ندیکی چکولانه له داوینته کانی هیمالایوه سه ربه بوتان یان خه لکه که ی، بوتانی ۰ بوتانی

Bi *symbol*, the chemical element bismuth

bi- /baɪ/, (also **bin-** before a vowel) *prefix*

پیشکر: جووت، دوانه، له دوولوه، له دوو بهر یان دیوه وه، ههردوو... جاری، دووچار له هه...، دوو... **bilateral**, **biathlon**, **biennial**, **bicentennial**, **biconvex** (کیما، له ناوی ناوینته کانا) دوو گهردیله یان کومه للی جوړیکی تایه تی تایه: **bicarbonate** (بنه رت: له لاتینه وه "doubly, having two" پیوه ندی به **di-** یونانی یوه هه یه "two") ۰ پیشوند: دوگانه، به دو سو، هر دو... یکبار، دوبار در هر...، دو-

bi /baɪ/ = **bisexual** (informal)

bialy /bi'ɑ:li/ *noun, pl. bialys*

(له نهریکا) بیالی: جوړی نان بابوله بی یان ساندویچی به پیوازی جنراو یان وردکراوه وه

(بنه‌رته): به‌دی، له *Bianyastok* شاریکی بۆلەند
که ئەو نانه له بنه‌رته‌ها له‌وی دروست ده‌کرا) ○
نوعی نان، بیالی

biangular adjective

جووت‌گۆشه، دوو‌گۆشه ○ دو زاویه
biannual /baɪˈænjʊəl/ adjective
سالی دووجار، شەش‌مانگه، نیوسال، نیوسالانه،
هەر شەش مانگ جاری، هەر سال دووجار: *a*
biannual meeting ○ سالی دوبار
biannually /baɪˈænjʊəli/ adverb
له سال‌دا دووجار ○ در سال دوبار

bias /ˈbiəs/ noun

1 ده‌مارگژی، لایەنگری، نالی‌گری،
به‌لاداکنشی، لاگیری، لاگرتن، به‌کبه‌رایه‌نی
ویست، داشکانه‌وه، لار‌بوونه‌وه، راکینشک،
تیندینسی، ناره‌زوو 3 توانایی، ناماده‌یی 4 لار،
خوار، قیل‌وقاج، چه‌پ‌وراست، کمش‌ونووش،
قیجه‌لفاج ○ تمصب، سوگیری 2 گرایش 3
استعداد 4 آریب

bias binding noun

باریکه‌ی لاریان قیل‌وقاج، شرتی لاریان خوار
○ نوار آریب

biased /ˈbiəst/ adjective

1 ده‌مارگژ، لاره‌به‌وو، داشکاو، لاگر: *a*
biased jury/witness 2 نالی‌گرانه، لایەنگرانه،
لاگیرانه ○ 1 تمصب، تمایل 2 جانبدارانه

bias-ply = cross-ply

biathlon noun

دوولاتی ○ بیاتلون
biauricular adjective, also biauriculate
دوو‌گۆی، خاوه‌نی دوو‌گۆی ○ دارای دو گوشت
biaxial adjective
دووتەوه‌ره‌ه، جووت‌ته‌وه‌ره، دووتەوه‌ری ○
دارای دو محور، دو محوری

biaxial crystal noun

کریستالی دووتەوه‌ری یان جووت‌ته‌وه‌ر ○ بلور
دو محوری

biaxiality noun

دووتەوه‌ریتی، دووتەوه‌ری‌یی‌بوون ○ حالت دو
محوری

biaxially adverb

دووتەوه‌ری‌یانه، به‌شیوه‌ی دووتەوه‌ری‌یی ○ به
طور دو محوری

bib /bɪb/ noun

1 به‌رسینگ (منال)، به‌ریکه 2 جوژی ماسی
که‌ناری ئەوروپایی له تیره‌ی *[Trisopterus]*
[luscus] ○ 1 پیشبند 2 نوعی ماهی

bibelot /ˈbɪbələʊ/ noun

خشل‌وزه‌مبه‌ری هه‌رزان و که‌منرخ ○ زینت
کم‌ارزش

bible /ˈbaɪbl/ noun

قورتان، ئینجیل، کتییی پیروز ○ هریک از
کتاب‌های آسمانی

Bible /ˈbaɪbl/ noun

کتیب یان به‌رتووی پیروز (به‌یمانی کۆن و
نۆی یان ته‌ورات و ئینجیل)، ته‌ورات (بنه‌رته):
له *biblia* (تا) یۆنانی "کتیبه‌کان (the)
books"، له *biblion* "کتیب"، چکۆلیترای
byblos "پایروس، کتیب"، له *Byblos* "شاریکی
کۆنی فینیکیه که له‌یوه پایروس ده‌نیردا بۆ
ده‌ری" ○ کتاب مقدس، تورات

Bible Belt noun

پشتینه‌ی کتییی پیروز ○ بایبل بلت

Bible-basher noun, also Bible-thumper

لایەنگری به‌کجار گرژی به‌ماخوازی
کریستانیه‌ت ○ بایبل باشر

Bible-bashing noun, also Bible-thumping

لایەنگرتیی به‌کجارگژ له به‌ماخوازی
کریستانیه‌ت ○ بایبل باشر

biblical /ˈbɪblikl/ adjective

(سه‌ریه) کتییی پیروز ○ (وابسته به) کتاب مقدس
biblicism noun
لایەنگری یان پینه‌ندی به ده‌قاده‌قیه‌تی کتییی
پیروز ○ مکتب کتابی

biblicist noun

لایەنگر یا پینه‌ند به ده‌قاده‌قیه‌تی کتییی پیروز
○ اهل مکتب کتاب

biblio- /ˈbɪbliəʊ, US -li-ə/ prefix

پیشگر: کتیب، کتییی پیروز، *bibliology*:
bibliophile (بنه‌رته): له *biblion* یۆنانی-یه‌وه
"book" ○ پیشوند: کتاب، کتاب مقدس

bibliofilm = microfilm

bibliographer /-ˈɒɡrəfə(r), US -ˈa:g-/
noun

بیبلیوگرافیر، چاوگنامه‌نووس، کتیب‌ناس ○
کتاب‌شناس

bibliographic /-ˈɒɡrafɪk/ adjective, also
bibliographical /ˌbɪbliˈɡræfɪkl/

سه‌ربه چاوگنامه‌نووسی یان کتیب‌ناسی ○
کتاب‌شناختی

bibliography /ˌbɪbliˈɒɡrəfi, US -ˈa:g-/
noun

چاوگنامه، ببلیوگرافی، کتیب‌ناسی ○ کتاب‌شناسی
biblioklept /ˈbɪbliəklept/ noun

کتیب‌دز، دزی کتیب ○ دزد کتاب

bibliolatry /ˌbɪbliˈɒlətri/ noun

په‌رستی کتییی پیروز ○ پرستش کتاب مقدس

bibliomancy /ˌbɪblɪˈmænsi/ noun

فال‌گرته‌وه یان به‌خت‌گرته‌وه به کتیب، ب.ت.
کتییی پیروز ○ نقال یا استخاره به کتاب

bibliomania noun

شیتی کتیب، خولای یی‌نه‌نداز یان به‌کجار (بو)

bibliomaniac or **bibliomaniacal** *n, adj* (بیبلیومانیا) کوکردنه‌وه و بوونی؛

bibliometrics *noun, pl.*

شی کردنه‌وی سه‌رزمیری و نامازی کتبی‌ه‌کان و بلاویوه‌کانی تر، کتیب‌پنوی (bibliometric) *(adj)* بیبلیومتریک

bibliopeggy *noun*

هونه‌ری به‌رگ تیگرتتی کتیب، جزوبه‌ند (فن تجلد کتاب)

bibliophile /'bibliəfaɪl/ *noun*

کتیب‌دوست، خولای کتیب، کتیب‌خوشه‌ویست، کتیب‌کوکه‌روه (کتاب‌دوست، جمع‌کننده‌ی کتاب)

bibliophily /-ɒfɪli/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌خوشه‌ویستی، کتیب‌کوکه‌دنه‌وه (کتاب‌دوستی، گردآوری کتاب (کون) فروشیاری کتیبی کون و ده‌گمن (بیبلیوپل)

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

کتیب‌دوستی، کتیب‌دوستی، گردآوری کتاب

bibliopole /'bibli(ə)pəʊl/ *noun*

(زنده‌ناسی) دووخانه‌یی، جووت‌خانه‌یی (دارای دو پاخه)

bicentenary /,baɪsen'tɪnəri, US -'ten-/ *noun, pl. bicentenaries*

دووسده‌ساله، دووسده‌مین سال، ناهه‌نگی دووسده‌ساله، (دووست‌ساله، جشن دوست‌ساله)

bicentennial /,baɪsen'teniəl/ *adjective, noun*

n هر دووسده‌سال جاری (سه‌ریه) دووسده‌مین سال، دووسده‌مین سال‌وه‌گه، (ناهه‌نگی) دووسده‌مین سال *n* هر دوست سال یکبار *adj* (وابسته به) دوست‌ساله، دوستین سالگرد

bicentric *adjective*

دووناوه‌ندی، جووت‌تیوه‌ند (دارای دو مرکز)

bicephalic *adjective*, also **bicephalous** /baɪ'seɪf(ə)ləs, US -'keɪ-/

دووسه‌ره، دووسه‌ر (دارای دو سر)

biceps /'baɪseps/ *noun, pl. same*

(biceps brachii) ماسوولکه‌ی دووسه‌ر، دووسه‌ره‌ماسوولکه (وه‌ک هی پشه‌وه‌ی بازوله یان قول؛ (هه‌روه‌ها leg biceps یان biceps femoris) ماسوولکه‌ی دووسه‌ری پشه‌وه‌ی ران

عضله‌ی دوسر

bichir /'bɪʃɪr/ *noun*

جوزی ماسی دریزی نه‌فریکایی (توخم *Polypterus*) نوعی ماهی

bichloride *noun*

(کیمی) دووکلوراید، دوانوکلوراید، بیکلوراید

bichon frise /bi:'ʃ(ə)n 'frɪz/ *noun*

جوزی ره‌گه‌زی سه‌گی چکوله‌ی تووک‌سبی فر

بیشون فریز

bichromate *noun*

دووکرومات، دووکرومه‌یت، بای کرومات، بای کرومه‌یت (بیکرومات)

bicipital *adjective*

دووسه‌ر، دووسه‌ره، سه‌ریه *biceps* دارای دوسر، وابسته به عضله‌ی دوسر

bickering *noun*

شه‌ده‌نووک، مشت‌ومر، شه‌روکیشه، ده‌مه‌قره، همه‌ره‌حه‌مزئ (یکی به‌دو، کلنجار، جروبخت)

bickerer *noun*

مشت‌ومر باز، نه‌هلی مشت‌ومر (اهل جروبخت)

bicky /'bɪki/ *noun*, also **bikky**, *pl. bickies*

(نافه‌رمی) توشه، غورابی، بیسکویت (بیسکویت)

bicolour *adjective, noun*, US **bicolor**, also **bicoloured**

adj دووره‌نگ، دووره‌نگه *n* گول یان ره‌گه‌زی دووره‌نگ (دارای دو رنگ *n* گل یا نژاد)

دورنگ /baidantɛr/

biconcave /'baɪ'kɒŋkɛv/ adjective

دوولاچسآل، دوولا قوسا، دوولا پړچسور
(biconcavity n) مفرالطرفین

biconvex /'baɪ'kɒŋkɛks/ adjective

دوولا قوڅ، دوولا دهر پهریو
(biconvexity n) محدب الطرفینbicorn /'baɪkɔ:n/ adjective, also bicornous
/'baɪkɔ:nɔs/جووت شاخ، دوو شاخه، دوو شاخ، دوو شاخه
دارای دوشاخ

bicultural adjective

دو فرهنگه ننگه، دوو چانده، خاوه یان لیکدراو له
چاند و فرهنگ و نهریستی دوو نهمه یا
کومه لسی ره گه زی (biculturalism n)
د فرهنگه

bicuspid /baɪ'kʌspɪd/ adjective, noun

adj دوو چوکله دانای دوو چوکله
دوبایه n دندان دوبایه

bicycle /'baɪsɪkl/ noun

دووچرخه، چرخ، نهمه دارنه دووچرخه

bicycle clip noun

گیره یان پووزه وانه ی دووچرخه (له بدر نهوه ی
نهمه وینه بدر زنجیر) گیره ی دووچرخه

bicycle lane = cycle lane

bicyclic /baɪ'saɪklɪk, US -'sɪk-/ adjective

(کیمیا) دوو نالقه یی، جووت نالقه یی، دوو باز نه یی
دو حلقه یی

bicyclist /'baɪsɪklɪst/ noun

چرخ سوار، دووچرخه سوار دووچرخه سوار

bid /bɪd/ noun

1 پشنیار، پشنیار (به مبهستی کرین یان
همراج auction) 2 همول، تیکوشان، بزاف 3
بره پاره ی پشنیار کراو 1 پشنهاد 2 تلاش.
کوشش 3 مبلغ پشنهادندهbid² /bɪd/ = past and past participle of bid

biddability /-'bɪlɪti/ noun

گوپرایه لی، ملکه جی، قه بیسی، نارامی
اطاعت، حرف شنوی

biddable /'bɪdəbl/ adjective

گوپرایه ل، ملکه جی، قه بیسی، حالی، نارام
مطیع، حرف شنو

bidden /'bɪdn/ = past participle of bid

bidder /'bɪdə(r)/ noun

پشنیار دهر، پشنیارچی، پشنیار کار، پشنیار دهر،
پشنیار دهر (له مزات یا همراج دا) پشنهاد دهنده

bidding /'bɪdɪŋ/ noun

1 ده ستور، فهرار، فرمان 2 پشنیار، پشنیار
3 خوتنده ووه (پهرین) 1 دستور، امر 2 پشنهاد
3 خواندن

bidental /baɪdəntl/ adjective, also bidentate

دووددانه دوددانه

bidet /'bɪdeɪ, US br'ɛɪ/ noun

(فهره نسی) بیدیه، بیدیه (تشتیکی پهل یو
تیا شتی نه ندانه سیکسی په کان و سمت) بیده

bidi /'bɪdi:/ noun, also beedi or biri, pl.

bidis

(له نیمه ووشکاری هیند) جوړی جگهره ی
همرزان بیدی

bidirectional adjective

دوولای، دوولای نه یی، له دوو لاره کار ده کا
دوجته یی

bidri /'bɪdri/ noun

دارشته ی مس، سورب یان قوڅوشم، قالی ی و
زینک بیدری

biennial /baɪ'ɛniəl/ adjective, noun

adj 1 دووساله، دووسالنه، هر دوو سال جاری
2 دووساله زی، دووساله (پروانه annual)n (perennial) رووه کسی دووساله یان
دووساله زی 1 adj دووساله، هر دوو سال یکبار

2 دوساله n گیاه دوساله

biennium /baɪ'ɛniəm/ noun, pl. biennia /-
niə/ or bienniums

ماوه یان قوناخی دووساله دوره ی دوساله

bien pensant /bjā pō'sɔ̃, French bjē

pāsɔ̃/ adjective

تیگه یشتوو، راست بیر کهره وه، ژیر فهم،
درست اندیش

bier /bɪə(r), US bɪr/ noun

(میز) دوو داره، دار تهرم نابوت

bifacial /baɪ'feɪʃəl/ adjective

دوو روویی، دوو رووه کسی
(bifacially /baɪ'feɪʃəli/ adv) دوو جهی

biff noun

(نافهرمی) مشت، میتان، مشت، ضربه

bifid /'bɪfɪd/ adjective

(رووه ک ناسی، گیانه ورناسی) دوو فلقانه،
داتلیشاو شکافه

bifilar /baɪ'faɪlə/ adjective

دووتالی، دوو پشالی، دوو ده زوویی، دوویمی:

bifilar suspension of a pendulum

(bifilarly /baɪ'faɪləli/ adv) (دارای)

دورشته

biflagellate adjective

دووشیلاق (به) جووت شیلاقه: biflagellate
gametes دارا دو تازک

bifocal /baɪ'fəʊkəl/ adjective, noun

adj دوو تیشکو، جووت تیشکو n bifocals

(baɪ'fəʊkɪz, US -'fəʊ-/)

چاویلکهی

دوو تیشکو یا جووت تیشکو adj دوکانونه

عینک دوکانونه

biforked adjective

دوولق، دووفلیقانه، دووحاجه ○ دوشاخه

biform adjective

دوویچمه، جووت شتو، دووشتو ○ دوریخته

bifurcate /baɪ'fʊ:kət/ adjective

1 دوولق، داتلیشان، داقلیشان، لکلیک، دووفلیقانه، دوولقانه، دووپل 2 لقی و پودار، به پهلویو، برلقویو ○ 1 دوشاخه 2 شاخه دار

bifurcation /baɪfʊ'keɪʃn, US -fər'k-/ noun

لق کران، دوولق بوون، بوونددووحاجه، لپی بوونده، داتلیشان، داقلیشان، دووفلیقان، دووپل بوون ○ دوشاخه شدیگی

big /bɪg/ adjective (bigger, biggest)

1 گهوره، زل، کهلنگ، فیله تن، کته، گپ،

درشت، زوپ، گاشه، زهلام، زله: *a big*

2 *my big brother* ○ *man/house/increase*

توند، به هیز، به قهوت: *a big storm* 3 بهرن،

به رجه سته 4 گرنگ، بهرکهفتی، سهره کی،

a preeminent chief serious important

the big issue of the ○ *big decision*

campaign 5 به ریلوا، بهرین، بهر فراه زور،

زه بن: *big government* 6 دهس پریشتو،

به ناویانگ، ناسراو 7 سکیر، ناوس، دووگیان،

biggish adj pregnant 8 گهمی گهوره، تا

نمدازه بی گهوره: *(bigness /bɪgnəs/ n* ○ *1*

بزرگ، گنده 2 شدید، ستر 3 عالی 4 مهم، اصلی 5

وسیع، گسترده، انبوه 6 معروف 7 باردار، آبستن

bigamy /'bɪɡəmi/ noun

دووهاوسهری، دووژنی، دوومیسردی،

دووزنومیسردی *bigamist /'bɪɡəmist/ n*

دووهاوسهری، ژنی دوومیسرده، میسردی دووژنه؛

bigamous /'bɪɡəməs/ adj

دووژنه، دوومیسرده، دووژنومیسرده: *a bigamous*

relationship بنه رت: له *bigamie* فده نسی

کون، له *"bigamous" bigame* له *bigamus*

late Latin له *bi-* دووچار + *-gamos* یونانی

"زه ماوهندکردوو" ○ دومسری

the Big Apple noun

(تافهرمی) شاری نیویورک ○ نیویورک

big band noun

گهوره تیپی موسیقازنهان (جاز بان موسیقی

ههله پرکنی) ○ بیگ باند

big bang noun

(تهستیره وانی) گهوره تهقینه وه، تهقینه وهی

گهوره: تهقینه وهیتیکی خیرای گهردوونی که

به پیتی تیوری به گهردوون ناسی به کانی

cosmological theories نیستا بنه رتی جهان

یان گهردوونی دارشتوه ○ انفجار بزرگ

big bang theory noun

تیوری تهقینه وهی گهوره: تیوری تیکی

تهستیره وانی که پیتی وایه جهان به میلیاردها سال له وه پیتی له تهقینه وهیتی که له تاکه خالیکی چری *density* وزی *energy* دیاری نه کراوه وه یتکهاتوه ○ نظریه ی انفجار بزرگ

Big Brother noun

برای گهوره (دیکتاتور یان هیزه کانی حکومه تیکی توتالیتی که ههموو لایه نیکی زیانی خدک کونترول ده کن و له کاتیکش دا خویان به دلوز یشان ددهن) ○ برادر ارشد

big business noun

1 گهوره کومپانیان نیوکوی به کان 2 بازرگانی له ناستیکی زور به ریلوا ○ 1 شرکت های عظیم 2 تجارت کلان

Big C (Slang) noun = cancer**big cat noun**

پشله ی گهوره (نامازه به شیر، پلنگ، بهور و هند) ○ گریه ی بزرگ

big cheese noun

(تافهرمی) سهرفل، کستیکی گرنگ ○ کله گنده

big crunch noun

(تهستیره وانی) وردیوونی گهوره، ذی *the big bang* ○ بیگ کرانچ

big dipper noun

شهمنده فدر یان ترینی زووپو (یان خیراره و، له بارک) ○ ترن هوایی

the Big Dipper noun

1 (بریتانیا) *the Plough* = 2 roller coaster (جهو تهمین تهستیره ی سهره کی له گله تهستیره ی Ursa Major) ○ بیگ دبیر

big end noun

(میکانیک) سهری شانون، سهر شانون ○ سر شانون

bigeminal adjective

(تویکاری) دووانه، جووت، جوونی (bigeminal) ○ دوتانی، زوجی

bigeneric /baɪdʒɪ'netɪk/ adjective

(رووه ک ناسی) سهره شتیکی دووپه گه له دوو توخم یان دووپه گز، دوو توخمی، رووپه گزی: *a bigeneric hybrid* ○ بیجنریک، دوجنی

bigeye noun

چاوزه له 1 (جوری *tuna* ی کوجهری زله *[Thunnus obesus]*) 2 جوری ماسی مهله و سووری چاوزل، هی گهرمیتانی تهلاتیک و روژاوی توقیانووسی هیند *Priacanthus arenatus* ○ نوعی ماهی

big fish noun

مرؤی دهس پریشتو ○ آدم متفند

Bigfoot noun, pl. Bigfoot

پازل: گیانه وهریکی قزنی زله ی مهبوون ناسا ○ بیگ فوت

big game noun

1 (راو) گیانه وه گهوره کان یان زله کان 2

مه‌بست بیان نامانجی گه‌وره ① (شکار)
حيوانات بزرگ 2 هدف عظیم

biggie /'bigi/ noun

شت، مروڤ يان رووداو يکي گرتگ ① بيگي
big gun noun

(نافه‌رمي) مروڤ به‌هيز يان به‌قمه‌وت، که‌رقه‌وه
① آدم قوي، خرزور

bigha /'bi:ga/ noun

(له‌نيمچه‌وشکاري هيند) پنه‌ور يکي زه‌وي‌وزار
به‌چند نه‌ندازه‌ي خوچيني له 1/3 تا يه‌ک
1/8 acre تا 2/5 هیکتار ① بيگا

big hand noun

ميلي گه‌وره (سه‌عات) ① عقره‌ي بزرگ

bighead noun

1 سه‌ره‌ماسي: چهندين نه‌خوشي گيانه‌وره‌ان که
له‌ودا سه‌ريان ده‌ماسي 2 (نافه‌رمي) مروڤ
له‌خوبايي، بنياده‌مي خوبه‌زلزان (bigheaded
adj: خوبه‌زلزان، له‌خوبايي، به‌ده‌مار، له‌خورازي،
که‌له‌گوريه: bigheadedness n) ① بيگ‌مد 2
آدم مغرور

big-hearted adjective

دل‌گه‌وره، به‌به‌زي، دل‌وفان ① مهربان، نظربند

bighorn noun, pl. same or bighorns

شاخ‌زله (جورئ سه‌ري کتوي شاخ‌زل، له
چياکاني راکی ده‌بيئري [Ovis canadensis])
① بيگهورن

bight /baɪt/ noun

1 نالقي تهناف، گري له‌گوريس و تهناف‌دا 2
پنج 3 کوانه يان چه‌ماوه‌ي که‌دار 4 که‌نداو ① 1
گره‌طناب 2 پنج 3 قوسي ساحل 4 خليج

big league noun, adjective = major league
(big leaguer)

big money noun

کوماپاره، لوده‌پاره، کولئ پوول ① پول هنگفت

big mouth noun

(نافه‌رمي) که‌سيکي ده‌م‌شر يان ده‌م‌بيس (big-
mouthed adj: ده‌م‌گه‌وره، ده‌م‌زل) ① آدم
ده‌ن‌کچ

big name noun

که‌سيکي به‌ناويانگ، بنياده‌مي ناوبه‌ده‌ره‌وه،
که‌سيکي به‌ناميه ① آدم معروف

big noise noun

که‌سيکي ده‌س‌رويشتو ① آدم متنفذ

bigot /'bigət/ noun

ده‌مارگرژ، پاشبرو، کونه‌پرست (bigoted
adj: بيرتسک، ده‌مارگرژ، بيرکون،
کونه‌پرست، چه‌قه‌ستو: bigotry /'bigətri/
n (pl. bigotries): ده‌مارگرژي، سه‌خت‌گيري،
بيرکوني، کونه‌پرستي، چه‌قه‌ستويي، فقه‌نسه

بیرکونی، کونه‌پرستی، چه‌قه‌ستویی، فقه‌نسه
"bigot hypocrite") ① مرتجع، متعصب

the big screen noun

سینه‌ما ① سینما

big shot noun, also big noise

مروڤ ده‌س‌رويشتو ① آدم متنفذ

the big stick noun

(سياست) هه‌ره‌شه‌بو سه‌نگي خسته‌سه‌ر،
رامباري يان سياسته‌تي تئلا (بندوت): نه‌م‌فرينه
له‌لايه‌ن تئودور روزفيلت Theodore
Roosevelt، پست و شه‌شه‌مين سه‌روک
کوماري نه‌مريکا (1858-1919) باوي به‌يدا
کرد، ده‌يگوت ده‌بن نه‌مريکا به‌نه‌رمي بدوي و
به‌زه‌بري تئلا و کونه‌ک بجوولينه‌وه ① بيگ
ستيک، سياست زور يا اعمال فشار

big-ticket adjective

(نافه‌رمي) زورتيجو، گران‌باي، سه‌نرخ ①
پره‌زينه، باارزش

the big time noun

1 سه‌ره‌کوئتي گه‌وره، لووتکه‌ي سه‌ره‌کوئن 2
نوبه‌پري ناسراوي ① 1 موقيت بزرگ 2 اوج
معرويت يا موقيت

big-time noun

به‌ناويانگ، به‌ناو، نيوبه‌ده‌ره‌وه، ناسراو ①
معروف، پراوازه

big toe noun

قامگه‌گه‌وره (ين)، قامگه‌که‌له ① شت پا

big top noun

خيوت يان چادري سيرک، گه‌وره‌خيوت ①
چادر سيرک

big wheel noun

1 (نافه‌رمي و له‌نه‌مريکا ي) باکووري) که‌سيکي
گرتگ يان ده‌س‌رويشتو 2 سارساروک،
چه‌رخ‌فله‌ک ① 1 آدم متنفذ 2 چرخ‌فله‌ک

bigwig /'bigwig/ noun

(نافه‌رمي) که‌سيکي گرتگ يان ده‌س‌رويشتو
① آدم متنفذ

Bihari /bi'hɑ:ri/ adjective, noun

adj سه‌ره‌بيهار، بيهاري، خه‌لکه‌که‌ي يان
زمانه‌که‌يان n دانيشتوي ره‌سه‌ني هه‌ريمي بيهار
له‌روژه‌لاتي باکووري هيند، کومه‌لئ له‌وسئ
زمانه‌زور ليک‌نزيکانه‌ي که‌زورتر له‌بيهار
قه‌ي يه‌ده‌کري ① بيهاري

bijou /'bi:ʒu/ noun, adjective

(pl. bijoux pronunc. same) n
خشل‌وزه‌مبه‌ري هه‌رزان adj گردکو، قوتو،
ده‌سه، چکوله و خوش (خانوو و باخچه) n
جواهر، زيورات کم‌ارزش adj کوچک و جذاب،
نقلي

bijouterie /bi:'ʒu:t(ə)ri, French bijutrie/
noun

خشل‌وزه‌مبه‌ري هه‌رزان، خشل و گه‌وه‌ر ①
زيورات کم‌ارزش، جواهرات

bike /baɪk/ noun

biker /'barkə(r)/ *n* (تافه رمی) چهرخ
چهرخ سوار) ۱ دوجرخه

biking *noun*

چهرخ سوارى ۱ دوجرخه سوارى

bikini /bi'ki:ni/ *noun*

جله مه لى دوو تیکه (هی زنان) ۱ بیکینی

bikky = bicky

bilabial /ba'leɪbiəl/ *adjective, noun, also*

bilabiate /ba'leɪbiət/

(زمانه وانی) دوو لوی (ب.ت. b و p) ۱ دولی

bilateral /bi'lætərəl/ *adjective*

1 دوولایه نه، دوونالی، دوووقلی، دووسره،

بهرامبر 2 **bilateral relations/agreement**

دووبه شه ۱ دوطرفه، دوسویه 2 دووقستی

bilaterally /bi'lætərəli/ *adverb*

دوولایه نانه، له دوولاوله، له دووسره وه ۱ به طور دوسویه

bilayer *noun, adjective*

دوونوی: توی یان پرده مې membrane به دوو

توخی گهردی په وه molecular layers: a -

دولایه layer of phospholipid molecules ۱

bilberry /'bilbəri. US -berl/ *noun, pl.*

bilberries

1 دوه ونی قهره قات یا قهره گیلان [Vaccinium

myrtillus و جوره کانی تر] 2 بهری خوراکی

قهره قات ۱ قره قاط 2 ثمره قره قاط

bilbo *noun, pl. bilbos or bilboes*

(میژووی) جورى شمشر (له بهر چونه تی

تیخه کي: بنه رت: له Bilboa. ناوی به نده ریکی

سپانیا که تیخی چاکي ده سازاند) ۱ نوعی شمشر

bilboes *noun, pl.*

کوت وزنجر، پتوهند ۱ کنده

bilby /'bilbi/ *noun, pl. bilbies*

bandicoot ی نهوسترالیایی ره هؤل لندهر یان

ره هؤل کهنی burrowing گوی دریز [توخم

Macrotis: دوو جورن] ۱ بیلی

bile /baɪl/ *noun*

زهر داو، زراو، زرافک، کراتی ۱ صفرا، زرداب

bile duct *noun*

داکت یان جوگه یان کانالی زهر داو، زهر داو پی

۱ مجرای صفرا

bilestone *noun*

بهردی زراو یان زهر داو ۱ سنگ صفرا

bi-level *adjective*

دوونویلی، جووتن(و)یلی، دوو لوسه یی ۱

دواهرمی

bilge /bildʒ/ *noun*

1 بنده کشتی، تهرکی کشتی، تخته کشتی،

گهن(بد)و یان ناوی بنده کشتی (له بن یان

تهرکی کشتی کوبوته وه) 2 زگ یان تنگه یی

کوس 3 قسه ی مه لیت و پلوت ۱ خن، آب خن
2 شکم بشکه 3 شورو

bilge water *noun*

ناوی تهرکی کشتی، گه ناو، ناوی بنده کشتی ۱

آب خن

bilharzia /bil'hɑ:tsiə, US -hɑ:rt-/ *noun,*

also bilharziasis /,bilhɑ:'tsaɪsɪs/

نه خوشی به کی سه خته، له چنده به شکی نه فریکا

و نه مریکای باشووری، له نه نجامی کرمنکی

چکوله وه که ده جته ناو خوینه وه (بنه رت: له

ناوی پزشکی نه لمانی Theodor Bilharz.

مهرگ 1862) ۱ بیلهارزیا

bilharzial *adjective*

سهره بیلهارزیا ۱ وابسته به بیلهارزیا

biliary /'bi:lɪəri/ *adjective*

(پزشکی) سهره bile یان bile duct ۱ وابسته

به صفرا یا مجرای صفرا

bilinear *adjective*

1 دوولایسی، دوولایه نه 2 به دوو هینلی

راسته وخووه، دووهیله ۱ دوسویه 2 دارای دو

خط مستقیم

bilingual /ba'liŋgwəl/ *adjective, noun*

adj 1 دووزمانه n مرؤی دووزمان زان ۱

دووزمانه n شخص دوزبان دان

bilingualism *noun, also bilinguality*

دووزمانی ۱ دوزبانی

bilious /'bi:liəs/ *adjective*

1 زراودار، توش یو به زهر داو (په هوی بهدکاری

dysfunction جگهر و ب.ت. دهر دانی زوری

زهر داو) 2 هه لوزین، بهدخولک، جینگری،

به دخو 3 سهره زراو 4 زهر درنگ 5 بیزه ون،

قیزه ون، رشینره وه: I felt a little bilious

after last night's dinner 1 مبتلا به صفرا 2

کج خلق 3 وابسته به صفرا 4 زرد رنگ 5 مهوع

biliously /'bi:liəsli/ *adverb*

به دخولکانه، جینگری، بانه، به دخوانه ۱ با

کج خلقی

biliousness /'bi:liəsnes/ *noun*

به دخووی، به دخولکی، رووناخوشی ۱ کج خلقی

biliteral /ba'itərəl/ *adjective*

دوویته، دووتیی ۱ دوحرفی

Bill *noun (the Bill or the Old Bill)*

پولیس ۱ پلیس

bill /bɪl/ *noun*

1 لیست، ریزک، فاکتور، لیسته 2 پوستیر،

پلاکار، بهرنامه 3 ناگاداری، سهرنجه، تیپینی،

دانه زانین، هایداری، چار، بلاوک، داخو یانی 4

به رنووس، پیش نووس: to

the introduce/approve/reject a bill

Education Reform Bill 5 پارهی کاغزی 6

بیل (هرات، سفته یان همواله) 7 ده ستور نامه،

بروانامه ○ 1 صورت حساب، فاکتور 2 بوستر،
بلاکارد، برنامه 4 اعلان، آگهی 5 لایحه 6 اسکاس
7 برات، حواله، سفته 8 گواهی، پروانه

bill² /bɪl/ noun

1 دهنوک، نوکل، شند 2 لموزی platypus 3
نسوکی قولایی لنگسدر 4 لووتکسه، سهر:
Portland Bill 5 (له لیکدانا، تاوئل ناوه کان -
long-billed waders: (billed 1 مقدار 2
پوزه ی پلاتیپوس 3 بیل 4 دماغه

bill³ /bɪl/ noun

جوری چهکی سده کانی تیوه راست له تهورزین
ده چوو، له جیاتی تیخ قولایی هه بوو (تهلمانی
بهرهت) ○ بیل

billboard /'bɪlbɔ:d, US -bɔ:rd/ noun

تخته ناگاداری ○ تابلوی اعلانات

billet¹ /'bɪlɪt/ noun

1 خانووی کاتی (بۆ سهرازه کان)، شوینی
گیرسانهوه 2 کار، تیش ○ 1 مسکن موقت 2 شغل

billet² /'bɪlɪt/ noun

1 تیزنگ، کۆمامووره، بیره دار 2 قورسه،
کستهک، دارشته 3 (بیناسازی) زنجیره لولو له ک
پان کۆتیه ئاسا که ده خرایه شویتیکهوه (له
نەخشی رازاندنهوه ی نورمانه کاندا) ○ 1 هیزم 2
شمش 3 بیل

billet-doux /bɪlɛt 'du:z/ noun. pl. billets-doux /-'du:z/

(فهره نسی) نامه ی دلدارانه ○ نامه ی عاشقانه

billfish noun. pl. same or billfishes

ده نوکه ماسی، ماسی یه ده نوکه (marlin, spearfish, sailfish و ماسی و اخیزان
[Istiophoridae]) ○ نوعی ماهی

billfold /'bɪlfəʊld, US -foʊld/ = wallet

billhook /'bɪlhʊk/ noun

داسخاله، کتردی باخهوانی، داسک ○ داسخاله

billiards /'bɪliədz, US 'bɪljərdz/ noun, pl.

بیلیارد ○ بیلیارد

billiard table noun

میزی بیلیارد ○ میز بیلیارد

Billings method noun

شیوه یهکی دوزینهوه ی کاتی هیلکۆکه دانان
بههوی تاقی کردنهوه ی لیتیجی ملی مثال دان
(وهک شیوه ی سروشتی بۆ مههار و کۆتروولی
مثال بیون یان زاوژی، له ناوی Drs John و
Evelyn Billings که ئەم شیوه یان داهینا) ○
روش بیلینگس

billion /'bɪljən/ cardinal number noun

1 بیلیون، میلیارد، ههزار میلیۆن 10⁹ (له بریتانیا)
تریلیۆن، یهک میلیۆن میلیۆن 10¹²؛ 2
(billions، نافهرمی) ژماره یان بریکی یه کجار
زۆر ○ 1 بیلیون، تریلیۆن 2 (در جمع) تعداد یا
مقدار خیلی زیاد

billionth ordinal number adjective

بیلیۆنه مین، بیلیۆنهم ○ بیلیۆنمین

billionaire /,bɪljə'neɪ(r), US -'neɪ/ noun

بیلیاردیر، میلیاردیر: a Texas billionaire ○
میلیارد

bill of entry noun

(له گومرک دا) لیستی ئەم که له و په له ی کهوا
هاتۆته زوورهوه ○ فهرست کالاهای ورودی

bill of exchange noun, pl. bills of exchange

بههرات (بۆ که سیتیکی تاییه تی و له ی کاتیکی
دیاری کراویش دا) ○ برات

bill of fare noun, pl. bills of fare

لیستی خوراک، بهرنامه، خوراک نامه، مینۆ ○
صورت غذا

bill of health noun

ده ستورنامه ی سلامه تی یان ته نه دروستی (هی)
کار که رانی کهشتی) ○ پروانه ی بهداشت

bill of lading noun, pl. bills of lading

بارنامه (کهشتی) ○ بارنامه

bill of quantities noun

لیستی لیکدانهوه ○ صورت برآورد

bill of rights noun

1 ماف (هکان) ی هاوولانی یان 2 په یمانی
مافهکان، په یمانی مافه بنجینه یی په کانی مروف
○ 1 حقوق شهروندان 2 منشور حقوق شهروندان

bill of sale noun, pl. bills of sale

قهباله ی (فهرمی) فروشتن، بهلگه ی فهرمی
فروشتن ○ سند انتقال مالکیت

billion /'bɪljən/ noun

دارشته یی که جاران بۆ لیدانی سکه به کاردینرا و
بریتی بوو له زیر یان زیو و مس و کانزایی
هه رزان بایی تر ○ بیلیۆن

billow /'bɪləʊ, US -loʊ/ noun

1 شه یۆل، لیپاو، پیل 2 تۆپه له، بارستایی،

بارسته: A farmer was burning straw, the

yellow billows of smoke spiralling lazily

upward ○ 1 موج 2 توده

billowy adjective

شه یۆلای ○ متلاطم

billposter /'bɪlpəʊstə(r)/ noun, also

billsicker /'bɪlstɪkə(r)/

ناگاداری لکین، ناگاداری پیوه نههه،
ناگاداری چه سین ○ آگهی چسبان

billposting noun

ناگاداری لکینی، ناگاداری پیوه نههه،
ناگاداری چه سین ○ آگهی چسبانی

billy¹ /'bɪli/ noun, also billycan /'bɪlɪkæn/

قابله، بهروش ○ قابله

billy² /'bɪli/ noun, also billy club, =

truncheon

billycart noun

1 (تهوسترالیا) دهسته‌بر یان فەرغوونی چکوله
go-cart = 2 چرخ دستی کوچک

billycock noun

(میزوویی) جوری bowler hat نوعی کلاه لگنی

billy-goat noun

بزنه‌نیز، نیری، ته‌گه، سایرین، سایرین، که‌لیو

billy-oh /'bilioʊ, US -oo/ noun, also billy-o, like billy-o

به توندی، توند، به خیرایی به شدت

bilobed adjective, also bilobate

دوویل، جووت‌پل دارای دو قطعه

bilocation noun

دووشوینی (دیاردی‌یک‌ی خه‌یالی که بیت وایه له کانتیکا له دوو شوین یان جینگای) بیلوکاسیون

biltong /'bilton, 'bəl-, US -tɔ:ŋ, -tɔ:ŋ/ noun

گوشتی له‌بر خور وشکه‌وه‌کراو (له باشووری نه‌فریکا) بیلانگ

bimane /'baimeɪn/ noun

گیانه‌وه‌ر یان نازه‌لی دووده‌ست جانور دودست

bimanous /baɪ'meɪnəs/ adjective

دووده‌سته، دووده‌ست (bimanously) /baɪ'meɪnəsli/ adv دودست

bimanual adjective

دووده‌ستی، به هر دو ده‌ست جیه‌جی ده‌بن دودستی

bimanually adverb

دووده‌ستی‌یانه، به شیوه‌یک‌ی دووده‌ستی به‌طور دودستی

bimbo noun, pl. bimbos

(نافه‌رمی، سووکانه) ژنی جه‌وانی سهرنج‌راکیش به‌لام ده‌بنگ زن جوان جذاب اما کورن

bimester noun

دوو مانگ، ماوه‌ی دوو مانگ دو‌ماه، مدت دو ماه

bimестrial adjective

دوومانگه، هه‌ردوو مانگ جاری دو‌ماهه، هر دو ماه یک بار

bimetal noun

بی‌میتال، تیمیراجیری دوو‌کانزایی بی‌میتال bimetallic adjective, noun

1 دوو‌کانزایی، جووت‌کانزایی 2 (میزوویی) سهریه bimetallic دوفلزی

bimetallic strip /'baumətælik 'stri:p/ noun

باریکه‌ی دوو‌کانزایی نوار دوفلزی bimetallic /baɪ'met(ə)lɪz(ə)m/ noun

سیستم یان ریک‌خسته‌ی دوو‌کانزایی، بی‌میتالیزم (سیستمی به‌کاره‌تانی زیر و زیو‌بق‌یه‌ک‌ی

پاره‌ی ولاتی) بیمتالیزم

bimillenary /,bɑmɪ'lenəri, -'li:n-, baɪ'mɪlənəri/ adjective, noun (pl. bimillenaries)

n سهریه‌ماوه‌ی دوو‌هزارساله یان دوو‌هزارمین سال‌وه‌گه‌ر adj ماوه یان سال‌وه‌گه‌ری دوو‌هزار ساله (دوره یا سازگرد) دو‌هزار ساله

bimolecular adjective

دوو‌گه‌ردی، جووت‌گه‌ردی، دوو‌مولوکیلی دو‌مولوکیلی

bimolecular reaction noun

(کیمیا) کاردانه‌وه‌ی دوو‌گه‌ردی واکنش دو‌مولوکیلی

bimonthly /,baɪ'mʌnθli/ adjective, adverb

هر دوو مانگ جاری، دوو‌مانگ به دوو‌مانگ، هر دوو حه‌وتوو جاری، دوو‌جار له مانگ‌دا، مانگی دوو‌جار هر دو ماه یک‌بار، مامی دوبار

bimorphemic adjective

دووشیوه‌ی، دوو‌بیچی دوریختی

bin /bɪn/ noun

1 ته‌نه‌ک‌ی خول و خاک 2 قوتوو، سنووق(چه) سیپ، که‌ندوو، که‌نوو (گلینه، به‌ره‌ت سیلتی) 3 سطل آشغال 2 صندوقه، جبهه

bin- variant form of bi- before a vowel prefix

پیشگر: دوو، دووانه، جووت پیشوند: دو‌گانه

binary /'baɪnəri/ adjective, noun (pl. binaries)

adj دوو‌دانه‌یی، دووانه‌یی، جووتی، دوو(انی): binary code/numbers 2 binary arithmetic

n (ته‌ستیره‌وانی) کومه‌له‌یک‌ی دوو ته‌ستیره‌یی که به ده‌ور ناوه‌ندیکی هاو‌به‌ش‌دا ده‌سوورته‌وه adj دو‌تایی، مضاعف n بیاری

binary compound noun

(کیمیا) ناوخته‌ی دو‌تایی ترکیب دو‌تایی

binary digit noun

ره‌نوس یان زماره‌ی دو‌انی یان جووتی رقم دودویی

binary notation system noun

سیستمی زماره‌ک‌انی جووتی یان ره‌نوسه جووتی‌یه‌کان دستگاه اعداد دودویی

binary star noun

(ته‌ستیره‌وانی) جووته‌ته‌ستیره، ته‌ستیره‌ی دو‌انی یا جووت ستاره‌ی دو‌تایی

binary system noun

(ته‌ستیره‌وانی) کومه‌له‌ی دوو‌هه‌ساره‌یی منظومه‌ی دو‌ساره‌ای

binational adjective

سهریه دوو نه‌ته‌وه، دوونه‌ته‌وه‌یی وابسته به دو ملت

binaural /bɪˈnɔːr(ə)l/, US bɪn-/ *adjective*

دوگویی، هردو گوئی ده‌گرفته‌وه ۱ شامل هر دو گوش

bind /baɪnd/ *noun*

1 به‌ند، پیوندهی، تیکه‌لی 2 کیشه، گنجینه، جه‌نجالی، دهردی‌سهری 3 بارودوخ‌ی نالوز 4 (موسیقاً) = tie 5 وشه‌ییکی تر بو ۱ قید، علاقه 2 مخمسه 3 وضعیت یغرنج

binder /ˈbaɪndə(r)/ *noun*

1 جزویه‌ندکار، جزویه‌ندچی، شیرازه‌بند، به‌رگ‌تیگر 2 کلاسور، به‌ست 3 لاویره، چه‌قچه ۱ 4 صحاف 2 کلاسور، بند 3 بندر

binder /ˈbaɪndə(r)/ *noun, pl. binderies*

(کارگا) جزویه‌ند یان به‌رگ‌تیگری، شیرازه‌بندی ۱ صحافی

biner = karabiner

bindi /ˈbɪndi/ *noun, pl. bindis*

نیشانه‌ی جوانی ناچاوانی زنانه‌ی هندی ۱ بندی **bindi-eye** /ˈbɪndi/ *noun*

جوزی گیای چکوله‌ی چه‌ندساله‌ی نه‌وسترالیایی، له‌تیره‌ی daisy، به‌رگه‌ی یتکول‌ناسایه [Calotis cuneifolia] ۱ نوعی گیاه

binding /ˈbaɪndɪŋ/ *noun, adjective*

1 n به‌رگ، به‌رگ‌تیگری، جزویه‌ند 2 شیرازه، تیزمالک، باریکه 1 adj ته‌وزیمی، زوره‌ملی، ناچاری: The decision is binding on both parties. ۱ a binding agreement/contract ۱ parties ۱ bindingly adv a binding promise 1 n (bindingness) 1 n جلد، صحافی 2 سجاد adj الزام‌آور

Binding theory = government binding theory

bindlestiff /ˈbɪnd(ə)lstɪf/ = tramp (US)

bindweed /ˈbaɪndwiːd/ *noun*

په‌رپه‌روک، لا‌لاوه‌ی باخی، مالونجه، مالونجه، مالونجه [Convolvulus] و توخمه‌کانی تر، زور جورن ۱ نیلوفر بیج

bine /baɪn/ *noun*

تەرز، لاسکی نهرمی هه‌لچوو ۱ بیچک **Binet-Simon scale** *noun*
تاقی‌کاری هوشی بو ته‌مه‌نه‌کانی سی‌سالان و دوازه‌سالان و هند (له‌لایمن Alfred Binet و Theodore Simon) دوو ده‌روون‌ناسی فهره‌نسی ۱ نوعی تست

bing *noun*

(له‌سکاتلند) کوما به‌ردی کان یان پاشه‌روکی کان ۱ بیگ

binge /bɪndʒ/ *noun, go on a binge*

1 زورخواردنه‌وه، تا قورقورچه‌خواردنه‌وه: One of the symptoms is binge eating 2 ده‌سیلاوی، عه‌بله‌خهرجی، هه‌له‌خهرجی ۱

افراط در مشروب‌خواری 2 ولخرجی

bingo /ˈbɪŋɡəʊ, US -ɡoʊ/ *noun, pl. bingos*

بینگو (= جورن قوما) ۱ بینگو

bin-liner *noun*

تووره‌که یا ده‌لقی نیو ته‌نه‌کی خول و خاک ۱

کسبه‌ی داخل سطل اشغالی

binman /ˈbɪnmæn/, *pl. binmen* = dustman

binnacle /ˈbɪnək(ə)l/ *noun*

پایه یان جیگه‌ی رووگه‌دوز، سنووقی لادوز یان کومپاس (نامه‌گناتسی، له‌سهر کشتی) ۱ پایه‌ی قطب‌نما

binocular /bɪˈnɒkjələ(r), US

bɪˈnɒːkjələ(r)/ *adjective*

(تکنیکی) دووچاوی، دووچاوه، جووت‌چاوی، ههر دوو چاوه‌ده‌گرفته‌وه، به‌کاره‌یتانی ههر دوو چاوه له‌کاتیک‌دا ۱ دوچشمی، استفاده از چشم در آن واحد

binoculars /bɪˈnɒkjələz, US

bɪˈnɒːkjələ(r)z/ *noun, pl.*

دووربینی دووچاوی یان دووچاوه ۱ دووربین دوچشمی

binocular telescope *noun*

دووربین یان ته‌له‌سکوپیی دووچاوی یان دووچاوه ۱ تلسکوپ دوچشمی

binocular vision *noun*

بینینی دووچاوی یان به‌دوچاوه، دیتنی دووچاوی، دیتنی که ههر دوو چاوه‌ده‌گرفته‌وه ۱ دید دوچشمی

binomial /baɪˈnəʊmɪəl, US -ˈnoʊ-/ *noun, adjective*

1 n (بیرکاری، جه‌بیر) دووکه‌رتسه، جووت‌که‌رت(ه)، باینومیال (وه‌ک $2y + x^3$ و $2 - 4x$) ناوی جوریکی باینومیزیکی که له دوو که‌رت یان به‌ش یتکه‌اتوووه *adj* دووناوه، خاوه‌نی دوو نیو، جووت‌نیوه (به‌ره‌ت): له *binomium* لاتین، له *bi-* "خاوه‌نی دوو" + *nomos* یونانی "که‌رت، به‌ش" 1 n (-al) 1 n دوجمله‌ای 2 باینومیال، دونامی *adj* دارای دو نام

binomial coefficient *noun*

هاوکولکه‌ی دووکه‌رتی یان جووت‌که‌رت(ه)، به‌پنی هاوکیشه‌ی دووکه‌رتی(ی) ۱ ضرب دوجمله‌ای

binomial distribution *noun*

بلا‌بوونه‌وه‌ی دووکه‌رتی یان دوو‌به‌شی: جورن سهر‌زیمیری که له‌ودا شوته جیا‌وازه‌کان و شیوه‌ی بلا‌بوونه‌وه‌ی خه‌لک و ژماره‌بان له‌به‌رچاوه‌ده‌گری و به‌هینانی شیمانه نه‌که‌ره‌کان یتکه‌رای گشتی چه‌شیمت لیک ده‌داته‌وه ۱ دیتربیوشن باینومیال

binomial nomenclature *noun*

ناونانی دووناوی یان دووکه‌رتی یان دوو‌به‌شی:

جورئ شينواز و سيستمى ناوانى زينده ناسى به كه له ودا هه گر گانه وهر يان رووه كى دوو ناوى هه. يه كه ميان هى توخم genus و دووه ميان هى جورى تهى species نومنكلاتور بينومينال

binomial theorem *noun*

هاوكيشى دوو كهرت (هه) يى ٠ معادلهى دو جملهى

binominal *noun*

وشه يى كهى تر بۆ binomial (واتاى دوو) ٠ واژهى ديگر بۆر binomial2

bint /bintl/ *adjective*

(نافهرمى، سووكانه) كچ يان ژن ٠ (عاميانه) دختر يازن

binturong /'bintʊrɒŋ/ *noun*

(ماليزياى) جورئ civet دارنىشى ئاسياى كه ول رهش و كلك ماسوولكه يى بگير [Arctictis binturong] ٠ بينتورونگ

binuclear *adjective*

(خانه يى) دوو نيوكى، دوو ناوكه، جووت ناوكى، دوو كركوكه ٠ دوه تهى

binucleate(d) /baɪ'njuːkliət/ = binuclear

bio *noun, adjective*

biological *adj* biography 2 biology 1 *n*

bio- /'baɪəʊ, US 'baɪoʊ/ *prefix*

بيشگر: ژيان، ژى، زين، زينده (بنهرت): له bios يونانى بهوه "human life"، له بوارى زانست دا بهربلاو بهتوه و ژيانى نه دماى "organic life" داده كرى ٠ پشوند: زى، زيت

bioaccumulation *noun*

كوپوونه وى ماكنى له نيو لهشى شته زيندوه وهر كان دا ٠ زيت انباشتى

bioacoustician *noun*

زينده دهنگ ناس، شاره زاي زينده دهنگ ناسى ٠ بيواكوستيى

bioacoustics *noun, pl.*

زينده دهنگ ناسى: لقى له زانست كه له مهر دهر چوونى دهنگ به هوى زينده وهره كان و كارى گهرى له مهر نهوان (زينده وهره كان) ده كولى ته وه، ليكولى ته وهى پشوندهى نيووان گيانه وهران و دهنگه كان ٠ بيواكوستيك

bioactive *adjective*

زينده چالاك: (له بهارى ماكيكه وه) خواهنى كارى گهرى زينده ناسى يانه يان بيوولوزيكي، كارى گهرى له مهر زينده وهرى هه به ٠ بيواكتيو

bioactivity *noun*

زينده چالاكى، چالاكى زينده يان بيوولوزيكي ٠ بيواكتيوى

bioassay /baɪəʊ'seɪ/ *noun*

هه لسه نگاندى يا تاقي كرده وهى بيوولوزيكي يا زينده يى: ديارى كردنى چالاكى يان توانايى بيوولوزيكي ماكن وهك قيتامين يان هورمون، به

تاقي كرده وه يان نازمايشتى كارى گهرى له مهر هه لداى زينده وهرى ٠ بيواساى، مقابسه يا آزمون زيتى

biocatalyst *noun*

زينده هاندر، بيوكاتاليس ٠ بيوكاتاليس

biocenosis = US spelling of biocoenosis

biocentric *adjective*

زينده (وهر) ته وهى، زينده (وهر) نه وه، بيو سينتريك ٠ زيت محور

biocentrism *noun*

زينده (وهر) ته وهى، زينده (وهر) نه وهى: بۆ چوون يان بساوه رى كه يتي وايه ماف و پيداويستى به گاني مروف كركگ تر له زينده وهر بوونه وهره گاني تر نيه ٠ زيت محورى

biochemical /baɪəʊ'kemɪkl, US 'baɪoʊ-/ *adjective*

زينده كيمياى، بيو كيميكا، بيو كيمياى ٠ زيت شيمياى

biochemically /baɪəʊ'kemikli, US 'baɪoʊ-/ *adverb*

له بارى زينده كيمياى يا بيو كيمياى به وه ٠ از لحاظ زيت شيمياى

biochemist /baɪəʊ'kemɪst, US 'baɪoʊ-/ *noun*

بايو كيميست، زينده كيميازان، بسپورى زينده كيميا ٠ زيت شيميدان

biochemistry /baɪəʊ'kemɪstri, US 'baɪoʊ-/ *noun*

زينده (وهر) كيميا، بايو كيميا، كيمياى زينده وهرى: 1 كيمياى له له مهر نه وپته و رهوت و پرۆسه كيمياى به كان ده كولى ته وه: توپرينده وه يان ليكولى ته وهى زانستى يانهى كيمياى شته زينده وهره كان 2 تاييه تمه ندى يان كاردانه وه كيمياى به گاني زينده وهر و نورگانيزميكي تاييه تى يان ماكيكى زينده وهرى يان بيوولوزيكي (وهك chlorophyll) ٠ زيت شيمى

biochip *noun*

زينده ته له زمه (به شه كانى له گهرده molecule نه دماى، ماكه كيمياى يان ينكهاته بيوولوزيكي به كان ينكهاته وه) ٠ بيوچپ

biochrome *noun*

زينده رهنگ: ههر رهنگيكي گيايى يان گيانه وهرى كه به شينوى سروشتى هين ٠ بيوكروم

biocidal *adjective*

سهر به زينده كوژى يان زينده وهوتيتى ٠ وابسته به بيو سايد

biocide *noun*

1 زينده كوژ، زينده وهوتين 2 فهوتاندى ژيان ٠ بيو سايد

bioclast /baɪəʊ'klast/ *noun*

(زهى ناسى) زينده كهرت: تيكه يان پارچه يى كهى

له‌یکه یان بووبه‌رد که به‌شی له ته‌خته‌به‌ردی
rock نیش‌تو پیکدیتن ٭ بیوکلاست

bioclastic *adjective*

زینده‌که‌رتی، سه‌ربه یان پیوه‌ندی به زینده‌که‌رت
یان بیوکلاسته‌وه هه‌به ٭ وابسته به بیوکلاست

bioclimatic *adjective*

(ژینگه‌ناسی) سه‌ربه پیوه‌ندی ناووه‌ها و
چالاکی‌یه‌کان و بلا‌بوونه‌وی زینده‌وه‌ره‌کان ٭
بیوکلیماتیک

biocoenosis /ˌbaɪə(ʊ)siˈnəʊsɪs/ *noun, pl. -*
oses /-siːz/, US *biocenosis*

(ژینگه‌ناسی) به‌شداری و پیوه‌ندی زینده‌وه‌ره
جو‌راو‌جو‌ره‌کان که کۆمه‌لێکی یه‌ک‌گرتووی
لێک‌نێک پیکدیتن، کۆمه‌لگانیکی نیک‌لوژیکی
ب.ت. یه‌که‌یه‌کی خۆری‌کخه‌ر پیکدیتن ٭
بیوسینوسیس

biocompatibility *noun*

زینده‌سازاوی، زینده‌گونج‌اوی ٭ بیوکامپاتیبیلیتی
biocompatible *adjective*

زیان‌ناکه‌ییی به‌شانه‌ی زیندوو، زینده‌سازاو ٭
بیوکامپوتیل

biocomputer *noun*

1. بایوکامپیوتر: کامپیوتری له‌سه‌ر بنجینه‌ی
کۆمه‌له‌خولگه‌ و به‌شن که له‌گه‌رده‌یان پیکهاته
بۆ‌لوژیکی‌یه‌کان پیکهاتوه‌ 2. مینشک،
زینده‌کامپیوتر ٭ 1. بایوکامپیوتر 2. مغز

biocontrol = biological control

bioconversion *noun*

زینده‌گۆری: گۆزینی‌ماک و مه‌تریاله
نه‌ندامی‌یه‌کان (وه‌ک باشه‌روکان) بۆ
سه‌رچاوه‌یه‌کی وزه‌ (وه‌ک میتان) به‌هۆی کۆمه‌له
ره‌وت و پرۆسه‌پیکه‌وه (وه‌ک ترشاندن) که
ئۆرگانیزمه‌ زیندوو‌ه‌کان ده‌گه‌یه‌وه ٭
بیوکانورسیون

biocybernetics = bionics

biodate *noun, pl.*

ورده‌کاری ژیان‌نامه‌یی ٭ جزئیات بیوگرافی
biodegradability /ˌbaɪəʊdɪˈɡreɪdəˈbɪləti/,
US ˌbaɪəʊ-/ *noun*

زینده‌لێک‌هه‌له‌وه‌شان‌هاتوویی،
بایولیک‌هه‌له‌وه‌شان‌هاتوویی ٭ زیست‌تجربه‌پذیری
biodegradable /ˌbaɪəʊdɪˈɡreɪdəbl/, US
ˌbaɪəʊ-/ *adjective*

زینده‌لێک‌هه‌له‌وه‌شان‌هاتوو،
بایولیک‌هه‌له‌وه‌شان‌هاتوو ٭ زیست‌تجربه‌پذیر

bio-diesel *noun*

زینده‌دیزیل، زینده‌سووته‌مه‌نی جیگه‌ره‌وه‌ی
دیزیل، بایودیزیل ٭ بیودیزل

biodiversity /ˌbaɪəʊdaɪˈvɜːsəti/, US
ˌbaɪəʊdaɪˈvɜːrs-/ *noun*, also less frequent
biological di'versity

زینده‌فره‌جو‌ری، بایودیفیرسیتی (پسونی
ژماره‌یه‌کی زو‌ری جو‌ره‌جیا‌وزه‌کانی گیانه‌وه‌ر
و رو‌وه‌ک که ژینگه‌یه‌کی هاوسه‌نگ پیکدیتن)
٭ زیست‌چندگونگی

biodynamic *adjective*

سه‌ربه زینده‌دینامیک ٭ زیست‌پویا

biodynamics *noun, pl.*

زینده‌دینامیک: لیک‌ولینه‌وه‌ی جو‌وله‌ی فیزیکی
یان دینامیک له‌سیستم یان ریک‌خسته
زیندوو‌ه‌کان‌دا، لقی له زینده‌ناسی که له‌مه‌ر وزه
یان چالاکی ئۆرگانیزمه‌ زینده‌وه‌کان ده‌کولیته‌وه
٭ زیست‌پویاشناسی

bioelectric *adjective*

سه‌ربه ئیکلیتریستی یان ته‌و دیاره
ئیکلیتریکی‌یه‌کانه که له‌نیو ئۆرگانیزمه
زیندوو‌ه‌کان به‌ره‌م ده‌ی ٭ بیوالکتریک

bioelectricity *noun*

بایوئیکلیتریستی، زینده‌ئیکلیتریستی ٭
بیوالکتریستی

bioelectronics *noun, pl.*

بایوئیکلیترۆنیک، زینده‌ئیکلیترۆنیک ٭
بیوالکترۆنیک

bioenergetic *adjective*

سه‌ربه زینده‌وزه‌ناسی ٭ وابسته به بیوانرژیک
bioenergetics *noun, pl.*

زینده‌وزه‌ناسی: لیک‌ولینه‌وه‌ی راگوستنی وزه له
ئۆرگانیزمه‌ زیندوو‌ه‌کان‌دا، زینده‌ناسی راگوستن
(photosynthesis) (وه‌ک له‌ نیو و گۆزری وزه
له‌نیو و نیوان شته زیندوو‌ه‌کان و ژینگه و
ده‌وربه‌ریان‌دا ٭ بیوانرژیک

bioenergy *noun*

زینده‌وزه، بایوئینرژۆی ٭ بیوانرژۆ

bioengineering *noun*

زینده‌نه‌ندازیاری: 1 به‌کاره‌ینانی شانه یان
ئه‌ندامه‌ده‌سکرده‌کان له‌له‌ش‌دا 2 به‌کاره‌ینانی
زانستی ئه‌ندازیاری له‌بزشکی و گیانه‌وه‌ناسی‌دا
3 **genetic engineering** = ١ مهندسی
زیستی 2 بیوانجینرینگ

bioethical *adjective*

سه‌ربه‌ناکاری بزشکی و تو‌یزینه‌وه‌ی
بایولۆژیکی ٭ وابسته به بیواتیک

bioethics *noun, pl.*

ناکاری بزشکی و تو‌یزینه‌وه‌ی بایولۆژیکی ٭
بیواتیک

bioflavonoid *noun*, also vitamin P

بایوفلافۆنۆید: هه‌ریه‌ک له‌کۆمه‌له‌ ناوتانه‌ی
که زۆرتر له‌میوه‌لیمۆیی‌یه‌کان و له‌هیندی
رو‌وه‌کی تر‌دا هه‌یه و جاره‌وباره‌وه‌ک فیتامین
داده‌نری، فیتامین P ٭ بیوفلافۆنۆید

biofuel *noun*

زینده‌سووته‌مه‌نی، زینده‌وه‌ر‌سووته‌مه‌نی:

سووته مه نئیی که راسته و خو له ماکینکی زیندوو بهرهم دیتری ٭ زیست سوخت

biogas /baɪə'ɡæs, US 'baɪə-/ *noun*
زینده گاز، زینده وهر گاز، بایو گاز ٭ زیست گاز

biogenesis /baɪə(ʊ)'dʒenɪsɪs/ *noun*
1 زینده پیکهاتی، زینده وهر پیکهاتی، پیکهاتی ماک و مه تر یاله کان له لایهن زینده وهره کانه وهره یان نۆرگانیزمه زیندوو کانه وهره 2 (میزووی) ٭ وهره گریمانه که ماکي زیندوو ته دنیا له ماکینکی زیندوو تر سه ره لده دا ٭ بیوژنیز

biogenetic *adjective*
سه ره یان پته وندی به biogenesis ٭ وهره هه به ٭ وابسته به بیوژنیز یا بیوجنیز

biogenic /baɪə(ʊ)'dʒenɪk/ *adjective*
زینده پیکهات (ه) ٭ بیوژنیک

biogeochemical *adjective*
سه ره یان زینده وهره ی کیمیا: سه ره ٭ وهره سووهره که توخمه کیمیا یی به کان و ماکه ساده کان یان ئاو پته کان له نیوان سیستمه زیندووهره کان وهره وهره یان ژینگه دا راده گوێزری ٭ وابسته به زمین شیمی زیستی

biogeochemist *noun*
زینده وهره ی کیمیا زان ٭ زمین شیمی دان زیستی

biogeochemistry *noun*
زینده وهره ی کیمیا: زانستی که له باره ی پته وندی نیوان زهوی کیمیا geochemistry ی ناوچه پیکه دیاری کراو و flora و fauna ی (٭ وهره ده کولیته وهره و سووهرانی کۆمه له توخمینکی وهره کاربون و نایترۆژین له نیوان ژینگه و خانه کانی نۆرگانیزمه زیندووهره کان ده گریته وهره ٭ زمین شیمی زیستی

biogeographic *adjective, also*
biogeographical /baɪə'græfɪkəl/

زینده جوگرافیا یی، بایو جوگرافیا یی ٭ زیست جغرفیا یی

biogeography *noun*
زینده جوگرافی ٭ زیست جغرافی

biographer /baɪ'ɒgrəfə(r), US 'a:q-/ *noun*

ژیان نامه نووس، سه ربورد نامه نووس ٭ زندگي نامه نویس

biographic /baɪə'græfɪk/ *adjective, also*
biographical /baɪə'græfɪkəl/

ژیان نامه یی، سه ربورد نامه یی، سه ره یان نامه ٭ وابسته به زندگي نامه

biography /baɪ'ɒgrəfi, US 'a:q-/ *noun, pl. biographies*

ژیان نامه، سه ربورد نامه ٭ زندگي نامه، شرح حال

biohazard *noun*
مه ترسی بیولوژیکي، مه ترسی له سه ره سلامه تی

مروف یان ژینگه به هوی توپینه وهره ی بایولوژیکي biological research ٭ بیوهازارد

bioinformatics *noun, pl.*

بایوئینفورماتیک: زانستی کۆکردنه وهره یان شی کردنه وهره ی زانیاری به بیولوژیکي به ئالۆزه کان وهره کۆدی بۆما وهره ی به کان genetic codes (bioinformatics *adj*): سه ره به بایوئینفورماتیک ٭ بیوئینفورماتیک

biological /baɪə'lɒdʒɪkl, US 'la:dʒ-/ *adjective*

1 زینده ناسی یانه، سه ره ی زینده وهره ناسی: the biological sciences 2 زینده وهری 3 (باوان یان مثال) به ریگی خوتنه وهره پته وندی یان هه به، سروشتی ٭ 1 زیست شناختی 2 زیستی 3 طبیعی

biological clock *noun*
سه عاتی زینده یی یان بایولوژیکال، سه عاتی زینده وهری (هی نۆرگانیزم) ٭ ساعت زیستی

biological control *noun*

مه هار یان کوترۆلی زینده یی یان زینده وهری (کوترۆلی ئافسات ب.ت. میرووهره کان، سه به کارهتانی دوزماتی سروشتی خویان) ٭ مه ار زیستی

biological diversity = biodiversity
biologically /baɪə'lɒdʒɪkli, US 'la:dʒ-/ *adverb*

له باری زینده ناسی یانه یان زینده وهره ناسی یانه وهره ٭ از لحاظ زیست شناختی

biological warfare *noun, also germ warfare*

شه ری میکروبی یا بایولوژیکي ٭ جنگ بیولوژیکي

biological weapon *noun*
چه ک وچۆلی میکروبی یان بایولوژیکي ٭ تسلیحات بیولوژیکي

biologism /baɪ'blɒdʒɪz(ə)m/ *noun*

لنکدانسه وهره ی ژیا نی مرو له روانگه ی زینده ناسی یانه وهره ٭ بیولوژیزم

biologist /baɪ'blɒdʒɪst, US 'a:ɪ-/ *noun*
زینده ناس، زینده وهره ناس، بایولوژیست ٭ زیست شناس

biology /baɪ'blɒdʒi, US 'a:ɪ-/ *noun*

1 زینده ناسی، زینده وهره ناسی، بایولوژی 2 گیانه وهره یان رووهره کی ناوچه پیکه تاییه تی 3 تاییه تمه ندی زینده وهره یان نۆرگانیزمکی تاییه تی یان دهسته یی له زینده وهره کان ٭ 1 زیست شناسی 2 و 3 بیولوژی

bioluminescence /baɪə'lu:mi'nɛns/ *noun*

زینده (وهره) روشنا یی، زینده ورووناکی، زینده وهره وشانه وهره: تشک دانه وهره ی زینده کیمیا یی روشنا یی له لایهن زینده وهره کانه وهره، وهره گوله سس تیزه glow-worm و ماسی قوولا یی به کانی ده ریا ٭ زیست لانی

bioluminescent /baɪə'lu:mi'nɛnt/ *adjective*

زینده (وهر) روشن، زینده پروناک، زینده دره وشاوه
 ○ زیست لیان

biolumagnetism noun

بایومه گناستیزم: کارلیک کردنی نورگانیزمه
 زیندووه کان له گهل مهیدانه مه گناستی په کان ○
 بیومغناطیس

biomass /'baɪəməs, US 'baɪə-/ noun

زینده بارسته، زینده وهر بارسته (-) سرجمی
 چندی و بارسته یا قورسای گی و گیانه وهران
 له ناوچه په کی تاییه دا) ○ زیست جرم

biome /'baɪəʊm/ noun

(ژینگه ناسی) زینده بیوم) زینده مه لېه بند:
 کومه لگانیکی سروشتی و گوره که له flora و
 fauna پتکها توه و ژینگه پتکی به ریلای
 تنیه توه، ب.ت. وهک توندرا و دارستانه کان
 ○ بیومه

biomechanical adjective

سهر په یان پتوهندی به بایومیکانیکه وه هه په
 ○ وابسته به بیومکانیک

biomechanics /'baɪəʊmə'kæniks, US
 ,baɪəʊ-/ noun, pl.

بایومیکانیک: لیکولینه وهی قانونونه
 میکانیکی په کانی سهر په جولان و پتکها ته
 زینده وهره کان یان نورگانیزمه زیندووه کان،
 میکانیکی چالاکي بیلوژیکی و ب.ت. هس
 ماسوولکهمی (وهک له جولان یان مه شق دا)،
 لیکولینه وهی کرداری هیزه دهره کس و
 نیوه کی په کانی له شیکي زیندوو، پهره سهندنی
 prosthesis هکان، لیکولینه وهی سروشتی
 میکانیکی روت و پروسه بیلوژیکی په کان، وهک
 کاری دل و جولانی ماسوولکه ○ بیومکانیک

biomedical /'baɪəʊ'medɪkl, US 'baɪəʊ-/
 adjective

سهر په زینده ناسی و پزشکی ○ بیومدیکال

biomedicine noun

زینده ناسی و پزشکی ○ بیومدیسین

biometeorological noun

سهر په زینده کوش ناسی یان زینده هه وانا سس،
 پتوهند به زینده هه وانا سس په وه هه په ○ وابسته به
 بیومتروولوژی

biometeorologist noun

زینده کوش ناس، زینده هه وانا سس،
 زینده وهره وانا سس ○ بیومترولوژیست

biometeorology noun

زینده (وهر) کوش ناسی، زینده هه وانا سس: زانستن
 که له مهر پتوهندی نیوان شته زیندووه کان و
 دیارده کوش په کان atmospheric
 phenomena ده کولتوه ○ بیومتروولوژی

biometric /'baɪəʊ'metrik, US 'baɪəʊ-/
 adjective, also biometrical

سهر په زینده پتوی یا زینده وهر پتوی: **Biometric**

systems have several advantages over
 ○ conventional identification methods

وابسته به زیست سنجی
biometrician noun, also biometricist

زینده پتوی، زینده وهر پتوی، که سیکي شاره زاله
 زینده پتوی ○ زیست سنج

biometry /'baɪ'ɒmɪtri/ noun, also
 biometrics /'baɪəʊ'metrik/

1 زینده پتوی: زینده وهر پتوی، به کاره نانی
 شی کردنه وهی سرژمتری یانه بیلوژیاری
 زینده ناسی یانه، لیکدانه وهی ماوهی ری تیجوهی
 ژبانی مروف 2 = biostatistics ○ زیست سنجی
biomimetic adjective

(زینده کیمیا) سهر په زینده لاسای،
 زینده لاسای یانه: سهر په یان نامازه دهکا بهو
 شتوه دسکر دانه که لاسای روت و پروسه
 زینده کیمیا یانه ده کاتوه ○ وابسته به بیومیمیک
biomimetics noun, pl.

زینده لاسای ○ بیومیمیک

biomineralization noun

پتکها ن یان کوبونه وهی کانه کان به وهی
 زینده وهر و نورگانیزمه کانه وه ب.ت. له پتو شانه
 یان پتکها ته بیلوژیکی په کان (وهک ددان، نیکس
 و له پتکه کان) ○ بیومینرالیزاسیون

biomolecular adjective

زینده گهردی، سهر په زینده گهردی ○ وابسته به
 مولکول زیستی

biomolecule noun

زینده گهردی: گهردیکی نه ندای ب.ت.
 macromolecule nucleic (وهک پروتین یا
 acid) له زینده وهره کان دا ○ مولکول زیستی

biomorph noun

زینده شتوه، زینده بیچیم ○ زیست ریخت

biomorphic adjective

سهر په زینده شتوه، زینده بیچمی ○ وابسته به
 زیست ریخت

bionic /baɪ'ɒnik, US -'ɑ:nɪk/ adjective

بایونیک، سهر په زینده مه هار ناسی یان
 بایومه هار ناسی یان زینده وهر مه هار ناسی (له
 چیروکه زانستی په کان دا) ○ زیستار شاختی

bionically /baɪ'ɒnikli, US -'ɑ:nɪkli/
 adverb

له باری بایونیکه، له باری زینده مه هار ناسی یان
 بایومه هار ناسی (په وه) ○ از لحاظ زیستار شاختی

bionics noun, pl.

بایونیکس، بایومه هار ناسی، زینده مه هار ناسی،
 زینده وهر مه هار ناسی ○ زیستار شاختی

bionomic adjective, also bionomical

بایونامیک، سهر په ژینگه ناسی ○ وابسته به
 بوم شناسی، بوم شاختی

bionomically adverb

لهبارى بايونايميك يان ژينگناسى (بهوه) ښار
لحاظ بوم‌شناختي

bionomics /ˌbaɪə(ʊ)ˈnɒmɪks/ *noun, pl.*
بايونايميكس، ژينگناسى، نيكولوژى:
ليكولنه‌وى هه‌لس‌وكه‌وت behaviour و
گونجان يان سازانى adaptation زنده‌وه‌ره‌كان
organisms له ژينگناسى habitat
سروشتي يه‌كه‌يان ښار بوم‌شناسى

-biont suffix
باشگر: زنده‌وه‌رى، بوونه‌وه‌رى، نورگانيزمى،
به‌شينكى زنده‌وه‌ر يان نورگانيزم: *phycobiont*
ښار: يک موجود زنده، بخشي از موجود زنده

biophagous adjective
زنده‌خور، بايوفاگوس: گيانه‌وه‌رى كه له ماکى
زیندوى نندامى زیندوو ده‌خوا ښار يوفافوس

biopharmaceutical noun, adjective
ده‌رمانى كه له سرچاوه بايولوژى يه‌كان به‌ره‌م
هاتووه و ب.ت. نه‌وه‌ى كه به‌ ريگاي
بايوتېكنولوژى يه‌موه به‌ره‌م هاتېنى ښار
يوفارماسيوتيكال

biophysical adjective
زنده‌فيزيکى، سهره زنده‌وه‌رفيزيک يان
زنده‌فيزيک ښار زېست‌فيزيکى

biophysicist noun
زنده‌(وه‌)فيزيک‌زان ښار زېست‌فيزيکدان
biophysics /ˌbaɪəʊˈfɪzɪks, US ˌbaɪəʊ-/
noun, pl.
زنده‌فيزيک، زنده‌وه‌رفيزيک ښار زېست‌فيزيک

biopic /ˌbaɪəpɪk, US ˌbaɪəʊ-/ *noun*
(نافه‌رمى) فيلمى له‌باره‌ى ژيانى كه‌سينكى
تابيه‌تووه، فيلمه‌زيان‌نامه، فيلمه‌سهربرده، فيلمى
زيان‌نامه‌يى ښار بيوپيک

biopolymer noun
زنده‌فره‌بار(ژه) (مه‌تراليكى بولي‌ميترىک يان
فره‌پار(ژه)ى ناو زنده‌وه‌ره‌كان، ب.ت.
پروټين، سيلولوز يان DNA) ښار بيوپوليمر

bioprospecting noun
بايوپراسپيكتينگ: گه‌ران به‌ دواى جوړى رووه‌كى
يان گيانه‌وه‌رى كه‌ ده‌رمانى بزشكى يان كومه‌له
ناوټه‌يكي به‌رخي تر له‌بارى بازركاني يه‌وه‌لى
به‌ ده‌ست ديتري ښار بيوپروسپيكتينگ

bioprospector noun
كه‌سنى كه‌ كارى بايوپروسپيكتينگ ده‌كا ښار
بيوپروسپيكتور

biopsy /ˌbaɪəpsi, US -ɑːpsi/ *noun, pl.*
biopsies
شانه‌درکيشى، شانه‌برى (لابردن يان
تاقى‌کردنه‌وى شانه‌ين له‌هسنى كه‌سنى كه
نه‌خوشه، به‌مه‌ستى دوزينه‌وى زياتر له‌بارى
نه‌خوشى يه‌كه‌وه) ښار بافت‌بردارى

biopsychology, etc = psychobiology, etc

bioreactor noun

بايوپراكتور ښار بيورناكتور

bioregion noun

زنده‌ناوچه ښار بيوريجيون، زېست‌ناحيه

bioregional adjective

زنده‌ناوچه‌يى، سهره زنده‌ناوچه ښار وابسته به
بيوريجيون

bioregionalism noun

زنده‌ناوچه‌گرى، بايوپريجنوناليسم (پاوه‌رى كه
ده‌بى چالاكى يه‌كاني مروف ده‌بى بخريته ناو
چوارچينه‌وى ژينگناسى و جوگرافياوه تا هى
سياسى) ښار بيوريجيوناليسم

bioregionalist noun

زنده‌ناوچه‌گر، زنده‌وه‌ره‌ناوچه‌گر
بايوپريجنوناليسټ ښار بيوريجيوناليسټ

biorhythm /ˌbaɪərɪðm, US ˌbaɪəʊ-/
noun

سوورى زنده‌يى يان زنده‌وه‌رى، بايوپريزم،
بايوپريزم ښار چرخه‌ى زېستى

biorhythmic adjective

سهره سوورى زنده‌يى يان بايوپريزم ښار وابسته
به چرخه‌ى زېستى

BIOS *abbreviation* Basic Input/Output
System

(كامپيوټر) بايوس، بيوس: كومه‌له ده‌ستووريكى
كامپيوټر له firmware دا كه كرده‌ره‌كاني
ټيپوټ و ټوټوټ كونټرول نه‌كا ښار بيوس

biosafety noun

زنده‌پاريزى: راگرتى بارودوخى بى‌مه‌ترسى له
تويټينه‌وه زنده‌ناسى يه‌كان دا سهره‌ته به
پيشگيري له زيان گه‌شتن به مروف، بوونه‌وه‌ره
ناوټرينگه‌يى يه‌كان يان ژينگه ښار بيوسافتي

bioscience /ˌbaɪəʊˈsaɪəns, US ˌbaɪəʊ-/
noun

هر يه‌كه له زانسته‌كاني ژيان ښار بيوساينس

bioscientist noun

زانسته‌وانى هر يه‌كه له زانسته‌كاني ژيان ښار
بيوساينسيست

bioscope noun

(زورتر نه‌فريکاي باشوورى) سينما، فيلم ښار
سينما، فيلم

biosecurity /ˌbaɪəʊsɪˈkjʊərəti, US
ˈbaɪəʊsɪˈkjʊərəti/ *noun*

چالاكى به‌رگيرى له ته‌نينه‌وه و بلاوونه‌وه‌ى
نه‌خوشى و نازارى رووه‌كى و گيانه‌وه‌رى له
مه‌له‌نديكه‌وه بو يه‌كېكى تر: *the importance*
of biosecurity in poultry farming
biosecurity measures to prevent another
outbreak ښار بيوسكيوريتى

biosensor noun

زنده‌هسته‌وه‌ر: ده‌زگايى بو به‌كاره‌يتانې

زینده و مریه کان یان گهرده بایولوژیکی به کان، ب.ت. هه وته یان ئاتی بادی به کان، بۆ دۆزینده یان دهس نیشان کردنی بوونی ماکه کیمیایی به کان ٭ بیوسنور

-biosis suffix, pl. bioses

باشگر: شینوهی ژبان: ٭ parabiosis ٭ پسوند: طرز زندگی

biosolids noun, pl.

ماکیکی نه ندای که له ئاوهرۆ یان پاشهرو دهس خراوه ته وه، ب.ت. له یواری کشت و کال دا به گاردێتر ٭ بیوسالیدس

biosphere /'baɪəʊsfɪə(r), US 'baɪəʊsfiːr/ noun

بایوسفیر، زینده چین، زینده وه رچین، چینه ژینه، زینده سفیر ٭ زیست کره

biospheric adjective

سه ریه بایوسفیر، چینه ژینه یی ٭ وابسته به زیست کره

biostatistic adjective

سه ریه زینده سه رزمیری (زینده وه ره کان) ٭ وابسته به بیواستاتیک

biostatistics noun, pl.

زینده سه رزمیری، سه رزمیری زینده وه ره کان، زینده وه سه رزمیری ٭ بیواستاتیک

biostratigrapher noun

بایوستراتیگرافر ٭ بیواستراتیگرافی

biostratigraphic adjective, also biostratigraphical

سه ریه بایوستراتیگرافی ٭ بیواستراتیگرافی

biostratigraphy /,baɪəʊ(ə)strə'tɪɡrəfi/ noun

لقی له stratigraphy له باره ی بو به ره ده کان و به کاره ی تانیان بۆ دیاری کردنی ریکه وتی بینکاته ی به ره ده کان ٭ بیواستراتیگرافی

biosynthesis noun

بینکاته ی ناو ته کیمیایی به کان له لایه ن کاری ئورگانیزمه زینده وه کانه وه؛ به ره ده مه هاتی ناو ته ی تکی کیمیایی له لایه ن ئورگانیزمیکی زینده وه وه (یان زینده وه ریکه وه) ٭ بیوسنتز

biosynthetic adjective

سه ریه biosynthesis ٭ وابسته به بیوسنتز

biosystematics noun, pl.

بایوسیستماتیک: بۆلین ناسی taxonomy له سه ر بنچینه ی توو ی نه وه ی که شه سه ندنی بۆماوه ی یان ژینیکی حه شیمه ته کانی گیانه وه ران و رووه ک و گیا ٭ بیوسیستماتیک

biota /baɪ'əʊtə/ noun

بایوتا، زینده مه نی: رووه ک و گیانه وه رانی ناوچه، ژینگه یان سه رده میکی زه وی ناسی، flora و fauna ی ناوچه ی ٭ بیوتا

biotech = short for biotechnology

biotechnological adjective

زینده تیکنۆلۆژیکال ٭ وابسته به تکنۆلۆژی یا فناوری زیستی

biotechnologist noun

زینده تیکنۆلۆژیست ٭ بیوتکنۆلۆژیست

biotechnology /,baɪəʊteknə'lɒdʒi, US ,baɪəʊteknə'naɪ-/ noun

زینده تیکنۆلۆژی، زینده وه ر تیکنۆلۆژی، بایوتیکنۆلۆژی ٭ تکنۆلۆژی یا فناوری زیستی

biotelemetry noun

زینده دووریو، زینده مه وادیو ٭ بیوتلمتر

biotelemetric adjective

سه ریه زینده دووریو یان زینده مه وادیو ی ٭ وابسته به بیوتلمتری

biotelemetry noun

زینده دووریو، زینده وه ر دووریو، زینده (وه ر) مه وادیو ی: (به) شوین که وتن یا چاودیری (کردن) مروف و ئاوه ل له مه وادیکه وه به به کاره ی تانی دووریو telmetre، دۆزینده وه و پتوانی کار و جالاکی یان بارودوخی مروف و گیانه وه ران (وه ک لێسدانی دل و تیمرچیتری له ش) له مه وادیکه وه ٭ بیوتلمتری

bioterrorism noun

زینده ترۆریزم، زینده ترسکاری، زینده ترۆرکاری (= ترۆریزمی که له ودا چه ک و چۆلی بایولوژیکی به کاردێتر، کردوه ی تکی توندوتیژانه که ماکه ی زینده وه ر به کتری یا به کاردێتی بۆ هه ره شه یان کوشتنی خه لک بۆ مه به ست و هۆی سیاسی) ٭ بیوتروریسم

bioterrorist noun, adjective

زینده ترۆریست، زینده ترسکار، زینده ترۆرکار، زینده ترۆریستی ٭ بیوتروریست، بیوتروریستی

biotic /baɪ'ɒtɪk/ adjective, also biotical

زینده یی، ژینی، ژبانی: ٭ biotic diversity ٭ زیستی، حیاتی

-biotic suffix

باشگر: خاوه نی شینوه ی تکی (تایه تی) ژبان: endobiotic (زینده وت: له biotikos یونانی یه وه) ٭ پسوند: دارای طرز زندگی خاص

biotic potential noun

توانایی یان توانستی ژبان: توانایی خۆماکی زینده وه ری یان جوړی بۆ زاوژی یان مانه وه ٭ استعداد حیاتی

biotin /'baɪətɪn/ noun

(زینده کیمیا) یایوتین: فیتامین B₇ ی ناو ته یا تیکه ل (C₁₀H₁₆O₃N₂S)، له زه ردینه ی هیلکه، جه رگ و ماست دا هه یه ٭ بیوتین

biotite /'baɪətaɪt/ noun

بایوتایت، بیوتیت، بایوتیت: جوړی کانی توو تویی ره ش، قاوه یی توند و ره شی سه وزباو، وه ک یتکه نه ری زۆر ته خه به رده و که فیری

گۇراو metamorphic يان ئاگرين (biotitic)
adj: بىئەرەت: لە ئاوى كاني ناسى فەرهەنىسى -
(B. Biot (1774-1862) بىوتىت

biotope /'baɪəʊtəʊp/ noun

(زىنگە ناسى) زىندە بوو (م)، زىندە شوين،
زىندە زىنگە بىوتوپ

biotoxin noun

زىندە زار، زارى سروسىتى، زارى بايولوزىكى:
ساكىكى زاراوى كە زىندە وەر يان ئورگانىزمى
بەرھەمى دىتى بىوتوكسىن

biotransformation noun

زىندە گۇران: گۇرانه ئاوتە كىمىيە يەكانى
chemical compounds نىو سىستىم يان
رىكخستە يىكى زىندوو، زىنجىرەين لە گۇرانه
كىمىيە يەكانى نىو ئاوتەين ب.ت. دەرمانى، لە
ئە نجامى چالاكى ھەوتەينى يان شىتىكى تر
بەھۇى زىندە وەر يان ئورگانىزمىكى زىندوو وە
بىوترانسفورمىيون

biotron noun

مەلەندىكى تۈزىنگە يى كۈتسۈل كراو، بۇ
بەرھەم ھىتەنى ئەو ئورگانىزمە يەكانانە
دارىزراو كە لە تاقى گەرى (زانستى)
بەكار دىترىن بىوترون

bioturbated adjective

زىندە شىواو: توش بوو بە شىوان يان تىكچوونى
نىشتوو ھەكان يان چىنەكانى خاك لە لايەن
ئورگانىزمە زىندوو ھەكانەو بىوتوربايد

bioturbation /baɪəʊtə:ˈbeɪʃ(ə)n/ noun

زىندە شىوان: شىوان يان تىكچوونى نىشتوو ھەكان
يان چىنەكانى خاك لە لايەن ئورگانىزمە
زىندوو ھەكانەو بىوتوربايون

biotype noun

ھاوچۇر، بىوتاىپ، بايوتاىپ، (ھاو) ئىتوتاىپ،
كۆمەلەن لە زىندە وەر يان ئورگانىزمەكان كە
زىتوتايىپىكان ھەيە بىوتىپ، ھەمنوع

biotypic adjective

سەر بە يان يىتەندى بە بىوتاىپەو ھەيە واپتە
بە بىوتىپ

biowarfare = biological warfare

bioweapon = biological weapon

biparental adjective

دووباوانى، جووت باوانى: سەر بە ياپەرھەم ھاتوو
يان دوو باوان parents دەرگىتەو ھەك دووالدى

biparentally adverb

لەبارى دووباوانى يان جووت باوانى (يەو) ھەك
لحاظ دووالدى

biparous adjective

1 چوارە زى، دووانە (دووانە) زى 2 (روو ك
ناسى) جووت تە وەرى، دووتە وەرى، دوولقى
1 دوولقا 2 دومجورى

bipartisan /ˌbaɪpɑːˈtiːzən, US

/ˌbaɪpɑːˈtiːzən/ adjective

a bipartisan policy دووچىزى: دووچىزى
دوچىزى

bipartisanship noun, also bipartisanism

دووپارتىتى، دووچىزىتى ھەك دوچىزى بودن

bipartite /baɪˈpɑːtɪt, US -ˈpɑːrt-/ noun

دووبەشى، دوو كەرتى، دوو كەرتە، دووبەشە

(bipartitely adv) دوقسىتى

biped /ˈbaɪpɛd/ noun

گىانە وەرى دووپىن ھەك جانور دوپا

bipedal /ˌbaɪˈpiːdl, US -ˈpɛdl/ noun,

adjective

(گىانە وەرى) جووت پىن، دووپىن، دووپا

(bipedally adv) دوپا

biphasic /baɪˈfeɪzɪk/ adjective

دوودوخى، دوودوخەيى، دووفازى ھەك يىفازى

biphase noun

دوودوخ، دوودوخە، دووفاز ھەك يىفاز

biphenyl /baɪˈfiːnɪl, US baɪˈfɛnɪl/ noun

(كىمىيە) بايڧىنيل، دووفىنيل، دووفىنيل ھەك يىڧىل

bipinnate /baɪˈpɪnɪt/ adjective

(روو ك ناسى) جووت پەرى، بە دوو رىز گەلە

پەرتاساو ھەك بىپىت

biplane /ˈbaɪpleɪn/ noun

فرۆكەى دووبالە يان دووباسكە، فرۆكەى

جووت بال ھەك ھوايىماى دوپالە

bipod /ˈbaɪpɒd/ noun

دووپايە، دووپاچكە ھەك دوپايە

bipolar /ˌbaɪˈpɒlə(r), US -ˈpɒlɑːr/

adjective

1 دووجەمسەرى، دووجەمسەرى 2 (ھەروھە)

bipolar disorder لە (manic-depressive

دەئالەينى bipolarity n: دووجەمسەرىتى) ھەك

دوقطبى

bipolar disorder noun, also -ar affective

disorder or manic-depression

(دەروون ناسى) تىكچوون يان نەخۇشى

دووجەمسەرى: جۇرئ نەخۇشى دەروونى كە

دەبىتتە ھۇى گۇرانى كوت وىر (لە يەكجار

دەنگى يەو ھەك خۇشەئالى يىكى يەكجار) ھەك

اختلال دوقطبى

bipyramidal adjective

دووقوچەكى، دووپىرامىدى، دووقوچەكى ھەك

دوھرى

biracial adjective

ھەك (biracialism n) دوونزادى

دوونزادى

biramous /baɪˈreɪmʌs/ adjective

دوولق، جووت لك، دوولكانە، خاوەنى دوو لق

ھەك دوشاخە

birch /bɜːtʃ, US bɜːrtʃ/ noun

1 درهختی بیتوله، بیتوله، تووس، تزز، داری
توس [*Betula pendula* (هی زبوی) و جوره
پنوهندی داره کان] 2 کوتان، لیدان، تممن، تاشان
(birchen) *adj* (archaic) 1 درخت غان،
چوب غان 2 تیه

Bircher noun

لایه نگر، کومه لهی John Birch ریک خراوهی
راست خوازی تونره وی نمریکای دژه کومونیت،
له 1958 دامه زرا (له ناوی جان بیرج، نفه سیری
هیزی تاسمانی نمریکا که له 1945 له چین به
دهستی کومونیتسته کان کوزرا؛ *Birchism n*;
Birchist or Birchite n) بیرچر

birch tree noun

بیتوله، داره تووس، دار یان درهختی بیرج 1
درخت غان

birchwood /'bɜ:tʃwud, US 'bɜ:rtʃ-/ *noun*

بیتوله، داری تووس یان بیرج 1 چوب غان

bird /bɜ:d, US 'bɜ:rd/ *noun*

1 بالدار، بالنده، فرنده، پهله وهر، مهل 2 مرو،
پنیا دهم، پیاو، کج، گه نیشک 1 پرند، مرغ 2
ادم، دختر

birdbrain /'bɜ:dbreɪn, US 'bɜ:rd-/ *noun*

مرویی گهوج و کهر 1 ادم احمق

birdbrained adjective

گهوج، کهر 1 احمق

birdcage /'bɜ:dkedʒ, US 'bɜ:rd-/ *noun*

بیرکم، رکه، قهقهس 1 قفس

bird cherry noun

گیلاسی بالنده (خوره [*Prunus padus*]) 1
گیلاس پرند

bird-eating spider noun, also bird spider = tarantula**birdner noun**

بالنده گر، بالنده باز (به مبهستی فروشتی له
بازاردا) 1 پرند باز

bird-fancier noun

بالنده وان، بالنده گر، بالنده باز 1 پرند باز

birdie /'bɜ:di, US 'bɜ:rdi/ *noun*, = shuttlecock

جوجو، جوجوله (به زمانی ملان) 1 جوجه

birding = birdwatching**bird-like adjective**

بالنده ناسا، پهله وهر ناسا، شیوه پهله وهر 1 پرند وار،
پرندمانند

birdlime /'bɜ:dlaim, US 'bɜ:rd-/ *noun*

موخور، ده مکنه، چه سپی بالنده، بالنده گره
(به سر چل و پیوی داردا ده یملن تا بالنده کان
پنوه بگری) 1 چب پرند

bird of paradise noun

1 (pl. birds of paradise) بالنده به بهشتی
(له گینهی نوی) [خیزان *Paradisaeidae*: زور

جورن] 2 (هروه ها *bird of paradise flower*)
زمان درپه، جورن روه کی نمفریکای باشووری
[*Strelitzia regina*] و جوره پنوهندی داره کان
1 پرند بهشتی 2 نوعی گیاه

bird of passage noun

بالندهی کوچهر 2 مروی همیشه ریسوار،
همیشه له سه فەر 1 پرند میهاجر 2 آدم
همیشه در سفر

bird of prey noun

بالندهی راویان راوی (ب.ت. هه لو، باز و
کونده) 1 پرند شکاری

bird pepper noun

(رووه کناسی) جورن بیباری گهرمیتانی
tropical نمریکا [*Capsicum annuum var.*]
[*glabriusculum*] نوعی فلفل

birdseed /'bɜ:dsid, US 'bɜ:rd-/ *noun*

دان، خوراک میل و بالنده 1 دان مرغ

bird's-eye noun

1 (هروه ها *bird's-eye speedwell*) و شه ییکی
نمفریکای باکووری یو *germander speedwell*
2 جاوه بالنده: جورن نه خشی وردی چنراو که
خاللی له ناوهندی دایه 1 بیردز ای

bird's-eye maple noun

کهوتی جاو بالنده یی: داری درهختی کهوتی
نمفریکایی که نیشانه ییکی جاو ناسای
به سه روه یه 1 نوعی چوب

bird's-eye primrose noun

گول نه رخنه وانی جاو بالنده یی؟ [*Primula*
[*farinosa*]] نوعی گل

bird's-eye view noun

1 دیدی هواپی یا له بهرزایی یهوه، دیمه نی
تاسمانی یا (له) بهرزایی (یهوه، هی بالنده، له
فرین دا) 2 بوجوونی گشتی، لیکولینه و یه کی
سه ریشتی 1 منظره یی هواپی 2 نظر کلی، تحقیق
اجمالی

bird's-foot noun, pl. bird's-feet

پن چوله که؟، جورن روه کی دانه ویله یی،
که لوهه کانی شنبوه یی پنی بالنده ددهن
[*Ornithopus perpusillus*] نوعی گیاه

bird's-foot trefoil noun

وینچه کتوبله، ستیمه یی پنی بالنده یی؟، سیوارا:
جورن گیای دانه ویله یی چکوله، گه لاکانی
سی پلن [*Lotus corniculatus*] نوعی گیاه

bird's-nest noun

1 جورن روه کی گول ده رکه ری *saprophytic*
زه ردباو یا قاهو ویسی باو [*Monotropa*
hypopitys (هی زهره) و
andromeda (زله کی، نمفریکای باکووری)] 2
جورن کارگ [*Crucibulum laeve*] و
جوره کانی تر، خیزان [*Nidulariaceae*] 1
نوعی گیاه 2 نوعی قارج

bird's-nest orchid *noun*

saprophytic جوری گیاسارمهی گول‌ده‌رکه‌ری
 قباوه‌یی زهرده‌باو [Neottia nidus-avis]
 نوعی نعلب

bird song /'bɑ:dsɒŋ, US 'bɑ:rdso:ŋ/ *noun*

خویندنی بالنده ○ آواز پرند

birdstrike *noun*

لیکه‌وتنی بالنده و فروکه ○ برداستریک

bird table *noun*

میزی دان، تخته‌ی دان، تخته‌دان (له‌سەر رو
 ده‌کەن بو بالنده‌کان) ○ میز دان مرغ

birdwatcher /bɑ:dwɒtʃə(r), US 'bɑ:rdwa:tʃər, -wɒ:tʃ-/ *noun*

بالنده‌وان، بالنده‌ناس (تازانستی) ○ پرنده‌شناس

birdwatching *noun*

بالنده‌وانی، بالنده‌ناسی ○ پرنده‌شناسی

birdwing *noun*

به‌پوله‌ی بال‌بالنده [توخم Ornithoptera:

Queen Alexandra's چه‌ندین جورن،

birdwing داده‌گری (O. alexandrae)،
 گه‌وره‌ترین به‌پوله‌ی جهان] ○ نوعی پروانه

birefringence /,baɪrɪ'frɪŋ(d)ʒ(ə)ns/ *noun*

(فیزیک) جووت‌شکانه‌وه، شکانه‌وه‌ی دووانی،
 شکانه‌وه‌ی دووبه‌رامبەر یان دووچه‌ندان
 double refraction ○ انکسار مضاعف

birefringent /,baɪrɪ'frɪŋ(d)ʒ(ə)n/ *adjective*

جووت‌شکاوه، شکاوه‌ی دووبه‌رامبەر یان
 دووچه‌ندان ○ انکسار مضاعف

bireme /'baɪrɪ:m/ *noun*

جوری گمی شهرکه‌ری کون به دوولا سه‌وله‌وه
 ○ بیرم

biretta /bi'retə/ *noun*

کلاویکی جوارگوشه، پساوانی کاتولیکی رۆم
 له‌سەریان ده‌کرد ○ بیرتا

biri = bidi

biriani /,bɪrɪ'ɑ:ni/ *noun*, also biriyani or biryani

بریانی (جوری چیشتی هندی) ○ بریانی

bird /bɑ:l/ = spin, whirl (Scottish)**birdlin** /'bɑ:lɪn, US 'bɑ:l-/ *noun*

جوری گمی یان بارچی گه‌وره، له‌دو‌رگه‌کانی
 رۆژاوا‌ی سکا‌نلەند به‌کار‌دیترا (له‌گه‌ی‌لسی
 سکا‌نلەندی یه‌وه وه‌رگیراوه) ○ بیرلین

Birman /'bɑ:mən/ *noun*

جوری پشیلە‌ی تووک‌دریژی کلک و سه‌ر و
 لاق ره‌ش ○ بیرمن

biro /'baɪrəʊ, US 'baɪrəʊ/ *noun*, pl. biros

(دروشمی بازرگانی، بریتانیا) بايرو، خودکار
 (بهره‌ت): له‌ناوی József Biró
 داهینه‌ری هه‌نگاریایی بايرو یان خودکار) ○

birr /bɜ:/ *noun*

یه‌که‌ی به‌مه‌ته‌ی پاره‌ی ته‌توییا، به‌رامبەر به‌سه‌د
 پر cent

birth /bɜ:θ, US bɜ:rθ/ *noun*

1 به‌یدابوون، (له‌دایک)بوون 2 زایین، زاد،
 زایشت، دیتن، منال‌بوون 3 سه‌ره‌تا، ده‌شیک،
 به‌رایي، ره‌چه‌له‌ک، به‌چه‌ک: the birth of a
 woman ◇ new society in South Africa
 4 زید، شوینه‌زا ○ 1 زایش،
 تولد 2 زایمان 3 مبدأ، پیدایش، آغاز، تبار 4 زادگاه

birth certificate *noun*

پیتاس، بوون‌نامه، سچیل ○ شناسنامه

birth control *noun*

1 زاوژی راگرتن، مه‌ه‌ار یا کو‌نترۆلی زاوژی 2
 به‌رگیری (له‌سکیری) ○ 1 کترل موالیید 2
 جلورگیری

birthday /'bɜ:θdeɪ, US 'bɜ:rθ-/ *noun*

1 رۆژه‌زا، رۆژی له‌دایک‌بوون، زاد(د)رۆژ 2
 جه‌ژن یان ئاهه‌نگی له‌دایک‌بوون، زاسوران (in
 one's birthday suit: به‌شوخی) رووت،
 رووتەل، رووت‌و‌قوت، بێ‌به‌رگ) ○ 1 زادروز،
 روز تولد، میلاد 2 جشن روز تولد

birthing /bɜ:θɪŋ, US bɜ:rθ-/ *noun*

منال‌بوون، لی‌بوونه‌وه ○ وضع حمل

birthing pool *noun*

گه‌رماو یان هه‌وزی منال‌بوون ○ حمام وضع
 حمل

birthmark /'bɜ:θmɑ:k, US 'bɜ:rθmɑ:rk/ *noun*

خال‌ی زگماکی یا خودایی، نیشانه‌زا، نیشانی
 سگماک ○ لکە‌ی مادرزادی

birth mother *noun*

دایکی راسته‌قینه ○ مادر حقیقی

birthplace /'bɜ:θpleɪs, US 'bɜ:rθ-/ *noun*

شوینی له‌دایک‌بوون، زید، زاینگه ○ زادگاه

birth rate *noun*, also birthrate

راده‌ی له‌دایک‌بوون، ریزه‌ی له‌دایک‌بووان ○
 میزان موالیید

birthright /'bɜ:θraɪt/ *noun*

1 مافی سروشتی 2 مافی کو‌ره‌گه‌وره ○ 1 حق
 مسلم 2 حق پسر ارشد

birth sign *noun*

(ته‌ستیره‌بینی) نیشانه‌ی بوون ○ علامت تولد

birthwort *noun*

جوری رووه‌کی هه‌لجوو، گوله‌کانی شنه‌ودلن،
 زوو بو یارمه‌تی منال‌بوون و بو به‌یری‌فریدان
 به‌کار‌دیترا [Aristolochia] ○ زراوند

biryani = biriani**Bisayan** = Visayan**biscotti** /bɪ'skɒti/ *noun*, pl.

جۆرى تۆشەي چكۆلەي لايكشەي ئىتاليايي (ئىنەرەت: لە ئىتاليايي يەو) بىسكوتى

biscuit /'biskɪt/ *noun*

1 غورابى، تۆشە، جۆرى ئانى نەرم 2 رەنگى قاوھىي كال يان روشن، رەنگى قاوھىي مەيلەو زەرد 3 گلشەي بىلىاويان بىلىوخاب 1 بىسكوت 2 رەنگ قەوھەي روشن 3 ساقلىنىي بدون لەاب

bisection /baɪ'sekʃn/ *noun*

لەتاندن، لەت كەردن، دوونىو كەردن، نىواندن، دوو كەرتاندن، كەردنە دوونىو ۋە تەسەيىف، دووقەسەيى

bisector *noun*

نۆيتەر، لەت كەر، لەتتەر، دوو كەرتتەر (گۆشە) نىماز

bisectrix /baɪ'sektriks/ *noun*

نۆيتەر، لەت كەر، لەتتەر، دوو كەرتتەر (گۆشە) نىماز

biserial *adjective*

(روو كەناسى، گيانەو رەناسى) دووز نەجرەيى، دوورپىزى ۋە بىرىيال

bisexual /baɪ'sekʃuəl/ *adjective, noun*

دووزە گەزە، دووزايەندى، نىزە مەسوك، نەتەر نەمىو، (سەرىبە) ھەردووزە گەزە، دووزە گەزە n كەسكىنى دووزە گەزەياز ۋە دوونجىسى، (وابستە بە) ھەردووزە جنس n آدم دوونجىياز

bisexuality /baɪ'sekʃu'æləti/ *noun*

دووزە گەزە بوون، نىزە مەسوكىتى، دووزە گەزەيى ۋە دوونجىسى بوون

bish *noun*

لەن ھەلقىشان، ھەلەي زەق يان گەوجانە ۋە اشتەبا فاش

bishop /'bɪʃap/ *noun*

1 گەورە قەشە، سەرقەشە، ئۆسقۇف 2 (شە تەرەنج) فېل، كوول 3 (ھەروھەا bishop bird) جۆرىي بالەندەي جۆلەي تەفرىكايى، نىزە كەي بە ھەروپۆي سوور، پرتە قالى، زەرد يان رەشەو [توخم Euplectes: چەندىن جۆرن 4 مەي تىز (ئىنەرەت: لە ئىتاليايي يەو "زورپروان") 1 اسق 2 (شەرنج) فېل 3 نۆي پرتە 4 نۆي شراب **bishopric** /'bɪʃapɪk/ *noun*

پەلەو پايە يان مەلەندى سەرقەشە (ئۆسقۇف) ۋە مقام يا قلمرو اسقنى

bishop suffragan = suffragan

Bislama /'bɪʃlə'mɑ:/ *noun*, also Beach-lamar or Bêche-de-mer

جۆرىي زەمانى پىچىن لەسەر بىنەماي ئىنگلىسى، ۋەك زەمانى ھاۋەش لە فېجى ۋە دوورگەكانى سۆلۇمۇن ۋە زەمانى فەرمى لە Vanuata بە كاردىتەي ۋە بىلاما

bismillah /bɪs'mɪlɑ/ *interjection*

ب (بە) سىمىلا، بە ناۋى خودا ۋە بىمىللە

bismuth /'bɪzmʊθ/ *noun*

بىزمىس، بىزموس (بە زىگ، 83، ن. Bi: bismuthic *adj*) بىسموت

bismuth subsalicylate *noun*

دەرمانىي $C_7H_5BiO_4$ لە رىگەي دەمەو، دەخوردى ۋە بىسكەشورە diarrhoea، دىل پىكاهاتن nausea ۋە بەدەھەرسى indigestion بە كاردىتەي ۋە نۆي دارو

bison /'baɪsn/ *noun, pl. same*

(گيانەو رەناسى) باسەن، بىزون، جۆرى گامىنىش، گەي نەمىرىكى [Bison bison] (بوفالو يان گامىنى نەمىرىكى باكوورى) ۋە B. bonasus (تەروپا، تىستە تەنبا لە پۆلەند (لەھىستان)) ۋە بىزون

bisphenol A /'bɪsfɪnn/ *noun*

(كېمىا) جۆرى ناۋىتەي نەندامى دەسكەرد، لە بەرھەم ھەتتەنەي كەتەرە ۋە جەھەي epoxy ۋە فرە پارزەي ترا بە كاردىتەي ۋە بىسفنول A

bisque /'bɪsk/, US *bisk* / *noun*

سۈپىكى خەست لە قىززال ۋە لەپەكەدارانى تر ساز دەكەرى ۋە بىسك

bisque /'bɪsk/ = biscuit 3

Bisto /'bɪstəʊ/ *noun*

(دروشمى بازارگەنى) گەردە يان سودىي بۆ خەست كەردنەو، تامو پۆن پىندان ۋە رەنگەندى ناۋ ۋە گوشت ۋە بىستو

bistort /'bɪstɔ:t/ *noun*

(روو كەناسى) پىن چۆلەكە، مۆزە ھەواری، مارولە Polygonum bistorta ۋە جۆرەكانى ترا انجىار

bistoury /'bɪstɔ:ri/ *noun, pl. bistouries*

جۆرى چەقۇي نەشتەرگەرى دەمبارىكى راست يان چەماۋ ۋە بىستورى

bistre /'bɪstə/ *noun, pl. US also bister*

جۆرى رەنگى زەردى مەيلەو قاوھىي، لە رەشى دارى سووتو دروست دەكەرى ۋە بىستو

bistro /'bɪstrəʊ, US -strɔʊ/ *noun, pl. bistros*

چايى خانە، خواردنگەي بچوك، كافە ۋە رستوران كوچك ۋە غىرەرسى

bisulcate *adjective*

دوودرەزە، دووقلىشە ۋە دوشكافە

bisulphate *noun*, US *bisulfate*

(كېمىا) خوئى ئانىۋنى HSO_4 ۋە بىسولفىت

bit /'bɪt/ *noun*

بىت (= چكۆلە تەرىن يەكەي زانىبارى كامبوتىر) ۋە بىت

bit /'bɪt/ *noun*

1 لەغاۋ، ناۋخۆرى، لىف (تەسپ) 2 سەرمەتە، سەرمەتە، سەرمەسو، سەسو 3 تىفە، دەم (رەندە)

یان (سم) ○ 1 دهنه 2 سر، مته، مته 3 تیغه
bit /bit/ *noun*
 1 بهنجک، کوت، لست، پارچه 2 نهختی،
 توزقالتی، کهم، بشکن، بری 3 ماوهین 4 بریکی
 زور، لوده، کوما 5 بهش، پشک 6 سکه، کوین 7
 بیت (12½ سینت) 8 تا نمدازهین، تارادهین ○
 1 قطعه، تکه 2 ذره، خرده 3 مدتی 4 مقدار زیاد،
 توده 5 سکه 6 سهم 7 بیت 8 تقریباً

bit⁴ /bit/ = past of bite
bitch /bitʃ/ *noun*
 1 دیل، دیلهسگ 2 مین یان دیلی گورگ،
 ریوی، سموری ناوی 3 سکالا، پرتهویوله 4
 کیشنه‌نرهوه 5 بستی‌جه‌یا، زنی‌ه‌رهزه و
 لهش‌فروشی، سله‌بته 1 ○ ماده‌سگ 2 بیسج 3
 شکایت، غرولند 4 مشکل‌ساز 5 زن‌هرزه

bitchery *noun, pl. bitcheries*
 هه‌لس‌و‌ک‌ه‌وتی قین‌گیرانه یان بوغزای‌یانه ○
 رفتار مغرضانه

bitchiness /'bitʃinəʃ/ *noun*
 1 قینه‌ونی، غه‌ره‌زاوی‌یوون 2 به‌دخولکی،
 رووناخووشی، به‌دخویی ○ 1 مغرض بودن 2
 بدخلقی

bitching *adjective, adverb, also bitchen*
adj یه‌کجار باش **n** یه‌کجار ○ **adj** عالی **n** خیلی
bitchy /'bitʃi/ *adjective* (bitchier, bitchiest)
 1 کیناوی، بوغزای، غه‌ره‌زاوی، قین‌له‌زگ 2
 به‌دخو، به‌دخولکی، رووناخووش، پیس
 (bitchily *adv*) ○ 1 مغرض 2 بدخلق، خبیث

bite /baɪt/ *noun*
 1 قه‌ب، گاز، گازگرتن، گه‌زین، گه‌ستن،
 قه‌ب‌گرتن، قه‌بال، ددان‌لن‌گیرکردن 2 جزوو 3
 تیکه، پاروو 4 ته‌زوو، ته‌ز 5 هینز، تبین، ستین،
 پرشت، قه‌وه‌ت 6 (جینشت و تام) تیژی، دؤخی
 ○ 1 گاز، عمل‌گاز گرفتن 2 نیش 3 لقمه 4 سوز
 5 زور، قوت 6 (غذا) تندی

bite-size *adjective, also bite-sized*
 پر به‌دهم، ده‌میر، پردهم ○ یک دهان پر

biting /'baɪtɪŋ/ *adjective*
 1 به‌ته‌زوو، ته‌زوودار، به‌ته‌ز، نیشک‌پر، زورسارد
 و ناخووش: 2 **a -ing wind** توند، رهق، ناخووش،
 تال: 3 **a biting wit** 1 سوزدار 2 نیشدار

bitingly /'baɪtɪŋli/ *adverb*
 به‌شیوه‌یه‌کی توند و تال ○ به‌طور نیشدار

bitmap /'bitmæp/ *noun*
 بیت‌مپ (کامپیوتر) ○ بیت‌مپ

bitonal /baɪ'təʊn(ə)l/ *noun*
 (موسیق) بی‌تونال ○ بی‌تونال

bitonality /baɪ'təʊ'næləti, US -toʊ-/ *noun*
 (موسیق) بی‌تونالیتی ○ بی‌تونالیتی

bit part *noun*
 به‌شینکی چکوله (له‌فیلم و هتد) کورته‌به‌شینی،

لاه‌به‌شینی، نیم‌چه‌به‌شینی ○ بخش جزینی
bit stock *noun*

سمو، مته، سموی دهستی ○ مته، مته‌ی دستی
bitten /'bitn/ = past participle of bite

bitter /'bɪtə(r)/ *adjective, noun*
adj 1 تال، توند، تیو، ناخووش 2 ته‌زدار، ناخووش
 و زورسارد (ه‌ه‌وا) 3 رق‌ه‌ستاو، تسووره،
 نارجه‌ت 1 **n** ناوجوی تال، پیره‌ی خه‌ست 2
 سه‌ختی، کسیره‌وه‌ری، کسلولی، مه‌ینه‌تی،
 به‌دیه‌ختی ○ **adj** 1 تلخ، حاد، نیشدار 2 سوزدار
 3 عصبانی 1 **n** آبجوی پتر 2 مشقت، بدبختی

bitter apple = colocyth
bittercress *noun*
 تهره‌تیزه‌تاله، کووزه‌له‌تاله؟، کووزه‌له‌مارانه؟
 [توخم *Cardamine*: چه‌ندین جورن] ○ نوعی
 گیاه

bitter lemon *noun*
 ناو‌لیموی گازدار و تال ○ آب‌لیموی گازدار و تلخ
bitterling *noun*

جوری ماسی ناوی شیرینی ناوه‌ندی نه‌وروپا،
 گه‌راکانی له‌نینو mussel مه‌کان‌دا پهره‌ده‌ستینی
 [Rhodeus amarus] ○ نوعی ماهی

bitterly /'bɪtli, US -tɔli/ *adverb*
 1 به‌تالی 2 به‌سه‌ختی، سه‌خت، توند، به
 گرانی، به‌توندی: **bitterly ashamed**
 ○ **bitterly disappointed** 1 به‌تلخی 2 به
 سختی، شدیداً

bittern¹ /'bɪtən, US -tɔrn/ *noun*
 خه‌مخوره، شاهو، شافه‌نشین، ویرغال
 [B. *stellaris* (نوراسیا)،
lentiginosus (نه‌م‌ریک‌ای باکووری) و
 جوهره‌کانی تر] ○ بوتیمار

bittern² /'bɪtən, US -tɔrn/ *noun, also*
 bittens

تالو (گیراوه‌ییکی خه‌ست) ○ بترین
bitterness /'bɪtənəs/ *noun*

توندی، تالی، ناخووشی، سه‌ختی ○ نیشداری،
 تلخی، حدت، سختی

bitter orange = Seville orange
bitter pit *noun*

کونه‌تاله (له‌سدر سئو و به‌هوی کهمی کالیم)
 ○ بتر پیت

bitter-sweet *adjective, noun, also*
 bittersweet

adj تال‌وشیرین، خوش‌وناخووش: **bitter-sweet**
n memories (رووه‌گ‌ناسی) ریزه‌له ○
 تلخ و شیرین **n** تاجریزی

bitty /'bɪti/ *adjective* (bittier, bittiest)
 1 (نافه‌رمی) پرش‌ویلاو، به‌رژ، یه‌کنه‌گرتوو،
 پارچه‌پارچه، کوت‌کوت، له‌ت‌وکوت (اوی) 2 ورد
 (له‌لیک‌دانا) ○ 1 پراکنده 2 کوچک (در ترکیب)

Bitumastic /'bɪtju'mastɪk/ *noun*

(دروشمی بازرگانی) قیرومهسته کی (بهره):
تیکه‌لای (mastic + bitumen) بیتوماستیک

bitumen /'bɪtʃəmən, US 'bɑ:tʃəmən, -
'tʃu:-/ *noun*

قیر، قیل، زهفت ○ قیر

bituminous /bɪ'tju:mɪnəs, US -bɑ'tu:-/ *adjective*

1 قیری، قیراوی، قیلای، قیردار، به‌قیر، قیری
تپایه 2 سهریه یان پتوه‌ندی به خه‌لووژی
قیری‌یه‌وه هده ○ 1 قیری، قیردار، دارای قیر 2
وابسته به زغال‌سنگ قیری

bituminous coal *noun*

خه‌لووژی قیری ○ زغال‌سنگ قیری

bituminization *noun*

کردنه‌قیر، قیراندن، قیلاندن، داپوشین به قیر،
قیرتاوکردن ○ تبدیل به قیر، قیراندودسازی

bitzer /'bɪtsə/ *noun*

(نافهرمی، نه‌وسترایا، نیوزیلند) سه‌گی دوپره
○ سگ دورگی

bivalence /bɑ'tveɪ(ə)ns/ *noun*

دووهاوه‌تیزی، دووهاوه‌تیزی، دووهاوه‌تیزی
بوون ○ دو والانی بودن

bivalent *adjective, noun*

1 *adj* /'brv(ə)(ə)nt/) زنده‌ناسی به‌جوت،
جسوتی 2 /bɑ'tveɪ(ə)nt/) دووهاوه‌تیزه،
خواه‌نی ه‌اوه‌تیزی دوو - *n* divalent
(/brv(ə)(ə)nt/) جوتی کروموزومی جوتیک
○ *adj* دو والانی بی‌والنت

bivalve /'bɑ:vəl/ *adjective, noun*

1 *adj* دووله‌یکه‌ی یا جوت‌قافله
(گیانه‌ورناسی) 2 (رووه‌کناسی، میوه یا به‌ری) جوت‌له‌یکه،
دووله‌یکه *n* گیانه‌وه‌ری دووله‌یکه‌ی [ب‌ول
Bivalvia] ○ *adj* دوکفه‌ای *n* جانور دوکفه‌ای

bivariate /bɑ'tveɪ:ɪəʊ/ *adjective*

(نامار و سهرزمیری) دووقاریت، دووبگوره؟:
a -riate frequency distribution ○ دومتغیره

bivouac /'bɪvuæk/ *noun*

بیفوناک، کهمپ (= کاتی و به‌ی هه‌لدانی چادر)
○ اردوگاه

bivvy /'brvi/ *noun, pl. bivvies*

(نافهرمی) چادری چکوله یا پهنای کاتی ○ بیوی
biweekly /bɑ'wi:kli/ *adjective, noun (pl. biweeklylies)*

adj دووچه‌وتی، هه‌ردوو هه‌وتوو جارئ، هه‌ر
هه‌وتوو دووچار، هه‌وتوو دووچار *n* (biweeklylies)
دوچه‌فته‌نامه ○ *adj* هر دو هفته
یک‌بار، دوبار در هفته *n* (در جمع) دو هفته‌نامه

biyearly *adjective*

سالی دووچار، دوو سال جارئ ○ سالی دوبار،
دو سال یک‌بار

biz = business

bizarre /bɪ'zɑ:(r)/ *adjective*

سهر، نا‌ناسایی، باه‌رین‌نه‌کراو، سهر و سه‌مه‌ره:
a bizarre ○ bizarre behaviour

○ عجب‌و‌غریب situation/incident/story

bizarrely /bɪ'zɑ:li/ *adverb*

به‌شیره‌یکه‌ی سهر، سهر: bizarrely dressed
○ به‌طور عجب‌و‌غریب

bizarrie /bɪ'zɑ:rɪ/ *noun*

شتن یان رووداویکی سهر یان نا‌ناسایی ○ چیز
یا حادثه‌ی عجیب

bizonal *adjective*

دووناوچه‌یی ○ دو منطقه‌ای

bizzy = busy

Bk abbreviation berkelium

bk abbreviation book

blab *noun*

1 شه‌تان، شه‌گیره‌وه 2 شه‌یتانی، شه‌گیرانه‌وه
○ 1 فضول 2 فضولی

blabber *noun*

زوربله‌یی، چه‌قه‌سرویی، چه‌ده‌ریزی ○ وراجی،
دهان‌للی

blabbermouth /'blæbəmɔ:θ, US -bærm-
/ *noun*

که‌سینکی چه‌قه‌سرو یان هه‌له‌وه‌ر ○ آدم وراج
black /blæk/ *adjective, noun*

1 *adj* ره‌ش 2 ته‌واو ره‌ش، ره‌شی ره‌ش،
تاریک، نه‌نگوسته‌جاو، بی‌رووناکی 3 (سهریه)
ره‌ش بیسته‌کان 4 بی‌شیر (قاره و چایی) 5 پیس،
چلکن، گلاو، چه‌بیل 6 رق‌ه‌مستاو، توره 7
ه‌واپر، ناهم‌تدکمر 8 خراب، ره‌ش، به‌د 9 دلیر،
کز، خه‌مبار 10 به‌زیان، به‌وه‌ی، به‌زه‌ر 1 *n*
ره‌شی، سیان، قورم، دووه 2 ره‌نگی ره‌ش 3
ره‌ش بیست، چه‌رم‌ره‌ش 4 به‌رگی ره‌ش، به‌رگی
یان جلی ماته‌م ○ 1 *adj* سیاه، مشکی 2 کاملاً
تاریک 3 (وابسته به) سیاه‌بوستان 4 بدون شیر 5
کشیف 6 عصمانی 7 نومیدکننده 8 شر، پلید 9
اندوه‌گین 10 مضرب 1 *n* دوده 2 رنگ سیاه 3
سیاه‌بوست 4 لباس سیاه

black Africa *noun*

نه‌فریکای ره‌ش ○ افریقای سیاه

blackamoor /'blækəmo:(r)/ *noun*

(کسون) ره‌ش ویرش، ره‌ش بیست، زه‌نگی،
قوله‌ره‌شه، ره‌ش ○ زنگی

black and tan *noun*

1 جورئ ره‌گه‌زی تاجی پشت‌ره‌ش 2 Black
(and Tan) هیزی چه‌ک‌داری دامه‌زیرتراوی
حکومتی بریتانیا بو شه‌رکردن له‌گه‌ل Sinn
Fein له‌تیرلندی 1921 ○ 1 نوعی تریر 2 بلک
اند نان

black and blue *adjective*

شین، کهوو (لهسەر کهوتن یان لیدران) ۵ کبود
black and white noun, adjective, in black and white

n ماشینی پۆلیس 1 **adj** 1 رەش و سپی 2 (چاپ کردن و نووسین) بەشیوەی رەش و سپی یان بەکەرەنگ monochrome (چاپ و فیلم) 3 بێچەندوچۆن، بێئەملاوئەولا ۵ **n** اتومبیل پلیس 1 **adj** 1 سیا و سفید 2 (نگارش، طبع) بە صورت سیا و سفید 3 بە صورت مطلق

Black Angus = Angus

black art = black magic

blackball noun

مۆرە یان گۆی رەش، مۆرە دەنگی نا ۵ مەرەی سیا

black bass noun

جۆری ماسی ناوی شیرینی ئەمریکای باکووری [توخم] *Micropterus*: چەندین جۆرن ۵ نوعی ماهی

black bean noun

1 لوبیا مەڕەشە، باقلەرەشە 2 جۆری French bean مەکیکی 3 جۆری liana دانەویڵەیی ئەوسترالیای | *Kennedia nigricans* 1 لوبیای سیا 2 بک بێن

black bear noun

ورچەرەشە، رەشەورج (دارستان نشینی جەستە ئەندازە) *Ursus americanus* (هی ئەمریکا) *Selenarctos thibetanus* (هی ئاسیای رۆژھەلات) ۵ خرس سیا

blackbeetle noun

(بریتانیا و نافەرەمی، گیانەوهرناسی) قالۆنجە، گازۆلک، کێزک ۵ سوک

black belt noun

1 کەمەری رەش 2 هەلگر یان خاوەن کەمەری رەش (جۆدو، کاراتە و ھتد) ۵ 1 کەمبند سیا 2 دارای کەمبند سیا

blackberry /'blækberi, US -beril noun, pl. blackberries

(رووەک ناسی) 1 توودرک، تووترک، دوودلقی، تووهرەشە 2 دوهەنی توودرک لە خێزانی rose [Rubus fruticosus] ۵ تمشک

blackberrying /'blækberiɪŋ, US -berɪŋ/ noun

توودرک لێکردنەو، تووترک چێن یان رین ۵ چیدن تمشک

black bile noun

زەرداوی رەش ۵ صفرای سیا

blackbird /'blækba:d, US -bɜ:rd/ noun

1 (گیانەوهرناسی) رەشپەر، رەشپەر | *Turdus merula* 2 جۆری بەلسەدی دەنگخۆشی ئەمریکایی [*Agelaius phoeniceus*] (جۆری بەلسوورەکە) و جۆرەکانی تر، خێزانی

[Icteridae] 3 (مێزوویسی) دیلسی رەش یان بۆلنیزایی لەسەر کەشتی کۆیلەکان ۵ 1 توکای سیا 2 نوعی پرندە 3 بکبەرد

blackboard /'blækbo:rd, US -bo:rd/ noun

تەختەرەشە، سابوورە ۵ تەختەسیا

blackbody noun

(فیزیک) تەنی رەش، تەنەرەش ۵ جەسم سیا

black book noun

کتیبی رەش (بۆ نووسینی ناوی تاوانکاران) ۵ کتاب سیا

black bottom noun

جۆری سەمای گەلی ئەمریکایی بیستەکان ۵ نوعی رقص امریکایی

black box noun

سنووقە یان قوتووهرەشە (فرۆکە، زانیاری و وردەکاری دەرباری فرینی تیاپە) ۵ جەمعی سیا

blackboy noun

داریکی ئەوسترالیای یان دوهەنیککی قیت، بە گەلای گیاناسای رەق و درێژەو [توخم] *Xanthorrhoea*: چەندین جۆرن ۵ بکبوی

black bread noun

نانەرەشە (زیر و لە چەودان) ۵ نان سیا

blackbuck noun

جۆری ناسکی چکۆلەیی ھیندی، ناسکەرەشە، نێرەکەیی شاخی ھەیی و مێنەکەیی بێشاخە [Antelope cervicapra] ۵ نوعی آهو

black bun noun

کەپکێکی پرمیوه، لە سکاڵەند لە سالی نوێدا دەخوری ۵ نوعی کبک

blackbutt noun

جۆری درەختی کافووری راست و دریزی ئەوسترالیای، داریکی قاوھیی کالی ھەیی [Eucalyptus pilularis] ۵ نوعی درخت

blackcap noun

1 کلاوی رەش (لە کاتی کوشتن یا لە سێدارەدان دەیکەنە سەر کەسەکە) 2 کلاوهرەشە | *Sylvia atricapilla* 3 گۆرەوێ چنەیی کلاوهرەشە [Parus atricapillus] ۵ 1 کلا سیا 2 نوعی پرندە 3 نوعی چرخریسک

black cherry noun

(رووەک ناسی) بلالووک، داربلالووک، برالووک ۵ آلبالو، درخت آلبالو

blackcock noun, pl. same

نیری کووکرە یان کەتی رەش black grouse ۵ نر باقرقرە سیا

black comedy noun

کۆمیدی تال یان رەش ۵ کمدی سیا

black consciousness noun

ھۆشیاری یان ناگاداری رەش (بزووتنەو یان نایدیۆلۆژیای بەکخستەوێ رەشەکان بۆ ناستامەین) ۵ آگامی سیا

the Black Country noun

ناوچه‌ی رهش (دووکه‌سی پیشه‌سازی له میله‌ندی روژاوای ئینگلتیره) ① منطقه‌ی سیاه

blackcurrant /'blæk,kærənt, 'blæk'k-, US -'k3:r-, -'k3:r-/ noun

1 ده‌وه‌نی باخی ئاساسی [Ribes nigrum] 2 جوړی بهری خړ و وردی خوراکی ته‌م ده‌وه‌نه ② بلک‌کیورانته

the Black Death noun

قره‌ره‌شه، په‌تای رهش، مهرگ یان مردنی رهش (په‌تایه‌کی زور به‌ریلاو له سده‌ی چارده‌ی زاینی‌دا) ① مرگ سیاه

black diamond noun

1 (نافه‌رمی) کولوی خه‌لووز 2 رووزه یان نه‌لماسی رهش 3 لژیایی توندی سکی ① 1 کلوخه‌ی ذغال 2 الماس سیاه 3 بلک دایماند

black diamond noun

مراوی به‌ره‌شه، ره‌شه‌مراوی [Anas rubripes] ① نوعی مرغابی

black durgun /'dɔ:g(ə)nl noun

جوړی triggerfish ره‌شی ده‌ریا گهرمینه‌کان [Melichthys niger] ① نوعی ماهی

black economy noun

تابووری رهش، ره‌شه‌تابووری ① اقتصاد سیاه

Black English noun

ره‌شه ئینگلیسی: جوړی ئینگلیسی بازارې یا ناستاندارد، هیندی نه‌میریکایی (به‌ره‌چه‌لک) نه‌میریکایی قسمی پی‌ده‌گن ① انگلیسی سیاه

black eye noun

1 چاوی رهش 2 شینایی ده‌وری چاو 3 رووره‌شی، ناوژپای، ننگ، پی‌تابوویی ① 1 چشم سیاه 2 کبودی دور چشم 3 ننگ

black-eyed bean noun. also black-eye bean, US black-eyed pea

لووبیا یان پاقله‌ی چاوپره‌شه [Vigna sinensis] ① نوعی لوبیا

black-eyed Susan noun

1 جوړی رووه‌گی باریکی هه‌لجووی گهرمینان [Thunbergia alata] 2 جوړی rudbeckia ① 2 داچینراو [Rudbeckia hirta] ② نوعی گیاه

blackface noun

1 رووره‌شه (= ره‌گه‌زیکي مهر) 2 جوړی پیتی چاپی رهش و درشت ① 1 و 2 بلک‌فیس

blackfish noun, pl. same or blackfishes

ره‌شه‌ماسی، ماسی‌ره‌شه: 1 جوړی ماسی گه‌وره سهره perch له‌کان [Centrolophus niger] 2 وړی سه‌لمون ته‌نیا پاش گهرادانان spawning 3 هدریک له‌چند جوړی ماسی ره‌نگ‌ره‌ش 4

pilot whale = ① بلک‌فیش

black flag noun

ره‌شه‌نالا، نالای رهش، نالاره‌شه: 1 (میزوویی)

نالای دز و جه‌ته‌ی ده‌ریایی به‌که‌له‌ی سبی و دوو ئیسکی چه‌ب و راست له‌سهر ته‌ختیکي ره‌ش 2 (میزوویی) نالاییکي ره‌ش، له‌ده‌روه‌ی زبندان هه‌له‌ده‌کړئ (به‌نیشانه‌ی مانهم یان مهرگ) 3 (پیشیرکني مؤنوسواری) نالای ره‌ش (به‌نیشانه‌ی راگرتن و سزایی) ① بلک‌فلاک

blackfly noun, pl. same or blackflies

میشووله‌پره‌شه، منسه‌ره‌شه: 1 میشووله‌پیکي aphid ره‌ش یان سه‌ه‌وزی، میسلی باخ و به‌روبووم [Aphis fabae] و جوړه‌کانی تر 2 جوړی میس یان میشووله‌ی ره‌شی وردی خوین‌مز که ده‌توانی ژماره‌پن له‌نه‌خوشی به‌ناسته‌مه‌کسان راگ‌وویژي [Simulium] و توخه‌کانی تر ① بلک‌فلاک

Blackfoot noun, pl. same or Blackfeet

1 نه‌ندامی کونفیدراسی گه‌لانی سوورپینستی نه‌میریکای باکووری ده‌شته‌کانی باشووری روژاوا (Saskatchewan و Alberta, Montana) که سښ خینلی لیک‌تزیک ده‌گرته‌وه 2 زمانی Algonquian ی نه‌و گه‌له ① بلک‌فوت

Black Friar noun

ره‌به‌نی دومینیکن ① راهب دومینیکي

black game noun

کورکوپه‌ی رهش (به‌گشتی) ① باقرقره‌ی سیاه (به‌طور جمعی)

black gold noun

نه‌وت، زفری رهش، petroleum ① نفت

black grouse noun, pl. same

که‌ته‌ی یان کورکوپه‌ی رهش [Tetrao tetrix] ① باقرقره‌ی سیاه

blackguard /'blægə:d, US -gɑ:rd/ noun

مروقی ته‌ره‌س و بی‌تابوو، خویری به‌پیاو (blackguardism n) ① آدم فرومایه

black guillemot noun

جوړی بالنده‌ی ده‌ریایی له‌تیره‌ی auk په‌روباللی له‌هاوین‌دا ره‌ش و له‌زستان‌دا سبی [Cepphus grylle] ① نوعی پرنده‌ی دریایی

blackhead /'blækhead/ noun

1 زییکه‌ی سه‌ره‌ره‌ش، سه‌ره‌ره‌شه 2 بویه‌ره‌شه، سه‌ره‌ره‌شه (= جوړی نه‌خوشی قه‌ل، هویدکه‌ی پیکي له‌سه‌ره‌نازیاه‌و‌کانه protozoan به‌ناوی لاتینی Histomonas meleagridis که ده‌داته ریخوله‌کوپره intestinal caeca و جگهریان) 3 سه‌ره‌ره‌شه (جوړی بالنده) ① 1 جوش سرسیاه 2 بلک‌ده 3 نوعی پرنده

blackheart noun

ده‌پره‌شه: جوړی نازار و نه‌خوشی (نامشه‌خوړی) رووه‌ک که له‌مو‌دا‌شانه ناوه‌ندی به‌کان central tissues ره‌ش داده‌گهرین (وه‌ک په‌تاته و زور دار و ده‌وه‌ن) ① نوعی آفت

blackhearted adjective

به‌دنیار، خراب، بوغزای، دل‌رەش، به‌دخواز، ییس، کینه‌لەزگی، دل‌زیو ① بدخواه، مغرض

blackheartedly *adverb*

به‌دنیارانه، قین‌گیرانه، کینه‌لەزگانه، دل‌رەش شانه ① بدخواهانه، مغرضانه

blackheartedness *noun*

به‌دنیاری، به‌دنیازی، به‌دوستی، دل‌رەشی، خرابی، قین‌گیران، بوغز‌گیر، کینه‌لەزگی، دل‌زیوی ① سوه‌یت، غرض‌ورزی

black hole *noun*

(ئەستێرەوانی) چالە‌رەش، کە‌لنەرەش: ناوچە‌یێن لە‌ بۆشایی کە‌ خاوە‌نی گۆرە‌باتنکی راکێشانی وایە کە‌ هیچ شتێ یان تیشک و رۆوناکی ناتوانن لە‌ی دە‌رباز بێ و باوە‌ر وایە کە‌ لە‌ ئە‌نجامی دارمائی زۆر کە‌ لە‌ ئە‌ستێرە‌وه‌ ینکە‌باتنی (لە‌ بە‌رامبەر چالە‌سی دا (white hole) ① سیا‌ه‌اله

black house *noun*

رەش‌مال، رەش‌مال: جو‌ری خانووی یە‌ک‌نە‌ومی خۆمائی سکا‌نە‌ندی. بە‌ هە‌ڵاش یان چیم‌سە‌ری دە‌گیرئ ① بێک‌هاوس

black humour *noun*

گالته‌ یان هیومیری تال (یان رەش) ① طع‌ن‌سیاه

black ice *noun*

توێه‌کی سە‌هۆل بە‌سەر رێگاوه‌، سە‌هۆل‌رە‌شه‌، بە‌ستوویی ① لایە‌ی یخی بر روی سطح جاده

blacking *noun*

بۆیه‌ی رەش ① واکس‌سیاه

blackish *adjective*

کە‌م‌ی رەش، مە‌یله‌و رەش، نامال‌رەش، رەش‌کار، رەش‌باو، رەشکە ① تە‌ب‌ا‌سیاه

blackjack *noun*

1 دارده‌ست، تێلا (سە‌ریکی بە‌ چە‌رم دا‌پۆش‌را‌یێن)
2 بیت و یە‌ک (بە‌رێن) 3 (مێژوویی) ئالای
رەشی چە‌تە‌ دە‌ربایە‌ی یە‌کان 4 (مێژوویی)
چە‌رمینە‌ی لیک‌و‌ری ئە‌لکۆلی 5 جو‌ری گێا
پتو‌ە‌ندی بە‌ bur-marigold سە‌هە‌یه‌، دانیکێ
رەشی هە‌یه‌ [Bidens pilosa] ① چماق 2
بیت و یە‌ک 3 پەرچم‌سیاه دزدان‌دربایی 4 و 5
بێک‌جێک

Black Jew = Falash

black kite *noun*

کۆلارە‌رە‌شه‌ [Milvus migrans] ① زغن‌سیاه

blacklead *noun*, also graphite

گە‌ردە‌ یان هاراوه‌ی گرافیت، نیوی پینووس یان میداد ① مغ‌مداد

blackleg /'blækleg/ *noun*

1 مانبەر، مانشکێن، درێژ‌بە‌کارده‌ر، مانده‌ر 2
پارە‌شه‌ (جو‌ری نە‌خۆشی مالات، لاقیان رەش
دادە‌گە‌را، بە‌هۆی بە‌کتریا‌نکی خاکی بە‌ ناوی
(Clostridium chauvoei) 3 لارە‌شه‌ (نە‌خۆشی
رووه‌ک، لایێ لە‌ لاسکە‌کە‌ی رەش دە‌بووه‌وه‌)

① اعتصاب‌شکن 2 و 3 بێک‌لنگ

black light *noun*

رووناکی یان شە‌وقی رەش (زۆر‌نە‌هوش یا ژیر‌سوور) ① نور‌سیاه

blacklist /'blæklist/ *noun*

لیستی رەش، رەش‌لیست ① لیست‌سیاه

black lung *noun*

جو‌ری pneumoconiosis بە‌هۆی هە‌لم‌زینی تو‌زی خە‌لو‌وزە‌وه‌ تو‌وش دە‌بن، رەشە‌سی ① بێک‌لانگ

black magic *noun*

رەشە‌جادوو، جادووی رەش ① افسون‌سیاه

blackmail /'blækmeɪl/ *noun*

1 بێ‌دە‌نگا‌نه‌ 2 باج‌سیتی، باج‌و‌ەرگرتن، خاوه‌، بە‌رتیل، زۆر‌پۆه‌یتان، سە‌نگی خستە‌سەر، زۆر‌سیتی، کە‌ لە‌ گای، هە‌رە‌شه‌، گە‌ف: blackmail ① emotional/moral

حوالە‌کو‌ت 2 اخاذی، رشوه‌، تە‌ه‌دید

blackmailer /'blækmeɪlə(r)/ *noun*

باج‌سین، خاوه‌گر، کە‌ لە‌ گا ① اخاذ

Black Maria *noun*

ماشینی راگو‌یستی زین‌دانیان، ماشینی گرتو‌وخا‌نه‌ یان زین‌دان ① اتومیل‌حمل‌زندانیان

black mark *noun*

1 رەشە‌خال، خالی رەش، خالی لاوازی 2
نیشانه‌ی دزایە‌تی یان بێ‌باوه‌ری 3 بێ‌نا‌بروویی، رو‌وره‌شی، ناو‌زراوی ① 1 نطه‌‌ضعف 2 علامت
مخالفت یا بێ‌اعتدای 3 بدنامی

black market *noun*

رەشە‌بازار، بازاری رەش ① بازار‌سیاه

blackmarketeer *noun*

چالاک، دە‌لال، سە‌وداگەر یان قاچاقچی بازاری رەش ① دلال، معامله‌گر یا قاچاقچی بازار‌سیاه

blackmarketeering *noun*

چالاک‌ی بازاری رەش ① فعالیت بازار‌سیاه

black money *noun*

پارە‌ی رەش، رەشە‌پارە ① پول‌سیاه

Black Monk *noun*

ئە‌ندامی پینیدیکتی، رەشە‌پە‌ن ① عضو‌بندیکتی

Black Muslim *noun*

رەشە‌مسولمان (= ئە‌ندامی کۆمە‌لە‌ی تونەرە‌وی رەشە‌کانی ئە‌مریکا) ① سیا‌ه‌مسلمان

black nationalism *noun*

نە‌تو‌ه‌گە‌ری رەشە‌کان، ب.ت. لە‌ ئە‌مریکا (black nationalist n) ① ملی‌گرای سیا‌هان

blackness /'blækna:s/ *noun*

رەشی، تاریکی: She peered out into the blackness of the night The twilight had ① blackness of the night

turned to a deep -ckness ① سیا‌هی، تاریکی

blackout /'blækaut/ *noun*

1 تاریکی، جراکو‌زانسە‌وه‌ (بە‌هۆی دا‌برانی

تهزووی کاره‌یا یا ورپاکردنه‌وه له‌بهر هتیشی
ناسمانی له کاتی شهردا) 2 له هوش‌چوون بیان
له‌بیرچوونه‌وی کاتی 3 سانسور 1 خاموشی 2
فراموشی موقت 3 سانسور

Black Panther noun

نهندامی ریکخراوه‌ی بزووتنه‌وه‌ی ره‌شه‌کانی
نهمریکا ٠ بلک پانتر

black pepper noun

(رووه‌ک‌ناسی) بیپاره‌ره‌شه، ره‌شه‌بیپار، بیپاری
ره‌ش، سیاوئاله‌ت؟ [Piper nigrum] ٠ فلفل
سیاه

Black Power noun

بزووتنه‌وه‌ی پشتگیری کردنی مافی هاوولاتیان و
ده‌سلاتی رامیاری بۆ ره‌شه‌کان، ره‌ش‌پاریزی،
هتیزی ره‌ش، بزووتنه‌وه‌ی ره‌شه‌کان ٠ جنیش
حمایت از حقوق شهروندان و قدرت سیاسی برای
سیاهان

black pudding noun

سوسی ره‌ش (له خوینی وشکه‌وه‌بوی به‌راز
و چه‌ووری و ده‌غل‌ودان دروست ده‌یی) ٠
سوسیس سیاه

black salsify = scorzonera**black sheep noun**

(تافه‌رمی) مایه‌ی نابرووچوون بیان سه‌رشو‌ری
خیزان، مایه‌ی روو‌په‌ش، نهمگ ٠ مایه‌ی
سرشک‌نگی خانواده

Black Shirts noun, pl.

کراس‌په‌ش (نهندامی ریکخراوه‌ی فاشیستی له
ئیتالیا) کراس‌په‌شان ٠ پیراهن سیاهان

Black Sash noun

ریکخراوه‌ی ژنسانی دژی جی‌او‌ازی‌دانسانی
نه‌فریکای باشووری ٠ بلک ساش

blacksmith /'blæksmɪθ/ noun

1 ناسنگەر 2 نالهبند، قه‌له‌م‌تراش، سۆلبند ٠ 1
آهنگر 2 نعلبند

black spot noun

جینی پینکاکیشان بیان لیکه‌وتن، شوپنه‌ره‌شه،
سه‌ره‌خۆره، شوینی روودان، ریگای مه‌رگ،
کوشتنگه (ریگاوبان) ٠ محل تصادفات مکرر

black swan noun

1 قازه‌ره‌شه، قوه‌ره‌شه [Cygnus atratus] 2
(کۆن) شتیکی یک‌جار ده‌گه‌ن ٠ 1 قوی سیاه
2 چیز بسیار نادر

black-tailed deer = mule deer**black tea noun**

جای ره‌ش ٠ جای سیاه
blackthorn /'blækθɔ:n, US -θɔ:rn/ noun

(رووه‌ک‌ناسی) بله‌ک‌سۆرن: ده‌وینکی درکاو‌ی
که گولی سبی ده‌رده‌کا [Prunus spinosa] ٠
بلک‌سورن

black tie noun, adjective

n پایبۆنی ره‌ش **adj** پتویست به جل‌وبه‌رگی
میوانی یا فهرمی n پایبون سیاه **adj** بلک تای
blacktop /'blæktɒp, US -tɔ:pl = Tarmac
black velvet noun

خواردنه‌وه‌یی که تیکه‌له‌یی له شامپاین و
بین ٠ بلک ولوت

black walnut noun

1 گوپزه‌ره‌شه، ره‌شه‌گوپز: هپی روژه‌لاتی
نهمریکای باکووری، داریکی قواه‌یی توندی
قورس و سه‌ختی هه‌یه، ناوک بیان کاکله‌که‌ی
چه‌ور و ده‌شخو‌ری [Juglans nigra] 2 دار بیان
چینی گوپزه‌ره‌شه 1 گردوی سیاه 2 چوب
گردوی سیاه

black water noun

ناوه‌ره‌ش، ره‌شاو (له‌گه‌ل) **grey water**
به‌راوردی (که) ٠ بلک‌واتر

blackwater fever noun

له‌رزوتنی مه‌ترسی‌دار، تیتی بیان تای میزه‌په‌ش
٠ مالازیای بدخیم

black widow noun

(گیانه‌وه‌رناسی) پتوهره‌شه، کاکله‌میشان: جو‌ری
جالجال‌سو‌که‌ی ژارابی [Latrodectus
mactans] ٠ بیوه‌ی سیاه

blackwood noun

داری شهر بیان ساج [Dalbergia
melanoxylon (نه‌فریکا) و جو‌ره‌کانی تر] ٠
چوب ساج

bladder /'blædə(r)/ noun

1 میزه‌لدان، میزلدان، تیزانگ 2 تیوب 3 توقله،
بلوق 4 تیزانگ، فوودانه، یزان، یزدان، فوتیال،
پوفلک ٠ 1 مثانه 2 تیوب 3 تاول 4 بادکنک

bladder campion noun

جو‌ری منشه‌گیره‌ی گول‌سبی [Silene
vulgaris] ٠ نوعی گیاه

bladdered adjective

(تافه‌رمی) مه‌ستی مه‌ست، شه‌ش‌دانگ مه‌ست،
که‌له‌لا ٠ پاتیل

bladder fern noun

جو‌ری فینر [توخم] **Cystopteris**: چه‌ندین
جو‌رن ٠ نوعی سرخس

bladder ketmia noun, also flower of an hour or three coloured hibiscus

(رووه‌ک‌ناسی) دیزل ٠ گل یک‌ساعته، بستان کلی

bladder nut noun

جو‌ری ده‌وه‌ن یا دارو‌چکه‌ی چکۆله‌ی ناوچه
مام‌ناوه‌ند یا ساز‌گاره‌کانی باکووری [توخم
Staphylea] چه‌ندین جو‌رن ٠ نوعی بوته

bladder senna noun

جو‌ری سینه‌مه‌کی، ده‌وینکی مه‌دپه‌ره‌انه‌یی
گول‌زه‌رد، خیزانی **pea** [Colutea
arborescens] ٠ نوعی سنا

bladder-stone *noun*

بەردی میزەلدان یان تیزانگ ① سنگ مەتە

bladderwort /'bladəwɜ:t/ *noun*

جۆری گیایان رووه‌کی شای [توخم
Utricularia] ① نوعی گیاه

bladderwrack *noun*

جۆری قەوزە یان گیای دەریایی قاوه‌یی ئاسایی
[Fucus vesiculosus] ① نوعی جلبک یا گیاه
دەریایی

blade /bleɪd/ *noun*

1 تیغ، گۆزان 2 تیغه، تیخ، روونه، دەم، مەودا،
دەم 3 پەرە 4 شمشیر، شیر 5 بەشی پانایی سەول،
دەمەسەول، بیلە 6 پانایی یان پەڕینی گەلا 7
ئێسکی پان، ئێسکی شان 8 گەنجی بەکار و
پەرچم و جۆل ① 1 تیغ خود تراش 2 تیغه، تیغ 3 پەرە
4 شمشیر 5 قسمت پهنای پارو 6 پهنای برگ 7
استخوان پهن 8 جوان پرتحرک

bladed wheel *noun*

پێچەکی پەرەیی یان پەرەدار، چەرخی قامەدار
① چرخ دارای پره

blae *noun*

شینێ مەیلەو رەش، بۆری شین ① آبی مایل بە
سیاه

blaeberry = bilberry**blag** /blæg/ *noun*

پەلاماری یان راوڕووتی توندوتیژانە ① دزدی یا
حملە خێشانە

blague /bla:g/ *noun*

گالته، جۆک، قەدی قۆر ① جک

blagueur /bla'gø:, French blag/ *noun*

هەلەبێژ، قەتەبێژ ① یاهوگو

blah /bla:/ *noun*

حەلەق و مەلەق، شەرم و پەرم، هەلیت و بلیت، قەدی
قۆر ① چەرت و پەرت

blains /bleɪnz/ *noun*

دەمەل، ناسۆر، کوان، مادە، کولک، گۆنر، برینی
ماسیو ① دمل

Blairism *noun*

بلیزگەری (= سیاسەت و رامیاری یەکانی
سیاسەت وانی پارتی کاری بریتانیا Tony
Blair) ① بلرگرای

Blairite *noun, adjective*

n بلزگرەر adj بلزگرەری یانە ① بلرگرای
بلرگریانە

Blakey *noun, pl. Blakeys*

تەختە کانتزای بنی پێتلاو یان پۆتین یان چەکمە
بلاکی ①

blamable /bleɪməbl/ *adjective*, US also
blamable

گوناھبار، سووچبار، تاوانبار، سووچبار، خەتا بار
① مقصر

blame /bleɪm/ *noun*

1 گوناھب خەتا، سووچ، سەرکۆنە 2
بەرپرسیاری (بۆ هەلە یان گوناھتی) ① 1 گنا،
تقصیر، سەرزێش 2 مۆلیت

blameless /'bleɪmləs/ *adjective*

بێ خەتا، بێ گوناھب بێ قەباحەت، بێ قوسوور،
خاوین، پاک ① بێ تقصیر، مزە

blamelessly /'bleɪmləsli/ *adverb*

لە رووی بێ گوناھییەوە ① از روی بی تقصیری

blameworthy /'bleɪmwɜ:ði, US -wɜ:rði/ *adjective*

شیایوی سەرکۆنە، گوناھبار، خەتا بار:
① blameworthy conduct سزاوار سەرزێش

blanched *adjective*

سببی یەوێ بوو، ترساو، ترسلی نیشوو،
زەردەهەلگەراو ① رەنگ پەیدە

blancmange /blə'mʌŋɡ, US -'ma:ŋɡ/ *noun*

فرنی، بڵەمانز، دیسێری (لە ولولە (زیلاتین)
دەچن) ① نوعی دسر

blanco /'blangkəʊ/ *noun*

سبیک (بە) ماکیکی سببی بۆ سببی کردنەو ①
بلاکو

bland /blænd/ *adjective*

1 نەرم، نیا، خوش 2 بێ تام، بێ بۆن و چێش،
بێ خۆی 3 لەسەرەخۆ، هین، هیندی، نارام 4
ناخۆش، بێ تام، بێ تاییەتەندی،
بێ سەنگ و رەنگ، ناسەرنج راکیش ① 1 ملایم 2
بێ مزە 3 آرام 4 بدون ویزگی، بدون جاذبە

blandishment /'blændɪʃmənt/ *noun*

زمان لۆووسی، نەرمەبەری، لاوێلاو، لاوێ، مەرای
① جاپلوسی، تملق

blandly /blændli/ *adverb*

بە نارامی، بە لەسەرەخۆیی ① با خونسردی

blandness /blændnəs/ *noun*

1 هینمی، نارامی 2 نەرمی، خوشی، نیانی ① 1
خونسردی 2 ملایم

blank /blæŋk/ *adjective, noun*

adj 1 سببی، نەنووسراو، بێ نیشان، بەتال 2
(چەک) سببی، پارەتیانە نووسراو 3 کەمتەرم،
بەتەنگەو نەبوو، بێ خەیاڵ 4 بۆش، والا،
پووجەل، پووج، بەتال، جۆل، بێ ناوەرۆک،
هینج تیانەبوو 5 لێل، نادیار، تەژمە 6 (لە)
باس کردنی دیواردا (بێ درگا و بەنجەرە 7 تەواو،
رەها 1 n چینگای بەتال، مەودا یا چینگای سببی
خالی، چینگای نەنووسراو، سببایی 2 فەرماوشتی،
لەبەرچوونەو 3 داخواری نامە 4 بۆشایی،
قالاهی، بۆشی 5 گوللەیی مەشقی، فێشەکردوونە
① 1 سفید، خالی 2 بدون قید مبلە (چک) 3
بی تفاوت 4 تەبی، بی محتوا 5 مبهم، نامشخص 6
بی دروینجەرە 7 مطلق 1 n جای خالی، فاصله ی

خالی 2 فراموشی 3 فرم 4 خلا 5 فشنگ مشقی
blank bill noun

بیلی سبی، سیبیل ○ برات در وجه حامل
blank cartridge noun

گولله‌ی مشقی ○ فشنگ مشقی
blank cheque noun

1 چه‌کی سبی (چه‌کی مؤرکروا به‌لام بری
پاره‌ک‌هی تپانه‌نووسراوین) 2 ده‌سلاتی ره‌بق
یان ته‌واو ○ 1 چک سفید 2 اختیار تام

blanket /'blæŋkt/ noun, adjective

1 n به‌تو، فانیله، پتخسف، به‌تانیسه 2 به‌ره
(تسه‌کسه‌به‌ره: به‌ره‌ی درپزوکه) 3 توی، چین،
گهر‌دال، توپ‌زال 4 (ولاخ) جل همه‌مووگر،
گشتگر، گشت‌لاینه، دیاری‌نه‌کراو، گشتی،
بی‌تاوارته ○ 1 n 2 پتو 3 گلیم 3 لایه 4 جل
adj جامع، فراگیر، عمومی

blanket stitch noun

سهر‌دروو، شیرازه، داگر‌تتهو ○ سردوزی

blankety adjective, noun, also blankety-blank

(له‌جباتی قسه‌پنکی ناحره، کسه‌پنکی)
واوال‌تهاتوو ○ فلان فلان‌شده

blankly /'blæŋkli/ adverb

به‌کمه‌ترخه‌می‌یه‌وه، کمه‌ترخه‌مانه ○ بی‌اعتنایی

blankness /'blæŋknəs/ noun

بیتی، خالی‌بوون، به‌تالی ○ سفیدی، تهی‌بودن

blank verse noun

هه‌لبه‌ستی سبی یان نازاد، هونه یان شیعی
بی‌سهر‌وا ○ شعر سفید

blanquette /blɒ'kɛt/ noun

جوزی چیشتی گوشتی سبی له نیو سؤسی
سبی‌دا ○ بلانکت

blare /bleə(r), US bler/ noun

ده‌نگ (ناخوش و به‌رز) ○ صدا
blarney /'blɑːni, US 'blɑːrni/ noun

زمان‌لووسی، ربایی‌بازی، روویامایی ○ مدامنه،
تملق

blasé /'blɑːzeɪ, US blɑː'zeɪ/ adjective

بیزراو، کمه‌ترخه‌م، لامسهر‌لا، گوی‌پینه‌ده‌ر ○
دلزده، بی‌مبالات

blasphemer noun

1 کفرینیز، کفر‌باز، به‌سفیمنز، بی‌پزیکهر،
سووک‌پنیکهر 2 زمان‌پیس، ده‌پیس، ده‌مجه‌وت،
خودادری ○ 1 کفرگو 2 ناسزاگو

blasphemous /'blæsfəməs/ adjective

کفرینیزانه، کفر‌وا، خودادری‌پانه ○ کفر‌آمیز
blasphemously /'blæsfəməsli/ adverb

به‌شیوه‌یه‌کی کفرینیزانه ○ به‌طور کفر‌آمیز

blasphemy /'blæsfəmi/ noun, pl. blasphemies

1 کفر، خودادری، بی‌پزیری یان سووک‌پنیکه‌تی به
شته‌پیروزه‌کان 2 زمان‌پیس، ده‌م‌شیری،
ده‌م‌جه‌وتی ○ 1 کفر 2 ناسزا

blast /blɑːst, US blæst/ noun

1 هه‌لکردن، ته‌وژمی یا یان هه‌وا، ته‌وژمی هه‌لم،
هانتی‌با، تونده‌با، هه‌لکردنی بای توند و ناکاو،
فوو، با 2 ته‌قینه‌وه، به‌قین، شه‌پول یان بای
ته‌قینه‌وه 3 ده‌نگی به‌رز و ناخوش 4 ده‌نگی
بژری یان شه‌پیور 5 ره‌خنه‌ی توند،
پاهه‌لشاخان 6 وزه 7 خیرایی 8 تف، نه‌ه ○ 1
وزش، تندباد، جریان هوا یا بخار، باد 2 انفجار،
موج انفجار 3 صدای ناهنجار 4 صدای شیور 5
انتقاد شدید 6 انرژی 7 سرعت 8 لغت، نف

-blast suffix

(زینده‌ناسی) باشگر: خانه، میکروپ، چینی
خانه‌یی، نامازه به‌خانه یان شانه‌ی
ناوله‌مه‌یی‌یه‌وه embryonic (بهره‌ت: له
blastos یونانی "germ, sprout", بروانه cyte-)
○ پسوند: باخته، میکرب، لایه‌ی باخته‌ای

blasted /'blɑːstɪd, US 'blæst-/ adjective

1 (نافه‌رمی) بلاستید، به‌زیادنه‌بوو، گووتی‌بوو،
پیس، گلاو 2 مه‌ست، که‌یل ○ 1 لغتی 2 مه‌ست

blast-effect noun

شوته‌واری ته‌قینه‌وه ○ اثر انفجار

blastema noun, pl. blastemas or blastemata

چه‌کهره: کومه‌لکه‌پنکی خانه‌لیک‌دانه‌بر‌اوه‌کان
که ده‌توان هه‌لبیدن و جیاوازی‌پان هه‌بی ○
بلاستما

blastemal adjective, also blastematic

سهر‌به‌چه‌کهره، چه‌کهره‌یی ○ وابسته به بلاستما

blast-furnace noun

کووره‌ی به‌رز یان بلیند، به‌رزه‌کووره ○ کووره‌ی
بلند

-blastic suffix

باشگر: چه‌کهره‌کردن، خاوه‌نی‌جور یان
ژماره‌پنکی تاییه‌تی خونچه و چه‌کهره، خانه‌کان
و توئ یان توئ‌اله خانه‌یی‌یه‌کان: نامازه به
جورپنکی تاییه‌تی به‌ره‌سه‌ندن و هه‌لدان یان
گووران: holoblastic ○ پسوند: جوانه‌زنی،
بلاستیک

blasting noun

1 ته‌قینه‌وه، به‌قین 2 ره‌خنه‌ی توند ○ 1 انفجار
2 انتقاد شدید

blastment noun

1 ته‌قینه‌وه، به‌قین 2 کاریگهری ته‌قینه‌وه ○ 1
انفجار 2 تأثیر انفجار

blasto- /'blɑːstəʊ/ prefix

پیشگر: چه‌کهره‌کردن، چروکردن، شین‌بوون،
رسکان، سه‌وزبوون، گووران، روان (بهره‌ت: له
blastos یونانی "germ, sprout") ○ پیشوند:
جوانه‌زدن، رویش

1 به شدت ناعادلانه : *a blatantly unfair decision*

به ناشکرای ○ 1 با وقاحت 2 آشکارا
blather = blither

blatherskite /'blæðəskɪt/ noun

1 کهستیکی که رتر 2 زوروهی، زوربلی، قسوی هیچه که، فلت، هلیت و بلیت ○ 1 بلاتراسکت 2 حرف مفت، چرند

blaxploitation /'blæksplɔɪ'teɪʃ(ə)n/ noun

چه و ساندنوهی ره شه کان به هوی به ره هم هینه رانی فیلمهوه که له ودا رولیکي چه نداته و کلیشه یی یان پی ددهن ○ بلاکس پلویتاسیون

blaze¹ /bleɪz/ noun

1 گری، گل، کلبه، بلیسه، سوله، زمانه، سنج، نیرگه، ناگر، ناور: *Dry wood makes a blaze* *Five people died in the good blaze* *blaze* 2 ناور گرتن، ناور تیه ریون، سووتان، سووتان 3 داگیرسان، هلیبون، سووره و بون، هلیجون: *a blaze of anger/passion/hate* 4 بریقه دانسهوه، تیشک دانسهوه، دره و شانسهوه، چروسان، شهوق دانسهوه، ورشانهوه، رووناکي، شهوق: *a blaze of lights* *a blaze of glory* *The gardens are a blaze in the city centre* *blaze of colour* 1 ○ شعله، شراره، زبانه، آتش 2 آتش سوزی 3 افروختگی 4 تابش، نور، درخشش *blaze* /bleɪz/ noun

1 نیشانه یکی سبی له سهر رووی گیانه وهران، بهش، قهشان، مارو (نمب) 2 نیشانه ی دار ○ 1 نشانه ی سفید بر روی پیشانی جانوران 2 نشانه ی درخت

blazer /'bleɪzə(r)/ noun

چاکه تی بلیزیر ○ بلیزیر

blazes noun, like blazes

وه کوو شیت، زور توند ○ دیوانه وار، خیلی سریع *blazes* noun, go to blazes دوور که وه، لاجو، جهه نم، توون، ددره ک ○ گمشو، جهنم

blazing /'bleɪzɪŋ/ adjective

1 گریگرتوو، کلبه کردوو، سووتینهر، به کجار گهرم، داگیرساو: *a blazing hot day* 2 دره و شاهوه، بریقه دار، ورشن 3 هلیبون، سووره و بون: 4 ناشکرا، به رجاو 5 توند (blazingly /'bleɪzɪŋli/ adv) 1 مشتعل، سوزان 2 درخشان 3 براشته 4 آشکار 5 شدید

blazing star noun

1 جورئ رووه کی نم ریکای باکووری له تیره ی daisy، به گولی سبی یا نه رخنه وانی به وه [نوخم *Liatris* 2 جورئ رووه کی نم ریکای باکووری له تیره ی *lily* [Chamaelirium luteum] ○ نوعی گیاه

blazon /'bleɪzn/ noun

دروشم یان نیشانی خیزانی یان گه و ره زاده یی

(یان خانهدانی) ○ نشان نجیب زادگی یا خانوادگی
blazoned adjective

نمخشینراو، رازیتراو ○ تربین شده

bleach /'bli:tʃ/ noun

که ره سدی ره نگ بهر، مه تر یالی سبی که ره وه ○ ماده ی سفیدکننده

bleachers /'bli:tʃəz, US -tʃəz/ noun, pl.

1 (له تاکدا) کریکار یان کهستیکی سبی که ره وه 2 کورسی به هه رزانه کان (له یاریگا وه رزشی به کان دا) ○ 1 بلیچر 2 بلیچر

bleachers /'bli:tʃəz, US -tʃəz/ noun, pl.

دانیشتوانی سهر کورسی به هه رزانه کان (یاریگای وه رزشی) ○ بلیچریت

bleaching powder noun

گه ره دی سبی که ره وه یان ره نگ بهر ○ پودر سفیدکننده

bleak¹ /'bli:k/ adjective

1 ناهومید که ره، هیوا بیری، وره به سزین، دلسارد که ره وه، دلته نگ، خه مبار 2 سارد 3 چول، بی پهنا، به دهر وه، ناواله، له بهر یا ○ 1 مایوس کننده، غمگین، افسرده 2 سرد 3 بی حفاظ

bleak² /'bli:k/ noun

جورئ ماسی وردی زیوینی رووبار له خیزانی *Alburnus alburnus* carp [جوره کانی تر] ○ نوعی ماهی

bleakly /'bli:kli/ adverb

به ناهومیدی به وه، به دلساردی به وه: *bleakly lit corridors* ○ مایوسانه

bleakness /'bli:knəs/ noun

خه مباری، ماتی، کزی، دلته نگی ○ افسردگی، غمبارگی

blear /'bli(r)/ adjective

(کون) تاریک، تار، بی شهوق، بی رووناکي، بی روشنایی، ناسک، توپی، گیان به دهر وه، تهنگ ○ تیره، تاریک، فرانما

blearily /'bliəri, US 'blɪr-/ adverb

به جاوی ماندوه وه یان سووره وه ○ با چشمان خسته

blearily-eyed adjective

چاوسووره وه بوو، چاوماندوو، چاوپه ریووشاوی ○ دارای چشمان خسته

bleary /'bliəri, US 'blɪr/ adjective (blearier, bleariest)

(چاو) ماندوو، سوور، لیل، ماسیو: *She had bleary red eyes from lack of sleep* ○ خسته، بادکرده

bleat /'bli:t/ noun

1 باره، کاره، باقه، ما، باقه باق، باره بار، باله بال 2 بوله ○ 1 بیع 2 غرغر

bleb noun

1 توقله یان بلوئی چکوله، ییزوکه، پورگ 2

(زنده‌ناسی) قوتکه یان زیاده‌یئکی خر، هی سر خانه‌یئ؛ قوتکه‌یئکی بلوقی پلازما یا پهرده‌یئکی ناوکی *nuclear membrane* ۱ حجاب کوچک 2 بلب

blebby *adjective*

نوقله‌دار، بلوق‌دار ، بلوق‌بلوق، پیزوکه‌دار، پورگای ۱ دارای حجاب

bled /bled/ = past and past participle of bleed

bleed *noun*

خوین‌به‌ربوون، خوین‌پزان ۱ خون‌ریزی

bleeder /'blɪdɜ(r)/ *noun*

1 فلانی 2 (نافه‌رمی) = *haemophilic* ۱ یارو

bleeding /'blɪdɪŋ/ *noun*

1 خوین‌به‌ربوون، پزان، رزک: *Press firmly on the wound to stop the bleeding* 2 خون‌گیری، کله‌مشاخ (گرتن) ۱ خون‌ریزی 2 حجات

bleeding edge *noun*

به‌کجار له پشه‌وه له‌مه‌ر پشکه‌وتن و پهره‌سندنی تیکتولوزی‌دا (باش *leading edge* (cutting edge) ۱ بلدیگ ادج

bleeding heart *noun*

جوری گیای داچینراوی گول‌دلی سوور یان لاسوور [*Dicentra cucullaria*] و جوره‌کانی تر ۱ نوعی گیاه

bleep /bli:p/ *noun*

ده‌نگی هورن، بیب، بیب ۱ صدای بوق، بیب

bleeper /'bli:pə(r)/ *noun*

ده‌زگای بیب‌کهره، بلیتیر ۱ بلیتیر

blemish /'blemɪʃ/ *noun*

1 گهره، لکه، عه‌یپ، خه‌وش، زه‌ده، پینه، شکستی، که‌موکوری 2 شونی برین یان برین، گری ۱ لکه، عیب 2 اثر زخم یا آسیب

blemished *adjective*

عه‌یپ‌دار، خه‌وش‌دار، به‌گهره، خراب ۱ معیوب

blend /blend/ *noun*

1 تیکه‌له، ناویتسه، نامیتسه 2 وشه‌ی تیکه‌ل یان لیکدراو، تیکه‌ل‌وشه (وه‌ک روفار له روفارنامه و کوفار یان *motor* له *hotel* و پتکه‌انووه)

۱ آمیزه، مخلوط 2 واژه‌ی ترکیبی

blende /blɛnd/ = sphalerite

blended *adjective*

تیکه‌ل، نامیتسه، تیکه‌لاو، تیکه‌لاو ۱ مخلوط

blender /'blendə(r)/ *noun*

لیکدهر، تیکه‌ل‌کهره ۱ مخلوط‌کن

Blenheim /'blɛnm/ *noun*

بلینیم: جوری ره‌گه‌زی سه‌گی چکوله‌ی سوور و سبی سپانیایی (بنه‌ره‌ت: له ناوی *Blenheim* کوشکن له ناگس‌فوردشایر) ۱ بلینیم

blenny *noun, pl. blennies*

ماسی‌به‌ی‌بووله‌که (هی ته‌نکاوه که‌ناری‌به‌کان

Blennius] و توخمه‌کانی تر، خیزان (Blennidae) ۱ نوعی ماهی

blent = past and past participle of blend (poetic/literary)

bleomycin /'bli:əu'maɪsɪn/ *noun*

بلیوما‌یسین، بلیوم‌سین: جوری ناتنی‌بیوتیکی به‌کتریایی یو چاره‌مه‌ری نه‌خوشی Hodgkin و شیرپه‌نجه‌کانی تر ۱ بلیوم (لا)‌یسین

blepharitis /'blefə'raɪtɪs/ *noun*

ناواسانی پیلووی چاو، پیلووناوسی ۱ آماس پلک چشم

blepharoplasty /'blef(ə)rə(ʊ),pləsti/ *noun*

چاک‌کردنه‌وه‌ی پیلووی چاو، نه‌شتره‌گه‌ری پلاستیکی پیلووی چاو (بنه‌ره‌ت: له *blepharon* یونانی پیلو + -plasty) ۱ جراحی پلاستیک پلک چشم

blesbok /'blesbɒk/ *noun*

جوری ناسک، له باشووری روزاوا‌ی نه‌فریکای باشووری‌دا ده‌بیرنی [*Damaliscus dorcas*] ۱ نوعی اهر

blesd /'blesɪd/ *adjective, noun*

1 *adj* پیرۆز، پاکۆ، همه‌زه‌خ، ناسمانی، مه‌باره‌ک: *the blessed Virgin Mary* 2 *saints* به‌خته‌وه‌ر، به‌هره‌وه‌ر، به‌ختیار: *Blessed are the poor* 3 به‌زادنه‌بوو (the) *n* (Blessed) به‌هه‌شتی‌یان ۱ مقدس، ملکوتی، مبارک 2 سعادت‌مند 3 لعنتی *n* اهل بهشت

bledsly /'blesɪdli/ *adverb*

به‌شیه‌یه‌کی خوش ۱ به‌طرز مطلوبی

bledsness /'blesɪdnəs/ *noun*

1 پیرۆزی، همه‌زه‌خی، مه‌باره‌کی 2 به‌خته‌وه‌ری ۱ خجستگی 2 سعادت

the Blessed Sacrament *noun*

نان و مه‌ی شتیوی خواوه‌ندی ۱ نان و شراب عشاء ربانی

bleds thistle *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) که‌رکۆل، دره‌ده‌وا، درکه‌پیرۆز، سه‌رتۆیز [*Cnicus benedictus*] ۱ خار مقدس

the Blessed Virgin *noun*

پنغه‌مه‌ر مریم ۱ مریم عذرا

blesing /'blesɪŋ/ *noun*

1 نزا، دوعا، درود، ریزه‌ن، تیعمه‌ت، خوداداوه، به‌هره، بیت، به‌ره‌که‌ت: *to pray for God's blessing* 2 *The bishop said the blessing* ۱ به‌سندکردن، پشتگیری، پشتیوانی، approval, encouragement: *The government gave its blessing to the new plans* 3 دوعای به‌ر

له نان خواردن ۱ دعا، موهبت 2 تاید، حمایت 3 دعای قبل از خوراک

blest /blest/ = past and past participle of bless

blether /'bleðə(r)/ *noun*

دهمدریوی، دهموهی، زوروهی، زوریهی،
چدهسروی ○ وراجی

blew /blu:/ = past of blow

blewit /'blu:ɪt/ *noun*, also **blewits**

کارگیکی خوراکی [Lepista saeva] و
جوره کانی ترا ○ نوعی قارچ

blight /blaɪt/ *noun*

1 (گروگیا) دو(و)که، شوکه، سؤته که، شته،
هاریه، ترتره، زهنگوزار، تهم (هی گیا له بهر
نه خوشی)، که نه سمه، که له 2 به لا، نه گیه تی،
نازار، نافت 3 فهوتان، تیاچوون ○ 1 کپک،
بادزدگی 2 مصیبت، آفت 3 تاهی

blighter /'blaɪtə(r)/ *noun*

1 مرؤ، پیاو، بنیادهم 2 مرؤی یتزای و سووک
○ 1 آدم 2 آدم نرفت انگیز

Blighty *noun*

سهریازی ټینگلته ره یان بریتانیا که له دهره وهی
ولادت دا سهریازی ده کرد (له شهري یه کم و
دووه می جیهانی دا) ○ بلای

blimey /'blaɪmɪ/ *interjection*

(نافه رمی) ته ح، پیا ح، نا، نا (دهنگی بق
دهری رینی سهرسوورمان و رق ههستان):
عجب ○ *Blimey, it's hot today*

blimp *noun*

1 (نافه رمی، ههروه ها Colonel Blimp)
که سکی فیزن و کونه بهرست 2 بالونی بهرگری
یان که شتی ناسمانی چکوله 3 (له شهریکا)
مرؤی قلهو 4 بهرگی دهنگیری سهر دووربینی
فیلم ○ 1 آدم متکبر و ارتجاعی 2 نوعی بالون 3
آدم جاق 4 بلیمپ

blin /blɪn/ = singular form of blini

blind /blaɪnd/ *adjective, noun*

1 *adj* کویر، نابینا، سؤماداهاتوو، حافز 2
دهستهوسان، بیهدهسلات، نه توان 3 بیهست،
بیههدهدر 4 تاریک 5 نهخوینراوه 6 کهوجانه،
بیههفلانه، نازیرانه، لیکهوه نه دراو 7 مهست 1 *n*
بهردی دهراپهیی یان کرکره 2 شارواه، نادیار 3
ههشارکه، سییه، بؤسه ○ 1 *adj* کور، نابینا،
اعمی 2 عاجز 3 بیهست 4 تاریک 5 غیرخونایی 6
احمقانه، بیهردانه 7 پاتیل 1 *n* پردهی کرکره 2
مستور 3 کیمیاگاه

the blind /blaɪnd/ *noun*

نابیناکان، حافزه کان ○ روشن دلان

blind alley *noun*

بیههدهدر، بیههست، ری کویر، یتسوی ○
بیهست

blind date *noun*

یهکترناسین بههوی دهلاهوه ○ آشنایی با واسطه

blind drunk *adjective*

مهستی مهست، شمش دانگ مهست، تمواکه له لا
○ سیاه پاتیل

blinder /'blamdə(r)/ *noun*

نواندنی یه کجاریاش یان شاکار(انه، یاری یان
پیشبر کن) ○ اجرای عالی

blinders = blinkers

blindfold /'blaɪndfəʊld, US -fould/ *noun, adjective, adverb*

n جاویه مست *adj* به جاویه ستراوی بهوه
جاویه ستراوانه، کویرانه ○ *n* چشم بند *adj* با
چشمان بسته *adv* کورکورانه

blindfolded *adjective, adverb*

به جاوی به ستراوه وه ○ با چشمان بسته

blind gut = caecum

blinding /'blaɪndɪŋ/ *adjective, noun*

1 *adj* به کجار روشن، زوربر بیه دار، کویرکر،
به شهواره خهر، یه کجار تیز: *a blinding flash of light*
2 به کجار باش 1 *n* پرکردنه وهی درز و
قهله شتی ریگا به زینخ 2 ناسکه سواخ (به ره
سواخی کونکرتی سهره کی) ○ 1 *adj*
خیره کتنده 2 بیار درخشان، عالی *n* بلندیگ

blindingly /'blaɪndɪŋli/ *adverb*

به شتیوه یه کی به کجار روشن، بیه دارانه ○ به
طور خیره کتنده ای

blindly /'blaɪndli/ *adverb*

1 کویرانه 2 نه ترسانه، بیهاکانه ○ 1 کورکورانه
2 مهوورانه

blind man's buff *noun*, US also **blind man's bluff**

چاووقووچینه، جاویهستان (جویری کایه ی منالان)
○ چشم بستن

blindness /'blaɪndnəs/ *noun*

1 کویری، کویری، نهمینی، نابینایی 2 نه قامی،
بیههقلی، گهوجیتی ○ 1 کویری 2 نهقی، حماقت
blind pig *noun*, also **blind tiger**
(تهمریکا) مهیخانه ی نافتانویی یان قاجاخی ○
بار غیرقانونی

blind spot *noun*

1 خالی کویری 2 لاوازی، خالی لاوازی، عهیب
○ 1 نقطه ی کور 2 ضعف

blind turning *noun*

پنجی بیه دید یان نه پینراو، پنجی نابه رچاو ○ پیچ
بدون دید

blini /'blɪni, US 'blɪni/ *noun, pl.* also **bliny**
or **blinis**, sing. **blin**

جویری ○ بلینی

blink /blɪnk/ *noun*

1 تروکه، تروکه تروک، زریوه زریوه 2
چاوه تروکی، چاولیکان، تروکه ی چاو ○ 1
سوسو 2 برهم زدن چشم ها

blinker /'blɪŋkə(r)/ = indicator

blinkered /'blɪŋkəd, US -kərd/ *adjective*

1 به بهرچاوه که وه (تهسپ) 2 بیر تهسک،

a -ed policy/attitude/approach بیر تەسكانه
 1 با چشم بند 2 كۆتە نظر، كۆتە نظرانە

blinkers *noun, pl.*

(ئەسپ) بەرچاوكە، مېش پەوین، (بەر) چاویلکە
 چشم بند

blinking /'blɪŋkɪŋ/ = bloody

blinks *noun, pl., also water blinks*

جۆرى رووھ كى گۆشتى چكۆلەى گولوردى
 سې، لە چى تەردا دەزى [Montia fontana]
 نوعى گياھ

blintz /blɪn(t)s/ *noun*

جۆرى بەنكەيكى لوولى ناسك، پىر لە پەنير و
 ميوە بلىتس

bliny = blini, *pl.*

blip /blɪp/ *noun*

وینەى سەرپەردە (خالى رووناكى يا روشنايى
 لەسەر پەردە يان شاشەى رادار لەگەل دەنگىكى
 تزم) بلىپ

blipvert *noun*

بانگەشە يان رىكلامى تەلفىزىونى چەند چر كەيى
 بلىپورت

bliss /blɪs/ *noun*

بەختەوهرى، بەختيارى، خوشى، شاگەشكەيى،
 شادى، دلشادى: *married/wedded/domestic bliss*
 سعادت، شەف

blissful /'blɪsfl/ *adjective*

خوایىداو، بەختەوهر، بەختيار، خوش، شاد،
 شادى هتەر: *blissful marriage* (blissfulness *n*)
 خوشايند، لذت بخش

blissful ignorance *noun*

سەر خوشى لە ئەنجامى نەزانی يان ناگادارى،
 سەر خوشى لەبەر نەزانی، سەر خوشى ناشى از
 جهالت

blissful ignorant *noun*

سەر خوشى لە ئەنجامى نەزانی يان ناگادارى،
 سەر خوشى لەبەر نەزانی، سەر خوشى ناشى از
 جهالت

blissfully /-fəli/ *adverb*

بەشتیوهرەيكى خوش، بە خوشى يەوەر: *blissfully ignorant/unaware*
 با لذت

blister /'blɪstə(r)/ *noun*

1 بلى، تۆقلە، پۆرگ، بلوق، گوزاولە 2 زىيە،
 هەلتوقیوى، خال، دەه، تۆقلە (هەى سەر رووى
 كانزا و رەنگ) 3 (نافەرمى، بریتانىا) كەسكى
 وەرەز كەر 1 تاول 2 جوش 3 (عامیانە) آدم
 ناراحت كەندە

blister beetle *noun*

قالونجەى تۆقلە (كەر) يان تۆقلەون يان تۆقلە باز
 [Lytta] و نوخمەكانى تر، چەندىن جۆرن
 نوعى سوسك

blistered *adjective*

هەلتوقیو، زىيەدار، زىيەزىيە، بلوقاوى
 (لەسەر رووى ناستىكى وەكوو ئاسن و هتد) 1
 دارای جوش

blistering /'blɪstərɪŋ/ *adjective*

1 تال، زۆر رەخنەيى، توند 2 يەكجار گەرم،
 هەلپروكتەر، پېشتەر، سووتنەر 3 توورەيى يانە،
 رق هەستوانە 1 گزندە 2 سوزان 3 خەم ألود

blister steel *noun*

پولای زىيەكارى يان خالدار، پولای زىيەزىيە
 فولاد جوشدە

blisterly *adjective*

بلوقدار، پۆرگاوى 1 تاولدە

blithe /blaɪð/ *adjective*

1 سەرسەرەكى، فەشە، دلخۆش، بىن خەم،
 كەمتەر خەم، نادەر بەست، ناسوودە، بىن خەيال 2
 دلشاد، خوش، شاد، نانگەرەن، بىن دلەرەك: *a blithe and carefree girl*
 1 سطحى، بى خيال 2 خوشحال، خرم

blithely /blaɪðli/ *adverb*

بەيى خەيالى، بەيى نىگەرەنى: 'It'll be easy,'
she said blithely 1 با بى خيالى

blithering /'blɪðərɪŋ/ *adjective*

1 رەها، تەواو، بىن ئەملاوتەولا 2 سووكايتە يانە
 1 مطلق 2 تحقير آمیز

blithering idiot *noun*

كەرى ئەقام 1 احق بى شعور

blithesome /-s(ə)m/ *adjective*

دلشاد، دلخۆش، خوش، شاد، بەكەيف 1
 خوشحال، خرم، سرحال

B Litt = Bachelor of Letters

blitz /blɪts/ *noun*

1 هیزشى كىت وپەر، هیزشى مېلىتارى
 خەست و خۆلى ناگاو، پەلامار 2 خەولنكى
 هاوبەش و كوت وپەر (كورنەى blitzkrieg) 1
 حملەى ناگهانى، پورس 2 تلاش مشترک و ناگهانى
 the Blitz /blɪts/ *noun*, abbreviation of blitzkrieg

هیزشە ئاسمانى يەكانى ئەلمانیا پوسەر بریتانیا لە
 1940-1 دا 1 بلىز

blitzing *noun*

بۆمباران، بۆمبارمان، هیزشى ئاسمانى 1 بمباران

blitzkrieg /'blɪtskriːg/ *noun*

هیزشى كىت وپەر، پەلامارى ناگاو، تەپدانە سەر،
 شەرى ترۆسكە ئاسا (شەرى جیهانى دووهم،
 وەرگێر دراوى ئەلمانى يەكەى) 1 حملەى برق آسا
 blizzard /'blɪzəd, US -zəd/ *noun*

كرپو، گیت، توف، باو پۆران، توف و فەيندە، بادەو،
 باگوت، پەلەتاتە 1 بوران، كولاكى

bloat /'bləʊt, US 'bləʊt/ *noun*

باكردن (جۆرى نەخۆشى ولاخ و پانال) 1
 بلىوت

bloated /'bləʊtɪd/, US 'bluː-/ *adjective*

1 ماسیو، پهنه‌مایو، ماس‌دار، باکردوو، هه‌لمساو
2 له راده‌به‌دهر گه‌وره بیان ده‌وله‌ممنه 1
بادکرده، ورم‌کرده 2 فوق‌العاده بزرگ یا ثروتمند

bloater /'bləʊtə(r)/, US 'bluː-/ *noun*

ماسی خوی‌پنه‌کراو یا برزاو (یا دووکه‌ل‌دراو)
ماهی نمک‌زده یا دودی

blob /blɒb/, US blɑːb/ *noun*

تکه، دلوپ، تۆک، تۆپه‌ل، په‌له، لکه ۱
لکه

blocc /blok/, US blɑːk/ *noun*

بلاک، بلوک، په‌کتیی، به‌ره، نه‌نی ۱
block /blok/, US blɑːk/ *adjective, noun*

adj 1 کۆلکه 2 نه‌تخته‌به‌رد 3 قالب، دارپزگه 4
بارچه، کوت، له‌ت 5 خانوو‌به‌ره، ریزه‌مال،
ریزه‌خانوو‌به‌ره 6 چپک، ده‌سته، کۆمه‌له، تاقم،
گروپ 7 گیراوی، داخران، گیران، به‌ستران 8
خلوک، قرقه (ته‌ناف‌خۆر) 9 کلیشه، مۆر، شەقل
10 (کلاو) قالب 11 کۆته‌ی بن مل (له‌ لێدانی
مل‌دا) 12 (مۆتۆر) لاشه، په‌یکەر، به‌ده‌نه 13
پواز، به‌ریزچکه، هۆره، له‌ته‌دار (بۆ دانه‌به‌ر
پنجکه) 14 به‌ریه‌ست، ته‌گه‌ره، کۆسپ 15 مروی
گه‌وج 16 برپکی زۆر، که‌له‌که، لۆده 17 بلوک
(وه‌رزش) جووله‌بین که‌ یاریزانه‌کدی تیر له
جوونه‌پیش راده‌گرئ n گشتی، هه‌مه‌کی ۱

adj 1 کنده 2 تخته‌سنگ 3 قالب 4 قطعه 5 ساختمان،
بلوک، رشته‌ عمارت 6 گروه 7 انسداد، گرفتگی،
قرقره 9 کلیشه 10 (کلا) قالب 11 کنده 12 تنگی،
بند 13 گره 14 سد، مانع 15 آدم‌ احق 16 مقدار
زیاد 17 بلوک (ورزش) n عمده، کلی

blockade /blɒ'keɪd/, US blɑː'k-/ *noun*

1 گه‌مارۆ، ده‌وردان، ئاب‌لۆقه (ده‌ریا) 2 هیزی
گه‌مارۆدان: 3 a naval blockade
جوونه‌نیو و ده‌وه‌چوون 4 له‌مبه‌ر، به‌ریه‌ست،
کۆسپ، ریه‌ندن ۱ محاصره 2 قوه‌ی محاصره 3
ممنوعیت ورود و خروج 4 سد، مانع

blockage /'blɒkɪdʒ/, US 'blɑːk-/ *noun*

1 گیران، داخران، ریه‌ندان، ریه‌ستان، ریزگیران
2 نه‌هینشتن، پینش‌گیری، به‌رگیری 3 هه‌لو‌پسته
۱ گرفتگی، انسداد 2 جلویی 3 وقفه

block and tackle *noun*

ده‌زگای خلۆکه، ته‌ناف و خلۆکه ۱ طناب و
قرقره

blockbuster /'blɒkbʌstə(r)/, US 'blɑːk-/ *noun*

1 (نافه‌رمی) بۆمب‌ی به‌هیز بیان ویران‌کەر 2
سه‌رکه‌وتوو، کیشه‌له‌سه‌ر (کتیب و فیلم) ۱
بمب قوی 2 موفق (کتاب و فیلم)

blockbusting *adjective*

(نافه‌رمی) سه‌رکه‌وتوو (له‌باری کار و
کاسبی‌یه‌وه) ۱ موفق

block capitals *noun, pl.*, also block letters

پسته‌گه‌وره‌کان، پسته‌درشته‌کان ۱ حروف بزرگ

block chain *noun*

زنجیری چه‌رخ (یا دووچه‌رخه) ۱ زنجیر دوچه‌رخه

block diagram *noun*

هینکلاری یان دیاگرامی بلوکی ۱ نمودار بلوکی

blocked *adjective*

گیراو، داخراو، ویکه‌اتوو، به‌ستراو ۱ مسدود،
گرفته

blocker *noun*

ویکهنه‌ر، به‌ستنه‌ر، داخه‌ر ۱ بندآور

blockhead /'blɒk'hed/, US 'blɑːk-/ *noun*

(نافه‌رمی) که‌سینکی گه‌وج، که‌له‌پووک،
که‌له‌پووج ۱ آدم نه‌فهم

blockheaded *adjective*

گه‌وج، که‌له‌پووک ۱ نه‌فهم

blockhouse /'blɒk'haʊs/, US 'blɑːk-/ *noun*

1 سه‌نگه‌ر 2 خانووی له‌داری چوارپالوو 3
(میزوویی) خانووی په‌ک‌نه‌مۆمی له‌ته‌خته،
وه‌کۆو قه‌لا به‌کار‌دیترا ۱ جان‌پناه، استحکامات
2 و 3 بلوک‌هاوس

blockish *adjective*

که‌ر، گه‌وج، بی‌میشک، حه‌په، گه‌مه‌زه ۱ کودن،
خرف

block letters = block capitals

the blocks = starting blocks

block vote *noun*

ده‌نگی ریزه‌یی ۱ رای‌نسی

blog /blɒg/, US blɑːg/ *noun, also weblog*

بلاگ، ویب‌لاگ: بنکه‌یان ویب‌سایتی که‌یه‌کی
ریک‌وینک له‌باره‌ی دوا‌بین رووداو و باب‌ته‌کان
شتی ده‌نووسن (وینه و لینکی هه‌یه: blogger
۱ (blogging n /blɒgə(r)/, US blɑːgər/ n
بلاگ

blogosphere /'blɒɡəsfɪə(r)/, US

'blɑːɡəsfɪr/ *noun*, usually the blogosphere

سه‌رجه‌م ویب‌سایت و بنکه‌ی که‌سی له‌سه‌ر
ئینتێرنیت ۱ بلاگوسفر

blogroll /'blɒgrɔːl/, US 'blɑːgrɔːl/ *noun*

لېستیکێ سه‌ر ویب‌سایتیکێ بنکه و ویب‌سایت
لینک‌کراوه‌کانی تر که‌ خاوه‌ن بنکه‌که‌ پیتی وایه
به‌سوود و سه‌رتج‌پاکێشن ۱ بلاگ‌رۆل

bloke /blɒk/, US blɒk/ *noun, adjective*

(نافه‌رمی، بریتانیا) بیاو، مرو، بنیاده‌م ۱ یارو

blond /blɒnd/, US blɑːnd/ *noun, adjective*

قزکال ۱ موبور

blonde /blɒnd/, US blɑːnd/ *noun, adjective*

قزکال (زن) رهنگی قو‌ی کال، پرچ‌زه‌ر(د) ۱

موتلایی، موبور

Blood /blʌd/ *noun, pl. Bloods*

بیلاد، بلسود (نهندامی گهلی سورپینستی
(تهامریکای) باکور که سهریه کوتفیدراسی
بله کفووت Blackfoot (ن) بلود

blood /blad/ *noun*

1 خوین، ختین، هوون 2 رهسن، نژاد، ره گه،
ره چلهک، بنه چک: *There is some Polish blood on his father's side*
شوخ وشنگ 4 خوو 1 خون 2 تبار، نسب،
نژاد 3 جوان خوش گذران 4 خلق

blood bank *noun*

بانکی خوین، خوتنگه ٭ بانک خون
blood bath /'bladba:θ, US -bæθ/ *noun*

گومی خوین، خوین پیزی، کوشت وکوشتر ٭
حمام خون

blood brother *noun*

1 برای حهق و داد، برای خوینی 2 برای
سویند خوار دوو یان بملینی داو ٭ 1 برادر تنی 2
برادر خوانده

blood cell *noun*

خانهی خوین ٭ باختهی خون

blood clot *noun*

جعلهته، مهیو، گری خوین ٭ لخته

blood count *noun*

زماری خروکهمی (له بریکی دیاری کراوی
خوین دا) ٭ تعداد گلبولی

blood culture *noun*

چاندنی خوین ٭ کشت خون
blood-curdling *adjective*

به ترس، توقینتر، ترسینتر، سامناک، نینوک خه:ر:
a -d-curdling scream/story ٭ وحشت انگیز

blood donation *noun*

خوین پیدان ٭ اهدا خون

blood donor *noun*

خوین دهر، خوین به خش، خوین پیدهر ٭
اهداکندهی خون

blood doping *noun*, also blood boosting

دوپینگی خوینی ٭ دوپینگ خوینی

blooded *adjective*

(تهسپ یان ولاخ) رهسن، جس ٭ اصل

blood feud *noun*

قینه به رایسه تی یان دوزمنایه تی به رده و ام،
کونه دوزمنایه تی، کونه قین (نیوان تیره و خاو و
خیزانه کان) ٭ پدرکشتگی

bloodfin *noun*

بال سووره، ماسی سووره بال (تهامریکای
باشووری، بو نیو ناکواریوم زور باوه
[*Aphyocharax rubripinnis*]) ٭ نوعی ماهی

blood fluke = schistosome

blood group *noun*

کومه له یان تیپی خوین ٭ گروه خون

bloodguilty *adjective*

خوین ریز، پیاوکوز ٭ سفاک، قاتل

blood heat *noun*

پلهی گهرمی لهش ٭ درجهی حرارت بدن

blood horse *noun*

تهسپی رهسن، تهسپی حدود یان جس، که حیلته
٭ اسب اصل

bloodhound /'bladhaund/ *noun*

سهگی پزلیس، سهگی راو یان تانجی، سهگی
شوین هه لگر ٭ سگ پلیس یا شکار، سگ ردیاب

bloodied /'bladid/ *adjective*

خوین باوی، شهلالی خوین، گزین،
له خوین داگه و زاو ٭ خون آلود

bloodless /'bladlas/ *adjective*

1 بی خوین، کهم خوین، زهره، رهنگ زهره،
رهنگ به ریو، هه لیز راو، سپی هه لگه راو:

bloodless lips 2 سارد، دل مردوو، بی هست،
unemotional 3 به بی خوین پیزی:

bloodlessly /'bladlasli/ *coup/revolution*
: *bloodlessness* /'bladlasnas/ *n* *adv*

بی خوینی، کهم خوینی) ٭ 1 فاقد خون،
رنگ پریده 2 بی احساس 3 بدون خون ریزی

bloodletter *noun*

خوین گر ٭ فساد

bloodletting /'bladletɪŋ/ *noun*

1 خوین (لی) گرتن، که له شاخ گرتن 2 خوین پیزی،
کوشت وکوشتر: *the futile bloodletting of*

war ٭ 1 حجات 2 خون ریزی

bloodline *noun*

ره چلهک نامه، رهسن نامه، ره چلهک، بنه چه
٭ شجره نامه، تبار

bloodlust /'bladlas/ *noun*

دل رهقی، خوین پشتن، درنده یی، خوین مزی ٭
سفاکی، خون ریزی

blood meal *noun*

خوراک یان تقافی خوین (دهیده به نازه ل) ٭
غذای خون

bloodmobile *noun*

ماشینی که دام و ده زگای خوین گیری تیابه ٭
بلاد موبایل

blood money *noun*

1 خوین باپی 2 پارهی کوشتی که سی ٭ 1 دیه
2 پول آدم کشی

blood orange *noun*

برتقاله سووره، برتقالی خوینی ٭ برتقال خونی

blood poisoning *noun*

خوین زارای بوون، چلکی خوین ٭ مسمومیت
خون

blood pressure *noun*

باله هستو یا پهستوی خوین، پهستان یا
گوشاری خوین ٭ فشار خون

blood pudding *noun*, also blood sausage =

black pudding

blood red *adjective, noun*

adj سوری، سور، *n* رهنگی خوین
adj قرمز *n* رنگ خون

blood relation *noun*, also blood relative

خزمايه تى خوینى يان پشتى
bloodroot *noun*

1 (گیای) شيله سووره؟ (کاتی برینی شيله ینکی سووری لښ دته ده ری)، هی نمربکای باکووری [Sanguinaria canadensis] 2 رهگ سووره؟ سووره رهگ؟، جیوری گیای lily ناسای نهوستر ایایی، رهگه کانی ده خویری [Haemodorum coccineum] نوعی گیاه

bloodshed /'blʌdʃed/ *adjective*

کوشت وکوشار، خوین ریژی، خوین رشتن
خون و خونریزی

bloodshot /'blʌdʃɒt, US -ʃɑ:t/ *adjective*

(چاو) سوور، سووره ووهو، خوین تیزاو

blood sports *noun, pl.*

راو (وه رزش يان پیش برکنی contest) شکار

bloodstain /'blʌdstein/ *noun*

بهله خوین، لکهی خوین (bloodstained adj)
1 خویناوی، شله لالی خوین، له خوین دا گوزاو، گوین 2 خوین ریژی، دلر قق) لکهی خون

bloodstock /'blʌdstɒk, US -stɔ:k/ *noun*

نمسه ره سنده گان، نمسه پیشبرکی به گان
اسب های اصل

bloodstone *noun*

به رده سووره، به رده خوینه، جیوری chalcedony
سهوز، پنکه يان خالی سوو سووری تیایه، وهک گوهه به کار دیرئ حجر الدم

bloodstream /'blʌdstri:m/ *noun*

رویشتی خوین، خوین روین، سووران یا رهوتی خوین جریان خون

bloodsucker /'blʌdsʌkə(r)/ *noun*

1 زارو 2 بوونه ووی خوین مز (bloodsucking adj: خوین مز) 1 زالو 2 موجود خون آشام

blood sugar *noun*

خست بوونه ووی گلوکوز له خوینا، شه کره ی خوین قند خون

blood test *noun*

خوین تاقي کردنه وه، تاقي کردنه وه يان نامزایشتی خوین آزمایش خون

bloodthirstily /'blʌdθɜ:stɪli, US -θɜ:rstɪli/ *adverb*

بی به زه بی یانه، دلر ه شانه، به خوین تینوانه
بی رحمانه

bloodthirstiness /'blʌdθɜ:stɪnəs, US -θɜ:rstɪnəs/ *noun*

بی به زه بی به تی، دلر ه شی، به خوین تینووی
بی رحمی، تشنه ی خون بودن

bloodthirsty /'blʌdθɜ:sti, US -θɜ:rsti/ *adjective* (bloodthirstier, bloodthirstiest)

خوین ریژی، بی به زه بی، توندوتیز، به خوین تینوو، توندوتیزی خواز، دلر ه شی، دلر ه شی: They were savage and bloodthirsty تشنه ی خشونت

blood transfusion *noun*

راگویشتی یا گواسته ووی خوین، راگویشتی خوین انتقال خون

blood type = blood group

blood vessel *noun*

رهگ، ده مار، خوینهر، خوینین رگ

bloodwood *noun*

داره خوین؟، دره ختکی سهختی دارسوور [Eucalyptus gummifera] (هوسترایا) و جوړه کانی تر نوعی درخت

bloody¹ /'blʌdi/ *adjective* (bloodier, bloodiest)

1 شله لالی خوین، خه لانی خوین، گوین، خوین، گه وزاوی خوین، خوون گرتی 2 دلر ه شانه، خویناوی، شیرزه، سهخت، قورس، له گهل توندوتیزی bloodily /'blʌdɪli/ *adv*: خوین ریژانه، دلر ه قانه، bloodiness /'blʌdɪnəs/ *n*: دلر ه قی، خوین ریژی، بی به زه بی به تی، کوشت وکوشار، دلر ه شی) 1 خوین، خون لود 2 توام با خشونت

bloody² /'blʌdi/ *adjective*

1 (نافه رمی) خاوه ن مردوو، به زیاده بوو 2 به کچار 1 لعتی 2 خیلی

bloody mary /'blʌdi 'meəri, US 'meri/ *noun*, also Bloody Mary

بلادی مری: جیوری خواور دنه ووی نه لکولی به که فودکا و ناوی باینجانی تیکه له بلادی مری

bloody-minded *adjective*

نازیرانه، هاوکاری نه کهر، یاریده نه ده ر، پی، گلاو bloody-mindedly /'blʌdi-'mɪndədli/ *adv*: هاوکاری نه کردن، یارمه تی نه دان، پی، گلاوی، خویره تی) غیر مطلق، فاقد حس همکاری، خبیث

blooey /'blu:ɪ/ *adverb, adjective*, also blooie

هله، شاش، چهوت، خراپ، نادروست، ناله بار، خسواروختج، لاره ولار، لایه لا، به لایه که وه، پلوچ، لار، خوار، کهج، the awry haywire engine went blooey اشتباه، غلط، کهج، منحرف، یکوری

bloom¹ /'blu:n/ *noun*

1 گول، شکوفه، خونچه 2 جهنگه، هرهت، گهرمه، بن دهق 3 گول کردن، خونچه کردن، بشکوتن 4 سهرو به ند يان قوناخی گول کردن 5 نهرو تازه یی 6 رهنک ووی 7 (له سر میوه، گهلا و

لاسک) کولسکه، ورده تووک 8 کوپونه وهی
قهوزه کان له سر ناو (که دهیته هوی گورانی
رهنگی ناو، همدروها (water bloom) 1 گل
2 عفوان 3 شکفتن 4 مرحله شکوفایی
طراوت 6 آب و رنگ 7 کرک 8 بوم

bloom² noun

کومه لکه ناستنیکي کو تراو و ناماده کراو یان
خوش کراو بو خراڼه بهرکار 1 بوم

bloomers¹ /'blu:mə(r)/ noun

1 (نافه رمی، بریتانیا) سه رنه که وتن،
بهمراده که بشتن 2 هملی زل، لئ دافلیشان: *He made a bit of a bloomer*
1 ناکامی 2 کاف

bloomers² /'blu:mə(r)/ noun

(له لیکدانا) گیای که گول له کاتیکي دیاری کراو
دورده کا 1 شکوفه دهنده

bloomers /'blu:məz, US -ərz/ noun, pl.

(جاران) شالواری تا سه رجوک، کاتی و ورزش
له بیان ده کرد 1 بلومرز

bloomery noun, pl. bloomeries

ناستگه ری یان کارخانه یی که ناستی نهر یان
نادارشته wrought iron بهرهم دیتی 1 بلومری

blooming /'blu:mɪŋ, US 'blum-/ adjective

1 شاد و دلخوش، گهش، به که یف، تهر تازه 2
گول دهر کر، خونچه دهر کر 1 شاداب، خرم
2 شکوفه دهنده

bloop /blu:p/ noun

لئ شیان، همل 1 اشتباه

blooper /'blu:pə(r)/ noun

لئ دافلیشان، هملی زل 1 کاف

blossom /'blɒsəm, US 'blɒs-/ noun

1 خونچه، گول، ول، چرو، کلوک، پژ (ووز)،
پشکوز، همراله، پوخ (له) 2 دوخ یا ساوهی
گول کردن 3 همرهت، چنگه، تاف (blossomy)
adj 1 شکوفه 2 حالت یا زمان شکوفایی 3
عفوان

blot /blɒt, US blɒt/ noun

1 لکه، له که، په له، ته وفت 2 هدر جوړه
په له جهوهر 4 کم و کوپی، عیب، خهوش،
گدرد 5 (زینده کیمیا) له که، په له 1 لکه 2
بدنامی 3 لکه ی جوهر 4 نقص، ایراد 5
(زیستشیمی) لکه، بلوت

blotch /blɒtʃ, US blɒtʃ/ noun

1 لکه، له که، په له، ته وفت 2 هدر جوړه
نه خوشی ییکی رووه که به هوی که پرو یان
کار که کانه وه توش دین، برین یان خوره به چی
دیلن 3 blemish imperfection = 1 لکه
2 بلج

blotched adjective

په لوی، لکای، په له په له، ته وفت ته وفت: *Her a dozen face is blotched and swollen*

cargo planes blotched with camouflage

لکدار 1 colors

blotchy /'blɒtʃi, US 'blɒtʃ-/ adjective

(blotchier, blotchiest)

لکای، په لوی، په له په له، ته وفت ته وفت: *her blotchy and swollen face*

لکدار 1 ('blɒtʃi, US 'blɒtʃ-/ adv

blotter /'blɒtə(r), US 'blɒt-/ noun

ناوه له چنه، وشکتنه، زوهانگ 1 خشک کن

blotting-paper noun

کاغزی ناهه له چنه (ناهه له چنه)، کاغزی وشکتنه

1 کاغذ خشک کن

blotto /'blɒtəʊ, US 'blɒtəʊ/ adjective

مهستی مهستی، شهش دانگ مهستی، مهستی و

که له لا 1 مت مت

blouse /blaʊz, US blaʊs/ noun

1 بلوز 2 جوړی چاکه که وه که بشی له

به رگی له شکر له بهر ده کری، کهوا 1 بلوز 2

نیمته

blouson /'blu:zən/ noun

جوړی چاکه که هدرای کورت، کهوا 1

نیمته ی گشاد و کوتاه

blow¹ /bləʊ, US blɒ/ interjection

تهه (و ده ری پنی بیژان له شتی) 1 آه

blow² /bləʊ, US blɒ/ noun

1 هه لکردن، هاتن (با)، وه شان، با، فوو، هوو 2

(لووت) فن، هن 3 لیدان، زهندن 4 گهرای میش

5 هه واخوری 6 (نافه رمی) گیاهه نگ، مریوانه،

گوله لپوه 1 وزش، دمش، باد 2 (پینی) فین 3

نواختن 4 تخم مگس 5 هواخوری 7 حشیش.

ماری جوانا

blow³ /bləʊ, US blɒ/ noun

لیدان، تهی، گورز، جه زرهه، کاره سات، دومات،

ناره ته تی، ناپور، گرگاشه، مهینه تی، ته هاهه تی،

به لا 1 ضربه، مصیبت، صدمه

blow⁴ /bləʊ, US blɒ/ noun

گول کردن، پشکوتن، سه رویه ندی خونچه کردن،

دهمه تره (بوون) 1 عمل شکفتن، دوران شکفتگی

blowback noun

(گاز) ته قینه وه 1 انفجار

blow-by-blow adjective

موویه موو، به دور و دریژی، کون به کون،

دهنک به دهنک، دانه به دانه، په که به په که: *a blow-by-blow account*

موویه موو، مشروح

blow-dryer noun

قروشک کردنه وه، سیشوار کردن 1 سشوار

blower /'bləʊə(r), US 'bləʊ-/ noun

1 شمارازی فوویا کهر 2 (نافه رمی) و زورتر

بریتانیا) ته له فون 3 هوو، فوو 1 وسیله ی

دمنده 2 نفن 3 دم

blowfish noun, pl. same or blowfishes

ماسی خوهه لماسینه (وهک شیوه یتکی بهرگری)
 ماهی دمنده

blowfly /'bləʊflaɪ, US 'blou-/ *noun, pl. blowflies*

میشی گوشت (لهسهر گوشت و کهلاک گهرا داده ننی [خیززان Calliphoridae]) مکر گوشت

blowgun = blowpipe

blowhard /'bləʊhɑ:d, US 'blouhɑ:rd/ *noun*

مرؤی بههاره وگیفه، خوهه لکیش، فشه چی آدم چاخان چی

blowhole /'bləʊhəʊl, US 'blouhəʊl/ *noun*

1 هه واکیش، کونه با (توتیل و هتد) 2 کونه هه ناسه، کونه لوت (نه ههنگ) 3 کونی نیو سه هول بؤ راهه ماسی و... 1 هواکش 2 سوراخ بینی 3 بلهول

blow job *noun*

فعلانی رهمه کی (چووک لسته وه fellatio) قضیبیلی

blowlamp /'bləʊlæmp, US 'blou-/ *noun, also blowtorch*

گر یان چرای لکین گه ری یان جوش کاری، چراچاخ یان پهره میسی لکین گه ری مشعل جوشکاری

blown /bləʊn/ = past participle of blow

blowout /'bləʊaʊt, US 'blou-/ *noun*

1 ته قینی پتچکه یان تابه، کون بونی تابه، پهنچهری 2 سووتان یان دهر بهرینی فیوز 3 فیشقه، هه لچون، کوفاره (چاله نهوت یان گاز) 4 میوانی یه کی گوره یان بونه یه کی کومه لایه تی 5 سدرکه وتنی ناسان 1 ترکیدن تابر، پنچری 2 سوختن فیوز 3 فوران 4 مهمانی بزرگ یا مناسبت اجتماعی 5 پیروزی آسان

blowpipe /'bləʊpaɪp, US 'blou-/ *noun*

1 (شووشه گه ری، زیرین گه ری) لوله یان بوری فو 2 لوله (چه کینکی زوو که له نیوه یه وه تیر یان پنه خست) 1 بوری 2 بلویاپ

blowsy /'bləʊzɪ/ *adjective, also blowsy*

شروشیرزه، پنجل، شیرپو :blowsily *adv* شروشیرزانه، پنجلانه، شیرپوانه :blowness *n* شروشیرزه یی، پنجلی، شیرپوی) شلخته

blowtorch /'bləʊtɔ:tʃ, US 'bloutɔ:rtʃ/ = blowlamp

blow-up *noun, adjective*

1 گه وره کردنه وه ی وینه، وینه ی گه وره کراو : 2 Can you do me a blow-up of his face? به کین، ته قینه وه 3 هه لچون، رق ههستان، هه لچون، بهر به باکردن *adj* بادی، بایی، بای تیده کری 1 بزرگ سازی عکس، عکس

بزرگ شده 2 انفجار. ترکش 3 عصبانیت *adj* قابل باد کردن، بادی

blowy *adjective* (blowier, blowiest)

پربا، نالوز، کونه با، ره به بالی هه لکردو ٭ توفانی

blowzy = blowsy

BLT *abbreviation* bacon, lettuce and tomato

بی نیل تی، باپوله بی نیل تی (= باپوله یه کی که نهوانی تیابن) بی ال تی

blubber /'blʌbər(r)/ *noun, adjective*

1 پیو، بهز، چهوری (گیانه وه دهر یایی یه کان) 2 هه نسک، لوشکه، خرینگی *adj* (لیو) ته ستور، کولیره یی 1 پیه 2 هه قن کلف

bludge /'blʌdʒ/ *noun*

(تهوسترالیا) کار یان راسپتری ناسان ٭ کار یا ماموریت ساده

bludgeon /'blʌdʒən/ *noun*

گوپال، گورز، تیل، دارده ست، کوهک ٭ چماق، گرز

bludger /'blʌdʒər(r)/ *noun*

(تهوسترالیا) سه ربار، مشخور، لهش گران، ته ممل انگل، ته لش

blue /blu:/ *adjective* (bluer, bluest), *noun*

1 *adj* شین، کهو، نیلی، ههش، ناسمانی 2 مات، خه مبار، کز، دلته نگ 3 پیس، ناشیرین، هه رزه 4 (نافه رمی، بریتانیا، له باری سیاسی یه وه) کونه پارت 1 *n* رهنگی شین 2 بهرگی شین 3 (the blue) دهریا، زهریا 4 ناسمان ٭ *adj* 1 آبی 2 غمکین، افیره 3 ریک 4 محافظه کار 1 *n* رنگ آبی 2 لباس آبی 3 دریا 4 آسمان

blue baby *noun*

منالی شین (له بهر نه خوشی و گرفتگی دل، رهنگی پستی شینه) ٭ بجه ی کبود

Bluebeard *noun*

پیاوی که ژنه کی یان ژنه کانی ده کوژن ٭ مردی که زنش را می کشد

blue beat = ska

bluebell /'blu:bel/ *noun*

1 گه زیره [Hyacinthoides nonscripta] 2 چند جور یکی روه کی تر که گولی شین زهنگ ناسا دهره کهن [توخم Mertensia (تهوسترالیا و نه فریکای باشووری)] 3 وشه ی سکا ته ندی بو harebell ٭ گل استکانی 2 نوعی گل

blueberry /'blu:beri, US -beri/ *noun, pl. blueberries*

1 تهووشینه؟، قهره فات، قهره گه یلانی [توخم Vaccinium: چندین جورن] 2 بهری قهره فات یان تهووشینه ٭ 1 قهره فات 2 میوه ی قهره فات

bluebird /'blu:ba:d, US -ba:rd/ *noun*

بالنده ی شین، شینه مل، شینیشه، شینکه، شینه ک،

نیره‌کە‌ی سە‌ریان شینه [توخم *Sialia*: سنی
جۆرن] ○ پرنده‌ی آبی

blue-black adjective

سوورمه‌یی، ره‌شی شین، شینی توخ ○ سیاه‌آبی

blue blood noun

گه‌وره‌زاده‌یی، نه‌رستوکر اتیک ○ نجیب‌زادگی

blue blooded adjective

گه‌وره‌زاده، به‌گزاده (له‌ خێزانی پاتشایی یان
گه‌وره‌پیاوان) ○ نجیب‌زاده

blue bonnet noun

(بالنده‌ناسی) توته‌یه‌رووشینه (رووی شینه،
نه‌وسترایایی [*Psephotus haematogaster*])
○ نوعی طوطی

blue book noun

1 کتیی شین (رابۆری نه‌نجومه‌نی نه‌یتی یا
پارله‌مانی، له‌ بریتانیا) 2 کتیی فهرمی لیستی
کاربه‌ده‌ستانی حکومی ○ کتاب آبی

bluebottle /'blu:botl. US -ba:tl/ noun

1 مینشی گوشت، له‌شی شینی میتالیکه
[*Calliphora vomitoria*] 2 (ناه‌رمی، بریتانیا)
نه‌فسه‌ری پۆلیس 3 (نه‌وسترایا و نه‌فریکای
باشووری) که‌شتی شه‌رکه‌ری پۆرتوگاله‌کان 4
کانیزه‌کئوی wild comflower ○ 1 مگس
گوشت 2 (عامیانه) افسر پلیس 3 کل گندم وحشی

blue catfish noun

نقه‌شینه، باقوشینه، شینه‌باقو، هی دهره و دولی
Mississippi که جاروبار قورسای زیاتر له 45
کیلۆ ده‌بی [*Ictalurus furcatus*] ○ نوعی
ماهی

blue cheese noun

به‌نیری شین، په‌نیره‌شینه ○ پتیر آبی

blue-chip adjective, noun

بێ‌مه‌ترسی، جنی‌باوه‌ر ○ مطمئن

blue-chips noun, pl.

به‌ش یان پشکه‌ بێ‌مه‌ترسی‌یه‌کان، پشکه‌ یان
به‌شه‌ به‌خیر یان به‌قازانجه‌کان ○ سهام مطمئن

blue coat noun

که‌واشین، کو‌ت شین (ب.ت. سە‌ربازانی ئە‌مریکا
له‌ سه‌ده‌ی 19دا) ○ بلو‌کت

blue-collar adjective

کرێکاری‌یانه، سه‌ربه‌ کرێکاران ○ کارگری،
وابسته‌ به‌ کارگران

blue crab noun

شینه‌قرزال، قرزاله‌شینه [*Callinectes sapidus*]
○ نوعی خرچنگ

blue crane noun

شینه‌قورینگ، قولنگی شین، جۆریکی زله‌ی
نه‌فریکای باشووری [*Anthropoides*]
paradisea ○ درنا‌ی آبی

blue curls noun

مه‌زه‌ری گول‌شین [توخم *Trichostema*]
○

نوعی نه‌ما

blue devils = low spirits, despondency

blue ensign noun

ئالای به‌شه‌کان یان وه‌زاره‌ته‌ حکومی‌یه‌کان
پرچم سه‌مت‌ها یا وزارت‌های دولتی

blue-eyed adjective

چاوشین ○ چشم‌آبی

blue-eyed grass noun

گیاجاوشینه؟ (زۆتره‌هی ئە‌مریکای باکووری
[توخم *Sisyrinchium*: چه‌ندین جۆرن])
○ نوعی گیاه

blue-eyed Mary noun

جۆری گیای باشووری نه‌هروپا، له‌ تیره‌ی
borage، به‌ گول‌ی شینی که‌شه‌وه
[*Omphalodes verna*] ○ نوعی گیاه

blue film noun

فیلمی بیس یان سیکسی، فیلمی هه‌رزه ○ فیلم
مبتدل

bluefin noun, also bluefin tuna

بال‌شینه، شینه‌بال (ئاسایی‌ترین tuna ی زله، له
سه‌رتاسه‌ری دهریا گه‌رمه‌کانی جهان‌دا هه‌یه
[*Thunnus thynnus*]) ○ نوعی ماهی

bluefish noun, pl. same or bluefishes

ماسی‌یه‌شینه، شینه، شینه‌ماسی (له‌ ئاوه‌کانی
ئوقیانوسی ئە‌تله‌س و هیند ده‌زی، زۆتره‌ وه‌ک
game fish وایه [*Pomatomus saltatrix*]
ته‌نیا ئە‌ندامی خێزانی [Pomatomidae]) ○
آب‌قام

blue flag noun

1 (رووه‌ک‌ناسی) شینالا، ئالاشینه، ب.ت. (Iris
versicolor) 2 (له‌ پینشهرک‌نی مو‌تۆرسواری‌دا)
ئالای شین ○ 1 بلا‌فلاک 2 پرچم آبی

blue funk = funk

bluegill /'blu:gi/ noun

شیه‌ره‌شینه: جۆری ماسی خۆراکی ناوی شیرینی
نه‌مریکای باکووری، له‌ خێزانی sunfish
[*Lepomis macrochirus*] ○ نوعی ماهی

blue grama noun

جۆری grama بالاکورت [*Bouteloua*
gracilis] ○ بلو‌گراما

bluegrass noun

1 (هه‌روه‌ها Kentucky bluegrass) گیاشینه؟
منزگ، جیمه‌ن [*Poa pratensis*] و جۆره‌کانی
تر 2 بلو‌گراس (= جۆری موسیقایی لادیی که
به‌ بانجۆ و گیتار لیده‌دری) ○ 1 نوعی گیاه،
چمن 2 بلو‌گراس

blue-green algae noun, pl., also
cyanobacteria

چه‌ند کۆمه‌لیکی ورده‌زینده‌وه‌ره
پیش‌ناوکه‌یی‌یه‌کانی prokaryotic
microorganisms لق‌سی Cyanophyta

کەسکینە chlorophyll و رەنگی شینیان تیاپە، بە تەنیا singly و لە کلونی یەکاندا colony لە بوو و ژینگەى جۆراوجۆردا diverse habitat دەبێتێن ١ سیانواکتریا

blue ground = kimberlite

bluegum noun

(رووەک ناسی) دارى ئوکالیپتوس (ئەوسترالیا، گەلابۆن خۆش و توپکەل نەرم [توخم *Eucalyptus* چەندین جۆرن]) ١ درخت اکالیپتوس

bluehead noun

سەر شینە (جۆرى wrasse وردى گەرمێتانی ئەتلاتیکى رۆژەلات *Thalassoma bifasciatum*) ١ بلوهد

blue helmet noun

کلۆشین، ئەندامى هینزى پارێزەرانی نەتەوە یەک گرتووەکان ١ کلاهابى

blueing = bluing

blueish = bluish

bluejack noun, also jack oak

بەر وویکی چکۆلەى باشوورى ئەمریکا *[Quercus incana]* ١ نوعى بلوط

bluejacket noun

(نافەرمى) مەلەوان (لە هینزى دەریایى دا) ١ ملاح، ملوان

bluejay /'blu:dʒeɪ/ noun

بلوجى، قزاو کەشینە، شینەبۆرەک *[Cyanocitta cristata]* ١ بلوجاى

blue jeans noun

شالوارى لى ١ شلور جین

blue joke noun

شۆخى بیس یان ھەرزە ١ شۆخى مستەجەن

blue laws noun, pl.

قانونە شینەکان (لە ئەمریکا) ١ قوانین نەهێ از منکرات

blue line noun

ھێلى شین (لە ھاکی سەر سەھۆل) ١ خط آبى

blue metal noun

وردکە بەردى شینى رینگاویان ١ بلو مەتال

blue moon noun, once in a blue moon

ماوە یان قوناخىکی دوورودرێژ ١ مدت طویل یا مدید

blue mould noun

کەرۆ یان تەمى شین، کەرۆوە شینە، شینە پرش، تەمە شینە *[Penicillium]* و توخمە کانی تر ١ کێک آبى

bluenose noun

1 (Bluenose) کەسێکی Nova Scotia یى 2 مەروى وشکەسۆفى یان بەرمال راخەر ١ ١ بلونز 2 آدم زاھدامب

blue-pencil noun

1 پینووسى شین 2 پیاچوونەو، دەس کارى،

شەن وکەو، راست کردنەو، چاویاگێر ئەو، بۆار، سانسۆر ١ 1 مداد آبى 2 جرح و ئەعدیل، ویرایش، سانسور

blue peter noun, also Blue Peter

نالاى شین، شینالا (بە نیشانى ئامادەبوونی کەشتى بۆ روین) ١ پرچم آبى

blue pointer - makol

blueprint /'blu:print/ noun

1 نەخشە، بەرنامەى کار، پلان 2 چاپى شین ١ 1 طرح 2 چاپ اوزالید

blue racer noun

مارىکی شین یا سەوزباوى شینى colubrid. زۆرتر ھى ئوتتاریۆى باشوورى تا میسورى *[Coluber constrictor foxii]* ١ نوعى مار

blue ribbon noun, adjective, also blue riband

n خەلاتى یەكەم، خەلاتى بردنەو 1 1 adj نەمە یەك، باشترین 2 (دەستەى سۆیندخۆران یان لێزنەى) ورد ھەلبێژ دراو، تاپبەتەى n جایزهى اولی، جایزهى برنگى 1 adj درجه یك 2 دقیق انتخاب شەدە

blues /'blu:z/ noun, pl.

1 کوفان، خەم، پەژارە: *the Monday morning blues* 2 بلوز (موسیقای خەماوى رەش پیستەکان): *a blues band/singer* ١ 1 غم 2 بلوز

blue shift noun, also blueshift

(تەستێزەوانی) راگۆیست یا گواستەوە بۆ شین، گۆیستەوە بۆ شین *[blueshifted]* ١ پروانە *[red shift]* ١ انتقال بە آبى

blueshist /'blu:ʃɪst/ noun

تەلاش بەردە شینە (لەژێر ھەل و مەرجى پەستانىکی یەكجار و گەمى كەم پێكھاتووە) ١ نوعى سنگ

blue sky adjective

1 (نافەرمى) خەیاڵسى، ناکردارى، لەجێبەجێ نەھاتوو، نەکرد 2 بى بابەخ، بى نرخ ١ 1 خیاالى 2 بى ارزش

blue sky law noun

قانونى بۆ ریکخستن و فروشتنى بەش یان پشکە داراییەکان ١ بلواسکای لو

blue spruce noun

سەنەوبەرە شینە، نازە شینە: رەسەنى چیاکانى راکی، زۆرتر وەك رووەكى جوانى دەچەقینێر *[Picea pungens]* ١ نوعى صنوبر

bluestem noun

قەد شینە 1 (ھەرۆھا big bluestem) جۆرى گیای بالا بەرزى ئەمریکای باکوورى، وەك پووش یان ئالف و تفاق بە کاردێترى *[Andropogon gerardii syn. A. furcatus]*

2 (ھەرۆھا little bluestem) جۆرى گیای تفاق، ھى رۆژەلات و ناوھەندى ئەمریکای باکوورى *[Schizachyrium scoparium syn.]*

(سوکانه) ژنهروشنیر (زورتر نوپخوان)، ژني
bluestocking /'blu:stɒkɪŋ, US -stɑ:k-/
noun

ویژه یان نه دې دوست (bluestockingism n)
 پنه پرت: نه ندای کور و کومه لای ویژه بی
 گوره وی شینانی له ندن له نیو پرستی سده ی
 هه زده هم) (ژن روشنر

bluestone *noun*

بهرده شینه 1 هی خانوویهره، شین یان بوز 2
 هه ریه ک لهو بهرده دولترایته dolerite
 چکوله تره کانی پنکته ری به شی نیوه وی
 ستون هینج Stonehenge 1 و 2 بلواستون

bluestone *noun*

بهرده شینه 1 هی خانوویهره، شین یان بوز 2
 هه ریه ک لهو بهرده دولترایته dolerite
 چکوله تره کانی پنکته ری به شی نیوه وی
 ستون هینج Stonehenge 1 و 2 بلواستون

blue streak *noun*

1 شتیک که یکجار خیرا و توند ده جولی یان
 ده روا، شتیک پروسکه ناسا 2 دووانی خیرا و
 به پله و لهسهریه ک (بلواستریک

bluet /'blu:t/ *noun*

شینک (-) رووه کیکي هه میسه سوزی نمریکای
 باکووری [Hedysotis caerulea]؛ پنه پرت: له
 فهره نسوه، چکولترای "شین" (بلوات
blue thistle *noun*

تیسوو، تیسو، توس، تیس (بلوتیل
bluethroat *noun*

مل شینه، قورگ شینه (-) بالسنده ییکی
 دهنگ خوش، شینوی robin ددها [Luscinia
 (svecicus)] نوعی پرده

blue tit *noun*

(گیانه ورناسی) شینه ک (لهسهر پتوانه ی
 بوره ک)، گوره وی چنه، دوو کهریسه، گورواباف،
 جر جر [Parus caeruleus] (جرخریک

bluetongue *noun*

زمانه شینه (جوری نه خوشی فایروسی ناگیروی
 مهر، به هوی reovirus یکموه به ناوی (توخم
 (Orbivirus) تووش ده بن) (بلوتانگ

Bluetooth *noun*

(دروشمی بازارگانی) بلوتووس (-) شینویکی
 پنه ندی وایه رلیسی کورت ممو، له موایل،
 کامپیوتر و ده زگا نیلیکترونی به کانی تردا؛
 پنه پرت: له ناوی بادشای سده ی ده ی
 فایکینگه کان Harald Bluetooth

هه لگیراوه توه که نورووی و دانمارکی
 یک خسته وه) (بلوتوس

blue vinny /'vɪni/, also blue vinney

جوری پهنیری بی چهوری Dorset نوعی پنی

blue vitriol *noun*

(کون) ژهنگال، زاخ یان زاجی شین، گوگردانی
 مسی بلووری یان کریستالین CuSO₄.5H₂O
 (زاج آبی، کات کبود

blue water *noun*

ده ریابر، ده ریاهر، ئوقیانوس پر (کهشتی و هتد)
 ئ اقیانوس پیما

blue whale *noun*

شیننه ههنگ، نه ههنگه شینه، گه وره ترین بوونه ور
 که دریایی به کای ده گاته 27 میتر یان 90 پی
 [Balaenoptera musculus] وال کبود

bluey *adjective, noun (pl. blueies)*

adj تا راده یی شین، *n* بلوی ناوی خومانه ی
 که میکی سمرسور (adj تقریباً *n* بلوی

bluff /blaɪ/ *adjective, noun*

adj قسه له پروو، لاف لیده ر، به لاف، ترلیده ر،
 به فرویشال: *n* It was just a game of bluff
 لاف (adj) رک گر، بلوف زن *n* لاف

bluff /blaɪ/ *noun*

1 هه لدیز، هه لمت (بال ناو) 2 سر، لووتکه 3
 (له کهنده) کوره دار، میشه، بیشه لان (1 پرنگه
 2 سگ پوز 3 بیشه، بلوف

bluing *noun*, also bluing

رهنگی شین (نیل

bluish /'blu:ʃ/ *adjective*, also blueish

شینکار، شینکی، شیناو، نامال شین، مه یله وشین
 (مایل به آبی

blunder /'blʌndə(r)/ *noun*

لئ هه لقلیشان، شاشی زق، هه لای زق یان
 گموجانه: *a series of political -rs*
 (blunderer) *n* سهوکار، هه لکار) (اشباه فاحش

blunderbuss /'blʌndəbʌs, US -dɔrb-/
noun

1 قرمه، قهره یینه، قهره مینا (جوری چه کی کون
 به قونداختیکی پانه وه) 2 شیوه یا کرده وه ییکی
 ناچگیر و ناروشن (بلاندرباس

blundering *adjective*

دهسته وسان، بهیده س، ناشی، بی دهس ویل
 (blunderingly *adv*) ناشی

blunt /blʌnt/ *adjective* (blunter, bluntest)

1 کول، پخ، لهساوچوو، سوو (دهمه سوو)،
 تفلار، نه بر، پیناو (ب.ت. ب.و داس): *a blunt*
 2 *instrument* بی پرده، قسه له پروو، ره پوراست

bluntness *n*)
 1 *bluntness*: قسه له پرووی، بی پرده یی 2
 کولی، به خ، نه بری، سووی: *bluntly*

adv /'blʌntli/ (ره پوراست) 1 کتد 2 ری

blur /blɜ:(r)/ *noun*

1 پله، لکه، له که 2 به له رده شه، ره شایی،
 تارمایی، لیلای 3 شتیک ناوون، شتیک نادیار
 1 لکه 2 تیری 3 چیز نامشخص یا مبهم

Blu-ray /'blu:reɪ/ *noun*

بلورای: تیکنولوژی بی بوه لگر تهموه یان تومار

و کاربی کردن زانیاری به کجار زور له سهر سی دی بلورای به کوالیتهی بالاوه ٭ بلورای

Blu-ray Disk /'blu:reɪ/ *noun, abbreviation*
BD, BD-ROM, Trademark

سی دی یا دیسکی بلورای (ده توانی پر یکی به کجار زوری زانیاری له خوی دا هه لگریته وه، ب. ت. بۆ گرتنی فیدیو کوالیته بالا) ٭ دیسک بلورای

blurb /blɜ:b, US blɜ:rb/ *noun*

باس کردنی به کورتی بابه ته کانی نیوه وهی کتیب، باس (له پشته وهی کتیب)، کورته باسی له سهر کتیب، فیلم و بهرهمی تر ٭ شرح

blurred /blɜ:rd, US blɜ:rd/ *adjective*

لایل، نادیار، نارووشن، نهروون، ناروون، شلوی، ته مومزای، ته ماوی: ٭ 1 سرخی 2 بلوش

image/picture ٭ مهم، تار، نامشخص

blurry /'blɜ:ri/ *adjective* (blurrier, blurriest)

لایل، نادیار، نارووشن، نهروون، شلوی، ته ماوی: ٭ 1 blurry policy ٭ نامشخص، مهم

blush /blʌʃ/ *noun*

1 سووره له گهران، سووردا گهران، سووربوونه وه (دهم و چاو) 2 جوری مەدی به مەبی کال، به

شیوهی مەدی سەبی له جوری تری سووریش ده گیری یا دروست ده کری ٭ 1 سرخی 2 بلوش

blusher /'blʌʃə(r)/ *noun*

1 سووراو 2 کارگه مارانه یکی گوشت سی، کاتی پیسری یان برین داری که ی، ده پیت به مەبی

[*Amanita rubescens*] ٭ 1 سرخاب 2 بلوش

blushing *adjective*

شەرمیون، شەرمەون، پرکیشی نەکردوو، کەمروو (blushingly adv) ٭ خجول

bluster /'blʌstə(r)/ *noun*

1 گزه، گفه، گزه گو (دهنگی بای توند) 2 بای توند یان سهخت 3 شات وشووت، هاره و گفه،

خوه له کیشان، فرو فی شال 4 هه ره شه،

گفله ی کردن، هه ره شه و گو ره شه (blusterer

adj: خوه له کیش، دیوان در، به شات وشووت،

فشه کهر: ٭ *blustorous* /'blʌstərəs/ *adj*

خوه له کیش، دیوان در، به هاره و گفه، فشه کهر

٭ 1 غرش 2 باد مهیب 3 هارت و پورت،

رجز خوانی 4 ته دید

blustery /'blʌstəri/ *adjective*

زریانای، توند، ئالوز، پرا، ره بهانی هه لکر دوو: ٭ *blustery winds/conditions* ٭ توفانی

Blu-tack /'blu: tæk/ *noun*

(دروشمی بازرگانی، بریتانیا) مه تر یالیکی لکته ی شینه بۆ پتوهانی کاغزه به دیواره وه،

سریشه شینه ٭ بلوتک

Bldv = boulevard

بولفارد، بولفار (بۆ نووسینی ناویشان به کار دیتری) ٭ بولوار

B-lymphocyte *noun*, also B-cell

1 خانە ی B تاسا یا B شێوه: جۆری خڕۆکە ی سێی که له خوین و له شادوا lymph ده سوور پته وه و

به ریرسی به رهم هیتانی ئانتی بادی به کانی (له گهل T-lymphocyte ینکی بگره) 2 وشه ینکی تر بۆ

beta cell ٭ سلول B شکل

BMA *abbreviation* British Medical Association

کۆمه‌لی یزشکی بریتانیا، بی ئیم ئی، ٭ بی ئیم ئی بی ام ای، انجمن یزشکی بریتانیا

B-movie *noun*

فیلمی دهسته ی ب ٭ فیلم گروه ب

B Mus *abbreviation* Bachelor of Music

1 پروانامه ی به کالویر یان به کالوری موسیقا 2

به کالوری موسیقا ٭ 1 درجه ی کارشناسی در موسیقی 2 کارشناس موسیقی

Bn *abbreviation* battalion

bn *abbreviation* billion

Bo /bi: 'əʊ, US 'oʊ/ *abbreviation* body odour

boa /'bəʊə, US 'boʊə/ *noun*

1 ماری بووا [*Boa constrictor*] (گهرمیتانی ئه مریکا) و جۆره کانی تر، خیزران [Boidae] 2

جۆری شال گهردنی ناسک و درۆ، ژنان ده بکه نه ملیان، وهک به شن له جلی فهرمی ٭ 1 مار بووا

2 نوعی شال کردن

boab /'bəʊəb/ = baobab

boa constrictor /'bəʊə kənstriktə(r), US 'boʊə/ = boa 1

boar /bɔ:(r)/ *noun, pl. same or boars*

1 په کانه، تاکانه، بهرک، بهرازی تیر، تیره بهراز، خرس، بهلخه، تاک 2 تیری کامل یان

تواوه راشی هیندی گیانه وه، ب. ت. badger.

٭ 1 hedghog و guinea pig ٭ گراز تر، خوک

٭ 2 جنس تر برخی حیوانات

board /bɔ:d, US bɔ:rd/ *noun*

1 تمخته (دار)، ته ته، کزوره ک، ده پ: *a diving board*

2 تابلو، تمخته ی ناگاداری 3 مقه با 4

تمخته ره شه، سابووه 5 تمخته ی شه تر نهج،

تمخته دامه 6 نان، خوراک، چیش 7 دهسته ی

به ریه بهری، لیژنه، کومیته: *members of the board*

8 نه نجمه من، جفات 9 لیواری که شتی،

لا (بال) ی که شتی 10 (the boards) شانو، سین

11 (boards، کتیب) بهرک ٭ 1 تمخته، الوار 2

تابلو 3 مقوا 4 تمخته سیاه 5 صفحه ی شطرنج 6 غذا

7 هیات مدیره، کمیته 8 شورا 9 جانب کشتی 10

صحنه 11 جلد

board and lodging *noun*

خوراک و چنخه، چن و نان ٭ غذا و جای خواب

boarder /'bɔ:rdə(r), US 'bɔ:rd- / *noun*

شاگردی نیوخویی یان شه و ورۆزی ٭ محصل

شبهانه روزی

board foot *noun, pl. board feet*

به کدی یونانی تخته‌کان، بهرامبر به بارستانی
تخته‌بینی 1 × 12 × 12 اینچ یان 144 تینچی
سین جا ۱۰۰۰ بورد فوت

board game *noun*

کایه‌ی تخته‌بازی، یاری له‌سەر تخته ۱۰۰۰ بازی
صفحه‌ای

boarding /'bɔ:diŋ, US 'bɔ:rd-/ *noun*

1 تخته‌کان، تخته‌خانی، تخته‌لێدان،
تخته‌به‌ندی (کردن) 2 مانهوه له خوێندنگا،
شه‌وووژۆی: *boarding fees* 1 تخته‌ما،
تخته‌کۆبی 2 شپانه‌روزی

boarding card *noun, also boarding pass*

کارتی سواربوون (فرۆکه یان کهشتی) ۱۰۰۰ کارت
سوار شدن

boarding house *noun*

پانسیون، چینه‌وو و خوراک، جی‌وانان ۱۰۰۰ پانسیون
boarding kennel *noun*

کولانه‌گ یان کونه‌گ یانسیونی ۱۰۰۰ لانه
سگ پانسیونی

boarding party *noun*

کاربه‌ده‌ستانی پشکنین یا پشکنه‌رانی کهشتی
۱۰۰۰ ماموران تفتیش کشتی

boarding school *noun*

خوێندنگای نیوخوێبی یان شه‌وووژۆی ۱۰۰۰
مدرسه‌ی شپانه‌روزی

board measure *noun*

یونانی بارستانی تخته‌کان له رووی ریزه‌ی
تخته له ههر پێ یان فووتی‌دا (بروانه board
(foot) ۱۰۰۰ بورد میژور

board meeting *noun*

کۆبوونه‌وه‌ی ده‌سته یان نه‌نجومه‌نی به‌ریوه‌به‌ری
۱۰۰۰ جلسه‌ی هیات مدیره

board of administration *noun*

ده‌سته‌ی به‌ریوه‌به‌ری یا کارگیر، نه‌نجومه‌نی
به‌ریوه‌به‌ری ۱۰۰۰ هیات مدیره

Board of Trade = Chamber of Commerce (US)

ژووور یان دیوی ده‌سته‌ی به‌ریوه‌به‌ری ۱۰۰۰ اتاق
هیات مدیره

boardroom /'bɔ:drʊm, -rʊm, US
'bɔ:rd-/ *noun*

ژووور یان دیوی ده‌سته‌ی به‌ریوه‌به‌ری: *a*
boardroom row ۱۰۰۰ اتاق هیات مدیره

boardsailing = windsurfing

boardsailor = windsurfer

boardwalk /'bɔ:dwɔ:k, US 'bɔ:rd-/ *noun*

ریته‌خته، تخته‌پێ (ب.ت.) له گوێتاو یان نزیک
به‌ ناو ۱۰۰۰ بوردووکی

boarfish *noun, pl. same or boardfishes*

به‌کانه‌ماسی، به‌ لمۆزی درێژ و ده‌می چکۆله‌وه

و *Capros aper, Pentaceros richardsoni*
جۆره‌ کانی تر ۱۰۰۰ نوعی ماهی

boart = bort

boast /baʊst, US boust/ *noun*

1 (نايه‌سندانه) هاره‌وگه‌فه، پێنج و پلوج،
لاف‌وگه‌زاف، لاف‌وگاف، لافاندن، لاف‌لێدان،
خۆده‌ماندن، فریشتال، ترلێدان، خۆه‌لێکشان:
Despite his boasts that his children were brilliant, neither of them went to college
2 جی‌شانازی، مایه‌ی سه‌ره‌به‌ری یان شانازی
(*boastfully adv, boasting adj*) ۱ لاف و
گراف، لاف 2 مایه‌ی مباحات

boaster *noun*

1 قه‌له‌مه‌ی به‌ردتاشی، نه‌سه‌که‌نه‌ی ده‌یان 2
لاف‌باز ۱۰۰۰ قلم‌سنگ‌تراشی 2 اهل لاف‌وگراف

boastful /'bɔ:stfl, US 'bɔ:stfl/ *adjective*

1 خۆه‌لێکش، به‌هاره‌وگه‌فه، به‌لاف‌وگه‌زاف 2
له‌خۆبایی، فیزن، ترزل، یه‌نه‌نازیو، به‌ترو توپ

boastfully /'bɔ:stfli, US 'bɔ:stfli/ *adv*:
به‌پۆزه‌وه، به‌ترو توپه‌وه؛

boastfulness /'bɔ:stflnəs, US 'bɔ:stflnəs/ *n*
نواندن، خۆبادان ۱۰۰۰ اهل لاف‌وگراف 2 مغرور

boat /bəʊt, US bout/ *noun*

گه‌می، لوتکه، به‌لم، ناوه، کهشتی (چکۆله) ۱۰۰۰
قایق، کشتی

boatbill *noun, also boat-billed heron*

ده‌نووک‌گه‌می: جۆری شینه‌شاهۆی نه‌مریکای
ناوه‌ندی و باش‌سووری [*Cochlearius*

cochlearius ۱۰۰۰ بوت‌بیل
boatel /bəʊ'tel/ *noun, also hotel*

گه‌می‌هوتیل، کهشتی به‌ستراو که‌وه‌ک
خواردنگه‌به‌کاردپێری (به‌هه‌ت: له *boat* و

hotel پێکهاتوه) ۱۰۰۰ بوتل
boater /'bɔ:tə(r), US 'bɔ:t-/ *noun*

1 جۆری کلاوی لێواردار، کلاوی هه‌سیری 2
گه‌می‌سوار ۱۰۰۰ بوتر

boathook /'bɔ:thʊk, US 'bɔ:t-/ *noun*

دارقولاپ ۱۰۰۰ قلاب‌چوب
boathouse /'bɔ:θaʊs, US 'bɔ:t-/ *noun*

به‌لم‌خانه، گه‌می‌خانه، گه‌میگا، جی‌گه‌می ۱۰۰۰
آشیانه‌ی قایق

boatie *noun*

(تاهه‌رمی) تامه‌زۆی به‌لم‌سواری ۱۰۰۰ مشتاق
قایق‌رانی

boating /'bɔ:tiŋ, US 'bɔ:tiŋ/ *noun*

به‌لم‌سواری (بو خوشی): *to go boating*
قایق‌رانی

boatman /'bɔ:tman, US 'bɔ:t-/ *noun, pl.*
boatmen

به‌لم‌سوار، به‌لم‌نازو، به‌لامازو، کهشتی‌یه‌وان ۱۰۰۰
قایق‌ران

boat people *noun, pl.*

به نایبه‌رانی به‌لهم‌نشین (یان گه‌می‌نشین) ○
 پناهندگان قایق‌نشین

boat race *noun*

گه‌می‌پرکی، پیش‌پری کتی به‌لهم‌سواری، به‌لهم‌پری کتی
 ○ مسابقه‌ی قایق‌رانی

boatswain /'bəʊsn, US 'boʊ-/ *noun*, also
 bo'sun or bosun

سهرمه‌لوان، گه‌وره‌ی مه‌ل‌وانه‌کان ○ سرناری

boat train *noun*

قه‌تار یان شه‌م‌نده‌فه‌ری له‌نگه‌رگا یان که‌شتی
 ○ قطار بندر

boatyard /'bəʊtjɑ:d, US 'boʊtjɑ:rd/
noun

به‌لهم‌گا، به‌لهم‌خانه، گه‌می‌سازی (شوینی
 دروست‌کردن و چاک‌کردنه‌وی به‌لهم‌گان) ○
 بوتیارد

bob¹ /bɒb, US bɑ:b/ *noun*

1 هه‌له‌یه‌زودایه‌ز، ته‌کان، له‌قین، راه‌ه‌شان،
 جووله: **2 a bob of the head** 2ا داهاته‌وه،
 کورنش (که‌م) ○ 1 ورجه و ورجه، تکان، ضربت
 2 تعظیم

bob² /bɒb, US bɑ:b/ *noun*

1 شتوایکی داهینانی قوی ژنان، قاش‌کردن 2
 قورسای، سه‌نگ، قورسه 3 شاقول، شاغول 4
 گولنگ، گووفک 5 کلکی پراو، کلکی کول
 (ته‌سپ) 6 هیشوو، بول 7 = bobsleigh ○ 1
 مدل مصری 2 وزنه 3 شاقول 4 منگوله 5 دم بریده
 6 خوشه

bob³ /bɒb, US bɑ:b/ *noun, pl. same*

(نافه‌رمی، بریتانیا) شیلینگ ○ شیلینگ

bobbed /bɒbd, US bɑ:bd/ *adjective*

قاش‌کراو (قزی ژنان) ○ بویید، چرخ‌ی

bobber /'bɒbə(r), US 'bɑ:b-/ *noun*

خیشکه‌سوار ○ بویر

bobbery *noun, pl. bobberies*

شینوای، شله‌ژان، نالوژی، گه‌ره‌لاوزه،
 hubbub ○ آشفته‌گی

hobbin /'hɒbm, US 'bɑ:bm/ *noun*

1 ماسووله، بلبلشک، ماسووله، ماسووره 2
 قرقره، غه‌رغه‌ره، به‌کره، خلوکه، مه‌که‌ره،
 خولغولوکه، ئارما 3 ○ 1 ماسوره 2 قرقره

bobbinet /'bɒbɪnət/ *noun*

جوری توری که‌تانی ده‌زگارده
 machine-made ○ بوبینت

bobble /'bɒbl, US 'bɑ:bl/ *noun*

گولینگ، گیز، گووفک (bobbly adj)
 ○ منگوله

bobby /'bɒbi, US 'bɑ:bi/ *noun, pl. bobbies*

(نافه‌رمی، بریتانیا) نازان، نه‌فسه‌ری پولیس
 ○ پاسبان

bobby-dazzler *noun*

(نافه‌رمی) شت یا مروی به‌کجار چاک یا
 ناوارته ○ چیز یا آدم استثنایی

bobby pin = hairgrip

bobby socks *noun, pl.*

گوره‌وی مل‌کورت ○ جوراب ساق‌کوتاه

bobby-soxer *noun*

(نافه‌رمی، ئەم‌ریکا) کچی نوجوان یان تازه‌لاو
 ○ دختر نوجوان

bobcat /'bɒbkæt, US 'bɑ:b-/ *noun*

بابکته (بشله‌کئوی ئەم‌ریکای باکووری [Felis
 rufus]) ○ بابکت

bobolink /'bɒbəlɪŋk/ *noun*

جوری بالنده‌ی ده‌نگ‌خوشتی ئەم‌ریکای
 باکووری، ده‌نووی شینوای سه‌یره‌ده‌دا
 [Dolichonyx oryzivorus] ○ نوعی پرنده

bobotie /bɒ'bu:ti, US -'boʊti/ *noun*

جوری چیشتی ئەم‌ریکای باشووری ○ نوعی
 غذا

bobsled /'bɒbsled, US 'bɑ:b-/ = bobsleigh

bobsleigh /'bɒbsleɪ, US 'bɑ:b-/ *noun*

خیشکه‌ی پیش‌پری ○ سورتمه‌ی مسابقه

bobtail /'bɒbteɪl, US 'bɑ:teɪl/ *noun*

1 (ته‌سپ یان سه‌گ) کلک‌قرتاو، کول، قول،
 کلک‌پراو 2 نیوه‌چل، نات‌ه‌او ○ 1 دم‌بریده (اسب
 یا سگ) 2 ناقص

bobweight *noun*

پارسه‌نگی به‌شینکی جوولوک
 یا جیوکی moving part ده‌زگای ○ بوب‌ویت

bobwhite *noun*

که‌ره‌واله‌ی ئەم‌ریکای [توخم
 Colinus virginianus] ○ نوعی بلدرچین

bocaccio *noun, pl. bocaccios*

ده‌مانحه‌زه (ugly mouth)، بوکاچو (جوری
 ماسی که‌ناره‌کانی کالیفورنیا [Sebastes
 paucispinis]) ○ بوکاچو

bocce /'bɒtʃeɪ, US 'bɒtʃi/ *noun*, also

boccia /'bɒtʃɑ/

باتشی (جوری یاری ئیتالیایی له‌بولینگ ده‌چیی)
 ○ بوتشی

boconcini /'bɒkɒn'tʃi:ni/ *noun, pl.*

گرموله‌ی چکولانه‌ی په‌نیری mozzarella (له
 ئیتالیایی) ○ بوکونچینی

Boche /bɒʃ/ *noun, also*

(نافه‌رمی، ئەلمانی) ئەلمانی‌یه‌کان، ب.ت.
 سه‌ربازانی ئەلمانی ○ ئەلمانی‌ها، به‌ویژه
 سربازهای آلمانی

bock *noun*

جوری ناوچوی ره‌ش و به‌قه‌وه‌تی ئەلمانی (له
 Eimbockbier ئەلمانی، ناوچوی 'Einbeck'
 شارێ له‌هانوفر Hanover) ○ نوعی آب‌جو

bod /bɒd, US bɑ:d/ *noun*

1 (بریتانیا) مرو، پیاو، بنیادم 2 لهشی مروی
○ 1 آدم 2 بدن آدمی

bodach /'bɒdɑ:x/ *noun*

1 (سکاټلندی و ئیرلندی) وهزیر یان پیره پیاو
2 نارمانی، ختیو، ghost ○ 1 دهقان یا آدم پیر 2 شیخ

bodacious /bəʊ'deɪʃəs/ *adjective*

1 (نافهرمی، ئه‌مریکای باکووری) عال،
سه‌رنج‌راکیش، به‌سند، admirable, excellent.
a bodacious :remarkable, noteworthy
voluptuous sexy = 2 bargain

(bodaciously adv) عالی، جذاب

bode = past of bide

bodega /bə'deɪgə/ *noun*

(ب.ت. له ولاتانی سپانیایی زمان) مه‌ی‌خانه
بار

bodement /'bɒdmənt/ *noun*

1 ودم، فهر، شووم، 2 foreboding, omen
○ prediction شگون

Bode's law /'bɒdz, US 'bɒdɔz/ *noun*

(ئه‌ستیره‌وانی) قانونی بود ○ قانون بود
bodge *noun*

1 شتی هیه‌که یان بن‌نرخ 2 - Teddy boy
○ چیز بی‌ارزش

Bodhisattva /bɒdɪ'sattvə, US 'bɒd-/ *noun*

(له بودائیسمی ماهایانا) کسه‌ی که ده‌توانی بگا به
Nirvana ○ بودی‌توا

bodhrán /'bɒrɑ:n, US bɒ'ra:n/ *noun*

جوړی ته‌پلی یه‌کرووی په‌لی ئیرلندی
نوعی طبل

bodh tree = bo tree

bodice /'bɒdɪs, US 'bɑ:dis/ *noun*

1 (ژنانه) سیخمه، سوخمه، کول‌نجه 2
مه‌مکه‌بند ○ 1 بالاته 2 کرت

bodice-ripper *noun*

(نافهرمی، به شوخی) فیلم یان رومانی میزویی
سینکی ○ بالاته

bodiless *adjective*

بن‌له‌ش، ناچه‌سته‌ی، ناله‌شی، خه‌یالی، پروبووچ
○ بدون جسم، غیر جسمانی، واهی

bodily /'bɒdli, US 'bɑ:d-/ *adjective, adverb*

adj له‌شی، چه‌سته‌ی، ته‌نی، ته‌نانی
adv به‌ته‌واوه‌تی، په‌ک‌ته‌کان، په‌ک‌بارچه، به‌گشتی
○ جسمانی، بدنی adv به‌طور کامل

bodkin /'bɒdkɪn, US 'bɑ:d-/ *noun*

1 سووژن، بژون، سووژن 2 خه‌نچه‌روکه 3 میل
4 (میزوویسی) ده‌ری قزی ژنان ○ 1 سوزن
بزرگ 2 خنجر کوچک 3 سنجاق‌بندکش 4 بودکین

body /'bɒdi, US 'bɑ:di/ *noun, pl. bodies*

1 له‌ش، ته‌ن، چه‌سته، نه‌ندام، گیان، قه‌لبه‌ند،
که‌له‌خ، که‌لاک، چه‌نده‌ک، تهرم، لاشه 2 به‌شی
سه‌ره‌کی 3 (ماشین) به‌ده‌نه، لاشه 4 گروپ،
ده‌سته، تپ، تاقم، کو‌مه‌له، کو‌مه‌ل، کو‌ما، کو‌گا،
لژده 5 ته‌ن 6 ژماره 7 چو‌نیه‌تی، باشی 8
بنیادم، پیاو، مرو 9 مه‌ی) خه‌ستی (bodied -
(adj) 1 تن، بدن، جسد، ته 2 قمت اصلی 3
(اتومیل) اتاق 4 گروه، هیأت، مجموعه، اجتماع،
توده 5 جرم 6 عده 7 کیفیت 8 آدم 9 غلظت

body armour *noun*

زرعی پولیس ○ زره پولیس

body art *noun*

1 بادی ئارت، هونه‌ری له‌شی 2 ژانریکی
هونه‌ری ○ بادی آرت

body bag *noun*

تهرم پو‌ش، به‌رگه‌تهرم، کیسه‌تهرم، تووره‌که‌مه‌یت
(زنجیری و زو‌رت‌ر له‌جیر، ب.ت. له شه‌ردا بو
هه‌لگرتن یان راگو‌ستی تهرم) ○ باگ‌بادی

body blow *noun*

لیدانی سه‌خت و گورچک‌پر، زهره‌ی کاری،
لیدانی کاری، تیشکانی سه‌خت: an economic
body blow ○ ضربه‌ی جدی، شکست جدی

bodybuilder *noun*

له‌ش‌په‌روه‌ر، له‌ش‌ریک، به‌ده‌ن‌ساز، له‌ش‌ساز
بدن‌ساز

bodybuilding /'bɒdɪbɪldɪŋ, US 'bɑ:di-/ *noun*

(وه‌زش) له‌ش‌په‌روه‌ری، له‌ش‌ریکی،
به‌ده‌ن‌سازی ○ بدن‌سازی

body clock *noun*

کات‌ژمیری چه‌سته‌ی، سه‌عانی زنده‌وه‌ری
کسه‌ی ○ ساعت زیستی

body corporate = corporation

body English = body language

bodyguard /'bɒdɪgɑ:d, US 'bɑ:dɪgɑ:rd/ *noun*

پاریز کار یان ده‌سته‌ی پاریز کاران، پاریزه‌ر یان
پاسه‌وانی کسه‌ی: The President's
bodyguard is/are armed ○ محافظ یا گروه
محافظان، مستحفظ شخص

body language *noun*

زمانی له‌ش، له‌ش‌بیزی، تیگه‌یشتن به‌جوولانی
له‌ش ○ زبان تن

body louse *noun*

ئه‌سینتی له‌ش [Pediculus humanus
humanus] ○ شیش تن

body odour *noun*

بو‌نی له‌ش، بو‌در، بو‌درن، هه‌لات، بو‌کلیشه (بن،
بن‌باخه‌ل ...) ○ بو‌ی تن

the body politic *noun*

نەتەو، خەلک، گەل ① ملت

body search *noun*

بەشکینی یان گەڕانی لەش ① بازرسی بدنی

body shop *noun*

1 بەشی لاشە دروست کردن 2 شونیی چاک کردنەوی یا سازگەری لاشەکانی ماشین ①

1 قسمت اتاق‌سازی 2 تعمیرگاه اتاق‌های اتومبیل

body-snatcher /'bɒdnætʃə(r), US 'bɑ:di-/ *noun*

(میزوویی) تەرم‌دزی ① مردەدزد

body-snatching *noun*

تەرم‌دزی (بۆ توپکاری) ① مردەدزدی

body stocking *noun*

جەلەتەنگ (سەماکاران لەبەری دەکەن) ① تەن‌چۆراب

body-suit *noun*

جۆری کراسی تەنگی کیشی، بۆ سەرەوی لەش، لە نێوگەلەو crotch دەبەستری ① بادی سویت

body warmer *noun*

جۆری چاکەتی بێ-قۆل کە بۆ دەری لەبەر دەکرێ ① بادی وەرمر

bodywork /'bɒdiwɜ:k, US 'bɑ:diwɜ:rk/ *noun*

بەدەنە، لاشە، بان، وەتاخ، پێکەڵەتی سەرەکی دەرەوی ماشین: - The car had damaged

work but a very good engine ① بدە، اتاق

Boer /bɔ:(r)/ *adjective, noun*

adj سەرەبە بوئیرەکان، بەرەجەلەک ھۆلەندی لە ئەفریقای باشووری *n* بوئیر ① وابستە بە بوئیرا *n* بوئیر

boerbull /'bɔ:bul/ *noun*

جۆری سەگی دووڕەگەیی زەلی ئەفریقای باشووری ① بوئیربول

Boer War *noun*

شەری نێوان بوئیرەکان و ئینگلیسی-یەکان (1899-1902) ① جەنگ بوئیر

boff *noun*

1 (نافەرەمی) گایین 2 لێدان، مشت، مست ① 1 گاییدن 2 ضربه، مشت

boffin /'bɒfɪn, US 'bɑ:fɒn/ *noun*

(نافەرەمی) زانا، زانیار، زانستەوان، توێژەر (boffiny *adj*) ① عالەم، دانستەمەند

Bofors gun *noun*

جۆری جەکی جووت‌لۆولی خۆکاری دزەفرۆکە ① بوفورس گان

bog /bɒg, US bɔ:g/ *noun*

1 زەلکاو، زۆنگاو، گەناو، گەنگاو، رەشاو، تالاو، لێشاو: 2 *peat bogs* (نافەرەمی) شاودەس‌خانە

boggy /'bɒgi, US 'bɔ:gi/ *adjective* ① زۆنگاوی، زەلکاو، جساموری

1 باتلاق 2 توات

bog arum *noun*

گولەشەییووری زەلکاو [Calla palustris] ① گول شییووری باتلاق

bog asphodel *noun*

خوزەیی زەلکاو [Narthecium ossifragum] ① نوعی گل

bogbean *noun*

پاقلە یان لوویای زەلکاو [Menyanthes trifoliata] ① نوعی گل

bog cotton = cotton grass

bogey /'bɒgi, US 'bɒgi/, *pl. bogeys* - *bogy*

bogeyman /'bɒgi:mən, US 'bɒgi-/ *noun*, also *bogyman*, *pl. bogeymen*

دیو، پیرەھەفۆک، ئاشەگوێژ، دیوێزە، دیوودرنج ① لولو

boggart /'bɒgət/ *adjective*

(لە سکاڵەند) روحی خراب ① روح شریر

bogged down *adjective*

گیرکردوو، پتوہوو، گرفتار ① گرفتار

bogie /'bɒgi, US 'bɒgi/ - *bogy*

bogle /'bɒgl/ *noun*

1 روح، تارمایی، سەھویر، تاقو، جتۆکە 2 (سکاڵەندی) داوول، قەیلۆک، ھەراسە، لۆپک ① 1 روح، شیخ، پندار، وەم 2 تەمرەک

bog myrtle *noun*

گیامۆرد یان مۆردی زەلکاو [Myrica gale] ① مۆرد باتلاق

Bogomil /'bɒgɒmil, US 'bɒg-/ *noun*, also *Bogomile*

ئەندامی تیرەپێکی جیاواوەرانی بەلکانی (یان بولگاری) سەدەکانی نیوہراست (پتی وایە خودا دوو کوپی ھەبە، یەکیان شەیتانی سەریزیو و ئەویدی عیسای گۆی‌رایەل) ① بوگومیل

Bogomilism *noun*

بۆگومیلیزم، بۆگومیل‌باوەری ① بوگومیلیسم

bogong /'bɒgɒŋ/ *noun*

جۆری پەپوولە (شەوگەر)ی زەلی باشووری ئەوسترالیا، چاران لە لایەن خەلکی ئەوێوە دەخورا [Agrotis infusa] ① بوگونگ

bog rosemary *noun*

گیواوەرەشانی زەلکاو: جۆری دەوینی ھەمیشەسەوزی گول‌پەمەیی [ئوخم

Andromeda: دوو جۆرن] ① زەماری باتلاق

bog spavin *noun*

ئوفە یان spavin زەلکاو (ب.ت. لە جوانوودا) ① بوگ اسپاڤین

bog-standard *adjective*

1 (نافەرەمی، سووکانە) ئاسایی 2 بێرەتی، بێچینی ① 1 عادی 2 اساسی

bogtrotter *noun*

(نافهرمی، وهک جینئو) ئیرلەندی گلاو یا
چەپەل ٥ ایرلندی کتیف

bogus /'bəʊɡəs, US 'bɒʊ-/ *adjective*

درو، ساخته، دروژنه، هەلبەستە، زەر، ناراستە،
خۆدەرخەرانه: **bogus claims of injury by**
workers ٥ کادب، جەلی، نقلی، مظاهرا

bogy /'bəʊɡɪ/ *noun, pl. bogies*

ناشەگویریژ، پیرەهەتۆک، دێوێزە، مێزەزە،
تایۆ، خێو، سەهویر، تارمایی ٥ لولو، شیخ، کابوس
bogyman = bogeyman

bohea /bɒʊ'hi:/ *noun*

جۆرێ جایی خرای رەشی جینی، هێ دوایی
بەرە ٥ بوھی

Bohemia *noun*

1 کۆمەلگای کاوولی، دویم یا بوهمیهکان 2
جیهان یان دنیای بوهمیهکان 3 ناوی
ناوچهێکی ئەفسانەیی داستان و چیرۆکەکانی
شەکیبەر 4 ولاتی بوهمیا ٥ بوهمیا

Bohemian /bɒʊ'hi:mɪən, US 'bɒʊ'h-/
noun, adjective

n بەگراوه، دویم، قەرەجی، کاوولی، کاوولی
(رەسەنی بوهمیا Bohemia، ناوچهێی لە
کۆماری چیک) **adj** دویمناسا، قەڵەندەر،
قەرەجی ناسا ٥ n کولی **adj** کولی مانند، قلندر

Bohemian Brethren *noun*

کۆمەلە لە کریستانەکانی بوهمیا لەسەر بنەمای
باوەرە ریفۆرمیستی یە دینی یەکانی Peter
Chelicky، لە 1467 سەری هەلدا ٥ بوهمین
بێرتن

bohemianism *noun, also bohemianism*

شینواز و رێوشوونی ناناسای زانیای بوهمیهکان
٥ بوهمینم

boho, *pl. bohos* = Bohemian

bohrium /'bɒ:riəm/ *noun*

(کیمیا) بۆریۆم (بە ژ.گ. 107، ن. Bh، لە ناوی
فیزیکزانی دانمارکی Niels Bohr) ٥ بۆریۆم

Bohr theory *noun*

تیۆری بۆر: تیۆرییە لە فیزیکی کوانتۆمی
سەرەتادا کە پێی وابە: هەر گەردیلەییە لە
ناوکیکی بارگێتاروی ئەرتی کە یەک یان چەند
ئێلێکترونی وزە کوانتیزتارو بە دەوری دا
دەخولیتەوه، پێکاتوو ٥ نظریە بۆر

bohunk /'bɒ:hʌŋk/ *noun*

(نافهرمی، له ئەمریکا، سووکانه) کۆچەری
ناوەندی یان باشووری رۆژەلاتی ئەوروپا ٥
بوھونک

boil¹ /bɔɪl/ *noun*

1 کول، کولان 2 خالی کولان ٥ 1 جوش 2
نقطە جوش

boil² /bɔɪl/ *noun*

زێکە، پێزۆکە، زیتکە، بزرک، کولک، کوان،

دەمل، زێم (بە تێرکیکی رەقموه و چلکی و
زنجاکوی تیاپە، بزرۆک: هێ زۆر ورد، نەرەت:
boil ٥ تێنگلیسی کۆن، بنەرەتی ئەلمانی
رۆژاوی هیدە) ٥ جوش، کورک

boiled oil *noun*

رۆنی کولاو یان کولانە: رۆنی کە ماک و
مەترپالە کە لە رێگای کولاندنەوه گیرایی ٥
بویلد اویل

boiled sweet *noun*

نەباتاو، نەبات ٥ آبەیات

boiler /'bɔɪl(r)/ *noun*

کولین، کولیتە، کولگە، مەنجەل ٥ بویلر، دیگ

boilermaker *noun*

کولیتەساز، کولگەساز، مەنجەلساز ٥
بویلرساز، دیگساز

boilerplate *noun*

1 تەختە مەنجەل: تەلش یان تەختە پۆلایێکی
لول (کراو) بۆ سازکردنی کولیتە یان مەنجەل 2
(زۆرتر ئەمریکای باکووری) تووسراوێ
کلێشەیی یان بنێشتەخۆشکەیی 3
(boilerplates، شاخەوانی) کۆمەلە تەبەقی
پێکداچوو و لووسی تەختەبەردی ٥ بویلر پلێت

boiler suit *noun*

جلی کار ٥ لباس کار

boilie /'bɔɪli/ *noun, pl. boilies*

جۆرێ جەشکەیی بەتامی راوهماسی خەر (بۆ
راوی carp) ٥ بویلی

boiling /'bɔɪlɪŋ/ *adjective, noun*

adj 1 (هەر وەها boiling hot) یە کجگار گەرم،
سووتینەر، پێشینەر، پرووکتینەر، داغ 2
جۆش سەندوو، هەلجوو، وروژاو، خروشاو 1 n
کول، کولدان، کولان، جۆش 2 خالی کولان ٥
adj 1 داغ 2 برانگیختە، هێجانزە 1 n جوش 2
نقطە جوش

boiling point *noun*

1 خالی کولان: لە 100 پلە سانی گراد یان
212 پلە فارینهایت 2 هەلجوو، تووڕەیی
توندوتیزانە، خالی تەقینەوه ٥ 1 نقطە جوش
2 نقطە انفجار

boisterous /'bɔɪstərəs/ *adjective*

1 پرەدەنگە دەنگ، پرەهەراوهوریا، شلوق 2
بەگەرموگور، لەجۆش، سەری حال، پرووژە،
لەگور، بەگور، بەکەیف، جۆش سەندوو، لەشەوق
3 زریانای، پریا، سەخت، توند، رەشەبا ٥ 1
پرسر و صدا، غوغایی، شلوق 2 پراسرزی، سەرزەندە،
شدید 3 توفانی

boisterously /'bɔɪstərəsli/ *adverb*

بەگوری یەوه ٥ با سەرزەندگی

boisterousness /'bɔɪstərəsnəs/ *noun*

بەگوری، جۆش سەندویی، بەکەیفی،
لەشەوق بوون، سەختی، توندی ٥ سەرزەندگی،

boîte /bwa:/ *noun, pl. pronounced same*
خواردنگه‌ی چکوله یان یانده شوانه ٢ بوات

bok choy /bɒk 'tʃɔɪ, US 'bɑ:k/ =
Chinese cabbage or pak choi

bokken /'bɒk(ə)n/ *noun*
جورئ شمشری دارین، وه ک چه کی مشق له
کendo دا ٢ بوکن

Bokmål /'bʊ:kma:l/ *noun*
بوکمۆل: یه ک یان دوو شیوه‌زاری ستانداردی
نوروژی، به ده‌سکاری به‌وه له دانمارکی
(بنه‌ره‌ت: نوروژی: bok "کتیب" و mål
"زمان") ٢ بوکمال

bolas /'bɔ:ləs/ *noun*
توپکه (ب.ت. له نهمریکای باشووری) ٢
بولاس

bold /bɔ:ld, US bould/ *adjective, noun*
1 *adj* نه‌ترسی، گوستاخ، بویر، وه‌ند، چاوسوور،
بئ‌ساک 2 روودار، بئ‌شهرم، بئ‌حه‌یا،
رووه‌لمالراو 3 دیار، ناشکرا، به‌رچاو، خویا 4
بۆلد، ره‌ش n پیت یا تپسی ره‌ش (*boldly adv*):
نه‌ترسانه، بئ‌پاکانه، گوستاخانه) ٢ *adj* 1
متهور، دلیر، جور 2 وفیج 3 مشخص 4 بۆلد n
حروف سیاه

boldface noun
پیتی ره‌ش (بروانه lightface) ٢ حروف سیاه
boldfaced /'bɔ:ld'feɪst/ *adjective*
1 چاپ‌کراو یان نووسراو به پیت ره‌شه‌کان 2
بئ‌شهرم، بئ‌حه‌یا، روودار، چاپ‌ه‌یشک،
بئ‌چاووورو ٢ 1 چاپ‌شده با حروف سیاه 2
وفیج، پرور

boldness /bɔ:ldnəs, US bouldnəs/ *noun*
1 نه‌ترسی، بئ‌پاک، بویری، نازیه‌تی، گوستاخ
2 بئ‌شهرمی، بئ‌حه‌یایی، رووداری ٢ 1
جسارت، ته‌ور 2 وقاحت

boldo /'bɔ:ldəʊ/ *noun*
(رووه‌ک‌ناسی) داریکی هه‌میشه‌سوزی شیلیایی،
میوه‌که‌ی ده‌خوری [*Peumus boldus*] (له
voldo نارواکانیایی Araucanian) ٢ بۆلدو
bole /'bɔ:ɪ, US bɔ:ɪ/ *noun*
(دار) قه‌د، trunk ٢ ته

bole /'bɔ:ɪ, US bɔ:ɪ/ *noun*
جورئ گل که نوکسایدی ناسنی تایه (گله)
هه‌رمه‌نی bole armeniac، گله‌سووره ٢
نوعی گل، گل مختوم

bolelection /bɔ:'lekʃ(ə)n/ *noun*
نه‌خشیکی جوانی له ژوور یان ده‌وربه‌ری
panel ٢ بولکسیون
bolero /bɔ:'leərəʊ, US bɔ:'lerəʊ/ *noun, pl.*
boleros

1 بالیزو (جورئ هه‌له‌په‌رکئ و موسیقای نهرتی

سیانی به‌کان) 2 /also 'bɒləərəʊ/ also (ژنانه و
له‌پیشه‌وه داناخری) ٢ بۆلرو

boletus /bɔ:'li:təs/ *noun, also bolete, pl.*
boletuses

جورئ کارگه‌مارانه‌ی کون‌کون (له جیاتی
به‌ره‌کانی ژیره‌وه)، لاسک‌نه‌ستووری [توخم
Boletus] ٢ نوعی قارچ سمی

bolide /'bɔ:laɪd/ *noun*
پلاره، جورئ به‌ردی ناسانی که له که‌ش‌دا
ده‌ته‌قیته‌وه ٢ بۆلید

bolivar /'bɒli'vɑ:ɪ, US bɔ'livɑ:ɪ/ *noun*
بۆلیفار: یه‌که‌ی به‌ره‌تی پاره‌ی قینزوولا،
به‌رامبه‌ر به سهد centiment ٢ بۆلیوار

Bolivian /bɔ'livɪən/ *noun*
n خه‌لک یان دانیشووی Bolivia، بۆلیقیایی
adj سه‌ربه بۆلیقی یان دانیشووانی، بۆلیقیایی ٢
بۆلیویایی

boliviano /bɔ'livɪ'ɑ:nəʊ/ *noun*
بۆلیفانو (یه‌که‌ی پاره‌ی به‌ره‌تی بۆلیه‌فی،
به‌رامبه‌ر به 100 سینتافو centavo یان سینت)
٢ بۆلیوانو

boll /bɔ:ɪ, US bɔ:ɪ/ *noun*
1 قوزاخه، سارمه، به‌رگه‌لۆکه، قلیف، شکوفه 2
بلوق، توقله، گۆمه‌زه ٢ 1 غوزه 2 حباب

bollard /'bɔ:lɑ:d, US 'bɑ:lɑ:d/ *noun*
1 کۆله‌که‌راگره، راگیره، کۆله‌که‌ی مه‌هار یان
راگیرن، راگیره، به‌ستگای ته‌نافه‌کان (که‌شتی)
2 کۆله‌که‌مه‌ترسی، کۆله‌که‌ی مه‌ترسی (بۆ
ئه‌وه‌یکه ماشینه‌کان نه‌چنه نیو ریگاوبان) ٢ 1
موت 2 بۆلارد

bollix, *pl* = ballocks
bollocking *noun, also ballocking*
پیاهه‌لشاخان، به‌گژداچوون، توند به‌سهرده‌هاتن
٢ سرزنش شدید

bollocks /'bɒləks, US 'bɔ:l-/ = ballocks
bollocky = naked

boll weevil *noun*
سۆنه‌گ یان قالۆنچۆکه‌ی قوزاخه، قلیفه‌خۆره،
قوزاخه‌خۆره، پرگه‌قوزاخه [Anthonomus
grandis] ٢ شپش غوزه

bolllworm *noun*
کرمی لۆکه (و به‌ره‌مه‌کانی تر، له نهمریکای
باکووری) ٢ بۆلورم

Bollywood *noun*
(ناهه‌رمی) بالیوود (له به‌مه‌نی هیندوستان)
٢ بالیود

bolo /'bɔ:ɪbɔ:ɪ/ *noun, pl. bolos*
جورئ چه‌قوی زلی یه‌که‌دم، له فیلیپین
به‌کارده‌تری ٢ بۆلو

bologna /bɔ'ləʊnjə, bɔ'lonjə, US -'lou-/
noun

جۆرى سوسيس، بۆلۇنيا، كالباس ۋ كالباس
bolometer /bə'ləmɪtə(r), US -'lə:m-/
noun

تېشك دانەوھىپو ۋ تابش سنج

bolometric *adjective*

سەرپە تېشك دانەوھىپو ۋ وابستە بە تابش سنجى

boloney = baloney

Bolshevik /'bɒlʃɪvɪk, US 'boul-/
adjective, noun

adj بالشىفىك، بۆلشىفىك، بۆلشىفىزم (ئەندامى
 زۆرىنەى كۆمەلى سۆشئالىستى و پىشتىوانى
 شۆرشى رووسى لە 1917دا) *n* سۆشئالىستى
 تۆندرو (لە *bol'she* رووسى يەوھە گەورەتر)
 ۋ *adj* بۆلشوىكى *n* سوسئالىست افراطى، بۆلشوىك
Bolshevism /'bɒlʃɪvɪzəm, US 'boul-/
noun

بۆلشىفىزم، بۆلشىفىزم ۋ بۆلشوىسم

Bolshevist /'bɒlʃɪvɪst, US 'boul-/ *noun*

بالشىفىست، بۆلشىفىست ۋ بۆلشوىست

bolshie /'bɒlʃi, US 'boul-/ *adjective, noun, also bolshy*

adj لاسار، كەللەرق، رووناخۇش، رووتال *n*
 (كۆپەكەى: (Bolshie) (bolshies) بۆلشىفىك
 يان سۆشئالىست ۋ *adj* بىكدەندە، لىجىز، بدعنى
n بۆلشوىك يا سوسئالىست

bolster /'bɒlstə(r), US 'boul-/ *noun*

1 بالىشت، بالىشت، بالىج، پىشتى 2 (پىناسازى)
 بالىشت (ە) 1 ۋ 2 (معمارى) بالىشت

bolster /'bɒlstə(r), US 'boul-/ *noun*

ئەسكەنەى قورسى داپرىنى خىشت ۋ بولستر
bolt /bɔlt, US bɒlt/ *noun*

1 قىل، قوفل، كلۇم، (بەرە) زمانەى قىل، چەفت
 2 پىنج، بورغى 3 چەخماخە، ھەررە تىرىشقە 4
 دەرچون، رەفىان، ھەلاتن 5 (كەوان) تىر ۋ 1
 جىفت، قىل 2 پىنج 3 صاعقە 4 فرار 5 تىر
bolt /bɔlt, US bɒlt/ *noun*

تاقە، تۆپ ۋ تاقە

bolt /bɔlt, US bɒlt/ *adverb, bolt upright*
 راست، قىت، شەق، رەپ، سىخ، عمود

bolter *noun*

1 ھىلەك، ئاردابىز 2 ئەسبى قوشقى ۋ 1 الك 2
 اسب چىموش

bolt-hole *noun*

دەربازگە، دەرەتان، دەروو، رىسى ھەلاتن،
 ھەشارگە، پەنا، پەناوېسىو ۋ زاھ فرار، مخفى گاه

bolt rope *noun*

تەنافى پەرراوېز يان شىرازە (تائەدەرى، ھى
 كەشتى) ۋ بولت روپ

Boltzmann's constant *noun*

(كىمىيا) جىنگىرى بۆلتزمان (لە ناوى فىزىك زانى
 ئەوستراى *L. Boltzmann*) ۋ ثابت بۆلتزمان

bolus /'bəʊləs/ *noun, pl. boluses*

تۆپەلە، گىرگۈلەك، گۈنكە ۋ بولوس

boma /'bəʊmə/ *noun*

(با رۆزھەلات و باشوورى ئەفرىكا) =
 enclosure ۋ بوما

bomb /bɒm, US bʌm/ *noun*

1 بۇمب 2 چەك وچۇلى نىوكى يان ئەتۇمى 3
 لۇدەپولنى، كۇماپارەينى 4 (ھەروھما volcanic
 bomb) كۇما لاقايدى گىرگان كە ھەلەدرى 5
 (نافەرمى) جىگەرەى ھەشىشى يان مەريوانەى
 ۋ 1 بىم 2 سىلاح اتىمى 3 پۇل كلان 4 بىمب
 آتشفشانى 5 سىگار ھىشى

bomb alert = bomb scare

bombard /'bɒmbɑ:d/ *noun*

جۆرىكى سەرەتايى cannon ۋ بومبارد

bombardier /,bɒmbə'dɪə(r), US
 ,bʌmbə'dɪr/ *noun*

1 (ئەرتەشى برىتانىا) تۇپاۋىز، تۇپخەر، تۇپچى،
 بۇمببەردەرەوھ 2 بۇمباۋىز (كەسىن لەسەر
 فروكەيتكى سەربازى لە ھىزى ئاسمانى ئەمرىكا
 كە بەرپرەسە بۇ سىزەرگەرتن و بەردانەوھى
 بۇمبەكان) ۋ 1 تۇپچى 2 بىمبانداز

bombardier beetle *noun*

قالۇنچەفۇكە، لە كۆمى يەوھ باۋقى و بە دەنگى
 پەمب دەرىدەكا (*Brachinus crepitans*) و
 جۆرەكانى تر ۋ نۇعى سوك

bombardment /bɒm'bɑ:dmənt/ *noun*

1 بۇمباران، بۇردومان 2 ئاگرىباران، رۆزە،
 رەھىلە 1 بىماران 2 رىگار

bombardon /'bɒmbɑ:d(ə)n/ *noun*

بۇمباردون (ئامىزىكى فوۋىيە، موسىقا) ۋ
 بىماردون

bombast /'bɒmbæst, US 'bʌm-/ *noun*

خۇھەلكتىشان، فروفىشال، ھارەوگىفە، لافلەندان،
 پىنەنسان، درىزدادىرى

bombastic /bɒm'bæstɪk, US bʌm-/ *or*
bombastical *adj*: بەكشەخە، بەزافوھەر، بەرز

و بۇش، قەبە، زلە: *bombastically* /-kli/ *adv*:
 بەشىئە يەكى بەكشەخە، بەكشەخە، قەبانە) ۋ
 مبالغە، گزافەكوىى

bombazine /'bɒmbəzɪn/ *noun*

جۆرى پارچەى لە ھەورىشم يان كەتان يان
 خورى ۋ بومبازىن

bomb-bay /,bʌm'beɪ/ *noun*

جىبۇمب، بۇمبخانە ۋ مخزن بىمب

bomb disposal *noun*

لەكارخىستن يان پووجەل كىردنەوھى بۇمب،
 سارد كىردنەوھى بۇمب ۋ خىتىسازى بىمب

bombé /'bɒbeɪ/ *noun*

(كەلۋەلى ناومال) خىر، گروفر ۋ كىرد

bombed *adjective*

(نافهرمی) مهست، کله‌لا (به خواردنه‌وه یان دهرمان) ○ مت

bomber /'bɒmə(r), US 'bɑ:m-/ *noun*

1 (فروکه) بومب‌خهر، بومباویر 2 بومب‌چن، بومب‌دانه، بومب‌نهره‌وه 3 (نافهرمی) سیگاری زله‌ی هم‌شیشی ○ 1 بم‌افکن 2 بمب‌گذار 3 بومبر

bomber jacket *noun*

زاکیټ یان بالته‌ی فروکه‌وانی ○ کاپشن خلبانی

bomber factory *noun*

کارخانه‌ی بومب‌دروست‌کردنی نهیننی ○ کارگاه بمب‌سازی زیرزمینی

bombing /'bɒmɪŋ, US 'bɑ:m-/ *noun*

1 بوردومان، بومباران، بومب‌باران 2 بومب‌نانه‌وه، بومب‌دانان، بومب‌چاندن: recent bombings in major cities ○ 1 بمباران 2 بمب‌گذاری

bombing raid *noun*

هترشی تاسمانی ○ حمله‌ی هوایی

bomb-proof /'bɒmpru:f, US 'bɑ:m-/ *adjective*

دزه‌بومب ○ ضد بمب

bomb scare *noun*

ترسی بومب، ههره‌شهی بومب (بونه‌یی که بلاو ده‌بینه‌وه شویټن بومبی تیائراوه‌ته‌وه و ههرکس ناچاره نه‌وه شویټنه به‌جی‌بیلن) ○ بمب‌هراسی

bombshell /'bɒmʃel, US 'bɑ:m-/ *noun*

1 رووداو یان هه‌والسی جه‌رگبیر یان چاوه‌روان نه‌کراو 2 زنی له‌بار و فزکال ○ 1 خیر تکان‌دهنده 2 زن جذاب با موی بلند

bomb-sight /'bɒmsaɪt, US 'bɑ:m-/ *noun*

ده‌زگای ستره‌گرتنی بومب، ستره‌گری بومب ○ دستگاه هدف‌گیری بمب

bombsite *noun*

ویرانی و کاولی له‌نه‌نجامی بومباران، شویټی ته‌قینه‌وه‌ی بومب ○ خرابی‌های ناشی از بمباران

bomb squad *noun*

ده‌سته‌ی بومب‌نانه‌وه (به مه‌به‌ستی ترور) ○ جوخه‌ی بمب‌گذاری

bomb threat = bomb scare

Bon /bɒn/ *noun*, also O-Bon

جه‌زنی مردووآن، جه‌زتیکی بودائستانی زاپونی، سالانه له August ده‌گیری (خهلک له‌وه جه‌زنده‌دار ریز بو مردوو‌کان ده‌نوټن) ○ بون

bonaci *noun*

ماسی‌یه‌ره‌شه، ره‌شه‌ماسی ○ بوناسی

bona fide /,bɒnə 'faɪdi, US 'bɒnə/ *adjective, adverb*

adj راست، دروست، بی‌فروفتیل، بی‌گهره‌د، بی‌خه‌وش، راسته‌قینه، ره‌سەن، قانونی، راستینه:

a bona fide offer to buy a farm ○ *n* fide reason به راست ○ *adj* صادقانه

حقیقی، اصل *n* به‌طور جدی

bona fides /,bɒnə 'faɪdi:z, US 'bɒnə/ *noun, pl.*

1 راستی، دروستی، نیازبایی، نیازی دروستی 2 (نافهرمی) لیوه‌شاوه‌یی که‌سی ○ 1 صداقت، حسن نیت 2 (عامیانه) صلاحیت فردی

bonanza /bə'nænzə/ *noun, adjective*

1 خیزده‌ره‌وه، پرداهات، سه‌ره‌خیز، به‌قازنج 2 بریکی په‌کچار زور 3 به‌بیت، به‌به‌ره‌کوت ○ 1 پول‌ساز 2 مقدار بسیار 3 پربرتکت

Bonapartism /'bɒnəpɑ:tɪz(ə)m/ *noun*

بوناپارت‌باوه‌ری: لایه‌نگری له حکومت و به‌ری (1769-1821) Napolcon Bonaparte (Bonapartist /'bɒnəpɑ:tɪst/ *n, adj*)

بوناپارت‌باوه‌ری *adj* بوناپارت‌باوه‌رانه، بوناپارتیستی ○ بناپارت‌گرایی

bona vacantia /,bɒnə vɑ'kantiə/ *noun*

(صاف) شت‌ومه‌کی بی‌خاوه‌ن ○ وسایل بدون صاحب

bonbon /'bɒnbɒn, US 'bɑ:nbɑ:n/ *noun*

چاکلیټ، نوقل ○ شکلات

bonbonnière /,bɒnbɒn'je:/ *noun*

قوتوی جوانی چکوله بو شیرینی ○ جعبه‌ی تزئینی برای شیرینی

bonce /bɒns, US bɑ:ns/ *noun*

(نافهرمی) کله‌له، سه‌ر (ی بنیاده‌م) ○ (عامیانه) کله

bond¹ /bɒnd, US bɑ:nd/ *noun*

1 به‌لټینی، خویه‌سته‌یی، پیینه‌ندی، به‌ندیتی، ده‌ره‌به‌ست‌بوون، په‌یگرتن، خویه‌سته‌وه 2 بریار، بریارنامه، گریه‌به‌ست، به‌لټن‌نامه، گفت، سۆز، په‌یمان: 3 government bonds پیوه‌ندی، تیکه‌لی، گریدایی 4 پیکه‌وه‌نووسان، په‌ک‌گرتن، پیکه‌وه‌به‌ستراری 5 دیدی‌ویبودی، کوت‌وبه‌ند 6 (bonds) کوت‌وزنجیر، پیوه‌ند، کوت‌وبه‌ند: the bonds of oppression/injustice 7 (کیما) به‌ند، په‌یوه‌ستی 8 گل‌دانه‌وه‌ی گومرکی 9 (بیناسازی) ره‌گ، چین ○ 1 تعهد، التزام 2 قرارداد، قول‌نامه، عهد، میثاق 3 رابطه 4 اتصال 5 قیدوبند 6 (در جمع) کند و زنجیر 7 پیوند (شیمی) 8 توقیف گمرکی 9 رج‌چینی

bond² /bɒnt/ *noun*

(ته‌فریکای باشووری) لیگی Afrikaner ○ بوند

bondage /'bɒndɪdʒ, US 'bɑ:n-/ *noun*

کۆپله‌یی، به‌ردایه‌تی، به‌نده‌یی، نوکه‌ری، دیلی، په‌خسیری، گیراوی، زیرده‌ستی، ده‌س‌به‌سه‌ریتی، ملکه‌چی ○ بردگی، اسارت، انقیاد

bond angle *noun*

گوشه‌ی به‌ند ○ زاویه‌ی پیوند

bonded *adjective*

1 پیینه‌ند به‌ریکه‌وتن(نامه‌ی) قانونی 2

Bonfire Night *noun*

شهوې ناگړه خوشه: شهوې كې نوفاير كه خلك يهر ته بڼه تاوړ كړندوه و ناهنگ گيران له بهر تن شكانې پلاني 1605 يو رووخاندي خانوبه ره كاني پارلمان له گډل ته قاننده وه يان له بریتانیا ۵ شب آتش بازی

bong *noun*

زرنگانه وهې زهنگ ۵ بونگ

bong *noun*

لوله يان بوري ناو يو كيشاني گياهنگ يان حشيش ۵ بونگ

bongo */'bɒŋɡəʊ, US 'bɑːŋɡəʊ/ noun, pl. bongos or bongoes, also bongo drum*

بانگو (يک يان جووني ته بلي چکوله، به قامک يان په نجهې ده ست لينده دي، له بونگو سپانيالي شمريکاي لاتين) ۵ بونگو

bongo */'bɒŋɡəʊ, US 'bɑːŋɡəʊ/ noun, pl. same of bongos*

(گياڼه وهرناسي) ناسکه کتوي نه فرپکاي *Tragelaphus* کهول خورماي ري ري سي | *Euryceros* (له Kikongo) ۵ بونگو

bonhomie */'bɒnəmi, US 'bɑːnəmi/ noun*

دوستايه تي، ره قارياشي، پياو ته، جواميري *bonhomme* له *bonhomme* (فهره نسي 'good fellow') ۵ رفاقت، رادرمدي، صميميت

boniface *noun*

خواهني ميوان خانه، ميوان خانه دار ۵ صاحب مسافر خانه

bonito */bə'ni:təʊ/ noun, pl. bonito*

جوري tuna چکوله يي ميل ميلي رهش *Sarda sarda* (مديته رانه يي)، *Katsuwonus pelamis* skipjack له کان، سرتاسه ري دنيا و جوړه کاني تر | ۵ نوعي ماهي

bonk */bɒŋk, US bɑːŋk/ noun*

1 گان، نيان، نزيكي، 2 sexual intercourse پياکيشان 3 دهنگي دانوه يان په رچانه وه، گرمه ۵ 1 جماع، مقاربت 2 کوبش 3 صدای پېچش

bonkers */'bɒŋkəz, US 'bɑːŋkəz/ adjective*

شيتي شيت، شمش دانگ شيت، شيت وويت ۵ كاملا ديوانه

bon mot */bɒn 'məʊ, US 'bɑːn 'məʊ/ noun, pl. bons mots pronunc. same or /-məʊz/*

(فهره نسي) تپيني زيړه کانه، شوخي بازی ۵ ملاحظه ي زيړه کانه، بذله گويي

bonne bouche */bɒn 'buːʃ/ noun, pl. bonnes bouches or bonnes bouches pronunc. same*

(فهره نسي) شتيكي خوش كه پاش نان ده خوري ۵ بان بوف

bonne femme */bɒn 'fam/ adjective*

(فهره نسي) به شيوه يتيكي ساده ليتراوه ۵ پخته شده به روش ساده

bonnet */'bɒnɪt, US 'bɑːnɪt/ noun*

1 کاپووت (ماشين) 2 کلاه، سدر دووکه کيش 3 کلاوي زيړه چنه گه (منال) 4 کلاوي بي ليتوار 5 کلاوي (پهره داري) دابوده ستووري سوورينسته کان ۵ 1 کاپوت 2 کلاهک 3 و 4 و 5 بونت

bonnethead *noun*

جوري شاركي سه رجه کوشي چکوله *[Sphyrna tiburo]* ۵ بونتهد

bonnetmouth *noun*

جوري ماسي باركي ورد *[Inermia vittata]* ۵ بونتهد

bonny */'bɒni, US 'bɑːni/ adjective*

(bonnier, bonniest), also bonnie 1 جوان، سهرنج راکيش، دلرفين، خوشيک، چه لنگ، 2 attractive به کهي، به گور (bonnily adv) ۵ 1 جذاب، زيا 2 سرزنده

bonny clabber = clabber**bonobo** */'bɒnəbəʊ/ noun, pl. bonobos, also pygmy chimpanzee*

جوري شه ميازه به روخسار و قزي ره شه وه، هي دارستانه باراني يه کاني Zaire (کوماري ديموکراتيکي کونگو) *[Pan paniscus]* ۵ بونوبو

bonsai */'bɒnsaɪ, US 'bɑːn-/ noun*

بانساي (هونه ري ژاپوني روواندي باني: داريکي چکوله که له نيو گولدينيک دا ده چه قنري و بهر له په لاهويشتن و گه و بهر بوني به نه دازه ي داريکي ناساي ده گيري) ۵ باناي *bonspiel* */'bɒnspiːl/ noun*

پنشير کتي curling به رده خزي ۵ بونسيل

bontebok */'bɒntəbɒk/ noun, pl. same or bonteboks*

بزنه کتوي يتيکي ده م و چاو سي و نيست قاوه يي سوورباو، هي روزه لاني نه فرپکاي باشووري *[Damaliscus dorcas dorcas]* ۵ بونتويک

bonus */'bəʊnəs, US 'bou-/ noun*

1 خه لات، دهس خوشانه، ياداشت 2 زيادي، سه رخاوه، سه ربار، شتي زيادي 3 خال ۵ 1 جايزه 2 اضافه، چيز اضافي 3 امتياز

bon vivant */bɒn viːvɑː, French bɔ̃ vivɑ̃/ noun*

مروي رابوير يان خوش گوزهران ۵ آدم خوش گذران

bon viveur */bɒn viːvəː/ = bon vivant***bon voyage** */bɒn vɔːʒəː, French bɔ̃ vwajaz/ interjection*

(فهره نسي) خودات له گډل سفر بخير

bonxie /'bɒŋksɪ/ *noun, pl. bonxies*

سکوویای skua گه‌وره ○ اسکوای بزرگ
bony /'bəʊni/, US 'bəʊni/ *adjective*
(bonier, boniest)

1 نیشک‌پرویسک، نیشک، نیشک‌ناسا، لاواز،
ره‌قل 2 پرله‌دروو (ماسی) ○ 1 استخوانی،
استخوان‌مانند، نحیف 2 پرتیغ

bony fish *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) ماسی نیشک‌بان نیشکی
(زوربه‌ی ماسی‌یه‌کانی نیشتا پیکدیتی ایزول
[Osteichthyes]) ○ ماهی استخوانی

bonze /bɒnz/ *noun*

ماموستای دینی بودائستی چین و ژاپون (له
ژاپونی‌یه‌وه "قه‌شه") ○ بوئز

bonzer /'bɒnzə(r)/, US 'bɒ:n-/ *adjective*

(نافه‌رمی، نه‌وستراليا) یه‌کجار باش، عال ○
عالی

boo /bu:/ *interjection*

هو، بو ○ هو

booy /'bu:ɹ/ *noun, booi*

(نیوزیلند) ناوچه لاپه‌ره‌کان (هی لادی) ○
مناطق دوردست

boob /'bu:b/ *noun*

1 لی‌دافلشان، خه‌تا یان هله‌ی گه‌وجانه 2
مرو‌ی گه‌وج ○ 1 خیطی، کاف 2 آدم احمتی

boob /'bu:b/ *noun*

به‌رومه‌مک، به‌ردوویک، مه‌مکولان،
سنگ‌به‌روکی زن ○ سینه‌ی زن

booboo *noun*

(نافه‌رمی) لی‌دافلشان، خه‌تا یان هله‌ی
گه‌وجانه ○ کاف

boobook owl /'bu:bʊk/ *noun*

جو‌ری کونده‌بووی قاوه‌یی نه‌وسترالاسیایی، به
هه‌بووی دووانه‌وه [Ninox novaeseelandiae]
○ نوعی جغد

boob tube *noun*

ته‌له‌فزیون ○ تلویزیون

booby /'bu:bi/ *noun*

1 مرو‌ی گه‌وج و کهر 2 جو‌ری بالنده‌ی
ده‌ریایی زله‌ی گهرمیتان له‌ تیره‌ی gannet، به
به‌رویالی قاوه‌یی، ره‌ش و سبی‌یه‌وه [Sula]
چهن‌دین جو‌رن] ○ 1 آدم احمتی 2 نوعی
پرنده‌ی دریایی

booby /'bu:bi/ *noun*

(نافه‌رمی) به‌روسنگی زن، مه‌مک ○ سینه‌ی زن

booby hatch *noun*

1 شیت‌خانه، دینگه 2 زندان، بند‌ی‌خانه ○ 1
تیمارستان 2 زندان

booby prize *noun*

خه‌لاتی پیکه‌نینی یان گالته‌یی (خه‌لاتی که له
رووی گالته‌وه له‌ پیتشیرکیتیه‌کدا به‌ دواین کس

ده‌دری) ○ جایزه‌ی منفی

booby trap *noun*

ته‌له‌ یان داوی ته‌قینه‌وه‌یی، داوی نادیار ○
ته‌له‌ی انفجاری

boodie /'bu:di/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) جره‌که‌نگوروی ره‌هول‌لنده‌ری
، هی دورگه‌ دووره‌کانی روزاوی نه‌وستراليا
[Bettongia lesueur] ○ بودی

boodle /'bu:dl/ *noun*

1 (نافه‌رمی) پاره‌ی دزیتی، پولی دزراو 2
به‌رتیل 3 ده‌سته، جه‌ماعه‌ت، جه‌شیمه‌ت ○ 1
پول دزدی 2 رشوه 3 جمعیت

boofhead /'bu:fhed/ *noun*

(نافه‌رمی، نه‌وستراليا) که‌سیکی گه‌وج و کهر ○
آدم احمتی

boogaloo /,bʊ:gə'luz/ *noun, US*

سه‌ماین بو موسیقایی راک نه‌ند رول ○ بوگالو

boogeyman /'bu:gimən/ = bogeyman

boogie /'bu:gi/, US 'bʊgi/ *noun, also*

boogie-woogie /-'wʊ:gi/, US -'wʊgi/, *pl.*
boogies

جو‌ری موسیقایی بلوز که به‌ پیانو به‌ ریتمیکی
کرزه‌وه‌ لیده‌دری ○ بوکی

boohoo /'bu:hu:/, US 'bu:'hu:/ *interjection*

ده‌نگی گریان، پر مه ○ صدای گریه

boojum /'bu:dʒəm/ *noun*

گیانه‌وه‌ری خه‌یالی مه‌ترسی‌دار، ده‌عبا
(وشه‌پیکي داتاشراو له‌ لایه‌ن Lewis Carroll
له‌ The Hunting of the Snark) ○ بوژوم

book /bʊk/ *noun*

1 کتیب، به‌رتووک، نامه، به‌راو، ده‌فته‌ر،
تینوس، ده‌فته‌رجه 2 به‌رگ 3 به‌ش، پشک 4
نالبوم 5 ژماره‌نامه‌ی ته‌له‌فون 6 کتیبی پیروز 7
سیفر، کتیب، سیفر (= به‌شن له‌ کتیبی پیروز) 8
حساب 9 به‌رپرسایه‌تی 10 (books) حساب‌ه‌کان،
هه‌ژماران، هه‌ژماره‌کان (دارایی، به‌نه‌رت: *bōc*،
bōcian ئینگلیسی کون "به‌خشین به‌پیتی
ده‌مستور یان فره‌مان"، به‌نه‌رت نه‌لمانی) ○ 1
کتاب، دفتر، دفترجه 2 جلد 3 بخش 4 البوم 5
دفترچه‌ی تلفن 6 کتاب مقدس 7 سفر 8 حساب 9
مؤلیت 10 (در جمع) حساب‌ها

bookable /'bʊkəbl/ *adjective*

شیاوی جی‌گر ته‌وه‌ یان جی‌راگرتن، پیتش‌تر
ده‌گیرته‌وه ○ قابل رزرو

bookbinder /'bʊkbaində(r)/ *noun*

جزوبه‌ندکهر، جزوبه‌ندکهر، شیرازه‌بند،
به‌رگ‌تیکر ○ صحاف

bookbinding /'bʊkbaindɪŋ/ *noun*

جزوبه‌بند، شیرازه‌بندی، به‌رگ‌تیکری ○ صحافی

bookbinding /'bʊkbaindɪŋ/ *noun*

جزوبه‌بند، شیرازه‌بندی، به‌رگ‌تیکری ○ صحافی

bookcase /'bukks/ *noun*

جی کتیب، کتیب خانه، قهف سه ☉ قهف

book club *noun*

پانه یان کلوبی کتیب (= ریکخواه یان که کتیب ب.ت. له یو نه ندامانی دا به تر خیکی کم تر ده فروشی) ☉ کلوب کتاب

bookends *noun, pl.*

بالبشی کتیب، کتیب راگر ☉ غش گیر

bookie /'buki/ *pl. bookies* = bookmaker

booking /'buki/ *noun*

جی راگر نن، جی گر شهوه، پیش تر گر شهوه ☉ زرو

booking clerk *noun*

تیکت فروش، بلیت فروش ☉ بلیت فروش

booking office *noun*

بلیت فروشی، تیکت فروشی ☉ باجی بلیت فروشی

bookish /'buki/ *adjective*

1 هؤگر به خوندنه وی کتیب، کتیب خورینه رهوه، خوره وی کتیب، میرزا 2 (شوز) کتیبی، ویره یی ☉ 1 اهل کتاب، کرم کتاب 2 کتابی

book jacket *noun*

به رگپوش، به رگی کتیب، کراسی کتیب، روو کتیبی کتیب ☉ روکش کتاب

bookkeeper /'bukki:pə(r)/ *noun*

حساب راگر، هه ژمار نووس، هه ژمار راگر، حساب نووس، سهر حساب ☉ دفتر دار

bookkeeping /'bukki:pi/ *noun*

حساب راگری، هه ژمار نووسی، هه ژمار راگری، حساب نووسی ☉ دفتر داری

book learning *noun*

فیزوونی کتیبی، فیزوونی ناتاقیگه ری (= له چاو فیزوونی تاقیگه ری) ☉ یادگیری کتابی

booklet /'buklət/ *noun*

1 کتیبوکه، کتیبچه 2 نامیلکه، سپیاره ☉ 1 کتابچه 2 رساله

booklouse *noun, pl. booklice*

خوره یان موریانه وی کتیب (یان کاغز) ☉ موریانه وی کتاب

bookmaker /'bukmeikə(r)/ *noun*

1 گریوکه، گریوچی، گریو باز، مهرجه بست 2 بلاوکه رهوه، وه شان کار ☉ 1 شرط بندی کتنده 2 ناشر

bookmaking *noun*

مهرجه بستن، گریو، گریو بازی، هو یاندن ☉ شرط بندی

bookman *noun, pl. bookmen*

(میزووی) کتیب فروش ☉ کتاب فروش

bookmark /'bukmɑ:k, US -mɑ:rk/ *noun*

1 bookmark 2 (کامپیوتر) نشانه (له مهر فایل یان لایه ره ییکی تیتیریتی بو زو

دهس یان راگه یشتن) ☉ بوک مارک

bookmark /'bukmɑ:k(r)/ *noun*

پهره دوز، پهر (ه) نشان، نامازه یان نشانه ی پهر ☉ چوب الف

bookmobile /'bukmabi:l/ *noun*

کتیب خانه ی گه روک ☉ کتاب خانه ی سار

Book of Common Prayer *noun*

کتیبی ری و ره سمی شیوی خواوه ندی (کلنیه ی) نه نگلیکان، کتیبی دوعای گشتی کلنیه ی ینگلته ره ☉ کتاب مراسم عشاء ربانی انگلیکان

book of hour *noun*

تومار سه عات ☉ طومار ساعت

bookplate /'bukpleit/ *noun*

یافته یان تیتیکتی کتیب ☉ برچسب کتاب

bookseller /'bukselə(r)/ *noun*

کتیب فروش ☉ کتاب فروش

bookshelf /'bukʃelf/ *noun*

جی کتیب، قهف سه یان ره فحه ی کتیب ☉ قهف ی کتاب

bookshop /'bukʃop, US -ʃɑ:p/ *noun*, also

bookstore /'bukstɔ:(r)/

کتیب فروشی، نامه خانه ☉ کتاب فروشی

bookstall /'bukstɔ:l/ *noun*

کیوسک، بوتکه، دهک (ک) (کتیب، کوفار، روژنامه و هتد) ☉ دهک

book token *noun*

تو کتیبی کتیب، کوینی کتیب ☉ پته ی کتاب

book value *noun*

بایی یان ترخی ده فته ری (ترخیکی چه سپیه له ده فته ره کانی دامه زراوه یه ک) ☉ قیمت دفتری

bookwork *noun*

کاری تیوریک ☉ کار نظری

bookworm /'bukwɜ:m, US -wɜ:rm/ *noun*

1 کرم یان خوره ی کتیب 2 موریانه ☉ 1 کرم کتاب 2 موریانه

boom ¹ /bu:m/ *noun*

1 زوربوونی کتوپر، توقینه وه 2 سه روبه ند یان قوناسخی گه شه (کردن)، هه لندان، ناوه دانی، گه شه ونه شه ☉ 1 افزایش ناگهانی 2 مرحله ی رونق، ترقی

boom ² /bu:m/ *noun*

زرمه، زرم، گرمه، نه ره، قوره، قیره boom: booming *adj* boominess *n*) زرنگاهوه (دهنگ) ☉ غش

boom ³ /bu:m/ *noun*

1 بووم، کوله کای سووروا، ستوونی ناسویی، کوله که سووروا، کوله کای جیگور (که شتی) 2 باسک یان میلی میکر وفون، قولی میکر وفون 3 باسکی به رز که رهوه یان ده زگای هه لندان 4 (به پانایی رووبار، و به نده رگا و هتد) به ربه ندی سه رتاو که ونوو ☉ 1 بوم (کشتی) 2 بازوی

میکروفون 3 بازوی جرنقیل 4 سد شناور یا ایمنی

boom box = ghetto blaster

boomer /'bu:mə(r)/ *noun*

1 baby boom = 2 (نافه‌رمی، نه‌وستراليا) کانگوروی نیری زله 3 شه‌پولی گهوره 1 کانگوروی نر بزرگ 2 موج بزرگ

boomerang /'bu:məraŋ/ *noun*

پیلاری گه‌راوه، بازاره‌ک، بوومیرنگ (هی دانیش‌توانی ره‌س‌نی نه‌وستراليا وه‌گهو چگ‌کن که راویان یی‌ده‌کرد، له Dharuk) تیربرگرد

boomslang *noun*

ماره‌دار (جوری ماری زله‌ی یه‌کجار ژاروی نه‌فریکا [Dispholidus typus]؛ نه‌ره‌ت: له boom هول‌لندی "دار" + "slang" مار) نوعی مار

boom town *noun*

شاری پهره‌س‌ندوو یان شاه‌دان، شاری گه‌شه‌س‌ندوو، شاری گه‌شه‌دار شهر پررونق

boon /bu:n/ *noun, adjective*

1 n پیشکشی، دیاری 2 خواداروه، نیعمت، به‌ره 3 داوا، تکا، خواست، داخوازی 4 جاکه، پیاوه‌تی، شتی باش، قازانج، به‌رزه‌ه‌ندی = favourable 1 عطیه 2 نعمت، موهبت 3 استدعا 4 محبت، احسان، مزیت

boon companion *noun*

به‌رده‌وک، به‌رده‌فک، دوست و برادره‌ری زورپاش یان گیانی‌گیانی، رفیقی به‌ده‌رد و مدرگه‌وه‌بو یار غار

boondocks /'bu:ndɒks, US -dɔ:ks/ *noun, pl.*

شوینه چه‌یک یان دووره‌ده‌سته‌کان، لاپه‌ران نقاط دورافتاده

boondoggle /'bu:ndɒgl, US -dɔ:gl, -dɔ:gl/ *noun*

کار یان کرده‌وی ناگرنگ و بی‌بایه‌خ، کاری هیچ کار بی‌ارزش

boong /buŋ/ = Aboriginal (Austral. offensive)

boonies /'bu:ni:z/ = boondocks

boor /buə(r), bɔ:(r), US bɔr/ *noun*

مرو‌ی بی‌ره‌وست، بی‌ماریفت، بی‌که‌مال، لادیی، دیهاتی، ساویلکه، جووت‌ه‌نده آدم بی‌نزاکت، شخص بی‌ادب، دهاتی، ساده‌لوح، زارع

boorish /'bu:ərɪʃ, 'bɔ:r-, US 'bɔr-/ *adjective*

بی‌ره‌وست، بی‌ماریفت، بی‌شهرم، که‌تر، بی‌ته‌بیات /'bu:ərɪʃli, 'bɔ:r-, US -/ بی‌ته‌بیات، بی‌ماریفت‌تانه، بی‌ره‌وستانه؛ boorishness /'bu:ərɪʃnəs, 'bɔ:r-, US -/ بی‌ماریفت‌تی، بی‌ره‌وستی، بی‌شهرمی، که‌ترتی، نه‌فامی، بی‌ته‌بیاتی بی‌نزاکت

boost /bu:st/ *noun*

1 پال، زیخان، به‌ل‌پیوه‌نان، هه‌لینان (بوسه‌ری) برده‌سهری، چوونه‌سهری، هه‌لکیشان 2 (به‌)توانا‌کردن، به‌هیز‌کردن، به‌کیش‌کردن، پیزداری 3 زوربون، خراشه‌ر 4 یارمه‌تی، یاریده، گوهمک 5 هاندان، دنده‌دان، وره‌پیدان 1 هل 2 تقویت 3 افزایش 4 کمک 5 تشویق

booster /'bu:stə(r)/ *noun, adjective*

1 n به‌هیز‌کەر، هیز‌ده‌ر، ده‌زگای زور‌کردنی هیز یا فولتاژ 2 لایه‌نگر، تالیگر، پشتیوان: a meeting of Republican boosters 3 کوتان یان ده‌رزلی‌لدانی به‌هیز‌کەر یا توانایی‌پنده‌ر 4 قوناخی یه‌که‌می مووشه‌ک یان که‌شتی اسمانی (بو‌تاو و ختیرایی سهره‌تایی) adj یارمه‌تیده‌ر، پیزدار، به‌هیز‌کەر 1 n بوستر 2 هوادر، حامی 3 تزریق تقویت 4 بوستر adj کمکی

booster rocket *noun*

راکیت یا مووشه‌کی هیز‌پنده‌ر 1 مووشک تقویتی

boot /bu:t/ *noun*

1 چه‌کمه، لایچین، بوتین 2 له‌قه، شق، شپ، ته‌هل‌دان 3 سنووقی پشته‌وه‌ی ماشین 4 ده‌ر‌کردن، ته‌کاندنه‌وه 5 سوود، قازانج، که‌لک 6 (کامپیوتر) بسوت، خسته‌ری 7 (میژوویی) نامیزیکی نه‌شکه‌نجه‌بو‌ش‌گاندنی پی 1 چه‌کمه، بوتین 2 تپا، اردنگی 3 صندوق عقب ماشین 4 بیرون‌اندازی 5 فایده 6 رام‌اندازی (کامپیوتر) 7 بوت

boot /bu:t/ *noun, to boot*

سهره‌رای نه‌مه‌ش، سهریاری نه‌مه‌ش، له‌گه‌ل نه‌مه‌ش 1 گذشته از این

bootable *adjective*

(کامپیوتر) ده‌خریته‌ری، شیای خسته‌ری 1 قابل رام‌اندازی

bootblack *noun*

واکسی، بویه‌چی، واکس‌لنده‌ر 1 واکسی

bootboy /'bu:tboi/ *noun*

(میژوویی) پیلاوسر (مالین که‌که‌موش و... ده‌سری) 1 بوت‌بوی

boot camp *noun*

1 سهریاز‌گهی راه‌تینان (بو‌ته‌ندامانی نوی هیزه چه‌کنداره‌کان و کاری سه‌خت پی‌کردنیان) 2 جوری زیندان بو‌تاوان کارانی لاو 1 کمپ آموزشی

booted *adjective*

چه‌که‌ه‌پن‌کردوو، چه‌که‌ه‌له‌پن، لایچین‌پوش 1 چه‌کمه‌پاک‌رده

bootie /bu:'ti:/ *noun, also bootie*

1 پوتینی ژنانه 2 که‌وشی (جناری) متالان یان ساوایان: a pair of booties 1 پوتین ژنانه 2 کفش نوزادان

Boötes *noun*

گاوان(ه): کوته‌ستیره‌ی باکووری که‌ته‌ستیره‌ی

رووناك Arcturus ی تیا به (نم كونه ستیره به ساوهی له گهـل زهوی 50 ملیون سالی رووناکی به، هـرهـوا Hardsman) ع

booth /bu:ð, US bu:θ/ noun

1 زوور، دیو، چاوه، پوټكه، دهكه 2 زووروچكه، دوكانوچكه: *a phone booth* *polling/voting booth* 1 غرفه، دهكه 2 كیوسك، اتاك

bootjack noun

چهكه كیش (پاژنه كیشی چهكه) چهكه كیش **bootlace** /'bʊtlɛs/ noun

قهیتانی پوتین بند پوتین **bootleg** /'bʊtlɛg/ adjective, noun

adj قاچاخ، بهربنده، بهربنده، ناقانونی *n* توماری موسیقایی بهربنده یان قاچاخ *n* **bootlegger**: قاچاخچی، بهربندهکار، قاچاخ فروش: *bootlegging* *n*: قاچاخ، بهربنده (قاچاق، ممنوعه، غیرقانونی)

bootless adjective

(میژوویی) بیكه لك، بیهوده، بی قازانج، بی سود ع، بیهوده

bootlicker noun

(نافه رمی) كه سیکي چهكه لیس *obsequious*, *bootlicking* *n*: ریایی باز *n*: چهكه لیس، پیلاولیس، ریایی ع چابولوس

boots noun, pl. same

(بریتانیا) شاگردی میوان خانه یان هوتیل، پیلاوس ع كش پاك كن

bootstraps /'bʊ:stɹəp/ noun

1 نالقهی بشتهوی پوتین، نالقهی پش(ت) پوتین (پو ناسان هـل كیشان) 2 *pull oneself up by one's bootstraps*: شهنگی خوله قور دهره نسان، بی یارمه تی خه لك سهركوتن، بهر تی خوله قوراو دهر كیشان، له سه ر پنی خو راویستان ع 1 بوت استرایس 2 روی پای خود ایستادن

boot-tree noun

قالب (چهكه یان پوتین) قالب **booty** /'bʊ:ti/ noun, pl. booties

1 دهسكهوتی شهر، *pillage* 2 شته دزراوه كان، كهـل و بهـلی دزراو، مالی دزراو، دزیستی 3 دهسكهوتی زهوی وزاری یان زه مینی (له چاو هی دهریایی) ع 1 غنیمت جنگی اموال دزدی 3 برتی **booty** noun, also *bootie*, pl. booties (slang) = buttocks

booze /bu:z/ noun

(نافه رمی) خواردنهوه، شارق خواردنهوه، شارق خوری (ب.ت. زورخوری كردن) ع مشروب خوری، عرق خوری

boozer /'bu:zə(r)/ noun

1 شارق خور 2 مـدی خانه، مـدی فروشـی ع 1

عرق خور 2 بار

booze-up noun

پونه یان كوری شارق خوری ع مناسب یا مجلس عرق خوری

boozy /bu:zi/ adjective (boozier, booziest)

1 مهست، كهیل، كهله لا 2 شارق خور ع 1 مست، پاتیل 2 عرق خور

bop /bɒp, US bɑ:p/ noun

1 سهـما، هـلهـپر كن (پو موسقای پاپ) 2 پونه یی (كي كومه لایه تی) پو سه ماییكي وا (كورتی (bebop) ع 1 رقص 2 پاپ

bop /bɒp, US bɑ:p/ noun

(نافه رمی) لپراكیشان، لیدان ع ضربه

bora noun

بورا (باییكي تهـز و وشكي كهـناره كانی ئدیریاتيك Adriatic) ع بورا

bora noun

بورا (تهـریستی دیـنی یان سـرو تی rite رهـسـن نشینانی تهـوسـترالیا كه لهـودا كـپـره كان بی دهـنینه قوناخی پیاوه تی یهـوه) ع بورا

boracic /bɔ'rasik/ = boric

borage /'bɒrɪdʒ, US 'bɔ:ridʒ/ noun

گوزروان، چهوړوكه، گادمه، زمانه گا، چاوړوكه [Borago officinalis] (تهـرهـت: زهـنگه له 'abū hurāš عهـره مـی یهـوه وهرگیرایی) ع گل گاوزبان

boraginaceous /'bɒrɪdʒi'neiʃəs/ adjective

گوزروانی یه كان، تهـری تهـری گوزروان، تهـری زمانه كا خانواده ی گاوزبان

borak /'bɔ:rak/ noun, also borax

(تهـوسـترالیا) شوخی، جـهـفـهـنگ، گالته، تیز، تیتالی ع مزاج، ریشخند

borane /'bɔ:rein/ noun

(کیمیا) 1 هـرهـیه كه له زنجیره ناوېـه ناچيگیره كانی بـورون و هـایـدروژین 2 بهـره مـیكي بوران borane ع بورین

borate /'bɔ:reit/ noun

(کیمیا) خوئی یی كه لهـودا ناوین هـم بـورون و هـم نوکیژینی تیا به، وهـك له بوراكس دا؛ خوئی یان ئیستیری boric acid ع بورات

borax /'bɔ:ræks/ noun

بوراك، بوراكس: گهـرده یان هـاراوه ی سبی، ناوېـه یه كي بـورون $\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ كه له دروست كردنی شوو شه، مینا و پاكزكهـره كان دا بهـه كاردیتری (بهـهـرهـت: لهـ būrak ی پهـلهـوی یهـوه گیراوه تهـوه) ع بوراكس

borax /'bɔ:ræks/ = borak

borborygamus /'bɔ:bə'ngməs/ noun, pl.

borborygmi /-məi/ دهنگی شله و گاز و بای ریخوله كان، قوره ع صدای مایعات و گاز روده ها

Bordeaux /bɔ:'dəʊ/ noun, pl. same /-

born /bɔ:n, US bɔ:rn/ *adjective*

1 له دایک بوو، زگماک، سکماکی، -زاده 2 -زا (له لیکدان دا) 3 به توانا، توانا، به هره دار، به به هره، لیهاتوو، شاره زا 1 متولد، مادرزادی 2 -زاده (در ترکیب) 3 مستعد، ماهر

born /bɔ:n, US bɔ:rn/ = past participle of bear

born-again adjective

نۆدین، نوئ-تایین، نۆسه له (ب.ت). بۆ تایینی کریستانیته (نۆدین)

borne /bɔ:n, US bɔ:rn/ = past participle of bear

Bornean /'bɔ:nəni/ noun, adjective

n خه لکی بۆرینو Borneo. بۆرینیو adj سهریه یان پنهوئدی به بۆرینو یان خه لکی نهوئو ههیه بۆرینیو

Bornholm disease noun

نه خوشی بۆرن هولم یا بۆرن هوم: جۆری نه خوشی فایروسی له گهل تا و زانی ماسوولکه کانی پهراسو (بنه رت): له ناوی دورگه ی دانمارکی (Bornholm) بۆرنهولم دیسیر

bornite /'bɔ:nait/ noun

کانیکی ناسکی قاوهیی سوورباو، سولفایدی ناسن و مسی تاییه (بنه رت): له ناوی کانی ناسی نهوسترایی بهوه Ignatius von Born (بۆرنیت)

boro- /'bɔ:rəʊ/ prefix

پیشگر: (کیمیا) بۆران، بۆرون boron: بۆرون borosilicate (پیشوند: بور، بۆرون)

boron /'bɔ:rən, US -rɔ:n/ noun

(کیمیا) بۆران، بۆرون (به ژ.گ. ک. ن. B) ٢ بور

boronia /bə'rəʊniə/ noun

جۆری دهوئنی بۆن خوشی نهوسترایی، له بهر بۆن و گوله کە ده کړی [توخم Boronia] (له ناوی رووه ک ناسی تینالیایی Francesco Borone) بۆرونا

borosilicate noun

1 بۆروسیلیکات: خویی ترشه لۆکه کانی سالیسیک boric و بۆریک silicic: سیلیکاتی که له تانیون دا بۆرونی تاییه و به شتیه ی سروشتی ههیه 2 borosilicate glass بۆروسیلیکات

borosilicate glass /,bɔ:rəʊ'siliket/ noun

شووشه ی بۆروسیلیکات B₂O₃ (تیکه لی سیلیکا و نوکسایدی بۆریک) شیشه ی بۆروسیلیکات

borough /'bʌrə, US 'bɜ:roʊ/ noun

1 ناوچه، مه له بده (له دابه شانندی شاردا) 2 باری (هه ر به که له پینج ناوچه به ریوه به رایته به که ی شاری نیو یۆرک)، شار یان ناوچه یی (که ره ک) له شاریکی گه وره دا که خاوه نی مری یان حکومه تی خۆجی یه، شاری خوه ریوه به ر 1 منطقه، ناحیه 2 بۆرو

borrowed adjective

قه رزکراو، قه رزه عاریه **borrower** /'bɔ:rəʊə(r), US 'bɔ:rou-, 'bɔ:r-/ noun

قه رزگر، قه رزه رگر، وام گر وام گیرنده **borrowing** /'bɔ:rəʊɪŋ, US 'bɔ:rouɪŋ, 'bɔ:r-/ noun

1 قه رز، وام، واو 2 قه رزکردن، وام وه رگرتن، قه رزگری، وام گیری، وام گری 3 قه رزه وشه، وشه ی خوازاو یان قه رزکراو، وشه وام، وام وشه 1 وام، قرض 2 وام گیری 3 واژه ی قرضی

Bors noun, Middle English, from Middle French *Bohört*

بۆرس: یه کی له سوارچاکانی میزه خه Table و برازای Lancelot بۆرس

Borsalino /,bɔ:sə'li:niəʊ/ noun, pl. Borsalinos

جۆری کلای له مه دی لیواریانی پیاوان بۆرسالینو **bortscht** /bɔ:ʃt, US bɔ:rʃt/ noun, also borsch /bɔ:ʃ, US bɔ:rʃ/

بۆرش، بۆرج (= سوپی رووسی یان پۆله ندی) بۆرش

bortscht belt also bortsch belt = bortscht circuit

بۆرش، بۆرج (سوپی رووسی یان پۆله ندی) بۆرش

bortscht circuit noun, also bortsch circuit

نهو تیا تر و یانه شه وانیه که مه کو یان جیی کوپونه وه ی هاوینانی جووله که کانی کات سکیلز Catskills بۆرش

borstal /'bɔ:stl, US 'bɔ:rstl/ noun

(بریتانیا، میژووویی) په ره ورده خانه، reformaroty (بنکه یان ناوه ندی راهیتانی تاوان کاره لاوه کان، بنه رت: له ناوی گوندی Borstal ده له باشووری ئینگلته ره که یه که مین ناوه ندیکی وا دامه زرا) دارالتادیب

bort /bɔ:t/ noun, also board

ورده نه لماس (بۆ برین، وه ک شووشه بری) بورت

borzoi /'bɔ:zɔi, US 'bɔ:r-/ noun, also borzois

بۆرزی، سه گ گورگ، بۆرزی (جۆری گولی تووک دره ز) گورگ خنکیتی رووسی بۆرزی **boscage** /'bɒskɪdʒ/ noun, also -kage or bosk (bosque) or -ket (bosquet)

پیشه لان، چوغور، پیشه بیه **bosh** interjection, noun

interj شرم ویرم، شیر ه شیر، هه لیت و پلێت n شتی نایه خ و بی بایه خ، شتی هیچ interj چرت و پرت n چیز بی ارزش

bosky /'bɒskil/ adjective

(ویژه‌یی) داگیراو به دار یان ده‌ونه‌وه
پوشیده از درخت یا توت

bo'sun - boatswain

Bosnian /'bɒznɪən/ *noun, adjective*

n خه‌لکی بوسنیا، بوسنیایی *adj* پیونه‌ندی به بوسنیاهه هه‌یه، سه‌ربه Bosnia یان خه‌لکه‌کی، بوسنیایی

bosom /'bɒzəm/ *noun, adjective*

n 1 مه‌مک، سینگ، پسر، سه‌روک 2 باوه‌ش، نامیز، باخه‌ل، خه‌رک 3 دل، جه‌رگه، نیوه‌راست *adj* نزیک، گه‌رم‌وگور، دوستانه (bosomed - bosomed) *adj* *adj* bosomy /'bɒzəmi/ *adj* *adj* 1 مه‌مک گه‌وره، مه‌مک قیت، سنگ‌قیت، (مه‌مک) شه‌مه‌ند *n* 1 سین، پستان 2 اغوش 3 قلب *adj* صمیمی

bosom friend *noun*, also bosom buddy

دوستی گه‌رم‌وگور یان گیانی گیانی: *The two girls had become bosom friends* دوست صمیمی

boson /'bɒzən/ *noun*

(فیزیک) بوزون: پارچوله‌یکی زیر‌گه‌ردیله‌یی، بوزون (*adj* bosonic، پنه‌ره‌ت: له‌ناوی فیزیک‌زانی هیندی Satyendranath Bose + on) بوزون

boss /bɒs, US bɒs/ *noun, adjective*

n 1 سه‌روک، گه‌وره 2 سه‌رکار، سه‌رکرکار، به‌ریه‌به‌ر، ساحه‌ب‌کار، سه‌ره‌رشت 3 (له‌بانگ‌کردن‌دا) به‌ریز، جه‌ناب *adj* (له‌ئهریکا ی) باکووری - excellent 1 ارئیس 2 کارفرما 3 مافوق، جناب (در خطاب)

boss /bɒs, US bɒs/ *noun*

1 گومه‌زی، ده‌ریه‌ریوی، قوبه 2 قوبه‌ی مه‌تال، توپ، گوبکه یان سنگی نیوه‌راستی مه‌تال، قوچکه‌ی قه‌لغان 3 سنگ، گوبکه، گولمخ، ناخیه 4 (زه‌وی‌ناسی) که‌له‌بارستایی (هی ته‌خته‌به‌رده ناگریه‌کان) که ده‌ریه‌ریوه‌ته نیو چینکی تر، گومه‌زه 5 به‌شی ناوه‌ندی به‌روانه propeller، توپ 6 به‌شیکی گری‌ناسای سه‌ره‌لش یان هیندی نه‌ندامی گیانه‌وه‌ران یان رووه‌ک و گزوغیا 7 (بیناسازی) گولمخ 1 قبه 2 گل‌سیر 3 کلمخ 4 باس 5 قمت مرکزی پروانه 6 باس 7 قرضک آذینی

boss *noun*

(نافه‌رمی، ئه‌مریکا) مانگا، calf گاو

bossa nova /bɒsə 'nɒvə/ *noun*

1 جوری هه‌له‌پرکی له‌شیه‌ی samba به ره‌چه‌له‌ک هی بریزیل 2 یارچه موسیقایی بو نه‌و سه‌ما یان هه‌له‌پرکی به بوسانوا

boss-eyed *adjective*

(بریتانیا و نافه‌رمی) خیل، چاولار، یه‌ک‌چاو، کویری یه‌ک‌چاو، قه‌ل، cross-eyed، squinting، لوچ، یک‌چشمی

bossism *noun*

(ئه‌مریکا) کونترولی پارتی‌ییکی رامیاری له لایه‌ن به‌ریه‌به‌رانی‌یه‌وه بایسیم **bossy** /'bɒsi, US 'bɒ:si/ *adjective* (bossier, bossiest)

1 زوردار، مله‌هور، که‌له‌گا، دیکتاتور، ده‌سه‌لات‌خواز، سه‌رده‌ست، بالاده‌ست، bossily /'bɒsili, US 'bɒ:sili/ *adv* زوردارانه، دیکتاتوره؛ bossiness /'bɒsɪnəs, US 'bɒ:sɪnəs/ *n* که‌له‌گایی، سه‌رده‌ستی، بالاده‌ستی، دیکتاتوری (1) مستبد، سلطه‌جو 2 محذب

bossy /'bɒsi, US 'bɒ:si/ *noun, pl. bossies* (نافه‌رمی، ئه‌مریکا) مانگا یان گویلک (عامیانه) گاو یا گوساله

bossyboots /'bɒsɪbu:ts, US 'bɒ:s-/ *noun*, *pl. same*

(نافه‌رمی) که‌سینکی زوردار، مرو یان که‌سینکی ده‌سه‌لات‌خواز آدم مستبد

bo'sun /'bɒsən, US 'bɒ-/ - boatswain

Boston *noun*

1 جوری کایه‌ی به‌پر، له‌solo whist ده‌چی 2 سه‌مایه که‌بری شیه‌ی waltz دده‌دا بوستون **Boston baked beans** = baked beans

Boston crab *noun*

جوری هونه‌ر یان تکنیکی زوران‌بازی نوعی فن‌کشی

Boston cream pie *noun*

جوری که‌یکی خه‌ر نوعی کیک

Boston fern *noun*

فیرنی بوستونی، جوری سه‌ره‌خسی شمشری [Nephrolepis exaltata bostoniensis] سرخس بوستونی

Bostonian *noun, adjective*

n ره‌سه‌ن یان دانیشتوی بوستون، بوستونی، بنکه‌ی هه‌رمی ماساچوسیت *adj* سه‌ربه یان پیونه‌ندی به بوستونه‌وه هه‌یه بوستونی

Boston ivy *noun*

جوری Virginia creeper گه‌لا سی‌پلی، له‌به‌ر به‌ل‌وو‌یه‌ک‌دی ده‌کری Parthenocissus [tricuspidata] نوعی پیچک

Boston marriage *noun*

پیونه‌ندی دریز ماوه‌ی خوشه‌ویستی نیوان دوو زن زاناشویی بوستونی

Boston terrier *noun*

جوری تاجی چکوله‌ی ماساچوسیت، دووره‌گدی bulldog و terrier بوستون تریر

bosun /'bɒs(ə)n/ (also bo'sun) - boatswain

Boswell *noun*

خاوین کردنه‌وه‌ی ناوه‌وه‌ی شووشه 2 کلکه‌ته‌سپ،
فلسفه‌ی بوتل، ده‌وه‌ی یان داروچکه‌بینکی
ئه‌وسترایالی، شنه‌وه‌ی فلسفه‌شووشه ده‌دا [توخم
Callistemon] بوتل‌بروش

bottled adjective

شووشه‌یی، کانگایی (نا) بوتلی، معدنی

bottleful noun, pl. bottlefuls

پرشووشه‌یی، شووشه‌به‌ری، شووشه‌یی ٥ به
اندازه‌ی یک بطری

bottle gourd noun

کوله‌که‌خه‌یاره [Lagenaria siceraria] ٥
کدوی قلیانی

bottle-green adjective

سه‌وزی توخ، که‌سکی پر‌ه‌نگ ٥ سبز تیره

bottle jack noun

(تیوزیل‌ه‌ند) هه‌لین یان جه‌کی بوتلی ٥ جک
بطری‌مانند

bottleneck /'bɒtlnek, US 'bɑ:tl-/ noun

1 ته‌نگه، ته‌سکه‌ری، باریکه‌ری، باریکان 2
هوکاری خاوکه‌روه، ریه‌ست، ریه‌ند 3 ته‌نگانه
٥ 1 گلوگاه 2 عامل کندساز 3 مضیق

bottle-opener noun

شووشه‌که‌روه، سه‌ره‌له‌پازک ٥ دربطری‌بازک

bottle-party noun

میوانی شووشه‌یی (میوانی‌یی که له‌ودا هه‌ر
میوانی له‌که‌ل خوی شووشه‌یی مه‌ی دیتی) ٥
بوتل‌پارتی

bottler noun

(نافه‌رمی) شت یان که‌سینکی جینی په‌سند ٥
چیز یا آدم مقبول

bottlescrew = turnbuckle

bottom /'bɒtəm, US 'bɑ:təm/ noun, adjective

1 n خوارترین به‌ش، بن، زیر، خواره‌وه 2 بنک،
ته‌رک، بن‌دین، ته‌ختاو، بن‌کاو، بن‌ره‌خ 3 قوولایی
4 سه‌رچاو، بنه‌ما، ماک، بنه‌ره‌ت، چاوگ 5
پشته‌وه، دواوه 6 کنگ، پاشوو، پاشل، سمت 7
کوتایی، دواپی، دووماهی 8 بنی که‌شتی، لاشه
یان په‌یکه‌ره‌ی که‌شتی 1 adj ناخرین، دواپین،
هه‌ره‌خواروو 2 به‌ره‌تی، بن‌چینه‌یی، سه‌ره‌کی ٥
1 n پایین‌ترین بخش، ته، پایین 2 بستر، کف 3
عمق 4 منشا، اساس، سرچشمه 5 عقب 6 سرین،
نشین 7 انتها، پایان 8 ته یا بدنه‌ی کشتی 1 adj
آخرین 2 اساسی

bottom dolar noun

دواپین دۆلار ٥ آخرین دۆلار

bottom drawer noun

جیازی، ره‌هال، ناوتیلانه، باوانی (بووک) ٥
جهاز عروس

bottomless /'bɒtəmləs, US 'bɑ:t-/ adjective

1 بی‌بن، بی‌په‌ی، قوول، کوور 2 له‌راده‌به‌ده‌ر،
بی‌ئه‌ندازه، بی‌راده ٥ 1 بی‌ته، عمیق 2
بی‌حدو‌حصر، نامحدود

bottom line noun

1 ته‌نجام، ناکام، پی‌نازو 2 خالی بن‌چینه‌یی،
هوکاری دیاری‌که‌ر: The bottom line is that
3 we have to make a decision today
قازانج و زیان، خیر و زهره‌ر 4 پوخته‌ی قسه،
دواوته ٥ 1 پامد، ماحصل 2 نکته‌ی اصلی 3
سود و زیان 4 خلاصه‌ی کلام

bottommost adjective

نزم‌ترین، خوارترین، بن‌ترین ٥ پایین‌ترین

bottom price noun

که‌م‌ترین یان نزم‌ترین نرخ ٥ پایین‌ترین قیمت

bottomry /'bɒtmrɪ/ noun

بارمه‌دانانی که‌شتی ٥ گروگداری کشتی

bottom up interjection

هه‌لی دیره (له‌خواردنه‌وه‌دا) ٥ بن‌داز بالا

botty noun, pl. botties

(نافه‌رمی، بریتانیا) سمت، کنگ، پاشل ٥
نشین، سرین

botulin /'bɒtjʊlɪn, US 'bɑ:tjə-/ noun, also

botulinum toxin /'bɒtjʊ'lɪnəm/ also
botulinus toxin

بوتولین، باتیولین (ماکینکی ژاراری له‌به‌کتریادا،
که‌ده‌بته‌هوی نه‌خووشی بوتولیزم) ٥ بوتولین

botulism /'bɒtjʊlɪzəm, US 'bɑ:tʃə-/ noun

بوتولیزم، باتیولیزم (جو‌ری نه‌خووشی سه‌خته‌که
له‌نه‌نجایی به‌کریای چیشتی

خراب‌هه‌لگیراوه‌وه‌تووش‌ده‌یی) ٥ بوتولیزم

boudin /'bu:daɪ/ noun, pl. same

جو‌ری فەره‌نسی black pudding ٥ بودین

boudoir /'bu:dwɑ:(r)/ noun

بوودوار، دیو یا ژووری تاییه‌تی یا خه‌و (ژنان)
٥ اتاق خصوصی یا خواب

bouffant /'bu:fɔ:, US bu:'fa:nt/ adjective, noun

adj فوودراو، هه‌لمساو؟ (جو‌ری شتواری قزی
سهر) n مۆد یان شتواری هه‌لمساو ٥
په‌کرده‌ه‌مد په‌کرده

bougainvillaea /,bu:'gæn'viliə/ noun, also

bougainvillaea

(رووه‌کناسی) بووگین‌فیلیا [توخم
Bougainvillea] ٥ گل کاغذی

bough /baʊ/ noun

پدل، تایی، گه‌وره‌لق ٥ شاخه‌ی اصلی

bought /bɔ:t/ = past and past participle of buy

boughten /'bɔ:t(ə)n/ adjective

کریاری (تا که هی مالی بی) ٥ خریده‌شده

bougie /'bu:ʒi/ noun, pl. bougies

(پزشکی) میلی نهشته‌گره‌ری \odot میل جراحی
bouillabaisse /'bu:jabɛɪs/ *noun*

سویی ماسی \odot سوپ ماهی
bouillon /'bu:ʃjɒn, -jɒ̃, US -ʒa:n/ *noun*

سویی تراو، شورباو شلیتاو \odot بویان
boulder /'bouldə(r), US 'boul-/ *noun*

خرانکه، تاویز، خرولسکه (گاشه‌بهردی له‌بر
 باری کَش یان باران خربوته‌وه، به‌رد، که‌فر،
 نه‌خته‌بهرد، گاشه‌بهرد، گره‌بهرد، تاشه‌بهرد،
 گابه‌رد (کورتی **boulderstone** ی سهره‌تای
 به‌ره‌ت سکا‌تله‌ندی) \odot گرداله، سنگ، تخته‌سنگ
boule¹ /bu:l/ *noun*, also boules

جورئ فهره‌نسی یاری **bouls** (به تویی تاسنی
 ده‌گری) \odot بول

boule² /bu:l/ *noun*

نه‌جومه‌نی پیران و نوینه‌ران (یونان) \odot شورای
 شیوخ و نمایندگان

boulevard /'bu:lva:d, US 'bulva:rd/ *noun*

بولقارد، داره‌ری: **Sunset Boulevard** \odot بولوار
boulevercement *noun*

(فهره‌نسی) شنیوای، شله‌ژوای، شله‌ژان \odot
 آشفتنکی

bounce /baʊns/ *noun*

1 گه‌رانده، زفرین 2 باز یان په‌رینی کت‌وپر،
 قه‌لبه‌ز، هه‌لبه‌زینه‌وه، هه‌لبه‌رو‌دایه‌م،
 هه‌لبه‌زودایه‌م، چالاکي، جسم‌وجول، به‌که‌بی،
 سه‌رخوشی، به‌گوری، سه‌رشادی، به‌په‌روشی 3
 لیدانی به‌هیز و کت‌وپر \odot 1 برگشت 2 جهش
 ناگهانی، نشاط، فعالیت، سرزندگی 3 ضربه‌ی قوی
 و ناگهانی

bouncer /'baʊnsə(r)/ *noun*

که‌له‌گا، باریزه‌ر، پسه‌وان، کیشه‌روین (مه‌بخانه،
 کاباره، کاریتو و هتد) \odot گردن‌کلفت، محافظ

bouncing /'baʊnsɪŋ/ *adjective*

ساخ، به‌که‌یف، به‌کار، له‌شوق، پرجم‌وجول،
 چالاک، له‌ش‌ساخت، تهن‌دروست، lively،
 robust، animated، سرزنده، پراترزی

bouncing Bet = soapwort

bouncy /'baʊnsɪ/ *adjective* (bouncer, bounciest)

1 به‌که‌یف، به‌نه‌شه، سه‌ری‌حال، له‌جوش، به‌گور،
 به‌جم‌وجول، دل‌خوش، به‌په‌روش، buoyant،
 exuberant 2 به‌هیزه بو گه‌رانده، وه‌گه‌روک،
 خواه‌نی هیزی گه‌رانده (توب) 3 فته‌ری
 سرزنده، بانشاط 2 دارای قدرت برگشت (توب) 3
 فتری

bound¹ /baʊnd/ *noun, adjective*

1 قه‌لبه‌میان، په‌رین، بازدان، باز، گومه‌ته 2
 گه‌رانده، زفرین، هه‌لبه‌ز و دایه‌ز \odot 1 پرش

جهش 2 برگشت، ورجه و روجه

bound² /baʊnd/ *adjective*

1 سزگه‌ر، بی‌ته‌ملانه‌ولا، به‌کلای کراره، دلنیا
 2 پینه‌ند، پایه‌ست، نه‌رک‌له‌سه‌ر، ده‌ربه‌ست،
 خوبه‌سته 3 له‌سه‌رسوور، شیلگیر، به‌پریار 4
 به‌رپوه، رویش‌توو، ناماده‌ی رویش‌تن 5 سه‌ربه،
 به‌ستراو، به‌سته، په‌نده (به)، پتوه‌ندی هه‌به،
 پتوه‌ندیدار 6 دل‌به‌سته، هزگر 7 جزویه‌ندکراره،
 به‌رگ‌تیگیراره، شیرازه‌بند(کراو) 8 قه‌بز، گیر،
 به‌گیر، توش‌وو به‌قه‌بزی \odot 1 مسلم، محرز،
 قطعی 2 مقید، متعهد 3 مصمم 4 عازم 5 وابسته،
 مربوط 6 علاقه‌مند 7 صحافی‌شده، جلد‌شده 8
 دچار پیوست

bound³ /baʊnd/ = past and past participle
 of bind

boundary /'baʊndrɪ/ *noun, adjective, pl.*
 boundaries

1 n سنوور، تخوب، سه‌رحه‌د، مهرز: **national**
boundaries 2 به‌شتینه، سه‌رحه‌د، که‌رخ، راده،
 هینلی جایکه‌ره‌وه: **boundary**

boundary changes/disputes *adj* سنووری، سه‌رسنوور
 1 n مرز 2 مرز، حد، محدوده *adj* مرزی

boundary conditions *noun*

(کیمیا) هه‌ل‌ومه‌رجی سنووری \odot شرایط مرزی
boundary surface *noun*

(کیمیا) ناست یا رووی سنووری \odot سطح مرزی
bounden¹ /'baʊnd(ə)n/ *adjective*

پینه‌ند، ده‌ربه‌ست، ناچار، پتویست، binding:
our bounden duty \odot مقید، ناگیر

bounden² /'baʊnd(ə)n/ *noun*, a (or one's)
 bounden duty

نه‌رکی سه‌رشان یان ویزدانی، به‌پرسایه‌تی
 ناچاری یان زوره‌ملی: **our bounden duty** \odot
 وظیفه‌ی اخلاقی، مسؤلیت اجباری

bounder /'baʊndə(r)/ *noun*

بنیاده‌می دیواندر، که‌سینگی ناکارترم، مرزی
 هه‌ره‌زه‌سووک، خویری‌یه‌پیاو \odot آدم فرومایه،
 آدم رذل

boundless /'baʊndləs/ *adjective*

بی‌کوتایی، بی‌ته‌ندازه، بی‌سنوور، له‌راده‌به‌ده‌ر \odot
 بی‌کران، بی‌حدومرز

bounds /baʊndz/ *noun, pl.*

1 پانتایی، بوار، مه‌لبه‌ند 2 راده‌وسنوور \odot 1
 حوزه، گستره 2 حد، حدومرز

bounteous /'baʊntiəs/ *adjective*

1 زور، زه‌به‌ن، زه‌به‌ند، فراوان، a: bountiful
bounteous harvest 2 دلاوا، ده‌س‌ودل‌باز،
 به‌ده‌هنده، به‌مرچاوتیز، به‌خشنده، به‌ده‌س‌ودل،
 به‌خشنده، ده‌س‌کراواته \odot 1 وافر 2 به‌خشنده،
 پرسخاوت، سخاوت‌مندانه

bounteously /'baʊntiəsli/ *adverb*

دهسکراوانه، بهشتیویهکی بهخشنده
سخاوت مندانه

bounteousness /'baʊntiəsna:s/ *noun*
1 بهدهسودلی، دلاوایی، دهسودلی بازی،
بهدههندهی، چاوتیری 2 زوری، فراوانی 3
سخاوت 2 وفور

bountiful /'baʊntɪfl/ *adjective*
1 زور، فراوان، 2 abundant بهدهنده، بهنان،
دلاوا، دهسودلی بازی، دهسکراوانه، بهخشنده
1 وافر 2 باسخت، سخاوت مندانه

bountifully /'baʊntɪflɪ/ *adverb*
دهسکراوانه، بهشتیویهکی بهخشنده
سخاوت مندانه

bounty /'baʊnti/ *noun, pl. bounties*
1 بهخشندهی، بهدهندهی، دلاوایی،
دهسکراوایی، چاوتیری، بهدهسودلی، بهخشین
2 یارمهی، پیتاک، کومهک 3 ریزه، پیت،
بهدهکته، بهده، پیت و بهدهکته، بهروبووم،
نیعمت 4 خلات (میری یان حکومت)،
پاداشت 5 دیاری 6 بهروبووم، بهرهم 1
بخشندگی، سخاوت، بخشش 2 اعانه 3 نعمت 4
جایزه 5 هدیه 6 محصول

bouquet /bu'keɪ/ *noun*
1 هوویزی، چهپکه گول 2 بونی خوش، بهرامه،
لاباته 3 پیاهلوتن، بهسن 1 دسته گول 2
نکته 3 تمجید
bouquet garni /,bu:'keɪ ga:'ni:, US
ga:'ni:, bu:'keɪ/ *noun, pl. bouquets garnis*
/,bu:'keɪ ga:'ni:, US ga:'ni:, US also
bu:'keɪ/

(فهره نسی) چهپکه گیایی که دهیخنه ناو
توره کهیه کی چکولانه بولینان و تام خوش
کردن 1 بوی گارنی

bourbon /'bɔ:bən, US 'bɔ:rbən/ *noun*
بیرین، بوروب (جوری ویکي ئه مریکایی، له
گه نمه شامی و جوفهرهنگی ده گنری) 1 بوروب
Bourbon /'bʊəb(ə)n/ - *reactionary (US)*
bourrée *noun*

بوری (سهما، ههلهپرکی و موسیقای پینشوی
فهره نسی) 1 بوری

bourgeois /'bʊəʒwɑ:, 'bʊə'ʒwɑ:, US
'bɜ:ʒ-, 'bɜ:ʒ-/ *noun, adjective*

1 بورژوا، دوکاندار، کاسبکار، بازاری،
سهوداگر، سهرمایه دار، بازاری 2 سهرمایه داری،
بورژوازی، نهندامی چینی نیوه راست 3 سهربه
چینی نیوه راست، پشتیوانی بهرزه وندهی به کانی
سهرمایه داری یان کاپیتالیزم (سیاسهت) 4
زین فرهه خوش گوزهران 1 بورژوا،
سهرمایه دار 2 سهرمایه داری 3 وابسته به طبقه
متوسط، سودجو 4 مرفه

bourgeoisie /'bʊəʒwɑ:zi:, US 'bɜ:ʒ-/

noun

1 سهرمایه داری، بورژوازی 2 چینی نیوه راست
یان خوش گوزهران، چینی سهوداگر یان
بازاری، چینی سهرمایه دار یان کاپیتالیزم
(سیاسهت) 3 چینی سهردهستی سهرمایه دار که
چینی کریکار ده چهوستیتتهوه (له بیر
مارکسیستی دا) 1 سهرمایه داری، بورژوازی 2
طبقه متوسط 3 طبقه سهرمایه دار

bourgeoisification *noun*
بورژوازی کردن، کردنه بورژوازی 1 بورژواسازی
burn /bɔ:n, US bʊənl/ *noun*

چومهل، شهتاو، جۆگه 1 نهز کوچک
burn /bɔ:n, US bʊənl/ *noun, also bourne*
1 سنور 2 مه بخت، نامانج، شوین مه بخت 1
1 مرز 2 هدف 3 مقصد

bourrée /'bʊəreɪ/ *noun*
جوری سهمای کرزی فهره نسی، له
دهجی 1 بوری

bourse /bʊəs/ *noun*
1 بورس، بازاری دارایی 2 کیف، جانتا، ههگبه
1 بورس 2 کیه

Boursin /'bʊəsɪ, French bʊrsɛ/ *noun*
بورسین، بووسا (= جوری پهیری نهرمی
فهره نسی) 1 بورسین

bout /baʊt/ *noun*
1 لنتان، هیرش 2 ماوه نه خوشی 3 پشپریکی
سهده مشقت یان زوران بازی 4 چهماوی له
لایکی فیولین یان نامیریکی تر 1 حمله 2
مدت زمان مریضی 3 مسابقه یوکی یا کشتی 4
بوت

boutade /bu:'taɪd/ *noun*
(فهره نسی) ههلهچوونی ناکاو 1 فوران ناگهانی

boutique /bu:'ti:k/ *noun*
بووتیک، دوکان (بهدهت: له 1 apothēkē یونانی
"storehouse") 1 بووتیک

bouton /'bʊ:ton/ *noun*
(تویکاری) دوگمه (بهدهت: له فهره نسی به
وانای "button") 1 بوتون

boutu /'baʊtu:/ *noun, also boto*
جوری دولفینی بوریان بهمهیی نامازونی 1
Inia geoffrensis 1 بوتو

bouvier /'bʊ:vɪə/ *noun*
جوری سهگی زله و بهقهوهت، له بهمهتا هی
بیلزیک 1 بوویر

bouzouki /bu:'zu:ki/ *noun, pl. bouzoukis*
جوری ماندولینی mandolin مل دریزی یونانی
1 نوعی ماندولین

bovid /'bʊʊvɪd/ *noun*
گوان داریکی تیره مانگا (Bovidae) 1 نوعی
پستاندار از خانوادهی گاو

bovine /'bʊ:vɪn, US 'bʊ-/ *adjective*,

noun

adj 1 مانگایی، گایی، گایانه، گاوه‌کی، له تیره‌ی مانگا (bovine malignant catarrhal fever): جه‌وشنه (2 خا و گه‌وج، گه‌وجانه *n* گا (بهره‌ت): له late Latin *bovines* له *bov-* لاتین "مانگا" (*ox*) 1 گای 2 کند و احمق، احمقانه *n* نور

bovine spongiform encephalopathy = BSE

bovver /'bɒvə, US 'bʌvər/ *noun*

(تافهرمی، بریتانیا) کله‌گایی، جه‌وکیشتی، لات‌بازاری، لاتی‌گه‌ری، نازاوه‌گیتری، گیزه‌شونتی 1 قلدری، آشوب‌گری

bow /bəʊ, US buː, baʊ/ *noun*

1 که‌وان، که‌مه، که‌وانه (تیوان دوو سه‌ری که‌وان: مال) 2 ده‌نوک، نارشه، زیړه‌نه (ک) 3 نووشتانه‌وه، چه‌مانه‌وه، چه‌مینوه، نووچ 4 گری قولىفه یان خزیو 5 بایون 6 پلکه‌زیرینه، کولکه‌زیرینه، که‌سک‌وسور 7 یو‌نوشتانه‌وه، داهاته‌وبه نیشانه‌ی ریز، کرنووش 1 کمان، قوس 2 ارشه 3 انجا، خمیدگی 4 گره‌لغزنده 5 بایون 6 رنگین‌کمان 7 تعظیم

bow /bəʊ, US buː, baʊ/ *noun*, also bows
به‌شی پتسه‌وه‌ی که‌شتی یان به‌لم، پیش یان سنگی که‌شتی یان به‌لم، لووتکه‌ی که‌شتی 1 سینه‌ی که‌شتی، دماغه

bow and arrow *noun*

تیر و که‌وان 1 تیر و کمان

Bow Bells *noun, pl.*

زه‌نگه‌کاني کلیه‌ی سه‌ینت ماری لیوور Mary Lebow له‌لندهن: له‌بر ده‌نگاویری زه‌نگدا 1 لو‌بلز

bowdlerism *noun*

بزارگه‌ری، بزارکاری، سانسورگری 1 سانسورگرایی

bowdlerist *noun*

بزارگر، بزارکار، سانسورگر 1 سانسورگر

bowdlerization *noun*

بزارگه‌ری، بزارکاری، به‌ره‌م‌پشکیتي، سانسورکاری 1 هرزه‌دایی

bowed *adjective*

چه‌ماوه، چه‌میو، کوماوه 1 خمیده

bowel /'baʊəl/ *noun, adjective*

n 1 ریخوله 2 (bowels) دل، قوولایی، ناخ *adj* ریخوله‌یی 1 *n* روده 2 (در جمع) اعماق *adj* وابسته به روده

bowel movement *noun*

پیسایی کردن، ریان، دده‌س‌ناوگه‌یاندن، دانیشن، خو‌خاوین‌کردنه‌وه، خو‌خالی‌کردن 1 تخلیه

bower /'baʊə(r)/ *noun*

1 که‌بر، کولک، سابات 2 (ویژه‌یی) زووری

تابیه‌تی خانم 3 مال و کوخته‌ی هاوینی یان له لادئ 1 سایه‌سار 2 بوور

bower /'baʊə(r)/ *noun*

له‌نگه‌ری لووتکه‌ی که‌شتی 1 لنگر دماغه‌ی که‌شتی

bower /'baʊə(r)/ *noun*

فیولون‌ژهن 1 ویولون‌نواز

bowerbird *noun*

(بالنده‌ناسی) بالنده‌که‌پره؟ بالنده‌ی سابات [خیزان Ptilonorhynchidae: چه‌ندین جورن] 1 نوعی پرده

bowfin /'baʊfɪn/ *noun*

جوری ماسی راوی نهمریکایی، ده‌توانی‌تا ماوه‌یتی زور له ده‌ره‌وه‌ی ناو‌دا بزی | *Amia calva* 1 نوعی ماهی

bow front *noun*

داهاته‌وه یان چه‌مانه‌وه‌ی به‌شی پیشه‌وه، پیشی‌قو‌قزی، پیشه‌وه‌قیتی یان ده‌ره‌ریوی، پیشه‌وه‌که‌وانی 1 بو‌فرانت

bow-fronted *adjective*

به‌شی پیشه‌وه‌ی داهاته‌ونه‌وه یان چه‌ماوه‌ته‌وه، پیشی‌قو‌قز، پیشه‌وه‌قیت یان ده‌ره‌ریو، پیشه‌وه‌که‌وان 1 بو‌فرانتید

bowhead whale /'baʊhɛd/ *noun*

جوری نه‌ه‌نگی ره‌شی Arctic | *Balaena mysticetus* 1 نوعی وال

bowie knife /'baʊi/ *noun*

خه‌نجیر، خه‌نجر، کیرد (دو‌ودم) 1 دشنه

bowing *noun*

ژیړه‌نه‌یاهیتان، نارشه‌یاهیتان (فیولون) 1 ارشه‌کشی

bow-knot *noun*

گری قولىفه 1 گره‌خفت

bowl /bəʊl, US boʊl/ *noun*

1 کاسه، یه‌خنی‌کیش، جام، بایه، قاب، کاشی، ده‌فر، پیاله، تاس 2 قوولایی، چالایی (که‌وچک) 3 نامفی‌تاتر، ستادیوم (بو‌روودای وهرزشی یان موسیقایی) 4 (جوگرافیا) گولوی سروشتی 1 کاسه، ظرف، قندج 2 کودی (قاشق) 3 امفی‌تاتر، استادیوم 4 آبگیر طبیعی

bowl /bəʊl, US boʊl/ *noun*

1 تویی (دارین) بولینگ 2 (bowls) بولز (باری)، بولینگ، بولینگی سهرمترگ 1 توپ بولینگ 2 (در جمع) بولینگ

bowl capital *noun*

سهرکولی قایی یان کاسه‌یی 1 سرستون‌کاسه‌ای

bow-legged /'baʊ 'legɪd, US 'boʊ/ *adjective*

چه‌ویل، بیکه‌وانی، پاکه‌وانی 1 پاکمانی

bow legs *noun, pl.*

بیکه‌ویلی، چه‌ویلی، باجه‌ویلی، لاقی‌که‌وانی،

(ته) ژیتوئولاری، ژیتوئوواروم genu varum (بو) دهرهوه چمماوئتهوه) پای کمانی

bowler /'baʊlə(r), US 'bou-/ *noun*

یاریزانی بولینگ، بولینگباز ○ بازیگر بولینگ

bowler hat *noun*, also **bowler**

کلاوی کاسهیی یان قابی ○ کلاه لگتی

bowline /'bəʊln/ *noun*

1 گرنی نالقه 2 گوریسی بادهوه، تنافی چاروکه ○ 1 کره حلقه، کره خرگوشی 2 طاب بادیان

bowling /'bəʊlɪŋ, US 'bou-/ *noun*

بولینگ، بولین، گودارین (یاریهکه به گوی دارین) ○ بولینگ

bowling alley *noun*

1 سالونی بولینگ 2 بولینگخانه (خانوبه‌ره‌ین که بولینگی تیاده‌کری) ○ 1 سالن بولینگ 2 ساختمان بولینگ

bowling green *noun*

یاریگاهه‌کی چیمه‌نی بو یاری بولز، میرگی بولینگ ○ چمن بولینگ

bowls /'bəʊlz/ *noun, pl.*

بولز (یاری) ○ بولز

bowman /'bəʊmən, US 'bou-/ *noun, pl. bowmen*

سهولیدهر یا سهولچی پیشهوه ○ پاروزن مقدم

bowman /'bəʊmən/ *noun, pl. bowmen*

تیراوژ، تیرهاوژ، تیرخر، که‌وانه‌وان ○ تیرانداز

Bowman's capsule *noun*

که‌پسولولی بؤومهن: که‌پسولولیکی جیوت‌دیواره‌ی پهرده‌ناسای تهنک، دهوری glomerulus گلی‌نفرونی nephron پریپره‌داریکی داوه ○ کپول بومن

bow oar *noun*

جی‌سهولی پشتهوه ○ بواور

bowsaw /'bəʊsɔ:/ *noun*

مشاری که‌وانی، ههره‌که‌وانی ○ اره‌ی قوسی

bowser /'bəʊzə/ *noun*

تانکتری سووتهمه‌نی فروکه یان دابین کردنی ناو ○ بوئر

bowshot /'bəʊʃɒt/ *noun*

تیراوژ، مه‌ودای برینی تیر، تیرب، بری تیر ○ تیرس

bowsie /'bəʊzi:/ *noun, pl. bowsies*

(تیرله‌ندی) که‌سینکی سهریزو یان له چینی خوارووی کومه‌لگاهه ○ آدم سرکش یا از طبقه‌ی پایین جامعه

bowsprit /'bəʊsprɪt/ *noun*

ده‌نووی که‌شتی، کوله‌کی پیشه‌وه‌ی که‌شتی ○ مقار کشتی

Bow Street Runner /'bəʊ/ *noun*

(میزوویی، نافه‌رمی) پولیسی له‌ندن ○ پلیس لندن

bowstring /'bəʊstrɪŋ, US 'bou-/ *noun*

ژنی که‌وان ○ چله، وتر کمان

bow tie /'bəʊ 'taɪ/ *noun*

بایون (له شیه‌ی که‌وان) ○ بایون

bow window *noun*

په‌نجیره‌ی خیری دهرپه‌ریو، په‌نجیره‌ی

دهرپه‌ریوی که‌وانی ○ پنجره‌ی پیش‌آمده‌ی کمانی

bow-wow /'bəʊ wəʊ/ *interjection, noun*

interj وشه‌ی سه‌گ به زمانی منالان، کووچی،

قرو‌سکه، چه‌په، وهره‌وه /'bəʊwəʊ/ n

(نافه‌رمی) سه‌گ ○ interj واتی‌واقی n سگ

bowyer /'bəʊjə/ *noun*

که‌وانه‌وان، که‌وان‌ساز، که‌وان‌فروش ○

کمان‌ساز، کمان‌فروش

box /bɒks, US bɑːks/ *noun, pl. same or boxes*

1 قوتو، قالب، کارتون، سنووق، مجری، سیپ 2

شونبی دادیار (دادگا) 3 لوز یان بالاجی (شانو)

4 خانه، چوارگوشه 5 سنووقی پوست، سنووقی

پوستی 6 کیوسکی ته‌له‌فون 7 ته‌له‌فون 8

قوتوی شه‌مچه یان شقارته 9 کورسی یان

سه‌نده‌لی کالیسکه‌جی 10 کوخ، کولیت 11

مستین، شه‌مشت، مشت‌بازی 12 the box

(Soccer) ناوچه‌ی پیتالتی 13 penalty area

قه‌لغانی پاراستی ناوکه‌لی پیاو له وهرزش‌دا،

ب.ت. کریکت، ناوکه‌ل‌یاریز 14 (نافه‌رمی)

قوز، شهرم 1 ○ جعبه، قوطی، صندوق 2 جایگاه

(دادگاه) 3 لوز، مریم 4 صندوق پست، صندوق پستی

5 کیوسک تلفن 6 تلویزیون 7 قوطی کریت 8

صندلی درشکه‌ران 9 کله 10 بوکس 11 محوطه‌ی

جریمه 12 بیقه‌بند 13 (عامیانه) کس

box /bɒks, US bɑːks/ *noun*, also **box tree**

1 (دهون) [Buxus sempervirens] یان

دره‌خت Casearia praecox (ته‌میریکی)

گهرمینان و جوړه‌کانی تر) شمشال، شمشاد 2

داری شمشاد ○ 1 شمشاد، 2 چوب شمشاد

box /bɒks, US bɑːks/ *noun*

مشت، مست، زله، شه‌پلاخه، شه‌قه‌زله ○

مشت، سیلی

boxboard *noun*

مقه‌بای قوتو ○ مقوای جعبه

box camera *noun*

کامیزای قوتویی یان سنووقی، دوربینی

سنووقی ○ دوربین جعبه‌ای

box canyon *noun*

(له ته‌میریکا) دهره‌بندی سنووقی (باریک و

بن‌ته‌خت و لا ستوونی) ○ کانیون جعبه‌ای

boxcar /'bɒkskɑː(r), US 'bɑːks-/ *noun*

واگونی باره‌لگر ○ واگن باری

boxed /bɒkst, US bɑːkst/ *adjective*

قوتویی، سیی، کارتونی، سنووقی ○ جعبه‌ای

Boxer /'bɒksə(r), US 'bʌ:k-/ *noun*

مستەوان، ئەندامى توندى كۆمەلەى نەيتى
نەتەوگەرى چىنى، لە سەدەى 19دا پەرهى
سەند ۋەشتەن

boxer /'bɒksə(r), US 'bʌ:k-/ *noun*

1 بۆكسىر، مەشت باز، شەرمەشت كار، مەشتەوان
جۆرى رەگەزى سەگى دەستە، پە تووكى قاوھى
نەرمەو ۋە 1 بۆكسور 2 نۆى سەگ

boxers = boxer shorts

boxer shorts *noun, pl.*

شۆرتى بۆكسىر ۋە شۆرت بۆكسور

boxfish *noun, pl. same or boxfishes*

سنووقەماسى، جۆرى ماسى دەريايى گەرمىنان
[Tetrosomus gibbosus] ۋە جۆرەكانى تر ۋە
نۆى ماھى

boxful /'bɒksfʊl, US 'bʌksfʊl/ *adjective*

پەرقوتوئى، قوتوبەرە، پەرسنووقى ۋە بە اندازەى
يەك جەبە

boxing /'bɒksɪŋ, US 'bʌks-/ *noun*

شەرمەشت، مەشتىن، مەشت بازى، لوكمانى،
مەشتىن، بۆكس، مەشتانى ۋە مەشتەزنى، بۆكس

Boxing Day *noun*

رۆزى ديارى، رۆزى پەشكەشى (پەشوى گەشى
پەرتانى لە پەكەم مەتووى دواى كەرسەس)
رۆز ھەدە

boxing-glove *noun*

لەپەك يان دەسكەشى شەرمەشت، دەسكەشى
بۆكس ۋە دەسكەش بۆكس

boxing-match *noun*

پەشەكەشى شەرمەشت، كەپەكەشى بۆكس ۋە
مەسەقى بۆكس

box junction *noun*

(لە پەرتانىا) بۆكس جانكەش (شۆپنى كە دوو
رەگە يەكتر دەپەن يان پەكەدەگەنەو، بە ھەلى
زەرد نەشاندار كراوھ كە مەشتەكان نەپىن
رەبۆستەن) ۋە بۆكس جانكەش

box number *noun*

زەمارەى سنووقى پۆستى ۋە شەمارەى صندوق پۆستى

box office *noun*

(شۆپنى) بىلەت يان تەكەتەفروشى ۋە پاچە

box pleat *noun*

جەپنى دوولايى (دروومان) ۋە پەلى بۆكس

boxroom *noun*

ەمار، كۆگا (لە مالد)، دىوى يەكجار چەكۆلە
ئابارى

box tree = box2

boxthorn *noun*

جۆرى دەوھەنى دېكاوى، پەرىكى سەور دەگرى
[Lycium] چەندىن جۆرنى ۋە نۆى پوتە

box turtle *noun*

كەسەلى سنووقى يا قوتوئى [Terrapene]

چەندىن جۆرنى ۋە لاک پەشت جەبەى

boxty /'bɒkstɪ/ *noun*

جۆرى ناننى ئەرلەند، ئارد و پەتەنەى كالى تەپە
نۆى نان

boxwood /'bɒkswʊd, US 'bʌks-/ *noun*

دارى شەمشاد ۋە چوب شەمشاد

boxy /'bɒksi, US 'bʌksi/ *adjective*
(boxier, boxiest)

1 سەنووقى، چوارگوشە، قوتوئى 2 تەنگ،
تەنگەبەر، چەكۆلە، تەسكى ۋە 1 جەبەى 2 تەنگ

boy /bɔɪ/ *noun, interjection*

1 پەس، كور، لاو، بەجە، كورپەگە، مەنالكار،
كورەكان (boys) 2 شاگرد، پەردەست، نۆكەر
interj. شا، تەج، ناخ، ھە، پەچ، 1 n پەس،
پەرىجە، پەرىجەھا 2 پادو interj. ھە، عەج

boyar /bəʊ'jɑː/ *noun*

ئەندامى چىنى نەرىستوكراتى كۆنى رووئىا،
نۆىك بە مەر ۋە بويار

boycott /'bɔɪkɒt, US -kɑːt/ *noun*

بايەكوت، پەرىبەند (كەردن؛ n boycotter)
تەرىم، بايەكوت

boyfriend /'bɔɪfrɛnd/ *noun*

1 دۆستى كور، رەققى كور 2 گراو، يار ۋە 1
دۆست پەس 2 مەشوق

boyhood /'bɔɪhʊd/ *noun*

(قوناخ يان سەردەمى) مەنالى، كورپەتى، كورپەتى
ۋە دوران بەجەگى

boyish /'bɔɪʃ/ *adjective*

كورانە، ھەكەو كوران، مەنالاھە: boyish
charm/enthusiasm ۋە پەرانە

boyishly /'bɔɪʃli/ *adverb*

كورانە ۋە پەرانە

boyla /'bɔɪlə/ *noun*

پەشەكى جادووگەرى رەسەن نەپەنى ئەوسترالىا
(نەپەت: لە Nyungar boyla) ۋە بويا

Boyle's law *noun*

(كەمى) قانۇنى بۆيل ۋە قانۇن بۆيل

boyo *noun, pl. boyos*

(تەفەرمى، ئەرلەند و وەلن) كور يان پەو ۋە پەس
يا مەرد

Boy Scout *noun*

پەشەنگى كور ۋە پەشانگ پەس

boysenberry /'bɔɪz(ə)n, b(ə)ri, US -berɪ/ *noun, pl. boysenberries*

1 مەوھەنىكى زەلى خوراكى توودەرك ناسا 2
دەوھەنىكى مەوھەركراوى ئەو بەرە [Rubus
loganobaccus] ۋە بويسەرى

boy wonder *noun*

لاوى بەبەرە ۋە ھەلەكەتوئى ۋە نوجوان مەستەد
استەنابى

bozo /'bɔʊzəʊ, US 'bɔʊzɔʊ/ *noun, pl.*

bozos

(تافهرمی، نهمریکا) مروی گهوج (و بی خیره)
 آدم احمق

BP abbreviation 1 British Petroleum 2 blood pressure 3 before the present (era)

B Phil abbreviation Bachelor of Philosophy

Bq abbreviation becquerel

Br abbreviation 1 British 2 Brother

1 بریتانی 2 برادر، برا (تایسی) 3 بریتانیایی
 4 برادر

Br symb. the chemical element bromine

bra /bra:/ noun

(braless adj) مەمک بەند، شاماکى
 2 کرست

braata /'bra:tə/ noun, also braatas

(له نیو سوورینستەکان دا) سلاودانهوه، پارسەنگ،
 خاتراڼه 2 برات

brace /breis/ noun

1 بەست، بەند، ینکەست، هەلینکە،
 لیک هەلینک، لیکەست 2 تەناف یان گوریسی
 بادەوه 3 مەهار، راگیر، راگیر، پالیش 4
 ئاڤولاد، برۆنشان 5 جوت، موت، دوانه 6
 (له شکستەبەندی دا) میل 7 (ددان سازی)
 تیل، سیم، وایەر 8 (braces) دۆخین، بەتەخۆ،
 بەتەشلوار، بەند یان بەستی شەلوار 1 بند 2
 طنبان یادبان 3 مەهار 4 آڤولاد 5 جفت 6 میل
 7 سیم 8 (در جمع) بند شلوار

brace and bit noun

برغوو، بورغو، سمۆی دار، چیتوسمۆ 2 مەنى
 چوب

bracelet /'breislət/ noun

1 بازنه 2 دەزین، دەسپین، دەزبەند 3 بازولەبەند
 4 (bracelets) کەلەبچە، دەسبەست، دەسپین
 (پولیس، بنەرەت: له فەرەنسێ کۆن، له bras
 "arm" له brachium لاتین) 1 انگو 2
 دەستبەند 3 بازوبەند 4 (در جمع) دەستبەند

bracer noun

1 مەچەک بەند، قۆل بەند، قۆلەوان (له تیرخستن
 و وەرزش دا) 2 (مێزووی) زرنی قۆل، قۆلەوانه
 3 حایل مەج 2 زره بازو

brach /bræt/ noun

تانجی مەن، تازی دێل، دێلە تانجی 2 تازی مەده

brachial /'brekiəl/ adjective

قۆلی، باسکی، بالی، بازولەیی، سەرپە باسک
 یان قۆل 2 وابستە بە بازو

brachial artery noun

خوێنپەرە باسک (ی) 2 شریان بازو

brachiate /'brakiət, US 'breik-/ adjective

1 (زیندەناسی) لق یۆدار، بەپەل یۆ، پەل یۆ، پەل یۆ 2
 قۆل دار، خواوەنی قۆل 1 شاخەدار 2 دازای
 بازو

brachio- prefix

1 قۆل، باسک، بال، بازولە: 2 **brachial**
 باسکی یان قۆلی... (بنەرەت: له brachion
 یۆنانی یەوه "arm") 1 پیشوند: 1 بازو، عەدە 2
 بازویی و

brachiocephalic artery - innominate artery

brachiopod /'braki(ə)pɒd/ noun

گیانەوهەری بێ قۆل یان قۆلیا یان پاڤۆل 2
 جانور بازو یا

Brachiopoda /'brakiə'pɒdə/ noun, pl.

بێ قۆلان، قۆل یان (لق) کە lamp shell
 دەگرێتەوه 2 بازو یان

brachiosaurus /'brakiəs(ə)'sɔ:rəs/ noun

قۆلە (مار)نێلکە: جۆری دایناسۆری کەتە
 گباخۆری دوایی یەکانی قۆناخی زووراسیک و
 نیوهرستی کریتاسە، بە ملیکی زۆر درێژ و
 دەستی درێژ تر له لاقی (له brakhion یۆنانی
 "lizard" sauros + "arm") 2 نوعی دایناسۆر

brachium noun

باسک، قۆل، بال، بازولە 2 بازو، عەدە

brachy- /'braki/ prefix

پیشگر: کورت، قۆلە، قۆلی: **brachycephalic**
 (بنەرەت: له brakhus یۆنانی یەوه "short") 2
 پیشوند: کوتاه

brachycephalic /'braki'se'falk, US -
 ke'falk/ adjective, also brachycephalous

سەرکورت، سەریان 2 کوتاهەر

brachycephaly noun

سەرکورتی، سەریان 2 دارای سەرکوتاه بودن

brachycranical adjective, also brachycranic

کاپۆل کورت، کەللە کورت، کەرکه کورت، کەسی
 کاسەمەری کورت بێ 2 دارای جمجمەى کوتاه

brachycrany noun

کاپۆل کورتی، کەللە کورتی 2 دارای جمجمەى
 کوتاه بودن

brachydoctylous adjective

پەنجە کورت، قامک کورت، ئەنگۆست کورت 2
 دارای انگشتانی کوتاه

brachydoctyly noun

پەنجە کورتی، قامک کورتی 2 دارای انگشتان
 کوتاه بودن

bracing /'breisɪŋ/ adjective

خۆش، سازگار، بەجۆش هینەر، شادی هین،
 بەگورینەر، بووزینەر: a bracing breeze

(bracingly /'breisɪŋli/ adv) فرخ بکش

brack noun

(تیرلەندی) کەیکى میوه دار 2 کیک میوه دار

bracken /'brækən/ noun

جۆری فێرنی درێژ، باوه شینە گیا؟ 1 Pteridium
 2 aquilinum 3 سرخس

bracket /'bræktɪ/ *noun*

1 گوشه‌براکر، گوشه‌بند، سووچ‌بند، گوشه‌بست، رافعه‌بند، رافعه‌براکر، پالستی رافعه، تاق، تاقه 2 دیواری 3 که‌وان‌پرک، نانشکه، که‌وانه، بر‌ونیشان، نیشانه‌کانی {} [] () < > 4 ده‌سته، کومه، پؤل 5 پؤلاندن، ده‌ستاندن، ده‌سته‌کردن، ده‌سته‌ده‌سته‌کردن 6 (میلیتاری) مه‌ودای نیوان دوو گولله تویی ته‌قیو له‌م‌پر و له‌و‌بری نیشانه‌وه 1 پایه‌ی سه‌گوش، طاقچه 2 دیوار‌کوب 3 قلاب، آکولاد، پرانتر 4 گروه، رده 5 طبقه‌بندی 6 براکت

bracketed *adjective*

له‌نیو که‌وان‌پرک یان که‌وانه‌دا، له‌نیو نانشکه‌دا
داخل کروش یا پرانتر

brackish /'bræktʃ/ *adjective*

1 که‌من سویر، که‌من‌سویر، ده‌می سویری هه‌یه، تال: *brackish water* 2 (تام) ناخوش، بی‌تام، بی‌مزه 1 له‌شور 2 بدطعم

brackishness *noun*

1 که‌من سویریوون، ده‌می سویری هه‌بوون، تالی
2 ناخوشی، بی‌تامي، بی‌مزه‌می 1 له‌شوری 2 بدطعمی

braconid /'brækənɪd/ *noun*

(میروناسی) جورئ هه‌نگه‌زاله *wasps* (میشخوری چکوله‌ی خیزیانی *Braconidae*)
پتوه‌ندی به *ichneumon* هه‌کانه‌وه هه‌یه 1 براکونید

bract *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) گه‌لاج (ک)ه‌ی؟ زیر‌گول
bracted (adj): پتوه‌رت: له *bractea* لاتین "توی
یان وهره‌قی ناسکی کازا" 1 برگه

bracteal *adjective*, also *bracteate*
/'bræktɪəl, US -tɪəl/ or *bracted*

گه‌لاک‌دار، به‌گه‌لاک 1 دارای برگه
bracteole *noun*, also *bractelet*
لاگه‌لاچه، گه‌لاچه‌ی لاوه‌کی، گه‌لاچکله 1
برگه‌ی کوچک

bractless *adjective*

بی‌گه‌لاچه‌ی؟ زیر‌گول، گه‌لاچه‌ی زیر‌گولی نییه
1 بدون برگه

brad /bræd/ *noun*

بزماری بی‌سهر، بین 1 بین، میخ‌بی‌سر
bradawl /'brædɔ:l/ *noun*

دروه‌شه (توک‌یان یان سه‌ریان) 1 درفش
bradycardia /brædɪ'kɑ:diə/ *noun*
(پزشکی) دله‌خاوی، خاوی‌وونه‌وی ناناسایی دل
1 برادیکاردیا

bradykinin /brædɪ'kaɪnɪn/ *noun*

(زینده‌کیما) ناویته‌ب که له‌خوین‌دا تازاد ده‌بین
و ده‌بیته‌ه‌وی چوونه‌یه‌کی ماسوولکه‌ی لووس
smooth muscle و کشان یان هه‌راو‌بوونه‌وی

dilation ره‌گه‌کانی خوین (پتوه‌رت: له *bradus*
یونانی "خاو" *kinēsis* "جووله، جم" + *-in*)
1 برادیکینین

brae /breɪ/ *noun*

(له‌سکانه‌ند) ته‌پۆلکه یان گردی ته‌لان (یان
لیژ) 1 ته‌ی شیب‌دار

Braeburn /breɪbɜ:n/ *noun*

جورئ سنیو دیسری نیوزله‌ند که گوشته‌کی
تورته 1 بریرن

brag /bræɡ/ *noun*

1 حه‌یت‌وحسوت، هه‌ره‌وگیشه، لاف‌وگاف،
لافاندن، فروفیشال (کردن) 2 جورئ
ناسان‌کراو یان ساه 1 لافزنی 2 براگ

braggadocio /bræɡə'doutʃɪəʊ, US
-'doutʃɪəʊ/ *noun*

1 بره‌گه‌دوشیو، خوه‌لیکیش، لاف‌چی، لاف‌باز
2 حه‌یت‌وحسوت، لاف‌وگاف، هه‌ره‌وگیشه،
فروفیشال (کردن) 1 لافزن 2 لافزنی، رجزخوانی
braggart /bræɡət, US -gərt/ *noun*

بنیاده‌م یان م‌رو‌ی به‌هه‌ره‌وگیشه، که‌سیکی
خوه‌لیکیش یان لاف‌باز، ترلیدر 1 آدم لافزن
Brahman /'brɑ:mən/ *noun*, pl. *Brahmans*

1 ئەندامی به‌رزترین چین یان کاسنی هیندی
بره‌همه‌ن که بریتی‌یه له‌پیاوانی دینی 2 خودای
خولقیته‌ری سیانه‌ی هیندی (پروانه *Shiva* و
Vishnu) 3 که‌سیکی به‌رز (له‌باری کومه‌لايه‌تی
و چاندی‌یه‌وه) = *Brahmin* 3 *Brahmin* US
spelling of 3 *Brahmin* = *Brahmin*
1 بره‌من

Brahmana /'brɑ:mənəl/ *noun*

(له‌هیندوئیزم‌دا) هه‌ریه‌ک له‌لیک‌دانه‌وه یان رافه
دوورو‌دیزه‌گان له‌سهر‌قیداگان‌دا 1 بره‌مانا

Brahmanism /'brɑ:mə,nɪz(ə)m/ *noun*,
also *Brahminism*

شیوه‌ی سه‌ره‌تای هیندوئیزم که له‌هیندوستان
(900 پینشی‌زاین) له‌زیر کاریگه‌ری بره‌همانه‌گان
سه‌ری هه‌لدا 1 بره‌مینسم

brahmaputra /brə'mə'pu:trə/ *noun*

میشکیکی زله له‌ره‌گه‌زی ناسایی (پتوه‌رت: له
ناوی *Brahmaputra* ناوی رووباریکی ناسایی
باشووری) 1 بره‌ماپوترا

Brahmin /-ɪn/ = *Brahman***Brahms and Liszt** *adjective*

(بریتانیا و نافه‌رمی) مه‌ست، که‌یل، که‌له‌لا 1
مست

Brahui /brə'hui/ *noun*, pl. *same*

1 ئەندامی خه‌لکی لادییی ر‌وزا‌وی پاکستان 2
زمانی درافیدی *Dravidian* ئەو گه‌له 1 براه‌ونی
braid /breɪd/ *noun*

1 به‌لکه 2 شریت، باریکه، به‌لکه‌ره‌نگینه، به‌توکه،
قه‌پتان، به‌لک، په‌راویز، زنجیره، گولاب‌تون،
سه‌ردروو 1 گیس 2 قیطان، نوار، کلابتون

braided *adjective*

زنجیره‌ریز، زنجیره‌چن‌کراو، سه‌ردروو‌کراو، باریکه یان په‌لک‌پادووراو ۱ نوادوزی‌شده

brail *noun*

گوریس یان ته‌نافی هه‌لکردنی باده‌وی کشتی ۱ برایل

Braille /breil/ *noun*

هیلی بریل، هیل یان نه‌لفوینی بریل ۱ بریل

brain /brein/ *noun*

1 مینشک، مینزه‌لاک، مه‌زی، مینزی 2 مؤخ، ده‌ماخ، عه‌قل، ناوه‌ز، هوش 3 تیکه‌یشتن 4 مروی زیره‌ک و به‌هوش، بیریار، هزاران 5 (brains) مینشک، مه‌غز (بؤ‌خواردن) 6 (نافه‌رمی) ریکه‌خه‌ری سه‌ره‌کی، زیره‌ک (له‌گروینکی تاییه‌تی‌دا) ۱ مغز 2 مغز، عقل، ذهن 3 فهم 4 انسان بافرست، آدم متفکر 5 (در جمع) مغز 6 مغز متفکر

brainbox /'breimboks, US -bɑ:ks/ *noun*

(بریتانیا و نافه‌رمی) کسیتی یه‌کجار زیره‌ک ۱ آدم بافرست

braincase = cranium**brainchild** /'breɪntʃaɪld/ *noun, pl.***brainchildren**

1 بیر، هزر، بیروکه، نایدیا 2 داهینان ۱ اندیشه، ایده 2 ابداع، ابتکار

brain damage *noun*

لیدانی مینشکی، گورزی مینشکی، لیکه‌وتنی مینشک ۱ ضربه‌ی مغزی

brain-damaged *adjective*

مینشک‌نیش‌پی‌گه‌یشتوو، لیدراوی مینشکی ۱ ضربه‌دیده‌ی مغزی

brain death *noun*

مردنی مینشک یان مینشکی ۱ مرگ مغزی

brain drain *noun*

(نافه‌رمی) کوچی مینشکه‌کان، رویشتنی مینشکه‌کان ۱ فرار مغزها

brainfever bird *noun*

جوژی بازی هیندی و سریلانکایی [Cuculus varius] ۱ نوعی باز

brainiac *noun*

(نافه‌رمی، نه‌مریکا) کسیتی یه‌کجار زیره‌ک ۱ مغز متفکر

brainless /'breɪnləs/ *adjective*

گه‌وج، بِن‌مینشک، بِن‌مژگ، په‌لحه، ده‌بَنگ ۱ احمق، نفهم

brainlessly /'breɪnləslɪ/ *adverb*

گه‌وجانه، بِن‌مینشکانه، ده‌بَنگانه ۱ احمقانه

brainlessness /'breɪnləsnoʊs/ *noun*

گه‌وجی، بِن‌مینشکی، په‌لحه‌یی، ده‌بَنگی ۱ حماقت، نفهمی

brainpan /'breɪnpæn/ *noun, also skull*

(نافه‌رمی) کاسه‌سر، کابولک، که‌راکه، که‌لله، قاف ۱ جمجمه

brainpower /'breɪnpaʊə(r)/ *noun*

1 زیره‌کی، به‌هوشی، توانایی بیر‌کردنه‌وه 2 بیریاران، بیرمندان ۱ نیروی تفکر، فراست متفکران

brainstem *noun*

(تویکاری) پایه‌مینشک، پایه یان قه‌دی مینشک: پایه یان قه‌دی ناوه‌ندی مینشکی گوان‌داران، له medulla oblongata و پرده pons و مینشکی نه‌وه‌راست midbrain پیکه‌تاوه ۱ برین‌استم

brainstorm /'breɪnstɔ:m, US -stɔ:rm/ *noun*

1 تیکجووینی هوشی و بیر، شله‌زانی ده‌روونی، شیتی گورت‌ماوه و ناگاو 2 بیر نو، فکری تازه ۱ اختلال روانی و فکری، اختلال روانی و ناگهانی 2 فکر بکر

brainstorming /'breɪnstɔ:mɪŋ, US -stɔ:rm-/ *noun*

چاره‌سه‌رکردنی به‌کومه‌ل، گه‌له‌چاره‌سه‌ری، شیواز یان میتودی چاره‌سه‌رکردنی به‌کومه‌ل ۱ روش مشکل‌گشایی گروهی

brains trust *noun*

کومه‌لی شاره‌زا یان پسپوران (له وه‌لام و پرسپار و راویز کاری‌دا) ۱ گروه کارشناسان

brain-teaser *noun, also brain-twister*

(نافه‌رمی) مامک، مه‌تل، مه‌سیله، پرسپاری سه‌خت: There were some real brain-teasers in the quiz معما

brainwashing *noun*

مینشک‌شته‌وه، مینشک‌شوردنه‌وه: the victims of washing and torture ۱ شستووی مغزی

brainwave /'breɪnwɜ:v/ *noun*

1 بیر نو، هزری تازه، بیر باشی کت‌وپر، بیروکه‌ی زیره‌کانه 2 به‌یام یان سیگنال‌یکی ئیلکتریکی له مینشک‌دا، شه‌پولی مینشکی ۱ فکر بکر 2 علامتی الکتریکی در مغز

brainy /'breɪni/ *adjective* (brainier, brainiest)

زیره‌ک، به‌مینشک، پر‌مینشک، به‌زه‌ین ۱ باهوش

brake /breɪk/ *noun*

1 وه‌ستینه 2 به‌رهبست، له‌مپه‌ر، ته‌گه‌ره، کوسپ ۱ ترمز 2 مانع

brake² /breɪk/ *noun*

(میزووی) عه‌ره‌بان‌یکی نه‌سیبی جوارینجکه‌یی ۱ نوعی کالسکه

brake³ /breɪk/ *noun*

1 شانه، ده‌فه (که‌تان و گوش) 2 ده‌زگایینی قورس که جاران بؤ‌شکاندنی کولوی زله به‌کاریان دینا، مالووی ناسن، کولووشکتن، کولوکوت 1 brake harrow 1 شانه 2 بریک

brake⁴ /breɪk/ *noun*

(کون و ویژه‌ی) بیشه، جوغورد، تهرت یشه
brake /breɪk/ *noun*

1 سهره‌خسی زیری ولاته گهرمه‌کان [توخم
 2 وشه‌نیکی کون بو **bracken** یشه بریک

brake⁶ = archaic past of break

brake disk *noun*

به‌یکه یان دیسکی وه‌ستینه یشه دیسک ترمز

brake drum *noun*

ته‌بله یان کاسه‌ی وه‌ستینه یشه کاسه‌ی ترمز

brake fluid *noun*

روئی وه‌ستینه (شله‌مین کسه وه‌ستینه

هیدولیکی به‌کاری دین) یشه روغن ترمز

brake harrow = brake3

brake-horsepower *noun*

هیز یان کیشی راسته‌قینه (موتور) یشه قدرت مفید

brake lever *noun*

وه‌ستینه‌ی ده‌ستی یشه ترمز دستی

brake light *noun*

جرای وه‌ستینه یشه چراغ ترمز

brakeman *noun, pl. brakemen*

1 به‌بررسی وه‌ستینه‌ری شه‌منده‌فهر، شاکرد

شوفیر 2 به‌بررسی وه‌ستینه **bobsleigh** یشه

متصدی ترمز ترن 2 متصدی ترمز **bobsleigh**

brake pedal *noun*

پایه‌ی وه‌ستینه، پینه یان جینی وه‌ستینه، پندالی

وه‌ستینه یشه پدال ترمز

brake-shoe *noun*

که‌وشوکه یا پیلوکه‌ی وه‌ستینه یشه کشک ترمز

bramble /'bræmbəl/ *noun*

ده‌وه‌نی تسوودرکی، درکه‌ده‌وه‌ن، ده‌وه‌نیکی

درکاوی یشه برامبل

bramble shark *noun*

جورئ شارک یان کوسه‌ی که‌ته و رهنگ‌ماتی

گهرمینانی نه‌تلاتیک **[Echinorhinus brucus]**

نوعی کوسه

brambling /'bræmblɪŋ/ *noun*

جورئ سه‌یره‌ی پاشه‌لسی، سه‌ربه یان پیوه‌ندی

به **chaffinch** موه‌ه‌یه **[Fringilla montifringilla]** برامبلینگ

brambly /'bræmbli/ *adjective*

بردرکه‌ده‌وه‌ن یشه برامبلی

bran /bræn/ *noun*

سوست، سو، سوس، زیره، کریک، که‌لپ،

درشته‌ی نارد، که‌به‌ک، پازینه، نه‌سیرزه، پشی،

پنس: **breakfast cereal that contains bran**

یشه سوس

branch /bra:ntʃ, US bræntʃ/ *noun, adjective*

1 لک، لق، تا، لب، فاق، تاقیشک، قه‌لبه،

له‌ژگ، نه‌ال، قیت، گلیم، شاخ (ه) 2 لک، لق،

به‌ش، پشک، که‌رت **adj** لاوه‌گی (نه‌ره‌ت): له

branche فهره‌نسی کون، له **late branca**

Latin "چرنووک، به‌نجه **paw** 1 **n** شاخه

2 شعبه، بخش **adj** فرعی

branched *adjective*

لق‌وبودار، به‌یل‌ویو، پرق‌ویو یشه شاخه‌دار

branchia /'bræŋkiə/ *noun, pl. branchiae* /-

kɪə/

شیه‌ره، گوچکه‌ماسی، گسوی‌ماسی،

هه‌ناسه‌کیش، شیه‌ره‌ی ماسی به‌کان و هیندئ له

بربره‌داران یشه آب‌شش، آب‌شش ماهی‌ها و برخی

از مهره‌داران

branchial *adjective*

شیه‌ره‌یی، سه‌ربه گوچکه‌ماسی یان

هه‌ناسه‌کیش یشه وابسته به آب‌شش

branchiopod *noun*

گیانه‌وه‌ری له ده‌سته‌ی **Branchiopoda**

برانکیوپود

Branchiopoda /,bræŋkiə'pɒdə/ *noun, pl.*

شیه‌ره‌یایان، شیه‌ره‌نیان، هه‌ناسه‌کیش‌یایان،

ده‌سته‌یی له گیانه‌وه‌رانی وردی ناوی که شیه‌ره

یا هه‌ناسه‌کیشه‌که‌یان له‌سه‌ر پی‌یانه، کینچه ناوی

water flea و **fairy shrimp** هکان ده‌گرته‌وه

(به‌سه‌رت): له یونانی، **branchia** "شیه‌ره،

هه‌ناسه‌کیش" **pod** + "پا" یشه برانکیوپود

branchlike *adjective*

لق‌ناسا، لقی، شیه‌ولک یشه شاخه‌مانند

branchlet /,bræntʃlɪt, US ,bræntʃlɪt/ *noun*

چل، پز، حاجه، قیتک، لقوچکه یشه شاخه‌ی کوچک

branch line *noun*

هینلی لاوه‌کی (رئی ناسن) یشه خط فرعی

brand /brænd/ *noun*

1 نیشانه، دروشم (بازرگانی)، دروشم، نیشانک،

نیشانه، بره‌ند، جورئ تایه‌ت 2 داغ، چزان،

هاوید، میل یان ناسنی داغ، هه‌ره‌زینگ، شیشی

داغ یان چزان‌دن 3 سه‌ره‌بزووت، سووته‌مه‌رو،

بزووت (دار) 4 (ویژه‌یی) شمشر، شیر 5 نیشانه،

دروشم، درف 6 چوله‌چرا، مه‌شخل، میله‌ده 7

داغ، پینه، لکه یان پله‌ی بی‌نابروویی، عه‌یب

(نه‌لمانی به‌ره‌ت) 1 مارک، علامت، نوع، نوع

خاص 2 داغ، آهن داغ‌زنی 3 چوب نیم‌سوز 4

شمشر 5 انگ 6 شعل 7 داغ‌نگ

brandade /brɔ̃'dɑːd/ *noun*

جورئ چیشتی **Provençal** یشه نوعی غذا

branded /'brændɪd/ *adjective*

مارک‌دار، نیشانه‌دار یشه دارای مارک

branding iron /'brændɪŋ aɪən/ *noun*

میل یا ناسنی داغ، داغاسن، هه‌ره‌زینگ،

میله‌داغ، ناسنه‌داغ یشه آهن داغ

brand leader *noun*

پرفروش‌ترین به‌ره‌م له جورئ خو‌ی‌دا یشه براند

لیدر

brandling *noun*, also tiger worm

کرمه‌بوره: جوری کرمی سووری نیوگل، وه کومپوست یان چه‌شته‌ی ماسی‌گران به‌کار‌دیترن
[Eisenia fetida] نوعی کرم

brand name *noun*

نیشانک، مارک، نیشانه‌ی بازرگانی، دروشتی بازرگانی

brand-new *adjective*, also brand new

نوی نو، هدره‌تازه، لاک‌ومور، نوون‌تیانه‌بوو، بی‌نوون

brandy /'brændi/ *noun*, pl. brandies

براندی، براندی‌خوری، لیوانی براندی، براندی، گیلان براندی

brandy butter *noun*

جوری سوسی توندی براندی، کهره و شه‌کر نوعی سر

branks /branks/ *noun*, pl.

(میزوویی) له‌غاوی ژنی دم‌دریز (بو سزادان) برانکس

branle /'bran(ə)/ *noun*

جوری سه‌مای سه‌دهی 16 ای له بنه‌ره‌تا فهره‌نسی نوعی رقص

bran-new = brand-new

branny *adjective*

که‌به‌کاوی، زیره‌دار، سوس‌ناسا، نخاله‌دار، نخاله‌مانند

brant = brent goose

brash¹ /bræʃ/ *adjective*

1 بی‌شهرم، روودار، رووه‌ل‌ل‌راو، نه‌ترس، نازا:
2 a *brash adventurer* به‌په‌له، به‌په‌رتاو
(brashly /bræʃli/ *adv*): نه‌ترسانه، نازایانه)
1 وقیح، بی‌پروا، جور 2 شتاب‌زده

brash² /bræʃ/ *adjective*

زووشکین، قری، ناسک: *brash wood* ترد

brashness /bræʃnəs/ *noun*

بی‌شهرمی، رووداری، رووه‌ل‌ل‌راوی، نه‌ترسی، وقاحت، جبار

brass /braɪs, US bræs/ *noun*, *adjective*

1 زهره، برنج، کلان 2 که‌لوپه‌ل یان شت‌ومه‌کی له زهره 3 نامیزه زهره‌کان 4 (نافه‌رمی) باره، پوول 5 رووداری، بی‌شهرمی 6 (نافه‌رمی) = *adj top brass* له زهره 1 n فلز برنج 2 ابزار برنجی 3 سازهای برنجی 4 پول 5 وقاحت *adj* برنجی

brassage /'bræsidʒ/ = seigniorage

brassard /'brasɑ:d/ *noun*

1 (میزوویی) زرینی بازوله یان قول، قول‌ه‌وانه 2 بازووبین، قول‌بین 1 زره بازو 2 بازوبند

brass band *noun*

سازیه‌ندی زهره، گروه‌نوازندگان سازهای برنجی
brassed off *adjective*

بیزراو، وه‌ره‌ز، جازز، عاجز، خسته، دمن

brass hat *noun*

1 نه‌فسه‌ری پایه‌ره‌ز له نه‌رتشه‌دا 2 ههر که‌سینکی گرنگ، که‌لله‌فیل، که‌له‌کهر 1 افسر رده‌بالا 2 آدم‌کله‌گنده

brasserie /'bræsəri, US 'bræsəri/ *noun*, pl. brasseries

بارسیری (= جوری خواردنگه که بیره و خوراکیش ددها) براسری

brass hat *noun*

(نافه‌رمی، بریتانیا) نه‌فسه‌ری پایه‌ره‌زی هینه چه‌ک‌داره‌کان افسر عالی‌رتبه‌ی نیروهای مسلح

brassica /'brasika/ *noun*

که‌له‌مه (بنه‌ره‌ت: له لاتینه‌وه "cabbage"، گیای تیره‌یی که بریتین له: *rape, swede, cabbage* و *mustard* [توخم Brassica] نوعی گیاه

brassiere /'bræziə, US 'bræzi:/ = bra

brassily /'bræsili, US 'bræsili/ *adverb* بی‌شهرمانه، روودارانه، وقیحانه

brassiness /'bræsinəs, US 'bræsinəs/ *noun*

رووه‌ل‌ل‌راوی، بی‌شهرمی، وقاحت
brass knuckles = knuckleduster

brass plate *noun*

تابلوی یان پلینی له زهره، پلاک برنجی
brass tacks *noun*, get down to brass tacks

راستی‌به‌بنه‌ره‌تی‌به‌کان، چون‌مه‌سر باسی سه‌ره‌کی، راستی‌به‌کان، حقایق اساسی

brassware *noun*

1 که‌لوپه‌لی له زهره 2 قاب‌وقاچاخ یا حاجه‌تی له زهره 1 ابزار برنجی 2 ظروف برنجی

brass winds *noun*, pl.

نامیزه زهره‌ده‌کان سازهای برنجی
brasswork *noun*

کیشانه‌وه له‌سه‌ر زهره، زهره‌کاری، براس‌وورک

brassy /'bra:si, US 'bræsli/ *adjective* (brassier, brassiest)

1 زهر‌دین، له زهره 2 بوز، به‌رز و ناخوش (ده‌نگ) 3 جلف، بلخ، سووک، قرتی، ههرزه 4 به‌زریق‌ه‌و‌برقیه 5 روودار، بی‌شهرم، چوختی 1 برنجی 2 گوش‌خراش 3 جلف 4 پرزری و برق 5 وقیح، پررو

brat /bræt/ *noun*

(نافه‌رمی) به‌چکه، توله (به سووک دانانی منال)، (brats) هه‌تیومه‌تیو (بنه‌ره‌ت: له *brachet* فهره‌نسی کون "bitch hound") توله

brattice /'brætis/ *noun*

تیغه‌ی کانی خه‌لووز تیغه‌ی معدن زغال

bratwurst /'bratvɜ:st/ *noun*

جوری سوسی له‌لمانی، له گوشتی به‌راز نوعی سوسیس

bravado /brə'vɑ:dəʊ, US -dɒl/ *noun*

خوهِه لکینشی، فروفیشال کردن، لاف‌لیدن، خو
به نازا نشان‌دان: **bravado** *an act of sheer*
○ لافزنی، تظاهر به شجاعت

brave /breɪv/ *adjective* (braver, bravest), *noun*

adj 1 به‌زات، به‌جهرگ، چاوسوور، وه‌ند، نازا،
پولاخوَر، شیر کروژ، نه‌برد، بویر، دلیر، میترخاس،
بی‌پاک، مه‌رد، نه‌ترس، نازایانه، نه‌ترسانه 2
به‌شکو، به‌رز *n* سوورپیستی نازا، شه‌رک‌هری
سوورپیست ○ *adj* 1 دلیر، جسور، بی‌پروا،
باشهامت، شجاعانه 2 عالی *n* سرخ‌پوست دلاور

the brave /breɪv/ *noun*

1 نازایان، بویران، نه‌بردان 2 سوورپیستی نازا،
شه‌رک‌هرانی سوورپیست، سوورپیستی شیر کروژ
○ 1 شجاعان 2 سرخ‌پوست دلاور

bravely /breɪvli/ *adverb*

نه‌ترسانه، وه‌ندانه، مه‌ردانه، نه‌مه‌ردانه، نازایانه،
بی‌اوانه ○ شجاعانه

brave and world *noun*

دنایا بی‌گهردی نوژن، دنایه‌کی نوی بی‌گهرد
○ اتویای نوین

bravery /'brɛvəri/ *noun*

1 به‌زانی، چاوسووری، نازایه‌تی، نه‌مه‌ردی،
نه‌مه‌ردایه‌تی، مه‌ردایه‌تی، شیر کروژی، بویری:
acts of skill and bravery 2 شکو ○ 1
شجاعت، شهامت، تهور 2 شکو

bravo¹ /brə'vəʊ, US -vɒl/ *interjection*

بزی، باریکه‌للا، ماشه‌للا، نافه‌رین، زورباشه،
زارخوش، دم‌خوش (به‌رهت: له فره‌نسی، له
نیالیایی "bold" (بروانه brave) عالی، آفرین

bravo² /brə'vəʊl/ *noun*

پیاوکوژی به‌کری‌گیرا یان توندوتیژ ○ قاتل
مزدور یا خشن

bravura /brə'vjuərə, US -'vjʊrə/ *noun, adjective*

n 1 (موسقا) شیواز یان تکنیکی به‌رز له
پیترفورمانس‌دا 2 ماموستایی له لیدان و ژه‌نین‌دا
adj به‌رز ○ *n* 1 سبک یا شگرد عالی در اجرا 2
استادی در نوازندگی عالی

braw /brɔ:/ *noun*

(هوا، سکا‌له‌ند) خو‌روبان، تاووبان، ساو، روون
○ آفتابی

brawl /brɔ:l/ *noun*

شه‌روشور، شه‌ره‌شوق، زرم‌وکوت،
لیک‌سره‌واندن، لیک‌دان، تیک‌به‌ریبون،
هه‌راوه‌وریا، چه‌ق‌ولوور، قاله‌مه‌قال، چه‌ره‌گوهره،
هه‌را ○ زدوخورد، قیل و قال، دعوا و مرافعه

brawler *noun*

ماسوولکه یان بازوله‌ی به‌هیز ○ عضلات قوی

brawn /brɔ:n/ *noun*

1 ماسوولکه، بازوله، هیزی بازوله، هیز،
توشک، سین، قه‌وه‌تی له‌ش، تین، هیز و زور 2
خو‌راکی گوشتی به‌راز (سه‌ری به‌راز یان
گوپلک) ○ 1 ماهرچه، عضله، قدرت عضلانی،
زور 2 گوشت قورمه

brawny /'brɔ:ni/ *adjective*

بازوله‌به‌هیز، به‌تین، به‌پرشت، به‌تابشت، به‌شیان،
به‌ستین، به‌هیز، نیرگ، به‌قه‌وه‌ت ○ دارای
ماهیچه‌های قوی، پر قدرت، قوی

braxy /'braksɪ/ *noun*

جو‌ری نازاری به‌کترایی گوشتنده‌ی
bacterial شه‌ک (مه‌ر) ○ براکی

bray /breɪ/ *noun*

زه‌ره، زه‌ره‌زه‌ر: *a voice somewhere between a*
bray and a bellow ○ غرغر

Braz *abbreviation* Brazilian

braze /breɪz/ *noun*

پیکالکانی به‌زه‌رده‌چوش یان له‌جیمی (به‌رهت):
له *braser* فره‌نسی (solder) ○ اتصال له‌جیمی

brazen /'breɪzn/ *adjective*

1 زه‌ردکرد، (دروست‌کراو‌له) زه‌رد، زه‌رده،
کالانی، زه‌ردین، زرن‌گانه‌وه‌ی زه‌رد 2 ناخوش،
گم (ده‌نگ) 3 چوختی، بی‌شهرم، چه‌قاوه‌سوو،
روودار، چوختی ○ 1 برنجی، ساخته‌شده از
برنج، صدای برنج 2 گوشخراش 3 وقیح

brazen-faced *adjective*

بی‌حه‌یا، بی‌شهرم، چه‌قاوه‌سوو ○ بی‌حیا

brazenly /'breɪznli/ *adverb*

چوختی‌یانه، بی‌شهرمانه ○ وقیحانه

brazier¹ /'breɪziə(r)/ *noun*

1 مه‌نقه‌ل، ناگردان، خه‌لووزدان، ره‌ژی‌دان 2
که‌باب ○ 1 منقل 2 کباب

brazier² /'breɪziə(r)/ *noun*

زه‌ردکار، زه‌ردگر ○ برنج‌کار

brazil /brə'zɪl/ *noun*

1 (Brazil nut) گوژی برزیل، هی دره‌ختیکی
دارستانی شه‌مریکای باشووری (Bertholletia)
2 (Brazil wood) سه‌خته‌داری سووری
دره‌ختیکی گهرمیتان (توخم Caesalpinia) و
ره‌نگیشی لی‌ده‌گیری ○ برازیل

Brazilian /brə'zɪliən/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه یان پیوه‌ندی به‌برزیله‌وه‌ه‌یه،
برزیلی، برازیلی *n* خه‌لکی برزیلی، برزیلی،
دانیشتوی برزیل ○ *adj* برزیلی *n* اهل برزیل

breach /bri:tʃ/ *noun*

1 شکاندن، له‌به‌راچاونه‌گرتن، بنین‌کردن،
پیشیل (کردن) ته‌پس‌اندن، پیشیل‌کاری: *a*
breach of contract/copyright/warranty 2
نهمان، شیوان، توران، داگوران، دایران (پیوه‌ندی)
3 جی‌اوازی، که‌لین، ره‌خنه، که‌له‌به‌ر، دزه،
شه‌به‌ق، ده‌لاقه، کون، درز، قه‌له‌ش، تلش،

ترهک، دهغمز ۱ نقض، تخلف ۲ قطع ۳ شکاف، نفوذ، سوراخ، ترک

breach of faith *noun*

پهیمان شکنی، بی‌پهلینی ۱ خلف وعده

breach of promise *noun*

پهیمان شکنی، بی‌پهلینی ۱ خلف وعده

breach of the peace *noun*

تیکدان یان شیواندنی ناسایشی گشتی (ب.ت). شه‌وشور لمسر شه‌قام ۱ اخلاف در نظم عمومی

bread /bred/ *noun*

۱ نان ۲ خوراک، روزی، زهمه‌ن، رزق، زه‌واد، بزویو، داژیار ۳ پاره، پهره، پوول ۱ نان ۲ قوت، غذا، معاش ۳ پول

bread and butter *noun*

۱ نان و کره ۲ سرچاوه‌ی داهات، کار، مایه‌ی به‌ریچوون، بی‌بزویو، رسق، روزی، زه‌واد، مایه‌ی زیوار ۱ نان و کره ۲ وسیله‌ی امرار معاش

bread-and-butter *adjective*

۱ گرنګ، پنچینه‌ی، پتوبست، بنه‌ره‌تی، بنگه‌هی: *Employment and taxation are the bread-and-butter issues of politics* ۲ (نامه) سیاست ۱ مهم، اساسی، ضروری ۲ شکرآمیز

bread-and-butter *noun*

نامه‌ی سیاس، سیاس‌نامه ۱ نامه‌ی شکرآمیز

bread and wine *noun*

شینوی خواوه‌ندی، نان و مہی ۱ عشاء ربانی **breadbasket** /'bredbɑːskɪt, US -bæs-/ *noun*

۱ قرتالہ‌نان، سه‌به‌تی نان ۲ (نافه‌رمی) گه‌ده ۳ ناوچه‌ی که ده‌غل‌ودانی لی به‌رهم دی ۱ ۱ سد نان ۲ (عامیانه) معده ۳ منطقه‌ی غله‌خیز

bread-bin *noun*

تبه‌ک، تبه‌وک، تبه‌که‌له، جی‌نان، ناندین، تہشتی نان، گدلاش (دوله‌که، به‌ردوله، سوته، نه‌مانه گلینه بوون) ۱ جانونی

breadboard /'bredbɔːrd, US -bɔːrd/ *noun*

پنه، پنه‌که، لانچینه، تہختی نان‌بری، فہ‌رسه، خانک، خوانکه ۱ تہختی نان‌بری

breadcrumb /'bredkrʌm/ *noun*

ورکه‌نان، ریژه‌نان ۱ خرده‌نان

breaded /'bredɪd/ *adjective*

ورکه‌ناناوی، به‌ورکه‌نان داپوشراو ۱ پوشیده‌شده با خرده‌نان

breadfruit /'bredfru:t/ *noun*

داری نان، دارنان، به‌ری دارنان (*Artocarpus altalis*، ره‌سہنی دورگه‌کائی پاسیفیک، وه‌ک سه‌وزی یان له‌بری نارد) ۱ درخت نان، ثمر درخت نان

bread-knife *noun*

جه‌قو یان کاردی نان‌برینوه ۱ کارد نان‌بری

breadline /'bredlaɪn/ *noun*

۱ ریزی خیزوه‌رگران ۲ هه‌ژاری، نه‌داری، ده‌سته‌نگی ۱ صف صدقه‌گیران ۲ فقر

bread *noun*

bread *noun*

breadstuff /'bredstʌf/ *noun*

نان ۱ نان

breadth /bredθ/ *noun*

۱ پانایی، پانی، هه‌راوی، کشان، به‌رینی، به‌ریلاوی ۲ پانتایی، به‌رینایی، راخسته ۱ عرض، فراخی، گسترش، کشادگی ۲ گستره

breadthways /'bretθwɛɪz/ *adverb*, also

breadthwise /'bretθwaɪz

به‌پانی‌مه‌وه، له‌لای پانی‌مه‌وه ۱ عرضی

bread tree *noun*, also **bread palm**

cydad، ره‌سہنی گهرمینان و باشووری نه‌فریکا که جوړی نشاسته‌ی sago ناسای خوراکي دیني [توخم *Encephalartos*] ۱ نوعی درخت

breadwinner /'bredwɪnə(r)/ *noun*

به‌خیزوکر، کوست، نان‌به‌یداکر، گه‌وره‌ی مال ۱ نان‌آور

breadwinning *noun*

به‌خیزوکردن، کوستی، گه‌وره‌ی مال ۱ نان‌آوری

break /breɪk/ *noun*

۱ شکاوی، شکان، شکست، وردوخاشی ۲ قلیش، کون، شه‌به‌تی، درز ۳ دابراوی، پساوی، پسان، پچران ۴ هه‌لوپسته، هه‌لوه‌سته، پشو، وچان، ورنګ، پیندان ۵ پشووی خویندن ۶ گوهارتن، گواران، گوارانی ناکاو ۷ ده‌رجوون، ده‌ربازبوون، هه‌لاتن ۸ (نافه‌رمی) چانس، هه‌ل، ده‌رفه‌ت، ده‌لیقه ۱ شکستی ۲ ترک، شکاف ۳ گستگی ۴ وقفه، فاصله، تعطیل، استراحت، آثارک ۵ زنگ تفریح ۶ دگرگونی، تغییر ناکهانی ۷ فرار ۸ (عامیانه) شانس، فرصت

break *noun* 1 former term for breaking cart 2 (historical) another term for brake

breakable /'breɪkəbəl/ *adjective*, *noun*

adj له‌شکان‌هاتوو، شکسته‌نی، شکته‌نی، ناسان‌شکاو، قرچ، قرق، زووشکاو *n* (breakables) شته زووشکاوه‌کان یان شکسته‌نی‌ه‌کان، شکته‌مه‌نی ۱ شکستی

n اشیاء شکستی

breakage /'breɪkɪdʒ/ *noun*

۱ شکاندن، وردوخاش کردن، شکان ۲ بر یان راده‌ی شکاوی ۳ شته شکاوه‌کان (یان شکسته‌کان) ۴ زیان و زهره‌ی شکان ۱ عمل شکستن، شکستی ۲ مقدار شکستی ۳ اشیاء شکسته ۴ خسارت شکستی

breakaway /'breɪkəweɪ/ *noun*, *adjective*

adj جیابوونه‌وه، لق‌لیبوونه‌وه، جیایی، جودایی *n* جیابوونه‌وه، جیابوونه‌وه‌خواز ۱ انشعاب جیایی، جدایی طلب

break-dancer *noun*

بریک دانسر ۱ برک دانسر

break-dancing noun

بریک دانس (شیوازیکی ههلیه پرکێ یان دانس له گهڵ بزووتن و جوولهی ئاکروباتیک و زورتر له سه ره شه قام) ۱ برک دانس

breakdown /'breɪkdaʊn/ noun

1 له کار کهوتن، خراب بوون، تیکچوون، به ککهوتن، گرفت 2 دابهران، شیوان، نه مان 3 تیشکان، سه رنه کهوتن، سه رنه گرتن 4 (کیمیا) شی بوونه وه 5 شی بوونه وه ی سه رزمیزی یانه، لیکدان هه ی روون کردنه وه یی 6 تیک پروو خاوی، تیاچوون، له ناوچوون، هه رهس هیتان، دارووخان، هه ره میان 7 شیوان یان تیکچوونی ده روونی 8 ورده کاری ۱ از کارافتادگی، اختلال، نقص 2 قطع 3 شکست 4 (شیمی) تحلیل 5 تحلیل آماری 6 فروریختگی 7 آشفتگی روانی 8 جزئیات

breakdown lane = hard shoulder**breakdown truck** noun

به ککهوته کیش (ماشین) ۱ بریکدون تراک

breaker /'breɪkə(r)/ noun

1 (شه بۆل) که له ره، که له ره 2 (له لیکدان دا) - شکین، کوت 3 break dancer = (سه ما کیشی بریک) ۱ شک 2 شک

breakeven noun, adjective

n (تابووری) خالی به قه دهیه ک بوون (ی سوود و زبان) adj هاو سه نگ، به قه دهیه ک ۱ n نقطه ی سه به سه سود و زیان adj سه به سه

breakfast /'breɪkfast/ noun

ژه می به یانی، نان وچا، به رقیان، به یانی یانه، نانی به یانی، به رچایی ۱ صبحانه، ناشایی

break-in noun

به زۆر چوونه زووری ب.ت. به نیازی دزی (ماف)، تاوانی به زۆر چوونه زووری به ناقانونی ۱ هتک حرز، ورود غیرقانونی به قصد دزی

breaking and entering noun

(ماف) به زۆر چوونه زووری ب.ت. به نیازی دزی ۱ هتک حرز

breaking cart noun

جوړئ کالیسه کی دوو پیچکه بو نه سپانی تازه ۱ نوعی کالسه

breaking point noun

لیواری رووخان، خالی ته قینه وه، خالی هه رهس هیتان، لووتکه ی ته نگه، خالی تیشکان، خالی (له به ریک) هه له وه شان ۱ مرز فروپاشی

breakneck /'breɪknek/ adjective

په مره ترسی، سه ره (خیرایی ماشین) ۱ مرگبار

break-out /'breɪkaʊt/ noun

1 هه لاتن، راکردن، ره قیان، ده ربا زوون (له زیندان، ب.ت. به زۆر) 2 ته نینه وه، په ره سه ندن، بلا بوونه وه، داگرتن ۱ فراز 2 شیوع

breakthrough /'breɪkθruː/ noun

1 دزه، چوونه نیو، ره خسه 2 پینشه کهوتن، پینشه چوون، په ره سه ندن، سه رکهوتن، په ره سه ندن یان دۆزینه وه ی گرنه گ (ب.ت. له نالیجی زانسته دا): 3 a medical breakthrough ده سه کوه ی گرنه گ ۱ نفوذ، رخنه 2 پشرفت، مو فقیه، توسعه یا کشف مه م 3 دستاورد مه م

break time noun

پشووی خویندن ۱ زنگ تفریح
break-up noun, also breakup

1 جیا بوونه وه، دابه ش بوون، لیک بوونه وه، دا قلیشان، هه رهس هیتان، لیک هه له وه شان، رووخان، هه ره میان، دارووخان 2 کوتایی بهاتن، ته واره بوون، دوا یی بهاتن 3 پارچه پارچه بوون، شینال شینال بوون، که رت بوون ۱ جدانشدگی، تلاشی، فروپاشی، اض محال 2 انمام 3 تجزیه

breakwater /'breɪkwɔːtə(r)/ noun

شه بۆل ره وین، که له ره، که له ره، شه بۆل شکین، که نه پارێز، شه بۆل دیوار ۱ موج شکن

bream /'briːm/ noun, pl. same

1 بریم (ماسی خوراکی [Abramis brama]) 2 بۆ ناوی ماسی به گانی تر به کار دێت، ب.ن. ۱ brim

breast /brest/ noun

1 مه مک، سینگ، سنگ، چچک، بستان 2 (خوازه) دل ۱ پستان، سینه 2 قلب

breast-band noun

به ره، به ره ک (ره ختی نه سپ) ۱ پشیند
breastbone /'brestbəʊn, US -boun/ noun
(تیسک) چوله مه، کوله ی سنگ، ته له مه ۱ استخوان جناغ، عظم قص

breast drill noun

سمو یان دریلی به ره سینگ (هه له ده گیرئ) ۱ بریست دریل

breast-fed = past and past participle of breast-feed**breast-feeding** noun

مه مک پیدان، شیر پیدان له مه مک ۱ شیر دادن از پستان

breast-high adjective, adverb

تا سنگ، تا سه ر سنگ (دریایی) ۱ تا سینه

breastpin /'brestpiːn/ noun

(کۆن) گولی سه ره سنگ، ده رزی کرافات ۱ سنجاق کرافات

breastplate /'brestplɛt/ noun

1 زرینی سنگ بۆش، زرئ سینگ، سینه بۆش، سینه به ند، به روگ 2 (زوو) سینه بۆشی گه وه ره به نی جووله که، به 12 گه وه هه ره وه و ناوی خینله گانی ئیسرا ئیلی پتوه بوو 3 سینه به ندی نه سپ (چه به که قایشیکه) 4 پارچه یی piece (وه که له breast drill) که کریکاره که به سنگی خوی دای ده گرت ۱ زره سینه بۆش، پشیند

2 3 و 4 بریست پلټ

breast pocket noun

گیرفانی سدرسنگ، باخهل ۰ جیب بغل

breast pump noun

پومپی مه‌مک (پو هلمزینی شیري مناله‌بدرئ)
۰ تلمبه‌ی پستان

breast shell noun

جی‌پیکي بلاستيکي پهل پو گرتنی شیري
چوراوی مه‌مک ۰ بریست شل

breaststroke /'brestrəʊk, US -strook/ noun

پوقمه‌لئ، پوقمه‌له (breaststroker n) ۰
شای پاپیون یا قورباغه

breastsummer noun

سهرده‌رانه، ده‌سته‌کی سهردرگا (له breast + summer2) ۰ حمال

breastwork noun

سنگ‌ر یان چه‌بدری سهرینیی، سهرنگ‌ری کاتی
۰ جان‌پناه

breath /breθ/ noun

1 هه‌ناسه، پین، پشوو، دهم، فوو، مله‌ما، نه‌ز،
شنه، س‌ریوه 2 نیشانه، شه‌قل، شوین 3 دهم،
سات ۰ 1 نفی، زندکی، نیم 2 اثر 3 آن، لحظه

Breathalyzer /'breθəlaɪzə(r)/ noun, also
breathalyzer

هه‌ناسه‌پنو (ده‌زگایی) که راده‌ی ئە‌لکۆل له
هه‌ناسه‌ی مه‌ست‌بوودا نیشان ده‌دا، ئە‌لکۆل‌پنو
۰ الکۆل سنج تنفسی

breather /'bri:ðə(r)/ noun

1 پشوو، وچان، سانه‌وه، شه‌کەت‌ده‌رکردن 2
هه‌ناسه‌کیش، بین‌کیش 3 گهران، هه‌واخوری
1 استراحت 2 دم‌زننده 3 هواخوری

breathing /'bri:ðɪŋ/ noun

1 هه‌ناسه‌دان، هه‌ناسه‌کیشان، پیندان 2 ورنگدان،
پشوو، وچان، حه‌سانه‌وه ۰ 1 تنفس 2 استراحت

breathing space noun

وه‌ختی سهرخوراندن، ده‌سهر‌زان، کاتی
هه‌ناسه‌دان، پشوو، وچان ۰ مجال (تنفسی)،
فرصت تنفس

breathless /'breθləs/ adjective

1 هه‌ناسه‌که‌پرکئ، هه‌ناسه‌که‌هاسک، له‌هه‌ناسه‌که‌وتوو
2 تاهه‌زۆ، به‌په‌رووش ۰ 1 نفی‌زنان، از نفی
افتاده 2 مشتاق

breathlessly /'breθləsli/ adverb

به‌هه‌ناسه‌که‌پرکئ، به‌هه‌ناسه‌که‌هاسک ۰ نفی‌نفس‌زان

breathlessness /'breθləsnoʊs/ noun

بسی‌هه‌ناسه‌که‌وتوو، له‌هه‌ناسه‌که‌وتن،
هه‌ناسه‌که‌پرکئ ۰ از نفی‌افتادگی

breathtaking /'breθteɪkɪŋ/ adjective

سهرسوور‌هینهر، وروو‌زیه‌ر، سهرسام‌که‌ر،
هه‌زینهر، سهر، بی‌هاوتا: a breathtaking

view of the mountains ۰ تعجب‌آور،

خیره‌کننده، هیجان‌آور

breathtakingly /'breθteɪkɪŋli/ adverb

سهرسوور‌هینهرانه: a breathtakingly

expensive diamond ۰ به‌طور خیره‌کننده‌ای

breath test noun

هه‌ناسه‌تاقی کردنه‌وه (ئه‌لکۆلی) ۰ آزمو‌ن تنفسی

breathy /'breθi/ adjective (breathier,

breathiest)

سیخن، له‌گه‌ل ده‌نگی هه‌ناسه، به‌هه‌ناسکه
همراه با صدای تنفسی

Brechtian /'brextʃən, German brechtʃən/ adjective, noun

سهره‌کار و به‌ره‌مه‌کائی دراماتیستی
ئه‌لمانی Bertolt Brecht (1898-1956)
لا‌په‌نگری بریخت یان بریخت ۰ برختی، برشتی

bred /bred/ = past and past participle of
breed

breech /bri:tʃ/ noun

1 فیه‌کان، کنگه‌تفه‌نگ، به‌تفه‌نگ 2 به‌تۆپ 3
سمت، پاشل، کنگ، که‌فهل ۰ 1 خزانه‌ی فشگ
2 تۆپ 3 شرین

breech birth noun, also breech delivery

(مثال) به‌پنوه له‌دایک‌بوون، سوار ۰ تولد با پا

breech-block noun

گنیلان‌گینده‌ن، چه‌خماخ، مقه‌نه‌زمه، به‌داخه‌ر
گنلگن

breechclout = loincloth

breeches /'britʃɪz/ noun, pl.

1 کورته‌شالوار، شالواری زیر‌نه‌ژۆ (ب.ت. پو.
وه‌ختی ئە‌سب‌سواری یان به‌پنوه‌بدرنی نا‌هه‌نگی
له‌بهری ده‌کن) 2 (نا‌هه‌رمی) شه‌لوار، پانتۆل ۰
1 شلوار سهریی 2 (غامیانه) شلوار

breeches-buoy noun

ئالقه‌ی شه‌لواری، ئالقه‌ی نه‌فه‌ره‌یه‌ر (شتیکی
که‌پۆک له‌نیوان که‌شتی و که‌ناردا یان نیوان
دوو که‌شتی پو رزگارکردنی ئە‌وه‌ که‌سانه‌وا
گیریان خواردوو) ۰ خلقه‌ی نه‌فریر

breeching noun

1 پالوو، که‌ژوو (ی بن کلکی باریه‌ر) 2
گورینیکی ئە‌ستور پو توندکردنی که‌ل‌وبه‌لی
تۆپ له‌سهر که‌شتی ۰ 1 رانکی 2 بریچنگ

breech-loader noun

تفه‌نگی بن‌په‌ر یان تاپه‌ر ۰ تفه‌نگ ته‌په‌ر

breech-loading adjective

بن‌په‌ر، تاپه‌ر (له‌لووله‌وه یان سهره‌وه دان‌اگیریتفه‌وه)
ته‌په‌ر

breed /bri:d/ noun

1 ره‌گه‌ز، نه‌زاد 2 نفی، به‌ره، نه‌وه 3 چۆر،
چه‌شین، ئاوا، پۆل، سینف، ده‌سته‌هه (به‌په‌رت):
brēdan ئینگلیسی کۆن، به‌په‌رتی ئە‌لمانی هه‌یه،

یتونه‌دی به وشه‌ی brood (هوه هه‌یه) 1 نژاد
2 نسل 3 نوع، صنف

breeder /'bri:da(r)/ *noun*

1 گیانه‌وه‌رراگر، به‌خوکه‌ر 2 ریشاکتوری
زه‌ووک یان به‌ره‌مه‌هین (هر)، ریشاکتوری زایا
3 1 پرورش‌دهنده 2 راکتور زاینده

breeder reactor *noun*

ریشاکتوری زه‌ووک یان به‌ره‌مه‌هین (هر) یان
زایا 3 راکتور زاینده

breeding /'bri:dm/ *noun*

1 به‌خوکردن، راگرتن، به‌روه‌رشت،
به‌روه‌رده‌کردن، گیانه‌وه‌رراگری 2 راهیتان،
ره‌وشت، به‌روه‌رده، بارهیتان، ره‌ممه‌ل‌هیتان: a
the sign of good breeding 3 زاوژن: the
breeding season 4 زه‌گه‌ز، نژاد، توخم 1
پرورش 2 تربیت 3 تولید مثل 4 نژاد

breeding ground *noun*

1 شوینی هه‌ل‌دان، گه‌شه‌خانه (ب.ت. شتیکی
خراب و زیان‌دار)، شوینی به‌ره‌سندن، بواری
به‌ره‌سندن، به‌ره‌گا، به‌روه‌رده‌گا: This area of
the city has become a breeding ground
for violent crime 2 شوینی زاوژن 3 (بالنده)
جیگا یان شوینی هیلکه‌کردن: Some birds fly
south to find good breeding grounds 1
محل رشد، محل نشو و نما 2 محل زادوولد 3
محل تخم‌گذاری

breeks = breeches

breeze¹ /'bri:z/ *noun*

1 سریوه، شنه، کزه 2 زورتاسان، وهک
ناو‌خواردنه‌وه 3 1 نسیم 2 ساده

breeze² /'bri:z/ *noun*

ورکه‌ی به‌رماوه‌ی خه‌لووز نه‌گه‌ل لم و چیمه‌تو
لیک‌ده‌دری و breeze-block ی لی ساز ده‌کری
3 بریز

breeze-block *noun*

بوشه‌بلوک، بلوک (بلوکیکی سووک که له
سیندیر، چیمه‌تو و زیخ دروست ده‌ی) 3 بلوک

breezily /'bri:zili/ *adverb*

ئیسک‌سووکانه: 'Hi folks,' he said breezily
3 با سبکالی

breeziness /'bri:zi:na:s/ *noun*

ئیسک‌سووک، خوشحالی، شادی 3 سبکالی،
خوشحالی

breezy /'bri:zi/ *adjective* (breezier,
breeziest)

1 سریوه‌زور، کزه‌بایکی لئه‌ده‌ی، پرکزه، فینک،
باگر 2 به‌گور، خوشحال، ئیسک‌سووک 3 1
پرنسیم 2 سرزنده، سبکال

Bren gun *noun*

بهنو(و): جوژی شه‌ستیری سووکی زووته‌فین، له
لایه‌ن هیزه‌هاو به‌یمانه‌کانه‌وه له شه‌ری جیهانی

دوه‌مه‌دا به‌کار دیترا (بهره‌ت): تیکه‌له‌ی Brno له
کوماری چیک (شوینی) که له سه‌ره‌تادا له‌وی
ساز کرا) و Enfield (شوینی) که دواتر له‌ی ساز
کرا) 3 برن گان

brent goose *noun*

(بالنده‌ناسی) جوژی قازی چکوله‌ی پاکووری
سه‌رومل‌ره‌ش، نریک به‌ قه‌د mallard ده‌بی
هه‌ل‌دا: [Branta bernicla] 3 نوعی غاز

Brethren /'breðrən/ *noun*, archaic plural of
brother

ئهم‌دامی چه‌ندین تیره‌ی sect دینی جوراوجور،
زورتر له سه‌ده‌ی هه‌ژده له ئه‌لمانیا سه‌ریان
(brethren) برایان (ی دینی) 3 برترن: (با
b) برادران

Breton /'bret(ə)n/ *noun*

1 بریتانی، دانیش‌توی ره‌سەنی بریتانی 2 زمانی
سیلتیکی بریتانی، له کورنیایی Cornish یه‌وه
داپ‌یزاوه 3 برتانی

breve /'bri:v/ *noun*

1 بریف 2 کورته‌نیشان، نیشانه‌یکی چایی یان
نوو‌سراو (ه)، نامازه به‌ بزوینی بی‌زه‌بر یان
کورت ده‌کا 3 1 ت گرد مضاعف 2 بریو

brevet /'brevɪt/ *noun*

پله یان پایدی شانازی 3 درجه‌ی افتخاری

brevi- *prefix*

پیشگر: کورت، قول، کول، قوله 3 پیشوند: کوتاه

breviary /'bri:vɪəri, US -eri/ *noun*, pl.

breviaries
1 کورته، بوخته 2 کتبی نویزه‌کانی روزانه،
نویزنامه (به‌هوی قه‌شه‌کانی کاسولیکی
رومانی یه‌وه: بهره‌ت: له breve فهره‌سی
کون، له brevis لاتین، له "brief") 3 1
مختصر 2 بریوری

brevitas /'bri:vɪtəs/ *noun*

پنکورت، پنکول 3 دارای پاهای کوتاه

brevipennate *adjective*

بال‌کورت (بالنده‌کان) 3 دارای بال‌های کوتاه

brevity /'brevəti/ *noun*, pl. brevities

1 کورت‌ماوه‌یی، تیژه‌ری، نابه‌رده‌وامی 2
کورتی، بوختی 3 1 ناپایداری 2 ایجاز، اختصار

brew /bru:/ *noun*

1 بیره 2 دم‌کراو، دم‌کرده، کولاندوو، تیکه‌له
3 1 آبجو 2 دم‌کرده، آمیزه

brewage *noun*

بیره‌سازی، بیره‌دروس کردن 3 آبجوسازی

brewer /'bru:ə(r)/ *noun*

بیره‌ساز، بیره‌دروس‌کەر (مروف یان کومپانی)
3 آبجوساز

brewery /'bru:əri/ *noun*, pl. breweries

(کومپانی) بیره‌سازی، ناو‌جودروست‌کردن،
بیره‌مانه‌وه 3 آبجوسازی

brewski *noun, pl. brewskis or brewskies*

(نافه رمی، نه مریکا) بیر، ناوجو ○ آبجو

brew-up *noun*

دهم کردن یان لینانی چایی ○ دم کردن چایی

briar /'braɪə(r)/ *noun, also brier*

(رووه ک ناسی) شیلان، خهلمهنگ، گزهنگ، *Rosa eglanteria* (هی شیرین) و جوهره کانی تر ○ نسترن

briar /'braɪə(r)/ *noun, also brier*

1 (ههروهه) briar pipe مونهی له شیلان 2 = tree heath ○ نسترن

briable /'braɪəbl/ *adjective*

به رتیل خور، به رتیل ههروهه گری ○ رشوه گیر

bribe /braɪb/ *noun*

به رتیل، خاوه، هبوودی ○ رشوه

briber *noun*

به رتیل خور، به رتیل گر ○ رشوه گیر

bribery /'braɪəri/ *noun*

به رتیل دان، به رتیل خوری، ده مکتوت کردن ○ رشوه دهی، ارتشا

bric-a-brac /'brɪk ə bræk/ *noun*

شره ویره، شره و شاتال، ریتک ویتک، ورکه و پرکه ○ خرت و پرت

brick /brɪk/ *noun, adjective*

n خشت، که ریووج، تابووک، شاجور خشتی، خشته (شتی کایه مثالان) ○ *n* اجر، خشت *adj* آجری، مکعب

brickbat /'brɪkbæt/ *noun*

1 کهلو، له ته ناجور، له ته خشت، سیتقه، تیزه، چارهک 2 جنتیو، سخت 1 پاره اجر 2 فحش

brickbond *noun*

رهگی خشت یان ناجور ○ رج جین اجر

brickfield *noun*

مهیدان یان جینگای خشت بهرین ○ محوطه‌ی خشت زنی

brickfielder *noun*

(نهوسترالیا) بایئیکی باکوروی گهرم و وشک، زورتر توی له گهله (له ناوی گردی *Brickfield* له سیدنی نهوسترالیا، شونی کووره خانه‌ی جارن که له گهله توی تیکله دهی) ○ نوعی باد

brickie = bricklayer

bricklayer /'brɪkleɪə(r)/ *noun*

وهستا، خشت چن، خشت کار، بهنا، قوره کار ○ بنا، آجرچین

bricklaying *noun*

وهستایی، خشت چنی، قوره کاری، بهنایی ○ آجرچینی

brickmaker *noun*

خشت بر ○ خشت زن

brick red *noun, adjective*

(رهنگ) سووری نامال زهرد، سووری زهردیو

○ (رنگ) آجری

brick wall *noun*

1 دیواری خشتی یان له خشت، دیواری خشتین 2 ته گهره، بهر بهست، کوسپ (ناستم) ○ 1 دیوار آجری 2 مانع

brickwork /'brɪkwɜ:k, US -wɜ:rk/ *noun*

1 خشت کاری 2 خانووبه‌ری خشتی، خشتگرد 3 *brickwork*, *pl.* same) کووره خانه ○ 1 آجرکاری 2 ساختمان آجری 3 آجرپزی

brickyard *noun*

(شویتی) خشت بری، کووره خانه ○ آجرپزی

bridal /'braɪdl/ *adjective, noun*

adj (سهره) بووکتی، بووک، سهره شایی یان زه‌ماوه‌ند، زه‌ماوه‌ندی *n* (سوور یان ناههنگ) زه‌ماوه‌ند، شایی، گوفه‌ند ○ *adj* (وابسته به) عروس یا عروسی *n* (جشن) عروسی

bride /braɪd/ *noun*

بووک، وهوی، تازه‌بووک ○ عروس، تازه عروس

bride-chamber *noun*

په‌رده، په‌ردوو، چیت جا ○ حجله

bridegroom /'braɪdgru:m/ *noun, also groom*

زاوا، تازه‌زاوا ○ داماد، تازه‌داماد

bridesmaid /'braɪdzmeɪd/ *noun*

ئاوه‌لبووک، برازاوا، شوشبان (کچ و زن) ○ ساقدوش

bridesman *noun, pl. bridesmen*

برازاوا، شوشبان (پیاو) ○ ساقدوش

bride-to-be *noun*

بووکی داهاتوو ○ عروس آینده

bridewell *noun*

(کون) گرتووخانه، زندان، سجن

bridge /brɪdʒ/ *noun*

1 پرد، پر، (وهنه‌ن: پردی له دار و ته‌ناف) 2 (که‌شتی) سه‌کوی که‌شتی په‌وانی، سه‌کو یان سه‌ریشتی فه‌رمانده‌ر و نه‌فه‌ره‌کان، سه‌کو یان پلا تفریمی که‌شتی په‌وان 3 پردی لووت، به‌رزایی لووت، به‌شی سه‌روهی نیسکی لووت 4 پردی چاویلکه، سه‌رلووت 5 پردی ددانه‌کان 6 به‌ست 7 پرده، پرده‌له: به‌شی له نامیزی زینداری موسیقا ○ 1 پل 2 پل فرماندهی 3 پل بیی 4 پل عینک 5 پل ندان‌ها 6 رابط 7 خرک

bridge /brɪdʒ/ *noun*

بریج (جوړی به‌رین) ○ بریج

bridged group *noun*

کومه‌له‌ی پردی‌تراو یان پرد‌کراو، کومه‌له‌ی پرده‌ریز ○ گروه پل‌شده

bridged ring *noun*

نالقهی پرداوی یان پرددار ○ حلقه‌ی پل‌دار

bridgehead /'brɪdʒhed/ *noun*

1 سهرېرد 2 سهرېرتا، شوین یان خالی دهسینک
3 شوینی بتمو، رهوشی باش، همل ومهرجی لهبار
○ 1 سربل 2 آغاز 3 موقعیت عالی

bridging loan *noun*, also *bridge loan*

قهرزی کورت ماوه، قهرزی کاته کی، دس قهرز
○ مساعد

bridle /'braɪdl/ *noun*

1 له غاو، هوسار، پالینگ، لیا فوک، ده قگم،
دهسه جلوه، بزمک، ریشمه، سرکه لاله 2 گوریس
و کابلی مههار یان راگرتنی کهشتی ○ 1 زمام،
افسار 2 طاب و کابل مهار کشتی

bridle path *noun*, also *bridleway*
/'braɪdlweɪ/

ریگای نهمسپړه و (-ړو)، نهمسپړی، ریگای
نهمسپواری ○ میر اسپرو

Brie /bri:/ *noun*

بری (جوری پهنیری نهمی فهرنسی) ○ بری

brief /bri:f/ *adjective* (briefer, briefest),
noun

adj 1 کورت (جل و بهرگ) 2 تیږ بهر،
کورت ماوه 3 کورته، بوخته، نویشک 4 توند،
برای، په کلای کې دهوه *n* 1 دهستور، فهرمان 2
نمرک، چوارچنوهی دهسولات 3 دهستوره کان،
راسپارده کان 4 کورته ی داواکاری یان دوسیه
(ماف) 5 راسپارده (له *brief* فهرنسی کون، له
brevis لاتین "کورت"، ناوه کې به ریگای
adj ○ ("dispatch note" late Latin *breve*
1 کوناه 2 گذرا 3 خلاصه، موجز 4 قاطع 1
حکم 2 وظیفه، حدود اختیار 3 دستور العمل ها 4
خلاصه دعوی 5 تویه

briefcase /'bri:fkeɪs/ *noun*

کیف یان جانتای دهستی (پیاوانه) ○ کیف دهستی

briefing /'bri:fɪŋ/ *noun*

1 روون کردنهوه، تیشک خسته سهر 2
باساودانهوه 3 زانیاری 4 کوپوونهوه، کونفرانس،
کومین 5 کوپوونهوهی روون کردنهوه یان
باساودانهوه 6 ناگادار کردنهوه به شیوه په کی
کورت ○ 1 توضیح 2 تویه 3 اطلاعات 4 جلسه
5 جلسه ی توضیحی 6 آگاه سازی به طور خلاصه

briefly /'bri:fli/ *adverb*

به کورتی، کورت و کرمانجی: *He had spoken*
Briefly, the to Emma only briefly
argument is as follows... ○ به اختصار،
خلاصه این که

briefness /'bri:fness/ *noun*

کورتی ○ اختصار

briefs /bri:fz/ *noun, pl.*

شورت: *a pair of briefs* ○ شورت

brier¹ = briar

brier² = briar

brig /brɪg/ *noun*

بریگ (= کهشتی په کی دوو دارالای باده و دار،
(نافه رمی) زندان (نهمریکا، ب.ت. له سهر
کهشتی سهر کهر یو نندامانی هیزی دهریایی)
○ بریگ

brig /brɪg/ = bridge

Brig = brigadier

brigade /brɪ'geɪd/ *noun*

1 تیپ، لپوا (تزیک به 5000 سهریان) 2 دهسته،
کومهل 3 ریکخواه یسی به ینکها ته ی
نیمچه له شکری بهوه ○ 1 تیپ 2 گروه 3 بریگاد

brigadier /,brɪ'geɪdɪə(r), US -'dɪr/ *noun*

سهر تیپ، سهر لپوا، نهمسهر یکی پایه بهر له
لهشکر یان سیای بریتانیا دا نیوان colonel و
major general سرتیپ

brigadier general *noun*

نهمسهر یکی پایه بهر له سپا، هیزی ناسمانی و
دهریایی نهمریکا دا ○ افسری عالی رتبه در ارتش،
نیروی هوایی و دریایی ایالات متحده

brigalow /'brɪgələʊ/ *noun*

(رووک ناسی) ناگاکیا یان داری دهرزی
نهمسترالیایی | توخم *Acacia*: چه ندین جورن |
○ اقایای استرالیایی

brigand /'brɪgənd/ *noun*

ریگر، ریپر، گوران، رادار، کهله شه، چه ته، یاخی،
جهرده، تهریه، bandit ○ راهزن، دزد مسلح

brigandage /'brɪgəndɪdʒ/ *noun*

ریگری، ریپری، راداری، چه ته گهری، جهرده یی
○ راهزنی

brigandism *noun*

ریگری، راداری، چه ته یی، جهرده یی ○ راهزنی

brigantine /brɪg(ə)nɪntɪn/ *noun*

بریگینتین (کهشتی په کی چارو کهدار له بریگ
ده چی، بهلام یهرکن (باده وه) کهانی کم تره) ○
بریگینتین

bright /braɪt/ *adjective*

1 پرشینگدار، دهره وشاوه، رووناک، روون،
پریشک، زهرقی، ورشن، روشن، کهش، روهن،
بریفه دار، بهشهو ق 2 شاد، دلخوش، خوشحال،
بهگور، کهش، به که یف 3 زیره که، زووفتر، وریا،
بههوش، زیت 4 سهر کهوتو 5 هیوادار، دل کهرم
6 تازه، نهو 7 (دهنگ) گر، زوال ○ 1
درخشان، یراق، نورانی 2 سرزند، سر حال 3
باهوش، زرنک 4 موفق 5 امیدوار 6 بکر 7 صاف

bright-eyed *adjective*

تامه زرو، به په روش، هوگر، به تاسه ○ مشتاق،
علاقه مند

bright-eyed and bushy-tailed = bright-eyed

bright lights *noun*

خوشی په کانی زیانی شاری ○ جذبه های شهری

brightly /braɪtli/ *adverb*

به‌شيوه‌يه‌کي رووناک، به‌شه‌وفانه، به‌گوره‌وه، به
خوشحالي‌يه‌وه: *'Hi!' she called brightly* ○
درخشان، با شادابي

brightness /braɪtnəs/ *noun*

1 رووناسکي، شه‌وق، پرشن‌گداري، نارنگ،
دره‌وشانه‌وه، بریقانه‌وه، سو‌ما 2 زيره‌کسي،
زووفتيري، زرنگي، وربايي ○ 1 درخشش 2
باهوشي، زرنگي

Bright's disease *noun*

جسوري نه‌خوشي که ناوساني دري‌خايه‌ني
گورچيله‌کاني به‌دواوه‌يه يا به‌کني له‌چهندين
نه‌خوشي گورچيله، ب.ت. نيشانه‌کي بويوي
نالومين له‌نيو ميزدايه (بهره‌ت: له‌ناوي يزسکي
ئينگليسي *Richard Bright*) ○ بيماري براي

bright spark *noun*

(نافه‌رمي، به‌گالته‌وه) بليمه‌ت، زيره‌ک ○ نافه

brightwork *noun*

بريقه‌کاري (کاتزا، کشتي‌يه‌کان يان شته‌کاني
تر) ○ جلاکاري

brill /brɪl/ *noun*

ماسي به‌بنکه *turbot* ناسا [*Scophthalmus*]
○ سهرمعي

brill /brɪl/ *adjective, interjection*

adj به‌کجارياش، شتي واقعتشه‌وه، بي‌هولند
بي‌ويته *interj* هي‌کيان، به‌به‌به‌ه ○
عالی، بي‌نظر *interj* جاني جان

brilliance /ˈbrɪljəns/ *noun*, also *brilliancy*,
pl. brilliances

1 دره‌وشانه‌وه، ورشانه‌وه، بريقه‌دانسه‌وه،
پرشن‌گدانه‌وه، بریسکه‌دانسه‌وه 2 زيره‌کسي،
هه‌لکه‌وتووي، بليمه‌تي 3 شاره‌زايي، ماموستايي
4 هيواداري، هوميده‌واري 5 سهرکه‌وتووي
1 درخشش 2 دکاوت، استعداد 3 مهارت 4
اميدواري 5 موفقت

brilliant /ˈbrɪljənt/ *adjective, noun*

adj 1 پرشن‌گدار، بریسکه‌دار، ورشن، دره‌وشهر،
رووناسک، روشن، دره‌وشاوه، بريقه‌دار،
شاره‌زا *a brilliant light*: glittering
شاره‌زايانه، ووستايانه، ماموستا، به‌هوش،
زيره‌ک، هه‌لکه‌وتوو، بليمه‌ت: *a brilliant*
young scientist 3 هيوادار، هوميده‌وار 4
سهرکه‌وتوو: *a brilliant career* 5 زورباش،
به‌کجار چاک *n* (نه‌لماس) بريليان، روژه‌ي
دره‌وشاوه يان ورشن ○ *adj* 1 درخشان،
مشعه، تابناک 2 ماهر، ماهرانه، باذکاوت 3 اميدوار
4 موفق 5 عالی *n* بريليان

brilliantine /ˈbrɪljəntɪn/ *noun*

روني قز يان رو، روني سهر ○ بريليانين
brilliantly /ˈbrɪljəntli/ *adverb*

1 به‌شيوه‌يه‌کي رووناسک يان روشن،
پرشن‌گدارانه، به‌شه‌وفانه، ماموستايانه، شاره‌زايانه

2 به‌گوره‌وه، به‌شادي‌يه‌وه 3 به‌ره‌نگي زهق يان
توند ○ 1 با درخشندگي، استادانه 2 با خوشحالي
3 با رنگ روشن

brim /brɪm/ *noun*

1 ليو 2 ليواري کلاو، شه‌یکه ○ 1 به 2 به‌ي
کلاه

brimful /ˈbrɪmfʊl/ *adjective*

ليوپريز، دارمال، ليواوليو، پر، تزي، سهرپريز، که‌لاله،
سهرشار ○ لبريز، سرشار

brimming *adjective*

دارمال، ليواوليو، پر، تزي، سهرپريز، که‌لاله ○
لبريز، پر

brimstone /ˈbrɪmstəʊn, US -stəʊn/ *noun*

1 توخي کيمايي سولفور 2 جسوري به‌بووله‌ي
گه‌وره [*Gonepteryx rhamni*] ○ 1 عنصر
شيمايي سولفور 2 نوعي پروانه‌ي بزرگ

brindle /ˈbrɪndl/ *adjective*, also *brindled*
/ˈbrɪndld/

قاوه‌يي ريزي (پشيله، مانگا، سه‌گ و هتد) ○
قه‌وي خالدار

brine /braɪn/ *noun*

1 خويشاک، خويواوک، ناووخوي، ناوي ده‌ريا،
سويراو، سويراوک 2 ده‌ريا، زري 3 نوقيانوس
○ 1 آب نمک، آب دريا 2 دريا 3 اقيانوس

Brinell hardness *noun*

سه‌ختي يان ره‌قي برينيل: يتوان يان
هه‌له‌نگاندني راده‌ي سه‌ختي کاتزا يان
دارشته‌يي به‌هوي داگرتن و گوشارداني توينيکي
سه‌خت له‌زير بارديکي ستاندارد بو نمونه‌ي
نيوبراو به‌هزي (شو‌وه)، له‌ناوي نه‌ندازياري
سویدی *Johann A. Brinell*) ○ سختي برينل

Brinell hardness number *noun*, also
Brinell number

ژماره‌ي سه‌ختي يان ره‌قي برينيل ○ عدد سختي
برينل

Brinell machine *noun*

ده‌زگاي برينيل (بو يتواني سه‌ختي کاتزاگان) ○
ماشين برينل

brininess *noun*

سويزي ○ شوري

bring-and-busy sale *noun*

فروشتني شتي خيترخوازي، بازاري خيترخوازي
○ فروش نيکوکاري

brinjal /ˈbrɪndʒəl, US -dʒəl/ *noun*

(هيند و نه‌فريکاي باشووري) باينجانهره‌شه،
باجانهره‌شه، که‌دووه‌ره‌شه *aubergine* (بهره‌ت):
له *al-bādjīnān* عهره‌يي‌يه‌وه) ○ بادنجان

brink /brɪŋk/ *noun*

1 ليوار، قه‌راخ 2 سنوور، ليوار، سهرده‌ر،
سهرده‌رانه ○ 1 به 2 آستانه

brinkmanship /ˈbrɪŋkmənʃɪp/ *noun*, also

brinksmanship /'brɪŋks-/

گرتنه‌بهری سیاسه‌تی مەترسی‌دارانه، مەترسی‌خواری، کاری مل‌له‌چه‌قوسون، ریسکی کاری ○ مخاطره‌جویی

briny /'braɪni/ adjective (brinier, briniest), noun

adj خویدار، پرخوی، سویر، سۆل، خوی‌ینکی زۆری تیابه (the briny) n بریتانیا) دەریا، زەریا ○ adj شور n دریا

brio /'bri:əʊ/ noun

بە‌گوپی، بە‌تینی، بە‌کە‌فی، بە‌ده‌ماخی، لە‌جۆشی، شادی، خوشحالی: She told her story with some brio ○ سرزندگی، نشاط

briquette /bri'ket/ noun, also briquet

خشتۆکە، خشتە‌خە‌لووز (وە‌کوو سووتە‌مە‌نی) ○ زغال قانی

brisk /brɪsk/ adjective (comparative brisker, no superlative)

1 مە‌زبووت، لە‌ش‌سووک، توندوتۆل، چابک، چالاک، تاشک، گوریز، فرز، چوست، هە‌لسوور، توند 2 فینک، خوش، تازه 3 (هێرش) خێرا، توند، کت‌و‌پەر 4 (خواردنە‌وه) گە‌زدار، فیشقە‌کردوو، کفە‌کردوو، پرکە‌ف ○ 1 فرز، چابک، سریع 2 فرخ‌بخش 3 سریع 4 گە‌زدار

brisket /'brɪskɪt/ noun

(گوشتی) سنگی گیانە‌وەر ○ سینه، بریکت

briskly /brɪskli/ adverb

توندوتۆلانه، گورجانه، بە‌چوستی، بە‌گورجی: 'Never mind!' said Sybil - skily ○ با فرزی

briskness /brɪsknəs/ noun

مە‌زبووتی، توندوتۆلی، چابکی، گورجی، چالاکي ○ فرزی، چابکی

bristling /'brɪslɪŋ, 'brɪz-/ noun, pl. same or bristlings

بریس‌لینگ (= جۆری ماسی لە‌ساردین دە‌چنی و دە‌کرێتە‌ قوتو و دە‌فروشری) ○ بریس‌لینگ

bristle /'brɪsl/ noun

1 موو یان قزی زەر، تووک: the bristles on his chin 2 قە‌جە، موو (قزی فرجە، ددان‌شۆر و هتد) ○ 1 موو زەر 2 مو

bristlebird noun

(بالە‌ندە‌ی) دە‌نسووک‌فرزە‌لۆک: بالە‌ندە‌یە‌کی دە‌نگ‌خۆشی ئە‌وسترالیا، [Dasyornis broadbenti] و جۆرە‌کانی تر ○ نوعی پرندە

bristlecone pine noun

کازی بە‌فرزە‌لۆک: جۆری کازی دە‌وه‌ن‌ناسای زۆر ئە‌مە‌ن‌د‌رێ‌زی رۆ‌ژا‌وای ئە‌مریکا، ب‌اکووری [Pinus longaeva] ○ نوعی کاج بو‌نە‌مانە‌ند

bristletail noun

کلکە‌دروو: می‌زووی‌یک‌ی ب‌ی‌بال‌ی چکۆ‌لە‌نە‌ی سەرە‌تایی کە‌ دوو یان سێ مووی زیری لە‌ دوا‌ی

زگی‌یە‌وه هە‌یه [دە‌ستە‌کانی Thysanura (بە‌ سێ دانە مووی زەرە‌وه کە‌ silverfish دە‌گرێتە‌وه) و Diptura (بە‌ دوو دانە مووی زەرە‌وه)] ○ نوعی حشره

bristle worm noun

جۆری کرمی ئالغە‌ئالغە‌ی دە‌ریایی پۆ‌لی کە‌ fan worm و lugworm ragworm دە‌گرێتە‌وه [Polychaeta] ○ نوعی کرم

bristling adjective

پر، جگە‌ن‌ناسا ○ پرېشت

bristly /'brɪsli/ adverb (bristlier, bristliest)

ب‌زە‌وه‌بوو، ق‌رز(ە‌وه‌بوو)، راست(ە‌وه‌بوو)، ب‌ز(ە‌وه‌بوو)، ز‌پ‌ر، ق‌رزە‌لۆک، د‌رک‌ناسا: a bristly shrub ○ bristly mustache (n) س‌یخ، ز‌بر

bristols noun, pl.

(نافە‌رمی، بریتانیا) بە‌رومە‌مکی ژن ○ س‌ینە‌ی زن

Brit /brɪt/ noun

بریتانیایی، خە‌لکی بریتانیا یان بریتانیای گە‌وره ○ بریتانیایی

Britannia metal noun

دارە‌شتە‌ی ز‌پ‌و، پ‌نکە‌ت‌او لە‌ ق‌الایی و ن‌زیک بە‌ سە‌دی 5-15 ئە‌نتی‌مۆن و م‌سی و ق‌ورق‌وشم و ز‌ینک و ش‌یو‌ە pewter دە‌دا ○ نوعی آلیاز

Britannic /brɪ'tanɪk/ adjective

سە‌رە‌ یان پ‌ن‌و‌ە‌ندی بە‌ بریتانیا یان ئ‌یم‌پ‌راتۆری بریتانیا‌و‌ه هە‌یه ○ وابستە‌ بە‌ بریتانیا یا ام‌پ‌راتۆری بریتانیا

britches = breeches

Britishism /'brɪtɪʒ(ə)m/ noun, also Britishism /-ɪz(ə)m/

ئ‌ید‌یۆم یان زار‌او‌ە‌یە‌کی بریتانیایی کە‌ لە‌ ولاتانی ئ‌ینگ‌لیسی‌زمانی تر ناوتری ○ بریت‌یس‌م

British /'brɪtɪʃ/ adjective, noun

1 adj سە‌رە‌ بە‌ بریتانیای گە‌وره یان یونایتید ک‌ینگ‌دۆم 2 بریتانیایی، ئ‌ینگ‌لیسی (the British) n بریتانیایی‌یە‌کان، ئ‌ینگ‌لیسی‌یە‌کان ○ 1 adj وابستە‌ بە‌ بریتانیای ک‌ی‌ر 2 انگ‌لیسی n انگ‌لیسی‌ها

British English noun

ئ‌ینگ‌لیسی بریتانیایی (زمان) ○ انگ‌لیسی بریتانیایی

Britisher /'brɪtɪʃ(ə)r/ noun

(ب.ت. لە‌ ئە‌مریکا یا ک‌ووری) سە‌رە‌ت‌ان‌ش‌ینی بریتانیا، کە‌سێ لە‌ بریتانیا‌و‌ه ○ بومی انگ‌لستان، آدمی از انگ‌لستان

British Isles noun, pl.

د‌و‌رگە‌کانی بریتانیا ○ جزایر بریتانیا

British Petroleum noun

نە‌وتی (خاوی) بریتانیا ○ نفت بریتانیا

British Summer Time noun

کات‌ژم‌یری هاوینی بریتانیا (ئە‌و دە‌مە‌ی کە‌وا

سه‌عانی ده‌خرفته پیش) ○ ساعت تابستانی بریتانیا
British thermal unit *noun*

یک‌ه‌ی گهرمی بریتانیا (252 کالوری‌ه) ○
 واحد حرارتی بریتانیا

Briton /'britn/ *noun*

1 بریتانی، بریتانیایی، خه‌لکی بریتانیا 2 یه‌کن
 له‌و خه‌لکه‌ی باشووری بریتانیا، به‌رله
 سرده‌مانی رومدا ○ 1 بریتانیایی 2 بریتون

Britpop *noun*

موسیقی یابی تیه بریتانیایی یه‌کانی نیوه‌راستی
 نه‌وه‌ده‌کان ○ بریتپاپ

brittle /'britl/ *adjective, noun*

1 *adj* قری، قریج، تور، خاو، دانه‌هاتوو،
 ناسک، زووشکاو 2 هم‌ستیار، زووه‌لجوو،
 دل‌ناسک 3 تیز (ده‌نگ) *n* جورئ شیرینی
 ناسک ○ 1 *adj* ترد، ظریف 2 حاس، زودرنج
 3 تیز (صدا) *n* نوعی شیرینی

brittle bone disease = osteogenesis

imperfecta or osteoporosis

brittleness *noun*

1 قریبی، قریجی، تورئی، دانه‌هاتویی، خاوی،
 زووشکاو، ناسکی 2 هم‌ستاری، زووه‌لجویی،
 دل‌ناسکی ○ 1 شکندگی، نرمی 2 حالت

Brittonic /brɪˈtɒnɪk/ = Brythonic

Brix *adjective*

سهره یان یئومندی به **Brix scale** موه هم‌یه ○
 وابسته به **Brix scale**

Brix scale *noun*

شه‌کریئو: ده‌گایی بؤ دیاری کردنی ریژه‌ی
 شه‌کری (راده‌ی کیشی شه‌کری نیو گراوه‌که)
 نیو گراوه‌ی ○ قندسج

bro /brəʊ, US brou/ *noun*

(کورتی brother) کاکه، برا، براکم ○ داداش،
 برادر

broach spire *noun*

مناره‌ی هشت‌ه‌ری یان هشت‌(ت)لایی ○ منار
 هشت‌ترک

B-road *noun*

ریگای بی (که‌م‌گرنگ‌تره له ریگای A) ○
 جاده‌ی ب

broad /brɔːd/ *adjective, noun*

1 *adj* پان، به‌رین، به‌پانایی، به‌هرینی، فراوان،
 گه‌وره، که‌شنار، به‌ریلاو، به‌رفره‌ه‌ه‌راو،
 made the *broad shoulders*: spacious
 2 the *broad plains* *path* 10 feet *broad*
 لیبرال، ناسازاد، روشن، کراوه، تگه‌یشتوو،
 شل‌گرتوو، ناسان‌گیر، سنگ‌فراوان، ناده‌مارگرتز،
 تولیانت: tolerant liberal 3 *broad views*:
 گشتی، گه‌له‌میری، نه‌به‌ورده‌کاری، به‌ته‌واوه‌نی،
 4 a *broad rule*: general
 ناشکرا، خویا 5 خه‌سست (زور تاییه‌تمندی

زاراوه‌یه‌کی ناوجه‌یی پنوه دیار بی) 6
 بی‌ره‌وشتانه، بیس، له‌ماریفه‌ت‌به‌دور 1 *n* (له)
 شه‌مریکا، نافه‌رمی) زن 2 به‌شی پان، پانایی،
 به‌ریئایی ○ 1 *adj* عریض، به‌ن، به‌عرض،
 گسترده 2 باز، خالی از تعصب 3 کلی، کاملاً 4
 واضح 5 غلیظ (لهجه) 6 رکیک، مستهجن 1 *n* زن
 2 قسمت بهن

broad arrow *noun*

تیری سهریان ○ تیر سهری

broadax *noun*, also broadax

تهوری ده‌پان یان سهریان ○ تیر سهری

broad-based *adjective*, also broad(ly)-
 based

دیاری نه‌کراو، ناسنوردار، ناهه‌رتسک، به‌ریلاو:
broad-based support: نامحدود

broad bean *noun*, US 'fava bean

باقله (بانه)، کاکروس، نوکه‌بانه؟ ○ باقلا

broadbill *noun*

ده‌نووک‌پان (به، جورئ بالندی ده‌نگ‌خوئی
 ره‌نگین، سهری زله و بانه [خیزان
 Eurylaimidae: گه‌لن جورن]) ○ نوعی پرند

broad-brimmed *adjective*

(کلاو) لیوارپان، شه‌پکه‌پان ○ له‌په‌ن

broad-brush *adjective*

گشتی، ناتاییه‌تی، ناورده‌کاری ○ کلی

broadcast /'brɔːdkɑːst, US -kɑːst/ *noun*

پرؤگرام، به‌رنامه، بلاوکرده‌وه، وه‌شان، به‌رنامه‌ی
 ته‌له‌فزیونی یان رادیویی ○ برنامه، پخش

broadcast /'brɔːdkɑːst, US -kɑːst/ = past
 and past participle of broadcast

broadcaster /'brɔːdkɑːstə(r), US -kɑːst-/
noun

1 بیژه‌ر، په‌یام‌بیژه، نووجه‌فان، پشکه‌ش‌کار 2
 کومبانی بی که به‌رنامه‌ی رادیویی و ته‌له‌فزیونی
 بؤ ده‌روه‌ه‌ه‌نیرئ ○ 1 گوینده، مجری 2
 برودکاستر

broadcasting /'brɔːdkɑːstɪŋ, US -kɑːst-/
noun

بلاوکرده‌وه، وه‌شان ○ پخش

broadcasting systems *noun, pl.*

ریکخسته یان ده‌زگاکانی پرؤدکاستینگ ○
 دستگاه‌های خبرپراکنی

broad caucalis *noun*

که‌له‌مه‌کاشی [Turgenia latifolia] ○
 گیس‌چسبک، گیس میماسی

Broad Church *noun*

کلیسه‌ی نازادیره‌کان (نویخواه‌کان، نه‌نگلیکان)
 ○ برود چرچ

broadcloth *noun*

ماوت (پارچه‌یه‌کی نهرم و نیان) ○ ماهوت

broad daylight *noun*

روژی روون، روژی رووناک ۱ روز روشن
broad guage noun

نه اندازه‌ی ریئ ناسن که پان تر بی له نه اندازه‌ی
 ستانداردی (1.435 m) ۱ بود گیج

broad-gauged adjective

۱ پان، بهرین: 2 a broad-gauge effort
 بیر فراوان: a broad-gauge statesman ۱
 عریض 2 گسترده اندیش

the broad jump = the long jump

broadleaf /'bro:dlɪ:/ adjective, leafed,
 leaved, also broadleaved

گه لاپان (له بهرامبر conifers دا) ۱ دارای
 برگ‌های پهن

broad-leaved vetch noun, also narbonne
 vetch

(رووهک ناسی) دم‌گنکه ۱ ماشک برگ پهن
broadly /'bro:dlɪ/ adverb

به‌تسه‌واو، ته‌واو، به‌گشتی: broadly
 ۱ به‌طور کلی similar/comparable

broadly-based adjective, also broadly-
 based

دیاری نه‌کراو، ناسنوردار، نابهرتسک، به‌ریلاو،
 گشتگیر، گشتگره‌وه، همه‌لایه‌نه ۱ نامحدود،
 فراگیر

broad-minded adjective

لیبوره، هه‌لک‌کرده، روشنییر، رووناکبیر،
 بیر فراوان، بیر فره، تنگ‌بشتو، tolerant,
 دژه‌ک‌ی narrow-minded ۱ broad-mindedly
 adv: لیبور دانسه، روشنییرانه، تنگ‌بشتوانه؛
 broad-mindedness n: بیر فراوانی، بیر فره‌هی،
 رووناکبیری، هه‌لک‌کرده‌یی، لیبوره‌یی) ۱
 پرمندار، فهمیده، گسترده‌اندیش

broadness /'bro:dnəs/ noun

پانایی، به‌رینایی، به‌ریلاوی، به‌رفره‌هی ۱
 عرض، پهن، گسترده‌گی

broadsheet /'bro:dsjɪt/ noun

۱ ناگاداری (نامه) 2 روزنامه‌ی نه‌دازه‌گه‌وره،
 روزنامه‌ی زلیهر پان پهرگه‌وره ۱ اعلامیه 2
 روزنامه‌ی قطع بزرگ

broadside /'bro:dsɑ:d/ noun

۱ هنیرش، ره‌خنه، به‌قسه‌داگرتن 2 نه‌بشتی
 که‌بشتی، لاپالی که‌بشتی 3 پیکه‌وه‌خستن پان
 ته‌قاندنی هاوکاتی توپه‌کان (له‌نه‌بشتی
 که‌بشتی یه‌وه) ۱ حمله، انتقاد 2 پهلوی کشتی 3
 شلیک هم‌زمان توپ‌ها

broadsword /'bro:dsɔ:d, US -sɔ:rd/ noun
 قسه‌توره، پانه‌شیر، شمشیر پانه ۱ غداره

broadtail noun

دوگ پان (karakul) ۱ دارای دنبه‌ی پهن

broadway /'bro:dwɛɪ/ noun

پانه‌ری، ریگا یا جاده‌ی سه‌ره‌کی ۱ جاده‌ی اصلی

Brobdingnagian /'bro:bdɪŋ'naɪən/
 adjective, noun

adj به‌کجار زله، به‌کجار گه‌وره، فیله‌نه،
 زه‌بسه‌لاج = n giant (بنسه‌ره‌ت: له‌سه
 Brobdingnag. ولاتیکی خه‌پالی زه‌بسه‌لاحه‌کان
 له‌سه‌فه‌ره‌کانی گالیفتر دا له‌لاین Jonathan
 (Swift) ۱ غول‌پیکر، سترگ

brocade /brə'keɪd/ noun

۱ دیبا، پارچه‌ی گول‌دوزی کراو پان گول‌دار 2
 پارچه‌ی به‌نم‌خشی به‌رجه‌سته پان به‌رزوه،
 زوری، پارچه‌ی زیوجن (سورمه‌ریز) پان زیرچن
 ۱ پارچه‌ی کلدوزی‌شده 2 پارچه‌ی دارای طرح
 برجسته، زربافت

Broca's area /'brəʊkəz/ noun

(تویکاری) ناوچه‌پن له‌میشک که‌مه‌هاری
 بزویته‌ری قه‌کردنه، له‌لای چه‌پی پل‌ی پشه‌وه
 هه‌لکه‌وت‌وه (له‌ناوی Paul Broca
 نه‌شته‌رگه‌ری فه‌ره‌نسی) ۱ ناحیه‌ی بروکا

broccoli /'brɒkəli, US 'bræk-/ noun

(رووهک ناسی) براکیلی، ره‌شه‌که‌له‌م، که‌له‌می
 ۱ بیتالیایی بروکلی

brochette /brə'ʃet, US broʊ-/ noun

شیش (که‌باب: به‌ره‌ت: چکولتیراوی broche
 فه‌ره‌نسی "skewer" ۱ سیخ

brochure /'brəʊʃə(r), US broʊ'ʃɔ:/
 noun

نامیلکه، بروشور: a travel brochure ۱ بروشور
brock noun

(بریتانیا) چاله‌که، جوالوو، کوربه‌مش،
 گورکه‌له‌که‌نه ۱ گورکن

brocket noun

جوری گاکوی چکوله‌ی شاخ‌راست، هی
 نه‌مریکای باشوری و باکوری ۱ توخم
 Mazama: چوار جورن ۱ نوعی گوزن

brogan /'brɒg(ə)n/ noun

جوری پیلای له‌چهرمی تا قولایه ۱ بروگان
brogue /brɒg, US broug/ noun

۱ بروگ (جوری که‌وشی قایمی نه‌ستور) 2
 جوری پیلای ناقولای له‌چهرمی خوش‌نه‌کراو،
 جاران جیانه‌شینیانی سکا‌ته‌ند و تیره‌ند له‌پیشان
 ده‌کرد ۱ بروگ

brogue /brɒg, US broug/ noun

شیوه‌زاری خوختی پان ناوچه‌یی (ب.ت.)
 تیره‌لندی ۱ بروگ

broil /brɔɪl/ noun

کون (کون) کیشه، ده‌مه‌قره، commotion, quarrel
 ۱ نزاع

broil /brɔɪl/ noun

که‌باب، گوشتی له‌که‌باب‌دراو ۱ کباب

broiler /'brɔɪlə(r)/ noun

۱ برزته، که‌باب‌برزین 2 مریشکی برژاندن 1

کباب پز 2 جوجه ی کبابی
broiler chicken noun

میشکی برژاندن ۱ جوجه ی کبابی
broiling adjective

یه کجار گهرم، پروو کینهر، سووتینهر ۱ داغ
broke¹ /brauk, US brook/ adjective

نابووت (بسو)، لات کوهوتوو، مایه بووت،
به رشکت ۱ ورشکت

broke² /brauk, US brook/ = past of break
broken¹ /'brəukən, US 'brʊkən/ = past
participle of break

broken² /'brəukən/ adjective

1 شکاو، وردوخاش، سهقت، لیک هلهو شاو 2
نیوه چل، ناتهووار، پچر پچر، نایه ردهووار،
بی سهره و بهر، شیرزه: *a night of broken
sleep* 3 تئ شکاو، سهره گرتوو، به
نه نجام نه گه یشتو 4 ناهومید، هیوا برارو، لاواز،
بی گیان، کز، پیجوو 5 پشغل کراو، رانه گیراو،
شکتینراو، له بر چاونه گیراو 6 (زهوی و زان)
نارینک، ناتهخت، گورگه پشت، ته بدوول 7
کوتایی پنهانو 8 (زمان) نازدهوان، شیرزه،
دهس (ت پوین شکاو): *to speak in broken
Kurdish* ۱ شکت، فروپاشیده 2 ناتمام ناقص،
نابامان 3 شکست خورده 4 نابوس 5 نقص شده 6
ناهموار 7 قطع شده 8 دست و پا شکسته

broken-down adjective
1 به ککهوتوو، بارکهوتوو، له کارکهوتوو، خراب:
a broken-down old car/horse 2 نابووت،
به رشکت، مایه بووت، مایه بوش ۱
از کار افتاده 2 ورشکت

broken heart noun
دلشکاو، ره نجاوی، خه مباری ۱ دلشکتگی
broken-hearted adjective
دلشکاو، دلره نجاو، کز، خه مبار، دلینشو،
لیوبه بار، دهس به نه ژنو: *He was -ken-hearted
when his wife died* ۱ دلشکت، اندوهناک

broken-heartedness noun
دلشکاو، دلره نجاوی، کزی، خه مباری ۱
دلشکتگی، اندوهناکی

broken home noun
خیزانی لیک هلهو شاو (له بر جیاوونهوه) (تلاق)
۱ خانواده ی فروپاشیده

broken line noun
هیلی یساو یا پچراو، هیلی پچر پچر ۱ خط بریده
broken pediment noun

سن گوشه یا پندیمینتی شکاو ۱ ستوری شکسته
broken reed = reed

Broken spectre noun
تارمایی بروکتین (بنهرت): له ناوی *Broken*. له
چیاکانی هارتس *Harz* ی ته لماندا) ۱ نسج
بروکتین

broker /'brʊkə(r), US 'brou-/ noun
دهلال، کارچی ۱ واسطه، کارگزار

brokerage /'brʊkərɪdʒ, US 'brou-/ noun
دهلالانه، کارانه ۱ کارمزد، حق العمل

broking noun
دهلالی ۱ کارگزاری

brölga /'brɔlgə/ noun
بوره قورینگ، قولنگی نه وسترالیایی [*Grus
[rubicundus*] نوعی درنا

broolly /'brɒli, US 'brɑ:lil/ noun, pl. brollies
(ناهرمی، بریتانیا) چه تر ۱ چتر

bromate noun
(کیمیا) برومات، خونی ترشه لؤکی برومیک ۱
برمات

brome /brəʊm/ noun, also brome grass
به رشه ک؟: گیاییکه به رشه ناسا، زورجار بو
تفاق یان مه بهستی جوانی به کاردینری [توخم
Bromus] (له *bromos* یونانی "oats") ۱ بروم

bromeliad /brə'mi:liəd/ noun
گیاییکه گهرمینتان *tropical* و نیمچه گهرمینتان
subtropical ۱ نهمه آمریکا، خیزانی

Bromeliaceae (Bromeliaceae)، لاسک کورت و گهلادر کاوی
: بنهرت: له ناوی رووه کناسی سویسی *Olaf
(Bromel)* ۱ برومیلیاد

bromic adjective
(کیمیا) برومی، برومیک ۱ وابسته به برم

bromic acid noun
ترشه لؤکی برومیک *HBrO₃* ۱ اسید برومیک

bromide /'brəʊmaɪd, US 'brou-/ noun
1 برومید: ناوتنه به کی کیمایی له بواری پزشکی
بو داشکاندن و هین کردنه وهی ده ماره کان
به کاردینری 2 کون، شره بیرۆکه، بیرۆکه یان
تیبینی چنده باره وه بوو، قسه ی هیجه که، شره تیبینی
۱ برومید 2 حرف یا اندیشه ی پیش پافتاده

bromidic adjective
به ندوباو، هیجه که، هیچ و پوچ، چنده باره وه بوو،
سوواو، کلیشه ی ۱ مهمل، چرند، تکراری

bromid paper noun
کاغزی وینه گری، کاغزی برومور ۱ کاغذ عکاسی

bromination noun
چاره سه کردن به بروم ۱ برومیناسیون

bromine /'brəʊmɪn, US 'brou-/ noun
برومین، بروم (به ژ.گ. 35، ن. Br) ۱ برم

bromism noun
برومیزم (ته خوشی به کی پینستی به که له نه نجامی
زور به کارهینانی بروم توش دهی) ۱ برومیزم

bromo- /'brəʊmɔ:/ (usu. brom- before a
vowel) prefix
پیشگر: (کیمیا) برومین، بروم: *bromide*
(بنهرت: رهنگه له *brome* فهره نسی، له

زنده‌ای *adj* برنزی

the Bronze Age *noun*

سهردهم يان قوناخي مه فرهي (سهردهم له ميزوو له نيوان سهردهم يه بردين Stone Age و سهردهم تاسن Iron Age که خه لک کد و پهل يان چه ک و چولي مه فرهي يان به کار ديتا) عصر برنز

bronzed /brɒnzɪd/, US brɑːnzɪd/ *adjective*
قاوه يي سووتاو، ره شتاله، سه وزه، رهش داگه راو
برنز

bronze medal *noun*

نیشان يان ميدالي مه فرهخ (خه لاتیکه بو کسی ستيهم) مدال برنز

bronze medallist *noun*

هه لگر يان وه رگری نیشان يان ميدالي مه فرهخ
برنده ي مدال برنز

Bronze Star *noun*, also Bronze Star Medal

جوړی خلات يان نيشانی نازايه يی ته مرته شی
نمريکا استار برنز

bronzewing *noun*

بال مه فرهخي (جوړی کؤتری نهوستراليایي Phaps chalcoptera و جـؤره يئو مندی داره کان) نوعی کؤتر

broe /bruː/ *noun*

(سکاتلند) نووسينگی ييمی کومه لایعتی دفتر ييمی اجتماعي

brooch /brʊtʃ/, US broutʃ/ *noun*

ده رزی (سهر) سنگ، سهر سنگه (خشلی یو جلی زنان) گل سهر

brood /bruːd/ *noun, adjective*

1 بهر دپاوه، جووجه له پنکه وه پوهه کان (يان پنکه وه هه لپهاتوه کان، خيترانی گموري جووجه له کان (يو گالته) 2 دهسته، کومه له گروه جوړ، چه شن 3 زاروزنج يان فرزند و مندلانی خيترانی 4 کرموکه يان لارقه کاني هه ننگ يان هه ننگه زاله
broodless *adj*)
بهره ت: bröd ننگليسی کون، نه لمانی بهره ت)
1 جوچه های هم زاد، خانواده ي بزرگ جوچه ها 2 گروه، نوع 3 بچه های یک خانواده 4 لاور زنبور
عسل يان زنبور

brooder *noun*

مالیکی گرم بو هه ليتانی جووچک و هتد برودر

brood hen *noun*, also brooding-hen

مريشکی دايکه، مريشکی به کرکه وتوو مرغ مادر

brooding /'bruːdɪŋ/ *adjective*

ههره شه ي يانه، ترسدار: Ireland's brooding landscape تهديدميز

brood mare *noun*

(مخ) تهسپن که راده گيری بو جووت بون يا به رين، کفش مادبان تخم کشی

broody /'bruːdi/ *adjective* (broodier, broodiest)

1 به کر، به کرک: 2 a broody hen له ييرو خه م دا، دلته ننگ، کز، مات، خه ميار 3 (زن) به مهراقی و ناروه زوی مناله وه: I reached the age of 27 and suddenly started to feel broody
broodily /'bruːdili/ *adv*)
خه ميارانه: broodiness /'bruːdinaɪs/ *n*
دلته ننگی، کزی، خه مياری 1 کُرچ 2 افسرده، سربه جيب 3 خواهان بچه

broody hen *noun*

مريشکی به کر مرغ کُرچ

brook /bruːk/ *noun*

جوگه، جؤگاو، جؤبار، نيره جؤبار

brooklet /bruːklɪt/ *noun*

جؤگه له، ميزاو، لاجؤگه جؤبار کوچک

brooklime /bruːklaɪm/ *noun*

گياتيراونی جؤگساوان؟ Veronica beccabunga سيزاب جؤباری

brook trout *noun*, also speckled trout

1 ماسی که شينه ي جؤگاو، که شينه ي خال خال، هس ته مريکاي پاکووری [Salvelinus fontinalis] 2 brown trout = ماسی قزل آلاي نهري

brookweed *noun*

گيا جؤگاوان [Samolus valerandi] علف جؤباری

broom /bruːm/ *noun*

1 گ(ه) سک (ده سک دريس)، جاروو 2 (رووه ک ناسی) دهوه نيکی کيوي به گولی زه دهوه [Cytisus scoparius] و زور جوړی تر، ب.ت. توخه کاني Cytisus و Genista 1 جارو 2 بروم

broom cupboard *noun*

زورور وچکه، دیوی چکوله اتاق کوچک

broomrape *noun*

که له، کير که له گا، جوړی گياي مشه خوړی بي گه لا، خوړی ده نووسيني به ره گي گياي خانه خوړ وه [Orobanchae] گل جالبز

broomstick /'bruːmstɪk/ *noun*

ده سک گسک، کلکه گزی، کلکه گسک، ده سکي گسک دسته ي جارو

Bros /brɒs/ also Bros. = brothers**broth** /brɒθ/, US brɔːθ/ *noun, pl. broths*

1 سوپی تراو، ناوو گوشت، شورباو گوشت، گوشتاو: ناو که گوشت، ماسی، دانه ويله يان سه وزی تن کراوه و لن نراوه 2 (به کتر ياناسی) مه لپه ند يان شوپنکی پر خوراکي ناوه کي بو چاندني به کتر ياکان يان ورده زينده وه ره کان microorganism 1 سوپ رفیق 2 بروت

brothel /'brɒθl/, US 'brɔːθl/, 'brɔːθl/ *noun*

قاهوه‌ی قاهوه‌یی [Phaeophyceae] بول
جلیک قهوه‌ای

brother bear noun

ورجی قاهوه‌یی [Ursus arctos] خرس
قهوه‌ای

brother belt noun

پشتینه یا کمهری قاهوه‌یی (کاراته، جودو و...)
کمربند قهوه‌ای

Brown Betty noun

(زورتر له نمریکا) جزئی شیرینی که له هه‌ویر،
سه‌رتوئ، سئو، میوه‌ی تر و ورکه‌نان دروست
ده‌کری ئه‌وێ شیرینی

brother bread noun

نان قاهوه‌یی یان رهش (له ناردی سوسدار)
نان قهوه‌ای یا سیاه

brother coal = lignite

brother dwarf noun

(نه‌ستیره‌وانی) گرگنه‌ی قاهوه‌یی: شتی له
ئاسماندا له تیوان هه‌ساره‌ی زه‌به‌لاح giant
planet و نه‌ستیره‌ی چکولانه small star باوه‌ر

وایه که تیشکی ژیرسور infrared له‌خویه‌وه
بدانه ده‌ری ئه‌وێ کۆتله‌ی قهوه‌ای

brought /brɔ:t/ = past and past participle of
bring

brouhaha /bru:ha:ha:/ noun

جەنجالی، شلووقی، هه‌راوه‌ریا، هه‌لا، زه‌نازه‌نا،
نازاوه، پشتیوی: the brouhaha over the

photographs they printed

brow /braʊ/ noun

1 برۆ 2 ناوچاوان، نه‌نی، ته‌ویل 3 ده‌م‌و‌چاو،
چه‌رو‌چاو، دیم، رو‌خسار 4 نووک، نوو‌چکه،

سه‌ر، ژوور، ته‌وق (-browed adj) 1 برۆ 2

پیشانی، ناصیه 3 چه‌ره، سه‌ر و سه‌ما 4 سه‌ر، نوک

brow /braʊ/ noun

ته‌خته‌په‌ردی په‌رینه‌وه (یان سه‌کوی دابه‌زین،
که‌شتی) ئه‌وێ پل زاوه‌ر

browbeat /'braʊbi:t/ = past of browbeat

browbeaten adjective

هه‌ره‌شه‌لیکراو، ترساو، تۆقیو، ترسینراو

ترس‌خورده

browbeaten /'braʊbi:tn/ = past participle
of browbeat

brown /braʊn/ adjective, noun

leaves of various خورمایی: 1 قاهوه‌یی، خورمایی: 2 shades of brown
سه‌ه‌وه 1 n جیل‌به‌رگی قاهوه‌یی 2 ره‌شتاله،

قاهوه‌یی یان خورمایی ئه‌وێ 1 قهوه‌ی 2 برنه‌ر،
دارای پوست برنزه، سه‌ه‌چرده 1 n ئه‌باس قهوه‌ی 2

رنگ قهوه‌ای

brown ale noun

نه‌یلی ره‌ش یان قاهوه‌یی (جوزی بیره) ئه‌وێ 1 ایل
سیاه یا قهوه‌ای

brown algae noun, pl.

قه‌وه‌ی قاهوه‌یی [Phaeophyceae] بول
جلیک قهوه‌ای

brown bear noun

ورجی قاهوه‌یی [Ursus arctos] خرس
قهوه‌ای

brown belt noun

پشتینه یا کمهری قاهوه‌یی (کاراته، جودو و...)
کمربند قهوه‌ای

Brown Betty noun

(زورتر له نمریکا) جزئی شیرینی که له هه‌ویر،
سه‌رتوئ، سئو، میوه‌ی تر و ورکه‌نان دروست
ده‌کری ئه‌وێ شیرینی

brother bread noun

نان قاهوه‌یی یان رهش (له ناردی سوسدار)
نان قهوه‌ای یا سیاه

brother coal = lignite

brother dwarf noun

(نه‌ستیره‌وانی) گرگنه‌ی قاهوه‌یی: شتی له
ئاسماندا له تیوان هه‌ساره‌ی زه‌به‌لاح giant
planet و نه‌ستیره‌ی چکولانه small star باوه‌ر

وایه که تیشکی ژیرسور infrared له‌خویه‌وه
بدانه ده‌ری ئه‌وێ کۆتله‌ی قهوه‌ای

browned-off adjective

ماندوو، شه‌که‌ت، بیتراو، نا‌ه‌وم‌ید، دل‌سارد
خسته، ذله، نا‌ام‌ید

brown-eyed Susan noun

(رووه‌ک‌نا‌سی) جوزی coneflower

ناوه‌ند‌ره‌شی روزه‌لانی نهم‌ریک‌ای با‌کووری
[Rudbeckia triloba] ئه‌وێ نوعی گیاه

brown fat noun, also brown adipose tissue

چه‌ووری یان به‌زی قاهوه‌یی: جوزی شانه‌ی به‌زی

زه‌ردی قاهوه‌یی‌باو که له شیرده‌ره زستان‌خه‌وه‌کان
(و نا‌وله‌مه‌ی سه‌ر‌وف و پین‌چووه ساوا یان

نازه‌بووه‌کان) کۆ ده‌پیشه‌وه، گه‌رم‌ا ده‌دانه ده‌ری
یان به‌ره‌م‌ دینی نه‌گه‌ر بیتو له‌ش زۆر سه‌رم‌ا

تیگه‌ری ئه‌وێ چیری قهوه‌ای

brown goods noun, pl.

که‌لوپه‌ل یا شت‌ومه‌کی قاهوه‌یی ئه‌وێ سایل قه‌وه‌ای

brown-headed cowbird = cowbird

Brownian motion /'braʊniən/ noun, also
Brownian movement

(فیزیک) جووله یان بزواتی براون یان براونیه‌ن:

بزواتی ره‌مه‌کی پارچۆکه ورد‌بینی‌یه‌کانی نێو

شه‌له یان گازی نه‌ نه‌ج‌امی بۆ‌مبار‌دمانی

به‌رده‌وامی گه‌رده‌کان‌دا (بیب له‌ ناوی Robert

Brown 1858-1773) ی سکا‌تله‌ندی

حرکت براونین

brownie /'braʊni/ noun

1 به‌ره‌ونی، چۆکه‌ی قاهوه‌یی چکۆله یان

ره‌شتالۆکه 2 (Brownie) نه‌ندام له‌ ده‌سته‌ی

پیشه‌نگایه‌تی کچان 3 که‌یکی نو‌قلی یان

چاکلیتی (به کاکلهوه) 1 برونى 2 عضو در
پيشاهنگى 3 کیک شکلاتی

brownie points noun, pl.

هاندان، ناههين پيتون ۰ تشويق

Browning noun

1 شهستيريکى خوکارى بهناوفينکسهوهيو 2
جورئ پيستولي خوکار (بشهرت: له ناوى
John M. Browning دارپزهري ئه مريکايي
۰ براونينگ

brownish /'braʊniʃ/ adjective

بوره لوك، قاوه يى باو، خورمايى باو، كه مېن
قاوه يى، نامال قاوه يى، سهوزه، رهشاله ۰ نېتا
قهوه اى

brown lung = byssinosis

brownout noun

(زورتر له ئه مريکايى باكوورى) كه مېن
تاريك كردن، نيهه تاريكاندن، تاريكاندن
نيهه چلي؛ ماوه يى كه له ودا هيزى كارهبايى كه م
دهيسته وه، ب.ت. هاتنه خواره وه يان كه مپونه وه
فولتاز تا بهرله تاريكى blackout بگري ۰
تيره سازى جزئى: برونوت

brown owl = tawny owl

brown paper noun

كاغزى پينجانه وه ۰ كاغذ بسته بندى

brown rat = norway rat

brown recluse spider noun

جالجالووكه لاتهرىكه قاوه يى: جورئ
جالجالووكه قاوه يى كال و يه كجار زاراوى
ئهمريكايى باكوورى، نيشانه يىكى فولين ناساي
رهش له سهر ناوچه ي سهرى ههيه [*Loxosceles*
۰ *reclusa*] نوعى عنكبوت

brown rice noun

برنجى قاوه يى، برنجى كه يهك دار ۰ برنج
قهوه اى

brown rot noun

1 جورئ نه خوشى كه پرووى (دهيسته هوى
رهنگ گوران و زاكانى سبو، ههرمى و ميوه كانى
تر) 2 جورئ نه خوشى كه پرووى دهيسته هوى
نهرمى و قهله شينى تهخته ۰ براون روت

Brownsbirt noun

كراس قاوه يى (= نه ندامى نيمچه له شكرى نازى،
له 1921دا له لايهن هيتليره وه دامه زرا و 1934
سهر كوت كرا) ۰ براون شيرت

brownstone /'braʊnstəʊn, US -stəʊn/
noun

1 بهردى قاوه يى يان سهوزه، ورکه بهردى
قاوه يى 2 خانويه بهردى بهرووكار بهردى قاوه يى
۰ 1 ماسه سنگ قهوه اى 2 برونستون

brown sugar noun

شهكرى قاوه يى يان سوور (كه ميكي
وه ژيردرايى) ۰ شکر سرخ

brown study noun

چوونه مال يان نوعى خه م و بيره وه، تيرامان ۰
نامل عميق

Brown Swiss noun

جورئ مانگاي به شير و به تاقه تى زله و قاوه يى
سويسى ۰ نوعى گاو

brown tree snake noun

ماره قاوه يى دارزى: جورئ ماري colubrid زور
زله ي دارزى زاراوى باكوورى ئه ستراليا، گينه ي
نوي New Guinea، دوگره كانى سولومون
[*Boiga irregularis*] Solomon Island ۰
نوعى مار

brown trout noun, pl. same

كه شينه ي قاوه يى، ماسى به خاتوننه ي قاوه يى:
كه شينه ي ناسايى رووبار و گو مة كانى ئه وروپا
[*Salmo trutta*] ۰ قزل آلاي قهوه اى

browny /'braʊni/ = brownish

browse /braʊz/ noun

1 له وهرين، چهرين 2 چرى، ههزگ، گه لاوپز 3
په ره له دانه وه، هه له دانه وه، گه ران (گه ران به
دواى زانبارى يه كه دا له سهر كاسميوتيرئ) 4
گه ران ۰ 1 چرا 2 شاخ و برگ 3 عمل ورق زدن،
تورق 4 گشت

browser /'braʊzə(r)/ noun

(كاسميوتير) هه له دانه وه ۰ برور

brucellosis /bru:se'laʊsɪs, US -lous/
noun, pl. brucelloses

تهبى مالت (به هوى brucella تووش دهبى) ۰
بروسيلوز، تب مالت

brucite /'bru:saɪt/ noun

جورئ كانى سبى، بوز يان سهوزباو، له
هايدروكسايدي مەنيزيومي له گه ل ناو تيكه ل كراو
پنكه ساتوه (بشهرت: له ناوى كانى ناسى
ئهمريكايى Archibald Bruce) ۰ بروسيت

bruin noun

ورج، حرش، هرج ۰ خرس

bruise /bru:z/ noun

1 شين بوونه وه، كه وه بوون، رهش بوونه وه،
خوين تيزان: to be ۰ cuts and bruises
2 covered in bruises له كه، شينكه (سهر
ميوه يان شان يىكى رووه ك (plant tissue)
۰ 1 كبودى 2 لك

bruised /bru:zɪd/ adjective

شينه وه بوو، ره شه وه بوو، كه وو، كه وو پوته وه:
a bruised ego ۰ bruised fruit كود

bruiser /'bru:zə(r)/ noun

بياوى شه رانى، كه له گا، بياوى بيه ره وش يان
بى ماريهت، كه ره بياو ۰ گردن كلفت، مرد
بى نزاکت

bruising /'bru:zɪŋ/ noun, adjective

n شينه وه بووى، رهش بوونه وه، خوين تيزان،

جنگای لیدان: *adj internal bruising* ناخوش،
تال، *taxing arduous* \odot *n* کـــودی،
خون‌مردگی *adj* تلخ

bruit /bru:t/ *noun*

1 رایور، دنگو، بندوباز، قسه‌لوک 2 (پزشکی)
ده‌نگیکسی ناناسایی که له
stethoscope ده‌بیسری \odot 1 گزارش، شایعه 2 بروئیت

brumal *adjective*

زستانی، زمانی، زستانی، نامازه یان له
زستان‌دا رووده‌دا \odot زمستانی

brumby /'brambil/ *noun, pl. brumbies*

(له‌ئوسترالیا) نه‌سی سل \odot اسب جموش

brume /bru:m/ *noun*

1 (ویژه‌یی) میز، تهم، دومان، 2 fog mist
زستان، زمان، زمستان، زستان (به‌رویت): له
فه‌ره‌نسی‌یه‌وه، له *bruma* لاتین "زستان" \odot 1
مه 2 زمستان

brumous /'bru:məs/ *adjective*

مزاوی، تهماوی، مزداگرتو \odot مه‌گرفته

brummagem /'brʌmɒdʒ(ə)m/ *adjective, noun*

adj 1 بی‌نرخ، هیچ‌که، بی‌بایه‌خ، سووک،
هرزان 2 گزی، ساخته، به‌فروفتیل، درو *n* شتی
ساخته یان قهلب \odot 1 *adj* بی‌ارزش، ارزان 2
جعلی، تقلبی *n* چیز تقلبی

Brummie /'brʌmi/ *noun, adjective, also Brummy*

n برامی (کسی له شاری بیرمینگهامی بریتانیا)
بیرمینگهامی *adj* سهریه بیرمینگهام، بیرمینگهامی
 \odot برامی

brunch /brʌntʃ/ *noun*

قاوه‌لتون، به‌رقنده \odot ناهار صبحانه

brunet /brʌnt/ *adjective, fem. Brunette*

1 سه‌وزه، ره‌شتاله 2 پیاوی ره‌شتاله \odot 1 سبزه
2 مرد سبزه

brunette /bru:'net/ *adjective*

زنی سه‌وزه یان ره‌شتاله \odot زن سبزه

Brunhild *noun, also Brünnhilde or Brunhilde, German*

برونهیل، برونهیلد: شازنی له نه‌فانه‌ی
نه‌لمانی‌دا که له لایین زیگفریده‌وه Siegfried بو
گانتیر Gunther رفتیرا \odot برونهیل، برونهیلد

Brunizem *noun*

گلی قاوه‌یی چیمه‌ن‌لان \odot بروئیزم

Brunswick stew *noun*

جورئ چیشیت یان شورباوی سه‌وزه‌وات و
دوو‌جور گوشت (وهک مریشک و سموره) \odot
نوعی غذا

brunt /brʌnt/ *noun*

گوشار، گفاشتن، بار، قورسایی، گرانیایی،
سهنکی، گورز \odot فشار، ضربه

bruschetta /bru'skɛtə/ *noun*

نانی برزایی و خووستیراو له روئی
زه‌توون‌دا \odot بروسکتا

brush /brʌʃ/ *noun*

1 فلچه، برس، به‌ره‌مووج 2 کلکی ریوی 3
ده‌هن، داروکه، پیشه، دروو، سزیت، درک،
چاره‌ده‌هن، وشکه‌ل، لق‌ویوی برآو یان شکاو،
ورکه‌دار، لقی شکاو یا برآو 4 شه‌روشور،
تیکه‌ل‌چوون، لیکدان 5 سرین، فلچه‌کاری،
فلچه‌لیدان 6 (ئوسترالیا) کیچ یان ژنی له‌بار \odot
1 برس، فرچه، قلم‌مو 2 دم روباه 3 بونه، پیشه، بته،
خار، بوته‌زار 4 درگیری 5 عمل تمیز کردن 6 زن یا
دختر لوند

brush /brʌʃ/ *noun*

پنجک، پنجک، بزار، بنتا، خه‌لف: *a burush*
 \odot *fire* پاجوش

brushed *adjective*

شانه‌کراو، برس‌کراو \odot برس‌زده

brush-off *noun, give somebody the brush-off*

نویستن، به‌ریسه‌رج‌دانه‌وه، گوئی‌پتنه‌دان،
سسو‌کایه‌تی، به‌هیندنه‌گرتن، به‌هیچ‌دانسان،
باس‌نه‌کردن \odot بی‌اعتنایی، توهین

brush-tail *noun*

کلک‌فلچه‌یی: *marsupial* یکی شه‌وگه‌ری
پتر‌دارنشینی ئه‌وسترالیایی *Trichosurus*
vulpecula و جوژه پتوه‌ندی‌داره‌کان] \odot
براش‌تایل

brush-turkey *noun*

جوری بالنده‌ی زله‌ی شیوه‌یوقله، هی نیوگینی
[خیزان *Megapodiidae*: چنده‌ین جورن] \odot
نوعی پرنده

brush-up *noun*

1 ریک‌وینک‌کردنی دهم‌چاو یان رواله‌ت،
ده‌س‌پیاگیران 2 پهاه‌تنه‌وه، ده‌ورکردنه‌وه،
پاچوونه‌وه \odot 1 مرتب کردن ظاهر 2 مرور

brush wolf = coyote

brushwood /'brʌʃwʊd/ *noun*

وشکه‌ل، ورکه‌دار، لق‌ویوی برآو یان شکاو
شاخه‌ی شکه‌ت یا بریده

brushwork /'brʌʃwɜ:k, US -wɜ:rk/ *noun*

به‌ره‌مووج‌کاری، شیوه‌ی نایه‌تی به‌کاره‌یتانی
فلچه یان به‌ره‌مووج \odot روش مخصوص کاربرد
قلم مو

brusque /bru:sk, bruski, US brask/ *adjective*

1 بی‌په‌وشت، بی‌په‌وشتانه، بی‌ماریفت 2 به‌به‌له،
بی‌تاقه‌ت، به‌هه‌شتاو 3 توند، توند و کت‌وپر
(قسه‌کردن) \odot 1 بی‌ادب 2 عجول 3 خشن

brusquely /bru:skli, bruskli, US braskli/ *adverb*

به پهله: 'What's your name?' he asked
 brusquely با عجله

brusqueness /bru:sknəs, brusknəs, US
 brasknəs/ noun

پهله، توندی عجله، شدت

brussels sprout /,brɪslz 'spraut/ noun,
 also Brussel sprout

کله‌مه دوگمه، کله‌م‌فندق، کله‌می راسیلی،
 کله‌می پروکستیلی، خیزانی *Brassica* mustard
toleracea gemmifera کلم فندقی

brutal /'bru:tɪl/ adjective

1 درنده، هوف، بې‌به‌زه‌یی، نه‌پارټی، دل‌ه‌ق،
 گیانه‌وه‌رخو، دل‌ه‌ش، توندوتیژی، زوردار، زالم،
 به‌زه‌پروژنگ: *a brutal and repressive*
a -al attack/murder/ripe/killing regime
 2 درندانه، بې‌به‌زه‌یی‌پانه 3 ناخوش، تال: *the*
a brutal mistake *brutal truth*
 وحشی، سع، حیوانی 2 وحشیانه، بی‌رحمانه 3
 طاقت‌فرسا، ناخوشایند

brutalism /'bru:təlizəm/ noun

درندایه‌تی، درنده‌یی، هوف‌گیري، نه‌پارټی،
 دل‌ه‌ق، توندوتیژی، سستم، زولم، زورداري،
 زه‌پروژنگ، بې‌به‌زه‌یی‌پانه قسوت، سبیت،
 ظلم، خشونت، بی‌رحمی، ددمنشی

brutalist /'bru:təlist/ noun, adjective

n که‌سینکي درنده‌پان هوف، مروی توندوتیژ
adj زوردارانه، بې‌به‌زه‌یی‌پانه *n* آدم سع یا
 خشن *adj* با بی‌رحمی

brutality /bru:'tæləti/ noun, pl. brutalities

درندایه‌تی، درنده‌یی، هوف‌گیري، نه‌پارټی،
 دل‌ه‌ق، توندوتیژی، سستم، زولم، زورداري،
 زه‌پروژنگ، گیانه‌وه‌رخو، درنده‌ره‌فتاري،
 ظلم، خشونت، بی‌رحمی، ددمنشی

brutalization noun

درندایه‌تی، درنده‌خوویی، گیانه‌وه‌رخوویی،
 کردنه‌درنده جانورخوویی، ددمنشی، حیوان
 صفت نمودن

brutally /-təli/ adverb

بې‌به‌زه‌یی‌پانه، درندانه: *He was brutally*
assaulted بی‌رحمانه

brute /bru:t/ adjective, noun

1 *adj* درنده، گیانه‌وه‌رخو، گیانه‌وه‌ري،
 بې‌به‌زه‌یی، نامرؤفانه، هوف: *the ways of the*
brute world 2 جه‌سټه‌یی، له‌شی 3
 تننه‌که‌یشټو 4 شه‌هوانی 5 پنځینه‌یی، ساده و
 ناخوش *n* 1 گیانه‌وه‌ر، گیانه‌ل‌به‌ر (زله و ډر)،
 مروی یان گیانه‌وه‌ري درنده، درنده، کیوی 2
 گیانه‌وه‌ري بې‌زمان *adj* 1 وحشی، حیوانی،
 بی‌رحم 2 جسماني، بدني 3 فاقد شعور 4 شهواني
 5 بڼیادی، ساده و ناخوشایند *n* 1 حیوان 2 حیوان

زبان‌سته

brutish /'bru:tɪʃ/ adjective

1 گیانه‌وه‌رناسا، درنده، توندوتیژ: *lived a short*
and brutish life as a slave 2 تننه‌که‌یشټو،
 نه‌فام، گه‌وج 1 حیوان‌وار، خشن 2 فاقد شعور
brutishly /'bru:tɪʃli/ adverb

توندوتیژانه، به توندوتیژی به طور خشن

brutishness /'bru:tɪʃnəs/ noun

توندوتیژی، دری، درنده‌یی، گیانه‌وه‌رناسایی
 خشونت، حیوان‌واری

bruxism /'brʌksɪz(ə)m/ noun

(یزشکي) ددانه‌چیر، ددانه‌کیره (له‌خه‌وا) *بروکسیم*

Brylcreem /'brɪlkri:m/ noun

(دروشمي بازرگاني) کریمی مو یا ن سدر (هی)
 پیاوان) *کرم مو*

Brynhild noun, Old Norse Brynhildr

برینیلد: Valkyrie ئی که له لایه‌ن زیگفریده‌وه
 له خه‌وی جادوویی یان ته‌له‌سم‌کراوه‌وه
 هه‌لده‌ستی برینیلد

bryological adjective

سهریبه قه‌وزه‌ناسی، که‌ژواناسی‌پانه خزه‌شناختی
bryologist noun

قه‌وزه‌ناس، که‌ژواناس *خزه‌شناس*

bryology /brɪ'ɒlədʒi/ noun

قه‌وزه‌ناسی، که‌ژواناسی *خزه‌شناسی*

bryony /'brɔɪni/ noun, pl. bryonies

جوری گیای به‌رسووری هه‌لجوو *Bryonia*
dioica (هی سبی) و *Tamus communis* (هی
 ره‌ش) *نوعی گیاه*

Bryophyta /,brɔɪ(ə)'faɪtə/ noun, pl.

قه‌وزه‌گیاکان (moss و liverwort داده‌گری)
بریوفیتا

bryophyte noun

گیای قه‌وزه‌یی، قه‌وزه‌گیای(ی) *بریوفیت*

Bryozoa /brɔɪ'zəʊə/ noun, pl.

قه‌وزه‌نازه‌له‌کان، قه‌وزازه‌له‌کان، گیانه‌وه‌رانی
 قه‌وزه‌یی *بریوزوا*

bryozoan adjective, noun

قه‌وزه‌نازه‌ل، قه‌وزازه‌ل، گیانه‌وه‌ري قه‌وزه‌یی
 بریوزوان

Brythonic /brɪ'θɒnɪk/ noun, adjective, also

Brittonic
n کومه‌لی باشووری زمانه‌ سینلتي‌یه‌کان، که
 بریتین له: Cornish, Welsh و *adj* Breton
 سهریبه‌ زمانانه *بریتونیک*

BS /bi:'es/ abbreviation British Standard

نه‌نيسيتوی ستاندارد یان پیوانه‌ی بریتانیا
 مؤسسه‌ استاندارد بریتانیا

B.S. /bi:'es/ abbreviation Bachelor of
 Science

B.Sc. /bi: es 'si:/ *abbreviation* Bachelor of Science

BSE /bi: es 'i:/ *abbreviation* bovine spongiform encephalopathy (mad cow disease)

نهخوشي هاري يان شيتي گاي (نهخوشي به كي ميشكي ولاخه كه ددهاته nervous system و بني دهمرئ) بيماري جنون گاري

BSI /bi: es 'ai/ *abbreviation* British Standard Institute

نهنيستيتوي ستاندارد يان پنوانمي بریتانیا
مؤسسه استاندارد بریتانیا

B-side *noun*

(موسيقا) بهري دوهم، پشتهوه ډروم

BST /bi: es 'ti:/ *abbreviation* British Summer Time

Bt. *abbreviation* Baronet

BTEC *abbreviation* Business and Technician Education Council

Bthu *abbreviation* British thermal unit

Btu = Bthu

bubble /'bʌbl/ *noun*

1 بلقي، توقله، پورگاو، قولپ، پهفوک، هډک، بلقهبلقي، کولهکول، قولهقول: - champagne
2 a -ble of oxygen ډbles خديالي پروبوچ
1 حباب، قل قل، غلغل 2 اندېشه واهي

bubble and squeak *noun*

چينشت يا خوراكي کلهم و پهتاته ځای کلم و سيبزميني

bubble bath *noun*

گرمایو يان حمامي توقله ځای حمام حباب

bubble chamber *noun*

(فيزيک) ژووري توقله ځای اتاڅک حباب

bubblegum /'bʌblgʌm/ *noun*

بنښتي توقله دار يان توقله هډلدر ځای آدمسي بادکنکي

bubblehead *adjective*

(نافهزمي) کهسینکي گوج ځای آدم احمق

bubblejet printer *noun*

جوړی چاپ گهري جهوهري ځای نوعی چاپگر

bubbly /'bʌbli/ *adjective* (bubblier, bubbliest), *noun*, also champagne

1 adj توځلاوي، پرتوقله، بلقهبلقي، هډلقولسيو: effervescent
2 پسرجم و جزل، هډلسوور، له جوش، به گور 3 توقله يي n (نافهزمي) شامپاین

1 adj 1 پر حباب 2 پرتحرک، برجوش و خروش 3 حباب مانند n شامپاین

bubinga /bju: 'bingə/ *noun*

جوړی داری قساوه يي سوووباوي گهرميتاني
نهفریکا ځای نوعی چوب

bubo /'bju: bəʊ, US -boʊ/ *noun, pl.*

buboes

(پزشکی) سندان، خهياره، خهياروک، بيويو ځای

bubonic /bju: 'bonik/ *adjective*

(پزشکی) سهره سندان، سهره خهياره، پنهوندي به سندانوه هډه ځای وابسته خياري

bubonic plague /bju: 'bonik 'pleig, US -'bʌ: nɪk/ *noun*

پهتا يان تاغووني خهياره ځای طاعون خياري

buccal /'bʌk(ə)/ *adjective*

دهمي، زاري، گوپي، کولمهي، روومه تي، سهره روومه تيان ده: the buccal cavity
(buccally adv) وابسته به دهان يا گونه

buccaneer /bʌkə'niə(r), US -'ni:rl/ *noun*

1 (ميژوويي) مهترسي کار، ريسک کار 2 دهرياک، دز يان چه ته ي دهريايي (ب.ت. له کارايي) 1 مخاطره جو 2 دزد دريايي

buccaneering /bʌkə'niəriŋ, US -'ni:riŋ/ *adjective*

مهترسي کار، نه ترس، ازار، بي پاک، بي نه نديش مخاطره جو، بي پروا

buccinal /bʌkə'ni(r)/ *adjective*

شه يپووري ځای وابسته به بوکسيناتور، شپوري

buccinator /'bʌksniətə/ *noun*

(تويکاري) ماسوولکه ي شه يپووري، ماسوولکه ي تهخت و تهنکي thin broad muscle
ديواري چمناکه ځای بوکسيناتور

bucentaur *noun*

گامرو، گامير (يونونه ويريکی نه فسانه يي نيوه گا و نيوه مروف) ځای بوستور

bucranium *noun*

(بيناسازی) کهله گايي، کهله گاوي ځای کهله گاوي

buchu /'bʌku:/ *noun*

1 جوړی دهوهني heather ناساي نه فريکاي باشووري، له بهر عه تري روڼ يان وهک گيای
جواني ده کيرن [Agathosma betulina] و جوړه کاي تر 2 ده رمانی رهواني ميز له گه لای
نهو دهوهنه ځای باکو

buck /bʌk/ *noun*

1 گاکنوي، (تيره) گاکنوي، کهل، نيراسک، نافور، نافور 2 کرويشکي نير 3 ناسک 4 ليرسراوتي، بهر پر سايه تي 5 شهقه، چيو شهقه،
نميه دارين 1 گوزن تر 2 خرگوش تر 3 اهو 4 مؤليت 5 خري

buck /bʌk/ *noun*

1 (له نه مريکا، نهوستراليا، نيوزيلاند و هند) دولار 2 (له هند) روپيه 3 (له نه فريکاي باشووري) راند 1 دلار 2 روپيه 3 راند

buckaroo /bʌkə'ru:/ = cowboy

buckboard *noun*

جوړی کاليسکي چوارينچکه (يان

چوارچه رخه ی ئه سپ کیش ۰ نوعی کالسه
bucked *adjective*

به که یف، خوشحال، به نه شه، دلخوش، شاد ۰
 شاد و غرم

bucket /'bʌkɪt/ *noun*

1 سه تل، مه ردوش، مانگادوش، دۆل، دۆلکه،
 دۆلکه، دۆلجه، نافدانک، په قه رج 2 (buckets).
 نافه رمی) بریکی په کجار زوری تاو ۰ 1 سطل
 2 (در جمع) مقدار زیاد آب

bucketful /-fʊl/ *noun, pl. bucketfuls*

پرمانگادوش، سه تل، دۆلکه یی، پر سه تلن ۰
 به اندازه ی یک سطل

bucket seat *noun*

کورسی تاکه که سی (ب.ت. له ماشین دا) ۰
 صندلی یک نفره

bucket shop *noun*

شوین یان نازانسی فروشتی بلیته هه رزانه کانی
 فروکه ۰ بوکت شاپ

buckeye *noun*

1 دار یان دوهه نیککی ئه مریکایی سه ره
 chestnut [توخم *Aesculus*: چه ندین جورن] 2
 جورن په بوه لوی دنیای تازه په رهنگی قاوه یی
 یا پرته قالی 3 [funonia coenia] (Buckeye)
 ره سه نی هه رم یان نه یاله نی ۰ Ohio بوی

buck fever *noun*

هه را و قریوی راوچی تازه کار بو دیتی یه که م
 نیجیر ۰ بوک فور

buckhorn *noun*

شاخی گاکوی، بو ده سکی چه قو یان سیره ی
 چه ک ۰ بوکهورن

buckhound *noun*

تاجی، تازی، سه گی راوی ۰ تازی، سگ شکاری
Buckingham Palace /'bʌkɪŋəm 'pæləs/
noun

1 مالی فه رمی خیزانی پانتشایی بریتانیا له نه ده ن
 2 خیزانی پانتشایی بریتانیا ۰ بوکینگ هام پالاس

buckle /'bʌkl/ *noun*

1 ناو زوونه، ناغ زونه، ناو زوونگه، ناو زینه، بزیم،
 سیز، به ره زمانه، به له زمانه، قولاپ 2 لاری،
 خواری، بادران، پیخ خواردن، چه مانه وه، داهاته وه،
 گه ران (buckled *adj*): به ناغ زونه، ناغ زونه دار،
 بزیم دار، ناو زوونگه دار، ناو زینه دار، ناو زوونه ریز
 ۰ 1 سگک، قلاب 2 خمش، کچی، تاب

buckler /'bʌklə(r)/ *noun*

(میژوویی) قه لغان، مه تال، سپه ر (به ره ت): له
 (escu) bocler (قه رنسی کون، وانا "قه لغان")
 له گه ل سنگ یان گوپکه (shield) with a
 "boss" ۰ سپر

buckler fern *noun*

فیزنه قه لغانه [*Dryopteris dilatata*] و
 جو ره کانی ترا ۰ نوعی سرخس

buckminsterfullerene

/,bʌkɪmɪnstə'fʊləriːn/ *noun*

(کیما) شیه ی فولیرین که شه ست گه ردیله ی
 کاربونی هه به (بروانه fullerene، له ناوی
 داریزه ر و ناریکتیکی ئه مریکایی Richard
 Buckminster Fuller) ۰ بوکمینستر فولیرین

buck naked *adjective*

(نافه رمی، ئه مریکا) رووت و قووت ۰ لخت

buckpasser *noun*

که سی له بهر بهر پر سایه تی ده ره ده چی،
 له مل خونه خستو ۰ مسؤلیت گریز

buckpassing *noun*

له سه ره رخو کر دهنه، له مل خونه خستن،
 له مل خودا مالین، له بهر ده ره چوون،
 به نه ستوونه گرتن ۰ مسؤلیت گریزی

buckra /'bʌkrə/ *noun, pl. same or buckras*

(سوورپیسته کان، سووکانه) پیای سی بیست
 ۰ مرد سفید پوست

buckram /'bʌkrəm/ *noun*

پارچه ی جزو به ند، پارچه ی تیگرتن (کتیب) ۰
 پارچه ی صفافی

Buck's Fizz *noun, also mimosa*

(بریتانیا) شامپاین یان مه ی هه لجوی سی،
 له گه ل شای پرته قال وک کوکتانیلی تیکه ل
 ده کری ۰ بوکز فیز

buckshee /'bʌkʃiː, US 'bʌkʃiː/ *adjective, adverb*

(نافه رمی، بریتانیا) به لاش، خواری، بی پاره؛
 مجاني ۰ gratuity, windfall

buckshot /'bʌkʃɒt, US -ʃɔːt/ *noun*

ساجمه ی گاکوی، ساجمه زله ۰ چارپاره

buckskin /'bʌkskɪn/ *noun, adjective*

1 *n* تیمانج، تیماج، چه رمی ناسک، که ولی
 ناسک و بز 2 (buckskins) پتلاو و به رگی له
 تیمانج *adj* تیماجی ۰ 1 *n* تیماج 2 (در جمع)
 کفش و لباس تیماجی *adj* تیماجی

buckthorn *noun*

دوهه نیککی درکای که به ریکی ره ش ده کری و
 هیندی له وان له بواری پزشکی دا به کار دینری،
 سنجوهه تاله؟ [*Rhamnus cathartica*] و
 جو ره کانی ترا ۰ بوک تورن، خولان

bucktooth *noun*

ددان که رویشکی، ددان ها تووه پیش، ددان ده ره به ریو،
 ددان له پیش، ددان پیش ها توو ۰ دندان خرگوشی

bucktoothed *adjective*

ددان که رویشکی، ددان ها تووه پیش ۰ دارای
 دندان های خرگوشی

buckwheat /'bʌkwɪt/ *noun*

گه نه ره شه [*Fagopyrum esculentum*] ۰
 گندم گاوی

buckwheat flour *noun*

ناردی گنمهره شه ۵ آرد گندم گاری
bucolic /bju:'kɒlɪk, US -'kɑ:lɪk/
adjective, noun, also pastoral

adj ۱ لادیسی، دهاتی، دیسی ۲ سهره زیانی
 لادیسی ۳ شوانی **n** ۱ هلبهستی شوانی، شوان ۲
 جووتیار، وهرزیم ۴ شوان **adj** ۱ روستایی ۲
 وابسته به زندگی روستایی ۳ چوبانی ۱ **n** شعر
 شبانی ۲ دهقان ۳ چوپان

bucolically /bju:'kɒlɪkli, US -'kɑ:lɪkli/
adverb

لادیانه، دهاتیانه ۵ روستایی وار
bucolics *noun, pl.*

هلبهستی لهباری زیانی لادیسیهوه ۵ شعر
 درباری زندگی روستایی

bud¹ /bʌd/ *noun*

۱ چرو، گوپکه، گوپته، تووز، خونچه، غونچه،
 چم، سولینه، شکوفه، فنجه: **the first buds**
 ۲ *appearing in spring* (زیندهناسی) زیادی یا
 وهچی *outgrowth* له زیندهوهری *organism*
 که جیا دهپتهوه تا ئهئندامیکی نارهگزی یان
 زاوینی *asexually* جیا و نوبی ۳
 (گیانهوهناسی) لاتیکی سهرهتایی *rudimentary*
 یان *appendage* تری گیانهوهری که هیشتا
 تهواو هملی نهداوه ۱ ۵ غنچه، جوانه ۲ و ۳ بود
bud² *interjection*

کاکه! بر! (له ههرالی کردن) ۵ داداش

bud³ = buddy

Buddha /'bʊdə/ *noun*

بودا، پهپکههر یان ئه‌دگار (وتنه‌ی) بودا
 (483-563؟ پیش‌زایین) ۵ بودا، تندیس یا
 شمایل بودا

Buddhism /'bʊdɪzəm/ *noun*

بوداییزم، بوداباوه‌ری (= دین یان فله‌سه‌فینیکی
 به‌ریلاوی ناسیایی له‌سهر بنچینه‌ی فیلسوفی
 هیندی باکووری Gautama Siddhartha یا
 Buddha روژنراوه) ۵ آیین بودایی

Buddhist /'bʊdɪst/ *noun, adjective*

n بودایی، بوداباوه **adj** بوداییستی ۵ **n** بودایی
adj بوداییستی

Buddhistic *adjective*

بوداییستی ۵ بوداییستی

budding /'bʊdɪŋ/ *adjective*

ساوا، کوریه، تازه‌کووره، تازه‌شکوتوو ۵ نوپا
buddle /'bʊdl/ *noun*

تهشت (ی په‌ل، بو تیاشواردنی کانی خاو) ۵
 لاوی

buddleia /'bʊdlɪə/ *noun*

جوژی دهوه‌نی گول سی یان زهره **Buddleia**
Davidii (butterfly bush) و جوژه‌کانی تر
 ۵ نوعی بوته

buddy /'bʊdi/ *noun, pl. buddies*

۱ کاکه (بو ههرالی کردن له که‌سی) ۲ دوست،
 هاویری، هه‌فال، companion ۵ ۱ داداش ۲
 رفیق

budgerigar /'bʊdʒɪgə(r)/ *noun*

تسووتی نه‌وسترالیایی، جوژی parakeet
 نه‌وسترالیایی چکوله‌ی منگه‌ل‌زی gregarious
 [Melopsittacus undulatus] مرغ عشق

budget /'bʌdʒɪt/ *noun, adjective*

۱ دراوانمه، بودجه، حسابی داهاات و خه‌رج،
 تیجوون: **a monthly/an annual/a family**
an advertising budget of \$2 ۵ **budget**
a big-budget movie ۵ **million**
cuts ۲ جانتا یان کیفی چه‌رسی، هه‌روهه‌ها نه‌و
 شتانه‌ی که‌وا تیاپه‌تی **adj** هه‌رزان،
 ۱ **n** ۵ **a budget flight/hotel**: inexpensive
 بودجه، هزینه ۲ کیسه‌ی چرمی **adj** ارزان

budget account *noun*

حساب یا هه‌زماري دراوانمه ۵ حساب بودجه‌ای

budgetary /'bʌdʒɪtəri, US -terɪ/ *adjective*

دراوانمه‌یی، سهره یان پتوه‌ندی به بودجه‌وه
 هه‌په، بودجه‌یی: **budgetary policies/reform**
 ۵ **-etary control** بودجه‌ای، وابسته به بودجه

budget data *noun*

زانیاری دراوانمه یان بودجه ۵ اطلاعات بودجه

budgeteer *noun*

دراوانمه‌دانهر، بودجه‌دانهر ۵ واضع بودجه

budgeting /'bʌdʒɪtɪŋ/ *noun*

دراوانمه‌دانان، ریکه‌حسستی بودجه ۵ تنظیم بودجه

budget line *noun*

هتلی دراوانمه یان بودجه ۵ خط بودجه

budget surplus *noun*

زیده‌بایی دراوانمه یان بودجه ۵ مازاد بودجه

budgie /'bʊdʒi/ = budgerigar

budworm *noun*

کرمی خونچه یان غونچه، کرمی چرو (بروانه
 (tobacco budworm و spruce budworm
 ۵ کرم غنچه

buff¹ /bʌf/ *noun, adjective*

۱ کدول یان بنستی گامتش ۲ ره‌نگی زهردی
adj پرته‌قالي، ره‌نگی زهردی ته‌لخ یان لیل
 زهردی ئامال قاوه‌یی ۵ **n** ۱ چرم گاویش ۲
 رنگ نخودی **adj** نخودی

buff² /bʌf/ *noun*

به‌په‌روش، تامه‌زرو، هوگر، لایه‌بگر ۵ مشتاق،
 طرفدار، هواخواه

buffalo /'bʌfələʊ, US -loʊ/ *noun, pl. same*
 or buffaloes

گامتش، ماداک، ماده‌ک، مانگ [Synceros
 caffer و توخمی Bubalus (هتند و باشووری
 روژه‌لانی ئاسیا، چوار جوژن)] ۵ گاویش

buffalo fish *noun*

گامیش ماسی (لج نه ستور و هس ناوه شيرينه کاني نه مريکاي باکووری اتوخم Ictibus: چهندين جورن) ٠ نوعی مامی

buffalo grass noun

1 گیاه گامیش؟ گیایکی خوشکی دهشته کانی نه مریکای باکووری [Buchloe dactyloides] 2 جورئ گیای نه وسترا لیا و نیوزیله نند [Stenotaphrum secundatum] ٠ نوعی گیاه

buffer ¹ /'bʌfə(r)/ noun

1 زهره گیره وه، زهره گر، کوت به ند، کوت گیر، لیدانگر، بارقه، زهره خور، چیا کهره وه، نارپر، نیوان گر، بارقه ک 2 بافتر، کوت به ند، کوت گیر، (هروهه buffer solution) گیراوهی کوت به ند یان کوت گیر یان بافتر: گیراوهی سی که به ره لستی گوران له pH ده کا کاتی ترشه لئوک یان لئکالی پنی زیاد ده کړی 3 buffer state = (buffered adj) ٠ 1 ضربه گیر، حائل، میانگیر 2 بافر، محلول بافر

buffer ² /'bʌfə(r)/ noun

(نافه رمی) مروی لینه وه شاو یا ساویلکه، خه ره فاو (ب.ت. پیر) ٠ آدم بی کفایت یا ساده، خرفت

buffer solution noun

گیراوهی بافتر، گیراوهی کوت به ند یان کوت گیر ٠ محلول بافر

buffer state noun

ولاتی به ربه سته (یان بی لایمن له نیوان دوو ولاتی به هیزدا)، ولاتی نیوانگر ٠ کشور حائل

buffer zone noun

ناوچهی بی لایمن (نیوان دوو ولات) ٠ منطقهی بی طرف

buffet ¹ /'bʌfeɪ, 'bʌfeɪ, US bə'feɪ/ noun

بووفه، واگونی بووفه، دؤلاب، قهقهه ٠ بووفه، واگن بووفه، قهقهه

buffet ² /'bʌfɪt/ noun

لیدان، پیاکیشان، سیخورمه، مته کوله، کولم، تقورج، جه زربه، مشت ٠ ضربه، سفلمه، مشت

buffet ³ /'bʌfɪt/ noun

(له سکاتلند) کورسی یان بالنج ghassock نزم ٠ بافت

buffet car /'bʌfeɪ kɑ:(r), 'bʌfeɪ, US bə'feɪ/ noun, also -et sideboard

واگونی بووفه ٠ واگن بووفه

buffing wheel noun

چهرخی سماته یان پرداخ ٠ چرخ سنباده

buffeting /'bʌfɪtɪŋ/ adjective, noun

adj توند n 1 پیاکیشان 2 لهرینه وه یکی نارپک له به شئ له فروکه لهر خرابی بارودوخی ههوا ٠ adj شدید n 1 کوش 2 بافتنگ

buff leather noun

چهرم یان پستهی گامیش ٠ چرم گامیش

bufflehead /'bʌfl(ə)hɛd/ noun

سهرگامیشه (جورئ مراوی جکوله، پنه نندی به goldeneye هوه ههیه [Bucephala albeola]) ٠ نوعی مرغابی

buffo /'bʊfəʊ/ noun (pl. buffos), adjective

n به شینکی به رمی یان کومیک له نیوانی ئیتالیا یی دا adj سهره نیوانی کومیک نیوالیا یی ٠ بوفو

buffoon /bʊ'fʊn/ noun

ته لڅه ک، گالته چی، گوسارتمه، کوسه، تیتال باز ٠ دلقک، لوده

buffoonery /bʊ'fʊnəri/ noun

گه بچاری، گالته جاری، تیتال بازی ٠ لودگی، مسخرگی

buff wheel noun

چهرخی سماته یان پرداخ ٠ چرخ سنباده

bug /bʌg/ noun

1 (میرووناسی) جانه وه، ناخوره؟، جووجه، سن aphid له کان، cicada له کان، cicada زور میرووی تر ده گرته وه [ده سته Hemiptera] 2 به چکه میزوو، میرووچکه 3 (نافه رمی) ههر میرووینکی ورد 4 میکروب، فایروس، ههر جانه وه یکی ورد، زینده وه ری زیانساوی، نه خوشی فایروسی یا میکروبی، نه خوشی یی که به هوی ورده زینده وه ریکه وه تووش ده بی 5 کیشه، گیر، ئیرور، گرفت (ب.ت. کامیو تیر) 6 میکروفونی (جکوله) شاراهه (بؤ مه به سستی سیخوری و تومار کردنی دهنگ): 7 They planted a bug in his hotel room the travel bug (نافه رمی) تامه زرویی، تاسه: ٠ 1 ساس 2 (عامانه) هر حشره ای ریز 3 حشره ی کوچک 4 میکروب، ویروس، بیماری ویروسی یا میکروبی 5 اشکال، نقص 6 باگ 7 اشتیاق

bugaboo /'bʌgəbuː/ noun

(زورتر له نه مریکا) دیو، ده عبا ٠ غول

bugbane noun

(رووه ک ناسی) گاوکه کوزه؟ جورئ گیای دریژ به هیشوه گولی زهرد و کریمی یوه و گه لاکانی شیهی سهره خسی ده دن، جارن بؤ ده رکردنی یان فموتاندنی گاوک و جووجهی سهرجینی به کاردیترا Cimifuga foetida و جوره پنه نندی داره کان ٠ نوعی گیاه

bugbear /'bʌgbɛə(r), US -ber/ noun

مایه ی نیگهرانی، دله لراوکی، دله لراوکه، بیزاری و ترس: Inflation is the government's main bugbear ٠ مایه ی دلواپی، انزجار و هراس

bug-eyed adjective

چاوزه ق، چاوبوق، چاوده ربه ریو، چاوه له ماسیو ٠ چشم ور قلمیده

bugger ¹ /'bʌgə(r)/ noun

1 نیرباز (sodomite) 2 که سینیکی هیچ یان قیزه ون 3 بارگین ٠ 1 لواط کار 2 آدم ناچیز یا

نفرتانگیز 3 یا بو
bugger /'bʌɡə(r)/ *interjection*

تف، نهه ٠ تف، اه

bugger all *noun*

هیچ شتی *There's bugger all on TV tonight* هیچ چیز

buggered /'bʌɡəd, US -gərd/ *adjective*,
 be buggered

خراب بوو، تیاچوو، پک کهوتوو، شر، ماندوو،
 شه کهت، له پک کهوتوو: *Oh no, the TV's buggered* نابودشده، خسته

buggery /'bʌɡəri/ *noun*

٠ sodomy
 نیربازی، کاری سینکس له دواوه، وطفی
 لواط، وطفی ذیر

bugging devices *noun*

نامیر یا د ده گاکانی گوی هملختن ٠ وسایل
 استراق سمع

buggy ¹ /'bʌɡi/ *noun*

1 (میزووی) کالیکه ی پک نه سیه 2 کالیکه
 قد د کراوی منال، کالیکه منال ٠ بوگی

buggy ² /'bʌɡi/ *noun*

1 دواوه شاو له بهر میزوو، میزوو تیداو 2 شیت ٠
 1 دارای حشره 2 دیوانه

bughouse *noun*

(نافه رمی) شیت خانه، نه خوش خانه ی شینان ٠
 تیمارستان

bugle ¹ /'bjʊ:ɡl/ *noun*

(هروه ها bugle-horn) شه پیوور، بوری ٠ شپور

bugle ² /'bjʊ:ɡl/ *noun*

جوری گیای خشوک، به گولی شینهوه له سر
 لاسکیکی راست *Ajuga reptans* و جوره کانی
 تر ٠ نوعی گیاه

bugle ³ /'bjʊ:ɡl/ *noun*

جوری مووروی لووله ناسا پوسر کراس ٠ بوگل

bugler /'bjʊ:ɡlə(r)/ *noun*

شه پیوورژن، شه پیوورچی، بوری ژن ٠
 شپورچی

bugleweed = bugle 2

bugloss /'bjʊ:ɡlɒs/ *noun*, also Italian
 bugloss

گوزروان، گوزروانه، گول گاهو زوان، گادمه،
 زمانگا، گاوزیان، مزمو، مزموک، بن گوزروان
 [*Anchusa arvensis* و جوره کانی تر]
 (بهره): له *buglosse* فهرنسی کون یان له
buglossus لاتین، له *bouglossos* یونانی
 "گازمان" *ox-tongued*، له *bous* "گا"
glōssa "زمان" ٠ گاوزیان

build /bɪld/ *noun*

نه نام، هه پیکه، قیافه، بنگه، شینهوه، بیجم،
 پیکه، چینهوه، چوارپه، داروبار، پیکهانه،
 پیکهنتان ٠ هیکل، شکل، ساخت، ترکیب

builder /'bɪldə(r)/ *noun*

کو تراکت کار، برکار، سازهر، سازینه، دروسکر،
 پیکهنته، بنیاتنه، (له لیکدان دا) - ساز یان
 دروسکر، چي ٠ پیمانکار، سازنده، محاز

building /'bɪldɪŋ/ *noun*

1 خانووبه، بنیات، بنیاد، ده زگا، خانی، مال،
 بالاخانه: *the tall/old/historic buildings*
There's building of the school
the building work going on next door
 2 خانه سازی، قوره کاری، خانوو
 دروست کردن ٠ 1 ساختمان، بنا 2 ساختمان سازی

building block *noun*

1 بهش (پیکهنته)، بهشه پیکهنته کان، بهشه
 دروسکر یا سازینه ره کان 2 بلوکی خانووبه ره
 ٠ 1 عنصر، اجزا سازنده 2 بلوک ساختمانی

building materials *noun, pl.*

کهرسه یان کهل و بهلی خانووبه ره، پیکرد،
 بهرکاری خانوو ٠ مصالح ساختمانی

building site *noun*

ناوچه ی خانووبه ره (لې دروست کردن) ٠ سایت
 بندینگ

building society *noun*

ریکخواوه ی خانووبه ره یان خانووکړین (که له
 بانکیش ده چي) ٠ سازمان مسکن

build-up *noun*

1 کوکردنه وه، کوپوونه وه، کله که کردن،
 کله که بوون، خنین: *carbon dioxide build-up in the atmosphere*
 2 *up in the atmosphere* دروست کردن،
 بنیاتان، ساز کردن 3 پروپاگنده، بانگه شه
 (به رلاو)، پیا هلدان، وروژاندن، تاریف (دان) 4
 ناماده کاری، به ره ف کاری (که که مه): *the build-up to her wedding*
 5 *build-up to her wedding* زوربوون
 (پله پله)، زیاد کردن: *a steady build-up of traffic in the evenings*
 6 *traffic in the evenings* هلدان، گه شه کردن
 ٠ 1 تاباشت، تجمع 2 عمل ساختن 3 تبلیغ،
 تعریف 4 تدارک 5 افزایش 6 رشد و نمو

built /bɪlt/ *adjective*

1 پنهانو، دروست کراو، بنیات نراو، ساز کراو 2
 (له لیکدان دا) - پیکهانه، ساز، کرد،
 کار: *American-built cars*
 ٠ 1 ساخته 2 - ساخت

built /bɪlt/ = past and past participle of
 build

built-in *adjective*

1 نیوکار، نیودیواری، کاری نیوه وه: *a built-in computer workstation*
 ٠ *cupboards with a built-in telephone, answering machine and fax*
 2 نیوه کی، کرؤکی، زانی،
 خودایی ٠ 1 توکار 2 ذاتی، جلی

built-up *adjective*

پیکهانو له، دروس بوو له، دروست کراو،

پنکهاتور: *to reduce the speed limit in*

built-up areas ○ مشکل از، مرکب از، ساخته

bulb /bʌlb/ *noun*

1 پیواز، پیاز، پیواز، سەلک، بِن، کلاو، بەندک
2 گُلۆپ 3 سەلکە (تێر مۆمیتەر؛ پەنەرەت: بە
ریگای لاتین لە *bolbos* یونانی "پیاز، ریشە
بەین") 1 ○ پیاز (گل) 2 لاپ 3 مخزن (داماسنج)
bulbil /bʌlbil/ *noun*

پیوازۆکە، بۆچکە، پیازۆکە، سەلکۆچکە ○ پیازی

bulbourethral gland = Cowper's gland

bulbous /bʌlbʊs/ *adjective*

1 پیوازدار، سەلکدار، بەین، بِندار، پیوازی،
پیازی، سەلکی، سەلکناسا 2 خەر و قەلەو
(ناخەز)، سەلکەشەلمە: *a nose* (ناخەز) *bulbously*
(adv) 1 ○ پیازدار، پیازی 2 گرد و قەلە

bulbous bluegrass *noun*, also **bulbous meadow grass**

(رووەکناسی) واخێرە، واخێرە ○ چمن پیازکدار

bulbul /bʌlbʊl/ *noun*

(گیانەوهرناسی) بولبول، سەرخوونک، واف [خێزان
Pycnonotidae: گەلی، جۆرن] ○ بلب

Bulgar /bʌlgə(r)/ = Bulgarian

Bulgarian /bʌlˈɡeəriən/ *adjective, noun*, also **Bulgar** /bʌlgə(r)/

adj بولگاری، سەریە بولگاریا 1 *n* زمانی سلافی

باشووری بولگاری 2 خەلکی بولگاری ○ *adj*

بلغاری 1 *n* زبان بلغاری 2 اهل بلغارستان

bulgar wheat /bʌlgə/ *noun*, also **bulgur wheat**

ساوەر، پەتە؟ (لە گەنمی نەکولاًو
"کالەپرویش") ○ گندم بلفور

bulge /bʌldʒ/ *noun*

1 هەلتۆقیوی، هەلقولتاوی، زگدان، نوهم،
تەبەلک، هەلتۆقیوی، پەلمان، ورگدان،
گووبدان، پەنەمیان، دەرپۆقیوی، دەرپۆقین،
ماسین، باکردن، هەلماسین، هەلماسیوی، گوب،
دەرپەریوی، بلوق، کیس: *the bulge of a gun*
in his pocket 2 (نافەرمی) تۆقینەو، زۆربوونی
ناکاو و کاتی: *After the war there was a*
bulge in the birth rate 1 ○ برآمدگی،
تخبط، برجستگی، شکم، قلبهشدگی 2 افزایش
ناگهانی و موقت

bulged *adjective*

پر، تزی، دارمال، ختراو ○ پر، مملو

bulginess *noun*

ورگدان، هەلماسین، دەرپۆقین، دەرپەپەین،
هەلقولتان ○ برآمدگی

bulging /bʌldʒɪŋ/ *adjective*

پر، تزی، دارمال، ناختراو ○ پر، انباشە

bulgy *adjective*

هەلماسیو، ورگداو، دەرپەپەو، دەرپۆقیو ○

متورم، برآمدە

bulimarexia /bjuˌlɪməˈrɛksɪə, US bu-/ =

bulimia

bulimia /buˈlɪmiə, US bju-ˈlɪmiə/

noun, also **bulimia nervosa**

برسانەو، پرتیشتیایی دەروونی (تێکەهلکێشی
برسیتی و رشانەو)، بولیمیای، بولیمیای
(تێکچوونیکێ سۆزەکی emotional کە لەودا
نەخۆشە کە بۆ چەندین جار بە کجاری زۆر دەخوا
و باشان خۆی ناچار دەکا بریشتەو) ○ جوع

bulimic /buˈlɪmɪk, US bju-ˈlɪmɪk/

adjective, noun, also **bulimious**

adj برسانەوویی، بولیمیک، بولیمیای *n* نەخۆشی
کە تووشی ئەو دەرەدە بوو ○ *adj* وابستە بە
جوع *n* بیمار مبتلا به جوع

bulk /bʌlk/ *noun*

1 گەورەیی، زلەیی، زەلامی، زلی، قەبەیی:

Despite its bulk and weight, the car is

It's cheaper to 2 بریکی زۆر: *extremely fast*

bury in bulk 3 هەیکەل، قیافە 4 بارستە،

ئەندازە، بارستایی 5 بەشی سەرەکی، پشکی

بنگەهی: *The bulk of the population lives*

in cities 6 کەلەوپەل یان شەکی هەلرازاو،

هەرەمە، گۆتەر ○ 1 گندکی، بزگی 2 جە 3

مقدار زیاد 4 حجیم 5 قسمت عمده 6 کالای فلهای

bulk buying *noun*

کۆکری، زۆرکری، کرین بە بریکی زۆر، کرین بە
جۆملە ○ عمده‌خری

bulkhead /bʌlkhed/ *noun*

مانە، تیغە، ناویرە، زەمۆمە، دیوار، بەرپەست ○
تیغە، حائل، جدار

bulky /bʌlki/ *adjective* (bulkier, bulkiest)

1 زلە، زل، قەبە، گەورە، زەلام، گەپ، تاپاز،

ناپار، بارناخۆش، کەرکەتۆل، زۆرجنگەر، جێنەر،

جێنگەر: *Bulky items will be collected*

separately 2 هەیکەلی، زلە، زەبەلاح: *The*

bulky figure of Inspector Jones appeared

at the door 3 (کتێب) ئەسنور، زلە ○ 1

گندە، بزگی، پرحجیم 2 تووند 3 قەطەر

bull /bʊl/ *noun, adjective*

1 *n* جوانەگا، وەرزاو، وەرزه، جەل، بەرجووت،

کەل، کەلەگا، نێرەگا، نێرەفیل، نێرەهەنگ

(گیانەوهره زلەکانی تریش) 2 (لە بازاری

سەهامدا) کەسێ کە بەشەکان یان پشکەکان

دەکڕیتەو بەو هێواپە بەزوویی بە نرخیکێ

سەرتر بیان فرۆشتەو، شین کەری پشکەکان،

شین کەری بەشەکان یان سەهام 3 (رەمەکی)

پاسەبان، پۆلیس، ئازان، *police officer*

4 *detective* کەسێ کە شێوێ گا دەدا (وەک لە

ناقەت و هێزدا) *adj* نێر، نێرینە: *a bull calf*

وەک گا، گایی، گا بیر دەخاتەو یان نامازە بەو

1 n گاؤنر، فیلنر، نهنگنر 2 سلفخر سپه
3 پاسبان 4 آدمی که به نره گاؤنر میماند *adj* نره،
مربوط به گاؤنر، اشارهکننده به گاؤنر

bull² /bɒl/ noun

فهرمان، دهستور (دهستوری فهرمی بیان
راگه یاندن و لیدوانی له لایهن پایهوه): *a papal bull*
فتوا

bull³ /bɒl/ noun

قسه ی هیچهکه، ههلیت وبلیت ٭ حرف مفت،
چرت وپرت

Bull /bʊl/ noun

گا (دووهمین کهلوو له زودیاک، ههروهه
Taurus) ٭ نور

bull^a /'bʊlə/ noun, pl. bullae /'bʊliə/

1 (پزشکی) توقله، بلوق (ههوا یا شله ی تیا به) 2
(تویکاری) دهریه ریوی خر، قوتکه، گری، لک،
لوو 3 موری خری سه فرمانی پاپ ٭ بولا

bullate adjective

(رووهک ناسی) قوتکه دار، گری دار، گری گری،
لوواری ٭ بولیت

bullace /'bʊləs/ noun

ههلووژه، ههلووچه [Prunus insititia] ٭ آلوچه

bull ant = bulldog ant

bull bar noun

توری میلی (بان میل میل) پیشهوهی ماشین
٭ بول بار

bull capital noun

سه رکولی کهله گایی ٭ سرستون که گایی

bulldog /'bʊldɒg, US -dɔːg/ noun

1 بولداگ، گاسهگ 2 (له زانکوانی ناکسفورد
و که میریج) دواچاودیز، یاریده دهری چاودیز ٭
1 بولداگ 2 کمک مراقب

bulldog ant noun

میرووله گاسهگ (انه) [Myrmecia] ٭
مورچه ی بولداگ

bulldog bat noun

شه مشه مه کویره ی ماسی گره یان ماسی خوره،
ره سه نه ی شه میرکای باشووری و ناوه نندی
[Noctilio leporinus] ٭ نوعی خفاش

bulldog clip noun

گیره ی کاغز، کاغز به ست، کاغز به ند، کاغز گیر
٭ گیره ی کاغذ

bulldozer /'bʊldəʊzə(r), US -dɔʊz-/ noun

1 راده، خاکمال، راماله 2 که سه ی که به
هه ره شه و ترساندن بیهوی کاری بکا؛ شت یان
که سه ی هه ره شه و ترساندن 3 ده زگای
ناسنگه ری، کووره ی ناسنگه ری 4 ده زگایی که
بارودوخ و رهوشی شتی ده گوئی ٭ 1 بولدوزر
2 بولدوزر، وسیله ی ارعاب و نه دی 3 و 4 بولدوزر
bullet /'bʊlɪt/ noun

1 گولله، بهرک، قیشهک، تیر (خلیره) = round
(bullet) 2 (the bulley) ده رکردن، لاسردن
(له سه رکار) ٭ 1 گولله 2 عزل

bulletin /'bʊlətɪn/ noun

1 ناگاداری، هایداری، ههوال نامه، به یام نامه،
نامیلکه ی به یامه کان، به لافوک 2 راپورته ههوال
٭ 1 اطلاعیه، خیرنامه 2 گزارش خیری

bulletin board noun, also noticeboard

شوینی له کامیوتیردا که هه ره به کاره نه ری
ده توانی لینی بنووسی یان به یامی لینی بخوینته وه
٭ بولتن بورد

bullethead adjective

1 سه رخ، نووک خر 2 گهوج، لاسار، کهله ره ق
٭ 1 دارای نوک مدور 2 احمق، لجباز

bullet-proof /'bʊlɪtpʁuːf/ adjective

دزه گولله، گولله کتره وه ٭ ضد گولله

bullet train noun

جوژی ترینی سواری تونره وی زاپونی ٭ نوعی
ترن سریع السیر

bull fiddle = double-bass

bullfight /'bʊlfaɪt/ noun

گاسواری، شه ره گا، شه ره کهل ٭ گاوبازی

bullfighter noun

گاسوار، گا باز، شه ره گا کار، شه ره گاچی،
بولفایتیر ٭ گاوباز

bullfighting noun

گاسواری، شه ره گا ٭ گاوبازی

bullfinch /'bʊlfɪntʃ/ noun

(گیانه وه نراسی) سه بره ی چیره یی [Pyrrhula
pyrrhula] و جو ره کانی تر ٭ سه ری صورتی

bullfrog /'bʊlfrɒg, US -frɔːg, -frʌg/ noun

(گیانه وه نراسی) بوقه زله، بوقه، بوقی نه میرکایی
[Rana catesbiana] (شه میرکای یا کووری) و
جو ره کانی تری شوینه کانی دی ٭ بولفراگ

bullhead noun

1 مروی گاسه، مروی کهله ره ق یان لاسار 2
ماسی بهرگا، کهله گاوی؛ چه ندین جوژی ماسی
کهله زل (وهک sculpin)، ب.ت. چه ند
جوژیکی ماسی ناسی ناوه شیرینه کانی ولاته
بهک گرتوه کان، بیان قسه ی catfish ناوه
شیرینه کانی شه میرکا [توخم Ameiurus]
چاروبازیش [Ictalurus] ٭ 1 آدم لجباز، آدم
کهله ق 2 نوعی ماهی

bullheaded /'bʊl'hedɪd/ adjective

گاسه، کهله شه ق، کهله ره ق، لا، لاسار ٭
لجباز، کهله ق

**bullhorn /'bʊlhɔːn, US -hɔːrn/ =
loudhailer, megaphone**

bullion /'bʊliən/ noun

که سه تک، دار شه، قور سه ٭ شمش

bullish /'bʊlɪʃ/ *adjective*

1 هیوادار، گه‌شبین 2 (بازار) گهرم، رووله‌گه‌شه، رووله‌گرانی (چوونه‌سه‌ترتی ترخه‌کان) (دارایی ب.ت. له بازارتی ستاک‌دا): *bullish inventors*
bullish policies 3 گاناسا (bullishness /'bʊlɪʃnəs/ n /'bʊlɪʃli/ *adv*)
 1 امیدوار 2 روبه‌ترتی 3 گاو‌مانند

bull market *noun*

بازاری رووله‌گه‌شه (یان پهره)، بازاری رووله‌گرانی، بازار گهرمی 2 بازار روبه‌ترتی

Bull Moose *noun*

لایه‌نگری تیۆدور روزفیلت Theodore Roosevelt له شالۆ یان چالاک‌یه‌کانی هه‌لزاردن سهرۆک کوماری ئه‌مریکا له 1912 (*bull moose*): نیشانه‌ی پساتری پشکه‌وتن‌خوای 1912 2 بول موس

bull neck *noun*

1 ملی گا 2 ملی کورت و ئه‌ستور و به‌هیز، ملی تاجویی 3 جۆری مراوی ته‌وقی 1 2 گردن گا 2 گردن کوتاه و کلفت 3 نوعی مرغابی طوقی

bullnecked *adjective*

مل‌کورتی ئه‌ستور، مل‌تاجۆ 2 دارای گردن کوتاه و کلفت

bull-nose *noun*

(تکنیکی) ئاست یان شتی بن‌یان 2 سطح یا چیز ته‌پهن

bull-nosed *adjective*

بن‌یان 2 ته‌پهن

bullock /'bʊlək/ *noun*

1 گای یه‌خته (تیخته) یان خه‌ساو 2 گویلک، گویره‌که (نیر) 1 2 گاو اخته 2 گوساله

Bullock's oriole *noun*

زیرینچه یا هه‌نجیرخۆره‌ی بۆلۆکس [*bullockii*] نوعی پرندە

bullous *adjective*

(پزشکی) تۆقله‌دار، بلۆق‌قوای، vesicular: *bullous lesions* 2 بولوس

bullring /'bʊlɪŋ/ *noun*

شهره‌گاخانه، گۆره‌پان یان مه‌یدانی شهره‌گا 2 میدان گاو‌بازی

bullrush = bulrush**bull season** *noun*

(ناهه‌رمی) بۆنه‌پن که خه‌لک یه‌که‌ده‌پستن و له‌گه‌ل یه‌که به‌شێوه‌یه‌کی ناهه‌رمی‌یه‌وه قسه نه‌کەن 2 بول سېسن

bull's-eye /'bʊlzaɪ/ *noun*

1 خالی نیشانه، تیرنیشان، خالی نیه‌وندی، چاوه‌که‌ل، چاوه‌گا، دلی نیشانه، خالی تامانج 2 ده‌ریچه یان به‌نجیره‌ی خر، ده‌لاقه 3 جۆری نوڤلی تام‌جارتیه‌ی زله و ره‌قه 1 2 خال هدف 2 نورگیر 3 نوعی شکلات

bullshit /'bʊlʃɪt/ *noun*

قسه‌ی هیه‌که، هه‌لیت‌وبلیت، فلتە 2 جرت‌وېرت، مزخرف

bull snake *noun*

گامار؟ (جۆری ماری تینالای ده‌شته‌کانی ئه‌مریکا یا کۆوری [*Pituophis catenifer*] (*sayi*) نوعی مار

bull terrier *noun*

گاتاجی (دووه‌گه‌ی بولداگ و تاجی) 2 نوعی سگ شکاری

bull trout *noun*

گاکه‌شینە، که‌شینە‌گایانه [*Salvelinus confluentus*] نوعی قۆل‌آل

bully ¹ /'bʊli/ *noun*, pl. *bullies*

که‌له‌گا، مله‌هور، زه‌بوون‌کوژ 2 قلدەر، گردن‌کلفت

bully ² /'bʊli/ *adjective*

(ناهه‌رمی، ئه‌مریکا) یه‌که‌جار باش، عال 2 عالی

bully ¹ /'bʊli/ *noun*, also *bully beef*

(ناهه‌رمی) گوشتی خوێ‌پنوه‌کراو 2 گوشت نمک‌سود

bully-boy *noun*

که‌له‌گا، مله‌هور، زه‌بوون‌کوژ 2 بێ‌زه‌دار، گردن‌کلفت

bullying *noun*

که‌له‌گایی، مله‌هوری، زه‌بوون‌کوژی، گه‌روگێچه‌ل 2 قلدەری، گردن‌کلفتی

bulrush /'bʊlrʌʃ/ *noun*, also *bullrush*

قامیش، چیت، ژاز، له‌قەل، له‌بان، له‌وه‌ن، جگه‌ن، سینه‌و؟، گياحه‌سیر، پیزال، پیزال 2 نی، نی علف، بوریا، جگن، پیزر

bulwark /'bʊlwək, US -wɜ:rk/ *noun*

1 شووره، دیوار (به‌رگری)، سه‌نگه‌ر، به‌ریه‌ستی به‌رگری، په‌نا 2 مه‌ترسی‌گیره‌وه 3 پارێزه‌ر، پارێزکار، پشتیوان، لایه‌نگر، نۆبه‌دار 4 که‌له‌ره، که‌له‌ره، شه‌پۆله‌وه‌پن 5 (که‌شتی) دیوار(ه) به‌شی له‌ ته‌نیشتی که‌شتی له‌سه‌ر رووی پشتی که‌شتی‌یه‌وه 1 2 خا‌کرین، دیوار 2 سه‌ربلا 3 محافظ، حامی، نگهبان 4 موج‌شکن 5 بولوار

bum ¹ /bʌm/ *noun*

(له‌ بریتانیا و ناهه‌رمی) سمت، یاشل، کنگ، روونه‌ک، کۆم 2 لهر، شڕین، مقعد

bum ² /bʌm/ *noun*, *adjective*

1 n سوال‌که‌ر 2 مفته‌خۆر 3 ئاواره، بی‌مال‌وحال، تهره، هه‌له‌وه‌دا 4 که‌سێکی ته‌مه‌ل و بێ‌کاره 5 ئاواره‌یی، هه‌له‌وه‌دایی، تهره‌یی، بی‌مال‌وحالی 1 *adj* بی‌فازانج، به‌کارنه‌هاتوو، نایه‌خ، خراب، بی‌که‌لک 2 سه‌ره‌نده‌ره‌نه‌کردوو 1 n گدا 2 مفت‌خوور 3 آواره 4 آدم تبیل 5 آواره‌گی 1 *adj* بی‌فایده 2 ناوارد

bum-bag /'bʌmbæg/ *noun*

جانتای به‌ریشتینه، جانتا یان کیفی که‌مه‌ر 2

کیف کمری

فشرده

bumbershot *noun*

(نافه رمی، نه مریکا) چه تر (بنه روت: گوزراوی چتر) (para)chute + umbrella

bumblebee /'bʌmblbi:/ *noun*

ههنگه زله، گونشیر، زهنگه سووره، ویزنه (به ویزه ویزیکسی زوروه [توخم Bombus: زور جۆرن]) زنبور درشت

bumbling /'bʌmblɪŋ/ *adjective*

ناشی، دهمهوسان، بهیده س ٠ ناشی

bumboat /'bʌmbəʊt/ *noun*

بهلمی نازووقه، گهمی سووروسات ٠ تایق سورسات فروشی

bump /bʌmp/ *noun*, also **bumph**

1 شره بهلگه، شره کاغز، شره ویره، لهته کاغز 2 کاغزی دهس بهناو ٠ 1 خرت وهرت (نوشته) 2 کاغذ توال

bumfluff /'bʌmfɪʌf/ *noun*

(نافه رمی، بریتانیا) گنده موو ٠ اولین موی نوجوان

bummalo /'bʌmələʊ/ *noun*, *pl. same*

جوری ماسی چکولهی ناسیای باشووری، وشک ده کریمه (وهک قاورمه) [Harpodon nehereus] (بنه روت: رهنگه له bombil مارانی Marathi یهوه وهگیرایی) ٠ بومالو

bummer /'bʌmə(r)/ *noun*رهوشی ناخوش و هیتویر، ههل ومهرجی تال و ناخوش، دهرده سهر، نه شک نهجه، دهره، گتیره وکیشه، چهلمه: *It's a real bummer* ٠ *that she can't come* وضع ناخوشایند و مایوس کننده، عذاب، مکافات**bump** /bʌmp/ *noun*, *adverb*1 n پیک کهوتن، لیک کهوتن (سووک)، لیدان، مشت، چه پوکه 2 بهنمهان، ماس، ماسین، ههلماسین، ههلتوقان، دهریمریوی، ههلتوقوی 3 جالی وچولی، تاریکی 4 تهکان یان جوولهی کت ویر (له فروکه ده) 5 دهنگی بامب *adv* لهناکاو، له پریکدا، کت ویرانه ٠ 1 n تصادم، مشت، ضربه 2 برآمدگی 3 دست انداز 4 حرکت ناگهانی 5 صدای بامب *adv* ناگهانی**bumper** /'bʌmpə(r)/ *noun*, *adjective*1 n پارتره، سپر 2 (له مۆتور سیکلیتدا) زهمبهلهک یان فنه رهی زهریه گتیره وه، زهریه گتیره وه 3 پیاله یان لیوانی پر *adj* 1 زهلام، گهوره، زه بهلاح، قبه 2 زور، زه بندن، فراوان: *a bumper crop/harvest* ٠ 1 n سپر 2 فر ضربه گیر، ضربه گیر 3 لیوان پر 1 گنده 2 وافر**bumper car** = dodgem**bumper-to-bumper** *adjective*

(هات وچو) پشت سهریک، شلوق، چس، سهریه سهریه کهوه ناو، پیکه وه نووسا ٠ سنگین

bumph = bumph**bumpkin** /'bʌmpkɪn/ = country bumpkin**bumptious** /'bʌmpʃəs/ *adjective*بادی ههوا، بهده مار، فیزن، لهخو گوزراو، بهده عیه، لهخوبایی، بهده مارانه، obtrusive: *a -ptious***bureaucrat** ٠ مغرور، خودخواه، تکبرآمیز**bumptiously** /'bʌmpʃəsli/ *adverb*

فیزنانه، لهخوبایی یانه ٠ مغرورانه

bumptiousness /'bʌmpʃəsniəs/ *noun*

فیزی، بهده ماری، بادی ههوا، خویه زلانی ٠ غرور

bum steer *noun*

(نافه رمی) پارچه زانیاریکی درو ٠ بخشی از اطلاعات کاذب

bumpy /'bʌmpi/ *adjective* (bumpier, bumpiest)

چالی وچولای، ناریک، پرچال وچول، پرکه ندولنند، قورتسای، پرکه ندو کوسپ ٠ ناهموار، پردستاندا، پرفرازونشپ

bun /bʌn/ *noun*

1 کهیک، (جوری) کولیچه (خر و شیرین) 2 نان خر 3 قوتکه قز (تویه قزی قوتی دواوه) 4 (buns) باشل، کنگ، سمت ٠ 1 کیک 2 بان 3 گوجه 4 (در جمع) سترین

bunch /bʌntʃ/ *noun*

1 دهسک، دهستک، چه پیک، گورزه، هوویزی، تاخه، لاگوپل، گولکم 2 دهسته، کومهل، چه ماعت، کومهله 3 کوما، کوما 4 هیشوو، بؤل 5 جوری شیوازی داهینای قز که له هه دوو لای سهر دهره سری و قوت دهره توه، کهریشکی ٠ 1 دسته 2 گروه، مجموعه 3 که 4 خوشه 5 دهموشی

bunch grass *noun*

چه بکه گیا (به چه بکی شین دهی و له دهشته کانی نه مریکای باکووری [Schizachyrium scoparium] و جوره کانی تر) ٠ بانچ گراس

bunchy *adjective*

هیشوویی، له هیشوو چوو، شیوه هیشوو، بولی، بؤل ناسا ٠ خوشه ماند

bunco *noun*, *pl. buncos*

(نافه رمی، نه مریکا) دهسیری، کلاوله رنان، فیل ٠ شادی، حیل

buncombe = bunkum**bund** /'bʌnd/ *noun*

(له هیتد و پاکستان) بهند، بهنداو (له بهنده وه وه رگیراوه) ٠ سد

bundle /'bʌndl/ *noun*1 گورزه، تاخه، دهسته، بهند، دهسته واره، چهیک: *a bundle of rags/papers* 2 بوخه، پریسکه، بهسته 3 تویهل، کهله که، کوما 4 لوده پوول،

کوماپاره، بریکی په کجار زوری پاره 1 دسته
2 بچه 3 که 4 پول هنگفت

bundu /'bundu:/ *noun*

(تفریکای باشووری) ناوچه‌ی کاکي به کاکي و دوور و چه پک ۱ منطقی برهوت و دوور

bung /baŋ/ *noun*

درگا، سهر، بان، تویه‌وانه، زارناخن، زاربین، زمانه (بهرمیل، شووشه و هند) ۱ در، سر

bung /baŋ/ *noun*

(نافه‌رمی) به‌رتیل، دهم‌شیرینی ۱ رشه

bung /baŋ/ *adjective*

به‌کارنه‌هاتوو، خراب، کاول، ویران، ۱ broken بدردنخور، ویران

bungalow /'baŋgaləʊ, US -ləʊ/ *noun*

خانوی یه‌ک‌نهم ۱ خانوی ویلای

bunged up *adjective*

ریبوقای، ریبوق کردو (جاو) ۱ قی‌کرده

bungee /'bʌndʒi/ *noun*, also bungee cord or rope

ته‌نافی خویه‌راندوه (خواری، کیشی دی) ۱ بانگی

bungee jumper *noun*

خوه‌لده‌ر، له به‌زایی یوه بازده‌ر ۱ بانگی جامبر

bungee jumping *noun*

خوه‌لدان، له به‌زایی یوه بازده‌ر (وه‌کوه‌پر،

هه‌لدیر (به‌هوی ته‌نافی جیری‌یه‌وه) ۱ بانگی جامپنگ

bunghole *noun*

کوی به‌رمیل یان بوشکه ۱ سوراخ بشکه

bungle /'bʌŋɡl/ *noun*

گووکاری، فشه‌کاری، کاریسی، تیریان، تره‌که‌لک، کاری سره‌سره‌کی، کاری فشه ۱ سرهم‌بندی، کار سرهم‌بندی‌شده

bungled *adjective*

تیریاو، گووتیکراو، سرهم‌بندی، سره‌سره‌کی، فشه، تره‌که‌لک، خراب‌کراو ۱ سرهم‌بندی‌شده، ضایع‌شده

bungler /'bʌŋɡlə(r)/ *noun*

بنیاده‌می گووکار، سرهم‌بند، مړی گووتیکر، کاریس، کارگلاو، کارگوای ۱ آدم سرهم‌بند

bungling *adjective, noun*

سهرده‌نه‌جوو، ناشی، سهرده‌نه‌کرده‌و، کاریس n گووکاری، تیریان، کاریسی ۱ ناشی n افتضاح

bunion /'bʌnjən/ *noun*

بانیون (= ماسیتیکي به‌زان له پس ب.ت. قامکه‌ه‌وره) ۱ بونیون

bunk /bʌŋk/ *noun*

(شهمه‌نه‌فر، کشتی و کارافان) ته‌ختی دیواری، ته‌ختی دوونهم ۱ ته‌خت‌و خواب دیواری، بانک

bunk /bʌŋk/ *noun*

قسمی هیه‌که، هه‌لیت‌وپلیت، درو و ده‌له‌سه

۱ مزخرف

bunk ³ *noun*, do a bunk

تی‌قووچاندن، بوی دهرچوون، تی‌ته‌قاندن، یی‌پنوه‌نان ۱ دررفت

bunk beds *noun, pl.*

ته‌ختی دوونهم ۱ ته‌خت‌و خواب دوطقه

bunker /'bʌŋkə(r)/ *noun*

1 خه‌لووزدان، عهماری سووته‌مینی یان خه‌لووز (له کشتی‌دا) 2 په‌ناکه (زیرده‌مینی) شوینی هه‌لگرتن، عمار، کوکه 3 قولکه، چال (به‌زیخ پر کراوه‌ته‌وه، له یاری گولف‌دا) 4 (میلتاری) سوودی ته‌قه‌مینی ۱ مخزن 2 پانگاه 3 گودال 4 زاغی مهمات

bunkhouse /'bʌŋkhaʊs/ *noun*

خانوبه‌رمی بؤ کارکردن و خه‌وتن، چی‌خه‌وی کریکاران ۱ ساختمان برای کارکردن یا خوابیدن

bunkum /'bʌŋkəm/ *noun*, also buncombe

هه‌لیت‌وپلیت، هه‌له‌ق‌ومله‌ق، قسمی هیه‌که ۱ شر و ور، مزخرف

bunny /'bʌni/ *noun*, also bunny rabbit, *pl.* bunnies

1 (به زمانی مثالان) که‌رویشک، که‌رفیشک 2 (نوسترالیا) قوربانی، ۱ dupe خرگوش 2 قوربانی، آدم ساده‌لوح

bunny girl *noun*

کچی که‌رویشکی (نامازه به‌و خانه‌خوئی‌بانمی شه‌وانه که به‌رمی وه‌کوه‌و که‌رویشکی له‌بهر دایه) ۱ دختر خرگوشی

bunny slope = nursery slope

bunsen burner /'bʌnsn 'bʌ:nə(r), US 'bʌ:rn-/ *noun*, also Bunsen burner

چرای بانسین (له توپ‌نگاکان‌دا) بنه‌ره‌ت: له ناوی کیمیا‌زانی ته‌لمانی Robert W. Bunsen ۱ چراغ بونزن

bunt ¹ /'bʌnt/ *noun*

1 نیوه‌راستی داکه‌وتووی توری ماسی 2 نیوه‌راستی به‌اده‌وه ۱ قسمت میان تور ماهی‌گیری 2 وسط بادبان

bunt ² /'bʌnt/ *noun*

ته‌خوشی یان نازاریکی که‌روویی گهنم ۱ بانت

buntal /'bʌnt(ə)/ *noun*

کای talipot palm. بؤ سازکردنی کلار به‌کاردپتری ۱ بوتال

bunting ¹ /'bʌntɪŋ/ *noun*

بالنده‌یه‌کی چکوله، سهریه‌تیره‌ی سهره finch و چوله‌که sparrow، چن‌دین جوریان هه‌یه [Emberiza و توخسه‌کائی تر، خیزان

Emberizidae: گه‌لی جورن] ۱ بانینگ

bunting ² /'bʌntɪŋ/ *noun*

نالاکانی جوانی یان بؤ رازاندنه‌وه ۱ پرچم‌های تربیتی

bunya /'bʌnjə/ *noun*, also **bunya bunya** /'bʌnjə, bʌnjə/

جسوری داری دریزی ئهوسترالیایی، سهره
 monkey puzzle بهریکی زله دهگری که دانی
 تایه [Araucaria bidwillii] بوتا

bunyip /'bʌnjɪp/ *noun*

1 (ئهوسترالیا) دهعبایکی ئهفسانهیی که دهلین
 ختیوی چۆم و ناوه کانه 2 تلهک باز، دهسبر،
 فیله باز 3 بونیب 2 شید

buoy /bɔɪ, US 'bɔɪ/ *noun*

لنگه ره، بویه، توبه ی سهراکوته، توبه ی (یان
 توبی) سواراو، خرۆکه ی سهراکوه 3 گریه ی
 شانور

buoyancy /-ənsi/ *noun*, also **buoyance**

1 سهراکوتهوویی، سهرکوتتهیی، مهلهونی،
 سهراکوکی، سهراکوکی، سووکی، سواراوی،
 توانایی سهراکوتهیی 2 بهکبهیی، خوشحالی،
 بهگوری، دلخوژی، شادی 3 شانوری، قدرت
 شانوری 2 سرزندگی

buoyant /'bɔɪənt, US 'bɔɪənt/ *adjective*

1 سهرناوکوته، سواراو، سووک، مهلهون،
 سهراکو، سهرکوته، له سهرهوه رایده گری،
 سهرخهره، سهرناوخهره، سهرهوه بهره 2 شاد،
 بهکبهیی، بهگوری، کهشین، بهرچاوپروون 3 (بازار
 و ئابووری) رووله سهری، روو له زوری 3 1
 شانور 2 سرزنده، خوشبین 3 فزاینده

buoyantly /'bɔɪəntli, US 'bɔɪəntli/ *adverb*

سهرکوتانه، بهشینویهکی سهراکوته 3 به
 طور شانور

bur /'bʌ(r)/ *noun*

(رووه کناسی) پتکول، دره سووچه، سیدانه 3
 خارحک

Burberry /'bʌ:b(ə)ri/ *noun*, also **burberry**,
pl. Burberrys

(دروشمی بازرگانی) بارانی (سووک، کوک،
 Burberrys Ltd) بارانی

burble /'bɜ:bl, US 'bɜ:rbəl/ *noun*

سرتسرت، سرت وهۆر، چرپ وهۆر 3 صدای
 بچ بچایی

burbot /'bɜ:bat/ *noun*, *pl. burbot or burbots*

ماسی بهریشه (جۆری ماسی تهرک نشینی دریز
 که ته نیا ماسی ناوی شیرینه له تیره ی
 cod [Lota lota]) ماهی ویش دار

burbs /bɜ:bz, US 'bɜ:rbz/ = suburbs

burden /'bɜ:dn, US 'bɜ:rdn/ *noun*

1 باری قورس، گوشار، قورسایی، بارگرانی،
 سهنگی: *the heavy tax burden on working*
 2 بار 3 بهرپرسایدتی (قورس): ئهرک،
 بههیر، responsibility duty
bear/carry/ease/reduce/share the burden
The main burden of caring for old 3

people falls on the state 4 توانایی هه لگرتنی
 کهشتی، کهشتی بهره، چی بوونهوه، توانایی 5
 تییینی یان بابه تی سهره کی، بیرۆکه ی سهره کی
 یان به نه ته ی 6 سهره بند 3 بار سنگین، فشار 2
 محموله 3 سؤلیت، وظیفه 4 ظرفیت 5 نکهه یا
 موضوع اصلی، اندیشه ی اصلی 6 ترجیع

burdened *adjective*

له ژیریاری 3 تحت فشار
burden of proof *noun*, the **burden of proof**
 lies with the accuser

(ماف) بهرپرسایدتی سهلاندنی راستی: *The*
burden of proof is on the prosecution
 سؤلیت اثبات ادعا

burdensome /'bɜ:dnəm, US 'bɜ:rd-/
adjective

گرنگ، سهخت، ئاسته قورس، دژوار، ناخوژی،
 به تالووک، بهشت شکن: *burdensome*
 3 restrictions مهم، خطیر، شاق

burdock /'bɜ:dɒk/ *noun*

(گه لا) نهاوه تۆم، ههوی دار، هه شه گیره،
 چه چه گیره، ههوی دار، جل گر، گیای تیره
 daisy [Arctium pubens] 3 جۆره کانی تر
 اراقیطن، بابا دم

bureau /'bjʊərəʊ, US 'bjʊroʊ/ *noun*, *pl.*
bureaux or bureaus

1 بهریوه بهری، کارگری، فهرمانگه، ریفه بهری،
 ئاوانس، نووسینگه 2 میزی نووسین (زۆرتیر
 که شه وی شی هه ی) 3 دۆلابی جل، دراویر
 (فهره نسی، میزبوژی، له burel فهره نسی کۆن
 "کوتالی له خوری"، له bure فهره نسی کۆن له
 late Latin burra "کوتال یان پارچه ی زهر")
 3 1 اداره، دفتر 2 میز تحریر 3 قسه ی لباس

bureaucracy /bjʊə'kræsi, US 'bjʊ:'ræk-
 / *noun*, *pl. bureaucracies*

1 بیروکراسی، دیوان کراسی، نووسینگه گتری،
 سیستم یان ده زنگای بهریوه بهری:
 2 unnecessary/excessive bureaucracy
 نهفسهرانی حکومت، رایه دارین ریفه بهری،
 کاربه دهستانی بهریوه بهرایه تی: *the power of*
living in a the state bureaucracy
 3 modern bureaucracy
 داب و ده ستووری
 رۆتینی له راده به ده ره، داب و ده ستووری نایبۆستی
 بهریوه بهرایه تی 3 1 دیوان سالاری، سیستم اداری
 2 افسران دولت 3 تشریفات غیر ضروری اداری

bureaucrat /'bjʊəkræt, US 'bjʊr-/
noun

1 بیروکرات، دیوان کرات، نووسینگه گتر 2
 فهرمانبه ری توندگر یان وشک و سه ختگر 3
 کاربه ده ست یان رایه داری بهریوه بهری 3 1
 دیوان سالار 2 کارمند مقراتی 3 مقام اداری
bureaucratic /bjʊə'krætik, US 'bjʊr-/

adjective

1 به‌پرتو به‌ری یانه، کارگیر یانه، بیروکراتانه، دیوان‌کراتانه، نووسینگه‌گیرانه: *The report revealed a great deal of bureaucratic centralized bureaucratic inefficiency administration* 2 *power/control/procedures/organizations* وشک، سه‌ختگر، توندگر، به‌بنی داب‌وده‌ستور 1 اداری، دیوان‌سالارانه 2 مقرراتی

bureaucratically /-ikli/ adverb

له‌باری به‌پرتو به‌رایه‌تی یه‌وه، دیوان‌کراتانه دیوان‌سالارانه

bureau de change /bjʊəʁəu də ʃɑ̃ʒ/, French BYRO də ʃɑ̃ʒ/ noun, pl. bureaux de change pronunc. same

باره‌گۆری (بهره‌وت: فەرهنسی، واتای خوی: نووسینگه‌ی ئال‌و‌گۆر) څرنگه‌ی

burette /bjʊ'ret/ noun, US also buret

بوریت، لوله‌ی شووشه‌ی نەندازەدار یان بلبه‌بله‌(کراو) څرنگه‌ی

burg /bɑ:g/ noun

1 شار یان قه‌لای دیوارکراو (هی زوو یان سه‌رده‌مانی یتوه‌راست) 2 (تافه‌رمی، نه‌مریکا) شار 1 بورگ 2 شهر

burgee /bɑ:'dʒi:/ noun

ئالای سی‌گوشه‌ی دارالای کەشتی (بو ناسینه‌وه) څرنگه‌ی

burgeon /'bɜ:rdʒən, US 'bɜ:rdʒən/ noun

خونچه، گوپکه، وه‌ج، چرو څرنگه‌ی جوانه

burgeoning adjective

رووله‌گه‌شه، رووله‌بهره، رووله‌زوری، گه‌شده، هه‌لده، پشکه‌وته: *a burgeoning demand population* څرنگه‌ی

burger /'bɜ:gə(r), US 'bɜ:rg-/ = hamburger

burgess /'bɜ:dʒɪs/ noun

1 شارنشین، شاری، شارستانی 2 (له‌نه‌مریکا و میژووی بریتانیای گه‌وره) لاداک‌گر یان نه‌ندامی ده‌سته‌ی به‌پرتو به‌رایه‌تی شاری 1 شهرنشین 2 بورجس

burgh /'bɑ:ɹəl/ noun

شار یان هه‌ریمی که یه‌که‌ی به‌پرتو به‌رایه‌تی هه‌بن، شاری خۆبه‌پرتو به‌ر (له‌سکاتله‌ند) څرنگه‌ی بار، بورگ

burghal /'bɜ:g(ə)/ adjective

سهریه څرنگه‌ی burgh وابسته به burgh

burgher /'bɜ:gə(r), US 'bɜ:rg-/ noun

1 هاوولاتی، هاو‌نیشتمانی، شارستانی، شارنشین 2 (میژووی) (باشووری نه‌فریکا) هاوولاتی کۆمار یوئیر 1 شهروند 2 بورگر

burghul /bɑ:'gu:l/ = bulgar wheat

burglar /'bɜ:glɑ:(r), US 'bɜ:rg-/ noun

شه‌ودز، دز، چه‌ته، ده‌وال (بهره‌وت: له‌ burglar burgulator burgulator نا‌نگلو- لاتین، یتوه‌ند به "pillage" burgier) څرنگه‌ی دزد، سارق

burglar-alarm noun

دزگر، لووره یان زه‌نگی دز (ده‌زگاینکی ئیلیکترونی) څرنگه‌ی دزدگیر

burglar-proof adjective

دژه‌دز څرنگه‌ی دزدایمن

burglar's pick noun

دیواربر څرنگه‌ی بورگلارس پیک

burglary /'bɜ:gləri, US 'bɜ:rg-/ noun, pl. burglaries

دزی، دزین، برین، چه‌ته‌یی، مال‌سیری، *The youth was charged with housebreaking a rise in the number of burglaries committed in the area* څرنگه‌ی

Burgomaster /'bɜ:gə(ə)mɑ:stə/ noun, also burgomaster

شاره‌وان (له‌هوله‌ند، نه‌مسا (یا نو‌تریش) سویس، نه‌لمانی و فلامندی‌دا Flemish) څرنگه‌ی شه‌ردار

burgonet noun

جوړی کل‌و‌زری یا تاس‌کلاو څرنگه‌ی نوعی کلاه‌خود

burgoo /bɜ:'gu:/ noun

هه‌ریه‌ی خه‌ست څرنگه‌ی حلیم غلیظ

burgrave /'bɜ:greɪv/ noun

(میژووی) ستانه‌وانی یان حاکمی بوماوه‌یی شار یان قه‌لایکی نه‌لمانی څرنگه‌ی فرماندار یا حاکم مورونی شهر یا دز آلمان

Burgundian /bɜ:'gʌndiən/ noun, adjective

1 n خه‌لکی Burgundy ناوچه‌یی له‌ روزه‌لانی ناوه‌ندی فەرهنسه 2 نه‌ندامی گه‌لی نه‌لمانی که په‌لاماری Gaul یان دا و باتشابه‌تی بورگاندی یان له‌سه‌ده‌ی 5 پاش‌زایین دامه‌زاند adj سهریه بورگاندی یان بورگاندی‌یه‌کان، بورگاندیایی څرنگه‌ی بورگاندیایی

Burgundy /'bɜ:gʌndi, US 'bɜ:rg-/ noun

1 بورگاندی (مهی سوور یان سپی سهریه ناوچه‌ی بورگاندی و چه‌ند جوړی‌شی هه‌یه) 2 ره‌نگی سووری توخ څرنگه‌ی 1 بورگوندی 2 رنگ شرابی

burial /'berɪəl/ noun

1 ناشتن، قه‌شارتن، بشاخ‌کردن، بنگل‌کردن، به‌خاک‌سپاردن: *a burial place/mound/site*

2 *Her body was sent home for burial* څرنگه‌ی رڼ‌وپه‌سمی ناشتن یان به‌خاک‌سپاردن:

3 *baptism, marriage and burial services* (کونه‌وارناسی) گوږ یان پاشماوه‌ی نیو نه‌و څرنگه‌ی

تدفین 2 مراسم به‌خاک‌سپاری 3 بوریال

burial-ground *noun*

قبرستان، قهبران، ناشتگه ۱ گورستان

Burial Service *noun*

رئ و پرده سمی ناشتن یان به خاک سپاردن ۱
مراسم تدفین

burin /'bjʊəri:n/ *noun*

قهلمه می هه لکه ندن ۱ قلم حکاکي

burka /'bʊrkə/ *noun*, also *burkha*

جلی په کهره ی فشی هیندی له ژانی موملان
۱ بورکا

Burkinan /bə:'ki:nən/ *adjective, noun*

adj سهره ی بوركينا فاسو و خه لکه کدی
n ره سنی بوركينا فاسو، ولاتی له روزاوا ی نه فریکا
۱ بوركينا فاسویی

Burkitt's lymphoma /'bɜ:kɪts/ *noun*, also *Burkitt lymphoma*

(پزشکی) شتر په نجه ی سیستمی لیفاری، به
هوی فایروسسی Epstein-Barr تووش (ی
ب.ت. منالانی ناوه ندی نه فریکا) ده ی (بهره د:
له ناوی نه شتره رگه ری بریتانیایی
Parsons Burkitt) ۱ لیمفوما ی بوریکت

burn¹ /bɜ:nl/ *noun*

۱ گری (له جل یان خوری) 2 گری، قوړت (له
دار) ۱ کره

burn² /bɜ:nl/ *noun*

(نوسترالیا و نیوزیلند) حه ول، ته قه لا،
کردو کش ۱ تلاش

burlap /'bɜ:rlæp/ *noun*

جاو، کوتالی گوڼه و... ۱ کریاس

burlesque /bɜ:'lesk, US 'bɜ:rl-/ *noun*

۱ دمه لاسکه، لاسایی بو ینکه ناندن 2 پارودی،
شانوی گالته ی یان ینکه ینی ۱ 1 تقلید (به
قصه خندا یدن) 2 نمایش مخره

burliness /'bɜ:linəs, US 'bɜ:rlɪnəs/ *noun*

۱ زه به رلاحی، زله یی، زه لامی، قه لافه داری،
دووبادی، به هیزی 2 بی پرده وشتی ۱ 1 تنومندی،
ستری 2 درشتی

burly /'bɜ:li, US 'bɜ:rlɪ/ *adjective* (*burlier, burliest*)

۱ زه به لاج، زه به رلاح، زله، زه لام، قه لافه دار،
هه یکه لی، به خوه، دووباد، به هیز، زل و قورس،
به شان و پیل 2 بی پرده وشت 3 (جل و هند) زبر
(burlily adv) ۱ 1 تنومند، ستبر، درشت 2
بی ادب 3 خشن

Burman = *Burmese***bur-marigold** *noun*

جوری گیاه له تیره ی diasy به گولی زهره و
ورده وه [Bidens frondosa] و جوره کانی تر
۱ نوعی گیاه

Burmese *adjective, noun, pl. same*

adj سهره ی بیرمه، خه لکه کدی یان زمانه کدی یان *n*

۱ زمبانی فهرمی Sino-Tibetan ی بیرمه 2
خه لکی بیرمه 3 (هروه ها Burmese cat)
جوری پشله ی تووک کورتی به ره ت ناسیایی
۱ *adj* برمه ای 1 زبان برمه ای 2 اهل برمه 3
نوعی گربه

burn¹ /bɜ:n, US 'bɜ:rn/ *noun*

۱ سووتان، چزان، برزانه وه، سووتانه وه، کووزیان،
سفت و سو، سفت و سو، کرانه وه، چووزانه وه،
توزانه وه: minor/severe/third-degree burns
2 a specialist burns unit in a hospital
3 داگرسان یان ناورگر تتی متوری راکیت
له کانی فرین دا ۱ سوختگی، سوزش 2 داغ 3
برن

burn² /bɜ:n, US 'bɜ:rn/ *noun*

جوگه (له سکا تله ند) ۱ جوی

burned = *burnt* 1

burned-out = *burnt-out*

burner /'bɜ:nə(r), US 'bɜ:rn-/ *noun*

۱ گبر، بلنسه، سوله، سوله چرا 2 پلیته 3
سووتینر 4 چرا 5 (له لیکدان دا) سووتین ۱
شعله، مشعل 2 فیله 3 سوزانده 4 چراغ 5 (در
ترکیب) سوز

burnet /'bɜ:ni/ *noun*

۱ (رووه ک ناسی) زه ده وودرک، جوری رووه ک
له تیره ی rose | توخم Sanguisorba: چندين
جورن 2 جوری به یووله (شموگه ی moth)
روغفر Zygaena و توخمه کانی تر ۱ 1
رشکک، مشکک 2 نوعی پروانه

burnet rose *noun*

rose پکی کینوی یچوکی گولسی ۱
Rosa | Pimpinellifolia نوعی زه

burnet saxifrage *noun*

جافری کینی یان کینوی، له تیره ی parsley
[Pimpinella saxifraga] ۱ جعفری وحشی

burning /'bɜ:niŋ, US 'bɜ:rn-/ *adjective, noun*

adj 1 سووتینر، پروکتینر، گهرم، پرووه،
گرگرتو، کله کردو، ناورگرتو، سووره وه بو،
هه لپو: her burning ۱ the burning sun
2 تویتنر 3 له راده به دهر، به کجار،
پیویست، گرنک، توند، مده له یه کی گرنک و
پیویست: one of ۱ a burning desire to win
n the burning issues of the day
ناورتیبه ربوون، سوتمان، سووتان، شموه تان ۱
adj 1 سوزان، داغ، شعله ور، برافروخته 2
سوزش آور 3 فوق العاده، شدید، مبرم، ماله ای حاد
و ضروری، مهم ۱ آتش سوزی، حریق

burning hot *noun*

به کجار گهرم، سووتینر، پروکتینر ۱ داغ

burning bush *noun*

۱ جوری ده ونی به رسووری گش 2 = gas

plant ۱ برینگ بوش
burnish /'bɜːnɪʃ, US 'bɜːrniʃ/ noun

زاخاو، مشت و مال، سیوسیه، بریسکانهوه، درهوشانهوه، ورشه، بریق وهؤر، gloss lustre ۱ جلا، درخشندگی

burnished /'bɜːnɪʃd, US 'bɜːrniʃd/ adjective

مشت و مال دراو، زاخاودراو، بریسکه دار، درهوشاوه، ورشه، به بریق وهؤر: burnished gold/copper صیقلی، درخشان

burnisher noun

1 مشت و مال دهر، زاخاودهر، ورشینه، بریقینه خهر 2 نامیزی مشت و مال ۱ جلا دهنده، صیقل دهنده 2 ابزار صیقل

burnous /bɜː'nʊːs, US bɜː'r'n-/ noun, US also burnoose

بیرنوس (جبهی کلادار، عهره ب لهبری دهکا) دشدانه

burnout /'bɜːnaʊt, US 'bɜːr'n-/ adjective

1 هه لجؤران یان تهواو بوونی سوو ته مهنی (یان مه تر یالنی) 2 شه کهنی، داوهشاوی، داهنزاوی، داگیرای، ماندوویی، له پیکه وتوویی ۱ تمام شدن سوخت 2 رخوت، خستگی

burnt¹ /bɜːnt, US bɜːrnt/ = past and past participle of burn

burnt² /bɜːnt, US bɜːrnt/ adjective
سووتاو: Your hand looks ۱ badly burnt سوخته

burnt offering noun

1 قوربانی یان گؤری بو سووتاندن (له متحراب (یان منهراد) 2 (به شوخی) چیشتی سووتاو ۱ قربانی سوزاندنی 2 غذای سوخته

burnt-out adjective

1 شه کت، ماندوو، له پیکه وتوو، worn-out, exhausted 2 سووتاو، شهوته: a burned-out building ۱ خسته 2 سوخته

bur oak noun

جؤری بهرووی ئهمریکای باکووری، جاران داره کهی بو کشتی سازی به کاردینرا [Quercus macrocarpa] ۱ نوعی بلوط امریکای شمالی

buroo /bɜːruː/ = broo

burp /bɜːp, US bɜːrp/ noun

قرب، قرقینه ۱ آروغ
burp gun noun (نافه رمی) جؤری شهتیری دهستی سووک ۱ نوعی مسلسل

burr¹ = bur

burr² /bɜː(r)/ noun

1 دهنگی فره فر 2 گوگردنی قهلهو یان خهستی دهنگی در، ریی قهلهو (هیندنی له زاراهو کانی ئینگلیسی) ۱ فر فر 2 تلفظ غلیظ صدای دره

burra /'bʌrə/ adjective

گهوره، مهزن، گرنج، بهرکهفتی (بنه رت: له بارā هیندی "گهوره (ترین)" ۱ بزرگ، مهم

Burra Din /'bʌrə 'dɪn/ noun

(هیندی) کریمس، روژی مهزن یان گهوره، روژه گهوره (بنه رت: هیندی: barā "مهزن، گهوره" din + "روژ") ۱ کریمس

burrawang /'bʌrəwʌŋ/ noun, also burrawong

1 جؤری cycad نهوسترالیایی گه لاخورماناسا [Macrozamia spiralis] 2 کاکلی ژارای نهو داره ۱ بوراوانگ

bur-reed noun

لهوهن یا قامیشکی ناوی گولخر [توخم Sparganium] ۱ بور رید

burrfish noun, pl. same or burrfishes

جؤری ماسی تیره گهر است Chilomycterus | schoepfi (شه تلاتیکسی روژاوا) و جؤره پتوهدنی داره کان ۱ نوعی ماهی

burrito /bɜːrɪ'tɔː, US -toʊ/ noun, pl. burritos

(سیانیایی) بؤریتو (چیشتیکی میکزیک، تورتیلا، گوشت و دانه ویلهی تیابه) ۱ بورتو

burro /'bʌrəʊ, US 'bɜːrou/ noun, pl. burros

کهر، گویری، گویدری (ب.ت. چکوله) ۱ خر، الاغ

burrow /'bʌrəʊ, US 'bɜːrou/ noun

کون، بوودر، رهه نند، رههؤل، نقول، نهغه ۱ نقب، تونل، سوراخ

burrower noun

کون کهر، بوودر لیدهر، بوودر کهن، رههؤل کهن، رههؤل لیدهر ۱ نقب زن

burry adjective

دپرکای، دپراوی، در ۱ خاردار
bursa /'bɜːsə, US 'bɜːrsə/ noun, pl. bursae /-si/ or bursas

(تویکاری) تووره که، کیسه، کیف (ه)؛ کیسه یکی سرومی چکوله نتوان تاندون و ئیکیک دا؛ بنه رت: له لاتیینی سه ده کانی نیو داست "purse, bag" ۱ کیسه

bursal adjective

(تویکاری) تووره کهی، کیسه یی، سه ریه کیف (ه) ۱ وابسته به کیسه

bursa of Fabricius noun

نه ندانیکی له شاوی lymphoid که بو نیو زیرابه ی cloaca بالنده کان دا ده کرته وه و کار کردی بهرهم هینانی خانه ی بی B به (بنه رت: له ناوی تویکاری entomologist دانمارکی Johan C. Fabricius مه رگ 1808) ۱ بورسا اف فابریوس

bursar /'bɜ:sə(r), US 'bɜ:rs-/ *noun*

1 گنجینه‌دان، سنوق‌دار (زانکو یان ده‌پر)
2 (له سکا‌تلند) خویندکاری بورسیه
خرانه‌دار 2 دانشجوي بورسیه

bursarial /-'sɜ:riəl/ *adjective*

bursary /'bɜ:səri, US 'bɜ:rs-/ *noun, pl. bursaries*
سهریه ٭ وابسته به
1 سنوق‌داري، گنجینه‌واني 2 بورس، خهرجي
خویندن، scholarship, grant ٭ 1 خزانه‌داري
2 بورس، هزینه‌ي تحصیلی

burse /bɜ:rs/ *noun*

1 بورس، بازاری کپین و فروش، (پاره‌ی)
خهرجي خویندن 2 کیف، جزدان، جانتا ٭ 1
بورس، هزینه‌ي تحصیلی 2 کیف پول

bursiform *adjective*

کیسه‌یی، کیف‌ناسا، شیوه‌کیف، شیوه‌کیسه،
له‌توره‌که‌چوو، شیوه‌توره‌که، کیفی،
توره‌که‌یی ٭ کیسه‌ی شکل

bursitis /bɜ:'saɪtɪs, US 'bɜ:ri-/ *noun*

ناواسانی bursa، زورتر له جومگه‌ی شانه‌دا ٭
التهاب کیسه‌ی زلالی

burst /bɜ:st, US bɜ:rst/ *noun*

1 ته‌قینه‌وه، ته‌ق، لیک‌پونه‌وه، په‌قین: *a burst in a water pipe* 2 ده‌ریبون، تره‌کین،
درگا‌کردن 3 بلا‌وپونه‌وه، ته‌قینه‌وه، ته‌شده 4
هه‌لچون، فیشه‌کردن، گوریبون، له‌پرمه‌دان
(گریان یان پیکه‌نین) 5 گولله‌خستن، ته‌قاندن،
پنه‌نان 6 ده‌سیک یان ده‌رکه‌وتنی نا‌کاو،
جوولانی توند و کت‌وپر 7 گر، سوله 8 ره‌هیله،
رپونه ٭ 1 انفجار 2 ترک‌یدی 3 شیوع 4 فوران 5
شلیک 6 آغاز یا ظهور ناگهانی 7 شعله 8 رگبار

burst /bɜ:st, US bɜ:rst/ = past and past
participle of burst

burster *noun*

1 (ته‌ستیره‌وانی) سه‌رچاوه‌ییکی گه‌ردوونی بو
ته‌قینه‌ی به‌هیز و که‌م‌خایه‌نی تیشکی X یان
تیشک‌دانه‌وی تر 2 (تافه‌رمی) ره‌شه‌بای توند
٭ 1 برستر 2 طرفان شدید

bursting *adjective*

1 پر، تزی، دارمال، سه‌رپر 2 بی‌حجمان،
نارام‌لی‌هه‌لگیراو، بی‌نوقره ٭ 1 مملو 2 بی‌قرار

burthen = archaic form of burton,
derivatives: burthensome *adj*

burton /'bɜ:tɪn, US 'bɜ:rtɪn/ *noun*, go for a
burton

1 تیاچون، له‌کیس‌چوون، له‌ده‌س‌چوون،
له‌نیوچوون 2 خاپوورکراو، ویران‌کراو، کاول‌کراو
٭ 1 تپه‌شدن، از دست‌رفته 2 منهدم

Burundian /bu'rʊndiən/ *noun, adjective*

n خه‌لکی Burundi، ولاتی له ناوه‌ندی ئەفریقا

adj سه‌ربه‌بووروندی یان خه‌لکه‌که‌یی ٭
بوورندیایی

Buryat /'buəyət/ *noun, adjective*

1 n ته‌ندامی گه‌لیکی باشووری سیبیریا
Mongolia و باکووری چین 2 زمانی
مۆنگۆلیایی شو گه‌له **adj** سه‌ربه‌و گه‌له یان
زمانه‌که‌یان ٭ بواریات

burying beetle *noun*

(فالونجه) به‌شیره: جوړی که کلاکی گیانه‌وه‌رانی
تر بو پرگه‌کایی ده‌شارته‌وه [Nicrophorus و
توخمه‌کایی تر] ٭ نوعی سوک

bus /bas/ *noun, pl. buses; US also busses*

پاس، پاس، نو‌توبوس (کورتی ٭ omnibus)
اتوبوس

busboy /'basbɔɪ/ *noun*

دواپه‌رده‌ستی خواردنگه، دواگا‌رسون،
ئاوه‌ل‌گا‌رسون، یاریده‌ده‌ری په‌رده‌ستی
خواردنگه ٭ کمک‌گا‌رسون

busby /'bʌzbɪ/ *noun, pl. busbies*

بازبی: جوړی کلاو که هیندی له سه‌ریازانی بریتانی
بو نا‌هه‌نگیکی تاییه‌تی نه‌یکه‌نه‌سر ٭ بازبی

bus conductor *noun*

دواشو‌فیر، ئاوه‌ل‌شو‌فیر، شاگرد (باس) ٭
کمک‌راننده

bush /bʊʃ/ *noun*

1 بنج، بنج، به‌گیا، جلو، کان، ده‌فی، ده‌وه‌ن(د)،
داریله، داروکه، شخه‌ل، شیخه‌ل 2 تووکه‌به‌ری
ژن 3 (میزوویی) چه‌پکه‌لاولاوه (تیشانه‌ی
مه‌ی فروشی) 4 (وه‌ک ناوه‌لساو) سه‌ره‌تایی،
بی‌شارستانه‌ت، کیوی 5 (the bush)
ده‌وه‌نه‌ولات، بیشه‌لان، ولاتی ده‌س‌لینه‌دراو یان
کیوی، ولاتی نه‌کیلاو (ب.ت). له‌ته‌فریکا و
ئه‌وسترالیا) ٭ 1 بوته، درختچه 2 بوش 3 بوش 4
(صفت‌گونه) بدوی، وحشی 5 سرزمین بکر

bush /bʊʃ/ *noun*

بوش، دووربین (ب.ت). چه‌درخی عه‌راپه،
میل‌خۆر، نه‌وه‌خۆر، نه‌وه‌ردان ٭ بوش

bushbaby /'bʊʃbeɪbi/ *noun, pl.*

bushbabies, also galago
جوړی شه‌وکه‌ری چاوزه‌فی دارنشینی ئەفریکایی
[توخم Galago: چەندین جوړن] ٭ بوشیی

bush basil *noun*

ره‌شه‌ریحانه، ریحانه‌ره‌شه، ریحانه‌سیاوه: جوړی
ریحانه‌ی شیرینی گه‌لاورد ٭ ریحان‌سیاه،
شاه‌پریم باغی

bushbuck *noun*

ناسکی ده‌وه‌نه‌لان (هی باشووری ئەفریکا، به
که‌ولی قاوه‌یی سوورباوه‌وه [Tragelaphus
[scriptus]] نوعی آمو

bushed /bʊʃt/ *adjective*

1 له‌پیکه‌وتوو، شه‌که‌ت، مانده‌وو، که‌شته‌نگ 2

گومبوو له نيو بيشه و دوهونه لاند 3 (کننده و نهوستراليا) شيت 1 خسته 2 بوشت 3 دېوانه

bushel /'bʊʃl/ *noun*

1 بوښل (پخوانه په که نزيک به 36/4 لټر يا 32 کوارتر يا 8 گالون، کورته کېي. bu) 2 (bushel (of sth), bushels, pl.) لوده، کوما، بريکي زور، پيڅو، بارخانه يي 1 بوښل 2 (در جمع) مقدار زياد

bushelman *noun, pl. bushelmen*

شاگردی بهرگدروو، دوا بهرگدروو، ياریده دهری بهرگدروو، ناو له بهرگدروو 1 کمک خياط

bushelwoman *noun, pl. bushelwomen*

شاگردی بهرگدروو، دوا بهرگدروو، ناو له خيات، ياریده دهری بهرگدروو (زن) 1 کمک خياط

bush fire *noun*

ناورگرتنی دارستان يا نهو نه لاند 1 آتش سوزی جنگل يا بوته زار

Bushido /'bʊʃiːdɔː, bu'ʃiːdɔː, US -dɔː/ *noun, also bushido*

بوشيدو، بوشيدو (= قانون يا زاکووني سوار و شهزادګراني (سامورايي په کان) ژاېوني) 1 بوشيدو

bush jacket = safari jacket

bush league *noun, adjective*

n لګی چکوله تری سيورت، ب.ت. به پيسول (bush-league) *adj* ناهرمي، شمريکا) خراب، نه ياش، نمره دوو، نايه خ، به کارنه هاتوو، بازارې 1 بوش ليګ *adj* نامرغوب

Bushman /'bʊʃmən/ *noun, pl. Bushmen*

1 بوشمن، دوهو نه نشين (نه نډامی په کې له چندين ګلي ره سنی شمريکاي باشووري، ب.ت. بياپاني کالا هاري) 2 له جيانن شم وشه په San يو زمانني نهو ګلانه به کار دپري 3 (bushman) که سيکنی که له نيو دوهو نه لاني نهوستراليادا ده زی، دوهو نه نشين 1 بوشمن

bushmaster *noun*

جوري viper پي په کجار زله شمريکايي [Lachesis muta] 1 نوعی افعی چالدار

bush pig *noun*

به رازي دوهو نه لاند: جوري به رازي کنيوی دارستان و سافاناکاني شمريکا و ماداګاسکار [Potamochoerus porcus] 1 نوعی ګراز

bush sickness *noun*

نه خوښی دوهو، جوري نه خوښی که می تازه، له بهر نه پوني کوبالت له خاک و گل دايه 1 بوش ميکنس

bush telegraph *noun*

1 ده زګای قاوداخستن يا نه دوباو بلاوګر دوهو (به ختري) 2 پرؤسه يي که له ودا قسه لوک و ده نگو به ختريي بلاو ده پته و 1 دنگاه شابعه پراکني 2 بوش تلګراف

bush tit *noun*

بالنده يکي دهنگ خوشی، می روژاوی شمريکاي و مه کسيکو، هيلانه ي شوړ و دريژ سازه کا [Psaltriparus minimus] 1 نوعی پرند

bushwa /'bʊʃwɑː/ = nonsense

bushwalker /'bʊʃwæ(ɹ)/ *noun*

پياده ره، پياده کمر، پياده جی، ربيوار يا هات وچوګهري کول به پښت 1 پياده روی کننده، مسافر داراي کوله پښتی

bushwalking *noun*

پياده ره وی، پياده روی، پياده، راويچکه، ربيواری کوله وه، ربيواری به کوله وه 1 پياده روی، مافرت يا کوله پښتی

bushwhacked *noun*

ماندو، شه کت، هيلاک، له يي که وتو 1 خسته، از تو اافتاده

bushy ¹ /'bʊʃi/ *adjective* (bushier, bushiest)

1 پر، جه ګه نی، جه ګه ناسا 2 پردارو دوهو، دوهو ناوی، چر، پردهو 3 تيسکن، تووکن 1 پرېشت، انبه 2 بوته زار 3 پشمالو

bushy ² /'bʊʃi/ *noun, pl. bushes*

(نهوستراليا و نيوزيلند) دوهو نه نشين، پيشه نشين، دوهو نه زی، که سي که له دوهو نه لاند ده زی 1 پيشه نشين

bushy-tailed = bright-eyed

bushily /'bʊʒili/ *adverb*

چالاکانه، گورج، گورجانه، بې وچان، شيلګيرانه 1 فعالانه، مصرانه

business /'biznəs/ *noun, adjective*

n 1 کار، پيشه، شول، خبات، نيش، کرده، کار و کاسي 2 سودا، معامله، کرين و فروش، سوداګهري: They were both in the same line of business 3 کارداري، بازرګاني 4 ريکخراوهی کارداري يا بازرګاني (وه کوو کومانی، دووکان، فروشګه يا کارخانه (کارګه) داموده زګای کاری، شويی کار، دامه زراوهی کارداري: to have/start/run a business premises 5 باهت، مزار، برس، شت، پرسګريک، کيشه، دهرده سر، دوز 6 به بور، نه رک 7 نه نډاه (قهباره) و ريزوی فروشتن و کرين 8 کاری سهخت و ګران *adj* کاری، پيشه يي 1 n 1 کار، شغل، حرفه، کسب و کار 2 معامله، دادوستد 3 تجارت 4 سازمان بازرګاني، مؤسسات شغلی 5 موضوع، مسأله، امر، قضيه 6 وظیفه 7 حجم و نسبت فروش و خريد 8 کار طاقت فرسا *adj* شغلی

business activity *noun*

چالاکي بازرګاني يا کارداري 1 فعالیت بازرګاني

business address *noun*

نيونيشانی شويی کار 1 نشانی محل کار

business administration *noun*

کارګيتري، بهر تو به پری کار 1 اداره ی کار

business card *noun*

کارتی کار، کارت فیزیت کارت شغلی

business class *noun*

هسته‌باش، پله‌یهک (فروگه)، نمره یهک درجه یک

business college = business school**the business end** *noun*

(نافه‌رمی) کوتایی (لووله (تفنگ)، شمشیر (دم)، بهشی کارپیکردنی نامیز یان ده‌زگانی پايان

business enterprise *noun*

دامه‌زراوی کارداري یان بازرگانی مؤسسه بازرگانی

business hour *noun*

سه‌عانی کاری، کاتزمیزی به‌پویه‌برایه‌تی ساعات کار

businesslike /'biznəslɪk/ *adjective*

1 به‌کار، سوور، رشت، serious 2 ریک‌ویک 3 لیهاتوو، کاریگهر، سیستاتیک 1 جدی 2 مرتب 3 مونر، کارآمد

businessman /'biznəsmæn/ *noun, pl. businessmen*

کاردار، بازرگان، تاجر، سه‌وداگهر، شاره‌زای کاروباری کارداري تاجر، بازرگان

business park *noun*

ناوچه‌ی کارداري یان بازرگانی (ب.ت. ب.و) نیافیس و کارخانه چکوله‌کان دارپزراوه منطقه‌ی بازرگانی

businesspeople *noun*

کارداره‌کان، سه‌وداگهران، بازرگانه‌کان بازرگانان، تاجر

business school *noun*

خویندنگای بالای کارداري یا بازرگانی مدرسه‌ی عالی بازرگانی

business studies *noun, pl.*

لیکولینه‌وه بازرگانی یان کارداري یه‌کان، کارداري ناسی (= لیکولینه‌وه یان خویندنه‌وه‌ی نابووری ناسی و به‌پویه‌برایه‌تی؛ خویندنه‌وه یان لیکولینه‌وه‌ی پایه‌ته پیوه‌ندیداره‌کان یان به‌پویه‌بردنی دامه‌زراوه کارداري یه‌کان) تحقیقات بازرگانی

businesswoman /'biznəswu:mən/ *noun, pl. businesswoman*

1 کاردار، بازرگان، تاجر، سه‌وداگهر، شاره‌زای کاروباری کارداري (ژن) 2 خاوه‌نی دامه‌زراوی کارداري 1 تاجر، بازرگان 2 صاحب مؤسسه بازرگانی

busk /bask/ *noun*

زه‌میله‌ک یا فنه‌ری مه‌مک‌بند (قیتی راده‌گری) فتر کرس

busker *noun*

موسیقازنه‌ی گه‌روک، گه‌روک‌زن نوازنده‌ی

buskin /baskin/ *noun*

1 (میزووی) جورئ بوتین یان لاپچینی کورت یان تاسه‌رچوک 2 جورئ بوتینی بن‌نستووری نه‌کته‌رانی ترازیکی شاتینی کون 3 کاره‌سات، ترازیدی، نه‌گه‌تی، به‌لا 1 و 2 بوسکین مصیبت، ترازدی

busking /baskɪŋ/ *noun*

موسیقازنه‌نین یان موسیقازنه‌نی گه‌روکی، گه‌روک‌نه‌نی نوازندگی دوره‌گرد

bus lane *noun*

هیلئ تاییه‌تی باس نوازی از جاده برای استفاده‌ی اتوبوس‌ها

busman *noun, pl. busmen*

شوفیری باس راننده‌ی اتوبوس

busman's holiday *noun*

پشووی سه‌رکاری تعطیلی شبه به کار

buss /bas/ *noun*

(کون، له‌نمیریکای باکووری و نافه‌رمی) ماچ بوسه

bus shelter *noun*

سه‌ره‌نای باس، ویستگه یان ویسگه‌ی سه‌رگیراوی باس شیلتر اتوبوس

bus station *noun*

ویستگه یان تیزمینالی باس ایستگاه اتوبوس

bus stop *noun*

ویستگه‌ی باس توقف‌گاه اتوبوس

bust /bast/ *noun*

1 په‌یکه‌ری سه‌روه‌ی له‌ش، سه‌ربالا، نیوه‌په‌یکهر: 2 a marble bust of Napoleon سنگ، مه‌مک 3 نه‌ندازه‌ی ده‌وری سنگ (ژن) 1 تندیس بالاته 2 سینه، پشان 3 اندازه‌ی دور سینه (ژن)

bust /bast/ *noun, adjective*1 n سه‌رنه‌که‌وتن، پنکه‌وتن، تیشکان (به‌کجاری) 2 نابووتی، به‌رشکستی 3 ده‌سه‌سه‌ری، گل‌دانه‌وه، گرتن 4 مه‌ستکوله، مشت (نافه‌رمی) 5 ته‌نگزه یا فه‌برانی نابووری 6 شتیکی بن‌نرخ یان هیچه‌که 1 adj شکاو، له‌کارکه‌وتوو، خراب‌بوو، خه‌وتوو 2 نابووت، لات‌که‌وتوو، به‌رشکست (که‌سی یان کومیانایی) 1 n شکست قطعی 2 ورشکستگی 3 دستگیری 4 ضربه‌ی مشت 5 بحران اقتصادی 6 چیز بی‌ارزش 1 adj شکسته 2 ورشکسته **bust** /bast/ = past and past participle of bust**bustard** /'bʌstəd, US 'bʌstərd/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) چترگ، چترگ، چرگ، مینسه‌سی [خیزان Otidae: چهن‌دین جورن] هوبره

bustee /'bʌsti:/ *noun*

(له‌هیند) شاره‌که‌لاوه، شاری هه‌زارنشین شهر فقیرنشین

buster /'bʌstə(r)/ *noun, interjection*

n ره‌شه‌بای توند *interj* گه‌وجه پیاو، بارگین:
Get lost, -ter! *n* طوفان شدید مرتیکه
bustle ¹/ˈbʌsl/ *noun*

زاوه، هدرآوریا، قاووق، شلوق، پله‌بچرک،
پله‌پرووزه، پله‌پهل، جم‌وجول: *the hustle*
and bustle of city life هیامو، جنب‌وجوش
bustle ²/ˈbʌsl/ *noun*

(میزوویی) زه‌مه‌له‌ک یا تیلی داوین (تافش
بینتوه) فنر دامن

bustling ¹/ˈbʌslɪŋ/ *adjective*

شلوق، پرجم‌وجول، پرکار، سهرقال، ده‌سگراو،
سهرشلوق، یوگال‌دار، نه‌په‌ژاو: *a bustling city*
(bustlingly *adv*) پر جنب‌وجوش،
گرفتار، پرمشغله

bust-up *noun*

1 شەروکیشه، کینشه‌وه‌هرا، بگره‌بهرده، قهر،
لیکدان، تیکه‌ریبون 2 دایران، دایمی‌بی‌هاتن:
the final bust-up of their marriage
مشاجره، دعوا، زدوخورد 2 قطه، گیشکچی

busty ¹/ˈbʌsti/ *adjective* (bustier, bustiest)

مه‌مک‌زل (ژن)، مه‌مک‌قیت، مه‌مک‌شه‌مەند
خوش‌پشان

busway *noun*

پاسه‌پری، ریگای نوتوبوس یا پاس: راه‌توبوس
busy ¹/ˈbɪzi/ *adjective* (busier, busiest), *noun*,
(pl. busies)

adj 1 خه‌ریکی، سهرقالی، سهرقال، پرکار،
یوگال، پسر له‌چالاک، پرکار، نه‌په‌ژاو،
پرجم‌وجول، (سهرشلوق، *a busy bustling*
seaport 2 (تله‌فون) گراو، خه‌ریک‌قه 3 پر
له‌ورده‌کاری (تابیار): *a busy design*
adj 1 مشغول،
پرمشغله، پرفعالیت، پر جنب‌وجوش 2 (تلفن)
اشغال، مشغول 3 پر از جزئیات *n* افسر پلیس
busybody ¹/ˈbɪzɪbɒdi, US -ˈbɑːdi/ *noun*, pl.
busybodies

خوتیه‌لقوتین: فضل

busy Lizzie ¹/ˈbɪzi ˈlɪzi/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) بی‌زی‌لیزی: رووه‌کی به‌گولی
به‌مه‌بی، سوور، سیی و زه‌ردهوه | *Impatiens*
walleriana: بی‌زی‌لیزی

busyness ¹/ˈbɪzɪnəs/ *noun*

کار، سهرقالی، پسرکاری، سهرشلوق،
پن‌نه‌کراوی، ده‌س‌نه‌گیش‌تووی، نه‌په‌ژاوی
مشغله، فعالیت، گرفتاری

busywork ¹/ˈbɪziwɜːk, US -ˈwɜːrk/ *noun*

سهرقالی، سهرگه‌رمی: سرگرمی
but ¹/bət, bʌt/ *conjunction, preposition*,
adverb

1 به‌لام، غایه‌تی، نعمان، وه‌لی، لی: *His mother*
but his father might 2 *but his father might* 2 *won't be there*

هەر نه‌وه، به‌لک‌وو 3 بی‌جگه‌له، جگه‌له: *I had*
no choice but to sign the contract

تەنیا، تەنہا، فەقەت: *I don't think we'll*
manage it. Still, we can but try

هیچ نه‌بی، به‌لای کمه‌وه 8 وه‌نه‌گینا، ده‌نا 9
هەرچۆنی یی 10 مه‌گه‌ر نه‌وه‌ی که 11 هینشتا،
سهره‌رای نه‌وه‌ش 1 اما، ولی، لیکن 2 هه‌مین،
بلکه 3 بجز، غیر از 4 بدون 5 فقط 6 که 7 اقلاً 8 و
گرته 9 در هر حال 10 مگر این که 11 با وجود این
but *noun*

(سکاتلەند) دیسوی ده‌روه، ب.ت. له‌
کوخته‌تیکی دودویی‌دا (واتای سهره‌تای خوی
"ده‌روه") اتاق بیرونی

butadiene ¹/ˌbjʊtəˈdiːn/ *noun*

(کیمیا) هایدروکاربونی ناپارای
unsaturated C_4H_6 له‌بهرهم‌هینانی جیری ده‌سکرد
به‌کاردیتر: بوتادین

butane ¹/ˌbjʊtəɪn/ *noun*

(کیمیا، گاز) بوتان C_4H_{10} (= چوریک‌گازی
هایدروکاربونی گرکیشی *flammable*
hydrocarbon زنجیره‌ی ئالکان، له‌نه‌وت و
گازی سروشتی‌دا ده‌ست ده‌که‌ویت و وه‌ک
سووته‌منی *fuel* به‌کارده‌هتیریت: بنه‌په‌ت: له‌
butane + butyl: بیکه‌اتوه) بوتان

butanoic acid ¹/ˌbjʊtəˈnoɪk/ *noun*, also
butyric acid

butanol *noun*

بیوتانول، بوتانول: هه‌ریه‌ک له‌دوو نه‌لک‌ولی
تیزو‌میزیکی گرکیش C_4H_9OH له‌بوتانی
زنجیری راسته‌وخوو ده‌سکرد *straight chain* به‌ره‌م
هاتوه: بوتانول، بیوتانول

butch ¹/bʊtʃ/ *adjective, noun*

(نافه‌رمی) 1 *adj* پیاویلە، پیاوانه، نیرانی،
پیاوکار، پیاوانه‌ه‌لکه‌وتوو، به‌ره‌فتار بیان
هه‌لس‌وکه‌وتی پیاوانه‌وه، پیاوانه 2 په‌زه‌پروژه‌نگ،
به‌زاگون، بـسـرا *n* ژنی هاوړه‌گه‌زبازی
پیاوانه‌ه‌لکه‌وتوو 1 *adj* مردنما، دارای سر و
وضع مردانه، مردانه 2 قاطع *n* باج

butcher ¹/ˈbʊtʃə(r)/ *noun*

1 گوشت‌فروش، قه‌ساب 2 قه‌سابی، قه‌ساب‌خانه،
دووکانی قه‌سابی: *He owns the butcher's in*
the main street 3 خوین‌پرز، پیاوکوژ، درنده
1 قصاب، سلاخ 2 مغازه‌ی قصابی 3 سفاک، قاتل

butcher-bird *noun*

1 چوری *shrike* 2 چوری مدلی قه‌له‌ره‌شه‌ناسای
راوی ده‌نگ‌خوشتی نه‌وسته‌ریایی [توخم
Cracticus: چه‌ندین چورن] نوعی پرند

butcher's broom *noun*

گه‌سکی قه‌ساب؟، گه‌سکه‌قه‌ساب؟: ده‌وه‌تیکی
هه‌میشه‌ه‌وژی کورته‌بالا [*Ruscus aculeatus*]
نوعی گیاه

butcherly /'bʊtʃə(r)li/ *adverb*

بی‌به‌زی‌بی‌بانه، درندانه ○ بی‌رحمانه

butchery /'bʊtʃəri/ *noun, pl. butcheries*

1 قه‌سابی، قه‌ساب‌خانه، قه‌سابی، گوشت‌فروشی، دو‌کانی قه‌سابی 2 کوشتن، گوشت‌ویرین، گوشت و کوشتن، قه‌لست‌ویر، توندوتیژی، کومل‌کوزی، کوکوزی، خوین‌پشتن: *When are they going to put an end to this butchery?* 1 ○ قصابی، ذبح، مغازه‌ی قصابی 2 خشونت، قتل‌عام

Buteyko /bu:'teɪkəʊ/ *adjective*

نام‌آزده به‌و شیوه و تکنیکی همناسه‌کنشانه‌ی کوتترول‌کراوه‌یه که ده‌لین‌زانی به‌ره‌نگ داد‌شکنینی [بته‌ره‌ت: له‌ناوی کار‌نهدنام‌ناسی روسی Konstantin Buteyko] ○ بوتیکو

butler /'bʌtlə(r)/ *noun*

گه‌وره‌ی کار‌کره‌کان، سزیه‌رده‌ست، سرنو‌کر.

سفره‌باشی، سهر‌کار‌کره ○ سرپیش‌خدمت

butt¹ /bʌt/ *noun*

کله، لیدان به‌سر ○ ضربه‌ی سر

butt² /bʌt/ *noun*

1 مه‌ودای برینی تیر، تیرواژ 2 سه‌گمان، نشانه، نامانج 3 بایه‌تی ره‌خنه، گالنه‌جار، مایه‌ی بینک‌نین ○ بر 2 آماج، هدف 3 آماج انتقاد، مضحکه

butt³ /bʌt/ *noun*

1 بنه‌چه‌ک، قونداخ، پاژنه‌(چه‌ک)، کنکه‌چه‌ک 2 کنکه‌سیگار، قنجه‌سیگار، بنه‌جگه‌ره 3 کنگ، سمت، باشل 4 بن، قنجه‌ک، بنج، بنک، کوت‌ره، کنکه 5 (داری‌راوه‌ماسی) ده‌سک، قولفه ○ 1 قنداق 2 نسیگار 3 کون، باسن، سرین 4 ته‌دست

butt⁴ /bʌt/ *noun*

1 بوشکه، کوس، پپ، به‌رمیل، کوویه 2 پینه‌وریکی شله به‌رامیه‌یه 126 گال‌سونی نه‌مریکایی (به‌رامیه‌ر به 477.5 لیتر؛ بنه‌ره‌ت: له‌buttis لاتین) ○ 1 بشکه، خمره 2 بات

butte /bjʊt/ *noun*

(له‌نه‌مریکا، تکنیکی) ته‌پ، گرد (سهره‌که‌ی ته‌خت یی) ○ ته‌پ

butter¹ /'bʌtə(r)/ *noun*

1 کهره، نفیشک، نیویشک 2 (نافه‌رمی) زمان‌لووسی، ریایی، کلکه‌سووتی ○ 1 کره 2 مذاهنه، تملق

butter² /'bʌtə(r)/ *noun*

گیانه‌وره‌ی شاخ‌وه‌شین، سهره‌وشتن ○ جانور شاخ‌زن

butterball *noun*

مرؤی تیک‌سمراو، له‌سهریدک، کورته‌بنه ○ آدم کوتاه و چاق

butter bean *noun*

1 جورئ یاقله‌ی زهردی کال 2 wax bean = نوعی باقلا ○

buttercup /'bʌtəkʌp, US -tærk-/ *noun*

گوله‌م‌لاقه، ره‌به‌نوک، بووک، گول‌ماس، جوونگ، گوله‌به‌ه‌ره، ساتینوک [توخم Ranunculus: زور جورن] ○ آلاله

battered *adjective*

کهره‌لیدراو، کهرای، کهره‌پاساراو ○ کره‌زده

butterfat /'bʌtəfæt, US 'bʌtər-/ *noun*

کهره، سهرشیر، توشکه، توژ، چه‌ورایی شیر ○ کره، مرشیر

butterfingered *adjective*

ده‌س‌به‌زهره، جرین، پنجل، ده‌ه‌وسان ○ دست و پا جلفتی

butterfingers /'bʌtəfɪŋgəz, US

'bʌtərɪŋgəz/ *noun, pl.*

مرؤی ده‌س‌به‌زهره، مرؤی جرین یا پنجل، مرؤی قامک‌شل، مرؤی په‌نجه‌ست، مرؤی ده‌ه‌وسان ○ آدم دست و پا جلفتی

butterfish *noun, pl. same or butterfishes*

چه‌ند جورئ ماسی به‌گوشتیکی جه‌ور و پشنتیکی لوسوس و خیزه‌وه، ب.ت. gunnel [Peprilus triacanthus] ○ باترفیش

butterfly /'bʌtəflaɪ, US -tɔrf-/ *noun, pl.*

butterflies

1 په‌پوله (ی روژ‌گره، له‌جیاو په‌پوله‌ی شه‌وگهر moth) به‌رنانگ، به‌روانه، به‌له‌لیک، به‌ریه‌رک، ته‌یروک، ننمنوک [Lepidoptera] 2 په‌پوله‌مه‌لی 3 (butterflies) ده‌له‌ته‌یه، ده‌کوئی، ده‌راوکی ○ 1 پروانه 2 شای پروانه 3 (به‌جمع) اضطراب، دلهره

butterfly bush *noun*

ده‌ونه‌په‌پوله؟: جورئ buddleia، له‌بهر هینووی گه‌وره‌ی له‌گولی پون‌خوشی سبی یا شیوه‌یاسی نه‌رخه‌وانی ده‌کری [Buddleia davidii] ○ نوعی بوته

butterfly effect *noun*

کاریگه‌ری په‌پوله‌یی (= نام‌آزده به chaos theory) نه‌و دیاردانه‌ی که به‌گویره نه‌و گوران و نال‌وگوری بچوک و ناوجه‌یی له‌سیستمیکی نال‌وزدا ده‌توانی کاریگه‌ری به‌ربلاو و گه‌وره‌ی له‌شوتنیک‌ی دی هه‌بی (بنه‌ره‌ت: له‌و بوجونه‌وه که فره‌ری بالی په‌پوله‌کان له‌ریو‌دوزه‌نیرو Rio de Janeiro ده‌توانی هه‌وا و که‌شی شیکاگو Chicago بگوریت) ○ تأثیر پروانه‌ی

butterfly fish *noun*

په‌پوله‌ماسی: 1 جورئ ماسی شوسته‌نشین [Chaetodon] و توخمه پینه‌ندی‌داره‌کان 2 جورئ ماسی راوی ده‌ریایی مؤغده‌یه‌کجار ژاراوی [Pterois] 2 جورئ ماسی ناوی شیرینی روژ‌اوای نه‌فریکا [Pantodon] [buckholzi] ○ انواعی از ماهی

butterfly knife *noun*

چاقوی په پووله یی (جووتی چاقوی پان و دریز له هیندی هونه ری شه ری دا به کار دیزی) ○
باترفلای نایف

butterfly knot noun

گرینی پایونی یان په پووله یی ○ گره پایونی
butterfly net noun

توری راوه په پووله ○ تور پروانه گیری
butterfly nut = wing nut

butterfly stroke noun

په پووله مه لئ، مه لئ په پووله یی ○ شنای پروانه
butterfly valve noun

د مه وانسه ی دوو پره یی یان په پووله یی ○
دریچه ی پروانه ای

butterfly weed noun

گیاه په پووله؟، گیاهیری نهمریکای باکووری به
گولی پرته قالی گه شوه [Asclepias tuberosa]
○ نوعی گیاه

butteris /'bədərɪs/ noun

سم دادره، سم تاش، سم بر ○ سم تراش
buttermilk /'bʌtəmlɪk, US -tərm-/ noun

1 دق، نسوودو 2 رنگی زردی کال ○ 1
آب دوغ 2 رنگ زرد کم رنگ

butternut /'bʌtənʌt, US 'bʌtər-/ noun

1 دارگویری نهمریکای باکووری [Juglans
cinerea] 2 بهری چهور و خوراکي
edible oily نهو داره ○ 1 نوعی درخت گردو 2 میوه ی
این درخت

butternut squash noun

سه وزه یکی دیر که له سره عمرز شین ده بی و
تویکلنکی زهردی رهی هیه و گوشته کهی
پرته قالی په ○ نوعی کدو

butterscotch /'bʌtəskɒtʃ, ɒf
'bʌtəskɑ:tʃ/ noun

1 جوړی شیرینی رهی کال، به قال کردنی کهره
له گدل شه کری قاوه یی ساز ده بی 2 (له نهمریکا)
جوړی سوس ○ باتراسکاج

butterwort /'bʌtəwɔ:t/ noun

گیاه کهره؟: جوړی گیای گوشت خوری زه لکاو ی
به گولی بنه وشوه [توخم Pinguicula:
چهن دین جوړن] ○ نوعی گیاه

buttery /'bʌtəri/ adjective

کهره یی، کهره ناس، کهره دار، کهرای: a rich -
tery fruit cake

buttery /'bʌtəri/ noun

(له کولیز و زانکو کانی بریتانیا) جینگای فروشنی
خوارد مه منی و خوارد نهوه ○ آب دارخانه

buttie = butty

buttock(s) /'bʌtək/ noun, pl.

تهریزه، سمت، باشل، کنگ، هیت، کفهل،
روونه ک، تن، گولمه، گووپ (ی سمت)، هیفهل،
باشوو، پاشول ○ کفل، کفل، باسن، کون

button /'bʌtn/ noun

1 دوگمه، میفوک، پله ک، ماک، گو، کومچا،
گوپکه، بشکوز، قوپچه 2 دوگمه (ده زگا) 3
نشانه، پهره ننگ (buttonless - buttoned adj)
(adj) ○ 1 دکمه 2 شتی 3 علامت، آرم

buttonbush noun

جوړی دهوه نی نهمریکای باکووری، له خیزانی
madder سه لکسی گولسه کانی خرن
[Cephalanthus occidentalis] ○ نوعی بوته

button-down adjective, noun

1 adj دوگمه ریز، دوگمه دار 2 په خه دوگمه یی:
businessmen n button-down کراسی به
په خه یان ملیوانی دوگمه ریزهوه 1 adj ○
دکمه دار 2 په دکمه دار n بان دون

button-down collar noun

ملیوان یان په خه ی دوگمه ریز یا دوگمه لیتراو ○
په ی دکمه دار

buttoned-up adjective

مات، بی دهنک، کم قسه، شهرمیتون، کم پرو،
خوددار، له نیو خودا: a - buttoned-up executive
○ ساکت، خجالتی، تودار

buttonhole /'bʌtnhəʊl, US -hoʊl/ noun

جی دوگمه، کونه دوگمه، شیرازه، گولی
جی دوگمه ○ مادگی، گل یقه

buttonhook noun

قولایی دوگمه، دوگمه هه لکیتش ○ قلاب دکمه
button mushroom noun

قارچکی چکولانه، قارچکی هه لپنچراوی ساوا،
کارگی دوگمه یی [Agaricus bisporus syn. A. brunescens]
○ قارچ دکمه ای

button-quail noun

بالسنده یه کی کهره واله ناسا سه ربه شتلاقه کان
rails تنیا به سنی په نجهوه [توخم Turnix:
چهن دین جوړن] ○ نوعی بلدرچین

buttons noun

به رده ست، کارکر، شاگرد، نوکر، رازه کار ○
خادم، پادو

button snakeroot noun

1 جوړی رووه ک [توخم Liatris] 2 جوړی
رووه ک له خیزانی parsley [Eryngium
yuccifolium] ○ بوتون اسکروت

buttonwood noun

1 mangrove tree = 2 plane جوړی
گهرمیتانی نهمریکا، له به رهمه هیتانی tanbark و
charcoal به کار دیزی [Conocarpus erectus]
و Laguncularia racemosa] ○ بوتون وود

buttony adjective

دوگمه ناسا، دوگمه ریز، دوگمه به ند، دوگمه پیانراو،
به دوگمه رازاو ○ دکمه مانند، با دکمه آراست

butress /'bʌtrəs/ noun

1 به ریه لایخ، به ریه لیخ، پاله وانه، پشت به ست،

خدرشت، پالشت، پشتیوانه 2 پشتیوان، پشت،
پارێزکار: *a buttress of the cause of peace*

1 شمع، پدیل 2 حامی، محافظ
butty ¹ /'batɪ/ *noun*, also *buttie*
(له بریتانیا و نافهرمی) بابوله، دورمه: *a jam butty* ساندویچ

butty ² /'batɪ/ *noun*
1 نافهرمی، له نیوان کریکارانی کانگادا) دوست،
رفیق، هاوکار 2 (میزوویی) ریکهیری نیوان
کریکاران و خاوهن کانگا 1 (عامیانه) دوست،
همکار 2 واسطه ی میان کارگران و صاحبان معدن

butut /'bʊtʊt/ *noun*, *pl. same or tututs*
به که ی یاره ی گامیا، بهرامهر به سه ده که ی
dalasi ی بوتوت

butyl /'bjʊtɪl, US -tɪl/ *noun*
(کیمیا، وهک ئاوه لئان) بوتیل، بیوتایل C_4H_9 :
butyl acetate بوتیل

butyl alcohol *noun*
(کیمیا) ههریک له چوار نه لکولی گرکش
 C_4H_9OH (وهک butanol)، وهک توئیههر
به کاردیتری الکول بوتیل

butylated *adjective*
(کیمیا) بوتیلئراو: لیکدراو له گهل رهگی بوتیل
بوتیلئید

butylation *noun*
(کیمیا) بوتیلاندن: لیکدان له گهل رهگی بوتیل دا
بوتیلاسیون

butylene *noun*, also *butene*
(کیمیا) بیوتیلین، بوتیلین: ههریک له سێ
هایدروکاربونی ئیزومیریک C_4H_8 بوتیلین

butyl nitrite *noun*
(کیمیا) نایترایت یان نینراتی بوتیل: شله ییکی
هه لمیو volatile ($C_4H_9NO_2$)، وهک به شیککی
پیکهینهری چالاک له هیندی بۆنهره ی
deodorizer ماله وه به کاردیتری نیرات بوتیل

butyrophenone *noun*
بیوتروفینئون، بوتروفینئون: دهه مانه
antipsychotic هه کان (وهک haloperidol)
ب.ت. بۆ چاره سه رکردنی شیزوفرنیا
schizophrenia به کاردیتری بیوتروفون

butyl rubber *noun*
(کیمیا) جیری بوتیل لاسیک بوتیل

butyraceous *adjective*
که ره ناسا، که ره یی، شتیه که ره، وهک که ره
که ره مانتد

butyraldehyde *noun*
ههریک له دوو ئالدهاید C_4H_8O ، ب.ت. له
هوازی سازکردنی جهوکی resin ده سه کردا
به کاردیتری بیوتیرالدهید

butyrate *noun*
خوئ یا ئیستیری ترشه لۆکی بیوتریک یان

بیوتریک بوتیرات

butyric /'bjʊtɪrɪk/ *adjective*
(کیمیا) بیوتریک، بوتیریک، بوتیریک
butyric: بوتیریک
fermentation بوتیریک

butyric acid *noun*
(کیمیا) ترشه لۆکی بیوتریک یان بوتیریک
 $C_4H_8O_2$ اسید بوتیریک

butyrin *noun*
ئیستری شله ی بیههنگی که ره، له گلیسرین
glycerin و ترشه لۆکی بوتیریک پیکهاتوه
بوتیرین

buxom /'bʌksəm/ *adjective*
1 هه یکه لی، جوان چاک، به قه لافهت (ژن)،
مه مک قوت 2 (بی باو) tractable, obedient
pliant, flexible 3 (کۆن) دلشاد، خوش، شاد،
(buxomly adv) blithe خوش هیکل

buxomness *noun*
جوان چاککی، به قه لافهتی، ریک وینکی
خوش هیکلی

buy /baɪ/ *noun*
(نافهرمی) کرین، سه ندن، *purchase* خرید

buyer /'baɪə(r)/ *noun*
1 کهریار، سه نیار، مه ته ری 2 کهرین کار،
که له وهیل کر، بههرسی کرین 1 مه ته ری،
خریدار 2 مه تصدی خرید

buyers credit *noun*
باوهه ری کهریار اعتبار خریدار

buyer's market *noun*
بازاری کهریار، بازار باشه بۆ کرین بازار خریدار
buyout /'baɪaʊt/ *noun*, also *buy-out*
کهرینی گشت یان گرهنگ ترین به شه کانی
کۆمپانیای: *a management buyout* خرید
هه یا مه مه ترین سه ام شرکتي

buzz /bʌz/ *noun*
1 ویزه ویز، گیزه گیز، (ده زگا) فره فره، فره فره 2
زرنگانه وه 3 دهنگه دهنگ، هه راوهه ریا، قیزه قیز
4 دهنگۆ، قه له لۆک 5 دهنگی بوزیر (یان
ته له فون)، زهنگ یان زهری ته له فون 6 ههستی
وروژان یان خوشی 1 ووز 2 زنگ 3 هه مه مه
4 شابه 5 صدای بوز 6 احساس هيجان یا مه رت

buzzard /'bʌzəd, US -zard/ *noun*
1 (بریتانیا) شمقار، باشو [Buteo buteo]،
(ئه مه ریکا) دال (که ره خۆر)، تاسکه چه له،
سیارگ، سه ره گهر 2 گه وچ، کهر 1 سارگه،
سفر، (در امریکا) کرکس 2 ابه، احق

buzz bomb = flying bomb
buzz cut *noun*

شتیه ییکی (زۆر) کورت کردنه وه ی قز، نزیک به
پستی سه ر بوز کات

buzzer /'bʌzə(r)/ *noun*
زهنگ، گیزه هون، زهه، فره، فره، ویزه ویزه، ویزه

(ده زگایندی نئیلیکتریکی یو سدرنج راکیشن):

Put your fingers on the buzzer and be ready to answer

buzzing noun

زرنګه، ویزه ویز، ویزه، وازه، گیزه گیز، فنګه (فنگ) ووزو

buzz saw noun, also circular saw

مشاری گیزه ونه، خره مشار، هره یان مشاری ویزه ون ○ اره ی چرخي

buzz-word /'bʌzwɜ:d, US -wɜ:rd/ noun

(نافه رمی) دروشمی روز، دروشمی سدرهم ○ شعار روز

buzzy adjective

شلوق، چره بندان، پرده نگ، برهه راوه وریا ○ شلوغ، پرسر و صدا

bwana /'bwa:nə/ noun

(له نه فریکای روزه لاتنی دا) سړوک، سهرور. گه وره ○ رئیس

by /baɪ/ preposition, adverb

1 له لای، ترکی، له پال، له نه نیشت، له کن، ل

نک، له قهراخ: *The house by the river*

Come and telephone is by the window

2 *by me* 3 له لمریکای، پهریکای، پهمزی

له لای: *The house is heated by gas*

4 *May I pay by cheque?* له گڼل، په: *I took*

By him by the hand 5 په پتی، په کوفه ی: *By*

6 law, you are a child until you are 18

به درپړایی، به درپړی: *to travel by day/night*

7 *We had to work by candlelight*

له پاری، له پاری 8 له ده وروپه ی 9 له پشه وه

○ 1 نزدیک، کنار، از کنار 2 از 3 از راه، از طریق،

وسيله ی، توسط 4 نزد، با، په 5 طبق، هنگام 6 در

طول 7 به لحاظ، از جهت 8 از اطراف 9 از جلو

by(e)- /baɪ/ prefix

پیشگر: لاهه کی، لا، ناسره کی، لاتنه نیشتی،

گم گرنګ تر، له پال، له ترکی: *by-election* ○

پیشوند: ثانوی، فرعی، جانی، نزدیکش، پهلوی

bye /baɪ/ interjection, noun, pl. byes

خوات له گڼل: *Bye! See you next week*

خداحافظ

bye- = by-

bye-bye interjection

(نافه رمی) خوات له گڼل ○ خداحافظ

bye-byes noun

لاله که (به زمانی ملالان) ○ لا لا

bye-law = by-law

by-election noun

لاهه لیزاردن، هه لیزاردن لاهه کی یا ناسره کی

○ انتخابات میان دوره ای

Byelorissian /,bjɛlə(ɔ)'rɪʃ(ə)n/ =

Belorussian

by-form noun

شینوی دووه می وشه ی، لاشیوه ○ صورت جانی

bygone /'baɪɡɒn, US -ɡɔ:n, -ɡɑ:n/

adjective

رابر دوو، بووری، کون، پشوو، جاران: *a*

bygone age/era ○ گذشته

bygones /'baɪɡɒnz, US -ɡɔ:nz, -ɡɑ:nz/

noun, pl.

سهره مانی کون، زوو، زه مانی زوو ○ گذشته ها

by-law noun, also bye-law

1 لاقانون، لازاکون، قانونی نیوخوی، قانونی

تایه تی، قانون یان یاسای نیوخوی (له لایه ن

نه نجومه یان حکومتی خو جینی یه وه

ده وریا یی) 2 قانون و ریسی خو جینی، قانون

یان ریسی کومیانی یان یانه یی ○ 1 مقررات

محلی 2 قانون یا قاعده ی شرکت یا باشگاهی

by-line /'baɪlaɪn/ noun, also byline

1 دپری زیر سرونار، دپری ناوی نووسه ر: *It*

was accidentally printed under the wrong

line 2 لاهیل، هیلای دووه، *sideline* 1 ○

سطر زیر عنوان مقاله 2 خط ثانوی

byname /'baɪneɪm/ noun

لاناو، سدرناو، ناوی دووه، نازناو،

nickname ○ لقب، کنیه، اسم دوم

bypass /'baɪpa:s/ noun

1 ریگای بشتنه ی شار، ریگای که مریه ندی 2

لاری، ریگای لایر 3 جوگه ی لاهه کی، لاوله ی

لاوه کی، لاوله، لایوری، بایاس: *have a*

coronary bypass ○ 1 جاده ی کمر بندی 2 راه

فرعی، جاده ی فرعی 3 بایاس

bypasser noun

ریوار ○ عابر

by-play noun

لاووداوه کان ○ وقایع فرعی

by-product noun

1 لابه رهمه، به رهمه ی لاهه کی، ده به رهمه 2

نه نجامی لاهه کی، لانه نجام، کاریگه ری

لاتنه نیشتی یا لاهه کی، لاکه ریگه ری:

unpleasant by-products of civilization ○

1 فراورده ی جانی 2 پیامد یا اثر جانی

byre /baɪə(r)/ noun, also cowshed

(له بریتانیا) تیوله، ته ووله، بشتیر، ته ووله ی ولاخ،

گهور ○ کوشک و پره ر، *cowshed* ○ طویله

by-road /'baɪrɔ:d, US -roʊd/ noun

لاری، ریگای چکوله تر، ریگای لاهه کی، لاریگا

○ جاده ی فرعی

Byronic adjective

سهره شینوازی شاعر و هه لیه سستی لورد بایرون،

به شینوی لورد بایرون یا کاره کانی *Byronically*

(*Byronism* n adv) ○ بایرونیک

byssal adjective

سهره یان یتوهندی به byssus سوه هیه ۰
وابسته به byssus

byssinosis /ˌbɪsɪˈnəʊsɪs/ noun, also brown lung

سی-یه-ره-سه؟: نه خوشی سی له نه نجای
ههلمزینی دریمووی تیزی ریشالی کوتال و
پارچه ۰ بیسنوز، بیسنوسیس

byssus /ˈbɪsəs/ noun, pl. byssuses or byssi /-sɪz/

1 (میزوویسی) پارچه یان کوتالیکي ندرمی
که تانی 2 (گیانه وه ناسی) تال یان ده زووله ی
خوری ناسا که گیانه وه رانی وه کوو mussel و
دووله یکه کانی تر به وانه وه (ده زووله کان) خویان
به پرد یان شتی تر ده نووسین (له لاتین، له
bussos یونانی، بنه رت سامی) ۰ بیوس

bystander /ˈbaɪstændə(r)/ noun

سهریکه، بینر، تماشاخان، جاویر، چاولیکه
(به شداری تیا نه کردووه (رووداو): innocent

۰ bystanders at the scene of the accident
تماشاجی

bystreet /ˈbaɪstri:t/ noun

لاکولان، لاری، لاشقام ۰ کوچه یا خیابان پرت
byte /baɪt/ noun

بایت (به رامبه به 8 بیت bit) ۰ بایت
by-the-wind sailor noun

جوری coelenterate ی دهریایی یان ناوی
تهرک نشینی surface-dwelling نه تلانتیک و
مه دیره رانه [Velella velella] ۰ نوعی سیلنترات
bytownite /ˈbaɪtaʊnaɪt/ noun

کانی فیلدسپار که له زوری به رده ناگرینه
بنه رتی به کان دا هیه (بنه رت: له Bytown
ناوی یشووی Ottawa ی که نه دا) ۰ یتوونیت

byway /ˈbaɪweɪ/ noun

لاری، لاریگا، ریگای چکوله تر: the highways
and byways of the English countryside
۰ جاده ی فرعی

byways noun, pl.

1 خاله کهم (تر) گرنگه کان 2 سواره
لاوه کی به کان، لاوار، لازه مینه کان ۰ 1 نکات
کم اهمیت 2 زمینه های فرعی

byword /ˈbaɪwɜːd, US -wɜːrd/ noun

1 وته یان زاروا به کی ناسایی یان باو 2 نمونه،
میناک: The name Chanel became a
byword for elegance 3 بهند، وته ی سهرزار،
proverb 4 مایه ی نابرووچوون، مایه ی
شووره یی، مایه ی نیوزپان ۰ 1 عبارت متداول 2
مظهر 3 ضرب المثل، اصطلاح 4 مایه ی ننگ

bywork /ˈbaɪwɜːk/ noun

دهم کار، لاکار، کاری لاهه کی ۰ کار فرعی
byzantine /baɪˈzæntaɪn, bɪ-, -tiːn, US
ˈbɪzəntiːn/ adjective

1 سارواه، نه ته نی، نه یتنی، نه هیتی 2 تالوز،
تیگه بیشتن سهخت، لیکه وه نه دراو، گران،
ناراسته وخو، دژوار، سهخت، labyrinthine: an
organization of byzantine complexity
۰ rules of Byzantine complexity 1 مخفیانه
2 پیچیده، غیر مستقیم

Byzantine /baɪˈzæntaɪn, US bɪ-, -tiːn, US ˈbɪzəntiːn/ adjective

1 بایزه تاین، سهره بیزانتیوم یا نیمپراتوری
رومی روزه هلات 2 سهره شتواری بیناسازی
بیزانتین له سده کانی 5 تا 15 زایینی (له ناوی
شاری Byzantium دواتر Constantinople و
نیستاش Istanbul) ۰ بیزانسی

Byzantine architecture = Byzantine2

Byzantine art noun

هونه ری بیزانتین یان بیزانسی ۰ هنر بیزانسی

Byzantine capital noun

سهرکولی بیزانسی ۰ سرتون بیزانسی

Byzantine Church = orthodox church

Byzantine Empire noun

نیمپراتوری بیزانس: نیمپراتوری رومی
روژه هلات ۰ امپراتور بیزانس

Byzantinism /bɪˈzɑːntɪnɪz(ə)m, US bɑɪ-/
noun

بیزانتینیزم ۰ بیزانتینیزم

Byzantinist /bɪˈzɑːntɪnɪst, US bɑɪ-/ noun

بیزانتینیس (خویندکاری فره نهنگی بیزانتین)
۰ بیزانتینیس

C c

C¹, c /si:/. *pl. Cs. C's. c's* /si:z/ *noun*

1 سی (= سیهمین پیتی نه تقویمی نیگیسی) 2 سه. سهت (= ژماره 100 نه ژماره نووسی رومی دا [بهرت: کورتی *centum* ی لاتین "hundred"]) 3 دو، دو، سی (= یکهمین نووت له په یزه سی ماژوردا، موسیقا) 4 جن، سی (= نمره ی نیوه راست (خویندکار) 5 نامازه به سیهمین شت ده کا له ده سته یین له شته کان، بابته کان، نه اندازه کان و هند 6 شتیگ له شیوه ی پیتی C (فریزه کان (نافه رمی): the Big C: شتر په نجه، سه رته تا) 1 سی 2 (عدد نویسی رومی) صد 3 دو 4 ج 5 و 6 سی

C² abbreviation Cape

لووتکه (ب.ت. نه فریکای باشووری)، لووتکه ی هینوای باش (Good Hope) 1 (دماغه (امید نیک)

C³ abbreviation 1 copyright, © 2 Celsius or centigrade 3 century 4 (in Britain)

Conservative 5 (symbol) Physics capacitance 6 symbol, the chemical element carbon

c abbreviation 1 cent(s), (also C) 2 circa 3 (c.) century or centuries 4 colt

1 سینت 2 تزیکه ی، له ده ورو بهری 3 (c.) سه ده یا سه ده کان 4 (هیما، فزیک) خیرایی رووناکي له بوشایی دا: $E = mc^2$ 1 سنت 2 در حدود 3 و 4 سی

CAA abbreviation Civil Aviation Authority

سی ئه ی ئه ی، سی ئی ئی (له بریتانیا،

به ریوه به رایه تی فرینه وانی سیفل) سی ای ای

CAB abbreviation Citizen's Advice Bureau

(له بریتانیا) سی ئی بی: به ریوه بهری راویژ کاری

خوړایی سی ای بی

cab /kæb/ noun

1 تاکسی 2 کاب، شوین یان ژووړوچکه ی شوفیر؛ جنیکای شوفیری لوکو موټیف 3 عمره بانه 4 پتوانه ییکی کونی جووه کان به رامبر به 2 کوآرت quart (2.2 لیتر) 1 تاکسی 2 اتافک راننده 3 درشکه 4 و 5 کاب

cabal /kə'bæl, US also -'ba:l/ noun

پیلان، گه له کومه، سازوباز، که یین و به یین، کومه لی (سیاسی) نه هینتی (دژي حکومت یا ده سه لات)، گرویی پیلانگنیر 1 توطه، گروه توطه یا سری

cabala noun, also Kabbalah

1 فله سه فه ی نایینی نه هینتی، ریپاز یان زانستی نه هینتی، کابالا، سیستمیکی فله سه فه ی رهمزای یان نه هینتی که له لایین مالوومه کانه وه به ره ی پی دراهه، له سه ده کانی نیوه راستا گه شته لووتکه و له سه ر بنه مای شیوازی سه ییر و نه هینتی لیکدانه وه ی کتیبی پیروژ روئراوه 2 هدر ریپاز یان زانستیکی نه هینتی و رهمزای (بهرت: له له *qabbālāh* عبیری مالوومه کان "tradition"; له *qibbēl* "وهرگرتن، په سندن کردن") 1 کابالا، قبالا، آیین یا دانش سری 2 کابالا

cabalism noun

1 بنه ما و ریپازه کانی کابالا 2 لیکدانه وه به پیتی کابالا 3 هدر ریپازیکی نه هینتی یا occult (cabalist) occulta

(cabalistic /kəbəl'istik/ adj. in کابالیسم

caballero /kəbəl'je:rəu/ *noun, pl.*

caballeros

1 (سیانیایی) به ریژ، هیژا 2 سوارکار، ئه سپ سوار

1 آقا 2 سوارکار

cabana /kə'ba:nə/ noun, pl. cabanas

کوخ، قوخته، کولیت (بنه‌رەت): له *cabaña* سپانیایی یهوه) څکله

cab and engine noun

نەسپ، کەللە (ماشینی پاری) څکله
cabaret /ˈkæbəreɪ, US ˈkæbəˈreɪ/ noun
1 کابارە، مەی‌خانه (له فەرەنسه)، بەزم‌خانه
بەرنامەی گۆرانی یان هەلبەرک، بەزم (بنه‌رەت):
له فەرەنسه‌ی کۆنەوه به واتای ینکەهانه‌ی دارین
wooden structure (1 کابارە 2 برنامە‌ی
آوازخوانی یا رقص

cabbage /ˈkæbɪdʒ/ noun

1 (رووه‌ک‌ناسی) کەلەم، کەلەرم، لانه،
تۆپه‌کەلەم، نەهەن (*Brassica oleracea*) 2 نەو
رووه‌کانە‌ی کە پێوه‌ندی یان شتیه‌ی کەلەم دەدەن
3 (هه‌روه‌ها cabbagehead) سەر یان گە‌لاکانی
نەم گیایه‌ کە به‌ کولای یان خاوی (کالی)
دەخوړی 4 (بریتانیا، نافەرمی و سووکانه) مرؤی
بێ‌دەسلات یان به‌کارنە‌هاتوو (ب.ت. کەسێ
کە له‌بەر نە‌خۆشی یان برین‌داری‌یه‌وه‌ وای
لێهاتنی) 5 کونالی دزراو، پارچه‌ یا قوماشی
لاخراو له‌ لایەن بەرگ‌درووه‌وه‌ (نەو پزۆل و
تیکانە‌ی کە له‌ برباری جلوبەرگ دەمینتە‌وه‌
بەرگ‌دروو گلی دەداتە‌وه‌) 6 (له‌ زمانی رەمه‌کی‌دا
slang) پاره، پوول 1 څکله، کلەبچ 2 و 3 کاباز
4 آدم‌ منفعل 5 پارچه‌ی دزدی 6 پوول

cabbage hug - harlequin bug

cabbage butterfly noun

په‌پووله‌ی کەلەم، زۆرتر په‌پووله‌ی بکی سبێ له
خێسزانی Pieridae. وه‌ک Pterididae. کله‌بچ 2 و 3 کاباز
کرمۆکه‌کانی له‌سەر گە‌لای کەلەم و رووه‌که
پێوه‌ندی‌داره‌کان ده‌خۆن څکله پروه‌نای کلم

cabbagehead noun

1 - 2 cabbage 3 (نافەرمی) بێ‌میشک، کەر،
گه‌وج، dolt څکله آدم‌ آحمق

cabbage looper noun

قه‌فۆکه‌ی کەلەمی [*Trichoplusia ni*] څکله
کاھوی کلمی

cabbage moth noun

په‌پووله‌ی شه‌وه‌ری کەلەم | *Mamestra brassicae* څکله
نوعی پروه‌انه

cabbage palm noun

1 جۆری دارخوڕمای کارائیبی، خۆنجه‌کانی
ده‌خوړی، شتیه‌ی کەلەم دەدا | *Roystonea oleracea*
2 گیایێکی هه‌میشه‌ه‌زی ناوچه
گه‌رمه‌کان، شتیه‌ی کەلەم دەدا و له‌ شووشه‌بەند
یان وه‌ک گیای مالی ده‌چیتری [*Cordyline*]
1 نوعی درخت 2 نوعی گیاه

cabbage palmetto noun

جۆری دارخوڕمای (گە‌لا)‌باوه‌شین، ره‌سه‌نی
باشووری رۆژه‌لاتی ئەمریکا و باهاماز
Bahamas [*Sabal palmetto*] نوعی درخت

cabbage rose noun

گوله‌باخی کەلەمی، گوله‌باخی سه‌ده‌گە‌لا | *Rosa centifolia* څکله
رز کلمی

cabbage tree noun

جۆری cabbage palm. ب.ت. دره‌ختێکی
نۆزبەلەندی، مەرهم یا شیلە شیرینی لی‌ده‌گیرئ
[*Cordyline australis*] څکله نوعی درخت

cabbage white noun

جۆری په‌پووله‌ی سبێ کە کرمۆکه‌کانی مینەلی
کەلەم و رووه‌کی تری وایه‌ (پروه‌انه white) څکله
نوعی پروه‌انه

cabbageworm noun

ته‌نەلمیران یان کرم‌می داری، ب.ت.
کرمه‌کەلەم، له‌سەر کەلەمه‌کان ده‌خۆا [توخم
Pieris] څکله لارو کلم

cabbala = cabala or Kabbala

cabby /ˈkæbi/ noun, also cabbic, pl. cabbies
(نافەرمی) تاکسی‌لیخوڤ، تاکسی‌ناژۆ، شوڤیری
تاکسی څکله راننده‌ی تاکسی

cabdriver noun

تاکسی‌لیخوڤ، شوڤیری تاکسی، تاکسی‌ناژۆ څکله
راننده‌ی تاکسی

caber /ˈkeɪbə(r)/ noun

(سکاتلەندی) کۆتکه‌دار، ده‌سته‌ک (هه‌له‌درئ
یان هه‌لدنیرئ بۆ تاقی کردنه‌وی هین) څکله کابر

Cabernet Franc /ˈkæbənet frɑː/ noun

1 جۆری تری‌ره‌شه‌ی مە‌ی، زۆرتر له‌ چه‌ند
به‌ش و ناوچه‌ی بکی دۆلی Loire و باکووری
رۆژه‌لاتی ئیتالیا شین ده‌بن 2 مە‌ی سووری
نەو تری‌یه‌ څکله کابرنت فرانک

Cabernet Sauvignon /ˈsəʊvɪnjɒn/ noun

1 جۆری تری‌ره‌شه‌ی مە‌ی، له‌ بنه‌ره‌تا له
ناوچه‌ی Bordeaux ی فەرەنسه 2 مە‌ی سووری
نەو تری‌یه‌ څکله کابرنت سووینجا

cabildo /kaˈbildo/, Spanish kaˈβildo/
noun, pl. cabildos

(له ولاتانی سپانیایی‌زمان‌دا) ئەنجومه‌نی شارئ
یان ئەنجومه‌نی میری یان حکومه‌تی خۆجیتی
local government څکله کابیلدو

cabin /ˈkæbɪn/ noun

1 کابین (کەشتی، فرۆکه‌ یان کەشتی‌ناسمانی)،
زوور، دیو، چاوه‌، زوورۆچکه‌، خانووجکه‌ 2
کۆلیت، قوخته، سه‌ربه‌نا، کوخ (زۆرتر له‌ دار)
څکله 1 کابین، اتاقت 2 کله

cabin boy noun

به‌رده‌س(ت) ه‌ کارکەر (کەشتی) څکله مستخدم

cabin class noun

نهره‌دوو، پله‌دوو (کەشتی سواره‌لگر) څکله درجه‌دو
cabin crew noun

کارکەرانی فرۆکه‌ (کەسانێ بۆ ئاگالێ‌بوونی
سواره‌کان له‌ فرۆکه‌دا) څکله خدەمی هواپه‌ما

cabin cruiser = cruiser
cabinet /'kæbɪnəl/ *noun*

1 دۆلاب، قەفسە، جىقاپ، كاپىت، كەوانتەر،
قوتو، ستووق (رادىئو و تەلەفون): *a medicine cabinet*
2 زورۇچكە *cabinetry* *n*
مۆبل دروس كىردن، مۆبل سازى، مۇبلەمەنى،
كەل وپەلى ئومال، كومىدسازى، كاپىت سازى
○ 1 قەسە، كاپىتە، جىبە 2 اتاق كوچك

the Cabinet /'kæbɪnət/ *noun*

1 ئەنجومەنى ۋەزىران، ئەنجومەنى شالىاران: *a cabinet meeting*
2 دەستە رايۇز كاران يان
رايۇز گەران ○ 1 كاپىتە، ھىات ۋەزىران 2 ھىات
مشاوران

cabinetmaker /'kæbɪnətməɪkə(r)/ *noun*

كومىدساز، دۆلاب ساز، كاپىت ساز،
مۆبل دروسكەر، ۋەستاي كەل وپەلى ئومال،
cabinetmaking مۇبل ساز

cabinetmaking (/ 'kæbɪnətməɪkɪŋ/ *n*
cabinetwork *noun*

مۆبل دروس كىردن، مۆبل سازى، مۇبلەمەنى،
كەل وپەلى ئومال، كومىدسازى، كاپىت سازى
○ مىل سازى، مىل آلات

cable /'keɪbl/ *noun*, *cable television*

1 سىمۇش، ۋاپەرۇش، شاۋاپەر، شانتل، كابل،
ۋاپىر، ۋاپەر، تىل، تەل 2 تەنەفى تىلى، گورىس،
گىشتەك، تەنەف، كەندەر، زنجىر 3 پرووسكە،
تىلگىراف 4 كابل (= يەكە يىئوانى مەودا،
بەرامبەر يە 182.9 مېتىر، 200 يارد (يان لە
نەرىكا 240 يارد، 219.4 مېتىر)، دەپەكى مابىلى
دەريايى (1852 مېتىر) ○ 1 كابل، بافە، سىم 2
طناب كلف 3 تلگرام 4 كابل

cable car *noun*

تەلەكابىن، تىلەكابىن، تىلى كابىن ○ تەلەكابىن

cablegram *noun*

بروسكە، تەلەگراف، تەلەگرام ○ تلگرام، تلگراف

cable-laid *adjective*

(گورىس) سى ئۇنە، سىن تا (گورىس)، سىن تا ○
سەرشتەي

cable railway *noun*

ھىلى ئاسنى كابل، ھىلاسنى كابل ○ ترامۋاي

cable television *noun*, also *cable TV* or *cablevision*

تەلەفونى كابل ○ تلويزيون كابل

cableway *noun*

كابل راگوىست يان گوزانەوہ ○ كابل نقالە

cabling /'keɪblɪŋ/ *noun*

تورى كابلەكان، كابل كىشى ○ شىكەي كابل ھا

cabman, *pl.* *cabmen* = *cabdriver*

cabob *noun*

كەباب، گوشتى پىژا ○ كىاب

cabochon /'kəbɒʃən/ *noun*

سەرۇچكە، گەۋھەرى بەرداخ كراۋ و نەتاشراۋ
○ كابوچون

caboclo /kə'baʊkloʊ/ *noun*, *pl.* *caboclos*

(لە برىل) سورورىستىن ○ كابوكلو

caboodle /kə'buːdl/ *noun*, the whole
caboodle

(نافەرمى) ھەموۋىشتى، ھەموۋىكەۋە، گىشتى ○
ھەمچىز، ھەمە را ھەم

caboose /kə'buːs/ *noun*

1 چىشت خانە، ئاشپەز خانە (لە كەشتى دا) 2
ۋاگۇنى كار كەرانى شەمەندەفەرى بارى،
ۋاگۇن پارىز (ب.ت. شەمەندەفەرى بارى) ○ 1
آشپەز خانە 2 كېۋى

caboshed /kə'boʃt/ *adjective*

(دروشم ناسى خىزانە كۇنەكان؛ سەرى ئاسكەنىز
يان كەل، ۋەتەند) روۋىيان تەۋاۋ پىشان دراۋە
(بى كىل) ○ كابوشت

cabotage /'kəbətəːʒ, US -ɪdʒ/ *noun*

كەشتى گىرى بە درىزايى كەنار، كەشتى گىرى
كەنارى، سەۋدەگەرى يان بازىرگانی كەنارى (لە
بەندەرىكەۋە بۇ بەندەرىكى تر؛ بىنەرەت: لە
فەرەنسى يەۋە، لە *caboter* "دەريايوانى بە درىزايى
كەنار" ○ كابوتاز، تجارت ساحلى

cabretta *noun*

چەرم يان پىستەى نەرمى مەپ، ۋىژە ○ مىش

cabrilla *noun*, *pl.* *cabrillas*

ھەرىكە لە چەند bass ي دەريايى، ب.ت.
Epinephelus *analogus* ھى دەرييا
گەرمىتەكانى پاسىفىكى رۇزەھلانى ○ كابرىلا

cabriole /'kəbrɪəʊl/ *noun*

باز يان جوۋەلىن لە بالى دا ○ كابرىول

cabriole leg *noun*

جورى پاىە يان پاچكەى چەماۋ (ى بىن تىز و
بارىك)، تايەتمەندى شىنۋازى Chippendale و
Queen Anne كابرىول لگ

cab-rank = *taxi-rank*

cabriolet /'kəbrɪə(ʊ)leɪ/ *noun*

1 غەربەبانەى دوۋىچكەى يەك نەسپە 2 ماشىنى
كە سەر يان مېجەكەى دەنوۋشتىتەۋە ○ 1
درشكەى دوچرخە 2 كابرىول

cabstand /'kəbstænd/ = *taxi-rank*

cacao /kə'kaʊ/ *noun*, *pl.* *cacaos*

1 دەنك يان توۋى كاكائو 2 درەخت يان
داراكائو [*Theobroma cacao*] ○ 1 دانەى
كاكائو 2 درخت كاكائو

cacao-bean *noun*

دەنك يان توۋى كاكائو ○ دانەى كاكائو

cachaca /kə'ʃaːkə/ *noun*

Rum يەكى سېى بىزىلى لە قامىشى شەكر
دەگىرى ○ كاشاكا

cachalot /'kəʃəʊl/ = *sperm whale*

cache /kæʃ/ noun

1 عه‌ماری نه‌نیتی، نه‌ننگه، هه‌لگرتگه، به‌ناگه،
 هه‌شارگه (نه‌نیتی) 2 کۆکا یان عه‌ماری کاتی
 (چه‌ک‌وچۆل، خۆراک و هه‌ند) 3 (کامپیوتر)
 یادگهی نه‌نیتی، هه‌شارگه 1 مخفی گاه 2 کش
 3 (کامپیوتر) کاش

cachectic /kə'kɛktɪk/ adjective, also
cachectical or cachexic

که‌کینکتیک 1 مبتلا به ردانت مزاج
cache-sexe /'kaf'sɛks/ noun, pl.
pronounced same

دایوشینی گیانی مروف، ب.ت. له لایه‌ن گه‌لانی
 خه‌له‌کی یان سه‌مابازی بزوینه‌روه ده‌کری 1
 کاش‌سکس

cachet /'kæʃeɪ, US kə'ʃeɪ/ noun

1 باوه‌، متمانه، باوه‌ری، بایه‌خ، بره‌، نیتوار،
 ئابرو، به‌نیشانه‌ی قایل‌بوون 2 نیشانه، مۆر،
 مۆرک، شه‌قل 3 (بزشکی) که‌پسپوولی یان،
 کاشی 1 اعتبار 2 اثر 3 (بزشکی) کاشه

cachexia /kə'kɛksɪə/ noun, also cachexy
 که‌کینکسیا، هه‌ده‌ده‌ف: کزی به‌هۆی نه‌خۆشی
 درۆخایه‌ن ردانت مزاج

cachinnation /'kæ'kə'neɪʃn/ noun

ترقی‌وه‌ژ، قاقا، تریقه، هیلکه 1 قه‌قهه
cachou /'kafu:, US kə'ʃu:/ noun, pl.
cachous

حه‌ی یز بۆن خۆش‌کردنی هه‌ناسه 1 کاجو
cachucha /kə'ʃutʃa/ noun

کاجوکا: جوړی سه‌ما یان هه‌له‌پرکشی کرزی
 سپانیایی (به‌ره‌ت): له سپانیایی‌یه‌وه 1 کاجوکا
cacique /kə'si:k/ adjective

1 (له سپانیاییان نه‌میریکی لاتین) سه‌روکی
 سیاسی خۆجینی 2 بالنده‌ییک میگه‌له‌زی
 gregarious گه‌رمینانی نه‌میریکا، به‌په‌روایی
 ره‌شه‌وه و پتکه‌ی زه‌رد یان سووره‌وه [توخم
 Cacicus] کاسیک

cack /kæk/ noun

(بریتانیا و ناهه‌رمی) پیایی، گوو 1 مدفوع
cack-handed /kæk 'hændɪd/ adjective

ناشی، به‌یده‌س، ده‌سه‌زه‌ره‌ر، ده‌س‌خا، جرین،
 awkward, clumsy ناشی، ده‌س‌وپاجلفتی

cack-handedly /kæk 'hændɪdli/ adverb

ناشی‌انه، پنه‌جانه، به‌جرینی، به‌پنه‌جلی، پنه‌ج،
 جرین 1 ناشیانه، به‌طور ده‌س‌وپاجلفتی

cack-handedness /kæk 'hændɪdnəs/
noun

ناشی‌گه‌ری، به‌یده‌سی، ده‌سه‌زه‌ره‌ری،
 ده‌س‌خاوی، پنه‌جلی، جرینی 1 ناشی‌گری،
 ده‌س‌وپاجلفتی بودن

cackle /'kæk/ noun

1 قاقا، هیلکه‌هیلک 2 ده‌نگی تیز و ناخۆش،

زیکه، قه‌زه 3 گاه‌گار 1 قه‌قهه 2 صدای
 گوش‌خراش 3 قه‌قهه

caco- prefix

په‌شگر: به‌ده، به‌و، خراب، دژ، شه‌ره، پیس:
cacography (به‌ره‌ت): له **kakos** یونانی‌یه‌وه
 "bad" 1 په‌شوند: دژ، به‌ده، فاسد، پلید

cacodemon /kə'kə(ʊ)'di:mən/ noun, also
cacodaemon

شه‌یتان، روحي خراب، دیو، به‌وگیان، به‌دگیان
 (به‌ره‌ت): له **kakodaimōn** یونانی، له **kakos**
 "خراب، به‌ده" **daimōn** + "گیان، روح" 1
 شیطان، روح پلید

cacodyl /'kə'kə(ʊ)dɪl, US -dɪl/ noun

(کیمیا) ناوخته‌ییک شله‌ی نه‌ندامی یوگه‌ن،
 ژاراوی و گه‌رکشی **C₄H₁₂As₂**، نارستیک یان
 زه‌رنیخی تیا به 1 کاکودی

cacodylic acid /'kə'kə(ʊ)dɪlɪk, US -
dɪlɪk/ noun

(کیمیا) ترشه‌لوکی کاکودیلیک، نه‌سیدی
 کاکودیلیک: ترشه‌لوک یان ناوخته‌ییک
 کریستالی ژاراوی که‌نارستیک تیا به
C₂H₇AsO₂، ب.ت. وه‌ک گه‌رکشی
 به‌کارده‌ری 1 اسید کاکودیلیک

cacoethes /kə'kə(ʊ)'i:θi:z/ noun

خووی خراب، پیسه‌ی به‌ده 1 عادت به‌ده
cacographer noun

به‌دنووس، شه‌ره‌نووس، خراب‌نووس 1 به‌ده‌خط
cacography /kə'kə:grəfi/ noun

خه‌تی خراب یا پیس، به‌دنووسی، شه‌ره‌نووسی،
 ریئووسی هه‌له 1 خط به‌ده، املاي غلط

cacomistle /'kə'kə(ʊ),mɪs(ə)l/ noun

گیانه‌وه‌ریکی راکون‌ناسای شه‌وه‌گری
 کلک‌ه‌شی ئالقه‌یی، له نه‌میریکی باکووری و
 ناوه‌ندی‌دا ده‌ییری **Bassariscus sumichrasti**
 (نه‌میریکی ناوه‌ندی) 1 (به‌ره‌ت): له **tlacomiztli**
 ناوا‌تله‌وه (Nahuatl) 1 کاکومستل

cacophonous /-nəs/ adjective

به‌وده‌نگ، ده‌نگ‌ناخۆش (**cacophonously**)
 1 دارای تافه‌ر آوایی

cacophony /kə'kəfəni, US -'kə:f-/ noun,
pl. cacophonies

1 به‌وده‌نگی، ده‌نگ‌ناخۆشی 2 ناسازی، ناکوکی
 1 تافه‌ر آوا 2 ناهماهنگی

cactus /'kæktəs/ noun, pl. cacti /-təɪ/ or
cactuses

(رووه‌ک‌ناسی) که‌کتی، کاکتوس،
 زمانه‌خه‌سو، گوله‌خه‌پله، گیاهه‌پله [خیزان
 Cactaceae] 1 کاکتوس

cacuminal /kə'kju:mɪn(ə)l/ = retroflex

CAD /kæd, 'si, ei 'di:/ noun, abbreviation
 computer-aided design

کد: به کارهتانی کامیوتیر بو پلان دانان یان دارشتی ده زگا، خانووبه ره، ماشینه کان و هتد کد

cad /kæd/ *noun*

مروی سووک، ناپیاو، نامهرد، هیچ ویوج، خویری ○ آدم فرومایه، پست

cadastral /kə'dastr(ə)/ *adjective*

(ته خشه یان روویتی) سهره توماری دارایی ○ وابسته به ممیزی زمین یا اموال منقول

cadastre *noun*

1 کاربه دهستی تومارکردنی دارایی یان ملک و مال 2 توماری دارایی، پ.ت. بو باج دانان ○ 1 مأمور ممیزی زمین یا اموال منقول 2 ثبت

ممیزی زمین یا اموال منقول

cadaver /kə'dævə(r)/ *noun*, also *corpse*

لاشه، تهرم، کلهش ○ جسد

cadaveric /kə'dævərɪk/ *adjective*

تهرم ناسا، لاشهیی، تهرمی، لاشه ناسا ○ نعش مانند، جسد مانند

cadaverous /kə'dævərəs/ *adjective*

بسی گیان، سیسه له، دهرده دار، وشک هله اتوو، مرده ناسا، ده لئی مردوو، ده غه زدار، کزه لوک، بی رگ، رهنگی مردوولی نیشتوو، رهنگ مردوو ○ جسد مانند، نزار

CAD/CAM *noun*, also **CADCAM**, *abbreviation* computer-aided design, computer-aided manufacture

دارشتن و دروست کردن یان سازکردن به کامیوتیر ○ کدکام

caddie /'kædi/ *noun*

کله و به له لگری یاری (یاری گولف) ○ کادی

caddis /'kædis/ *noun*, also *caddis fly*

میروینکی موریانه ناسای ورد [دهسته

Trichoptera] ○ نوعی حشره

caddish /'kædiʃ/ *adjective*

ناپیاوانه، نامهردانه، خویری یانه: **caddish** **caddishness** *caddishly adv* *behaviour* (n) فرومایه صفت، نامردانه

caddis worm *noun*

کرمی که دیدی (بو چیشکهای راهه ماسی) ○ کرمی کدیی

Caddoan /'kədəʊən/ *noun, adjective*

1 نهمندای گروپی له گهلانی سوورینست، جاران نیشته جتی Midwest بیون 2 کومه له زمانی نهو گهلانه که بریتین له Pawnee و نیستانه هموویان تیاچون *adj* سهو بهو گهلانه یان زمانه کانایان ○ کادوان

caddy ¹ /'kædi/ *noun, pl. caddies*

1 caddy - 2 tea caddy - 3 تووره که (یه کی جکولانه بو هله لگرتنی شته جکوله کان): *a sewing/make-up - dy* نوعی کیسی کوچک

caddy ² = *caddie*

cadence /'keɪdnz/ *noun*

1 ههوا، ئاواز، ریتم، رهوت 2 بهرز و نرمی دهنگ، ههلس و گهوت یان بهرز و گهوتی دهنگ 3 کوتایی فریزیکی موسیقایی، کوتایی ئاوازی ○ 1 آهنگ، وزن، ریتم 2 افت صدا 3 پایان جملهی موسیقی

cadency *noun*

1 یه کی له لقه کانی خیزانی بنه پرتی 2 = **cadence** ○ کدنی

cadential *adjective*

سهره **cadenza** یان **cadence** ○ وابسته به **cadenza** یا **cadence**

cadenza /kə'denzə/ *noun*

که دینزا، کادینزا (برگه یه کی کورت پ.ت. نزیک به کوتایی بارچه موسیقایی کی کلاسیک که به تنهایی لینده درئ یان دهوترئ) ○ کادنزا

cadet /kə'det/ *noun*

1 خویندکاری لهشکری یا سهربازی، خویندکار له فیزگی نه فسه ری یا پولیس دا 2 تازه کار، نو فتر، فترخواز 3 کور یان برای جکوله تر یا مثال تر ○ 1 دانشجوی دانشکدهی افسری یا پلیس 2 مبتدی 3 پسر یا برادر کوچکتر

cadet corps *noun*

فیزکردنی سهربازی، ریکخواوهی راهتانی میلیتاری ○ نظامی آموزی

cadge /kædʒ/ *noun*

سوال، دروزه، گهدای، دهی یان کردنهوه **cadger** /kædʒ(r)/ *n*: 1 سوالگر، دروزه کر، گهدا، خازخازوک 2 ناوانته چی، ههواته چی، جنوک، خوازه لوک، مفتخور، لاختور ○ گدایی

cadi /'kæ:di, US 'keɪdi/ *noun, pl. cadis*, also *kadi*

دادگهر، دادوهر، دادپرس، قازی (بنه رت: له *kādī* عهره بی یهوه، له *kādā* یهوه "دادپرسین، دادگهری گردن کردن" قاضی ○ قاضی

cadmium /'kædmɪəm/ *noun*

(کیمیا) کادمیوم (به ز.گ. 48، ن. Cd، بنه رت: له *cadmia* لاتین، وانیو نراوه چونکو له گهل کالامین له کانی زینک دا دوزرا بهوه) ○ کادمیم

cadmium copper *noun*

(کیمیا) مسی کادمیومی، مسه کادمیوم ○ مس کادمیمی

cadmium orange *noun*

رهنگی زهردی پرتقالی ○ رنگ زرد پرتقالی

cadmium red *noun*

سووری کادمیون ○ قرمز کادمیم

cadmium sulphide *noun*

(کیمیا) سولفیدی کادمیوم: گهرده ییکی له ئاواداتوواو، نارنجی یان زهردی گهش CdS

زورتر له بواری پزشکی، پارچه ئیکلیترۆنیکسی که کان، چاو یا خانهدی فوتونیکلتریک cell photoelectric و رنگ به کار دیتری ٭ سولفید کادمیم

cadmium yellow *noun*

زهدي نارنجی ٭ زرد کادمیم
Cadmus *noun*, Latin, from Greek *Kadmox*
٭ Thebes کادموس: دامه زرتیری ئەفسانەیی کادموس

cadre /'kɑ:də(r), US 'kɑ:dri/ *noun*

1 کادر، تیم، دهسته (ب.ت. بۆ مەبەستێکی تایبەتی) 2 جوارچێوه، چارچۆف، چێوه 3 ههروهها /'keɪdə/ کۆمهڵی له جالاکانی کۆمونیستی یان ریکخواهێکی شوێشگیری ٭ 1 کادر، تیم 2 چارچوب 3 کادر

caduceus /kə'dju:siəs/ *noun*, pl. caducei /-siəs/

نیشانهی پێشهی پزشکی (بهرهت: له *kērux* یونانی دۆرسی، له *"herald"*) ٭ علامت حرفهی پزشکی

caducity /kə'dju:si:ti/ *noun*

1 زووله ناوچویی، سهردهمی بوون، زووفه و تاوی، زووتیاچوویی، خیراتیاجوویی، خیراتیاجوون، transitoriness 2 ههلهوهریوی، وهریوی، وهرۆکی، زووکوهوتی، frailty ٭ 1 سرعت زوال 2 زودانی

caducous /kə'dju:kəs/ *adjective*

1 زووله ناوچوو، زووتیاچوو، سهردهمی، زووفه و تاو، خیراتیاجوو 2 (رووهک ناسی، ئەندام یان بهشی) ههلهوهریو، وهریو، وهرۆک، زووکوهوت ٭ 1 سریع الزوال 2 زودافت

caecilian *noun*, *adjective*, also *coccilian*

(کرمه) کویره: جۆری گیانهوهری وشکاوهکی (یان دووزینه amphibian) رههۆلکهنی کرم ناسی گهرمتانی دهستی *Gymnophiona* ٭ کانسیلین

caecal *adjective*, US *cecal*

ریخۆله کویرهیی، سهربه ریخۆله کویره ٭ وابسته به رودی کور

caecitis /si'kai:ti/ *noun*

ریخۆله کویره هسوئ، ئاوسانی ریخۆله کویره ٭ التهاب رودی کور

caecum /'si:kəm/ *noun*, pl. *caeca*, US *cecum*

ریخۆله کویره (بهرهت: له *(intestinum)* *caecum* لاسی "blind (gut)" وه رگیراوی *tuphlon enteron* یونانی) ٭ رودی کور

caen-, **caeno** = can

Caerphilly /kə'fili, kə-, kə-/ *noun*

په نیریکی نه رمی سبی، له بنه رتا هی *Caerphilly* ی ویلز ٭ کورفیلی

Caesar /'si:zə/ *noun*

1 سێزار، سێزار (سه رناوی ئیمپراتۆره کانی رۆم، ب.ت. له Augustus دوه تا Hadrian) 2 (بریتانیا و نافهرمی) سێزاریه 3 زوردار، دیکتاتور autocrat, tyrant 4 دهسه لاتداری به هیز، ئیمپراتور 5 جۆری ماسی Bathystoma ٭ 1 سزار 2 سزاریه 3 سێزار، دیکتاتور 4 حاکم قدرتمند 5 نوعی ماهی

Caesarean /si'zɛəriən, US 'zɛr-/ *adjective*, *noun*, also *Caesarian*, *Caesarean section*, *Caesarian section* (US also *cesarean*, *C-section*, *cesarian*)

1 *adj* سهربه برینکاری (زن، بۆ رزگارکردنی منال)، سزاریه، سزاریه، سزاریه 2 سهربه زۆلیۆس سێزار یان سێزاره کان *n* سزاریه (له داستانی زۆلیۆس سێزار، که بهو شتویه بووه) ٭ سزاریه **Caesar salad** /'si:zə 'sæləd, US 'si:zə/ *noun*

سالادی کاهوو و crouton له گه له هتلهکه، ئاوی لیمو و رۆن و هتد ساز ده کری ٭ سالاد سزار

Caesarism *noun*

حکومهتی ئیمپراتۆری یان زوردار ٭ حکومت امپراتۆری

caesium /'si:ziəm/ *noun*, US *cesium*

(کیمیا) سیزیۆم (به ژ.گ. 55 ن. Cs) ٭ سیزیۆم

caesium 133 *noun*

سیزیۆمی 133: هاوتا یان ئیزۆتۆپیکی سیزیۆم که ب.ت. له سه عاته گهردیله یی یه کاندا به کار دیتی ٭ سیزیۆم 133

caesium clock *noun*

سه عاتی سیزیۆمی: کاتۆمیر یان سه عاتیکی گهردیله یی که له ره کانی گهردیله کانی سیزیۆم وهک پێوانه ییکی کات به کار دیتی ٭ ساعت سیزیۆمی

caesura /si'zjʊərə, US si'zjʊrə/ *noun*, also *cesura*, pl. *caesuras* or *cesuras*, *caesurae* or *cesurae*

1 (له هونراوهی یونانی و لاتیندا) ههلهوهستیکی نێوان وشه کان 2 ههلهوهسته، راویسته (له ههلهستی نوێدا، نزیک به نێوهراستی دیری ههلهسته) 3 دایرین، دایران، پسان، پچران، برین، وستان، مهودا ٭ 1 سیزورا 2 وقفه 3 قطع، انقطاع، فاصله

caesural *adjective*

سهربه ههلهوهسته، راویستهیی ٭ وابسته به وقفه

cafard /kə'fɑ:ʃ/ *noun*

(فهره نسی) نهخۆشی مالیخولیا یان ماخولان ٭ بیماری مالیخولیا

café /'kæfɛi, US kə'fɛi/ *noun*, also *cafe*

1 جای خانه، کافه، قاوه خانه 2 مهیخانه یان یانهی شهوانه ٭ کافه

cafe au lait /ˌkæfɛ ɔʊ 'leɪ, US ˌkɑːfɪ/ *noun*

شیر قهوه ☉ شیر قهوه

cafe curtain *noun*

پرده یا نیو پرده‌ی لاخوارووی په‌نجیره ☉
نوعی پرده

cafe noir /ˌkæfɛ 'nɔːr, US ˌkɑːfɪ/ *noun*

قهوه‌ی ردهش ☉ قهوه‌ی سیاه

cafe royale *noun*

قهوه‌ی پادشاهی: قهوه‌ی ردهش له‌گه‌ل کونیاک و
شه‌کر ☉ کافه روبال

cafeteria /ˌkæfə'tɪəriə, US -'tɪr-/ *noun, pl. cafeterias*

خوراژه‌یی، سیلف‌سیرفیس (ب.ت. له‌ کولیز،
کارخانه، نه‌خوش‌خانه و هند، خواردنگه‌ی
بیسفره‌چی ☉ کافه‌تیریا

cafetorium *noun*

دیوکی گه‌وره، ب.ت. له‌ خویندنگاد، که‌وه‌ک
کافه‌تیریا و ئودو‌توریزمی به‌کار‌دیتری (تیکه‌له‌ی
☉ auditorium و cafeteria) کافه‌توریزم

caff – *noun*. Brit informal: a cafe

caffeinated *adjective*

1 کافین یان کافینی تپا به 2 له‌زیر کاربگری
کافین‌دا، تاودراوه یان هان‌دراوه به‌هوی
کافینه‌وه ☉ 1 دارای کافین 2 تحت تأثیر کافین

caffeine /ˌkæfiːn/ *noun*

کافین، کافین: سافت alkaloid یکی تال،
کریستالی و سبی $C_8H_{10}N_4O_2$ ، ب.ت. له‌ قهوه،
جایی، کاکائو و ناوک و دانی کولادا هه‌یه، له
بویاری بزشکی‌دا وه‌ک تاودره‌ی یا
diuretic به‌کار‌دیتری ☉ کافین

caffeinic *adjective*

سه‌ربه کافین، پیوه‌ندی به‌ کافینه‌وه هه‌یه ☉
وابسته به کافین

caffè latte /ˌkæfɛ 'lɑːtɛ/ *noun*

کافی‌له‌یت، شیر قهوه (جوری خوارده‌وه،
بنه‌ره‌ت: له‌ ئیتالایی یه‌وه) ☉ کافه‌لیت، شیر قهوه

caftan /ˌkæftæn/ = kaftan

cage /keɪdʒ/ *noun*

1 قه‌فه‌ز، قه‌ه‌س، ره‌(که، بترکم، همدوک، به‌ند،
همود: 2 I don't like seeing animals in -ges
که‌مپ (گیراوانی شه‌ر) ☉ 1 قفس 2 اردوگاه

cage bird *noun*

بالنده‌ی قه‌فه‌زی یان بترکمی یان تیوقه‌ه‌س،
بالنده‌ی ره‌کمی ☉ پرنده‌ی قفسی

cage compound *noun*

(کیمیا) ئاویتیه‌ی ره‌کمی یان قه‌ه‌س ☉ ترکیب
قفسی

caged /keɪdʒd/ *adjective*

1 له‌ رکه‌دا، له‌ بترکم‌دا، له‌ به‌ندا، له‌ قه‌ه‌س‌دا:
2 He paced the room like a -d animal
گیراو، زیندانی کراو، به‌ندی، دیل ☉ 1 در قفس 2

cagey /'keɪdʒi/ *adjective* (cagier, cageiest)

1 هوشیار، قایم‌کار، وریا، ناگادار، به‌پاریز،
زیره‌ک، shrewd, secretive, evasive. Tony
officials ☉ is very cagey about his family
a ☉ are cagey about giving out details
2 a cagey reply ☉ cagey consumer
3 هوشیارانه، وریا‌پانه ☉ 1 محتاط 2 حیل‌باز 3
محتاطانه

cagily /'keɪdʒili/ *adverb*

هوشیارانه، ناگادارانه، به‌هوشیاری یه‌وه، به‌
پاریزه‌وه ☉ محتاطانه

caginess /'keɪdʒɪnəs/ *noun*, also cageyness

هوشیاری، قایم‌کاری، ناگاداری ☉ احتیاط

cagoule /kə'guːl/ *noun*, also kagoul

(جل‌وبه‌رگ) باگیره‌وه، باگیر، بارانی (بنه‌ره‌ت):
له‌ قه‌ه‌نسی "cowl" ☉ بادگیر

cahier /ˌkɑːjeɪ/ *noun, pl. pronounced same*

مه‌ش‌نامه، کتیب یان ده‌قه‌ره‌چی مه‌شق ☉
کتاب یا دفترچه‌ی تمرین

cahoots /kə'hʊts/ *noun*, be in cahoots with

ریک‌که‌وتن، یه‌ک‌که‌وتن، هاده‌ستی،
ده‌ست‌تیکه‌لی، هاوده‌س‌بوون، هاوکاری،
they're in cahoots: league, partnership

☉ اتفاق، هم‌دستی، هم‌کاری

caiman /'keɪmən/ = cayman

Cain /keɪn/ *noun*, 1 raise Cain 2 Hebrew
Qayin

1 (نافه‌رمی) تازاوه‌مانه‌وه، جه‌نجالی‌نامه‌وه 2
قایل، قاین، قاین، که‌ین (برا و کوژه‌ری هایل
Abel) ☉ 1 آشوب‌بیاکنی 2 قایل، قان

Cainozoic /ˌkainə'zɔɪk/ = Cenozoic

Cainozoic era *noun*

(زه‌وی‌ناسی) سه‌رده‌مانی زبانی نوئی یان

کاینوزوئیک، ئو‌تاز‌ه‌لی (سک) (ده‌وره‌ری 65

میلیون سال له‌وه پتشی)، دوا‌ی سه‌رده‌مانی زبانی

نیوه‌راست Mesozoic era هه‌لکه‌وتووه و

به‌سهر سه‌رده‌می سینه‌م و چواره‌م‌دا دابه‌ش

ده‌کری. به‌دزیایی تم سه‌رده‌مه زووی عه‌رز

یان زه‌وی کومه‌له‌ گورانیکی به‌سهر‌دا هاتووه که

شیوه‌ی ئیک‌تای لیکه‌وتووه‌وه و گیانه‌وه‌رانی

خشوکی ئهم سه‌رده‌مه جینی خو‌بان داوه به

شیرده‌ره‌کان (گوانساره‌کان) و پالسنده‌کان؛
بنه‌ره‌ت: له‌ یونانی یه‌وه: kainos 'نوئ، تازه و
zōion گیانه‌وه‌ر یان ئاز‌ه‌ل) دوران نوزوی

caique /kɑː'ɪk, US kɑː-/ *noun*

به‌له‌م، گه‌می، لوتکه (بنه‌ره‌ت): له‌ kaik ی
تورکی) ☉ قایق

Cairene /'kɑːriːn/ *noun, adjective*

n خه‌لکی **Cairo** سه‌ربه قاهره یان
دانشتووانی ☉ n اهل قاهره وابسته به قاهره

یا ساکنانش

cairn /keən, US kern/ *noun*

1 بهردچن، ئاغەر، کەلەکەبەرد، ئاغەرە 2 ئاغەرە مۆنومنت (بەهرت: له کارم گەیلی سکاڵەندی) ① 1 سنگ چين 2 سنگ چين بادبەرد

cairn terrir *noun*

جۆری تاجی بچوکی یی کول، لەش دریز و تووک زیر ① نوعی تازی

cairngorm /'ke:ngɔ:m/ = another term for smoky quartz

caisson /'keis(ə)n, US kə'su:n/ *noun*

1 سنووقی تەقەمەنی (زۆرتر پیچکەدار)، واگۆنی تەقەمەنی 2 سنووقی زیرای، سنووقی بناو، زووروچکەیی هەوا ① 1 صندوق مهمات، محفظه مهمات 2 اتاق هوا

caisson disease = decompression sickness**cattiff** /'kettɪf/ *noun*

① (کۆن) مروفی خویری، سووک و ترسە نوک ② آدم پست یا بزدل

cajolement /kə'dʒəʊlmənt/ *noun*

رووبینی، رووبامایی، نەرمەبەری، هۆلیسکی، مەرای، لامە، زمان لووسی ① مەدانە، تملق

cajoler *noun*

زمان لووس، رووباماس، نەرمەبەری، رووبین ① چەرب زبانا، تملق

cajolery /kə'dʒəʊləri/ = cajolement**Cajun** /'keɪdʒən/ *noun, adjective*

n کاجۆن، کەبجین، کینیجین (جۆری موسیقای له بەهرت دا له لایەن کاجۆنەکانەوه لێدەدری که تیکەلەیه که له موسیقای فۆلک) *adj* سەربە کاجۆنەکان، ب.ت. له پیاچوونەوه به موسیقای گەلی یان ① کاجون

cajuput /'kadjəpʊt/ *noun*, also cajeput

1 رۆتیکی دەرمانی بۆن خۆش، له رۆنی دار کافور دەچی، له داریکی ئەوسترالاسیایی دەگسیری 2 داری ئەو رۆنە، دارەسجی [Melaleuca cajuputi] (بەهرت: له kayu putih مالیزیایی "داری سبی") ① کاجوپوت

cake /keɪk/ *noun*

1 کەیک 2 تیکە، لەت، قالب (بەهرت: سکاندینافی بەهرت) ① 1 کیک 2 تکه، قالب

cake flour *noun*

ئاردی کەیک ① آرد کیک

cakehole *noun*

(بریتانیا و ئافەرمی) دەمی مرو ① دهان

cake mix *noun*

گەردە (ه) نامادە کەیک ① پودر آمادە کیک

cake tin *noun*

قالبی کەیک، جی کەیک ① قالب کیک

cakewalk *noun*

1 (ئافەرمی) کاری ئاسان، کاری وەک

ئاوخواردنەوه 2 جۆری سەما (ی به له نەجهوه) باوی کۆتایی بەکانی سەدی 19 که له لایەن رەشەکانی ئەمریکاوه بەهری پندرا و هەركەس به له نەجهولارتر برۆشتایە کەیککی وەک خەلات دەبەردەوه 3 جۆری جەژن یان سەرگەرمی رەشەکانی ئەفریقا، کەسێ توندتر یان باش تر له هەموو برۆشتایە کەیکە کە وەک خەلات دەبەردەوه ① کار مثل آب خوردن 2 نوعی رقص 3 کیک واک

cakewalker *noun*

کەیک واکتر ① کیک واکر

cal *abbreviation* calone(s)**Cal.** *abbreviation* California**CAL** /kæl/ *noun*, computer-assisted learning

کال (فێربوون بە (بارمەتی) کامپیوتر، بەکارهێنایی کامپیوتر له فێربوون دا) ① کال

Calabar bean /'kələbəʃ/ *noun*

دانیکی زارای گیانیکی هەلچووی گەرمیتانی رۆژاوی ئەفریقا [Physostigma venosum] (له ناوی Calabar, له نایجریا) ① کالار بین

calabash /'kələbəʃ/ *noun*, also calabaza /,kələ'ba:zə/

1 کۆلە کەدیمی پاشیتە، (هەروەها calabash tree) داری کۆلە کەدیمی پاشیتە، [Crescentia cujete] (بەهرت: له calebasse فەرمەنسی، له calabaza سیانیایی، رەنگە له garbuz فارسی "melon") 2 کەلەبەلێ (وەک ئەسکۆی، بوتل، سەبیلە یان جێنگای ناو) کە له توێکلی وشکەوه بووی کۆلە کەدیمی پاشیتە ساز دەکری ① 1 کالاباش، درخت کالاباش 2 کالاباش

calaboose /,kələ'bu:z/ *noun*

(ئافەرمی) زیندان، کون، بەندی خانە ① زندان، هەلفدونی

caladium *noun*

گۆی فیل، چەند جۆریکی رووکی گەرمیتانی ئەمریکا، له خیزانی arum [ئوخم Caladium ب.ت. C. bicolor] ① فیل گوش

calamander /'kələmændə/ = coromandel**calamari** /,kələ'mɑ:ri/ *noun*, also

calamares /,kələ'mɑ:reɪz/, pl.

چیشتی ماسی squid ① کالاماری

calamine /'kələmɪn/ *noun*, also calamine lotion

کەلیمین، کالامین (= جۆری گیراوه بۆ سارپێکردنەوهی سووتانی پێست، له کاربۆناتی زینک و ئوکسایدی ئاسن دار پێکھاتووه؛ بەهرت: له Kadmos ناوی دامەزرێنەری ئەفسانەیی تیب یان تیبیس Thebes) ① کالامین

calamint /'kələmɪnt/ *noun*

گیا یان دەوێنکی بۆن خۆش، به گۆلی شین یان

Calamintha, *syn.* بنهوشی کالهوه [توخم] *Satureja, especially C. nepeta* نعناع
زیبا

calamitous /kə'ləmitəs/ *adjective*
دلته زین، جهرگیر، تله زگاوی، پرېه لا،
مال ویران کړ، کاره ساتاوی، لیقه ومار، کلول: -
calamitous events مصیبت یار، فحیم، فلاکت یار
calamity /kə'ləmiti/ *noun, pl. calamities*
1 به لا، ناسیو، تله زگه، نهوهره، کاره سات،
ناخوښی، نه هاتی، فته تارته، مال ویرانی،
وهیښووه 2 مه بنه تی، کلولی، قوربه سهری (له
calamity فته رهنسی کون، له *calamitas*
"لاتین") 1 مصیبت، فاجعه 2 فلاکت

calamus /'kæləməs/ *noun, pl. calami* /-
məti/, or calamus root

1 وشه پیکي تر پو *sweet flag* 2 هه رو، هه
calamus root ره گي بون خوشی نهو گیاهه 3
بهشی خوارووی هولولی میل یان لاسکی پهر 4
قامیش، چیت 2 اگر ترکی 3 کلاموس 4 نی
calandra lark /kə'landrə/ *noun*
Melanocorypha کلاندهی کالاندرا
calandra نوعی پرند

calash /kə'laʃ/ = *calche*

calathea /kə'lə'tiə/ *noun*
گیایکي گهرمتانی نهریکا، زورتر بو گولدان
یان شووښه بند [توخم] *Calathea*: زور جورن
نوعی گیاه

calc- *prefix*
"lime" *Kalk* (له کالسیوم) پيشگر: قل، گج،
نهلما، ریتووه کدی کاریگه ری *calx* لاتینی
به سهره ویه) پيشوند: آهک، کلسیوم

calcalcalkaline /kal'kalkə'laɪn/ *noun*
(زهوی ناسی، زورتر پرده کان) تا راده یی پره له
هه ردو کانزای ناکالی و کالسیوم کالکالکالین
calcaneus /kal'keɪniəs/ *noun, also*
calcaneum /-niəm/ *pl. calcanei* /-ni/ or
calcanea /-ni/

(تویکاری) نیسکی پازنه (بنه رت: له لاینه وه)
کالکانیوم

calcareous /kal'keəriəs/ *adjective*
قللی، کلسی، گچی، خواوهی کالسیوم
آهکی، دارای کلسیوم

calceolaria /kəlsɪə'leəriə/ *noun*
کوشیله؟، رووه کیکی نهریکای باشووری له پهر
گولسه کدی ده کری [توخم] *Calceolaria*
(بنه رت: له *calceolus* لاتین، چکوئینزای
calceus "کوش") نوعی گیاه

calces = plural form of *calx*
calci- *prefix*
پيشگر: سهره کلسیوم یان ناو ته کانی، کالسیوم،
خونی کالسیوم: *calcify calcic calcifuge*

(رهق بوون، بوونه قسل، بنه رت: له *calx, calc-*
لاتینه وه "lime") پيشوند: وابسته به کلسیوم یا
ترکیبات آن

calcic /'kalsɪk/ *adjective*
گچی، کلسیوم دار، کالسیوم دار، کالسیومی
تیاه، به رهم هاتوو یان وه گیراو له قسل یان
ناهک 2 دارای کلسیوم، مشتق از آهک

calcicole /'kalsɪkəʊl/ *noun*
(رووه ک ناسی) رووه کن له گلی گچی یان
قللی دا شین ده بی، قسل زوی، ناهک زوی
کالسیکول

calcicolous /'kalsɪkəʊl/ *noun*
(رووه کن) گلی گچی یا قللی کالسیکولوس
calciferol /kal'sɪfərəl/ *noun*

(زینده کیمیا) فیتامین D₂، بنه رتی به بو
نشستی کالسیوم له نیسکه کان دا، نه لکولی
C₂₈H₄₃OH وهک ته واکه ری خوراکي وایه کالسیفرول

calciferous /kæl'sɪfərəs/ *adjective*
به کاربوناتی کالسیوم وه، کاربوناتی
کالسیوم دار، کاربوناتی کالسیومی تیاه،
کاربوناتی کالسیوم به رهم دیتی 2 دارای
کربنات آهک

calcification /kælsɪfɪ'keɪʃn/ *noun*
1 کلانندن، قلانندن، بوونه قسل 2 بوونه
پرد 3 رهق بوون، رهقی، سهختی 1 نکلیس،
نکلیس 2 تحجر 3 انعطاف پذیری

calcifuge /'kalsɪfjuːdʒ/ *noun*
(رووه ک ناسی) گچه دودور کهره، رووه کن
که له گله گچی دا شین ناسی (or *calcifuge*
or *calcifugous*) آهک گیر

calcimeter *noun*
کلسینو، قسلینو، ناهک پتو آهک سنج
calcimine *noun*

کالسیمین: شله پیکي رهنگی یان سپی که بو
سپي کرده وای میچه کان، دیواره کان و شتی وا
به کار دیتی، له سریش، ماک و کهرسته ی
سپي کرده وه و ناو پیکهاتوو کالسیمین

calcination /kælsɪ'neɪʃn/ *noun*
1 کلانندن، قلانندن، کلسان، بوونه قسل،
قسلان، کرده قسل 2 سووتانندن 1 نکلیس،
نکلیس 2 احراق

calcite /'kalsɪt/ *noun*
(کیمیا) کالسیت CaCO₃، کاربوناتی کالسیومی
بلوورین کالسیت

calcitic *adjective*
(کیمیا) کالسیتیک، کالسیت دار، کالسیتای
کالسیتیک، حاوی کالسیت

calcitonin /kəlsɪ'təʊnɪn/ *noun, also*
thyrocalcitonin
(زینده کیمیا) هورمونی تیروئید یان سایرود که
کاریگه ری له سهر دابه زینی کالسیومی خوین
هه به کالسیتونین

calcium /'kælsiəm/ noun

کالسیوم (به ژ.گ. 20، ن. Ca) ○ کلسیم

calcium carbide noun

کاربید یان کاربایدی کالسیوم CaC_2 ○ کربید کلسیم

calcium carbonate noun

کاربوناتی کالسیوم CaCO_3 ○ کربونات کلسیم

calcium chloride noun

کلورایدی کالسیوم: خونی شی مزای سبی CaCl_2 ○ کلورید کلسیم

calcium cyanamide noun

سیانامید یان سیانامیدی کالسیوم CaCN_2 ○ سیانامید کلسیم

calcium gluconate noun

گلوتوناتی کالسیوم $\text{CaC}_{12}\text{H}_{22}\text{O}_{14}$ ○ گلوتونات کلسیم

calcium hydroxide noun

هایدروکسایدی کالسیوم Ca(OH)_2 ○ هیدروکسید کلسیم

calcium hypochlorite noun

هایپوکلوریتی کالسیوم CaCl_2O_2 ○ هیپوکلوریت کلسیم

calcium oxalate noun

نوکالاتی کالسیوم CaC_2O_4 ○ اکالات کلسیم

calcium oxide noun

نوکسایدی کالسیوم ○ اکسید کلسیم، کنسیم اکسید

calculable /'kælkjələbl/ adjective

1 له لیکدانه‌وه‌هاتوو، لیک‌ده‌ردیسه‌وه 2 باوه‌ریترکراو، لئ‌رایترکراو، پشت‌بین‌به‌ستراو، جئیی ئیتوار ○ 1 قابل محاسبه 2 قابل اعتماد

calculated /'kælkjuleɪtɪd/ adjective

1 لیکه‌وه‌دراو، حساب‌کراو، ژمیردراو، هه‌لسه‌نگیترکراو 2 پشه‌کی پلان بۆدانراو، له‌برچا‌و‌گیراو ○ 1 حساب‌شده 2 طراحی‌شده

calculating /'kælkjuleɪtɪŋ/ adjective

زیره‌ک، وریا، (باش) لیکده‌ره‌وه، زیرنگ ○ زیل، حساب‌گر

calculatingly /'kælkjuleɪtɪŋli/ adverb

زیره‌کانه، وریایانه، (باش) لیکده‌ره‌وانه ○ حساب‌گرانه

calculating machine noun

ده‌زگا یان نامیری ژماردن، ژمیره‌ک ○ ماشین حساب

calculation /'kælkju'leɪʃn/ noun

1 ژمیره، ژماره، حساب 2 لیکدانه‌وه، ژماره لیکدانه‌وه، هه‌لسه‌نگاندن، ژمیره‌گه‌ری: Our guess was confirmed by 3 تیرامان ○ 1 حساب 2 محاسبه 3 تأمل

calculator /'kælkjuleɪtə(r)/ noun

ده‌زگای یان نامیری ژماردن، ژمیره‌ک ○ ماشین حساب

calculus /'kælkjələs/ noun

1 (هه‌روه‌ها infinitesimal calculus) ژمیران، شیکاری و ته‌واوکاری، کالکولیس 2 لیکدانه‌وه 3 (ددان) بار، به‌لخ 4 (lat, -liz) pl. calculi گورجیله، تووره‌کئی زه‌رداو و هتد به‌رد، زیخ ○ 1 حساب دیفرانسیل و انتگرال 2 محاسبه 3 جرم (ددان) 4 سنگ

caldarium /kal'dɛ:riəm/ noun, pl. caldaria /-rɪə/

دیویکی گهرم له گهرماوی رومی کۆندا ○ کالداریوم

caldera /kol'dɛ:ɾə, -'dɪɾə/ noun, pl. calderas

دهم یان زاری گهرکاتیکی گه‌وره (کاسه‌ناسا)، ب.ت. نه‌وه‌ی که به‌هوی ته‌قینه‌وه‌ییکی مه‌زن پتکه‌ساتوو و هه‌ره‌سی زارک یان ناوه‌ندی ناگه‌ریته‌کئی لیکه‌وتۆنه‌وه (بشه‌رت: له سبانایی‌یه‌وه، له Latin caldaria late له مینییه caldarius لاتین که بۆ ناوی گهرم به‌کار‌دینیی، له calidus "گهرم"، له calē re "گهرم‌بوون") ○ کالدرا

caldron = cauldron

caleche /kə'leʃ/ noun, also calash

1 کالسیکه‌ی سووکی دوو‌پتکه‌یی، سه‌ره‌کئی ده‌نووشته‌وه و لاش ده‌بری 2 جوړی کلاوی له‌خوری ژانه ○ کالاش

Caledonian /'kælɪ'dəʊniən/ adjective, noun

adj (ب.ت. له بواری جوگرافیایی‌دا) سه‌ریه سکانله‌ند یان چیانشینانی سکانله‌ند n (به شوخی یان وژی‌هیی) که‌سیکی سکانله‌ندی ○ کالدونین

calefacient /'kælə'feɪʃənt/ adjective, noun

adj گهرمینه‌ر، تینه‌در، گهرمکه‌ر، گهرمکار n ده‌رمانی داگیرستنه‌ر یان گهرم‌که‌ره‌وه ○ adj گرم‌کننده n دزوی گرم‌کننده

calefaction noun

گهرماندن، گهرم‌کردن، تین‌دان ○ گرم‌سازی

calefactory /'kælə'fæktəri/ noun, pl. calefactories

گهرمینه‌ر، تین‌ده‌ر: ژووریکی گهرمی ده‌یر بۆ نیشتمان ○ کالفاکتوری

calendar /'kælɪndə(r)/ noun

1 سالنامه، رۆژ(ز)میر 2 لیست یا خشته‌ی رۆژ یا رووداو‌ه تاییه‌تی‌یه‌کان (بروانه Julian calendar و Gregorian calendar) ○ 1 تقویم، سالنامه 2 کالندار

calendar month noun

مانگی خوری ○ ماه شمسی

calendar year noun

سالیی خوری یان هه‌تاوی ○ سال خورشیدی

calender¹ /'kælɪndə(r)/ *noun*

ده‌رویش، قه‌له‌ن‌ده‌ر ☉ درویش

calender² /'kælɪndə(r)/ *noun*

ده‌زگای نو تو ☉ ماشین اتو

calenderind machine = **calender**²

calendric /-'ləndrɪk/ = **calendrical**

calendrical *adjective*

سالنامه‌یی، سهره به روزمیسر، له سالنامه‌دا به‌کار دیتری ☉ تقویمی

calends /'kælɪndz/ *noun*, also **calends**, *pl.*

سهرمانگ، په‌کهم روزی مانگ (= له سالنامه‌ی رومی کون‌دا) ☉ غره

calendula /kə'leɪndʒələ/ *noun*

کالین‌دولا، هدمسته‌به‌هار [توخم *Calendula*] ☉ کالدولا، گل اشرفی

calenture /'kal(ə)ntʃə/ *noun*

1 سوورداگه‌ران، سووربوونه‌وه 2 تاي ناوچه گهرمه‌کان که له‌بهر گهرمايردوویی‌یه‌وه تووش ده‌بن (بهنه‌وت: له فنه‌ره‌سه، له سیانایی‌یه‌وه "تا fever") ☉ 1 برافروختگی 2 کالتور

calf /kɑ:f, US kæf/ *noun*, *pl.* calves

1 گویلک، کویزه‌که، به‌لخ، پیجوه مانگا، به‌لخ، پیسته یان که‌ولی گویلک، گاوس 2 ماسوولکه‌ی پووز یان به‌له‌ک، نهرمه‌ی پووز 3 پارچه سه‌هولیکي سه‌راوکه‌وتدی له جیای سه‌هولین جیاوه‌بوو (*calflike adj*: نه‌لمانی بنه‌وت) ☉ 1 گوساله، چرم 2 ماهیچه‌ی ساق پا 3 کاف

calf /kɑ:f, US kæf/ *noun*, *pl.* calves

ماسوولکه‌ی پووز یان به‌له‌ک، نهرمه‌ی پووز ☉ ماهیچه‌ی ساق پا

calf love = puppy-love

calf's foot *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) خان، خازی ☉ گل شبیری

calf's-foot jelly *noun*

رینگای پا یان لاقی گویلک ☉ نوعی ژل

calfskin /'kɑ:fskɪn, US 'kæf-/ *noun*

پیسته، که‌ول یا چرمی گویلک ☉ پوست گوساله

calibrated *adjective*

بلنتراو، نه‌ندازه‌دار، به‌له‌که‌راو، به‌له‌مند ☉ مدرج

caliber = US spelling of **calibre**

calibration /'kæli'breɪʃn/ *noun*

کالیراندن، ترازکردن، ریک‌خستن، میزان‌کردن، ریک‌اندن، ریک‌کردن، سه‌نگاندن، پلاندن، به‌له‌که‌کردن، نه‌ندازه‌به‌بندی: *a calibration*

The dial has -ibrations from 1 to 0 error

5 ☉ کالیرگیری، تنظیم، درجه‌بندی

calibration constant *noun*

(کیمیا) جنگیری پلاندن ☉ ثابت درجه‌بندی

calibration curve *noun*

(کیمیا) چه‌ماوه‌ی پلاندن ☉ منحنی درجه‌بندی

calibration error *noun*

(کیمیا) هه‌له‌ی پلاندن ☉ خطای درجه‌بندی

calibre /'kælibə(r)/ *noun*, US **caliber**

1 کالیر، تری نیوه‌وه، دهمه، تیرخور، گولله‌خور (هی تفه‌نگ) 2 لپه‌اتوویی، توانایی، لپه‌شاه‌یی 3 چوینه‌تی، راده‌ی باشی یان گرنک‌ایه‌تی (بنه‌وت: له فنه‌ره‌سی، له *calibro* نیانیایی‌یه‌وه، ره‌نگه له *kālib* عهره‌یی "mould") ☉ 1 کالیر، قطر داخلی 2 استعداد، قابلیت 3 کیفیت

caliche /kə'li:tʃi/ *noun*

(زه‌وی‌ناسی) که‌لیج، قسه‌چین، قسه‌توئ (توئ‌یه‌کی کاربوئانی کالیوم که له خاکی که‌فری له ناوچه وشکانی‌یه‌کان‌دا پیکه‌تاوه) ☉ کالچ

calico /'kælikəʊ, US -kool/ *noun*, *pl.* calicoes or US also calicos

خام، چیت، بلووری، مقالی (پارچه‌ی که‌تانی) ☉ چیت

calico cat = tortoise shell

Calif. *abbreviation* California

California condor *noun*

جوړی سپسارگی نریک قر‌تیکه‌وتووی (یان نریک‌قر) کالیفورنیایی ☉ کوندور کالیفورنیایی *Gymnogyps* | *californianus*

California laurel *noun*

لاریلی کالیفورنیایی: جوړی داری ته‌ره‌ونی evergreen که‌ناری پاسیفیک، له ختیرانی ☉ *Umbellularia californica* | *laurel*

درخت غار کالیفورنیایی

Californian *noun*, *adjective*

1 خه‌له‌کی کالیفورنیا 2 سهره کالیفورنیا.

کالیفورنیایی ☉ کالیفورنیایی

California poppy *noun*

کوکه‌نار یا خه‌شخاشی کالیفورنیایی: ره‌سه‌نی روزه‌اوای نهرمیکای باکووری ☉ *Eschscholtzia californica* | خه‌شخاش امریکایی

California sheephead = **sheephead**

californium /'kæli'fɔ:niəm, US -'fɔ:rn-/ *noun*

(کیمیا) کالیفورنیوم (په‌ژ.گ. 98. ن. Cf; بنه‌وت: له *California University*، بو جاری په‌کهم له‌وی سازکرا + -ium) ☉ کالیفورنیم

calipers /'kælipəz/ = **callipers**

caliph /'keɪlɪf/ *noun*, also **calif**

خه‌لیفه ☉ (caliphal *adj*) خلیفه

caliphate /'kælifet, 'keɪl-, US 'keɪl-/ *noun*

خه‌لافت، خه‌لیفایه‌تی ☉ خلافت

calisthenics = **callisthenics**

calix /'keɪlɪks, US 'kæ-/ *noun*, also **calyx**

(رووه‌ک‌ناسی) گیایاله، گوله‌پاله، گوله‌کاسه ☉ کالیکس

calk = caulk

CALL /kɔ:l/ *abbreviation* computer assisted language learningمال: فیریوونی زمان به (یارمه تی) کامیو تیر ګال
calkin /kɔ:lkin/ *noun*سەر یان نووکی هه لگه راوه ی نال، نالی رووسی
نعل روسی**call** /kɔ:l/ *noun*

1 بانگ، چار، هه را، قاو، قیزه، هاوار، دهنگ، گازی 2 بانگهواز، بانگهشت، بانگهشه، بانگهشتن، لئ ګیرانه وه 3 به پام، دهنگ و یاس، هه وال 4 تلهفون، قسه کردنی تلهفونی، پتوهندی تلهفونی 5 دیدار، سهرلیدان، سهردان، هاوینی 6 سهریاری به کترینین یان سهردان 7 داوا، داخوازی، خوسته ک 8 داواکاری، داواکردن 9 بانگ یان دهنگی ناسمانی 10 پنداویستی 11 (نۆره ی) خویندنه وه 12 سهرنج راکیشتان، راکیشتان، بالکینشی، گیرایی 1 فریاد، صدا 2 احضار، فراخوان 3 پیغام، خبر 4 تلفن، مکالمه ی تلفنی 5 ملاقات 6 قرار 7 تقاضا 8 مطالبه 9 ندای غیبی 10 احتیاج، ضرورت 11 خواندن 12 جاذبه

calla /'kalə/ *noun*

(رووه ک ناسی) خاز، خازی 1 (ههروه ها) water calla وشه ییکی تر بو arum 2 bog (زۆرتتر calla lily وشه ییکی تر بو arum lily ګل شیوری

callaloo /'kalə'lu:/ *noun*, also callalou

1 گه لای نه سه ناخ ناسای رووه ییکی گهر میتانی نه میریکا، زۆر له لیستان و ناشه یزی کارانیب به کار دپیرئ 2 سوپ یا چیشتی نه وه گه لای نه وه گیاهه 3 رووه ک یان گیاهی نه وه گه لایه [توخم Xanthosoma] ګالارو

Callanetics /kə'lænɪks/ *noun, pl.*

(دروشمی بازراگانی) شینوه ییکی راهیتانی لهش له سه ر بنچینه ی کۆمه لئ جووله ی دووباره وه بوو ګاله ی نوعی ورزش

call centre *noun*ناوه ندی تلهفون ګاله ی مرکز تلفن
caller /'kɔ:lə(r)/ *noun*

1 سهرلیدهر، سهردان کهر، سهردان چی، هاوین 2 تلهفون کهر 1 ملاقات کهنده 2 تلفن کهنده

call girl *noun*

کچی تلهفونی، لهش فروشی تلهفونی ګاله ی دختر تلفنی

calligrapher *noun*

جوان نووس، خوش نووس ګاله ی خطاط

calligraphic /kælɪ'græfɪk/ *adjective*

سهر به جوان نووسی یان خوش نووسی ګاله ی وابسته به خطاطی

calligraphist /kə'lɪgrəfɪst/ *noun*

جوان نووس، خوش نووس ګاله ی خوش نویس

calligraphy /kə'lɪgrəfi/ *noun*

خه تاتی، جوان نووسی، خوش نووسی ګاله ی خطاطی، خوش نویس

call-in = phone-in**calling** /'kɔ:lɪŋ/ *noun*

1 کار، پیشه، ئیش 2 بانگهشت، بانگهشت (ن) 3 به پور، ئهرک، به لئینی دان، خو به سته یی، پینه ندی 1 شغل، حرفه 2 دعوت 3 وظیفه، تعهد

calling card = visiting-card**calliope** /kə'lɪəpi/ *noun*نامتیریکی که پیۆردی نه میریکی، شینوه ی نۆرک دهدا (له) *Kalliope* یونانی: ناوی Muse ی هه له به سته ی پاله وانی، دایکی Orpheus و سهرۆکی نۆ خودای تری هه له به سته و شینهره. (واتاکه ی: خاوه نی دهنگیکی جوان) ګالپوب**calliopsis** *noun, pl. same*کالیۆپیس: هه ریه ک له جه ند جورئ *coreopsis tinctoria* برووه کینکی ب.ت. باخچه یی به ربلاو جینراو ګاله ی کالیۆپیس**callipers** /'kælɪpə(r)z/ *noun*

تیره پتو، کولیس، پرکار، به رکار ګاله ی کولیس

callipygian /kə'lɪpɪdʒiən/ *adjective*, also callipygean

خاوه نی سمت و ساتانی جوان، سمت جوان ګاله ی کالپیکین

callistemon /kəlɪ'stɪmɒn/ *noun*گیاهی تیره یی که bottlebrush له کان داده گری [توخم *Callistemon*] (بسه مه ت: له *kallos* یونانی "جوانی" + *stemon* "ده زوو یا بۆرگ") نوعی گیاه**callisthenic** *adjective*

سهر به نه ره مه وه ورزش ګاله ی وابسته به نرمش

callisthenics /kælɪ'sθenɪks/ *noun*, US calisthenics

نه ره مه وه ورزش، وه رزشینکی سوو که بو جوانی و ریک وینکی، کالپس سینیکس ګاله ی نرمش

Callisto *noun*, Latin, from Greek *Kallisto*

1 به ریه یی که زیۆس Zeus خوشی ده ویست و له لایه ن Hera وه به شینوه ی ورچی (مین) لئ ده رها ت و پاشان بووه گه له سته ره ی Great Bear (نه سته تره وانی) کالپستو (= باشکو (قه مه ر) ی پنجه مه له کومه له باشکو ی هورمز یان ژووبیتیر) ګاله ی کالپستو

callithump *noun*سان یا ریشه ی شلوق و پرده نگه دهنگ (callithumpian *adj*) ګاله ی تانپ**callitrichid** /kəlɪ'trɪkɪd/ *noun*(گیانه وه ناسی) موو جوانه: *primate* یکی خینزانی (*Callitrichidae*) که marmoset و tamarin له کان ده گریته وه ګاله ی تریکید**call loan** = call money

call money *noun*

وامی که له لایمن یان ده زگایی به قهر زدراره،
هه مرکات داوای کرا، ده بی بدرینه وه ① وام
عندالمطالبه

call number *noun*

جی نیشان: ژماره، بیت، هینا یان لیکدرای
نه مانه که نامازه به جیگا و شوینی تایه تی
کتیبه له قهقهسه که دا دهکا ① کال نامبر

call of nature *noun*

پنویست به دهس به تاو گه یاندن ① نیاز به قضای
حاجت

callop /'kaləp/ *noun*

جوری ماسی خوراکی سهوز یان زهرد، هی ناوه
شیرینه کان و له نه سوسترالیا ده بیترئ
Plectroplites ambiguus ① کالوپ

callosity /kə'lositi/ *noun, pl. callosities*

پینه، قه تماخه، پترو، بزمه، تویشکه، گری،
ره قینه، قه تماخه، میخه که، بزماره ① پینه، کیره

callous /'kæləs/ *adjective, noun*

adj 1 پیناوی، قه تماخه به ستور، گهره به ستور،
تویشکه به ستور، پترودار: *callous hands* 2
دلره ق، بی به زهیی، *hard-hearted*: *a callous*
adj ① *callus* = *n* indifference to suffering
1 پینه به 2 بی رحم

calloused /'kæləst/ *adjective*

پیناوی، پینه به ستور، پۆلکه، پترودار،
قه تماخه به ستور: *calloused hands* ① پینه به

callously /'kæləslɪ/ *adverb*

بی به زهیی یانه، دلره فانه، به دلره قه یهوه، به
بی به زهیی یهوه ① با بی رحمی

callousness /'kæləsns/ *noun*

دلره قه، درندهیی ① بی رحمی

callow /'kæləʊ, US -ləʊ/ *adjective*

خا، نه خاراو، کرج و کال، بی نه زمون،
پهرو پودهر نه کرج و کال، *inexperienced*

a -low youth: immature ① بی تجربه، ناوارد

callowly /'kæləʊli, US -ləʊli/ *adverb*

خاوانه، نه خاراوانه، به شیوه یه کی کرج و کال،
بی نه زمونانه ① با بی تجربه، به طور ناوارد

callowness /'kæləʊnəs, US -ləʊnəs/ *noun*

خاوی، نه خاراوی، کرج و کالی، بی نه زمونی ①
بی تجربه، ناواردی

call sign *noun, also call signal*

نیشانه دیاری کهر (که سی که په یامیکی
ناردوه) ① علامت مشخصه

call-up *noun*

بانگ کردن بۆ سه ریازی، بانگه وازی سه ریازی
① احضار به خدمت

callus /'kæləs/ *noun, also callous*

1 پینه، پترو، قه تماخه، بزماروک، قاشگ،
تویشکه، میخه که دار، ره قینه، پۆلکه، به تروک،

گری، گهره، دهق 2 (رووه کناسی) ره قینه ①
پینه 2 کالوس

callused *adjective*

پیناوی، پینه به ستور، پۆلکه، پترودار،
قه تماخه به ستور ① پینه به

calm /kɑ:m/ *adjective, noun*

adj هین، سهروتو، نارام، هیدی، هیور، نه هون
n سهروت، شینهیی، سهیوت، هینیی،
نارامی، شوخن /kɑ:mli/ *adv* ① *calmly*

به شینهیی، به هینیی، نارام، به نارامی: *calmness*
n: سهروت، هینیی، نارامی، سهیوت، شوخن،
هیوری، خاموشی ① آرام *n* آرامش

calmative /'kɑ:ɪnətiʋ, US 'kɑ:l-/ *adjective, noun*

adj هیور که ره وه، دامرکین، نارام که ره وه،
n sedative ① *adj* درمسانی نارام که ره وه

مسکن *n* داروی مسکن

calmodulin /kəl'mɒdjʊlm/ *noun*

(زینده کیمیا) کالمودولین، کالمودولین:
پروتینیکی نیو زوری بی خانه کان، له زور کاری
کار نه دنامناسی دا به شداری دهکا ① کالمودولین

calomel /'kæləmə/ *noun, also mercurous chloride*

کالومیل: کلورایدی جیهویی Hg_2Cl_2 ،
گهردیکی سی که چاران وه کوو خاوی که ره وه بی
purgative ① کالومل به کار دیترا

caló *noun*

کالو: هدریک له چهند نارگوئی *argot* سپانیایی،
ب.ت. نهوی که له لایمن لاوانی *Chicano* وه

له شاره کانی باشووری روژاوی ولاته
یک گرتووه کان دا به کار دیترا (نه پوت): له *kāla*

سانسکرت) ① کالو

calomel /'kæləmə/ *noun, also mercurous chloride*

کالومیل: کلورایدی جیهویی، گهردیکی سی
چاران وه که درمسانی رهوانی به کار دیترا

[Hg_2Cl_2] ① کالومل

Calor gas /'kælə gæs, US 'kælət/ *noun*

(دروشمی باز رگانی) گازی که په سولوی ① گاز
کپولی

caloric /kə'lonɪk, US 'kælərɪk/ *noun, adjective*

n گهرمی، تین، گهرمی پیکهین، گهرمینه،
گهرم کهر، گهرمی ده ره وه *adj* سه ره گهرمی
calorically: به پوت: له *calorique*

فه ره نسی، له *calor* لاتین "گهرمی" *n* ①
حرارت، گرمزا *adj* وابسته به حرارت

calorie /'kæləri/ *noun, also calory, pl. calories*

1 کالوری، گهرموکه 2 به که ی پیناوی بری
گهرمی 3 به که ی پیناوی بایهخی وزی خوراکی:

a low-calorie drink/diet ٠ کالوری
calorific /kə'lɒrɪfɪk/ adjective

گهرمی ینکهین، گهرمین، گهرم کهر،
گهرمی دهرهه ٠ کرمازا

calorimeter /kə'lɒrɪmɪtə(r)/ noun

کالوری ینو، گهرمؤ کهینو، گهرمی ینو
calorimetric or calorimetrical adj: سهریه
calorimetry /kə'lɒrɪ'mɪtri/ n
گهرمؤ کهینو یا کالوری ینو: کالوری ینو،
گهرمؤ کهینو، گهرمی ینو ٠ کالوری سنج

calotte /kə'lɒt/ noun

1 شهوکلای (ی قهشه کان) 2 گومزه ٠ 1
نپ کلاه 2 گنبد

calotype process /'kælətaɪp/ noun

(میزووی) جورئ شیوهی وینهه لگری زوو ٠
کالوتیپ پروسس

calque /kælk/ noun

(له فهره نهوه، زمانه وان) وهرگیرانی فهرزی
Joan translation (همل) گرتنهوه،
دهقاوده قگیری، دهقاوده ق وهرگیرتی، وهرگیرانی
دهقاوده قی وشهین (وه کوو) Weltanschauung
ئهلمانی و world-view ٠ ینگلیسی و جهان ینی
کوردی، یان Traffic calming له وشه
Verkehrsbereinigung ٠ ینگلیسی و دهقاوده ق
وهرگیر دراوه تهوه؛ بهرته: له فهره نسی یهوه به
واتای (tracing, copying) ٠ گرتنهرداری

caltrop /'kæltɒp/ noun, also caltrop

1 پهیکول، دره سوجه، سیدانه، قونجراکه
[Tribulus] 2 بنه دروو، کورس 3
سیهر، جواریه، چوکل 4 (ههروه ها) water chestnut = caltrop
٠ 1 خارخسک
2 بوتهی خار 3 و 4 کالتروپ

calumet /'kælɒmɪt/ noun

سهیلهی ناشتی یان دابوده ستووری
سوورپیستانی شهمریکای باکووری (له
late Latin calamelus ٠ کالومت
reed ٠)

calumniation /kə'læmni'eɪʃn/ noun

بوختان، تومته، تینال، نهگه، ههلهست، چهفته،
قه خسته دوا ()
calumniator /kə'læmniə'tɔ:(r)/ n
تینال ینکهه، بوختان (پن) کهر، بوختان باز،
بوختان چی، قه دواخهر: calumniation
بوختان بازانه، بوختناوی، تومته یارانه ٠
بهنان، افترا

calumnious /kə'læmniəs/ adjective

قه بوهلهست، قه ههلهست، بوختان چی،
بوختان باز، بوختان کهر، قه دواخهر
(calumniously /kə'læmniəsli/ adv)
٠ مفتری

calumny /'kælɒmni/ noun, pl. calumnies

تومته، بوختان، چهفته، قه، ههلهسته ٠
افترا، تهمت

calutron /kə'lʊ:trɒn/ noun
دهزگایی که تلیکتر و مانگینه گهوره کان
به کاردین تا نیزوتویه یورانیومی به کان له کانی
خاوی یورانیوم جیا کانهوه ٠ کالوترون

Calvados /'kælvədɒs/ noun

کالفادوس: براندی سئو، به شیوه ینیکی نه ریتی له
ناوجهی Calvados ی نورماندی دروست
ده کرائی ٠ کالوادوس

calvary /'kælvəri/ noun

کالفاری (نیوی تهین که عیای پیغمبری لئ
له خاج درا) ٠ کالواری

Calvary cross noun

خاجی کالفاری: خاجی لاتین ب.ت. به سی
پلهوه ٠ صلیب کالواری

Calvin cycle = dark reaction (named after
the Amer. biochemist Melvin Calvin)

calving noun

زایین، زان، زاووزی، بیجو وخستهوه (مانگا،
نههنگ و هند) ٠ زادولد

calves /kæ:vz, US kævz/ = plural form of
calf

Calvinism noun

کالفینیزم، کالفین گهری (ناموزگاری نایینی
پروتستانی فهره نسی جان کالفین John Calvin
(1509-1564) و دارودهسته کی) ٠ کالونیزم

Calvinist /'kælvɪnɪst/ noun, adjective

n کالفینست، کالفین گهر adj سهریه کالفینیزم،
سهریه کالفین گهری، کالفینستی، کالفین گهرانه
٠ n کالونیتست adj وابسته به کالونیزم

Calvinistic adjective

سهریه کالفینیزم، کالفین گهری یانه، کالفینستی
٠ وابسته به کالونیزم

calvities /'kælvɪtɪz/ noun

سهررو تانهوه، تاسی، کهچه لئ ٠ طاسی

calx /kæks/ noun, pl. calces /'kælsɪz/

1 (کیما) کالکس 2 بهرده گج، بهرده قسل ٠ 1

کالکس 2 سنگ آهکی

calypso /kə'lipso, US -soʊ/ noun

1 (Calypso) پهری دهریایی شه فسانه
نودیهی هومر که توانی یو ماوهی حموت سال
نودیه Odysseus له دورگهی Ogygia راگرتی

2 (ههروه ها) calypso (fairy-slipper جورئ
گیاسارمهی orchid سه لک داری زه لکاو، هی
ناوجه پاکووری به کان که گولی تافی سی، زهره
و نه رخنه وانئ ده گرتی [Calypso bulbosa] ٠
کالیپسو

calypso /kə'lipso, US -soʊ/ noun, pl.
calypsos

کالیپسو (= جورئ موسیقا یان گورانی

سووریتسته کان که کاریگری جازی
به سهردهویه: (calypsonian *adj. n.* کالپسرو

calyptra *noun, pl. calyptras*

1 کلاه: به شتیکی کلاه hood یان کلاه ناسا
hoodlike وهک سهری که بیسول له رووه که
moss هکان دا 2 کلاهوی رهگ یان ریشه
کالپترا

calyptrate *adjective*

کلاه دار، خاوهن کلاه، کلاهوی هدییه
کالپترا یا کلاهک

calyptrogen *noun*

کلاه ساز: توپالیتیکی شانیهی که کلاهوی لن
ساز ده کری کالپتروژن

calyceal *adjective*

یورگی، گولپنجکی وابسته به کاسی گل

calycine *adjective*

سهریه یورگ، یورگ ناسا وابسته به کاسی
گل، مانند کاسی گل

calyx /'keɪlɪks/ *noun, pl. calyces /-lɪsɪz/ or calyxes, also calix*

1 (رووه ک ناسی) یورگ، گولپنجک، کاسه له،
کاسه یان بهرگی گول 2 (گیانه وهرناسی)
کاسه له: بوشایی یان ینکھاته ینکی بیاله ناسا، له
به شتیکی تایسه تی pelvis ی گورجیلندی
شیرده ران 1 کاسی گل 2 کالیکس

calzone /kal'tsəʊneɪ, US -ni/ *noun, pl. calzoni or calzones*

جورئ پیتزا، له نیوهی دا دهنووشیتیریتوه
نوعی پیتزا

cam /kæm/ *noun*

1 (میکانیک) کام، کوپار، کوپاره 2 کورتهی
camshaft بادامک

CAM /kæm/ *abbreviation computer aided manufacturing*

کام، بهرهمه ینان به (یارمه تی) کامیوتیر کام
camail /kə'meɪl/ *noun*

زرینی شان و مل زره شان و کردن
camaraderie /,kæmə'ruːdəri, US
,kɑːmə'ruːdəri/ *noun*

دوستانه تی، رفیقایه تی، رفیقایه تی، برایه تی: the
wartime spirit of camaraderie رفقت

camarilla /,kæmə'ɹɪl(j)əl/ *noun*

دهسته ی اوپوکارانی دهسه لات دار یان
سیاست وانانی (ب.ت. به مدهستیکی خراب)،
پیلان، ژوورچه، ژوورچکه (بهره ت: له
سیانایی بهوه، چکولتیرای "camara" ژوور
"chamber") کاماریلا، توطه، اتاق کوچک

camas /kə'mas/ *noun, also camass, quamash*

که ماس، کاماس (رووه کیکه له تیردی زهمه بق
[نوخسه گانی Camassia و Zigadenus

چهن دین جورن) کاماس
cambazola /,kambə'zəʊlə/ *noun*, also
cambozola

(دروشمی بازگرانی) به نیریکی نهرمی شینی
نهلما نی کامبازولا

camber /'kæmbə(r)/ *noun*

1 گورگه پشت، کوورایی (نیوه راست ریگا) 2
تهختی کوور یان چه ماو، تهختی گهراو 1
انخا 2 تهختی خمیده

cambered *adjective*

گورگه پشتاوی، کوور، چه ماو منحنی، خمیده

Camberwell beauty *noun*

جورئ به بولوهی کوچه ر Nymphalis
[antiopa] نوعی پروانه

cambial *adjective*

(رووه ک ناسی) سهریه چینی شان زیندووه کان
وابسته به قلب

cambist /'kambɪst/ *noun*

دراوانس، دهلالی دراو کامبست

cambium /'kæmbɪəm/ *noun, pl. cambia or cambiums*

1 (رووه ک ناسی) چینی شان زیندووه کان،
نالوگوره (له لایتمه exchange) 2 شوینی
نالوگور یان گورینه وه 1 قلب 2 محل مبادله

Cambodian *noun, adjective*

1 n خدلیکی کامبوجیا، کامبوجایی 2 وشیتیکی
تر بئو Khmer (زمانه که یان) سهریه
کامبوجیا کامبوجایی

Cambrian /'kæmbriən/ *adjective*

کامبریه: 1 Welsh (ب.ت. له ناوه کان یان
وشه جوگرافی به کان دا) 2 نامازه یان سهریه
به که مین سهرده می زهوی ناسی دوا
سهرده مانی ژیبانی کون Archaeozoic era که
له تهخته بهرده گانی دا کومه له نیشانه به کی زور له
ژیبانی بی پریره کان دا ده پیتیری، ثم نیوهش له
سالی 1836 ای زایینی له لایمن زانایی به ناوی
A. Sedwick بو ثم سهرده مه پیشتیار کراوه.

سهرده می کامبریه ن دهووبه ری 570 تا 510
میلیون سال پیش دهسی ینکردووه (نیوان
کوهه رده مانی پریمامبریه Precambrian

aeon و سهرده می Ordovician)، کومه له
شوینه واری تهخته بهرده گانی ثم سهرده مه له

چهنده به شتیکی باکووری روزه لاتی سکانه مند
ده پیتیری؛ بنه مه ت: له Cambria لاتین

"Wales"، گورای Cumbria، له
Gymry ویززی "خه لکی ویززی، ویززی یان Cymru" وه یلز
Wales، میرنشینی باشووری روزه لای بریتانیای
گه مرده، پایه تهخت Cardiff، 20,761 کیلومتری
جوارگوشه، حه شیمه ت (2,799,000)، کامبرین

cambric /'kæmbɪk/ *noun*

مه خمر (پارچه یی که له که تان دروس ده بی)

● ملل

cambric tea *noun*

چایی کیمبریک (مینیکی گهرم‌داهین له شیر و چایی) ● چای کامبریک

Cambridge blue *noun*

رهنکی شینی کال ● رنگ آبی کم‌رنگ

camcorder /'kæmkɔːdə(r), US -kɔːrd-/ *noun*

دوربین یان کامیزای فیدوی (دهستی) ● دوربین ویدئویی

came /keɪm/ = past of come**camel** /'kæmɪl/ *noun*

1 و شتر، دهقه، ساره [Camelus dromedaries] (و شتری عه‌ره‌بی، باکووری نه‌فریکا و باشووری رۆزاوای ناسیا، به دووگ یان کوپاره‌تیکه‌وه) و C. ferus (و شتری دوو کوپاره Bactrian ناوه‌ندی ناسیا، دوو کوپاره‌ن) (ده‌بلاخ: به‌چکه و شتر: لوک: و شتری نیز: لوکچه: و شتری نیسری سس‌سالان: ناروانه: و شتری مینی جوارساله) 2 رهنکی قاوه‌بی نامال‌زهرد 3 کوتال یان پارچه‌ی له به‌رگنی و شتر 4 ده‌زگایی بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی که‌شتی نوقم‌بوو، و شتره (بته‌ره‌ت: له camelus لاتین، له kamēlos یونانی، سامی‌بته‌ره‌ت) ● 1 شتر 2 رنگ قهوه‌ای مایل به زرد 3 و 4 کپل

camel cricket *noun*

سیسرکه‌و شتره: جوړی مئرووی پشت‌کۆمی بیهال، پیوه‌ندی به grasshopper ده‌هه‌یه، ه‌ی کسون یا نه‌شکه‌وتان [خیزان Raphidophoridae: زور جوړن] ● نوعی حشره

camel-driver *noun*

و شتره‌وان، ساره‌وان ● شتریان

cameleer /,kəmə'liə/ *noun*

و شتره‌وان، ساره‌وان ● شتریان

camel hair *noun*

1 خوری و شتر، به‌رگن، لوا، پوویت 2 پارچه یان کوتال له خوری و شتر 1 ● پشم شتر 2 پارچه از پشم شتر

camel-hair brush *noun*

به‌ره‌موچ له به‌رگن، نهرمه‌به‌ره‌موچ ● قلم‌موی نرم

camellia /kə'miːliə/ *noun*

(ده‌وه‌ن) گه‌لاور‌شنه؟ گولسی گه‌لاور‌شنه؟ پیوه‌ندی به رووه‌کی tea ده‌یه [Camellia japonica] جوړه پیوه‌ندی‌داره‌کان] ● کاملیا

camelopard /'kəmilə(ʊ)pɑːd, US kə'meləpɑːd/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی، کۆن) زه‌رافه، و شتریلینگ (له نینگلیسی کۆن: به‌ریگای لاتین، له kamēlos یونانی‌یه‌وه، له kamēopardalis

"pardalis + "camel" پروانه pard) ● زرافه

Camelopardalis *noun*, Latin, camelopard constellation و شتریلینگه: کۆنه‌ستیره‌ی باکووری یونان Cassiopeia و Ursa Major ● زرافه

Camelot /'kəmilɒt/ *noun*

کامیلات، کامیلوت: شوین یان ینکه‌ی کوشک و به‌ره‌ی نارتور Arthur پادشا ● کاملوت

camel spider = sun spider**camel's-thorn** *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) درکه‌زال، کوله‌وار، و شترخوار، و شترالوک، کاویر، درکی که‌لمه، و شترخوره [Alhagi camelorum] (روزه‌لانی نیوه‌است) و Acacia giraffae (نه‌فریکای باشووری) ● خارشتر

camel-train *noun*

کاروانی و شتر ● قطار شتر

Camembert /'kæməmbɛə(r), US -bɜːr/ *noun*

که‌میتیر (= جوړی به‌نیری نه‌رمی باکووری فهره‌نسی) ● کاممبر

cameo /'kæmiəʊ, US -miəʊ/ *noun, pl. cameos*

1 نقیسی به‌نه‌خش‌ه‌لکه‌تراو 2 پارچه (نوو‌سراوه، فیلم، شانو و هند) ● 1 نگین نقش‌برجسته 2 قطعه

camera /'kæməɾə/ *noun*

کامیزا، دوربین ● دوربین

camera /'kæməɾə/ *noun*

زوور یان خانووبه‌ره‌ی خر ● کامرا

camera lucida /,kəmə'luːsɪdə/ *noun*

1 نامتری که له‌ودا تیشکه‌کانی رووناکی‌یی به‌ه‌وی سیاله prism یتیکه‌وه ده‌دریته‌وه تا ویتنه‌ین له‌سهر به‌پئی کاغز بیتی 2 زووری رووناک ● کامرا لوسیدا

cameraman /'kæməɾəmən/ *noun, pl. cameramen*

فیلم‌ه‌لگر ● فیلم‌بردار

camera obscura /obs'kjʊərə/ *noun*

زووری تاریک، تاریک‌خانه (لاتین) "dark chamber" ● تاریک‌خانه

camera-shy *adjective*

له‌کامیزاتوقیو ● دوربین‌هراس

camerawoman /'kæməɾəwʊmən/ *noun, pl. camerawomen*

فیلم‌ه‌لگر (زن) ● فیلم‌بردار

Cameroonian /,kəmə'ruːniən/ *noun, adjective*

n ره‌من یان دانیش‌تووی کامیروون، ولاتی له که‌ناری رۆزاوای نه‌فریکا adj سهره کامیروون n اهل کامرون adj وابسته به کامرون

camisole /'kæmɪsəʊl, US -soul/ *noun*

کامیسول (= جورئ بن کراسی زنانه) ◉
کامیسول

camomile *noun*, also chamomile

پیسون، به بیون، قریچه؟، گوله چرمگه،
گوراله چه میشانه، گوله سبی، شیروشه پال،
گوله حاجی یانه، گوله جاویشه، گوله فقی ◉
بابونه

camouflage /'kæmɒfləʒ/ *noun*

خوملاس دان، خومات دان، رهنک گرتن،
خوداپوشین، خوده رهنان، خوشاردنه وه،
خوخه شاردان (به شیوهی سروشت) ◉ استار

camouflaged *adjective*

خوملاس داو، خومات کردوو، رهنک گرتوو،
خوداپوشو، خوده شاردوو، نادیار، شاروه،
دایوشراو، داینچراو، هشاردراو ◉ استارشد،
نهفت

camp /'kæmp/ *noun*

1 وارگه، جادرگا، کمپ، هوبه، زوم، باره گا،
هموارگه، لهشکرگا: 2 to pitch/make camp
ریاز، گروپ، دهسته، حیزب 3 خیمه، جادر 4
(هروه ها summer camp) بهرنامه ی بشوی
هاوینی بؤ منالان (که کومه لنی چالاک ییا
دهنوئری) 5 (بریتانیا، شوته وارناسی) شویتکی
دهورگیرای پیش میزوو 6 (تهفریکای باشووری)
شویتکی دهورگیراو یان کیسلگه یتکی
بهزین کراو بؤ له وهراندن 7 (هوسترالیا و
نیوزیلند) شویت که نازل و پاتالی لی زورجار
کوده کرتیه وه 8 جورئ کابه ی کونی توین 9
ململانی شهر، زبان یان سرفیسی لهشکری،
زبانی سهریازی day camp = 10 (بهرته): له
campus لاتین "زهوی تهخت" ◉ 1 اردوگاه،
اردو 2 مسلک، گروه، حزب 3 چادر 4، 5 و 6
کامپ 8 نوعی بازی فوتیال قدیمی 9 کشمکش
جنگ، زندگی یا سرویس نظامی

camp /'kæmp/ *adjective*

یکه نینی، گالته جار ◉ مسخره

campaign /kæm'peɪn/ *noun*

1 زنجیره کرداریکی شهری، کردار (شهر) 2
هینرش، پهلامار 3 شالار، ههلمهت، خهبات،
چالاک ی ستراتیژی ◉ 1 عملیات 2 حمله 3
پیکار، مبارزه، فعالیت 4 استراتژی

campaigner /kæm'peɪnə(r)/ *noun*

خهبات گنر، خهبات کار، ههلمهت کار، شالوکار
◉ مبارز

campaigning *noun*

شالار، ههلمهت، خهبات ◉ مبارزه، پیکار

campaniform *adjective*

گهرنال ناسا، شیوه زهنگ، زهنگی، زهنگ ناسا ◉
ناقوس مانند

campanile /'kæmpə'ni:l/ *noun*

(ئیتالایی) زهنگ، گهرنال، زام ◉ ناقوس

campanological *adjective*

سهریه زهنگ زهنگی ◉ وابسته به ناقوس نوازی

campanologist /-ədʒɪst/ *noun*

زهنگ زهنگ، زهنگ لیدر، زهنگ کوت ◉
ناقوس نواز

campanology /'kæmpə'nɒlədʒi, US -
'nɒ:l-/ *noun*

زهنگ لیدان، زهنگ زهنگی، هونه ری زهنگ لیدان
ناقوس نوازی

campanula /kam'panjələ/ *noun*, also
bellflower

(رووه ک ناسی) گوله زهنگه، گوله پیاله، زهنگه له
(بهرته): لاتینی نو، چکولترای campanula
late Latin "زهنگ" ◉ کل استکانی

campanulate /kam'panjələt/ *adjective*

(گولن) زهنگ ناسا، زهنگی، شیوه زهنگ:
campanulate flowers زنگ مانند

camp bed *noun*

تهختی قهدرکراو یا دانووشتاو، تهختی کوهه بوو
(خو) ◉ تخت ناشر

Campbellite *noun*

یه کنی له تیره کانی دیانی که به ناوی شاگردانی
کریست Disciples of Christ ناویان ده رکدوه
(له ناوی Alexander Campbell) ◉ کامبلت

camp-chair *noun*

کورسی قهدرکراو، سنده لسی دانووشتاو یان
سفه ری ◉ صندلی ناشر

camper /'kæmpə(r)/ *noun*

که مپ نشین، نیشته جی یان دانیشووی که مپ
ساکن اردو

campestral *adjective*

1 دهشته کی، دهشتی 2 کینگه یی ◉ 1 صحرایی
2 وابسته به کشتزار

camp fire *noun*

ناگری که مپ ◉ آتش اردوگاه

Camp Fire girl *noun*

کچیکی نه ندای ریکخراوه یتکی نیشتانی لاوان
له تمه نی 5 تا 18 سالن ◉ کامپ فایر گرل

camp girl *noun*

نه ندای ریکخراوه ی نیشتانی کچان ◉
کامپ گرل

camp follower *noun*

1 لایه نگر 2 خوین هه لواسیو، کلک 3 (له که مپی
سهریازی دا) دهس گنر، دهس فروش ◉ 1 هوادار
2 طفیلی 3 پله ور

campground /'kæmpgraʊnd/ = campsite

camphor /'kæmfə(r)/ *noun*

کامفر، کافور: ناوچه یان ماکیکی کریستالی
زووه لمبوی سی C₁₀H₁₆O، به بونی خوش و
مه زه ی تاله وه، له هیندی رونی عه تر دا هه یه،

ب.ت. له دار و تویکلی داری کافور دهگیرئ
کافور

camphoraceous /kæm'fə'reɪʃəs/ *adjective*
کافوردار، کافوری، کافوردار ۱ کافوری

camphorated *adjective*
کافوردار، کافوردار ۱ کافورده

camphoric *adjective*
کافوری ۱ کافوری

camphor oil *noun*
رونی کافور ۱ روغن کافور

camphor tree *noun*
دارکافور [Cinnamomum camphora]
درخت کافور

campimetry /kam'pimətri/ *noun*
شیوه یی بو پیمانی مهودای بینایی چاو ۱
کامپیمتری

camping /'kæmpɪŋ/ *noun*
له چادردا ژبان (روژانی پشو) ۱ کامپینگ

camping site = campsite
campion /'kæmpjən/ *noun*, also catchfly

منشهگیره، چهوروکه، کامپیون: جوری گیانکوی
گولدار، له تیره ی Pink [توخمه کانی Silene و
Lychnis] ۱ سبلن، مگسگیر

camp meeting *noun*
کوبونوهی نایینی (له کمش وهه وایینی نازادا)
۱ گردهمایی مذهبی

campo /'kæmpəʊ/ *noun*, pl. campos
میدان (= له شاریکی سپانیا پان یتالیادا) ۱
میدان

campo santo *noun*
قهپرستان، قهبران ۱ گورستان

campsite /'kæmpsaɪt/ *noun*, also 'camping
site or 'campground

خنه تگسای پشووده ره کان یسان بنکهای
خیوه ته لدانی کانی ۱ اردوگاه توریستی

campstool *noun*
جوارپایه یا چوارپیچکهای قه دکراو، کورسی
دانووشتاو ۱ علی تاشو

campus /'kæmpəs/ *noun*, *adjective*, pl.
campuses

1 n دهو روبه ری زانکو 2 خانووبه ره و زهوی
زانکو یان کولیز، زانکووبه ره 3 زانکو، لبق
(زانکو) 4 دهو روبه ری کولیز، خویندنکا،
نه خوش خانه یان دهو زگایینی تر *adj* زانکویی
1 n محوطه ی دانشگاه 2 دانشگاه 3 شعبه 4
محوطه *adj* دانشگاهی

campylobacter /'kæmpɪlə'baktə,
'kæmpɪlə'baktə/ *noun*

چه ماوه به کتریا: جوری به کتریا ی میله ناسای
توخمنی که به ریرسه بو به رختستی نازه ل
abortion و زارای بوونی خوزاکی مروهه کان

[توخم Campylobacter] (بنه رته: له
kampulos یونانی "چه ماو") ۱ نوعی باکتری

campylobacter *adjective*
خاوه نی هیلکو که ییکی چه ماو ۱ دارای تخمک
خمیده

camshaft /'kæmʃɑ:ft, US -'ʃæft/ *noun*
(میکانیک) میل کوپاره، (کامشافت، که مشافت
۱ میل بادامک

camwood *noun*
سووره داری سه ختی دره ختی
۱ نوعی درخت

Can. *abbreviation* Canada or Canadian
can /kæn/ *noun*

1 قوتو، تنه که، پووتی، چه لهنگ، پیپ 2
زیندان، بهندیخانه 3 دهس به ناو 4 (cans)
هیندفون ۱ قوطی، حلب 2 هلفدونی 3 توال 4
(در جمع) هدفون

Canaanite /'keɪnənait/ *noun*, *adjective*
1 نه ندای گملیکی سامی، دانیشووی فله سستین
و فینیکیه ی کون دهو روبه ری 3000 سال به رله
زاین 2 که نعانای ۱ کنعانی

Canada balsam *noun*
جوری چه وکی زهردیو که له سته و به ری بالسام
ده گیرئ، له بواری مایکروسکوپ دا به کار دیتری
۱ بالسام کانادا

Canada French *noun*
زمانی فهره نی باو له که نه دا ۱ فرانسوی کانادایی

Canada goose *noun*
قازی که نه دی [Branta canadensis] ۱ نوعی
غاز

Canada parrot feather *noun*
کیوار، کفار، کفار، کیمار ۱ کنگر هرز، کنگر
صحرایی

Canadian /kə'neɪdiən/ *adjective*, *noun*
adj که نه دی، کانادایی، سه ربه که نه دی n
خهلکی که نه دی، کانادایی، دانیشووی کانادا
adj کانادایی n اهل کانادا

Canadian football *noun*
توپن یان فوتبولی که نه دی ۱ فوتبال کانادایی

Canadien /kənə'diən, French kanadɛj/ *noun*, *adjective*, also -nadian
(که سیکلی) که نه دی فهره نیسی ۱ (شخص)
کانادایی فرانسوی

canaille /ka'naɪ, French kanaj/ *noun*
(سووکانه) خهلکی ره مکی. سه گهل (وگورگ)
۱ مردم عادی

canal /kə'naɪl/ *noun*
1 ناوهری، ناوهر، ناوهر که، نوکه نه دی، که نه داو،
درنال، درکه، ره نه نه داو، کساریز: the
Panama/Suez Canal 2 زئ، چومه ل، جئ،
جوگه: an irrigation canal 3 (رووه ک ناسی)

و توپکاری) جۆگه، لولوه (، پروانه alimentary canal: پنه پنه: له فەرهەنسی کۆنەوه، گۆراوی "channel" cannel. له فەرهەنسی لاتین "لولوه، شوین، کەند، کووز، کانال" له "cana" لەوه، قامیش، "cane") 1 کانال، أبراه، ترعه 2 نهر 3 مجرا

canal boat noun

بەلەم یان گەمی باریک، گەمی یەباریکه قایق کانالی

canalization /kənəlaɪ'zeɪʃn, US -nə'lə'z- / noun

1 کانالیزه کردن، بەرێ دایردن، بەرههەندایردن، نۆکەندکێشان، جۆگەلێدان، رەهەنداکێشی 2 تۆری رەهەندای یان ناوهرۆکان، جۆگەرێکانێشان 1 کانالیزاسیون، ترعه سازی 2 شیکە ی کانالها

canapé /'kənəpeɪ, US 'kənə'peɪ/ noun

بابولە ی تیکەل (گوشت، ماسی، بەنیر و هتد، لەگەڵ خواردنەوه ب.ت. لە میوانی، لە فەرهەنسی یهوه) کانایی

canard /kə'nɑ:d, kənɑ:d, US kə'nɑ:rd, 'kənɑ:rd/ noun

بەندوباو، واتەوات، قەلوک، ترهات، ئهفسانه، نهزیله، دهنگو، بەندوبالۆره، درۆوده لهسه 1 شایعه، ترهات، اکاذیب

Canarese = Kanarese

canary /kə'nɛəri, US -'nerɪ/ noun, pl. canaries

1 بلبلی زەرد، بلبله زەردە، قەناری، کاناری، Serinus canaria (دورگه کانی کاناری، Azores و Madeira) و جۆره پێوهندی داره کانی له نهفریکادا 2 (ههروهها canary yellow) رەنگی زەردی رووشن یان کال 3 مە ی سەر به دورگه کانی کاناری 4 گۆرانی پێزی ژن 5 ههلهپرکی کونی فەرهەنسی 1 قناری 2 زرد قناری 3 شراب کاناری 4 خواتندە ی زن 5 رقص قدیمی فرانسه

canary creeper noun

(رووه ک ناسی) گیایکی ههلهجووی ئهمریکای باشووری، کولسی زەردی گەش دینسی [Tropaeolum peregrinum] 1 نوعی گیاه

canary grass noun

(رووه ک ناسی) گیایکاناری: گیایکی درێزی باکووری رۆژاوی ئهفریقا و دورگه کانی کاناری، دانه کە ی دهدری با بالنده ی ناو قەهەز [توخم Phalaris: چه ندين جۆرن] 1 نوعی گیاه

canasta /kə'næstə/ noun

(فەرهەنسی) کێنەست (یارای پێ به پەر ک له rummy ده جي) 1 کاناستا

cancan /'kæŋkæn/ noun

کەن کەن (= جۆری ههلهپرکی یان سهمای توند و کێزی ژنان، له بنه پنه فەرهەنسی)

س: جرته کی 1 کێ کێ

cancelbot /'kænsəlbot/ noun

بەرهەنە پێ یو گەهرا و لابردنی پە یامه ئیمه یلی پەکان 1 کانسلوت

cancelate /'kænsəleɪt/ adjective, also

cancellated /'kænsələtɪd/ or cancellous /'kæns(ə)ləs/

1 (توپکاری) کون کون، داییزداییز، تۆری، ئیسهنجی (وه ک کۆتایی ئیسکه درێه کان) 2 = reticulate 1 سوراخ سوراخ

cancellous bone noun

ئیسکی کون کون یان ئیسهنجی 1 استخوان اسفنجی یا سوراخ سوراخ

cancellation /kænsə'leɪʃn/ noun, also cancelation

1 پووج کردنەوه، بهتال کردنەوه، ههلهوشینراوی، ههلهوشاندن، ههلهوشیان، پووجهل کردنەوه 2 شتی پووجهوه کراو، پووجهک 3 سۆری پووجهل کردنەوه 4 لا بردن 1 لغو، انقا، ابطال 2 باطلی 3 مهر ابطال 4 حذف

cancer /'kænsə(r)/ noun

1 شیر بهنجە، قرزانیگ، قرزاله: lung/breast cancer research 2 بهلای گشتی، بهلا، بهتا، سه ره تان، سه وه ره، کاره سات، تهله زگه: Violence is a cancer in our society 1 سرطان 2 غده ی سرطان، مصیبت

Cancer /'kænsə(r)/ noun

1 قرزال، قرزانیگ (چواره مین کهلوو له زۆدیاک) 2 گه له ستیری قرزال 1 سرطان 2 صورت فلکی سرطان

cancered adjective

شیر بهنجە گرتوو، شیر بهنجە دار، سه ره تان گرتوو، سه ره تان پیاکراو، تووشی شیر بهنجە بوو 1 دچار سرطان

Cancerian /-'særiən, US -'seəriən/ adjective

سه ره به کهلووی قرزال یان گه له ستیری قرزال 1 وابسته به برج سرطان یا صورت فلکی سرطان

canceroid /'kæŋkrɔɪd/ adjective

شیر بهنجە ئاسا، شیوه قرزانیگ 1 سرطانماند

cancerous /'kænsərəs/ adjective

شیر بهنجە یی، شیر بهنجە گرتوو: cancerous cells/growths 1 سرطان

cancer stick noun

(نافه رمی و به شوخی) داره شیر بهنجە، سیکار 1 کانسر استیک، سیکار

candela /kæn'delə, US -'di:lə, 'kændilə/ noun

مۆمه، کاندیلا (به کە ی جیهانی پێوانی تیزی رووناکی) 1 کاندلا

candelabra /kændə'la:brə/ noun

شهمدان، مؤمدان ○ شمعان
candelabra tree noun

داره شهمدانی، داره مؤمدانی: شیوه مؤمدان [توخم
Euphorbia (شهمربکا) و *Araucaria*
angustifolia (نمریکای باشووری)] ○ نوعی
 درخت

candelabrum /kændə'la:brəm/ noun, pl.
 candelabra /-brə/

شهمدان، مؤمدان، چلچرا ○ شمعان
candent adjective

کلپه کردوو، کلپن، دره وشاوه، رووناک ○ متوهج
candescence noun

کلپه کردن، دره وشانهوه ○ توهج
candescence adjective

کلپه کردوو، کلپن، دره وشاوه ○ متوهج
candid /kændid/ adjective

1 قسه لهروو، بن لهروودامان، بن قله وده له،
 بن گری و قوژت، بن شینله ویتله، پاک وباراشی،
 ریک وپراست 2 لانه گرانه، واقم بین 3 (وتسه یان
 فیلم) شاراوه، نادیار (*candidly* /'kændidli/ *adv*:
 پاک وباراشی، بن فروفتل، ریک وپراست)
 ○ 1 رک، صاف و پوست کنده 2 منصفانه 3 مخفی
candida /'kandidə/ noun

سپیکه (= جورئ کدروو *fungus* ی مشه خور،
 که جاروبار ده بیته هوی نه خوشی بوقره
 [توخم *Candida*] *candida* *adj*: ○ کاندیدا
candidacy /'kændisəsi/ noun, also
 candidature /'kændidətʃ(r)/
 پالیتوراوی، بهر نه ندما، بهر یزاری، ناولیتراوی:
to announce/declare/withdraw your
candidacy for the post
candidate /'kændidət, US -deɪt/ noun

1 پالیتوراو، بهر نه ندما، بهر یزار، ناولیتراو:
a candidate for governor 2 شتیکه گونجاو
 یان باش ○ 1 نامزد 2 مورد مناسب

candidiasis /kandi'daɪəsɪs/ noun, pl.
 candidiases, also moniliasis

نه خوش کوهتن به سپیکه ○ کاندیدیا سس
candidness /'kændɪdnəs/ noun

قسه لهرووی، بن لهروودامان ○ رگ گویی
candied /'kændid/ adjective

candied peel, *candied fruit*: شه کریوه کراو:
 (= of oranges) ○ شکرزده

candiru /kandi'ru/ noun
 جورئ ماسی ناوچه ی نامازون [*Vandellia*
cirrrosa] (بهره رت: له *candiru* تویی یه وه
 (Tupi) ○ کاندیرو

candle /'kændl/ noun
 شهم، مؤم: *a flickering candle* (بهره رت):
candel ینگلیسی کون، له *candela* لاتین، له
candere "سیی بوونه وه، ورشه هان،

دره وشانهوه" ○ شمع
candlefish noun, pl. same or candlefishes

ماسی یه مؤمه (هی دهریا و ورد و خوراک،
 کهناری روژاوا ی شهمریکای پاکووری
 [*Thaleichthys pacificus*]) ○ نوعی ماهی

candlelight /'kændllaɪt/ noun

شهوکی مؤم، روشنایی شهم ○ نور شمع
candlelit /'kændllɪt/ adjective

له بهر شهوکی شهم دا، روشن له بهر مؤم دا ○ با
 نور شمع روشن شده

candle-maker /'kændlmekə(r)/ noun

مؤم ساز، وه ستای مؤم ○ شمع ساز
Candlemas /'kand(ə)lməs, US -mə/

noun
 فیتستفالیکه کریستانیه ته، له دووه می فیریویری
 ده گیری ○ کاندلس

candlenut noun
 ناوکه مؤمه، داره مؤمه: داریکی سه وزه وونی
 باشووری روژه لاتی ناسیا و دورگه کانی
 پاسیفیکی باشووری [*Aleurites moluccana*]
 ○ کاندلنات

candlepower noun

هیزی شهم، مؤم هیز (یه که ی تیزی رووناکی) ○
 شمع

candlestick /'kændlstɪk/ noun

شهمدان، مؤمدان، چن مؤم ○ شمعان
candlewick /'kændlɪwɪk/ noun, adjective

1 پلیته 2 خاوله یی (وه کوو بهر گته ختی خمو و
 هند) ○ 1 قتیله 2 حوله ای

candomblé /kandɒm'bleɪ/ noun

دهسته ییکه دینی له تیره ی *macumba* ○
 کاندامبلی

candour /'kændə(r)/ noun, US candor

1 قسه لهرووی، سه دراستی، راست رویشووی 2
 لانه گری، به دادی ○ 1 صداقت، صراحت 2 انصاف

C & W abbreviation country and western

candy /'kændi/ noun, pl. candies

1 نه باتا، نه بات، شیرینی، نوفل 2 چاکلیت،
 شوکولات: *a candy store* *box of candy*

a candy bar ○ 1 آب نبات، نبات، شیرینی 2
 شکلات

candy apple = toffee apple

candy-floss /'kændɪflɒs, US -flɔ:s, -fla:s/
 noun, US candy cotton

به شهمک ○ پشمک
candyman /'kændimən/ noun, pl.
 candy men

به ننگ فروش، که سسی که دره مانی ناقانوونی
 ده فروشی ○ کندی من

candy-striped adjective
 کهندی ستریت، پارچه ی رفرنی سیی چتره یی

○ کندی استریپ

candy-striper *noun*

نه خوش یساری خوبه خوش (زن و له نه خوش خانه دا) ○ پرستار داوطلب

candytuft *noun*

گیاهی به سله که گولبی سبی، په مبهی یان ندرخه وانی چکولانه وه [توخم Iberis] (بهره): گسواروی Candia "ناوی پيشووی Crete" + (tuft) ○ نوعی گیاه

cane /keɪn/ *noun, adjective*

1 n له وهن، قامیش، چیت، زاز، نهی، نهیجه 2 حسیر: 3 a cane chair گوجان، داردهست: He clutched a top hat and a silver-topped cane 4 توول، شول، دار، خامه، شولک 5 قامیشی شه کر 6 دار یا شولکی تمی (خویندنگای ماله وه) *adj* حسیری ○ n 1 نی 2 حصیر 3 عصا، چوب دستی 4 ترکه، چوب 5 نی شکر 6 تنیه (چوب) *adj* حصیری

cane-brake *noun*

قامیشه لان، چیتلان، له ون چاپ ○ نی زار

caned *adjective*

(بریتانیا و نافهرمی) مهست (به تاره ق یان شتی تر) ○ مست

cane rat *noun*, also cutting grass or grasscutter

گیاسره: مشکې له وهن یان قامیش [توخم Thryonomys] ○ نوعی موش

canescent *adjective*

سبی مه یله مات، تدهخ، لیل: *canescent* leaves ○ کدر

cane sugar *noun*

قند یان شه کری قامیشی شه کر sugarcane ○ قند نی شکر

cane toad *noun*, also giant toad

بوقی قامیش (به ل) ان: قاوه بی زله ی گهرمیتانی نه مریکا، له هیندی شوین دا بو مه هاری ده ناسیتري [Bufo marinus] ○ نوعی وزغ

Canfield *noun*, also Canfield

کانفیلد: جوری کایه ی solitaire زورتر بو قوما ده کری (بهره): له ناوی قوما ریازی نه مریکایی Richard A. Canfield (1855-1914) ○ کانفیلد

cangue *noun*

کانگ: تدهختکی قورس، تاوان کارانی له چین پی ده به ستراوه ○ کانگ

Canicula *noun*

(نه ستیره وانی) کاروان کوژه، گه لاوز، کانکیولا (Sirius =) ○ شرای بمانی

canicular /kə'nikjʊlə(r)/ *adjective*

1 (نه ستیره وانی) سهریه کانکیولا 2 سهریه یان پیوهندی به چله ی هاوینته وه هیه ○ 1 وابسته به

شرای بمانی 2 وابسته به چله ی تابستان

canid /'kanɪd/ *noun*

(گیانه وه رناسی) شیردهری له تیره ی سه گ (Canidae)، گورگه کان، چه قه له کان jackals، کویتو پیه کان coyotes، ریوی و سه گه (خو) مالی به کان ده گریته وه ○ پستانداری از سگ سانان

Canidae *noun, pl.*

سه گان، له خیزانی سه گ، تیره سه گ ○ سگ سانان

canine /'keɪnɪn/ *adjective, noun*

adj له سه گ چوو، شیوه سه گ، سه گسار، سه گ تیره، سه گی، سهریه سه گ 1 n ددانی پیشه وه، که لپه (بروانه molar و incisor) 2 سه گ، گه مال، به شدار (له فهره نه وه، له caninus لاتین، له canis هوه "سه گ") ○ *adj* شیه سه گ، وابسته به سه گ 1 n دندان نیش 2 سه گ

canine tooth *noun*

ددانی پیشه وه، که لپه، به رازه، دیوک ○ دندان نیش

Canis /'keɪnɪs/ *noun*

تیره ی سه گ ○ جنس سه گ یا کلب

Canis Major *noun*

(نه ستیره وانی) گه وره سه گ، سه گی گه وره تر (the Great Dog)، کوئه ستیره بی که Sirius تپایه ○ کلب اکبر

Canis Minor *noun*

(نه ستیره وانی) چوو که سه گ، سه گوکه، سه گی پچوک تر (the Little or Lesser Dog)، کوئه ستیره بی که Procyon تپایه ○ کلب صغیر

canister /'kænɪstə(r)/ *noun*

1 قوتو، که نستیر، پرژینه، قوتو جایی، چاریز 2 قرتاله یان سه وه ته ی حسیری 3 جوری گولله توپی نریک هاویر ○ 1 قوطی، افشانه، قوطی جایی 2 سد حصیری 3 کانستر

canities *noun*

سبی بوونی موو ○ سفید شدن مو

canker /'kæŋkə(r)/ *noun*

1 برین (لینو، دم و هند)، تامیک، تیمیک، خشروک 2 خوره، متعل، نافهست (دار) 3 لاره شه، سندان 4 به لا، کاریگه ری خراب، ناسیو، پتا، سهره تان ○ 1 زخم، اکل، تبخال 2 آفت 3 قانقاریا 4 مصیبت، بلا ی عمومی

cankerous *adjective*

1 تیمیک ده ر کردو، تامیسکاوی 2 لاره شه دار، سندانوای، لاره شه گرتو، سندان گرتو ○ 1 تبخال دار 2 قانقاریا

canker sore *noun*

برین (لینو، دم و هند)، تیمیک، تامیک، خشروک ○ زخم، تبخال

cankerworm *noun*

کرمی داری به بولوه شه و گهریکی نه مریکای

باکووری که خونه پان گه لای دار ده خوا،
 هدریک له دوو په پوله شه وگه پری
geometrid و *Alsephila pometaria* و
Paleacritia [vernata] نوعی کرم

canna /'kanə/ noun

گیانیکي زه مېه قاناسای گهرمیتانی نه مریکا، به
 گولي گمش و گه لای قایش قاناسای جوانی یوه
 [نوخم *Canna*: چندين جورن] کانا

cannabin noun

کانابین (ریزین (جسموک) یکسی زارای له
 گیاهه ننگ ده گیرئ) کانابین

cannabinol /'kanəbiˌnɒl, kə'nab-/ noun

(کیمیا) جوړی ناوېته کریستالی $C_{21}H_{36}O_2$
 که بهرهمه کانی ب.ت. THC پیکه پنه ریکي
 چالاکي *cannabis* کانابینول

cannabis /'kænəbɪs/ noun

گیاهه ننگ، حه شیشه، مریوانه، گوله لېنه، بو
 بهرهمه میتانی ریشالي گوش پان شادانه
 به کاردېتري [*Cannabis sativa*] حشیش،
 ماری جوانا

canned /kænd/ adjective

1 (له) قوتو کراو 2 چینه چن کراو 3 تومار کراو 4
 مهست، که له لا، که یل 1 کنسرو شده 2
 اجرا شده 3 ضبط شده 4 مت

cannel coal /'kan(ə)l/ noun

جوړه خه لووژیکي قیرای سخت و چر 1
 نوعی زغال سنگ

cannelloni /,kænə'loni, US -'lonni/ noun, pl.

که نیلونی (جوړی چنشت) کانلونی
cannelure /'kan(ə)ljʊə/ noun

که ند پان شویته دوری بهشی لووله کی تیر پان
 گووله کانلور

cannery /'kænəri/ noun, pl. canneries

کارگه پان کارخانه ی (له) قوتو کردن 1
 کارخانه ی کنسرو سازی

cannibal /'kænbɪl/ noun, adjective

1 پیاوخور، مروخور، خوخور 2 هاوره گه زخور،
 هاوچورخور: گیانه وهرئ که گوشتی هاوچوری
 ده خوا 1 آدم خوار 2 هم جنس خوار

cannibalism /'kænbɪləɪzəm/ noun

1 پیساو خوری، مروخور، خوخور 2
 هاوره گه زخور، هاوچورخور 1 آدم خواری
 2 هم جنس خواری

cannibalistic /,kænbɪlə'stɪk/ adjective

بهریه cannibalism. خوخور یانه 1 وابسته
 به آدم خواری یا هم جنس خواری

cannibalization /,kænbɪlə'zaɪzən, US -
 la'z-/ noun

نه وراق کاري، لیک هه لوه شاندن،
 پارچه پارچه کردن (دهره میتانی چنند پارچه ی له

ده زگا پان ماشینی و خسته سهر ده زگا پان
 ماشینیکي تر) 1 اوزاق سازی

cannikin /,kænɪkn/ noun

قوتوی (تمه کوی) چکولانه، ناوخور، نایره
 پان پیوانه ی چکولانه 1 ظرف کوچک،
 آب خوری، پیمانه ی کوچک

cannily /'kænlɪ/ adverb

زیره کانه، زیرنگانه، به زیره کی 1 با زرنکی
canniness /'kænlɪnəs/ noun

ناگاداری، هوشیاری، زیره کی، زرنکی، وریایی
 1 احتیاط، زرنکی

canning noun

قوتو کردن، کردنه قوتو 1 کنسرو سازی

cannon /'kænən/ noun, pl. cannons or
 cannon

1 توپ (هی شهر) شه ستیری فروکه 2 لووله ک
 3 (له بیلاردا) لیک که وتی دوو توپ 4 نیسکی
 لوولاک (بهره ت): له *canon* فهره نیسی، له
cannone نیالیایی "لووله ی گه وره"، له *canna*
 "له ورن، قامیش *reed*" 1 توپ، مسلسل
 هواپیما 2 استوانه 3 کانون 4 استخوان ساق پا

cannonade /,kænə'neɪd/ noun

توپ باران 1 گوله باران

cannonball /'kænənbo:ll/ noun

گولله توپ 1 گولله ی توپ

cannon-bone noun

نیسکی لوولاک 1 استخوان ساق پا

cannoneer /,kænəni(r)/ noun

توپ هاوژ، توپچی، توپ خمر 1 توپ انداز
cannoneer noun

توپ هاوژ، توپچی، توپ خمری 1 توپ اندازی

cannon fodder noun

خوراکی توپ (پان شهر)، سبازانی بهر توپ
 1 گوشت دم توپ

cannot /'kænot, US -nɑ:t/ = can not

cannula /'kænjʊlə/ noun, pl. cannulas /-li:/
 or cannulas

(نشته رگه ری) لووله، میل، له وان ژه، له وان چه
 (بهره ت): له لاتینه وهره "له ورنی چکوله" small
reed، چکولیتراوی *canna* (پروانه cane) 1
 لونه، سوند

cannulate /'kænjʊlət, -lət/ adjective, also

-ted /'kænjʊlətɪd, -lətɪd/

لووله یی، ناوچول: *cannulated the femoral*
 1 لوله یی *artery*

cannulation noun

لووله دانان، میل دانان، له وان ژه نی خستن 1
 لوله گذاری، سوند گذاری

canny /'kæni/ adjective (cannier, canniest)

بهمشور، دووربین، زیره ک، وریا، زرنکی،

وشیاز، دسپتوگر: *a canny politician* ◊
a canny lawyer ◊ *canny move* ◊ زیرک،
 ناغلا، مقتصد

canola /kə'noʊlə/ *noun*

جوړئ شلهمی روئی که له نمریکای باکووری
 شین دهبی ◊ کانولا

canoe /kə'nu:/ *noun*

په لږم، گهمی، لوتکه (بهره): له *canaoua*
 کارائیبی) ◊ قایق، بلم

canoe shell *noun*

له بکه په لږم: جوړئ لښ نمری دهریایی که
 قاوخیکی ناسکی هیږ، په کویتکی پانهوه
 [خیزان *Scapandridae*] ◊ نوعی نرم تن

canoeing /kə'nu:ɪŋ/ *noun*

گهمی سواری، گهمی په وانی، گهمی ناژوبی،
 گهمی لیخوری: *to go canoeing* ◊ بلمرانی

canoeist /kə'nu:ɪst/ *noun*

گهمی سوار، گهمی په وانی، گهمی لیخور، گهمی ناژو
 بلمران

can of worms = Pandora's box

canola /kə'noʊlə/ *noun*

شلهمه روئی جوړئ که له نمریکا دهریایی
 (بهره): له *Canada* + *-ola* (له سر بڼچینه یی
oleum لاتین "روغن") ◊ کانولا

canon /'kænən/ *noun*

1 قانون، زاگون، زاگون، ریس، بهرته، بنه ما،
 بڼچینه 2 قانونی کلیسه یان شهرع 3 قه شه
 (نندامی کلیسه ی کاتیدرال) 4 قانونی کلیسه
 یان شهرع 5 کتیبه ره من یان قانونی په کان
 (شو کتیبه ی کهوا له لایهن کلیسه وه به سند
 کراون) 6 پیودانگ، پنهو، کیشانه، پنهو 7
 شونته وار یان نووسراوه باوه ریکراو یان
 ره سنده کان (هی نووسه ری) 8 (canons) داب و
 نه ری 9 (موسیق) کانون (بهره): ټینگلیسی
 کون، له لاتینه وه، له *kanōn* یونانی په وه "rule"
 1 قانون، اصل، قاعده 2 قانون شرع 3 کشیش 4
 قانون کلیسا 5 کتاب های اصل یا قانونی 6 معیار،
 سنج 7 آثار معتبر 8 (در جمع) آداب و رسوم 9
 (موسیقی) کانس

cañon = archaic spelling of canyon

canoness *noun*

زنې که له کومه لیکنی دینی (کریسانته) دا
 ده زی به لام سویتد خواره یان په یمان به سته ی
 نه وی نیبه نه نندامی هیندی ده سته و تیرې
 کلیسه ی کاتولیکي روم که ژبانیکی وک
 ره به نه کانیا هیه ◊ کانونی

canonic /kə'nonik/ *adjective*

1 (موسیق) به شپوه ی کانونی 2
 کانونیک

canonical /kə'nonikl, US -'na:n-/ *adjective*

1 شهرعی، قانونی، زاگونی 2 رهوا، ره من،

باو، په سند کراو، ستاندارد 3 قه شه یی، سهره
 قه شه 4 به یی قانونی کلیسه، به گوړه ی
 قانونی کلیسه 5 (kə'nonikl/) 6 قه شه
 کاتولیکالز (شو جل و به رگه ی که قه شه
 به درزیایی ناهنگی کلیسه له به ری ده کا) 1
 قانونی 2 مشروع، اصل، مرسوم 3 وابسته به کشیش
 4 مطابق قانون کلیسا 5 کاتولیکالز

canonical hour *noun*

1 کانی دوعا و نویت، وه ختی دوعا و نزا؛
 کات و سانی خوا به رستی که *matins* له گهل
terce prime lauds (یسان *sext*، *vespers*، *nones*
 و *compline* ده گرته وه 2 (له
 کلیسه ی ټینگلته ره دا) کانی زه ماوند به شپوه ی
 قانونی (زوتر نوان 8 به یانی و 6 ټیواری) ◊
 1 وقت دعا و نماز، کاتولیکال اور 2 کاتولیکال اور

canonically /kə'nonikli, US -'na:n-/ *adverb*

به شپوه ییکي شهرعی یا قانونی، له ریگای
 قانونه وه ◊ به طور قانونی

canonicity /,kænə'nisəti/ *noun*

رهوایی بوون، رهوایتی، به یی قانونی کلیسا
 مطابقت با قانون شرع

canonist /'kænənɪst/ *noun*

زانای قانونی کلیسا، قانون زانی کلیسه ◊
 عالم به قانون کلیسای

canonization /,kænənə'zeɪʃn, US -nə'z-/ *noun*

1 راگه یاندنی بوونه *saint* به شپوه ی کی فهرمی،
 راگه یاندنی فهرمی یانه ی بوونه سه پنت 2
 رهوایی پندان 1 مقدس سازی 2 مشروع سازی

canon law *noun*

قانون یان زاگونی کلیسا، یاسای کلیسه ی
 کریستانته) ◊ فقه

canon regular *noun*

نندامی ههریک له کومه له یان تیرې
 قه شه کانی کاتولیکي روم، نندامی هیندی
 تیره گه لی دینی *religious order* کلیسه ی
 کاتولیکي روم *Roman Catholic* ◊ عضو
 هریک از انجمن های کشیشان کاتولیک روم

canonry *noun, pl. canonicries*

دادگای کلیسه یان شهرع، ثافیس کلیسه ◊
 دادگاه شرع

can opener = tin-opener

Canopic jar /kə'noʊpɪk/ *noun*

کووپه یان خوله میتش دانی له میسری کون که
 هه ناوی مردوویان به مومی کراوی تیاده نا (بهره):
Canopic له *Canopicus* لاتین، له *Canopus*
 هوه "شاریکی میسری کون" ◊ کانوپیک جار
canopied *adjective*

چه تر دار، چه تری هیه ◊ دارای سایبان

Canopus /kə'noʊpəs/ *noun, Latin, from*

Greek Kanōpos

1 (تهستیره‌وانی) پرگ، سیوه‌یل 2 نه‌پابه‌وانی
Menelaus له‌میسر مرد و یوه‌تهستیره‌ی پرگ
یان کانوپوس (بنه‌ره‌ت: میتولوزی یونانی، له
Canopicus لاتینه‌وه، له Canopus، شاریکی
میسری کون) 1 سهیل 2 کانوپوس

canopy /'kænpɪ/ noun, pl. canopies

1 چه‌تر، سیه‌ری سهر، ناسمانه، زوورسهر،
کانوپی، ده‌ریجه‌ی زوورسهری فروگه‌وان 2
گومه‌ز، گومه‌ز، قوبه 1 سایبان، کانوپی 2 گند
canorous /kə'nɔ:əs/ adjective

زر(ی)نگاه، زولال، خوش‌ناواز، ده‌نگ‌خوش،
موسیقی، ناوازین، melodious (canorously)
-orousness n adv

cant /kænt/ noun, adjective

1 هیوکرسی، ربای‌بازی، خوبه‌راست‌زانی،
رووینی، دورویی (ب.ت. له‌بواری نایینی‌دا)
2 زمان‌ی تاییه‌تی (یان کومه‌لنکی تاییه‌تی) 3
جولانه‌وه‌ی کت‌ویر، ته‌کان، راتله‌کان،
راچله‌کان 4 لاری، خواری، ته‌لان، لایی،
گوته‌ی ده‌روه 5 خستن یان توورهل‌لدانی
ناکاو adj ختیج، لار، خسار، لیز 1 n
زه‌دفروشی 2 زبان‌خاص 3 حرکت ناگهانی 4
انحنا، شیب، کجی، زاویه‌ی خارجی 5 پرناپ
ناگهانی adj کج، اریب

can't = cannot

Cantab /'kæntæb/ abbreviation

cantabrigiensis

سهره‌زانکوی که‌میریج 1 وابسته‌به‌دانشگاه
کمبریج

Cantabrigian /,kæntə'brɪdʒɪən/ adjective, noun

adj سهره‌زانکوی که‌میریج یان زانکوی که‌میریج n
نه‌ندامی زانکوی که‌میریج 1 adj وابسته‌به
کمبریج یا دانشگاه کمبریج n عضو دانشگاه کمبریج
cantal /'kæntal/ noun

په‌نیریکی توند و ره‌ق، پتر له‌Auvergne
ده‌کری 1 کانتال

cantaloupe /'kæntəlu:p/ noun, also cantaloup

گر، که، گهرمک [Cucumis melo reticulatus]
(له cantaloupe فه‌رنه‌سه‌وه، له Cantaluppi)

نزیك (رؤم) 1 طالبی

cantankerous /kæn'tæŋkərəs/ adjective

1 خوتنال، ره‌زگران، رووتال، دژخو، رووگرز،
مروموج، نه‌مرج، په‌زه‌ره 2 جینگزی، زووتووهر،
فیشه‌کی، شه‌رانی 1 بدخلقی 2 دعوایی

cantankerously /kæn'tæŋkərəsli/ adverb

په‌رووتالی‌په‌وه، په‌مروموجی‌په‌وه، په‌
رووگرزی‌په‌وه 1 با بدخلقی

cantankerousness /kæn'tæŋkərəsnəs/

noun

1 خوتنالی، ره‌زاکرانی، رووتالی، رووگرزی،
مروموجی، نه‌مرجی 2 جینگزی، زووتووهری،
شه‌رانی 1 بدخلقی 2 دعوایی بودن

cantata /kæn'tatə/ noun

که‌تانا: پارچه موسیقایی ب.ت. له‌مهر دینه‌وه
1 کانتاتا

cantatrice /,kæntə'trɪtʃ/ noun

(فهره‌نسی) گزوانی‌بیز، ستران‌بیز (زن) 1
آوازه‌خوان (زن)

canteen /kæn'ti:n/ noun

1 چشت‌خوری، سیلف‌سیرفیس (خوتندنگا،
کارگا، نووینگه و هند) 2 قومومه، مه‌تاره
(سهر‌بازان) 3 سنووق، سترفیس، قونو
(قاب‌وکه‌وجک) 1 غذاخوری، سرویس 2
قمقه 3 جبهه

canter /'kæntə(r)/ noun

جوارناله‌ی هینواش، نه‌رمه‌غار، ورغه توندتر
له tort و سووک‌تر له gallop 1 تاخت

Canterbury bell noun

گوله‌زنه‌نگه‌یکی دریزی داچتراو، که‌گولی
گه‌وره‌ی شینی کال ده‌کا 1
Campanula medium نوعی گیاه

cantharus /'kanθ(ə)rəs/ noun, pl. canthari

(له‌رؤم یان یونانی کون‌دا) جامی خواردنه‌وه‌ی
دوووقله 1 کانتاروس

canthic adjective

قنچکی، سهره‌کانتوس 1 وابسته‌به
کانتوس

cant hook noun

قولایی کولکه (یو تارکردنه‌وه یان گرتن) 1
کانت‌هوک

canthus /'kanθəs/ noun, pl. canthi /-θaɪ/

قنچک، گوشه‌ی ده‌روه یان نیه‌وه‌ی چاو،
جینی که‌پیلووی سهروو و خوواروو په‌ک
ده‌گرنه‌وه (بنه‌ره‌ت: له‌لاتین، له kanthos
یونانی) 1 کانتوس

canticle /'kæntɪkl/ noun

سرودی نایینی یان دینی 1 سرود مذهبی

cantilever /'kæntɪləvə(r)/ noun

ستوون یان کوله‌که‌ی سهرنازاد (په‌که‌سهری
نازاده) تیر طره‌ای

cantilever bridge noun

پردی کوله‌که‌ی سهرنازاد، پردی قولی یان
قول‌قول 1 پل طره‌ای

cantillation noun

وتن په‌گورانی، خوتدنه‌وه په‌ناواز 1 با آواز
خواندن

cantina /kan'ti:nə/ noun

(له‌سیانیایی و ئیتالیایی‌په‌وه) 1 (له‌ناوچه
سیانیایی‌زمانه‌کان‌دا) مه‌یخانه 2 (له‌ئیتالیا)

دوکانی مەی ○ کانتینا

cantle /'kant(ə)/ *noun*

1 قاش، پشک، کەرت، پارچە، پار، پار، part.
 2 portion 2 باشکو، (تەسپ) 3 گۆشە، سووچ ○
 1 تە 2 کانتل 3 گۆشە

canto /'kæntəʊ, US -toʊ/ *noun, pl. cantos*

کۆیلە، بێرگە، بەشەهەلبەست، بێرک، کەرت ○
 بند

canton /'kæntən, US -tən, -tən/ *noun*

1 /'kæntən, kan'tən/ ژێرپەشینی
 بەرپەرەبەری یانە یان سیاسی ولاتی: کانتون،
 هەرم (ب.ت. هێ کۆنفیدراسیۆنی سوئیس (یان
 سوئیس) 2 (ب.پاو) (obsolete) بەش، پار، کەرت،
 پارچە 3 /'kænt(ə)n/ (heraldry) نیشانە یەکی
 چوارگۆشە چکۆلە تر لە چارە کەسێ quarter لە
 گۆشە ی زوورووی (زۆرتەر لای راست dexter)
 مەتالە shield دادەنێ: شێوە یەکی
 چوارگۆشەیی لە سووچی ئالا، بە نیشانە یان
 بەرزەنگی نیشتمانی (یان نەتەوێ) بەو: شۆنی
 سەرەکی لای راستی field یەکی 4 heraldic
 بەشن لە arrondissement ی فەرەنسی ○ 1
 کانتون، ایالت 2 جە 3 و 4 کانتون

cantonal /'kæntən(ə), US kan'tən(ə)/ *adjective*

سەرە کانتون، هەرمی ○ کانتون، ایالت

Cantonese /kæntə'ni:z/ *noun, adjective*

1 n کانتونیز (شێوە یەکی ئاخافتی جینی یەکان
 لە باشووری چین و هونگ کۆنگ دا) 2 رەسەن
 یان دانیشتوی کانتون (Guangzhou)، شارێ
 لە چین adj سەرە کانتون یان کانتونی یەکان ○
 کانتونیز

cantonment /kæn'tɒnmənt, -'tu:n-, US kæn'tən-/ *noun*

1 سەربازگە 2 کەمیی لەشکر هەمیشەیی،
 ھۆبە ی لەشکر (ب.ت. ھیندوستان) ○ 1
 بادگان 2 اردوگاه نظامی

cantor /'kænto:(r)/ *noun*

کانتور، سەردەستە یان رێبەری دەستە ی
 سرودبێزەکان (کەنێسە یان کلێسە)،
 (بەتەر: لە لاتین "گۆرانی یێز"، لە canere
 "گۆرانی وتن") ○ کانتور

cantorial *adjective*

1 سەرە cantor 2 سەرە لای سەرووی کورێ
 لە کلێسە، جێگایی کانتورەکان لەوێ دادەنێشن
 ○ کانتوریال

cantrip /'kantri:p/ *noun*

(سکاتلەند) گزە، فیل، کەلەک، تەلەک، فرۆفیل،
 trick ○ کلک، حەق، حیلە

cantus /'kantəs/ *noun*

کانتوس (بەرزترین دەنگ لە موسیقایی کۆری
 چەنددەنگە) ○ کانتوس

Cantuck /kə'nʌk/ *noun*

(نافەرەمی) کەسێکی کەنەدی، ب.ت.
 کەنەدی یەکی فەرەنسی ○ کاتوک

canula /'kænjlə/ *noun*

میلۆجکە، میلچە ○ میل کۆچک

canvas /'kænvəs/ *noun, pl. canvases or canvasses*

1 روونی ویتە کیشی، ویتە کیشی پەردە، پارچە یان
 لەتە جاوێ بۆ لەسەر کیشانەو 2 باگەر، بادەو،
 چارۆکە، کۆبادەو، کۆمەلە چارۆکە ی کەشتی 3
 جاو، کانفاس، چادر، برێزیت 1 روغن
 نقاشی، نقاشی روی بوم 2 بادبان، مجموعە ی
 بادبان های کشتی 3 کرباس، چادر، برزت

canvasback *noun*

مرادی یەکی مەلەوانی ئەمریکای باکووری،
 پتوهندی بە pochard مەوە هەیه [Aythya
 valisineria] ○ کانواس بک

canvass /'kænvəs/ *noun*

1 راگە یاندن: 2 to carry out a canvass
 بواردە خسان، گالە بوون، بۆ هەلکەوتن 3
 رابرسی ○ 1 تبلیغ 2 زمینیایی 3 نظرخواهی

canvasser *noun*

1 راگە یەنەر 2 بواردە خستین ○ 1 ملغ 2 زمینیاب

canvassing *noun*

1 راگە یاندن 2 بواردە خسان ○ 1 تبلیغ 2 زمینیایی

cany *adjective*

قامیشە لان، پرقامیش، پرنە ی، پرجیت، چتە لان
 ○ نیزار

canyon /'kænjən/ *noun*

دو لاو، خەلەند، تەنگزە، دەرەند، کانیۆن (ب.ت.)
 قوول و رووباریشی پیاپروا، بەتەر: لە canon
 سیانیایی "tube"، لەسەر بنچینە ی canna لاتین
 "cane reed" ○ کانیۆن

canyoneer *noun*

کانیۆنیر، کانیۆننگ کار، کانیۆننگ باز ○ کانیۆنیر

canyoning /'kænjənɪŋ/ *noun, us*

canyoneering

کانیۆننگ (جوړی وەرزش) ○ کانیۆننگ

canzone /kan'tsəʊnɪ, US -z-/ *noun, pl.*

canzoni /-ni/

1 جوړی لیریک، شێوێ madrigal دەدا 2
 گۆرانی یا ballad ئیتالیایی یان پروفیتسال ○
 کانیۆننگ

canzonet *noun*

گۆرانی یان سرودی (بەزمی یان بەجوش) ○
 آواز یا سرود

caoutchouc /'kaʊtʃuk/ *noun*

جیر، لاستیک (هێ سروشتی و نافۆلکانیزیتراو)
 ○ لاستیک

CAP /,si: ɛɪ 'pi:/ *abbreviation Common Agricultural Policy*

(به کیتی نه وروپا) سې نه یې: رامباری یان
سیاسه تی هاو به شی گشت وکالی، کاپ
سې نه یې: سیاست مشترک کشاورزی، کاپ

cap /kæp/ *noun*

1 کلاو، جوړی کلاو به visor یان بی brim.
شهیکه، تقبله، تېبله، کلاوی شانازی یان
زانکونی (پروانه mortar board) 2 ده زگا،
دیا فرام (ژتان) 3 سر، درگا، کلاو، قه باخ،
سړیوش، سهرقاب: *a bottle cap, a lens cap*
4 توققه: *percussion cap* = 5 کلاو،
به شی سهروی ته ختی *fruiting body*
کارگ یان *toadstool* 6 کلاو، تاج یان
روپوشی ده سکر د بو ددانی 7 زورترین، زورینه،
نویسر، همره سهرور، دواپین راده، ceiling
(وهک خدرج و بار): *The government has placed a cap on local council spending*
نیشاندی ٨، نامازه به هاو بری intersection
دوو کومه له یان دهسته 9 (زورتر له بریتانیا)
جو یی کلاو که ده خشرته نندامانی تیپکی
وه رزشی، ب.ت. تیپکی نیشتمانی 10 هیشووه
گهر دئ *molecule* یان دهسته مه ترالیپکی
کیمیایی که به ستراونه تده به سهریک یان
ناوچه یی له خانه، فایرؤس یان گهر دئ 1
کلاو، شب کلاو، کلاو افتخار 2 دستگاه در،
درپوش 4 ترقه، جاشی 5 کلاک 6 کاپ 7 سقف،
پیشه 8، 9 و 10 کاپ

cap. abbreviation 1 capacity 2 capital (city)
3 capital letter

capability /keɪpə'bɪləti/ *noun, pl. capabilities*

توانایی، توانست، خورتی، لپهانوویی،
لیوه شاوویی، شیان، تواناداری، هیز: *beyond the capabilities of current technology*
قابلیت، شایستگی، استعداد، قدرت

capable /'keɪpəbl/ *adjective*

به توانا، توانا، توانادار، خورت، لپهانو، ژیهانی،
لیوه شاو، به کارهاتوو، به رزه وند، شیاو، به شیان،
a remark capable of being misunderstood
is capable of intense concentration = (بی یو) -
قابل، مستعد، شایسته، صلاحیت دار

capably /'keɪpəbl/ *adverb*

به لپهانوویی، به لپه، لپه شوانه، لپهانووانه: *He managed the conference very capably*
با قابلیت

capacious /kə'peɪʃəs/ *adjective*

جیدار، گه وره، ههراو، وهراق، فراوان، زل،
به رفره، *capacious pockets: roomy*
capaciously (adv) *capaciousness* (n)
جیداری، گه وره یی، ههراوی، فراوانی، جی گرتن،
جی بوونه ووه) فراخ، جادار

capacitance /kə'pæsɪt(ə)ns/ *noun*

(فیزیک) بارگه گری، توانایی سیتمی بو
هه لگرتی بارگه یی نیلیکتریکی (capacitive)
کاپاسیتانس *capacitively* (adv) *adj*

capacitation *noun*

شیپاندن، لیوه شاوکردن، (به) توانا کردن،
توانایی پیدان لایق کردن، صلاحیت دار کردن

capacitor /kə'pæsɪtə(r)/ *noun*

بارگه گر، چره ک: ده زگایی بو هه لگرتی تده یی
بارگه یی نیلیکتریکی، له یه ک یان جهند جووت
گه پنهتر *conductor* که به ووی نیسولانوریکه ووه
insulator لیک جیا کراونه تده و خازن

capacity /kə'pæsəti/ *noun, pl. capacities*

1 جی بوونه ووه، گرتن، هه لگرتن، بگردن،
گونجایش، جیگا، جی، فراوانی: *a fuel tank with a capacity of 50 litres*
توانایی، توانین، توانست، خورتی، لیوه شاوویی،
لپهانوویی، شیان، تواناداری: *intellectual capacity*
3 بوست، پله ویا به 4 تیگه شستن = 5
capacitance 1 گنجایش، ظرفیت 2 قدرت،
لیافت، شایستگی، قابلیت، امکان 3 مقام 4 درک

cap-a-pie /kæp ə 'pi:/ *adverb*

سهرتایی، سهرتاسره، له سهره ووه نا نووکی پی،
له تده ووه سهره ووه نا نووکی پی: *armed cap-a-pie for battle*
سرتایا

caparison /kə'pærɪs(ə)n/ *noun*

که له وپه لی نمسپ، شیل، سهرجل، شهقه بند،
زین و بهرگ، زری، رهخت وشهقه بند، زین و
رهخت، زین پوش، سهرزین، رهختی نمسپ
لوازم اسب، بزگتوان، شل اسب، زین و برگ

cape /keɪp/ *noun*

کولوانه، چاره که، چاروکه، تهرگه شل

cape /keɪp/ *noun*

1 پیشکو، لووتکه، سهرک، که یک، باریکان 2
(the Cape) که یی یان لووتکه یان باریکانی
هیوانی باش *Good Hope* 3 (the Cape)
ههریمی که یی جارانی تهریکای باشووری
1 دماغه 2 دماغه امید نیک 3 کیپ

Cape Cod cottage *noun*

کوخته نیکی لاکشیه یی یه ک یان یه ک و نیو
نهوم، به بانی شیروانی زور لیژوه نوعی کلبه

Cape Coloured *noun*

دووړه گه، دووړه، دووړه گه یی ستان یان ههریمی
که یی (له تهریکای باشووی) دورگه،
دورگه یی ستان کیپ

caped /keɪpt/ *adjective*

کولوانه لپه، چاروکه لپه، تهرگه به شان،
کولوانه پوش شل پوشیده

Cape doctor *noun*

(تهریکای باشووری، ناهرمی) بایکی زال و
توندی باشووری روزه لات له ههریمی که یی

روژاوا 〇 نوعی باد

Cape Dutch noun

(میزووی) شیوه‌بینکی هولندی که له لایه‌ن دانیش‌توانی سه‌ره‌تای لووتک‌هی هیوای باش قه‌ی پین‌ده‌کرا، له نیو ئه‌فریکانزه‌کان‌دا به‌ره‌ی سه‌ند 〇 کیپ داج

Cape gooseberry noun

1 به‌ریکی خوراکی نه‌رم و زه‌رد 2 جوری رووه‌کی گه‌رم‌تانی نه‌ریکای باشووری که نه‌م به‌ره‌ده‌گری [Physalis peruviana] 〇 کیپ کوسری

Cape hen noun

جوری petrel یو قیاق‌نوسه باشووری به‌کان، زورتر به به‌روبال‌ی ره‌ش یان قه‌وه‌یی [Procellaria aequinoctialis] 〇 نوعی پرند

Cape jasmine noun

جوری gardenia ی بون‌خوشی چینی، گوله‌کانی بو چایی بون‌خوش به‌کار‌دیتری [Gardenia jasminoides] 〇 نوعی باسمن

capelin /'keɪplɪn, US 'kɑp-/ noun, also caplin

جوری ماسی چکوله‌ی ناوه‌که‌ناری به‌کانی نه‌تلاتنکی باکووری، گرنگه‌له‌به‌ر گوشته‌کی [Mallotus villosus] 〇 نوعی ماهی

capeline noun

تاس کلاوی چکولانه، کلاو خودی چکولانه 〇 کلاه‌خود کوچک

Capella /kə'pɛlə/ noun

بزنه‌وان، کاپیلا: نه‌ستیره‌بینکی magnitude ی به‌کم له Auriga 〇 عیوق

capellini /kə'pɛliːni/ noun, pl.

(ئیتالیا) جوری پاستای زور باریک یان مووی 〇 کاپلینی

Cape Malay noun, also Cape Muslim

(له نه‌فریکای باشووری‌دا) نه‌ندامی کومله‌بینکی موسلمان زور به نه‌فریکانسان‌زمانی دانیش‌تووی هدریمی که‌یی روژاوا 〇 کیپ مالای

Cape primrose = streptocarpus**caper¹ /'keɪpə(r)/ noun**

(رووه‌ک‌ناسی) شنه‌له‌ته، مه‌رگمار، گبروک، مارگبر، که‌به‌ر، که‌مه‌ر، نه‌له‌مار [Capparis spinosa] 〇 کبر

caper² /'keɪpə(r)/ noun

1 هه‌له‌به‌زودابه‌ن، هه‌له‌زکی، به‌زوره‌زم 2 جالاکي ناقانونی و پرهم‌ترسی: He's involved in some sort of organized crime caper 〇 1 جت‌وخیز 2 فعالیت غیرقانونی یا خطرناک

capercaillie /kə'pɛrkaɪli/ noun, Scottish also capercaillie /-keɪlzi/, pl. capercaillies

نهمی دارستان، جوری کورک‌وه‌ی قه‌ل‌ئاسی turkey-like کارستانی باکووری نه‌وروپا

Tetrao urogallus 〇 نوعی باتفره

caper spurge noun

(رووه‌ک‌ناسی) مراوکه‌مارگیر، مراوکه‌که‌به‌ره: جوری مراوکه‌ی نه‌وروپایی [Euphorbia lathyrus] 〇 نوعی مازیون

capskin noun

چهره‌بینکی نه‌رم (له پسته‌ی مه‌ر یان بز) 〇 نوعی پوست

Capetian /kə'piːʃ(ə)n/ adjective, noun

adj سه‌ره به‌ره‌ی ده‌سه‌لات‌داری فیره‌نسی n (987-1328) نه‌ندامینکی نه‌و به‌ره‌یه (له ناوی Hugh Capet دامه‌زرنه‌ری نه‌و به‌ره‌یه) 〇 کاپین

Cape Verdean /'vɜːdiən/ noun, adjective

1 خه‌له‌کی دورگه‌کانی Cape Verde 2 سه‌ره به‌ره‌ی دورگه‌کانی روژاواترین شونتی نه‌فریکا 〇 کیپ وردیان

capful /kæp'fʊl/ noun, pl. capfuls

پر کلاو، کلاو 〇 به اندازه‌ی یک کلاه

capias /'keɪpiəs, US 'kɑp-/ noun, pl. capiasces

(ماف) ده‌ستور یان بریاری گرتنی که‌مینکی دباری کراو 〇 کاپیاس

capillaceous /kæpə'leɪʃəs/ adjective

ده‌زووله‌یی، ده‌زوولاس، موولاسایی، موویتی 〇 خاصیت مویی

capillarity /kæpə'lerəti/ noun

ده‌زووله‌یی، موویتی، ده‌زوویتی، موولوولیتی 〇 موینگی

capillary /kə'pɪləri, US 'kæpələri/ noun, adjective

n مووره‌گ، ده‌زووره‌گ، ره‌هچک، موولووله، ره‌گه‌مووینه، ده‌زووله 1 adj سه‌ره به‌موویتی، ده‌زوویتی یان مووره‌گه‌کان 2 مووین n مویرک، شعریه، موین 1 adj وابسته به موینگی یا مویرک 2 موین

capillary action noun, also capillarity

جوولان یا کرده‌وی موولووله‌یی 〇 جنبش موین

capillary attraction noun

راکشانی ده‌زووله‌یی 〇 کشش موین

capital /'kæpɪtl/ noun, adjective

n 1 پته‌خت، پاته‌خت، پاته‌خت، شانشین 2 نیوه‌ند، ناوند، چمق 3 بیتی گه‌وره یان درخت 4 سه‌رمایه، ده‌سمایه، به‌هیت، مایه 5 سه‌ره‌ستون، تانج، سه‌رکول، نه‌سیره، کوله‌له، سه‌رکوله‌که (آکه‌زاوه: دوو کوله‌که‌له (نیوه‌پاستی) جه‌مه‌ری دیوار و ده‌سته‌کینکیش به سه‌ری‌دا رایبل ده‌کرا تا له نیوه‌راسته‌وه قورسایی میچه‌که مه‌هار کا 2 خه‌ساره: نه‌و ده‌سته‌کی که ده‌خرايه سه‌ر دیوار تا کاریت به‌چته سه‌ری و قورسایی له‌سه‌ر دیواره‌که کم کاته‌وه، هه‌روه‌ها حمال 6

باشکوت *adj* 1 شیاوی مهرگ یان له سیداره دان 2 بهرته، سهره کی، بنجینه یی، بنگه یی، گرنک 3 په کجاریاش، بهرز 4 (بیت) گه وره، درشت، گرده ک *n* 1 پایتخت 2 مرکز 3 حرف بزرگ 4 سرمایه 5 سرتون 6 ذخیره *adj* 1 مستوجب اعدام 2 اساسی، عمده، مهم 3 عالی 4 (حروف) بزرگ

capital asset noun

دارایی سهرمایه یی ٭ دارایی سهرمایه یی

capital budget noun

دراونامه یان بودجه ی سهرمایه یی ٭ بودجه ی سهرمایه یی

capital consumption noun

له کارکردن یا چواندن یا مه سرفی سهرمایه یی ٭ مصرف سهرمایه یی

capital creation noun

سهرمایه ینکوهه نان، ینکوهه نانی سهرمایه ٭ ایجاد سهرمایه یی

capital expenditure noun

تیچوون یان خه رج وباری سهرمایه یی ٭ هرینه های سهرمایه یی

capital expense noun

تیچوون یان خه رج وباری سهرمایه یی ٭ هرینه های سهرمایه یی

capital flight noun

فرینی سهرمایه، ده رجوونی سهرمایه ٭ فرار سهرمایه

capital formation noun

سهرمایه ینکوهه نان، ینکهناسی سهرمایه ٭ تشکیل سهرمایه

capital gain noun

قازانچی سهرمایه نانه وه بهرهنان، زوربوونی به ها یان نرخ سهرمایه ٭ سود سهرمایه گذاری

capital gain tax noun

باجی قازانچی سهرمایه نانه وه یان وه بهرهنان، باجی چوونه سهری نرخ سهرمایه ٭ مالیات سود سهرمایه گذاری

capital goods noun, pl.

کلویه لی سهرمایه یی ٭ کالاهای سهرمایه یی

capital-intensive adjective

سهرمایه ه لیلوش، سهرمایه ویت، سهرمایه گر، سهرمایه ه لگر، (سهر)مایه بهر ٭ سهرمایه

capitalism /'kæpɪtəlizəm/ noun

(سیستم) سهرمایه داری ٭ سهرمایه داری

capitalist /'kæpɪtəlist/ noun, adjective

n سهرمایه دار، لایه نگر سهرمایه داری *adj* سهریه سهرمایه داری ٭ *n* سهرمایه دار، طرفدار سهرمایه داری *adj* وابسته به سهرمایه داری

capitalistic /'kæpɪtə'listɪk/ adjective

سهریه سهرمایه داری ٭ وابسته به سهرمایه داری

capitalistically /'kæpɪtə'listɪk(ə)li/ adverb

له باری سهرمایه داری (بهره) ٭ از لحاظ سهرمایه داری

capitalization /,kæpɪtəlaɪ'zeɪʃn, US -lə'z-ɪ/ noun

1 سهرمایه نانه وه، سهرمایه ینکوهه نان، کرده سهرمایه، وه بهرهنان 2 به کارهتسانی پته گه وره کان، تایپ و نووسین یان چاپ کردن (ی) وشه یان پیتی (letter) به پته گه وره کان، دهس ینکردن (ی) وشه یی) به پیتی گه وره ٭ 1 سهرمایه گذاری 2 استفاده از حروف بزرگ، کاپیتالیزاسیون

capital levy noun

مایانه، سهرمایانه، باجی سهرمایه ٭ مالیات بر سهرمایه

capital market noun

بازاری سهرمایه ٭ بازار سهرمایه

capital punishment noun

سزای مهرگ یان له سیداره دان ٭ مجازات اعدام

capital recovery noun

دهس خسته وه یان گیرانه وه ی سهرمایه ٭ استرداد سهرمایه

capital ship noun

کشتی شهرکری سهره کی، سهرکشتی شهر ٭ ناو جنگی اصلی

capital social noun

سهرمایه ی کومه لایه تی ٭ سهرمایه اجتماعی

capital sum noun

سهرجه م سهرمایه، ټکرای سهرمایه، سهرمایه سهرته ای دامه زینه ران ٭ کل سهرمایه

capital territory noun

مده نندی سهره کی (شاریکی سهره کی ولایتی، ب.ت.، نهوسترالیا، نایجریا و پاکستان) ٭ تربتوری کاپیتال

capital transfer noun

به نیو کردن یان راگویتستی دارایی و سامان ٭ انتقال ثروت

capital transfer tax noun

باجی به نیو کردنی سهرمایه یان سامان ٭ مالیات بر انتقال ثروت

capitate /'kæpɪtət/ adjective, noun

adj (رووه ک ناسی و گیانه وه رناسی) سهری، سهرناسا *n* (تویکاری) گه وره ترین ټیسکی مهجه ک، له له یی دهست دایه (بهره): له *capitatus* لاتین، له *capit-* *caput* "سهر" ٭ کاپیتیت

capitation /'kæpɪ'teɪʃn/ noun

1 باجی سهرانه، سهرانه. 2 poll tax سهرزمتی ٭ 1 مالیات سهرانه، سهرانه 2 سرشماری

capitation tax noun

باجی سهرانه ٭ مالیات سهرانه

Capito Hill noun

لفی قانون دانهری حکومتی ټمریکا (له

واشینگتون، شوی نی کاپیتولی (امریکا) ○ کاپیتول هیل

Capitol /'kæpɪtəl/ *noun*

1 (خانووېره یان ده زگای) کونگرېسی نهمریکا
2 نساوی پهرسکغی ژووپیټیر له سهر ته یی
Capitoline له رومی کوندا (نهمره): له
capit- caput لاتین "سهر" ○ 1
کنگره ی امریکا 2 کاپیتول

Capitoline *adjective*

کاپیتولین، سهره کاپیتول (له رومدا) یا به
خودای ژووپیټیر ○ کاپیتولین

capitular /kə'pɪtjələ/ *adjective*

1 سهره کومله سی نه کلیرکی 2 سهره
capitulum ○ کاپیتولار

capitulary /kə'pɪtjələri/ *adjective, noun*
(pl. capitularies)

adj سهره بیان ینوهندی به کومله سی
نه کلیرکی یه وه هه یه n نه ندای کومله سی
نه کلیرکی ○ کاپیتولاری

capitulation /kə'pɪtʃu'leɪʃn/ *noun*

(په یمان نامه) به ده سته وه دان، راده ست (کردن، به
مهرجه وه)، کورته، تایه ت مافی بیانی، په یمان نامه
○ تسلیم، خلاصه، کاپیتولسیون، معاهده

capitulations *noun, pl.*

(میژووی) نیمتیزات یا مافه تایه تی په کانی بیانی
○ کاپیتولسیون

capitulum /kə'pɪtjələm/ *noun, pl. capitula*
/ˈlɔl/

(رووه ک ناسی و گیانه وه رناسی) سهر وچکه،
سهرچه، سهره، سهره نیک، دهره پریوی یتکی
خری به شتیکی توپکاری (پانه)، به شتیکی گری ناسا
یا خر (پان گویی globosc)، وه ک هی سهری
گول پان سهری نیسکی (نهمره): له لاتینه وه،
چکولنیرای **caput** "سهر" ○ کاپیتولوم

caplet /'kæplət/ *noun*

حوبی که پسوولی (نهمره): ټیکه له ی
capsule (tablet + کاپلټ)

caplin = capelin

capella = a capella

cap'n /'kæpn/ = capitan

capo /'kæpəʊ/ *noun, pl. capos*

سهر وکی سهندیکای تاوانسې، ب.ت. مافیا
(نهمره): له **caput** لاتین "سهر" ○ کاپو

capo /'kæpəʊ/ *noun, also also capo tasto*
/ˈkæpəʊ ˈtastəʊ/

سهری په تنجه گیر، سهرگیر، سهره بند (هی
زی کانی نامتریکی موسیقایی پهرده دار: نهمره):
کورتی **capotasto** یتالیایی "head of
fingerboard" ○ کاپو

Capo di Monte /ˌkæpəʊ di ˈmɒntɪ/ *noun*
'montɪ/

جوری جینی زوربه سی که به شتوای rococo
زور نه خشتی راه (له ناوی کوشکی **Capo di**

Monte تریک به ناپلیس) ○ کاپو دی مانتی
capocira /ˌkæpə'eɪrə/ *noun*

شپوه یتکی دیسیلین پان به ندوبه ست و جووله ی
له شتی، له بنهمره تا هی کویله بریزلی په کان (له
پورتوگالی په وه) ○ کاپوایرا

cap of liberty *noun*

کلای نازادی (کلاویکی قووج که ده درا به
کویله کانی روم بو نازادی پان، له م دوایی پاندها
وه ک هتای کوماری به کاردیترا) ○ کلاه ازادی

capon /'keɪpən, 'keɪpən, US -pɑ:n/ *noun*
که له شتری خه ساو ○ خروس اخته

caponata /ˌkæpə(ɒ)'nɑ:tə/ *noun*

(یتالیایی) جوری چیشټ ○ نوعی غذا

capot /kə'pɒt/ *noun*

(له پیکیتدا piquet) برنده وهی هه موو دوازه
دهست له لایه ن که سیکه وه که خالیکیشی بو
حساب ده کری ○ کاپوت

capote /kə'pəʊt/ *noun*

(میژووی و له نهمریکای پاکووری) ترکه پان
چاروکه ی درزی کلاودار ○ شل بلند دارای کلاه

cappa *noun*

کلاو، ته پله ○ کلاه

capper *noun*

کلاودروو ○ کلاه دوز

capping *noun*

دپوشین ○ پوشش

cappuccino /ˌkæpu'tʃɪnəʊ, US -noʊ/ *noun, pl. cappuccinos*

که بوچینو، کاپوچینو (جوری قاهه)، پیاله یی
که بوچینو ○ کاپوچینو، یک فنجان کاپوچینو

capric acid *noun*

ترشه لوکی که پریک $C_{10}H_{20}O_2$ ○ اسید کبریک
capriccio /kə'prɪtʃɪəʊ/ *noun, pl. capriccios*
1 پارچه موسیقاییکی (کورت و نازاد له شپوه دا)
کرز 2 جوری وینه کیشی فانتزی پان ټیکه له یی
له تایه تمه ندی خه یالی و راستی ○ کاپرچیو

caprice /kə'prɪs/ *noun*

1 هه وه سی، که لکه له، دله کورکه، ناره زوو،
ټیشټیا، گز، نکه 2 رارایی، تاوتابوون،
وازی وازی ○ 1 هوس، بلهوسی 2 تلون مزاج

capricious /kə'prɪʃəs/ *adjective*

1 وازی وازی، رار، تاوتاو، ده ده مسی، هوک،
هه رده له هه وای 2 هه وسای، به که لکه له 3
زووگو ○ 1 دمدی، متلون 2 هوس باز 3 متغیر

capriciously /kə'prɪʃəsli/ *adverb*

راراپانه، تاوتاوانه ○ به طور دمدی

capriciousness /kə'prɪʃəsniːs/ *noun*

1 هه وه سی بازی 2 رارایی، تاوتاوای ○ 1
هوس بازی 2 تلون مزاج

Capricorn /'kæprɪkɔ:n, US -kɔ:rn/ *noun*

1 (نمستیزه بینی) کارژوله، شاخ بز (دهمین کهلولو له زودیاک) 2 (Goat) (the) کوتهستیزه بینی constellation زودیاکی نیوان Sagittarius و Aquarius (بهرهت: له capricornus لاتین، له capr-، caper "بز" + cornu "شاخ") 1 جدی 2 کاپریکورن

Capricornian *adjective*

سهره کهلولوی کارژوله 1 وابسته به جدی caprine /'kæprɪn/ *adjective*
بز ناسا، شتیه بز، له بز جوو، بزنی، پزنه کی (له caprinus لاتین، له capr-، caper "بز") 1 بزمانند

capriole /'kæprɪəʊl/ *noun*

1 ههلبه زودابهز، ههلبه رودابهز، ههلبه زکی، ههلبه شتهوه 2 بازی بهرزی تهسپ (بهسهر کوسپدا) 3 جووته، لوشکه (بهرهت: له capriola ئیتالیایی "باز"، له capriolo "roebuck" له capreolus لاتین، چکولتیراوی capr-، caper "بز") 1 جسته و خیر 2 کاپریول 3 جفتک

capri pants /kə'pri:/ *noun, pl.*, also capris

دهرین یا شهلوی تهنگی ژنان 1 کاپری پانتس caproic /'kæprɔɪk/ *adjective*
(کیمیا) که پرویک، بزنیک (له بهر بزنی بز ناساکی) 1 کاپرویک

caproic acid *noun*

ترشه لۆکی بزنیک یان که پروئیک $C_6H_{12}O_2$: جوړی ترشه لۆکی چهوری ناوه کی، له چهوری شیر و کوکونات و روڼ و چهوری دارخورمادا ههیه 1 اسید کاپرویک

caprolactum /kæprə(ʊ)'laktəm/ *noun*

(کیمیا) ناوته ییکی کریستالی پیکهتیراویان دهسکرد $C_6H_{11}NO$ که ناوانجی ییکه intermediate و له بهرهمهتانی نایلوندا به کار دیتړئ (بهرهت: له caproic acid + lactam) 1 کاپرولاکتوم

caprylic *adjective*

که پرلیک 1 کپرلیک

caprylic acid *noun*

ترشه لۆکی که پرلیک: شله ییکی چهور و بیه رنگ $C_8H_{16}O_2$ ، بۆنکی ناخوشتی ههیه، له چهوری و روڼه کاند دهست ده کوی، و له بوازی گولاسازی و رهنگ و ئیستیره کاند به کار دیتړئ 1 اسید کپرلیک

caps /kæps/ *pl.* = capital letters

Capsian /'kæpsɪn/ *adjective*

(شوینه وارناسی) سهره چاندی Palaeolithic نه فریکای باسکوری و باشووری نه دوروبا، ده گهرتهوه بۆ 4500-8000 ی پشیش زایین (بهرهت: له Capsa لاتین (تیسا) Gafsa له

تونس)، شوینی که شت و مه کی سهره و فهرهنگ و چانده دوزرایهوه + -ian) 1 کاپین

capsizal /kæp'saɪzəl/ *noun*

ههلاوگتیری، وهگره بران، سه روین یوون، ناوه زووبوون، ههله گرانهوه 1 واژگونی

capsicum /'kæpsɪkəm/ *noun, pl.*

capsicums

1 گیزک، بیاری دولمه یی، سهوز یا سوور 2 رووه کی تهه بیباره [Capsicum] 1 فلفل دلمه ای، سبز یا قرمز 2 گیاه فلفل دلمه ای

capsid = mirid

capsid *noun*, also protein coat

(میکروب ناسی) پۆشه، پۆشه ک، پۆشه: بهرگ یان قاپلیکی پروتینی پارچولکه ییکی فایروسی کاپسید

capstan /'kæpstən/ *noun*

لهنگه ربهست، خولخوله یان چهرخ لهنگه، پتچکه ی لهنگه، گوریس خولین، گوریس ههله ک، ههله ک، رهروه ی لهنگه، پتچکه ی گوریس یان تهناف 1 گردونه ی لگر

capstone /'kæpstəʊn, US -stoun/ *noun*

1 بهشی سهروه ی بهدهنه ی دیوار، سهردیوار 2 تروپک، لوتکه 1 جزء بالایی دیوار 2 اوج

capsular /'kæpsjʊlə(r), US -sələ(r)/ *adjective*

گولاجی، شتیه که پسول، که پسولی 1 وابسته به کپول، کپولمانند

capsulate *adjective*, also capsulated

که پسولی، جتگرتو له که پسول، له که پسول دانراو 1 واقع در کپول

capsule /'kæpsju:l, US 'kæpsl/ *noun*

1 که پسول، ده رمان پۆش، قاوغه ده رمان، گولاج: The medicine can be taken in tablet or capsule form
که پسولی پۆشایی یان که شتی ناسمانی 3 کورته، پوخته 4 کهلولو، بهرگه تۆو، تۆو پۆش، قاپلیک، قاوغه، توودانک، توو پۆش 1 کپول 2 کپول فضایی 3 موجز، چکیده 4 پۆشینه

Capt = captain

captain /'kæptɪn/ *noun*

1 سهرکرده، فرمانده 2 سهردهسته، سهرتپ، سهرتیم (تیمیکی وه رزشی) 3 ریهر، سهروک، کاپتان، که شتیوان، خهفتان 4 فروکهوان 5 نهفهری له هینزی ده ریای بریتانیا، له نیوان commander و admiral دا 6 نهفهری له ئهرتهشی بریتانیا له نیوان lieutenant major دا (captainship بهرهت: ئینگلیسی نیوه راست، له capitain فهره نسی کۆن، له capitaneus late Latin) 1 له "سهروک"، له caput "لاتین سهر" 1 فرمانده 2 سهردهسته 3 کاپتان، ناخدا 4 خلبان 5 ناخدا یکم 6 سروان

captaincy /'kæptənsi/ *noun*, also
captainship, *pl.* captaincies

1 پله‌ویایه‌ی که‌شتیوانی 2 س‌رده‌م یا س‌روبه‌ندی
کاپیتانی 1 مقام ناخداپی 2 دوری کاپیتانی

captain of industry *noun*

به‌رئو‌به‌ری کومپانی (پیشه‌سازی گه‌وره) 1
مدیر شرکت

caption /'kæpʃn/ *noun*

1 نئونیشان، س‌ر‌د‌ر‌پی 2 لئ‌دوان، روون‌کرده‌وه،
س‌ه‌ریاس، باس‌کردن (فیلم، ویت‌ه‌ان س‌ه‌ر پ‌رده)
3 ده‌ستور یا بریاری گ‌رت‌ن (ب‌ن‌ه‌ر‌ه‌ت): له
caprio(n-) لاتین، له "capere" گ‌رت‌ن" 1
عنوان 2 شرح 3 حکم دست‌گیری

captious /'kæpʃəs/ *adjective*

(ف‌ه‌رم‌ی) ع‌ه‌ی‌ب‌گر، نیر‌اد‌گر: *captious critics*
captiously /'kæpʃəsli/ *adv*: ع‌ه‌ی‌ب‌گرانه،
نیر‌اد‌گرانه: *captiousness* /'kæpʃəsnəs/ *n*:
ع‌ه‌ی‌ب‌گری، ع‌ه‌ی‌ب‌گری، نیر‌اد‌گ‌رت‌ن) 1
خرده‌گیر، ایر‌اد‌گر، مل‌ان‌ظ‌ی

captivating /'kæptɪvətɪŋ/ *adjective*

س‌ه‌رن‌ج‌را‌ک‌ش‌ش‌، دل‌س‌رف‌ن، ته‌لی‌ما‌وی،
We spent a week relaxing: enchanting
He 0 on the captivating island of Capri
captivatingly /'kæptɪvətɪŋli/ *adv*
جذب

captivation /'kæptɪ'veɪʃn/ *noun*

گیر‌وده‌ی‌سی، س‌ه‌ود‌ان‌س‌ه‌ری، دل‌تی‌ج‌وون،
دل‌به‌سته‌ی، ه‌ه‌ل‌ف‌ری‌وان‌دن، له‌خ‌ش‌ته‌ب‌ردن 1
شیفتگی، ف‌ری‌ب‌ند‌گی

captive /'kæptɪv/ *noun, adjective*

n دیل، گیر‌او، ی‌خ‌س‌یر، زین‌دانی، ب‌ندی
adj: گیر‌وده، له‌ب‌ند، دل‌به‌سته، شه‌یدا، س‌ه‌ود‌اس‌ه‌ر،
پن‌ک‌را‌و 1 اس‌یر، مجبوس *adj* گرفتار، شیف‌ه
captive audience *noun*

گو‌ی‌گری به‌زوری یان نا‌ج‌اری (گو‌ی‌گری که هی‌ج
نا‌زادی‌یه‌کی نه‌ی‌ن و بی‌ج‌گ‌له‌گو‌ی‌گ‌رت‌ن هی‌ج
چاره‌یه‌کی تری نه‌ی‌ن) 1 مخاطب اجاری

captive balloon *noun*

بالونی ع‌ر‌ز‌ب‌ند یان به ع‌ر‌زه‌وه به‌ست‌را‌و 1
بالن کن‌تر‌ل‌شه

captivity /'kæptɪvətɪ/ *noun, pl.* captivities

گیر‌ا‌وی، ی‌خ‌س‌یری، دیلی، گیر‌وده‌ی 1 اسارت
captor /'kæptə(r)/ *noun*

پت‌وه‌ک‌ه‌ر، به‌دیل‌گر، ی‌خ‌س‌یر‌گر، دیل‌گر،
ی‌خ‌س‌یر‌ک‌ه‌ر 1 اس‌یر‌کن‌ده

capture /'kæptʃə(r)/ *noun*

1 دیلی، گ‌س‌را‌وی، ی‌خ‌س‌یری 2 گ‌رت‌ن،
ده‌س‌یه‌س‌ه‌ری، گل‌دان‌ه‌وه، بن‌ج‌اق‌کردن 3
دا‌گیر‌کردن، گ‌رت‌ن 4 ن‌ب‌ج‌یر، ده‌س‌ک‌ه‌وت 5
(ف‌یز‌یک) م‌زین، گ‌رت‌ن، ه‌ه‌ل‌ج‌ین 1 اسارت 2
دست‌گیری 3 تص‌رف 4 ش‌کار، غن‌ب‌ت 5 جذب

Capuchin /'kæpʊtʃɪn/ *noun*

1 ره‌به‌نی س‌ه‌ره‌لف‌ت‌کی ت‌وندی ت‌یری
2 Franciscan (گی‌انه‌وه‌رن‌اسی، capuchin)
ج‌و‌ری س‌ه‌م‌وونی ن‌ه‌مریک‌ای باش‌و‌ری
ف‌و‌کل‌ه‌س‌ه‌ر یان ک‌لا‌ونه [ت‌وخ‌م: Cebus
ج‌و‌رن] 3 (capuchin) ک‌راس‌یک‌ی ک‌لا‌وداری
زنانه 4 (capuchin) ج‌و‌ری ک‌و‌تر، ک‌و‌تره‌ک‌لا‌ونه
1 راهب باش‌لق‌پ‌وش 2 و 3 و 4 ک‌اپ‌و‌چین

Capulet *noun*

ب‌ن‌ه‌مال‌ه‌ی Juliet له‌ژولیت و ر‌وم‌ی‌وی
شه‌ک‌س‌یه‌ردا 1 ک‌اپ‌ول‌ت

caput /'kæpʊt, US 'kæpʊtæpɪ *noun, pl.*
capita

س‌ه‌ر، نووک 1 سر

capybara /'kæpɪ'ba:ra, US 'kæpə'berə/
noun, pl. capybaras

به‌ه‌ازی نا‌وی، گی‌اخ‌و‌ره [Hydrochaeris
hydrochaeris] 1 ک‌اپ‌یارا

car /kɑ:(r)/ *noun*

1 ماشین 2 وا‌گ‌ون 3 ن‌ه‌رایه، ع‌ه‌ره‌بان‌ه 4
(ناس‌ان‌س‌ور) دیو، زو‌ور، رو‌ور‌و‌ج‌که 1 خود‌رو
2 ات‌ومبیل 3 وا‌گ‌ن 4 ات‌اق

carabao *noun, pl.* same or carabaos

(له‌ف‌یل‌پ‌ین) گ‌ام‌ش‌ی ه‌ند‌ی 1 کار‌اب‌او

carabid /'kæbəɪd/ *noun*

(م‌یز‌و‌ون‌اس‌ی) ق‌ال‌ون‌ج‌ه‌ی (س‌ه‌ره‌یه‌ ت‌یری ق‌ال‌ون‌ج‌ه
ground beetle (Carabidae)، ر‌ا‌وی‌یه‌کان
ده‌گ‌ری‌ت‌وه؛ ب‌ن‌ه‌ر‌ه‌ت: له Carabidae لاتینی نو‌ی،
له carabus لاتین، نام‌ازه به ج‌و‌ری ق‌ر‌ز‌ال) 1
کار‌اب‌ید

carabin or carbine = carbine

carabiner = karabiner

carabiniere /'kæbəɪ'nɪə/ *noun*, also
carabinier

(م‌یز‌و‌وی‌سی) ق‌ه‌ره‌ب‌ینه‌به‌ده‌ست، ق‌ه‌ره‌ب‌ینه‌له‌شان،
شه‌ست‌یر‌به‌ده‌ست، شه‌ست‌یر‌ه‌ه‌ل‌گر 1 کار‌اب‌ین‌یر

carabinieri /'kæbəɪ'njɛ:ri/ *noun, pl.*
carabinieri pronounc. same

ئ‌ه‌ند‌ام‌ی پ‌ول‌ی‌سی نیم‌ج‌ه‌له‌ش‌ک‌ری ئ‌یتال‌ی‌ای 1
کار‌اب‌ین‌یری

caracal /'kæəkəl/ *noun*

گو‌ی‌ره‌شه: پ‌ش‌یله‌ی‌کی ش‌ی‌وه‌lynx ره‌سه‌نی
ن‌ه‌فر‌یکا و ر‌و‌ژا‌و‌ای ن‌اس‌یا (ب‌ن‌ه‌ر‌ه‌ت: له
karakulak ت‌ور‌کی، له "kara" ره‌ش" + kulak
"گو‌ی") 1 کار‌اک‌ال

caracara /'kæ:kə:ra/ *noun, pl.* same or
caracaras

س‌ه‌ق‌ری کار‌اک‌ارا [Polyborus plancus] و
ج‌و‌ره‌کان‌ی تر 1 کار‌اک‌ارا

caracole /'kæəkəʊl/ *noun*

نی‌وه‌سو‌ور به‌ئ‌س‌پ پ‌و‌ل‌ای چ‌ه‌پ یان راست 1

کاراکول *caracul* /'kærækəl/ = karakul

carafe /kə'raef/ noun

شووشه‌مه‌سینه، شووشه‌توَنگه، پارچ، پر توَنگه‌یی، توَنگه‌بهر ☉ صراحی، به اندازه‌ی یک تنگ

caragana /,kə'rə'gɑ:nə/ noun

دهون یان دارچه‌بینکی ناوه‌ندی ناسیا یان سیبیریا، چارویار یو جوانی ده‌کری [توخم کاراگانا ☉ *Caragana*]

carambola /,kə'r(ə)m'bəʊlə/ noun

1 جورئ میوه‌ی زهردی نه‌ستیره‌ناسا، = starfruit 2 داری گهرم‌تانی نو میوه یان بهره *[Averrhoa carambola]* ☉ کارامبولا

caramel /'kærəmel/ noun

کهرمه‌یل، شه‌کری سووتاو ☉ کارامل
caramelization noun
به شینوه‌ی شه‌کری سووتاو لی‌کردن ☉ کاراملیزاسیون

carangid /kə'rændʒɪd/ noun

جورئ ماسی دهریایی له تیره‌ی jack (Carangidae) ☉ نوعی ماهی

carapace /'kærəpeɪs/ noun

قایلیک، له‌یکه، قاپور، قاوغ، قافک (له ٹیسک یان کیتین chitinous) ☉ لاک

carat /'kærət/ noun

1 قیرات (به‌کدی کیش بهرامبر به 2/1 گرم یان 200 میلی‌گرم) 2 (له نهمریکا هه‌روه‌ها karat) بیتوانه‌یی یو په‌تیتی زیری (که 24 دانه‌ی زیریکی به‌تی‌یه؛ به‌هره‌ت: له keration یونانی "بهر یان میوه‌ی "carob" ☉ قیراط

caravan /'kærəvæn/ noun

کاروان، قه‌تار، عه‌مه‌ه‌بانه، کارافان (به‌هره‌ت: له *caravane* فه‌ره‌نسی‌یه‌وه، له *kārwān* نیرانی‌یه‌وه) ☉ قافله، دلچان، کاراوان

caravanning /'kærəvæniŋ/ noun

رابواردن یا تته‌پرکردنی پشو له کارافانا ☉ سیر کردن تعطیلات در کاراوان

caravanserai /,kærə'vænsərai, US -ri/ noun, also caravansary /,kærə'vænsəri/, pl. caravansaries

1 کاراوان‌سەرا، کاراوان‌خانه، خان، میوان‌خانه 2 کاراوان، کاراوانه، قه‌تاره (خه‌لکی ریوار، له *kārwānsarāy* نیرانی‌یه‌وه وەرگیراوه) ☉ 1 کاراوان‌سرا، مهمان‌خانه 2 قطار

caravel /'kærəvel/ noun, also carvel

کارافیل (= به‌له‌می چاروکه‌داری چکوله‌ی توندرو) ☉ کاراول

caraway /'kærəweɪ/ noun

1 تووی زیره یان زیره، کومین، تووی کومین 2 زیره، زیره *[Carum carvi]* (به‌هره‌ت: له *alkarāwīyā* لاتینی سه‌ده‌کانی نیه‌ه‌راست، له

عه‌ره‌بی، ره‌نگه له *karon* یونانی‌یه‌وه بی "cumin") ☉ 1 دانه‌ی زیره 2 زیره

caraway seed noun

تووی کومین یا زیره، تووی زیره ☉ دانه‌ی زیره

carb = informal short for carburettor

*carb*² = informal short for carbohydrate

carbamate /'kɑ:bəmeɪt/ noun

(کیمیا) کاربامیت: خوئی یان نیستیری که نانپونی -NH₂COO یان کومه‌لی -OOCNH₂ تیا به کرابامیت

carbamic acid noun

(کیمیا) ترشه‌لوکی که‌ربامیک: ترشه‌لوکی CH₃NO₂ ☉ اسید کرابامیک

carbanion /kɑ:'bʌnɪən/ noun

(کیمیا) کاربانیون: ئایونیکی نه‌ندامی به بارگه‌ی نه‌پینی‌یه‌وه، له‌سه‌ر گهر‌دیله یان نه‌تومیکی کاربون هه‌لکه‌وتووه ☉ کربانیون

carbaryl /'kɑ:bərɪl/ noun

(کیمیا) کارباریل: جورئ میرووکوزی یتکه‌تتراو یان ده‌سکرد که یو پاراستنی به‌روپوو و یو فه‌وتاندنی کچی و نه‌سین به‌کاردتیری ☉ کرباریل

carbide /'kɑ:bəɪd/ noun

(کیمیا) کارباید، کارباید: 1 ناوته‌بینکی دووانی یان دووه‌هاوه‌یزی کاربون ب.ت. calcium carbide. ناوته‌بینکی کاربونی له‌گه‌ل کاتزایی یان توخمیکی تر: 2 silicon carbide 2 ماکینکی په‌کچار سه‌خت که له کاربون یان یدک یان چه‌ند کاتزای قورس ساز ده‌کری ☉ کارباید

carbine /'kɑ:bəɪn, US 'kɑ:rb-/ noun

1 قه‌ره‌پینه، کارابین، شه‌ستیر، شه‌ش‌خانه، تفه‌نگی لووله‌کورت یان musket که سپای سواره calvary به‌کاری دپتا 2 چه‌ک یان تفه‌نگی سووکی خوکار ☉ کارابین

carbincer = carabineer

carbinol noun

(کیمیا) کاربینول، میتانول: هه‌روه‌ها نه‌لکولی که له‌مه به‌ره‌م هاتووه، methyl alcohol نه‌لکولی که له میتانول به‌ره‌م هاتووه ☉ کاربینول

carb- or- carb- prefix

پیشگر: کاربون، کاربونی، کاربوکیل: *carbide* ☉ پیشوند: کرین، کرینی

carbocation /,kɑ:bə(ɔ)'kɑ:təɪən/ noun

(کیمیا) کاربوکه‌یشن، کاربوکاسیون ☉ کاربوکاسیون

carbocyclic compound noun

(کیمیا) ناوته‌ی کاربوته‌لقه‌یی یان کاربوسایکلی ☉ ترکیب کربوسایکلی

carbohydrate /,kɑ:bəʊ'hɑ:dreɪt, US 'kɑ:rbəʊ-/ noun

(کیمیا) کاربوهایدرات، هایدراتی کاربون ☉ کربوهیدرات

carbolic acid /kɑ:'bɒlɪk 'æsid, US kɑ:r'bɑ:lɪk/ *noun*, also carbolic or phenol 1

(کیمیا) ترشه لئوکی کاربۆلیک، فینۆل: ئاویته یئیکی کرېستالی ژارای داکرېنەر C_6H_5OH ، له نیو قیری خه لووز و داردا ههیه و له گیراوی تراو dilute دا وهک disinfectant به کاردیتړی ټ اسید کربۆلیک

car bomb *noun*

a car bomb attack outside ټ بمب ماشینی the embassy

carbon /'kɑ:bən, US 'kɑ:rb-/ *noun*

1 کاربۆن (به ژ.گ. 6، ن. C): carbon fibre ټ کاغه زی کاربۆن یا کۆبی 3 کۆبی 4 رووزه یا ن ئه لماسی ته لڅ 5 (کارهبا) ره زی، خه لووز، زووخال (بهرهت): له carbone فده رهنسی، له carbo- لاتیسه وه "charcoal, coal" ټ 1 کربن 2 کاربن 3 کی 4 الماس کدر 5 زغال

carbon 12 *noun*

کاربۆنی 12، نیو تۆنیکي کاربۆن به ژماره ی بارسته یی 12 که زۆر (وزه به ند) ترین نیو تۆنیک کاربۆنه که وهک ستاندارد یا ن پشوه یی بۆ پتوانه کانی measurement کیشی گهر دپله یی atomic weight به کاردیتړی ټ کاربۆن 12

carbon 13 *noun*

کاربۆنی 13، نیو تۆنیکي کاربۆن به ژماره ی بارسته یی 13، ده ور به ر 1/70 کاربۆنی سروشتی پیکس دیتی، وهک شوین دوز tracer به کاردیتړی ټ کاربۆن 13

carbon 14 *noun*

کاربۆنی 14، نیو تۆنیکي تیشک ده ری قورسی heavy radioactive کاربۆن به ژماره ی بارسته یی 14، ب.ت. وهک شوین دوز tracer بۆ لیکۆلینه وه و دیاری کردنی ته مه نی ماک و مه تریالی کۆن (وهک نمونه ی مه تریال و ماده ی کۆن ناسی palaeontology و شوته واز ناسی archaeology) به کاردیتړی ټ کاربۆن 14

carbon-14 dating = radiocarbon dating

carbonaceous *adjective*

کاربۆنی، وهک کاربۆن، کاربۆن ناسا، کاربۆنی تیا به، کاربۆن دار ټ مانند کاربن، دارای کابن

carbonado /kɑ:'bɒ'nerdɑʊ/ *noun*, pl. carbonados

جوړی رووزه یا ن ئه لماسی ته لڅ (بهرهت): له پۆرتوگالی یه وه ټ کاربۆنادو

carbonate /'kɑ:bəneɪt/ *noun*

کابۆنه یت، کابۆنیت، کاربۆنیت ټ کاربۆنیت carbonate /'kɑ:bəneɪtɪd, US 'kɑ:rb-/ *adjective*

خاوه نی گازی کاربۆنیک، دوا تۆکساید یا ن دی تۆکسایدی کاربۆنی تیا به ټ دارای گاز کربنیک

carbonatite /kɑ:'bɒnətɪt/ *noun*

(زهوی ناسی) تیا وه یا ن به رده ی ناگرن که زۆریه ی له کاربۆنیت پیکهاتوه ټ کاربۆناتیت

carbon black *noun*

ره سی کاربۆن، سیانی کاربۆن ټ دوده ی کربن carbon copy *noun*

1 کۆبی (به کاغه زی کاربۆنه وه) 2 هاوشیه، لیکچو، چونه ک، همرنه، هاوتا، وهکیه ک ټ 1 کی 2 نظیر، عین، همانند

carbon cycle *noun*

سووری کاربۆن 1 (سووری کاربۆن له نیوکلیستی زهوی دا که له ودا دوا تۆکسایدی کاربۆن به هوی تۆرگانیزم گه لی روشنه پیکهانی photosynthetic organisms جیگر ده بن بۆ پیکهانی خواره مه نی ته ندای organic nutrient و ناخر سه ر ده کهر ته وه بۆ دۆخی نا ته ندای inorganic state (وهک به هوی هه مه نسه دان، شی بو نه وه یا ن لیک هه لوه شانی پروتوبلا سمیک یا ن combustion) 2 سووری کار دانه وه گه لی گهر مانا وکی thermonuclear که له ودا جوار گهر دپله یا ن نه تومی های دروژین ده به گهر دپله یئیکی هیلیم (به هوی کرداری تا وده رانه ی کاربۆن له گه ل نازا دیوونی وزه ی نا وکی nuclear energy و سهر چا وه یا ن ژنده ریکی source به رته ی وزه ی تیشک دانه وه ی خور و (هیندی له) نه ستیره کانه) ټ چرخه ی کربن

carbon dating *noun*

ریکه وت دانانی کاربۆنی (= شیوازی لیکدانه وه ی ته مه نی شته کانی به ر له میژوو (وهک نمونه ی که رسته و مه تریالی کۆن ناسی palaeontology و شوته واز ناسی archaeology) به هوی پتوان و نه دازه گرتی بری کاربۆنی را دیو ته کتیف (ی 12 و 14) له وان دا) ټ تاریخ گذاری کربنی

carbon dioxide *noun*

دوا تۆکسیدی کاربۆن، دی تۆکسایدی کاربۆن، گازی کاربۆنیک CO_2 ټ دی اکسید کربن

carbon fibre *noun*

ریشالی کاربۆنی ټ لیف کاروینی carbonic /kɑ:'bɒnɪk/ *adjective*

سه ربه کاربۆن یا carbonic acid یانیش دوا تۆکسایدی کاربۆن ټ کربنی

carbonic acid /kɑ:'bɒnɪk 'æsid, US kɑ:r'bɑ:nɪk/ *noun*

ترشه لئوکی کاربۆنیک H_2CO_3 ټ اسید کربنیک carbonic acid gas = carbon dioxide

carbonic anhydrase *noun*

جوړی هه وینه ی زینک داری نیو شانه زیندو وه کان (وهک خړو که سووره کانی خوین)، هه وینه یی که تاوی شی بو نه وه ی ترشه لئوکی کاربۆنیک ده دا ټ انهیدراز کربنیک

carboniferous /kɑ:'bɒ'nɪfərəs, US

carb-/ *adjective*

خهلووژی، خهلووزدار، خهلووژاوی، خهلووژی
تیاه یان بهرهم دینی ۰ دارای زغال

Carboniferous /kɑ:'bɑ:nɪfərəs, US

carb-/ *adjective*

خهلووژین(ه)، خهلووژان: سهریه پینجهمین
سهردهم له سهردهمانی Palaeozoic era له
میزووی زهوی ناسی دا (تیوان سهردهمه کانی
دیسقوژین Devonian و پرمین Permian،
دهوریه ری 393 تا 290 میلیون سال لهوه پیش،
نهو دهه می کهوا نیشتوه خهلووژی یه کان
پیکهاتن، کاربونیفر ۰ زغالنه، کاربونیفر

Carboniferous period *noun*

سهردهمی خهلووژان یان خهلووژین(ه) ۰
دورهی زغالنه

carbonium /kɑ:'bʌniəm/ *noun*

(کیمیا) کاربونیم ۰ کاربونیم

carbonium ion *noun*

(کیمیا) نایونیکی نهدامی با بارگهی گهرم یان
نهریتی یهوه، لهسر گهردیله ییکی کاربونه ۰
یون کاربونیم

carbonization /kɑ:'bʌnə'zeɪfən, US

'carb-/ *noun*

خهلووژاندن، کاربوناندن، گوژین یان کردنه
کاربون ۰ کربنی سازی

carbon monoxide *noun*

تاکوکساید یان بهکوکسایدی کاربون CO ۰
اکسید کربن

carbonous *adjective*

کاربونی ۰ وابسته به کربن

carbon paper *noun*

کاغزی کوپی یان ههلگرتهوه، کاربون ۰ کاغذ
کاربن

carbon steel *noun*

پولای کاربونی ۰ استیل کاربن

carbon tax *noun*

خهلووژانه، باجی کاربون(ی) بهجی لهسر
نهوت یان سووتمه ننی تری بوویه ردی ۰ مالیات
کاربن

carbon tetrachloride *noun*

جواروکلوژرایدی کاربون CCl₄، شله ییکی
زارای ناگرکنشی بن رهنک، وهک توتنهر
solvent و مهتریالی ساردکه رهوه refrigerant
به کاردیتری ۰ تتراکلورید کربن

carbonyl /kɑ:'bʌnɪl, US -nɪl/ *noun*

(کیمیا) کاربونیل CO، نامازه به بنهره تی
دووهاوهیزی divalent radical له aldehyde
ketone، ester، carboxylic acid له و زور
ناوتهی نهدامی ترده هی ۰ کربونیل

carbonylation *noun*

کاربونیلاندن ۰ کربونیلسیون

carbonylic *adjective*

کاربونیلی، سهریه کاربونیل ۰ وابسته به کربونیل،
کربونیلی

car-boot sale *noun*

ههرزان فروش (کردن) ی یا ههراجی شرهوشانالی
نیومال ۰ حراج خرت و برت های خانه

Carborundum /kɑ:'bɑ:'rændəm, US

'carb-/ *noun*, also carborundum

کاربوراندوم (= ناوته ییکی سهخته له کاربون و
سیلیکون، یو مه بهستی کراندن و ساوین) ۰
کربوراندوم

carboxyl /kɑ:'bɒksaɪl, US -saɪl/ *noun*

(کیمیا) کاربوکسی، کاربوکسایل ۰ کربوکسیل

carboxylase /kɑ:'bɒksɪleɪz/ *noun*

(کیمیا) کاربوکسیلیز، کاربوکسیلاز: هه و ته یی
که decarboxylation یان carboxylation
تاوهدها ۰ کربوکسیلیز، کاربوکسیلاز

carboxylation *noun*

(کیمیا) کاربوکسیلاندن، کاربوکسیلایشن ۰
کربوکسیل دار کردن

carboxylic acid /kɑ:'bɒk'sɪlɪk/ *noun*

(کیمیا) ترشه لویکی کاربوکسیلی: ترشه لویکیکی
نهدامی (وهک acetic acid) که یهک یان چند
کومه لی کاربوکسیلی تیاه ۰ اسید کربوکسیلی

carboxylic group *noun*

(کیمیا) گروپ یان کومه لهی کاربوکسیلی ۰
گروه کربوکسیلی

carboy /kɑ:'bɔɪ, US 'kɑ:'rɒɪ/ *noun*

که له یه شتو، ده فری پارته دار (یو ههلگرتن یان
راگویتنی شله مه ترسی داره کان) ۰ غرابه،
ظرف حفاظدار

carbuncle /kɑ:'bʌŋkl, US 'kɑ:'rb-/ *noun*

1 شتیره نهجه، موو 2 دمه ل، کوان 3 گهوه هری
شه و چرا، جه و اهتری سورور ۰ کفگیرک 2
کورک 3 جواهر قرمز

carbuncular /kɑ:'bʌŋkjʊlə(r)/ *adjective*

1 شتیره نهجه یی، مووی، سهریه شتیره نهجه 2
دمه لی، کوانی ۰ 1 وابسته به کفگیرک 2 کورکی
US

carburettor /kɑ:'bɑ:'retə(r), US

'kɑ:'rbərentər/ noun, also carburetor

/kɑ:'bɑ:'retə(r), US 'kɑ:'rbarentər/

(میکانیک) کاربوراتور ۰ کاربوراتور

carcajou /kɑ:'kædʒu:, US -ʒu:/ =

wolverine

carcass /kɑ:'kæs, US 'kɑ:'rkəs/ *noun*, also

carcase /kɑ:'kæs/

1 لاشه، لاک، که لاک، جهنده ک، که له خ،
که له ش، تافتیر 2 (میشک) نیمسک و یروسک 3
لاشه، چوارچنوه، به ده نه، په یکه ر 4 بهرماوه،
باشماوه ۰ 1 لاشه، نش، جسد 2 استخوان مرغ
3 اسکلت 4 باقی مانده

carceral /'ka:s(ə)r(ə)/ *adjective*

(دهگمه) سهره زیندان، بهندی خانه‌یی
وابسته به زندان

carcin(o)- prefix

پیشگر: شیریه‌نجه، قرزاله، تومور؛
carcinogenic (بنه‌ره‌ت): له

karkino- یونانی، له **karkinos** ("crab")
پیشوند: سرطان، تومور

carcinogen /ka:'sɪnədʒən, US ka:'rɪs-/
noun

مه‌تریالی شیریه‌نجه‌یی هه‌لین، شیریه‌نجه‌پیه‌بوو،
مه‌تریالی شیریه‌نجایو ماده‌ی سرطانزا

carcinogenesis *noun*

شیریه‌نجه‌پیه‌بووی، پیکه‌هاتی شیریه‌نجه
سرطانزایی

carcinogenic /ka:'sɪnədʒenɪk, US
ka:'rɪs-/ *adjective*

شیریه‌نجه‌یی هه‌لین، شیریه‌نجه‌پیه‌بوو،
شیریه‌نجایو سرطانزا

carcinogenicity *noun*

شیریه‌نجه‌یی هه‌لینی، شیریه‌نجایو بوون
سرطانزایی

carcinoid /ka:'sɪnɔɪd/ *noun*

(پزشکی) لئو یان توموری ب.ت. له
په‌له‌ریخوله‌دا appendix و جاروبار هورمون
ده‌رده‌دا، چۆری توموری پیتایدده‌ره‌ره، ب.ت.
له‌ده‌زگای gastrointestinal و سی‌یه‌کان‌دا
دۆزراوه‌نه‌وه کارسینوئید

carcinology *noun*

1 شیریه‌نجه‌ناسی 2 (گیانه‌ورناسی) قرزالناسی،
قرزانگ‌ناسی 1 سرطان‌شناسی 2 خرچنگ‌شناسی

carcinoma /ka:'sɪ'nəʊmə, US
ka:'sɪ'nəʊmə/ *noun*, pl. carcinomas or
carcinomata /-mətə/

لووی شیریه‌نجه‌یی (بنه‌ره‌ت): په‌ریگای لاتینه‌وه،
له **karkino-** یونانی‌یه‌وه "crab" غده‌ی
سرطانی

carcinomatosis *noun*

دۆخی که له‌ودا له‌سه‌رتاسه‌ری له‌ش کۆمه‌لن
لووی شیریه‌نجه‌یی ده‌رده‌که‌وئ (یان په‌یدا
ده‌بن)، دۆخی که له‌ودا چه‌ندین لووی
شیریه‌نجه‌یی هاوکات پاش بلا‌بوونه‌وه یان
ته‌نینه‌وه‌ی له‌سه‌رچاوه‌ی سه‌ره‌تایی‌یه‌وه په‌ره
ده‌ستنی یان په‌یدا ده‌بی کارسینوماتوز

carcinomatous *adjective*

شیریه‌نجه‌یی، خاوه‌نی لووی شیریه‌نجه‌یی
سرطانی، دارای غده‌ی سرطانی

card /ka:d, US ka:rd/ *noun*

1 کارت، پسوله 2 په‌ر (هی یاری) 3 کارت
پیروزیایی 4 که‌ستیکی نا‌ناسایی یان پیکه‌نینی 5
شانه، شیکه‌نه 1 کارت، ورق 2 ورق بازی 3

کارت پستال 4 آدم غیرعادی یا مضحک 5 ماشین
شانه‌زنی

card /ka:d, US ka:rd/ *noun*

شانه، ده‌فه، شیکه‌نه ماشین شانه‌زنی

cardamom /'ka:dəməʃ, US 'ka:rd-/
noun, also cardamon

(رووه‌ک‌ناسی) 1 ده‌نک یان تۆی هیل 2 هیل،
حیل [Elettaria cardamomum] 1 دانه‌ی
هل 2 هل

cardboard /'ka:dbɔ:d, US 'ka:rdbɔ:rd/
noun, adjective

n کارتۆن، مقه‌با: **cardboard box**
ده‌سکر، نا‌راست، درۆ، ناسروشتی، فشه،
فیشالی، **a novel with stereotyped, unreal**
superficial cardboard characters *n* مقوا
adj مصنوعی، غیرطبیعی

cardboard city *noun*

شاری مقه‌بایی، کارتۆنه‌شار، شاری کارتۆنی
شهر مقوایی

card-carrying *adjective*

ئه‌ندامی چالاک یا فه‌رمی عضو فعال یارسی

card-carrying member *noun*

ئه‌ندامی فه‌رمی (پارتی، ریکه‌خراوه و هتد)
عضو رسمی

carder *noun*

شیکه‌نه‌وان، شی‌که‌روهه، شیکه‌نه‌جی شانه‌زن

card-game *noun*

په‌ری یاری ورق بازی

cardholder /'ka:dhəʊldə(r), US

'ka:rdhəʊl-/ *noun*

خواه‌ن‌کارت (کارتی باوه‌ری له‌بانک)
صاحب کارت

cardi- or- cardio /'ka:diəʊ, US

'ka:rdiəʊ/ *prefix*

پیشگر: دل، دل و...

cardiograph ... دل، دل و...

cardiogram **cardiovascular** (بنه‌ره‌ت): له

kardia یونانی ("heart, cardia") پیشوند:

قلب، قلب و...

cardia /'ka:diə/ *noun*, pl. cardiae or -dias

(توکیکاری) کونی سه‌رووی گه‌ده یان مێعه‌ده،
شویتن که سه‌رووینجک **oesophagus**
ده‌چینه‌تۆی (بنه‌ره‌ت): له **kardia** یونانی‌یه‌وه
"دل" کاردیا

cardiac /'ka:diæk, US 'ka:rd-/ *adjective*,

noun

adj 1 دلی، سه‌ربه‌دل، هه‌له‌که‌وتوو نزیک به‌دل؛

سه‌ربه‌کاردیای مێعه‌ده:

cardiac 2 **disease/failure/surgery**

n نه‌خۆشی دلی تووش بووه: **cardiac patients**

که‌سێ که نه‌خۆشی دلی هه‌بی 1 *adj* قلبی،

وابسته به‌قلب 2 کاردیای *n* شخصی با بیماری قلبی

cardiac arrest *noun*

دل‌ه‌کین، راورستان یان به‌ککه‌وتنی دل،
دل‌وه‌ستان، وه‌ستانی کاتی یان هم‌میشی تره‌ی
دل ○ ایست قلبی

cardiac muscle *noun*

ماسوولکه‌ی دل ○ ماهیچی قلبی

cardiac surgery *noun*

برینکاری دل، نه‌شته‌رگری دل ○ جراحی قلبی
cardialgia /,kɑ:di'ældʒiə/ *noun*

دل‌نیشه، دل‌نیشه، ژانده‌دل ○ درد قلب

cardigan /'kɑ:diɡən, US 'kɑ:rd-/ *noun*, also cardigan sweater

کراسی خوری (شوری Crimcan): له ناوی
Earl ی Cardigan، گه‌یه‌کهم جبار
سهریازه‌کانی نهم کراسه‌یان له‌بر کرد) ○ ژاکت
Cardigan Welsh corgi *noun*, also Cardigan

جوری corgi گوی‌خبر و کلک‌دریزی ویلز ○
کور‌دیگان

cardinal /'kɑ:dɪnəl, US 'kɑ:rd-/ *adjective*

بنگه‌هی، بجنه‌هی، بنه‌رتی، سهره‌کی، بناخه‌ی،
گرنگ، به‌رکه‌فتی: *Respect for life is a*
○ *cardinal principle of English law*

اساسی، عمده، مهم

cardinal /'kɑ:dɪnəl, US 'kɑ:rd-/ *noun*

1 کاردینال (= پایه‌برترین قه‌شه له کلیسه‌ی
کاتولیکی روم) 2 (گیانه‌ورناسی) سووره‌سهره،
سهره‌ی سوور، نیزه‌ک‌ی به‌شیک‌ی یان ته‌واوی
سووره و ژورتریش پودی هه‌یه یان کلاونه‌یه
[*Cardinalis cardinalis*] و جوړه‌کانی تر،
زیرخیزان [Cardinalinae] 3 ژماره‌ی بنه‌رتی
(1، 2، 3، 4 و هند) ○ 1 کاردینال 2 سهره‌ی سرخ
3 عدد اصلی

cardinal /'kɑ:dɪnəl, US 'kɑ:rd-/ *adjective*, *noun*

(ره‌نگ) سووری توند ○ (رنگ) قرمز تند

cardinalate *noun*

پوست یان پله‌وپایه‌ی کاردینالی، کاردینالیتی
○ مقام کاردینالی

cardinal flower *noun*

lobelia بینکی گول‌نالی دریز، له نهم‌ریکای
باکووری‌دا ده‌بینری [*Lobelia cardinalis*] ○
نوعی گیاه

cardinal humour = humour**cardinally** /'kɑ:dɪnli, US 'kɑ:rd-/ *adverb*

له بنه‌رت‌ه‌وه ○ اساساً

cardinal number *noun*

ژماره‌ی بنه‌رتی، ژماره‌ی بنجی (وه‌ک یه‌ک،
دوو، سی و هند، له به‌رامبه‌ر ژماره‌ی ریزی یان
پله‌یی ordinal number، وه‌ک یه‌که‌مین،
دووه‌مین، سته‌مین و هند) ○ عدد اصلی

cardinal points *noun, pl.*

جوار لای سهره‌کی، جوارلاکان ○ جهات اصلی

cardinal sin *noun*

گوناهی گه‌وره ○ گناه کبیره

cardinal virtue *noun*

به‌کی له جوار چاکه یان چاکی سروشتی که به
گون‌دا پیتاسه‌ی کراوه که بریتین له: هوشیاری
(یان زیری) prudence، داد justice، نهم‌ره‌وی
temperance و خسو‌راگری fortitude ○ (در
جمع) فضائل اصلی

cardinal vowel *noun*

(ده‌نگ‌ناسی) بزوین یان قه‌وئیلی بنه‌رتی ○
واکه‌ی اصلی

card index *noun*, also index, (both BrE) (US card catalog)

کاتالوگ ○ فهرست برگه‌ای

carding *noun*

شانه‌کردن، شی‌کردنه‌وه، شیکه‌نه‌کاری، شی ○
عمل شانه‌کردن

carding machine *noun*

شیکه‌نه ○ ماشین شانه‌کردن

cardi(o)- /'kɑ:diəʊ, US 'kɑ:rdiəʊ/**cardiogenic** *adjective*

کاردژنیک، به‌هوی باری دلی‌یه‌وه توش ده‌ی،
له دل‌ه‌وه سهرچاوه ده‌گرن یان په‌یدا ده‌یی یان
دینه‌وو: *cardiogenic shock* ○ قلب‌زا

cardiogram /'kɑ:diəʊ(ɡ)rəf/ *noun*

کاردیوگرام ○ قلب‌نگار

cardiograph /'kɑ:diəʊ(ɡ)rəf/ *noun*

کاردیوگراف، دل‌وگراف ○ قلب‌نگار

cardiography *noun*

کاردیوگرافی، دل‌وگرافی (cardiographic *adj*)
○ قلب‌نگاری

cardioid *noun, adjective*

(بیرکاری) *n* چه‌ماوه‌ی شیوه‌دل *adj* شیوه‌دلی
○ کاردبود

cardiological *adjective*

سهریه پسپورتی له دل‌دا، سهریه پزشکی دل
○ وابسته به قلب پزشکی

cardiologist /,kɑ:di'ɒlədʒɪst, US 'kɑ:rdi'ɑ:l-/ *noun*

پسپورتی دل، پزشکی دل ○ قلب‌پزشک

cardiology /,kɑ:di'ɒlədʒi, US 'kɑ:rdi'ɑ:l-/ *noun*

پسپورتی له دل‌دا، پسپورتی دل، پزشکی دل
○ قلب‌پزشکی

cardiomegaly /,kɑ:diəʊ'megəli/ *noun*

(پزشکی) گه‌وره‌بوونی (نااسایی) دل ○
کاردیومگالی

cardiomyopathy /,kɑ:diəʊmɪ'ɒpəθi/ *noun, pl. cardiomyopathies*

(پزشکی) نه‌خوښی درې‌خواه‌نی ماسوولک‌دی دل
 ○ کارډیوپاتی

cardiopathy noun, pl. cardiopathies

(هر) نه‌خوښی (ټيکي) دل ○ بيماری قلب

cardiopulmonary adjective

(پزشکی) سهرېه دل و سۍ‌یه‌کان،

کارډیوپولمونری ○ کارډیوپولمونری

cardiopulmonary resuscitation noun

زیان‌دنه‌وه یان بو‌زان‌دنه‌وی دل و سۍ‌یه‌کان (=

گټم‌انده‌وی هه‌ناسه‌دانی ناسای پاش هنریشکي

دلی) ○ کارډیوپولمونری ری‌اسیتایون

cardiorespiratory adjective

سهرېه یا پټوه‌ندی به دل و ده‌زگای هه‌ناسه‌دانوه‌وه

ه‌دیپه ○ کارډیورسپراتوری

cardiothoracic adjective

دلی‌سنگی، سهرېه یان دل و سنگ ده‌گریته‌وه،

تایپه‌تمه‌ندی دل و سنگه: **cardiothoracic**

surgery ○ وابسته یا شامل قلب و سینه

cardiotonic adjective, noun

تونوسی tonus ماسوولک‌دی دل زیاد ده‌کا ○

کارډیوتونیک

cardiovascular adjective

(پزشکی) سهرېه دل و ره‌گه‌کانی خوین ○

کارډیواسکیولار

carditis /kɑ:'dʌrtɪs/ noun

(پزشکی) ه‌مو‌کردنی دل، ناوسانی دل،

دل‌ه‌ناوسن ○ التهاب قلب

card key = key card

cardoon /kɑ:'dʌn/ noun

جوړی گیای درې‌ی thistle ناسا، سهرېه globe

artichoke گلا و ره‌گی ده‌خوری [Cynara

cardunculus] ○ نوعی گیاه

cards noun, pl.

ده‌سته‌په‌ر، ده‌ست (52 په‌ر)، په‌رین، پاستور،

وه‌ره‌ق‌بازی، په‌ربازی، قوماری په‌ر ○ دست

ورق، بازی ورق

card-sharp noun, also card-sharper

قومار‌کەر یان قومار‌بازی پیشه‌یی، کارت‌باز،

شاره‌زا یان کولاو له قومار‌بازی‌دا، قومار‌بازی

چاک ○ قمار‌باز ماهر

card-table noun

میزی قومار یان په‌رین ○ میز قمار یا ورق‌بازی

card vote = black vote

cardy = cardigan, also cardie

care /keə(r), US ker/ noun

1 ناگاداری، وریایی، هوښیاری، ناگالی‌بوون،

به‌ده‌یاره‌وه‌بوون، چاوبه‌سه‌ره‌وه‌بوون،

له‌به‌رجاو‌گرتن، به‌ته‌نگه‌وه‌بوون، بېر (لابوون)،

دل (لابوون)، لالی‌دانوه‌وه، سه‌رنج، وردیو‌نه‌وه،

لښ‌خوردیو‌نه‌وه، چاودیری 2 دل‌ه‌راوکه،

دل‌ه‌کورکه، نگه‌رانی، دل له‌دوایی 3 به‌پر‌سایه‌تی

○ 1 مراقبت، مواظبت، توجه، اندیشه، ملاحظه، سرپرستی، پرستاری 2 دل‌وایی 3 م‌زلیت

care assistant = care worker

career /kə'riə(r), US kə'ri/ noun, adjective

1 n کار، پیشه، نیش، خه‌بات، شوول 2 زیوار،

به‌ریچوون 3 ریسره، ریچکه 4 خیرایی

(توندوتیز)، له‌ز 5 سه‌رده‌م، روژگار، قوناخ adj

کاری، پیشه‌یی 1 n ○ شغل، حرفه 2 زندگی 3

میر 4 سرعت 5 دوران adj شغلی

career girl = career woman

careerism /kə'riəzəm, US -'rɪ-/ noun

کاریڅوڅی، کارخوښه‌ویتی، کار‌دوستی ○

کار‌دوستی

careerist /kə'riərist, US -'rɪ-/ noun

کاریڅوڅوڅ، کارخوښه‌ویت، کار‌دوست ○

کار‌دوست

career woman noun

ژنی کاریڅوڅوڅ یان کار‌دوست ○ زن کار‌دوست

carefree /'keəfri:, US 'kerf- adjective

بې‌خه‌م، ناسووده، (خه‌یال) ته‌خت، بې‌ته‌دیشه،

بې‌ده‌ریه‌ست، سه‌رسووک، بې‌خه‌یال ○ بې‌خیال،

فارغ‌البال

careful /'keəfl, US 'kerfl/ adjective

1 هوښیار، وریا، ټیپین، ناگادار، چاوبه‌سهر،

چاودیر، به‌دیاره‌وه‌بوو 2 ورد، به‌سه‌رنج ○ 1

مواظ، بااحتیاط، مراقب 2 با‌دقت

carefully /'keəfəli, US 'ker-/ adverb

به‌هوښیاری‌یه‌وه، به‌پاریزه‌وه، به‌وریایی‌یه‌وه:

Drive -fully ○ با احتیاط

carefulness /'keəflnəs, US 'kerflnəs/ noun

1 هوښیاری، ناگاداری، وریایی، ناگالی‌بوون،

ټیپینی، چاوبه‌سهری 2 وردی، وردیو‌نه‌وه،

به‌سه‌رنجی ○ 1 احتیاط 2 دقت، مراقبت

caregiver /'keəgɪvə(r), US 'kerɟ- = carer

careless /'keəls, US 'kerls/ adjective

ناهوښیار، بې‌سه‌رنج، هه‌له‌شه، که‌تره، سه‌رچل،

لامسه‌رلا، بې‌خه‌م، گوئی‌پینه‌ده‌ر، که‌مه‌رخه‌م،

ناسووده ○ بې‌احتیاط، بې‌توجه، آسوده

carelessly /'keəlsli, US 'kerlsli/ adverb

بې‌سه‌رنجانه، سه‌رجلانه، به‌خه‌مشه‌سهری ○ با

بې‌دقتی

carelessness /'keəlsnəs, US 'kerlsnəs/ noun

به‌ته‌نگه‌وه‌نه‌بوون، گوئی‌پینه‌دان، بې‌سه‌رنجیتی،

سه‌رچلی، که‌تره‌یی، هه‌له‌شه‌یی، لامه‌رلایی،

که‌مه‌رخه‌می ○ بې‌دقتی، بې‌مالاتی

care of = c/o

(پوست) له‌لایه‌ن، به‌هوی، به‌ده‌ستی ○ به‌

وسیلای، توسط

carer /'kærə(r), US 'ker-/ *noun*

نه‌خوشیار، به‌دیاره‌و‌بوو، تا‌گادار، چاوبه‌سەر
پرستار، مراقب

caress /kə'res/ *noun*

ده‌سه‌سه‌ره‌ده‌ه‌تان، ده‌سه‌یه‌ه‌تان، ناز، له‌
باوه‌ش‌گرتن، ماح‌و‌موو‌چ‌کردن، به‌قوربان و
سه‌ده‌قه‌بوون، لا‌وان‌ده‌وه‌ / نوازش

caret /'kærət/ *noun*

هه‌شته، نیشانه‌ی «^»
زیاد‌کردن / کارت

caretaker /'kæteɪkə(r), US 'kert-/ *noun, adjective*

1 *n* سه‌ریه‌رشت، سه‌خیز، به‌سه‌ره‌را‌گه‌یش‌توو،
چاودیز، زیره‌قان 2 ماله‌وان، دالان‌دار
a caretaker به‌روه‌خت، کاتی:
1 *n* **manager/government** ناظر، قییم،
مباشر 2 س‌رایدار *adj* موقت

caretaker government *noun*

حکومه‌تی کاتی / دولت موقت

care worker *noun*

کەسێ که کاری یارمەتی و ناگالی‌بوونی خەڵکانی
نەخۆش و بە‌کە‌وه‌نە‌یه‌سه‌ (ب.ت. ل‌سه‌باری
هوشی‌یه‌وه‌) به‌تایه‌ت نه‌و کە‌سه‌نە‌ی کە‌وا له‌ مال
یان نه‌خۆش‌خانه‌یه‌کی تایه‌تی دان / کارورکر

careworn /'kæwɔ:n, US 'kerwɔ:n/ *adjective*

دل‌هر، خه‌مبار، ده‌سه‌به‌نه‌ژۆن، خه‌مه‌ده‌ه‌تا‌و:
her careworn features غم‌گین

carex /'kæ:reks/ *noun, pl. carices* /-rɪsɪz/

جە‌گە‌نێ له‌ تیره‌یه‌یه‌کی به‌بالا، زۆر‌تر له‌ ناوچه‌
سارد و فینه‌که‌کان‌دا ده‌یه‌ین‌ئێ [توخم *Carex*]
(به‌نه‌رت: له‌ لاتینه‌وه‌ "sedge") / کار‌ئێ

carfare /'kɑ:feɪ/ *noun*

کر‌ئی ماشین / کرایه‌ی ماشین

car-ferry *noun*

کە‌شتی ماشینی هه‌ل‌گر / کشتی حامل اتومبیل

cargador /'kɑ:gə'dɔ:ɪ/ *noun, pl. cargadores*
/kɑ:gə'dɔ:ɪz/

(له‌ به‌شه‌کانی سپانیایی‌زمان‌دا و نه‌م‌ریکا)
کۆل‌کێش، هه‌مال، باره‌مه‌ر / هه‌مال، بار‌بر

cargo /'kɑ:gəʊ, US 'kɑ:rgəʊ/ *noun, pl. cargoes or cargos*

بار (فروکه، کە‌شتی و هه‌تد) :freight
a cargo ship باره‌له‌ل‌گر / محموله

cargo plane *noun*

ف‌رۆ‌که‌ی باره‌له‌ل‌گر / هواپیمای باری

cargo ship *noun*

کە‌شتی باره‌له‌ل‌گر / کشتی باری

Carib /'kɑ:ɪb/ *noun*

1 نه‌ندامی گه‌لێکی ره‌سه‌نی نه‌م‌ریکای باشووری،
که‌ زۆریه‌یان له‌ ناوچه‌ که‌ناری‌یه‌کانی Guiana

فهره‌نسی، Venezuela و Guyana, Suriname
نیشته‌جین 2 زمانی کارائیب / کارائیب

Cariban /'kɑ:ɪb(ə)n/ *noun, adjective*

n خه‌یزانی زمانانی نه‌م‌ریکای باشووری که‌
برینی‌یه‌ له‌ Carib، زۆریه‌یان تیا‌چوون‌ یان
رووله‌تیا‌چوون *adj* سه‌ریه‌ زمانانی کاریبی /
کاریبان

Caribbean /,kɑ:ɪ'bi:ən, US kə'ɪbɪən/ *adjective*

سه‌ریه‌ نه‌و ناوجانه‌ی که‌ ده‌ریای کارائیب،
دوره‌گه‌کانی و که‌ناره‌کانی ده‌ورو‌یه‌ری ده‌گرته‌وه‌
/ کاریبان، وابسته‌ به‌ دریا یا جزائر کارائیب

caribe, pl. caribes = piranha

caribou /'kæɪbu:/ *noun, pl. same*

گاکیوی نه‌م‌ریکای باکووری، به‌فرمه‌ماله، کاریبی
(به‌نه‌رت: له‌ فه‌ره‌نسی که‌نه‌دایی، له‌ *yalipu* به‌
واتای 'به‌فرمال') / کاریبو

caricatural *adjective*

سه‌ریه‌ کاریکاتۆر، کاریکاتۆری / وابسته‌ به‌
کاریکاتۆر

caricature /'kærɪkətʃə(r), US -tʃər, -
tʃɔ:ɪ/ *noun*

کاریکاتۆر، وێنه‌ی گالته‌جار، کاریکاتۆر‌کێشی،
هونه‌ری کاریکاتۆر: *a cruel caricature of*
The portrait verged on the prime minister
on caricature 2 لاسایی / 1 کاریکاتۆر، هنر
کاریکاتۆر 2 تقلید

caricatured *adjective*

پێکه‌نینی، فراوی، گالته‌جار / مضحک، مسخره

caricaturist *noun*

کاریکاتۆر‌کێش، کاریکاتۆریست /
کاریکاتۆریست

caries /'kæɪɪz, US 'ker-/ *noun*

کر‌م‌ئ‌ئ‌ی‌بوون، ره‌ش‌بوونه‌وه‌، ره‌شه‌وه‌بوون،
دافه‌وتان، رزین، خورانه‌وه‌، پوو‌ان (ددان‌ یان
ئێک) / پوس‌د‌کی

carillon /kə'ɪljən, US 'kæɪlə:n/ *noun*

کاریلۆن 1 جۆری زه‌نگ 2 ئاوازی که‌ به‌و
زه‌نگه‌ لێ‌ده‌درێ / کاریلۆن

carillonneur *noun*

کاریلۆن‌ژهن / کاریلۆن‌نواز

carina /kə'raɪnə, US -'rɪ:ɪ/ *noun, pl.*

carinae /-ni:/ or *carinas*

1 (روه‌ه‌ک‌ناسی و گیانه‌وه‌رناسی) ئێسکه‌کۆله‌ی
به‌رسنگ، لۆتکه، نه‌ندامیه‌کی شیشه‌کارینه‌ی ب‌نی
که‌شتی، (توێکاری) به‌ش، تیغه‌ (یان تیزایی) یان
چوکه‌یه‌یه‌کی کارته‌ناسا، تیزایی یان تیغه‌یه‌یه‌کی
شیلمان‌ناسی *keellike* توێکاری یان روه‌وه‌کی
(وه‌ه‌ک‌ لیواری تیز یان تیغه‌ی چۆله‌مه‌ی سنگی
ب‌النده‌یی یان (به‌ درزایی) لیواری دوو‌ په‌ره‌ی
هاوبه‌ش) 2 (ئه‌سته‌یره‌وانی *Carina*) لۆتکه:

کونه‌ستیره‌ی نیوه‌گوی باشووری نزدیک به خاچی باشووری Southern Cross. نه‌ستیره‌ی پرشنگ‌داری Canopus ی تیا به (بنده‌وت: له لائینه‌وه "keel") 1 زوری 2 السفینه‌الطائر

carinal adjective

سهریه نپسکه‌کوله‌ی سنگ، لوتکه‌یی ٭ زورقی
carinate /'kɑ:neɪt, US -nət/ *adjective*, also carinated

1 سهریه بالنده‌یین که نپسکی لوتکه‌یی هه‌یین (پروانه ratite) 2 خاوه‌نی کارینه یان شیلمانی (بنی) کهشتی ٭ کارینت

caring /'keərɪŋ, US 'ker-/ *adjective, noun*
adj به‌ده‌نگ خه‌لکه‌وه‌بوو، دلسوز، یاریده‌ده‌ر
n هاوسوژی، خدم‌خووری ٭ *adj* نوع‌دوست، کمک‌کننده *n* هم‌دردی

carioca /,kɑ:'æukə/ *noun, pl. cariocas*

1 ره‌سه‌نی Rio de Janeiro 2 سه‌ما و هه‌له‌پرکی‌یه‌کی برزیلی شیوه‌ی samba ده‌دا ٭ کاری‌اوکا

cariogenic /,ke:'rɪə(ʊ)'dʒenɪk, US ,ka-/ *adjective*

ده‌بیته‌ه‌وی رزانی ددان، رزیشه، ددان‌رزین:
cariogenic foods ٭ کاربوژنیک

cariole = carriole

cariosity *noun*

کرمنی‌بوون، دافه‌وتان، رزین، ره‌ش‌بوونه‌وه، خورانه‌وه، پووان ٭ پوسیدگی

carious /'keəriəs, US 'ker-/ *adjective*
رزو، دافه‌وتاو، دافه‌تراو، کرمنی‌(بووه) پو(وا)، خوراو، کلور، ره‌شه‌وه‌وو (نپسک یان ددان) ٭ پوسیده

caritas /'kɑ:rtə:s/ *noun*

مروف‌دوست، خه‌لک‌خوشه‌ویست، دلسوز (بو خه‌لک) ٭ نوع‌دوست

carjacker *noun*

ماشین‌رفتن، ماشین‌فرین، رفینه‌ری ماشین، ماشین‌دز ٭ اتومبیل‌ربا

carjacking /'kɑ:dʒækɪŋ, US 'kɑ:rdʒ-/ *noun*

ماشین‌رفتنی، ماشین‌دزی، فراندن یان رفاندنی ماشین ٭ اتومبیل‌ربایی

carking *adjective*

(کون) نیگه‌رانی‌نه‌روه ٭ نگران‌کننده

carl *noun*

1 مروی خویری 2 (سکاتله‌ند) کابرا، پاو، کهس ٭ 1 آدم پست 2 نفر

Carley float /'kɑ:lɪ/ *noun*

جوژی که‌له‌کی تنگه‌تاوی (له‌سه‌ر Horace S. کهشتی‌یه‌گان؛ بنه‌ره‌ت: له ناوی Carley، داهینه‌ری ئه‌مریکایی) ٭ کارلی فلویت

carline /'kɑ:lɪn/ *noun*, also carlin, carling

ژنی پیر، ژنی جادو‌باز یان جادو‌وگه‌ر ٭ زن من، ساحره

carline thistle /'kɑ:lɪn, US -lɪn/ *noun*
گیایکی درکاوی گول‌نه‌من‌درین [*Carlina vulgaris* و جوهره پنه‌ندی‌داره‌کان] ٭ سرطانی

Carlist *noun, adjective*

n لایه‌نگری دون کارلوس Don Carlos و جیگره‌کائی ٭ Carlist *adj* کارلیست

carload /'kɑ:ləʊd, US 'kɑ:rləʊd/ *noun*

پرماشتنی، ماشتنی، باری ماشتنی، پر واگونی (سوار یان بار)، ب.ت. freight car ٭ به اندازه‌ی ظرفیت یک واگن یا اتومبیل

Carlovingian /,kɑ:lə(ʊ)'vɪndʒɪən/ = Carolingian

Carlsbad plum /'kɑ:lsbəd/ *noun*

هه‌لووژه‌ی ده‌شته‌کی ٭ نوعی آلوچه

carmagnole *noun*

کارمه‌نیول (سه‌ما و گورانی) که‌لی و گورانی که‌لی له شو‌رشی فده‌نه‌دا ناوی ده‌رکرد ٭ کارمنیول

carman /'kɑ:mən/ *noun, pl. carmen*

عه‌ربه‌وان ٭ کارمن

Carmelite /'kɑ:məlɪt/ *noun, adjective*

n ره‌به‌ن یان ژنه‌ره‌به‌نی تیره‌ی که‌رمیلی، به‌دیرزایی Crusade (شه‌ری خاچ‌به‌رستان) *adj* سهریه که‌رمیلی‌یه‌کان ٭ کارملی

carminative /'kɑ:mnətɪv, US kɑ:'mnətɪv/ *adjective, noun*

(ده‌رمانی) باره‌وین ٭ (داروی) ضد نفخ

carmine /'kɑ:maɪn, US 'kɑ:rm-/ *adjective, noun*

1 (سهریه) ره‌نگی سووری تون، پلته‌خوینی، سووری توخ 2 کارماین ٭ 1 (وابسته به) قرمز جگری 2 قرمزانه

carminic *adjective*

سووی توند، سووری توخ ٭ قرمز جگری

carnage /'kɑ:nɪdʒ, US 'kɑ:rn-/ *noun*

کوکوژی، کوشت‌وکشتار، کوشت‌ویر، کوشتن‌کاری ٭ قتل‌عام

carnal /'kɑ:nl, US 'kɑ:rn/ *adjective*

1 جه‌سته‌یی، له‌شی، 2 corporeal, bodily شه‌هوانی، ئالو‌شی، زایه‌ندی، ره‌گه‌زی، سینک‌شوال:

3 carnal love -rnal desires دنیاایی: temporal :a carnal mind weapons (بنه‌ره‌ت: له carnalis لاتینی

کریتین، له carn- caro "گوشت") ٭ 1 جمی 2 شه‌وانی، جنی 3 دنیوی

carnalist *noun*

که‌سی به‌ئالو‌ش یان شه‌هوانی، ئاورگر‌توو ٭ شخص شه‌وانی

carnality /kɑ:'ælətɪ/ *noun, pl. carnalities*

1 جهسته به تي، له شتي، له شي بون 2 نالو شتي، نزيكي، نيان 3 1 جسمانيت 2 شهوانيت، مقاربت
carnal knowledge noun

نيان، نزيكي، هاوچني 3 جمع
carnallite /'ka:n(ə)lɪt/ noun

كانتيكي سوورباو يان سي، كلوايډي پوتاسيوم يان مەنيزيومي تياپه (له ناوي Rudolf von Carnall نه دندازياري نه لمانې كان) 3 کرناليت

carnally /'ka:nəli, US 'ka:r'n-/ adverb

به شتيو په کي جهسته يي يان له شي، له شي يانه 3 به طور جسمي

carnassial /ka:'nasɪəl/ adjective, noun

(گيانه وړناسي) adj گوشت خوره: سهر به دداني premolar ي سهر و و molar ي خوار و و

گوشت خوړي n دداني گوشت خوره (بهره پرت: له **carnassier** فهره نسي "گوشت خوړ

carn- caro "له سهر پنجينه ي **carnivorous** لاتين "گوشت" **flesh**) 3 کارناسيال

carnassial tooth noun

دداني گوشت خوره (زور تر يو برينه يان له ت کردن) يان پچرين 3 دندان کارناسيال

Carnatic /ka:'natɪk/ adjective

سهر به شينوازي سهره کي موسيقاي کوني باشووري هيندوستان، له موسيقاي هيندوستان ي باکوور جيا به 3 کارناتيک

carnation /ka:'neɪʃn, US ka:r'n-/ noun, adjective

n (گوله) ميخک adj سووري روشن يان گهش، په مهي، چتره يي 3 n ميخک adj قرمز روشن

carnauba /ka:'nɔ:bə, US -'naʊbəl/ noun

1 جوري کي fan palm باکووري روژه لاتي برزيل، گه لاکاني مومي کي زهر دباو دهره ده ن 3 [Copernicia cerifera] مومي شو داره 3 کارنوبا

carnauba wax noun

مومي کارنوبا 3 موم کارنوبا

carne asada noun

(سپانيايي) جوري چيشتي برشته ي مه کي کي 3 نوعي غذا

carnelian /ka:'ni:liən, US ka:r'n-/ noun, also cornelian

نافيقي سوور 3 عقيق قرمز

carnification /ka:'nɒfi'keɪʃn/ noun

گوشت هيتان، گوشت سازي 3 گوشت سازي

carnival /'ka:nɪvəl, US 'ka:m-/ noun

1 وهرز يان فيستيالي به زم و شادي بهرله Lent 2 به زم وهرزم، ناهنگ، جه زن، جيزن، کارواني شادي 3 1 کارناوال 2 جشن، کاروان شادي

Carnivora /ka:'nɪvərəl/ noun, pl. (گيانه وړناسي) گسوش (ت) خوران،

گوشت خوره کان: دهسته يي کي شيردوران mammals که پشيله کان، سه گه کان، ورچه کان، که ميتاره کان، ده له که کان weasels. سيقته کان

civets, راکوونه کان و مارخوره کان

mongoses ده گريه وه که خاوه ني ددان و شه ويلکي به هيزن (يان به کارن) و يو پچرين و

خواردني گوشت گونجاون 3 گوشت خواران

carnivore /'ka:nɪvɔ:(r), US 'ka:r'n-/ noun

1 گيانه وړي گوشت خور 2 (گيانه وړناسي) گيانه وړي له تيره ي Carnivora 3 رووه کي کي گوشت خور carnivorous plant 3 حيوان

گوشت خوار 2 کارنيوور 3 گياه گوشت خوار

carnivorous /ka:'nɪvərəs, US ka:r'n-/ adjective

گوشت خور، سهر به گوشت خوران 3 گوشت خوار، وابسته به گوشت خوران

carnivorous plant noun

گيا يان رووه کي گوشت خور 3 گياه گوشت خوار

carnivorousness /ka:'nɪvərəsnəs, US ka:r'n-/ noun

گوشت خوري 3 گوشت خوري

carnosaur /'ka:nəsɔ:ɪ/ noun

گوشت (مار) ميکله: داپناسوري کي گوشت خوري که ته ي دووي کومه لي که tyrannosaurus, megalosaurus و allosaurus ده گريه وه

(بهره پرت: له **caro**، **carn-** لاتين "گوشت" + **sauros** يوناني "مارميک") 3 کارنوسور

carnotite /'ka:nɔ:tɪt/ noun

جوري کاني تيشک دهر ي زهردي ليموي، له فناناداني يورانيوم، پوتاسيوم و توخم يان ره گهزه کاني تر پنکه ها تووه

$K_2(VO_4)_2(VO_4).3H_2O$ (بهره پرت: له ناوي Marie Adolphe کارنوت **Carnot** فهره نسي) 3 کارنوتيت

carob /'kærəb/ noun

(دار) خه رنوب، پاکه متار، مه حجه، خر نوک، خوشتر خور [Ceratonia siliqua] (له **garrūba** عهره ي په وه) 3 خر نوک

carob tree noun

داري خر نوک يان پاکه متار 3 درخت خر نوک

carol /'kærəl/ noun

1 سرودي کرسمس: 2 a carol service سرود، گوراني، ستران 3 سرود کرسمس ترانه، سرود

Caroline /'karəlɪn/ adjective, also Carolean /-lɪ:ən/

1 سهر به پادشايي چارلزي په کم و دووه مي Charles I and II ننگلته ره (1625-49: 2 (1660-85 Carolinian 3 کارولين

Carolingian /,kɑ:'lɪndʒɪən/ noun, adjective, also Carlovingian

adj سهره بهرهی Frankish که له 750 تا 987 بهسه روژاوی ئهروپادا حکومهتیا کرد
n ئەندامی بهرهی Carolingian ٭ کارولنزی
Carolinian /kəˈlɪniən/ *noun, adjective*
n خه‌لکی ههره‌مه‌کانی کارلینای باکووری و
 باشووری *adj* سهره بهرهی کارلینای باکووری و
 باشووری؛ ئامازه بهو ناوچه دارستانی بهی
 ئوتساریوی Ontario باشووری تا کارولینای
 باشووری ٭ کارولینایی

caroller *noun*

سرودبێژ ٭ سرودخوان

carotenase *noun*

(کیمیا) کاروتیناز: هه‌وینه‌یی که کاروتین ده‌گۆڕی
 بو قیتامین A ٭ کاروتناز

carotene /kəˈrətiːn/ *noun*

(کیمیا) کاروتین، گێزه‌ه: ههره‌یک له‌ چه‌ند
 رهنگی هایدروکاربونی کریستالی سوور یان
 یرته‌قالی (وه‌ک $C_{40}H_{56}$) که له‌ chromoplast
 هه‌کانی رووه‌ک و له‌ شانه‌ چه‌وره‌کانی
 گیانه‌وه‌ران یان پاتالی گیاخوردا هه‌یه و ده‌ش
 گۆردری بو قیتامین A ٭ کاروتین

carotenoid /kəˈrətiːnɔɪd/ *noun, adjective*,
 also carotinoid

ههره‌یک له‌و چه‌ندین جو‌ری رهنگ ب.ت. زه‌رد
 تا سوور (وه‌ک کاروتینه‌کان) که به‌ زۆری له‌
 رووه‌ک و گیانه‌وه‌راندا هه‌یه ٭ کاروتنۆید

carotid /kəˈrɒtɪd/ *noun, adjective*

n خوینه‌ری مل، کێراتید، کاروتید *adj* سهره
 خوینه‌ری مل، سۆباتی ٭ *n* سرخرگ گردن،
 شریان شبات *adj* سباتی

carotid artery *noun*

خوینه‌ری مل ٭ سرخرگ گردن

carotid sinus *noun*

بوشایی یان سینوسی کاروتید: بوشایی‌یی که له‌
 گه‌وره‌بوونه‌وه یان کشانی به‌شی نزیک
 خوینه‌ری کاروتیدی سهره‌کی پێکدێ ٭ جیب
 سبات، سینوس کاروتید

carouse /kəˈraʊz/ *noun*

باده‌خۆری، مه‌یخۆری، خواردنه‌وه، رابواردن
 -using *carouser n* *carousal* /kəˈraʊzəl/ *n*)
 ٭ میگاری، باده‌نووشی

carousel /ˌkærəˈseɪl/ *noun*

1 merry-goround 2 تاسمه‌ی راگوێستن،
 که‌ریستل ٭ غلتک بار

-carp suffix

باشگر: 1 به‌ر، میوه: 2 *schizocarp* به‌شی له‌
 میوه یان به‌ر: *mesocarp* (به‌ره‌ت: له‌ *karpos*
 یۆنانی به‌وه "fruit") ٭ پوند: 1 ثمره 2 قسمی
 از میوه

carp /kɑ:p, US kɑ:rp/ *noun, pl. same*
 ماسی که‌بوور [*Cyprinus carpio*] و جو‌ره‌کانی

تر، خیزران [*Cyprinidae*] (به‌ره‌ت: له‌ *carpe*
 فه‌ره‌نسی، له‌ *late Latin carpa*) ٭ ماسی کێر
carpaccio /kɑ:ˈpɑtʃjəʊ, Italian
 kɑˈpattʃo/ *noun*

کارپاچیۆ: جو‌ری به‌رکولی hors d'oeuvre
 ئیتالیی که له‌ توپی ناسکی گوشتی ولاخ یان
 ماسی و سۆس پێکهاتوه (به‌ره‌ت: ئیتالیی: له‌
 ناوی وینه‌کێش *Vittore Carpaccio* (ره‌نگی
 سووری به‌کاره‌یتراو شیوه‌ی گوشتی سوور ده‌دا)
 ٭ کارپاچیۆ

carpal /ˈkɑ:pl, US ˈkɑ:rpəl/ *adjective, noun*
 (گیانه‌وه‌رناسی و توپکاری) *adj* مه‌چه‌کی،
 سهره به مه‌چه‌ک *n* ئیسکی مه‌چه‌ک ٭ *adj*
 وابسته به‌ مچ *n* استخوان مچ دست

carpale *noun*

(توپکاری) ئیسکی مه‌چه‌ک ٭ استخوان مچ

carpal tunnel syndrome *noun*

کۆنیشانه‌ی توپلی مه‌چه‌ک(سی): دۆخی که
 به‌هۆی گوشار و به‌ستانی تیزه‌وه‌ تووش ده‌بن و
 ب.ت. له‌ نیشانه‌کانی لاوازی، زان و تیکچوونی
 هه‌ست پێکردن له‌ ده‌ست و به‌چه‌کانه ٭ کارپال
 تونل سیدروم

car park *noun*

پارکینگ، شوینی راگرتنی ماشین، راگرتنگا ٭
 پارکینگ

carpel /ˈkɑ:pl, US ˈkɑ:rpəl/ *noun*

(زینده‌ناسی) نێرک، ئەندامی مێینه‌ی گول، به‌شی
 له‌ گول (یان رووه‌ک) که‌ تووی تیا به‌ره‌م دێ
 (*carpellary adj*) نێرکی، سهره به ئەندامی
 مێینه‌ی گول، نێرکه‌یی، پێه‌وندی به‌ نێرکه‌وه
 هه‌یه ٭ برچه

carpenter /ˈkɑ:pəntə(r), US ˈkɑ:rp-/
noun

دارتاش، مه‌ره‌نگۆز ٭ نجار، درودگر
carpenter ant *noun*
 مێزوولسه‌ی داریتاش یان داربەر [توخم
Camponotus] ٭ نوعی مورچه

carpenter bee *noun*

هه‌نگی دارتاش یا داربەر [*Xylocopa*] ٭
 نوعی زنبور عسل

carpentry /ˈkɑ:pəntri, US ˈkɑ:rp-/ *noun*
 دارتاشی، مه‌ره‌نگۆزه‌ی، نه‌جاری ٭ نجاری،
 درودگری

carper /ˈkɑ:pə(r)/ *noun*

ئیرادگر، عه‌یب‌گر، به‌ئیراد، به‌عه‌یب ٭ خرده‌گیر
carpet /ˈkɑ:pɪt, US ˈkɑ:rpɪt/ *noun*
 1 فه‌رش، مافوور: *a roll of carpet* 2 قالی،
 به‌ره، گه‌وه، رایه‌خ، ژیره‌خه‌ره: *a bedroom*
 3 *carpet* مووکیه‌ت 4 رایه‌خ، فه‌رش، روو یان
 توئیی (ئه‌ستوور و نه‌رم) شتی: *a carpet of*
 snow (که‌ناره، سهره‌ناز، لاکیش *side carpet*)

1 فرش 2 قالی 3 مکت 4 فرش، مفرش

carpetbag /'kɑ:pɪtbæg/ *noun*

خورجین یا تیری له فەرش، تیری فەرشی
خورجین فەرشی

carpetbagger /'kɑ:pɪtbægə(r), US 'kɑ:ɪp-/ *noun*

(تایه‌سند) کاریت‌به‌گیر، رییواری خورجینی، رامیاری یا سیاست‌وانی خورجینی (کەسی له ئەبەلە تەکانی سەرروی ئەمریکاوه که چوووه بۆ ئەبەلە تەکانی باشوور یا باش شەری نوێخوویی بەمەبەستی بەدەسی هێنانی پاره یا دەسه‌لاتی رامیاری) کاریت‌باگر، سیاست‌مدار وارداتی

carpet beetle *noun*

جۆری قالونجی چکۆله که کرم‌مەکانی منمەلی شتی له‌خوری و پارچه و شتی وان [توخمه‌کانی *Anthrenus* و *Attagenus*] نوعی سوک

carpet-bombing *noun*

بۆمبارانی خەست یا چروپەر بێماران فەرده

carpeting /'kɑ:pɪtɪŋ, US 'kɑ:ɪp-/ *noun*

1 فەرش، مافوور 2 مووکی 3 مەتریاڵی دروس‌کردنی مافوور، خاوه و فریت، فەرشه
1 فرش 2 مکت 3 مواد فرش‌سازی

carpet loom *noun*

داری تەون، دەرگای تەون یا فەرش قالی‌بافی

carpet shark *noun*

جۆری شارک یا کۆسە چکۆله‌ی تەنکاوه‌کانی ناوچه‌ی هیند و پاسیفیک که نه‌خشیکی رەنگی بەرچاوی هەیه [خێزان *Orectolobidae*: گەلی جۆرن] نوعی کوسه

carpet slippers *noun, pl.*

سەرینی، سەربایی (لەسەر فەرش یانی دەرۆن) دهمپایی

carpet sweeper *noun*

فەرش‌سەر، مافوورسەر، دەرگای سەرنی فەرش
آبزار فرش‌پاک‌کەنی

carpet-weaver *noun*

تەون‌کار، فەرش‌چەن، تەون‌گەر، تەون‌چی
(*carpet-weaving n*): تەون‌کاری، فەرش‌چەنی، تەون‌گەری، تەون‌چیتتی) قالی‌باف

carpetweed *noun*

گیاه‌برە، گیای‌ایەخ: جۆری (گیای) بێزاری تەرزفەردەر *prostrate*، بە گەلای لوول و گولی سی‌پاو، له‌خێزانی *Aizoaceae* **carpetweed** *[Mollugo verticillata]* family نوعی علف‌هرز

carpetweed family *noun*

خێزانی گیاه‌برە، خێزانی *Aizoaceae*، هەیی روه‌کی نۆیری بیابان، گوله‌کانی ئەستێرناسان و گەلاکوشتن که جاروبار شیوه‌ی بەردیش دەدەن: گیاه‌برە‌کان، *fig marigold* و *ice plant*

دەرگرتەوه کاریت‌به‌گرتەوه علف‌های هرز

car phone *noun*

تەله‌فونی رادیویی بۆ بەکارهێنان لە ئێتو ماشین‌دا
کارفون

carpogonial *adjective*

سەربە بەردان یا بەردین کاریت‌به‌گرتەوه

carpogonium *noun, pl. carpogonia*

بەردان، بەردین: ئەندامی رەگەزی یەك‌خانەیی هیندی قەوزی سوور (که تووی گیا له‌وی دایه) بەشی تووه‌نەری ئەندامی زاوویی مێ له‌ هیندی *thallophyte* (وه‌ك قەوزی سوور) دەرگا سازکەری خانە رەگەزی یەك‌کانی قەوزە سوورە‌کان کاریت‌به‌گرتەوه

carpology /'kɑ:'pɒlədʒi/ *noun*

لیکۆلینەوه له‌بارەیی میوه و دان یا توو، میوه‌ناسی
(*carpological adj*): سەربە کاریت‌لوژی، سەربە میوه‌ناسی) کاریت‌لوژی

carpool /'kɑ:'pu:l, US 'kɑ:ɪ-/ *noun*

بە تۆبه سوار ماشین‌بوون (خاوه‌مانی ماشین‌کان و هەر بە ماشین‌یکشی) هەم‌پیمایی

carpophagous *adjective*

میوه‌خۆر، بەرخۆر: له‌ تایه‌تەندەتی ئەو گیانه‌وه‌رانە‌ی که له‌ توو و بەر و میوه‌کان دەرخی، وه‌ك هیندی له‌ میروو، بالسندە و شیرە‌دان میوه‌خوار

carpophore /'kɑ:pə(ə)fɔ:/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) میوه‌هەلگر، بەرەهەلگر 1 (له‌ که‌رووه‌کان‌دا) قەد یا ن لاسکی توو، ئەندامی بەر‌هینەری که‌روو یا ن کارکه‌ بەرزه‌کان، بەرەهەلگر 2 (له‌ گوله‌کان‌دا) درێژه‌وه‌بوونه‌وی تووه‌ری گولی که‌ نترکه‌کان (ئەندامی مێشینه‌ی گول *carpel*) هەل‌دە‌کری، وه‌ك له‌ گوله‌کانی سەربە خێزانی *parsley*، تووه‌ری درێژه‌وه‌بوو که لاسک یا ن قەدی نترک *pistil* له‌زوور نتره‌ک *stamen* راده‌گرتی کاریت‌لوور

carport /'kɑ:po:t, US 'kɑ:ɪpo:t/ *noun*

سێتەر (ماشین‌له‌ژێر راگرتن، له‌پال خانوودا ساز دەرکری) سایبان

carpospore *noun*

سپۆری دووانه‌ی قەوزە‌ی سوور، سپۆری ناجوولۆکی *nonmotile* (یا ن تاجمۆک) قەوزە سوورە‌کان کاریت‌لوور

carposporic *adjective*

سەربە سپۆری دووانه‌ی قەوزە‌ی سوور، سەربە سپۆری ناجوولۆکی *nonmotile* قەوزە سوورە‌کان وابستە بە کاریت‌لوور

-carpous *suffix*

پاشگەر: بەردار، خاوه‌نی بەر یا ن میوه، میوه‌دار، ئەندامە یا ن نترکه‌ بەر‌هینە‌ره‌کان، خاوه‌نی جۆری بەر یا ن میوه پون‌د: میوه‌دار، کاریت‌لوور

carpus /'kɑ:pəs/ *noun, pl. carpi l-pl*

مدهک، ئیسکه کانی مدهک (بنه‌رت: له لاتینی نوێ، له *karpos* یونانی یهوه "مدهک" (wrist) ٭، مچ، استخوان‌های مچ

carr noun

1 (ژینگه‌ناسی) دارستانی زنه، به داری و ئال‌دیر *alder* ته‌ترابن 2 ده‌و‌ن‌ستان 3 (بریتانیا) زونگه‌لان (به ناوی سروش‌تی یهوه) ٭ کار

carrack /'kærək/ noun

کاراک، کهراک، کەشتی چاروکه‌دار، بازو (که‌شتی‌نکی گه‌وره‌ی بازرگانی ولاتانی مه‌دیته‌رانه، هی سه‌ده‌کانی 14 تا 16) ٭ کراک

carrageen /'kærəgi:n/ noun, also carrageen or carrageen moss

قه‌وزه‌ی ده‌ریایی، کهراجین [*Chondrus crispus*] ٭ کراجین

carrageenan /,kærə'gi:nən/ noun, also carrageenin

ماکیکی ملی colloidal substance چه‌ندین جۆر قه‌وزه‌ی سوور ده‌گیر (وهک *Irish moss*)، وهک stabilizing ٭ کراجینان

carrefour noun

1 گۆره‌بان، مه‌یدان، market-place = 2 crossroads ٭ میدان

carrel /'kærəl/ noun

زورروچکه، زوروجه (کتیبه‌خانه) ٭ حجرک

carriage /'kæridʒ/ noun

1 واگۆن، کالیسکه، عه‌ره‌بان، گه‌ردوونه 2 هه‌لگرتن، بردن، راگوستن، گوژانه‌وه 3 بارانه، کرێ‌یار 4 باری جه‌سته‌ی، راویستان و هند، جوولانی به‌شی له ده‌زگایی که له به‌شه‌کانی تریش پشتیوانی ده‌کا یان ده‌جوولینن 5 جیه‌جی کردن، رایه‌راندن، کردن 6 به‌شی جوولۆکی ده‌زگای نووسین ٭ 1 واگن، کالسکه 2 حمل‌ونقل، حمل 3 کرایه‌ی بار 4 وضع بدن، هیات 5 کاریج 6 ناقل

carriageable /'kæridʒəbəl/ adjective

ریگای کالیسکه، گالیسکه‌ره‌وه، کالیسکه‌ره‌وه، عه‌ره‌بان‌ه‌ره‌وه ٭ درشک‌رو

carriage and pair noun

کالیسکه یان عه‌ره‌بان‌ه‌ی دوو‌ن‌سه‌یه ٭ کالسکی دواسه

carriage dog noun

(کۆن) سه‌گی *Dalmatian* ٭ سگ دالماسیا

carriage house = mews house

carriageway /'kæridʒweɪ/ noun

1 رێ، ریگا، ریگای شوسته، ماشین‌ره‌وه 2 لایه‌کی بانه‌رێ، به‌ر یان لایه‌کی ریگای دابه‌ش‌کراو ٭ 1 جاده، سواره‌رو 2 بک سمت اتوبان

carrick bend noun

جۆی گری (بۆ گری‌دانی ته‌ناف و گوریسی که‌شتی) ٭ کره‌بانده

carrier /'kæriə(r)/ noun

1 هه‌لگر، کۆلکیش 2 کۆمپانی گوژانه‌وه، ناوکۆی راگوستن 3 راگویره‌ر (ته‌خۆشی) 4 نامه‌به‌ر، -هه‌لگر، -به‌ر 5 که‌شتی فرۆکه‌هه‌لگر 6 (دووچه‌رخه) یاشته‌رک 7 (ماشین) باربه‌ست، باربه‌ند، که‌لوپه‌ل‌هه‌لگر ٭ 1 حامل، برنده 2 شرکت حمل‌ونقل 3 ناقل (بیما‌ری) 4 بیک، -بیر 5 ناو هواپیمابر 6 ترکه‌بند (دوچه‌رخه) 7 باربند

carrier bag noun

تووره‌که‌ی نامه‌به‌ر، ده‌لق، ساکی کرین ٭ ساک

carrier pigeon noun

کۆتری نامه‌به‌ر ٭ کبوتر قاصد

carrier gas noun

(کیمی) گازی هه‌لگر ٭ گاز حامل

carrier wave noun

شه‌بۆلی هه‌لگر ٭ موج حامل

carriole /'kæriəl/ noun, also cariole

1 جۆری کالیسکه‌ی چکۆلانه یان سووکی به‌که‌ته‌سه‌یه 2 (له‌که‌نه‌دا) جۆری خیشک که سه‌گ یان ته‌سپ ده‌یکشێ، و جیگای‌نکیشی بۆ به‌ک یان دوو سوار هه‌یه، خیشکی سووک ٭ کاربول

carriion /'kæriən/ noun

لاشه، که‌لاک، لاک، جه‌نده‌ک، که‌له‌خ ٭ مردار

carriion beetle noun

قالۆنجه‌ی که‌لاک‌خۆره [Silphidae]: زۆر جۆرن ٭ نوعی سوک

carriion crow noun

(بالنده‌ناسی) قه‌له‌ره‌شه‌ی ئاسایی، قه‌له‌ره‌شکه‌ی که‌لاک‌خۆر [Corvus corone] ٭ کلاغ ابلق

carronade /,kærə'neɪd/ noun

(میزوویی) توپکی کورتی کالیبرگه‌وره، زۆرتر له هیزی ده‌ریایی‌دا به‌کارده‌تێرا (بنه‌رت: له ناوی *Carron* نزیسکه به‌فالکیرک Falkirk یی سکا‌نله‌ند، جیگای که‌ته‌م جۆره‌ تۆپه‌ بۆ به‌که‌م جار ساز کرا) ٭ کاروناد

carrot /'kærət/ noun

1 گنیزه‌ر، یارکۆک [Daucus carota] 2 به‌گنیزه‌ر، بنجی گنیزه‌ر 3 خه‌لات، پاداشت (بنه‌رت: له *karōton* یونانی) ٭ 1 هویج 3 به‌تی هویج 3 پاداشت

carroty /'kærəti/ adjective

(ره‌نگ) پرته‌قالی رو‌شن (یان که‌ش)، زه‌ردی مه‌یله‌و سوور، پرته‌قالی: *carroty hair* ٭ زرد مابل به‌قرمز

carrousel = cariusel

carry /'kæri/ noun, pl. carries

1 مه‌ودا، تیراوێ، ماوه‌پر 2 ته‌نگ‌سه‌رشان ٭ 1 تیررس 2 دوش‌فنگ

carry-all = holdall

carrycot /'kærikɒt, US -kɑ:t/ noun

سده تهی منال، ساکی منال ○ ساک بچه
carrying charge *noun*

سوودی کرینی یازی یان به پاژ، به هره و سوودی
کرینی قیستی ○ بهری خرید قسطی

carryings-on *noun*
جه نجال، نازاوه، کیشه وههرا، زاوه، کهریازاری
○ جنجال، الم شنگه

carry-on *noun, adjective*
adj *What a carry-on!* نازاوه: *n*
ساک یا جانتا (دهستی) ی سوار، جانتای ریوار:
adj جنجال *n* ○ **carry-on baggage**

carry-out = take away
carry-over *noun*

1 راگو یزراو (له زمیریاری دا) 2 سدریاقی، باشماوه
3 راگو یستن ○ 1 منقول 2 باقی مانده 3 انتقال

carse /kɑ:s/ *noun*
(سکاتلند) دهستی بال چۆمی ○ کارس

car sea *noun*
1 سنده لی یان کورسی ماشین 2 سنده لی یان
کورسی منال ○ 1 صندلی ماشین 2 صندلی بچه

carsick /kɑ:sɪk, US 'kɑ:rsɪk/ *noun*
دل ینکاهاتوو (له نیوماشین: *n* carsickness) ○
دچار ماشین گرفتگی شده

cart /kɑ:t, US kɑ:rt/ *noun*
گاریه، هیل، هیلینگه (چوارچهرخ)، داشقه،
فهرغون، عهرا به، دهسته بهر: *a horse and*
a serving cart ○ گاری، گاری دستی

cartage /kɑ:tɪdʒ/ *noun*
هه لگرتن به گاریه، به داشقه بردنه وه، کری
داشقه ○ کارتاژ

carte blanche /kɑ:t 'blɑ:nʃ, US 'kɑ:rt/
noun

1 (فهره نسی) نازادی یان دهسه لاتی تهواو یان
ره بهق 2 کاغز یان کارتی سبی ○ 1 اختیار تام
2 کارت یا کاغذ سفید

carte de visite /kɑ:t də vi'zi:t/ *noun*
1 کارتتی فیزیت 2 وینهی 8,89 له 5,715
ساتی میتر ○ کارت ویزیت

cartel /kɑ:'tel, US kɑ:r'tel/ *noun*
(تابووری) کارتیل ○ کارتل

carter /'kɑ:te(r)/ *noun*
داشقه چی، گاریه چی، گاریه وان ○ گاری وان

cartful /'kɑ:tful/ *noun, pl. cartfuls*
پر داشقه چی، داشقه چین ○ گنجایش یک گاری

Cartesian /kɑ:'ti:ʒiən, US -ʒ(ə)n/
adjective, noun

adj سهر به فیلسوفی فهره نسی ریتن دیکارت
René Descartes (1596-1650) و بیروباوه پی
n لایه نگری دیکارت ○ دکارتی

Cartesianism *noun*
دیکارت گهری، دیکارت باوه پی ○ دکارت گرای

Carthaginian /kɑ:θə'dʒɪniən/ *noun, adjective*

n ره سه ن یان دانیشتوی شاری کۆنی
adj له که ناری ئه فریکای باکووری

سهر به کارتاژ یان خه لکه که ی ○ کارتاژی

Carthusian /kɑ:'ʊjuziən/ *noun, adjective*
n ره به ن یان ژنه ره به نی تیره یی که له لایه ن
سه نیت Bruno له 1084 دامه زرا سهر به و

تیره یی ○ کارتوزین

carthorse /'kɑ:θɔ:s, US 'kɑ:θɔ:rs/
noun

بارگین، بالانی ○ بابو

cartilage /'kɑ:tɪlɪdʒ, US 'kɑ:rt-/ *noun*
کر کر اگه، کرۆزه، خرمووکه، خرمووچک، چهق،
ره قینه ○ غضروف

cartilaginous /-lædʒɪnɔɪd/ *adjective*
کر کر اگه یی، کرۆزه یی، کرۆزه ناسا ○ غضروفي،
عضروف مانند

cartilaginous /kɑ:rt'lædʒɪnəs, US
kɑ:rt-/ *adjective*

کر کر اگه یی، کر کر اگه دار، کرۆزه یی، کرۆزه دار،
کرۆزه ناسا ○ غضروفي

cartilaginous fish *noun*
کرۆزه ماسی، ماسی کر کر اگه یی (له جیانی
ئیک کرۆزه ی هه یه [سۆل

Chondrichthyes]) ○ ماهی غضروفي

cartload /kɑ:t'ləʊd, US 'kɑ:rt'ləʊd/ *noun*
1 (پر) داشقه یی 2 بریکی زۆر ○ 1 به اندازه ی بار
یک گاری 2 مقدار زیاد

cartogram /'kɑ:təgrəm/ *noun*
کارتوگرام، نه خشه ی زانیاری سهر زمیری که به
شیوه ی هیلکاری یان دیاگراماتیک پیشان

دهدری ○ کارتوگرام

cartographer /kɑ:'tɒɡrəfə(r), US
kɑ:r'ta:g-/ *noun*

نه خشه کیش ○ نقشه کش

cartographic /kɑ:tə'græfɪk, US 'kɑ:rt-/
adjective, also cartographical

سهر به نه خشه کیشی (cartographically *adv*)
○ وابسته به نقشه کشی

cartography /kɑ:'tɒɡrəfi, US kɑ:r'ta:g-/
noun

نه خشه کیشی، هونه ر یان زانستی کیشانه وه ی
نه خشه کان ○ نقشه کشی

carton /'kɑ:tɒn, US 'kɑ:rtɒn/ *noun*
کارتون، قوتوی مقهبایی، قوتو، به سته: *a milk*
a carton of ○ *carton/a carton of milk*

کارتن، جبه *cigarettes*

cartoon /kɑ:'tu:n, US kɑ:r't-/ *noun*
1 کاریکاتور 2 کارتون: *a Walt Disney*
cartoon 3 نه خشه (تهون، تاینسری و هتد،

cartoony /ˈkɑ:tʊniʃ/ *adj* :cartooning *n*

(*adj*) 1 کاریکاتور 2 کارتون 3 نقشه

cartoonist /ˈkɑ:tʊnɪst/ *n* US *ˈkɑ:r't- /*

کاریکاتورگیش، کاریکاتورریست

کاریکاتورریست

cartouche /kɑ:'tu:ʃ/ *noun*, also cartouch

1 گولله توپ 2 چپوه یان چوارچینوهی جوانی

(به دهوری نه‌خش یان نووسراوه‌یی) 3

(شوینته‌وارناسی) شپوه‌پیکری لاکینه‌یی یان

هیلکه‌یی هیلکی وینه‌یی microglyph میسری که

ناوی فیرعه‌ون یان بان‌شاینکی تاییه 1

گنوله‌ی توپ 2 قاب تزئینی 3 کارتوش، قاب کبیّه

cartridge /ˈkɑ:trɪdʒ, US 'kɑ:rt-/ *noun*

1 فیشه‌ک، گولله 2 نیوه، نیوک 3 کارتریج،

کاسیت 4 سه‌ری پیکاپ، جینگای ده‌رزی (قه‌وان)

1 فشنگ 2 تویی 3 کاست 4 سر پیکاپ

cartridge belt *noun*

ره‌خت، فیشه‌ک‌بند، فیشه‌ک‌دان، خهریته

فانوسقه، نوار فشنگ

cartridge brass *noun*

(کازاناسی) زهردی فیشه‌ک 1 برنج فشنگ

cartridge case *noun*

قایور، قاوغ، قه‌وان، قابلوخ 1 بوک

cartridge clip *noun*

فیشه‌ک‌دان، خهریته، جی‌فیشه‌ک، گولله‌دان،

ساجوور، ده‌راغ، خه‌شاب 1 خشاب

cartridge paper *noun*

کاغزی کیشانه‌وه یان وینه‌کیشی 1 کاغذ فیلی

cart-road *noun*

ریگای خاکی، کویره‌ی 1 جاده‌ی خاکی

cart-track *noun*

ریگای خاکی، کویره‌ی، ریگای ناخوش 1

جاده‌ی خاکی، کویره‌راه

cartwheel /ˈkɑ:twi:l, US 'kɑ:rt-/ *noun*

1 مه‌حله‌لق، خوه‌ل‌گیرانه‌وه 2 جه‌رخ یان

پینجه‌ک یان تایه‌ی داشقه، ره‌وره‌وی داشقه 1

ج‌رخ‌وفلک 2 ج‌رخ‌گاری

cartwright /ˈkɑ:traɪt/ *noun*

عه‌رایه‌ساز، داشقه‌چی، داشقه‌گه‌ر، داشقه‌ساز 1

گاری‌ساز

caruncle /ˈkɑ:rʌŋk(ə)l, US 'kɑ:rʌŋ-/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی و روه‌ک‌ناسی) گوشته،

زیده‌گوشت، گوشت‌پاره، بویه (که‌له‌شیر؛

بنه‌ره‌ت: له *caruncula* لاتین، له *caro-* *carn-*

"گوشت" 1 لحیمه

carunculular /kɑ'rʌŋkjələ(r)/ *adjective*

گوشته‌یی، سه‌ریه‌ زیده‌گوشت یان گوشت‌پاره

1 وابسته به لحیمه

carunculate /kɑ'rʌŋkjəlɪt/ *adjective*, also

caruncled

زیده‌گوشت‌دار، گوشت‌پاره‌دار 1 دارای لحیمه

carved *adjective*

هه‌لکه‌نراو، هه‌لکه‌لراو 1 کنده‌کاری‌شده

carvel /ˈkɑ:v(ə)l/ = caravel

carver /ˈkɑ:və(r)/ *noun*

1 هه‌لکه‌ل، داتاش، تاشینگه‌ر، تاشه‌ر 2

به‌یکه‌رتاش 3 به‌ردتاش 4 کاردی گوشت 1

کنده‌کار 2 پیکرتاش 3 سنگ‌تراش 4 کارد گوشت

carving /ˈkɑ:vɪŋ, US 'kɑ:rɪvɪŋ/ *noun*

1 به‌یکه‌ری جوانی 2 هه‌لکه‌لین، کاردوزه،

دارناتاشی، تاشینگه‌ری: *There is some fine*

carving on the facade 3 به‌یکه‌رتاشی 4

به‌ردتاشی 1 مجسمه‌ی تزئینی 2 کنده‌کاری 3

پیکرتاشی 4 سنگ‌تراشی

carving fork *noun*

چنگالی گوشت 1 چنگال گوشت

carving knife *noun*

کارد یا کیردی گوشت، گوشت‌بر 1 کارد گوشت

car wash *noun*

ماشین‌شوری، کارواش 1 کارواش

cary(o)- *prefix*

پیشگر: نیوک یان ناوکی خانه (بنه‌ره‌ت: له

karuon یونانی‌یه‌وه "nut") 1 پیشوند: هستی

سلول

caryatid /ˌkæriˈætɪd/ *noun*, pl. caryatides

/-di:z/ or caryatids

(مینعماری) کاریاتید، کوله‌که‌ی ژن‌به‌یکه‌ر،

ژنه‌ستون (بنه‌ره‌ت: له *caryatides* لاتینه‌وه، له

karuatids یونانی‌یه‌وه، کوی *karuatids* له

"قدشه‌ژنی نارتمیس Artemis له *Caryac*، له

Karuai (Caryae) له لا‌کونیا Laconia) 1

ستون زن‌پیکر

caryophyllaceous /ˌkæri(ə)ˈfɪlɪʃəs/

adjective

(روه‌ک‌ناسی) سه‌ریه‌ تیره‌ی میخه‌کی یان

په‌میه‌یی (Caryophyllaceae)، میخه‌کیان،

تیره‌میخه‌کی 1 قزغلی

caryopsis /ˌkæriˈɒpsɪs/ *noun*, pl. caryopses

/-sɪz/ or caryopsides

(روه‌ک‌ناسی) ناوک‌پواله‌ت، ناوک‌پوو،

ناوک‌نموود، کاریناپسیس، کاریوپسیس

(دانه‌ویله‌ی یک‌ده‌نگی؛ بنه‌ره‌ت: له لاتینی نو،

له *karuon* یونانی "ناوک" *ops* + "nut"

"رواله‌ت، نمود *appearance*") 1 کاریوپسیس

casa *noun*

مال، خانوو 1 منزل، خانه

Casanova /ˌkæsaˈnoʊvə, ˌkæzə-, US -

'noʊvəl/ *noun*

که‌سینو‌فی، پیاوی که‌چهن‌دین‌دل‌داری‌ه‌بین،

lover (بنه‌ره‌ت: له ناوی Giovanni Jacopo

Casanova (1725-98)، پیاوی جه‌ریه‌زه‌ی

adventurer (یتالیایی) 1 کاسانوا

casbah = kasbah

cascabel /'kaskəb(ə)/ noun

1 جۆری بیباره سووره ی ورد 2 دهره ریوی
پشته و یان دواوه ی تویه سه ریبه
muzzle loading کونه کان 3 کاسکابل

cascade /kæ'skeɪd/ noun

1 نیمچه تافگه، نیمچه ریوا، ریزاوک، زنجیره
یان ریزه تافگه ی چکوله 2 (جل و بهرگ) چین 3
ههرمه 1 اشاره 2 موج 3 کاسکاد

cascara /kas'kɑ:ɾə/ noun, also cascara
sagrada /sa'grɑ:də/

1 توپکله پیروزه، کسکارا (دهرمانیکی رهوانی
که له توپکلی داریکی نهمریکایی ساز دهی) 2
داری توپکله پیروزه [Rhamnus purshiana]
(بهره): له cascara (sagrada) سپانیایی
(sacred) bark کاسکارا

case¹ /keɪs/ noun

1 بابهت، کهیس، نمونه، وینه، میناک 2 کهیس
یان بابهتی نهخوشتی، نینسته نسی نهخوشتی: a
severe case of typhoid 3 نهنگاوت، بهرکهوت،
نهخوشت، ناساز 4 کرده، کار 5 چۆنیهتی 6
پرس، کیشه، دۆز، پرسگریک، بابهت، مزار: a
murder case 7 دۆخ، بار، باروددۆخ، رهوش،
کسادان 8 دواوکاری 9 بهلگهکان، بهلگه،
شایهت، بهلگههیتانهوه 10 راستی، بوویهر 11
مهتدل، راز 12 (ریزمان) دۆخ (= شینوهی ناو،
ناولهناو یا بریناو که پیوندهی واتایی semantic
relation وشهکان بو وشهکانی تری رسته
دهردهیری): the accusative/genitive case 13 the
nominative case (نافهرمی) کهیس،
پیاو، مرو: He's a hopeless case (بهره): له
cas فهره نسی کۆن، له casus لاتین "کهوتن"
fall، پیوندهی به cadere ههیه "کهوت" 1
مورد، مثال 2 مورد بیماری 3 بیمار 4 امر 5 کیفیت
6 مسأله، قضیه، موضوع 7 وضع، وضعیت 8 دعوا
(ی حقوقی) 9 شواهد، مدرک، أدله 10 حقیقت 11
معما 12 (دستور زبان) حالت 13 آدم

case² /keɪs/ noun

1 قوت، سنوق، یهغدان، سیپ، مجری، جانتا،
توره که، جزدان، جامه دان: 2 a jewellery case
بهرگ، کیف، رووپوش، توپکل، توپخ 3 قاوغ،
قابوور 4 چوارچینه (درگا و پهنجیره) 1
جعبه، کیف، کیسه، چمدان 2 جلد، پوست، غلاف
3 بوکه 4 چهارچوب

case analysis noun

شسی کردنهوهی رهوش یان باروددۆخ،
دۆخ شیکاری تحلیل وضع

caseation /keɪ'seɪʃ(ə)n/ noun

(پزشکی) په نیره (بهره): له caseatio(n)-
لاتینی سهدهکانی نیههراست، له caseus هوه
"پهنیر" 1 نوعی بیماری

casebook /'keɪsbʊk/ noun

پنشین، کهیس نامه، بابهت نامه، توماری
کیشهکان یان بابهتدکان 1 سوابق، کتاب موارد

case-bottle noun

شووشه ی چواربالو یان چوارلا 1 چاربر
case-bound adjective

(کتیب) بهرگهق، رهقوش 1 زرکوب

cased /keɪst/ adjective

تهواو داپوشراو (به ساده یان مهتریالینکی
تایهتی): The towers are made of steel
cased in granite کاملاً پوشیده

case grammar noun

ریزمانی دۆخ (= شینوه و تیروانیه له ریزمان که
پیداگیری له سه پیوندهی واتایی semantic
relationship نینو رسته دهکا و له کوتایی
سهستهکان دا له لایهن سی جهی فیلمور C. J.
Fillmore په ری پیدرا، چهند بهشی له ریزمانی
دۆخ له فیزینی نویتری ریزمانی زایادا
generative grammar تی خراوه) 1 دستور
حالت

case-hardened adjective

رهقاو، زاخاودراو، ناودراو، خاراو، بهتزمومون
1 آبدیده

case history noun

سهبرده، زیان نامه 1 شرح حال

casein /'keɪsɪn, US -sɪn/ noun

پهنیرین، پهنیرک، کهیسین (= پرتوتینیکی نینو
شیر و پنچینهی پهنیر داده مهزرتی، بهرهت: له
caseus لاتین "پهنیر" 1 کازنین

case knife noun

(کۆن) جۆری خهنجیری dagger کالاندار
1 نوعی دشته

case law noun

1 رهوتی قانونی 2 قانون یان زاکوونی دانراو
1 1 رویه ی قضایی 2 قانون بدعتی

case-load /'keɪsləʊd, US -ləʊd/ noun

ژماره ی نهخوشتهکان (هی دوکتوری) ژماره ی
کهیسهکان 1 تعداد بیماران یا پرهندهها

casemate /'keɪsmɪt/ noun

جی پهنای توپ، پهناتوپ 1 پناهگاه توپ

casement /'keɪsmənt/ noun

1 پهنجیره ی لاواوه دار، دودوهری، نافدا،
پهنجیره ی درگایی (وهکوو درگا دهکرتیهوه) 2
پهنجیره، بهرگا، چوارچینه 3 قاوغ، رووپوش،
بهرگی 1 پنجره ی لولادار 2 پنجره، قاب 3
پوش

casement window noun

پهنجیره ی لاواوه دار یا درگایی 1 پنجره ی لولادار

caseous /'keɪsɪəs/ adjective

(پزشکی) په نیری، پهنیرناسا، شینوه پهنیر،
له پهنیرچوو 1 پیری، پهنیرماند

casern /'kɑ:'zɜ:n/ *noun*, also *caserne*

سهرمازخانه، سپاخانه (بنهرت): *caserne* فهرنسی) ○ پادگان

case-sensitive *adjective*

(کامپیوتی) جیاکهرهوی پته گهره و چکوله کان ○ کیسنبیو

case-shot *noun*

(میژووی) ساجمه ○ ساجمه

case study *noun*

لیکولینهوی که یسی (کس)، کومل یا بارودوخ) ○ موردپوهی

case system *noun*

شویهی له فیزکردنی ماف و قانون که له ودا کیشه دیاره کان به بنچینهی لیکولینهوه دهگیرین ○ آموزش با قضا یا

casework /'keɪswɜ:k, US -wɜ:rk/ *noun*

1 لیکولینهوی که یسی 2 کیشهرهویتی کومل (کاری کومه لایه تی که لیکولینهوه له باره ی کهسه کان، خترانه کان و کیشه کان دهکا) ○ 1 موردپوهی 2 مددکاری اجتماعی

caseworker /'keɪswɜ:kə(r), US -wɜ:rk-/ *noun*

کارساز یا کیشهرهوین له کاروباری کوملدا ○ مددکار اجتماعی

cash¹ /kæʃ/ *noun*

نخینه، نهغدینه، پاره ○ نقدینه، پول

cash² /kæʃ/ *noun*

(میژووی) کوبیتی که مایی جینی، باشووری هیند و باشووری روزه لانی ناسیا ○ کش

cash and carry *noun*

1 فروشگه یا دووکانی کوفروشی 2 بگره و بهره (کرتی نهغدی و بردهوهی به دهستی کریار) ○ 1 فروشگاه یا مغازه ی عمدهفروشی 2 سیستی در فروش

cash book *noun*

دهفتهری سنوق یا نهغدی، دهفتهری کرداری نهختی، دهفتهری (پاره ی) دهستی، دهغیله ○ دفتر تحویلدار

cash box *noun*

سنوقی پاره ○ صندوق پول

cash card *noun*

کارتی بانک ○ کارت عابر بانک

cash crop *noun*

به ره می (ب) فروش (له جاب به کارهتانی خودی جووتیار) ○ محصول فروشی

cash desk *noun*

سنوق یا میزی پاره پندان ○ صندوق پرداخت

cash dispenser = *cash machine*

cashew /'kæʃu:, US kə'ʃu:/ *noun*

1 (هروهه) cashew nut) پاده هیندی، کاکله ی باقله ناسای خوراک، پر له چهوری و پروتینه 2

Anacardium [occidentale] ○ 1 بلاد 2 درخت تلاذر

cash flow *noun*

ده ساودهس کردنی نهختی (نهغدینه) یا پاره ○ جریان وجه نقد

cashier /kæ'ʃiə(r), US -'ʃɪr/ *noun*

سنوقدار، سنوقهوان، گنجینهوان ○ تحویلدار

cashless /'kæʃləs/ *adjective*

بی ده ساودهس کردنی پاره ی نهغد، ناپاره ی، بی پاره ی نهغد ده کری: *We are moving towards the cashless society* بدون پول نقد

cash machine *noun*, also *cashpoint*, also *cash dispenser*

(دهزگا) پاره دهره کاری بانک) ○ عابر بانک

cashmere /'kæʃmə(r), kə'ʃm-, US

'kæʒmɪr, 'kæʃ-/ *noun, adjective*

پارچه یا کوتالی که شمیر ○ پارچی کشمیر

cashpoint *cad noun*

کارتی بانک ○ کارت بانک

cash price *noun*

نرخه ی به نهغد یا نهغدی ○ قیمت نقدی

cash register *noun*

(دهزگا) پاره نووس، سنوق ○ صندوق

casing /'keɪsɪŋ/ *noun*

به رگ، کیف، روپوش، رووکیش، چوارچوب ○ جلد، پوشش، چهارچوب

casino /kə'si:nəʊ, US -noʊ/ *noun, pl. casinos*

قومارخانه، کازینو (بنهرت): له ئیالیایی، له *casa* لاتین "cottage" ○ قمارخانه

cash /kɑ:sk, US kæsk/ *noun*

1 پیب، پوشکه، کوس، کوپه دارینه، کوپه ی له دار، که موله، به رمیل (له دار) 2 کوپه یین، کوس، پر کوس ○ 1 بشکه، چلیک 2 کاسک

cash beer *noun*

بیره یا ناوچوری کوس ○ آبجوی چلیک

casquet /'kɑ:skɪt, US 'kæz-/ *noun*

1 مجری، سنوق، قوتو (ب) ه لگرتی شته به نرخ و گوهه رینه کان) 2 (زورتر له ئه مریکا (باکووری) دارتهرم، تابوت ○ 1 جبهه 2 تابوت

casque /kɑ:sk/ *noun*

1 = helmet 2 (گیانهوه ناسی) ینکانه ی خودناسا helmet-like. وه کوو نهوه ی له سهر

دهنوکی hornbill له (بنهرت): له *casco* سپانیایی) ○ کاسک

Cassandra /kə'sændrə/ *noun*, Latin, from Greek *Kassandra*

کاساندرا (بغه مبهری مهنه تی: له ناوی میتولوزی یونانی *Cassandra*، کچی Priam پادشای تروا Troy، که دیاری غه یبیزی له

لایه‌ن ناپولو Apollo وه بی‌بخشرا و دوابی
دلی لئی ره‌نجا ورتی کس نابی گوی له
پیش‌پیزی‌یه‌کانی رابگری) ○ کاساندر

cassation /ka'seɪʃ(ə)n/ *noun*

شکاندن، پیش‌نیل کردن، هله‌وه‌شاندن‌وه،
به‌تال‌کردن‌وه، پوچ‌کردن‌وه ○ نقض، انفا

cassava /ka'sa:və/ *noun*

1 ناردی شیرگیا 2 (گیا) شیر‌ه‌رد، شیرگیا،
ده‌وه‌تکی دارناسا [توخم **Manihot**: چەندین
جۆرن] ○ 1 آرد مانیوک 2 مانیوک

Cassegrain telescope /'kasiɡreɪn/ *noun*

دووربین یان تیلیسکوپیی کاسیگرین
تلسکوپ کاسیگرین

casserole /'kæsərəʊl, US -roul/ *noun*

(کاسه) پیریکیس، دیزه، تیلکه، قابلمه‌مه،
کەسیرۆل (جۆری چیشته که له کەسیرۆل‌دا
لیده‌نری) ○ پیرکس، قابلمه، کاسرول

cassette /kə'set/ *noun*

ده‌نگی‌ه‌ند، کاسیت، نه‌وار، شریت، زه‌فت،
قوتویه‌کی پلاستیکی که فیلمی وینه‌یی تیا به
ده‌خ‌ریته‌ سه‌ر کامیتر ○ نوار، کاست

cassette player *noun*

زه‌فت، کاسیت‌پل‌یتر، کاسیت‌پل‌یهر ○ ضبط
صوت

cassette recorder *noun*

زه‌فت، کاسیت‌پل‌یتر، کاسیت‌پل‌یهر ○ ضبط
صوت

cassette tape *noun*

کاسیتی ده‌نگ‌به‌ند ○ نوار کاسیتی

cassia /'kasiə/ *noun*

1 (دروه‌ک‌ناسی) کاسیا: دار یان دروه‌ک‌نکی
دانه‌ویل‌یه‌یی مه‌ل‌به‌نده گه‌مه‌کان، senna و
کۆمه‌ل‌ن به‌ره‌مه‌می به‌ن‌رخ‌ی تر ده‌گری [توخم
Cassia: گه‌ل‌ن جۆرن] 2 توپکلی بۆن‌خۆشی
داریکی رۆژه‌لاتی ناسیا (**Cinnamomum aromaticum**)
که جۆری cinnamon ی تابه‌خ
ده‌گری (به‌ن‌ده‌ت: له **qēsī'āh** عیبری‌یه‌وه) ○
سلیخه 2 کاسیا

Cassiopeia *noun*, Latin, from Greek **Kassiopeia**

1 ژنی پادشاه **Cephus** که تاندرۆمیدای
لیکه‌وت‌ه‌وه و پاشان بووه کۆنه‌ستیری‌یی 2
(نه‌ستیره‌هوانی) کاسیوپیا، ژن‌وت‌ه‌خت:
باکووری ترین کۆنه‌ستیره‌هوان **Andromeda** و
Cephus ○ 1 کاسیوپیا 2 ذات‌الکرمی

cassis /ka'si:s/ *noun*, also *crème de cassis*

(فهره‌نسی) که‌سیس، کاسیس (خواردن‌ه‌وه‌یه‌کی
نه‌ل‌کۆلی شیرینی تونده‌ی بورگاندی‌یه، له
blackcurrant ده‌گیری) ○ کاسیس

cassis /ka'si/ *noun*

مه‌ی ناوچه‌ی **Cassis**، شاریکی چکۆله‌ت‌ریک

به **Marseilles** ○ کاسی

cassiterite /ka'sitərait/ *noun*, also *tinstone*

کانتیکی زه‌ردی‌او، سوویاو یان قاوه‌یه‌ی‌او که
دوان‌کسایدی قالا‌یی تیا به، سه‌ر‌جاوه‌یتکی
سه‌ره‌کی قالا‌یی میتالیکه ○ کاسیت‌ریت

cassock /'kæsək/ *noun*

1 جیه یا بالا‌پۆشی قه‌شه‌کان، عه‌با 2 قه‌شه
1 ردای کشیان 2 کشیش

cassoulet /'kasəʊlet/ *noun*

چیشتیکی گوشت و باقله ○ کاسولت

cassowary /'kasəwəri, US -we:ri/ *noun*,
pl. cassowaries

بالنده‌یتکی زۆر زله‌ی نه‌ف، پینه‌ندی به **emu** وه
هه‌یه، زۆر‌تر ره‌سه‌نی گیتی نو‌ی‌یه [توخم
Casuarus: پینج جۆرن] ○ نوعی پرند

cast /kɑ:st, US kɑ:st/ *noun*

1 خستن، هاویشتن، هه‌وادان، توو‌ردان 2
ده‌سته‌ی هونه‌رمه‌ند و نه‌ک‌ه‌ران 3 گه‌ج
(شکسته‌بندی) 4 شتی ر‌ژاو یان دار‌پ‌ز‌راو،
دار‌ز‌او، دار‌شته 5 دار‌پ‌ز‌گه، قالب 6 شیوه، بی‌چم،
روو‌ک‌ه‌ش، ته‌رح 7 تیراویژ، به‌رتیر، ماوه‌ب‌ر 8
لێک‌دان‌ه‌وه، مه‌ز‌ن‌ده 9 مۆره‌ه‌ل‌خ‌ستن،
مۆره‌هاویشتن 10 که‌راز، که‌رازه‌مار 11 جۆر،
چه‌شین، ناوا 12 خلی (که‌می) 13 به‌نه‌ر‌نگ،
سوو‌که‌ره‌نگ ○ 1 پرتاب 2 گروه هنریشگان یا
بازیک‌ران 3 گچ 4 شی ریخته 5 قالب 6 ریخت،
شکل 7 تیررس 8 محاسبه 9 تاس‌اندازی 10
پوست انداخته‌شده‌ی مار 11 نوع 12 لوجی 13
رنگ مختصر

cast /kɑ:st, US kɑ:st/ *adjective*

دار‌ز‌او، دار‌پ‌ز‌راو، دار‌شته ○ ریخته‌شده
cast /kɑ:st, US kɑ:st/ = past and past
participle of cast

castanets /kə'stə'nets/ *noun, pl.*

چه‌قه‌نه، چاروه، ب.ت. بۆ سه‌ما و هه‌له‌پ‌ر‌کنی
سپانیایی به‌کار‌د‌یت‌ری (له **castañeta** سپانیایی،
چکۆل‌ن‌راوی **castaña**، له **castanea** لاتینی به
واتای "chestnut") ○ قاشق

castaway /'kɑ:stəweɪ, US 'kæst-/ *noun*

1 که‌شتی شکار 2 ده‌به‌ره‌پ‌تر‌او، توو‌رد‌راو،
ده‌ره‌ک‌راو، به‌ره‌وازه، وه‌ده‌ره‌ن‌راو ○ 1 کشتی
شکته 2 مطرود، رانده

castaways *noun, pl.*

که‌شتی‌شکاران، که‌شتی‌نوم‌به‌ه‌وان، که‌شتی
قلبه‌وه‌ه‌وان ○ کشتی‌شک‌ت‌گان

cast down *adjective*

دل‌ته‌نگ، خه‌مبار، مات، دل‌پ‌، نار‌ه‌حه‌ت ○
افسرده، اندوه‌ناک

caste /kɑ:st, US kɑ:st/ *noun, adjective*

1 n کاست (هه‌ریه‌ک له‌ه‌وار که‌رت‌ی
کومه‌ل‌گای هندی) جینی کومه‌ل‌ه‌یه‌تی: **The**

2 high-caste Brahmins. Caste System

ریکخته یان سیستمی چتایه تی 3 ینگه یان
بایه خی کومه لایه تی 4 (میزووناسی) کومه لچه
adj کاستی 1 n 2 کاست 2 طبقه اجتماعی
adj سیستم طبقاتی، منزلت اجتماعی 4 کاست
کاستی

castellan /'kastələn/ noun

(میزوویسی) بهر یوه بهری قهلا، حاکمی قهلا،
قهلا برس 1 حاکم دژ

castellated /'kæstələtɪd/ adjective

(بیناسازی) 1 شورهدار، قهلا دار 2 شنبه قهلا،
قهلا ناسا، قهلا یی 1 دارای استحکامات 2 دز ماندن

caster mark noun

نیشانه ی چین (هیند، هیمای جیاگردنوهی
چینی خو له واتی تر) 1 علامت کاست

caster = castor

caster sugar noun, also castor sugar

ورده شکر، شکر ی نرم 1 شکر ریز

castigation /'kæstrɪ'geɪʃn/ noun

1 تهمین، بیراز، تاشان، سزادن، تیزاندن 2
سهرکونه، بهرگوداهاتن 3 ره خنه (n) castigator:
سهرکونه کهر) 1 تنیه 2 سرزنش 3 انتقاد

castigatory adjective

سزاده رانه، تیزنه رانه 1 تنیه

Castilian /ka'stɪliən/ adjective, noun

کاستیلیایی adj سهر به کاستیل یان کاستیلین n
دانشتووی ره نهی سپانیای ناوه ندی، ناوچه ی
کاستیل n Castile زمانی کاستیل، زمانی
ستاندارد و ویژه یی سپانیا 1 کاستیلیایی

casting /'kɑ:stɪŋ, US 'kæst-/ noun

1 داربشته، دارپژراو، دارژاو 2 داربشتن 3
هله یزاردنی نه گهره کان: Casting was
an odd piece of completed by May
casting 1 شی ریخته 2 ریخته گیری 3 انتخاب
هنریشانگان یا بازیگران

casting vote noun

دهنگی دیاری کهر یان یه کلایی کهره وه (کاتی که
دهنگی نه ری و نه ری به قعد به کن) 1 رای
سرنوشت ساز

cast iron noun

1 چه ودهن، ناسنی داربشته 2 (وهک ناوه لئانو،
ههروه ها cast-iron) پولالین، سهخت، توکمه،
نه گوروا، پتهو، مکوم، قایم، رهخته: there are
no cast-iron guarantees 1 چیدن 2
(صفت گونه) استوار، سخت

castle /'kɑ:sl, US 'kæsl/ noun

قهلا، دژ، هه سار، کوشک، تهلار، سهر (castled)
adj دژ، قلعه، کاخ

cast-off adjective, noun, also hand-me-down
especially in US

casts- n کارنه هاتوو، شره، بیکاره، کونه (n)

(off) جل و بهرگی کونه، شره 1 adj بهر دندخور
(در جمع) لباس بهر دندخور

castor /'kɑ:stə(r), US 'kæs-/ noun, also
caster

1 تگهر، چه رخ، پیچکه، خرتک، ره و ره وه،
خرخره (هی ژیر بهر خره ره (یان به خجال)،
کومید و هند) 2 (له لیکدان دا) - سرزین 3
(روهک ناسی) گهرچه ک، کرنگ 1 1 چرخ 2
- باش 3 (گیاه شناسی) کرچک

Castor /'kɑ:stə(r), US 'kæs-/ noun, Latin,
from Greek Kastōr

کاستور: یه کنی له Dioscuri؛ نه ستیره ی یه کمه می
جووته وانه Gemini 1 کاستور

castor bean noun

دهنگی گهرچه ک (= ناویته ییکی جه وکی
ژارواوی تیایه) 1 کاستر بین

castoreum noun, also castor

گون سه گاوی: ماکنی که به هو ی رزته کانی بنی
رانی سه گاو ده رده دری و له بواری بزشکی و
گولوا سازی دا به کار دیتری 1 جند بیدستر،
کاستوریوم

castor oil noun

رونه ک رنگ، رونه گهرچه ک، شیر،
گه نه گهرچه ک (له دنگ و دانی گهرچه ک
[Ricinus communis]) 1 روغن کرچک

castor sugar = caster sugar

castration /kə'streɪʃn/ noun

1 خه ساوی 2 خه خاندن، نیخته کردن،
یه خته کردن، خواجه کردن، باتووده رکیشی 1
اختگی 2 اخته سازی

castration complex noun

گرنی (ک) یان کامپلیکسی خه ساوی 1 عقده ی
اختگی

Castroism noun

کاسترو گهری، کاسترو باوه ری: بنه ما کومه لی،
ثابووری و سیاسی یه کانی فیدیل کاسترو Fidel
Castro 1 کاسترو گرای

Castroite noun, also Castroist

کاسترو گهر، کاسترو باوه ری، لایه نگری کاسترو
کاسترو گرا، پیرو کاسترو

cast steel noun

پولای داربشته 1 فولاد ریخته شده
casual /'kæʒuəl/ adjective, noun

adj 1 ریکه وونی، هه لکه وونی، بهخته کی: a

a casual, casual encounter/meeting

passer-by 2 نامه به سستی، نامه تقه سست 3

که مته رخم، بی خه یال، بی دهر به سست، لامه رلا،

بی نه ندیشه، گوی پنه دهر، لاسار، تالوری،

نه رشت، به نه نگه و نه بو، نابه بررس: a casual

a casual friendship/acquaintance

a سدر زاره کی، ره مکی، فته، سهر سه ره کی: a

It's obvious even to the casual glance

casual observer 5 کاتی 6 خوامانه، ناهرمی:

family parties and other casual occasions

7 ناهمیشهیی، کاتی، بهر وخت، پچر پچر،
casual workers/labour: ناپریک وینک:

Students sometimes do casual work in
the tourist trade 1 n کریکاری کاتی،

به رکاتی 2 (casualts) کهوش و جل و بهرگی
ناهرمی 1 adj تصادفی، اتفاقی، برخوردار 2

غیر عمدی 3 بی توجه، بی اعتنا، بی تفاوت 4 سطحی
5 موقت 6 خودمانی 7 موقت، مقطع 1 n کارگر

موقت 2 (در جمع) البسه یا کفش های غیر رسمی
casualism noun

ریکوت گهری، ریکوت خوار،
ریکوت باوهری 1 اتفاق گرای

casualist noun
ریکوت گهر، ریکوت خوار، ریکوت باوهر 1 اتفاق گرا

casually /'kæʒuəli/ adverb
1 بهر ریکوت 2 بهر کمتهرخی یهوه 3

سهرسهرگی، (بهشتیوه بهکی) رهسهکی 1
بر حسب اتفاق 2 با بی قیدی 3 به طور سطحی

casualness /'kæʒuəlnəs/ noun
گویی پینه دان، کمتهرخهیی، نادهر بهستی،

بی خهیی، بی ته ندیشهیی، نابه ریر سایه تی،
به ته نگه وه نه بیون 1 بی اعتنایی، بی قیدی

casualty /'kæʒuəlti/ noun, pl. casualties
1 گویی پینه دان، بهرشت نه گرتن، کمتهرخهیی،

بی نه دهر بهستی، لاسهر لایی 2 قور بهانی،
(casualties) بریندار و کوژراو، پیکراوان،

ته نگاوت 3 بهشی فریاکوتن، بهشی ته نگه تاوی
یان بهشی رووداوه کان (نه خوش خانه)، رووداو،

بوویهر، قومین 1 بی اعتنایی 2 (در جمع)
قربانی 3 بخش سوانح، حادثه، سانحه

casualty department noun
بهشی ته نگه تاوی یا فریاکوتن 1 بخش سوانح

casualty ward noun
بهشی ته نگه تاوی، بهشی فریاکوتن یا

زووچاره هری 1 بخش سوانح

casuist /'kæʒuist, US -ʒi-/ noun
زمان باز، چهواشه گهر، کازیوئست 1 سفسطه گر

casuistical adjective, also casuistic
زمان باز (بی)انه، چهواشه گهری یانه 1 وابسته به

سفسطه گری

casuistry /'kæʒuistri/ noun
زمان بازی، چهواشه گهری، سفسطه 1 سفسطه،

مغالطه
casus belli /,keɪsəs 'belər, US ,kɑ:səs

'beli:/ noun, pl. casus belli
(لاتین) هوی یا بیانونوی شهر، مایه یا هویینی

شهر 1 سبب جنگ

cat /kæt/ noun

1 بشیله، بسیک، پیک، پشی، پشی، دهلیک،
کتک، تیره بشیله، بشیلان، له خیزانی Felidae

2 [Felis catus] 2 زنی رقاوی یان بوغزای 1
1 گربه، گربه سان 2 زن غرض اورد

CAT abbreviation Collage of Advanced
Technology

کولژی تیکنولوژی پیشکوتوو 1 کات

cata- (also **cat-**) prefix
پیشگر: 1 خواره وه، یو خواره وه، بهر وه

خواره وه، دهه و زیز، دهه و خوار، رووله
خواره وه، داه رو: 2 catadromous به هله، به

نادرستی: 3 catachresis ته واه، به ته واه تی:
4 cataclysm 4 دزی، به دزی، به دروایی، به

دریوی: catechize (له) کاتا یونانی یه وه
"down" 1 پیشوند: 1 پایین، به طرف پایین 2 به

غلط 3 کاملاً 4 علیه، در امتداد

catabolic /kə'tæbəlɪk/ adjective
سهر به کاتابولیزم یان یووکانه وه، کاتابولیک 1

وابسته به کاتابولیزم

catabolism /kə'tæbəlɪzəm/ noun
کاتابولیزم، یووکانه وه (هروه ها) katabolism،

بروانه anabolism هروه ها destructive
(metabolism) 1 کاتابولیزم

catachresis /,kə'tækrɪsɪs/ noun, pl.
catachreses /-sɪz/

خراب به کارهیتان، هله بیژی (وشهیی) 1
استعمال غلط

catachrestic /-'kri:stɪk, US -'krestɪk/
adjective

سهر به خراب به کارهیتان، هله بیژی یانه 1
وابسته به استعمال غلط

cataclasis /,kə'tæklɪsɪs/ noun
(زهوی ناسی) شکان و وردبونی بهر د به هوی

رهوت و کاری سروشتی یه وه، داشکینی
(پنه روت: له -kata- klasis یونانی یه وه

"breaking") 1 کاتاکلاسیس

cataclastic /-'klastɪk/ adjective
سهر به کاتاکلاسیس، سهر به داشکینی 1 وابسته

به کاتاکلاسیس

cataclysm /'kætəklɪzəm/ noun
1 کاره سات، بهلا، فه تاروت، ناسیو: to survive

2 the cataclysm of the Black Death
وه ره خران، وهرگزوان، سهرین بیون،

هه لاوگتری، هله تکان 3 گورانی ناکاو و توند،
وهرگزوان 4 روودای سخته یان توندوتیو 1

مصیبت، فاجعه 2 انقلاب 3 دگرگونی ناگهانی و
شدید 4 حادثه ی غیف

cataclysmic /,kə'tæklɪzɪk/ adjective,
also cataclysmal

کاره ساتاوی، جهر گهر، دل ته زین، ناخوش 1

مصیبت‌بار، فاجعه‌آمیز
cataclysmically /kə'tə'klɪzmuːkli/ *adverb*
 به شیوه یکنی کاره‌ساتاوی، جهرگیرانه،
 دل‌تازتانه، به شیوه یکنی ناخوش ۰ به طور

مصیبت‌بار یا فاجعه‌آمیز
catacombs /'kætəku:mz, US -'koomz/ *noun*

گورستان یان قه‌برستانی زیرزه‌وی (رومای کون؛
 بنه‌رت: له late Latin *catacumbas*. ناوی
 گورستانیکی ژیرعه‌رزی سه‌نت Sebastian
 نزدیک به روم) ۰ گورستان دخمای

catadioptric /kə'tədi'ɒptɪk/ *adjective*
 نامازه به ریخته یان سستیکی روناکی که
 هم به‌رجانه‌وه reflection و هم شگانه‌وه
 refraction ی روشنایی ده‌گرته‌وه تا لادان
 کم‌تر کاته‌وه ۰ کانادیوپتریک

catadromous /kə'tadrəməs/ *adjective*
 (گیانه‌وه‌رناسی، ماسی‌ین) ژیرره‌وه، ژیرراکه‌ر،
 خوارئ‌راکه‌ر: له ناوی شیرین‌دا ده‌زی و بو
 گهرادانان به‌روه‌وه‌ریا ده‌چی: *catadromous*
eels (دزی anadromous بنه‌رت: له cata- +
 -dromous -dromus) ۰ کانادروموس

catalfalque /kə'təfəlk/ *noun*
 سه‌کوی دارترم، میزی دارترم ۰ نخل تابوت
Catalan /'kætələn/ *adjective, noun*

کاتالونیایی، کاتالان *adj* سهریه کاتالونیایی،
 گه‌له‌کسی یان زمانه‌کسی یان 1 n دانیشتووی
 ره‌سەنی کاتالونیا (باکووری روزه‌ه‌لاتی سپانیا)
 2 زمانی رومانی کاتالونیا که پیوه‌شدی‌یه‌کی
 توندی به سپانیایی کاستیلیایی Castilian و
 پروقتنیایی یوه Provençal هه‌یه ۰ کاتالان

catalse /'kataləz/ *noun*
 (زینده‌کیما) کاتالاز: هه‌وته‌یی که پیروکسایدی
 هایدروژین بو توکسیرین و ناو شی ده‌کاته‌وه،
 هه‌وته‌یی که تاوی ریداکشنی hydrogen
 peroxide ده‌دا (بنه‌رت: له catalysis + -ase)
 پیکهاتوهه) ۰ کاتالاز

catalatic adjective
 کاتالازی، سهریه یان پیوه‌ندی به کاتالازوهه
 هه‌یه ۰ کاتالازی

catalectic adjective, noun
adj خاوه‌نی پایه‌یکنی نات‌ه‌واو له کوتایی
 هونراوه‌دا، (له‌م‌ر دژه هه‌لبه‌ستی) به‌ین به‌شی
 دوا‌یین پایه، به‌ین بر گه له کوتایی دژه‌شدی‌یه‌دا
 n دژه هه‌لبه‌ستیکی کاتالیکیک ۰ کاتالیکیک

catalepsy /'kətaləpsi/ *noun, also catalepsis*
 که‌ته‌لیسی، پیوه‌شی‌یی که له‌ودا ماسو‌لوکه‌کان
 ره‌ق ده‌ین، ره‌قبوونی له‌شی (نه‌خوشی) ۰
 جمود خله‌ای

cataleptic /kə'tə'leptɪk/ *adjective*
 له‌ش‌ره‌قبو، توشبوو به ره‌قبوونی له‌شی ۰

دچار جمود خله‌ای
catalexis noun, pl. catalexes

ناته‌واوی له دوا‌یین پایه‌ی دژه هه‌لبه‌ستی ۰
 نقص وند

catalogue /'kætalog, US -lə:g, -lə:g/ *noun, also catalog*

کاتالوگ، پترست، ریزه، لیست، فهرست ۰
 کاتالوگ، فهرست، صورت

catalogue raisonné /,reizə'nei/ *noun, pl. catalogues raisonnés pronunc. same*

جوزی کاتالوگی به‌راویزله‌گه‌ل بیان
 له‌گه‌ل لیک‌دانه‌وه annotated ی سیستماتیک،
 جوزی کاتالوگ له‌سەر بنچینه‌ی باس‌کردن
 له‌سەر کاره‌گانی هونه‌ر که روون‌کرده‌وه و
 تبیینی تیاین (بنه‌رت: له فهره‌نسی‌یه‌وه کاتالوگی
 روونه‌وه‌کراو) ۰ کاتالوگ، فهرست، صورت

Catalonian = catalan
catalpa /kə'talpə/ *noun*

(روه‌ک‌ناسی) دارده‌وش: ره‌سەنی شم‌ریکی
 باکووری و روزه‌ه‌لاتی ناسیا [Catalpa
 (بنه‌رت: له یونانی یوه) ۰ درخت جوالدوزک

catalysis /kə'tæləsis/ *noun, pl. catalyses*
 (کیما و زینده‌کیما) هاندان، تاودان، کاتالیز،
 کاتالیزیس: *the catalysis of organic*
reactions ۰ کاتالیز

catalyst /'kætəlist/ *noun*
 هوکاری هاندەر یان تاودەر، تاودهره، فاکتیری
 تاودهر، مەتریا‌لی هاندەر، هاندهره، تاودهره،
 که‌س یان شتی که ده‌بته‌وه و مایه‌ی گوران:
I see my ۰ Chlorine will act as a catalyst
The ۰ role as being a catalyst for change
riots were later seen as the catalyst for the
new political developments

catalytic /kə'tə'lytɪk/ *adjective*
 هاندهرانه، تاودهرانه، سهریه هاندان، ده‌بته‌وه
 بیان کاتالیز ده‌گرته‌وه: *catalytic processes*
 (catalytically *adv*) فروکافتی، کاتالیزوری

catalytic agent noun
 کارای تاودهر یان هاندەر ۰ عامل کاتالیزور

catalytic cracker noun
 ده‌زگای وردکردن له پال تاودهر له پالوتنگی
 نه‌وت ۰ کاتالیکیک کراک

catamaran /kə'təma'ræn/ *noun*
 کاتاماران (= جوزی به‌له‌می باگهردار، بنه‌رت:
 له *kaṭṭumaram* تامل) ۰ کاتاماران

catamenia /kə'tə'mɒniə/ *noun*
 بی‌نوژی، پیسار، که‌وته‌سه‌رخوین،
 menses (catamenial *adj*) حیض

catamite /'kə'təmit/ *noun*
 (کون) کوونی، قونده‌ر، حیز، لوسکه، پوشت،
 گاندەر (توکه‌ری بو نه‌وه مه‌به‌سته: بنه‌رت: له

catamitus لاتین، به ریگای نیتوریایی له
Ganumēdēs یونانی "Ganymede" یونانی
 "ناوی می گیتی زیوس" مایون

catamount /'kɑtəmaʊnt/ *noun*, also
catamountain /'kɑtə'maʊntɪn/

پشیل (پنکی دهستی) کنوی، ب.ت. (تهریکا)
 puma کاتامونت

cat-and-dog *adjective*

وه کوو سگ و پشیل، دایمه به ههرا و کیشه یان
 کیشمه کیش، به کیشه ویتاو ۱ مثل سگ و
 گربه

cataphatic /'kɑtə'fatɪk/ *adjective*

(یەزدان ناسی، لهباری زانستی خوداوه) به ریگای
 سه لماندهوه به دس هاتوووه (دژی) (apophatic)
 کاتافاتیک

cataphor /'kætəfə(r), US -fə(r)/ *noun*
 (زمانه وانی) کاتافور ۱ کاتافور

cataphora /kə'tæfərə/ *noun*

(زمانه وانی یان ریزمان) مەرجه عی پاش تر یان
 پاش هاته (وه): *he may be approaching 37, but Jeff has no plans to retire yet*
cataphorically /kə'tæfə'riklɪ/ *adj*
 (kə'tæfə'fɒnklɪ/ *adv* مرجع پسند

cataphoresis (pl. cataphoreses, cataphoretic
adj) - electrophoresis

cataphract *noun*

جوری زری کون ۱ کاتافراکت

cataplasia *noun*

نال وگوری پاش داجووانه له خانداه ۱ کاتاپلاسیا

cataplasia /'kætəpləz(ə)m/ *noun*
 (کون) خاو کهره وه، نیو نمهک، نویتمهک،
 ره ویتهره ۱ ضماد

cataplexy /'kætəpleksi/ *noun*, *pl.*
cataplexies

کاتاپلکسی: له دهس دانێ کووت و پیری هیزی
 ماسوولکه له نهنجامی پالنه ریکی سۆزی به هیزی
 (cataplectic *adj*) کاتاپلکسی

catapult /'kætəpʌlt/ *noun*

1 قوچه قانی، که فکانی، به ره قانی، فالماسک،
 چه کچه کی، که هنیک، قوزک 2 مهنجه نیک،
 هیلکال، هیلکان، به ره هاویر 3 دهزگای خستین،
 ههله ره (له سهر که شتی، فروکه بو ئاسمان) ۱
 تیرکمان 2 منجیق 3 پرتاب کننده

cataract /'kætə'rækt/ *noun*

1 نافه، ریزاو، سواف، ههله دیز (که وره)؛
 downpour لافاو، لیشاو، ره هیله: *cataracts of rain*
cataracts of information 2 *cataracts* ناو
 مرواری، ماشاو، ناوی سپی، نافاسپی، تانه
 (cataractous *adj*) 1 آشار 2 آب مروارید

catarrh /kə'tɑ:(r)/ *noun*

هه لامت، دهه ننی، په سیو، په سیف، ئارسم،
catarrhal /kə'tɑ:(rəl/ *adj*)
 ۱ زکام، نزله

catarrhine /'kætə'rɪn/ *adjective*, *noun*,
 also *catarrhinian*

(گیانه وه زناسی) کاتاراین، لووت قولایی
 (مه یوونه کانی دنیا یان جهانی کون، *gibbon*,
great ape و مرۆفه کان، پروانه *platyrrhine*)
 کاتارینی

catastasis *noun*, *pl.* *catastases*

1 پشه کی 2 دوایین راده ی روولی شانۆ ۱
 مقدمه 2 کاتاستاز

catastrophe /kə'tæstrəfi/ *noun*

1 کاره سات، فه تاروت، به لا، ئاسیو، ئاگر،
 رووداوی جه رگیر، مهینه تی، ته له زگه 2 ناکام
denouement دی درامای، ب.ت. تراژیدی کون
 (بنه رت: له *catastrophe* لاتین، له
katastrophē یونانی "وه رسووانی ناکاو") ۱
 فاجعه، مصیبت 2 کاتاستروف

catastrophe theory *noun*

تیوری پنکی ماتماتیک که به ریگای به کارهینانی
 تۆلۆژی رووداوه کان روون ده کاته وه (وه)
 پوومه له رزه و دابه زینی بوری) و به هۆی گۆرانی
 که وری ناکاو دیاری ده کری ۱ نظریه ی
 کاتاستروف

catastrophic /kə'tæstrəfɪk, US -'strɑ:-
adj, also -*trrophic*

کاره ساتاوی، جه رگیر، دلته زین، مهینه تیار،
 ئاپۆره *catastrophically* /-kli/ *adv*)
 جه رگیرانه ۱ فاجعه آمیز، مصیبت بار

catastrophism *noun*

(زهوی ناسی) کاره سات گهری، تیوری ی که پینی
 وایه گۆرانه کانی توپکلی زهوی به درزیایی
 میژووی زهوی ناسی زۆر تر له نهنجامی رووداوه
 نااسایی و توندوتیزه ناکاوه کان دا پیکهاتوون
 (catastrophist *n*, *adj*)
 (uniformitarianism) ۱ کاتاستروفیسم

catatonia /kə'tætəniə, US 'təu-/ =
cataplexy

catatonia /kə'tɑ:(r)/ *noun*

1 جوری تری نه مریکای باکووری 2 مهی نهو
 تری به (بنه رت: له ناوی رووباری *Catowba*
 له کارۆلیانی باشووری و باکووری) ۱ کاتوبا

catbird *noun*

بالنده میاونه (وه) پشیله میاومیاو ده کا
 [Dumetella carolinensis] (تهریکا ی
 باکووری) و جۆره کانی ئرا) ۱ کات برد

catboat *noun*

گه می یه ک باده و ی یه ک دارالا ۱ کات بوت

cat burglar *noun*

دز، چه ته، مالبر ۱ دزد

catcall /'kætkɔ:l/ *noun*

فیکه، قیژه، هووها، هو (بوده پرنی ناره زایی له و ته کانی و تار پیتی) سوت

catch /kætʃ/ *noun*

1 گسرتن، گیر خستن، چنگ پینوه گرتن، دهس لښ گیر کردن، گیر کردن: *to make a catch*
2 قولاب، گیرگه، گیره 3 چهفت 4 قوفل: *a safety catches for the door*
5 *catch on the door a huge catch of windows* راو، به دره راو: *fish 6* کیشه، گرفتاری، گیر، گیره و کیشه: *All the money for two hours' work—what's the catch?*
7 دروشم، وشه ی بهر چاو 8 مه ته ل
9 گرفت، گرفت، گیرش 2 قلاب 3 چهفت 4 قفل 5 صید، مقدار ماهی صیدشده 2 مالیات گیر 6 مساله، مشکل، گرفتاری 7 شعار 8 معما

catch-22 *noun, adjective*

n بارودوخی نالوز، گرفتاری بی دره تان، ناستهنگ، گنجیدل، گری بووچکه، گری کویزه *adj* چاره نه هانوو، چاره نه هانوو، له چاره نه هانوو (بهره و): *tail* یان سه رنواوی رومان (1961) *Joseph Heller* *n* وضع بغرنج، مشکل بدون مغز *adj* حل نشدنی

catch-all *adjective*

1 لیل، ته زمه، ته و موزای 2 گشتی (وشه یان دسته وشه یی): *a catch-all phrase/term*
dyspepsia is a catchall term for stomach discomfort 3 گه نجینه ی شه و بهر یان پرویت، چنگا یان جینی شه و شانال: *a catchall tray*
4 گنگ 2 کلی 3 جعبه ی خرت پرت

catcher /'kætʃə(r)/ *noun*

بگر، وه رگر، گر، گیر (زورتر له لینکدان دا): *a rat catcher* گیرنده

catchfly *noun, pl. catchflies*

میننه گر *campion* یان رووه کینکی پینوه ندی دار به قه د یان لاسکی لینجه وه *sticky* له خیزانی *pink* جارو یار له کاسه له که ی *calyx* میرووه کان گیر ده خون [*Lychnis, Silene*] نوعی گیاه

catching /'kætʃɪŋ/ *adjective*

1 بگره وه، گیر، پتا، *infectious, contagious*
2 دلرفین، *alluring, attractive* (catchingness *n* *adv* 1 واگردار 2 جذاب

catchline /'kætʃlaɪn/ *noun*

(بریتانیا) دروشمی چاره ده رانه یان بانگه شه یی شعار تبلیغاتی

catchment area /'kætʃmənt eəriə, US

eriə *noun*, also *catchment basin*
1 ناوړه زگه، ناوړه ز، ریزگه، ناوړه، *drainage basin* 2 (بو خویندنگاگان، نه خوش خانه کان و هند) مه له ندی خزمه ت گوزاری 1 حوضه ی آبریز 2 منطقه ی خدماتی

catchpenny /'kætʃpeni/ *adjective, noun*

(*pl. catchpennies*)

adj پاره ده ره ین، بازاری، هه رزان یایی *n* بایه ی یا شینکی بازاری *adj* پول ساز *n* قلم پول ساز

catchphrase /'kætʃfrez/ *noun*

ویردی سه رزمان، سه رزمانه ټکیه کلام

catchpole *noun*, also *catchpoll*

1 نه فسه ری قه رزار گر 2 باج گر، باج نه ستین 1 مامور توقیف اشخاص بدهکار 2 مالیات گیر

catchup /'kætʃʌp/ = *ketchup*

catchword *noun*

1 دروشم، درف 2 سه ربه ر (وشه، هی سه روه ی لاپه ری کتیب) 1 شعار 2 سرصفحه

catchy /'kætʃi/ *adjective* (*catchier, catchiest*)

1 بچر بچر، نارینک، *irregular*
2 *breathing* سه رنج را کیش، خوش، زووفتربوو، بالکیش: *a catchy tune* 1 قطع (catchiness /'kætʃɪnəs/ *n* *adv* 2 جذاب، گیرا

catechesis /,kati'ki:sis/ *noun, pl. catecheses*

ناموزگاری یان فیربوون به ریگای پرسیار و وه لاهموه، ده ستوری زاره کی (دینی) یان ده ستوری دینی زاره کی ټعالیم مذهبی شفاهی

catechetical /,kati'ketik(ə)/ *adjective*, also *catechetice*

تایه ت به فیربوون به ریگای پرسیار و وه لاهموه (catechetically /,kati'ketik(ə)/ *adv*) وابسته به آموزش از راه پرسش و پاسخ

catechin /'katiʃɪn/ *noun*

(کیمیا) ناو ته یینکی نه ندای *organic compound* کریستالی که پتکینه ری به ره نی *C₁₅H₁₄O₆* کاتچین

catechetics /,kato:ketiks/ *noun, pl.*

هونه ری فیرکردنی پنه ماکانی دین به ریگای پرسیار و وه لاهموه فن تعلیم اصول مذهبی

catechism /'kætkɪzəm/ *noun*

1 فیرکردنی زاره کی یان له ریگای پرسیاره وه، پنه ماکانی دین یان ناین (کومه لئ له پرسیار و وه لاهمانه ی که بو فیرکردنی خه لک له باره ی بیرو باوه ری دینی کریستایه ته وه به کار دیرین، پرسیار نامه ی دینی یان نایینی، ده ستوری زاره کی *oral instruction* 2 پنه ماکان، پتکینه کان، ماکان 1 اصول دین، پرسش نامه ی مذهبی 2 مبانی

catechismal /'kætkɪzəm/ *adjective*

سه ربه فیرکردنی زاره کی یان پنه ماکانی دین وابسته به اصول دین یا تعلیم شفاهی

catechist *noun*

ماموستایینکی کریستین، ب.ت. که سه ی که خه ریکی *catechism* له (catechistic or

(catechistical adj) کاتکیست
catechization noun

فکرکردنی (بنه‌ماکانی دین) به ریگای پرسار و وه‌لامه‌وه ○ کاتچیزاسیون

catechol /'kættʃɒl, US -kɒl/ noun, also pyrocatechol

(کیمیا) 1 که تیجول، ناویته‌ییکی نه‌ندامی کریستالی، له دل‌باندنی catechu ده‌گیری کاتچول catechin = 2 C₆H₆O₂ ○

catecholamine /'kættʃəʊləmiːn/ noun

(بنده‌کیمیا) همریه‌ک له نه‌مینه‌کان (وه‌ک epinephrine, norepinephrine و dopamine) که وه‌ک هورمونه‌کان یان neurotransmitter یان هردووکیان کار ده‌کن ○ کاتچولامین

catechu /'kættʃuː/ noun

(کیمیا) 1 کاتیشو، کات یان کادی هیندی 2 - gambier ○ کاد هندی

catechumen /'kættʃuːmən/ noun

ناماده‌کردنی که‌سیکی کریستانی بو ته‌وفن یا confirmation ○ کانکیوم

categorical /'kætə'gɒrɪkl, US -'gɔːr-/ adjective, also categoric

1 ره‌ها، به‌کلایی که‌ره‌وه، به‌کجاره‌کی، بی‌ته‌ملاونه‌ولا، بی‌چهن‌دوچون، بی‌مه‌رج، بی‌شدرت و مه‌رج، a :unqualified, absolute
to make a categorical denial
2 categorical statement روژن، روون، دیار، ناشکرا ○ 1 مطلق، بدون قید و شرط، قاطع، قطعی 2 صریح

categorically /-kli/ adverb

به‌شینوه‌یه‌کی به‌کلایی که‌ره‌وه ○ به‌طور قطعی

categorization noun

ده‌ستاندن، ده‌سه‌کردن، بابه‌ت‌بابه‌ت‌کردن، بابه‌تانندن، پۆلاندن، دابه‌شانندن ○ طبقه‌بندی، رده‌بندی

category /'kætəgəri, US -gɔːri/ noun, pl. categories

بابه‌ت، ده‌ست، ده‌سته، پۆل، The :class results can be divided into three main categories (categorical adj) ○ مقوله، طبقه

category change noun

گوڤرانی بابته ○ تغییر مقوله

category of meaning noun

بابته‌تی وانا، کاتیگوری وانا یان مانا ○ مقوله‌ی معنا

category shift noun

گوڤرانی بابته ○ تغییر مقوله

category symbol noun

هیمایان نیشانه‌ی بابته ○ نماد مقوله

catena /kə'tiːnəl/ noun, pl. catenae /-niː/ or

catenas

زنجیره (له لاتینه‌وه به واتای "زنجیر chain") ○ رشته، سلسله

catenarian /'kætənəriːən/ adjective

زنجیره‌یی، زنجیره‌مەند، زنجیره‌دار ○ تسلسلی

catenary /kə'tiːnəri/ adjective, noun, pl. catenaries

زنجیری، زنجیره‌مەند، لیک‌هه‌لینکراو ○ مسلسل

catenated /'kætineɪtɪd/ adjective

زنجیره‌یی، زنجیرئاسا ○ تسلسلی

catenation /'kætəneɪʃn/ noun

زنجیره‌یی، زنجیره‌مەندی، لیک‌هه‌لینکراوی، به‌سترایی، ینک(وه)به‌ستراوی، ینک‌به‌ندی ○ تسلسل، یوستگی

catenoid /'kætənoɪd/ adjective, also catenulate

(ته‌ندازه) زنجیرئاسا، شیوه‌زنجیر، زنجیری ○ زنجیره‌مانند

cateran /'kat(ə)r(ə)n/ noun

(میزوویی) شه‌رکه‌ر یان به‌لامارده‌ری که له چیان‌شینانی سکا‌تله‌ند بی (بنه‌روت: له ceathairne گه‌یلی سکا‌تله‌ندی "peasantry") ○ کاتران

cater-cornered /'kætə,kɔːnəd/ adjective, adverb, also cater-corner, catty-cornered, kitty-corner

لار، خوار، لابه‌لا، پلوج، که‌ج ○ که‌ج، به‌طور مورب

caterer /'kætərə(r)/ noun

1 خوراک ناماده‌کار، به‌ریسی ناماده‌کردنی چیش و خوان (له شایی، کوپونه‌وه و هتد)، سورسات‌چی 2 ریس‌توران‌گیر، خاوه‌ن یا به‌ریوه‌ری خواردنگه یا هوتیل ○ 1 مژول تدارک غذا 2 صاحب یا مدیر رستوران یا هتل

catering /'kætərɪŋ/ noun

دابین‌کردنی خوراک، ناماده‌کردنی چیش و خوراک ○ فراهم‌سازی غذا

caterpillar /'kætəpɪlə(r), US -tərp-/ noun

1 ته‌تله‌میران، ته‌تله‌میران، ده‌رویشه‌ماره، کرمه‌دار، کایه، کرمی دار، کرم‌سورک، کرمی میزوو یان په‌پووله یان moth کرم‌وکه 2 زنجیر (بنه‌روت: له chatepelose فده‌نسی کون "hairy cat") ○ 1 کرم حشره یا پروانه 2 شنی

caterpillar track noun

(تانک، تراکتور و هتد) زنجیر ○ زنجیر

caterpillar tractor noun

تراکتوری زنجیردار یان زنجیری ○ تراکتور زنجیردار

caterwaul /'kætəwɔːl, US 'kætər-/ noun

زیکه، جیکه، قیزه، هاوار، هه‌را، میاومیاو (caterwauling n, adj) ○ جیج، فریاد، میومیو

catfacing *noun*

روویشیله: تیک چوونی میوه که به شیوهی
پشیله په ○ کات فیسینگ

catflight *noun*

شهره پشیله: مشت و مهر و شهر ب.ت. له نیوان
دو ژندا ○ کات فایت

catfish /'kætfɪʃ/ *noun, pl. same or catfishes*

نقه، باقوو، پشیله ماسی [دهسته Siluriformes]:
زور جوړن ○ گربه ماسی

catgut /'kætgʌt/ *noun*

1 زئ، ریخوله (ی) باهلدر او) 2 (پزشکی)
ده زووی ته قه 3 رووه کی که له نمریکا ده روی
[Tephrosia virginiana] 1 زه 2 و 3
کاتگوت

Cath *abbreviation* 1 Catholic 2 Cathedral

Cathar /'kaθɑː/ *noun, pl. Cathars or Cathari* /-ri/

نمدامی تیره ی جیاباوه پانه ی کریستانی
سده کانی نیو پاست ○ کاتار

Catharism *noun*

کاتاریزم ○ کاتاریسم

Catharist *noun, adjective*

n کاتاریست *adj* کاتاریستی ○ n کاتاریست
adj کاتاریستی

catharsis /kə'θɑːsɪs, US -'θɑːrs-/ *noun, pl. catharses*

1 دهر وون پاکردنه ووه، دهر وون بالستوی
(تازادکردنی همت و کول وکوی به هیت
به ریگای کاریگه ری هونه ب.ت. دراما) 2
خاویځ کړدنه ووه، پاک کړدنه ووه، به تال کردن
(ریخوله) ○ 1 تخلیه ی هیجانی 2 تخلیه

cathartic /kə'θɑːtɪk, US -'θɑːrt-/ *adjective, noun*

adj دهر وون بالستوی یانه، پتوهندی به
دهر وون بالستوی یوه هه په: *a* ○ *cathartic drugs*

It was a cathartic ○ *cathartic experience*
n *experience* دهر مانی رهوانی،
cathartically /kə'θɑːtɪk(ə)li, US -'θɑːrt-/

adv (l) ○ وابسته به تخلیه ی هیجانی n مهل

cathedral *noun*

که لله پشیله، سهره پشیله (-) له سهر کشتی بو
به رزگردنه ووه یان هه لگرتنی له نگر ○ کاتهد

cathectic /kə'θektɪk/ *adjective*

سهر به هوش پندانی (تاپه سندی) دهر وونی یان
وزه ی دهر وونی ○ وابسته به تمرکز روانی یا
انرژی روانی

cathedral /'kæθɪdrəl/ *noun*

تخت، کورسی، تخت یان کورسی تفسوفی
○ مسند، کرسی، کاتهدرا

cathedral /kə'θɪdrəl/ *noun, adjective*

کلنیه ی سهره کی دیوسیس له زیر چاودیری

که ووه قه شه، سهر کلنیه: پتوهندی دار به

cathedral (پنهرت): له *late cathedralis*
Latin له *cathedra* لاتین "تخت، کورسی"، له

kathedra یونانی یوه ○ کلیسای جامع

Catherine wheel /'kæθrɪn wiːl/ *noun*

که له پیژنگ، نالقه ی ناگرین، بازنه ی ناورین ○
ترقه ی چرخنده

catheter /'kæθɪtə(r)/ *noun*

میل، لوهله، میزراگویت، شله بهر (لوهله یی) له نیو
لهش داده نری یو لایردنی شله و میز ○ سوند

catheterization /'kæθɪtə(r)/ *noun*

میل تن خستن، لوهله دانان، میل دانان (وهک له نیو
میزر لگدان bladder، قورقور اگه trachea و دل)
○ (عمل) سوندگذاری

cathetometer /,kəθɪ'tomɪtə/ *noun*

کاسیتومتر ○ کاسنومتر

cathexis /kə'θɛksɪs/ *noun, pl. cathexes*

(دهر وون شیکاری) هوش پندانی (تاپه سندی)
دهر وونی، وزه ی دهر وونی (پنهرت): له
kathexis یونانی "retention"، وهرگیر دراوی
Libidobesetzung نهلما نی، له لایه ی فریځده ووه
دارپرواوه ○ تمرکز روانی، انرژی روانی

cathode /'kæθoʊd, US -oʊd/ *noun*

زیرک (ه)، کاتود، جه مسوری سارد یان نه یینی
(دزی) (anode) ○ کاتود

cathode ray *noun*

تیشکی زیرکی یان کاتودی ○ پرتو کاتودی

cathode-ray tube *noun*

گلوی (پوشایی) تیشکی زیرکی یان کاسودی
○ لامپ پرتو کاتودی

cathodic /kə'θɒdɪk/ *adjective, also cathodal*

کاسودی، زیرکی، زیرک یی، کاتودیک ○ وابسته
به کاتود

cathodic polarization *noun*

جه مسهرگری کاتودی ○ فطش کاتودی

cathodic protection *noun*

پاراستنی کاتودی ○ حفظ کاتودی

cathodic reaction *noun*

کار دانه ووی کاتودی ○ واکنش کاتودی

catholic /'kæθɪk/ *adjective*

1 بهرین، بهر فرده، بهر بلاو 2 گشت لایه نه،
گشتی، همه لایه نه، گشتگر، که له میهری 3
جوړاو جوړ 4 بیرکراوه، کراوه، بیر فرده ○ 1
گسترده 2 همگانی، جامع 3 گوناگون 4 ازادمنش

Catholic /'kæθɪk/ *noun, also Roman Catholic*

کاتولیک، کاسولیک، نمدامی کلنیه ی کاتولیکی
روم ○ کاتولیک

Catholic Apostolic *adjective*

سهر به تیره ییکی کریستیه دانه زراو له سده ی

نوزدهم له ئینگلتەره ① آپۆستۆلیک کاتۆلیک
Catholic Epistles *noun, pl.*

نامە یان نامیلکەکانی کاتۆلیک: پینچ نامە ی
 بەیمانی نوێ کە بریتین لە: Peter James ی
 یەكەم و دووهم، John ی یەكەم و Jude ①
 رسالەهای کاتولیک

catholicism /kə'θələsɪzəm, US -θɑ:lə-/
noun

تایزای کاسۆلیک ① مەزەب کاتۆلیک
catholicity /kə'θə'lisəti/ *noun*

1 هەمەلایەنیتی، گشتگیری، گشتگیری،
 بەربلاوی، گشتیتی، بەرفەرەهی 2 بێرکراوەیی،
 بێرفەرەهی ① 1 فراگیری، جامعی 2 ازادەشتی

Catholicity /kə'θə'lisəti/ *noun*
 کاتۆلیسیتی ① آیین کاتۆلیک

catholicon /kə'θə'likən/ *noun*
 نوزداروو، دەرمانی هەموو دەرەیی ① نوشدارو

Catholics /kə'θə'likəs/ *noun, pl.*
Catholicos /kə'θə'likəsɪz/ or **Catholicoi**
 /kə'θə'likəi/

سەرەقەشە کڵیسە ئەرەمنی یا ئیستۆری ①
 کاتۆلیکاس

catholic philosophy *noun*
 فەلسەفە کاسۆلیکی ① فەلسەفە کاتۆلیکی

cathouse *noun*
 (نافەرەمی و نەمریکا) قاحبەخانە، حیزخانە،
 bordello ① فاحشەخانە

cation /'kætəɪən/ *noun*
 کاتیۆن (تایۆنی بارگای ئەریتی، دزی (anion)
 ① کاتیۆن

cationic /kə'taɪ'ɒnɪk/ *adjective*
 کاتیۆنی، سەرە یان پتوهندی بە کاتیۆنەوه هەبە
 ① کاتیۆنی

catkin /'kætkɪn/ *noun*
 هینشووه گولی شۆرەوهو، کلک پشیلەیی (گولی
 جوانی، وەک هی داری و فندق) ① آرایش
 نگیی، دم گریه‌ای

catlike /'kætləɪk/ *adjective*
 پشیلەناسا، شتو پشیلە، پشیلەیی، کتکی ①
 گریه‌ماند

catling /'kætlɪŋ/ *noun*
 1 بەچکە پشیلە، بێجوو کتک 2 زی ① 1 بچە
 گریه 2 زە

catlinite /'kætlɪnaɪt/ *noun, from Amer.*
 artist George Catlin
 گەلە سوورە ی ناوچە ی میۆری زووروو،
 گەلە سەبیلە pipestone ی میۆری

سوورپستەکان ① کاتلینیت
catmint /'kætmɪnt/ *noun, also catnip*
 /'kætnɪp/

(روو ک ناسی) گیاکتک، سونولە تیف؟،

گولەخەو [Nepeta cataria] و جۆرە
 پتوهندی دەرەکان ① علف گریه

batnap /'kætnæp/ *noun*
 وەنەو، خەو نوچکە، کەروێشکەخەو،
 خەوێردنەو ① چرت

cat-o'-nine-tails /kæt ə 'naɪn teɪlz/
noun

(مێزووی) شیلای، جەلە، قەمچی، تۆسەرە،
 تۆسەرک (بە نو گریو) ① تازیانە

catoptric /kə'tɒptɪk/ *adjective*
 سەرە ناوینە یان پەرچانەوه، ناوینەیی ① وابستە
 بە کاتۆپتریک

catoptrics /kə'tɒptɪks/ *noun, pl.*
 زانستی پەرچانەوه یا دانەوه (بەسەرەت) لە
katoptron یونانی "ناوینە" ① کاتۆپتریک

cat's-cradle *noun*
 1 شریتن، قانگڵین؟، پەتەتین، پەتین (جۆری
 کایە و شینووی جۆراو جۆری پت دەردەهینن) 2

شتنکی ئالۆز و پینچەلاوینچ: **a cat's cradle of**
 ① 1 برچینک 2 چیز بچیدە
red tape

cat scratch disease *noun, also cat scratch fever*

نەخۆشی یا تایی رینی پشیلە، جۆری نەخۆشی
 کە لەودا ماسینی lymph gland ەکان، تاو
 بایەری بە دواووە و بەهۆی بەکترینکەوه
 [Bartonella henselae syn. Rochalimaea
 henselae] ① نوعی بیماری

cat's ear *noun, cat's ears*
 (روو ک ناسی) گوێ پشیلە [نوخم
 Hypochaeris] ① نوعی گیاه

cat's-eye *noun*
 1 چاوه پشیلە: ناوی چەندین بەردی بەنرخ
 (وێک chalcidony یان chrysoberyl) کە
 رووناکی نەهەنەوه 2 (ریگ) چاوه پشیلە ①
 چشم گریه

Catseye /'kætsaɪ/ *noun*
 (دروشی بازگانی، بریتانیا) سنگ یان بزماری
 چاوپشیلەیی (لەنێوهراسستی ریگادا
 دەدرەوشتەوه) ① میخ چشم گریه‌ای

cat's foot *noun*
 پت پشیلە، چەبۆلە شینەرە، لە خیزانی daisy
 [Antennaria dioica] ① نوعی گیاه

cat's paw *noun, pl. cat's paws*
 1 ساویلکە، داری دەست، نامت، کایە دەست،
 دەسکەلا، 2 dupe چنگە پشیلە (گری) 3 چرنووک
 یا چنگی پشیلە ① 1 آلت دست 2 و 3 کتس پاو

cat suit /'kætsu:t, US -sju:t/ *noun*
 (بەرگ) پەکسەرە ی تەنگ، فەرمانە ی تەنگ،
 قەسری ① سرهمی چسبان

catsup /'kætsʌp/ *noun*
 سۆسی باینجان، ① ketchup سس گوجەفرنگی

cattail *noun*

(روده کناسی) کلکه پشیل، گیاه تیره،
کهره بو، لوو [Typha]، له خیزانی
cattail. ب.ت. *latifolia*. T. به گه لای
شمعیر ناسای دریزه وه که بو دروست کردنی
حه سیر و شتی وابه کاردنترئ و هینشووه گولی
وردی لووله کی یه وه قاوه یی هه یه ٠ کتابل

cattail family *noun*

خیزانی کلکه پشیل، یان کهره بو: خیزانی،
Typhaceae، کومه له گیایکی زه لکاوای
ناداری، به لاسک یان قه دی راست و دریز و
هینشووه گولی چره وه ٠ کاتابل فامیلی

cattalo, *pl.* cattaloes or cattalos = beefalo

cattery /'kætəri/ *noun, pl.* catteries

شوینی لی دانانی کاته کی پشیلکان ٠ کتری

cat thyme *noun*

(روده کناسی) دایکه و باوکه، دایه و باوه،
میم نوخه، می می خوینی ٠ مریم نخودی، کلپوره

cattish = catty (cattishly *adv.*; cattishness *n.*)

cattle /'kætl/ *noun, pl.*

گارن، ره شه ولاغ، گاگهل، مینگله ولاغ، ناخر،
پاتال، نازه له، ده ولست [Bos taurus] و
جوهره گانی تر، خیزان [Bovidae] ٠ گدی کار،
احشام

cattle cake *noun*

خوراکی ولاغ، تفاقی پاتال ٠ خوراک دام

cattle egret *noun*

خه مه خوره ی بهر گاران [Bubulcus ibis] ٠
نوعی حواییل

cattleman *noun, pl.* cattlemen

ولاغ به ختوکه، ولاغ پارگی، ولاغ دار ٠ گاودار

cattle-guard *noun*, also *cattle-guard*

(له ریگا و هند) نه رده، بهر زین ٠ توده

cattle market *noun*

بازاری ولاغ فروشه کان ٠ بازار گاوفروش ها

cattle-pest *noun*

نازاری ولاغ ٠ طاعون گاو

cattle plague *noun*

به تا یان نازاری ولاغ، گاقران ٠ طاعون گاو

cattleya /'kætlə/ *noun*

گیاسارمه ی گه لانه ستوری گهرمتانی نه مریکا
به گولی گه وره و نالاولاوه [Cattleya] (توخم)
٠ نوعی گیاه

catty /'kæti/ *adjective* (cattier, cattiest)

1 ریایی باز، دوو پروو، روو بین 2 کیناوی، رقاوی،
بوغزاوی 3 قیلاوی، بیسی، له بنه و بهر (cattily *adv.*)
به رق و کینه وه: cattiness *n.* 1 کیناوی
بیون، رق له زگ بیون 2 ریابازی 3 چه به لسی،
بیسی (catty *adj.*) 1 زور 2 کینه توز 3 جله گر

catty-corner *adjective*, also *catty-cornered*

قیچه لفاچ، لابه لا، کهش و توش، لار، خوار،

بلووج ٠ مورب، مانل

catwalk /'kætwɜ:k/ *noun*

پشله ری، باریکه ری، تهنه گیره وه ٠ گرپه رو

caubeen /kə:'bi:n/ *noun*

(نیر لاند) کلاو یان beret (بهره ت: چکولیتراوی

'cape' caba ٠ کوپین

Caucasian /kə:'keɪziən, US kə:'keɪziən/

adjective, noun

adj که و کازی، سهر به که و کاز (دابهش کردنیکی
به ریلای مرقه که نه وروپا، روزاوی ناسیا و
چه ند به شتی له هیندوستان و باکووری نه فریکا
داده گری *n* خه لکی که و کاز *adj* قفقازی *n*
اهل قفقاز

Caucasoid /'kɔ:kəsɔɪd/ *adjective, noun*

adj سهر به دابه شانندی که و کازی مرقه *n*

که و کازی ٠ قفقازی

caucus /'kɔ:kɔs/ *noun, pl.* caucuses

1 ریه ران یان سهر کرده گانی حزبی، دانیشن 2

کوبونه وه، جقین 3 کونگره ی پاری ٠ 1 سران

حزب 2 جله 3 کنگره ی حزبی

caudal /'kɔ:d(ə)l/ *adjective*

1 کلکی، جوو جکه یی، دوو فی، کلک ناسا 2
نریک به کلک یان باشه یان به شتی پشته وه ی
لهش *caudally* /'kɔ:d(ə)li/ *adv* له باری
کلکی یه وه، له باری دوو فی یه وه ٠ 1 دمی،
وابسته به دم 2 نزدیک به دم

caudal fin = tail fin

Caudata /'kɔ:deɪtə/ *pl.*, another term for

Urodela

caudate /'kɔ:deɪt/ *adjective*, also *caudates*

(تویکاری) کلک دار، کلکن، جوو جکه دار

(caudation *n.*) ٠ داری دم

caudex *noun, pl.* caudices or caudexes

کوتمه ره ٠ 1 لاسک یان به لسی سهره کی دار،

ب.ت. هی خورما یان سهره خس 2 بنکی

رووه کی چه ند ساله ٠ perennial ٠ محور اصلی

caudillo /kəu'di:ljə, US -'di:ljaʊ/ *noun*,

pl. caudillos

(ولاتانی سیانیایی زمان) ریه ری رامیاری یان

سهر بازی (بهره ت: له late Latin *capitellum*)

چکولیتراوی "caput" ره بر سیاسی یا

نظامی

caught /kɔ:t/ = past and past participle of

catch

caul /kɔ:l/ *noun*

1 پهرده هه ناو، پهرده ی منالان یان تاوه له منال 2

(تویکاری) خاو، خه (پهرده ی به زی هه ناو) 3

جوژی له چکه 4 توژی تاله جالجالووه ٠ 1

مشیمه 2 رب 3 نوی روسری 4 شیکه ی تاز عنبکوت

cauldron /'kɔ:ldrən/ *noun*, also *caldron*

مه نهجه له، قازان، دست، بروش، خه زگان، نقره ٠

دیگ، باتیل
cauliflower /'kɒlɪflaʊə(r), US 'kɒ:li-
'kɒ:li-/ noun
[Brassica oleracea] گول کدلم، گولی کدلم
[botrytis] گل کلم

cauliflower cheese noun
چیشتیکی گول کدلم (له نیو سوسی په تیر)
نوعی غذا

cauliflower ear noun
گویی گول کدلمی یان شکاو (له بهر لیکه وتی
مشت و له وهرزشی زوران بازی و شمېر مشتدا)
گل کلمی

cauliflower with cheese = cauliflower
cheese

cauliform /kɒ:lɪfɔ:m/ adjective
لاسکی، لاسک ناسا، قه ناسا، له لاسک چوو
ساقای

cauline /kɒ:lɪn, US -lɪn/ adjective
لاسکی (گه شه کردو یان شین بوو (روواو) له
بهشی سهرووی upper part قه د یان لاسکدا)
ساقای

caulis noun
قه، لاسک، ساقه ○ ساق

caulk /kɒ:k/ noun, also US calk
کهرمه یان متریالی درزگر، کون بهنده،
کونگره ○ مادهی درزگر

causal /'kɒ:zəl/ adjective
1 هؤکاری، هؤی، سده می، هؤبه ند، نه گه ری،
سهری یان پوهندی به هؤوه هه یه، دهره نجامی
هؤ، سهره لداو یان په یدا بوو له نه نجامی هؤی:
the causal agent ○ a causal development
2 of a disease سهری هؤ و هؤ کرد 3 (دیزمان)
هؤی causally /'kɒ:zəl/ adv: به نیوه ینیکی
هؤی، هؤی یانه: Are the two factors
(causally connected?) ○ 1 علی 2 علت و
معلولی 3 سبی

causal action noun
کرده و هؤی هؤی ○ فعل علی

causal chain noun
زنجیره ی هؤی ○ رشته ی علی
causalgia /kɒ:'zaldʒə/ noun
تائیشه، گهرمائیشه، ژانه تا: ژانی سووتانیکي
سهختی په لکان که له ودا تیش به دهمار و نیرقی
دهور بهر گه پشته ووه (causalgic adj): توش بوو
به تائیشه: به روت: له kaunos یونانی یه ووه
(-algia + 'heat, fever' کوزالجا)

causalism noun
هؤباوهری، هؤگه ری، هؤخوازی ○ علت گرای
causality /kɒ:'zæləti/ noun, also causation
1 هؤییتی، هؤبه ندی، هؤیه تی، بوونه هؤ 2
هؤکاریتی، بهنمای هؤییتی (که هیچ شتی ناتوانی

به یی هؤی رویدا) ○ 1 علت 2 اصل علت
causal laws noun, pl.
قانونه هؤی یه کان، زاگونه نه گه ری یه کان ○
توانین علی

causal relation noun
پنوهندی هؤی ○ رابطه ی علی

causation /kɒ:'zeɪʃn/ noun
1 هؤییتی، هؤیه تی، بوونه هؤ، هؤکاریتی 2 بهنمای
هؤییتی 3 هؤ، مایه، نه گه ر 4 = causality 1
علت 2 اصل علت 3 علت، سبب

causative /kɒ:'zətɪv/ adjective
1 هؤی، مایه، بهدی هینهر، هؤکار، نه گه ر،
مایه ی: causative bacteria of cholera
Smoking is a causative factor in several
major diseases 2 (دیزمان) هؤدهری (ب.ن.)
blacken "رهش کسردن، رهش داگسردن،
رهش کردنه ووه" causatively adv پروانه
(ergative و inchoative) ○ 1 مسبب، باعث،
موجب 2 (دستور) سبی

cause /kɒ:z/ noun
1 هؤ، هؤکار، نه گه ر، سده دم، مایه:
Unemployment is a major cause of
poverty 2 ماک، بهنما، دوز، کیشه 3 په لکه 4
نامانج، مبه پست 5 (ماف) داواکاری، دادخوازی
(causeless /'kɒ:zəs/ adj) له خوه، بهی هؤ،
به ناحق، بی هیچ هؤی: causelessly
(/'kɒ:zəsli/ adv) به ناحق، له خوه، بی هیچ
شتی ○ 1 علت، سبب، باعث، موجب 2 منشا،
قضیه 3 دلیل 4 هدف، مقصود 5 (حقوقي) دعوا
'cause = informal because

cause and effect noun
هؤ و هؤ کرد ○ علت و معلول

cause célèbre /,kɒ:z se'lebrə/ noun
دادگای یان داواکاری جه نجاللی یان
کیشه له سهر، پرسیکی کیشه له سهر که سهرنجی
گشتی راده کیشی ○ محاکمه یا دعوی جنجالی
causerie /'kɒ:zəri, French kɒzri/ noun

وتوویش یان گفتگوئی نافهرمی، کورته وتار
(بهره روت: له causer فهرنسی لیدوان) ○
گفتگوی غیررسمی، مقاله کوتا

causeway /'kɒ:zweɪ/ noun
به رزه ری (ب.ت.) له زهوی قورای و نزمدا:
The islands are linked by causeways and
causewayed adj s'bridges
راه مرتفع

causey /'kɒ:zi, US -si/, pl. causeys =
archaic term for causeway

caustic /'kɒ:stɪk/ adjective, noun
adj 1 سووتینهر (متریالیکي کیمیا) 2 تال،
ناخوش، روق، توند، توندوتیز n ماک، کهرسه
caustically /-klɪ/ یان متریالی سووتینهر

adv: سووتینه رانه) ○ **adj** 1 سوزان 2 نیشدار، گزندە *n* مادەى سوزان

causticity /'kɔ:s'tisətɪ/ *noun*

سووتنەرى، تالى، توندی، ناخوشی ○ سوزندگی، گزندگی

caustic potash *noun*, also potassium hydroxide

هایدروکسایدی سۇدیوم ○ هیدروکسید سۇدیوم **caustic soda** *noun*, also sodium hydroxide

سۇداى سووتنەر، داخە سۇدا (بۇ سازکردنى کاغز و سابون) ○ سۇد سوزاور

cauterization /'kɔ:təraɪ'zeɪʃn/ *noun*

داخ، سووتاندن، داخاندن، داخ کردن، جزاندن، برزاندنە (بشەرەت: له **cauteriser** فەرەنسى کۆن، له **late Latin cauterizare**، له **kautēriazein** یونانی، له **kautērion** "میل یان ناسنى داخ **branding iron**"، له **kaiein** "سووتاندن") ○ داغ، عمل سوزاندن

cautery /'kɔ:t(ə)ri/ *noun*, pl. cauteries

1 داخ، سووتاندن، داخاندن، داخ کردن 2 هاوید، میل یان ناسنى داغ، هەرزىنگ، میل و درەوش، سايستەنس یان مادەى سووتنەر (بۇ داخ) ○ 1 عمل سوزاندن 2 ابزار داغ، مادەى سوزان

caution /'kɔ:ʃn/ *noun*

هوشیاری، پارێز، ئاگادارکردنەوه، وریاکردنەوه، بەگوێ دادادن، هوشدارى، دوابینی، تیبینی ○ احتیاط، گوشزد، احتیاط

cautionary /'kɔ:ʃnəri, US -neri/ *adjective*

هوشیارکەرەوه، وریاکەرەوه، ئاگادارکەرەوه ○ عبرت انگیز، احتیاطی

cautious /'kɔ:ʃəs/ *adjective*

هوشیار، ئاگادار، دەسپارێز، باشبین، دوابین، وریا، تیبین، ئاگادارانە (**cautiously** /'kɔ:ʃəsli/ *adv*: هوشیارانە، بە وریایی یەوه: **cautiousness** /'kɔ:ʃəsənəs/ *n*: هوشیاری، هوشیارى، ئاگادارکردنەوه) ○ محتاط، احتیاط آمیز

cava /'kɑ:və/ *noun*

جۆزى مەى هەلجوى سپانیایی (بشەرەت: له سپانیایی یەوه) ○ کاوا

cavalcade /'kævl'keɪd/ *noun*

1 یۆلەسوار، تپی سواره کەن، دەستەسوار، ریزی سواره کەن، سواره 2 تاهەنگ، رێ وەرەسم ○ 1 موکب 2 مەراسم

cavalier /'kævə'liə(r), US -'li:/ *noun*, *adjective*

1 سوارچاک، شۆرەسوار، چایک سوار 2 سواره، سەربازی سواره 3 بێ داب و دەستور، خۆمانی 4 بێ پەرەشت، بێ ماریفەت 5 لەخۆیایی، بێ باک، نەترس، ئازا، نەبەز، لامەرلا، سەرەرز (**cavalierly** *adv*: سوارچاکانە، شۆرەسوارانە)

○ 1 یکەسوار، شوالیه 2 سوار 3 بێ تکلف 4 بێ ادب 5 مغرور، بێ باک، بێ قید

Cavalier /'kævə'liə(r), US -'li:/ *noun*

بشتیوان و لایەنگری چارلزی یەکەم Charles I له شەری نیوخۆیی بریتانیادا، شیفالیه ○ شوالیه

Cavalier King Charles spaniel *noun*

جۆزى رەگەزى سپانیایی چکۆلە له بریتانیای گەورە پەرەى سەندووه نەویش له سپانیایی چکۆلەى ئینگلیسی ○ نوعى سگ

cavalry /'kævlri/ *noun*, pl. cavalries

سواره، هتیزی زرییی یا زریوش، زریوش ○ سواره نظام، نیروی موتوریزه

cave /keɪv/ *noun*

1 نەشکەوت، کەوێل، زاخۆر، مەر، کافک، کەورگ، کوول، تەوخ، قەف، زاخە، کەلوەز (هەى چکۆلە) 2 (رامیاری) کەلەر، بۆشایی، کەلین (بشەرەت: له فەرەنسى کۆن، له **cava** لاتین، له "hollow" **cavus**) ○ 1 غار، زاغە 2 شکاف

caveat /'kæviət/ *noun*

1 هۆزدارى، وریاکردنەوه، ئاگادارکردنەوه 2 روونکردنەوه 3 ئاگادارکردنەوهى قانونى ○ 1 احتیاط 2 توضیح 3 احتیاطیە

caveat emptor /'kæviət 'emptɔ:(r)/ *noun*

(له لاتینەوه) ئاگادارکردنەوهى کریار، لەپیشا بەکریار وتن، بە گۆشتى سەرچەپەر فروشتن ○ هشدار بە خریدار

cave-dweller *noun*

نەشکەوت نشین، نەشکەوت زى ○ غارنشین

cave-in *noun*

رمان، (دارووخان)، هەرەمان، تیکتەیین، داتەیین (میچ، دیوار و هتد) ○ فرووری

caveman /'kævmən/ *noun*, also

cavewoman, pl. cavemen or -women

1 نەشکەوت نشین (ب.ت. هەى سەرەدمەى بەردین) 2 مرقۇق کێوى، بێ شارستانیەت ○ 1 غارنشین 2 بێ تمدن

caver /'keɪvə(r)/ *noun*, also potholer, spelunker

نەشکەوتەوان، نەشکەوت گەر ○ غارنورد

cavern /'kæv(ə)n/ *noun*

1 نەشکەوتى گەورە یان دیوێ له نەشکەوتا 2 شوینی تاریک و بەرین، تاریکەتان ○ 1 غار بزرگ 2 کاروون

cavernous /'kævənəs, US -vərn-/ *adjective*

1 نەشکەوت ناسا، شێوە گەورک: **a cavernous warehouse** 2 چال، چال، قوول (چاو)، **cavernously** ○ 1 غارماند 2 گود

caviar /'kæviə:(r)/ *noun*, also caviare

کافیار، خاویار (بشەرەت: له **khaviari** یونانی)

نیوه راست) ○ خاویار

cavil /'kævɪ/ *noun*

عەیب‌لێ دۆزینەو، ئیراد (caviler or caviler)
n عەیب‌دۆز، عەیب‌گر، بەئیراد، ئیرادگیر) ○
ایراد

caving /'keɪvɪn/ *noun*, also spelunking

نەشکەوتەوانی، نەشکەوت‌گەری ○ غارنوردی
cavitation /,kavi'teɪʃ(ə)n/ *noun*
1 (فیزیکی) بۆشایی تیکەوتن، بۆش‌بوونەو 2
پینکەتان یان دروست‌بوونی توقلە لە ئاودا ○
کاویتاسیون

cavity /'kævəti/ *noun*, pl. cavities

1 کەلێن، چال، قوولسکە 2 کرمی‌بوون،
کرم‌خواردن، رەش‌بوونەو (ددان) 3 کلنۆر،
بۆشایی، فالایی ○ 1 حفر، گودال 2 کرم‌خوردگی
3 کاواکی

cavity wall *noun*

جسوت‌دیواری بۆش، دیواری دوودیسوارە
(بۆشایی نێوان دوو دیوار، بۆ تیاراگرێتی گەرما)
○ دیوار دوجدارە

cavy /'keɪvɪ/ *noun*, pl. caviés

بەرازی هیندی guinea pig یان کر تینەریکی
rodent پینوەندی‌داری ئەمریکای باشووری
|خێزان Caviidae: گەلی جۆرن| ○ کاری

caw /kɔ:/ *noun*

قرقر، قارەقار، قارە، قازەقاز ○ قازقار
cay /keɪ, US ki:/ *noun*
دورگەرۆچوو، دورگەیی چکۆلەیی رۆچوو ○
کایی

cayenne /keɪ'ɛn/ *noun*, also cayenne pepper
1 بیبەری سوور، بیبەرە‌سوورە | Capsicum
2 هاراوەیی بیبەرە‌سوورە ○ 1 فلفل
قرمز 2 پودر فلفل قرمز

cayman *noun*, also caiman

سووسمار یان تیمساحی ئەمریکایی (لە
ئەلیگاتور دەچێ) ○ کایمن

Cayuga /'keɪjʊgə, US 'kai-/ *noun*, pl.
same or Cayugas

1 کیوگا، کایوگا: ئەندامی گەلی سوورپێست
(یان ئەمریکایی رەسەن American Indian)،
جاران لە چەند بەشێکی هەرێمی نیویۆرک
نێشتەجێ بوون 2 زمانی تیاچووی ئیروکوایی
Iroquoian ئەو گەلە ○ کایوگا

Cayuse /'kaijʊs/ *noun*

1 ئەندامی گەلی سوورپێست، دانیشتووی
هەرێمی واشینگتۆن و نیویۆرک 2 زمانی
تیاچووی پینتوایی ئەو گەلە ○ کایوس

CB /si: 'bi:/ *abbreviation* Citizen's Band
سی‌بی (= نێزەری رێدراو) ○ سی‌بی

CBC *abbreviation* Canadian Broadcasting
Corporation

سی‌بی‌سی (= دەزگا یان دامەزراوێ
بلاوکردنەوێ کەندێ، دەزگا یان دامەزراوێ
پەخشێ کەندێ) ○ سی‌بی‌سی

CBI /,si: 'bi: 'ai/ *abbreviation*
Confederation of British Industry

سی‌بی‌ئای (= کۆنفەدەراسیۆنی پیشەسازی بریتانیا)
○ سی‌بی‌ای

CBS /,si: 'bi: 'es/ *abbreviation* Columbia
Broadcasting System

سی‌بی‌ئیس (= کۆمپانیای بلاوکردنەوێ
کۆلۆمبیا، تەزویکی رادیۆ تەلەفزیۆنی
ئەمریکایی) ○ سی‌بی‌اس

cc /,si: 'si:/ *abbreviation* 1 cubic
centimetre(s) 2 carbon copy

CCTV /,si: si: 'ti: 'vi:/ *abbreviation* closed-
circuit television

سی‌سی‌تی‌فێ (= تەلەفزیۆنی خێلگە‌داخراو) ○
سی‌سی‌تی‌وی

CCU *abbreviation* coronary care unit
سی‌سی‌یوو (= بەشی چاودێری دلێ) ○
سی‌سی‌یو

CD /,si: 'di:/ *abbreviation* compact disk
سی‌دی (= سیلکی پەستپوراو) ○ سی‌دی

Cd *symbol*, the chemical element cadmium
CDC *abbreviation* Centers for Disease
Control

سی‌دی‌سی (= ناوەندەکانی مەهاری نەخۆشی، لە
ئەمریکا) ○ سی‌دی‌سی
Cdr *abbreviation* also (Cmdr), Commander
Cdre *abbreviation* also (Cmdrc),
Commodore

CD-ROM /,si: di: 'rɒm, US 'rɑ:m/
abbreviation also (CA-ROM), compact disk
read-only memory

سی‌دی‌رەم ○ سی‌دی‌رم
CDT /,si: di: 'ti:/ *abbreviation* Central
Daylight Time

سی‌دی‌تی (= کاتی روشنایی رۆژی ناوەندی، لە
ئەمریکا) ○ سی‌دی‌تی

CE /,si: 'i:/ *abbreviation* Church of England
سی‌ئێ (= کلیسەی ئینگلتەرە) ○ سی‌ای

Ce *symbol*, the chemical element sodium
ceanothus /,si: 'naʊθəs/ *noun*

کەرەتەشیک (بەهەرت: لە keanothos یونانی
"جۆری thistle"): دەوه‌نی بە هیشووی پەری
گۆلێ شینی وردەو، رەسەنی ئەمریکایی
باکووری [توخم Ceanothus] ○ سیانوتوس

cease /,si: 's:/ *noun*

پێچران، پسان، داپران، قەتیان، هەلوەستە، ویستان
○ وقفە، گەست، انقطاع

cease-fire /'si:sfaɪə(r)/ *noun*, also ceasefire

ناگر بهست، شهر باگرتن، خون بهست (کافی)
آتش بس

ceaseless /'si:sləs/ *adjective*

به کینه، له سهره یک، بی و جان، به بهر ده وای،
بی پرانوه، همیشه، **ceaseless** : constant
بسی و جان، له سهره یک، له پهستا : **ceaselessly** /'si:sləslɪ/ *adv* efforts
ceaselessness (n) مداوم، بی وقفه

cebid /'si:brd/ *noun*

(گیانه ورناسی) سهره تاکی له تیره ی
(Cebidac) که زور به ی مایمونه کانی جیهانی
نیستا ده گریته و سید

cecal = US spelling of caecal

cecitis = US spelling of caecitis

cecropia /sɪˈkrɒpiə/ *noun*

1 داریکی زووه لدهری گه مینانی نه مریکا
[توخم **Cecropia**] 2 (هروه ها **cecropia moth**)
جوری په بوله ی شوگه ری هوریشمی قاوه ی
سورباوی نه مریکا یا کووری [**Platysamia**]
[**cecropia**] (بهره ت: له لانه وه، له ناوی
Cecrops، پادشایکی **Attica**) سکرویا

cecum *noun*. US spelling of caecum, *pl.* ceca

ریخوله کویره (cecal *adj*) رودی کور

cedar /'si:də(r)/ *noun*

ناره و نه؟ دره خت یان داری سیدر [**Cedrus**]
libani (هی لوبناني) و جوره کانی تر له
توخمه کانی **Cedrus** و **Thuja**] درخت یا
چوب سدر

cedar-apple rust *noun*

جوری نه خوشی (که له ودا داره کان گری و
ده ماسن) سیو و سیدره کان، به هوی که پرووه
زهنگیکه و **Gymnosporangium**] **rust fungus**
juniperus *juniperi-virginianae*
virginiana نوعی بیماری

cedarn *adjective*

(ویزه یی) سیدری، سیدر ناسا، دروست کراو یا
نامازه به سیدر سدری

cedar of Lebanon *noun*

ناره و نه یان سیدری لوبناني، پر ته من [**Cedrus**]
libani نوعی سدر

cedar waxwing *noun*, also **cedarbird**

بال میونه ی ناره و نه یان سیدر (**Bombycilla**)
cedrorum نوعی پرند

cedarwood *noun*

داری سیدر، ب.ت. دوروخه روه ی میث و
مه گسه چوب سدر

cedi /'si:di/ *noun*, *pl.* same or **cedis**

به کدی بهرته ی پاره ی گانا، بهر بهر به سه د
pesewa سیدی

cedilla /sɪˈdɪlə/ *noun*, *pl.* cedillas

چو کله، نیشانه سیدلا (نیشانه یی) له چند زمانی
وه کوو فهره نسی و پورتو گالی) که له زیر /c/
داده نری تا به /s/ گوگری نه وه که به /k/ وه کوو
سدیل **façade**

cedrate *noun*

بارونه، بادرنه گ بالنگ، بادرنه گ

cee *noun*

1 پیتی سی C 2 به شیوه ی پیتی C 1 حرف
C 2 به شکل حرف C

Ceefax *noun*

(دروشمی بازار گانی) جوری ستر فسی زانیاری
تله فزیونی بریتانیا، له لایه ن BBC په وه دابین
ده گری و له جه نددین یواری وهک راپوری
(که شو وه هوا، نه نجامی وهر زشی و هه والی
دارایی کار ده کا سی فکس)

ceiba /'saɪbə/ *noun*, *pl.* ceibas

داری که تانه خوری، گادار؟ داریکی زور دریتی
که مینانی نه مریکا که **kapok** لی ده گری
[**Ceiba pentandra**] درخت بنه ی هندي

ceilidh /'keɪlɪ/ *noun*

که یلی، کیلی (یونه ی کی کومه لایه تی له گمل
موسیق و هله یه ری ب.ت. له سکا تله ند و
نیر له ند) کیلی

ceiling /'si:lɪŋ/ *noun*

1 بنبان، میچ، بن میچ، سهرایه : **a large room**
with a high ceiling 2 بهر زایی هه ور 3
نوه به ری بهر زایی که فرو که یی ده توانی تیا
ناسوی یانه به ری 4 زورترین، زورینه، نوه بهر،
absolute = 5 **price ceilings**
(ceilinged *adj*) **service ceiling** : ceiling
 1 سقف 2 ارتفاع ابر 3 سیلنگ 4 سقف، بیشینه

ceilometer *noun*

بهر زایی پیوی هه ور ارتفاع سنج ابر

celadon /'selədɒn/ *noun*

1 رهنگی سه وزی بی 2 جوری لیاو یان لوعابی
گوزه گه ری سلادون

celandine /'seləndaɪn/ *noun*

1 (هروه ها **celandine**) مامیران یان
په نجه دالی بچوک تر یان چکوله تر؟، روه کینکی
ناسایی له خیزانی **buttercup**، له سهره تاي
به هاردا گولی زهره ده رده کا [**Ranunculus**]
2 [**ficaria**] (هروه ها **celandine**)
مامیرانی گه وره تر؟، په نجه دالی گه وره تر،
روه کینکی گول زهره له خیزانی **poppy**،
شیله کی زارای په [**Chelidonium majus**]
په نجه دال، مامیران مامیران، سلانین

-cele *suffix*

باشگر: ماس، ماسین یان قوری له به شینکی
تایه ت دا، وهک **hydrocele** (بهره ت: له **kēlē**
یونانی په وه "tumour") پوند: آماس یا فق
در قسمتی خاص

celeb /sr'leb/ = informal celebrity

Celebra noun

(دروشمی بازارگانی) دهرمانیکی پتکه پترواو بو
زانی نارتروز سلرا

celebrant /'selibrant/ noun

بهريو بهر، له دارخه، جنيه جی کار، بهرپاکه،
ناههنگ گیر، به سداري کهر، قه شمين که
ري وړه سمی دينی ب.ت. شينوی خواوه ندي
Eucharist پهريو دهيا ډرگزارکنده، شرکت کنده

celebrated /'selibreitid/ adjective

به ناوبانگ، نيوبه دهر وه، ناسراو، به نيو، ناودا،
به ناميه، well-known, renowned

(celebratedness n) مشهور، نامور

celebration /,seli'breifn/ noun

1 جه ژن، جينژن، سوور (ان) 2 ناههنگ گیران،
بهريو بهر، له دارخستن 3 په من، پياهلون،
تاریف 1 جشن 2 برگزاري 3 تحيين

celebratory /,selə'breitəri, US
'seləbrətəri/ adjective

جيتني، سهر به سوور، سووري: *a celebratory*
drink/dinner وابسته به جشن

celebrity /sə'lebrəti/ noun, pl. celebrities

مروفي نيوبه دهر وه، ناسراوی، نساوداری،
به نيويانگی، ناو ډرگزارکنده، آواز

celerity /sr'leriti/ noun

(کون، ويره يی) په له، له ز، تالووک، هه شتاو،
خبرای، گورجي (بهرت): له *celerite* فهره نسي،
له *celeritas* لاتين، له *celer* ("swift") عجله،
سرعت، شتاب

celery /'seləri/ noun

(رووه کناسی) کهرهوز *Apium graveolens*
[var. *dulce*] کرنی

celery pine noun, also celery-top-pine

داره کهرهوز (چروکاني شينوي کهرهوز ددهن
[توخم *Phyllocladus*]) نوعی درخت

celesta /sə'lestə/ noun, also celeste /sr'lest/,
pl. celestas or celestes

ستيلستا (= جوړی نامیری موسيقايه) سلستا

celestial /sə'lestiəl, US -tʃəl/ adjective, noun

adj 1 ناسماني (ب.ت. خور و نه ستيره کان):
celestial body 2 به به شتي، خودایي 3 سهر به

celestial navigation 4 (Celestial) سهر به
Chinese Empire n ناسمان نشين

celestially adv: به شينويه يکی خودایي يان ناسماني:
n: celestianity n: celestianess n

سمای، فلکی 2 ملکوتی، الهي 3 و 4 وابسته به
Chinese Empire يا celestial navigation

celestial axis noun

تهوهری ناسمان يان جهان ډرگزارکنده
celestial bodies noun, pl.

تهنه ناسماني په کان ډرگزارکنده سماوی

Celestial City = new Jerusalem

celestial circumference noun

بازنه ی ناسمان ډایره ی فلک

celestial equator noun

(ته ستيره وانی) پشته ی ناسمان ډایره

Celestial Empire noun

تیمیراتوری پتشیوی چین، تیمیراتوری ناسماني
امپراتور سابق چین

celestial globe noun

گوی پشان دهری تهنه ناسماني په کان
سلستال گلوب

celestial hierarchy noun

زنجیره پایه یان پایه مند (ت) ناسماني، نو
پایه ی و بزیتین له: archangels, angels,
virtues, powers, principalities,
cherubim, thrones, dominions و
seraphim سلسله مراتب سماوی

celestial horizon noun

ناسوی ناسمان يان جهان ډایره

celestial mechanics noun, pl.

لقن له ته ستيره وانی که کاری لیکدانه وهی
جوولان و بزواته کاني تهنه ناسماني په کان
وه کوو هه ساره کان ده کا مکانیک عالم

celestial meridian noun

نیو (پروژ) یان متریدیه یی ناسمان يان جهان
نصف النهار عالم

celestial navigation noun

نافیگیشن له رووی تهنه ناسماني په کانه وه
سلستال ناویگاسیون

celestial poles noun, pl.

دوو جه مسهری جهان يا ناسمان قطبین عالم

celestial sphere noun

گو یان خروکی جهان ډایره عالم

celestite noun, also celestine

جوړی کاني سبي پتکه اتوو له سولفاتی
SrSO₄ strontium سلستیت

celiac adjective, US spelling of coeliac

سهر به بوشایی زگ (بی) abdominal cavity
وابسته به تجویف بطن

celibacy /'selibəsi/ noun

ته نیایی، بی هاوسهری، بی جووتی، سهری،
زگوردی، ره به یی (ب.ت. له بهر هو یی دینی): a

(celibatic adj) تجرد

celibate /'selibət/ noun, adjective

n ته نیای، بی هاوسهر، سهرت، زگورد، ره به یی:
adj *celibate priests* مروی زگورد n مجرد،

بهرسر adj شخص مجرد

cell /sel/ noun, adjective

n 1 خانه، ژووره، سلول 2 باتری، پیل، هیزه 3
بند، ژووروچکه (تاکه کس، زندان) 4 چمق،

ناوک، نیتوک، ناوه‌ند *adj* خانه‌یی، سلولی
(بنه‌ره‌ت: له *celle* فه‌ره‌نسی کۆنه‌وه یان *cella*
لاتین "chamber یا storeroom" 1 n
یاخته، سلول 2 باتری 3 سلول (زندان) 4 کانون،
هسته *adj* سلولی

cella /'kɛlə/ *noun*, pl. *cellae* /-li/
روویه‌ری تێوه‌ی به‌رس‌گه‌ییکێ کۆن (بنه‌ره‌ت):
له لاتینه‌وه) ڤلا

cellar /'sɛlə(r)/ *noun*, = wine cellar
ژیرخان، ناویس، وارنشین، ژیرزه‌مین؛ عه‌ماری
مه‌ی ڤا ژیرزه‌مین: انبار شراب

cellarage /'sɛləridʒ/ *noun*
1 ژیرخان سه‌رحه‌م، شوین و پانتایی ژیرخان 2
ژیرزه‌مینانه، ژیرخانانه (کری یان باجی بو
هه‌لگرته‌ی شته‌کان له ژیرزه‌مین دا) ڤا سلازاڤ
cellarer /'sɛlərə/ *noun*
به‌رپرستی خواره‌مه‌نی و نازووخی ده‌یری ڤا
سلازاڤ

cellaret /'sɛlə'ret/ *noun*, US also *cellarette*
(کۆن) گه‌نجینه‌ی شووشه‌ مه‌یه‌کان،
شووشه‌مه‌یخانه ڤا سلازیت

cell biology *noun*
زنده‌ناسی یان زنده‌وه‌رناسی خانه‌یی،
زنده‌وه‌رناسی ژووهره‌یی: قتی له زنده‌ناسی
له‌مه‌ر لیکۆلینه‌وه‌ی خانه‌کان، ب.ت. له‌باره‌ی
گۆوران، پتکه‌اته و کارکردنێان ده‌تۆزیتوه ڤا
زیست‌شناسی سلولی

cellblock *noun*
کۆمه‌له‌بهند، ده‌سته‌ژووهر (ڤچه‌که): یه‌که یان به‌شێ
له‌ زندان که له کۆمه‌له‌ ژووهره‌ ڤچه‌که ی پتکه‌اته‌وه
ڤا سل‌بلوک

cell body *noun*, also *perikaryon*
ده‌وره‌ناوک، ته‌نی خانه‌یی، ته‌نی ژووهره‌یی: نه‌و
به‌شه‌ی خانه که ناوکی تیا به‌ جسم سلولی

cell cycle *noun*
سوور یان خولی خانه‌یی یان ژووهره‌یی ڤا
چرخه‌ی سلولی

cell division *noun*
دابه‌ش‌بوونی خانه‌یی یان ژووهره‌یی ڤا تقسیم
سلولی

celled *adjective*
خانه‌دار، به‌خانه، خانه یان کۆمه‌له‌ خانه‌ییکێ
هه‌یه (ژۆرتر له لیک‌دانا): ژۆرگانیزمیکێ
تاکی خانه‌یی، *a single-celled organism*
ڤا سلول‌دار

cell elongation *noun*
درێژبوونه‌وه‌ی خانه یان ژووهر ڤا طویل‌شدگی
سلول

cell exchange *noun*
گۆرانه‌وه یان ئال‌وگۆزی خانه‌یی، خانه‌گۆرکێ
ڤا مبادله‌ی سلولی

cell fusion *noun*
پتکه‌لکانی خانه‌یی، پتکه‌وه‌نووسانی خانه‌یی،
یه‌ک‌گرتنی خانه‌یی، پتکه‌ل‌بوونی خانه‌یی یان
ژووهره‌یی ڤا هم‌جوشتی سلولی

cellist /'tʃɛlist/ *noun*
چه‌لوژهن، فیولتسێل‌زهن ڤا ویولن‌سلاز

cell layer *noun*, also *cellular layer*
توی یان توپزالی خانه‌یی ڤا لایه‌ی سلولی

cellmate /'sɛlmeɪt/ *noun*
هاو‌به‌ندی، هاوژووهره‌ ڤچه‌که ی ڤا هم‌سلولی

cell-mediated immunity *noun*
پارێزراوی که‌سی به‌ ریگای چالاکی خانه‌کانی
آشپۆه (وه) که فه‌وتاندنی راسته‌وخۆی
فایروسه‌کان، پارچۆلکه‌ بیانی‌یه‌کان و هه‌ند
ده‌گرتیه‌وه (پروانه *antibody-mediated*
immunity) ڤا سل‌میدایند ایمونیتی

cell membrane *noun*
په‌رده‌خانه، په‌رده‌ی خانه یان ژووهر ڤا غشاء
یاخته یا سلول

cell movement *noun*
جوولان یان بزوتونی خانه‌یی یان ژووهره‌یی ڤا
حرکت سلولی

cell nucleus *noun*
ناوکی خانه، ناوک، نیتوکی ژووهر ڤا هسته‌ی
سلول

cello /'tʃɛləʊ, US -ləʊ/ *noun*, pl. *cellos*
فیولتسێل، چه‌لو: ئامێریکی گه‌ر یان باس له
خیزانی *violin*، له‌سه‌ر عه‌رز له تینو لافسی
ژه‌نیا به‌ راست هه‌له‌ده‌گیرێ ڤا ویولن

cellobiose *noun*
جووری *disaccharide* که‌می شیرین
ڤا سلوبیوز $C_{12}H_{22}O_{11}$

celloidin *noun*
جوژی پیرۆکسیلینی په‌تی *purified pyroxylin*
که ژۆرتر بۆ تاقی‌گه‌ری وردبینی یان
مایکرو سکوی به‌کار دێت ڤا سلونیدین

cellophagus *adjective*
خانه‌خۆر، ژووهره‌خۆر ڤا سلول‌خوار

cell organ *noun*
ئهمدامی خانه‌یی یان ژووهره‌یی ڤا اندام یا عضو
سلولی

cell organelle *noun*
ئهمدام‌ژه‌ی خانه‌یی یا ژووهره‌یی ڤا اندامک سلولی
Cellophane /'sɛləfem/ *noun*, also
cellophane

(دروشمی بازگانی) سێلیفۆن (مه‌تریا لیکێ
پلاستیکی (جیری) رووتنه‌نگی ناسک بۆ
تییجانی شته‌کان) ڤا سلوفۆن

cellophane noodle *noun*
جوژی هه‌ریشه‌ی روون که له *mung bean*
سازده‌کری ڤا سلوفۆن نودل

celeb /sɪˈleɪb/ = informal celebrity

Celebra noun

(دروشمی بازارگانی) دهرمانیکي ښکېنټراو ټو
زانی نارټروز ○ سلبرا

celebrant /ˈselibrant/ noun

بهريو بهير، له دارخمر، جنبه جي کار، بهرياکه،
ناههنگ گير، بهسداري که، قهشمين که
ري وړه سمی دينی ب.ت. شنيوی خواوه ندي
Eucharist بهريو دهيا ○ برگزارکنده، شرکتکنده

celebrated /ˈselibreɪtɪd/ adjective

بهناوبانگ، نيو به دهروه، ناسراو، بهنيو، ناودار،
بهناميه، well-known, renowned
(celebratedness n) مشهور، نامور

celebration /ˌselɪˈbreɪʃn/ noun

1 جهژن، جيتن، سوور (ان) 2 ناههنگ گيران،
بهريو بهير، له دارخستن 3 بهسن، پياهلون،
تاريف ○ 1 جشن 2 برگزاري 3 تحسين

celebratory /ˌseləˈbreɪtəri, US
ˈseləbreɪtəri/ adjective

جيتني، سهره سوور، سووري: a celebratory
drink/dinner ○ وابسته به جشن

celebrity /səˈleɪbrəti/ noun, pl. celebrities

مروفي نيو به دهروه، ناسراو، ناوداري،
بهنيوبانگي، ناو ○ آدم مشهور، آوازه

celerity /sɪˈlerɪti/ noun

(کون، ويزه يی) بهله، لږ، تالووک، ههشتاو،
خفراي، گورجي (بهرت: له celerite فدهرني،
celeritas لاتين، له "swift" celer) ○ عجله،
سرعت، شتاب

celery /ˈseləri/ noun

[Apium graveolens] کهرهوز (رووه کناسي)
var. dulce ○ کرنس

celery pine noun, also celery-top-pine

داره کهرهوز (چروکاني شنيوی کهرهوز ددهن
[توخم Phyllocladus]) ○ نوعی درخت

celesta /səˈlestə/ noun, also celeste /sɪˈlest/,
pl. celestas or celestes

سيلستا (= جوړی نامیری موسيقايه) ○ سلتا

celestial /səˈlestiəl, US -tʃəl/ adjective, noun

adj 1 ناسماني (ب.ت. خور و نه ستيره کان):
celestial body 2 بهه شتي، خودايي 3 سهره به

celestial navigation 4 Celestial) سهره به
n Chinese Empire ناسمان نشين (celestially

adv: به شتيوه يکي خودايي يان ناسماني؛
n: celestianity ○ 1

سمای، فلکی 2 ملکوتي، الهي 3 و 4 وابسته به
Chinese Empire يا celestial navigation

celestial axis noun

تموهري ناسمان يان جهان ○ محور عالم
celestial bodies noun, pl.

تمنه ناسماني يه کان ○ اجرام سماوي

Celestial City = new Jerusalem

celestial circumference noun

بازنه ي ناسمان ○ دايره ي فلک

celestial equator noun

(نه ستيره واني) پشتينه ي ناسمان ○ استوا عالم

Celestial Empire noun

نيمپراتوري پيشووي چين، نيمپراتوري ناسماني
○ امپراتور سابق چين

celestial globe noun

گوی پيشان دهري تمنه ناسماني يه کان ○
سلتيال گلوب

celestial hierarchy noun

زنجيره پايه يان پايه مند (ب.ت) ناسماني، نو
پايه و بريتني له: archangels, angels, virtues, powers, principalities, dominions, cherubim, thrones, seraphim
○ سلسله مراتب سماوي

celestial horizon noun

ناسوی ناسمان يان جهان ○ افق عالم

celestial mechanics noun, pl.

لقني له نه ستيره واني که کاري ليکدانه وهی
جسولان و بزواته کاني تمنه ناسماني يه کان
وه کوو هه ساره کان دهکا ○ مکانیک عالم

celestial meridian noun

نيوه (پروژ) يان متر يديه ي ناسمان يان جهان ○
نصف النهار عالم

celestial navigation noun

نافيه گيش له رووي تمنه ناسماني يه کانه وه ○
سلتيال ناويگاسيون

celestial poles noun, pl.

دوو جه مسهري جهان يا ناسمان ○ قطبين عالم

celestial sphere noun

گو يان خروکی جهان ○ کره ي عالم

celestite noun, also celestine

جوړی کاني سبي ښکېلانو له سولفاتي
SrSO₄ strontium ○ سلستيت

celiac adjective, US spelling of coeliac
abdominal cavity (بی) سهره بوشايي زگ ○
وابسته به تجويف بطن

celibacy /ˈselɪbəsi/ noun

ته نيایي، بي هاوسهري، بي جووتي، سه لتي،
زگوردی، ره بهني (ب.ت. له بهر هو ي ديني: a

celibatic adj, vow of celibacy) تجرد

celibate /ˈselɪbat/ noun, adjective

n ته نيا، بي هاوسهري، سه لتي، زگوردی، ره بهن:
adj celibate priests مروی زگورد ○ n مجرد،
بي همسر

cell /sɛl/ noun, adjective

n 1 خانه، ژووره، سلول 2 باتري، پيل، هيزه 3
بند، ژووروچکه (تاکه کمسي، زيندان) 4 چهق،

ناوک، نیکو، ناوهند *adj* خانەیی، سلولی
(بەرهت: لە *celle* فەرەنسی کۆنەوه یان *cella*
لاتین "storeroom" یا "chamber" 1 *n* ٢
پاختە، سلول 2 باتری 3 سلول (زندان) 4 کانون،
هتە *adj* سلولی

cella /'kɛlə/ *noun*, pl. *cellac* /-li/
رووبەری تێوهی پەرسگەییکی کون (بەرهت):
لە لاتینەوه) ٢ ٣ ٤

cellar /'sɛlə(r)/ *noun*, = wine cellar
ژیرخان، ناویس، وارنشین، ژیرزمین؛ عەمارتی
مە ٢ ٣ ٤ ژیرزمین: انبار شراب

cellarage /'sɛlərdʒ/ *noun*
1 ژیرخان سەرچەم، شوین و پانتایی ژیرخان 2
ژیرزمینانە، ژیرخانانە (کری یان باجی بۆ
هەلگرێتی شەکان لە ژیرزمین دا) ٢ ٣ سلارژ
cellarer /'sɛləɹə/ *noun*
بەرپرسی خواردەمەنی و نازووخی دەپیری
٢ ٣ سلارر

cellaret /,sɛlə'ret/ *noun*, US also *cellarette*
(کۆن) گەنجینەی شووشە مەیه‌کان،
شووشەمەخانە ٢ ٣ سلاریت

cell biology *noun*
زیندەناسی یان زیندەوه‌رناسی خانەیی،
زیندەوه‌رناسی ژوورەیی: لقێ لە زیندەناسی،
لەمەر لیکۆلینەوه‌ی خانەکان، ب.ت. لەبارە
گووران، پتکەهاتە و کارکردنێان دەتۆزیتەوه ٢ ٣
زیت‌شناسی سلولی

cellblock *noun*
کۆمەڵەبەند، دەستەژوور (چۆکە): یەکە یان بەشێ
لە زندان کە لە کۆمەڵە ژوورچۆکەیی پتکەهاتووه
٢ ٣ سل‌بلوک

cell body *noun*, also *perikaryon*
دەورەناوک، تەنی خانەیی، تەنی ژوورەیی: ئەو
بەشە خانە کە ناوکی تیاپە ٢ ٣ جەم سلولی

cell cycle *noun*
سوور یان خوێ خانەیی یان ژوورەیی ٢ ٣
چرخەیی سلولی

cell division *noun*
دابه‌ش‌بوونی خانەیی یان ژوورەیی ٢ ٣ تقسیم
سلولی

celled *adjective*
خانەدار، بەخانە، خانە یان کۆمەڵە خانەییکی
هەیه (ژۆرتەر لە لیکدانان): ئۆرگانیزمیکی
تاک‌خانەیی، *a single-celled organism* ٢ ٣
سنول‌دار

cell elongation *noun*
درێژبوونەوه‌ی خانە یان ژوورە ٢ ٣ طویل‌شدگی
سلول

cell exchange *noun*
گۆڕانەوه یان ئال‌وگۆڕی خانەیی، خانە‌گۆڕکێ
٢ ٣ مبادەلی سلولی

cell fusion *noun*
پتکە‌لکانی خانەیی، پتکە‌وه‌نووسانی خانەیی،
یەک‌گرتنی خانەیی، پتکە‌ل‌بوونی خانەیی یان
ژوورەیی ٢ ٣ هەم‌جوشی سلولی

cellist /'tʃɛlist/ *noun*
چەلوژەن، فیلۆنستیل‌زەن ٢ ٣ ویولن‌نواز

cell layer *noun*, also *cellular layer*
توێ یان توێزالی خانەیی ٢ ٣ لایەیی سلولی

cellmate /'sɛlmɛt/ *noun*
هاوبەندی، هاوژوورچۆکەیی ٢ ٣ هەم‌سلولی

cell-mediated immunity *noun*
پارێزراوی کەسێ بە ڕیگای چالاکێ خانەکانی
T-شێو (وه) کە فەوتانەدنی راستەوخۆی
فایروسیەکان، پارچۆلکە بیانی‌پەکان و هتد
دە‌گرتەوه (پروانە *antibody-mediated*
immunity) ٢ ٣ سل‌میدایند ایمونیتی

cell membrane *noun*
پەردەخانە، پەردەیی خانە یان ژوورە ٢ ٣ غشاء
پاختە یا سلول

cell movement *noun*
جوولان یان بزوتونی خانەیی یان ژوورەیی ٢ ٣
حرکت سلولی

cell nucleus *noun*
ناوکی خانە، ناوک، نیکوکی ژوورە ٢ ٣ هستی
سلول

cello /'tʃɛləʊ, US -ləʊ/ *noun*, pl. *cellos*
فیلۆنستیل، جەلو: ئامێریکی گەر یان باس لە
خیزانی *violin*، لە‌سەر عەرژ لە تێو لاقی
ژەنیارە کە راست هەلدە‌گیرێ ٢ ٣ ویولنل

cellobiose *noun*
جۆری *disaccharide* کە‌مێ شیرین
٢ ٣ $C_{12}H_{22}O_{11}$ سلوبیوز

celloidin *noun*
جۆری پیرۆکسیلینی پەتی *purified pyroxylin*
کە ژۆرتەر بۆ تاقی‌گەری وردبینی یان
مایکرو‌سکویی بە‌کار‌دێنرێ ٢ ٣ سلونیدین

cellophagus *adjective*
خانە‌خۆر، ژوورە‌خۆر ٢ ٣ سلول‌خوار

cell organ *noun*
ئەندامی خانەیی یان ژوورەیی ٢ ٣ اندام یا عضو
سلولی

cell organelle *noun*
ئەندام‌ژەیی خانەیی یا ژوورەیی ٢ ٣ اندامک سلولی
Cellophane /'sɛləfem/ *noun*, also
cellophane

(دروشمی بازڕگانی) سیتلیفون (مەترالیکی
پلاستیکی (جیری) رووتە‌نکی ناسک بۆ
تێنجانی شەکان) ٢ ٣ سلوفون

cellophane noodle *noun*
جۆری هەریشتەیی روون کە لە *mung bean*
سازدە‌کری ٢ ٣ سلوفون‌نودل

cellphone /ˈselfəʊn, US -foun/ = mobile phone

cell physiology noun

کارته‌ندام‌ناسی یا فیزیولوژی خانگی یا ژوریدی
○ فیزیولوژی سلولی

cell plate noun

ته‌بغ، پهره یا ته‌خته‌ی خانگی (له‌خانه رووه‌کی یه‌کانا) ○ صفحی سلولی

cell sap noun

1 شیلای خانگی: شله‌ییکى ئاوه‌کی نیو vacuole ناوه‌ندى خانگی رووه‌کی 2 = cytosol شیرى سلولی

cell structure noun

پیکهاتى خانە یان ژوروه ○ ساختار سلول

cell theory noun

تیوری خانگی: ئەو بنچینه‌یه tenet له زینده‌(وهر)ناسی‌دا که خانە‌کان کۆمه‌له‌ یه‌که‌ییکى بنه‌ره‌تی پیکهاتە و کارکرد(ب)ی function زینده‌وهر یان نۆرگانیزمه‌ زینده‌وهر‌کانن ○ نظریه‌ی سلولی

cellular /ˈseljələ(r)/ adjective

1 خانگی، سهره‌ ژوروه، سهره‌ خانە یان سلول 2 کون‌کون، کونله‌دار، دیودیو، ژورژورور، خانە‌خانە ○ 1 یاخته‌ای، سلولی 2 سوراخ‌سوراخ

cellular content noun

نیوه‌وکی خانگی یان ژوریدی ○ محتوای یاخته‌ای یا سلولی

cellular fraction noun

به‌شی خانگی یان ژوریدی ○ بخش یاخته‌ای یا سلولی

cellularity noun

خانگییتی، ژوروه‌یتی ○ حالت یاخته‌ای

cellular phone = mobile phone

cellular protein noun

پرۆتینی خانگی یان ژوریدی ○ پروتئین یاخته‌ای یا سلولی

cellular respiration noun

(کیمیا) هه‌ناسه‌دانى خانگی یان ژوریدی ○ تنفس سلولی

cellular structure noun

پیکهاتى خانە یان ژوریدی ○ ساختار یاخته‌ای یا سلولی

cellular tissue noun

شانه‌ی خانگی یان ژوریدی (گیانه‌وهر و رووه‌ک) ○ بافت یاخته‌ای

cellulase /ˈseljələz/ noun

(زنده‌کیمیا) سیلولاز: هه‌وێته یان نه‌زیمى که سلولوز ده‌گۆڕی بۆ گلوکوز glucose یان دایساکراید disaccharide سلولاز

cellule /ˈselju:l/ noun

خانۆچکه، ژوروه‌چه، خانۆکه ○ یاخته‌ی کوچک

cellulite /ˈseljulaɪt/ noun

خانۆچکه: جوړی چه‌وری و به‌زی ژیریتی که ده‌بته‌ هو‌ی چال‌بوونی پښت (ب.ت). له ران و سم‌دا؛ بنه‌ره‌ت: له فه‌ره‌تسه‌وه. له (cellule) سلولیت

cellulitis noun

ئاوسانی خانگی، خانه‌ئاوسن، ژوروه‌ئاوسن ○ التهاب یاخته‌ای

celluloid /ˈseljuloɪd/ noun, adjective

n بلاستیک، باغه، فیلم (سینه‌مای)، سینه‌ما adj بلاستیکی، باغه ○ n بلاستیک، سلولونید، سینه‌ما adj بلاستیکی

cellulolytic adjective

ده‌توانی سیلولوس یان سیلولیز هایدرولیزه‌ بکا ○ سلولولیتیک

cellulose /ˈseljələʊs, US -loʊs/ noun

سیلیولوس، سیلولیز: پۆلی‌ساکاریدی (C₆H₁₀O₅) n پیکه‌ته‌ری سه‌ره‌کی دیواری خانگی رووه‌ک و هی دار، که‌تان، کاغذ و گوشه (cellulosic adj) hemp سیکولیزی ○ سلولز

cellulose acetate noun

ئه‌سیتات یا سه‌که‌مه‌نی سیلولیز ○ استات سلولز

cellulose membrane noun

په‌رده‌ی سیلولیزی یا سیلولوزی ○ غشای سلولزی

cellulose nitrate = nitrocellulose

cellulose wall noun

دیواره‌ی سیلولیزی یان سیلولوزی ○ جداره یا دیواره‌ی سلولزی

cell wall noun

دیواری خانە: دیواره یان ستووری دیواری‌گراو که به‌شیکى پیکهاتى ده‌ره‌و‌ی هیندی خانگی، وه‌ک هی رووه‌کی ○ دیوار یاخته یا سلول

Celsius /ˈselsiəs/ adjective

سه‌دی، سانتی‌گراو، به‌ینی سانتی‌گراو، سه‌دپله‌یی (له‌ ناوی نه‌سه‌سته‌روانی سویدی Anders Celsius 1701-44) ○ سانتی‌گراو

Celt /kelt/ noun

1 نه‌ندامی کۆمه‌لنی له‌و گه‌لانه‌ی که دانیشتیوی زۆربه‌ی نه‌ه‌وروپا و ناسیای پچوووک له‌ سه‌رده‌مانی پښ‌رۆم‌دا بوون 2 گه‌لنکی ره‌سه‌ن' یان نو‌ی یان ناوچه‌ین که له‌ودا زمانی سیتلیک قسه‌ی پښ‌ده‌کړی (بنه‌ره‌ت: له Celts لاتین (کو)، له Keltai یونانی‌یه‌وه) ○ سنت

celt /sɛlt/ noun

ئه‌سه‌که‌نه: ئامیریکی به‌ردین یا کانزایی پښ‌میزوو، به‌ لیواری دایروای په‌خه‌وه (بنه‌ره‌ت: له celtis لاتینی سه‌ده‌گانی نیوه‌راست "chisel") ○ اسکه

Celtiberian /ˌkeltɪˈbɪəriən, -tɪr-, sɛlt-/ = Iberian (in sense 3)

Celtic /ˈkeltɪk/ adjective, noun

adj سلتی، سهره زمانه سلتی به کان *n* دهسته زمانی که نیرلهندی Irish، سکاتلهندی Breton، گالیک Scottish، بریتون Gaelic، مانکس Manx و کورنیایی Cornish *adj* \odot سلتی *n* زبانهای سلتی

Celtic Church *noun*

کلیسای سلتیک (له دورگه کانی بریتانیا) \odot کلیسای سلتیک

Celtic cross *noun*

خاچی سلتی (له شیوهی خاچی لاتینی Latin cross به لام ثالثه یان بازه ینیکی به دهوره وهیه) \odot چلیای سلتی

Celtic harp = clarsach

Celticism /-sɪz(ə)m/ *noun*

سلتی ناسایی \odot سلتیسیم

Celticist /-sɪsl/ *noun*

زنانی زمان و چاندی سلتله کان، سلت ناس \odot سلتیسیت

cembalo /'tʃɛmbəloʊ/, *pl.* cembalos = harpsichord (cembalist *n*)

cement /sɪ'ment/ *noun, adjective*

n 1 سارووج، سیمیت، سمیت، سیمان، چیمه تو 2 چهسپ، نیوسر (مەتریاڵی بۆ پرکردنه وهی کلسوری ددانه کان) 3 (تویکاری، ههروههه) (cementum) سارووجه، سیمان: توی ینیکی ناسک له ماک یان مه تریاالی نیسکی که ددانی له نیتو پووکدا راگیر کردووه 4 بیروکهی به کخهر، هۆ یان هوکاری ینکه بند، فاکتیری به کخهر، بواری هاوبهش: *values which are the cement of society* 5 (زهوی ناسی) سارووجه: نهو ماکه ی که پارچۆلکه کان له بهره نیشتهوه کاندا ینک ده به سیتته وه *adj* چیمه تۆبێ، سمیتی (cementitious *adj*: cementer *n*) \odot 1 *n* سیمان، سمیت 2 چسب 3 سیمان 4 ایده ی یگانه ساز، عامل پیونده هنده، زمینه ی مشترک، وسیله ی پیوند 5 سمیت *adj* سیمانی

cement mixer *noun*

چیمه تۆگره وه، سمیت گره وه \odot بتونیر **cementation** /sɪ'men'teɪʃn/ *noun*

1 سمیتانندن، سیمان کاری، سمیت کاری، سارووج کاری، سارووج گهری، سیمان کردن 2 (کیمیای و کانزاسی Metallurgy) رهوت و پرۆسه ی گۆرینی کانزایی به گهرم کردنی له گهل گهرده یی (بۆ دروست کردنی بۆلا): گهرم کردنی دوو ماک یان ماده به لیکه وتن یان کۆتاکت contact به مه به سستی کردنی هیندی گۆران له به کیکیان، ب.ت. ینکهنانی بۆلا به گهرماندن ناسن له رهزی گهرده کراودا (یان خاکه رهزی) powdered charcoal 3 (زهوی ناسی) سارووجان، سمیتان: نهو رهوته ی که دهنگه لهه کان ینکه وه نووساون و (تهخته) بهره یان

کهفره نیشتهوه کانی ینکهنانه \odot 1 عمل سمیت کردن 2 و 3 سمیتاسیون، غال گیری

cement gland *noun*

لوو یان رژیته ی سارووجی: ینکهنه ینیکی نیتو زۆریه ی بره به داران که سارووج یان سیمیت بهره م دیتن \odot غده ی سیمانی

cementite /sɪ'mentait/ *noun*

کاربایدی ناسنی قریب brittle و سهخت Fe₃C، ینکهنه یریکی ناسن و ناسنی دارشته یان چه موه دن cast iron یان زۆریه ی بۆلا کانه \odot سمیت

cemetery /'sɛmətri, US -teri/ *noun, pl.* cemeteries

سه ره قه بران، قه بران، گۆرستان، قه برستان (بروانه گۆرستان) (graveyard, churchyard) \odot گۆرستان

cen. abbreviation 1 central 2 century

cen(o)- prefix

پیشگر: نهو، نو، نو، تازه، نوژهن (بهرهت: له kainos یونانی یه وه "new") \odot پشوند: نو، نوین

cenacle /'sɛnəkəl/ *noun*

1 دهسته ی وت و ویژ یان کومه لی وێزه یی 2 دیو، که ری و به سسی Last Supper تایا به پێوه ده چی (بهرهت: له cenacle قه ره نسی کۆن، له cenaculum لاتین، له "dinner") \odot استاکل

-cene suffix

پاشگر: نو، نو، نهو، تازه، نوژهن: Eocene (بۆ ناوی سه رده مه زه وی ناسی به کان: بهرهت: له kainos یونانی یه وه "new") \odot پشوند: نو، نوین **cenobite** /'sɛnəbaɪt, US 'si:nə-/ *noun, also* coenobite

ره بهن، ده یرنشین (conobitic or conobitical) \odot راهب

cenotaph /'sɛnətəf, US -təf/ *noun*

1 گۆری سه ربازی ون، گۆره چۆله 2 به یکه ر (یادکردنه وه) ی سه ربازی ون (بهرهت: له late cenotaphium، له kenos یونانی "بۆش" + taphos، Latin "گۆر") \odot 1 گۆر سه رباز گنم 2 یادمان سه رباز گنم **Cenozoic** /sɪ'nə'zəʊɪk/ *adjective, noun, also* Cainozoic

(زهوی ناسی) *adj* تۆگیانه وه ری، نوژانه لی، ژبانی نو، (= سه رده می ژبانی نو) که دوا ی سه رده مانی ژبانی نیوه راست Mesozoic era هه لکه وتووه (زیکه ی 65 ملیون سال سه بارهت به نیتا) و به سه ر سه رده می سیم و چواره م دا دابهش ده کری. به ده رژیایی ئهم سه رده مه رووی زه وی دوا ی زنجیره گۆرائیکی جۆراوجۆر به م شیوه ی نیستای لئ هاتوووه و خه شوکه کانی سه رده می ژبانی نیوه راست جیتی خویان داوه به گوان دار و بالنده کان. مروف له دوا دوا یی به کانی ئهم سه رده مه دا په یدا بووه و پاشان له سه ر عه رز

سەقامگیر بوو. له تايپه تمه ندى يەكەنى ئەم
سەردەمە ساردوونى ئاوههوا و چەندىن
سەھولەندانى لىكەوتوتەوه؟ *n* سەردەمى ژيانى
نوى ○ نوزيوى *n* دوران نوزيوى

censer /'sɛnsə(r)/ *noun*

بخوردان، جى بخور، تاولەمە؟ (كلىنە) ○ بخوردان

censor /'sɛnsə(r)/ *noun*

بزارەوان، چاودىر، پشكىنەر، سىنۆر،
بەرھەم دۆز، بزارگەر ○ سانسورچى

censorial /'sɛn'so:riəl/ *adjective*

بەرھەم دۆزى يانە، سەربە بزارەوانى ○ وابستە بە
سانسور

censorious /sɛn'so:riəs/ *adjective*

عەيب گەر، بەئىراد، رەخنەگرى توندوتىز، پەهەنە،
ئىرادگەر؛ رەخنەگرانە: *censorious comments*
○ *a censorious critic* ○ خردەگەر، عەيبجو؛
انتقادآمىز

censoriously /sɛn'so:riəsli/ *adverb*

رەخنەگرانە، لە رووى رەخنەوہ ○ عەيبجوانە

censoriousness /sɛn'so:riəsniəs/ *noun*

عەيب گەرى، بەئىرادبوون، بەئىرادى،
عەيب دۆزىنەوہ ○ عەيبجوى

censorship /'sɛnsəʃɪp, US -səʃ-/ *noun*

بزارەوانى، چاودىرى، پشكىنەرى، بەرھەم دۆزى،
بزارگەرى ○ سانسور

censure /'sɛnʃə(r)/ *noun*

1 رەخنە (توند): *a vote of censure on the government's foreign policy*
2 *government's foreign policy* سەرکونە،
کۆران، قەچقان، بىراز، بەگژداهان،
عەيبالى دۆزىنەوہ، بەسەرداهان، سەرکونەى
فەرەمى 3 (کۆن) بىراز، دادوهرى، *opinion*,
judgment ○ 1 انتقاد 2 سىرزىش، نکوھش،
نکوھش رەمى 3 حکم، قضاوت

census /'sɛnsəs/ *noun*

سەرژمىرى، نامار، سەرژمارى، موزمىرى: *to take a census*
○ سرشماری، احصائە

cent /'sɛnt/ *noun*

1 يەكەى يارە بەرامبەر بە سەدەكى دۆلار يان
يەكەى يارە دەيى تر 2 (موسيقا) سەدەكى
سەنت ○ *semitone*

cent *abbreviation* centigrade

cent *abbreviation* century

cent(i)- /'sɛnti-/ *prefix*

پيشگەر: سەت، سەد، سەدەك، سەدەم:
centum (نەرەت): لە *centimeter* *centipede*
لاتينەوہ "hundred" ○ پشوند: صد، يک صدم،
صدم، سانتى

cental *noun*

سینتال (= کیشى بەرامبەر بە سەد رەتلى
ئینگلیسى) ○ ستال

centare *noun*

مىترى چوارگوشە ○ مترمربع

centas /'sɛntas/ *noun, pl. same*

يەكەى يارەى ليتوانيا، بەرامبەر بە سەدەكى
litas (نەرەت): لە ليتوانيايەوہ ○ ستاس

centaur /'sɛntɔ:(r)/ *noun*

سینتار، مروسپ (مرو + ئەسپ) (لە چياکانى
تيالى Thessaly دەژىن؛ نەرەت): لە
centauros يونانى، ناوى خيلىكى سوارچاكانى
تيسالونى ○ ستار

centaurea *noun*

هەريەك لە رووہك و گياكانى *Centaurea* لە
تيرەى تىكەلەكان يان لىكدراوہكان كە
هينديكان بۆ جوانين ○ قنطوريون

Centaurus *noun, Latin*

(ئەستىزەوانى) سينتوريس: كۆنەستىزەى يان
گەلەستىزەى باشوورى *southern*
constellation تيسوان Cross ي باشوورى و
Hydra ○ قنطورس

centaury /'sɛntɔ:ri/ *noun, pl. centauries*

پەملە، ئاسن سەرە، ئالوو، ئالگ، گرپەسەرە، لە
تيرەى *gentian*، زۆرتەر بە گولسى پەمەيى
[*Centaurium minus* (و جورەكانى تر)] ○
گل گندم

centavo /sɛn'ta:və/ *noun, pl. centavos*

يەكەى يارەى پورتوگال، ميکسيکو، برىزيل و
چەند ولايتىكى تر، بەرامبەر بە سەدەكى يارەى
نەرەتى ○ ستاوو

centenarian /sɛnti'neəriən, US -'ner-/ *noun, adjective*

(مرو) سەدسالە ○ (آدم) صدسالە
centenary /sɛn'ti:nəri, US -'tenəri/ *adjective, noun (pl. centenaries)*

adj سەدەيى، سەدەم، سەدەمين، (سەرە)
سەدەمين سال، سەدسالە *n* سەدەمين سالياد،
يادی سەدسالە: *centenary celebrations*
adj وابستە بە قرن، صدمين، صدسالە *n* صدمين
سال، خاطرهى صدسالە

centennial /sɛn'teniəl/ *adjective, noun*

adj سەدەيى، سەدەم، سەدەمين، سەدسالە،
(سەرە) سەدەمين سال *n* سەدەمين سالياد،
يادی سەدسالە: *The year 1889 was the centennial of the inauguration of George Washington*
○ وابستە بە قرن، صدمين،
صدسالە *n* صدمين سال

center = US spelling of centre etc

centesimal /sɛn'tɛsm(ə)/ *adjective*

سەدەيشى، سەدەيك، سەدى، سەدەبەرامبەر،
سەدەونەدە (li) / *centesimally* (adv)
○ صد قستى، صدم، صد برابر

centesimo /tʃɛn'tɛsməʊ/ *noun, pl. centesimos*

به کدی پاره‌ی یتالیا، بایی سده‌ی کی lira (بنه‌رت: له یتالیایی یه‌وه) ○ مستیمو

centésimo /sen'tesiməʊ/, Spanish **centésimo**, ʰen-/ *noun*, pl. **centésimos**

یه‌کدی پاره‌ی monetary unit یوروگوا Uruguay و پاناما Panama. به‌رامبەر به سده‌ی کی باری بنه‌رتی basic unit ○ مستیمو **centiare** = centare

centifolious *adjective*

سه‌دگه‌لا، هه‌زارگه‌لا ○ صدبرگ

centigrade /sentigreɪd/ *adjective*

ساتی گراد ○ ساتی گراد

centigram /sentigrām/ *noun*, also **centigramme**

سه‌دیه‌کی گرم، ساتی گراد ○ ساتی گرم

centile /sentail/ = percentile

centilitre /sentilitrə(r)/ *noun*, US **centiliter**

سه‌دیه‌کی لیتر، ساتی لیتر ○ ساتی لیتر

centillion *noun*

1 (له ئینگلتیره) ژماره‌ی یه‌ک به شه‌ش سه‌د سیفر له پشی یه‌وه 2 (له ئه‌مریکا) ژماره‌ی یه‌ک به سئ سه‌د و سئ سیفر له پشی یه‌وه ○ ستیلیون **centime** /sɔ̃tim, French sɑ̃tim/ *noun*

ساتیم (یه‌کدی پاره‌ی فدراسیون، پیلزیک، سوئیس و هیندی ولاتی تر، به‌رامبەر به سه‌دیه‌کی franc) ○ ساتیم

centimetre /sentumitrə(r)/ *noun*, US **centimeter**

سه‌دیه‌کی میتر، ساتی میتر ○ ساتی متر

centimo /sentiməʊ, Spanish 'bentimo, 'sen-/ *noun*

یه‌کدی پاره‌ی سپانیا و ژماره‌ی کی تری ولاتانی ئه‌مریکا لاتین، به‌رامبەر به سه‌دیه‌کی پاره‌ی بنه‌رتی ○ مستیمو

centipede /sentipid/ *noun*

هه‌زارپ، سه‌دپا، گوه‌سم، دولگه، شه‌فار، خشکه [پسول Chilopoda: زور جورن] (بنه‌رت: **centipede** لاتین، له **pes** -ped- + **centi**) ○ هزارپا

centismal *adjective*

سه‌دیه‌شه ○ صدبخشی

cento /sentəʊ/ *noun*, pl. **centos**

1 چل‌تیکان، به‌رهمی وێه‌یی که وتی نووسه‌رانی تری گه‌راوه‌ته‌وه 2 چنشتی مجنور 3 کراس یا جلی چل‌تیکه ○ 1 و 2 ستر 3 پیرهن چهل‌تکه

CENTO *abbreviation* (Cento), **Central Treaty Organization**

سینتو: هاویه‌یانی سه‌ربازی و ئابووری، بریتانیا، پاکستان و تورکیه ○ ستر

centr- or **centri-** *prefix*

پیشگر: ناوه‌ند، نیه‌ند، چه‌ق: **centrifugal** **centroid** ○ پیشوند: مرکز

centra = plural form of **centrum**

central /sentrəl/ *adjective*

1 ناوه‌ندی، نیه‌ندی، ناوچه‌یی، چه‌قی، نافینی، نیه‌راستی 2 بنه‌رتی، سه‌ره‌کی، بنگه‌هی، هه‌ره‌گرنگ، بنچینه‌ی 3 نزیک به (centrality **centralities** /sen'træləti/ *n*, pl. **centralities** له گرنگایه‌تی: **centrally** /sentrəli/ *adv*: **centrally** له نیه‌راستدا، له ناوه‌ندا، له بنه‌رتیه‌وه) ○ 1 مرکزی، میانی 2 اساسی، اصلی، مهم 3 نزیک به

Central American *adjective, noun*

adj سه‌ره‌یه ولاتانی گوات(ئ)مالا، نیلیز، هوندوراس، نیل سالفادور، نیکاراگوا، کاستاریکا و پاناما، له باشووری‌ترین به‌شی ئه‌مریکای باکووری **n** خه‌لکی ولاتیکی ئه‌مریکای ناوه‌ندی **adj** ○ وابسته به کشورهای امریکای مرکزی **n** اهل یکی از این کشورها

central bank *noun*

بانکی ناوه‌ندی ○ بانک مرکزی

central committee *noun*

لیزنه یان کۆمیته‌ی ناوه‌ندی ○ کمته‌ی مرکزی

central eruption *noun*

هه‌لجوونی ناوه‌ندی ○ فوران مرکزی

central government *noun*

حکومه‌تی ناوه‌ندی ○ دولت مرکزی

central heating *noun*

(سیستم) گه‌رمایی یان گه‌رمی ناوه‌ندی ○ حرارت مرکزی

the Central Intelligence Agency = CIA سی‌ئای‌ئێ، سی‌ئای‌ئێ (ناژانسی هه‌والگری ناوه‌ندی) ○ سی‌ای‌ای

centralism /sentralizəm/ *noun*

چروونه‌وه‌ی هیز و کۆنترۆل له ده‌سه‌لاتی ناوه‌ندی ریکخه‌راوه‌نیکدا (وه‌ک ده‌زگایه‌کی

رامباری یا په‌روه‌ده‌یی) **centralization**

centralistic **centralist** /sentrəlɪst/ *n*, **adj**

(**adj**) تمرکزگرای

centralization /sentrəlaɪ'zeɪʃn, US -lə'z-/ *noun*

ناوه‌ندی کردن: **the -ntralization of political** (centralizer **n**) **power** **centrally heated** *adjective*

ساز به گه‌رمی ناوه‌ندی، شووفا‌دار ○ مجهز به حرارت مرکزی

central nervous system *noun*, **abbreviation** CNS

سیستمی ناوه‌ندی ده‌ماره‌کان ○ دستگاه مرکزی اعصاب

central orbit *noun*

خوله‌گی ناوه‌ندی، سوورگه‌ی نیه‌ندی ○ مدار

central processing unit *noun*, *abbr*
 abbreviation CPU

به‌کمی لیکدانه‌وه یان پراسسینگ یانوه‌ندی
 (گرنګ‌ترین به‌شی چاودیری ده‌زګای
 کامپیوتیری) واحد پردازش مرکزی

central processor *noun*
 (کامپیوتیر) لیکدده‌وه یان پراسسوری ناوه‌ندی
 پردازشگر مرکزی

central reservation *noun*
 باریکایی نیوه‌راستی ریګا (باریکایی که دوو
 لای پانه‌ری لیک‌داده‌ری) نوار وسط جاده

Central Standard Time *noun*, also
 Central Time

کاتی ناوه‌ندی ته‌مریکا (= کاتی خوځینی
 نه‌یاله‌ته ناوه‌ندی‌یه‌کاتی ته‌مریکا) وقت میانی

Central Sudanic /'sentə(r)/ *noun*
 خیزانه زمانیکی ته‌فریکا، لقیکی خیزانی Nilo-
 Saharan. له باکووری روزمه‌لانی زائیری،
 باکووری روزاوی ټوګاندا، باشووری سوودان،
 چاد و کوماری ته‌فریکای ناوه‌ندی قبی
 یه‌ده‌کری سترال سودانیک

centre /'sentə(r)/ *noun*, *adjective*, US
 center

1 *n* ناوهند، نیوهند، چه، ناوچه، مه‌لبه‌ند، هلیز،
 کوره‌ګ، ناوچه‌ق، نیوه‌راست، ناقین، نیوان، دل،
 جهرګه 2 یاریزانی نیوه‌راست 3 بالی نه‌رم‌وه
adj نیوه‌راستی، ناوه‌ندی، ناوینی 2 نه‌رم‌وه،
 بالی نه‌رم‌وه (بهرت: له *centrum* لاتین، له
kentron یونانی‌یه‌وه "تیزایی") 1 *n* مرکز،
 میان، کانون، قلب 2 بازیکن وسط 1 *adj* میانی،
 مرکزی 2 میانه‌وه

centre-bit *adjective*
 برغوو، بورغوو، سه‌رسق متی مرغک

centred /'sentəd, US -ərd/ *adjective*
 1 ناوه‌ندی، ناوه‌ندګیر 2 له‌سهر پنجینی، له‌سهر
 بنه‌مای 3 (زورتر له ته‌مریکا، له بابت که‌سیکه‌وه)
 (centredness *n*) confident, well balanced
 1 مرکزی، تمرکز یافته 2 مبتنی بر

centrefield *noun*
 به‌شی ناوه‌ندی outfield سترفیند

centrefold /'sentəfəʊld, US -tərfəʊld/
noun

وینتی نیوه‌راستی روزنامه یان کوفار تصویر
 وسط روزنامه یا مجله

centre forward *noun*
 (تینیس و هاکی، یاریزان) له نیوه‌راستی هیللی
 ینشه‌وه بازیکن نوک حمله

centre-half *noun*
 له نیوه‌راستی هیللی هافبه‌کی یاریزانان هافبک
 وسط

centre line *noun*

هیللی ناوه‌ندی خط مرکزی

centre of gravity *noun*

ناوه‌ندی قورسای، چه مرکز ثقل

centre of mass *noun*

(میکانیک) ناوه‌ندی بارسته مرکز جرم

centre of pressure *noun*

ناوه‌ندی پاستان یان گوشار مرکز فشار

centre parties *noun, pl.*

پارته نه‌رم‌پروګان، حیزبه نه‌رم‌پروګان
 احزاب میانه‌رو

centre-piece /'sentəpi:ɪs, US -təp-/ *noun*

1 گرنګ‌ترین به‌ش، شاکار 2 خشل و
 رازاندنه‌وه‌ی نیوه‌راستی میز 1 مهم‌ترین بخش
 2 آرایه و ترین وسط میز

centre spread *noun*

دوولایه‌ری نیوه‌راستی روزنامه یان کوفاری
 دو صفحه‌ی وسط روزنامه یا مجله

centre stage *noun*

رهوشی ناوه‌ندی (که به‌ناسانی ده‌توانی سه‌رنجی
 خهلک رابکیشی) موقعیت مرکزی

centric *adjective*, also *central*

1 نیوه‌ندی، چه‌قی، له ناوه‌ند، نیوه‌راستی،
 ناوه‌ندی، هله‌ک‌وتوو له ناوه‌ند، *central*: *a*
a centric activity 2 *a* سهریه
 یان خاوه‌نی *centromere* 3 (رووه‌ک‌ناسی،
 دیاتومی (diatom) تیشکانه‌هاوتا *radially*
symmetrical (له‌ګل *pinnate* به‌راوردی
 که) 1 مرکزی 2 و 3 ستریک

-centric *suffix*

باشګر: خاوه‌نی ناوه‌ند یان نیوه‌ندی تاییه‌تی، -
 ناوه‌ند، ته‌موه: *geocentric* (بهرت: له
kentrikos یونانی‌یه‌وه) - بوند: مرکز، محور
centricity /-'trɪsɪti/ *noun*

نیوه‌ندیتی، چه‌قیتی، ناوه‌ندیتی، ناوه‌ندی‌بوون
 مرکزیت

centrifugal /,sentri'fju:gl, US

sen'trifʒəl/ adjective

ناوه‌ندپه‌وین، ناوه‌ندپاده‌ر، چه‌ق‌په‌وین،
 ناوه‌ندده‌ریه‌رین، چه‌ق‌دوورخه‌ره

centrifugally /,sentri'fju:gli, US

(*sen'trifʒəli/ adv*) مرکز‌ګریز

centrifugal force *noun*

هیزی ناوه‌ندپه‌وین یان ناوه‌ندپاده‌ر نیروی
 مرکز‌ګریز

centrifugation /-fju'geɪʃ(ə)n/ *noun*

هیزی ره‌وانسدن له ناوه‌ندده‌وه، (هیزی)
 ناوه‌ندپه‌وینی، ناوه‌ندپاده‌ری قوه‌ی ګریز از مرکز
centrifuge /'sentrifju:dʒ/ *noun*

ده‌زګای ناوه‌ندده‌ریه‌رین یان چه‌ق‌په‌وین،
 چه‌ق‌په‌وینه، ناوه‌ندپه‌وینه، ناوه‌ندده‌ریه‌رینه

دستگاه مرکز گریز

centring *noun*, US *centering*

1 خنجر کردنهوه له ناوهندا، دانان له نپوهندا 2 (بیناسازی) داربهستی (لیدانی) تاق 1 2 مرکز 2 سترینگ

centriole /ˈsentrɪəʊl/ *noun*

1 (زینده ناسی) = centrosome 2 ناوهندچه، هدریه ک لهو جوته پیکهاته لوله کی په وردانه ی نریک به nucleus ب.ت. له خانهای گیانه وهرانا (بهره): له centriolum لاتینی نو، چکولترای (centrum) سترینل

centripetal /senˈtrɪpɪtəl, US ˌsentrɪˈpi:təl/ *adjective*

(تکنیکی) ناوهندخواز، ناوهندرو، ناوهندگر، ناوهندروان، چهق گیر، راکیشان بو ناووه (centripetally /senˈtrɪpɪtəl, US -tɪl/ *adv*) 2 مرکز پذیر، مرکزگرا

centripetal force *noun*

هیزی ناوهندخواز، هیزی راکیشان بو ناووه 2 نیروی مرکزگرا

centrism /ˈsentrɪzəm/ *noun*

نهرم پروی، ناتوندره وی، ناتوندری، مام ناوهندی 2 میانه روی

centrist /ˈsentrɪst/ *noun*

نهرم پرو، ناتوندره وی، مام ناوهندی (پیروچوونی سیاسی)، نهدامی پارتی ناوهندی 2 میانه رو

centr(o) = cent-

centroid *noun*

1 خالی که ژماره نپوه راست یان ناوهنده کانی medians 2 سنی گوشه یی په کتر دهرن 2 of mass ستروید

centroidal *adjective*

سهر به یان پتوهندی به سینتر ویده وه هدی 2 وابسته به ستروید

centromere /ˈsentrə(ʊ)mɪə/ *noun*

(زینده ناسی) بهش یا ناوچه یی له کروموزوم که به دریایی mitosis و meiosis دهنووسن به ریشالی تهشی یوه، ناو(هند) پار(زه): centromeric: سهر به ناو(هند) پاری، ناو(هند) پار(زه) 2 ستروم

centrosome /ˈsentrəsəʊm/ *noun*

1 (زینده ناسی) = centriole 2 پیکهاته یی نریک nucleus خانهای که centriole له کانی تیایه وله وپوه ریشاله تهشی په کانی spindle fibres پهره ده سین بو نپو دابهش بوونی خانهای، ناو(هند) له شه (centrosomic *adj*): ناو(هند) له شه یی، سهر به ناو(هند) له شه 2 ستروسوم

centrosphere *noun*

1 (زه وی ناسی) کروکی زه وی، بهشی ناوهندی گوی زه وی 2 (زینده ناسی) پروتوبلازمی ده وی

centrosome ی: بهشی ناوهندی aster ی، ناو(هند) له شه یی 1 لب زمین 2 ستروسپهر centrosymmetric *adjective*

هاوتا له مهر خالی ناوهندی یوه 2 ستروسیمتریک centrum /ˈsentrəm/ *noun*, pl. centruns or centra /-trə/

1 ناوهند 2 بهشی ناوهندی بربره داران، ناوهند، ته نی ناوهندی 3 شوینی دهس پی کردن و بلاو پونه وه ی پومه لهرزه (بهره): له لاتینه وه 1 مرکز 2 و 3 ستروم

centum *adjective*

کینتوم (سهر به کومه لی روزاوی زمانه هیند و نه وروپی په کانی که له سهرده مانی پیش میوودا گوی palatal و alveolar یان نه پوه، سهر به کومه لی زمانانی هیند و نه وروپی په کانی که له کانی Italian, Celtic, Germanic, Anatolian, Hellenic, Tocharian داده گری، له ودا فونیمه مه لاشووی په کانی زمانه هیند و نه وروپی په کانی سهره تا پهره یان سهند بو دهنگه گروپی په کانی velar، پروانه (satem) کتم

centurion /senˈtʃʊəriən, US -ˈtʃor-/ *noun*

سین توریون، سهر دهر، سهر دگر (ریبه ری سهر یازی پای رومی کون) 2 ستوریون، کتوریون

century /ˈsentʃəri/ *noun*, pl. centuries

1 سده، چه رخ، جاخ 2 ژیر بهشی لیزونی رومی 3 سده (دهسته یی که دهکسه یان سده شته) 1 قرن 2 و 3 ستوری

century plant *noun*

گیاهه ده؟ (جوری agave گه وره که لاسکیکی گول کهری دریوی هدی و سالاتیکی زوری پی ده چی تاشین بی و به ووتی | Agave americana|) نوعی گیاه

cep /sep/ *noun*

جوری قارچکی خوراکی به سهریکی قاوه یی لوو سوه، له جیانی پهر، کونی هدی | Boletus edulis| سپ

cephal- *prefix*, or **cephalo-**

cephalad: سهر، کله سهر، کاسه سهر: cephalopod 2 پشوند: سر، جمجمه

cephalad *adjective*

داسکاو به وره سهر 2 متمایل به طرف سر cephalic /siˈfælik, US keˈfælik/ *adjective*

سهری، سهر به سهر 2 وابسته به سر

-cephalic *suffix*

پاشگر: سهر(ه): leptcephalic 2 پشوند: سر cephalization /ˌsefələˈzaɪz(ə)ʃən, US ˌkef-/ *noun*

سهراندن، کردنه سهر، پوونه سهر 2 ترئیس

cephalo- /ˈsefələʊ, US ˈkef-/ *prefix*

پیشگر: سهر: cephalometry (بهره): له

kephalē یونانی "سر" ○ پیشوند: سر
Cephalochordata /ˌsɛfəloʊ(ə)koʊˈdeɪtə, US ˌke-/ *noun, pl.*

(گیانه‌ورناسی) سرگوریسان، سرپه‌تکان:
 زیرلکیکی subphylum بن‌پرره ناوی‌یه‌کان که
 lancelet ه‌کان ده‌گرتنه‌وه ○ سفالوکورداتا

cephalochordate /ˌsɛfəloʊ(ə)koʊˈdeɪt, US ˌke-/ *noun, adjective*

(گیانه‌وهری) سرگوریس (ه)، سرپه‌تک (ه)
 ○ سفالوکورداتا

cephalometer *noun*

سهرینو ○ جمجمه‌سنج
cephalometric *adjective*

سهرپه سهرینوی ○ وابسته به جمجمه‌سنجی
cephalometry /ˌsɛfəˈlɒmɪtri, US ˌke-/ *noun*

سهرینوی ○ جمجمه‌سنجی
cephalon /ˈsɛfəlɒn, ˈke-/ *noun*

(گیانه‌ورناسی، له هیندی arthropod دا، ب.ت.
 trilobite) سهره: ناوچه‌ی سهر که له کومه‌له
 کهرتیکی پتکانوساوپتکانوتوه ○ اسفالون

cephalopod /ˈsɛf(ə)lɒ(p)ɒd, US ˈke-/ *noun*

گیانه‌وهری سهرین، سهرپا، گیانه‌وهری پی‌سهر
 ○ اسفالوپود

Cephalopoda /ˌsɛfəˈlɒpəʊdə, US ˌke-/ *noun, pl.*

(گیانه‌ورناسی) سهرین‌یان، سهرپایان، پی‌سهران
 ○ اسفالوپودا

cephalosporin /ˌsɛfələʊ(ə)ˈspɔːrɪn, US ˌke-/ *noun*

ههرپه‌ک له کومه‌لی ئانتی‌بیوتیکه
 نیمچه‌ده‌سکرده‌کان که شینوی پینی‌سیلین ده‌دهن
 و له fungus ه‌ناته‌واوه‌کان به‌رهم
 دینرین [توخم] *Acremonium* syn.

○ اسفالوسپورین **Cephalosporium**

cephalothorax /ˌsɛf(ə)lɒˈθɔːrəks, ˌke-/ *noun, pl. cephalothoraces* /-ˈθɔːrəsiːz/ or cephalothoraxes

(گیانه‌ورناسی) سهرسنگ، سهرسینه: سهر و
 سنگی پتگه‌وه‌نوساوی هیندی جالجالووک و
 هیندی جومگه‌داری *chelicerate* ○

اسفالوتوراکس

-cephalous /ˈsɛfələs/ = equivalent to -cephalic

cephalous /ˈsɛfələs/ *adjective*

به‌سهر، سهردار ○ دارای سر
cephid /ˈsiːfɪd, ˈse-/ *noun*, also Cepheid

سیفید: پوله نه‌ستیره‌ی زربونه‌ی که رووناکی‌یان
 به شینویکی ریک‌وینک ده‌گوردی ○ سیفید
Cepheus *noun*. Latin, from Greek *Kēpheus*

سینفیوس، سیفیوس: کونه‌ستیره‌ی نیوان *Cygnus*
 و جه‌مسهری پاکووری (به‌ره‌ت: له ناوی
 نه‌ستیره‌ی *Cephei* Delta گیراوده‌وه) ○
 قیفاوروس، سیفیوس

ceraceous /sɪˈreɪʃəs/ *adjective*

مومی، شهمی، شینو‌موم، موم‌ناسا ○ موم، موم‌وار

ceramic /səˈræmɪk/ *adjective*

سیرامیک، سهرامیک، گلینه، ههرگینه، کهریچی:
ceramic tiles (به‌ره‌ت: له *keramikos* یونانی،
 له *keramos* "pottery" یا "potter's clay") ○
 سفالی، سرامیک

ceramic art *noun*

هونه‌ری گلینه‌گه‌ری ○ هنر سرامیک

ceramic hob *noun*

کوانووی گلینه‌گه‌ری ○ اجاق سرامیک

ceramic industry *noun*

پیشه‌سازی گلینه‌گه‌ری ○ صنعت سرامیک

ceramicist = ceramicist

ceramics /səˈræmɪks/ *noun, pl.*

1 هونه‌ری سیرامیک‌گه‌ری، گلینه‌گه‌ری، گلینه 2
 قاپ و قاچاخی گلینه‌یی: - an exhibition of
 1 cs by Picasso ○ سفالگری 2 ظروف سفالین

ceramist /səˈræmɪst/ *noun*

گلینه‌گهر ○ سفال‌ساز
cerastium /sɪˈræstriəm/ *noun, pl. cerastiums*

(رووه‌کناسی) دانه‌مریشک؟، شاخه‌ونه: گیای
 توخمی که chickweed و snow-in-summer
 ده‌گرتنه‌وه [*Cerastium*] (به‌ره‌ت: له لاتینی
 نوی‌وه، له *kerastēs* یونانی "horned" (تامازه بو
 شینوی زور له که‌لیو و قاپیلکه‌کانی دان و
 ده‌نکه‌کدی + -ium) ○ نوعی گیاه

cerate /ˈsɪreɪt/ *noun*

1 مهرهم، مه‌له‌هم، روئی میو 2 میو، موم، شهم
 ○ 1 مرهم 2 شمع

cerated *adjective*

میواوی، میواوی، میوته‌له‌ساو، میولندراو،
 میوسواخ ○ موم‌اندود

ceratite /ˈsɛrətaɪt, ˈsɪr-/ *noun*

(کون‌ناسی) بوبه‌ردیکی ammonoid ی جوئی
 که به‌شیکی چین‌دار یان چین‌چینه و به‌شیکی
 به‌ره‌په‌ره‌یه (یان بل‌پله) ○ سراتیت

ceratoid *adjective*

شاخ‌ناسا، شینو‌شاخ، وه‌کوو شاخ، قوچ‌ناسا ○
 شاخ‌مانند

ceratopsian /sɛrəˈtɒpsɪən, ˌker-/ *noun, adjective*

شاخ‌وو(ان): ژیرده‌ستهی suborder
 ornithischian (Ceratopsia) داینا‌سوره‌کانی
 ی دواپی‌یه‌کانی کرتاسه Cretaceous که
 شاخیان هه‌بوو (به‌ره‌ت: له *Ceratopsia* لاتینی
 نوی (کنو، له *kerat-*, *keras* یونانی "شاخ

ops + "horn" *ops* + "face" (-an) *ops* + "horn"
Cerberian adjective

سهریه سیربریوس، وهك Cerberus \odot وابسته به سیربریوس

Cerberus noun, Latin, from Greek *Kerberos*

سیربریوس (= سه گیکی سئ-سهره لای میسولوی یونان که نوبه داری درگای دوزخ ده کا) \odot سیربریوس

cercal adjective

کلکه یی، سهریه یان پنهوندی به cercus \odot هره هه \odot وابسته به سرکوس

cercaria /sə:'ke:riə/ *noun*, *pl. cercariae* /-ii:/, *pl. cercariae*

کلکه ونه: (زورتر) کرمیکي trematode کرم مکه یی سهرمیکو ته ناسا که له نیو هاوخوانیکی molluscan له ریدیاوه redia به ره ده سیتی، کرم مکه کلک داره کانی کونه وهره trematode مشه خوره کان، قو ناخی ساوایی کرمه کونه وهره کان که شیه ییکی که چکه قوله یان هه یی \odot سرکاریا **cercarial adjective**

کلکه ونه یی، سهریه یان پنهوندی به کلکه ونه وه هه یی \odot وابسته به سرکاریا

cercis noun

چهن دین دوه ونه داروچکه سهریه توخمی Cercis، له خیزانی legume، وهك redbud یان Judas tree \odot سرسیس

cercopithecine /,sə:'kə(u)'piθisi:/ *adjective*

سهریه لاتسهریه subfamily Cercopithecinae ی نهو مبه موه نانه ی که بریتین له baboon mangabey macaque و \odot سرکوپیتیسین

cercopithecoid /,sə:'kə(u)'piθi:kəid/ *adjective*

سهریه گیانه وهرانی سهره تاکی که مبه موه نانه یی جهان یان وشکاری کون Old World داده گری \odot سرکوپیتیکونید

cercopod noun

کلکه یا، کلکه یی \odot سرکوپود **cercus** /'sə:kəs/ *noun*, *pl. cerci* /-kai/ (گیانه وهرناسی) کلک (ه)، بنه زهت: له kerkos یونانی "کلک" \odot سرکوس

cere /sɪəl/ *noun*

(بالنده ناسی) گوشتیکی میوناسای بنی دهنوکی سهره و ی هیندی بالنده، مبه و (له cera لاتینی "wax") \odot سر

cereal /'siəriəl/, US 'sir-/ *noun*, *adjective* 1 *n* دانه وینله، به تله، وشکه دان، ده غل دان، خله، دانوو، ورده دان، درکه دو (وهک گدیم، گه نمه شامی، چه ودان ...) 2 رووه کی خله یی

adj دانه وینله یی (بنه زهت: له Ceres \odot هره "ناوی خوازی کشت وکالی رومی") \odot 1 *n* حیوانات، غله 2 گیاه غله ای *adj* غله ای

cerebellar adjective

میشکوله یی، سهریه یا پنهوندی به میشکوله وه هه یی \odot وابسته به منجه

cerebellum /,serə'beləm/ *noun*, *pl. cerebellums* or *cerebella*

(تویکاری) میشکوله: به شین له میشک له پشته وهی کاسه سر که چالاکی ماسوولکهی و ریک ده خا \odot منجه

cerebral /'serəbrəl/, US sə'ri:brəl/ *adjective* 1 میشکی، ده ماخی، سهریه میشکوله، میشکوله یی 2 هزری، بیری، بیرمندانسه، روشنیبرانه 1 مغزی، وابسته به مخ 2 فکری

cerebral cortex noun

تویکلی میشک \odot قشر مخ

cerebral palsy noun

شه پله ی میشکی \odot فلج مغزی

cerebration noun

تیرامان، بیر کرده وه، هز کردن، تی-بیری \odot تفکر، ژرف اندیشی

cerebric /'serəbɪk/ *adjective*

سهریه میشکی پشه وه، پشه میشکی \odot مخی

cerebritis /,serə'brɪtɪs/ *noun*

په رده میشک ناوسان، ناوسانی په رده ی میشک \odot ورم غشاء مخ

cerebrospinal /,serɪbrə(u)'spain(ə)/ *adjective*

(تویکاری) سهریه میشک و بربره، میشک و بربره یی \odot سربروسپنال

cerebrospinal fluid noun

(تویکاری) شله ی میشک و بربره، شله ییکی بین رهنکه یان روونه، له خوته وه بؤ سکوله ی لاتنه نیشتي lateral ventricles میشک ده رده درن، بؤشایی نیوان په رده ی جالجالووه کی arachnoid و تهنکه په رده pia mater بر ده کاته وه \odot مایع سربروسپنال

cerebrovascular /,serɪbrə(u)'vaskjʊlə/ *adjective*

(تویکاری) سهریه میشک و ره گه کانی (خوین)، تایهت به میشک، میشک و ره گسی \odot سربروواسکیولار

cerebrum /sə'ri:brəm/, US 'serəbrəm/ *noun*, *pl. cerebra* /-brəl/

(تویکاری) میشکی پشه وه، پشه میشک: به شنی سهره کی میشک که له به شنی پشه وه ی کهراکه ی سر هله که وتوووه و نیوه گوی چه پ و راست ده گریته وه (بنه زهت: له لاتینه وه به واتای "میشک") \odot مخ

cerecloth /'sɪəkləθ/ *noun*

(میزوویسی) مشهما، میونیه، پارچه‌ی میونین،
ب.ت. یو تیوه‌پنجانی تهرم (بهره‌ت: گوزاوی
cered cloth سه‌ره‌تا "پارچه‌ی میونین") شمع
cerement /sɪəmənt/ noun, pl. cerements
(میزوویسی) مشهما، میونیه، پارچه‌ی میونین،
ب.ت. یو تیوه‌پنجانی تهرم (له: cere بروانه
cercloth شمع

ceremonial /sɪrɪ'məniəl, US 'mou-/
adjective, noun

adj 1 نه‌ریتی، سروتی، داب‌وده‌ستوری‌یانه،
نایینی: 2 a ceremonial occasion 2 فهرمی
داب‌وده‌ستور، رئ‌وره‌سم، ناهنگ 1 adj
آیینی، تشریفات 2 رسمی n تشریفات، مراسم

ceremonialism /sɪrɪ'məniəlɪzəm/ noun
نه‌ریت‌باوه‌ری، سروت‌گه‌ری، سروت‌خوازی،
سروت‌باوه‌ری شمسک به آیین‌های دینی

ceremonialist /sɪrɪ'məniəlɪst/ noun
نه‌ریت‌باوه‌ری، سروت‌گه‌ری، سروت‌خواز،
سروت‌باوه‌ری شمسک به آیین‌های دینی

ceremonially /-niəlɪ/ adverb
داب‌وده‌ستورانه، به‌ینی داب‌وده‌ستور ٠ به
طور تشریفات

ceremonious /sɪrɪ'məniəs, US 'mou-/
adjective

داب‌وده‌ستوری‌یانه، فهرمی، ینیه‌ند به
داب‌وده‌ستور، رئ‌وره‌سمی‌یانه، پررئ‌وره‌سم
ceremoniously /sɪrɪ'məniəsli, US -)
adv به‌شویه‌یکی فهرمی، به
ceremoniousness n داب‌وده‌ستور؛
رئ‌وره‌سم، داب‌وده‌ستور، داب‌وده‌ستورایه‌تی
تشریفات

ceremony /sɪrɪ'məni, US -mouni/ noun,
pl. ceremonies

رئ‌وره‌سم، نه‌ریت، سروت، نایین، ده‌ستوری
رواله‌تی، داب‌وده‌ستور، دیدی‌ویودی: a
wedding/marriage ceremony مراسم،
آیین، تشریفات

Cerenkov radiation = Cherenkov radiation
cerologist noun

لیکولهری وهرز یان سووری به‌روویو ٠
سریولوزیت

cereology /sɪrɪ'blədʒɪ/ noun
لیکولینه‌وه‌ی وهرز یان سووری به‌روویو ٠
سریولوزی

cereous /sɪrɪəs/ adjective
میوی، مومی ٠ مومی

Ceres noun, Latin
سیریز (= خاوانی رومی یو کشت‌وکال، بروانه
Demeter) سیریز

ceresin /sɪrɪsɪn/ noun
میونین، مؤمین (بهره‌ت: له: cera لاتین "میو

(in + "wax) سرسین

cereus noun

میوک: یه‌کی له چهند جوری کاکتوسی روزاواوی
ولانه به‌کرتوه‌کانی نه‌مریکا و نه‌مریکای
گهرمیتان [توخم Cereus] ٠ نوعی کاکتوس

ceric adjective

(کیمیا) سه‌ریه سترپوم ٠ وابسته به سیرم

cerise /sɜːrɪz, US sɜːrɪs/ adjective, noun
ره‌نگی سووری کال، ره‌نگی نال n سووری
نامال چیره‌یی، نال ٠ adj ره‌نگ سرخ صورتی n
سرخ صورتی

cerium /sɪərɪəm, US 'sɪr-/ noun
(کیمیا) سیرپوم (به ٥٨. ٥٨. ٥٨) سیرم

CERN abbreviation (Cern), European
Organization for Nuclear Research, (French,
Conseil Européen pour la Recherche
Nucléaire)

ریکخواوه‌ی نه‌روپایی یو تۆزینه‌وه‌ی (بابه‌تی)
ناوکی ٠ سرن

cero /sɪrɪəs/ noun, pl. same or céros

هه‌ره: جوری ماسی خوراکی له تیره‌ی
mackerel له گهرمیتانی روزاواوی نالتلیکا
ده‌بینری [Scomberomorus regalis] (بهره‌ت):
له sierra سپانیایی، به واتای هه‌ره یان
(sawfish) نوعی ماهی

cero- /sɪrɪəs/ prefix

پیشگر: میو، مؤم: ceroplastic (له: cera لاتین
یان keros یونانی‌یه‌وه "wax" ٠ پیشوند: موم

cerotic acid noun

(کیمیا) ترشه‌لۆکی سیرۆتیک C₂₆H₅₂O₂ ٠
اسید سروتیک

cerous = ceric

cerophagous adjective

موم‌خور (تاییه‌تمه‌ندی کرم‌گه‌ی هیندی میروو)
٠ موم‌خوار

ceroplastic /sɪrɪ'plæstɪkəl/ adjective

میودارشته، پیودارشته، به‌میو قالب‌کراو ٠ با موم
قالب‌شده

ceroplastics noun, pl.

دارشتن به میو، قالب‌بندن به میو یان پیو ٠
قالب‌سازی با موم

cert /sɜːt, US sɜːrt/ noun

بی‌ئهملاونه‌ولا، سه‌داسده، بی‌چه‌ندوچۆن ٠
حتمی، حتمی، ملم

cert. = 1 certificate 2 certified

certain /sɜːtn, US 'sɜːrtɪn/ adjective,
pronoun

1 مۆگه‌ر، بی‌ئهملاونه‌ولا، گومان‌لئ‌نه‌کراو،
یه‌کلایی‌یه‌وه‌بوو، سراوه، ساغه‌وه‌بوو، دلنیا،
خاترجم، نارخایه‌ن، جینی‌باوه‌ری: The climbers
face -n death if the rescue today is

a certain percentage of the \diamond unsuccessful
a certain remedy for the disease \diamond profit
a certain that we exist \diamond 2 هستند، بری
3 Certain people might disagree with this
جور، چشن 4 نایب، نه‌مازه، دیاری کراو 5
... ی، ... یک، بری، که‌می، نه‌ختی، بشکی،
توزی، نیسکی: Certain of those present
were unwilling to discuss the matter
further \diamond 1 مسلم، حتمی، قطعی، مطمئن، یقینی
2 برخی، پاره‌ای 3 گونه 4 خاص، معین 5 یک...
ی، اندکی

certainly /sɜːtnli/, US 'sɜːtnli/ *adverb*
بی‌گومان، بی‌شک، به دلنمایی، یهوه، نه‌ی،
هله‌بته (له وه‌لام‌دانه‌وه‌دا): Without
treatment, she will almost certainly die
I'm certainly never going there again
بدون تردید، البته، یقیناً

certainty /sɜːnti/, US 'sɜːnti/ *noun, pl. certainties*
1 بابه‌تی مسوگر، شتی مسوگر، شتی دیار:
Her return to \diamond political/moral certainties
2 the team now seems a certainty
بی‌چندوچونی، دیاری کراوی، راستی،
گومان‌لینه‌کراوی، بی‌نملاونه‌ولایی، مسوگر،
براه‌می، خارجه‌می، دلنمایی، نارخایه‌نی،
متمانه، باوه‌رینکراوی: There is no certainty
that the president's removal would end
the civil war \diamond 1 امر مسلم 2 قطعیت،
حتمیت، اطمینان، یقین

certifiable /sɜːtɪfəbl/, US 'sɜːrt-/ *adjective*
شیایو په‌سندکردن، په‌سند ده‌کړی، جینی‌باوه،
په‌سندکراو (certifiably *adv*) \diamond قابل تأیید
certificate /sə'tɪfɪkət/, US sɜːt-/ *noun*
گه‌واهی، پروانامه، باوه‌رنامه، تسبیق، شاتنامه \diamond
گواهی، گواهی‌نامه

certificate teacher *noun*
ماموستای فهرمی یان پروانامه‌دار \diamond معلم مجاز
certification /sɜːtɪfɪ'keɪʃn/, US 'sɜːrt-/ *noun*
ستتوف (دان)، شایه‌تی، په‌سندکردن،
په‌راست‌دانان، سه‌لماندن، مؤرکردن: the
medical certification of the cause of death
 \diamond شهادت، تصدیق، تأیید

certified *adjective*
1 په‌راست‌دانراو، سه‌لمینراو، لیه‌شواو،
په‌سندکراو، مؤرکراو، باوه‌رینکراو: certified
2 intellectuals خاوه‌ن پروانامه: a certified
3 gemologist شیت 1 تصدیق‌شده،
گواهی‌شده 2 دارای گواهی‌نامه 3 دیوانه
certified cheque *noun*

چه‌کی ده‌سته‌به‌رکراو \diamond چک تضمینی

certified mail = recorded delivery
certified public accountant = chartered accountant

certiorari /sɜːtɪə(ʊ)'rɑːri/ *noun*
(ماف) ده‌ستووری که به یقینی نه‌و دادگای به‌رز
به کیسه یان بابه‌تیکی دادگای خوارتردا
ده‌چینه‌وه \diamond سرتیوراری

certitude /sɜːtɪtjuːd/, US 'sɜːrtɪtuːd/ *noun*
1 بابه‌تی مسوگر، شتی مسوگر 2
بی‌چندوچونی، دیاری کراوی، راستی،
گومان‌لینه‌کراوی، بی‌نملاونه‌ولایی، مسوگر،
خاترجه‌می، دلنمایی، نارخایه‌نی، متمانه،
باوه‌رینکراوی: e- We have this definite
that Cicippio will be freed \diamond 1 امر مسلم 2
قطعیت، حتمیت، اطمینان، یقین

cerulean /sɪ'ruːliən/ *adjective, noun*
ره‌نگی شینی توند n شینی ناسمانی، شینی
توخ (بنده‌ت): له caeruleus لاتین، له
"ناسمان" \diamond adj ره‌نگ آبی ناسمانی n نیلگون

cerumen /sɪ'ruːmən/ = technical term for earwax

ceruse /sɪ'ruːs/, US sɪ'ruːs/ = white lead
cervical /sɜːvɪkl/, sɜː'vaɪkl/, US 'sɜːvɪkl/ *adjective*

1 (تویکاری) ملی، گه‌ردنی، نه‌ستوی 2
مله‌نالدان، سه‌ریه ملی، نالدان (بنده‌ت): له
cervic- لاتین "مل" \diamond 1 گردنی 2
وابسته به گردن رحم

cervical smear = smear test

cervicitis /sɜːvɪ'saɪtɪs/ *noun*
هه‌وکردن یان ناوسانی مله‌نالدان \diamond التهاب
گردن رحم

cervid /sɜːvɪd/ *noun*
شیرده‌ری له تیره‌ی ناسک یان گاکتوی
(Cervidae) \diamond سروید

cervine /sɜːvaɪn/, US -vɪn/ *adjective*
پتوهندی به ناسک یان گاکتوی یهوه هه‌یه،
شینوه‌گاکتوی، شینوه‌ی نافور دده، سه‌ریه یان
پتوهندی به نافوره‌وه هه‌یه \diamond وابسته به گوزن،
گوزن‌مانند

cervix /sɜːvɪks/, US 'sɜːrv-/ *noun, pl. cervixes* /-sɪz/, cervixes /-vɪksɪz/
1 (تکتیکی) نه‌ستو، مل، گه‌ردن (ب.ت)،
ناخړه‌کی یان به‌شی پشته‌وه‌ی 2 ملی نالدان
uterus (بنده‌ت): له cervic-, cervix- لاتین) \diamond
1 گردن 2 گردن رحم

Cesarean or Caesarian = Caesarian
cesium *noun*, US spelling of caesium

سیریزوم \diamond سیزیم
cess /ses/ *noun*, also sess

(له سکانلەند، نیرلەند و هیند) باج(دانان) ○
مالیات(بندی)

cessation /se'seɪʃn/ *noun*

1 دایران، پچران، ویستان، وەستان، راگیران،
دوایی پەتتان: Mexico called for an
2 immediate cessation of hostilities
ناگریهست، شه‌یه‌ندان، شه‌رپراگرتن ○ 1 وقفه،
توقف، ایشت 2 آتش‌بس

cesser /'sesə/ *noun*

(ماف) دوایی پەتتان، راویستان، به‌سەرچوون ○
انقضاء

cession /'seɪʃn/ *noun*

1 پیدان، دەس‌لە‌ه‌ل‌گرتن، وازه‌یتان، راگوستن،
به‌ده‌سته‌وه‌دان 2 شتن دەس‌لە‌ه‌ل‌گیراو، شتی
به‌ده‌سته‌وه‌دراو یان راگوستراو (ب.ت. زه‌وی،
دوای شه‌ر) ○ 1 واگذاری، انتقال 2 مورد انتقال

cesspipe *noun*

ناوه‌رو یا زیرایی دەس‌یه‌ناو ○ مجرای فاضلاب
cesspit /'sespɪt/ *noun*, also cesspoll
/ˈsespuːl/

1 چاله‌ مسته‌را، چاله‌ پیساو، چالییس 2 شوتی
گه‌نیو یان پیس، مه‌کوی خرابیه، جیتی پیس: a
cesspit of corruption ○ 1 چاه فاضلاب 2
مرکز فساد

Cestoda /ses'toʊdə/ *noun*, *pl.* also Cestoidea

(گیانه‌وه‌رناسی) کرمه‌باریکان: ده‌سته‌ین له
کرمه‌پانه‌ شه‌خوره‌کان parasitic flatworms
که بریتین له tapeworm ○ سستودا

cestode /'sestəʊd/ *noun*

کرمه‌باریکه، کرمی سینتود، tapeworm ○ کرم
ستود

cestus /'sestəs/ *noun*, *pl.* cesti

پشتوین، پشتین، که‌مه‌ر، هی زنان یونانی کۆن،
ب.ت. نه‌وه‌ی وه‌ک نیشانه و هیتا له به‌ووک
ده‌به‌ستری (به‌ره‌ت): لاتین "belt, girdle" له
kestos یونانی، له kestos (شتیکی) کیشراو،
له kentein "کیشان، کون‌تی کردن به شتی تیز"
○ کمریند

cestus /'sestəs/ *noun*, *pl.* cestuses

جوړی ده‌سکینی چهرمی، تاسن و سورپی
(قورقوشم) تیا به و مشت‌بازانی رومی کۆن له
ده‌ستان ده‌کرد ○ کمریند

CET /ˌsiː iː ˈti/ *abbreviation* Central
European Time

سی‌یوتی (کاتی ئه‌وروپای ناوه‌ندی) ○ سی‌یوتی
Cetacea /si'teɪʃə/ *noun*, *pl.*

(گیانه‌وه‌رناسی) نه‌ه‌نگی به‌کان، نه‌ه‌نگان،
porpoise و dolphin, whale. نه‌ه‌ه‌نگ
به‌کان ده‌گرته‌وه (به‌ره‌ت): له لاتینی نوێ‌وه، له
cetus لاتینه‌وه، له kētos یونانی به‌وه "نه‌ه‌نگ"

"whale" ○ آب‌بازان

cetacean /si'teɪʃn/ *noun*, *adjective*

(گیانه‌وه‌ری) نه‌ه‌نگی، نه‌ه‌نگ‌ناسا، نه‌ه‌نگ
(جانور) آب‌باز

cetane /'si:teɪn/ *noun*

(کیمیا) سیتان (روئیکی به‌ره‌نگ C₁₆H₃₄، له
پیتروئ ده‌گیرێ) ○ ستان

cetane number *noun*, also cetane rating

(کیمیا) ژماره سیتان ○ عدد ستان

cetanolological *adjective*

سه‌ربه یا پته‌وه‌ندی به نه‌ه‌نگ(ان)ناسی به‌وه هه‌یه
○ وابسته به ستانولوژی

cetanologist *noun*

نه‌ه‌نگ(ان)ناس ○ ستانولوژیست

cetanolology *noun*

نه‌ه‌نگ(ان)ناسی (لقب) له گیانه‌وه‌رناسی
cetacean (ه‌کان) ○ ستانولوژی

ceteris paribus /ˌkɛtərɪs ˈpærɪbʊz, ˌset-,
ˌsɪt-/ *adverb*

نه‌گه‌ر بارودوخه‌که به‌و (یان به‌م) شیوه‌یه
به‌نینته‌وه، نه‌گه‌ر هه‌موو شته‌کان، هه‌کاره‌کان یان
توخم و ئیلیمینته‌کان نه‌گه‌رپدرین (به‌ره‌ت): له
لاتینی نوێ‌وه ○ در صورتی که اوضاع به همین
منوال باقی بماند

Cetus *noun*, Latin (genitive Ceti), literally,
whale

(ئه‌ستیره‌وانی) نه‌ه‌نگ، نه‌ه‌نگه، سیتوس:
ئه‌ستیره‌گه‌لێکی constellation پشتینه‌یی
باشووری Aries و Pisces ○ قطب

cetyl alcohol *noun*

جوړی ئه‌لکولی کریستالی مینوین C₁₆H₃₄O،
زورتر وه‌ک emollient و ده‌وا و ده‌رمان

pharmaceuticals به‌کاردیترێ ○ سێل الکول
ceviche /se'vɪtʃeɪ/ *noun*, also seviche

جوړی چیشی ئه‌مریکای باشووری ○ سوچ

Ceylon moss *noun*

سووره‌قه‌موزی ده‌ریایی نیمچه‌و‌شکاری هیند،
سه‌رچاوه‌ی سه‌ره‌کی agar [Gracilaria]
lichenoides ○ سېلون موس

Cf *symbol*, the chemical element californium

cf. *abbreviation* compare with (Latin:
confer)

به‌راورد کری، هه‌لیسه‌نگین له‌گه‌ل، بچنه‌وه به،
به‌ریه‌ک‌بدری، پروانه ○ نگاه کنيد به، مقایسه شود

CFA also CFA franc *noun*, from French
Communauté Financière Africaine "African
Financial Community"

یه‌کدی به‌ره‌تی یاره‌ی کامیروون، کونگو، گابون
و کوماری ئه‌فریکای ناوه‌ندی، به‌رامبه‌ر به‌سه‌د

سی‌اف‌ای

cfc /ˌsiː ef ˈsi/ *abbreviation*

chlorofluorocarbon

CFE abbreviation College of Further Education

سی‌ئی‌فئی (له بریتانیا) سی‌اف‌ای

cgs abbreviation centimeter-gram-second

ناماژه به ده‌زگا یان سیستمیکی پتوان که نم

سن، یه که بنه‌رتی‌یه به کاردیتن سی‌جی‌اس

ch abbreviation chapter

chaat /tʃa:t/ noun

چنشتیکی هیندن (له‌ودا سه‌وزی و میوه‌ی کال

ده‌کولینن ئالته و زهرده‌چنوه‌ی پتوده‌کمن)

نوعی غذای هندی

chabazite /'kəbəzɪt/ noun

کانیکی zeolite زهرد یان په‌میی

چابازیت

Chablis /'ʃæbli/ noun, pl. same

۱ شبللی (= جوری مە‌ی تالی سی روژه‌لانی

فهره‌نسه) ۲ جوری مە‌ی سی نانله‌لکولی و

نیوه‌تالی کالیفورنیا شبللی

cha-cah /'tʃa: tʃɑ:/ noun

چاچا: هه‌له‌پرکئی نهم‌ریکای باشور، به

هه‌نگای ورد و توند چاچا

chacham /'xɑ:xəm/ = haham

chacma baboon /'tʃækma/ noun

ه‌گساره یان بابوونیکی مه‌یله‌وره‌ش، جیواری

ساقانا له باشووری ئەفریقا [Papio ursinus]

نوعی بابون

Chadian /'tʃɑ:diən/ noun, adjective

n ره‌سن یان دانیشتوی چاد، ولاتی له

ناوه‌ندی ئەفریقا adj سهره‌ چاد یان

چادی‌یه‌کان چادی

Chadic /'tʃɑ:dɪk/ noun

چادی: کومه‌لن له زمانانی ناوچه‌ی گومی چاد

له باکووری ناوه‌ندی ئەفریقا، که گرنگ‌ترینی

زمانی Hausa یه‌ه adj سهره‌و کومه‌له‌ زمانی‌یه

چادی

chador /'tʃɑ:dɔ: 'tʃɑ:dɔ: 'tʃɑ:dɔ/ noun,

also chadar, chuddar

چارشبو (= ژنانی مسولمان ب.ت. له ئیران

ده‌پوشن) چادر

chaebol /'tʃeɪbɒl/ noun, pl same or

chaebols

(له کوماری کوریادا) چه‌یبال: دام‌وده‌زگانیکی

بازرگانی که خیراتیکی به‌ربلاو خاوه‌نیه‌تی

چیبول

chaeta /'ki:tə/ noun, pl. chaetae /-tɪz/

(گیانه‌وه‌رناسی) مووی زهر، کولکه یان تووکی

زهر، بژه، seta یان bristle ب.ت. ه‌ی کره‌

نالفه‌یی‌یه‌کان annelid worm قز یان موویکی

ره‌ق که له کیتین پیکهاتووه (بنه‌رت: له لاتینی

نوی‌وه، له khaitē یونانی‌یه‌وه "مووی دریز

"long hair") تار، مووی زهر

chaetal adjective

سهره‌ مووی زهر، بژه‌یی وابسته به تار یا مووی

زهر

chaetognath /'ki:təg'nəθə, -'neɪθə/ noun,

adjective

n (کرمیکسی) مووزیره‌شه‌ویلکه،

موودرژ(ه) شه‌ویلکه adj (ه‌ه‌روه‌ها

chaetognathan) سهره‌ یان پتوه‌ندی به

موودرژ شه‌ویلکانه‌وه هه‌یه کیتوگات

Chaetognatha /'ki:təg'nəθə, -'neɪθə/

noun, pl.

(گیانه‌وه‌رناسی) مووزیره‌شه‌ویلکان،

موودرژ(ه) شه‌ویلکان: لقیکی چکوله له بن‌پرره

ده‌ریایی یان ناوی‌یه‌کان که arrow worm

ده‌گرتیه (بنه‌رت: له لاتینی نوی‌وه، له khaitē

یونانی gnathos + "کیتوگاتا

Chaetopoda noun, pl.

مووزیره(ه) پتیا، موودرژ‌پایان: ده‌ستین له کره‌

نالفه‌یی‌یه‌کان که polychaete کان و

chaetognath ده‌گرتیه‌وه کیتوپدا

chafe /tʃeɪf/ noun

۱ پست‌دامالکان، توخ‌دامالکان، دامالکای،

رووشان، برین ۲ rage رفتگی پوست، زخم

chafer /'tʃeɪfə/ noun

جوری قالونجه‌ی زله‌ی هه‌لف، به‌لای گزوگیان و

بریتین له June bug و cockchafer (ئه‌لمانی

بنه‌رت) نوعی سوسک

chaff /'tʃɑ:f, US tʃæf/ noun

سوس، سوست، توخ، جه‌لتوک، پورگ (تویکلی

برنج)، سهر‌کوزهر، کوته‌ل، کوزهره، گیا، تفاق،

تالیک، کا، پووش، پوار سوس، علوفه، کاه

chaff /'tʃɑ:f, US tʃæf/ noun

شوخی مزاح

chaffer /'tʃafə/ noun

جه‌مه‌لیدان، جه‌ندوچون‌کردن، مشت‌وسر،

ده‌مه‌تقی، hagging چانه‌زنی

chaffinch /'tʃæfɪntʃ/ noun

سهره‌ی دارستان یان لیره‌وار [Fringilla

coelebs] سهره‌ی جنکلی

chaffweed /'tʃafwi:d/ noun

(رووه‌ک‌ناسی) pimperl یک‌ی ورد به‌گولی

سیی یان په‌میی‌یه‌وه [Anagallis minima]

نوعی گیاه

chaffy /tʃɑ:fɪ/ adjective

۱ کایی، پووش و په‌لاشوی، کاناسا، کوته‌لای،

چه‌لتوک‌دار ۲ هه‌جه‌که، پریو‌پوچ، پتیه‌وده

۱ پوشالی ۲ بیهوده

Chagas' disease /'tʃɑ:gəsɪz/ noun

جوری نه‌خوشی که له ترپانوسومه‌کانه‌وه تووش

ده‌بن و به‌هوی جانسه‌وه‌ریکی خون‌مزه‌وه

راده گوئزری، له نمریکای باشووری په تانیکه و زیانی هه به یو دل و سیستمی دهماری ناوهندی (بهره): له ناوی پزشکی بریتیلی Carlos Chagas بیماری چاگاس

chagrin /'ʃægrɪn, US 'ʃɑːgrɪn/ *noun*

1 خه مباری، لښو باری، ناروختی 2 ناوهندی 3 که سهر، په زاړه، خه 4 ره نجان، دل نیشان، دلمه ندی 1 تاثر 2 ناامیدی 3 غم 4 رنجش

chagrined *adjective*

1 ره نجاو، دل نیشاو، دلمه ندی 2 ناروخت، زین، خه ملی نیشوو، کر، خه مبار 1 رنجیده 2 تاثر

chai /tʃaɪ/ *noun*

(هند) چایی یی که له کولاندی گه لای چایی له گهل شیر، شکر و دهنکی هیل دروست دهی چای

chain /tʃeɪn/ *noun*

1 زنجیر، زریزه: *a short chain* *a bicycle chain* 2 *length of chain* کوټ وینه ند، کوټ و زنجیر، کوټ وینه ند: *the chains of fear/misery* 3 زنجیره، لیزگه، بنده له به ند، ره چه، رست، ریزه: *to set in motion a chain of events* 4 *mountain/island chains of events* *Volunteers formed a human chain-in to rescue precious items from the burning house* 5 *a chain of supermarkets/a supermarket* -

4 *ain* پاهو، پټون، پټین 5 زنجیری رووینی (یه که ی دریا یی یو پټوانی زهوی بهرامهر به 66 پی یان 20/11 متر) 6 (وشر و هند) کاروان، قهتار 1 زنجیر 2 (در جمع) غل و زنجیر 3 رشته، سله 4 علقه 5 زنجیر ساحی 6 قطار

chain-gang *noun*

زیندانیان یا بهندکراوانی هاو زنجیر، هاو زنجیران، هاو بهندی یه کان 1 زندانیان هم زنجیر

chain gear *noun*

گټری زنجیری 1 دنده ی زنجیری

chain isomers *noun, pl.*

(کیمیا) نیزومیره زنجیره یی یه کان، هاو پارزه زنجیره یی یه کان 1 ایزومرهای زنجیری

chainless *adjective*

بی زنجیر، بهرلا، نازاد، بی به ند 1 بدون زنجیر

chainlet /'tʃeɪnlɪt/ *noun*

زریزه، زنجیری چکوله 1 زنجیره کوچک

chain letter *noun*

نامه ی زنجیری یان ده ساودس کردو (تهو) نامه ی که دهس به دهس لپی هه لده گیر تهو (تهو) نامه ی زنجیره ای

chain link *noun*

نرده ی توپی (له تیل) 1 نرده ی توری

chain link fence *noun*

په رزینی توپی (له تیل) 1 حصار توری

chain mail *noun*

زری (خه فتان: کراسی (له ناویرشم) بن زری) 1 زره، جوشن

chain reaction *noun*

1 (فیزیک و کیمیا) کار دانه موی زنجیری 2 (خوازه): *It set off a chain reaction in the international money markets* (حقیقی

یا مجاز) واکنش زنجیری

chain-saw /'tʃeɪnsɔː/ *noun*

هده ی زنجیری، مشاری زنجیری یان موتوری اړه ی موتوری

chain-smoker *noun*

سیگاری یا سیگار کټشی به زه بر، سیگار به سیگار هه لکه بر، به رده واد کټشی، سیگار نه کوژ تهو، جگه ره به دم 1 سیگاری قهار

chain stitch *noun*

زنجیره، ته قهلی زنجیره (درومان) 1 کوک زنجیره

chain store *noun*, also BrE also multiple, multiple store

فروشگه ی زنجیره یی، زنجیره فروشگا، دامه زراوه زنجیره یی یه کان 1 فروشگاه زنجیره ای

chain-work *noun*

کاری زنجیری 1 کار زنجیری

chain-wrench *noun*

هاچره ی زنجیری 1 آچار زنجیری

chair /tʃeə(r), US 'tʃer/ *noun*

1 سنده لی، کورسی، ته خته ک، ته سکه مل 2 بوست یان کورسی ماموستایی، به و پای به ی ماموستایی 3 سهر کوک، سهر وکی کوپونه وه 4 کورسی ټیلیکتریکسی، سزای کوشتن (له) *kathedral* یونانی، پروانه *cathedral* 1 صندلی 2 مقام استاد 3 رئیس جلسه 4 صندلی الکتریک، مجازات اعدام

chair-lift /'tʃeərlɪft, US 'tʃer-/ *noun*

کورسی گهړوک (یو هه لگرتی خه لک یو سهر وو و خواووی کټو) 1 ته سی یز

chairman /'tʃeəmən, US 'tʃer-/ *noun, pl. chairmen*

1 سهر وک 2 سهر کوک، سهر وکی کوپونه وه 3 سهر وکی لیژنه، سهر لیژنه، سهر لیژنه، سهر وکی کوټمه 1 رئیس 2 رئیس جلسه 3 رئیس کټمه

chairmanship /'tʃeəmənpɪp, US 'tʃer-/ *noun*

سهر وکایه تی 1 ریاست، صدارت

chairperson /'tʃeəpɜːsn, US 'tʃerpɜːsn/ *noun, pl. chairmen*

سهر وک، سهر کوک، سهر وکی کوپونه وه (زن) 1 رئیس جلسه

chairwoman /'tʃeəwʊmən, US 'tʃer-/ *noun, pl. chairwomen*

1 سهر وک 2 سهر وکی کوپونه وه (زن) 1

رئیس 2 رئیس جلسه (زن)
chaise /ʃeɪz/ *noun*

1 شاز (عمره بانه‌ی دوو یان چوار پنجکه) 2
chaise longue /ʃeɪz ˈlɒŋ/ *noun*

chaise longue /ʃeɪz ˈlɒŋ, US ˈlɔːŋ/ *noun*
 (فهره‌نسی) نه‌سکه‌م‌ل یان کورسی دریز
 صندلی طویل

chakra /ˈtʃʌkrə/ *noun, pl. chakras*
 (له بیری هیندی‌دا) چاکرا: هدریک له
 ناوه‌نده‌کانی هیز و توانایی مانایی له له‌نسی
 مروف‌دا (بهره‌ت: له cakra سانسکریت
 "چرخ، سوور، cycle wheel") چاکرا

chalaza /kəˈleɪzə/ *noun, pl. chalazae ˈziː/*
 (گیانه‌ورناسی، له هیلکه‌ی بالنده‌دا) گرچکه:
 هدریک له دوو بنده بادراوه‌ی سینته‌ی هیلکه
 که زهر دینه به توپکله‌کوه ده‌به‌ستنه‌وه (بهره‌ت:
 له khalaza یونانی "small knot") کلیر
chalazal *adjective*

گرچکه‌یی، سهر به گرچکه ○ وابسته به کلیر
Chalcedonian /kəlˈsɪdɒniən/ *adjective*
 سهر به نه‌نجومه‌نی ecumenical کلیسه‌ی
 کریستائیت ○ کالسدونیان

chalcedonic /kəlˈsɪdɒnik/ *adjective*
 سهر به ناقیق سبی ○ وابسته به عقیق سفید
chalcedony /kəlˈsɛdəni/ *noun, pl. chalcedonies*

ناقیق سبی ○ عقیق سفید
chalcid s/ˈkalsɪd/ *noun, adjective, also chalcid fly or chalcid wasp*

(میزووناسی) جزئی میرووی وردی مشه‌خوری
 کومه‌ل‌نکی به‌ربلاو (زوررخیزانی
 Chalcidoidea)، هدریک له چه‌ندین
 ی بال‌ت‌نکی جوراوجور، کرم‌وکه‌کانیان
 مشه‌خوری میرووه‌کانن ○ کالسد

chalco- *prefix*
 پشگر: مس (بهره‌ت: له khalkos یونانی‌یوه
 "copper") ○ پشوند: مس

chalcocite *noun*
 کالکوسیت: کائیک ناسایی، سولفایدی مس
 Cu₂S، کانه‌پردیکی گرنگی مسه ○ کالکوسیت
chalcogen *noun*

مس‌ساز، مس‌پنکه‌ین: کالکوزین: هدریک له
 توخمه‌کائی نوک‌زین، سولفور، سلیتینوم
 selenium و تیلورینوم tellurium ○ کالکوزن
chalcographer *noun*

مس‌ه‌ل‌کول، مس‌نوس ○ حکاک بر روی مس
chalcography /kælˈkɔːɡrəfi/ *noun*

مس‌ه‌ل‌کولی، مس‌نوسی ○ حک بر روی مس
Chalcolithic /ˌkalkə(ɒ)ˈlɪθɪk/ *adjective*
 مس‌وهردینی، مس‌وهردی: سهر به قوناخی
 هزاره‌ی چواره‌م یان سینه‌می پیش‌زاین که

له‌ودا هیندی چه‌ک‌وچول و شمارزی مسی
 دروست کران ○ کالکولیتیک

chalcopryite /ˌkalkə(ɒ)ˈpraɪaɪt/ *noun*
 کالکوپرایت، کالکوپریت: کائیک زهره‌که
 سولفایدی مس و ناسن پیکدینی [CuFeS₂]
 کالکوپریت

Chaldean /kælˈdiːən/ *noun, adjective*
 1 n نه‌ندامی گملی که له Chaldea (که‌لده)
 ده‌زیان، ولاتی کون له باشووری تیراق 2 زمانی
 سامی که‌لدانیانی کون *adj* سهر به که‌لده‌ی کون
 یان که‌له‌ک‌ی یان زمانه‌ک‌ی ○ کلدانی

Chaldee /kælˈdiː, US ˈkaldɪ/ *noun*
 1 زمانی که‌لدانیانی کون 2 زمانی نارامی که له
 هیندی کتیی به‌یمانی کون‌دا به‌کاره‌اتوه 3 -
 Chaldean ○ کلدی

chaldron /ˈtʃɔːldrən/ *noun*
 شالدرن (= پتوهریکی ئینگلیسی، جاران بو
 خه‌لووز، کس و هند به‌کاردیترا) ○ شالدرن

chalet /ˈʃæleɪ, US ˈʃæˈleɪ/ *noun*
 کوخی هه‌وار، کوخه‌وار، کوخه‌ی کویستانی،
 شه‌لنی، خانووه‌دارینی سویسی (له ماوه‌ی
 بشوودا ده‌چن) ○ شه

chalice /ˈtʃælsɪs/ *noun*
 1 جامی مه‌ی، جامی باده، پیاله 2 جامی مه‌ی
 که له Eucharist ی کریستائیت‌دا به‌کاردیترا
 (بهره‌ت: له calix یان calic- لاتینه‌وه "cup")
 ○ 1 جام شراب 2 چالیس

chalice cell *noun*
 (زینده‌ناسی) خانه‌ی جامی یان پیاله‌یی
 سلول جامی

chalicother /ˈkalɪkəθɪə/ *noun*
 بووبه‌ردیکی گوان‌داریکی نه‌سب‌ناسای کوتایی
 سه‌رده‌می Tertiary، له جیانی سم، چنگیکی
 نه‌ستووری بووه ○ کالیکوتر

chalk /tʃɔːk/ *noun*
 1 گله‌سبی 2 گه‌چی نووسین، تهباشیر: a box
 of coloured chalks 3 دروشم، نیشانه، درف
 ○ 1 گل سفید 2 گچ تحریر 3 علامت

chalkboard /ˈtʃɔːkbɔːd, US -bɔːrd/ =
 blackboard

chalkiness *noun*
 گه‌چ‌ناسایی، ساگه‌چی، له‌گه‌چ‌چوویی،
 شیوه‌گه‌چی ○ گه‌چ‌مانندی

chalkpit *noun*
 کانی گله‌سبی، گله‌جانه‌سبی ○ معدن گل سفید

chalkstone *noun*

بهردی گه‌چ، بهره‌گه‌چ ○ سنگ گچ
chalky /tʃɔːki/ *adjective* (chalkier,
 chalkiest)

گه‌چی، گه‌چ‌ناسا، گله‌سبی تیابه ○ گچی،
 گچ‌مانند، حاوی گل سفید

challah *noun*, also challa or hallah

کالا: جوړی نانی سبی هلاتوو و پرهیلکه، ب.ت. له روژانی پشو و Sabbath دا دجوړی (بتهوت: له hallah عبیری په وه) کلا

challengable /'tʃælɪndʒəbl/ *adjective*

رهد ده کړتېسوه، بهرپرېرچی، ددېرېسوه ټ اعتراض پډیر

challenge /'tʃæləndʒ/ *noun*

1 بهرنگارخوازی، بهرنگارېوونهوه، بهگوداچوون (وه)، تیخوړین، له پرووداویستان، بهرپرېرچ دانموه، پانگ کړدن یو شهر یان پشیرکې، هاروگېفه خوه لکېشتی: an

The role of exciting/interesting challenge will be the biggest challenge of his acting 2 to accept/take up a challenge 3 career 2 to accept/take up a challenge 4 Their legal challenge was unsuccessful 3 ددستوور یان فدرمانی ویستان ټ 1 چالی، مبارزه طلبی، رجزخوانی 2 مخالفت 3 فرمان ایست

challenger /'tʃælɪndʒə(r)/ *noun*

1 بهرنگاره ووهیو، بهرنگارخواز، بهگړه ووداچو 2 نه یار، هدرک: the official challenger for 1 the world championship title

مبارزه طلب 2 رقیب

challenging /'tʃælɪndʒɪŋ/ *adjective*

1 سهخت، دزوار، ناسیه چه توون، پرتهرک، نهنگوز، پرزه حمت: 2 work/questions/problems 2 رهنه گرانسه 1 (challengingly /'tʃælɪndʒɪŋli/ *adv*)

شاق، پرزحمت 2 نقادانه

challis /'ʃalis, US 'ʃali/ *noun, pl. challises*

جوړی پارچه ی سووک و نهرم له خوړی یو کراس ټ چالیس

chalone /'kaləʊn, 'keɪ-/ *noun*

(زینده کیمیا) کالون: ماکې که وهک هورمون ددرده درې به لام کاریگه ری بهرگری ری رهورت و چالاکی یتکی کارنه ندانم ناسی هدی، ماکې (وهک glycoprotein) که ری له mitosis ده گری (ته نیا له و شانه ی که نه وه ددرده دا)، ددردانی endocrine که ری له چالاکی کارنه ندانم ناسی ده گری یان سرکونی ده کا ټ کانون

challumeau /'ʃaləməʊ/ *noun, pl. chalumeaux*

جوړی سازی نه ی ناسی سره نای سده ی هه ژده، کلارینیت له وهه پهری سهندوه ټ نوعی ساز

chalybeate /kə'libiət/ *adjective, noun*

adj تاسناوی، ناسنی تیایه، خاوه ن تاسن n ناو، دهرمان یان شتیخی وا که ناسنی تیایی ټ دارای آمین n کالیت

Cham /tʃam/ *noun, pl. same or Chams*

1 نه ندانی گیلکی ره سنی قینام و کامبوجیا 2

زمانی Austronesian ی نه گله ټ جام

chamaeleon = chameleon

chamaephyte /'kəmi'fai/ *noun*

(رووه ک ناسی) گیادارینه ی که گوله کانی له سر عهرز یان تریک بهو ددرده کا، گیاسهر عهرزیله ټ نوعی گیاه

chamber /'tʃembə(r)/ *noun*

1 نه نجومه ن، دیوه خان 2 خدوتنگه، جی خهو 3 دیو، ژوور 4 که لین، چال، قولکه، بوشایی 5 فیشه ک خوړ (نهنگ: chambered adj) ټ 1 مجلس 2 خوابگاه 3 اتاق 4 حفره 5 خزانه (تنگ)

chamber concert *noun*

کونسرتی دیوه خانی، نه نجومه ن یی مدجلیسی ټ کنسرت مجلسی

chamberlain /'tʃembəlɪn, US -bərlɪn/ *noun*

1 کاره کهر، بهرده ست 2 بهرده دار ټ 1 پشکار 2 حاجب، پرده دار

chamberlainship /'tʃembəlɪnʃɪp/ *noun*

1 کاره کهری، بهرده ستی 2 بهرده داری ټ 1 پشکاری 2 پرده داری

chambermaid /'tʃembəmeɪd, US -bərm-/ *noun*

خدمت کاری ژن، کاره کهر (ب.ت. له هوتیل، بو خاوین کردنه وهی جیگاخهو) ټ مستخدم زن

chamber music *noun*

موسیقی دیوه خانی، کوری یان مدجلیسی ټ موسیقی مجلسی

Chamber of Commerce *noun*

ژووری کارداری یان بازرگانی ټ اتاق تجارت

Chamber of Deputies *noun, pl.*

نه نجومه ن یی نویتنه ران مجلس نمایندگان

chamber orchestra *noun*

نورکیترا یان سازبه ندی دیوه خانی ټ ارکستر مجلسی

chamber pot *noun*

میزدان، کاسه، له گهن (له ژووری خدودا) ټ لگن

Chambertin /'ʃɒbə:tɪn/ *noun*

جوړی موی بورگاندی ژور باش، هی Gevrey Chambertin له روژه لاتی فهرنسه ټ نوعی شراب

chambray /'ʃambrei/ *noun*

شامبرا (= پارچه ی کی که تانی ناسک) ټ شامبرا

chameleon /kə'mi:liən/ *noun*, also chamaeleon

(گیانه وه رناسی) زرده فوړه، تیر تیره، روژه پرست، خوړ پرست، که ربه سکه [Chamaeleo] و توخمه کانی تر، خیزان Chamaeleonidae: گهلې جورن [chameleonic adj]: سهره

(chamelcon) ټ آفتاب پرست

chamfer /'tʃəmfə/ *noun*

(دارتاشی) شوین، دۆل، کانیشکاف، ناودۆل،
تاشراوی ○ شیار

chamise /ʃə'mizl/ *noun*

(رووه ک ناسی) جۆری دوهونی ههمیشه سوزی
گه لا باریکی ورد **Adenostoma**

fasciculatum ○ نوعی بوته

chamois /'ʃæmwɑː, US 'ʃæmi/ *noun, pl. same* /-wɑːz/

1 بز ناسک، بز نه کنوی [توخم] **Rupicapra**:
دوو جۆرن 2 تیمانج، تیماج، یخته ○ 1 بز
کومی 2 تیماج

chamois-leather *noun*, also **chammy** or **chammy-leather**

تیمانج، تیماج، یخته، کوده ری ○ تیماج

chamomile /'kæməmaɪl/ *noun*, also **camomile**

گوله چاویشه، گوله فقهی، گوراله میزگی،
به بیوون، حاجی به یات، گوله کانی، گوله سی،
شیر و شه پال. گوله حاجانه [**Chamaemelum**]
nobile (هی شیرین) و جوره کانی تر ○ بابونه

Chammoro /tʃə'morəʊl/ *noun, pl. same* or **Chammos**

1 نه ندانی گه لیک ری ره سنی **Guam** 2 زمانی
Austronesian ی نو گله ○ چامورو

champ /tʃæmp/ *noun*

(نافه رمی) قاره مان، پاله وان ○ قهرمان
champac /'tʃæmpək, US 'tʃam-/ *noun*,
also **champak**

داریکی ههمیشه سوزی تاسایی گول نارنجی و
بۆن خوش، لای هیندوس و بوداییسته کان
پیروژه [**Michelia champaca**] ○ شامپاک

champagne /ʃæm'peɪn/ *noun*

1 شامپین: یه کنی له چند جۆری مدی هه لجوی
باکوری رۆژه لاتی فره نه 2 مەینکی
هه لجوی هاوشویه شامپین که له جینگایکی تر
به رهم دینری 3 رهنگی زهردی مەیلو سهوز،
زهردیکی زور کال یان زهردی سهوزباو ○ 1 و
2 شامپانی 3 رنگ زرد متمایل به سبز

champaign /'tʃæmpeɪn/ *noun*

دهشت، راستایی، گۆرای، تهختان، ریکایی،
دهشتی تهخت ○ بیابان صاف

champers /'ʃæmpəz, US -pərz/ *noun*

شەمپین. شامپانی (زۆرتر له بریتانیا) ○ شامپانی
champertor *noun*

شەپرک، کیشه کر، شەپرکوه ○ شرخر
champerty /'tʃæmpərti/ *noun*

(ماف) شەپرکی، شەپرکینهوه، به شداری له شەپر
یا کیشه دا ○ شرخری

champignon /tʃam'pinjən/ *noun*, also **fairy ring champignon**, *pl. champignons*

جۆری کارکی خۆراکی، له نیو گزگیای کورت دا

هه له تۆقی [**Marasmius oreades**] ○ نوعی
فارچ

champion /'tʃæmpjən/ *noun, adjective*

1 قاره مان، پاله وان 2 براره، بهز نه،
بهردوهوه 3 پشیمان، لایه نگر، پارچه ره،
داکۆکی کار. داژدار **adj** (هه ره) بهرز، باشترین،
زور چاک ○ 1 قهرمان 2 برنده 3 طرفدار،
حامی **adj** اعلی، بهترین

championship /'tʃæmpjənʃɪp/ *noun*

1 پشیرکنی قاره مانی یان پاله وانی یه کان 2
پاله وانی، قاره مانی 3 بۆست یان پله وایه ی
قارمانیتی، پله ی پاله وانی 4 پشیمان، بهرگری،
له سر کردنهوه، پشگیری. داکۆکی ○ 1 مسابقات
قهرمانی 2 قهرمانی 3 مقام قهرمانی 4 حمایت

champlevé /,ʃam(p)lə'veɪ, ʃɒ'lə'veɪ/ *adjective, noun (pl. champlevés)*

adj سه ره جۆری مینکاری که له ودا سر تهخت یان
زهینه **background** یان رووی کانزیسی یان
تاسیتی ریک که نه د و شوین دکرئ (یان
هه له د کۆلری) و پاشان مینای توواوه یان قال نه و
که نه د و شوینه پر ده کانهوه **n** خودی نه و مینکاری یه
یان شیوه (بروانه) **cloisonné** ○ شامپلیو

chana /'tʃana/ also **channa**, **Indian chickpeas**

chance /tʃɑːns, US tʃæns/ *noun, adjective*

1 بهخت، چاره، چانس، شانس، ریکهوت،
هه لکهوت، شیمانه، نه گهر، هه ن، بوار، بهردی،
دهرفهت، نهختان، دهلیفه 2 دووبه خسته کی،
دووبه ختی، ریسک، بهخته کی **adj** تووشی،
ریکهوتی، هه لکهوتی، شانسی ○ 1 **n** اقبال،
شانس، بهخت، اتفاق، احتمال، فرصت، مجال 2
ریک **adj** اتفاقی، شانسی

chancel /'tʃɑːnsəl, US 'tʃænsəl/ *noun*

بهشی رۆژه لاتی کیشه، له پشت میراو یان
میحراهوه **altar** به پینلیکان یان بهرده یی له
nave جیا دهیتهوه ○ ساحت پشت محراب

chancellery /'tʃɑːnsələri, US 'tʃæn-/ *noun*, also **chancellory**, *pl. chancelleries*

1 پۆستی سهروکی حکومت 2 پۆستی
سهروکی دادوهان ○ 1 مقام صدر اعظم 2
منصب قاضی القضاة

chancellor /'tʃɑːnsələ(r), US 'tʃæns-/ *noun*

1 سهروکی زانکو 2 سهروکی حکومت (له
ئلمانی و نهوسترالی) 3 سهروکی شانازی یان
نیفتخاری زانکو (بریتانیا) 4 سهروکی دادگای
بالای ولایت 5 وهزیر یا شالیاری دارایی
(**chancellorship**) 1 سهروکیایه حکومت
2 پۆستی سهروکی دادوهان ○ 1 رئیس
دانشگاه 2 صدر اعظم 3 چانسلور 4 رئیس دیوان
عالی کشور 5 وزیر خزانه داری

Chancellor of the Exchequer *noun*

(له بریتانیا) شالیار یان وه زیری دارایی ۵ وزیر
خزانهدار

chance-medley noun

(ماف و ده گمن) کوشتنی نامه بستی کس له
شهری بهرگری له مخو (یان له سه رخو کر دنه وه)
چانس مدلی

chancery /ˈtʃɑːnsəri, US ˈtʃæns-/ *noun*,
pl. *chanceries*

1 نووسینگه سهروکی دادوهران 2 نهو
نووسینگه ی که نوتهره فهرمی په کانی ولاتی له
ولایتکی تیرا کار ده کمن 3 خانوبه رهی
بالويزخانه ۱ مکتب قاضی القضاة 2 دفترخانه
3 ساختمان سفارت

chancre /ˈʃæŋkə(r)/ *noun*

(پزشکی) شانکر، فهره نگی، شانکر، ناله
(برینه رقه: بریتیکي بیژان، زورتر له ناوگهل
دئ، ب.ت. وهک برینی سهره تاي syphilis:
chancreous /ˈʃæŋkrəs/ *adj*
برین دار، برین ناسا) شانکر

chancroid /ˈʃæŋkroɪd/ *noun*

شانکروید (برینه نهرمه) بدل شانکر
chancy /ˈtʃɑːnsi, US ˈtʃænsi/ *adjective*
(chancier, chanciest)

1 دووبه خسته کی، دووبه خستی، شانسې،
هات ونه هات، ته گهرونه گهر، ینشینی نه کراو،
مه ترسی دار، Working for yourself: risky
can be a -ancy business 2 نهوون، نادیار 3
ریکه وتی، هه لکه وتی، هات ونه هات، haphazard
۱ شانسې، مخاطره امیز 2 نامعلوم 3 اتفاقی

chandelier /ˌʃændəˈliː(r), US -ˈlɪr/ *noun*
چلچرا، ناویزه، لاله، لووستر ۱ لوستر، قندیل،
چلچراغ

chandler /ˈtʃɑːndlɜː(r), US ˈtʃænd-/ *noun*
1 موم ساز، موم کهر، مومچی 2 موم فروش
شهم فروش (chandlery /ˈtʃɑːndlɪrɪ/ *n*) ۱
شمع ساز 2 شمع فروش

change /tʃeɪndʒ/ *noun*, also *menopause*
1 گوران، هه لکه گران، گوهارتن: a change in
important changes to the weather
social/political/economic tax system
a change of government 2 گورین:
3 گورینه وه 4 بازاری نال وگور 5 جوربه جور،
جوراوجوړی، فره جوړی 6 پوولمورده،
قهره پوول، باشماوه ی پوول، باقی پوول 7
دهستی زیادی (بهرگ): I keep a -ange of
changed /tʃeɪndʒd/ *adj*: shoes in the car
changeful /tʃeɪndʒfʊl/ *adj*: گوهارتي،
changeless /ˈtʃeɪndʒləs/ *adj*: *adj*
changelessly /ˈtʃeɪndʒləsli/ *adv*
changelessness /ˈtʃeɪndʒləsnəs/ *n*
(changing *adj*: changer *n*) 1 تغییر،

دگرگونی 2 تبدیل 3 تعویض 4 بازار مبادلات 5
تووع 6 پول خرد، بقیه پول 7 دست اضافه (لباس)

changeable /ˈtʃeɪndʒəbl/ *adjective*

بگور، له گوران هاتوو، ده نه دودوک
changability /ˈtʃeɪndʒəˈbɪləti/ or)
changeably: changableness *n*

(/ˈtʃeɪndʒəbli/ *adv* تغییر پذیر

change in demand noun
(تابووری) گورانی داخوازی یاداو ۱ تغییر تقاضا

change in supply noun
(تابووری) گورانی خسته پروو یان خسته بازار
تغییر عرضه

changeling /ˈtʃeɪndʒlɪŋ/ *noun*

منالی گوراو (= منالی که په ری به کان به جی
منالی که دوزیو یانه تموه، دایده نیته وه) ۱ بجه ی
عوضی

change of life = *menopause*

change of state noun

گوران ۱ استحاله
change-over /ˈtʃeɪndʒəʊvə(r), US -oʊv-/ *noun*

گوران، شینواز گوران، ریچکه گوران، گهرانه وه،
راگو بستن، گوتزانسه وه، switch: the

changeover from a manual to a
a changeover computerized system
period ۱ تغییر، تغییر روش، برگشت، انتقال

change ringing noun

زهنگ زهني، زهنگ لیدان، زیل زهني ۱ ناقوس نوازی

changing room noun

دیو یان زووری خوگورین ۱ رختکن
channa /ˈtʃɑːnə/ = chana

channel /ˈtʃænl/ *noun*

1 گهروو، تنگه لان، تنگه، دهریاری، باریکه ری
(دهریا) 2 بنگاو، تمختاو، بنک (روبار و هند) 3
قوولیکه، جینی قوول، شوینی پرتاو، نیرینه،
قوولایی، دهریای قوول 4 جوگه، ناوهری،
ناوهری، ناوهری، نوکند، جو، ره نه دواو:
5 drainage channels in the rice fields
شوین، کووز، خهت، کمند 6 دهره بند، ریگا 7
(تهلفزیون) رایله، کانال: a movie/sports
8 to change/switch channels channel
(the Channel) کانالی ۹ ټینگلته ر (رادیو و
تهلفزیون) دبرتی شه پوول: terrestrial/satellite
10 channels (خوازه) ریگا، شوین، ریره، ری،
کانال: Complaints must be made through
The company has the proper channels
۱ worldwide distribution channels
تنگه، بغار 2 بستر 3 قیمت عمیق، دریای عمیق 4
جوی، مجرا 5 شیار 6 طریق 7 شبکه 8 دریای
مانش 9 طول موج 10 (مجازی) کانال، مسیر، راه
channel catfish noun, also *channel cat*

نقه یان باقوی نوکمند: جورئ نقه ی زله ی
بنکه بنکه رهش، ماسی یتکی خوراکي گرنکی
نمیریکا و کانادا [Ictalurus punctatus]
نوعی ماهی

chanson /'ʃɒ̃sɔ̃, French ʃɑ̃sɔ̃/ *noun*

گورانی فەرهنسی ۱ آواز فرانسوی
chanson de geste /'ʃɒ̃sɔ̃ də ʒɛst, French
ʃɑ̃sɔ̃də ʒɛst/ *noun*, chansons de geste
pronunc. same

هونراوه ی دلدارانه ی میژوویسی فەرهنسه ی
سهرده می سده کانی نیوه راست
Middle Ages ۱ چانسون دو گت

chant /tʃɑ̃nt, US tʃænt/ *noun*

1 دروشم 2 ههوا، بهسته، بهند، ستران، گورانی،
(له دین دا یان بۆ کلیسه) سرود، مناجات ۱
شعار 2 نغمه، سرود، ترانه، آواز، ترنیل

chanter /tʃɑ̃ntɛ(r), US tʃæntɛr/ *noun*

1 سرودبێژ، cantor 2 نهمی
reed pipe 3 مەشکمانه bagpipe که کونی ههیه و بۆ
لێدانی ناواز و میلودی یه کانه 3 سهردهسته ی
دوعاخوتان له chantry دا ۱ سرودخوان 2 و
3 چانتر

chanterelle /tʃɑ̃ntɛrɛl, US tʃæntɛrɛl/ *noun*

(رووه ک ناسی) جورئ قارچه که خوشانه ی
بیشه لانی به کلاوه ی رهجه نی ئاسای زهرده ده و
بۆنیکي نهرمی وه که قه یسی ههیه
[Cantharellus cibarius] ۱ نوعی قارچ

chanteuse /ʃɑ̃n'tɛz/, *noun*

(فەرهنسی) گورانی بێژ، ستران بێژ (ژن) ۱ خواننده

chanticleer /tʃɑ̃nti, klɛr/ *noun*

(وێژه یی، مام) که له شیر، rooster ۱ (آقا) خروس

chantry /tʃɑ̃ntri/ *noun*, pl. chantries

باره یین که تهرخان ده دری به قه شه کان تا له سهر
مردووه کانی بخوین: نوێژگه یین که ههر بۆ
مه به ستینکی وا تهرخان کراوه (بنهرهت): له
chanterie فەرهنسی کون، له chanter گورانی

وتن ۱ چانتری

chanty /tʃɑ̃nti, US tʃænti/ *pl. chanties*
= shanty

Chanukkah = Hanukkah

chaos /'keɪɒs, US 'keɪɔs/ *noun*

1 نازاوه، بشیوی، ئالۆزی، باشاگردانی،
گه ره لاوه، شیواوی، گۆبه ن: the blackout
caused chaos throughout the city
کۆمه له که ییکی شېره و شیواو 2 دیوه زهمی پش
بیکهاتنی گهردوون، نازاوه ی بیه سهره تای یان
نه زله ی 3 (بی بار) abyss, chasm chaotic
1: /ker'ɒtɪk, US -'ɑ:tɪk/ *adj*
تیکه ولیکه، ناریک، شه زاو، پر نازاوه، نازاوه مه ند:
2 a chaotic mass of papers

شیواوی: - /ker'ɒtɪkli, US
'ɑ:tɪk-/ *adv* ۱ نالۆزانه، به شیوه یه کی شیواو
۱ اغتشاش، آشوب، هرج و مرج: توده ی بی نظم 2
خائوس، هیولا، هاویه

chaos theory *noun*

تیۆری نازاوه یان شیواوی: ده رباره ی سروشت
natute و ده ره نجامه کانی ئالۆزی و سیسته
نازاوه مه نه ده کان ده کۆلیته وه ۱ نظریه ی آشوب

chap. abbreviation chapter

chap /tʃæp/ *noun*

(له بریتانیا و نافهرمی) کور، پیاو، پتیاده م، زهلام:
He isn't such a bad chap really
کورته ی (chapman) ۱ پسر، مرد، آدم

chap /tʃæp/ *noun*

قه لهش، قلیش، تره ک (له بهر با یان
سهرمادابوون) ۱ ترک

chap *noun*

شه ولیکه (خواروو)، ده مه وه لوس ۱ آواره

chaparral /ˌʃapəˈreɪhəʊs, US tʃ-/ *noun*,
also chaparejos, pl.

(له نمیریکای باکووری) شالواری چه رمی
(کابو یی یه کان له بهری ده کهن) ۱ شلوار چه رمی

chaparral /ˌʃapəˈræl, tʃ-/ *noun*

1 (نهمیریکای باکووری) بهه روولانی
هه می شه سه وز و گزگل، بیشه لانی له بهرووی
هه می شه سه وز و گرگن: به گشتی: بیشه لانیکی
پیاپینه به ریو impenetrable و (یه کجار) چه ره
ده وه ن و داری گرگن 2 بووره یان کۆمه لگاییکی
ژینگه ناسی یانه ی بیکهاتوو له رووه ک یان
گژوگیای ده وه نی که له گه ل هاوینیکی گه رم و
زستانیکی ته رو به ی یان شی داردا گونجاوه و
ب.ت. له کالیفورنیای باشووری دا (هه یه):
بنهرهت: له سیانیایی یه وه، له chaparral "بهرووه
گرگنه ی هه می شه سه وز dwarf evergreen
oak" له ۱ xapar باسکه وه ۱ چاپارال

chaparral cock = roadrunner (called also
chaparral bird)

chaparral pea *noun*

بۆلکه به روو یان نوکه به رووی هه می شه سه وز:
ده وه ییکی درکاوی له خیزانی legume هه کان، به
گولی بهه یی زله وه و جاروبار بیشه ییکی چه ره
ناوچه کانی که ناری باسفیکی ولاته
به ک گرته وه کانی نهمیریکای پیکدینتی
[Pickeringia montana] ۱ چاپارال یی

chapatti /tʃəˈpæti, US -ˈpɑ:ti/ *noun*, also
chapatti, pl. chapattis

شپیه نی، نانه گه لا (جورئ نانی خه ر و پانی
هیندی) ۱ شپی

chapbook *noun*

(میژوویسی) کتیبۆ که یان کتیب چه ی جیروکه
که له یه کان ۱ چاپبوک

chape /tʃɪp/ *noun*

1 زمانه یان سنگی ناغزونه یان قولاپ 2
بڼه کالان (chapeless *adj*) چپ

chapeau /'ʃəpəʊ/ *noun, pl. chapeaux or chapeaus*

کلای شاپو، شاپو ۱ کلاه شاپر

chapel /'tʃæpl/ *noun*

1 نوږتگه، جی نوږت 2 کلیسه (چکوله) 3 لقی له
یه کیتی یه کی بازارگانی له نوو سینګه یه کی روژنامه
یان چاپخانه ۱ نمازخانه 2 کلیسا 3 چاپل

chaperon /'ʃæpəron, US -oun/ *noun*, also *chaperone* /'ʃæpəron/

1 چاودیز، چاوبه سهره وهو 2 زنی که له بونه
کومه لایه تی به کاند ناگاداری له کچانی
شوونه کردو ده کسا، پاور، ژنه پاریزه
1 :chaperonage /'ʃap(ə)r(ə)nɪdʒ/ *n*
به پر سر سایه تی، لښ پر سر اوپتی 2 پاریز کاري،
ناگاداری، ناگالی بوون ۱ مراقب 2 دیمه

chaperonin /'ʃapəronɪn/ *adjective*

(زینده کیمیا) پروتینی که یارمه تی پنکھانی
گهردي پروتینه کانی تری خانه زیندووگان
دهدا ۱ چاپرونین

chapfallen *adjective*, also *chap-fallen* or *chapfallen*

1 خاوه نی چمنه گی (خواروو) شور 2 (کون)
خه مبار، کز، دلیر، خه مناک، 1 depressed
دارای جانه ی آویخته 2 اندوهناک

chapter /'tʃæptə(r)/ *noun*

سهرکول، سهره ستون، نه سپره (بهره): له
chapitral نانگلوه خهره نی، رنګه له
"capital" و "chapter" پنکھاتی ۱
سرستون

chaplain /'tʃæplɪn/ *noun*

قهشه (له هیزه چه کداره کاند او پیش نوږی
نوږتگی زندان و خوتندګا: chaplaincy
/tʃæplɪnsɪ/ *noun*, also *chaplainship*
/tʃæplɪnʃɪp/ 1 قهشه یی 2 پلوه پایسه ی
قهشه یی 3 پیش نوږی ۱ کشیش

chaplet /'tʃæplət/ *noun*

1 تاجه گولینه، تاجه گول 2 ته زیج 3 ملوتیک،
تهوق، گهردن بڼه، ملوانکه (chapleted *adj*)
۱ حلقه ی گل 2 نسیم 3 طوق

Chaplinesque /tʃəplɪn'sk/ *noun*

به شتوای چاپلینی، چاپلینه (شتوای کومیدی
نه کتیر و دهره نهری ټینگلته ره یی Charlie
(Chaplin 1889-1977) ۱ به سک چاپلینی

chapman /'tʃæpmən/ *noun, pl. chapmen*

1 (کسون) چه ره چی، دهس فووش،
ورده (واله بغروش، کول کش، دیوره، ده زگیر 2
دهلال (گهروک) ۱ دوره گرد، پلهره 2 واسطه
chappal /'tʃap(ə)/ *noun*

(هتندی) سهرپایی، سهندل (بهره): له
cappal هتندی یه وه ۱ صندل

chapped /tʃæpt/ *adjective*

قلیشاو، قهله شاو، قهله ش بر دوو، پتر،
قهله ش قهله ش ۱ ترک ترک

chaps /tʃæps/ *noun, pl.*, short for *chaparras*

chapter /'tʃæptə(r)/ *noun*

1 (سهر) بهش، بهند، پار، پار (کتیب)،
دابهش کردنی سهره کی کتیب 2 ماوه، قوناخ،
سهردهم 3 کوبونه وهی گشتی 4 کومه لسی
ره به نه کانی دهیر 5 قهشه یان نه دمانی کلیسه ی
کاتیدرال 6 لقی خو جینی (له ریخراوه یی؛
بهره): له *chapitre* فهره نی کون، له
capitulum لاتین، چکولتراوی *caput* "سر"
۱ فصل 2 مدت، دوره 3 اجتماع عمومی 4
گروه راهبان صومعه 5 کشیش یا اعضا کلیسای
جامع 6 شعبه ی محلی

chapter and verse *noun*

سهرچاوه ی دروست، زانیاری یان ورده کاري
دروست ۱ مأخذ دقیق، اطلاعات یا جزئیات دقیق

chapter and accidents *noun*

روژه ره شی یان به دبه ختی یه که لدوای یه ک،
زنجیره یی له رووداوه ناخوشه کاند، مهینه تی
له پشته سهریه ک ۱ سیل حوادث ناگوار

Chapter 11 *noun*

چاپتیری یازده: (له نه میرکا) پاراستن له
خاوه نه قهرزه کانی کومبانی یی له گیر و گرفتگی
دارایی یان مالی بو ماوه ینیکی دیاری کراو تا
دیسان خوی بگریته وه یان خوی ریخخانه وه ۱
چاپتر یازده

chapter house *noun*

1 خانوو (بهره) ی لکسی خو جینی (له)
ریخراوه یی 2 خانووه بهری کوبونه وهی قهشه
یان نه دمانی کلیسه ی کاتیدرال ۱ ساختمان
شعبه ی محلی 2 چاپتر هاوس

char /tʃɑː(r)/ = *charwoman*

char /tʃɑː/ *noun*, also *cha* /tʃɑː/ or *chai* /tʃaɪ/

(بریتانیا و نافهرمی) جای ۱ جای

char /tʃɑː/ *noun*

شتی خه لوسوزی) یان رهش کراو، شتی
سهره بزوت کراو، خه لوز، زووخال، ره وی ۱
جسم زغال، زغال نیم سوز

charabanc /'ʃæbəɪns/ *noun*

شارابانک: جوړی پاس که جاراز بو گشت و
گهرانی خوشی به کاردیترا (له *char-à-bancs*
فهره نی "عهره بانه ی کورسی دار") ۱ شارابانک

characin /'kærəsin/ *noun*

سنگه تیزه: جوړی ماسی چکوله ی ناوی شیرین،
له تیره یی که برتین له *tetra* و *piranha* [خیزان
Characidae] (بهره): له *Characinus*

لاتینی نوئی (ناوی توخم) له *kharax* یونانی
"pointed stake" (شاراسین)

character /'kærəktə(r)/ *noun*

1 کەسایەتی، کەسێتی: *to have a*
a major/minor 0 *strong/weak* -ter

character in the book 2 خوو، خوو و
رهوشت، کرپار 3 تاییەتمەندی، رهوشت،
سروش، جانیشان، تاییەتمەندی جیاکەرۆه،
خەسلەت: *the delicate character of the*
light in the evening 4 توانایی مێتال یان
هۆشی، لێهاتوویی 5 کەش، کەش و هەوا 6 بار،
رهوش 7 پیت، تپ 8 نیشانه، ههमा، بەرزەنگ:
Chinese 0 *optical character recognition*

characters 9 جوو، چەشن، ناوا 10 نیوانگ،
ناوودەنگ 11 رۆل 12 نابروو، ناوی باش 13
بلە، پلەویایە 14 کەس، مرۆ، پیاو، بنیادەم، مرۆ
ناناسایی، پیای سەر 15 رابوو، پێشینە 16
(کامپیوتەر) نیشانه 1 0 *character* 2 منش، خلق
3 ویزگی، خەسیه، مشخصە 4 قابلیت، قدرت
روحي یا ذهني 5 جو 6 وضع 7 حرف 8 نشان 9
نوع 10 شهرت 11 نقش 12 حیثیت 13 مقام 14
شخص، آدم، آدم غیر معمولی 15 سابقە 16 نویسە

character actor *noun*

ئەکتەری رۆلی ناناسایی، سەر یان سەرئێرکێش
0 بازیگر نقش ناهنجار

character actress *noun*

ئەکتەری رۆلی ناناسایی، سەر یان سەرئێرکێش
(ژن) 0 بازیگر نقش ناهنجار (ژن)

character assassination *noun*

ترووی کەسایەتی 0 ترور شخصیت

characterful /'kærəktəfl, US -tərfl/ *adjective*

سەرئێرکێش، ناناسایی: *a characterful face*
characterfully /'kærəktəfli, US -tərfl/ (*adv*)

جال، غیرعادی 0

characteristic /'kærəktə'ristik/ *adjective, noun*

She spoke with *adj* تاییەتی، نەمازە: *n* *characteristic enthusiasm*
نیشانی تاییەتی، رهوشت، خەسلەت: *genetic*
The need to 0 *characteristics*
communicate is a key characteristic of
characteristically /-/ *human society*
0 *adv* *ktə'ristikl/* وەک (وو) هەمیشە،
تاییەتمەندانه، بە تاییەت: *Characteristically,*
Helen paid for everyone 0 *adj* ویزە،
خاص *n* ویزگی، مشخصە، خەسلەت

characterization /'kærəktəraɪ'zeɪʃn/ *noun*

1 باس کردن، *portrayal*: *This is an unfair*
characterization of the Prime Minister

خولقاندن یان دارشتن یان دیاری کردنی
کەسایەتی (کتیب، شاننامە و هتد): *The film*
is worth seeing for its fine *characterizations*

1 توصیف 2 شخصیت پر دازی

characterless /'kærəktələs, US -tərɪəs/ *adjective*

ئاسایی، ناخۆش، بێ تاییەتمەندی، وەرەزکەر،
ناسەرانیج راکێش، هیچ تاییەتمەندی نیکی
سەرئێرکێشی نییە 0 معمولی، کێلکێندە

character recognition *noun*

توانایی کامپیوتیری بۆ خوێندنه‌وه‌ی ژماره و
پتەکان که چاپ کراون یان بە دەست نووسراون
0 شناخت کاراکتر

character reference *noun*

رێزلێنان، پێزانین، سیاس‌لی کردن 0 بزرگداشت،
قدردانی

charade /ʃə'raɪd, US ʃə'reɪd/ *noun*

1 خۆبەگەوچ نواندن، خۆبەگەوچ نیشانەدان،
خۆگێل کردن 2 (charades) قەبلین (هه، کایه‌ین
که له‌ودا یه‌کێ له یاریزانەکان بر گەوشه‌یی ده‌لی و
ده‌یی تیمی نه‌وهر بیه‌بلێتی که چی وتوه) 0
1 تظاهر احمانه 2 لابیازی

charango /tʃə'rangəʊ/ *noun, pl. charangos*

گیتاریکی چکۆله‌ی Andean، له قایلکی
نارمادیلو دروست ده‌کړی (بهره‌وت): له سپانیایی
ئەمریکای لاتینەوه) 0 چارانگو

charas /'tʃaɪrəs/ *noun*

جەوکی گیاه‌نگ یان مەریوانە (بەرەت): له
caras هیندی‌یه‌وه) 0 چاراس

charbon /'ʃɑ:bən/ - anthrax

charcoal /'tʃɑ:kəʊl, US 'tʃɑ:rkəʊl/ *noun, adjective*

n ره‌زی، ره‌زوو، خەلووز (دار): *charcoal*
adj *grilled* (ره‌نگ) بۆری تۆخ،
خەلووزی 0 *n* زغال (رنگ) خاکستری تیره
charcoal grey *noun*

ره‌نگی بۆری تۆخ، ره‌نگی ره‌ش‌بۆر 0 رنگ
خاکستری تیره

charcuterie /ʃɑ:'kurt(ə)ri/ *noun, pl. charcuteries*

1 گوشتی کولای ساردەوه‌بوو بە گشتی 2
دووکانی که ئەو گوشتە دە‌فروشی 0 چارکوتری
chard /tʃɑ:d, US tʃɑ:rd/ *noun, also Swiss*
chard

چە‌وه‌ندەر، چۆندەری گە‌لای، سلق، زلق 0
چەغندر برکی

Chardonnay /'ʃɑ:dənɛɪ/ *noun*

1 شارډۆنی، چاردۆنی: جۆری تریسی
2 *champagne* مە‌ی ئەو تری‌یه 0 چاردۆنی

charge /tʃɑ:dʒ, US tʃɑ:rdʒ/ *noun*

1 گونا‌ه‌بار کردن، تاوان‌باری، گونا‌ه‌بار کردن،

charity shop *noun*

دوکانی خنځواری ۱ مغازوی خبریه
charivari /ʃɑ:riˈvɑ:ri/ *noun*, also shivaree
 ههراوهوړیا، زمازهنا، غلبهغلب، دهنګی
 ټیکل وټیکل ۲ هیاو

charkha /tʃɑ:kə/ *noun*, also charka
 (له نیمچووشکاری هیند) خهړه، کلاسه،
 پیچکې رستن، چهرخی رستن (بهره): له
charḡa /tʃɑ:ḡa/ *noun* "spinning wheel" ۱ چرخ
 نخړی

charlady /tʃɑ:leidi, US 'tʃɑ:r-/ *pl.*
 charladies = chawoman

charlatan /ʃɑ:lətən, US 'ʃɑ:ri-/ *noun*
 ۱ چاوبهست، تلهکه باز، دهسپ ۲ دوکتوری
 دروژن، بز شکهدروژنه یسان دهسپ
charlatanism /'ʃɑ:lətənizəm/ *n*)
 چاوبهستی، تلهکه بازی، دهسپ: **charlatanry**
 /'ʃɑ:lətənri/ ۱ شاید ۲ دکتور قلابی

Charles's law *noun*
 (کیمیا) قانونی چارلز یان شارل: ثمو قانونه
 که دهلی بارستانی گازیکی نایدیال له پهستان
 یان گوشاری جنګیردا constant pressure
 سهارهت به گهرمی یان تیمراچتری رها
 absolute temperature پهکراست ریژهیی به
 (بهره): له ناوی فزیکزانی فهرهستی
Jacques A. C. Charles ۱ قانون چارلز

Charles's Wain *noun*
 Big (نهستیره وانی) گاورج، گه وره ورج،
 Dipper ۱ دب اکبر

Charleston /tʃɑ:lstən, US 'tʃɑ:ri-/ *noun*
 چارلیستون (سما و هه لپه رکن په کی کرز، که له
 دهه یی ۲۰ (۱۹۲۰) دا باو بوو) ۱ چارلستون

charley horse /tʃɑ:li hərs, US 'tʃɑ:ri/
 hə:rs/ = cramp

charlie /tʃɑ:li, US 'tʃɑ:ri/ *noun*, *pl.*
 charlies

۱ بنیادهمی که وره ورج ۲ (بریتانیا و نافه رمی)
 سنگ یان مه مکی زن ۳ (نافه رمی) کوکاین ۳
 (یان Charlie) وشه کوکای ده رخه ری پیتی C له
 پتوهندی به رادیویی به کان ۱ آدم احمق ۲
 پتان زن ۳ کوکاین ۴ چارلی

charlock /tʃɑ:lək/ *noun*

(رووه کناسی) گورمه، گهرمه زن، تره وکه،
 شاهووری، تیرپوکه، وتونه گیاه، خهرتله،
 گوله زه ده [Sinapis arvensis] ۱ خردل وحشی
charm /tʃɑ:m, US 'tʃɑ:rm/ *noun*

۱ جوانی، دلرفتنی، چله نگی، سهرنج راکیشی ۲
 جادوو، تیر هتگ، نفوسون، تلهسم، دیوبند،
 نووشته، چاچول (US) **charmer** /tʃɑ:mə(r),
 charmless /tʃɑ:rm-/ *n* charmingness
 /-mləs, US -ləs/ *adj* بی گیان، بی روح،
 بی تام، قور، ناخوش: **a charmless industrial**

charmlessly /-mləsli, US -ləsli/ *adverb*
 charmlessness /-mləsənəs, US - *adverb*
 ۱ زبایی، جذابیت ۲ سحر، تعویذ
charmed circle *noun*

کومل یان دهسته دهس پریشوو، دهسته
 به دهسه لات (تایهت): **the charmed circle of**
the senator's advisers ۱ گروه متفذ

charmeuse /ʃɑ:'mə:z/ *noun*
 پارچه پیکي نهرمی له خوری بو کراس ۱ چارموز
charming /tʃɑ:miŋ, US 'tʃɑ:miŋ/ *adjective*

جوان، نازدار، نازه نین، دلبر، دلرفتن،
 سهرنج راکیشی: **The cottage is charming**
She's a tiny, but it's charming
What a charming charming person
charmingly /tʃɑ:miŋli, US *name*
charmingly /tʃɑ:miŋli/ *adv* سهرنج راکیشانه، دلرفتنانه
 ۱ زیبا، جذاب

charnel /tʃɑ:nl/ *noun*
 قهرستان: شویته هه لگرتی تهرم و نیکی
 مردووه کان ۱ مقبره، چارنل

charnel house /tʃɑ:nl haos, US 'tʃɑ:rn/ *noun*
 شویته بو هه لگرتی تهرم و نیکی مردووه کان
 ۱ چارنل

Charolais /ʃɑ:(u)leɪ/ *noun*, *pl.* same
 جوړی ره گه زی مانگای گوشتی سبی که ته (له)
 ناوی **Monts du Charolais** چهند گرد و
 تهنیکی روژه لاتی فهرنسه، چنگای که نهو
 ره گه زه لهوی سهری هه لداوه) ۱ چارولایس

Charon *noun*, Latin, from Greek Charōn
 چارون، کارون: کوری Erebus له میتولوژی
 یونانی که گیان و روحی مردودانی به سهر
 روویاری Styx دا ده پهرانده ده ۱ چارون

charophyte /kɑ:rə(u),fai, 'kərə(u)-,
 'tʃərə(u)-/ *noun*

رووه کسن که تیره ی **stonewort** داده گری
 [دیفیژن یان بهش Charophyta] (بهره):
Charophyta لاتینی نوی، له **Chara** (ناوی
 توخم) + **phuta** "رووه که کان" ۱ نوعی گیاه

charpoy /tʃɑ:pɔɪ/ *noun*
 (هیندوستان) تخت، جریپایه، چوارپایه (سووک)
 ۱ تخت خواب

charr /tʃɑ:/ *noun*, also char, *pl.* same
 جوړی ماسی که شینه ناسای ناوه شیرینه کانی
 باکووری یان ده یاکان [توخم **Salvelinus**:
 چهندين جوړن] (رهنگه بههره می سیلنی هه بی)
 ۱ نوعی ماهی

charred /tʃɑ:d, US 'tʃɑ:rd/ *adjective*
 به خه لووژیو، نیوه سوواتو، ره شه وهیو، سوواتو،
 کوته له خه لووژ (charred stick): **the charred**

◉ زغال‌شده
charro /tʃɑ:roʊ/ *noun, pl. charros*

کابوی یان گاوانی مه‌کسیکی ◉ کابوی مکزیکي
charry /tʃɑ:ri/ *adjective*

خه‌لووزین، خه‌لووزی، زووخالی، ره‌ژی‌ناسا
 ◉ زغالی

chart /tʃɑ:t, US tʃɑ:rt/ *noun*

1 نه‌خشه (ب. ب. له‌ده‌ریاوانی‌دا، به‌ریگای
 ده‌ریا یان هه‌واوه): **2 a weather chart**
 هیلکاری، دیاگرام، چارت 3 خشته ◉ 1 نقشه 2
 نمودار 3 جدول

charter /'tʃɑ:tə(r), US 'tʃɑ:rt-/ *noun, adjective*

1 ده‌ستور، فەرمان، بریار، پلا‌نامه،
 راگه‌یاندن‌نامه: **the European Union's**
the Social Charter of workers' rights
 2 **United Nations Charter**
The Royal College received its charter as
a university in 1967 3 **a university in 1967**
 (فرۆکه، که‌شتی و
 هتد) کری: **a yacht available for charter**
 adj به‌کری‌گیرا، ده‌ریه‌ست ◉ 1 n حکم،
 منشور، اساس‌نامه، نظام‌نامه 2 مجوز، پروانه 3 کرایه
 adj دریست

chartered /'tʃɑ:təd, US 'tʃɑ:rtəd/ *adjective*

1 ریندراو 2 لیوه‌شاو 3 خاوه‌ن ده‌ستور‌نامه،
 ده‌ستور‌نامه‌دار 4 به‌کری‌دراو بو مه‌به‌ستیکی
 تاییه‌تی (فرۆکه، که‌شتی یان به‌له‌می) ◉ 1 مجاز
 2 واحد صلاحیت 3 دارای پروانه 4 کرایه‌داده‌شده
 برای منظور خاصی

chartered accountant *noun*

ژمیریاری فدرمی یا لیوه‌شاو ◉ حساب‌دار رسمی
charter flight *noun*

فرۆکه‌ی به‌کری‌گیرا ◉ هواپیمای درستی
charter member *noun*
 نه‌ندامی دامه‌زریته‌ر یان بنه‌ره‌تی ◉ عضو
 مؤسس یا اصلی

charter party *noun*

(یه‌یمان‌نامه یا) پریازنامه‌ی که‌شتی به‌کری‌گیرا
 یان ده‌ریه‌ست ◉ قرارداد کشتی دریست

Chartism *noun*

شارتیزم (= بزووته‌وه‌یین له‌بریتانیا له‌1830دا
 به‌مه‌به‌ستی چاکازی و ریفرم له‌بواری چینی
 کریکار و خه‌ل‌ک‌دا، بنه‌ماکانی له‌مانیفه‌ستی
The People's Charter دا دبیری‌کراوه) ◉
 شارتیزم

Chartist *noun, adjective*

n شارتیست adj شارتیستی ◉ n شارتیست
 شارتیستی

charist *noun*

نه‌خشه‌کیشی ◉ نقشه‌بردار

charter member = founder member

charter plane *noun*

فرۆکه‌ی به‌کری‌گیرا یان ده‌ریه‌ستی
 هواپیمای درستی

chartreuse /ʃɑ:'trə:z/ *noun*

1 لیکوری زه‌رد یان سه‌وز 2 ره‌نگی زه‌رد یان
 سه‌وزی کال، ره‌نگی سه‌وزی ئامال زه‌رد ◉ 1
 لیکور زرد یا سبز 2 رنگ سبز مایل به زرد

the charts *noun, pl.*

لیسته‌ی هه‌وتووانی پ‌فرۆش‌ترین تو‌ماره‌کانی
 موزیکی پاپ ◉ چارتس

charwoman /'tʃɑ:woman, US 'tʃɑ:r-/ *noun, pl. charwoman*

کاره‌کر ◉ مستخدم زن

chary /'tʃeəri, US 'tʃeri/ *adjective* (charier, chariest)

ناگادار، وشیار، به‌منشور، چاودیر، له‌سه‌ره‌وش
 ◉ محتاط، مراقب

Charybdis *noun, Latin, from Greek*

کاریبیدی، جاریبیدی یان شاریبیدی:
 گیزاویکی که‌نار (یا دورگه‌ی سییل، له
 میتولۆزی یونانی‌دا به‌شیوه‌ی دیویکی مینه
 ویچو‌یتراوه) ◉ چاریبیدی

chase /tʃeɪs/ *noun*

1 شوین‌هه‌لگرتن، راوانان، به‌دواکه‌وتن،
 به‌دواداگه‌ران، به‌دواداچوون، شو‌پاندن، دانه‌به‌ی
 2 راو، راوه‌گ، جی‌راو 3 خه‌نه‌ک ◉ 1 تعقیب،
 جستجو 2 شکار، شکارگاه 3 خندق

chase /tʃeɪs/ *noun*

1 کالیر، تیرخۆر 2 شوین یان که‌نده‌کن له‌دیوار
 بو (تیا‌پانانی شت له‌وێ‌دا وه‌ک لوه‌له 3 -
 furrow, groove ◉ 1 کالیر 2 جیس

chaser /'tʃeɪsə(r)/ *noun*

1 هه‌ل‌کۆل 2 به‌شوین‌داگه‌پ، راونه‌ر 3 نه‌و
 نه‌سپه‌ی که‌له‌پشیر‌ک‌دا به‌سه‌ر کۆسه‌کان‌دا
 ده‌یه‌ری 4 فرۆکه‌ی راونه‌ر 5 (تاه‌ره‌می) نه‌و
 نه‌ل‌کۆله‌گیرا‌به‌ی که‌دوای ده‌نکیکی ناگیرا‌تر
 ده‌خو‌ریته‌وه ◉ 1 حکاک 2 تعقیب‌کننده 3 چاسر
 4 هواپیمای شکاری 5 چاسر

Chasid /'xasɪd/ = Hasid

Chasidism /'xasɪdɪz(ə)m/ = Hasidism

chasm /'kæzəm/ *noun*

1 که‌له‌به‌ر، که‌لین، که‌ندر، که‌ندال، که‌نده‌لان،
 که‌نه‌لان 2 جیا‌وازی زۆر، نا‌کوکی، نا‌خۆشی
 به‌کجار، که‌لین، که‌له‌به‌ر ◉ 1 chasmic
 که‌له‌به‌ردار، که‌لین‌دار 2 به‌جیا‌وازی‌به‌کی
 زۆره‌وه) ◉ 1 شکاف 2 اختلاف بسیار

chasse /ʃas/ *noun*

لیکوری دوا‌ی قاوه ◉ شاس

Chasselas /'ʃas(ə)la:/ *noun*

1 جۆری‌تری، بو‌خواردن یان مه‌ی ده‌کری 2

مەدی ئەو تەرییە (لە ناوی گوندی نزیك بە
Mâcon ی فەرەنسە) شاسلاس

Chassid /ˈxasɪd/ = Hasid

Chassidism /ˈxasɪdɪz(ə)m/ = Hasidism

chassis /ˈʃæsi/ noun, pl. same /-sɪz/

چارچێو، چێو، لاشەبەست، لاشەبەند،
بەیکەر، شاسی، داروبەند، لاشە ی ماشین، قاوخی
(وەک تەلەفزیۆن و رادیۆ) شاسی، تەنی اتومبیل

chaste /tʃeɪst/ adjective

1 داوین پاک، پاک، بەناموسی 2 بارزگار 3
ساده، نەرازاو **chastely** adv: داوین پاکانە،
پاکانە، بەناموسانە **chasteness** /tʃeɪstnəs/ **chastity** /ˈtʃæstɪti/ n **in**
بەناموسی 2 سادهیی، نەرازاوویی 3 تەنایی،
بێ جووتی) 1 عەیف، پاکدامن 2 مەتی 3
بیرایش

chaste tree noun, also agnus castus

تێروو، ئالت [Vītex agnus-castus] ٥ بنگرۆ

chastisement /tʃæˈstaɪzmənt, US

ˈtʃæstɪzmənt/ noun

تەمی، لێدان، بیراز، تاشان، سزا، سزا ٥ تەییە

chastity belt noun

بەشتینی داوین پاکیی ٥ کەربەند عەف

chasuble /ˈtʃæzjʊbl/ noun

عەبا، بالابوش، جیە (بێ قول کە قەشە لە ناھەنگی
شینوی خواوەندی دا لەبەری دەکا) ٥ رەدای کەن

chat /tʃæt/ noun

1 گالتەوگەپ، دەمەتەقی، دووان، شوخی، قە،
ناخافتن، وتووێژ یا قەسە دوستانە 2 چەنەدان،
چەقەسەویی ٥ 1 گپ، صحبت، حرف 2 وراچی

château /ˈʃatəʊ, French ʃato/ noun, pl.

chateaux pronounc. same or /-təʊz/

1 سەرا، کوشک، کاخ 2 کوشکی سەرەمی
دەرەبەگایەتی لە فەرەنسە 3 قەلا ٥ 1 کاخ،

قصر 2 قصر دوران فئودالیتە 3 دژ

chatelain /ˈʃætlem/ noun

فەرماندەری قەلا، قەلادار ٥ فرماندەیی قەلە

chatelaine /ˈʃatəlem/ noun

1 خانەمی کوشک 2 زنجیر، زریزە، قولاب
(جوانی بەشتینە یان کەمەر، بو ھەلگرتنی کلێل
یان شتی تر) ٥ 1 بانوی قەلە 2 زنجیر

chatoyant /ʃəˈtoɪənt/ adjective

بریسکەدار، ورشن (or)

chatoyance or **chatoyancy** n

بریسکەداری، ورشنی،

زریو زریو) ٥ دارای درخشدگی متغیر

chat show noun

میزگرد، کوپوونەو، جقین (تەلەفزیۆن و رادیۆ)
٥ میزگرد

chat roon noun

(بێتێرنیت) دیوی گەپ و چەت ٥ اتاق چەت

chattels /ˈtʃætɪlz/ noun, pl.

1 کەلوپەلی خۆ 2 بەرەمەیی، مال، دارایی،
باروونە، بارگەوونە، کەلوپەل یان پیتاکی ناومال،
کالا، کەلەپوور، کەلوپەل، شەمەک 3 کۆیلەکان
٥ 1 لوازم شخصی 2 منقول، کالا 3 بردگان

chatter /ˈtʃætə(r)/ noun

زۆربەیی، چەقەسەویی، چەنەدان، قیزەقی،
زینی و ھەرا، گالەگال، شەقەشەقی، چۆقەچۆقی
(chattery n chatterer n: (دادان) idle chatter

٥ وراچی، جیغ و وین، تلق و تولوق

chatterbox /ˈtʃætəbɒks, US

ˈtʃætəbɔːks/ noun, also chatterer

بەنێادەمی زۆربەیی، زۆروەر، چەقەسەو (ب.ت.

منال) ٥ آدم وراچ (chatter, chatty)

chatty /ˈtʃæti/ adjective (chatter, chatty)

1 زۆربەیی، زۆروەر، چەقەسەو 2 خۆمانە،

دوستانە **chattily** /ˈtʃætɪli/ adv

٥ 1 وراچ 2 دوستانە

chat-wood noun

ورکەدار، چیلکەوچال، وردەتێزنگ ٥ خەردە

ھیزم

chauffeur /ˈʃəʊfə(r), US ʃuˈfɔːr/ noun

(فەرەنسی) شوڤەر، لێخوڕ (تاییەتی؛

chauffeuse n: شوڤەردار؛ ٥ رانندە

chaumoogra /tʃɔːlˈmuːgrə/ noun

دارینکی ھەمیشەسەوزی گەرمێتانی ئاسیا، بەر
یان دەنکەکانی روئین و لە بواری پزەشکی دا و
ھەرەھا و ھەکوو preservative بەکاردەپێری
[Hydnocarpus kurzii] (بەرەت: لە -cāul-
mugrā بەنگالی) ٥ نوعی درخت

chausses /ʃəʊs/ noun, pl.

(مێژوویی) بەرگیگی تەنگ بۆ لاق و پێ، ب.ت.

ئەوی کە بەشێ لە زەری شوڤەشواری پێکدەیت
٥ شوس

chautauqua /tʃɔːˈtɔːkwə, ʃ-/ noun

(لە ئەمریکای باکووری) دامەزراوەیێ کە لە

دوایی بەکانی سەدی نۆزدەھەم و سەرەتاکانی

سەدی بیستەم باری پەرەوڕەدی گشتی دا بین

دەکرد و ھەرەھا لایەنی سەرگەرمی و

تێتێر تەنمێتێشی (بە شێوی کۆنسێرت، وتاردان

و ھتد) یابوو (بەرەت: لە ناوی دەرپاچەیی

Chautauqua) چوتوکرا

chauvinism /ˈʃəʊvɪnɪzəm, US ˈʃou-/

noun

1 رەشەنێشتان پەرەوری، کوێرەنێشتان پەرستی،

نێشتان پەرستی، شوڤینیزم، نێشتان پەرەوری

دەرمارگزانە 2 (ھەرەھا male chauvinism)

پیاوسالاری، لایەنگری سەرتەری پیاوان، باوھەری

کە پیتی وایە زنان لە (چاو) پیاوان کەم ترن

1 n: chauvinist /ˈʃəʊvɪnɪst/ n, adj)

رەشەنێشتان پەرەور، نێشتان پەرست،

adj نیشتمان‌په‌روهری دهرمارگرز 2 دهمارگرز
نیشتمان‌په‌رستانه، نیشتمان‌په‌روه‌رانه؛
chauvinistic /tʃəʊvɪˈnɪstɪk, US ˌtʃɔʊ-/
adj دهمارگرزانسه، کویر‌کویرانه، توندروه،
ریبازگرز، له‌رووی دهمارگرزی نیشتمانی‌په‌وه؛
chauvinistically /-kli/ **adv** دهمارگرزانسه،
به‌شنیوه‌ینکی ریبازگرز، نیشتمان‌په‌رستانه،
نیشتمان‌په‌روه‌رانه؛ بنه‌رت: له‌ناوی *Nicolas
Chauvin*، (کونه) سهریازیکی سیای ناپولیون
Napoleon's army، جینی سهرنجه‌بؤ
نیشتمان‌په‌روهری توندروه‌وانه‌ی) 1 مین‌پرستی
تعصب‌آمیز 2 مردسالاری

chaw-bacon noun

مرو‌ی کهر، یی‌میشک ۱ آدم‌الاع

chayote /'tʃeɪəʊt/ noun

1 میوه‌ینکی گوشتی گهرمنان له‌تام‌دا شنبوی
خه‌یار دده‌ا 2 دارمیوکی گهرمتانی نه‌مریکایی
که‌نوبه‌رده‌گرتی [*Sechium edule*] ۱ چایوتی
ChB /ˌsi: ɛntʃ ˈbi:/ **abbreviation** Bachelor of
Surgery

به‌کالوری برینکاری یان نه‌شته‌رگری ۱
کارشناس عمل جراحی

cheap /tʃi:p/ adjective, adverb

adj 1 هه‌رزان، که‌له‌پوور، مه‌لاخوره،
هه‌رزان‌بایی، بازاری، ره‌شوکی، که‌میایی،
خورایی، مفت، تالانی، ناشاخه، گهن‌وگوو،
نایه‌خ، قریوک، هیچ، بی‌نرخ، به‌کارنه‌هاتوو،
خراب، ناکه‌س، سووک، چروک، گناس، هه‌رزه،
ناخه‌ز، ناشیرین: *cheap way to*
Cycling is a cheap way to get around
2 *cheap fares* ۱ بی‌ره‌وشانه،
بی‌پزانسه 3 رزد، به‌رچاوتنه‌نگ، له‌چمر 4
دوو‌روو، رووبین 5 مفت **adv** هه‌رزان، به
نرخینکی کهم (*cheapish adj*) *cheapish*
adj 1 ارزان، مفت،
بنجل، بی‌ارزش، پست، هه‌زه 2 بی‌ادبان 3 خیس
4 ریاکار 5 بادآورده **adv** به‌قیمت ارزان

cheap-jack noun, adjective

n نایه‌خ‌فروش، گندفروش **adj** بازاری، خراب،
قریوک، ره‌شوکی، نایه‌خ، ناشاخه ۱ **n**
بنجل‌فروش **adj** بنجل

cheaply /'tʃi:pli/ adverb

به‌نرخینکی کهم، مفت، به‌شنیوه‌یه‌کی هه‌رزان:
a cheaply ۱ *You can live very -y in Italy*
made movie ۱ به‌قیمت ارزان، به‌طور ارزان

cheapo /'tʃi:pəʊ, US -pou/ adjective

(نافه‌رمی) ناشاخه، نایه‌خ، ره‌شوکی، بازاری،
گهن‌وگوو، خرابوکه، قریوک، هه‌رزان، **cheap**:

cheapo CD players ۱ بنجل، ارزان
cheapskate /'tʃi:pskɛt/ **noun**

(نافه‌رمی) مرو‌ی به‌رچاوتنه‌نگ و رزد، نایه‌خ کهر،
هه‌رزان کهر ۱ آدم‌خیس

cheat /tʃi:t/ noun

1 بنیاده‌می گزه‌ون، ده‌سپر 2 گزه‌ونی، گزه
گزیکاری: *cheatery* /tʃi:təri/ **n**
ده‌سپری، فیل، گزی، گزه: *cheating* **n**
گزیکاری، گزه‌ونی، گزی، ده‌سپری، گزه ۱
آدم‌مقلب 2 تقلب

cheater noun

1 مرو‌ی گزه‌ون، ده‌سپر، فیل‌باز، قومار‌باز،
گزیکار 2 (*cheaters*) چووتی عه‌ینه‌ک یان
عه‌ینه‌کی به‌رخور ۱ آدم‌مقلب 2 چیتز

cheat grass noun, also cheatgrass

په‌رشه‌که‌بزار؟ [*Bromus tectorum*] و
جوهره‌کانی تر ۱ جاروغلفی بامی

Chechen /'tʃetʃɛn/ noun, pl. same or Chechens

1 نه‌ندامی گه‌لی مسولمانی دانیش‌تووی چینجیا
Chechnya (کوماریکی خوبه‌ریو‌بهره‌له
رووسییه‌ی روزاوا‌ی باش‌سووری‌دا) 2 زمانی
که‌وکازی باکووری نه‌و گه‌لی ۱ چینجی

check /tʃek/ noun

1 به‌سه‌ه‌رداچوونه‌وه، چاوپا‌خ‌شانده‌وه،
چاوالی‌کردنه‌وه، پیاها‌تنه‌وه، چاوپا‌گترانه‌وه،
پشکین، تپروانین 2 بیک‌گرتن، به‌راوردکاری،
هه‌له‌سه‌نگاندن، به‌ریه‌ک‌دان 3 تاقی‌کردنه‌وه 4
چاودیری، زیره‌فانی، که‌توانی، ده‌س‌به‌ه‌راگرتن،
راگیرکاری، کوئتروزل، مه‌هار 5 نه‌هیشتن،
پیش‌گرتن، پیش‌گیری، ری‌گرتن 6 ویستان،
هه‌لو‌سته 7 قه‌له‌ش، که‌لین 8 کهم‌بوونه‌وه،
هاتنه‌خواه‌وه 9 هوکاری ریگر، راگیرکهر 10
کیش (شته‌رنه‌ی) 11 هه‌وتک (V) 12 (له
نه‌مریکا) چیک 13 بیل، لیسته ۱ با‌زینی،
واری 2 تطبیق 3 تست 4 نظارت، مه‌ار 5 من 6 وقه
7 شکاف 8 کاهش 9 عامل کتترل‌کننده 10 کیش
(شطرنج) 11 تیک 12 چک 13 صورت‌حساب

check /tʃek/ noun, adjective

1 **n** نمونه یان پاتیرنی شته‌رنه‌نجی (شنبوی
checkerboard دده‌ا) 2 پارچه یان جل‌وبه‌رگی
خانه‌خانه، پارچه‌ی شته‌رنه‌نجی **adj** شته‌رنه‌نجی،
خانه‌خانه ۱ **n** 1 طرح پیچازی 2 لباس یا
پارچه‌ی پیچازی **adj** پیچازی

check = US spelling of cheque

checkbook - chequebook**checked /tʃekd/ adjective**

خانه‌خانه، شته‌رنه‌نجی، چوارخانه: **checked**
۱ پیچازی **material**

checker /'tʃekə(r)/ noun

۱ (کامپوتیر) چاودیر، کوئتروزل‌کهر، چیکیر 2
به‌رنامه‌ی چاودیر 3 سنووق‌داری سویتزمارکیتی
۱ مامور کتترل 2 و 3 چکر

checkerberry noun, pl. checkerberries

۱ دده‌وتیکسی **shrub** نه‌مریکای باکووری

همه‌سده‌وزی evergreen — شش‌گانه
 گلابون خوش، به گولی سی میوی یه‌وه waxy
 [Gaultheria procumbens] 2 بهری سووری
 خوراکی نهو گیایه ۰ نوعی گیاه

checkerboard /'tʃekəbɔ:d, US 'tʃekəbɔ:rd/ *noun*

تخته‌داده، تخته‌شده‌ترنج ۰ صفحه‌ی شطرنج
checkered = chequered

checkers /'tʃekəz, US -ərz/ *noun*, US draughts

دامه (باری‌تکی دوو کسه، 24 داشی هیده) ۰ بازی درافت، چکرز

check-in *noun*
 1 بشکن 2 شوینی بشکن (له فروکه‌خانه،
 پیش‌فرین): *The airline apologizes for*
1 long delays at check-ins today

بازرسی 2 محل بازرسی
checking account = current account

checklist /'tʃeklist/ *noun*
 لیست (نهو کارانه‌ی ده‌ین بک‌رین): *a checklist for proofreaders* ۰ فهرست

check mark *noun*
 نشانه‌ی ه‌وتک (✓) ۰ علامت تیک

checkmate /'tʃek'meit, US 'tʃekmɛt/ *noun*

1 (هم‌زه‌ها mate) مات، کیش‌ومات 2 به‌زین،
 تیشکانه‌ی به‌تواوی یان به‌کجاره‌کی ۰ 1 مات
 2 شکست کامل

checkout /'tʃekəʊt/ *noun*
 1 میزی پندان (باره): *long queues at the*
checkouts 2 کاتی چول‌کردنی زور (له
 هوتیل) ۰ 1 صندوق 2 زمان تحویل اتاق

checkpoint /'tʃekpɔɪnt/ *noun*
 به‌ریه‌ست یا کوسپی بشکن، شوینی بشکن،
 بشکن‌نگه: *There are border guards at the*
checkpoint crossing ۰ ایست بازرسی

checkroom /'tʃekru:m, US -rɒm/ = cloakroom

checks and balance *noun*
 (رامیاری) چاودیری و هاوسه‌نگی ۰ نظارت و موازنه

check-up *noun*
 تیروانین، ده‌ویان: *a dental/routine/thorough*
check-up ۰ *a medical* ۰ معاینه

Cheddar /'tʃedə(r)/ *noun*, also chedar

چندار (= چوری په‌نیری زهردی ره، له
 Chedar ی باش‌سووری روزاوی ینگل‌تیره
 ده‌گیری) ۰ چدار

Cheddar cheese = Cheddar

cheder /'xɛdə/ *noun*, also heder, pl. chedarim /-'da:rim/, cheders

خویندنگای منلانی جووله‌که که له‌ودا زمانی
 عیبری و زانیاری ثابینی ده‌ترجه‌وه (له *heder*
 عیبری "زور، دیو") ۰ چدر

cheechako /tʃi:'tʃa:kəʊ/ *noun*, pl. cheechakos

(نافه‌رمی) تازه‌کار، نوکار tenderfoot، ب.ت.
 له ئالاسکا ۰ تازه‌وارد

cheek /tʃi:k/ *noun*
 1 کولمه، گونا، گووپ، روومه‌ت:
chubby/rosy/pink cheeks 2 سمت، باشل 3
 رووشری، بی‌حه‌یایی، روو (بهره‌تی نه‌لمانیای
 روزاوی هیده) ۰ 1 لب، گونه 2 لمر 3 وقاحت

cheekbone /tʃi:kbaʊn, US -bəʊn/ *noun*
 نیسکی روومه‌ت یان کولمه، سهرکولمه ۰
 استخوان گونه

cheeky *adjective* (cheekier, cheekiest)
 بی‌حه‌یا، روودار، رووه‌لمال‌رار،
 impudent ۰ *checkily* /tʃi:kɪli/ *adv* irreverent
 به‌رووداری، روودارانه، رووه‌لمال‌رارانه؛
cheekness /tʃi:kɪnəs/ *n* بی‌شهرمی،
 بی‌حه‌یایی، رووداری ۰ وقیح، پررو

cheep /tʃi:p/ *noun*
 جیکه‌جیک، زروکه‌زروک، زروکه ۰ جیک‌جیک

cheer /tʃiə(r), US 'tʃɪr/ *noun*
 1 دهربرینی کول‌وکو، هاندان، قریوه، های گیان،
 هاوار و قیزیه‌ی خوشی 2 شادی، خوشحالی،
 دلگه‌رمی، وره ۰ 1 ابراز احساسات، تشویق،
 هورا 2 نشاط، روحیه

cheerful /'tʃɪfl, US 'tʃɪrfl/ *adjective*
 شاد، به‌نه‌شه، خوشحال، گه‌ش، رووشرین،
 دلگه‌رم، دلشاد، دلخوش، به‌که‌یف، به‌ده‌ماخ،
 به‌گور، تامه‌زرو، به‌پروشی، خوش (cheerfully
 -fally/ *adv* به‌پروشی: *cheerfulness* *n* شادی،
 دلخوشی، خوشحالی، به‌گوری،
 به‌ده‌ماخی، خوشی، به‌پروشی، تامه‌زروی) ۰
 باش، خوشحال، مشتاق، خوشایند

cheering /'tʃɪərɪŋ, US 'tʃɪrɪŋ/ *noun*, *adjective*
 1 دهربرینی کول‌وکو هاندان، وره‌پنده،
 هیواپنده، دلخوش‌کەر ۰ *n* ابراز احساسات
adj تشویق‌کننده، امیدبخش

cheerio /tʃiəri'əʊ, US 'tʃɪri'oo/ *interjection*
 (بریتانیا و نافه‌رمی) خودات له‌گه‌ل: *Cheerio*
 ۰ *now* ۰ خداحافظ!

cheerleader /'tʃɪəli:də(r), US 'tʃɪrli-/ *noun*
 سهرده‌سته‌ی هاندهران ۰ سهرده‌تی تشویق‌گران

cheerless /'tʃɪələs, US 'tʃɪrli-/ *adjective*
 به‌خه‌م، خه‌مبار، کویل، کز، مات، دل‌تنگ،
 a joyless, bleak, depressing, gloomy
 cheerlessly *adv* cheerless *room*

cheerlessness *n* په‌زاره‌داري، خه‌مباري، كزي، دلته‌نكي، كوليلي) ○ اندوهبار، حزين

cheers /tʃiəz, US tʃɪr/ *interjection*
1 خوات له‌گډل 2 به خوشي، به سلامه‌ني (له خواردنه‌وه‌دا) 3 سپاس، ده‌س خوش، ده‌ست خوش يې ○ 1 خداحافظ 2 به سلامتي 3 ممنون

cheery /ˈtʃɪəri, US ˈtʃɪri/ *adjective* (cheerier, cheeriest)

شاد، دلشاد، خوش، به‌كه‌يف، دلگه‌ش، خوشحال، به‌ده‌ماخ، به‌گور ○
cheerily /ˈtʃɪəri.li, US -li/ *adv*
به‌تاسه‌وه، به‌خوشي‌يموه، به‌دلخوشي‌يموه؛ (cheeriness *n*) ○ باشاط، شاش، مسرور

cheese /tʃi:z/ *noun*

1 پهنير، قالبه يان قالبې پهنير، سه‌لك: *a chunk/piece/slice of cheese* 2 جوړي مره‌با يان خوشاو كه وه‌ك پهنيري نهرم خوراگره:
lemon cheese 1 پنير، قالب پنير 2 نوعي مره‌با
cheeseboard /ˈtʃi:zbɔ:d, US -bɔ:rd/ *noun*

پنډي پهنير، نه‌خته‌ي پهنير (قاش كردن يان برين) ○
تخته‌ي پنيربري

cheesburger /ˈtʃi:zbɜ:gə(r), US -bɜ:rg-/ *noun*

پهنيربرگير، هامپيرگيري پهنير ○ جيزبرگر
cheesecake /ˈtʃi:zkeɪk/ *noun*

1 كه‌يكي پهنير، پهنيركه‌يك 2 ويته‌ي رووت ○
1 كيك پنير 2 عكس لختي

cheesecloth /ˈtʃi:zklɒθ, US -klɔ:θ/ *noun*
پارچه‌ي پهنيري (له پهنره‌تا يو تيوه‌پيچاني پهنير به‌كاريان ديتا)، پهنيرپيچ، مخ‌خمر ○ پارچه‌ي پنيري

cheesed off *adjective*
1 دل‌ه‌ل‌كه‌وتوو، پينزار، پينزارو 2 مانده‌وو، شه‌كه‌ت ○ 1 دلزده 2 خسته

cheesemonger /ˈtʃi:zməŋgə(r)/ *noun*
به‌نيرفروش ○ پنيرفروش

cheese-paring /ˈtʃi:z peəriŋ/ *adjective, noun*

adj نان‌تال، رزد، گونك‌بوتر، كوره‌به‌سك، سه‌قيل، چاو‌چنوك، پيكه، له‌چهر *n* پيكه‌يي، رزدي ○ *adj* ناخن‌خشك، خسيي *n* خست

cheese plant = Swiss cheese plant
cheesewood *noun*

داروچكه‌يكني هميشه‌سه‌وزي گهرميټان، به گولسي سبي و به‌ري نارنجي مه‌يلسو زهره
[P. *Pitosporum undulatum* (نه‌وستراليا)، *viridifolium* (نه‌فريكاي باشووري) و جوړه‌كاني ترا ○ نوعي درخت‌چه

cheesy /ˈtʃi:zi/ *adjective* (cheesier, cheesiest)
1 پهنيري، پهنيرناسا 2 بازاراي، خراپوکه، نايه‌خ: *a cheesy movie* 1 پنيرماند 2 بنجل

cheetah /ˈtʃi:tə/ *noun*

هاس، ورشه‌ك، يوزيلنگ، چيتا | **Acinonyx jubatus**، (پهنره‌ت: له *citā* هيندي، رهنكه له *leopard*) ○ يوزيلنگ

chef /ʃef/ *noun*
سهرناشيېز، سهرچيست‌لين، چيست‌اينهر، ناشپېز ○ سراسپېز، آشپز

chef-d'école /,ʃef derˈkol, French ʃe dekol/ *noun*

1 پيشه‌نگ، سهرجه‌له، رجه‌شكين 2 سهرؤكي خوتندنگ ○ 1 پيش‌تاز 2 رئيس مدرسه

chef-d'oeuvre /,ʃeɪ ˈdɑ:vʁə, US ˈdu:vʁə/ *noun*

(فهره‌نسي) شني‌دوفر، شاكار ○ شاهكار

cheiro- = chiro-
Chekhovian /tʃeˈkəʊviən/ *adjective*

چيخوفي: سهربه به‌رهمه‌كاني شاننامه‌نووسي رووسي ثانتون چيخوف
Anton Chekhov (1860-1904) ○ چخوفي

chela 1 /ˈki:lə/ *adjective, pl. chelae* /-li:/
(گيانه‌وه‌رناسي) چنگه، په‌نجه‌ي چنگ(ال)ناسا يان چرنووك ناسا (وه‌گيو هي قيرزال و هند: پهنره‌ت: له *khēlē* يوناني *claw*) ○ كلا

chela 2 /ˈtʃeɪlə/ *noun*
شاگرد يا موريد يان چراغي گورو ○ چلا
chelate /ˈki:lɪt/ *adjective, noun*

adj 1 (گيانه‌وه‌رناسي) چنگه‌دار، چنگه‌ي هه‌يه، چنگه‌ه‌لگر 2 (كيميا) سهربه ناوټه‌يي كه له‌گډل دوو باز يان دوو هاوهيزي خوي ده‌به‌ستريته‌وه به ناوه‌ندي گهرديله‌ي كاتراكان و نالقه‌يكني چوټيك پيكدتي *n* ناوټه‌يكني كيلتي ○ كيليت
chelicera /kəˈli:s(ə)rəl *noun, pl. chelicerae* /-ri:/

(گيانه‌وه‌رناسي) چنگ‌شاخه، شاخ‌چنگه ○ كليبرا
cheliceral *adjective*

چنگ‌شاخه‌يي، سهربه يان پټوه‌ندي به شاخ‌چنگه‌وه هه‌يه ○ وابسته به كليبرا

Chelicerata /kəˈli:səˈreɪtə/ *noun, pl*
چنگ‌شاخه‌كان، گيانه‌وه‌راني شاخ‌چنگه (بريتين له *sea spider arachnid* و *horseshoe crabs*) ○ كليبراتا

chelicerate /kəˈli:səreɪt, US -(ə)rəl *noun, adjective*

(گيانه‌وه‌ري) چنگ‌شاخه‌يي يان شاخ‌چنگه ○ كليبرات

Chellean or Chellian = Abbevillian
chelonian *noun, adjective*

n ره‌قه، كيمل(ي ناوي)، سهربه يان پټوندی به ره‌قه‌وه هه‌يه ○ كيلونين

Chelsea boot *noun*
جوړي چه‌كه‌مي په‌نجه‌تيو ○ نوعي چه‌كه

chem(o, i)- prefix

پیشگر: کیمیا، کیمیایی، له باری کیمیایی بهوه
(کارتی-کراو): *chemotherapy chemotaxis*
پیشوند: شیمی، شیمیایی؛ از لحاظ شیمیایی

chemic /'kemɪk/ *adjective*

1 کیمیایی 2 (کون) = *alchemic* شیمیایی
chemical /'kemɪkl/ *adjective, noun*
کیمیایی: *a chemical element* n کهرسه
پان متریاکی کیمیایی (*chemically* /-kli/)
The raw sewage adv له باری کیمیایی بهوه:
is chemically treated adj شیمیایی مادهی شیمیایی

chemical bomb *noun*

بومبی کیمیایی بومب شیمیایی

chemical bond *noun*

بند یان په یوه سستی کیمیایی پیوند شیمیایی
chemical colouring *noun*

ره نگانندی کیمیایی تلون شیمیایی

chemical compound *noun*

ناوخته کیمیایی ترکیب شیمیایی

chemical constitution *noun*

پینکاهنتی کیمیایی ساخت شیمیایی

chemical corrosion *noun*

داخورانی کیمیایی خوردگی شیمیایی

chemical diffusion *noun*

بلاویونه وه یا ته شنه دی کیمیایی انتشار شیمیایی

chemical engineer *noun*

نهندازاری له یواری کیمیداد، نهندازاری کیمیایی
مهندس شیمیایی

chemical engineering *noun*

نهندازاری کیمیایی، نهندازاریتی کیمیایی
مهندسی شیمیایی

chemical equation *noun*

هاو کینته کیمیایی معادله ی شیمیایی

chemical equilibrium *noun*

هاوسه نگی یا هاو کینشی کیمیایی تعادل شیمیایی

chemical exchange *noun*

گوپرنه وهی کیمیایی تبادل شیمیایی

chemical formula *noun*

شینوگی کیمیایی فرمول شیمیایی

chemical kinetics *noun*

جووله ناسی کیمیایی سینتیک شیمیایی

chemical metallurgy *noun*

کاتراناسی کیمیایی متالورژی شیمیایی

chemical physics *noun*

فیزیکی کیمیایی فیزیک شیمیایی

chemical properties *noun, pl.*

تایه تمه ندی یان ره وشتی کیمیایی خواص
شیمیایی

chemical research *noun*

توزینه وهی کیمیایی پژوهش شیمیایی

chemical shift *noun*

جینگو رکشی کیمیایی جابجایی شیمیایی

chemical species *noun, pl.*

جوړه کانی کیمیایی، جوړه کیمیایی به کان
گونه های شیمیایی

chemical warfare *noun*

شهری کیمیایی جنگ شیمیایی

chemiluminescence *noun*

کیمیا روشنایی، کیمی پرووناکی: روشنایی یا
دره و شنه لانه وه *luminescence* (وه ک
bioluminescence) به هوی کار دانه وهی
کیمیایی (و گهر مایکی و ا به رچا و به رهم ناهنتی،
chemiluminescent adj کیلومینسنتس

chemin de fer /ʃəˌmɑːˈdɑːˈfe(r), French
ʃ(ə)mē d(ə) fer/ *noun*

(فهره نسی) جوړی به رین، شینین دو فیر، شه من
دو فیر (واتا: *railway*) شمن دو فر

chemise /ʃəˈmiz/ *noun*

1 زیر کراسی زنانه، زیر پوش 2 جوړی کراسی که
به سر شان دا به رده بووه وه، باوی 20 ه کان 1
زیر پیراهن زنانه 2 شمیز

chemisette *noun*

کراسی زنانه، ب.ت. نه وهی به رسنگ یان ملی
داده پوشی و له سه رده می فیکتوریا ده پوشرا،
توری به رسنگ یان به رسنه شمیز

chemism *noun*

کیمیا گهری، شیمیزم شیمیزم

chemisorption /ˌkɛmɪˈsɔːpʃ(ə)n, US -
ˈzɔːp-/ *noun*

مژنی کیمیایی، کیموژه (chemisorbed adj)
جذب شیمیایی

chemist /'kemɪst/ *noun*

1 کیمیا زان 2 دهرمان گره وه، دهرمان ساز 3
دهرمان خانه، دهرمان ساز، دهرمان گره وه 1
شیمی دن 2 داروساز 3 داروخانه، داروساز

chemistry /'kɛmɪstri/ *noun, pl. chemistries*

1 کیمیا، زانستی کیمیا، شیمی 2 کار و کار دانه وه
3 پینکاهنه یان ره وشتی کیمیایی 1 شیمی 2
فعل و انفعال 3 ساختار یا خواص شیمیایی

chemo- /'kɛmɔː, US -mou/

chemoautotroph /ˌkɛmɔːˈɔːtɒtrɒf, -
trɒf, ˌkɛm-/ *noun*

کیمیا خو (ساز) خوړ: زینده وهری که وژه له
نوکسانی ناوینه نانه ندای به کان به دوس دینی

chemoautotrophic /-ˈtrɒfɪk, -ˈtrɒfɪk/

chemoautotrophy /ˈtrɒfɪ, -ˈtrɒfɪ/ *n*
کیمو آوتوتروف

chemokinesis *noun*

جالاکی رو له به رهی زینده وهری به هوی ماکینکی
کیمیایی به وه (chemokinetic adj) کیمو کنیز

chemoprevention *noun*

کیمیائش گیری: بهرگیری له بهر سه ندن یان
خاو کرده و هی شیر به نجه به به کارهتانی ماکي
کیمیایی (-opreventive adj) کیموپرونیون
chemoprophylaxis noun
کیمیابه رگیری، کیمویش گیری: بهرگیری له
نه خوشی به هوی به کارهتانی ماکي کیمیایی
(chemoprophylactic adj) کیموپروفیلاکس

chemoreceptor /'ki:məʊrɪ,septə, 'kəm-/ noun
کیمو (وهر) گر، کیمیاهه رگر: هه ریک له خانه یان
نه ندانمکی ههستی به کان که بو بزوانده
کیمیایی به کان به کار دپتری (chemoreception)
(n) کیمورسپتور

chemosensory adjective
کیمیاهه ستیار (سه بارهت به هانده ره
کیمیایی به کان) کیموسنسوری

chemosmosis noun
کرداری کیمیایی که له بهر دهی نیوه ده لین (به ری
semipermeable membrane خانه کان دا
رووده دا (chemosmotic adj) کیمواسمز
chemosphere noun
ناوچه ینیکی کهش که له بهر دهی نیوه ده لین (به ری
mesosphere و دس ین ده کا و رهنگه به شینکی
thermosphere بگریته ووه کیموسفر

chemosurgery noun
به کارهتانی ماک و مه تر یالی کیمیایی بو
نه هیشتنی شانه نه خوش یان زیادی به کان
(chemosurgical adj) کیموسورجری
chemosynthesis /,ki:mə(ʊ)'sɪnθɪsɪs, US
'kəm-/ noun
کیموینکتهان، کیموسینتیز (chemosynthetic)
adj: سه ره به کیموینکتهان؛
(chemosynthetically adv) کیموستز

chemotaxis /,ki:mə(ʊ)'tæksɪs, 'kəm-/ noun
کیماریکخه ری، ریکخستی کیمیایی، راکیشانی
کیمیایی (chemotactic adj) کیماریکخه رانه؛
(chemotactically adv) شیمی آرابی

chemotaxonomy noun
کیمایولیننه ناسی، کیمپولین ناسی: پولاندنی
رووه و گیانه وهران به ینی لیک چوون و
جیاوازی به کانی ینکتهان ی زنده کیمیایی یان
(chemotaxonomic adj) کیموتاکسونمیک
(chemotaxonomically adv) شیمی آرایه شناسی
(chemotaxonomist n) شیمی آرایه شناسی

chemotherapy /,ki:məʊ'terəpi, US -
moʊ-/ noun, also -herapeutics
کیموت (چیراپی)، چاره سه رکردنی نه خوشی
(ب.ت. شیر به نجه) به ماکي کیمیایی
chemotherapist chemotherapeutic adj)

(n) شیمی درمانی

chemotroph noun
کیمیایی خور: نه و زنده وهرانه که ناوته نه ندانی
و نه ندانی به کان وه ک سه رچاوهی سه ره کی
وزه که یان ده نو کسین (chemotrophic adj)
کیمیایی خور: (chemotrophism n) کیموتروف

chemotropism noun
کیمیاخاوازی (chemotropically adv) شیمی گرای

chemurgy /'kɛm:ɹdʒɪ/ noun
کیمورژی، کیمورژی: به کارهتانی کیمیایی یان
پیشه سازی یانه (یا پیشه سازانه) که ره سه خاوه
نه ندانی به کان (chemurgic or chemurgical)
(chemurgically adv) کیمورژی

chenille /ʃə'ni:l/ noun
1 شیتیل (ده زوونیکسی نه رم و نه ستور)
2 پارچه ی ده زوویی شیل

cheongsam /tʃɒŋ sɛm, 'tʃɒ:ŋsæm/ noun
شانگسام (= کراسینکی تهنگی ریک، به
ملیوانیکی دریز و بن قول و دادراوین له هه
دوولا، که ژنانی چین و تاپلندی له بهری
ده کن) قهسری بن قول شانگسام
chenopod /'ki:nəpəd, US 'ken-/ noun
(رووه ک ناسی) قازیاخه، بن قاز، یا قاز، لیشری
غاز آبابی

cheque /tʃek/ noun, US check
چک: to pay by cheque چک

chequebook /'tʃekbʊk/ noun
ده سه ته چک (ده سه ته چک)

chequebook journalism noun
روژنامه نووسی ده سه ته چکی ژورنالیسم
ده سه ته چکی

cheque card noun
چک کارت، کارتی چک (چک کارت)

chequerboard noun, US checkerboard
تمخته دامه، تمخته شه تر نهج (صفحه ی شطرنج)

chequered /'tʃekəd, US -kərd/ adjective
1 پر (له) هه ورازو نشو، پر که ندوله ند 2
خانه خانه، شه تر نهجی 1 پر از موفقیت و عدم
موفقیت 2 پیجاری

the chequered flag noun
نالی شه تر نهجی یا خانه خانه یی پرچم پیجاری
chequers = checkers

Cherenkov radiation /tʃə'reŋkɒf/ noun,
also Cherenkov radiation also Cherenkov light
(فیزیک) تیشک دانه و هی چیرینکوف (بهره ت):
له ناوی فیزیک زانی سوفیه ت Pavel
(Cherenkov) تشعشع چرنکوف

cherimoya /tʃerɪ'mɔɪə/ noun, also chirim-
custard apple تویکل سه وز که بهری

داریکی ناندی به [Annona cherimola] (بنه پرت: له cherimoya سانیایی) شربمیا

cherished *adjective*

خوشه ووست، خوشه ډی، نازیز ډ ارجمند

Cherkess /tʃə'kes/ = Circassian

chernozem /'tʃə:nəzəm/ *noun*

گلدره شه (گلنکی ره شی مایه دار، له روسی یوه) ډ چرنوزم

Cherokee /tʃə'rə'ki:/ *noun, pl. same or Cherokees*

1 نندامی گهلنکی سوورینست، جاران نیشته جتی زوری به باشووری نهمریکا بوون 2 زمانی Iroquoian لهو گله ډ چروکی

Cherokee rose *noun*

جورئ گوله باخی جینی پیا ه لگه راو به خونه یان گولی سبی بون خوشه وه [Rosa laevigata] ډ رز چروکی

cheroot /ʃə'ru:t/ *noun*

شیزوت (جورئ جگهره که هر دوو سهری کراوه به) ډ شیزوت

cherry /'tʃeri/ *noun (pl. cherries), adjective*

1 n گیلان، درخت یا داری گیلان [Prunus

avium (هی کنوی) P. cerasus (هی سوز) و

جوره کانی تر 2 (افهرمی) بن، کجینی adj

سووری روشن، نال، گیلانی 1 n گیلان،

درخت گیلان، چوب گیلان 2 بکارت adj ابلایی

cherry laurel *noun*

دهون یان داروچکه ییکی همیشمه سوز، به

گولی سبی و گله ای چهرم ناساوه [Prunus

laurocerasus] ډ نوعی بوته یا درخت چه

cherry pie *noun*

جورئ heliotrope باخچه یی، به گولی شینی

بون خوشه وه [Heliotropium arborescens]

نوعی گیاه ډ

cherry plum *noun*

1 دهون یان داروچکه ییکی باشووری روژاواي

ناسیا، به گولی سبی و بهریکی سوور یان

زهردی چکوله وه [Prunus cerasifera] 2 بهر

یان میوه ی نهو داره ډ 1 نوعی بوته یا درخت چه

2 میوه ی این بوته

cherry tomato *noun*

بانجانی گیلانی، ب.ت. رووه کیکي گهرمیتانی

نهمریکا [Lycopersicon esculentum]

ډ جری توماتو [cerasiforme]

cherrywood *noun*

له داری گیلان ډ چوب گیلان

cherub /'tʃerəb/ *noun, pl. cherubim or cherubs*

1 (له هونه را) فرشته 2 [pl. cherubs] مثالی

یاک (به باله وه) بنه پرت: له cheroub یونانی، له

kērūb عیبری، کز kērūbim ډ 1 کروب 2

بجی معصوم

cherubic /tʃə'ru:bɪk/ *adjective*

فرشته ناسا، فرشته ناسا

:cherubically adv فرشته سان

chervil /'tʃɜ:vɪl, US 'tʃɜ:rvi:l/ *noun*

جهمغری فدرنگی [Anthriscus cerefolium]

ډ جعفری فرنگی

Ches. = Cheshire

Chesapeake Bay retriever *noun*

جورئ ره گزی سډگي قه پي راوی له میز یلند

په ری سهندوه و تووکیکی چهوری پری هیه

نوعی سگ ډ

Cheshire /'tʃeʃə/ *noun*

جورئ په نیر رق، له بنه پرتا له

ده گیرئ ډ چشیر

Cheshire cat *noun*

پشیلای چشیر ډ گریه ی چشیر

chess /tʃes/ *noun*

شه تره نج، سهرترنجانی ډ شطرنج

chessboard /'tʃesbɔ:d, US -bɔ:rd/ *noun*

تهخته دامه، تهخته شه تره نج، تهخته سهرترنجانی

ډ صفحه شطرنج

chessman /'tʃesmæn/ *noun*

داشی شه تره نج، موزی شه تره نج، داری

شه تره نج، سواره ی شه تره نج ډ مهری شطرنج

chest /tʃest/ *noun*

1 سنووق، په غدان، سپ، مه ساه 2 سډگ،

ده فیه سډگ، په راسو پهن (د) :adj -ched-

بنه پرت: له kist یونانی "box") ډ 1 صندوق 2

سینه، قه ی سینه

chesterfield /'tʃestəfild, US 'tʃestərf-/

noun

1 قه نه په، میز 2 جورئ بالته یان بالاپوش،

زورتر به ملیوانی مه خمه ری وه و تا سهر

چوکیش دی ډ 1 نیمکت 2 نوعی پالتو

Chester White *noun*

به رازه چه رموو: جورئ نژادی به رازی سبی و زله

نوعی خوک ډ

chestnut /'tʃesnʌt/ *noun, adjective*

1 n شابه پروو، شه میهلوت، دره ختی شابه پروو،

که ستانه، له داری شابه پروو، داری شابه پروو

[Castanea sativa] 2 رهنگی به پرووی یان

خورمای 3 نه سی کویت، سوور کویت، نه سی

ش، که رنده، ناله 4 قه ی هیچه که یان بی تام،

گالته یان جوکی کون adj به پرووی، خورمای،

قاوه یی سووریاو 1 n شاه بلوط، درخت شاه

بلوط، چوب شاه بلوط 2 رنگ بلوطی 3 اسب کهر

4 جوکی قدیمی adj خرماي

chestnut horse *noun*

نه سی کویت، نه سی ش، که رنده، ناله، نالک

ډ اسب کهر

chest of drawers *noun*, US also bureau, dresser

دراویر، جی-پەرگی کەشەوی (دار)، دۆلابی
کەشەوی (دار) ○ دراویر

chest voice *noun*

نەزم-ترین دەنگ لە گۆرانی یان قەسە کردنا ○
جەت وویس

chesty /'tʃɛsti/ *adjective* (chestier, chestiest)

1 توشبوو بە سنگ-ئێشە 2 مەمک-زل،
مەمک-قیت، شەمەند، مەمک-گەورە 3 فیزن،
بەپۆز، بەدەمار ○ *chestily* /'tʃɛstili/ *adv*
○ *chestiness* /'tʃɛstɪnəs/ *n* 1 مێتلا بە

سینەدرد 2 درشت-پەستان 3 مغرور

chetnik /'tʃɛtnɪk/ *noun*, also Chetnik

ئەندامی هێزی گریلاي ئەتەو-پەرورەری سلافيک
لە بالکان، ب.ت. بەدەریزیی شەری دوو-هەمی
جیھانی ○ چێتیک

chetrum /'tʃɛtru:m/ *noun*, pl. same or -ums

یەکەیی پارەیی بوتان، بەرامبەر بە سەدیەکی
○ *ngultrum* چترۆم

cheval-de-frise *noun*, pl. chevaux-de-frise

بەرەبەستیکی بەرگری-یانەیی تێلەبەند ○ مانع
دفاعی از سیم خاردار

cheval glass /ʃə'val/ *noun*, also -val mirror

ئاوێنەیی بالانۆین، ئاوێنەیی درێژ یان قەدی (لەنیو)
پایەکی-دا دەگەڕێ ○ آینه‌ی قدی

chevalier /ʃə'vɛliə/ *noun*

1 (مێژوویی) شیعایی، سوارچاک، شۆرەسوار 2
ئەندامی هێندێ تیرەیی سوارچاکێتی فەرەنسەیی
نۆی-وێک Legion of Honour 3 ئەندامی
نەزم-ترین پایەیی خانەدانێتی لە فەرەنسە 4
سەربازی سوارە ○ 1, 2, 3 و 4 شوالیە

chevelure *noun*

1 کلایەرچ، موو یان قیزی سەر 2 خەرمەنەیی
دەوری چەقی ئەستێرەیی کلک-دار یان دەوری
هێندێ لە تەمەکانی ئاسمان ○ 1 و 2 شوالەر

chevet /ʃə'vet/ *noun*

(پێناسازی) سەرینە (بەئەرەت): لە فەرەنسەیی-یەو
○ شیبوی

Cheviot /'tʃɛviət, US 'tʃi:v-/ *noun*

1 جۆری مەڤی زلی خوری کورت 2 (cheviot)
جلی لەخوری ئەو مەڤە (لە Cheviot، گەردەکانی
باکوور ئینگلتەرە و سکاتلەند) ○ شیت

chèvre /ʃɛvrə/, French ʃəvrə/ *noun*

بەنیری فەرەنسەیی لە شیری بزن (بەئەرەت): لە
فەرەنسەیی-یەو "بزن" ○ شور

chevron /'ʃevrən/ *noun*

1 کۆچکە، سەرقول (نیشانی V یان ٨ لەسەر
قول) 2 (لە بریتانیا، تەنیشتی رینگ) نیشانی
مەترسی 3 خشلێک بە شێوەی V 4 شارزێکی
charge هێز-الێک بە شێوەی V ناو-زوو (med-

adj) ○ 1 شورون 2 علامت-خطر 3 و 4 شورون
chevrotain /'ʃevrɔtɛn/ *noun*

بەزەکیوێلە، گیانەو-هەریکی ناسکە-ناسای چکۆلەنە
[توخمەکانی Tragulus (ناسیا) و Hyemoschus

(ئەفریقا): جوار-جۆرن] ○ آهوێ ختا

chew /tʃu:/ *noun*

1 جاوین 2 چاچک، شتی کە بجاویری (ب.ت.)
بەشی لە تووتن ○ 1 عمل-جویدن 2 چیز-جویدنی

chewing gum *noun*

1 جۆری چەقە 2 نیشتی، چاچکە، وێژەن ○ 1
یک-نوع-قندران 2 آدماس

chewy /'tʃu:li/ *noun*

چەق، جیس، جیس (و-کو-نان کە دەبی-زۆر
بجاویری) ○ مەفت

Cheyenne /ʃaɪ'æn/ *noun*, pl. same or
Cheyennes

1 ئەندامی گەلێکی سوورینست، جاران لە نیوان
رووبارەکانی Missouri و دەزیان 2
زمانی Algonquian ی ئەو-گەلە ○ چینی

chi /kaɪ/ *noun*

کای (یست و دوو-مەین-بیتی ئەلقوویی یۆنانی
X, Y بەرامبەر بە kh یان ch) ○ کای

Chianina /kɪə'ni:nə/ *noun*

(ئیتالیایی) گیانەو-هەریکی کەتەیی سەیی لە رە-گەزی
مانگا، لەبەر-گوشتی بێ-بەزی رادە-گیر ○ کیانیا

Chianti /kɪ'anti/ *noun*, pl. Chiantis

جۆری مەیی سووری ئیتالیایی (لە
Tuscany دە-گیر) ○ کیانتی

chiaroscuro /kɪ,ɑ:ə'skʊərɔ:ʊ/ *noun*

تاریک-و-روون (ی)، تکنیکی رووناکی-ستێر
(وێنە-کێشی یان رەنگ-کاری) ○ ساپەروشن

chiasma /kɪ'azmə, US kɪ-/ *noun*, pl.
chiasmata /-tɔ/

(توێکاری، هەروەها optic chiasma) یە-کتر،
چەب-و-پاستە ○ تقاطع

chiasmus /kɪ'azməs, US kɪ-/ *noun*

(هونەری) هەل-گێڕانەو، هەل-گەڕانەو (chiasmatic
○ قەب

chibouk /tʃɪ'bu:k/ *noun*, also chibouque

سەبیلە (بەئەرەت): لە çubuk تورکی-یەو بە واتای
لوولە ○ چیق

Chibcha /'tʃɪbtʃə/ *noun*, pl. same

1 چیبچا (ئەندامی گەلی رەسەنی کۆلۆمبیا کە
شارستانەیی کۆنیسان لە لایەن
ئەوروپایی-یەکانەو-فەوت 2 زمانی چیبچایی

Chibchan تیاچووی ئەو-گەلە ○ چیبچا، شیبشا

Chibchan /'tʃɪbtʃ(ə)n/ *noun, adjective*

n شیبشان، چیبچان، شیبشایی، چیبچایی
(خیزانێکی زمانی کۆلۆمبیا و ئەمریکای
ناوەندی، ئەندامانی ئەم-کۆمەلگایە زۆر-بەیان
adj تیاچوون) sەرەبە چیبچان ○ n چیبچان

وابسته به چیچان

chic /ʃi:k/ *adjective, noun*(فهره‌نسی) شیک، جوان، شوخ *n* شوخی، شهنکی، شوخ‌شهنکی *adj* شیک *n* شکی**Chicana** /tʃiˈka:nɪ- ʃi-, -keɪn-, US /tʃiˈka:nɪ, ʃi-/ *noun*

(سیانیایی) چیکانو (زن یان کچی شمیریایی به‌ره‌چه‌له‌ک مه‌کیکی) چیکانو

chicane /ʃiˈkeɪn/ *noun*فروفتل، فیل، تله‌که *n* حیل**chicanery** /ʃiˈkeɪnəri/ *noun, pl. chicaneries*(فهرمی) تله‌که‌بازی، فیل‌بازی، هه‌لفرواندن، فروفتل، ده‌سیری، گویری، له‌خشته‌بردن *n* شپادی، فریب‌کاری**Chicano** /tʃiˈka:nəʊ, ʃi-, -keɪn-, US /tʃiˈka:nəʊ, ʃi-/ *noun*

(سیانیایی) چیکانو (شمیریایی به‌ره‌چه‌له‌ک مه‌کیکی) چیکانو

chicha /tʃiˈtʃa/ *noun*(له‌شمیریایی ناوه‌ندی و باشووری‌دا) چوری ناوچو زورت له‌گه‌شمه‌شامی‌ساز ده‌کری *n* چیچا**Chichewa** /tʃiˈtʃerwə/ = Nyanja (the language)**chi-chi** /ʃiˈtʃi/ *adjective*به‌زریق‌ه‌ویریقه، بریق‌ه‌دار، به‌تالا‌ووالا *n* غلط‌انداز**Chichimec** /tʃiˈtʃiˈmek/ *noun, pl. same or Chichimecs*1 نه‌ندامی کومه‌له‌له‌گه‌لانی ره‌سمن، که بریتین له‌تولتیک Toltec و نازتیک Aztec، جازان زورینه‌ی ناوه‌ندی مه‌کیکیان ییکدیتا 2 زمانی Uto-Aztecan نو گه‌لانه *n* چیچیمک**chick** /tʃɪk/ *noun*1 جووجه‌له‌2 (تاهه‌رمی) منال، کچ، کنیشک *n* 1 جووجه 2 بهه، دختر**chick** /tʃɪk/ *noun*(نیم‌چه‌وشکاری هیند) به‌رده‌ی له‌وانی (بو به‌درگا) *n* چیک**chickadee** /tʃɪkəˈdiː, US /tʃɪkəˈdiː/ *noun, also tit*

(گیانه‌وه‌رناسی) گوره‌وی چنه، گوره‌ویله [توخم Poecile له‌خیزانی Paridae] چرخ‌ریک

chickaree *noun*جوری سموره‌ی تووک‌سوور (هی دارستانه سته‌وبه‌ری‌یه‌کایی شمیریایی باکووری [توخم Tamiasciurus: سی‌جورن]) *n* چیکاری**Chickasaw** /tʃɪkəsəʊ/ *noun, pl. same or Chickasaws*1 نه‌ندامی گه‌لیکی سوورینست، جازان دانیش‌توی Alabama و Mississippi بون 2 زمانی Muskogian ی نو گه‌له *n* چیکاسو**chicken** /tʃɪkɪn/ *noun*

1 مریشک، جووجه، زقان، جووجک، باروکه 2 که‌له‌شیر، که‌له‌باب 3 گوشتی باروکه یا مریشک یان که‌له‌شیر 4 ترسه‌نوک، حیز، بی‌غیره‌ت 5 (تاهه‌رمی) جوری کاه 6 (زمانی ره‌مه‌کی) تیری هاوړ‌گه‌زبازی لاو، کوری هاوړ‌گه‌زباز 1 جووجه 2 خروس 3 گوشت جوچه یا مرغ، گوشت ماکیان 4 بزدل 5 نوعی بازی 6 پسر هم‌جنس‌باز

chicken à la king *noun*سنگی لیتراوی مریشک له‌نیو سوسی کریم‌دا له‌گه‌ل قارچک و بیبار (ده‌لین له‌ناوی E. Clark King، خواوه‌ن هوسیتی نیویورک هه‌لگیراوه‌توهه) *n* چیکن آ‌لاکینگ**chicken-breast** /tʃɪkɪn brest/ *noun*سنگ‌ده‌ریه‌ریو، سنگی کوور، سنگی کوتری *n* سینه‌ی کفتری**chicken-breasted** *adjective*سنگ‌ده‌ریه‌ریو، سنگ‌کووری، سنگ‌کوتری *n* سینه‌کفتری**chicken colonel** *noun, also bird colonel*(زمانی ره‌مه‌کی) کولونیل (ی ته‌واو) تاله lieutenant colonel هه‌ل‌بوریردرن (تامازه به هه‌ل‌وین له‌سهر شانی کولونیل) *n* چیکن کلنل**chickenfeed** *noun*

1 پریوله، خوراکی مریشک و که‌له‌شیر 2 شای، پدابات، پاره‌ی کم 1 خوراک طیور 2 پول‌ناچیز

chickenhearted *adjective*ترسه‌نوک، نه‌وړ، حیز، نه‌وړه‌ک *n* ترسو **chickenpox** /tʃɪkɪnpɒks, US -pəːks/ *noun*میکوته، درپله، دانکه، درکه، خروکه‌ی مریشک، ناو‌له‌ی مه‌ل، varicella *n* ابله‌مرغان**chicken-run** *noun*به‌رزین (له‌دار) بو مریشک و که‌له‌شیر، به‌رزینی مریشکان *n* چیکن‌ران**chickenshit** /tʃɪkɪnʃɪt/ *noun, adjective*1 *n* که‌سیتی ترسه‌نوک، حیز 2 شرم‌وبرم، هه‌لیت‌وبلیت *adj* ترسه‌نوک، حیز، ده‌له‌جه، خویری، نه‌ویره‌ک، cowardly *n* 1 آدم ترسو 2 شر و ور *adj* ترسو، پست**chicken snake** = rat snake**chicken wire** *noun*تیل یان وایه‌ری توری *n* توری مرغی**chickling vetch** *noun*(رووه‌کناسی) ده‌رزیه [Lathyrus sativus] *n* خلر**chickpea** /tʃɪk piː/ *noun*1 نوک [Cicer arietinum] 2 ده‌نکی نوک *n* نخود 2 دانه‌ی نخود**chickweed** /tʃɪkwiːd/ *noun*

(رووه‌کناسی) گیاه‌له‌ی (بو خواردنی بالنده‌گان [Stellaria media] و گه‌لنی جوری

پتوهندی دار) ○ علف پرنده

chicle /'tʃɪkl/, US 'tʃɪkli/ *noun*

1 سهمی بنیش 2 وشه نیکی تر بو
○ چیکل

chicory /'tʃɪkəri/ *noun, pl. chicories*

1 (رووه کاسی، له نمریکا) چدقهقه، هندوپا، کاسنی، [Cichorium endivia] 2
رهگ و بنجی چدقهقه (endive) ○ 1 کاسنی، کاسنی فرنگی 2 ریشی کاسنی

chid = past and past participle of chide

chidden = past participle of chide

chief /tʃi:f/ *noun, adjective*

1 n سەرۆک، سەرەک، پایەبەرترین، گهواره، سەر، کەلان، میر: army/industry/police
2 chiefs سەرۆکی هۆز، کەلاتەر، سەرخیل، سەرھۆز، سەرتیرە 3 ریسەر، فەرماندەر، فەرماندار، سالار، سەردار، سەرکرده 4 بەرێز، کاکە (له بانگ کردن دا)، گشتی، سەر- (له لیکدانان): adj commander-in-chief، گرنگ-ترین، سەرەکی، بەرەتی، بنچنەیی، بنگەهی: the chief cause/problem/reason
(chiefdom n) 1 n ریس 2 ریس قیلە 3 فرمانده، سالار 4 آقا (در خطاب)، ککل، سەر- مهم، اساسی، عمده، مهم‌ترین

chief constable *noun*

سەرۆکی یولیس (خوجنی) ○ ریس کلانتری

chief editor *noun*

سەرنووسەر ○ سردیر
گهواره، سەرۆک (کۆمپانی یان ریکخواهه‌یی) ○
ریس

Chief Executive *noun*

سەرۆک کۆمار یا سەرکۆماری ئەمریکا ○ ریس
جمهور آمریکا

chief executive officer *noun*

فەرمانبەری پایەبەر (کەسێ (له کۆمپانی یان) که دەس‌پوێشتوو و بەهێزترین) ○ مامور عالی‌رتبه

chief inspector *noun*

سەرپشکینەر ○ سربازرس

chief justice *noun*

1 سەرۆکی دادگای بالا 2 سەردادگا، سەرۆکی دادگا ○ 1 ریس دیوان عالی کشور 2 ریس دادگاه

chiefly /'tʃi:fl/ *adverb*

بەتایبەت، لەپێشەوه، بە پلەیی یەكەم ○
مخصوصاً، در درجی اول

chief master sergeant *noun*

پایەبەری دواوەفسەری هیزی ئاسمانی ئەمریکا، لەزورور senior master sergeant و لەخوار

chief warrant officer ○ استوار نیروی هوایی
chief of staff *noun*
سەرۆک یان بەریرسی باره‌گا، سەرباره‌گا ○

ریس ستاد

chief of state *noun*

سەرۆکی میری یان حکومەت ○ ریس دولت

chief petty officer *noun*

پایە یان پلەبەری دواوەفسەری هیزی دەریایی، لەزورور petty officer و لەخوار warrant officer یا senior chief petty officer
ناویان دوم

chief superintendent *noun*

سەرچاودیر، چاودیری سەرەکی ○ سەرناظر

chieftain /'tʃi:ftən/ *noun*

سەرۆکی هیزی، سەرھۆز، سەرخیل، سەرعیل ○
ریس قیلە

chieftaincy /-si/ *noun, pl. chieftaincies*

سەرۆکایەتی هۆز یان خیل، سەرخیلی ○
ریاست قیلە

chieftainship /'tʃi:ftənʃɪp/ *noun*

سەرۆکایەتی هۆز یان خیل، سەرخیلی، سەرعیلی ○ ریاست قیلە

chief technician *noun*

پایە یان پلەبەری دواوەفسەری RAF، لەزورور sergeant و لەزیر flight sergeant ○ چیف
تکنیسین

chief warrant officer *noun*

پایە یان پلەبەری هیزی چەک‌دارەکانی ئەمریکا، لەزورور warrant officer و لەزیر پایەبەرترین ئەفسەری هەمیشەیی یان کادر commissioned officer ○ استوار بکم

chiffon /'ʃɪfən, US 'ʃɪfən/ *noun, adjective*

1 n شیفان، شیفون (جۆری پارچەیی نەرم و تەنک، لە پەشم، نایلۆن یان ریبون دروست دەکرێ) 2 بەنۆکە، زنجیرە lace و هتد جوانی که کراس و جلی ژنان adj دروست‌کراو له پارچه یان کوتالی شیفون ○ شیفون

chiffonier /,ʃɪfə'ni:ə/ *noun*

1 دۆلابی نزم 2 جۆری دۆلابی بەرزى دراویری ○ شیفونیر 2 قفسەى كوچك كێشدار

chigger /'tʃɪgə, US 'dʒɪ-/ *noun*, also jigger /'dʒɪgə(r)/

1 جۆری کێچ [Tunga penetrans] 2 مۆرانەى دەغل ○ چیکر

chignon /'ʃɪnjən, US -ʒɑ:n/ *noun*

(فەرەنسێ) قونکە (قوتسە‌کردوو) (قز و لەپشت‌سەر) ○ شینیون

chigoe /'tʃɪgəʊ/ *noun*

جۆری کێچ، وشەبەکی تر بو 1 chigger ○
نوعی کک

Chihuahua /tʃi'wa:wə, US -'wa:wə/ *noun*, also chihuahuas

چیواوا (جۆری سەگی چکۆلانەى گۆزەل و تووکنەرم) ○ چیواوا

chikungunya /ˈtʃɪk(ə)nˈɡʌnjə/ *noun*

نه خوشی ییکی قایروسی شیوهی dengue ددها،
mosquitoه گان رایده کوژن و نه خوشی ییکی
ناوچه بی به له روزهدلاتی نه فریکا و چهند
به شیکی ناسیا چیکون گونیا

chilblain /ˈtʃɪlbleɪn/ *noun*

سهرماپردن، سهرماپردووی، نه کسوف
سرمازدگی، سرماخوردگی

chilblained *adjective*

سهرماپردو و دجار سرماخوردگی

child /tʃaɪld/ *noun, pl. children*

1 منال، مندل، زاروک، بهج، بهجه، وچ، کوریه،
ساوا، روله، فرزند 2 ناوه لسمه، کوریه له، تول،
پتزه 3 (خوازه) نه نجام، زاده، ناکام 4 مرو یان
که سیکي بی نه زمون یان خوا 5 مرید، بهره دست
childless /ˈtʃaɪdləs/ *adj* بی منال،
و ه جاخ کویر، بی فرزند؛
childlessness *n* نه لمانی بنه رت) 1 بهج، کودک، فرزند 2 جین،
رویان 3 (مجازی) نتیجه 4 آدم بی تجربه 5 مرید

child abuse *noun*

تاوانی زیان به منال گه یاندن (ج سیکسی،
جه سته یی یا سوزی)، مندل نازاری چ نایت
آسیرسانی به بهج

childbearing /ˈtʃaɪldbɛərɪŋ, US -ber-/ *noun, adjective*

n منال بوون سهر به منال بوون 1 *n* زایمان
adj وابسته به بهج دار شدن

childbed = archaic term for childbirth

childbed fever = puerperal fever

child benefit *noun*

مووچه ی منال (ان) یان فرزندان 1 حق اولاد

childbirth /ˈtʃaɪldbɜːθ, US -bɜːrθ/ *noun*

منال بوون، پیدای بوون، بوون، لنبوونه و زایمان
childcare /ˈtʃaɪldkeə(r), US -ker/ *noun*

ناگاداری کردنی منال (ب.ت. که سسی که
دایک و باوکی کار ده کمن) 1 مراقبت از بهج

Childemass /ˈtʃɪldəmas/ *noun*

جهدنیکه له 28 دیسامیرا ده کړئ 1 چابلدس

childhood /ˈtʃaɪldhʊd/ *noun*

منالی، سهرده می مندالی، سهرده می منالی
بجکی، دوران بجکی

childish /ˈtʃaɪldɪʃ/ *adjective*

1 منالانسه: *handwriting* 2 *childish*
بی نه زمون، خاوا، نا پوخت (*childishly*)

adv /ˈtʃaɪldɪʃli/ منالانسه: *to behave*

1 *childishness* /ˈtʃaɪldɪʃnəs/ *n* *childishly*
منالیتی 2 بی نه زمونی، خاوی) 1 بجگانه 2

بی تجربه

childlike /ˈtʃaɪldlaɪk/ *adjective*

منال ناسا، پاک، بی فیل و ساده (*childlikeness*)
(*n*) معصوم، کودک مانند

childminder /ˈtʃaɪldmaɪndə(r)/ *noun*

منال پار، له له ی منال، که سسی که ناگای له منالانسه
پرستار بهج

child prodigy *noun*

منالی هه لکه موته یان بلیمه ت 1 کودک نابغه

childproof /ˈtʃaɪldpruːf/ *adjective*

بی مه ترسی یو منالان، منال پاریز 1 کودک ایمن

children = plural form of child

children's home *noun*

خانۀ منالان یان مندلان 1 پرورشگاه

child restraint *noun*

منال پاریز (که سهر یان کورسی ییکی که سهر به نندی
له ماشین دا یو راگرتن یان دانیشتنی منال) 1
دارای کمر بند ایمنی برای بهجه

child seat = car seat

child's play *noun*

کاری ناسان، وه کوو ناو خوار دنه وه 1 کار ساده

Chilean /ˈtʃɪliən/ *noun, adjective*

n خه لکی شیلی *Chile* /ˈtʃɪli/ چیلیایی،
adj سهر به شیلی یان چیلی، شیلیایی
1 *n* اهل شیلی *adj* وابسته به شیلی

Chile pine = monkey puzzle

chilli /ˈtʃɪli/ *pl. chillies*: US spelling of chilli

chiliarch /ˈkɪliɑːk/ *noun*

1 (میژووی، له یونانی کون دا) سهره زاره،
فهرمان ده ری هزار یو 2 هزار دانه یان ده نک
3 هزار سال، هزار ساله، هزاره (بنه رت): له
khiloi یونانی "هزار" 1 فرمانده ی هزار
مرد 2 هزار عدد 3 هزار سال

chiasm *noun*

باوه به هاتنه وه ی هزار ساله ی کریست.

millenarianism (*chiliastic adj*) کیلیرم

chiliast /ˈkɪliəst/ = millenarian

chill /tʃɪl/ *noun, adjective*

n تهز، تهزوو، تهشق، سه قدم، سهرما (وسوله)،
لهرز، لهرزوتا، جهق وچو، موچرک، ترس و لهرز،

سهرما بوون، بایه ری، جایمان 1 *adj* سارد،
نادل سوز، سر 2 ترسیندر (*chilled adj*):

سارده و کراو، سارد: نه لمانی بنه رت) 1 *n*

سوز، سرما، لزه، بیم، تپولرز، سرماخوردگی
1 نامهربان 2 ترسناک

chiller *noun*

جیروکی مووچر کاوی یا مووچرک بیهاتن یا
ترسیندر 1 داستان دلهره آور

chilli /ˈtʃɪli/ *noun*, also chilli pepper, chile,
US chili

پیباره سووره 1 چیلی

chilli con carne /ˈtʃɪli kon ˈkɑːni, US
kaːn ˈkɑːni/ *noun*

چیشتنیکی گرم و تیزی مه کیکی 1 چیلی

chilling /ˈtʃɪlɪŋ/ *adjective*

1 ترسناک، توفیق، موچر کاوی: *The film evokes -ling reminders of the war*
 زورسار ۱ وحشت آور، مخوف 2 بسیار سرد
chillingly /'tʃɪlɪŋli/ *adverb*

توفیق، رانه، به شیوه یه کی ترسینتر ۱ مخوفانه
chilli powder *noun*

هاراوه ی بیباره سووره، گرده ی بیباره سووره ۱
 بودر چلی

chillum /'tʃɪlɪəm/ *noun, pl. chillums*
 ۱ قلیان، نیرگه، 2 hookah 2 لوله ی بوقیشانی
 بهنگ، باقوره (بنهرت: له *cilam* هندی) ۱
 ۱ قلیان 2 چیلوم

chilly /'tʃɪli/ *adjective* (chillier, chilliest)
 سارد، سهرماربرده له، ساردوسرانه، نادوستانه،
chilliness /'tʃɪlɪnəs/ *n* unfriendly
 ساردی، ساردوسری ۱ سرد، غیردوستانه

Chilopoda /ˌkɪlɒˈpɒdə/ *noun, pl.*
 (گیانه ورناسی) بالیوان، پیلیوان، لیوپایان
chilopod /ˌkɪlɒˈpɒd/ *n* (هزارپایان: بالیوان، پیلیوان، لیوپایان)
 گیانه وری بالیوان پیلیو: بنهرت: له *kheilos*
 یونانی "لیو" *pod-* پا، *phous* + چیلوپدا

chimaera = chimera
chime /tʃaɪm/ *noun*

1 زهنگ، گهرنال، جام، زرنکه، دهنگی زهنگ،
 زهر: 2 *door chimes* دسته زهنگ (کلیشه) 3
 ینکها، سازان، گونجان، ریک کهوتن، لهف هاتن،
 ۱ *harmony, accord* ناقوس، زنگ، صدای
 ناقوس 2 مجموعه ی زنگها 3 موافقت، سازگاری
chime /tʃaɪm/ *noun, also chim*

لیوار یان که می ده ریوی ناخری کوس یان
 بهرمیلی ۱ چایم

chimera /kaɪˈmɪərə, US -ˈmɪrə/ *noun, also chimera*

1 (Chimera) شیردیو، بزشتیمار (پونده وریکی
 به سهری شیرده، لهشی بزنده و کلکی مارده،
 که ده توانی ناور له ده می یوه فریدا، له میسولوزی
 یونانی دا) 2 بهندوباو، پسر و پوج، فاک و فیک،
 خه یال یا نندیشی خاو، هیوا یا بیرزکی نه کرد
 ۱ کیمرا 2 آرزوی واهی، امید یا ایده ی محال

chimere *noun*

بالا پوش یان عه پای گهوره قشقه ۱ ردای اسقف
chimerical /kaɪˈmɪrɪk/ *adjective, also*
chimeric /kaɪˈmɪrɪk/

خه یالی، پسر و پوج، بهندوباو، نندیشی
 (chimerically adv) ۱ موهوم، واهی

chimes *noun, pl.*

زهنگ (تامیر) ۱ ناقوس
chiming *noun*

دهنگی زهنگ ۱ صدای ناقوس
chimney /'tʃɪmni/ *noun, pl. chimneys*

1 دووکه ل کیش، لووچن، بوغاری، روژینگ،

قوله دووکه ل، لووله دووکه ل، باکیش، باجه،
 کونه باجه: *the factory chimneys of an industrial landscape*
 smokestack ۱ دووکه ل کیشی
 steamship ۲ هتد 2 کونی بیا هله لچوون یان
 سهرکه وین، دووکه ل کیش یان بوغاری بهردین
 (له شاخه وانی دا) 3 شووشه چرا، شووشه لامبا،
 قول یان لووله ی چرا یان لامبا 4 ره گه یان
 ستونی تانی vertical بهردی کان 5 =
 (chimneylike adj) hearth fireplace 1
 دودکش 2 سوراخ صعود 3 حباب چراغ 4 ره گه یا
 ستون عمودی سنگ معدن

chimney breast *noun*
 سنگی ناگردان، قوتایی یان ده ریوی ناگردانی
 دیواری ۱ برآمدگی بخاری دیواری

chimney corner *noun*
 ۱ (جیگای دانیشتن) لا یان ته نیست کووره،
 بهر کووره، پیش کووره 2 = hearth, fireside
 ۱ جلو یا کنار بخاری

chimney piece = mantelpiece
chimney pot *noun*

لووله ی سهر دووکه ل کیش ۱ لوله ی سردودکش
chimney stack *noun*

1 دووکه ل کیشی دریز، دووکه ل کیشی سهر
 (سهر) یان 2 دووکه ل کیش (کارخانه و هتد) ۱
 1 دودکش بلند 2 دودکش

chimney sweep *noun, also sweeper*

دووکه ل کیش سهر، دووکه ل کیش پاک کهرده،
 قول سهر ۱ دودکش پاک کن

chimonanthus /ˌkɪmənəˈθʊs/ *noun*
 (رووکناسی) گوله زمستانه ۱ آتوخ
Chimonanthus (بنهرت: له *kheimōn*)
 یونانی یوه "زستان" + *anthos* "گول" ۱ گل یخ
chimp = informal term for chimpanzee

chimpanzee /tʃɪmpənˈziː/ *noun*

چیمپه نزه، شه میانه [P. و Pan troglodytes]
 pygmy و bonobo paniscus

۱ (chimpanzee) (له Kikongo وه) ۱ شیمپانه
Chimu /tʃiːˈmuː/ *noun, pl. same or Chimus*

۱ نندامی گه لیکه ره مهنی Peru که
 گرنگ ترین شارسانه تیان بهرله ینکاکان Inca
 دامه زانده 2 زمانی تیاچووی نمو گه له (بنهرت: ۱
 له سپانیایی یوه) ۱ چیمو

Chin /tʃɪn/ *noun*

۱ نندامی گه لیکه باشووری روژاوا ییرمه
 (میانمار) و بهشه دراوستیانی هتد و بهنگلادیش
 2 زمانی Tibeto-Burman ی نمو گه له ۱ چین
chin /tʃɪn/ *noun*

چه ناگه، چنه، نهر زینگ، زینج، نارزن: *A strap fastens under the chin to keep the helmet in place*
 ۱ چانه، زخندان (-chinned adj)

china /'tʃaɪnə/ noun

1 چینکو، فەخفوری، چینی 2 قاب و قاچاخی
چینی 3 گەلسی، گەلە چینی 4 چینی 2
ظروف چینی 3 گل چینی

China aster noun

Callistephus | daisy گیانیک چینی له تیرە ی
[chinensis] ٠ نوعی گل

chinaberry noun, pl. chinaberries

1 داریکی درێژ که گولی lilac بون خوشی هەبە،
رەسەنی ئاسیا و ئەوسترالیا [Melia azedarach]
2 بەر یان میوە ی ئەو دارە ٠ چنابری

china clay = kaolin

china cupboard noun

دۆلابی چینکو یا چینی بەکان ٠ گنجە ی چینی ها
Chinaman noun, pl. Chinamen

(کون و سووکانه) چینی، پیاوی چینی ٠ چینی
china-root noun

(رووەک ناسی) چۆب چینی ٠ چۆب چینی

China rose noun

1 گولەباخی چینی [Rosa chinensis] 2
جۆری بامبە: جۆری hibiscus ی دەوڵەتە لانی
گەرمینان [Hibiscus rosa-sinensis] ٠ 1
ختمی مجلسی 2 نوعی بامبە

China tea noun

جایی سەوز، جایی چینی ٠ چای چینی
Chinatown /'tʃaɪnataʊn/ noun

گەڕەکی چینی بەکان ٠ محەلە چینی ها

chinaware = china

chinch bug /tʃɪn(t)ʃ/ noun

Blissus (مێرووناسی) سەنەگیاخۆرە |
Ischnodemus leucopterus (نەمریکا) و
sabuleti (ئەوروپا) ٠ نوعی ساس

chinchincherinchee /tʃɪntʃɪn'tʃiː/ noun

(رووەک ناسی) زەمەفی گول سەبی ئەفریقای
باشووری [Ornithogalum thyrsoides] ٠
نوعی زینق

chinchilla /tʃɪn'tʃɪlə/ noun, pl. chinchillas

1 چینچیللا، سمۆرە ی ئەمریکایی [توخم
Chinchilla: دوو جۆرن] 2 کەول یان پێستی
چینچیللا یان کەرویشکی چینچیللا 3 پشیلە یان
کەرویشکی ئۆدبکی کەولبۆز یان بۆری زینوی
(بەنەرەت: ئە سەپانیایی، ئە Aymara یان
Quechua) ٠ 1 چینچیللا 2 پوست چینچیللا 3
چینچیللا

Chindit /'tʃɪndɪt/ noun

ئەندامی هێزە هاوێبەیمانەکان لە پشەتووی
هیلەکانی ژاپۆنی یەو (لە بورمە Burma) (تێستا
میانمار Myanmar) لە 1943-5: بەنەرەت: لە
chinthé بورمەیی "پوونەوهریکی ئەفسانەیی a
(mythical creature) ٠ چیندیت
chine' noun

گوشتی مازە یان مۆغەرە (گیانەوەر)، گوشتی
تیرەگە ی پشە ٠ چاین، گوشت مازە یا راستە

chine' noun

(لە دورگە ی Dorset و Wight) درکەندیکی
ravine باریکی قوول (یان قوول و باریک؛
ئەلمانە بەنەرەت) ٠ چاین

chine' noun

1 ئەو گوشە یەکی که strake بەکانی بێکی گەمی
یان کەشتی یەن لە لایە کەووە یەک تر دەگرەنەو 2
شوێنی ئاو که لە دوا ی رویشتی کەشتی یەو بە
جی دەمێنی ٠ چاین

Chinese /tʃaɪ'niːz/ adjective, noun, pl.
same

adj چینی 1 n خەلکی چین، چینی یەکان،
خەلکانی چین 2 زمانی چینی 3 خۆراک یان
چینیشتی چینی ٠ adj چینی 1 n اهل چین،
چینی ها 2 زبان چینی 3 غذای چینی

Chinese cabbage noun

کەلەمی چینی ٠ کلم چینی

Chinese checkers noun, pl.

دامە ی چینی ٠ چکەز چینی

Chinese chestnut noun

شاہەرۆی چینی [Castanea mollissima] ٠
نوعی شاہبلوط

Chinese crested noun

پوینە ی چینی: ئۆدبکی سەکی یین تووک و پوینە
٠ نوعی سگ

Chinese gooseberry = kiwi fruit

Chinese lantern noun

فانۆس یان ئەتەرە ی چینی، چرای چینی یان
کاغەزی ٠ فانۆس چینی

Chinese parsley = cilantro

Chinese puzzle noun

مامک یان مەتەلی چینی، مەتەلی ئالۆز ٠
معمای چینی

Chinese restaurant syndrome noun

کۆنیشانە ی خواردن گە یان رێتۆرانی چینی
(نیشانەکانی: سەری مەل، قوول و دەس، پشە،
زانەسەر، سەرەگێزە و دلەتەبە) ٠ نوعی سیندروم

Chinese shar pei = Shar Pei

Chinese wall noun

گەوهرە بەرەبەست، کۆسەیی ئاستەم، پ.ت.
کۆمەشکی زۆر ئاستەمی تێگە یشتن (بەنەرەت: لە
ناوی دیواری چینهوەر) ٠ مانع بزرگ

Chinese whispers noun, pl.

قەسەلۆک یان دەنگۆی چینی ٠ شایەعی چینی

Chinese white = zinc white

Ching noun, also Ch'ing

چینگ: بەرە ی Manchu لە چین دا، دەگەرێتەو
بۆ 1644-1912 و دوا یین بەرە و زنجیرە پاشایی
ئیمپەرآتۆری ٠ چینگ

Chinglish /'tʃɪŋlɪʃ/ *noun*

چین گلیسی، چینی-ئینگلیسی، زمانیکی تیکه
لهو دووانه چینگلیش

Chink /tʃɪŋk/ *noun*

چینک (وشه یه کی زور سووکه بو که سیکي
چینی) چینی کیف

chink¹ /tʃɪŋk/ *noun*

1 درز، قهلهش، کهل، کهله بهر، تلش، کهلین،
قهلهشت، تره ک 2 نهو تیشکی که له کهله بهر وه
دپه ده ری 1 شکاف، ترکی 2 چینک

chink² /tʃɪŋk/ *noun*

زرنکه، زرنکه زرنکه، زرنکه وهور، خرم وهور،
شقه شقه، خره خر 1 صدای جرینگ جرینگ

chinkapin = chinquapin**chinkara** /tʃɪŋ'ka:ra/ *noun*

ناسکه هندی، ناسکی هندی | **Gazella**
[bennettii] آهوی هندی

Chinky *noun, pl. Chinkies*

1 (نافه رمی و سوو کانه) که سیکي چینی 2
خواردنگه یان رستورانی چینی 1 آدم چینی
2 رستوران چینی

chinky *adjective*

درز بردوو، چرزاو، کهل، قلیشو 1 شکاف برداشته
chinless /'tʃɪnləs/ *adjective*
1 بی چه ناگه، بی چه نه 2 (نافه رمی) ترسه نوک،
نهویره ک 1 بی چانه 2 ترسو

Chino- /'tʃaɪnoʊ/ = Sino**chinoiserie** /ʃɪn'wa:zəri/ *noun, pl. chinoiseries*

چینی گهری: به کاره یانی شینواژ و تکنیکی چینی
له هونه، بیناسازی و هند روژاوا 1 چینوزری

Chinook /tʃɪ'nu:k/, US ʃɪ-/ *noun, pl. same or Chinooks*

1 نه ندای گه لیک سوورینست، له بهر ده تا
دانیشتوی ناوچه ی روواری کوتولمیا له
Oregon بوون 2 زمانی تیاجووی Penutian نهو
گله 1 چینوک

chinook /tʃɪ'nu:k/, US ʃɪ-/ *noun*

1 (هه روه ها chinook wind) بایکی وشک و
گهرم 2 (هه روه ها chinook salmon) ماسی
سه لمونی گه وره ی باسیفیکی باکووری، که وه ک
ماسی یکی خوراکی له باری بازرگانی بهر گرنگه
[Oncorhynchus tshawytscha] 1 چینوک

Chinook Jargon *noun*

شینو ییکی pidgin ی تیاجوو که له توخمه کانی
Nootka, Chinook، ئینگلیسی، فهرنسی و
زمانه کانی تر بیکه اتوو، زوو له باکووری
روژاوا ی باسیفیکی نه مریکای باکووری
به کاردیترا 1 چینوک جارگون

chinos /tʃi:'noʊz/, US -noʊz/ *noun, pl.*

پارچه یان شالواری چینوز، شالواری که تانی

ههراو 1 پارچه یا شلوار چینی، چینوز

chinquapin /'tʃɪŋkəpɪn/ *noun, also chinkapin*

1 داری شابه رووی نه مریکای باکووری
[Castanea pumila] و جوهره کانی تر 2
کاکله ی خوراکی نهو داره 1 چینکوپین

chinstrap *noun*

کر مه کی کلاوی پاراستن، په تی زیرچه ناگه ی
کلاوی باریزه یان پاراستن 1 بند کلاه ایمنی

chinstrap penguin *noun, also chinstrap*

به دنگو نه ی زیرچه ناگه یی [Pygoscelis
antarctica] نوعی پنگوئن

chintz /tʃɪnts/ *noun*

چیت، چینتس، که تانی بهر ده، که تانی گولدار
(بو دروس کردنی بهر ده یان پارچه ی تینجانی
که له و به لی نیومال) 1 چیت

chintzy /'tʃɪntsi/ *adjective* (chintzier, chintziest)

1 بریقه دار، به نالاولا 2 چینتس پش، به
چینتس دایو شراو یان تینچراو 1
1 اجق ووجق 2 پوشیده با پارچه ی چینتس

chin-up = pull-up**chinwag** /tʃɪnwəɡ/ *noun*

(بریتانیا و نافه رمی) قه ی دوستانه، ده مه ته قی،
گپ، گالتو گپ، chat 1 اختلاط، گپ

chionodoxa /kai'ɒnə'dɒksə/ *noun, also glory-of-the-snow*

به فهره شکو؟: گیایکی سه لک دار له تیره ی
زه بقی lily که زوو به گولی شین ده بشکو ی
[Chionodoxa] نوعی گیاه

chip /tʃɪp/ *noun*

1 ورده، لهت، کهل، کوت، خاکه، ورکه، برکه، بره،
قهلت، برکه، ته فشک، قاشووله، کرتین، ته لاش،
قاش: 2 chips of wood ته له زمه یان ته لاشه
(تیلیکسرونیک): 3 chip
لیتوپریوی، لیوفر نجاوی، کهل 1 نکه، خرده،
برش، قاش 2 تراشه 3 لب پرشدگی

chip-axe /'tʃɪp æks/ *noun*

ته شو ی، بووم، تریشه 1 تیشه
chipboard /'tʃɪpbɔ:d/, US -bɔ:rd/ *noun*
ته له زمه ته خته، ته له خته (ته له زمه ته خته)، نیوبان
1 نیوبان

Chipewyan /tʃɪpə'wi:ən/ *noun, pl. same or Chipewyans*

1 نه ندای گه لی Dene ی باکووری روژاوا ی
که نه دا 2 زمانی Athabaskan ی نهو گله 1
چیبویان

chipmunk /'tʃɪpmʌŋk/ *noun*

سموهری ریری (به میلی ردهش و سبی و کیسه ی
لاچه نه وه، هه نه مریکا و باکووری نوراسیا
[Tamias] زور جورن) 1 سنجاب مختلط

chipolata /tʃɪpəˈlɔ:tə/ noun

سوسیسسی چکوله و نهستور سوسیس
کوچک و ضخیم

chipped adjective

1 لیوپه ریو، په ریو، کهل، لیو قرنج، لیو اقرنجاو،
لیوپه 2 وردکراو، هاراو 1 لبر 2 خردنده

Chippendale /tʃɪp(ə)ndeɪl/ noun

چیپیندال: شوازیکي رازاندنه وهی کهل و بهلی
ناومال له سدهی 18 له ټینگلنره (له ناوی
Thomas Chippendale (1718-79) چیپیندال
chipper /tʃɪpə(r)/ adjective, nounadj به کفیف، په گور، په نه شه، په جوش n رهنده
دارتاشی adj سرزند، بانشاط n زندهی نجاریChippewa /tʃɪpəwə:, US -wə:/ noun, also
-pewa /-weɪ/ = Ojibwa

chippings /tʃɪpɪŋz/ noun, pl.

1 تهلش، تهلزم 2 قاشک، تهلشه بهرد،
قاهه بهرد، دویل، تهلشه دار، قهلت، تلشه بهرد،
سهل 1 تراشه 2 تراشه ی سنگchippy /tʃɪpi/ noun, also chippie, pl.
chippies(بریتانیا و نافهرمی) n 1 دارتاش، مهره نگوز 2
(همریکا) قهجه: لهش فروش، سوزانی، حیز،
خو فروش 1 دل ناسک، زووره نجاو، ناسک،
همستیار 2 زووتووره، توند، سرگهرم، فیشه کی،
سهرتوند 1 n 2 نجار روسی، فاحشه 1 adj
حساس 2 تندخو، تحریک پذیر

chips noun, pl.

قاهه به تانهی سوورده کراو 1 چیپس
chip shop noun, also informal chippy,
chippie(له بریتانیا و نافهرمی) چیپ شاپ 1 چیپ شاپ
chir(o)- /ˈkʰaɪəʊ/ prefixپیشگر: دس، دهست، پتونه ندی به دهست یان
chiropractic chiroprancy همیه: دهسته کانه وه همیه:
(بهره وت: له یونانی "دهست") 1 پیشوند:
دست

chiragra noun

باداری دهست 1 نفرس دست
chiral /ˈkʰaɪ(ə)l/ adjective
(کیمیا) کایرال، ناهاوتا (chirality n): ناهاوتایی،
ناهاوتایتی 1 کایرال

chiral centre noun

ناوه ندی ناهاوتا یان کایرال 1 مرکز کایرال
chiral compound nounناویتی ناهاوتا 1 ترکیب کایرال
chiral isomers noun, pl.ئیزومیره ناهاوتاگان 1 ایزومرهای کایرال
chiral molecules noun, pl.گهرده ناهاوتاگان، مولوکوله ناهاوتاگان 1
مولکولهای کایرال

chi-rho noun, pl. chi-rhos, also Chi-Rho

هیما و پیتنه نشانی کریستین، یتکاتو له
chi به کهمین دوو پیتی وشه یونانی
(P) rho (X) کریست 1 Khristos مسیح

Chiricahua noun, pl. same or Chiricahuas

چیریکاهوا: نه ندانی گهلکی تاباجی Apache
ناریزونا (له ناوی کیوه کانی Chiricahua له
باشووری روزهلاتی ناریزونا) 1 چیریکاهوا

chirimoya = cherimoya

chirographic adjective, also chirographical
سهریه دهس نووس یا جوان نووسی 1 وابسته به
دست نویس یا خوش نویسی

chirographer noun

دهس نووس، جوان نووس، خوش نووس 1
دست نویس، خوش نویسی

chirography /kaiˈrɒɡrəfi/ noun

دهس وخهت، دهس نووس، جوان نووسی،
خوش نووسی، handwriting (ب.ت. جیاواز له
typography) 1 دست خط، خوش نویسیchiromancer /ˈkʰaɪrəʊmænsə(r), US
'kairoʊ-/ noun

بهخت گره وه، دهس خوین 1 کفیین

chiromancy /ˈkʰaɪrəʊmænsi, US 'kairoʊ-
/ noun, also palmistryبهخت گرتنه وه، دهس خوینی، دهس خویندنه وه
1 کفیینیchiropodist /kɪˈrɒpədɪst, US kɪˈrɑ:p-
/ nounپسپوړی پښ، پایزشک (له قوله وه تا قامکه کان)
1 پایزشک

chiropody /kɪˈrɒpədi, US kɪˈrɑ:p-/ noun

پزشکتی یان پزشکی، پسپوړیتی پښ،
پایزشکی 1 پایزشکیchiropractic /ˌkʰaɪəʊpræktɪk, US -
rou-/ nounدهسته وانی، دهس گتري، کایروپراکتیک (که سی)
که کاری چاره سهرگردنی هیندی نه خوشی و
کیشهی جهسته یی، نه ویش بهریگای داگرتن
پان جوولاندنی ټسکه کانی برسر پان
جومکه کانیا نه وه 1 دست ورزیchiropractor /ˌkʰaɪəʊpræktə(r), US -
rou-/ noun

دهسته وان، دهس گتري، کایروپراکتیک 1 دست ورز

Chiroteta /kaiˈrɒpt(ə)rəl/ noun, pl.

(گیانه وه رناسی) دهس بالان (شمشه کویزه کان؛
بهره وت: له لاتینی نوی، له chi-ro لاتین +
pteron یونانی "بال") 1 جیروپتراchiroteran /kaiˈrɒpt(ə)rəl/ noun, adjective
(گیانه وه ری) دهس بال یا بال دهس 1 جیروپتران

chirp /tʃɜ:p, US tʃɜ:rp/ noun

زروکه، زروکه زروک، جووکه جووک 1

چیک چیک، جیر جیر
chirpy /'tʃɜ:pi, US 'tʃɜ:pi/ *adjective*
 (chirpier, chirpiest)

(نافه رمی) شاد، دلخوش، به که یف، به دهه ماخ، له گور، به گور: *a chirpy* \diamond *a chirpy manner*
chirpily /'tʃɜ:pi:li, US 'tʃɜ:rpil/ *voice*
adv: به خوشحالی، به دهه: **chirpiness** /'tʃɜ:pinəs, US 'tʃɜ:rpinəs/ *n*
 دلخوشی، به که یفی) سرزنده، سر حال

chirr /tʃæ/ *noun*, also **churr**
 چیره، زیکه، جیکه، چریکه، دهنگی نرمی
 خویندنی هیندی میروو (وهک گولله
 grasshopper و جیک جیکه چیر

chirrup /'tʃɪrəp/ - chirp
chirrupy - chirpy
chiru /'tʃɪru:/ *noun*, *pl.* same
Pantholops [hodgsoni] چیرو

chirurgian *noun*
 برین کار، برین گهر، نهشته گهر \odot جراح
chisel /'tʃɪzəl/ *noun*
 نسهکنه، مه کاره (نسهکنه ی گهره، ب.ت. ب.و
 کاری نیرو نامور به کار دیترا)، قهلمه، دارکول \odot
 اسکنه، قلم

chiselled /'tʃɪzld/ *adjective*, US **chiseled**
 ده لکولراو به نسهکنه، نسهکنه تاش،
 نسهکنه کول \odot تراشیده با اسکنه

chiseller /'tʃɪzlə(r)/ *noun*
 فیلپاز، گوپیر، ده سپر \odot شاید

chit /tʃɪt/ *noun*
 1 منال، زاروک، کچ، که نیشک، کور. پس 2
 ژنی هه رزه، تلخ، ژنی جلف و دهه مهوهر 3
 لیسته (خواردنگه) 4 تیپینی، نوت 5 نامه ی
 کورت (فهرمی) 6 کچی چکوله و باریک 7
 نهام، بن، ریشه، سیخک، قهلمه، خهلف \odot 1
 بچه، طفل، دختر، پسر 2 زن بی حیا 3
 صورت حساب 4 یادداشت 5 نامه ی کوتاه 6 دختر
 کوچک و باریک 7 نهال

chital /'tʃɪt(ə)/ *noun*
 پن پنکه: گاکتوی شاخ چهنگ ناسا، تووک
 مه یله و قاوه یی و خالی سی سی، ره سه نی هیند
 و سری لانکا [Cervus axis] (پنهره): له *cital*
 هیندی، له *chitala* سانسکریتی به ده "خال خال"
 \odot چیتال

chitarrone /,kɪtə'roʊnə, US -ni/ *noun*
 عوود یکی گه و ره شینوی theorbo، له
 دوا یه کانی سه ده ی 16 و سه ده تاکانی سه ده ی
 17 له نیلیا به کار دیترا \odot کیتارون

chit-chat *noun*
 قسه، ورته، قسه ی دوستانه، گه پ، چنه دان،
 زور بله یی، قهقهه سرویی \odot صحبت، اختلاط.

بر حریف

chitin /'kɪtɪn/ *noun*
 (زنده کیمیا) کیتین: جورئ کاربوهایدراتی
 ریشال ناسا که به یکه ریان جوار چنوی ده ده ی
 جومگه داران و دیواره کانی خانه ی کارگ
 یتکدین، بولی ساکارید یکی نیتروژین دار که
 له باری کیمیایی به ده یته ده ی به سلولیزه ده ده ده
 و ماکینکی شاخی semitransparent ساز ده ده
 به ده ده ی میروو ده ده کان، arachnid و
 crustacean \odot کیتین (chitinous adj)

chitinoid *adjective*
 کیتینی، کیتین ناسا، شینو کیتین \odot کیتینی

chitinous plate *noun*
 ته به یق یان ته خته ی کیتینی \odot صفحه ی کیتینی

chitlings = chitterlings
chiton /'kɪtɒn, US -t(ə)n/ *noun*

1 جورئ تونیک دریزی خوری، له
 یونانی کون دا له به ده ده کرا 2 (گیانه ده ناسی)
 کیتون [Chiton] و توخمه کانی تر، پول
 [Polyplacophora] \odot کیتون

chitterlings /'tʃɪtlɪŋz, US 'tʃɪtə-/ *noun*,
pl.
 ریخوله ی سوو ده ده کراوی به راز (چیشته) \odot
 روده ی خوک سرخ کرده

chivalric /'tʃɪvəlɪk/ *adjective*
 شوپره سوار، سوارچاک، \odot شسوار
chivalrous /'tʃɪvrəs/ *adjective*
 شیفالیه، سوارچاک، گهر ناس، جوامتر، پیانو،
 شوپره سوار *chivalrously* /'tʃɪvrəsli/ *adv*
 جوامترانه، پیاونانه، سوارچاکانه، به ده ده و شتانه،
 به ماریفه تانه: *chivalrousness* *n* \odot شوالیه،
 سلحشور، بلند همت

chivalry /'tʃɪvəlri/ *noun*, *pl.* **chivalries**
 1 شیفالیه گهری، سوارچاک، جوامتری،
 شوپره سوازی 2 سه ربازی سواره \odot 1
 شوالیه گری، شسوازی، رادمردی 2 سرباز سواره
chives /tʃaɪvz/ *noun*, *pl.*

(روو ده ک ناسی) پیازوکه، پیوازه خو و گانه،
 پیازه کتوی، پیازه مارانه \odot Allium
 [schoenoprasum] \odot پیاز کومی

chlamydia /klə'mɪdiə/ *noun*, *pl.* same or
chlamydiae /-di:/

کلامیدیا (به کتریاییکی مشه خوری زور ورد
 [Chlamydiales، ده ده *Chlamydia*،
chlamydial *adj*) سه ده به کلامیدیا،
 کلامیدیایی: پنهره: له *khlamud-*, *khlamus*
 یونانی "جه" \odot کلامیدیا

chlamydomonas /,klə'mɪdə'mɒnəs/
noun
 (زنده ناسی) جورئ قه و زه ی سه و زی ناسایی

به‌ک‌خانه‌یی له نپو ناو یان چنگای تهردا ده‌زی
[توخم *Chlamydomonas*] ◉ کلایدومونوس

chlamydospore /'klamɪd(ə)spɔːl/ noun
(رووه‌گ‌ناسی، هیندی fungus) جوړی خانه‌ی
ده‌زووله‌یی hyphal دیوارنه‌ستور که وه‌ک
سپور کار ده‌کا ◉ کلایدوسپور

chlamys /'klamɪs/ noun, pl. chlamyses or
chlamydes

بالا‌پوښتیکی کورت (پساوانی یونانی کون
ده‌یان‌پوښی) ◉ کلایس

chloasma /'kləʊ'azmə/ noun

سه‌وزه، سه‌وزدا‌گ‌ران: د‌وخی که له‌ودا پنک‌ه‌ی
قاوه‌یی روښن له‌سهر پیست د‌هرده‌که‌وئ ◉
زورتر به‌ه‌وی که‌وته به‌رخ‌ور وای لیدئ ◉
کلوازما

Chloe noun, Latin, from Greek *Chloē*

چلوئین، کلویین: گ‌راوی دافنیس *Daphnis*
میتولوژی یونانی ◉ کلونه

chlor(o)- prefix

◉ chlorophyll: کلور: که‌سک، که‌سز، پيشگر:
پيشوند: سبز، کلر

chloracne noun

جوانه‌زوئین که به‌ه‌وی که‌وته‌بهر ناوټه
کلورینه‌کان ه‌لرله‌پاوه ◉ کلراکه

chloral /'klɔːrəl/ noun

کلورال: 1 شله‌یتیکی بې‌ره‌نگ CCl_3CHO . ب‌و
ساز‌کردنی هایدره‌یسی کلورال و د‌د‌ت.
به‌کار‌دیتري 2 (ه‌دروها chloral hydrate)
جوړی د‌هرمانی ک‌ریستالی سبی تال
 $C_2H_3Cl_3O_2$ که وه‌ک د‌هرمانی بې‌خ‌ه‌وی و
نارام‌که‌روه به‌کار‌دیتري ◉ کلرال

chloral hydrate = chloral 2

chloralose noun

کلورالوز: ناوټه‌یتیکی ک‌ریستالی تال
 $C_8H_{11}Cl_3O_6$. ب‌ت. وه‌ک د‌هرمانی بې‌ه‌وښی
گیانه‌وهران و بالنده‌ره‌وین به‌کار‌دیتري ◉
کلرالوز

chloramine /'klɔːrəmiːn/ noun

(کیمیا) کلورامین: ه‌هر جوړه ناوټه‌یین که
ناپ‌روژین و کلورینی تیابی (و له به‌ره‌مه
sulphonamide) کلان) ◉ کلرامین

chloramphenicol /'klɔːrə'mfɛnikɒl/ noun

(پزشکی) کلورام‌فینیکول: جوړی ثانی‌بیوتیکی
به‌ک‌ریایی $C_{11}H_{12}Cl_2N_2O_5$ که به‌د‌زی هیندی
نه‌خوښی ناستم وه‌ک گ‌رانه‌تا typhoid fever
به‌کار‌دیتري (به‌ره‌ت: له chlor- + am(ide)
+ pheno- (gly)col + ni(tro-) ◉ کلرام‌فینیکول

chlorate /'klɔːreɪt/ noun

(کیمیا) کلورات: خوینی ترشه‌لوکی کلوریک
chloric acid ◉ کلرات

chlordane /'klɔːdeɪn/ noun, also chlordan

کلورده‌ین: جوړی ناوټه‌ی ژارووی toxic و لینج
viscous و ه‌له‌لیو $C_{10}H_6Cl_{18}$ که
وه‌ک میرووکوز insecticide به‌کار‌دیتري،
چاران له ولاته به‌ک‌گ‌رتووه‌کانی شم‌ریکا
به‌کار‌دیتري ◉ کلردان

chlordiazepoxide /'klɔːdɪə'ziːpɒksaɪd/ noun

(پزشکی) کلوردیازپوکساید: جوړی
tranquillizer که زورتر ب‌و چاره‌س‌ری
په‌ریشانی anxiety و نه‌ل‌کولیم به‌کار‌دیتري،
جوړی benzodiazepine پتزو‌دیازپین
 $C_{16}H_{14}ClN_3O$ ی سه‌ریه دیازپام ◉
کلردیازپوکساید

chlorella /'klɔːrelə/ noun, pl. chlorellas

(زینده‌ناسی) سه‌وزوچکه، سه‌وزه‌له، که‌سکینه‌ی
قه‌وزه (جوړی قه‌وزه که ده‌پیتسه ه‌وئ
سه‌وزدا‌گ‌رانی پونگاو [توخم *Chlorella*]:
به‌ره‌ت: له لاتینی نوی، چکولیتراوی *chlōros*
یونانی "سه‌وز، که‌سک" ◉ کلرلا

chlorenchyma noun

پار‌یتیکی parenchyma کلوروفیل‌داری
chlorophyll-containing رووه‌که‌کان، شان‌ی
رووه‌کی که سه‌وزینه‌ی تیابه ◉ کلرنشیم

chlorhexidine /'klɔː'heksɪdɪn/ noun

کلور‌هیکسیدین: ناوټه‌یتیکی ده‌س‌کردی
د‌زمبه‌کت‌ریا $C_{22}H_{30}Cl_2N_{10}$. وه‌ک antiseptic
ی شوینی به‌کار‌دیتري (وه‌ک له دم‌شوره‌دا) ◉
کلره‌کسیدین

chloric /'klɔːrɪk/ adjective

(کیمیا) کلوریک: کلورینی پینج‌هاوه‌یزی
pentavalent تیابه ◉ کلریک

chloric acid noun

(کیمیا) ترشه‌لوکی کلوریک: جوړی ترشه‌لوکی
ناوه‌کی بې‌ره‌نگ $HClO_3$. به‌تیابه‌تمه‌ندی‌یتیکی
به‌ه‌یزی ټوکساندنه‌وه ◉ اسید کلریک

chloride /'klɔːraɪd/ noun

کلوراید: 1 ناوټه‌یتیکی کلورین له‌گ‌ل توخم یان
کومه‌لیکی تر: sodium chloride، ب‌ت. خوئ
یان هیستری 2 hydrochloric acid ثانیویتیکی
تاک‌هاوه‌یزی که له گ‌هر‌دیله‌یتیکی کلورین
پتکه‌انووه ◉ کلرید

chloride of lime = bleaching powder

chlorinated adjective

کلوریدراو، کلوریتراو ◉ کل‌زده

chlorination /'klɔːrɪ'neɪʃn/ noun

کلوراندیدن، کلورلیدن، کلورتنی‌کردن
کلردار‌کردن

chlorine /'klɔːrɪn/ noun

کلور، سه‌وزین (به‌ز‌گ. 17، ن. Cl) ◉ کلر
chlorinity noun

ریزه‌ی کلورین یان ه‌الیده‌کانی تری نیو ناوی

شیرین ○ کلرینیت

chlorite ¹ /'klo:raɪt/ nounکلریت: جوړی کانی سهوزی توند، له زور (تهخته) بهر دا هډیه و له aluminosilicate مینیزیم و ناسن پیکهاتووه ○ کلریت**chlorite** ² /'klo:raɪt/ noun(کیمیا) کلریت: خوی ترش لؤکی کلوروس، نانیونی ClO_2^- تیا به $\text{chlorite of sodium}$ ○ کلریت**chloritic** adjectiveسهر به یان پتوهندی به **chlorite** هډیه ○ وابسته به کلریت**chloro-** = chlor**chlorobenzene** nounشله پیکي زارای (زوو) هه لمبوی گر کیشی بېرنگ $\text{C}_6\text{H}_5\text{Cl}$ ، وهک توینر solvent به کار دتړی ○ کلروبنزن**chlorofluorocarbon**

/klo:raʊ'fluəʊka:bən, US

/klo:rou'fluəʊka:rbən/ noun

کلوروفلوروکاربون (CFC) ○ کلروفلوروکرین

chlorofluoromethane noun

کلوروفلوروکاربونی داپېژاو له میتان ○ کلروفلورومتان

chloroform /'klo:raʊ:m, US 'klo:raʊ:rm/

noun

کلوروفورم (هټاکه ی CHCl_3) ○ کلورفورم**chlorogenic acid** nounترش لؤکی کړیستالی $\text{C}_{16}\text{H}_{18}\text{O}_9$ ، له گیادا هډیه ○ اسید کلروژنیک**chloromelanite** /klo:ra(u)'melənaɪt,

klo-/ noun

جوړی پرتاسن jadeite ○ کلروملانیت

chlorophyll /'klo:raɪl, US 'klo:r-/ nounکلروفیل، سهوزین، سهوزینه، کهسکینه: 1 رهنگ یان ملی pigment فوتوسینتیکي سهوز که زورتر له رهنگ دارشته کانی رووه کدا دوزراوه ته وه و ب.ت. وهک نیستیری شین-رېش $\text{C}_{55}\text{H}_{72}\text{MgN}_4\text{O}_5$ یان نیستیری سهوزی تاریک $\text{C}_{55}\text{H}_{70}\text{MgN}_4\text{O}_6$ هډیه 2 ماکینکي کلروفیل داری سهوزی مینون waxy له گیا سهوزه کان دهر دتړی ○ کلروفیل، سیزینه**chlorophyllous** adjective

کلروفیل دار، خواهن سهوزین، سهوزینه دار، کهسکینه دار ○ دارای کلروفیل

Chlorophyta /'klo:ra(u)'faɪta, US 'klo-/ noun, pl.

(رووه ک ناسی) گیاسه وزان (قهوزه سهوزه کان) ○ کلروفیتا

chlorophyte noun

گیاسه وزه ○ کلروفیت

chloropicrin nounکلوروپیکرین: جوړی شله ی زارای CCl_3NO_2 ، وهک میرووکوز و که پرووکوز و له شهر ی کیمیا ی دا به کار دتړی ○ کلوروپیکرین**chloroplast** /'klo:ra(u)'plast, -plo:st, 'klo-/ noun

(رووه ک ناسی) سهوزه دارشته، کهسکه دارشته: پیکهاته یی له خانه رووه که سهوزه کان دا که سهوزینه یان تیا به و له نیویان دا روشنه پیکهاتن رووه دا، دارشته plastid که سهوزینه ی تیا به، دارشته یی که chlorophyll ی تیا به و بنکه یان شوینی روشنه پیکهاته ○ کلروپلاست

chloroplastic adjective

سهوزه دارشته یی، کهسکه پیکهاته یی ○ وابسته به کلروپلاست

chloroprene nounجوړی شله ی بېرنگ $\text{C}_4\text{H}_5\text{Cl}$ ○ کلروپرن**chloroquine** /'klo:ra(u)'kwɪn, 'klo-/ noun

جوړی دهرمانی پیکهاتوای سهر به زورتر به دژی مالاریا به کار دتړی ○ کلوروکین

chlorosis /klo:'rəʊsɪs/ noun

1 (پزشکی، هروه ها greensickness) سهوزوویی: سهوزه لگه گران به هوی کهمی ناسنه وه (ب.ت. له کجانی بالقدا) 2 (رووه ک ناسی) نه مانی رهنگی سهوزی ناسایی گلاکان له بهر نه خوشی، کهم خوری (یان لئ نه که وتنی خور) و هند ○ کلروز، کلروسیس

chlorotic adjective

سهر به یان پتوهندی به chlorosis هوه هډیه ○ وابسته به کلروسیس

chlorous /'klo:ras/ adjective

کلورینی سټی هاو هیزی trivalent تیا به ○ کلوروس

chlorous acid /'klo:ras/ noun(کیمیا) ترش لؤکی کلورس یان کلوروس: جوړی ترش لؤکی لاواز به تیا به تمه نندی نوکسینه روه، کانی پکدئ که نو کایدی کلورین له نیو ناودا ده توته وه $[\text{HClO}_2]$ ○ اسید کلوروس**chlorspicrin** = chloropicrin**chlorspromazine** /klo:'prəʊməzɪn, -zi:n/ noun(پزشکی) جوړی دهرمانی پیکهاتوای یان $\text{C}_{17}\text{H}_{19}\text{ClN}_2\text{S}$ phenothiazine، وهک دامرکینه و دژه رشانوه به کار دتړی (ته رت): لسه (prom(eth)azine + chloro- ○ کلورپرومازین**chlortetracycline** nounجوړی گهرده ی ناتئ بیوتیک و بلوورینی زهر د $\text{C}_{22}\text{H}_{23}\text{N}_2\text{O}_8\text{Cl}$ که له لایه Streptomyces aureofaciens بهر هم دتړی، له چاره سهری

نه خوشي يه كان دا به كار ديتري ○ کلور تتراسايکلین

ChM *abbreviation Latin, Chirurgiae*
Magister

ماستري نه شته رگهري يان برينکاري ○
کارشناسي ارشد جراحي

Chm *abbreviation* 1 chairman 2 checkmate

Chmn *abbreviation* chairman

choc /tʃɒk, US tʃɑ:k/ *noun*

(نافه رمي) چاک، چاکلیت، نوقل ○ شکلات

chocaholic = chocoholic

chocho, pl. chochos /'tʃəʊtʃəʊ/ = choko

choc-ice *noun*

دولدرمه يان به سته ني نوقلي ○ بتي شکلاتي

chock /tʃɒk/ *noun*

پواز، هوره، نه سپين، بهر يتيچکه ○ گره

chocka = chock-a-block

chock-a-block /tʃɒk ə 'blɒk, US tʃɑ:k

ə 'blɒk/ *adjective, also also chocka*

/tʃɒkə, US tʃɑ:kɹ/

بري پري، تهواوپري، دارمال، شلوقايي، ناپوره،
چره بهندان ○ کاملاً پراز، ازدحام

chock-full /tʃɒk 'fʊl, US tʃɑ:k/

adjective

(نافه رمي) بري پري، تهواوپري، دارمال: *hotels*

chock-full of tourists ○ کاملاً پر

chockstone *noun*

به رده پوازه (له هه لگه ران دا) ○ چوک استون

chocoholic /tʃɒkə'hɒlɪk, US

tʃɑ:kə'hɑ:lɪk, -'hɑ:lɪk/ *noun, also*

chocaholic

چوکوهولیک (که سني که خوارنده وي زور

پينخوشه و زوريش ده خواته وه) ○ چوکوهولیک

chocolate /tʃɒklət, US tʃɑ:k-/ *noun,*

adjective

1 *n* نوقل، چاکلیت 2 شیر کاکائو 3 رهنگي قاوه يي

1 *n* نامال سور، قاوه يي توخ *adj* شوکولاتي ○

شکلات 2 شیر کاکائو 3 رنگ شکلاتي *adj* شکلاتي

chocolate-box *adjective*

زور جوان، دلگیر، خوش (ب.ت. شويي، که

لهوش ده چي وا نه يي) ○ بيار زيبا

chocolate tree *noun*

داري کاکائو ○ درخت کاکائو

chocolatier /tʃɒkə'latrə, French

ʃɒkəlatʃe/ *noun, pl. pronounced same*

نوقل ساز، نوقل فروش، چاکلیت ساز ○

شکلات ساز، شکلات فروش

Choctaw /tʃɒktɔ:ʌ/ *noun, pl. same or*

Choctaws

1 نه ندامي گه ليکي سوورينست، نيستا زور به يان

له ميسي سيبی ده زين 2 زماني Muskogean يي

نهو گه له ○ چوکاو

choice /tʃɔɪs/ *noun, adjective*

1 *n* هه ليزاردن، سه ريشک بوون، *selection*

women forced to make a choice between

We are faced with a ○ family and career

If I had 2 مافي هه ليزاردن: *difficult choice*

the choice, I would stop working

3 *tomorrow* به سندن کردن، ده سي له سهر دانان،

1 *adj* سه ريشکي 4 جوراوجوري 5 ريگاچاره

هه ليزارده، ده سته بزي، بهر به سندن، به سندن کراو،

سه رتوپ، يه کجاريابي 2 ورد ○ 1 انتخاب 2

حق انتخاب 3 گزيش، اختيار 4 تنوع 5 راه حل

1 *adj* برگزيده، دستچين، ممتاز 2 دقيق

choir /'kwaɪə(r)/ *noun*

1 کوايز، کوچر، کوويژ، هاوچر، ده سته ي

گوراني، کوپيژي 2 جنگاي هاوچره يا

کوپيژه کان (له کلنيسا) ○ 1 کر، هم سرايان 2

جاياگه هم سرايان

choirboy /'kwaɪəbɔɪ, US 'kwaɪəbɔɪ/ *noun*

نه ندامي هاوچره يان ده سته گوراني، نه ندامي

کوپيژان، کوپيژي کوپ (له کلنيسا) ○ عضو

هم سرايان، کروي

choirgirl /'kwaɪəgɜ:l, US 'kwaɪəgɜ:rl/

noun

نه ندامي هاوچره يان ده سته گوراني، نه ندامي

کوپيژان، کوپيژي کوپ (کچ، له کلنيسا) ○

عضو هم سرايان، کرگل

choirmaster /'kwaɪəmə:stə(r), US

'kwaɪərmə:stər/ *noun*

سه ر کوپيژي، ري بهري هاوچره، سه ر کوپ ○ ره بر کر

choisya /tʃɔɪzjə/ *noun*

چوري دهوه ني هه ميشه سهوزي مه کيکي، به

گولي سبي بون خوشه وه، وهک گياي جواني

ده کري [Choisya ternata] ○ چويزيا

choke /tʃɒk, US tʃɒk/ *noun*

1 خنکان، تاسه نه، خنکاندن، پشوولي برين 2

گيران، به ستران، داخران 3 ساسات ○ 1 خفگی،

عمل خفه کردن 2 انسداد 3 ساسات

chokeberry *noun, pl. chokeberries*

دهوه نيکي نه مرکاي باکووري، به گولي سبي و

به ريکي تال و گه لاپزي سووري پايزانه وه

[Aronia] ○ چوک بري (توخم

choke collar *noun*

شه باک، قه لات، قه لنگ، قه لنگ ○ قلا ده

choked /tʃəʊkt, US tʃɒkt/ *adjective*

1 گيراو، نووساو (دهنگ) 2 گيراو، داخراو،

به ستر او 3 ناره حهت، دل گيراو، رق هه ستر او ○ 1

گرفته (صدا) 2 مسدود 3 ناراحت، عصباني

choke-damp *noun*

هه وای خفه، بوگنخ، بوخاو ○ دم

choker /tʃəʊkə(r), US tʃɒk-/ *noun*

1 ته ووق، توق: 2 *a pearl choker* خنکينه ر،

پشولنېر ۱ طوق 2 خفه‌کننده

chokey *noun*

۱ (نافه‌رمی) کون، زیندان، بېندی‌خانه
۲ هلفدونې، زندان

choko /'tʃʊkəʊ/ *noun, pl. chokos*

(ټه‌وسټراليا و نيوزيلېنډ) بهر يان ميوه
۱ chayote ۲ چوکو

choky /'tʃʊki/ *adjective*

هېناسه‌ېر، پخواوې هډيه، بڅنگخواوې، خدغه
دارای دم

choky /'tʃʊki/ = chokey

chol(e)- *prefix*

پېنښگر: زراو، زه‌رداو، سهرېه کانسال يا
جوگه‌کانې زراو: *cholesterol* (بېنهرت): له
cholē يوناني "gall, bile" ۱ پېشوند: صفرا،
وابسته به مجاری صفرا

chola /'tʃʊlə/ = fem. of cholo

cholagogue /'kɒləɡoːɡ/ *noun*

زراو‌کوژ، زه‌رداوېر، زه‌رداوېرېن ۱ صفراکش
cholagogic /'kɒləˈɡɒdʒɪk/ *adjective, noun*

زراو‌کوژ، زه‌رداوېر، زراوېر، زه‌رداوېرېن ۱
صفراکش

cholangiographic *adjective*

سهرېه يان پټونه‌دې به کولانژيوگرافي‌پوه هډيه
۱ کولانژيوگرافي

cholangiography /'kɒləndʒiˈɒɡrəfi/ *noun*

ټاقي‌کردنوه به تېشکې ۱X جوگه يا ره‌گه‌کانې
زراو ۱ کولانژيوگرافي

cholate *noun*

خوئ يان ئېستېري ترشه‌لوکې کولېک
acid ۱ کولات

cholecyst- /'kɒlɪst/ *prefix*

پېنښگر: سهرېه تووره‌کې زراو يا زه‌رداو،
زراودان: *cholecystectomy* (بېنهرت): له
cholecystitis لاتېن "gall bladder" ۱ پېشوند: وابسته به کيسې صفرا

cholecalciferol *noun*, also vitamin D₃

سټېرول: $C_{27}H_{43}OH$ که چه‌شټېکې سروشتي
فيتامين D يه و ب.ت. له زه‌ردېنې هېلک،
ماسي و روڼه‌کانې جهرگي ماسي‌دا دوزراوه‌توه
و يو بېست به‌کارديتېر کاتي بکه‌وتېه بهر خور
و تېشکه زوورېنوه‌شه‌کان ۱ ultraviolet rays
کولېکالېفېرول

cholecystect *noun*, also gall-bladder

تووره‌کې زراو، زراودان، زه‌رداودان ۱ کيسې
صفرا

cholecystectomy *noun, pl.*

cholecystectomies
ده‌رکېشان يان لابرديني تووره‌کې زراو ۱
برداشتن کيسې صفرا

cholecystitis *noun*

ناوسان يا داگېرسانې تووره‌کې زراو يا
زراودان ۱ تشکيل سنگ صفرا

cholecystokinin *noun*, also

cholecystokinin-pancreozymin or -creozymin
هورمونې که ب.ت. له لايېن پهرده‌کېمې
دواوزه‌گريوه duodenal mucosa يان ريخوله‌ي
سهره‌وه ده‌رده‌درې و تاوې چوونه‌به‌کې
تووره‌کې زراو ده‌دا و ده‌رداني ناوگي شېلاوک
juice pancreatic زياد ده‌کا (کوره‌کې
CCK) ۱ کوله‌سټوکنين

cholecystotomy *noun, pl. cholecystotomies*

ده‌رکېشان يا لابرديني تووره‌کې زراو،
زراودان‌پرې ۱ کوله‌سټوکنين

cholelithiasis /'kɒlɪlɪˈθiæzɪs/ *noun*

سازېوون يان پېکهاتېي به‌ردې زراو ۱ تشکيل
سنگ صفرا

cholent /'tʃɒl(ə)nt/, US 'ʃɒ-/ *noun*

چېنښتي سه‌پټې جووله‌کېه، نه‌رم گوشت و
سه‌وزه‌کې ده‌کولې ۱ شالنت

choler /'kɒlə/ *noun*

1 زه‌رداو، زراو 2 توندې، توندخووي، تووره‌يې
۱ صفرا 2 تدمزاجي

cholera /'kɒlərə/, US 'kɔ:l-/ *noun*

ره‌شه‌رېشانوه، رېشانوه، چاوه‌قووله،
چاوه‌قوولکه، کولېرا ۱ وبا

cholent morbus *noun*

نه‌خوښي gastrointestinal که زانه‌زگ
cramps، زگه‌شوړه diarrhea و جاروبار
رېشانوه‌ش له نېشانه‌کانېتي ۱ کولرا موربوس

choleric /'kɒlərɪk/, US 'kɔ:l-/ *adjective*

1 ره‌شه‌رېشانوه‌يې 2 چېنگري، هه‌لتوزېن، ترو،
نالته‌تي، توند، فېشه‌کې، تووره، شېره‌تي،
سووره‌وه‌بو ۱ وابسته به وبا 2 تندخو،
برافروخته

cholerine /'kɒlərɪn/, US -rain/ *noun*

(پزېشکې) رېشانوه و زگه‌شوړه،
نهرمه‌رېشانوه ۱ قي و اسهال

choleroïd /'kɒlərɔɪd/ *adjective*

کولېراناسا، ره‌شه‌رېشانوه‌ناسا ۱ کنرامانند

cholestasis *noun, pl. cholestases*

تېک‌چووني رزاني زه‌رداو ۱ کلستاسېس، کلستانز

cholestatic *adjective*

سهرېه تېک‌چووني رزاني زه‌رداو ۱ وابسته به
کلستاسېس يا کلستانز

cholesterol /kəˈlestərɒl/, US -rɔ:l/ *noun*,
also cholestrin

کولېستېرول: ناوېته‌يکې نېو زورېه‌ي شانه‌کانې
له‌ش $C_{27}H_{45}OH$ و له مېتابولېزم‌دا گرنگه، باوه‌ر
وايه که رېزه‌ي زوري له خوېن‌دا ده‌پېته هوي
arteriosclerosis ۱ کلسترول

choli /'tʃʊli/ *noun, pl. cholis*

سیخمه یه کی قول کورت، زنانی هیندی له ژیر ساری یوه له بهری ده گن چولی

cholic *adjective*

زراوی، زهرداوی ○ صفراوی

cholic acid /'kəʊlɪk, US 'kɒl-/ *noun*

(زینده کیمیا) ترش لۆکی کولیک ○ $C_{24}H_{40}O_5$ اسید کولیک

choline /'kəʊlɪn, US -lɪn/ *noun*

(زینده کیمیا) کولین: ترشه لۆکی زراوی کریستالی ○ $C_5H_{15}NO_2$ کولین

cholinergic /'kəʊlɪ'nɔ:dʒɪk/ *adjective*

(کارئه ندامناسی) کولینیزیک: نامازه یان سه ریوه خانه ده ساری یانه که له ودا **acetylcholine** وه ک کارده کا ○ کولینیزیک

cholinesterase /'kəʊlɪ'nɛstəreɪz/ *noun*

(زینده کیمیا) کولینستراز: هه وینه یی که نیستیره کانی کولین تیک ده شکتی یان دهه ویتین ○ کولینستراز

chol(o)-

cholla /'tʃɔlə/ *noun*

جۆری کاکتوسی لاسک لوله کی، ره سه نی مینکسیکو و باشووری رۆزاوی ولانه یه ک گرتوه کانی نه مریکا [توخم] **Opuntia** ○ چولا

cholo /'tʃɔləʊl/ *noun, fem. chola, pl. cholos or cholas*

1 دووره گی نه مریکایی لاتین و سوورینستان، مینستیزو 2 له نه مریکا و سووکانه که سیکي مه کیکی پایه نرم یان له چینی خواره وه، ب.ت. ه ی ناوچه شاری به کان ○ 1 مینستیزو 2 چولو

Chomskyan /'tʃɒmskiən/ *adjective, noun, also Chomskian*

جامسکیای *adj* (سه ریبه زمانه وانی تیوریکالی نه مریکایی نوام چامسکی **Noam Chomsky**) *n* شوین که وته ی جامسکی ○ جامسکیای

chondr(i, o)- *prefix*

پیشگر: کسروژه، کر کراگه: **chondrocyte** (بنه رت: له **khondros** یونانی یوه "grain or cartilage") ○ پیشوند: غضروف

chondriosome = mitochondrion

chondrite /'kɒndraɪt/ *noun*

جۆری **meteorite** مه ردی که ده نکۆله ی کانی **mineral** وردی تیا به (له **chondrule** ه کان) ○ کوندريت

chondritic *adjective*

سه ریبه یان پیتوهندی به کوندراپته وه هه یه ○ وابسته به کوندريت

chondroid /'kəʊndrɔɪd/ *adjective*

کروژه ناسا، شیهه کر کراگه، کسروژه یی ○ غضروف وار

chondrocranium *noun*

چه ند به شیکي کسروژه یی کاسه سه ری ناو له: به شیه له کاسه سه ری که سیکي پینگیشتوو یان کامل که له ویه (به شیه کسروژه یی که کراگه) پینکها تووه ○ کوندروکرانیوم

chondrocyte /'kɒndrə(ə)sʌɪt/ *noun*

خانه ی کسروژه یی یان کر کراگه یی، خانه کسروژه ○ کوندروسیت

chondrogenesis *noun*

کسروژه پینکها، پینکها تی کر کراگه ○ غضروف زایی

chondroid tissue *noun*

شانه ی کسروژه یی یان کر کراگه یی یان کسروژه ناسا ○ بافت غضروف مانند

chondroitin /kən'drɔɪtɪn/ *noun*

(زینده کیمیا) کوندرویتین: ماک یان مه ترالی که پینکهنه سه ری سه ره کی کسروژه (کر کراگه) و به سه ره شانه یه **connective tissue**: هه ریبه ک له وچه ند **glycosaminoglycan** که به شیه ی سولفات له شانه گیانه وه ری به **animal tissues** جۆرا و جۆره کان دا هه یه (وه ک کسروژه یان کر کراگه **cartilage**) ○ کوندرویتین

chondrology *noun*

کسروژه ناسی، کر کراگه ناسی ○ غضروف شناسی

chondroma *noun*

لووی (بی مه ترسی) کسروژه یی یان کر کراگه یی ○ کوندروما

chondromatous *adjective*

خواهن لووی (بی مه ترسی) کسروژه یی یان کر کراگه یی ○ دارای کوندروما

chondroprotein *noun*

کسروژه پروتین، کسروژه پروتین، کوندروپروتین ○ کوندروپروتین

chondrule /'kɒndru:l/ *noun*

ژماره ییکی زوری ده نک (بۆله ی) کانی خری نیو هیندی به رده تیرکی به ردین یان کومه لکه یی له **pyroxene** یان **olivine** ی ورد و خر که له نیو **meteorite** به ردی دا دۆزراونه ته وه ○ کوندریول **chooser** /'tʃu:zə(r)/ *noun*

هه لیزیر، سه ریشک، په سندرکەر ○ گزینشگر، انتخاب کننده

choosiness /'tʃu:zɪnəs/ *noun*

سه ختگری، سه ختگیری، دیر په سندی، دره نگ هه لیزیری، وردیوونه وه له په سندرک دنا ○ مشکل پسندی

choosy /'tʃu:zɪl/ *adjective* (choosier, choosiest)

سه ختگر، دیر په سندی، دره نگ هه لیزیر، وردیوونه وه له په سندرک دنا: **I'm very choosy about my clothes** ○ مشکل پسند

chop /tʃɒp, US tʃɑ:p/ *noun*

1 پیاکیشان، لیدان، ته کان، راتله کان، جوولانی

choreographic /ˌkɔːrɪəˈɡræfɪk, US ˌkɔːrɪə-/ *adjective*

سهرېه سمارېكځستن، سمدادپړانه ○ وابسته به طراحي رقص

choreography /ˌkɔːrɪˈɒɡrəfi, US ˌkɔːrɪˈɑːɡ-/ *noun*

رېكځستن، ناماده كاري، سمدادپړې (ب.ت. باله) ○ طراحي رقص

choric /ˈkɔːrɪk, US ˈkɔːrɪk/ *adjective*

سهرېه كورېټز، سهرېه كور ○ وابسته به كر

chorine /ˈkɔːrɪn/ *noun*

كجې كورس يان هاوچره ○ كورين

chorio- /ˈkɔːrɪə/ *prefix*

پيشگر: chorion يان choroid پيشان دده ○

پيشوند: مشيمه

chorioallantoic /ˌkɔːrɪəʊˌælənˈtɔːɪk, ˌkɔːrɪəʊ-/ *adjective*

سهرېه يان نامازه به كورپوئالانتويس (دهكا) ○

كورپوئالانتوينك

chorioallantoic *noun*, also **chorioallantoic membrane**

(ناولمه ناسي) پهرده پيكي ره گاوي يان پرېرگي دهوري ناولمه ي بالنده كان، خشوكه كان

reptiles و هيندي له شيرده كاني تر mammals، كه به هوي پدې گرتن يان

پيكانووساني ديواره كاني chorion و allantois پيكانووه ○ كورپوئالانتويس

choriocarcinoma *noun*

جوړي لوو يان توموري مه ترسي دار كه زورتر له (نيو) مثال دان uterus له trophoblast هوه

پهره دهستني ○ كورپكارسينوما

chorion /ˈkɔːrɪən/ *noun*

پهرده هه ناو، پهرده مثال دان، پهرده ده هوه ي بهر يان پيجووي گيانه وراني گوان دار، خشو

و بالنده كان (chorionic *adj*): سهرېه پهرده هه ناو، سهرېه پهرده مثال دان؛ بنه رت: له

chorion يوناني هوه) ○ مشيمه

chorionic cavity *noun*

پوشايي پهرده هه ناوي يان پهرده مثال دان ○

حفرې كورپوني

chorionic gonadotropin *noun*, also **prolan**

گونادوتروپيني بهرهم هاتوو يان دهر دراو له لايه كورپونه وه (پروانه chorionic human gonadotropin) ○ پرولان

chorionic villus *noun*

فيلوس يان زبرې پهرده هه ناوي يان پهرده مثال دان ○ پرز كورپوني

chorionic villus sampling *noun*, abbreviation **CVS**

نمونه هه لگرتنه وه له زبرې (يان فيلوس) پهرده هه ناوي يا پهرده مثال دان: باقي كړنه وي

بو دوزينه وه ي كيشه كاني سهره تاي زگيري، باقي گري يان نازمايشتي نه و خانانه ي كه له

chorionic villus به دست هاتوون، ده گريته وه ○ نمونه برداري از پرزهاي كورپوني

chorister /ˈkɔːrɪstə(r), US ˈkɔːr-/ *noun*

كورچر، گوراني بيزي كور، كوربيز ○ خواننده ي كر

chorizo /tʃəˈrɪzəʊ, Spanish ˈtʃoˈrɪθo, -ˈriso/ *noun*, pl. **chorizos**

جوړي سوسي تيزي سپانيالي له گوشتي بهراز ○ چوريزو

C horizon *noun*

ناسوي سي، چين يان تويي سي: جينيكي خاك يان گل له زير B horizon كه بهردينه ○ افق

سي، سي هوريزون

chorographer *noun*

ناوچه گرافتر، كوروگرافتر ○ كوروگرافر

chorographic *adjective*

سهرېه ناوچه گرافي، كوروگرافي ○ وابسته به كوروگرافي

chorography /kɔːˈrɒɡrəfi/ *noun*

ناوچه گرافي، نه خشه هه لگرتنه وه و ليندانه وه ي ريکوپيكي بارودوخي ناوچه يي (بنه رت: به

ريگاي لايته وه له khōrographia يوناني، khōra يان khōros هوه به واتاي ناوچه) ○

كوروگرافي

choroid /ˈkɔːrɔɪd, US ˈkɔːr-/ *adjective*, *noun*, also **chorioid**

adj پهرده هه ناو ناسا، به شوي پهرده مثال دان *n* (هروه ها choroid coat يان choroid، choroid membrane) پهرده ي، پهرده ي چاو:

توييكي ره گي (رهنگي) گوي چاو نتوان توره retina و ره قينه ي چاو sclera ○

مشيمه مانند *n* كورونيد

choroid plexus *noun*, pl. **same or plexuses**

توري پهرده يي: توريكي ره گه كاني خويني لاكاني زگوله ي ventricle ميشك كه شله ي

ميشك و برېره cerebrospinal fluid بهرهم دپني ○ شبكي كورونيد

chorten /ˈtʃɔːt(ə)n/ *noun*

(ته به تي) چاك يا قسني بودايسته كان ○ چورتن

chortle /ˈtʃɔːtl, US ˈtʃɔːrtl/ *noun*

له دله وه پيكنين، قريشكاندن ○ خنده از ته دل

chortler *noun*

له دله وه پيكنيو، قريشه كيش ○ خندان از ته دل

chorus /ˈkɔːrəs/ *noun*, pl. **choruses**

1 كورس، هاوچره، دهسته ي گوراني، پيکوهه بيزان، كوربيزان 2 موسيقاي كور 2

گوراني پيکوهه يان به كومه ل، كوربيزي، دهسته ي سهاكر و گوراني بيزان (شوي موزيكال) 4

سهرېه 5 هاوار (پيکوهه، بو دهرسريني پيخوش بوون يا پيخوش نه بوون) 6 بيزره،

گنبره وه، داستان یئز، چیروک یئز (ب.ت. له
درامای سده ی شازده یه دا)، (له درامای یونانی
کۆن دا) کۆمه لێ له یئز فۆرمیزان که له سه
رووداوه کانی شانۆنامه ی قسه ده گن (له لاتین،
له *choros* یونانی یه وه) 1 هم سیرایان 2
موسیقی کر 3 آواز جمعی، کورس 4 بند ترجیع 5
فریاد جمعی 6 راوی (تئاتر)

chorus girl noun

کچه گۆرانی یئز، ئەندامی کۆرس (کچ یان ژنی
لاو) 1 دختر عضو کورس یا آوازخوان

chose /tʃəʊz/, US /tʃoʊz/ - past of choose

chosen /tʃəʊzn/, US /tʃoʊzn/ = past
participle of choose

chota /tʃəʊtə/ adjective

(هیندی) چکۆله، ههچه که، ناگرنگ (بهره ت: له
choṭā هیندی) 1 جزئی، کوچک، بی اهمیت

Chou noun

ژوو: به ره یه یکی پادشایی چین له 1122 تا
ده ورویه ی 256 ی پش زابین، جینی سه رنجه
له بهر په ره سه ندنی ریهازه فله سه فی یه کانی
Mo Ti و Lao-tzu Mencius, Confucius

ژو
choucroute /ʃu:kru:t/ adjective, also
sauerkraut

(ئلمانی) ترشیانی کله م، کله م شور، سویرانی
کله م 1 ترشی کلم

chough /tʃɒʃ/ noun

1 جۆری بالنده ی رهش له تیره ی
Pyrrhocorax pyrrhocorax و جۆره کانی تر
2 (ههروهه *white-winged chough*) جۆری
بالنده ی دهنگ خوشی رهش و سبی یان به له کی
ئه وسترالیایی [*Corcorax melanorhamphos*]
1 چاف

chow /tʃəʊ/ noun

1 چهو، سه گی تووک نه ستوو، سه گی چینی 2
(نافه رمی) خوراک، نان، victuals, food 1
شوشو 2 (عامیانه) غذا

chow chow noun

چه وچه و (سه گی به ره چه له ک چینی) 1 شوشو
chowder /tʃəʊdə(r)/ noun

چه و دیز (سوپ) که به سه وزی و گوشتی ماسی
لیده نری 1 چاودر

chowderhead noun

(نافه رمی و نه مریکا) مروی گه وچ، dolt,
blockhead 1 آدم احمق

chowderheaded adjective

گه وچ، کهر 1 احمق

chowhound noun

(نافه رمی و نه مریکا) مروی چا وچنوک یان
چلنس 1 آدم حریص

chowkider /tʃəʊkiːdər/ noun

(له نیمچه وشکاری هیند) نوبه دار، کیشک چی،
درگوان 1 نگهبان، دربان

chow mein noun

چه و مین (جۆری چنشتی چینی) 1 چۆمین

Chr. abbreviation Chronicles (in biblical
references).

chrestomathy /kreˈstoməθi/ noun, pl.
chrestomathies

(فه رمی) بر گه یا کۆله هه لیزارده کان (بو یارمه تی
فیزیوونی زمانی) 1 بارستایی هه لیزارده کانی
نوسه ری 1 قطعات برگزیده: کرسوماتی

chrism /ˈkriːz(ə)m/ noun

1 رویتکی پیروز بو چه و رک دن له کلنسه کانی
کاتولیک، ئورتودوکس و نه نگلیکان به کاردیتر
2 مهره م، هه توان، مه له م 1 کرسم 2 مرهم

chrisom /ˈkriːz(ə)m/ noun, also chrisom-
cloth

(میزووی) عه باین بو دادان به سه م مثال له
رئ و ره سمی ته و فن baptism دا 1 کرسم

Christ /kraɪst/ noun, interjection

n عیسا مه سیح، و نه یان ئادگاری مه سیح
interj لامه سه ب (بهره ت: *Crīst* ئینگلیسی
کۆن: له *Christus* لاتین، له *Christos* یونانی،
ناوی که وه ک ئاوه نا به کاردیتر 1 چه و رکراو
"anoint" *khriein*، "anointed"
وه رگنر دراوی *māšāh* عبری) 1 n مه سیح،
شمال مه سیح interj بدمصب

Christadelphian /ˈkriːstəˈdelfiən/ noun

n کریست برایه تی: ئەندامی تیره ییکی کریستین
که ده لێن ده گه رته وه بو باوه ر و کرده وه کانی
یارانی سه ره تا و چاوه رینی هاتنه وه ی کریست
ده گن *adj* سه ره یان لایه نگری ئه و تیره یه (له
Christos یونانی "Christ" + *adelphos* "brother"
-ian) 1 کریستادلفین

christcross /ˈkrisdɒm/ noun, also
christeriss

نیشانه ی خاج 1 علامت صلیب
Christendom /ˈkrisndəm/ noun

دیانی یه کان، جیهانی کریستانیته، مه سیحیه ت
1 عالم میحیت

Christening /ˈkrisniŋ/ noun

ناههنگی نیولنان، نه و فن، باپتیزم 1 آیین
نام گذاری

Christian /ˈkristʃən/ adjective, noun

adj 1 کریستین، دیانی، فله، مه سیحی،
عیسایی، خریستیان، خریستیان 2 سه ره
مه سیحی یه کان یا مه سیحیه ت 3 مرو فانه 1 n
که سیک دیانی یان مه سیحی 2 مرو فی به ریز و
باش، بیا وچاک 1 *adj* 1 مسیحی 2 وابسته به
مسیحی ها یا مسیحیت 3 انسانی 1 n آدم میحی 2
آدم محترم و خوب

the Christian Era *noun*

میزووی دپانی یان کریستین، میزووی زاینی
 ☉ تاریخ میلادی

Christianity /'kristli'ænti/ *noun*

1 دیانتی، خریستانتیت، خریستانتیت،
 کریستانتیت 2 باوهر به کریستانتیت 3
 دپانی به کان ☉ 1 میحیت 2 ایمان به میحیت 3
 میحیان

Christianlike /'kristlaik/ *adjective*

شیایو دیانتی ☉ شایستی میحیت

Christianly *adverb, adjective*

به شیوهی دپانی یا کریستانی ☉ به روش نصرانی

Christian name *noun*

نیوی به کم، ناوی چکوله، نیو ☉ اسم کوچک

Christian Science *noun*

زانستی کریستین: لقی له کریستانتیت و ریازیکی
 ناینی که پی-ایه نه خوشی به کان به ریگای
 باوهر و نویزه چاردهر دهن ☉ علم میحی

Christian Scientist *noun*

زانا یان زانستهوانی دپانی ☉ عالم میحی

Christingle /'kristɪŋ(ə)/ *noun*

مومی هه لگرساو به نیشانی کریست، مندالان
 له ری-وره سمی Advent دا هه لیده گرن ☉
 کریستینگل

Christmas /'krɪsməs/ *noun*

1 کریسمس، جه ژنی له دایک بوون 2 روژی
 کریسمس (25 سینتامبر) 3 ری-وره سمی
 کریسمس 4 روزان یان روزانی پشووی
 کریسمس ☉ 1 کریسمس 2 روز کریسمس 3
 مراسم کریسمس 4 تعطیلات کریسمس

Christmas box *noun*

جیژاننه، جه ژنانه ☉ عیدی

Christmas cactus *noun*

کاکتوسی کریسمس: گیایکی گوشتی
 نمریکای باشووری، به گولی سوور، پهمی یا
 سی-یهوه [Schlumbergera bridgesii] ☉
 نوعی گیاه

Christmas cake *noun*

کدیک له دایک بوون یان کریسمس ☉ کیک
 کریسمس

Christmas card *noun*

کارتی کریسمس ☉ کارت کریسمس

Christmas carol = carol**Christmas cracker** = cracker**Christmas Day** *noun*

روژی کریسمس ☉ روز کریسمس

Christmas Eve *noun*

شوی کریسمس ☉ شب کریسمس

Christmas pudding *noun*

بودینگ کریسمس (له بریتانیا، له روزانی
 کریسمس دا ده خوری) ☉ بودینگ کریسمس

Christmassy /'krɪsməsi/ *adjective*

تایبه تی کریسمس ☉ خاص کریسمس

Christmastime /'krɪsməstaɪm/ *noun*, also

Christmastide

روژانی کریسمس ☉ ایام کریسمس

Christmas tree *noun*

داری کریسمس ☉ درخت کریسمس

Christocentric *adjective*

کریستناوهند، کریستتهوهر ☉ مسیح محور

Christogram *noun*

هیمای گرافیکی کریست ☉ نماد گرافیکی مسیح

Christological *adjective*

سهریه مسیح ناسی ☉ وابسته به مسیح شناسی

Christologically *adverb*

له باری مسیح ناسی (یهوه) ☉ از لحاظ مسیح شناسی

Christology *noun*

مسیح شناسی ☉ مسیح شناسی

christophine /'krɪstəfiːn/, also

christophene = chayotel

christ's-thorn *noun*

ته لووک، درکه به ریزن، درکه زی، زی، دره باخی،
 کونار [Ziziphus spina-christi] (ناوچهی
 مهدیه رانه) و جوهره کانی تر ☉ سیاه تلو، سدر،
 کنار

chrom(o)- *prefix*

پیشگر: 1 رهنک، رهنکی: **chromolithograph**
 2 کروم، کرومیوم: **chromize** 3 بیگمیت:
chromogen (بهرت): له **chrōma** یونانی یهوه
 "colour" ☉ پیشوند: 1 رنگ، رنگی 2 کروم 3
 رنگیزه

chroma /'krəʊmə/ *noun*

به تیتی یان توندی (یان توخی) رهنک (که له
 سبی یان بۆر به ده رین)، تایه تمندی رهنک ☉
 خلوص یا سیری رنگ، خاصیت رنگ

chromakey /'krəʊməki/ *noun*

شینوینکی دیجیتالی که ده توانن بلوکن رهنکی
 تایه تی له وینه یان نیمازیکی قیدبوی دا به
 رهنک یان وینه ییکی تر بگورینهوه ☉ کروماکی

chromaffin *noun*

کروم خواز: رهنگاندن به خوئی کروم، نیشانی
 بوونی نیپتفرین epinephrine یان نورپینتفرینه
 norepinephrine ☉ کرومافین

chromat(o)- *prefix*

پیشگر: 1 رهنک: **chromatid** 2 کروماتین:
chromatolysis (بهرت): له **chrōma**
chrōmat- یونانی "رهنک" ☉ پیشوند: 1 لون،
 رنگ 2 کروماتین

chromate /'krəʊmeɪt/ *noun*

(کیمیا) کرومیت، کرومیت: خوئی ترشه لوکی
 کرومیک، وهک کرومات پوتاسیوم K_2CrO_4 ☉
 کرومیت

chromatic /krə'mætɪk/ *adjective*

1 ره‌نگی، ره‌نگین 2 کروماتیک، نیوپه‌رده‌یی (هه‌بوونی کۆمه‌له‌ نۆتی له‌ په‌یه‌ی کروماتیک‌دا) chromatic scale، سه‌ربه‌ یان په‌یه‌ی کروماتیکی موسیقایی ده‌گرته‌وه، زنجیره‌یی له‌ نۆته موسیقایانه که له semitone دا هه‌لس و که‌وتیان (یان به‌رز و نزمی‌یان) هه‌یه؛ نیوپه‌رده نیوپه‌رده ده‌چنه‌سه‌ره‌ی یان دینه‌خوارێ؛ chromatically *adv* 1 رنگی 2 کروماتیک، نیم‌پرده‌ی

chromatic aberration *noun*

لادان یان هه‌له‌ی ره‌نگین: لادانی که له‌ نه‌نجامی جیاوازی‌یه‌کانی شکانه‌وه‌ی تیشکه ره‌نگینه‌کانی شه‌به‌نگ پیکدئ ٠ ناهنجاری کروماتیدی

chromaticism *noun*

شینوازی موسیقایی کروماتیک ٠ کروماتیسیم chromaticity /krəʊmə'tɪsɪti/ *noun* چۆنیتی ره‌نگ (جیا له‌ گه‌شتی) ٠ کیفیت رنگ chromatics *noun, pl.*

ره‌نگ‌ناسی، زانستی ره‌نگ ٠ رنگ‌ناسی

chromatic scale *noun*

(موسیقیا) په‌یه‌ی کروماتیک: په‌یه‌ی یه‌کی موسیقایی که ته‌واو له (کۆمه‌له) نیوپه‌رده half step پیکهاتوو ٠ گام کروماتیک

chromatid /'krəʊmætɪd/ *noun*

(زینده‌ناسی) کروماتید، ره‌نگید: هه‌ریه‌ک له‌ جووته ریشال یان هه‌ودای هاوته‌ریسی کروموزومی که به centromere یکه‌وه پیکه‌وه به‌ستراونه‌ته‌وه (له‌وان‌دا کروموزومی به‌درزایی دابه‌ش‌بوونی خانه‌یی دابه‌ش ده‌بیته‌وه، ره‌نگ + - id²) ٠ کروماتید

chromatin /'krəʊmætɪn/ *noun*

(زینده‌ناسی) کروماتین، ره‌نگینه: ماکسی که کروموزومه‌ نابه‌کتربایی به‌کان له‌و پیکدئ و له‌ پرۆتین، RNA و DNA پیکهاتوو ٠ کروماتین

chromatinic *adjective*

سه‌ربه‌ یا پینه‌وندی به‌ کروماتینه‌وه هه‌یه، ره‌نگینه‌یی ٠ وابسته به‌ کروماتین

chromatism *noun*

جوړی ره‌نگاندنی ناناسایی گه‌لاکان یان زووتر به‌شه سه‌وزه‌کانی تری رووه‌ک یان گییانی ٠ کروماتیسیم

chromatogram *noun*

کروماتوگرام ٠ کروماتوگرام، رنگ‌نگاره

chromatographic /krəʊ'mætə'græfɪk/

US, krou-/ *adjective*

سه‌ربه کروماتوگرافی یان ره‌نگوگرافی ٠ وابسته به‌ کروماتوگرافی

chromatographic analysis *noun*

شسی‌کردنه‌وه‌ی کروماتوگرافی ٠ تحلیل کروماتوگرافی

chromatographic column *noun*

ستوونی کروماتوگرافی ٠ ستون کروماتوگرافی

chromatography /krəʊmə'tɒgrəfi, US

kroumə'ta:g-/ *noun*

کروماتوگرافی، ره‌نگوگرافی ٠ کروماتوگرافی

chromatolysis *noun*

شی‌کردنه‌وه‌ی مه‌تریاله ره‌نگی‌یه‌کانی خانه ٠ کروماتولیز، کروماتولیس

chromatolytic *adjective*

سه‌ربه chromatolysis ٠ وابسته به‌ کروماتولیز

chromatometer *noun*, also *chromometer*

ره‌نگ‌ینو ٠ رنگ‌سج

chromatophil = *chromophil***chromatophore** *noun*

ره‌نگ‌هه‌لگر: 1 خانه‌یی که ره‌نگی تیا‌یه، ب.ت. نه‌وه‌ی که بو‌تاوئ ره‌نگ به‌ره‌م دیتن، وه‌ک له cuttlefishه‌کان (دا) 2 په‌کین له‌ دارشته ره‌نگینه‌کانی نیو خانه‌کانی رووه‌ک ٠ کروماتوفور chromatophoric *adjective*

سه‌ربه یان پینه‌وندی به‌ ره‌نگ‌هه‌لگره‌وه هه‌یه ٠ وابسته به‌ کروماتوفور

chromatophorous *adjective*

خاوه‌ن ره‌نگ‌هه‌لگر، ره‌نگ‌هه‌لگدار ٠ دارای کروماتوفور

chrome /krəʊm, US kroum/ *noun*,

adjective

1 *n* توخمی کروم، ره‌نگه، کرومیوم: *glittering modern buildings of chrome, steel and glass* 2 دارشته‌ی کروم *adj* کرومی، کروم‌کرد، دروس‌کراو له‌ کروم، له‌ کروم 1 *n* عنصر کروم 2 الیاز کروم *adj* کرومی

chrome green *noun*

سه‌وزی کروم (ی): هه‌موو جوړه ره‌نگه سه‌وزه گه‌شه‌کان که تینیان دایه یان پیکهاتوون له‌ ناوخته کرومیوم‌کان ٠ گرین کروم

chrome leather *noun*

چه‌رمی کروم (= به‌ خوینی کرومیوم خوش کراوه) ٠ چرم کروم

chrome steel *noun*

بو‌لای کروم ٠ فولاد کروم

chrome yellow *noun*

زه‌ردی کروم (ی): ره‌نگیکی زه‌رد که له‌ بنه‌ره‌تا نه‌ chromatate *lead* سروشتی $PbCrO_4$ پیکهاتوو ٠ یلو کروم

chromic *adjective*

کرومی، ره‌نگه‌یی، سه‌ربه کروم ٠ وابسته به‌ کروم

chromic acid *noun*

ترشه‌لوکی کروم H_2CrO_4 اسید کروم

chromide *noun*

ماسی‌پیککی چکۆله‌ی سه‌وز یا نارنجی هیتن و سری‌لانکا [توخم *Etropilus*: دوو جوړن] ٠

نوعی ماهی

chrominance *noun*جیاوازی نیوان رهنگی و رهنگیکی سرچاوه (ی هه‌لیژارده) که رووناکاییکی به‌رامبه‌ریان له تله‌فزیونی رهنگی‌دا هه‌یه \odot کرومینانس**chromite** /'kraʊmaɪt/ *noun*کرومایت، کانی خاوی سهره‌کی کرومیوم \odot کرومیت**chromium** /'kraʊmiəm, US 'krou-/ *noun*کروم، کرومیوم (به ژ.گ. 24، ن. Cr؛ بنه‌ره‌ت: \odot -ium + chrome) کروم**chromo-** = chrom**chromocentre** *noun*رهنگ‌ناوهند، ناوه‌ندی رهنگ: کوبونه‌وه‌ی رهنگیکی چر له ناوچه heterochromatic له کانی هیندی ناوکی خانددا \odot کروموستر**chromocyte** *noun*, also pigment cellخانه‌ی رهنگی یان رهنگین، خانه یان ژووره‌ی پیگمنت \odot سلول رهنگی**chromogen** *noun*(مه‌تریالی) 1 رهنگ‌پنکهن، رهنگ‌ساز، ده‌نکه رهنگی‌یه‌کانی رووه‌ک 2 به‌کتریای رهنگ‌پنکهن یان رهنگ‌ساز \odot 1 رنگزا 2 باکتری رنگزا**chromogenesis** *noun*رهنگ‌پنکھان، پنکھاتی رهنگ، رهنگ‌سازی \odot رنگزایی**chromogenic** *adjective*رهنگ‌پنکهن، رهنگ‌ساز \odot رنگزا**chromolithograph** *noun*وینه‌پنکی رهنگی چاپ‌کراو به لیتوگرافی \odot کرومولیتوگراف**chromolithographic** *adjective*سهره یان پنه‌ندی به کرومولیتوگرافی‌یه‌وه هه‌یه \odot وابسته به کرومولیتوگرافی**chromolithography** *noun*به‌ره‌هم‌هینسانی وینه‌ی رهنگی به ریتی لیتوگرافی‌یه‌وه \odot کرومولیتوگرافی**chromoly** /'kraʊmoli/ *noun*بولایی که chromium و molybdenum ی تایه، بۆ‌ساز‌کردنی شتی سووک و ره‌خته‌وه‌ک جوار‌چنه‌وی دووچه‌رخه به‌کاردیت‌ری (تیکه‌له‌ی chromium و molybdenum ه) \odot کرومولی**chromometer** *noun*رهنگ‌پارزه، رهنگین‌پارزه، پارزه‌رهنگینه، کرومومتر **chromomeric** *adj*: سهره یان پنه‌ندی به رهنگ‌پارزه یا کرومومتره‌وه هه‌یه \odot کرومور**chromometer** /kraʊməmi:tə(r)/ *noun*رهنگ‌پنو \odot رنگ‌سج**chromophil** *noun*رهنگ‌دوست، رهنگ‌گر، رهنگ‌خواز \odot

رنگ‌دوست

chromophilous *adjective*رهنگ‌دوست، رهنگ‌گر، رهنگ‌خواز \odot رنگ‌دوست**chromophobe** *adjective*, also -romophobicرهنگ‌نه‌ویست، رهنگ‌ترس، رهنگ‌نه‌گر، رهنگ‌به‌رین \odot کروموفوب**chromophore** *noun*کومه‌لی رهنگی که رد یان مۆلۆکۆل، کومه‌لیکی کیمیایی که رهنگی ناوچه‌یی به‌ره‌هم دیتی، وه‌ک کومه‌لی \odot [-N=N-] azo کروموفور**chromophoric** *adjective*سهره کروموفور \odot وابسته به کروموفور**chromoplasm** *noun*کلوروپلازم \odot کروموبلاسم**chromoplast** /'kraʊməplast, -plɑ:st/*noun*(رووه‌ک‌ناسی) رهنگ‌ه‌دارشت (به): جۆری دارشته‌ی plastid رهنگی که پتر رهنگ pigment ی زهره یا سووری تایه (وه‌ک) (carotene) \odot کروموبلاست**chromoprotein** *noun*

کروموپروتئین: هه‌ریه‌ک له پروتئینه جۆراواج‌سۆره‌کسان (وه‌ک) hemoglobin, carotenoid یان flavoprotein) که وه‌ک کومه‌لیکی prosthetic خاوه‌نی رهنگ یان پیگمنتین، پروتئین، وه‌ک hemoglobin یان rhodopsin که کومه‌لیکی ناپروتئینی رهنگی‌یان

تیدایه (وه‌ک) riboflavin, haem یان retinal) کروموپروتئین \odot **chromosomal** /'kraʊmə'saʊməl, US'kraʊmə'saʊməl/ *adjective*سهره یان پنه‌ندی به کروموزومه‌وه هه‌یه، رهنگ (بین‌ته‌نی) \odot وابسته به کروموزوم**chromosome** /'kraʊmə'saʊm, US'kraʊmə'saʊm/ *noun*کروموزوم، رهنگ‌ته‌ن، رهنگین‌ته‌ن، ته‌نه‌ره‌نگینه \odot کروموزوم**chromosphere** *noun*

کروموسفیر، کرومۆگۆ، رهنگینه‌گۆ، چینه‌ره‌نگینه: توئی‌پنکی گازی مه‌بله‌وسوور یان سوورباو، ده‌س‌به‌جی له ژوور چینه‌روشنه photosphere

خۆر یان ته‌ستیزه‌پنکی تر (و تاجه‌که‌ی) \odot رهنگین‌کره**chromospheric** *adjective*کروموسفیری، چینه‌ره‌نگینه‌یی، سهره‌به کروموسفیر \odot وابسته به رهنگین‌کره**chromous** *adjective*chromium دوو‌ه‌هاوه‌یز (ه‌ی) تایه \odot دارای کروم دوظرفیتی**chromyl** *adjective*

chromium شش‌هاوهیز (ی) تیا به ٲ دارای کروم شش‌ظرفیتی

chron(o)- prefix

پیشگر: دم، کات، سەردەم، زەمان، سەربە کات
 chronometry, chronogram بیان زەمان:
 (بەمەرت: لە khronos یونانی "time")
 ٲیشوند: گاه، زمان

chron abbreviation 1 chronicle 2

chronological 3 chronology

Chron abbreviation Chronicles

chronic /'krɒnɪk, US 'kra:n-/ adjective

1 درێخایەن، زۆرپێچوو، ماوەبەر:
 2 indigestion (تافەرمی) توند، سەخت، گران،
 خراب، شەپزە: The film was just chronic

ٲ مزمن 2 وخیم، حاد، افتضاح

chronically /'krɒnɪkli, US 'kra:n-/
 adverb

درێخایەنانه، بەشێوەیەکی درێخایەن:
 a hospital for the -onically ill

chronic fatigue syndrome noun,
 abbreviation CFS

رەوشێکی یزشکی کە ھۆبەکی روون نیە و
 تای لەگەڵە و ماندوویی و دلەنگی یێکی
 درێخایەن و بەئێشی پێوھە ٲ سەندروم فاتیگ
 کرونیگ

chronic obstructive pulmonary disease
 noun, abbreviation COPD

جۆری نەخۆشی سی یەکان، تەنگبۆنەوھە
 airways و کێشە لە ھەناسە کێشاندا (وێک
 chronic bronchitis و emphysema)
 سی اوپی دی

chronicity /'krɒ'nɪsəti/ noun

درێخایەنی، زۆرپێچوویی ٲ مزمنی
 chronicle /'krɒnɪkl, US 'kra:n-/ noun

تۆماری رووداوھە مێژوویی یەکان، رووداوانامە
 گاه‌شمار وقایع

chronicler /'krɒnɪklə(r), US 'kra:n-/
 noun

رووداوانامەنووس ٲ تبت‌کەندەي گاه‌شمار وقایع

Chronicles noun, pl., also Paralipomenon

ھەریەک لە دوو کتێبی مێژوویی پەیمانی کۆن
 ٲ کرونیکلز

chronobiologic noun, also chronobiological

سەربە کات زیندەناسی یا زیندەناسی زەمانی،
 پێوھندی بە کات زیندەناسی یەوھە ٲ وابستە
 بە زمان‌زیت‌شناسی

chronobiologist noun

کات‌زیندەناس، زیندەناسی زەمانی ٲ
 زمان‌زیت‌شناس

chronobiology noun

کات‌زیندەناسی، زیندەناسی زەمانی،

کرونوبیۆلۆژی: لقێ لە زیندەناسی کە لەمە
 دیاردە کارشەندام‌ناسی یە سووڕی یەکان
 دەکوێتەوھ، زانست یان لیکۆلینەوھە کاریگەری
 کات یان زەمان، ب.ت. بەسەر رەوتی کار و
 کاردانەوھە سێستەمە زیندووھەکان، لیکۆلینەوھە
 ریتەمە زیندەناسی یەکان ٲ زمان‌زیت‌شناسی،
 کرونوبیۆلۆژی

chronogram noun

کات‌دەر: نووسراو، رستە یان پرگەین کە لەودا
 ھیندێ لە پتەکان ریکەوت یان قوناخی
 دەرەبەرن ٲ کرونوگرام

chronogrammatic adjective, also
 chronogrammatical

سەربە کات‌دەر ٲ وابستە بە کرونوگرام

chronograph /'krɒnɒɡrɑ:f, US

'kra:nɒɡræf/ noun

کرونوگراف، کاتیو، کاتووس ٲ زمان‌نگار

chronologer = chronologist

chronologist noun

کرونۆلۆژیست، ریکخەری رووداوھەکان ٲ
 کرونۆلۆژیست

chronological /,krɒnə'lɒdʒɪkl, US

'kra:nə'lɒ:dʒ-/ adjective, also chronologic

کاتی، ریکخراو، سەربز (رووداوھەکان)،
 سەربز ریکخراو، سەربز دانراو، زنجیرمەند لەباری
 مێژوویی یەوھ، سەربز ریزبەندی کات و زەمان:
 chronological tables of American history

ٲ زمانی، دارای ریط زمانی

chronological age noun

تەمەنی راستەقینە ٲ سن زمانی

chronologically /-kli/ adverb

سەربز ریکخراوھە ٲ از نظر زمانی

chronology /krə'nɒlədʒi, US '-nɒ:l-/

noun, pl. chronologies

ریکخەستی رووداوھەکان، سەربز دانان
 (رووداوھەکان)، رووداواناسی، سەربکەوت‌دانان،
 مێژووناسی ٲ ترتیب زمانی، گاه‌شماری وقایع

chronometer /krə'nɒmɪtə(r), US '-nɑ:m-
 / noun

کاتیو ٲ زمان‌سج

chronometrical adjective, also -onometric

سەربە کاتیو، کاتیو یانە ٲ وابستە بە
 زمان‌سجی

chronometry /krəʊ'nəmətri/ noun

کاتیو ٲ زمان‌سجی

chrysalid /'kris(ə)lɪd/ noun, adjective

adj chrysalis = n سەربە قۆزاخە ٲ پیلە

chrysalis /'krisəlɪs/ noun, pl. chrysalises

قۆزاخە، سازیرە، زێرینە، کریالیس (ب.ت.
 ٲ ھە ھە پەپوولە یان پەپوولە شەوگەر moth)

بنهرت: له *chrysal(1)id- chrysal(1)is* لاتین، له *khruasallis* یونانی، له *khruasos* "زیر" (یله، نوچه)

chrysanthemum /kri'sænθəməm, US - 'zæn-/ noun, pl. chrysanthemums

قاسده پاییز، گوله زیرینه، داوودی (توخمه کانی *Chrysanthemum* چنراوی) *Dendranthema* گل داوودی

Chryseis noun, Latin, from Greek *Chryseis* چریستیس، کریستیس: کچی قه شه یکی ناپولو

Apollo له کتیبی ئیلیاد Iliad، ناگامینتون Agamemnon له تروی دهیگری و دهیبا به لام دواتر دهتر دیرته بۆ لای باوکی (میتولوزی یونان) کریستیس

chryselephantine /,krisɛlɪ'fəntaɪn/ adjective

(به یکه ری یونانی کون) زیر و ماهی، زیر و شفره یی (بنهرت: له *khruaselephantinos* یونانی، له *khruasos* "زیر" + *elephant- elephas* فیل

یان ماهی (شفره) "ivory" کریسلیفانتین

chrysoberyl /,krisə(ʊ)'berɪl/ noun

زمروته زیرینه: کانیکی سه ختی بۆریاو یا سه وزی زهر دباو که له نوکسایدیکی بیرلیوم *beryllium* و تالومینوم پتکهاووه کریسوبریل

chrysocarpous adjective زیرین بهر، خواوهی میوهی زیرین کریسوکارپوس

chrysocolla /,krisə(ʊ)'kɒlə/ noun

کریسوکولا: کانیکی شینی سه وزیاو، له سیلیکاتی مسی هایدراتید پتکهاووه (بنهرت: له *khruasokolla* یونانی، نامازه به کاترایی که

سهردهمانی زوو بۆ جوش دان یان له حیم کردنی زیر به کار دیترا) کریسوکولا

chrysocolla /,krisə(ʊ)'kɒlə/ noun

سریشه زیرینه: کانیکی شینی سه وزیاو، له سیلیکاتی مسی هایدراتید پتکهاووه $\text{CuSiO}_3 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ کریسوکولا

chrysolite /'krisəlaɪt/ noun

بهرده زیرینه (بنهرت: له *chrysolithus* لاتین، له سه بر بنجیهی *khruasos* یونانی "زیر" + *lithos* "بهره") زیرجد

chrysolitic adjective

سهره یان پتوهندی به بهرده زیرینه وه ههیه وابسته به زیرجد

chrysomelid noun, adjective

زهرده قالونجه: خیزرانی بهرسلای *(Chrysomelidae)* قالونجه چکوله، زورتر هیلکه یی و لووس و ورشه کان، له تهواو

دباش دا بلاق بوونه تهوه (وه) *Colorado* (potato beetle) کریسوملید

chrysomonad noun

قه وهزی نساوی شسیرینی بـسـولی *Chrysomonadales*، ته نیا یان به شتوهی کولونی (بووره زی) دهزین کریسومناد

chrysophyte noun

قه وهزی قاوه یی زهره یان زیرین، زیرین پرووهک، زیرین گیا: قه وهزی زهردی قاوه یی رهنگی لقی

Chrysophyta، به وهی سی کومه لکی رهنگی کلوروفیل *chlorophyll*، کاروتین *carotene* و زانتوفیل *xanthophyll* لیک ده کرته وه کریوفیت

chrysopraxe /'krisə(ʊ)'preɪz/ noun

کوراده زیرینه: جورئ ناقیقی سی که نیکی تیابه کریسوپریز

chrysotile /'krisə(ʊ)'taɪl/ noun

ریشاله زیرینه: کانی که له جورئ هه وریشمی ریشالای سیرینتین *serpentine* پتکهاووه کریسوتایل

chthonic /'(k)'θɒnɪk/ adjective, also *chthonian* /'(k)'θaʊniən/

سهره یان دانیشتووی دوزهخ، سهره دوزهخ نشین، دوزهخ نشین، دانیشتووی زیر عهرز

کونیک، ساکن زیر زمین

chub /tʃʌb/ noun

چاب (جورئ ماسی رووبار *Leuciscus*) چاب *(cephalus)*

chubbiness /'tʃʌbɪnəs/ noun

خرینی، گووینی، خروخولی، خرینی، خه بهر یی تپلی

chubby /'tʃʌbi/ adjective (*chubbier, chubbiest*)

خرین، خه بهتوله، گووین، خروخول، خرینه، خه بهره تپل

chub-faced adjective

سهره چاویان رخسار یین

chuck /tʃʌk/ noun

وهده رنان، دهه کردن بیرون اندازی

chuck /tʃʌk/ noun

باوانه کم، گیانه کم عزیزم

chuck /tʃʌk/ noun

1 گیره یان قولایی بۆ راگرتی مه ته له ده زگانی دا، گیره، مه هار 2 گوشتی سهرشان یان سهردهس (ولاخ) 1 مرغ 2 گوشت سردست

chuck /tʃʌk/ noun

دهس لیدانی به شوخی زیرچه ناگه یان بهرخه بهه چاک

chucker-out noun

که له گا، شه رابه رین (له شویت گشتی و کاباره و مه یخانه کان دا) کردن کلفت

chuck-full = *chock-full*

chuckhole noun

قولکه، کون، چال (له سه ر یگا) کودال

chuckle /'tʃʌkl/ *noun*

پیکه‌نین، خه‌نین، خه‌نه ○ خنده

chucklehead = blockhead**chuck wagon** *noun*واگونی ناشپه‌ز، چیشته‌خانه‌ی گه‌پوک ○
واگون چاک**chuckwalla** /'tʃʌkwɔlə/ *noun*(گیانه‌وه‌رناسی) مارمیلکه‌ینکی ره‌شی زله‌ی
باشووری رۆزاوای شه‌مریکا و مه‌کسیکو
[*Sauromalus obesus*] ○ چاکوالا**chuddar** = chador**chufa** /'tʃu:fə/ *noun*1 جورئ (سەلک‌داری خۆراکی، له‌ زۆر
ناوچه‌ی زه‌لکاوی سپایا و ئیتالیا ده‌چترئ
[*Cyperus esculentus* var. *sativus*]) 2
سەلک یان ناو له‌ی نه‌و گیاهه ○ چوفا**chuffed** /tʃʌft/ *adjective*(نافه‌رمی) شاد، په‌که‌یف، خوش، ده‌مه‌پیکه‌نین،
دلشاد، خوشحال، له‌گور ○ سرور، بشاش**chug** /tʃʌg/ *noun*ته‌به‌ته‌پ، پته‌پت (وه‌ک شه‌مه‌نده‌فەر) ○ پته‌پت
chuka *noun*

پۆتینی نووک‌هه‌لگه‌راو یان په‌نجه‌قیت ○ چوکا

chukar /'tʃʊkə:/ *noun*, also *chukor*جورئ که‌و، ده‌نگی له‌ مریشک ده‌چن [توخم
Alectoris: دوو جورن] (شه‌ره‌ت: له‌ *cakora*
سانسکرته‌وه) ○ چوکار**Chukchi** /'tʃʊktʃi:/ *noun*, also *Chuckchee*,
*pl. same or Chukchis*1 نه‌ندامی گه‌لیکی ره‌سه‌نی ئه‌وپه‌ری باکووری
رۆژه‌لاتی سیبیریا 2 زمانی نه‌و که‌له، سه‌ربه
کۆمه‌له‌زمانیکی چکۆله، هه‌روه‌ها *Koryak*
داده‌گری ○ چوکچی**chum**¹ /tʃʌm/ *noun*1 هه‌وال، دۆست، یار، ره‌فیق (گیانی‌گیانی)،
ده‌م‌ساز 2 هاودیو، ناوژوور ○ 1 دوست، رفیق 2
هم‌تافی**chum**² /tʃʌm/ *noun*, *pl. same or chums*, also
*chum salmon*جورئ سه‌لمونی گه‌وره‌ی باسیفیکی باکووری،
وه‌ک‌وو ماسی‌پیکشی خۆراکی گرنگه
[*Oncorhynchus keta*] ○ چام**Chumash** /'tʃu:məʃ/ *noun*, *pl. same or*
*Chumashes*1 نه‌ندامی گه‌لیکی سوورپه‌ستی به‌شه
که‌ناری‌یه‌کانی باشووری کالیفۆرنیا 2 زمانی
تیاچووی *Hokan* ئه‌و که‌له ○ چوماش**chummily** /'tʃʌməli/ *adverb*

گه‌رمانه، دۆستانه، گه‌رم‌گورانه ○ دۆستانه

chumminess /'tʃʌminəs/ *noun*

دۆستایه‌تی، هه‌واله‌تی ○ رفائت

chummy /'tʃʌmi/ *adjective*

دۆستانه، خۆمانه، گه‌رم‌وگور ○ دۆستانه، گرم

chump /tʃʌmp/ *noun*1 مروی گه‌وج و که‌ر 2 کۆلکه، کۆته‌ره 3
پارچه، له‌ت، کۆت (گۆشت) ○ 1 آدم‌احق 2
کنده (چوب) 3 تکه**chump change** *noun*(نافه‌رمی) پریکی په‌که‌جار که‌می پاره ○ بلیغ
بیاز کم**chunder** /'tʃʌndə(r)/ *noun*

رشناوه، هینناوه، یق‌کردنه‌وه ○ استفرغ

chunk /tʃʌŋk/ *noun*1 پارچه، کۆت، له‌ت، که‌هرت، قاش 2 پریکی
زۆر، کۆلی ○ 1 قطعه، تکه 2 مقدار زیاد**chunky** /'tʃʌŋki/ *adjective* (*chunkier*,
chunkiest)قورس و نه‌ستور، تیک‌سمراو، له‌سه‌ریه‌ک،
له‌ت‌گه‌وره ○ سنگین و کلفت، دارای تکه‌های
بزرگ**chuppah** /'xʊpə/ *noun*, also *chuppa*, *pl.*
chuppot /'xʊpɔt/چه‌ترئ که‌ له‌ژیریا رئ‌پوره‌سمی زه‌ماوه‌ند و
ژن‌ومیزدایه‌تی جووه‌کان به‌ریوه‌ده‌چن ○ چوبا**church** /tʃɜ:rtʃ/, US *tʃɜ:rtʃ/ noun*1 کلیسه، کلیسا 2 رئ‌پوره‌سمی کلیسه‌یی یان
دینی، خواپه‌رستی 3 دین، ئایینزا 4 کۆمه‌له‌ی
دینی کریستیه‌نه‌کان، گروپی ئاین‌گه‌ری ○ 1
کلیسا 2 مراسم کلیسایی یا مذهبی، عبادت 3 دین،
مذهب 4 روحانیت**the Church** /tʃɜ:rtʃ/, US *tʃɜ:rtʃ/ noun*1 قه‌شه‌کانی ئایینی دینی 2 جهان یان دنیای
کریستانیته 3 ده‌زگا یان نه‌نستۆی ئایینی
دینی 4 کۆمه‌له‌ی ئایینه‌تی دینی‌یه‌کان 5
کریستانیته، دینایینی ○ 1 کشیش‌های مذهب
مسیحیت 2 جهان مسیحیت 3 مۆسه‌ی مذهبی
مسیحی 4 جامعه‌ی مخصوص مسیحیان 5 مسیحیت
Church Commissioners *noun, pl.*ده‌سته‌ی به‌ریوه‌به‌ری دارایی کلیسه‌ی ئینگلته‌ره
○ اهل کلیسا**churchgoer** /'tʃɜ:rtʃgəʊə(r), US
'tʃɜ:rtʃgəʊə(r)/ *noun*کلیسه‌ره‌و، ئه‌هلی کلیسه، فیزه‌کلیسه ○ اهل
کلیسا**churchgoing** *noun*کلیسه‌ره‌و، فیزه‌کلیسه‌یی، پۆ کلیسه‌چوویی ○
اهل کلیسا بودن**churchman** /'tʃɜ:rtʃmən, US 'tʃɜ:rtʃ-/
*noun, pl. churchmen*1 قه‌شه 2 نه‌ندامی کلیسه ○ 1 کشیش 2 عضو
کلیسا**Church of England** *noun*

کلیسە ئینگلەندە ① کلیسای انگلستان
Church of Scotland *noun*

کلیسە سکاتلەند ① کلیسای اسکاتلند
church school *noun*

خوێندنگای کلیسە ① مدرسە کلیسا
Church Slavonic *noun*

زمانی ئایینی کلیسە ئۆرتودوکسی رووسیا،
 سێبیریا و ھیندئ ولاتی تر ① چرچ اسلاوونیک

churchwarden /ˈtʃɜːtʃˈwɔːdn, US
 ˈtʃɜːrtʃˈwɔːrdn/ *noun*

بەرپررسی (کاروباری) دارایی کلیسە (لە لایەن
 ئەندامانی کلیسەو ھەلیزێردراو) ① متولی

churchwoman /ˈtʃɜːtʃˈwʊmən, US
 ˈtʃɜːrtʃ-/ = clergywoman

churchy *adjective*

1 بە کجاربەدین، کلیسەبەرست، پارێزگای
 تۆنرەو 2 کلیسەناس ① 1 متقی افراطی 2

کلیسامانند
churchyard /ˈtʃɜːtʃjaːd, US ˈtʃɜːrtʃjaːrd/
noun

1 قەبرستانی کلیسە 2 ھەوشەیی کلیسە ① 1
 گورستان کلیسا 2 حیاط کلیسا

churchyard beetle *noun*

قالۆنچەیی ھەوشەیی کلیسە: جۆری
 قالۆنچەرەشە (ی نەفەر کە لە جێی تاریک و تەرا

دەژی [Blaps mucronata] ① نوعی سوسک

churidars /ˈtʃʊridɑːz/ *noun, pl.*

جۆری شەلوارێ تەنگ (خەلکی نیمجەوشکاری
 ھیند لەبەری دەگەن) ① نوعی شلوار

churinga /tʃʌˈrɪŋɡə/ *noun, pl. same or*
churingas

(لەنیو سەرەتانی ئۆسترالیادا) نووشتە یان
 تەلەسمی پێرۆز (یان شتیکی تر) ① چورینگا

churl /tʃɜːl, US ˈtʃɜːrl/ *adjective*

1 (کۆن) دھانی، لادیی 2 بی پەوشت،
 بی ماریفەت 3 رووتال 4 (زوو، ceorl) پیاویکی

نازاد بە خوارترین پلە ① 1 دھانی 2 بی ادب 3
 بدعت 4 چرل

churlish /ˈtʃɜːlɪʃ, US ˈtʃɜːrlɪʃ/ *adjective*

1 بی پەوشت، بی ماریفەت 2 رووھەلمالراو،
 روودار 3 رووتال، رووناخۆش، سرووچ ① 1

بی ادب 2 گستاخ 3 بدعت
churlishly /ˈtʃɜːlɪʃli, US ˈtʃɜːrlɪʃli/ *adverb*

بی پەوشتانە ① بی ادبانە
churlishness /ˈtʃɜːlɪʃnəs, US ˈtʃɜːrlɪʃnəs/
noun

1 بی پەوشتی، بی ماریفەتی 2 رووتالی،
 رووناخۆشی ① 1 بی ادبی 2 بدعتی

churn /tʃɜːn, US ˈtʃɜːrn/ *noun*

1 مەشکە، کەرەگر (دەزگا یان دەفرە)
 شیرزەن (ە) 2 شیردان، شیربەرە (بەرەت: cyrin

ئینگلیسی کۆن، نەلمانی بەرەت) ① 1 کرەگیر 2
 کانتیر شیر

churr = chir
churrasco /tʃuˈraskəʊ/ *noun*

چیشتیکی ئەمریکای باشووری ① نوعی غذای
 امریکای جنوبی

Churrigueresque /ˌtʃʊrɪɡəˈresk/
adjective

شیری گوارایانە: سەر بە شینواری مێماریی بارۆک
 لە سپانیا و کۆلۆنی یەکانی لە دوایی یەکانی

سەدەی 17 و سەردەتاکانی سەدەی 18 (بەرەت):
 لە ناوی مێمار و پەیکەرێکی سپانیایی سەدەی

17 **Churriguera** José Benito 1650–
 1725 ① شریگورسک

chute /ʃuːt/ *noun*

1 خزینە 2 داخزان 3 پلوسک، پلورە (ە)،
 لووساوک 4 جۆگە یان بۆری (لوولە) ی خوار 5

لیژ (ی توند)، تەلان، (تاسد) لای ① 1 سرسره 2
 افت 3 ئاودان 4 مچرا یا لولە مایل 5 (سطح) شیب

chute /ʃuːt/ *noun*

(نافەرەمی) 1 چەتر (زگاریبوون) 2 =
 spinnaker ① چترنجات

Chutes and Ladders = snakes and ladders

chutney /ˈtʃʌtni/ *noun, pl. chutneys*

چانتی (تیکەلە یەکی میوێ تێو) ① چانتی

chutist *noun*

(نافەرەمی) چەتر باز، چەترەوان ① چتر باز

chutpah /ˈxʊtpə, US ˈhʊ-/ *noun*

1 ھوتسیا، وێران، ئازایەتی 2 رووداری ① 1
 شەهات 2 گناخی

Chuvash /tʃʊˈvɑːʃ/ *noun, pl. same*

1 ئەندامی گەلی کە لە Chuvashia (کۆماریکی
 خۆبەرپوێبەری رووسیا) دەژین 2 زمانی

Turkic ی ئەو گەلە ① چوواش

chyle /kaɪl/ *noun*

(کار ئەندام ناسی) شیراوک: شلەینیکی شیریی
 milky کە لە ریخۆلە چکۆلەدا بەدرزایی

ھەرس دەچیتە نیو دەزگای لیمفی یان لەشاوی
 (بەرەت: لە Late Latin *chylus* لە *khūlos*

یۆنانی "juice") ① کیلوس

chyliferous vessel *noun*

شیراوکەرێ، رەگی شیراوک (ھەلگر) ① مچرای
 کیلوسبەر

chylification *noun*

شیراوکان، بوونە شیراوک، گۆرانی بۆ شیراوک ①
 کیلیفیکاسیۆن

chylomicron *noun*

ور دە شیراوک: وردەدەلۆبی لیپۆپروتین

lipoprotein کە لە ریخۆلە چکۆلەدا پێکدێ و

چەوری لە لەشاووە دەبا بۆ خوێن ① کیلومیکرون

chylous *adjective*

(کارنده نام ناسی) شیراکی ۰ کیلوسی
chyme /kaɪm/ *noun*

(کارنده نام ناسی) ناوگ، کیموس، کیموس:
 شله‌ین که له میعدوه ده‌چینه نیو ریخوله چکوله
 و له ناوگه میعدوه‌یی‌به‌کان gastric juices
 به‌شی له خوراکی هه‌رس کراو ینکها‌تووه
 (به‌ره‌ت): له late Latin *chymus* له *khūmos*
 یونانی "juice" ۰ کیموس

chymification *noun*

به‌کیموس‌بوون، ناوگاندن، بوونه‌ناوگ، کیموسان
 ۰ کیمیفیکاسیون

chymopapain *noun*

هه‌وته‌ینکی پاپایا papaya که ده‌توانی پروتین
 شی کاته‌وه ۰ کیموپاپاین

chymotrypsin /ˌkaɪm(ə)ˈtrɪpsɪn/ *noun*

کیموتریپسین: جوړی هه‌وته‌ی شیلوکی که
 پروتینه‌کانی نیو ریخوله چکوله تیک ده‌شکینی
 یان شی ده‌کاته‌وه ۰ کیموتریپسین

chymotrypsinogen *noun*

کیموتریپسینوژین: هه‌وته‌ین که له لایه‌ن
 شیلوکه‌وه ده‌رده‌دری و به‌هوی تریپسینه‌وه
 ده‌گوردری بو کیموتریپسین ۰ کیموتریپسینوژن

chymotryptic *adjective*

سه‌ریه یان یتوه‌ندی به کیموتریپسینه‌وه هه‌یه ۰
 وابسته به کیموتریپسین

chymous /kaɪməs/ *adjective*

ناوگی، کیموسی، ناوک‌ناسا، شیوه‌کیموس ۰
 کیموسی، کیموس‌مانند

chypre /ʃiːpr(ə)/ *noun*

گولوی sandalwood ۰ شپیر

chytrid *noun*

هه‌ریه که کارگه ناوی یان خاکی‌به‌کانی پزلی
Chytridiomycetes. خواوه‌نی کومه‌له
 zoospore یکی شتلا‌ی‌دارن ۰ کتیرید

CIA /siː ɑː ˈeɪ/ *abbreviation* Central
 Intelligence Agency

(ئه‌مریکا) سی‌نای‌ئیی (تازانسی هه‌وال‌گری
 ناوه‌ندی) ۰ سی‌ای‌ای

ciabatte /tʃəˈbɑːtə/ *noun*

نانی ئیتالیا‌یی (له‌گه‌ل رونی زه‌یتوون ده‌کری)
 ۰ سیبات

ciao /tʃaʊ/ *interjection*

(ناهه‌رمی، ئیتالی) خوات له‌گه‌ل ۰ خداحافظ

ciborium /sɪˈbɔːrɪəm/ *noun, pl. ciboria* /-rɪə/

1 ناسمانه، قوبه، گومزه (له‌زورور میتحرابی
 کلپه‌سه که چوار کوله‌که رایگر‌تووه، هه‌روه‌ها
 baldachin) 2 دهره، جام، قاب (بو هه‌ل‌گرتی
 نان یان wafer ی پیروزی شتوی خواوه‌ندی)
 ۰ قبه 2 ظرف

cicada /sɪˈkɑːdə, US sɪˈkeɪdə/ *noun*

جیک‌جیکه؟، زی‌کریکه، سیره‌ره‌شه، به‌رزه‌چره،
 سیره‌که‌ده‌شته، چهره‌چره (ه) به‌رزه‌چره [خیزان
 Cicadidae: زور جوړن] ۰ زنجره

cicatrice /ˈsɪkətrɪs/ *noun*

جی‌برین، گری، شوته‌زام، نالگ ۰ اثر زخم
cicatricial /sɪkəˈtrɪʃ(ə)/ *adjective*
 نالگی، سه‌ریه جی‌برین، نیشانه‌دار، داخاوی،
 گری‌گری، سه‌ریه یان یتوه‌ندی به cicatrix هه‌وه
 هه‌یه ۰ وابسته به اثر زخم، داغ‌دار

cicatrization /sɪkəˈtrɪˈzeɪʃn/ *noun*

سار‌یز‌بوون، چاب‌بوون (هه‌وه) گوشته‌وزوون،
 خووزه‌هینانه‌وه، سوئ ۰ التیام

cicatrix /ˈsɪkətrɪks/, *pl. cicatrices* /-
 ˈtrɪsɪz/

1 جی‌برین، گری، شوته‌زام، نالگ، نیشان، داخ
 2 (رووه‌ک‌ناسی) نیشانه‌ین له‌سه‌ر لاسک یان
 قه‌دی که پالی‌کرانه‌وه‌ی گه‌لا یان به‌شیکی تر
 ده‌مینته‌وه، گری ۰ 1 اثر زخم، داغ 2 سیکاتریکس
cicely /ˈsɪsɪl/ *noun, also seet cicely, pl.*
cicelies

سوله‌که، گیای‌یکی گول‌سی یون‌خوش، له تیره‌ی
 parsley. گه‌لا‌کانی شیوه‌ی fern ده‌ده‌ن
 [Myrrhis odorata] (ئه‌وروپا)،
 Osmorhiza claytoni (ئه‌مریکا یاکووری) و جوهره‌کانی
 تر] ۰ سیسلی

cicerone /ˌtʃɪtʃəˈrəʊni, US ˌsɪs-/ *noun, pl.*
ciceroni pronunc. same

شاره‌زا، به‌له‌د، ریتوین ۰ راه‌ما

Ciceronian /ˌsɪsəˈrəʊniən/ *adjective*

1 تایبه‌ت به به‌ره‌م یان بری Cicero (-106
 43 پش‌زاین)، نووه‌ر و وتاریزی رومی کون
 2 (وتار یان نووسراوه‌ین) به‌ینی شیوازیکی
 کیش‌دار و ره‌وان ۰ سیرونی

cichlid /ˈsɪklɪd/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) جوړی درکه‌ماسی perch-like
 ناوه شیرینه‌کان، له خیزان‌یکی به‌ریلاوی گهرمینان
 (Cichlidae) ۰ نرعی ماهی

CID *abbreviation* Criminal Investigation
 Department

سی‌نای‌دی (= به‌شی لیکولینه‌وه‌ی تاوان‌کاری)
 ۰ سی‌ای‌دی

-cide *suffix*

پاشگر: 1 -کوژ، هه‌وته‌ین: *insecticide* 2
 کوژن، فه‌وتاندن، -کوژی، هه‌وته‌ینی: *suicide*
 (-cidal): ناوه‌ل‌ناو ساز ده‌کا: کوژ، هه‌وته‌ین،
 کوژه‌ر، له‌نیو‌به‌ر، بکوژ: -cidally: ناوه‌ل‌کار ساز
 ده‌کا؛ به‌ره‌ت: به‌ریگای فه‌ره‌سه‌وه، واتای په‌ک
 له -cida لاتین، واتای دوو له -cidium لاتین،
 هه‌ردوو‌کیان له caedere لاتینه‌وه "کوژن" ۰
 بوند: 1 کش 2 عمل کشن، کشی

cider /ˈsaɪd(ə)/ *noun*

1 ساید، سیتواوگ، خوشاوی سیو، سینواو
(خواردنه ویه کی نه لکولی) 2 شوته ساید
1 سیدر 2 بطری سیدر

cider-press noun

ده زگای سینواوگرتن یان سیدرگیری، سینوگوش
○ ماشین سیدرگیری

ci-devant /si:da'vɑ̃, French sidvɑ̃/ noun

پیشوو، له ووه پیش، بهرین ○ قبل
cif abbreviation cost, insurance, freight
سی سی ای ئیف (= نرخ و تیج وونی بیمه و
راگویتن) ○ سی ای اف

cigar /sɪ'ga:(r)/ noun

سیگاری بعلگ یان گه لا تووتن ○ سیگار برگ
cigarette /sɪgə'ret, US 'sigəret/ noun,
also cigaret

جگهره، سیگار (بنهرهت: له فهره نسی،
چکولیتراوی "cigar" cigare ○ سیگار

cigarette butt = cigarette end

cigarette-case noun

به ته سیگار، قوتوی جگهره، قوتوجگهره ○
جاییکاری

cigarette end noun

بنه جگهره، ناغزه، کنگه سیگار، قنچک جگهره
○ ته سیگار

cigarette holder noun

مؤنه، مؤدنه، دارجگهره ○ چوب سیگار

cigarette lighter noun

چدرخ، فندهک ○ فندک
cigarette pants noun, pl.

جوری شه لوار راسته و لنگ باریکی زنانه ○
نوعی شلوار زنانه

cigarette paper noun

پهره سیگار، کاغزی سیگار، کاغز سیگار ○ کاغذ
سیگار

cigarillo /sɪgə'rɪləʊ/ noun, pl. cigarillos

سیگارچه، سیگاروکه، سیگاری چکوله ○
سیگار کوچک

ciggy /'sigɪ/ noun, pl. ciggies

(نافهرمی) جگهره، سیگار ○ سیگار

ciguatera /sɪgwə'teɪrə/ noun

جوری زاراوی بوون که بهوی خواردنی جوری
ماسی دهریایی گهرمیتانه ووه توش دهری
dinoflagellate) زاراوی پیته) ○ سیگوترا

cilantro /sɪ'lantrəʊ/ noun, also coriander

(ب.ت. له ناشیه زی مکیکی دا، گه لا) گزنیز،
تاو له ○ گزنیز

cilia = plural form of cilium

ciliary /'sɪliəri/ adjective

برزانگی، مژولی ○ مژگانی

ciliary body noun

(تویکاری) ته نی برزانگی یان مژولی: بهشی له

چاو که ره شینه iris به پهردهی چاوه ووه
choroid ده به شینه ووه ○ جسم مژای

ciliary movement noun

(زینده ناسی) جلوله یان بزواتی برزانگی یان
مژولی ○ حرکت مژای

ciliary muscle noun

(زینده ناسی) ماسوولکه ی برزانگی یان مژولی
○ عضله ی مژای

Ciliata noun, pl.

(گیانهموه رناسی) برزانگ داران، مژولداران ○
مژداران

ciliate /'sɪliət/ noun, adjective, also ciliated

(گیانهموه ری) برزانگ دار، مژول دار، مژول وهر ○
(جانور) مژدار، مژدار

ciliated cell noun

(زینده ناسی) خانه ی برزانگ دار یان مژول دار ○
سلول مژدار

ciliated funnel = nephrostome

cilice /'sɪlɪs/ = haircloth

cilium /'sɪliəm/ noun, pl. cilia /-liə/

(گیانهموه رناسی) برزانگ، مژول، ورده مو،
کولک (بنهرهت: له لا نینه و) ○ مژه

cill = (chiefly Building) variant spelling of sill

cimbalom /'sɪmb(ə)(ə)m/ noun

(موسقا) dulcimer گهوره ی هه نگاریایی ○
نوعی قانون

cimetidine /sə'metɪdɪ:n/ noun

سایمیتیدین: دهرمانیکی ئاتی هیستامین
C₁₀H₁₆N₆S بز تیماری نه سیدته ی منعه و
برینه ههرسی یه کان به کاردیتری ○ سیمتیدین

Cimmerian noun, adjective

n سیمیری، کیمیریوی Kimmerioi (یونانی):
ههریه که له گهلانی سیمیری Cimmerii که
هومنز وهک دانیشتوی ناوچه و ده فهره
دووره کانی مژ و تاریکی باسیان ده کا
adj (یه کجار) تاریک، نه نگوسته چاو، تاریکستان،
شه و هه زهنگ ○ n سیمیرن تاریک، ظلمانی

C-in-C abbreviation Commander in Chief
سهر فهرماندار، فهرمانداری گشتی ○ فرماندهی

کل فوا

cinch /sɪntʃ/ noun

1 کاری ئاسان 2 زور دیار، وهک روژی روون،
شت یان بابه تی مسوگر 3 که زوو، کهزک ○ 1
کار ساده 2 امر مسلم 3 تنگ (اسب)

cinchona /sɪŋ'kəʊnə/ noun

(رووه ک ناسی) داری یاوکوژ، دهرمانه لهرز،
تویخلی یاوکوژ alkaloid هه کانی (وهک
quinine) تیابه: بنهرهت: له ناوی کوتتیسی
Chinchón که نه و دهرمانه یو (تیهسپانیا برد)
○ درخت یا پوست گه گنه

cinchonism noun

زاراوی بوون به یاوکوز ○ مسومیت با گه گنه
Cinco de Mayo *noun*, Spanish, fifth of May

سینکو دو مایو: جه زن یان ری وره سینکی مه کیکی و نه مریکی به مه کیکی یه کان، له رۆزی 5ی مایس دا به یادی سهر کهوتنی مه کیکی یه کان به سهر فهره نه دا له Puebla له 1862 سینکو دو مایو

cincture /ˈsɪŋktʃə/ *noun*

1 قه یاسه، پشتین، که مریه نند، ئالقه، که مه، ده وره بست، belt, girdle, 2 دور دان، ئابلقه، گه مارو 3 (بیناسازی) ئالقه ○ 1 کر بند 2 محاصره 3 سینکور

cinder /ˈsɪndə(r)/ *noun*

1 سهره بزووت، بزووت، خه لووزی یان داری سهره بزووت: *The logs had turned into blackened cinders* 2 کوزه، کوزه، خلتنه (توانده وهی کانزا) 3 سکل، په نگر، پشکو 4 (cinders) خوله میشی، بوور، زیله مو ○ 1 چوب نیم سوز 2 تفاله، سرباره 3 اخگر 4 (در جمع) خاکستر **Cinderella** /ˌsɪndəˈrelə/ *noun, adjective* مثالی هه تیو (یان بی ناز، که سنی یان شتی که سهرنجیکی وای پینه دراوه، له ناوی ژنه فاره مانی داستان به ری یه کانی نه ور وایی) ○ سیندرلا

cindery *adjective*

خوله میشی ئاسا، خوله میشی، له خوله میشی پتکه هاوو ○ خاکستر مانند، مشکل از خاکستر

cine /ˈsɪni/ *adjective, combining form*

1 سهره به فیلم و پیشه سازی فیلم و سینما 2 cinematographic (combining form) وابسته به فیلم و صنعت فیلم و سینما

cineaste /ˈsɪnəst/ *noun*, also cineast

سینما په رست، هوگری سینما ○ مشتاق سینما

cine-camera *noun*

دووربین یان کامیترای فیلم هه لگری ○ دووربین فیلم برداری

cine-film *noun*

فیلمی کامیترای فیلم هه لگری ○ فیلم دووربین فیلم برداری

cinema /ˈsɪnəmə/ *noun*

سینما، فیلم سازی، فیلم دروس کردن، سینما گه ری ○ سینما، فیلم سازی

cinema-goer = film-goer

cinematheque /ˌsɪnəˈmɑːtɛk/ *noun*

1 فیلم خانه یان ئارشیفی فیلم، سینما تیک 2 سینمای چکولانه ○ 1 ارشیو فیلم 2 سینمای کوچک

cinematic /ˌsɪnəˈmætɪk/ *adjective*

سینمایی، تاییهت به سینما: *-nematic effects/techniques* سینمایی

cinematically /ˌsɪnəˈmætɪkli/ *adverb*

له باری سینمایی یه وه ○ از لحاظ سینمایی

cinematograph /ˌsɪnəˈmɑːˈɡræfɪk/ *noun*, also kinematograph

1 سینمایی 2 کامیترای فیلم هه لگری 3 فیلم دروس کردن، فیلم سازی، سینما گه ری ○ 1 سینمایی 2 دووربین فیلم برداری 3 فیلم سازی

cinematography /ˌsɪnəˈmɑːˈtɒɡrəfi, US -ˈtɑːɡ-/ *noun*

1 سینما گه ری، فیلم سازی 2 فیلم هه لگری **cinematographer** /ˌsɪnəˈmɑːˈtɒɡrəfə(r), -ˈtɑːɡ-/ *n* **US**: فیلم هه لگری

1 **cinematographic** *adjective* سهره به سینما گه ری، سهره به فیلم سازی 2 سهره به فیلم هه لگری: **cinematographically** *adv*

1 فیلم سازی 2 فیلم برداری

cinéma-vérité /ˌsɪnəˈmɑːˈvɛrɪteɪ, French sinemaverite/ *noun*

(فهره نسی) شیوه ییکی فیلم سازی به لگه نامه یی که له ودا دووربین کهس و رو وداوه راسته قینه کان به بین دهره نته رایه تی تو مار ده کا ○ سینما ورتی

cinéole, also cineol = eucalyptol

cinephile *noun*

سینما دوست ○ سینما دوست

cineplex = multiplex cinema

cine-projector *noun*

ده زگای پیشاندان (فیلم)، پیشاندهر، ئابارات ○ پروژکتور

cineraria /ˌsɪnəˈreɪriə/ *noun*

گیاهی له تیره ی *daisy* [توخم *Pericallis* (جاران *Cineraria*)] ○ سینه

cinerarium /ˌsɪnəˈreɪriəm/ *noun, pl. cinerariums*

شوینی بزو پاراستنی خوله میشی تهرمه مردووه کان، خوله میشی خانه، بوورخانه، شوینی نه سپاردنی خوله میشی مردووان ○ سیرابوم

cinerary /ˈsɪnərəri/ *adjective*

به کاره نترای بزو پاراستنی خوله میشی تهرمه سووتاوه کان ○ سیزاری

cinerary urn *noun*

کاسه ی خوله میشی یان خوشه میشی دانی مردووی دوی سووتانی (نهرهت): *cinerary* له *cinerarius* لاتین "پنهوند به خوله میشی" ○ خاکستر دان

cineration /ˌsɪnəˈreɪʃn/ *noun*

بوونه خوله میشی، سووتان، به خوله میشی بوون ○ خاکستر شدگی

cinereous /sɪˈnɪəriəs/ *adjective*

سهره به خوله میشی، خوله میشی، شیوه خوله میشی ○ وابسته به خاکستر

Cingalese /ˌsɪŋɡəˈliːz/ *noun, adjective* =

Sinhalese

cingulate *adjective*, also *cingulated*

بشتین دار، پشتینه دار، خاوهنی پشتینه ○ دارای کمر بند

cingulum /ˈsɪŋɡjʊləm/ *noun*, pl. *cingula* /-lə/(توپکاری) پشتین، پشتینه، کمر بند، نالقه ریخته: 1 چپکه ریشالینکی ده ماری چه ماوی نیو میشک 2 هیلای دهوری پاییه تاجی ددان 3 (رووه کناسی) بهش له رووه ک نیوان لاسک و ریشه 4 (گیانه ورناسی) بهشی دهروهی مژول پان پزوانگ *cingular adj* بنه رت: له لاتینه و "gird" *cingere*, "belt" کمر بند، سینگولوم**cinnabar** /ˈsɪnəbər/ *noun*1 کانیک سووری گمش که سولفایدی جیوهی تیابه 2 (مهروه) *cinnabar moth* جوری پهبولوی روژفری بال سوور و رهش [*Tyria jacobaeae*] 1 شگرف 2 نوعی پروانه**cinnamon** /ˈsɪnəmən/ *noun*, *adjective*1 دارچینی، دارچین، دره خستی دارچین [*Cinnamomum zeylanicum*] 2 دارچین (ناله ت) 3 رنگی قاوهیی زهر دباو که شنبویه سینامون ده (رنگ) *adj* قاوهیی نامال زهر 1 n ○ دارچین، درخت دارچین 2 دارچین 3 رنگ قهوه ای مایل به زرد *adj* قهوه ای مایل به زرد**cinque** /sɪŋk/ *noun*, also *cinq*

پینج، سینک (ب.ت). له یاری تخته یان پهریق ○ سینک

cinquecentist *noun*

هونه رمند یا ویژه وانی سده ی شازده یم ○ هنرمند یا ادب قرن شانزدهم

cinquecento /ˌtɪŋkwɪntʃɛntəʊ/ *noun*

سده ی شازده یم (ب.ت). له هونه ر و ویژه ییالیایی ○ قرن شانزدهم

cinquefoil /ˈsɪŋkfoɪl/ *noun*

1 (رووه کناسی) پینج گه لا یان پینج به ره 2 (هونه ر) نه خشی پینج به ره یان به نه جیهی ○ 1 پنج برگ 2 آرایش پنجهای

Cinzano /tʃɪnˈzɑːnoʊ/ *noun*(ناوی کاداری) *vermouth* ییالیایی ○ ورموت ایتالیایی**CIO** *abbreviation* Congress of Industrial Organizations

کونگره ی ریک خراوه پیشه سازی به کان ○ کنگره ی سازمان های صنعتی

cion = US spelling of *scion* 2**cipher** /ˈsaɪfə(r)/ *noun*, also *sypher*1 نیشانه، رهمز، پهرله، شفره، به یامی کودی 2 ژماره (له اوه تا 9) 3 هیج، سیفر مرو یا شتی ناگرنک و نرم، هیجه که (بنه رت): له *stiff* عهره یی "بوش، هیج" ○ 1 رمز، پیام رمزی 2

رقم 3 صفر 4 آدم یا چیز بی اهمیت و دون

ciphered *adjective*

پهرله یی، ره رمزی ○ رمزی

cipolin /ˈsɪpəlɪn/ *noun*پیوازه، پیوازه، مه رمه ری ییالیایی (بنه رت): له فده رسه وه، له *cipollino* ییالیایی، له *cipolla* "پیوازه یان پیاز" ○ سیولین**circa** /ˈsɜːkə, US ˈsɜːrkə/ *preposition*نزیکه یی، له ده ور به ری، *approximately*: *born circa 150 BC* (کورته که ی c بنه رت): له لاتینه وه ○ در حدود**circadian** /sɜːˈkeɪdiən, US sɜːˈrɪk-/ *adjective*

شه ورورزی، 24 کات زمیره (یا سه عاته، سه ره و کومه له کورانه ی لهشی مروف و گیانه وه ران، له همر قوناخیک 24 کات زمیره) ○ شبانه روزی

circadian rhythm *noun*

(زینده ناسی) ریتمی شه ورورزی، سووره شه ورورزی به کان ○ نواخت شبانه روزی

Circassian /sɜːˈkɑːsiən/ *noun*, *adjective*1 n نه نندامی کومه لسی له گه لانی زوریه موسلمانن سونی باکورری روژاوی که وکاز 2 همدیه که له دوو زمانی که وکازی باکورری نه و گه له *Adyghe* و *Kabardian* *adj* سه ره سیر کاسینه کان ○ سیرکاسین**Circe** *noun*

سیرسن، کیرکن: ژنه جادوو گهری که پیوانی تودیه یی کرده به راز و به لام له لایمن تودیه وه ناچار کرا تا پیانگوریته وه ○ سیرس

circinate /ˈsɜːsɪnət, US -ent/ *adjective*1 (رووه کناسی) هه لپنچراو، لوبول (بوو)، به شنبویه یی که نووک یان سه ره که ی بکه ویته ناوه نده وه) 2 (پزشکی) خری، که وانه یی *circular* (بنه رت): له *circinate* "خر هه لدان" ○ سیرسینت**circle** /ˈsɜːkl, US ˈsɜːrkl/ *noun*1 بازنه، جه غز، گاخ، خاز، نالقه، چه مه ره، که مه ره، چه رخ، ده ور، گهر، سوور، خوول 2 بوار، پانتایی، مه لبه ند، ناقار، راخته 3 کور، گروپ، کومه ل، ده سه 4 نهومی سه ره وه ی شانوگا یا سینه ما (له *cercle* فده رسی کون، له *circular* لاتین "نالقه ی چکوله"، چکولینراوی *circus* "نالقه") ○ 1 دایره، حلقه، چه رخ، دور 2 حوزه، گتره 3 محفل، جمع 4 بالکن**circlet** /ˈsɜːklət, US ˈsɜːrkl-/ *noun*

1 نیمچه تاج، نالقه ی جوانی 2 یازنوک، جه غز وکه ○ 1 حلقه ی تزینی 2 دایره ی کوچک

circs = *noun*, pl. *informal circumstances***circuit** /ˈsɜːkɪt, US ˈsɜːrɪt/ *noun*

1 خولگه، سوورگه 2 ریره وه، گیزه ون، ده ور 3 گهران، سووران 4 مه یدان، کور به یان 5 مه لبه ند،

ناقار 6 دهرووبەر 7 یاری یان ینشبرکی
خولی یهکان 8 کومه لئ له کلنسه میتودسته کان
که یه که ینکی به یوه به رایه تی ینکدین 1
مدار 2 مسیر، محیط 3 گردش 4 میدان 5 حوزه
پیرامون 7 بازی یا مسابقات دوره ای 8 سرکت

circuital *adjective*

خولگه یی، سوورگه یی ① مداری

circuit board *noun*

تخته خولگه، تخته گیزه ① صفحه مدار

circuit breaker *noun*

کلپلی دایرینی خولگه، خولگه بر، تیزووبند،
دوگمه یان کلپلی ده ریه تراندن ① مدارشکن

circuit court *noun*

دادگای گهروک یا پیاچوونهوه ① دادگاه منطقی

circuitous /sə'kju:rtəs, US sər'k-/ *adjective*

پیتچاوینج، خواروختیج، به پیتچ و پهنا، لار، به پیتچ،
دریژ و ناراسته وخو ① (circuitously)

circuitous /sə'kju:rtəsli, US sər'k-/ *adv*
به شینوه یه کی خوار و ختیج؛ (circuitousness *n*)

① پیچ در پیچ

circuitry /'sɜ:kɪtri, US 'sɜ:rk-/ *noun, pl. circuitries*

خولگه مه نی، باز نه مه نی، باز نه بندی، سیستمی
خولگه کان، کوبازنه ی کاره بایی (ریکخته یه کی
خولگه یان باز نه تلیکتریکی به کان یان شه
دهزگایه که نه وانه ینکدین) ① مداربندی

circular /'sɜ:kjələ(r), US 'sɜ:rk-/ *adjective, noun*

adj 1 خه، گروقه، خروک، چه مه ری، نالقیه یی،
سووری، چه رخی، خولی، گه ری، خه پکه یی،
باز نه یی، جه غزی، گهروک، خولوک، ده گه ری،
ده خولیتنه وه، وه رسوور: ① *a circular orbit*

a circular staircase ② *a circular building*

a circular tour of the city 2 ناراسته وخو،
به پیتچ و پهنا (گه گشت و گه ران)، circuitous

indirect 3 دهوری، له سه ر بنچینه یی
دهور (لئ) دانه وه (تیوری یان به لگه هیتانه وه) *n*

ناگاداری، داخوایی، راگه یاندن نامه (circularity)

adv ① گرد، حلقوی، چرخشی، دوری،
دایره ای، گردنده 2 غیر مستقیم 3 مبتنی بر دور *n*

اطلاعیه

circular current *noun*

(کاره با) تیزووی باز نه یی ① جریان دایره ای

circular file = (facetious) wastebasket

circularity /'sɜ:kjə'lærəti, US 'sɜ:rk-/ *noun*

1 سوور یان دهوری پووچه ل 2 باز نه یی، خری،
خریتی، خروکی، خه پکه یی، چه مه ری ① دور

باطل 2 دایره واری

circularization *noun*

1 ده رکردنی ناگادار یان راگه یاندن نامه 2
خراندن، خر کردن، خر هلدان (circularizer *n*)

① 1 صدور اطلاعیه 2 گردسازی

circular-latter *noun*

نامه ی گشتی ① نامه ی همگانی

circular motion *noun*

بزووتن یان جووله ی سووری، گه ر، گل ①

حرکت دورانی

circular saw *noun*

خره مشار، مشار یا هه ری خر؛ هه روه ها تیغه کی
به خوی ① اره ی گردی

circulating *adjective*

گهروک ① متحرک

circulating decimal = repeating decimal

circulating library *noun*

(میزووی) کتیب خانه ی بین سپاردنه وه یان
له گه ردا (کتیبه کانی به گری ده دا) ①

کتابخانه ی در گردش

circulating medium *noun*

هوی یان که ره سه ی به ره وه (ب.ت. کوین یان

زیر) ① وسیله ی رایج

circulation /'sɜ:kjə'leɪʃn, US 'sɜ:rk-/ *noun*

1 رهوت، لیشاو، ته ورم 2 سووران، گه ران،
زفرین 3 سوور، سووران یان گه رانی خوین 4
بلاوونه وه، ته شه نه 5 بلاو، تیراز (روژنامه و
کوفار) 6 چوون، به ره وی، پاره، پوول

circulatory /sɜ:kjə'leɪtəri, US 'sɜ:rkjə'lətɔ:ri/ *adj*

سه ره سوورانی خوین) ① 1 جریان 2 گردش 3
جریان خون 4 انتشار، اشاعه 5 تیراز 6 رواج، پوول

circulatory system *noun*

(کارته نداناسی) دهزگای سووروک یا سووران؛
دهزگای خوین، ره گه خوینی به کان و بوری

له شاوی lymphatic و دل ① سازگان گردشی

circum- /'sɜ:kəm/ *prefix*

پیشگر؛ دهرویه ر، دهوراندوه ر، دهوروپشت،
دهور، باز نه وه، دهوره: circumambulate

circumpolar (به رهت): له circum لاتینه وه
"round" ① پیشوند؛ پیرامون، دور، دایره

circumambient /'sɜ:kəm'ambiənt/ *adjective*

دهورده ر، دهورگر، نالقهدار، چوارلاگر،
circumambieny or -) encompassing

hence *n* دهوردان، دهورگرتن، چواردوره ده دان،
نالقهدان، دهورگگری: -ently

① /'sɜ:kəm'ambiəntli/ *adv* احاطه کنده

circumambulation /'sɜ:kəm'mbjə'leɪʃən/ *noun*

به دهور راگه ران، گه ران، خولانه وه (به دهور شتی،
circumambulatory circumambulator *n*

(adj) طواف

circumcision /sɜ:kəm'sɪʒn, US 'sɜ:rk-/
noun

1 سونت، ختنه (کور یا کج، ب.ت. له نیو جوو و مسولمانه کان دا) 2 (Circumcision) ختنه سوورانی (یا ختنه برانی) مسیح، یه کی ژه نیویری (بته رت: له *circumciser* فته رت-سی کون، یان له *circumcidere* "برین") 1 ختنه 2 سرکومون

circumference /sə'kʌmfərəns, US sər'k-/
noun

1 کهوه، کهمه (بازنه)، کهمه ره، چینه ی بازنه، دهوری بازنه یان جه غز، چنه ره ی بازنه: *the circumference of the earth* 2 چه مده، قف، دهور 3 درزیایی کهمه یان چینه ی بازنه 1 محیط دایره 2 دور 3 سرکومون

circumferential /sɜ:kʌmfə'renʃəl/
adjective

دهورده، دورگر ۱ احاطه کنده

circumflex /sɜ:kʌmfleks, US 'sɜ:rk-/
noun, adjective

n سیر کامفلیکس، چوکلّه (نیشانه ی «^» که له سه ر بزونی هیندی زمان (وه کوو فته رت-سه) داده نری تا پشان بدا که چون نه و شه یه گو بکری) *adj* چه ماوه، لار، چه م n سیرکن فلکس *adj* خمیده، خم

circumflex accent = circumflex**circumfluent** /sɜ:kʌmfluənt/ adjective

دهورگر، دهورلیده ره وه ۱ احاطه کنده

circumfluous adjective

1 دهورگر 2 دهورگیراوه به ناو، ناوگیر 1 احاطه کنده 2 محصور توسط آب

circumfusion /sə'kʌm'fju:ʒən/ noun

دهوردان، دهورگرن ۱ احاطه

circumgyration /sɜ:kəm'dʒaɪ'reɪʃn/ noun

دهورلیدان، چه رخان، سووران، گهران ۱ گردش

circumlocution /sɜ:kʌmlə'kju:ʃn, US 'sɜ:rk-/ noun

دریژدادری، دریژدری ۱ اطاب

circumlocutory /sɜ:kəm'lɒkjʊtəri, 'sɜ:kʌmlə'kju:təri, US

sɜ:rkəm'lɒ:kjʊtəri/ adjective

دریژدادریانه ۱ وابسته به اطاب

circumlunar adjective

دهخولیته وه یان جینگیره له دهوری مانگدا، دهوره مانگی ۱ سرکولونار

circumnavigation /sɜ:kəm,nævi'geɪʃn, US 'sɜ:rk-/ noun

دهورلیدان (ب.ت. دهوری دنیا) به که شتی ۱ جهان گردی یا کشتی

circumpolar /sɜ:kəm'pəʊlə/ adjective

دهورچه مسه ری، دهورچه مسه ری،

سیرکم چه مسه ری ۱ حول قطبی

circumscribed adjective

بهر ته سک کراو، سنوورپودانراو ۱ محاد دشته

circumscription /sɜ:kəm'skrɪpʃn, US 'sɜ:rk-/ noun

بهر ته سک کردنه وه، سنووردار کردن، دهورگرتن، به سته وه، دیاری کردن، ده س نشان کردن ۱ محدود سازی، تحدید، محاط سازی

circumsolar /sɜ:kəm'səʊlə(r)/ noun

دهوره خوری، سیرکم خوری ۱ حول شمسی

circumspect /sɜ:kəm'spekt/ adjective

ناگادار، هوشیار، ورپا، دوربین، توکمه کار، *diplomacy required a cautious, prudent* *The banks should circumspect response have been more circumspect in their dealings* ۱ محاط، دوراندیش

circumspection /sɜ:kəm'spekʃn, US 'sɜ:rk-/ noun

ناگاداری، هوشیاری، ورپایی، دوربینی، قایم کاری ۱ احتیاط، حزم

circumspective /sə'kʌmspektɪv/ adjective

ناگادار، هوشیار، ورپا، توکمه کار ۱ محاط

circumspectly /sə'kʌmspektɪvli/ adverb

ناگادارانه، له رووی وشیاری یان هوشیاری یه وه، له رووی پارته وه، به دوربینی یه وه: *I would suggest that for the time being you behave as circumspectly as possible in political matters* ۱ از روی احتیاط

circumstanced adverb

له ره وشتیکی دیاری کراودا ۱ در وضعیت معین *circumstances* noun, pl.

1 بارودوخ، رهوش، همل و مه رج، بار، چونه تی 2 بوویه ر، رووداو 3 باری مالی، ژیسوار 1 شرایط، اوضاع، موقعیت 2 حاذنه 3 وضع مالی

circumstantial /sɜ:kəm'stæʃnəl, US 'sɜ:rk-/ adjective

1 تیرو ته سه ل، چروپی، ورد، پر له ورده کاری، دورودریژ (نامازه به شتی که راسته به لام نایسه لمینتی) *The case particular, detailed against him was largely circumstantial a circumstantial account of the fight* 2 (فهرمی) پیوه ندی هده یان سه ره یان ده که ویته سه ر بارودوخ یان باریکی نایسه تی، به نده به رهوش یان همل و مه رجیکه وه: *Their problems were circumstantial rather than personal circumstantial a circumstantial case a circumstantial result factors* 3 لاوه کی، ماگرنک، ریکه وتی، پیوه ندی دار به لام نه به نه رته تی، 4 secondary, unessential, incidental

سهره همل و مهرجی بهخته و هری یان ناسو و ده بی
ceremonial - 5 material welfare مادی
1 مفصل، مشروح، با ذکر جزئیات 2 وابسته به
مربوط به شرایط 3 ضمنی، جانی، ثانوی، فرعی 4
وابسته به سعادت یا بهیستی مادی

circumstantial evidence noun

به لگه و نیشانه کان ٭ قران و امارات
circumstantiality /sə:kəm'stænʃi'ælrtv/ noun

تیر و ته سه لی، چرو پیری، سپر ورده کاریتی،
دو و در پیری ٭ تفصیل

circumstantially /sə:kəm'stænʃli, US
sə:rk-/ adverb

به چرو پیری، به تیر و ته سه لی، به وردی ٭ به
تفصیل، به طور مشروح

circumterrestrial adjective

ده خولیتسه و به یا جینگیره له دهوری زه وی دا،
دهوره زه مینی ٭ حول زمینی

circumvallation noun

سه نگه رلیدان، دهوردان به شووره یان دیوار،
دیوار کردن، شووره دانان، چه پهلیدان (نه پت)،
له circumvallare circumvallat- لاتین
"دهوردان به شووره ٭ rampart" سگر بندی

circumvention /sə:kəm'venfən, US
sə:rk-/ noun

خود زینه وه، هلاتن، ده رجون، فیللی شهرعی،
دهم شیرینی، چاره دوزینه وه، ریگاد دوزینه وه،
فریودان، تفره دان، له خسته بردن، هلفریواندن
٭ گریز، کلاه شرعی، فریب

circumvolution /sə:kəm'vɒ:lʃ(ə)n/ noun

1 خول 2 دهورلیدان، پیچ دان، پیچ خواردن،
(وهر) چه رخان، گهران، سووران 3 لالیدانه وه،
ناوړ ٭ 1 دوره 2 دورزی 3 التفات

circus /'sɜ:kəs, US 'sɜ:rkəs/ noun, adjective

1 n سیرک، جامبازخانه 2 مهیدان، گوره یان
adj به جوش و خروش، خوش، شاد، پرده نگه و هرا
٭ 1 n سیرک 2 عرصه adj پرهیجان

cirque /sɜ:k, US sɜ:rk/ noun

1 سیرک 2 خدیگه، چه مهره، نالقه، بازنه،
ring, circle 3 مهیدان (شویی پتک گه پشته وهی،
شه قامه کان) 4 (زهوی ناسی) چالان: ٭ پوشایی،
پهنگاو یان گولکاوکی کاسه ناسای ته لاتی (یان
قه دبالسی mountainside) که به هوی کاری
glaciation پتکهاتووه ٭ 1 سیرک 2 حلقه، دایره
3 میدان 4 سیرک

cirrhosis /sə'reʊsɪs, US -'rɒu-/ noun

(به) ریشال یوونی جگهری، جهرگه ریشال یوون
cirrhotic /sɪ'rotɪk/ adj توشبوو به
ریشال یوونی جگهر) ٭ تشمع کبدی

cirriped /sɪrɪ'pɪdiəl/ noun, also cirripede
گیانه و هری پی لولول، پالولول (barnacle) له کان
ده گریته وه) ٭ سیرپید

Cirripedia noun, pl.

(گیانه و هرناسی) پی لولوله کان، پالولوله کان
سیرپیدیا

cirrocumulus /sɪrəʊ'kju:mjələs, US
sɪrəʊ-/ noun

ههوری سیروکومولوس ٭ سیروکومولوس
cirrostratus /sɪrəʊ'stra:təs, -'strentəs, US
sɪrəʊ-/ noun

ههوری سیروستراتوس: ههوریک تاریک تر له
semi-cirrus که توئی یان چینیکی نیوهر وون
translucent، تنگ و تاریک له بهر زایی ییکی
زوردا یتکی تی و زوروی ناسمان داده پوشی ٭
سیروستراتوس

cirrus /sɪrəs/ noun, pl. cirri /-TAɪ/

1 په لکه ههور، ههوری سیروس 2 (رووه ک ناسی)
تندریل tendril 3 (گیانه و هرناسی) تهرزیک
باریک یان تالیکی مووناسا، ب.ت. پاشکوی
barnacle یان هه وای ماسی ٭ سیروس

CIS /sɪˈæɪˈes/ abbreviation
Commonwealth of Independent States

سی ئای ئیس (= کومه له ی ولاتانی سهره خوی
هاوهره وه ند) ٭ جامعه ی کشورهای مستقل
مشترک المنافع، سی آ ای

cis- prefix

cislunar 1 له م لایه، له بهر ی، له بهر: ٭
2 له لای نزدیک تری رۆ: ٭ cislalpine 3 نزدیک تر
به نیستا: ٭ cis-Elizabethan 4 (زور تر لار
(تالیک) - cis) یو ناوی ناو پته کیایی به کان
به کار دتری که کومه له تیزومتریکی نه ندازه بی
هه یه، دوو گهر دیله یان کومه لی وه که یه هه یه
که به سهر هه مان لای گهر دیکه وه نو ساه که
به هوی ناستیکی تایی ته هاوتایی (یه وه) دابهش
بووه: ٭ cis-1,2-dichloroethene (له cis لاتین)
٭ پیشوند: 1 د این سو، این سو به 2 و 3
نزدیک تر (زمان یا مکان) 4 سی

cisalpine /sɪs'alpɪn/ adjective

له لای باشوور یان خوارووی چیاکانی نالپ ٭
سیالپین

cisatlantic /sɪsət'lantɪk/ adjective

له لای ته تلاتیکه وه (وه که لا نزدیک تره کی)
٭ سیاتلاتیک

cisco /'sɪskəʊ/ noun, pl. ciscoes

جوری ماسی (هی شاه شیرینه کانی باکوور،
گرنگه له بهر گوشته کی) ٭ Coregonus
چه ندین جورن) ٭ سیکو

cislunar /sɪs'lu:nəl/ adjective

(هه لکه وتوو له) نیوان زهوی و مانگ (دا) ٭
واقع میان زمین و ماه

cisplatin /sɪsˈplætɪn/ *noun*

(پزشکی) ناوچه‌ی یکی پلاتینیومی $C_{12}H_{16}N_2Pt$ که له کیموتراپی chemotherapy شیر به نجه‌دا به کار دیتری ○ سس پلاتین

cispontine /sɪsˈpɒntɪn/ *adjective*

(کون) له لای بساکووری (یان سهرروی پرده‌کانی تهیمز Thames له لنده‌نوه (بنهره): له - cis- pont- لاتین "پسرد" ○ سس پونتین

cissy = sissy

cist /sɪst/ *noun*, also kist

سنوق (له داری هولول یان بهرد: بنهره): ویلزی "chest" ○ صندوقچه

cist /sɪst/ *noun*

(له یونانی کوندا) سنوق (بو شته پیروژه‌کان، له cista لاتین، له kistē یونانی "box" ○ صندوقچه

Cistercian /sɪˈstəːʃ(ə)n/ *noun, adjective*

n ره‌به‌ن (ج ژن، ج پساوی پندیکیتی *adj* سهر بهو تیره‌یه (بنهره): له ناوی Cîteaux، نزیك به Dijon له فهره‌سه، جیگایی که نهو تیره‌یه دامه‌درا) ○ *n* راهب یا راهبه‌ی بندیکیتی *adj* وابسته به این فرقه

cistern /ˈsɪstən, US -tɔrn/ *noun*

1 جهوز، عهماری ناو، عهمارو، نه‌ستیرک، نه‌یاراو، ناودان، تانگی ناو 2 سنووقه: تووره‌که یان کیه یان بوشاییکی شله‌دانی زنده‌وه‌ری (له cisterna لاتین، له cista (پروانه 2 cist) ○ مخزن آب 2 سیترون

cisterna *noun, pl. cisternae*

1 2 cistern 2 نه‌ستیرک: په‌کی له شوینه گه‌وره‌کانی زیر arachnoid membrane په‌کی له تووره‌که vesicle پانه‌کانی توری ئیندوبلازمی endoplasmic reticulum یان ده‌زگای گولزی Golgi apparatus که په‌که‌ی بنهره‌تی نه‌و نه‌دامه‌یانه‌یه (cisternal *adj*) ○ سیترون

cistron /ˈsɪstrɒn/ *noun*, also structural gene

که‌رتیکی گهردی DNA یا RNA که پیکهانه‌ی زنجیره‌ی بولی پیتایدی (له پیکهانی پروتین) دیاری ده‌کا (cistronic *adj*) ○ سیترون

cistus /ˈsɪstəs/ *noun*

ده‌وه‌نی به گولی سوور و سپی به‌وه [توخم Cistus] ○ سیتوس

citadel /ˈsɪtəd(ə)l, US -del/ *noun*

1 قه‌لا، دژ 2 (خوازه) سه‌نگهر، مه‌تدیز، باریزه‌ر 3 هال یان سالونی کوپونه‌وه‌ی سپای زرگاری (بنهره): له citadelle فهره‌نسی یان له cittadella ئیتالیایی، له‌سهر بنجینه‌ی civitas لاتین (پروانه‌سه‌ار city) ○ 1 ارگ، دژ 2 (مجازی) سگر 3 سینادل

citation /səˈteɪʃn/ *noun*

1 گترانه‌وه، بپاس کردن، وه‌رگرتن 2 نامه‌ی بانگ کردن، بانگ‌نامه، نامه‌ده‌نامه 3 بانگ کردن 4 دانه‌پال، خسته‌پال 5 ریزلن، پیزانین ○ 1 نقل قول، ذکر 2 احضاره 3 احضار 4 استناد 5 تقدیر

cithara *noun*, also kithara

قیساره: نامیزیکی موسقای یونانی کونه ○ قیاره *cited* *adjective*

1 هه‌لکه‌وتوو له شاردا 2 شارناسا ○ 1 واقع‌شده در شهر 2 شهرماند

citified /ˈsɪtɪfaɪd/ *adjective*, also cytified

(زۆتر له‌رووی سووکی‌به‌وه) شاری، به‌شاری‌بو ○ شهری‌شده

citizen /ˈsɪtɪzn/ *noun*, also civilian

هاوولاتی، هاوینشتمانی، شارمهند، شارستانی، باژیروانی، شاری ○ تبعه، شهروند *citizenry* /ˈsɪtɪzənri/ *noun, pl. citizenries* هاوولاتی‌یان، هاوینشتمانان، شارمهنده‌کان، دانیش‌تووان، شاری‌به‌کان، شارستانی‌به‌کان ○ شهروندان، سکنه، اهالی

Citizen's Advice Bureau *noun*, abbreviation CAB

به‌پرویه‌رایه‌تی راویژ کاری خو‌رای (بریتانیا) ○ اداره‌ی مشاوره‌ی رایگان

Citizen's Band = CB**citizenship** /ˈsɪtɪzənʃɪp/ *noun*

هاوولاتیتی، هاوینشتمانتی، شارمهندی ○ تابعیت، شهروندی

citole /sɪˈtɔl/ *noun*

نامیزیکی ژئ‌داری عودناسای medieval پشه‌نگی cittern ○ سینول

citr- (also citri- or citro-) prefix

پیشگر: 1 ترشه‌مه‌نی: 2 *citriculture* ترشه‌لوکی سیتریک: *citrate* ○ پیشوند: 1 مرکبات 2 اسید سیتریک

citral /ˈsɪtrəl/ *noun*

(کیمیا) سیتال: شله‌ی بون خوش $C_{10}H_{16}O$ ، له ترشه‌مه‌نی و روئی سه‌وزی لیموترش‌دا هه‌یه و له گولواسازی‌دا به‌کار دیتری ○ سیتال

citrate *noun*

خوی یا ئیتتری ترشه‌لوکی سیتریک ○ سترات

citric /ˈsɪtrɪk/ *adjective*

سیتریک، به‌ره‌هم‌هاتوو یان پیوه‌ند و سه‌ریه سیتریک ○ سیتریک

citric acid /ˈsɪtrɪk ˈæsɪd/ *noun*

(کیمیا) ترشه‌لوکی سیتریک $C_6H_8O_7$ ○ جوهر لیمو

citric acid cycle *noun*

سووری ترشه‌لوکی سیتریک ○ چرخه‌ی اسید سیتریک

citriculture *noun*

کردنی (دار و دره‌ختی) ترشه‌مه‌نی وه‌ک لیمو،

بر ته قبال و هند *n* citriculturist
تر شه مەنن (چين) كاشتن مركبات، سېترىكالچر

citrine /'sitɹɪn/ noun, adjective

n سېترين: جۆرى كوارتسى ئېوهرىونى زەردى شووشەي، زۆررە وەك تۆپاز دەفرۇشرى *adj* زەردى كال، لىمۇيى *n* سېترين *adj* زەردى كەرىگ

citron /'sitɹɒn/ noun

1 لىمۇترشى گەورە، بالنگ، باتو، باتس، ترنج 2 دارى ترنج [*Citrus medica*] 1 بالنگ، ترنج 2 درخت ترنج

citronella noun

1 رۆنكى سىروشتى بۇنخۇش، لە گولواسازى و بۇ دەركردنى مىرووكان بە كاردېترى 2 گياينكى ئاسياى باشوورى، ئەم رۆنەي لىن دەگىرى [*Cymbopogon nardus*] سېتروللا

citronellal noun

سېتروللال: تېكەلەينكى ئاۋەكى بىن پەنگى بۇن لىمۇيى *aldehyde* مەكان $C_{10}H_{18}O$ ، لە رۆنى *citronella oil* دەگىرى و بۇ گولواسازى وەك مىروورەۋىن *insect repellent* بە كاردېترى سېتروللال

citronella oil noun

رۆنى سېتروللال: جۆرى رۆنى تىزى زەردىباۋى كال، لە سېتروللال دەدلوپىترى، بۇ بەرھەم ھىنانى *liniment* گولار و سابوون و مىروورەۋىن بە كاردېترى روغن سېتروللا

citron melon noun

شوتى بالنگى: جۆرى شوتى گۆشت رەقى خىر سېتروللال [*Citrullus lanatus citroides*] سېتروللون

citronulline noun

جۆرى ترشەلۇكى ئەمىنۇي كرىستالى $C_6H_{13}N_3O_3$ ، لە شوتى دا زەبەندە و ب.ت. وەك ئاۋىتەينكى ناۋىجى *intermediate compound* لە گۆرىنى *ornithine* بۇ *arginine* پىكىدى سېتروللن

citrovorum factor noun

جۆرى ترشەلۇكى فولىكى چالاك لەبارە مېتابولىكەۋە كە بۇ دەرمانى شىترەنجە بە كاردېترى بە مەبەستى پاراستى خانە ئاسايى يەكان (بە) دىزى *methotrexate* سېتروروم فاكور

citrus /'sitɹʌs/ noun, adjective, pl. citruses

1 دارىان درەختى كە ئەم مىوانە دەگىرى [توخم] 2 ترشەمەنى، لىمۇيى، تېرەپرەقال، گرىپفروت (لىمۇھىندى)، لىمۇترش و تېرەپرەقالى يەكان لەخۇدە گرى *adj* سەرىبە ترشەمەنى *n* 1 درخت مركبات 2 مركبات *adj* وابستە بە مركبات

citrus fruits noun, pl.

ترشەمەنى مركبات

citrus canker noun

خۇرەي ترشەمەنى: جۆرى ئەخۇشى ترشەمەنى كە بەھۇي بە كىرپاينكەۋە تووش دەپى (*Xanthomonas axonopodis citri* syn. *X. campestris citri*)، پرىنكى زۆر لەسەر گەلا، چل و بەر پىكىدى ئىنەمى بىمارى

cittern /'sitɹn/ noun

سېترن (ئامېرىكى مىسقايقە، شىۋەي گىتار دەدا) سېترن

city /'sɪti/ noun, pl. cities

1 بازىر، شار 2 خەللى شار، دانىشتوانى شار 3 (the City) سېتى (ئاۋەندى ئابوورى لەندەن) 1 شهر 2 مردم شهر 3 (the City) سېتى

city desk noun

1 (رۆژنامە، لە برىتانيا) بەشى ھەۋالەكانى ئابوورى 2 (رۆژنامە، لە ئەمېرىكا) بەشى دەنگوباسى خۇجىتى سېتى دىك

city editor noun

رۆژنامەۋانى بەرپىسى دەنگوباسى ئابوورى يان ھەۋالەكانى خۇجىتى سېتى ادېتور

city farm noun

كىلگەي شارى كىشتزار شەرى

citified = *citified*

city hall noun

شارەۋانى شەردارى

City of God noun

شارى خودا، خواشار مەدېنەللە

cityscape noun

دېمەنى شار چشم انداز شەر

city slicker noun

شارى، زىرەك، زىرىنگ، وريا شەرى، رند

city-state noun

دەۋلەت شار (ب.ن. ئاتىن لە يۇنانى كۇندا) دولت شەر

civet /'sɪvɪt/ noun

1 سىقىت (ھەرۋەھا *civet-cat*) گيانەۋەرى كە لە بشېلە دەچىن، لە ئىۋەندى ئەفرىكا و ئاسياى باشوورى دەزى [*Viverra civetta*] (ئەفرىكا) و جۆرەكانى ترا 2 مەترپالىكى بۇنخۇش كە لە *scent glands* ئەۋ گيانەۋەرە دەگىرى (لە *zabād* عەرەبى يەۋە) 1 زىاد 2 سوت

civic /'sɪvɪk/ adjective

شارستانى، شارى، (سەرىبە) ھاۋولاتى، ھاۋنىشتمانان: *civic responsibilities* وابستە بە شەر، شەروندى، (وابستە بە) شەروندان

civic centre noun

ئاۋەندى شار، چەقى شار، ئاۋەندى بەرپەبەرايەتى شار مەركز شەر

civics /'sɪvɪks/ noun, pl.

بەرۋەردەي نىشتمانى، بەرۋەردەي كۆمەلايەتى، زانستى بەرۋەردەي شارى تعليمات مدنى، علم مدنى

civies = civvies

civil /sɪvəl/ adjective

1 شارستانی، شاری، بازاری، سیفیل، مدهنی:
civilized 2 a civil court به شارستانی،
civil society 3 نالهشکری، نادرتهشی،
ناسهریازی 4 نادینی، ناسایی، عورفی 5
نیوخشی 6 بهرهوشست، 7 mannerly
بهرهوشتانه: 8 a civil question (ماف) ناتاوانی
1 مدنی 2 متمدن 3 غیرنظامی 4 غیرمذهبی.
عرفی 5 داخلی 6 مؤدب 7 مؤدبانه 8 غیرجانی

civil code noun

قانون یان زاگونی سیفیل قانون مدنی

civil commotion noun

(مافی نینگلتهره) نازاوه، ناسارامی، بشیوی،
شیواوی، ثالوزی آشوب، شورش

civil death noun

بی-بهری له ههمو مافیکی شارستانی
محرومیت از کلیه حقوق مدنی

civil defence noun

بهگری شارستانی یان نالهشکری، بهرگری
سیفیل دفاع غیرنظامی

civil disobedience noun

سهریزیوی یان سهریچی سیفیل (قانون، باج و
هند) نافرمانی مدهنی مقاومت منفی

civil divorce noun

جیابونهوی سیفیل (بن دهستوری کلیتا)
طلاق مدنی

civil engineer noun

نندازیاری شاری، شارداریز مهندس راه و
ساختمان

civil engineering noun

نندازیاری شاری، شارداریز مهندسی راه
و ساختمان

civilian /sə'vɪliən/ noun, adjective

n ناسهریازی، ناسایی، نالهشکری
شخصی: He left the army and returned to civilian life

adj غیرنظامی شخصی
civilities noun, pl.

نیشانه کانی ریز، دابوریز احترامات

civility /sə'vɪləti/ noun, pl. civilities

1 رهوشت، توره، ماریفت، ریز، حورمست،
هملس وکوتی به ریزهوه 2 شارستانی 1 نزاکت، احترام 2 مدنیت

civilization /ˌsɪvəlaɪ'zeɪʃn, US -lə'z-/
noun

1 شارستانی، شارستانی، زیار: the
technology of modern civilization
civilizations of ancient Greece and Rome
2 روشنیبری، توره، رهوشت، ماریفت 3
پیشختن، به شارستانی کردن، پیشکوتوبی،
به شارستانی بون 4 نهتهوهی پیشکوتوو 5

ناوجهی پیشکوتوو 6 دنیای پیشکوتوو 1
تمدن 2 فریختگی، ادب 3 متمدن سازی، متمدن
شدن، مدنیت 4 ملت متمدن 5 منطقهی متمدن 6
دنیای متمدن

civilized /ˌsɪvəlaɪzɪd/ adjective

1 به شارستانی، پیشکوتوو، شارستانی،
زیارمند: the civilized world 2 بهرهوشت 3
روشنیبر 4 بهرهوشتانه، شارستانی 5 خوش
1 متمدن 2 مؤدب 3 فریخته 4 مؤدبانه 5 دلپذیر

civil law noun

مافهکان یا قانونی سیفیل حقوق یا قانون مدنی
civil liberties noun, pl.

نازادی به تاکه کسی یه کان آزادیهای فردی

the Civil List noun

مووجهی خیزانی پاتشایی حقوق خانوادهی
سلطنتی

civily /ˌsɪvəli/ adverb

بهرهوشتانه، له روی رهوشتهوه
مؤدبانه، از روی ادب

civil marriage noun

زن ومیزدایتهی شارستانی یان سیفیل (بن ناهنگ
و دابودهستوری نایی) ازدواج مدنی

civil rights noun, pl.

مافه مدهنی یه کان، مافه شارستانی یه کان
حقوق مدنی

civil servant noun

کاربهدهست، فرمانبر (ری سیفیل) نندامی
civil service: نندامی ستافی بهریوهبرایتهی
نازانسیکی نیودهولهتی international agency
کارمند دولت؛ سیویل سروانت

the civil service noun

1 ریکخواه شارستانی یه کان 2 بهریوهبرایتهی
یا کارگیری به شارستانی یه کان 3 کاربهدهستهکان،
فرمانبرانی سیفیل 1 سازمانهای دولتی 2
ادارات دولتی 3 کارمندان ادارات دولتی

civil war noun

شهری نیوخویی جنگ داخلی
civil wrong noun

(ماف) شکاندن یان پیشیل کردن مافی کسی
نقض حقوق فردی

civil year = calendar year

civvies /sɪvɪz/ noun, pl.

(جلو) بهرگی ناسایی (لهچاو بهرگی سهریازی)
لباس شخصی

Civvy Street /sɪvɪ stri:t/ noun

(له بریتانیا و نافهرمی) زیانی ناسایی، زیانی
نالهشکری، زیانی ناسایی، زیان له دهرهوهی
نهرتشد، زیانی سیفیلی زندگی غیرنظامی

CJD /ˌsiː dʒet 'diː/ abbreviation

Creutzfeldt-Jakob Disease

سی جی دی سی جی دی

cl *abbreviation* 1 (pl. cl or cls) centilitre(s) 2 class

1 سده یک لیتر، ساتی لیتر 2 کلاس 3 ساتی لیتر 2 کلاس

Cl *symbol* the chemical element chlorine

clabber /klæbər/ *noun*

شیری هله گهراو یان بزرکاو 4 کلابر، شیر بریده

claciferol /kal'sɪfərɒl/ *noun, adjective*

کالسیفرول، قیامین D₂ (-) ماکینکی بنه رته بی نیشتنی کالسیوم له سر ئیسکه کان 5 کالسیفرول، ویتامین D₂

clack /klæk/ *noun*

شعق وکوت، شعق وهۆر، شعق تهق، شعق شهق، شعق وهۆر، فچک: the clack of high heels

on the floor 6 توتق، تلق تولوق

Clactonian *adjective*

کلاکتونی، کلاکتونیه: سهریه فهره نگی کۆنه به ردینی پاش تر که له و سه رده مه دا که له و به لی له ورده به رد به کار دیترا (له ناوی شاری Clacton ئینگلتیره که که له و به لی سهریه و سه رده مه له وی دۆزراوه) 7 کلاکتون

clad /klæd/ *adjective*

له بهر کردوو، پۆشیو، بۆش، (له لیکدان دا) بۆش: snow-clad 8 ivy-clad buildings

hills 9 ملبس، بۆش

Claddagh ring /'klɑdɑ/ *noun*

نالقه ی به شیه ی دوو دهت، له ئیرلند وه ک نیشانه ی خوشه و یستی وایه (له ناوی گوندیکی چکوله له پال شاری Galway) 10 کلا د رینگ

cladding /'klædɪŋ/ *noun*

1 رووکار (میتماری) 2 روکه شانندن، رووکه شکاری، رووکه شکردن، داپۆشین، گفتانندن (کاتزا) 11 نما 2 روکشکاری

clade /kleɪd/ *noun*

(زینده ناسی) هاوهر چه له ک، لقه: کومه له ی له زینده وه ران یان نۆرگانیزمه کان که ره چه له کینگی هاو به شیان common ancestor هیه (بنه رته): له klados یونانی "لق" 12 کلید

cladistic *adjective*

سهریه لقانندن، سهریه یان پتوهندی به پۆلاندنی گیانه وه ران و گیانه وه هیه 13 وابسته به کلیدبستیک یا شاهه بندی

cladistics /kleɪ'dɪstɪks/ *noun, pl.*

(زینده ناسی) لقانندن، پۆلاندنی گیانه وه ران و گیانه 14 کلیدبستیک

clado- /'kleɪdɒ/, US 'klɑdɒ/ *prefix*

پیشگر: لق، لک، لقی، پونه وه: cladogram (بنه رته): له klados یونانی به وه "sprout, branch or shoot" 15 پشوند: شاخه، انشعاب

Cladocera /kla'dɒs(ə)rə/ *noun, pl.*

(گیانه وه ناسی) شاخ لقینه کان، کلا دوسیرا: تیره یی له قرزالیان crustaceans ی ورد که water flea ه کان داده گرئ (بنه رته): یونانی: klados "لق" + keras "شاخ" (چونکو شاخه کانیا ن لقی بوو) 16 کلا دوسرا

cladoceran *noun, adjective*

(گیانه وه ری) شاخ لقینه 17 کلا دوسران

cladode /'kleɪdɒd/ *noun*, also cladophyll

(رووه ک ناسی) قه د یان لاسکی گه لانا سا، هزار چووزه، لاسک یانی (بنه رته): له kladōdes "به چووزه ی به کجاره وه" 18 کلا دود

cladodial *adjective*

سهریه یان پتوهندی به cladode ه وه هیه 19 وابسته به کلا دود

cladogenesis /'kleɪdɒ(ə)'dʒenɪsɪs,

'klɑdɒ(ə)-/ *noun*

لق (به) بیکهاتی، هاوهر چه له ک بیکهاتی: بیکهاتی کومه ل یان گرو پیککی نوئ له زینده وه ره کان به هۆی جیاوازی گه شه سینه رانه ی جوړیکی ره چه له کی (یان به هۆی ره وتی گه شه سندن) 20 کلا دوزنیز، شاهه زانی

cladogenetic *adjective*

سهریه لق (به) بیکهاتی، سهریه پتوهندی به هاوهر چه له ک بیکهاتی به وه هیه 21 وابسته به کلا دوزنیز یا شاهه زانی

cladogram /'kleɪdɒ(ə)ɡrɑm, 'klɑdɒ(ə)-/ *noun*

دیاگرام یان هیلکاری ییکی لقی که پتوهندی cladistic ی نیشان جوژه کان نیشان ده دا، هیلکاری یی که گه شه سندن و ره چه له کی کومه لئ له گیانه وه ران ده خاتره وو 22 کلا دوگرام

cladophyll - called cladode

claim /kleɪm/ *noun*

1 داواکاری، ئیدعا، داخوازی، واینزی، داوا، ویستن: a report examining -ms of corrupt 2 links between politicians They 3 had no claim on the land 4 ادعا، درخواست، طلب 2 حق 3 علت

claimant /'kleɪmənt/ *noun*

داواکار، داواکەر، واینز، خوازیار: a claimant 5 مدعی، خواهان

claimer = claimant

clairvoyance /kleɪ'vɔɪəns, US kler'v-/ *noun*

پیشزانی، پیشگوئی، پیشبینی، داهاتووبینی، روشن بینی، غه ییزانی، داهاتووزانی، دووربینی 6 غیب بینی، بصیرت، ذکاوت

clairvoyant /kleɪ'vɔɪənt, US kler'v-/ *noun, adjective*

پیشزان، پیشبین، پیشگو، غه ییزان، داهاتووبین، روشن بین، داهاتووزان، دووربین: claims to be

clairvoyant powers ◇ clairvoyant

clairvoyantly /kleɪ'vɔɪntli/, US kler'v-/
adverb

پیش‌رآنانه، پیشبینانه، پیشگویانه، داهاتوویبانه، روشن‌بینانه، دوربینانه ◇ غیب‌بینانه، غیب‌گویانه

clam¹ /klæm/ noun

۱ سده‌فی خوراکی [Mya arenaria] (هی له‌یک‌نهرم) Venus mercenaria (هی له‌یک‌ه‌رق، ه‌ردودو هی نه‌میریکای باکووری)، Tridacna gigas (هی زله، ه‌نند و پاسیفک) و زور جورې تر ۲ گوشتی سده‌فی خوراکی ۳ گیره، منگنه، ب‌ند ◇ ۱ صدف خوراکی ۲ گوشت صدف خوراکی ۳ گیره

clam² /klæm/ noun

(نافه‌رمی و له ولاته یک‌گرتووه‌کانی نه‌میریکا) دولار ◇ دلار (نافه‌رمی و له ولاته یک‌گرتووه‌کانی نه‌میریکا) دولار ◇ دلار

clamant¹ /'klæm(ə)nt/, US 'klam-/ adjective

۱ پیویست به پایچوونه‌وه یان یی‌راگه‌بشتن، پیویست به سرنخ‌پندان ۲ هاوارک‌ر، ه‌راک‌ر، بانگ‌د‌ر، clamant, clamorous (clamant) blatant

۱ متلزم رسیدگی ۲ داد‌ن‌ده

clambake¹ /'klæmbek/ noun

میوانی یا گشت و سه‌یرانی که‌نار ده‌ریا ◇ مهمانی یا گردش در ساحل دریا

clamber¹ /'klæmbə(r)/ noun

جنگه‌رنی، پیاهه‌لج‌وون یا پیاهه‌لگ‌زانی سه‌خت و چه‌توون ◇ صعود دشوار

clammy¹ /'klæmli/ adverb

لینجانه، به شیوه‌یک‌لینج یا لیجق ◇ به‌طور ل‌ن‌ج

clamminess¹ /'klæmɪnəs/ noun

لینجی، لیجقی، ت‌م‌ری ◇ چسبانی، ت‌ری

clammy¹ /'klæmli/ adjective (clammy, clammiest)

۱ ت‌ر، لینج، لیجق، ت‌م‌رولینج، توچن: His skin felt cold and clammy ۲ (ه‌م‌وا) سارد و خاو یا شیدار: the atmosphere of an institution

۱ خیس، ل‌ج، مرطوب ۲ سرد و ن‌مدار

clamorous¹ /'klæməɹəs/ adjective

پرله‌ه‌ه‌راوه‌ریا، پرده‌نگه‌د‌نگ، پر له غلبه‌غلب، tumultuous: the busy clamorously clamorous market

clamorously (adv) clamorous market

clamorousness n پر‌ه‌یاهو

clamour¹ /'klæmə(r)/ noun, US clamor

ه‌راوه‌ریا، زه‌نازه‌نا، غلبه‌غلب، د‌نگه‌د‌نگ، سرمه‌س‌رم، قیزه، قاووقیز: the clamour of the market ◇ ه‌یاهو، سر و صدا

clamp¹ /klæmp/ noun

۱ گیره، منگنه، ت‌م‌وره ۲ بست، ب‌ند، ب‌ر ۳ (له‌چ‌م‌رخ‌ی درومان‌دا) د‌هر‌زی گیر ◇ ۱ گیره ۲ بند، قید ۳ سوزن بند

clamp² /klæmp/ noun

کوما، لوده، کوما ◇ توده، که

clampdown¹ /'klæmpdaʊn/ noun

به‌ر‌به‌ندیتی، نه‌ه‌نشتن، ری‌لیگ‌رن، به‌ر‌ته‌نگیتی، به‌ر‌ته‌سک‌کرد‌ن‌ه‌وه، سنوورداری، سه‌خت‌گری، توند‌گ‌رن، سه‌ر‌کوت‌کاری، زه‌بر‌وزه‌نگ: a clampdown on drinking and driving

منوعیت، محدودیت، شدت عمل

clamworm noun, also clam worm

کرم‌سی polychaete توخ‌می Nereis، وهک چه‌شته ◇ نوعی کرم

clan¹ /klæn/ noun

۱ کومه‌ل یان گروپ‌یک‌سی سینه‌تی هی ناوچه شاخاوی به‌کانی سکا‌ن‌ل‌ه‌ند که‌ ژماره‌یی‌ن به‌ماله پیک‌دیتی و سه‌ر‌وکه‌کانی پ‌یان وایه ره‌جه‌له‌ک‌یک‌کی هاو‌به‌ش‌یان ه‌مه‌یه ۲ تایه‌فه، تیره، خیل، ه‌وز، خیزان، خاو‌خیزان، مالیات، خانه‌دان (ب‌ت). چیان‌شینانی سکا‌ن‌ل‌ه‌ند ۳ ده‌سته، داروده‌سته، ده‌سته‌ودایره، تا‌قم، تپ (به‌ر‌ت): له planta لاتین "sprout" ◇ ۱ کلان ۲ طایفه، ایل، خانواده ۳ فرقه، جماعت

clandestine¹ /'klændə'stɪn/, US

'klændəstain/ adjective

به‌نامه‌کی، نه‌پیتی، نه‌ه‌پیتی، به‌کی، د‌زه‌کی، ژیر‌ج‌له‌کی، ش‌ار‌وه، د‌زه‌کی، ژیر‌زه‌مینی، a clandestine love affair: surreptitious

سری، مخفی

clandestinely adverb

به نه‌پیتی یان نه‌ه‌پیتی، له به‌ن‌وه ◇ به‌ن‌انی

clandestinity noun

به‌نامه‌کی‌بوون، نه‌پیتی، به‌کی‌بوون، د‌زه‌ک‌یتی، ش‌ار‌وه‌یی ◇ حالت سری، مخفی بودن

clang¹ /klæŋ/ noun

زرنگه، زرنگه‌زرنگ، چه‌ق، ته‌قه‌ت‌ق، شه‌قه‌شه‌ق ◇ د‌نگ

clanger¹ /'klæŋgə(r)/ noun

(نافه‌رمی) ه‌له‌ی ناشکرا و دیار، لی‌ه‌له‌لق‌لیشان، لی‌شینان ◇ کاف

clanging = clang

clangour¹ /'klæŋgə(r)/ noun, US calngor

(د‌نگ) زرنگه، شه‌قه‌شه‌ق، زرنگه‌زرنگ (clangorous adj) ◇ د‌نگ دانگ

clank¹ /klæŋk/ noun

(د‌نگ) زرنگه‌زرنگ، خرنگه‌خرنگ، خرنگ‌وه‌و‌ر، زره‌ز، ه‌اره (clanking adj)

(clankingly adv) جرنگ جرنگ

clannish¹ /'klæniʃ/ adjective

۱ خیل‌کی، ه‌وزی، تیره‌یی: Irish traditions ۲ به‌ک‌گرتوو ◇ ۱ قبیله‌ای به‌هم‌پیوسته

clannishly¹ /'klæniʃli/ adverb

خیله‌کی‌بانه، به‌شیوه‌ی ه‌وزی ◇ به‌روش قبیله‌ای

clannishness /'klæniʃnəs/ *noun*

خیلە کایەتی، ھۆزیتی، تیرەگەری ○ ابلایاتی گری
clanship /'klæniʃp/ *noun*
سیستەمی ئەندامیەتی یا پێوەندایەتی خێل،
دەستەگەری خێلەکی ○ کلانشیپ

clansman /'klænzəmən/ *noun, pl. clansmen*
ئەندامی ھۆز، خێلەپیاو ○ اهل قبیلە

clap /klæp/ *noun*

1 چەپلە (لێدان)، چەپک (لێدان) 2 شریخە، گرمە،
گرم ھوھر 3 (نافەرمی) فەرەنگی، سووزەنەک،
gonorrhoea ○ 1 کەف زدن 2 غەمب 3
(عامیانە) سوزاک

clapboard /'klæpbɔ:d, US 'klæbɔrd/ =
weatherboard

clapped-out *adjective*

داشقەشکاو، قورازە، چەپەرەش، شەر: *The
a clapped-out van's totally clapped-out*
old Mini ○ زھواردررفتە، قراضە

clapper /'klæpə(r)/ *noun*

1 زمانە، چەکوش (زەنگ) 2 چەپلەلێدەر 3
چەقەنە ○ 1 چکش، زبانی 2 کەزەندە 3 قاشفک،
چوبک

clapperboard /'klæpəbɔ:d, US
'klæpəbɔrd/ *noun*

کلەپەرۆرد، تەختەتەقە (لە فیلمسازیدا) ○
کلەپەرۆرد

clappers *noun, like the clappers*

(نافەرمی) ھەک فەرە، زۆرخێرا، توند، بەتوندی،
ھەک تیسکەدی تەقەنگ، پەگجەر خێرا: *to
run/ride/drive like the clappers* ○ مثل برق

clapping /'klæpiŋ/ *noun*

چەپلە: *I could hear the sound of clapping*
○ *from the other room*

claptrap /'klæptɹæp/ *noun*

قەسە لەق و مەلەق، ھەلەت و پەلەت، شەرم و بێرم،
قەسە گەوچانە ○ حرف مەفت، سخن احمانە

claque /klæk/ *noun*

چەپلەلێدەرە بەکری گراوەکان، چەپلەلێدەرانی
بەکری گراو ○ جماعت تشوق کەندەي مزدور

clarence /'klærəns/ *noun*

(مێژوویی) کلەرێنس (کالیسکی چوارپێچکەیی
یا چەرەخ) ○ کلارێنس

claret /'klærət/ *noun, adjective*

n کلەریت، سوورەمە، بەدە سوور یان بۆردو
(فەرەنسی) *adj* (رەنگ) سووری توخ یان تیر،
رەنگی مەدی ○ *n* کلارت *adj* شرابی

clarification /,klærəf'keɪʃn/ *noun*

1 روونکردنەوە، روونکردنەوە،
تیشکخستنەسەر، لێکدانەوە 2 پالاوێن، پارزێن،
فرج کردن، قال ○ 1 توضیح، شرح 2 پالایش

clarified *adjective*

پالێوارو، فرج کراو، قال کراو ○ پالودە

clarified butter *noun*

روۆن، روۆنی زەنگ، روۆنەکەرە ○ روغن حیوانی
clarifier *noun*

روون کەرەو، لێکدەرەو ○ توضیح دهنده

clarinet /'klærənet/ *noun*

کلارینیت، قەرەنە ○ فرەنی

clarinetist /,klærə'netist/ *noun, also US
clarinetist*

کلارینیت زەن، قەرەنە زەن ○ فرەنی زن

clarion /'klærɪən/ *noun, adjective*

n شەپوور، شەپووری شەر، بۆری، کەرەنا،
دەنگی شەپوور *adj* بەرز و روون ○ *n* شپوور،
صدای شپوور *adj* بلند و واضح

clarion call /'klærɪən kɔ:l/ *noun*

ھاوار، بانگەواز، جار، گازی ○ ندا

clarity /'klærəti/ *noun, pl. clarities*

روونی، زوڵالی، رووشنی، خووبایی، دیاری،
ناشکراوی، راشکاوی: *clarity of
clarity of clarity in the law*
○ *clarity of thought* ○ *purpose/vision*

وضوح، رووشنی، شفافی

clarkia /'kla:kiə/ *noun*

گیایێکی ئەمریکای باکووری، پە گۆلی سێ،
پەمەیی یا ئەرخەوانی پەو [توخم *Clarkia*]
(بەسەرە): لاتینی نوێ، لە ناوی دۆزەری
ئەمریکایی *William Clark* کە ئەم روووەکە
دۆزیوە ○ کلارکیا

Clark's nutcracker *noun*

جۆری ئالندە سێی بۆرباوی کلک و بال رەش
و سێی، ھێ روژاوی ئەمریکای باکووری
[*Nucifraga columbiana*] ○ نوعی پرندە

clarsach /'klærɪsəx, US 'klærɪsək/ *noun*

چەنگێکی چکۆلانە زێ سیم، لە موسیقای
خۆمالی و سەرەنای سکاتلەند و ئیرلەند
بەکار دێت ○ نوعی ساز

clart /kla:t/ *noun, also clarts*

1 (سکاتلەند) قوڕی چەسپ 2 پێسی، چلکێکی،
چەپەلی ○ کلارت

clary /'kleəri/ *noun*

کوزیرە ژن، سێفەلوو کە؟ جۆری گیای بۆنخۆش
لە تیرە *Salvia sclarea* (ئەوروپایی
باشووری) و جۆرەکانی تر ○ مریم گلی

clash /klæʃ/ *noun*

1 بەریەک کەوتن، لێک کەوتن، لێک دران،
پێک کەوتن، تێک ھەلجوان، رووبەر و رووبوونەو،
بەگژیەک داچوون 2 مەشت و مەر، جووڕە،
مەشرەغین، مەشرەقە، دەمەقەرە 3 شەر،
شەرو کێشە، مەملاتی، پێک ھەلیرزان، پێکادان،
نامبازناو قەدی پەبوون، کێشە کێش: *a clash
of interests/opinions/cultures* 4 دزاییەتی،

دزبهری، جیساواری، ناکوکی، نارمزیه تی 5
هاوکاتی، هدهدهمی، ینکهوه روودان 6 ناسازی 7
(دهنگ) زرنکه، چه که چه کی، شهقه شهقه،
تهقی وکوت، دهنگی لیک کهوتن یا شکان: *a clash of cymbals/swords* 1 بر خورود، تصادم،
روبارویی 2 مشاجره 3 نزاع 4 مخالفت، اختلاف،
تضاد 5 تقارن 6 ناسازگاری 7 (صدا) تلق تولوق

clashing adjective

بهریک کهوتو، لیک کهوتو، ینک کهوتو ۰
تصادم کنند

clasp /kla:sp, US klæsp/ noun

1 گیر، قلاب 2 ناغزونه، یزیم، بهره زمانه 3
دهری، قازان قوفلی، دهری و بهرکوز، بهت 4
باووش، حمینز، نامینز، له باووش گرتن،
باووش یاکردن 5 گرتن ۰ 1 قلاب 2 سگک 3
سجاق، قرن قوفلی 4 بقل، در آغوش گیری 5 کیش

clasp-knife noun

چه قوی کلید دار یان زامن دار، چه قوی دوگمهی
۰ چاقوی ضامن دار

class /kla:z, US klæs/ noun, adjective

1 n پل، چین، تویر، توی 2 جور، جشن، ناوا
3 دهست، دهسته 4 ریز 5 ناست، راده، پله،
نمره، پایه 6 پل (خویندن) 7 وانه 8 شاگرددهکان،
هاوده ودهکان، هاوپل 9 یوز، کلاس، تروتوب،
تمه خوش 10 (زینده ناسی) پل: له پولاندنا له
زور order و له زیر phylum یان division
وهک Mammalia و Insecta) 1 adj چینایه تی
2 هدهره باش، زور چاک، یه کجار باش ۰ 1 n
طبقه، رده 2 نوع 3 صف 4 ردیف 5 سطح، رتبه،
درجه 6 کلاس 7 درس 8 هم دوره ها 9 تشخیص
10 رده 1 adj طبقاتی 2 عالی

class action noun

(ماف) دادخوازی دهسته تی ۰ دعوی حقوقی
گرومی

class-conscious adjective

خساوه تی، هوشیاری چینایه تی، (به) ناگای
چینایه تی، هوشیار له بواری جیساواری
چینایه تی دا ۰ دارای آگاهی طبقاتی

class-consciousness noun

هوشیاری چینایه تی، ناگایی چینایه تی ۰ آگاهی
طبقاتی

class culture noun

چاند یان فرههنگی چینایه تی یان چینی ۰
فرهنگ طبقه ای

class distinction noun

جیساواری چینایه تی ۰ اختلاف طبقاتی

classic /'klæstɪk/ adjective

1 کلاسیک 2 زورباش، په سندرکراو، هدهره چاک
3 بهرز، دیار، بهرجهسته، نمونه 4 ناسراو،
ناودار 5 کون، له میزینه، کهونار، قه دهیمی 6
نهریتی، رهمن ۰ 1 کلاسیک 2 ممتاز 3 بارز 4

معروف 5 قدیمی 6 ستی، اصل

classic /'klæstɪk/ noun

1 بهرهمی کلاسیک، شاکاری ویزه یی 2
شوینده وار یان بهرهمی نمونه، بهرهم یان
ناسه واری میژوویی یا بهرجهسته 3 زانای ویزه یی
کهونار، نووسر یان هونه رهنندی کلاسیک ۰
1 اثر کلاسیک 2 اثر برجسته 3 دانشمند ادبیات
کلاسیک، نویسنده یا هنرمند کلاسیک

classical /'klæstɪk/ adjective

1 سهریه ویزه یی کهونار (یونان و روم)
کلاسیک، کهونار، دیرین، کون (کاریگه ری
هونه و ویزه یی یونان و رومی پتوه دیار بی):
classical civilization (دهیاره یی موزیک)
تایه تمه ندی سهرده می 1750 تا 1800 2
رهمن، له میزینه، کون، نهریتی،
classical Mendelian genetics: traditional
کلاسیک، تیوری کوانتوم، میکانیکی
شه پولی *wave mechanics* تیوری ریزه ییتی
relativity نه گرتیه وه: *classical physics* 3
ساده و سهرنج راکیش 4 سهریه یه کهمین قوناخی
گرتن له بواریکی لیکولینه وده: *classical*
Marxism ۰ 1 کلاسیک، باستانی 2 اصل،
قدیمی، ستی: کلاسیک 3 بی پیرایه و جذاب 4
کلاسیک

classical conditioning noun

مه رجی کردن یا مه رجاندنی وهلامی یا کلاسیک
۰ شرطی سازی کلاسیک

classically /'klæstɪkəl/ adverb

به شیوه یه کی ساده: *Her face is classically beautiful*
۰ به طور بی پیرایه

classicism /'klæstɪsɪzəm/ noun

کلاسیسیزم، کلاسیک گه ری (= ره چاوکردنی
شینواز و بنه ماکانی کلاسیک) ۰ کلاسیسم

classicist /'klæstɪsɪst/ noun

کلاسیسیست (= کهستی که شینواز و بنه ماکانی
کلاسیک ره چاو ده کا)، (بسیور یان خویندکاری
هونه و ویزه یی یونان و روم)، کلاسیست
Classics noun, pl.

(خویندنه وهی) زمان و ویزه یی کونی یونان و
روم ۰ زبان و ادبیات یونان و روم باستانی

class ideology noun

نایدیالوژی یان ئیدئولوژی چینایه تی ۰
ایدئولوژی طبقاتی

class-feeling noun

ههستی چینایه تی (= ههستی دوزمناهی نیوان
چینه کانی کوملگا) ۰ احساس طبقاتی

classifiable /'klæstɪfaɪəbl/ adjective

له پولین هاتوو، له پولاندن هاتوو، ده پولینتری،
دهسته ده کری: *The information was not easily classifiable*
۰ قابل رده بندی یا
طبقه بندی

classification /ˌklæsɪfɪˈkeɪʃn/ *noun*

1 پۇلاندن، پۇلین، دەستەکردن، دەستاندن، دابەشاندن، دابەش کردن 2 دەستە، دەست، بابەت، پۇل، category class 3 (زېئىندە(وهر)ناسى) دانانى گيانەوهران، رووکهکان و هتد له نیتو کومەل یان گروپ، پۇل یان بەشەکان division به یینی تاییه تەندى یان (یان پینوهره جه سپوهره criteria taxonmy established criteria) ب.ت. *The classification of bony fish is classificatory extremely complicated* (adj) 1 طبقه بندى، رده بندى 2 طبقه، رده، مقوله 3 (زیست شناسى) رده بندى

classified /ˌklæsɪfaɪd/ *adjective*

1 پۇلینراو، پۇلین کراو، پۇل پۇل، دەستە دەستە، دەستە کراو، دابەشینراو، دابەش کراو: *classified information/documents/material* 2 *classified catalogue* نەیتى 1

طبقه بندى شدة، رده بندى شدة 2 سرى **classified ads** = classified advertisement

classified advertisement *noun*, also classified ads, classifieds, BrE also small ads, US also want ads

ناگادارى يە پۇلینراوهره کان، پینداویستی یە کان، پۇلینراوهره کان نیازمندی ها

classified documents *noun, pl.*

زانبارى پۇلینراو ۱ اطلاعات طبقه بندى شدة **classifieds** = classified advertisement

classifier /ˌklæsɪfaɪə(r)/ *noun*

(رێزمان) پۇلینەر، پۇل دەرخر (ب.ن. باشگری "un", پۇلینەر یان پۇل دەرخره یکی پشان دهرى واتای نهرتی یه) ۱ طبقه بندى کنده، طبقه نما

classis *noun*

دەستە، چين، پۇل، بابەت ۱ رده، مقوله **classless** /ˈklaːsləs, US ˈklæs-/ *adjective*

بى چين، بى جياوازی چينايەتى ۱ بى طبقه **classlessness** /ˈklaːsləsənəs, US ˈklæs-/ *noun*

بى چينى، نەبوونی جياوازی چينايەتى ۱ عدم اختلاف طبقاتی

classmate /ˈklaːsmet, US ˈklæs-/ *noun*

هاو پۇل، هاو شاگرد، ناوەل پۇل، ناوال دهرس ۱ هم کلاسى

classroom /ˈklaːsruːm, -rum, US ˈklæs-/ *noun*

پۇل، ژوور یان دیوی وانە ۱ کلاس درس **class society** *noun*

کومه لگای چينايەتى ۱ جامعەى طبقاتی **class status** *noun*

بینگه یان ستاتوسی چينايەتى ۱ پایگاه طبقاتی **class struggle** *noun*, also class war

1 خەبات یان مەملەتیی چينايەتى (له بیرى

مارکسیزم دا) 2 دزایەتى چینی ۱ مبارزەى طبقاتی 2 تضاد طبقاتی

class system *noun*

رېکخستە یا سىستى چينايەتى ۱ نظام طبقاتی **classy** /ˈklaːsi, US ˈklæsi/ *adjective* (classier, classiest)

(نافەرەمى) بەشکو، شوخ، شیک، چاک، گران بايى، هەلکەوتوو، جوان، بە کلاس، زۆرباش: *a classy & a classy player* ۱ *hotel/restaurant* باکلاس، عالی

clastic /ˈklæstɪk/ *adjective, noun*

(زەوى ناسى) کلاستیک، پارچه پارچه، کەرت کەرت، لەت لەت، جياوهر بوو، لیکه وهر بوو، کەرت مەوهر بوو: *a clastic sediment* (بەنەرەت: له *clastique* فەرەنسى، له *klastos* یونانی "شکاو" له چەند لەوت و کوت دا) ۱ کلاستیک، تقسیم شونده

clatter /ˈklætə(r)/ *noun*, also clattering

1 (دەنگ) چە کەچەک، شەق و کوت، تەق وور، رەپەرەپ، شەق شەق: *'the clatter of horses' hoofs* 2 هەراوهریا، دەنگە دەنگ، شیناوی، ئالووزى، باشاگردانى، پشینوى 1 (صدا) تلق تولوق 2 مەهمە، آشتگی، هرج و مرج

clatterer *noun*

مرؤى زۆروهر یان زۆربله ۱ آدم برگو

claudicant *adjective*

شەل، لەنگ ۱ لنگ

claudication *noun*

شەلى، لەنگى ۱ لنگى

clausal *adjective*

سەر به دەستە وشە یان لارستە، لارستەیی، دەستە وشەیی، برگەیی ۱ وابستە به عبارت

clause /klaʊz/ *noun*

1 (رێزمان) برگە، گەردە، لارستە، سارستە، دەستە وشە 2 (ماف) بەند، مادە: *There is a clause in the contract forbidding tenants*

to sublet 1 بند، عبارت، جملە وەرە 2 مادە **clausal** /ˈklaʊstr(ə)l/ *adjective*

سەر به دەر، سەر به ژوور یان حوجەرەى دینی ۱ وابستە به صومعه، وابستە به حجرەى دینی

claustrophobia /ˌklaʊstrəˈfoʊbiə, US ˈfoʊ-/ *noun*

ترس له شویتى تەسک و تەنگ، تەنگبەرترسى ۱ هراس از مکان های بسته

claustrophobic /ˌklaʊstrəˈfoʊbɪk, US ˈfoʊ-/ *adjective, noun*

1 *adj* تووشى ترس له شویتى تەسک و تەنگ هاتوو، تەنگبەرترس 2 تەنگ و تارىک، دلستەنگ، خەفە n مرؤى ترساو له شویتى

تەسک و تەنگ، مرؤى تەنگبەرترس ۱ *adj* 1 دچار هراس از مکان های بسته 2 خەفە n آدم

هراس‌مند از مکان‌های بسته

clavate /'klɜ:vət/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی و زینده‌ناسی) گورزی، گورزاناسا، گویال‌ناسا، گوبالی، شیوه‌گوبال، گورزانه، شیوه‌گورز ○ چماقی

clave¹ = past of cleave

clave² /kleɪv, US klɑ:v/ *noun*

کلاف، کلبله ○ کلاو

clavichord /'klævɪkɔ:d, US -kɔ:rd/ *noun*

کلافیکورد، کلبل‌زنی (جوزه نامیریکی موسیقی کون، له پیانو ده‌چنی و ناوازیکی نهرم و نیانی هه‌یه) ○ کلاویکورد

clavicle /'klævɪkl/ *noun*

نیسکی چه‌له‌مه، نیسکه‌چه‌له‌مه، خه‌مازه ○ استخوان ترقوه یا چنبر

clavicular /kla'vɪkjulə/ *adjective*

چه‌له‌میی، خه‌مازه‌یی، سدره نیسکی چه‌له‌مه ○ وابسته به ترقوه

clavier /'klavɪə, US klə'vɪə/ *noun*

نامیریکی که‌پیوردی ○ نوعی ساز

claviform /'klavɪfɔ:m/ = clavate

claw /klɔ:/ *noun*

1 چرنوک، چنگال، چنگ، کولاف، لایوشک، نینوک، چنجروک، به‌نجه، چنگورک، قنار، رفوک، خرمووشک، قهرمووشک؛ هه‌رکام له‌و باشک‌و یان چوکلە قولابی‌بانه‌ی سهر پای میرووین 2 چنگ یان چنگال یان قولابی قرزال، جال‌جالوکه یان چومگه‌پایینکی تر 3 قولاب، قه‌لانگ (شتن یان که‌رسته‌پایینکی میکانیکی، شتی که شیوه‌ی چنگ ده‌دا) ○ 1 چنگال، پنجه، کلاو 2 کلاو 3 چنگک، چیزی شبیه چنگال

clawed *adjective*

به‌چنگ، چنگن، چنگال‌دار، چرنوک‌دار، چنجروک‌دار ○ دارای چنگال

claw-hammer *noun*

چه‌کوشی بزماریکش ○ چکش میخ‌کش

clay /kleɪ/ *noun*

گل، قور، حهری، گله‌سووره، گلی تیربار، گلی کاسه و گوزه، به‌کره ○ خاک رس، گل رس

clayey /kleɪi/ *adjective*

گلی، قوری ○ رسی

claymore /'kleɪmɔ:(r)/ *noun*

1 کلیمور: شمشیری دو‌دمه‌ی سکا‌تلندی 2 جو‌ری مینی دژه‌که‌س ○ 1 کلیمور 2 نوعی مین ضدنفر

clay pigeon *noun*

کو‌تره قورینه، بالنده بو‌ئنگاوتن ○ کونتر گلی

clay pipe *noun*

سه‌پیلە، قفلن ○ بچق

clay-pit /kleɪ pɪt/ *noun*

گله‌جان، گل‌کن، گل‌کنن ○ گود خاک رس

claystone *noun*

به‌ردی گلین، به‌رده‌گل ○ سنگ گلی

clay-wall /kleɪ wɔ:l/ *noun*

مووره، موور ○ چینه

clean /kli:n/ *adjective, adverb, noun*

adj 1 پاک، خاوین، ته‌میز، بی‌زیان، بی‌پله، پاک‌تر 2 بی‌لکه، بی‌پله 3 تازه، نه‌و، نوی 4 سبی، نه‌ووسراو، بی‌نیشان، به‌کارنه‌هینراو (کاغز) 5 به‌ره‌شتانه، به‌ناپرووانه، ناهه‌رزانه 6 دیار، ناشکرا، روشن، روون 7 حلال، حلال‌گوش 8 ریک‌وینک، ساده، ساف، ته‌خت، لووس، ریک، ته‌کوز 9 قانونی 10 دادبه‌روهرانه، جوامیرانه، پیاوانه 11 بی‌فروغیل، بی‌خه‌وش، بی‌گه‌رد، بی‌هله، باش، پاک، بی‌گناه، بی‌سووج 12 وه‌ستایانه، شاره‌زایانه 13 ته‌واو، ره‌به‌ق 14 بی‌تیشک‌دانه‌وی رادیو‌تسه‌کتیف بیان که‌مه‌ره‌مه‌هینهری تیشکه‌چالا‌که‌کان (رادیو‌تسه‌کتیف یان چه‌ک‌وچولی ناوکی) 15 له‌بار، گونجاو 16 به‌بون و به‌رام، بون‌خوش، به‌تام *adv* به‌ته‌واوه‌تی، ته‌واو *n* پاک‌ی، خاوینی، ته‌میزی، پاک‌زی، خاوین‌کردنه‌وه، سرین، ته‌میزکردن ○ *adj* 1 تمیز، پاکیزه 2 بی‌لکه 3 نو 4 سفید (کاغذ) 5 موزبانه 6 واضح 7 حلال 8 منظم، هموار 9 قانونی 10 منصفانه 11 عاری از خطا، بی‌تقصیر 12 ماهرانه 13 کامل 14 بدون تشعشعات رادیو‌اکتیو 15 مناسب 16 دارای بو یا طعم مطبوع *adv* کاملاً *n* پاک‌یزگی، نظافت، تنظیف

clean-cut *adjective*

1 شوخ‌وشه‌نگ، ریک‌وینک، جوان‌چاک 2 ریک‌وینک، خاوین، ته‌میز 3 دیار، روون، روشن ○ خوش‌ریخت 2 تمیز، مرتب 3 مشخص

cleaner /'kli:nə(r)/ *noun*

1 کاره‌که‌ر، خاوین‌که‌ره‌وه 2 ده‌زگای خاوین‌کردنه‌وه، ده‌زگای سرین بیان خاوین‌کردنه‌وی مال 3 مه‌تریال یان که‌ره‌سه‌ی خاوین‌کردنه‌وه 4 شوپنی به‌رگ یان بارچه‌شتن، شورکه 5 (له‌لیک‌دان‌دا) -شور، -سر، -خاوین‌که‌ره‌وه ○ 1 نظافت‌چی 2 ماشین پاک‌کنندگی، جاروبرقی 3 ماده‌ی پاک‌کننده 4 لباس‌شویی 5 (در ترکیب) شور، پاک‌کن

cleaner fish *noun*

ماسی‌به‌سره، جو‌ری ماسی ورد که‌مه‌خوره‌گان له‌سهر پینست، گوئی و ده‌می ماسی‌به‌گوره‌کانی تر ده‌سهر‌ته‌وه | *Labroides dimidiatus* و جو‌ره‌کانی تر ○ نوعی مامی

cleaner's /'kli:nə(r)/ *noun*

دوو‌کانی شیو‌و‌کول، شوپنی به‌رگ‌شتن، شورکه، شور‌دنگه ○ لباس‌شویی، خشک‌شویی

cleaning /'kli:nɪŋ/ *noun*

1 سرین، مالین، ده‌س‌پیا‌هینان، خاوین‌کردنه‌وه 2 جومال، لینه‌مال ○ 1 نظافت 2 لایروبی

cleaning lady *noun*

کاره‌گر ○ نظافت‌چی زن

cleaning woman = cleaning lady**clean-limbed** *adjective*

شوخ‌وشه‌نگ، جوان‌چاک، توله‌نهمام، ریک‌وینک ○ خوش‌ترکیب

cleanliness /'klenlɪnəs/ *noun*

خاوینی، پاکی، تمیزی، پاکزی ○ تمیزی

cleanly /'klenli/ *adjective* (cleanlier, cleanliest), *adverb**adj* پاک، خاوین، تمیز *adv* به شیوه‌ی یکی خاوین، به ناسانی، ناسان، به تکانی، به یکجای، به شیوه‌ی یکی خاوین، جوان ○ تمیز *adv* به نحو تمیز، به راحتی، به طور تمیز**cleanser** /'klenzə(r)/ *noun*

1 مه‌تریالی خاوین‌کهره‌وه 2 شله‌ین بژ لئ‌کردنه‌وی سووواو و سیپاو ○ 1 ماده‌ی پاک‌کننده 2 شیرپاک‌کن

clean-shaven *adjective*

بی‌ریش‌وسمیل، شش‌تیخ‌کردوو، سوور‌کردوو، له‌بناتاشیو، دامالو ○ از ته تراشیده

cleansing department *noun*

(بریتانیا) دیپارتمانی حکومتی خوجینی که باشهرؤ کوده‌کانه‌وه ○ کلینیک دیپارتمان

clean sweep *noun*

1 گسورانی ته‌واو، گسوران‌کاری به‌ره‌نی، نال‌وگسوری ره‌بق 2 سه‌رکه‌وتنی ره‌بق ○ 1 تغییر کامل 2 موفقیت یا پریرزی کامل

clean-up *noun*

1 پاکتاو، نه‌هشتن، سرینه‌وه 2 پاک‌کردنه‌وه، خاوین‌کردنه‌وه، گسک‌لیدن ○ 1 پاک‌سازی 2 نظافت کامل

clear /kliə(r), US 'klɪr/ *adjective, adverb**adj* 1 روون، تهنک، رووته‌نک، زوال، ساف، نه‌ودیدیار 2 سا، ساو، سامال، تاووساو، تاوویان، تاو(که‌وتوو)، بی‌ه‌وره‌لا، خورکه‌وتوو 3 دیار، ناشکرا، خویا، روشن، روون، به‌رچاو، راشکاو 4 ره‌وان 5 دلنیا 6 ته‌واو، ره‌بق، گشت، هه‌موو 7 ره‌ها، نازاد، دانه‌خراو، نه‌گیراو، بی‌له‌میه‌ر، بی‌کوسپ 8 کراوه، ناواله 9 چول، خالی، به‌تال 10 خه‌لوه‌ت 11 دور، به‌دور له 12 بوخنه (خه‌رج‌ویار لئ‌ده‌رکراو) *adv* به راشکاو، به‌روونی، به‌ته‌واوتی، دور، به دور له، دور له ○ *adj* 1 شفاف، صاف 2 آفتابی 3 واضح، آشکار، مشخص، محرز، صریح 4 فصیح 5 مطمئن 6 کامل، تمام 7 غیرمسدود، رها، بدون مانع 8 باز 9 خالی 10 خلوت 11 دور از 12 خالص *adv* به وضوح، کاملاً، دور از**clearance** /'klɪərəns, US 'klɪr-/ *noun*

1 خاوین‌کردنه‌وه، سرینه‌وه، پاکتاو، پاک‌کردنه‌وه 2 ده‌س‌پیومنان (کله‌وبه‌ل) 3 مه‌ودای نازاد،

مه‌ودای پاراستن، مه‌ودای پیویست، ماهوی پیویست، جیگا، مه‌ودای تیا‌هه‌لسووران 4 (هات‌وچو)، ریدان، ریگه‌دانی فدرمی، ده‌ستوور (پندان) 5 کوسپ‌لایردن یان رایه‌راندن 6 (تویین و هاکی) لیدن، (تن‌ه‌لدان) ○ 1 پاک‌سازی 2 ترخیص کالا 3 فاصله‌ی ایمن 4 اجازه (رسمی) 5 برطرف‌سازی مانع 6 عمل شوت کردن

clearance sale *noun*

حه‌راج، تونده‌وه، هه‌رزان‌فروشی (له‌بهر گوبرینی کار و هند) ○ حراج

clear-cut *adjective*

دیار، خویا، ناشکرا، به‌رچاو، روون ○ مشخص، واضح

clear-headed *adjective*

زیره‌ک، تیگه‌یشتوو، ژیرانه، به‌مشوور ○ فهمیده، معقول

clear-headedly *adverb*

ژیرانه، تیگه‌یشتووانه ○ معقولانه

clear-headedness *noun*

تیگه‌یشتوویی، به‌رچاو‌روونی ○ فهمیدگی

clearing /'kliəriŋ, US 'klɪrɪŋ/ *noun*1 به‌شی‌رووتله‌ی دارستان، رووتایی دارستان: *We made camp that night in a clearing*2 نال‌وگسور، گوبرینه‌وه: *Clearing is the final round of the admissions cycle*

○ 1 بخش بر‌درخت 2 نه‌اتر

clearing bank *noun*

بانکی سه‌ربه‌نال‌وگسورخانه ○ بانک عضو مرکز پایابای

clearing-house *noun*

نال‌وگسورخانه، ناوه‌ند یان زووری گوبرینه‌وه (نووسینگه‌ی‌کی ناوه‌ندی که بانک‌ه‌کان بژ مه‌به‌ستی دانی باره به‌ی‌کتر و گوبرینه‌وه‌ی چه‌که‌کان به‌کاری‌دین)، ریخه‌خراوه‌ین که کاری گوبرینه‌وه‌ی زانیاری له لایه‌ن خه‌لک یان ریخه‌خراوه‌کانی تره‌وه ده‌کا ○ مرکز یا اتاق نه‌اتر

clearing-iron *noun*

رئ‌سر، به‌ردسر (له ریگای ناسن‌دا) ○ کلرینگ ایرن

clearly /'kliəli, US 'klɪrli/ *adverb*به ناشکرای، به راشکاو، به‌روونی، *Please speak clearly after the* : obviously *It's difficult to see anything clearly* ○ tone *She explained everything* ○ in this mirror

○ very clearly به وضوح

clearness /'klɪəns, US 'klɪrns/ *noun*

روونی، دیار‌بوون، به‌رچاو، رووته‌نکی، زوالی، سایی ○ وضوح، شفافیت، روشنی

clear-out *noun*خاوین‌کردنه‌وه: *have a clear-out* ○ نظافت**clear-sighted** *adjective*

دووربین، چابین، فامیده، تیگه‌بشتو،
Try to keep a -ar-sighted بهرچا ورون، زیر:
view of your objective بایصرت، فهمیده
clear-sightedness noun

دووربینی، تیگه‌بشتوویی، بهرچا ورونی
 بصیرت، فهمیدگی

clearstory = clerstory

clear-voiced adjective

دهنگ‌زلال، دهنگ‌ساف ○ دارای صدای صاف
clearway /'kli:weɪ, US 'kli:wei/ noun
 ریگای لی‌رانه‌ویستان (ریگایی که ماشین‌کان
 نابین لئی راکرن) ○ جاده‌ی توقف ممنوع

clearwing noun
 (گیانه‌وه‌رناسی) بال‌تنگه، تنگه‌پال
 (شمه‌کوپره‌ی بکی روژفر [خیزان Sesiidae]:
 زور جورن) ○ نوعی خفاش

cleat /kli:t/ noun
 1 دوگمه، سنگ، گویکه 2 هوره، سنگ، پواز
 3 چتوچه‌له، گیره، گوریسگر (کشتی) ○ 1
 استوک 2 گوه 3 گیره

cleats noun, pl.
 کوشی دوگمه‌دار یا گویکه‌دار، کوشی
 دوگمه‌ریز یا گویکه‌ریز، کوشی سنگ‌ریز ○
 کفش استوک‌دار

cleavable adjective
 داداقلیشی، داده‌تلیش، شیاوی قلیش بردن،
 له‌داقلیشان‌هاتوو، یق‌داقلیشان یا داقلیشان
 دهین ○ شکاف‌پذیر

cleavage /'kli:vɪdʒ/ noun
 1 داقلیشاندن، داتلیشاندن 2 تلیش، قله‌ش،
 قلیش، شق، درز، که‌لین، که‌له‌بر 3 دابه‌ش‌بون
 4 دو‌بهره‌کی، جیاوازی، ناکوکی: *a deep*
cleavage between rich and poor in society
 5 درز یا قلیشی مهم‌ک یا سینگ (زنان) ○ 1 عمل
 شکافتن 2 شکاف، ترک 3 انقسام 4 تفرقه، اختلاف
 5 چاک سینه

cleaver /'kli:və(r)/ noun
 1 سیکارد، چه‌په‌چاخ، شه‌تیر، ساتور 2
 داقلیشینه، داتلیشینه، قله‌شینهر 3 نامیزیکی
 به‌ردینی پیش‌میزوو prehistoric که دم یا
 تیغیکی تیزی له سهریکی‌یه‌وه هه‌بوو ○ 1
 ساطور 2 شکافته 3 کلیر

cleavers, pl. = gossegrass
clef /klef/ noun
 (موسیقاً) کلیل (بنده‌رت: له فهره‌نسی، له
 لاتین "key" کلیل) ○ کلید

cleft /kleft/ noun
 قه‌له‌ش، تلیش، که‌لشی، گاز، گاباره، کاو،
 شکیر، که‌ل، که‌لین، که‌له‌بر، درز: *a cleft in*
They walked up a cleft in the hills شکاف

cleft /kleft/ adjective
 قه‌له‌شای، تلیش‌دار، داقلیش‌دار، داتلیش‌دار،
 دووکه‌رت، که‌لای، که‌لین‌دار، که‌له‌برای،
 درزدرز ○ دارای شکاف، شکافته

cleft /kleft/ = past and past participle of
 cleave

cleft lip noun
 لیوکه‌تی، که‌تی ○ لب‌شکری

cleft palate noun
 مه‌لاشوو داقلیش‌دار، تلی‌شمه‌مه‌لاشو،
 مه‌لاشووکون، مه‌لاشووکمت ○ کام شکافته

cleft sentence noun
 (ریزمان) رسته‌ی داتلیش‌دار (وه‌کوو *it* یا *that*
 ب.ت. *it was today that I saw him*) ○
 جمله‌ی شکافته

cleft stick noun
 گنجیل، گولمه‌ز، جه‌نجالی، گونگدل ○ مخمصة
clef /klef/ = horsefly

cleistogamy /klaɪ'stəgəmi/ noun
 (رووه‌ک‌ناسی) خوی‌تاندن یا خوجاک‌کردن
 (له‌نتو گولسه هه‌میشه‌داخراوه‌کان‌دا)،
 کلاستوگامی ○ کلاستوگامی

cleistogamous adjective, also cleistogamic
 خوی‌تینهر، خوجاک‌کەر ○ کلاستوگاموس

clemtis /'klemɪs, US klə'mertis/ noun
 (رووه‌ک‌ناسی) گول‌فهره‌اد، گول‌کاوایان [توخم
 (Clematis) (بنده‌رت: له *klematis* یونانی، له
klēma "لقی میو *vinc*") ○ کلماتیسی

clemtency /'klemənsi/ noun, pl. clemencies
 1 دلنه‌رمی، لیخوش‌بون، به‌خشین، چه‌به،
 لیوردن 2 مام‌ناوه‌ندی، تاووساوی، ساووبون،
 سازی، خوشی (هه‌وا) ○ 1 عفو 2 اعتدال

clement /'klemənt/ adjective
 1 دلنه‌رم، به‌به‌زی، لیبوره: *a clement judge*
 2 مام‌ناوه‌ند، خوش، تاووساو، ساو، ساز:
clement weather for this time of year

clement /'klemənt/ noun
 1 بخشانده، رنوف 2 معتدل
clementine /'klemənti:n/ noun
 برته‌قالوچکه، کلیمنتاین ○ کلماتین

clenbuterol /klen'bjutərol/ noun
 (بزشکی) دهرمانیکی پتکه‌تیراو بو چاره‌سهری
 نه‌خوشی هه‌ناسه‌دان، و هه‌روه‌ها له لایه‌ن
 وهرزش‌کارانه‌وه به ناقانونی بو خوبه‌هیزکردن
 به‌کاردینری نه (ph)en(y)l + c(h)l(oro-) +
 (er + but(y)l) پتکه‌ها‌توو ○ کلنیوترول

clench /klentʃ/ noun
 1 به‌رج (سهری یزمان) 2 ناوقه، نامباز، هه‌را 3
 پاوه‌ش‌پاکردن ○ 1 به‌رج 2 کلاویزی 3 در
 اغوش گرفتن

clepsydra /'klepsidra/ noun, pl. clepsydrias
 or clepsydrae /-dri:/

(چاران) کاتژمیر یان سه‌عانی ناوی، ناودزه
○ ساعت آبی، پنگان

clerestory /'klɛstɔ:ri, US 'klɛr-s/ *noun*,
also US clearstory, pl. clerestories

ریزه په‌نجیزی سهرهوه (کلینه) ○ ردیف
پنجری فوقانی

clergy /'klɛ:dʒi, US 'klɛ:rdʒi/ *noun, pl. clergies*

پیاوani دینی یان نایینی، دینه‌وران، نایین‌کاران
(ب.ت. کلینه‌ی کریستانتیت): *All the local*

clergy were asked to attend the ceremony
○ روحانیون

clergyman /'klɛ:dʒimən, US 'klɛ:rdʒ-/
noun, pl. clergymen

پساوی دینی یان نایینی، نایین‌کار، قشه،
کەشیش ○ روحانی، کشیش

clergywoman /'klɛ:dʒiwomən, US
'klɛ:rdʒ-/ *noun, pl. clergywomen*

ژنی دینی یان نایینی ○ روحانی (زن)

cleric /'klerik/ = clergyman

clerical /'klerik/ *adjective, noun*

adj نووسـینـگه‌یی، نافیـسـی،
به‌یوه‌برایه‌تی‌یانه: *clerical workers*

2/ *assistants* سهره‌به‌پساوani نایینی یان
نایین‌کاران 1 *n* نه‌ندامی پساوani دینی 2 =

3 *clericalist* 4 *clerk* (clericals) چل‌وبه‌رگی
پساوani دینی ○ *adj* 1 دفتری، اداری 2 وابسته
به روحانیون *n* کلریکال

clerical collar *noun*

ملیوانی ویستاو، یه‌خه‌ی قشه‌یی ○ یقه‌ی کشیشی
clerical error *noun*

ه‌ده‌ی نووسین یان به‌ده‌زگانووسین ○ اشتباه
تحریری

clericalism /'klerikəlɪzəm/ *noun*

کلیریکالیزم (= دزه‌کردنی پساوani نایینی له
ده‌سه‌لات‌دا) ○ کلیریکالیسم

clericalist /'klerikəlɪst/ *noun*

کلیریکالیست (= لایه‌نگری ده‌سه‌لاتی پساوani
نایینی) ○ کلیریکالیست

clerihew /'klerihju:/ *noun*

دوو‌خسته‌کی گالته‌چارانه ○ دوبیتی فکاهی
clerisy /'klerɪsɪ/ *noun*

(زۆرتـر وه‌ک کـۆ) چـینی خوینده‌وار،
intelligentsia ○ طبقه‌ی تحصیل‌کرده

clerk /kla:k, US klɛ:rk/ *noun*

1 تۆماره‌وان، ده‌بیر، کارکهری نووسینگه، میرزا،
نووسینگه‌وان: 2 *an office clerk* کارگیر،
فهرمانیهر 3 فروشیار، ناو‌هل‌فروشیار،
دوافروشیار (shop assistant) 4 پی‌راگه‌یشتوو

(به‌که‌سانی که دین و ده‌رون (له‌هوتیل و...) 5
کلیرک، پساوی نایینی یان دینی، نایین‌کار،

دینه‌وهر ○ 1 دفتردار، منشی 2 کارمند 3 فروشنده
4 متصدی پذیرش 5 روحانی

clerkship /kla:kʃɪp/ *noun*

ده‌بیری، نووسینگه‌وانی، میرزایی ○ دفترداری
Cleveland bay *noun*

جۆری نوادی ته‌سبی زله و پره‌یزی ئینگلته‌ره
(هی Cleveland)، ده‌فهریکی پیشووی پاکووری

پورکشایری ئینگلته‌ره) ○ نوعی اسب
clever /'klevə(r), US 'klevər/ *adjective*

زیره‌ک، ژیر، به‌میشک، چاومار، وریا، مدریک،
نازا، زیت، قوت، زرنک، شاره‌زا، شاره‌زایانه ○
باهوش، فرز، زبل، زرنک، ماهر، ماهرانه

clever Dick *noun*

(تافهرمی و ب.ت. له‌بریتانیا) که‌سێ که پیتی
وایه‌هموو شتی ده‌زانی، زانای کول ○ عقل‌کل

clever clogs – clever Disk

cleverly /'klevəli, US 'klevərli/ *adverb*

شاره‌زایانه، زیرگانه، زیره‌کانه: *The bar's*
layout has been cleverly designed to give
a feeling of space without losing a certain

cosiness ماهرانه، با‌زرنگی
cleverness /'klevənəs, US 'klevərnəs/

noun
مدریکی، زیره‌کی، زیرینگی، ژیری، وریایی ○
رندی، زرنکی، زبلی

clevis /'klevis/ *noun*

کلیفس: بیکه‌ستکی ئاسنی به‌شینه‌ی چه‌له‌مه
U یان دوولقانه یان قولاین که له‌سه‌ری قولن
به‌هۆی پینج، سنگ یان به‌رووله‌یی pin
ده‌به‌ستری ○ مقره

clew /klu:/ *noun*

1 گلوله‌به‌ن، گنا، تۆپ 2 (ده‌روانی) گوشه‌یان
سووجی خوارووی باگهر ○ 1 گلوله‌ی نخ 2

زاویه‌ی پایینی بادبان
clianthus /klaɪ'anθəs, US kli-/ *noun*

گوله‌شکۆ؟، جۆری گیای دان‌ویللی
ته‌وسترا‌اسیایی که هیشووی شوهره‌وه‌بووی

گولی ئالی گه‌وره‌ده‌گری [توخم *Clianthus*]
(بنه‌ره‌ت: له‌kleos, klei- یونانی "glory" +
"flower" anthos) ○ نوعی گیاه

cliché /kli:'ʃeɪ, US kli:'ʃeɪ/ *noun*, also
cliche

1 کلیشه، (بۆ‌چوون) چه‌ند‌باه‌وه‌بوو، بیروکه‌یان
ده‌سته‌وشه‌ی سوواو، بیروکه‌ی چه‌ند‌باه‌وه‌بوو:

tired clichés like a cliché-ridden style

'the information revolution' 2 (چاپ) =
stereotype یا electrotype ○ تکرار مکررات

cliché /kli:'ʃeɪd, US kli:'ʃeɪd/ *adjective*,
also clichéd

کلیشه‌یی، چه‌ند‌باه‌وه‌بوو، سوواو، بنیشته‌خوشکه:
a clichéd view of upper-class life ○ تکراری

ناوچہ یان رووبہری ژوور ھلټ یان ھلدیری
کلیفتاب

cliffy /kɪlfi/ *adjective*

رهوه زدار، هه له مو تاوی، هه له تاوی،

هه زاره هه زار ① دارای پرتگاه

climacteric /klaɪ'mækt(ə)rɪk, US

,klaɪ'mækt'etɪk/ *noun, adjective*

1 *n* له زگی چوونهوه، له زگی وستان،

له بهر چوونهوه، 2 *menopause* قوناخی

قهیراناوی یا سهخت، ته مهنی قهیراناوی، ته مهنی

گۆران (کاری) *adj* سهخت، په کلایی کهرهوه،

قهیراناوی، ① *crucial, critical* 1 *n* پانگی 2

دورهی قهیرایی، سن بحران *adj* بحرانی

climactic /klaɪ'mæktɪk/ *adjective*, also

climactical

لووتکه گیر، له نو په پردا، به لووتکه یان نو په پر

گه پختوو، په کجار ورووژینه، گرنگ ترین،

لووتکه یی: *The play builds up to a final*

climactic scene between father and

daughter ① *the film's climactic scene* ②

اوج رسید، اوجی

climactically /klaɪ'mæktɪkəl/ *adverb*

لووتکه گیرانه، له نو په پردا، به شیوه ییکی

لووتکه یی ① به طور اوجی

climate /'klaɪmət/ *noun*

1 ههوا، ناو و ههوا، مهلبه ند، ناچار، کەش،

کەش وههوا: *the harsh climate of the Arctic*

a mild/temperate/warm/wet ① *regions*

2 *climate* رهوش، بارودوخ، ههلو مه رج، کەش،

کەش وههوا، *atmosphere: the present*

a climate of ① *political climate*

a climate of fear ① *suspicion/violence*

(بهرهوت: له *climat* فەرهنسی کۆن یان له

late Latin climat- *clima* له *klima* یونانی

"لتر، لتری، ته لزان slope ناوچه zone") ①

آب و هوا، اقلیم، جو 2 اوضاع، جو، شرایط، فضا

climate change *noun*

گۆرانی (کەش و ههوا) (ب.ت. زۆربوونی گهرمی

هیندی گازی تابه تهی له کەشی زهوی دا، ب.ت.

carbon dioxide ① تغییر آب و هوا یا اقلیم

climate control = air conditioning

climatic /klaɪ'mæktɪk/ *adjective*

1 سهره به *climate*، مهلبه ندی، ناچار 2

کارتی کراو یان له نه نجای ناووه واهه ههتا

خاک *climatically* /-kɪl/ *adv* لهباری ناو و

ههوا یی یان مهلبه ندی پهوه) ① وابسته به آب و

هوا، اقلیمی 2 کلایماتیک

climatic region *noun*

ناوچه ی ناو و ههوا یی ① ناحیه ی اقلیمی

climatological /klaɪ'matə'lɒdʒɪkl, US -

'laɪdʒ-/ *adjective*

مهلبه ندناسی یانه، سهره به مهلبه ندناسی یان

ناقارناسی (مهلبه ندی ناو و ههوا یی؛

climatologically adv ① وابسته به اقلیم شناسی

climatologist /'klaɪmə'tɒlədʒɪst, US -

'taɪ-/ *noun*

ناقارناس، مهلبه ندناس ① اقلیم شناس

climatology /'klaɪmə'tɒlədʒi, US - 'taɪ-/

noun

ناقارناسی، مهلبه ندناسی، کەش ناسی،

کلایمیت ناسی، ناووه و ناسی، زانستی کە

ده باره ی ناووه و و دیارده کانییه تی ده کولیتیه وه

① اقلیم شناسی

climax /'klaɪmæks/ *noun*

1 نهویه، دوند، لووتکه، ترویک، چلوک، دهار،

کمت: بویه: *to reach a climax* ①

2 *the climax of his political career*

نهویه ری خوشی سیکسی، نۆرگازم

(بهرهوت: له *late Latin* له *climax* یونانی

"climax jadder") ① 1 اوج 2 اوج لذت جنسی

climb /klaɪm/ *noun*

1 پیاهه لگه ران، سهرکه وتن، چوونه سهری،

پیاهه لگه ران 2 چوونه پینش، پینشفه چوون،

پینشکه وتن 3 زۆربوون 4 سهره ولژی، سینه کش،

تەلان ① 1 صعود 2 ترفی 3 افزایش 4 سربلایی

climb-down /'klaɪmdaʊn/ *noun*

باشه کشن، گۆرینی هه لویت، وازلی هینان،

بادانه وه ① عقب نشینی

climber /'klaɪmə(r)/ *noun*

1 پیاهه لگه ر، پیاهه لگه ر: *climbers and hill*

2 *walkers* درووک یان گیای پیاهه لچوو یان

پیاهه لگه ر 3 شاخه وان 4 مروی بهر زهر ① 1

صعود کتده 2 گیاه بالارونده 3 کوه نورد 4 آدم

جاه طلب

climbing /'klaɪmɪŋ/ *noun*

شاخه وانی، هه لگه وانی، ره وه وانی، چالاکی

یان وه رزشی هه لگه ران به سهر کتو ره وه زان: - a

to go -imbing ① *bing accident*

climbing boot *noun*

کهوش یان پیلای شاخه وانی، کهوشی کتو ①

کفش کوه نوردی

climbing frame *noun*

چوارچینه ی پیاهه لچوون (بۆ منالان تا

پیاهه رکه ون) ① کلایمینگ فرم

climbing irons *noun*

ناوه زنگی، سنگ یان ناسنی پیاهه لگه ران (بۆ

سهرکه وتن به سهر دارا یان ته لانی سه هولاوی)

① رکاب

climbing perch *noun*

جوری ماسی خوراک (ره سنی نه فریکا و

نایا [*Anabas testudineus* و جۆره کانی تر])

① نوعی ماهی

climbing wall *noun*

دیواری پیاهه لگه ران ① کلایمینگ ون

clime(s) /klaɪm/ *noun, pl.*

ناو و ههوا، مه‌لینه، ئاقار، کیشور، ولات (به ناو و ههواى خۆیهوه): *I'm heading for sunnier climes next month* ◌ اقلیم، سرزمین

clin(o)- prefix

پیشگر: لاری، لیزی، خواری ◌ پیشوند: شیب

-clinar suffix

باشگر: لیز، لار، خیس، خوار ◌ شیب‌دار

clinch /klaɪnʃ/ *noun*

1 بزماری پەرچ 2 گیره، بەست 3 باووش، نامز، حمز 4 دەست‌لێ‌هه‌لپیکان (له شه‌رمشت‌دا) ◌ میخ پرچ 2 گیره 3 بفل 4 کلینچ

clincher /ˈklaɪnʃə(r)/ *noun*

1 بەرچ‌ده‌ری بزمار 2 گیره، قولاپ 3 قسه‌ی ناخ، دواقسه، ونه‌ی کوتایی 4 بە‌لگه‌ی به‌کلایی که‌روه یان بریت‌ه‌روه، خالی کوتایی ◌ 1 کلینچر 2 گیره 3 ختم مقال 4 دلیل قاطع

cline /klaɪn/ *noun*

کلایسن، کانتیۆم، لیتۆه، زنجیره‌ک، زنجیره‌جیاوازی (*clinal adj*) لێ‌ه‌می، سه‌ربه زنجیره‌جیاوازی: (*clinally adv*) پیرتار

cling /klaɪn/ *noun*

1 کۆخی 2 clingstone ده‌نگی زرينگه ◌ 1 نوعی هلو 2 صدای جرنج

cling film *noun*

بلاستیکی نایلونی خۆراک پینچانه‌وه، به‌رگه‌خۆراک ◌ فویل نایلونی

clingfish *noun, pl. same or clingfishes*

ماسی‌یه‌مه‌، ماسی‌یه‌چه‌سه‌یه (ئەندامێکی مژنی هه‌یه بۆ نووسان به‌ به‌رد یان شتیکی تروه [Lepadogaster lepadogaster] و جۆره‌کانی تر) ◌ نوعی مامی

clinging /ˈklaɪnɪŋ/ *adjective, also clingy* /ˈklaɪnɪ/

1 چه‌سیو، ته‌نگ (وتومان) 2 به‌شت‌به‌ی به‌ستوو، لێ‌وه‌نبوو، به‌ند، باشکۆ، پێ‌وه‌به‌ند: *a clinging child* ◌ 1 چبان 2 وابست

clingstone *noun*

جۆری کۆخ که‌ گۆشته‌کە‌ی به‌ ده‌نکه‌که‌یه‌وه نووساوه (بروانه freestone) ◌ نوعی هلو

-clinic suffix

باشگر: 1 لیز، سه‌ره‌وخوا‌ری؛ قوول: *isochinal*

2 خاوه‌نی چه‌ندین به‌ش یا ته‌وه‌ری لار یا خوار یان لایه‌لا: *monoclinic, trichinic* ◌ پسوند: 1 شیب‌دار، سرازیر 2 دارای چند قسمت یا محور مایل

clinic /ˈklaɪnɪk/ *noun*

1 نه‌خۆش‌خانه‌ی تابه‌تی، کلینیک 2 پزشکیان نوژدار یان نوژدارانی کلینیک 3 وه‌ختی کاری کلینیک 4 فێ‌کاری کلینیک 5 (شه‌مریکا) کۆنفرانسی له‌سه‌ر باب‌ه‌تیکی تابه‌تی 6 دادگای

خواری یان به‌لاشی نه‌خۆش‌خانه ◌ 1 درمانگاه 2 پزشک یا پزشکان بالینی 3 وقت کار کلینیک 4 آموزش طب بالینی 5 و 6 کلینیک

clinical /ˈklaɪnɪkəl/ *adjective*

1 سه‌رجیتی، کلینیکال 2 سه‌ربه نه‌خۆش‌خانه‌ی تابه‌ستی 3 ناهاوسۆز، نادلسۆز، ناخه‌مخۆز، له‌سه‌ره‌خۆ، هه‌مین، ئارام: *He watched her suffering with clinical detachment* 4 ساده، نه‌رازوه ◌ 1 بالینی 2 درمانگاهی 3 فاند احساس هم‌دردی، خونسرد، سرد 4 بی‌پیرایه

clinically /-kli/ *adverb*

1 به‌ شتیه‌یه‌کی کلینیکال 2 به‌ شتیه‌یه‌کی له‌سه‌ره‌خۆ، هه‌میانە ◌ 1 به‌ طور بالینی، به‌ لحاظ بالینی 2 با خونسردی

clinical psychologist *noun*

ده‌روون‌ناسی کلینیکال ◌ روان‌شناس بالینی

clinical psychology *noun*

ده‌روون‌ناسی کلینیکال ◌ روان‌شناسی بالینی

clinical thermometer *noun*

ئه‌ندازه‌(ک)، پله‌ک، ئامێری بۆ پێ‌وان یان ئه‌ندازه‌گرته‌ی پله‌ی گه‌رمی له‌ش، گه‌رمی‌پێ‌وی له‌ش ◌ درجه

clinician /ˈklaɪnɪʃn/ *noun*

نوژدار یان پزشکی کلینیک: پزشکی که راسته‌وخۆ پێ‌وه‌ندی له‌گه‌ڵ نه‌خۆشه‌که‌وه هه‌یه و به‌بررسی تیماربه‌تی، تانه‌وه‌ی که‌ به‌ شتیه‌ی تێ‌وری یان توێژنگه‌یی کار بکا ◌ پزشک بالینی

clink /ˈklaɪn/ *noun*

(ده‌نگ) خرنگه‌خرنگ، خرنگ‌وه‌ژ، خرنگه، زه‌ره‌زه‌، زه‌وه‌ژ، زرنگه‌زرنگ، زرنگ‌وه‌ژ، شه‌فه‌شقی ◌ (صدای) جیرینگ‌جیرینگ

clink /ˈklaɪn/ *noun*

(نافه‌رمی) به‌ندی‌خانه، کون ◌ هلفدونی

clinker /ˈklaɪnka(r)/ *noun*

1 سه‌ره‌کۆزه‌ر، چه‌تی‌کانزا، سه‌ره‌کۆزه‌ر یان چه‌تی‌کوره، تله‌کانزا، خه‌له‌کانزا 2 خشتی کاشی 3 بزرنگیوه، خرنگه‌لێ‌وه‌هاتوو، زرننگ، زرننگسۆک، خه‌رننگ، زرنگه‌لێ‌وه‌هاتوو 4 (clinkers) زنجیر، به‌ند، به‌ست ◌ 1 فساله 2 آجر لعابی 3 جیرینگ‌کننده 4 (در جمع) بند

clinker /ˈklaɪnka(r)/ *noun*

نۆتی هه‌له‌ی موسیقا ◌ نت اشتاهی موسیقی

clinker-built *adjective*

(له‌سه‌ر که‌شتی‌پێ) دروست‌کراو له‌ کۆمه‌له‌ تمخه‌ یان ته‌لشی که‌ لێ‌واره‌کانی ده‌ره‌وه‌یان تیک به‌ریون (یان به‌ شتیه‌ی تیر و می له‌سه‌ر یه‌ک به‌رج کراون)، خاوه‌نی لاشه‌مین که‌ قاوخه‌که‌ی له‌ کۆمه‌له‌ی *strake* ی پیک‌داچوو یان تیک‌به‌ریو پیک‌ه‌نبوو ◌ کلینکریت

clinometer /ˈklaɪnɒmɪtə(r), US kli-/ *noun*

لێ‌زی‌پێ ◌ شیب‌سنج

clinometric *adjective*, also *clinometrical*

سهریه لیزی یو ○ وابسته به شیب سنج
clinometry *noun*

لیزی یوئو ○ شیب سنجی

-clinous *suffix*

باشگر: *androecium* یا *gynoeceum* (دوو گولی له گول (یکي تاک یا جياواز) یا (دوو گولی جياواز) گوله کان دا، خاوه‌نی نیره‌ک یا نیرک له گولنیک یا دو گول دا: *declinous* (بهره‌ت: ره‌نگه له *clinus* - لاتینی نوی، له *klinē* یونانی یوه "bed") ○ پسوند: کلینوس

clinquant /'kɪŋkənt/ *adjective*, *noun*
adj ○ پر زرقه و بیرقه *n* پوله‌که، پوله‌ک ○
دارای زرق و برق *n* پولک

clintonia *noun*, *pl. clintonias*
(رووه‌ک‌ناسی) هدر گیا و رووه‌کینکی خیزانی

دایله به گولی سپی و زهرده‌وه (له‌سهر لاس‌کینکی کورت [نوخم *Clintonia*]، بهره‌ت: لاتینی نوی، ناوی توخم، له *DeWitt Clinton* وهرگیراوه) ○ نوعی گیاه

Clio *noun*

1 کلیو: *Muse* یونانی یو میژوو، خوازانی میژوو 2 میژوو لای یونانی‌به‌کان 3 به‌یکه‌روکه‌ی خه‌لانی سالانه له لایه‌ن ریک‌خراوه‌ینکی پشه‌یی‌یوه یو کاریکی گرنګ له یواری چاپ یا بانگه‌شه ○ کلیو

cliometric *adjective*

میژووپیوی‌یانه، سهریه میژووپیوی ○ وابسته به تاریخ‌سنجی

cliometrician *noun*

میژووپیو ○ تاریخ‌سنج
cliometrics /ˌklaɪ(ə)ˈmɛtrɪks/ *noun*, *pl.*

میژووپیوی: لیک‌ولسینه‌وه‌ی زانباری‌یه میژووپیوی‌یه‌کان به‌هوی به‌کاره‌ینانی شیواز و تکنیکه سهرژمیری‌یه‌کان *statistical* ○ تاریخ‌سنجی

clip /kɪp/ *noun*

1 گیره، گیره، به‌ت: *a hair clip* ○ *toe clips* 2 ده‌رزی، گولی سهرسنگ 3 خه‌شاب ○ 1 گیره 2 سنجاق سینه 3 خشاب

clip² /kɪp/ *noun*

1 پرینه‌وه، هه‌لپاچین، به‌رتاوتن، کورت‌کردنه‌وه 2 به‌برینگ (نه‌و پره خوری‌یه‌ی که به‌جاری بر‌دراوه‌ت‌وه) 3 زلله، شه‌بلاخه 4 مشت 5 تیکه، به‌رشت، برکه (فیلم) 6 هه‌نگاو یا جووله‌ی توند و خیرا، راتله‌کان ○ 1 جیدن، بریدن 2 کلیپ 3 سیلی 4 مشت 5 تکه (فیلم) 6 گام یا حرکت سریع

clip art *noun*

کلیپ ئارت ○ کلیپ آرت
clipboard /ˈkɪpbɔɪd, US -bɔɪrd/ *noun*

ته‌ختی گیره‌دار، ته‌ختی له‌سهر‌کیشانه‌وه ○

تخته‌شاسی

clip clop /ˈklɪp klɒp, US ˈkla:p/ *noun*

زرم‌و‌کووت، زرم‌وهوژ، خره‌م‌خرم (ده‌نگی یی نه‌سپ) ○ کلیپ کلپ

clip joint *noun*

تالانگه (خواردنگه، یانه‌ی شه‌وانه و هند) ○ سرگردنه

clip-on *adjective*

گیره‌دار، گیره‌دار ○ گیره‌دار

clipped /ˈklɪpt/ *adjective*

1 خاوین، داهیناو (قز) 2 روون، روشن، بر، دیار: *his clipped military tones* ○ 1 ارسته (مو) 2 واضح، شمرده، قاطع

clipped form *noun*

(زمانه‌وانی) وشه یا شویگی کورته‌وه‌کراو ○ صورت کوتاه‌شده

clipped word *noun*

(زمانه‌وانی) وشه‌ی کورته‌وه‌کراو یا قه‌لتتراو ○ واژه‌ی کوتاه‌شده

clipper /ˈklɪpə(r)/ *noun*

که‌شتی چاروکه‌داری خیرا ○ کلیپر

clippers *noun*, *pl.*

1 نینوک‌بهر، نینوک‌گیر 2 ده‌زگا یا ماشینی سهر‌کورت‌کردنه‌وه، ماشینی سهر 3 مقه‌ستی هه‌لپاچین 4 برینگ ○ 1 ناخن‌گیر 2 ماشین اصلاح 3 قیچی باغبانی 4 قیچی بشم‌زنی

clippie *noun*, *pl. clippies*

دواشوفیر یا شاکردی پاسن ○ کم‌کراننده‌ی اتوبوس

clipping /ˈklɪpɪŋ/ *noun*

1 به‌رشت 2 (زمانه‌وانی) کورت‌کردنه‌وه، قه‌لتاندن ○ 1 بریده 2 اختصار

clique /ˈkli:k/ *noun*

داروده‌سته، ده‌سته ○ باند

cliquey /ˈkli:kɪ/ *adjective* (cliquier, cliquiest), also cliquish /ˈkli:kɪʃ/

سهریه ده‌سته‌ینکی تایه‌تی، له‌زیر کوتروولی داروده‌سته‌دا، داروده‌سته‌سازکمر ○ تحت‌کنترل باند، متمایل به باند‌بازی

clitic /ˈkɪtɪk/ *noun*

(ریزمان) کلیتیک، وشه‌به‌ند (= وشه‌یه‌کی بی‌زه‌بر که زور‌تر له لیک‌دانا له‌گه‌ل وشه‌یه‌کی‌تر ده‌رده‌که‌وئ، وه‌کوو 'm له 'I دا: بهره‌ت: له *(en)clitic* و *(pro)clitic*) ○ کلیتیک، واژه‌به‌ست
cliticization /ˌkɪtɪkaɪˈzeɪʃ(ə)n/ *noun*

کلیتی‌زاسیون، کلیتی‌کانندن، کلیتی‌زه‌یشن ○ کلیتی‌زاسیون

clitoral /ˈkɪltərəl/ *adjective*, also *clitoric*

میتکه‌یی، به‌لو‌که‌یی، قیتکه‌یی ○ بظری، چو‌چوله‌ای

clitoridectomy /ˌkɪt(ə)rɪˈdɛktəmi/ *noun*, *pl. clitoridectomies*

خه ته نه ی زن؛ برینی میتکه، میتکه بری ○
کلیتورید کومی

clitoris /'klɪtɔrɪs/ *noun*

میتکه، به لوقه، قیتکه، چیلک، تیره، چیچک،
زیلک، گلک، نیچک، قیچک (بته روت: له
kleitoris یونانی یوه) ○ بظر، چوچوله، خروسه

clitorism *noun*

پانیانوکی، پانیانوکه، قوزه ته قینه، قاش ○ ساحفه
clitoriditis *noun*

میتکه ناوسان یا ناوسی، هه وکردنی میتکه،
میتکه سوئ ○ ورم کلیتورید

clivia /'klaɪvɪə/ *noun*

گیانکی نه مریکای باشووری له تیره ی *lily*
[توخم *Clivia*] (له ناوی خانم Charlotte
Clive، دوشینی Northumberland) ○ کلیویا
Clr *abbreviation* Councillor

راویژ کار، راویژگر ○ مشاور
cloaca /kləʊ'eɪkə/ *noun*, *pl.* cloacae /-siː, -kiː/

1 (گیانه ورناسی) زیرابه 2 (کون) زیراب،
ناوهری، پیساوړ (بته روت: له لاین sewer)
cloacal *adj*: drain ○ 1 کلیوکا، کلیوک 2
مجرای فاضلاب

cloak /kləʊk, US kloʊk/ *noun*

1 جیه، عبا، بالاپوش، بته (سووک)، کولوانه،
چاروکه، تدرکه 2 سهربرگ، بهرگ، پوشه،
بهرده، داپوشه، دهمامک، پوششت: *They left*
under the cloak of darkness ○ 1 شل، عبا،
ردا 2 لفاق، پوشش

cloak-and-dagger *adjective*

نهنتی، په نامه کی، له بته وه، دزه کی، رازاوی: *a*
cloak-and-dagger novel ○ سری، مرموز

cloakroom /'kləʊkrum, -rum, US
'kloʊk-/ *noun*

1 دهس به ناو، دهس بناو خان، ناودهس خانه 2
زووری خوگورین ○ 1 توال 2 رخت کن

cllobber /'klɒbə(r), US 'klaɪb-/ *noun*

کدل ویدل، شت ومه ک، شره وېره، شره و شانال،
شمه ک، جل و بهرگ ○ وسایل، خرت و پرت، لباس
cloche /klɒʃ, US kloʊʃ/ *noun*

1 باریزه ی شوو شیه (گیا، یو بازارستی توو یان
دهنکه کان) 2 کلاش (هروه ها *cloche hat*)
جوړی کلاوی تنگ و زونگ ناسای زنان) ○ 1
حفاظ شیشه ای 2 کلوش

clock /'klok, US kla:k/ *noun*

1 کات ژمتر، ساعات (بیجگه له دهستی) 2 کات،
وهخت و زمان 3 ناکسی میتر 4 خبرایی بیوی
ماشین 5 سهره خری تسووداری کولکني
شهله مکره ○ 1 ساعت 2 زمان 3 ناکسی متر 4
سرعت سنج 5 کلا

clock /'klok, US kla:k/ *noun*

نه خشی سهر گوره ی نریک به قولابه ○ کلاک
clock face *noun*, also clock dial

رووی ساعات یان کات ژمتر ○ صفحه ی ساعت
clock golf *noun*

کله ک گولف (جوړی یاری) ○ کلاک گولف
clock radio *noun*

رادیوی کات ژمتری یان ساعات دار ○ رادیوی
ساعات دار

clock speed *noun*

خبرایی کات ژمتری یان ساعاتی (خبرایی
کارپن کردنی کامپیوتر یان ورده لیکه د روه یین
microprocessor) ○ سرعت ساتی

clock tower *noun*

کهلو یان برجی ساعات، کهلوی کات ژمتر ○
برج ساعت

clock-watcher *noun*

ساعات بزی، کاربزی، ساعات دوز (کریکاری که
زوو زوو چاو له ساعات ده کا تا بزانی که تهاو
ده یین) ○ ساعت پا

clock-watching *noun*

ساعات بزی، ساعات دوزی، کاربزی ○
ساعت پای

clockwise /'klokwaɪz, US 'kla:k-/ *noun*

ساعات سوور، میل سوور، له لای یان به لای
سوورانی میلی کات ژمتر، راست سوور ○ در
جهت حرکت عقربه های ساعت

clockwork /'klokwa:k, US 'kla:kwɔ:k/ *adjective, noun*

adj قورمیشی *n* میکانیزمی ساعات، ده زگایی،
شتی که به شیه ی خوکار ورد و ریک وینیک
کار ده کا، هه میکانیزم که شیه ی ساعات
دها، زمه له کی، ساعات ○ *adj* کوی *n*
مکانیزم ساعت، فتری، ساعت

clod /klɒd, US kla:d/ *noun*

1 کلو، کولو، که سته ک، نه نگو تک، گونک،
گلنک، که رسه ک: *clods of earth* 2 (نافه رمی)
○ (cloddy *adj*) stupid person
1 کلوخ 2 آدم احمق

clodish *adjective*

گه وچ، کهر، به یده س، هیچ له دهس نه هاتوو ○
احمق، دست و پا چلفتی

clodishness *noun*

گه وچی، که ری، بی میتکی، هیچ له دهس نه هاتویی،
به یده سی ○ حماقت، دست و پا چلفتی بودن

clodhopper /'klɒdhɒpə(r), US
'kla:dhɒp-/ *noun*

که سیکي دهسته وسان، دهس خواو، دهس ست،
به یده س، سسته پله ○ آدم دست و پا چلفتی

clodhoppers *noun, pl.*

کهوشی قورس و زله ○ کفش یغور
clodpole *noun*

(تافه رمی) که سبکی گهوج و دس خاو ○ آم
احمق و دست و پا چلفتی

clog /'klog/ *noun*

1 کوسپ، ته گهره 2 کهوشی بن دارین، کهوشی
دارین، ته قه قیلله، قایقاب ○ 1 مانع 2 کفش
تخت چوبی، کفش چوبی

clog-dance *noun*

سه‌مای قایقایی ○ کلاگ دانش

clogged *adjective*

پرکراو، داگیراو، گیراو، داخراو، به‌ستراو ○
پر شده، بسته

clogging *noun*

سه‌مای قایقایی ○ کلاگینگ

cloggy /'klogt/ *adjective* (cloggier, cloggiest)

1 قورس، تپ، ناله‌بار، لینج، لیجق 2 گری گری،
کلوکلو، گرم گرم ○ 1 سنگین، چنباک 2 کلاگی

cloison *noun*

(فهره‌نسی) تیغه، سپین، زهمه‌مه، مانه (هی
خانوو) ○ تیغه

cloisonné /'klwazɔneɪ, US -'zoneɪ/ *noun*

(شتی میناکاری کراو) خانه‌خانه، زوور زوور،
زووره زووره (بروانه champlévé) ○ حجره حجره

cloisonné enamel *noun*

مینای خانه‌خانه یا زوور زوور ○ مینای حجره حجره

cloister /'kloɪstə(r)/ *noun*

1 دهیر، ره‌به‌ن خانه، (ژیانی) ره‌به‌نایه‌تی 2
سه‌رده‌رانه، دالان، ره‌ره‌وی سه‌ردا پوشر او ○ 1
صومعه، (زندگی) ره‌بایت 2 رواق

cloistered /'kloɪstəd, US -'tərd/ *adjective*

گوته گیر، لاتهریک، پرگیر ○ معتکف

cloistral /'kloɪstrəl/ *adjective*

دهیری، سه‌ربه دهیر ○ وابسته به صومعه

clomp *noun*

ریگارویشتی به ته‌ته‌به‌وه یا ته‌ته‌به‌پانه ○
کلامپ

clompy = clumpy

clone /kloʊn, US kloʊn/ *noun*

1 کلون (- رووه‌ک یا ان گیانه‌وه‌ری که
به‌شتیه‌یه‌کی ده‌سکرد له خانه‌کانی رووه‌ک یا ان
گیانه‌وه‌ریکی تر به‌ره‌م‌هاتووه و دروست وه‌کوو
تهو وایه) 2 چونیک، هاوشیوه، لیکچوو، کوی،
هه‌روه، وه‌کیه‌ک 3 (کامپیوتر) مودیلی وه‌کیه‌ک
یا ان هاوشیوه *clonally adv* *clonal adj*
به‌ره‌ت: له *klōn* یونانی "twig" ○ 1 کلون 2
بدل، نسخه، مشابه 3 مدل تقلیدی (کامپیوتر)

clonic /'kla:nɪk/ *adjective*

کلونیک، سه‌ربه ماسوولکه‌له‌رزی یا ان
ماسوولکه‌کرزی ○ ارتجاعي

clonk /klɒŋk, US klɒŋk/ *noun*

دهنگی زرمه، گرمه، تلبه، ته‌به ○ صدای دنگ

clonus /kloʊnas/ *noun*

(پزشکی) کلونوس، کرزی ماسوولکه،
ماسوولکه‌له‌رزی، ماسوولکه‌کرزی (clonicity
n) ○ تشنج ارتجاعي

cloot *noun*

1 قه‌له‌شی سم، سموچک، سموچک 2
Clootie = شکاف سم

Clootie *noun*

(زورتر له سکا‌ته‌ندی‌دا) ناویکی کلوتی

clot *noun*

دهنگی زرمه‌ی پنی نه‌سپ ○ کلاپ

cloqué /'kləʊkeɪ/ *noun*

(فهره‌نسی) جزوی پارچه (به واتای هه‌لتوقیو)
○ کلوتی

close /kloʊs, US kloʊs/ *adjective* (closer,
closest), *adverb*, *noun*

adj 1 نزیک 2 گرم‌گور، گیانی گیانی، بسته 3
پتوه‌دراو، داخراو، گیراو، به‌سراو، گرتی 4
پتک نزیک، بال‌به‌پال، له‌پال‌یه‌ک‌دا، پتور،
که‌له‌که‌پرک، سیکه‌ته‌سه‌رخان، چر، به‌ته‌نگی
یه‌که‌وه، پتکه‌وه‌نووساو، پتکه‌وه‌چه‌سباو، نزیک
به‌یه‌ک 5 چکوله، ته‌نگ‌وته‌سک، به‌ته‌نگ 6
بوخاو، خاو، گهرم، قورس، ناخوش، گنخاو،
خه‌فه (هه‌وا) 7 شاراو، نادیار، نه‌ینی 8
به‌رجاوته‌نگ، له‌چهر، به‌غیل، رزد 9 سه‌خت،
رشت، مجد، شینگیر *adv* له‌پال‌یه‌ک‌دا، نزیک
به‌یه‌ک، زور کورت، به‌ته‌واوه‌تی، ده‌روویه‌ری،
نزیکی 1 *n* جینگای ده‌وردراو، ده‌روویه‌ر، جه‌وشه
(کلنیا) 2 بن‌به‌ست، بن‌سه‌رده‌دهر، کوچکه
(کولان) ○ *adj* 1 نزیک 2 صمعی 3 بسته 4
نگ‌هم، متصل 5 کوچک، تنگ 6 خفه (هوا) 7
مخفی 8 خیس 9 سخت، جدی *adv* نزیک به
هم، کاملاً، در حدود 1 *n* محوطه 2 بن‌بست

close /kloʊs, US kloʊs/ *noun*

دوایی، ناخر، کوتایی، دووماهی ○ پایان

close call = close shave

close-cropped /kloʊs 'kropt, US 'kloʊs
'kra:pt/ *adjective*, also close-cut

له‌بنه‌وه‌پراو یا ان لیدراو، سوورکراو، سوور، نه
بنه‌وه‌داتاشراو، شمش تیغ کراو (چیمه‌ن، ریش و
هتد) ○ از ته زده‌شده

closed /kloʊzd, US kloʊzd/ *adjective*

داخراو، گیراو، کلبل دراو، قایم کراو، گاله‌دراو،
پتوه‌دراو، به‌سراو: *Keep the door closed* ○
a closed ○ *This road is closed to traffic*
a closed ○ *He has a closed mind* ○ *society*
membership، کوتایی پتھاتوو، ته‌واوکراو،
دوایی پتھاتوو، خلاس کراو ○ بسته، تعطیل، تمام‌شده

closed book *noun*

مه‌ته‌ل (= شتی که کس سه‌ره‌نده‌ری ناکا) ○

closed chain *noun*

شوتنی تەسک و تەنگ، تەنگەبەر، جینگای
بەر تەنگ ① مکان محدود

close-set /ˈklaʊs 'set, US 'kloʊs/
adjective

لە پال یە کەوه، لە پال یە ک، لێک نزیک، چەر، پر،
چروپر ① فشرده

close shave noun, be a close shave

مەترسی ① مخاطره
closet /ˈkloʊzɪt, US 'kla:zɪt/ noun

1 کومید، دۆلاب (دیواری)، گەنجینه 2 باشخان،
خەمسووتی 3 ژووروچکە، دیوێ چکۆلە،
دیوچکە 4 (کۆن) دەستاو ① کەد، گنجە 2
پتو 3 اتاکی 4 توال

closet /ˈkloʊzɪt, US 'kla:zɪt/ **adjective**

نەتیی، سەر بێستە، لە بنهوه، پەنامەکی ① مخفیانه

close thing = close shave

close-up /ˈklaʊs ʌp, US 'kloʊs/ noun

دیمەنی نزیک، وێنەی زل یان درشت، لە
نزیکەوه ① نمای درشت

closing /ˈkloʊzɪŋ, US 'kloʊzɪŋ/ **adjective**

noun

adj کوتایی، دوایی: *his closing remarks*

the closing of the local school

adj ① closing of the local school

n تعطیل

closing date noun

دواوە رفعت، دوایین هەل ① آخرین مهلت

closing price noun

نرخه لای ئیواره، دوا نخر (ستاک) ① قیمت نهایی

closing time noun

کاتی داخستن ① ساعت تعطیل

clostridial **adjective**

سەر بێ تەشیه، تەشیهیی ① وابسته به کلستریدیوم

clostridium /klo'strɪdɪəm/ noun, pl.

clostridia /-dɪə/

تەشیه (بە کترایی) کە دەیشتە هۆی نەخۆشی

botulism [تەسوخ] Clostridium

بەرهت: لەسەر بنچینهی klōstēr یۆنانی "تەشی"

کلستریدیوم

closure /ˈkloʊzə(r), US 'kloʊ-/ noun

1 داخستن، گرتن، بەستن، کلل دان، داخراوی،

کلل دراوی 2 دوایی بێ هێنایی و تووێر بە دانی

دەنگ، شتواری کوتایی بێ هێنایی دان و ستان بە

دانی دەنگ ① 1 عمل بستن، تعطیل 2 رای

کفایت مذاکرات

clot /klot, US kla:t/ noun

1 دەلەمە، پەنگین، مەینی خوین، توپەل، جەلغە:

2 They removed a clot from his brain

مرۆی گەوج ① 1 نخته 2 آدم احمق

clotbur /ˈklotbɜ:/ noun

گیایی لە نیرە ی daisy، رەسەنی گەرمینای

نه مریکا [Xanthium spinosum] ٥ نوعی گیاه
cloth /kloθ, US kloθ/ noun, adjective

1 پارچه، کوتال، کالا، قوماش، کتونه، دوسره،
کوتنه پارچه، سیال، بهر و 2 بهرگی پیماوانی
نایینی adj پارچه‌یی، کوتالی ٥ 1 n پارچه،
کهنه، تکه‌ی پارچه، دستمال 2 جامه‌ی روحانیت
adj پارچه‌ای

cloth-eared adjective

گوی‌گران، باش‌نه‌بیستو ٥ سنگین‌گوش
clothed /klaʊðd, US kloʊðd/ adjective

له‌بهر کردوو، پوشیو، بهرگ پوشیو ٥ لباس پوشیده
clothes /klaʊðz, kləʊz, US kloʊðz,
kləʊz/ noun, pl.

جل‌وبهرگ، کنج، جل، بهرگ، سیال ٥ لباس
clothes-basket noun

قرتاله یان سه‌به‌ته‌ی جل (وبهرگ) ٥ سبد لباس
clothes-brush noun

فلج‌هی سرین ٥ ماهوت‌پاک‌کن
clothes-hanger = hanger

clothes-horse noun
جوارچینوه (دار بیان پلاستیک) بهرگ
وشک‌بوونه‌وه، جوارچینوه‌ی بهرگ له‌سهر
هه‌لختن ٥ چهارچوب پهن کردن لباس‌ها
clothes-line noun

ته‌نافی جل ٥ طاب رخت
clothes-moth noun, also clothes moth

مؤرانه، مؤرکه، خورکه، قارونه، خورک [Tineola
biselliella] و جوره پتوهندی‌داره‌کان] ٥ ید

clothes-peg noun, also clothes-pin or
clothes-spin

گیره، گیرگه (جل) ٥ گیره
clothier /'klaʊðiə(r), US 'kloo-/ noun

کوتال‌فروش، پارچه‌فروش، به‌زاز، بهرگ‌فروش،
جامه‌فروش ٥ پارچه‌فروش، جامه‌فروش

clothing /'klaʊðɪŋ, US 'kloʊðɪŋ/ noun

جل‌وبهرگ، شمه‌ک، پوشاک، کنج ٥ لباس، جامه
cloth of gold noun

زه‌ری ٥ زری
clotted adjective

مه‌یو، جه‌لغه‌کردوو، به‌ستوو، تویه‌ل‌بوو ٥ بسته
clotted cream noun

سهرشبین، سهرتوی، تویژکه: scones and jam
٥ with -d cream خامه

cloth yard noun
یارد (= یه‌که‌یتکی 37 نینچی بهرام‌بهر به ell
سکاتل‌ه‌ندی) ٥ یارد

clotting factor noun
(زینده‌وه‌ن) ناسی) هوکاری مه‌یین یان به‌ستن (له
خوینا) ٥ عامل انعقاد

cloture /'kləʊtʃə/ noun
دوایی‌بین‌ه‌تان یان به‌کلایی‌کردنه‌وه‌ی وت‌وویتز

به دانی ده‌نگ، شینواری کوتایی‌بین‌ه‌تانی
دان‌وستان به دانی ده‌نگ، ده‌نگ (دان) سی
مشت‌ومربر ٥ رای کفایت مذاکرات

cloud /klaʊd/ noun

1 هه‌ور، هه‌ور 2 کومه‌ل، که‌له‌که، تویه‌له،
چرای، ره‌شایی، بۆل 3 لکه، په‌له، پنکه، بۆک،
لیلی، ته‌لخی، ره‌گه 4 نه‌روونی،
به‌کلایی‌نه‌کرا (نه‌بو‌هی 5 سینهر 6 خه‌فت، خه‌م
clūd) ٥ 1 ایر 2
توده 3 لکه، تیرگی 4 عدم قطعیت 5 سایه 6 غصه

cloud-bank noun
په‌له هه‌وری نرم و نه‌ستوو ٥ توده‌ی ابری ضخیم

cloudberry noun, pl. cloudberries
٥ bramble چکول‌هی به‌گولی سی‌یه‌وه،
بهره‌که‌ی ده‌خوری [Rubus chamaemorus]

٥ کلودبری
cloudburst /'klaʊdbɜ:st, US -bɜ:rst/
noun

1 ریژنه، لیزمه، ره‌هه‌له، شیی، رفته، تاوه‌باران،
گوپال‌باران 2 لیشاو، لافاو: a cloudburst of
anger ٥ 1 رگبار 2 (مجازی) سیل

cloud-capped adjective
هه‌ورپوش، هه‌ورگرتوو، هه‌ورداگرتوو ٥
پوشیده از ایر

cloud chamber noun
(فیزیک) ژوورچکه‌ی هه‌ور یان هه‌لم ٥
اتفاق ایر

cloud cover noun
بارسته یا کومه‌له هه‌ورن که ژوربه‌ی ناسمان
داده‌بوشی، بوشتی هه‌وری ٥ پوشش ابری

cloud-cuckoo-land noun
دنیا‌ی خه‌ون و خه‌یال، دنیا‌ی خه‌یالات
(بسه‌ه‌ت: وه‌رگیردراوی nephelokokkygia
یونانی) ٥ عالم هه‌روت

clouded leopard noun
جوری بشیله‌ی پنکه‌پنکه‌ی زله‌ی دارنشین، له
دارستانه‌کانی باشووری روزه‌له‌لانی ناسیا (یا له
نیپاله‌وه تا باشووری روزه‌له‌لانی چین و تیندونیزیا)
ده‌بینری [Neofelis nebulosa] ٥ نوعی گربه

clouded yellow noun
جوری به‌یووله‌ی کوجهر، به‌بالی زه‌ردباو و
په‌راویزی ره‌شه‌وه [Colias croceus] و جوره
پتوهندی‌داره‌کان] ٥ نوعی پروانه

cloudiness /'klaʊdɪnəs/ noun
تاریکی، ده‌لته‌نگی، خه‌مباری، ماتی ٥ تاریکی،
غمگینی

cloudless /'klaʊdləs/ adjective
ساو، سامال، سایه‌قه، بیه‌ور (وه‌له‌لا، clear: a
cloudlessly /'klaʊdləsli/ cloudless sky
(cloudlessness n adv) ٥ صاف

cloud nine noun, be on cloud nine

خوشی له ئەندازەدەر، شاگەشکەبی: *still on*
cloud nine weeks after winning the
championship ○ شادی بیش از حد

cloudy /'klaʊdi/ *adjective* (cloudier, cloudiest)

1 هەوری، ھەروھەلا، کەوھەرۆژ: *a grey, cloudy day* 2 تاریک، لیل، تەلخ، تەماوی، شیناوی: *The water looked cloudy and not fit to drink* 3 تاروون، نادیار ○ 1 بری 2 کدر، مغشوش 3 نامعلوم

clough /klaʊ/ *noun*

دەریبەند یان کەمەندەلان، شیوودەرە (ئەلمانی بەرپەرت) ○ کلاف

clout /klaʊt/ *noun*

1 (نافەرمی) مشت، لێدان، پناکێشان 2 (خالی) نیشانە، نامانج 3 هێز، دەسەلات، کاریگەری، دەسڕوشتوویی 4 نال 5 کۆنە، پەرۆکۆن ○ 1 مشت، ضربه 2 اماج 3 قدرت، نفوذ 4 نعل 5 کهن

clove /klaʊv, US kloʊv/ *noun*

1 داری میخەک [*Syzygium aromaticum*] (هەرۆهەما [*Eugenia caryophyllus*]) 2 گەردە یان ھاراوھە میخەک 3 گۆلی وشکەوھەبووی داری میخەک (وھ کوو نالەت و زەردەچینوھ بەکار دێت) ○ 1 درخت میخک 2 پودر میخک 3 گل خشکیدی درخت میخک

clove /klaʊv, US kloʊv/ *noun*

دەنک، دانە، قاش ○ جە

clove /klaʊv, US kloʊv/ = past of cleave

clove hitch *noun*

گرێی دووقولفە، گرێی قلیشدار ○ گرە دو خفت **cloven** /'klaʊv, US 'kloʊv/ = past participle of cleave

cloven footed *adjective*

قەلەشیو، قلیشاو، دووسم، قلیش بردوو (سم) ○ شکافدار

cloven hoof *noun*, also cloven foot

دووسم(ە)، سەمی قەلەش بردوو، سەمی قەلەشیو ○ سەم شکافتە

cloven hoofed *adjective*

قەلەشیو، قلیشاو، دووسم، قلیش بردوو (سم) ○ شکافدار

clover /'klaʊvə(r), US 'kloʊv-/ *noun*

(رووھک ناسی) سەمەن، شەوودەر، نەفەل، سێپەرە، شەوەر، ھەندەکو [تسوخم *Trifolium*: زۆر جوژن] ○ شیدر

cloverleaf /'klaʊvəlɪf, US 'kloʊvər-/ *noun*, pl. -afs or cloverleaves

گەلاشەوودەر، گەلاستێپەرە، یەکتەبری شەوهری یان ناھاواناست، چوارئیانەیی شەوهری یا ناھاواناست ○ برگ شیدر؛ تقاطع غیر ھەم سطح **Clovis** /'klaʊvɪs/ *noun*, *adjective*

(کۆنەوارناسی) سەر بە چاندی کۆنی سوورپێستانی ئەمریکای باکووری و ناوەندی، دەورووبەری 11,500-11,000 سال لەو پێش و پێش تر، پلارە بەردینەیی (لە بەردی جەخمخام flint و شینوھ گەلا) کوووزداری نووک داریان بو راو بەکار دینا (بەرپەرت: لە ناوی Clovis, شاریکی روژەھەلاتی نیو مەکیکو، نزیک بەوی ئەو پلارە بەردینانە دۆزراوەتەو) ○ کلوویس

clown /klaʊn/ *noun*

1 گالته جی، گالته جار، گەپجار کۆستەبابی، تیزەزارۆک، قەشەمر، وشکەرن، تەلخەک 2 (کۆن) لادیسی، دیھاتی، 3 boor - farmer, countryman ○ 1 دلفک 2 روستایی

clown anemone *noun*

ماسی پێکی میل نارنجی یا سبی [Amphiprion ocellaris] ○ نوعی مامی

clownery /klaʊnəri/ *noun*, pl. clowneries

گالته جیتی، گالته جاری، گەپجاری، قەشەمری لودگی ○

clownfish *noun*, pl. same or clownfishes

ماسی بە قەشەمرە، جوژنی ماسی چکۆلەیی رەنگ روژن [Amphiprion percula] و جوژەکانی تر ○ نوعی مامی

clowning *noun*

گالته جیتی، گالته جاری، تەلخەک بازی، گالته بازی، گەپجاری ○ لودگی، دلفک بازی

clownish /'klaʊnɪʃ/ *adjective*

گالته جارنە *adv* (clownishness n) clownishly ○ دلفک وار

cloxacillin *noun*

پێنی سیلینتیک نیو دەدەسکردی دەمی $C_{19}H_{17}ClN_3NaO_5S$ کاریگەرە دژی *staphylococci* ھەبە β -lactamase و دەردەدا ○ کلۆکسالیلین

cloyed *adjective*

(لێ) یزراو ○ دلردە

cloying /'klaʊn/ *adjective*

بیزاوی، قیزەوون، ناخۆش: *cloying sweetness* ○ مەرە

cloyingly /'klaʊnli/ *adverb*

بیزاویانە، قیزەوانە، بیزەوانە ○ بە طور مەرە

clozapine *noun*

کلۆزاپین: دەرمانێکی نائەسیایکوئیک $C_{18}H_{19}ClN_4$ antipsychotic، لە تیمار یان چارەسەر کردنی شیزوفرنیا *schizophrenia* بەکار دێت ○ کلۆزاپین

cloze test /'klaʊz test, US 'kloʊz/ *noun*

ناقێ کاری وشەدانان ○ تست واژە گذاری **clr** *abbreviation* 1 clear 2 clearance

club /klʌb/ *noun*

1 یانە 2 ناوەند، نیوھند، جەرگە، بنگە، مەکو،

گاستین، یانه‌ی شه‌وانه: *a chess/film/movie, Manchester United Football etc. club*
 2 *Club* داری یاری گولف و هند 1 باشگاه
 3 *Club* کانون، کلوب شبانه 3 چوگان
 انجمن، کانون، کلوب شبانه 3 چوگان

club² /klʌb/ noun

تیل، دارده‌ست، گویال، توپز، کیت، کوتک،
 گورز ۱ چماق، باتوم، گورز

club³ /klʌb/ noun

خاج (به‌رین): *the five/queen/ace of clubs*
 خاج ۱ خاج

clubbability noun, also clubability

رووخوشی ۱ اجتماعی بودن، معاشرتی بودن
clubbable adjective, also clubable

رووخوش، شایانی نه‌ندامتی له یانه‌دا،
 ۱ اجتماعی، معاشرتی

club bag noun

جورئ کیفی جووت‌ده‌سکی چهرمی نهرم، بؤ
 رپیواری و سه‌فر یان به گشتی بؤ ه‌موو شتی
 به‌کار دیتری ۱ کلوب بگ

clubber noun

نه‌ندامی یانه (شه‌وانه)، فیره‌یانه، یانه‌ره‌و
 (شه‌وانه): *The venue was packed with 3000 clubbers*
 3000 کلوب شبانه‌رو

clubbing /'klʌbɪŋ/ noun

بؤ یانه (شه‌وانه) چوون، یانه‌ره‌وی (شه‌وانه):
They go clubbing most weekends ۱ کلوب
 شبانه‌روی

clubby adjective (clubbier, clubbiest)

1 (زور) دوستانه، رووخوش، کومه‌لایه‌تی،
 2 friendly sociable

(clubbiness n) ۱ دوستانه، اجتماعی، معاشرتی

club car noun, also bar car or lounge car

جورئ واگونی رینی ناسن یان شه‌منده‌فهر به
 کورسی و سه‌نده‌لی ئاسوده‌وه، نان و ئاو و
 خواردنه‌وه دابین ده‌کا ۱ واگن رستوران

club chair noun

جورئ سه‌نده‌لی ئاسوده و به‌رگ‌تی‌گیرای
 قورس و نرم، ده‌سک و لاکانی قایم و قورسن و
 پشت‌که‌ی نرمه ۱ کلوب چیر

club-foot noun, pl. club-feet

1 بئ‌گورزی (زکماکی) گؤچی 2 پاگورزه:
 جورئ toadstool بینه‌لان ۱ *Clitocybe*
 1 پای چنبیری یا چماقی 2 کلاب‌فوت

club-footed adjective

بئ‌گورز، پاگورز، بئ‌گورزی، گؤج ۱ پاچنبیری

club fungus noun

کارگ یان که‌رووه گورزانه (یان گورزی)،
 کارگ یان که‌رووی پاسیدیوماییستی سه‌ربه
 خیزانی *Clavariaceae* ۱ قارچ‌گدوبی

clubhouse /'klʌbhaʊs/ noun, pl. clubhouses

یانه، یانه‌وبه‌ره، خانوبه‌ره‌ی یانه ۱ باشگاه،

ساختمان باشگاه

clubland /'klʌblænd/ noun

که‌ره‌کی یانه شه‌وانه‌یی‌یه‌کان: *modern clubland*
 ۱ محله‌ی کلوب‌های شبانه

club-law noun

قانونی زور (هملی)، زاکوونی سه‌ره‌رم یان
 زور داری ۱ قانون زور

clubman noun, pl. clubmen

نه‌ندام له یانه‌دا، نه‌ندامی یانه ۱ عضو کلوب

clubmoss noun

گیاه‌کی بئ‌گولی که‌مالا *Lycopside*:
 زور جورئ ۱ کلوب‌موس

club-root noun

نه‌خوشی ره‌گ‌تیلایی یان ره‌گ‌ماسن،
 نه‌خوشی‌یتی رووه‌کی تیره‌ی که‌له‌م، ره‌گ و
 ریشه‌یان ده‌ماسن، به‌هؤی که‌رووه لینجه‌وه
 slime mould تووش ده‌ی *Plasmodiophora*
 ۱ بیماری گزریشکی *[brassicae]*

clubbrush noun

گیاهی‌کی دریزی ناوی قامیش‌نا، بؤ چنبین
 به‌کار دیتری *[Scirpus lacustris]* و جوره‌کانی
 تر ۱ کلوب‌راش

club sandwich noun

بایول‌ی یانه، بایول‌ی دووئ ۱ ساندویچ کلوب

club soda = soda water

cluck /klʌk/ noun

1 گاره‌گار، گاره‌گارک، قرته‌قرت (ب.ت. نه‌و
 ده‌مه‌ی که جووچه‌کانی بانگ ده‌کا) 2 بوله‌بؤل
 ۱ قدق 2 غرولند

clue /klu:/ noun

1 سه‌ره‌داو، سه‌ره‌پت، سه‌ره‌نا، سه‌ره‌نال،
 سه‌ره‌سته، سؤراغ، زانیاری، ناگاداری،
 ه‌دوال *Diet may hold the clue to the causes of migraine*
 2 of *migraine* نیشانه، شه‌قل ۱ سرخ،
 اطلاع، اطلاعات 2 علامت

clued-up adjective, also clued-in

ناگادار (ه‌ه‌بوونی زانیاری‌یه‌کی زور له‌بابه‌ت
 شتیکه‌وه) ۱ مطلع

clueless /'klu:ləs/ adjective

(نافه‌رمی) نه‌قام، ناتینگه‌یشتو، زورگه‌وج: *He's completely clueless about computers*
 ۱ احق، بی‌خبر

cluelessly /'klu:ləsli/ adverb

نه‌فامانه، ناتینگه‌یشتو، گه‌وجانه ۱ احقانه

cluelessness /'klu:ləsnəs/ noun

نه‌فامی، ناتینگه‌یشتوویی، گه‌وجی ۱ حماقت

clumber /'klʌmbəl/ noun, also Clumber or clumber spaniel

کلامبیر، سه‌گی بیکول (به‌ره‌ت): له ناوی پارکی
Clumber له ناتینگه‌امشایر (Nottinghamshire)
 ۱ کلومبر

تمینوا، سلووف، نیکه و نیکه، شیر،

بی‌سروبره: *a cluttered mind* ۱ پر از،
مملو ۲ بهم‌ریخته، بی‌نظم

Clydesdale noun

۱ ره‌گه‌زی نه‌سبی بارگین یان بارکیش (له سکا‌تلند) ۲ جوړی سه‌گی نژادی چکولانه‌ی terrier (بهره‌ت): له ناوی رووباری Clyde له سکا‌تلند، له بهره‌تا نه نژاده له‌وی زاوړی کردوه) ۳ کلی‌دال

clypeal adjective

مه‌تالو (چ) که‌یی، مه‌تال چه‌یی ۳ وابسته به کلویوس
clypeus /'klɪpəs/ noun, pl. *clypei* /-pi:/
(میروناسی) مه‌تالو (چ) که، مه‌تاله‌خړه (له پیش
سهری میرووه‌وه، بهره‌ت): له لاتینه‌وه به واتای
"round shield" ۴ کلویوس

clyster /'klɪstə(r)/ = enema

Clytemnestra noun

کلیتمنیسترا: ژن و بک‌وژی ناگامیمنون
Agamemnon ۱ کلیتمنیسترا

Cm symb. the chemical element corium

cm abbreviation centimetre

Cmdr abbreviation commander

Cmdre abbreviation Cdre

CMOS noun, from Complementary Metal Oxide Semiconductor

(تیلیکترونیک) سی‌نیم‌نویس: ۱ تیکتولوژی
سازکردنی نه‌و خولگه به‌ک پارچانه‌ی که به
پاوړیکي کم کار ده‌کمن ۲ تله‌زمه chip ی
که به‌پینی تیکتولوژی‌یکي وا دروست کړاوه
۳ سی‌ام‌اوس

CMV abbreviation cytomegalovirus

CND /,si: en 'di:/ abbreviation Campaign for Nuclear Disarmament

سی‌نین‌دی (= ریکخراوه‌ی به‌ربره‌کانی بو
دامالینی چه‌کی نیوکی، له بریتانیا) ۴ سی‌ان‌دی

cnemial crest /'(k)ni:miəl/ noun

(له لاقی زور له شیرده‌ران، بالنده‌کان و
داینا‌سوره‌کان) پوښه، تاج یان کلاوه‌ی ل‌وولاکی
۳ کنیال کرسټ

CNG abbreviation compressed natural gas

(له نمریکا) سی‌نین‌جی ۴ سی‌ان‌جی

cnidae pl. same = nematocyst

Cnidaria /'(k)ni:'da:riə/ noun, pl.

(گیانه‌وه‌رناسی) گه‌زن(ه‌ک‌ن): لفتکي گیانه‌وه‌ره
بربره‌داره ناوی به‌کان که coelenterate به‌کا
ده‌گرېته‌وه (بهره‌ت): له knidē یونانی "nettle"
۴ کنیداریا

cnidarian noun, adjective

(گیانه‌وه‌ری) گه‌زن(ه‌ک) ۴ کنیدارین

cnidoblast noun

خانه‌ی ده‌زووی، خانه‌گه‌زنه: خانه‌یی که له نیو
نمودا nematocyst ی پهره ده‌سټین ۴

کنیدوبلاست، سلول رشته‌ای

cnidocil noun

مژوله‌گه‌زنه: چوکله‌یکي همدست‌کی sensory
درک‌ناسا یان مووین که له‌سهر خانه‌گه‌زنه
cnidoblast ی هه‌لکه‌وتوه و باوه‌ر وایه که به
هان‌دانی نه‌و nematocyst نازاد ده‌بی ۴
کنیدوسیل

cnidocyst = nematocyst

cnidophore noun

خانه‌گه‌زنه‌هه‌لگر، ده‌زووه‌هه‌لگر: به‌ش یان
نه‌ندامی که خانه‌گه‌زنه‌کان cnidoblast
هه‌لده‌گرئ ۴ کنیدوفور

cnidophorous adjective

خاوه‌نی خانه‌گه‌زنه‌هه‌لگر، ده‌زووه‌هه‌لگر دار
کنیدوفوروس

CNN /,si: en 'en/ abbreviation Cable News Network

(له نمریکا) سی‌نین‌نین ۴ سی‌ان‌ان

CNS abbreviation central nervous system

(له نمریکا) سی‌نین‌نیس: ده‌زگا یان کو‌نه‌ندامی
ده‌ماری ناوه‌ندی ۴ سی‌ان‌اس. دستگاه عصبی
مرکزی

CO /,si: 'əʊ, 'oʊ/ abbreviation Commanding Officer

نه‌فهری فهرمانده‌ر یا فهرماندار ۴ افر فهرمانده

Co¹ symb. the chemical element cobalt

Co² /kəʊ, US koo/ abbreviation 1. company 2. county

۱ نیو‌کوی، کومپانیا ۲ داروده‌سته ۱ شرکت
۲ هم‌پالکی‌ها

c/o abbreviation care of

له لایهن، به ده‌ستی، به هو‌ی (پوست) ۴ توسط،
به وسیله‌ی

co- /kəʊ, US koo/ prefix

پتشگر: له‌گه‌ل‌به‌ک، پتکه‌وه، پتک، هاو، ناو،
ناوه‌ل، شاگرد، هاویل‌ه، هاوبه‌ش، به‌شدار،
هاوکار، تیکه‌ل، یاریده‌ده‌ر، دوا یان ناوه‌ل:
coauthor coextensive co-driver coexist

coenzyme coequal coworker

یان نه‌ستیزه‌وانی‌دا) واتای ته‌واو‌کهر ده‌گه‌پینی،
سهر به یان ته‌واو‌کهری گوشه‌پینی پتکدپین:
cosine (له لاتینه‌وه) ۴ پشوند: با هم، دارای یک
درجه، شریک، همکار، مختلط، دسټیار، کمک

coacervate /kəʊ'asəveɪt/ noun, adjective

n (کیمیا) کو‌ناسټر فیت، کو‌مه‌ل‌کان: د‌وخ‌یکي
شله‌ی لنبجی پرمل colloid یان کو‌مه‌ل‌که‌پینی له
ورده‌دلویی ملی یان کولوئیدی که به‌هو‌ی هیزه
راکینه‌سهره تیلیکتر و سټانیکه‌کانسه‌وه پتکه‌وه
نووساون adj وکه‌له‌که‌به‌ستوو، کو‌مه‌ل‌که‌به‌وو،
سهر به‌ک‌ه‌وتوو، کو‌وه‌به‌وو، که‌له‌که‌به‌وو n
کواسروات adj کو‌مه‌ل‌شده، جمع‌شده

coacervation *noun*

کۆمه‌لکه‌بوون، کۆمه‌لکه‌به‌ستن، سه‌ریه‌ک‌که‌وتن، کۆوه‌بوون، که‌له‌که‌بوون ① کومه‌شدن، انباشت‌شدن

coach ¹/kəʊtʃ/, US koutʃ/ *noun*

1 پاس (بۆ‌شاره‌وشار) 2 (شهمه‌نده‌فه‌ر) عه‌ره‌بانه، واگۆن 3 کاليسکه ① اتوبوس 2 واگۆن 3 دليجان

coach ²/kəʊtʃ/, US koutʃ/ *noun*
راهنه‌ر يان مامۆستای تايه‌تی ① مری یا معلم خصوصی

coach box *noun*

کورسی کاليسکه‌وان ① صندلی کالسه‌ران

coach-builder *noun*

بان‌ساز، بان‌چی، بان‌دروسکه‌ر ① اتاق‌ساز

coach-built *adjective*

دارين، دارى، له‌دار (وه‌کوو‌بانی ماشین) ① چوبی

coach dog = Dalmatian**coach house** *noun*

کاليسکه‌خانه ① کالسه‌خانه

coaching /'kəʊtʃɪŋ/, US 'koutʃ-/ *noun*

راهنه‌ری، پرۆه‌ی راهنان ① مری‌گری

coachload /'kəʊtʃləʊd/, US 'koutʃləʊd/ *noun*

پاسی پر له، پاس‌به‌ره (ئوه‌خه‌له‌کی که پیکه‌وه له پاسیگ‌دا هات‌وچۆ ده‌که‌ن): Tourists were arriving by the coachload ① یک اتوبوس پر از

coachman /'kəʊtʃmən/, US 'koutʃ-/ *noun, pl. coachmen*

کاليسکه‌وان، کاليسکه‌چی ① کالسه‌ران

coach park *noun*

شوینی راگرتتی پاسه‌کان، پاس‌خانه ① پارکینگ اتوبوس‌ها

coach station *noun*

وێسگه‌ی پاس ① ایستگاه اتوبوس

coach trip *noun*

سه‌فه‌ر یان گه‌ران به پاس ① سفر یا اتوبوس

coachwhip *noun*

1 جۆری ماری بی‌وه‌ی شه‌مریکای باکووری
[Masticophis flagellum] 2 (له‌ئوسترایا) = whipbird ① نوعی مار

coachwood *noun*

باریکه‌داریکی دارستانه بارانی یه‌کانی ئه‌وسترایا و نیوگینی [Ceratopetalum apetalum] ① نوعی درخت

coachwork /'kəʊtʃwɜ:k/, US 'koutʃwɜ:rk/ *noun*

بان، وه‌تاغ (= پیکه‌ته‌ی سه‌ره‌کی ده‌ره‌وه‌ی ماشینه‌کانی ریکا و واگۆنه‌کان)، bodywork ① اتاق

coaction *noun*

1 زۆری، زۆرلانی‌کردن، زۆره‌ملیتی،

ته‌نگه‌تاو‌کردن 2 هاوکاری، ئالیکاری ① اجبار، اکراه 2 تعاون

coactive /kəʊ'æktiv/ *adjective*

به‌زۆر، ته‌ه‌ویمی، زۆره‌ملی، زۆره‌ملی، ته‌نگه‌تاوی ① اجباری، اضطرابی

coadjutant /kəʊ'ædʒətənt/ *adjective, noun*

adj یاریده‌ده‌ر، یارمه‌تی‌ده‌ر n یار، پشتیوان
بشت ① adj یاری‌دهنده n یار

coadjutor /kəʊ'ædʒʊtə/ *noun*

1 یاریده‌ده‌ر، 2 assistant دو‌قه‌شه، یاریده‌ده‌ری قه‌شه ① 1 معاون 2 معاون کشیش

coagulability *noun*

له‌مه‌یین‌ه‌اتوویی ① انعقادپذیری

coagulable /kəʊ'ægjələbl/ *adjective*

له‌مه‌یین‌ه‌اتوو، ده‌مه‌یین، مه‌یه‌نی ① انعقادپذیر

coagulant /kəʊ'ægjələnt/ *noun*

مه‌یه‌نه‌ر، گیرستنه‌ر، گیرستنه، تۆبه‌لکه‌ره ① منعقدکنده

coagulase /kəʊ'ægjələiz/, US -s/ *noun*

(زینده‌کیمیا) هه‌وینه‌ی مه‌یانده‌ن، مه‌یه‌نه، هه‌وینه‌ی که ده‌یه‌ته‌ه‌وی مه‌یین (ب.ت. خوین یان پلازما) ① کواگیولاز

coagulate *adjective*

مه‌یو، گیرساو، توندبوو، جه‌له‌به‌وو، به‌ستوو، گوروو ① منعقدشده، به‌ته

coagulation /kəʊ'ægju'leɪʃn/, US kou-/ *noun*

مه‌یین، گیرسان، رچان، تۆبه‌له‌بوون، توندبوون، جه‌له‌به‌وو، به‌ستن، گیره‌ندتیکه‌وتن، گوروو، گروان، بزرگان؟ ① انعقاد، به‌ستن، دله‌شدگی

coagulation of proteins *noun*

مه‌یینی پروتینه‌کان، گیرسانی پروتینه‌کان ① انعقاد پروتین‌ها

coagulation time *noun*

کات یا ماوه‌ی مه‌یین یان گیرسان ① زمان انعقاد

coagulative *adjective*

گیرستنه‌ر، مه‌یه‌نه‌ر ① دله‌کننده

coagulum /kəʊ'ægjələm/ *noun, pl. coagula* /-lə/

جه‌له‌ته، خوینه‌مه‌یو، تۆبه‌له‌مه‌یو، مه‌یک، خوینه‌یه‌نگه ① علقه، دله‌مه

coal /kəʊl/, US kool/ *noun*

خه‌لووز، کۆمر، خه‌لووزی به‌رد، له‌تکه‌یان پارچه‌خه‌لووز (ئهلما‌نی به‌ره‌ت) ① زغال‌سنگ، تکی زغال‌سنگ

coal-bed *noun*, also coal-seam

(له‌کان‌دا) چین یاره‌گه‌ی خه‌لووز ① زگی زغال

coalbin *noun*

خه‌لووزدان، جی‌خه‌لووز، ته‌نگه‌خه‌لووز ① جازغالی

coal-black *adjective*

رەش، ۋەك زووخال، ۋەك قازوو، رەشى رەش
 ○ مشكى

coal-dust *noun*

خاكەخەلووز ○ خاك زغال

coaler *noun*

1 كەشتى خەلووز كىش 2 دەزگائى بۇ بار كردنى
 خەلووز ○ كوالر

coalescence /ˌkəʊəˈlesns, US ˌkəʊə-/ *noun*

ھاۋبەندى، يەككىتى، يەك گرتن، يەك پارچەيى،
 تىكەل كىرەن، تىكەلەككىشان، يەككىشتن،
 بوۋنە يەك ○ اتلاف، اتحاد، ادغام، ھىمىخىتىكى

coalescent /ˌkəʊəˈlesnt, US ˌkəʊə-/ *adjective*

تىكەلەككىشراۋ، يەك خراۋ، يەك گرتوو ○
 ھىمىخىتە

coalface /ˈkəʊlfes, US ˈkəʊl-/ *noun*

رەگەي خەلووز، چىن يان تونى خەلووز ○
 رەگەي زغال سنگ

coalfield /ˈkəʊlfi:ld, US ˈkəʊl-/ *noun*

خەلووزەلان، خەلووزان، ناۋچەي خەلووز
 لى ھەلگەۋتوو، خەلووزستان ○ ھوزەي زغال سنگ

coal-fired *adjective*

بەكارھىتائى خەلووز ۋەك سوۋنەمەنى a : fuel
 coal-fired power station ○ كاربرد زغال سنگ
 بە عنوان سوخت

coalfish = saithe**coal gas** *noun*

غازى خەلووز (زورتر ھايدروژىن، مېتان و
 يەكۇكسايدى monoxide كاربون، جاران بۇ
 روشنائى و گەرما بەكار يان دېتا) ○ گاز زغال سنگ

coal-heaver *noun*

خەلووز كىش ○ زغال كىش

coaling station *noun*

ۋىسگە يان شوپنى بار كردنى خەلووز ○
 ايستگە بار كىرى زغال

coalition /ˌkəʊəˈliʃn, US ˌkəʊə-/ *noun*

1 ھاۋبەندى، ھەقال بەندى، ھاۋبەيمانى،
 ھاۋبەيمانى كاتى (تيوان پارتە سىياسى يەكان بە
 مەبەستى دامەز راندنى ھۆكۈمەتنى) 2 ھۆكۈمەتنى
 ھاۋبەندى 3 تىكەلەككىشان، كىرەنە يەك ○ 1
 اتلاف، اتلاف موقت (مىيان احزاب سىياسى بە
 منظر تىشكىل دولت) 2 دولت اتلافي 3 ادغام

coalman /ˈkəʊlmən, US ˈkəʊl-/ *noun, pl. coalmen*

خەلووز فروش ○ زغال فروش

coal measures *noun, pl.*

رەگەكانى خەلووز، چىنەكانى خەلووز ○
 رەگەھاي زغال سنگ

coal mine *noun*

كانگا (يان كانگە) ي خەلووز، خەلووزكان ○
 معدن زغال سنگ

coal miner *noun*

كرىكارى كانگاي خەلووز يان خەلووزكان ○
 كارگر معدن زغال سنگ

coal pit = coal miner**coal scuttle** *noun*

خەلووزدان، تەنەكەخەلووز ○ سطل زغال

coal-seam *noun*

توى يان چىنى خەلووز ○ لايەي زغال سنگ

coal tar *noun*

تارى خەلووز، قەتران: the powerful smell of
 -al tar soap ○ قطران

coal tit *noun*, also cole tit

(بالندەناسى) جورى گورەۋي چنەي جكولەي
 پشت بۇر، سەر و مل رەش، كولمەسىي [Parus
 later ○ نوعى پرندە

coaly /ˈkəʊli/ *adjective*

خەلووزدار، خەلووزىن، خەلووزناسا ○ داراي
 زغال سنگ، زغال سنگمانند

coalming /ˈkəʊmɪŋ/ *noun*, also coamings

ليۋارى بەرز ○ لايەي بلند

coaptation /ˌkəʊapˈteɪʃ(ə)n/ *noun*

1 گونجان، ساز، سازان، داهاتن، رىك كەۋتن،
 يىكەۋمەسازان، يىكەۋمەگونجان 2 سارپىزبون،
 گۈشتەۋوزون (ھىتان)، جابوۋنەۋە، يەك گرتەۋە،
 خوزھىتەنەۋە ○ 1 انطاي، سازگارى، توافق 2 التيام
 coarctate /kəʊˈa:ktet/ *adjective*

(تويكارى و زىندەناسى) بەستىتراۋ، پەساۋا،
 تىك ترىجاۋ، پەستىتراۋ، كىرۋىۋ، ھەلقىراۋ ○
 فشرده، منقبض

coarctation /ˌkəʊˈa:ktetʃn/ *noun*

1 تەنگى، تەسكى، پەساۋا، پەستىتراۋى 2
 تەنگى نىۋلەش ○ 1 ضيق، فشردىكى 2 تنگى مېل

coarse /kɔ:s, US kɔ:rs/ *adjective* (coarser, coarsest)

1 زېرە، زېر، زوور، ئازىن، درشت، گزم، زىق،
 گرنال، گرنجاۋى، گەرووز، نەلووس 2 ناشىرىن،
 ناخەز، غەيىب، جلف، ھەرزە، بىن ماريقەت،
 بىن ھەۋشت، بىن ھەۋشتانە 3 توند، توندوتىز 4
 ناخوش ○ 1 زىمەت، درشت، زېر 2 زشت،
 بى ادب، بى ايدانە 3 خشن 4 نامطېوع

coarse fish *noun, pl. same*

(برىتانيا) كۇرس فيش (ھەر ماسى يىن يىتگەلە
 salmon و trout، پروانە (game fish)
 كورس فيش

coarse fishing *noun*

ۋەرزىش يان سەرگەرمى راۋەماسى ○ وىرزىش
 ماھى كىرى

coarsely /kɔ:slɪ, US kɔ:rsli/ *adverb*

بىن ھەۋشتانە: He laughed coarsely at her ○

بی ادبانه
coarseness /kɔːsnəs, US kɔːrsnəs/ *noun*
 بی تورویی، بی پرهوشی، بی ماریفتی ○ بی نزاکتی
coast /kəʊst, US kəʊst/ *noun, adjective*
 1 *n* کناره، پیر، رخ، گوئی ناو، دم ناو، پال ناو
 کناری ده ریا، زیربار، زهریا پیر *adj* کناری ○
 1 *n* ساحل 2 کنار دریا *adj* ساحلی
coastal /'kəʊstl, US 'kəʊstl/ *adjective*
coastal کنهاری، سهر به روخ:
 ساحلی ○ *waters/resorts/scenery*
coaster /'kəʊstə(r), US 'kəʊst-/ *noun*
 1 کشتی کناره رو یان کناره گر 2 زیرلیوان،
 کشته فی چکولانه 3 (تیمریکا) تاخورک یان
 خیشکی سوک و دریز 4 *coaster* = roller
 ○ 1 کشتی ساحل پیم 2 زیرلیوانی 3 لوژ
coastguard /'kəʊstɡɑːd, US
 'kəʊstɡɑːrd/ *noun*
 1 کناره روان، کناره پاریز، پاریزه وان یان گاردی
 کنهاری 2 نندامی کنهاریانیزان ○ 1 گارد
 ساحلی 2 عضو گارد ساحلی
coastguardman *noun, pl. coastguardmen*
 نندامی کنهاریانیزان ○ عضو گارد ساحلی
coastland *noun*
 کنارستان (بهرین و له پال ده ریادا) ○ کوستاند
coastline /'kəʊstlaɪn, US 'kəʊst-/ *noun*
 هیلای کنهاری ○ خط ساحلی
coast plain *noun*
 دهشتی کنهاری ○ دشت ساحلی
coastward *adverb, also coastwards*
 به رو کنهاری ○ به سوی ساحل
coat /kəʊt, US kəʊt/ *noun*
 1 پالتو، چاکت، کهوا، پالتو: *to put a long winter coat on/take off your coat*
 2 *coat* مو، قز، تووک، تیسک، بهرگم، خوری:
 3 *a dog with a smooth/shaggy coat* چین،
 توئ، کول، گهر دال، توئزال: *to give the walls a second coat of paint*
 4 *a second coat of paint* روویش، بهرگم (ه) ○ 1 پالتو، کت 2 پتم، مو 3
 لایه 4 روکش
coat check = cloakroom
coat-hanger = hanger
coati /kəʊ'ɑːti/ *noun, pl. coatis*
 کواتی: گیانه وهریکی راکوون ناسا، له شمیریکی
 باشووری و ناوندی دا ده یسیرئ [توخمه کانی
Nasua و *Nasuella*: سئ یان چوار جورن]
 ○ کواتی
coatimundi /kəʊ'ɑːti'mandi/ = coati
coating /'kəʊtɪŋ, US 'kəʊt-/ *noun*
 1 توئ، تو، گهر دال، توئزال: توئی ده روه: *a thin coating of chocolate*
 2 *thin coating of chocolate* روویش،
 روویشین، رووکش، بهرگم، رووکیش ○ 1

لایه، لایه ی خارجی 2 پوشش، روکش
coat of arms *noun, pl. coats of arms or arms*
 نیشانه، درف، دروشم، دروشم یان نیشاندی
 لهشکری و خیزانه کونه کان، ههر چه شنه
 دروشمکی حکومت، خیزان یان شتی وا: *the royal coat of arms* (بهرهت): *cote of armes*
 Middle English وهرگیرانی *cote d'armes* (Middle French) ○ آرم
coat of mail *noun*
 (میژوویی) زری، گوجن؟ ○ جوشن، زره
coatroom /'kəʊtruːm, -rum, US 'kəʊt-/ *noun, also cloakroom*
 زووری له خانووی گشتی که خدلیک ده توان
 جانتا و بالته کانیا بؤ ماهو یس به جی ییلن،
 checkroom, cloakroom ○ کوت روم
coat-tails *noun, pl.*
 پشتی کوت، پشته وهی کوت ○ دم کت
co-author *noun*
 هاو نووسهر، هاو دانهر، نووسهری هاو بهش ○
 نویسنده ی مشترک
co-authorship *noun*
 هاو نووسهریتی، نووسهرایتی هاو بهش،
 هاو نووسهری ○ نویسندگی مشترک
coax /'kəʊaks/ *noun*
 (ناهه رمی) کابلی هاو ته وهر ○ کابل هم محور
coaxial /kəʊ'aksɪəl/ *adjective, also coaxal*
 /'kəʊaksəl/
 یک ته وهر (ه)، هاو ته وهر (ه) ○ هم محور
coaxing /'kəʊksɪŋ, US 'kəʊ-/ *noun, adjective*
 زمان چه وری، زمان لووسی، نازو نیاز،
 به ده وراهاتن: *No amount of -ing will make me change my mind*
 چرب زبانی، چاپلوسی
coaxingly /'kəʊksɪŋli, US 'kəʊ-/ *adverb*
 زمان لووسانه، به زمان لووسی (به وهر) ○ چاپلوسانه
cob /kɒb, US kɑːb/ *noun*
 1 قازی نیر، قووی نیر 2 نه سپی پیکول 3 نانی
 خرم: *a crusty cob* 4 فندق 5 ساقهت یان لاسکی
 گه نه شامی: *corn on the cob* 1 قوی نیر 2
 اسب پاکوتاه 3 نان گرد 4 فندق 5 چوب ذرت
cob /kɒb, US kɑːb/ *noun*
 (له بریتانیا) کاوگل (و جازان بؤ دروست کردنی
 دیوار) ○ کاوگل
cobalamin /kə(ʊ)'baleɪmɪn/ *noun, also vitamin b12*
 (زینده کیمیا) کوپالامین (بهرهت): تیکه له ی
 (vitamin + cobalt) ○ کوپالامین
cobalt /'kəʊbɔːlt, US 'kəʊ-/ *noun*
 1 کوپالت (به ژ.گ. 27 ن. Co) 2 (هروه ها
 cobalt blue) شینی کوپالتی، شینی توخ ○ 1

کبالت 2 آبی لاجوردی
cobaltic /kə(ʊ)'bɔ:ltɪk, US -'bɔlt-/
adjective, also **cobaltous** /kə(ʊ)'bɔ:ltəs, US
 -'bɔlt-/

کوبالتی، سهره کوبالت ☉ وابسته به کوبالت
cobalt violet *noun*

بنه‌وشی توخ، بنه‌وشی توند ☉ بنفش تیره
cobber /'kɒbər(r), US 'kɑ:b-/ *noun*

دوستی من، براکم، کاکه، هه‌وال (ب.ت. بؤ
 پرسینی ناویشان) ☉ رفیق

cobble /'kɒbl/, *noun*
 خرکه‌برد، کووج، خلک ☉ قلوه‌سنگ

cobbled /'kɒblɪd, US 'kɑ:blɪd/ *adjective*
 خرکه‌ریز (کراو، شه‌قام و ریگاکان) ☉ فرش‌شده
 با قلوه‌سنگ

cobbler /'kɒblər(r), US 'kɑ:b-/ *noun*

1 پینه‌چی، که‌وش دروو، پیلادروو، مشقه
 (cobbler's knife) - چه‌قو یان گویزانی
 پینه‌چی، نه‌سکه‌نه) 2 جوری خواردنه‌وی
 به‌ستو، له‌م‌ی یان شیر، شه‌کر و لیموترش
 دروست ده‌کری 3 کابلیر (جوری میوه) 4
 (cobblers) بریتانیا و نافه‌رمی) گه‌لوگون 5
 هلیت‌وبلیت، شر‌وپرم، حمله‌ق‌ومله‌ق ☉ 1
 پینه‌دوز 2 و 3 کابلر 4 پینه‌های مرد 5 چرت‌دات

cobblestone /'kɒblstəʊn, US
 'kɑ:blstəʊn/ *noun*

خرکه‌برد، کووج، خلک، خه‌سه‌ک، که‌لووج،
 که‌مه‌ره (cobblestoned adj) ☉ قلوه‌سنگ

co-belligerence *noun*
 هاویه‌شداری له‌شه‌ردا له‌گه‌ل دوزمتیکی

هاویه‌ش ☉ کوبلیجرنسی

co-belligerent *adjective*
 هه‌ریه‌ک له‌دوو یان چه‌ند ولاتی که‌ه‌وتونه‌ته
 شه‌ر له‌گه‌ل دوزمتیکی هاویه‌ش ☉ کوبلیجرنت

cobia /'kəʊbiə/ *noun*, *pl. same*

جوری ماسی گه‌وره‌ی خوراکي
 [Rachycentron canadum] ☉ کوبا

coble /'kəʊb(ə)/ *noun*
 جوری گه‌می بن‌یان بؤ راوه‌ماسی له‌سکاتلند و
 باکووری روزه‌هلانی ئینگلته‌ره ☉ کوبل

COBOL /'kəʊbɒl, US 'kəʊbɔ:l/ *noun*,
 Cobol (Common bussiness-oriented language

زمانی کوبال (= جوری زمانی به‌رنامه‌دانانی
 کامپیوتیری) ☉ کوبول

cobnut *noun*
 فندق، به‌ری فندقي نه‌روپایی [Corylus

avellana grandis]؛ هه‌روه‌ها: نه‌و رووه‌کی
 که‌ثم به‌ر و میوه‌یه ده‌گري ☉ فندق

cobra /'kəʊbrə, US 'kəʊ-/ *noun*
 ماری کوبرا (له‌هیندوستان و نه‌فریکا ده‌زی
 N. haje (spetacled) (هی)

میسر) و جوره‌کانی تر] ☉ مار کبرا
cobweb /'kɒnbweb, US 'kɑ:b-/ *noun*

1 داوی جالجال‌سووکه، ته‌فئوک، نه‌ونه
 جالجالووه‌که 2 شتی رزیو ☉ 1 تار عنکبوت 2

چیز گندیده

cobwebbed /'kɒnbwebd, US 'kɑ:b-/
adjective

داوی جالجال‌سووکه‌داگر توو، ته‌ه‌وناوی:
cobwebbed corners ☉ تار عنکبوت‌گرفته

cobwebby *adjective*
 داوی جالجالووه‌که‌ناسا، ته‌ونا‌سا ☉ تار
 عنکبوت‌مانند

coca /'kəʊkə/ *noun*

1 جوری ده‌وه‌نی گه‌رمیتانی نه‌میکا، له‌به‌ر
 گه‌لاکانی ده‌کری، چونکو سه‌رجاوه‌ی کوکاینه

[Erythroxylum coca] 2 گه‌لای وشکه‌وه‌بووی
 نه‌و ده‌وه‌نه، له‌گه‌ل لیموترش تیکه‌ل ده‌کری و

وه‌ک هاندهری له‌لایه‌ن گه‌لانی ره‌ه‌نی روزه‌واوی
 نه‌میکای باشووری ده‌جاوری ☉ کاکائو

Coca-Cola /'kəʊkə 'kəʊlə, US 'kəʊkə
 'kəʊlə/ *noun*

1 کوکاکولا 2 شووشه‌ی کوکاکولا ☉ 1
 کوکاکولا 2 شیشه‌ی کوکاکولا

cocaine /kəʊ'kem, US kəʊ-/ *noun*, also
 cocain

نالکالویدیکی کریستالی تال C₁₇H₂₁NO₄، له
 (گه‌لاکانی) کوکا ده‌گیری و وه‌ک ماکیکی

هان‌ده‌ری ناقانونی به‌کاردیتیری ☉ کوکائین
cocainism *noun*

کوکایینیزم، ژارابی‌بوون به‌کوکائین ☉ کوکایینیزم

cocainization *noun*
 سراندن یان بی‌هوش کردن به‌کوکائین ☉

coccid *noun*
 میزوویتیکی پووله‌که‌داری سهره‌زه‌وورخیزانی
 Coccoidea ☉ کوکسید

coccidia /kɒk'sɪdiə/ *noun*, *pl., sing.*
 coccidium

سهره‌تا‌زیاهه protozoans مشه‌خوره‌کانی کومه‌لن
 که‌به‌ریسی نه‌خوشی toxoplasmosis و هی

تره [ژیره‌سته Eimeriorina] ☉ کوکسیدیا

coccidioidomycosis
 /kɒk,sɪd,ɪdɔ'maɪ'kəʊsɪs/ *noun*, also
 desert fever

تای ییابان، جوری نه‌خوشی فونگالی (به‌هوی
 کارگ یان که‌برووی Coccidioides immitis)

ناسته‌می سی و شانه‌کانی تر، هی ناوچه‌وشک و
 نیمچه‌گه‌رمه‌کانی نه‌میکا ☉ کوکسیدیا‌یدیومیکوز

coccidiosis *noun*, *pl. coccidiosis*
 جوری نه‌خوشی بالنده یان نا‌زه‌له‌مالی‌یه‌کان که
 به‌هوی sporozoan می‌شه‌خوری ده‌سته‌ی

Coccidia ٭ تووش دهن ٭ کوکیدوز
coccoid adjective, also coccoidal

1 به شیوهی خانه‌ی خریان خرخانه، شیوه
coccus پشوه‌دان پان سهریه 2 خری،
گویی، **globular** ٭ 1 گویزه‌مانند 2 گرد، کروی
coccolith /'kɒkəlɪθ/ noun

تووبه‌ردینه: جوری نالقه پان به‌یکدی گه‌چی
پان کلسی مایکروسکوپ که به‌شی له قاوخی
هیندی پلانکتونی ده‌ریایی پیکدین و نبوه‌روکی
زوریک له به‌رده‌گه‌چه‌کان داد‌ده‌ریزن
(**coccolithic** adj) ٭ کوکولیت

coccolithophore /'kɒkə(ɒ)'liθəfɔ:/ noun
(زینده‌ناسی) جوری شیلای داری
پلاتکتونیکی ساک‌خانه‌یسی [ده‌سته
Coccolithophorida] ٭ کوکولیتوفور

coccus /'kɒkəs/ noun, pl. cocci /'kɒk(s)ɪ/,
US 'kɒk(s)ɪ/

(به‌کریانی) به‌کریای خری spherical، خرخانه
(**coccal** adj) ٭ گویزه

-**coccus** suffix, pl. -cocci

باشگر: خری، گروقه، زینده‌ور پان
میکروئورگانیسمیک تووناسا: **micrococcus**
(بنه‌روت: له **kokkos** یونانی "berry") ٭
پسوند: گرد، مدور

coccygeal /'kɒk'sɪdʒiəl/ adjective

کلکه‌یسی، کلنچیکه‌ی، قورگی، جوجکه‌ی،
سهریه کلکه پان کلنچیکه ٭ وابسته به دنباله

coccyx /'kɒksɪks/, US 'kɑ:k-/ noun, pl.
coccyges /-ɪdʒi:z/ or **coccyxes**

(تویکاری) نیسکی کلنچیکه، مازگا، قلیچه،
تدری، نیک، جوجکه، کنگه‌جوره، کلک(ه)،
قورگ، کلژی، کلژی (له مروف‌دا 4 تا 5 دانیه؛
بنه‌روت: به ریگای لاتین له **kokkux**
یونانی‌یهوه "کوتره‌به‌بوو cuckoo"، چونکو نهو
نیسکه شیوهی دهنوکی کوتره‌به‌بوو ده‌دا) ٭
استخوان دنباله

Cochin noun, also Cochinchina

کوجین: جوری نژادی ناسیایی جوجبه‌ی
خومالی، به کلک و بالی چکوله و په‌روبال پر
٭ کوجین

cochineal /'kɒtʃɪni:l/, US 'kɑ:tʃɪni:l/
noun

1 سوورینه، قرمز، کاجی‌نیل 2 (**cochineal**
(insect) جوری میرووی کاکتوس‌خوری
سووری ورد که مینیهی نه‌مانه سهرجابه‌ی
سوورینه **[Dactylopius coccus]** ٭ 1
قرمزانه 2 نوعی حشره

cochlea /'kɒkliə/, US 'kɒk-, 'kɑ:k-/
noun, pl. cochleae /-kli:z/

1 پنج‌پنجه‌ی 2 پنج‌پنجه‌ی گوی 3 پلیکانی
cochlear : **cochlear** (adj) پنج‌ه‌لاوینج

(**implant**) ٭ 1 حلزون 2 حلزون گوش 3 پلکان
بریچ و خم

cochleate /'kɒklɪt/, US -leɪt/ adjective, also
cochleated

پنج‌پنجه‌ی، پنج‌لولی ٭ حلزونی

cock /'kɒk/, US 'kɑ:k/ noun

1 کله‌شیر، کله‌باب، کوک 2 نیز، جوره (له
لیکدانا) 3 شیر (سا و هند) 4 چه‌خماخه،
چه‌کوش (تفنگ) 5 ناماده‌ی تفاقنده‌وه، دخی
سوارکرو 6 هلیت‌وبلیت، حله‌ق‌ومله‌ق 7
(تافه‌رمی) رووداری، رووه‌ل‌مال‌راوی 8 براکم،
کاکه (بو پرسینی ناوینشان) 9 (تافه‌رمی) کیر،
کیر، چووک 10 پشهو، سهروک، سهرگه‌وره،
سهرده‌سته 11 لاردانان (وه‌کوک کلاو) ٭ 1
خروس 2 نر (در ترکیب) 3 شیر 4 ضارب 5
وضعیت مسلح تفنگ 6 دری وری 7 پرووی 8
رفی 9 کیر 10 رنسی 11 کج‌گذاری

cock /'kɒk/, US 'kɑ:k/ noun
کوما، کوگا، لوده ٭ کیه، توده

cockabully /'kɒkəbʊli/ noun, pl.
cockabulies

(نیوزیلند) جوری ماسی ناوی شیرین، پتوهندی
به sleeper له‌کانه‌وه هه‌یه [توخم
Gobiomorphus] ٭ نوعی ماهی

cockade /'kɒ'keɪd/ noun

نشانی کلاو، گولی کلاو، باریکه‌ی کلاو
(**cockaded** adj) ٭ کورکاد

cock-a-doodle-doo /'kɒk ə du:dl du:./,
US 'kɑ:k/ interjection

قوقه پان خوتندنی کله‌شیر ٭ قوقلی قوقو
cock-a-hoop adjective, be cock-a-hoop

شاگه‌شکه، به‌کجاروورواو، زور به‌که‌یف،
به‌کجار له‌شوق، به‌کجار به‌گور، تریلان تریلان
هاتن ٭ بسیار خوشحال و هیجان‌زده

cock-a-leekie noun

سوینکی سکانله‌ندی، جوجبه و که‌ومری تیابه
٭ نوعی سوپ

cockalorum /'kɒkə'lɔ:rəm/ noun, pl.
cockalorums

مروی خوه‌ل‌کیش ٭ آدم خردستا

cockamamie /'kɒkəmeɪ/, US 'kɑ:k-/
adjective, also cockamamy

(نه‌ریکا) باکوروی و ناهه‌رمی) گه‌وجانه،
که‌رانه ٭ احمقانه

cock-and-bull story noun

(تافه‌رمی) چیروک پان داستانی به‌رکوره پان
باوه‌پیشه‌کراو، چیروکی له راستی‌به‌دور،
ناسان و ریسمان، نه‌زیله ٭ قصه‌ی کلنوم نه

cockatiel /'kɒkə'ti:l/, US 'kɑ:k-/ noun

تسووتی نه‌وستریایی
Nymphicus ٭ کوکاتیل
[hollandicus]

cockatoo /ˈkɒkəˈtuː/, US 'kɑːkətuː/ *noun*,
pl. cockatoos

تووتی پۆنە، تووتی پۆنەدار [خیززان
Cacatuidae: گەلێ جۆرن] ٥ طوطی کاکل دار

cockatrice *noun*

شامار، هەزدیایەکی ئەفسانەیی کە بە چاوی
لێ کردنی مەزە دەمرێ (بەرهەت): لە *cocatrix*
فەرەنسی کۆن، لە *calcatris* لاتین "tracker"
وەرگیردراوی *ikhneumon* یونانی (بروانە
ichneumon) ٥ کوکاترایس

cockboat /ˈkɒkbəʊt/ *noun*

جۆری بەلەمی چکۆلی سەولدار ٥ کوکبوت
cockchafer /ˈkɒkʃeɪfər/, US 'kɑːk-/
noun

(گیانەوهرناسی) قالۆنچە قاوەیی، کیزارەش:
جۆری قالۆنچە قاوەیی شێوان فر *dusk-flying*
کە مێشێکی مەل وێران کەری گزویا
[*Melolontha melolontha*] ٥ سۆک طلائی
cockcrow /ˈkɒkkraʊ/, US 'kɑːkkraʊ/
noun

کەرەبەیان، کەلەشێر خویان، شەبەق،
مەلابانگدان ٥ سحر

cocked hat *noun*

کلای لێوار هەلگەراو ٥ کلە سەگوش
cocker /ˈkɒkər/, US 'kɑːk-/ *noun*

کوکیتر، سەگی سپانیل *spaniel* ٥ کوکر

cockerel /ˈkɒkərəl/, US 'kɑːk-/ *noun*

بەجگە کەلەشێر، بار، فرو (و) ٥ جوجەخروس

cocker = spaniel cocker

cock-eyed /ˈkɒkaɪd/, US 'kɑːk-/ *adjective*

(نافەرەسی) 1 خێل، چاواڵار 2 = absurd

impractical ٥ لوج

cockfight /ˈkɒkfaɪt/, US 'kɑːk-/ *noun*

شەرە کەلەشێر، شەرە کەلەباب ٥ جەنگ خروس

cockfighting /ˈkɒkfaɪtɪŋ/ *noun*

1 شەرە کەلەشێر 2 کەلەشێری شەرە کەریان

شەرانی، کەلەشێری لاری ٥ 1 جەنگ خروس 2

خروس جەنگی

cockle /ˈkɒkl/, US 'kɑːkl/ *noun*

1 سەدەف (خۆراکی)، لەپکە، گوێ ماسی، جۆری

mollusc دوولەپکە، رەهۆلێندەری خۆراکی

بە قاسوخیان لەپکەری رێرێو [توخم

Cardium] 2 قوفە، بەلەم ٥ 1 صەف خۆراکی،

صەف 2 کرجی، زورق

cocklebur *noun*

جۆری گیا لە تیرە *daisy*، بە گەلای پانەو،

رەسەنی گەرمیتانی ئەمریکا [*Xanthium*

strumarium] ٥ نوعی گیا

cocklefish *noun*, pl. same or cocklefishes

گوێ ماسی، گوێچکە ماسی ٥ صەف

cockleshell /ˈkɒklʃəl/, US 'kɑːkl-/ *noun*

1 سەدەف، گوێچکە ماسی 2 قوفە، بەلەم، گەمی
٥ 1 صەف 2 کرجی

cockney /ˈkɒkni/, US 'kɑːkni/ *noun*,
adjective, pl. cockneys

n کاکنی (دانیشووی بەشی رۆژەلاتی لەندن)،
زاراوەی کاکنی *adj* سەرە کاکنی ٥ *n* کاکنی،
لەجە کاکنی *adj* وابستە بە کاکنی

cock-of-the-rock *noun*, pl. cocks-of-the-rock

جۆری *cotinga* پۆنەیی دارستانە گەرمینەکانی
ئەمریکای باشووری، نێرەکی پەرۆبالتکی سوور
یان پرتەقالی ورشنی هەبە [توخم *Rupicola*:
دوو جۆرن] ٥ نوعی پرنده

cockpit /ˈkɒkpiːt/, US 'kɑːk-/ *noun*

1 کابین، ژووری فرۆکەوان، ژووری دەستە
فرۆکەوانی بان کەشتی ئاسمانی 2 جیگای
شۆفەر (ماشینی پێشبرک) 3 چال بان شوینی
شەرە کەلەشێر (چاران) 4 مەیدان یا گۆرەپانی
شەر، شەرگە، قەداسەر ٥ 1 کابین، کابین خەمدە
هواپما یا سفینە فضا 2 جابگە رانندە 3 مکان
جەنگ خروس ها 4 عرصە کارزار

cockroach /ˈkɒkrəʊtʃ/, US 'kɑːkrəʊtʃ/
noun

(گیانەوهرناسی) پەرسوورکە، سپسک، سفەرە،
قالۆنچە، قزاقج *Blatta orientalis* و جۆرەکانی
تر، زێردەستە *Blattodea* ٥ سۆک

cockscomb /ˈkɒkskəʊmb/ *noun*

1 پۆیە، پۆیکە، پۆنە، کاتار، کاتۆر، کۆپتە،
سووراو، شەه نیشان، یال، کاکۆلی کەلەشێر 2
پۆیە کەلەشێر، بادروو، گول مەخمور،
گولە قەیفە، سەول [*Gelosia cristata*] 3
جۆری گیاسارمە *orchid* رەنگینی روشتن،
پتەوندی بە *coralroot* کەنەو هەبە، رەسەنی
باشووری ئەمریکای باکووری [توخم
Hexalectris] ٥ 1 تاج خروس 2 تاج خروس
(گیاه) 3 نوعی گیاه

cock's eye *noun*

(رووەک ناسی) چاوی کەلەشێر، چاوە کەلەشێر
٥ نوعی گیاهی

cocksfoot *noun*

پێ کەلەشێر، جۆری گیای گەلابان، بە
هینشووە گۆلی شەرەوانی پان سەوژەو
[*Dactylis glomerata*] ٥ نوعی گیاهی

cockshy /ˈkɒkʃaɪ/ *noun*, pl. cockshies

نیشان، ئامانجی داری پان بەردین ٥ نشان

cockspur /ˈkɒkspɜː(r)/ *noun*

چوو، مامزە، چقە، چق ٥ سێخک پای خروس

cockspur thorn *noun*

(رووەک ناسی) درووە چوو؟ جۆری گێوژی

hawthorn ئەمریکای باکووری [*Crataegus*

[*crus-galli*] ٥ نوعی وێک

cocksure /ˌkɒk'sʊə(r), -fɔː(r), US ˌkɑːk'sʊr/ *adjective*

نافه‌رمی (دلنیا، له‌خو‌پ‌رازی، له‌خوبایی، خات‌رجمه *cocksurely adv*)
(n) مطمئن

cocktail /'kɒkteɪl, US 'kɑːk-/ *noun*

1 به‌رکول 2 پیش‌خوراک 3 تیکه‌له 4 نیمچه‌فهرمی 5 نه‌سپی کول یا قول 1 کورکل 2 پیش‌غذا 3 مخلوط 4 شه‌رسمی 5 اسب دم‌کل

cocktail dress *noun*

جل‌وبه‌رگی میوانی یان فهرمی، به‌رگی فهرمی، جلی میوانی یان دیوانی لباس رسمی

cocktail party *noun*

میوانی کوکتیل، مهمانی کوکتل

cock-up *noun*

(بریتانیا و نافه‌رمی) تیریان، گووکاری، افتضاح

cocky /'kɒki, US 'kɑːki/ *adjective*
(cockier, cockiest)

1 زوردلنیا، ته‌واو خات‌رجمه: *a cocky young actor*

2 له‌خوبایی 3 jaunty = *cockily*

4 /'kɒkuli, US 'kɑːkuli/ *adv* له‌خوبایی‌انه،

فیزنانه، له‌رووی خوبه‌زلزانی‌یه‌وه: *cockiness*

5 /'kɒkɪnəs, US 'kɑːkɪnəs/ *n* خوبه‌زلزانی،

فیزی، به‌ده‌ماری) 1 مطمئن 2 مغرور

cocky² = cockatoo

coco = coconut palm

cocoa /'kəʊkəʊ, US 'kəʊkəʊ/ *noun, adjective*

1 کاکائو 2 هاراهوی کاکائو 3 دار کاکائو 4

شیر کاکائو 5 نارهق یان خوارده‌وهی کاکائو 6

بیالهی کاکائو *adj* قاوه‌بی نامال‌زه‌رد، قاوه‌بی

کال یان روشن 1 کاکائو 2 پودر کاکائو 3

درخت کاکائو 4 شیر کاکائو 5 مشروب کاکائو 6

فنجان کاکائو *adj* قهوه‌ای مایل به زرد

cocoa bean *noun*

ده‌نک یان تووی کاکائو، دانه‌ی کاکائو

cocoanut = coconut

cocobolo /ˌkəʊkəʊ(ə)'bɒləʊl *noun, pl. cocobolos*

کو‌کوبولو: دره‌ختیکی گه‌رمیتانی نه‌مریکا به

داریکی سوورپادی سه‌خته‌وه [Dalbergia]

کو‌کوبولو *retusa*

coco de mer /ˌkəʊkəʊdə'mɜː/ *noun*

جوری دارخورمای به‌رز یان دریز، ره‌سه‌نی

Seychelles، به‌ریکی که‌ته‌ی هه‌یه که له نیو

قاوغ یان قسایلیکیکی دارسانی رهق دایه

[Lodoicea maldivica] نوعی درخت

coconut /ˌkəʊkənət, US 'kəʊ-/ *noun*

1 گو‌په‌نند، گو‌په‌ره‌ش، نارگیل 2 دره‌خت یان

داری گو‌په‌نند یان نارگیل [Cocos nucifera]

1 نارگیل 2 درخت نارگیل

coconut butter *noun*

که‌ره‌ی گو‌په‌نند یان نارگیل، که‌ری نارگیل

coconut matting *noun*

حه‌سیری تو‌یکلی گو‌په‌نند یان نارگیل

حصیر پوست نارگیل

coconut milk *noun*

شیری گو‌په‌نند یان نارگیل، شیر نارگیل

coconut oil *noun*

رو‌نی گو‌په‌نند یان نارگیل، روغن نارگیل

coconut palm *noun*

دارگو‌په‌نند، که‌سه‌کول؟، داری نارگیل، به

دریزایی که‌ناره گه‌رمیتان‌کان شین ده‌بی [Cocos

nucifera] درخت نارگیل

coconut shoy *noun*

توب‌خستن، هاویشتنی توب (له فانفاردا)

پرناب توب

cocoon /kə'kuːn/ *noun*

1 قوزاخه، که‌لوو؟، ماشوت (تاو‌ریشم) 2 پاریزه،

په‌نا 1 پيله 2 حفاظ

cocooned *adjective*

تتوه‌پنجراو، پاریزراو، محفوظ

cocotion *noun*

1 لیتان 2 هه‌رس، هه‌لتاوان (دن) 1 طبخ 2

گوارش

cocotte /kə'kɒt/ *noun*

قاحیه، سوزانی، زنی حیز، روسی، قاحنه

cod /kɒd, US kɑːd/ *noun, pl. same, also codfish*

کاد، کؤد، ماسی‌یه‌توره‌که (شیوه‌ی تووره‌که

ده‌دا)، جوری ماسی ده‌ریایی گه‌وره، گرنگه

له‌به‌ر گو‌شته‌که‌ی [Gadus morhua]

(ته‌لاتیکی باکووری) و جو‌ره‌کانی تر، خیزان

[Gadidae] کاد

cod² /kɒd, US kɑːd/ *noun*

1 (بریتانیا و نافه‌رمی) قسه‌ی هیه‌که، فله‌ته،

پاوه 2 تووره‌که، کیسه 3 به‌رگی سوس، توخی

که‌په‌ک 1 چرند، پاوه 2 کیسه 3 غلاف سوس

cod³ /kɒd, US kɑːd/ *noun, adjective*

(بریتانیا و نافه‌رمی) n گالته، نوکته *adj* قه‌لب،

گزه‌تیاکراو، ساخته، هه‌لبه‌سته، ده‌سکرد، زر،

نارمه‌من n جو *adj* جملی

COD /ˌsiː əʊ 'diː, US ɒl/ *abbreviation*

cash on delivery

وه‌رگرتنی باره کاتی پندانی که‌ل‌وبه‌ل

دریافت وجه هنگام تحویل کالا

cada /'kɑːdə, US 'kɑːdə/ *noun*

(موسیقاً) به‌شی کوتایی، پاشکه، دواپه‌گه،

پاشه‌کی، نقطه‌ی پایانی

code /kəʊd, US koud/ *noun*

1 کؤد، په‌رله؟، یاسا و ریا 2 ری‌وشوین،

نهریت، ده‌ستور، عورف 3 هیم، رهمز، نیشانه 4

فانون، زاگون، زاگون، یاسا 5 (تلهفون) کود
6 (کامپیوتر) بهرنامه، دهستوره کان، کومه له
دهستور 1 کد، ضوابط 2 عرف 3 رمز 4 قانون
5 (تلفن) کد 6 مجموعه ی دستورالعمل

code book noun

کتبی رمز و نشانه، نشانه نامه ۱ کتاب رمز
codex /'kəʊdek/ noun

(تلیکترونیک) کودیک: ورده تله زمه یین
microchip که زانیاری به کان ده پستینی تا
زووتر راگوزرئ و دیسان فایل به کان و
زانیاری به کان ده گهرتیموه باری خویان که
وهرگیران ۱ کودی

coded /'kəʊdɪd/, US 'kɒd-/ adjective

1 ره مزی، نیشانه یی 2 ناراسته وخو (ده ربراو)،
شاراو، سه رنراو ۱ رمزی 2 تلویحی

coded message noun

به یامی نیشانه یی یان ره مزی ۱ پیام رمزی
codeine /'kəʊdiːn/, US 'kɒd-/ noun

(کیمیا) کودین $C_{18}H_{21}NO_3 \cdot H_2O$ ، له مؤرفین
ده گیرئ ۱ کودین

code name noun

به رله ناو، ناوی ره مزی ۱ اسم رمز
code-named adjective

خواه یی ناوی ره مزی، به رله ناو دار ۱ دارای اسم
رمزی

code of practice noun

ریساکانی کاری، بنجینه کانی کار یان پیشه یی،
ستاندارده کانی کار ۱ ضوابط حرفه ای

code word noun

نیوی رمز، رمز، نیشانه ۱ اسم رمز
codex /'kəʊdeks/, US 'kɒd-/ noun, pl.

codices /'kəʊdisɪz/, US 'kɒd-/ or codexes
1 دهس نووس (ب.ت. نینجیل و دهقه کونه کان)
2 لیستی قهرمی دهرمان، مه ترالیی کیمیایی و
هتد ۱ نسخه ی خطی 2 کودکس

codfish, pl. same or codfishes = cod

codger /'kɒdʒə(r)/, US 'kɑːdʒ-/ noun

بیره ییای و نیوزراو، که لاکه کون، بیره کون،
کهره کون ۱ بیره مرد عجیب و غریب و بدنام، کودگر

codicil /'kəʊdɪsɪl/, US 'kɑːdɪsəl/ noun

1 باشکوی راسپارده نامه، باشکوی یان سه رخته یی
وه سیته نامه 2 باشکو، سه رخته، appendix
supplement 1 متمم وصیت نامه 2 متمم

codicillary /'kɒdɪ'sɪləri/ adjective

سه ربه باشکوی راسپارده نامه ۱ وابسته به متمم
وصیت نامه

codicological adjective

سه ربه دهس نووس ناسی ۱ وابسته به کودیکولوژی
codicologist noun

دهس نووس ناسی ۱ کودیکولوژیست
codicology /'kəʊdɪkələdʒi/ noun

دهس نووس ناسی: خویندنه وه یان لیکولینه وه یی
دهس نووسه کان manuscript و پیوه ندی یان
له گهل یک تردا ۱ کودیکولوژی

codification /,kəʊdɪfɪ'keɪʃn/, US 'kɑːd-/ noun

1 به رله دانان، کوداندن، کوددانان، ره مزدانان 2
دانان یان ریکختنی قانون ۱ رمزگذاری 2
تدوین قانون

codifier noun

کودینر، کوددانه ر، به رله دانه ر ۱ کدگذار

codling¹ noun

به چکه ماسی به توره که ۱ کودلینگ

codling² noun

جوری سیوی دریز و ورد ۱ کودلینگ

codling moth noun

جوری به یبولی شه و گهری بوریای چکولانه،
کرمینه کانی له سه ر سئو ده خون [Cydia
pomonella] نوعی پروانه

cod-liver oil noun

رونی جهرگ یان جگهری ماسی، رونی ماسی
(قیتمینه کانی A و D تیا به) ۱ روغن کبد ماسی

codomain /'kəʊdə(ɪ)mɛn/ noun

(بیرکاری) کودومه یین: کومه له یی که هه موو
نرخه ریتیموه کانی فانکشنیکی دیاری کراوی
تیا به ۱ کودومین

codominance noun

هاوزالی، هاوده رکه و تووی ۱ کودومینانس

codominant adjective

هاوزال، هاوده رکه و توو ۱ کودومینانت

codon /'kəʊdɒn/ noun, also triplet

(زبنده کیمیا) کودون، سیانه: به دوا ی یک هانتی
سئ nucleotide که ییکه وه به که ییکی کودی
بوماوه یی یان ژینتیککی له DNA و گهردیکی
RNA ییکدین (پروانه anticodon) ۱ کودون

co-driver noun

شاگرد، دواشوفیر، ناوه ل شوفیر، شاگردشوفیر
رانده یی کمکی

codswallop /'kɒdswɒləp/

US 'kɑːdswɒləp/ noun

(نافه رمی) پاوه، زاوه، قسه ی حمله ق و م هلق ۱
مزخرف، چرند

coecilian = caecilian**coed** /kəʊ'ed/, US 'kɒd-/ adjective, noun

adj ۱ تیکهل (خویندن) n خویندکاری کچ ۱
مختلط n دانشجوی دختر

coeducation /,kəʊedʒu'keɪʃn/ noun

خویندنی تیکهل، هاوفیری، هاویه روه ده (کچ و
کور) ۱ آموزش مختلط

coeducational adjective

تیکهل (خویندنگا و په روه ده) ۱ مختلط

coecum noun

ریخۆله کویره ○ اعور
coefficient /kəʊ'fɪʃnt, US 'kɒu-/ noun

هاوکۆلکه، هاوکارا، هاوکاریگر ○ ضرب
coefficient of absorption noun

هاوکۆلکه ی مژین ○ ضرب جذب
coefficient of elasticity noun

هاوکۆلکه ی جیری ○ ضرب کشی
coefficient of expansion noun

هاوکۆلکه ی کشان ○ ضرب انساط
coefficient of friction noun

هاوکۆلکه ی لیڅخشان ○ ضرب اصطکاک
coefficient of reflection noun

هاوکۆلکه ی پەرچانه وه یان دانده ○ ضرب انعکاس

coefficient of variation noun
هاوکۆلکه ی جؤراوجؤری ○ ضرب تنوع

coelacanth /si:ləkanθ/ noun
Latimeria جؤری ماسی، بربره بۆشه []

chalumnae [] نوعی ماهی
Coelenterata noun, pl.

(گیانه ورناسی) ریخۆله بۆشه کان، بېن هنداوان ○ سلیترانا

coelenterate /si:'lent(ə)rət, US -reit/ noun

گیانه وهری ریخۆله بۆشه، بېن هنداوان ○ سلیترات

coelenteron noun, pl. coelentera
بۆشایی نیوه کی گیانه وهریکی ریخۆله بۆشه ○ سلیترون

coeliac /si:liak/ adjective, also celiac
(تویکاری و پزشکی) سهریه زگ، سکی، پتوهندی به سکه وه ههیه ○ شکمی

coeliac disease noun, also celiac sprue
نەخۆشی زگی یان سکی ○ بیماری شکمی

coelom /si:ləm/ noun, pl. coeloms or coelomata /-'ləʊmətə/

(گیانه ورناسی) گه وهره بۆشایی لهشی زۆربه ی گیانه وهران، له تیوان کانالی ریخۆله یی و دیواری زگا هه لکه وتوو، بۆشایی زگ یان زگی، بۆشه (که)، بۆشه ک (بهرهت: له koilōma یونانی یه وه "cavity" ○ سیلوم

coelomate adjective, noun
(گیانه وهری) بۆشه (که) دار ○ سیلویت

coelomic fluid noun
شله ی بۆشه (که) یی یان بۆشایی زگ ○ مایع سیلومی

coelomic sac noun
تووره که یان کیسه ی بۆشه (که) یی یان بۆشایی زگ ○ کیسه ی سیلومی

coelomic /sə'lɒmɪk/ adjective
بۆشه (که) یی، سهریه بۆشه (که)، بۆشه کی ○ وابسته به سیلوم

coelomocyte noun
خانه ی بۆشه (که) یی یان بۆشه کی، خانه بۆشه (که) ○ سلول سیلومی

coelurosaur /si:'ljʊərəsɔ:/ noun
میلکه کلک بۆشه: جؤری دایناسؤری دووینی گوشت خور، له ووده چی که بالنده گانی نیستا له وه وه پهره یان سه ندین (بهرهت: له koilos یونانی "lizard" ○ سیلوسور

coenobite /'si:nəbɪt/ noun, also cenobite
ئەندامێکی کۆمەڵی رەبەنەکان ○ سینوبایت

coenobitic /-'bɪtɪk/ adjective, also coenobitical
سهریه یان پتوهندی به coenobite وه ههیه ○ وابسته به سینوبایت

coenocyte /'si:nəʊsaɪt/ noun
(رووه ک ناسی) کۆمەڵی سابتۆیلازمی قه وزه یی algal یان fungal که چەندین نیوکیان ههیه، به یه ک پهره دایو شراون ○ سینوبایت

coenocytic /si:nəʊ'sɪtɪk/ adjective
سهریه یان پتوهندی به coenocyte وه ههیه ○ وابسته به سینوبایت

coenzymatic adjective
سهریه یان پتوهندی به coenzyme وه ههیه ○ وابسته به کوانزیم

coenzyme /'kəʊ,enzʌm/ noun
(زینده کیمیا) ئاوه ل هه وینه، دوا هه وینه: ئاوه یه نیکی ناپروۆتینی که پتوسته بو کارکردنی هه وینه یی ○ کوانزیم

coenzyme A noun
دوا هه وینه ی نا، کوانزایم یان کوانزیمی A: C₂₁H₃₆N₇O₁₆P₃S که له هه موو خانه زیندوو هکان دا ههیه و شتیکی بهرته تی به بو میتابولیزی کاربو هایدرا ته کان، چه وریه کان و هیندی له ترشه لۆکه ئەمینیۆکان ○ کوانزیم A

coenzyme Q = ubiquinone
coequal /kəʊ'ɪkwəl/ noun, adjective
هاو پله، هاوسان، هاو پیره، یه کسان، هاو راده، بهرام بهر، هاوت، هاوشان (زاده و گرنگی): -

coequally) qual branches of government
(/kəʊ'ɪkwəl/ adv
هم شان، هم کفو

coequality /kəʊ'kwɒlɪti/ noun
هاوسانی، هاوشانی، هاو پیره یی، هاو پله یی، هاو راده یی، بهرام بهری، هه قبه ری، هاوتایی، هاو پاده یی ○ هم رتبیگی

coerced obidience noun
گوازی له ی زۆره ملی ○ اطاعت اجباری

coercion /kəʊ'ʃɪn, US kɒu'ʃɪn/ noun
1 زۆره ملی، به کارهینانی زور، زۆره سه نندن، زۆرلێ کردن، ناچار کردن، زۆری، گوشار، سهنگی: He claimed he had only acted under

coercion 2 حکومتی زور داری یا دیکتاتوری
1 اجبار، اعمال زور، زور 2 دولت خودکامه

coercive /kəʊ'ɜːsɪv, US kəʊ'ɜːrsɪv/ *adjective*

زوردارانه، زورمیلی، زورمیلی، به زور،
سرکوت کهرانه، زورداره کی: **coercive power**
coercively /kəʊ'ɜːsɪvli, -sɪv measures \diamond
coerciveness /kəʊ'ɜːsɪvnəs, US kəʊ'ɜːrsɪvnəs/ *adv*
اجباری، مبنی بر اعمال فشار

coessential /ˌkəʊ'ɛʃnʃəl/ *adjective*

هاوگه و همر، هاوسروشت \diamond هم ذات

coetaneous = coeval

coeternal *adjective*

هاویش له نه زلیه تدا، هاویش تا (هه تا) بی \diamond
کوترنال

coeval /kəʊ'ɪvəl, US kəʊ-/ *adjective, noun*

هاوچهرخ، هاوسال، هاووزگار، هاوتمه من،
coevally /kəʊ'ɪvli, US -/ *contemporary*

(kəʊ-/ *adv* معاصر، هم سال

coequality /ˌkəʊ'væləti/ *noun*

هاوچهرخی، هاوسالی، هاووزگاری، هاوتمه نی \diamond
معاصر بودن، هم سالی

coexistence /ˌkəʊ'ɪɡ'zɪstəns, US -/ *noun*

1 یتکه وه ژنی، یتکه وه زیان: **to live in**
uneasy/peaceful coexistence within one

2 یتکه وه ژنی ناشتی خوازانه \diamond 1
هم زیستی 2 هم زیستی مسالمت آمیز

coexistent *adjective*

یتکه وه زی، یتکه وه زیان، یتکه وه زیان کهر \diamond
باهم زیست کننده

coexistensive *adjective*

یتکه وه له کات و شویتیک دا دریزه وه بوو \diamond
باهم در یک زمان و یک مکان بطایفه

cofactor *noun*

(زینده کیمیا) هوکاری یاریده دهر (وه ک
(coenzyme) عامل کیمی

C of E /ˌsiː ɒv 'iː/ *abbreviation* Church of England

کلیسای ینگلته ره \diamond کلیسای انگلستان

coffee /'kɒfi, US 'kɔː-, 'kɑː-/ *noun, adjective*

1 قاوه 2 دهون یا داری قاوه [توخم **Coffea**:
چندین جور] 3 دهنک یا تووی قاوه 4 پیاله
قاوه، قاوه خوری 5 دهونی قاوه *adj* قاوه بی
(بنه رت): له **kahveh** تورکی، له **kahwa**
عبره بی یهوه) \diamond 1 قاوه 2 بوته یا درخت قهوه
3 دانه ی قهوه 4 فنجان قهوه 5 بتی قهوه *adj* قهوه ای
coffee bar *noun*

قاوه خانه \diamond نریا

coffee bean *noun*

تووی قاوه \diamond دانه ی قهوه

coffee break *noun*

یشوو، وچان \diamond تنفس

coffee cup *noun*

پیالهی قاوه خواردن، قاوه خوری \diamond فنجان
قهوه خوری

coffee grinder *noun*

ناشی قاوه، قاوای، ده زگای قاوه هار \diamond آسیای قهوه
coffee house *noun*

قاوه خانه \diamond قهوه سرا

coffee-mill = **coffee grinder**

coffee morning *noun*

میوانی قاوه بؤ به یانی \diamond مهمانی صبح
coffee pot *noun*

قوری یا چادانی قاوه، قاوه دان، جهزوه \diamond
قوری قهوه

coffee shop = **coffee bar**

coffee table *noun*

میزی نزم (بؤ دانانی کوفار، پیاله و هتد، میزی
پیاله \diamond میز علی

coffee table book *noun*

کتیپی ویتهداری جوان (به شکو) \diamond کتاب
پر تصویر مجلل

coffee tree *noun*

1 داری قاوه 2 **kentucky coffee tree**
درخت قهوه

coffer /'kɒfə(r), US 'kɔːf-, 'kɑːf-/ *noun*

1 سنوق، مجری، یه غدان 2 بهندای کاتی،
لا بهنداو 3 (coffers) خه زینه، گه نجینه،
سهرمایه، سامان: **The nation's coffers are**
empty 4 دراونامه، بودجه \diamond 1 صندوق،
صندوقچه 2 سد موقت 3 (در جمع) خزانه،
موجودی 4 بودجه

cofferdam *noun*

بهندای کاتی، لا بهنداو \diamond سد موقت
coffin /'kɒfɪn, US 'kɔːfɪn/ *noun*

دووداره، دارتهرم، له زاگ، وه خم، داربه ست،
تابوت (نډو سنوقه دریز و باریکه که لاشه ی
مروقی تیا ده نیزری یا ده سووتیرئ): **A**
procession of mourners slowly followed
the coffin \diamond تابوت

coffin bone *noun*, also **pedal bone**

دواین نیکی سمی تهسب \diamond کافین بون
coffle /'kɒf(ə)l/ *noun*

کاروان، قه تار (coffle له قافلای عمره بی یهوه
وه رگیراوه) \diamond قافله

coffret /'kɒfrɪt/ *noun*

دهفر یا چنگای چکوله، سنوقچه \diamond ظرف
کوچکه صندوقچه

cog /kɒg, US kɑːg/ *noun*

1 ددانه، برگه، گرنجه، زمانه، دهنده 2 موورچه، ددانه به بیچک، ددانه بیچکه (cogged adj) 1 دنده، ددانه 2 چرخ دنده

cog²/kɒg, US kɑ:g/ noun

که شتی ینکی پانی سده کانی نیوه راستی پاش ویش خړ ګوګ

cogency /'kɒdʒənsi, US 'kɒd-/ noun

1 ینوستی 2 هنز و توانایی قایل کردن، برای، به بیری، به پیر شتی، پی سه لمیند، پی سه کلای که ره وه یی، یه کلای که ره وه ینتی 3 به لکه هتانه وه ی به هنز 1 ضرورت 2 قاطعیت 3 استدلال محکم

cogent /'kɒdʒənt, US 'kɒd-/ adjective

یه کلای که ره وه، پر پنه ره وه، بیا، به پیر شت، سه لمیند، پی سه لمیند، قایل که، پنه، تو که، به هنز، به پیر شت: cogent forces ګوګ cogent evidence (cogently adv): قایل که ره، به شیه ینکی برا ګوګ قاطع، متقاعد کننده، محکم

cogitable /'kɒdʒɪtəbəl/ adjective

شیاوی بیر کر دنه وه، لیس ده پرامیند، thinkable, conceivable ګوګ قابل تفکر

cogitation /'kɒdʒɪ'teɪʃn, US 'kɒdʒ-/ noun

بیر (لن) کر دنه وه، هنزین، بیر وکه، لیکولیند وه، تن پامان، قبول بوونه وه، meditation ګوګ تفکر، اندیشه، تأمل

cogitative /'kɒdʒɪtətɪv/ adjective

1 سهر به cogitation 2 بیر کر ده وه، بیا ګوګ وابسته به cogitation 2 فکور

cogitateness /'kɒdʒɪtətɪvnəs/ noun

هنز یان توانستی بیر کر دنه وه ګوګ قوه ی تفکر

cogitator noun

بیر کر ده وه، بیر یار، بیر مند، بیر وهر، هنز مند ګوګ فکور، تفکر کننده

cognac /'kɒnjæk, US 'kɒn-/ noun

1 کونیاک، قونیاق (له روزاوی قهر نسه، له شاری Cognac)، کانیاک 2 شوو ه ی قونیاق ګوګ 1 کنیاق 2 شیه ی کنیاق

cognate /'kɒgnət, US 'kɑ:g-/ adjective, noun

adj 1 هاو خیزان، هاو ره گ، هاو ره سمن، هاو ره جه له ک، هاو زا، هاوینج، هاو زیدر 2 پیوه ندیدار، سهر به، پیوه بند، به ستر او 1 n وشه یان زمانی هاو ره جه له ک 2 (صاف) خزمایه تی خوینی یا پشی ګوګ adj 1 هم خانواده، هم ریشه 2 مربوط، وابسته 1 n لغت یا زبان هم ریشه 2 (حقوق) نسبت خوینی

cognition /kɒg'nɪʃn, US kɑ:g-/ noun

ناسین، ناسیاری، هه ست پیکردن، ناگا کردن، پیزانین، (توانایی) تیگه بشتن، بودره که و تن، زانست، زانیاری: child studies centring on

(cognitive adj) theories of cognition

شناخت، درک

cognitive /'kɒgnətɪv, US 'kɑ:g-/ adjective

a ناسینه رانه، سهر به ناسیاری: cognitive

child's cognitive development

cognitively /'kɒgnətɪvli, US) psychology

(ka:g-/ adv) شناختی

cognitive ability noun

توانست یان توانایی کاگنیف ګوګ توانایی درک

cognitive process noun

رهوت یان پروژه ی کاگنیف ګوګ فرایند شناخت

cognitive science noun

زانستی کاگیشین، ناسین ناسی، ناسیاری ناسی ګوګ شناخت شناسی

cognitive scientist noun

زانسته وانی کاگیشین، ناسین ناسی، ناسیاری ناسی ګوګ شناخت شناس

cognitivism noun

کاگنیفیزم، ناسین گهری، ناسیاری گهری ګوګ شناخت گرایی

cognitivist noun

کاگنیفیزست، ناسین گهر، ناسیاری گهر ګوګ شناخت گرا

cognizable /'kɒ(g)nɪzəb(ə)/ adjective

له ناسین هاتو، ده ناسرئ، شیاوی کاگیشین ګوګ شناخت پذیر

cognizance /'kɒgnɪzəns, US 'kɑ:g-/ noun, also cognisance

1 ناگاداری، ناسین، پیزانین، تیگه بشتن، هه ست پیکردن، زانین، تیگه بشتن، زانست 2 نشانه ی تایه تی ګوګ 1 اطلاع، درک، شناخت، علم 2 علامت ویزه

cognizance² /'kɒgnɪzəns, US 'kɑ:g-/ noun, take cognizance of

In the light of the: سهرنج یندان: new evidence that the court can now take

cognizance of, the case is dropped

توجه قرار دادن

cognizant /'kɒgnɪzənt, US 'kɑ:g-/ adjective

ناگادار، هایدار، فیر: cognizant of the importance of the case

cognomen /'kɒg'naʊmən/ noun, pl. cognomina

سهرناو، ناوده رکده، دوانزو، پاشناو

(cognominal adj) ګوګ لقب، نام خانوادگی

cognoscente noun

شاره زا، سپور ګوګ خبره، متخصص

cognoscenti /,kɒnjə'senti, US 'kɑ:n-/ noun, pl.

شاره زایان، سپوران ګوګ خبرگان، متخصصان

cognoscible /kɑ:g'nɑ:səbəl/ = cognizable

cogon noun

ImperataI گیائیکی درخت و در، بوقه لاش [cylindrica] نوعی گیاه

cogwheel /'kɒgwɪl/, US 'kɑ:g-/ noun

زنجیر کشیش، موورچسه، چرخه دهنده،
دانه به یکجک، رورهه یان پنجکده ددان دار،
چرخه ددان دار، دیشلی چرخه دنده

cohabitant noun

هاوجن، هاومال بخل خواب

cohabitation /,kəʊ,hæbɪ'teɪʃn/, US 'kəʊ-/ noun

هاوژینی، پنکهوه زیان (بی ژنومیردایه تی، لگهل
پنوهندی سیکسی): *There have been great changes in the patterns of marriage, (figurative) a period of divorce and -ion of cohabitation between a conservative government and a socialist president*
زندگی مشترک، هم زستی

cohen = kohen

coheir /'kəʊe(r)/ noun

هاومیراتگر، به شدار له میراتیه ری دا، هاومیرات،
هاوبه شبره هم میرات

coheirress noun, fem. coheir

(ژن) هاومیراتگر، هاومیرات، هاوبه شبره
(ژن) هم میرات

coherence /kəʊ'hʊərəns/, US 'kəʊ'hɪr-/ noun, also -cy /kəʊ'hʊərənsɪ/

1 یهک گرتووی، پنوهندی لوزیکی،
پنکهوه به سترای، یهکیه تی، یهکیارچیه تی،
یهک گیری، هاوړیکی، یهک گرتن 2 پنولهکان،
پنکانووسان، پنکهوه نووسان، پنکالکان،
به یهکالکان (فیزیکی) 1 انسجام، پیوستگی،
وحدت 2 چسبندگی، هم دوسی (فیزیکی)

coherent /kəʊ'hɪərənt/, US 'kəʊ'hɪr-/ adjective

1 هاوړیک، ریک وپیک، یهک گرتو، یهکان گیر،
لوزیکی، یهک بارچه: *a coherent*

Δ narrative/account/explanation

2 *coherent policy for the transport system*

خواهونی پنوهندی لوزیکی، روشن، روون،

تیگه شینن ناسان: *She only became coherent*

3 *again two hours after the attack*

پیکالکاو، پیولهکاو، پیوه نووساو 1 منسجم 2

واضح 3 هم دوس

coherently /kəʊ'hɪərəntli/, US 'kəʊ'hɪr-/ adverb

به روونی: *to express yourself coherently*
به وضوح

cohesion /kəʊ'hɪ:ʒn/, US 'kəʊ-/ noun

1 یهک گرتووی، ریک وپیک، پنوهندی لوزیکی،

هاوگرتووی، پنکهوه به سترای، یهکیه تی،
یهکیارچیه تی، یهک گیری، هاوړیکی، یهک گرتن:

Δ the cohesion of the nuclear family

2 *social/political/economic cohesion*

(فیزیکی) پیولهکان، پنکانووسان، پنکاچه سیان،

پنکهوه نووسان، به یهکالکان 1 انسجام،

پیوستگی، وحدت 2 چسبندگی 3 هم دوش

cohesive /kəʊ'hɪ:ʃv/, US 'kəʊ-/ adjective

1 هاوړیک، ریک وپیک، یهک گرتو،

یهک گرتو، یهک خدر، یهکیگر، پنکانووسن،

پنکهوه جه سین، پنکهوه لکن، پنکهوه به ست،

گریدهر: *the cohesive Δ a cohesive group*

well- Δ power of shared suffering

structured sentences illustrating the use of

cohesive markers such as 'nevertheless'

2 and 'however' (فیزیکی) سهریه پنکانووسان

یان پیکالکان 1 منسجم، متحد، متحدکننده 2

چسبند 3 وابسته به هم دوسی

cohesively /kəʊ'hɪ:ʃvli/, US 'kəʊ-/ adverb

به شیوه یهکی ریک (وپیک) به طور منسجم

cohesiveness /kəʊ'hɪ:ʃvnəs/, US 'kəʊ-/ noun

ریکسی، هاوړیکی، ریک وپیکسی، یهکیه تی،

یهک گرتووی، هاوگرتووی: *a strong sense of*

cohesiveness within the family

انسجام، اتحاد

coho /'kəʊhəʊ/, noun, also cohoe, pl. cohos

or cohoes

جوړی سه لمونی پاسیفیکی باکووری، خال وردی

رهش [*Oncorhynchus kisutch*] (هروه ها

coho salmon یا silver salmon) کوهر

cohort /'kəʊhɔ:t/, US 'kəʊhɔ:rt/ noun

1 پهل، یهکیه پیکسی سیای رومی کون، بهرامیر به

ده یهکی لیزیونی 2 گروپ، دهسته، دارودهسته،

دهس وپنوهن 1 کوهورت 2 گروه، هم قطاران

cohosh /kə'hɒʃ/ noun

جوړی گیای شمیریکای باکووری، بوقه ده زمان

دهبی [*Cimicifuga racemosa*] (هی رهش) و

جوړه کانی تر 1 نوعی گیاه

cohune /kə'hʊ:n/ noun

دارخورمای شمیریکای ناوهندی، ناوکه کی

سهرچاوه پیکسی به ترخی رونه [*Orbignya*

cohune] کوهرن

coif /kɔɪf/ noun

1 کلاو 2 (میزووی) جوړی (کلاو) خوود 3

کلاو یا نارقه چنی سبی پاریزر یان دادگه رانی

پایه برز 1 کیووش 2 و 3 کوپ

COI abbreviation Central Office of

Information

(له بریتانیا) سی ئوتای (= نووسینگه ناوهندی

زانیاری) سی ای

coiffeur noun, fem. coiffeuse /kwa:'fɜ:z,

US kwo-/

(فهره‌نسی) سه‌لمانی، ده‌لاک، نارایش‌گهر
آرایش‌گر

coiffure /kwa:'fjuə(r), US -'fju:/ noun

(فهره‌نسی) شیوای قو، داهینانی سر یا قو
مدل مو

coiffeuse /kwa:'fə:z, US kwo-/ noun

رازینه‌ر، نارایش‌گهر، جوانکار (زن) آرایش‌گر

coign /kɔɪn/ noun

گوشه‌ی دهره‌پروی دیواری، به‌ردی گوشه
گوشه، سنگ زاویه

coil /kɔɪl/ noun, also IUD

قف، نالقه، چه‌مهره، قلف، توق، گینگله،
قانعگله، به‌یکه، لولول، پیچوک، قف‌قه‌فه،
قه‌فان، کوپل، تیتل‌پیچ (کاره‌با) بنه‌رته: له
to cuillir coillir (فهره‌نسی) "گورنده‌وه"
gather "حلقه، کلاف، سیم‌پیچ"coil² /kɔɪl/ noun(کون) نازاوه، نالوژی، پشینی، شیواری آشوب
coiled adjectiveقه‌فاوی، قف‌قف، نالقه‌نالقه، پیجاری، پیچ‌پیچ،
لوول‌لوول، لوول‌لوی، پیچ‌کوکی،
به‌یکه‌خواردوو (به‌ستو) حلقوی

coin /kɔɪn/ noun

کوین، سکه، پول‌ه‌ورده، قهره‌پول، ورده‌پاره،
قوشه سکه، پول خرد

coinage /'kɔɪnɪdʒ/ noun

1 لیدانی کوین، سکه: gold/silver/bronze
2 پاره (له‌گهردا) پاره‌یان پولی
3 decimal coinage: بره‌دار یان بره‌مه‌مند
و شه‌یان زاراه‌ی نوی، وشه‌ی داهینراو یان
داریزراو، وشه‌ی داتاشراو: 4 new coinages
دارشتن یان داهینان 5 وشه‌دارشتن، وشه‌داتاشی
1 ضرب سکه، سکه 2 پول 3 واژه یا اصطلاح
نو 4 ابداع 5 واژه‌سازی

coin box noun

تله‌فونی گشتی، تله‌فونی کوینی آ تلفن‌سکای
coincidence /kəʊ'ɪnsɪdəns, US kou-/ noun1 هه‌لکه‌وت، ریکه‌وت، پیکه‌وه‌پوودان،
پیکه‌وه‌قه‌ومان، به‌یکه‌وه‌پوودان، هاوروودای،
جووت‌بیون: a strange/a remarkable
2 coincidence: یه‌ک‌گرته‌وه، جور‌بیون،
گونجیان، کسکی، سازان، ریک‌ک‌ه‌وتن،
یه‌ک‌ه‌وتن 3 لیکچوون، وه‌ک‌یه‌کی، ده‌قاده‌قی،
یه‌کسانی، هاشوینه‌یی 1 اتفاق، تصادف،
انطباق، تطابق 2 توافق، سازگاری 3 هم‌سانی

coincident /kəʊ'ɪnsɪdɪnt, US kou-/ adjective

1 هاوکات، پیکه‌وه‌پوودا، جووت‌بو، یه‌ک‌گیر،
یه‌کان‌گیر: 2 coincident events
یه‌ک‌ه‌وتوو، گونجاو، کوک، جور (بو) سازاو3 وه‌ک‌ه‌ک، هاشوینه، ده‌قاوده‌ق، لیکچوو،
یه‌کسان 1 مقارن، مصادف، مطابق، منطبق 2
موافق، هماهنگ 3 هم‌سان

coincidental /kəʊ'ɪnsɪ'dentl, US kou-/ adjective

به‌ینی ریکه‌وت، له‌خووه، هه‌لکه‌وتی،
(خو) شانس‌ی، بی‌به‌رنامه، هه‌رواروودا: a
coincidental resemblance
:/kəʊ'ɪnsɪ'dentl, US kou-/ adv
Coincidentally, they had both studied in
(Paris) اتفاقی

coincidentally /-təli/ adverb

به‌هه‌لکه‌وت، به‌ریکه‌وت به‌ریه‌وی تصادفاً
coiner /'kɔɪnə(r)/ nounقه‌لبه‌زه‌ن، قه‌لبه‌زه‌ن، کوینر سکه‌زن
coinheritance nounهاو‌بو‌ماوه‌یی، هاومیراتی اشتراک در میراث
coin-op noun(ده‌زگای) کوینی، سک‌یی، به‌سکه سک‌ای
coin-operate = coin-op

Cointræu /'kwantrəʊ/ noun

(دروشمی) بازرگانی، لیکوریکی نارنجی‌تامی
بین‌ه‌نگ کویترو

colr /'kɔɪə(r)/ noun

ریشالی گویزه‌ند یان نارگیل آلیاف نارگیل
coital adjectiveپتوه‌ندی به‌نزیکی سیکسی (به‌وه) هه‌یه
وابسته به‌مقاربتcoitus /'kɔɪtəs, 'kəʊɪtəs, US 'kou-/ noun,
also coition /kəʊ'ɪʃ(ə)n/نزیکی، نیان، جووت‌بیون، هاوجینی مقاربت،
نزدیکیcoitus interruptus /'kɔɪtəs ɪntə'rɪptəs,
'kəʊɪtəs, US 'kou-/ nounنزیکی نیوه‌چل (زووتر دهره‌نه‌ناه‌وه‌ی سیره‌ت،
به‌مه‌به‌ستی به‌گیری له‌منال‌بیون، لاتینی نوی،
interrupted coitus) جماع منقطع

cojones /kə'hoʊneɪz/ noun, pl.

1 گونه‌ویله‌ی پیاو 2 ویران، نازایی، نه‌ترسی
1 بیضه‌ی مرد 2 جرأت

coke /'kəʊk, US kouk/ = cocaine

coke² /'kəʊk, US kouk/ noun1 کوک (-جوری سووت‌مه‌نی توند) 2
پاشه‌روکی کاربون که‌دوای دلو‌یاندن یان
سووتاندنی نات‌ه‌واوی بی‌تیزین یان
سووت‌مه‌نی یه‌کانی تر ماوه‌ته‌وه کک

Coke /'kəʊk, US kouk/ = Coca Cola

Col abbreviation Colonel

col. abbreviation column

ستون (روژنامه و هند) ستون
col /kɒl, US kəl/ noun

1 مله، بستو، زینو، کهل، سهریال، دهر بهند، نهوی،
3 saddle 2 (کهش ناسی) مله 1 گردنه 2 کول
col- prefix

پیشگر: هاوواتای پیشگری com و پیش L دی
پیشوند: مترادف com

colf- prefix

پیشگر: کولان، کولون: *colostomy, colitis*
پیشوند: قولون

cola /'kəʊlə, US 'kɒlə/ noun

1 (ههروه ها) داری کولا (روژاواي نه فریکا
[Cola acuminata] و جوړه پنهندی داره کان])

2 ساردی بی نه لکول 1 درخت کولا 2 کولا

colander /'kɒləndə(r), US 'kɑ:l-/ noun

پالنهونه، پلاو پالنهونه، پالنهوکه، سهله، سووزمه،
پارزنگ 1 آبکش

Colby noun

کولبی: جوړی به نیری نهرم و تهر، شیوهی
Cheddar ددها 1 کولبی

colcannon /kɒl'kənən/ noun

جوړی چیشتی په تاته و که له می تیرلند و
سکاتلند 1 آبکش

colchicum /'kɒltʃɪkəm, US 'kɒlk-/ noun,
pl. colchicums

1 جوړی گیا که crocus پایزی له و تیره به
[Colchicum] 2 دهنک بیان تووی

و شکوه بووی گوله زافهران 1 نوعی گیاه

cold /kəʊld, US kəʊld/ adjective (colder,
coldest), adverb, noun

1 adj سارد، ساردايي، بی نه ست، ساردوسر،
بی سوز، وشک (ههلس و کهوت) 2 کم (بون) 3

ساردمزاج، سارد (سینکسی) 4 مردوو، بی هوش،

له سرخوچوو، دوور (له کایه ی مثالاندا) 1 adv

کت و پر و به ته واوهدی، ته واو، به ته واوی 2

بی ناماده یی، له خووه 1 n سه رما، هه واوی سارد،

ساردی 2 هه لامهت، سه رما بوون، په ژیک،

په رسیو cald ټینگلیسی کون، نه لماني بنه روت،

پیوهندی به gelu لاتین هه به "frost" 1 adj

سرد، بی احساس 2 کم 3 سر و مزاج 4 مرده،

بی هوش، پرت 1 adv ناگهانی و کاملاً 2 کاملاً

فی البداهه 1 n سرما، هوای سرد 2 سرماخوردگی

cold-blooded adjective

خوین سارد، بی به زه یی، بی روحم، دلره ق،

زوردارانه، دلره قانه، زالمانه، خوین ساردانه 1

خون سرد، بی رحم، بی رحمانه، خون سردانه

cold-bloodedly adverb

بی به زه یی یانه، بی روحمانه، خوین ساردانه 1

بی رحمانه، خون سردانه

cold-bloodedness noun

بی به زه یی یی، بی روحمی، خوین ساردی 1

بی رحمی، خون سردی

cold-cash = hard cash

cold cathode noun

(تیلیکترونیک) ژیرکه بیان کاتودی سارد 1
کاتود سرد

cold chisel noun

سارده نه سکه نه، سمو، سارده یی، قه له می کانزایر
یا سه رپان 1 قلم سردیتر

cold comfort noun

دل خوش کهر 1 دل خوشکک

cold cream noun

کریمی دهم و چاو یا نیست 1 کرم صورت یا پوست

cold cuts noun

گوشتی سارد (جیشت یا خوراک) 1 گوشت سرد

cold feet noun, get or have cold feet

خو کیشانه وه، خود زینه وه، هه لاتن، جیفرک،

فیزمالک 1 جا زدن

cold fish noun

مروی ساردوسر 1 آدم سرد و بی احساس

cold frame noun

(له) سه رما (ساردی) پاریز، چوارچینه ی ساردی

یان سه رما (باخه وانی) 1 شاسی سرد

cold front noun

به رهی هه واوی سارد، به رهی سه رما 1 جبهه ی سرد

cold-hearted adjective

دلره ق، بی به زه یی، بی نه ست، سر (بروانه

warm-hearted) 1 بی رحم، بی حس

cold-heartedly adverb

دلره قانه، بی به زه یی یانه، بی نه ستانه 1

بی رحمانه، به طور بی حس

cold-heartedness noun

دلره قی، بی به زه یی یی، بی نه ستی، سری 1

بی رحمی، بی حس

coldly /'kəʊldli, US 'kəʊld-/ adverb

به ساردی یه وه: stare/smile/reply coldly

1 با سردی

coldness /'kəʊldnəs, US 'kəʊld-/ noun

1 ساردی: 2 the icy coldness of the water

ساردوسری، بی مه یی: She was hurt by the

coldness in his voice سردی

cold-short adjective

(کانزا) سارده قرب (قره له دوخی ساردی دا) 1

کولده شورت

cold-shoulder noun

گوی پنه دان، بی دهر به ستی، به هتندنه گرتن،

که مته رخه می، سوو کایه تی: got the cold-shoulder

1 بی اعتنایی، تقصیر

cold snap noun

(نافه رمی) سه رمای ناکاو و کورت ماوه 1

سرما ناگهانی و زودگذر

cold sore noun, also fever blister

تیمیک، تامیک، خشروک، زیکه ی لای لئو

(به هوی قایرؤسی herpes simplex موه تووش

(دهين) ○ تبخال

cold spell *noun*ماوهين كه ههوا ساردتره له دوخى ناساي ○
كلد سپل**cold storage** *noun*1 ساردخانه، ساردگه 2 دواخستن، پاش خستن،
به کنگاخستن. *I've had to put* :abeyance
○ *my plans into cold storage* 1 سردخانه 2
تعويق**cold store** *noun*

ساردخانه، ساردگه ○ سردخانه

cold sweat *noun*

خوى سارد، ئارهقى سارد ○ عرق سرد

cold turkey *noun, adverb**n* دوخى وه لانتان، خومارى *adv* (نافهرمى)
كووت وپىرى، بى-نامادهيى، *quit* :abruptly
○ *smoking -d turkey* *n* خمارى *adv* بلامقدمه
cold war *noun*شهري سارد: نيوان ولاتاني بلوکی سؤقيەت و
هينزه کاني روژاوا، بهيى دابرينى پشوهندي
ديپلوماتيک، پاش شهري جيهاني دووهم ○
جنگ سرد**cold wave** *noun*

شه بۆلى سهرمايان ساردى ○ موج سرما

cole /kəʊl/ *noun*(زۆرتىر کون) چەند جۆريکي کەلەم ○ سالاد کلم
colectomy /kə(ʊ)'lekt(ə)mɪ/ *noun, pl.*
colectomies

کۆلۆن بىرى ○ کۆلکتومى

Coleoptera /kəʊl'ɒpt(ə)rəl/ *noun, pl.*(مىرووناسى) كالان بالان، بەرگەبالان (قاوونچەكان
و، weevil -هەكانيش، گەورەترين دەستەي
گيانەوهرانى سەرەرز پىكدېتىن؛ بەرەت: لاتىني
نوي، له *koleopteros* يونساني، له *koleos*
"wing" *pteron* + "sheath" ○ كوليوتىرا**coleopteran** *noun, adjective*

(مىرووي) كالان بال، بەرگەبال ○ كوليوتىران

coleoptile /kəʊl'ɒptail/ *noun*

(رووهك ناسى) بەرگە پەر ○ كوليوتاييل

coleorhiza /kəʊl(ə)'raɪzə/ *noun, pl.*
coleorhizae /-'raɪzɪ/(رووهك ناسى) بەرگە پەرگ، بەرگە پىشە،
مەتالەرىشە ○ كولورايىز**coleslaw** /'kəʊlsɪz/ *noun*

سالاتي کەلەم ○ سالاد کلم

cole tit = coal tit**coleus** /'kəʊlɪəs/ *noun*(رووهك ناسى) چافره شۆك، گيايىكى
گەرميتاني باشوورى روژه لاتی ناسيا، له تيره
mint [توخم *Coleus*] ○ خىن يوسف، نجهه**coley** /'kəʊli/ = saithe**colic** ¹ /'kɒlɪk, US 'kɑ:lɪk/ *noun*کۆلنج، ساردەسنگان، ژانەزگ، زگيشە (بەزان و
ب.ت. متالان، بازەلە *infantile colic*) ○ قۆلنج
colic ² /'kɒlɪk, US 'kɑ:lɪk/ *adjective*

سەرە بە کۆلۆن ○ وابستە بە قۆلۆن

colicin *noun, also colicine*کۆليسين: هەريەک لەو ماکە دژەبەکتريـا
جۆراو جۆرانە کە لە لايبەن بەکترياکاني ريخۆلەوه
بەرهمە ديترين (وهک *E. coli*) ○ کۆليسين**colicky** *adjective*توشوو بە کۆلنج يا ساردەسنگان، زگيشە گرتوو،
ژانەزگ گرتوو، کۆلنج گرتوو ○ مبتلا بە قۆلنج**colicroot** *noun*هەريەک لە چەند جۆري گيا و رووهکي
ريشەدار کە لە پزشکي خۆمالي دا بۆ چارەسەري
کۆليک بەکار ديترا، ب.ت. *Aletris farinosa* و
A. aurea لە خيزاني *lily* ○ کوليک روت**coliform** /kə'lɒfɔ:m/ *adjective*سەرە بە کۆمەلەي لەو بەکترياميلە ناسايانە (وهک
E. coli (*Escherichia coli*), زۆرتىر لە نيو
ريخۆلە و کۆلۆن دا هەيە) ○ کوليفورم**coliseum** /kə'lɪ'si:əm/ *noun, also colosseum*وهرزشگا، سينەمايان تياتريکي گهوره (بەرەت):
لە *Colosseum* لاتينەوه، ناوی ئامفی تياتره
زڵوزەبەنە کەي رۆمي کۆن) ○ کالسيوم**colitis** /kə'laitɪs/ *noun*هەوکردني ديارهري کۆلۆن، کۆلۆنەسوئ ○
التهاب قۆلۆن**coll or collo-** *prefix*پيشگەر: 1 چەسب، سريش، کەتيرە، هيلم *glue*;
collotype: *colloid* 2 *collenchyma* —
(بەرەت): لە لاتيني نوپوه، ئەويش لە *koll* و
kollo يوناني يەوه) ○ پيشوند: 1 چسب، سريش
2 کلونيد**collaboration** /kə'læbə'reɪʃn/ *noun*1 يارمەتيدان، هاوکاري، کاربرا، ئالیکاري،
زبارة، هەروەه: *It was a collaboration that*
produced extremely useful results
collaboration between the teachers and
the government 2 سيخوري، شوفاي،
ولات فروشي، خەيانەت، هاو دەستی لە گەل
دوژمن ○ 1 تشریک سامعی، همکاری 2 خبرچینی
collaborationism *noun*ولات فروشي، سيخوري، دوژمن ياریده دەری ○
خبرچینی**collaborationist** *noun, adjective*ولات فروش، هاو دەست لە گەل دوژمن، سيخور،
دوژمن يار (یدەدەر) ○ خبرچين**collaborative** /kə'læbərativ, US -reɪtrv/ *adjective*

بە کۆمەل، دەستەي، پیکههیی، بە گەل، گەلی، بە

collaborative جه‌ماوهری، گله‌کومه:

projects/studies/research collaboratively /kə'ləbəreɪtɪvli, US - reɪtɪvli/ *adverb* جمعی، گروهی

پنکه‌وه، به‌کومه‌ل، به‌شیوه‌یکی ده‌سته‌یی، گه‌لانه، به‌هاوکاری ○ به‌طور گروهی، مشترکا

collaborator /kə'ləbəreɪtə(r)/ *noun*

هاوکار، تالیکار، ناریکار، به‌شدار، یارمه‌تی‌دهر، بشکدار ○ همکار، شریک

collage /'kɒlɑ:ʒ, US 'kɑ:lɑ:ʒ/ *noun*

کالاز، کولاز، له‌تکاری، له‌تبه‌ندی (وینه، پارچه، کاغز و هتد) ○ کولاز

collagen /'kɒlədʒ(ə)n/ *noun*

(زینده‌کیمیا) کالازین، سریش‌ساز(ه)، کولازین (-) پروتئینی نیسو جو‌مگه‌ی مروف و (به‌سته‌ره‌شانه‌ی) گیانه‌وه‌ران؛ به‌ره‌ت: له **collagène** فهره‌نسی، له **kolla** یونانی "glue" + **-gène** فهره‌نسی (پروانه **-gen**) ○ کولازین

collagenase *noun*

(زینده‌کیمیا) کالازیناز، کولازیناز، کولازیناز: هه‌موو کومه‌لی هه‌وینه **proteolytic** هه‌کان که کولازین و ژیلاین شی ده‌کهنه‌وه ○ کولازیناز

collagenic *adjective*, also **collagenous**

هه‌ریه‌ کالازین، کولازینی، هه‌ریه‌ سریش‌ساز(ه) ○ کولازینی

collagist *noun*

کالازیت، له‌تکار، له‌تبه‌ند ○ کولازیت

collapsar /kə'lapsɑ:/ *noun*

(هه‌سته‌ره‌وانی) کولاپسار: هه‌سته‌ره‌پنکی بیر که له‌بهر قورسایه‌یکی رووخاوه و گرگته‌ی سبی **white dwarf** هه‌سته‌ره‌ی نوترونی یان جاله‌ره‌شی پیکدیتی ○ کولاپسار

collapse /kə'ləps/ *noun*

1 رووخان، داروخان، که‌وتن، داته‌پین، تیک‌ته‌پین: **The walls were strengthened to protect them from collapse**

له‌نیوچوون، هه‌ره‌س‌هینان، رمان، دارمان، هه‌ره‌مین، لیک‌هه‌لو‌ه‌شان، تیشکان، به‌زین: **the collapse of law and order in the area**

پینچوون، کزبوون، داچوون: **a state of mental/nervous collapse**

کت‌ویری‌نرخ: **the collapse of share prices/the market collapsed** (جوگرافی)

تلیسه‌انه‌وه: **collapsed** (*adj*) **a collapsed investment bank** ○ **buildings** (a **collapsed lung**) ○ 1 ریش‌ش، سقوط،

اضمحلال، فروپاشی، تلاشی، شکست 2 ضعف 3 کاهش ناگهانی قیمت 4 ریش

collapsible /kə'ləpsəbl/ *adjective*

1 قه‌دکراو، نووشتاو، کووه‌بوو، قه‌د ده‌کری، ده‌نووشت‌ریتموه 2 له‌رووخان‌هاتوو، ده‌رووخی

○ 1 تاشو 2 قابل فروپاشی

collar /'kɒlə(r), US 'kɑ:l-/ *noun*

1 به‌خه، پینسیر، گوجو، دورک، به‌روک، به‌رکوزه، ملشو، مله‌وان، ملیوان 2 ملقان، قه‌لانه، قه‌لانگ، ملوینک، گوپه‌وسار، رست، زول،

که‌لین، ته‌وق، تۆق 3 گوشتی مل 4 به‌ست، نالقه، به‌ند، لیک‌هه‌لینک، ده‌وره‌به‌ست ○ 1 یقه 2 قلاده، طوق 3 گوشت گردن 4 بند، اتصال

collarbone /'kɒləbəʊn, US 'kɑ:ləbəʊn/ *noun*, also **clavicle**

نیسکی چه‌له‌مه، خه‌مازه ○ استخوان ترقوه

collard greens /'kɒlə:d gri:nz, US 'kɑ:lərd/ = **kale**

collard(s) /'kɒlə:d/ *noun*

تویه‌که‌لم ○ کلم‌بیج

collared dove *noun*

جوری کۆتری قاوه‌یی بۆر [**Streptopelia decaocto**] نوعی کبوتر

collaret(te) /,kɒlə'ret/ *noun*

ملیوانی ژنانه‌ی تۆری یان تووکی ○ کلارت

collarless /'kɒlələs, US 'kɑ:lərləs/ *adjective*

بێ‌ملیوان، بێ‌به‌خه ○ بدون یقه

collar stud *noun*

دوگمه‌ی ملیوان یان به‌خه ○ دکمه‌ی به‌خه

collar-work *noun*

کاری سه‌خت، کاری گران یان پرت‌هرک ○ کار توان‌فرسا

collateral /kə'lətərəl/ *adjective, noun*

adj 1 شان‌به‌شان، ته‌نیشت‌به‌ته‌نیشت، مله‌مله، مل‌به‌مل، بێ‌به‌ین، هاوته‌ریب، هاوریک، لاوه‌کی،

لا‌به‌لای: **collateral states like Athens and Sparta** 2 زیادی، سه‌ریار: **collateral benefits**

3 خوینی یان پشی، لاخزم، بۆره‌خزم، ناراسته‌وخو (خزما‌یه‌تی له‌یه‌ک تیره، به‌لام دور) 4 ده‌سته‌به‌رکراو 5 بارمه‌یی *n* بارمه:

We had put our house up as -ateral for our bank loan 1 *adj* ○ به‌موازات هه‌م، موازی، په‌لو به‌ په‌لو، ثانوی، جنبی 2 اضافی 3 نسبی (خویشاوند) 4 تضمینی 5 وثیقه‌ای *n* وثیقه

collateral damage *noun*

زیان (وزه‌ره‌ری) ناله‌شکری (ناسه‌ریازی)، زیان‌وزه‌ره‌ری لاوه‌کی (شه‌ر) ○ خسارات جانبی

collateral security *noun*

بارمه ○ وثیقه

collation /kə'leɪʃn/ *noun*

1 پینک‌گرتن، به‌راورد‌کاری، به‌ره‌ه‌ف‌دان، به‌ریه‌ک‌گرتن، هاوبه‌ری، پینک‌هه‌له‌سه‌نگاندن 2 به‌رکول، سووکه‌ژه‌م 3 به‌ریانگ، عه‌سه‌ژه‌و ○ 1 هه‌منسجی، تطبیق 2 غذای مختصر 3 افطاری

collator *noun*

پینک‌گر، به‌راورد‌کار، به‌ره‌ه‌ف‌ده‌ر،

solar (ئېلېكترونىك) كۆگەر، كۆكەرەۋە.

2 گردآور 1 (collectorship *n*) collector
 مأمور وصول: تحصیل دار 3 کالکتور

collector's item *noun*, also collector's piece

بابهت یان شتی کوکړدنهو هی، شتی بی وینه
 شی کلکسیون

colleen /kə'li:n, US kə'l-i-/ *noun*

1 کچ یان ژنی چه خیل (گه نچ) 2 کچ یان ژنی
 جوان و چه خیلې ټیرلندی 1 دختر یازن
 جوان 2 دختر یازن جوان ایرلندی

college /'kɒlɪdʒ, US 'kɑ:l-i-/ *noun*

1 کولیز 2 خویندنگای بالا 3 خویندنگا.
 قوتاب خانه 4 خانوو یان خانوو کانی کولیز،
 کولیزو بهره 5 کارکردن یان خویندکارانی کولیز
 6 کور، بنکه، لیزنه، کومه له 1 دانشکده 2
 مدرسه ی عالی 3 مدرسه 4 ساختمان دانشکده 5
 پرسنل یا دانشجویان دانشکده 6 انجمن، مجمع

College of Cardinals *noun, pl.*

کولیزی کاردیناله کان 1 داش کده ی کاردینال ها
college of education *noun*

کولیزی راهنن (مأموستایانی خویندنگا)
 داش کده ی آموزش

collegian /kə'li:dʒiən, US -dʒ(a)n/ *noun*,
 also collegier

خویندکاری کولیز، دهر چووی کولیز
 دانشجوی یا فارغ التحصیل دانشکده

collegiate /kə'li:dʒiəl/ *noun*, also collegial
 /kə'li:dʒiəl, -dʒ(a)l/

1 خویندکاری یانه، کولیزی 2 (زانکویی) که له
 چه ندین کولیزی جیاجیا ټیکه اتی 1 دانشجویی،
 دانشکده ای 2 مشکل از دانشکده های متعدد

collegium /kə'li:dʒiəm/ *noun, pl. collegia*
 /kə'li:dʒiə, -dʒə/

1 کومه لگای موسیقازنه تاماتوره کان، ب.ت.
 نهو هی که به زانکوی نه امریکایی یان
 نه لمانی یوه نووسایی 2 (میزووی) ده سته ی
 به ریوه به رایته ی له روو سیادا 1 کوليجيوم

collegium musicum = collegium, *pl.*
 collegia musica

collenchyma /kə'lenkɪmə/ *noun*

(رووه ک ناسی) شانه ی ششش بالووی، کولنشی،
 کولنکیم: توی ټیکي شانه ی رووه کی، ټیکه اتوو
 له خانه دریزه کان که له گوشه کان دا نه ستور تره:
 جوړی خانه ی رووه کی یان گیایی به دیواره ی
 که م تا کورتنی نه ستور ب.ت. له گوشه کانی دا؛
 شانه ټیکي رووه کی که له خانه زیندووه کان
 ب.ت. دریزه کان ټیکه اتوو به شپوه ټیکي
 ناریک وینک دیواره کانی نه ستور و ووه
 پالیشتن ب.ت. له ناوچه سهره تا هلداده کان دا
 چالاکي هیه 1 کولنشی

collenchymatous *adjective*, also chymatic

کولنشی، کولنکیمی 1 کولنشی
collencyte *noun*

سریشه خانه، خانه ی سرنی یان چه سبی:
 خانه ټیکي یادروژنه ی ده زووناسا که له نیو
 ټیفه نه کان دا هیه 1 کولنیت

Colles' fracture /'kɒlɪs/ *noun*

(پزشکی) شکانی کولیس: شکانی قول له
 مه چه کدا (بنه رت: له ناوی نه شته گهری ټیرلندی
 (Abraham Colles) شکستگی کولیس

collet /'kɒlɪt/ *noun*

1 تهو قچه، ملو ټیکه 2 نالقه ی تقیم دار 1
 طوق چه 2 حلقه ی نگین دار

collicular *adjective*

تهو ټیکه یی، سهره یان پیوه ندی به تهو ټیکه وه
 هیه 1 وابته به کولیکولوس

colliculus /kə'likjʊləs/ *noun, pl. colliculi* /-
 ləi, -li:/

(تویکاری) تهو ټیکه (ی میشکی نیوه راست،
 بیستن و دیستن) تپا به: بنه رت: له لاتینه وه،
 چکولیتراوی "collis" (تپ "hill") کولیکولوس

collie /'kɒli, US 'kɑ:li/ *noun*

سه گي لای مهر، سه گي میگل 1 سگ گله
collier /'kɒliə(r), US 'kɑ:l-i/ *noun*

1 کریکاری کانی خه لووز، خه لووزکه 2
 خه لووزکیش (که شتی) 1 معدنچی
 زغال سنگ 2 زغال کش

colliery /'kɒliəri, US 'ku:l-i/ *noun, pl.*
 collieries

کانی خه لووز، کانه خه لووز، خه لووزکان
 معدن زغال سنگ

colligation /,kə'lə'geɪʃn/ *noun*

یه ک خستن، ټیکه وه گریدان، ټیکه وه به ستن،
 ټیک به ستنه وه، دانه ده م به ک، ټیک به ستن
 عمل به هم پیوستن

colligative *adjective*

(کیمیا) ټیک به ستنه وه یی (گهرده کان) 1 کولیکاتیو
collimation *noun*

هاو ته ریاندن، هاو ته ریکاندن، هاو ته ندازه کردن،
 بهرام بهر کردن، (ټیکه وه) میزان کردن، (ټیکه وه)
 ته راز کردن، هاو ته رازاندن 1 موازی سازی

collimator *noun*

هاو ته ریبتنه ر، هاو ته رازینه ر موازی ساز
collinear /kə'li:nɪə/ *adjective*

(زه ی ناسی) هه لکه وتوو له سهر هیل ټیکي
 راسته وخودا، هه مان هیل 1 کولیز

collinearity *noun*

هه لکه وتن له سهر هیل ټیکي راسته وخو،
 هه مان هیل 1 کولیزیتی

collision /kə'liʒn/ *noun*

1 ټیک که وتن، ټیکاکیشان، به ده کاکه وتن،
 ټیک که وتن، به ریه ک که وتن: a collision

collusion /kə'lu:ʒn/ *noun*

بیلان، سازویاز، کهین و بهین، هاوده سستی،
پیکه و سازان، ریکه و تن بو خرابه کاری
توطئه، دیسه، تبانی

collusive /kə'lu:sv/ *adjective*

collusively *adv* بیلان گیری یانه، بیلاتواری
یتلان گیری (انه) ○ دیسه آمیز

colluvium *noun, pl. colluvia or colluviums*

ورکدی detritus (تخته) بهرد یان ورکه بهرد و
خول و خاکی (که له که بووی) داوینی لیز و تهلانی،
talus (colluvial *adj*) ○ کولوویوم

collyrium /kə'li:riəm/ *noun, pl. collyria /-ri:ə/ or collyriums*

کله، سورمه، دهرمانی (دلۆییتی) چاو (بهره دت)
ئینگلیسی نیسره است: لاتین، له **kollurion**
یونانی "poultice" ○ سرمه

collywobbles /'koliwoblz, US 'kɑ:liwɑ:z/ *noun, pl.*

1 (نافه رمسی و زورتر به شوخی) دله کړی 2
دله راوکه، دله ته به، دله کوته، دله خوږ به ○ 1
شکم درد 2 اضطراب، دلشوره

Colo. *abbreviation of Colorado*

colobus /'kələbəʊs/ *noun, also colobus monkey*

(گیانه وهرناسی) کولوبوس: مهیمو وینکی
نه فریکای گه لاخوری باریک [توخسه کانی
Colobus و **Procolobus**: چهن دین جورن
(colobine *n*) ○ کولوبوس

colocynth /'kələsɪnθ/ *noun*

(رووه کناسی) کاله که که مارانه، خه یاردیمی،
تالگه، زر که تال، گوزالک، گوژی شهیتان، شفتی
تالک، هه نزه [Citrullus colocynthis] (بهره دت)
(له kolokunthis یونانی) ○ خنظل

cologne /kə'ləʊn, US kə'ləʊnl/ *noun*

کولون، ئودوکلون (ههروه ها **eau de cologne**
"ناوی کولون Cologne" (شاریکی
روژاواي ئهلمان "Köln") ○ اودوکلن

Colombian /kə'lɒmbiən/ *noun, adjective*

n خه لکی کولومبیا، کولومبیایی *adj* سهر به یان
په وهندی به کولومبیا یان خه لکه که یه وه هه به،
کولومبیایی ○ کولومبیایی

colon /'kəʊlən, US 'kəʊ-/ *noun*

دووخال، دووخاله، جووت (ه) خال (نیشانه ی
«:») ○ دو نقطه، کلون

colon /'kəʊlən, US 'kəʊ-/ *noun*

کولون (بهشی خوارووی ریخوله که وهره) ○ قولون
colón /kə'lɒn/ *noun, pl. colones /-lɒneɪz/*
یه که ی بههره تی بهاره ی کاستاریکا و نیل
سالفادور، بهرام بهر به سده centimo له کاستاریکا
و سده centavo له نیل سالفادور ○ کلان

colonel /'kɜ:nl, US 'kɑ:rnəl/ *noun*

کولونیل (= نهفسه ریکی پایه بهرز له نه ترهش و

هیزی ناسمانی و ده ریایی نه میرکادا؛
lieutenant colonel ○ سرهنگ

Colonel Blimp = blimp

colonelcy /'kɜ:nlɪs/ *noun, also colonelship*
کولونیتی ○ سرهنگی

colonial /kə'ləʊniəl, US -'lou-/ *adjective, noun*

adj 1 داگیر کاری یانه، نیستعماری: **Tunisia achieved independence** ○ **power**
2 **from French colonial rule in 1956**

داگیر گهیی، کولونی، کولونیال 3 (سهر به)
سهرده می، کولونیالیزم یا داگیر گه ری 4
(بیناسازی یا شت و مه کی نیومال) به شیوازی
سهر به ندی کولونی به کانی بریتانیا له نه میرکا
به ره له سهر به خو بی 5 (له مه به گیانه وهر یان
رووه ک) بسووره ی، کولونی یی *n* دانیش تووی
کولونی، کولونی نشین: **British colonials in**
India (colonially *adj*) ○ 1 استعماری 2
مستعماری 3 (وابسته به) دوری استعمار 4 و 5
کولونیال *n* مهاجر نشین

Colonial /kə'ləʊniəl, US -'lou-/ *adjective*

سهر به نه و کاتدی که هیشتا نه میرکا داگیر گه یان
کولونی ئینگلته ره بوو یا نه و سیزده کولونی به
بهره تی به که نه میرکا یان دامه زانده: **the Colonial**
government of Vermont ○ کولونیال

colonialism /kə'ləʊniəlɪzəm, US -'lou-/ *noun*

داگیر گه ری، داگیر کاری، کولونیالیزم:
European colonialism ○ استعمار

colonialist /kə'ləʊniəlɪst, US -'lou-/ *noun, adjective*

n داگیر گهر، داگیر کار، کولونیالیست: **The**
colonialists imposed war on the country
adj داگیر گه رانه، داگیر کارانه: **colonialist laws**
(-nialistic *adj*) ○ *n* استعمار گر *adj* استعماری

colonic /kə'lɒnɪk, US -'lɑ:n-/ *adjective*

(تویکاری) سهر به کولون، کولونی، پنه وندی به
کولونه وه هه به ○ وابسته به قولون

colonist /'kɒlənɪst, US 'kɑ:l-/ *noun*

داگیر گه نشین، کولونی نشین، نیشته جی داگیر گه؛
کولونیت ○ مهاجر نشین: کولونیت

colonization /,kələnaɪ'zeɪʃn, US
,kə'lənaɪ'z-/ *noun*

داگیر گاندن، کولونیزاسیون، به کولونی کردن،
کولونی سازی؛ (ژینگه ناسی) خوچیگیر کردن (له
ناقاری: colonized *adj* داگیر گه، داگیر کار،
(به) کولونی کرا؛ colonizer *n* داگیر کار،
داگیر گهر، کولونیز پر، کولونی ساز: colonizing
adj داگیر کار، داگیر گهر) ○ مستعمره سازی

colonnade /,kələ'neɪd, US ,kɑ:l-/ *noun*

ریزه کوله که، ریزه ستون، کوله که به ندی (به یه ک

نه‌دازه و بۆ راگر تى مېچ؛ بنه‌رەت: له فەرەنسى،
له *colonne* "ستون"، له *columna* لاتین) ○

ردیف ستون
colonnaded /ˌkɒləˈneɪdɪd/, US ˈkɑːl-/ *noun, adjective*

کۆلەسەبەند، ریزەستون (دار)، کۆلەسەبەند،
(خاوەن) ریزە کۆلەسە، ستون ڤرێ، ستون بەند ○
دارای ردیف ستون

colony /ˈkɒləni/, US ˈkɑːl-/ *noun, pl. colonies*

1 داگیرگە، کۆلۆنی 2 کۆچەرەن، کۆچەرەن،
مەشەختان 3 کۆمەلگا، کۆمەل، دەستە، گروپ 4
ناوچە 5 پیکەووزی؟، پوورەزی، کۆلۆنی
(کۆمەلە) رووەک یان گیانەوەر کە لە هەمان
شوێن دا دەژین و شین دەبن؛ بنه‌رەت: له
colonia لاتین "farm settlement"، له
colonus "farmer settler" له *colere* "کێلان،
چاندن" (*cultivate*) ○ 1 مستعمرە 2 مهاجران 3
اجتماع، گروه 4 منطقه 5 پزگە، کولونی

colophon /ˈkɒləfən/, US ˈkɑːl-/ *noun*
1 بەرزەنگ و نیشانی بلاوکرەو 2 (وتەکانی)
دوایین لایەری کتێب، دوای پەر 1 آرم 2
(مەندرجات) صفحەى آخر کتاب

colophony /kəˈlɒfəni/, US ˈkɒləˌfəni/ =
rosin

color = US spelling of colour
Colorado blue spruce = blue spruce
Colorado beetle *noun*, also Colorado
potato beetle or potato bug

قالونجەى کۆلۆرادۆ (= بەلای روووەکى پەتاتە،
رەسەنى ئەمریکایە *Leptinotarsa* ○
decemlineata) سۆس کۆلۆرادۆ

coloration /ˌkɒləˈreɪʃn/ *noun*
(تکنیکی) رەنگاندن، رەنگ‌بەندى، رەنگ
رێکخستن، رەنگ، رەنگى سروشتى یان
خۆرەسکى: *the coloration of a butterfly's*
○ *the dark coloration of his skin* ○ *wing*

عمل رەنگ کردن، رەنگ‌امیزی، رەنگ، رەنگ طبیعى
coloratura /ˌkɒləˈrætʃərə/, US
ˌkɒləˈrætʃərə/ *noun*

1 کالێراتۆر، کۆلیراتۆر 2 گۆرانی‌بێزى
کۆلۆراتۆر ○ 1 کۆلۆراتۆر 2 خاوەندەى کۆلۆراتۆر
coloratura soprano *noun*
گۆرانی‌بێزى کۆلۆراتۆر (ژن) ○ خوانندەى
کۆلۆراتۆر

colorectal /ˌkɒləʊˈrekt(ə)/ *adjective*
سەرە کۆلۆن و کۆم، کۆلۆکۆمى ○ کۆلۆرکال
colorific /ˌkɒləˈrɪfɪk/, US ˌkɒl-/ *noun*

1 (دەگمەن) رەنگاوەرەنگ، رەنگین، هەزارەنگ
2 رەنگ‌دەرەو 1 رەنگارەنگ 2 رەنگ‌اوەر
colorimeter /ˌkɒləˈrɪmɪtə/, US ˌkɒl-/ *noun*

رەنگ‌بێت ○ رەنگ‌سەنج

colorimetric adjective

سەرە رەنگ‌بێتى ○ وابستە بە رەنگ‌سەنجى
colorimetry /ˌkɒləˈrɪmɪtri/ *noun*

رەنگ‌بێتى ○ رەنگ‌سەنجى

color guard *noun*
نالاھەلگەران (= لە ناھەنگىکى فەرمدای) ○
پرچم‌داران

colorist = colourist

color line = colour bar

colossal /kəˈlɒsl/, US kəˈlɑːsl/ *adjective*

1 زۆرگەورە، زەبەلاح، (وێک بارە) بێ‌ئەندازە
زۆر، یە کجبار زۆر، enormous
a colossal statue ○ *The singer earns a colossal amount of money*
2 *a colossal failure* ○ *amount of money*
(بەیکەرتاشى) لاتى کەم دوو بەرامبەرى
ئەندازەى ئاسایى 3 (پێناسازى) زیاتر لە
نەزمینکى کۆلەسە و ستوونەکان ○ 1 عظیم،
غول‌آسا، فوق‌العادە 2 و 3 کۆلۆسال

colossally /kəˈlɒsli/, US kəˈlɑːsli/ *adverb*
یە کجبار، لە‌رادەبەر ○ فوق‌العادە

colosseum = coliseum

Colossians *noun, pl.*

کۆلۆسیەنز: نامەى بێکى نووسراوە لە لایەن سەینت
Paul بۆ دىانی یان کریستى ئەکانى Colossae و
کتێبکە سەرە بە‌مانى نۆی ○ کۆلۆسینز

colossus /kəˈlɒsəs/, US ˈlɒs-/ *noun, pl.*
colossi /-sə/ or colossuses

کەلە بەیکەر (لە لایەن هێرۆدۆتەو
Herodotus لەمەڕ پەرسگە ميسرى یەکانەو بە‌کارهێنراوە)،
کەل ○ مجسمەى بزرگ، غول

colostomy /kəˈlɒstəmi/, US kəˈlɑːs-/
noun, pl. colostomies

کۆلۆستۆمى: 1 نەشتەرگەرى تێ‌کردنى کۆنیکى
دەسکرد لە کۆلۆن بۆ دەرەوێ لەش (رێگایکە
بۆ دەرچوونى شى ئێو رێخۆلە) 2 کۆنى بەو
شینوێ تێ‌کراوە ○ کۆلۆستۆمى

colostrum /kəˈlɒstrəm/, US ˈlɒs-/ *noun*
(لاتین) فرچک، ژەک، فرۆ، زەها، خرنڤۆل،
لێو، فریش (ک) ○ شیرماک

colour /ˈkʌlə(r)/ *noun, adjective, US color*

1 رەنگ 2 رەنگى پێست 3 سوورى و
گەشاوێ سەروچاو 4 (colours) ئالا 5
روالەت، رووکار 6 دلفرپینى، ورووزان،
سەرنج‌راکێشى 7 نۆاد، رەگەز 8 تین‌وگور،
کەف‌گول *adj* رەنگى، نۆادى (بە‌رەت: لە
colour (ناو)، *colourer* (کار) فەرەنسى کۆن، لە
color لاتین (ناو) *colorare* (کار) *color* *n* ○ (*verb*)
1 رەنگ 2 رەنگ پۆست 3 سەرخى پۆست 4 (دەر
جەم) پرچم 5 ڤاھر 6 جاذبە 7 نۆاد 8 شور و حال
adj رەنگى، نۆادى

colourable *adjective*

1 رنگ ده گری، رنگ ده گری، له رنگ هاتوو
2 دروزه، قهلب، ساخته، چروک، فرت و فیلاوی،
زرک، هه لخله تینه، فریو ده، رواله جوان
1 رنگ پذیر 2 جعلی، فریب آمیز

colourant *noun*

رنگ (رنگ کردن) رنگ آمیزی

colouration = coloration**colour bar** *noun*

جیاوازی دانان (ره گهزی) تبعیض نژادی

colour-bearer *adjective*

نالا هه لگر پرچم دار

colour-blind *adjective*

رنگ کور کورنگ

colour-blindness *noun*

رنگ کور کور کور

colour-coded *adjective*

به رنگی جیاوازی بارنگ متفاوت

coloured /'kələd, US -əd/ *adjective, noun*

1 *adj* (زۆرت له لیکدانا) رنگی، نه خشین، به
رنگی، -رنگ، باو، نامال، مهلهو: *brightly*
ash- & coloured lights & coloured balloons
2 *coloured hair* (Coloured) له نه فریکای
باشووری) دووره گه، دورره، رهنگین پیست
3 *adj* که سیک دووره گه یان رهنگین پیست
رنگی، به رنگ 2 دورره *n* آدم دورره

colourfast *adjective*

خوره نگدار، کالهوه نه بوو، چنگیره رنگ،
یه کهرنگ، رنگ نه رویشوو دارای رنگ ثابت

colourful /'kələfl, US -ərfl/ *adjective, US*

colorful
1 رهنگاوهرنگ، پررنگ، رنگین: *colorful*
2 *scenery* به تین، له گور، به گور، به جوش،
ورووژینه، هه زینه، سه رنج راکیش 3
همه رهنگ، جوراوجور 4 برقه دار، دره وشاوه،
زهرقی، رووناک 1 رنگارنگ 2 پرشور، مهیج،
جذاب 3 متنوع 4 درخشان

colourfully /'kələfli, US -ərfl/ *adverb*

1 رهنگاوهرنگ 2 سه رنج راکیشانه 1
رنگارنگ 2 به طور جذاب

colourfulness /'kələflnəs, US -ərflnəs/ *noun*

1 رهنگاوهرنگی 2 سه رنج راکیشی 1
رنگارنگی 2 جذابیت

colouring /'kələrɪŋ/ *noun*

1 رنگ 2 رنگ کردن، رنگ لیدان، رنگاندن،
رنگ کاری 3 لیکدانی رهنگه کان 4 رنگ و پوو،
روخسار، شیوه 5 مه ترپالی رنگی 1 رنگ 2
عمل رنگ کردن، رنگ زنی 3 رنگ آمیزی 4 چهره،
ظاهر 5 ماده رنگی

colourist /'kələrɪst/ *noun, especially US***colourist**

کالریست، رهنگ پیکه مر (تاریست یان
رازینه) کالریست

colourless /'kələləs, US -lərl-/ *adjective*

1 بی رنگ، کال 2 رهنگ به ریو، رهنگ هه لیزر کاو
3 ناسه رانج اکیش، وهه سکر، چار سکر 1
بی رنگ 2 رنگ پریده 3 بی روح، ملالاور

colour printing *noun*

جایی رنگی چاپ رنگی

colours *noun, pl.*

1 نالا: *Spain's national colours* 2 نشان،
به ره رنگ 3 روخسار، دهه و چاو، شیوه 4 هیزه
چه ک داره کان 5 بوچوون، را، دین، نیرین 1
پرچم 2 ارم 3 سیما 4 نیروهای مسلح 5 عقیده

colour scheme *noun*

لیدانی رهنگه کان، رهنگ به نندی، رهنگ
تیکه ل کردن رنگ آمیزی

colour supplement *noun*

باشکوی رنگی (کوفار، روژنامه و هتد)
ضمیمه رنگی

colourway /'kələweɪ, US -lərw-/ *noun*

تیکه ل کردنی رهنگ، لیکدانی رهنگ،
رهنگ به نندی ترکیب رنگ

colpitis *noun*

ناواسانی نیولهش، گولنگ ناوسان التهاب مهیل

colportage /'kɒl.pɔ:tɪdʒ/ *noun*

کتیب فروشی گه روک کتاب فروشی دوره گرد

colporteur /'kɒl.pɔ:tə, US 'kɒl.pɔ:'tə/ *noun*

کتیب فروشی گه روک کتاب فروش دوره گرد

colposcope /'kɒlpəskəʊp/ *noun*

منال دان بین، کولیوسکوپ (= نامتری بو
تاقی کردنه وی نیوکیان و ملی منال دان؛ به نرهت:
له *kolpos* یونانی + "scope")
کولیوسکوپ

colposcopy /'kɒl.pɒskəpi/ *noun*

منال دان بین، کولیوسکوپ کولیوسکوپ

colt /kəʊlt, US kəʊlt/ *noun*

1 جوانوو، جانی، کوریشک، کورگ، بیچوو
نمب (ب.ت. نهوهی گه م تر له چوار سال بی)
2 لاوی بین نه زمون (ب.ت. نه نندامی تیمی
لاوان، وه رزش) 1 کره اسب 2 جوان بی تجربه

colt /kəʊlt, US kəʊlt/ *noun*

کولت، شمشیر تیر (به نرهت: له سالی 1835 له
لایه *Samuel Colt* (1814-1862)

نمیریکیایی یهوه دروست کرا) کلت

colter /'kəʊltə(r)/ = coult**coltish** /'kəʊltɪʃ, US 'kəʊlt-/ *adjective*

1 جوانووناسا، جوانوویی، سرک 2 به که یف،
به دهه ماخ، به گور، چاپک، *playful, frisky*:
coltish antics 1 کرماند 2 سرزنده

coltishly /'kɒltʃli/, US 'kɒlt-/ *adverb*

به که یفهوه، به گوروه، بده ماخهوه ۰ باسزندگی

coltishness /'kɒltʃnəs/, US 'kɒlt-/ *noun*

به که یفی، گهشی، به گوری، بده ماخی ۰ سرزندگی

coltsfoot *noun, pl. coltsfoots*

(رووه کناسی) پی که ره، پاکه رانه، پی جوانوو، رووه کیکسی خیزانی daisy به گولی زهره و گدای زلهوه [Tussilago farfara] ۰ پای خر

colubrid /'kɒljʊbrɪd/ *noun, adjective*

(گیانه وهرناسی) جوری ماری خیزانیکی زور بهربلاو (Colubridae)، نو تیره به زوربهی ماره بی ویه کان harmless پیکدین، وک grass snake ۰ نوعی مار

colubrine /'kɒljʊbrɪn/ *adjective*

ماری، مارناسا، مارانه، شیوه مار، له مار دهچی؛ سه به colubrid مه کان (بهرهت): له colubrinus لاتین، له coluber هوه به واتای مار (snake) ۰ مارماند

colugo /kə'luːɡuː/ = flying lemur

columbarium /,kɒl(ə)m'beɪəriəm/ *noun, pl. columbaria*

گورخانهی کوترخانی، زیرخان یان جیگای راگرتنی (خوله میشی) مردووان (له لاتینهوه به واتای کوترخان) ۰ دخمی مردگان

Columbia = the United States

Columbian *adjective*

سه به ولاته به ک گرتوه کانی ئه مریکا یان کریستوفر کولومبوس Christopher Columbus ۰ وابسته به امریکا یا کریستوفر کلمبوس

columbine /'kɒləmbaɪn/, US 'kɑːl-/ *noun*

(رووه کناسی) یه زان به رس، کوتره (بهرهت): له columba لاتین "dove" به گولی شینی مه یله و نه رخه وانی [Aquilegia vulgaris] و جوره پیوه ندی داره کان ۰ تاج الملوک

columbite /kə'ləmbaɪt/ *noun*

کانیکی رهش که ئوکسایدی ناسن، مهنکه نیز tantalum، manganese، نیویوم و تانتالومی نیایه (له columbium + '-ite') ۰ کولومیت

columbium /kə'ləmbɪəm/ *noun*

(کیمیا) کولومبیم (نیونیوم niobium باوتره) ۰ کولومیم **Columbus Day** *noun*, also Discovery Day

1 روزی کولومبوس (یان دوزینهوه): دوازه ده می ئوکتوبر که جاران وهک روژیکی بشووی قانونی یان فدرمی له زور هه ریمی ئه مریکا به یادی دابه زینی کولومبوس له Bahamas 1492 ره چاو ده کرا 2 دووه مین دوو شه ممی ئوکتوبر که جاران وهک بشوویکی قانونی له زور هه ریمی ئه مریکا ره چاو ده کرا ۰ روز کلمبوس

columella /,kɒljʊ'mɛlə/ *noun, pl.*

columellae /-liː/

(گیانه وهرناسی و رووه کناسی) ستوون چه، ستوونیزه ۰ کولوملا

columellar *adjective*

ستوون چهیی، سه به یان پیوه ندی به ستوون چهوه هه به ۰ وابسته به کولوملا

column /'kɒləm/, US 'kɑːləm/ *noun*

1 کوله که، ستوون، نه ستوون، تهزه: The

2 temple is supported by marble columns

شتیک له شیهوی ستوون: a column of smoke

3 a column of water (ستوونیکي دوو کهل)

a (abbreviation col.) ستوون، ریز، هیل: a

dictionary with two columns of text

the gossip/financial columns per page

agony و personal column (روانه)

column to add up a (4) ستوون، ریز:

column 4 (5) ستوون، ریز: a long

column of figures ستوون،

column of troops and tanks ستوون،

صف، ردیف، خط

columnar /kə'ləmnə(r)/ *adjective*

کوله کهیی، نه ستوونی، ستوونی ۰ ستونی

column diagram *noun*

هیلکاری یان دیاگرامی (نه ستوونی) نمودار ستونی

columnated /'kɒl(ə)mneɪtɪd/ *adjective*

کوله که دار، کوله که پز، ستوون ستوون،

ستوون دار ۰ ستون دار

columned *adjective*

کوله که دار، کوله که پز، ستوون ستوون،

ستوون دار ۰ ستون دار

columination *noun*

کوله که پز، ستوون به ندی، کوله که پز کردن، ستوونه را (به کارهتانی کوله که که کان و

ریک خستیان له خانوبه ره ده) ۰ کالیومنیاسیون

columnist /'kɒləmnɪst/, US 'kɑːl-/ *noun*

1 ستوون نووس، وتار نووس، گوتار نووس: a

political gossip/newspaper columnist

2 columnist روژنامه نووس (له روژنامه یان

کوفار ده) ۰ 1 مقال نویس 2

columnistic (columnist) ۰ 1 مقال نویس 2

روژنامه نویس

coly /'kɒli/, *pl. colies* = mousebird

colza /'kɒlzə/ *noun*, also rape

1 (رووه کناسی) کولزا، گیارونه 2 = rapeseed

۰ کولزا

com- /-(also co-, col-, con-, or cor-) *prefix*

پیشگر: پیکه وه، پیک، لیک (بهرهت): له cum

لاتین) ۰ پیشوند: با هم

coma /'kəʊmə/, US 'koʊmə/ *noun*

بوورانه وه، بی هوشی، له سه رخو چوون،

قه بوورسین، له پز: to go into/be in a coma

coma ² /'kəʊmə, US 'kəʊmə/ *noun, pl. comae* /-mi:/

تم یان گازیکی بلایه‌بوو له دهوری ناوه‌راستی نه‌ستیره‌ینکی کلک‌دار، مووسره (بهره‌ت): له *komē* یونانی "مووی سدر" کوما

Coma Berenices *noun*

(نه‌ستیره‌وانی) قز یان مووی بیریتیسز، پرچی بیریتیس: کونه‌ستیره‌یین له باکووری *Virgo* نیوان *Leo* و *Boötes* شعر البرنوس

Comanche /kə'mantʃi/ *noun, pl. same or Comanches*

1 کومانچی: نه‌ندامی گه‌لکی سوورپستی باشووری روژاوی نه‌مریکا 2 زمانی *Uto-Aztecan* ی نه‌و گه‌له (بهره‌ت): سپایی، له کومانچی یوه) کومانچی

Comanchean *adjective*

کومانچیایی، کومانچی: نه‌سره‌ده‌می نیوان زووراسیک *Jurassic* و کریتاسه *Cretaceous* و که‌فر و به‌ردی سهریوه سهرده‌مه کومانچین

comate /kəʊmeɪt/ *noun*

رفیق، ره‌فیق، دۆست، هاوړی، *companion* رفیق *tufted, hairy*

comatose /'kəʊmətəʊs, US 'kəʊmətəʊs/ *adjective*

1 له کومادا، بن‌هوش، بن‌سهره‌زمان، بوورواو، له‌سهرخوچوو 2 (به‌شوخ) خه‌والوو 3 سست، خاو، داوه‌شاو، داهیزراو، داگیراو، چاویه‌خو، *torpid* (comatosely *adv*) 1 در حالت اغما

2 خواب‌آلوده 3 بی‌حال **comatulid** *noun, also comatula* (pl. comatulae)

جوړی *crinoid* که له قوولای یه‌کانی ده‌ریادا نازاد مه‌له ده‌کا کوماتیولید

comb /kəʊm, US kəʊm/ *noun*

1 شان، رنه‌ک، چلچنگ، که‌لکیت، ده‌فه، کوویشک، لیفه، رهنونه، که‌رکیت 2 شان هه‌نگوین 3 پویه، کاکول 4 شان‌کردن، داهیتان، شی‌کردنه‌وه 1 شان، دفته 2 شان‌هی عسل 3 تاج (خروس) 4 شان‌زنی

combat /'kɒmbæt, US 'kɑ:m-/ *noun, adjective*

n شەر، جه‌نگ، هه‌رف، سواز، مه‌یدان‌داری، نه‌به‌رد، خه‌بات، شه‌روکیشه‌پنک‌هه‌لپه‌زان پیکادان ناوقه‌ی یه‌ک‌بوون به‌گو‌یه‌ک‌داچوون تیک‌هه‌لچوون *adj* شه‌ری، جه‌نگی 1 نه‌برد، جه‌نگ، درگیری، نزاع *adj* جه‌نگی، رزمی

combatant /'kɒmbənt, US 'kɑ:m-/ *noun, adjective*

n شه‌رکه‌ر، شه‌رفان، خه‌بات‌گیر *adj* شه‌ری، جه‌نگی 1 رزمنده، محارب *adj* جه‌نگی، جه‌نگجو

combat fatigue *noun*

فاتیک یان ده‌روون‌په‌شیوی شه‌ر روان‌نچوری جه‌نگ

combative /'kɒmbətv, US 'kɑ:m-/ *adjective*

1 شه‌رانی، لاسار، جینگری، که‌لله‌ره‌ق: *in a combative mood/spirit* 2 ناماده‌ی شه‌ر، سه‌رله‌شه‌رخوړاو: *in a combative mood* 2 *combatively* /'kɒmbətvli, US 'kɑ:m-/ *adv*: شه‌رکه‌رانه

combateness: شه‌رکه‌رانه: /'kɒmbətvnas, US 'kɑ:m-/ *n* شه‌رفانی) 1 دعوی، ستیره‌جو 2 مستعد جه‌نگ

comb-case *noun*

شان‌ه‌دان، جی‌شان 1 شان‌ه‌دان

combe /ku:m/ *noun, also coomb, coombe*

1 شیوی باریک یان ته‌سک (ب.ت. له باشووری نیگلته‌ره) 2 (زه‌وی‌ناسی) دولیکی وشک له ته‌لانیکی گه‌چی یان به‌رده‌قشلی 1 دره‌ی باریک 2 کوم

comber /'kəʊmə/ *noun*

شی‌که‌ره‌وه، شیکه‌نه، ده‌زگای شی‌کردنه‌وه 1 شان‌زن، ماشین حلاجی

comber /'kəʊmə/ *noun*

جوړی ماسی که‌ناری ده‌ریایی *Serranus* [cabrilla] نوعی ماهی

combi *noun*

ده‌زگای چه‌ندکاره 1 دستگاه چندمنظوره

combination /kəm'bi:neɪʃn, US 'kɑ:m-/ *noun*

1 لیک‌دان، پیکه‌وه‌به‌ستن، پیکه‌وه‌به‌ستراوی، یه‌ک‌گرتویی، هه‌قدودانین، تیکه‌ل‌کردن، یه‌ک‌گرتن، پیکه‌تان 2 هاویه‌ندی 3 تیکه‌له، ناویته 4 کومه‌له، گروپ، کومل 5 یه‌ک‌خستن، تیک‌هه‌لکیشان 6 ره‌مز، قوفلی ره‌مزی، قوفلی ژماره‌یی 7 مؤتوژ له‌گه‌ل سه‌وه‌ته یان یه‌ده‌که‌که‌ی (combinational *adj*) 1 ترکیب، اتحاد 2 ائتلاف 3 آمیزه 4 مجموعه، گروه 5 تلفیق، اشتراک 6 رمز 7 مونورسیکلت یه‌ک‌دار

combination force *noun*

هیزی یه‌گ‌گرتن 1 قوه‌ی اتحاد

combination lock *noun*

قوفلی ره‌مزی یان ژماره‌یی 1 قفل رمزی

combinations *noun, pl.*

جلی بنه‌وه، به‌رگی ژیره‌وه 1 لباس زیر

combine /'kɒbaɪn, US 'kɑ:m-/ *noun*

1 یه‌ک‌گرتن، یه‌ک‌گرتویی 2 هاویه‌ندی 3 کارتیل، تراست 4 ده‌زگای دوورینه‌وه 1 اتحاد 2 ائتلاف 3 کارتل، تراست 4 کماپن

combined *adjective*

1 یه‌ک‌پارچه 2 یه‌ک‌گرتوو، یه‌ک‌خراو، هاویه‌ش، تیک‌رایی، پیکه‌وه 1 سرهم 2 متحد، مشترک

combined operations *noun, pl.*

کرداری هاویش (به هاویشی هتزه کانی
دهریایی، ناسمانی و زهمینی) عملیات مشترک
combine harvester *noun, also combine*

دهزگای دوورینهوه، درهوک، کومباین
combings *noun, pl.*

نهو بره قزهی که به دهم شاندهکوه هاتوتهوه،
دهمهشانده، سهرشه، سهرشانه، لیسپهشانده، بهرشانده
کامبینگ

combining form *noun, abbreviation*
comb.form

(ریزمان) باشگر و یشنگر، شیزگی لیکدر،
وشهی لیکدر (ب.ن. bio- "زیان" له *biology*
دا یان cephal- له *cephalic* دا) صورت
ترکیباز

combless *adjective*

بین یویه، بین کاکول بی تاج
combo /'kɒmbəʊ, US 'kɑːmbəʊ/ *noun, pl. combos*

1 کومبو (سازهنیدیکی چکولانه که جاز یان
موزیکی هلهیه رکن لیندهدهن) 2 نامیلیفایهیری
گیتاری که سیکتیرهکهی پیویه (تا نهووی که به
جیا یی) 3 combination = کومبو

combustibility /kəm,bəstə'bɪləti/ *noun, also combustibleness*

لهسووتان هاتوویی، بسووتی، گرکیشی، گرالی
قابلیت احتراق یا اشتعال

combustible /kəm'bəstəbl/ *adjective, noun*

1 *adj* لهسووتان هاتوو، بسووت، گرکیش، گرال
2 جینگزی، سهرگره، زووتوور، فیهکی،
نالهتی، ههلتوز، سهرتوند: *(combustibles) n temper*
سووتهمهنی، کهرهسه یان مهتریاله
لهسووتان هاتووکان 1 *adj* قابل احتراق یا
اشتعال 2 اتشی *n* مواد محترقه

combustion /kəm'bʌstʃən/ *noun*

1 سووتان، گرگرتن، گرکیشان، گرپان،
ناگریتهربوون 2 (کیما) تیکهلبوونیکي کیمایی
خفیرا لهگهل نوکسزین که لهودا گهرما و
روشنایی بهرهم دی 3 (هستهستیروانی) زور
تزیک به خور 4 = tumult 1 اشتعال، احتراق
2 کامبوستیون 3 خیلی نزدیک به خورشید

combustion chamber *noun*

سووتانگه، زووری سووتان 1 محفظهی احتراق
combustion point *noun*

خالی سووتان 1 نقطهی احتراق
combustor *noun*

سووتانگه، زووری سووتان (له توربینی گازی
یان مؤتوری جیت) 1 محفظهی احتراق
come /kʌm/ *interjection*

دهس هه لگره، له کول بهوه، لیبهوه 1 دست وردار

come /kʌm/ *noun*

(نافهرمی) توواو (هلهمانی بههرت) 1 منی
come /kʌm/ = past participle of come

come-and-go *noun*

هاموشو، هاتوجو 1 آمد و شد، تردد

comeback /'kʌmbæk/ *noun*

1 گهرانهوه (بزو دوحی سهرکهوتوانهی جازان)،
باش داچوون 2 (نافهی می) وهلامی توند یا گرز،
retort 3 زیان دانهوه، بویزاردن 1 بازگشت 2
جواب دندان شکن 3 جبران

COMECON *abbreviation* Council for
Mutual Economic Assistance

کومیکسون: نهنجومهنی یارمهتی ئابووری
دوولایهه 1 کمکون

comedian /kə'miːdiən/ *noun*

نهکتهری کومیدی، بهزمی، تیزه جار: *a stand-up comedian*
1 کمیدین

comedic /kə'miːdɪk, -'me-/ *adjective*

سهریه کومیدی (comedically *adv*) 1 وابته
به کمیدی

comedienne /kə'miːdiːn/ *noun*

نهکتهری کومیدی، بهزمی (زن) 1 هنرپیشی
کمیدی

comedo /'kɒmɪdɔ, US kə'miːdɔ/ *noun, pl. comedones* /-dəʊnɪz/ = technical term
for blackhead

comedown /'kʌmdaʊn/ *noun*

1 (نافهرمی) داچوون، داشکان، لپهکوتن،
دابهزین 2 مایه داشکان و سووکی، شان کهچی
1 افول، افت 2 کهرشان

comedy /'kɒmədi, US 'kɑːm-/ *noun, pl. comedies*

1 کومیدی، بهزمهسات: *Dante's Divine Comedy*
2 شانو 3 فیلم یان چیروکی کومیدی
1 کمیدی 2 نمایش 3 فیلم یا داستان کمیدی

comedy of manners *noun*

کومیدی رهخنهیی-کومهلایهتی 1 کمیدی
انتقادی-اجتماعی

come-hither *adjective*

سهرنج راکیشی، ناز: *that come-hither look in your eyes*
1 لوند، جالب

comeliness /'kʌmlɪnəs/ *noun*

سهرنج راکیشی، دلرفینی 1 جذابیت
comely /'kʌmli/ *adjective* (comelier,
comeliest)

خوین شیرین، رهزاسووک، جوان، دلرفین، شیرین،
سهرنج راکیشی، 1 attractive 1 ملج، جذاب

come on *interjection*

یالا، زووک 1 بجنب

come-on *noun, adjective*

coming /'kʌmɪŋ/ *noun, adjective*

With the -ng of modern adj technology, many jobs were lost in the coming : دوايي، داهاتوو، دادئ، دواتر : *This coming Sunday is her birthday* : *n* آمدن، وړود *adj* آينده، بعد

Comintern noun

کومینټرن: نيوته توه کاني کومونيستي، له 1919 دامه زرا و له 1943 هه لوه شاپه وه (بهره پرت): له *(Kommunistisches International)* کومینټرن

comital /'kɒmɪ(ə)l/ noun

(زورتر میژوويي) سهره به count پان *carl* کومیتال

comitia /kə'mɪʃiə/ noun

(له رومي کوندا) نه نجوم، کومیشیا *comity* /'kɒmɪti/ noun, pl. comities رهوشت، نمازکات، نه ده به: *comity of nations* *comity of nations noun* (له بهر چاوه) گرتني ریز بؤ داب ونه ریت و قانون (نه کاني) نه توه کاني پان ده وله ته کاني (پان ولا ته کاني تر)، (له بهر چاوه) گرتني رهوشت و نه زاکه تي نيونه توه بهي؛ نه و ولا تانه ي که بهم شپوه به ده جوولنه توه *comity of nations* رعایت احترام نسبت به رسوم و قوانین ملت ها یا کشورها، مراعات آداب و نزاکت بین المللی: کشورهایی که به رسوم و قوانین یکدیگر احترام می گذارند

comity of nations noun

(له بهر چاوه) گرتني ریز بؤ داب ونه ریت و قانون (نه کاني) نه توه کاني پان ده وله ته کاني (پان ولا ته کاني تر)، (له بهر چاوه) گرتني رهوشت و نه زاکه تي نيونه توه بهي؛ نه و ولا تانه ي که بهم شپوه به ده جوولنه توه *comity of nations* رعایت احترام نسبت به رسوم و قوانین ملت ها یا کشورها، مراعات آداب و نزاکت بین المللی: کشورهایی که به رسوم و قوانین یکدیگر احترام می گذارند

comma /'kɒmə, US 'kɑ:mə/ noun

1 بؤر، کاما 2 (موسيقا) کاما 3 جوړی به پوهلی بهربلاو به بالي قاوه يي پان برته قالي به وه و بووني نيشانه يکي بؤر ناساي سبي له سهر لاي *[Polygonia c-album]* 1 *comman* noun د هس به سهر اگرتن، مههار، راگير کاري، کوئترو ل مهار

command /kə'mɑ:nd, US kə'mænd/ noun

1 ده ستور، فرمان، فرهوار: *Begin when I give the command* 2 (کامپيوټر) ده ستور، فرمان: *What is the startup command for the program?* 3 فرمانداری، فرماندهی، سهرکردایه تي 4 کهرت، په کینه، په که 5 کار به ده ستان، فرماندهه ران، سهرکرده کاني 6 ده سلات، سهرده ستي، بالاده ستي، زالي، سوازي، کوئترو ل، چاو ديري، هيزين شکان: *his He has 1200 men under his command* 1 *and took command of the situation* دستور، امر 2 (کامپيوټر) دستور 3 فرماندهي 4 يکان، يگان 5 مقامات، فرماندهان 6 سلطه، چيرکي،

تسلط، کنترول، نظارت، تبحر، احاطه

commandant /'kɒmɒndənt, US 'kɑ:m-/ noun

فرماندار، فرمانده، سهرکرده *commandantship* /,kɒmən'dæntʃɪp/ noun فرمانداری، سهرکردایه تي، فرماندهی، قومانداری *command car noun* جوړی ماشینی سهرتاواله ب.ت. بؤ دیده وانی له شکرې *military reconnaissance* ده توانی له جیگای ناریکدا پروا *command economy noun, also planned economy* نابووری حکومی، نابووری ریبه ری کراو: سیستمیکی نابووری که له ودا چالاکی په کانی له لایم حکومتی ناوه ندی به وه مههار ده کری *commander* /kə'mɑ:ndə(r), US -mæn-/ noun 1 کوماندان، فرماندار، فرمانده، سهرکرده 2 نه فسرئ که می پای بهر ز له هیزی دهریایی نه مریکا و بریتانیا 1 فرمانده 2 ناخدا سوم *commander-in-chief* noun, pl. commanders-in-chief فرمانداری گشتی، سیاسالار، سهر فرماندار *Commander of the Faithful noun* په کي له سهر ناوه کانی خلیفه کانی، میری باوه رداران پان پروامندان *commandership* /kə'mɑ:ndəʃɪp/ noun فرمانداری، سهرکردایه تي، فرماندهی، قومانداری *commandery noun, pl. commanderies* 1 پایه یا شویتی سهرکردایه تي پان فرماندهی، پوست پان پله و پایدی فرمانده 2 ناوچه ی ژیر ده سلاتی فرمانده 3 لق پان lodge خو جی local هیندی تیره برایتی پان نه هینی 1 مقام یا محل فرماندهي 2 و 3 کوماندري *commanding* /kə'mɑ:ndɪŋ, US -mæn-/ adjective 1 فرماندار، فرمانده، سهرکرده: *Who is your commanding officer?* هیز به سهر داشکاو، هیزی شکان، فرمانده رانه، ده ستورده رانه: *a commanding figure/presence/voice* 3 سهرده سست *commandingly* 1 *(kə'mɑ:ndɪŋli, US -mæn-/ adv* فرمانده 2 مسلط، آمرانه 3 مقتدر *commanding officer noun* نه فسرې فرماندار *commander* افسر فرمانده

commandment /kə'mɑ:ndmənt, US - 'mæn-/ *noun*

دهستور، فرمان، دهستور یان فرمانی خود(ی) ○ فرمان، فرمان خدا

Commandment /kə'mɑ:ndmənt, US - 'mæn-/ *noun*

فرمانه، فرمان، فرمانیشت (یه کن له مو ده دهستور و فرمانی که خوا به مووسای پیغمبری دا) ○ کوماندمنت

command module *noun*

کابین یان ژووری کونترول، ژووری فرمانداری (کشتی ناسا) ○ مدول فرمان

commando /kə'mɑ:ndəʊ, US kə'mændəʊ/ *noun, pl. commandos*

1 کوماندو، سربازی تایبته 2 کهرتی په کینهی سربازانی تایبته (نهرت): له **commandar** "فرمان دان" ○ 1 نکاور 2 پکان نکاور

command performance *noun*

پرفورمانسی تایبته (شانتو، فیلم و هتد) ○ اجرای خصوصی

command post *noun*

بنکه یان باره گای سهرگردایه تی، ناوه ندی فرمانداری ○ مرکز فرماندهی

comme ci, comme ça /kɔm si: kɔm 'sa:, French kɔm si kɔm sa/ *adverb*

نه زور باش نه زور خراب، دهسته ○ نه خیلی خوب نه خیلی بد

commedia dell'arte /kɔ'mɛdiə del'ɑ:tɛr, Italian kɔm'mɛdja del'lartɛr/ *noun*

کومیدی هونه ر ○ کمدی هنر **comme il faut** /kɔm i:l 'fau, French kɔm il fo/ *adjective*

باوه، به شیوه ییکی شیاو ○ مطابق عرف

commemoration /kə'memə'reiʃn/ *noun*

1 یادکردنه، بیرنانین: **a commemoration service** 2 ناههنگی یادکردنه ○ 1 بزرگداشت 2 مراسم بزرگداشت، یادبود

commemorative /kə'memərətɪv, US - ærɪt-/ *adjective. also commemorative*

یادگاری: **A commemorative stamp** **commemorative plaque on the bridge records the name of the engineer** **commemoratively** /kə'memərətɪvli, US)

commemorate /kə'memərətɔ(ɪ)/ *verb*

ریکخه ر یان ناههنگ گیری یادکردنه، سازده ری (ناههنگی) یادکردنه ○ برگزارکنده ی یادبود

commencement /kə'mensmənt/ *noun*

1 دهسپنک، سهرتا، بهرایی 2 ناههنگی

دهرچوون، ری وره سی له خویندن بوونه و ○ 1 شروع، آغاز 2 جشن فارغ التحصیلی

commendable /kə'mendəbl/ *adjective*

له پس هاتوو، شیاو یان شایانی پیاهلدان یان په سندرکدن، جیسی ستایشت، جیسی په سن

commendably /-əbli/ *adverb*

له پس هاتوانه، بهو جوړه ی که شایانی پیاهلوته ○ قابل تحسین، ستونی

commendation /,kɔmən'deɪʃn, US ,kɑ:m-/ *noun*

1 په سن (دان)، پیاهلدان، پیاهلوتن، ستایشت، په سندرکدن، تاریخ دان: **The film deserves the highest commendation** 2 پاداشت، خلات

3 (پن) سپاردن، راسپاردن (**commendatory remarks** :adj تحسین، ستایش 2 جایزه 3 سپارش

commensal /kə'mensl/ *adjective, noun*

adj هاوخور، پیکه وخور، هاوخوان، هاوسفره: **n commensal organisms** هاوخوان (وه کوو زور له به کتریاکان):

adj ○ **commensally** /kə'mensli/ *adverb*

همسفره n موجود همسفره **commensalism** /kə'menslɪzəm/ *noun, also commensality*

هاوخور، پیکه وخور، هاوخوانی، هاوسفره یی ○ همسفرگی

commensurability /kə'mensərə'bɪləti, US -sjə-/ *noun*

1 هاوپیژه یی، هاوپیوانه یی، هاوپیوه ری، هاوئندازه یی 2 له پیوان هاتووی ○ 1 تناسب 2

سنجش پذیری **commensurable** /kə'mensərəb(ə), US -sjə-/ *adjective*

هاوپیوانه، خاوه نی پیوه ریکی هاویش، هاوپیژه، هاوئندازه، له پیوان هاتوو (**commensurably**)

adv ○ متناسب، سنجش پذیر

commensurate /kə'mensjərət/ *adjective*

هاوپیژه، هاوئندازه، بهرامبر، به قه دیه ک، ته راز، هاوته راز، په کسان، پیکراده، هاوپیوانه،

خواه نی پیوه ریکی هاویش، **coextensive** **was given a job proportionate Salary** ○ **commensurate with her abilities**

will be commensurate with experience **commensurately** /kə'mensjərətli/ *adverb*

هاوپیژانه، به شیوه ییکی هاوپیژه: **-surateness** **commensurateness** /kə'mensjərətɪnəs/ *n*

هاوئندازه یی، هاوپیژانه یی، پیکه ووتن، پیک خواردن ○ متناسب، مساوی، دارای مقیاس

مشترک **comment** /'kɔment, US 'kɑ:m-/ *noun*

1 بوجوون، لیدوان، وته، گوته، قسه، را 2 تینییی،

راده‌برین، رایبزی 3 شروفه‌کردن، شی‌کردنه‌وه، لیکدانه‌وه 4 ره‌خه‌(گری) 5 مشت‌ومر 1 نظر، حرف 2 اظهار نظر 3 تفسیر 4 انتقاد 5 جر و بحث
commentarial *adjective*

ره‌خه‌گرانه ۰ انتقادی
commentary /'kɒməntri/, US
 'kɑ:məntri/ *noun, pl. commentaries*

1 لیک‌دانه‌وه، لیدوان (له‌س‌ردان)، روون‌کردنه‌وه، راه، تاوتوی (کردن)، شی‌کردنه‌وه، شروفه: 1 a
critical commentary on the final speech of the play
 2 رابزور: 3 یوچوون‌نووسی، تییینی‌نووسی 4 ره‌خه‌گری
 1 شرح، تفسیر 2 گزارش 3 تقریظ 4 انتقاد
commentation /kəmən'teɪʃn/ *noun*

1 راده‌برین، رایبزی 2 یوچوون‌نووسی ۰ 1
 اظهار نظر 2 تقریظ

commentator /'kɒmənɪtə(r)/, US
 'kɑ:m-/ *noun*

1 لیک‌ده‌روه، روون‌که‌روه، راه‌کار، شی‌که‌روه: 2 a
 رابزوریت ۰ 1 مفسر، شارح 2 گزارش‌گر

commerce /'kɒmə:s/, US 'kɑ:məs/ *noun*
 1 کارداری، بازرگانی، بازارداری 2 بیرگورچی، گورینه‌وه‌ی بیرو 3 هه‌لس‌و‌ک‌ه‌وت، هه‌لس‌ان‌دانیشتن 4 پیوه‌ندی 5 پیوه‌ندی سیکسی، جووت‌بوون، هاوجنی، نزیکسی، به‌س‌ره‌برین، sexual intercourse ۰ 1
 تجارت، بازرگانی 2 تبادل‌اندیشه 3 معاشرت 4
 رابطه 5 رابطی جنسی نامشروع، جماع

commercial /kə'mɜ:ʃl/, US kə'mɜ:ʃl/ *adjective, noun*

adj 1 کارداری، بازرگانی، بازارداری: the commercial heart of the city
 به‌خیر، پر‌قازانج، پرداهات: 2 commercial baby
 3 تاییه‌تی (رادیو و تله‌فزیون) 4 foods (سوکانه) بازاری، نایه‌خ، ره‌شوکی n تاگاداری بازرگانی، ریکلام، بانگه‌واز یان راگه‌باندنی کارداری commerciality n
 commercially grown/developed: 1 adj ۰ 1
 2 پول‌ساز 3 خصوصی 4 بازاری n آگهی بازرگانی
commercial agent *noun*

نوتنه‌ر یان بیرکاری کاداری یان بازرگانی ۰
 نماینده‌ی بازرگانی

commercial art *noun*

هونه‌ر یان گرافیکی ریکلام ۰ طراحی تبلیغاتی
commercial artist *noun*

گرافیتی ریکلام ۰ طراح تبلیغاتی
commercial bank *noun*

بانکی کارداری یان بازرگانی ۰ بانک بازرگانی

commercial break *noun*

پسان یان دابیرانی بلاو‌کردنه‌وه‌ی تاگاداری ۰
 وقفه‌ی بخش آگهی

commercial company *noun*

به‌مشداره‌کی، کومیانی کارداری یان بازرگانی ۰
 شرکت بازرگانی

commercial-free *adjective*

(به‌رنامه‌ی رادیو و تله‌فزیون) بی‌تاگاداری ۰
 فاقد آگهی

commercialism /kə'mɜ:ʃəlɪzəm/, US -
 'mɜ:ʃl-/ *noun*

به‌رزه‌وه‌ندخوازی، قازانج‌گه‌ری، پاره‌گه‌ری، بازارگه‌ری، بازارخوازی، گیانی کارداری ۰
 سودگرایی

commercialization /kə'mɜ:ʃəlɪ'zeɪʃn/, US -
 'mɜ:ʃlə'z-/ *noun*

بازاری کردن، بازرگانی کردن، کارداری کردن ۰
 تجاری کردن، پول‌ساز کردن

commercialized *adjective*

کارداری یانه، بازرگانی یانه، بازاری یانه، پر‌قازانج، خیره‌روه ۰ پول‌ساز، تجاری

commercial loan *noun*

قهرزی کارداری یان بازرگانی ۰ وام بازرگانی

commercial radio *noun*

رادیوی تاییه‌تی (تاحکومی) ۰ رادیوی خصوصی

commercial set *noun*

کومه‌له‌ی کارداری یان بازرگانی ۰ مجموعه‌ی بازرگانی

commercial television *noun*

تله‌فزیونی تاییه‌تی ۰ تلویزیون خصوصی

commercial traveller = sales representative

commercial treaty *noun*

به‌یمان‌نامه‌ی کارداری یان بازرگانی ۰
 معاهده‌ی تجاری

commercial vehicle *noun*

ماشینی راگویتن (که‌ل‌وبه‌ل)، ماشینی مال و کوچ ۰ وسیله‌ی نقلیه‌ی باری

commère /'kɒmɜ:/ *noun*

(بریتانیا، ژن) پیشکش‌کار، به‌پیوه‌به‌ر (شانو، تله‌فزیون) ۰ (زن) مجری

commie /'kɒmi/, US 'kɑ:mi/ = communist
commination /kə'mɪnɪ'eɪʃn/ *noun*

هه‌ره‌شه، هه‌ره‌شه و گوره‌شه، گه‌ف، ترس‌خسته‌به‌ر، denunciation ۰ تهدید

comminatory /'kɒmɪnə,t(ə)rɪ/ *adjective*

هه‌ره‌شه‌یی یانه، هه‌ره‌شای ۰ تهدید‌آمیز

comminuted /'kɒmɪnju:tɪd/ *adjective*

وردوخاش، هاراو، هه‌ل‌رواو ۰ خرد

comminution /kə'mɪnju:'ʃən/ *noun*

وردوخاش‌بوون، هارین، کرده‌خول

(commodities) کسل و سله، شت و مهک،
ویسته مهنی ۱ کالا، متاع، جنس، محصول، شیء
2 (در جمع) وسایل، لوازم

commodore /'kɒmədɔ:(r), US 'kɑ:m-/
noun

1 نهفسهریکی پایه‌برز له هیزی دهریایی دا
(تینوان captain و rear-admiral 2 سه‌روک
یان به‌ریوه‌بری یانیه به‌له‌مه‌وانی 3 فرمانداری
که‌شتی‌گه‌لی کارداری ۱ ناخدا یکم ارشد 2
رئیس یا مدیر باشگاه قایق‌رانی 3 فرمانده ناوگان
بازرگانی

common /'kɒmən, US 'kɑ:mən/ adjective
(commoner, commonest), noun

adj 1 هاویش، هه‌فیار، هه‌فیشک، خه‌لکی
ره‌مه‌کی، گشتی، گه‌له‌مپه‌ری، هه‌موو، گشت،
تیکر، ینکه‌وه‌یی: *work for the -mon good*
2 common ownership of the land
ناسایی،
بن‌پله‌وپایه، عده‌دی 3 باو، به‌بره‌و، داب 4 زور،
فره، گه‌لی 5 ساده، ناتاییه‌تی 6 ره‌مه‌کی، بازاری
7 سووک، هه‌چه‌که 8 بن‌پره‌وشت n چیمه‌ن،
منزک ۱ adj مشترک، عامه، همگانی، همه،
اشترایی 2 عادی، معمولی 3 رایج، مرسوم، متداول
4 زیاد 5 ساده 6 عامی 7 پست 8 بی‌ادب n چمن

commonable /'kɒmənbəl/ adjective

هاویش، هه‌موو ده‌توان به‌کاری‌بینن ۱ مشترک
commonage /'kɑ:mənɪdʒ/ noun

1 چینی خه‌لکی ره‌مه‌کی، جه‌ماوهر 2 مافی
له‌وهراندنی (له زه‌وی) گشتی 3 زه‌وی‌بن‌بو
له‌وهراندنی گشتی، جی‌له‌وهری گشتی ۱
طبقه‌ی عامه 2 و 3 کوموناژ

commonality /'kɑ:mənəlti/ noun, pl.
commonalities

هاویشی، لایه‌نی هاویشی ۱ اشتراک

commonalty /'kɒmən(a)lti/ noun

خه‌لک، جه‌ماوهر، خه‌لکی ناسایی یان ره‌مه‌کی
توده

common belief noun

باوریه‌ی گشتی ۱ عقیده‌ی عمومی

common carrier noun

1 کومپانی راگوستن یان گوژانه‌وه‌ی گشتی،
ناو‌کۆبی گواسته‌وه‌ی گشتی 2 (نه‌مریکا)
کومپانی دابین‌که‌ری ناسان‌کاری پیوه‌ندی‌یه
گشتی‌یه‌کان ۱ شرکت حمل‌ونقل عمومی 2
شرکت تأمین‌کننده‌ی تسهیلات روابط عمومی

common centre noun

ناو‌ه‌ندی هاویش ۱ مرکز مشترک

the common cold = cold

common courtesy noun

ره‌وشت‌به‌رزی، ره‌وشت، توره ۱ ادب

common decency noun

ره‌وشتی چاوه‌روان‌کراو، هه‌لس‌وک‌هوت یان

ره‌فتاری ناسایی (له که‌ستیکی به‌بریرس) ۱ رفتار
عادی

common denominator noun

1 (بیرکاری) ژیره‌ی هاویش 2 لایه‌نی هاویش
(له لایه‌ن هه‌موو نه‌ندامانی کومه‌لیک‌ه‌وه) ۱
مخرج مشترک 2 وجه تشابه

common dialect noun

زاراوه‌ی هاویش، هاوده‌فوک ۱ گویش مشترک
commoner /'kɒmənə(r), US 'kɑ:m-/ noun
که‌ستیکی ره‌مه‌کی یان ناسایی، مروی ناسایی ۱
آدم معمولی

Common Era = Christian Era

common factor noun

هوکاری هاویش ۱ عامل مشترک

common fraction noun

(بیرکاری) که‌رتی ناسایی یان کومون ۱ کسر
متعارفی

common gender noun

زایه‌ندی هاویش، ره‌گه‌زی هاویش ۱ جنس
مشترک

common ground noun

لایه‌نی هاویش یان لیک‌جوو ۱ وجه تشابه

common knowledge noun

شتن که هه‌موو خه‌لک لینی ناگاداره ۱ چیزی
که مورد اطلاع عموم است

common land noun

زه‌وی گشتی، زه‌وی‌یه‌شهریکه، زه‌وی ناوکو ۱
زمین متاع

common language noun

زمانی هاویش، هاوزمان ۱ زبان مشترک

common law noun

زاگون یان قانونی ناسایی یان نه‌ووسراو ۱
قانون عرفی

common-law adjective

عورفی، نه‌ریتی، له‌سه‌ر بنه‌مای زاگون یان
قانونی ناسایی ۱ عرفی

common-law husband noun

هاوسهر یان میزدی ناسایی، میزدی عورفی یان
نه‌ریتی (بن‌نه‌وه‌ی که ناهه‌نگی بو‌گیرایی) ۱
همسر یا شوهر عرفی

common-law marriage noun

هاوسهرگری ناسایی یان نه‌ریتی، ژن‌ومیزدایه‌تی
نازاد یان ناشهرعی ۱ ازدواج عرفی

common-law wife noun

ژنی ناسایی، ژنی عورفی یا نه‌ریتی، ژنی نازاد
یا ناشهرعی ۱ زن عرفی

commonly /'kɒmənli, US 'kɑ:m-/ adverb

زۆرتیر، به‌شیویه‌کی ناسایی، به‌ناسایی:
commonly held opinions معمولاً

common man noun

که‌ستیکی ناسایی، مرو یان بنیاده‌می ناسایی،

پیاوی ناسایی ○ آدم عادی
the Common Market noun

بازاری هاو بهش ○ بازار مشترک
common metre noun

جوار خسته کی ○ دوبیتی
common noun noun

(ریزمان) ناوی گشتی. نامازه به شتیک ده کا که
ناوی کهس، شت یان شویتیکی تاییه تی نیه
(abstract noun پروانه sea, cat, table)
(proper noun) اسم عام

common nuisance noun
به لای گشتی، زهره ری گشتی ○ آفت عمومی

common-or-garden adjective
ناسایی، ناتاییه تی، عده دتی ○ عادی

common ownership noun
خواه نداری گشتی ○ مالکیت عمومی

common people noun
خهلکی ره مه کی، جه ماوهر، خهلک ○ مردم عادی

commonplace /'kɒmənpleɪs, US 'kɑ:m-/
adjective, noun

a commonplace adj 1 ناسایی، عده دتی: 2 occurrence
پروبووچ، وهره سکر، وهره زکر، شه کدت کمر n
شتیکی ناسایی ○ adj 1 معمولی، عادی 2
مبتذل، پیش یافتاده، کل کنند n امر عادی

common principle noun
بنما یان بنجینه ی هاو بهش ○ اصل مشترک

common porperty noun
زهوی به شه ریکه، زهوی وزاری گشتی، زه مینی
گشتی ○ زمین عمومی

common room noun
زووری حه سانه وه ○ اتاق استراحت

common run noun
رهوتی ناسایی، نهریتی باو ○ روال عادی

Commons /'kɒmənɪz, US 'kɑ:m-/ noun, pl.

the House of Commons = 1 خهلکی
ناسایی، جه ماوهر، خهلکی ره مه کی ○ نوده،
مردم عادی

common salt noun
خوینی چیشت ○ نمک طعام

common sense noun
همستی هاو بهش، دادگه ری یان لیکدانه وهی

a common-sense دروست، عقلی سه لیم: approach to a problem
○ عقل سلیم

common stocks noun
(شاپووری) به شه یا ستاکه هاو به شه کان، به شه
ناسایی به کان ○ سهام عادی

common time noun
(موسیق) دوو یان جوار تریه له خانه یه کدا ○

میزان چهار ضربی

commonweal /'kɒmənwi:l/ noun

(کون) ناسایی گشتی، ناسایی گشتی ○
رفاه عمومی

commonwealth /'kɒmənwelθ, US
'kɑ:m-/ noun

کومه لگا، گدل، ولات ○ اجتماع، کشور

Commonwealth /'kɒmənwelθ, US
'kɑ:m-/ noun

1 (له نه مریکا) ولاته هاو بهرزه وهنده کان،
ولاتانی هاو بهرزه وهند 2 نیالته ○ 1
کشورهای مشترک المنافع 2 ایالت

Commonwealth Day noun

پشووین له چند به شیکی کامین ویلیسی
نه ته وه کان، جاران له 24 ی مایس وهک
ساله گه ری (له دایک) بونی فیکتوریای شان و
نیستا دووهه مین دووهه ممدی مانگی مارچه ○
روز کامن ولت

Commonwealth of Independent States
noun, pl.

کومه له ی ولاتانی سهر به خو ی هاو بهرزه وهند ○
جامعه ی کشورهای مستقل مشترک المنافع

common year noun

سالی ناسایی (که 365 روزی هین) ○ سال عادی

common motion /kə'məʊʃn, US -'mou-/ noun

1 قهرقه شه، زاوه، هه راوهریا، گویند، هوسه،
جه نجالی، هه نگامه، چه قه ولووره، گاله گورت 2
پشئوی، نالوژی، نازاوه، بی سهر سامانی،
شیوای ○ 1 هیاو، سروصدا 2 اغتشاش، آشوب

communal /kə'mju:nl, 'kɒmjəl, US
'kɑ:m-/ adjective

1 هاو بهش، شه ریکی، شه ریکه، شه ریکانه،
هاو به شانه، بوهمه مو، گشتی، کومونیستی: a
communal kitchen/garden, etc 2 کومه له ی،
خوجینی، که مینه یی، فیرقه یی ○ 1 مشترک،
اشتراکی 2 گروهی، محلی، فرقه ای

communalism /kə'mju:nəlɪzəm,
'kɒmjənəl-, US 'kɑ:m-/ noun

کامیونالیسم ○ کامیونالیسم

communally /kə'mju:nlɪ, 'kɒmjənli, US
'kɑ:m-/ adverb

یکه وه، به شه ریکی، هاو به شانه ○ مشترکاً

communard /'kɒmjənəd/ noun

1 نه ندای کومون 2 (میزوویسی) لایه نگری
کومونی پاریس ○ 1 عضو کمون 2 طرفداری
کمون پاریس

commune /'kɒmjun, US 'kɑ:m-/ noun

1 کومون (= چکوله ترین یه که یان که رتی
حکومه تی خوجینی له گهل شاره وان و
نه نجومن، له فهره شه، بیلزیک، ئیتالیا و سپانیا)

2 کومه له ی هاو بهش (له بوست و بهریر سایه تی دا
هاو به شن) 3 کیبوتس، کالخوز ○ 1 کمون 2
جمعیت اشتراکی 3 کیبوتس، کالخوز

communicable /kə'mju:nikəbl/ *adjective*

1 رایگوز، لمر اگوستن هاتوو، راده گویتری، شیاوی رایگه یاندن، راده گه یتری 2
تەشەنە کردوو، درم، بگهروه، بـهـتا،
○ **communicable diseases** :transmittable

1 انتقال پذیر، ابلاغ پذیر 2 مری

communicant /kə'mju:nikənt/ *noun*

1 رایگه یتر، پتو هندی گر 2 رایگوتەر 3 سیخور،
شوفار 4 به شدار له تاههنگی شتوی خواوهندی دا
○ 1 مبلغ 2 انتقال دهنده 3 جاسوس 4
شرکت کننده در مراسم عشاء ربانی

communication /kə'mju:nɪ'keɪʃn/ *noun, adjective*

1 n رایگه یاندن، دانه زانین 2 پتو هندی، تیکه لی:

We are in regular communication by email

3 email گه یاندن 4 زانیاری، هه وال، به یام،
وه لام، پیغام، میاز: *a communication from*

5 the leader of the party گرتسه وه،
راگوستن، تەشەنە (کردن) *adj* پتو هندی دار،

راگه یتره 1 n ابلاغ 2 ارتباط 3 رسانش 4
اطلاعات، خبر، سرایت، انتقال *adj* ارتباطی

communication cord *noun*

(له ترین دا) په تکی مه ترسی، تەنەف یان په تکی
تەنگه تاوی، به تکی زەنگ، دەسک یان

دەسگه ره مه ترسی ○ طاب خطر

communications *noun, pl.*

1 ده زگاکانی رایگه یاندن گشتی، رایگه یتره
گشتی به کان، هۆکانی رایگه یاندن گشتی 2

هۆکانی پتو هندی گشتی 3 توری تەله فونی ○ 1
ارتباطات، رسانه ها 2 وسایل ارتباطی 3 مخابرات

communications satellite *noun*

ساته لایتی زانیاری تیر، ساته لایتی گه یتره ○
ماهواره ی مخابراتی

communicative /kə'mju:nikətɪv, US -
kətɪv/ *adjective*

1 رووخوش، قسه خوش، زوربە، 2 talkative،
سەربە **communication** :communicative

skills ○ خوش مشرب، پرحرف

communicativeness /kə'mju:nikətɪvnəs,
US -kətɪvnəs/ *noun*

رووخوشی، قسه خوشی، زوربەلەیی ○
خوش مشربی، پرحرفی

communicator /kə'mju:nikəta(r)/ *noun*

راگه یتر ○ ابلاغ کننده

communion /kə'mju:njən/ *noun*

1 پتو هندی 2 دەستاین، تیره ی دینی یان نایینی
○ 1 ارتباط 2 فرقه

Communion /kə'mju:njən/ *noun*

شتوی خواوهندی یان خوایی ○ عشاء ربانی

communiqué /kə'mju:nikeɪ, US
kə'mju:nə'keɪ/ *noun*

لیدوان، رایگه یاندن نامه، ناگاداری (ب.ت. بو
چایه مەنە یە کان) ○ اطلاعیه

communism /'komjunizəm, US 'ka:m-/
noun

1 کۆمۆنیزم: سیستم یان دەزگا و ریکخستە یەکی
ئەبابووری و کۆمەڵە یەتی که لەودا هیچ

خواهەنداری یەکی تاییەتی نایینری و هۆکانی
بەرەمە هێتان هەموو سەربە ئەندامانی کۆمەڵگان

2 رییاز یان بزووتنە یەکی سیاسی که مەبەستی
دامەزراندنی کۆمەڵگایەکی ئاواپ 3 سیستم یان

ریکخستە یەکی حکومی که لە لایەن پارتی
کۆمۆنیستە وه (هەروەک لە یەکییتی سوفیەت دا)

بەرپوێ دەبرئ ○ کۆمۆنیسم

communist /'komjənɪst, US 'ka:m-/
noun, adjective

n کۆمۆنیست، لایەنگری کۆمۆنیزم، ئەندامی
بزووتنە یان پارتی کۆمۆنیستی سەربە

کۆمۆنیزم، کۆمۆنیستی ○ n کۆمونیست *adj*
وابستە بە کۆمۆنیسم، کۆمونیستی

communist ideology *noun*

بیروباوەڕ یان نایدیۆلۆژی کۆمۆنیستی ○
ایدیۆلۆژی کۆمونیستی

Communist Manifesto *noun*

مانیفیستی کۆمۆنیست ○ مانیفستی کۆمونیست

the Communist Party *noun*

پارتی کۆمۆنیزم ○ حزب کۆمونیست

communitarianism

/kə'mju:nɪ'te:riəniz(ə)m/ *noun*

شیۆە یێکی ریکخستنی کۆمەڵە یەتی لەسەر
بەنجینە ی کۆمەڵە خۆبەرپوێ بەره کان ○

کۆمۆنیترانیزم

community /kə'mju:nəti/ *noun (pl.*
communities), adjective

1 n کۆمەڵگا، جفاک، کۆمەڵ 2 دەستە، پوورە،
کۆمەڵ، گروپ، تاقم 3 خەلک، گەل، تۆمەت 4

کەمینە 5 هاو بەشی، شەریکی، هاوخواوە نایەتی،
خواوەنداری هاو بەش 6 یەکییتی، هە فگرتوویی 7

لینکچوون، هاو شیۆە یی، نزیکایەتی 8 هەستان و
دانیشتن، هەلس و کەوت 9 (زینگە ناسی) کۆمەڵ،

کۆمەڵگا، پوورە *adj* کۆمەڵە یەتی، جفاکی ○ n
1 اجتماع، جامعه 2 جماعت، مائت، گروه 3 مردم،

امت 4 اقلیت 5 اشتراك، مالکیت اشتراکی 6 اتحاد 7
تشابه، نزدیکی 8 معاشرت 9 (بوم شناسی) جامعه،

اجتماع *adj* اجتماعی

community centre *noun, also community
center*

یانه ی گەرەک یان خۆجێیی ○ باشگاه محل

community chest *noun*

سنووقی خیر و خیرات، سنووقی یارمەتی ○
صندوق خیرات

community college *noun, also community*

school

(له ئەمریکا) کۆلیژی دوو ساله ٥ کالج دو ساله

community home noun

ناوەندی راهبێنان، پەرورەدەخانه (لاوه تاوان کارەکان) ٥ دارالتأديب

community police noun

پۆلیسی گەڕەک ٥ پلیس محله

community policing noun

بە گەڕەک کردنی (گەڕەکاندنی) فەرمانبەرانی پۆلیس ٥ ناحیەای کردن مأموران پلیس

community service noun

رازە یان خزمەتگوزاری کۆمەڵایەتی، کاری خۆرای ٥ کار عام‌المفعمە

community singing noun

گۆرانی (وتنی) بەکۆر ٥ آواز جمعی

community study noun

لیکۆلینەوه لەبارەى کۆمەڵگاوه ٥ اجتماع پژوهی

communization noun

1 کۆمونیستاندن، کردنه کۆمونیست 2 گشتی کردن، گشتاندن، هاوبەشاندن ٥ کامیونیزاسیون 2 مشترک‌سازی، عمومی‌سازی

commutability /kə'mju:tə'biləti/ noun

لەگۆڕین هاتووێ، لەداشکان هاتووێ (سزا) ٥ تبدیل‌پذیری، تخفیف‌پذیری

commutable /kə'mju:təbl/ adjective

لەگۆڕین هاتوو، لەداشکان هاتوو، دەگۆڕی، دادەشکی ٥ تبدیل‌پذیر، تخفیف‌پذیر

commutation /,kɒmju'teɪʃn, US 'kɑ:m-/ noun

1 هات وچۆی روژانه، هاتن وچوون (نیوان مال و کار، ب.ت. له شار) 2 (صاف) سزاگۆڕی، گۆڕینی سزا (بۆ سزایەکی سووک‌تر)، سزاگۆڕکی، داشکاندن، سووک‌کردن، کەم‌کردن: a

commutation of the death sentence to life imprisonment 3 گۆڕین، جێگۆڕکی، گۆڕینهوه ٥ 1 رفت و برگشت 2 تخفیف 3 تبدیل، جابجایی**commutation ticket** noun

تیکیتی هات وچۆی چەندجاره ٥ بلیت رفت و برگشت مکرر

commutative /kə'mju:tətɪv/ adjective1 گۆڕینهوهی، جێگۆڕکی، یانه، جێگۆڕانه (بۆ نمونە: $a \times b = b \times a$) 2 داشکینه‌رانه ٥ 1 تبدیلی 2 تخفیف‌آمیز**commutative law** noun

قانونی جێگۆڕکی ٥ قانون جابجایی

commutator /'kɒmjuteɪtə(r), US 'kɑ:m-/ noun

1 (کارەبا) تەزووگۆڕ 2 (بیرکاری) جێگۆڕ، گۆڕەر ٥ 1 تغیردهندهی جریان (برق) 2 تعویض‌گر

commuted adjective

سزاگۆڕاو، سووک‌کراو، (لێ) داشکاو، کەم‌کراو،

لێ هەلگیراو ٥ تخفیف‌یافته

commuter /kə'mju:tə(r)/ noun

هات وچۆکەری روژانه، رێسواری هەر روژه (نیوان مال و کار یان suburb و شارێ) ٥ بیار رفت و آمدکننده

commuter belt noun

بشێنەى هات وچۆ ٥ کەمبەند مەکوێ

commy noun

جەیی، چەبەر، کۆمونیست ٥ کۆمونیست

Comoron /'kɒmərɒn/ noun

n خەڵک یان رەسەنی Comoros، ولاتیکی پێکەتوو لە کۆمەڵە دوو گەییکی بیاکووری

ماداگاسکار adj سەربە کۆموروس ٥ n اهل کوموروس adj وابسته به کوموروس

comp abbreviation informal: 1 Brit.

competition 2 Brit. comprehensive school 3

Brit. compositor 4 composition 5 compilation

6 complimentary ticket or voucher 7 Amer.

compensation 8 Amer. musical

accompaniment

compact /'kæmpækt, 'kɒmpækt, US

'kɑ:ml/ adjective, noun

adj 1 پەستتێراو، کەلەکە، پەسواو، پەستاوته، شێلانه، پال‌پە‌کخراو، تیک‌ترنجاو، تیک‌تراو 2

کورتە، پوخته 3 پتەو، تۆکە، سفت، گردوگو n

1 قوتو یان جی‌بۆدره 2 ماشینی کەم‌جنگەر یان چکۆلانه، ماشینی گردوگو یان قوتو(یی)

هەلکەوتوو ٥ adj 1 تراکم، فشرده 2 موجز 3 سفت، جمع‌و‌جور 1 n جابۆدری 2 ماشینی نقلی

compact /'kɒmpækt, US 'kɑ:m-/ noun

وتەوسەر، گرێبەست، بە‌یابەست، قەراروبەر، ریک‌کەوتن‌نامه، پەیمان‌نامه (نیوان دوو یان چەند لایەن) ٥ قرارداد، موافقت‌نامه، معاهده

compact disk noun

سی‌دی پەسواو، پەپکە‌ی پەستتێراو (یان پەستتێراو) ٥ دیسک فشرده

compacted adjective

پەستتێراو، پەستتێراو، پەسراو، پەسواو، پەستاوته، کەلەکە، داگیراو، شێلراو، شێلانه، پال‌پە‌کخراو، تیک‌ترنجاو، تیک‌تراو ٥ فشرده

compactly /'kæmpæktli, 'kɒmpæktli, US

'kɑ:ml/ adverb

پەستتێراوانه، پەستاوته، بە‌شێوه‌یەکی تیک‌ترنجاو ٥ بە‌طور فشرده

compactness /'kæmpæktnəs,

'kɒmpæktnəs, US 'kɑ:ml/ noun

گردو‌کوێ، پەسراوی، پەستتێراوی، پەستاوته‌ی، داگیراوی ٥ فشرده‌گی

compadre /kɒm'pa:drɛl/ noun, pl. -padres

(نافەرمی) رفیق، رەفیق، دوست، ناوه‌ل (بە‌رەت: سپانیانی "godfather") ٥ رفیق

companion /kəm'pæniən/ *noun, adjective*

1 *n* هاورې، دوست، يار، ټاوهل، هه‌فال، هاونشين، هاونان 2 شمريک، هاوکار 3 تا، لف 4 هه‌نديوک 5 (Companion) نندامي خوارترين پله‌ي هيندي تيره‌ي سوارچاکيتي knighthood *adj* دواتر 1 *n* همراه، رفيق 2 شريک 3 لنگه 4 کتاب راهنما 5 کومپانيون *adj* بعدی

companionable /kəm'pæniənbəl/ *adjective*

رووخوش، دوستانه، مه‌شرف‌خوش، sociable
◇ companionable *people*: friendly

companionable laughter خوش‌مشرې
companionably /-əbli/ *adverb*

رووخوشانه ټ به طور دوستانه

companionableness *noun*

رووخوشی، مه‌شرف‌خوشی، خوش‌مه‌شرفی ټ خوش‌مشرې

companion ladder = companionway

Companion of Honor *noun*

نندامي تيره‌يکي سوارچاکيتي، له 1917 دامه‌زرا ټ عضو فرقهای از شوالیه‌ها

companionship /kəm'pæniənʃɪp/ *noun*

دانيشتن، دوستايه‌تي، رفيقايه‌تي، ره‌فياقيه‌تي، هاورېي، هه‌فاله‌تي، يارېي ټ مصاحبت، رفاقت

companionway /kəm'pæniənwei/ *noun*

نهرديواني که‌شتي، (پن)پليکاني سهرکه‌شتي ټ پلکان بر روی کشتي

company /'kʌmpəni/ *noun, pl. companies*

1 رفيقايه‌تي، دوستايه‌تي، دراو، ره‌فيق، هاورې، دوست 2 ميوان، ميوانان 3 دوستان، ناسياوان، ده‌سته، کوز، تيپ، گروپ 4 کوزي شانو يان هونه‌ري 5 کومپاني، کومپانيا، نيوکويي، شيرکات 6 (سهربازي) بره‌ک، پهل، ده‌سته 7 (که‌شتي) کارکه‌ران ټ 1 مصاحبت، رفيق 2 مهمان، مهمانان 3 دوستان، جمع 4 گروه نمايش يا هنري 5 شرکت 6 گروهان (نظامي) 7 خدمه

comparability /'kɒmpərə'bɪləti, US 'kɑ:m-/ *noun, also comparableness*

1 له‌به‌راورد هاتوويي، پيک‌گيراوي، بڼو هه‌لسه‌نگاندن ده‌ين 2 ليک‌جوويي، هاوشيوه‌يي ټ 1 مقايه‌پذيري 2 تشابه

comparable /'kɒmpərəbl, US 'kɑ:m-/ *adjective*

1 له‌به‌راورد هاتوو، پيک‌گيراو، هه‌لده‌سه‌نگننن 2 هاوشيوه، ليک‌چوو: fabrics of comparable

quality ټ 1 مقايه‌پذير، سنجيدني 2 مشابه

comparably /'kɒmpərəbli, US 'kɑ:m-/ *adverb*

له‌به‌راورد هاتووانه، به شتيه‌ين که به‌راورد بکړي، له رووي به‌راورده‌وه ټ به طور تطيقي، در مقايه

comparative /kəm'pærətɪv/ *adjective,*

noun

1 (ريزمان) به‌راوردکاري يانه 2 به‌ريه‌که‌ده‌رانه، به‌راوردکارانه، به‌راوردی: a comparative

study of the educational systems of two

3 comparative anatomy ◇ countries

a comparative stranger: relative, ريژه‌ه‌يي،

4 به‌راورد 5 (ريزمان، ټاوه‌لټاو يان ټاوه‌لکار)

به‌راورد، به‌راورده‌ره‌ري ټ 1 تطيقي 2 مقايه‌اي

3 نسي 4 تفضيلى 5 صفت تفضيلى

comparative construction *noun*

پيکه‌تاه‌ي به‌راوردکارانه ټ ساخت تطيقي

comparative degree *noun*

پله‌ي به‌راورد ټ درجه‌ي تفضيلى

comparative grammar *noun*

ريزمانی به‌راوردی يان به‌راوردکارانه ټ دستور

زيان تطيقي

comparative linguistics *noun*

زمانه‌واني به‌راوردی يان به‌راوردکارانه ټ

زيان شناسي تطيقي

comparatively /kəm'pærətɪvli/ *adverb*

1 به شتيه‌يکي به‌راوردکاري يانه، به به‌راورد 2

تا نه‌ندازه‌يي، تا راده‌يي، relatively ټ 1 به

طور تطيقي 2 نيتا

compare /kəm'peɪ(r), US -'per/ *noun*

به‌راوردکاري، به‌ره‌ف‌دان، هاويه‌ري،

پيک‌گرتن، هه‌لسه‌نگاندن: beauty beyond

compare ټ مقايه، تطيقي

comparison /kəm'pærɪsəl/ *noun*

1 به‌راوردکاري، به‌ره‌ف‌دان، هاويه‌ري،

پيک‌گرتن، هه‌لسه‌نگاندن 2 ليک‌چواندن،

شو به‌اندن 3 ليک‌چوون، ليک‌چوويي، هاوشيوه‌يي،

similarity ټ 1 مقايه، تطيقي 2 تشبه 3 شابهت

compartment /kəm'pɑ:tmənt, US -

'pɑ:rt-/ *noun*

1 به‌ش، پارچه، که‌رت، پشک، پاژ 2

(شه‌منده‌فر) ژوورچکه، به‌ش، کوويه، خانه

ټ 1 قسمت، بخش 2 اتاقک، کوبه

compartmentalization *noun*

دابه‌شانندن، که‌رت‌انندن، خانه‌خانه‌کردن،

که‌رت‌که‌رت‌کردن، پارچه‌پارچه‌کردن،

به‌ش‌به‌ش‌کردن ټ تفکيک، قسمت‌بندي

compartmentalized *adjective*

خانه‌خانه‌کړاو، پارچه‌پارچه‌کړاو، به‌ش‌به‌ش‌کړاو،

که‌رت‌که‌رت، دابه‌ش‌کړاو، که‌رت‌که‌رت‌کړاو ټ

تفکيک‌شده، بخش‌بخش‌شده

compass /'kʌmpəs/ *noun, adjective*

1 (ه‌روه‌ها magnetic compass) لادوزه،

پوسله، قيله‌نوئين 2 به‌رگار، به‌رگال، پرگار،

جه‌غزيگ، بازه‌نه‌گيش 3 پانسا‌يي، به‌رينه،

راخته، يوار، مه‌ليه‌ند، ده‌نگه‌وار، سنوور،

سهرحه‌د، تخوب 4 توانست، توانايي، هينز ټ 1

قطب‌نما 2 پرگار 3 گسترده، دامنه: نفور 4 قدرت
compass card *noun*

به پیکه‌ی لادوز (ه) گلباد
compass course *noun*

ریزه‌وی مه‌گناتییسی ○ مسیر مغناطیسی
compass error *noun*

هه‌له‌ی لادوزه ○ خطای قطب‌نما
compasses *noun*

پرگال، پرگار، پرگار، بازنه‌کش ○ پرگار
compassion /kəm'pæʃn/ *noun*

1 دل‌سوزی، خه‌م‌خوری، هاسوزی، به‌په‌روشی
 2 دل‌پن‌سووتان، پین‌گونه‌بوون، لاگونام‌بوون،
 به‌زه‌یی (پیاهازن)، روح‌م، ره‌حم ○ 1 رحم،
 هم‌دردی 2 ترحم، شفقت

compassionate /kəm'pæʃənət/ *adjective*

دل‌سوز، دل‌پن‌سووتاو، خه‌م‌خور، به‌په‌روش،
 به‌په‌زه‌یی، به‌سوز، به‌روح‌م، به‌رحم، دل‌وفان: *a*
compassionate friend *noun*

مؤله‌تی تنه‌نگه‌تاوی (له‌به‌ر نه‌خوشی یان مردنی
 خزم‌یان هویه‌کی خو) ○ مرخصی اضطراری

compassionately /kəm'pæʃənətli/ *adverb*

دل‌سوزانه، له‌رووی به‌زه‌یی یان دل‌سوزی‌یه‌وه
 ○ از روی ترحم

compass point *noun*

خاله‌کانی لادوز، نیشانه‌ی لادوز (= هدر یک
 له‌و 32 نیشانه که له‌سهر رووی لادوزن) ○

علامت قطب‌نما
compatibility /kəm.pæ'tə'bɪləti/ *noun*

گون‌جان، سازان، کۆک‌بوون، راهان،
 ریک‌که‌وتن، جۆزبوون، بۆبوون ○ سازکاری،
 هماهنگی، توافق

compatible /kəm'pætəbl/ *adjective*

سازاو، گون‌جاو، راهاتوو، کۆک، ریک‌که‌وتوو،
 جۆز، بۆبوو: *-patible software* ○
compatible ○ سازگار، هماهنگ، موافق

compatibly /-əblɪ/ *adverb*

گون‌جاوانه، به‌شیوه‌یه‌کی سازاو ○ یا سازکاری
compatriot /kəm'pætriət, US -'peɪt-/ *noun*

هاونیشتمان، هاویر، هه‌فال، *companion*
 ○ هم‌میهن، رفیق

compatriotic /kəm'peɪtri'ɑ:tɪk/ *adjective*

هاونیشتمان ○ هم‌میهن
compeer /kəm'piə/ *noun*

هاویل، هاویایه، هاوشان، هاویر، ناوه‌ل‌پایه
 ○ هم‌پایه، هم‌گن

compellable /kəm'peləbl/ *adjective*

(ماف، شایه‌ت) ناچار ده‌کرن، زوری لی‌ده‌کرن،
 به‌سهری‌دا ده‌سپینرن ○ مجبورکردنی

compellation *noun*

ناو، سهرناو، لاتینو ○ اسم، لقب
compelling /kəm'pelɪŋ/ *adjective*

پیکه‌ر، ناچار‌کهر، سه‌پینه‌ر، پینویست،
 سه‌رنج‌راکش، پته‌و، به‌هتیز، برآ، باوه‌پین‌هتینه‌ر،
 پین‌سه‌لمینه‌ر، به‌پرشت، به‌قه‌وه‌ت، قایل‌کهر
 (به‌لگه‌هتانه‌وه): *compellingly* /kəm'pelɪŋli/

(*adv*) وارده‌کننده، ضروری، جذاب، محکم
compendious /kəm'pendiəs/ *adjective*

کورت، بوخته: *a compendious description*
 ○ موجز، مجمل

compendiously /kəm'pendiəsli/ *adverb*

به‌کورتی ○ اجمالاً
compendiousness /kəm'pendiəsniəs/ *noun*

کورتی، بوختی، بوختی ○ اجمال
compendium /kəm'pendiəm/ *noun, pl. -*

ndiums or compendia /-diə/

1 بایه‌ت‌نامه، کورت‌ه‌زانت‌نامه 2 کورت، بوخته،
 بوخت ○ 1 کامپندیوم 2 خلاصه، ملخص

compensable /kəm'pensəb(ə)l/ *adjective*

قه‌ره‌بوو ده‌کرتیه‌وه، پیر ده‌پتیه‌وه، تۆله‌ی
 ده‌کرتیه‌وه، ته‌هل ده‌هتیرتیه‌وه ○ جبران‌پذیر

compensating *adjective*

هاوسه‌نگ ○ معادل
compensation /,kɒmpen'seɪʃn, US

ˌkɑ:m-/ noun

1 قه‌ره‌بوو (کردنه‌وه)، زیان‌دانه‌وه، تۆله‌کردنه‌وه،
 پرکردنه‌وه، ته‌هل‌لتن: *to claim/award/receive*

compensation 2 ده‌ست‌پیاگیران، چاک‌کردنه‌وه
 3 بۆزاردن، پیرازدن، بۆزاردن، بۆزه، زیان‌بایی،
 قه‌ره‌بووانه، تاوان، تاوانه 4 حق، حق‌ده‌ست،
 مووچه، یادداشت، *5 payment remuneration*

هاوسه‌نگی، پارسه‌نگی 6 سازان، گون‌جان ○ 1
 جبران 2 ترمیم 3 پرداخت غرامت، غرامت،
 خسارت 4 اجرت، حقوق 5 موازنه 6 انطباق

compensational *adjective, also*
compensative or compensatory

/,kɒmpen'seɪtəri, US kəm'pensətəri/

زیان‌دانه‌وه‌یی، ته‌هل‌لتنانه‌وه‌یی، قه‌ره‌بوو‌کردنه‌وه‌یی،
 تۆله‌کردنه‌وه‌یی ○ جبرانی، تعدیل‌کننده

compensatory lengthening *noun*

دریژ‌کردنه‌وه یان کیشانه‌وه‌ی زیان‌دانه‌وه‌یی یان
 قه‌ره‌بوو‌کردنه‌وه‌یی، کیشانه‌وه‌ی ته‌هل‌لتنه‌ر (وه‌ک
melan "ره‌ش" + *-s* یۆنانی کۆن که بووه‌ته

melās یا "به‌ه‌رام" و "بارام") ○ کشش جبرانی
compère /'kompeə(r), US 'kɑ:mpər/ *noun*

پیشکش‌کار، به‌ریوه‌به‌ر (شانو، نه‌له‌فزیون)،
 مجری *to act as (a) compère*: *emcee*

competence /'kɒmpɪtəns, US 'kɑ:m-/ *noun*

1 توانایی، تواناداری، توان، توان‌مه‌ندی،
 شیابوون، رایه، لته‌اتوو‌یی، سهرده‌رچوو‌یی،

زانایی، لیزانی، لیو-شاوه‌بی، شاره‌زایی،
 و استایه‌تی: *to gain a high level of -petence*
professional/technical ۵ in English
 2 *competence* توانایی مالی، دس‌پیش‌تویی
 مالی 3 (زمانه‌وانی) توانست: شو زانیاری و
 ناگایی به knowledge که توانایی ده‌دانه
 که سیک تا بدوی و (له) زمانیک تیگا؛ زانیاری
 ناخودناگای که سیک ده‌ریاره‌ی ده‌ستور و
 ریساکانی سازدانی ناخافتن له زمانی یک‌می‌دا
 (له) به‌رامبر performance (دا) 4 ناماده‌یی
 به‌کتریاکان سه‌بارت به‌که‌وتنه به‌ر گورانی
 بوم‌اوه‌یی *genetic transformation* ۱
 کفایت، لیاقت، شایستگی، صلاحیت، مهارت 2
 قدرت مالی 3 (زبان‌شناسی) توانش 4 کومینس

competency /'kɒmpɪtənsi, US 'kɑ:m-/
 pl. -encies = competence

competent /'kɒmpɪtənt, US 'kɑ:m-/
 adjective

به‌توانا، توانا، توان‌م‌مند، لیه‌تاتو، شاره‌زا، لیزان،
 زانا، سه‌ره‌نده‌ر کردو، سه‌رده‌رجوو، و‌ستا،
 شیاو، لیو‌شیاو، باش، په‌سندکر او: *He's very*
competent in his work ۱ قابل، باکفایت،
 شایسته، متبحر، صلاحیت‌دار، خوب

competently /'kɒmpɪtəntli, US 'kɑ:m-/
 adverb

لیزانانه، شاره‌زایانه: *to perform -ly* متبحرانه
competing adjective

یک‌نه‌گره‌وه، دژبه‌یک، ینکدژ ۱ متناقص، ضد
 و نقیض

competition /'kɒmpə'tɪʃn, US 'kɑ:m-/
 noun

1 ینشیرکن، پیش‌به‌زین، مل‌ملانی، هاوملی،
 زوره‌(نه‌)زمین، رکه‌بری، به‌رامبرکن، تنگ‌کشه،
 کیشیرکن، کیشیرکن، به‌ریه‌ره‌کن، هاو‌چاوی،
 رقه‌برایه‌تی، به‌ریه‌ره‌کایه‌تی: *There is now*
intense competition between schools to
a music/photo, etc. ۵ *attract students*
 2 *competition* نه‌یاران، هه‌فرکان، رکه‌بران:
We'll be able to assess the competition at
the conference ۱ رقابت، سابقه، هم‌چشی،
 مبارزه 2 رقبا

competition demand noun

داخوازی ینشیرکن ۱ تقاضای رقابت
competitive /kəm'petətɪv/ adjective

رکه‌برانه، رقه‌برایه‌تی‌یانه، ینشیرکنی،
 ینشیرکن‌یانه، ینشیرکن‌خواز، ینشک‌و‌ن‌خواز،
 ینشیرکن‌ینکراو، ناماده‌ی ینشیرکن، به‌رزه‌قم
 رقابتی، رقابت‌آمیز، مسابقه‌ای، رقابت‌طلب، قادر به
 رقابت، بلندپرواز

competitive advantage noun

قازانجی رقه‌برایه‌تی یا ینشیرکنیته‌تی، به‌ره‌ی

رقه‌برایه‌تی، ختیری ینشیرکن‌دار ۱ سود رقابتی
competitively /kəm'petətɪvli/ adverb

به‌شویه‌می‌رکه‌برانه: *competitively priced*
 ۱ به‌طور رقابتی

competitiveness /kəm'petətɪvnəs/ noun

رقه‌برایه‌تی، ینشیرکنی، ینشیرکن‌خوازی: *the*
competitiveness of British industry

هم‌چشی، رقابت‌طلبی

competitive sports noun, pl.

سپورت یان و‌ه‌رزه‌سه ینشیرکن‌یه‌کان ۱
 ورزش‌های رقابتی

competitor /kəm'petɪtə(r)/ noun

نه‌یار، هه‌فرک ۱ *our main/major competitor*
 ۱ رقیب، حریف

competitory adjective

ینشیرکنی، ینشیرکن‌یانه ۱ رقابت‌آمیز
competitress noun

نه‌یار، هه‌فرک (ژن) ۱ رقیب
compilation /'kɒmpɪ'leɪʃn, US 'kɑ:m-/
 noun

1 نووسین، دانان، ریکختن، ناماده‌کردن،
 ناماده‌کاری، به‌ره‌ف‌کاری 2 کۆکرده‌وه،
 خرک‌دنه‌وه 3 کۆمه‌له 4 (کامپیوتر) و‌هرگنران،
 کامیله‌یشن، کامیله‌یشن ۱ تالیف، تدوین،
 تهیه 2 گردآوری 3 مجموعه 4 هم‌گردانی

compiler /kəm'paɪlə(r)/ noun

1 نووسر، دانر 2 کۆکرده‌وه 3 (کامپیوتر)
 و‌هرگیر، کامپایلر ۱ مؤلف 2 گردآوردنده 3
 هم‌گردان

complacency /kəm'pleɪnsi/ noun, also
 complacence

خه‌یال‌ناسوده‌یی، یال‌لیدانه‌وه، خه‌یال‌ته‌ختی،
 ره‌زامه‌ندی، خولا‌قایی، له‌خو‌رازی‌بوون:
Despite signs of an improvement in the
economy, there is no room for -
complacency ۱ رضایت خاطر، خشنودی از خود

complacent /kəm'pleɪsnt/ adjective

1 له‌خو‌رازی، له‌خو‌بایی، خولا‌قابل، له‌خو‌قابل،
 ره‌زامه‌ند، بال‌لیده‌ره‌وه، قابل، ینخوشیوو، رازی:
We must not become complacent about
progress 2 به‌یوزانه ۱ مغرور، خشنود از
 خود، خرسند 2 مغرورانه

complacently /kəm'pleɪsntli/ adverb

به‌ینخوش‌بوونه‌وه، له‌رووی ره‌زامه‌ندی‌یه‌وه ۱
 از روی رضامندی

complainant /kəm'pleɪnt/ noun

دادخواز، داواکار، دادبر، سکالا‌کەر، شکات‌کەر
 ۱ مدعی، شاکی

complainingly /kəm'pleɪnɪŋli/ adverb

به‌گله‌یی و گناشته‌وه، به‌بۆله‌بۆل، به‌ناقایی ۱
 با اعتراض، با ناراضی

compliance /kəm'plaiəns/ *noun*
 ۱ به‌گویی‌گرتن، گویا‌پدلی، ملکه‌چی، مل‌نان، مل‌دان، قه‌بول‌کردن، ریک‌که‌وتن، قایل‌بیون، به‌قه‌کردن، به‌سند‌کردن، کردن، conformity
 in : obedience, cooperation, accord, concordance
Compliance ◊ **compliance with orders**
 ۲ *with the law is expected of all* (فیزیکی)
 شلی، نر می ۱ اطاعت، پیروی، موافقت، قبول
 ۲ کامپلاینس، واژفنگی

compliant /kəm'plaɪənt/ *adjective*

1 گویا، له گوی، به گوی، ملکه، مله،
بابه، به به گوی، به به گوی، به به گوی،
ناماده قه بوول کردن *corrupt*: *submissive*
2 *regime aided by a compliant press*
خوگونچاندوو، ریک که ووتوو، ریک که ووت:
○ (*compliantly adv*) *compliant software*

1 مطیع، قبول کننده، فرمان بردار 2 کامپیانت

complicate /'kɒmplɪkət/ *adjective*

نالوز، نالوسکاو، پیچلاوینچ، پیچید،
complicated /'kɒmplɪkətɪd, US 'kɑ:m-/
adjective

نالوز، پیچلاوینچ، پیچاوینچ، سهخت،
نالوسکاو، نالو، گری، گری، گرفت، دزوار، گران،
پرکیشه، ناسی ○ پیچید، بغرنج، مشکل

complication /'kɒmplɪkəʃn, US 'kɑ:m-/ *noun*

1 نالوزی، پیچلاوینچی، پیچاوینچی، نالوزی،
نالوسکاوی، سهختی، کیشنه، گرانی، گرفت،
قورت، دزواری، گرفتی، گیری، گرفتاری،
گیروگرفت، نووشی، توشوشی، یوون 2
(*complications*) نه خوشی لاهو کی بیان
دووهده، لانه خوشی (نه خوشی یی که
چاره سرگردنی نه خوشی یی که تر گران تر ده که)
○ 1 پیچیدگی، بغرنجی، اشکال، ماله، گرفتاری
2 (در جمع) عوارض

complicity /kəm'plɪsɪti/ *noun, pl. complicities*

هاودهستی، دهست تیاپوون، به شداری له تاوان دا
○ مشارکت در جرم

complier /kəm'plaɪə(r)/ *noun*

قه بوول کهر، گویا، مله، مله، حالی ○ قبول کننده
compliment /'kɒmplɪmənt, US 'kɑ:m-/ *noun*

1 پیاه لدان، تاریف (دان)، به سن، ستایش 2
رینز، حورمهت 3 روو پامایی، زمان لووسی 4
(*compliments*) سلاو، چاک وخوشی ○ 1
تمجید، ستایش 2 احترام 3 تملق 4 (در جمع) درود

complimentary /'kɒmplɪ'mentri, US 'kɑ:m-/ *adjective*

1 به سنوای، تاریف ده رانه، پیاه لده رانه: *a complimentary remark*
2 خورایی، به لاش: *complimentary tickets* ○ 1 ستایش امیز 2 رایگان

compline /'kɒmplɪn, US -ɪn/ *noun*

1 تاهه نگی شیوان 2 دوعا و نرای شیوان،
خواپارانه دهی شیوان (له کلیسه یی ینگلیکال و
کاسولیکی رومان) ○ 1 مراسم شامگاهی 2 دعای
شامگاهی

complot /'kɒmplɒ:t/ *noun*

بیلان، سازوپاز، گه له کومه ○ دیسه، توطئه
compo *noun, pl. compos*

مه تر یال بان کهره دهی تیکه له یان ناویده، ماک
یان مادهی ناویده ○ مادهی کمپوزیت

component /kəm'pəʊnənt, US -'pou-/ *adjective, noun*

adj دروسکهر، پیکهنهر، پیکهنهر، سازینه،
سازکر، سازنده، دامه زرنهر 2 *n* پارچه، تیکه،
توخم، کهرت، بهش (پیکهنهر): *Trust is a vital component in any relationship*
adj ○ *important -onent of the program*

componential analysis

تشکیل دهنده، مؤلفه، سازنده *n* قطعه، جزء، بخش
componential /'kɒmpə'nɛnʃ(ə)l/ *noun*

(زمانه وانی) شسی کردنه وهی پیکهنه رانه -
شی کردنه وهی واتای وشمین بان به که ییکی تری
زمانی بو پیکهنه ره واتایی به جیاکان) ○
تجزیه یی مؤلفه یی

componential definition *noun*

(زمانه وانی) پیناسه یان ناساندنی شی کردنه وهی
○ تعریف تحلیلی

componential semantics *noun*

(زمانه وانی) واتاناسی شی کردنه وهی، واتاناسی
شیکاری یانه ○ معانسانسی تحلیلی

comportment /kəm'pɔ:tment, US -'pɔ:rt-/ *noun*

1 ره ووتار، ره قاتار، ههلس وکهرت، جوولانه وه:
She won admiration for her comportment during the trial
2 سازگاری
گوتجان ○ 1 رفتار 2 سازگاری

composed /kəm'pəʊzd, US -'pəʊzd/ *adjective*

1 دروس کراو، پیکه ناتوو، پیکه ناتراو، سازاو،
سازیتراو، دامه زراو: *The committee is posed mainly of lawyers*
2 *mainly of lawyers* خوددار،
له سه ره خو ○ 1 ترکیب شده 2 متین

composedly /kəm'pəʊzdlɪ, US -'pəʊzdlɪ/ *adverb*

به له سه ره خو یی، به شینه یی، نارام ○ به متانت
composedness /kəm'pəʊzdnəs, US -'pəʊzdnəs/ *noun*

له سه ره خو یی، خودداری، مهندی، نارامی ○ متانت
composer /kəm'pəʊzə(r), US -'pəʊz-/ *noun*

ناواز دانه ر ○ آهنگ ساز

composing /'kɒmpəʊzɪŋ/ *noun*

1 پیچنی 2 پیکه نتهان 3 ریکی (ویکی) ○
حروف چینی 2 ترکیب 3 نظم

composing machine *noun*

پیت چنه (ک)، ده زکای پیت چنی ○ ماشین
حروف چینی

composing room *noun*

ژووری پیچنی ○ اتاق حروف چینی

composite /'kɒmpəzɪt, US kəm'pəzət/ *adjective, noun*

adj 1 پنکھاتو، پنکھاتہ، تیکہ، تیکلا، تیکہ لاو، لیکدراو، سہرجم: *a composite* (تیکہ لہ، ٹاویہ تیکہ لہ) 2 *picture* (تیکہ لہ) 3 *Corinthian* /'kɒmpəzɪt/ زورتر (رووک ناسی) سہرہ یان نامازہ بہو رووک و گیایانہی خیزانی *Compositae*. سہرہ یان پتوندی بہ خیزانی (گیا) ٹاویہوہ (کامیوزتہوہ) *n* 1 تیکہ لہ، ٹاویہ، شتیکی پنکھاتو یان لیکدراو، شتیکی تیکہ لاو یان تیکہ 2 /'kɒmpəzɪt/ زورتر (رووک ناسی) رووک کئی لہ خیزانی چاویشلہ *daisy* (*Compositae*) 3 ویتہ، کیشراو یان شتیکی وا کہ لہ چہندین ویتہ و نیمازی جیا پنکھاتوہ *adj* 1 مرکب، مختلط، کلی 2 ترکیبی 3 وابستہ بہ خانوادہی گیاهان مرکب 1 *n* آمیزہ، ترکیب، چیز مرکب 2 گیاهی از خانوادہی گیاهان مرکب

composition /kəm'pəzɪʃn, US 'kɑ:m-/ *noun*

خیزانی گیاناویہ کان یان گیاناویتان: خیزانہ رووک کیتی بہربلاو و جؤراو جؤر، بریتن لہ: *aster* شہلہ مکمرہ کان *dandelion* شہلہ مکمرہ کان *sunflower* گولہ بہرہ زوہ کان *marigold* کهرتشی بہ کان *thistle* و گولہ پایزہ کان *zinnia* خانوادہی گیاهان مرکب

composition /kəm'pəzɪʃn, US 'kɑ:m-/ *noun*

1 پنکھتہ، دانان، پنکھوہ نان، درس کردن، *the chemical composition of the soil* 2 *directors* 3 ناوازدانان 4 *the composition of the board of* 5 کتیب و ہتد 6 پست چینی 7 ریکختن 8 نویسن، نقسین 9 شتی پنکھاتو 10 ریک کہوتن، سازان، قہراروہرئ، قہرارومہ دار 11 کهرسہ یان مہتریالی دہسکرد 12 پنکھتانی پیشہ سازی، ریکختنی ہونہری 13 *compositional* *adj* 1 ترکیب، ساخت 2 *(compositionally)* 3 تصنیف 4 انشا 5 نگارش 6 حروف چینی 7 ترکیب بندی 8 طبیعت، وجود 9 چیز مرکب 10 توافق، قرار و مدار 11 مادہی مصنوعی 12 آرایش هنری 13 قطعہی موسیقی

compositive /kəm'pɒzɪtɪv/ *adjective*

پنکھتہرہ، پنکھوہرہ، پنکھتہرہ، لیکدہر ترکیبی، ترکیب کنندہ

compositor /kəm'pɒzɪtə(r), US -'pɑ:z-/ *noun*

پتچن، پتچن ○ حروف چین

compos mentis /kɒmpəs 'mentis, US 'kɑ:m-/ *noun*

(لاتین، نافہرمی یان بو گالتہ) زیر، ساغ، ناقل ○ عاقل

compost /'kɒmpɒst, US 'kɑ:mpoʊst/ *noun*

1 بہینک (لیکدراو یان تیکہ لہ) پیتنہ (ب.ت. لہ گہلای دار) 2 تیکہ لہ، *compound mixture* 1 کود 2 آمیزہ

composure /kəm'pəʊzə(r), US -'pou-/ *noun*

قورسی، مہندی، سہنگینی، خودداری، لہ سہرہ خوئی، نارامی، ہینمی: *to keep/lose/recover/regain your composure* ○ وقار، خودداری، متانت

computator /kɑ:mpju'teɪtə(r)/ *noun*

پنکھوہ خوہوہ، ہاویالہ ○ ہم پیالہ

compote /'kɒmpɒt, US 'kɑ:mpoʊt/ *noun*

1 خوشاو 2 خوشاوخوری ○ کمپوت

compound /'kɒmpaʊnd, US 'kɑ:m-/ *noun, adjective*

1 *n* پنکھاتہ، دارشتہ، تیکہ لہ، لیکدراو، ٹاویہ 2 وشہی لیکدراو *adj* 1 (رستہ) ناسادہ، لیکدراو 2 پنکھاتہ، پنکھتہراو، پنکھاتو، ٹاویہ ○ 1 *n* ترکیب، آمیزہ، مخلوط 2 واژہی مرکب 1 *adj* مرکب (جملہ) 2 ترکیبی

compound /'kɒmpaʊnd, US 'kɑ:m-/ *noun*

ناوچہی دہورگیراو، حہوشہ، دیواربہند(ان)، کھمبی ملیتاری یان زیندان، بہ دیوار یان پھرژین ○ محوطہ

compounded *adjective*

پنکھاتو، درس کراو، دامہ زراو، پنکھاتہ، پنکھوہ تراو ○ ترکیب شدہ

compound engine *noun*

مؤتوری لیکدراو یان ٹاویہ ○ موتور مرکب

compound eye *noun*

چاوی لیکدراو یان تیکہ لہ؟ (بروانہ) *simple* ○ چشم مرکب

compound fraction *noun*

کهرتی ٹاویہ یان لیکدراو ○ کسر مرکب

compound fracture *noun*

شکانی سہخت، گردہر ○ شکستگی مرکب

compound interest *noun*

سودو یا بہرہی ٹاویہ یا لیکدراو ○ بہرہی مرکب

compound leaf *noun*

گہلای ٹاویہ ○ برگ مرکب

compound pulley *noun*

خلوکہی لیکدراو یان تیکہ لہ (ٹاویہ) ○ فرقہی مرکب

compound quantity *noun*

بری ناوچه یان لیکدراو ۰ کیت مرکب

compound ratio *noun*

ریژوی ناوچه یان لیکدراو ۰ نسبت مرکب

compound sentence *noun*

رسته ی لیکدراو ۰ جمله ی مرکب

comprehensibility/ˌkɒmpriˈhensəˈbɪləti, US ˌkɑːm-/ *noun*, also comprehensibleness

له یتیکه یشتن ها تووی ۰ درک پذیری

comprehensible /ˌkɒmpriˈhensəbl, US ˌkɑːm-/ *adjective*

له یتیکه یشتن ها توو، له یتیکه یشتن دی:

*easily/readily comprehensible to the**average reader* ۰ درک پذیر**comprehensibly** /ˌkɒmpriˈhensəbli, US ˌkɑːm-/ *adverb*

به روونی، به شیوه یی که بتوانی لی یتیکه ی

به و صرح

comprehension /ˌkɒmpriˈhenʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*

1 یتیکه یشتن، حالی بوون، فام، سه رنده رکردن،

پنزانین، سه رنده ری 2 داگرتن، له خوگرتن،

گرتنه وه، بهرکه وون، تیاوون، گشتگری 3

مه شقی یتیکه یشتنی بابه تی ۰ 1 فهم، درک،

ادراک 2 شمول 3 کامپره نسیون

comprehensive /ˌkɒmpriˈhensiv, US ˌkɑːm-/ *adjective, noun**adj* بهرین، بهریلاو، گشتلا یه نه، همه موگر،

همه مه لایه نه، سه راپاگیر، بهر فر او ان،

n comprehensive examinations

ناماده ی گشتگر، خویندن گای کوتایی گشتگر ۰

adj وسیع، گسترده، جامع *n* دبیرستان جامع**comprehensively** /ˌkɒmpriˈhensivli, US ˌkɑːm-/ *adverb*

به ته واهوتی، گشتگرانه ۰ کاملاً، به طور جامع

comprehensive insurance *noun*

بیمه ی گشتگر یان گشتلا یه نه ۰ بیمه ی جامع

comprehensive school *noun*

خویندن گای ناماده یی گشتگر یان گشتگر ۰

دبیرستان جامع

compress /ˈkɒmpres, US ˈkɑːm-/ *noun*

(پزشکی) کامپریس، رویتیه (ره)، خا وکهره وه،

خا وله ی تهر ۰ کمپرس

compressed *adjective*

به ستنتراو، به ستنتوراو، به ستاوتنه، به ستراو، شتلاو،

گوشراو، ناختراو، که له که کراو، چیره وه بوو

(adv) (compressedly) ۰ فشرده، متراکم

compressed air *adjective*

هوا ی به سراو یان به ستنتراو ۰ هوا ی متراکم

compressible /kəmˈpresɪb(ə)l/ *adjective*

له به ستان ها توو، ده به ستیور، ده به ستیوری

compressibility /-ˈbɪlɪti/ *n*

له به ستان ها تووی ۰ تراکم پذیری

compression /kəmˈpresʃn/ *noun*, also compressure

1 به ستان، داگرتن، به ستاوتن، به ستاوتن،

دانه باندن، گوشاردان، گفاشتن، گوشین،

پالیه ک نان، داشیلان، به ستیوراوی، دانه پیوی،

داشیلای 2 گوشار، به ستان 3 کورتی، پوختی

۰ 1 فشرده گی، به هم فشردن، تراکم 2 فشار 3 ایجاز

compression spring *noun*

زه مه له کی به ستانی یان گوشاری ۰ فنر فشاری

compressive /kəmˈpresɪv/ *adjective*

به ستانی، به ستیورانه، به ستیورانه ۰ تراکمی

compressor /kəmˈpresə(r)/ *noun*

به ستیته (هوا یان گاز ه کانی تن) ۰ کمپرسور

comprisal /kəmˈpraɪzəl/ *noun*

1 داگرتن، له خوگرتن، له بهرگرتن، تیاوون،

گرتنه وه، بهرکه وون 2 کورته ۰ 1 انشمال 2

خلاصه

comprising *adjective*

داگر، تیاوو، له خوگر ۰ شامل

compromise /ˈkɒmprəmaɪz, US ˈkɑːm-/ *noun*

1 ریک که وون، سازان، ینکھاتن، هاوکوکی،

ته بایی، ناشتی: 2 a compromise solution

نیوان (گیری) ۰ 1 توافق، سازش 2 حد وسط

compromising /ˈkɒmprəmaɪzɪŋ, US ˈkɑːm-/ *adjective*

نیوزرین، نابرو به ره، عه یب، رووره شتیه ر:

compromising photos ۰ بدنام کنده**compte rendu** /ˌkɔ̃t ʁɑ̃ˈdjuː, French kɔ̃t ʁɑ̃ˈdjuː/ *noun*, *comptes rendus* pronunc. same

راپور یان بیاجو ونه وه ی فهرمی ۰ گزارش یا

بازنگری رسمی

comptometer /kɒmpˈtɒmɪtə(r)/ *noun*

نامتری زماردن، ژمیره ک ۰ ماشین حساب

comptroller /kənˈtraʊlə(r), US ˈtrou-/ *noun*

سه ر ژمیریار، سه روکی ژمیریاری ۰ رئیس

حساب داری

compulsion /kəmˈpʌlsɪn/ *noun*

زور، سه نگی، هله ییجان، به شته مله، به شته ملن،

تنگه تاو، جهور، ناجاز کردن، زوره ملن، زوری،

زورداره کی، به دهس خونه بوو: The legal system

۰ is based on -ulsion

compulsive /kəmˈpʌlsɪv/ *adjective*

به زوری، زورداره کی، زوره کی، خونه بوست:

۰ *compulsive eating/spending/gambling**compulsive actions* ۰ بلاراده، اجباری**compulsively** /kəmˈpʌlsɪvli/ *adverb*

به زوری، زورداره کس، به تویزی، ناچارانه،
خونه ویست ① بی اختیار

compulsorily /kəm'pulsəri/ *adverb*
به ناچاری، به زوری، زورده ملی یانه، به تویزی،
ده گه نه کی ① اجبارا

compulsory /kəm'pulsəri/ *adjective*
تهوژی، زوره ملی، زورده ملی، خونه ویستویی،
خونه ویستی، زوری، زورداره کی: **compulsory**
① اجباری، بلا اراده، قهری

compunction /kəm'pʌŋkʃn/ *noun*
په شیمانی، پاشگهزی، قهرگه، ناره جعتی و یزدان
یان دهروون، داخ، ناخ و داخ (هه لکیشان)، ههست
به گونا به گونا ناهانی، یی گونا هسی ① ندامت،
پشیمانی، ندای وجدان، افسوس، احساس گناه

compunctious /kəm'pʌŋkkʃəs/ *adjective*
په شیمان، په شیمان کهره وه، یی گونا ① پشیمان،
نادم

compurgation /ˌkɒmpəˈɡeɪʃ(ə)n/ *noun*
پاکانه، پاک بوئنه وه (به سوئدی شایه ده کان) ①
تیرنه

compurgator /ˌkɒmpəˈgeɪtə/ *noun*
شایه دی پاکانه ① شاهد تیرنه

computability /kəmˌpjʊːtəˈbɪləti/ *noun*
له ژماردن هاتویی، له لیکدانه وه هاتویی ①
قابلیت حساب، محاسبه پذیری

computable /kəmˌpjʊːtəbl/ *adjective*
له ژماردن هاتوو، له لیکدانه وه هاتوو ① قابل
حساب، محاسبه پذیر

computation /ˌkɒmpjuˈteɪʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*
ژماردن، ژمیره، ئه ژمار، لیکدانه وه،
هه لک ننگان، قه بلان، مه زنه: **an error in the computation**
محاسبه

computational /ˌkɒmpjuˈteɪʃnəl, US ˌkɑːm-/ *adjective*
کامپیوتیری، لیکدانه وه یی، لیکدانه وه یانه:
a computational ① computational methods

computational linguistics *noun*
رایانه ای، محاسبه ای

computational linguistics *noun*
زمانه وانی کامپیوتیری یان لیکدانه وه یی ①
زبان شناسی رایانه ای

computation /ˌkɒmpjuˈteɪʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*
ژماردن، ژمیره، ئه ژمار، لیکدانه وه،
هه لک ننگان، قه بلان، مه زنه: **an error in the computation**
محاسبه

computational linguistics *noun*
رایانه ای، محاسبه ای

computational linguistics *noun*
زمانه وانی کامپیوتیری یان لیکدانه وه یی ①
زبان شناسی رایانه ای

computation /ˌkɒmpjuˈteɪʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*
ژماردن، ژمیره، ئه ژمار، لیکدانه وه،
هه لک ننگان، قه بلان، مه زنه: **an error in the computation**
محاسبه

computation /ˌkɒmpjuˈteɪʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*
ژماردن، ژمیره، ئه ژمار، لیکدانه وه،
هه لک ننگان، قه بلان، مه زنه: **an error in the computation**
محاسبه

computation /ˌkɒmpjuˈteɪʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*
ژماردن، ژمیره، ئه ژمار، لیکدانه وه،
هه لک ننگان، قه بلان، مه زنه: **an error in the computation**
محاسبه

computation /ˌkɒmpjuˈteɪʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*
ژماردن، ژمیره، ئه ژمار، لیکدانه وه،
هه لک ننگان، قه بلان، مه زنه: **an error in the computation**
محاسبه

computation /ˌkɒmpjuˈteɪʃn, US ˌkɑːm-/ *noun*
ژماردن، ژمیره، ئه ژمار، لیکدانه وه،
هه لک ننگان، قه بلان، مه زنه: **an error in the computation**
محاسبه

US -rə'z-/ *noun*

کامپیوتیرانیدن، کامپیوتیری کسردن،
کردنه کامپیوتیری ① کامپیوتیری کردن

computerized *adjective*
کامپیوتیری (کراو) ① کامپیوتیری شده

computer literacy *noun*
کامپیوتیری به کارهتیی، به کارهتییانی کامپیوتیری ①
کاربرد کامپیوتر

computer literate *noun*
کامپیوتیری به کارهتیر، به کارهتیری کامپیوتیری ①
کاربر کامپیوتر

computer science *noun*
کامپیوتیرناسی، زانستی کامپیوتیری ① علم کامپیوتیری

computer scientist *noun*
کامپیوتیرناس، زانای کامپیوتیری ① عالم کامپیوتیری

computer virus *noun
فایروس یا خورهی کامپیوتیری ① ویروس کامپیوتیری*

computing /kəmˌpjʊːtɪŋ/ *noun, adjective*
1 n کامپیوتیرکاری، کارکردن به کامپیوتیری،
به کارهتییانی کامپیوتیری: **to study computing**
educational/network/scientific computing

2 لیکدانه وه *adj* سه ربه کامپیوتیری، کامپیوتیری،
کاربرد کامپیوتیری، استفاده از کامپیوتر ① 1 n کاربرد
کامپیوتر 2 محاسبه *adj* وابسته به کامپیوتر

comrade /ˈkɒmreɪd, US ˈkɑːmræd/ *noun*
هاورپ، هه قال، ناوه، برادر، هاوخه بات،
هاورپ یاز: **We must fight for our rights, comrades!**
رفیق، هم قطار

comrades *noun, pl.*
چه یگره کان، کومونسته کان ① کمونیست ها

comrade-in-arms *noun*
هاوسه نگر، هاورپ یاز، هه قال سه ربه یازی ①
هم رزم

comradely /ˈkɒmreɪdli, US ˈkɑːmrædli/ *adverb*
دوستانه، هه قالانه ① دوستانه

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

comradeship /ˈkɒmreɪdʃɪp, US ˈkɑːmræd-/ *noun, also comradeship*
دوستانه یی، رفقایه یی، رفقایه یی، ناوه لی،
هاورپه یی، هاورپ یازی، هاوخه باتی ① رفاقت،
هم قطاری

کونت باوه‌ری، کونتیزم ○ کنت‌گرایی

Comtist *noun, adjective*

1 کونت‌باوه، کونت‌تست 2 کونت‌تستی ○ 1 کنت‌گرا 2 کنت‌گرایانه

con¹ /kɒn, US kɑ:n/ *noun, adjective*

n کەلەک، فیتل، فربو، دەسپری، زۆلی (بو) بە دەس هێتانی باوه‌ری خەلک) *adj* فروفیلای، درۆزنه ○ *n* حقه، شپادی *adj* قلابی

con² *adverb or preposition, noun*

adv دۆی، بە دۆی *n* دەنگی دزایه‌تی ○ *adv* علبە *n* رای مخالف

Con *abbreviation* Conservative

con- = com-

conation /kə'neɪʃn/ *noun*

1 ویت، ئیراده 2 volition حەول، تیکوشان ○ 1 اراده 2 کوشش

conational *adjective*

ویت، ئیراده‌یی، سەر بە ویت ○ وابستە بە اراده **conatus** *noun*

حەول، هەول، کردو کوش، ویت، بزوتنه، پالنه‌ر ○ کوشش، انگیزه

concatenate /kən'katnɪt/ *adjective*

پنکه‌وه‌بەستراو، لێک‌هەل‌پنکراو، زنجیره‌ناسا، لێک‌بەند، پێک‌بەست ○ مسلسل

concatenation /kən'kætə'neɪʃn/ *noun*

1 زنجیره‌یی، پێوه‌ستی، پێک‌بەستی، لێک‌بەندی، پێکه‌وه‌بەستراوی، لێک‌هەل‌پنکراوی، پێکه‌وه‌ی یەک‌بە‌یەک‌بوون 2 زنجیره (بە‌هره‌ت): له late Latin *concatenare* *concatenat-* "پنکه‌وه‌بەست" ○ 1 تسلسل، توالی 2 رشته

concave /kən'keɪv, US kɑ:n'k-, 'kɑ:n-/ *adjective, noun*

adj رووچال، چال، کاس، قویاو، قویسو: *a* *n* *concave lens/mirror* هێل یا روو و ناستیکی

رووچال یان قویاو، هێل یان رووی کاس ○ *adj* کار، مقعر، تورفته *n* خط یا سطح مقعر

concavity /kən'kævəti, US kɑ:n-/ *noun, pl. concavities*

رووچالی، چالی، کاسی، قویوسی، قویای، hollow ناست یان رووینکی رووچال یان قویاو: *Rocks exposed to wind often show some degree of concavity* تورفتگی، کاوی، تقعر: سطح مقعر

concavo-concave *adjective*

دوولاچال، دوولاقویاو ○ مقعرالطرفین

concavo-convex *adjective*

رووچال و روویتی، چال و قووز، کاس و قووز ○ مقعر و محدب

concealable /kən'si:ləbl/ *adjective*

له‌حه‌شاره‌اتوو، ده‌شاردریته‌وه، له‌شاردنه‌وه‌هاتوو ○ پنهان‌کردنی

concealed *adjective*

بزر، شاروه، ده‌شاردراو، نادیار ○ مخفی

concealment /kən'si:lmənt/ *noun*

1 ده‌شار، شاردنه‌وه، ده‌شاردان، ژیر‌ه‌وکردن، بزركردن، له‌به‌رچاوالا‌بردن، ژیر‌ه‌وکردن، قه‌شارتن، دا‌بو‌خ‌شین، مه‌لاس‌دان: *the concealment of Many animals rely on crime* 2 *concealment for protection* به‌ناو‌به‌سیو ○ 1 اختفا، پنهان‌کاری 2 مخفی‌گاه

conceit /kən'si:t/ *noun*

1 پۆز، ده‌مار، ده‌عیه، خۆبه‌ستندی، به‌عینوانی، بۆنگی، فیز، قونه‌ت، ترووفیز، تزلزی، خۆینزلی، له‌خۆبایی‌بوون، خۆلی‌گۆران 2 وازانین، وادانان، بێ‌وابوون، بێ‌زۆکی، بیری‌خه‌یالاوی یا بێ‌روبووج thought 3 راگو‌یست، میتافور، خوازه، راگو‌یستی سه‌یر یان ئالۆز metaphor (هه‌له‌سه‌نگاندن ئێوان دوو شت ده‌گرته‌وه): *out of conceit with* بێ‌زار له، له‌به‌رچاوه‌وتوو ○ 1 غرور، تکبر، نخوت 2 پندار، اندیشه، اندیشه‌ی بی‌اساس 3 استعاره، استعاره‌ی عجیب یا پیچیده

conceited /kən'si:tɪd/ *adjective*

به‌فیز، خۆینزل، به‌ده‌عیه، بۆنگ، تزلز، به‌عینوان، لووت‌به‌رز، به‌پۆز، به‌ترو‌تۆپ، خه‌رو، به‌ده‌مار، له‌خۆده‌رچوو، له‌خۆبایی، خۆبه‌ستند، له‌خۆرازی، بۆنگ *It's very -nceieed* (conceitedness *n*) *of you to assume that your work is always the best* مغرور، متکبر، خودپسند **concededly** /kən'si:tɪdli/ *adverb* له‌خۆبایی‌بانه، به‌ده‌مارانه، لووت‌به‌رزانه ○ از روی غرور

conceivability /kən'si:və'bɪləti/ *noun*

باوه‌پنکراوی، له‌باوه‌ره‌اتوویی، له‌کردن‌ه‌اتوویی ○ قابلیت‌تصور، امکان

conceivable /kən'si:vəbl/ *adjective*

باوه‌پنکراو، له‌باوه‌ره‌اتوو، بۆی‌هه‌یه، له‌کردن‌ه‌اتوو، له‌وه‌ده‌چی، ده‌کسری، ده‌هت‌رته‌پیش‌چاو: *every conceivable combination* قابل‌تصور، ممکن ○

conceivably /-əbli/ *adverb*

ره‌نگه، ده‌هشی، ریتی‌تیده‌چی، بۆی‌هه‌یه، له‌وه‌ده‌چی: *we could conceivably finish next week* احتمالا، به‌طور قابل‌تصور

celebration *noun*

دوعا و نژای به‌کۆر، خواپارانه‌وه‌ی به‌کۆمەل ○ دعای‌دسته‌جمعی

concentrate /'kɒnsntreɪt, US 'kɑ:n-/ *noun*

1 شیهه، ناوگ: *orange juice concentrate* مه‌تریالی‌خه‌سته‌وه‌بوو، شله‌ی‌خه‌سته‌وه‌بوو یان خه‌سته‌وه‌کراو ○ 1 عصاره 2 ماده‌یا‌مایع‌غل‌ی‌شد **concentrated** /'kɒnsntreɪtɪd, US 'kɑ:n-/ *adjective*

1 کوهه بوو، چره وه بوو، چر، خست، بهیت،
خسته وه بوو، تیر: *a concentrated solution*
2 of salt in water توند، سخت
concentratedly /'kɒnsntreɪtɪdli, US ()
'kɑ:n-/ adv 1 مترکز، غلیظ 2 شدید

concentration /,kɒnsn'treɪʃn, US 'kɑ:n-/
noun

1 کوکړدنه وه، خرکړدنه وه 2 هوش پیدان،
سهرنج پیدان، تهواو گوی پیدان 3 خستی، په پتی،
تیری: *glucose concentrations in the blood*
4 خست کردن (هوه)، خستادن 1 تمرکز،
تراکم 2 تمرکز حواس 3 غلظت 4 غلیظ سازی

concentration camp noun

کمی کاری زوره ملی یا ینگاری، سربازگه
گرتن (ب.ت. له نلمانیای نازی، گیراوانی شهر
و زندانی به سیاسی به کان) 1 اردوگاه اجباری

concentration polarization noun

جهمهرگری خستی یا په پتی 1 قطبش غلظتی
concentric /kən'sentrik/ adjective, also
concentrical

هاوناوهند، په کناوهند، هاوچه ق: *cocentric*

rings 1 هم مرکز، متحد المرکز

concentrically /kən'sentrikli/ adverb

هاوناوهندانه، به شتو په کی هاوناوهند 1 به طور
هم مرکز

concentricity /'kɑ:nsen'trɪsətɪ/ noun

هاوناوهندی، هاوچه قی، په کناوهندیتی 1
هم مرکز

concept /'kɒnsɛpt, US 'kɑ:n-/ noun

چهمک، بیر، هزر، بیرۆکه، بیرۆکه ی گشتی 1
مفهوم، اندیشه، اندیشه کلی

concept formation noun

پنکھاتی یان دروست بوونی چهمک یان بیر،
گورانی چهمک 1 تشکیل مفهوم

conception /kən'sepʃn/ noun

1 هینانه بهرچاو، وینا 2 چهمک، بیر، هزر 3 پلان
4 پوچوون، را، دیتن 5 دووگیانی، سکیری،
ناولمه، ناوهمه، کورپه له: *the moment of*

conception 6 تیگه یشتن، پنی پیردن، پیزانین،
سره نده کردن 1 تصور 2 مفهوم، اندیشه 3
طرح 4 برداشت 5 حمل، جنین 6 فهم، ادراک

conceptual /kən'septʃuəl/ adjective

1 بیرۆکه یی، هزری، بیری 2 پنکھانو له
چهمکه کان، چهمکی، کوچه مکی، سهر به
چهمکه کان، له سهرینجینه ی چهمکه کان 3
عقلانی، زیرانی، ناوهمی 1 فکری 2 وابسته
به مفاهیم یا برپایه ی مفاهیم 3 عقلانی، تغلی

conceptual apparatus noun

دهزگای چهمکی 1 دستگاه مفهومی

conceptual art noun

هونه ری چهمکی یان نهقلانی (= زیاتر سهرنج

دهداته چهمک و کانسپته کان تا راستی شته کان؛

(conceptual artist) هنر عقلانی

conceptualism /kən'septʃuəlɪzəm/ noun

1 چهمک باوهری 2 (زورتر به C) =

conceptualistic /kən'septʃuəlɪstɪk/ adjective

conceptual art (conceptualistically) adv

مفهوم گرایی

conceptualist /kən'septʃuəlɪst/ noun

چهمک باوهر 1 مفهوم گرا

conceptualization noun

هینانه بهرچاو، وینا کردن، چهمک (دا)پزی،
دانشتی چهمک، عهقلانی کردن 1 تجسم،
مفهوم سازی، عقلانی سازی

conceptually /kən'septʃuəlɪ/ adverb

لهباری عهقلانی په وه: *conceptually similar*
1 از لحاظ عقلانی

concept /kən'septəs/ noun

ناوهمه یان ناوهمه یی به درزی قوناخه
سره تاکانی زگیری 1 کانسپوس

concern /kən'sɜ:n, US -'sɜ:rn/ noun

1 بابه تی پتخوش بوو، باسی بابه تی (دل)، بابه ت
یان برسی جنی سهرنج 2 هوگری، دلپهستی 3
دهخل، پتوهندی، بهر 4 سهرنج، ناگاداری،
ناگالی بوون، چاوبه سهره وه بوون 5 نیگهرانی،
دلپراوکی، دلپه دواپی، نارهمه تی، مایه ی

نگهرانی 6 کار و کاسی، کار، نهرک، په یور 7

به برپسایه تی 8 کومانی، نیوکوی 9 دامه زراوه

کاردار یان پشه سازی 10 بهش، پشک 1

موضوع مورد علاقه 2 علاقه 3 ربط 4 توجه،

مراقبت 5 دلواپی، موجب نگرانی 6 کب و کار،

وظیفه، شغل 7 مؤلث 8 شرکت 9 مؤسسه ی

تجاری یا صنعتی 10 سهم

concerned /kən'sɜ:nd, US -'sɜ:rnɪd/

adjective

1 نیگهران، دل له دوا، نارهمه ت: *-med for their*

safety 2 پتو هبوو، هوگر، دلپهسته 3 لهباری،

له مهر 1 دلواپی 2 علاقه مند 3 راجع به

concernedly /kən'sɜ:ndli, US -'sɜ:rnɪdli/

adverb

به نگرانی په وه 1 با نگرانی

concerning /kən'sɜ:niŋ, US -'sɜ:rn-/

preposition

(فهرمی) لهباری، له مهر، دهباری، له بابه ت،

له باوهر: *All cases concerning children are*

dealt with in a special children's court

1 درباری، در خصوص

concernment noun

1 پتوهندی، دهخل 2 نگرانی، دلپه دواپی،

نارهمه تی، دلپراوکی 3 گرنگی 4 کار 1 ربط

2 دلواپی 3 اهمیت 4 امر

concert /'kɒnsət, US 'kɑ:nsərt/ noun

1 کونسرت، ناهنگ: *a classical/rock/pop*

2 a concert of music by Bach ∅ concert

ریک که وتن، ینکهاتن، سازان، گونجان، کوکی،
هاوکوکی 3 (بی باو) - concord 1 کنسرت
2 هماهنگی، توافق، اتفاق

concerted /kən'sɜ:tɪd, US -'sɜ:rt-/
adjective

هاوبهش، ینکه وه، به کومه ل، له گه ل یه ک: a
a concerted approach ∅ concerted effort

(concertedness n) مشترک، جمعی
concertedly /kən'sɜ:tɪdli, US -'sɜ:rt-/
adverb

ینکه وه، له گه ل یه ک ∅ مشترکاً
concert-goer /'kɒnsətgəʊə(r), US
'kɑ:nsətgəʊə(r) noun, also -rtgoer

کونسیرت پوه، فیره کونسیرت ∅ کنسرت رو
concert grand noun

پیانوی روویال، گوره پیانو (بو هولی کونسیرت)
∅ پیانو بزرگ

concert hall noun
هول یان هالی کونسیرت ∅ سالن کونسرت
concertina /'kɒnsə'ti:nə, US 'kɑ:nsə't-/
noun

کانسیرتینا (= نامیریک موسیقاییه، له خیزانی
ناکاردیون) ∅ کونسرتینا

concertino /kɒntʃə'ti:nəʊ/ noun, pl. -inos
1 کانسیرتینو 2 کونسیرتوی ساده یان کورت ∅
کسرتینو

concertmaster /'kɒnsətmɑ:stə(r), US
'kɑ:nsərtmæs-/ noun, also concertmeister

فیولون ژه نی سهره تا، سهره زن، سهر موسیقازهن
∅ ویولونیست نخست

concerto /kən'tʃɜ:təʊ, US -'tʃɜ:rtəʊ/
noun, pl. concertos or concerti
a ∅ a concerto for flute and harp: کونسیرتو
piano concerto ∅ کنسرتو

concert pitch noun

1 (ههروه ها international pitch موسیقایی)
میزان یان کوکی پیوانه یان ستاندارد، کانسیرت
پیچ (به له رهی 440 هرتزه وه) 2 (at concert
pitch) سازی ساز، ناماده ی ناماده، ته واوناماده
∅ 1 کوک معیار 2 آماده ی آماده

concession /kən'sesjən/ noun

1 پیدان، به دهسته وه دان، سپاردن 2 نیمتیاز،
تاییه ت ماف 3 به ستند کردن، قه بوول (کردن)،
خوبه دهسته وه دان، مل نان 4 سازان، گونجان،
ریک که وتن 5 (لن) داشکاندن، کم کردن وه،
مایه دانان، لیدر کردن، لن فریدان 6 نیمتیاز یان
مافی به کارهیتان (concessional adj) 1
اعطا 2 امتیاز 3 قبول، تسلیم 4 تخفیف 5 سازش،
توافق 6 امتیاز یا حق بهره برداری
concessionaire /kən'seʃjə'neə(r), US -

'ner/ noun, also -cessionnaire

خاوه ن تاییه ت ماف، خاوه ن نیمتیاز (به کارهیتانی
زه وی یان بازرگانی) ∅ دارنده ی امتیاز

concessionary /kən'seʃjənəri, -nəri/
adjective

به مایه (دانانه) وه، به لن ده در کردن وه، به
لن داشکاندن، به لن ده در کردن وه وه: -cessionary
∅ rates/fares/trave با تخفیف

concessioner noun

خاوه ن تاییه ت ماف، خاوه ن نیمتیاز ∅ صاحب امتیاز
concessive /kən'sesiv/ adjective

(ریز مان) دان پیانه رانه، سه لمینه رانه (ته مانهش وشه کاتین
even though while in spite of although
(ووک although I am old, I am not stupid)

(concessively adv) تصدقی، پذیرشی

conch /kɒntʃ, US kɑ:ntʃ/ noun, pl. conchs
/kɒŋks/ or conches /'kɒntʃɪz/

1 (گیانه وه ناسی) له پکه ی شه یاتو که،
کوچیکه ماسی، شه یاتو که Strombus و
توخمه کانی تر، زور جورن 2 قولکه یان چالی
نهرمه ی گوئی 3 (پیناسازی) گومز یان میچی
نیوه خسر، نیوه گومز، لاگومز ∅ 1 صدف
حلزونی 2 گودی لاله ی گوش 3 گند نیم گرد

conch(o)- prefix

پیشگر: له پکه (نهره ت): له concha لاتین
"shellfish, shell" له konkhē یونانی
"mussel, cockle" یان بو شایی ینکی له پکه ناسا)
∅ پیشوند: صدف

concha /'kɒŋkə/ noun, pl. conchae /-ki:/

1 قولکه یان چالی نهرمه ی گوئی 2 (پیناسازی)
گومز یان میچی نیوه خسر، نیوه گومز، لاگومز
∅ 1 گودی لاله ی گوش 2 گند نیم گرد

conchal noun

سهر به کونچا ∅ وابسته به کونچا

conchiferous /'kɑ:ŋ'kɪfərəs/ adjective

له پکه لان ∅ صدف خیز

conchiolin noun, also conchin

له پکینه: جوری پروتینی ریشالی سه خت که
تویکلی یان قایلکی (له پکه ی) له ش نهرمان
پیکدنی (ووک mother-of-pearl) ∅ کونکیولین
conchoidal /kɒŋ'kɔɪd(ə)/ adjective

له پکه یی، شتیه له پکه ∅ صدف وار

conchological /kɒ'kɒlədʒɪk/ adjective

له پکه ناسی یانه، سهر به له پکه ناسی یان
سه ده فناسی ∅ صدف شناختی

conchologist noun

له پکه ناسی، سه ده فناسی ∅ صدف شناس

conchology /kɒŋ'kɒlədʒi/ noun

له پکه ناسی، سه ده فناسی ∅ صدف شناسی

conciierge /'kɒnsiɜ:ʒ, US kɒn'sjerz/ noun

1 درگوان، ده رکه وان، دالان دار 2 په رده دار ∅

1 سرایدار 2 حاجب
conciliar /kən'sɪlɪə/ *adjective*

نه نجومه‌نی، سهره نه نجومه‌ن، دهرکراو یان
دهرچوو له نه نجومه‌ن (concially *adv*)
وابسته به شورا، صادره از مجلس

conciliation /kən.sɪli'eɪʃn/ *noun*

1 دل‌دانه‌وه، دلخوشی‌دانه‌وه، ده‌لالت،
دلنه‌وایی، زیرک‌دنه‌وه، رق‌ره‌وینی، نهرم‌کردن،
دل‌راگرتن 2 ناشت‌کردنه‌وه، ریک‌خسته‌وه،
پنک‌هیتانه‌وه، په‌ک‌خسته‌وه، ریک‌که‌وتن 3
گونجاندن، لواندن، ریک‌خستن 4 نیو‌زابه‌نی،
کیشه‌ره‌وینی 1 استعمال، دلجویی، تسلی 2
مصالحه، توافق 3 وفق دادن 4 میانجی‌گری

conciliative *adjective*

دل‌دانه‌وه‌یی، دلخوشی‌دهره‌وانه، خه‌م‌ره‌ویانه
دلجویی‌امیز

conciliator /kən'sɪliətə(r)/ *noun*

دلخوشی‌دهره‌وه، دل‌دهره‌وه 1 دلجویی‌کننده

conciliatory /kən'sɪliətəri/, US -tɔ:ri/ *adjective*

ناشتی‌خوازانه، دوستانه، دل‌دهره‌وانه:
a - 1 conciliatory attitude/gesture/move

1 - 1 conciliatory attitude/gesture/move
مالمات‌امیز، دلجویی‌امیز
concinny /kən'sɪnɪti/ *noun*

(ده‌گه‌من) ناسکی، جوانی، گونج‌وایی 1 ظرافت،
تناسب

concise /kən'saɪs/ *adjective*

کورت، پوخته، تنه‌ا شو زانیاری‌یه به ده‌سته‌وه
ده‌دا که پنیوست و گرنگه، پر له زانیاری کورت

و روون: a concise definition 1 a concise definition
summary (کتیبن) کورت تر له کتیبه بنه‌ماکی:

a concise dictionary 1 موجز، فشرده

concisely /kən'saɪsli/ *adverb*

به کورتی، پوخت: He spoke clearly and
concisely 1 اجمالا

conciseness /kən'saɪsnəs/ *noun*, also (less
frequent) -ision /kən'sɪʒn/

کورتی، پوختی 1 اختصار، ایجاز
conclave /'kɒŋklev/, US 'kɑ:kleɪv/ *noun*

کوبونه‌وه‌ی نه‌هینی، کوبونه‌وه‌ی تابه‌نی،
نه‌نجومه‌نی هه‌لی‌واردن (ب.ت. کار‌دیناله‌کان بو
هه‌لی‌واردنی پاپ) 1 جلسه‌ی مجرمانه

concluding *adjective*

دواین 1 آخرین

conclusion /kən'klu:ʒn/ *noun*

1 کوتایی، دوایی، ناخر، دوو‌ماهی 2 نه‌نجام،
ناکام، outcome, result 3 نه‌نجام‌گیری،
بۆده‌رکه‌وتن 4 بریار (دوایی) 5 به‌ستن، گری‌دان،
برهنه‌وه، گریه‌ست 1 پایان 2 نتیجه، برابند 3
استنتاج 4 تصمیم 5 انعقاد

conclusive /kən'klu:ʒiv/ *adjective*

برهنه‌وه، په‌کلایی‌که‌ره‌وه، دوایی‌په‌ستن،
دوایی‌په‌ستن، determinative, decisive

conclusive evidence/proof/results
قطعی

conclusively /kən'klu:ʒivli/ *adverb*

په‌کلایی‌که‌ره‌وانه، په‌شپوه‌یه‌کی برهنه‌وه یان
په‌کلایی‌که‌ره‌وه: to prove something

conclusively 1 به‌طور قطعی

conclusiveness /kən'klu:ʒivnəs/ *noun*

په‌کلایی‌که‌ره‌وه‌یی، برهنه‌وه‌یه‌یی، کوتایی‌په‌ستنی
1 قطعیت

concoction /kən'kɒkʃn/, US -'kɑ:kʃn/ *noun*

1 تیکه‌له، چیشتی‌مجینور 2 تیکه‌ل‌کردن،
پنکه‌وه‌نان، لیک‌دان، گرته‌وه، دروست‌کردن،
هه‌له‌به‌ستن، ریک‌خستن، داهیتان 3 ناماده‌کاری،
گه‌لاله‌کاری 1 معجون 2 ترکیب، ساخت،
اختراع 3 تمهید

concoctor *noun*

دروسکه‌ر، تیکه‌ل‌که‌ر، لیک‌ده‌ر 1 ترکیب‌کننده

concomitance /kən'kɒmɪt(ə)ns/ *noun*,
also concomitancy

1 له‌گه‌ل‌یه‌ک‌بوون، پنکه‌وه‌یی، پنکه‌وه‌بوون،
ته‌فرایی 2 پنکه‌وه‌یی، باوه‌ری که له‌ش و خوینی
مه‌سیح له‌نان و مه‌ی شتوی خواوه‌ندی‌دا هه‌یه

1 ملازمت 2 کونکومیتانسی

concomitant /kən'kɒmɪtənt/, US -'kɑ:m-
l/ *adjective, noun*

له‌گه‌ل، پنکه‌وه، هاو‌ری، پنکه‌وه‌هاتوو، پاشکو،
له‌گه‌ل‌خسته: an increase in student

numbers and the concomitant increase in
class size 1 همراه، ملازم، ضمیمه

concord /'kɒŋkɔ:d/, US 'kɑ:ŋkɔ:rd/ *noun*

1 ریک‌که‌وتن، پنکه‌هاتن، سازان، په‌که‌وتن،
گونجان، کۆکی، ته‌بایی، ناشتی، harmony

living in concord with (discord که‌ی)
neighbouring states 2 په‌یمان‌نامه 3 (ریزمان)

په‌که‌وتنه‌وه، په‌ک‌گیری، په‌کان‌گیری،
هاو‌گیری، agreement: In the sentence

'They live in the country.', the plural
verb 'live' is in concord with the plural

subject 'They' 1 توافق، هماهنگی، سازش
2 معاهده 3 مطابقه (دستور زبان)

concordance /kən'kɔ:dəns/, US -'kɔ:rd-/ *noun*

1 لیسته‌ی نه‌لف‌وینی (وشه‌گرنگه‌کانی نیو
ده‌فتک)، پترست 2 ریک‌که‌وتن، په‌که‌وتن،

هاو‌کۆکی، هاو‌یری، گونجان، کۆکی، concord
agreement 3 لیک‌چوون، هاوشپوه‌یی 1

کشف‌الفاظ 2 تطابق، هماهنگی، مطابقت 3 تشابه

concordant /kən'kɔ:dənt/, US -'kɔ:rd-/ *adjective*

ریک که وتوو (له گهل)، گونجاو، کوک، ساز
هماهنگ، متوافق، مطابق (با)

concordat /kən'kɔ:dæt, US -'kɔ:rd-, BrE also kon-/ *noun*

به یمن نامه، ریک که وتن نامه (ب.ت. نیوان
کلنسی کاتولیکی رومانی و ولانی) قرارداد،
توافق نامه

concoirs /'kɔ:kua/ *noun*, also **concoirs**
d'élégance /d'elei'gɔ̃s/

contest (of "elegance")
پیشبر کنی (بهرت: فله رنی "elegance")
مسابقه

concourse /'kɔŋkɔ:s, US 'kɑ:ŋkɔ:rs/ *noun*

1 کومه لگا، جقین، کوبوونه وه، تیمرو وکان،
کومه لکه کردن، کومه لکه بستن، پوورهدان،
تیمور که دان، کومین، کومه له، جه ماوهر، کومه ل
2 مه کو، سالون، جینگای کوبوونه وه، شوین،
کومگه: *the station concourse* 3 هاوکاتی

1 اجتماع، تجمع، جمعیت 2 سالن 3 تقارن
concrecence /kən'kres(ə)ns/ *noun*

گه شه، هه لیدان، پیکه وه هه لیدان،
پیکه وه گه ووره بوون، هاوگه شه یی،
پیکه وه شین بوون

concrecent /kən'kresənt/ *adjective*

پیکه وه هه لیدان، پیکه وه گه ووره بوون، هاوگه شه،
پیکه وه شین بوون

concrete /'kɔŋkri:t, US 'kɑ:ŋ-/ *adjective* *noun*

1 *adj* دروست کراو له کونکریت یان شفته و
بیتون: *a concrete wall* 2 *a concrete floor*

بایه تی، به رده س که وتوو، هه ست پیکراو،
به رده ست، له سهر بنه مای فاکت، راست (هفته)،
ناخه یالی، ناابتراکت، ده س لیدراو، مادی،
ماکی، متریالی: *concrete proposals/proof*

concrete evidence 2 دیار، تایه تی، یوزیتف،
به رجه ست، به رچاو، *particular specific* *a*:

concrete proposal 3 (رزمان) ذات، بایه؟ 4
رهق *n* شفته، شفته، بیتون، کونکریت: *a slab*

a slab 1 *adj* (concreteness *n*) of concrete
2 عینی، ملموس، غیرخیالی، واقعی، مادی 2
مشخص، خاص 3 (دستور زبان) ذات 4 سفت *n* بتون

concrete jungle *noun*

دارستانی کونکریت جنگل بتونی
concrete mixer = cement mixer

concretely /'kɔŋkri:tli, US 'kɑ:ŋ-/ *adverb*

بایه تی یانه، به شتو یه کی بایه تی یان به رده ست،
به رده ستانه به طور عینی یان ملموسی

concrete music *noun*, also *musique concrète*

موسیقی کونکریت یا تیک هه لکیشراو، موسیقی
بایه تی موسیقی انضمامی، موسیقی عینی

concrete noun *noun*

(رزمان) ناوی ذات یان بایه ت (وه ک ماشین،

مال و...) اسم ذات

concrete number *noun*

ژماره ی بایه تی یان کونکریت (ژماره یی که
پتوهندی هه یه به شت یان بایه تیکی تایه تی یه وه)

عدد انضمامی

concrete poetry *noun*

هه لیه ست یان هونی تته لکیشراو، هونراوه ی
بایه تی شعر انضمامی، شعر عینی

concretion /kən'kri:ʃn/ *noun*

1 رهق بوون، توند بوون، سهخت بوون،
به سه رده بوون، بوونه به رده: *coalescence*

solidification 2 شتیکی رهق (بوو) له نیو
له ش دا، به هوی نه خوشی یه وه پیدایه وه (وه ک

bezoar و *tophus*) 3 توبه ل ییکی خیر
له ماک و متریالی کانی که له به رده لم،
گله سووره و هند هه یه و له دهوری ناوکه یه ک

nucleus به شتو یه توی و جینی هاوناوه ند
concretionary *adj* پیکه اتووه *concentric*

1 تحجر، سفت شدگی 2 کونکریسون 3 سنگال

concretional *adjective*

سه ربه رهق بوون وابسته به سفت شدگی

concretive /kən'kri:trɪv/ *adjective*

رهقه وه بوو، سهخته وه بوو، مایه ی رهق بوون،
تونده وه بوو سفت شونده

concretization *noun*

کونکریتاندن، بایه تاندن، بایه تی کردن،
کردن به رده ست، به رده ستاندن ملموس سازی

concubinage /kən'kju:bɪnɪdʒ/ *noun*

رهوشی سووکه ماریه تی، ژبوری سووکه ماریه یی،
برده سهری ژبان بهو شتوازه وضع صیفه ی

یا زندگانی شتیکی

concubine /'kɔŋkjubain, US 'kɑ:ŋ-/ *noun*

1 ژنی سووکه ماریه یی، سووکه ماریه یی له سهر،
جاریه، زه ماوه ندی کانی، هاوسه رینی

بی زه ماوه ند 2 *mistress* *concubinary* (*a*)
(kən'kju:bin(ə)rɪ/ *adj* زن صیفه ی، مته

concupiscence /kən'kju:psɪns/ *noun*

ناره زووی سیکسی (به هتیز)، نالوش، کلپه،
شهوت *sexual desire*

concupiscent /kən'kju:psɪsnt/ *adjective*

به نالوش، نالوشاوی، حه سهری، کلپه کردو،
شهوانی، *lust* شهوانی

concurrence /kən'kærəns, US -'kɜ:r-/ *noun*

1 ریک که وتن، سازبوون، پیکه هاتن 2 هاوکاتی:
3 *an unfortunate concurrence of events*

(بیرکاری) پیکه گه یشتن، گه یینه وه 4 خالی
پیکه گه یشتن، جه مسر 1 موافقت، توافق 2

تقارن 3 تلاقی 4 نقطه ی تلاقی

concurrent /kən'kærənt, US -'kɜ:r-/ *adjective*

1 هاوکات، له یهک وهختا 2 یریک کهوتو، ساز،
هاویر، ینکها تو: **concurrent jurisdiction** 3
(بیرکاری) ینک که یشتو، جه مسهر، ینک که یو،
که یو 1 هم زمان، مقارن 2 موافق 3 متقاطع
concurrently /kən'kʌrəntli, US -'kɜ:r-/
adverb

هاوکاتانه، له یهک کاتا ۱ به طور هم زمان
concussion /kən'kʌʃn/ noun

1 زهره ی سهر، برینداریوونی سهر یان میشک،
میشک شله قان، لیدرانی میشک یا سهر 2 ته کانی
توند، راتله کانی سهخت، راوه شانی توندوتیز ۱
1 ضربه یا آسیب مغزی 2 تصادم، تکان

condemnable adjective
شیایو ناپسندکردن یان مه حکومت کردن ۱
محکوم کردنی

condemnation /,kɒndem'neɪʃn, US
'kɑ:n-/ noun

1 مه حکومت 2 شهرمهزارکردن، به گزدا هاتن،
ناپسندکردن، مه حکومت کردن، نپسندانکردن،
تاوانبارکردن، گونا هبارکردن: *There was
widespread condemnation of the
invasion* 3 به شهردها هاتن، سهرکونه 4
دهریرینی بیزار 5 هه لسه، چه هونی 6
دهس به سهرآگرتن، گرتن (بو بهرزه وهندی گشتی)
۱ محکومیت 2 عمل محکوم کردن 3 سرزنش
4 ابراز بیزاری 5 اشتباه 6 مصادره

condemnatory adjective
شهرمهزاری یانه، ناپسندکهرانه، مه حکومت یانه
محکومیت آمیز

condemned adjective
مه حکومت کراو، ناپسندکراو، سزاهه مرگ له سهر،
به گونا هبارناسراو، به تاوانبارناسراو ۱ محکوم
condemned cell noun

زووری زندانیانی بریاری له سیداره دراو، زوور
یان سلولی مه حکومتومان ۱ سلول اعدایان
condemner noun
به گزدا هاتو، محکوم کهر، ناپسندکهر ۱
محکوم کننده

condensability /kən,densa'biləti/ noun
له چر کرده وهاتوویی ۱ تکثیف پذیر
condensable /kən'densa'biləti/ adjective,
also condensible

له چر کرده وهاتوو ۱ تکثیف پذیر
condensation /,kɒnden'seɪʃn, US 'kɑ:n-/
noun

1 چری، چریو نه وه 2 شتی چریو نه بو 3 تولا،
شلان (= پروسه ی گوری نی گاز (یان هه لم) بو
شله، چر کرده وه، چراندن 4 خهست کرده وه،
خهستاندن 5 کورت کرده وه، کورته نووسی،
کورته، بوخته 6 تاره 7 هه لم (condensational)
(adj) ۱ تراکم 2 شی، تراکم 3 چگالش، میعان،

تکثیف 4 تغلیظ 5 تلخیص، اختصار 6 عرق 7 بخار
condensed adjective

کورته، خهست، چر ۱ ملخص، غلیظ
condensed milk noun

شیری خهست (به هه لم اندن و پینه کردنی
شهر) ۱ شیر غلیظ

condenser /kən'densa(r)/ noun
1 کوندنسیتر، بارگه گر، چرکه؟ 2 لینز
یان ناوینه یی بو چر کرده وه ی یا کو کرده وه ی
تیشک له سهر شتی به کاردینری 3 دهزگایی بو
چر کرده وه ی گاز و هه لم، چرکه ۱ خازن،
چگالنده 2 و 3 کاندنسر

condescending /,kɒndɪ'sendɪŋ/ adjective
فه خرفروش، لووت بهرزه، له خورازی، له خویایی،
به عینوان، به منعت، به ترو توپ، **patronizing**:
*He has a condescending attitude towards
women* ۱ فخر فروش، افاده ای

condescendingly /,kɒndɪ'sendɪŋli/
adverb

للووت بهرزه، به منعت هوه، به ترو توپ هوه،
فه خرفروشانه ۱ با افاده

condescension /,kɒndɪ'senʃn, US 'kɑ:n-/
noun

نیفاده، منعت، ترو توپ، فیزی، ده مار،
فه خرفروشی ۱ افاده، فخر فروشی

condign /kən'daɪn/ adjective
به رحه حق، به جی، شیایو، رهوا، **deserved**,
condign punishment: appropriate
(condignly adv) ۱ مستحق، درخور

condiment /'kɒndɪmənt, US 'kɑ:n-/ noun
به هارات، تالشت و زهرده چینه، هه زوینله،
دهرمانک ۱ چاشنی، ادویه

condition /kən'dɪʃn/ noun
1 مه رج، شهرت: مه رجی پنیست، **prerequisite**
2 رهوش، لور، بار، دوخ، کاودان، بارودوخ،
هه لم و مه رج، مه رده، چوینه تی: *to be in
bad/good condition* 3 لهش باغی، سلامتی،
ساغی 4 نه خوشی، ناسازی 5 (کو له لایه تی)
پله و پایه، ینگه 6 (conditions) هه لم و مه رج،
بارودوخ، کاودان، دهست و دار ۱ شرط؛ شرط
لازم 2 وضع، چگونگی، حالت 3 سلامت 4 بیماری
5 منزلت 6 (در جمع) شرایط، اوضاع

conditional /kən'dɪʃnəl/ adjective, noun
1 adj مه رجی، مه رج کی، مه رج دار، به مه رج،
به شهرت، پینه ند، به ند: **conditional**
a conditional ۱ approval/acceptance
promise 2 ناروون، نادیار، نامه علوم 3
(ریزمان) مه رجی، مه رج ده ربی، گهرینی،
گوسان داری، هه کانی: **a conditional**
n sentence/clause رسته یان دهسته وشه ی
مه رجی، قالبی مه رجی یان مه رج ده ربی ۱ adj

1 مشروط، مقید 2 نامعلوم 3 (دستور زبان) شرطی
n جمله یا عبارت شرطی

conditionality /kən,dɪʃə'næləti/ noun
مهرج داری، بندوبست به شستن، به تنبیهی،
بهرمهرجی، مهرجی یونون مشروط بودن

conditionally /-ʃənəli/ adverb
به مهرجی، بهو شهرته، به شهرت ۱ مشروط
conditioned adjective

فیثو، خووگرتو، مهرجی، بهرمهرج، بند
شرطی، مشروط

conditioned reflex noun
بهرچه کردار یان کاردانهووی مهرجی یان فیثوو
بازتاب شرطی

conditioner /kən,dɪʃənə(r)/ noun
نهرم کهر (قش و...) shampoo and conditioner
نرم کننده

conditioning /kən,dɪʃənɪŋ/ noun
1 راهیتسان، فیرکردن 2 (دهرووناسی)
مهرجی کردن، فیرکردن، مهرچاندن 3 گونچاندن،
سازاندن، دهق پیدان، دهقاندن، لواندن ۱ تربیت
2 شرطی سازی 3 وفق دادن، تطبیق

condo /'kɒndəʊ, US 'kɑːndou/ = condominium
condolence /kən'dɒləns, US -'dɒl-/ noun, also condolence
1 دلدانهوه، دلنهوایی، دلخوشی دانسهوه،
هاوسوزی، خهمخوری: Our condolences go
2 to his wife and family
پرسه: a letter of condolence (زوررت له کودا
(condolences) ۱ همدردی 2 تسلیت

condom /'kɒndəm, US 'kɑːndəm/ noun, (also US prophylactic)
جیر، کاندوم ۱ کاندوم
condominium /,kɒndə'mɪniəm, US 'kɑːn-/ noun,
1 کومه له دهسته خانووی 2 تابارتمان،
دهسته خانوو 3 هاوخواه ننداری، خواهننداری
هاوبه شیتی 4 بریاری هاوبهش 5 سهروهووی
هاوبهش (له بهریوه بردنی دوو یان چند ولات)
6 دهسلانی هاوبهش ۱ مجموعه ی آپاتمانی 2
آپارتمان 3 مالکیت اشتراکی 4 حکم مشترک 5
سیادت مشترک 6 تسلط مشترک

condonation /,kɒndə'neɪʃn/ noun
لیبوردن، لیخوش یوون، چاویوشی، داکروپان،
له بهرچاونه گرتن ۱ اغماض، بخشش
condor /'kɒndɔː(r), US 'kɑːn-/ noun
(گیانه ورناسی) سیارگی نهرمیکایی [Vultur
gryphus (هی تاندی Andean، نهرمیکایی
باشووری) و gryphus californianus (هی کالیفورنیا،
مهترسی قریوونی له سهره)]
kuntur (نهرهت: له condor سپاتیایی، له

کینچوایی دا (Quechua) کندور
condottiere /,kɒndɔ'tjeɪrɪ, US -rɪ/ noun, pl. condottieri
(میزووی، له یتالیا) ریهر یان نهندامی سهربازه
به کړی گپاوه کان (نهرهت: یتالیایی، له
condotto سهربازی گریهستی) ۱ کندوتیری

conductive /kən'djuːsɪv, US -'dʊːs-/ adjective
1 له وه کهوتوو، بووه هووی، مایه، سهرچاوه، زندهه:
2 an atmosphere conducive to education
گونچاو ۱ منچر شونده، موجب، منشا 2 مناسب

conduct /'kɒndʌkt, US 'kɑːn-/ noun
1 رهفتار، هلس و کهوت، ناکار و کردار، ناکار،
رهوشت: The sport has a strict code of
conduct
2 بهریوه بردن، هلسووراندن،
چینه چن کردن، ریهرایهتی، بهری دایردن، گپران
۱ رفتار، اخلاق، سلوک 2 اداره، هدایت

conductance /kən'dʌktəns/ noun
(کارهبا) گه یاندن ۱ هدایت
conductibility /kən'dʌktə'bɪləti/ noun
له گه یاندن هاووی ۱ قابلیت هدایت
conductive /kən'dʌktɪv/ adjective
له گه یاندن هاوو، له گه یاندن دی ۱ قابل هدایت
conducted tour noun
گه ران له گهل ری نیشاندن یان بهری دایره ۱
گشت با راهنما

conduction /kən'dʌkʃn/ noun
گه یاندن، گواستهوه، بردن، کیشان، راکیشان ۱
رسانی، هدایت
conductive /kən'dʌktɪv/ adjective
گه یینهر، گه یینهر، گه یین، خاوهنی گه یینهری ۱
هادی، رسانا

conductivity /,kɒndʌk'tɪvəti, US 'kɑːn-/ noun
گه یینهری، گه یینیتی ۱ رسانی
conductometric adjective
سهربه گه یاندن پیوی، گه یاندن پیوی یانه ۱ وابسته
به رسانی سنجی
conductometry noun
گه یاندن پیوی ۱ رسانی سنجی
conductor /kən'dʌktə(r)/ noun
1 بهریوه بهر، کارگچی، هلسوورینهر 2 ریهر،
سهرتی تورکیترا 3 گه یینهر: Wood is a
poor conductor
4 شاگرد شوغیر، شوغیر یار،
بلیت چی، بلیت کو که رهوه 5 سهروک یان
بهریوسی شه منده فهر ۱ مدیر 2 رهبر (ارکستر)
3 رسانا 4 کمراننده ۱ رئیس یا مسؤل قطار

conductor rail noun
رهیل یا ریلی کارهبا (شه منده فهر) ۱ ریل برق
conductorship /kən'dʌktəʃɪp/ noun
بهریوه بهری، کارگچی ۱ مدیریت

conductress /kən'dʌktrəs/ *noun, fem.*
conductor

شاگردشوفیر، دواشوفیر، بلیتچی (زن) ○
کمکراننده

conduit /'kɒndju:t/, US 'kɑ:ndu:t/ *noun*

رهمه‌نداو، نوکند، بوری، لوله، ناوهر، جؤکه ○
مجرا، کانال

conduplicate *adjective*

(له‌باری درژیایی‌یه‌وه) دانوشتاو، دووقده،
داجه‌ماو ○ دولاشده

condylarth /'kɒndila:θ/ *noun*

(کونینه‌ناسی) بویه‌ردی گیانه‌وه‌ریکی گیاخور ○
کوندیلارت

condylar *adjective*

(تویکاری) خرتکه‌یی، سه‌ریه خرتکه ○ وابسته
به کوندیل

condyle /'kɒndil/, US -daɪl/ *noun*

(تویکاری) خرتکه (بنه‌ره‌ت: له *kondulos*
یونانی‌یه‌وه "knuckle") ○ کوندیل

condyloid *adjective*

خرتکه‌ناسا، شیوه‌خرتکه ○ کوندیل‌مانند

condyloma /kɒndi'lɒmə/ *noun, pl.*
condylomas or condylomata /-mətə/, also
genital wart

بالووک‌هی کۆم (= به‌هۆی فایرۆس یان
فهره‌نگی‌یه‌وه syphilis تووشی ده‌یه، بنه‌ره‌ت: له
kondulos یونانی "knuckle") ○ زگیل مقعد

condylomatous *adjective*

خاوه‌نی بالووک‌هی کۆم، کۆم‌بالووک‌اری، کۆم
بالووک‌ده‌رکردوو ○ دارای زگیل مقعد

cone /kəʊn/, US kɒn/ *noun*

1 قووجکه، قوتکه 2 ره‌ه‌تی‌ناسا، نان به‌ته‌نی
3 میوه‌ی کاج، به‌ره‌کاج، به‌ری کاز 4 شتی
قوچکه‌ناسا 5 قووجکه‌ی ریگا(وبان) یان
نه‌رویشتن، که‌له‌ی پاراستن (هات‌وچۆ) 6
قووجکه یان نووجکه‌ی گرکان (بنه‌ره‌ت: *cone*
ئینگلیسی نیوه‌راست: له *cone* فهره‌نسی، به
ریگای لاتین له *kōnos* یونانی) ○ 1 مخروط 2
قیف 3 میوه‌ی کاج 4 چیز مخروطی شکل 5
مخروط ایمنی 6 مخروطی آتش‌فشان

coned *adjective*

قووجکه‌ناسا، قووجکه‌یی، قوتکه‌یی،
که‌له‌قه‌ندی، کۆفک، گۆمزی ○ مخروطی شکل

coneflower *noun*

گوله‌قووجچه؟ (هی نه‌مریکای باکووری له تیره‌ی
daisy، گوله‌کانی قووجن، *Rudbeckia*،
Echinacea و توخمه‌کانی تر) ○ روبکی

conenose = kissing bug

cone shell *noun*

له‌یکه‌قووج(ک)ه [توخم *Conus*: گه‌لنی جۆرن]
○ نوعی ترم‌تن

Conestoga wagon *noun*, also Conestoga

جۆری کالیسکی سه‌رگیرای چه‌رخ‌بانی
شەش ئەمەسە کە بۆ راگوێستنی بار و سوار
بەکار دێتێ ○ نوعی کالیسکە

coney /'kəʊni/ *noun*, also cony, *pl.* coney

1 (بریتانیا و Heraldry) = کەروێشک 2 جۆری
grouper ی وردی گه‌رم‌مێنایی رۆزاوای
ئەتلاتیک [*Epinephelus fulvus*] (بنه‌ره‌ت: له
cuniculus لاتین) ○ 1 خرگوش 2 نوعی ماهی

confab /'kɒnfæb/, US 'kɑ:n-/ *noun*

گه‌پ، ده‌مه‌ته‌قی، فشه، قسه (ی دوستانه)، گالته
○ گپ، حرف

confabulation /kən'fæbjə'leɪʃn/ *noun*

گه‌پ، ده‌مه‌ته‌قی، قسه (ی دوستانه)، گالته ○
اختلاط، گپ

confection /kən'fekʃn/ *noun*

1 شیرینی 2 مه‌با 3 پیکه‌نیان، لیکدان،
تیکه‌لاندن 4 تیکه‌له 5 جۆری کراسی ژنان که
نەخشی پێچه‌لاوێنجی هه‌یه ○ 1 شیرینی،
تقلات 2 مریا 3 ترکیب 4 آمیزه 5 کافه‌کیون

confectioner /kən'fekʃənə(r)/ *noun*

شیرینی‌فروش، شه‌کرچی ○ شیرینی‌فروش

confectioner's sugar = icing sugar

confectionery /kən'fekʃənəri/, US -
fənəri/ *noun, pl.* confectioneries

شیرینی، شیرینی‌مه‌نی، شیرینی‌خانه،
شیرینی‌فروشی، نوقل و شیرینی ○ شیرینی‌جات،
شیرینی، قادی، تقلات

confederacy /kən'fedərəsi/ *noun, pl.*
confederacies

1 یه‌ک‌ه‌کوئن، یه‌کیتی، هاویه‌یمانی، هاوگر‌توویی،
یه‌ک‌گر‌توویی، 2 alliance قیدراسیون،
کونفیدراسیون 3 یه‌کیتی 4 پیلان، conspiracy
5 (Confederacy) یه‌کیتی ئە‌یاله‌ته‌کانی
باشوور، هه‌ریم یان ئە‌یاله‌ته‌ هاویه‌یمانه‌کان
(شه‌ری نیوخۆیی نه‌مریکا) ○ 1 اتحاد، اتفاق 2
فدراسیون 3 اتحادیه 4 توطنه 5 (C) کونفدراسی

confederal *adjective*

سه‌ریه کونفیدراسیون، سه‌ریه هاویه‌یمانی ○
وابسته به کونفیدراسیون

confederate /kən'fedərət/ *adjective, noun*

adj هاویه‌یمان، یه‌ک‌گر‌توو، یه‌ک‌که‌وتوو،
allied یان‌گیر، هاوده‌ست، هاوکار، به‌شدار
له تاوان‌دا ○ *adj* متحد، متفق *n* شریک جرم

Confederate /kən'fedərət/ *noun*

(له نه‌مریکا) پشیمان یان لایه‌نگری یه‌کیتی
ئه‌یاله‌ته‌ باشووری‌یه‌کان ○ کونفدرات

Confederate Memorial Day *noun*

رۆزی یادکردنه‌وی کونفیدره‌یت: چه‌ند رۆژیکه
دانسراوه بۆ یادکردنه‌وی سبایی‌ییانی
Confederacy ○ کونفدرات مەوریال دی

خوش باوهر، زووباوهر، ساده، رازیتز، قسه گتره وه
خوش باور

confidingly /kən'faɪdɪŋli/ *adverb*

خوش باوهرانه، زووباوهرانه ○ خوش باورانه
configuration /kən'figə'reɪʃn, US -
'figə'r- / *noun*

1 ریکخستن، بیچم، شیوه، روخسار 2 (نهو)
کهل و پهل و بهرنامانی که ده زگایه کی کامپیوتر
داده ریژن و نهو شیوه پش که ده خرنه کار
دارشتن، ریکخستن 3 (کیمیا) ریکخستن:
پتوهندی سی لایی چه سپیی گهر دپله کانی
گهر دی 4 molecule (دهروون ناسی) = gestalt
○ 1 آرایش، ترکیب، شکل 2 پیکربندی (کامپیوتر)
3 آرایش فضایی (شیمی)

configurational *adjective*

1 سهر به دارشتن، سهر به ریکخستن 2 (کیمیا)
سهر به ریکخستن ○ وابسته به پیکربندی 2
وابسته به آرایش فضایی (شیمی)

confined /kən'faɪnd/ *adjective*

تنگ، بهر تفسک، کنگهجن، تنگه بهر، چکوله،
قه تیس، تفسک، دهو درداو، گیراو، دیوار کراو: *It
is cruel to keep animals in confined*
○ محدود، بسته

confinement /kən'faɪnmənt/ *noun*

1 زیندان، گرتووخانه، بندنی خانه 2 گلدانه وه،
دهس به سهری، راگرتن، گترانه وه، گرتن 3
مثال بوون 4 دیاری کردن، دهس نیشان کردن 5
سنووداری، بهر تنگی ○ 1 زندان 2 بازداشت 3
زایمان 4 تحدید 5 محدودیت

confines /'kɒnfəɪnz, US 'kɔ:n-/ *noun, pl.*

سنوور، راده، تخوب، سهر جعد ○ مرز، حدود
confirmability /kən'fɜ:mə'bɪləti/ *noun*

لهسه لماندن ها توویی ○ تأییدپذیری
confirmable /kən'fɜ:məbl/ *adjective*

لهسه لماندن ها توو ○ تأییدپذیر
confirmation /'kɒnfə'meɪʃn, US
'kɑ:nfə'm-/ *noun*

1 بهسندکردن، مژورکردن، سهسه لماندن،
بهراست دانسان، جهخت کردن، چهسیانیدن،
باوه راندن، باوه ری پندان 2 سهقام گیری، جیگیری
3 بهلگه (ی برپنهره وه، برنو 4 (کریستانیت)
رئوپره سی وه گرگرتی به نندامیتی کلیسه: *a*
confirmational *confirmation service*
(adj) ○ 1 تأیید، اثبات، تصدیق، تثبیت 2 استقرار
3 مدرک 4 مراسم پذیرش عضویت کلیسا

confirmative /kən'fɜ:mə'tɪv/ *adjective*, also
-matory /kən'fɜ:mə'tɔəri/

بهسندکهر، مژورکهر، سهلهمنهر، بهراست دانهر ○
تأییدکننده، اثباتکننده

confirmed /kən'fɜ:md, US -'fɜ:rmɪd/
adjective

1 به کلایی کراوه، ده رکسه و توو، چهسپیو،
روونه وه بوو، بهسندکراو، مژورکراو، سهلهمنراو 2
بنج بهست، ریشه دا کوتاو، ته کان نه خوار دوو 3
هه میشه یی، درپز خایدن، زور پیچو 4 خوو گر توو،
فتر، گیروده ○ 1 محرز، تصدیق شده، اثبات شده 2
ریشه کرده، مادام العمر 3 مزمن 4 معناد

confirmer *noun*

بهسندکهر، مژورکهر، سهلهمنهر، بهراست دانهر ○
تأییدکننده، اثباتکننده

confirming *noun*

بهسندکهر، مژورکهر، سهلهمنهر، بهراست دانهر ○
تأییدکننده، اثباتکننده

confiscable /kən'fɪskeɪbl/ *adjective*

له گر تن ها توو، دهسی به سهر ده گیرئی، زهوت
ده کرئی ○ مصادره کردنی

confiscation /'kɒnfɪ'skeɪʃn, US 'kɑ:n-/
noun

گرتن، زهوت (کردن)، داگیر کردن،
If found guilty of this crime they face heavy fines, confiscation
○ of goods and even imprisonment
مصادره، ضبط، توقیف

confiscator *noun*

دهس به سهر راگر، وت کهر، داگیر کهر ○
مصادره کننده

confiscatory /kən'fɪskətɔəri/ *adjective*

زهوت کراو، دهس به سهر راگیراو، داگیر کراو، زهوتی
○ توقیفی

confiteur *noun*

نوژی دانیانان، نوژه در کانه ○ صلاه الاعتراف

conflagrant /kən'fleɪgrənt/ *adjective*

گر گر توو، داگیر ساو، نیل دراو ○ شعله ور

conflagration /'kɒnflə'greɪʃn, US 'kɑ:n-/
noun

1 ناوور گرتن، سووتان، سووتمان، ناووری گهوره،
ناگر بهر بوونه وه، شهوه تین (مال و یران کهر) 2
کوشت و کوشنار، کوشت ویر، قهلت ویر، خوین و
خوین ریژی، شهری مال و یران کهر یان
خاپوور کهر ○ 1 حریت بزرگ 2 خون ریژی
فاجعه آمیز

conflation /kən'fleɪʃn/ *noun*

تیک خستن، تیک هه لکیشان، لیکدان (دوو)
خویندنه وهی جیاواز، fusion, blend, ادغام،
تلفیق

conflict /'kɒnflɪkt, US 'kɑ:n-/ *noun*

تیک هه لچوون، لیکدان، لیکدان، شه،
شهرو کیش، کیش، مشت و میر، جوهره،
کیشمه کیش، ناکوکی، ململانی، کیشمه و بهر،
دژبهری، دژا بهتی، بهک نه گر تنه وه، جیاوازی ○
درگیری، نزاع، تعارض، اختلاف، تضاد، مغایرت

conflicting *adjective*

دز، ښکندز، په ک نگره وه، جياواز، ناکوک، دزير
 ○ متضاد، مغاير، مخالف

confliction /kən'fliktʃn/ *noun*
 ناکوکي، جياوازي، په ک نه گرتنه وه، دزايدي تي
 ○ مغايرت

confluence /'kɒnfluəns, US 'kɑ:n-/ *noun*,
 also confluent /'kɒnfluənt/

1 هاوريزگه، خال يان شوي چوونه وه سهره ک
 (دوو چووم) دواوان، جينگاي ښک گه بيشته وه،
 جه مهر، ښک گه بيشته گه 2 کومه لگا، کومين
 ○ 1 نقطه يا محل تلاقي 2 اجتماع

confluent /'kɒnfluənt 'kɑ:n-/ *adjective*,
noun

adj هاوريز، سهره ک چوو، چوونه وه سهره ک،
 په ک گر ه وه، ښکوه گه بيشته و:
 confluent tributary = *n* pustules متلاقي

confocal /kən'fauk(ə)/ *adjective*
 هاوتيشکو: *confocal ellipses* ○ هم کانونه
confocal lenses ○

confocally /kən'fauk(ə)li/ *adverb*
 هاوتيشکويانه، به شيوه ييکي هاوتيشکو ○ به
 طور هم کانونه

conform /kən'fɔ:m/ *noun*
 مروی گوي راپل، شونکونه ○ آدم مطيع، پير
conformability /kən'fɔ:mə'biliti/ *noun*

په ک ه و تووي، گونجان، جوربون ○ مطابقت
conformable /kən'fɔ:məbl/ *adjective*
 1 په ک ه و توو، گونجاو، جور(د ره ساتو):
 2 *conduct conformable to their principles*
 قسه ييس، گوي راپل، ملکه چ ○ 1 مطابق 2
 حرف شنو، مطيع

conformably /kən'fɔ:məbli/ *adverb*
 په ک ه و تووانه، به شيوه ييکي گونجاو ○ به طور
 مطابق

conformation /,kɒnfɔ:'meɪʃn, US
 ,kɑ:nfɔ:'r'm-/ *noun*

1 گونجاندن، سازاندن، ريکختن، په ک ه و تن،
 ريک ه و تن 2 ښک هينان، دروست کړدن،
 ښک هاته، چي کړدن 3 شيوه، بيجم، روخسار ○ 1
 تطبيق، توافق 2 ترکيب، ساخت 3 شکل

conformational *adjective*

سهره يان پنيو ندي به *conformation* ه وه
 ه ده ○ وابسته به *conformation*

conformer *noun*
 (کيميا) جورئ نايته که ريکختيکي تايه تي
 گه رديله يي ه ده (تيکه له ي *conformational* +
 isomer) ○ کونفورمر

conformism /kən'fɔ:mizəm, US -'fɔ:rm-/
noun

خوگونجانندن، گونجان گه ري، گونجان خوازي،
 گونجاوي تي، په ک ه و تووي ○ هم ناکري

conformist /kən'fɔ:mɪst, US -'fɔ:rm-/
noun

خوگونجین، گونجان گهر، گونجان خواز،
 په ک ه و توو، نهریت گیر، گونجاو (کس نه
 ري و شوي کومه ده گرتنه به) ○ هم ناکري،
 هم رنگ يا جماعت

conformity /kən'fɔ:məti, US -'fɔ:rm-/
noun, also conformance /kən'fɔ:məns/, also
 conformities

1 گونجان، په ک ه و تووي، نهریت گیر،
 هاوشينو يي، هاوچه شني، هاوريزه وي، سازان،
 ده ق گرتن، کوي، *conformity to :agreement*

2 *social custom* (زه وي ناسي) چينه نيشته وه
 دوايه دواي په ک کان (يان له سهره په ک کان) ○ 1
 هم نويي، تطابق، سازگاري 2 طبقات روسوي متوالي

confounded /kən'faundɪd/ *adjective*
 1 په شوکاو، عه به سراو، تاساو، 2 *confused*
 له غنه تي، گلاو، پيس، گووتې بوو، قيرتي بوو،
 گوو، 1 مهوت 2 قيم، لغتي

confoundedly /kən'faundɪdli/ *adverb*
 په ک چار، زور ○ خيلي

confraternity /,kɒnfɾə'tɜ:ni, US 'kɑ:n-/
noun, pl. confraternities

کومه له ي ديني يان خير خوازي ○ اخوت،
 انجمن اخوت

confre /'kɑ:nfre(r)/ *noun*
 رفيق، ره فق، هه قال، هاورئ ○ رفيق

confrontation /,kɒnfrən'teɪʃn, US
 ,kɑ:nfrən-/ *noun*

روويه پرووونه وه، پهره نگاري، پهره نگاري بونه وه،
 پهره وروو (که و تن): *She wanted to avoid*
 - ○ *another confrontation with her father*
 ○ *ation between employers and unions*
 مواجهه، رويارويي، در گيري

confrontational /,kɒnfrən'teɪʃnl, US
 ,kɑ:nfrən-/ *adjective*

مشت و مر له سهر، کيشه له سهر، جه نجالي،
 هانده رانه، پهره نگاري يانه، شه رخوازانه ○
 سيزه جويانه، تحريک آميز، جنگالي

Confucian /kən'fju:ʃən/ *adjective*, *noun*,
 Chinese, K'ung Fu-tzu

adj سهره کونفوسیوس يان کونفوسیوس ياوره ي
n کونفوسیوسي، شوين کهورو يان په يره وي
 کونفوسیوس Confucius (ماموستا و فيلسوفي
 چيني (ده وروبه ري) 51-479 پيش زايين) ○
 کونفوسیوسي

Confucianism *noun*

کونفوسیوس ياوره ي: سيستمی ناموزگاري به
 ناکاري و قه له فیه کانی کونفوسیوس ○
 کونفوسیوس کرایي

Confucianist *noun*

کونفوسیوس باوهر 〇 کونفوسیوس گرا
confused /kən'fju:zd/ *adjective*

شینواو، شپرز، سهرلن شینواو، سهرکویز،
 وایورماو، شله زاو، تاساو، پeshوکاو: - I'm
used—say all that again 〇 آشفته،
 سردرگم، سراسیمه

confusedly /kən'fju:zdli/ *adverb*
 پeshوکاوانه، به پeshوکاو 〇 با سراسیمگی

confusedness *noun*
 پeshوکاو، عده سراسوی، دهسه پاچه بی، تاساوی،
 گیزی، وری 〇 دستپاچگی، سراسیمگی

confusing /kən'fju:ziŋ/ *adjective*
 پeshوکیتنه، گیزکر، نهروون، نادیار 〇
 گیج کتنده، غیر واضح

confusingly /kən'fju:ziŋli/ *adverb*
 گیزکره رانه، پeshوکیتنه رانه 〇 به طور گیج کتنده

confusion /kən'fju:ʒn/ *noun*
 1 سهرلن شینواوی، سهرگردانی، سهرکویز،
 گیزی، وری، کاسی، پeshوکاو، تاساوی،
 هینواو، وایورماوی، خه جلان، واقمان،
 سهرسوورمان، تیکچون، شله زان، شله زوی،
 شیان، پشینوی، نازاوه، پاشاگردانی 2 ههله،
 شاشی، لئ شیان 〇 1 سردرگمی، سراسیمگی،
 دستپاچگی، حیرت، بهت، اختلال، آشفتهگی،
 اغتشاش 2 اشتباه

confutation /kən'fju:'terfʌn/ *noun*
 پووجهل کردنه، پووج کردنه، به تال کردنه،
 ههله شاندنه، بهرپهرچ داننه، رته کردنه،
 〇 ابطال، رد

conga /'kɒŋgə, US 'kɑ:ŋgə/ *noun*
 کانگا 1 جوری ههله پرتکی کرزی نهمریکای
 باشوور که دهسته ی ههله پرتکی به دوی
 سهرجوی ده کهون 2 پارچه موسیقایی نهو
 ههله پرتکی به 〇 کونگا

conge /'kɒŋgeɪ, US kən'geɪ or 'kɑ:n-
noun

1 دهستوری رویشتن یان رویشتنه
 (مهره خه سی) 2 نارنده وه، مؤلست پندان،
 مهره خه س کردن 3 بوجه مانه وه، سهرجه مانه،
 دووقه دیبون، کورنش، دهسته ونه زهر، داهاتنه وه
 4 مالاوایی 〇 1 اجازه ی عزیمت یا مرخصی 2
 ترخیص 3 تعظیم 4 وداع

congealed *adjective*
 مهبیو، بهستوو، جهلته، جهلغه، رچاو 〇
 منعقدشده، لخته

congealing point *noun*
 خالی بهستن یان مهبین 〇 نقطه ی انعقاد

congealable /kən'dʒi:ləbl/ *adjective*
 مهبیو، له مهبین هاتوو، مهبینی، ده مهبین 〇 قابل
 انعقاد

congealment *noun*

بهستن، توندیوون، خوگرتن، مهبین، رچان،
 گیرسان، گریو به نندیکه وتن، گوروان، گروان 〇
 انجماد، انعقاد، بستگی

congelation /kɒndʒə'leɪʃ(ə)n/ *noun*

مهبین، بهستن، رچان، رهق بیوون، توندیوون،
 گوروان، گروان، مهباندن 〇 انجماد، انعقاد، دلمه،
 بستگی، تخشیر

congener /'kɒndʒɪnə, US kən'dʒi:nə/ *noun*

هاورده گمز، هاوجور، هاوتیره (رووه ک یان
 گیانه وهری) 〇 هم جنسی

congeneric /kɒndʒɪ'nerɪk/ *adjective*, also
congenericous /kən'dʒɛn(ə)rəs/

هاورده گمز، هاوجور، هاورده جهله ک، هاوتیره 〇
 متجانس

congenial /kən'dʒi:niəl/ *adjective*

1 خوش، بهردل، دل گوشاد، دل فریح، دلگیر: a
congenial atmosphere 2 گونجاو، کارخوش،
 هاویر، ریک که ووتو، هاوخواو،
 پیکه وه هله کردو 〇 1 مطلوب، مطبوع 2
 سازگار، هم مشرب

congeniality /kən'dʒi:ni'æləti/ *noun*

1 خوشی، بهردلی 2 گونجاوی، کارخوشی،
 هاویری، هاوخواوی، پیک که ووتو، سازاوی،
 پیکه وه هله کردویی 〇 1 مطبوعیت 2 سازگاری،
 هم مشرب، توافق

congenially /kən'dʒi:niəli/ *adverb*

گونجاوانه، هاوخواوانه، ریک که ووتوانه 〇 به
 طور هم مشرب یا سازگار

congenital /kən'dʒɛnɪtl/ *adjective*

زگماکی، سگماک، بوماوه بی (نه خوشی و هند)،
 ودسی، خواکرد، خوماکی، ذاتی، خودایی: *congenital deafness*
 〇 مادرزادی، موروثی، فطری، ذاتی

congenitally /-təli/ *adverb*

زگماکانه، به شتویه کی زگماک، له خوابی یه وه
 〇 به طور مادرزاد، ذاتا

conger /'kɒŋgə(r), US 'kɑ:ŋ- *noun*, also

conger eel
 (گیانه وه رناسی) مارماسی [Conger conger]
 (نه وریسا)، C. oceanica (نه مریکا) و
 جورده کانی تر 〇 مارماهی

congeries /kən'dʒɛrɪz, US -ɪz/ *noun, pl.*
 same

کله که، تویه له، کومه له، کوما، کؤگا، لؤده،
 collection aggregation 〇 مجموعه، توده

congested /kən'dʒɛstɪd/ *adjective*

1 شلوقایی، شلوق، چر به نندان، ناپوره به نندان،
 شانه ترنجی، قهریالغ، جه نجال: *congested*
city streets 2 ههلازراو، خوین تیزاو،
 سووره بهو 3 (لووت) گراو، کپ 〇 1

برازدحام 2 پرخون 3 گرفته (بینی)
congestion /kən'dʒestʃən/ *noun*

1 شلوقی، ناپوره، چره بندان، قهره بالغی،
 باله به ستو، تیک چرزان، ریبه ندان 2 خوین تیزان،
 پرخونی، هه لازران، سوور یوونهوه 3 (لووت)
 گیران، کپ بوون 1 ازدحام، راهبندان 2 احتقان،
 پرخونی 3 گرفتگی

congius /'kondʒiəs/ *noun, pl. congii*
 /'kondʒiʌ/

پینوهریکی شله ی رومی کون، بهرامبر به
 ههشتیه کی amphora (بهرهت: له لاتینهوه)
 کانجیوس

conglobate /kə:n'gləubət, 'ka:n-,
 'ka:n-/ *adjective*

خر، گروفر، توپله ناسا 1 گرد
conglobation *noun*

خراندن، خر کردن، خره لاندان، توپه لاندن،
 گلنوله کردن، گلنولاندن، گرد کردن 1 گرد کردن

conglomerate /kən'glomərət, US -
 'glə:m-/ *noun, adjective*

1 n توپه له، توپه لیک، تیکه له، توپلاخه،
 بهرده جوش، شفته ی خورسک، کولوک 2
 داموده زگا، گهوره کومپانی (بازرگانی): a medis
 adj conglomerate سهر به یان پینوهندی به
 conglomerate سوه هه به 1 n توده، آمیزه،
 جوش سنگ 2 مجتمع adj وابسته به کانگلو مریتر

conglomeration /kən'gləmə'reɪʃn, US -
 'glə:m-/ *noun*

توپه له، توپه لیک، کومه له، کومه لیک، تیکه له،
 خرانندن، خر کردن، خره لاندان، خره وه بووی،
 گلنولاندن، توپلاخه کردن، توپه لاندن،
 گلنوله کراوی: a conglomeration of
 buildings of different sizes and styles

توده، مجموعه، آمیزه، گرد کردن، کونگلو مریسیون
conglutination /kən'glu:tə'neɪʃn/ *noun*

لینک گیر کردن، پیکالکاندن، پیکه وه نووساندن،
 یه ک پنگرتن، پیکچه سپاندن، جوشدان 1
 انصاق، به هم چسبانی

conglutivative /kən'glu:tɪnətɪv/ *adjective*
 پیکالکتن، یه ک پنگر، جوشده، پیکه وه نووسین،
 پیکه وه چه سپین 1 ملتنق، به هم چسبانده

Congo dye *noun*
 Benzidinc رهنگی کونگو: نهوهرنگانه ی که له

دیه گیرنه وه 1 رنگ کونگو
Congolese /kɒŋgə'li:z/ *noun (pl. same),*
adjective

1 n دانیشتوو یان رهس نه ی کونگو یان کوماری
 دیموکراتیکی کونگو (جاران) 2 ههریه ک
 له زمانه باتنوی یه کانی ناوچه ی کونگو
 adj سهریه کونگو یان کوماری دیموکراتیکی کونگو
 کونگوی

Congo red *noun*

رهنگی سووری کونگو: به شیوگی
 له نالکالین دا سوور و له
 گیراوی ترشه لویکی دا شینه 1 رنگ قرمز کونگو

congrats /kən'græts/ *noun, pl.*
 (نافه رمی) پیروزیایی 1 تبریک

congratulation /kən'grætʃu'leɪʃn/ *noun,*
interjection

n پیروزیایی، جاوړوشنی (لن کردن)
 interj پیروز بڼ، چاوتان رۆشن، چاوتان روون،
 مهباره که، مهباره ک بڼ، خوشی له خوت:
 1 Congratulations on your exam results

تبریک مبارک باد
congratulations *noun, pl.*

پیروزیایی، جاوړوونی، جاوړوشنی (لن کردن)
 تبریک

congratulator *noun*

پیروزیایی که، پیروزیایی بڼ 1 تبریکو
congratulatory /kən'grætʃu'leɪtəri, US
 kən'grætʃələtəri/ *adjective, also*
 congratulative

پیروزیایی یانه: a congratulatory message
 تبریک آمیز

congregant /'kɒŋgrɪ(ə)nt/ *noun*
 نه ندانی کومه لی خواپه رستان یا نوپه کهران 1
 عضو گروه عبادت کنندگان

congregation /kɒŋgrɪ'geɪʃn, US 'ka:ŋ-/
noun

1 کومه لی خواپه رستان یا نوپه کهران (پنجگه له
 قهشه و کور، له کلیسه یه کدا): The
 2 congregation stood to sing the hymn

کومه له، دهسته، جماعت، کورده وه،
 کوبوونه وه، خربوونه وه 3 (له کلیسه ی کاتولیکی
 رومی دا) لیزنه ی هه میسه ی کولیزی کار دیناله کان
 1 گروه عبادت کنندگان اجتماع، جماعت،
 گردآوری، جمع شدگی 3 کانگریگاسیون

congregational /-ʃən/ *adjective*

کومه لی، سهریه کومه له، کومه لی، سهریه
 کومه لی خواپه رستان یا نوپه کهران: -
 regational singing جماعتی، کونگریسونال

Congregational /-ʃən/ *adjective*

کانگریسونال (سهریه یه کیتی کلیسه
 کریستایه تکان که له ودا هه congregation
 بهریرسی کاروباری خوینتی) 1 کونگریسونال

Congregationalism
 /kɒŋgrɪ'geɪʃnəlɪzəm, US 'ka:ŋ-/ *noun*

(ریکخسته) سهریه خوینی یان نازادی کلیه (و
 نه ندانی، خوینی) 1 کونگریسونالیسم

Congregationalist /kɒŋgrɪ'geɪʃnəlɪst,
 US 'ka:ŋ-/ *noun, adjective*

n لایه نگر سهریه خوینی یان نازادی کلیه adj

كونگرېگاسیونالیستی. کانگرېگیشنالیستی ○
كونگرېسینالیست *adj* كونگرېسینالیستی

Congress /'kɒŋɡrəs/, US 'kɑ:ŋɡrəs/ *noun*
كونگرېس: نه‌نجومه‌نی قانون دانان، له‌نهمریکا و
هیندی ولاتي تر ○ کنگره

congress /'kɒŋɡrəs, US 'kɑ:ŋɡrəs/ *noun*
1 کونگرېس، کونگره، کومان، کوبونوه،
کومبین، جفین، کور، دانېشتن 2 نه‌نجومه
(قانون دانان) 3 دېدار، په‌کریښن، سهردان 4
نزیکی، هاوچینی ○ 1 کنگره، مجمع، همایش 2
مجلس (قانون‌گذاری) 3 ملاقات 4 جماع

congressional /kən'ɡreʃənəl/ *adjective*
سهرېه کونگرېس (قانون‌دانان، نه‌مريکا)،
کوبونوه‌وی، جفینی: *a congressional*
committee/bill ○ وابسته به کنگره، همایش
congressionally *adverb*

به‌شيوه‌ي‌کې کوبونوه‌وی ○ به‌طور کنگره‌ای
Congressional Medal = Medal of Honour
Congressman /'kɒŋɡresmən, US
'kɑ:ŋɡrəs-/ *noun, pl. -ngressmen*
(له‌نهمريکا) نه‌ندام يان نوښه‌ری کونگرېس ○
نماینده‌ی کنگره

Congressperson /-pɜ:sn, US -pɑ:rsn
noun
(له‌نهمريکا) نه‌ندام يان نوښه‌ری کونگرېس ○
نماینده‌ی کنگره

Congresswoman /'kɒŋgreswumən, US
'kɑ:ŋɡrəs-/ *noun, pl. -men*
(له‌نهمريکا) نه‌ندامی کونگرېس (ژن ب.ت. له
نه‌نجومه‌نی نوښه‌ران‌دا) ○ نماینده‌ی کنگره (ژن)

congruence /'kɒŋɡruəns, US 'kɑ:ŋ-/
noun, also congruency

1 لیک‌چوون، هاو‌شيوه‌ی 2 ریک‌که‌وتن،
په‌ک‌که‌وتن، په‌ک‌گرتنه‌وه، په‌ک‌گیری، سازان،
گونجان 3 به‌رامبه‌ری، جووتی، جووت‌بوون،
هاو‌نه‌ندازه‌ی، هاو‌قه‌واره‌ی، به‌قه‌دیه‌کی،
په‌کسانی، هاو‌ریکی، هاو‌ته‌رازی 4 گونجاوی 5
(پیرکاری و نه‌ندازه) به‌رامبه‌ری، وه‌کیه‌کی ○ 1
تثابه 2 توافق، موافقت 3 تساوی 4 مناسبت 5
هم‌نهستی

congruent /'kɒŋɡruənt, US 'kɑ:ŋ-/
adjective

1 به‌رامبه‌ر، به‌قه‌دیه‌ک، جووت، په‌کسان،
هاو‌نه‌ندازه، هاو‌قه‌واره، هاو‌میزان، هاو‌ریک،
هاو‌ته‌راز 2 گونجاو، له‌بار، شیاو 3 په‌ک‌که‌وتو،
ریک‌که‌وتو، سازاو 4 (پیرکاری و نه‌ندازه)
به‌رامبه‌ر، وه‌کیه‌ک ○ 1 هم‌ارز، معادل 2 مناسب
3 سازگار، موافق 4 هم‌نهشت

congruity /-ɡru:ti/ *noun, pl. congruities*
1 سازان، گونجان، په‌ک‌که‌وتن، ریک‌که‌وتن،
ده‌قی، په‌ک‌گرتنه‌وه، په‌کان‌گیری 2 گونجاوی 3

به‌رامبه‌ری، په‌کسانی، هاو‌میزان، هاو‌ریکی،
هاو‌ته‌رازی، جووتی 4 خالی په‌ک‌که‌وتن يان
جووت‌بوون، جه‌مه‌ر ○ 1 سازگاری، سازش،
هم‌خوانی 2 تناسب 3 هم‌ارزی 4 نقطه‌ی تلاقی

congruous /'kɒŋɡruəs/ *adjective*
1 گونجاو، له‌بار، شیاو 2 جووت، ده‌ق،
په‌ک‌که‌وتو، سازاو: *a congruous theme* ○
1 مناسب، درخور 2 مطابق، سازگار

conic /'kɒnik, US 'kɑ:nɪk/ *adjective*
1 قووجک‌ه‌ی، قووج‌ه‌کی، گومه‌زی، کوف‌کی،
که‌لله‌قه‌ندی، 2 conical. *conic section* -
مخروطی شکل

conical /'kɒnikl, US 'kɑ:n-/ *adjective*
قووج، قووج‌ه‌کی، قووج‌که‌ناسا، که‌لله‌قه‌ندی،
گومه‌زناسا، گومه‌زی، قووج‌ه‌کی: *conical*
projection: نه‌خشه‌کېشی گومه‌زی ○
مخروطی شکل

conically /'kɒnikli, US 'kɑ:n-/ *adverb*
قووجانه، به‌شيوه‌ي‌کې قووج‌ه‌کی ○ به‌طور
مخروطی شکل

conic section *noun*
برگه‌ی قووج‌ه‌کی یا گومه‌زی ○ مقطع مخروطی
conics *noun, pl.*
قووج‌کان، قووج‌که‌مه‌نی، کوف‌ووج‌ک
مخروطات

conical surface *noun*
(پیرکاری) رووی قووج‌ه‌کی يان گومه‌زی،
ناستی گومه‌زی ○ سطح مخروطی

conidial *adjective*
(رووه‌ک‌ناسی) توزیلکه‌ی، سهرېه‌ی توزیلکه ○
وابسته به کونیدیوم

conidium /kəʊ'nɪdɪəm/ *noun, pl. conidia*
/-diə/

(رووه‌ک‌ناسی) توزیلکه، سپور يان توویتیکی
ناره‌گه‌زی که‌له‌سر نووکی *fungi* دا به‌ره‌م
دی (بهره‌ت: له‌لاتینی نو، له *konis* یونانی
"توز" + باشگری چکولاندنی *-idium*) ○
کونیدیوم

coniferous /kə'nɪfərəs/ *adjective*
(سهرېه) سنه‌ویه‌ری په‌کان، له‌تیره‌ی سنه‌ویه‌ره‌کان
(وابسته به) مخروطیان

conifer(s) /'kɒnɪfə, US 'kɑ:n-/ *noun*
سنه‌ویه‌ری په‌کان، تیره‌س‌نه‌ویه‌ر [ده‌سته
مخروطیان] ○ *Coniferales*

coniine /'kɑ:nɪn:/ *noun*
(کیمیا) کونین: ناوښه‌ییکې زارای هه‌لمبو
[C₈H₁₇N] volatile، له *hemlock* و گیاکانی
ترا هیه ○ کونین

conj = conjunction
conjecturable /k'dʒəktʃərəbl/ *adjective*
واده‌زانری، واده‌نری، شیاوی مه‌زنده ○

حدس‌زدنی
conjectural /kən'dʒektʃərəl/ *adjective*

وادانه‌رانسه، مەزەندەیی، گومان، گۆترە، وادانراو، وازانراو، بەینی وادانان، لەسەر بنەمای گومان یان وادانان: *Some of the stages of the Earth's development are purely conjectural* حدسی، فرضی

conjecturally *adverb*

بە مەزەندە، بە راویژ ○ حدساً

conjecture /kən'dʒektʃə(r)/ *noun*

1 وازانین، وادانان، مەزەندە، گۆترە، گومان، بۆجیوون، راویژ 2 بنچینه یان تیۆرییەکی نەسەلمینراوی زانستی یان بیرکاری، دۆز (وەک هێ بیرکاری) بەرلەوێ بەسەلمینری یا نا ○ 1 حدس، فرض، ظن 2 کانکتور

conjoined twin = Siamese twin

conjoint /kən'dʒɔɪnt/ *adjective*

1 یەک‌گرتو، هەف‌گرتو، united, conjoined
2 پێکەوه‌بەستراو، پێکەوه، هاوبەش، پێکەوه‌گریدراو ○ 1 متحد 2 بەهەمیوستە، مشترک
conjointly /kən'dʒɔɪntli/ *adverb*

پێکەوه، بەهەم‌کەوه ○ تۆمأ، مشترکاً

conjugal /'kɒndʒʊɡl, US 'kɑ:n-/ *adjective*

سەرەه‌ه‌و‌سەر‌گیری یان ژن‌ومێردایەتی ○ وابەستە بە زناشویی

conjugality /kɑ:ndʒu'æləti/ *noun*

دوخی ژن‌ومێردایەتی ○ حالت زناشویی

conjugally /'kɒndʒʊɡli, US 'kɑ:n-/ *adverb*

بە رێگای ژن‌ومێردایەتی‌یەوه ○ بە روش زناشویی

conjugal rights *noun, pl.*

مافی ژن‌ومێردایەتی ○ حقوق زناشویی

conjugate /'kɒndʒʊɡət/ *adjective, noun*

1 (زمانەوانی) جووت، هاوڕەگ، هاوڕەش، هاو‌داڕەشتە، یەک‌داڕەشتیان‌هەبە، خاوەنی‌داڕەشتی‌هاوبەش common derivation, هاوڕەگ و هاو‌وا‌نا: 2 conjugate words جووت، دو‌وا‌نە، پێکەوه، پێکەوه‌بەستراو، 3 coupled (زینە‌ناسی، گایتە‌کان) پێکەوه‌نووساو، fused 4 هاو‌نیر conjugateness conjugately *adv*

○ 1 مزدوج، متحدا‌لاشتاق 2 مزدوج، تۆم، بیوسەبەم 3 کانجیوگیت 4 مە‌بو‌غ

conjugate protein *noun*

پرو‌تینی‌هاو‌نیر: hemoglobin is a conjugated protein

○ پرو‌تین مە‌بو‌غ

conjugation /kɒndʒu'geɪʃn, US

'kɑ:ndʒə-/ *noun*

1 گەردان، گەردان‌کردن، ورد‌کردنەوه 2 هاو‌نیری (لە لاتینەوه = con "هاو"، پێکەوه، = jugum "نیر"، جووتی، جووت‌گیری، جووت‌گرتن 3

کارە گەردان‌کراو‌ه‌کان **conjugal** *adj*
conjugationally *adv* ○ 1 صرف 2

هە‌بو‌غ، گۆشن‌گیری 3 افعال‌تصریفی

conject /kən'dʒʌŋ(k)t/ *adjective*

adj 1 یە‌ک‌گرتو، یە‌ک‌خراو، پێکەوه‌بەستراو،

هاوبەش، united, conjoined

influences 2 (موسیق) سەرەبە‌بزات یان

جوولە‌پێکی‌ ناواز‌نیوان‌ تۆتە‌لیک‌نزیکیە‌کانی

بە‌یزە‌پێ 3 (ماف) ئەو‌خزم و کەسانە‌دە‌گرتەوه

کە‌بە‌هۆی‌ نزیکیە‌تی‌ ناتوان‌بە‌قازانج‌یان‌ دژی

کە‌سێ‌ گە‌وا‌هی و شایە‌تی‌ بە‌دن In (رێزمان)

پێکەوه‌بەستراوی: ناو‌ل‌کاری‌ کە‌ دوو‌رستە‌یان‌

کلۆز‌پێک‌ دە‌بە‌سێتەوه (ب.ن. however) 2

شتێ‌ کە‌ بە‌شتێ‌یان‌ بە‌شیکێ‌تر‌ دە‌بە‌سێتەوه

(conjunctly adv ○ 1 متحد، مشترک 2 و

3 کو‌نجانکت 1 n و 2 کو‌نجانکت

conjunction /kən'dʒʌŋkʃn/ *noun*

1 (رێزمان) ییت‌یان‌تێپی‌پێوەندی، پیتی

پێکەوه‌بەست(ن) یان‌بە‌ستەوه، پیتی‌لیک‌دەر،

وشە‌لیک‌دەر (ب.ن. or, but, if, and) 2

بە‌ک‌شتن، دانە‌دە‌م، تیک‌هە‌ل‌کێشان، لی‌ک‌دان،

یە‌ک‌گرتن، خستە‌سەر، پێک‌بە‌ستراوی،

پێک‌و‌بە‌ستراوی، پێک‌بە‌ستی، پێوە‌ست‌بوون،

working in conjunction combination

3 with state and local authorities

(ئە‌ستێره‌وانی) جووت‌بوون 4 هاو‌کاتی، هاو‌شوینی

(روودان‌یان‌رێکەوتن‌لە‌یەک‌کات و شوین‌دا؛

(conjunctionally adv ○ 1 حرف‌ربط 2 تلفیق، اتصال، پیوستگی 3

(اخترشناسی) قران 4 تزامن، تماکن

conjunctiva /kɒndʒʌŋ(k)'tʃɪvə, US

kən'dʒʌŋ(k)'trɪvəl/ *noun, pl.* conjunctivas or conjunctivae

(تو‌پیکاری) کانجاکتیفا، پێک‌بە‌ند،

پێک‌بە‌ست(ه)؛ بە‌رده‌پێکی‌روون‌کە‌ره‌قینه

sclera (sclerotic) و ساخ‌ینه‌ی‌cornea چاو

داده‌پۆشی؛ بە‌رده‌ی‌کیمی‌mucous membrane

نیوه‌وی‌پێلووی‌چاو ○ ملتحمه

conjunctival *adjective*

سەرە‌یان‌پێوەندی‌بە‌کانجاکتیفاوه‌هە‌یه ○

وابەستە‌بە‌ملتحمه

conjunctive /kən'dʒʌŋktrɪv/ *adjective, noun*

adj (رێزمان) لی‌ک‌دەر، پێکەوه‌بە‌ست، بە‌ستەر n

پیتی‌پێوە‌ندی (-onjunctively)

adv /kən'dʒʌŋktrɪvli/ ○ **adj** رابط، عطفی n

حرف‌ربط

conjunctivitis /kən'dʒʌŋktɪ'vaɪtɪs/ *noun*

(بێ‌شکی) چاوپێشە، هە‌لا‌وسان‌یا‌هە‌و‌کردنی

conjunctiva ○ ورم‌ملتحمه

conjuncture /kən'dʒʌŋkʃə(r)/ *noun*

ویزدانی کار، به‌نهرک‌زانی (ن)، شیلگیر، به‌رشت،
سهرراستی، دلسوزی، بی‌دغدغی
○ وظیفه‌شناسی، جدیت

conscientious objection noun

دژایه‌تی شهر، به‌رهه‌لستی‌تی لگه‌ل شهر،
ناره‌زایی یان به‌رهه‌لستی ویزدانی (= له‌به‌ر
هوی دینی یان ناکاری moral نه‌چوونه نیو
ریزی هیزه چه‌ک‌داره‌کان) ○ مخالفت جنگ

conscientious objector noun

دژی شهر، دژبه‌ر یان به‌رهه‌لستی شهر، دژی
تون‌دوتیزی شهر ○ مخالف جنگ، مخالف
خشونت جنگی

conscionable /'kɒnʃənəbl/ adjective

○ conscientious زیرانه، دروست، ره‌وا، معقول

conscious /'kɒnʃəs, US 'kɑ:n-/ adjective

1 هوشیار، ناگادار، خه‌به‌ردار، به‌هرنج، وریا،
به‌ناگا، خوناگا، وریا 2 به‌مه‌به‌ست، نه‌نقه‌ست،
خوکر دوو 3 بیریار، هزرمه‌ند 4 هه‌ستیار 5
شهرمین، به‌شوگا، تاساو ○ 1 هشیار، مشعر،
ملفت، آگاه، خودآگاه 2 عمدی 3 متفکر 4 حساس
5 خجول، دستیارچه

the conscious /'kɒnʃəs, US 'kɑ:n-/ noun

○ هوشیاری، هه‌ست، خوناگاداری، خوناگایی
خودآگاهی

consciously /'kɒnʃəsli, US 'kɑ:n-/ adverb

هوشیارانه، ناگادارانسه، به‌نه‌نقه‌ست:

Consciously or unconsciously, you made

a choice ○ آگاهانه، عمدی

consciousness /'kɒnʃənsəs, US 'kɑ:n-/ noun

1 هوشیاری، ناگاداری، به‌ناگایی، هوش، خه‌به‌ر،
خوناگایی، خوناگاداری، وریایی 2 ویزدان ○ 1
هشیاری، خودآگاهی 2 وجدان، ضمیر

consciousness-raising noun

بر‌دنه‌سهره‌وهی (ناسستی) هوشیاری یان
ناگاداری، روشن‌گه‌ری: *a consciousness-*

raising group ○ ارتقاء آگاهی

conscript /'kɒnskript, US 'kɑ:n-/ noun, adjective

n سهریاز، بانگ‌کراو بو سهریازی *adj* خاموشی
شینوهی سهریازگیری (نهره‌تشت) ○ *n* مشمول،
سریاز وظیفه *adj* کانسکریبت

conscripted adjective

بانگ‌کراو، نیو‌ها‌توو (بو سهریازی) ○ احضار‌شده

conscription /kən'skɪpʃn/ noun

خزمه‌ت، ره‌ش‌بگیری، سهریازگیری زوره‌کی،
سهریازی، بانگ‌کراو بو سهریازی، نیو‌ها‌توو بو
سهریازی ○ خدمت وظیفه، سریازی الزامی

consecrated adjective

1 بی‌روز، هه‌زه‌خ 2 تایه‌ت دراو، تهرخان‌کراو

1 متبرکه 2 اختصاص‌یافته

consecration /,kɒnsə'kreɪʃn, US 'kɑ:n-/ noun

1 تهرخان‌کردن، تهرخان‌کراوی، تایه‌تی‌دان،
ته‌رخان‌دان 2 پی‌روزی، پی‌روژاندن، نایینی‌کردن 3
ناهه‌نگ یان ری‌وره‌سمی دانان یان هه‌لی‌ژاردن
(قه‌شه‌ین ده‌پشته گه‌وره‌قه‌شه: *consecrator n*
(consecratory adj) ○ 1 وقف، تخصیص 2
تبرک، تقدیس 3 مراسم انتصاب، ارتسام

consecrative /kən'sekjətrɪv/ adjective, also -cratory /'kɒnsikrətəʊrɪ/

ته‌رخان‌دراو، تایه‌ت دراو، تهرخانه ○ وقفی
consecution /,kə'sə'kju:ʃən/ noun

یه‌ک‌له‌دوای یه‌ک‌هاتن، به‌رودوایی،
دوابه‌دوای یه‌ک‌بوون، له‌بشت‌سهریه‌ک‌بوون،
په‌ستایی، په‌یتایی، زنجیره‌یی ○ توالی، تلسل

consecutive /kən'sekjətrɪv/ adjective

دوابه‌دوای یه‌ک، له‌بشت‌سهریه‌ک،
یه‌ک‌له‌دوای یه‌ک، له‌په‌ستا، په‌تاپه‌یتا: *served*
four consecutive terms in office ○ متوالی،
پشت سرهم

consecutive lines noun, pl.

هیله دوابه‌دواکان یا به‌روداوکان ○ خطوط‌متوالی

consecutively /kən'sekjətrɪvli/ adverb

به‌شینوه‌یه‌کی دوابه‌دوای یه‌ک، به‌شینوه‌یه‌کی
به‌رودوا، له‌بشت‌سهریه‌ک، یه‌ک‌له‌دوای یه‌ک،
له‌په‌ستا، په‌تاپه‌یتا: *The plays will be*
performed consecutively and will last

eight hours ○ به‌طور متوالی، بی‌دری

consecutiveness /kən'sekjətrɪvnəs/ noun

یه‌ک‌له‌دوای یه‌ک‌هاتن، به‌رودوایی،
دوابه‌دوای یه‌ک‌بوون، له‌بشت‌سهریه‌ک‌بوون ○
توالی

consensual /kən'senʃuəl/ adjective

1 (صاف) به‌ینی ینخوش‌بوونی دوولایه‌نه: *a -*
sual contract 2 (کاره‌ندام‌ناسی) خونه‌ویسته
○ 1 مبنی بر رضایت دوطرفه 2 غیرارادی

consensually adverb

خونه‌ویستانه ○ به‌طور غیرارادی

consensus /kən'sensəs/ noun

1 ریک‌که‌وتن، یه‌ک‌که‌وتن، ینک‌هاتن،
هاوده‌نگی، هاویری، قابل‌بوون، یه‌ک‌رایي:
There is a growing consensus of opinion

an attempt to reach a on this issue

2 *consensus* ره‌زامه‌ندی، ینخوش‌بوون 3

بو‌چوون به‌کومل، بو‌چوونی گشتی، رای زوریه،

بو‌چوونی زورینه ○ 1 توافق، اتفاق‌نظر 2

رضایت 3 اجماع، نظر اکثریت

consent /kən'sent/ noun

1 ره‌زامه‌ندی، ینخوش‌بوون، قابل‌بوون،
رازی‌بوون: *to refuse/withhold your consent*

2 ریک کهوتن، یک کهوتن 3 ریدان، دهستور، ریکه کردن، permission 1 رضایت 2 موافقت، توافق 3 اجازه

consentaneity *noun*, also *-nsentaneousness*

قایل بوون، ریک کهوتن، یک کهوتن، سازان، رالیوون، پینل بوون، رالمهسربوون 1 موافقت، مطابقت

consentaneous /kɒnsən'teɪniəs/ *adjective*

ریک کهوتو، یک کهوتو، رازی، قایل، رالمهس، پینخوش بوو (consentaneously *adv*) 1 موافق، مطابق

consentient /kən'senʃ(ə)nt/ *adjective*

(کون) ریک کهوتو، یک کهوتو، رازی، پینل، قایل، رالمهس، پینخوش بوو 1 موافق، مطابق

consenting *adjective*

پینخوش بوو، قایل، رازی، رالمهس، رالیوو، پینل، بهردار 1 راضی

consenting adult *noun*

مروفي زیر و ینگهشتو 1 آدم عاقل و بالغ

consequence /kɒnsɪkwəns, US

'kɑ:nsəkwəns/ *noun*

1 نه نجام، ناکام، پینازو 2 گرنگایه تی 3 بله وایه ی بهر، پایه بهرزی 4 (consequences) دهره نجامه کان، ناکامه کان 1 پیامد، نتیجه 2

اهمیت 3 مقام رفیع 4 (در جمع) عواقب

consequent /kɒnsɪkwənt/ *adjective, noun*

adj ناکامی، نه نجامی، له نه نجامی، له ناکامی، لیکه وته له، لیوه بوو، 1 *n* resultant (لوزیک)

نه نجام، بهر نجام، ناکام، پینازو 2 نه نجامی سروشتی 1 *adj* نتیجه ی، متج از 1 *n* تالی، نتیجه 2 نتیجه ی طبیعی

consequential /kɒnsɪ'kwɛnʃl, US

'kɑ:nsə'k-/ *adjective*

1 گرنگ، بهرکه فتی: *a grave and -equential event* 2 له خوابی، خوابی زل، گومسرا، خوابی گرنگ 3 له نه نجامی، نه نجامی، لیوه بوو 1 مهم 2 مغرور 3 متج، ناشی از، متج از

consequentialism *noun*

نه نجام گه ری، نه نجام خوازی 1 نتیجه گرای

consequentialist *noun, adjective*

n نه نجام گه ری، نه نجام خواز *adj* نه نجام گه ری یانه، سهره یان پیوه ندی به نه نجام گه ری یوه هه یه 1 نتیجه گرا *adj* نتیجه گرایانه

consequently /-fəli/ *adverb*

له خوابی یانه 1 مغرورانه

consequently /kɒnsɪkwəntli, US

'kɑ:nsəkwəntli/ *adverb*

له نه نجام دا، له ناکام دا، له بهر نه وه، جا که وایه 1 در نتیجه، بنابراین

conservancy /kən'sɜ:vənsi, US -'sɜ:rv-/

noun, pl. conservancies

1 پاراستی ژینگه ی سروشتی یان سهرچاوه سروشتی یه کان، ژینگه یاری 2 ناوچه ی پاراستن یا یاریزراو (ژینگه) 3 فرمانیه رانی پاراستن، ژینگه یاریزان 1 حفاظت محیط طبیعی یا منابع طبیعی 2 منطقی حفاظت شده 3 ماموران حفاظت

conservation /kɒnsə'veɪʃn, US

'kɑ:nsər'v-/ *noun*

1 پاراستن، ناگالی بوون، راگرتن، پاراستی ژینگه ی سروشتی یان سهرچاوه سروشتی یه کان، ژینگه یاری: *to be interested in wildlife*

conservation 2 (فیزیک) پاراستن، مانه وه: **conservation** 3 *energy conservation* دهس پیوه گرتن، دهس گرویی 1 حفاظت، حفظ، حفاظت محیط

طبیعی یا منابع طبیعی 2 بقا، بایستگی، پایداری (فیزیک) 3 صرفه جویی

Conservation area *noun*

ناوچه ی پاراستن یان یاریزراو 1 منطقی حفاظت شده

conservation of charge *noun*

پاراستی بارگه، بارگه یاری 1 بقای بار

conservation of energy *noun*

پاراستی وزه، مانه وه ی وزه، وزه یاری 1 بقای انرژی

conservation of mass *noun*

پاراستی قباره یان بارسته 1 بقای جرم

conservation of matter *noun*

پاراستی ماده یان که ره سه، ماده یاری 1 بقای ماده

conservation of momentum *noun*

پاراستی بره جووله 1 بقای اندازه ی حرکت

conservation of orbital symmetry *noun*

پاراستی هاوتایی یا لیکچوویی خولگه (توریتال) 1 بقای تقارن اوربیتال

conservationist /kɒnsə'veɪʃənɪst, US

'kɑ:nsər'v-/ *noun*

ژینگه یاری، ژینگه وان، لایه نگری پاراستی ژینگه، لایه نگری بزوتنه وه ی سوزه کان 1 طرفدار حفاظت محیط زیست

conservation law *noun*

زاگون یان قانونی پاراستن 1 قانون بقا

conservatism /kən'sɜ:vətɪzəm, US -

'sɜ:rv-/ *noun*

کونه یاری 1 محافظه کاری

Conservatism /kən'sɜ:vətɪzəm, US -

'sɜ:rv-/ *noun*

1 بنجینه کانی پارتی کونه یاری له سیاسه تی بریتانیا دا 2 باوهر یان بوجوونیکسی سیاسی که پی وایه کومه لگا ده بی به نهمی بیته گورین 1 کنسرواتیسم

conservative /kən'sɜ:vətɪv, US -'sɜ:rv-/

adjective, noun

the 1 کونه پارټي، کونه پارټيانه: **adj**
the 2 *conservative views of his parents* ناسايي
 3 (فيزيک) پارټي *n* مړوی کونه پارټي،
 کونه پهرست **adj** 4 محافظه کار، محافظه کارانه 2
 معمولی 3 پایستار (فيزيک) *n* آدم محافظه کار

Conservative /kən'sɜ:vətɪv, US -'sɜ:rv-/
 adjective, noun

adj سربه پارټي کونه پارټي بریتانیا: **-vative**
n members/supporters نه‌ندام یان لایه‌نگری
 پارټي کونه پارټي بریتانیا ۵ کنسرواتیو

conservatively /kən'sɜ:vətɪvli, US -
 'sɜ:rv-/ **adverb**

کونه پارټيانه ۵ به طور محافظه کار

Conservative Party noun

(له بریتانیا) پارټي کونه پارټي ۵ حزب محافظه کار
conservatoire /kən'sɜ:vətwa:(r), US -
 'sɜ:rv-/ **noun**

ناموزگای موسیقا و شانو، هوندرستانی موسیقا
 یان شانو، قوتاب‌خانه یان کولتیزی موسیقا و
 شانو ۵ هنرکده‌ی موسیقي

conservator /kən'sɜ:vətə(r), US -'sɜ:rv-/
 noun

پارټي‌ر، نوبه‌دار، ناگادیر ۵ حافظ، نگه‌بان

conservatorium /kən.sə:və'tɔ:riəm/
 noun, pl. conservatoriums or conservatoria =
 Australian term for conservatoire
conservatory /kən'sɜ:vətɪ, US -
 'sɜ:rvətɔ:ri/ **noun**, also conservatoire, pl.
 conservatories

1 گول‌خانه، گهرم‌خانه، شنگه‌ی شوو‌شویی 2
 (زورتر له نهمریکا ی) باکووری =
 conservatoire ۵ گل‌خانه

conserve /'kɒnsɜ:v, US 'kɑ:nsɜ:rv/ **noun**

مره‌با، خوشاو، کمبوت، jam ۵ مربا، کمبوت

considerable /kən'sɪdərəbl/ **adjective**,
 noun

adj 1 گرنګ، به‌رجاو، شیاوی بایه‌خ‌پندان،
 به‌بایه‌خ، شایانی تیبتی، جني سهرنج: **Damage**
to the building was considerable 2 زور و
 زه‌بن، گه‌لی، زور، گهره *n* راده، نه‌ندازه یا بری
 به‌رجاو ۵ **adj** 1 قابل ملاحظه، مهم 2 عمده،
 بسیار، بزرګ *n* حد یا مقدار قابل ملاحظه

considerably /kən'sɪdərəbli/ **adverb**

به شتو‌یه‌کی به‌رجاو، زور؛ گه‌لیک ۵ به طور
 قابل ملاحظه‌ای؛ بسیار

considerate /kən'sɪdət/ **adjective**

تیبتی، به‌سهرنج، دلی خه‌لیک راده‌گری، له
 رووی سهرنجه‌وه، تیبتندی سهرنج
 (considerateness *n*) circumspect ۵
 باملاحظه، از روی ملاحظه

considerately /kən'sɪdərətli/ **adverb**

له رووی تیبتی یان سهرنجه‌وه: **She drives carefully and -siderately**
 ۵ از روی ملاحظه
consideration /kən.sɪdə'reɪʃn/ **noun**

1 سهرنج، تیبتی، بال، بایه‌خ، وردبو‌نوه،
 خورده‌بو‌نوه، تیرامان، قوول‌بو‌نوه، تی‌روانین،
 بیرکرده‌وه، سهرنج‌پندان، ره‌چاو‌کردن،
 بایه‌خ‌پندان، به‌هیند‌گرتن، راگرتی دلی خه‌لیک،
 به‌ته‌نگه‌وه‌بو‌ن، به‌جوری، لیکدانه‌وه،
 لیکولینه‌وه: **after long consideration he**
agreed to their requests 2 پرس، بایه‌ت، مزار
 3 هق، به‌لکه 4 یاداشت، ده‌س‌خوشانه 5 باره 6
 گرنگ‌ایه‌تی (زاراو و نیدیوم‌ه‌کان: **in**

consideration of له یان به یاداشتی: **a small sum in**
on no consideration of your services
 ۵: **consideration** به هیچ شتو‌یه‌ی، قعت، همرګیز،
 به هیچ کلوجی ۵ **under consideration**
 خه‌ریکه لیکولینه‌وه‌ی لن ده‌کری، له‌زیر
 لیکولینه‌وه‌دا ۵ **worthy of consideration**
 شایانی سهرنج‌پندان یان وردبو‌نوه‌وه ۵ 1
 توجه، دقت، مشاهده، مذاقه، ملاحظه، اندیشه، اعتنا،
 رعایت، بررسی 2 مسأله، موضوع 3 دلیل، علت 4
 یاداش 5 پول 6 اهمیت

considered **adjective**

لیکولرو، لیکه‌وه‌دراو، لیکولینه‌وه‌له‌سهرکرو،
 جینی‌سهرنج، شیاوی سهرنج، گرنګ: **a**
considered opinion ۵ بررسی‌شده، مهم

considering /kən'sɪdərɪŋ/ **preposition**,
 conjunction, **adverb**

به سهرنج‌دان به‌و‌شته، به ره‌چاو‌کردنی، نه‌کدر
 هه‌موو شتی لیک بده‌پنه‌وه، چونکه، له‌چاو: **he**
did well considering his limitations
considering he was new at the job, he did
quite well ۵ با توجه به این‌که، نظر به
consignee /kən.sai'ni:/ **noun**

وه‌رګر، بونیردراو ۵ دریافت‌کننده

consignment /kən'samnt/ **noun**

1 بار، کله‌وپه‌ل، نارده‌مهنی: **a consignment**
 2 of medicines ناردن، به‌ری‌کردن، هه‌ناردن
 ۵ 1 محموله 2 ارسال

consignment note **noun**

بارنامه، تیبتی ناردن ۵ بارنامه

consigner **noun**, also consignor

نیزه‌ر، بارنیز، به‌ری‌کهر، هه‌نیز ۵ فرستنده

consistency /kən'sɪstənsi/ **noun**, pl.
 consistencies, also consistence /kən'sɪstəns/

1 سازان، گونجان، یه‌ک‌گرتنه‌وه، یه‌ک‌ه‌وتن،
 ریک‌ه‌وتن، یه‌ک‌ه‌نگی، هاوریکي، یه‌کان‌گیری
 2 به‌رده‌وام‌بو‌ن، یه‌کینه‌یی، له‌سهر‌رو‌پشتن،
 دریزه‌ده‌دان، چه‌سپیوی، جینی‌گیری، سه‌قام‌گیری،

مهر به نه بزوين يان کومه لي له نه بزوينه کان ۱
ايسته به حرف صامت 2 هم خواني

consonant cluster noun

هیشووی نه بزویته کان: زنجیره ییکی دوو یان چند نه بزوین له سهره تاي پرگه (وهک له وشه یی *splash* /splæʃ/ یان له کوتایي پرگدا (وهک *tests* له دا) خوشه یی هم خوان ها

consonantly /'kɒnsənəntli, US 'kɑ:n-/ *adverb*

هاوده ننگانه، به شپوه ییکی هاوده ننگ ۱ به طور هماهنگ

consonant shift noun

گوراني نه بزوین (له میژووی زمان یان زاراوه یی، نه و گورانانه بووه هوی جیاوازی نه لمانی له زمانه کانی تری هیند و نه وروپی) ۱ تغییر هم خوان

consort /'kɒnsɔ:t, US 'kɑ:nsɔ:t/ *noun*

1 هاوسر (بادشا یان شاهن 2 زن، میزد، هاومل 3 کشتهی هاوړی یان له گمل، کشتهی هاوسه فدر ۱ همر 2 زوجه، زوج 3 کشتهی همراه

consort /'kɒnsɔ:t/ *noun*

دهسته یی ییکی چکوله ی موسیقاژه نه کان پیکه وه، زورتر بو لیدانی موسیقای Renaissance ۱ کونسورت

consortium /kən'sɔ:tɪəm, US -'sɔ:rt-/ *noun, pl. consortia* /-tɪə/ or *consortiums*

1 هاویه شداري، پیکه وه کاری، یهک گرتووی دارایی (چند کومپانی، بانک و هند) 2 کومه ل ۱ کنسرسیوم 2 جمعیت

conspicuous /kɒnspe'sɪʃ(ə)l/ *noun, adjective*
(زینده ناسی) *n* هاوچور، هاوچیشن *adj* نه ندای هاوچور یان هاوچیشن ۱ *n* هم نوع، هم گونه *adj* عضو هم نوع

conspicuity noun

هاوچوری، هاوچیشن ۱ هم نوعی، هم کونگی **conspicuous** /kən'spekʃəs/ *noun*

1 کورته، بوخته 2 چاویا گپانی گشتی، سهردان یان چاویا خشانندی به گشتی ۱ خلاصه، چکیده 2 بازید عمومی

conspicuity /kɒnspr'kju:ti/ *noun*

دیاربون، به ناویانگ، دیار، بهرجهسته، روون، ناشکرایي، بهرجهسته یی، conspicuousness ۱ وضوح، مشخص بودن

conspicuous /kən'spɪkjʊəs/ *adjective*

ناسراو، به ناویانگ، دیار، بهرجهسته، روون، ناشکرا، راشکاو، خویا، بهرچاو، زهق ۱ منهور، هویدا، معلوم، مشخص، واضح، چشمگیر، فاحش

conspicuous consumption noun

دهسبلاوی خویشانده رانه یان خونونه رانه، به کارهینان یان دهسبلاوی بو خونواندن، مهسره فی بو خونواندن، مهسره فی خویشانده رانه یان خونونه رانه ۱ مصرف مظاهرا نه

conspicuously /kən'spɪkjʊəsli/ *adverb*

به شپوه ییکی دیار، بهرچاوانه، به شپوه ییکی بهرچاو ۱ به طور مشخص

conspiracist noun

لایهنگری تیوری پیلان ۱ طرفدار نظریه یی توطئه

conspiracy /kən'spɪrəsi/ *noun, pl. conspiracies*

1 پیلان، سازو باز، کومپلو، کهین و بهین، هاوده هستی، گله کومه: *a conspiracy to overthrow the government* ۱ *conspiracies* ۲ *against the president* 2 هاوکانی ۱ توطئه، دسیسه، تبانی 2 تقارن

conspiracy of silence noun

پیلانی بی دهنگی ۱ توطئه یی سکوت

conspiracy theory noun

تیوری پیلان (= باوه ری که پیلانیکی نهینی بهرپر سه بو رووداویکی تابه یی) ۱ تیوری توطئه

conspirator /kən'spɪrətə(r)/ *noun, also conspirer*

پیلان گپ، به شدار له پیلان دا ۱ توطئه گر **conspiratorial** /kən'spɪrətɔ:riəl/ *adjective*

پیلان گپری یانه، پیلان گپانه ۱ توطئه آمیز

conspiratorially /kən'spɪrətɔ:riəl/ *adverb*

به شپوه ییکی پیلان گپری یانه ۱ به طور توطئه آمیز

constable /'kɒnstəbl, US 'kɑ:n-/ *noun*

1 *police constable* = 2 نه فهری پولیس 3 فهرمان داری قه لای پاتشایی 4 (میژووی) پایه بهر زترین کار به دست له مالی پاتشادا ۱ *police constable* = 2 افسر پلیس 3 کوتوال 4 کونسابل

constabulary /kən'stæbjələri, US -ləri/ *noun, pl. constabularies*

پولیس، هیزی پولیس (ناوچه یان شارئ) ۱ پولیس، نیروی پلیس

constancy /'kɒnstənsi, US 'kɑ:n-/ *noun*

1 جینگیری، خوگرتن، سهقام گرتووی، چهق بهستووی، بنگرتن، راگیری، چهسپیوی، نه گوری، داکسو تراوی، بهسره دوامی، لهسره رویشتووی 2 یه کلایی، یه کسرووی، وه فساداری، به نه مه کی، پیتزانی، یه کسره نکي، دلسوزی ۱ ثبات، پایداری، تداوم 2 وفاداری

constancy phenomenon noun

دیاردی جینگیری یا چهسپیوی ۱ پدیده ی ثبات

constancy principle noun

بنجینه یان بنه مای جینگیری ۱ اصل ثبات

constant /'kɒnstənt, US 'kɑ:n-/ *adjective, noun*

adj 1 جینگیر، خوگرتو، چهسپیو، نه گور، بنگر، چهقیو، سهقام گیر، سهقام گرتو، نه گور 2 بهر دهوام، یه کیینه، همیشگی، لهسره یهک،

یه کبریز 3 وه فادار، بهمه فاد، بهئمه گ، به کلا، به کپروو، به کهرنگ، دلسوز *n* شتی جیگیر و نه گور 2 بر یان ژماره به کی جیگیر *adj* 1 ثابت، پایدار 2 دهم، مدام 3 وفادار 1 *n* شیء ثابت و بدون متغیر 2 مقدار یا عدد ثابت

constantan /'kɒnst(ə)ntən/ *noun*

دارشته ی مس و نیکل: له کاروباری برق، بو بهرگری زوری *adj* کونسانتان

constant error *noun*

ههله ی بهره دوام *adj* خطای پایدار

constant factors *noun, pl.*

هۆکاره بهره دوامه کان *adj* عوامل پایدار

constantly /'kɒnstəntli, US 'kɑ:n-/ *adverb*

به کیینه، له سهریه ک، ههمیشه *adj* دائما، پیوسته

constative /'kɒnstətɪv, US kən'stətɪv/ *adjective, noun*

(زمانه وانی) *adj* راگه یته ری، ناگاداری یانه *n* رسته ی راگه یته ری *adj* اظهار ی *n* جمله ی اظهار ی

constellation /,kɒnstə'leɪʃn, US ,kɑ:n-/ *noun*

1 گهله ستیره، که لوو، برج، نه ستیره گهله، کوئه ستیره: *The Little Bear constellation is still used by navigators at sea* 2 کومه له، گروپ، دهسته (خه لک یا شت: *constellation of Hollywood talent*)

بنه رته: به ریگای فره نسی کۆن له *(n-)* late Latin *constellatio*, له سهر بنجینه ی *stella* لاتین "نه ستیره" *star*) 1 *adj* صورت فلکی، برج، مجمع الکواکب 2 مجموعه، گروه

constellatory /kən'stelə'tɔ:ri/ *adjective*

گهله ستیره یی، کوئه ستیره یی، که لووی *adj* وابسته به صورت فلکی

consternation /,kɒnstə'neɪʃn, US ,kɑ:nstə'n-/ *noun*

1 سه رسوو ورممان، به شوکان، سه رسامی، عه به سران، حه به سان، واقو ورممان، واقمان، ترس، توفان 2 نکه رانی، ده ته یین *adj* 1 حیرت، شگفتی، وحشت 2 نگرانی

constipated /'kɒnstɪpeɪtɪd, US 'kɑ:n-/ *adjective*

قه بز، گیر، زگگیر، ناره وان، سکگیر *adj* ییس *constipating* *adjective*

قه بز کهر، مایه گیر، به گیر، گیرینه *adj* قابض *constipation* /,kɒnstɪ'peɪʃn, US ,kɑ:n-/ *noun*

قه بز، سکگیری، زگگیری، گیری، گیران، گرفت *adj* قیص، ییوست

constituency /kən'stɪtju:nsi, US -tʃu-/ *noun, pl. constituencies*

1 مه له بندی هه لیزاردن 2 ده نگه ران،

هه لیزیران: *constituency opinion* 1 حوزه ی انتخاباتی 2 رای دهندگان

constituent /kən'stɪtjuənt, US -tʃu-/ *noun, adjective*

1 *n* ده نگه ر، به شتی 2 پیکه یته ر، به شتی پیکه یته ر، سازینه، ساز، به شتی بنه رته تی، ره گه ز، توخم، به شتی سه ره کی 3 نه ندای مه له بندی هه لیزاردن *adj* 1 دامه زریته ر، سازه ر، پیکه یته ر، بنیاته ر 2 ده نگه ر، هه لیزیر 3 خاوه نی مافی هه لیزاردن *n* 1 رای دهنده 2 مؤلفه، عنصر، جزء سازنده عضو حوزه ی انتخاباتی *adj* 1 تشکیل دهنده، مؤس 2 انتخاب کننده 3 دارای حق انتخاب

constituent assembly *noun*

نه نجومه نی دامه زریته ران یان قانون دانان، نه نجومه نی کوپینی ده ستور *adj* مجلس خبرگان

constitution /,kɒnstɪ'tju:ʃn, US ,kɑ:nstə'tu:ʃn/ *noun*

1 قانونی بنجینه یی (یا بنه رته تی)، ده ستور: *your right to vote under the constitution* 2 پیکه اتن، دروس یوون، پیکه اته، دامه زران، داریزران 3 دامه زرانندن، بنیاتان، دروس کردن، پیکه اتن، سازاندن، دارشتن 4 سرشت، نیار 5 پیکه اته یان چوارچینوه ی له شی، بگه، داروبار: *to have a healthy constitution* 6 قانون، یاسا، زا کوون، قه باله *adj* 1 قانون اساسی 2 ساخت، ترکیب، شکل 3 تأسیس، تشکیل 4 نهاد 5 بنه 6 قانون، سند

constitutional /,kɒnstɪ'tju:ʃənl, US ,kɑ:nstə'tu:ʃ-/ *adjective*

1 به یینی قانونی بنجینه یی یان ده ستور، ده ستورانه، ده ستورمه مند، ده ستوری: *a constitutional government* 2 سه ره به قانونی بنجینه یی 3 قانونی، یاسایی 4 سه ره به پیکه اته ی له شی، بنگه یی *adj* 1 مطابق قانون اساسی، مشروطه 2 وابسته به قانون اساسی 3 قانونی 4 وابسته به بنه **constitutionalism** /,kɒnstɪ'tju:ʃənəlɪzəm, US ,kɑ:nstə'tu:ʃ-/ *noun*

ده ستور باوه ری *adj* مشروطه گرایی، مشروطه خواهی، مشروطیت

constitutionalist /,kɒnstɪ'tju:ʃənəlɪst, US ,kɑ:nstə'tu:ʃ-/ *noun*

ده ستور باوه ری *adj* مشروطه گرا، مشروطه خواه **constitutionality** /,kɒnstɪ'tju:ʃə'næləti, US ,kɑ:nstə'tu:ʃ-/ *noun*

ده ستور وایه تی، به یینی ده ستور یوون، ده ستورمه ندی: *questioned the constitutionality of the law*

adj 1 مطابق قانون اساسی بودن

constitutionally /-ʃənəli/ *adverb*

له باری ده ستور یان قانونی بنجینه یی یه وه *adj* از نظر قانون اساسی

constitutional monarch *noun*

پادشای دستوری یان دستورمند ○ پادشاه مشروطه

constitutional monarchy *noun*

پادشاهی دستوری یان دستورمند ○ سلطنت مشروطه

constitutive /kən'stɪtju:tɪv/ US
/kən'stə'tu:tɪv/ *adjective*

1 دامه‌زیرانه، بیکته‌رانه، بنیات‌رانه 2 بنیات‌ر، دامه‌زیر، constituent 3 سهره‌کی، بنه‌ره‌تی، بنگه‌هی، بنویست، essential: Poverty is a constitutive element of a particular form of economic growth
(US) /kən'stɪtju:tɪvli/ *adverb* 1 تأسیسی 2 تشکیل‌دهنده 3 اصلی، اساسی، ضروری

constrained /kən'streɪnd/ *adjective*

(فهرمی) 1 زورلی‌کراو، زوری، زوره‌کی، به‌زور، ناچار، داسه‌پاو، بنه‌ند، جله‌و‌گیراو، به‌ست، دهره‌بند، دهره‌بست 2 تاساو، به‌شو‌کاو 3 درو، ناسروشتی، ساخته: constrained emotions ○ 1 مجبور، مقید، ملزم 2 مهوت 3 غیرطبیعی

constrainedly /kən'streɪndli/ *adverb*

به‌زوری، به‌ناچار، به‌شنوه‌یکسی ساخته ○ اجباراً، به‌طرز مصنوعی

constraint /kən'streɪnt/ *noun*

1 زورلی‌کردن، زوره‌ملی، ناچار‌کردن، بیکردن، هدلیتجان، سه‌نگی، زوری، گوشار 2 کوت‌وبند، کوت‌وزنجیر، گبروبند، به‌رت‌سکی، به‌رت‌نگی، به‌ره‌بست، کوسپ، له‌مپر 3 به‌شو‌کاو، تاساوی 4 سه‌رکوت (کردن)، داپلوساندن، خه‌فه‌کردن، کیاندن (سوز) 5 گل‌دانسه‌وه، به‌سته‌نوه، ده‌س‌به‌سهر‌کردن ○ 1 اجبار، الزام، زور 2 قید و بند، مانع 3 به‌ت‌زدگی 4 سرکوبی 5 توفیق

constricted /kən'strɪktɪd/ *adjective*

1 به‌رت‌نگ، به‌رت‌سک، قه‌تیس، دیاری‌کراو، گیراو، به‌ستراو: a constricted vision of the world 2 تنگ، تمسک ○ 1 محدود 2 ضیق

constricting *adjective*

دیاری‌کراو، به‌رت‌سک، گیراو، به‌ستراو ○ بسته، محدود

constriction /kən'strɪkʃn/ *noun*

1 به‌رت‌نگی، سنوورداری، به‌رت‌سکی، به‌ند: political constrictions 2 کرژبون، کو‌بو‌نوه، تنگ‌بو‌نوه، تنگانندن، هه‌لقرچان، قرج‌هه‌لاتن، پنچرانه‌وه، ویکه‌تان، چو‌نوه‌یک 3 نه‌ندامی کو‌وه‌بو‌یان هه‌لقرچاو ○ 1 محدودیت 2 انقباض 3 عضو منقبض‌شده

constrictive /kən'strɪktɪv/ *adjective*

کرژبندر، تنگنهر، هه‌لقرچنهر، ویکه‌نهر ○ فشارآور

constrictor *noun*

1 (تویکاری) ماسوولکدی کرژکهره‌وه یان تنگنهر، کرژماسوولکه 2 ماری پنچره‌وه یان تن‌نالو، ماری که له نه‌چیر ده‌تالین و ده‌یکوژی (وه‌ک boa یان python) ○ 1 عضله‌ی قابض 2 اژدرمار

constringent /kən'strɪndʒənt/ *adjective*

کرژبندر، هه‌لقرچنهر، تنگنهر، ویکه‌نهر، گوشاردەر ○ قابض

construct /'kɒnstrʌkt, US 'kɑ:n-/ *noun*

1 همک، بیر، بیروکه، نایدیا، نیده، تیوری 2 بیکه‌تان 3 (زمانه‌وانی) گروپی له وشه‌کان که دسه‌وشه یان لارسته‌یی بیکدن، رونان 4 بیکه‌تاته، سازه (شتن که ساز بووه) 5 به‌ره‌م (ی نایدیولوزی، میژوو یا بارودوخیکی کومه‌لایه‌تی (social circumstances) ○ 1 مفهوم، ایده، نظریه 2 ساخت 3 و 4 کونستراکت 4 محصول

construction /kən'strʌkʃn/ *noun*

1 دروست‌کردن، دانان، سازکردن، بنیات‌نان، بیکه‌وه‌نان، دامه‌زیراندن، سازاندن، خانویه‌ره، خانوو، مال، بینا، ده‌زگا 2 بیکه‌تان، بیکه‌تاته: ships of steel construction 3 رافه، لیکدانه‌وه، بو‌چوون، interpretation 4 وانا 5 (ریژمان) لیکدان، ریکختن، دارشتن: grammatical constructions 6 گوران ○ 1 احداث، ساختن، ساختمان 2 ساخت، ساختار 3 تغییر، برداشت 4 معنا (دستور زبان) ترکیب، آرایش 6 تغییر

constructional /kən'strʌkʃnəl/ *adjective*

بیکه‌رانه، بیکه‌تانه‌یی، دروست‌کهرانه، سازته‌رانه، بنیات‌رانه: constructional toys (constructionally adv) ○ ساختاری، ساختی

constructionist *noun*

لیکده‌ره‌وه، شی‌کهره‌وه (ب.ت. قانون) ○ مفسر، شارح

construction paper *noun*

کاغذی‌کی ره‌نگینی نه‌ستوور که بو‌دیزاین و نه‌خشه و مودیل به‌کاری دیتن ○ نوعی کاغذ

constructive /kən'strʌktɪv/ *adjective*

1 دروس‌کەر، سازنه، به‌سوود، به‌به‌ره، به‌جی، به‌قازانج، ره‌شکتن، بنیات‌نهر، به‌کاره‌اتوو، یاریده‌ده‌ر (وه‌کو ره‌خنه): constructive criticism/suggestions/advice

The government is encouraging all parties to play a constructive role in the reform process

2 بیکه‌تانه‌یه، بیکه‌تانه‌یی 3 لیکده‌ره‌وانه، شی‌کردنه‌وه‌یی، لیکدانه‌وه‌یی، رافه‌یی 4 به‌لگه‌هیتانه‌وه‌یی 5 نه‌نجام‌گیری‌یانه، ناراسته‌وخو، له‌بنه‌وه ○ 1 سازنده، سودمند 2 ساختاری 3 تعبیری 4 استدلالی 5 استنتاجی، ضمنی

constructive criticism *noun*

ره‌خنه‌ی دروس‌کەر یان به‌سوود یان بنیات‌نهر

○ نقد سازنده

constructively /kən'straktivli/ *adverb*به‌شیوه‌ی یکنه به‌سوود یان به‌کارهاتوو،
بنیات‌نه‌رانه: *Use your time constructively*

○ به نحو سازنده‌ای

constructor /kən'straktə(r)/ *noun*1 دروس‌کەر، سازینەر (کەس یان کۆمپانیای،
ب.ت. فرۆکه و ماشین) 2 (له لیکدانان) —
دروس‌کەر، ساز ○ 1 سازنده 2 (دترکیب) ساز**substantial** /kənsəb'stænʃəl/ *adjective*(ب.ت. دهرباره‌ی نهو سێ کەسە ترییتی له
یه‌زدان‌ناسی کرێستیان) هاوکرۆک، هاوگهوهەر،
هاوخورسک، هاوسروشت ○ هم‌ذات**substantiality** /kənsəb'stænʃi'æliti/ *noun*هاوکرۆکی، هاوسروشتی، هاوگهوه‌ری ○
هم‌ذاتی**substantiation**/kənsəb'stænʃi'eɪʃ(ə)n, US -si-/ *noun*1 هاوکرۆکی، هاوگهوه‌ری 2 (یه‌زدان‌ناسی یان
تیۆلۆژی کرێستانیەت) باوهری کە گوشت و
خوینی مەسح له نان و مەي شێوی خواوه‌ندی‌دا
هەبێه (بروانه substantiation) ○ 1
هم‌ماهیتی 2 کونسانتیسیون**consuetude** /'kɒnsʊɪtjʊd/ *noun*1 (زۆرتر سکا‌له‌ندی) خوو، پیشه، عاده‌ت،
2 نیان، هاوجینی، نزیکي ○ 1 عادت 2

جماع

consuetudinary /-'tju:ɪn(ə)ri/ *adjective*

باو، به‌یره‌و، به‌یره‌و ○ مرسوم

consul /'kɒnsəl, US 'kɑ:nsəl/ *noun*

شابه‌نده‌ر، کونسول، قونسول ○ کنسول

consular /'kɒnsjələ(r), US 'kɑ:nsəl-/ *adjective*شابه‌نده‌ری، کونسولی، قونسولی: *consular officials* ○ کنسولی**consulate** /'kɒnsjələt, US 'kɑ:nsəl-/ *noun*1 کونسول‌خانه، شابه‌نده‌رخانه: *the American consulate in Marseilles* 2 پايه یان پوستی
کونسولی 3 (the Consulate) ماوه‌ی
حکومەتی کونسولی له فەرەنسەدا ○ 1
کونسولگری 2 مقام کنسولی 3 کنسولات**consulatory** = consulative**consul-general** /'kɒnsəl dʒenərə/ *noun*

سەرکونسول، سەر‌شابه‌نده‌ر ○ سرکنسول

consulship /'kɒnsəlʃɪp/ *noun*1 کونسول‌گه‌ری، کونسولایه‌تی، پوست یان
پله‌وپایه‌ی کونسولی 2 سەر‌یه‌ند یان قوناخ
کونسولی، ماوه‌ی له‌سەر‌کاربوونی کونسول ○ 1
مقام کنسولی 2 دوران کنسولی**consultancy** /kən'saltənsi/ *noun, pl. consultancies*1 راویز‌کاری، راویز‌گه‌ری، شیره‌تقانی، بیر و
بۆجۆونی راویز‌کار، *consultation* 2 پله‌وپایه‌ی
راویز‌کار ○ 1 مشاوره 2 کونسولتانی**consultant** /kən'saltənt/ *noun, adjective*1 (له بریتانیا) راویز‌کار، راویز‌گه‌ر، شیره‌تقان 2
پزشکی پسپۆر (له نه‌خۆش‌خانه): *a consultant*
○ 1 مشاور 2 پزشک متخصص**consultation** /kənsəl'teɪʃən, US 'kɑ:n-/ *noun*1 راویز‌کاری، راویز‌گه‌ری، شیره‌ت، شتور،
پرس‌ورا 2 کۆبوونه‌وه‌ی پزشکی پسپۆره‌کان (بۆ)
راویز و چاره‌سه‌ری 3 کۆبوونه‌وه‌ی راویز‌کاری
4 کۆبوونه‌وه‌ی فەرمی: *extensive*5 *consultations between the two countries*پیاچوونه‌وه (پروژه‌ی گه‌ران به دوا‌ی زانیاری و
یارمه‌تی‌وه‌رگرتن له کتییی) ○ 1 مشاوره،
مشورت 2 جلسه‌ی پزشکان متخصص 3 جلسه‌ی

مشاوره 4 جلسه‌ی رسمی 5 مراجعه

consultative /kən'saltətɪv/ *adjective, also consultive*راویز‌کاری‌یانه: *a consultative body/document* ○
مشورتی ○ *a consultative committee***consulting engineer** *noun*ئەندازیارێ راویز‌کار یان راویز‌گه‌ر ○ مهندس
مشاور**consulting room** *noun*

زۆوری تێروانین (نه‌خۆشه‌کان) ○ اتاق معاینه

consumable /kən'sju:məbl, US -'su:m-/ *adjective, noun**adj* به‌کار دیت‌ری، ده‌خ‌ریه‌ به‌ر‌کار،
له‌کار‌کرده‌نی، ده‌چته‌کار، مه‌س‌ره‌ف ده‌ک‌ری:
electronic goods 2 نه‌خ‌وس‌مه‌ن نش‌نی که*adj* به‌کار دیت‌ری ○ مصرف‌شدنی *n* چیز مصرفی**consumer** /kən'sju:mə(r), US -'su:-/ *noun*به‌کاره‌ینه‌ر، له‌کار‌کەر، کار‌ینه‌ر، مه‌س‌ره‌ف‌کەر
○ مصرف‌کننده**consumer durable** *noun*کەل‌وپەڵی به‌کاره‌ینه‌را‌ی قایم یان به‌ر‌گه‌گر ○
کالای مصرفی بادوام**consumer goods** *noun, pl.*کەل‌وپەڵی به‌کاره‌ینه‌را‌و یا له‌کار‌کرده‌نی یا
مه‌س‌ره‌فی ○ کالا‌های مصرفی**consumerism** /kən'sju:mərizəm, US -
'su:-/ *noun*پاراستنی قازانج و به‌ر‌ژه‌وه‌ندی به‌کاره‌ینه‌ر،
پشتیوانی له‌ به‌کاره‌ینه‌ران، مه‌س‌ره‌ف‌گه‌ری:
○ مصرف‌گرایی**consumerist** *noun*

بار‌یزه‌ری قازانج و به‌ر‌ژه‌وه‌ندی به‌کاره‌ینه‌ر،

بشتیوانی به کارهنه‌اران، مه‌سره‌ف‌گهر:
consumerist values مصرف‌گرا

consumer price index noun, abbreviation
 CPI, pl. consumer prices index, also cost-of-living index

(بریتانیا) ئیندیکسی نرخ‌ی به کارهنه‌ار
 شاخص قیمت مصرف‌کننده

consumer society noun
 کومهل یان کومهل‌گای به کارهنه‌ار جامعه‌ی مصرف‌کننده

consuming /kən'sju:ɪŋ, US 'su:-/ noun
 توند، بیهوشمان، بههیز، Basketball is ardent
 a consuming interest
 شدید

consummate /kən'samət, US 'kɒnsəmət, US 'kɑ:n-/ adjective

1 ته‌واو، ره‌به‌ق، هه‌ره‌باش، به‌رز، perfect
 2 ینگه‌یشتوو، ره‌سیده 3 لیزان، کارامه، پوخته،
 ماموستا، شاره‌زا، وه‌ستا: consummate
 a professional consummately /kən'samətli, US 'kɒnsəmətli, US 'kɑ:n-/ adverb
 به شیوه‌یه‌کی ته‌واو، ره‌به‌قانه ۱ به طور کامل

consumption /kɒnsə'mɛɪʃn, US 'kɑ:n-/ noun

1 ینگه‌یشتوویی، ینگه‌یشتن، ته‌واوی، ره‌به‌قی،
 ته‌واو کردن، رایه‌راندن، هیتانه‌دی، به‌دی‌هاتن،
 نه‌وپه‌ر 2 ینگه‌ران، ینگه‌یشتن، جووت‌بوون،
 بوونه‌زاو، چوونه‌په‌رده (به کردنی کاری
 سیکسی) ۱ کمال، تکمیل، اتمام، تحقق، متها
 2 وصال، زفاف

consummative /kɒnsə'metɪv/ adjective
 ته‌واو‌کهر، رایه‌رته‌ر ۱ تکمیل‌کننده

consummator noun
 ته‌واو‌کهر، رایه‌رته‌ر ۱ تکمیل‌کننده

consumption /kən'sampʃn/ noun
 1 به کارهتان، چواندن، مه‌سره‌ف، خواردن،
 له‌کار کردن، خه‌سار کردن 2 بری به کارهتان،
 بری به کارهتزارو 3 کاری کرین و فروشتنی
 به‌ره‌مه‌کان 4 بیتیسی، وشک‌ه‌لاتن، یتچوون
 (له‌ش) 5 سل (هی سی)، دهرده‌باریکه، بیتیسی،
 دیق، تیشازراف ۱ مصرف، گسارش 2 مقدار
 مصرف، مقدار مصرف‌شده 3 عمل خرید و فروش
 محصولات 4 تحلیل رفتن بدن، زوال 5 سل

consumptive /kən'sampʃtɪv/ adjective, noun

سیلای، دیق‌دار، تووشبوو به دهرده‌باریکه
 ۱ (consumptively adv) مسلول

cont. abbreviation 1 contents 2 continued
 1 تیاپووه‌کان، نیوهر‌وک (ه‌کان) 2 درجه‌ه‌کی
 له.... (روزنامه، کوفار و هند): cont. on p74

۱ محتویات 2 ادامه در...

contact /'kɒntækt, US 'kɑ:n-/ noun

1 لیک‌که‌وتن، لیکه‌وتن، به‌ریه‌ک‌که‌وتن،
 ۱ لیک‌که‌وتن، یتکادان: a fear of physical
 2 لیک‌خشان 3 پیوه‌ندی، تیکه‌لی:
 The company has maintained trade
 contacts with India
 4 دیده‌نی، به‌کترینی 5
 نزیک، نزیک‌بوونه‌وه، قه‌ره، توخن (که‌وتن)،
 نزیکتی، لیک‌نزیکی 6 لیک‌که‌وتن (تلیکتریکی)
 7 له‌به‌ر 8 کللیل (کاره‌با) 9 که‌سنی که گومانی
 له‌ی‌ده‌کری نه‌خوش بیی 10 (contacts)
 هاوینه (کان) ی چاو ۱ تماس، برخورد 2
 اصطکاک 3 ارتباط 4 ملاقات 5 مجاورت 6
 (الکتریکی) اتصال 7 معرض 8 کلید (برق) 9
 کوناکت 10 (در جمع) لنز (های) چشم

contact lens noun

هاوینه‌ی چاو، هاوینه‌ی لیک‌که‌وته‌یی ۱ لنز چشم

contact man noun

ده‌لال ۱ واسطه

contact print noun

(وینه‌گری) چایی کوتاکت ۱ چاپ کتاکت

contact sheet noun

په‌ری چایی کوتاکت ۱ ورق چاپ کتاکت

contacts = contact lens

contagion /kən'teɪdʒən/ noun

1 گرتنه‌وه، داگرتن، تووش‌بوون، ته‌شه‌نه (کردن)،
 بلا‌بوونه‌وه، ته‌نینه‌وه: There is no risk of
 contagion 2 نه‌خوشی بگروهه، په‌تا، درم، نا‌ه‌و
 3 بلا‌بوونه‌وه، ته‌نینه‌وه: the contagion of
 political extremism ۱ سرایت، واگیرداری
 2 بیماری مسری 3 شیوع، انتشار

contagious /kən'teɪdʒəs/ adjective

1 بگروهه، په‌روک، ته‌شه‌نه‌کردوو، گیرو، درم،
 په‌تا، پتس: contagious diseases 2 راگویره‌ری
 نه‌خوشی) ۱ واگیردار، مسری 2 ناقل (بیماری)

contagious abortion noun

جوری brucellosis که ده‌بیته‌هوی به‌رخستی
 پاتال ۱ نوعی بیماری

contagiously /kən'teɪdʒəsli/ adverb

په‌روکانه، به شیوه‌یه‌کی بگروهه ۱ به طور
 واگیردار

contagiousness /kən'teɪdʒəsnes/ noun

په‌روکی، بگروهه‌یی ۱ واگیردار بودن

contagium /kən'teɪdʒiəm/ noun, pl.

contagia /kən'teɪdʒiə/
 مایه‌ی گرتنه‌وه، مایه‌گیر، هوی گرتنه‌وه ۱
 وسیله‌ی سرایت

contained adjective

ده‌س‌په‌س‌ه‌رداگیرا، راگیر‌کراو، کوتن‌روک‌کراو،
 مه‌هار‌کراو ۱ مهارشده

container /kən'teɪnə(r)/ noun

1 دهفر، چن، قاب 2 سنووق، قوتو، کانتینر: *a*
 1 (containerless *adj*) *container ship*
 ظرف 2 محفظه، صندوق

containerization /kən,teɪnəraɪ'zeɪʃn/ *noun*

پنجاهنوه له کانتینر دا، بسته کردن له کانتینر دا
 بسته بندی در کانتینر

containerized /kən'teɪnəraɪzd/ *noun*

پنجراره و راگوئزراو به کانتینره کان:
 containerized cargo کانتینریزه

container ship *noun*

کهشتی پنجراره بهر یان کانتینری، کهشتی
 بهسته کیش کشتی کانتینری

containing *adjective*

نیابووی، خواهنی، داگری، بهرکه و تووی
 شامل، دارای

containment /kən'teɪnmənt/ *noun*

1 بهر بهست 2 دیاری کردنی هیز و کوئترول،
 نه هیزشتی بلا بوئنه و هیز، باوهر یان
 نایدولوزیای دژ 1 سد نفوذ 2 تعین یا تحدید
 قدرت یا کنترل

contaminant /kən'tæmɪnənt/ *noun*

مهتریالی پیکسیر یان تیوهدهر، ماک یان مادهی
 تیوهدهر: - *Filters do not remove all*
taminants from water مادهی آلودهکنده

contaminated *adjective*

1 بیس، بیسبوو، تیوهدهر 2 تیوهدهر یان
 بیسبوو به مهتریالی رادیوئنه کتیف 1 آلوده 2
 کوتامینانده

contamination /kən'tæmɪ'neɪʃn/ *noun*

1 پیسی، تیوهدهر یان، لئوهدهر، بیسبوون:
 2 *radioactive contamination* تیوهدهر یان
 مهتریالی تیشکدهر یان رادیوئنه کتیف 1
 آلودگی، آلابش 2 کوتامیناسیون

Conté /'kɒntet/ *noun*

جورن crayon یی چهوری، بژ کاری هونری
 به کاردی (نمدهر): له ناوی داهینهری فهرنسی
 (Nicolas J. Conté) کانتی

conte /kɒnt, French kɔ̃/ *noun*

1 داستان یان چیرۆکی کورت 2 چیرۆکی
 گئیرانهووی (سی) سده کانی تیوهدهر 1
 داستان کوتاه 2 کونه

contemplation /,kɒntəm'pleɪʃn, US
 ,kɑ:n-/ *noun*

1 بیرکردنوهه، تیرامان، لیکولسینهوه،
 قوولبوئنهوه، تیروانین، له بهر جاوگرتن 2 نیاز،
 مه بهست، خه یال، چاوهر وانی، ته ماوهه،
 به ته ماوون، به هیوایون 3 چاولن کردن، روانین،
 ته مه شا کردن 1 تفکر، تأمل، درنظرگیری 2
 قصد، توقع، انتظار 3 تماشا، مشاهده

contemplative /kən'templətɪv/ *adjective*,

noun

(که سیک) بیر که ره وه، بیر یار، بیر مه ند، تیرامان،
 نه هلی تیرامان، تیراموی دینی: *a* *He gave her*
the contemplative *contemplative look*
 (contemplatively *adv*) *life* بیر که ره وانه
 مفکر، معنوی

contemporaneity /kən,tempe're'nɪ:ti/ *noun*

هاوکاتی، تقارن، همزمانی

contemporaneous /kən,tempe'remɪəs/ *adjective*

هاوکات: *contemporaneous accounts*
 (contemporaneous *events*) تقارن، همزمان

contemporaneously

/kən,tempe'remɪəsli/ *adverb*

هاوکاتانه، به طور همزمان

contemporary /kən'tempərəri, US -
 pərəri/ *adjective, noun (pl. contemporaries)*

1 هاوچهرخ، هاوسه رده، هاووزگار، هاوکات،
 هاودهم 2 تازه، نوی، نهو: *contemporary music*
 3 هاوته مه ن 1 معاصر، همزمان 2
 جدید 3 هم سن

contempt /kən'tempt/ *noun*

1 سوو کایه تی، سووکی پیکردن، ئایروویردن،
 شرت و شوهره ر هیتان: *She looked at him with*
empt 2 سووکی، نرمی، چروکی، گوئ پینه دان،
 به هینده گرتن 3 بیزاری 4 بیزری، بیز حورمه تی
 5 سوو کایه تی به دادگا 1 اهانت، تحقیر 2
 خفت 3 تفر 4 بی احترامی 5 اهانت به دادگاه

contemptibility /kən'temptə'bɪləti/ *noun*

سووکی، نرمی، چروکی، پستی، خواری، حقارت

contemptible /kən'temptəbəl/ *adjective*

1 سووک، چروک، نرم، گه رول، بهست، شایانی
 سووکی پیکردن: *contemptible behaviour* 2
 (بی باو) = *scornful* خوار، قابل تحقیر

contemptibly /kən'temptəbəlɪ/ *adverb*

به سوو کایه تی یه وه، سوو کانه، با تحقیر

contempt of court *noun*

سوو کایه تی به دادگا، بیزری به دادگا 1 اهانت
 به دادگاه

contemptuous /kən'temptʃʊəs/ *adjective*

سووکی پیکره، ئایروویره، بیزار، بیزراو،
 سوو کانه، سوو کایه تی یانه: - *a* *She gave him*
ptuous look. تحقیرکننده، متفر، اهانت آمیز

contemptuously /kən'temptʃʊəsli/ *adverb*

به سوو کایه تی یه وه، به سووکی یه وه، سوو کانه:
 سوو کانه، سوو کایه تی یانه: - *a* *to laugh*
contemptuously با تحقیر

contender /kən'tendə(r)/ *noun*

نه یار، هه فرک، رکه بهر، رقیب، حریف

contending *adjective*

۱. دراوسنی، یه کی گیری، له پالی یه کی دابوون،

یه‌کان‌گیری، نزیکگی، لیک‌نزیکی، نزیک‌بیه‌تی 2
به‌ریه‌ک‌گه‌وتن، یه‌ک‌گرتن، تیک‌گیراوی،
لیک‌گه‌وتن 3 پنه‌وندی، پیکه‌وبه‌ستراوی،
پیکه‌ونوساوی 1 مجاورت، هم‌پهلویی،
قربانیت 2 تماس 3 ربط، پیوستگی

contiguous /kən'tɪɡjuəs/ *adjective*

دراوسنی، هاودیار، نزیک، هاوت‌نیش،
لیک‌نزیکی، له‌پال‌یه‌ک، یه‌ک‌گیر، 1 تیک‌گیراوی،
لیک‌گه‌وتن، پیکه‌ونوساوی، پیکه‌وبه‌ستراوی 2
په‌پتایه‌تا له‌پشت‌سهریه‌ک، دوب‌دوای‌یه‌ک 1
مجاور، همسایه، متصل 2 متوالی

contiguously /kən'tɪɡjuəsli/ *adverb*

له‌پال‌یه‌ک‌دا، پال‌به‌پال 1 به‌طور مجاور

contin. = continued

continence /'kɒntinəns, US 'kɑ:n-/ *noun*,
also continency

1 داوین‌پاک، بارزگاری، به‌رخ‌گرتن،
خودداری، خور‌اگرتن، دس‌به‌سرخ‌وداگرتن 2
خور‌اگری، خورگرتن، قایمی (کاری دس‌به‌تاو)
1 کف نفس، خویش‌داری 2 خودداری

continent /'kɒntinənt, US 'kɑ:n-/ *adjective*

1 بارزگار، داوین‌پاک، خور‌اگر،
دس‌به‌سرخ‌وداگر، خوددار 2 قایم، خور‌اگر،
(کاری دس‌به‌تاو) 1 خویش‌دار، با کف
نفس 2 خوددار

continent /'kɒntinənt, US 'kɑ:n-/ *noun*
the -nt of Africa

1 کیشور، وشکار، وشکانه: 2 (the Continent)
نموروپای روزاوا، نموروپا (پنجگله بریتانیا؛ نمهرت: له
terra continens لاتین "زه‌وی‌یه‌ک‌پارچه‌یان له‌سهریه‌ک
لاتین "continuous land") 1 قاره 2 اروپا

continental /'kɒntinəntl, US 'kɑ:n-/ *adjective*

1 وشکاری، وشکانه‌یی، کیشوره‌ی، سهریه
1 وشکار یا کیشور: 2 study continental geography
(پنجگله بریتانیا): a popular continental
holiday resort 3 (سهریه) نمهریکای باکووری
(پنجگله تالاسکا و هاوایی): continentally
(adv) 1 قاره‌ای 2 اروپایی (به جز بریتانیا) 3
(وابسته به) امریکای شمالی

continental /'kɒntinəntl, US 'kɑ:n-/ *noun*

خهلکی نموروپا (پنجگله بریتانیا) 1 اهل اروپا
continental breakfast *noun*

به‌یانی‌پانه (پنج‌چشت) 1 صبحانه

continental climate *noun*

مدله‌ندی (تاو و هوا) وشکاری یان کیشوره‌ی
1 اقلیم قاره‌ای

continental drift *noun*

رامالینی وشکاری یا کیشوره‌ی 1 رانش قاره‌ای
continental quilt = duvet

continental shelf *noun*
بانو یا بانی کیشوره‌ی، بانی وشکار 1 فلات قاره

continental slope *noun*

لنزایی کیشوره‌ی بیان وشکاری: له بانی
وشکاری‌یموه تا ته‌ختی ئوقیانوس 1 شیب
قاره‌ای

continently /'kɒntinəntli, US 'kɑ:n-/ *adverb*

پارزگاران، داوین‌پاکانه 1 برهیزکارانه

contingence *noun*, also contingency

لیک‌گه‌وتن، به‌ریه‌ک‌گه‌وتن 1 تماس
contingency /kən'tɪndʒənsi/ *noun*, pl.
contingencies

1 ریکه‌وتن، روودان، هله‌ک‌ه‌وتن، پیش‌هاتن،
رووداو 2 له‌وانه‌یی‌بون، ره‌نگه‌یی، شیمانه،
شیان، نه‌گهر، رئ‌تیجیون 3 نه‌گهری روودان یان
روونه‌دان 4 (فلسفه) نه‌بوونی پیوستی 1
اتفاق، حادثه 2 امکان، امکان وقوع یا
عدم وقوع 4 (فلسفه) نبود یا عدم ضرورت

contingent /kən'tɪndʒənt/ *adjective, noun*

1 نادیار، ریکه‌وتی 2 نه‌گهری، شیمانه‌یی،
رئ‌تیجیو، له‌وده‌چن، ره‌نگه، له‌وانه‌یه 3 به‌نده
به، به‌مرجی، به‌ستراوه‌ته‌وه به 1 n رووداوی
کت‌ویر یان نادیار 2 گروپ، کومهل 3 هینز،
سهریاز 4 شانده، تیردراو (contingently
adv /kən'tɪndʒəntli/ 1 اتفاتی
احتمالی، محتمل 3 مشروط به 1 n حادثه‌ی
غیرمتمظه 2 گروه 3 نیرو 4 گروه اعزامی

continua /kən'tɪnjuə/ = plural form of
continuum

continual /kən'tɪnjuəl/ *adjective*

یه‌کینه، هم‌میشه، له‌سهریه‌ک، به‌به‌رده‌وامی،
چهن‌دباره‌وبو: He was in a -inual process
a history of 1 of rewriting his material
continual invasions 1 پیوسته، دائمی، مکرر
continually /-juəli/ *adverb*

یه‌کینه، له‌سهریه‌ک، هم‌میشه، یی‌پانه‌وه: They
argue -ally about money 1 پیوسته، همواره
continuance /kən'tɪnjuəns/ *noun*

1 به‌رده‌وام‌بون، له‌سهری‌ویشتن، پنه‌وه‌ویشتن،
به‌ستایی، درز‌ه‌دان، یه‌کینه‌یی 2 مانه‌وه، ماوه 3
(نمهریکا، ماف) دواخستن، پاش‌خستن: The
judge refused his motion for a -nce 1
تداوم، استمرار 2 بقا 3 تعویق

continuant /kən'tɪnjuənt/ *noun, adjective*

(ده‌نگ‌ناسی) n نه‌زوی‌نی به‌ستایی یان به‌رده‌وام
(پیتیکی نه‌زوی‌ن که بشوانزی دریز بگریته‌وه،
وه‌گوو 1 adj (f, l, m, n, r, s, v به‌ستایی،
2 continuant consonants: به‌رده‌وام

دریژه‌دهر، بهره‌وام‌کەر، هۆکاری بهره‌وامی یان
دریژه‌دان n هم‌خوان پیوسته adj 1 پیوسته 2
ادامه‌دهنده

continuation /kənˈtɪnjuˈeɪʃn/ *noun*

1 دریژه‌دان، له‌سەر‌رو‌یشتن، پتوهر‌و‌یشتن، مانه‌وه،
بهره‌وام‌کردن، دۆماندن، یه‌کیینه‌یی 2
به‌دوادار‌و‌یشتن، شوین‌که‌وتن 3 ته‌هل‌چوونه‌وه،
ده‌س‌پ‌گ‌ر‌ده‌ن‌وه 4 را‌گ‌رت‌نی‌کانی‌ داد‌گا، پ‌شوو،
و‌چان 5 پ‌اش‌کو، در‌یژه، پ‌اش‌ماوه 1 ادامه،
تداوم 2 تع‌قب 3 از‌س‌ر‌گ‌یری 4 تن‌ف‌س (داد‌گاه) 5
دنباله، تمه، باقی

continuation school *noun*

خو‌پ‌ند‌نگ‌ای‌ دریژه‌دان یان ته‌هل‌چوونه‌وه (بو‌ئ‌وه
منالانه‌ی‌ که‌ گ‌تره‌و‌کش‌ه‌ی‌ کو‌مه‌ل‌ایه‌تی‌یان‌ ه‌یه‌ی‌)
○ مدرسه‌ی‌ از‌س‌ر‌گ‌یری

continuative /kənˈtɪnjuətiʋ/ *adjective, noun*

(زمانه‌وانی) adj دریژه‌ده‌ران‌ه n وشه‌ یان
ده‌سته‌وشه‌ی‌ دریژه‌ده‌ران‌ه (ب.ت. *as well yes*)
I was saying ○ کانتیو‌تیو

continuator *noun*

دریژه‌ده‌ر (ب.ت.‌ه‌ر)، بهره‌وام‌کەر، دۆم‌ت‌ه‌ر
○ ادامه‌دهنده

continued /kənˈtɪnjuːd/ *adjective*

یه‌کیینه، بهره‌وام، دریژه‌دار، ب‌ی‌و‌چان ○ مستمر،
مدارم، ادامه‌دار

continued fraction *noun*

که‌رت‌ی‌ دریژه‌دار ○ ک‌س‌ر‌م‌ند

continued proportion *noun*

هاو‌ریژه‌ی‌ دریژه‌دار ○ تاس‌ب‌م‌ند

continuing education = adult education

continuity /ˌkɒntɪˈnjuːəti/ *noun, pl. continuities*

1 دریژه‌دان، بهره‌وامی، مانه‌وه، له‌سەر‌رو‌یشتن،
یه‌کیینه‌یی 2 پ‌ن‌ک‌به‌ست‌راوی، پ‌ن‌که‌وه‌به‌ست‌راوی 3
پتوهندی‌ لو‌ژی‌کی (تیوان‌چ‌هند‌به‌شن) ○ 1
تداوم، استمرار 2 اتصال 3 از‌ت‌باط‌من‌ط‌قی

continuity announcer *noun*

ب‌یژه‌ری‌ دریژه‌دان (له‌راد‌یو، ت‌له‌ف‌زی‌ون و له‌
باری‌ به‌رنامه‌ی‌ داها‌تووه‌وه‌ زانیاری‌ ده‌دات‌نی) ○
کانتیو‌تیو‌ی‌ آن‌ونس‌ر

continuous /kənˈtɪnjuəs/ *adjective*

1 یه‌کیینه، بهره‌وام، هه‌م‌یشه، ب‌ی‌پ‌سانه‌وه،
زنجیره‌یی، ل‌ی‌ن‌ک‌هه‌ل‌ی‌ک‌راو، یه‌ک‌سه‌ره،
له‌سه‌ریه‌ک 2 پ‌ن‌که‌وه‌به‌ست‌راو 3 (ریژه‌مان)
بهره‌وامی: *the -tinuous tenses* 1 پیوسته،
مدام، مسلسل 2 متصل 3 (دستور‌زبان) استمراری

continuous assessment *noun*

هه‌له‌نگ‌اند‌نی‌ بهره‌وام‌ یان به‌ دریژی‌ی‌
ماوه‌(که) ○ سنجش‌م‌ست‌مر

continuous distillation *noun*

یه‌کیینه‌ دل‌ویاندن، دل‌ویاند‌نی‌ بهره‌وام‌ یان
یه‌کیینه ○ ت‌غ‌ط‌یر‌پیوسته

continuously /kənˈtɪnjuəsli/ *adverb*

هه‌ر، یه‌کیینه، له‌سه‌ریه‌ک، یه‌ک‌و‌چان، یه‌ت‌اپه‌یتا،
خ‌یر‌اخ‌یرا، خو‌ش‌خو‌ش: *the continuously*
changing situation ○ به‌ط‌ور‌پیوسته

continuous spectrum *noun*

شه‌به‌نگی‌ بهره‌وام‌ یان یه‌کیینه ○ ط‌یف‌پیوسته
continuous tense *noun*, also progressive
tense

(ریژه‌مان) سه‌رده‌م‌ یان کاتی‌ بهره‌وامی ○ زمان
استمراری

continuum /kənˈtɪnjuəm/ *noun, pl.*
continua or continuums

پ‌ن‌که‌به‌سته، زنجیره، به‌ت‌ایی، زنجیره‌جیاوازی،
کان‌ت‌ین‌ی‌وم ○ پیوستار

continuum of energy *noun*

پ‌ن‌که‌به‌سته‌ی‌ یان زنجیره‌جیاوازی وزه ○ پیوستار
ان‌رژ‌ی‌

continuum state *noun*

دو‌خی‌ پ‌ن‌که‌به‌سته یان زنجیره‌جیاوازی ○ حالت
پیوستار

contorted *adjective*

1 خواروخت‌یج، پ‌ل‌و‌چاوی، چه‌ب‌و‌چ‌یر، به‌رت‌ور،
به‌پ‌یج‌و‌پ‌ل‌و‌چ، ل‌ار، گ‌ن‌س‌ر، خوار 2 هه‌ل‌ی‌ن‌چ‌راو،
بادراو، ت‌ی‌ن‌ک‌ت‌الاو، ش‌ن‌واو، ت‌ی‌ک‌چ‌وو، ت‌ال‌وزاو)،
ت‌ال‌وس‌کاو، ت‌ی‌که‌و‌ل‌یکه ○ 1 معوج، ک‌ج و کوله 2
پ‌ی‌چ‌یده، آشفته

contortion /kənˈtɔːrʃn, US -ˈtɔːrʃn/ *noun*

خواروخت‌یجی، پ‌ی‌ن‌ج، چه‌ب‌و‌چ‌یری، خوار‌ی،
گ‌ن‌یری، بادان، هه‌ل‌ی‌ن‌چ‌ان، پ‌ی‌ن‌چان، لو‌ول‌کردن،
ت‌ی‌ن‌ک‌ن‌ال‌اندن، چه‌وتان، پ‌ی‌ن‌چاندن، پ‌ی‌ن‌چ‌یدان ○
اعوجاج، ع‌م‌ل‌پ‌ی‌چ‌یدن، پ‌ی‌ج و تاب

contortionist /kənˈtɔːrʃnɪst, US -ˈtɔːrʃ-/ *noun*

کانتور‌ش‌ن‌یت‌ست، خو‌با‌هه‌ل‌ده‌ر، له‌ش‌گ‌ت‌ر (= که‌سی
که‌ ده‌توانی‌ له‌شی‌ خواروخت‌یج‌ کاته‌وه‌ یان پ‌ی‌ن‌چی
ب‌ی‌ن‌دا) ○ کانتور‌س‌ی‌ون‌یت

contour /ˈkɒntʊə(r), US ˈkɑːntʊr/ *noun*

1 کانتور، ب‌ی‌چ‌م، ش‌ی‌وه، رو‌خ‌سار، پ‌لان 2 به‌راویز،
قه‌راغ، ت‌ه‌ن‌ی‌شت 3 ره‌وش، بارود‌وخ، کاودان 4
چه‌ماوه‌ی‌ ئاست، ه‌ی‌لی‌ریک ○ 1 نما، ط‌رح،
ش‌کل 2 حاشیه 3 وض‌ع‌یت 4 خط‌ت‌راز

contoured /ˈkɒntʊəd, US ˈkɑːntʊrd/ *adjective*

خواه‌نی‌ چه‌ماوه‌ی‌ ئاست، ه‌ی‌لی‌ریک‌ پ‌یشان
ده‌دا ○ دارای‌خط‌ت‌راز

contour line *noun*

چه‌ماوه‌ی‌ ئاست، ه‌ی‌لی‌ریک: ه‌ی‌لی‌ (وه‌ک‌هی‌
سه‌ر‌ن‌خ‌شه) که‌ نه‌و‌ خال و شو‌یت‌ه‌کانی‌ سه‌ر
رووی‌ ع‌م‌ر‌ز‌ پ‌ن‌که‌وه‌ ده‌به‌ست‌یت‌ه‌وه‌ که‌ هه‌مان

ناست يان بهر زايي يان هديه 〇 خط تراز
contour map noun

نخشي چماوهي ناست يان هيلي ريک 〇
 نقشه خط تراز

contra- /'kontrə, US 'kɑ:ntrə/ prefix

پيشگر: دژ، پنجهوانه، بهرچه، له بهرامبر، له
 همبهر: **contradistinction**, **contraception**:
 (نه رت: له **contra** لاتينه وه "against") 〇
 پيشوند: پاد، ضد

contra /'kontrə/ noun, short of -
 arrevolucionario 'counterrevolutionary'

نندامي هيزي گريلاي نيکاراگو (له لايه ن
 نه مرکاوه پشيواني ده کرا) که بهر هلستي
 حکومه ني **Sandinista** (90-1979) ي بالي
 چه پيان ده کرد 〇 کونترا

contraband /'kɒntrəbænd, US 'kɑ:n-/
 noun, adjective

n قاچاخ، کهل و پهلي بهر بنده (کراو):
contraband goods **adj** بهر بنده، قده غه،
 قاچاخي 〇 n قاچاق، کلاي منوعه **adj** قاچاقي
contrabandist noun

قاچاخ چي 〇 قاچاق گر
contrabass /'kɒntrəbəs, US 'kɑ:n-/ noun
 کونتراباس (گه وړه ترين و بزو ترين نساميزي
 نارشه يي) 〇 کتراباس

contrabassoon = double bassoon

contraception /,kɒntrə'sepʃn, US 'kɑ:n-
 / noun

پيشگيري، بهر گيري، نه هيشتي سکري يان
 زگيري، دژه سکري 〇 جلوگيري

contraceptive /,kɒntrə'septiv, US 'kɑ:n-
 / adjective, noun

adj سهر به بهر گيري n که ره سدي بهر گيري،
 بهر گيره (ده زگا، ده زمان، شتواز يان کرده و يي)
 〇 **adj** وابسته به جلوگيري n وسيله جلوگيري

contract /'kɒntrækt, US 'kɑ:n-/ noun,
 adjective

1 n قرارداد وړي، گريه ست، بهلین نامه، په پيمان،
 برياړ، ريک گوتن نامه: **act of employment**
 2 ماره بېرین، ماره کردن، ماره نامه، قه باله،
 قه راور وړي زما وړند **adj** په پيماني، بهلین نامه يي،
 بپاري 〇 1 n قرارداد، پيمان، توافق نامه 2 عقد،
 عقد نامه، قرارداد عروسي **adj** قراردادي

contract bridge noun

جوړي کايه به پاستور 〇 نوعي بازی با ورق
contracted adjective

1 قرح هلا توو، کرزه وه بوو، کووه بوو، هلقرچاو،
 جووه نه پهک، چکوله وه بوو، جووه پهک 2 کورته
 3 پير ته سک 〇 1 منقبض، جمع شده 2 مختصر 3
 تنگ نظر

contractibility /kɒn, træk'tə'biliti/ noun

له کرزي هاتووي، له هله لقرچان هاتووي،
 کرزه وه بووي 〇 انقباض پذيري

contractible /kɒn'træktabl/ adjective

له کرزي هاتو، کرزه وه بوو، هلقرچاو، شياوي
 چوونه پهک، له هله لقرچان هاتو، ده چته پهک،
 هله ده فرچن، کرزه يي 〇 انقباض پذير

contractile /kɒn'træktaɪl/ adjective

له کرزي هاتو، کرزه وه بوو، هلقرچاو، کووه بوو،
 ويکهاتو 〇 انقباض پذير، منقبض شونده

contractility /kɒn, træk'tɪləti/ noun

هيزي کرزيوون 〇 قوه انقباض

contraction /kɒn'trækʃn/ noun

1 چوونه پهک، هاتنه پهک، هاو کيشي،
 پهک تر کيشي، چرچ هه لاتن، کرزيوون،
 هلقرچان، کووونه وه، کووه بوون، ويکهاتن،
 چکوله بوونه وه، تيک تر نجان، هلقرچاندن،
 کرژاندن، ويکهاتن 2 کورته، وشه ي
 کورته وه کراو، تيک هه لکيشراو، شتوي
He is. He has وشه يي (وه کوو 3 ژانه بوون، ژان وېرک،
 که ده پته **He's** ژان 3 ژانه بوون، ژان وېرک،
 ژان وړو (نمال بوون) 4 بي بازاری، که سادي 5
 (نه خوشي) توش بوون، دوچار بوون، گرتن،
 پياي کړان 〇 1 انقباض عمل منقبض کردن 2
 اختصار، کلمه يا صورت کوتاه شده (دستور زبان) 3
 درد زايان 4 رکود 5 ابتلا

contraction theory noun

بیردوژ يان تيوري چوونه پهک، تيوري کرزيوون
 〇 نظريه انقباض

contractor /kɒn'træktə(r)/ noun

پرکار، قه بال کار، کونتراکت وان، قوته رات چي،
 کونتراکت کار، بهلینده 〇 پيمان کار، مقاطعه کار

contractual /kɒn'træktsʃuəl/ adjective

په پيمان نامه يي، سهر به بهلین نامه، بپار نامه يي،
 به پني بپار نامه: **We have contractual obligations to control prices**
 قرارداد، طبق قرارداد

contractually /kɒn'træktsʃuəli/ adverb

به گوريه ي بپار نامه، به پني بهلین نامه 〇 مطابق
 قرارداد

contradictability noun

به درو خراوی 〇 تکذيب پذيري

contradictable adjective

به درو ده خړه وه، بهر په رچ ده درته وه 〇
 تکذيب پذير

contradiction /,kɒntrə'dikʃn, US 'kɑ:n-
 / noun

1 پیکدزی، هاونا کوکي، پهک نه گرتنه وه،
 هاودزی، دژ پهک بوون، دژا به تي، دژ به ري،
 پوز به ري، بهر هلستي، نا کوکي، جياوازي 2
 پيشيل کردن، شکاندن 3 رت کرده وه،
 بهر په رچ (دانه وه) له روودا وهر گه پانه وه،

نه ليکردن، نكولى (ليکردن) حاشا (ليکردن)،
به دروخستوه، ره ددانه وه 4 دژى، پنجه وانى
1 تاقض، تضاد، مخالفت، اختلاف، خلاف گويي
2 نقض 3 رد، انكار، تكذيب 4 مغاير، ضد

contradictor *noun*

به دروخه وه، به پيره ج دهر وه 1 تكذيب كننده

contradictoriness *noun*

پيكدژى، پيكناكوكى، يه كه نه گرتنه وه، هاودژى،
دژيه يه ك بون 1 تناقض

contradictory /ˌkɒntrəˈdɪktəri, US ˌkɑːn-/ *adjective, noun, also contradictory*

(وته) دژيه يه ك، پيكدژى، هاودژى، پيكناكوكى، دژ،
يه كه نه گرتنه وه، يه ك ناگير، چه واشه، جياواز: *We are faced with two apparently contradictory statements* متضاد، متباين،
متضاد، ضد و نقیض

contradistinction /ˌkɒntrəˈdɪstɪŋkʃn, US ˌkɑːn-/ *noun, in contradistinction to*

1 (به) پنجه وانى، چه واشه، له به رامير، له
هممير: *Lionesses, in -ntradistinction to the females of other animals, are the hunters* ليك كردنه وه، جياوازي دانان 1
برخلاف، در تقابل با 2 تشخيص

contrafactive *adjective*

(زمانه وانى) دژه كهيف (تهو) كارانه *verb* كه
له پاره شتيكي نه كرده وه ده دوين، وه كوو:
(pretend, wish) كوئترافكتي

contrail /ˈkɒntrɪl/ *noun*

شوينى فروكه، هدرى فروكه (له ناسمان دا) 1
رد هوايما

contraindication /ˌkɒntrəˈɪndɪˈkeɪʃn, US ˌkɑːn-/ *noun*

به كارناهيترى (دهرمان، رهنه زياناوى بى) 1
مورد عدم استعمال

contralto /kənˈtræltəʊ, US -tool/ *noun, pl. contraltos*

كوئترالتو (بوترين دهنگى ژنان، گوراني ييزى
كوئترالتو 1 كترالتو

contraposition = *opposition*

contrapposto /ˌkɒntrəˈpɒstəʊ/ *noun, pl. contrapposti* /-ti/

(را)ويستاني ناهاوتا (له به يكه راتاشى
كلاسيك دا) 1 كوئتراپوستو

contraption /kənˈtræpʃn/ *noun*

دهزگا يان ماشيني سهر (و سهمه وه)،
كه كه تئى: *She showed us a strange contraption that looked like a satellite dish* دستگاه يا ماشين عجيب و غريب

contrapuntal /ˌkɒntrəˈpʌntl, US ˌkɑːn-/ *adjective*

سهر به يان پته وندى به counterpoint سهره هيه

1 كوئتراپونتال

contrapuntist *noun*

كوئتراپونتيسټ، پيگه وه ژن، هاوژن 1
كوئتراپونتيسټ

contrariant /kɒnˈtrɪəriənt/ *adjective*

دژى، ناكوك 1 مخالف

contrariety /ˌkɒntrəˈrɪəti/ *noun, pl. -ties*

ليكدژى، دژايه تى، دژبه رى، ناكوكى، دژيتى 1
تضاد، مغايرت

contrariwise /ˈkɒntreəriwaɪz, US -trɪ-/ *adverb*

1 به دژى، دژى، پنجه وانى، به شتيويه كى
ناوژوو يان پنجه وانى، *vice versa* 2 دژى،
چه واشه 3 پنجه وانى (به) 1 برخلاف، مغاير،
به طور معكوس 2 متضاد 3 مخالف (باد)

contrary /ˈkɒntrəri, US ˈkɑːntrəri/ *adjective*

لاसार، گوينه ييس، لا، ناخالص، كه لهره رق
1 *contrarily* *adv*: لاسارانه، دژانه؛
contrariness /kənˈtreərɪnəs/ *n*: لاسارى،
گوينه ده رى، سهره ختى، لايى، كه لهره رق،
ناخالصيتى 1 نجوج، يكدنده

contrary /ˈkɒntrəri, US ˈkɑːntrəri/ *noun, adjective*

دژى، پنجه وانى، به پنجه وانى وه، چه واشه، به رقازى،
Contrary to popular belief, opposite
contrary 1 *many cats dislike milk*
by advice/opinions/arguments: (زاراوه كان):
contraries: به پنجه وانى نه وه وه كه چاوه پروان
ده كريت يان لوزيكي بيت، پنجه وانى چاوه پروان
بون، (go -) به پنجه وانى روودان: *on the contrary*: به پنجه وانى وه: *'It must have been terrible.'* *'On the contrary, I quite the enjoyed every minute.'*
I don't: *contrary*: به لكوو تهواو به پنجه وانى: *I don't find him funny at all. Quite the contrary*: به پنجه وانى
نه وه وه: *Show me some evidence to the contrary*

(contrary) 1 ضد، عكس، متضاد

contrast /ˈkɒntrɑːst, US ˈkɑːntræst/ *noun*

1 هه له ننگان، پيكن گرتن 2 دژايه تى، پوزبه رى،
ليكنه هان، يه كه نه گرتنه وه، جياوازي، ناكوكى 3
پنجه وانى، ناوژوو 4 شتيكي جياواز 1 مقايسه
2 تابين، تضاد، اختلاف 3 عكس 4 جيز متفاوت

contrasting /kənˈtrɑːstɪŋ, US -træs-/ *adjective*

جياواز، (پيكن) ناكوك، دژى، يه كه نه گرتنه وه،
ليكنه هان: *bright, contrasting colours*
(contrastingly *adj*) 1 مختلف، متضاد، متفاوت

contrastive /kənˈtrɑːstɪv/ *adjective*

(زمانه‌وانی) جیاوازی‌بانه، جیاوازمه‌ند: جیاوازی
نیوان زمانه (و زاراه) کان ده‌خاته پروو:
a-rastive analysis ◊ *contrastive analysis*
of British and Australian English
(contrastively adv) ◊ تباینی، مقابله‌ای

contrasty adjective

(نافه‌رمی، ویتسه، فیلم و هند) به ناستی
کوتراستیکی بالآوه ◊ کتتراستی

contravention /ˌkɒntrə'venʃn, US ˌkɑːn-
/ noun

پیش‌تیل کردن، بنی‌کردن، شکاندن، مل‌یادان،
ره‌چاونه کردن، (سنور) به‌زاندن، له‌بر‌چاونه‌گرتن،
سه‌ریچی ◊ نقض، تخطی، تضاد

contredanse /ˈkɒntrədəns, US -dɒs/
noun

1 شیوه‌یتیکی فەرهنسی هه‌لپه‌رکن یان سه‌مای
لادیی 2 پارچه موسیقایی بو‌شو هه‌لپه‌رکن‌یه
◊ کونتردنس

contretemps /ˈkɒntrɛmp, US ˈkɑːntrɛmp/
noun, pl. same /-tɒz/

1 (فهره‌نسی) روودای جه‌رگبری یا ناخوش،
کوشت، بوویه‌ری دلته‌زین، قومینی تال: *They*
have been ignoring me since our last
contretemps 2 جیاوازی، کیشمه‌کیش، ناکوکی
◊ 1 حادثه‌ی ناگوار 2 اختلاف

contributing adjective

کاریگه‌ر، شوین‌دانه‌ر، به‌باندور ◊ تاثیرگذار
contributing structures noun, pl.

بیکهاته به‌شداره‌کان ◊ ساختارهای سهیم
contribution /ˌkɒntri'bjuːʃn, US ˌkɑːn-
/ noun

1 یارمه‌تی، یتاک، باروبو، باروبو، کومه‌ک،
یاریده: *a substantial contribution* 2 یاندان،
به‌خشین 3 مووجه‌ی خانه‌نشینی 4 وتار،
نوسراوه، قیسار، مزار، بابه‌ت 5 بهش، پشک 6
رؤل 7 به‌شداری، ته‌قلی‌سوون، هاویه‌شسی،
پشکداری، دهس‌گرتن، به‌لگرتن، یارمه‌تی‌دان 8
حهول، تیکوشان ◊ 1 کمک، اعانه 2 اعطا 3 حق
بازنشستگی 4 مقاله، نوشته، مطلب 5 سهم 6 نقش
7 معاضدت، مشارکت 8 کوشش

contributor /ˌkɒn'tribjətə(r)/ noun

1 یارمه‌تی‌دهر، یتاک‌دهر، کومه‌ک‌دهر، دهسگر،
به‌ده‌نگه‌وه‌بوو 2 نووسه‌ر، وتارنووس 3
به‌شداری‌دهر، به‌شدار 4 هو، مایه ◊ 1 کمک‌کننده،
اعانه‌دهنده 2 نویسنده 3 شرکت‌کننده 4 علت

contributory /ˌkɒn'tribjətəri, US -tɔːri/
adjective

1 یارمه‌تی‌دهر، یاریده‌دهر، به‌شدار 2 کاریگه‌ر 3
هو، مایه ◊ 1 کمک‌کننده، سهم 2 مؤثر 3 موجب
con trick = confidence trick

contrite /ˈkɒntraɪt, kən'traɪt, US

'kɑːntraɪt/ adjective

به‌شیمان، باشگه‌ز: *Her expression was*
a contrite ◊ *a contrite criminal* ◊ *contrite*
apology ◊ *contritely* ◊ له‌رووی
به‌شیمانی‌یه‌وه، به‌داخه‌وه: *contriteness* n
به‌شیمانی، باشگه‌زی) ◊ پشیمان، نادم

contrition /kən'triʃn/ noun

به‌داخه‌وه‌بوون، پشیمانی، تیشکان، تیکچوون،
چرزان، خه‌میکی قول: *a look of contrition*
◊ تأسف، ندامت

contrivance /kən'traɪvəns/ noun

1 ده‌زگا، نامیز، نامراز، نامور، وه‌سیله، ماشین 2
داهینان، تازه‌گه‌ری، نوپگه‌ری، چاره‌ده‌زی،
ته‌گه‌ری، مشورخوازی، کارسازی، ریگاده‌زینه‌وه
3 پلان‌دانان، به‌رنامه‌داریی 4 قیل، ته‌له‌که، دهو
5 داهینه‌ری، توانایی داهینان 6 ده‌ره‌قت(هاتن)،
توانایی، تابشت ◊ 1 ماشین، وسیله 2 اختراع،
ابداع، ابتکار 3 طرح‌ریزی 4 ترند، حقه 5 خلافت
6 توانایی

contrived /kən'traɪvd/ adjective

1 پلان(بو)دانراو 2 ساخته، هه‌له‌سته، دهسکرد،
ناثاسایی، ناسروشتی، درو: *a contrived*
situation ◊ 1 تدارک‌دیده‌شده 2 تصنعی

control /kən'traʊl, US -'trɒl/ noun

1 کونترول، مه‌هار(کاری)، راگیری، راگیری‌کاری،
دهست‌به‌سه‌رداگرتن، به‌رگیری، پیش‌گیری،
A military junta took control of the country
talks on arms ◊ *control of the country*
2 جاودیری، چاوبه‌سهری، یتراگه‌یشتن،
پشکنین 3 دهسه‌لات، رکیتف، ئیختیار،
دهس‌رؤیشتوویی، هیز 4 سنووردارری،
دیاری‌کراوی 5 به‌رئ‌دایردن، هه‌لسووړاندن،
به‌رئ‌وه‌بردن 6 کامپیوتر) کیلیلی کونترول 7
کیلیل، دوگمه، قرته، جه‌ر، پیچ (ته‌له‌فزیون و
رادیو) 8 (له ماشین‌دا) فەرمان ◊ 1 کنترل، مهار،
جلوگیری 2 مراقبت، نظارت، بازدید، رسیدگی 3
سلطه، قدرت، اختیار 4 محدودیت 5 اداره 6 کلید
کنترل 7 کلید، پیچ 8 فرمان

control key noun

(کامپیوتر) کیلیلی کونترول ◊ کلید کنترل

controllable /kən'traʊləbl, US -'trɒl-/
adjective

له‌راگیرهاتوو، دابین ده‌کری، مه‌هاری ده‌کری،
مه‌هاری‌کرده‌نی، له‌مه‌هاریهاتوو، دهستی به‌سهردا
اده‌گیری ◊ مهارشدنی

controlled /kən'traʊld, US -'trɒld/
adjective

1 سنووردارکراو، دیاری‌کراو: *controlled*
airspace 2 له‌زیر‌جاودیری، له‌زیر کونترولی 3
له‌سه‌ره‌خو، نارام، خوددار، هینن: *She*
remained controlled 4

a British-controlled: زورت‌رله لیکدانان)
computer-controlled systems \diamond *company*
 1 محدودشده 2 تحت نظارت 3 خون‌سرد 4
 (بیشتر در ترکیب) تحت کنترل

controlled experiment *noun*

ناقی کردنه‌وی کوئتروئل کراو \diamond آزمایش کنترل‌شده

controlled substance *noun*

به‌نگی ناقانونی، کهرسه‌یه یان سابه‌سنسی
 کوئتروئل کراو (ده‌زمانی که بی‌ده‌ستوری
 پزشک نابیی به‌کارینیری) \diamond مواد کنترل‌شده

controller /kən'trəʊlə(r)/, US -'trɒl-/ *noun*

1 به‌ریوه‌به‌ری (کاروباری) دارایی، چاودیری
 خه‌رج وبار (هه‌روه‌ها comptroller 2 ده‌زگای
 میزان (کردن، مه‌ه‌اره، میزانه (ک)، ته‌رازینه 1
 مدیر امور مالی 2 دستگاه تنظیم

controllership /kən'trəʊlɪʃp/ *noun*

چاودیری \diamond نظارت

controlling interest *noun*

به‌شه یان ستاکه دیاری‌کهره‌کان، پشکه
 دیاری‌کهره‌کان (= نه‌و به‌شانی که هیزی
 بیراردان ده‌دهن به‌خاوه‌که‌ی) \diamond سهام فائقه

control panel *noun*

رووت‌ه‌ختی کوئتروئل \diamond صفحه‌ی کنترل

control room *noun*

زووری کوئتروئل \diamond اتاق کنترل

controls *noun, pl.*

1 کدل‌ویله‌ی ده‌ی به‌س‌ه‌راگرتن یان کوئتروئل یان
 مه‌ه‌ار 2 ده‌زگا 3 سوپیج و دوگمه‌کان،
 دوگمه‌کانی کوئتروئل یان مه‌ه‌ار 4 ده‌زگاکانی
 میزان کردن یان کوئتروئل \diamond 1 وسایل مه‌ار 2
 دستگاه 3 سوپیج و دکمه‌ها 4 دستگاه‌های تنظیم

control tower *noun*

که‌لوو یان برجی چاودیری (فره‌که‌خانه) \diamond برج
 مراقبت

controversial /,kɒntrə'vɜːʃl/, US
 ,kɑːntrə'vɜːʃl/ *adjective*

مشت‌ومرله‌سهر، کیشه‌له‌سهر، کیشه‌یار، کیشاوی،
 کیشه‌به‌دوا، کیشه‌ون: *a controversial policy*

a -oversial film \diamond مورد اختلاف، بحث‌انگیز

controversial issues *noun, pl.*

پرسه کیشه‌به‌دوا یان مشت‌ومرله‌سهره‌کان، پرسه
 کیشه‌له‌سهره‌کان \diamond مسائل مورد اختلاف

controversialist *noun*

مشت‌ومرله‌یخوش، فیزه‌مشت‌ومر، مشت‌ومر‌یار،
 نه‌ه‌لی مشت‌ومر، به‌شداری‌کهر له‌مشت‌ومر‌دا \diamond
 اهل جر و بحث

controversially /-fəli/ *adverb*

مشت‌ومرله‌سهرانه، به‌شیوه‌ییک کیشه‌به‌دوا یان
 کیشه‌بار \diamond به‌طور بحث‌انگیز

controversy /'kɒntrəvɜːsi, BrE also

kən'trɒvəsi, US 'kɑːntrəvɜːsi/ *noun, pl.*
 controvarsys

1 مشت‌ومر، کیشه، جورره، شه‌ره‌سه، فره‌فر،
 بگره‌به‌ده، س‌ودوو 2 نا‌وکی، ده‌زیه‌تی \diamond 1
 مناقشه، مشاجره، جر و بحث 2 اختلاف

contumacious /,kɒntju'meɪʃəs, US
 ,kɑːntu-/ *adjective*

سه‌ریزیو، یاغی، یاخی، سه‌رکیش، نه‌شقی،
 rebellious \diamond متمرد، سرکش، طغیان‌گر

contumaciously /,kɒntju'meɪʃəsli, US
 ,kɑːntu-/ *adverb*

سه‌ریزیوانه، یاغی‌یانه \diamond متمردانه

contumacy /'kɒntjʊməsi/ *noun, pl. contumacies*

سه‌ریزیوی، یاغیگه‌ری، مل‌بادان، سه‌رچه‌وتی،
 سه‌رکیشی، سه‌ریچی، نیناد \diamond تمرد، طغیان‌گری

contumelious /,kɒntju'mɪliəs/ *adjective*

1 بی‌پزیری‌کنگر، سووکایه‌تی‌پیکر، نابروویه‌ره
 2 سووکانه 3 ل‌ووت‌به‌رز، به‌فیز، به‌ده‌مار

contumeliously /,kɒntju'mɪliəsli/ *adv*

له‌رووی سووکی‌به‌وه، سووکانه) \diamond 1
 اهانت‌کننده 2 اهانت‌آمیز 3 مغرور

contumely /'kɒntjuːmɪli, US -tjuːmɪli/
noun, pl. contumelies

بی‌پزیری، بی‌جورمه‌تی، سووکایه‌تی، نابروویدن،
 جینویتدان \diamond اهانت، بی‌احترامی، هتک حرمت

contusion /kən'tjuːʒn, US -'tuː-/ *noun*

شین‌بوونه‌وه، ره‌ش‌بوونه‌وه، که‌وو‌بوون‌(به‌وه)،
 خوین‌تیزان \diamond کبودشدگی

conundrum /kə'naɪndrəm/ *noun, pl.*
 conundrums

1 مامک، مه‌ته‌ل، لیچار، 2 riddle گرفتگی
 سه‌خت، ناسته‌نگی، گیروگرفت، گیروگرفت یان
 پرس‌ی چاره‌نه‌کراو (بی‌چاره‌سهر)، کیشه‌ی نا‌لوز
 \diamond 1 معما 2 مشکل یا مسأله‌ی لا‌ینحل، معضل

conurbation /,kɒnɜː'beɪʃn, US
 ,kɑːnɜːr'b-/ *noun*

(هه‌رمی) کومه‌له‌ی شاری، کوشار، شاران \diamond
 منظومه‌ی شهری

conure /'kɒnjuə/ *noun*

کلک‌قووجکه (جورئ parakeet نه‌مریکای
 باشووری و ناوه‌ندی [Pyrrhura Aratinga] و
 توحه‌کاتی تر) \diamond نوعی طوطی

conus /'kɒnəs/ *noun, pl. coni* /-ni/

1 (تویکاری) قووجکه: (هه‌روه‌ها
 arteriosus /ɑː'tɪərɪ'ɔːsəs/ به‌شی سه‌رووی
 پشه‌وه‌ی زگوله‌ی دلی لای راست (هه‌روه‌ها
 arteriosus 2 قووجکه: (هه‌روه‌ها
 conus medillaris /,medə'luːrɪs/ نووکی
 خوارووی قووجکه‌کی مؤخی بره‌ره (هه‌روه‌ها
 conus medullaris به‌نه‌رت: له‌لاتینه‌وه به

واتای "قوچکه cone" ۱ کونوس
convalescence /kɒnˈvɛləsns, US ˌkɑːn-/
noun

1 تازه‌لجی‌هه‌ستانه‌وه، چاک‌بوونه‌وه، بووزانه‌وه،
 به‌ره‌وچا‌بوونه‌وه، هه‌ستانه‌وه، قه‌ترسین 2 ماوه‌ی
 هه‌ستانه‌وه ۱ ۱ نقات 2 دوری نقات

convalescent /kɒnˈvɛləsnt, US ˌkɑːn-/
adjective, noun

n سه‌ربه تازه‌لجی‌هه‌ستانه‌وه، بووزانه‌وه‌یی،
 هه‌ستانه‌وه‌یی *adj* نه‌خوشی تازه‌لجی‌هه‌ستاو،
 نه‌خوشی رووله‌چاکی یان بووزاوه ۱ *n* وابسته
 به نقات *adj* بیمار در حال به‌رودی

convalescent home *noun*, also
convalescent hospital

بووزانگه ۱ نقات‌خانه

convection /kənˈvɛkʃn/ *noun*

(فیزیکی) هه‌لگرتن یان راگویتن (گه‌رمی)،
 هاوه‌ه‌لگری، راگویتنی گه‌رم (له‌شه‌دا)،
 گه‌رمی‌به‌ری، گه‌رمی‌راگویتنی، گه‌رمی‌ه‌لگری
 (بهره‌ت): له *convection* (Latin *convectio* (n-)
 بهره‌ت: له *convehere* لاتین، له *con-* "هاو،
 بیکه‌وه" *vehere* + "together" هه‌لگرتن
 ("carry") ۱ هم‌رفت

convictional *adjective*

هاوه‌ه‌لگری‌یان، سه‌ربه گه‌رمی‌ه‌لگری،
 گه‌رمی‌ه‌لگری‌یان، گه‌رمی‌راگویتنی‌یان،
 گه‌رمی‌به‌ری‌یان ۱ وابسته به هم‌رفت

convection current *noun*

ته‌وژم یان ته‌زووی گه‌رمی‌ه‌لگری یان
 هاوه‌ه‌لگری ۱ جریان هم‌رفت

convection rain *noun*

بارانی گه‌رمی‌ه‌لگری یان گه‌رمی‌به‌ری ۱ باران
 هم‌رفت

convector /kənˈvɛktə(r)/ *noun*, also
convector heater

1 ده‌زگای گه‌رمی‌ه‌لگری یان گه‌رمی‌به‌ری،
 ده‌زگای هاوه‌ه‌لگری 2 کووروی پانکه‌دار ۱
 هم‌رفتگر 2 بخاری فزدار

convenance /ˈkɒnvəˌnɑːns/ *noun*

ری‌وشوینی هه‌لس‌وکه‌وت یان کومه‌لگا ۱
 آیین معاشرت

convener /kənˈviːnə(r)/ *noun*, also
convenor

1 لی‌گیره‌وه، بانگیشت‌کەر، بانگیشت‌چی 2
 ریکه‌خەر، سازده‌ر، له‌دارخەر 3 نوته‌ری به‌کیتی
 (کارگه یان شوته‌کانی تری کار) 4 نوته‌ر
 (پارتی و هتد) ۱ دعوت‌کنده 2 برگزارکنده 3
 نماینده‌ی اتحادیه 4 نماینده

convenience /kənˈviːniəns/ *noun*, also
conveniency

1 ئاسوده‌یی، هه‌ساوه‌یی، رابواردن، ته‌ناهی،

ئاسایش، ژیم‌فره‌ه‌یی، ژیم‌خوشی،
 خوش‌گوزهرانی 2 ئاسایی، ئاسان‌کاری 3
 کهل‌ویه‌لی هه‌ساوه‌وه، هوی ئاسایش (ست) 4
 به‌کاره‌هتنان، کهل‌کلی‌وه‌رگرتن 5 خواپنداوی،
 ریزه‌ن، نیعمت، به‌ره 6 ده‌رفت یان وه‌ختی
 باش 7 قازانج، سوود، به‌ره‌وه‌ندی 8
 ناوده‌س‌خانه‌ی گشتی، ده‌سه‌ناوی هه‌موان ۱
 راحتی، رفاه 2 سهولت 3 ته‌یه‌لات 4 استفاده 5
 مناسب 6 نعمت، موهبت 7 فرصت یا وقت مناسب
 8 نفع 9 توالت عمومی

convenience food *noun*

خو‌راک یان چیشتی ناماده ۱ غذای پیش‌پخته
convenient /kənˈviːniənt/ *adjective*

ئاسان، سانا، ئاسوده، راحت، هه‌ساوه، له
 ئاسایش‌دا، به‌قازانج، به‌سوود، له‌بار، کارخوش،
 گوجاو ۱ سه‌ل، راحت، مفید، مناسب

conveniently /kənˈviːniəntli/ *adverb*

به ئاسوده‌یی ۱ به راحتی

convent /ˈkɒnvənt, US ˈkɑːnvent, -vənt/ *noun*

1 ده‌یر (ب.ت. ه.ی ژنه ره‌به‌نه‌کان) 2
 ده‌یرنشین‌کان، (ده‌سته) ره‌به‌نه‌کانی ده‌یر،
 کومه‌لی ره‌به‌نان 3 کوبوونه‌وه، کوم‌جقین، جقین،
 خربوونه‌وه، کومه‌له ۱ صومعه 2 جماعت
 راهبان صومعه 3 اجتماع، میتینگ، انجمن

conventicle /kənˈvɛntɪk(ə)l/ *noun*

1 کوبوونه‌وه 2 کوبوونه‌وه‌ی نه‌یتی ۱
 گردهمایی 2 گردهمایی سری

convention /kənˈvɛnʃn/ *noun*

1 دانیشن، کوبوونه‌وه، کۆنگره، کۆنفرانس،
 کۆمیین، جقین، کۆر‌به‌ستن 2 پریارنامه،
 ریک‌که‌وتن‌نامه، په‌یمان، په‌یمان‌نامه 3 نه‌ریت،
 عیورف، ده‌ستور، ب‌اوه، ری‌وشوین
 (کومه‌لایه‌تی)، کفه‌شه‌و، داب‌نه‌ریت،
 ری‌وره‌سم، ده‌ستور، شیواز یا ری‌چکه‌ی
 ترادیس‌تال ۱ 1 اجلاس، کنگره، گردهمایی 2
 قرارداد، توافق‌نامه، میثاق 3 سنت، عرف، رسم،
 آداب و رسوم

conventional /kənˈvɛnʃənəl/ *adjective*

1 باو، داب، ئاسایی، به‌پیی ده‌ستووری کۆن،
 خۆمالی، *commonplace*, *ordinary* 2 نه‌ریتی
 3 له‌میزیته، کۆن 4 ناناوکی، نانیوکی، ئاسایی
 (چه‌کوچول) *5 conventional warfare*
 په‌یمانی، په‌یمان‌نامه‌یی 6 کوبوونه‌وه‌یی،
 کونگره‌یی ۱ 1 مرسوم، متداول، عادی 2 ستی 3
 قدیمی 4 متعارف 5 قرارداد 6 وابسته به کنگره

conventionalism *noun*

په‌یمان‌گیری، په‌یمان‌خوازی ۱ میثاق‌گرایی

conventionalist *noun*

په‌یمان‌گیر، په‌یمان‌خواز ۱ میثاق‌گرا

conventionality /kənˌvɛnʃənəˈlɪtɪ/ *noun*,

pl. conventionalities

1 نهریت‌گیری، نهریت‌باوه‌ری 2 رسم، داب، ده‌ستور، لایه‌نی نهریتی، ریساً 3 سنت‌گرایی 2 رسم، جنبی سستی، قاعده

conventionally /-fənəli/ adverb

ناسایی، به شیوه‌ی کی نهریتی، نهریتانه: -
entionally dressed conventional medicine noun

پزشکی نهریتی (شیوه‌ی کی ناسایی پزشکی له زۆریه‌ی نه‌روپا و ولاتانی نه‌ریکای باکووری) پزشکی سستی

conventioner /kən'venʃənɪ(r)/ noun

1 نه‌ندای کونگره 2 نهریت‌به‌رست، نهریت‌خواز، نهریت‌باوه‌ر 3 عضو کنگره 2 سنت‌گرا

convent school noun

خویندنگای کجان (له لایمن ژنه‌به‌نه‌کانه‌وه به‌ریه‌ده‌برئ) 3 مدرسه‌ی مذهبی

conventual /kən'ventʃuəl/ adjective, noun

n monastic adj خانه‌قایی، سه‌ریه‌ده‌بر، ره‌به‌ن، نه‌ندای ده‌ر یا که‌سێ که له‌وئ ده‌زی (conventually adv) وابسته به صومعه

n راهب

convergence /kən'veɪdʒəns/ US

kən'veɪdʒəns/ noun

1 یه‌ک‌گیری، هاوگری، هاوگیری، یه‌ک‌گرته‌وه 2 لیک‌نریکی، لیک‌نریک‌بوونه‌وه 3 جوونه‌وه‌سه‌ریه‌ک، سه‌ریه‌ک‌که‌وتن، سه‌ریه‌ک‌هاتیه‌ی، ینک‌گه‌یشتن، خالی 4 ینک‌گه‌یشتن، جه‌مه‌ر، خالی سه‌ریه‌ک‌چوون 5 یه‌کیتی، یه‌ک‌گرتوویی، یه‌ک‌پارچه‌یی (زینده‌ناسی) لیک‌چوونی ینک‌هاتیه‌ن له زینده‌وه‌ر یان ئورگانیزمه نایه‌وه‌ندی‌داره‌کان که به هۆی گوشار یان پاله‌به‌ستۆی ژینگه‌یی‌به‌وه ینک‌هاتوه 3 1 هم‌گرایی 2 تقارب 3 انطباق، نقطه‌ی تلاقی 4 اتحاد 5 کانورجنس

convergent /kən'veɪdʒənt/ adjective

1 یه‌ک‌گره‌وه، یه‌ک‌گیر، هاوگر، سه‌ریه‌ک‌هاته 2 لیک‌نریک، ینک‌نریک، ینک‌گه‌یشتو، سه‌ریه‌ک‌که‌وتو، سه‌ریه‌ک‌چوو، جه‌مه‌سه‌رگیر، یه‌ک‌ترگیر 3 1 هم‌گرا 2 متقارب، منطق

converging adjective

1 یه‌ک‌گره‌وه، یه‌ک‌گیر، هاوگر: converging 2 لیک‌نریک، ینک‌نریک، ینک‌گه‌یشتو 3 1 هم‌گرا 2 متقارب

conversable /kən'veɪsəbl/ adjective

قه‌خۆش، قه‌شیرین، ده‌مه‌شیرین، به‌پراوێژ خوش‌صحبت

conversance /kən'veɪsəns/ US

-'vɜ:rs- noun, also conversancy

1 ناگاداری، شاره‌زایی، به‌له‌دی 2 ناسیای، ناشنایی 3 1 اطلاع 2 آشنایی

conversant /kən'veɪsənt, US -'vɜ:rs-/

adjective

1 ناگادار، به‌ناگا، شاره‌زا، به‌له‌دی 2 ناسیای، شناس، ناشنا 3 1 مطلع 2 آشنا

conversation /,kɒnvə'seɪʃən, US

kɑ:nvə's-/ noun

1 (نافه‌رمی) قسه‌کردن، په‌یقین، دوان، دوو، دراو، قسه، ده‌مه‌تقی، ناخافتن، هاو‌پرسی، هاو‌پێژی، وتووێژ، دان‌وستان 2 نزیکی، گان، جووت‌بوون 3 1 گفت‌وگو، صحبت، مذاکره 2 جماع

conversational /,kɒnvə'seɪʃənəl, US

kɑ:nvə's-/ adjective

سه‌ریه‌ قسه‌کردن یان په‌یقین، ده‌مه‌تقی‌یی، قه‌خۆش، قه‌شیرین 3 وابسته به صحبت کردن، خوش‌صحبت

conversationalist /,kɒnvə'seɪʃənəlɪst, US

kɑ:nvə's-/ noun

قه‌زان، زمان‌پاراو، به‌ده‌م، به‌ده‌م‌و‌دوو، به‌ده‌م‌ویل، ده‌م‌گرم، بدوو، دیوه‌خان‌گیر، پێژا 3 مجلس‌ارا، آدم خوش‌صحبت

conversazione /,kɒnvəsatsi'əʊneɪ/ noun,

pl. conversazioni or -ni

کۆڤی بۆ وتووێژ له‌سه‌ر وێژه و هونه‌ر 3 کونورسازوینی

converse /'kɒnvɜ:s, US 'kɑ:nvɜ:rs/ noun

قه‌کردن، په‌یقین، دووان، ده‌مه‌تقی، ناخافتن 3 صحبت

converse /'kɒnvɜ:s, US 'kɑ:nvɜ:rs/

adjective, noun

adj ینچه‌وانه، دژ، به‌رفاژی، ئاوه‌ژوو n شتی ئاوه‌ژوو 3 adj عکس، خلاف، ضد n چیز معکوس conversely /'kɒnvɜ:slɪ, US 'kɑ:nvɜ:rs-/ adverb

ینچه‌وانه، به‌ینچه‌وانه 3 برعکس

conversion /kən'veɪʃən, US -'vɜ:rʒən, -'ʃən/

noun

1 گۆرین، گۆران: the conversion of farn 2 buildings into family homes

سه‌روین کردن، هه‌ل‌گه‌رانه‌وه، ئاوه‌ژوو‌کردنه‌وه 3 گۆرینی دین یان نایین، دین‌گۆری، هه‌ل‌گه‌رانه‌وه، بادانه‌وه، گۆرینی بیروباوه‌ر: the

conversion of the Anglo-Saxons by his conversion 3 Christian missionaries

4 from Judaism to Christianity

ده‌س‌پاهه‌تیا یا ده‌س‌کاری خانووبه‌ره 5 لیدزین، داگیر کردن، پهنه‌دانیه‌وه 6 (لۆزیک) ینچه‌وانه، ئاوه‌ژوو 7 (راگبی) گۆل 8 گۆرینی ماده یان

ماکینکی تیشک‌ده‌ر radioactive material بۆ ماده‌ییکێ تر به‌گرتی نیۆترون 9 گۆرانی واتای

وشه (ب.ن. له ئاوه‌ل‌ئاوه بۆ ناو) 10 (ماف)

گۆرینه‌وه یان ئال‌و‌گۆری قه‌رزێ به‌قه‌رزیکێ تر

11 (دهروون ناسی) گورین ۱ تبدیل. تغییر 2
تقلب 3 تغییر دینی، نوکشی، نوگروی، تغییر عقیده
4 تغییر ساختمان 5 اختلاس 6 عکس (منطق) 7
کل 8 و 9 و 10 کونورسیون 11 (روان شناسی) تبدیل
conversion disorder *noun*, also
conversion hysteria or conversion reaction
جوری دهر وون شیوای psychoneurosis که
له ودا نیسانه کانی جه سته بی و له شی (وه)
paralysis of the limbs به بی بنه ریتکی فیزیکی درده که وی؛
دهر که و تنی تیک چوونیتی هوشی و میتال وه
نه خووشی و ناسازی له شی و فیزیکی
کونورسیون دیس اوردر

conversion factor *noun*

(کیمیا) فاکتور (کولکه) ی گورین ۱ ضرب تبدیل
convert /'kɒnvɜ:t, US 'kɑ:nvɜ:rt/ *noun*
نوی دین، نو دین، نو ناین، نو یاره: 1
a convert to ۱ نویش، نوایش
Islam ۱ نویش، نوایش

converted *adjective*

گوروا ۱ تبدیل شده، تغییر یافته
converter /kən'vɜ:tə(r), US -'vɜ:rt-/
noun, also convertor
(فیزیک) گورینر، گورر، بگور، گوررک ۱
مبدل
convertibility /kən,vɜ:'tə:bɪləti, US -
'vɜ:rt-/ *noun*

له گورین هاتووی ۱ تبدیل پذیری
convertible /kən'vɜ:təbl, US -'vɜ:rt-/
adjective

له گورین هاتو، ده گوریت ۱ تبدیل پذیر
convertible /kən'vɜ:təbl, US -'vɜ:rt-/
noun
ماشینی سهر (یان میچ) قه دکر، ماشینی
میچ نووشتاو ۱ اتومیل کرکی

convex /'kɒnveks, US 'kɑ:n-/ *adjective*
قوقر، دهر به ریو، زق، رووچه، روو قیت،
کوورک (بنه رت): له *convexus* لاتین
"arched, vaulted" ۱ کوژ، محدب
convexity /kən'veksəti, US kɑ:n'v-/
noun, pl. convexities

قوقری، دهر به ریوی، روو قیتی، رووچه می،
زه قایی ۱ کوژی، تحدب
convexly /'kɒnveksli, US 'kɑ:n-/ *adverb*

قوقرانه، به شیوه یکی قوقر ۱ به طور کوژ
convexness /'kɒnveksnəs, US 'kɑ:n-/
noun

قوقری، دهر به ریوی، رووچه می، رووچه ماوی
۱ کوژی

convexo-concave *adjective*

قوقر-رووچال ۱ مفر-محدب
convexo-convex *adjective*

دوولا قوقر، دوولاده ریویو ۱ محذب الطرفین
conveyable /kən'veɪəbl/ *adjective*

شیوای هملگرتن، له هملگرتن هاتوو،
راگویتنه، راده گویتری، ده گوازیته وه،
ده بردری، هملده گیری ۱ قابل حمل

conveyance /kən'veɪəns/ *noun*

1 گواسته وه، راگویتن، گویزانه وه، راکیشان،
کیشان، بردن، ناردن، شاندن، هملگرتن، گه یاندن
2 راگویتنه، ماشینی 3 (ماف) به نیو کردن،
راگویتن 4 قه بالی به ناو کردن یان راگویتن،
تاو، راگویتن نامه ۱ انتقال، رسانش، حمل.
ارسال 2 وسیله نقلیه 3 واگذاری 4 سند انتقال

conveyancing /kən'veɪənsɪŋ/ *noun*

(ماف) به ناو کردن، راگویتن (مال و دارایی) ۱
انتقال

conveyor /kən'veɪə(r)/ *noun*, also conveyer
1 ماشین، راگویتنه 2 (ماف) به نیو کر، راگویتنه
3 قاش یا ته سیمی راگویتن، بهندی راگویتن
۱ وسیله نقلیه 2 انتقال دهنده 3 نوار نقاله

conveyor belt *noun*

قاشی راگویتن، بهندی یان تاسیمی راگویتن،
باریکه ی گویزانه وه ۱ تسمه ی نقاله

convict /'kɒnvɪkt, US 'kɑ:n-/ *noun*

خه تیار، گونا هیار، تاوانیار، زندانی، مه محکوم،
سزاله سهر: 1 *an escaped convict* ۱ مقصر،
مجرم، زندانی، محکوم

conviction /kən'vɪkʃn/ *noun*

1 تاوانیار کردن، گونا هیار کردن، مه محکومیت،
سزاله سهری، تاوانیاری، گونا هیاری، خه تیار 2
باوهری به، سروای توکه 3 به رایی،
رازی کردن، قایل کردن 4 باوهری، بایه، دلنایی،
تیسرادیتن، باوهرینکراوی (convictive)
adj /kən'vɪktɪv/ مه محکوم کر، سزادانه ر
۱ تجریم، محکومیت، مجرمیت 2 عقیده ی
راسخ 3 مقاعد ساختن 4 اعتبار، اطمینان

convinced /kən'vɪnst/ *adjective*

1 رازی بوو، یی سه لمینراو، قایل (بوو) 2 دلنیا 3
به سروا، به باوهری، سروادار، باوهرمه ند: 1
a convinced Christian ۱ مقاعد، مجاب
مطمئن 3 مؤمن

convincible *adjective*

قابل ده کری، به رایی دین، رازی ده بی ۱
مقاعشدنی

convincement /kən'vɪnsmənt/ *noun*

مه محکومیت، تاوانیاری، گونا هیاری ۱
محکومیت

convincing /kən'vɪnsɪŋ/ *adjective*

قابل کر، بر، بهی، به رایی ده، سه لمینر،
رازی کر: 1 *a convincing explanation/case*
convincingly 1 *a convincing argument* ۱
adv /kən'vɪnsɪŋli/ قایل کرانه، سه لمینرانه،

به شیوه‌ای که بر یکا: *Her case was*
They won \diamond convincingly argued

(convincingly) \diamond متقاعد کننده

convivial /kən'vɪviəl/ adjective

دوستانه، به‌زهی، به‌زم‌و‌زم‌(ناسا) سوورناسا، خوش، گرم‌و‌گورانه، له‌دله‌وه‌نزیکی:

a convivial \diamond convivial gathering

a convivial evening \diamond atmosphere

(convivially) /kən'vɪviəl/ adv

دوستانه، صمیمی

conviviality /kən'vɪvi'æləti/ noun

دوستانه‌یی، به‌زم‌و‌زم‌، به‌زم، گرم‌و‌گوری،

له‌دله‌وه‌نزیکی \diamond سورچرانی، صمیمیت

convocation /kən'vəʊkeɪʃn, US 'kɑ:n-/

noun

1 بانگ‌نشتن، بانگ‌نشت، بانگ کردن، لی‌گیرانه‌وه

2 کور 3 کوری پیاوانی نایی 4 ری‌وره‌سمی

ده‌رجووانی زانکو 5 ری‌وره‌سمی فهرمی بۆ

پیدانی خه‌لاته‌کانی زانکو 6 کوپونه‌وه‌ی فهرمی

(ب.ت. ده‌سته‌ی قانون‌دانهرانی کلێسه‌ی

نینگلته‌ره‌ یان‌ناهه‌نگی ده‌رجووانی هیندی

زانکو) 7 کوری کلێسه (convocational adj)

1 فراخوانی، احضار 2 مجمع 3 مجمع

روحانیون 4 مراسم فارغ‌التحصیلان دانشگاه 5

مراسم رسمی اعطای جوایز دانشگاه 6 گردهمایی

رسمی 7 مجمع کلیا

convocator noun

بانگ‌نشت‌کەر، لی‌گیره‌وه \diamond دعوت‌کننده

convolute /'kɒnvəlu:t/ adjective

پنج‌دراو، پنج‌ه‌لدراو، لوول‌دراو، بادراو \diamond

پنج‌خورد

convoluted /'kɒnvəlu:tɪd, US 'kɑ:n-/

adjective

1 پنج‌دراو، لوول‌دراو، بادراو، هه‌لپنچراو،

پرچین، پنج‌او‌پنج، پنج‌پنج، به‌پنج‌ویه‌نا،

پنج‌ه‌لاو‌پنج، خواروخینچی، قه‌ف‌و‌پنج‌او‌ی،

چرخ‌و‌لۆج، لاره‌ولا، ده‌ور‌پنج، قه‌دقه‌د،

لاه‌ه‌رلا، چرخ، پۆت، خوز: *a convoluted*

2 coastline \diamond تالۆز، تینگه‌یشتن سه‌خت، دژوار،

a convoluted :intricate involved

a book with a convoluted \diamond argument

1 convolutedly adv *plot*

لوول‌دراوانه، بادراوانه، پنج‌او‌پنجانه،

پنج‌ه‌لاو‌پنجانه، خواروخینچانه، به‌شیوه‌ییکی

لاه‌ه‌رلا یا چرخ 2 تالۆزانه، سه‌ختانه، دژوارانه

1 \diamond پنج‌خورد، پرچین و شنج 2 پیچیده

convoluted tubule noun

لوله‌جهدی پنج‌او‌پنج: به‌شیکه‌ی nephron

گورچیله‌ که می‌ز ده‌سه‌ستین و هاوسه‌نگی و

ته‌رازی خوئ و ناو راده‌گری \diamond کونولیوتید

تیوبول

convolution /kən'vəlu:ʃn, US 'kɑ:n-/

noun

1 چرخ‌و‌لۆجی، لاه‌ه‌رلائی، پنج‌ویه‌نا، قه‌ف‌و‌پنج،

قه‌د، پنج، کۆل، لوول، لۆج، جالی‌و‌جۆلی

(میشک)، پنج‌خواردوویی، بادراوی، لوول‌دراوی،

پنج‌دراوی، تالقه‌دراوی، تالقه، قه‌ف 2

پنج‌ه‌لاو‌پنجی، تالۆزی، دژواری، گرانی

(convolational adj) \diamond 1 چین و شنج،

چین، پنج، حلقه 2 پیچیدگی

convolulus /kən'vɒlvjələs, US -'vɑ:lv-/

noun, pl. convoluluses

لاولاو، دارپنج، لاولاو‌ه‌پنج [توخم

Convolvulus] نیلوفرپنج

convoy /'kɒnvoi, US 'kɑ:n-/ noun

1 کاروان، ستون 2 کاروانی ده‌ریایی 3

باریزوان، پاسه‌وان، نوبه‌دار، باریزه‌ر 4 به‌ری‌کردن،

ره‌وانه‌(کردن)، له‌گه‌ل‌چوون \diamond 1 قافله، کاروان 2

کاروان دریایی 3 اسکورت 4 مهابت

convulsed adjective

گرز، شتواو، توفه‌له‌ی هه‌لگیراو (convulsedly

adv) \diamond متشنج، بی‌قرار

convulsion /kən'vʌlʃn/ noun

1 گه‌شکه، گرژی، کرژبوون، ماسوله‌کهره‌قی 2

(خوازه) شتوان، شله‌زان، نا‌زاوه، شله‌قان 3

پیران، پیکه‌نینی زان‌پیکه‌ر و ولک‌پر یان

له‌سه‌ریه‌ک \diamond 1 تشنج، تکان 2 آشوب 3 خنده‌ی

روده‌برکنده، ریه

convulsional /kən'vʌlʃənəl/ adjective

گرژی‌یانه، گه‌شکه‌یی، پتونه‌ندی به‌گه‌شکه‌وه

هه‌یه \diamond تشنجی

convulsive /kən'vʌlsɪv/ adjective

1 گرژینه‌ر، مایه‌ی گه‌شکه، گه‌شکه‌هین (ه‌ر) 2

خونه‌ویسته، کو‌ترۆل‌نه‌کراو: *a convulsive*

Her breath came \diamond movement/attack/fit

in convulsive gasps

مایه‌ی شله‌قان (convulsively) /kən'vʌlsɪvli/

adv: خونه‌ویستانه، هه‌له‌ره‌زیو:

1 \diamond (convulsiveness) /kən'vʌlsɪvnəs/ n

تشنج‌زا 2 غیراردی 3 کانولسو

cony /kəʊni/ noun, pl. conies

1 کهرۆشک، کهرۆشک [Oryctolagus

cuniculus] 2 فه‌روه، پسته‌یان کهرۆلی

کهرۆشک \diamond 1 خرگوش 2 پوست خرگوش

coo /ku:/ noun, interjection

n ده‌نگی گه‌گم (کو‌تر)، به‌قی‌به‌قوو، وه‌قی‌وه‌قوو

interj نه‌ج، پیاچ، به‌ج: *coo, look at him!*

n \diamond بغغو interj ای‌وای

cooing noun

1 گه‌گم، به‌قی‌به‌قوو، وه‌قی‌وه‌قوو 2 سرت‌سرت،

سرت‌وه‌و‌و، چه‌چه‌ی \diamond 1 بغغو 2 پیچ

cook /kʊk/ noun

ناشپهز، چيشت کەر، نان کەر، چيشت لئنهەر: *She was employed as a cook in a hotel* (بنهەرەت: له *coquus* لاتين) آشپز

cookbook /'kukbuk/ noun

کتیبي چيشت لئنان آشپزی

cooked adjective

لئناو، سازکراو پخته

cooker /'kukə(r)/ noun

1 گاز (چيشت له سهرنان) 2 (نافهرمى) ستو یان میوه ی تری بو لئنان (ههتا به کالی خواردن) 3 اجاق گاز 2 کوکر

cookery /'kukəri/ noun, pl. *cookeries*

1 پەزان، ناشپەزی، دەس و پوخت، هونەری چيشت لئنان: *Italian -okery* 2 (ئەمریکا) kitchen = آشپزی، هنر آشپزی

cookery book noun

کتیبي چيشت لئنان کتاب آشپزی

cookhouse /'kukhaus/ noun

چيشت خانه (له دەرەهەى مال، بۆ نمونە سەربازگەى لەشکرى) آشپزخانه

cookie /'kuki/ noun, pl. *cookies*

1 غورابی، توشە 2 پیاو، کابرا، کەس 3 یسکوت 2 شخص، آدم

cooking /'kukɪŋ/ noun

1 لئنان، سازکردن، دروس کردن، پەزان 2 بابەتی چيشت لئنان 3 بولئنان باش 1 آشپزی 2 مخصوص آشپزی 3 مناسب پختن

cooking apple noun

ستو ی لئنان (بو لئنان دەبی نا ئەو ی که به کالی بخورئ) سیب پختن

cooking gas = Calor gas

cooking oil noun

رونی (چيشت) لئنان روئی گولەبەرۆزە و زەیتون) روغن آشپزی

cookout /'kokaot/ noun

کوکهوت (چيشت) لئنان له دەرەهە) پیکنیک

cookshop /'kokʃop, US -ʃɑ:p/ noun

دووکانی چيشت لئنان مغازه ی آشپزی

Cook's tour noun

(نافهرمى) سەفەری بە پەله له زۆر شوین 3 کوکس تور

cookware /'kukweə(r), US -wɛr/ noun

قاب و قاچاخی چيشت لئنان، حاجەتی ناشپەزی ظروف آشپزی

cookie /'kuki/ = *cookie*

cool /ku:l/ adjective, noun

1 adj فینک، فینکایی، سارد، ساردکە، هوونک 2 تارام، لەسەرەخۆ، کەمەرخەم، ساردوسر 3 بێشەرەم، روودار، بێشەرەمانە 1 n هەوای فینک، فینکایی 2 شوین و جینی فینک 3 تارامی، هینتی، لەسەرەخۆیی (*coolly* /'ku:li:/

adv ساردوسرانه، به کەمەرخەمی یەو، به

لەسەرەخۆیی یەو: 1 coolness /'ku:lɪnəs/ n

فینکسی، ساردی 2 لەسەرەخۆیی، هینتی 3 کەمەرخەمی، نادەرەستی، گوئی پشەدان

1 adj خنک، سرد 2 متین، بێتفاوت 3 بێحیا،

و قیحانە 1 n هەوای خنک 2 جای خنک 3 ممانت

coolant /'ku:lənt/ noun

ساردکەرە، فینک کەرە (شەلە، پ.ت. له

ریشاکتۆری ناوکی دا) خنکک

cool bag noun, also *cool box*

سنووقی ساردی راگرتن (خوړاک و خوړدنهو)

کولبک

cooler /'ku:lə(r)/ noun

1 (نافهرمى) فینک کەرە 2 زیندان، بندنی خانه

3 کولر 2 زندان

Cooley's anaemia noun, also *thalassaemia*

کەم خوینی کولیز یان کولی: جوړئ کەم خوینی

سەختی تالاسیمیک (بنهەرەت: له ناوی

Thomas B. paediatrician

(Cooley) 3 نوعی بیماری

cool-headed adjective

تارام، هیدی، لەسەرەخۆ 3 خونسرد

coolibah /'ku:lɪbɑ:/ noun

جوړئ درهختی ئەمریکای باکووری که داریکی زۆر سەختی هەبە [*Eucalyptus microtheca*] (له Kamilaroi یەو) 3 نوعی درخت

coolie /'ku:li/ noun

1 فەعلا، کۆلکیش، حەمەمال (وشەبەکی سارد و سووکە بۆ کەسێکی کرێکار لە ولاتانی رۆژەهەلات) 2 وشەبەکی سووکە بۆ کەسێ لە نیمجەوشکاری هیند یان رەگەزی هیندی 3 1 عمە 2 کولی

coolie hat noun

کلای حەمەمال یان فەعلا 3 نوعی کلاه

cooling adjective, noun

فینک، سارد، هوونک 3 خنک، سرد

cooling-off period noun

قوناخی ناشت بوونەو، سەورەندی دان وستان (کیشی ئیوان کرێکار و خاوەن کار) 3 دورەى مصالحە

cooling tower noun

قوولە یان کەلووی فینک کەرەو یان فینک کردنەو 3 برج خنک کەندە

coolish /'ku:liʃ/ adjective

کەمی سارد 3 نێتا سرد

coolth /ku:lθ/ noun

(بەرن) سەرمایەکی خوش 3 سەرمایە مطلوب

coon /ku:n/ noun

1 (ئەمریکای باکووری) کورتەى = 2 raccoon

قوولەرشە (وشەبەکی ساردوسووکە بۆ رەشەکان بەگاردێترى) 3 کاکاسیا

cooconcan /'ku:ɒnkan/ *noun*

جۆری کایه به پهری دوو کسه، له بهرته تا هی مه کییک، شیوهی رامی rummy دهدا ① کۆنکن

coon cat = maine coon

coon cheese *noun*

به نیریکی cheddar شی (به نهرت): له ناوی (Edward W. Coon) ① نوعی پنیر

coonhound *noun*

کۆون خنکینه، راکوون گر، جۆری ره گهزی سهگ ① کۆن هوند

coonskin *noun*

1 کوهل یا پستهی راکوون 2 ستومه ک له کهولی راکوون ① کۆن اسکین

coontie *noun*, also arrowroot

1 هه ریه ک له دوو arrowroot ی فلۆریدا 2 [Zamia integrifolia or Z. floridana] ① ناردی که له نشاسته ی کووتی ده گیرئ ① کۆن هوند

coop /ku:p/ *noun*

1 قه فەس، رکه، بێرکم 2 سه وه ته ی راوه ماسی ① 1 قس 2 سید ماهی گیری

co-op /'kəʊp/ = informal co-operation

cooped up *adjective*

زیندانی، بهندی ① محبوس

cooper /'ku:pə(r)/ *noun*

به رمل ساز، کۆس گهر، کۆسه وان، بۆشکه دروسکه ر ① بشکه ساز

cooperage /'ku:pəridʒ/ *noun*

1 کۆس گهری، به رمل دروس کردن، بۆشکه سازی 2 کۆسانه، به رملانه، کریسی جاک کردنه وه ی به رمله کان ① 1 بشکه سازی 2 کوپراژ

cooperation /kəʊ,ɒpə'reɪʃn, US

kəʊ,ɑ:p-/ *noun*, also co-operation

1 هاوکاری، هاریکاری، گه له کومه (کی)، ئالیکاری 2 هه ره وه ز، زیاره 3 کومه ک، یارمه تی، یاریده ① 1 همکاری، تشریک ماسی 2 تعاون 3 مساعده ت

cooperative /kəʊ'ɒpərətɪv, US kəʊ'ɑ:p-/ *adjective, noun*

adj 1 زیاره یی، هه ره وه زی: 2 efforts ① 2 پیکوه یی، هاوبه ش، به کومه ل، سه ربه هاوکاری n ریکخراوه یان ئوکۆبی هه ره وه ز

adv cooperatively: پیکه وه یی یانه، پیکه وه، cooperativeness: به ئالیکاری: ① 1 تعاونی 2 جمعی، وابسته به همکاری n سازمان یا شرکت تعاونی

cooperative movement *noun*

بزووته وه ی هه ره وه ز یان هاوکاری ① جنبش تعاونی

cooperative society *noun*

کومه له ی هه ره وه ز یا هاوکاری ① جمعیت تعاونی

cooperator *noun*

1 هاوکار، ئالیکار 2 ئه ندای ریکخراوه ی هه ره وه ز ① 1 همکار 2 عضو سازمان تعاونی

Cooper's hawk *noun*

باز یان واشه ی کووین، جۆریکی ئه مریکایی [Accipiter cooperii] (له ناوی ئالنده ناسی ئه مریکایی William Cooper، مه رگ 1864) ① نوعی باز

coordinate /kəʊ'ɔ:dmət, US kəʊ'ɑ:rd-/ *adjective, noun*, also co-ordinate

1 (ریزمان) هاویل: 2 coordinate clauses: (هیرکاری) کۆتۆردینیت 3 (کیما) کۆتۆردینیت 4

هاوته راز، هاوسه نگ، هاویل، هاوریک، هاویابه، هاریک، کۆتۆردینیت 5 (coordinates) ده ست

(coordinated adj) ریکخراو، سه قام مه ند، سه قام دراو) ① 1 هم پایه 2 مختصه، مختص، (در

جمع) مختصات 3 (شیمی) کۆنۆردینات 4 هم پایه، هم مرتبه 5 (در جمع) ده ست، ده ست

coordinate bond *noun*

(کیما) به یوه ستی هاویل یان هاوته راز ① کۆنۆردینات بوند

coordinate clause /kəʊ'ɔ:dmət 'klo:z, US kəʊ'ɑ:rd-/ *noun*

(ریزمان) لارته یان ده سته وشه ی هاویل ① بند هم پایه

coordinate geometry = analytic geometry

coordinates *noun, pl.*

به رگی ده ست یا پیکه وه له به رکارو، جل و به رگی پیکه و توو ① لباس جور

coordinating conjunction *noun*

پتی پته وندی هاویل، تیی پته وندی هاویل (بۆ نمونه or, but and) ① حرف ربط هم پایه

coordination /kəʊ'ɔ:drɪ'neɪʃn, US

kəʊ'ɑ:rd-/ *noun*

1 پیکه وه کاری، پیکه وه کارکردن، پیکه وه کار پیکردن 2 (ریزمان) هاوریک،

هاویل یی 3 ریکخستن، هاوکاری، ئالیکاری، هه فکاری 4 هاویل مه کردن، هاویلاندن ① 1

هماهنگی، هماهنگ سازی، همکاری 2 (دستور زبان) هم پایکی 3 تطبیق، همکاری 4 هم ته سازی

coordination centre *noun*

ناوه ندی ریکخستن ① مرکز هماهنگی

coordination chemistry *noun*

کیمای کۆتۆردینه یشتین (هاوریک) ① شیمی کۆنۆردیناسیون

coordination compound *noun*

ناوته ی کۆتۆردینه یشتین (هاوریک) ① ترکیب کۆنۆردیناسیون

coordination geometry *noun*

ئه ندازه ی کۆتۆردینه یشتین (هاوریک) ① هندسه ی کۆنۆردیناسیون

1 سنگ کبیه 2 اوج
copious /'kəʊpiəs, US 'kɒ-/ *adjective*

1 زور فره، زوروزه بهن، زه عف، یه کجار، زه بهن،
 بی هه زمار، لیشاو، فراوان، گه لیک: *a copious*
copious references to other ۵ *harvest*
writers 2 پیر کار، پیر نووس (نووسهر)،
 بهرهم زور 3 بهرلاو، فراوان، بهر فره (به رهت):
 له *copieux* فره نسی کون بان *copiosus* لاتین،
 له *copiously* /'kəʊpiəsli, "plenty" *copia*
 US 'kɒ-/ *adv* به زوری: *bleeding*
copiousness /'kəʊpiəsənəs, US 'kɒ-/ *n*
 بسیار، معتابه 2 پرکار 3 وسیع

copita /kə'pitə/ *noun*

شووشی مل باریک، شیری خوری ۵ کوپتا

coplanar /kəʊ'pleɪnəl/ *adjective*

هاواناست، هاوتخت، هاوروو (*coplanarity n*)

هاواناستی، هاوتختی، هاورووی ۵ هم صفحه

copolymer /kəʊ'pɒlɪmə/ *noun*

هاوفره پارزه، هاوفره بهش، کوپولیمتر ۵

هم پیر، کوپلی مر

copolymerization *noun*

هاوفره پارزه بهوون، هاوفره بهش بهوون،

کوپولیمتریون ۵ کوپلی مرشدن

cop-out *noun*

خودزینمه، له زفر کاردره چوون ۵ عمل جا زدن

copper /'kɒpə(r), US 'kɑ:p-/ *adjective, noun*

1 *adj* مس، پاخر 2 پوله ورده، قهره پول،

پاره ی ره شه وده بوو، پاره ی مسین 3 مهنجهل،

بروش 4 (رهنگ) مسی، قاوه یی مه یله سوور *n*

مسی، مسکرد /'kɒpəri, US 'kɑ:p-/ *adj* 1 مس 2

adj 1: مسین، مسی، مس ناسا ۵ 1 مس 2

پول خرد 3 دیگ، پاتیل 4 مسی (رنگ) *n* مسی

copper /'kɒpə(r), US 'kɑ:p-/ *noun*

یولیس، نازان ۵ پاسبان

copper beech *noun*

سووره راش (دار) ۵ راش رخ

copper-bottomed *adjective*

دنیا، جتی متمانه، جتی باوه، باوه پینکراو، پتهو،

توکه، نه که وتوو ۵ مطمئن، محکم

copperhead /'kɒpəhəd/ *noun*

سهرمسین (ماریکي زارای | *Agkistrodon*

contortrix (نهریکای پاکووری) *Austrelaps*

superbus (نهرسترایا) ۵ کوپره د

copperplate /'kɒpəplæt, US 'kɑ:pər-/ *noun*

تهخته مس، ته ته له مس (چاپ) ۵ لوح مسی

copper pyrites = chalcopyrite

coppersmith /'kɒpəsmɪθ/ *noun*

مسگر، مس گهر ۵ مسگر

copperwork /'kɒpəwɜ:ks/ *noun*

مسگری، مس گهری، مس گهرخانه ۵ مسگرخانه

coprice /'kɒpɪs, US 'kɑ:p-/ = copse

copr(o)- *prefix*

پیشگر: پیسای، گوو، په ینک، په ین:

coprophagous (پشه رت: له *kopros*

یونانی یوه "dung") ۵ پشوند: مدفوع، کود

copra /'kɒprə, US 'kəʊprə/ *noun*

کاکله گوپز هیند یان نارگیلی وشکه وده بوو

(پنه رت: له *koppāra* مالایالام Malayalam

"گوپز هیند") ۵ مغز نارگیل خشک شده

coprecipitation *noun*

هاونیشتن، هاونیشتی ۵ هم رسوبی

copro- = copro

coprocessor *noun*

(کامپیوتر) هاو لنکه د ره و ۵ هم پردازشگر

coproducer *noun*

هاو بهرهم هینتر، بهرهم هینتری هاو بهش ۵

تولیدکننده ی مشترک

coproduction *noun*

هاو بهرهم هینتان، بهرهم هینتانی هاو بهش

(*coproduct n*): لاهرهم، بهرهم می لاهه کی،

ده بهرهم، لاهاسل ۵ تولید یا فراوری مشترک

coprolite /'kɒprə(ɒ)laɪt/ *noun*

(زه ی ناسی) بهر ده به ین، شیا که بوو بهر د،

کوپرولیت ۵ کوپرولیت

coprology /kə'prɒlədʒi/ *noun*

په ینک ناسی، کوپرولوزی (*coprologist n*) ۵

کودشناسی

coprophagous *adjective*

پیسای خور ۵ کوپروفاگوس مدفوع خوار

coprophagy /kə'prɒfədʒi/ *noun*, also -

phagia /kɒprə(ɒ)'feɪdʒiə/

پیسای خوری (*coprophagic adj*) ۵

کوپروفاگی، مدفوع خواری

coprophilia /kɒprə(ɒ)'fɪliə/ *noun*

پیسای دوستی (به شیوه یتکی نانا سایی) ۵

کوپروفیلیا

copse /kɒps, US kɑ:ps/ *noun*

پیشه، پیشه لان، شه خهل، ته رت، چوغورد،

ده وده جار ۵ پیشه زار

cop shop *noun*

ویسگه ی پولیس ۵ ایستگاه کلانتری

Copt /kɒpt/ *noun*

1 کوپت، کاپت: میسری به کی ره سه نی

سه رده می روم و یونانی به کان 2 نه نندامی

کلینه ی کوپتیک، کلینه ی ره سه نی کرستانیه تی

میسر ۵ کوپت

copter /'kɒptə(r), US 'kɑ:p-/ *noun*

هیلی کوپتر، بالافر، راسفر ۵ چرخ بال

Coptic /'kɒptɪk/ *adjective, noun*

adj قیبتی، کاپتی *n* کاپتیک، زمانی کاپتی (که
تهنیا له کلیسای کوپتیک ده پارێزری) **adj** \odot
قبطی *n* زبان قبطی

the Coptic Church *noun*

کلیسای کاپتیک \odot کلیسای قبطی
copula /'kɒpjələ, US 'kɑ:p-/ *noun*

(رێزمان) کاری بەستەر یان ینک بەست
(copular *adj*) \odot فعل ربطی

copulation /,kɒpjʊ'leɪʃn, US 'kɑ:p-/ *noun*

جووتبوون، نزیک، سواربوون، گان، نیان \odot
جفتگیری، مقاربت

copulative /'kɒpjuleɪv, US 'kɑ:p-/ *adjective, noun*

adj بەستەر، گرێدەر، ینک بەست، لیکدەر،
پتوهندی دەر *n* وشە بەستەر یان ینک بەست
(copulatively *adv*) \odot *adj* رابط، ربطی *n*
کلمە ربطی

copy /'kɒpi, US 'kɑ:pil/ *noun, pl. copies*

1 کۆپی، روونووس، نوسخه، لێ هه‌لگیراوه،
رایش، رووه، رووگیراوه، فۆتوکۆپی: *I will*
2 *send you a copy of the report* (کتیب)
دانه، به‌رگ، نوسخه: 'The Times' *a copy of*

3 (روژنامه) دانه، ژماره، دهنک، دانه 4 بابه‌ت،
مزار، نقیسه (روژنامه و کوفار) 5 ناگاداری \odot 1

نسخه، رونوشت، کپی، فتوکپی 2 (کتاب) نسخه،
جلد 3 (روژنامه) نسخه، دانه 4 مطلب 5 آگهی

copybook /'kɒpibʊk, US 'kɑ:p-/ *adjective, noun*

adj ته‌واو، ره‌به‌ق، بێ گهره‌، بێ که‌موکوری: *It*
n was a -book operation by the police

ده‌قه‌ری سه‌ره‌مشق \odot *adj* کامل *n* دفتر سه‌ره‌مشق
copycat /'kɒpikæt, US 'kɑ:p-/ *noun, adjective*

لا‌سای که‌روهه‌، چالو‌لیکه‌ر، لێ هه‌لگه‌روهه‌ \odot مقلد

copy desk *noun*

(روژنامه‌وانی) میزی ئاماده‌ و ریکخستی
بابه‌ته‌کان \odot بیز ته‌به‌ و ته‌ظیم مطالب

copy editor *noun*

پیدا‌چوونکار، چاپ‌دۆز، پیا‌چوونه‌وان \odot ویراستار

copyholder /'kɒpihəʊldə(r)/ *noun*

دوا‌راست که‌روهه‌، یاری‌ده‌ده‌ری راست که‌روهه‌،
ئاوه‌ل‌راست که‌روهه‌ \odot کەمک‌مه‌صح

copyist /'kɒpiɪst, US 'kɑ:p-/ *noun*

1 روونووس هه‌ل‌گه‌ر، له‌به‌ره‌گره‌وه‌ 2
لا‌سا‌(یی) که‌روهه‌، imitator \odot 1 م‌تن‌خ،
ن‌خه‌بردار 2 مقلد

copyreader *noun*

نموونه‌خوین، \odot نمونه‌خوان
copyright /'kɒpraɪt, US 'kɑ:p-/ *noun*

1 مافی بلا‌و‌کرده‌وه‌، مافی وه‌شان، مافی

لێ هه‌ل‌گه‌رتنه‌وه‌، مافی چاپ و دانان 2 خاوه‌نی
مافی بلا‌و‌کرده‌وه‌ \odot 1 حق طبع و نشر، حق
انحصاری 2 دارای حق انحصاری

copyslip /'kɒpɪslɪp/ *noun*

سه‌ره‌مشق، نمونه \odot سه‌ره‌مشق

copywriter /'kɒpraɪtə(r), US 'kɑ:p-/ *noun*

ئا‌گاداری‌نووس، بلا‌و‌ک‌نووس \odot نو‌بنده‌ی
آ‌گهی‌های بازرگانی

copywriting *noun*

ئا‌گاداری‌نووسی، بلا‌و‌ک‌نووسی، نو‌وسینی
ئا‌گاداری ریکلام \odot نو‌شتن آ‌گهی‌های بازرگانی

coquetry /'kɒkɪtri, US 'kɒk-/ *noun*

ناز (و‌نوو‌ز)، عیشه‌، ته‌دا، خو‌بادان، نا‌و‌نین،
کرشمه‌، ناز کردن \odot عشه‌گری، عشه‌، کرشمه‌

coquette /kɒ'ket/, US koo'ket/ *noun*

1 (ژن) به‌ناز، به‌کرشمه‌، به‌ته‌دا، به‌عیشه‌، به‌
نا‌و‌نینه‌وه‌ 2 hummingbird پۆنه‌ی نه‌مریکای
باش‌وو‌ری و ناوه‌ن‌ده‌ی [Lophornis] و

توخمه‌کانی تر \odot 1 عشه‌گر 2 کوکت

coquettish /kɒ'ketɪʃ, US koo'k-/ *adjective*

به‌ناز، به‌ناز و‌نوو‌ز، به‌ته‌دا، به‌نا‌و‌نین، به‌کرشمه‌،
به‌نازانه‌، سه‌ره‌ن‌ج‌اکتیش، دل‌رفین، له‌بار،
ناسک و‌نازدار: *a coquettish smile*

coquettishly /kɒ'ketɪʃli, US koo'k-/ *adv*

به‌ناز و کرشمه‌وه‌: **coquettishness** *n*

به‌ته‌دا‌یی، به‌نا‌و‌نینی، به‌کرشمه‌یی،
سه‌ره‌ن‌ج‌اکتیشی، دل‌رفینی، ناسک و‌ناز‌داری \odot
عشه‌گر، عشه‌گرانه‌، جذاب

coquito /kɒ'ki:təʊ/ *noun, pl. coquitos*

گو‌ژه‌ه‌ندیله‌: جو‌زی دار‌خو‌رمای فه‌ده‌ستو‌ری
شی‌لیایی، که‌ به‌ر‌یکی ژو‌ری شی‌له‌ی شیرین و
ریشال ده‌گرئ [Fubaea chilensis] (به‌ره‌ت):

له‌ سیانیایی به‌وه‌، چکو‌لێترای coco گو‌ژه‌ه‌ند
(coconut) \odot کوکتو

cor /kɔ:(r)/ *interjection*

ته‌ح، پیا‌ج، تیا‌ج، به‌ه‌ج خو‌شه‌، نا‌ه: *Cor!*
Look at that! \odot ای وای، به‌ه‌

cor /kɔ:(r)/ *noun, also kor*

یه‌که‌ی (یوانی) جیگا capacity یان پتو‌ه‌ریکی
measure عیبری و فینیکیایی Phoenician

کون \odot کور

cor 1 corner 2 coroner 3 corpus 4
corresponding

Cor abbreviation Corinthians

Cora /'kɔ:rə/ *noun*

1 ته‌ندامی گه‌لیکی سو‌وریستی رو‌ژ‌اوای مه‌کیک
2 زمانی Uto-Aztecان ته‌و‌گه‌له‌ \odot کورا

coracle /'kɒrəkl, US 'kɔ:r-, 'kɑ:r-/ *noun*

مرجان مانند

گه مبه خره، خره گه می، خره به لدم، کوراکل (ب).
ت. له و یلز و ئیرلند به کاردینرا، زورتر قیرپوش
یان پیسته پوش ده کرا () کاراکل

coracoid /'kɒrəkɔɪd/ *adjective, noun, also coracoid process*

(توئیکاری) دهنووکه قالاوی، قیتایی یان چوکلە
قولاپ ناسای شان: دهر به ریوی پیککی کورتی
تیغه ی شانی شیرده ران، به شینکی دووسه ری
bicep پتوه نووساوه () نوک کلاخی، مقارالغرابی
coracoid bone *noun*

(توئیکاری) ئیسکی دهنووکه قالاوی () استخوان
مقارالغرابی

coral /'kɒrəl, US 'kɔːrəl, 'kʌrəl/ *noun, adjective*

n شیلان، مهرجان *adj* 1 شیلانی 2 (رهنگ)
سوور یان سووری کال، به مەمی () *n* مرجان
adj 1 مرجانی 2 صورتی

coralberry *noun, also coralberries*

دهوه نیککی همیشه سووزی نه مریکای باکووری
له تیره ی [honeysuckle | *Symphoricarpos* orbiculatus] جزیره ی مرجانی

coral fungus *noun*

کارگی شیلانی [توخم *Clavulina*] () نوعی قارچ
coral island *noun*

دورگه یا دوورگه ی شیلانی، گرنافی شیلانی ()
جزیره ی مرجانی

Corallian /kɔˈræliən/ *adjective*

(زهوی ناسی) کورالیایی: سه ربه روژگاری له
سه رده می ژووراسیکی ژووروو Upper
Jurassic period که بریکی زوری نیشووی
به رده گه چسپ لئ پیکهاتووه (بهره رت: له
corallium لاتین "coral" + "-an") کورالین

coralline /'kɒrəlɪn/ *adjective, noun*

adj شیلانی، له شیلان پیکهاتوو، شیلان دارشته
1 رهنگی مهرجانی یا سووری کال 2 جوری
گیای سوورباوی ده ریایی [*Corallina*]

officinalis و جوره کانی تر () *adj* 1 *n* مرجانی
1 رنگ مرجانی 2 کورالین

corallita /kɒrəl'li:tə/ *noun, also coralita*

شیلانوک: ره زیککی هه لچووی گول به مەمی،
ره سەنی مه کسک و کارائیب [*Antigonon*]
[leptopus] (بهره رت: چکو لیتراوی coral سیناییایی
"شیلان") کورالیتا

corallite /'kɒrəlɪt/ *noun*

(کۆن ناسی) به پیکه ری گه چسپ calcarous
قاپ ناسای cup-like بۆلییی تاک شیلانی؛

شیلانی بوویه رد () کورالیت: مرجان سنگ واره ی
coralloid /'kɒrəlɔɪd/ *adjective, also coralloidal*

شیلان ناسا، شیوه مهرجان، شیوه شیلان (زورتر له
بواری زینده وه ناسی و گیانه وه ناسی) ()

coral reef *noun*

شۆسته ی شیلانی () آب سنگ مرجانی
coralroot *noun*

1 جوری گیاسارمه ی saprophytic بی گه لا،
به گولی نادبارده [توخم *Corallorhiza*:
چەندین جۆرن] 2 وشە پیککی تر بو cockscomb
3 3 (ههروه ها coralroot bittercress) جوری
رووه کی دارستانی گول نه رخه وانی، ماسینکی
خونجه ناسا له بنی قەد و لاسکه که ی دا هه یه
[*Cardamine bulbifera*] کورال روت

coral snake *noun*

ماری شیلانی، شیلانمار، جۆریکی رێی و
زاراوی و له خێزانی cobra [*Micrurus*]
توخمه کانی تر، گه لی جۆرن () مار مرجانی

coral spot *noun*

به له یا پیکه ی شیلانی: جوری نه خوشی ناسایی
دار و دهوه ن، ده بیته هۆی ده ره کوتنی گری پیککی
سووری توخ یان به مەمی () اسپوت کورال

coral tree *noun*

داری شیلانی [توخم *Erythrina*] () درخت
مرجانی

cor anglais /kɔːr 'ɒŋɡleɪ, US ɔːŋ'gleɪ/ *noun, pl. cors anglais* *pronunc. same*

کورئانگلی (= جوری ئامیزی بایی یان فوویی،
ههروه ها English horn ب.ت. له ئهرمیکا) ()
کرانگله

corbeil /'kɔːbel, US -əl/ *noun*

(پیناسازی) سه وه ته ی میوه یان گول () سید
میوه یا گل

corbel /'kɔːbl, US 'kɔːrbl/ *noun, also corbelling*

1 ده ره به ریوی، دهنووکه، پینش هاته، زگدان،
ورگدان 2 سه رده سته ک، خه ساره، حه مال () 1
پیش کردگی 2 زیر حمال

corbicula /kɔː'brɪkjʊlə, pl. corbiculae /-li:/ = pollen basket

corbie /'kɔːbi/ *noun, pl. corbies*

(سکاتلند) قه له ره شه، قالاو () کلاغ

cor blimey = cor

cord /kɔːd, US kɔːrd/ *noun, also corduroy*

1 ته ناف، گوریس، دوژ، وه ریس، ریسمان،
چه لا، که ندر، شریت، پەت، پەتک، پەن، ده زوو،
پیه ست 2 میل، ریری پارچه 3 نه ندازه به کی
دارینه به 128 پی یان فووتی سن جاوه (یان
3.62 متری سن جاوه) 4 به ستر، به تک، تال،
ژی 5 تال، ژئ (قورگ) 6 سیم، تال، وایەر (تیل،
کاره با) () 1 طناب، بند، نخ 2 راه پاچه 3 کورد 4
رباط، وتر 5 تار (حنجره) 6 سیم

cordage /kɔːdɪdʒ/ *noun*

گوریسان، کۆمه له گوریس، ده سته گوریس ()

مجموعه‌ای طناب‌ها
cordate /'kɔ:deɪt/ *adjective*

(گیانه‌وه‌رناسی، رووه‌کناسی) شنبودل، دلی،
دل‌ناسا: **cordate leaf** (cordately adv) قلبی شکل

corded /'kɔ:di:d, US 'kɔ:rd-/ *adjective*

1 **corded fabric**: ribbed میل‌میل،
گوریس‌دار، گوریس‌پنج 3 به‌ستراو یان
شه‌تک‌دارو، جه‌ره‌بابه‌دراو (وه‌ک گوریس یان
به‌تنی) 4 (له‌مه‌ر ماسوولکه‌یکه‌وه) = tense
1 **taut** راه‌راه 2 طناب‌دار 3 بسته، پیچیده

Cordelier /,kɔ:'deɪliə/ = Franciscan
Observant

cordgrass *noun*, also *spartina*

جۆری گیای ناوچه‌کناری‌یکه‌انی نه‌روپا،
باکووری نه‌فریکا و جیهانی نوێ که جاروبار بو
جیگیرکردنی که‌ناری قسورای **mudflats**
به‌کاردیتری [توخم **Spartina**] نوعی گیاه

cordial /'kɔ:diəl, US 'kɔ:rdʒəl/ *adjective*,
noun

adj خوش، دوستانه، گرم، گرم‌وگرم، توند،
قول، له‌دله‌وه: **a cordial relationship**
n **a cordial meeting** **a cordial atmosphere**
1 شه‌ریه‌ت، خوشاو، شیراو 2 (له‌ئه‌مریکا) =
liqueur 3 ده‌رمانی تام‌شیرین (**cordially**)
:/kɔ:diəli, US 'kɔ:rdʒəli/ *adv*

گه‌رم‌وگورانه، له‌دله‌وه، به‌گه‌رمی) **adj**
صمیمانه، شدید، حد **n** 1 شربت 2 و 3 کوردیال

cordiality /,kɔ:di'æləti, US 'kɔ:rdʒi-/
noun

گه‌رم‌وگوری، گه‌رمی، خوشی، خوشه‌ویستی،
دوستانی، دوستایه‌تی: **I was greeted with a**
show of cordiality صمیمیت، گرمی، محبت

cordiform *adjective*

دلی، شیوه‌دل، له‌دل‌چوو: **a cordiform sea-**
urchin shell قلب‌مانند

cordierite /'kɔ:diəɪt/ *noun*

کانیکی شینی توند $(\text{Mg,Fe})_2\text{Al}_4\text{Si}_5\text{O}_{18}$ که له
تالومیتیزوم‌سیلیکاتی مهنیزیم و ناسن یتکهاتوه،
کانیکی ناسایی بهره‌گوراه‌کانه (شه‌ره‌ت): له
ناوی زه‌وی‌ناسی‌فهره‌نسی Pierre L. A. Cordier
(1777-1861) **Cordier** کردیتر

cordillera /,kɔ:di'ljɛrə/ *noun*

ریزه‌کیو، زنجیره‌چیا، گیس، زنجیره‌کیویکی
هاوته‌ریب parallel پ.ت. هی چیاکانی تاند
Andes و راکی Rocky (**cordilleran adj**)
رشته‌کوه

cordite /'kɔ:daɪt, US 'kɔ:rd-/ *noun*

1 کوردیت (= ته‌قه‌مه‌نی‌یکه‌ی بی‌دوو‌کله‌که له
نیتروسیلولوس nitrocellulose نیتروگلیسیرین
nitroglycerine و لوله‌ی نه‌وت‌ی‌خواو)

petroleum jelly ساز ده‌بنی) 2 بارووت 1
کوردیت 2 باروت

cordless *adjective*

(ته‌له‌فون یان کله‌ویله‌ی برقی) بی‌سیم، بی‌ته‌ل
بی‌سیم

cordoba /'kɔ:dəbə/ *noun*

یه‌که‌ی به‌مه‌رتی پاره‌ی نیکاراکوا، به‌رامبه‌ر به
سه‌د centavo **○** کوردوبا

cordón /'kɔ:dn, US 'kɔ:rdn/ *noun*

1 هیل یان ریزی پۆلیس، بازنه‌ی پۆلیس،
سه‌رباز و هند، تالقهی پۆلیس، تالقه‌به‌ندان‌ی
گه‌مارو 2 پشتینه، باریکه، تیزمالک (جوانی) 3
(میعماری) پشتینه، کۆردۆن (هه‌روه‌ها string
(course) **○** 1 خط یا صف پۆلیس، کمر بند حفاظی
2 پراک، نوار 3 کۆردۆن

cordón bleu /,kɔ:'dɒn 'blɜ: , US 'kɔ:rdn/ *adjective*, *noun*

(pl. cordons bleus (pronounced *adj*
(same)) (فه‌ره‌نسی، بو جیشت‌لێنان) یه‌کجار
باش، زۆرچاک، زۆر شه‌ره‌زا، زۆر که‌ییانوو **n**
(cordons-bleus) (cordón-bleu) جۆری
waxbill ی ناو قه‌فه‌سی نه‌فریکایی [توخم
[**Uraeginthus**] **adj** **○** **n** ممتاز نوعی پرند

cordón sanitaire /,kɔ:'dɒn san'teɪr/ *noun*,
pl. cordons sanitaires pronunc. same

هیلی قه‌ره‌تینه، هیلی خاویڤ **○** خط قرمته

cordovan /'kɔ:dəv(ə)n/ *noun*, *adjective*

n نافار، کۆردۆفان: جۆری چه‌رمی نه‌رم، له
به‌ره‌ت له‌پسته‌ی بز و تیشاش له‌که‌ولی
ئەسب **1 adj** (Cordovan) سه‌ربه‌یان پێوه‌ندی
به‌ Cordoba (جاران **Córdova**) وه‌هه‌یه،
شاری له‌باشووری فه‌ره‌نسه 2 دروست‌کراو یان
سازکراو له‌کۆردۆفان **○** کۆردۆوان

cords *noun*

شه‌لوار (باتتۆل) کۆردی، دروس‌کراو له
پارچه‌ی کۆردی **○** شلوار کۆردی، ساخته‌شه
از پارچه‌ی کۆردی

corduroy /'kɔ:drɔɪ, US 'kɔ:rd-/ *noun*

کۆردی، کوده‌ری، مه‌خمه‌ری (له‌ده‌زوو) ریزی
کۆردی

corduroy road *noun*

کۆلکه‌ری (به‌سه‌ر زه‌لکاوا)، ریگای زۆنگاو **○**
جاده‌ی باتلاقی

corduroys = **cords**

cordwain *noun*

(کۆن) سه‌ختیان، نافار، چه‌رمی کۆردۆفان
○ cordovan نوعی چرم

cordwainer /'kɔ:dwɛɪnə/ *noun*

1 (کۆن) پێلاودروو، که‌وش‌دروو 2 کریکاری
چه‌رم‌ساز **n** cordwainery پێلاودروویی،
که‌وش‌دروویی) **○** 1 کش‌دۆز 2 کارگر چه‌رم‌ساز

cordwood *noun*

بهسته داری پروا به درزیایی (بو سووتان) ۰ کفش دوزی

cordy /'kɔ:di/ *adjective*

گوریسی، کهدندی ۰ ریسمانی

core /kɔ:(r)/ *noun, adjective*

1 *n* نیوک، چنچک، دهنک، توو، مهغز، کروک، کاکل، نیرک 2 بهشی سهره کی یان ناوهندی، دل، ناوهند، چحق، جهرگه، نیرک: *the earth's core* ۰ *the core of a nuclear reactor* ۰ *the core of the argument* 3 (کابل) تال، سیم *the use of new core curriculum* ۰ *technology is core to our strategy* 1 *n* ۰ *the core of a nuclear reactor* ۰ *the core of the argument* 3 (کابل) هسته، مغز، لب 2 قسمت بنیادی، مرکز 3 (کابل) رشته *adj* اساسی، اصلی

CORE *abbreviation, (also Core) Congress of Racial Equality* (له ئهمریکا) کور (کومهله) بهرامبه ره رهگهزی ۰ انجمن برابری نژادی

coreference *noun*

(زمانهوانی) هاوسهراچاوهیی، هاوژیدهری ۰ هم مرجعی

coreferential /kə'refə'renʃ(ə)/ *adjective* (زمانهوانی، دوو یکه *unit* یا توخم *element*) هاوسهراچاوه، هاوژیدهر ۰ هم مرجع

coreligionist *noun, also co-religionist*

هاودین، یهکدین، هاواناین، ههقول ۰ هم کیش

corella /kə'relə/ *noun* جهوری تووتی پونهی سبی ئهوسترالاسیایی *Cacatua sanguinea* (هسی چکولانه) و جهوره کانی تر ۰ (بهرهت: له *Wiradhuri* هوه) ۰ نوعی طوطی

coreopsis /kɔ:'ɒpsɪs/ *noun*

(رووه کناسی) روومیزوو: جهوری گیای تیره *daisy* (زورتر گولزهره) [توخم *Coreopsis*] ۰ بهرهت: له *koris* یونانی "bug" + *opsis* "روو" ۰ نوعی گیاه

co-respondent *noun*

داوین بیس، داوین تهر، بی نامووس، بهشدار له زینادا، تاوانیار به زینا له گهل زنی پیابویی تر (چاران، ماف) ۰ زانی، زانیه

corf /kɔ:'f/ *noun*

1 سهوه ته یا قرتاله ی راهه ماسی 2 سهوه ته، قرتاله، بهرچه 3 عهره بانه یان سهوه ته ییکی گه وه بو روگردنی خهلووز ۰ 1 سید ماهی گیری 2 سید 3 کورف

corgi /'kɔ:gi, US 'kɔ:rgi/ *noun, also Welsh corgi, pl. corgis*

سه گه گرگه: سه گیکی چکولانه ی پیکولی لووت خال خالوی (بهرهت: له ویلزی هوه) له *cor*

"گرگن" *ci* + "سهگ" ۰ کورگی

coriaceous /kɔ:'eɪʃəs/ *adjective*

(تکنیکی) چه مرئاسا، چه رمی، وه کوو چه رم، چیر ۰ چرم مانند

coriander /kɔ:'ændə(r), US 'kɔ:r-/ *noun*

گوزین، تاولی، به نارومی، تاوله *Coriandrum* ۰ [sativum] (رازیانک = گزینزه کیوی (له) ۰ گشنیز

Corinthian /kə'rɪmθiən/ *adjective, noun*

adj کارینتی، کوریتی (شیوازیکی خانه ریزی یان میتماری، کارینس یان کارینت، شاریکی باشووری یونان) 1 *n* سهره کارینت 2 خه لکی کارینت (یونانی کون) ۰ *adj* کورنتی 1 *n* وابسته به کورنت 2 اهل کورنت

Corinthians *noun, pl.*

کورینتیته نر: ههریه که لهو دوو نامه نووسراوهی (وهک دوو کتیبی سهره به پیمانی نوئ) سهینت Paul بو دیانی یه کانی کارینت ۰ کورینتاس

Coriolis effect /kɔ:'ɒliəs/ *noun*

(فیزیک) کاریگهری کوریولیس: لادانی دیاری شته جوولوک یان گهروکه کان له نه ناجمی *Coriolis force* هوه (بهرهت: له پاش ناوی *Gaspard Coriolis*) ۰ *Coriolis force* اثر کوریولیس

Coriolis force *noun*

(فیزیک) هیزی کوریولیس: هتزیکی دیار له نه ناجمی خولانهوهی زهوی که شته جوولوک یان گهروکه کان (وهک هاویزه یان مووشک یان تووژی ههواپی) لادهدا بو لای راست له نیوه گوی *hemisphere* باکوروری و بو لای چهپ له نیوه گوی باشووری (دا) ۰ نیروی کوریولیس

corium /kɔ:'riəm/ *noun, also dermis*

1 ژیرینست، بن پینست، پینسته ی بنهوه، پینستی ژیرهوه 2 زریی چه رمی، زری چه رمینه ۰ 1 زیر پوست 2 زره چرمی

cork /kɔ:k, US kɔ:rk/ *noun, adjective*

1 *n* توبهوانه، چنوبه مه، ته به دور، هه ودهل، سهره شووشه، سه ره بوتل 2 (رووه کناسی، ههروه ها *phellem*) چنوبه مه، ته به دور: شانگی ته به دوری یان چنوبه مهیی دار: شانگی یان توئییکی باریزه ری خانه مردووه کان، کوتومت له ژیر توبیکلی رووه که دارینه کانهوه (یان نیوان سویکل و نالوگوره *cadmium* له رووه که دارینه کان دا) *adj* ته به دوری، توبهوانهیی 1 *n* چوب پنبه، سر بطری 2 بافت چوب پنبه ی درخت *adj* چوب پنبه یی

corkage /'kɔ:kɪdʒ, US 'kɔ:rk-/ *noun* ته به دورانه، چنوبه مهیی، کریی بوتل، کری

ته به دور ۰ حق بطری

corkboard *noun*

تخته تپه دُور، تخته چنوبه مه ۱ کورک بورد
corkage cambium = phellogen

corked /kɔ:kt/, US kɔ:kt/ *adjective*

1 خراب بوو یا بؤگن بوو، گهنیو (له بهر)
 تپه وانه گهی، میده 2 مستی مست ۱
 خراب شده 2 کاملاً مست

corker /'kɔ:kə(r)/, US 'kɔ:rk-/ *noun*

(تافه رمی) به کجارباش، جوان (مروف یان)
 شت، ینکه ینی (corking *adj*) ۱ (آدم یا چیز)
 عالی، زیبا، مضحک

cork oak *noun*

بهروویس، بهلوپول، داری تپه وانه، دار تپه دُور
 ۱ درخت چوب پنبه (*Quercus suber*)

corkscrew /'kɔ:kskru:/, US 'kɔ:rk-/ *noun*

سهره لیچر، شووشه کهره وه، کورک کیش ۱
 دریا زکن

corkwood *noun*

دره ختیکی چکوله، به داری سووکی کون کونه وه
Leitneria floridana (نمريکا) یان

arborescens ۱ کورک وود

corky /kɔ:ki/ *adjective* (corkier, corkiest)

1 ته په دُور ناسا، چنوبه مه یی، شیوه ته په دُور 2
 (مسه) گهنیو: *corky wine* 3 چسج،
 وشک هله گراو (*corkiness* *n*) تابه تمندی
 چنوبه مه یی هیده ۱ ۱ چوب پنبه مانند 2
 خراب شده 3 چروک

corm /kɔ:m/, US kɔ:rm/ *noun*

(رووه ک ناسی) بنه، بن، سملک، نیرک، نیرتک
 ۱ بن ساقه

cormlet *noun*

بنه ی چکوله، سملکوچکه، نیرتکله، نیرتکله ۱
 بن ساقه ی کوچک

cormorant /'kɔ:mərənt/, US 'kɔ:rm-/ *noun, adjective*

(گیانه ورناسی) 1 قه لمر او (ی گه وه)
Phalacrocorax carbo و جوره کانی تر 2
 مروی چلیس *adj* چلیس، چاویرسی، تیره خور
 1 *n* باکلان 2 آدم حریص *adj* حریص

corn /kɔ:n/, US kɔ:rn/ *noun*

1 (رووه ک ناسی) ده غل ودان، خه له، ده غل 2
 گهنه شامی، سهره داری، گوله پیغمه بهر،
 گهرمه شانی، گهنوک، گوله گهنم ۱ غله 2 ذرت
corn /kɔ:n/, US kɔ:rn/ *noun*
 (پزشکی) میخه که، بزماره، بزماروک،
 کونگر و شک ۱ میخچه

cornball *adjective*

1 (تافه رمی) هیچ، هیچه که، کون، رزیو، بن تام 2
 سوزده کی، سوزداری، به سوز، ههست بزوین ۱
 مبتذل، پیش یافتاده 2 سوزناک

cornbread /'kɔ:nbred/, US 'kɔ:rn-/ *noun*

نانه سهره داری، نانی گهنه شامی، کولیره

گهنه شامی ۱ نان ذرت

corn bunting *noun*

جوری باتینگ ۱ [*Miliaria calandra*]
 نوعی پرند

corn chandler *noun*

گهنه شامی فروش ۱ فروشنده ی ذرت

corn cob /'kɔ:nkɒb/, US 'kɔ:rnkɔ:b/ *noun*

ساقه یان لاسکی گهنه شانی، لازوویت،
 گلک ۱ چوب بلال

corncockle *noun*

گیانکی گول به مه یی مددیه رانه یی، له بریتانیا
 بزاری کیلگی گهنه شامی به و ئیستا ده گهنه
 ۱ نوعی گیاه (*Agrostemma githago*)

cornercrack *noun*

مریشکاویله ی خنه یی، شیلایه ی گهنه شامی
 ۱ *Crex crex* ۱ پلوه حنایی

corn crib *noun*

عماری هواکشی گهنه شامی ۱ کورن کریب

corn-drill *noun*

تووچین، توووه شین ۱ بذر افشان

cornea /'kɔ:niə/, US 'kɔ:rnial/ *noun*

کورنیا، شاخه، ره قینه ی چاو (نهره ت: له
cornea tela "شانه ی شاخی" (ن) *horny tissue*
 لاتین، له *cornu* لاتین "شاخ" ۱ قرنیه

corneal /'kɔ:niəl/, US 'kɔ:rn-/ *adjective*

کورنیایی، شاخینه یی، سهره یان پیونده ی به
 کورنیا وه هیده ۱ وابسته به قرنیه

corn earworm *noun*

جوری به پوله ی شهوگه ری noctuid که
 کرمو که larva سهره زرده گه وه هیلایه ی کانی
 ب.ت. بو گهنه شامی indian corn، باینجان،
 تووتن و قوزاخه ی لو که cotton boll
 به زبان *Heliothis* *syn. Helicoverpa zea*
 ۱ نوعی کرم *zea*

corned *adjective*

خوی پیوه کراو، له خوی گراو (راگراو له خوی
 یان خو یواو) ۱ نمک سود

corned beef /kɔ:nd 'bi:f/, US 'kɔ:rnɪd/ *noun*

گوشتی خوی پیوه کراو یا له خوی دا راگراو ۱
 گوشت نمک سود

cornel /'kɔ:n(ə)/ *noun*

(رووه ک ناسی) مری، جوری dogwood، ب.ت.
 چکولانه [*Cornus suecica* و جوره کانی تر]
 ۱ کورنل

cornelian /kɔ:'ni:liən/, US kɔ:r'n-/ *noun*,
 also carnelian

ناقیتی سوور ۱ عقیق یمانی

cornelian cherry *noun*

1 ده وه یان داروچکه ینی گول دهر، له تیره ی
 2 *Cornus mas* 2 بهری سووری

خری خوراکی نو ده و نه ۱ نوعی درخت چه
corneous /'kɔ:nəs/ *adjective*

(فهرمی) شاخ ناسا، شاخی، وه کسو شاخ،
 شنه شاخ (نهرت): له **corneus** لاتین (نهرت):
 له **cornu** ("شاخ") + (-ous) شاخ مانند

corneous layer *noun*, also *horny layer* or *stratum corneum*

توی یان چینی شاخی ۱ لایه شاخی
corner /'kɔ:nə(r), US 'kɔ:rn-/ *noun*,
adjective

1 *n* گوشه، سووچ، قورنه، قولنجک، قوزین،
 چمک، کونجیک، نانیشک، ویرنج، سهرنج
 (وهک هی سه کو لان): **the four corners of a**
2 square (corners) دهرو و کهنا، جوار قورنه،
 جوار لای دنیا، گوشه و کهنا 3 پیاوان کاری،
 قورخ کاری 4 گوشه، سووچ، کورنر (توین) 5
 گیر و گرفت، تنگ و چه له مه، تنگانه 6 (شهره مشت
 و زوران بازی) هدریک له دوو گوشه ی بهرامبر
 که له تیوان گهره کان دا رکه بهر ده کانه سینه مه
adj گوشه یی 1 *n* گوشه، نیش، زاویه 2 (در
 جمع) اطراف و اکناف 3 انحصار 4 کرر (فوتبال)
 5 مخصوصه، مضیقه 6 کرر **adj** گوشه یی

corner collenchyma *noun*, also *angular collenchyma*

کولنشیمی گوشه یی ۱ کولانشین زاویه یی
cornered *adjective*

1 گوشه گوشه، گوشاوی، سووچ 2 (له لیکدانا)
 -گوش، -سووچ، -بالوو، -لایه نه، -لایه، -فولی
 ۱ مزوی، گوشه دار 2 -گوش، -جابه، -سویه

corner kick *noun*

گوشه لیدان، لیدانی گوشه (توین) ۱ ضربی کرر
cornerman *noun*, *pl.* **cornermen**

گوشه پیاو (یارمته یی بوکسیر یان زوران باز ده دا)
 ۱ کورنرمن

corner shop *noun*

به قالی ۱ بقالی
cornerstone /'kɔ:nəstəʊn, US
 'kɔ:marstəʊn/ *noun*

1 گوشه بهرد، بهردی گوشه، تهمه له، هدرسیل،
 فهرهیت، سفنک، بنکه بهرد (به که مین بهردی
 بناخی خانوو) 2 بناخه، بنهرت، بنچینه، پایه،
 کسوک، قانگه، هیم، خیم، بهردی بناخه،
 گرنگ ترین بهش (که نه وانی دی پیوه بهنده) ۱
 سنگ زاویه، سنگ سوک 2 شالوده، پایه، بنیاد،
 مهم ترین قسمت

cornerwise *adverb*, also *cornerways*

لاره ولار، لایه لا، چه پ و راست، له سووچه وه،
 diagonally به طور مورب

cornet /'kɔ:nɪt, US 'kɔ:rnɪt/ *noun*

1 کورنیت (= نامریکی موسیقایی برنجی و
 فووی به له ترومپت ده چی) 2 بهسته نی یان

دولدرمه ی قو و چکه یی 3 نانه دولدرمه،
 نانه بهسته نی، نانه قو و چکه یی ۱ کورنیت 2
 بستنی قیفی 3 نان بستنی

cornet /'kɔ:nɪt, US 'kɔ:rnɪt/ *noun*

(جاران) تالاه لگر: پله ی پینجه می نه فهریتی
 کادر له (نیو) سربازانی سواره دا (که تالای
 هه لده گرت) (له هیندی ریزیمیتی بریتانیایی دا)
 ۱ second lieutenant به پایه ی
 علم دار

cornetcy /'kɔ:nɪts/ *noun*, *pl.* **cornetcies**

تالاه لگری ۱ علم داری

cornetfish *noun*

ده غل فروش، خه له فروش ۱ غله فروش
cornetfish *noun*, *pl.* same or **cornetfishes**
 ماسی به شاخه: جوړی ماسی ده یایی گهرمیتان،
 به لموزیکی باریک و دریزه وه [توخم
Fistularia: چه ندین جورن] ۱ نوعی ماهی
cornettist /kɔ:'netɪst/ *noun*, also **cornettist**

کورنیت زهن ۱ کورنر نوار

cornetto /kɔ:'netəʊ/ *noun*, also **cornett**
 /'kɔ:nɪt, US kɔ:'net/ *pl.* **cornetti** or **cornetts**
 شاخو چکه، کورنیتو (نامریکی موسیقایی بنهرت):
 له نیالیایی یه وه، جکولیتراوی **cornu** "شاخ"، له
cornu لاتینه وه) ۱ کورنر

corn exchange *noun*

بازاری گه نه شامی ۱ محل خرید و فروش ذرت

cornfed *adjective*

1 دان خور (ب.ت. هی گه نه شامی): **cornfed**
hogs 2 (همریکا و نافهرمی) ساده، ساویلکه،
 unsophisticated ۱ کورنرند 2 ساده لوح

cornfield /'kɔ:nfi:ld, US 'kɔ:rn-/ *noun*

کیلگی سهرداری، کیلگی گه نه شامی ۱
 کشتزار ذرت

cornflakes /'kɔ:nfleɪks, US 'kɔ:rn-/ *noun*,
pl.

کورن فله یکس، بریشکه ناسکه، کورن فلیکس ۱
 برشتوک

cornflour /'kɔ:nflaʊə(r), US 'kɔ:rn-/ *noun*

1 نارد، ناردی گه نه شامی 2 ناردی برنج،
 نارد بهرنج ۱ ارد درت 2 ارد برنج

cornflower /'kɔ:nflaʊə(r), US 'kɔ:rn-/ *noun*

(رووه کناسی) کانیزه، گول گوچله، گوله گه نه
 [Centaurea cyaneus] و جـوـره
 پیوندی داره کان] ۱ گل گندم

cornhusk *noun*

تویکل یان بهرگی گه نه شامی ۱ غلاف یا
 پوست ذرت

cornice /'kɔ:nɪs, US 'kɔ:rnɪs/ *noun*

(بیناسازی) ۱ هنره، سهرلیو (ار)، سه له نه ده 2

نه‌خش و گه‌چ‌بری بن‌میچ (corniced *adj*)
 (cornicing *n*) 1 قرنیز 2 ابرار و گچ‌بری
 زیرسقف

corniche /'kɔ:niʃ, US kɔ:'ni:ʃ/ *noun*
 ریگانه‌ره، ریگایی که له‌سەر لیواری هه‌لدیرئ
 دروست کرابئ ٠ کورنیش

cornicle /'kɔ:nɪkl/ *noun*
 (گیانه‌وه‌رناسی) شاخوچکه ٠ شاخک
 Cornish /'kɔ:niʃ, US 'kɔ:rnɪʃ/ *adjective, noun*

adj سه‌ره به کورنوال (Cornwall) *n* زمانی
 کورنوالی، زمانیکی کونی سیلنکی کورنوال
 Cornwall. سه‌ره لقی بریتونیک Brythonic
 ی ده‌سه‌زمانی سیلنک (نیستاه‌وه‌ک زمانی
 به‌کیم قسه‌ی بن‌ناکری) ٠ *adj* وابسته به
 کورنوالی *n* زبان کورنوالی

Cornishman *noun, pl. Cornishmen*
 کورنوالی، خه‌لکی کورنوالی نیگلنره ٠ کورنوالی
 Cornish pasty /'kɔ:niʃ 'pæsti, US
 'kɔ:rnɪʃ/ *noun*
 پای چکوله که هه‌ویر و سه‌وزه و گوشتی تیا به
 ٠ کرنیش باستی

Cornish rex *noun*
 جورئ پشیلای تووک‌فری کورت، سه‌رچکوله‌ی
 گوئ‌زل ٠ نوعی گربه

the Corn laws *noun, pl.*
 قانونی گه‌نمه‌شامی (له بریتانیا 1848-1849)
 ٠ قوانین ذرت

corn liquor = corn whisky
 corn marigold *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) هه‌میشه‌به‌هار، جورئ رووه‌کی
 daisy-ناسای گول‌زه‌رد [Chrysanthemum
 ٠ کورن ماریکولد segetum]

cornmeal /'kɔ:n mi:l/ *noun*
 1 ناردی گه‌نم 2 (له ئەمریکا) ناردی گه‌نمه‌شامی،
 (له سکا‌تلند) ناردی به‌رشه ٠ کورن‌میل

corn on the cob *noun*
 گه‌نمه‌شامی، به‌لال ٠ بلال

cornpone = down-home
 corn pone *noun*
 نانی سه‌رداری، نانه‌گه‌نمه‌شامی، کولیره
 گه‌نمه‌شامی ٠ نان ذرت

corn poppy *noun*
 نان‌ودوپر؟، کاسه‌شکین؟: جورئ خه‌شخاش یان
 کوکه‌نار یه‌ک‌ساله‌ی گول‌سووری ئوراسیایی
 [Papaver rhoeas] ٠ خه‌شخاش زراعی

cornrows /'kɔ:nrəʊz, US 'kɔ:nrəʊz/ *noun, pl.*

میل‌وپه‌لکه، کورن‌روز (جورئ شیوازی داهیتانی
 قز) ٠ کورن‌روز

corn salad = lamb's lettuce

corn snake *noun*

ساری (نیو) گه‌نمه‌شامی، جورئکی دریزی
 ئەمریکای باکووری، نیشانه‌ییکی له نیو دوو
 چاوی‌دا هه‌یه [Elaphe guttata] ٠ مار ذرت

corn snow *noun*
 به‌فری ته‌رزیمی ٠ برف تگرگی

cornstalk *noun*
 لاسک یا ساقه‌ته‌ی گه‌نمه‌شامی (ب.ت. Indian.
 corn) ٠ ساقه‌ی ذرت

cornstarch /'kɔ:nsta:tʃ, US 'kɔ:rnsta:rtʃ/ = cornflour

corn syrup *noun, also dextrose*
 شیرناوی گه‌نمه‌شامی ٠ شربت ذرت

cornu /'kɔ:nju: / *noun, pl. cornua* /-'nju:ə/
 شاخ، سازبوون یا دروس‌بوونی شاخ،
 شاخ‌پتکه‌نان ٠ شاخ، پیدایش شاخ

cornual *adjective*
 شاخی، سه‌ره یان پیوه‌ندی به شاخوهه هه‌یه ٠
 وابسته به شاخ

cornucopia /'kɔ:nju:'kəʊpi:ə, US
 'kɔ:rnju:'kəʊpi:ə/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها horn of plenty) شاخی هیمای
 فراوانی ریزه‌ن و به‌پیتی 2 سه‌رچاوه، چافکانی
 (cornucopian *adj*) به‌ره‌ت: له late Latin. له
 cornu copiae "شاخی زه‌به‌نی یان فراوانی
 horn of plenty" (شاخیکی نه‌فسانه‌یی که
 هه‌رچی بیکت بوستایه بوی دابین ده‌کردی) ٠
 1 کورنیوکوپیا 2 منبع

cornuted *adjective*
 شاخ‌دار، به‌شاخ، خاوه‌ن‌شاخ ٠ دارای شاخ

corny /'kɔ:ni, US 'kɔ:rnɪ/ *adjective*
 (cornier, corniest)

1 بی‌تام، هه‌زارباره، ناسه‌رنه‌چ‌راکیش 2 به‌دان،
 پر‌دان، به‌برست، به‌پر، پرده‌غل 3 میخه‌که‌ده‌کردوو،
 میخه‌کاوی ٠ 1 بی‌مزه 2 پرغله 3 دارای میخچه

corn whiskey *noun*
 ویسکی گه‌نمه‌شامی ٠ ویسکی ذرت

corolla /kə'rol:ə, US -'rɔ:l:ə, -'roʊlə/ *noun*
 (رووه‌ک‌ناسی) کلاوه‌ی گول، تۆپ(ه‌گول)،
 تانجیک، تاجی گول، قایی به‌ره‌ی گول،
 کوپه‌ره‌ی گول، ئالقه‌ی به‌ره‌ی گول ٠ جام کل
 corollary /kə'rol:əri, US 'kɔ:rəleri, 'kɔ:ri-/
noun, pl. corollaries

1 نه‌نجام، پیناژو، ئە‌کام 2 نه‌نجامی لۆژیکی،
 نه‌نجامی سروشتی یان راسته‌وه‌خو 3 لادۆز،
 دۆزی لاوه‌کی ٠ 1 نتیجه، بیا‌م‌د 2 نتیجه‌ی
 منطقی، نتیجه‌ی طبیعی یا مستقیم 3 قضیه‌ی تبعی

corollate *adjective*
 کلاوه‌دار، تانجیک‌دار، تۆپ‌دار ٠ دارای جام کل

coromandel /,kɔrə'mand(ə)l/ *noun*
 1 (هه‌روه‌ها coromandel ebony) یا

coromandel wood (دارناپتوسی قاصوی)
مه‌یله‌وبور، بۆ که‌ل‌ویله‌ی ناومال به‌کار دیتری 2
دره‌ختی سری لانکای به‌ره‌یتیه‌ری نهم داره
[*Diospyros quaesita*] ۱ کوروماندل

corona /kə'raʊnə, US -'rou-/ *noun, pl. coronae* /-ni:/

خهرمانه، ناخله، تاج، ته‌وقه، سهر، نووک، تامار
(ب.ت. مانسگ گریان و خۆرگریان) ۱ تاج
خورشید، نوک، هاله یا اکلیل ماه

corona /kə'raʊnə, US -'rou-/ *noun*

سیگاری به‌لگی دریزی لاراست ۱ کرونا
Corona Australis *noun*, New Latin.
literally, southern crown

تاجی باشووری: کوئه‌ستتری
باشووری تریک به Sagitarius له باشووردا ۱
اکلیل جنوبی

Corona Borealis *noun*, New Latin,
literally, northern crown

تاجی باکووری: کوئه‌ستتری یا کووری نیوان
Hercules و Boötes ۱ صورت فلکی اکلیل شمالی
coronach /'kɒrənək. US -x/ *noun*
(له سکا‌تلند و ئیرلند) لاوانده‌وه، شیون (به
مه‌شکه‌نایه bagpipes لیده‌دری) ۱ شیون

coronagraph *noun*, also coronograph
خهرمانه‌روان، تاج‌روان، کۆرۆن‌اگراف،
کۆرۆنۆگراف: دووربین بۆ روانینی خهرمانه یان
تاجی خۆر ۱ کورونوگراف

coronal /kə'raʊn(ə)l, US 'kɒr(ə)n(ə)l/ *adjective, noun*

adj 1 تاجی، ته‌وقه‌یی، خهرمانه‌یی 2
(ده‌نگ‌ناسی) سه‌ربه تیغه‌ی زمانی *n* نه‌بزوتی
تیغه‌ی زمانی ۱ **adj** وابسته به تاج، فرقی 2
کورونا *n* هم‌خوان کورونال

coronal /kə'raʊn(ə)l, US 'kɒr(ə)n(ə)l/ *noun*

1 تاجه‌سه‌ره، تاجه‌گولینه‌ی سه‌ر 2 (کۆن) =
coronet ۱ حلقه‌ی گل سر

coronal bone = former term for frontal bone

coronal suture *noun*

(تویکاری) درز یان قه‌له‌شی تاجی: درزی نیوان
ئیسکه‌کانی ژوورمه‌لاشو و ناوچاوان ۱ درز
اکلیلی

coronary /'kɒrənəri, 'kɔ:ˌrənəri/ *adjective, noun (pl. coronaries)*

adj 1 تاجی، خهرمانه‌یی، تاج‌نا، ناخله‌یی،
تاماری 2 سه‌ربه خۆینه‌ره تاجی یان
خهرمانه‌یی‌یه‌کان، دلی *n* (نافه‌رمی) سه‌کته،
راویستانی دلی، دله‌کی، هیرشی دلی (ب.ت.)
adj 1 (coronary thrombosis) تاجی،
اکلیلی 2 وابسته به شریان‌های اکلیلی، قلبی *n* سخته

coronary artery *noun*

خۆینه‌ره تاجی یان خهرمانه‌یی‌یه‌کان ۱
سرخرگ‌های قلبی

coronary-care unit *noun, abbreviation* CCU

به‌شی چاودیزی دلی ۱ سی‌سی‌یو، بخش
مراقبت (های) قلبی

coronary occlusion *noun*

گیران یان به‌سترانی تاجی یان خهرمانه‌یی:
گیرانی به‌شی یان تیکرای خۆینه‌ره تاجی‌یه‌کان
۱ اوکولسیون قلبی

coronary heart disease *noun*, also
coronary artery disease

نه‌خۆشی تاجی یان خهرمانه‌یی دلی، نه‌خۆشی
خۆینه‌ره‌ی تاجی: کۆمه‌لنی کیشه و ناسازی
سه‌باره‌ت به دلی که هۆیه‌که‌ی ده‌گه‌رتیه‌وه بۆ
که‌م‌پزانی خۆین به‌ریگی خۆینه‌ره
تاجی‌یه‌کانه‌وه ۱ سخته‌ی قلبی

coronary sinus *noun*

کانالیکی خۆینه‌ی هینی گه‌وره له دیواری دل‌دا که
خۆین به‌ریگی خۆینه‌هینه تاجی‌یه‌کانه‌وه
وه‌رده‌گرت و له‌نیو گۆچکه‌له‌ی راست‌دا right
atrium به‌تالی ده‌کانه‌وه ۱ سینوس کروناری

coronary thrombosis *noun*

گیرانی خۆینه‌ره‌کانی دلی، دله‌کی، راویستانی
دلی ۱ سخته‌ی قلبی

coronary vein *noun*

خۆینه‌ی هینی تاجی یا خهرمانه‌یی ۱ سیاهرگ قلبی

coronation /kɒrə'neɪʃn, US 'kɔ:ˌr-/ *noun*

1 ناهه‌نگی تاج‌له‌سه‌روان 2 له‌سه‌ر ته‌خت‌دانان

(شا یا شاژن) ۱ مراسم تاج‌گذاری 2 تاج‌گذاری

coronavirus *noun, pl. coronaviruses*

فایروسی تاجی: هه‌ریه‌ک له فایروسه‌ خه‌ر و
تاک‌ریشاله RNA -داره جۆراوجۆره‌کانی
خه‌یزانی Coronaviridae، چه‌نه‌دین جۆر
ده‌گرتیه‌وه که ده‌بنه‌هۆی نه‌خۆشی‌یه
ناسته‌مه‌کانی هه‌ناسه‌دان ۱ کوروناویرۆس

coroner /'kɒrənə(r), US 'kɔ:ˌr-/ *noun*

له‌ش‌دۆز، تویکاری له‌شی مردوو، لیکۆله‌ری
مه‌رگه‌کت‌ویهر یان گوماناو‌یی‌یه‌کان ۱ مأمور
تحقیق در مرگ‌های مظنون

coronership *noun*

له‌ش‌دۆزی، تویکاری یان به‌کالا‌کردنه‌وی له‌شی
مردوو، لیکۆله‌یه‌وی مه‌رگه‌کت‌ویهر یان
گوماناو‌یی‌یه‌کان ۱ تحقیق در مرگ‌های مظنون

coronet /'kɒrənət, US 'kɔ:ˌrənət, 'kɔ:ˌr-/ *noun*

1 نبوه‌تاج، تاجۆکه، تاجی بچووک 2 تاجه‌گۆل،
ئالقه‌ی سه‌ر (ب.ت. له‌گۆل) 3 بازنه یان
ئالقه‌ییکی ئیسکی له‌بنی شاخی گاکتوی 4
به‌ستی به‌شی له‌سمی ته‌سپ که خانه‌کانی

شاخی پره‌م دینن، خوارترین به‌شی
سمه‌لوچک‌ه‌ی نَسپ یان گیانه‌وهر و تازه‌لیکی
سم‌داری تر، دروست له ژوور سمه‌و ۱
نیم‌تاج ۲ سرآذین ۳ و ۴ کورونت

coroniform *adjective*

تاج‌ناسا، تاجی، وه‌ک تاج، شینوتاج ۱ تاج‌ماند
coronoid *adjective*
وه‌ک دهنوکی قله‌ره‌شه، دهنووک‌قلاو ۱ مقاری
coronoid process *noun*

(تویکاری) چوکله‌ی دهنوکی یان قولایی،
ده‌ره‌په‌ریوی یی له به‌شی پیشه‌وی ulna ۱
کورونید پروسس

Corp *abbreviation* 1 corporation 2 corporal

corpora = plural form of corpus

corporal /'kɔ:pərəl, US 'kɔ:rp-/ *adjective*

۱ له‌شی، په‌یکه‌ری، گیانی، جه‌سته‌یی، نه‌نانی،
ته‌نی: 2 corporal punishment ۲ کسه‌ی، خویی
(بنه‌ره‌ت): به‌ریگای فده‌نسی کون له
corporalis لاتین، له corpor- corpor- "له‌ش"
۱ کالیدی، جسمانی، بدنی ۲ شخصی

corporal /'kɔ:pərəl, US 'kɔ:rp-/ *noun*,
also Corp

۱ نه‌ندامی پایه‌نزمی سیا یان هیزی ده‌ریایی و
هیزی ناسمانی بریتانیا ۲ (هه‌روه‌ها ship's
corporal، بریتانیا، میژوویی) نه‌فسه‌ری پایه‌نزم
۳ وشه‌پنکی نه‌مریکای باکووری بو fallfish ۱
۱ سرچوخه ۲ و ۳ کورپورال

corporal *noun*

په‌رو یان پارچه‌ی ژیر جامی مه‌ی یان ده‌وری
نان به‌دریژی ری‌وده‌سمی شینی خواوه‌ندی
کورپورال

corporality *noun, pl. corporalities*

جه‌سته‌یی‌بوون، جه‌ستایه‌نی، نه‌نانتیی، له‌شیتی
جسمانیت

corporally /'kɔ:pərəli, US 'kɔ:rp-/ *adverb*
به‌له‌ش، به‌جه‌سته ۱ جسمانی

corporal punishment *noun*

لیدن، بیراز، تمه‌ن کردنی له‌شی، سزای له‌شی یان
جه‌سته‌یی، کوت‌ک‌کاری ۱ تنبیه بدنی

corporal world *noun*

جهانی له‌شی یان جه‌سته‌یی ۱ جهان جسمانی
corporate /'kɔ:pəreɪt, US 'kɔ:rp-/
adjective, noun

adj ۱ سه‌ره‌به‌کومپانی ۲ یه‌ک‌بارچه،
یه‌ک‌گرتوو، یه‌ک‌کراو، یه‌کیتراو، یه‌ک‌که‌وتوو،
هاوبه‌ش، پتکه‌وه، به‌کومه‌ل: a plan to
reorganize the corporate structure
کومه‌ل یان کومپانی یه‌ک‌گرتوو ۱ adj
وابسته به‌شرکت ۲ متحد، واحد، مشترک، جمعی n
گروه یا شرکت متحد

corporately *adverb*

پتکه‌وه، به‌کومه‌ل‌اته، به‌جه‌ماوه‌ری ۱ به‌طور
جمعی

corporation /'kɔ:pə'reɪʃn, US 'kɔ:rp-/
noun, adjective

n ۱ نیوکویی، کومپانی، دامه‌زهره، بنگا، نه‌قابه:
2 multinational corporations ۲ سازای،
ریک‌خسراوه ۳ نه‌نجومه‌نی (نافه‌رمی) شار ۴
(نافه‌رمی) زکزل، زگ‌مه‌شکه، ورگن، کوویه adj
شاری ۱ n شرکت، بنگاه، مؤسه ۲ سازمان ۳
شورای شهر ۴ شکم‌کنده adj شهری

corporation tax *noun*

باجی نیوکویی یه‌کان یان کومپانیاکان ۱ مالیات
شرکت‌ها

corporatism /'kɔ:pə'reɪzəm, US 'kɔ:rp-/
noun

کومه‌له‌خوازی، کومه‌له‌گیری (سیاست) ۱
گروه‌گرایی

corporatist /'kɔ:pə'reɪstɪst, US 'kɔ:rp-/
noun, adjective

n کومه‌له‌خوان، کومه‌له‌گه‌ر adj کومه‌له‌گه‌رانه،
کومه‌له‌خوازانه n گروه‌گرا adj گروه‌گرایانه

corporative /'kɔ:pə'reɪtrɪv, US 'kɔ:rp-/
adjective

سه‌ره‌به‌نیوکویی، سه‌ره‌به‌یان پیشه‌وندی به
کومپانی‌اوه‌ه‌یه ۱ وابسته به‌شرکت

corporator /'kɔ:pə'reɪtə(r), US 'kɔ:rp-/
noun

۱ نه‌ندامی نیوکویی، نه‌ندامی کومپانی ۲ نه‌ندامی
هه‌لی‌زی‌راوی به‌ری‌و‌بردنی شاری ۱ عضو
شرکت ۲ کورپوراتور

corporeal /'kɔ:pə'reɪəl, US 'kɔ:rp-/
adjective

له‌شی، جه‌سته‌یی، لاشه‌یی، نه‌نانی، مادی،
نامانایی، نالسی‌ری‌تجوال، مه‌تریال: his corporeal
corporeality (corporeality n) presence
corporeality /-'aɪtɪl/ *noun*

له‌شایه‌تی، جه‌ستایه‌تی، ته‌نیتی، مادایه‌تی ۱
جسمانیت، مادیت

corporeally /'kɔ:pə'reɪəli, US 'kɔ:rp-/
adverb

به‌شینوه‌یه‌کی مادی یان جه‌سته‌یی ۱ به‌طور
مادی یا جسمی

corporeity /'kɔ:pə'reɪti, US 'kɔ:rp-/
noun, pl. corporeities

(ده‌گه‌من) سروشت یان تاییه‌تمه‌ندی مادی،
مادیتی، مادایه‌تی ۱ طبیعت یا خاصیت مادی

corposant /'kɔ:pəzənt/ *noun*, also Saint
Elmo's fire

(کون) ده‌ره‌کوتنی St Elmo's fire له‌سه‌ر
که‌شتی ۱ کورپوسانت

corps /kɔ:(r)/ *noun, pl. corps* /kɔ:z/

1 سپا، لهشکر، ق(و)شون: *the commander of the third army corps* 2 په‌که، په‌کینه: *the 3 Army Corps of Engineers* 3 گروه، ده‌سته، کومه‌له، تپ: *a corps of trained and experienced doctors* 4 تابور، هه‌نگ 1 سپا، قشون 2 پکان 3 هيات، گروه 4 فوج
corps de ballet /kɔː də 'bæleɪ, US 'kɔːr də bæ'leɪ/ noun

(فهره‌نسی) تپي بالي يان باله ګروه باله
corps de legis noun
(فهره‌نسی) به‌شي بنه‌ره‌تی خانوو يان ده‌زگايين ګډونکي

corpse /kɔːps, US kɔːrps/ noun
1 که‌لاک، لاشه، لاک، که‌لخ، جه‌نده‌ک، تدرم، مرده، مرداره 2 باشماوه، شويته‌وار (بنه‌ره‌ت): له *corps cors* ټينگليسی-فهره‌نسی، له *corpus* (لاتين) 1 جسد، مردار، نعش، مرده 2 آثار
corpsman /kɔːps, US kɔːrps/ noun, pl. corpsmen

برين پيچي که‌شتي، دوايزشک يا ناوېل پزشکي که‌شتي ګډونکي

corpulence /'kɔːpjʊːləns/ noun, also corpulency /'kɔːpjʊːləns/

ګوشتني، به‌خووه‌يي، قه‌لوی ګچاق، فربه‌يي
corpulent /'kɔːpjələnt, US 'kɔːrp-/ adjective

قه‌لوه، ګوشتن، به‌خووه، obese (corpulently) ګچاق، فربه (adv)

cor pulmonale /kɔː pəl'mə'noːli, -ɛli/ noun

(پزشکي) ګه‌وره‌بوونه‌يکي ناتاسايي لاي راستي دل، له نه‌جامي نه‌خوشي سي‌به‌کان يان ره‌ګه‌کاني خويي سي ګډونکي پلومونالي

corpus /'kɔːpɒs, US 'kɔːrps/ noun, pl. corpora or corpuses

1 له‌ش، تن، لاشه (ب.ت. که‌لاک) 2 کومه‌له (به‌رهم، قانون و هند) 3 سه‌رمایه، ده‌سمایه، مایه 4 (زمانه‌واني) کورپوس، په‌ګمراه، لاشه 1 جسم 2 مجموعه 3 سرمايه 4 پيکه

corpus allatum noun, pl. corpora allata

(توپکاري) لاشه‌بالينه، تهنه‌بالينه: جووتني شتي پيانووساوا يالیک‌جيا له زور ميروودا که هورموني (هي لاوتي) دهرده‌کا ګډونکي آلانوم

corpus callosum /kə'ləʊsəm/ noun, pl. corpora callosa /-sə/

(توپکاري) لاشه‌ګم‌مړنه، لاشه يان تهنه‌پينه‌يي: به‌ستيکي پاني ريشاله ده‌ماری په‌کاني هدردوو لاي ميشک ګډونکي کالوسوم

corpus cavernosum /kəvə'nəʊsəm/ noun, pl. corpora cavernosa /-sə/

(توپکاري) لاشه‌بو‌شینه، تهنه‌هولولینه، کورپوس

کافترنوسوم: هره‌یک له دوو کومه‌لکه شانه‌يي ره‌په‌ني erectile که نه‌ندازه‌يي چووک و ميتکه پيکدنې ګډونکي کورپوس کاورنوسوم

Corpus Christ /ˌkɔːpəs 'krɪsti/ noun

له‌شي کريست: به‌پړوه‌بردني جه‌زني شوي خواوه‌ندي، پنج‌شه‌ممه‌يي پاش په‌ک‌شه‌ممه‌يي تربيتي ده‌ګيرئ ګډونکي بدن مسيح، کورپوس کريست
corpuscle /'kɔːpsəl, US 'kɔːrp-/ noun

1 (رووه‌ک‌ناسي) تن يان لاشه‌يکي چکوله‌يي (نيو) زينده‌وهرئ، ب.ت. خړوکه‌يي سوور يا سبي، خړوکه، خربله، لاشوچکه، لاشه‌يي چکوله، لاشه‌له، خانه‌يکي زينده 2 (ميژوويي) پارچوله‌يکي ورد که وه‌ک پيکه‌ننه‌ري بنه‌ره‌تي basic constituent ماک‌ماک و روشنايي light داده‌نرا (بنه‌ره‌ت): له *corpusculum* لاتين "لاسه‌يي چکوله"، چکوليزاوي (corpus) 1 ګلبول، جسم کوچک 2 کورپوسل

corpuscular /kɔː'paskjʊlə/ adjective

خړوکه‌يي، سه‌ربه‌ کورپاسل يان کورپوسل ګلبولي

corpus delicti /dɪ'liktɪ/ noun, pl. corpora delicti

(ماف) سه‌رجه‌م نه‌و راستي و فاکت و بارودوخدي که شکاندي قانون ده‌خاته‌روو ګډونکي کورپوس دليکتی

corpus juris noun

سه‌رجه‌مي يا کومه‌له‌يي قانونه‌کان (ي شاري) مجموعه‌يي قوانين

corpus luteum /'lʊtɪəm/ noun, pl. corpora lutea /'lʊtɪə/

(توپکاري) لاشه‌زه‌ردينه، تهنه‌زه‌ردينه، کورپوس لوتيوم، تهنه‌ي زهردي هيلکه‌دان ګډونکي لوتيوم

corpus luteum hormone noun
هورموني لاشه‌زه‌ردينه يان تهنه‌زه‌ردينه هورمون کورپوس لوتيوم

corpus meristem noun

لاسه‌دابه‌شان، تهنه‌دابه‌شان، لاشه يان تهنه‌يي ميريستيم ګډونکي ميرستم

corpus spongiosum /ˌspændʒɪ'əʊsəm/ noun, pl. -ora spongiosa /-sə/

(توپکاري) لاشه‌ګوښه، تهنه‌ګون‌ګونه: کومه‌لکه‌يکي شانه‌يي ره‌په‌ني erectile لاشه‌بو‌شینه‌کان corpora cavernosa ي چووک penis که له glans ده‌پريته‌وه ګډونکي کورپوس اسبونجیوسوم

corpus striatum /ˌstraɪ'eɪtəm/ noun, pl. corpora striata /-tə/

(توپکاري) لاشه‌هيلينه، تهنه‌هيلينه: به‌شي له ګري بنکي په‌کاني ميشک، نوکه‌نيسکوله‌يي و کلک‌داره‌کان پيکدنې ګډونکي استرياتوم

corral /kə'ruːl, US -ræl/ adjective

corrida /kə'ridə/ *noun*

(له سپانیایی یوه) گاسواری، شپږه گا، شپږه کله
 ○ گاوبازی

corridor /'kɒrɪdɔ:(r), US 'kɔ:r-, 'kɑ:r-/ *noun*

1 (جوگرافیا) دالان، کاریدور، کوریدور 2 تنفیق، دالان، ریږه، راهه: *His room is along the corridor*
 1 دالان (جغرافیا) 2 دهلیز، کریدور
the corridors of power *noun, pl.*

ناوښته کانی بریاردان، ناوښته کانی دسهلات ○
 مراکز قدرت

corrie /'kɒri, US 'kɔ:ri, 'kɑ:ri/ *noun, pl. corries*

کهوړگ، تښکه موت، cirque، ب.ت. هسی
 کيوه کانی سکاټلند ○ غار

corrigenda /-də/ *noun, pl*

هملنامه ○ غلطنامه

corrigendum /kɒrɪ'dʒendəm, US 'kɔ:r-, 'kɑ:r-/ *noun, pl. corrigenda* /-də/

1 هملی راسته ووه کړاو 2 لیستی یان خشتهی
 دروست و نادرسته کان ○ 1 مورد اصلاحی 2
 فهرست لغزشها

corrigibility /,kɒrɪdʒɪ'bɪləti/ *noun*

له چا کړدن هاتوویی ○ اصلاح پذیری

corrigible /'kɒrɪdʒɪb(ə)/ *adjective*

له چا کړدن هاتو، چاک دهی، چاک دهیته ووه،
 راست ده کړیته ووه، reparable: *a corrigible*
 ○ اصلاح پذیر

corroborant /kə'robəreɪnt/ *adjective*

هیزیتده، هیزتده، گورج کهرووه، بهیزتده ○
 نیروبخش

corroborated *adjective*

1 بهیزت کړاو، بهیزت کړاو، هیزت کړاو 2 سلهیتراو،
 پشت راست کړاو ○ 1 تقویت شده 2 اثبات شده

corroboration /kə,robə'reɪʃn, US -, 'rɑ:bə-/ *noun*

1 بهسند کړدن، موړ کړدن، سلهماندن، باوه راندن،
 باوه ری پیدان، پشت راست کړدن، به راست دانان 2
 بهلگه ی زیادی، بهلگه یه کی تر (*corroborator*)
 1 ○ تایید، اثبات، توثیق 2 دلیل دیگر

corroborative /kə'robəreɪtɪv, US kə'ra:bəreɪtɪv/ *adjective, also corroboratory*

بهسند کړه، سلهیتده، پشت راست کړه ○
 تاییدکننده، اثبات کننده

corroborate /kə'robəreɪ/ *noun*

رئ وړه سمیکسی هلهیبرکن له گه لسی خلهکی
 ره سنی نهو سترالیا، به شیوهی سرویتکی پیروز
 یان کوپوونه وینکی نافهرمی ○ کاروبوری

corroded *adjective*

رزیو، داخوړاو، ژنگ هملیناو، پوواو، خوړه تیداو
 ○ خوړه شده

corrodible /kə'roʊdɪbl/ *adjective*

له خوړانه ووه هاتو، له داخوړان هاتو ○ قابل
 خوړدگی

corroding *adjective*

رزیته، له نیو بهر، فو تینه، خوړه، خوړه
 تحلیل برنده ○

corrosion /kə'roʊʒn, US -'roʊ-/ *noun*

1 خوړانه ووه، داخوړان، رزان، رزین، پووان 2
 ژنگ هملینان، ژنگ، موزانه، کورمووری 3
 تیاچوون (به ریه ریه)، فموتان، له مین هاتن،
 له نیو چوون ○ 1 خوړدگی، فرسایش 2
 ژنگ زدگی، ژنگ 3 تپامی

corrosive /kə'roʊsɪv, US -'roʊ-/ *adjective, noun*

1 *adj* رزیته، داخوړتده، ژنگ (بی) هملیتده،

داخوړ: *corrosive action* ○ *corrosive acids*

2 *the corrosive effects of salt water* ○

به زیان، مال ویران کړه، خراب، موزیر: *the*

corrosive effects of alcoholism

○ *corrosive effects of unemployment is having a corrosive*

effect on our economy

یان داخوړتده (*corrosively*)

US -'roʊ-/ *adv* 1 فرساینده 2

مخرب، مضر *n* مادهی فرساینده

corrosiveness /kə'roʊsɪvnəs, US -'roʊ-/ *noun*

داخوړان، خوړانه ووه ○ خوړندگی

corrugated /'kɒrəgetɪd, US 'kɔ:r-, 'kɑ:r-/ *adjective*

چرچ، چیناوی، چین چین، هله قرجاو، لوج،
 چرمی، چال وچولاوی، قهده، دیرو دیراو،
 ده رابهی، کوو کوو، شمولوای، لولو، ریری: *a*

corrugated iron roof

○ چین دار، دارای موج

corrugated cardboard *noun*

مقبای قهده یان لولو، مقبای ریری ○ مقوای

زنبوری

corrugated iron *noun*

ناسنی دیرو دیراو یان چال وچولاوی، ناسنی
 ریری، ناسنی ده رابهی ○ آهن موج دار

corrugated roof *noun*

سهریانی چال وچولاوی، سهریانی ده رابهی،
 ریری، سهریانی لولو، بانه دیراو، بانه ریری ○ بام
 موج دار

corrugation /,kɒrə'geɪʃn US 'kɔ:r-/ *noun*

بوت، قهده، لؤ، لوجی، چین، کؤل، چرچی،
 هله قرجان، قهده کړاو، ریری، کؤل کؤل،
 لولو، دیراو، شوین، کوو ○ چین، چروک،
 ناخوړدگی، شیار

corrupt /kə'rʌpt/ *adjective*

1 خراب، گندهل، به ریتل خوړ: *a corrupt*

corrupt officials accepting bribes ◇ *regime*

The whole system is : شیرزه، جلف، هدرزه، 2

corrupt practices ◇ *inefficient and corrupt*

3 گوراو، دهسکاری کراو، پر له ههله، ههلاوی،

پر خهوش (زمان، دهق و هتد؛ *corruptly*

1 فاسد، رشوه خوار 2 مبتذل

3 تحریف شده

corruptibility /kəˈrʌptəˈbɪlɪti/ *noun*

1 فساد، خراب بوون، گهنده لی، دارزان،

بهرتیل خوری 2 هه رزه یی، جلفی، شیرزه یی

1 فساد، رشوه خواری 2 ابتذل

corruptible /kəˈrʌptəbl/ *adjective*

1 خراب، فاسد، گهنده ل، دارزاو، بهرتیل خور

2 هه رزه، جلف، شیرزه (*corruptibly*

1 فاسد، رشوه خوار 2 مبتذل

مبتذل

corruption /kəˈrʌpʃn/ *noun*

1 گهنده لی، فساد، خراب بوون، بهرتیل خوری؛

2 *allegations of bribery and corruption*

لادان، خریایی، له پری ده رجوون، *depravity*;

He claimed that sex and violence on TV

3 *led to the corruption of young people*

هه لوه شانوه، تیج چوون، شنیواندن،

چه وانسه کردن، دهسکاری (کردن) 4 فو تانندن،

تیا بردن، له نیو بردن 5 بۆگه بوون، گهنین، رزین،

دافکنین، پسووان، دارزان، *decomposition*;

decay 1 فساد، ارتشا 2 انحراف 3 فروپاشی،

تحریف، مسخ 4 تباها سازی 5 تغفن، پوسیدگی

corruptive /kəˈrʌptɪv/ *adjective*

فهوتینهر، دارزینهر (*corruptively*

1 تباها کهنده

corruptiveness /kəˈrʌptɪvnəs/ *noun*

فهوتان، تیاچوون، بهرتیل خوری 1 تباها،

رشوه خواری

corrupt practices *noun*

بهرتیل خوری 1 ارتشا

corsac fox /ˈkɔːsək/ *noun*

جوری روی که له ستینه کانی ناوهندی تاسیادا

ده پینری [*Vulpes corsac*] (بنهرهت: له *karsak*

تورکیکه وه) 1 نوعی روباه

corsage /kɔːˈsɑːʒ, US kɔːrˈsɑːʒ/ *noun*

1 چله گول یان چه بکه گول (کراسی ژئانه،

ب.ت. له شایه دا) 2 سه ربالا (جلی ژئانه؛

بنهرهت: له *cors* فه رهنسی کۆن "لهش"، له

corpus لاتین) 1 شاخه گل 2 بالاته

corsair /kɔːˈseɪ, US ˈkɔːseɪ/ *noun*

1 چه ته یی، ده ریاگران 2 کهشی چه ته یی

ده ریا یی (به لاماریان ده پرده سهر ولاتسانی

نه وروپایی، ب.ت. له که نهاری نه فریکایی

باکووری چالاکی یان بوو) 1 دزدان دریایی 2

کشتی دزدان دریایی

Cor Scorpis *noun*

(نه ستیره وانی) دلی دوویشک 1 قلب عقرب

corse /kɔːs/ *noun*

(کۆن) که لاک، لاشه، تهرم، مرده 1 جسد،

مردار، نعش، مرده

corselet /kɔːsəˈlet, kɔːrs-, ˈkɔːsəlet,

ˈkɔːrs-/ *noun*

1 (میزووپی) زری بئ قول، زری سنگ 2 سنگی

میزوو 1 زره بئ استین 2 سینه حشره

corselette /ˈkɔːs(ə)ˈlet, US ˈkɔːs(ə)ˈlet/

noun, also *corselet*

جلیکی ژئانه که بهرتی یه له مه مک بهند و

زگ بهند 1 کورست

corset /ˈkɔːrsɪt, US ˈkɔːrsɪt/ *noun*

زگ بهست، زگ بهند، پشتین، که مه رهن 1 گن،

شکم پند

Corsican /ˈkɔːsɪkən/ *noun, adjective*

1 *n* خه لکی Corsica 2 زمانی کورسیکا، له

بنهرهتا زاراهه یی له ئیتالایی بووه *adj* سه ربه

کورسیکا یا زمانه کی 1 کورسیکایی

cortege /kɔːˈteɪʒ, -ˈteɪʒ, US kɔːrˈteɪʒ/ *noun*

(ناشتن) له گه ل چووان، بهر بکه ران، کاروانه،

تهرم نیوان 1 مشایعت کنندگان

Cortes /ˈkɔːtɪs, -z, Spanish ˈkɔːrtɪs/ *noun*

نه نجومه نی قانون دانانی سپانیا و جاران هی

پورتوگالیش 1 کورتس

cortex /ˈkɔːteks, US ˈkɔːrt-/ *noun, pl.*

cortices /-tɪˈsiːz/

1 توپکل، توپکلی میشک، توپکلی ده ماخ 2

پست، توپخل، توخل، توپکل 3 توپکل یان

پستی گورچله (بنهرهت: لاین "bark" 1

قشر، قشر مخ 2 پوست، پوست 3 پوست کلیه

cortical /ˈkɔːtɪkl, US ˈkɔːrt-/ *adjective*

1 سه ربه توپکلی میشک 2 په رده یی 1

وابسته به قشر مخ 2 غشایی

corticate /ˈkɔːtɪkeɪt/ *adjective*, also

corticated /ˈkɔːtɪkeɪtɪd/

توپکل دار 1 دارای پوسته

corticosteroid /ˈkɔːtɪkəʊˈstɪɔɪd, -

ˈstɪɔɪd/ *noun*

(زبنده کیمیا) کومه لی له هورمونه ستیروئید کان

که له *adrenal cortex* بهرهم دترین یان

ده رده دترین 1 کورتیکواستروئید

corticosterone /ˈkɔːtɪkəʊˈstɛrɔɪn/ *noun*

(زبنده کیمیا) هورمونی که له لایه ن توپکلی

ژوور گورچله یی یه وه ده رده دترین،

کورتیکوستروئیدی کریستالی بی پرهنگ

C₂₁H₃₀O₄ که له په روتین و میتابولیزی

کاربوهایدرایت دا گرنگه 1 کورتیکواسترون

corticotrophin /ˈkɔːtɪkə(ʊ)ˈtrɒfɪn/ *noun*,

also *corticotropin* /-pɪn/ = (Biochemistry)

adrenocorticotrophic hormone

cortisol = (Biochemistry) hydrocortisone

cortisone /'kɔ:tɪzəʊn, -səʊn, US 'kɔ:rtəsoʊn, -zəʊn/ *noun*

کورتیزون $C_{21}H_{28}O_5$ (-) هورموني بؤ چاره سهرکردني نه خوشي به کاني جومگه سوي به کاردی و له لایهن تویکلی زوورگورچیله سی یهوه adrenal cortex ده رده درئ: بنه رت: له نای توخمه کیمیایی یه کانی 17-hydroxy-11-dehydrocorticosterone کورتیزون

Cortland *noun*

جوری سنیو ناوداری توخ سور / نوعی سیب **corundum** /kə'raʊndəm/ *noun*

کوراندوم، به رده ساو (-) به ردیکی کریتالیزه یه سخته که بؤ ساوینه وه یان بریقه پیتانه وه به کار دیتري) کوراندوم

coruscant *adjective*

دره وشاوه، بریقه دار، چریسکه دار / درخشان

coruscating /'kɔ:rəsketɪŋ, US 'kɔ:r-, 'kɑ:r-/ *adjective*

دره وشاوه، بریقه دار، بریسکه دار، چاوبه شهواره خن: (-) *ting wit* /'kɔ:rəsketɪŋli, US 'kɔ:r-, 'kɑ:r-/ *adv* درخشان (*coruscatingly brilliant*)

coruscation *noun*

1 دره وشانه وه، بریسکهانه وه، بروسکهانه وه، گه شانه وه، تروسکهانه وه 2 پریشکه / درخشش، تلالو 2 جرقه

corvée /'kɔ:vet/ *noun*

1 (میزووی) بیگار، زیاره 2 بیگاری سه پیتراو له بری باج (ب.ت. بؤ دروست کردن یان چاک کردنه وه ی شارئ highway) بیگار، سخره

corves = plural form of corf

corvette /kɔ:'vet/, US kɔ:r'vet/ *noun*

کهشتی شه رکری خیرا / کوروت

corvid /'kɔ:vid/ *noun*

(بالنده ناسی) قهله ره شه، قالاو، تیره قالاو (Corvidae) / کلاغ، غرابی

corvine /'kɔ:vɪn/ *adjective*

قهله ره شه ناسا، وه کو قالاو / کلاغمانند

Corvus /'kɔ:vəs/ *noun*

(ته سستیره وانی) قالاو(ه)، کورقوس: کونه سستیره ییکی پچوک به Virgo وه له باشوور نووساوه و چوار ته سستیره ی پرشنگ داری تیا به / غراب

Corybant *noun, pl. Corybantis or Corybantes*

کوریبانت: یه کتی له قهشه یان بهش دارانی جه زنی Cybele، که نهریت و سروت و

رئ و ره سمیگی پرسوز و توند و شیتانه یان به ریوه برد / کوریبانت

corybantic /kɔ:'bɒntɪk/ *adjective*

دن، کیتی، به لامارده، شیت، هه سارپساندوو / وحشی، دیوانه

corydalis /kə'ridəlis/ *noun*

(رووه ک ناسی) گیایان رووه کیکسی **Corydalis lutea** شانه ره (هی) **herbaceous** زه رده و جوره پتیه ندی داره کان / شانه ره

corymb /'kɔ:ɪmb/ *noun*

(رووه ک ناسی) هیشوو(ک): بنه رت: له **corymbe** فهره نسی یان **corymbus** لاتین، له **korumbos** یونانی هیشوو / دیپیم **corymbolike** *adjective*

شنیوه هیشوو(ک)، هیشوو(ک) ناسا، هیشوو(ک) ی(سی)، هیشوو(ک) نانه، له هیشوو(ک) ده چن / دیپیممانند، دیپیموار

corymbose *adjective, also corymbous*

هیشوو(ک) دار، خاوه هیشوو(ک) / دارای دیپیم، دیپیم دار

corynebacterial *adjective*

گوز به کتریبایی، گورزه میلیزه یی، سهر به گورزه میلیزه، کورین باکتریومی، کورین باکتریایی / وابسته به کورینباکتریم

corynebacterium /kɔ:'rɪnbə'ktɪərɪəm, kə, rɪn-/ *noun, pl. corynebacteria* /-rɪ-/

گوز به کتریا، گورزه میلیزه، کورین باکتریوم، کورین باکتریا: به کتریبای توخمی که دوو شاخه ی diphtheria لای ده که ویتسه وه [توخم **Corynebacterium**] (لاتینی نوئ، له **korunē** یونانی "bacterium + 'club") کورینباکتریم

coryphaeus /kɔ:'rɔ:'fi:əs, US 'kɑ:r-/ *noun, pl. coryphaei*

1 سهرده سته، سهرتیب 2 پتیه وای پارتی یان ریازیکی هزری / 1 سرده سته 2 زعیم حزب و مکتب فکری

coryphée /'kɔ:ɾifet/ *noun, pl. coryphées*

(له) **baller** زنه سه ماکمر، زنه ره خس کیش (بنه رت: به ریگای لاتین له **koruphaios** یونانی "ریه ری کور **coryphaeus**" له **koruphe** "سر") / رقاصه

coryza /kɔ:'raɪzə/ *noun*

هه لامه ت، په سیو، چلمه شوری، په ژیک (له) نه نجامی سهرساوه: بنه رت: له لاتینه وه، له **nasal mucus** "یونانی یه وه" / زکام

coryzal *adjective*

سهر به هه لامه ت، هه لامه تی، په سیوی، په ژیکی / زکامی، وابسته به زکام

cos /kɔs/ *noun*

(رووه ک ناسی) کاهوو، خاس / کاهو

cos ² *abbreviation* 1 cosine 2 companies 3

consul; consulship 4 counties

cos³ /kɒz, US kɔz/ *abbreviation* because

⊙ because (نافه‌رمی) چونکه، کورت‌هی کونه‌نوشت because

Cosa Nostra /kəʊzə 'nostrə/ *noun*

ریک‌خراوه‌پیکسی تاوان‌کاری له نهمریکا، له شیوه‌ی مافیا و پیوه‌ندیشی پیوه هه‌یه (بنه‌ره‌ت): له ئیتالیایی یه‌وه به واتای "کاروبارمان" ⊙ کوسا نوسترا

cosec /'kəʊsek/ *abbreviation* cosecant

cosecant /kəʊ'sik(ə)nt, US -'sek-/ *noun*

کوسیکانت، بهره‌ی ته‌واو، پنجه‌وانه‌ی سینوس ⊙ کسکانت

cosh /kɒʃ, US kɑ:ʃ/ *noun*

(نافه‌رمی) تپلا، دارده‌ست، گۆپال ⊙ باتون

co-signatory *adjective, noun*

پینکه‌وه‌مۆرکەر، پینکه‌وه‌ئیمزاکەر (یه‌ک، دوو کەس یان زیاتر که به‌لگه‌نامه‌یه‌کی فهرمی مۆر ده‌کەن) ⊙ امضاکنده‌ی مشترک

cosine /'kəʊsɪn, US 'kɒs-/ *noun*

(بیرکاری) کوسین، بهره‌یک ته‌واو ⊙ کوسین

cos lettuce /kɒs 'letɪs, kɒz, US 'kɑ:s, 'kɒzəl/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) کاهوو، خاس ⊙ کاهو

cosmetic /kɒz'metɪk, US kɑ:z-/ *adjective, noun*

1 *adj* جوان‌کارانه، ئارایشتی: *the cosmetics* 2 *industry* رواله‌تی، رووکه‌شی، نانچینه‌یی، سه‌ره‌یه‌کی n مه‌تریالی جوان‌کردن، که‌ره‌سه‌ی جوانی یان ئارایشتی، چوانه‌مه‌نی ⊙ 1 *adj* ئارایشی 2 *موری* n اسباب آرایش

cosmetically /-kli/ *adverb*

له‌باری ئارایشتی یان جوانکارانه‌وه ⊙ از لحاظ آرایش

cosmetician /kɒzmə'tɪʃ(ə)n/ *noun*

پسپۆر یان تاییه‌ت‌کاری جوانی، فروشه‌ری گه‌ل‌ویه‌لی جوان‌کردن ⊙ متخصص زیبایی، فروشنده‌ی وسایل آرایش

cosmetics *noun, pl.*

که‌ل‌ویه‌ل یا شت‌ومه‌کی جوانی یا ئارایشتی، جوانه‌مه‌نی ⊙ اسباب آرایش

cosmetic surgery *noun*

برین‌کاری یان نه‌شته‌ره‌گری پلاستیک ⊙ جراحی پلاستیک

cosmetology /kɒzmɪ'tɒlədʒi/ *noun*

جوان‌کاری، رازینه‌ری (cosmetological *adj*): سه‌ره‌یه جوان‌کاری، سه‌ره‌یه رازینه‌ری؛ cosmetologist n جوان‌کار، رازینه‌ر ⊙ آرایش‌گری

cosmic /'kɒzmɪk, US 'kɑ:z-/ *adjective*

1 گه‌ردوونی، سه‌ره‌یه گه‌ردوون، جهانی،

گشجیهانی 2 یه‌کجار گه‌وره، یه‌کجار گرنگ 1 کیهانی، جهانی 2 بسیار عظیم، بسیار مهم

cosmic beliefs *noun, pl.*

باوه‌یه گه‌ردوونی یه‌کان ⊙ اعتقادات کیهانی

cosmic bodies *noun, pl.*

ته‌نه گه‌ردوونی یه‌کان ⊙ اجرام کیهانی

cosmic consciousness *noun*

هوشیاری یا ناگایی گه‌ردوونی ⊙ آگاهی کیهانی

cosmic dust *noun*

تۆزی گه‌ردوونی ⊙ غبار کیهانی

cosmic light *noun*

روشنایی یان رووناکی گه‌ردوونی ⊙ نور کیهانی

cosmic order *noun*

ریک (وینک) ی گه‌ردوونی ⊙ سامان کیهانی

cosmic rays *noun, pl.*

تیشکه گه‌ردوونی یه‌کان ⊙ پرتوهای کیهانی

cosmic series *noun*

زنجیره‌ی گه‌ردوونی ⊙ سله‌ی کیهانی

cosmo- /'kɒzməʊ/ *prefix*

پیشگر: گه‌ردوون، گشجیهان: cosmography (بنه‌ره‌ت: له kosmos یۆنانی-یه‌وه "order, world") ⊙ پیشوند: کیهان

cosmobiology *noun*

زینده‌ناسی گه‌ردوونی، گه‌ردوون‌زینده‌ناسی، کۆسمۆبایۆلۆژی: لقن له زینده‌ناسی که له‌مه‌ر بارودۆخی زیان له گه‌ردوونا و کاریگه‌ری زیانی گه‌ردوونی له‌سه‌ر زیانی سه‌ره‌ره‌ز ده‌کۆلێته‌وه ⊙ زیست‌شناسی کیهانی

cosmochemistry *noun*

کیمیای گه‌ردوون(ی): زانستی لیکۆلێته‌وه‌ی روودان و بلاووبونه‌وه‌ی تسوخ و ره‌گه‌زه کیمیایی یه‌که‌ن له‌تیۆ گه‌ردوون(دا) ⊙ cosmochemist n cosmochemical *adj*: کیمیازانی گه‌ردوون ⊙ کۆسمۆکیمیتری

cosmogenesis /kɒzməʊ'dʒenɪsɪs/ *noun*

پینکه‌هاتی گه‌ردوون، گه‌ردوون‌یه‌دایی ⊙ کیهان‌زایی

cosmogonic /-mə'gɒnɪk/ *adjective*

سه‌ره‌یه پینکه‌هاتی گه‌ردوون ⊙ وابسته به کیهان‌زایی

cosmogony /kɒz'mɒɡəni, US kɑ:z'mɑ:g-/ *noun, pl. cosmogonies*

پینکه‌هاتی گه‌ردوون (ب.ت. کومه‌له‌ی خۆری the solar system)، تیۆری پینکه‌هاتی گه‌ردوون ⊙ کیهان‌زایی، نظریه‌ی کیهان‌زایی

cosmographer *noun*

کازمۆگرافتر، کۆسمۆگرافتر ⊙ کۆسمۆگراف

cosmographic *adjective, also -mographical*

سه‌ره‌یه کازمۆگرافی یان گه‌ردوونۆگرافی ⊙ وابسته به کۆسمۆگرافی

cosmography /kɒz'mɒɡrafi, US

kɑ:z'mɑ:g-/ *noun, pl. cosmographies*

کازموگرافي، گەردوونوگرافي (زانستی که باسی چۆنییه‌نی گەردوون و یتکهانی گشت شەکان دەکا و زانسته‌کانی ئەستێره‌وانی، جوگرافیا و زه‌وی‌ناسی له‌خۆده‌گرێ) ① کوسموگرافي

cosmold scale *noun*

پۆله‌که‌ی شفره‌یی یان ماهی، پۆله‌که‌ی ددان‌فیلی ① فلس‌عاجی

cosmological /kɒzˈmɒlədʒɪkl, US ˈkɑːzmɒˈlɑːdʒ-/ *adjective*, also -ic

گەردوون‌ناسی‌یانه، سەر‌به‌ گەردوون‌ناسی ① کیهان‌شناختی

cosmological assertion *noun*

بریار‌ی گەردوون‌ناسی‌یانه ① حکم‌کیهان‌شناختی

cosmological cycle *noun*

سوو‌ری گەردوون‌ناسی‌یانه ① دور‌کیهان‌شناختی

cosmological proof *noun*

به‌لگه‌ یان پروو‌فی گەردوون‌ناسی‌یانه ① برهان‌کیهان‌شناختی

cosmologist /kɒzˈmɒlədʒɪst, US ˈkɑːzˈmaːl-/ *noun*

گەردوون‌ناس، جیهان‌ناس ① کیهان‌شناس

cosmology /kɒzˈmɒlədʒi, US ˈkɑːzˈmaːl-/ *noun*

گەردوون‌ناسی، جیهان‌ناسی ① کیهان‌شناسی

cosmonaut /ˈkɒzmənɔːt, US ˈkɑːz-/ *noun*

ناسمان‌گەر، گەردوون‌گەر ① فضاء‌ورد

cosmopolis /kɒzˈmɒp(ə)lɪs/ *noun*

کازمۆپۆلیس، جیهان‌شار، جەهان‌شار ① کوسمۆپۆلیس

cosmopolitan /ˌkɒzməˈpɒlɪtən, US ˌkɑːzməˈpɑːl-/ *adjective*, *noun*

adj 1 جیهانی، گەردوونی 2 جیهان‌گیر، جیهان‌دا‌گیر، جیهان‌گرم‌وه، جیهان‌نیشتمان 3

بنیاده‌می به‌ئەزمۆن، دنیادیتۆ n مروف، گيا یان گيانه‌وه‌ری جیهانی ① adj 1 جیهانی 2 جیهان‌شمول، جیهان‌وطن 3 آدم‌بانتجربه n کوسمۆپۆلیتین

cosmopolite /kɒzˈmɒp(ə)lɪt/ *noun*

1 گيا یان گيانه‌وه‌ری که له ههموو جیهان‌دا دەس‌ده‌که‌وی، جیهان‌زی، دنیازی، ههم‌جێ‌زی 2 هاوولاتی جیهانی، که‌سێ که جیهان به نیشمانی خۆی ده‌زانی (n cosmopolitanism)

① 1 کوسمۆپۆلیت 2 اهل جهان

cosmos /ˈkɒzmos, US ˈkɑːzmɔs, -məz/ *noun*

گەردوون، جیهان، گیتی ① کیهان، کائنات، عالم

cosmos² /ˈkɒzmos, US ˈkɑːzmɔs, -məz/ *noun*, pl. same or -moses

جو‌ری گيا له تیرەي daisy، رەسەنی مەکیک یام ناوچه گەرمە‌کانی ئەمریکا [توخم Cosmos] ① نوعی گيا

Cossack /ˈkɒsək/ *noun*

1 قەزاق: ئەندامی گەلیکی باشووری روسیا، ئۆکرین و سیبیریا، لەبەر‌شارە‌زایی له ئەسب‌سواری و کاروباری سەربازی جێی سەرنجین

2 ئەندامێکی یە‌که‌ی سەربازی قەزاق ① قزاق

cosseted *adjective*

نا‌زدار، نا‌زپەر‌وه‌ده ① لوس

cossie *noun*, also *cozzie*, pl. *cozzies*

(نافەر‌می) مایۆی مەلئ ① مایو

cost¹ /kɒst, US kɔːst/ *noun*

1 خەرج، خەرج‌وبار، تێچوون، بەخت، مەزاح: ① to reduce costs ② to cut costs

2 running/operating/labour costs the high/low cost of housing: نرخ، بای:

costless /kɒstləs, US kɔːstli/ *adj* (costlessly /kɒstləsli, US kɔːstləsli/ *adv*)

① هزینە، مخارج، خرچ 2 قیمت

cost² /kɒst, US kɔːst/ = past and past participle of cost

costa *noun*, pl. *costae* /ˈkɒstiː/

1 (رووه‌ک‌ناسی و گيانه‌وه‌رناسی) پەراسوو، سیی، دەندەل، رەگی نیو‌ه‌راست midrib یان یتکهانه‌یتکی پەراسووناسا 2 (میزووناسی)

پەراسو: بە‌شێ وەک رەگی نیو‌ه‌راستی گە‌لا یان رەگی یتشه‌وه‌ی بالی‌ب‌لندە‌یی که شینۆی پەراسوو دە‌دا (costal /ˈkɒstl, US ˈkɑːstl/ *adj*)

سەر‌به‌ یان یتشه‌ندی به‌ costa هوه هه‌یه: بندەر‌ه‌ت: له لاتینه‌وه) ① 1 دنده 2 کورنا

cost accounting *noun*

تێچوون‌دۆ‌زی، هه‌له‌نگاندنی خەرج‌وبار یان تێچوون، خەرجه‌وانی، مەزاح‌دۆ‌زی (cost accountant n هه‌له‌نگێنه‌ری تێچوون یا

خەرج‌وبار، خەرجه‌وان، مەزاح‌دۆ‌ز، تێچوون‌دۆ‌ز، خەرجه‌وان) ① حساب‌داری صنعتی

costalgia *noun*

زانە‌پەراسوو ① درد‌دنده

cost and production control *noun*

کو‌نتڕۆ‌لی خەرج‌وبار (تێچوون) و بە‌ر‌هەم‌هێنان ① ک‌نتڕل هزینە و تولید

co-star *noun*

هاو‌نه‌که‌ری ① هم‌بازی

Costard /ˈkɒstəd, US ˈkɑːst-/ *noun*

جو‌ری سیۆی زله‌ی چیشتی ① کوستارد

Costa Rican /ˈrɪkən/ *noun*, *adjective*

n خە‌ل‌کی کاستاریکا، کۆمارئ له ئەمریکای ناو‌ندە‌ی، کاستاریکایی adj سەر‌به‌ کاستاریکا، کاستاریکایی ① کاستاریکایی

cp *abbreviation* 1 cerebral palsy 2 Communist Party

co-staring *noun*

به‌‌شدار‌(بوون‌)ی (فیلم، شانۆ، و هەند) ① با

costate /'kɒstet/ *adjective*
 به لای، لادار، پهل پهل، پولا، لالا ۵ مفلع

cost-benefit *noun*
 نتیجه و قازانج، خه رج و قازانج، مه زاخ و مه فا ۵ هزینه و سود

cost-benefit analysis *noun*
 شی کردنه و بهان تاوتوی (کردن) تیچوون و قازانج، شی کردنه و بهان خه رج و بهره ۵ تجزیه و تحلیل هزینه و سود

cost-cutting *noun*
 کم بوونه و بهان خه رج و بهان، کم بوونه و بهان تیچوون ۵ کاهش هزینه

cost-effective *adjective*, also **cost-efficient**
 به قازانج، خیره روه، به بهره، له قازانج نریک، سه به خیر، به خیر (cost-effectiveness *n*) ۵ با صرفه، مقرون به صرفه

costermonger /'kɒstəˌmɒŋɡə(r)/, US 'kɔːstɜːm-/ *noun*, also **coster**
 سه وزه یا میوه فروشی دیوهره (گه روک) ۵ سبزی یا میوه فروش دوره گرد

costing /'kɒstɪŋ/, US 'kɒst-/ *noun*
 هله سه نگانیدن بهان ترخاندن تیچوون (خه رج و بهان) ۵ تخمین هزینه

cost ladder *noun*
 به بهزه ی خه رج و بهان تیچوون، نه ردیوانی خه رج (و بهان) ۵ نردبان هزینه

costive /'kɒstɪv/ *adjective*
 1 قهیز، گیر، گرفت دار، به گرفت، مایه گیر، قهیز کمر، 2 constipated خاوه له کردار بهان ده برین دا 3 نابه خشنده، گونک بزیر، stingy, costiveness /'kɒstɪvli/ *adv*
 1 پر هزینه 2 ارزش مندی، گران قیمتی ۵ 1 چسار بیوست، قابض 2 کند در عمل یا اظهار نظر 3 خسیس

costliness /'kɒstlɪnəs/, US 'kɒst-/ *noun*
 1 پر خه رجی، زور تیچوویی، خه رج هله گری، زور بر 2 به پایه خی، به نرخ بوون، گران بایی بوون ۵ 1 پر هزینه 2 ارزش مندی، گران قیمتی

costly /'kɒstli/, US 'kɒst-/ *adjective*
 (costlier, costliest)
 گران، زور بایی، زور بر، خه رج هله گری، به مه زاخ، پر خه رج، زوری تیده چی: *a costly gems* ۵ *costly mistake* گران، پر هزینه

costmary /'kɒstmeəri/ *noun*, pl. **costmaries**
 گوله هه نگون؟، زروه زهره؟، گیانگی بون خوش له تیره ی daisy، زووتر بو مه بهستی پزشکی به کار دیترا [Balsamita major] ۵ نوعی گیاه

cost of living *noun*
 خه رج و بهان زیان، بی بزیوی زیان ۵ هزینه زندگی

cost of living index = retail price index

cost price *noun*
 نرخ بهان بایی بهاره، نرخ به بهره تی ۵ قیمت تمام شده

costs *noun*, pl.
 تیچوون بهان خه رجی به بهزه، به بهزه رانه ۵ هزینه وکیل

costume /'kɒstjuːm/, US 'kɑːstjuːm/ *noun*
 1 جل و بهرگ، کنج، شمه ک، کوت و ته نوهره، کوت و داوین 2 جلی خومالی بهان خوجینی 3 جل و بهرگی تایی تی ۵ 1 لباس، کت و دامن 2 لباس محلی 3 لباس مخصوص

costumed /'kɒstjuːmd/, US 'kɑːstjuːmd/ *adjective*
 بهرگ له بهرگ دوو، بهرگ پوش، بهرگ پوشیو، کوت و داوین له بهرگ دوو ۵ لباس پوشیده، کت و دامن پوشیده

costume drama *noun*
 کوستیم دراما (شانو، فیلم و هند به جل و بهرگی میزویی به و) ۵ درامای کوستیم

costume jewellery *noun*
 گوه هره ده سکرده کان، گوه هره ده سکرده و چروک، گوه هره کم نرخ بهان قله به کان ۵ جواهرات تقلبی

costume piece *noun*
 شانوی میزویی (جل و بهرگی میزویی له بهرگ رانی) ۵ نمایش تاریخی

costume play *noun*
 شانوی میزویی ۵ نمایش تاریخی

costumier /'kɒsˌtjuːmiə(r)/, US 'kɔːsˌtjuːmiə(r)/ *noun*, also **-mer** /-mə/
 کهنس که جلی تایی تی بو شانو و بونه تی تر دروست بهان ناماده ده کا، فروشیاری جلی تایی تی، بهرگ دوو ۵ کوستیم، خیاط

cosy /'kəʊzi/, US 'kɒzi/ *adjective* (cosier, cosiest), *noun*
 1 *adj* (همه روه ها cozy) تاسوده، تایی تی، گرم، خوش: 2 *a cosy little room* دوستانه، خومانه *pl. cosies* *n* سه رفوری، روو فوری (کورتی) *cosily* /'kəʊzili/, US 'kɒzili/ *adv* به تاسوده بی، تاسوده، تاخت: *cosiness* *n* راحت 2 دوستانه، خصوصی *n* روو فوری *cot* /kɒt/, US 'kɒt/ *noun*, also US *crib*
 1 تاخت (خه و) مثال 2 کولیت، کوخته ۵ 1 تاخت خواب بچه 2 کلبه

cot² *abbreviation* cotangent
cotangent /kəʊˈtændʒ(ə)nt/ *noun*
 (بیرکاری) کوتانژانت، کوتانژانت ۵ کتانژانت

cot death *noun*
 مه رگه خه و مثال، خه و مه رگینه ۵ خواب مرگی کودک

cote /kəʊt/ noun

۱ کولانه، قن، کوریت، هیلانه، هیلین، یاگو، ناغل، سدرگتر ۲ کولیت، کوخته ۳ کوترخان
 ۱ لانه، مرغان، آغل ۲ کلبه ۳ کیوترخان

co-tenancy /kəʊ'tenəns/ noun, also co-tenure /kəʊ'tenjə(r)/

کری‌نشینی هاوبه‌شی، هاوکری‌نشینی ۱ استیجار اشتراکی

co-tenant /kəʊ'tenənt/ noun

کری‌نشینی هاوبه‌ش، هاوکری‌نشین ۱ مستاجر مشترک

coterie /'kəʊtəri, US 'kəʊ-/ noun, pl. coterics

a literary ۱ کور، دسته، تاقم، هاوریازان، نالقه: محفل
 coterie ۲ جرگه، محفل

coterminous /kəʊ'tɜːmɪnəs, US kəʊ'tɜːrɪn-/ adjective, also -rminal

هاوسنور، هدف‌تخوب، هاوکوشن، هاوبسته، نزیک، تهنشت‌به‌ته‌نشت: a voting district

coterminous with the city (kəʊ'tɜːmɪnəsli, US kəʊ'tɜːrɪn-/ adv

همرز، مجاور
 cotillion /kə'tɪljən/ noun, also cotillon

کوتیلون: ۱ جورئ هله‌برکن و سه‌مای کرزی
 فدرنسی سده‌ی همدیده‌ی ۲ (له‌ته‌مریکا)
 quadrille ۳ کوتیلون

cotinga /kə'tɪŋgəl/ noun

جورئ بالنده که له دارستانه‌کانی ته‌مریکای
 ناوه‌ندی و باشووری‌دا ده‌بئری Cotinga و
 توخمه‌کانی تر: گله‌ی جورئ ۱ نوعی پرند

cotoneaster /kə'təʊnɪ'æstəl/ noun

دارناسن، شیرخشت (ده‌وه‌نی گه‌لاورد له تیره‌ی
 Cotoneaster) ۱ شیرخشت

Cotswold /'kɒtswəʊld/ noun

ره‌گه‌زیکي مهر که خوری‌ینکی باشی هه‌یه
 (بنه‌ره‌ت: له‌گرده‌کانی Cotswold له‌ناوه‌ندی
 ۱ کونسله‌ره)

cotta /'kɒtəl/ noun

جورئ جلی کورت شیوه‌ی surplice ده‌دا،
 قه‌شه‌کانی کاتولیک له‌بری ده‌که‌ن (له‌ئیتالیایی،
 یتوه‌ندی به coat ده‌وه‌ه‌یه) ۱ کورتا

cottage /'kɒtɪdʒ, US 'kɑːt-/ noun

قوخته، کوخته، کاز، خانوچکه، خانووی
 هاوینه‌ه‌واری ۱ کلبه، ویلا

cottage cheese noun, also Dutch cheese, pot cheese, smearcase

لورک، په‌نیری کاتاژ ۱ پنی کاتاژ
 cottage hospital noun

نه‌خوش‌خانه‌ی دئ یا گوند (چکوله) ۱ بهداری
 cottage industry noun

پیشه‌سازی نیومال، کارگای نیومال ۱ کارگاه

خانگی

cottage loaf noun

(بریتانیا) کولیره، نانه‌خره ۱ نان گرد
 cottage pie = shepherd pie

cottage tulip noun

جورئ هه‌لاله‌ی دریزی دره‌نگ‌پشکوتو ۱
 نوعی لاله

cottager /'kɒtɪdʒə(r), US 'kɑːt-/ noun

کوخته‌نشین، دئ‌نشین، کازنشین ۱ ساکن کلبه
 cottar /'kɒtəl/ noun, also cottar

(له‌سکاتلند و ئیرلند) کوخته‌نشین، دئ‌نشین،
 کشتکار، جووتیار، وهرزیر، ره‌عبه‌ت، مسکین
 ۱ کلبه‌نشین، کشاورز، رعیت

cotter-pin /'kɒtə pin, US 'kɑːtər/ noun

(هندازیاری) ئیشیل، بزماری په‌رچ‌دراو ۱ اشیپ
 cottier /'kɒtiə/ noun

۱ (کسون و له‌بریتانیا) کریکاری لادیسی و
 کوخته‌نشین ۲ (ئیرلند) کری‌نشینی کوخته
 کوتر

cotton /'kɒtn, US 'kɑːtn/ noun, adjective

1 n لۆکه، په‌موو ۲ (هه‌روه‌ها) cotton plant
 گیالۆکه، رووه‌کی په‌موو، وره، گیاپه‌موو [توخم
 Gossypium] ۳ ده‌زوو، هه‌ودا ۴ چیت، ته‌زگ،

پارچه‌یان به‌رگی که تانی، کوتالی که تانی، جاو،
 په‌میی adj که تانی، لۆکه‌یی، په‌مووی (بنه‌ره‌ت):
 له kupa ی عه‌ره‌یی‌ه‌وه) ۱ n پنه ۲ گیه‌پنه

3 نخ ۴ لباس یا پارچه‌ی نخي adj پنه‌ی، پنه‌ی
 cotton batting = cotton wool

cotton-beating noun

په‌مه‌لان، کینگه‌ی په‌موو، لۆکه‌لان، په‌مه‌زار
 ۱ پنه‌زار

cotton bud noun, also (Q-Tip)

گویی‌سره، گویس ۱ گوش‌پاک‌کن
 cotton-cake noun

(تلته) په‌مووانه (وه‌کوو تفاق بۆ مه‌رومالات) ۱
 کنجاره‌ی پنه‌دانه

cotton candy = candy floss

cotton cloth noun

خام، جاو، هوومایی، پارچه‌ی که تانی، په‌میی،
 چیت، ته‌زگ ۱ پارچه‌ی نخي

cotton factory noun, also cotton mill

کارگه‌یان کارخانه‌ی لۆکه‌پرسی ۱ کارخانه‌ی
 نخ‌دریسی

cotton farm noun

په‌مه‌لان، کینگه‌ی په‌موو، لۆکه‌لان، په‌مه‌زار،
 په‌مه‌جار ۱ پنه‌زار

cotton gin noun

چیکه‌نه، جیکه‌نه، دوکه‌ک، لۆکه‌شیکه‌نه ۱
 ماشین پنه‌پاک‌کنی

cotton grass noun

جورئ sedge [Eriophorum] ۱ نوعی
 توخم

گیاہ

cotton lavender noun

رووہ کینکی دھون ناسای بون خوشی چکولہ لہ
تیرہی جاویشیلہ daisy [توخم *Santolina*:
چندین جورن] نوعی گیاہ

cotton-mouth noun, also cotton-mouth
moccasin

ساریکی گہورہی پر مہ ترسی باشووری
روزہ لانی ٹمریکا [*Agkistrodon*]
[*piscivorus*] نوعی افعی چالدار

cotton-pod noun

قوزاخی پھمو، سارمہ، قلیف غوزہی پنه
cotton-reel noun

تختہ کنگر، تختہ کندر کانریل
cottonseed noun

تووی لؤک، پھمووانہ، پھمودوانہ، پھمی دانک
پنه دانه

cottonseed oil noun

رونی پھمووانہ روغن دانه
cotton-spinner noun

1 لؤکهریس 2 (cotton spinner) لؤکهریس:
خہ یاریکی رھشی دھریای زھریا تنکاوہ کان
[*Holothuria forskali*] 1 پنه ریس 2 نوعی
خیار

cotton-spinning noun

لؤکهریسی پنه ریس

cotton stainer noun

جورئ bug ٹمریکای باکووری کہ لہسر
قوزاخی لؤک دھیش و دھیتھو پھلہ یکہ
مہیلہ وسور [*Dysdercus suturellus*] و جورہ
پتوہندی دارہ کان کان استیر

cotton swab noun

(ٹمریکا) شکوفہ یا خونچہی لؤک غنچہی پنه
cottontail noun

کھرویشکی کلک لؤکھیی [توخم *Sylvilagus*:
خرگوش دم پنهی]

cotton-thistle noun, also scotch thistle or
spear thistle

(رووہ کناسی) کمرہشی خار پیرزن، خار پنه

cottonweed noun

(رووہ کناسی) رووہ کینکی بون خوشی گول زھرد،
لہ تیرہی daisy [توخم *Otanthus maritimus*:
کونون وید]

cottonwood /'kɒtnwʊd, US 'kɑ:tn/
noun, also cottonwood tree

1 دارلؤک، دارپھمو (جورئ دار چناری
ٹمریکای باکووری لہ گھل پھر و دھنکھہی
[*Populus deltoids*] و جورہ کانی تر) 2
جورئ دھونی ٹمسترالیایی [*Pomaderris*
Bedfordia] و buckthorn (*phylicifolia*
[*salicina*] (خیزانی daisy) کانرود

cotton wool noun

لؤکھ برین یان پزشکی، لؤکھ خی خوا پنهی
بھداشی

cottony /'kɒtn/ adjective

پھمہیی، لؤکھیی، کھتانی، شپوہ پھمو، نرم،
پنهی، نرم

cottony-cushion scale noun

جورئ میرووی پھولہ کھریزی ٹمسترالیایی،
دھدانه infesting دارہ تیرہ پترہ قالی پھکان و
گژوگیا [*Icerya purchasi*] نوعی حشرہ

cotyl-, cotyli-, cotylo- suffix

پیشگر: پیالہ، قاپ، شپوہ پیالہ، پیالہیی:
[*cotylod*] پشوند: فنجان، حقہ

-cotyl suffix

باشگر: پھل hypocotyl: cotyledon پوند:
لہ

cotyledon /kɒtɪˈliːd(ə)n/ noun

1 (رووہ کناسی) پھل، گھلادان 2 گیائیکی
شیلہ دار لہ تیرہی stonecrop [توخم
[*Cotyledon*] cotyledonal پترہت: لہ
لاتینسہ "navelwort" لہ
یونانی پھوہ "بوشایی یان چالی پیالہ ناسا -
cup shaped cavity" 1 لہ 2 نوعی گیاہ

cotyledonary adjective

پھل پھل، خواہنی گھلادان، پھلاوی، پھلی
دزای لہ

cotyledonous /kɒtɪˈliːdɒnəs/ adjective

پھلاوی، پھلدار، پھلی، پھل پھل دارای لہ

cotylod adjective

(تویکاری) پیالہ ناسا، پیالہیی، قایلکی،
shaped فنجانی شکل

cotylosaur noun

پیالہ (مار) میلک، کوتیلوسور: ہمر خوشو کینکی
کھتہی دھستہی (Cotylosauria) کہ بہ
دریازی قوناخی Pennsylvanian (کارپونیفر
بھروہ تریاسیک) پھیدا بوون و سھرہ چھلہ کی
(cotylosaurian adj) ترن
کوتیلوسور

cotype noun

(پولاندنی) گیانہوہر و گیا (جورئ لاوہ کی،
لاجور گونہی فرعی

coucal /'ku:k(ə)l, US 'kuka:l/ noun

پھووجورہ (کلاوہ): بالندہ یککی ناحہزی زلہی
عہری، لہ تیرہی cuckoo [توخم کانی
Gentropus و Coua: گھلی جورن] کوکال

couch /kaʊtʃ/ noun

1 قنہفہ، کھنہہ 2 نہخت (ہی تیروانیی
پزشکی) 1 کانہہ 2 تخت

couch /kaʊtʃ/ noun, also couch grass

(رووہ کناسی) چیمہن، ہمریز، فریزو، ونہور
[*Elymus repens*] و جورہ کانی تر مرغ

couchant /'kaʊtʃ(ə)nt/ *adjective*

(heraldry) گیانه‌وهران (راکشاو، پالک‌وتوو له‌سەر یی و سەریان بەرز راگرتوو) ◌ لمیده

couchette /ku:'ʃet/ *noun*

(فەرهنسی) تەختی قەدکراو (تووشتاو، شەمەندەفەر) ◌ تەخت‌تاشو

couch potato *noun*

خۆره‌ی تەلەفزیۆن، هەمیشە بەرتەلەفزیۆن گرتوو، هەمیشە لەبەر تەلەفزیۆن دانیشتوو ◌ میخ تلوویۆن

cougar /'ku:ɡə(r)/, *pl. -rs* or cougar = puma

cough /kɒf, US kɔ:ʃ/ *noun*

کۆخە، قۆخە، کۆکە، سنگیشە ◌ سرفە، سینەدرد
cough drop *noun*

حەبی مژین (بۆ سنگ و نەرم کردنی کۆخە) ◌
قرص مکیڤنی

cough mixture *noun*, also cough medicines
or cough syrup

گیراوه‌ی کۆخە، شەربەتی کۆخە ◌ شربت سینە
coughing *noun*

کۆخین، قۆخین، کۆکین ◌ عمل سرفە کردن
could /kəd, US kɒd/ = past of can

couldn't = could not (past of can)

coulée /'ku:li/ *noun*

درکەندی قوول، کەندالی قوول، ئاودەری قوول،
جۆگە‌ی وشک ◌ فرکند عمیق، جوی خشک

coulibiac /'ku:li'bjak/ *noun*, also koulibiac

پای گوشت یان ماسی رووسی (بەره‌ت: لە
kulebyaka رووسی) ◌ کولییاک

coulisse /ku:'li:s/ *noun*

1 (فەرهنسی، لە وێتەکیشتی‌دا) نەخش یان
ریک‌خەستی دووبالسی 2 (the coulisse)

پالەکان، پەلەکان ◌ 1 آرایش دوجاخی 2 بالاها
culoir /'ku:lwa:/ *noun*

تەنگەدۆل، دەره‌بەند، کەندەلان (فەرهنسی
"corridor, gully") ◌ کولویر

coulomb /'ku:lɒm, US -la:m, -lə:m/
noun, abbreviation C

کولام، کۆلۆن (بەکە‌ی جیهانی پیتوانی ب‌ری
کارەبا؛ بەره‌ت: لە ناوی ئەندازیاری سیایی
Charles-Augustin de Coulomb) ◌ کولام

Coulomb's law /'ku:lɒmz/ *noun*

(فیزیک) قانۆنی کۆلۆمب یان کۆلۆن ◌ قانۆن
کولیۆمب

coulter /'kaʊltə/ *noun*, US colter

کولتەر، تیغە‌ی پێشەوه‌ی تاموور، تیغە ◌ کولتەر
coumarin /'ku:mərin/ *noun*

کومارین: ئاوتە‌پێکی ئەندامی $C_9H_6O_2$ کە بۆ
سازکردنی گولاو بە‌کاردێت، لە زۆریە‌ی
گیاکاندا هەبە ◌ کومارین

coumarone /'ku:məʊn/ *noun*

کومارون: ئاوتە‌پێکی بۆ سازاندنی فەرنیش و
جەوه‌ری چاپ ◌ کومارون

council /'kaʊnsəl/ *noun*

1 ئەنجومەن، جەلات، دیوان، راوێژگە،
کۆبوونەوه، جەین، کۆمیی 2 کۆری کلێه‌ی 3
دەستە‌ی راوێژکاران 4 لقیکی خۆجینی لە
ریکخراوه‌یی 5 کۆمە‌له (بەره‌ت: لە
concilium لاتین "assembly, convocation") ◌ 1 شورا،
انجمن، جەله 2 مەجمە کلیایی 3 مەجلیس شورا 4
شاخە‌ای محلی از سازمانی 5 مەجمە

council-chamber *noun*

ژووری ئەنجومەن، دیوی ئەنجومەن ◌ اتاق شورا
council estate *noun*

کۆ(مە‌له)‌خانۆوی ئەنجومەن (بە دەستی
ئەنجومەنی خۆجینی دروس کراوه) ◌ مەجمە
سازمانی

council flat *noun*

مال یان دەستە‌خانۆوی ئەنجومەن ◌ خانە یا
آپارتمان سازمانی

Council for Mutual Economic Assistance = COMECON

council house *noun*

مال، خانوو یان دەستە‌خانۆوی ئەنجومەن ◌
خانە یا آپارتمان سازمانی

councillor /'kaʊnsələ(r)/ *noun*, also

councilor or councilman /'kaʊnslmən/ *pl.*
councilmen

ئەندامی ئەنجومەن ◌ عضو شورا
councillorship *noun*

ئەندامی ئەنجومەن ◌ عضویت شورا
Council of Europe *noun*

ئەنجومەن یان جەقانی ئەوروپا ◌ شورای اروپا
council of ministers *noun, pl.*

ئەنجومەنی وه‌زیران یا شالیاران ◌ میات وزیران
council of war *noun*

ئەنجومەنی شەر، کۆبوونەوه‌ی ئەفسە‌رانی شەر
لە کاتی شەردا؛ کۆبوونەوه‌ی تەنگە‌تاوی ◌
شورای جنگ؛ میتینگ اضطراری

council tax *noun*

ئەنجومە‌نامه، باجی دراو بە حکومەتی خۆجینی
(ئەسەر بنجینی ئێرە و پا‌ه‌خ‌ی مە‌ژندە‌کراوی
دارایی) ◌ مالیات پرداخت‌شده به دولت محلی

councilwoman /'kaʊnslwʊmən/ *noun, pl.*

councilwomen

ئەندامی ئەنجومەن ◌ عضو انجمن
counsel /'kaʊnsəl/ *noun*

1 راوێژ، شیرە‌ت، شیور، نامۆژگاری، نەسیحە‌ت،
پەرس‌و‌را 2 راسپاردن 3 رێنۆینی 4 پێش‌نیاز 5
پارێزەر، ئاوە‌کات، بەره‌فان‌کار، دەستە‌ی
پارێزەرە‌ن ◌ 1 اندرز، پند، مشورت 2 تۆبە 3
رەه‌م‌د 4 پێش‌ه‌اد 5 وکیل، وکلا

counseling /'kaʊnsəlɪŋ/ *noun, adjective*
n راهبر کاری: *marriage guidance -counseling*
adj راهبر کاری یانه ○ مشاوره *adj* مشاوره‌ای

counselor /'kaʊnsələ(r)/ *noun, also counselor*

1 راهبر کار، راهبر گهر، شیرۀ تغان، شنورم‌مند
 2 باریزەر 3 مافزان، مافه‌وان ○ 1 مشاور 2 وکیل
 دادگستری 3 حقوق‌دان

count¹ /kaʊnt/ *noun*

1 ژماردن، هیزمارتن، حساب کردن، ژماره،
 رهنوس، حساب، حسب 2 کیشۀ، دوز 3
 بابۀ، برگه، بابۀ تی تاوانباری 4 لایمن، نالی، لا،
 بوار ○ 1 شمارش، رقم، شماره، حساب 2 قضیه
 3 مورد، مورد اتهام 4 جنبه، نظر

count² /kaʊnt/ *noun*

کونت (سه‌رتویکه له فەرهنسۀ، ئیتالیا و هند،
 بهرامیهر به پایه‌ی earl بریتانی: *n* countship)
 ○ کنت

countable /'kaʊntəbl/ *adjective*

بزمیر، له‌ژماردن‌هاتوو: *a countable set*
(countably adv: countability n) قابل
 شمارش، شمردنی

countable noun *noun*

(ریمان) ناوی بزمیر یان له‌ژماردن‌هاتوو ○ اسم
 شمردنی

countdown /'kaʊntdaʊn/ *noun*

داژماردن، به‌چره‌ژماره ○ شمارش معکوس

countenance /'kaʊntənəns/ *noun*

1 بیجم، روو، روخسار، دهم‌وجاو 2 په‌سندکردن
 3 داکوژی، پشتیوانی، پشتگیری 4 وره‌پندان،
 هاندان ○ 1 سیما، چهره 2 تأیید 3 حمایت 4
 تشویق

counter¹ /'kaʊntə(r)/ *noun, = worktop*

1 ژیتون، پوول، مؤره، زار (یاری)، دیسک
 (چکوله)، په‌یکله 2 (له‌لینکدانا) حزمیر، -ینو ○
 1 ژون 2 شمار، سنج

counter² /'kaʊntə(r)/ *adverb, counter to*

(به) دژی، (به) پیچه‌وانه‌ی ○ مغایر، (بر) ضد،
 برخلاف

counter³ /'kaʊntə(r)/ *noun*

1 پش(ت)‌پازنه، به‌شی یشته‌وه‌ی که‌وش و پیلو
 2 سنگی تمسپ 3 پازنه یان کنگی که‌شتی که له
 سه‌رووی ناوه‌ویه 4 به‌رمیز، به‌ردهم، پش‌خوان
 5 دژه‌لیدان، زهره یان لیدانی به‌رامیهر، لیدانه‌وه،
 به‌چره‌زهره، به‌چره‌لیدان ○ 1، 2 و 3 کونتر 4
 باجه، گیشه 5 ضربه‌ی مقابل

counter- /'kaʊntə(r)/ *prefix*

پیشگر: دژ، به‌چره (به‌ره‌ت): له *contra* لاتین
 "against" ○ پیشوند: ضد، باد

counteraction /'kaʊntə'rækʃn/ *noun*

1 به‌چره‌کردار، دژکرده‌وه 2 به‌ره‌نگاری،

به‌ره‌نگاری‌بوونه‌وه، به‌ره‌ره‌کائی 3 پووج کردن،
 له‌کارخستن، ساردکردنه‌وه، کاریگه‌ری
 نه‌هشتن، پووج‌ل‌کردنه‌وه ○ 1 عمل مقابل 2
 تقابل 3 خشی‌سازی

counteractive /'kaʊntə'ræktiv/ *adjective*

دژ، پووج‌ل‌که‌ره‌وه، له‌کارخهر ○ مخالف،
 خشی‌ساز

counterattack /'kaʊntə ətæk/ *noun*

دژه‌هتزش، به‌چره‌هتزش، هتزش‌دانه‌وه ○ پانک

counter-attraction *noun*

به‌چره‌راکیشان، دژه‌راکیشان، راکیشانی به‌رامیهر،
 راکیشانه‌وه ○ کشش مقابل، جاذبه‌ی مقابل

counterbalance /'kaʊntəbæləns, US

'kaʊntərb-/ *noun*

1 پارسه‌نگ، هوکاری هاوسه‌نگی یان هاوکیشی،
 هاوسه‌نگه 2 هاوسه‌نگی، هاوکیشی ○ 1 وزنه‌ی
 تعادل، عامل توازن 2 موازنه

counterblast /'kaʊntəblæst, US

'kaʊntərb læst/ *noun*

وه‌لامی توند ○ جواب دندان‌شکن

counterblow *noun*

لیدانه‌وه، دژه‌لیدان، به‌چره‌زهره ○ ضربه‌ی مقابل

counter ceiling *noun*

میج‌ناسا، سامیج، میچه‌دروژنه؟ ○ سقف کاذب

countercharge /'kaʊntəʃdʒ/ *noun*

به‌چره‌تو‌ممت، تو‌ممت‌دانه‌وه، بوختانی به‌رامیهر
 ○ تهمت مقابل

counterclaim /'kaʊntəkleɪm, US -tərk-/

noun

به‌چره‌داواکاری، دژه‌داواکاری، دژه‌وابیژی ○
 ادعای مقابل

counterclockwise /'kaʊntə'klokwaɪz,

US -tərk'klaɪk-/ *adverb*

به‌پیچه‌وانه‌ی سوورانی میله‌کائی کات‌زمیر،
 چه‌پ‌سوور ○ خلاف جهت عقربه‌های ساعت

counterculture /'kaʊntəkaltʃə(r), US -

tərk-/ *noun*

دژه‌چاند، به‌چره‌کولتور، دژه‌فره‌ه‌نگ،
 دژه‌کولتور ○ ضدفره‌نگ

countercurrent *noun*

به‌چره‌ته‌وژم، دژه‌ته‌زوو، دژه‌ویسن، ته‌وژمی
 پیچه‌وانه ○ جریان مقابل

counter-espionage *noun*

دژه‌سیخوری ○ ضد جاسوسی

counter example *noun*

دژه‌نمونه، نمونه‌ی دژ، به‌چره‌نمونه ○ مثال
 نقض، مثال خلاف

counterfeit /'kaʊntəfɪt, US -tərf-/

adjective, noun

1 قلب، ساخته، دروژنه، چروک، فرت‌وفیلای،
 زرک 2 هه‌لبه‌ستن، ساخته‌کاری، گزری،

فرت و فیل، فروفیل ① 1 جعلی، تقلبی 2 جعل
counterfeiter /'kauntəfɪtə(r), US -tərf-/
noun

قه‌لبه‌چی، ساخته‌کار، ساخته‌چی، به‌فروفتل،
 راستی‌گور ② جعل

counterfeiting *noun*

ساخته‌کاری، فرت و فیل، فروفیل، راستی‌گوری
 ③ جعل

counterfoil /'kauntəfɔɪl, US -tərfɔɪl-/
noun

(زورتر له بریتانیا) بنه‌چه‌ک، کنگه‌چه‌ک، بنک،
 بنه‌قه‌بن، stub ④ ته‌جک، ته‌رسید

counter form *noun*

دژه‌شینه‌و، دژی فورم، به‌رچه‌شینه‌و ⑤ ضد صورت

counter force *noun*

به‌رچه‌هیز، دژه‌هیز، هیزی به‌رام‌بهر ⑥ نیروی
 متقابل

counterinsurgency *noun*

دژه‌سهره‌لدان ⑦ ضد شورش

counter-intelligence *noun*

دژه‌هه‌وال‌گری ⑧ ضد اطلاعات

counter-intuitive *noun*

ریتینه‌چوو، ینجه‌وانه‌ی ناهه‌ز، نازیانه،
 له‌عقل‌به‌دوور ⑨ برخلاف عقل، نامعقول

counterirritant *noun*

که‌ونتیرئیرتانت ⑩ محرک ضد تحریک

counter logical *noun*

دژی لوزیک، دژه‌لوزیک ⑪ ضد منطق

countermand /,kauntə'mɑ:nd/ *noun*

هه‌له‌و‌شاندنه‌و، به‌تال‌کردنه‌و، یووچه‌ل‌کردنه‌و،
 شکاندن ⑫ نسخ، ابطال

countermarch /'kauntə'mɑ:tʃ/ *noun*

1 گه‌رانه‌و، زفرین 2 گورانی ره‌وت یان شینه‌و 3
 گورانی لایه‌نی جوولاندنی ته‌رتش یان سیا ⑬

1 برگشت 2 تغییر روش 3 کونترمارچ

countermeasures /'kauntə'meʒə(r), US -
 tərm-/ *noun*

نه‌هیشتن، دژه‌جینه‌جی‌کردن، به‌رچه‌کردار ⑭
 اقدامات متقابل

countermine /'kauntə'maɪn/ *noun*

1 ره‌هولی بن ره‌هول 2 دژه‌پیلان ⑮ 1 کونترین
 2 توطئه‌ی متقابل

countermovement *noun*

دژه‌بزوتنه‌و، به‌رچه‌جوولانه‌و ⑯ ضد جنبش

countermove *noun*

دژه‌بزاوت، به‌رچه‌جوولنه‌و، دژه‌جوولنه‌و،
 دژه‌جوولانه‌و ⑰ ضد حرکت

countermure /'kauntə'mjʊ:(r)/ *noun*

دیواری پشتیان، به‌ره‌یلاح، لاهیزه ⑱ دیوار
 پشتیان

counternature *noun*

دژه‌سروشست، به‌رچه‌خو‌رسک، دژه‌خو‌رسک ⑲
 ضد طبیعت

counteroffensive /'kauntə'rəfensɪv/ *noun*

دژه‌هیزش، به‌رچه‌هیزش ⑳ بانک

counterpane /'kauntə'peɪn, US -tərp-/ =
 bedspread

counterpart /'kauntə'pɑ:t, US -tərpɑ:rt/
noun

هاوتا، چوون، روونوس، دهق، وینه،
 وه‌کوویه‌ک، وه‌ک‌یه‌ک، هاوشینه‌و، هاوتا،
 هاوجووت، لیکچوو، ⑳ نسخه، المثنی، نظیر، مشابه، همانند

counterplot /'kauntə'plɒt/ *noun*

دژه‌پیلان، به‌رچه‌پیلان، پیلان‌به‌زیسنی،
 پیلان‌شکینی ㉑ ضد توطئه

counterpoint /'kauntə'pɔɪnt, US -tərp-/
noun

1 هونه‌ری تیکه‌ل‌کردنی ناوازه‌کان، هاوناوازی،
 (موسیقاً) بولی‌فونی 2 خالی به‌رام‌بهر، دژه‌بهر ⑳

1 کتربوان 2 نکته‌ی مقابل

counterpoise /'kauntə'pɔɪz/ *noun*

هاوکیشی، هاوسه‌نگی، هاوله‌نگه‌ری، یارسه‌نگ
 ㉒ توازن، عامل تعادل

counterproductive /,kauntə'prɒ'dʌktɪv,
 US -tərp-/ *adjective*

دژه‌بهره‌م‌هین، زیان‌ینگه‌ین، به‌کاریگه‌ری
 ㉓ *Increases in taxation* ینجه‌وانه یان خرایه‌و: ㉔

would be counterproductive دارای
 نتیجه‌ی معکوس

counterproductively

/,kauntə'prɒ'dʌktɪvli, US -tərp-/ *adjective*

دژه‌بهره‌م‌هین‌رانه ㉕ به‌طور دارای نتیجه‌ی
 معکوس

counterproductiveness

/,kauntə'prɒ'dʌktɪvnəs, US -tərp-/ *noun*

هه‌بوونی کاریگه‌ری ینجه‌وانه یان خراب ㉖
 نتیجه‌ی معکوس داشتن

counterpropaganda *noun*

به‌رچه‌بانگه‌شه، دژه‌بانگه‌شه، بانگه‌شه‌دانه‌و ㉗
 تبلیغات متقابل

counterproposal *noun*

دژه‌پیشنیاز، به‌رچه‌پیشنیاز، پیشنیازدانه‌و ㉘
 پیشنهاد متقابل

counterproposition *noun*

دژه‌پروپوزیشن، به‌رچه‌پروپوزیشن ㉙ پادگزاره

counterpunch = counterblow

counterreferendum *noun*

دژه‌چاکسازی، به‌رچه‌چاکسازی ㉚ ضد اصلاح

Counter-Reformation *noun*

1 چاک‌سازی کلیسه‌ی روم له‌سه‌ده‌کانی 16 و
 17 دا که ته‌ویش له‌نه‌نجامی، چاک‌سازی

یروتیستانه‌کان‌دا کرا 2 (counter-reformation)
پەرچه‌چاک‌سازی، دژه‌چاک‌سازی 1
کونتررولومیشن 2 اصلاحات متقابل

counter-revolution *noun*

دژه‌وهر‌گوربان، دژه‌شورپ، پەرچه‌گورانه 1 ضد
انقلاب

counterrevolutionary *adjective, noun*

سهره‌به دژه‌وهر‌گوربان یان دژه‌شورپ،
دژه‌شورشی، مروی دژه‌وهر‌گوربان یان
دژه‌شورپ 1 ضد انقلابی، آدم ضد انقلاب

counterrotation *noun*

دژه‌وهر‌سووران، پەرچه‌سوورانوه، دژه‌خولانه‌وه،
سوورانی پیچه‌وانه 1 دوران یا چرخش متقابل

countersink = past of countersink

counterscarp /'kauntaskɑ:p/ *noun*

دیواری دهره‌وه‌ی خه‌نمه‌کی شووره
fortification 1 کوتراسکارپ

countersign /'kauntasam/ *noun*

1 مۆرسه‌لماندن، باوهری‌پندان به نیمز، نیمزای
دووه 2 وشه‌ی نهینتی، وشه‌ی تیه‌رین 1
تصدیق امضا 2 اسم‌نب

counterstroke *noun*

دژه‌لیدان، زهره‌گیره‌وه 1 ضد ضربه
countersunk = past and past participle of
countersink

countertendency *noun*

دژه‌تیندینسی 1 ضد گرایش

countertenor *noun*

(موسیق) 1 که‌ونتر تینتور (به‌رژترین دهنگی
بالقی گورانی‌پیژی‌پیوا) 2 پارچه‌ موسیقاییکی
که‌ونتر تینتور 1 کترتور 2 قطعه‌ی کترتور

counterterrorism /'kauntə'terɪzəm/
noun, also counter-terrorism

دژه‌ترسکاری، پەرچه‌تروریزم، دژه‌تروریزم،
دژه‌ترورکاری، که‌ونتر تروریزم 1 کترتروریزم

counterterrorist /'kauntə'terɪst/ *noun*,
also counter-terrorist

دژه‌ترسکار، پەرچه‌تروریست، دژه‌تروریست،
که‌ونتر تروریست، دژه‌ترورکار: *There were*

gaps in their -st strategy 1 کترتروریست

countertop = worktop

countervailing /'kauntaveɪlɪŋ, US -tərv-
/ *adjective*

قهره‌بوکه‌روه، بۆیژه‌وه 1 جبران‌کننده
counterweight /'kauntawɛɪt, US -tərw-/
= counterbalance

countess /'kauntəs, US -es/ *noun*

که‌ونتیس، ژنی کونت یان نیرل (ژن) 1 کتس

counting house /'kauntɪŋ haʊs/ *noun*,
also counting room

(میزووی) نووسینگه، ژمیرگه 1 دفترخانه

countless /'kauntləs/ *adjective*

بین‌همار، بین‌نه‌ندازه، له‌همارنه‌ها‌توو،
زور 1 بی‌شمار، متعدد

count *noun* = countable noun

countrified /'kʌntrɪfaɪd/ *adjective*

دهاتنی، لادیی، گوندی، ده‌شتمکی 1 دهاتی،
روستایی

country /'kʌntri/ *noun, adjective, pl. -tries*

1 n ولات، خاک 2 خه‌لک، جه‌ماوهر، گهل 3
نیشتمان، زید 4 لادی، گوند 5 دهره‌وه‌ی شار،
دهشت، ده‌شودهر 6 زیدو‌بووم، بووم، ولات 7

ده‌سته‌ی سویندخوران 1 لادیی، گوندی،
خوجینی 2 بی‌روشت، بی‌ماریفه‌ت 1 n

کشور 2 ملت، مردم 3 مهین، زادگاه 4 روستا 5
بیرون شهر 6 سرزمین 7 هیات منصفه 1 *adj*

روستایی، محلی 2 بی‌ادب

country and western *noun*, (also C and W)
موسیقای لادیی 1 موسیقی محلی

country bumpkin *noun*

سویلکه، دهاتنی، لادیی 1 دهاتی، ساده‌لوح

country club *noun*

یانه (ی وهرزشی) خوجینی 1 باشگاه محلی

country cousin *noun*

مروی لادیی یان حه‌به 1 آدم‌هالو

country dance *noun*

هه‌له‌پرکی یان سه‌مای لادیی یان خوجینی،
ده‌نسی خوجینی 1 رقص محلی

countrified = countrified

country house *noun*

به‌رواری، به‌روار، خانووبه‌ره، کوشک‌وبه‌ره،
کوشک، خانووی ده‌وله‌مه‌ندانه یان نا‌غاواتی 1
خانه‌ی اریایی

country life *noun*

ژیانی لادیی یان دی 1 زندگی روستایی

countryman /'kʌntrɪmən/ *noun, pl.*

countrymen
1 لادیی، دی‌نشین 2 هاوولاتی، هاوولاتی 1
روستایی 2 هم‌مهین

country music *noun*

(له‌نهمریکا) موسیقای لادیی 1 موسیقی محلی

country rock *noun*

راکی لادیی (تیکالوی راک و موسیقای لادیی)
1 کانتری راک

country seat *noun*

کوشک، خانووی نا‌غاواتی یان ده‌وله‌مه‌ندانه 1
خانه‌ی اریایی

countryside /'kʌntrɪsaɪd/ *noun*

ده‌شودهر، ده‌وروبه‌ری لادی، دهرشار، دهره‌شار،
ده‌وره‌شار، که‌وشان، زه‌ویی‌به‌کانی ده‌وروبه‌ری
شار 1 بیرون‌شهر، نواحی روستایی

countrywide /'kʌntri'waɪd/ *adverb*,

adjective

له سرتاسهري ولاتدا، سرتاسهري ۱
سراسر کشور، سراسري

countrywoman /'kantriwomən/ noun, pl. countrywomen

1 زنی لادنی 2 هاوینشتمانی ۱ زن روستایی 2 هم‌میهن

county /'kaunti/ noun, adjective, pl. counties

1 n (بریتانیا) ستان، پاریرگا، نه‌یالمت 2 خه‌لکي ستان 3 ناوچه، هه‌ریم، ده‌فر 4 (ئهمریکا) که‌رتیکي به‌ریوه‌به‌رایه‌تی administrative سیاسی نه‌یالمت یان هه‌ریمتی adj (نافه‌رمی، بریتانیا، وه‌ک ناوه‌ل‌ناو، تاییه‌تی) چینی سه‌ره‌وه‌ی کۆمه‌لگا، گه‌وره‌زاده‌کان ۱ n 1 استان 2 مردم استان 3 ناحیه 4 بخش اداری یا سیاسی ایالتی adj (خاص) طبقه‌ی بالای مردم، اشراف

county council noun

نه‌نجومه‌نی خۆجینی یا ناوچه‌یی ۱ شورای محلی

county councillor noun

نه‌ندامی نه‌نجومه‌نی خۆجینی یان ناوچه‌یی ۱ عضو شورای محلی

county court noun

دادگای خۆجینی ۱ دادگاه بخش

countyman noun

دهاتی، لادنی، دیکانی ۱ دهاتی

county-side noun

دهات ۱ کانتی‌ساید

county town noun, also county seat

ناوه‌ندی هه‌ریم ۱ مرکز استان

coup /ku:/ noun, pl. coups /kuz/

1 کودتا، وه‌رگه‌ران، coup d'état 2 an attempted coup 3 stage/mount a coup 4 a failed/an abortive coup 2 گورزی گورچک‌بر، لیدانی کاری، به‌لاماری کوت‌ویر، گورزی به‌کلایی که‌ره‌وه 3 کسره‌وه‌ی سه‌رکه‌وتوانه، سه‌رکه‌وتن 4 (بیلیارد) لیدانی تۆپ بۆ کونئ بئ‌نه‌وه‌ی له‌وانی دی یکه‌وی (بته‌ره‌ت: فه‌ره‌نسی "stroke, blow" سه‌که‌کۆله، زه‌ر به‌مشت) ۱ کودتا 2 اقدام قاطع 3 اقدام موفقیت‌آمیز، موفقیت 4 کو

coup de foudre /,ku: da 'fu:drə/, French ku da fudr/ noun

روودای پیش‌بینی‌نه‌کراو و کت‌ویر (ب.ت. خوشه‌ویستی له‌یه‌که‌م نیک‌گادا) ۱ رخ‌داد غیرمنتظره و ناگهانی

coup de grace /,ku: da 'gra:s, French ku da gras/ noun

1 گولله یا تیری دوایی 2 لیدان 3 کرده‌وه یان روودای به‌کلایی که‌ره‌وه، لیدانی گورچک‌بر ۱ تیر خلاص 2 ضربه 3 اقدام یا رخ‌داد نهایی

coup de main /,ku: da 'mā, French ku da mē/ noun

هینرسی کوت‌ویر، به‌لاماری نا‌کاو ۱ حمله‌ی ناگهانی

coup d'état /,ku: der'ta:, French ku deta/ noun, pl. coups d'état

وه‌رگه‌ران، کودتا ۱ کودتا

coup d'oeil /ku: 'dø:, French ku dœj/ noun

چاویا‌خشاندن، نگاه نظر اجمالی

coupé /'ku:pei, US ku:'pei/ noun, also coupe /ku:pi/

1 ماشینی دو‌ودرگا 2 (میتروویی) عه‌ره‌بانه‌یی carriage کسی چوارچه‌رخ بۆ دوو سوار و لیخوړی 3 (قه‌تار) کووبه ۱ اتومبیل کوپه 2 کالسکه‌ی چهارچرخه 3 کوپه

couple /'kapl/ noun

1 زن و میترد 2 دو‌وده‌زگیران، جووت‌ده‌زوروان 3 جووت، جووته‌ک، جفت، دوانه، دو‌ودانه 4 چهند (دانه: coupledom n a -ple of days ago)

1 زن و شوهر 2 دو نامزد 3 زوج، جفت 4 چند (تا)

coupled column noun

جووت‌ستوونه (به‌مه‌ودای نیوه‌ی تیره‌که‌یان) ۱ ستون مضاعف

coupler noun

1 پتکه‌وه‌به‌ست، به‌ست 2 (عه‌ره‌بانه یا واگونی ریلی ناسن) قولی پتکه‌وه‌به‌ست ۱ اتصال 2 کوپلر

couplet /'kaplət/ noun

دیره‌ه‌له‌به‌ست، خشته، دپ‌رک، به‌یت ۱ بیت

coupling /'kapliŋ/ noun

1 پتکه‌وه‌به‌ست‌راوی، تیش‌که‌هل‌کتش‌راوی، پتکه‌وه‌به‌ندی 2 جووت‌بوون، تریکی، نیان: illicit 3 چه‌فت، قولی

پتک (هه‌) به‌ست، پتکه‌به‌ست، به‌ست ۱ اتصال 2 آمیزش جنسی 3 کوپلینگ

coupon /'ku:pon, US -pa:n, 'kju:-l/ noun

1 کوپین، کوپون، بۆن، فۆرم 2 (سکاتله‌ند و تیره‌ل‌ند) ده‌م‌و‌چاو، رو‌خسار، بیچیم، دیم ۱ کوپن، بن، فرم 2 صورت

courage /'kʌrɪdʒ, US 'kɜ:r-/ noun

ویران، زه‌نده‌ق، زات، دل‌وجه‌رگ، چاوسووری، نازایه‌تی (له‌ corage فه‌ره‌نسی کۆن، له‌ cor لاتین "دل") ۱ جرات، شجاعت

courageous /kə'reɪdʒəs/ adjective

چاوسوور، چاوقایم، زه‌نده‌ق‌دار، دلیر، بویر، ره‌شید، به‌زات، نه‌ترسی، نه‌ترسانه: a very

ageous decision courageously /kə'reɪdʒəsli/ adverb

چاوسوورانه، نه‌ترسانه ۱ جسورانه

courageousness /kə'reɪdʒəsniəs/ noun

نازایه‌تی، نه‌ترسی، دلیری، بویری ۱ شجاعت،

جارت
courante /ku'rɔ̃t, US -'ra:nt/ noun

جوری سهای کرزی فەرهنسی ۰ کورانت
courgette /ku'ʒet, kɔ:'ʒet, US kɔr'ʒet/
noun, also zucchini

(رووک ناسی) کووله کسه وزه ۰ کدو سبز
courier /'kuriə(r)/ noun
1 نامه‌بر، چه‌بر، تهنر، به‌یک 2 ریتوین و
یاریده‌دهری گدوانه‌کان ۱ ۰ پیک، قاصد 2
راهنما و کمک‌کننده‌ی گردش‌گران

courian noun
کورلان: جوری بالسنده‌ی نهمریکایی
دنه‌وک‌دیتو ۰ کورلان

course /kɔ:s, US kɔ:rs/ noun
1 ریه‌رو، ریگا، ری، ره‌روهه، ریک، ره‌وت،
ره‌وه‌ند: He radioed the pilot to change
2 course ماوه‌ی، مه‌ودای 3 شیوه، شیواز، تهرز
4 خولی وانه، وانه، پؤل، بواری خویندن: a
French/chemistry, etc. course
5 کوره‌پان 6
بمش، پشک (خوراک) 7 یاریگا، گوره‌پان 8
تنیه‌رینی کات 9 ریز، ره‌گ، چین 10
چاره‌سهری، زنجیره چاره‌سهریه‌کی پزشکی
11 (کون) پاده‌وه یان چاروکه‌ی خواره‌وه (ی
کشتی) 12 (زوو له چیروکی پالهمانان‌دا) خان،
قوناخ، رووداو 13 (courses) بی‌نویزی (فریز و
زاراوه‌کان: in (the) course of: له ماوه‌ی، له
کاتی، له میانه‌ی، دینفا‌زو یا ۰ in due course
له کاتی خوی‌دا، له جینی خوی‌دا، له زهمانی
خوی‌دا ۰ time - in the course of 'time
in the ordinary, normal, etc. course of
events, things, etc.: به‌شیوه‌ی ناسایی یان
سروشتی، به‌خوی، normally ۰ of course
بی‌گومان، هه‌لبه‌ت) ۱ ۰ مسیر، جریان، راه، روند
2 طول 3 روش، طرز 4 دوره، درس، کلاس، رشته
5 مجرا 6 بخش (خوراک) 7 زمین بازی، میدان 8
مرور زمان 9 ردیف، رگ 10 معالجه 11 بادبان
پایین 12 مرحله، خان 13 (در جمع) قاعده

course of action noun
ره‌روهه‌ی کار، شیوازی کار، ره‌وتی کار ۰
روال کار، نحوه‌ی کار

course of nature noun
ره‌وتی سروشت ۰ جریان طبیعت
course of the time noun

ره‌وتی کات ۰ جریان زمان
course of the world noun
ره‌وت یان ره‌روهه‌ی جهان ۰ جریان جهان
courser¹ noun

1 نه‌سپی تونه‌رو یان خیرا، نه‌سپی خوشبهرز یان
تیژه‌رو، نه‌سپی باو و بوران 2 تاجی، تانجی،
تاژی ۰ 1 اسب تندرو 2 تاژی

courser² noun

تیژه‌روکه: جوری بالسنده‌ی plovers ناسایی
تیژه‌رو، هسی ناسیا و نه‌فریکا | Cursorius
cursor (هی کریمی‌ره‌نگ) و جوهره‌کانی تر ۰
نوعی پرند

coursing /'kɔ:siŋ, US 'kɔ:r-/ noun
راو یان راوانسانی که‌رویشک به‌تاجی،
راوه‌که‌رویشک به‌تاجی: hare coursing ۰
شکار خرگوش با سگ

court /kɔ:t, US kɔ:rt/ noun
1 دادگا، دادگه، یاره‌گا، ده‌ریار، سهر، کوشک،
دیوه‌شا: the - ۰ the civil/criminal courts
2 urt of Queen Victoria (وره‌زش) یاریگا:
3 a tennis ۰ a squash/badminton court
حه‌وشه، همسار 4 لقن له کومه‌لی 5 ده‌سته‌ی
قانون دانهران 6 (له بریتانیا) لاشه‌قامی بنیه‌ست
7 زمان‌لوسی، مه‌رای، نه‌رمه‌بری 8 ده‌برینی
خوشه‌ویستی ۱ ۰ دادگا، دیرار 2 (وزش) زمین
3 حیاط 4 شاخه‌ای از جمعیت 5 هیات
قانون‌گذاری 6 کُرت 7 چاپلوسی 8 اظهار عشق

court card noun
ویته، نه‌کس (شا، بی‌بی، سهریاز له یاستوردا)
۰ صورت

court dress noun
جله‌کوشک، به‌رگی کوشک و سهر ۰ لباس قصر
courteous /'kɔ:tiəs, US 'kɔ:rt-/ adjective
به‌ره‌وشت، به‌توره، به‌ماریفه‌ت، به‌ره‌وشتانه،
a courteous young man: civil
:courteously /'kɔ:tiəslɪ, US 'kɔ:rt-/ adv
courteousness /'kɔ:tiəsənəs, (US 'kɔ:rt-/ n
مؤدب، مؤدبانه

courtesan /'kɔ:ti'zæn, US 'kɔ:rtizn/ noun
سوزانی، حیز (ژن، جاران، ب.ت. به‌کی که
مشته‌ری که‌له‌که‌له و ده‌وله‌م‌مند و له چینی
سهره‌وه‌ی هه‌بی) ۰ روسی

courtesy /'kɔ:tsi, US 'kɔ:rt-/ noun (pl.
courtesies), adjective

n ره‌وشت، ماریفه‌ت، چاولی‌بوون، ره‌فارجوانی،
ریزلیتان، دووقه‌دیوون، بوجه‌مانه‌وه، داهاتنه‌وه،
کوپنتش: I was treated with the utmost
adj courtesy by the staff
1 له رووی ره‌وشت
یان ریزه‌وه 2 خوارایی، به‌لاش ۰ n ادب،
ملاحظه، احترام، تعظیم 1 از روی ادب یا
احترام 2 رایگان

courtesy light noun
چرای رووناکای نینو ماشین، چرای نینوه‌وه‌ی
ماشین ۰ چراغ داخل اتومبیل
courtesy title noun

سهرناو یان ناوینشانی شانازی (یانه)، سهرناو یان
پوستی داب‌وده‌ستورری یانه (ب.ت. کوپ یان
کچی لورد) ۰ لقب افتخاری

courthouse /'kɔ:thaʊs, US 'kɔ:rt-/ noun

1 (خانواده) دادگا 2 نووسینگه و
به ریوه به ریاهتی ستان 3 ناوهند یان بنکهی همریم
1 دادگاه 2 دفتر یا اداره استان 3 مرکز بخش

courtier /'kɔ:tiə(r), US 'kɔ:rt-/ *noun*
یار یان هاوری، دهرباری، باشمیر (شا و شازن)
درباری، ملازم

courtly /'kɔ:tlɪ, US 'kɔ:rt-/ *adjective*
(courtlier, courtliest)
به ریوه وشت، به توره، به نه ده ب ۰ مؤدب

court-material *noun*
دادگای لهشکری یان سه ربازی ۰ دادگا یا
محکمه نظامی

court of appeal *noun*
دادگای راست کردنه وه، دادگای پیچوونه وه ۰
دادگاه استیناف

court of cassation *noun*
دادگای هله وه شانده وه یان یووجه له کردنه وه ۰
دادگاه الغاء

court of enquiry *noun*, also court of
inquiry, pl. courts of enquiry
1 دادگای لیکولینه وه 2 دهستی لیکولینه وه ۰
1 دادگاه تحقیق 2 هیات رسیدگی

court of justice *noun*
دادگا ۰ دادگاه
دادگاه

court of law *noun*, pl. courts of law, also
law court
دادگا ۰ دادگاه

court of review *noun*
دادگای پیچوونه وه یان جاویاخشاندنه وه ۰
دادگاه تجدیدنظر

Court of St James's *noun*
دادگای حکومتی بریتانیا ۰ دادگاه حکومت بریتانیا

Court of Session *noun*
(سکاتلند) دادگای بهرز، دادگای بالا ۰ دیوان
عالی

court order *noun*
بریار یان دهستوری دادگا ۰ قرار دادگاه

court plaster *noun*
مشه مای سریشی ۰ کورت پلاستر

courtroom /'kɔ:tru:m, -rom, US 'kɔ:rt-/ *noun*
دادگا، ژووری دادگا ۰ دادگا، اتاق دادگاه

courtship /'kɔ:rtʃɪp, US 'kɔ:rt-/ *noun*
1 دلداری، عیشق بازی، عیشق و تفهین:
They married after ۰ courtship displays
2 a short courtship
سه رنچ راکیشان: the company's courtship
by the government ۰ 1 معاشقه 2 جلب

court shoe *noun*
جزری کعوشی زنان (تمخت) ۰ نوعی کنش زنان
court tennis *noun*

(همریکا) تنیسی راستی ۰ تنیس واقعی
courtyard /'kɔ:tiə:d, US 'kɔ:rtjɑ:rd/
noun

حه وشه، هه سار ۰ حیاط
couscous /'kɔ:skus, US 'ku:skus/ *noun*

کوسکوس (= جزری خوراکی همریکای
باکورری) ۰ کبوس کبوس

cousin /'kʌzn/ *noun*
1 ماموزا، ناموزا 2 خالوزا 3 پوروزا، میکهزا
(چ کوپ یان کچ) 4 خزمی دور، پوره خزم،
کویره خزم ۰ 1 عموزاده 2 داییزاده 3 عمهزاده،
خالهزاده 4 خویشاوند دور

cousin-german *noun*
1 ماموزا، ناموزا 2 خالوزا 3 پوروزا، میکهزا
(چ کوپ یان کچ) ۰ 1 عموزاده 2 داییزاده 3
عمهزاده، خالهزاده

cousinry /'kʌzɪnri/ *noun*
ماموزاکان، ناموزاکان، خالوزاکان، پوروزاکان
۰ کوزینری

cousinship /'kʌznʃɪp/ *noun*, also
cousinhood /'kʌznhʊd/
ماموزاکان، ناموزاکان، خالوزاکان، پوروزاکان
۰ کوزینری، کوزینشپ

couth /'ku:θ/ *adjective*
(به شوخی) ماقول، به ریوه وشت، ناکار جوان،
polished, sophisticated ۰ بانزاکت

couthy /'ku:θi/ *adjective*, also couthie
1 (سکاتلند) گهرم وگور، رووخوش، دوستانه،
خومانه 2 خوش، راحت ۰ 1 دوستانه 2 راحت

couture /ku'tjuə(r), US -'tɔ:/ *noun*,
adjective

1 n (فهره نسی) دیزانی جل و بهرگ، بهرگ کیشی،
بهرگ ریژ 2 بهرگه داپیراوه کان، جل و بهرگی
داپیراوا ۰ 1 n ادج دواپین داب ۰ 1 طراحی لباس
2 لباس های طراحی شده ۰ ادج آخرین مد

couturier /ku'tjuəri:, US -'tʊr-/ *noun*
(فهره نسی) بهرگ کیش، بهرگ ریژ، دیزاینری
جل و بهرگ ۰ طراح لباس

couturière /ku:'tjuəri:z/ *noun*
(فهره نسی) بهرگ ریژ، دیزاینری جل و بهرگ
(زن) ۰ طراح لباس (زن)

couvade /ku:'va:d/ *noun*
کوفاد (همریکی هندی) چاند که میرد به
نیشانه ی هاوسوزی له گهل زنه کی دا له جی
ده که وئ و زان ویرکی منال بوون ده کیشی و بو
مساوه یی خه ریکی روژو وگرتن و
خوخاوین کردنه وه (دین) ۰ کوواد

couverture /ku:'vʌtʃuəl/ *noun*
جزری چاکلیت یان نوفل ۰ نوعی شکلات
covalence /kəu'veiləns, US 'kəu-/ *noun*
(کیمیا) کوفالینس، یتکه وه هاوهزی؟ ۰ کوالانس

covalent /ˌkəʊ'veɪlənt, US ˌkəʊ-/
adjective

کوفالیت، کوفالیتی، بیکه وه هاوز؟
کوفالیتی

covalent bond noun

بندی کوفالیت یا کوفالیتی ○ پوند کوفالیتی

covalent radius noun

لاتیره یا نیوه تیره کوفالیت ○ شعاع کوفالیتی
cove /kəʊv, US kəʊv/ noun

1 لاکه ندو، لاوچوکه، لاوچوکه 2 گه چبری
نیوچال، تاقی چال 3 نه شکوت، پدانی له
داویتی کیو 4 مرو، بنیادم ○ 1 خور، خلیجک 2
گچبری توگو 3 پناه در دامن کوه 4 آدم

covellite /kəʊ'veɪlɪt/ noun, also covellite
/kəʊ'veɪlɪt/

کانیکی شین، سولفیدی مس پیکدینی ○ کوفالیت
coven /ˈkʌvən/ noun

کوپر یان کوپرونه وی جادو و گوران ○ محفل یا
جلمه ی جادوگران

covenant /ˈkʌvənənt/ noun

1 ریک کهوتن نامه، بریارنامه، پیمان، پهلینی،
گفت 2 پهلینی یان پهلنداری پیدانی خیر و
خیرات 3 پهمان و پهلینی خودایی ○ 1
توافقنامه، قرارداد، میثاق، عهد، بیعت 2 تعهد
پرداخت صدقه 3 وعده الهی

covenanted adjective

1 ریک کهوتو، پیمان دراو 2 پهمان بهسته ○
1 موافقت شده 2 متعهد

covenantor noun

پهنه، ده بهست، پهمان دهر، پهمان بهسته،
پهلینی داو ○ متعهد

Coventry /ˈkʌvəntri, US ˈkɒv-, BrE also
ˈkɑːv-/ noun, send someone to Coventry

1 رووهرگیگران، خوبواردن، خولادان،
پرینگانه وه، قسه نه کردن، توخن نه کهوتن،
قهر نه کهوتن 2 دایرین یان داگورینی پهنه دی
(له گهل کهسن) ○ 1 روی نابی 2 قطع رابطه

cover /ˈkʌvə(r)/ noun

1 داپوشین، (دا) پوشاندن، پوششت،
روومال (کردن)، داپیچان، بهرگ، داپوشه،
سهرپوش، روو، شلته، سهرقاب، سهر، درگا،
پهرده، رووکیشت، سهرکیشت، داپوشک: a
plastic waterproof cushion cover

○ cushion cover 2 cover for the stroller
the front/back cover: روزنامه، کوفار و هتد: 3
هرگه نامه 4 دالده، پارچه گا، پنه، سامه،
چراخ: Everyone ran for cover when it
started to rain 5 پاراستن، ناگالی بوون 6
پشتیوان، پشتیوانه 7 ناسنامه ی درو، ناسنامه ی
فروفتلای یان ساخته 8 گروگیا، سه وزه،
سه وزایی، شینکاتی، شیناورد (شو روو و کانه ی)

که له سه ر عهرز شین بوون): The total forest
cover of the earth is decreasing 9 بیمه:

10 cover against accidental damage
جینگا (له سه ر میزی نان خواردن) 11 (covers)

نوبن، پتخف 12 جینه چی کردنی کار و نه رکی
که سیکتی تر نه گهر له وئ نه بن، جیگری ○ 1
پوشش، روکش 2 جلد 3 پاکت 4 پناهگاه 5
حفاظت 6 پشتوانه 7 هویت جعلی 8 پوشش گیاهی
9 بیمه 10 جا 11 (در جمع) روانداز 12 جانشینی

coverage /ˈkʌvərɪdʒ/ noun

1 راپسور، راپسور 2 راده ی لینکولسینه وه و
باس کردن، داپوشین، پوششت، (دا) پوشاندن،
روومالاندن، روومال کردن: the news coverage
3 of the trial (دا) داپوشین، (دا) پوشاندن، پوششت،
داهیتان، سهرنانه وه، ته فزاندن، داگرتن، گرته وه
4 بیمه له سه ر، بیمه ○ 1 گزارش 2 پوشش 3
پوشش، شمول 4 مورد بیمه، بیمه

coveralls /ˈkʌvəːrɪz/ noun, also coverall

بهرگی کار ○ لباس کار

cover charge noun

کرئ یان پاره ی میز، میزانه، پاره یان خهرجی
نه گوری میز (خوارندگه) ○ پول میز

cover crop noun

بهره می شیه ردی یا پارچه ر ○ محصول پوششی

covered /ˈkʌvəd, US -vərd/ adjective

1 داپوشراو به، داگرتو (توپال): The walls
were covered with pictures 2 به میچ،
میچدار، سهرگراو، سهرداپوشراو: a covered
area of the stadium with seats 1 ○ area of the stadium with seats
پوشیده از 2 سرپوشیده

covered wagon noun

واگونی میچ چه ماو (- جاران له نه مریکای
باکووری خهلک هات و جویان پی ده کرد) ○
دلیجان

cover girl noun

جوانی روو بهرگ ○ ستاره ی روی جلد

covering /ˈkʌvərɪŋ/ noun, adjective

n داپوشه، پوشه، روو پوش، رووکیشت، سهرکیشت،
داپوشک، سهرپوش، بهرگ adj سهرنره وه،
داپوشه ر (له شگری) ○ n پوشش پوششی

covering fire noun

ناگر (باران) ی پشتیوانی یان داپوشین ○ آتش
پوششی

covering letter noun, also cover letter

نامه ی پاشکو، نامه ی روون کردنه وه ○ نامه ی موشح

covering power noun

(کیما) توانایی داپوشین ○ قدرت پوشش

coverlet /ˈkʌvələt, US -vəl-/ noun, also
bedspread

سهرته خت، بهرگه ته خت، پژه شمین، روو ته خت،
رووون، بهرگی جی و بان، سهره خهره، جاجم

روختی

cover note noun

بیمه‌نامه‌ی کاتی یان قۇناخی ۰ بیمه‌نامه‌ی موقت

cover-shame noun

بیانوو، پهلپ، گورپ، بهانه ۰ بهانه

cover story noun

(روژنامه، کوفار و...) بابهت یان مزاری سره‌کی ۰ مطلب اصلی

covert /'kəvət, US 'kəʊvɜ:t/ adjective

1 شارووه، نادیار، حه‌شاردراو، نه‌له‌به‌رجاو، دایوشراو، نه‌نی، نه‌نه‌نی، به‌نامه‌کی، نا‌ناشکرا، به دزی‌یه‌وه، بی‌ته‌قوره‌قه، له‌بته‌وه 2 به‌میزد، به‌شوو، میزداد (ماف) ۰ 1 مخفی، پنهانی، نهفته، منور، نا‌ناشکار، یواشکی 2 مخفی

covert /'kəvət, US -vɔ:t/ noun

1 حه‌شارگه، پنا، چی‌پنا، کون، دالده، نه‌هتنگه 2 پشه‌(لان) 3 (بالنده‌ناسی، هه‌روه‌ها tectrix) به‌ری دایوشه، به‌ری که بی‌په‌ره‌گه‌وره یان به‌ری کلکی بالنده‌بی داده‌پوشن (covertness) ۰ 1 مخفیگاه 2 پشه 3 کاروت

covert activity noun

جالاکی نه‌نی ۰ فعالیت پنهانی

covertly /'kəvətlɪ, US -vɔ:tlɪ/ adverb

به دزی‌یه‌وه، به نه‌نی: She watched him covertly in the mirror ۰ مخفیانه

coverture /'kəvətʃə/ noun

به‌رگی شارندنه‌وه یا پاراستن، پنا، دالده، به‌رگ، سه‌ریوش، دایوشه ۰ پوشش حفاظی، پوشش

cover-up noun

سه‌رنا‌نه‌وه، دیزه‌به‌ده‌رخونه، دایوشه‌بین، به‌رده‌پوش کردن، نو‌خوماندن، ته‌قزاندن: his garrulousness is a cover-up for insecurity ۰ لاپوشانی

cover version noun

تومارکردنه‌وه‌ی گورانی‌یه‌کی کون له لایه‌ن باند یان گورانی‌بیزیکه‌وه ۰ کوورت ورسیون

covetous /'kəvətəs/ adjective

1 خوازیار، تامه‌زرو، به‌په‌روش، به‌تسه‌ما، ثاره‌زوومه‌ند: covetous of power 2 به‌تسه‌ما، پیسکه، چاوچنوک، چاووچوو، چاوچلینس، چاویرسی، رزد ۰ 1 مشتاق 2 ازمند، حریص

covetously /'kəvətəsli/ adverb

رزدانه، چاوچنوکانه، ده‌س‌قو‌چاوانه ۰ ازمنده

covetousness /'kəvətəsənəs/ noun

به‌تسه‌ماچی، پیسکه‌بی، چاوچنوک، چاوچلینسی، چاویرسیتی، رزدی ۰ حرص، ازمندی

covey /'kəvi/ noun, pl. coveys

ده‌سته، پؤل، ره‌وه (ب.ت. کوه) ۰ گروه

covein /'kəvin/ noun

(کون) سازوباز، فروفیل، فیل‌وته‌له‌که، پیلان، deception, fraud ۰ تباتی، توطئه

cow /kaʊ/ noun

1 ولاخ، مانگا، چیل 2 می، دیل، دیله‌قور (قه‌یه‌کی ساردوسوکه بوزن)؛ (له‌نه‌وسترالیا و نیوزیلند) کس یان شتیکی نابه‌سند؛ به‌ره‌ت: ctā ۰ 1 گاو، ماده‌گاو 2 ماده‌گو

coward /'kaʊəd, US -ərd/ noun

که‌سینکی بی‌جهرگ، ترسه‌نوک، نه‌ویر، نه‌ویره‌ک، تسکمن ۰ آدم ترسو، بزدل

cowardice /'kaʊədɪs, US -ərd-/ noun

ترسه‌نوک، حیزی، بی‌جهرگی، زراو‌چوویی، دزی bravery و courage ۰ بزدلی، ترسویی

cowardiness noun

ترسه‌نوک، حیزی، نه‌ویری، نه‌ویره‌کی، بی‌جهرگی، زراو‌چوویی ۰ بزدلی، ترسویی

cowardly /'kaʊədli/ adjective

بی‌جهرگ، ترسه‌نوک، حیز، نه‌ویر ۰ ترسو، بزدل

cowbane /'kaʊbeɪn/ noun

(روه‌ک‌ناسی) گاکوزه، گاکورال [Cicuta virosa] و جوره‌پتو‌ندی‌داره‌کان ۰ شوکران‌ابی

cowbell /'kaʊbɛl/ noun

زه‌نگوله‌ی مانگا، زه‌نگوله‌گایانه ۰ زنگوله‌ی گاو ۰ cowberry noun, pl. cowberries, also lingonberry

(روه‌ک‌ناسی) ده‌ه‌نیکسی هه‌میشه‌سه‌وزی کورته‌مالای باکووری، به‌ریکی سووری توخ ده‌گری [Vaccinium vitis-idaea] ۰ کوبری

cowbind noun

(روه‌ک‌ناسی) میوه‌مارانه، تری‌مارانه ۰ فاشرا

cowbird noun

(بالنده‌ناسی) گابالنده، بالنده‌گایانه [Molothrus ater (هی سه‌رقا‌پوهی) و جوره‌پتو‌ندی‌داره‌کان] ۰ نوعی پرند

cowboy /'kaʊbɔɪ/ noun

گاوان، مانگاوان، گاله‌وه‌رین ۰ گاوجران

cowboy hat noun

کلاوی کاوی ۰ کلاه کاوی

Cowboys and Indians noun

شهری کاوی و سوورپسته‌کان ۰ جنگ میان کاوی‌ها و سرخ‌پوست‌ها

cow-calf noun

گولک یان گویزه‌که‌ی من ۰ گوساله‌ی ماده ۰ cowcatcher /'kaʊkætʃə(r)/ noun

سپهری پشه‌وه (شه‌مه‌نده‌فر) ۰ سیر جلو

cowed /kaʊd/ adjective

ترساو، زراو‌چوو، زه‌نده‌ق‌چوو، توقیو ۰ ترسیده، مرعوب

cowfish noun, pl. same or cowfishes

گاماسی، ماسی‌یه‌گایانه، جوری boxfish به بره‌ری شاخ‌ئاسا له‌سه‌ر به‌ری [Lactoria diaphana] و جوره‌کانی ترا ۰ نوعی ماهی

cowgirl /'kaʊgɜ:l, US -gɜ:rl/ *noun*

گاله‌ره‌پښ، گاوڼ (کچ) ګاوچران

cowhand /'kaʊhænd/ *noun*

گاله‌ره‌پښ، گاوڼ ګاوچران

cowherd /'kaʊhɜ:d/ *noun*

گاله‌ره‌پښ، گاوڼ ګاوچران

cowhide /'kaʊhaɪd/ *noun*

1 چرم، گاوس، کهول یان پښته‌ی مانگا 2 شتلاق، جلد 1 چرم یا پوست گاو 2 تازیانه

cowish /kaʊɪʃ/ *adjective*

1 مانگاناسا، وه‌ککو مانگا 2 حیز، ترسه‌توک، نه‌ویره‌ک 1 گامانند 2 ترسو

cowl /kaʊl/ *noun*

1 کهول (کلادوار)، که‌وای کلادوار 2 کلاوه، سه‌ر (دووک‌لکش) 3 = cowl (adj)

1 خرغی باشل‌دار 2 کلامک

cowlick /'kaʊlɪk/ *noun*

فوکله، کاکول، گودله، توالیت، تونجک (فزه‌سر) ګاکل

cowling /'kaʊlɪŋ/ *noun*

سهرقای مۆتور، به‌رگه‌بزوتنه، به‌رگه‌مۆتور ګ سربوش مۆتور

cowman *noun, pl. cowmen*

گاله‌ره‌پښ، گاوڼ ګاوچران

cow-milker *noun*

مانگادوش، سه‌تل ګاودوش

co-worker *noun*

هاوکار ګ همکار

cow parsley *noun*

کؤوبارسله‌ی، زورکه‌گایانه؟ (گیاه‌کی خورسکی نه‌وروبایی به‌گولنکی سبی زورده [Anthriscus sylvestris]) ګ نوعی گیاه

cow parsnip = hogweed

cowpat /'kaʊpæt/ *noun*

شیاکه، ریخ، رهم ګ تاپاله

cowpea /'kaʊpi:/ *noun*

1 لوبیا؟، پؤلکه‌گایانه، گانوکه [Vigna unguiculata] 2 دانی گانوکه 1 نوعی گیاه 2 دانه‌ی ابن گیاه

cowpen /'kaʊpen/ *noun*

ګاوسو، پښتیری گاهگل، گاوخان، تپوله‌ی ولاخ ګ طوبله‌ی گاو

Cowper's gland *noun, also bulbourethral gland*

(تویکاری) رژیته‌ی کؤوبیر یان کؤیر: هدریک له‌و جووته رژیته‌ی چکوله‌ی بنکی سیرت له‌زیر رژیته‌ی پروستانه‌وه که پښکپنه‌ری شله‌ی توماو دهرده‌ن (بهره‌ت): له‌ناوی نه‌شته‌رگمر یان تویکاری ټینگلیسی William Cowper، مهرگ (1709) ګ غده‌ی کؤیر

cowpoke = cowboy

cow pony *noun*

نمسی تاپه‌تی گاله‌ره‌پښه‌کان ګ اسب مخصوص ګاوچران‌ها

cowpox /'kaʊpɒks, US -pɔ:ks/ *noun*

ناوله‌ی ولاخی یان مانگایی، ناوله‌ی ره‌شولاخ، گاوله، کاوباکیس، به‌هوی پوکسی فایروسیتکه‌وه poxvirus به‌ناوی (جور Cowpox virus له‌توخمی Orthopoxvirus) تپووش یسی (goatpox): دانوو، ناوله‌ی بز (ابله‌ی گاری)

cowpuncher = cowboy

cowrie /'kaʊri/ *noun, also cowry, pl. cowries*

1 جورئ له‌شنه‌رمی سکپای gastropod ده‌ریایی، له‌یکه‌پنکی کوم و لووس و به‌کونیکي دریز و باریکی هه‌به [Cypraea]: گه‌لی جورن 2 کوزه‌که، کوزرا، که‌وری (له‌پنکي چکولانه (هی له‌شنه‌رمیکي وا) که‌جاران له‌جباتی پاره له‌چمند به‌شیکي ناسیا و نه‌فریکا به‌کاردیترا) ګ کانوری

co-writer *noun*

هاونوسه‌ر ګ کورایتر

cowshed /'kaʊʃed/ *noun*

تپوله، ته‌ویله، گاوبند، گاوسو، گوب، پښتیر ګ طوبله، گاودانی

cowskin *noun*

که‌ولی مانگا، چهرم یا پښته‌ی ولاخ ګ پوست‌گاو

cow's lungwort *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) گوگم، گاولمه، گاورمه ګ گل ماهور

cowslip /'kaʊslɪp/ *noun*

1 هه‌راله، گوزروان، زمانه‌گا، هاله‌کوکي [Primula veris] = 2 (نه‌مریکای باکووری) marsh marigold ګ پامچال طبی، گل کاو‌زیان

cow wheat *noun*

گاهه‌نمه؟، گه‌نمه‌گایانه؟ (گیاینکی نیمچه‌مشه‌خور به‌گولی زهرده‌وه [Melampyrum pretense] و جوره‌ پیونده‌ی داره‌کان) ګ نوعی گیاه

Cox *noun, also Cox's orange pippin*

جورئ سیوی ټینگلیسی ګ کوس

cox /kɒks, US kɔ:ks/ *noun*

سوکان‌دار، فهران‌گر، فهران‌دار، که‌شتی‌لیخو (به‌لهمی سه‌ول‌دار) = coxswain (adj) ګ سکاندار

coxa /'kɒksə/ *noun, pl. coxae* /-si:/

1 (تویکاری) سته‌جوله، ټسکی سته‌نده‌ یان جومگه‌ی ټسکی سته‌نده 2 (میزوناسی) به‌شی بنه‌ره‌تی یا په‌که‌مینی لاقی میروو (بنه‌ره‌ت): لاتین "hip" ګ 1 استخوان لکن‌خاصه یا مفصل استخوان لکن‌خاصه 2 کوس

coxal *adjective*

1 سته‌جوله‌ی، سه‌ره‌به‌ ټسکی سته‌نده‌ یان

جومگه‌ی ئیسکی سینه‌نده 2 سه‌ره به‌شی
به‌ره‌تی یان یه‌که‌مینی لاقی میروو 1 وابسته
به استخوان لگن‌خا‌سه‌ره یا مفصل استخوان
لگن‌خا‌سه‌ره 2 کوسال

coxcomb /'kɒkskəʊm/ *noun*

1 گه‌وجی له‌خوایی (ب.ت. که‌سێ که
سه‌رنجیکی زور ده‌دانه‌ جیل‌وبه‌رگی) 2 =
coxcombical *coxcomb* *adj*
خو‌واده‌رخه‌ر، خو‌نونه‌ر) 1 احمق مغرور

coxcombry /-kəmbrɪ/ *noun*

واخوده‌رخستن، خو‌نوندن 1 تظار، خودنمایی
Coxsackie virus /kɒk'saki, kuk-/ *noun*
(پزشکی) ژماره‌یی enterovirus که پێوه‌ندی به
هیندئ نه‌خو‌شی مرووف (وهک menengitis)
سه‌وه هه‌یه (به‌ره‌ت: له‌ ناوی Cocksackie
هه‌ریمی نیویورک، یه‌که‌م‌چار شه‌و بابه‌ته‌ له‌وێ
ده‌س‌نیشان‌کرا) 1 کوساک ویروس

coxswain /'kɒks(ə)n/ *noun*

1 سوکان‌دار، فه‌رمان‌گیر، که‌شتی‌لیخو‌ر،
سوکان‌گیر 2 نه‌فسه‌ری (بایه‌نزمی) کارکه‌رانی
که‌شتی (ی‌پیکێ چکۆلانه‌ یان ژێره‌دریایی هتزی
ده‌ریایی پاتشایی) 1 سوکان‌دار 2 کوکس

coxswainship /'kɒks(ə)nʃɪp/ *noun*

سوکان‌داری، فه‌رمان‌گیری، که‌شتی‌لیخو‌ری،
که‌شتی‌ناژویی 1 سوکان‌داری

Cox-2 inhibitor *noun*

ده‌سته‌ده‌رمانی که‌ بۆ چاره‌سه‌رکردنی زان و
ناوسانی inflammation جومگه‌که‌کان
به‌کارده‌یتري 1 کوکس 2 انه‌پیتور

Coy *abbreviation* (army) company

coy /kɔɪ/ *adjective* (coyer, coyest)

1 شه‌رم، که‌مه‌روو 2 په‌راز، به‌ناز، به‌عیشه‌،
به‌که‌ریشه‌، سه‌رک: She gave me a coy smile
1 خجول 2 باکرشه‌

coyly /kɔɪli/ *adverb*

1 به‌نازه‌وه، به‌که‌ریشه‌وه 2 شه‌رمانه‌ 1 با
که‌ریشه‌ 2 خجولانه‌

coyness /kɔɪnəs/ *noun*

1 ناز، نازو‌نوو، عیشه‌، که‌ریشه‌ 2 شه‌رمیونی،
که‌مه‌روویی 1 عشه‌گری، که‌ریشه‌، عشه‌ 2 حب
coyote /kaɪ'əuti, BrE also US kɔɪ-, US -
'outi, 'kaɪ'əut/ *noun*

(گیانه‌وه‌ناسی) کوپۆتی، کوپۆت: گورگیکی
چکۆله‌ی ئەمریکای باکووری [Canis latrans]
(به‌ره‌ت: له‌ Nahuatl ناواڵ coyotl) 1 کوپۆت

coypu /'kɔɪpu:/ *noun, pl. coypus*

گیانه‌وه‌ریکی زله‌ی له‌ سه‌گا‌و‌چووی beaver-
like که‌رتنه‌ری ئەمریکای باشووری، راده‌گیری
بۆ که‌وله‌که‌ی [Myocastor coypus] 1 کوپو

coz /kəz/ = cousin

cozenage /'kəʊznɪdʒ/ *noun*

فریو، هه‌له‌فریواندن، فیل‌وته‌له‌که‌ (cozener *n*)
1 فریب

cozy = cosy

cp *abbreviation* compare

CP *abbreviation* Communist Party

CPA *abbreviation* certified public
accountant

CPI /,si: pi: 'aɪ/ *abbreviation* consumer
price index

Cpl *abbreviation*, (Cpl.) Corporal

cps *abbreviation* cycles per second

CPU /,si: pi: 'ju:/ *abbreviation* central
processing unit

crab /kræb/ *noun*

1 قرزال، قرزانگ [ده‌سته‌ Decapoda: زور
جیورن] 2 گوشتی قرزال (بۆ خو‌زراک) 3
سینه‌ترشه‌ 4 مرووی رووترش و مرووچ 5
ئه‌سینی به‌رگه‌ده‌، چنگه‌ 6 گران‌کتش (ئه‌له‌مانی
به‌ره‌ت) 1 خرچنگ 2 گوشت خرچنگ 3
سبب وحشی 4 آدم‌بدعق 5 شیش زهار 6 جرنقیل
Crab *noun*, also Cancer

قرزال، قرزانگ (= چواره‌مین که‌لوو له‌ ژۆدیاک)
1 سرطان

crab apple *noun*

(دار) سینه‌کتوی، سینه‌ترشه‌ 1 سبب وحشی

crabbed /'kræbɪd, US kræbd/ *adjective*

1 رووترش، مرووچ، ئیسک‌قورس،
ئیسک‌گران، مۆن 2 هتلی یان خه‌تی شه‌ره‌بشله‌،
ته‌قلی‌به‌ته‌قلی (ورد و سه‌خت بۆ خو‌یتنه‌وه‌،
نه‌خو‌یتراوه‌: crabbed handwriting) 1
بدعق 2 خط خرچنگ قورباغه‌

crabbedly /'kræbɪdli, US kræbdli/
adverb

رووترشانه‌، مرووچانه‌، به‌ مۆنی‌یه‌وه‌ 1 بایه‌عق
crabbedness *noun*

رووترشی، مرووچی، مۆنی، ئیسک‌گرانی
1 بدعقی

crabby /'kræbi/ *adjective* (crabbier,
crabbiest)

رووترش، مرووچ، مۆن، رووگرز 1 بدعق

crabgrass *noun*

گیافرزاله‌ (ته‌رز فریده‌دا و ده‌پیتسه‌ بۆاریکی
قورس [Digitaria sanguinalis] و جۆره‌کانی
ترا) 1 نوعی گیاه

crabiet *noun*

به‌چه‌ قرزال 1 بچی خرچنگ
crab-louse *noun*, also crab louse

ئه‌سینی به‌رگه‌ده‌، چنگه‌ [Phthirus pubis] 1
شیش زهار

crabmeat *noun*

گوشتی قرزال ○ گوشت خرچنگ

Crab Nebula *noun*

(تهستیره‌وانی) ته‌می قرزالی، قرزاله‌تم ○
سحابی خرچنگی

crab spider *noun*

جالجالووک‌ی قرزالی [خیزان *Thomisidae*]
○ نوعی عنکبوت

crabstick *noun*, also *crab stick*

1 گوجانی داره سنوه‌ترشه 2 کستیکی رووترش
یان گرز، مروی رووتال ○ 1 عصا از درخت
سیب وحشی 2 آدم کج خلق

crab tree *noun*

داری سنوه‌ترشه ○ درخت سیب وحشی

crabwise /'kræbwaɪz/ *adverb*

له ته‌نیشته‌وه، له پالوه، له لاه، لابه‌لا، پلوج ○
کجکی، یک‌وزی یک‌وزی

crack /kræk/ *noun, adjective*

1 n قه‌له‌شت، قه‌له‌ش، درز، قلیش، که‌لین،
شه‌ق، چرزه، کون، کونی چکوله: *Cracks*
2 began to appear in the walls
بیاکیشان 3 کرمه، ندره، شریخه، زرمه 4 ده‌نگی
گه‌وره و کت‌وپر 5 شوخی، گالته 6 هه‌ول،
تیکوشان 7 گرفت، خه‌وش، عه‌ب، که‌موکووری،
ناریکی 8 کراک (ده‌زمانیکی کریستالی به‌هیز و
ناقانونی له شیوه‌ی کوکائین، ورده ده‌کری)
adj 1 بوخت، لیزان، خاراو، کارامه، شاره‌زا،
وه‌ستا 2 ده‌نگ گربوون، بۆری (ب.ت. کاتی
خوناسین) 1 n ○ 1 ترک، شکاف، روزنه، سوراخ
کوچک 2 ضربه 3 غرش 4 صدای بلند و ناگهانی
5 جوک 6 کوشش 7 نقص، عیب 8 کراک *adj* 1
کارکشته، ماهر 2 برگشتگی صدا

crackbrain *noun*

مرو‌ی گه‌وج، بی‌میشک ○ آدم احمق
crackbrained /'krækbreɪnd/ *adjective*
گه‌وج، که‌ر، بی‌میشک: *a crackbrained idea*
○ احمق

crackdown /'krækdəʊn/ *noun*

توندوتیژی کرده‌وه، توندگرتن، مه‌رکوت،
دایسلوساندن، به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی سه‌خت،
به‌گرذاچوونه‌وه ○ شدت عمل، سرکوب

cracked /krækt/ *adjective*

1 قه‌له‌شیو، چرژاو، درزبردو 2 شیت، ده‌لوو ○
1 ترک‌دار 2 دیوانه

cracker /'krækə(r)/ *noun*

1 غورابی سویر، توشه‌ی سویر 2 توقتوقه 3 ژنی
سه‌رنج‌راکیش، له‌بار ○ 1 کراکر 2 ترقه 3 زن
جذاب، لعبت

cracker-barrel *adjective*

ساده، هیچ‌نه‌زان، ساویلکه، بی‌ته‌زمون ○
ساده‌لوح، بی‌تجربه

crackerjack /'krækdʒæk, US -

kərdʒæk/ noun

که‌سینک یان شتیکی به‌کجار باش، ئه‌تیکه ○
آدم یا چیز فوق‌العاده

crackers /'krækəz, US -kərz/ *adjective*

(نافه‌رمی، زورتر له بریتانیا) شیت، ده‌لوو،
crazy insane ○ دیوانه

cracking /'krækɪŋ/ *noun, adjective*

1 هارین، شکاندن، وردوخاش کردن، درز و قلیش
She's in -king form at the moment
adj به‌کجاریاش: *She's in -king form at the moment*
n کراکینگ، درز و ترک عالی

crackle /'krækəl/ *noun*

(ده‌نگ) قرچه، قرچه‌قرچ، قسرج وه‌ژور،
شریخه‌شریخ، شه‌قه‌شه‌ق: *the distant -ckle of*
machine-gun fire ○ ترق‌وتوروق، خش‌خش

crackle-china *noun*

چینکوی چرژاو یان درزبردو (مووای)،
درزنیشان ○ چینی ترک‌دار

crackle-ware *noun*

چینکوی چرژاو یان درزبردو (مووای)،
درزنیشان ○ چینی ترک‌دار

crackling /'krækliŋ/ *noun*

1 قرچه‌قرچ، قسرج وه‌ژور، شریخه‌شریخ،
شه‌قه‌شه‌ق 2 پیتی هه‌لقرچاو یان برژاو، پیتی
هه‌لچرژاو (گوشتی به‌راز، مریشک و هند؛
cracklingly /'krækliŋli/ *adv* 1
ترق‌وتوروق، ترق‌ترق 2 بوست پرشته

cracknel /'kræk(ə)l/ *noun*

1 جو‌ری توشه یان غورابی تور و سووک 2
جو‌ری شیرینی تور و ناسک که له شه‌کری
توواوه دروست ده‌کری ○ کراکل

crackpot /'krækpɒt, US -pɑ:t/ *noun, adjective*

n که‌سینکی شیت، شیتی بی‌وه‌ی، بنیاده‌می
شه‌لوشیت (له‌گه‌ل بیروبوچوونی سه‌یره‌سه‌مه‌ره)
adj شیت ○ *n* آدم دیوانه *adj* دیوانه

cracksman *noun, pl. cracksmen*

(نافه‌رمی) دز، چه‌ته، سنوق‌پر ○ سارق

crack-up *noun*

1 وردوخاش بوون، تیک‌شکان، لیک‌وزه‌به‌رداران
2 شیتی ○ 1 خردشدگی 2 دیوانگی

crack willow *noun*

قرچه‌بی، له‌کائی زوو قرین [*Salix fragilis*]

○ نوعی بید

-cracy *suffix*

باشگر: سالاری، میری، سه‌رداری، ده‌سه‌لات،
کراسی، ناماژه به‌شیوه‌ییک‌تاییه‌تی حکومت
یان ده‌سه‌لاتی: *democracy* (به‌ره‌ت: له -
cratie فدره‌نه‌وه، له ریگای لاتینی سه‌ده‌کائی
نیوه‌راسته‌وه، له *-kratia* یونانی به‌وه "rule
power,") ○ پسوند: سالاری، حکومت

cradle /'kreɪdl/ *noun*

1 لانک، دهرگووش، ینشکه، مانک، دهیدیک (به‌شکافی بریتین له: پایه (= زیرپایه) یان گياخوره؛ پاچک یان پایه (به باری درېزایی)؛ کهلله، که‌مه؛ لاوانه یان لاینشکه؛ لاوانه کورت؛ سهرلانک یان سهریشکه (= نهو پارچسې دارې که‌وا دوو که‌مه ینک ده‌به‌ستیتوه)؛ دوشک؛ دهرساز (سهرسنگه و سهرلاقه)؛ سهریشکه، سهرلانکه؛ سهرده‌مه؛ قه‌لم یان بلوور (= بلویر)؛ گوزله؛ قه‌فانجه‌له 2 بنه‌ما، ماک، سهرچاوه، ژیدهر، چاوکه 3 سه‌کو، پلاتفورم (ده‌جولسین) 4 جینگای ده‌سکی تله‌فون، جی‌ده‌سک 1 گه‌واره 2 مه‌د، خاستگاه 3 سکو 4 جای گوش

cradle arena noun

سهرچاوه یان ژیدهری شارستانیت، لانکې شارستانیت ۱ مه‌د تمدن

cradle cap noun

هه‌وکردن یان ناوسانی inflammation پیسته‌سهر، له ساوایان و شیرخوړان‌دا، به توخی چهور و چه‌سپ و زهرپاوه‌وه دیاری ده‌کړئ ۱ کریدل کاپ

cradle roof noun

میچ یان بانی لانکې، بانی ینشکه‌یی ۱ سقف گه‌واره‌ی

cradle scaffold noun

داربه‌ستی لانکې، لانکه‌به‌ست ۱ چوب‌بست گه‌واره‌ی

cradle scythe noun

مه‌له‌غانی ینشکه‌یی یان لانکې (= بزو ریک‌ویک کردنی ده‌غلی دووراو) ۱ کریدل‌سایت

cradle-snatcher noun

به ناخري پیری کلاش میکه‌ری، ناخري پیری جو به تیری، به پیری مه‌له‌سوون‌هینان ۱ سرپیری و معرکه‌گیری

cradle song noun

لایه‌لایه، لایلايه ۱ لالایی

cradling noun

دابه‌ستی داربه‌ست، جوارچینه (= بزو راگرتی میچی گومه‌زی یان تاقی) ۱ چوب‌بست‌زنی

craft /kra:ft, US kræft/ noun

1 پیشه‌گه‌ری، پیشه‌سازی، کار، پیشه، هونه‌ر، پیشه‌گه‌ری ده‌ستی، کاری ده‌ستی 2 لیززانی، وه‌ستا‌کاری، شاره‌زایی، ماموستایی، وه‌ستایی، ده‌سره‌نگینی 3 به‌لسم، گه‌می، که‌شتی 4 ژیرده‌ریایی 5 فروکه 6 که‌شتی ناسمانی 7 فیل، ده‌و، تله‌که 1 صنعت، حرفه، صنایع ده‌ستی، صنعت‌گری 2 مهارت، زبردستی، استادی 3 قایق، کشتی 4 زیردریایی 5 هواپیما 6 سفینه 7 جله، مکر

crafted adjective

وه‌ستایانه، شاره‌زایانه ۱ ماهرانه

craftily /'kra:ftili, US 'kræftili/ adverb

به فیل و فهره‌جده‌وه، شه‌یتانانه ۱ مکارانه

craftiness /'kra:ftinas, US 'kræftinas/ noun

فیل، تله‌که‌بازی، ده‌و، فرت‌وفیل، شه‌یتانی، زورزانی ۱ مکر، نیرنگ

craftsman /'kra:ftsmən, US 'kræft-/ noun, pl. craftsmen

1 پیشه‌گه‌ر، وه‌ستا‌کار، پیشه‌ساز، سازگه‌ر، سازکار 2 (Craftsman) سهربازی تایه‌تی لیه‌شاو له یه‌که‌ی میکانیکی و کاره‌بایی هیزی پان‌شایی (دا) 1 صنعت‌گر، استاد 2 کرافتسمن

craftsmanship /'kra:ftsmənʃɪp, US 'kræft-/ noun

پیشه‌گه‌ری، پیشه‌سازی، وه‌ستا‌کاری، سازگه‌ری، ماموستایی، شاره‌زایی، هونه‌رمه‌ندی ۱ صنعت‌گری، استاد، هنرمندی

craft union noun

یه‌که‌یتی یان سه‌ندیکای پیشه‌گه‌ران (یان سازگه‌ران) ۱ اتحادیه‌ی صنفی

craftsperson /'kra:ftspɜ:sn, US 'kræftspɜ:rsn/ noun

پیشه‌گه‌ر، پیشه‌ساز، وه‌ستا‌کار، سازکار ۱ صنعت‌گر، استاد

craftswoman /'kra:ftswomən, US 'kræft-/ noun, pl. craftswomen

پیشه‌گه‌ر، پیشه‌ساز، وه‌ستا‌کار، سازکار (زن) ۱ صنعت‌گر، استاد (زن)

crafty /'kra:fti, US 'kræfti/ adjective (craftier, craftiest)

فیتلاوی، به‌فیل‌وه‌فهره‌ج، زورزان، شه‌یتان، wily, cunning ۱ حقه‌باز، حقه‌ماز

crag /kræq/ noun

(کینو) مه‌لدیر، هه‌زاربه‌هه‌زار، مه‌له‌ت، ما، که‌مه‌ر، ره‌وه‌ز، که‌ژ، زهر‌دوماهی، که‌را، زنار، مه‌له‌مووت ۱ پرتگاه، صخره، کمر

craggy /'kræqi/ adjective (craggier, craggiest), also cragged

1 ته‌لان، لیز، پره‌له‌دیر، زنارزنار، سه‌خت، مه‌له‌مووتاوی، مه‌له‌تاوی، ناریک: a craggy coastline 2 پیاوانه (ده‌موچاو) ۱ پرتگاهی، شیب‌دار، ناهموار 2 زمخت

cragsman noun, pl. cragsmen

شاخه‌وان، هه‌لگزه‌وان ۱ کوه‌پیما

crake noun

بالنده‌ین له تیره‌ی rail به‌ده‌نووی کورته‌وه ۱ نوعی پرند

crambo noun, pl. cramboes

پاشلین، سه‌رواسه‌روا، سه‌روایتین (کایه‌ین که له‌ودا ده‌ین سه‌روای هه‌لبه‌ستکه بدوزرته‌وه) ۱ نوعی بازی

cram-full adjective

پر، دارمال، پری پر ○ مملو، سرشار
crammed /kræmd/ *adjective*

پر، دارمال، سرپر، تزی ○ مملو، پر، سرشار
cramp /kræmp/ *noun*

1 جهام، گیرانی بازو له و ماسو له،
 به گیر وستان، کولنج، گیران 2 (cramps)
 زانیکو توند له گه ده دا (یان زگ) دله کزه،
 زانه سک (ب.ت. له نه مریکا) 1 ○ چنگه،
 گرفتگی عضلانی 2 (در جمع) کرامپس، پینش
cramp /kræmp/ *noun*

1 قولاب، قه لانگ 2 گیره، بهست، دهه گیره ○
 1 قلاب 2 گیره

cramped /kræmpt/ *adjective*
 1 شقه قلی به قلی، نه خوینواوه، ناخوش 2 تنگ،
 تنگه بهر، کنگه چن، تهسک: *working in cramped conditions* ○ 1 ناخوانا 2 تنگ

crampon /'kræmpən, US -pɑ:n/ *noun*
 1 قولاب، قه لانگ 2 سه هولپر (نه لمانی
 بهرته) ○ 1 قلاب 2 پخ شکن

cranberry /'krænbəri, US -beri/ *noun, pl. cranberries*

1 (رووه ک ناسی) کره نبیری، تووه قولنگ؟ (بو)
 سازکردنی ولوله و سوس *Vaccinium*
oxycoccus (نه وروپا) *macrocarpon* V.
 (نهمریکای باکووری) و جوړه کانی تر 2
 سووری توخ ○ 1 زغال اخته 2 فرمز سیر

cranberry bush = highbush cranberry
crane /kreɪn/ *noun*

(گیانه ورناسی) له کله ک، قولنگ، شینه قورینگ
Grus grus (هی ناسی، نوراسیا) و جوړه
 پیوه ندی داره کان، خیزان *[Gruidae]* ○ ږنا

crane /kreɪn/ *noun*
 بهر زکوره وه، ده زگای هلپتان، جهروسه قیل،
 گران کیش ○ جرئیل

crane fly *noun*
 (گیانه ورناسی) منشه له کله ک، لاق دریزه
Tipula maxima و جوړه پیوه ندی داره کان،
 خیزان *[Tipulidae]* ○ شه باغی

crane's bill *noun, also cranesbill*
 (رووه ک ناسی) ده رزی لوک، ده رزی دانه
Geranium pretense (هی شینا وده) و جوړه
 پیوه ندی داره کان ○ شمعدانی

crani(o)- /'kreɪniəl/ *prefix*
 پیشگر: که راکه، کاسه سر، کازه له، سر،
 که راکه هی، که راکه هی و: *craniate*
craniotomy ○ پیشوند: جمجه، جمجه ای و

cranial /'kreɪniəl/ *adjective*
 توپیکاری) که راکه هی، کازه له هی، سهره
 که لله سر یا کاسه سر، *cranially* (cephalic)
 جمجه ای (adv)

cranial index *noun, also cephalic index*

نیندیکسی سر یان که راکه: پانایی سره دایه ش
 به سره در پرای په کهی و دواچار له 100 بدری
 (یان زهر ب کرئ) ○ شاخص جمجه

cranial nerve *noun*

ده ماری که راکه یا کاسه ی سر ○ عصب جمجه

craniate /'kreɪniət/ *adjective, noun*
 (گیانه ورناسی) که راکه دار، کازه له دار،
 کاسه سر دار؛ گیانه وهری که راکه دار ○
 جمجه دار؛ جانور جمجه دار

craniography *noun*
 کرانیوگرافی ○ جمجه نگاری

craniological *adjective*
 سهره به که راکه ناسی، سهره به یان پیوه ندی به
 کازه له ناسی به وه هدی ○ جمجه شناسی

craniologist *noun*
 که راکه ناس، کازه له ناس ○ جمجه شناس

craniology /'kreɪni'ɒlədʒi/ *noun*
 که راکه ناسی، کازه له ناسی ○ جمجه شناسی

craniometric *adjective*
 سهره به که راکه پیوی، سهره به کازه له پیوی ○
 وابسته به جمجه سنجی

craniometry /'kreɪni'ɒmetri/ *noun*
 که راکه پیوی، کازه له پیوی، کاسه سهر پیوی ○
 جمجه سنجی

craniotomy /'kreɪni'ɒtəmi/ *noun, pl. craniotomies*

کازه له پری، که راکه پری (- لابر دنی به شنی له
 که راکه) ○ کرانیوتومی

cranium /'kreɪniəm/ *noun, pl. craniums or crania* /-niə/

کاسه سر، کازه له، که راکه، کاپول، کوجه له ی
 سر، سر ○ جمجه

crank /kræŋk/ *noun*
 1 هه ندیل، قول، باسک، باسکه، میل، کره نک،
 ده سک، ده سک لار، ده سک ته وهر، لاقه (شینوه ی)
 لاقی هدی 2 که سیکسی سدی ○ 1 هندل، بازو 2
 آدم عجیب و غریب

crank /kræŋk/ *noun*
 1 که سیکسی سدی 2 پیچ دان یان بادانه وه ی قسه
 ○ 1 آدم عجیب و غریب 2 کرانک

crank /kræŋk/ *adjective*
 (ده ریا وانی و کون، که شتی باده ودار) بوی هدی
 وهر که ریی ○ واژگون شندی

crank-case *noun*
 (میکانیک) کارتیر ○ کارتر

cranked *adjective*
 کره نک، هه ندیل، قول دار، قول قول، باسک دار ○
 هندل، بازو دار

crankshaft /'kræŋkʃɑ:ft, US -ʃæft/ *noun*
 کره نک شفت، میله نگ، لووله کی خولاندنه وه
 ○ میل لنگ

cranky /'kræŋki/ *adjective* (crankier, crankiest)

1 سهر، سه‌مه‌ره: **cranky ideas/schemes**
 رووگرز، سروموج 3 زووتووره، جنگیزی،
 ناله‌تی، سه‌ره‌گرم 4 داشقه‌شکار، که‌لاک 5
 سست، بی‌ده‌وام، وه‌رده‌گه‌ری 1 عجیب و
 غریب 2 عیوس 3 جوشی 4 ابو‌قرضه 5 بی‌دوام
crannied *adjective*

قه‌له‌شویو، درزیردوو، که‌له‌به‌ردار 1 شکاف‌دار
crannog /'kranəg/ *noun*

(سکاتلند و ئیرلند) دورگه یا جنگای مانه‌وهی
 چکولانه له‌نیو گوماو یان زه‌لکاوئید 1 کرانوک
cranny /'kræni/ *noun, pl. crannies*

1 که‌لین، کون، درز، که‌له‌به‌ر، قه‌له‌ش،
 2 شویتی چه‌به‌ک یان پهر 1 سوراخ، شکاف
 2 مکان دورافتاده

crap /kræp/ *noun*

1 (نافه‌رمی) گوو، بیسای 1 هدلیت و بیلیت،
 قسه‌ی قو، شرم‌ویرم: **He's so full of crap**
 خرابیوکه، گهن وگووژال، بازاری، بی‌بایه‌خ،
 هیچه‌که: **This work is complete crap** 1
 گه 2 چرت و پرت 3 بنجل، بی‌معنی

crape = crepe

crape fern *noun*

فترنیکسی دریشی نیوزیله‌ند [**Leptopteris**
 1 **superba**] نوعی سرخس

crape hair *noun*

(بریتانیا) جوژی برچ یان مووی ده‌سکرده که له
 لایه‌ن ته‌کنه‌انه‌وه به‌کاردیتری، ب.ت. ریش یان
 سخیل 1 کراپی هیر

crape myrtle *noun, also crepe myrtle*

ده‌وه‌ن یان داروچکه‌بینکی جینی، به‌په‌ری
 چرچی سیو crinkled petal ده‌سکرده‌وانی،
 سیی یان په‌میی [**Lagerstroemia indica**]
 نوعی بوته یا درخت‌چه

crap game = craps

crapper = toilet

crappie *noun, pl. crappies*

کرای: هه‌ردوو جوژی sunfish گه‌وره‌ی ناوهندی
 نه‌مریکا [**Pomoxis nigromaculatus** (هی)
 ره‌ش) یان **P. annularis** (هی سیی) 1 کراپی

crappy /'kræpi/ *adjective* (-pier, crappiest)
 ناشاخه، خراب، ره‌شوکی، بازاری، نه‌یاخ، نه‌شغال،
 بی‌بایه‌خ، قور، هیچ، گهند، ناخوش: **a crappy**
 1 **novel** 1 بنجل، اشغال، بی‌ارزش، ناخوشایند

craps /kræps/ *noun, pl.*

کرایس (= جوژی قوما‌ر به‌موره) 1 کرایس

crapshoot = craps

crapshooter *noun*

موره‌هه‌لخه‌ر، زارخه‌ر، زارهاویر 1 تاس‌انداز

crapulence /'kræpjuləns/ *noun*

1 پیرومه‌ر، گرفت (نه‌خوشیی له‌ته‌نجامی زور
 خواردن یان خوارندنه‌وه) 2 زیده‌رویی،
 زیاده‌په‌وی، په‌رگیری 1 **کرایپولنس** 2 افراط
crapulent /'kræpjul(ə)nt/ *noun, adjective*

زیده‌خور، زورخور 1 پرخور
crapulous /'kræpjuləs/ *adjective*

زورخور له‌خواردن و خوارندنه‌وه‌دا 1 زیاده‌رو
 در طعام و میگاری

craquelure /'krækliʃ, US 'kræk'ljʊə/ *noun*

تسوره‌درز یان قه‌له‌مش (وته‌کیشی یان
 ره‌نگ‌کاری) 1 شبکه‌ی ترک

crash /kræʃ/ *noun, adjective*
 1 **n** ده‌نگی شکان، ته‌قوکت، ته‌قته‌ق، زرمه،
 تریه، هاره، شریخه، گرمه 2 لیکدان، پیکادان،
 پیاکه‌وئن 3 وردوخاش‌بوون 4 که‌وته‌خواره‌وه،
 به‌ریبونه‌وه 5 دابه‌زین، هاتنه‌خواره‌وه، داشکان
adj خه‌ست‌وخوئل 1 **n** 1 گرمه‌ب، غرش 2
 تصادف 3 خردشدگی 4 سقوط 5 **adj** فشرده

crash /kræʃ/ *noun*
 کوتال یان پارچه‌ی خاوله‌یی 1 کراش

crash barrier *noun*
 نه‌رده، په‌رژین، دیوار، لابه‌ستی ریگا (له‌قده‌راخ
 یان نیوه‌راستی ریگا) 1 جدول، نرده

crash course *noun*
 ماوه یا قوناخی خه‌ست‌وخوئل 1 دوره‌ی فشرده

crash-dive *noun*
 خوپیاکردن، خو‌لوورکردن، لووربوونی کت‌ویر،
 خو‌پساکردنی به‌رگری‌بانه (زدرده‌بایی یان
 فروکش) 1 فروشتاب

crash helmet *noun*
 کلاوی پاراستن، کلاوی باریزه 1 کلاه ایمنی،
 کاسکت

crashing /'kræʃɪŋ/ *adjective*
 ته‌واو، ره‌به‌ق، **a crashing bore**: **superlative**
 1 **a crashing effect** 1 کامل

crashingly /'kræʃɪŋli/ *adverb*
 ته‌واو، به‌ته‌واوته‌ی 1 کاملاً

crash landing *noun*
 نیشتهمه‌وی ته‌نگه‌تاوی یان ناچاری، به‌ریبونه‌وه
 یان که‌وته‌خواره‌وه‌ی کوئترول‌کراو یان
 مه‌هارکراو 1 فرود اجباری

crash-test *noun, also crash test*
 تاقی کردنه‌وی پیاکیشان 1 تست برخورد

crasis /'kreɪsɪs/ *noun, pl. crases* /-sɪz/
 (ده‌نگ‌ناسی) تینکه‌هه‌لکیشان، تینکه‌لاندن:
 کورت‌کردنه‌وه‌ی دوو بزوینی لیک‌تزییک بو
 دانه‌بینکی دریش و دیفتانگی (بهرت): له **krasis**
 یونانی (mixture) 1 کراسیس

crass /kræs/ *adjective*
 1 ته‌واو، له‌ته‌ندازیده‌در، ره‌به‌ق، نازگار 2 که‌ر،

نهفام، گهوج ولهوج، بیرهوشت، بیهاریفت
1 صرف، کامل 2 احمق، کوردن، بی نزاکت

crassly /kræslɪ/ *adverb*

که رانه، گهوجانه ۱ احمقانه

crassitude /'kræsɪtjuːd/ *noun*

که ریتی، گهوجیتی، نهفامی ۱ نهفمی، بی شعوری

crassness /kræsnəs/ *noun*

که ریتی، گهوجیتی، نهفامی ۱ بی شعوری، نهفمی

-crat suffix

باشگر: لایه نگر، داکوکی کهر، نئندام، پشتیوان،

پشتگر: **plutocrat** **theocrat** ۱ پسوند: هودار،

عضو، حامی

cratch *noun*

1 (کون) ناخو، ناخر، 2 manger 2 ناخوری

به یولله حم (که تهیدا له دایک بوو) 3 کومه له

نمستیره یه ناوی "کهن(د)پوی ههنگوب" که

له کانتستیلایون یان گهله ستیره ی قرزال دایه 4

جوارچینه (ب.ت. یو تفاق) ۱ کراچ

crate /kreɪt/ *noun*

1 سنوق، سیپ، توولینه، سهو ته، قر تاله 2

باری سنوق، پرسنوق 3 چه بهر شر، که لاک،

داشقه شکاو (ماشین) 4 (نافه رمی) فرو که، ته یاره

سید، جعبه 2 مقدار گنجایش یک صندوق 3

ابوقراضه 4 هواپیما

crater /'kreɪtə(r)/ *noun*

1 دهم یان زاری گرکان، کونه گرکان 2 قولکه،

چال، کهنده لان (جینی بومب، بهردی ناسانی

یان گولله توپ) 3 کاسه ییکی زله یو تیکه لکردن

یان یان تیک وهر دانی مه ی له یونانی کوندا

به کار دیترا ۱ دهانی آتشفشان 2 گودال 3 کراتر

crater lake *noun*

گومی دهم یان کونه گرکان ۱ دریاچه ی دهانی

آتشفشان

-cratic suffix

باشگر: ناوه لئاوساز، سه ربه یا پیوهندی به

جوریکی تاییه تی حکومت یا دهسه لاتیکه وه

هه یه: **democratic** (بروانه -cracy) ۱ پسوند:

صفت ساز

craton /'kræton/ *noun*

(زهوی ناسی) هیزه، ستین: نهخته ییکی جیگر ی

گه وری تو یکی زهوی که ناوهندی وشکاری

پیکدیتی (نسه رت): له **kratos** یونانی

"strength" ۱ کراتون

cratonic *adjective*

(زهوی ناسی) هیزه یی، پیوهندی به ستینه وه هه یه

۱ کراتونیک

cravat /kra'væt/ *noun*, also ascot

کرافات، بونیباخ، ملینج، به نندک، کراوات ۱

کراوات

craven /'kreɪvn/ *adjective*, *noun*

adj ترسه نوک، بی غیرت، حیز، بی جه رگ،

بی جه رگانه **n** مروی ترسه نوک ۱ **adj** جیون،

بزدل، بزدلانه **n** آدم بزدل

cravenly /'kreɪvnli/ *adverb*

بی جه رگانه، حیزانه، له رووی ترسه وه ۱ بزدلانه

cravenness /'kreɪvnəs/ *noun*

حیزی، بی جه رگی، ترسه نوکی ۱ بزدلی

craving /'kreɪvɪŋ/ *noun*

به به روشی، تامه زویی، تاسه، تاره زوو، بیزوو،

بیزگ، گز، هه وهس، ئیشیتا، که لکه له، خولیا،

همز ۱ اشتیاق، عطش، هوس، ولع

craw /kroʊ/ *noun*

1 چیکه لاندانه، سیکه توره، کوله زرگ، سیکلدانه

(هی بالنده یان میروو) 2 کرش، گه ده، عور

(گیانه وه ران) ۱ 1 چینه دان 2 معده

crawdad /'kroʊdɑd/ *noun*

1 crayfish ی ناوی شیرین ۱ کرو داد

crawfish /'kroʊfɪʃ/, *pl. same as* **crowfish** =

crayfish

crawl /kroʊl/ *noun*

1 خزیمان، خیشان، سنگه خیشکن،

له سه رچوک رویشتن، گاولکین 2 باسکه مه له،

مه له باسکه ۱ 1 خز، سینه خیز 2 کرا

crawler /'kroʊlə(r)/ *noun*

خوپریخه، خوشترین کهر ۱ دست به دستان

crawlers *noun*

به رگی یه کسره (بو منال) ۱ لباس سه می

crayfish /'kreɪfɪʃ/ *noun*, *pl. same as*

crayfishes

کولله ی ده ریایی، قر زالی درک دار **Astacus**

(نه ورویا)، **Cambarus** (نهری کای باکووری)، و

توخمه کانی تر ۱ خرچنگ خاردار

crayon /'kreɪɒn/ *noun*

1 پینووسی سه می یان مومی 2 پینووسی رهنگی

3 پینووسی گه چ، گه چی رهنگی ۱ 1 مداد سه می

2 مداد رنگی 3 کچ رنگی

crayonist *noun*

کرایونیست ۱ کرایونیست

craze /kreɪz/ *noun*

1 داب، باو 2 که فو کول، تین وگور، تین وتاو،

تاووتین 3 شیتی ۱ 1 مد 2 شور و شوق 3 دیوانگی

crazed /kreɪzd/ *adjective*

1 شیت، ده لوو 2 دین، رق هه ستاو، تووره،

سووره وه بوو 3 شیتانه: **a crazed look in his**

eyes 4 در زای، موودار، قه له شای ۱ 1 دیوانه

2 برآشته 3 دیوانه وار 4 ترکی دار

crazily /'kreɪzɪli/ *adverb*

شیتانه ۱ دیوانه وار

craziness /kreɪzɪnəs/ *noun*

شیتی، ده لووی ۱ دیوانگی، جنون

crazy /'kreɪzɪ/ *adjective* (crazier, craziest),

noun

adj 1 شیت، دهلو 2 سووره ووهو، تووره 3 کهر، نهقام، گهوجانه 4 سهوداسهر، مردووی، کوشته 5 سهیروسه مده *n* مرؤی شیت **adj** 1 دیوانه 2 برافروخته 3 احق، احقانه 4 هلاک 5 عجیب و غریب *n* آدم دیوانه

crazy bone = funny bone

crazy paving noun

بهردرپی ناپیک وینک ○ سنگ فرش نامظم

crazyweed = locoweed

C-reactive protein noun

جورئ پروتئینی نیو سیرومی خون له هیندن
دوخی نائاسایدا (وهک ناوسان inflammation و neoplasia) نوعی پروتئین

creak /kri:k/ noun, also creaking

(دهنگ) جیره جیره، جیره، خرچه، خرچه خرچ
○ جیره جیره

creakily /'kri:kli/ adverb

به جیره جیره ○ جیره جیرکان

creaky /'kri:ki/ adjective (creakier, creakiest)

1 جیرن، پرله جیره جیره، جیره جیراوی 2 کونه 3 لهق، شیرزه، لهرزوک، رووخهک: *a creaky economy* 1 جیره جیره 2 قدیمی 3 متزلزل

cream /kri:m/ noun, adjective

1 *n* سهرشیر، تویشکه، تویر(ال) سهرتوی،
قهیماخ: *strawberries and cream* 2 کریم
(دهم وچاو): *hand/moisturizing cream* 3

مهلهده، مهدهم 4 رهنگی سبی مهیلده زهره:
Do you have this blouse in cream? 5

ههلیزاده، سهرتوب، سهرگول، باشتین بهش:
the cream of American society 6 غورابی

تویشکه دار *adj* 1 تویشکه بی 2 سبی مهیلده
زهره، سبی واز، سیات، کریمی ○ 1 خامه 2

کرم، پماد 3 رنگ کرمی 4 زبده، بهترین قمت 5
بیسکویت کرم دار *adj* 1 خامه ای 2 کرم

cream cheese noun

به نیری تویشکه دار، په نیره تویشکه، دهلهمه ○
پنیر خامه ای

cream cracker noun

غورابی یا توشه تویشکه دار ○ بیسکویت خامه ای

creamcups noun

رووه کیکی سالیانه annual و له خیزانی poppy
[Platystemon californicus] ○ نوعی گیاه

creamer noun

(میزووی) تویشکه گر، دهزگی تویرگرتن ○
اسباب خامه گیری

creamery /'kri:ma:ri/ noun, pl. creameries

شیره مهنی فروشی، (کارگه) شیر مهنی ○
لبنیات فروشی، لبنیات سازی

cream of tartar noun

جورئ خوی کریستالی سبی $C_4H_5KO_6$.
ب.ت. له کردنی گهرده و له رهعه مهل هینانی
هیندن کازادا به کاردیتری ○ نوعی نمک

cream puff noun

1 جورئ کهیک که له هه ویری شیرینی
بفهلدرای پرسهرتوی دروست سووه 2
(نافهرمی) که سبکی لاوز یان به کارنه هاتوو،

wimp 1 نوعی کیک 2 آدم ضعیف یا بی عرضه
cream soda noun

جورئ خواردنه وهی نه رمی فانیل تام، گازی
کاربونیک carbonated تیایه ○ کرم سودا

cream tea noun

عه سروزه، نیواره نان ○ عصرانه

creamware noun

گلینه یایووش glazed به رهنگی سبی واز یان
کریمی خست ○ کرم وار

creamy /'kri:mi/ adjective

1 تویشکه ناسا، سهرشیر ناسا 2 نه رم 3 چهور 4
سبی ناسال زهره، سبی واش ○ 1 خامه ای،
خامه مانند 2 نرم 3 چرب 4 کرمی

creance /'kri:əns/ noun

به تیکی ناسک و درپ له لاقی بازی ده بهستن تا
له کانی فیرکردنا هه له نهی ○ کریسی

crease /kri:s/ noun

1 لوج، چرچ، چین، گنج، ناوه 2 چرچ ولوچی،
ژاکاوی (له پینتدا) 3 قهده، دهق، خست ○ 1

چروک 2 چین و چروک 3 تا

creasy /kri:s/ adjective

1 چرچاوی، لوجاوی، لوج، چرچ، گنجاوی،
چین دار، چرچ ولوچ، ژاکاو 2 دهقاوی، دهق دار،
دهقاوی 1 دارای چین و چروک 2 نادار

created adjective

ئافرتراو، نافهریده، دروست کراو، خولقاو،
مهخلووق ○ مخلوق

creatine /'kri:əti:n/ noun

(زنده کیمیا) گوشتین، کریستین، کریاتین: ماک
یان ماده ییکی نایترؤژین داری nitrogenous

کریستالی سبی $C_4H_9N_3O_2$. ب.ت. له
ماسوولکه ی بربره داراندا (به شینوهی

فوسفوکراتین phosphocreatine یان ئازاد)
هیه (گوشت + -ine) ○ کراتین، کریتین

creatine kinase noun

ههریهک له سبی isocnzyme ی ب.ت.
ماسوولکه ی دل myocardium و نیسکه به یکه ری

بربره داران ○ کراتین

creatine phosphate = phosphocreatine

creatineine /kri:'a:ni:n/ noun

(زنده کیمیا) کریاتینین، کراتینین، ناوینه ییکی
کریستالی سبی $C_4H_7N_3O$. ب.ت. له

ماسوولکه کان، خونی و میزدا هیه و له ریگی
میزه وه ده رده دری ○ کراتینین

creation /kri'eɪʃn/ *noun*

1 نافراندن، سازان، خولقاندن، نافهرینشت، دروست کردن، سازاندن، دروست‌بوون، یتکهانت، هیتاندی، چي کردن، یتکهنتان، ره‌خساندن: *the process of database creation* 2 مه‌خلووقات، نافهریده‌کان، دروس‌کراوه‌کان، جههان، جهان، گیتی، دنیا، بیون 3 داهنتان، تازه‌گه‌ری 4 به‌ره‌م‌هیتان 5 (the Creation) دروس‌بیونی جهان له لایه‌ن خوداوه (کتیبی بیروز) 6 جهان و هم‌مو شو شتاندی که تیایا ده‌ژین 1 آفریش، خلقت، ایجاد 2 کائنات، عالم، گیتی، جهان، هستی 3 ابداع، ابتکار 4 تولید 5 (the Creation) خلقت 6 عالم وجود

creational /kri'eɪʃnl/ *adjective*
سهریه دروست‌بیون، خولقینه‌رانه 1 آفریشی، وابسته به خلقت

creationism /kri'eɪʃnɪzəm/ *noun*
کریش‌باوه‌ری، سازان‌باوه‌ری (که‌ستی که بی‌وايه دنیا به ده‌ستی خوداوه خولقاوه و به‌و شیوه‌ش که کتیبی بیروز باسی ده‌کا) 1 آفریش‌گرایي

creationist /kri'eɪʃnɪst/ *noun, adjective*
n کریش‌باوه‌ری، سازان‌باوه‌ری کریش‌باوه‌رانه، سهریه یان یتوه‌ندی به سازان‌باوه‌ری‌به‌وه هه‌یه 1 آفریش‌گرا *adj* آفریش‌گرایانه

creation science *noun*

زانستی نافراندن یان نافهرینشت 1 علم آفریش
creative /kri'eɪtɪv/ *adjective, noun*
1 *adj* دروس‌کەر، دروست‌کەر، نافهرینەر، سازینەر، خولقینەر، یتکهنەر؛ دروست‌کەرانه، نافهرینەر، سازینەرانه، خولقینەرانه، یتکهنەرانه، سهریه نافراندن 2 داهنتەر، تازه‌گه‌ری، *the creative arts*: imaginative 1 *n* کامیکی داهینەر 2 مایه یان ماده یان بیروکه و نایدیای داهینەرانه *creatively* /kri'eɪtɪvli/ *adv* 1 *adv* آفریننده، آفریش‌گر، آفرینشی 2 خللاق، مدع 1 *n* آدم خللاق 2 کرینو

creative evolution *noun*
گه‌شه‌ه‌دندی خولقینه‌رانه یان یتکهنەرانه 1 سیر تکامل خالقه

creativity /kri'eɪtɪvəti/ *noun*
داهینەریتی، تازه‌گه‌ریتی، داهنتان؛ توانایی داهنتان یان نافراندن: *Creativity and originality are more important than technical skill* 1 ابتکار، خلایق

creator /kri'eɪtə(r)/ *noun*
1 نافهرینەر، خولقینەر، دروست‌کەر: *Walt Disney, the creator of Mickey Mouse* 2 (the Creator) خودا، کرده‌گار، کردگار 1 خالق 2 آفریدگار

creatorhood /kri'eɪtəhʊd/ *noun*

خولقینهری، نافهرینهری، کرده‌گاری، کردگاری 1 آفرینندگی

creatorship /kri'eɪtəʃɪp/ *noun, also -orhood*
خولقینهری، نافهرینهری، کرده‌گاری، کردگاری 1 آفرینندگی

creature /'kri:tʃə(r)/ *noun*

1 نافهریتراو، نافهریده، دروس‌کراو، خولقاو، مه‌خلووق 2 بیونه‌وهر، زینده‌وهر: *strange creatures from outer space* 3 گیاندار، گیانه‌وهر، گیان‌له‌بهر، جان‌وهر 4 بنیاده‌م، مروف، که‌س 5 نو‌کەر 1 آفریده 2 موجود 3 جانور 4 انسان 5 دست‌نشانده

creature comforts *noun, pl.*

پیداویستی‌یه‌کانی (سهره‌تایی) ژیان، که‌ره‌سه‌ی ئاسایش 1 مایحتاج

crèche /kreʃ/ *noun, also crib*
1 ناوه‌ندی چاودیری منالان، دایه‌نگه 2 پشان‌دانی دیمه‌ی وینه‌ی له‌دایک‌بیونی کریش 1 مهد‌کودک، پرورش‌گاه 2 کرچ

cred /kred/ = street cred

credal /kri:d(ə)/ *noun, also creedal*
باوه‌ری، بیروباوه‌ری، سهریه بیروباوه‌ری 1 اعتقادی، عقیدتی

credence /'kri:dns/ *noun*

1 باوه‌ری، بایه‌خ، پوینه، بیرو 2 میز یا قه‌سه‌ه‌ییکه چکوله، بۆ‌ه‌ل‌گرتنی شته‌کانی شتوی خواوه‌ندی، میزی نان و مە‌ی 1 اعتقاد، اعتبار 2 کردن

credentials /kra'denʃlɪz/ *noun, pl.*

1 لیوه‌ش‌اوه‌یی 2 باوه‌نامه 3 به‌ل‌گه‌نامه (باوه‌ری) 1 صلاحیت 2 اعتبارنامه 3 مدارک

credenza /kri'denza/ *noun*
جی‌کتیپ، قه‌ه‌زه‌ی کتیپ، دولایی کتیپ 1 قه‌ی کتاب

credibility /kredə'bɪləti/ *noun*

1 باوه‌رینکراوی، لئ‌رایینراوی، باوه‌ری، بایه‌خ 2 سهراستی، دروستی، راستی 1 قابلیت قبول، اعتبار 2 صداقت، صحت

credibility gap *noun*

جیاوازی نیوان قسه و کرده‌وه 1 فرق بین حرف و عمل

credible /'kredəbl/ *adjective*

1 باوه‌رینکراو، جینی‌به‌سند، لئ‌رایینراو، جینی‌باوه‌ری، جینی‌متانه، به‌بایه‌خ: *a credible account of an accident* 2 دروست، ژیرانه 1 قابل قبول، پذیرفتنی، معتبر 2 صادق، معقول

credibly /-əbli/ *adverb*

باوه‌رینکراوانه، به‌شیویه‌کی باوه‌رینکراو 1 به‌طور قابل قبول

credit /'kredit/ *noun*

1 باوهر، بایهخ 2 مؤلعت، ماوه، دهرفت، واده 3 سه‌رجه‌م نهو پارهی که‌وا له حسابی بانکی که‌سی دایه 4 قهرز 5 خاوه‌ن‌قهرز، قهرزده، ستونی خاوه‌ن‌قهرز، لای راست 6 لی‌رایبین، رایپرموون 7 شانازی 8 ئاپروو، ناوبانگ، برهوی، متمانه‌یی 9 پیاوه‌لوتن، په‌سن‌دان، ستایش 10 په‌سندکردن 11 مایه‌ی شانازی، جینگای سه‌ریه‌زی 12 یه‌که‌ی خویندن (له‌ کولتیز یان زانکو) 1 اعتبار 2 مهلت، مدت 3 موجودی 4 وام 5 بستانکار، ستون بستانکار 6 اعتماد، اطمنان 7 افتخار 8 شهرت، وجهه 9 تمجید 10 تأیید 11 مایه‌ی افتخار 12 واحد درسی

credibility /'kreditə'bɪləti/ *noun*

له‌په‌سن‌هاتوویی، اوهری، بایهخ، نیویه‌ده‌ره‌وه‌یی، ئاپروو، باوهر‌پیکراوی، برهوی، له‌په‌سند‌هاتوویی 1 قابلیت تحسین، اعتبار، شهرت، قابلیت قبول

creditable /'kreditəbl/ *adjective*

له‌په‌سن‌هاتو، جینی‌باوهر، جینی‌متمانه، به‌بایهخ، باوهر‌پیکراو، جینی‌په‌سند، *The Green Party won a creditable 16 per cent of the vote*

1 قابل تحسین، معتبر، قابل قبول
credibly /'kreditəbl/ *adverb*

به‌شویه‌یه‌کی باوهر‌پیکراو 1 به‌طور قابل قبول
credit account = account

credit bill *noun*

بیل یان به‌راتی باوهری 1 به‌رات اعتباری

credit card *noun*

کارتی باوهری، کارتێ کردیت، کردیت کارت 1 کارت اعتباری

credit note *noun*

نامه‌ی باوهری، نۆتی باوهری (کرین) 1 برگه‌ی اعتبار خرید

creditor /'kreditə(r)/ *noun*

خاوه‌ن‌قهرز، قهرزده‌ر 1 طلبکار

credit rating *noun*

هه‌له‌نگاندن یان نرخاندن باوهری، راده‌ی باوهری 1 ارزیابی اعتبار، درجه‌ی اعتبار

credits *noun, pl.*

تیتراژ، نیویشن(ه‌کان) ناوه‌کان 1 عناوین

credit side *noun*

1 لای خاوه‌ن‌قهرز، لای راست (له‌ حسابی بانکی) 2 باشی 1 ستون بستانکار 2 مزیت

credit squeeze *noun*

رامیاری کۆتروول (دیاری‌کردن) باوهری، سیاه‌تی مه‌هاری باوهری 1 سیاست کنترل اعتبار

credit-titles = credits**credit transaction** *noun*

سه‌ودای به‌قهرز یا قهرزی 1 معامله‌ی استهالی

credit transfer *noun*

راگوستن یا گوژانه‌وه‌ی باوهری 1 انتقال اعتبار

credit union *noun*

کۆمه‌له‌یتکی هه‌ره‌وه‌زی یان ده‌زگایی که‌ وام و قهرز به‌ سوودیکی که‌م ده‌دا به‌ نه‌ندامانی 1 کردیت یونین

credit-worthiness *noun*

جینی‌باوهری، جینی متمانه‌بوون، قهرزخۆشی، خوش‌حسابی، باوهر‌مندی 1 اعتبار

credit-worthy /'kreditwə:ði, US -wɜ:rði/ *adjective*

جینی‌باوهر، جینی متمانه، قهرزخۆش، خوش‌حساب، باوهر‌مەند 1 معتبر

credo /'kri:dəʊ, 'kreidəʊ, US -doo/ *noun, pl. credos*

ریاز، بیروباوهر، ئارمانج 1 مرام، مسلک

credulity /kri'dju:ləti, US -du:-/ *noun*

زووب‌باوهری، ساویلکه‌یی، دل‌سافی 1 خوش‌باوری، ساده‌لوحی

credulous /'kredjələs, US -dʒə-/ *adjective*

زووب‌باوهر، خوش‌باوهر، ساویلکه، ساده، بی‌گەرد، بی‌گرێ، بی‌فێل‌وفه‌ره‌ج (credulousness) 1 خوش‌باور، ساده‌لوح /'kredjələsnəs, US -dʒə-/ *n*

ساده‌لوح

credulously /'kredjələsli, US -dʒə-/ *adverb*

ساویلکانه، له‌ رووی ساده‌یی‌یه‌وه، ساده 1 ساده‌لوحانه، از روی زودباوری

Cree /kri:/ *noun, pl. same or Crees*

1 نه‌ندامی گه‌لێکی سوورینست، له‌ ناوه‌ندی که‌ نه‌دا ده‌زین 2 زمانی Algonquian له‌وه‌ گه‌له‌ (بشه‌ره‌ت: کورت‌ه‌ی Gristinaux ئالگوئوکیایی) 1 کری

creed /kri:d/ *noun*

ریاز، بیروباوهر، باوهر، ده‌زگا یان سیستمی باوهری دینی، کۆمه‌له‌ باوهریکی بنه‌ره‌تی، ئارمانج: *What is his political creed?* 1 کیش، آیین، اعتقاد، عقیده

creedal = credal**creedless** *adjective*

بی‌باوهر 1 بی‌عقیده

creek /kri:k/ *noun*

1 لاکه‌نداو، چۆمه‌له، شه‌تاو، گیلار، زی 2 زه‌لکاو، زۆنگاو 3 که‌نداوێ چکۆلانه 4 به‌له‌ زه‌مینگی که‌ نیوان ته‌په‌ و کینودا 5 ریگای پنچه‌لاوینج 1 خور، شاخابه، نه‌ر 2 مرداب 3 خلیج کوچک 4 کریک 5 راه‌پریچ‌وخم

Creek /kri:k/ *noun, pl. same or Creeks*

1 نه‌ندامی کۆنفیدراسی گه‌لانی سوورینستی باشووری رۆژه‌لاتی ئه‌مریکا له‌ سه‌ده‌کانی 16 تا 19 دا 2 زمانانی Muskogean ی نه‌و گه‌لانه‌ کریک

creel /kri:l/ *noun*

1 قرتاله‌ی ماسی (تیاهه‌لگرتن)، سه‌به‌ته‌ماسی 2

توری راوه ماسی 3 میله یی به چهند شیشوه بو
راگرتی ماسووله یان خلوکه bobbin له
دهزگای رستن دا spinning machine 3 قولاپ،
جوارچینوی قولاپ 1 سید ماهی 2 و 3 کرپل

creep /kri:p/ *noun*

1 کەستیکی سووک و چروک: *He's a nasty little creep!*
2 خشکان، خشان، خزانی روویی
3 خزەخۆل، خۆلەخزکە، خۆلەخزە (له داوینی
کێشوه بهرەو خوارێ دهخزێ) 4 بیره ویر،
میرووله (کردنی لهش) 1 آدم پست و فرمایه 2
خزش 3 لغزش 4 خاک لیز 5 مورمور

creepage /kri:pidz/ *noun*

1 خشان، خشکان، خزان، خزان 2 پشکەوتی
به‌ره‌به‌ره 1 خزش 2 بيشرفت تدریجی

creeper /'kri:pə(r)/ *noun*

رووه‌کی بیا‌ه‌ل‌چوو، گیاه‌ل‌چوو یان خشوک
1 گیاه رونده

creeping /'kri:pm/ *adjective*

1 خشوک 2 به‌ره‌به‌ره، کەم‌کەم، پله‌پله: *a period of -g inflation*
خزنده 2 تدریجی
creeping eruption *noun*

هەل‌زەبانی خشوک: هێلێکی سوور له زیكەیی
سەریست، ب.ت. له‌به‌ر لارفا و کرمۆکە (ووک
hookworm) که وەک مەخ‌خۆری ده‌چینه زیر
پێستی مرقه‌فهوه 1 کرپینگ اراپش

creeping Jenny *noun*

جۆری رووه‌کی خشوکی تهره‌ونه، گه‌لاخه‌ و
گول‌زه‌رد، له شوینی شی‌دار یان تهره‌ده‌رووی
[*Lysimachia nummularia*] 1 نوعی گیاه

creeps *noun*, give someone the creeps

مووبزبوونه‌وه، قرزبوونه‌وهی نووک 1
سیخ‌شدگی مو

creepy /'kri:pi/ *adjective* (creepier, creepiest)

1 ترسناک، ترسێنەر، تۆقێنەر: *a creepy horror story*
2 سیر، سه‌مه‌ره، باوه‌رینه‌کراو: *What a creepy coincidence*
ویرینه‌ر *cepiy /'kri:pili/ adv*: ترسێنه‌رانه،
ترسناکانه: *piness /'kri:pinas/ n*: ترسناکی،
تۆقێنه‌ری 1 وحشتاک 2 عجیب و غریب 3
مورمورآور

creepy-crawly /'kri:pi 'kro:li/ *adjective*, *noun* (pl. creepy-crawler)

adj ترسناک، هه‌روه‌ها *n* جوجو، ده‌عیا
(میروو، کرم و هتد) 1 وحشتاک *n* کرپیی
کراولی

creese = kris

cremains /kri'meinz/ *noun*, pl.

خۆله‌میشی مردوو یان ته‌رمی مردوو 1
خاکستر اجساد مردگان

cremaster /kri'mastə/ *noun*

1 (میرووناسی) نووکیکی قولاپ ناسای قوزاخه‌ی
به‌پووله butterfly pupa 2 (تویکاری)
ماسوولکەیی spermatic cord 1 کریماستر

cremation /kra'meiʃn/ *noun*

سووتاندن، ئاو‌رتیه‌ردان (ته‌رم) مرده‌سووتینی،
مرده‌سووتان (*n*: cremator: سووتینه‌ر) 1
مرده‌سوزان

crematorium /kremo'to:riəm/ *noun*, also
crematory /'kremo(ə)ri/, pl. crematoria or
crematoriums

کوورە‌ی له‌ش سووتاندن، ئاگرخانه، خانووبه‌ره
یان شوینی سووتاندنی (ته‌رمی) مردوو،
سووتانگە‌ی ته‌رمی مردوو 1 مرده‌سوزگاه

crematory /'kremo(ə)ri/ *adjective*, *noun*
= (pl. crematories) *n* cremation سهره
North American term for crematorium
1 کریماتوری

crème de cas'sis /krem də ka'sis/ =
cassis

crème de la crème /krem də la: 'krem,
French krem də la krem/ *noun*

(کەس یان شتی) باش‌ترین، سه‌رتۆپ، سه‌رتل،
هەل‌بۆارده: *This school takes only the crème de la crème*
1 (آدم یا چیزی) به‌ترین،
نخیه‌ترین، سرامد

crème de menthe /krem də 'mɒnθ, US
'menθ/ *noun*

لیکۆری نه‌عنا یان جاتره (به‌مه‌رت: فه‌ره‌نسی
"cream of mint") 1 لیکور مینا

crenate /'kri:neit/ *adjective*, also crenated

(رووه‌ک‌ناسی و گیانه‌وه‌ناسی) دانه‌دانه،
قه‌لبه‌دار، گرنج‌گرنج، برکه‌برکه، کۆنگره‌دار،
داب‌ر‌داب‌ر: *a crenate leaf* 1 منن، کنگره‌دار

crenation /kri:'neiʃn/ *noun*

دانه‌داری، دانه‌دانه‌یی، گرنج‌گرنجی، برکه‌برکه،
کۆنگره 1 تسن، کنگره

crenel /'krenl/ *noun*, also crenelle
/kra'nel/

کونه‌شووره، کون، تیرگه، کولانکه 1 مزغل

crenellated *adjective*

شووره‌دار 1 مجهز به برج و بارو

crenulation *noun*

1 دانه‌داری، گرنج‌گرنج‌بوون، داب‌ر‌داب‌ر‌بوون،
برکه‌برکه‌یی (بوون) 2 (crenulations) کۆنگره،
کۆنگره، شووره، قه‌لبه، برکه‌دیوار 1 تسن،
کنگه‌داربوون 2 (در جمع) کنگره، برج و بارو

creodont /kri:adɒnt/ *noun*

د(د)ان گوشت، دان‌گوشتینه: گیانه‌وه‌ریکی
گوشت‌خوری بووه‌ردی fossil سه‌ره‌تا(کان‌یی)
سه‌رده‌می Tertiary، گوشت‌خۆره‌کانی ئیستا له
ره‌جه‌له‌کی نه‌ون (به‌مه‌رت: له Creodonta

لاتینی نوئ (تاوی دهستهین order) بنه‌ره‌ت: له یونسانی *kreas* "گوشت" + *odont-* *odous* "دندان" ○ کریودونت

Creole /'kri:əʊl/, US -ou/ *noun, adjective*, also *creole*

n 1 زمانی کریۆل 2 به‌ره‌چه‌له‌ک ئه‌وروپایی له هیندی روژاوا یان ئه‌مریکای سپاییایی دا 3 دووره‌گه‌ی ئه‌فریقای-ئه‌وروپایی 4 کریۆل‌زمان *adj* سه‌ربه‌ کریۆل ○ 1 زبان کریۆل 2 کریۆل 3 دورگه‌ی افریقای-اروپایی 4 کریۆل‌زمان *adj* وابسته به کریۆل

creolization /kri:ə(u)lɪ'zeɪʃ(ə)n/ *noun*

وه‌گه‌تران یۆ کریۆلی ○ ترجمه به کریۆلی

Creon *noun*

کریۆن: پادشای ئه‌فسانه‌یی تیب یان تییبس Thebes, برای زوکاستا Jocasta و جی‌نشین ئودیوس ئودیپ Oedipus ○ کرۆن, کریۆن

creosol /'kri:əsɒl/ *noun*

(کیمیا) کریۆسۆل: شله‌ییکی بی‌ره‌نگ که پیکه‌نه‌ری سه‌ره‌کی کریۆسۆتی قیری داره wood tar ○ کریۆسۆل

creosote /'kri:əsəʊt/, US -səʊt/ *noun*

1 رۆنه‌خه‌لووز 2 رۆنی قه‌تران, جه‌وه‌ری قیر 3 creosote bush = 1 کرزۆت 2 جوهر قیر *noun* **creosote bush**

جوړی ده‌وه‌نی ئاسایی هی ناوچه‌ی بارانه‌کانی میکسیک و روژاوا‌ی ئه‌مریکا [*Larrea tridentata*] نوعی درختچه

crepe /'kreɪp/ *noun*, also *crape*

1 کریپ (پارچه) 2 کریپ (جوړی جیر زۆتر بنه‌که‌وشی لڼ‌دروس‌ده‌گن) 3 به‌رگی ماته‌م ○ 1 کرب (پارچه) 2 کرب 3 لباس عزا

crepe de China /də 'ʃi:n/ *noun*

کریپی چینیی ○ کرب‌دوشین

crepe myrtle = *crape myrtle*

crepe paper *noun*

کاغزی چرچ یان لوجاوی, کاغزی جیری ○ کاغذ چروک

crepe rubber *noun*

کریپ (= جوړی جیر زۆتر بنه‌که‌وشی لڼ‌دروس‌ده‌گن) ○ کرب

crepitant /'kreɪpənt/ *adjective*

شریخن, شریختنه‌ر, قه‌رچ, تقه‌تقه‌کەر, قه‌رچینه‌ر, شه‌قه‌شه‌قه, شه‌قه‌شه‌قه‌کەر ○ ترق‌وتوروک‌کننده

crepitation /kreɪ'peɪʃn/ *noun*

شریخه‌شریخ, قه‌رچ‌قه‌رچ, تقه‌تقه‌ق, قه‌رچ‌وه‌وهر, شه‌قه‌شه‌قه, شه‌قه‌وه‌وهر ○ ترق‌وتوروک

crepitus /'kreɪpɪtəs/ *noun*

(پزشکی) کرته, خه‌ر, خه‌مه, شه‌قه ○ کریپتوس **crêpon** /'kreɪpən/ *noun*

کوتانی له شیوه‌ی کریپ ○ کریپون

crept /kreɪpt/ = past and past participle of *creep*

crepuscle /kri'paskl/ *noun*, also *crepuscule*
به‌ره‌به‌یانی, که‌ره‌به‌یانی, مه‌لابانگدان, کازوکووزی به‌یانی, کازیوه, مه‌وه‌لی رۆژی, تاریک‌و‌روون, بوولیله, تاریکان, نارۆشن (بو هه‌ردووکیان) دره‌نگان, زه‌رده‌یه‌ر ○ فلق, شفق *adjective* **crepuscular** /kri'paskjələ(r)/

به‌ره‌به‌یانی, تاریک‌و‌روونی, که‌ره‌به‌یانی, بوولیله‌یی, شه‌وه‌کی, تاریکان, زه‌رده‌یه‌ر, نارۆشنی: *-sular light* ○ بامدادان, شامگاهان

crescendo /kri'fendəʊ/, US -dəʊ/ *adjective, noun*

adj, adv (موسیق) رووله‌سه‌ر, رووه‌سه‌ر (ناستی ده‌نگ) *n* (crescendi /-di/ زۆریوونی به‌ره‌به‌ریه‌ی ○ *adj, adv* اوچ‌گیرنده *n* افزایش تدریجی

crescent /'kresnt/, US 'krezn/ *noun, adjective*

1 مانگی په‌کشوه‌ه, نوئ‌مانگ, هه‌یفک, مانگیله, داسی مانگ 2 (شه‌قام یان ریزه‌مالن) نیوبازنه, ده‌مه‌داسی, که‌وانه‌یی 3 (the Crescent) درووشم یان نیشانه‌ی ده‌وله‌نی عوسمانی *adj* 1 مانگیله‌یی 2 رووله‌په‌ره, گه‌وره‌بوو, رووله‌زۆری, په‌ره‌سه‌ندوو, increasing ○ 1 *n* 1 هلال 2 نیم‌فلکه 3 علامت دول عثمانی *adj* 1 هلالی 2 افزاینده, رو به‌رشد **the Crescent** /'kresnt/, US 'krezn/ *noun*

هیمایان نیشانه‌ی ئیسلام ○ نماد اسلام **crescive** /'kresiv/ *adjective*

گه‌شنده, رووله‌گه‌شه, گه‌وره‌وه‌بوو, رووله‌زۆری, په‌ره‌ئه‌ستین *adv* /'kresivli/ (crescively) ○ نامی, بزرگ‌شونده, زیادشونده

cresol /'kri:ɒl/ *noun*

(کیمیا) کریسۆل (شله یان رۆنی که له قه‌تران ده‌گیرئ) ○ کریسۆل

cress /kres/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) ته‌ره‌تیزه, ته‌ره‌توره, ته‌ره‌توله, توووک, کووژه‌له, تووژه‌له [*Barbarea*] توخمه‌کانی ترا ○ شامی, ته‌ره‌تیزک, بولاغ‌اونی

cresset /'kresɪt/ *noun*

(میزوویی) چرا, مه‌شه‌خل, قه‌ندیل ○ قه‌ندیل **Cressida** *noun*

کریسیدا: ژنیکی تروجانی (یا ترویی) که به‌پینی ئه‌فسانه‌کانی سه‌ده‌کانی ئیوه‌راست سه‌باره‌ت به‌ گراوه‌که‌ی Troilus بی‌وه‌فایی ده‌کا ○ کریسیدا

crest /krest/ *noun*

1 کاکۆل, پۆینه, پۆپ, تاج, کلاوه, پۆیکه, پۆنه‌لاک, پۆیه 2 به‌رکلاو, جوقه 3 یال 4 سووک, سه‌رنووچکه, سه‌ره‌که‌ل, دوند, ده‌هار,

تەوق، كەت، تروپىك، لوتىكە 5 نىشانە، ئارم، مۆر، دروشم 6 رىز، ھىل 7 (توپكارى) تىفە، قىتكە يان دەرىزىي سەر ئىسك 1 كاكىل 2 جە 3 پال 4 قەلە، نوک، اوج 5 آرم 6 ردىف، خط 7 كرت

crested /'krestɪd/ *adjective*

1 پۇن، كاكولدار، پۇيەدار، تاجدار، پۇيە: - a *crested bird* 2 نىشاندار، دروشماي، نىشاندار: *crested notepaper* 1 كاكولدار 2 داراي آرم

crested wheatgrass *noun*

گياينكى تفاق، رەسەنى ئوراسيا [*Agropyron cristatum*] نوعى گياه

crested wren *noun*

(بالندەناسى) موته ۋ كرىتىد ورن

crestfallen /'krestfɔ:lən/ *adjective*

دلدار، وەرەز، جاپز، نارەحت، عاجز، بىزار، دلەنگ، لىوبەبار، خەمبار *crestfallenly adv* (crestfallenness *n*) مايوس، دىغ، پكر، افسردە *crestfish noun, pl. same of crestfishes*

ماسىيە پۇيە [*Lophotus lacepedei*] نوعى ماهى

cresting *noun*

نەخش يان رازاندەنەوى پۇيەنى يان تاجى ۋ اذىن كاكلى

cresyl /'kri:sail, US -sil/ *noun*

(كىميا، وەك ئاۋەلئەۋ) كرىسىل ۋ كرىسىل *cresylic adjective*

كرىسولى ۋ كرىسولى *cretaceous* /kri'teɪʃəs/ *adjective*

قلى، كلى، ئاھەكى، سەرىبە كلى، كلىئاسا، قلىئاسا ۋ ايسە بە اھەك، اھەك، اھەكمانند

Cretaceous /kri'teɪʃəs/ *adjective*

(زەۋىناسى) كرىتتەشنى، گەچىنە، كرىتاسە (ئامازە دەگا يان سەرىبە دوايىن سەردەم لە سەردەمانى *Mesozoic era* (تېۋان زوراسىك *Jurassic* و تېزىشپارى *Tertiary*، دەۋرەبەرى 146 تا 65 مىليون سال لەۋەنىش)، سەروپەندى كە يەكەمىن روۋەك و گىاي گولدەرەكەر دەرەكەۋىن و لە كوتايىدا داپناسۇرەكان، ammonite لەكان، و زور جۇرى ترى زىندەۋەر و ئورگانىزمەكان تىپاچوون (بىنەۋەت) لە *cretaceous* لاتىنەۋە (تەۋىش لە *creta* گەچ chalk) (ous +) كرىتاسە

cretaceous period *noun*

(زەۋىناسى) سەردەمى كرىتاسە يان گەچىنە ۋ دەۋرى كرىتاسە

cretaceous system *noun*

(زەۋىناسى) رېكخستەى كرىتاسە يان گەچىنە ۋ نظام كرىتاسە

Cretan /'kri:tən/ *noun, adjective*

دائىشتوۋ يان رەسەنى دۈرگەى يۇنانى *n*

adj سەرىبە كرىت ياكەلەكەكەى، كرىتى ۋ كرىتى *cretin* /'kretɪn, US 'kri:tɪn/ *noun*

1 كىرىتىن، كورتەبالا، گىرگىن (لەكەل دواكەۋوتوۋى) 2 (ناۋەرىمى) كەر، گەۋج: *Why did you do that, you -n?* 1 كرىتىن 2 احمق *cretinism noun*

كرىتىنىزم، كورتەبالايى، گىرگى، بالابىتى ۋ كرىتىنىسم

cretinous /'kretɪnəs, US 'kri:tɪnəs/ *adjective*

(ناۋەرىمى) كەر، گەۋج ۋ احمق *cretonne* /kre'ton, US 'kretən/ *noun*

كرىتان، كەتانى ئەستور، پارچەى پەردەى ۋ كرىتون

Creutzfeldt-Jakob disease

/kroɪtsfelt'jakob/ *noun*, also (CJD)

سىجىنىدى (= نەخۋىشپىن كە توۋشى مىشك دەپى و دەپىتەۋى نەمانى كۋىترول و ھۋش و چەستە و لە نەنجامدا مردن: بىنەۋەت: لە ناۋى دەمارناسى ئەلمانى *H. G. Creutzfeldt Jakob* مەرگ 1931) سىجىدى

crevasse /krə'væs/ *noun*

1 كەلەن يان كەلبەرى قوۋل، قوۋلەكەلەن، قوۋلەقەلەش 2 سەۋلەكەلەن، قەلەشەسەۋل، كەلەنەسەۋل، كەلەنى سەۋل (لە *crevice* فەردەنىسى كۋن، بىروانە *crevice*) ۋ 1 شكاف عميق 2 شكاف بىخى

crevice /'kreɪvɪs/ *noun*

كەلەن، كەلبەر، كەلشى، قلىش، درز، زەنگ ۋ شكاف، ترك

crew /kru:/ *noun*

1 كاركەران، دەستەى كاركەران (فروكەۋانى و كەشتىيەۋانى) 2 كۋەملە، دەستە، گروپ، تىپ 3 دارودەستە ۋ 1 خدەم 2 تىپ، گروە 3 باند

crew = past of crow

crew cut *noun*

سەرى تاشراۋ، موۋيا قۇزى كورتەۋەۋو (شېۋازى بۇ پىۋان) ۋ مۋى كوتە

crewel /'kru:əl/ *noun*

بەن يان رىس بۇ قولاۋچى، بەنى مىلچىنى ۋ نىخ قلاۋدۋى

crewman /'kru:mən/ *noun, pl. crewmen*

ئەندامى كاركەران ب.ت. پىۋا (كەشتى يان فروكە) ۋ عضو خدەم

crew neck *noun*

ملىۋان خىر، يەخەى خىر (بۇلۇقىر يان بىلوۋزى خورى) ۋ يەقى گرد

crew-necked *adjective*

ملىۋان خىر، يەخەخىر ۋ داراي يەقى گرد

crib /kri:/ *noun*, also *cribbage*

1 ئاخوپ، ئافر (*manger*) 2 كۋخە 3 سەۋەتە،

زهميله، قرتاله، تولينه 4 عه‌ماری خوئی و ده‌غل (ودان) 5 (تاقی‌کاری) گزی‌کاری، گزه‌نی 6 به‌ره‌م‌دزی، دزی و ویره‌یسی، plagiarism: ورده‌دزی، خویره‌دزی، ده‌له‌دزی، سیرمه‌دزی 7 ته‌خت (خه‌وی) من‌دال 8 مو‌دیلی دیمه‌نی له‌دایک‌بوونی مه‌سیح، که له کریسمه‌س‌دا له مالان یان کلیسه‌کان‌دا داده‌نری 9 = کورته ی 10 cribbage پیره لادانراو یان فریدراوه‌کان 11 (هه‌روه‌ها cribwork) چوارچینه‌یی قورسی له ته‌خته که بو فونداسیون و بنه‌ره‌ته‌کان به‌کار دینری 12 به‌ره‌ست یان به‌نداویکی چومی بو که مه‌کردنه‌وی رویینی ناو یان شوینی هه‌ل‌گرته‌وی کوته‌ره سواراوه‌کان (نه‌لمانی بنه‌ره‌ت) 1 آخر 2 کلبه 3 سید 4 کریب 5 تقلب 6 سرقت ادبی؛ ده‌له‌دزی 7 تخت‌خواب کودک 8, 9, 10, 11 و 12 کریب

cribbage /'kribɪdʒ/ *noun*

کریباز (= جوړی په‌رنی دوو که‌سه، هه‌ریه‌ک 6 به‌ره‌له‌ده‌گرن) کریباز

cribbing *noun*

1 ماکی سازکردنی crib 2 (هه‌روه‌ها crib-biting) جوړی به‌دخوویی هیندی نه‌سپ که قه‌ب له شتی ره‌ق ده‌گرئ (وه‌ک دار له تمویل) کریبینگ

crib death = cot death

cribellate *adjective*

بیزنگیله‌دار، خاوه‌ن بیزنگیله ډارای کریلوم **cribellum** /kri:'beləm/ *noun, pl. cribella* /-lə/

(گیانه‌وه‌رناسی، له هیندی جالجالوو‌ده‌دا) بیزنگیله (بنه‌ره‌ت: له لاتینی late مه‌وه، چکوتل‌تراوی **cribrum** "بیزنگ" کریلوم ډ کریلوم **cribo** /kri:'bəʊ, US 'kraɪbəʊ/ = indigo snake

cribriform /'kribrɪfɔ:m/ *adjective, also cribrous*

(توپکاری) بیزنگ‌ناسا، دانیژراو، کون‌کون، بیزنگی ډ سوراخ‌سوراخ

cricket *noun*

هه‌ر کرتینه‌ریکی خیزانی Cricetidae که hamster, gerbil, vole و شه‌کانی جهایی نوی، lemming و vole کان ده‌گریه‌وه ډ کریبید **crick** /krik/ *noun*

داگیران، گیران، کولنج، به‌گیروستان، مینشه (شان و مل و پشت) ډ گرفتگی

cricket /'krikɪt/ *noun*

(یاری) کریکیت، جوړی گوین ډ کریبک

cricket /'krikɪt/ *noun*

1 سیرک، چرچرو، چرچرکه، روولک [خیزان Gryllidae: زور جوړن] 2 بو‌ناوی شه‌و میروونه‌ی تر به‌کار دینری که پینه‌ندی‌یان به‌و

خیزانه‌وه هه‌یه، ب.ن. bush cricket ډ جیرجیرک

cricketer /'krikɪtə(r)/ *noun*

کریکیت‌زان، یاریزانی کریکیت، کریکیت‌باز ډ بازیکن کریک

cricketing /'krikɪtɪŋ/ *noun*

کریکیتین، کریکیت‌کردن، کریکیت‌بازی ډ کریک‌بازی

cricoid /'kraɪkɔɪd/ *noun, also cricoid cartilage*

(توپکاری) کرۆزه‌ی بازنه‌ناسای قورگ ډ حلقوی **cri de cœur** /,kri: də 'kœr, French kri də kœr/ *noun*

1 داخوازی یان سکالای به‌سۆزه‌وه 2 کول (یان کلبه‌ی گریان، گریان له دل‌مه (له فه‌ره‌نسه‌وه "cry from the heart") ډ کری دوکور

cried = past and past participle of cry

crier /'kraɪə(r)/ = town crier

crikey /'kraɪki/ *interjection*

(بریتانیا و ناهه‌رمی) ته‌ج، پیاج، ماشه‌للا (جوان‌ده‌ربری Christ) ډ عجب

crim = criminal

crime /kraɪm/ *noun, adjective*

1 n تاوان 2 گونا‌ه سوچ، هه‌له، جه‌وتی، شاشی *adj* تاوانی، تاوان‌کارانه، تاوان‌کاری‌یانه ډ 1 n جرم 2 گناه، خطا، اشتباه *adj* جنایی

Crimean /kraɪ'mi:ən/ *adjective*

کریمه‌ئی، سه‌ریه Crimea، نیمچه‌دورگه‌ییکی نوکرین، نتوان ده‌ریای نازوف Azov و ده‌ریای ره‌ش ډ کریمه‌ای

crime fiction *noun*

داستان یان زانسته‌جیروکی تاوان‌کاری‌یانه ډ داستان جنایی

crime wave *noun*

شه‌پول یان لیشاوی تاوان‌کاری ډ موج جنایت **criminal** /'krɪmɪnəl/ *noun, adjective*

1 n تاوان‌کار، گونا‌ه‌کار، خرابه‌کار، خه‌تابار 2 هه‌له‌ی نا‌کاری، کرده‌وه‌ی دزی نا‌کار 1 *adj* پیچه‌وانه‌ی نا‌کار یان قانون، شه‌راموی، ناره‌وا

2 تاوان‌کاری‌یانه، سزایی (criminally *adv*: تاوان‌کارانه، گونا‌ه‌کارانه)

1 n مجرم، بره‌کار، جنایت‌کار 2 خطای اخلاقی *adj* 1 حلاق اخلاق یا قانون 2 کیفری، جزایی، جنایی

criminal code *noun*

فانوونی سزا یان تاوان‌کاری‌یانه ډ قانون کیفری

criminal conversation *noun*

(ماف) زینا(کاری) ډ زنا

criminal court *noun*

دادگای تاوان‌کاری‌یانه یان تاوان‌کاری ډ دادگاه کیفری

2 government's latest economic crisis
The fever: تاگی، نه خوش، یا به ختای، توندای

به تهورک بوون؟ تبلور
crisallized adjective
 بلووری، بلووروی، کریستالی، کریستالیزه،
 تهورکاو؟ متلور

crisp¹ /krisp/ adjective (crisper, crispest)
 1 چین دار، نوتو کراو، قه دکراو، دهق دراو: *a crisp white shirt* 2 ناسک، قرب، قرج، تور،
 وشک 3 برژاو 4 تازه، تهر و تازه (میوه و سهوزه)
 5 کورته 6 سارد و وشک (هوا): *a crisp winter morning* 7 برا، شینگیر، به برشت، پتمو،
 به کلای کهرهوه 8 (قز) فر، لوول 9 (وتنه یان
 بلان) شق، روون، دیار، ناشکرا 1 انوکشیده
 2 ترد، خشک 3 برشته 4 تازه 5 مختصر 6 سرد و
 خشک 7 قاطع، محکم 8 فرفری 9 واضح، آشکار
crisp² /krisp/ noun

کریسپ، قاشه په تاته‌ی سووره‌وه کراو ○ چیسپ
crispated adjective
 چین چین، چرج ولوج، چرج، لوج، لوول ○
 چین دار، متجمد

crispation /kris'peɪʃn/ noun
 چرج ولوجی، چالی وچولی، پینجاوینچی، خوز،
 بوت، پینج، قهف، چرجی، لوجی، قرجولی، کرزی،
 هلقرچان، کرژیون، لوولی، نجمد، انقباض
crispbread noun
 جوری توشه‌ی تور له چهودان یان گهم ○
 نوعی بیسکویت

crisply /krispli/ adverb
 1 به شینویه‌کی برا یان به کلای کهرهوه 2 به
 شینویه‌کی کورت: *crisply fried potatoes*
 1 به طور قاطع 2 به طور موجز

crispness /'krispnəs/ noun
 1 تهر، سهرما 2 کورتی، پوختی 3 وشکی،
 ناسکی، قری، قرجی، تورتی: *The salad had lost its crispness* 1 سوز 2 اختصار 3 تردی

crispy /'krispi/ = crisp
crisscross¹ /'kris kros, US kros:/
adjective, adverb, noun

adj یه‌کتربر، هاویر، چه‌پوراستی، خاج‌واری،
 یه‌کبر: *a crisscross pattern* به‌شینویه‌کی
 یه‌کتربر، هاویرانه *n* هیله چه‌پوراست یان
 یه‌کتربره‌کان، نه‌خشی چه‌پوراستی: *a crisscross of streets* *adv* به‌طور متقاطع، طرح متقاطع
crisscross² /'kris kros, US kros:/ noun
 توب ○ شبکه

crista /'kristə/ noun, pl. cristae /-ti:/
 (گیانده‌رناسی، توپکاری) بویه، کریستا
 (بهره‌ت: له لاتینه‌وه به واتای *plume, tuft*,
 crest) ○ کاکل، کریستا

cristate = crested
cristallization noun
 بوونه کریستال، بلووران، ته‌ورکان؟

critic /'kritik/ noun
 1 ره‌خنه‌گر، ره‌لشن‌نگین، ره‌خنه‌ساز: *a music/theatre/literary, etc. critic* 2 به‌ئیراد،
 عه‌پ‌گر، والاگر (بهره‌ت: له *criticus* لاتین، له
kritikos یونانی یه‌وه، له *kritēs* "داد‌گهریک"
 1 متقد 2 خرده‌گیر
critical /'kritikl/ adjective
 1 ره‌خنه‌یی‌یانه، ره‌خنه‌گرانه: *a critical comment/report*
 2 *always very critical* 2 گرنک، دیاری‌کهر،
 به‌یارده‌ر: *a critical factor in the election* 3 *campaign*
 3 مه‌ترسی‌دار، قه‌یراناوی، ته‌نگزه‌یی،
 سخت، شیرزه، شلوق: *a critical moment in One of the victims of the fire remains in a critical condition*
 4 به‌ئیراد، ورده‌گر، عه‌پ‌دوزه‌وه، ره‌خنه‌گرانه،
 سه‌ربه ره‌خنه‌گر 5 لپوه‌شاو بؤ ره‌خنه 1
 انتقادی 2 مهم، حیاتی 3 بحرانی، خطرناک 4
 خرده‌گیر، متقدانه 5 دارای صلاحیت انتقاد

critical angle noun
 (رووناکی ناسی) گوشه‌ی قه‌یراناوی ○ زاویه‌ی
 بحرانی

critically /-ikli/ adverb
 1 ره‌خنه‌گرانه، له رووی ره‌خنه‌وه: *She spoke critically of her father* 2 به‌شینویه‌کی قه‌یراناوی
 یان شیرزه 1 نقادانه 2 به‌طور وخیم

critical mass noun
 (فیزیک) بارسته‌ی قه‌یراناوی ○ جرم بحرانی

critical path analysis noun
 (تابووری) دیاری کردنی باش‌ترین یان خیرترین

ریگا ○ تعیین بهترین یا سریع‌ترین مسیر
critical point noun

خالی قهیراناوی ○ نقطه‌ی بحرانی
critical pressure noun

(کیمیا) پالیه‌پستو یان گوشاری قهیراناوی ○
فشار بحرانی

critical state noun

(کیمیا) دۆخ یا باری قهیراناوی ○ حالت بحرانی
critical temperature noun

تیمیراجتری قهیراناوی ○ دمای بحرانی
criticism /'kritisizəm/ noun

1 ره‌خنه، هه‌لسه‌نگاندن، ره‌خنه‌گری،
ره‌خنه‌سازی 2 تیپینی یان وتاری ره‌خنه‌گرانه
○ 1 نقد، انتقاد 2 ملاحظه یا مقاله‌ی انتقادی

criticizable adjective

ره‌خنه‌هه‌لگر، له‌ره‌خنه‌هاتوو ○ انتقادپذیر
criticizer noun

ره‌خنه‌گر ○ متقد

critique /kri:'ti:k/ noun

1 ره‌خنه، شه‌ن‌وکه‌و: a feminist critique of
Freud's theories 2 شه‌کردنه‌وی ره‌خنه‌گرانه
3 ره‌خنه‌وتار، وتاری ره‌خنه‌یی ○ 1 نقد 2
تحلیل انتقادی 3 مقاله‌ی انتقادی

critter /'kri:tə(r)/ noun

بوونه‌وهر، زینده‌وهر (گۆپاری creator):
wild critters ○ موجود

croak /krəʊk, US krouk/ noun

1 ده‌نگی خویندنی بۆق، قیره‌قیر، قیره‌ف، واقه‌واق
2 قاره‌قار، قیره‌قیر، قاروقیر (قالاو) 3 خه‌نخه‌ن،
سیخه‌سیخ، گر‌خه‌لرخ (مرو) ○ 1 غورغور
(قورباغه) 2 قارقار (کلاغ) 3 خه‌نخه‌ن

Croatian /kraʊ'eɪʃ(ə)n/ noun, adjective,
also Croat

1 n خه‌لک یا ره‌سه‌نی Croatia 2 زمانی
سلافی باشووری کرواته‌کان، به‌ناوینی رۆمی
ده‌نوسری adj سه‌ربه‌کرواتیایا، خه‌لکه‌که‌ی یان
زمانه‌که‌یان، کرواتیایی ○ کرواتیایی

crochet /'kraʊʃeɪ, US krou'ʃeɪ/ noun

قولاپ‌چنی، چینی به‌قولاپ یان شیشی سه‌رلا،
قولاپ‌دۆزی، پارچه‌ی دروس‌کراو به‌و شیه‌و،
قولاپ‌چن ○ قلاب‌بافی، کروجت

croci = plural form of crocus

crocidolite /krə'ʊɪdɒləɪt/ noun

کانه‌پرووته، به‌رده‌پرووته: کانیکی ریشالاری
سه‌وز یان شین، که‌سیلیاتی ئاسن و سو‌دۆم
پیکدین (پروانه tigereye، به‌ره‌ت: له‌krokis
krokid- یۆنسه‌نی "رووت" + lite) ○
کروسیدولیت

crock¹ /krɒk, US kɹɑ:k/ noun

جهره، مه‌رکانه، گۆزه، سو‌اله‌ت ○ سو، سفالینه
crock² /krɒk, US kɹɑ:k/ noun

1 ماشینی داشقه‌شکاو، ماشینی چه‌به‌ره‌شر،
که‌لاکه‌ماشین، شه‌ماشین 2 که‌لاکه‌نه‌سپ،
نه‌سپی پیر 3 مروی ده‌سه‌وسان،
هیچ‌له‌ده‌س‌نه‌هاتوو ○ 1 اتومبیل ابوقراضه 2
اسب پیر 3 آدم بی‌عوضه

crooked /krʊkt, US kɹoʊkt/ adjective

1 شکاو، پریندار 2 مه‌ت، که‌یل ○ 1 شکسته،
مجروح 2 مه‌ت

crockery /'krɒkəri, US 'kɹɑ:k-/ noun

گۆزه‌ودیزه، قاب‌وقاچاخ‌ی گلینه، گلینه‌مه‌نی،
حاجه‌نی له‌سواله‌ت: We had no fridge,
cooker, cutlery or crockery
crocket /'krɒkt/ noun

(بیناسازی گوتیک) نه‌خشی قولایی ○ کروکت
crocks noun, pl.

گۆزه‌ودیزه، قاب‌وقاچاخ‌ی گلینه، گلینه‌مه‌نی ○
ظروف سفالی

crocodile /'krɒkədail, US 'kɹɑ:k-/ noun

1 سووسمار، نه‌هه‌نگ (ی رووبار یان چۆم)
تیمساح، کروکودیل، کراکودیل [Crocodylus و
توخمه‌کانی تر] 2 پشته یان که‌ولی سووسمار
3 (بریتانیا و نافه‌رمی) ریزی شاگردان یان
قوتاییان (به‌جووت) ○ 1 تمساح 2 پوست
تمساح 3 صف دانش‌آموزان مدرسه‌ای

crocodile tears noun, pl.

فرمیسکی تیمساح، گریانی زوری یان (به‌بریایی،
خه‌م‌خوری درو) ○ اشک تمساح

crocodilian /'krɒkə'dilɪən/ noun

(گیانه‌وه‌ناسی) سووسماری‌به‌کان (بریتین له
gharial, crocodile, caiman, alligator)
○ کروکودیلی

crocus /'krɒkəs, US 'kɹoʊ-/ noun, pl.
crocuses or croci /-kai, -ki/

(رووه‌ک‌ناسی) زه‌ردی باخی، گوله‌زافه‌ران،
رووه‌کیکی به‌هه‌اران پشکوتوو، له‌خیزانی iris
[توخم Crocus] ○ گل زعفران

Croesus /'kru:səs/ noun

1 کریسیس، کراسوس (پاتشای ده‌وله‌مه‌ندی
ناسیای جیووک (لیدیا Lydia) له‌(546-560
پیش‌زاین‌دا) 2 زۆرده‌وله‌مه‌ند، قاروون، شه‌داد
○ 1 کریس، کراسوس 2 بسیار ثروتمند

croft /kroft, US kɹɒft/ noun

1 کیلگه‌ی نووساو به‌ماله‌وه 2 مووجه‌ی
چکوله، لاکیلگه (ب.ت. له‌سکاتله‌ند) ○ 1
کروفت 2 مزرعه‌ی کوچک

crofter /'kroftə(r), US 'kɹɒft-/ noun

لاکیلگه‌وان، ورده‌جووتیار، نیمچه‌جووتیار
(ب.ت. له‌سکاتله‌ند) ○ خرده‌زارع

crohn's disease /'kɹəʊnz/ noun

نه‌خۆشی کرون (جۆری ناوسانی درێز‌خایه‌نی
ریخۆله‌کان، ب.ت. ileum و colon له‌گه‌ل

برین و ناسور fistula: بنهرت: له ناوی پاتولوژیستی ئەمریکایی (Burrill B. Crohn) بیماری کرون

croissant /'krwæsõ, US krwa: 'sɑ:, kra'sɑ:nt/ *noun*

کرواسان: جۆری نانی چەماوێ فەرەنسی، بەیانیاڤ دەخوڕی ٠ کرواسان

Croix de Guerre *noun*

نیشانیکی سەربازی (میلیتاری) فەرەنسی که دەدرێ بە کەردەوهەییکی قارەمانانە لە شەردا (واتای خۆی: خاچی شەر) ٠ کروا دو کر

Cro-Magnon /krau'manjɔ̃, US - 'magnɔn/ *adjective, noun*

1 کرومانیۆن: مروفی بەر لە میژوو (35000 سال لەوە پێش)، که لە مروفی نیستا *Homo sapiens* دەهێ، شوێنەواریان لە ئەشکەوتی کرومانی نزیک بە Les Eyzies فەرەسەدا دۆزراوە. تەوه 2 مروفی کرومانی ٠ 1 کرومانیۆن 2 انسان کرومانی **crombec** /'krɒmbɛk/ *noun*

دەنووک قولایی: جۆری warbler جۆکۆلی ئەفریقای، کلکسی زۆر کورتە [تسوخم *Sylvietta*: چەندین جۆرن] (بەهرت: له فەرەنسە، له *krom* ھولەندی "خوار، لار" "beak" "دەنووک" *bek* + "crooked" **cromlech** /'krɒmlɛk, US 'kra:m-/ *noun*

1 تاشەبەردی تاقی، کراملیک، دۆلمین dolmen 2 بازەنی بەردە و پستاوەکان (بەهرت: بە ریگای فەرەنسە له *krommlec'h* بریتۆنەوه) ٠ دۆلمن

crone /kraʊn, US /kraʊn/ *noun*

1 پیریژنی ناخەز، نەنکە قووتەلە، پیریژنی زورھان، داپیر، دەلەدیو، دالکە پیران 2 پیرەمەر ٠ 1 عجوزە 2 گوسفند پیر

cronies *noun, pl.*

دارودەستە ٠ ھەمالکی ھا

Cronus *noun*, Latin, from Greek *Kronos*

کرونۆس: تیتان یان تایتانی Titan که لە لایەن کۆرەگە پەو Zeus لەسەر تەختی دەسلەت لا برا ٠ کرونۆس

crony /'kraʊni, US 'krouni/ *noun, pl. cronies*

رفیق یان دوستی گیانی گیانی، رەفیق ٠ رفیق صمیمی، ھەمالکی

cronyism /kraʊnizəm, US krounizəm / *noun*, also croneyism

(سووکانە) دامەزراندنی دارودەستە (ی خۆ) لەسەر کار، خزمینەگەری (بەین لێوہەشەوہیان) ٠ کرۆنیزم

crook /kru:k/ *noun*

1 گۆچان، دارەدەست 2 پینج، لاری، دانوشتاوی، قەد، خواری، کەچایی، گەچی، خواریوخیچی، چەماوی 3 قولاب 4 دز، چەتە 5 نەخۆش 6

تاوان کار، گوناھ کار 7 دەسپر (له *krókr* نۆروژی کۆن "hook" ٠ 1 عسا 2 انحا، خم 3 چنگک 4 دزد 5 مریض 6 مجرم 7 شباد

crookback /'krukbæk/ *noun*

مرۆی پشت کوور یان پشت کۆم ٠ آدم کوژپشت

crookbacked /'krukbækɪd/ *adjective*

پشت کوور، پشت کۆم ٠ کوژپشت

crooked /'kru:kɪd/ *adjective*

1 لارووێر، چەبەک، ناراست، کوور، لار، خوار، گەراو، کەچ، گێسر، چەوت، خواریوخیچی، کەلوکۆم، چەماو، شەفتوول 2 ناراست، ناسەرپاست (crookedly /'kru:kɪdli/ *adv*) ٠ 1 کچوکیو، خەمیدە 2 غێرصادق

crookedness /'kru:kɪdnəs/ *noun*

لارووێری، چەبەکی، کووری، لاری، خواری، گەراوی، کەچی، گێری، چەوتی، خواریوخیچی، چەماوی ٠ کچوکیو، خەمیدگی

Crookes tube *noun*

لوولە ی کرووک یان کرووکس: جۆری لوولە تیشکی کاتود cathode-ray (بەهرت: له ناوی فیزیکزان و کیمیاوانی ئینگلیسی Sir William Crookes (1832-1919) ٠ لوولە کرۆک

crookneck *noun*

جۆری کۆلەکە squash بە ملیکی دریزی پشەوہ چەماو ٠ نوعی کدو

croon /'kru:n/ *noun*

1 نالە 2 ویرنە، ویرنە ٠ 1 نالە 2 زمزمە

crooner /'kru:nə(r)/ *noun*

گۆرانی بێزی گۆرانی بە پسۆز و سینیتمینتالەکان (1930-1940) ٠ کرۆنر

crop /krop, US kra:p/ *noun*

1 بەرھەم، بەرووب، بەروبوو، بەریل، بەرجفت، ریزان، ئازار، داھات، ھاورد، حاسل 2 دەستە، گروب، کۆمەل، تاقم 3 زنجیرە، لیزگە، خێزەرە، رێچکە 4 چیکلەدانە، گورچوو، جیکەلەدانە، کاسینۆک، ھینرک، چکالانە 5 شینلاق، تازان، جەلدە 6 دەسگ یان قولفە ی شینلاق 7 قزی کورت، سەری تاشراو ٠ 1 فراوردە، محصول 2 گروہ، جمعیت 3 رشتە، سەری 4 چینەدان 5 تازیانە 6 دەستە ی تازیانە 7 موی کوتاھ

crop-duster *noun*

دەرمان لێدەر (بە فرۆکە) ٠ سەپاش

crop-dusting *noun*

دەرمان لێدان (بە فرۆکە) ٠ سەپاش

crop-erased *adjective*

گۆی براو، گۆی قرتاو، قول ٠ گۆش بربەد

cropped *adjective*

لە پشەو تاشراو، سوورکردوو، زۆر کورت (قز) ٠ از تە زەدە

cropper /'kropə(r), US 'kra:p-/ *noun*

1 گیا، رووھ 2 دەرگا یا ماشینی سەر تاشین

1 گیاه 2 ماشین موزنی
cropper ² /'krɒpə(r), US 'krɑ:p-/ *noun*,
 come a cropper

1 تیشکان، فشله، سدرنه کوتن (توند و ناکاو)
 2 هه لکه کوتن، سدره نگرئ دان 1 شکست 2
 سکندری خوردن

croppy /'krɒpi/ *adjective*
 سدرناشیو، سدرکورتوه کردوو 1 کروی

crop rotation *noun*
 نوبه کیل، وهرزه وهرز، وهرزه کیل، سووهره کیل،
 وهرزه شیو 1 کشت تناوبی

crops *noun, pl.*
 چاندن، چه قاندن 1 کشت

crop-sprayer = crop-duster

crop-spraying = crop-dusting

crop top *noun*, also cropped top
 زیر کراسی ژانته 1 رکابی ژانته

croquet /'krəʊkeɪ, US 'krəʊ'keɪ/ *noun*

گوئین (له سهر میزگ و چه من ده کری) 1 کرکه
croquette /'krəʊ'ket, US 'krɒt-/ *noun*

کروکیت (جوری گفته) 1 کروکت
crore /'krɔ:(r)/ *noun*, cardinal number

کرور، کرور، ده میلیون، سهدیه کی lakh (له
 هیند و پاکستان) 1 کرور

crosier /'krəʊziə(r), US 'krɒʒər/ *noun*

گوچانی سهرقه شه یا گهوره قشه 1 عصای اسفی

cross-combining form

(له لیکدانا وهک پیشگر): 1 نامازه به جوولان و
 بزووتنی ده کا که له مبر بئ ناموهر بن: **cross-**

channel 2 نامازه به کارلیک کردن یان کارلیک
 ده کا: **cross-pollinate** 3 رویشان یان تیه پین

له لایکوهه بئ لایکی تر، لهم لاهه بئ لهوا:
crosspiece 4 باسی جوری یان شیوهی خاج

ده کا: **crossbones** 1 (در ترکیب) 1 اشاره به
 حرکت در عرض چیزی 2 اشاره به برهم کش 3

عبور یا گذشتن از یک سو به سوی دیگر 4 اشاره
 به نوع چلیا

cross ¹ /'krɒs, US 'krɔ:s/ *adjective* (crosser,
 crossest)

1 تووهر، رق هه ستاو: **I was cross with him**
Please don't get cross. Let 1 for being late

me explain 2 منجه وانه (یا) 3 ناسویی، پویی 4
 به کتربر، چه پوراست، هاوهر 1 عصبانی 2

مخالف (باب) 3 افقی 4 مقاطع
cross ² /'krɒs, US 'krɔ:s/ *noun*

1 خاج، چه لیا 2 مینه تی، رهنج، کویره وهری،
 دهره، بهلا، کولولی 3 نشانهی خاج 4 دروشمی

خاج (یشانهی نازایه تی) 5 نشانهی
 چه پوراست، به کتربر یان له گهل (x, +) 6

گیانه وهری دورره یان دورره گه 7 گیا یان
 رووه کی متوربه کراو، رووه کی به یوه ست کراو 8

تیکه له: **A mule is a cross between a horse**

The play was a cross 1 and a tragedy

9 between a farce and a tragedy
 (میکانیسک) چواررئ، چواررئ یانه 10 هیلئ

ناسویی (وهک له پیتی f و t: بنه رت: 1 ینگلیسی
 کون، له **cross** نوری کون، له **cross** نیرله نندی

کون، له **crux** لاتین) 1 صلیب، چلیا 2
 مصیبت، درد 3 علامت صلیب 4 مدال شجاعت 5

علامت ضرب دز یا علاوه 6 حیوان دورگه 7 گیاه
 پیوندی 8 آمیزه 9 چهارراه 10 خط افقی

Cross /'krɒs, US 'krɔ:s/ *noun*

1 هیمای دیانه ت یان کریستایت 2 دینی
 کریستایت 1 1 نماد مسیحیت 2 دین مسیح

crossbar /'krɒsbɑ:(r), US 'krɔ:s-/ *noun*

1 ده ستهک یان میلهی سهره وهری ده روازه، تیر
 یان ده ستهک یان میلهی ناسویی ده روازه

(توین) 2 میلهی سهره وهری چه رخ 1 تیرک
 افقی دروازه 2 میلهی عرضی ته

crossbarred /'krɒsbɑ:d, US 'krɔ:s-/ *adjective*

1 خاوهن ده ستهک یان میلهی سهره وهری
 ده روازه 2 خاوهن میلهی سهره وهری چه رخ 1

دارای میلهی عرضی
crossbeam *noun*

کارته، بالار، رایله، شاتیر، په راسووه، داره را
 1 شاه تیر، تیر عرضی

crossbencher *noun*
 نوته رری سهره بخو (که له لایه ن پارتنی یه کی
 رامباری یوه پشتیوانی ناکری، پارلیمانی بریتانیا)

1 نمایندهی منفرد
crossbenches *noun, pl.*

کورسی نوته رانی سهره بخو (له بهشی پشته وهری
 پارلیمان، بریتانیا): **members who sit on the**

cross benches 1 جایگاه نمایندگان منفرد
crossbill *noun*

(گیانه وهرناسی) جوری سهره، سهره، سهره
 (ده) نووک خاجی **Loxia curvirostra** و جوره

پیوه نندی داره کان 1 نوعی سهره
crossbones /'krɒsbəʊnz, US

'krɔ:sbəʊnz/ *noun*
 1 نشانهی مهرگ، نشانهی ئیسکی چه پوراست،

مهرگه نشان (له گهل **skull and crossbones**
 به راوردی که) 1 علامت خطر مرگ

crossborder *noun*
cross-border trade: (چالاک) 1 نیوان (سنووری

1 میان مرزی
crossbow /'krɒsbəʊ, US 'krɔ:sbəʊ/ *noun*

که وان خاجی، بولا که وان، که وانی خاجی یان
 تهنکی 1 کمان زنبوری

crossbowman *noun, pl. crossbowmen*
 تیرهاوئ به که وانی خاجی 1 کمان دار زنبوری

crossbred adjective

دووره گه، دووره ۰ دورگه

crossbreed /'krosbrɪd, US 'kroʊs-/ *noun*

1 گیانه وهری دووره گه 2 گیا یان رووه کی متوربه کراو، رووه کی په یوه ست کراو ۰ 1 حیوان دورگه 2 گیا پیوندی

crossbreeding /'krosbrɪdɪŋ/ *noun*

متوربه یان پیوه ستی دووره گه کی، دووره گه گیری ۰ پیوند دورگه کی

cross-Channel adjective

له ریگای دهر یای مانشوه ۰ از طریق دریای مانش

cross-check noun

1 لیکولسینه وه، بیه یجوری، بشکین، هه لسه نگاندن، بهر یه ک دان، ینک گرتن 2 لیکدانه وه، ییاچوونه وه، چاولی کړدنه وه ۰ 1 بررسی، مقایسه 2 محاسبه، بازیینی

cross-country noun

وهرزش یان ینشبرکتی راگردنی دهشتی یان له دهشت: *Who won the cross-country?* ۰ ورزش یا مابقه ی دو صحرایی

cross-country adjective, adverb

1 تیه رین له دهشت ودر (له چاو ریگایوبان): *cross-country train journeys* 2 دهشت (ینشبرکتی): *cross-country running* ۰ 1 از راه فرعی 2 صحرایی

cross-country race noun

ینشبرکتی راگردنی دهشتی ۰ سابقه ی دو صحرایی

cross-country skiing noun

سکی دهشتی ۰ اسکی صحرایی

cross-cultural adjective

نیوان چاندی، نیوفه رهنکی، نیوان کولتوری: *Minority cultures within the United States often raised issues of cross-cultural conflict* ۰ میان فرهنگی

crosscurrent noun

رویینی دژ، دژره وت، په رجه ته وژم، ره وتی دژ و پیچه وانه، په رجه ره وت: *Crosscurrents can sweep the strongest swimmer helplessly away* ۰ جریان مخالف *Conservative Party*

crosscut /'kroskʌt/ *noun*

(ریگا) نیوپر، لایر، قه دیر، سدربر ۰ میانبر

crosscut saw noun

مشاری دژبر، هه ره یان مشاری دووسر ۰ اهری دوسر

cross-dating noun

ریکه وت دانانی (چه پوراستی: شته کان به هوی هاویونه ندی یان له گهل میژووناسی شون یان چاندیکی تر) ۰ کراس دیننگ

cross-division noun

پولاندنی چه پوراستی ۰ طبقه بندی مقاطع

cross-dresser noun

دژپوش ۰ کراس دیرس

cross-dressing noun

دژپوشی (له بهر کړدنی بهرگی ره گزی بهرامبر) ۰ کراس دیرسینگ

crosse /kros/ *noun*

گوچان یان داری یاری lacrosse ۰ کراس

cross-examination noun

لن پرسینه وه، رووبه پروو کړدنه وه ۰ بازجویی، استنطاق

cross-examiner noun

لن پرس، لن پرسه رووه ۰ بازجو، مستنطق

cross-eye /'kros aɪ/ *noun*

خیلی، چاولاری ۰ لوچی

cross-eyed /'kros aɪd/ *adjective*

خیل، چاولار: *I'm going cross-eyed, working on those handwritten texts all day* ۰ لوچ، احوال

cross-fertilization noun

1 (رووه ک ناسی) چاک کړدنی له جوړیکی تر، چاک کړدنی گیایی به هه لاله ی گیایه کی تر (هه ره لهو جوړه) 2 لیک متوربه کړدن، خاچه پتانندن، چاک کړدن یان پتانندن چه پوراستی، پتانندی دووره گه کی 3 کارلیک، په رچه کړدار ۰ 1 دگر گشتگیری 2 کراس فرتلیزاسیون 3 واکنش متقابل

crossfire /'krosfaɪə(r), US 'kroʊs-/ *noun*

1 ناگربارانی چه پوراستی، په کتربر، یان چه ندلاینه، ناگری په کتربر 2 گپچهل ۰ 1 آتش مقاطع 2 مخمه

cross-grained /,kros 'greɪnd, US 'kroʊs-/ *adjective*

1 ره گناریک، ره گ چه پوراستی، خاوه نی کومه لنی ره گی ناریک وینک، ریشال ناریک 2 خوینتال، ناجسن، لاسار ۰ 1 دارای رگه های نامنظم 2 بدقلق، خودرایی

cross-hatching noun

هاشووری چه پوراستی یان هه سیری، سینه ره (کړدن) ۰ هاشور

cross-head noun, also cross-heading

(وتار یان بابته تی روزنامه یی) لاسه ردیر ۰ عنوان فرعی

cross index noun

ژیده ری چه پوراستی، سه رچاوه ۰ ارجاع متقابل، ارجاع

crossing /'krosɪŋ, US 'kroʊs-/ *noun*

1 گهران یان سه سفر (به کشتی): *a three- the first Atlantic hour ferry crossing* 2 خالی په کتربر، چوارپی یانه، 3 intersection، هاویر، هاویر گه،

The next crossing point is a long way downstream 4 سەر سنوور 5 (بېناسازی) شوئنی
 یه کتر برینی کلنسه 6 تیه برین: attempted
crossings of the border 1 مافرت 2
 نقطه ی تقاطع، دوراهی 3 محل عبور، گذرگاه عابر
 پیاده 4 س ر مرز 5 کراسینگ 6 عبور، گذشتن
crossing over noun, also crossing-over
 (بوماوه ناسی) هاویری و ئال وگور، کراسینگ ناغیر:
 ئال وگوری ژینه کان (یان که رته کان sement) له
 نیوان کروموزوم چونه که کان (به هوی شکان و
 به ک گرتنه وه یان)، ئال وگوری که رته
 کروماتیده کان نیوان جووتنی کروموزوم به
 دروایی میوزا meiosis کراسینگ اور

crossing point noun

بنکه ی سەر سنوور ۱ پاسگاه مرزی

crossing tower noun

که لوو یان برجی چه پوراستی (یان یه کتر بر)
 ۱ برج تقاطع

crossing vault noun

ناقی چه پوراستی یان یه کتر بر ۱ ناقی تقاطع
cross-legged /kros 'legd/, -'legid, US
 ,kros:l/ adjective
 جوارمشتی، پی له سهرین: the cross-legged
 He sat cross- ۱ figure of the Hindu god
 ۱ legged on the floor

crosslet noun

خاچی چکوله، ب. ت. وه که نیشانه ی
 خاوخیزانی ۱ صلیب کوچک

cross link noun

پتوه ندی چه پوراستی ۱ رابطیه ی تقاطع
crossly /krosli, US kros:li/ adverb
 خونتالانه: 'Well what did you expect?'
 she said -sly ۱ با بدعتی

crossness noun

خوین تالی، روو گرژی ۱ بدعتی

cross of Lorraine noun

جوړی خاچی دوو میل که میلی خواړه وه یان له
 هی سه ری دروژ تره (هی Lorraine ی فه رنه سه)
 ۱ نوعی صلیب

crossopterygian /,krosɒptə 'rɪdʒiən/
 noun

(گیانه وه ناسی) باله گولنگه، پده گولنگه، پله بال،
 جوړی ماسی له زیر پو لی Crossopterygia، به
 بوونی بال پل پل و گوشتی په وه جیا ده کرپه وه
 (بنه رت: له Crossopterygia لاتینی نو، له
 pterux, pterug- + "tassel" یونانی krossos
 ۱ "fin") کروسو پتریجین

crossover /'krosəʊvə(r), US 'kros:ou-/
 noun

1 هنیلی گوزین (هنیلی ناسن) 2 تیه برین 3

تیه بره، ده ربا زگه، شوئنی پدینه وه 4 گوران
 ۱ کراس اور 2 عبور 3 مبر 4 تغییر

crosspatch /'krosɒtʃ/ noun

مرو یان بنیاده می خونتال ۱ آدم بدعتی

crosspiece /'krospi:s, US 'kros:/ noun

ئه سه ره، پارچه ی پویی یا ناسویی (تکنیکی)، میلی
 ناسویی، میلی پویی ۱ قطعه ی عرضی یا افقی

cross-ply adjective

(تابه ی ماشین) ده زوویسی، ده زووکیش،
 ده زووجن، به ده زووی یه کتر بره وه یان چه پ و
 راسته وه ۱ کراس پلی

cross-pollination noun

چاک کردن یان پیتاندنی گیا یان گولی له
 هه لاله ی جوړیکی تر ۱ لقاح

cross-purpose noun

خراب لیکه یشتن ۱ سه تفاهم

cross-reference noun

گه رانه وه یان گه راندنه وه، گه رانه وه ی نپوده قی
 (پو به شیکي تری کتیب، فایل و هتد به مبه سستی
 زانیاری زوړ تر) ۱ ارجاع، ارجاع درون متنی

crossroad /'krosrəʊd, US 'kros:/ noun

لاړی، ریگای لاره کی یان ناسه ره کی ۱ جاده ی
 فرعی

crossroads /'krosrəʊdz, US 'kros:rəʊdz/
 noun

1 چوار پری (یانه)، چوار یانه، چوار پری یانه،
 هاو بر گه: At the next crossroads, turn
 2 خالی وره چه رخان 3 خالی بر یاردان،
 دور یانه ی گرنگ ۱ تقاطع 2 نقطه ی عطف 3
 نقطه ی تصمیم گیری

cross section noun, also cross-section

1 پانه بر گه: a diagram representing a cross
 the human ۱ section of the human eye
 2 eye in cross section 2 پر گه، نمونه، برشت: a
 a ۱ representative cross section of society
 ۱ wide cross section of the population
 برش عرضی 2 مقطع، برش، نمونه

cross-sectional adjective

پانه بر گه یی ۱ وابسته به برش عرضی

cross-stitch noun

1 ته قه لی چه پوراستی یان یه کتر بر 2 دروومان
 به ته قه لی چه پوراستی یان یه کتر بر ۱ کوک
 ضرب در 2 کراس ستیج

cross street noun

شه قامی چه پوراستی یان یه کتر بر،
 چوار پری (یانه) ۱ خیابان تقاطع

cross-subsidization noun

یارمه تی دانی چه پوراستی، باروویی کردن ی
 یه کتر بر ۱ یارانه دهی تقاطع

cross-subsidy noun

یارمه تی چه پوراستی، باروویی یه کتر بر ۱

یارانه‌ی مقاطع
cross-talk /'krɒstɔ:k, US 'krɒs-/ *noun*
 1 و ت و و یز، دیالوگ 2 (قسه کردن)
 که دوتنه سهریک یا که دوتنه سرخت و هیلن
 (وهک له ته له فون، رادیو یا کامپیوتر دا) 3
 گفتگو 2 کراس تاک

crosstie *noun*, also **cross tie**
 دهستک، کراس تای (ریگای تاسن) 3 کراس تای
cross-town /'krɒs'taʊn, US 'krɒs-/ *noun*
 سهرانه‌ری، سهر تاسه‌ری (شار): **a crosstown**
 3 سراسری **bus**

cross-voting *noun*
 دهنگ دانی چه پوراستی (به لایه‌نی که سهر به
 نییه یا چه ند لایه‌نیکی تر) 3 رای دهنده‌گی مقاطع
crosswalk /'krɒswɔ:k, US 'krɒs-/ =
 pedestrian crossing
crosswind /'krɒswɪnd, US 'krɒs-/ *noun*
 بای یتجه‌وانه، په‌رجه‌با (هاوته‌ریبی ره‌ته‌که نییه،
 وهک هی فروکه): **Strong crosswinds blew**
the plane off course 3 باد مخالف

crosswise /'krɒswaɪz, US 'krɒs-/ *adverb*,
 also **crossways**, *adjective*
 1 په‌کتر برانه، سه‌چه‌پوراسته‌دا،
 که‌ش‌وت‌ووش، قیجه‌لقاج: **Cut the fabric**
 2 wise له شیه‌ی خاج، خاجی 1 گلاوه‌ته
 نیو کیشه‌یتکه‌وه: **got crosswise with his**
 1 *adv* 3 crossing, transverse = 2 teacher
adj به‌طور مقاطع، ضرب‌دوری 2 به‌شکل صلیب
 درگیر بودن در اختلاف

crossword (puzzle) /'krɒswɜ:d, US
 'krɒswɜ:rd/ *noun*
 خشته‌ی وشه‌چه‌پوراست یان په‌کتر بره‌کان،
 (خشته‌ی) وشه‌تان‌ویوگان 3 جدول کلمات مقاطع
crotal = crotle
crotale /'krɒt(ə)l/ *noun*

سنجوه‌که، سنجی چکولانه 3 کروتال
crotch /krɒtʃ, US krɑ:tʃ/ *noun*
 1 خشته‌ک، نیوکه‌ک، ناولنگ 2 جینی لی‌بوونه‌وه
 3 دوحاجه، دپه‌لان، دوقاقه، دووفلیقانه،
 دووریانه، دوولکه 4 (تویکاری) چه‌له‌مه‌یی
 (crotched *adj*) 1 فاق، خشتک 2 کراج 3
 دوشاخه 4 (معماری) جناغی

crotchet /'krɒtʃɪt, US 'krɑ:tʃ-/ *noun*
 1 (موسیق) کراجیت، نوار 2 بیروکه‌ی سهر و
 نازیرانه 3 قولاپ، قه‌لانگ (چکوله) 3 1 نت
 سیاه 2 اندیشه یا ایده‌ی معقول و عجیب و غریب 3
 قلاب

crotchetiness *noun*
 خوینتالی، رووگرزی، رووتالی، مرموجی 3
 بدعتی، عبوسی
crotchety /'krɒtʃəti, US 'krɑ:tʃ-/

adjective

a خوینتال، رووگرز، رووتال، مرموج: **crotchety old man**
 بدعتی، عبوسی

croton /'krɒt(ə)n/ *noun*
 (رووه‌ک‌ناسی) گهرجه‌کی هیندی؟ 1 جوری
 دار، ده‌ون یان گیاه‌وگزی، ره‌سه‌نی ناوجه
 گهرمین و گهرمه‌کان [توخم **Croton**] 2 جوری
 دار یان ده‌ونی سه‌وزه‌ونی چکوله‌ی ناوجه‌ی
 هیند و باسیفیک، به‌گه‌لاویزی ره‌نگینه‌وه [توخم
Codiaeum] 3 حب‌الاسلین

Croton bug = German cockroach
crotle /'krɒt(ə)l/ *noun*, also **crotal**
 کرته‌به‌ردیکی ناسایی، له‌سکاتله‌ند یو گرتنی
 ره‌نگ و دروست‌کردنی **tweed** به‌کاردیتری
Parmelia saxatilis و جزیره‌کانی تر 3 کروتل
crouch /'krəʊtʃ/ *noun*
 هه‌ل‌تروشان، هه‌ل‌تروتان، قینچه‌ک (کردن)،
 کوشکه‌ک (کردن)، هه‌ل‌کورمان، خومات‌کردن،
 خومه‌لاس‌دان، کسکه 3 نور

croup /'kru:p/ *noun*
 دووشاخه، وه‌ناق، که‌له‌شیره، پیران، تاس
 (هه‌لاوسانی قره‌گ **larynx** و قورقوراهه
 و **trachea** و **bronchi** له (شیره‌خوره و) متدالان‌دا،
 به‌هوی فایروسیکه تووش ده‌نی که له‌ودا هه‌ناسه
 تووشی کیشه‌ده‌نی و کوخه‌گر ده‌نی **croupy**
 (adj (croupier, croupiest) خناق، خروسک

croup /'kru:p/ *noun*
 ته‌رمال، سمت، کسلوت، باشوو (ته‌سپ و
 گیانه‌وه‌ره‌چواریتکان) 3 کفل
croupade /'kru:peɪd/ *noun*
 مه‌لاسه، بازدانی ته‌سپ به‌چواریه‌لی خره‌وه‌بوو
 3 کروپید

croupier /'kru:piə, US -piər/ *noun*
 میزه‌وان، په‌ریسی میز، میزپرس، میزگیر
 (کازینو) 3 کروپیه

croupous /'kru:pəs/ *adjective*
 تووش‌بوو به‌دووشاخه 3 مبتلا به‌خناق
croupy *adjective*
 دووشاخه‌دار، تووش‌بوو به‌دووشاخه 3 دجار
 خروسک

crouton /'kru:tɒn, US -tɑ:n/ *noun*
 کرووتان، قرمزی (پرزنانی برزاو یو کردنه نیو
 سوپ یان وه‌کوو به‌شلی له‌سالت) 3 کروتن
Crow *noun*

1 نه‌ندامی گه‌لیکی سوورینیت، دانیش‌تووی
 2 Montana زمانی Siouan یی ته‌گه‌له 3 کره
crow /'kru:, US 'kroʊ/ *noun*

1 (گیانه‌ورناسی) قه‌له‌ره‌شه، فالار، قه‌لاسلیکه،
 قسازوو، قه‌له‌ره‌شکه [Corvus corone] (هی)
 که‌لاک‌خور و جزیره‌پنه‌ندی‌داره‌کان، خیزان
 2 خویندنی که‌له‌شیره، قووقه 3

پیرزنی ناحهز و بیر، پیرزنه قویتر ○ 1 کلاغ 2
بانگی خروس 3 پیرزن زشت و پیر
crowbar /'kraʊbɑ:(r), US 'kroʊ-/ *noun*
لۆسه، شیزو کول، باری، مهلفه، نویل، نیل، سمک
دیلیم ○

crowberry *noun, pl. crowberries*
1 جۆری دوه‌نی گیاهه‌سکه‌ناسای هه‌لجوی
چکۆله، به‌ به‌ری رهش و گه‌لای ورده‌وه
[*Empetrum nigrum*] 2 به‌ره‌شی خوراک
به‌لام بیتیونی نو دوه‌ن یان رووه‌که ○ کروبری
crowd /kraʊd/ *noun*

1 کۆمه‌ل، کۆمه‌له، ده‌سته، کۆر، جه‌ماعه‌ت، گه‌له،
گیفاله 2 گه‌ل، خه‌لک، جه‌ماوهر، خه‌لکی ره‌مه‌کی
3 ئایوهر، چره‌به‌ندان، جمه، گورده‌م، قه‌ره‌بالغی،
تسێ‌پژاوی، گانه‌گۆل، جه‌نجال، شلوقایی 4
بینه‌ران 5 ژماره‌یه‌کی زور، گه‌لێک 6 کوما، لۆده،
کۆلی ○ 1 جمعیت، جماعت 2 مردم، عوام‌الناس
3 ازدحام 4 تماشایان 5 عده‌ی زیاد 6 که

crowded /'kraʊdɪd/ *adjective*
چره‌به‌ندان، شلوق، قه‌ره‌بالغ، پیرنایوهر،
جمه‌ل‌ها‌توو، پرشانه‌چرکێ، که‌له‌که‌برێ، به
شانه‌ترنجی، چۆکووت، جه‌نجال، تسێ‌پژاو:
a ○ a crowded bar ○ room crowded with books

crowded out *adjective*
پیری پر، جینگای ده‌رزی خستن نه‌بوونه‌وه، تهر‌او
پیر پیر ○

crowdie /'kraʊdi/ *noun, also crowdy*
جۆری په‌نیری نه‌رمی سکا‌ته‌ند (له‌ شیر
هه‌لکه‌راو) ○ کردوی

crow-puller *noun*
(نافه‌رمی، که‌سێک یان رووداوێک)
سه‌رنج‌راکێش، خه‌لک‌په‌سند ○
(آدم یا حادثه) جذاب

crow-pulling *noun*
(مرو یا رووداو) سه‌رنج‌راکێشی ○ جذابیت

crowfoot *noun*
(رووه‌ک‌ناسی) گه‌زهرده‌له، پسی‌قالاو
[*Ranunculus aquatilis*] (هی‌شای) و
جۆره‌کانی ترا ○ زر قوری، به‌جه‌کلاغ

crowing *noun*
خوێندنی که‌له‌شیر، قووقه ○ بانگ خروس
crow /kraʊ/ *noun*

1 تاج 2 باتشایه‌تی، تاج‌وتهخت، تهخت‌وتاج 3
تاجه‌گۆل 4 نیشان یان دروشمی تاج 5
به‌ریوه‌په‌رايه‌تی یان هه‌یز و ده‌سه‌لاتی شا‌یان
شازن 6 سه‌رناوی فاره‌مایی 7 خه‌لات 8 نووک،
سه‌ر، به‌شی سه‌روه‌وه، سه‌ره‌کل، ته‌وق، نووجکه،
ته‌یل 9 تاجی ددان، رووبۆشی ددان 10 ترویک،
دوند، لووتکه 11 کۆینی جارانی بریتانیا به‌رامبه‌ر
به 5 شیلینگ یان 25 پینس 12 کاغزی له

نه‌نده‌زی 504 × 384 میلی‌متر 13 کتینی له
نه‌نده‌زی 189 × 246 میلی‌متر ○ 1 تاج 2
سلطنت، تاج‌وتهخت 3 خه‌لقی گۆل 4 نیشان تاج 5
کراون 6 عنوان قهرمانی 7 جایزه 8 نوک، قله، فرقی
9 تاج دندان، روکش دندان 10 اوج 11 و 12 کراون
crown and anchor *noun*

تاج و له‌نگه‌ر (قومار) ○ کراون اند آنچور
crown colony *noun*
دگیرگه یا کۆلونی بریتانیا ○ مستعمره‌ی انگلیس
Crown Court *noun*
دادگاهی تاوان‌کاری (بریتانیا و ویلز) ○ دادگاه
کیفری

crowned *adjective*
1 تاج‌دار 2 رووکیش‌دار، رووبۆشی‌دار (ددان) 3
له‌ لووتکه‌دا، به‌ ترویک‌گه‌شته‌وو ○ 1 تاج‌دار 2
روکش‌دار 3 در اوج

crowned head *noun*
شا‌یان شازن، تاج‌په‌سه‌ر ○ پادشاه یا ملکه

crown gall *noun*
جۆری gall ی گه‌وره‌ی تۆمۆر‌ناسای سه‌ره‌گ
و ریشه‌یان به‌شی خوارووی قه‌د دار، به‌هوی
به‌کتیریاییکه‌وه توش ده‌بی ○ کراون گال

crown glass *noun*
جۆری شووشه‌ی بێ‌ناسن و قورقوشم، له
به‌ره‌تا به‌ شیوه‌ی ته‌به‌قینکی خر، بۆ شووشه‌ی
چاویلکه‌ به‌کارده‌تری ○ کراون گلاس

crown imperial *noun*
(رووه‌ک‌ناسی) شلیفه، قه‌قله‌بازی، شاگۆله‌به‌ند،
گۆله‌بندی باشا: جۆری fritillary ی ناسیایی،
به‌ هیشووی گۆلی زه‌نگۆله‌ناساوه به‌سه‌ر لاسکی
دریزی‌یه‌وه [Fritillaria imperialis] ○ لاله‌ی
سرنگون

crowning /'kraʊnɪŋ/ *noun*
1 نه‌وپه‌ر، به‌رزترین، چاک‌ترین، باش‌ترین 2
ته‌واو‌کردن ○ 1 حد اعلا، به‌ترین 2 تکمیل

crown jewels *noun, pl.*
نه‌و گه‌وه‌ر و زه‌ر و زیوه‌ی که‌ شا‌یان شازن له
بۆنه‌به‌کی فهرمی‌دا به‌خۆیان‌دا هه‌لده‌واسن ○
جواهرات سلطنتی

crown land *noun*
زه‌وی‌وزاری پادشاهی (یان پاتشاهی) ○ اراضی
سلطنتی

crown lens *noun*
هاوینه‌ یان لینزی که‌ له‌ شووشه‌ی کراون
دروست ده‌کړی ○ لنز کراون

crown of thorns *noun, also crown-of-thorns starfish*

؛ جۆری ئه‌ستیره‌ی ده‌ریایی درک‌اوی، هی
گه‌رمێانی هیند و پاسیفیک، شیلان یان مه‌رجان
coral ده‌خسوا [Acanthaster planci] 2
گۆله‌بندی درک: جۆری دوه‌نی درک‌اوی

Euphorbia militi (ماداگاسکار، وهک گیایکی خانه کی باو) و جوره کانی تر []
کراون اف تورنس

crownpiece noun

سیرمه یان قایشی هوسار که له هردوو سهری نهمپ توند ده کړی یا داده بسترئ [] کراون پرنس

Crown Prince noun

بریشا، جیگری شا، وه لیمه هد [] ولیمهد

Crown Princess noun

1 بریشازن، ژنی جیگری شا یان بریشا 2 شازنی داهاتوو [] 1 همسر ولیمهد 2 ملکه ایښه

crown saw = hole saw

crown vetch noun

جسوری رووهک، لسه خیشزانی [] نوعی گیاه
legume [Coronilla varia]

crow's feet noun, pl.

1 چرخ ولوجی یان گنجی دور (وهر) ی چاو 2 قولاب 3 جوکله، سنی پهر (میلیناری) [] 1 چین و چروک دور چشم 2 قلاب 3 خشک

crow's nest noun

بلا نفورم یان هدرزاله یان په نایکی سهر دارالای گه شتی (جیگای نوبه دارانی گه شتی به)، چاودیرگه [] اتافک دیده بانی

crozier = crosier

cruces = plural form of crux

crucial /'kru:ʃiəl/ adjective

1 هره گرنګ، گش پنه ند، هه ستیار، بریار دهر، به کلای کهر وه، دیاری کهر، برته ره وه، چساره نووس ساز، significant important
a crucial step: decisive, essential, critical topics
a crucial factor/issue/decision
2 of crucial importance: سخت، دژوار، ناسی، ناسته نگ 3 (پزشکی) خاچی، چه پوراستی، چوار پهر، په کتر بر 4 (کون) = cruciform (بهره دت): له -cruc, crux لاتین "خاچ" [] 1 حیاتی، خطیر، سرنوشت ساز، قاطع 2 مشکل، سخت 3 ضرب درې، چلیپایی

cruciality /-ʃi'æliti/ noun

به کلای کهر وه بی، برته ره وه ییتی، دیاری کهر ییتی [] قاطعیت

crucially /-ʃi'æli/ adverb

له هم موو گرنګ تر، هره گرنګانه، به شتیه به کی هره گرنګ: crucially important [] از همه حاس تر، به طور حیاتی

cruciate /'kru:ʃiət, US -eɪt/ adjective

(توپکاری و رووه ک ناسی) چه پوراستی، چوار پهر، خاچی، خاچ ناسا، شتیه خاچ، cruciform [] cross-shaped, چلیپایی

cruciate ligament noun

بند یان نیسک به سستی خاچی (هی) جومگه ی چوک، ب. ت. (anterior cruciate ligament)

[] رباط صلیبی

crucible /'kru:sɪbl/ noun

1 بوتنه، تیساو، دریچه، مه نوونی 2 بوتنه ی تاقی کړنده وه، تاقی کاري سهخت، کوری تاقی کړنده وه: an alliance forged in the crucible of war

1 بوتنه 2 آزمون دشوار

crucible steel noun

جوری پولای زور سهخت [] نوعی فولاد

crucifer /'kru:sɪfə/ noun

1 گیاخاچ، رووه کی خاچی 2 خاچ هلگر [] 1 صلب 2 صلب بر دار

cruciferous /'kru:sɪf(ə)rəs/ adjective

(رووه ک ناسی) خاچی، چوار پهر (ه)، چه پوراستی، سهر به یا نامازه به خیشزانی (Cruciferae) cabbage [] چلیپایی

crucifix /'kru:sɪfɪks/ noun

وینه ی مه مسیح به سهر خاچه وه، هیمای دینی کریستایهت [] صورت مسیح بر صلب

crucifixion /'kru:sɪfɪkʃn/ noun

1 (چاران) له خاچ دان، به چوار سنگ کیشان، له چوار منځه دان، چوار منځه، نه شکتل 2 the Crucifixion a وینه ی له خاچ دراوی عیسا b مهرگی عیسا به سهر خاچه وه 1 تصلب 2 (با the) شمایل عیسی مطلوب 2 تصلب عیسی

cruciform /'kru:sɪfɔ:m, US -fɔ:rm/ adjective

خاچی، شتیه خاچ، خاچ ناسا [] صلب شکل

crud /kɹəd/ noun

1 (نافه رمی) تلته، خلته، زبل و زال، ههر مه تر یالکی بیس و نه ویستراو 2 قسه ی قور، فلتنه، nonsense [] 1 اشغال، نخاله 2 چرند

cruddy /kɹədi/ adjective (cruddier, cruddiest)

(نافه رمی) خراب، شپزه، هیچ [] عوضی، مزخرف

crude /kru:d/ adjective, noun

adj 1 خاو، نه پالو تراو، پوخته نه کراو، کال و کرچ، کال، ناته واو، ناپوخت، نه گه یو، unripe

crude sugar
crude oil/metal: immature

2 خورسک، سرو شستی 3 ناشاره زایانه، سهر سهره کی، ناشی یانه 4 ساده، سهره تایی: a

crude drawing of a face
6 بیره پوره، بیره وشت، بی ماری فته 7 قسه له پروو، بی پهره 8 بیس، ناشیرین، ههرزه (شوخی)، crude jokes/language: vulgar

9 (نامار یان سهر زمیری، ژماره کان) راست نه کراونه توه، خاو n (هده ده ها crude oil) نه وتی خاو: 50000

crude barrels of oil
adj 1 خام، نابخته 2 طیمی 3 ناشیانه 4 ابتدایی، ساده 5 پیش پافتاده، عادی 6 بی ادب 7 ری 8 مبتذل 9 کړود، ناویزه n

نفت خام

crudely /kru:di/ adverb

1 بی‌پره‌وشتانه، هدرزانه، به بی‌پره‌وشتی یان
بی‌ن‌ده‌بی‌پدوه 2 به شیوه‌نیکی خوا یان
بوخته‌نه کراو 3 به شیوه‌نیکی ناشاره‌زایانه یان
ناشی‌یانه، سدرسه‌ره‌کی‌یانه 4 1 بی‌ادیانه 2 به
طرزی خام، به طور ناقص 3 به طور نااشیانه‌ای
crudeness /'kru:dlɪnəs/ *noun*
1 ساده‌یی 2 خاوی، کانی و کرچی 3 بی‌پره‌وشتی،
بی‌نه‌زاکه‌تی، بی‌ن‌ده‌بی 4 1 سادگی 2 خامی 3
بی‌ن‌زاکگی

crude oil *noun*, also *crude*

ندوتی خاوی یان ندیال‌توروا 5 نفت خام
crudités /'kru:di'teɪ, US 'kru:di'teɪ/ *noun*,
pl.

(فهره‌نسی) سده‌زی خاوی (یان کال)، سده‌زی
5 سبز خام

crudity /'kru:di'ti/ *noun*, *pl. crudities*

1 خاوی، ناپوختی 2 ساده‌یی: *The crudity of*
3 her language shocked him بی‌پره‌وشتی،
بی‌ماریفه‌تی 4 1 خامی 2 سادگی 3 بی‌ادی

cruel /'kru:əl/ *adjective* (*crueller, cruellest*)
1 ستم‌کار، زوردار، بی‌پره‌وشتی، دل‌سرق،
چه‌یگر، زوردارانه، دل‌ره‌قانه، درنده: *a cruel*
2 dictator به‌زان، دل‌تیزین، چه‌یگر، ستم‌:
a cruel punishment/foke 1 ظالم، بی‌رحم،
ظالمانه 2 دردناک، مشقت‌بار

cruelly /'kru:əli/ *adverb*

بی‌پره‌وشتی‌یانه، بی‌رحمانه: *I was cruelly*
deceived 4 با بی‌رحمی

cruelty /'kru:əlti/ *noun*, *pl. cruelties*

1 بی‌پره‌وشتی، دل‌ره‌قی، دل‌ره‌شی، ستم، زولم،
زوردار، چه‌یگری، درنده‌یی، توندوتیزی،
زهره‌زنگ: *cruelty to animals* 2 خراب
جوالات‌سوه، به‌دوره‌فتاری، ناسازدان 4 1
بی‌رحمی، قساوت، ظلم، سبیت 2 سوءرفتار، ایذا

cruet /'kru:ɪt/ *noun*

1 شووشه، جی‌خوی، جی‌بیبار (و هدره‌ها جی
رو، سرکه و هند) 2 (له کلیسه‌دا) جیگایی بو
ه‌ل‌گرتی م‌ی و ناو له ری‌وره‌سمی شیوی
خواه‌ندی‌دا 4 1 کانتینر کوچک نمک یا فلفل 2
کرونت

cruise /'kru:z/ *noun*

گه‌شتی ده‌ریایی، گه‌رانی ده‌ریایی، زهری‌اگره‌ری:
a luxury cruise ship 4 گردش دریایی

cruise control /'kru:z/ *noun*

ناشین یان ده‌زگاییکی نیلیک‌ترونی هی ماشین یان
وه‌سیله‌یی که ماشین‌ه که له همان خنری‌ای‌دا ده‌نیل‌توموه
4 کروز کونترول

cruiser /'kru:zə(r)/ *noun*

1 که‌شتی شه‌رکر، که‌شتی جه‌نگی 2 به‌له‌می
راب‌واردن 3 (نافه‌رمی، نه‌مریکا) ماشین
چه‌رخه‌چی 4 1 رزمناو 2 قایق تفریحی 3

اتومبیل گشتی

cruiserweight = light heavyweight

cruising speed *noun*

باش‌ترین خنری‌ای 4 سرعت بهینه

cruise missile *noun*

مووشه‌کی کرووز یان ناراسته‌کراو (زهم‌فهر) 4
موشک کروز

crulier /'kru:lə/ *noun*

جوری که یکی چک‌ولانه 4 کرولر

crumb /'kram/ *noun*

1 ورکه‌نان، ریره‌نان 2 ورده، ورکه 3 هم‌ویری
نیوه‌راستی نان 4 ریزه، توزقال، نیسکی 5 مروی
قیزه‌ون و می‌نرخ، هیچ‌ری‌بوچ 4 1 خردنه‌نان 2
خسره 3 خمیر وسط‌نان 4 ذره، چکه 5 آدم
نفرت‌انگیر و بی‌ارزش

crumble /'krambl/ *noun*

کرامبیل (جوری خوراک) 4 کرامبل

crumbly /'krambli/ *adjective* (*crumblier*,
crumbliest), *noun* (*pl. crumbles*)

adj وشک، زووشکاو، (زوو)ه‌له‌لو‌ه‌ریو، تور،
ناسک: *n crumbly soil/cheese* (نافه‌رمی و
به‌شوخی) بنیاده‌می پیر (*n crumbliness*) 4
adj ترد، خشک *n* آدم مسن

crumbs /'kramz/ *interjection*

تهج، یاج، بهج (جوان‌ده‌بری بو *Christ*): *Oh*
crumbs! Is that the time? 4 ای وای

crumhorn = krum(m)horn

crummy /'krami/ *adjective* (*crummier*,
crummiest)

بی‌نرخ، خراب، هیچ‌ه‌که: *بی‌په‌بخ، ناپه‌بخ:*
Most of his songs are pretty crummy
4 ارزش، افتضاح

crump /'kramp/ *noun*

خرم‌وه‌ور، خرمه‌خرم، خرمه، کرمه‌کرم، کرمه
4 قرج‌قروچ

crumplet /'krampt/ *noun*

1 کرامبیت (= که‌یک‌یکی بان و خر) 2 چه‌قاله،
چه‌رگ 3 (کون و نافه‌رمی، له بریتانیا) س‌ری
م‌روف، سه‌لک، که‌له 4 1 کرامب 2 تیکه 3 کله

crumple /'krampl/ *noun*

گرموله، گلوله، چرج‌ه‌لات‌وو، چرج‌ول‌وچی، قد
(*crumple adj*) 4 مجاله، چین

crumpled *adjective*

گرموله، گلوله‌کراو، ل‌وول‌کراو، ه‌له‌لساوته،
ه‌له‌لفرجاو، چرج‌ه‌لات‌وو: *A crumpled figure lay*
clothes/papers 4 *motionless in the doorway*
4 مجاله

crumple zone *noun*

ناوچه‌ی گرموله: به‌شیکی ماشین که وا دار‌پ‌راوه
که زوو گرموله بی (نه‌گهر شتی روویدا تا
سواره‌کانی نیو ماشین پیار‌یزرین) 4 کرامبل زون

crunch /krʌntʃ/ *noun*

1 خرم وهژر، خرمه خرم، خرمه، کرمه کرم، خرمه خرم: *The car drew up with a crunch of gravel*

2 نافه رمی) کاتی برپاردان، وه ختی دس تیدان
3 sit-up = 1 فرج فروج 2 وقت عمل

cruncher *adjective*

(نافه رمی) کاتی برپاردان ۱ وقت عمل
crunchy *adjective* (crunchier, crunchiest)
ناسک، تور، قسرج، قسچوک، قرب: *a crunchy salad* ترد

crupper /'krʌpə/ *noun*

1 قوش، قوشقونه، قوشقن، باردو، پالم، کلک گیر، ناسرمه، هیشرمه، پالساو؟ 2 تهرمال، کفعل، باشه لی چاره وی یا نه سب ۱ باردو 2 کفل اسب

crural /'krʊərə(ɔ)/ *adjective*

(تویکاری و گیانه ورناسی) لاتی، لنگی، بایی، لساو لاتی، رانی، سه ربه ران (بسه روت: له
cruralis لاتین "خاج crus - leg") ۱ ساقی، وابسته به ران

crusade /kru:'seɪd/ *noun*

1 شه ری نیوان ولاتانی کریستانی نه ورو بایی به دزی مسولمانان له سه ده کانی نیوه راست دا، شه ری خاج به رسته کان یان خاج 2 شه ر، شالو، خه بات، چالاک، هه لمعت (بسه روت: له
croisade قه رنسی و **cruzado** سیانیایی، هه ردو وکیان له نه نجام دا له سه ر بنه مای **crux**، لاتین "خاج cross" ۱ جنگ صلیبی

crusader /kru:'seɪdə(r)/ *noun*

1 شه رکه ر یان شه رفانی خاج به رسته کان 2 خه بات کار، کوله دهر، شالو کار: *moral crusaders* ۱ جنگجوی صلیبی 2 مجاهد، مبارز

cruse /kru:z/ *noun*

(کون) کوزو، کاشی، جه ره (بو شو و رو، نه لمانی بنه روت) ۱ کوزه

crush /krʌʃ/ *noun*

1 کومل، ده سته، گروپ، خه لک 2 چره به ندان، قه ره بالعی، شانه چرکن، باله به ستو، شانه ترنجی، شلو قایی، تی رزوی، گورموره، جه نجال، نا پوره 3 خوشاو، شه ربیت 4 مایه دانان، خاتروستن 5 حه ز یان دلدار کورت ماوه 6 ناوی میوه، خوشاو ۱ جمعیت 2 ازدحام 3 شربت 4 خاطر خواهی 5 عشق زودگذر 6 افشهر

crush barrier *noun*

به رزین یان دیواری کونترول، به رزینی پاریزه (نوده کی کنترل

crushed *adjective*

ورود خاش کراو، هه لکلوفاو، فلیقاته، داپلوساو، داپلوساو، فلیقاو، پلیشاو، پانه وه بوو، به ره خاندی، گروموله کراو، به لخورد (ده غل)

مچاله، له و لورده، لهیده

crushed stone *noun*

به ردی شکاو، به ردی وردوخاش کراو (ریگاوبان) ۱ سنگ شکته

crusher /'krʌʃə(r)/ *noun*

1 وردوخاش کهر، تیگ شکینهر 2 ده زگاری هارین، هاره (ر): *a garlic crusher* ۱ خردکننده 2 ماشین خردکننده

crushing /'krʌʃɪŋ/ *noun*

1 کاری، گوچک بې، کاریگهر، سهخت: *a crushing defeat in the election* تیگ شکینهر، وردوخاش کهر 3 توند، وهلامی ده مه گهر ۱ قاطع 2 خردکننده 3 دندان شکن

crushingly /'krʌʃɪŋli/ *adverb*

کاریگهرانه، به شیوه یکه سهخت ۱ قاطعانه

crush resistant *noun*

زه ربه گتیره وه، دزی بیاکیشان ۱ ضد ضربه

crust /krʌst/ *noun*

1 روو، بهر (نان)، له ته نان، تیگه نان (وشک) پرزه (نان): *sandwiches with the crusts cut* 2 off توپز، توپکل، توپ، رووی رقی، روورقی، قاوغ، قاپلیک، سهخته روو: *a thin crust of ice* ۱ (مه دی و هند) خله، نیشتو 4 قه تماغه، ره قیته، کرپر 5 به لخ (crustless adj) ۱ رویه، تکه نان 2 لایه، پوسته 3 رسوب 4 کیره 5 جرم

Crustacea /krʌ'steɪʃ(ə)/ *noun, pl.*

(گیانه ورناسی) قرزالیان، قاپلیک داران، توپکل داران، پیسره قان، تیره قرزال، قرزالیان، woodlouse, shrimp, lobster, crab barnacle ده گرتیه وه لاتینی نوی، له **crusta** (بر وانه crust) سخت بوستان

crustacean /krʌ'steɪʃn/ *noun, adjective*

(گیانه وه ری) له تیره ی قرزال، گیانه وه ری قاپلیک دار یان توپکل دار، جانه وه ری پیسره ق (جانوری) از خانواده ی سخت بوستان

crustaceous /krʌ'steɪʃəs/ *adjective*

قاپلیک دار، توپکل ناسا، قاوغ ناسا، پتکها توو له قاپلیک، قاپلیکی ۱ دارای پوست، پوست مانند

crustal *adjective*

تویکلی، توپزی ۱ پوسته ای

crustal movement *noun*

بزووتی توپکلی، جووله ی توپکلی ۱ حرکت پوسته ای

crusted /'krʌstɪd/ *adjective*

۱ داپوشراو له 2 خاوه نی توپزالی (سهخت یان رهق) له ۱ پوشیده از 2 دارای قشری (سهخت) از

crustily /'krʌstɪli/ *adverb*

مروموجانه، به توندی، رووتالانه ۱ با بدعفی

crustiness /'krʌstɪnəs/ *noun*

۱ پسته پسته یی، توپ نوی بوون، توپزال توپزالی

2 رووگرزی، مرومچی، توندی، رووتالی ○ 1
پوسته‌پوسته‌شدگی 2 بدعتی، تندمراجی

crust of earth noun

تویکلی زهوی ○ پوستی زمین
crustose /'krʌstəʊs/ *adjective*, compare
foliose, fruticose

(رووه‌کناسی، lichen یا algae) له crust ی
پنکهاتوو یان شینوی شو ددها (بنه‌ره‌ت): له
crustosus لائن، له crusta (پروانه crust) ○
کراستوس، کروتوس

crusty /'krʌsti/ *adjective* (crustier, crustiest)

1 برزاو (نان): crusty bread 2 پسته‌پسته،
توی‌توی، توژال‌توژال 3 رووگرز، مرومچ،
توند، ناله‌تی، هلتوز، رووتال، کونه‌پرست: a
crusty old man ○ 1 برشته 2 پوسته‌پوسته 3
بدعتی، تندمراج، ارتجاعی

crutch /krʌtʃ/ *noun*

1 شقه، چتوشقه، دارشق، گوجان 2 پالشت،
پشت، په‌نا، پشت‌په‌نا 3 ناوگول، گول، ناوگ،
ناوران 4 خشته‌ک ○ 1 چوب زیر بغل، عصا 2
تکیه‌گاه، پناه 3 محل اتصال دو ران 4 خشتک

crux /krʌks/ *noun*, pl. cruxes or cruces
/'kru:si:z/

1 کاکل (بابه‌ت یان پرسن)، نسل، بوخته 2
پرسی نالوز یان دزوار، مه‌تل 3 (ته‌ستیره‌وایی،
Crux) خاچی باشووری ○ 1 اصل 2 مساله‌ی
بفرنج 3 (اخترشناسی) صلیب جنوبی

cruzeiro *noun*, pl. cruzeiros

کروزارو (= په‌کمی پاره‌ی برقیل، کورته‌کمی
CR) ○ کروزارو

cry /krai/ *noun*, pl. cries

1 هه‌را، نه‌ره، گوهر، بانگ، گازی، هاوار،
زریوه‌زریو، پوره، قاو، قیزه، زیکه، جیکه، زیقه 2
گریان، ماوه‌ی گریان 3 لووره 4 جار، بانگه‌واز
5 دروشم 6 داخوازی، داوا 7 سکالا، شکات ○
1 فریاد، نعره، جیغ 2 گریه، مدت گریه 3 زوزه 4
جار 5 شعار 6 درخواست 7 شکایت

cry-baby /'krai:beɪbi/ *noun*, pl. cry-babies

منالی گرینوک، زووقن، گره‌زوک، نووکن ○
بچه‌ی نق‌نقو

crying /'kraiɪŋ/ *adjective*

پنویست، ناشکرا، روون، به‌رچاو، زوق: a
crying need ○ مبرم، واضح، آشکار

crying /'kraiɪŋ/ *noun*

گریان: the -ng of terrified children ○ گریه

cryo- /'kraiəʊ/ *prefix*

پیشگر: ساردی، سرما، به‌ستن: cryosurgery
(له kruos یونسانی‌په‌وه "frost") ○ پیشوند: سرما، برودت، انجماد

cryobiological *adjective*

سهره سهرمازینده‌ناسی، سهره کرایوبایولوژی
○ وابسته به کرایوبیولوژی

cryobiologist *noun*

سهرمازینده‌ناس، کرایوبایولوژیست ○
کرایوبیولوژیست

cryobiology *noun*

سهرمازینده‌ناسی، کرایوزینده‌ناسی، لقن له
زینده‌ناسی که باسی تایه‌تمندی زینده‌وه‌ره‌کان
له تیمراجیری خواردا ده‌کا ○ کرایوبیولوژی

cryogen /'kraiə(ɔ)dʒ(ə)n/ *noun*

که‌ره‌سه یان مه‌تریالی سهرماپنکهین (یان
سهرماز) ○ کریون

cryogenic /'kraiə'dʒenɪk/ *adjective*

1 کریونیک 2 سهرماپنکهین، سهرماساز ○ 1
کریونیک 2 سرمازا

cryogenics /'kraiə'dʒenɪks/ *noun*, pl.

سهرماناسی (خوینده‌وه‌ی زانستی به‌کاره‌تانی
تیمراجیری زور نرم) ○ سردی‌شناسی

cryolite /'kraiələɪt/ *noun*

به‌رده‌سهرما، به‌رده‌سه‌هول (فلورایدی سو‌دیوم
fluoride of sodium و نالومینیومی تایه،
ب.ت. له گرین‌لند Greenland دوزراوه‌ته‌وه و
چاران وه‌ک سهرچاوه‌ی نالومینیوم به‌کاردیترا)
○ کریولیت

cryometer *noun*

سهرماپنو، ساردی‌پنو ○ سردی‌سنج

cryonic *adjective*

سهره یان پیوه‌ندی به کرایونیکه‌وه هه‌یه ○
وابسته به کریونیک

cryonics /krai'ɒnɪks/ *noun*, pl.

به‌ست (باند)‌نی که‌سج که له‌به‌ر نه‌خوشی‌یی
مردوو و به هیوای ژیانده‌وه‌ی شو که‌سه‌کائی
له داهاتوودا چاره‌سهری‌یی بو شو نه‌خوشی‌یی
ده‌دوژرته‌وه ○ کریونیک

cryophilic *adjective*

سهرمادوست، سهرماخواز، سهرماپه‌سند،
سهرماحه‌ز ○ سرمادوست

cryophilous *adjective*

سهرمادوست، سهرماخواز، سهرماپه‌سند،
سهرماحه‌ز ○ سرمادوست

cryophyte *noun*

سهرماگیا، سهرماپرووه‌ک ○ سرماست

cryoplankton *noun*

سهرماپرووه‌کی، سهرناوه‌کی ناوی سارد یان
جه‌مسهران، سهرپرووه‌کی سهرماخواز: شو
پوونه‌وه‌رانده‌ی که‌ماوه‌پنکی زوری سال به
شینوی به‌ستوو له به‌فردا ده‌ژین، وه‌ک زور له
قه‌وزه‌کان، نیماتوده‌کان و هند ○ سرمادروازی،
کریوپلانکتون

cryopreservation *noun*

(به)سهرماپاریزی ○ حفاظت انجمادی

cryoprotectant noun

(کارنه‌ندام‌ناسی) دژه‌به‌ست. سهرماپارچ: ماکن که به‌رله به‌ستنی شانه‌یین ده‌کا یان به‌رگیری له زیان‌ینگه‌یشتن به‌خانه‌کان به‌درژیایی به‌ستن ده‌کا ○ کریوپروتکتانت

cryoscope noun

سهرمایین، به‌ستن‌یتو ○ کریوسکوپ، انجمادسنج

cryoscopic adjective

سهربه سهرمایینی یا به‌ستن‌یتوی ○ وابسته به کریوسکوپی یا انجمادسنجی

cryoscopy noun

سهرمایینی، به‌ستن‌یتوی ○ کریوسکوپی، انجمادسنجی

cryostat /'kraɪə(ʊ)stat/ noun

سهرماپیکخدر ○ سرماپا

cryostatic adjective

سهربه یان پیوه‌ندی به سهرماپیکخدره‌وه هه‌یه ○ وابسته به سرماپا

cryosurgeon noun

سهرمانه‌شته‌رگهر، کریوسرجیون ○ کریوسرجیون

cryosurgery noun

سهرمانه‌شته‌رگهری: نه‌شته‌رگهری‌یی که له‌ودا شانه‌ی ناآناسایی یان نه‌خوش (وه‌ک تومور یان wart) به‌هوی به‌ستنه‌وه لاده‌بری یان له‌ناو دهرین (وه‌ک به‌نایترژی‌یتی شله) ○ کریوسرجی

cryosurgical adjective

سهربه یان پیوه‌ندی به کریوسرجی‌یه‌وه هه‌یه ○ وابسته به کریوسرجی

cryotherapy noun

چاره‌سهری هیتدی نه‌خوشی به سهرمایینی به‌کجار زور ○ سرمادرمانی

crypt /kript/ noun

1 زیرخان یان زیرزمینی کلینه 2 نه‌شکه‌وت 3 (تویکاری) بوشایی لوویی ○ 1 سرداب کلیسا 2 غار 3 حفرة‌ی غده‌ای

crypt(o)- /'kriptəʊ/ prefix

پیشگر: نه‌یتی، نه‌هیتی، په‌نامه‌کی، داپوشراو، ره‌مزی (نه‌ره‌ت: له *kruptos* یونانی‌یه‌وه "hidden") ○ پیشوند: مخفی، نهان، رمزی

cryptanalysis noun

1 شینوه و ره‌وت و ریبازی دوزینه‌وه یان لیکدانه‌وه و وه‌رگیرانی نووسراوه‌ی نه‌یتی یان ره‌مزی 2 زانست یان لیکولینه‌وه‌ی نه‌هیتی و ریازانه ○ 1 کشف نوشته‌ی رمزی 2 کریپتوآنالیز

cryptanalytic adjective, also cryptanalytical

سهربه cryptanalysis ○ وابسته به کریپتوآنالیز

cryptic /'kriptɪk/ adjective, also cryptical

1 نه‌یتی، نه‌هیتی، سهرای، رازوی، نادیدار، ره‌مزی، شاراو، occult, secret, mysterious: cryptic messages 2 (زینده‌ناسی، ره‌نگ و هند) ده‌توانی: ییگوری، ده‌توانی به‌پیتی هه‌ل‌ومهرجی

cryptic animals

ژینگه ده‌ربی یان بگوردی: 1 رمزی، سری 2 کریپتیک

cryptically /-kli/ adverb

نه‌یتی، یانه، په‌شینوه‌یه‌کی شاراو یان نه‌هیتی ○ به طور رموزی

crypto noun, pl. cryptos

نه‌ندامی نه‌یتی ○ عضو سری

cryptococcal adjective

سهربه یان پیوه‌ندی به کریپتوکوکوسیه‌وه هه‌یه ○ وابسته به کریپتوکوکوس

cryptococcosis /,kriptə(ʊ)kə'kəʊsɪs/

noun, pl. cryptococci

جوری نه‌خوشی که به‌هوی فونگوسی Cryptococcus neoformans تروش ده‌یی، ب.ت. ده‌زگای ده‌ماری و سی‌یه‌کان ○ کریپتوکوکوس

cryptocrystalline adjective

کریپتوکریستالین، کریپتوکریستالی: خواه‌نی پنکها‌ته‌ی بلسووری یان کریستالی ساب‌مایکروسکوپی یان ژیروردبینی ○ کریپتوکریستالین

cryptogam /'kriptə(ʊ)gam/ noun

(رووه‌ک‌ناسی) گیا یان رووه‌کی بی‌گول، گیانه‌هین‌به‌ر (وه‌کو سهره‌خس fern، قه‌وزه moss، کره‌به‌رد lichen و هند) ○ گیا نهان‌زاد Cryptogamia noun, pl.

بی‌گولان، بی‌گوله‌کان، نه‌هین‌به‌ره‌کان ○ نهان‌زادگان

cryptogamic adjective, also cryptogamous

(سهربه) بی‌گول یان نه‌هین‌به‌ر ○ (وابسته به) نهان‌زاد

cryptogram /'kriptə(ʊ)gram/ noun, also

cryptograph
نووسراوه یان په‌یامی، نه‌یتی، نه‌هین‌نووسراوه ○ رمزنگاشت

cryptographer noun

کودنوس، نه‌یتی‌نووس، نه‌هین‌نووس ○ رمزنگار

cryptographic adjective

سهربه کودنوسی، سهربه نه‌هین‌(ی)‌نووسی ○ وابسته به رمزنگاری

cryptography /krip'tɒɡrəfi, US -'ɑ:g-/

noun

کودنوسی، نه‌یتی‌نووسی، نه‌هین‌نووسی ○ رمزنگاری

cryptological adjective

سهربه نه‌هیتی‌ناسی، سهربه کودناسی ○ وابسته به کریپتولوژی

cryptologist noun

نه‌هیتی‌ناس، کودناس ○ کریپتولوژیست

cryptology noun

نه‌هیتی‌ناسی، کودناسی ○ کریپتولوژی

cryptomeria /kriptə(u)'mɪəriə/ noun

به‌ش‌گومه؟: دارچینی سته‌وبه‌ری درخت، ره‌س‌نی
چین و ژاپون [Cryptomeria japonica] کریپتومریا

cryptomerism noun

نه‌هین‌پارزه‌یی، نه‌هین‌باری کریپتومریسم

cryptomonad noun

نه‌هین‌گیا: ه‌ریه‌ک له قه‌وزه‌ک‌انی لقی
Cryptophyta که زو‌تر دو شتلاقه‌یان
flagellum ه‌یه کریپتومناد

cryptonym /'kriptənɪm/ noun

ناوی نه‌ینی، نه‌هین‌ناو نام سری
cryptonymous adjective

خواه‌نی ناوی نه‌ینی، خواون نه‌هین‌ناو دارای
نام سری

cryptophyte = cryptomonad**cryptophytic** adjective

نه‌هین‌گیایی، س‌ریه کریپتومناد
وابسته به کریپتومناد

cryptorchid /krip'tɔ:kɪd/ noun, adjective

(یزشکی، که‌سکی) نه‌هین‌باتو، که‌سی که
تووشی کریپتوکیسیم بووه نه‌ان‌بیضه،
کریپتورکید

cryptorchism noun, also cryptorchism

(یزشکی) نه‌هین‌باتوویی، کریپتورکیسیم: دوخن
که له‌ودا یک‌یان ه‌ردو باتو (به‌ناسایی) له
زگه‌وه نایه‌نه نیسو باتودان scrotum
نه‌هاتنه‌خواره‌وی یک‌یان ه‌ردو کون له نیو
زگه‌وه بو نیو گودن (له س‌رویه‌ندی ه‌لدانی
ناولمه‌یی‌دا) (بنه‌وت: له orkhis, + crypto-
orkhid- یونانی "testicle" + -ism) نه‌ان‌بیضی

cryptosporidiosis noun

جوئی نه‌خوشی ریخوله‌یی که له نه‌نجایی
cryptosporidium ه‌وه تووش ده‌یی و ده‌یته‌هوی
زگ‌چوون و رشانه‌وه کریپتوسپوریدیوز

cryptosporidium noun

جوئی س‌ره‌تاژباوی coccidian ی مشه‌خو
که له کژنه‌ندام یان ده‌زگای ریخوله‌ی زور
بره‌داره‌وه دوزاره‌ته‌وه کریپتوسپوریدیوم

Cryptozoa noun, pl.

نه‌هین‌زی‌یان کریپتوزوآ

cryptozoic adjective

نه‌هین‌زی: ژیوارکردن له شوپته‌شاراوه یان
لاتهریک و دووره‌په‌ریزه‌کان کریپتوزوئیک

cryptozoological adjective

س‌ریه نه‌هین‌گیانه‌وه‌رناسی یا کریپتوزوولوژی
وابسته به کریپتوزوولوژی

cryptozoologist noun

نه‌هین‌گیانه‌وه‌رناس، کریپتوزوولوژیست
کریپتوزوولوژیست

cryptozoology noun

نه‌هین‌گیانه‌وه‌رناسی، گه‌ران به‌دوای نه‌و
گیانه‌وه‌ران‌ی که بوونیان روون نه‌بوته‌وه (وه‌کوو
Loch Ness minster) کریپتوزوولوژی

crystal /'kristl/ noun, adjective

1 n بلوور، ته‌ورک؟، چلووره، کریستال
قاب‌وقاچاخی بلوورین 3 شووشه‌ی سه‌عات
adj بلوورین، ته‌ورکین، رووته‌نک، روون،
روشن (بنه‌وت: ینگیلیسی کون (تامازه به
سه‌هول یان کاتیک‌ی‌وا) له crystal ه‌ره‌نسی
کون، له crystallum لاتین، له krystallos
یونانی "crystal ice") 1 n بلور 2 ظروف
کریستال 3 شیشه‌ی ساعت adj بلورین، فرانما

crystal ball noun

گۆی بلوورین یان کریستالی (له فال‌گرتنه‌وه‌دا)
جام جهان‌نما

crystal clear adjective

ته‌واو روشن، ناشکرای ناشکرا، به‌ته‌واوته‌ی
ناشکرا یان دیار کاملاً واضح، کاملاً ه‌ریدا

crystal defect noun

ناته‌واوی بلووری، دینگیکت یان که‌موکورتی
کریستالی نقص بلور

crystal energy noun

وزی بلوور یان کریستالی انرژی بلور

crystal gazing noun

روان‌بینی گۆی بلوورین، داهاتووبینی،
پیش‌بینی کردنی رووداوه‌ک‌انی داهاتوو جام
جهان‌نمانگری، پیش‌گویی حوادث آینده

crystal growth noun

ه‌لدان یا گه‌شه‌ی کریستال، ه‌لدانی بلوور،
گه‌شه‌ی بلوور رشد بلور

crystal lattice noun

توری بلوور یان کریستال شبکه‌ی بلور

crystalline /'kristəlɪn/ adjective

بلوورین، بلووری، کریستالی، چلووره‌یی،
رووته‌نک، روون، روشن، وه‌کوو بلوور،
ته‌ورک‌ناسا، بلوور‌ناسا بلوری، بلوورین،
شفاف، مثل بلور

crystalline lens noun

هاوین‌ی بلووری، لینزی کریستالی یان بلووری
لنز کریستالی

crystallinity noun

روونی، رووته‌نکی، روشنی شفافیت

crystallite noun

ورده‌بلوور، کریستالیت کریستالیت

crystallization /,kristəlaɪ'zeɪʃn, US -lə-'z-/ noun

کریستالیزه‌یشن، بلوورین، به‌ته‌ورک‌بوون،
ته‌ورکان تبلور

crystallized /'kristəlaɪzd/ adjective

1 بلوور‌یتراو، بلووره، به‌ته‌ورک‌بوو، ته‌ورک‌یتراو

چلوور به ستوو 2 شه کړيو ته کړاو، شه کړاو
(ميوه) 1 ښکړل شوه 2 ښکړاندود

crystallographer /ˌkrɪstəˈlɒɡrəfə(r)/, US
-ˈlɒɡ-, -ˈlɑːɡ-/ *noun*

بلوورناس، بلوور ووان، ته ورکړ ناس،
کريستال ناس ښکړشناس

crystallographic *adjective*

سهر به بلوورناسی، سهر به کريستال ناسی
وابسته به بلوورشناسی

crystallography /ˌkrɪstəˈlɒɡrəfi/, US -
ˈlɒɡ-, -ˈlɑːɡ-/ *noun*

بلوورناسی، بلوور ووانی، ته ورکړ ناسی،
کريستال ناسی ښکړشناسی

crystalloid *adjective*

بلوورناسا، ښو ته ورکړ، ته ورکړ ناسا ښکړناسا

crystal set *noun*

جوړی ده زگای رادیوی کون ښکړنال ست

crystal structure *noun*

ښکړنه ای کريستالی یان بلوور ښکړناسا

crystal system *noun*

سیستم کريستالی، رښکړنستی بلوور یان
کريستالی ښکړناسا

crystal water *noun*

ناوی بلوور یا کريستالی، بلوور او ښکړنال

Cs symb. the chemical element cesium

csardas /ˈtʃɑːdʌʃ/, US ˈzɑːdʌs/ *noun*, also
czardas

جوړی هه لپه رښکړنی هه نگرایی، به ده سښکړی
نارام و ته او بوونکي کرز و تونده وه ښکړناسا

CSE abbreviation Certificate of Secondary
Education

سی نښی (پروانامه یه کی خوښدن گای ناماده یی
له سیستمی پهره ورده ی بریتانیای ښو و

هه رښکړ له تاقی کار یه کانیشتی) ښکړناسا

C-section = Caesarean

CS gas *noun*

غازی فرمیک ریز یا سوو تڼه روه (ښه رښکړ: له
ناوی کیمیا زانانی ته رښکړی Ben B. Corson

و Roger W. Stoughton) ښکړناسا گاز سو زاور

CST /ˌsiː es ˈtiː/ *abbreviation* Central
Standard Time

کاتی خو جیتی نه یاله ته ناوه ندي یه کانی ته رښکړی
(تهو کاتسې که نیوان درن گانی ښکړناسا ښکړناسا

سهر ته ای تاپریل له هه رښکړ ناوه ندي یه کانی ته
به کار دیتری، 6 ساعات زووتر له کاتی گرښکړه

ښکړناسا

ct *abbreviation* carat

ct *abbreviation* cent(s)

ctendium /tɪˈnɪdiəm/ *noun*, pl. ctenidia /-
diə/

ښکړناسا: نه ندي هه ناسی ښکړناسا

له ښکړنه رښکړ (ښه رښکړ: لاتینی نوی، له
ktenidion یونانی، چکړولیزوای **kten-** **kteis-**

"ښکړناسا" ښکړناسا **ctenoid** /ˈtiːnɔɪd/ *adjective*

(گیانه وهر ناسی، له بهار ی پوول ه کسې
ماسی یه کانه وه) ښکړناسی، ښکړناسا، ښکړناسا (ښکړناسا

-oid-)، وه ک هی زور ماسی ښکړناسا (پروانه
placoid و ganoid ښکړناسا

Ctenophora /tiˈnɒfərə, US tɛ-/ *noun*, pl.

(گیانه وهر ناسی) ښکړناسا، ښکړناسا، ښکړناسا: لښکړی
چکړول ی ښکړناسا، ښکړناسا، ښکړناسا

ښکړناسا (یا ctenophore) ده گرښکړه ښکړناسا
ctenophore /ˈtiːnɒfəː, US ˈtɛ-/ *noun*, also
comb jelly

گیانه وهری ښکړناسا یان ښکړناسا ښکړناسا

cu *abbreviation* cubic

Cu symb. the chemical element copper (from
late Latin cuprum)

cuatro /ˈkwatɹəʊ/ *noun*

چواره: گیتاریکی چکړولانه به چوار (یان ښکړناسا)
ژی تیاق یان چووت، له ته رښکړی لاتین و

موسیقی خومالی کار بییه نه به کار دیتری
کووترو

cub /kʌb/ *noun*

1 توله، تووتک، کودی، به چکړه، ښکړناسا، ښکړناسا
(ښکړ، رښکړ، ورج و هند): **a lioness**

guarding her cubs ښکړناسا: (هه رښکړه ها
Cub Scout نه ندي رښکړناسا ی ښکړناسا

ښکړناسا: **3 to join the Cubs** 3 لاوی
ښکړناسا و روو دار 1 توله 2 ښکړناسا، عضو

سازمان ساب سکوت 3 جوان گستاخ

cubage *noun*

جینگا یان فراوانی سی جا ښکړناسا

Cubalibre *noun*

جوړی کوکایل له ram، ناوی لیموترش و کولا
cola ساز ده ښکړ (سپانیایی: کوپای نازاد)

کوپالیر

Cuban /ˈkjuːbən/ *noun*, *adjective*

ن خه لکي کوپای، کوپایی *adj* سهر به کوپای،
کوپایی ښکړناسا

cubature /ˈkjuːbətʃə/ *noun*

دیاری کردنی بارستانی شتی ښکړناسا حجم چیز ی
cubby-hole /ˈkʌbiːhəʊl, US -hoo/ *noun*,
also cubby

جینگا ی تنگ، کون ښکړناسا

cube /kjuːb/ *noun*

1 خسته، شهش بالوو، سی جا 2 له ته
(شهش بالووی) 3 چوار گوشه، میری، کولو

(هغه) 1 مکعب، توان سه 2 تکه 3 حبه (هغه)
cubeb /ˈkjuːbeɪb/ *noun*

1 که به به، ده و نه ښکړی گهر میتان، له خیزانی

Piper cubeba [pepper] (ناسيا) و جؤره كانى
تر 2 بهرى نه گه يشتووى وشكه وه بوى نهم
دهونه، بؤ دهرمان يان تام خوش كردنى جگهره
به كار ديتري ۛ كبا به چينى

cubed adjective

له ره گى سى جا دراو ۛ به توان سه رسيد

cube root noun

ره گى سينيهم، ره گى سى جا (ره گى سينيهمى 64
يانى 4 $(4 \times 4 \times 4) = 64$) ۛ ريشه سوم

cubic /'kju:bɪk/ adjective

شەش پالوو، شەش پالووى، سى جايى، خشتەكى
ۛ مكعب، مكعبى

cubical adjective

شەش پالووى، سى جايى، خشتەكى،
شەش پالووناسا، خشتە ناسا ۛ مكعبى، مكعب شەكل

cubical lattice noun

تۆرى خشتەكى ۛ شەكىلى مكعبى

cubical number noun

زماره ي خشتەكى ۛ عدد مكعبى

cubic centimetre noun

سانتى مېترى سى جا ۛ سانتي متر مكعب

cubicle /'kju:bɪkl/ noun

ديوى خؤگؤډرين، زوور وچكه، خه وتنگا،
خه وتنگه، جى خه ۛ رخت كن، اتاك، خوابگاه

cubic metre noun

مېترى سى جا ۛ متر مكعب

cubiform /'kju:bɪfɔ:rm/ adjective

شەش پالوو، شەش پالووى، سى جايى، خشتەكى
ۛ مكعب

cubism /'kju:bɪzəm/ noun

كوبيزم (شيزوا و بزوتنه وه به كى هوندرى له
سهره تاي سده ي 20دا كه له ودا بابهت و شت و
خه لك به شيوه ي نهن دازه ي ده خرنه پرو و له
زور لا و گوشه وه پيشان ده درين) ۛ حجم گرى

cubist /'kju:bɪst/ noun

كوبيست ۛ كوبيست

cubistic adjective

كوبيستى ۛ كوبيستى

cubit /'kju:br/ noun

نيوگهز، لاگهز، نانيشكه؟: پتوانه يىكى كؤن بؤ
در و اى، نزيك به در و اى قول (بهره ت):
ئینگليسى نيوه راست، له **cubitum** لاتين
ذراع ۛ **cubit, forearm, elbow**

cubital /'kju:brɪt(ə)/ noun

1 قولى 2 (مىز و ناسى) باسكى، قولى ۛ 1
ارجى 2 كوبيتال

cubitus /'kju:brɪtəs/ noun

قول، ئەشك ۛ ارج

cuboid /'kju:bɔɪd/ adjective, noun

adj خشتە ناسا، شەش پالووى، مۆره يى 1 **n**
خشته، شەش پالوو، سى جا 2 خشته لاگيشه 3

(تويكارى، ههروهه **cuboid bone**) ئيمىكى
شەش پالووى ۛ **adj** مكعب مانند 1 **n** مكعب 2
مكعب مستطيل 3 كوبيد

cuboidal adjective

خشته ناسا، شەش پالووى ۛ مكعب مانند

cub reporter noun

هه وال نيزى تازه كار يان كه مئه زمون ۛ
خبرنگار نوپا

Cub Scout = cub

cuckold /'kʌkəʊld, US -ould/ noun

(ناپهسند) ژن حيز، ژن كوونى، گه وواد، سهرگر،
دهويت، دويت ۛ ديوت

cuckoldry noun

ژن حيزى، گه ووادى، سهرگرى، دهويتى، دويتى
ۛ ديوتى

cuckoo¹ /'kʊku:/ noun

1 كوكو، ياكه ريم، كۆتره نه خيشنه، كۆتره به بپوو،
په بپوو [**Cuculus canorus**] 2 بؤ ناوى دهسته
بالنده يىكى ترى و له هه ميان خيزان
(**Cuculidae**) به كار ديتري ۛ فاخته

cuckoo² /'kʊku:/ adjective

(بى باو و نافه رمى) 1 شيت، ده لوو، دين 2
گه وچانه ۛ 1 ديوانه 2 احمقانه

cuckoo bee noun

هه نكه به بپوو، جؤرىكى مشه خؤر كه گه راكانى له نيو
هيلانه ي جؤرىكى ترى ههنگ داده ن (**Nomada**
Psithyrus و توخمه كانى تر) ۛ كوكوبى

cuckoo clock noun

سه عاتى به بپوو، سه عات يان كات زمينرى
كۆتره به بپوو، سه عاتى به بپوو (كوكو، سه عاتى كه
دهنگى له كۆتره به بپوو ده چى) ۛ ساعت كوكو

cuckoo flower noun

(رووه ك ناسى) بى كه و، گوله به بپوو؟
[**Cardamine pratensis**] ۛ كوكوفلاور

cuckoo pint noun

جؤرى **arum** كئوى ناسايى [**Arum**
maculatum] ۛ نوعى گياه

cuckoo spit noun

كه فتيكى مه يله وسى سهر گه لا و قهد و لاسكى
هيندى رووه ك، له لايهن كر موه كانى
froghoppers دهرده درى ۛ كوك اسيت

cuckoo wasp noun

هه نكه زاله به بپوو، كلك سووره **ruby-tail** يا
هه نكه زاله ي تر كه گه راكانى له سهر هيلانه ي
ههنگ يا هه نكه زاله يىكى تر داده نى ۛ نوعى
زنبور

cuculiform adjective

په بپووناسا ۛ فاخته مانند

cucullate adjective, also cucullated

كلودار، به شيوه ي كلاو خود ۛ كلاهك دار

cucumber /'kju:kʌmbə(r)/ noun

1 (میوه) خه‌پار، هاروئ، ناروو 2 جوړی رووه‌کی پیا‌ه‌ل‌چوو له خیزانی gourd که نه و میوه‌یه ده‌گری، له بنه‌ره‌تا ره‌سه‌نی ناو‌ج‌یه هیتا‌ل‌ای چین [Cucumis sativus] 1 خیار 2 نوعی گیاه

cucumber mosaic noun

جوړی نه‌خو‌شی رووه‌ک ب.ت. هی خه‌پار که به‌ه‌وی فایر‌وسینکی تاک‌ریشالی RNA ی‌دوه تووش ده‌ب و زور‌تر به‌ه‌وی می‌شو‌له‌پنکه‌وه راده‌گو‌یز‌ری و ده‌پته‌ه‌وی پنکه‌بنکه‌بوونی په‌لو‌پو [جوړ Cucumber mosaic virus هی توخ‌می Cucumovirus، خیزانی Bromoviridae] 1 نوعی بیماری گیاهی به ویژه خیار

cucurbitiform adjective

خه‌پار‌ن‌اسا، شپوه‌خه‌پار خیار‌ماند

cucurbit /kju'kə:bit/ noun

گیان له تیره‌ی (Cucurbitaceae) gourd که کاله‌ک، کووله‌که‌ناوی pumpkin، کووله‌که squash و خه‌پار ده‌گری‌دوه 1 نوعی گیاه

cud /kʌd/ noun

کاویژ 1 نشخوار

cuddle /'kʌdl/ noun

باو‌ه‌ش، نامیز، حمیز 1 بغل، اغوش cuddly /'kʌdli/ adjective (cuddlier, cuddliest), also cuddlesome

زیکه‌له، زیر‌که‌له، خو‌شه‌ویست، جوان، شیاوی باو‌ه‌ش کردن 1 بغل‌کردنی

cuddy noun

1 کەر، گو‌ی‌دیز 2 که‌سینکی که‌رو نه‌فام 1 خر 2 آدم‌احق

cudgel /'kʌdʒl/ noun

تیل، دارده‌ست، مه‌شاک، کوته‌ک 1 چماق

cudgel play noun

شهره‌تیل، شهره‌کوته‌ک 1 جنگ با چماق

cudweed noun

گیان له تیره‌ی daisy، به‌گه‌لای کوله‌کنه‌وه، به‌گولی نادیار‌وه inconspicuous [توخ‌مه‌کانی Gnaphalium و Filago] 1 نوعی گیاه

cue /kju:/ noun

1 سه‌ره‌ده‌زوو، سه‌ره‌داو، سه‌ره‌پت 2 ریز 3 ناماز، میزه 4 شپوه، ره‌وت 5 نشان، به‌رز‌نگ، درف 6 سه‌رمه‌شقی، دادراوه 7 کات‌ی چاو‌ه‌روان‌کراو، ومخت یان ده‌رفته‌ی گونجاو 1 سرخ 2 ردیف 3 روش 4 اشاره 5 علامت 6 سرمشق 7 لحظه‌ی موعود، وقت مناسب

cue² /kju:/ noun

داریلپارد 1 چوب بیلپارد

cue ball noun

توپ یان گو‌ی بیلپارد 1 گوی بیلپارد

cueca /'kweka/ noun

جوړی هه‌ل‌په‌رک‌نی کرزی نه‌ریکای باشووری

(بنه‌رت: سپانیایی نه‌ریکایی) 1 کوکا

cuesta /'kwesta/ noun

(زه‌وی‌ناسی) لیزه: زنجیره‌ینکی چین‌چینی لاین، لاینکی که‌می لیز و لایه‌که‌ی تر زور لیز 1 کوستا

cuff /kʌf/ noun

1 سه‌ره‌قول، مه‌چه‌که، هو‌چک، سه‌رده‌س: a collar and cuffs of white lace 2 ده‌لینگی هه‌ل‌کراو یان دووقه‌د 1 مچ (پس‌راهن)، سراس‌تن (کت) 2 دویل

cuff² /kʌf/ noun

مشت، شه‌پلاخه، چه‌پوک (سووک): to give somebody a friendly cuff 1 مشت، سیلی cuff-links noun, pl., also cuffs

دوگمه‌ی سه‌رده‌س 1 دکمه‌ی سردست

Cufic = Kufic

cuirass /kwɪ'ras/ noun

1 زرزی بن‌قول، زرزی سنگ‌ویشت، چوار‌ناو‌پته 2 زیر‌کراسی بن‌قولی زنان 1 جوشن بدون آستین 2 زیر‌پراهن بی‌آستین زنان

cuirassier /kwɪrə'si:ə, French kɪrasje/ noun

سواری زرزی‌پوش 1 برگ‌ستان‌پوش

cuisine /kwɪ'zi:n/ noun

(فهره‌نسی) شپوه‌ی چیشت‌لینان، شپوازی ناشپه‌زی، ده‌ستاو، ده‌س‌وپوخت (بنه‌رت: له‌فهره‌نسی‌پوه به‌وانای "چیشت‌خانه kitchen") 1 سبک آشپزی، پخت و پز

cuisse /kwɪs/ noun, also cuish /kwɪʃ/

زرزی ران، رانه‌وانه 1 زره ران

culch = cultch

culchie /'kʌl(t)ʃi/ noun, pl. culchies

(تیر‌لند و سووکانه) ساویلکه، ده‌تاتی، لادیی 1 ده‌تاتی، ساده‌لوح

Culdee /kʌl'di:/ noun

خودایار، ره‌ب‌نی کلینسی Celtic 1 کولدی

cul-de-sac /'kʌl dɒ sæk/ noun, pl. culs-de-sac pronunc. same

بن‌سه‌ره‌ده‌ر، بن‌به‌ست، ری‌کسووک، کویره‌کولان، کوچکه، کویره‌شه‌قام، شه‌قامی بن‌سه‌ره‌ده‌ر 1 بن‌بست

-cule suffix

باشگر: یله، کوچکه، چه، ژه، هه‌له: reticule molecule (بنه‌رت: له‌cule-فهره‌نسی یان -culus, -cula, -culum لاتینه‌وه) 1 پسوند: اسم‌ساز، چه

culex /'kju:leks/ noun, pl. culices /-lɪsɪz/

تیره‌میشووله، مالاریا رانا‌گو‌یزن 1 خانوده‌ی پشه

culicid /kju:'lɪsɪd/ adjective, noun

میشووله‌یی، میشووله‌ناسا، میشووله 1 پشه‌ای، پشه

culicine /'kju:lɪsɪn, US -sɪn/ noun, adjective

میشووله ○ پشه
culicoid /'kju:lɪsɔɪd/ *adjective*
 میشووله‌ای، میشووله‌ناسا، شیوه‌میشووله ○
 پشه‌مانند
culinary /'kʌlɪnəri, US -neri/ *adjective*
 سهربه چیش‌لینان، سهربه ناشپه‌زی، ده‌ستاو،
 ده‌س‌ویوخت ○ وابسته به آشپزی، دست و پخت
cull /kʌl/ *noun*
 کوشتن، کوشته‌وه، سهر‌پین: *the annual seal cull*
 عمل کشتن، کشتار
cullender = colander
culler *noun*
 کوکه‌روه ○ جمع‌کننده
cullet /'kʌlɪt/ *noun*
 ورده‌شووشه‌یی که له شووشه‌سازی‌دا
 به‌کار‌دیترته‌وه ○ کولت
cullion /'kʌljən/ *noun*
 1 مرؤی خویری 2 گون، بانوو 3 گیاسارمه
 (بهره‌ت: له *coillon* نینگلیسی نیوه‌راست
 "testicle"، له *coleo coleon-* لاتینی رهمه‌کی
 Vulgar Latin، له *coles* لاتین (*scrotum*)
 ○ 1 آدم پست 2 پیسه 3 گیاه نعلب
culis /'kʌlɪs/ *noun*
 1 بلووسک، ناوه‌رو 2 شور‌باو گوشت ○ 1
 ناودان 2 آب‌گوشت
cully /'kʌli/ *noun, pl. cullies*
 1 (نافه‌رمی و کون) که‌سینکی ساده‌یان
 زووه‌له‌فریواو 2 کاکه، برادر، کاک‌ی خوم (بو)
 لئ‌پرسینی شتن ○ 1 آدم ساده 2 دوست من
Culm /kʌlm/ *noun*
 1 (زه‌وی‌ناسی) زنجیره‌چینی سهر‌ده‌می
 خه‌لووزینی باشووری روژ‌واوی نینگلته‌ره 2
 (culm) (کون) توز‌یان خول‌وخاکی خه‌لووز
 ○ 1 کولم 2 غبار یا خاکی زغال‌سنگ
culm /kʌlm/ *noun*
 لاسک، ساقه‌ت، کلوش، کولوش، فاسک،
 لاسکی نیوه‌لول (ب.ت. نه‌وی که گول دینی)
 ○ ساقی میان‌ته‌یی
culminant /kʌlmənənt/ *adjective*
 لووتکه‌نشین، لووتکه‌گیر، سهر‌گیر، هه‌لکه‌وتوو
 له‌لووتکه، ته‌واو‌ینگه‌بشتو ○ واقع در اوج
culmination /kʌlmɪ'neɪʃn/ *noun*
 1 لووتکه، نه‌وپسر، تزویج، گدیشته‌سهر،
 نه‌نجام، بهره‌نجام 2 نه‌نجامی کوتایی،
 دواین‌نه‌نجام، دواناکام 3 ته‌واوی، ینگه‌شتن ○
 1 اوج، حاصل 2 نتیجه‌ی بابانی 3 کمال
culottes /kju:'lɒts, US ku:'lɑ:ts/ *noun, pl.*
 داوین‌یان ته‌نووره‌ی شه‌لواری، داوینی
 شه‌لواری ○ کولات
culpability /kʌlpə'biləti/ *noun, also*
 culpableness

1 که‌ته‌رخه‌می، خه‌تاپاری، گونا‌هباریتی،
 کوتایی‌کردن، دریخی‌کردن 2
 له‌سهر‌گونه‌هاتوویی ○ 1 قصور 2 سرزنش‌پذیری
culpable /'kʌlpəbl/ *adjective*
 1 خه‌تاپار، تاوانکار، گونا‌هکار، تاوانبار،
 گونا‌هبار 2 شایانی سهر‌گونه و به‌سهر‌داهاتن ○
 1 مقصر، مجرم 2 سرزنش‌پذیر
culpably /'kʌlpəbli/ *adjective*
 له‌رووی خه‌تاپاری به‌وه، خه‌تاپارانه ○
 تقصیرکارانه
culprit /'kʌlprɪt/ *noun*
 1 خه‌تاپار، گونا‌هبار، گونا‌هکار، تاوانبار،
 بناسکار، گومان‌لئ‌کراو، تاوانکار 2 سهر‌چاوه یا
 هو‌ی کیشه‌یه‌ک، مایه‌ی گرفت ○ 1 مقصر،
 بزهاکار، مهم، مجرم 2 منشا یا موجب مشکل
cult /kʌlt/ *noun*
 1 ده‌ستاین، تیره‌ی نایینی یان دینی، بهره‌سته،
 کومه‌لیکی نایینی توندرو (که به‌شتن له نایینی
 دامه‌زراو نیه) 2 بهره‌ستن، سیستم یان ریخته‌ستی
 باوه‌رو کرده‌وه نایینی یکان 3 داب، شه‌پول، باو
 (گه‌لی): *the cult of physical fitness* 4
 لایه‌نگران، خوله‌سهر‌به‌کوشته‌ده‌ران (بهره‌ت: له
culte فره‌هنسی یان *cultus* لاتین بهره‌ستن) ○
 1 فرقه، کیش 2 نظام عبادت 3 مد 4 طرفداران
cultch /kʌltʃ/ *noun, also culch*
 1 باشه‌روک، خشت‌وخال، *trash clutter*
 گه‌رای *oyster* 1 آشغال، ضایعات 2 کالج
cultigen /'kʌltɪdʒ(ə)n/ *noun*
 (رووه‌ک‌ناسی) گیای ده‌س‌نیز یان ده‌س‌کردی
 مرؤف، گیای مرؤکرد؛ قارپته یان جوریکی
 چیتراو له‌و رووه‌کانه‌ی که ره‌چه‌له‌کینکی کیتی و
 خورسکی ناسر‌اویان نیه ○ کولتیزن
cultism *noun*
 ده‌ستاین‌گه‌ری، تیره‌باوه‌ری، ده‌ستاین‌باوه‌ری
 ○ فرقه‌گرایی
cultist *noun*
 ده‌ستاین‌گهر، تیره‌باوه‌ر، ده‌ستاین‌باوه‌ر
 ○ فرقه‌گرا
cultivability /kʌltɪvə'biləti/ *noun*
 له‌کیلان‌هاتوویی ○ مزروعی، قابلیت کشت
cultivable /'kʌltɪvəbl/ *adjective*
 له‌کیلان‌هاتوو، ده‌کیلری: *cultivable land*
 مزروعی، قابل کشت
cultivar /'kʌltɪvəz/ *noun*
 جوریکی گیایان رووه‌ک که به ریگای کیلان
 یان چاندنه‌وه بهره‌م هاتووه (بهره‌ت: تیکه‌له‌ی
 variety + cultivate) ○ کولتیزوار
cultivated /'kʌltɪveɪtɪd/ *adjective*
 1 کیلراو، چیتراو، توو‌پیشه‌کراو، رویتراو،
 شپو‌پراو، کیلگه: *cultivated fields* 2
 روونا‌کبیر، رو‌شنییر، به‌که‌مال، ره‌وشت‌بهرز،
 بهره‌ره‌ده‌کراو، راه‌یتراو: *a cultivated young*

woman 1 زیرکست 2 فرهخته، تعلیم دیده
cultivation /ˌkʌltɪ'veɪʃn/ *noun*

1 کینان، چاندن، چاند، وهرزین، وهزاندن، داجهندن، رواندن، روواندن، ناشتن، کشت، جووت کردن، گایاری: *rice/wheat, etc.*
cultivation 2 بهروده رده، روونساکییری، روشنبیری 3 دوستایه تی 1 کشت، زراعت، شخم 2 پرورش، فرهختگی 3 رفاقت

cultivator /ˌkʌltɪ'veɪtə(r)/ *noun*
1 جووت بهنده، وهرزیر، وهزبار، کشتکار، جووتیار 2 بهنجه قازی، چنگال، (دهرگایینی تریش بو هه لیدانی که ردوو: که ردوو کیش (دهستی)، که ردوو، دهوری: فارسی = مرزکش) 1 زارع، کشاورز 2 پنجه غازی

cultural /ˌkʌltʃərəl/ *adjective*
1 چاندی، فرههنگی، کولتوری: *economic, social and cultural factors* 2 سهره موسیقا، ویژه و هونه، ویزی: *a cultural event*
Europe's cultural heritage 1 فرهنگی 2 وابسته به موسیقا، ادبیات و هنر

cultural anthropology = *social anthropology*

cultural attaché *noun*
بهرپرستی چاندی یان فرههنگی 1 وابسته ی فرهنگی

cultural background *noun*
باشخانی چاندی یا فرههنگی 1 زمینه فرهنگی
cultural cycle *noun*
سووری چاندی، خولی فرههنگی 1 چرخه ی فرهنگی

cultural desert *noun*
جولگه یان بیابانی چاندی (فرههنگی)، مه بستم نو جنگایه که هیچ جالاکی به کی فرههنگی یان چاندی لئ نه یی 1 برهوت فرهنگی

cultural development *noun*
به ره سندن چاندی، پیشکوتی فرههنگی 1 پیشرفت فرهنگی

cultural diffusion *noun*
بلا بوونه وهی چاندی، تهنیه وهی فرههنگی 1 اشاعه ی فرهنگی

cultural function *noun*
ئهرک یا فانکشنی چاندی، کارکردی فرههنگی 1 کارکرد فرهنگی

cultural heritage *noun*
که له بووری چاندی یان فرههنگی 1 میراث فرهنگی

cultural heterogeneity *noun*
ناچونیه کی چاندی، نایه ک فرهنگی فرههنگی 1 ناهمگنی فرهنگی

cultural homogeneity *noun*
چونیه کی چاندی، وه کیه کی فرههنگی 1

همگنی فرهنگی

cultural isolation *noun*
گوشه گیری چاندی، تهریک مانه وهی چاندی، دووره بهرتری فرههنگی 1 جدامانگی فرهنگی

cultural lag *noun*
دواکهوتی چاندی، باش کهوتی فرههنگی 1 پس ماندگی فرهنگی

culturally /-ləlɪ/ *adverb*
له باری چاندی به وه، له باری فرههنگی به وه، له باری فرههنگی به وه 1 از نظر فرهنگی

cultural pattern *noun*
نموونه ی چاندی، باتترین فرههنگی 1 انگاره ی فرهنگی

culture /ˈkʌltʃə(r)/ *noun*
1 چاند، فرههنگ، کولتور، روشنبیری، روونساکییری، هونه و نه ده بیات بیکه وه 2 راهبشان، بارهبتشان، بهروده رده (کردن)، به ختو کردن، بهروده راندن 3 داجهندن، کینان، چاندن، کردن، روواندن، چه قاندن 4 گروهی لهو به کتیریا یان توولیزانه ی که وا بهمه بهستی لئیکولینه وهی زانستی یان پزشکی دادچنیری، داجهندن خانه (ی شانه یی) یان به کتیریا، چاندی توولیزه یان خانه 1 فرهنگ 2 پرورش 3 کشت، زراعت 4 کولتور، کشت میله یا باخته

cultured /ˈkʌltʃəd, US -tʃəd/ *adjective*
1 روشنبیری، روونساکییر 2 بهروده رده کراو، به ختو کراو، راهبتراو 3 داجنتراو، کپلراو، چه قنتراو، چنتراو، چنندراو: *cultured cells* 1 بافرهنگ، فرههنگه 2 پرورشی، پرورش یافته 3 کشت شده

cultured pearl *noun*
مرواری بهروده رده کراو یان داجنتراو 1 مروارید پرورشی
cultureman *noun, pl. culturemen*
مروزی روشنبیر 1 انسان فرههنگه

culturemania *noun*
شیتی چاندی یان فرههنگی 1 شیدایی فرهنگی

culture shock *noun*
سهرلی شیوان یا گورزی فرههنگی یا چاندی 1 ضربه ی فرهنگی

culture vulture *noun*
خوهری چاند یان فرههنگ (بو شوخی) 1 خوهری فرهنگ

cultus /ˈkʌltʃəs/ *noun*
سیستم یان جوژیکی بهرستی دینی 1 نظام یا گونه ای از پرستش مذهبی

culverin /ˈkʌlv(ə)rɪn/ *noun*
1 جوژی توپی سده ی شازده یان هه فده، به لوولای درپه وه 2 جوژی ده مانجه ی سده کانی بازده و شازده 1 کولورین

culvert /ˈkʌlvət, US -vɜrt/ *noun*
1 ناوه رو، ناوپر، ره هنداو (له زیر رینگا یان رنی

ناسن)، جوگه‌ی سهرگیراو 2 ره‌ه‌ندی
ژیرعه‌رزی، بۆری ژیرزه‌وی (بو توری کابلی
تیلیکتریکی) 1 آبگذر، نهر سربوئیده 2 کانال
زیرزمینی

cum /kʌm/ preposition

یش، زی، و، هم... و هم... - a bedroom
cum-study (له لاتینهوه) 1 هم... و هم... و

cum /kʌm/ informal variant spelling of come

cumber /'kʌmbəl/ noun

گپه‌وه، کوسپ، ته‌گه‌ره 1 مانع

Cumberland sauce noun

جۆری سۆسی تیز piquant له زیله‌ی تری
سووره ساز ده‌کری، له‌گه‌ل گوشتی سارددا
داده‌نری 1 نوعی سن

Cumberland sausage noun

(له بریتانیا) جۆری سۆسی درشت 1 نوعی

سوس

cumbersome /'kʌmbəsəm, US -bərs-/
adjective, also combrous /'kʌmbərəs/

1 قورس، پرنه‌رک، مایه‌ی زه‌جمه‌ت،
هه‌راسان‌که‌ر، ده‌س‌وینگر، گه‌وره و قورس، زله،
نفاقولا، ناله‌بار، ناهه‌م‌وار، بارنا‌خوش،
ته‌کان‌نه‌دراو، ئالوز، کم‌جم‌وجۆل، چه‌قیو،
گران‌هه‌لگیراو، troublesome, burdensome.
2 cumbersome machinery: bulky
خوا، ponderous 3 ئالوز، پتجه‌لاوتیج: -
cumbersomely 1 cumbersome legal procedures
cumbrousness n adv
سنگین، پیچیده 2 کند، کم‌تحرک، آهسته 3 پیچیده

cumbia /'kʌmbiə/ noun

جۆری موسیقای هه‌لبه‌رکینی به‌ ره‌چه‌له‌ک
کۆلۆمبیایی، شینوهی salsa ده‌دا (بنه‌ره‌ت: له
سپانیایی کۆلۆمبیایی‌یه‌وه) 1 کومیا

cumbia = 1 trouble bother 2 burden;
encumbrance

cumbrous = cumbersome (cumbrously adv;
cumbrousness)

cum grano salis /kʌm, grɑ:nəʊ 'sɑ:lɪs/
adverb

(لاتین) له‌گه‌ل کم‌ی یان بری خوی 1 هه‌مراه
به‌ کمی نكم

cumin /'kʌmɪn/ noun, also cummin

1 زیره، زیره، کومین (سه‌وز یان سبی) 2
رووه‌کی زیره [Cuminum cyminum]
(بنه‌ره‌ت: ئینگلیسی تیره‌پراست، له
ئینگلیسی کۆن، له cuminum لاتین، له
kyminon یونانی، بنه‌ره‌ت سامی، پتوه‌ندی به
kamūnu ته‌که‌دی‌یه‌وه هه‌یه "زیره cumin") 1
زیره 2 گیاه زیره

cuminseed noun

زیره، کومین 1 زیره

cum laude /,kʌm 'lɔ:di, kʌm 'laude/
adverb, adjective

(له ولاته‌یه‌ک گرتوه‌کانی ئه‌مریکادا) به
شانازی‌یه‌وه، به‌ پتزانینه‌وه، له‌گه‌ل په‌سن: He
graduated cum laude (پروانه magna cum
laude و summa cum laude: بنه‌ره‌ت: له
لاتینه‌وه به‌ واتای "له‌گه‌ل په‌سن praise") 1
(هه‌مراه) با افتخار، با قدردانی

cummerbund /'kʌməbʌnd, US -mərb-/
noun

پشتین، پشتین، که‌مه‌رینج، که‌مه‌ریین (بنه‌ره‌ت:
له "که‌مه‌ریه‌ند هوه وه‌رگیراوه") 1 شال کمر

cumquat = kumquat

cumshaw noun

bribe, tip, gratuity, present
payoff 1 انعام و...

cumul(i-, o-) prefix or combining form

پیشگر یان شینوهی لیکه‌در: کۆمۆلۆس و:
cumulonimbus 1 پیشوند یا صورت ترکیب‌ساز

cumulate /'kju:mjələt/ adjective

که‌له‌که، کۆوه‌بوو، خه‌وه‌بوو، کۆمه‌لکه 1 انباشته

cumulation /'kju:mju:'leɪʃn/ noun

1 کۆکردنه‌وه، خه‌رکردنه‌وه، گردکردنه‌وه،
که‌له‌که‌کردن، کۆمه‌لکه‌کردن 2 که‌له‌که‌کراوی،
سه‌ریه‌ک‌نراوی، به‌سه‌ریه‌ک‌داکه‌وتووی 3
که‌له‌که، کۆمه‌لکه، توپه‌لک 1 گرداوری 2
انباشتی 3 توده

cumulative /'kju:mjələtɪv, US -leɪtɪv/
adjective

1 په‌ره‌سین، رووله‌زۆری، رووله‌گه‌شه،
رووله‌په‌ره، زیاده‌وه‌بوو، سه‌ره‌وه‌بوو: the
cumulative effect of human activity on
cumulative the world environment
2 penalty 2 کۆوه‌بوو، خه‌وه‌بوو، سه‌ریه‌ک‌ه‌وتوو،
به‌سه‌ریه‌ک‌داکه‌وتوو، که‌له‌که‌کراو، که‌له‌که‌بوو 1
افزاینده، متراید، رو به‌افزایش 2 تراکم، متراکم
cumulative effect noun

کاربگه‌ری رووله‌په‌ره 1 تاثیر فزاینده

cumulatively /'kju:mjələtɪvli, US -
leɪtɪvli/ adverb

رووله‌زۆر، به‌شینه‌یه‌کی رووله‌په‌ره 1 به‌طور
فزاینده

cumulativeness /'kju:mjələtɪvnəs, US -
leɪtɪvnəs/ noun

په‌ره‌ستنی، رووله‌زۆریبوون، رووله‌په‌ره‌بوون 1
فزاینده‌گی

cumulative evidence noun

(ماف) به‌لگه و شایه‌دی رووله‌په‌ره 1 شواهد
فزاینده

cumulative voting noun

هوانای نیروس Eros یونانی ☉ کویدون
cupidity /kju:'pidəti/ *noun*

مال‌پهرستی، به‌تعماحی، کنوژی ☉ حرص، آزمندی
cupola /'kju:polə/ *noun*

1 گومز، قوبه، هوق، تاق، میچی گومزی 2
 کوورهی پالاوتن یان پوختاندنی کانزا (هروه‌ها)
 (cupola furnace) 3 ناستی رووچال
 (cupolaed /-lad/) ☉ 1 گنبد، سقف گنبدی 2
 کوئل 3 سطح مقر

cupola furnace *noun*
 کوورهی پالاوتن یان پوختاندنی کانزا، کوورهی
 قال ☉ کوئل

cuppa /'kʌpə/ *noun*
 (نافه‌رمی) پیاله چایی ☉ فنجان چای

cupper *noun*
 زانای رکنه، رکنه‌وان، کوپه‌گر، خوتیگر،
 کووزکفان ☉ عالم حجات

cupping *noun*
 کله‌شاخ، کوپه، کووزک ☉ بادکش
cupreous /'kju:prəs/ *adjective*
 سهریه مس، مسی، مسین، مس‌ناسا ☉ مسی،
 مس‌مانند

cupriferous /kju:'pɪfərəs/ *adjective*
 مه‌لان، مساوی، مس‌تیابوو ☉ مس‌خیز
cupric /'kju:prɪk/ *adjective*

سهریه مس، مسی، مسین ☉ وابسته به مس
cuprite /'kju:praɪt/ *noun*
 به‌رده‌مس (= له نوک‌سایدی مسی یا مس‌دار
 پیکه‌اتوه) ☉ توپرت

cupr(o)- /'kju:prəʊ/ *prefix*
 پینشگر: مس، مسی (بندره‌ت): له
 (late Latin) ☉ پیشوند: مس، مسی

cupro-nickel *noun*
 (کیمیا) مونیکل (دارشته) ☉ مس-نیکل
cuprous /'kju:prəs/ *adjective*
 1 مسی، مسین 2 مساوی، مس‌دار، مس‌تیابوو،
 مسی تیایه ☉ 1 مسی 2 مس‌در

cup tie *noun*
 پیش‌بیرکی بردنه‌وه (کایی یان خه‌لات) ☉
 سابقه‌ی جام حذفی

cupulate *adjective*
 پیاله‌یی، کاسه‌یی، جامی، کلاویه ☉ فنجانی،
 کاسه‌ای

cupule /'kju:pju:l/ *noun*
 (رووه‌ک‌ناسی و گیانه‌وه‌رناسی) کلاوه، کاسه،
 پیاله، جام ☉ کاسه جام

cur /kɜ:(r)/ *noun*
 1 سه‌گی در (و به‌رله) سه‌گه‌هار 2 (نافه‌رمی)
 مروفی بی‌بایدخ و سووک ☉ despicable man
 1 سگ وحشی 2 آدم فرومایه
curability /,kjuərə'bɪləti/, US 'kjʊr-/ *noun*

سه‌چاره‌هاتوویی، سه‌ده‌رمان‌هاتوویی ☉
 علاج‌پذیری، قابلیت درمان

curable /'kjuərəbl/, US 'kjʊr-/ *adjective*
 له‌چاره‌هاتوو، له‌ده‌رمان‌هاتوو، ده‌رمان ده‌کری
 ☉ علاج‌پذیر، قابل درمان

curação /,kjuərə'səʊ, US -seɪəʊ, US
 ,kju:ra'sou, -sau/ *noun, pl. curaços*

کیوری‌سو (= جوژی لیکور به تام و چیژی
 پرتقال) ☉ کوراسو

curacy /'kjuərəsi, US 'kjʊr-/ *noun, pl.*
curacies

بله‌ویایه یان سه‌رویه‌ندی کیوریت، یاریده‌ده‌رتی
 قه‌شه‌ی ناوچه ☉ منصب یا دوران کورات، کوراسی
curacy vicar *noun*

یاریده‌ده‌ری Vicar ☉ دستیار Vicar
curandero /,kjuərən'de:ɾəʊ, Spanish
 kuran'ðero/ *noun, fem. curandera* /-de:ɾə,
 Spanish -ðerə/, *pl. curanderos or curanderas*
 (له سیانی و نه‌ریکای لاتین) ده‌رمان‌گه‌ری که
 چاره‌سهری و ده‌رمانی خومالی به‌کاردیتی ☉
 شفا‌دهنده

curare /kju:'rɑ:ri/ *noun*
 زاری (له گیایکی نه‌ریکای باشووری ده‌گیری)
 سه‌ره‌تیر (له لایه‌ن سووریتسه‌کانه‌وه) ☉ کوراری
curassow /'kjuərəsəʊ/ *noun*

بال‌داریکی پوینه‌ی چورناسا، له تیره‌ی
 هی دارستانه گه‌رمینه‌کایی نه‌ریکا [توخم
 Crax: چم‌ندین جوژن] ☉ کوراسو

curate /'kjuərət, US 'kjʊrət/ *noun*
 قه‌شه (ساده)، یاریده‌ده‌ری قه‌شه‌ی ناوچه ☉
 کشیش

curative /'kjuərətɪv, US 'kjʊr-/ *adjective,*
noun

adj چاره‌ساز، چاک‌کهره‌وه، ده‌رمان‌کهر: -*tive*
n treatment چاره‌سهری، تیمار، ده‌رمان
adv (curatively) ☉ درمائی n درمان

curator /kjuə'reɪtə(r), US 'kjʊr-/ *noun*
 1 سه‌ره‌رشت، چاودیز، ناگادیز 2 موزه‌وان
 1 متصدی، قیم 2 موزه‌دار

curb /kɜ:b, US kɜ:rb/ *noun, also verb*
 1 به‌رته‌سکی، به‌رته‌نگی 2 هه‌وسار، له‌غاو،
 ده‌سکه‌ریشه 3 زیرجه‌ناگه، زنجیری زیرجه‌نه،
 قوروین(د) 4 کوتروزل، راگیرکاری 5 ماسینی
 (ره‌فیسکی) لاقی ته‌سب، ثوفه؟ 6 قاناو، لیواری
 قاناو ☉ 1 محدودیت 2 افسار 3 کورب 4 مهار 5
 روم (زانوی عقب) پای اسب 6 جدول

curb roof = mansard roof
curbstone = kerbstone
curculio /kɜ:'kju:lɪəʊ/ *noun, pl. curculios*
 نه‌مسین یان سوونگی نافه‌تی میوه‌ی دار
 (Conotrachelus nemuphar) (هی palm) و

جوره کانی تر] کورکولی
curcuma /'kɜ:kjʊmə/ *noun*
 (رووه ک ناسی) زرده چنوه [توخم *Curcuma*]
 (بنه روت: لاتینی نوی، له *kurkum* عه ربی
 "زافهران *saffron*"، له *kunkuma* سانکریت)
 زرده چوبه

curd /kɜ:d, US kɜ:rd/ *noun*
 1 لورک، ده لمه، شیري مەییو یا گیرساو، ماست
 2 سه لکی خوراکی گول که له *cauliflower* بیان
 رووه کیکی وا (*curdy adj*) 1 لور، دلمه 2 کورد
curd cheese /kɜ:d, US kɜ:rd/ *noun*

(زورتر له بریتانیا) پهنیری ده لمه 1 پیر دلمه
cure /kjʊə(r), US kjʊr/ *noun*
 1 چاره سهری، چاره کردن، دهرمان (کردن)،
 تیمار، چار، چاک بوونه: *the search for a*
The cure took six weeks 1 *cure for cancer*
 2 چاره، ری چاره: *a -e for poverty* 3 دهرمان،
 دهوا 1 درمان، معالجه، بهبود 2 علاج 3 دارو

cure /'kjʊərəi, French kyre/ *noun*
 (فهره نسی) نه رک ی دینی، کار (ویار) ی قشایه تی،
 قه شه، نه رک و په یوری قه شه 1 کشیش،
 وظایف کشیش

cure-all *noun*, also *panacea*
 نه ژداروو، گهری که ره وه، چاره سهرکه ری
 گیر و گرفت، کارساز ی کاران، ژیان دهرمان 1
 حلال مشکلات

curette /kjʊə'retɪdʒ, kjʊə'rɪ'ta:ʒ, US
 kjʊə'ta:ʒ/ *noun*
 کورتاز، کاری تاشینی منال دان (له زمانی
 فهره نسی دا کورتاز به واتای خاویز کردنه وه ی
 منال دان دوی به راوین به کار دینری) 1 کورتاز

curette /kjʊə'ret/ *noun*
 تاشه نه، تاشه (ک)، شمارزی تاشین (چکوله، له
 نه شته رگهری دا ب. ت. منال دان *uterus*) 1 ابزار
 تراش

curfew /'kɜ:fju:, US 'kɜ:rf-/ *noun*
 1 هات وچونه هیشتن، نه هیشتنی هاموشو 2
 قانون یان زاگونی هات وچوبه نه وه: *The*
army imposed a dusk-to-dawn curfew
 3 ماوه یان سه روبه ندی نه هیشتنی هات وچو 4
 سه ره تای نه هیشتنی هات وچو 1 منع
 رفت و آمد 2 قانون منع رفت و آمد 3 ساعات منع
 عبور و مرور 4 آغاز منع عبور و مرور

Curia /'kjʊəriə/ *noun*
 دادگای پای قاتیکان Vatican (له لایهن
 کلیسای کاتو لیکي رومی په وه Roman
 Catholic Church به ریوه ده بری) 1 کوریا

Curial *adjective*
 سه ربه دادگای پای قاتیکان 1 وابسته به کوریا
curie /'kjʊəri/ *noun*, pl. *curies*
 کوری، کیوری: په که ییکی رادیو ته کتیفیتی،

به رامهر به 3.7×10^{10} ی شی بوونه وه له ههر
 چرکه دا (بنه روت: له ناوی فزیک زانانی
 فهره نسی *Pierre Curie* و *Marie Curie*) 1 کوری
curio /'kjʊəriəʊ, US 'kjʊriəʊ/ *noun*, pl.
curios

(شتن) نه تیکه، ده گمهن، که مه په ییدا،
 که ده سه که وته، دانسه 1 عتیقه، نادره
curiosity /'kjʊəri'nsəti, US 'kjʊəri'as-/
noun, pl. *curiosities*

1 وردی، ورده وه بوون، زانین خوازی، به پر سیاری،
 خوتن هه لقوتانیدن، مهراق زانستن: *Children*
show curiosity about everything 2 تاسه،
 مهراق، به پر روشی 3 نه ناسی، سه پر بوون، تازه،
 شتی که مه په ییدا یا که ده سه که وته، نه تیکه، ناوازه یی
 (*curiosity killed the cat*) به پر سیاری و
 خوتن هه لقوتانیدن په سه) 1 کنجکاو ی فضولی
 2 اشتیاق 3 شگفتی، بدیع، نادره، عتیقه

curiosa /'kjʊəri'əʊsə/ *noun*, pl.
 شتیکی سه پر، ب. ت. شتیکی هه زاننه 1 کوربوسا
curious /'kjʊəriəs, US 'kjʊr-/ *adjective*

1 ورد (ده وه بوو)، زانین خواز، به پر سیار 2 وریا،
 به پر روشی، به تاسه، هوگر 3 خولن هه لقوتین 4
 سه پر، سه مه ره، نه ناسی، ناااسی، ناوازه 1
 کنجکار 2 مشتاق 3 فضول 4 عجیب، غیر عادی
curiously /'kjʊəriəsli, US 'kjʊr-/ *adverb*
 له رووی به پر سیاری په وه یان وریایی په وه،
 وریایانه 1 از روی کنجکاو ی

curiousness /'kjʊəriəsnəs, US 'kjʊr-/
noun
 وردی، به پر سیاری، وریایی، سه پری 1
 کنجکاو ی شگفتی

curium /'kjʊəriəm, US 'kjʊr-/ *noun*
 کوریوم (به ژ. ک. 96، ن. Cm، له ناوی *Marie*
 و *Pierre Curie*) 1 کوریم

curl /kɜ:l, US kɜ:rl/ *noun*
 1 نالقه، که مه، چه مه ره 2 نه گرجه، قزی
 نالقه نالقه، نالقه ی قز، فر، لوول، قزی فر یان
 لوول 3 پیچ، باهه لیدران، لوول هه لیدران،
 پیچ خواردن 1 حلقه 2 حلقه ی مو، فر، جعد،
 موی فر فری 3 پیچ، پیچ خوردگی

curler /'kɜ:lə(r), US 'kɜ:rl-/ *noun*
 بابلیس، قز لوول که ر، فره ک، قز فره ک 1 بیگودی
curler /'kɜ:lju:, US 'kɜ:rl-/ *noun*, pl. *same*
 or *curlers*

نه حمه دراو که ر *Numenius arquata* و
 جوره کانی تر] 1 گیلان شاه

curlicule /'kɜ:likju:/ *noun*
 قف و لوولی جوانی 1 جعد ترینی

curling /'kɜ:liŋ, US 'kɜ:rlɪŋ/ *noun*
 به ره ده خزی، کورلینگ (یاری سه سه هه ول،
 ب. ت. له سه کاتله ند یان که نه دا) 1 کورلینگ

curling stone noun

بهردی کورلینگ سنگ کورلینگ

curling-tongs noun, also **curling iron**, *pl.*

پابلیس، ده‌زگای لولول کردن یان فرکردنی قز (به گه‌رما) فره‌کی قز فره‌دستی

curly /'kɜ:li/, US 'kɜ:rlɪ/ *adjective* (curlier, curliest)

I wish my hair was فره، لولول، کرز، کلیل:

curly فره‌زی، مجعد

curmudgeon /kɜ:'mʌdʒən/, US kɜ:'m-/ *noun*

که‌سیکی ررووتال یا جینگزی، زووتووره یا هلدتوزین (*curmudgeonness n*) به‌دخوویی، مرموژی (آدم ترش‌رو یا زودخشم)

curmudgeonly /kɜ:'mʌdʒənli/, US kɜ:'m-/ *adjective*

ررووتال، به‌دخولک، جینگزی‌یانه فره‌ترش‌رو، عبوس، تندخویانه

currach /'kʌrə(x)/, also **curragh** = Irish and Scottish term for coracle

currant /'kʌrənt/, US 'kɜ:r-/ *noun*

(رروه‌ک‌ناسی) کشمی بی‌دنه‌ک، میوژ فره‌کشش بی‌دانه

currawong /'kʌrəwɒŋ/ *noun*

(بالنده‌ناسی) مه‌لیکی ده‌نگ‌خووشی قه‌له‌ر شه‌ناسای نه‌وسترایایی [توخم *Strepera*: سن جورن] کوراوگ

currency /'kʌrənsɪ/, US 'kɜ:r-/ *noun*, *adjective*, *pl.* **currencies**

trading in foreign 1 *n* پاره‌ی ولات: 2 *currencies* ده‌ساده‌س کردن، ده‌س کردن 3 بره‌وی، ره‌ونده‌یی، گه‌ریان (پاره) 4 پاره‌س‌ندن، بلا‌بوونه‌وه، ته‌نینه‌وه، ته‌شه‌نه، داگرتن: *The term 'post-industrial' now has wide -*

currency 1 *n* بول رایج 2 جریان، گردش (بول) 3 رواج 4 شیوع، بخش *adj* پولی

current /'kʌrənt/, US 'kɜ:r-/ *adjective*, *noun*

words that are no 1 *adj* بره‌و، باو، داب: 2 *longer current* (کاتی) نیستا، روزانه، روز، روزه‌ف، نیساکانی: 3 *a budget for the current year* 4 *prices* له‌گه‌ر (دابوون)، ده‌ساده‌س کردوو، ره‌ونده، ده‌س کردوو (پاره) 1 *n* ره‌وندی، روین، ره‌وند، ره‌ونده، خو، ره‌وان 2 روین یان رویشتی ناو، لیشاو: *He swam to the shore against a*

strong - t 3 کوران، تموزم: *Birds use warm* 4 *air currents* ته‌زوو (با، نیلیکتریسته): *a 15 amp electrical current* 5 *Ministers are worried* ره‌وره‌وه: *by this current of anti-government*

feeling 1 *adj* رایج، متداول 2 جاری، فعلی 3 در گردش (پول) 1 *n* جریان 2 جریان آب 3 جریان هوا 4 جریان برق 5 روند

current account noun

هه‌زمار یا حسابی ره‌وه‌ن (ره‌ونده) حساب جاری

current affairs noun

رووداو‌ه‌کانی روژ، ده‌نگ‌وباسی روزانه وقایع روز

current asset noun

سامان یا دارایی ره‌ونده یا ناجنگیر دارایی جاری

current concentration noun

خه‌ستی ره‌ونده (بی) غلظت جریان

current expense noun

تیجووه ره‌ونده‌کان، خه‌رج‌وباری ره‌ونده هرینه‌های جاری

currently /'kʌrəntli/, US 'kɜ:r-/ *adverb*

نیساکانی، هه‌رتیستا، جاری، نووکه، جاریکانی: *Currently, over 500 students are enrolled*

All the options are on the course *This matter is - currently available*

rently being discussed فعلی

curricle /'kʌrɪk(ə)l/ *noun*

(میزوویی) عه‌ره‌بان‌نیکی سووک و ناواله و دووینچکه، دوو نسه‌پ له‌م‌لاو له‌ولاوله ده‌یکیشن نوعی درشکه

curricular /kə:'rɪkjələ(r)/ *adjective*

وانه‌نامه‌یی، به‌رنامه‌یی، سه‌ربه به‌رنامه‌ی خویندن، سه‌ربه یان پیوه‌ندی به *curriculum* عوه‌هه‌یه وابسته به برنامه‌ی آموزشی

curriculum /kə:'rɪkjələm/ *noun*, *pl.* *curricula* or *curriculum*s

وانه‌نامه، به‌رنامه، به‌رنامه‌ی خویندن (خویندنگا، کولیز و هتد) برنامه‌ی آموزشی

curriculum vitae /kə:'rɪkjələm 'vi:tai/ *noun*, *pl.* *curricula vitae*

کورت‌ه‌میزوونیک‌ی کاری، ینشینه یا سه‌ربرده‌ی کاری شرح سوابق

curried /'kʌriɪd/, US 'kɜ:r-/ *adjective*

له‌گه‌ل کاری (خو‌راک، له‌گه‌ل به‌هاراتیکی زور توند) همراه با کاری

currier /'kʌriə/ *noun*

1 پیسته‌خوش‌که‌ر، تال‌چی 2 رنه‌ک‌کش، تیمارکه‌ر، شال‌وقاشاو‌کش 1 چرم‌ساز 2 کوریر

currier /'kʌriə/ *noun*

پیسته‌خوش‌که‌ری، لسه‌تال‌دان، پیسته‌خوش‌کردن چرم‌سازی

currish /'kʌ:rɪʃ/ *adjective*

1 خویری، هچ‌وبووج، چه‌په‌ل، نرم 2 ررووتال، به‌دخوو، به‌دخولک، مرموژ (*currishly* /'kʌ:rɪʃli/ *adv* 1 خویری‌یانه، چه‌په‌لانه 2

currishness رونا تالانه، به دخولگانه؛
 1 پست، رذل 2 بدعتی

curry /'kʌrɪ, US 'kɜːrɪ/ *noun, pl. curries*
 کاری، دهرمانگ، بههارات، ههزویله ۱ کاری

curry-comb *noun*
 رنک، سهپکه، قاشاو، قهشو ۱ قشو

curry powder *noun*
 هارپوهی کاری، توز یان هارپوهی ههزویله ۱ پودر کاری

curse /kɜːs, US kɜːrs/ *noun*
 1 دوعالی کردن، نفرهت، خوداگیری، لهعنت 2 جتیو، سخیف، دژون، دهمچهفتی 3 بهلا، ناسیو، تهلهزگه 4 بی‌نویزی ۱ نفرین، لغت 2 فحش، ناسرا 3 مصیبت 4 قاعدگی

cursed /kɜːst, US kɜːrst/ *adjective, also curse*

1 دوعالی‌کراو، مه‌لعون، خوداگر‌توو: *The whole family seemed cursed*
 بی‌زهون، قی‌زهون، ناخوش
cursedly adv
 بی‌زهوانه، قی‌زه‌وانه؛ *(cursedness n)* ۱ نفرین‌شده، ملعون 2 نفرانگیر

cursive /'kɜːsɪv, US 'kɜːrs-/ *adjective, noun*

adj تیک‌چر‌ژاو، (خسر و) ینکهموه‌نوساو (پسته‌کان، ده‌س‌وخسته)، شکسته 1 *n* خه‌تی ینکهموه‌نوساو یان تیک‌چر‌ژاو، خه‌تی شکسته 2 شیوه یان شیوازیکي پسته جای‌به‌کان که شیوهی ده‌ست‌وخسته ده‌دن *(cursiveness n)* ۱ شکسته 2 کورسیر

cursively /-sɪvli, US 'kɜːrs-/ *adverb*
 به شیوه‌یکی تیک‌چر‌ژاو یان ینکهموه‌نوساو ۱ به‌طور شکسته

cursor /'kɜːsə(r), US 'kɜːrs-/ *noun*

جی‌شاندهر، جی‌بین (کامپیوتر) ۱ مکان‌نما
cursorial /kəˈsɔːriəl/ *adjective*
 (گیانه‌ورناسی) شیاو بو‌هه‌لان، په‌ل‌دار، په‌له‌ور ۱ در‌خور‌دویدن

cursorily /'kɜːsəri, US 'kɜːrs-/ *adverb*
 1 سه‌رسره‌کی‌یانه، بی‌وردی‌بونه‌وه، په‌فشه 2 به‌په‌له، به‌هله‌داوان، به‌په‌له‌پرووزکی ۱ به‌طور سطحی 2 شتاب‌زده

cursory /'kɜːsəri, US 'kɜːrs-/ *adjective*

سه‌رسره‌کی، سه‌ریو‌رتی، سه‌ریزی، به‌په‌له، به‌هشتاو، بی‌سه‌رنج‌پیدان: *a cursory examination/inspection*
 گذرا ۱ *glance*

curst = **cursed**
curt /kɜːt, US kɜːrt/ *adjective*

1 کورت 2 توند، توندوتیز 3 بی‌ره‌وشتانه، بی‌شهرمانه *(curtly -li, US -rtli/ adv)*
 بی‌ره‌وشتانه، به‌توندی‌به‌وه: *curtness n* 1

توندی، توندوتیزی، بی‌ره‌وشتی 2 کورتی) ۱ موجز 2 خشن 3 گستاخانه، بی‌ادبان

curtailment *noun*
 1 کم‌کردنوه، لن‌کردنوه، قرتاندن، لن‌لایردن 2 به‌رته‌سکی، به‌رته‌نگی، سنوورداری 3 کورت‌کردنوه ۱ کاهش 2 محدودیت 3 مختصرسازی

curtain /'kɜːtn, US 'kɜːrtɪn/ *noun*
 1 به‌رده: *We left just a pair of curtains*
 2 *before the final curtain* تویرال، تویر، به‌رگ، رووپوش، بارقزه، دیوار: *a curtain of rain/smoke*
 3 دوو‌ساهی، کوتایی، پوشش، 1 پرده 2 لایه، 3 حفاظ

curtain call *noun*
 هاتنه‌پیش به‌رده یان شانوگا، هاتنه‌به‌ر به‌رده (تهو دهمی‌پینه‌ران یان پیه‌ران چه‌بله‌به‌یان بو‌لیده‌دن) ۱ آمدن به‌جلو‌صحنه

curtained *adjective*
 به‌رده‌دادراو، به‌رده‌پوش، به‌رده‌کی‌شراو ۱ پرده‌کشیده

curtain-hook *noun*
 قولاپ یان سنگی به‌رده ۱ قلاب پرده

curtain lecture *noun*
 بوله‌بؤل یان پیا‌هله‌شاخانی تاییه‌تی ژن به‌سهر می‌زده‌که‌یا ۱ چوب پرده

curtain pole *noun*
 به‌رده‌گیر، به‌رده‌کیش، داری به‌رده ۱ چوب پرده

curtain raiser *noun*
 1 ینشه‌شانو، کورته‌شانو 2 ینشه‌کی، کورته، ده‌سپیک ۱ پیش‌برده 2 پیش‌درا‌ند

curtain ring *noun*
 نالقه‌ی به‌رده ۱ حلقه‌ی پرده

curtain rod *noun*
 به‌رده‌گیر، داری‌برده، به‌رده‌کیش ۱ چوب پرده

curtains *noun, pl.*
 1 بارودوخ‌ی شپیره، ره‌وشی‌نا‌ه‌مید‌که‌ر 2 کوتایی، دوو‌ساهی، ب.ت. مهرگ ۱ وضع مایوس‌کننده 2 آخر، پایان

curtal /'kɜːt(ə)l/ *noun*
 جو‌ری به‌سوون *bassoon* یان دالیه‌ن *dulcian*
 ی دوایی‌به‌کانی سه‌ده‌ی شازده و سه‌ره‌تاکانی سه‌ده‌ی هه‌زده ۱ کورتال

curtana /kəˈtɑːnə, US -temə/ *noun*
 شم‌شیریکي کولی ده‌سه‌لات‌دارانی ینگلته‌ره، بو‌ری‌وره‌سمی تاج‌له‌سهر‌تان به‌خویانا ده‌کرد ۱ کورتانا

curtilage /'kɜːt(ɪ)ldʒ/ *noun*
 هه‌وشه، جه‌سار، هه‌وشه و خاکی دیوار‌کراوی خانوویی ۱ حیاط، مضافات

curtsy /'kɜːtsi, US 'kɜːrtsɪ/ *noun, also*

curtsey, pl. curtsys or curtsies

کورنش، بۆداهاتنهوه، خودانهاندن (به نیشانهی ریز، ژنان) ○ تعظیم

curvaceous /kɜː'veɪʃəs, US kɜːr'v-/ *adjective*, also *curvacious*

ریک وینک، نهونهام، جهسته‌ریک، جوان‌چاک، شۆخ‌ههنگ (ژن): به گشتی خاوه‌نی شیوه و بیجمی که من جهمیو: *a curvaceous curvaceousness* /kɜː'veɪʃəsnəs, 'coastline (US kɜːr'v-/ *n*) ○ خوش‌قواره

curvature /'kɜːvətʃə(r), US 'kɜːrv-/ *noun*

1 چهماوی، چه‌مانه‌وه، چه‌م، نووچی، که‌وانه‌یی، داهاتنه‌وه، که‌وانی، لاری، خوار، کوروی (بربری پشت): *curvature of the spine*: 2 راده یان پله‌ی چه‌مانه‌وه، نه‌دازه‌ی چه‌مانه‌وه: *the curvature of the earth* ○ 1 انحنا، کجی 2 درجی انحنا

curve *noun, adjective*

1 *n* (بیرکاری، هیل) چه‌ماوه، هیل‌ی چه‌میو 2 چه‌ماوی، چه‌م، نووچی، داهاتنه‌وه، که‌وانی، که‌جی، چه‌وتی: *a pattern of straight lines* 3 *and curves* (ریگا) پنج: *a curve in the road* 4 هیل‌یکی به‌رده‌وام به بی‌گوشه 5 *curvy* (deception, trick = 6 parenthesis = *adj*) (curvier, curviest) ○ 1 (خط) منحنی 2 انحنا، خمیدگی 3 بیج 4 کور

curved /kɜːvd, US kɜːrvd/ *adjective*

چه‌ماو، چه‌میو، کور، که‌وانی، چه‌می، که‌ج، کدج، بلووج، گیر، داهانوو، نووچیاو، چه‌وتاهو: *a curved path/roof/blade* ○ منحنی، خمیده **curvet** /kɜː'vet/ *noun*

(هه‌سپ‌سواری) باز، بازو ○ پرش

curvi- *prefix*

پیشگر: چه‌میو، چه‌م، چه‌ماو، بلووج ○ پیشوند: خمیده

curviform /kɜːvɪfɔːm/ *adjective*

لار، خوار، چه‌ویل، کور، چه‌م، چه‌ماوه، بلووج، شیوه‌که‌وانه ○ خمیده، منحنی

curvilinear /kɜːvɪ'liːniə(r), US kɜːrv-/ *adjective*, also *curvilinear*

هیل‌چه‌ماو، چه‌ماوه، لایچه‌ماو، خاوه‌نی هیل یان هیل‌چه‌ماوه‌کان *n* *curvilinearity* (curvilinearly *adv*) ○ دارای خط‌وط منحنی

curving *adjective*

چه‌میو، چه‌ماو، چه‌م، بلووج، بیج‌و‌بلووج ○ منحنی **curvometer** *noun*

چه‌ماوی‌یتو، چه‌میوی‌یتو، چه‌میو‌یتو ○ انحنا‌سنج **curvy** /kɜːvi, US 'kɜːrv/ *adjective* (curvier, curviest)

1 چه‌میو، بلووج، کور: *2 curvy lines* کور، جوان‌چاک، قیافه‌جوان، به‌زن‌جوان، ریک وینک، جوان‌چاک

شۆخ‌ههنگ (ژن) ○ 1 خمیده 2 خوش‌قیافه

cuscus /'kaskʌs/ *noun*

جی‌جۆری گیانه‌وه‌ری تووره‌که‌سه‌داری کلک‌گیر (که‌ری) دارزی، ره‌سه‌نی نیوگینی و باکووری نوسترالیا [*Spilocuscus maculatus*] (هی خال‌خال) و جۆره‌کانی تر ○ کاسکاس

cusec /'kjʊːsek/ *noun*

به‌که‌ی روین یان رزان، ب.ت. ناو، به‌رامبه‌ر به یه‌ک بی یان قووتی سنج‌جا له چرکه‌دا *one cubic foot per second* ○ کوسک

Cush *noun*, also *Kush*

1 کوره‌که‌وره‌ی حام Ham (Gen. 10:6) 2 ناوچه‌یی که له کتییی پیروزدا باسی کراوه و جاروبار واده‌زانی که میسری سه‌روهه‌بی 3 پاتشاهی‌تیکی کۆن له باکووری نه‌فریکا، له ناوچه‌ی Nubia ○ کوش

cushat /'kʌʃət/ *noun*

(کۆن، سکا‌لەند) کۆتره‌دارینه ○ طوقی اروپایی **cushaw** /kʊ'ʃɔː, US 'ku'ʃɔː/ *noun* کوله‌که‌مل‌خوار، مقهور، کوله‌که‌زستانه ○ کدوی حلوا‌یی

cush-cush /kʊ'kʊʃ/ *noun*

جۆری yam ی گهرمیشانی نه‌مریکا [*Dioscorea trifida*] ○ کوشکوش

Cushing's disease *noun*

نه‌خۆشی کوشینگ: کۆنیشانه‌ی کوشینگ کاتی بوو‌یته‌هۆی تۆمۆری زیرمیشکه‌رین pituitary gland ○ بیماری کوشینگ

Cushing's syndrome *noun*

کۆنیشانه‌ی کوشینگ: تیک‌چوونی میتابولیک که به‌هۆی زۆر به‌ره‌مه‌هێسانی هۆرمۆنه‌کانی corticosteroid له لایه‌ن کۆرتیکسی زوور‌گوچیه‌وه تووش هاتنی و زۆرجار قه‌له‌وی و هه‌ستانی به‌ستانی خۆتی له‌ده‌که‌ویته‌وه (نه‌هه‌وت: له‌ناوی نه‌شته‌رگه‌ری نه‌مریکایی Harvey W. Cushing) ○ شانگان کوشینگ

cushion /'kʊʃn/ *noun*

1 سه‌رین، گۆزنه‌و، پالشت، بشتی، مینده‌ر، دۆشک، متین، نالی، بایف، بالنج، سه‌رینگا، پالین، زیرسه‌ر، نازبالنج (هی چکۆله، هه‌روه‌ها گۆزگیره small cushion) 2 لۆده، کوما (له‌مه‌تریالی نه‌رم) 3 پاراستن، ناگالی‌بوون 4 (میزی، بێلبارد) لێواری نینه‌وه ○ 1 کوسن، بالشتک، تشک، پشێ 2 لۆده 3 حفاظت 4 لایه‌ی داخلی

cushioned *adjective*

ناسووده، خۆش، راحت ○ راحت

cushion star *noun*

جۆری نه‌سته‌ه‌ی ده‌ریایی چکۆله‌ی (له‌ش)‌یان، یه‌له‌کانی کۆل و کورتین [*Asterina gibbosa*] و جۆره‌کانی تر ○ نوعی ستاره‌ی دریایی

Cushitic /kʊ'ʃɪtɪk/ *noun, adjective*

n کۆمەلە زامانە ئافرىكايى رۆزەلات سەربە خىزانى ئافرىكايى ئاسىيائى Afro-Asiatic كە زۆرتر لە ئەتىۋىي و سۇماليا قەدى پى دەكرى **adj** كوشىتىك: سەربە كۆمەلە زامە (بەهرەت): لە *Gush*, ناۋى بەشىكى Nubia ى كۆن + -itic) كوشىتىك

cushy /'kʊʃi/ *adjective* (cushier, cushiest) (ئافەرمى) خۆش، ئاسوودە، رەھەت، ئاسان، بى ئەرک: *a cushy job* راحت، سادە

cusks /kask/ (pl. same or cusk) = torsk
cusk-eel *noun*

جۆرى ماسى چكولانە eel ئاسا، كلكى تىزە [خىزان Ophidiidae: زۆر جۆرن] ى نوعى ماهى

cusp /kasp/ *adjective*

1 سەر، نووك، تىفە، چوكلە، كۆشە، تىزايى 2 تىزايى ددان، نووكى ددان 3 سەر يان نووكى مانگىلە 4 (بىركارى) خالى كۆتايى 5 (بىناسازى) چوكلە، تىزايى چەلمەيى (تيوان) ئاقە چكولە كاني tracery گوتىك) 6 (توپكارى) چوكلە يان تىزايى زامەنى دل ى 1 نوک، تازک، تىزە 2 نوک ددان 3 نوک هلال 4 نطقى بازگشت 5 تىزەى جنانى 6 ل

cuspid *noun*

دانى پىشەو، كەلبە، پىشەددان، درۆك (بەهرەت): لە *cuspid- cusps* لاتىن 'point يان apex' ددان نىش

cuspidal /'kaspɪd/ *adjective*

نووكدار، نووك تىز، كۆشەدار، چوكلەدار ى نوكدار

cuspidate *adjective*, also cuspidated

نووكدار، نووك تىز، كۆشەدار، شاخدار، چوكلەدار ى نوكدار

cuspidor /'kaspɪdɔ:/ = spittoon

cuss /kas/ *noun*

1 قەدى ساردوسووك، جىنو، سىخىف 2 بىيادەم، مرق ى 1 فحش 2 آدم

cussed /'kasiɪd/ *adjective*

1 (ئافەرمى) لاسار، كەللەرەق، ناخالى، 2 cantankerous, obstinate مەلەوون، 3 cursed: لاسارائە، بە لاسارى، كەللەرەقائە: *cussedness* /'kasiɪdnəs/ *n* 1 كەلق 2 لعنى

custard /'kastəd, US -tərd/ *noun*

كاستىرد (جۆرى سۇس) ى كاسترد

custard apple *noun*

1 جۆرى ميوەى زلە و كۆشتى گەرمتان، كۆشتىكى زەردى شىرىنى ھەيە 2 دارى كە ئەو بەرە يان ميوەيە دەكرى، رەسەنى ئەمريكاي باشوورى و ئاۋوندىيە [توخم Annona: چەندىن جۆرن] ى كسترد اپل

custard marrow *noun*

كۆلەكەى كاستىرد: جۆرى كۆلەكەى ھاۋىنى كە ئىۋارىكى پەرەپەرەى scalloped edge ھەيە ى نوعى كدو

custard pie *noun*

پاي كاستىرد (كە ئەكتەرەكان بۇ پىكەتىن لە شاندا بۇ يەكترى دەخەن) ى پاي كسترد

custodial /kə'stədiəl, US -'stou-/ *adjective*

1 سەربە زىندان يان گرتووخانە، پەندى خانەيى 2 سەربە سەربەرشتى: *the custodial parent* ى 1 وابستە بە حبس يا زندان 2 وابستە بە حضانت **custodial sentence** *noun*

برىارى گرتووخانە يان زىندان (ئەو ماۋەى كە وا دەيى كەسىن بە مەبەستى سزاداران لە گرتووخانەدا بىننننەو) ى حك زندان

custodian /kə'stədiən, US -'stou-/ *noun*

1 بەرپرس، چاودىر، سەخىز، سەربەرشت 2 ئاگادىر، توبەدار، دالاندار 3 ئەمىندار ى 1 متصدى، متولى، قيم 2 نكبان، سرايدار 3 امانتدار

custody /'kastədi/ *noun*

1 سەربەرشتى، چاودىرى، سەخىزى، ئاگادىرى، ئاگادانى، ئاگالى-بوون، بەرپرسايدەنى، لىپرسراۋانى 2 ئەمىندارى 3 گىلدانەو، زىندانى كردن، گرتن، بەندكردن، دەسپەسەرى 4 زىندان، گرتووخانە ى 1 حضانت، نكهدارى، تصدى 2 امانت 3 توقىف، بازداشت 4 حبس

custom /'kastəm/ *noun, adjective*, also custom-built

1 *n* داب، رەسم، ئاسا، نەرىت، ھۆرتە، ياسا، كەفەشۆپ، كەلەپوور، عورف، دەستور، رىۋوشوین (كۆمەلەپەتى): *an old/ancient custom* ى *It's a local custom* ى 2 *of giving presents at Christmas* پىشە، عادەت، خوۋ: *It was her custom to rise early* 3 كرىن، سەندن: *Thank you for your stom. Please call again* 4 كرىار، مشتەرى، كرىاران *adj* 1 راسپاردەيى، كەسانە: *a custom motorcycle* 2 كەسانەدروو، تاييەتدروو ى 1 رەسم، سنت، عرف 2 عادەت 3 خرىد 4 مشتەرى، مشتريان *adj* 1 سفارشى 2 سفارشىدوز

customarily /'kastəməri, US 'kastəməri/ *adverb*

بە ئاسايى، زۆرتر، بەگشتى ى معمولاً **customary** /'kastəməri, US -meri/ *adjective*

نەرىتى، بەيى نەرىت، دەستورى، كەفەشۆپى، كەلەپوورى، ئاسايى، خۇمالى: *Is it customary to tip hairdressers in this country?* ى *She arranged everything with country?* *customariness*) *her customary efficiency*

⊙ (/ˈkʌstəˌmɛrɪnəs, US -ˌmerɪnəs/ *n*
ستی، مرسوم، معمول

custom-built adjective

راسپارده‌یی، که‌سانه ⊙ سفارشی
customer /kʌstəmə(r)/ *noun*

1 کرایار (ی‌هم‌میشه‌یی)، بکر، سه‌نیار، مشت‌ری:
⊙ one of the shop's best/biggest customers
The ⊙ the customer service department
2 firm has excellent customer relations
an awkward customer: مرؤ، که‌س، بنیادهم:
⊙ 1 مشتری، خریدار 2 آدم

customized adjective

که‌سانه، راسپارده‌یی، تاییه‌تی ⊙ سفارشی
custom-made = custom-built

customs /ˈkʌstəmz/ *noun, adjective*

1 *n* داب‌ون‌ریت، که‌فته‌شوب، داب‌وده‌ستور
گومر‌کانه، هاوردانه، باجی هاورده‌یی:
The customs have ⊙ 3 duty/duties
seized large quantities of smuggled heroin
⊙ 1 *n* داب‌و
و رسوم 2 عوارض گمرک 3 گمرک *adj* گمرکی
Customs and Excise *noun*

به‌ریو‌به‌رایه‌تی باجی گومرکی (و باجه
ناراسته‌وخویدگان، به‌ریو‌به‌ری حکومی بؤ
که‌م‌کردنه‌وه‌ی باجه‌کائی گومرک ⊙ اداره‌ی
عوارض گمرکی

customs duties *noun, pl.*

گومر‌کانه، باجی گومرکی ⊙ عوارض گمرکی
customs house *noun*

گومرک‌خانه، به‌ریو‌به‌ری گومرک ⊙ گمرک بندر
customs inspection *noun*

پشکینی گومرکی ⊙ بازرسی گمرکی
customs union *noun*

یه‌کیتی گومرکی ⊙ اتحادیه‌ی گمرکی
cut /kʌt/ *noun*

1 برین، داب‌رین، بریار، پرشت 2 پارچه، کوت،
بر، پل، له‌ت: 3 cheap cuts of sterling lamb
به‌ش، که‌رت، پشک 4 کون (به‌ش‌تیک‌ی تیز
تیز‌کرایین): Using sharp scissors, make a
5 small cut in the material
6 cuts and bruises on the face: ریش:
که‌م‌بوونه‌وه، داکشان، هانت‌خواره‌وه، دابه‌زین:
price/tax/job cuts 7 سانسور، لایسردن،
قرتاندن، پدرانندن 8 لیدان، پیاکیشان 9 برگه، به‌ر،
پرشت، تراشی (جه‌واهیزات: رهن‌گه‌نه‌لمانی
بنه‌رته‌ی بی) ⊙ 1 بریدگی، برش 2 شرجه، قطعه
3 سهم 4 سوراخ 5 زخم 6 کاهش، افت 7 سانسور
8 ضربه 9 تراش

cut /kʌt/ *adjective*

1 پراو، له‌ت‌کراوه، قرتاو 2 تاشراو، هله‌که‌تراو،
دانا‌شراو 3 ورد، له‌ت‌له‌ت، تیکه‌تیکه،

پارچه‌پارچه 4 که‌مه‌بووه، داشکاو 5 خه‌ساو،
خه‌ستراو، یه‌خته‌کراو 6 برگه‌برگه، داندانه‌دانه 7
کورت‌ه‌وه‌کراو، قرتینراو، به‌رتراو، لایراو ⊙ 1
بریده 2 ترانیده 3 خرد(شده) 4 کاسته، کاهش‌یافته
5 اخته‌شده 6 دندان‌دار 7 خلاصه‌شده

cut /kʌt/ = past and past participle of cut

cut and dried *adjective*, also cut and dry
1 بسی‌چهن‌دوچون، بسی‌نه‌ملاونه‌ولا،
یه‌کلایه‌که‌روه، یه‌کلایه‌یه‌وه‌بوو 2 روشن،
روون، دیار 3 چه‌سیو، نه‌گوپ، چنگیر 4 ناسایی
⊙ 1 قطعی 2 واضح 3 ثابت، لایتغیر 4 معمولی
cut and thrust *noun*

مشت‌ومسر، دمه‌دمه، دمه‌مق‌ره، شره‌مق‌سه،
کیشمه‌کیش، مش‌دوعین، شره‌چه‌له‌حانی ⊙
مجادله، مناقشه، بگومگو

cutaneous /kjuːˈteɪniəs/ *adjective*

پستی، چه‌رمی، سهره‌ی‌ان کار ده‌کاته سهر
پست: a cutaneous ⊙ cutaneous anthrax
(cutaneously adv) ⊙ پستی

cutaway /ˈkʌtəweɪ/ *noun*

1 پرشت 2 که‌وا یا کوتی به‌یانی (morning
coat) ⊙ 1 برش 2 کت فراک

cutback /ˈkʌtbæk/ *noun*

دابه‌زین، داشکان، که‌م‌بوونه‌وه ⊙ کاهش
cute /kjuːt/ *adjective* (cuter, cutest)

1 خون‌شیرین، زیکه‌له، ره‌زاسووک،
له‌دله‌وه‌تریک، جوان، رند، چه‌له‌نگ،
سهرنج‌راکیش، له‌بار، دل‌رفتن: a cute little
2 baby مدریک، زیره‌ک، زرنک، وریا (cutely
adv) /kjuːtli/ سهرنج‌راکیشانه، دل‌رفتنانه:
1 cuteness /kjuːtnəs/ *n* smile cutely
سهرنج‌راکیشی، دل‌رفتی 2 زیره‌کی، وریایی ⊙
1 ملیح، بانمک، لوند، جذاب 2 تیزهوش، ناقلا

cut glass *noun*

شووشه‌ی پرشت‌دار یا نه‌خشاو یا نه‌خش‌دار،
شووشه‌ی گولدار ⊙ شیشه‌ی تراش‌دار، شیشه‌ی
مقش

cuticle /ˈkjuːtlɪk/ *noun*

1 رووینست، توپز، توپخ، سهرینست 2 پستی
دهوری نینوک 3 پستی رهق یا نه‌مردوو 4
(رووه‌گ‌ناسی و گیانه‌وه‌رناسی) توپزه، توپخه
(بنه‌رته): له cuticula لاتین، چکولینتراوی
"پست" (skin) ⊙ 1 روپوست 2 پوست دور
ناخن 3 پوست مرده 4 کوتیکل

cuticular /-ˈtɪkjʊlə/ *adjective*

رووینستی، توپزی، توپخی، سهره‌ی‌رووینست
وابسته به روپوست

cutie /ˈkjuːti/ *noun*

(تافه‌رمی) که‌سیکی سهرنج‌راکیش یا نه‌دل‌رفتن،
شیرین ⊙ آدم جذاب

cutin /ˈkjuːtɪn/ *noun*

(زینده کیمیا) کیوتین، دهره-تسوی روه و
(ماکیکی میوینی) ئاوگیره وهی تووژ یان توخی
گیاوگر) ○ کوئین

cutis /'kjʊtɪs/ *noun*

ژیرینست، پستی بنه وه (له لاینه وه به واتای
'skin') ○ زیربوست

cutlass /'kʌtləs/ *noun*

1 شمشیری (کورت) 2 سیکارد، چه به چاغ
1 شمشیر 2 ساطور

cutlassfish *noun, pl. same or cutlassfishes*

(گیانه وه رناسی) شیرماسی [توخم *Trichiurus*]
○ شمشیر ماهی

cutler /'kʌtlə(r)/ *noun*

چه قوگر، چه قوساز، کیردساز، چه قو فروش
(بنه روت): له *coutelier* فره ونسی کون، له *coute*
"knife" له *cutelhus* لاتین، چکوئینراوی
"ploughshare knife" *culter* ○ چاقوساز،
چاقو فروش

cutlery /'kʌtləri/ *noun, US flatware, silverware*

(دهست) کارد و چنگال، کهره سدی برین،
کهوچک و چنگال، کارد: *a stainless steel*
Put the cutlery in the drawer ○ *cutlery set*
کارد و چنگال

cutlet /'kʌtlət/ *noun*

کاتلئت (له ته گوشتیکی نه ستور ب. ت. هی
به رخ یا به راز) ○ کاتلئت

cut-off *noun*

1 کورته ری، لایر، سه ریر، قه دیر 2 خالی دایرین
3 برین، هله برین 4 نامیز یان ده زگای هله برین
(ئاو)، ئیلکتریسته و هند، شیره 5 خانی کوتایی
6 راده 1 میانبر 2 نقطه ی قطع 3 قطع 4 ابزار
قطع 5 نقطه ی نهایی 6 حد

cut-out *noun*

1 پرشت: *a cardboard cut-out* 2 نه زوویر،
فیوز، کنیل: *A cut-out stops the kettle*
boiling dry ○ 1 بریده 2 فیوز، سوبج

cut-price *noun*

1 هه رزان فروشی: *a cut-price*
2 *store/supermarket* هه رزان، هه رزان یایی: -
1 *t-price goods/fares* 2 حراجی 2 ارزان قیمت

cutpurse = pickpocket

cut-rate = cut-price

cutter /'kʌtə(r)/ *noun*

1 ده زگا یان نامرزی برین، تیغ، تیغه، برینگر،
بره (ک)، بره 2 به له یان گهمی هات وچو
(نیوان کشتی و کهنار) 3 *cutters* له لیکدانان
- بر، ستاش: *a pair of wire cutters* 4 گهمی
یه ک دارالا 5 گهمی یان به له می تو ب دار، به له می
سه ربه کشتی سه رکه 1 ماشین برش، تیغه،
برنده 2 قایق تردد 3 چپین، - بر 4 و 5 کاتر

cutthroat /'kʌθrəʊt/ *adjective, noun, also cutthroat trout*

adj بی به زهیی یانه، دلر هقانه، بی نه مان، دوزمنانه،
دوزمنکارانه، نامر فانه، توند، سخت: *the cut-*
throat world of politics 1 *n* پیاو کوژ 2
ماسی به خاتو بندی روزاوی نه می کای باکووری،
به خال و نیشانی سوور و پر ته قالی له بن
شه ویلکه می [*Salmo clarki*] ○ *adj* بی امان،
بی رحمانه، خصمانه 1 *n* قاتل 2 نوعی ماهی

cutthroat razor *noun*

نیغی ریش تاشین (به ده میکی درو و تیزه وه)
○ تیغ سلمانی

cutting ¹ /'kʌtɪŋ/ *adjective*

1 توانجاوی، تال، ناخوش، رهق، دلبر: *a*
cutting remark 2 تیز، برا، پرنده، بره ک 3
سخت، توند 4 ته زوو، سارد: *cutting winds*
رنا: *cuttingly* /'kʌtɪŋli/ *adv* به شیوه یه کی
ناخوش و تال، به تانه وه، به ته شه ره وه،
به ته وانجه وه) ○ 1 گزنده، نیشدار 2 برنده 3 شدید
4 سوزدار (باد)

cutting ² /'kʌtɪŋ/ *noun*

1 پرشت، پرک 2 قه له مه، ریشه، نه مان، خه لف،
شه تل ○ 1 بریده 2 قلمه

cutting board = chopping board

cutting edge *adjective, noun*

adj 1 کاریگره ری، کاری تیکه ر، شوین دانه 2
نسوک، سه ر 1 *n* سه ره تیر 1 پیشه ننگ،
سه رکتی، *adj* 1 *vanguard* 2 مؤثر 2 راس *n*
1 پیکان 2 پیشگام

cutting-room *noun*

ژووری بزار کردن، (دیوی) پرشتگره ری، ژووری
ریکخستی پرشت و تیکه کانی فیلمی ○ اتاق
تدوین

cuttlebone *noun*

ئیسکه ده یا: له یکه یان قاوغی تووره که ماسی که
چارویار وه ک گهره به یز بری قانده وهی کازاو
چه شته ی بالنددی ئیو قه فسه به کارد پیری ○
کاتل بون

cuttlefish /'kʌtlɪfɪʃ/ *noun, pl. same or cuttlefishes, also cuttle*

تووره که ماسی، ده یی، ده یا، هه شت قولی هه یه،
سینوهی *squid* له ش یان ده دا [*Sepia*] و
توخه کانی تر، دهسته [*Sepioidea*] ○ ماهی
مرکب

cutty sark *noun*

(ژورتر له سکا تله ند) چیل یان به رگی کورت،
ب. ت. چیل یان به رگی کورتی بنه وهی
undergarment زنانه ○ لباس کوتاه

cutty stool *noun*

1 (ژورتر له سکا تله ند) چوار پایه ی کورت 2
سه تله لی بی له کلنسه ی سکا تله ندا که تاوان بارانیان

تیا داده نیشاند تا بکونه بهر به گرداچوون و
سهر کوئندی rebuke گشتی ○ کاتل استول

cutup /'kʌtʌp/ adjective

(نافدرمی) گالته جی، قوشمه، وه پیکه نین خهر
مضحک

cutwater /'kʌtwa: 'tə(r)/ noun

1 ناویر (ه) پیشکهای کهشتی، لوونکهای کهشتی
2 دهر به ریوی پواز ناسای گله یی برد، پیوازه یی
کله ○ 1 دماغه یی کشتی 2 کاتواتر

cutworm noun

جوړی کریمی نئو گل که نهو گرو گیایانه یی سهر
دهر دیتن ده یان خوا (قهد و لاسکیان، له خیزانی
(Noctuidae) ○ کاتورم، کرم طوفه خوار

cuvée /'kju:ve:, French kyve/ noun, also

cuvee

مهی نئو کویس یان کووفه (بهره رت: له فهره نسه
"vatful") ○ کیوی

cuvette /'kju: 'vet/ noun

کوسه له: 1 لوله یان دهر (له توپ پیکه
به کار دیتن) 2 قاب یان کاسه یان ناسه یی
شته وه یی قبلی وته گری ○ کیورت

CV /si: 'vi:/ abbreviation curriculum vitae

CVS abbreviation chorionic villus sampling

cwm /'kʊm/ noun

cirque، ب.ت. هی چیا و کیوه کانی ویلز
(بهره رت: ویلزی به واتای "دول و دهره") ○ کوم

CWO abbreviation Chief Warrant Officer

cwt. abbreviation hundredweight, (Latin
centum + English weight)

-cy suffix

باشگر: دوخ، رهوش، بار، ی، چونه تی، پله،
فهرمان، نهرک، پوسن، دهسته، چین:

normalcy, bankruptcy, mendicancy,
magistracy, chaplaincy, baronetcy

(بهره رت: له -cia، -tia، -tine و -k(e)ia،
t(e)ia یونانی) ○ پسوند: حالت، وضع،

چگونگی، مقام، رتبه، وظیفه، طبقه

cyan /'saɪən/ noun, adjective

n: رهنگی سیایان (له چاپ دا به کار دیتن)
adj: شینی توخ، شینی نامال سهوز (بهره رت: له

kuaneos یونانی به وه "شیننی توخ" (dark blue)
○ سیان adj فیروزه یی

cyanamide /saɪ'ænəmaɪd/ noun

1 سیانامید، سیانامید 2 CH₂N₂ - calcium
○ سیانامید

cyanate noun

(کیمیا) سیانات: خوئی یان نیستیری
cyanic ○ سیانات acid

cyanic adjective

سهریه یان پیوه نندی به سیانوزینه وه ههیه
○ وابسته به سیانوزن

cyanic acid noun

ترش (به لوک) یان نه سید سیانوزن HCN ○
اسید سیانوزن

cyanide /'saɪənəɪd/ noun

1 سیانور، سیاناید (تاو ته پیکه کیمایی که ناستی
ژاراویتی زور بالا به) potassium cyanide

2 cyanogen 1 - 2 sodium cyanide
سیانور ○ cyanogen 1 - 2 sodium cyanide

cyano = cyan

cyano- or cyan- prefix

پیشگر: 1 سهریه رهنگی شین یان که وه، شینی
تونسه، کسه وه یی توخ: cyanosis

2 cyanobacterium (سهریه) cyanide:
cyanogenetic cyanogenic 3 سیانوزن

cyanide: cyanogens (له kuan(e)os یونانی
"شیننی توخ یان توند") ○ پیشوند: 1 وابسته به

رنگ ابی 2 (وابسته به) cyanide 3 سیانوزن

cyanobacteria /,saɪənəʊbək'tɪəriəl/ noun,

pl., sing. cyanobacterium

(زینده ناسی) ورده زینده وه کانی micro-
organism دیفیزنی (Cyanobacteria) که

قهوزه شین سهوزه کان ده گریته وه و ده توانن
روشنه پیکهات (سن) photosynthesis بکهن و

دوو فوتوسیسیتیان photosystem ههیه،
توکسیزیتی گهردی بهر ههم دیتن و پیکهاته یی

خانه یی یان پیش ناو که یی به prokaryote که
سهوزینه و ماک و مده تر یالی رهنگی تریشی تیا به

(ههروها blue-green alga) ○ سیانوباکتريا
cyanocobalamin /,saɪənəʊ(k)ə'baləmin/

noun, also -cobalamine
فیتامین B₁₂ (له جدرگ، ماسی و هیلکه دا ههیه،

که می به که یی ده توانن بیتنه هوی pernicious
anaemia، له cobalamin + cyano (تیکه له یی

B₁₂ (vitamin) ویتامین B₁₂ cobalt
cyanogen /saɪ'ænədʒ(ə)n/ noun

1 سیانوزن: کومه لیکه یی که هاوهیزی CN- له
سیانایده کان دا ههیه 2 جوړی گازی ژاراو یی

بهره رنگی گر کیش (CN)²⁻ سیانوزن
cyanogenetic /,saɪənə'dʒenɪk/ adjective,

also cyanogenetic
سیانوزنیک، نه توانن سیانور بهر ههم ییننن،

سیانور ساساز (وه) (hydrogen cyanide): a
(cyanogenesis n) cyanogenetic glucoside

○ سیانوزنیک
Cyanophyta noun, pl., also blue-green

algae
قهوزه شین سهوزه کان: کومه لیکه له رووه که

سهره تایی به کان که دهو روبه ری 1400 جوړی ههیه
و له سهرانه ری دنیادا بیلو بوونه نه وه، ناوکی

راسته قینه و کلوروپلاستیان نیبه ○ سیانوفیتا

cyanosis /saɪə'noʊsɪs/ noun

شینیک (ریتت له بهر که می توکسیزین:
cyanosis)

(cyanotic adj) یرقان ازرق

Cybele noun, Latin, from Greek *Kybelē*سیبیل: خودای سروشت له نیو گهلانی ناسیای
بچوگدا سیل**cybercafé** /ˈsaɪbəkəfeɪ/, US 'saɪbər-/ nounسایبیر کافه (قاهه خانه یی به چهند کامپیوتره وه
که هات وچوکه رانی ده توانن به دانی پاره
نیئتیزنت به کاربشن) سیبرکافه**cybercitizen** = netizen**cybernation** nounمه هار یان کوتیولی خویه خوی رهوت و
کردار یی به ریگای کامپیوتره کانه وه
(-ation + cybernetics) سیبرناسیون**cybernetician** noun, also cyberneticistسیبوری مه هار ناسی یان سیبریتیک
متخصص فرمانشناسی**cybernetics** /ˌsaɪbəˈnetiks/, US -bərˈn-/ noun, pl.مه هار ناسی، کوتیول ناسی، سیبریتیک
(بهرت): له *kubernētēs* یونانی "steersman";
cybernetic adj: مه هار ناسی یانه، سهر به
سیبریتیک، پنهوند به مه هار ناسی (سهر به)
adv (cybernetically) فرمانشناسی**cyberphobia** nounسایبر ترسی (له تیکتولوزی و کامپیوتر؛
(cyberphobic adj, n: cyberphobe n
فرمانشناسی**cyberspace** /ˈsaɪbəspeɪs/, US -bars-/ nounسایبیر سپه یی (= شوتیک خه بالی که پنهندی
و به یامه تیکتولونی و... له ویدا ده مینه وه و له
نیوان توره کامپیوتره کاندا نالوگور ده کردین)
سیبرسپس**cyberterrorism** nounسایبیر تروریزم (به کارهینانی نیئتیزنت بو
زیان که باندنی به ده زگا کامپیوتری به کان ب.ت.
به مه به ستیک سیاسی: **cyberterrorist** n
سایبیر تروریزم)**cyborg** /ˈsaɪbɔːg/, US -bɔːrg/ nounسایبورگ، مروفی bionic. ده زروف (ده زگا +
مروف، بو ونه وه که به شیک له نیی مروف و
نهوی تر ده زگا، (cyber + organism) سایبورگ**cycad** /ˈsaɪkəd/ nounروه کیکسی بالابه رزی خورماناسای ناوچه
گهرمه کان [نوخم Cycas، پمول
Cycadopsida: چندن جورن] سیکاد**Cycadic** /sɪˈklədɪk/, US ˈsaɪ-/ adjective1 سهر به Cycads، کومله دورگه ییکی یونانی
باشوری نیزه 2 سهر به شارستانیته سی سهرده می
مه فرخ، له Cycades گه شه ی کرد، -3000
1050 پیش زاین سیکادیک**cyclamate** /ˈsaɪkləmeɪt/, US 'saɪk-/ nounسایکلانات (ناوچه کی کیمایی به بو مه تر یاله
شیرین کسره کان به کاردیترن، کورتسی
سیکلانات (cyclohexylsulphamate)**cyclamen** /ˈsaɪkləmən/, US 'saɪk-/ noun, pl. same or cyclamens(روه ک ناسی) په نجهی مریم، چنگی مریم، له
تیره ی primrose به کان، به گولی پهمه یی، سی
و سووره وه، پهره کانی بشته وه چماون [نوخم
Cyclamen: چندن جورن] پنجهی مریم**cycl(o)-** /ˈsaɪkləʊ/ prefixپیشگر: 1 بازنه، بازنه یی، خر، نالقه، جهمه ره،
که مه: 2 cyclorama بازنه یی، نالقه یی؛
cycloalkane (بهرت): له *kuklos* یونانی
"circle"، راسته وخو له cycle یان (cyclic)
پیشوند: 1 دایره، حلقه 2 حلقه یی**cycle** /ˈsaɪkl/ noun1 سوور، خول، جهرخ، گهر، سوور یان جهرخ
به نوره، مه وادیکی زهمانی نیوان دوو دیارده
phenomena یا دوو رووداو (خویان به هه مان
شینوه دوو باره ده بنه وه) 2 کومله، زنجیره 3
دوو پیچکه، ره وه وه، جهرخ، tricycle یان
شیکلی وا 4 مۆتور (سیکلیت) 5 (ته ستیره وانی)
سوورگه، خولگه، خولگه یان بازنه ییکی
وادانراوی imaginary ناسمانی 6 جهرخ و
سهرده میکی دور و دریز، age 7 (زینگه ناسی)
جوولانی ماک یان ماده ییکی ساده به نیو خاک،
ته خته به رده کان، ناو، کمش و زینده وه یان
نورگانیزمه زینده وه کانی زهوی دا: the carbon
cycle 8 (کیما) نالقه، بازنه 9 زنجیره کاریکی
موسیقی یان ونیزه یی دهر باره ی بابه تیکسی
تایه تی، داستان و جیروکی باو: the
Arthurian cycle 10 (له روزمیردا) ماوه یان
سهر و به ندی که له 144,000 روز پیکهاتوو و
ده کانه 395.5 سالی ته ستیره یی (بهرت):
فهره نسی کون، له late Latin *cyclus*، له
kuklos یونانی به وه "circle" 1 چرخه،
دوره، دور، دوره ی تناوب 2 مجموعه 3 دو چرخه 4
موتور سیکلنت 5 مدار 6 مدت زمان طویل 7 سیکل
8 حلقه 9 و 10 سیکل**cycle lane** noun(دوو) جهرخ ره، ریگای دوو پیچکه یا دوو جهرخه
(به نی له ریگایه کی یان) دو چرخه رو**cycle path** noun(دوو) جهرخ ره، ریگای دوو پیچکه یان
دوو جهرخه (له یال ریگای یا بارکی) دو چرخه رو**cycle way** noun(دوو) جهرخ ره، ریگای دوو پیچکه یان
دوو جهرخه دو چرخه رو**cyclic** /ˈsaɪklɪk/, US 'saɪk-/ adjective, also

cyclical /ˈsaɪklɪkl/, US 'saɪk-/

1 سووری، خولی، گهری، خوله‌کی، سووره‌کی:
Economic & the cyclic processes of nature
 2 activity often follows a cyclical pattern
 (کیمیا) نالقه‌یی، بازنه‌یی 3 سه‌ریه
 cycle: cyclically /'saɪklɪk(ə)li/, US 'saɪk-/ adv
 به شیوه‌ی سووری، سووره‌کی یانه: 1
 events that occur cyclically (شیمی) حلقه‌ی 3 وابسته به cycle

cyclic AMP noun, also adenosine 3',5'-monophosphate or cAMP

نه‌ی نیم‌یمی سووری یا خولی: گهردیکی molecule جکوله، نه‌یایدرایدکی سووری یان نالقه‌یی نه‌ی نیم‌یمی که هم‌یته‌کان enzyme گورج ده‌کا و کاریگهری هورمونه‌کان و neurotransmitter زیاده‌کا و نمرک و کرداره همره‌گرنگه‌کان له نیوه‌ی خانه‌دا جنبه‌جی ده‌کا؛ مونونوکلیوتایدیکی mononucleotide سایکلیکی نه‌دینوزین که به‌رهم‌یمی ATP یه و به‌ریسی زوریک له کاردانه‌وه‌کانه که له خانه گیانه‌وه‌ری‌یه‌کان‌دا له لایه‌ن هورمونه‌کانه‌وه کاری تن‌ده‌کریڼ ای‌ای چرخه‌ای

cyclic GMP noun, also cGMP

جی نیم‌یمی سووری یا خولی: گهردیکی molecule جکوله، نه‌یایدرایدکی سووری یان نالقه‌یی جی نیم‌یمی که له میتابولیزمی خانه‌یی‌دا cellular metabolism کارده‌کا تا دابه‌ش‌بون و ههلدانی خانه زیاده‌کا؛ مونونوکلیوتایدیکی mononucleotide سایکلیکی گوانوزین که له کارکردنا شیوه‌ی نه‌ی نیم‌یمی سایکلیک ده‌دا (وهک راسپارده‌ییکسی سینکونداري له وه‌لام و کاردانه‌وه‌ی هورمونه‌کان‌دا) جی‌ای چرخه‌ای

cyclic compound noun

ناویشه‌ی نالقه‌یی، ناویشه‌ی بازنه‌یی ترکیب حلقه‌ای

cyclic process noun

رهوت یان پرۆسه‌ی سووری فراښد چرخه‌ای

cyclin /'saɪklɪn/ noun

(زینده‌کیمیا) سایکلین: پروتینن که باوه‌ی وایه له ده‌ییکردنی هیندنی رهوت و پرۆسه‌ی mitosis نمرکی هه‌بی سیکلین

cycling /'saɪklɪŋ/ noun

چهرخ‌سواری، دووچهرخ‌سواری دوچهرخ‌سواری

cyclist /'saɪklɪst/ noun

چهرخ‌سوار، موټورسوار دوچهرخ‌سوار، مونورسوار

cyclization noun

پیکه‌نانی نالقه‌یی له ناویشه‌ییکسی کیمیایی‌دا سایکلیزاسیون

cyclo- /'saɪkləʊ/ prefix

پیشگر: 1 خهر، بازنه‌یی 2 چهرخ‌سواری 3

سووری، سووره‌کی، خولی، گهری پیشوند: 1 حلقه‌ای 2 دوچهرخ‌سواری 3 ادواری، چرخه‌ای

cycloalkane noun

هایدرزکاربونن له‌گهل گهردن که نالقه‌ییکسی گهردیله‌کانی کاربونن تیا به‌وه‌ی پتوه‌سته تاکه‌کانه‌وه‌ییک‌ده‌به‌سرتوه سایکلو‌الکان

cyclodiene noun

میزووکوزیکسی نه‌ندامی (وهک dieldrin یان chlordane) که کومه‌لنکی میتیلینی کلوریتراوی هه‌یه، به‌یوه‌سته به دوو گهردیله‌ی کاربونن له بازنه یان نالقه‌ییکسی کاربونن شش نه‌ندامی‌دا سایکلودین

cyclogenesis noun

زوربون یان په‌ره‌سه‌ندنی گهرده‌لولنن سایکلونیز، سایکلونیزس

cyclohexane noun

سایکوهیزکان: هایدرزکاربوننکی نالقه‌یسی هه‌لمیو که له نه‌وت ده‌گیرن، وهک توتیه‌ری solvent به‌کاردیتری (C₆H₁₂) سایکلوهیزکان

cyclohexyl /'saɪklə(ɒ)'heksaɪl-, -sɪl/ noun

(وهک ئاوه‌ل‌ئناو) سایکلوهیزک‌سایل، سایکلوهیزک‌سایل: سه‌ریه یان ئامازه ده‌کا به بنه‌رتی C₆H₁₁، له سایکلوهیزکان ده‌گیرن سایکلوهیزک‌سایل

cycloid /'saɪklɔɪd/ noun, adjective

1 n (بیرکاری) جه‌ماوه‌یی که له خال یان شویننکی بازنه (جه‌غن) ده‌س پنده‌کا و له راسته‌هیلن‌دا ده‌روا یان به‌رده‌وام ده‌بی 2 شیوه‌ی بازنه ده‌دا 1 adj شیشه‌بازنه، بازنه‌ئاسا، نیم‌جه‌بازنه 2 خهر، گروفر 3 سه‌ریه‌وه‌سته ماسی‌بانده‌ی که خاوه‌نی پووله‌ک‌ی که‌وانه‌یین، پووله‌ک‌ه‌که‌وانه‌یی، سایکلۆید 1 n سایکلۆید 2 شیشه‌دایره 1 adj شبه‌دایره 2 مدور 3 سایکلۆید

cycloidal adjective

1 نیم‌جه‌بازنه‌یی 2 خهر، گروفر 1 وابسته به شبه‌دایره 2 مدور

cyclometer /saɪ'klɒmɪtə/ noun

سووریتو، سوورژمتر، خول‌ژمتر (بو پینچکه‌ی ماشین) چرخش‌شمار

cyclone /'saɪkləʊn, US -kloo'n/ noun

1 (جوگرافیا) سوور، خول 2 باهوز، گیزه‌لووه‌ک، گهرده‌لول، زهم‌ن، گیزه‌یا، باگیزه، باگرد، زفرک: The cyclone struck the village late

1 last night 1 چرخه 2 گردباد، توفان

Cyclone /'saɪkləʊn, US -kloo'n/ noun

(دروشمی بازرگانی) بو په‌رژینی نه‌رده‌ی توری به‌کاردیتری سایکلون

cyclonic adjective

سووره‌کی، سه‌ریه cyclone (cyclonically) وابسته به چرخه

cycloolefin noun

هایدروکاربونی که نالقه‌بینگی به یک یا چند به‌ندی دووانه‌وه هیه (شیوگی گشتی به‌کمی C_nH_{2n-2}) سایکلوآلفین

cycloolefinic *adjective*

سهر به سایکلوآلفینی ○ وابسته به سایکلوآلفین **cycloparaffin** *noun*

هایدروکاربونی نالقه‌بسی بارار، به شیوگی C_nH_{2n} سایکلوپارافین

Cyclopean /saɪklo'pi:ən, US

saɪ'kləpi:ən/ *adjective*, also cyclopiian

1 سهر به سایکلپ 2 په‌کجار گه‌وره، زه‌ب‌لاح 3 (cyclopean) کیو‌ن‌اسا، فیله‌تن، زه‌ب‌لاح ○ 1 وابسته به سیکلپ‌ها 2 عظیم 3 غول‌اسا

cyclopean architecture *noun*

بیناسازی گاشه‌به‌ردی یا گاه‌ب‌ردی (بی‌شفته) ○ معماری غول‌سنگی

cyclopedia /saɪklo(u)'pi:di:ə/ *noun*, also

cyclopaedia

(کون) ئینسایکو‌بیدا، encyclopedia ○ دانش‌نامه

cyclopedic *adjective*

سهر به ئینسایکو‌بیدی ○ وابسته به دانش‌نامه

cyclopropane *noun*

(کیمیا) سایکلپروپان، پ‌روپانی خولی یا سوری ○ سیکلوپروپان

Cyclops /sarklɒps, US -klɒps/ *noun, pl.*

Cyclops, Cyclopes, or Cyclopes /saɪ'klɒpi:z/

1 سایکلپ، سایکلپ (دیوی په‌ک‌چار، له نیوهرستی ته‌ویلی، له میسولوزی یونانی‌دا) (cyclops) چاو‌خره (گیانه‌وه‌یکی قایلیک‌داری وردی راوی ن‌کای ش‌یرین [Cyclops] و توخمه‌کائی تر، ده‌سته Cyclopoida)، له Kyklōps یونانی "چاو‌خر" ○ سیکلپ

cyclorama /saɪklo'roʊm/ *noun*

1 سایکلوراما: پیشان‌دانی فیلم له‌سهر په‌رده‌ییکی خری گه‌وره 2 په‌رده یا دیواریکی چه‌ماوه‌ی پشته‌وه‌ی شانو یا س‌ین ب‌و و‌ت‌سا (ک‌ردنی) مه‌وداییکی دیاری‌نه‌کراو ○ سیکلوراما

cycloramic /-ramik/ *adjective*

سهر به سایکلوراما ○ وابسته به سیکلوراما

Cyclostomata *noun, pl.*, also cyclostomi

دهم‌خره‌گان، دهم‌خران، خرده‌مان ○ سیکلواستوماتا

cyclostomate *adjective*, also cyclostomatous

دهم‌خر، خرده‌مان ○ سیکلواستومات

cyclostome /saɪklo(u)'staʊm/ *noun*,

adjective

(گیانه‌وه‌رناسی) n گیانه‌وه‌ری دهم‌خر یا خ‌برده‌م: جورری بربره‌داری بی‌شه‌ویلک‌هی شیوه‌مارماسی، به دهمی مزوکی خ‌روه، وه مارماسی مزوکی lamprey یا مارماسی دهم‌خر adj hagfish (پنه‌ره‌ت: له cyclo- + stoma یونانی "دهم") ○ سیکلواستوم

cyclostyle /'saɪklo(u)'stail/ *noun*

ده‌زگا یا ناخیری ستینسیدل ○ دستگاه استنسیل

cyclostyled *adjective*

ستینسیدل‌کراو، ستینسیدل‌تراو ○ استنسیل‌شده

cyclothyme *adjective*

وازی‌وازی، رار، تاوتاو ○ منورال‌مزاج

cyclothymia /saɪklo(u)'θaimi:ə/ *noun*

گورانی خ‌ووی م‌روف، جارری شاد و جارری ناشاد، خو‌سو‌ور‌کی، خو‌سو‌ور‌که، سایکلوتا‌یما ○ سایکرتیمیا

cyclothymic *adjective*

تووش‌بوو به سایکلوتا‌یما یا خو‌سو‌ور‌کی ○ مبتلا به سایکرتیمیا

cyclotron /'saɪklotron, US

'saɪklotro:n/ *noun*

سایکلوترون (ده‌زگایی ب‌و شکاندن و ه‌ارپنی پارچ‌لک‌هی ناوکی، له ناوه‌نده‌کائی تو‌زینه‌وه‌ی ناوکی‌دا په‌کار‌دیت‌ری) ○ سیکلوترون

cyder = cider

cygnet /'signɒt/ *noun*

به‌چکه‌قوو، به‌چکه‌فاز، پیچوه‌فاز ○ جوجه‌تر

Cygnus *noun*, Latin, literally, "swan"

قازه، سیگنوس: باکووری‌ترین کوئه‌ستیره

constellation Lyra و پینگاسوس

Pegasus له Milky Way دا، دجابه، سیگنوس

cylinder /'silɪndə(r)/ *noun*

1 ل‌ووله‌ک، ستونه، پازهر 3 (م‌وتور) سیلیندر،

سیلیندر: 4 a six-cylinder engine که‌پ‌وول

(گاز: cylindrus له (پنه‌ره‌ت: له

لاتین، له kulindros یونانی "roller" ○ 1

استوانه 2 (م‌وتور) سیلندر 3 ک‌پ‌ول (گاز) 4

دسته‌ی چکش یا تیشه

cylinder block *noun*

لاشه یا به‌ده‌نده‌ی م‌وتور ○ بدنه‌ی م‌وتور

cylinder head *noun*

سهر‌لووله‌ک، سهر‌ستونه، سهر‌سیلیندر،

سهر‌سیلندر ○ سر‌سیلندر

cylinder seal *noun*

م‌وری ستونه‌یی یا ل‌ووله‌کی ○ مهر استوانه‌ای

cylindrical /saɪ'lɪndrɪkəl/ *adjective*

ل‌ووله‌ک‌ناسا، ستونه‌ناسا، ل‌ووله‌کی، ش‌یه‌ل‌ووله‌ک،

گایل، خه‌له‌له، گر‌وفر: huge cylindrical gas

tanks cylindrically /saɪ'lɪndrɪkəl/ *adv*) به

ش‌یه‌ییکی ل‌ووله‌ک‌ناسا، ستونه‌ناسا، یانه،

ل‌ووله‌کی یانه ○ استوانه‌ای (شکل)

cylindrical vault *noun*, also tinnel vault

تاقی ره‌ه‌ندی یا ل‌انک‌هی ○ تاق‌تونلی

cylinderoid *adjective*

نیم‌چهل‌ووله‌ک، ش‌یه‌ل‌ووله‌ک، ش‌یه‌ستونه ○

شبه‌استوانه

cylix noun, also kylix

ٲا(و)خوری دووقولفهی پایهدار ٲکیلیکس

cyma noun

گهچبری شهپولی یان چالوچول، شهپوله (کیما: یونانی) ٲسیما

cymatium noun, pl. cymatia

گهچبری شنهوشهپولی یان چالوچولای، گویشوانه، ژوورترین بهشی کورنيس یان هنرهی کلاسیک ٲسیماتیوم، گچبری موجی شکل

cymbal /'sɪmbl/ noun

سنج، سیمال: نامریکی موسیقایی (هنرهت): له cymbalum لاتین، له kumbalon یونانی، له "bowl, boat, cup" کومب ٲسج

cymbalist noun

سنج‌زن، سیمال‌زن ٲسج‌نواز

cymbal-like adjective

سنج‌ناسا، شنهوشهسیمال، سنجی، سیمالی ٲسج‌مانند

cymbidium /sɪm'bidɪəm/ noun, pl. cymbidiums

(رووه‌ک‌ناسی) گیاسارمهی (گول) ٲوتکه‌یی: گیاسارمهی گهرمتیان، به گه‌لای باریکی درپژهوه، زورتر وهک epiphyte له ناسیاوه تا نه‌وسترالاسیا شین ده‌یی [توخم Cymbidium] (له cymba لاتین "ٲوتکه، گمی"، له kumbē یا kymbe یونانی‌یهوه "cup") ٲنوعی گیاه

cyme /saɪm/ noun

(رووه‌ک‌ناسی) سایم، جوری شنهوی هنشوویی، برهانه raceme ٲنوعی آرایش خوشه‌ای، گرزن

cymose adjective

سهره یان پتوهندی به سایمهوه هه‌یه، سایمن ده‌گری ٲسیموس، گرزنی

Cymric /'kɪmɪk/ adjective, noun

adj سهره زمان و چاندی ویلزی n زمانی ویلزی ٲولزی

cynic /'sɪnɪk/ noun

که‌سیکی ره‌شین، مروی به‌دگومان: Don't be such a cynic! آدم بدبین

Cynic /'sɪnɪk/ noun

نه‌ندامی ریازیکی کونی فله‌سفه‌ی یونانی که له لایهن نانتیستینزهوه Antisthenes دامه‌زرا، ره‌قی له خوشی و ناسوده‌یی بوو ٲکلی

cynical /'sɪnɪkl/ adjective

1 ره‌شین، به‌دگومان، ره‌شین سه‌بارت به دروستی، راستی و چاکه‌کاری مروف: I'm a bit cynical about the benefits of the plan 2 ره‌شینانه: 3 a cynical view/smile خوخوازانسه، خویه‌سندانه 4 عه‌یب‌دوزه‌روه، به‌ئیراد ٲ بدبین 2 بدبینانه 3 خودخواهانه 4 عیب‌جو

cynically /-kli/ adverb

ره‌شینانه، به ره‌شینیهوه ٲاز روی بدبینی

cynicism /'sɪnɪsɪzəm/ noun

ره‌شینیه، به‌دگومانی ٲبدبینی

Cynicism /'sɪnɪsɪzəm/ noun

سینیسیزم ٲآیین کلی

cynodont /'saɪnɒ(ʊ)dɒnt/ noun

سه‌گ(د)دان، د(د)ان‌سه‌گینه (= گیانه‌وه‌ریکی خشوکی گوشت‌خوری بووه‌ردی گوان‌دارناسای دوا‌یی‌یه‌گانی سه‌رده‌مه‌گانی Permian و Triassic) ساینودونت

cynomolgus monkey noun

جوری macaque باشووری روژه‌لانی ناسیا، crustacean و فلیپین که جاروبار له Borneo و shellfish به‌کان ده‌خوا و زورتر بو مه‌بدستی ٲیچینه‌وه به‌کاردیتری [Macaca fascicularis] ٲنوعی میمون

cynosure /'smɑːʒʊə(r), 'saɪn-, -ʒʊə(r), ʊs 'saɪnəʃʊə, 'saɪn- / noun

1 جتی سهرنج، سهرنج راکتش، سهرنج گز، برگر، ناوه‌ندی سهرنج راکتشان: Ruth was the Cynosure of all eyes 2 cynosure of all eyes کونه‌ستیره ی باکووری Urta Minor، هه‌روه‌ها: نه‌ستیره ی جه‌مه‌ری North Star (هنرهت): له cynosure فده‌نسی یا لاتین، له kunosoura یونانی "کلکی سه‌گ" ٲ1 مورد توجه، کانون توجه، قبله ی انظار 2 سینوسور

Cynthia noun, from Greek Kynthos

1 خوازی مانگ (له میتولژی یونانی‌دا) 2 = Artemis ٲاله‌ی ماه

cyphel /'saɪf(ə)l/ noun, also mossy cyphel گیایکی چایی له ره‌گزی [Minuartia sedoides] ٲنوعی گیاه

cypher = cipher

cypress /'saɪprəs/ noun

1 دره‌ختی سه‌روو یان سه‌ول، ناره‌وهن، داری سه‌روو: دار یان ده‌وه‌نی هه‌میشه‌سه‌ووزی سه‌وه‌یره [Cupressus sempervirens], خیزانی Cupressaceae و جندن‌ین جور 2 لق‌ویزی سه‌روو یان سه‌ول یان ناره‌وهن (وهک هیمای شین‌گیزی و ماته‌مه‌باری mourning به‌کاردیتری) ٲ1 درخت سرو، چوب سرو 2 شاخ سرو (نماد عزا)

cyprinid /'sɪprɪnɪd/ noun

(گیانه‌وه‌رناسی) جوری ماسی له خیزانی carp (Cyprinidae, به‌رهت: له Cyprinidae لاتینی نوی، له kuprinos یونانی‌یهوه "carp") ٲنوعی ماهی

Cypriot adjective, noun

adj 1 قیبرسی، قوبرسی 2 سهره زاراوه‌ی یونانی 3 سهره قوبرس n 1 خه‌لکی نه‌وی 2 زاراوه‌ییکی یونانی که له‌وی به‌کاردیتری ٲ

cypripedium /ˌsɪprɪˈpiːdiəm/ noun, pl. cypripediums

له تیره‌ی گیاسارمه [توخم *Cypripedium*]
 از خانواده‌ی گیاه ثعلب

Cyrenaic /ˌsaɪrɪˈneɪk/ adjective, noun

adj سهریه خوشی‌گه‌ری یان له‌زه‌ت‌گه‌ری،
 پیوه‌ندی به له‌زه‌ت‌باوه‌ری به‌وه هه‌یه *n* لایه‌نگر
 یان شوین‌که‌و نووی خوشی‌گه‌ری \odot لایه‌ت
 به لذت‌گرایی *n* طرفدار یا پیرو لذت‌گرایی

Cyrenaicism noun

خوشی‌گه‌ری، له‌زه‌ت‌باوه‌ری، فله‌سه‌فه‌ی خوشی
 (= ریازیکی خوشی‌باوه‌رانه یا له‌زه‌ت‌باوه‌رانه‌ی
 فله‌سه‌فه، دامه‌زراو له ده‌رووبه‌ری 400 ی به‌رله
 زایین له لایه‌ن Aristippus ی سیرین (یان
 کایرین: مالی نه‌رستییوس) \odot لذت‌گرایی

Cyrillic /sɪˈrɪlɪk/ adjective, noun

adj سیریلیک *n* هیل یان نه‌لفوبیتی سیریلیک
 (جئوره هیللی بۆ زمانه سلافی به‌کان وه‌کوو
 رووسی، بۆلگاری، سیربی، مونگولی و هیندئ
 زمانی تر، بنه‌ره‌ت: له ناوی راگه‌بینه‌ری دینی
 سه‌ده‌ی نۆهه‌م سه‌ینت Cyril (827-869)،
 داهینه‌ری ته‌م نه‌لفوبی به‌بووه) \odot adj سیریلیک
 n خط یا الفبای سیریلیک

cyst(i)- prefix

پیشگر: تووره‌که‌ی چکوله، میزه‌لدان، تیزانگ،
 تووره‌که (بنه‌ره‌ت: له *kustis* یونانی به‌وه
 "bladder") \odot پیشوند: کیسه‌ی کوچک، مثانه،
 کیسه

cyst- prefix

پیشگر: تووره‌که‌ی چکوله، کیسه‌ی بچوک،
 کیسه‌له، میزه‌لدان، تیزانگ، تووره‌که، کیسه:
 cystotomy (بنه‌ره‌ت: له *kustis* یونانی
 "میزه‌لدان bladder") \odot پیشوند: کیسه‌ی
 کوچک، مثانه، کیسه

cyst /sɪst/ noun

1 (زینده‌ناسی) ناورنگ؟، کیست، پورگ، کیسه:
 نه‌ندام یان بۆشایی‌ینکی دیوارناسکی بۆشای
 گیانه‌وه‌ر یان رووه‌گن که ده‌ردراوه‌ی شله‌ی تیا به
 2 (بزشکی) کیسه یان تووره‌که یان بۆشایی‌ینکی
 به‌رده‌یی نااسایی نیو له‌ش که شله‌ی تیا به،
 پورگ؛ هه‌ر کیسه یا توقله و پورگی له نیو له‌ش
 که شله (چلک) ی تیا به؛ هه‌ر لوییکی کیسه‌ناسا
 (یان تووره‌که‌ناسا) ی نااسایی نیو له‌ش که
 شله‌یینکی تیا به 3 میزه‌لدان، تیزانگ 4 کیسه‌ک:
 که‌پسولیکی رهق که هیندئ له گیا و رووه‌که
 نزمه‌کان له‌ماک و ماده‌ی ده‌ردراوه‌ی خویان سازی
 ده‌کهن: که‌پسول یان که‌لووینیکی پارێزهری چیر
 و سه‌خت (یان رهق) که ده‌وری که‌موکی
 که‌میکسی مشه‌خوری داوه؛ که‌پسولیکی وا و
 نیوه‌روکه‌که‌ی \odot 1 و 2 کیست 3 مثانه 4 کیست

cystalgia noun

ژانه‌میزه‌لدان، تیزانگیشه \odot درد مثانه

cystectomy /sɪsˈtektəmi/ noun, pl. cystectomies

1 میزه‌لدان‌بری، تیزانگ‌بری 2 ناورنگ‌بری،
 کیست‌بری \odot سیستومی

cysteine noun, abbreviation Cys, Symbol: C
 ترشه‌لوکیکی ئەمینۆی کریستالی $C_3H_7O_2NS$.
 پیکه‌ینه‌ری تریک به زۆریه‌ی پروتینه‌کان \odot
 سیستین

cysteinic adjective

سهریه یان پیوه‌ندی به سیسته‌ینه‌وه هه‌یه \odot
 وابسته به سیستین

cystic /sɪstɪk/ adjective

1 کیستی، ناورنگی، سهریه ناورنگ 2 میزه‌لدانی،
 سهریه تیزانگ \odot 1 وابسته به کیست 2 مثانه‌ی

cysticercosis noun, pl. cysticercoses

تیمرووکانی که‌موکه‌کانی که‌مه‌باریکه‌ی گوشتی
 ولاخ یان به‌راز که له ریخۆله‌کانه‌وه ده‌ده‌ته
 به‌شه‌کانی تری له‌ش، تیزووزان به یان نه‌خوش
 که‌وتن به که‌مه‌تسووره‌که‌له‌کانه‌وه \odot
 سینوسرکوز، سینوسرکوسیس

cysticercus noun, pl. cysticercui, also bladder worm

کیسه‌کلکه، که‌می کیسه‌یی یا تووره‌که‌یی،
 که‌مه‌تسووره‌که‌له: که‌موکه‌ی (هیندئ)
 tapeworm که سهری کشاوه‌ته‌وه بۆ نیو
 پیکه‌اته‌ینکی کیسه‌ناساوه (بنه‌ره‌ت: له *cyst* +
 kerkos یونانی "کلک") \odot سیستی‌سرکوس

cystic fibrosis /sɪstɪk fəɪˈbraʊsɪs, US -
'broʊ-/ noun

(به) ریشال‌بوونی ناورنگی یان کیستی \odot فیروز
 کبتي

cysti- = cyst-

cystine /ˈsɪstɪn, US -tɪn/ noun

(زینده‌کیمیا) سیستین: ترشه‌لوکیکی ئەمینۆی
 کریستالی $C_6H_{12}N_2O_4S_2$ له پروتینه‌کان‌دا
 پلاو بوته‌وه (وه‌ک کراتینه‌کان) و سهرچاوه‌ینکی
 گه‌وره‌ی سۆلفووری میتابۆلیکه \odot سیستین

cystitis /sɪˈstɪtɪs/ noun

میزه‌لدان ناوسان، ناوسانی تیزانگ یان
 میزه‌لدان، هه‌رکردنی میزه‌لدان \odot آماس مثانه

cysto- /ˈsɪstəʊ/ = cyst-

cystoid /sɪstɔɪd/ adjective

تووره‌که‌ناسا، تووره‌که‌یی، کیسه‌یی،
 شیوه‌ناورنگ \odot کیسه‌مانند

cystolith noun

به‌ردی میزه‌لدان یان میزه‌لان \odot سنگ مثانه

cystoscope /ˈsɪstəskəʊp/ noun

(بزشکی) میزه‌لدان‌بین \odot مثانه‌ما

cystoscopic adjective

سهره ميره لدان ييني ○ وابسته به مثانه نمايي
cystoscopy *noun*

ميره لدان ييني ○ مثانه نمايي
cystotomy /sɪ'stɒtəmi/ *noun, pl.*
 cystotomies

ميره لدان بيري، ميره لدان دهر كيستان،
 ميره لدان هه لكيشان ○ مثانه برداري

cyt(o)- prefix or combining form
 پيشگر: 1 (سهره) خانه (يان خانه كان):
cytology 2 سايټوبلاسم، سيټوبلاسم:
cytokinesis (بهره): له *kutos* يوناني
 "vessel" پيشوند: 1 باخته 2 سيټوبلاسم
-cyte /saɪtə/ *suffix*

پاشگر: خانه، ژوره، نامازه به خانه ي پيگه بشتو:
lymphocyte (بهره): له *kutos* يوناني
 "vessel"، بروانه (blast) - پيوند: ياخه

Cytherea = Aphrodite

Cytherean *adjective*

سهره يان پيونه دي به هه ساره ي *venus* هه به
 ○ وابسته به زهره

cytidine /saɪtidiːn/ *noun*
 (زينده كيميا) سايتدين، سيتيدين:
nucleoside ئ كه له سايتوسين *cytosine* كه له گدل ريپوز
 ليكدراره، پيگهاتوه، نيوكليوسايدئ كه
 سايتوسيني تايه ○ سيتيدين

cytissus /saɪ'tisəs, US 'sitisəs/ *noun*
 دهوهني تيره يكي بهريلو كه زوريه ي
 هه كان ده گريتهوه [توخم *Cytisus*] (بهره): له
kutissus لاتينهوه) ○ سيبوس

cyto- /saɪtə/ = **cyt(o)-**
cytoarchitectonics
 /saɪtə,ɑ:kitek'tɒniks/ = **cytoarchitecture**
cytoarchitecture /saɪtə,ɑ:kitek'tʃə/ *noun*

خانه پيگهاتن، ريڅخستني ژوره كانئ شانين
cytoarchitectural *adj*: سهره
 (cytoarchitecture) ○ سيټوآركيټكتور

cytobiology *noun*
 زينده ناسي خانه يي، خانه زينده ناسي،
 ژوره زينده ناسي: لقني له زينده (وه) ناسي كه
 له باره ي خانه كان ده كوليتيهوه ○ زيبست شناسي
 سلولي

cytochemical *adjective*
 سهره خانه كيميا يان كيميائي خانه يي ○ وابسته
 به شيمي سلولي

cytochemistry *noun*
 خانه كيميا، كيميائي خانه يي: 1 زينده كيميائي
 وردبيني يان مايكروسكوبي 2 *microscopic*
 كيميائي خانه كان ○ شيمي سلولي

cytochrome *noun
 (زينده كيميا) خانه رنگ، سايټوكرم ○ سيټوكرم*

cytochrome oxidase *noun*
 (زينده كيميا) ئوكسيدازي خانه رنگ يا
 سايټوكرم ○ اكيداز سيټوكرم

cytogenetic *adjective, also cytogenetical*
 سهره يان پيونه دي به سايټوژنيټيكهوه هه به
 (cytogenetically *adv*) ○ وابسته به سيټوژنيټيڪ
cytogeneticist *noun*

پسپوري سايټوژنيټيڪ، سايټوژنيټيسټ
 متخصص سيټوژنيټيڪ

cytogenetics /saɪtəʊdʒə'netiks/ *noun, pl.*
 (زينده ناسي) سايټوژنيټيڪ: ليكوليه وه ي بوماوه
 له پيونه دي له گدل پيگهاته و كار كردني
 كروموزومه كان (*cytogeneticist* *n*) ○
 سيټوژنيټيڪ

cytokine /saɪtə(ɔ)kaɪn/ *noun*
 (كارنه نامناسي) سايټو كاين، سيټو كاين: ماکئي
 وه *interleukin* و *interferon* كه له لايمز
 ده زگاي پاراسته وه دهره دري و كاريگري
 له سهر خانه كانئ تر هه به ○ سيټو كاين

cytokinesis /saɪtə(ɔ)kaɪ'nɪsɪs/ *noun*
 (زينده ناسي) دابهش بووني سايټوپلازميكي
 خانه يي بؤ دوو خانه ي كچي له كوتايي ميتوز
 يان ميوزدا، دابهش بووني سايټوپلازم كه
 دهس به چي دواي دابهش بووني ناوك دهس
 پنده كا ○ سيټو كاين

cytology /saɪ'tɒlədʒi/ *noun*
 خانه ناسي، ژوره ناسي (ج گيانه وه و ج
 رووه ك: *cytological* *adj*: سهره خانه ناسي
 يان ژوره ناسي: *cytologist* *n* خانه ناس،
 ژوره ناس) ○ ياخه شناسي

cytolysin *noun*
 خانه گوږ ○ سيټوليسين

cytolysis /saɪ'tɒlɪsɪs/ *noun*
 (كاره ندام ناسي) خانه شي بوونه وه، خانه رزي،
 شي بوونه وه ي خانه كان، سايټوليز، سيټوليسيس
 (cytolytic *adj*): خانه شي بوونه وه ي، سهره
 شي بوونه وه ي خانه كان) ○ سيټوليز

cytomegalovirus
 /saɪtə(ɔ)'meg(ə)lə(ɔ),vaɪrəs/ *noun*
 (پزشكي) سايټوميگالو فيرس،
 سيټوميگالو فيرس، خانه ي گاڤاڤروس: قاڤروسي
 كه زور جار ده پيته هوي نه خوشي يكي سووك،
 بلام بؤ تووش بوواني نايدز و متالان ده تواني
 زور چيني مه ترسي بي [چور *Human*
herpesvirus 5] *[Cytomegalovirus]* توخم
 سيټوميگالو وروس

cytomembrane *noun*
 په كئي له پهرده خانه يي په كان كه پهرده كانئ
 پلاسم، *endoplasmic reticulum* و پهرگي
 ناوكي *nuclear envelope* و ده زگاي گولزي
Golgi apparatus ده گريته وه، ب.ت. unit

D d

D, d /di:/, *pl. Ds, D's, d's* /di:z/ *noun*

1 دی (= چواره‌مین پیتی ئەلفوبیی ئینگلیسی) 2 پینسەد (= لە ژمارە نووسیی رۆمی دا) 3 ری (= دوو هەمین نۆت لە پەیزی C ماژۆردا) 4 سەری دئی (= نیشانی ئەوێ کە شتی زۆر باش نەین) 5 ئاماژە بە چوارەمین شت دەکا لە دەستەین لە شتەکان، بابەتەکان، ئەدازه‌کان و هتد 1 دی 2 (عددنویسی رۆمی) پینسەد 3 ر 4 دال

D, d *abbreviation* 1 (in the US) Democrat or Democratic 2 Chemistry dextrorotatory 3 symb. 1 Physics electric flux density 2 Chemistry the hydrogen isotope deuterium

d *abbreviation* dead

مردوو (لە سالی)، مەرگ، کوچی دوايي 1 وفات **d** *abbreviation* 1 penny, pence (in the system of money used in the past in Britain, before 1971) [from 1 denarius 'penny']. 2 day(s) 3 deci- 4 symb. Mathematics diameter -d = -ed

-d *abbreviation* would

-d *abbreviation* 1 had 2 did

D *abbreviation* 1 Democrat 2 Democratic

DA /di: 'et/ *abbreviation* 1 district attorney, also D.S. 2 deposit account

dab /dæb/ *noun*

1 بڕیکی کەم، قووم، ریزەین، جکێ، بڕن، نەختن، بشکێ، تۆزالی 2 دەس‌لێدان (بە سووکێ)، دەس‌پیاھێنان، لێدان، لێ حستن، 3 poke (dabs) لە بریتانیا و ئافەرمی) جی‌یەنە، جی‌قامک، پەنجەمۆر. 1 fingerprints 2 لەس 3 (در جیم) (عامیانه) اثر انگشت

dab /dæb/ *noun*

(ئافەرمی، زۆرتر لە بریتانیا) کەستیکی کارامە، سەروێ شکارەزا، وەستا، سەردەرچوو، دەس‌پەنگین، skillful (عامیانه) ماهر، استاد

dab /dæb/ *noun*

(گیانەوهرناسی) جۆری پانەماسی، ماسی پانکە، زوورەر هی ئاتلانتیکی یا کووری [Limanda limanda] و جۆرەکانی تر 1 مای لیمانە

dabber *noun*

(دەزگای) نەپەرژین، رەنگ‌پرزین 1 نەز

dabbler /dæblə(r)/ *noun*

ناماتۆر، یو خۆشی کارکردوو، کەیفی، حەزکار 1 متفنن

dabbling duck *noun*

جۆری مراوی، وەک mollard و teal 1 نوعی اردک

dabchick *noun*

(گیانەوهرناسی) پەنەقوونە (لە خێزانی grebe) 1 کیشم کوچک

dab hand *noun*

(ئافەرمی، بریتانیا) کەستیکی شارەزا، پوخت، دەس‌پەنگین سەردەرچوو، وەستا: She's a dab hand with a paintbrush (عامیانه) ماهر، استاد

dabster /'dæbstə(r)/ *noun*

وینە کیشی لێنەهاتوو 1 نقاش بی‌مهار

DAC *abbreviation*. Electronics digital to analogue converter

da capo /da: 'ka:pə/ *adjective, adverb*

(موسیق)، ئینالیایی (لە سەره‌تاو، لە نوو کەر، سەرلەنوێ، دوویات پتەوه 1 از سر

dace /deɪs/ *noun*, pl. same

ماسی که پور، هی ناوی شیرین، پیوهندی به ماسی که کانهوه ههیه [Leuciscus leuciscus] و جوره کانی تر [ماهی قنات]

dacha /ˈdætʃə/ *noun*, also datcha

داجا (مال یا قیلای لادینی له رووسیه) داجا **dachshund** /ˈdæksnd, US ˈdɑːkshund/ *noun*, also sausage dog

سهگی ده کس هوند، پین کوله [سگ داکس هوند]

dacite /ˈdeɪsaɪt/ *noun*

(زهوی ناسی) داسیت، ده یسایت، جوری به ردی گرکانی andesite (له ناوی هه ریمی کونی داسیای **Dacia** رومهوه له باشووری روزه لاتی نهو روپا، نهو بهردانه یه کهم چار له کیوه کانی **Carpathian** دوزرانهوه: **dacitic** *adj* سهره به یا پیوهندی دار به ده یسایتوه) [نوعی سنگ]

dacoit /dɒˈkɔɪt/ *noun*

نه دمامی ده سته ی چه ته چه دکاره کانی هیند و بیزمه (dacoity *n*, pl. dacoities) [داکونیت]

Dacron *noun*, trademark

(بارجهی) داکرون، درووشی بازرگانی ریشالی پولی ئیستیر **polyester** [داکرون]

dactyl /ˈdaktɪl/ *noun*

1 (له هونرواوه) نه نگوسته: وشه ییکی سنی که ته یی که برگه ی سهره تای به زهر و دوانه کوی تر پین زهر بن یا (له یونانی و لاتین دا) برگه ی سهره تای درێژ و دوانه کوی دواتر کورت بن 2 نه نگوست، په نجه، قه مک، تلی، کلک 1 [داکتیل 2 انگشت]

dactylic *adjective*, *noun*

adj سهره به یا به کاره تانی **dactylic**: **dactylic** *n* hexameter (dactylic) *n* هونروای [داکتیلیک]

dactylitis *noun*

ناوسانی په نجه یان نه نگوست، هه وکردنی قامک یا په نجه، قامکه ماسی [آماس انگشت]

dactyl- or dactylo- *prefix*

پیشگر: په نجه، قامک، نه نگوست، په نجه ی پین یا پا: **dactylo-** **dactyl-** (به روت: **dactylo-** **dactyl-** یونانی په وه، له **dactylos**) [پیشوند: انگشت]

dactylography *noun*

لیکولسینه وه ی جی په نجه کان بۆ ناسینه وه (- **lographer**) [داکتیلوگرافی]

datylogy /ˌdæktəˈlɒlədʒi/ *noun*, pl.

datylogies هونهری نامازه به په نجه یا قامک [داکتیلولوژی]

dactylus *noun*

شاجومگه، جومگه گه وهری پینی میرووه کان [بند بزرگ پای حشرات]

dad /dæd/ *noun*

(نافهرمی) باهه، باوک، باوک، باو: **That's my**

dad over there

Dada /ˈdaːda/ *noun*

دادا: بزووتنه وه ییکی جیهانی سهره تاکانی سهدی بیستم له پواره کانی هونه، موسیقا، وێژه و فیلم، له سهر بئجینه ی پووچه ل کردنه وه ی بایه خه هونهری به نهرتی به کان، ههروه ها نهو بهرهمه وێژه یی و هونهری یانه ی دادانیسته کان (یان بزووتنه وه که) [دادا]

dada /ˈdada/ *noun*

(نافهرمی) باهه، باوک، باوک، باو [باو]

dada /ˈdada/ *noun*

(له هیند) برای گه وهره تر، کاک، **cousin** کوی کور [دادا]

Dadaism /ˈdaːdaːzəm/ *noun*

دادانیزم **Dadaist** /ˈdaːdaɪst/ *n*, *adj* دادانیست: دادانیستی: **Dadaistic** *adj* سهره به دادانیزم: **Dadaistically** *adv* [دادانیسم]

daddy /ˈdædi/ *noun*, pl. daddies

(نافهرمی) باهه، باوک، باوک، باو [باو]

daddy longlegs = crane fly

dado /ˈdeɪdo, US -doʊ/ *noun*, pl. dados, US dadoses

1 (بیناسازی) بنه دیوار، کورس (هه)، پشینه، بهشی خواره وه ی دیوار که له بهشی سهره وه له باره ی رهنک یان بنیاته وه جیاوازی ههیه 2 نه دکه کێ له سهر تهخته تا لیواری تهخته ییکی تری له گیر پین 3 (ستوون یان په یکه ر) سه کو [1 ازاره 2 دادو 3 صه]

Daedalus *noun*, Latin, from Greek **Daídulos** legendary

دایدا لوس: بنیاته وهری نه فسانه یی **builder** هه زار به هه زاری (دورگی) کریت **Cretan labyrinth** که بۆ خوی و کوره که ی **Icarus** بالی ساز کرد تا له زیندان دهرباز بن به **Daedalian** *adj*, also **Daedalean** [شیاوازی دایدا لوس، دایدا لوسانه] [دایدا لوس]

daemon /ˈdɪmən/ *noun*, also daimon

1 گیان یان فرشته ی پارێزهر (له میتولوژی یونانی دا: نیوه ی مرؤف و نیوهشی خودا) 2 دیو 3 رینووسی کونی **daemon** *adj* **daemonic**: دیوتاسا، سادیو، شیوه دیو، دیوانه، دیوی 1 [روح محافظ 2 دیو]

daffodil /ˈdæfədɪl/ *noun*

(گولی) نیزگژ، نه رگس، نیرگس، نیرگسه زه رده **Narcissus pseudonarcissus** و جوره پیوهندی داره کان [گل نرگس]

daffy *adjective* (daffier, daffiest)

(نافهرمی) گه وچ، شیت، شیتوکه، سهرشیت، **silly** crazy **daffiness** *n* **daffily** *adv* (نافهرمی) گه وچی، شیتی، سهرشیتی [احمق، دیوانه، خل]

daft /daːft, US dæft/ *adjective* (dafter, daftest)

1 گەوج، كەر، نەقام، شەت، سەرشتەت، گەوجانە،
 2 *Don't be so daft!*: foolish, silly (خەوازە)
 سەوداسەر، شەت و شەيدا، مردووی (*daftly adv*)
 1 احق، دېوانە، احقانە 2 (مجازی) شەفتە

daftness /dɑːftnəs, US dæftnəs/ *noun*

گەوجتە، كەرەتە، نەقامی، شەتە، دلەوویی
 ھەقەت، دېوانگە

dag /dæg/ *noun*

(نافەرمی، ئەوسترالیا) كۆنە پارێز، كۆنە پەرست
 (لەبارە كۆمەلایەتی یەو) 2 امل، محافظەكار

Dagestanian /ˌdɑːɡɪˈstɑːniən, US -
 ˈstɑːniən/ *noun, adjective*

1 *n* خەلکی داگستان یان داغستان، كۆماریکە
 خۆبەر یەو بەر لە باشووری رۆژاوی روووسیا 2
 كۆمەلەسی زمانە كە و كازییە كانی باكووری
 داگستان *adj* سەر بە داگستان، دانیشتوانی و
 زمانە كە یان 2 داغستانی

dagga /ˈdaxə/ *noun*

(بەر ئەفریكای باشووری) گیایەنگ، cannabī
 2 ھەش، ماری جوانا

dagger /ˈdæɡə(r)/ *noun*

1 خەنجەر، خەنجەر، كێر، تووزگ، كالانی 2
 (لە چاپدا) نیشانەی خاچ، وشەییکی تر بۆ †
 2 *obelus* 1 دشتە 2 علامەت صلیب

daggy /ˈdæɡi/ *adjective* (daggyer, daggiest)

1 (نافەرمی، ئەوسترالیا) شێواو، شەرشێزە،
 ناپێك و پێك، شێزە 2 لەباوەكەوتوو، بێباو، كۆن
 1 2 شەختە 2 قەدیمی

dago /ˈdeɪɡəʊ, US -ɡoʊ/ *noun, pl. dago or dagoes*

دەبێگۆ (جەنۆیکە بۆ ئیتالیایی، سپانیایی و
 یۆرتوگالی یەکان) 2 دیگۆ

daguerreotyp /ˌdɑːɡerəˈtɪp/ *noun, also daguerrotype*

1 جۆری وێنەگری سەرەتایی داھینراو لە 1839،
 لەودا روو یان تەبەقیکی زیوینی بە ئایوین
 ھەستیار و (و دانەبەر) ھەلەمی (یان گاز) چێو
 بە كاردێنرا 2 وێنەیی كە بەو شێوە دەگیرا
 1 *daguerreotypist n* 2 *daguerreotypy n*
 1 *daguerreotypic adj* L.-J.-M. *Daguerre*
 2 *Daguerre* لە ناوی (دەھینەرە قەبرەنسی یەكەو) 2
 2 *Daguerre* لە ناوی (دەھینەرە قەبرەنسی یەكەو) 2
 2 *Daguerre* لە ناوی (دەھینەرە قەبرەنسی یەكەو) 2

Dagwood *noun*

جۆری بابۆلەئە ئەستوور كە زۆر شتی تیا یە
 (بەنەرەت) لە ناوی Bumstead *Dagwood*
 كەسایەتی comic-strip كە ئەو جۆرە بابۆلەئە
 دەخوارد 2 داگوود

dah /ˈdɑː/ (in the Morse system) another
 term for dash

dahabeeyah /ˌdɑːhəˈbiːjə/ *noun*

جۆری گەمی گەورە ریبواری رووباری نیل،

زۆرتەر بە لاتەن sail (بەنەرەت) بە واتای
 "زەپینە" (یە) 2 *Indian term for yogurt*

dahi /ˈdɑːhi/ = Indian term for yogurt

dahlia /ˈdeɪliə, US ˈdæliə/ *noun*

(گۆلی) كەوكو، گۆلە شەست بەر، دەلیا [توخم
 2 *Dahlia*] (بەنەرەت) لە لاتینی نوێو، بە ریزی
 روو كە ناسی سویدی *Andreas Dahl* 2
 كوكب

daidzein *noun*

ئیزوفلافون *isoflavone* C₁₅H₁₀O₄ كە
 زۆرتەر لە دانەوێڵەدا دۆزراوە ئەو بە. ت. دەنکی
 سويا *soya bean* 2 دایدزین

daikon /ˈdaɪk(ə)n, US -kɒn/ = mooli

the Dail /dɔɪl, Irish dɑːl/ *noun, also Dail Éireann /dɔɪl ˈɛr(ə)n, Irish ˈɛrɪən/*

ئەنجومەنی قانوون دانان (كۆماری ئێرلەند، لە
 166 ئەندام پێكھاتوو) 2 مجلس قانون گذاری
 2 *dailiness* /ˈdeɪlɪnəs/ *noun*

ھەر رۆژی، ناسایی بوون: *the dailiness of family life*
 2 *family life* 2 روزمرگی

daily /ˈdeɪli/ *adjective, adverb*

روژانە، ھەر رۆژ، ھەر رۆژ، رۆژبەر رۆژ، رۆژەف،
 ھەموو رۆژی دەردەچێ، ھەموو رۆژیکی
 ھەوتوو *a daily* 2 *daily needs*: weekday
 2 *a daily schedule* 2 *newspaper*
 2 *newspaper* 2 *newspaper* 2 *newspaper*
 2 *newspaper* 2 *newspaper* 2 *newspaper*

daily /ˈdeɪli/ *noun, pl. dailies*

1 روژنامە 2 (ھەروەھا *daily help* قەبرەواش،
 بەردەست، کارکەر، کلفەت 2 روژنامە 2 کلفەت
 2 *daily bread* *noun*, earn one's daily
 خۆبەختوکردن، نسانی روژانە، گوزەرەن،
 ژیاوکردن 2 *daily bread* *noun*, earn one's daily

daily dozen *noun*

(نافەرمی) راھێتان، کارکردن یان تەمرین (لەش،
 روژانە، خۆنەرم کردن یان خۆگەرم داھینانی
 2 *workout* 2 *workout* 2 *workout* 2 *workout*

daimon /ˈdaɪmən/ = daemon 1

daimonic /-ˈmɒnɪk, US -ˈmɒnɪk/ =
 daemonic

daimyo /ˈdaɪmjoʊ, US ˈdaɪmjəʊ/ *noun*,
 also daimio, pl. daimyos

(لە ژاپۆنی دەربەگایەتی دا) یەکی لە گەورە
 دەربەگەکان کە *shogun* بوو (بەنەرەت):
 ژاپۆنی، لە *myō* "ناو" + *dai* "مەزن" 2 *myō* 2 *myō*

daintily *adverb*

بە وردی: *She blew her nose as daintily as possible*
 2 *possible* 2 *possible* 2 *possible*

daintiness /ˈdeɪntɪnəs/ *noun*

وردی، ناسکی، جوانی 2 لطافت، ظرافت

dainty /ˈdeɪnti/ *adjective* (daintier,
 daintiest), *noun* (pl. dainties)

adj 1 ناسک، ورد، چهل‌هنگ، رند، جوان 2 خوش، به‌لذت، به‌تام 3 سخت، وروده‌بوو *n* (pl. dainties) چشت یان خوراکی خوش 1 **adj** ظریف، قشنگ 2 خوش‌مزه 3 مشکل‌پسند *n* غذای لذیذ

daiquiri /'daikuri, US 'dæk- *noun, pl.*

daiquiris

دایکیری (خواردنوه‌یه‌کی ته‌لکولی شیرین له رام rum و ناوی میوه دروس ده‌بن) 1 دای‌کری

dairy /'deəri, US 'deri/ *noun (pl. dairies), adjective*

1 *n* (pl. dairies) شیرمه‌نی‌فروشی، سیبایی‌فروشی، فروشتنی به‌رهمه‌کانی شیر 2 کۆمپانی شیرمه‌نی 3 دووگانی شیرفروشی **adj** 1 سهریه شیرمه‌نی یان به‌رهمه شیریه‌کان 2 (مانگا) به‌شیر، به‌گوان 1 *n* 1 لبنیات‌فروشی 2 شرکت لبنیاتی 3 دکان شیرفروشی **adj** 1 وابسته به لبنیات 2 (گار) شیرده

dairy cattle *noun*

مانگا شیریه‌کان، مانگا به‌شیر یان به‌گوانه‌کان 1 گاوهای شیری

dairy farm *noun*

موجه یان کینگهی مانگابه‌خوکردن، کینگهی شیرمه‌نی 1 دام‌پروری

dairy farming *noun*

گاو‌داری، مانگابه‌خوکردن، مانگاداری، مانگا‌کاری 1 گاو‌داری

dairying *noun*

گاو‌داری، مانگابه‌خوکردن، مانگاداری، مانگا‌کاری 1 گاو‌داری

dairymaid /'deəriməɪd, US 'deri-/ *noun*

گاو‌دار، مانگابه‌خوکر، مانگا‌گار، کریکاری گاو‌داری (زن) 1 گاو‌دار

dairyman /'deərimən, US 'deri-/ *noun, pl. dairymen*

گاو‌دار، مانگابه‌خوکر، مانگا‌گار، کریکاری مانگابه‌خوکردن 1 گاو‌دار

dairy produce *noun*

شیرمه‌نی، سیبایی، سیبایی، به‌رهمه‌می شیر، رسق 1 لبنیات

dairy products *noun, pl.*

شیرمه‌نی، سیبایی، سیبایی، به‌رهمه‌می شیر، رسق 1 لبنیات

dais /'deɪs/ *noun*

شانشین، سه‌کۆ، هه‌رزال، هه‌رزاله (به‌ره‌ت: له *discus* لاتین) 1 شاه‌نشین، سکو

daisy /'deɪzi/ *noun, pl. daisies*

(رووه‌ک‌ناسی) 1 گولی مینا، جاوان، چاوشیله، خه‌زیموکی [Bellis perennis] 2 بو‌ناوی رووه‌ک و گیای تری له هه‌مان خه‌زان به‌کار‌دیتی، ب.ن. Michaelmas daisy 1

مینا. گل دارودی

daisy chain *noun*

1 ملوانکه‌ی چاوشیله 2 تالقه یان بازنه‌ی گوله‌مینا یان چاوشیله 3 لیزگه، زنجیره 1 گردن‌بند گل مینا 2 حلقه‌ی گل مینا 3 رشته

daisy wheel *noun*

پتچکه‌ی ده‌یزی زهریتتر یان ده‌زگای نووسین 1 چرخ خورشیدی

Dak. *abbreviation* Dakota

Dakota /də'kəʊtə/ *noun, pl. same or Dakotas*

1 نه‌ندامی گه‌نی سووریتستی باکووری دولی میسیسیپی Mississippi و ده‌شسته‌کانی ده‌وروپه‌ری 2 زمانی Siouan ی نه‌و گله (به) 1 اتای هاویه‌مانانه allies 1 داکوتا

Dakotan /də'kəʊt(ə)n/ *noun, adjective*

1 خه‌لکی هه‌رم یان نه‌یاله‌ته‌کانی داکوتای باکووری و بانسووری **adj** سهریه داکوتای باکووری و بانسووری 1 داکوتایی

daks /dæks/ *noun, pl.*

(فاهرمی، نه‌وسترالیا) شه‌لوار، شالوار، رانک 1 شلوار

Dalai Lama /'dælai 'lə:mə/ *noun*

ده‌لای لاما، دالای لاما ریه‌ری بووداییانی نه‌به‌ت 1 دالای لاما

dalasi /dɑ:'lə:si/ *noun, pl. same or dalasis*

یه‌که‌ی به‌ره‌نی پاره‌ی Gambia، به‌رامبه‌ر به‌سه‌د 1 دالاسی

dale /deɪl/ *noun*

شیو، دۆل، ده‌ره، بوهل (ب.ت. 1 تینگلته‌ره‌ی باکووری، به‌ره‌ت: 1 دال تینگلیسی کۆن، به‌ره‌ت نه‌لمان، پتوه‌ندی‌دار به‌dell 1 دره

dalesman *noun, also Dalesman, pl. dalesmen*

شیونشین، دۆل‌نشین (هی شیوه‌کانی باکووری تینگلته‌ره) 1 ساکن دره

daleth *noun*

دالیت: چواره‌مین پیتی نه‌لفویتی عبیری (واتا: درگا، "d, dh" 1 دالت

Daliesque /dɑ:'li:esk/ *adjective*

دالیانه، دالی‌یانه، سهریه کاره‌کانی وینه‌کینشی سپانیایی سالفادۆر دالی Salvador Dali (1904-89) 1 دالیک

Dalit /'dɑ:ɪt/ *noun*

1 له سیمتی چیاپه‌نی نه‌ره‌تی هیندوستان‌دا) نه‌ندامی خوارترین جینی کومه‌لگا (به‌ره‌ت: به‌ریگای هیندی له *dalita* سانسکریت "oppressed" 1 دالیت

dalliance /'dælɪəns/ *noun*

کایه، رابواردن، ده‌م‌بازی، لاس‌لیدن، عیشق‌بازی، گه‌یف (کردن) 1 وقت‌گذرانی

مغازه، لاسرزی

Dalmatian /dæl'meɪʃn/ *noun*

1 دالامیشین، دالماسیا: سگ گیتی زلهی تووک دریر و خالدهش 2 رهسن یا دانیشووی دالماسیا، ناوچه‌یه که کرواتیای دالماسیا

dalmatic /dal'matɪk/ *noun*

جیه یان بالاپوشی هه‌راوی قول‌فش دالماتیک **Dalradian** /dal'ra:diən/ *adjective*

(زه‌وی‌ناسی) سه‌ریه‌یه‌یه زنجیره (تخته‌پهرده‌یه دواپی‌یه‌کانی **Precambrian** له سکانلند و ئیرلند (له **Dalrad-** گوزاوی **Dalriada**، شانشینی گیلی کون له ئیرلندی باکووری (-ian) دالرادیین

dalton /dɔ:lt(ə)n/ *noun*

(کیمیا) دالتون، دالتون: یه‌کدی دهربرینی کیشی گهردی پروتینه‌کان، به‌رامبهر به‌یه‌کدی بارسته‌ی گهردیله‌یی **atomic mass unit** (له **John Dalton** ناوی کیمیا‌زانی ئینگلیسی **John Dalton** مهرگ 1844) دالتون

daltonism *noun*, also colour blindness

دالتونیزم، رهنک‌کویری (ب.ت. له لیک‌کردنه‌وه‌ی رهنکی سه‌وز و سور، وشه‌بینکی تر بۆ **protanopia**) دالتونیزم، کوررنگی

dam /dæm/ *noun*

1 به‌ریه‌ست، به‌ریه‌ند، به‌ند، به‌ست، ناویه‌ند، سکر، به‌نداو، کهریبه 2 بن‌اوانی به‌نداوی، گومی ناویه‌ند (له‌هله‌بستر) 3 تخته‌جیری راگرتنی لیک‌دهم و ددان به‌دیریایی نه‌شته‌رگهری ده‌م و ددان 1 2 دریاچه‌ی سد 3 دام

dam /dæm/ *noun*

دایک، ماک، دایکه (چواربسی‌کان) مادر (حیوانات چهارپا)

dam *abbreviation* decametre(s)**damage** /'dæmɪdʒ/ *noun*

1 زهره‌ر، زه‌ده، خه‌سار، زیان، وه‌زن، برینداری، برینداری‌بوون، ئیش، ئیش‌په‌گه‌بشتن، ئاستو، به‌لا، گورز، زه‌بر، زه‌ریه 2 (damages) (ماف) پی‌بازدن، بژاردن، زه‌ره‌بژاردن، زه‌ره‌دانه‌وه، زیانه، تاوان، زیان‌دانه‌وه 1 خسارت، آسیب، لطمه 2 (در جمع) خسارت، غرامت

damageable /'dæmɪdʒəbl/ *adjective*

له‌زیان‌هاتوو، خراب‌ده‌بی، زیان‌یان زه‌ده‌دار ده‌بی، زه‌ره‌ری له‌ده‌که‌وئ، بۆ پی‌بازدن ده‌بی (**damageability**) زیان‌دیدی، غرامت‌بردار **damage limitation** *noun*, also damage control

مه‌هار یا کوتترلی زیان‌(له‌که‌وتن)، به‌رتسه‌ک‌کردنی زیان و زه‌ره‌ر، سنووردارکردنی زیان و زه‌ره‌ر 1 محدودیت‌سازی خسارت

damaging /'dæmɪdʒɪŋ/ *adjective*

به‌زه‌ر، موزیر، به‌وه‌ی، خراب، به‌زیان، به‌زه‌ره‌ر،

مال‌ویران‌کهر، زیان‌لنده‌ر، وه‌زناوی، **injurious**: **damaging** *has a -ing effect on wildlife* **consequences/effects** مضر، مخرب، زیان‌آور **damagingly** /'dæmɪdʒɪŋli/ *adverb* مال‌ویران‌کهرانه، به‌شویه‌یه‌کی مال‌ویران‌کهر 1 به‌طور مخرب

damar /'dama/ = dammar**Damara** /dɑ'mu:rə/ *noun*, pl. same or Damaras

ئهندامی گه‌لنی که دانیشووی چه‌ندین به‌شی کوپسته‌نه‌کانی **Nambia** ن، به‌زمانی **Nama** قه‌ده‌که‌ن داما

damascene /'dɑməsi:n, US 'dɑmə'si:n/ *noun, adjective*

1 **(Damascene)** خه‌لکی دیه‌مشق، دیه‌مشقی 2 (میزوویسی) زیر‌گفتانندن، زیر‌که‌شانندن، زیر‌گفتانندن، زیر‌که‌ش کردن (**Damascene**) *adj* سه‌ریه دیه‌مشق 1 *n* دمشقی 2 طلاکاری، نقره‌کوب‌کاری *adj* وابسته به دمشقی

damascened /'dɑməsi:nd, US 'dɑmə'si:nd/ *adjective*

زیر‌گفت، زیر‌که‌ش، زیر‌گفت، زیر‌که‌ش 1 طلاکوب، نقره‌کوب

damascening *noun*

زیر‌گفتانندن، زیر‌که‌شانندن، زیر‌گفتانندن، زیر‌که‌ش کردن 1 طلاکاری، نقره‌کوب‌کاری

Damascus steel /dɑ'mɑ:skəs, US - 'maskəl/ *noun*, also damask steel

(میزوویسی) پولا‌ی شام (ی)، ده‌بان 1 فولاد دمشقی **damask** /'dæmɑsk/ *noun, adjective*

1 *n* جورز پارچه (ی گول‌دار یا نه‌خشاوی)، ده‌میسک، داماسک (زورتر بۆ تیگرتنی که‌ل‌وبه‌لی نیومال به‌کاردیتر) 2 پولا‌ی شام (ی)، ده‌بان *adj* به‌مه‌یی توند یان توخ 1 دامسک 2 فولاد دمشقی *adj* صورتی تند

damask rose *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) گوله‌باخ، ماوه‌رد، سوورگول، گوله‌گولاو [**Rosa damascena**] کل محمدی **dame** /deɪm/ *noun*

1 (کون و به‌شوخی) خانم، ژن، ژنی کامل 2 (نافه‌رمی) ژن، نا‌فهرت، زایفه 1 خانم 2 (عامیانه) ژن

Dame /deɪm/ *noun*

دیم، یایه، ده‌یم (سه‌رناوی که له لایه‌ن شازن یان شاه‌وه به‌ژنی دراوه، به‌ریگای فهره‌نسی کون له **domina** لاتین "mistress") دیم

dame school *noun*

(میزوویسی) خویندنگای سه‌ره‌تایی چکۆله (له لایه‌ن ژنیکه‌وه به‌ریوه‌ده‌برئ) مدرسه‌ی ابتدایی کوچک

damfool *adjective, noun*

☆ (نافه رمی) *adj* که روگه وج *n* مروی گه وج
adj خبر و نفهم *n* آدم احمق

dammar /'damə/ noun, also damar
جُزْری جەوی کە لە چەندین داری
هیندومالیزایی دەگیری، بۆ دروست کردنی
فارنیش بە کار دێت دامار

dammit = damn it
damn¹ /dæm/ *noun*

له عنہت، نہ فرہت، جنیو، سخیف، ناو نیتکہ
لعنت، ناسزا، فحش

damn² /dæm/ *interjection*
 Oh حەح! ئەح! بەزیادەم نەکردا ئەه! تەیریم!
 damn! I forgot he was coming ئەعتە!

damn¹/dæm/ *adjective, adverb*
adj گوی، گلاو، پیس، به زیادہ بویو *adv* یہ کجبار،
 گہلی، نمونده، زور، تمواو، پاک * *adj* نعتی،
 کثافت، نفرت۔ شدہ، ملعون *adv* خیل، حصار

damna = plural form of **damnum**
damnable /'dæmnəbl/ *adjective*

۱ گاو، گلاو، پیس، به‌زیادانه‌بو ۲ ناحهز،
ناشایرین، ناپه‌سند، خراب، کریت، شیرزه، دزیو،
عاجزکرد، *damnableness* (n) ۱ لعتی ۲ زشت،
ناشایست، فجحه

damnable /'dæmnəbli/ *adverb* به کجای خیلی زیاد

damnation /dæm'neɪʃn/ noun, interjection
 1 n خوداگرتن، خوداگر توویی، خوداگری،
 نفرهت، نفرهتی همه‌می‌بی، لعنت، به‌لای
 2 eternal damnation: لعنتی خودا: خودایی
 مع‌حکومیت (بـ)زای‌کی همه‌می‌بی له دۆزدا
 1 n عذاب: لعنت! بـ زیادم نه‌کرد! نه‌ا!
 لعنت، عذاب الیم 2 محکوم *interj* لعنت!

damnatory /'damnə,t(ə)ri/ *adjective*
 مایه‌ی خرداگر، یا له‌عنه‌ت (کم‌از)، لعنت‌آمیز

damned /dæmd/ *adjective* (damneded, damn(e)dest), *adverb, noun*

damned (dæmnd, dævnd, dæmnd)
 this به‌زیانانه‌ست؛ گلاو، *adj, adv*
 2 خوداگرتو، نه‌فرتو، کرا،
 شیاوی خوداگری (تا همیشه) جه‌نه‌نی،
 3 پاک، چاک، یه‌کجار، گدلی *n*
 (the)
 3 جه‌نه‌نمان،
 خوداگرتوان: the torments of the damned
 3 لعنت، کثافت 2 نفرین‌ده، ملعون *adj, adv* 3

خیلی، حسابی ملاعین، اهل جهنم
damnedest /'dæmdɪst/ *adjective*

سہیر ترین، جوان ترین : It's the damndest thing I ever saw
عجیب ترین

damnedest /'dæmdɪst/ *noun*, do one's
dimmes

بیه ته‌واو هتیزه وه له نه‌وین، ته‌واو چه‌ولی خۆدان:

She did her damndest to get it done on
 حداکثر سعی خود را کردن 🌸 time

damn-fool *adjective*
گد و خر، نه فام، نه فامانه، گه و جانه ❀ احمق، احمقانه

damnification *noun*
 نازان (بتکه باندن)، زهر به (لته شاندن) ❁

damping /'dæmɪn/ *adjective*

خراب، بهد، شیرزه، پیس، ناحهز، دزیو، ناشیرین:
a damning sin بد، زشت، نکوهده

damningly /'dæmɪŋli/ *adverb*
 خراب، به شیوه یکنکی ناحهز یان دزیو څه به طور
 زشت یا نکو هیده

damnum /'dæmɒn/ *noun, pl. damna*
(ماف) زیان، خسار، زهره، زهره ☼ ضرر،
خسارت، صدمه

Damocles /'dæmɒkliːz/ *noun*, Latin, from Greek *Damoklēs*

courtier داموکلیز، داموکلیس؛ ناوی یاشمیزی
که به سنی به زم و خوشی دیونیوس
Dionysius یادای زورداری Syracuse
کون ددا و له لاین شاه یانگینش کرا و له زیر
شمیری که به تاله (۱ دانه) مویی کموه به بند
بوو، دانشندارا تا ته بگیشتی که نه م خوشی و
به زمانه به تریشی له گله ۲ = sword
Damocles (Damoclean adī) دام کل

Damon *noun*, Latin, from Greek *Damōn*
 دَامُون: ناوی که سبکی نه‌فسانه‌یی سیلیلی
 Sicilian که زنه‌ک‌یی به بارمته دانا بو دوته
 س: الدامون در اوه که: Phytias دَامُون

damp /dæmp/ *adjective* (dampier, dampest),
noun

adj 1 تم، شی دار، تهره شو، ناوتیزاو، نمدار،
The cottage was cold and damp (خوازه) سارد 1 *n* شی،
 2 دمه‌ای تهره‌تووش 3
 4 کانگا (و...) پوخاو، گاز 5
 6 مجازی بی احساس 1 *n* 2 نم
 3 م طوب 4 م طوب 3

damp course *noun*, also damp-proof course
توپی شی به‌ست، توپ‌الی شی به‌ندیان
شی گنه دهه لانه نه‌گیر

damp /'dæmp(r)/ *verb*
1 ده‌مینیز 2 زمانه‌ی هه‌وا، یاشه‌وانه یا ده‌مه‌وانه‌ی

4 هه‌وا، زمانه‌ی دنگ‌بەر 3 (موسیقی) دنگ‌بەر 4
مریته، زه‌به‌گیر هه‌ 5 مایه‌ی دلساردی
1 یان ناھومیدی، دلساردگیر هه‌ 6 زه‌به‌گیر هه‌
2 دمبر 2 درجه‌ی هوا 3 (موسیقی) خفه‌کن 4
خه‌به‌گیر 5 دلسردکننده 6 کمک‌فەر

damping *noun*
که مپوونه وهی فراوانی، له رینه وه ډامسنگ

dander *noun*

رویشتی به سهر، گهران، پیاسه ۱ راه رفتن
سلانسلان، گردش

Dandle Dinmont /ˌdændl 'dɪnmɒnt/ *noun*

جوری ره گهزی terrier سکاگلهندی
پن کول ۱ دانندی دینمونت

dandified /ˈdændɪfaɪd/ *adjective*

پیاو، په کجار) تهرپوش، بهده ورخوداهاوتو،
بهخوږاگه یشتو، لووسکه ۱ زیگول

dandiprat *noun*

(کون، نافهرمی) لای ناگرنگ یان هیچه که ۱
جوان بی اهمیت

dandruff /ˈdændrʌf/ *noun*, also *dandriff*

کرپ، رزه، کفشک، نهمس، کهله تور، کهله ی:
a dandruff shampoo ۱ شوری سر

dandruffy *adjective*

سهر کرپزای ۱ دارای سر شوره دار

dandy /ˈdændi/ *adjective*, *noun* (pl. dandies)

1 n په کجار باش، ههره چاک
بهده ورخوداهاوتو، تهرپوش 2 (نافهرمی، کون)
شتیکی په کجار باش له جوری خوی دا ۱ adj

عالی 1 n زیگول 2 چیز عالی در نوع خود

dandy brush *noun*

رنهک، قهشوه، قاشاو (بو خاوین کردنه وه ی
نهمس) ۱ قشو

dandyish /ˈdændiʃ/ *adjective*

بهده ورخوداهاوتو، تهرپوش (dandyishly)

dandyishly /ˈdændiʃli/ *adv*

بهده ورخوداهاوتو، تهرپوشی ۱ زیگول

dandyism /ˈdændɪzəm/ *noun*

بهده ورخوداهاوتو، تهرپوشی ۱ زیگول

Dane /deɪn/ *noun*

دانمارکی، خهلکی دانمارک (که سینیکی نژاد
دانمارکی) ۱ اهل دانمارک

Danegeld /ˈdeɪngeld/ *noun*

1 پاچنکی زهوی وزار له نینگلته ره ی
تانگلوسا کسونی (بو سهرختنی پاره) به دزی
به لامارده رانی دانمارکی 2 باج و پیتاکی
کوهه کراو بو بهرگری نیشتمانی له لایمن پادشای
نورمانه کانه وه تا 1162 ۱ دانگلند

Danelaw *noun*

1 قانوونکی دانمارکی چینه جی کراو له بهشتیکی
نینگلته ره (باکووری نینگلته ره) بهرله داگیر کرانی
به دهستی Norman له کان 2 نهو په شه ی
نینگلته ره که کو تپوه بهر Danelaw ۱ دانلاو

danger /ˈdeɪndʒə(r)/ *noun*

1 مه ترسی، ترس، بیم، خه تهر، تووش، ترکزه:
animals in danger of extinction 2 (کون) -
domain power jurisdiction (بی-باو) -
reach reach 3 (بی-باو) - damage harm
(فریز و زارواوه کان: at danger: رینی ناسن) له
مه ترسی دا، له بارودوخ یان باری مه ترسی دا ۱ in

danger: له بهر مه ترسی دا، له مه ترسی دا ۱ out of

danger: دوور له مه ترسی، رزگار بوو له مه ترسی،
له مه ترسی یان ترس به دوور) ۱ خطر، سیج

danger list *noun*

لیستی مه ترسی (لیستی نهو که سانه ی له
نه خوش خانه که نه خوشی په که یان جینی
مه ترسی په) ۱ فهرست خطر

danger money *noun*, US *hazard pay*, *danger pay*

پاره ی مه ترسی (یا گیان، مه ترسی یانه، مز یان
کرنی مه ترسی، حقه ی مه ترسی) ۱ مزد خطر

dangerous /ˈdeɪndʒərəs/ *adjective*

په مه ترسی، مه ترسی دار، به ترس، جینی ترس،
زه رنده، خه تهر، بغه، پر خه تهر، سقه ت: a

dangerously /ˈdeɪndʒərəsli/ *adv*

په مه ترسی، مه ترسی دارانه: dangerousness n
مه ترسی داری، پر مه ترسی بوون، پر خه تهر بوون،
جینی ترس بوون) ۱ خطرناک، سیجناک

dangler *noun*

شوره وه بوو، هه لواسراو، داله قانندی، شور، دواړه
۱ اوپزان، دنیالرو

Daniel *noun*, Hebrew *Dānī'el*

1 دانیال: پیغه مه ری که له سهرده می دیلی
جووله که دا له بابل Babylon ده ژبا 2 کتیبی
دانیالی پیغه مه ر ۱ دانیال 2 کتاب دانیال نبی

danio /ˈdaniəʊ/ *noun*, pl. *danios*

جوری ماسی نیمچه وشکاری هیند و باشووری
روژه له لانی ناسیا [توخمه کانی Danio و
Brachydanio: چهنیدن جورن] ۱ نوعی ماهی

Danish /ˈdeɪniʃ/ *adjective*, *noun*

adj سهر به دانمارک، دانمارکی n زمانی
دانمارکی (سهر به زمانه سکاگله نافی په کانه) ۱
adj وابسته به دانمارک n زبان دانمارکی

Danish blue *noun*

پهنیری دانمارکی: جوریکی سپی نهرم، به ره گی
شینوه ۱ پیر دانمارکی

Danish oil *noun*

رونی دانمارکی ۱ روغن دانمارکی

Danish pastry *noun*

شیرینی دانمارکی ۱ شیرینی دانمارکی

dank /dæŋk/ *adjective*

تهر مشق، تهر، خاو، شنی دار: a dank
dankly) a dark dank cave basement
adv: تهره شو یانه، به شینوه ییکی خاو یا شنی دار
۱ مرطوب، نمناک

dankness /dæŋknəs/ *noun*

تهر ه شو یی، تهری، خاوی، شنی داری ۱ رطوبت،
نمناک

Dano-Norwegian /ˌdeɪnəʊnɔːˈwiːdʒ(ə)n/

= Bokmål

daring /'deəriŋ, US 'der-/ *noun*
 1 *n* ویران، نه ترسی، نازایه تی، غیرهت، دل،
 2 *adj* نو یو نوون تازه به، به شه رمی

بویر، نەترس، ئازا، چاوسوور، بەغیرەت، بێباک، بەجەرگ، بێشەرمانە 2 تازە، نوێ (darlingly /ˈdɑːrɪŋli/, US 'der-/ adv بەجەرگانه، بێباکانه، بویرانه) In جرات، شجاعت، تهور، وقاحت 2 تازگی adj جور، شجاع، بێباک، و قیحانە 2 تازە

Darjeeling /dɑː'dʒiːlɪŋ/ noun

جۆزئ چایی بەکجار باشی چیاکانی پاکووری هیند ٠ نوعی چای

dark /dɑːk, US dɑːrk/ adjective, noun

adj 1 تاریک، نەنگۆستەچاو، زەنگ، بێشەوق، تار، نارۆشن 2 (رەنگ) تۆخ، توند، تیر، پررەنگ 3 (بێست، قز و هەند) سەوزە، رەشتالە، مەیلەورەش، رەشیاو 4 رەش 5 نەهتیی، بەنامەکی 6 تێگەشتن سەخت، شاراو، تەماوی، نادیار، لێل، روون نییە، نامەعلووم 7 خەماوی، مایەیی خەمباری، دلەنگ کەر، خەفەتاوی، جیی خەم 8 خراب، ترسناک، شەیتانی، پێس 9 نەناسراو 1 n تاریکی، تاری، نارۆشنی 2 ئاوابوون، خۆراواوابوون، شەوداهااتن 3 رەشی 4 (وێنەکێشی) سێر 5 رەنگی تۆخ یان توند 6 نەزانی، ناڤاگاداری، بێخەبەری 7 شاراو، نادیار، نەهتیی بوون، پشتپەردە (darkened adj: دیو و هەند) تاریک، بێچرا، بێروشنایی ٠ adj 1 تاریک 2 (رەنگ) تیر، سیر 3 (بوست، مو و...) سبزه 4 سیاہ 5 بێهانی، مخفی 6 گنگ، مېه، نامعلوم 7 حزن آور 8 شیرپانە 9 ناشناختە n 1 تاریکی 2 غروب 3 سیاہی 4 سیاہ 5 رەنگ تیرە 6 بێاطلاعی، جەل 7 خفا

dark age noun

سەردەمی تاریک (ی) ٠ دوران سیاہ the Dark Ages noun, also Dark Ages

1 سەردەم (ان) تاریکی، سەدە رەشەکان، (چەرخی یان) سەدە تاریکەکان (قوناخی لە میژووی ئەوروپا لە 476 هە تا دەوروبەری 1000) 2 سەردەمی کە تیکتۆلۆژی، زانست و هەند بەقەد ئیستا پیشکەوتوو نەبوو 3 سەردەمانی نیوہ راست 4 ماوەیە لە یونانی کۆن لە کوتایی سەردەمی مەفرەخ تا قوناخی میژوویی، لەو سەردەمانەدا هیچ شتی نەماوە ٠ 1 قرون تیرە 2 دارک ایجس 3 قرون وسطا 4 دارک ایجس

dark chocolate noun

چاکلیتی سادە، نوفلی سادە ٠ شکلات سادە Dark Continent noun

وشکار یان کیشورە نەناسراو (ناوی بۆ کانتیننتی ئەفریقا بەرلەووی کە بە تەواوەتی بناسرێ) ٠ قارەئ ناشناختە

darkener noun

تاریک کەر، تاریکێنەر، تاریک کەرەوه ٠ تاریک کێندە

dark glasses noun, pl.

عەینەکی بەرخۆر یان بەرتاو، چاویلکەیی رەش ٠ عینک آفتابی

dark horse noun

کەسێکی نەناسراو، بێناو، کەم قە، کەسێنە گەشتوو ٠ آدم مرموز

darkie /ˈdɑːki/, US 'dɑːrkɪ/ = darky

darkish /ˈdɑːkɪʃ/ adjective

1 کەمی رەش، رەشکە، رەشکەلە، مەیلەورەش 2 (رەنگ) توند، تۆخ، تیر، تاریک 1 ٠ 1 نېتا سیاہ 2 (رەنگ) تیرە

darkling adjective, adverb

adj (وێهەیی) تاریک adv لە تاریکی دا ٠ تاریک در تاریکی

darkling beetle noun, also tenebrionid

قالونجە تاریک: لە خیزانی (Tenebrionidae) ٠ نوعی سوسک

darkly /ˈdɑːkli, US 'dɑːrk-/ adverb

1 بە شۆبەکی بەنامەکی یان نەهتیی، نادیارانە 2 بە شۆبەکی خراب ٠ 1 بە طور مرموز 2 بە طور شیطانی

dark matter noun

(ئەستێرەوانی) ماک یان مادە تاریک (لە بۆشایی دا) ٠ مادە تاریک

darkness /ˈdɑːknəs, US 'dɑːrk-/ noun

1 تاریکی، تاری، رەشی، نەروونی، نادیار، نارۆشنی 2 نەزانی ٠ 1 تاریکی، ظلمت، تیرگی، نامعلومی 2 جەل

dark reaction noun

(زیندەکیما) کاردانەوێ تاریک (هەروەها Calvin cycle, لە ناوی کیمیاوانی ئەمریکایی (Melvin Calvin) ٠ واکنش تاریک

darkroom /ˈdɑːkruːm, -rom, US 'dɑːrk-/ noun

(وێهەری) تاریکەژوور، تاریکەدیو ٠ تاریک خانە

dark star noun

ئەستێرە تاریکە، ئەستێرە تاریک (لە بۆشایی دا، بێ پرووناکی) ٠ داگ استار

darky noun, pl. darkies

(زۆر تر سووکانه) قوڵەرەش، زەنگی، رەش و برش،

کەسێکی وا ٠ کاکاسیاه

darling /ˈdɑːlɪŋ, US 'dɑːrɪŋ/ adjective, noun

1 خۆشەویست، بەرەدووک، ئازیز، لەبەردلان، دەلال، جوان، دلرفتن 2 (خوازە) جوان، فریشتە

3 (لە بانگ کردندا) خۆشەویستم، ئازیزە کەم، گیانە کەم: What's the matter, -rling? 1 ٠

عزیز، قشنگ 2 (مجازی) ماہ 3 (در خطاب) عزیزم

darn /dɑːn, US dɑːrn/ noun

دوورینەو، دروونەو، چنگای دوورینەو (بەپەت ئەلمانێ رۆژاوا) ٠ رفو، جای رفو

darn /dɑːn, US dɑːrn/ interjection

(تافهرمی) نه‌ها! ٭ لعتی!

darn ³ /da:n, US da:rn/ *adjective, adverb*,
US also *durned**adj* خواهن مردوو، خوداگر توو *adv* یه‌کچار،
سهرپاک، سه‌روم ٭ لعتی *adv* خیلی زیاد**darned** /da:nd, US da:rnd/ - *darn*
*adjective, adverb, also durned***darnel** /'da:n(a)/ *noun*زریران، زیرانه، داروچان، زیوان، مرور، تاله‌که،
گه‌نمه‌شیتته [temulentum] *Lolium* و
جوره‌کانی ترا ٭ تلخه**darnier** *noun*1 *darning* needle = 2 *darning* *needle*
پوش‌به‌قوونه‌ی dragonfly زلی باریک [خیزان
Aeshnidac، زور جزورن] ٭ نوعی سنجاقک**darning** *noun*1 دوورینه‌وه، هفیز، هفیز، ته‌قل‌دان، دروونه‌وه 2
جل‌وبه‌رگی دووراهه یان دوورواو ٭ 1 رفو،
رفوگری 2 لباس‌های رفویی**darning needle** *noun*ده‌ری یان سووژنی دوورینه‌وه، ده‌ری تبه‌نه
٭ سوزن رفوگری**darshan** /'da:ʃ(ə)n/ *noun*(هیندوئیزم) دارشان: ده‌رفته‌تی دیتنی که‌سینگی
پیروز یان ویتنیکی خودایی (به‌ریگای هیندی
له *daršana* سانسکریت "بینن") ٭ دارشان**dart** /da:t, US da:rt/ *noun*1 هه‌لبه‌زینه‌وه، باز، پهرین، قه‌لبه‌باز 2 تیر،
تخش، تیروچکه 3 چزوو، کاله‌گ، چزوو 4
(خه‌یاتی) ساسون 5 (دarts) (باری) دارت،
تیرتیرین، تیرین ٭ 1 خیز، پرش 2 تیر 3 نیش 4
(خیاطی) ساسون 5 (در جمع) دارت**dartboard** /'da:t:bɔ:rd, US 'da:rtbɔ:rd/
*noun*تخته‌دارت، تخته‌تیرتیرین، تخته‌تیرین ٭
صفحه‌ی دارت**darter** *noun*1 بالنده‌یینگی مل‌دریژی که ماسی به‌ده‌نووی
تیز و دریزی راو ده‌کا = *anhinga* /an'hiŋga/
[توخم *Anhinga*] 2 ماسی‌یینگی چکولانه‌ی
نمبریگی باکووری [توخمه‌کانی *Etheostoma*
و *Percina*] 3 پوش‌به‌قوونه‌ی له‌ش‌بان
Libellulidae و خیزانه‌کانی ترا ٭ دارتر**Darwinian** /da:'winiən, US da:r-/
*adjective, noun*داروینی، سه‌ربه‌چارلز داروین یان تیوری‌یه‌کی
٭ داروینی**Darwinism** /'da:rwiniəm, US 'da:r-/
*noun*داروینیسم، داروین‌گیری، داروین‌پاوه‌ری
(تیوری) که زینده‌موره‌کان به‌هوی هه‌لبه‌زاردنیسروش‌تی‌یه‌وه پهره‌ده‌سینن، و چارلز داروین
Charles Darwin له‌سه‌ده‌ی نوزده‌یه‌ده‌دا
دایرشت) ٭ داروینیسم**Darwinist** /'da:wini:st, US 'da:r-/ *noun*,
*adjective**n* داروینیست، داروین‌گمر، داروین‌پاوه‌ری
داروین‌پاوه‌ری‌پانه، داروینیستی ٭ *n* داروینیست
adj داروینیستی**Darwin tulip** *noun*هه‌لاله‌ی داروین: جوریکی دریژی
دره‌نگ‌پشکو‌توو ٭ لاله‌ی داروین**Dasein** /'da:zəɪn/ *noun*1 دازاین (له‌فله‌سه‌فی هینگیل‌دا) بوون یا
دیاری‌کرانی بوون 2 (له‌نیگزیت‌سیالیسم‌دا)
بوونی مروق (ته‌لمانی، له *dasein* "بوون") ٭
دازاین**dash** /dæʃ/ *noun*1 بریکی کم، نه‌ختن، توزقالتی، نیسکی، بری:
a dash of lemon juice 2 کود یان هیل
مورس (morse) 3 (ماشین) داشبورد 4 هیرش،
هوروزم، تیرزان، هه‌لمه‌ت 5 به‌له، تاو، پرتاو: *a*
last-minute dash to buy presents 6 هیل
تسیرک، کشته‌ک، هه‌نج، به‌نده‌ک (ب) 7 وزه،
چالاک، جم‌وجول، گور 8 ده‌نگی لیک‌که‌وتن،
ده‌نگی پاکیشان، دنگه، ده‌نگی شله‌قانه‌وه، شلقه
٭ 1 مقدار کمی، یک‌خیره 2 خط مورس 3
(تومیل) داشبورد 4 یورش 5 شتاب 6 خط تیره 7
انرژی، تحرک 8 صدای برخورد**dashboard** /'dæʃbɔ:rd, US -bɔ:rd/ *noun*1 داشبورد 2 (میزوویی) تخته‌دار یان چه‌رمی
بو‌گرتی قوپی کالسیکه یان عه‌ره‌بانه، قورگر
٭ 1 صفحه‌ی داشبورد 2 گل‌گیر**dashed** /dæʃt/ *adjective*بین‌که‌یف، وه‌پزه، بین‌ده‌ماخ، ناره‌حمت ٭ دمن
dasheen /da'ʃi:n/ = taro**dasher** *adjective*مروی خونین یان خویشانه‌ده‌ر ٭ آدم خودنما
dashiki /'da:ʃiki/ *noun, pl. dashikis*
کراستیکی فشی روشن، له‌بنه‌ره‌تا هی نه‌فریکای
روژاوا ٭ داشیکی**dashing** /'dæʃɪŋ/ *adjective*1 پرجم‌وجول، هه‌لسوو، به‌گور، به‌رشت،
به‌تین: *a dashing young horse* 2 هه‌زینهر،
ورووژینهر 3 (جل و هند) جوان، ریک‌وینیک،
شوخ: *his dashing red waistcoat* ٭ 1
پرتحرک، جدی 2 مهیج 3 شیک**dashingly** /'dæʃɪŋli/ *adverb*پرجم‌وجولانه، هه‌لسوو‌رانه ٭ به‌طور پرتحرک
dassie /'dasi/ *noun, pl. dassies*1 (جور) hyrax یه‌رده‌لانی 2 جور ماسی
زیوینی بال‌ره‌ش و پنگه‌ی ره‌ش له‌سه‌ر کلکی

[*Diplodus sargus*] داسی

dastard /'dæstəd, US 'da:-/ *adjective*

ناپایا، نامرد، بی‌شرف، خویری، هیچ‌و‌بی‌و،
coward نامرد، رذل

dastardliness /'dæstədlɪnəs, US -tərd-/ *noun*

ناپایایی، نامردی، بی‌شرفی، خویری،
هیچ‌و‌بی‌وچی، پستی، نامردی، رذالت

dastardly /'dæstədli, US -tərd-/ *adjective*

ناحمز، ناشیرین، نامردانه، ناپایاوانه، خویری‌یانه
تکوهیده، زشت

dastur /da'stuəl *noun*, also dastoor

ده‌ستور (موغی زهرده‌شتی‌یانی هیند)
دستور

dasyure /'dæsjuəl = quoll

DAT *abbreviation* digital audio tape

ده‌نگ‌بند یاں کاسیتی ده‌نگی دیجیتال

data /'deɪtə, 'dɑ:tə, US 'dætə *noun*,
singular datum

زانیاری، دراوه (something given)
the (کامپیوتر) دراوه‌کان، ده‌یتا، داتا:

analysis/interpretation of the data
اطلاعات، (کامپیوتر) داده‌ها

data analysis *noun*

شی‌کردنه‌وی زانیاری یاں دراوه، ده‌یتا‌شیکاری،
شی‌کردنه‌وی ده‌یتا، تحلیل داده‌ها

data bank /'deɪtəbæŋk, US 'dætə-/ *noun*

بانکی زانیاری یاں ده‌یتا، database، بانک
داده‌ها

database /'deɪtəbeɪs, US 'dætə-/ *noun*

بنکی زانیاری یاں ده‌یتا یاں دراوه‌کان، بانک
زانیاری، پایگاه داده‌ها

database management system *noun*,
abbreviation DBMS

دی‌بی‌ئیم‌ئیس: سیستم یاں ریک‌خسته‌یی بو
ریک‌خستن و به‌ریوه‌بردنی بریکی زوری ده‌یتا و

زانیاری دی‌بی‌ام‌اس

datable /'deɪtəbl/ *adjective*, also dateable

ریکه‌وتی بو داده‌نری یاں دیاری ده‌کری، قابل
تعیین تاریخ

data capture *noun*

خرکردنه‌وی زانیاری، کوکردنه‌وی داتا یاں
زانیاری داده‌بایی

data processing *noun*

ده‌یتا‌لیک‌دانه‌وه، دراوه‌لیک‌دانه‌وه، لیک‌دانه‌وه
زانیاری، پروسیسینگی زانیاری یاں ده‌یتا یاں
دراوه‌کان داده‌پردازی

data protection *noun*

راگرتنی زانیاری، پاراستنی زانیاری یاں ده‌یتا
حفظ اطلاعات

data retrieval *noun*

ده‌س‌خسته‌وه یاں گترانه‌وه‌ی زانیاری یاں
دراوه‌کان بازیایی داده‌ها

datcha /'dɑ:tʃə/ = dacha

date /'deɪt/ *noun*

1 ریکه‌وت، هلک‌هفت، روزومانگ، میژوو،
روژکه‌وت 2 سه‌رده، سه‌روه‌ند، قوناخ، چدرخ
3 بریار، بریاری به‌کترینین، به‌لینتی (ج له‌باری
کومه‌لایه‌تی یا دل‌داری‌یه‌وه) 4 ده‌زگیران، دوستی
کج، دوستی کور 1 تاریخ 2 زمان، عصر 3
قرار ملاقات، قرار 4 دوست دختر، دوست پسر

date /'deɪt/ *noun*

1 خورما 2 دارخورما [*Phoenix dactylifera*]
1 خرما 2 درخت خرما

dateable = datable

dated /'deɪtɪd/ *adjective*

1 ریکه‌وت‌دار، به ریکه‌وت‌ده (وه):
document 2 کژن، له‌باو‌که‌وتوو، بی‌سره،
بی‌ریمین، قه‌دیمی، سوواو، بی‌باو، outmoded.

◇ a dated document: old-fashioned

datedly /'deɪtɪdli/ *adv* dated formalities

datedness /'deɪtɪdnəs/ *n*
قدیمی، منسوخ

dateless /'deɪtləs/ *adjective*

همیشه‌یی، نه‌سراوه، بی‌کوتایی، بی‌دوایی،
دوایی‌بی‌نه‌ها‌توو، هه‌رماو، نه‌مر، بی‌ریکه‌وت،
کونه‌نبوو، کونی‌نه‌ناس، جاودانی، ابدی

dateline /'deɪtlaɪn/ *noun*, also Date Line

1 هیللی جهانی ریکه‌وت، هیللی گورانی ریکه‌وتی
روژ، هیللی ریکه‌وتی نیونه‌توه‌یی یاں جهانی 2

(روژنامه) هیللی سه‌روه‌ی لایه‌ره 1 خط
بین‌المللی تاریخ 2 (روزنامه) خط بالای صفحه

date of birth *noun*

ریکه‌وتی (له‌دایک) بوون، تاریخ تولد

date palm *noun*

داری خورما، دارخورما، درخت خرما

dates *noun*

1 ریکه‌وتی (له‌دایک) بوون و مردن 2 ریکه‌وتی
ده‌سینک و دوایی (کوتایی)، 1 تاریخ تولد و

وفات 2 تاریخ آغاز و پایان

date stamp *noun*

ده‌زگای ریکه‌وت‌لیدن، ماشین تاریخ‌زنی

dating agency *noun*, also dating service

ناژانسی که معمول ددها دوو یار (بو‌نیوه‌ندی
دلدارانه) به‌کتر بیین: He met his wife

through a computer dating agency
آژانس دیتینگ

dative /'deɪtɪv/ *adjective, noun*

adj دوخی به‌رکاری ناراسته‌وخو (یاں تیان)،
(شیوه‌یه‌کی تاییه‌تی ناوی له‌هیندی زمان‌دا
(وه‌کوو لاتین، نه‌لمانی و هند) که توهه پیشان

ده‌دا که تیه‌که به‌رکاری ناراسته‌وخویه n ناو،

برینا و... ی ده تیشف (بروانه ablative, locative, genitive, accusative و nominative) حالت مفعول با واسطه یا برای n اسم، ضمیر و... برایی

datum /'deɪtəm/ = singular form of data

datura /də'tjuərə/ noun

پیزل، گیاه گیو، گیاه گنه، گیاه ناو [توخم Datura] داتوره

daub /dɔ:b/ noun

1 وینه کیشی فشه، که چه وینه کیشی 2 سواخ 3 بریکی کهم، نه خسته لاتی، توالی 1 نقاشی ناشیانه 2 اندود 3 مقدار کم، یک خرده

dauber noun

1 که چه وینه کیش، گنده وینه کیش، سواخ وینه کیشی، وینه کیشی ناشاره 2 سواخ دهر 1 نقاش ناشی 2 اندودگر

daubery /'dɔ:bəri/ noun

سواخ دان، سواخ، تی هداوین 1 اندودکاری

dauby /'dɔ:b/ adjective

لیجی، پنه نووسا، چه سیاوی، پیس 1 چسناک

daughter /'dɔ:tə(r)/ noun, adjective

n 1 کج، دوت، کنیشک، کنی 2 (خواه) زن 3 (فیزیک) نیزوتوبی که به هوی لیک هله لوشانی تیشک دهری نیزوتوبی تر پیکهاتوو، نیوکلایدی که به هوی لیک هله لوشانی رادیوئیکتی radioactive decay نیوکلایدیکی تر پیکهاتوو، جوریکی گردیلای که به ههمی لیک هله لوشانی تیشک دهری توخیمیکی تایسه تی به adj کچی: سه ربه خانه یان بیکهاتنیکتی ترهوه که له دابهش یون یا لی هله لگر تنه ووه پیدا دهی: daughter cell 1 n دختر 2 (مجازی) زن 3 دوتری دختر

daughter cell noun

(زینده ناسی) خانه ی کچی (یان کچینی): خانه یی که به هوی دابهش یوونی خانه ییکی تر پیکدی، خانه یی که له دابهش یوونی خانه ی بنه رتی (یان دایکوه) پیدا دهی 1 سلول دختری

daughterhood /'dɔ:təhʊd, US -təbɔ:rd/ noun

کنیشکی، کچینی، دوتی 1 دختری

daughter-in-law noun, pl. daughters-in-law

بووک، وهوی 1 عروس

daughterly adjective

کچانه، کنیشکانه، دوتانه 1 دختروار

daunomycin = daunorubicin

daunorubicin noun

جوری لسانی یوتیک $C_{27}H_{29}NO_{10}$ که گلیکوزایدی نایروژین داره و ب.ت. بق تیماری leukaemia به کاردیرتی 1 داونوریوسین

daunting /'dɔ:ntɪŋ/ adjective

ترسینهر، توقینهر، به دله ته یی خهر 1 تشویش آور

dauntingly /'dɔ:ntɪŋli/ adverb

ترسینهرانه، توقینهرانه، به دله ته یی خهرانه 1 به طور تشویش آور

dauntless /'dɔ:ntləs/ adjective

نه ترسی، بی باک، نازا، شیر کروژ، قاره مان، به چهرگی، بی باک، بویر، سل نه کردوو، resolute: **dauntless hero** 1 جور، مهو، بی پروا

dauntlessly /'dɔ:ntləsli/ adverb

نه ترسانه، بویرانه، نازایانه، قاره مانانه 1 جورانه

dauntlessness /'dɔ:ntləsnəs/ noun

نه ترسی، بی باکی، نازایتی، قاره مانیتی، به چهرگی، بویر 1 جرات، نهو

dauphin /'dɔ:fæ, -fæn, US 'dɔ:/ noun

دوفین (= سه رنای کوربه گه وری پاتشای فهره نسی) 1 داوفین

dauphiness noun

دوفینیس (= زنی کوربه گه وری پاتشای فهره نسی) 1 داوفینیس

dauphinois /,dɔ:fi'nwɑ/ noun,

dauphinoise /-nwɑz/

(فهره نسی) پاتشای قاش کراو و له شیرا کولار 1 داوفینیس

davenport /'dav(ə)npɔ:t/ noun

1 میزی (له سر) نووسین 2 سوفا یان چه ندکسه (ده کرتی تهخت) 1 میز تحریر 2 میل تخت خوابشو

David noun, Hebrew Dāwīd

داوود: دوابه دوی Saul بووه دووه مین پاتشای ئیسرائیل (به یی گترانه وه کانی کینی پیروژ: Davidic adj) 1 داود

davit /'davɪt, US 'deɪv-/ noun

1 گهمی هله لیتن، (به رزکهره) به لیم کیش، گهمی کیش، قول چه م، گهمی هله لاسه (له سر که شستی به هله لیتانی گهمی که شستی) 2 له نگه رکیش 1 خم بازو 2 لنگرکش

Davy Jones's locker /,deɪvɪ dʒɔ:nzɪz

'lɒkə(r), US 'dʒɔ:nzɪz, 'lɒk-/ noun

(نافه رمی و زورتر به شوخی) بنی دهریا 1 (عامیانه) قعر دریا

Davy lamp noun

(میزووی) جرای سووکی بی مه ترسی کانکه نان (وا دروس کرابوو که مه ترسی ته قینه ووی گاز کهم کانه و: به رهت: له ناوی کیمیا زانی ئینگلیسی سبز Humphry Davy (1778-1829) که نه مدی داهینا) 1 داوی لامپ

daw /dɔ:/ noun

که سیکسی ساویلکه، ساده 1 آدم ساده لوح

dawdler noun

خنه خن کهر، ختوک، ساوه ساو کهر، خاوه خاوه کهر، لاژگن، لاژه لاژ کهر 1 وقت تلف کن

ناوه‌ند یا شونێتی ناگاداری (یان چاودیری)
منالان، ناهەندی ناگالین بوونی منالان، باخچه‌ی
منالان یان گولان، دایه‌نگه ① مه‌د کودکی

Day of Atonement = Yom Kippur

day off *noun, pl. days off*

روژی پشو، روژی بیکاری، روژی کارنه‌کردن
① روز تعطیلی

Day of Judgement *noun*

روژی لێ پرسینه‌وه یان په‌سلان، روژی دادگه‌ری
① روز قیامت یا جزا

day of reckoning *noun*

روژی لێ پرسینه‌وه، روژی گوناوه‌دانه‌وه ① روز
بازخواست

day of rest *noun*

روژی هه‌سانه‌وه ① روز استراحت

day out *noun, also and pl. days out*

سه‌ردان یان سه‌فه‌ری یه‌ک‌پوژه ① بازدید یا تور
یک‌روژه

daypack *noun, also day sack*

(زۆرتر له‌ ئەمریکا) کۆلی چکۆله ① کوله‌پشتی
کوچک

day pupil *noun, also day student*

شاگرد یان خوێندکاری روژانه ① دانش‌آموز
غیرمقیم

day release *noun*

مۆڵه‌ت‌پێدانی لێکۆڵینه‌وه، مۆڵه‌تی لێکۆڵینه‌وه
① مرخصی تحصیلی

day release course *noun*

ماوه‌ی مۆڵه‌تی لێکۆڵینه‌وه ① دوره‌ی مرخصی
تحصیلی

day return *noun*

بلیتی هات‌و‌چوێ یه‌ک‌پوژه، تیکیتی هاتن و
چوونی یه‌ک‌پوژه ① بلیت رفت و برگشت
یک‌روژه

day room *noun*

(نه‌خۆش‌خانه، سه‌ربازخانه و هتد) دیوی گشتی
(بۆ هه‌سانه‌وه، چاوه‌له‌تله‌فزیون کردن و هتد)
① سالن عمومی

days *noun, adverb*

تەمەن، ژیان، سه‌رده‌م، روژگار ① زندگی، دوره

day school *noun*

خوێندنگای روژانه ① مدرسه‌ی روزانه

day shift *noun*

1 نۆره‌کاری روژانه، دانی کاری روژانه 2
کریکاری روژگار ① 1 شیفت روز 2 کارگران
روزگار

dayside *noun*

(ئه‌ستیره‌وانی) به‌ری روژ، لای روژ (هه‌ساره‌یی)
① دپساید

daysman *noun, pl. daysmen*

کریکاری روژگار یان روژمژ ① کارگر روزمزد

Days of Awe = High Holidays

day-star *noun*

1 خۆر، روژ 2 ئه‌ستیره‌ی به‌ره‌به‌یان ① 1
خورشید 2 ستاره‌ی بامداد

day surgery *noun*

نه‌هسته‌گه‌ریی روژی (شه‌وه له‌ نه‌خۆش‌خانه
نه‌میینه‌وه) ① دی سورجیری

daytime /'deɪtəɪm/ *noun*

روژ، درێزایی روژ، روژگار: *The park is open*
① *during (the) -me* روز

day-to-day *adjective*

روژانه، هه‌ر‌پوژه، روژبه‌پوژ ① روزمره، روز به
روز

day trading *noun*

سه‌وداگه‌ری روژانه (کارداری له‌سه‌ر ئینتینیت
بۆ کڕین و فرۆشتنی به‌ش و شاره‌کان (یان
پشکه‌کان shares) ① دی ترادینگ

day trader *noun*

سه‌وداگه‌ری یان سه‌وداچی روژانه ① دی ترادر

day trip *noun*

گه‌ڕانی یه‌ک‌پوژه، سه‌ردان یان سه‌فه‌ری
یه‌ک‌پوژه ① گردش یک‌روژه

day-tripper *noun*

گه‌ڕوانی یه‌ک‌پوژه، ریه‌واری یه‌ک‌پوژه ①
گردش‌کننده‌ی یک‌روژه

daywear *noun*

جل یان به‌رگی روژانه، روژپوش ① لباس روزانه

daze /deɪz/ *noun*

سه‌رسامی، سه‌رسوو‌رماوی، تاساوی، واق‌ورماوی،
کاسی، وپی، گێژی ① حیرت، گیجی

dazed /deɪzd/ *adjective*

سه‌رسام، سه‌رسوو‌رماو، په‌شوکاو، هه‌به‌ساو،
عه‌به‌سراو، تاساو، واق‌ورماو، کاس، وپ، گێژی
(dazedly adv) ① مبه‌وت، حیرت‌زده، گیج

dazzle /'dæzl/ *noun*

1 بریقانه‌وه، دره‌وشانه‌وه، شه‌ووق‌دانه‌وه،
ورشانه‌وه، چرسین 2 شکو، فه‌ر، ده‌به‌به،
گه‌وره‌یی، مه‌زنی (dazzler n) ① 1 درخشش 2
جلوه‌گری، جلال

dazzlement *noun*

چاوه‌شه‌واره‌که‌وتن، چاوه‌هه‌لنه‌هاتن (له‌به‌ر
رووناکی زۆر) کوژی‌بوون ① خیرگی

dazzling *adjective*

دره‌وشاوه، بریقهدار، چاوه‌له‌به‌ره‌لنه‌هاتوو،
به‌شه‌واره‌خه‌ر، سه‌یر *She :dazzlingly adv*
(was -zzlingly beautiful ① خه‌ره‌کننده، عالی

dB *abbreviation* decibel(s)

Db *abbreviation* dubnium

DBMS /di: bi: em 'es/ *abbreviation*

database management system

(کامپیوتیز) ریکه‌سته یان سیستمی

به پره به رایه تی بنکمی زانیاری یان ده پتا ○
سیستم مدیریت پایگاه داده ها

DC /di: 'si/ *abbreviation* 1 direct current, also dc 2 District of Colombia, also D.C. 3 da capo

1 (کارها) تیزووی راسته وانه یان راسته وخو 2
(له نهمریکا) همریم یان ناوچه ی کولومبیا 3
(یتالیایی، موسیقا) دهست پی بگریته وه،
بگریته وه، سه رله نوئ بگریته وه ○ 1 جریسان
مستقیم 2 منطقه ی کلمبیا 3 تکرار شود

DD *abbreviation* Doctor of Divinity

1 دوکتورای یه زدان ناسی 2 پروانامی دوکتورای
یه زدان ناسی ○ 1 دکترای الهیات 2 درجه ی
دکترای الهیات

D-day *noun*

1 دی دی (روژی 6ی ژووه نی 1944، که هیزه
هاوپه یمانه کان له نورماندی باکووری فهره نه
دایه زین) 2 روژی به لبتنی، روژی واده، روژی
دیاری کراو ○ 1 دی دی 2 روز موعود

DDT /di: di: 'ti/ *abbreviation*
dichlorodiphenyl trichloroethane

دی دی تی: به مترالیکی کیمیایی بی رهنگی
میروو کوژ $C_{14}H_9Cl_5$ ، بو گیانه وه و نازه ل
زه ره ی هیه ○ د د ت

de- /di: *prefix*

پیشگر: 1 پیچه وانه، دزی، دزه، به رچه —
سریته وه، لاسردن، پیوه نه یشتن: 2 *de-ice*
به ته واهوتی: *demude* (بهره ت: له *de* لاتین
"off, from", واتای به ک له *des-* ریگای
فهره نی کون له *dis-* لاتین) ○ پیشوند: 1
معکوس، ضد، -زدایی 2 کاملاً

deacon /'di:kən/ *noun*

1 مجبوری کلیسه، جانکوش (له خوارووی
قه شه وه)، نه فسه ری پایه نزمی کلیسه ی
کریستانیته؛ مؤرمونیک هره پایه نزم له نیو
سه رجه م قه شه کانی هاروونی دا Aaronic
قه شه یار، دواک شه، ناوه له قه شه 2 قه شه ی
دیاری کراو بو کاروباری خیرخوازی ○ 1 شماس،
خادم کلیسا 2 دیکون

deaconess /'di:kə'nes, US 'di:kə'nəs/
noun

ژنه مجبوری کلیسه، مجبوری ژنی کلیسه ○
خادمی کلیه

deaconship *noun*

مجبوری کلیسه ○ شماسی

deactivation *noun*

(بومب و هتد) له کارخستن، پووجه ل کردنه وه،
سارد کردنه وه (*deactivator* *n*) له کارخهر،
پووجه ل کهر وه ○ ختنی سازی

dead /ded/ *adjective, adverb, noun*

adj 1 مردوو، گیان دهر چوو، نازیندوو، بی گیان،

بی جان، بی روح، تیاچوو، مردوو 2 له باو که وتوو،
کون 3 (گزوگیا و هتد) وشک، وشک هه لگه راو
4 کوزاوه، دامردوو، داکوزاو، دامرکاو، ناچالاک
5 وه ره س کمر، عاجز کمر، ناخوش، دلته نگ 6
بی جسم جؤل، بی چالاک، کر، مات، سره وتوو،
داکوزاو 7 به کاره تیراو، له کار کراو 8 ته واهوو،
دوایی بی هاتوو 9 ته واهو، دروست، ره به ق 10
ته زیو، سر، که سیره (که وتوو) هه لوه ریو 11
ماندوو، شه که ت، هیلاک، له کار که وتوو،
به ک که وتوو، خراب بو 12 (دهنگ) گیراو،
نوو ساو، دهر نه هاتوو 13 (رهنگ) سارد، ناگه ش،
ناروشن، تلخ، مات 14 گیراو، به ستراو 15
راسته وخو، سه راس ت، راست *adv* 1 کتوپر، له
ناکاو 2 به ته واهوتی، به گشتی 1 *n* بنیاده می
مردوو، مهیت 2 بی دهنگی ○ *adj* 1 مرده،
بی جان، غیر ذی روح 2 منسوخ 3 خشکیده 4
خاموش 5 کل کتده 6 بی تحرک 7 مصرف شده 8
تمام شده 9 کامل، دقیق 10 کرخ، بی حس 11
خته، ازکار افتاده 12 (صدای) گرفته 13 (رنگ) مات
14 مدود 15 مستقیم *adv* 1 ناکهان 2 کاملاً 1 *n*
شخص مرده 2 سکوت

dead battery *noun*

باتری به تال یان خالی، قه وه ی تیا نه ماوو ○
باتری خالی شده

deadbeat /'dedbi:t/ *noun*

1 مروی بیکار و بیبار، له ش گران، تره بوژه،
کار نه کمر، مفته خور 2 مروی قهرز کویر ○ 1 آدم
تنه ل، انگل 2 آدم بدحاب

dead beat *adjective*

1 ماندوو و مردوو، شه که ت، له بی که وتوو 2
(میکانیزمی) بی کشانه وه، بی گه رانه وه، بی ته کان
○ 1 خسته ی خسته 2 بدون برگشت، بدون لگد

dead centre *noun*

1 دروست له تیوه راست دا، چه قی چه ق 2
ناوه ندی بی ته کانی یان چه ق به ستووی، خالی
مردن ○ 1 درست در وسط 2 مرکز سکون

dead duck *noun*

(ته خشه، بیروکه و هتد) رووله تیاچوون (ته مان)،
نه کرد، رووخه ک، ناکرداری ○ غیر عملی،
محکوم به فنا

dead end *noun*

1 (شه قام و هتد) بی سه رده ره، بی به ست 2 کاری
بیهوده، کاری له خورایی، کاری بی داهاتوو،
کاری بی نه نجام (هیچ شانس ی پیشکه وتی نه بی)
○ 1 بی ست 2 کار بدون نتیجه

deadening *adjective, noun*

adj هتدی کهر وه، نارام کهر وه، دامر کینه ر *n*
دهنگ به ند، دهنگ گپه وه ○ آرام بخش *n*
عایق صدا

deadeye *noun*

1 نالقه یان خلوقه ی نیوچال یان کون کون بو

گرتی lonyard و بؤ توندکردنی گوریسی
مه هار به کاردیزئی 2 (نافه رمی و زورتر
نه مریکا) نیشانه چی شاره زایا دس راست یا
بئ خه تا 1 دیدای 2 تیرانداز ماهر

deadfall noun

1 نه له یان داوئ که گیانه وه ری که ته له نیویا
همه مو دارو پرده وه که به سه ری ده که وی 2
کومادارو ده وه نی براو 1 ددفول 2 توده ی
درخت و بوتی بریده

deadhead¹ /'dedhed/ noun

گولی سیس یان زاکاو یان چرچ 1 کل بزمرد

deadhead² /'dedhed/ noun

1 ته ماشاوان یان سواری به خورایی (یان
بئ بلیت) 2 که سکی نفام، تره بوزه، کهر، گهوچ،
مرو ی عاجز کهر، وه ره ز کهر 3 (فرو که،
شه مه نده فەر و هند) به تال، بئ یار یان ریویار،
خالی 1 تماشاچی یا مسافر مجانی 2 آدم
احمق یا خسته کنده 3 (هواپیما، قطار و...) خالی

dead heat noun

بیشتر کنی را کر دن که له ودا چهند کهس ینکه وه
ده گنه هیل ی کوتایی 1 مابقه ی دو برنده ی

dead language noun

زمانی مردوو یا داکوژاو یا تیاجوو یا نه ماو
(ب.ت. لاتین) 1 زبان مرده

dead letter noun

1 قانون یان ده ستوری ره چاونه کراو،
ده ستوری مردوو، یاساین که له برچاوا ناگیرئ
2 نامه ی سه رلی شینواو (نامه یی که به دهستی
هیچ لاین نه گه یشتو ته وه) 1 قانون بلاچرا 2
نامه ی سرگردان

dead letter office noun

نووسینگه یان به ریوه به ری نامه
سه رلی شینواو کان (مردوو کان) 1 اداره ی
نامه های سرگردان

deadlight /'dedlaɪt/ noun

به رگی پاراستنی 1 پورته ی یان به نجیره ی
که شتی له ره شه یا 1 ددلایت

deadline /'dedlaɪn/ noun

1 مؤلته، سه ری وهخت، مؤلته ی دیاری کراو،
وهخت یان واده ی دیاری کراو 2 ته نگه تاوی 3
(میزوی) هیل ی مردن (بؤ گیراوان) 1 موعد
مقرر 2 ضرب الاجل 3 خط مرگ

deadliness /'dedlɪnəs/ noun

کوژنده ی، کوشنده یی 1 مهلکی

dead load noun

خوبار، باری وشکه، باری مردوو، قورسای
خوی (بئ بار یان سوار) 1 وزن خشکه

deadlock /'dedlɒk, US -laɪk/ noun

1 بئ به ست، کۆسپ، بئ سه ره دهر، گری 2
هله وه سته، گری، گمیر، راویستان،
لاین به لادانه که ون 1 بئ به ست 2 وقفه

deadlocked adjective

به ناخر که یشتوو، به سه ره گه یشتوو، به
بئ به ست که یشتوو، بئ نه نجام، بئ سه ره دهر ماو،
کۆسپ تیکه و توو 1 به بئ به ست ریده

dead loss noun

1 تیشکانی به ته واده ی 2 زه ره یان
زیان (لئ که و تئ) به ته واده ی 1 شکست
کامل 2 زیان مطلق

deadly /'dedli/ adjective (deadlier, deadliest), adverb

1 adj کوشنده، مه رگای، قرتیخه ر، تیابه ر،
مه رگ بار 2 (دوژمنایه تی) خوی، قسته سه ر،
ناشته وه نه بوو، قیناوی، رقباوی، توندوتیو 3
کاریگه ر، پر باندور، کارا 4 وه کسو مردوو،
مردوو تا 5 ماندوو کهر، وه ره س کهر، ناخوش 6
به کجار 7 (گونا ه) گه وره adv به کجار، وه کوو
مردوو 1 adj مه لک، مرگ بار 2 قهار 3 پرتائیر
4 مرده ماند 5 خسته کنده 6 فوق العاده 7 (گناه)
کبیره adv بیار، مثل مرده

deadly nightshade /'dedli 'naɪtʃeɪd/ noun, also belladonna

ته ماته مارانه، هه نگوره تاله [Atropa belladonna]
1 شایزک، بلا دن

deadly sin noun

(له نه ریتی کریستانیه تدا) گونا ه ی گه وره 1
گناه کبیره

deadman noun

شووشه ی به تال یان خالی 1 بطری خالی

dead man's fingers noun, pl.

1 جوړی شیلان یا مه رجان ی نرم [Alcyonium digitatum]
2 جوړی کارگ fungus [Xylaria polymorpha]
1 دد منس فنگر

dead march noun

مارشی ماتمین یان مردن 1 مارش عزا

deadness noun

مردووی 1 مردگی

dead-nettle noun

گه زنه سی، گه زنه مردوو، گیایی له تیره ی mint
گه لاکانی جزو یان نییه [Lamium album] و
جوړه کانی تر 1 گزنه سا

deadpan /'dedpæn/ adjective, adverb

سارد، وشک، هیچ ده رنه بر: deadpan humour
1 بی روح، بی حالت

dead point = dead centre

dead reckoning noun

لینکدانه وه ی بارودوخ (که شتی یان فرو که به
لا دوز (compass) یان به بئ به کاره تانی مانگ،
خسور و نه ستیره کان بؤ دیساری کردنی
هله و مه رج، فیرین یان ده ریواونی کویرانه 1
محاسبه ی موقعیت

dead ringer noun

که سبک یا شستیک که به کجار شیوهی به کتر بدن ○ آدم یا چیز بسیار شبیه هم

dead shot noun

(زن و پیاو) نیشانه چمی یا نهنگیوهی به کجار لپهاوو ○ تیرانداز ماهر

dead silence noun

بین دهنگی تهاو، قروقپ، کرومات، وسکوت (ی)، ده مبهستان ○ سکوت محض

dead sleep noun

خهوی گران یان قوول ○ خواب عمیق

dead water noun

ناوی مردوو، پونگاو ○ آب مرده

deadweight /ded'weɪt/ noun

1 تهنی قورس، پوته قور، باری قورس، شستی هله نه گراو: *The sleeping child was a deadweight in her arms* 2 (خوازه) موته که 3 بار یان قورسای وشکه، خوبار ○ 1 جسم سنگین 2 (مجازی) سایه ی شوم 3 وزن خشکه

dead wood /ded'wud/ noun, also deadwood

1 وشکه ل، لبق وپوی وشکه و بهو 2 (له نیو ریک خراوه و هند) کهسانی زیاد، کهسانی به کار نه هاتوو، شتی زیاد یان به کار نه هاتوو، تروته ویل، دیدی وپودی ○ 1 شاخه های خشکیده 2 افراد به درد نخور، چیز به درد نخور

deaf /def/ adjective

1 که، نه بیست، نه بیست، نه زنهوا، نازنهوار 2 که مته رخم، بن خه یال، لامه رلا، بن دهر بهست، گوئی بن نه دهر ○ 1 کر، ناشنا 2 بی اعتنا

the deaf /def/ noun

کهسانی که، نه زنهوایان ○ ناشنوبان

deaf-aid noun

بن گوئی، بیستیار، سمک ○ سمک

deaf-blind adjective

که پرو کویر، که و نابینا ○ کر و کور

deafening /'defniŋ/ adjective

گوئی در، گوئی که که، ناخوش، به کجار تیز، زور بهرز، earsplitting ○ گوش خراش

deafeningly /'defniŋli/ adverb

گوئی درانه، گوئی که که رانه ○ به طور گوش خراش

deaf-mute /,def'mju:t/ noun

(که سبکی) که پرو لال (آدم) کر و لال

deafness /'defns/ noun

که ری، نه بیسی، نه زنهوایی، نازنهوایی، نازنهواری، بن گوئی ○ کری، ناشنوبی

deal /di:l/ noun

1 ههلس و کهوت، (چونیته) جوولانهوه 2 سهودا، مامهله، نال وویر 3 ریک کهوتن 4 دابهش کردنهوه، بلاو کردنهوه، (له به پرین دا) دهست، نوره: *it is your deal* 1 رفتار، معامله 2 توافق 3 تقسیم 4 (بازی ورق) دست، دور

deal /di:l/ noun, adverb

n بی، نه اندازه *adv* زور، گهلی، به کجار ○ مقدار، قدر *adv* زیاد

deal /di:l/ noun

داری کاژ، چام، داری ستهویر، تخته می کاژ (وه کوو کهل ویدلی قوره کاری): *a deal table* ○ چوب کاژ، تخته می کاژ

deale noun

میرووی بی بال ○ حشره ی بدون بال

dealed adjective

بی بال ○ بدون بال

dealation noun

بی بالی ○ بی بالی

dealer /'di:lə(r)/ noun

1 فروشیار، فروشر، دهلال: *an art/antique dealer* 2 بهر دهر، دهس (ت) دهر، وهره ق دهر، بهر بلاو کهر دهر 3 (بهنگ) بلاو کهر دهر، مهواد فروش ○ 1 فروشنده، واسطه 2 ورق دهنده 3 (مواد مخدر) توزیع کننده

dealership /'di:ləʃɪp, US -lɔːʃ-/ noun

نوپنه رایه تی، بریکاری (فروشتن ب.ت. ماشین): *a Ford dealership* ○ نمایندگی

dealfish noun, pl. same or dealfishes

تخته ماسی: جوریکی دهر یایی باریک و دریزی زیوین [*Trachipterus arcticus*] ○ نوعی ماهی

dealing /'di:lɪŋ/ noun

1 ههلس و کهوت، رهفتار، جوولانهوه، سهودا، مامهله: *a reputation for fair/honest dealing* 2 (بهر کانی کایه) دان، بلاو کردنهوه 3 (بهنگ) کرین و فروشتن، بلاو کردنهوه، قاچاخ: *drug dealing dealings in shares* 1 رفتار، معامله 2 توزیع ورق 3 (مواد مخدر) توزیع

dealings noun, pl.

1 سهودا، مامهله، نال وویل، نال وویر، چالاکی کارداری یان بازرگانی 2 پته بندی (به کان) ○ 1 معامله، فعالیت های تجاری 2 روابط

dealt /del/ = past and past participle of deal

deaminated adjective

(کیمی) نه مینی لی لایراو ○ آمین زدایی شده

deamination /di'æmɪneɪʃ(ə)n/ noun

(کیمی) نه مینی لی لایردن ○ آمین زدایی

dean /di:n/ noun

1 سهروکی کوئیز و هند 2 کارگتر، بهر یوه بهر 3 قه شعی سهروکی کلیسای کاتیدرال، سهرقه شه 4 ریش سبی، پیر، گهوره تر 5 *doyen* 1 رئیس دانشکده و... 2 مدیر 3 کشیش منزل کلیسای جامع 4 شیخ، پیش کتوت

dean = dene

deanery /'di:nəri/ noun

1 نووسینگه یان مالی قه شعی سهروکی کلیسای کاتیدرال 2 همریم یان ناوچه ی زرده سه لانی

سهرقه شه ۱ دفتر یا خانه‌ی کشیش مؤل
کلیسای جامع ۲ قلمرو کشیش مذکور

deanship *noun*

پله‌ویایه‌ی سهروکایه‌تی کولیز ۱ منصب ریاست
دانشکده

dean's list *noun*

لیسته‌ی باش‌ترین خویندکارانی زانکویس ۱
دینس لیست

dear /diə(r), US dɪr/ *adjective* (dearer, -
dearest), *adverb*, *noun*, *interjection*

adj ۱ نازیز، خوشه‌ویست، له‌بردلان، ژیکه‌له،
ده‌لال، جوان، نازدار ۲ (له‌نامه‌دا) خوشه‌ویست،
به‌ریز، نازیز، هیزا *adv* گران، گران‌بایی، زوربر *n*
۱ مروی ژیکه‌له، له‌بردلان ۲ (له‌بانگ‌کردن‌دا)
گیانه‌که‌م! دنیاودینه‌که‌م! خوشه‌ویسته‌که‌م!
نازیزه‌که‌م! کس و کاره‌که‌م! گیانی گیان! *interj*
شاخ! به‌زیادم نه‌کرد! نه‌ح! *adj* ۱ عزیز،
فشنگ، گرمی ۲ (در نامه) گرمی *adv* گران ۱ *n*
آدم دوست‌داشتنی ۲ (در خطاب) عزیزم! آخر!
dearest /'diərist, US 'dɪr-/ *noun*, *adjective*

n (له‌بانگ‌کردن‌دا) گیانه‌که‌م! دنیاودینه‌که‌م!
خوشه‌ویسته‌که‌م! نازیزه‌که‌م! *adj* ۱
خوشه‌ویست‌ترین، نازیز‌ترین، به‌نرخ‌ترین *n*
(در خطاب) عزیزم! *adj* عزیزترین، ارزنده‌ترین
dearie /'diəri, US 'dɪri/ = deary

Dear John letter *noun*, also Dear John

نامه‌ی ژن به‌ پی‌او به‌مه‌بستی دایرینی
پیوه‌ندی‌یان ۱ نامه‌ی زن برای مرد به‌منظور
پایان‌دادن رابطه‌ی شخصی آنها

dearly /'diəli, US 'dɪrli/ *adverb*

۱ گه‌لن: *She loves him dearly* ۲ (خوازه) به
گران، زور گران: *Success has cost him*
She paid dearly for her mistake ۱ *dearly*
۱ بسیار ۲ (مجازی) به‌قیمت گران

deariness /diəns, US dɪrns/ *noun*

۱ خوشه‌ویستی ۲ گرانی ۱ عزیز ۲ گرانی

dearth /dɜ:θ/ *noun*

گرانی، که‌می، نه‌بوونی، قاتی، قاتی‌وقری،
۱ *a dearth of evidence*: lack, famine
کم‌بایی، قحطی

deary *adverb*

(له‌بانگ‌کردن‌دا) گیانه‌که‌م! دنیاودینه‌که‌م!
خوشه‌ویسته‌که‌م! نازیزه‌که‌م! ۱ (در خطاب) عزیزم!
death /deθ/ *noun*

۱ مردن، مهرگ، ناوگل، کوژزان، تیاجوون ۲
کوشتن ۳ مایه‌ی کوژزان، گیان‌گر ۴ کوتایی،
تیاجوون، نه‌مان ۵ ناکام ۱ مرگ، مرگ و میر
۲ عمل کشتن ۳ موجب مرگ ۴ پایان ۵ اجل

death adder *noun*

جوژی ماری زاراوی نه‌وسترالایی کلک‌باریک
Acanthophis antartcticus و جـوـره

پیوه‌ندی‌داره‌کان ۱ نوعی مار

death agony *noun*

چه‌ناگه‌کوئی، ناویلکه‌دان ۱ دس آگونی

deathbed /'deθbed/ *noun*, *adjective*

۱ سهرجینی مهرگ یان مردن ۲ سهره‌مهرگ ۳
پیش مردن، سهره‌بندی مردن ۱ بستر مرگ ۲
ساعات احتضار ۳ دم مرگ

death bell *noun*

زه‌نگی مهرگ یان مردن ۱ ناقوس مرگ

death blow *noun*

لیندانی به‌کجاری، گورزی گورچک‌بر، زه‌بری
کاریکه‌ر ۱ ضربه‌ی مهلک

death camp *noun*

که‌میی مهرگ، که‌میی تیاجوون (ب.ت. بـ) بـو
گیراوانی سیاسی یان زیندانی‌یانی شهر ۱
اردوگاه مرگ

death cap *noun*

جوژی قارچکه‌گولانده‌ی پی‌اوکوژ، هی دارستانه
گه‌لایانه‌کان [Amanita phalloides] نوعی
قارچ سمی

death cell *noun*

ژووری مهرگ، ژووری که‌سانن که‌بهره
له‌سیداره‌درین ۱ سلول اعدامیان

death certificate *noun*

بروانامه‌ی مردن، مردن‌نامه، نامه‌ی مردن ۱
گواهی فوت

death-damp *noun*

ناره‌قی مهرگ یان مردن ۱ عرق مرگ

death duties *noun*, pl. also inheritance tax

باجی میرات، میراتانه، که‌له‌پوورانه ۱ مالیات بر
ارث

deathful *adjective*

کوشنده، مهرگ‌بار، مهرگاوی، فهوتینهر، تیابه‌ر،
قرتینهر ۱ مرگبار

death house = death row

death instinct *noun*

زگماکه یان ئینتیکتی مهرگ، =
Thanatos ۱ غریزه‌ی مرگ

death knell *noun*

زه‌نگی مردن، نیشانه‌ی مردن یان مهرگ ۱
ناقوس مرگ

deathless /'deθləs/ *adjective*

نهر، هه‌میشیی، بی‌مهرگ، تاسهر، تیانه‌جو،
هه‌مرماو، imperishable immortal

deathless fame ۱ ابدی، جاودانی

deathlike /'deθlaɪk/ *adjective*, also deathful

۱ کوشنده، مهرگاوی، فهوتینهر، تیابه‌ر ۲ وه‌کوو
مردو ۱ مرگبار ۲ مثل مرده

deathly /'deθli/ *adjective* (deathlier,

deathliest), *adverb*

adj کوشنده، مهرگ‌بار، مهرگاوی، فهوتینهر، تیابه‌ر

adv وه کوو مردوو ○ **adj** مرگبار **adv** مثل مرده
death mask noun

قالبی دهموچاو (ی مردوو) ○ قالب صورت
death penalty noun

سزای له‌داردان یا مهرگ یا مردن، له‌سیداره‌دان
○ مجازات مرگ

death rate noun

ریزه‌ی مردن، راده‌ی تیاچوون یان مردن: **a**
high/low death rate ○ میزان مرگ و میر

death rattle noun

دهنگی گیانه‌سهر، دهنگی غه‌له‌غهلته ○ صدای
خرخر

death roll noun

لیستی کوژراوان، لیستی تیاچووان ○ فهرست
کشته‌شدگان

death row noun

(له زندان) به‌شن له زندانیان که سزای مردن یان
خراوه‌تسهر: **prisoners on death row** ○ بند
اعدامی‌ها

death sentence noun

بسرپاری له‌سیداره‌دان، بسرپاری له‌داردان،
ده‌ستوری کوشتن ○ حکم اعدام

death's head noun

سهری مروف، که‌له‌سهر یان که‌راکه‌ی مروف
(نیشانی مردن) ○ جمجمه‌ی انسان

death squad noun

ده‌سته‌ی تیره‌باران (کردن) ○ جوخه‌ی مرگ

death tax = inheritance tax

death throes noun

1 گیان‌دان، په‌له‌کوته‌ی گیان‌دان 2 (خاوزه)
سهره‌مهرگ ○ 1 جان دادن 2 (مجازی) احتضار

death toll noun

ژماره‌ی کوژراوان، ریزه‌ی کوژراوان، تیکرای
کوژراوان ○ شمار کشته‌شدگان

death trap noun

ته‌له‌ی مهرگ، داوی مردن یان مهرگ، شوینی
سهره‌خوره، شوینی پرمه‌ترسی ○ قتل‌گاه

death warrant noun

ده‌ستوری کوشتن، فهرمانی هه‌لواسین یان
له‌داردان ○ حکم قتل

death-watch beetle noun

(گیانه‌وه‌رناسی) فالونچه‌ی دارخوَر، دارخوَره،
جوړیکی چکوله [*Xestobium rufovillosum*]
○ سوک چوب‌خوار

death wish noun

هیوای مهرگ، ثاوتی نمان، هیوای مردن یان
مهرگ، ثاره‌زووی مهرگ ○ آرزوی مرگ

deb /deb/ **abbreviation** **debutante**

debacle /der'ba:kl, US dr'b-/ **noun**

1 تیشکانی ته‌واو، تیشکانی له‌ناکاو و به
ته‌واوه‌تی، کاره‌سات، به‌لا، مه‌ینه‌تی 2 هه‌لانن،

راکردن، پاشه‌کشتن 3 وردبوونی سه‌هۆل له‌نیو
رووباردا ○ 1 شکست کامل، فاجعه 2 فرار،
عقب‌نشینی 3 دباکل

debarkation = disembarkation

debarment noun

1 بیه‌شی، بیه‌ری بوون، بیه‌یاری 2 نه‌هیشتن،
قه‌ده‌غه (کردن)، به‌رگرتن، ریل‌گرتن ○ 1
محرومیت 2 منع

debasement noun

سووکایه‌تی بیه‌کردن، بیه‌ریزی (بیه‌کردن،
بیه‌یاری، سووکی، نرمی) ○ تحقیر، خواری

debatable /di'beɪtəbl/ **adjective**

مشت‌ومر له‌سهر، نامسوگر، جیسی‌شک،
گومان له‌سهر، په‌کلا‌ی په‌وه‌نه‌بوو، روون‌نیه،
نا‌روون، جیگای کیشمه‌کیش، کیشمه‌له‌سهر: **a**

It is highly debatable ○ **debatable point**
whether conditions have improved for

:debatably adv) low-income families
مشت‌ومر له‌سهرانه، به‌شیوه‌ی تکی نامسوگر،

کیشمه‌له‌سهرانه) ○ قابل بحث، محل تردید،
غیر قطعی، مورد دعوا

debate /di'beɪt/ **noun**

دان‌وستان، وت‌وویتز، مشت‌ومر، ده‌مه‌ده،
ده‌مه‌تسه‌قی، شه‌ره‌قه‌سه، شه‌ره‌جه‌له‌حانن،

مشهرعین: **After a** ○ **a debate on abortion**
long debate, Congress approved the

a heated/wide-ranging/lively ○ **proposal**
○ **the current debate about tax** ○ **debate**

مذاکره، بحث، جر و بحث

debated adjective

مشت‌ومر له‌سهر، جیگای کیشمه‌کیش، جیگای
مشت‌ومر، مشت‌ومراوی، کیشمه‌له‌سهر، کیشاوی

○ مورد اختلاف، مورد دعوا

debater /di'beɪtə(r)/ **noun**

ته‌هلی دان‌وستان، لایه‌نی مشت‌ومر،
مشت‌ومر باز: **He was one of the most**

accomplished debaters in the government
○ اهل بحث

debating /di'beɪtɪŋ/ **noun**

وت‌وویتز، مشت‌ومر، ده‌مه‌ده، ده‌مه‌تسه‌قی،
شه‌ره‌قه‌سه، مشهرعین: **a debating society at**

a school ○ بحث، جر و بحث

debauch /di'bo:tʃ/ **noun**

1 داوین‌نسی، خرابی، خرابه‌کاری، هه‌رزه‌یی،
بیه‌سهره‌یه‌یه‌ی 2 رادان، به‌دناکاری، رابواردن،

خوش‌گوزهرانی ○ 1 فسق، بیه‌بندوباری 2 عیانی

debauched /di'bo:tʃt/ **adjective**

1 داوین‌نسی، خراب، خرابه‌کار، پیس، به‌دناکار،
دایکه‌خوگی، هه‌رزه، بیه‌سهره‌ویه‌ره، زۆل،

هه‌وه‌ساوی 2 راده‌ر، رابویر، خوش‌گوزهران ○
1 فاسد، فاجر 2 عیاش

debauchee /diˈbɔːtʃiː, US -ˈʃiː/ *noun*

1 داوین پیس، خراب، خرابه کار، پيس، به ناکار،
هه رزه، بی سهره و بهر، زول، له بری دهر چوو 2
را دهر، رابویر، خوش گوزهران 1 فاسد، فاجر
عیش 2

debauchery /diˈbɔːtʃəri/ *noun*

1 داوین پیس، خرابه کاری، بی ثابرووی، پیسی،
هه رزه یی، داپکه خو گیتی، بی سهره و بهر یی،
زولی، هه و ساسوی بوون: *a life of debauchery*
2 خوش گوزهرانی، رادان، رابواردن 1 فساد،
فسق 2 عیاشی

debenture /diˈbentʃə(r)/ *noun*

(له بریتانیا) قهرز نامه، قهباله ی قهرز، بروانامه ی
گومرکی، حمواله ی دوله تی 1 سند قرضه

debilitant /diˈbilitənt/ *adjective*

پینچوینهر، لاواز کهر، توان لی بر، توانایی لی بر،
هیز یی، هیز لی چن، سست کهر، له هیز خهر 1
ناتوان کتنده

debilitated *adjective*

پینچوو، لاواز، تیکچوو، هیز لی چنوا، نه خوش 1
ناتوان، رنجور

debilitating *adjective*

لاواز کهر، هیز لی بر، سست کهر، هیز چن،
به ک خهر، له بن هینان، له نیو بهر، هه لته کینهر 1
تضعیف کتنده، فراسایی

debilitation *noun*

لاواز کهرن، هیز لی برین، سست کهرن،
توان لی برین، له بن هینان، به ک خستن، سستادن،
له قانندن، هه لته کاندن، کر کهرن، هیز لی چنین، له
که لک و کهرم خستن، له نیو برن، پینچواندن 1
تضعیف

debilitative /diˈbilitativ/ *adjective*

لاواز کهر، هیز لی بر، سست کهر، له بن هینهر،
به ک خهر، له که لک و کهرم خهر، له نیو بهر،
هه لته کینهر 1 تضعیف کتنده

debility /diˈbiliti/ *noun, pl. debilities*

لاوازی، کری، بی هیزی، پینچوون، له بن هاتووی،
به ک که و تووی، تی قوباوی، سستی، نه خوشی:
chronic muscle-ility 1 ناتوانی، ضعف، بیماری

debit /ˈdeɪt/ *noun*

1 لی هه لگرتن، لی دهر هینان 2 قهرز 3 حسابی
قهرزه کان (قهرز و قوله) 1 برداشت 2 بدهی 3
ستون بدهی

debit card *noun*

کارتی قهرز 1 کارت بدهی

debit note *noun*

دیییت نوت (به لگه یی که پیشان ددها کریار یان
مشته رییی چهند به کومپانیایی قهرزاره) 1
دیییت نوت

debit receipt = debit note

debit side *noun*

حسابی قهرزه کان (قهرز و قوله) 1 ستون بدهکار

debonair /ˌdeɪbəˈneɪ(r), US -ˈner/ *adjective*

1 شوخ و شهنگ، شوخ، جوان، جوان چاک،
تهر پوش 2 باو و بهر خو *debonairly adv*
debonairness n 1 شیک 2 با اعتماد به نفس

debouchment *noun*

ریژگه (ی چۆم)، دوواوان 1 مصب
debridement /diˈbriːdmənt, US
diˈbriːdm(ə)nt/ *noun*

(بزشکی) لایردنی شانە ی نیش یا زیان ینگه یشتوو
یان شتیکی بیگانه له برینی 1 دبریدمت

debrief /diˈbriːf/ *noun*

رابور، زانیاری گری، بدهس هینانی زانیاری 1
گزارش

debriefing *noun*

رابور، زانیاری گری، بدهس هینانی زانیاری 1
گزارش

debris /ˈdeɪbriː, ˈder-, US dəˈbriː/ *noun*

پاشماوه، بهرماوه، لهت و کوکوت، لهت و بهت،
ورکه و پرکه، دارو بهر دودو، بهر دودو 1 آثار، بقایا،
آوار، واریزه

debt /det/ *noun*

1 قهرز، وام، قهرزاری: *The club is 4 million in debt*
(خوازه) قهرزاری، دهرن 2
1 بدهی، بدهکاری 2 (مجازی) دین

debt collector *noun*

قهرز کۆکهره وه، کۆکهره وه ی قهرز 1
جمع کتنده ی بدهی

debt of honour *noun*

(له قوما و گریودا) قهرز یان دهینی ویزدایی،
قهرزی شهرف یان (له رووی) پیاهوتی 1 دین
شرافی

debtor /ˈdeɪtə(r)/ *noun*

قهرزار، وامدار 1 بدهکار

debugging *noun*

1 لایردنی گیروگرفت، نه هینستی که م و کوپری 2
خر کردنه وه ی که ل و بهر لی گوئی هه ل خستن،
پینچانه وه ی ده زگا کانی گوئی گرتن به نهیتی 1
اشکال زدایی 2 دیباگینگ

debunker *noun*

راستی دهر خهر، له قاهودهر، نابروویهر 1 افشاساز
debut /ˈdeɪbjʊː, ˈdeɪbjʊː, US ˈdeɪˈbjʊː/ *noun, adjective*

n به که مین دهر که و تن *adj* به که مین، هه وه لین
1 *n* اولین ظهور *adj* نخستین، اولین

debutante /ˈdeɪbjʊːtənt/ *noun*, also
debutant, or informal deb

1 هونه رهنه ندی به که م جار دهر که و تنوو 2 کچی
(ب.ت. له خیزانی ده وه لهنه مند) که تازه له ناو
خه لک دهر که و تنوو 1 دیوتانت

debye /də'baɪ/ *noun*

(کیمیا) دیبای: په‌که‌ښکې پټوانه، پرامېر به
 3.336×10^{-30} ی میټری coulomb دیبای

dec. *abbreviation* deceased

خوالی خوش‌بو، ره‌حه‌تی، به‌ه‌شتی ښځه
Dec *abbreviation* December

deca- /'dekə/ *prefix*

پښگر: ده: *decasyllabic* (له *deka* یونانی‌یموه
 'ten') پښوند: ده

decadal *adjective*

سهره‌به‌یان پښوندی به *decade* وه همیه
 وابسته به *decade*

decade /'dekəd/, US *dr'keɪd/ noun*

1 دهیه، ده سال 2 ده‌سته‌ی دده‌نمې (به ریځگای
 فدره‌نسی‌کون و Latin late له *deka* یونانی‌یموه "ده") 1 دهه، ده سال 2 گروهه
 ده‌تابی

decadence /'dekədəns/ *noun*, also
decadency /'dekədənsi/

داجوون، داکه‌وتن، لیکه‌وتن، داپزان،
 شپزه‌بوون، داشکان، هاتنه‌خواری، بوو‌کانه‌وه،
 تیاجوون، نه‌مان، لیکه‌وتن، نزمه‌وه‌بوون،
 پاش‌داجوون، لیزه‌بوونه‌وه، داخران، دابه‌زین ښځه
 سقوط، زوال، تنزل، انحطاط

decadent /'dekədənt/ *adjective, noun*

adj روول‌ده‌داجوون، روول‌داش‌شکان،
 روول‌ه‌پووکانه‌وه، داکه‌وتنه، لیکه‌وتنه،
 پاش‌داجوون، لیزه‌بوونه‌وه، نزمه‌وه‌بوون *n* که‌ښکې
 لیکه‌وتن و بیان نزمه‌وه‌بوون (*adv* *decadently*):
 نزمه‌وه‌بوونه، لیزه‌وه‌بوونه، به‌ښه‌ی که‌روو له
 داشکان (پښ) *adj* رو به انحطاط، زایل‌شوند،
 منحل *n* آدم منحل

decaf /'dɪkæf/ *noun*, also *decaff*

(نافه‌رمی) قاوه‌ی بڼ کافین ښځه قهوه‌ی بدون کافین
decaffeinated /,di:'kæfɪnɪtɪd/ *adjective*
 بڼ کافین ښځه بدون کافین

decaffeination *noun*

کافین‌لی‌لاږدن ښځه کافین‌زدایی
decagon /'dekəɡən, US -gə:n/ *noun*

(روو‌ته‌ختی) ده‌گوښه‌ی، ده‌لای، ده‌پالوویی ښځه
 (سطح) ده‌ضغی

decagonal /dek'ægənəl/ *adjective*

ده‌گوښه‌ی، ده‌لای، ده‌پالوویی ښځه
decagram /di:'kægrəm/ *noun*

ده‌گره‌م ښځه ده‌گره‌م

decahedral *adjective*

ده‌روویی، ده‌لای، ده‌پالوویی ښځه دوجی
decahedron /,dekə'hɪdrən, US -'hed-
noun, pl. decahedra or decahedrons

ده‌روویی، ده‌لای، ده‌پالوویی ښځه دوجی
decāl /'di:kæl/ *noun*, also *transfer*

وینه‌ی هه‌لگیر دراو، ترانسفیر ښځه عکس‌برگردان

decalcification *noun*

کالسیوم‌لی‌لاږدن، بڼ کلساندن ښځه کلسیم‌زدایی

decalcified *adjective*

(پدر یا نښکې) کالسیوم‌لی‌لاږاو، بڼ کلسنراو
 ښځه کلسیم‌زدایی‌شده

decalcifier *noun*

کالسیوم‌لی‌لاږه‌ر، بڼ کلسنر ښځه کلسیم‌زدا

decalcomania /dɪ,kalkə(u)'meniə/ *noun*
 وینه‌ی هه‌لگیر دراو ښځه عکس‌برگردان

decalitre /'dekəlɪtə(r)/ *noun*, US *decaliter*,
dekaliter

ده‌لیتری ښځه ده‌لیتری

Decalogue /'dekəlɒɡ/ *noun*

(کتیبي پیروز) ده‌ده‌ستور، ده‌فهرمان *Ten*
 Commandments (له لایه‌ن خدواوه یو موسا؛
 پښه‌رت: له *dekalogos* (biblos) یونانی
 "کتیبي) ده‌فهرمان" له *hoi deka logoi* ده
 فرمان ښځه ده‌فهرمان

decametre /'dekəmi:tə(r)/ *noun*, US
decameter, dekameter

ده میتر ښځه ده‌متر

decampment *noun*

1 هه‌لاتن، راکردن، دهرچوون، دهر‌بازبوون 2
 چول‌کردن، به‌جې‌هښتن، واژه‌نجان، تهرک‌کردن
 ښځه 1 گریز تهرک

decanal /dɪ'kæn(ə)l, US 'dek(ə)n(ə)l/
adjective

1 سهره‌به‌یان deanery 2 سهره‌به‌لا‌یان
 به‌ری‌باشووری کوږی کلینه ښځه دیکانال

decanter /di:'kæntə(r)/ *noun*

سوراحی، ډولکه، ټونگه‌می ښځه تنگ‌شراب

decantation *noun*

روکاری (به‌مه‌به‌ستی جیا‌کردنه‌وه‌ی خلته له
 شله) ښځه صفق

decapitated *adjective*

(له‌ش) بڼ‌سهر، سهر‌لی‌وه‌کراو، مل‌هه‌لېراو،
 مل‌په‌پتر او، سهر‌لی‌وه‌بوو ښځه بدون سر، گردن
 زده‌شده

decapitation /dɪ,kæp'ɪteɪʃn/ *noun*

مل‌په‌راندن، بڼ‌سهر‌کردن، مل‌لیدن، سهر‌لیدن،
 سهر‌هه‌لېرن، سهر‌لی‌کردنه‌وه، مل‌هه‌لېرن،
 سهر‌پرن ښځه گردن‌زنی

decapitator *noun*

مل‌په‌پتره‌ر، بڼ‌سهر‌کره‌ر، مل‌لېدره‌ر، سهر‌لېدره‌ر،
 سهر‌هه‌لېر، سهر‌لی‌کره‌وه‌ه، مل‌هه‌لېر، سهر‌پرن
 گردن‌زن

decapod /'dekəpɒd/ *noun*

گیانه‌وه‌ری دهریایی ده‌پڼ (یان ده‌با؛
decapodal *adj*: سهره‌به‌دېښان: *decapodan*
 ښځه ده‌پڼ، ده‌پڼ: *decapodous* *adj*: *adjm n*

Decapoda /dekə'poudə/ *noun, pl.*
 (گیانه‌ورناسی) ده‌پایان (crab, shrimp)
 و ده‌پایان (lobster)

decarbonization *noun*
 کاربونی‌لای‌بردن، بی‌خه‌لووزاندن
decarbonizer *noun*
 کاربونی‌لای‌بر، بی‌خه‌لووزینگر، خه‌لووزیر

decarburation *noun*
 کاربونی‌لای‌بردن، بی‌خه‌لووزاندن (له‌تاسن بیان یولا)
decastyle /dekə'stایل/ *adjective*

(هه‌یوان بیان په‌رسگه‌یین) ده‌ستونه، ده‌کوله‌کبی
decasyllabic /dekə'sیلابیک/ *adjective*
 ده‌په‌رگه‌یی، ده‌کهرته‌یی

decasyllable /dekə'sیلابل/ *noun*
 هه‌لبه‌ستی ده‌په‌رگه‌یی، هونه‌ی ده‌کهرته‌یی
decathlete /di'kəθlایت/ *noun*
 وه‌رزش‌کاری ده‌بانه، وه‌رزش‌وانی ده‌بانه

decathlon /di'kəθlən/ *noun*
 ده‌وه‌رزشه، ده‌ملاتی، وه‌رزشه یا ینیش‌رک
 ده‌په‌یکان (ده‌بانه‌کان، heptathlon, biathlon, triathlon, tetathlon, pentathlon)
 ورزش‌های ده‌گانه

decay /di'kei/ *noun*
 1 خراب‌بوون، گه‌نین، گنخان، رزین، پووان، دافه‌وتان، داقه‌نین، خورانه‌وه، ره‌ش‌داگه‌ران
 2 (فیزیک) لیک‌بوونه‌وه، لیک‌هه‌لوه‌شان
 3 ویران‌بوون، کاول‌بوون، تیک‌دران، تیک‌چوون، داش‌کان، داجوون، داخ‌زان، لیزه‌وه‌بوون، هه‌لته‌کان، لی‌کموون، داکموون، داش‌کان، هاتنه‌خواری، پوکانه‌وه
 4 تیا‌چوون، قهرتی‌کموون، له‌نیو‌چوون، نه‌مان 5 لاوازیوون، سستی، ینچوون
 1 فساد، گندیدگی، پوسیدگی
 2 (فیزیک) واپاشی، تلاشی 3 انهدام، خرابی، انحطاط 4 انقراض 5 ضعف

decayed *adjective*
 خراب‌بوو، گه‌نیو، گنخاو، رزیو، پوواو، دافه‌وتاو، داقه‌نیو، خوراو، ره‌ش‌داگه‌راو
 فاسد، پوسیده، گندیده
decaying *adjective*
 1 خراب‌بوو، گه‌نیو، گنخاو، رزیو، پوواو، دافه‌وتاو، داقه‌نیو، خوراو، ره‌ش‌داگه‌راو
 2 رووله‌داجوون، رووله‌داش‌کان، رووله‌پوکانه‌وه، لیزه‌وه‌بوو
 1 فاسد، پوسیده، گندیده 2 رو به انحطاط
decease /di'si:s/ *noun*
 (کون) مردن، فوت

deceased /di'si:s/ *noun, adjective*
 (the deceased) n مردوو (ب.ت. بهم زووانه)
 adj خوالی‌خوش‌بوو، به‌هشتی، ره‌حه‌تی
 متوفی adj مرحوم

decendent /di'si:d(ə)nt/ *noun*
 (مافی نهمریکا، کهمیکی) مردوو
deceit /di'si:t/ *noun*

فروفتل، تله‌که‌بازی، له‌خشته‌بردن، گزه‌ونی، فیل‌لین‌کردن، قه‌لموده‌له، فریودان، هه‌لفریواندن، ده‌سپری، ته‌فره، ده‌و، فیل، تله‌که، درو: He was accused of lies and deceit
 Everyone was involved in this web of deceit
 تقلب، فریب، حقه‌بازی، کلاه‌برداری، نیرنگ، دروغ

deceitful /di'si:ftl/ *adjective*
 فیلاری، به‌فیل، تله‌که‌باز، دووزمان، گزه‌ون، به‌قه‌لموده‌له، فیل‌باز، فریوده‌ر، شاخووخوار، ده‌سپری، فیلاری‌بانه، فریوده‌رانه، له‌خشته‌بر، فریوده‌رانه: The government were accused of being hypocritical and deceitful
 حقه‌باز، متقلب، حیل‌گر، کلاه‌بردار، حینه‌گرانه، فریب‌آمیز

deceitfully /di'si:ftli/ *adverb*
 فیلاری‌بانه، به‌فیل‌وه، به‌فروفتله‌وه
 حقه‌بازی

deceitfulness /di'si:ftlnəs/ *noun*
 فروفتل، تله‌که‌بازی، له‌خشته‌بردن، خه‌له‌تاندن، ته‌فره‌دان، زولی، دووزمانی، گزه‌ونی، فیل‌لین‌کردن، قه‌لموده‌له، فریودان، هه‌لفریواندن، ده‌سپری، ده‌و، ته‌فره، فیل، تله‌که
 حقه‌بازی، تقلب، فریب

deceiver *noun*
 مرؤی ده‌سپری، فریوده‌ر، له‌خشته‌بر، خه‌له‌تینگر، زول، فیل‌باز، فیلاری، گزه‌ون
 آدم متقلب، گول‌زن

deceleration /di'selə'reiʃn/ *noun*
 کهم‌پوونه‌وه‌ی ختیرایی، خاوپوونه‌وه، سووک‌پوونه‌وه، هیواش‌کردنه‌وه، سووک‌کردنه‌وه
 کاهش سرعت

deceleraor *noun*
 کهم‌کهره‌وه‌ی ختیرایی، خاوکهره‌وه‌ی ختیرایی
 کاهنده‌ی سرعت

December /di'sembə(r)/ *noun*
 کسانوونی په‌کهم، سه‌رماده‌ز، دی‌سامبر (دوازده‌ه‌مین مانگی سالی زایینی بیان له رژویمیری Gregorian calendar دا، له‌نیوان January و November له‌بنه‌ره‌تا ده‌ه‌مین مانگی سالی رومی)
 دسامبر

Decembrist *noun*
 کهم‌کس‌کس که له‌رایه‌رینه‌سه‌رنه‌گر تووه‌کمی دی‌سامبری 1825 به‌دژی نیکولاسی په‌کهم نیم‌راتوری روسیه به‌شداری کردووه
 دسامبريست

decemvir /di'semvə(r)/ *noun*

نندامی ده‌ستای ده‌ک‌سای روم که شهرکی ده‌سه‌لات و قانونیان پی‌سپتردابوو (decemviral adj) دسیمور

decemvirate /di'semvərit/ *noun*

(یله‌ویایه‌ی) ده‌ک‌سای قانون‌دان‌های روم دسیموریت

decency /di:nsi/ *noun, pl. decencies*

1 لیه‌اتوویی، لیوه‌شاهوویی 2 به‌شهرمی 3 ره‌وشت، ماقوولی، نه‌ده‌ب، گه‌وره‌ی 4 (decencies) ری‌وشوین، داب‌وده‌ستور، ده‌ستور 5 شایستگی 6 محجوب 3 نزاکت، لطف 4 (در جمع) آداب، اصول

decennary /di'senəri/ *noun, pl. decennaries*

ماوه‌ی ده‌سال 5 مدت ده سال

decennial /di'senəl/ *adjective, noun*

ده‌ساله، ده‌سال جاری (decennially adv) ده‌ساله

decennium /di'seni:əm/ *noun, pl. decenniums or decennia*

ماوه‌ی ده‌سال، ده‌یه، decade 5 مدت ده سال

decent /di:nsnt/ *adjective*

1 به‌ریز، به‌ناپرو، به‌شهرم، به‌ریزانه، به‌ناپرووانه، به‌ره‌وشتانه، به‌ته‌ده‌بانه 2 لیوه‌شاهو، لیهاوو 3 به‌جی، زیرانه، په‌سندکراو، ناقلا، به‌ری‌وجی 4 خوداب‌وشو، پوشته، ریک‌وینک، پاک‌خواوین 5 باش، چاک 6 محترم، محجوب، محترمانه، مؤدبانه 2 شایسته 3 معقول 4 پوشیده، آراسته 5 خوب

decently /di:nsntli/ *adverb*

1 به‌شئوه‌ییک‌ی زیرانه یان به‌ری‌وجی، لیوه‌شاهوانه، به‌شئوه‌ییک‌ی لیوه‌شاهو 2 به‌ریزه‌وه 3 به‌طور معقول یا شایسته 2 محترمانه

decentralization /di:sen'trəlaɪ'zeɪʃn, US -lə'z-/ *noun*

گواسته‌وه‌ی ده‌سه‌لات له‌حکومه‌تی ناوه‌ندی‌یه‌وه بو‌حکومه‌تی ناوجه‌یی یان هه‌ریم: the decentralization of power

decentralized *adjective*

یرش‌ویلاو، لیک‌یلاو 5 غیرمترکز

deception /di'sepʃn/ *noun*

فروفتل، تله‌که‌بازی، له‌خشته‌بردن، خه‌له‌تاندن، گزه‌وونی، فیل‌لین‌کردن، قه‌له‌وده‌له، فریودان، تفره، هه‌لفریواندن، ده‌سپری، ده‌ق، تله‌که‌که، درو، ده‌له‌سه، درو و ده‌له‌سه، چاووراو 5 فریب‌کاری، تقلب، فریب، دروغ

deceptive /di'septɪv/ *adjective*

فریوده‌ر، له‌خشته‌به‌ر، هه‌لفریوته‌ر، خه‌له‌تینه‌ر، فیل‌لای، به‌هه‌له‌دایه‌ر: deceptive advertisement 5 فریبنده، گول‌زننده، فریب‌آمیز

deceptively /di'septɪvli/ *adverb*

فریوده‌رانه، له‌خشته‌به‌رانه، خه‌له‌تینه‌رانه 5 به‌

طور فریبنده

deci- /desi-/ *prefix*

پیشگر: ده‌یه‌که، ده‌یه‌کی به‌شی: decilitre (بنه‌ره‌ت) له‌decimus لاتین "tenth" 5 پیشوند: یک‌دهم

decibel /'desibel/ *noun, abbreviation: dB*

دیسبیل، دی‌سی‌بیل (یه‌که‌ی یئوانی تیوی ده‌نگ، به‌رامبه‌ر به‌ده‌یه‌کی bel 5) دسی‌بل

decided /dr'saidɪd/ *adjective*

1 سوور، شینگیر، پته‌و، دلنیا، برا، به‌پریار، به‌کلایی‌که‌روه، شینگیرانه، لی‌پراوانه: a decided advantage 2 دیار، دیاری‌کراو، ناشکرا، روون، له‌به‌ر‌چار، به‌دیاره‌وه 1 مصمم، قاطع، قاطعانه 2 مشخص، معلوم

decidedly /dr'saidɪdli/ *adverb*

لی‌پراوانه، شینگیرانه، بی‌گومان، بی‌شک و دوودلی، به‌دلنیا‌یه‌وه: she said decidedly. قاطعانه، قطعاً

decider /dr'saidə(r)/ *noun*

1 دیاری‌که‌ر، به‌کلایی‌که‌روه، به‌ریزه‌وه، به‌ریاره‌ر 2 (پیش‌رکن، یاری و هتد) به‌ریاره‌ر، دیاری‌که‌ر، به‌کلایی‌که‌روه: the international title-cider against Holland 1 تعیین‌کننده، تصمیم‌گیرنده 2 بازی تعیین‌کننده

deciding *adjective*

دیاری‌که‌ر، به‌کلایی‌که‌روه، به‌ریاره‌ر، لایی به‌لاداخه‌ر، به‌ریزه‌وه 5 تعیین‌کننده

deciduous /dr'sɪdʒʊəs, US -dju-/ *adjective*

1 (له‌مه‌ر دار یان ده‌وه‌نن) وه‌ریو، گه‌لاوه‌ریو، گه‌لاریز، گه‌لاوه‌رین، هه‌له‌وه‌ریو، که‌وتوو، سه‌ره‌ره‌ز که‌وتوو: deciduous leaves 5 deciduous scales (evergreen) 2 نامازه به‌دانی شیر ی گوان‌داری ده‌کا که‌دوای ماوه‌یی ده‌که‌وی (deciduously adv) وه‌ریوانه، هه‌له‌وه‌ریوانه، که‌وتووانه: deciduousness n 1 برگ‌ریز، افنده 2 دسیدوس

deciduous teeth *noun*

ددانه (زوو) که‌وتوو‌ه‌کان 5 دندان‌های شیر

decigramme /'desəgræm/ *noun, US decigram*

دیی‌گرم (ده‌یه‌کی گرم) 5 دسی‌گرم

decilitre /'desilɪtrə(r)/ *noun, US deciliter*

دیی‌لیتر، ده‌سی‌لیتر (ده‌یه‌کی لیتر) 5 دسی‌لیتر

decillion *noun*

دیسلیون، ده‌سیلیون (له‌نم‌ریکا 1 به 33 سیفر له‌پیشه‌وه و له‌ئینگلته‌ره و له‌نم‌لانی 60 سیفر له‌پیشه‌وه) 5 دیلیون

decimal /'desʊm/ *adjective, noun*

adj ده‌یی n که‌رتی ده‌یی (له‌decimalis لاتینی

decimally (adj) نوین (adj) له "decimus" دهیم،
(adv) نوین (adv) له دهیم، اعشاری n کسر اعشاری

decimal fraction noun

کهرتی دهیمی یان دسیمال (بروانه vulgar fraction) کسر اعشاری

decimalization /,desuməlaɪ'zeɪʃn, US - la'z-/ noun

به شیوهی دهیمی نووسین، کرده دهیمی، ده یاندن
دسیمالیزاسیون

decimalized adjective

دهیمی ددهیمی

decimal place noun

جینگا یان شوینی دهیمی (شوینی ژماره یی له لای
راستی خالی دهیمی): The figure is accurate

to two decimal places محل ممیز

decimal point noun

خالی دهیمی (که له ټینگلیسی دا به خال داده نری،
وه کوو 0.61) ممیز

decimal system noun

ده زگای دهیمی، سیستمی دهیمی ددستگاه دهیمی
یا اعشاری

decimation /,desɪ'meɪʃn/ noun

1 (له رومي کون دا) کوشتنی په کله دهیمی یان
ده په کی (سهر بازان بڼو یی فەرمانی) 2 تیاچوون،
له نیوچوون، هله تکان، نه مان، به قورگیان،
فهوتان، قه لاجو، قرنی کموتن، هیچ نه هڅستن
1 دسمایون 2 نابودی

decimator noun

تیا بهر، قرنی خهر، هله تکه کتنه، فو تیننه،
ویران کهر نابودگر

decimetre /'desɪmɪtə(r)/ noun, US

decimeter

دسی میتر، دهی میتر (ده په کی میتر) دسی متر

decipherable adjective

له دوزینه وه هاتو، له خویندنه وه هاتو، لیک
ده درېته وه، ده دوزرېته وه، ده خو ترېته وه قابل
کشف

decipherment noun

دوزینه وه، دپتنه وه، هله ټپان، لیکدانه وه، په یداکردن،
خویندنه وه کشف رمز

decision /dɪ'sɪʒn/ noun

1 بریار، بریار دان، په کلایي بوننه وه،
دوایی یی هاتن، برېنه وه، ساغ بوننه وه، لئ بران،
توانایی بریار دان، هتزی بریار دان: We need a

decision on this by next week

دستور، فرمان، فەروار (decisional adj) 1
تصمیم، عزم، تصمیم گیری، قدرت تصمیم گیری

2 رای، حکم، فتوا

decision-maker noun

بریار دهر، برېنه روه، دیاری کهر، په کلایي کهر وه
decision-making n بریار دان، لئ بران،

بریار دهری) تصمیم گیرنده

decisive /dɪ'saɪsɪv/ adjective

دیاری کهر، په کلایي کهر وه، برېنه روه،
بریار دهر، برار، په کلایي کهر وه، په لایک داخه،
به بریار، شینگیر، لئ برار، سوور، شینگیرانه،

a decisive مسوگر، بڼی نه ملاونه ولا: a decisive manner

decisive battle/factor/victory She has played a

decisive role in the peace negotiations

نماین کنده، قاطع، قاطعانه، قطعی، مسلم

decisively /dɪ'saɪsɪvli/ adverb

شینگیرانه، لئ برارانه: She shook her head
قاطعانه decisively

decisiveness /dɪ'saɪsɪvnəs/ noun

سوور بوون، شینگیری، په کلایي کهر وه یی،
به لایک داخه رې، بڼی چه نندوچونی،

بڼی نه ملاونه ولا بوون قاطعیت

deck /dek/ noun

1 (سهر) پستی که شتی 2 تهرک، عمرز 3 (پاسی)
نه ژم، مهر ته به 4 دهسته بهر، به سته، ده ست 5
دیک (پارچه یی له ده زگایی که بڼ لیدانی
کاسیتی موسیقا و هند په کار دپترئ) 6 (تافه رمی،
نهمریکا) به سته یی بنگ (decked adj) 1
عرشه 2 کف 3 (توبوس) طبقه 4 دسته ی ورق 5
دک 6 پاکت مواد مخدر

deckchair /'dektʃeə(r), US -tʃeə/ noun

کورسی که نار، کورسی قه دکراو یان دانو وشتاو
صندلی تاشو

decker noun

که شتی پشدار یان خاوه ن دیک و (سهر) پش
کشتی عرشه دار

deckhand /'dek'hænd/ noun

مهلوه وانی ناسایی، نه ندامی کار که رانی (سهر)
پشتی که شتی جاشو

deckhead /'dek'hænd/ noun

به شتی زیره و دی (سهر) پشتی که شتی قسمت
تحتانی عرشی کشتی

deckhouse /'dek'həʊs/ noun, pl.

deckhouses

دیوی (سهر) پشتی که شتی اتاق روی عرشی
کشتی

decking /'dekiŋ/ noun

که لویه لی ساز کردنی (سهر) پشتی که شتی
لوازم ساختن عرشی کشتی

deckle /'dek(ə)l/ noun

1 (جوار) چپوه دارینی دهوری لئواره کانی قالسی
کاغه زسازی (به دست) هدر وه ها هدریه ک له و
دوو به سته یان باریکه یی دهوری band دهوری
لئواره کانی سیم و تپله کانی ده زگای
کاغه زسازی، بڼو مه هار و کو تر و لی نه نندازه ی
کاغه ز به کار دپترئ 2 deckle edge دکل

deckle edge *noun*

لینواری ناریک و نمبرای تبهقی یان ته‌لشه کاغه‌زی (ده‌ساز) *a sheet of paper* ته‌ویش به دیکل (deckle-edged *adj*) دکل اچ

deck quoits *noun*

(یاری) سنگ و ناقه‌ی (سهر) پستی که‌شتی دکل کونیش

deck shoe *noun*

که‌وشی (سهر) پستی که‌شتی (بن‌نهرم و نه‌خن) دکل شو

deck tennis *noun*

تینیس یان ته‌نیسی (سهر) پستی که‌شتی (دووک‌سه) دکل تنیس

declamation /dek.ləˈmeɪʃn/ *noun*

دیکله‌مه، دووان، خویندنه‌وه (به‌هه‌ست و سوزه‌وه) دکلمه

declamatory /diˈkləmətəri, US -tɔːri/ *adjective*

فهرمی، گهرم‌وگورانه، به‌شکو، به‌زا‌و‌فه‌ر، ره‌وان‌بیزانه، ته‌ق‌وره‌ق: *declamatory speeches* پرمطراق، فصیحانه، تصنی

declaration /dek.ləˈreɪʃn/ *noun*

1 راگه‌یاندن، راگه‌هاندن، بانگ، بانگ‌راهیشتن، دانه‌زاینن، ناگادارکردنه‌وه، بانگه‌واز 2 دهربرین، ناشکرکردن، وتن، راگه‌یاندن‌نامه، ناگاداری، داخویانی، به‌یان‌نامه 3 ناگانامه، راگه‌یاندن‌نامه (باج و هتد) 1 اعلام، اعلان 2 اظهار، بیان، بیانه، اعلامیه 3 اظهاریه

the Declaration of Independency *noun*

راگه‌یاندنی سهر‌به‌خویی (له 4 ژوولای 1776 که ته‌مریکا سهر‌به‌خویی خوی له نینگلته‌ره راگه‌یاندن) اعلام استقلال

declarative /diˈklærətɪv/ *adjective*, also *declaratory*

(ریزمان) ناگاداری، راگه‌بیندراشه (دستور زبان) اخباری، خبری

declared /diˈkleəd, US -ˈkled/ *adjective*

راگه‌بینتر، وتراو، دهربراو، ناشکر‌اکراو، ناشکر، دیار، له‌به‌رجاو، *professed*: *the government's declared intention to reduce crime* به‌ناشکری، به راشکاو (اعلام‌شده، اظهار‌شده: عینی)

declarer *noun*

راگه‌بینتر، راگه‌یانه‌ر (اعلام‌کننده)

declassification /diːˌklæsɪfɪˈkeɪʃn/ *noun*

ناشکر‌اکردن، بلا‌کردنه‌وه، دهر‌خستن، به‌رده‌لی‌لادن، دانه‌ده‌ری (غیرمحرمانه‌سازی، علنی‌سازی)

declassified *adjective*

ناشکر، نانه‌تی، چتر نه‌تی نییه (غیرمحرمانه)

declension /diˈklenʃn/ *noun*

1 (ریزمان) گهردان، گهردان‌کردن، گهرداندن (ناو، جیناو و ناوه‌لانو) 2 داجوون، نشوستی، داکه‌وتن، داشکان (declensional *adj*) 1 (دستور زبان) صرف، تصریف 2 تنزل، انحطاط

declinable /diˈklaɪnəbl/ *adjective*

له‌گهردان‌هاتوو، شیوای گهرداندن (قابل صرف)

declinate *adjective*

چه‌میو، لار، خوار، لیز، تهلان (منحنی، شیب‌دار)

declination /dek.lɪˈneɪʃ(ə)n/ *noun*

1 (فیزیک) لادانی میلی لادوز (روژه‌ه‌لات و روژواکه‌ی له‌باکووری راسته‌قینه‌وه) گوشه‌ی لادان 2 لادان، داشکانه‌وه، داجوون، داخزان، لی‌که‌وتن: *moral declination* 3 (ته‌مریکا) به‌ری‌هرج‌دانه‌وه (ی‌فهرمی): *declinational* سهر‌به (فیزیک) زاویه‌ی انحراف 2 انحراف، تمایل، انحطاط، افت 3 امتناع

declinatory /diˈklaɪnətɔːri/ *adjective*

به‌ری‌هرج‌دانه‌وه‌یی (مبنی بر امتناع)

declinature /diˈklaɪnətʃə(r)/ *noun*

به‌ری‌هرج‌دانه‌وه، نه‌لی‌کردن، ره‌ت‌کردنه‌وه، نه‌ویستن، خولسی‌لادن، خولسی‌پاراستن، خول‌ی‌واردن (امتناع)

decline /diˈklaɪn/ *noun*

که‌م‌بوونه‌وه، داشکان، هاتنه‌خواری، داجوون، داکه‌وتن، داقین، تیاجوون، نه‌مان، نه‌مه‌وه‌بوون، فاق‌دان، فشل‌هینان، پاش‌داجوون، دانه‌دواوه، لیز‌بوونه‌وه، داخزان، دابه‌زین، بوکانه‌وه، بووچانه‌وه: *a rapid/sharp/gradual decline* کاهش، تنزل، سقوط، زوال، افول

declining *adjective*

رووله داشکان، رووله نه‌مان، رووله داکه‌وتن، رووله داجوون، رووله بوکانه‌وه: *her declining years* رو به زوال

declinometer *noun*

لادان‌بینو (انحراف‌سنج)

declivitous /diˈklɪvɪtəs/ *adjective*

لیز، لار، سهره‌خوار، تهلان، لاین (شیب‌دار)

declivity /diˈklɪvɪtɪ/ *noun*, pl. *declivities*

لیزی، نشوی، سهره‌خواری، سهر‌به‌ره‌خواره، ناو‌پژن، سهر‌به‌روژیر، لاری، کوور، گوره‌نیش (*declivitous adj*): لیز، لار، سهره‌خوار، تهلان، نشوی، لاین) سرازیری

decocotion /diˈkɒkʃən/ *noun*

1 (دهرمانی گیایی) کولاندن 2 کولار، ناوگ‌گیری (جوشاندن 2 جوشانده)

decoder /diˈkəʊdər, US -ˈkɔːr/ *noun*

کوددوز، کوده‌لین، دیکودیر، کودلیکه‌ده‌وه (رم‌زگشا)

decoding *noun*

کوددووزی، کودلیکه‌دانه‌وه، لیکدانه‌وه‌ی کود، کوده‌لینان (رم‌زگشایی)

décolletage /,deɪkɒl'ta:ʒ, US -ka:lə't-/
noun

(فهرنسی) کراسی یه‌خه‌شور ۰ پیراهن دکلته
décolleté /der'kɒltet, US ,deɪkə:l'tet/
adjective, noun

adj (فهرنسی، کراس و هند) دیکلته، یه‌خه‌شور،
ملیوان‌شور **n** ژنی یه‌خه‌شور به‌ر کردوو (بان
پوشیو) ۰ **adj** دکلته **n** زن دکلته‌پوشیده

decolonization /di:kɒlənaɪ'zeɪʃn, US -
ka:lə'nə'z-/ noun

نه‌هیشتنی داگیرکاری یسان کولونیالیزم،
سهر به‌خویی دان به کولونی‌یه‌کان ۰ استعمال‌زدایی
decolorant adjective

رهنگ‌بهر، رهنگ‌لاهر ۰ رنگ‌زدا
decolorization noun

رهنگ‌لابردن، رهنگ‌بهری، رهنگ‌لنی‌کردنوه،
رهنگ‌سریته‌وه ۰ رنگ‌زدایی

decomposability /di:kɒmpə'zə'bɪlɪtɪ/
noun

له‌شی‌بوونه‌وه‌ها توویی، له‌گه‌نین‌ها توویی ۰
تجزیه‌پذیری، فسادپذیری

decomposable /di:kəm'pəʊzəbl/ adjective

له‌شی‌بوونه‌وه‌ها تووو، لیک‌ه‌لدوه‌شتی، ده‌رزی،
داده‌رزی، له‌گه‌نین‌ها تووو، بوگن‌ده‌بسی ۰
تجزیه‌پذیر، فسادپذیر

decomposed adjective

شی‌یه‌وه‌بوو، لیک‌ه‌لو‌ه‌شاو، داوه‌شاو، دابه‌ش‌وو
۰ تجزیه‌شده

decomposition /di:kɒmpə'zɪʃn, US -
ka:m-/ noun

1 لیک‌کردنوه‌وه، لیک‌ه‌لو‌ه‌شاندن،
بارچه‌بارچه‌بوون، داوه‌شان، دابه‌ش‌بوون،
شی‌بوونه‌وه، لیک‌بوونه‌وه، لیک‌ه‌لو‌ه‌شان
2 بوگن‌بوون، بوگن‌گرتن، خراب‌بوون، گه‌نین، پوان،
دافه‌وتان، دافه‌تران، دارزان، داوه‌شان: **the**
decomposition of organic waste ۰
تجزیه، واپاشی 2 گندیدگی، فساد

decompression /di:kəm'preʃn/ noun

1 کم‌کردنوه‌ی په‌ستان یان گوشار (ی‌ه‌وا) 2
(کامپیوتر) گه‌راندنوه‌ی فایل‌ه‌کان بو شتوه‌ی
پنشوو یان ۰ فشارزدایی، تقلیل‌فشار 2
(کامپیوتر) دی‌کامپرسون

decompression chamber noun

زورورچکه‌ی کم‌کردنوه‌ی گوشار یان
پاله‌پستو ۰ اتاق فشارزدایی

decompression sickness noun, also bends
or caisson disease

پیندن (له‌گه‌ل) aeroembolism به‌راوردی (بکه)
۰ بیماری کیون

decongestant /di:kɒn'dʒestənt/ adjective,
noun

n ده‌رمانی به‌ردانی کیی لووت **adj** لووت‌به‌ردهر
۰ دیکانجستانت

deconsecration noun

کردن‌ده‌نیایی، پیروزی‌سری، لایه‌نی‌پیروزی
لن‌سریته‌وه (خانوو) ۰ تقدس‌زدایی

deconstruction /di:kɒn'strʌkʃn/ noun

(فهرسه‌فه، ره‌خته، ویژه و هند) پیکه‌نا‌ه‌شکینی:
تیوری‌یی که پنی‌وایه‌ته‌نیا روون‌کردنوه‌ی
واتایه‌کی چه‌سیوی بارچه‌نووسراوه‌ین ته‌واو
نیه، به‌لکوو یی‌داده‌گرتیه‌سر روولی خویره‌بو
به‌ره‌هم‌ه‌ننایی واتا ۰ واسازی، ساختارشکنی،
ساخت‌شکنی

deconstructionist noun, adjective

n پیکه‌نا‌ه‌شکین، بنیات‌شکین
a deconstructionist پیکه‌نا‌ه‌شکینانه:

adj ۰ **critic/approach** **n** واساز، ساختارشکن
ساختارشکانه

decontamination /di:kən'tæm'neɪʃn/
noun

نه‌هیشتی پیسی، پیسی‌لابردن، لن‌کردنوه‌وه،
خاوین‌کردنوه‌وه ۰ اودگی‌زدایی، رفع‌الودگی

decontrol /di:kən'traʊl/ noun, also
deregulation

له‌ژیر جاودیری حکومت‌لابردن،
کوئترول‌ه‌لگرتن، مه‌ه‌ارنه‌ه‌شتن، مه‌ه‌ارسی،
نازادکردن (ب.ت. به‌دیریایی شهر یان دۆختکی
ته‌نگه‌تاوی‌دا) ۰ حذف نظارت دولت، مه‌ارزدایی
décor /deɪkɔ:(r), US deɪ'kɔ:(r)/ noun

ده‌س‌پیا‌ه‌نن، رازاندنوه‌وه، دیکور ۰ دکور

Decorated style noun

شینوازی گوتیکی رازتروا ۰ سبک گوتیک مزین

decoration /de'keɪ'reɪʃn/ noun

1 جوان‌کردن، رازاندنوه‌وه، خه‌ملاندن،
مال‌راختن، نه‌خشاندن، که‌لوپه‌ل یان شتی
رازاندنوه‌وه، شت‌ومه‌کی جوان‌کردن 2 میدال یان
نیشان (ی‌شانازی) 3 ره‌نگ‌کردن (ی
خانوبه‌ره، لیدانی کاغذ به دیوار، میچ و هند
بو جوانی) 4 (decorations) نه‌خش‌ونیکار،
شت‌ومه‌کی جوان‌کردن یان رازاندنوه‌وه،
جوانه‌مه‌نی ۰ 1 تزین، آذین، آذین‌بندی 2 میدال
یا نشان 3 نقاشی 4 (در جمع) تزینات

Decoration Day = Memorial Day

decorative /'deɪkərətɪv, US 'deɪkərətɪv/
adjective

1 بو جوانی، بو رازاندنوه‌وه، نه‌خشینه‌ر 2 سهریه
۰ **decoration** زینتی

decorative arts noun, pl.

هونه‌ره جوان‌کاری یا رازینه‌ره یا نه‌خشینه‌ره‌کان
۰ هنرهای تزینتی

decorator /'deɪkərətɪ(r)/ noun

1 مال‌نه‌خشین، رازینه‌ره، جوان‌کار، خه‌ملنینه‌ره،

نمخشینه 2 رنگ کار (مال) 1 طرح داخلی، آذین بند 2 نقاش ساختمان

decorous /'dekarəs/ *adjective*

1 بهر هوش، به حدی، به شهرم، مہند، ماقول، لیوہ شاو: 2 a *decorous kiss* 2 بهرئ وجی، گونجاو، به جی () *decorously* /'dekarəsli/ *adv*: 1 بهر هوشانه، به حدی، به مہندی 1 بانزاکت، متین، شایسته 2 درخور

decortication *noun*

1 پیوہ نہ ہشتن بیان لیکر نہ ہوی توکل و... 2 لایردنی cortex ی نہ ندانی (decorticator *n*) 1 پوست کندن 2 کورتیکاسیون

decorum /dr'kɔ:rəm/ *noun*

1 رہ وشت، نہ دہب، بہ ثابرووی، حدی، شہرم، مہندی، ماقول، لیوہ شاوہی، لیوہ شاوہی 2 بہرئ وجی، گونجاو، گونجاو، بہ جی، بون 1 نزاکت، متانت، شایستگی 2 تاب

decoupage /'deiku:'pa:z, dr'ku:'pa:z, 'deku:'pa:z/ *noun*

(فہرہ نسی) دیکوپاژ (= نمخشانندی ناستی بہ وردہ کاغز) 1 دکوپاژ

decoy /di:'kɔ:l/ *noun*

1 مہلی چیشکہ یا راوی (یا داو 2 داو، تلہ، تہکہ) 1 مرغ دام 2 تلہ

decrease /'di:kri:s/ *noun*

1 کم ہونہوہ، داشکان، دابہ زین، نیشتنہوہ، نرم ہونہوہ 2 ریزہ بیان رادی کم ہونہوہ (decreasing *adj*): کم ہونہوہ، نرم ہونہوہ، روولہ کمہی: 1 کم ہونہوہ (increase) 1 کاشت 2 میزان کاشت

decree /di:'kri:z/ *noun*

1 فرمان، دستور، فہروار: 2 a *presidential/royal decree* 2 فرمان 3 بریار (ی دادگا) 4 چارہ نووس، قہدر 1 فرمان، حکم 2 فتوا 3 حکم 4 تقدیر

decree absolute *noun, pl. decrees absolute*

جیابونہوہی یہ کجاری، بہردانی بہ یہ کجاری 1 طلاق بان

decree nisi /di:'kri: 'naisi/ *noun, pl. decrees nisi*

(لہ قانونی ولاتانی روزاوادا) جیابونہوہ بیان تہلاقی بہ مہرج (نہرہت: nisi لاتین "unless") 1 طلاق مشروط

decreeer *noun*

فہرمان دہرکەر، دستور دہر، پریار دہرکەر 1 حکم دہندہ

decrement /'dekrim(ə)nt/ *noun*

کم ہونہوہ، داشکان، تزل (decremental *adj*) 1 کاشت، تزل

decrepit /di:'krept/ *adjective*

1 پیر، فہرتوت، زورہان، شندوک، زہلیل،

بہرپووت، رہندول، بہ سالاجو 2 شر، کون، شہق وشر، چہ بہرہ شر، (خانویہرہ) روولہ کاول بون، کاول، روولہ رووخان 1 فرتوت، فرسودہ 2 رو بہ ویرانی

decrepitation /di:'kreptə'teɪʃn/ *noun*

قرچ وھڑ 1 ترق ورتوق

decrepitude /di:'krepti:tud, US -tu:d/ *noun*

1 پیری، کملہ لایی، فہرتوتی، زورہانی، لارہ ملی، بہرپووتی، رہندولی، بہ سالاجووی: 2 death 2 شر، شکاوی، کونی، شہق وشری، لہ کارچووی، چہ بہرہ شری 3 کاولی، ویرانی، رووخاوی، داتہ پیوی 1 کھولت، سال خوردگی 2 فرسودگی 3 ویرانی

decrecendo /,di:'kri:'fendəʊ/ =

diminuendo

decrecent /di:'kres(ə)nt/ *adjective*

1 (مانگ) کدل، بہ ناگرتو؟ 2 کم ہونہوہ 1 در حال افول 2 کاشت یابندہ

decretal /di:'kri:t(ə)l/ *noun, adjective*

n دہستور، فہروار، فہرمان (ب.ت. ہی پاپ) *adj* فہرمانی، سہرہ دہستور، سہرہ سروشتی فہرمان n فرمان، فتوا *adj* وابستہ بہ فرمان

decretive *adjective*

فہرمانی، دہستوری، سہرہ فہرمان 1 وابستہ بہ فرمان

decretory /'dekri:tɔ:ri/ *adjective*

فہرمانی، دہستوری، سہرہ فہرمان، پیوہندی بہ دہستورہوہ ہدیہ 1 وابستہ بہ فرمان

decreeal /di:'kri:əl/ *noun*

سووک کردن، ثابروپرن، زپاندن، بہ ہیچ دانان، نیوزراندن، تروکردن 1 بارج سازی، تقیج

decriminalization /di:'kri:mɪnəlaɪ'zeɪʃn, US -lə'z-/ *noun*

تاوان نہ ہشتن، تاوان سہری 1 جرم زدایی

decrier *noun*

سووک کەر، نرخ داشکین، روورہ شینہر، داشکینہر 1 تقیج کندہ

decuman /'dekjʊmən/ *adjective*

گورہ، مہزن 1 عظیم، سترک

decumbent /di:'kamb(ə)nt/ *adjective*

(رووک ناسی) راکشاو، خہ ویتراو، تہرزفریدہر، خہ ویتراوی، تہرزفریدان 1 خوابیدہ

decouple /'dekjʊpl/ *adjective, noun*

دہرہ رامیہر، دہنہوندہ، دہچہندانہ 1 دہرہر

decurion /de:'kjʊəriən/ *noun*

1 سہردہستہ، سہردہ، سہرتیپ (دہ سوار لہ رومی کون دا) 2 نہندانی نہنجومہنی پیرانی رومی کون Roman senate 1 دی کوریون

decurved *adjective*

(زینده-ناسی، ب.ت. دهنوکی بالنده) شُور،
چهماوه بهرو خواری (خمیده به پایین)

decurrent /di'kʌr(ə)nt/ *adjective*

(رووک-ناسی) ژُورِوه، خوارِوه: ب.ت.
گه-لاکائی لاسک-داگر؛ (داره-کان) خاوه-نی
چه-ندین لقی (تا-نه-ندازه-یی) بهرامبر
decurrence or decurrency *n*

(decurently /di'kʌr(ə)ntli/ *adv*
دی-کیورت

decury /'dekjʊti/ *noun*

دهسته-به-کی ده-کسه (دستی دهفره)

decussate /di'kasət/ *adjective*

1 (رووک-ناسی، گه-لاکان) راست و چهپ،
2 *decussate leaves* ریکخوا بهرامبر به-یک:
چهپ-وراستی (دیکوت)

decussation *noun*

چهپ-وراستی، به-کترین به-شیوه *X* تقاطع

dedicated /'dedikentɪd/ *adjective*

1 دهریه-ست، پینه-ند، خویه-سته: *a dedicated teacher*
2 (کامیوتر) تاییه-تی (کامیوتر) اختصاصی
(*adv*) 1 متعدد 2 (کامیوتر) اختصاصی

dedication /,dedi'keɪʃn/ *noun*

1 ینشکesh کردن، یدان، دیاری 2 ینشکesh نامه
3 له-خوبوردوویی، خویه-خت کردن، تهرخان،
تاییه-تی-دان (اهداء، تقدیم 2 اهدائیه 3 ایشار،
وقف، اختصاص)

dedicatee *noun*

یی-ینشکesh کراو (دیکاتی)

dedicator *noun*

1 ینشکesh کهر، دیاری-پندهر 2، تهرخان-دهر،
تاییه-تی-دهر (تقدیم-کننده 2 وقف-کننده،
اختصاص-دهنده)

deductibility /di'dju:sə'bɪləti, US -'du:s-/ *noun*

1 له-داشکادن-هاتوویی، له-نی-دهر-کردن-هاتوویی 2
به-خسراوی له-باج (قابلیت-کسر کردن 2
معافیت از مالیات)

deducible /di'dju:səbl, US -'du:s-/ *adjective*

له-نه-نجام-گیری-هاتوو، شیایوی بؤدهر-که-وتن،
دهرده-که-وتن (قابل-استنتاج)

deductible /di'dʌktəbl/ *adjective*

1 له-داشکادن-هاتوو، شیایوی لی-دهر-کردن 2
تهرخان، به-خسراو له-باج (*deductibility n*)
1 کسرکردنی 2 معاف از مالیات

deduction /di'dʌkʃn/ *noun*

1 نه-نجام-گیری، به-لگه-هیتانه-وه، بؤدهر-که-وتن (له)
گشته-وه بؤ-که-م یان له-هؤوه بؤ-هؤکرد، نه-نجام،
ناکام 2 داشکادن، (لی-دهر-کردن، لیده-رکاری،
که-م-کردنه-وه، دابرین، لی-فری-دان،

(لی-سووک-کردن: *deductions from your tax deductions* pay for tax, etc

(لی) داشکنتراو، فریده (استنتاج، استدلال،
نتیجه 2 کسر، تخفیف، کاهش 3 مقدار-کسرشده)

deductive /di'dʌktɪv/ *adjective*

به-لگه-هیتانه-وهی، نه-نجام-گیری-یانه: *deductive logic/reasoning*
(بروانسه *inductive*) استدلالی، استنتاجی، قیاسی

deductively /di'dʌktɪvli/ *adverb*

به-شیوه-ییکی به-لگه-هیتانه-وهی یان
نه-نجام-گیری-یانه (به-طور-استدلالی)

deed /di:d/ *noun*

1 کار، کرده-وه، کرده، کردار: *a tale of brave/charitable/evil/good deed*
2 of heroic deeds قه-باله، تاپو: *the deeds of the house*
1 عمل، فعل، کردار 2 سند

deed box *noun*

مجری، سنووقی قه-باله-کان، سنووقی به-لگه-نامه
(صندوق-اسناد)

deed of covenant *noun*

به-یمان-نامه یان به-لینی-نامه-ی دانی ختروخترات،
ریکه-وتن-نامه-ی پیدانی ختیر: *Signing a deed of covenant makes £1 worth £1.33*
تهمدنامه-ی پرداخت صدقه

deed poll *noun*

(بؤ-گورینی ناو) داخوازی-فرمی (درخواست
محضری)

deep /di:p/ *adjective* (deeper, deepest), *adverb, noun*

1 *adj* قول، پییر، کوویر، گاود، مه-ند-یان
مه-نگ (ناو): *a deep hole/well/river*
2 *deep cut/wound* (خمو و هتد) قول، گران،
کرخمو، شیرین: *to be in a deep sleep/trance/coma*
3 (دهنگ) بؤر، گر: *a deep roar/groan*
4 (رهنگ) توخ، توند، تیز: *a rich deep red*
5 توند، بهرشت، مجد: *a deep place of great economic recession*
6 *power and of deep significance* دواوه،
پشته-وه، نیه-وه 7 *to be deep in* قول،
ناسه-رسره-کی، قول: *The firm ended thought/conversation*
8 *up deep in debt* نالوز، سهخت، دژوار،
ناسه-رسره-کی، تیگه-یشتن-سهخت، پیچه-لاوینچ:
This discussion's getting too deep for me
adv به-شیوه-یه-کی قول، قول، تا-بنه-وه، له
قولایی: *The miners were trapped deep underground*
9 *deep in the forest* گیزاو، قولایی، شینکایی:
بحر، جیگای قول، قولایی، شینکایی: *His body was committed to the deep*
(= *he was buried at sea*) 1 *adj* عمیق،
زرف 2 سگین 3 (صدا) بم 4 (رنگ) سیر 5

شدید، جدی 6 عقب، تو 7 غرق در، غیرسطحی 8 پیچیده، غیرقابل فهم *adv* به طور عمیق، از ته *n* دریا، جای عمیق

deep-breathing noun

هنه‌نهای قوول ۱ نفس عمیق

deep-chested adjective

(دهنگ) بزرگ، ناخوش ۱ ناهنجار، کلفت

deep ecologist noun

چالاک(وان)ی یواری دیپ نیکولوژی ۱ دیپ اکولوژیست

deep ecology noun

شیوه‌بینی له چالاکي ژینگه‌ناسی که جه‌ولی ته‌وای له پیناو پاراستنی گیانه‌وهران، گیا و رووه‌ک و به‌شک‌کانی تری ژینگه له ده‌س‌تیوه‌ردان و زیان‌ینگه‌یاندنی مروفه ۱ دیپ اکولوژی

deep-dish adjective

(نافه‌رمی) ته‌وای، ره‌بَق، یه‌کچار، *deep-dish conservatism*: thoroughgoing ۱ کامل، فوق‌العاده

deep-dyed adjective

(نافه‌رمی) ته‌وای، ره‌بَق، thoroughgoing، complete ۱ کامل

deep freeze = freezer**deep-frozen adjective**

به‌ستو، به‌سه‌هؤل‌بوو، جه‌د‌دراو، جه‌د‌ب‌به‌دراو ۱ یخ‌زده

deep-laid adjective

1 نه‌ینتی، نه‌ه‌ینتی، له‌بنه‌وه، په‌نامه‌کی 2 به‌سه‌رنجه‌وه، ورد (یلان‌پژکراو) ۱ مخفیانه، محرمانه 2 دقیق

deeply /di:plɪ/ adverb

به‌توند، توند، قوول، به‌شیوه‌یه‌کی قوول، له (ناخ‌یان قوولایی) دل‌ه‌وه: *deeply rooted* ۱ به‌شدت، به‌طور عمیق، از نه‌دل *customs/ideas*

deep-rooted adjective, also deeply rooted

داکو‌تراو، بنج‌به‌ست، ره‌گ‌داکو‌تاو، ریشه‌دار، ناخ‌گیر، له‌میزینه، دیرین، ریشه‌داکو‌تاو، زله‌وه‌ده‌دا و ده‌بیشه‌ه‌وی راگو‌بستنی جه‌ندین نه‌خوشی [توخم *Chrysops*] ۱ مگس‌گوزن

deep-rootedness noun

داکو‌تراوی، بنج‌به‌ستوویی، ره‌گ‌داکو‌تاوی، ریشه‌داری، ریشه‌داکو‌تاویی ۱ ریشه‌داری

deeps noun, pl.

قوولایی عهرز ۱ ژرفای زمین

deep-sea adjective

له‌به‌ش‌یان شوینه قووله‌کانی ده‌ریا، له‌نیرینه‌یان قوولایی‌یه‌کانی ده‌ریا، به‌دوور له‌که‌نار: *a deep-sea diver* ۱ در‌قسمت‌های عمیق دریا

deep-seated adjective

داکو‌تراو، بنج‌به‌ست، ره‌گ‌داکو‌تاو، نه‌گور ۱

عمیق، ریشه‌دار

deep-set adjective

1 (چاو) به‌قوولاچوو، داکه‌وتوو 2 داکو‌تراو، پنج‌به‌ست، ره‌گ‌داکو‌تاو، ریشه‌دار ۱ (چشم) کود 2 ریشه‌دار

the Deep South noun

ه‌هریم‌یان نه‌یاله‌ته باشووری‌یه‌کانی نه‌مریکا (بیرتین له‌آلاباما Alabama، جورجیا Georgia، لوئیزیانا Louisiana، میسیسیپی Mississippi، کارولینای باشووری North Carolina و کارولینای باشووری South Carolina) ۱ ایالات جنوبی امریکا

deep space noun, also outer space

قوولایی (یه‌کانی) بوشایی ناسمان یان هم‌وا ۱ اعماق فضا

deep structure noun

(ریزماني ترانسفورمه‌یشنال) بن‌پیکهات(به)، ژیرنیات، دیپ‌ستراکچر (پتوه‌ندی لوژیکی بنه‌ره‌نی یان ژیره‌وه‌ی توخمه‌کانی ده‌سته‌وشه phrase یان رسته‌یی، پروانه surface structure) ۱ ژرف‌ساخت

deep vein thrombosis noun, abbreviation DVT

دی‌فی‌تی (جوری نه‌خوشی سه‌خته که خوین ده‌مه‌یی) ۱ دی‌وی‌تی

deep-water zone noun

ناوچه‌ی قوولایی‌ئاو یان ده‌ریا، قوولایی‌یه‌کانی ئاو یان ده‌ریا ۱ منطقی ژرف آب یا دریا

deer /diə(r), US dɪr/ noun, pl. same or deers

(گیانه‌وه‌رناسی) گاکتوی، ناسک، ناسفور، گاکتوی‌یه‌کان [خیزان Cervidae: زور جورن] stag, red deer female, doe ناسکه‌من ۱ گوزن، گوزن‌ها

deerfly noun, pl. deerflies, also deer fly

مینشه‌ناسکانه، مینشه‌گاکتوی 1 (خوین‌مژ و مشه‌خوری ناسک [Lipoptena cervi]) 2 جوری موز یان مشه‌که‌رانه horsefly که به‌گوان‌دارانی زله‌وه‌ده‌دا و ده‌بیشه‌ه‌وی راگو‌بستنی جه‌ندین نه‌خوشی [توخم *Chrysops*] ۱ مگس‌گوزن

deergrass noun

گیاناسک؟، جورئ sedge ی چکوله‌پتوه‌ندی به‌گیای cotton موه‌ه‌یه *Trichophorum cespitosum* (یان *Scirpus cespitosus*) ۱ نوعی گیاه

deerhound /diə(r)haund/ noun

سه‌گی‌راو، تانجی ۱ سگ‌شکاری

deerlet noun

گاکتوی چکوله، ناسکی بچوک ۱ گوزن‌کوچک

deer mouse noun

(گیانه‌وه‌رناسی) جوری مشکی شه‌وگه، له

نهمریکای بساکووری و ناوهندی ده پینرئ،
مشکه ناسک [Peromyscus maniculatus] و
جوره پیوهندی داره کان] ○ نوعی موش

deerskin noun

کهولی ناسک، چهرمی گاکتوی، پستهی ناسک
○ پوست گوزن

deerstalker /'di:stɔ:kə(r), US 'di:rs-/
noun

1 کلای گوی دار، سه رگویی دار، کلای
گوی داپوش 2 راوچی ناسک ○ 1 کلاه گویی
2 شکارچی گوزن

deerstalking noun

راوی ناسک، راهه گاکتوی ○ شکار گوزن
deer tick noun, also black-legged tick

گه نه (ی) گاکتوی یان نافور، گه نه لاق ره شه: هی
روژه لاتئی ولاته به ک گرتووه کانی نهمریکا و
که نه دا که به کتر یابین راهه گویزی که ده پسته هوی
نخوشی Lyme syn. I. [dammini] نوعی که

de-escalation noun

که م کردنه وه (ی گریزی)، داشکندن (را دهی
توندی شه و هتد: (de-escalatory adj)
بحران زدایی

defacement /di'feɪsmənt/ noun

تیکدان، شیواندن، شیرزه کردن، سرینه وه،
کوزاندنسه وه، رووشاندن، چه واشه کردن،
نابرو ویردن، ناحه ز کردن ○ مخدوش سازی

de facto /dei 'fæktəʊ, US -toʊ/
adjective, adverb

The general took de facto adj دی فاکتو:
a de facto one- party system ○ control of the country
He adv party system له راستی دا، به کرده وه:
○ continued to rule the country de facto
adj بالفعل عمل

defalcation /di:fæl'keɪʃən, US
,di:fɔ:l'keɪʃən/ noun

دهس پیسی، لی دزی، هه لگرتن، لاخستن
○ اختلاس (defalcator n)

defamation /di'fə'meɪʃən/ noun

1 (صاف) بوختان، قه بوه له بستن، تومست،
هه له بسته، ناوونستور، قه 2 نابرو ویردن،
نه تک، سووک کردن، ناووزاندن، خرابه وتن:
The company sued for defamation ○ 1

افترا، تهمت 2 آبرو ویزی، رسوایی

defamatory /di'fæmətri, US -tɔ:ri/
adjective

سووکویی کدر، نابرو ویره، سووکانه، ناووزین،
روو رهش کدر: The article was highly
defamatory ○ موهن، بدنام کننده

default /di'fɔ:lt, US 'di:-/ noun

1 (دادگا، پتشر کن و هتد) نه چوونه وه، نه بوون،

ناماده نه بوون 2 (قه رز) نه دانه وه، پنه دانه وه 3
که مته رخه می، جیهه جی نه کردن، درخی 4
نه بوون 5 (کامپوتر) پیش هه لیوارده، دیفولت
○ 1 عدم حضور 2 عدم پرداخت، نکول 3 عدم
ایفا 4 فقدان 5 (کامپوتر) پیش فرض

defaulter noun

1 (دادگا) لایه نی نه هاتوو یان ناماده نه بوو 2
(پتشر کن) نه یاری نه هاتوو یان ناماده نه بوو 3
قه رز نه دهره وه، نه دهره وه 4 که مته رخه می، خه تابار،
گوناهار 5 سه ریازی خه تابار یان گوناهار ○
1 طرف غایب 2 حریف غایب 3 نکول کننده 4
قصور کننده 5 سرباز خاطی

defiance /di'fi:z(ə)ns/ noun

هه لو ه شانده نه وه، به تال کردنه وه، پووج کردنه وه
○ الغا، ابطال

defeasibility /di'fi:zi'biliti/ noun

له هه لو ه شانده هاتوویی ○ الغا پذیری

defeasible /di'fi:zib(ə)l/ adjective

له هه لو ه شانده هاتوو، هه لده وه شسته وه، پووج
ده کریته وه ○ الغا پذیری

defeat /di'fi:t/ noun

تن شکان، شکان، شکست، تروقه، تیک شکان،
به زین، بو، دانان، دوزاندن: The party faces
defeat in the election ○ شکست، باخت

defeated adjective

تن شکاو، شکست خوار دوو، به زیو، بو،
دوراندوو، داناو ○ شکست خورده، بازنده

defeatism /di'fi:tizəm/ noun

دان پیانسان به تیکشکانا، ناهومیدی، دل ساری،
دل ناخوشی، رهش بینی ○ اعتراف به شکست،
یاس، ناامیدی، بدبینی

defeatist /di'fi:tist/ noun, adjective

n مرؤی ناهومید، دل سارد، دل ناخوش، به زوک
a defeatist adj رهش بین، خرابه بین:
attitude/view n ○ آدم مایوس بدبین

defeature noun

تن شکان، شکان، تیک شکان، به زین ○ شکست

defecation /di'fɛk(ə)ʃən, US ,di:-/ noun,

also defaecation
1 پیسای کردن، ریان، دهس به ناوگه یاندن،
دانیشتن، خوخاوین کردنه وه، خوخالی کردن 2
بالاوتن، بارزین ○ 1 تخلیه 2 تصفیه

defect /di'fɛkt, US di'fekt/ noun

که می، گرفت، کیشه، گیر و گرفت، گیر،
که م و کوپی، نانه وای، نابوختی، نابوخته می،
که م و کورتی، عه پ، خهوش، نیراد،
a defect ○ a speech defect: shortcoming
○ a hearing-ect ○ in the glass

defection /di'fɛkʃən/ noun

1 گه رانه وه، هه لگه رانه وه، وازه تیان،
دهس هه لگرتن، چول کردن، به جی هیشتن،

بادانه‌وه 2 په‌یمان شکنی، بی‌بیلنی 3 په‌نا‌به‌رتی
4 راکردن، ه‌ل‌ان، چووننه‌نیو دوژمنه‌وه 5
نه‌بوون، که‌می، که‌م‌وکووپری، نا‌ته‌واوی 1
برگشت، ازت‌اد، ترک، روگردانی 2 نقض عهد 3
پناه‌ندگی 4 فرار 5 فقدان، نارسایی

defective /di'fektiv/ *adjective, noun*

adj نا‌ته‌واو، نادروست، نیو‌ه‌چل، نا‌پوخته،
خراب، عه‌ب‌دار، سه‌فت، خه‌وش‌دار، به‌گرفت،
کینه‌به‌دوا 1 *n* مروقی نا‌ته‌واو یا نا‌پوخته،
که‌میکی وا 3 کاری نا‌ته‌واو 1 *adj* معیوب،
ناقص 1 *n* آدم ناقص 2 فعل ناقص

defectively /di'fektivli/ *adverb*

نا‌ته‌واوانه، به‌شیوه‌یکه عه‌ب‌دار 1 به‌طور
ناقص

defectiveness /di'fektivnəs/ *noun*

نا‌ته‌واوی، نا‌ته‌واو‌بوون، عه‌ب‌دار‌بوون 1 معیوب
بودن

defector *noun*

1 په‌نا‌به‌ر، په‌نا‌خواز 2 ه‌ل‌اتوو 1 پناه‌نده 2
فراری

defence /di'fens/ *noun, adjective, US*
defense

1 *n* به‌رگری، به‌رېستې، به‌ره‌فاني، به‌رگه‌گری،
خسوراکری، لسه‌رخو‌کردنه‌وه، پشټوونی 2
که‌ره‌سه‌ی به‌رگری 3 پاریزه‌ر، نه‌وله‌کار،
به‌ره‌فان‌کار 4 بیانوو، به‌لب، به‌هانه 5 (وهرزش)
به‌رگری، هیلې به‌رگری، یاریزانی هیلې به‌رگری
adj به‌رگری‌یانه 1 *n* دفاع، حمایت 2 وسیله‌ی
دفاع 3 وکیل مدافع 4 عذر 5 دفاع، خط دفاع،
بازی‌کن خط دفاع *adj* دفاعي

defenceless /di'fensləs/ *adjective, US*
defenseless

بیچاره، دس‌بین‌نه‌کراوه، بی‌گونا‌ه‌ب‌بی‌به‌رگری،
بی‌په‌نا، گونا‌خ، بی‌ده‌سه‌لات: *defenceless*
(*defencelessness n*) *children* بی‌دفاع

defence mechanism *noun*, also *defence*
reaction

میکانیزمی به‌رگری، کاردانه‌وه‌ی به‌رگری 1
ساز و کار دفاعي

defendant /di'fendənt/ *adjective*

1 تاوان‌یار‌کراو، گونا‌ه‌یار‌کراو، گومان‌لې‌کراو 2
شکات‌لې‌کراو، باشمار، سکالای‌کراو 1 مهم
2 مدعی‌عليه

defender /di'fendə(r)/ *noun*

1 به‌رگری‌کهر، به‌ر(گه)‌گر 2 پاریزه‌ر،
به‌ره‌فان‌کار 3 لایه‌نگر، دا‌زدار، پشټیوان: *a*
passionate defender 1 دفاع‌کننده 2 مدافع
3 حامی، طرفدار

defenestration *noun*

فریدن یا خسته‌ده‌ره‌وه له په‌نجیره‌وه 1 پرت
کردن از پنجره

defense = US spelling of *defence*

defensibility /di'fensə'biliti/ *noun*

له‌به‌رگری‌ه‌اتوویی، به‌رگری‌لې‌کراوی 1
دفاع‌پذیری

defensible /di'fensəbl/ *adjective*

1 له‌به‌رگری‌ه‌اتوو، ده‌پاریزه‌ری، به‌رگری‌لې‌کراو
2 (تیوری و ه‌تد) له‌پاساو‌ه‌اتوو، پاساو‌ده‌دری،
به‌رگری‌لې‌ده‌کړی 1 دفاع‌پذیر 2 توجیه‌پذیر

defensibly /di'fensəbli/ *adverb*

له‌به‌رگری‌ه‌اتووانه 1 به‌طور دفاع‌پذیر

defensive /di'fensiv/ *adjective, noun*

adj به‌رگری‌یانه، خو‌پاریزه‌رانه، به‌رېستې‌یانه،
پاریزه‌رانه: *defensive fortifications*
n به‌رگری، پاراستن، ه‌دل‌ومهرجې به‌رگری،
بارودوخی به‌رگری، راسان 1 *adj* دفاعي،
تدافعي *n* دفاع، حالت دفاعي

defensively /di'fensivli/ *adverb*

راساوانه، به‌حالتی به‌رگری‌یه‌وه 1 با‌حالت
دفاعي

defensiveness /di'fensivnəs/ *noun*

ه‌دل‌ومهرجې به‌رگری، بارودوخی به‌رگری،
راسان 1 حالت دفاعي

defensor *noun*

پاریزه‌ر، به‌ره‌فان‌کار، ناوکات 1 وکیل مدافع

deference /i'deərəns/ *noun*

ریزلیان، حورم‌ت، ریز، روم‌ت، به‌قه‌کردن،
له‌به‌رجاو‌گرتن، دل‌راگرتن: *The women wore*
veils in deference to the customs of the
دفاع 3 احترام، حرمت، مراعات

deferent /i'deərənt/ *adjective*

ریز‌دانه‌ر، حورم‌ت‌دانه‌ر، له‌به‌رجاو‌گر 1
احترام‌گذار

deferential /i'deərənʃl/ *adjective*

1 به‌ره‌وشت، په‌نده‌ه‌ب 2 ریز‌دانه‌رانه 1
مؤدب 2 حرمت‌گذارانه

deferentially /-ʃəli/ *adverb*

به‌ره‌وشتانه، په‌نده‌ه‌بانه 1 مؤدبانه

deferment *noun*, also *deferral* /di'fɜ:rəl/

به‌دواختن، راگرتن، پاش‌خستن، خسته‌دواوه
1 تعویق، تاخیر

deferrable *adjective*

شیاوې دواختن، دوا‌ده‌خری، پاش‌ده‌خری 1
قابل‌تعویق

deferred *adjective*

پاش‌خراو، به‌دواخراو 1 عقب‌افتاده

deferred shares *noun, pl.*

به‌ش یا شاره دواخراوه‌کان 1 سهام مؤخر

deferescence /di'fɜ:(ə)ns/ *noun*

1 که‌م‌بوونده‌وه یا نېشته‌وه‌ی تا، فینک‌بوونده‌وه
2 که‌م‌بوونده‌وه‌ی کول‌وه‌زړ یا کول‌وخروش 1
فرونشتن تب 2 کاهش جوش و خروش

defiance /dr'faɪəns/ *noun*

1 سهریزی، مل‌بادان، به‌قسه‌نه‌کردن، سهرچه‌وتی، سهریچی، بی‌نهمری، نافهرمانی، یاخی‌گیری: *an act/a gesture of defiance* 2 به‌رنکاری، دژایه‌تی، به‌ره‌لستی، له‌رووداویستان 3 گوی‌پنه‌دان، که‌مته‌رخمی 1 تمرد، نافهرمانی 2 اعتراض، مخالفت، به‌ مبارزه‌طلبی 3 بی‌اعتنایی

defiant /dr'faɪənt/ *adjective*

1 سهریزی، مل‌بادهر، له‌قسه‌ده‌رچوو، بی‌نهمر، سهرچه‌وت، نافهرمان، یاخی: *defiant rebels* 2 *a defiant refusal* به‌گزداچوو، روودار، رووشه، روودارانه 1 متمرد، نافهرمان 2 جور، گستاخ، گستاخانه

defiantly /dr'faɪəntli/ *adverb*

روودارانه، به‌رووشه‌یی 1 گستاخانه

deficiency /dr'fiʃnsi/ *noun, pl. deficiencies*

1 که‌می، ناتمه‌واوی، که‌م‌وکووری، نیوه‌چلی، عه‌یپ، خه‌وش: *a deficiency of Vitamin B* 2 که‌می 1 کمبود، نقص، کاستی 2 کری

deficiency disease *noun*

نه‌خوشی که‌می (یان ناتمه‌واوی) قیتامین 1 بیماری کمبود ویتامین

deficient /dr'fiʃnt/ *adjective*

که‌م، به‌ش‌نه‌کردوو، ناتمه‌واو، نیوه‌چل، defective: *a diet that is deficient in vitamin A* *deficient in judgment* *deficient strength* *Deaf people are sometimes treated as if deficiently* being mentally deficient

(*deficiently*) *adv* /dr'fiʃntli/ 1 ناکافی، کم، نارسا، ناقص

deficit /dr'fisiʃt/ *noun*

1 که‌می، ناتمه‌واوی، کورت‌هینان، به‌ش‌نه‌کردویی: *a budget/trade deficit* 2 *a budget/trade deficit* که‌می، کیماسی 1 کری، کمبود 2 نقصان

deficit spending *noun*

که‌می دراونامه یان بودجه 1 کسر بودجه

defied = past of defy

defier *noun*

به‌ریه‌ره‌ده‌ره‌وه، به‌ره‌لست (ی‌کردوو)، به‌ریه‌ره‌کاتی‌کردوو، له‌رووداویستاو: *a defier of convention* 1 مخالفت‌کننده، مبارزه‌طلب

defilade /dr'fai'leɪd/ *noun*

(میلیناری) پته‌وکاری یا پریزه‌رانه یان به‌رگری‌یانه 1 استحکامات تدافعی

defile /dr'fai/, US 'di:fai/ *noun*

1 گه‌روو، تهنگ، تهنگه‌لان، باریکه‌لان، دهره‌بند، دهره‌تنگ 2 ریگا یان دهره‌بندی ریزره‌وه، ریزه‌ری (سهریاز) 1 تنگه، گردنه 2 راه ستون‌رو

defilement *noun*

1 گلاو‌کردن، پیس‌کردن 2 پیسی، گلاوی،

ناباکی، ناخاوتی 1 نجس‌سازی 2 آلودگی

definable /dr'faməbl/ *adjective*

له‌پیتاسه‌هاتوو، ده‌ناسختی، (به‌وردی) لیک‌ده‌درپته‌وه 1 تعریف‌پذیر

defined *adjective*

دیوار، له‌به‌رچاو، خوبا، ناشکرا، روون 1 مشخص، واضح

definite /dr'fɛmɪt/ *adjective*

1 ناشکرا، دیار، به‌رچاو، دیاری‌کراو 2 مسؤگر، یه‌کلایی‌یه‌وه‌وو، بی‌نمه‌لاونه‌ولا، بی‌چندوچون، سوور، گومان‌ل‌نه‌کراو، بی‌نمه‌لاونه‌ولا، دلنیا، demanded *a* decided, unquestionable answer 1 (definiteness *n*) definite answer

مشخص، معین 2 قطعی، مسلم، مطمئن

definite article *noun*

(ریزمان) نامرازی ناساندن یان دهرخهر (وه‌کوو) وشه‌ی the له‌ئینگلیسی‌دا، «ال» له‌عه‌ره‌یی و «که‌که» له‌کوردی‌دا 1 حرف‌معرفة

definitely /dr'fɛmɪtli/ *adverb*

به‌شینه‌یه‌کی مسؤگر، بی‌نمه‌لاونه‌ولا، بی‌گومان، حه‌تمه‌ن، به‌دلنیا‌یی‌یه‌وه، (له‌وه‌لام‌دانه‌وه) به‌لن، بی‌نمه‌لاونه‌ولا، نه‌ی‌چون: *I definitely*

remember sending the letter به‌طور

قطعی، مسلماً، البته

definition /dr'fɛniʃn/ *noun*

1 پیتاسه، ناساندن، پین‌ناسین، لیک‌دانه‌وه‌ی (به‌وردی)، پاس‌کردن 2 دیاری‌کردن، ده‌س‌نیشان‌کردن، سنووردانان 3 ناشکرای، دیاربوون 4 (ده‌نگ، رووتاکي و هند) روونی، شقی، زوال‌لی، سافی 1 تعریف، وصف، شرح 2 تعیین 3 صراحت 4 وضوح

definitive /dr'fɛnɪtɪv/ *adjective, noun*

adj 1 یه‌کلایی‌یه‌وه‌وو، مسؤگر، به‌راوه، گومان‌ل‌نه‌کراو، بی‌نمه‌لاونه‌ولا، کوتایی‌پن‌هاتوو، بی‌چندوچون: *a definitive*

agreement/answer 2 (سوول) گشتی، ناتاییه‌تی *n* پوولی (پوست) ناتاییه‌تی یان گشتی

adj 1 قطعی، مسلم 2 عمومی، همگانی *n* تمیز پت همگانی

definitively /dr'fɛnɪtɪvli/ *adverb*

به‌شینه‌یه‌کی مسؤگر، بی‌نمه‌لاونه‌ولا، بی‌گومان، بی‌شک 1 به‌طور قطعی

deflagration /dr'fɛlə'greɪʃn/ *noun*

سووتان، شورگرتن، ناگرتی‌یه‌ربوون، شه‌وه‌تین احتراق 1

deflated *adjective*

دلسارد، به‌خوداشکاو، تریقه‌وه‌وو، خه‌جالت‌بار، خه‌جالت‌مه‌وو، فشه‌وه‌وو 1 سرخورده

deflation /dr'fɛleɪʃn/ *noun*

1 فش، فش‌کردنه‌وه، فس‌بوونه‌وه، پووچاندنه‌وه، فسان، بابه‌تال‌کردن، بار(ل‌ی‌ده‌رکردن، باگیری،

خالی کردنی با 2 (تابووری) چوونه یک یان
گرژبوونی دراوی (که مپوونه وهی بری پاره ی
تابووری ولانی، به شینوهین که نرخه کان
بینه خوارین یان به رز نه بنه وه) 3 (زهوی ناسی)
لاهرانی پارچولکه کانی به رد، لم و هند به وهی
باوه، بامال 1 تخلیه ی باد 2 کاهش
ضرب آهنگ اقتصاد 3 دفلاسیون

deflationary /di:'fleɪʃənəri, US -neri/ *adjective*

مایه ی چوونه یک یان گرژبوونی دراوی، دژی
ههلاوسان: **deflationary policies** موجب
کاهش ضرب آهنگ اقتصاد

deflationary policy *noun*
سیاست یان رامیاری دژی ههلاوسان
سیاست انقباضی

deflection /dr'flekʃn/ *noun*, also *deflexion*
1 لادان، کلاسیون، کلاپی، لاری، خواری: *the*
the -tion of the missile 2 *angle of deflection*
away from its target (رووناکی) شکانه وه

1 انحراف، کجی 2 (نور) شکست، انکسار
deflective /dr'flekʃtɪv/ *adjective*

لار کهره وه، خوار کهره وه) 1 کج کننده
deflected *adjective*

بۆ خوارین یان پشته وه جه ماوه ته وه،
خوار وهه شکین، پشته وهه شکین 1 خمیده به
سوی پایین یا پشت

deflorate *adjective*
بن پړاو، بن پړاو 1 بکارت از دست داده

defloration /di:'flɔ:'reɪʃ(ə)n/ *noun*
بن پړان، کجینی نه مان، بن پړان 1 ازالی بکارت

defogger *noun*
تم پرهوین 1 مه زدا

defoliant /di:'fəʊliənt, US -fou-/ *noun*
مه تر یال یان ماده ی گهلاوهرین (له شهردا) 1

ماده ی برگزدا
defoliation /di:'fəʊli'eɪʃn, US -fou-/ *noun*

گهلائی کردنه وه، پنه وهه شینی گهلا 1 برگزدایی

defoliation /di:'fəʊli'eɪʃn, US -fou-/ *noun*

گهلائی کهره وه، گهلاوهرین، گهلاسه ره وه،
گهلا پنه وهه هیل 1 برگزدا

deforestation /di:'fɔ:'steɪʃn, US -fɔ:'r-,
-fə:'r-/ *noun*

نهه شینی دارستان، له نیو بردن یان تیابر دنی
دارستان، تهخت کردنی دارستان، برین و
سووتاندنی دارستان 1 تخریب جنگل، جنگل زدایی

deformation /di:'fɔ:'meɪʃn, US -fɔ:'r-m-/ *noun*

1 لادان، لاری، ناریکی، خواری، گهراوی، گپری
2 شینواندن، تیکدان، گوپین، ناریک کردن 3

گورانی شینوه یان روالهت 4 نوقسانی، سهقه تی
1 انحراف، کجی 2 تحریف 3 تغییر شکل 4

نقص عضو
deformed /di:'fɔ:md, US -'fɔ:rm/ *adjective*

لار، خوار، گپری، شینوا، ناحمز، تیکچوو، ناریک،
گوروا، نوقسان، سهقهت، عه پیدار 1 از
شکل افتاده، معیوب

deformity /dr'fɔ:məti, US -'fɔ:rm-/ *noun*,
pl. deformities

تیکچوویی، گوروا، ناحه زی، نوقسانی،
سهقه تی، لادان، لاری، ناریکی، خواری، گپری
1 از شکل افتادگی، نقص، انحراف، کجی

DEFRA /'defrə/ *abbreviation* Department
for Environment, Food and Rural Affairs

(له بریتانیا) دپرفری، دپفرا (= دیپارتمان زینگه،
خوراک و کاروباری لادی) 1 دفرا

defragmentation *noun*

(کامپیوتر) نهه شینی پرش و بیلای،
په پشی ره وینی، که م کردنه وهی په پشی 1
دفراگمنتاسیون

defrauder *noun*
له خسته بهر، فریوده ر، له چنگ دهره هینر (پاره)
1 فریب دهنده

defrayable *adjective*

شیایوی دان، له پیدان هاتوو، دهیدریتی، بقی دهره
1 قابل پرداخت

defrayal /dr'freɪəl/ *noun*, also *defrayment*
/di'freɪmənt/

دان، پیدان 1 پرداخت

defroster *noun*
سههول کهره وه، تم پرهوین، شووشه گهرم داهین
(هی ماشین) 1 گرم کن شیشه

deft /deft/ *adjective*

شاره زار، وهستا، لیزان، دهس ره نگیین: *deft*
hands/fingers/footwork 1 *deftly* /deftli/ *adverb*

شاره زایانه، وهستایانه: 1 ماهر، زبردست،
ورزیده

deftness /deftnəs/ *noun*

شاره زایی، وهستایی، لیزانی، دهس ره نگیینی
1 مهارت، زبردستی

defunct /dr'fʌŋkt/ *adjective*

1 خوالی خوش بو، مردو 2 کون، له کار کووتوو،
ناکار یگهر، بی پره، له باوک کووتوو: *a largely*

defunct railway network 3 *defunct*
رووله تیچوون 1 مرحوم، متوفی 2 قدیمی 3
رو به زوال

deg *abbreviation* degree

dégagé /deɪ'ga:ʒeɪ, US -'ga:ʒeɪ/ *adjective*
بن خهم، که مته ر خهم، بی دهر بهست، ناده بهست،
نازاد، unconcerned nonchalant 1 بی توجه.

degausser noun

بی‌مانع
مه‌گناتیس‌لی‌لا‌بر یا پهرین (هی نه‌ویسترو یان زیاد) ۱ مغناطیس‌زدا

degeneracy /di'dʒenərəsi/ noun, pl. degeneracies

1 خراب‌بوون، شیرزه‌بوون، داوه‌شان، دافه‌وتان، فاق‌دان، دارزان، له‌نیوجوون، لیک‌بوونه‌وه، لیک‌هه‌لوه‌شان 2 لادانی سیکسی، بی‌سروبه‌ری، sexual perversion 2 نشوستی، داخزان، لیزبوونه‌وه، داشکان، داجوون، لی‌که‌وتن، دابه‌زین، ناکارترمی: *The movie is full of scenes of*

crime and degeneracy ۱ تباهی، فساد 2 انحراف جنسی 3 انحطاط، انحطاط اخلاقی

degenerate /di'dʒenərət, US di'dʒenerət/ adjective, noun

1 *adj* خراب، شیرزه، داوه‌شواو، دافه‌وتاو، دارزاو، لیکه‌وه‌بوو، لیک‌هه‌لوه‌شواو 2 رووله داشکان، رووله خراب‌بوون، رووله داجوون *n* مرؤی خراب، پیس ۱ *adj* منطح، فاسد 2 رو به انحطاط *n* آدم فاسد

degeneration /di'dʒenə'reiʃn/ noun

1 خراب‌بوون، داوه‌شان، دافه‌وتان، دارزان، دافه‌تران، لیک‌بوونه‌وه، لیک‌هه‌لوه‌شان: *Intensive farming in the area has caused severe degeneration of the land* 2 داخزان، داشکان، نشوستی، سووکی، داجوون، لی‌که‌وتن، دابه‌زین، ناکارترمی، بیرترمی، پیرداوشاوی: *social/moral degeneration* ۱ فساد، تباهی 2 انحطاط، انحطاط فکری یا اخلاقی

degenerative /di'dʒenərətɪv/ adjective

رووله خراب‌تر، لی‌پیس ترکردوو و خیم‌ترشونده

deglutition /di:glu:'tʃ(ə)n/ noun

(تکنیکی) قوت‌دان، هه‌للووشین، ناوقه‌کردن، هه‌لمه‌قوت (کردن)، خسته‌گروو (*deglutitive*) *adj* بلع

degradation /degra'deɪʃn/ noun

1 سووکایه‌تی، سووکی، نرمی، جروکی، دابه‌زین، داکه‌وتن، لی‌که‌وتن، داشکان 2 لیک‌هه‌لوه‌شان، لیک‌بوونه‌وه 3 خراب‌بوون، داوه‌شان، دافه‌وتان، دارزان، داخزان، داشکان، داجوون 4 (زه‌وی‌ناسی) داخوران ۱ تحقیر، خورای، تزل 2 تجزیه 3 تباهی، فساد، انحطاط 4 فروسای

degraded adjective

خراب، داوه‌شواو، دارزاو، دافه‌وتاو ۱ منطح، فاسد

degrading /di'greɪdɪŋ/ adjective

سووک، سووکانه، سووکی‌بی‌کەر، نابروبه‌ره: *Many people agree that pornography is degrading to women*

degree /di'ɡri:/ noun

1 پله (به‌نیشانه‌ی °) 2 ریزه، راده، دانگ، نه‌ندازه، نافه‌ند، ناست، دوخ، پهرسه 3 پله‌ویایه، پایه، پوست 4 (کژن) بایه‌خ یان ینگه‌ی کومه‌لایه‌تی 5 پروانسه (ی زانکسوی) 6 (موسیق)، پله 7 (ریزمان) پله ۱ درجه 2 میزان، حد، مقدار 3 رتبه 4 جایگاه اجتماعی 5 مدرک 6 و 7 درجه

degree of dissociation noun

پله یا راده‌ی لیک‌هه‌لوه‌شان ۱ درجه‌ی تفکیک

degree of freedom noun

(تکنیکی) پله یا راده‌ی نازادی ۱ درجه‌ی آزادی

degression /di'ɡresjən/ noun

که‌بوونه‌وی راده‌ی باج ۱ کاهش میزان مالیات

degressive /di'ɡresɪv/ adjective

که‌بوونه‌ویی (له راده‌ی باج‌دا) ۱ کاهش

degu /'deɪɡu:/ noun

جؤری کرتنه‌ری مشک‌ناسای شه‌مریکای باشووری، نووک‌ه‌موریشمی دریز [نوخم *Octodon*] دیگو

degustation /,di:gas'teɪʃən/ noun

چیشتن، مه‌زه‌کردن ۱ مزه‌گیری

de haut en bas /də'əʊt ɒ̃ 'ba:, French də'ot ɑ̃ 'ba/ noun

له سه‌ری خواره‌وه ۱ از بالا تا پایین

dehiscence noun

پشکوون، کرانه‌وه، گول‌کردن، دهم‌کردنه‌وه، زار‌کردنه‌وه، سه‌ره‌نیانه‌دهر، دهمه‌تره‌ک‌بوون، تره‌کین، داقلیشان، داتلیشان، قه‌له‌ش‌بردن، لت‌بوون: *pollen freed by dehiscence of the anther* ۱ شکفتگی، ترکیدگی

dehiscent adjective

پشکو‌توو، کراوه، گول‌کردوو، دهم‌وه‌کردوو، تره‌کی، داقلیشواو، داتلیشواو، قه‌له‌ش‌بردوو، لت‌بوو ۱ شکفته، ترکیده

dehortation /,di:hə:'teɪʃən/ noun

نه‌هیشتن، به‌رگرتن، ری‌لی‌گرتن، پینشگیری ۱ منع، بازداشت

dehortative /di:hə:tətɪv/ adjective

ریگر، به‌رگر، پینشگیر، گتیره‌وه، به‌شیمان‌کهره‌وه ۱ بازدارنده

dehumanization /,di:hju:mənə'zeɪʃən, US -nə'z-/ noun

له‌مرو‌فایه‌تی‌خستن، له‌بی‌اوه‌تی‌خستن ۱ انسانیت‌زدایی

dehumanized adjective

نامرو‌فانه، میک‌نایکی، ده‌زگایی، کلیشه‌یی، ماشین ۱ غیرانسانی، مکانیکی

dehumanizing adjective

له‌مرو‌فایه‌تی‌خدر، له‌بی‌اوه‌تی‌خدر ۱ انسانیت‌زدا

dehumidification noun

شی‌بری، شی‌لی‌ل‌بردن، وشک‌کردنه‌وه (هه‌وا یان

گان) ○ رطوبت‌زدایی

dehumidifier *noun*

شش‌بر، شش‌لی‌لایه‌ر، وشک‌کهره‌وه ○ رطوبت‌زدا
dehydrated /di:haɪ'dreɪtɪd/ *adjective*

1 (خوراک و هتد) وشک‌ه‌وه‌کراو، وشک‌کترآو
(له‌ش) ناو‌لی‌چنراو 3 (کیمیا) وشک‌ه‌وه‌کراو،
ناو‌لی‌چنراو، ناو‌لی‌ده‌ره‌تیرآو 1 ○ خشک‌انده 2
آب از دست‌داده 3 (شیمی) آب‌زدایی‌شده

dehydration /di:haɪ'dreɪʃn/ *noun*

1 وشک‌کردنه‌وه، ناو‌لی‌گرتن، ناو‌ده‌ره‌تیران،
ناو‌لی‌چنین، ناو‌لی‌لایردن 3 (له‌ش) ناو‌لی‌چنران
○ 1 آب‌زدایی از دست رفتن آب بدن

dehydrator *noun*

وشک‌کهره‌وه، ناو‌لی‌چن، ناو‌چن ○ آب‌زدا

dehydrochlorination *noun*

(زینده‌کیمیا) ره‌وتی لایردنی هایدروژین و
کلورین بیان کلورایدی هایدروژین له‌(سەر)
ناو‌ته‌یی ○ دی‌هیدروکلوریناسیون

dehydrocholesterol

/di:haɪ'drə(ʊ)kə'lestərol/ *noun*

(زینده‌کیمیا) ناو‌ته‌ییکی نو پست که له لایه‌ن
رووناکی ژوورینه‌وشه‌وه ده‌یتنه
cholecalciferol (vitamin D₃) ○ دی‌هیدروکلسترول

dehydrogenase /di:haɪ'drɒdʒəneɪz/ *noun*

(زینده‌کیمیا) دی‌هایدروژیناز: ه‌و‌ته‌یی
که ده‌یتنه‌ه‌وی لاجوونی گ‌ه‌ردیله‌ک‌انی
توکسیژین له‌(سەر) گ‌ه‌ردی molecule
ه‌و‌ته‌یی که ده‌یتنه‌ه‌وی تاودانی راگویتن یان
لاجوونی توکسیژین له‌ته‌نیک‌ه‌وه بو ته‌نیک‌ی تر
○ دی‌هیدروژناز

dehydrogenation *noun*

توکسیژین‌لی‌لایردن (گ‌ه‌ردیله‌ه‌وی یان گ‌ه‌ردیله‌ک‌انی)
لایردنی توکسیژین له‌ ناو‌ته‌ییکی کیمیا‌یی‌ه‌وه
○ اکسیژن‌زدایی

de-icer /di: 'aɪsə(r)/ *noun*

سه‌ه‌ول‌لایه‌ر (ب.ت. له‌ فرو‌که‌یین) ○ یخ‌زدا

decide /'di:saɪd, US 'di:zi-/ *noun*

1 خوداکوز 2 خوداکوزی، خودافه‌وتینی ○ 1
خداکش 2 خداکشی

deictic /'deɪktɪk, US 'daɪktɪk/ *noun, adjective*

(زمانه‌وانی) *n* ناوی نامازه، ناوی نیشانه
نامازه‌یی، نیشانه‌یی (وه) *next week here*
adj اشاره *adj* اشاره *me, you* *n* اسم اشاره

deification /,denfi'keɪʃn, US ,di:fi'keɪʃn
noun

به‌خودادانان، به‌خوداکردن: *the deification of*
○ خدا‌نگاری، تالیه

deiform /'do:fo:ɪm/ *adjective*

خودایانه، خوداتاسا، شینه‌وه‌خودا ○ خداگونه،
خداوار

deindustrialization *noun*

که‌م‌بوونه‌وه‌ی چالاکی پیشه‌سازی ناو‌چه‌یا
ناو‌ووری ○ صنعت‌زدایی

deinonychus /daɪ'nonɪkəs/ *noun*

چنگ‌ناحه‌زه؟، دایناسوریکی
dromacosaurid نو‌ه‌راستی قوناخی کر‌تاسه، دریزی‌یان تا 3.3
یا 11 م ده‌گ‌ه‌شت یونانی: "terrible"
deimos ○ دینونیکوس

deionization *noun*

ناو‌ن‌لی‌لایردن، ناو‌ن‌گ‌(ج‌ه‌ری) ○ یون‌زدایی

deionizer *noun*

ناو‌ن‌لی‌لایه‌ر، ناو‌ن‌گ‌(ج‌ه‌ری) ○ یون‌زدا

deism /'deɪzəm, US 'di:z-/ *noun*

خودایه‌رستی به‌بن‌ب‌اوه‌ به‌ پیغه‌م‌ه‌ران و
بایه‌ته‌ک‌انی تری‌ت‌یین و هتد، خودایاوه‌پی
سروش‌تی ○ خداگرای عقلانی

deist /'deɪst, US 'di:st/ *noun*

خودایاوه‌ری نه‌قلانی ○ خداگرای عقلانی

deistic *adjective*, also *deistical*

سه‌ریه‌ خودایاوه‌ری نه‌قلانی
○ وابسته‌به‌ خداگرای عقلانی

deity /'deɪti, US 'di:ti/ *noun, pl. deities*

1 خودایی، خواپه‌تی، خودایه‌تی، خودا 2 خنو،
خودا، خوا: *Greek/Roman/Hindu deities*
3 خواژن 4 (Deity) خودا، خوداوه‌ند، کردگار ○
1 الوهیت، ربانیت، خدا 2 اله 3 الهه 4 (Deity)
خداوند

deixis /'deɪksɪs, US 'daɪksɪs/ *noun*

(زمانه‌وانی) جیناویان بریناوه‌ نامازه‌یی‌به‌کان
(به‌ره‌ت: له‌ *deiknunai* یونانی "نیشان‌دان") ○
ضمایر اشاره

déjà vu /,deɪʒa: 'vu:/ *noun*

(فه‌رنسی) به‌ناسیاوژانی (ه‌ه‌ستن که نه‌وه‌ی نیستا
روویداوه، ه‌ه‌ر نه‌و شته‌یه که له‌وه‌یش بووه): *I*
had a strong sense of -jà vu as I entered
the room ○ آشناپنداری

dejecta /di'dʒektə/ *noun*

پیسایی، گوو، ○ excrement, feces مدفوع

dejected /di'dʒektɪd/ *adjective*

1 خه‌مبار، نار‌ه‌حه‌ت، ده‌سته‌وه‌ژنو، کز، مات،
ماته‌مین، دل‌س، کولیل، دل‌تنگ، مه‌لول،
خه‌فه‌تار، لیو‌ه‌بار 2 نا‌ه‌ومید، بی‌ه‌وا، دل‌سارد
○ 1 غم‌زده، افسرده 2 مایوس

dejectedly /di'dʒektɪdli/ *adverb*

خه‌مبارانه، به‌ نار‌ه‌حه‌تی‌یه‌وه، به‌ خه‌م و
به‌زاره‌وه: *He stared dejectedly at his feet*
○ به‌ طور غم‌زده

dejection /di'dʒekʃn/ *noun*

1 خه‌مباری، نار‌ه‌حه‌تی، ده‌سته‌وه‌ژنویی، کزی،
ماته‌مین، ماتنی، دل‌تنگی 2 خه‌فه‌ت، خه‌م،
کوفان، به‌زاره، ماتمه 3 نا‌ه‌ومیدی، بی‌ه‌وایی،

دلساردی 1 افسردگی، غمزدگی 2 اندوه 3 یأس
de jure /dei 'dʒʊəri, US 'dʒʊri/ *adjective, adverb*

adj (لاتین) راست، دروست، قانونی، بهرحق،
 رهوا *adv* بهیمنی قانون: **de jure segregation**
adj قانونی *adv* مطابق قانون

dekaliter = decalitre

dekameter = decametre

dekko /'dekəʊ, US -kou/ *noun*, have a
 dekho at

(تافهرمی) چاو لن کردن له، چاویاخشاندن به:
 Let's have a dekko at your new car
 نگاه انداختن به

Del. abbreviation Delaware

delation /di'leiʃn/ *noun*

1 تاوانبار کردن، گومانبار کردن، گوناها بار کردن
 2 دانه پال 3 پلاوکردنه 1 اتهام 2 اسناد 3 انتشار
delator *noun*

گوناهبار کر، قسه دواخر، بوختان باز 1 اتهام زننده

Delaware /'deləweɪ/ *noun*, pl. same or
 Delawares

1 دیلاواری: نهندامی گهلیکی سووریت،
 جازان دانشتووی دولی رووباری دیلاواری
 نیوجرسی و روژهلاتی پینسلوانیا بوون 2
 هدرکام له دوو زمانی نهماوی نالگونکویایی
 Algonquian 1 دلاواری

Delawarean /'delə'weɪən/ *adjective, noun*

دیلاواریایی *adj* سه ربه دیلاواری *n* دانشتووی
 رهسندی دیلاواری 1 دلاواریایی

delay /di'lei/ *noun*

1 درهنگی، راههستان، (به)جیمان،
 بهدرهنگ کهوتن، دیر کردن، دیر کرد، دواکهوتن،
 پاش کهوتن، خلافتان، دریزه، بهند(بوون)،
 ساوه ساو کردن؟، وهخت له دهس چوون، ماوهی
 درهنگ کردن: **a delay of 30 minutes**
get 1 **started without delay** 2 راویستان 1
 تأخیر، زمان تأخیر 2 معطلی

delayed *adjective*

راگیراو، بهدرهنگ کهوتوو، دیر کردوو،
 دواکهوتوو، گیر 1 با تأخیر

delayed-action *noun*

(بومب) سه عاتی 1 ساعتی

delayed-action bomb *noun*

بومبی سه عاتی 1 بمب ساعتی

dele /'di:li/ *noun*

(بیشانه) لایری، بیرهته، بیرهته، لایه،
 لایج، لایری 1 حذف شود، بردارید

delectable /di'lektəbl/ *adjective*

1 خوش، بهتام، بهلهزهت: **a delectable meal**
 2 (خوازه) جوان، زیکهله، رند، له دل چه قیو 1

1 مطبوع 2 (مجازی) جذاب، خوشگل
delectably /di'lektəbl/ *adverb*

به شیوه یهکی خوش، خوش 1 با لذت

delectation /di:lek'teɪʃn/ *noun*

خوشی، وهشی، لهزهت، شادی، رایواردن،
 لذت، تفریح

delegacy /'delɪgəsi/ *noun*, pl. delegacies

1 نوته رایهتی 2 لیژنه پان دهستهی نوته ران،
 1 **board delegation** **committee**
 نمایندگی 2 هیأت نمایندگان

delegate /'delɪgət/ *noun*

1 نوته ر: **The conference was attended by 2 delegates from 56 countries**
 یان دهستهی 1 نماینده 2 عضو هیاتی

delegation /,deli'geɪʃn/ *noun*

1 نوته رایهتی 2 شانده، نیرده، دهستهی نوته ران
 3 پیسپاردن، راگویتن (دهسلات و...):
delegation of authority/decision-making

1 نمایندگی 2 هیأت نمایندگی 3 واگذاری

deleterious /,delə'tɪəriəs, US -'tɪr-/ *adjective*

خراب، بهزیان، بهزه ر، بهوهی، بهنازار، بهزه ر:
the deleterious effect of stress on health
deleteriously *adv* (به شیوه یهکی خراب)
 مضر

deletion /di'li:ʃn/ *noun*

لایردن، سرینهوه، قر تاندن، پهراندن، شوژردنهوه،
 ده ره اویشتن، کوژاندنهوه، ههشف (اندن): **He made several deletions to the manuscript**
 حذف

deli /'deli/ *pl. delis.* abbreviation
 delicatessen

Delian /'di:liən/ *adjective, noun*

adj سه ربه Delos، دو رگه یی له ده رای نیره (له)
 سه رده مانی کلاسیک بو Apollo پیروز بووه *n*
 خه لکی دیلوس، دیلوسی 1 دلوسی

deliberate /di'libəreɪt/ *adjective*

1 به ثاقهست، ناگادارانه، لهرووی مه بهستهوه،
 بهمه بهست، **planned intentional**
a deliberate act of deliberate decision
The speech was a deliberate attempt to embarrass the government
 هه لهسه نگیتر او، لیکه وه دراو، بی به له (بهل) 3
 له سه ره خو، مه ند، هیدی، هیمن: **She spoke in a slow and deliberate way**
 1 **(deliberateness)** /di'libəreɪtnəs/ *n*

عمدی 2 سنجیده 3 متین
deliberately /di'libəreɪtli/ *adverb*

1 به ثاقهست، (به) دانسته، له رووی زانینهوه،
 ناگادارانه: **She's been -ely ignoring him all day**
 2 به له سه ره خوئی 1 تعداً 2 با متانت

deliberation /dr'libə'reiʃn/ noun

1 قول‌بوونهوه، تىن‌رامان، (لىن)وردبوونهوه، تىن‌فكرين، بيرلى‌کردنهوه، تييينى، هه‌سه‌نگاندن، ليك‌داننهوه، ليك‌كولينه‌وى ورد 2 پرس‌وپا، راپۆر 3 له‌سه‌ردووان، راگۆرپنه‌وه، دان‌وستان 4 له‌سه‌رخوڤى، هينى، مەندى، نه‌هۆنى، نارامى: She signed her name with great (deliberations) 5 (به‌جيمان (ره‌وتى) دان‌وستانه‌كان): The deliberations of the committee are completely (deliberator n) confidential 1 تعين، غور و بررسى 2 مشورت 3 بحث، مذاكره 4 منات 5 (در جمع، جريان) مذاكرات

deliberative /dr'libərətɪv/ adjective

راوپى‌كارى‌يانه: a deliberative assembly iberatively /dr'libərətɪvli/ /dr'libərətɪv/ (deliberativeness n adv مشورتى

delicacy /'delikəsi/ noun, pl. delicacies

1 ناسكى، نه‌رمى، نيانى، نازدارى، جوانى 2 هه‌ستيارى، تيزى 3 وردبوونهوه، خوردبوونهوه، سه‌رنج‌پى‌دان 4 ره‌وشت، نه‌دهب 5 نارامى، مەندى، نيانى، له‌سه‌رخوڤى 6 خوشى، له‌زه‌ت، مه‌زه، شتى خوش، چينشتى خوش 1 ظرافت، لطافت 2 حساسيت 3 دقت 4 نزاکت 5 ملايمت 6 لذت، چيز لذیذ، غذای لذیذ

delicate /'delikət/ adjective

1 ناسک، نەرم، نازدار، نيان، جوان 2 هه‌ستيار، تيز 3 به‌ره‌وشت، به‌نه‌دهب 4 قرب، فرج، تور، زووشكاو 5 ورد، بارىك 6 لاواز، كز، بى‌هين، ناسك 7 (ره‌نگ) كه‌م‌ره‌نگ، روڤن، گه‌ش 8 نيان، نارام، مەند، نەرم، هينى، نه‌هۆن 9 خوش، به‌مه‌زه، به‌له‌زه‌ت 1 ظريف، لطيف 2 حساس، تيز 3 بانزاکت 4 شكننده 5 دقيق 6 ضعيف 7 كه‌م‌رنگ 8 ملايم 9 لذیذ

delicately /'delikətli/ adverb

به‌نه‌رمى، به‌نيانى، به‌شيوه‌يەكى ناسک: -ately -ately balanced flavours

delicatessen /'delikətəsən/ noun

1 ناسكى، نه‌رمى، نيانى، نازدارى، جوانى، بارىكى 2 وردبوونهوه، خوردبوونهوه، سه‌رنج‌پى‌دان 1 لطافت، ظرافت 2 دقت

delicatessen /'delikətəsən/ noun

دووكانى فروشتى خوارده‌مه‌نى چاك، خوارده‌مه‌نى فروشى چاك ڤروشگاه مواد غذایی لوکس

delicious /dr'liʃəs/ adjective

1 به‌تام، به‌له‌زه‌ت، خوش: a delicious 2 alternative to cheese (شوخی) خوش 3 جوان، ژيکه‌له، دل‌رفين، رند، سه‌رنج‌پى‌راکيش، له‌دل‌چه‌قبو 1 مطبوع، لذیذ، لذت‌بخش 2 (شوخی) بامزه 3 زيبا، جذاب

deliciously /dr'liʃəsli/ adverb

به‌شيوه‌يەكى خوش، به‌له‌زه‌تانه ڤ به‌طور مطبوع

deliciousness /dr'liʃəsənəs/ noun

به‌له‌زه‌تى، به‌تامى، خوشى، به‌مه‌زه‌يى خوش‌مزگى، لذت‌بخشى

delict /dr'likt/, US 'di:likt/ noun

(ماف) تاوان، گوناھ ڤ جرم، خلاف

delight /dr'laɪt/ noun

1 شادى، خوشى، گه‌شى، سه‌رخوشى، خوشحالى، دلشادى، دلخوشى، به‌كه‌يفى، كه‌يف‌خوشى: a feeling of sheer/pure delight 2 دل‌خوشكه‌ره، مايه‌ي خوشحالى 1 شادمانى، شەف 2 موجب شادمانى

delighted /dr'laɪtɪd/ adjective

شاد، خوش، سه‌رخوش، گه‌ش، خوشحال، دلشاد، دلخوش، به‌كه‌يف: a delighted smile ڤ خوشحال، بانشاط

delightedly /dr'laɪtɪdli/ adverb

به‌خوشحالى، به‌گه‌شى‌(په‌وه) ڤ با شادى

delightful /dr'laɪtfl/ adjective

1 خوش، به‌له‌زه‌ت 2 شاد، جوان، رند، خوشيک، سه‌رنج‌پى‌راکيش، ژيکه‌له: a delightful child 1 لذت‌بخش، مطبوع 2 قشنگ

delightfully /dr'laɪtflɪ/ adverb

به‌شيوه‌يەكى خوش ڤ به‌طور لذت‌بخش

Delilah noun

(تينجيل) گراوى سامسون Samson (له كتيى دا) ڤ دلبه

delimitation /di:'lɪmɪ'teɪʃn/ noun

سنووردانان، ديارى‌کردنى سنوور، راده‌دانان، به‌سته‌وه، ده‌س‌نيشان‌کردن ڤ تحديد يا تعيين حدود

delineation /di:'lɪmɪ'eɪʃn/ noun

1 ديارى‌کردن، ده‌س‌نيشان‌کردن 2 ناساندن، باس‌کردن، روون‌کردنه‌وه 3 داپرشتن، كيشانه‌وه، هيلكارى 1 تعين 2 تعريف، توصيف 3 ترسيم

delineator noun

كيشه‌روهه، هيلكار ڤ طراح، رسام

delinquency /dr'liŋkwənsi/ noun, pl. delinquencies

1 خراپه‌كارى، خراپه، سوچ: an increase in juvenile delinquency 2 كه‌مه‌ترخه‌مى، كه‌م‌كارى، دريخي 3 نه‌دانسه‌وى قه‌رزى دواكه‌وتو 1 بزه‌كارى، بزه 2 قصور 3 عدم پرداخت بدهى عقب‌افتاده

delinquent /dr'liŋkwənt/ adjective, noun

adj 1 خراپه‌كار، خه‌تابار، خه‌تاكار، سوچبار، گوناھبار 2 (قه‌رز و هتد) به‌دواكه‌وتوو، دره‌نگ‌كردوو، به‌دواخراو n لاوى خراپه‌كار 1 بزه‌كار، خاسطى 2 (بدهى و...) معوقه n نوجوان بزه‌كار

deliquescence /deli'kwesns/ *noun*

1 (کیمیا) شبنم، شبنم‌زدگی، شبنم‌زدگی (ن) 2 توانه‌وه، شله‌وه‌بوون، شله‌بوون‌وه، تلیسانه‌وه 3 نم‌گیری، نم‌پذیری 2 گذاش

deliquescent /deli'kwesnt/ *adjective*

1 (کیمیا) شبنم‌زدگی، شبنم‌زدگی، شبنم‌زدگی 2 توانه‌وه، شله‌وه‌بوون، تلیساو 3 خووساو له‌بر شاره‌ق 1 نم‌گیر، نم‌پذیر 2 گذاش 3 خیس عرق

delirious /di'li:riəs, US -'li:riəs/ *adjective*

1 ورنه‌کهر، ورنه‌بیژ، هانه‌ران و پاته‌ران کهر، تووشی ورنه‌هاتوو 2 (خوآزه) شاگه‌شکه، ورووژاو، هه‌ژیو 3 هذیان، دچار هذیان 2 (مجازی) هیجان‌زده

deliriously *adverb*

شاگه‌شکانه، به‌شویه‌کی ورووژاو 3 به‌طور هیجان‌زده

delirium /di'li:riəm, US -'li:riəm/ *noun*

1 ورنه‌کهر، گلته، راوان، لافه، هژاو، قه‌به‌یه‌کادان، هانه‌ران و پاته‌ران: *He mumbled in delirium all night* 2 شیتی 3 شاگه‌شکه‌یی، ورووژاو، هه‌ژان، هه‌لچون 1 هذیان 2 دیوانگی 3 هیجان، شوریدگی

delirium tremens /di'li:riəm 'tri:mənz, US -'li:riəm/ *noun, abbreviation DTs*

ورنه‌ی نه‌لکولی (ورنه و له‌رزین که له‌بر خوآرنه‌وه‌ی نه‌لکولیکی یه‌کجاره‌وه دینه‌پیشی) 3 نوعی آشفتگی روانی

deliverable /di'livərəbl/ *adjective*

ده‌گه‌پیشی، پیشی‌ده‌دین، ده‌گا به‌دهستی 3 قابل تحویل

deliverance /di'livərəns/ *noun*

1 رزگاری، به‌ربوون، نازادبوون، نجات‌بوون، ره‌هابوون، ده‌ریازبوون 2 وته‌ی فره‌می 1 3 رهایی، نجات 2 سخن رسمی

deliverer *noun*

1 گه‌پیشی، گه‌پنه‌ر، هینه‌ر، پنده‌ر، به‌دهسته‌وه‌ده‌ر 2 وتارده‌ر، قه‌که‌ر، پیشور 3 رزگارکهر، نجات‌ده‌ر، ره‌هاچی، نازادکهر، به‌رده‌ر 1 رساننده، تحویل‌دهنده 2 سخنران 3 نجات‌بخش

delivery /di'livəri/ *noun, pl. deliveries*

1 گه‌پاشدن، هینان، پیدان، دان، دانه‌دهس، به‌دهسته‌وه‌دان، به‌دهسته‌وه‌دانی نامه و بوخجه‌ی بوستی 2 (وتار و...) کردن، وتین، ده‌برین، شتیوه‌ی ده‌برین، راویژ 3 منال‌بوون: *an easy/difficult delivery* 4 رزگاری، نازادی، نجات 5 به‌دهسته‌وه‌دان 6 خستن، هاویشتن، هه‌لدان (ب.ت. تویی کریکت): *a fast delivery* 7 شینوازی هاویشتن 1 تحویل ایراد، طرز بیان 3 وضع حمل 4 نجات 5 تسلیم پرتاب 7 طرز پرتاب

delivery book *noun*

ده‌فتری پیدان (یا به‌دهسته‌وه‌دان) 3 دفتر تحویل **deliveryman** *noun, pl. deliverymen*

کاربه‌دهستی پیدان (یان به‌دهسته‌وه‌دانی شته‌کان) 3 مأمور تحویل

delivery note *noun*

پسوله یا نامه‌ی وه‌رگرتنی که له‌وپهل، ریستی وه‌رگرتنی شته‌کان 3 رسید دریافت کالا

delivery van *noun, also delivery truck*

فانی دانی که له‌وپهل، فانی پیدان یان به‌دهسته‌وه‌دانی شته‌ومه‌ک 3 وانت تحویل

dell /del/ *noun*

(ویژه‌یی) دۆل، شینو، دهره (چکوله و ب.ت. سه‌وزه‌لانی و پرد) 3 دهره

delocalization *noun*

لاردن له‌ شونیککی تایه‌تی 3 دلوکالیزاسیون

Delphic /'delfik/ *adjective, also Delphian* /-fiən/

1 به‌ریه‌یه‌ریگی دلفی Delphi (له یونان) 2 (زورتر delphic) تیگه‌بشتن‌سه‌خت، گران، رازاوی، پرنه‌تی، سه‌رنده‌رله‌نه‌کرو، فره‌مانا 3 وابسته به دلفی 2 مرموز

delphinium /del'fi:niəm/ *noun, pl. delphiniums*

(رووه‌ک‌ناسایی) گوله‌ناله‌وز [نوخ] [Delphinium] زبان در قفا

Delphinus *noun, from Greek delphin-, delphis*

1 دلفینوس: کونه‌ستیره‌ی باکووری هه‌لکه‌وتوو له‌ روزاوی Pegasus 2 (دولفین) 3 ده‌ستین له‌ گوان‌دارانی ده‌ریایی 3 دلفینوس

delta /'delta/ *noun*

1 دلتا، به‌کاو، سین سووچکه (چواره‌مین پیتی نه‌لفونی یونانی δ , Δ) 2 (روبار) سین سووچکه 3 (Delta) وشه‌کودی پیوه‌ندی یه‌ رادیویی به‌کان بو پیتی d یان $\Delta = 4 D$ 1 دلتا 2 (رووخانه) دلتا 3 دلتا

deltaic *adjective*

سین سووچکه‌یی، دلتایی، سه‌ریه‌ دلتا، یه‌کاونا‌سا 3 وابسته به دلتا

delta rays *noun, pl.*

تیشک سین سووچکه یا دلتاگان 3 اشعه‌های دلتا

delta-v = acceleration

delta wave *noun, also delta or delta rhythm* شه‌بۆلی دلتا 3 موج دلتا

delta wing *noun*

بال‌سین سووچکه‌یی، بالی سین سووچکه‌یی (فره‌که) 3 بال دلتایی

delta wing aircraft *noun*

فره‌که‌ی بال‌سین سووچکه‌یی 3 هواپیمای بال‌مثنی

delta-winged *adjective*

بال‌سین سووچکه‌یی 3 بال‌مثنی

deltiologist /deltu'blɒdʒɪst/ *noun*

کدستی که کارتی پوستانل بو سهرقالی کؤده کاتوه ○ دلتیولوژیست

deltiology *noun*

کؤکردنه‌وی کارتی پوستانل، ته‌تله‌وه‌جنی؟ ○ دلتیولوژی

deltoid /'deltɔɪd/ *adjective, noun*

adj سنی-سووچکه (ناسا) دپلتاناسا، شئوه‌سی-سووچکه، په‌کاوتاسا: *a deltoid leaf* ماسوولکه‌ی سنی-سووچکه‌ی ○ *adj* دلتامانند ماهیچه‌ی دلتامانند

deluder *noun*

تفره‌ده‌ر، هه‌لخه‌تینەر، به‌هله‌دایەر ○ اغفال‌گر
deluge /'delju:ɢ/ *noun*
1 (توند) سیلاو، لافاو، لیمشت، له‌هی، بارانی به‌خوهرم، باران و له‌نگیزه، بارانی قورس، شه‌سته‌باران 2 (خوازه) ریزه، لیشاو، لافاو، لوده: *received a deluge of offers* ○ 1 سیل، باران سیل‌آسا 2 (مجازی) رگبار

delusion /dɪ'lu:ʒn/ *noun*

1 خه‌یال، بیروبوچوونی فشه و قوژ، ورینه، خه‌یال‌بردنه‌وه، خه‌یالی خاویان پروبووچ، دلخوشتی له‌خوژایی 2 هه‌ل‌فریواندن، له‌ری‌ده‌رکردن، ری‌په‌هله‌کردن، به‌هله‌دایردن، له‌خشته‌بردن، فریودان (*delusory adj*) ○
1 وهم، توهم، پندار، توهم‌زدگی 2 اغفال

delusional *adjective*

خه‌یالی، پروبووچ، درو، فشه ○ موهم، وهمی
delusions *noun, pl.*

خه‌یال یان خه‌یالاتی پروبووچ ○ اوهام
delusions of grandeur *noun*

خویه‌زل‌زانی خه‌یالی، خویه‌گه‌وره‌زانی خه‌یالی، ورینه‌ی خوین‌زله‌یی، خه‌یالی خویه‌گه‌وره‌زانی هذبان عظمت

delusive /dɪ'lu:sɪv/ *adjective, also delusory*
/dɪ'lu:səri, -zəri/

1 خه‌یالی، درو، ناراسته‌قینه، پروبووچ، بی‌بنجینه: *delusive promises* 2 فریوده‌ر، هه‌ل‌فریوته‌ر، خه‌له‌تینەر، له‌خشته‌به‌ر، ری‌په‌هله‌کەر، له‌ری‌ده‌رکەر (delusiveness)
1 ○ موهم، واهی، بی‌اساس 2 فریبنده

delusively /dɪ'lu:sɪvli/ *adverb*

به‌شیوه‌یه‌کی خه‌یالی، به‌درو ○ به‌طور موهم
de luxe /,dɔ 'lʌks, US 'lʌks/ *adjective*
دولوکس، چاک، هه‌ره‌باش، هه‌ره‌چاک، گرانبایی: *The de de de luxe hotel* :luxury
a de de luxe edition is bound in leather
deuxe edition ○ دولوکس

delver *noun*

لیکۆلەر، پشکینەر ○ بررسی‌کننده
Dem. *abbreviation* 1 Democrat 2 Democratic

1 (له‌ئه‌مریکا) دیموکرات 2 (له‌ئه‌مریکا) دیموکراتیک

demagnetizable *adjective*

بو‌ئه‌وه‌ده‌ی تاییه‌تمه‌ندی مه‌گناتیکی لڼ لایری یان نه‌هیلری، شیاوی لایردن یان نه‌هیشتی تاییه‌تمه‌ندی مه‌گناتیکی ○ قابل مغناطیس‌زدایی

demagnetization *noun*

نه‌هیشتن یان لایردنی تاییه‌تمه‌ندی مه‌گناتیکی (شتی) ○ مغناطیس‌زدایی

demagnetizer *noun*

لایه‌ری تاییه‌تمه‌ندی مه‌گناتیکی، دیمه‌گناتیزیر ○ مغناطیس‌زدا

demagogic /,dema'gɒgɪk, US -'ga:g-/ *adjective, also demagogical*

خه‌ل‌ک‌فریوده‌رانه، خه‌ل‌ک‌فریوده‌ر (-) *(magically adv* عوام‌فریانه، عوام‌فریب

demagogism /demə'gɒzɪzəm/ *noun*

خه‌ل‌ک‌فریودان، خه‌ل‌ک‌هه‌ل‌فریودان، خه‌ل‌ک‌هاندان ○ عوام‌فریبی

demagogue /'deməgɒg, US -'ga:g/ *noun*

1 خه‌ل‌ک‌فریوده‌ر، خه‌ل‌ک‌هاندەر، نازاوه‌گیر 2 (له‌یونسان و رومی کون‌دا) وتارده‌ری که پشتیوانی هۆیتیکی خه‌ل‌کی ناسایی ده‌کەر، ریه‌ریکی خه‌ل‌ک (ی ره‌مکی) سهرده‌مانی زوو ○ 1 عوام‌فریب 2 دماگوگ

demagoguery /-'gɒg(ə)rɪ/ *noun, also demagogism or demagoguism*

ریياز و شیوه و کرده‌وه‌کانی ○ *demagogue* دماگوگری

demagogy /'deməgɒgi, US -'ga:gɪ/ *noun, also demagoguery*

خه‌ل‌ک‌فریودان، خه‌ل‌ک‌هه‌ل‌فریودان، خه‌ل‌ک‌هاندان، نازاوه‌گیر، نازاوه‌چیتی ○ عوام‌فریبی

demand /dɪ'mə:nd, US dɪ'mænd/ *noun*

1 داخوازی، داوا، به‌رو 2 (شاپوری) داخوازی، داوا 3 هه‌وجن، پیوستی 4 داخوازی پندان (*demand note*) 5 (خوازه) بار، قورسایی ○ 1 درخواست 2 (اقتصاد) تقاضا 3 نیاز 4 درخواست پرداخت 5 (مجازی) فشار

demand bill *noun*

بهرات یان بیللی داخوازی یان داواکردن ○ برات دیداری

demanding /dɪ'mə:ndɪŋ, US -'mæn-/ *adjective*

1 سه‌خت، گران، دژوار، چه‌توون، پرنه‌رک، پرزه‌حمه‌ت: *a demanding job* 2 *a* برچاوه‌روانی (*demandingly adv*) ○ 1 شاق، طاقت‌فرسا 2 پرتوقع

demand note *noun*

داخوازی پندان، داوا ی پندان ○ درخواست پرداخت

demarcation /di:ma:'keiʃn, US -ma:ɪ'k-/ *noun*, also demarkation

1 سنوور، خوب 2 دیاری کردنی سنوور، دس نشان کردنی سنوور، نیشانه کردن 3 جدایی، جیاوونهوه، جیاکردنهوه، جیاوازی دانان (بهرت): له demarcación سپانیایی) 1 مرز 2 تعیین حدود 3 افتراق

demarcator *noun*

دیاری کهری سنوور، سنووربرده، دس نشان کهری سنوور 1 تعیین کننده حدود

demarche /dei'ma:ʃ/ *noun*

(فرهنگی) ری و شوین، ریاز، ههنگاو یان کردهوی سیاسی (فرهنگی): له démarcher "هه لئانی ههنگاوگان" 1 منی، اقدام سیاسی

demarkation = demarcation

demassification *noun*

هه لوه شانندن یا پارچه پارچه کردن بۆ به شه ینکهنه ره کان 1 دمیفیکاسیون

deme /di:m/ *noun*

1 بهش، جوری دابه شانندن سیاسی یونانی کون و نیستا 2 (زینده ناسی) گه له: subdivision له کومه لی گیانه وهر و رووه کی ینکوه و نیه ندی دار (بهرت): له demos یونانی یوه "گه ل 'people' دیم

demeaning /di'mi:nɪŋ/ *adjective*

سووک، سوو کایه تی پی کهر 1 تحقیرامیز

demeanour /di'mi:nə(r)/ *noun*, US

demeanor هه لئس و کهرت، جوولانهوه، رهوتار، رهفتار، شیوه ی جوولانهوه، شیوه ی رهفتار 1 رهفتار، طرز رفتار

demented /di'mentɪd/ *adjective*

1 شیت، دهلوو، دین 2 توش بوو به خه ره فاوی یان شیتی، خه ره فاو 1 دیوانه 2 مبتلا به زوال عقل

dementedly /di'mentɪdli/ *adverb*

شیتانه 1 دیوانه وار

démenti /dei'mõti/ *noun* به دروخسته وه یان نکولی فره می وته ینکی بلاوه بوو 1 دمتی

dementia /di'menʃə/ *noun*

(یزشکی) خه ره فاوی، جوو یاری، شیتی، ینکچوونی نه قل (demential) 1 زوال عقل، اختلال مشاعر، جنون

dementia praecox = schizophrenia

demerara *noun*, also demerara sugar /,demə'reə/ 'fugə(r), US -rə/

شه کری سوور، شه کره سووره (جوری خاوی دروشت، هی روو یار یان ناوچه ی Demerara له گو یانا Guyana) 1 شکر سرخ

demerit /di:'merɪt/ *noun*

1 خالی لاوازی، عیب، گرفت، کهم و کوووری، کینه، ناته واوی 2 لینه ها توپی، لینه وه شاووه یی، بی مایه یی 3 (له خویندنگا له بهر خراب جوولانهوه) نمره ی خراب یان ته منیی (demeritorious /-'tɔ:nəs/ *adj*) 1 نقطه ضعف، نقص 2 بی کفایتی، نمره ی منی

demersal /di'mɔ:s(ə)/ *adjective*

(ماسی) ده زی نزدیک به تهر کی ده ریا 1 دمرسال

demesne /də'mem/ *noun*

1 (کون) ناوچه، ده قدر 2 دنیا، جهان، جههان 3 (مساف) خاوه من داری دارایی راسته قینه 4 زهوی زاری تایه تی، ملکی خو 1 منطقه 2 جهان 3 دین 4 ملک شخصی

Demeter *noun*, Latin, from Greek *Dēmētēr* دیمیتیر: خوازی کشت و کال، له میو لوزی یونانی دا، پروانه Ceres 1 دمبر

demi- /'demi/

پیشوند: نیمچه، نیوه، لا، کهم تر له demigod demisemiquaver (بهرت): له ریگای فرهنگی له dimedius لاتینی سه ده کانی نیوه راست "نیو"، له dimidius سه ره تاتر 1 پیشوند: نیم، کهم تر از

demigod /'demigod, US -gə:d/ *noun*

نیمچه خودا، لاخودا، نیوه خودا 1 نیمه خدا

demigoddess *noun*

نیمچه خودا زن، لاخودا، نیوه خودا، نیمچه خوابانو 1 نیمه خدا (زن)

demijohn /'demidʒɒn, US -dʒə:n/ *noun*

دیمیجان، هسیر پویش، شووشه کوپه 1 قراپه

demilance *noun*

نیوه نیزه، لانه نیزه، لارم، نیمچه رم، نیوه رم 1 نیم نیزه

demilitarization /,di:militəraɪ'zeɪʃn, US -rə'z-/ *noun*

نه هیشتنی هه ره دیارده یه کی سه ربازی یان لهشکری (له ولات و هتد) 1 غیر نظامی سازی

demilitarized *adjective*

ناسه ربازی (کراو)، نامیلیتاریزه، پاکه وه بوو له هه ره دیارده یه کی سه ربازی 1 غیر نظامی (شده)

demilitarized zone *noun*

ناوچه ی ناسه ربازی 1 منطقه ی غیر نظامی

demilune /'demilun/ *noun*

نیوه بازنه، مانگیله، نیوه مانگ، شتیکی نیوه بازنه یی 1 هلال، چیز هلالی

demimondaine /'dɛmimɒn, dem, French dɛmimɔ̃dɛn/ *adjective*

بهر گومان، گومان له سه ره، گومانای، جتی شک 1 مشکوکی

demi-monde /,demi 'mond, US 'ma:nd/ *noun*

1 (فرهنگی) کهسانی جتی شک یان گومان له سه ره یان گومان بار 2 زانی گومانای یان هه مرزه 1

1 آدم‌های مشکوک 2 زن‌های مشکوک
demineralization *noun*

لاپردنی خوی و کان له شتی ① دیمینرالیزاسیون
demining *noun*

(سهریازی) سرینه‌وه‌ی مبین، نه‌هیشتی مبین،
مین سری ① مین‌زدایی

demi-pension /,demi'pɒnsjə, French
dəmi'pənsjə *noun*

هوتیلج به تمختی خه‌و، ناننی به‌یانی و ژه‌میکی
سهره‌کی له روژدا (بنه‌ره‌ت): واتای خوی یانی
"له‌ته‌نان، په‌نچک" ① دم‌پنسیون

demise /di'maɪz/ *noun*

1 مردن 2 (خوازه) نهمان، تیاچوون، پووکانه‌وه،
پووچانه‌وه 3 نابووتی، مایه‌پووچی، به‌رشکستی
4 مهرگ 5 پسی‌سپاردن، راگویتن ①
درگذشت 2 (مجازی) سقوط، اضمحلال 3
ورشکستگی 4 مرگ 5 واگذاری

demisemiquaver /,demi'semi'kwɜvəl/ =
thirty-second note

demission /di'mɪʃən/ *noun*
لاجوون، خوکیشانه‌وه، وازلن هینان، پی‌سپاردن
① کناره‌گیری، واگذاری

demister /,di:'mɪstə(r)/ *noun*
(ماشین) شووشه‌گرم‌کەر، (ده‌زگای) تهم‌پروین
① گرم‌کن شیشه

demitasse /'demitas/ *noun*
پیااله‌قاوه‌ی چکوله ① فنجان قهوه‌ی کوچک

demiurge /'di:miə:dʒ, US 'dem-/ *noun*
(له‌فله‌فه‌ی شه‌فلا‌توونی‌دا) دروست‌کهری
جینهان ① خالق جهان

demiurgic /-'æ:dʒɪk/ *adjective*
سهره‌به یان پیوه‌ندی به demiurge هوه‌ه‌ه‌یه ①
وابسته به demiurge

demo- *prefix*
پیشگر: گهل، خه‌لک، دانیش‌توان، حه‌شیمه‌ت
(بنه‌ره‌ت: له *dēmos* یونانی‌یه‌وه) ① پیشوند:
مردم، جمعیت

demo /'deməʊ, US -moʊ/, *pl. demos* =
demonstration

demob /,di:'mɒb, US -'ma:b/ =
demobilization

demobilization /di'məʊbəlaɪ'zeɪʃn, US -
'moʊbəlaɪ'z-/ *noun*

نازادکردن، به‌ردان، ناردنه‌وه، بلاوه‌پس‌کردن،
به‌ره‌لاکردن (له‌سهریازی) ① مرخص‌کردن از
خدمت

democracy /di'mɒkrəsi, US -'ma:k-/
noun, pl. democracies

دیموکراسی ① دموکراسی، مردم‌سالاری
democrat /'deməkræt/ *noun*

1 لایه‌نگری دیموکراسی، مروقی دیموکرات 2

(Democrat) (له‌ئهمریکا) ئه‌ندام یان لایه‌نگری
پارتی دیموکرات ① 1 ه‌وادار دموکراسی 2 (با
D) عضو یا طرفدار حزب دموکرات

democratic /,demə'krætɪk/ *adjective*
دیموکراتیک، دیموکرات ① مردم‌سالارانه،
دموکراتیک، دموکرات

Democratic /,demə'krætɪk/ *adjective*
(له‌ئهمریکا) سه‌ره‌به یان لایه‌نگری پارتی
دیموکرات ① وابسته به یا طرفدار حزب دموکرات

democratically /-kli/ *adverb*
به‌شێوه‌یه‌کی دیموکراتیک ① به‌طور دموکراتیک

Democratic Party *noun*
(له‌ئهمریکا) پارتی دیموکرات ① حزب دموکرات
democratization /di'mɒkrətaɪ'zeɪʃn, US
-ma:'krətəɪ'z-/ *noun*

کردنه دیموکراتیک، ئازادی‌پێدان،
ئیموکراتیزاسیون ① دموکراتیک کردن

démodé /deɪ'məʊdeɪ/ *adjective*
له‌باو‌که‌وتوو، بی‌پاو، له‌بره‌و‌که‌وتوو، به‌رونه‌ماو،
out-of-date ① ازمدافاده

demodulation *noun*
دوژینه‌وه، ده‌رخستن ① کشف

demographer /di'mɒgrəfə(r), US -
'ma:g-/ *noun*
دیموگرافیز، دیموگرافیز، حه‌شیمه‌ت‌ناس ①
جمعیت‌شناس

demographic /,demə'græfɪk/ *adjective*
سه‌ره‌به دیموگرافی، دیموگرافیک،
سه‌ره‌به حه‌شیمه‌ت‌ناسی، حه‌شیمه‌تی:

① **demographic changes/trends/factors**
جمعیت‌شناختی، جمعیتی

demographic change *noun*
گۆرانی دیموگرافی (یان حه‌شیمه‌تی) ① تغییر
جمعیتی

demographics /,demə'græfɪks/ *noun, pl.*
(سهرز‌میزی) نمو زانیاری‌یانه‌ی که پیوه‌ندی‌یان
به حه‌شیمه‌ت یان گروپه‌کانی نیویه‌وه هه‌یه: *the*

the demographics of radio listeners
demography /di'mɒgrəfi, US -'ma:g-/
noun

دیموگرافی، حه‌شیمه‌ت‌ناسی ① جمعیت‌شناسی
Demoi = plural form of Demos
demoiselle /,demwa:'zel/ *noun*

(کۆن، وێزه‌یی) ژنی لاو یان گنج ① زن جوان
demoiselle crane *noun*

جۆری شینه‌فوریگی چکوله [*Anthropoides*
virgo] ① نوعی درنا

demolisher *noun*
ویران‌کەر، تیک‌ده‌ر، رووخینه‌ر، تیک‌ته‌پینه‌ر ①
ویران‌کننده

demolition /,demə'liʃn/ *noun*

1 تیکدان، هه‌لته‌کاندن، هه‌رمه‌ماندن، کاول‌کردن، خاپوورکردن، تیک‌ته‌باندن 2 (تیوژی و هند) هه‌له‌ه‌شاندنه‌وه، هه‌لته‌کاندن، به‌تال‌کردنه‌وه، یووچاندنه‌وه 1 تخریب 2 بطلال

demon /diˈmɒn/ *noun, adjective*

1 *n* شه‌یتان، روچی خراب یان شه‌یتانی، هیزی شه‌یتانی 2 دیو، جنوکه، رموزن، درنج 3 = *adj* **dæmon** 1 به‌کار، ماندوویی‌نه‌ناس، دیو‌ناس، شه‌یتان، به‌چنگ، کولنه‌ده‌ر 2 خراب، شه‌یتانی 1 *n* شیطان، روح شریر، نیروی شیطانی 2 جن، دیو 3 = *adj* **dæmon** 1 سخت‌کوش 2 شیطانی

demon *noun*

1 (تافه‌رمی، ئەوسترالیا) ئەفەری پۆلیس 1
افسر پلیس

the demon drink *noun*

(به شوخی) خواردنه‌وه‌ی ئەلکۆلی، ئاره‌قی لاهمه‌ب 1 مشروب الکلی

demonetization *noun*

له‌گه‌رخستنی پاره‌ی کاغزی یان کوینی 1
دمونتیزاسیون

demoniac /diˈmɒniak/ *adjective, noun*, also demoniacal

adj شه‌یتانی، دیوی، پیس، خراب، سه‌خت، توند، پین‌نه‌مان، در، توندوتیز، پینه‌ویراو، کوترول‌نه‌کراو، هه‌وسا‌ریاندوو *n* که‌سێ که شه‌یتان چوو‌یتته‌ کلیشه‌یه‌وه 1 *adj* شیطانی، خبیث، شدید، بی‌امان، عان‌گیخته *n* آدم‌جن‌زده

demonic /diˈmɒnik/ *US -'ma:n/- adjective*, also demonical

شه‌یتانی، پیس، خراب، چه‌په‌ل، گلاو 1
شیطانی، خبیث

demonically /diˈmɒnikli/ *US -'ma:n/- adverb*

شه‌یتانی‌انه، به‌شێوه‌ییکێ خراب 1 به‌طور شیطانی

demonism /diˈmɒnɪz(ə)m/ *noun*

1 دیو‌باوه‌ری، دیو‌به‌رستی 2 جوولانه‌وه‌ یان کرده‌وه‌ی شه‌یتانی یان دیوی 1 دیو‌گرایی 2 رفتار شیطانی

demonist /diˈmɒnist/ *noun*

دیو‌باوه‌ر، دیو‌به‌رست 1 دیو‌گرایی

demono- /diˈmɒnəʊ/ *prefix*

پیشگر: دیو: **demonolatry** 1 پیشوند: دیو

demonolatry /diˈmɒnələtri/ *noun*

دیو‌به‌رستی 1 دیو‌پرستی

demonological *adjective*

سه‌ربه‌ دیوناسی، دیوناسی‌انه 1 دیو‌شناختی

demonologist *noun*

دیوناس 1 دیو‌شناس

demonology /diˈmɒnəˈlɒdʒi/ *noun*

دیوناسی 1 دیو‌شناسی

demons *noun, pl.*

دیوودرنج، شه‌یتان و جنوکه 1 شایطین

demonstrability /dɪˈmɒstrəˈbɪləti/ *noun*

له‌سه‌لماندن‌هاتوویی، دیار‌بوون، به‌رجا‌بوون، له‌به‌رجا‌وی 1 اثبات‌پذیری

demonstrable /diˈmɒstrəbl/ *US -*

'ma:n- 'dɒmənstrəbl/ adjective

له‌سه‌لماندن‌هاتوو، ده‌سه‌لمینری، دیار، به‌رجاو، له‌به‌رجاو 1 اثبات‌پذیر

demonstrably /-bli/ *adverb*

له‌سه‌لماندن‌هاتووانه، به‌شێوه‌یه‌ی که‌ به‌سه‌لمینری 1 به‌طور اثبات‌پذیر

demonstration /dɪˈmɒnˈstreɪʃn/ *noun*

1 پیشان‌دان، نیشان‌دان، نمایشت، ده‌رخستن، خسته‌ه‌وو 2 پاس‌کردن، پیشان‌دانی شینووی کار(کردنی شتی) 3 سه‌لماندن، پشت‌راست‌کردنه‌وه 4 به‌لگه 5 ده‌به‌رین، وتن 6 خۆپیشان‌دان، گه‌له‌کوپی، رینیوان، کوپوونه‌وه‌ی گشتی 7 پیشان‌دانی هیزی میلیتاری 1 نمایش 2 شرح 3 اثبات 4 دلیل 5 ابراز 6 تظاهرات 7 نمایش قدرت نظامی

demonstrative /diˈmɒnstrətɪv/ *US -*

'ma:n/- adjective, noun

adj 1 گه‌رم(وگور)، به‌سۆز، دل‌سۆز: *a*

Some people 1 demonstrative greeting

2 are more demonstrative than others

سه‌لمینهر 3 ده‌به‌ر، نیشان‌ده‌ر، پیشان‌ده‌ر،

ده‌رخه‌ر 4 (ریزمان) نیشانه، ئاماژه (وهک *this*,

that, *those* *n* ئاوه‌لئاو یان جیناو ی نیشانه 1

adj 1 باز 2 اثبات‌کننده 3 بیان‌گر 4 (دستور زبان)

اشاره *n* صفت یا ضمیر اشاره

demonstratively /diˈmɒnstrətɪvli/ *US -*

'ma:n/- adverb

دل‌سۆزانه، به‌گه‌رمی، به‌سۆزانه 1 با احساسات

demonstrativeness /diˈmɒnstrətɪvnəs/

US -'ma:n/- noun

گه‌رم‌بوون، به‌سۆزی، دل‌سۆزی 1 احساساتی

بودن، بروون‌گرایی

demonstrative pronoun *noun*

(ریزمان) جیناو ی نیشانه (یان ئاماژه) 1 ضمیر اشاره

demonstrator /dɪˈmɒnstrəto(r)/ *noun*

Troops (demonstrators) خۆپیشان‌ده‌ران: 1

2 opened fire on the demonstrators

دوافر‌وشیار، ئاوه‌ل‌فروشیار (که‌سێ که‌ شینووی

کارکردنی شته‌کان نیشانی خه‌لک ده‌دا) 1

(در جمع) تظاهر‌کنندگان 2 کمک‌فروشنده

demoralization /diˌmɒrəlaɪˈzeɪʃn/ *US -*

mɔːrəlaɪˈz-, -mɔːrəlaɪˈz- noun

وره‌داشکاندن، دابه‌زاندنی ووه، دل‌سارد‌کردنه‌وه،

ناهو‌میدی (*demoralizer n*) 1 تضعیف روحیه،

یاس

demoralized *adjective*

ناهومید، دلدار، دهن‌داشواردوو، شیرزه،
بی‌هوا، بی‌وره ○ مایوس

demoralizing /di'moralaiʒɪŋ/ *adjective*

ناهومیدگر، دلداردگر، هیوار: *the -ralizing effects of unemployment* ○ یاس‌آور

demoralizingly *adverb*

ناهومیدگرانه، هیوارانه ○ به‌طور یاس‌آور

Demos /di:mɒs/ *noun, pl. Demoi* /di:-mɔɪ/

خهلکی ناسایی یان رهمه‌کی، جه‌ماور (هی)
ده‌ولته‌تی یونانی کون، بنهرت: له *dēmos*
یونانی‌یه‌وه) ○ توده‌ی مردم

demotic /di'motik/, US -mɔ:tɪ-/ *adjective*

1 (فهرمی) ناسایی، عده‌تی، خومالی، رهمه‌کی،
گشتی، *common, popular, colloquial*
demotic idiom ○ *demotic language/speech*
2 نامازه به شیوه‌ییک تیک‌چرژاو و
ساده‌ویوی *simplified* خه‌تی میسر‌یانی
کون (بروانه *hieratic*) ○ 1 عادی، معمولی 2
دموتیک

Demotic /di'motik/ *noun*

زمانی نویی یونانی (بروانه *katharevousa*) ○
زبان یونانی جدید

demotion /di:'mɔʊʃn/, US -'mou-/ *noun*

نزم‌بوونه‌وه، لیزبوونه‌وه، هاتنه‌خواره‌وه، دابه‌زین،
داکوتن، داشکان (پله‌وپایه) ○ تنزل مقام

demotivating /di:'mɔʊtveɪtɪŋ/, US
di:'mɔʊtveɪtɪŋ/ *adjective*

دلداردکهره‌وه، له‌گورخهر ○ دلردکننده

demotivation /di:'mɔʊt'veɪʃn/, US -
mou-/ *noun*

دلداردکهره‌وه، له‌گورخستن ○ دلردکردن

demulcent /di'mʌls(ə)nt/ *adjective, noun*

adj هیورکهره‌وه، نارام‌کهره‌وه، ژان‌شکین
○ *adj* آرام‌بخش *n* مرهم، داروی مرهمی

demur /di'mɜ:(r)/ *noun*

1 ناره‌زایی‌ده‌برین، لاری، دزایه‌تی 2 دودولتی،
شک، گومان، دردوگی: *They accepted*
without -mur ○ 1 اعتراض، مخالفت 2 تردید

demure /di'mjʊə(r), US di'mjʊr/
adjective (demurer, demurest)

قورس، سینگین، به‌سام، مهند، به‌خه‌یا، به‌شهرم،
به‌شهرمانه، *reserved*: *a demure young lady*
○ *a demure smile* ○ متین، موقر، موقرانه

demurely *adverb*

به‌مندی، به‌خه‌یاوه: 'I'll think about it,'
she said demurely ○ با‌قار

demureness /di'mjʊənəs, US
di'mjʊnəs/ *noun*

قورسی، سینگینی، به‌سامی، به‌ناپرویی، مندی،
به‌خه‌یایی، به‌شهرمی ○ متانت، وقار

demurrage /di'mandʒ/ *noun*

(بی‌بازردنی) بیکارمانه‌وه ○ دمیوراز

demurral *noun*

ناره‌زایی‌ده‌برین، دزایه‌تی، به‌ره‌لستی ○
اعتراض، مخالفت

demurrer /di'mɜ:rəl/ *noun*

(ماف) لاری‌بوون له‌لیهانویی دادگا ○ دمیورر

demy /di'maɪ/ *noun*

1 کاغزین به‌ئندازه‌ی 2444×564 mm
(هروه‌ها *demy octavo*) کتیبی به‌ئندازه‌ی
 216×138 mm (هروه‌ها *demy quarto*) کتیبی
به‌ئندازه‌ی 276×219 mm دیمی،
دیما

demyelinating *adjective*

(یزشکی) ده‌بته‌هوی ده‌ست‌دان یان ویران‌بوون و
تیاچوونی مؤخین *demyelinating*: *myelin*
○ *a demyelinating agent* ○ *diseases*
دی‌مای‌الینتینگ

demyelination *noun*

(یزشکی) له‌ده‌ست‌دان یان ویران‌بوون و
تیاچوونی مؤخین *myelin* دی‌مای‌الینسیون

demythification /di:'mɪθtɪ'keɪʃn/ *noun*

روون‌کردنه‌وه، لیکدانه‌وه، شی‌کردنه‌وه،
ئسان‌کردنه‌وه ○ ابهام‌زدایی

den /den/ *noun*

1 نه‌شکه‌وت، کهورگ 2 کون، کولانه، بوودر،
گووف، لانه، که‌لما (هی ورج و پلنگ) 3
حه‌شارکه، شوینی کوبوونه‌وی نه‌یتی، کون،
مه‌کو 4 جینگای چول یان خه‌لوت، دیوی
چول، دینج (ئه‌لمانی بنهرت) ○ 1 غار 2 کتام
3 مخفی‌گاه، پاتوق 4 خلوت‌گاه

denar /di:nə/ *noun*

یه‌که‌ی بنهرتی پاره‌ی Macedonia ○ دینار

denarius /di:'neɪrɪəs, di'nɑ:nɪəs/ *noun, pl.*

denarii /-ˈnɑɪ-, -ˈni:/

1 کوینیکی زیوینی رومی کون، له‌بنهرتا‌بابی
2 as 10 کوینیکی زیرینی رومی کون بابی 25
denarius (بنهرت: به‌واتای ده‌ی تیاپه) ○
دناریوس

denary /di:n(ə)ri/ *adjective*

ده‌یی، سهره‌ی یان لسه‌ر بنه‌مای ژماره‌ی ده،
پتوهندی به‌ژماره‌ی ده‌وه‌ه‌یه ○ وابسته‌به‌یا
براساس شماره‌ی ده

denationalization /di:'næʃnəlaɪ'zeɪʃn,
US -lə'z-/ *noun*

تایپه‌تی‌کردن، له‌خواه‌نداری حکومت یان
ده‌ولت لابردن، راگو‌یستن بۆ که‌رتی تایپه‌تی
○ واگذاری به‌بخش خصوصی

denaturalization *noun*

1 ناسروشتاندن، ناسروشتی کردن 2 بی‌به‌شدن
یان بی‌به‌ش کردن له مافی هاوولایتی،
بی‌به‌ری کردن له مافی هاوولایتی 1
غیرطبیعی سازی 2 محروم‌سازی از حقوق تبعی
کشوری

denaturation *noun*

1 گۆرینی سروشتی، سروشت گۆری 2
گۆرین 3 گۆرینی سروشت 1 تخریب
پروتئینی 2 تقلیب 3 قلب ماهیت

denatured *adjective*

گۆراو؟ 1 تقلیب

denatured alcohol *noun*

ئه‌لکۆلی گۆراو، ئه‌لکۆلی پشه‌سازی 1 الک
تقلیب

dendr(o)- /'dendrəʊ/ *prefix*

پیشگر: دار، دارناسا، شیوه‌دار، داره‌کان:
dendrology (بهره‌ت: له **dendron** یونانی
'tree') 1 پیشوند: درخت، درخت‌مانند، درختان

dendriform *adjective*

دارناسا، داراسا، شیوه‌دار، له‌دارچوو 1 درخت‌مانند

dendrite /'dendraɪt/ *noun*

داره، سادار، دارناسا، داراسا، دندریت 1 دندریت
dendritic /den'drɪtɪk/ *noun*

داره‌یی، ساداری، سه‌ریه یان پینه‌ندی به
دندریته‌وه هه‌یه 1 وابسته به دندریت

dendrochronological *adjective*

سه‌ریه ته‌مه‌ن‌ناسی دار، دار ته‌مه‌ن‌ناسی‌بانه 1
سن‌شناختی درختان

dendrochronologist *noun*

ته‌مه‌ن‌ناس له‌بواری داردا، دار ته‌مه‌ن‌ناس 1
سن‌شناس درختان

dendrochronology *noun*

ته‌مه‌ن‌ناسی دار، دار ته‌مه‌ن‌ناسی 1 سن‌شناسی
درختان

dendrogram /'dendrə(ʊ)gram/ *noun*

هیلکاری داری، دیاگرامی داری، داروگرام 1
نمودار درختی

dendroid /'dendrɔɪd/ *adjective, also*

dendroidal
دارناسا، شیوه‌دار، لقاوی، لقن 1 درخت‌مانند

dendrolatry *noun*

دار به‌رستی 1 درخت‌پرستی

dendrological *adjective*

سه‌ریه دارناسی 1 درخت‌شناختی

dendrologist /den'drɒlədʒɪst, US -'draɪl-
/ *noun*

دارناس 1 درخت‌شناس

dendrology /den'drɒlədʒi, US -'draɪl-
/ *noun*

دارناسی 1 درخت‌شناسی

Dene /'denɛɪ, US 'denɪ/ *noun, pl. same*

1 نه‌ندامی کومه‌لسی له گهلانی سووریستی
باکوور و روژاواي گه‌ندا و نه‌لاسکا 2 هه‌ریه
له زمانانی Athabaskan ی نهو گهلانه 1 دنی

dene /di:n/ *noun, also dean*

(بریتانیا) دۆلی تمگ، قوول و دارستانی 1 دین

dengue /'dengi/ *noun, also dengue fever or*

breakbone fever
(بزشکی) تی یان تاي دانگ (جۆریکی ئاسته‌م
به‌هۆی flavivirus (جۆری Dengue virus
توخمی Flavivirus) 1 تب دانگ

deniable /di'naɪəbl/ *adjective*

له‌نکۆلی هاتوو، شیاوی به‌دروخته‌وه، نکۆلی
له‌ده‌کری، به‌درو ده‌خرجه‌وه (deniability
1 /di'naɪə'biləti/ *n*
له‌نکۆلی هاتوویی) 1 قابل
نکذیب، انکارپذیر

denial /di'naɪəl/ *noun*

به‌دروخته‌وه، نکۆلی (له‌س کردن)،
مانده‌ل (کردن)، حاشا کردن، په‌رج‌دانه‌وه،
په‌سندنه‌کردن، وه‌رنه‌گرتن، ره‌دانه‌وه،
ره‌ت کردنه‌وه: **the denial of basic human**
rights 1 نکذیب، انکار، عدم پذیرش

denier /'deniə(r)/ *noun*

1 دینیر (= یه‌که‌ی یونانی ناسکی (باریکی)
نابلون، خوری و هند) 2 کۆینیکی پیشووی
فهره‌نه، به‌رامبه‌ر به‌دوازه‌یه‌کی sou 1
دینیر

denier /'deniə(r)/ *noun*

به‌دروخه‌ره‌وه، نکۆلی لیکه‌ر، به‌ره‌رج‌ده‌ره‌وه،
ره‌ت که‌ره‌وه 1 نکذیب‌کننده، انکارکننده

denigration /,deni'greɪʃn/ *noun*

به‌که‌م‌گرتن، به‌هیندنه‌گرتن، سووک کردن، به
فشه‌گرتن، به‌هیچ‌دانان، به‌چاوی سووک
چاوی کردن، تی چاندن، نیوزران، ئاپرووچون،
حه‌بانه‌مان 1 دست‌کم‌گیری، بدنامی، آپوریزی

denigrator *noun*

سووکا‌یه‌تی‌پس‌که‌ر، نیوزرین، ئاپروو‌به‌ره،
سووک‌کنه‌ر، زرینه‌ر، تی‌چین، به‌هیچ‌دانه‌ر 1
تحقیرکننده، بدنام‌کننده

denim /'denɪm/ *noun, adjective*

1 پارچه‌ی دمن (بۆ جین به‌کار دێت) 2
جین، لی 2 (denims) شه‌ل‌سواری لی 1
پارچه‌ی دمن 1 جین 2 شلوار جین

denitrification *noun*

نا‌یتریت‌له‌س‌ل‌ل‌ب‌ردن، ن‌یترات‌گ‌(بی‌ری) 1
ن‌یترات‌زدایی

denizen /'denɪzn/ *noun*

1 دانیشه‌وو، جی‌وار، ئاکنجی، نیشته‌جی 2
بیانی‌یی که مافی دانیشه‌ووانی ره‌مه‌نی (له)
ولاتی وه‌رگیراودا) پی‌دراوه 3 کیانه‌وه‌ر یان
رووه‌کی شوپنکی تایه‌تی، گیای خۆمالی 4
وشه‌ی خۆمالی‌کراو 1 مقیم 2 دینیر 3

حیوانی بومی، گیاه بومی 4 واژه‌ی بومی شده
denominable *adjective*

ناوی لی‌ده‌نری، له‌نیزوان‌هاتوو ۵ تسمیه‌پذیر
denominal /di'nomɪnəl/ *adjective*

(وشه‌یی) داریژراو له ناو ۶ مشتق از اسم
denomination /di,nomɪ'neiʃn, US -
 ,nɑ:m-/ *noun*

1 ناوانسان، ناولینسان، نیوله‌سم‌ردانان، ناو
 2 ده‌ستاین، تیره، گروپ یان کومه‌لیکی دینی
 3 یه‌که، یه‌کینه 4 نرخ، بایی 5 ژیره‌ی هاویه‌ش،
 هاوژیره ۶ نام‌گذاری، نام 2 فرقه 3 واحد 4
 ارزش 5 مخرج مشترک

denominational /di,nomɪ'neiʃnəl, US -
 ,nɑ:m-/ *adjective*

سهریه ده‌ستاین، سهریه گروپ یان کومه‌لیکی
 دینی ۶ فرقه‌ای

denominationalism *noun*

تیره‌گیری دینی یان نایینی، ده‌سته‌گیری دینی
 ۶ فرقه‌گرایی

denominational schools *noun, pl.*

خویندنگا ده‌ستاینی‌یه‌کان یان تیره دینی‌یه‌کان،
 قوتابخانه‌ی کومه‌لیکی تابه‌تی نایینی یان دینی
 ۶ مدارس فرقه‌ای

denominator /di'nomɪneɪtə(r), US -
 'nɑ:m-/ *noun*

ژیره (ی کهرت) ۶ مخرج
de nos jours /,də nə 'ʒuʁ, French də no
 ʒuʁ/ *noun*

هاوچه‌رخ، هاوسه‌رده‌م، هاوړوژگار، هاوکات
 ۶ معاصر، هم‌زمان

denotation /,di:nəu'teɪʃn, US -noʊ-/
noun

1 (روو)بوانا، مانا، واتای ناشکرا یان دیار،
 راسته‌واتا 2 نیشانه، همیا، دروشم، درف: **visible**
denotations of divine wrath 3 نیشانه‌ی
 (شتن) بوون، واگه‌یاندن، ناماژه‌بین کردن ۶ 1
 معنی، معنی اصلی یا صریح 2 علامت، نماد 3 دلالت
denotational /,di:nəu'teɪʃnəl, US -noʊ-/
adjective

سهریه **denotation** ۶ وابسته به **denotation**
denotative /-tətv/ *adjective*

به نیشانه (ی شتن)بوو، ناماژه‌بین‌کهر؛ سهریه یان
 پیوه‌ندی به **denotation** هوه هه‌یه ۶ دلالت‌کننده

denouement /,dei'nu:mənt, US
 ,demu:'mənt/ *noun*

گری‌کردنه‌وه، ره‌وینگه، ناکام (دواپین به‌شی
 وروژتیره‌ی رومان، شان‌نامه وهند) ۶ گره‌گشایی
denouncement *noun*

1 ناگادار‌کردنه‌وه، هه‌ره‌شه (لن کردن) 2
 هه‌لوه‌شان‌دنه‌وه، به‌تال‌کردنه‌وه، پووجهل‌کردنه‌وه
 ۶ 1 اخطار، تهدید 2 الفا

de novo /dɛi 'nəʊvəʊ, US di:/ *adverb, adjective*

(لاتین) سهرله‌نوئ، دیسان، **a case tried** :anew
 ۶ مجدداً، از نو

dense /dens/ *adjective*

1 خه‌ست، چری، تیر، تولا، بر، پوړ، سفت، توند 2
 چروپړ، بر، چوغورد، یه‌ک‌ته‌نیو، پال‌یه‌ک‌چوو،
 گف، تیک چرزاو 3 نالوژ، سه‌خت، گران، قورس،
 دژوار، لی‌تینه‌گه‌یشتوو 4 (فیزیک) چر 5 گه‌وج،
 نه‌فام، گه‌مژه‌ل ۶ 1 غلیظ، فشرده 2 متراکم 3
 پیچیده، بفرنج 4 (فیزیک) چگال 5 احمق، کودن

dense concrete *noun*

شفته یان بیتونی خه‌ست، کونکریتی مایه‌دار ۶
 بتون متراکم

densely /densli/ *adverb*

به شینو‌یه‌کی بر، تیک چرزاوانه: **a densely**
populated area ۶ به‌طور متراکم

densimeter *noun, also densitometer*
 /,densi'tɒmɪtə/

چری پتو ۶ چگالی‌سنج

densitometric *adjective*

سهریه چری پتوی (densitometrically adv)
 ۶ وابسته به چگالی‌سنجی

densitometry *noun*

چری پتوی ۶ چگالی‌سنجی

density /'densəti/ *noun, also denseness, pl.*
 densities

1 خه‌ستی، چری، تیری، تولا، پری، پوړی،
 توندی 2 چروپړی، پری، چوغوردی،
 یه‌ک‌ته‌نیو، پال‌یه‌ک‌چوویی، تیک چرزاو:
low density forest 3 نالوژی، سه‌ختی، گرانی،
 قورسی، دژواری، لی‌تینه‌گه‌یشتوویی 4 (فیزیک)
 چری (پتو‌مندی کیش له‌گه‌ل بارستایی): **the**
density of a gas ۶ 1 غلظت، فشردگی 2
 انبوهی 3 تراکم، پیچیدگی 4 چگالی

dent /dent/ *noun*

1 قویان، قویای، داکه‌وتوویی، روچوویی،
 قسول‌داکه‌وتوویی، چال‌داکه‌وتوویی،
 به‌نیوداجوویی 2 (خوازه) کون، قولکه، چال 3
 لیدان، پیاکیشان ۶ 1 فرشدگی، فرورفتگی 2
 (مجازی) سوراخ 3 ضربه

dental /'dentl/ *adjective, noun*

adj ددانی، سهریه ددان یان ددانه‌کان **n**
 (ده‌نگ‌ناسی) نه‌پرویتی ددانی (سهری زمان به
 ددانی سهره‌وه وهک: **th** یان به پووکوه وهک:
(t d n) ۶ **adj** ددانی، وابسته به دندان یا
 دندان‌ها **n** صامت ددانی

dental floss *noun*

ده‌زووی ددان، به‌نی ددان ۶ نخ دندان

dental hygiene *noun*

خاوین‌راگریتی ده‌م و ددان ۶ بهداشت دهان و

نه هينشتني بۆگەن، بۆنېرى، بۆگەنبەرى ☞ دفع بو

deodorized adjective

بویبرارو، بون خوش کەرلیدراو ۱ خدبوزده

deodorizer noun

بویبره، بۆگهنبهر، بون پوهین، بون خوش کەر بوزدا

deontic /di'ɒntɪk/ adjective

(زمانهوانی، وشه یان رستهیی) ئهرك دهبر، سهربه ئهرك یان پینهندی وهگ چه مکی ئاگاری ۱ دیونتیکی

deontological adjective

سهربه یان پینهندی به ئهرك ناسی یه وه ههیه، ئهرك ناسی یانه ۱ وظیفه شناختی

deontologist noun

ئهرك ناس ۱ وظیفه شناس

deontology /di:ɒn'tɒlədʒi/ noun

ئهرك ناسی ۱ وظیفه شناسی

Deo volente /,deɔv vɒ'lente/

(لاتین) خوا ههزکا ۱ ان شاء الله

deoxygenation noun

لاپردنی ئوکسیژن له شتی ۱ اکسیژنزدایی

deoxyribonucleic acid

/di,ɒksɪrɪbɒnju:'kleɪk/ = DNA

dep abbreviation 1 departs 2 departure 3

deputy

1 (شه مهنده فەر، فرۆکه و هتد) دهروا، به چن دیلی 2 (شه مهنده فەر، فرۆکه و هتد) کاتی روشتن، سهعاتی روشتن ۱ حرکت می کند 2 ساعت حرکت

departed /di'pa:tɪd, US -'pa:rt-/ adjective, noun

adj 1 خوالی خوش بو، له دهس چوو 2 رابردوو، چوو، به سه رجوو، له دهس چوو **n** 1 departed (خوالی خوش بوو 2 رابردوو، له دهس چوو، مردوو، روشتوو) 1 **adj** ۱ مرحوم 2 مرحوم 2 گزشته، سهبری شه 1 **n** مرحوم 2 درگذشتگان، اموات

department /di'pa:t'ment, US -'pa:rt-/ noun, abbreviation Dept.

1 شالیاری، وهزارهت: **the Department of Trade and Industry** 2 ریکخراوه، سازی 3 بهریو بهرایهتی، کارگیری 4 بهش، کهرت، لق: **5 the marketing/sales, etc. department** مه لیهندی چالاک، گۆره بان یان مهیدانی جوولانهوه، بوازی چالاک یان جوولانهوه، بهریر سایهتی، کار 6 ناوچهی سهربازی، ده فهری له شکری 7 لق، لک، بوار ۱ وزارت 2 سازمان 3 اداره 4 قسمت 5 حوزهی عمل، مسؤلیت 6 منطقهی نظامی 7 رشته

departmental /,di:pa:t'mentl, US -pa:rt-/ adjective

1 شالیاری یانه 2 بهریو بهری یانه، کارگیری یانه،

ریکخراوهیی 3 سهربه بهش یان کهرت ۱ وزارت 2 اداری 3 وابسته به بخش یا قسمت

Department of Justice noun

(له ئه مریکا) شالیاری داد، وهزارهتی داد ۱ وزارت دادگستری

Department of State noun

(له ئه مریکا) شالیاری یان وهزارهتی دهروهه ۱ وزارت امور خارجه

department store noun

(له ئه مریکا) گهروه دووکان، فرۆشگهی گهروه، فرۆشگای چه نده به، که له فرۆشگا ۱ فرۆشگا بزرگ

departure /di'pa:tʃə(r), US -'pa:rt-/ noun

1 روشتن، کهوتنه رن، ملی ریکه گرتن، کۆچ، به چن هینشتن 2 کاتی روشتن، سهعاتی روشتن 3 لادان، تیه رین، ترازان، دووری، خویناردن 4 شتیو ی نوئ، ریکای تازه، کاری تازه ۱ عزیمت، حرکت، رحلت، ترک 2 ساعت حرکت 3 انحراف 4 روش جدید، راه نو

departure lounge noun

(فرۆکه خانه) شوین یان هۆلی چاره رن مانه وه ۱ سالن انتظار

departure board noun

تهخته ی کاتی روشتن ۱ صفحه ی ساعات حرکت

depauperate /di'pɔ:p(ə)rəʊ/ adjective

لاواز، په ره سه ندوو به نیوه چلی، هه لهنه داو یان په ره سه ندوو له بهر هه زاری، **impoverished: a depauperate fauna** ۱ ضعیف، دباو پرت

depauperation noun

لاوازی، په ره سه ندوویی به نیوه چلی، هه لهنه دان یان په ره سه ندن له بهر هه زاری ۱ ضعیف، دباو پراسیون

dependability /di,penda'bɪləti/ noun, also dependableness

(لن) راییزاروی، پشت یه به ستراوی، باوه رین کراوی، سه رراستی، متعانه یین کراوی ۱ قابلیت اعتماد

dependable /di'pendəbl/ adjective

(لن) راییزارو، پشت یه به ستراو، باوه رین کراو، سه رراست، متعانه یین کراو، **a reliable**

dependable source of income ۱ قابل اعتماد

dependably /di'pendəbli/ adverb

به شتیو به مکی لن راییزارو، پشت یه به ستراوانه ۱ به طور قابل اعتماد

dependants noun, pl.

خیزان، نان خۆر (و جیگر) ۱ افراد تحت تکفل

dependence /di'pendəns/ noun

1 به ستراوی، پتو به ندی، دیه ندی، پتو به ستراوی، ناسه ره به خوی، باشکۆیه تی، ملک ه چی، سه ره به (شتی) بوون، پشت یه به ستن، ژیره ده ستی 2 لن راییسین، باوه رین کهرن، راپه رمون،

متمانہ بنی کردن، پشت بنی بستن، پال لی دانہ وہ 3
گیرودہ بی 1 وابستگی، اتکا 2 اعتماد 3 اعتیاد
dependency /di'pendənsi/ *noun, pl. dependencies*

ولاتی چاودیری کراو، ولاتی پشتیوانی لی کراو
کشور تحت الحماہ

dependent /di'pendənt/ *adjective, noun*

adj 1 بہستہ، بہستراو، پتوہ بہند، دیہند،
بہندہ وار، بہوہست، پتوہ بہستراو، بہند،
ناسہرہ بخو، باشکو، سہرہ دی، ژر دہست،
ملکہج، سہرہ (شتی بو) پشت بنی بہستراو 2
نان خور 3 گیرودہ = **n** **dependants** **adj** 1
موکول، وابستہ، تابع 2 تحت تکفل 3 معناد

dependent clause *noun*, also *subordinate clause*

(ریزمان) دہستہ وشہی شوین کہوتو، برگہ یان
کلوزی پتوہ بند 2 بند وابستہ، بند تبعی یا پیرو

dependent covenant *noun*, also *dependent contract*

پہیمان نامہ ی بہستراو یان مہرج دار 2 معاہدہ ی
مشروط

dependents = **dependants**

depersonalization *noun*
نہہشتی کہمایہ تی 2 شخصیت زدایی

depiction /di'pikʃn/ *noun*
1 ویتہ، باس کردن، باسکرد 2 پیشان دان 2
عکس، تصویر، توصیف 2 نمایش

depigmentation *noun*
کہم کردنہوہ یا لابردنی رہنگی یتست 2
دیگمتاسیون

deplation /,de'pləʃn/ *noun*
لابردن یان نہہشتی موو 2 موزدایی

depilator /'depiləʃ(r), US 'dɪplɪtər/ *noun*

موولابہر، موویہر، مووسر، موونہیل 2 موزدا

depilatory /di'pɪlətri, US -tɔːri/ *noun (pl. depilatories), adjective*

n دہرمانی لابردن یان نہہشتی موو، داروو
adj موویہر، موولابہر، موونہیل: **depilatory**

creams **n** مادہ ی مویر، واجبی **adj** موزدا

depletion /di'pliːʃn/ *noun*
1 کہم ہونہوہ، چورہ لی ہاتن، تہواویون 2
خالگی کردن، بہتال کردن، ہلچوراندن 3
خوین کرتن 2 1 کاهش 2 تخلیہ 3 نقص

depletive /di'pliːtrɪv/ *adjective*, also *depletory* /di'pliːtɔːrɪ/

چورہ لی پر، تہواو کہر 2 تہی ساز

deplorability /di,plɔːrə'bɪləti/ *noun*, also *deplorableness*

جی بہزہ بی ہوون، گوناہ ہوون، شیرزہ بی 2
رفت انگیزی، اسف انگیزی

deplorable /di'plɔːrəbl/ *adjective*

جی بہزہ بی، گوناہ، شیرزہ، مایہ ی نارہ جہ تی،
جینی داخہ، خراب، دلستہ زین، جہرگیر، پیس،
ناخوش، ناحمز 2 رفت انگیز، اسف انگیز، زشت

deplorably /-əbli/ *adverb*

بہ شیوہ یکی گوناہ یان ناشیرین، بہ ناحمز ی،
زور خراب، زور شیرزہ 2 بہ طور رفت انگیز

deployment /di'plɔimənt/ *noun*

ریکخستن، جیگیر کردن، سہقامگیر کردن،
دابہش کردن یان بلاو کردنہوہ سہربازان و
دانانسان لہسہر جینی خویمان، نامادہ کردن،
تہیار کردن 2 صف آرائی، آرایش، آمادہ کردن

deplumation /di'pluːmeɪʃn/ *noun*

ہلہوہرینی مژول، برژول وہرین 2 ریزش مژگان

depolarization *noun*
دیولاریزہیشن، نہہشتی جہمسہرگری یا
جہمسہرگیری 2 واقطش

depolarizer *noun*
دیولاریزیر 2 واقطندہ

depolitization *noun*
نہہشتی کاریگری یان کوتروولی سیاسی 2
سیاست زدایی

depolymerization *noun*
(پولیمریز) تن شکاندن یان ہلہوہشانندن بؤ
پارچہ یان یہ کی چکولہ تر 2 بپاززدایی

deponent /di'pəʊnənt/ *noun, adjective*

1 شایہ ی فہرمی، ناگوان یان ناگادیزی فہرمی
(کہسہ) کہ دوا ی خواردنی سویتد،

شایہ ی کہ ی بہ شیوہ ی نوہسراوہ دہخاتہروو)
2 (ریزمان) نامازہ بہو کار **verb** انہ ی کہ

passive نہ بہلام لہ واتادا **active** ن: کاری وا
2 1 شادہ کی 2 مہولنما؛ فعل مہولنما

depopulated *adjective*
چؤل، بی دانیشتو، کہم لی دانیشتو،
بی جہشیمت، کہم جہشیمت 2 خالی از سکنہ

depopulation /,diːpɒpjə'leɪʃn, US -
pa:p-/ *noun*

کہم ہونہوہ ی دانیشتوان، (بی) چؤل کردن ی
دانیشتوان، کہم کردنہوہ ی جہشیمت، خاپووری،

کاولی، ویرانی 2 کاهش جمعیت، ویرانی

deportation /,diːpɔː'teɪʃn, US -pɔː'r-t-/ *noun*

دہ کردن، وہدہ رنہان، شاربہدہر کردن،
ولات بہدہر کردن، تاراندن، دوورخستہوہ 2
اخراج، تبعید

deportee /,diːpɔː'tiː, US -pɔːr-t/ *noun*

دہر کراو، وہدہ رنہراو، شاربہدہر کراو،
ولات بہدہر کراو 2 اخراجی

deportment /di'pɔːtmənt, US -'pɔːr-t-/ *noun*

1 (لہ شہریکا) ہلہس وکہوت، جوولانہوہ،

ره‌فتار، شیوه‌ی جوولانه‌ی 2 ره‌وت، مه‌ش، شیوه‌ی راویستان و رویشتن 1 رفتار، طرز رفتار 2 طرز راه رفتن یا ایستادن

deposit /di'pɒzɪt/, US -'paɪz-/ *noun*

1 سپارده، نه‌سپارده، نه‌مانه‌تی، نه‌مانه‌ت 2 تن‌کردن یا ن رشتنی پاره بو یتو حساب یا ن هه‌ژمار، خسته‌سهر حساب، سه‌ره‌پاره‌ی سه‌رحساب خراو 3 بارمه، گریو 4 پشه‌کی 5 نیشن 6 لو، توپزال 7 (مه‌ی و هتد) خلتنه، دورد 1 سپرده، ودیعه 2 پرداخت، مقدار پول به حساب گذاشته‌شده 3 وثیقه 4 بیعانه 5 رسوب 6 لایه 7 (شراب و...) لرد

deposit account *noun*

هه‌ژماری نه‌سپارده؟، حیسابی سپارده؟ حساب سپرده‌ی ثابت

depository /di'pɑ:zətəri/ *noun, pl. depositories*

بئ‌سپیندر، نه‌سپارده‌راگر، سپارده‌باری، نه‌مانه‌ت هه‌لگر، سپارده (یان بارمه) هه‌لگر امانت‌دار

deposition /,depə'zɪʃn/ *noun*

1 (زه‌ی ناسی) نیشن 2 لاپردن، لادان (له‌سهر کار یا ن ده‌سه‌لاتن)، وه‌رگه‌ران، رووخان، تیگچوون 3 شایه‌دی، ستووفا‌دان، شایه‌دی نووسراوه، شایه‌دی نامه 4 سپارده‌دانان، نه‌مانه‌ت‌سپاردن 5 (هتیکه) دانان 6 the Deposition داگرتنی له‌شی کریست له‌سهر 1 رسوب‌گذاری عزل، خلع، سرنگونی 3 شهادت، گواهی نوشته 4 تودیع 5 (تخم) گذاشتن 6 دپوزیسیون

depositor /di'pɒzɪtə(r)/, US -'paɪz-/ *noun*

نه‌سپارده‌دانهر، سپارده‌دانهر، بارمه‌دانهر سپرده‌گذار، امانت‌گذار

depository /di'pɒzɪtri/, US di'pɑ:zətəri/ *noun, pl. depositories*

1 هه‌مار، عه‌مار، نه‌سپارده‌خانه، سپارده‌خانه، عه‌ماری نه‌سپارده و نه‌مانه‌ت‌کان 2 سپارده‌دانهر، بارمه‌دانهر 1 انبار، مخزن 2 امانت‌دار

depot /'depəʊ/, US 'di:pəʊ/ *noun*

1 هه‌مار، عه‌مار، هیسه‌ر، کوگه، عه‌ماری سه‌ریازی 2 راویستانگه، راگریگه، جینگای راگرتن (ی ماشین، پاس و هتد)، گاراج، گاریز، جینگای (شست) هه‌لگرتن 3 (له‌سه‌مریکا) ویسگی شمه‌نده‌فهر، ویسگی پاس 4 باره‌گای تیپ 1 انبار، آمادگاه 2 توقف‌گاه، گاراج 3 ایستگاه 4 ستاد هنگ

depravation /,deprə'veɪʃn/ *noun*

1 خرابی، ری‌ه‌له‌کردن، گومرای، له‌ری‌ده‌رجوون 2 (زمان و...) شیوان، تیگچوون 1 انحطاط، فساد 2 اشفگی

depraved /di'preɪvd/ *adjective*

خراب، لادان، خرابایی، ری‌ه‌له‌کردو، گومرا، داجوو، له‌ری‌ده‌رجوو 1 منحط، فساد

depravity /di'prævəti/ *noun, pl. depravities*

خرابی، لادان، ری‌ه‌له‌کردن، به‌دناکاری، داجوون، له‌ری‌ده‌رجوون، هه‌زه‌یی 1 انحطاط، فساد

deprecating /,deprə'keɪtɪŋ/ *adjective, also deprecatory*

ناره‌زایی ده‌ریانه، ره‌خنه‌یی: *a deprecating comment* تنبیح‌آمیز

deprecatingly /,deprə'keɪtɪŋli/ *adverb*

ناره‌زایی ده‌ریانه، به ناره‌زایی‌تی‌یه‌وه 1 به‌طور تنبیح‌آمیز

deprecation /,deprə'keɪʃn/ *noun*

1 ناپه‌سندکردن، ناره‌زایی ده‌ریانه، دژایه‌تی‌کردن، شه‌رمه‌زارکردن 2 ره‌خنه (به توندی) 1 تنبیح 2 انتقاد

deprecatory /,deprə'keɪtəri/, US 'deprɪkətəri/ *adjective, also deprecative*

ناره‌زایی ده‌ریانه، ره‌خنه‌یی، به‌رخنه‌وه 1 تنبیح‌آمیز، انتقادی

depreciation /di'pri:ʃi'eɪʃn/ *noun*

1 داشکایی نرخ و بایی، کمه‌بوونه‌وه یا ن هاتنه‌خواره‌وه‌ی قیمت، نرخ‌کمه‌بوونه‌وه، به‌هاداشکان، دابه‌زینی بایی (پاره): *currency depreciation* 2 سووک‌کردن، بی‌نرخ‌کردن، بی‌بایه‌خ‌کردن، داشکاندن، ترؤکردن، به‌هیچ‌دانان 1 ائت قیمت، کاهش ارزش 2 تحقیر، ناچیزشماری

depreciatory /di'pri:ʃi'et(ə)ri/ *adjective, also deprecative* /di'pri:ʃi'eɪtɪv/

سووک، سووکایدتی‌بی‌کمر(انه) 1 تحقیر‌آمیز

depredation /,deprə'deɪʃn/ *noun*

1 تالان، کاله‌ت، راو‌رووت، چه‌پاو 2 هیرش، به‌لامار 3 کاولی، ویرانی، خیابوری 4 زیان‌دین، زهره‌رکردن، خه‌ساردین 1 غارت 2 یورش 3 ویرانی 4 خسارت

depredator /'deprɪdeɪtə/ *noun*

1 (کون) تالان‌چی، راو‌رووت‌کمر، چه‌پاو‌کمر 2 هیرش‌بهر، به‌لامارده‌ر 1 غارت‌گر 2 یورش‌گر

depressant /di'presnt/ *adjective, noun*

adj خاوه‌کهره‌وه، کمه‌کهره‌وه، سست‌کهره‌وه (همه‌ده‌روونی، همه‌جه‌سته‌یی) *n* ده‌رمایی سست‌کهره‌وه 1 کنده‌ساز *adj* کنده‌ساز *n* داروی کنده‌ساز

depressed /di'prest/ *adjective*

1 دلته‌نگ، مات، خه‌مبار، کز، به‌خه‌م، به‌خه‌فهر، نارمه‌ت، ده‌سته‌وئه‌ژنو 2 بی‌بازاری، بازارخه‌وتوو، بی‌پره‌وه، سست 3 تی‌قویاو، قویاو، روچوو، دانه‌پیو، داکه‌وتوو، به‌چال‌داکه‌وتوو، خوارتر له‌ناستی ناسایی 1 افسرده 2 کساد

کاسد 3 فرورفته، پایین‌تر از حد معمول
depressed area *noun*

ناوچه‌ی هزارانشین، ناوچه‌ی بی‌بهره
 منطقه‌ی محروم

depressing /di'presɪŋ/ *adjective*
 خسته‌ماوی، ناپره‌جسته‌کننده، دل‌تنگ‌کننده،
 دل‌سازنده‌کننده، ناهم‌میکند:
a depressing sight/thought غم‌انگیز، افسرده‌کننده،
 مأیوس‌کننده

depressingly /di'presɪŋli/ *adverb*
 ناپره‌جسته‌کننده، دل‌تنگ‌کننده به طور
 غم‌انگیز

depression /di'preʃn/ *noun*
 1 دل‌تنگی، ماتم‌مینی، خشم‌مکی 2 قوی‌بوی،
 رو‌چسویی، نفرو، به‌چال‌داک‌ه‌وتوویی،
 داک‌ه‌وتوویی، به‌قولا‌چوویی، دانه‌پویی، چالایی،
 قول‌که، کهنال، چال، گور 3 بی‌بهره‌ی، سستی
 نابووری، بی‌بازاریتی، بازارخه‌وتوویی، کزی 4
 (کش‌ناسی) بارستی هم‌وایی له‌زیر گوشار و
 باله‌به‌ستویه‌کی که‌م‌دا (که‌ زورجار ده‌پینه‌هوی
 باران بارین)، سستی ناووه‌وایی cyclonic،
 نزم‌بوونه‌وی په‌ستانی که‌ش، ناوچه‌یین که
 باله‌به‌سستی هم‌وایی له‌زیر رووده‌دا 5
 (ته‌ستیره‌وایی) نزم‌بوونه‌وی، نه‌وی‌بووه‌وی 1
 افسردگی 2 گودی، پایین‌افتادگی، فروفتگی، گودال
 3 کساد 4 فروبار، منطقه‌ی فروبارخیز 5
 (ستاره‌شناسی) انخفاض

the (Great) Depression *noun*
 سستی‌یه‌کی گه‌وره‌ی نابووری سالانی سی‌یه‌کان
 (1930 یان 1929) که‌ چالاک‌ی و کاریک‌ی وا
 نه‌بوو ۱ گریت دیرسیون

depressive /di'presɪv/ *adjective, noun*
adj دل‌تنگ‌کننده، دل‌تنگ‌هیننده، خه‌م‌کننده،
 خاو‌که‌روه، سست‌که‌روه n مروی دل‌تنگ ۱
adj افسرده‌ساز، کندساز n آدم افسرده

depressor /di'presə(r)/ *noun*
 1 ماسوول‌که‌ی کرزه‌ووه‌بوو یان کرزته‌ر 2 داگره،
 ده‌زگای داگرتن (شتی بهره‌و خوارین) ۱ دهرسور
depressurization /di:preʃəraɪ'zeɪʃn/ *noun*
 که‌م‌بوونه‌وی گوشار، هاتنه‌خواره‌وه (دابه‌زین‌ی)
 په‌ستان (هوا، گاز) ۱ کاهش فشار

deprivation /di'pri'veɪʃn/ *noun*
 1 بی‌به‌شی، بی‌به‌ریتی، بی‌به‌هره‌یی، بی‌باری،
 بی‌به‌هره‌کردن، به‌ش‌برای، نه‌بوونی، هه‌زاری،
 ده‌سته‌نگی، نه‌داری، قه‌قیری 2 له‌ده‌س‌دان،
 له‌کس‌چوون 3 لابردن، له‌سه‌رکارلادان، لادان،
 ده‌رکردن ۱ محرومیت، بی‌بهره‌سازی، فقر 2
 فقدان 3 عزل

deprived /di'praɪvd/ *adjective*
 بی‌به‌ش (کراو)، بی‌به‌ری، بی‌به‌هره، به‌ش‌براو،

بی‌بار، نه‌دار، هه‌زار، ده‌سته‌نگ، نه‌دار، قه‌قیر
 محروم، بی‌بهره، فقیر

de profundis /dei prə'fʌndɪs/ *noun*
 داوا بیان داخوازی له‌ دله‌وه ۱ درخواست از
 صمیم قلب

Dept *abbreviation* department

depth /depθ/ *noun*
 1 قولی، کویراهی، به‌رینی، پانی، پانایی 2
 (تاریکی، ره‌نگه‌کان و هند) توندی، زوری،
 تیسری، توخی 3 (ده‌نگ) بزوری 4 توانایی
 تیگه‌بختن بیان لیکنده‌وه‌ی بیروکه‌ گرانه‌کان،
 ناوه، نه‌قل 5 زوری 6 (زورتر به‌ شیوه‌ی کفی)
 قولایی، جهرکه، تیوه‌راست، چق، مه‌بانه، دل،
 ناخ 7 (بهر و...) بارستایی، به‌رزایی ۱ زرفا،
 گودی، عمق، په‌نا 2 (تیرگی، رنگ) شدت 3 (صدا)
 بمی 4 ادراک، قدرت درک 5 بسیاری 6 اعماق،
 وسط، مه‌انه 7 ارتفاع

depth charge *noun*, also depth-bomb
 بومی زیر‌ناو (بن‌ناو)، بومی زیر‌دریایی‌شکین،
 بومی قولایی ۱ بمب زیرایی

depthless *adjective*
 سه‌ره‌ره‌کی، نامایه‌دار، بی‌مایه، قول نییه ۱
 سطحی

depthlessly *adverb*
 سه‌ره‌ره‌کی‌پانه، بی‌مایانه ۱ به‌طور سطحی

depth psychology *noun*
 ده‌روون‌ناسی قولایی ۱ روان‌شناسی اعماق

deputation /deɪpu'teɪʃn/ *noun*
 پالاوتن، پاک‌کردنه‌وه، خاوین‌کردنه‌وه،
 پاک‌کردن ۱ پالایش، پاک‌سازی

depurative *adjective, noun*
adj خاوین‌که‌روه، پاک‌که‌روه n که‌ره‌سه‌ یان
 مه‌تریالی خاوین‌کردنه‌وه ۱ پاک‌کننده n
 مادی پاک‌کننده

deputation /deɪpu'teɪʃn/ *noun*
 شاند، نیرده، نیردراو، ده‌سته‌ی نوینه‌رایه‌تی،
 نوینه‌ران ۱ هیات نمایندگی

deputy /'deɪpuːti/ *noun, pl. deputies*
 1 جیگر، بریکار، یاریده‌ده‌ر 2 نوینه‌ر 3 (له)
 هیندی ولات‌دا، ب.ت. قهره‌نسه) نه‌ندامی کور
 یان لیژته‌ی قانون‌دانه‌ران، نه‌ندامی یارله‌مان 4
 کاربه‌ده‌ستی‌کافی خه‌لووز به‌ریره‌ه بق‌پاراستنی
 نه‌وانی‌دی ۱ جانشین، معاون 2 نماینده 3 عضو
 پارلمان 4 دیپوتی

deputyship /'deɪpuːtɪʃp/ *noun*
 نوینه‌رایه‌تی، جیگری، بریکاری ۱ نمایندگی،
 وکالت، نیابت

deracination *noun*
 (له‌ ره‌گه‌وه) هه‌ل‌کیشان، ده‌ر‌کیشان، بنبر‌کردن،
 هه‌ل‌ته‌کاندن، قه‌لت‌ویر ۱ قلع و قمع

derailment /di'reɪlmənt/ *noun*

1 لادان له سهر هیل، له هیل دهر چوون، له ری دهر چوون (شهمنده فەر) 2 تیکچوون 1 خارج شدن قطار از خط 2 اختلال

derailleur /dɪ'reil(j)ə/ *noun*

(فهره نسی) سیستمی کار و گورانی گیر یان دهنده ی چهرخ 1 درایلپور

deranged /dɪ'remɪdʒd/ *adjective*

شیناو، شیرزه، په شینو، تیکچوو، شیت، خهره فاو 1 آشفته، دیوانه

derangement *noun*

1 شیناوی، پهریشانی، شیرزه یی، په شینوی، تیکچووی، شیتی، خهره فاو ی 2 تیکدان، شیناندن 1 آشفته، دیوانگی 2 پهرم زنی

the Derby /'dɑ:bi, US 'dɑ:rbɪ/ *noun*

پنشرکتی سالانه ی نهمسپواری له ینگلته ره و نیسون (Epson) له 1780 له لایه ن Earl دوازه دهمی داری دهمزرا 1 داری

Derby /'dɑ:bi, US 'dɑ:rbɪ/ *noun*

جوړی پهنیری رهقی شیر ی بی چهری، له Derbyshire ی ینگلته ره 1 داری

Derby Day *noun*

روژی پنشرکتی کانی داری 1 روز داری

derby /'dɑ:bi, US 'dɑ:rbɪ/ *noun*

1 (له نهمریکا) پنشرکتی سالانه ی نهمسپواری 2 (له نهمریکا) پنشرکتی، پهریکانه 3 (له بریتانیا) پنشرکتی خوچنی یان ناوچه یی 1 مابقی اسب دوانی سالیانه 2 مابقی 3 مابقی محلی

derby² = bowler hat

deregulation /di:'regju'leɪʃn/ *noun*

له ژیر چساودیری حکومت لاهردن، کوترول هه لگرتن، نازادکردن 1 حذف نظارت دولت

derelict /'derəlɪkt/ *adjective, noun*

adj 1 چول کړاو، چول وهول، به چی هیلراو، دهس لی هه لگړاو، وازلی هیلراو، بی خواوون، بی کهمس، کاول کړاو، ویران کړاو، تیک ته یو، که لاهو، کاوله، ویرانه 2 بهرله، بیکاره، بی مال و حال، ناوازه، هه لوه دا، تهره، مال به کول، که مته رخه م، نابه رپرس، ئالوری، بی فکر *n* که شتی یان مالی و دارایی به چی ماو له لایه ن خواوون به یوه 1 *adj* 1 مخروبه، متروکه، ویرانه 2 ولگرد، اواره، بی فکر *n* درلیکت

dereliction /dɪ'rɛ'liʃn/ *noun*

1 کاولی، تیک ته یو، کامباخی، ویرانی 2 پشت گوئ خستن، بی فکری، که مته رخه می 3 (زهوی وزار، مال و...) به چی هیلستن، وازلی هیلراو، وه لانا، دهس لی هه لگرتن 1 خرابی، ویرانی 2 بی مبالانی، قصور 3 ترکی

dereliction of duty *noun*

که مته رخه می له جینه چی کردن یان راپه راندنی نه رکدا 1 قصور در انجام وظیفه

derestriction *noun*

نه هیلستن یان لاهردنی سنوور و کوټ و به ند، هه لگرتنی بهرته سکی یان بهرته نگی 1 محدودیت زدایی

derider *noun*

گالته یتکه ره، تیز یتکه ره، تیتال چی، که مبه باز 1 مسخره کننده

de rigueur /dɪ'rɪ'gɑ:(r)/ *adjective*

1 (فهره نسی) پیوست، پندقی 2 باو 1 ضروری 2 مرسوم

derisible /dɪ'rɪzɪb(ə)/ *adjective*

شیاوی گالته یی کردن، تیزی پی ده کری 1 شایسته ی استهزا

derision /dɪ'rɪʒn/ *noun*

گالته، تیتالی، تیز، که مبه، شوخی (بی کردن) به که زانین 1 استهزا، ریشخند

derisive /dɪ'rɪsɪv/ *adjective, also derisory* /dɪ'rɪsərɪ/

گالته یی که مته، به گالته وه: She gave a short, -e laugh تمخر آمیز

derisively /dɪ'rɪsɪvli/ *adverb*

به گالته وه، به تیز وه 1 با تمخر

derisiveness /dɪ'rɪsɪvnəs/ *noun*

گالته، تیز، تیتالی، که مبه، شوخی (بی کردن) به که زانین 1 استهزا

derivation /dɪ'rɪ'veɪʃn/ *noun*

1 دارشتن، (لن) وه رگرتن، لن بوونه وه 2 بهرته، ماک، ریشه، رهگ، رهجه لکه، به نهجهک، سه رچاوه، ژیده، بناوان 3 په که مین شتوه و واتای وشه 4 وشه ی دارپژراو 5 نه انجام گیری، بو ده رکه وون 6 ده رگیشان، ده رهنان، هه لپنجان 1 اشتقاق 2 اصل، تبار، ریشه 3 نخستین صورت و معنی واژه 4 واژه ی مشتق 5 استنتاج 6 استخراج

derivational *adjective*

(زمانه وانی) سه ره دارشتن، دارپژرانه 1 اشتقاقی

derivative /dɪ'rɪvətɪv/ *adjective, noun*

adj (لن) وه رگړاو، (لن) هه لگړاو، لن وه بوو *n* 1 وشه ی دارپژراو 2 وشه ی دارپژراو یان وه رگرتنه 3 جوړی سه رمایه نانه وه 1 *adj* 1 اقتباسی، مشتق *n* 1 واژه ی مشتق 2 واژه ی مشتق 3 گونه ای سه رمایه گذاری

derived *adjective*

دارپژراو، لن وه رگړاو، وه رگرتنه، لن وه بوو 1 مشتق شده

derm /dɑ:m/ *noun*

ژیر پیست، بن پیست، پیستی به وه 1 زیر پوست، پوست

derm(a)- *prefix*

پیشگر: پیست (بهرته): له derma یونانی به وه "skin" 1 پیشوند: پوست

derma /'dɑ:mə/ = dermis

dermabrasion /,dɜ:mə'breɪʃ(ə)n/ *noun*

لاپردنی توپزالینکی رووی پیست (وهک scar یان tattoo) به کهرسه‌ی گراندن یان دناشین درمابراسیون

dermal /'dɜ:məl/ *adjective*

پیستی، سهریه پیستی بنه‌وه یان زیره‌وه پوستی، وابسته به زیر پوست

dermatitis /,dɜ:mə'taɪtɪs, US 'dɜ:rm-/ *noun*

هه‌لاوسانی پیست، ناوسانی پیست، پیستمو آماس پوست

dermato- /'dɜ:mə'təʊ/ *prefix*

پیشگر: پیست، چهره: **dermatomycosis** (بنه‌ره‌ت: له **derma**, **dermat-** یونانی) پیشوند: پوست

dermatoglyphic *adjective*

سهریه دیرماتوگلیفیک وابسته به درماتوگلیفیک **dermatoglyphics** /,dɜ:mə'tə(u)'glɪfɪks/ *noun, pl.*

لیکولینه‌وه‌ی شوین و نمونده‌ی پیست وه‌کوه په‌نجه، ده‌ست، پی، ب.ت. له تاوان‌ناسی‌دا درماتوگلیفیک

dermatoid *adjective, also dermoid*

پیست‌ناسا، شیوه‌پیست پوست‌مانند **dermatological** /,dɜ:mə'tɒlədʒɪkl, US 'dɜ:rmə'tɒlədʒ-/ *adjective*

سهریه پیست‌ناسی پوست‌شناختی **dermatologist** /,dɜ:mə'tɒlədʒɪst, US 'dɜ:rmə'tɒl-/ *noun*

پیست‌ناس **dermatology** /,dɜ:mə'tɒlədʒi, US 'dɜ:rmə'tɒl-/ *noun*

پیست‌ناسی پوست‌شناسی **dermatomycosis**

/,dɜ:mə'tə(u)'maɪ'kəʊsɪs/ *noun, pl. -ycoses* /-sɪz/

نه‌خوشی کهروویی fungal پیست (و ماسوولکه، نیشانه‌کمی ب.ت. لاوازی یان پووکانه‌وه‌ی ماسوولکه و زیکه‌یه) بیماری قارچی پوست

dermatomyositis

/,dɜ:mə'tə(u)'maɪə(u)'saɪtɪs/ *noun*

ناوسانی پیست و شان‌ه‌ی ماسوولکه‌ی زیره‌وه درماتومیوسیتیس

dermatosis /,dɜ:mə'təʊsɪs/ *noun, pl. dermatoses* /-sɪz/

دیرماتوز: نه‌خوشی ییکی پیست، ب.ت. نه‌وه‌ی که ناوسان یان سووربوونه‌وه‌ی inflammation له‌گه‌ل نه‌بی درماتوز، درماتوسیس

dermestid /dɜ:'mɛstɪd/ *noun, adjective*

(میرووناسی) پیسته‌خورکه (= جورئ قالونجه‌ی

چکوله، خیزان Dermestid) درمستید

dermis /'dɜ:mɪs, US 'dɜ:r-/ *noun*

1 (تکنیکی) پیست، چهره 2 زیر پیست، بن پیست، پیسته‌ی بنه‌وه، پیستی زیره‌وه 1 پوست 2 زیر پوست

dernier cri /dɜ:njer 'kri:/ *noun*

(فهره‌نسی) دواپین داب، دوامؤد آخرین مود

derogation /,dɜ:rə'geɪʃn/ *noun*

1 داکه‌وتن، کهم کردنه‌وه، هیتانه‌خواه‌وه، داشکاندن، دابه‌زانندن، سووک‌کردن، چکوله‌کردنه‌وه، نابرووردن، خراب‌کردن، نرم‌کردنه‌وه 2 سووکی، نرمی 1 نزل، کاهش، تحقیر، افساد 2 خواری

derogative /dɜ:'rɒɡətv/ *adjective*

سووک، نابروویه‌ره تحقیرآمیز

derogatorily *adverb*

سووکانه، نابروویه‌رانه، داشکینه‌رانه به‌طور تحقیرآمیز

derogatory /dɜ:'rɒɡətri, US dɜ:'rɑ:gə'tɔ:ri/ *adjective*

سووک، نابروویه‌ره، سووکانه، داشکینه‌ره تحقیرآمیز، توهین‌آمیز

derrick /'derɪk/ *noun*

1 گران‌کشی، به‌رزکهره، جهره‌سقیل، ده‌زگای هه‌لتنان 2 که‌لووی بیرنه‌وت، قولله یان برجی چاله‌نه‌وت، په‌یکهره‌ی هه‌لکه‌ندن یان چاله‌نه‌وت (تامازه به hangman یان سیداره gallows: بنه‌ره‌ت: له نساوی Derick) میرغه‌زه‌بی نینگلیسی سه‌ده‌ی حه‌فده 1 جرنقیل 2 دکل حفاری

derrière /,dɜ:'ɛz/ *noun*

کنگ، که‌فهل، سمت، روونه‌ک ماتحت، کفل

derring-do /,dɜ:rn 'du:/ *noun*

(به شوخی) پاله‌وانی، قاره‌مانی، قاره‌مانیتی پهلوانی

derringer /'dɜ:rn(d)ʒəl/ *noun*

ده‌مانجه (له 1825 له لایهن Henry Deringer داهینرا) تپانچه

derris /'dɜ:ris/ *noun*

1 جورئ میرووکوز، rotenone تیایه، له ره‌گی هارای گیاهی ده‌گیری 2 جورئ رووه‌ک یان ده‌وه‌ن و میو و ره‌زی دارناسای گهرمیتانی نوراسیا، له خیزانی legume توخم به‌ریلاوی (Derris) (له یونانی‌دا به واتای "به‌رگه چهرمینه‌یه) دریس

derv *abbreviation* diesel engined road vehicle, also DERV

(له بریتانیا) روئی سووتمه‌نی بو مؤتوره دیزیلی‌یه‌کان درو

dervish /'dɜ:viʃ, US 'dɜ:rviʃ/ *noun*

ده‌رویش، ده‌رویش، ده‌رویش (بنه‌ره‌ت: له

darvīš دهی، له باس هاتوو و وصف پذیر
DES abbreviation Department of Education and Science

(له بریتانیا) شالیاری (وهزارهت) پهروه رده و زانست دى اى اس

desacralization noun

نه هیشتی پیروزی یان بایه خی دینی له شتی تقدس زدایی

desalination /diː.sælɪˈneɪʃn/ noun

خوئ گرتن، خوئ (لن) لابردن، شیرین کردن نمک زدایی

desalinator noun

خوئ گر، خوئ (لن) لابر، شیرین کړو نمک زدا
desaparecido /dezapaˈɾɪsɪdo/, Spanish
 desapareˈsido, -ˈβido/ noun, pl. desaparecidos

که سیکي بی سهروشوین (وا گومان ده کړی به دهستی سهریازان یان پولیس کوژرابی، سپانیایی "disappeared") آدم ناپدید شده

descant /ˈdeskænt/ noun

1 (موسیق) دیسکانت 2 (کون، وچه بی) دهنگی بلاوین یان خوش 3 لیدوان 1 اهنگ همراه 2 صدای خوش اهنگ 3 بحث

descendant /diˈsendənt/ noun, also descendent

بهره، وهجه، توخم، تومره، تومره، رهجه لک، زاده، ره گمز، فرزند: Many of them are descendants of the original settlers
 فرزند، خلف

descended adjective

له توخمی، له رهجه لک، له جستانی، له تومره، له ره گمز 1 از تبار

descender noun

بهشی خواره وی هیندی پست (وهک g یان p) دسندر

descendible /diˈsendəbəl/ adjective

(ماف، دارایی) دهک وپته بهر میرات 1 قابل به ارث بردن

descending adjective

لیزه وه بـوو، داکـه و تـوو، خواره وه هاتوو، رووله خواری 1 نزولی

descent /diˈsent/ noun

1 سهره ولژی، تلان، لژی، نشیوی 2 نیشته وه 3 هاتنه خواری، داکو تن، داجوون، نرم بوونه وه، داشکان، لژی بوونه وه 4 وهجه، نه وه، بهره، بنهجه، پشت، کوک، رهجه لک، ره گمز، توخم، نژاد، تومره، رشتاره، رزتاره، لانه ما، لانه زئ 5 هیزش، پهلامار (تاکاو) 1 سراسیی 2 فرود 3 نزول، سقوط، هبوط 4 نل، تبار 5 پورش، هجوم

describable /diˈskraɪəbəl/ adjective

له باس دی، شیاوی باس کردن، بو باس کردن

description /diˈskripʃn/ noun

1 باس کردن، باسکرد، وهسف، روون کردن وه، لیکدانه وه 2 جوړ، ناوا، رنگ، جهش 1 توصیف، شرح 2 گونه، نوع

descriptive /diˈskriptɪv/ adjective

(ریزمان) لیکدانه وهی (باس کردن یا لیکدانه وهی نه وه که چون زمانی به کرده وه و به راستی به کار دیرئ، تا نه وهی بی ده ستوری بو دانسی و چون ده بی به کاری بیئ) له سهر بنه مای باس کردن، باسکری، باسکردی: the -scriptive passages in the novel توصیفی، ترسیمی

descriptive analysis noun

شی کرده وهی باسکردی یان دیسکریپتف تحلیل توصیفی

descriptive geometry noun

هندزه دیسکریپتف هندسه ترسیمی

descriptive grammar noun

ریزمانی باسکردی یان دیسکریپتف دستور زبان توصیفی

descriptive linguistics noun

زمانه وانی باسکردی یان دیسکریپتف زبان شناسی توصیفی

descriptively /diˈskriptɪvli/ adverb

له باری لیکدانه وهی (به وه)، له باری باس کرده وه 1 به لحاظ توصیفی

descriptive meaning noun

واتای لیکدانه وهی یان باس کردن (باسه کی) معنای توصیفی

descriptive method noun

شینوازی لیکدانه وهی، ریپازی باس کردن یان لیکدانه وهی (باسکردی) روش توصیفی یا تشریحی

descriptivism noun

دیسکریپتیفیزم توصیف گرایی

descriptivist noun, adjective

n دیسکریپتیفیت دیسکریپتیفستی، سهریه یان پیوه ندی به دیسکریپتیفیزم وه هیه n توصیف گرا adj توصیف گرایانه

desecration /desiˈkreɪʃn/ noun

سووکایه تی پیـ کردن، قـه بیـ و تن، بیـ ریزی پیـ کردن، بیـ حورمه تی پیـ کردن، پیس کردن، لیه ودان، تیوه ودان، گلاو کردن 1 توهین، بی حرمت سازی

desecrator noun

سووکایه تی پیـ کړ، بی ریزی پیـ کړ، لیوه دهر، تیوه دهر 1 توهین کنند

desegregation /diːˌseɡrɪˈgeɪʃn/ noun

نه هیشتی (یان کوتایی هینان به) جیاوازی ره گمزایه تی، پیکه وه خستن تفکیک زدایی

deselection noun

1 (کامپوتیز) لابر دنی شتن له لیستی
هله یزاردنه کانی کامپوتیز 2 وهرنه گرتن
(بارتی په کی خو جینی بو بوونه نه ندام له
پار له مان) ○ دی سلکسیون
desensitization /diːsensətaɪˈzeɪʃn/ *noun*
ناهه ستیار کردن، له هه ستیاری خستن،
که م کردنه وهی هه ستیاری (له بهرامبر شتن،)
که م تر خه م کردن ○ حسابیت زدایی

desensitizer *noun*
که م که ره وهی هه ستیاری، هه ستیاری ره وین
○ حسابیت زدا

desert ¹ /ˈdezət, US ˈdezərt/ *noun, adjective*
1 n بیابان، ددشت، چوله که، چوله وانی، ناران،
چوله وار، نیشکارو 2 (خوازه) شونې که هیچ
چالاکی په کی له نه بی، ویرانه، چوله که ¹ *adj*
بیابانی، ددشتی، وشک، بی شینا وهره، بی ناو و گیا
2 چول، چول وهول ○ 1 n صحرا، کویر 2
(مجازی) ویرانه ¹ *adj* کویری، خشک 2 خالی از
سکه

desert ² /ˈdezət, US ˈdezərt/ *noun*
ره وایی، هه لگرتن، لیه شانه وه، بوبون، حق،
بی شیان، بهر حق بوبون ○ لیاقت، شایستگی
desert ³ /ˈdezət, US ˈdezərt/ *noun*, (usu. deserts)
که سیکي لیه شواو، مروی لیه شواو یان بهر حق
(یو خلات یان سزا) ○ آدم شایسته

desert boot *noun*
پوتینی دهشت ○ پوتین صحرا

deserted /diˈzɜːtɪd, US -ˈzɜːrt-/ *adjective*
1 چول، کاول، ویران، که س له نه بوو 2
به جی هیلراو، چول کراو، چول 3 بی که س،
بی که س وین دهر، بی سهر پر دشت ○ 1 خالی از
سکه 2 متروک 3 بی سرپرست

deserter /diˈzɜːtə(r), US -ˈzɜːrt-/ *noun*
سهریازی هه لاتوو یان راگردوو ○ سرباز فراری
desertification /diˈzɜːtɪfɪˈkeɪʃn, US -
ˌzɜːrt-/ *noun*

کردنه بیابان ○ دسرتیفیکاسیون

desert island *noun*
دورگه ی چول، گر نافي چول ○ جزیره ی متروکه

desertion /diˈzɜːʃn, US -ˈzɜːr-/ *noun*
1 به جی هیشتن، وازلس هینان، وه لانان،
چول کردن، ترک (کردن) 2 نه کردن، هه لانن،
سهریازی نه کردن، نه چوونه وه سهریازی 3 (ماق)
به جی هیشتنی هاوسهر، به جی هیشتنی مال،
ترکه مال (چون ئیدی نایه وئ له وه زیاتر له گه لئ
بوی) ○ 1 ترک 2 ترک خدمت 3 (حقوق) ترک
افراد واجب النفعه

desert rose *noun*
(رووه ک ناسی) 1 rose ده شته کی، ره سه نی
نه فریکای روز هه لات و شامات | **Adenium**

obesum 2 جورئ دوه ونی چری نه وسترالیایی
[**Gossypium sturtianum**] ○ رز صحرائی

deserved *adjective*
بی شیاو، پی ره واه، بوبوو، بهر حق، لیه شواو،
شیاو، هه لگرتن: **a deserved reputation**
(deservedness *n*) ○ سزاوار، شایسته، محق

deservedly /diˈzɜːvɪdli, US -ˈzɜːrv-/ *adverb*

بهر حق، به جی، جتی خوی: **The restaurant is deservedly popular** ○ به حق

deserving /diˈzɜːvɪŋ, US -ˈzɜːrv-/ *adjective*

بی شیاو، پی ره واه، بوبوو، به جی، گر نجواو،
بهر حق، لیه شواو، لیه ناتوو، شیاو، هه لگرتن: **to give money to a deserving cause**
سزاوار، شایسته، محق

deservingly /diˈzɜːvɪŋli, US -ˈzɜːrv-/ *adverb*

بی ره وایانه، بهر حه قانه، لیه شواوانه ○ به طور
سزاوار یا شایسته

déshabillé /ˌdezæbiˈjeɪ/ *noun*, in **déshabillé**
(فهرنسی) نیوه پرووت، نیمچه پرووت: **in a state of déshabillé** ○ نیمه لخت

desiccant /ˈdesɪkənt/ *adjective*
(کیمیا) مه تر یالی وشک که ره وه (ب.ت. بو
راگرتنی خوراک، وه ک کلورایدی کالسیوم
○ ماده ی خشک کننده)

desiccated /ˈdesɪkətɪd/ *adjective*
1 وشک، زوها، وشکه وه بوو، وشکه وه کراو:
desiccated coconut 2 وشک ویرینگ: **treeless and -ted soil** 1 خشک (شده) 2 کاملاً خشک

desiccated soil *noun*

گلی وشک ویرینگ ○ خاک کاملاً خشک
desiccation /ˌdesɪˈkeɪʃn/ *noun*
وشک بوونه وه، وشک هه لگه ران، وشک هه لاتن
○ خشک شدگی

desiccative /ˈdesɪkətɪv/ *adjective*
وشک که ره وه ○ خشک کننده

desiccator *noun*
وشک که ره وه، ده زگای وشک کردنه وه، وشکینه
○ خشک کننده

desideration *noun*
هیوا، ناره زوو، ناوات، مهراق ○ آرزو

desideratum /diˌzɪdəˈrɑːtəm, US -
ˈreɪtəm/ *noun*, pl. **desiderata** /-tə/
حه وه جی، پنیوستی، نه بوونی، که می، ویست،
شتی ویستراو یان پنیو بست ○ احتیاج، نیازمندی،
خواست، چیز مطلوب

design /diˈzam/ *noun*
1 دیزاین، نه خش، نه خش کینشی 2 بلان، گه لاله،

نخسته، ته‌گیر 3 نیاز، خه‌یال، مه‌به‌ست 4
 نه‌خشی جوانی 1 طرح، طراحی 2 نقشه، تدبیر
 3 نیت 4 طرح تزئینی
designate /'deiznɪnt, US -nət *adjective*
 دیاری‌کراو، هه‌لبزیردراو، ناودیرکراو، ناسینراو
 1 برگزیده

designate driver *noun*

شوفیری دیاری‌کراو (شوفیری که له‌گه‌ل
 دوسته‌کانی ناره‌قی نه‌خواردینه‌وه، چونکو نه‌و
 ده‌یه‌وی شوفیری پکا) 1 رانده‌ی برگزیده

designation /'deɪzɪ'neɪʃn/ *noun*

1 دانان، دامه‌زراندن، دیاری‌کردن، ناودیر‌کردن،
 ناساندن، هه‌لبزاردن، ده‌س‌نیشان‌کردن 2 ناوانان
 3 ناو، کار: *Her official designation is Financial Controller*
 1 انتصاب، تعیین،
 انتخاب 2 تمییه 3 عنوان

designedly *adverb*

ناگادارانانه، به‌مه‌به‌سته‌وه، دانسته، به‌دانسته، له
 روی نه‌خسته‌وه 1 عمدأ

designee *adjective*

دیاری‌کراو، ده‌س‌نیشان‌کراو 1 تعیین‌شده

designer /di'zainə(r)/ *noun*

نه‌خش‌کنش، دیزاین‌کنش، داری‌هر، دیزاینر: *a*
fashion/jewellery, etc. designer 1 طراح
designing /di'zainɪŋ/ *noun, adjective*
 نه‌خش‌کنشی، دارشتن، دیزاین‌کنشی *adj* زول،
 زیره‌ک، فیلاوی، دایکه‌خوگنی 1 طرحی *adj*
 حقه‌باز

designs *noun, have designs on*

پیلان، نه‌خسه‌کیشان 1 توطئه
desirability /di'zaiərə'bɪləti/ *noun*
 1 باش‌بوون، خوشی، چاکیتی 2 بایه‌خ، به‌ها 3
 قازانج 4 پیوستی 5 (له‌باری سیکسی‌یه‌وه)
 سه‌رنج‌راکینشی، له‌باری، جوانی، سیکسی‌بوون
 1 مرغوبیت 2 ارزش 3 فایده 4 ضرورت 5
 جذابیت

desirable /di'zaiərəbəl/ *adjective, noun*

1 *adj* باش، چاک، به‌سند، خوش، به‌کاره‌اتوو:
 2 *highly desirable* به‌قازانج، به‌به‌هره، به‌که‌لک،
 دل‌ویستوو 3 پیوست 4 سه‌رنج‌راکینش، جوان،
 له‌بار، سیکسی، بزوتەر 1 مرغوب، مطلوب 2 مفید 3 لازم 4
 جذاب، سکسی 1 آدم یا چیز مطلوب

desirably *adverb*

سه‌رنج‌راکینشانه، له‌بارانه، بزوتەرانه 1 به‌طور
 جذاب

desire /di'zaiə(r)/ *noun*

هيو، ناوات، مراد، خوزگه، ناره‌زوو، نیشیتا،
 مه‌گیز، کام، مه‌یل، تاسه، به‌روش، گور،
 تین‌وگور، تین‌واتاو، تامه‌زروی، هوگری، ویست،
 خواست، خوسته‌ک، نیشیتا یان ناره‌زووی

به‌هیزی سیکسی *a sexual urge or appetite*
She felt a surge of strong desire for power
 1 *of love and desire for him* آرزو، میل،
 اشتیاق، علاقه، خواست: میل شدید جنسی

desired *adjective*

به‌درل، خوازراو، ویستراو، دلخواز 1 مطلوب

desirous /di'zaiərəs/ *adjective*

به‌تاسه، تامه‌زوو، ناواته‌خواز، به‌تاما، به‌به‌روش،
 به‌نیشیتا، خوازیار، خوازگار، نیازکار، نیازمه‌ند،
 ناره‌زوو‌کەر، ناره‌زوومه‌ند، خواسته‌مه‌ند،
 پنخوش‌بوو، دل‌تیجوو، دل‌گرتوو، نیشیتالی‌بوو:
 نیشیتا یا ناره‌زووی به‌هیزی سیکسی، ناره‌زووی
 جووت‌بوون: *desirously* *adv* 1 مشتاق، آرزومند: میل شدید جنسی
 2 *-ness n*

desk /desk/ *noun*

1 میز، میز 2 میزی (له‌سەر) نووسین، ستره‌ک،
 میزی کار 3 (هوتیل و هتد) شونیی وه‌رگرتنی
 ناگاداری یان زانیاری، سنووق، پرسکه 4 به‌شی
 تاییه‌تی ریکخستی هه‌واله‌کان 5 (موسیق)
 شونیی له‌سازمه‌ند که دوو ساززه‌ن به‌پنوهن 1
 1 میز 2 میز تحریر 3 پذیرش 4 و 5 دسک

desk clerk *noun*

که‌سێ که له‌دیسکی سه‌ره‌کی هوتیلی کارده‌کا،
 پینشوازی‌کار، به‌پیره‌وه‌چوو، برسگه‌وان،
 برسگه‌چی 1 متصدی پذیرش

desk job *noun*

کاری سه‌رمیز 1 دسک جاب

desk tidy *noun*

جی‌پینووسی میزی یان سه‌رمیز 1 جاقلمی میزی
desktop /'desktop, US -ta:pl/ *noun*
 (کامپیوتر و هتد) سه‌رمیز، سه‌رمیزانه 1 رومیزی
desktop computer *noun*

کامپیوتری سه‌رمیز 1 کامپیوتر رومیزی
desktop publishing *noun*
 بلاکردنه‌وه‌ی کامپیوتری، بلاکردنه‌وه‌ی
 سه‌رمیزی 1 نشر رومیزی

deskwork *noun*

کاری به‌پیره‌به‌ری، کاری نووسینگه‌یی 1 کار
 دفتری

deskilling *noun*

که‌م‌بوونه‌وه‌ی شاره‌زایی 1 کاهش مهارت

desman /'dezmon/ *noun*

جوری شیرده‌ری چکوله‌ی نیوه‌ناوی،
 پنه‌ه‌ندی به‌ mole هه‌یه [*Desmana*]
moschata (رووسییه و *Galemys pyrenaicus*)
 (چیچاکانی پیرینه *Pyrenees*) 1 دسمن

desmid /'dezmid/ *noun*

(زینده‌ناسی) جوری قه‌وزه‌ی تاک‌خانه‌یی ناوی
 شیرین، زنجیرک [خیزان *Desmidiaceae*]
 1 دسمید

desolate /'desələt/ *adjective*

1 کاول، ویران، خاپوور، کاوله، ویرانه، چؤل: *a bleak and desolate landscape* 2 دلتهنگ، نارہمہت کەر، مات، کز، خەمبار 3 تەنیا، بئ کەس، بێچارە، قوربەسەر، هەناسەسارد، نەحەساوہ (*desolately adv*) 1 مەترکە، خالی از سکنە 2 غەمانگیز، افسردە 3 تەنھا، مفلوک

desolated adjective

1 کاول، ویران، خاپوور، چؤل کراو، ویرانە، کاولە 2 خەمبار، کز، نارہمەت، پەژارەبار 1 مەترکە 2 حزین، غەسەدار

desolateness noun

ویرانی، کاولی، خاپووری 1 ویرانی *desolater noun, also desolator*

کاول کەر، ویران کەر، خاپوور کەر 1 ویران کەندە *desolation /desə'leɪʃn/ noun*

1 کاولی، ویرانی، خاپووری، ویرانە، کاولە، خاپوورە، جینگای ویران، ویرانستان، کەلاوہ: *a scene of utter desolation* 2 ویران کەردن، خاپوورائەندن، کاولائەندن، بەقورکەرتن 3 هەناسەساردی، قوربەسەری، بێچارەیی، لئ قەوماوی، کؤللی 4 خەم، پەژارە، خەفەت، کزی، دلتهنگی، پەریشانی، نارەمەتی 1 ویرانی، ویرانە 2 ویران سازی 3 فلاکت 4 حزن

despair /di'speə(r), US di'sper/ noun

ناھومیدی، بئ هیوایی، دلساردی، مایەیی *One harsh word would send her into the depths of despair* 1 بئاس، ناامیدی، موبج بئاس

despairing /di'speərɪŋ, US -'sper-/ adjective

ناھومید، بئ هیوا، هەناسەسارد، دلسارد، دلساردانە 1 ناامید، مایوسانە

despairingly /di'speərɪŋli, US -'sper-/ adverb

دلساردانە، بە ناھومیدی: *She looked -ringly at the mess* 1 مایوسانە

despatch = dispatch

desperado /despa'ra:dəu, US -dou/ noun, pl. desperadoes or desperados

تاوان کاری پشەیی، کۆنە تاوان کار، خرابە کار، یان تاوان کاری نەترس (*desperadoism n*) 1 مەجرم خەفای

desperate /'despəreɪ/ adjective

1 دەس لە گیان بەرداو، چارەنەماو، بێچارە، زۆربوھاتوو، گیر کردوو، ناچار، داماو 2 لە حەبەتا، لە رووی ناچاری یەوہ یان داماو یەوہ 3 مەترسی دار، پرمەترسی 4 بە کج کار، خراب، زۆر، شپۆزە، سەخت، ناستەم، توند، توندوتیژ، بەزە پروژەنگ، بئ بەزەیی یانە، توندوتیژ 5 چاولە دەس، موحتاج، حەوہ جئ تئ کەوتوو 6 هیوا براو، دلسارد، دەس شواردوو، دلساردانە، لە

حەبەت 7 (تێکۆشان) بئ نەتەجام، بێھودە 1 مەتەصل، درماندە 2 از فرط استیصال 3 خطرناک 4 شەید، وخیم، خشن، خشنا 5 موحتاج 6 مایوس، مایوسانە 7 بئ تەنچە

desperately /'despəreɪtli/ adverb

لە رووی ناچاری یەوہ، بە ناچاری، لە حەبەت، لە ناچاری دا، توند، بە توندی، بە کج کار 1 از فرط استیصال، بە شەت، زیاد

desperateness /'despəreɪtnəs/ noun

1 ناچاری، دەس لە گیان بەرداو، داماو، چارەنەماوی 2 ناھومیدی، دلساردی 1 استیصال 2 ناامیدی

desperation /despə'reɪʃn/ noun

1 داماو، ناچاری، دەس لە گیان بەرداو، چارەنەماوی، زۆربوھاتوویی، گیر کردوویی 2 هیوا براوی، بئ هیوایی، دلساردی، دەس شواردوویی 1 استیصال 2 ناامیدی

despicability /di'spɪkə'bɪləti/ noun, also despicableness

سووکی، هیچ و بووچی، ناحەزی، بێزاوی بوون، جئ سەرکۆنە بوون 1 نفرت انگیزی

despicable /di'spɪkəbl, US rarely 'despɪkəbl/ adjective

سووک، چەیدەل، سووک و ترۆ، بئس، روورەش، هیچ و بووچ، ناحەز، بێزاوی، نا ئاگارانە، جئ سەرکۆنە، رەشئەرەوہ 1 خوا، نفرت انگیز

despicably /di'spɪkəblɪ/ adverb

سووکانە، چەیدەلانە، بە شێوہ یەکی بێزاوی 1 بە طور نفرت انگیز

despiser noun

سووکی بێکەر 1 تحقیر کەندە

despite /di'spaɪt/ noun, preposition

1 *n* دوزمناپەتی، رق، کینە، قین 2 سووکا پەتی، بئ حورمەتی، بئ زێری *prep* سەرەرای، بێجگەلە، سەرباری، لە گەل ئەمەش دا 1 *n* عداوت، کینە 2 *prep* بە رەغ، با وجود

despiteful /di'spaɪtful/ adjective

بوغزاوی، کینە لە زگ، بوغز لە زگ، کیناوی، بئس 1 مفرض، کینەر

despitefully /di'spaɪtfuli/ adverb

لە رووی رق یان بوغزەوہ، بە کینەوہ، بوغزاوی یانە 1 مفرضانە

despitefulness /di'spaɪtfulnəs/ noun

قین لە زگی، بوغزاوی بوون، رقینی، قینەوہری، کیناوی بوون، پسی 1 کینەووری، غرض و ززی

despoiler noun

تالان گەر، کالەت جی، چەپاوەر، تالان جی 1 غارت گەر

despoilment noun, also despoliation /di'spəʊli'mɛnt/

1 تالان (وێر)، کالەت، چەپاو، راوێرۆت، پۆر

2 بهش برآوی 1 غارت، بغما 2 محرومیت
despondency /di'spɒndənsi/, US -'spɑ:n-
 / noun, also despondence

1 ناهومیدی، دلساردی 2 دلتهنگی، ماتی، کزی،
 ختم، خهفت، پهزاره: *Life's not all gloom*
 1 نومیدی 2 افسردگی، اندوه
despondent /di'spɒndənt/, US -'spɑ:n-
 / adjective

1 ناهومید، دلسارد، دلساردانه 2 دلتهنگ، مات،
 کز، خهیار، پهزاره بار: *despondent about his*
 1 نومید، مایوسانه 2 افسرده، غمگین
despondently /di'spɒndəntli/, US -
 'spɑ:n-/ adverb

1 په دلتهنگی یوه 2 دلساردانه، هیواپراوانه،
 ناهومیدانه 1 با افسردگی 2 مایوسانه
despot /'despɒt/, US 'despɑ:t/ noun

حاکم یان حوکمرانی زوردار، دهسلاتداری
 زالم، ملهپور، دهسلاتداری سهرهرو (و
 بهزه پروژنگ)، خوین پرتو: *an enlightened*
 1 حاکم مطلق **despot**

despotic /'despɒt/, US 'despɑ:t/ adjective,
 also despotical

زوردار، سهرهرو، خوین پرتو، بهزه پروژنگ،
 زوردارانه، زالمانه: *despotic power/rule*
 1 مستبد، خودکامه، مستبدانه

despotically adverb

زوردارانه، زالمانه، خوین پرتانه، سهره پروژانه
 1 مستبدانه

despotism /'despɒtɪzəm/ noun

1 زورداري، خوین پرتي، ملهپوري، سهره پروي،
 بهزه پروژنگي 2 حکومتی زورداري، دهولته تي
 سهره پرو، **absolutism** 1 استبداد، خودکامگی
 2 حکومت استبدادی

desquamation noun

(توپی خانه کان) لپوونه ودي پووله که یان
 توپزال، توپزفری دان 1 دسکواماسیون،
 پوست اندازی

dessert /dr'zɜ:t/, US dr'zɜ:rt/ noun

دیزیرت، دیسیر، نوفل (دوای نان خواردن) 1 دسر
dessertspoon /dr'zɜ:tspu:n/, US -'zɜ:rt-/
 noun

که کوچکی ناش خوری 1 قاشق مرباخوری
dessertspoonful /-fʊl/ noun, pl.
 dessertspoonfuls

پړکه کوچکی (کی ناش خوری) 1 به اندازه ی یک
 قاشق مرباخوری

dessert wine noun

مدي يان باده ي ديزيرتي 1 شراب دسري
destabilization /di:'steɪbəlaɪ'zeɪʃn/, US -
 la'z-/ noun

ناجیگیری، ناسه قام گرتووی، ناچه سپوی،

شیوایی، ثالوزی، شیواندن، تیکدان، نانه ودي
 پشیوایی یان ثالوزی، شلوقی، شله زانندن،
 شله قانندن، ناجیگیری کردن، له قانندن، ثالوزانندن،
 ناسایش لپ هه لگرتن 1 بی ثباتی، ایجاد بی ثباتی

destination /desti'neɪʃn/ noun

1 شوین مه بهست: *to arrive at/reach your destination*
 2 مه بهست، ثامانج 1 مقصد 2 هدف

destined /'destɪnd/ adjective
 1 دیاری کسراو، له ناوچاوان نووسراو،
 چاره لپ نووسراو 2 به ریگاهو، یو، به رهو 1
 مقدر 2 عازم

destiny /'destəni/ noun, pl. destinies

چاره نووی، خودانووی، قسمه: *the -ies of*
 1 تقدیر، سرنوشت **nations**

destitute /'destɪtju:t/, US -tu:t/ adjective

1 هه زار، دهس تهنگ، نه دار، فقیر، په له نگاز 2
 بې، بې بهری له، بې بهش له 1 فقیر 2 فاقد

destitution /'destɪtju:ʃn/, US -'tu:ʃn/
 noun

هه زاری، نه داری، دهس تهنگی، فقیری،
 په له نگازی، دهس کورتی: *homelessness and*
 1 فقر و فاقه، تهی دستی **destitution**

destrier /'destriə/, US de'stri:əl noun

نمسی شیری سوارچاکی سده کانی نیوه راست
 1 دستیر

destroyer /dr'strɔɪə(r)/ noun

1 جوړی کشتی چکوله ی توره ودي شهرکمر 2
 ویران کمر، تیکدهر، له نیو بهر، خاپوور کمر،
 مایه ی ویرانی 1 ناوشکن 2 ویران کنده

destroying angel noun

جوړی قارچکه گولانه ی بکوژ یان کوشنده ی
 دارستان *[Amanita virosa]* 1 نوعی قارچ سمی

destructibility /di'strʌktə'bɪləti/ noun

له نیو بردن هاتووی، له ویران هاتووی،
 له تیاچوون هاتووی 1 فناپذیری، انهدام پذیری

destructible /di'strʌktəbl/ adjective

له نیو بردن هاتو، له ویران هاتو، دهفه وتی،
 فهوته نی، له تیاچوون هاتو، له نیوده چی، تیاده چی
 1 نابودشدنی

destruction /di'strʌkʃn/ noun

1 ویرانی، کاولی، خاپووری، کامباخی،
 تیکچووی، ویران کردن، کاول کردن، تیکدان،
 خاپوور کردن، دارمانندن، دارووخانندن،
 تهخت و بهخت کردن، هه لته کاندن، به قورگرگرتن،
 داربه سهر به رده و نه هیتشتن، تیاچوون،
 له نیوچوون، نه مان، سرانده 2 مایه ی تیاچوون
 1 ویرانی، ویران سازی، تخریب، نابودی 2
 باعث نابودی

destructive /di'strʌktiv/ adjective

1 تیکدهر، دارمتهر، هه لته کینهر، ویران کمر،
 رووختنه ر، دارووخینه ر، له نیو بهر، مایه ی

فەوتاندن یان تیاردن، فەوتینەر، زیان گەیین،
 the - *destructive storm*: بکۆژ،
the - 2 tructive effects of anxiety: خراب، لایەنی
 خرابەیی زۆر، نائییاتنەر، رووخینەر: *-tructive*
criticism (بەرانبەرەری) (constructive) 1
 مخرَب، ویران گر، کێشندە 2 غەیر سازندە

destructively /di'straktɪvli/ *adverb*
 تیکدەرانی، دەرمانەرانی، هەلستە کێشەرانی،
 دارووخینەرانی 2 بە طور مخرَب

destructiveness /di'straktɪvnəs/ *noun*
 تیکدەری، هەلستە کێشەری، رووخینەری،
 دارووخینەری، فەوتینەری، لەنیوبەری 2
 ویران گری

destructivity *noun*
 رووخینەری، هەلستە کێشەری، فەوتینەری،
 لەنیوبەری 2 انهدایت

desuetude *noun*, fall into desuetude
 1 لەبەر وەکەوتن، لەباوکەوتوویی، کۆن بوون،
 کوپەرە بوون 2 وەلانی، وازلێ هێتان، وەلاتراوی
 1 منسوخ شدن 2 عدم استعمال، ترک

desulphurization *noun*, US
 desulfurization
 نەهیشتی گوگرد، لێ کردنەوی گوگرد 2
 گوگردزدایی

desultoryly /'desəltri:li/, US -tɔ:ri:li/ *adverb*
 بێ پلان، بێ بەرنامە، لەخۆوە 2 بێ بەرنامە
desultoriness /'desəltri:nəs/, US -tɔ:ri:nəs/ *noun*

بێ پلانی، بێ بەرنامەیی، لەخۆوەیی،
 سەر سەرە کێتی، فەشە بوون 2 بێ بەرنامگی

desultory /'desəltri/, US -tɔ:ri/ *adjective*
 تاک و تروک، لێرەلەوی، نە بە سەر یکەو،
 بێ مەبەست، لەم چل بۆ ئەوچل، ناریک،
 سەر سەرەکی، فەشە، لەخۆوە: *I wandered*
a about in a desultory fashion
desultory conversation 2 نامنظم، بێ هدف

det *abbreviation detached*

جیا، تەنیاکەوتوو 2 مجزا
Det *abbreviation detective*, also **Det.**
detachable /di'tætʃəbl/ *adjective*
 شیاوی جیاپوونەو، لەلێ بوونەو هاتوو، لێ
 دەپێتەو، لێ دەکرێتەو، جیا دەپێتەو
 (detachably adv) جدانندی

detached /di'tætʃt/ *adjective*
 1 جیا، جودا، لێک جیا، لێ وەبوو،
 پێکەوونە نووسا، لێک دابرا، تەنیاکەوتوو 2
 بێ لایەن، لانه گر، سەر بەخو، بێ لایەنە 3
 کەمتەر خەم، سارد (وس) 2 مجزا، مفصل، جدا
 2 بێ طرف، بێ طرفانە 3 بێ اعتنا، سرد

detachment /di'tætʃmənt/ *noun*
 1 جیا کردنەو، لێ (ک) کردنەو، لێک دابرا، اندن،

لێک هەلجێراندن، هاقی بوون، جیاپوونەو، جایی،
 جودایی 2 بێ لایەنی، سەر بەخو، لانه گری 3
 کەمتەر خەمی، گوێ پێ نەدان 4 خۆکێشەو 5
 دەستە، پۆل، کۆمەل (کەشتی، سەرباز و هتد) 6
 1 جداسازی، تفکیک، جدایی 2 بێ طرفی 3
 بێ اعتنایی، سردی 4 کارەگیری 5 گروە

detail /di'teɪl/, US di'teɪl *noun*
 1 بەش، پشک، دوورودریژ، چروپر، تیروئەسل،
 تیروپر، مووبەموو 2 (details) وردەکاری،
 وردەبەس، لێکدانەو: *They didn't give any*
details about the game 1 جز، مفصل،
 جزە بە جزە 2 (در جمع) جزئیات

detailed /di'teɪld/, US also di'teɪld/
adjective

خواهەنی وردەکاری، دوورودریژ، چروپر،
 تیروئەسل، مووبەموو 2 (detailedness n
 2 دارای جزئیات، مفصل

detainee /di'teɪni:/ *noun*
 زیندان یان گیراوی سیاسی 2 زندانی سیاسی

detainer *noun*
 1 گل دانەو، راگرتن، گرتن، دەس بە سەری 2
 کەسێکی دەس بە سەر کەر 3 دەستووری
 درێژە پێدانی گرتن (یا گل دانەو) 4 نەگەداری،
 توقیف 2 آدم توقیف کێشندە 3 حکم ادامەیی توقیف

detainment *noun*
 گل دانەو، راگرتن، گرتن، بەند کردن،
 دەس بە سەری 2 نەگەداری، توقیف

detectable /di'tektəbl/ *adjective*, also
 detectible

شیاوی دەس نیشان کردن، لەدوژینەو هاتوو،
 دۆزەنی، دەناسری، دەزانی: *The noise is*
barely detectable by the human ear
 قابل کشف، قابل شناسایی

detection /di'tekʃn/ *noun*

1 دەس نیشان کردن، پێ پێبردن، پێ زانین،
 رێ پێبردن 2 ناسین، زانین، پشکنین، دۆزینەو،
 دەرخستن، دیتەو، پەیدا کردن، بۆدەر کەوتن:
crime prevention and detection 3 (فیزیکی)
 دۆزینەو، دیتەو، دەرخستن 1 تشخیص 2
 شناسایی، کشف 3 (فیزیکی) نمایان سازی

detective /di'tektɪv/ *noun*
 1 بۆلیسی نەهینی، تاوان دۆز: *a detective*
 2 کاراگە *story/novel*

detective story *noun*
 چیرۆکی بۆلیسی 2 داستان پلیسی

detector /di'tektə(r)/ *noun*
 1 (فیزیکی) دەر خەر، دۆزە 2 (لە لێکدانا) -دۆز،
 -دەر خەر: *a smoke detector* 1 (فیزیکی)
 نمایان ساز 2 سنج، سیاب

detent /di'tent/ *noun*
 گیرە 2 گیرە

détente /deɪ'ta:nt/ *noun*

نه‌هیشتی گرژی، چاک کردن، خوش کردنهوه،
گرژی‌ره‌وینی (ب.ت. نپوان ولاتان): *a new*
international climate of -ente تنش‌زدایی

detention /di'tenʃn/ *noun*

1 گل‌دانه‌وه، دمس‌بسه‌رکردن، گسرتن،
به‌ند(کردن)، راگرتن، هیشتته‌وه، زیندانی کردن:
2 *police powers of arrest and detention*
زیندان، گرتووخانه، به‌ندی‌خانه، به‌ند 1
بازداشت، توقیف 2 زندان

detention centre *noun*

زیندانی لاوان (بو ماوه‌یه‌کی کورت) 1
بازداشت‌گاه نوجوانان

detergent /di'tɜ:dʒənt, US -'tɜ:rdʒ-/
noun, adjective

(مه‌تریالی) خاوین‌کهرهوه، خاوین‌کهره
(ماده‌ی) پاک‌کننده

deterioration /di,tɪəɪə'reɪʃn, US -'tɪr-/
noun

خراب(تر)بون، داجوون، شیرزه‌بوون،
له‌بار‌کسوتن، دانه‌دواوه، قنانه‌وه، تیکچوون،
ناخوشی، تیکچوون، شیوان (یتوه‌ندی): *a*
serious deterioration in relations between
the two countries وخامت

determinability /di,tɜ:mnə'bɪləti, US -
'tɜ:rm-/ *noun*

له‌دیاری کردن‌هاتوویی 1 تعیین‌پذیری
determinable /di'tɜ:mnəbl, US -'tɜ:rm-/
adjective

1 له‌دیاری کردن‌هاتوو، دیاری ده‌کری، له
دیاری کردن دی 2 (صاف) به‌سهرده‌چی،
وه‌خته‌کی یان کاته‌کی تیده‌پهری 1
تعیین‌پذیر 2 انقضایپذیر

determinant /di'tɜ:mnənt, US -'tɜ:rm-/
noun

شتی دیاری‌کهر، هوکاری کاریگهر، هوکاری
برته‌روه 1 عامل تعیین‌کننده

determinate /di'tɜ:mnət, US -'tɜ:rm-/
adjective

1 دیار، دیاری کراو، ناشکراو، به‌رچاو، موگهر،
یه‌کلایی‌وه‌بوو، کوتایی‌بی‌هاتوو، بریارداو 2
(رووه‌ک‌ناسی) هیشوویی (determinately *n* *adv*
(determinateness *n* *adv*) 1 معین، قطعی،
نهایی 2 خوشه‌ای

determination /di,tɜ:mi'neɪʃn, US -
'tɜ:rm-/ *noun*

1 دیاری کردن 2 بریاردان، برینه‌وه، ویست،
بریار(ی) ته‌وه 3 لیگدانه‌وه 4 به‌سهرچوون،
تییه‌رین 1 تعیین 2 تصمیم، قطع، اراده 3
محاسبه 4 انقضا

determination of limits *noun, pl.*

دیاری‌کردنی سنوره‌کان 1 تعیین مرزها

determinative *adjective, noun*

adj دیاری‌کهر، کاریگهر، برته‌روه، بریارده‌ر،
یه‌کلایی‌کهره‌وه 1 *n* شتی دیاری‌کهر، هوکاری
کاریگهر، هوکاری برته‌روه یان بریارده‌ر 2
adj 1 تعیین‌کننده، معین *n* عامل
تعیین‌کننده

determined /di'tɜ:md, US -'tɜ:rm-/
adjective

بر، یه‌کلایی‌کهره‌وه، برته‌روه، ته‌وه، سوور،
شینگیر، بریاردار، شینگیرانه: *a determined*
effort 1 قاطع، مصمم، قاطعانه

determinedly /di'tɜ:mdli, US -'tɜ:rm-/
adverb

شینگیرانه، پنداگرانه، بی‌داگیرانه 1 قاطعانه

determinedness /di'tɜ:mdnəs, US -
'tɜ:rm-/ *noun*

برای، یه‌کلایی‌کهره‌وه‌یتی، برته‌روه‌ویی 1
قاطعیت

determiner /di'tɜ:mnə(r), US -'tɜ:rm-/
noun

1 هوکاری دیاری‌کهر یان کاریگهر، هوکاری
برته‌روه یان بریارده‌ر 2 (ریزمان) وشه‌ی
پیش‌ناو، دیارخهر 1 عامل تعیین‌کننده 2
وابسته‌ی پیشرو

determinism /di'tɜ:mnɪzəm, US -'tɜ:rm-
'tɜ:rm-/ *noun*

دیتیرمینیزم، جه‌بریاوه‌ری، چاره‌نووس‌یاوه‌ری،
قه‌ده‌ریاوه‌ری 1 ختمیت، جبرگرایی

determinist /di'tɜ:mnɪst, US -'tɜ:rm-
noun

دیتیرمینست، جه‌بریاوه‌ری، چاره‌نووس‌یاوه‌ری،
قه‌ده‌ریاوه‌ری 1 جبرگرا

deterministic /di'tɜ:mi'nɪstɪk, US -
'tɜ:rm-/ *adjective*

دیتیرمینستی، جه‌بریاوه‌ری‌یانه، جه‌بری،
چاره‌نووس‌یاوه‌ری‌یانه، چاره‌نووس‌یاوه‌رانه،
قه‌ده‌ریاوه‌رانه (deterministically *adv*) 1
جبرگرایانه، جبری

deterrence /di'terəns, US -'tɜ:r-/ *noun*

پنشگیری (= ته‌وه‌چک‌وچوله‌نیوکی‌یه‌ی که
ولاتن‌ه‌ه‌ه‌تی، به‌مه‌به‌ستی پیش‌گرتن له
هیشی ولاتانی تر) 1 بازدارندگی

deterrent /di'terənt, US -'tɜ:r-/ *noun,*
adjective

n شتی پنشگیری‌کهر یا ری(لن)گر، هوکاری
گیره‌وه یا پنشگیری‌کهر *adj* کوسپ، ریگر،
ناسته‌نگ 1 *n* عامل بازدارنده *adj* بازدارنده، مانع
detersion *noun*

خاوین‌کردنه‌وه 1 پاک‌سازی

detersive /di'tɜ:sɪv/ = detergent

detestable /di'testəbl/ *adjective*

بیزه‌ون، قیزه‌ون، بیزه‌وهر، بیزاوی، بیزاکهر،
رشینه‌روهه، دزیو، ناحسه،
abominable
○ 'You're detestable!' she said, shaking
نفرت‌انگیز، زشت

detestableness /di'testəblnəs/ *noun*

بیزه‌وونی، قیزه‌وونی، بیزه‌وه‌ری، بیزاوی‌بوون،
خوش‌نه‌ویستن، نه‌قیان، بیزاکه‌ری، دزیوی،
ناحه‌زی ○ نفرت‌انگیزی

detestably /di'testəbl/ *adverb*

به شیوه‌ی‌کی بیزه‌ون ○ به طور نفرت‌انگیز

detestation /di'testə'steɪʃn/ *noun*

1 بیزلی‌هاتسه‌وه، قیز کرده‌وه، بیزاری،
loathing, abhorrence 2 (کون) مرو یا ن شتی
خراب ○ 1 نفرت، کراهت 2 آدم یا چیز بد

dethronement *noun*

لا بردن، لادان، خسته‌لاوه، ده‌سین‌کیشانه‌وه ○
خلع، برکنارسازی

detinue /'detɪnju:/ *noun*

(ماف) تاوانی گرتنی ناقانونی شت‌ومه‌ک یا ن
دارایی که‌سین ○ ضبط غیرقانونی اموال دیگری

detonation /,detə'neɪʃn/ *noun*

تەقینه‌وه، ته‌قاندنه‌وه، به‌قین، ده‌نگی ته‌قینه‌وه ○
انفجار، صدای انفجار

detonative /'detənəntɪv/ *adjective*

ته‌قینه‌وه‌یی ○ انفجاری

detonator /'detənəɪtə(r)/ *noun*

(بومب و هتد) پلیته‌ی ته‌قاندنه‌وه، پی‌ته‌قینه
چاشنی

detour /di'tuə(r), US -tuə/ *noun*

لا ری، قه‌دیر، لا بر ○ مسیر انحرافی

detoxification /di:'tɒksɪfɪ'keɪʃn, US -
,tɑ:ks-/ *noun*, also detox /'di:tɒks, US -
tɑ:ks/ or detoxication

نه‌هیشتی ژار، لا بردنی ژار یا ن ده‌رمان،
ژاربه‌وینی ○ زهرزدایی

detoxifier *noun*

ژارلا بر، ژاربه‌وین ○ زهرزدا

detraction /di'trækʃn/ *noun*

1 سووک کردن، سووکایه‌تی‌بی کردن،
بی‌بایه‌خ کردن، به‌چکوله‌دانان، به‌هیندن‌گرتن،
disparagement خرابه‌وتن، زهم کردن، بدگویی،
2 که‌م‌بوونه‌وه، داش‌کان، هاتسه‌خواری 3
سووک (بایه‌تی)، شان‌که‌چی ○ 1 تحقیر،
بدگویی 2 کاهش 3 کسر شان

detractor /di'træktə(r)/ *noun*

دژ، ره‌خنه‌گر، زهم‌کهر، خرابه‌بیز، به‌دگو ○
بدگو، انتقادکننده

detrainment *noun*

دابه‌زین له‌شه‌منده‌فهر ○ پیاده شدن از قطار

detribalization *noun*

نه‌هیشتی داب‌ونه‌ریتی خنبه‌کی، سرینه‌وه‌ی
ناسنامه‌ی خنبه‌ه‌تی tribal identity، سرینه‌وه‌ی
رئ‌وشویتی هوزایه‌تی ○ قبیله‌زدایی

detriment /'detrɪmənt/ *noun*

زه‌ربه، زیان، زه‌ره، نازار، وه‌ی ○ آسیب

detrimental /,detrɪ'mentl/ *adjective, noun*

adj به‌زه‌ره، به‌زیان، به‌نازار، به‌وه‌ی، به‌زه،
خراب n کمس یا شتیکی به‌زیان: the
mental effects of pollution

detrimentally /-təli/ *adverb*

به شیوه‌ی‌کی به‌وه‌ی، به شیوه‌ی‌کی خراب ○ به
طور مضر

detrital *adjective*

سهره‌ی یا ن پیته‌ندی به detritus هوه‌ه‌یه ○
وابسته به detritus

detrition /di'trɪʃ(ə)n/ *noun*

1 (ده‌گه‌من) سووانه‌وه، خورانه‌وه، داخواری 2
وردبوون ○ 1 سایش 2 خردشدگی

detritivore /di'trɪtɪvɔ:/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) سوواوه‌خوری؟، ورکه‌خوری؟
○ دتریتور

detritivorous /,detrɪ'trɪv(ə)rəs/ *adjective*

سوواوه‌خور، ورکه‌خور (ب.ت. ه‌ی گ‌یا) ○
دتریتوروس

detritus /di'trɪtəs/ *noun*

1 سوواوه (ب.ت. نه‌وه‌ی له‌نه‌جامی
سووانه‌وه‌ه به‌ره‌م‌بی، ورکه، ورده، پرتک 2
باشه‌رو (ک) ○ 1 خرده 2 فضولات، آت و آشغال
de trop /,də 'trɒp, US 'trɒp/ *adjective*
(فهرنی) زیادی، ناپیوست،
superfluous, excessive ○ اضافی

detrusor /di'tru:sə/ *noun*

(تویکاری) ماسوولکی ینکته‌ری تویی
دیواره‌ی میزلدان ○ دتروسور

detruncation /,dɪtrʌŋ'keɪʃn/ *noun*

په‌راندن، لی‌کرده‌وه، قه‌لت کردن، په‌ل کردن،
برین (نه‌ندام) ○ قطع

Deucalion *noun*, Latin, from Greek

Deukaliōn

دیوکالیون: کوپی Prometheus که له‌گه‌ل
ژنه‌ک‌ی Pyrrha له‌لافاه‌که‌ی زیوس زیندوو
مانده‌وه به‌ری مروقیان هیشته‌وه ○ دیوکالیون

deuce ¹ /dju:s, US du:s/ *noun*

(به‌رین) دوولو، (تینیس) دیوس (40-40) ○
دیوس

deuce ² /dju:s, US du:s/ *noun*

(نافه‌رمی) شه‌تان، به‌لا ○ شیطان، آنت

deuced /dju:st/ *adjective, adverb*

(نافه‌رمی) adj خواگر توو adv زور، په‌کجار:
○ It's deuced awkward
deucedly *adverb*

زور، گهلی، په کجار څخه خپلی
deus ex machina /ˈdeɪs eks ˈmækiːnəl/ noun

کښه‌ره‌وېتی غه‌یې پان نادیار، گری کهره‌و پان
 کښه‌ره‌وېتی جادوو‌گه‌رانه، کارسازي غه‌یې پان
 له نادیارۍ یوه (ښه‌رت): وهر گپړاوی *theos ek mēkhanēs* یوناني څخه
deuteragonist /ˈdjuːtəˈrɑɡənɪst/ noun
 1 که‌سایه‌نی دوهم (له شانوی یونانی کوندا) 2
 که‌سې که په‌کښکی تر ده‌کاته سهرمه‌شق و
 نمونه‌ی خنوی و لاسایي کاروباري نه‌و
 ده‌کاته‌وه 1 شخصیت ثانوی (در نمایش‌های
 باستانی یونان) 2 دیوترانونیست

deutanope /ˈdjuːt(ə)rəˌnɒp/ noun
 که‌سې که تووشی دیوترانوپیا بووه څخه
 دیوترانوپ

deutanopia /ˈdjuːt(ə)rəˌnɒpiə/ noun
 جوړی ره‌نگ‌کوړی، له نه‌نجایي ناهه‌ستیاړی به
 رووناکي یا شوقی سه‌وز (پروانه *protanopia*,
tritanopia) دیوترانوپیا

deuterated /ˈdjuːtəreɪtɪd/ adjective, also
deuteriated /ˈdjuːtɪəreɪtɪd/
 (کیمیا، له‌باری ناوېته‌یی) له‌ودا نيزو‌توی
 ناسایي هایدروژین گډاوه‌تووه به دیوت (ډی‌کریوم)
 څخه دیوتراند

deuteration noun
 زیاد‌کردنی دیوتریوم به ناوېته‌یکي کیمیايي
 دیوتراسیون

deuteric /ˈdjuːtərɪk/ adjective
 (زه‌وی‌ناسی) سهره‌ گډرانی کانه‌کاني به‌ردی
 گسرکاني به‌دریوایی قوناخه‌ دواتره‌کاني
 ره‌ق‌بوونه‌وه څخه دوتریک

deuterium /ˈdjuːtɪrɪəm, US ˈtɪr-, US
 also duːˈt-/ noun
 دیوت (ډی‌کریوم، هایدروژنی فورس (به‌نیشانه‌ی
 D) دوتریم

deutero- /ˈdjuːtərəʊ/ prefix, or **deuter-**
 پښکر: دووه‌مین، دووه‌م، پاشین:
deuteros (ښه‌رت): له **deutanopia**
 یونانی یوه "second" څخه پښوند: ثانوی، دومی

deuterocanonical
 /ˈdjuːtərəʊkəˈnɒnɪk(ə)/ adjective
 سهره‌ به‌شیکي قانون و یاسای دینی کلیه‌ی
 کاتولیکي رووسی که نه‌وده جتی باوه‌ر نین څخه
 دوتریوماست

deuterogamy = digamy
deuteromycete noun
 هدر کارگ یا که‌روویکي کومه‌لی
 Fungi Imperfecti څخه دوتریوماست

deuteron /ˈdjuːtəron/ noun
 ناوکی گهردیله‌ی دیوتریوم، پروتون و نوترون

پښکدنی څخه دوتریون

Deuteronomic adjective
 سهره‌ پان پښه‌ندی به **Deuteronomy**
 هدی څخه وابسته به **Deuteronomy**

Deuteronomist noun
 نووسه‌ر یا شاره‌زا له خویندنه‌وې
Deuteronomy دا څخه دیوترنومیست
Deuteronomy /ˈdjuːtərˈnɒmi, US ˈduːt-/
 noun

سیفری دووه‌م پان دووه‌مین، کتبی پتجه‌می
Pentateuch څخه پفر تنیه

deuterostome noun
 1 دووه‌م‌دم، پاشین‌دم: ده‌می که په‌جیا له
 blastopore پهره‌ ده‌سپنی [په‌ش
Deuterostomia] 2 گیانه‌وهری که به‌و
 شپوه‌به‌ پهری سهندووه، واک *echinoderm* و
 chordate څخه دیوتروستوم

deutoplasm noun
 ماکی خوراکي (پان به‌پنز *nutritive*) واک
 زهر‌دپته، له هیلکه‌ پان هیلکو‌که‌دا *ovum*:
 پاشمه‌نده‌ی خوراکي پروتوپلازم څخه دیوتوپلازم
deutoplasmic adjective

دیوتوپلازمی، سهره‌ دیوتوپلازم څخه وابسته به
 دیوتوپلازم

Deutschmark /ˈdɔɪtʃmɑːk, US ˈmaːrk/
 noun, also *Deutsche Mark* /ˈdɔɪtʃə ˈmɑːk,
 German ˈdɔɪtʃə ˈmɑːk/
 دوچ‌مارک (= مارک، په‌کدی پاره‌ی نه‌لمانیا،
 به‌رله‌ یورو، به‌رامبه‌ر به‌ سده *pfennig*) څخه مارک
 آلمان

deutzia /ˈdjuːtsiə, US ˈdɔɪt-/ noun, pl.
deutzias

دوه‌ونیکي جوانی گول په‌میه‌ی‌باو و سپی،
 ره‌سپنی ناسی و نه‌مریکای ناوه‌ندی [توخم
 (*Deutzia*) څخه دیوتسیا، سیرنگان هندي

devadasi /ˈdɛvəˈdɑːsi/ noun
 ژنه‌سه‌ماپازی په‌رسگه‌ی هیندوو (ښه‌رت): له
devadāsī سانسکریت، په‌ وانی "خزمت‌کاری
 مښینه‌ی خودایین" څخه دوداسی

devaluation /ˌdiː.væljuːˈeɪʃn/ noun
 1 هاتنه‌خواره‌وې بایه‌خی پاره‌ی فدرمی،
 داشکاني نرخي به‌رامبه‌ری 2 که‌بوونه‌وه،
 هاتنه‌خواره‌وه، داشکان 1 کاهش‌ارزش 2 کاهش
devalued adjective

بې‌بایه‌خ‌کړاو، سووک‌کړاو، به‌هیندنه‌گیراو څخه
 تحقیرشده، بې‌مقدارشده

Devanagari /ˈdɛvəˈnɑːɡ(ə)ri, US ˈdɛv-/
 noun
 هیل پان خه‌تی خودایی: نه‌لفوینی سانسکریتی،
 هیندوو پان زمانه‌ هیندی‌په‌کاني تر (ښه‌رت): له
 "خودا" *deva* + ناویکی زووتره‌ بو‌نه‌و

هتل و (دهس) خفته) ○ دواناگاری، دواناگری
devastated /'devəstetɪd/ *adjective*

ناساو، ور، کاس، په‌شو‌کاو، سرسام: *His family is absolutely -astated*

devastating /'devəstetɪŋ/ *adjective*

1 مال‌ویران‌کەر، کاول‌کەر، له‌نیو‌بەر، ټیک‌دهر، هه‌ل‌سته‌کتنه‌ر، رووخ‌ینه‌ر، دارووخ‌ینه‌ر: *a devastating explosion* 2 جهر‌گیر، دلته‌زین 3 سه‌خت، توند، توندو‌تیز، به‌زه‌ر، کاری‌گیر 4 (په‌کجار) سه‌رنج‌راک‌یش، هه‌ره‌چاک، زور‌باش ○ 1 مخرب، ویران‌گر 2 تکان‌دهنده 3 سخت، مؤثر 4 جذاب، عالی

devastatingly /'devəstetɪŋli/ *adverb*

به توندی، توند، په‌کجار: *a handsome man* ○ به شدت، فوق‌العاده

devastation /'devə'steɪʃn/ *noun*

1 ویران‌کردن، کاول‌کردن، ټیک‌دان، خاکی‌به‌توره‌که‌بیرژان، خاپوور‌کردن، دارمان‌سندن، دارووخاندن، تخته‌و‌په‌خت‌کردن، هه‌ل‌ته‌کاندن، داربه‌سه‌ر به‌رده‌ونه‌ه‌یشتن 2 ویرانی، کاولی، خاپووری، کام‌باخی، ټیک‌چوویی، تیا‌چوون، له‌نیو‌چوون، نمان، سرانه‌وه، کویر‌بوونه‌وه ○ 1 ویران‌سازی، تخریب 2 ویرانی، تباهی، نابودی

devastator *noun*

ویران‌کەر، کاول‌کەر، ټیک‌دهر، دارووخ‌ینه‌ر، هه‌ل‌ته‌کتنه‌ر ○ ویران‌کننده

developed /di'veləpt/ *adjective*

1 پيشک‌ه‌وتو 2 گه‌شه‌کردوو، هه‌ل‌داو 3 رسکاو، په‌ره‌سه‌ندوو: *a developed country* ○ 1 پيشرفته، مترقی 2 رشد‌یافته 3 توسعه‌یافته

developer /di'veləpə(r)/ *noun*

1 کومپانیا یان دامه‌زراوه‌ی په‌ره‌سه‌ندن 2 (کومپانیا یان که‌س‌کې که‌نم‌کاره‌ده‌کا) سازو‌فروش، دروس‌کردن و فروشتن (خانوبه‌ره و هتد): *property developers* 3 (وینه‌گری) ده‌رمانی شتنه‌وه یان روشن‌کردنه‌وه ○ 1 شرکت یا مؤسسه توسعه و عمران 2 بازار و فروش 3 داروی ظهور

developing /di'veləpɪŋ/ *adjective*

رووله‌په‌ره، رووله‌گه‌ش، گه‌شه‌نده، رووله‌رسکان، په‌ره‌سه‌ندوو، په‌ره‌مین: *developing countries* ○ *nations/economies*

○ در حال توسعه

developing country *noun*

ولاتی رووله‌په‌ره ○ کشور در حال توسعه

development /di'veləpmənt/ *noun*

1 گه‌شه، هه‌ل‌دان، په‌ره، گه‌وره‌بوون، گووران، فراژی، پی‌گه‌یشتن، گه‌شه‌سندن، رسکان، په‌ره‌سندن 2 (فیلم) روشن‌کردنه‌وه، شور‌ده‌وه، شته‌وه 3 پيشک‌ه‌وتن، پيشقه‌چوون 4 به‌ره‌م، ده‌سکه‌وت 5 رووداو، بوویه‌ر 6 به‌ره‌می نوی 7

داهینتان 8 ناوچه‌ی تازه‌دروس‌کراو یان تازه‌په‌ره‌سه‌ندوو ○ 1 رشد، توسعه، نمو، گسترش 2 (فیلم) ظهور 3 پشرفت 4 دستاورد 5 پیشامد 6 محصول جدید 7 اختراع 8 شهرک

developmental /di'veləp'mentl/ *adjective*

1 سه‌ربه په‌ره‌سه‌ندن یان رسکان 2 سه‌ربه هه‌ل‌دان 3 رووله‌په‌ره، رووله‌گه‌شه ○ 1 وابسته به توسعه 2 وابسته به رشد 3 در حال توسعه

developmental area *noun*

ناوچه‌ی رووله‌په‌ره ○ منطقه‌ی در حال توسعه

developmentally /di'veləp'mentli/ *adverb*

رووله‌په‌ره، رووله‌گه‌شه ○ در حال توسعه

developmental process *noun*

ره‌وتی په‌ره‌سندن، پر‌وسه‌ی په‌ره‌سندن یان گه‌شه‌کردن (رسکان) ○ فرایند توسعه

developmental stages *noun, pl.*

قوناخه‌کانی هه‌ل‌دان (منالی) ○ مراحل رشد

deverbal /di:'vɜ:b(ə)/ *adjective, noun*

adj (تاو یا ناوه‌لناوی) له‌کاره‌وه دار‌یزراوه *n* ناو یا ناوه‌لناوی دار‌یزراو له‌کار (اسم یا صفت) مشتق از فعل *n* اسم یا صفت مشتق از فعل

devi /'dɛvi/ *noun*

(هیندی و له‌سانسکریت‌ه‌وه) خواژن ○ الهه

deviance /-viəns/ *noun*, also deviancy

/'di:viənsi/

لادان، خریایی‌بوون، له‌رئ‌ده‌رچوون: *a study of social deviance and crime* ○ انحراف

deviant /'di:viənt/ *adjective, noun*, also deviate

adj لاداو، لاده‌ر، خریایی، له‌رئ‌ده‌رچوو: *-iant*

n behaviour/sexuality که‌س‌پنکی لاداو: *sexual deviants*

adj منحرف *n* آدم‌منحرف

deviation /di:'vi:ɪʃn/ *noun*

لادان، خریایی‌بوون، له‌رئ‌ده‌رچوون (*-iatory*)

adj ○ انحراف، کچ‌روی

deviationism *noun*

لادان، خریایی‌بوون، دوور‌که‌وتنه‌وه،

له‌رئ‌ده‌رچوون ○ کچ‌روی

deviationist *noun*

مروفي لاداو یان خریایی ○ آدم‌کچ‌رو

deviator *noun*

لاده‌ر ○ منحرف‌شونده

device /di:'vaɪs/ *noun*

1 نامیر، ناموور، که‌ره‌سه، نامراز، هه‌جهت، وه‌سیله، ده‌زگا: *a water-saving device*

2 داهینتان 3 شپو، ریگا، فیل، پیلان، تله‌که، پلان، نه‌خشه، ته‌گیر 4 نیشانه، زناک، به‌ره‌زنگ، درف، هیما، دروشم 5 (ویژه) هونه‌ر، خوازه و لیکدانی وشه‌کان و هتد ○ 1 ابزار، اسباب، وسیله

2 اختراع 3 شیوه، حقه، تدبیر 4 علامت، شعار 5 (ادبیات) صنعت

devil /'devl/ *noun*

1 (the Devil) شەیتان، ئەریمەن 2 شەیتان، دیو، گیان یان رۇحی خراب، رۇحی پیس 3 مروفی خراب یا دەرۋون رەش، بىيادەمى پیس 4 مروف، بىيادەم 5 ناجىن، بەدەرەسەن، بەجگەي شەیتان (بەریگای late Latin له *diabolos* یونانی "slanderer accuser" (بەرەت: له Septuagint بۇ *sāṭān* عىبرى "شەیتان" بەکار دىتار) له *diaballein* "ئاوزراندن" 1 (the Devil) ابلیس، اهریمن 2 شیطان، روح پلید 3 آدم شریر 4 آدم 5 تخم جن

devilfish *noun, pl. same or devilfishes*

نگرىمەماسى، ماسى بەشەيتانە، شەیتان ماسى ۵ چرتە

devilhood /'devlɦud/ *noun*

شەیتانى، ناجىنى، خرابى ۵ شىطن **devilish** /'devlɪʃ/ *adjective, adverb* شەیتانى، ئەریمەن، خراب، پیس، زالمانە *adj* ۵ *in a devilish hurry* شەیتانى، اهریمنی *adv* خىلى

devilishly /'devlɪʃli/ *adverb*

بە شەیتەيەكى شەیتانى، ئەریمەن، یانە، بە شەیتەيەكى خراب، یەكجار، گەلج، very، *a devilishly hot day*: extremely شەیتانى، خىلى

devilishness /'devlɪʃnəs/ *noun*

شەیتان رەقارى، دىۋاناسى، شەیتان ئاساسى ۵ شىطن منشى

devilism *noun*

شەیتان گەرى، شەیتان باۋەر، شەیتان پەرستى ۵ شىطن گرايى

devilist *noun*

شەیتان گەر، شەیتان باۋەر، شەیتان پەرست ۵ شىطن گرا

devil-may-care *adjective*

سەرەر، گوى پىنەندەر، ئالۋرى، كەمتەرەم، لامسەرلا، پىن خەپال، ھەلەشە، پىن ياك، نەترس، reckless carefree، easygoing ۵ لابلالى، منھور

devilment /'devlmənt/ *noun, also devilry* /'devlri/ or *deviltry*

1 شەیتانى، ناجىنى، بەدەرەسەن، ھەلس و كوتى شەیتانانە، جۈۋلانەۋەي شەیتانانە، كىردەۋەي شەیتانى 2 رۇح يان گىانى خراب و پیس ۵ 1 شىطن، رفتار یا اقدام شىطن آمیز 2 رۇح پلید

devil ray *noun*

manta يان جۈرى ray كلك دىرىزى زلە بە شىتەكى دەرپەرپوى شاخ ئاساسى گۈشتەرە لە ھەردو لای دەمى [خىزان Mobulidae] چەندىن جۈرن ۵ نوعى ماهى

devil's apple *noun, also thorn apple*

ئاتۇلە، تاتۇرە، دانسورە [*Datura stramonium*] ۵ داتۇرە

devil's advocate *noun*

پشتىۋانى شەیتان، ئىفلىز ئەدۋكىت ۵ مخالف خوان

devil's bit *noun*

1 (ھەرۋەھا devil's bit scabious) جۈرى scabious گۈل شىنى رىزوم كورت [*Succisa pratensis*] 2 (بەرىگای باكوورى) جۈرى [*Chamaelirium luteum*] blazing star ۵ نوعى گياه

devil's claw *noun*

جرنوۋك يان چنگى شەیتان؟: جۈرى روۋەك [تۇخم *Proboscidea* (ھى بەشە گەرم ترەكانى ئەمەرىكا) و *Harpagophyllum procumbens* (باشۋورى ئەفرىكا)] ۵ نوعى گياه

devil's club *noun*

(روۋەك ناسسى) جۈرى دەۋەنى زۆر دىركاۋى رۇزاۋاي ئەمەرىگای باكوورى [*Oplopanax horridus*] ۵ نوعى درخت چە

devil's coach-horse *noun*

جۈرى rove beetle راۋى گەۋرە و رەش، كاتى ھەراسان كرى باشۋى ھەلدېنى و شەۋىلكەي دەكاتەۋ [*Staphylinus olens*] ۵ نوعى سوسك devil's darning needle = darning 2

devil's food cake *noun*

كەيكى پىرئوقل يان چاكلىت ۵ كىك شكلات دار

devil's grip = Bornholm disease

devil's paintbrush *noun*

جۈرى hawkweed ى نارسى ئەۋرۇپاى، گىيانكى خۇمالى كراۋى ئەمەرىگای باكوورى [*Hieracium aurantiacum*] ۵ نوعى گياه

devil's walking stick *noun*

گۈجىنى شەیتان: جۈرى دارى angelica رەسەنى رۇزەھەلاتى ئەمەرىكا [*Aralia spinosa*] ۵ نوعى درخت

devil theory *noun*

(مىژۋوى) تىۋرى شەیتان: قەيرانە كۈمەلەيتى و رامبارى يەكان، لە نەنجامى كار و كىردەۋەي رېبەرانى (بە) ھەلە (داجو) ھەتا نەنجامى سىروشتى بارودۇخ يان ھەلومەرجى ۵ نظرىەي شىطن

deviltry = devilment or devilry

devil worship *noun*

شەیتان باۋەر، شەیتان پەرستى ۵ شىطن پىرستى

devil worshiper *noun*

شەیتان باۋەر، شەیتان پەرست ۵ شىطن پىرست

devious /'di:vɪəs/ *adjective*

1 (رىگا و ھەد) پىچەلاۋىچ، لارنى، ناراست، خواروخیچ، 2 *a devious path*: wandering، فىلاۋى، زۇل، ناراست، نادروست، فریودەرەنە، تەفرەدەرەنە، لەخستەبەرەنە ۵ 1 پىرىچ و خم 2

جبله گر، فریب کارانه

deviously /di'viʃiəli/ *adverb*

1 پیچیدگی و پیچان، به شیوه یه کی ناپراسته و خف 2 زولانه، فریوده رانه، له رووی قتل و تله کهوه

1 به طور پریچ و خم 2 فریب کارانه

deviousness /di'viʃiənes/ *noun*

1 لاری، خواروخیچی 2 فروغیل، زولیتی، نادروستی 1 کچی 2 خیله گری

devisable /di'vaɪsəbl/ *adjective*

شیایو تی پرامان یان بیرلی کردنهوه، شایانی بیرلی کردنهوه 1 شایستی تامل

devisal *noun*

تی پرامان، بیرلی کردنهوه 1 تامل، اندیشه

devise /di'vaɪz/ *noun*

1 وهسیت نامه 2 پی سیاردن له وهسیت نامهوه 3 مال و دارایی وهسیت کراو له وهسیت نامهوه

1 وصیت نامه 2 واگذاری به وصیت 3 دويس

devisee /di'vaɪ'zi:/ *noun*

میرات بهر، بهش بهر، میرات گر 1 مورث

devisor *noun*

راسیفر، وهسیت کردوو، میرات دهر، میرات بهجن هیل 1 مورث

devitalization *noun*

کز کردن، لاواز کردن، بهک خستن، له کهلک و کهرم خستن، له کار خستن، له بی خستن، له تین و گوپ خستن 1 تضعیف

devitrification *noun*

بلووری کردن 1 حالت بلوری دادن

devoid /di'vɔɪd/ *adjective*

بی بهری له، بی، بی بهش له 1 عاری از

devoir /dɔ'vwɑ:/ *noun*

1 (کون) ئهرکی کهسی، ئهرکی سهرشان، په یور، responsibility 2 ریز 1 وظیفه 2 احترام

devolution /di:və'lu:ʃn, US dev-/ *noun*

1 پی سیاردنی دهسلات، راگوپستی هیز و دهسلات (ب.ت. له حکومتی ناوهندی په وه بۆ

هسی ناوچهیی) 2 (زینده ناسی) پووکانهوه، دارزانی په رهسینه رانه یان بهر بهر 3 راگوپستی

قانونی (دارای و ملک و مال) له که سیکه وه بۆ که سیکي تر یا دهست به دهست، که له پووری

دهست به دهست، راگوپستی پشت به پشت (devolutionary adj) 1 تفویض اختیار 2

فساد تدریجی 3 واگذاری یا توارث پشت به پشت

devolutionist *noun*

دهسلات پی سیفر، دهسلات راگوپز 1 تفویض کننده اختیار

devolvement *noun*

پی سیارده، دانه دهست، راگوپستن 1 تفویض، واگذاری

Devonian /dɛ'vəʊniən, US di-/ *adjective*,

noun

adj 1 سهر به Devon ی ئینگلته ره 2 دیقونیه، سهر به چواره مین سهر دم له سهر ده مانی

Palaeozoic era (تیوان سهر ده مانی Silurian و Carboniferous، که ده گریته وه

بۆ 409 تا 363 میلیون سال له وه پیتی، ئهو ده مانی که په که مین وشکاوه کی په کان دهر که وتن

n دانیشتووی ره سهرنی دیقون 1 **adj** 1 وابسته به به دوون 2 دوونین **n** اهل دوون

Devonian period *noun*

سهر ده مانی دیقونیه یان دیقونیایی، قوناخ دیقونیه 1 دوره ی دوونین

devoré /dɔ'vɔ:reɪ/ *noun*

جوری پارچه ی مه خه ری 1 نوعی پارچه

devoted /di'vɔ:tid, US -'vout-/ *adjective*

1 به وفاء، وفادار، فداکار، پیزان، سهر سیارده، دلسوز، جگه رسوز، به نه مه گ، خه خور 2

راست، سهر راست، سهر راستانه 3 دل بهسته، سه وداسهر، تاهه زرو 1 وفادار، سهر سهرده 2

صادق، صادقانه 3 شیفته

devotedly /di'vɔ:tidli, US -'vout-/ *adverb*

سهر راستانه 1 صادقانه

devotedness /di'vɔ:tidnas, US -'vout-/ *noun*

1 وه فاء (داری) پیزانی، دلسوزی، به نه مه گی، سهر سیارده یی، خه خوری 2 راستی، سهر راستی

1 وفاداری، سهر سهرده کی صداقت

devotee /dɛ'və:ti:/ *noun*

لایه نگر (ی توند)، مرید، سه وداسهر 1 هواخواه، مرید، دوستدار

devotion /di'vəʊʃn, US -'vov-/ *noun*

1 تاییه تی دان، تهر خان (دان) 2 له خور دووی، گیان بازی، جان گوری 3 میرووه فاء، خه خوری، دلسوزی 4 دل بهسته یی، خوشه ویستی،

سه وداسه ری، ئه وین داری 5 به دینی، پاریز گاری، تیمان، له خوانترسی 6 (زورتر به کو (devotions)

نویر، دوعا، نزا 1 اختصاص 2 ایثار 3 وفاداری 4 شیفتگی 5 زهد 6 (در جمع) عبادت، دعا

devotional /di'vəʊʃnəl, US -'vov-/ *adjective*

نایینی، دینی: **devotional literature** (devotionally adv) مذهبی، عبادی

devotional literature *noun*

ویژه ی دینی، ویژه ی نایینی، توره ی نولی یان دینی 1 ادبیات مذهبی

devoured *adjective*

بر له، سه پز له، پراویر له 1 ملو از

devouring *adjective*

1 تیکدر، دارمینه، هه لته کینه، رووخینه، نارووخینه، له نیو بهر 2 توند 1 مخرب، نابودکننده 2 شدید

devouringly *adverb*

1 تیکه‌درانه، دارمینه‌رانه، هله‌سته‌کینه‌رانه، رووخینه‌رانه، دارووخینه‌رانه 2 به توندی، توند 3 به طور مخرب یا نابودکننده 2 به شدت

devout /di'vaut/ *adjective*

1 (به‌کجار) به‌دین، به‌نیمان، له‌خواترس، پاریزگار، نویرکەر 2 سه‌رراست، پاک، له‌دله‌وه، سه‌رراستانه 3 به‌دینانه، پاریزگارانه 4 متدین، مؤمن، عابد 2 صادق، بااخلاص، صادقانه 3 دیندارانه

devoutly /di'vautli/ *adverb*

به‌دینانه، پاریزگارانه، له‌ناخی‌دله‌وه، له‌دله‌وه 3 دیندارانه، صادقانه

devoutness /di'vautnəs/ *noun*

به‌دینی، به‌نیمانی، له‌خواترسی، پاریزگاری 3 تدین، پارسایی

dew /dju:, US du:/ *noun*

ئاوێنگ، خووناف، خوناوکه، دنگ، قه‌راو، شه‌ومن، ریل 3 شبنم، ژاله

dewan /di'wa:n/ = diwan

Dewey decimal classification /dju:ɪ 'desu:ni klæsɪfɪkəsən, US, US also 'du:ɪ: US also Dewey system *noun*

پولاندنی ده‌یی دیوی: شتیوه‌ینکی ده‌یی په‌سندکراری جهانی پولاندنی کتیب‌خانه که سنی ژماره له 000 تا 999 بۆ لقه سه‌ره‌کی به‌کانی زانست به‌کاردیتن و بابه‌تی وردتریش به‌زیادکردنی ژماره‌یی دوا‌ی خالی ده‌یی (بهره‌وت: له‌لایهن کتیبه‌وانی نه‌مریکایی (Melvil Dewey) 3 طبقه‌بندی اعشاری دوی

dewdrop /dju:drop, US 'du:dra:p/ *noun*

دلویی ئاوێنگ، تئوکی شه‌ومن یان قه‌راو 3 قطره‌ی شبنم

dewfall *noun*

(ویژه‌یی) ئاوێنگ‌باران، ئاوێنگان 3 زمان شبنم‌زدگی **dewiness** /dju:ɪnas, US du:ɪnəs/ *noun* ئاوێنگاوی‌بوون، نه‌ری، ئاوێنگ‌پنوه‌بووی شبنم‌زدگی

dewlap /dju:læp/ *noun*

(مانگا، گا و هتد) به‌رخه‌به‌به، به‌رجیله، به‌رکور، شوله‌مه 3 غغب

dew point *noun*

خالی ئاوێنگ 3 نقطه‌ی شبنم

dew worm *noun*

گله‌خۆرکه (کرمنی که زووتر وه‌ک چیشکه به‌کاردیتن) 3 نوعی کرم

dewy /'dju:ɪ, US du:ɪ/ *adjective* (dewier, dewiest)

1 ئاوێنگاوی، ئاوێنگ‌لنیشتوو، تهر: **dewy grass** 2 (بیتنی مرو) لووس، ناسک 3 innocent unsophisticated 1 شبنم‌زده، تر 2 صاف **dewy-eyed** *adjective*

به‌سوز، گونج، زوو‌گریاو، ساده، ساویلکه، زووباوهر، خوش‌یاوهر: **a dewy-eyed optimist** 3 احساساتی، ساده‌لوح

Dexedrine /'deksədrɪn, US -drɪn/ *noun*, informal short for Dexedrine

(دروشمی بازگانی) جوړی amphetamine 3 دکیدرین

dexter /'dekstə/ *adjective*

راست، راسته‌وانه (هه‌لکه‌وتوو له‌لای راسته‌وه) 3 راست

dexter /'dekstə/ *noun*

دیکستیر: جوړی گیانه‌وه‌ری پر تاقه‌تی چکولانه‌ی ئیر له‌ندی، له‌ره‌گزی ولاح 3 دکتەر

dexterity /dek'sterəti/ *noun, pl. dexterities*

شاره‌زایی، زیره‌کی، ده‌س‌پراها‌توویی، ده‌س‌چاپوکی، تهرده‌سی، ره‌قاسی، وه‌ستایی، ده‌س‌سووکی 3 مهارت، چیره‌دستی

dexterous /'dekstrəs/ *adjective*, also dextrous

شاره‌زا، کارزان، سه‌ره‌درچوو، زیره‌ک، ده‌س‌پراها‌توو، ده‌س‌ره‌قاس، ده‌س‌چاپوک، تهرده‌س، چالاک، ده‌س‌سووک، وه‌ستایانه: **her dexterous handling of the crisis** 3 ماهر، چیره‌دست، ماهرانه

dexterously /'dekstrəsli/ *adverb*, also dextrously

شاره‌زایانه، زیره‌کانه، وه‌ستایانه، تهرده‌ستانه 3 ماهرانه

dextral /'dekstr(ə)/ *adjective, noun*

adj 1 هه‌لکه‌وتوو له‌لای راست 2 راست‌ده‌ست، راسته **n** مروی راسته 3 **adj** 1 واقع در طرف راست 2 راست‌دست **n** آدم‌دست‌راست

dextrality /-'strəli/ *noun*

راست‌ده‌ستی، راسته‌یی 3 راست‌دستی

dextran /'dekstrən/ *noun*

(کیمیا) دیکستران: سریشکی کاربوها‌یدرات که به‌هوی ترشانی شه‌کره‌گانه‌وه پیکدی و بۆ دروست‌کردنی چنگره‌وه‌ی پلازما‌ی خوین به‌کاردیتن 3 دکستران

dextrin /'dekstrɪn/ *noun*

دیکسترن، جه‌وی نشاسته 3 دکتترین، صمغ نشاسته

dextro- *prefix*

پیشگر: له‌لای راست: **dextrorotatory** (بهره‌وت: له **dexter, dextro-** لاتین "right") 3 پیشوند: در طرف راست

dextroamphetamine *noun*

ئیزومیری راست‌سووپی نامفتتاین، چالاک‌تر له‌جسوری چه‌پ‌سووور **dextrorotatory** وه‌ک هان‌ده‌ری ده‌زگای ده‌ماری به‌کاردیتن، سولفاتی راست‌په‌وی نامفتتاین 3 دکتروامفتتاین

dextroglucose = dextrose

dextrorotation *noun*

سووران به‌رهو راست، راست‌سووری، راست‌رهوی، راست‌روی ۱ چرخش به راست

dextrorotatory /ˌdekstrəʊˈrəʊtət(ə)ri/ *adjective*, also dextrorotary

داشکاو به‌رهو راست، راست‌سوور، راست‌رهو، راست‌رو، بو لای راسته‌وه ده‌سووریت‌مه (پروانه

دارای تمایل چرخش به راست **dextrorse** *noun*

راست‌سوور، راست‌رهو، راست‌خواز: وه‌رسوور بو لای راسته‌وه ۲ دکترورز، راست‌بیچ

dextrorsely *adverb*

راست‌سوورانه، راست‌ره‌وانه، راست‌خوازانه ۳ به طور راست‌بیچ

dextrose /ˈdekstrəʊz, -əʊs, US -oʊz, -oʊs/ *noun*, also corn sugar, grape sugar

دیکتروز: جوړی شه‌کری ساده‌یه که له زور میوه‌ی شیرین و رووکه‌دا به‌شیوه سروشتی هه‌یه، گلوکوزی راست‌سوور، له میوه و شانه گیانه‌وه‌ری‌یه‌کان‌دا هه‌یه ۴ دکتروز

dextrous = dexterous

dey *noun*

1 سه‌رناوی ده‌سلات‌دار یان حاکمی ته‌لجه‌زیره (یان باکووری شم‌فریکا) به‌رله داگیرکردنی فهره‌نسه له 1830 دا 2 سه‌رناوی که جاروبار له لایه‌ن ده‌سلات‌داران یان حاکمانی تونس و تریپولی Tripoli به‌کاردرتیر (بهره‌وت: له day تورکی‌یه‌وه "خال" maternal uncle) ۳ دای، دی

DEE *abbreviation* Department for Education and Employment

(له بریتانیا) دی‌تی‌ف‌ئی (دی‌تایم‌تینتی په‌روه‌ده و دامه‌زراندن) ۴ دی‌اف‌ای

DG *abbreviation* 1 director-general 2 Dei Gratia 3 Deo Gratias

1 په‌ریوه‌به‌ری گشتی 2 (لاتین) به‌بشتیوانی خودا، به‌یارمه‌تی خودا، به‌هیمه‌تی خودا 3 (لاتین) سیاس بو خودا، شوکرانه‌بزیری بو خودا، شوکر بو خودا ۴ 1 مدیر کل 2 با عنایت خداوند 3 خدا را شکر

dhansak /ˈdʌnsɑːk/ *noun*

چینشتیکی هیندی، گوشت و سه‌وزی له‌گه‌ل نسیک یان گزنیډ ۱ دانساک

dharmashala /ˈdɑːməˌʃɑːlə/ *noun*, also dharmasala

(له نیمچه‌وشکاری هیندا) خانوویکی ترخان‌کراو به‌مه‌به‌ستی دینی یان خیرخوازی ۲ دارماشالا

Dharuk /ˈdʌrʊk/ *noun*

زمانی تیاچووی سه‌ره‌تانشینه‌کانی ناوچه‌ی ده‌روربه‌ری Sydney ۳ دهاروک، داروک

dhikr /ˈdɪkər/ *noun*

(تیسلام) زیکر (زورتر باوی سوفی‌گه‌ری‌یه ذکر) ۱ (Sufism)

dhobi /ˈdəʊbi/ *noun*, pl. dhobis

(له نیمچه‌وشکاری هیندا) پیاوی جل‌شور ۲ مرد لباس‌شوی

dhobi itch *noun*

(نافه‌رمی) سووتانه‌وه (ی ناوگه‌ل) ۳ سوزش میان دو ران

dhul /dʊl/ *noun*

ده‌هول ۴ ده‌ل

dholak /ˈdʊlək/ *noun*

ده‌هول، ب.ت. چکوله، ده‌هول‌چه ۵ ده‌ل (کوچک)

dhole /dʊl/ *noun*

جوړی سه‌گی درې ناسیایی [Cuon alpinus] ۶ دهول

dhoti /ˈdəʊti, US ˈdouti/ *noun*, pl. dhotis

فوتیه، به‌ره‌لبینه، شملک (پیاوانی هیندی له‌به‌ری ده‌که‌ن) ۷ لنگ

dhow /dʌʊ/ *noun*

دهو، داو (که‌شتی‌یی به‌یک یان دوو دارالاه، له که‌ناری ولاته عه‌ره‌بی‌یه‌کان) ۸ داو

Dhul'-Hijja *noun*

زول‌حیجه: دوازه‌یه‌مین مانگی سالی نیسلاهی ۹ ذی‌الحجه

Dhul'-Qadah *noun*

زول‌قه‌عه‌ده: یازده‌یه‌مین مانگی سالی نیسلاهی ۱۰ ذی‌القه‌ده

dhurrie /ˈdʌri/ *noun*, pl. dhurries

جوړی رایه‌خی که‌تانی قورسی هیندی ۱۱ داری

dhyana /diˈɑːnə/ *noun*

(له خوراهیتانی بودائیستی و هیندودا) تی‌رامانی قول که قوناختیکی به‌رله دواپی یوگایه ۱۲ دینا

di- /daɪ, US di/ *prefix*

پنشگر: 1 دوو، جووت، دوانه، دووانه، دوانو-دووبه‌رامهر، دوونه‌ونده، دووچه‌ندانسه: 2 dichromatic (کیمیا) دوو گهر‌دیله، گهر‌د، به‌ره‌ت radical یان کومه‌لی جوړیکی تایه‌تی: dioxide (بهره‌ت: له dis یونانی‌یه‌وه "twice") ۳ پشوند: 1 دو، دوگانه، دوبرابر 2 پشوندیست در شیمی

dia- (also di- before a vowel) *prefix*

پنشگر: 1 یا، پندا، په‌نتویا، به‌نتیو، به‌نتیو‌دا: 2 diapositive diaphanous (کیمیا) 2 دی‌ا، جودا: diakinesis (بهره‌ت: له dia یونانی‌یه‌وه "through") ۳ پشوند: 1 داخل 2 جدا

dia. *abbreviation* diameter

diabase /ˈdaɪəbəs/ *noun*, also dolerite

(زه‌وی‌ناسی) وشه‌تیکی تر بو ۴ dolerite دیاباز

diabasic *adjective*

سه‌ریه یان پیوه‌ندی به‌دیابازه‌وه هه‌یه، دیابازی

○ وابسته به دیاباز

diabetes /daɪə'bi:tɪz/ *noun*

نه‌خوشی شکره ○ بیماری قند

diabetes insipidus /m'spɪdəs/ *noun*

جوریکی ده‌گم‌نی شکره که به‌هوی که‌می هورمون vasopressin ی زیر‌میشک‌رژینه‌وه pituitary توش دهن و کاری گورچیله میزان یان ریک ده‌خا ○ نوعی دیابت

diabetes mellitus *noun*

ناسایی ترین جوری شکره که به‌هوی که‌می هورمون انسولینی شلاوکه‌وه توش دهن و له نه‌نجام‌دا سستی میتاوی‌اندنی شکره‌کان و نشاسته‌ی لی‌ده‌که‌ویته‌وه ○ نوعی دیابت

diabetic /daɪə'betɪk/ *noun, adjective*

n نه‌خوشی توش بوو به نه‌خوشی قند، که‌سی که دیابتی هه‌یه، شکره‌گرتو *adj* سه‌ربه نه‌خوشی شکره، شکره‌یی: *diabetic complications* *n* بیمار مبتلا به قند وابسته به بیماری قند

diablerie /di'ɑ:bleri/ *noun, also diablery*

جادوو، سحر ○ سحر

diabolic /daɪə'bɒlɪk, US -'bɑ:l-/ *adjective*

1 شەیتانی 2 پیس، گلاو، چه‌پهل، خراب، زولانه ○ 1 شیطانی 2 پلید

diabolical /daɪə'bɒlɪkl, US -'bɑ:l-/ *adjective*

1 شەیتانی 2 پیس، گلاو، چه‌پهل، خراب، ناحەز، زولانه، دزیو 3 (نافەرمی) زور خراب، شیرزه ○ 1 شیطانی 2 پلید، کیف 3 (عامیانه) خیلی بد، اف‌ضاح

diabolically /-kli/ *adverb*

یه‌کجار، زور خراب ○ فوق‌العاده

diabolism /daɪ'əbəlɪz(ə)m/ *noun*

1 کرده‌وه یان ره‌فتاری شەیتانی، کاروکردیاری شەیتانی 2 شەیتان‌پرستی، شەیتان‌باوه‌ری 3 جادوو، سحر، جادووگەری ○ 1 عمل یا رفتار شیطانی 2 شیطان‌پرستی 3 سحر

diabolist /daɪ'əbəlɪst/ *noun*

شەیتان‌پرست، شەیتان‌باوه‌ر ○ شیطان‌پرست

diabolo /di'əbələʊ, US daɪ-/ *noun, pl. diabolos*

جوری کایه ○ دیابولو

diacetylporphine /daɪ,asɪ'taɪl'mɒ'fi:n/ = heroin

diachronic /daɪə'krɒnɪk/ *adjective*

(زمان یان فەرهن‌گ) دیاکرونیک، ناهاوکاتی؟ پندازه‌مانی، پنداکاتی، سه‌ربه لیکولینه‌وه گورانه‌کانی زمان یان چاند و فەرهن‌گنی له قوناخ یان ماوه و زمانی‌دا (له به‌رام‌به‌ر synchronic و panchronic دا، به‌ره‌ت: له -ic + "time" *khronos* + dia-

diachronically /daɪə'krɒnɪkli/ *adverb*

له‌باری دیاکرونیکه‌وه یان ناهاوکاتی‌یه‌وه، له‌باری پندازه‌مانی‌یه‌وه ○ از لحاظ در زمانی

diachronic grammar *noun*

رژمانی دیاکرونیک یان ناهاوکاتی یان پندازه‌مانی ○ دستور زبان در زمانی

diachronic linguistics *noun*

زمانه‌وانی دیاکرونیک یان ناهاوکاتی یان پندازه‌مانی ○ زبان‌شناسی در زمانی

diachronic phonology *noun*

فونیم‌ناسی دیاکرونیک ○ واج‌شناسی در زمانی

diachronic semantics *noun*

واتاناسی دیاکرونیک یان ناهاوکاتی یان پندازه‌مانی ○ معناشناسی در زمانی

diachronism /daɪ'akrɒnɪz(ə)m/ *noun*

(زه‌ی ناسی) دیاکرونیزم: روودانی تایه‌تمەندی دیارده‌یی له قوناخ یان سه‌رده‌مه جیاجیاکانی زمو‌ی‌ناسی‌دا ○ دیاکرونیزم

diachrony /daɪəkrə'ni:ti, US -'neɪti/ *noun*

ناهاوکاتی، ناهاوزمانی، پندازه‌مانی ○ در زمانی

diachronous *adjective*

دیاکرونوس *adv* *diachronously*: له‌باری دیاکرونوسه‌وه ○ دیاکرونوس

diachrony /daɪ'akrɒni/ *noun*

روانی ناهاوکاتی یا دیاکرونی، دید یان روانی پندازه‌مانی یان پنداکاتی ○ دید در زمانی

diaconal /daɪ'ak(ə)n(ə)l/ *adjective*

وابسته به deacon ○ وابسته به

diaconate /daɪ'akəneɪt, US -ət/ *noun*

1 پله‌وپایه‌ی deacon 2 ده‌سته‌ی دیاکونه‌کان ○ 1 مقام deacon 2 هیات deacon

diacritic /daɪə'krɪtɪk/ *noun, adjective, also diacritical* /-'krɪtɪkl/

(نیشانه‌ی) سه‌روژیر، نیشانه‌ی لیک کردنه‌وه یان جیاکردنه‌وه ○ اعراب

diacritical marks *noun, pl.*

نیشانه‌کانی سه‌روژیر ○ علامات اعراب

diadelphous /daɪə'delfəs/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی، له‌مه‌ر نیره‌که‌کانه‌وه (stamen) دووبراله، جووت‌بیرا، دووبه‌سته، دووچه‌یکه: یه‌ک‌خراون به‌هوی ریشاله filament کانیا‌نه‌وه به‌شێوه‌یی که دوو کۆمه‌ل یان گروپ یتک‌دێن (به‌ره‌ت: له adelphos + di- "brother" -ous +)

diadem /daɪədem/ *noun*

1 تاجی پاتشایی، تاجی شاهی 2 تاجی گول 3 (خوازه) ده‌سه‌لات، پاتشایی ○ 1 تاج شاهی 2 تاج گل 3 (مجازی) اقتدار

diaeresis /daɪ'erəsis/ *noun, pl. diaereses* /-si:z/, also dieresis

دوخالک، جووت‌خاله، دایریسیس (نیشانه‌ین به شیوه‌ی دوخال، که له‌سەر بزویتی دووهم داده‌نری تا نیشان بدا که ئەو بزویته به‌جیا گۆده‌کری، وه‌کوو naïve نای‌نیف) ٥ ترما

diagenesis /ˌdaɪəˈdʒɛnɪsɪs/ *noun*

(زه‌وی‌ناسی) گۆرانه‌ کیمیایی یان فیزیکی‌ به‌کان که به درزیایی گۆرینی به‌رده نیشته‌وه‌کان‌دا رووده‌دا (**diagenetic adj**): سه‌ربه دیاژینسیس یان دیاژینیز: (**diagenetically adv**) ٥ دیاژینیز

diagnosable adjective, also **diagnoseable**

شیاوای ده‌س‌نیشان‌کردن، شیاوای یی‌نیش‌کردن، ریی پتده‌بردن، سه‌ره‌نده‌ری ده‌کری، پیتی ده‌زانری ٥ قابل‌تشخیص

diagnosis /ˌdaɪəˈɡnəʊsɪs, US -ˈnoʊ-/ *noun*, *pl. diagnoses* /-sɪz/

ده‌س‌نیشان‌کردن، یی‌نیش‌کردن، ریی‌نیش‌کردن، تیگه‌بستن، سه‌رده‌رکردن، یی‌زانین ٥ تشخیص

diagnostic /ˌdaɪəˈɡnɒstɪk, US -ˈnɑːsɪ-/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه ده‌س‌نیشان‌کردن، سه‌ربه تیگه‌بستن **n** نیشانه یان تابه‌تمه‌ندی جیا 2

(diagnostics) کرده‌وه یا شیوه‌ی ده‌س‌نیشان‌کردن، زانستی ده‌س‌نیشان‌کردن،

ده‌س‌نیشان‌ناسی 3 (کامپیوتیر) به‌نامه‌ی ده‌س‌نیشان‌کردن یان هه‌له‌دوز (**diagnostically**)

adv: له‌ریگای ده‌س‌نیشان‌کردنه‌وه: **diagnostician** /-nɒˈstɪʃ(ə)n/ *n*

نه‌خو‌شی‌ناس، پسپۆری ده‌س‌نیشان‌کردن) ٥ **adj** وابسته به تشخیص 1 علامت یا ویرگی

مجزا 2 دیاگنوستیک، دانش تشخیص 3 برنامه‌ی تشخیص

diagonal /daɪˈæɡənəl/ *noun, adjective*

n (بیرکاری) تیر، تیره، ئەشکێل، هێلی لار، لاره‌هێل **adj** 1 تیری، تیره‌یی، سه‌ربه‌تیر 2

خوار، لار 3 جه‌ب‌وپاست‌ی: **diagonally** /- (nəˈlɪl/ **adv** ٥ **n** قطر، خط مورب 1 قطری

2 مایل 3 ضرب‌دری

diagram /ˈdaɪəɡræm/ *noun*

1 هیلکاری، دیاگرام، دایاگرام: **a diagram of** **the wiring system** 2 نه‌خشه، پلان 3 شیوه

یان هێلی نه‌نداره‌یی (**diagrammatic**) **diagrammatically** /ˌdaɪəɡrəˈmætɪk/ **adj**

٥ **adv** 1 نمودار 2 طرح 3 شکل یا خط هندسی

diakinesis /ˌdaɪəˈkeɪˈniːsɪs/ *noun, pl. diakineses* /-sɪz/

جیا‌جو‌ولی: دوا‌یین قونا‌خی پرو‌فازی (**meiosis** به‌دوای **diplotene** دا دی) (**diakinetically** **adj**)

٥ دیاکینیز

dial /ˈdaɪəl/ *noun*

1 روو، سه‌فحه 2 رووی سه‌عات 3 رووی رادیو

4 (رووی) ژماره‌گری تله‌فون (کونه و قامکی تین‌ده‌خه‌ن و ده‌یخولینه‌وه تا ژماره‌کانی بگیری)

5 میل 6 (نافه‌رمی، بریتانیا) روو یان رو‌خساری که‌سن ٥ 1 صفحه 2 صفحه‌ی ساعت 3 صفحه‌ی

رادیو 4 صفحه‌ی شماره‌گیر تلفن 5 عقربه 6 چهره

dialect /ˈdaɪəlekt/ *noun, adjective*

1 **n** زاراوه، شیوه‌زار، شیوه، ده‌فوک، زمان، زمانی خو‌جینی یان ناو‌جه‌یی 2 (کامپیوتیر)

فیترزی تابه‌تی زمانیکی به‌نامه‌نووسی **adj** ناو‌جه‌یی، خو‌جینی ٥ 1 **n** گویش، لهجه، زبان

محلی 2 دیاکت **adj** محلی

dialectal /ˌdaɪəˈlektl/ *adjective*

زاراوه‌یی، شیوه‌زاری، ده‌فوک، سه‌ربه زاراوه ٥ گویشی، لهجه‌ای

dialectic /ˌdaɪəˈlektɪk/ *noun, adjective*

n دیا‌لکتیک، وت‌وو‌یز **adj** دیا‌لکتیک = **dialectical** **n** دیا‌لکتیک، جدل **adj**

dialectical /-kl/ *adjective* سه‌ربه دیا‌لکتیک، وت‌وو‌یزی‌بانه ٥ وابسته به دیا‌لکتیک، جدلی

dialectical approach *noun*

تین‌روانیی دیا‌لکتیکی ٥ نگرش دیا‌لکتیکی

dialectical logic *noun*

لوزیکی دیا‌لکتیکی ٥ منطق دیا‌لکتیکی

dialectical materialism *noun*

ماتریالیزمی دیا‌لکتیکی ٥ ماتریالیسم دیا‌لکتیکی

dialectical materialist *noun*

ماتریالیستی دیا‌لکتیک ٥ ماتریالیست دیا‌لکتیکی

dialectical method *noun*

ریبازی دیا‌لکتیکی، ریباز یان شیوازی دیا‌لکتیکی ٥ روش دیا‌لکتیکی

dialectical movement *noun*

بزوتنه‌وه‌ی دیا‌لکتیکی، بزوتی دیا‌لکتیکی ٥ حرکت دیا‌لکتیکی

dialectician /ˌdaɪəˈlektɪˈʃ(ə)n/ *noun*

دیا‌لکتیکه‌وان، دیا‌لکتیک‌ناس، زاراوه‌ناس ٥ دیا‌لکتیک‌شناس، لهجه‌شناس

dialecticism *noun*

دیا‌لکتیکه‌وانی، دیا‌لکتیک‌ناسی ٥ دیا‌لکتیک‌شناسی

dialectics *noun, pl.*

دیا‌لکتیک، وت‌وو‌یزی‌فه‌لفی ٥ دیا‌لکتیک

dialectology /ˌdaɪəˈlektˈɒlədʒi, US -ˈtɔːl-/ *noun*

زاراوه‌ناسی، ده‌فوک‌ناسی (-) **dialectological** **adj** (dialectologist **n** ˈtɔːlədʒɪk(ə)l/ **adj**) لهجه‌شناسی

dialling code *noun*, also **code**

کود ٥ پیش‌شماره

dialling tone *noun*, US **dial tone**

تون یان دهنگی نازاد ٥ بوق آزاد

dialogic adjective

سهرېه ناخافتن يان وت ووتير ○ وابسته به مکالمه يا گفت و شنود

dialogue /ˈdaɪəlɒɡ, US -ləːɡ, -ləːɡl/ *noun*, US also dialog

1 وت ووتير، گفت وگو، ناخافتن، ديالوگ: - دان وستان 3 دان وستانه کان ○ 1 مکالمه، گفت و شنود 2 تبادل نظر، مذاکره 3 مذاکرات

dialogue box *noun*, also dialog box

(کامپيوټر) سنووقی ديالوگ ○ صندوق ديالوگ

dial tone = dialing tone

dialysis /ˌdaɪˈæləsɪs/ *noun*, pl. dialyses /-sɪz/

دياليز، خاوين کردنهوهی پهردهی، خاوين کردنهوه يان دايتراني خوين، بيژاندهوه

دياليز (dialytic /ˌdaɪˈlɪtɪk/ *adj*) ○

diamagnet *noun*

مه تريالی ديامه گنايسی (diamagnetism *n*) ○ مادهی ديامغناطیسی

diamanté /diəˈmɒnteɪ/ *adjective, noun*

adj نعلماس ناسا، نعلماسی، شيوه رووژه، داپوشراو يا رازاو به گهوههري دهسکرد *n* پارچه يان جل و بهرگی رازاو به گهوههري دهسکرد ○ *adj* الماس گون *n* ديامتی

diamantine /ˌdaɪəˈmɑːntɪn, US -ɪn/ *adjective*

دروس کراو له رووژه، نعلماس ناسا، رووژه ناسا ○ الماسی، الماس گون

diameter /daɪˈæmɪtə(r)/ *noun*

1 تير، تيره، نه شکیل 2 (گهوره کردنهوهی هاوینه) جار، په کدی گهوره کردنهوه (diametral *adj*: سهرېه تيره، تيره یی) ○ 1 قطر 2 مرتبه

diametric *adjective*, also diametrical /ˌdaɪəˈmetrɪkəl/

1 (دزايه تی) تهواو، ره بقی، ره ها: he's the diametrical opposite of Gabriel تيره یی، تیري، سهرېه تيره (diametrically *adv* /ˌdaɪəˈmetrɪkli/ به تهواوته، نهواو، سه داسده) ○ 1 مطلق 2 قطری

diamide *noun*

(کیمیا) ديامید: ناوټه ټيکی کیمیايی که گهرده کدی دوو کومه لی نه میدی amid group ټیاپه ○ ديامید

diamine /daɪˈemɪn, daɪˈam-, ˈdaɪəmɪn/ *noun*

(کیمیا) دایمین، ديامین: ناوټه ټيکی کیمیايی که گهرده کدی دوو کومه لی نه میږي amino group ټیاپه ○ ديامین

diammonium phosphate *noun*

ناوټه ټيکی کریستالی سبی (NH₄)₂HPO₄

وهک په ټینک fertilizer يان خاو کهردهوی ناوړ به کار دیتري ○ ديامونیم فوسفات

diamond /ˈdaɪəmənd/ *noun*

1 نعلماس، رووژه 2 له بزیننه 3 یاریگای بهیږل 4 (diamonds) جهواهرات 5 (پهرین) خشت، له بزیننه، دینار (diamantiferous *adj* /ˌdaɪəmənˈtɪf(ə)rəs/ رووژه لان، نعلماسه لان، نه لمانسان، جیگای هله که ووتی نعلماس) ○ 1 الماس 2 لوزی 3 زمین بیسبال 4 (در جمع) جواهرات 5 (ورق بازی) خشت

diamond anniversary *noun*

شهمستهمین سال وده گهر، شهمستهمین سالیاد ○ شصتمین سال گرد

diamondback *noun*

1 پشت نعلماسی: جوړی ماری زهنگی زلهی ناسایی نمریکای باکووری [توخم Crotalus: دوو جوړن] 2 (هروه ها diamondback terrapin) پروانه 1 terrapin نوعی مار زنگی

diamondback terrapin = terrapin

diamond-cut *adjective*

به پرشت يان برگدی نعلماسی (يان رووژه یی په وه)، خاوه نهی داتاشراوی نعلماسی ○ دارای تراش الماسی

diamond-cutter *noun*

نعلماس تاش ○ الماس تراش

diamond-dust *noun*

ورده يان خاکه ی نعلماس يان رووژه ○ خردهی الماس

diamond edition *noun*

چایی رووژه يان نعلماسی ○ چاپ الماسی

diamond in the rough = rough diamond

diamond jubilee *noun*

شهمستهمین سال وده گهر، شهمستهمین سالیاد ○ شصتمین سال گرد

diamond wedding *noun*

شهمستهمین سال وده گهری زه ماوه ند، شهمستهمین سالیادی زه ماوه ند ○ شصتمین سال گرد ازدواج

diamorphine /daɪˈmɔːfɪn/ =

diacetylmorphine

Diana /daɪˈɑːnə/ *noun*, Latin

1 دیانا (ناوی خواوړنی مانگ و راو، له میسولوزی رومی دا) 2 سهرناوی ټیلزاینت شازنی ټینگلهره ○ دیانا

diana /daɪˈɑːnə/ *noun*

جوړی په پووله ی نمریکای باکووری، نیره کدی پرته قالی يان ره شه و مڼ په کشی شین يان رهش [Speyeria diana] نوعی پروانه

Diana monkey *noun*

جوړی مېموني نه فریکای روزاوايي، مانگیکی سبی به ناوچاوانی په وده ○ Cercopithecus [diana] نوعی میمون

diandrous /daɪˈændrəs/ *adjective*

(رووه ک ناسی) دوو یوزگري، دوو یوزگره، دوو نيره کي

dianthus /daɪˈanθəs/ *noun, pl. dianthus*

گوله زیوسی؟، جوری گیای گول دهر کر دووی تیره یی که pink و carnation داده گری [توخم Dianthus] دیانتوس

diapason /ˌdaɪəˈpeɪs(ə)n, US -z-/ *noun*

(موسیق) دیاپازون، دایه یزون، میزان کوی

diapause /ˌdaɪəˈpəʊz/ *noun*

(گیانه وهرناسی) قو ناخی پهره سندن دی راگیراوه زینده وهری دا

diaper /ˌdaɪəpə(r), US ˈdaɪpər/ *noun*

1 (نهمریکا) پهره ووال بان شورتی مثال 2 پارچه یی به نه خشی له بزینده 3 nappy = 1 پوشک 2 دایپر

diaper rash = nappy rash

diaphaneity *noun*

تهنکی، دیاری، ناسکی، نهودیو دیاری، رووتنهکی

diaphanous /daɪˈæfənəs/ *adjective*

(پارچه) ناسک، تهنک، نهودیو دیار:

diaphanously *adv* **diaphanous fabrics**

(diaphanousness *n*) فرما، نازکی

diaphoresis /ˌdaɪəfəˈriːsɪs/ *noun*

نارهق کردن، دهر دانی نارهق

diaphoretic /ˌdaɪəfəˈretɪk/ *adj*

نارهق دهرده، نارهق ینکهر) ترق

diaphragm /ˌdaɪəfræɡm/ *noun*

1 نیویه نچک، پهرده، تهراف 2 (بو سکیرپوون)

دهزگا 3 (گیانه وهرناسی و رووه ک ناسی) پهرده،

دیوار، دیواره، پهره 4 (بلیندگو و...) پهرده ی

له رینه هوه) **diaphragmatic**

adj /ˌdaɪəfræɡˈmætɪk/ 1 سهره

نیویه نچک، پنهوندی به ناویه نچک هوه هیه 2

پهرده یی، دیواره یی، پهره یی) 1 دیافراگم،

حجاب حاجز 2 دستگاه 3 جداره، پره 4 غشاء

diaphysis /daɪˈafɪsɪs/ *noun, pl. diaphyses* /-sɪz/

(تویکاری) قه دیان بهشی ناوهندی نیکنیکی

دریز (diaphyseal or diaphysial *adj*)

قسمت مرکزی استخوان دراز

diapir /ˌdaɪəpɪr/ *noun*

(زهوی ناسی) ینکها ته ینکی به ردی گومه زی که

لهودا چهقی بهردی بهرهو سهری جوولاه تا

جینی سهرهوه کون کا (diapiric *adj*) سهره

یان پنهوندی به دیاپر هوه هیه) دیاپر

diapsid /daɪˈapsɪd/ *noun*

دووتا قه: جوری خشوک سهره کومله یی

بهربلاو که دوو کونی لاسری یان لاجانگی یان

له کاسه سهرده هیه، مار، مارمیلک، کروکودیل،

دایناسور و پتیروسور ده کان pterosaur داده گری

دیاسید

diarchy /ˈdaɪɑːki/ *noun, also dyarchy, pl. diarchies*

سیستمیکی حکومت ینکها تو له دوو

دهسلانی سهره یخو (diarchal or diarchic *adj*)

سهره یا پنهوندی به diarchy هوه هیه)

دیاری

diarist /ˈdaɪərɪst/ *noun*

بیره وهری نووس

diarrhoea /ˌdaɪəˈrɪə, US -riːə/ *noun, US diarrhea*

سکه شوره، زگه شوره، رهوانی، زگجیوون،

سکچوون، ههلتوران، بهله فیره، فیره (diarrhoeal *adj*)

(or diarrhoeic *adj*) شکم روش، اسهال

diarthrosis /ˌdaɪəˈθrəʊsɪs/ *noun, pl. diarthroses* /-siːz/

(تویکاری) جومگی جولوک یان گهروک

مفصل متحرک

diary /ˈdaɪəri/ *noun, pl. diaries*

1 دهفته ری تیسنی یه کان، تیسنی نامه،

روژنام (به) چه، یادنامه، سالنامه 2 دهفته ریان

پهراوی بیره وهری یه کان، بیره وهری نامه 3

بیره وهری 1 دفتر یادداشت 2 دفتر خاطرات 3

خاطرات

diaspora /daɪˈæspərə/ *noun*

سهرلن شینوان یان پهره یی خه لک ی)

گروپنکی نه ته وهری یان فهره ننگی یو ولاتیک

(تر) سرگردانی قومی

Diaspora /daɪˈæspərə/ *noun*

1 بلاویو نه وهری یان ناواره یی که لی جووله که (له

38 کی بهر له زایین) 2 نهو شوتانه ی که

جووله که ناواره کان لی گیرسانه وه 1 آوارگی

قوم یهود 2 دیاسپورا

diaspore *noun*

دیاسپور: کانی که له نوکسایدی هایدروژن یان

هایدروکسایدی آلومینیم AlO(OH)

ینکها تو وه دیاسپور

diastase /ˈdaɪəsteɪz/ *noun, also amylase*

دیاستاز، نامیلاز، جه وهری لیک

(diastatic or *adj*) سهره یان پنهوندی به

دیاستاز هوه هیه، دیاستازی) دیاستاز

diastema /ˌdaɪəˈstiːmə, US ˈdaɪˈastɪmə/ *noun, pl. diastemata*

1 (گیانه وهرناسی) بو شایی یان که لینی نیوان

ددان 2 که لینی نیوان دوو دانی پشی سهره وه ی

مروث دیاستما

diastereoisomer /ˌdaɪəstɪrɪəʊˈaɪsəmə/ *noun, also diastereomer*

(کیمی) stereoisomer ی ناویه یی که دوو یان

چهند ناوهندی ناهاوتا chiral ی هیه و

وینسه ینکی ناوینسه یی mirror image
 ستر یوئیزومری تری هه مان ناوینه compound
 diastereoisomeric or diastereomeric
 نیه () دیاستریوایزومر (adj)

diastole /daɪˈastəli/ noun
 کشانی دل و ره گه کان، دل وره گه کشنی (بروانه)
 diastolic adj systole: سهره کشانی دل و
 ره گه کان، سهره دل وره گه کشنی () دیاستول

diastrophism noun, also tectonism
 کرداری هیزه کانی زهوی که دهینه هوی
 تیکجیوونی توپکلی زهوی و له نه نجامدا
 وشکاره کان continent، تهختی ئوقیانوسه کان،
 بانه کان plateaus، کیوه کان، دوله کان، قه دی
 چینه کان strata و فلیشته کان faults ینکدین
 (diastrophic adj) دیاستروپسم

diatessaron noun
 1 (موسقا، کون) مهوادی جواریه ک 2 (یزشکی)
 نیکه له یان ناوینه یی له چوار دهرمان 3 ئینجیله
 جوارینه کان (هی مارک، لوقا، یوحنا و مهتا)
 1 و 2 دیاتسارون 3 اتاجیل اریعه

diathermy /ˈdaɪ.əθəmi/ noun
 دیاتیرمی، دیاتیرمی: شتوایزکی یزشکی و
 نهشته رگه ری به پیاتیهراندنی گهرمی به به شینکی
 لهشدا (به تیزووی فلیکتریکی) () دیاتیرمی
diathesis /daɪˈæθəsis/ noun, pl. diatheses
 ناماده یی لهش بو توش بوونی دوشینکی یزشکی
 تاپیهت (diathetic adj): سهره یان پیوهندی به
 دیاتینیس یان دیاتیز هیه () دیاتیز

diatom /ˈdaɪ.ə.təm/ noun
 دیاتوم، دووبی (ه)، یه کن له چهند رووه کی
 تاکخانه یی میکروسکوپیی که لهئو تاودا ده زین
 [پول (Bacillariophyceae)] دیاتوم

diatomaceous /ˈdaɪ.ə.təˈmeɪʃəs/ adjective
 دیاتومی، دیاتوماسیتوس، دیاتومه یشتیس:
 ینکھاتو له یان دیاتومه کان یان پاشماوه یی
 بوپهردی دیاتومه کانی تپیه () دیاتومی
diatomaceous earth /ˈdaɪ.ə.təˈmeɪʃəs/ noun

گلی دیاتوماوی (له پاشماوه یی بوپهردی
 دیاتومه کان) () کل دیاتومی

diatomic /ˈdaɪ.ə.tomik, US -ˈtə:mik/ adjective

دوو گهردیله (یی)، جووت گهردیله (یی)،
 دوونه تومی () دواتمی

diatomic molecule noun
 گهردی دوو گهردیله یی، مولوکولی دوونه تومی
 یان جووت گهردیله یی () مولکول دواتمی

diatonic /ˈdaɪ.tənɪk, US -ˈtə:nɪ/ adjective

دیاتونیک () به کارهینانی نهو نوتانه یی که بو
 به یزه ی گه ووره major و چکوله minor

گونجاون، (diatonically adv) دیاتونیک،
 جدا پرده، بی نیم پرده

diatonic scale noun
 (موسقا) به یزه ی دیاتونیک (یان ریکخراو) ()
 گام دیاتونیک

diatribe /ˈdaɪ.ə.trɪb/ noun
 ره خنه ی توند، به گزداهاتن، هه لکانان،
 هه لشاخان: He launched a bitter diatribe
 against the younger generation انتقاد
 شدید

diazepam /daɪˈazɪpam, US -ˈeɪz-/ noun,
 also called Valium (trademark)
 دهرمانینکی ناسرام کهره وه
 tranquilizer C₁₂H₁₃ClN₂O، بو جه ساندنوه ی ماسوولکه و
 ره واندنی پهریشانی و دله راوکه به کاردیرئ ()
 دیازپام

diazine noun
 دیازین (ناوینه یی کییمی) () دیازین

diazinon noun
 جیوری میرووکوژی ئورگانوفوسفات
 C₁₂H₂₁N₂O₃PS () دیازینون

diazo /daɪˈazəʊ, US -ˈeɪzəʊ/ adjective
 (کیمی) دیازو: 1 سهره یان کومه لی N₂ ی
 تپیه و له دوو گهردیله ی نایترۆزین ینکھاتوه
 که به گهردیله یی کاربۆن به ستراوته وه 2
 سهره یان diazonium ی تپیه (زۆتر له
 لیکدانا به کاردیرئ) () دیازو

diazo compound noun
 (کیمی) ناوینه ی دیازو: ناوینه یی نه ندای که
 دوو گهردیله ی نایترۆزینی تپیه و ینکوه
 به ستراوته وه () ترکیب دیازو

diazonium /ˈdaɪ.əˈzəʊniəm/ noun
 (کیمی، وهک ناوه لئار) دیازونیوم: کاتیونی
 یه کهاوهیزی monovalent cation N₂⁺ که له
 دوو گهردیله ی نایترۆزین nitrogen atom
 به ستراو به کاربۆنوه ینکھاتوه و له زۆریه ی
 رهنگه ینکھتراو یان ده سکرده کاندا synthetic
 dyes هیه () دیازونیم

diazotization noun
 گۆرینی (ته مینی amine) بو ناوینه یی دیازو
 () دیازوتیاسیون

dibasic /daɪˈbeɪsɪk/ adjective
 (کیمی) دوو تفتی: 1 (له مهر ترشه لویککوه)
 خواوهنی دوو گهردیله ی هایدروژینی
 له گۆرین هاتو replaceable 2 خواوهنی دوو
 گهردیله ی کاتزای یه کهاوهیزی univalent
 () دوو تفتیتی () دیوایی

dibatag /ˈdɪbətɑːɡ/ noun
 جوری ناسک، له ناوچه نیمچه یابانه کانی
 سومالیا و نه تیویا دهنیری [Ammodorcas
 clarkiei] (بنه رت: له Somali یوه وه رگیراوه)

○ نوعی آهو

dibble /'dɪbl/ *noun*, also **dibber**

کون کەر، بیلەکان، بزارچن، بیشکان، فیشەکان، بیلچە، لاییتە ○ فروکن

dibbler *noun*

جۆری مشکى marsupial ماری باشووری روژاواى ئەوسترالیا، نیشتا خەریکە قسری تیدەکەوئى [Parantechinus apicalis] ○ دیبلر

dibromide *noun*

دوو برۆمید، دیبرۆمید: ناوێهێی کە دوو گەردیلەى برۆمیدی تیاپە، وەك ethylene dibromide [C₂H₄Br₂] ○ دیبرومید

dibs *noun*, *pl.* have first dibs

1 (نافەرمی) مافی بەشداری یان هەلبژاردنی شتی 2 پاره، پوول ○ 1 دیس 2 پوول

dibutyl phthalate *noun*

نیشتریکى جەوری بێرەنگ C₁₆H₂₂O₄، زۆرتر وەك تۆیەمر solvent plasticizer مێرووکۆژ یان ماکینکى دزەمێروو یان مێروو پەرەپەش repellent بەکار دێتێ ○ تالان دیبوتیل

dicarboxylic *adjective*

دیکاربۆکسیلیک: دوو کۆمەڵی کاربۆکسیلی لەئێو گەردئى تیاپە <dicarboxylic acids> ○ دیکاربۆکسیلیک

dice /daɪs/ *noun*, *pl.* same; *sing.* also *die*

1 مۆرە، زار، ئەرد 2 یاری مۆرە، ئەردین، تاولە ○ 1 تاس 2 تاسبازی

dicentra /daɪ'sentrə/ *noun*

رووێکى بە گۆلى هیشووی شۆبەو [توخم Dicentra] ○ دیترا

dicentric /daɪ'sentrik/ *adjective*

(بۆماوەناسی، کرمۆزۆمەکان) بە دوو centromere مەو ○ دوسترێک

dicephalous /daɪ'sɛfəls/ *adjective*

دوو سەر (dicephalism *n*) ○ دوسەر **dicer** *noun*

نەردباز ○ نەردباز

dicey /'daɪsɪ/ *adjective* (dicier, dickest)

(نافەرمی) مەترسی دار، جێی ترس (کەم) risky: a ◇ The fog made driving pretty dicey ◇ weather ◇ dicey proposition خطرناک

dich(o)- *prefix*

پیشگر: لە دوو بەش دا، جیا، جودا، جووت جووت، دوو دوو: dichogamous (بەشەرەت: لە یۆنانی یەو، لە di- پێوەندی بە -هەبە) ○ پیشوند: در دو قسەت، جدا (شەدە)، جفت جفت

dichasial *adjective*, *sing.* dichasium

(رووێک) دوو پەسل، دوولق، جووت لک، هەلکەوتو لە دوولا ○ دوشاخە

dichlor(o)- *prefix*

پیشگر: دوو atom کلۆرینی تیاپە:

○ dichloroethane پیشوند: دی کلۆر

dichloride *noun*

دی کلۆراید، ناوێهێی کە لەودا دوو گەردیلەى کلۆرین لەگەڵ توخم یان کۆمەڵیکى تر لێک دەدرێن ○ دی کلۆرید

dichlorobenzene *noun*

دی کلۆرۆبێنزین: هەریەک لە سێ ناوێهێ ئیزۆمیری C₆H₄Cl₂ ب.ت. ○ paradichlorobenzene دی کلۆرۆبێزن

dichlorodifluoromethane *noun*

کلۆرۆفلۆرومیتان CCl₂F₂ ○ دی کلۆرودیفلۆرولومتان

dichloroethane *noun*

دی کلۆرۆبێتان: جۆری ناوێهێ ناوێکی زاراوی بێرەنگ C₂H₄Cl₂، کە زۆرتر وەك solvent بەکار دێتێ ○ دی کلۆرۆاتان

dichlorophenoxyacetic acid *noun*, also 2,4-D

گەردیکی کریستالی C₈H₆O₃Cl₂، بۆ کوشتنی بزار بەکار دێتێ ○ اسید دی کلۆروفنوکی استیک

dichlorvos *noun*, also DDVP

دی کلۆرفۆس: مێرووکۆژ یان کرم کۆژیکى C₄H₇Cl₂O₄P organophosphorus ب.ت. ○ دی کلۆرۆوس

dichogamy /daɪ'kɒgəmi/ *noun*

(رووێک ناسی) پێگە یشتنی نێرک و نێرەکی گۆلی لە دوو وەختی جیاوازدا، بەشێوەی کە خۆیتانندن ناکرێ (or) dichogamous (dichogamic *adj*) ○ دیکوگامی

dichondra *noun*, *pl.* dichondras

هەر رەزەیکى خشتۆک لە تیرەى Dichondra، لە خێزانی لیلویەى morning glory زۆرتر بۆ داپۆشینی عەرژ بەکار دێتێ ○ دیکوندرا

dichotic /daɪ'kɒtɪk/ *adjective*

جیاگوینی: ئەو هان دانەپە کە هاوکات گۆیی راست و چەپ بەهۆی دەنگە جیاوازه کانهو دەگرێتەو ○ دیکوتیک

dichotomization *noun*

دوولقاندن، دووپەلاندن، دووبەشاندن، دوو کەرتاندن (dichotomist *n*) ◇ dichotomistic (adj) ○ دوشەبەسازی

dichotomous *adjective*

دوو پەسل، دووبەشە، دوو کەرتەى dichotomously (adv) ◇ dichotomousness (n) ○ دوپۆشی

dichotomy /daɪ'kɒtəmi, US -'kɑ:t-/ *noun*, *pl.* dichotomies

(دابەش بوون بە دوو دانە)، دووپەل بوون، بوونە دووبەش، لەت بوون، دووبەرەکی تی گەوتن، (دوو) کەرت بوون، دژایەتی، ناتەبابی، جیاوازی (dichotomically *adv*; dichotomic *adj*) ○

انشعاب، تباین، اختلاف

dichroic /daɪ'krɔɪk/ *adjective*

1 دوپره‌نگی، خاوه‌نی دوپره‌نگ، دوپره‌نگه 2 خاوه‌نی تایبه‌تمندی **dichroism**: **a dichroic** 3 crystal **dichromatic** 4 دارای دو رنگ

dichroism *noun*

1 دوپره‌نگی، خاوه‌نی دوپره‌نگ‌بوون 2 کریستالی که چندین رنگ ده‌نویتنی نه‌گه‌ر له چند لاهه جاوی لی‌کری یان نه‌گه‌ر به دور دوپره‌ری خوی‌دا بسووپری، چندین رنگی لی ده‌بیتوه 3 1 دارای دو رنگ‌بوون 2 دیکروایسم

dichromate /daɪ'krɔɪmət/ *noun*, also **bichromate**

(کیما) جوری خوی زورتر سوور یان نارنجی که نایونی Cr_2O_7 تایه: **dichromate of potassium** 4 دی‌کرومات

dichromatism /daɪ'krɔɪmətɪz(ə)m/ *noun*

1 دوپره‌نگی 2 کویری رنگ که له‌ودا تنیا دو له سنی رنگی بنه‌ره‌تی لیک‌ده‌کرته‌وه **dichromat** *n*: که‌سن که تووشی دایکروماتیزم **dichromatic** *adj*: 1 دورنگی 2 دیکروماتیزم

dichroscope *noun*

دوپره‌نگ‌بینو، دوپره‌نگ‌بین: نامیری بو تاقی‌کردنه‌وی کریستاله دوپره‌نگه‌کان 4 دیکرواسکوپ

dick /dɪk/ *noun*

1 کیر، سیره‌ت 2 (نافه‌رمی) بولیسی نه‌ینی، سیخوپ 3 مرؤی گه‌وج 4 1 کیر 2 (عامیانه) کارگاه 3 آدم‌احمق

dickcissel /dɪk'sɪs(ə)/, US 'dɪksɪs(ə)/ *noun*

بالنده‌ییکی ده‌نگ‌خوشی چوله‌که‌ناسای نه‌مریکای باکووری، گه‌رووی به‌له‌که و سینگ زه‌دی کاله **[Spiza americana]** 4 دیکسیل **the dickens** /'dɪkɪnz/ *noun*

شه‌یتان، به‌لا، **deuce devil**: - **what the deuce devil ckens is going on?** 4 شیطان

Dickensian /dɪ'kɛnzjən/ *adjective*

1 سه‌ریه‌چیره‌که‌کانی دیکینز، به‌شیوه‌ی چیره‌که‌کانی دیکینز 2 قوربه‌سەر، لی‌قه‌وماو، هه‌ناسه‌سارد، نه‌هه‌ساوه 3 1 دیکتری 2 مفلکی

dickhead /'dɪkhəd/ *noun*, also **dick**

مرؤی گه‌وج، **idiot** 4 آدم‌احمق

dicky /'dɪki/ *adjective*, *noun*, also **dickey**

adj: خراب، ناساز، ناساغ، نقن، شر، ته‌ق‌وله‌ق، فشه، له‌ق **n**: 1 **pl. dickies, dickeys** کورسی یان سه‌نده‌لی کالیسه‌کوان یان عه‌ره‌بانچه‌ی 2 (کۆن، بریتانیا) کورسی پشته‌وه 3 (مغال) به‌رسینگه، به‌رلیکه، به‌روانکه 4 *adj*: پیری **n** 1

صندلی درشکه‌چی 2 صندلی عقب 3 پیش‌بند

dicky bird *noun*

1 (بالنده به زمانی مثالان) جوو‌جوو 2 هیچ، هیچ شتی، وشه‌یکیش 3 1 جوو 2 هیچی

Dick test *noun*

نازمایشتی بو دیاری‌کردنی باراستن یان زووکارتی‌گراوی و هه‌ستیاری **susceptibility** سه‌بارته به میکوته **scarlet fever** که له‌ودا زاری میکوته ده‌کرته یان ده‌درته نیو نیست (یان ژیریست، له ناوی **George Frederick Dick** و **Gladys H. Dick**) 4 دیک تست

dicky bow = **bow tie** (informal)

diclinous *adjective*

(ده‌باره‌ی جوریکی رووه‌ک) دوو‌نوین (به)؟: خاوه‌نی تیرک **pistil** (ته‌ندامی مینه) و تیره‌ک **stamen** (ته‌ندامی نیرییه) له گوله جیاوازه‌کان‌دا **dicliny** *n*: دوو‌نوین (به)یی 4 دوباله

dicot /'dɪkɒt/ (also **dicotyl**) = **dicotyledon**

dicotyledon /,dɪkɒtɪ'li:dən, US -kɑ:t-/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) دایکاتیلیدییه، گیا یان رووه‌کی دووپهل، له پهل یان ژیریولی **[Dicotyledonae Magnoliopsida]** (پروانه **monocotyledonous** **dicotyledonous**) **dicotyledonous** *adj*: /,dɪkɒtɪ'li:dənəs/ دووپهل (به) پروانه (monocotyledon) 4 گیا، دوله‌ای

dicoumarol = **dicumarol**

dicrotic /daɪ'krɒtɪk/ *adjective*

(پزشکی) چه‌کوشی 4 (dicrotism *n*) مطرفی **dict.** = 1 dictation 2 dictator 3 dictionary

dicta /'dɪktə/ = plural form of **dictum**

Dictaphone /'dɪktəfəʊn, US -fəʊn/ *noun*, also dictating machine

دیکتافون (= ده‌زگاییکی چکوله‌ی تومار‌کردنی وتار و نووسینه‌وی له‌به‌ری) 4 دیکتافون

dictate /'dɪkteɪt/ *noun*

1 فه‌رمان، ده‌ستور 2 بنه‌ما، بنچینه، پرینسپ 3 1 دستور، حکم 2 اصل

dictation /dɪk'teɪʃn/ *noun*

1 ریتووس، پئ‌نووسینه‌وه، دیکته 2 ده‌ستور، فه‌رمان 3 ده‌ستوری زوردارانیه 4 1 املا 2 حکم، دستور 3 دستور آمرانه

dictator /dɪk'tetə(r), US 'dɪktetər/ *noun*

1 دیکتاتور، ده‌سه‌لات‌داری سه‌ره‌رو، حاکمی زوردار 2 (له رومی کۆن‌دا) دادگه‌ری ناسایشی سه‌ره‌کی به هینز و ده‌سه‌لاتی ته‌واوه‌وه، بو تنگه‌تاوی داده‌زا (**dictatorial** /,dɪk'tɔ:riəl/ *adj*: 1 دیکتاتوری، زوردار، سه‌ره‌رو، مله‌هور 2 زوردارانیه، ده‌ستورده‌رانه: /-əli/ **dictatorially** *adv*: زوردارانیه، سه‌ره‌روایانه) 3 1 دیکتاتور، حاکم مطلق 2 دیکتاتور

dictatorship /ˈdɪkˈtərəʃɪp, US -tərʃ-/ *noun*

1 زۆرداری، دیکتاتۆری 2 حکومەتی
دیکتاتۆری 3 ولاتی دیکتاتۆری 1 استبداد 2
حکومت استبدادی 3 کشور استبدادی

diction /ˈdɪkʃn/ *noun*

1 شیوەی دەربڕین، شیوازی قەکردن یان وتن،
شیواز 2 هەلبژاردن یان بەکارهێنانی وشەکان،
وشەبەندی، تێکەڵکێشانی وشەکان 1 طرز
یان، سبک 2 انتخاب یا استعمال لغت، کلمەبندی

dictionary /ˈdɪkʃənri, US -neri/ *noun, pl. dictionaries*

فەرھەنگ، وشەنامە، قاموس؛ کتییی کە نوو
وشانە لێک دەداوەوە کە دەربارەی بابەتێکی
نایەتییەوه: *a Kurdish-English dictionary*
a dictionary of mathematics 1 فەرھەنگ، واژه‌نامه، لغت‌نامه

dictum /ˈdɪktəm/ *noun, pl. dicta* /-tə/ or *dictums*

1 (را)دەربڕین: *'In politics, there are no friendships.'* 2 پەند 3 (ساف)
کورتەیی *obiter dictum* 1 اظهار نظر 2
ضرب‌المثل

dicty(o)- prefix

پیشگر: *dictyosome dictyostele* -تۆز: *dictyon* (بەرهت: *le-diktyo- diktyon*، لە یونانی، *diktein* "هاوێشتن، خستن") 1 پیشوند: *shike*

Dictyoptera /ˌdɪkˈtɪˌɒptərə/ *noun, pl.*

(مێرووناسی) بال‌تۆران، تۆربالان (سیرک یان
تاجی‌لۆکە، بەرهت: *le-diktyon*، لە یونانی یەوه: *dictyopteran n, adj*؛ "تۆز + *pteron* بال"؛ *dictyopteran* (گیانەوه‌ری) بال‌تۆز، تۆربال، بال‌تەنکە) 1
دیکتیوپتەرا

dictyosome noun

تۆرتەن، Golgi body 1 دیکتیوسوم

dictyostele noun

تۆرلۆولەک 1 دیکتیوستیل

dicumarol noun, also *dicoumarol*

ناوچەییکی کریستالی $C_{19}H_{12}O_6$ ، زۆرتەر بوو
بەرگری لە پەتەنگینی clotting خوێن
بەکاردهێن 1 دیکومارول

dicynodont /ˌdaɪˈsɪnɒnt/ *noun, adjective*

دوو کەلپ (جینە): جۆری خشۆکی بۆیەردی
گیاخۆری گوان‌دارناسای *herbivorous*
mammal-like دواوییەکانی سەرەمەکانی
Permian و Triassic 1 دیسینودۆنت

did = past of do

didactic /daɪˈdæktɪk/ *adjective*, also *didactical*

فێرکاری‌یانه، فێرکەرانه، فێرگەرانه، فێرکەر،
فێرمنەند، فێرگەر، ماموستایانه، *instructive*

didactically *didactic poetry didactic art*
(*didacticism n adv*) 1 تعلیمی، آموزشی،
آموزنده

didactics noun, pl.

هونەری فێرکردن یان فێرمانەندی یان فێرکاری
1 فن آموزش

didactylous adjective

دوو پەنجە (یی)، دووقامکە 1 دوانگشتی

didanosine /diˈdanəʊsiːn/ = *dideoxynosine*

diddicoy = *didicoy*

diddy *noun, pl. diddies*

(نافەرمانی، بریتانیا) کەسێکی گەوج 1 آدم احق

diddy *noun*

(نافەرمانی، بریتانیا) چکۆلە، کەم: *a diddy little*

camera 1 کوچک، کم

dideoxynosine /ˌdaɪˈdɒksɪˈnəʊsiːn/

noun

دایدیۆکسینۆسین، دیدیۆکسینۆسین: دەرمانی بوو
چارەسەری تایدز، ب.ت. لە گەش
zidovudine 1 لێک دەدری 1 دیدنوکسینۆسین

didgeridoo /ˌdɪdʒ(ə)ˈrɪːduː/ *noun*, also *didjeridoo*

ئامێزێکی (trumpet) فوویی بە شیوەی
لۆولەییکی درێژی دارین یا لەوانی *bamboo*. هی

خەلکانی رەسەنی ئەوسترالیا 1 نوعی ساز بادی

didicoi /ˈdɪdɪkoɪ/ *noun*, also *diddicoy, pl. didicois*

مەسگەری گەڕۆک، تەنە کەچی گەڕێدە،

مەسگەری کاولی 1 دیدیکوی

didn't /ˈdɪdn̩t/ *abbreviation* did not

didst /daɪ/ = archaic second person singular

past of do

didymium /ˈdɪdɪmɪəm/ *noun*

(کیمیای) دوانیۆم، دیدیميۆم، تیکەلەیی

neodymium و *praseodymium* 1 جاران بوو

رەنگ‌کردنی شووشەکان (بۆ بەلشۆکە

ئۆپتیکالەکان *optical filters*) بەکاردهێنا

(جاران پێیان وابوو توخمیکە بە نیشانهی *Di*،

بەرەت: لە ناوی کیمیایانی سویدی *Carl*

Mosander (1797-1858) کە نەمەیی لە

1843 دا دۆزی یەوه) 1 دیدیم

didymous adjective

(رووەک‌ناسی) دووانە، جیووت، دووانی،

جیووت‌جیووت، بە جیووت، *twin paired* 1

دوئایی، جفتی، دوئو، زوجی

didynamous adjective

(دەربارەی گۆلنیکەوه) دوو هێزە: خاوەنی جوار

نێرە *stamen* جیووتی درێژ و جیووتی کورت،

بە جوار نێرە کەوه دوایان درێژ و دوایان کورت

(بەرەت، لە لاتینی نوێ *Didynam (ia)*)

بۆلێکی لێنەیی *Linnaean class* رووەک و گیای

بهم تاييهت مهندي به (didynamy *n*) دوتوانه
die /daɪ/ *noun*

1 قالب، داريژگه، مور، نهر، مور، زار، دار 2
 قوماړ، بهخت، شانس 3 قالاويز 4 = dado 3
 1 قالب، مهر، تاس 2 قمار، شانس 3 حديد

die-cast *adjective*

داريژراو د ريخته‌اي

die casting *noun*

دارشنتي په ستاوټن د ريخته‌گري فشاري
dieffenbachia /di:f(ə)n'bakɪə/ *noun*

جوري رووهک [Dieffenbachia] (بهره‌وت: له
 ناوي پسيوري باخه‌واني نهلماي Ernst
 (Dieffenbach) د نوعي گياه

diegesis /,daɪə'dʒi:sis/ *noun, pl. diegeses* /-
 si:z/

(فهرمي) دارشتن، داريژه، چيروک، داستان
diegetic /-dʒetɪk/ *adj* سهر به
diegēsis يوناني "narrative" طرح، داستان

diehard /daɪhɑ:d, US -hɑ:rd/ *adjective, noun*

adj گيان سهخت *n* مروی کونه پهرست، بيرکون،
adj د *a diehard conservative* بيرنه‌گور:
 جان‌سخت *n* آدم مرتجع

diel /'di:l/ *adjective*

(زينده‌ناسي) په کړوژه، 24 ساعته د 24

dieldrin /'di:ldrɪn/ *noun*

دیلدرين: جوري ميروکوژ به ټوکساني
 دروست دهين $C_{12}H_8Cl_{16}$ ، نيستا به‌رېند کړاوه
 ديلدرين

dielectric /,daɪn'lektɪk/ *noun, adjective*

(فيزيک) *insulating* عايق

diencephalon /,daɪen'sef(ə)lɒn, US -
 'kef-/ *noun*

(توپکاری) به‌شي پاشه‌لي ميتشکي پيشه‌وه که
 hypothalamus, thalamus, epithalamus و
 تالاموسي پيشه‌وه و *ventricle* ي سنيهم
 داده‌گسري (پروانسه *telencephalon*)

diencephalic *adj* دى انوسفالين

dieresis = diacresis

diesel /'di:zl/ *noun, adjective*

1 موتور ديزيل، ديزيل، 2 diesel engine
 ماشين 3 لوکوموتيف يان که‌شتي گازول يان
 ديزيلي، گازول، گازوئيل 4 سووته‌مندی ديزيلي،
 گازول *adj* ديزيلي (بهره‌وت: له ناوي
 نه‌ندازياري نهلماي Rudolf Diesel) *n* 1
 موتور ديزل 2 وسيله نقلیه 3 لوکوموتيو يا کشتي
 ديزلي 4 سوخت ديزلي *adj* ديزلي

diesel-electric *adjective, noun*

adj ديزيلي-کاره‌سايي (تيلیکتریکي) *n*
 لوکوموتيفي لهو جوړه *adj* ديزلي-برقي *n*
 لوکوموتيو ديزلي-برقي

diesel engine *noun*

موتوري ديزيل د موتور ديزل

diesel-hydraulic *adjective, noun*

adj ديزيلي-هاييدروليک (تيلیکتریکي) *n*
 لوکوموتيفي لهو جوړه *adj* هيدروليک-برقي
n لوکوموتيو هيدروليک-برقي

diesel oil *noun, also diesel fuel*

گازول د گازوئيل

die-sinker *noun*

موره‌ساز (die-sinking *n*) مهرساز

diesis *pl. dieses* = double dagger

Dies Irae /,di:etɪz 'iəreɪ, US 'iəreɪ/ *noun*

سرودى لاتيني له‌سهر مردوو له رى‌وپه‌سمي
 شتوي خواوه‌ندى دا ده‌وسري (لاتين) روژي
 تووپه‌يي، وشه‌کاني سهره‌تاي سروده‌که)
 ديس ايراي

dies non /,di:etɪz 'non/ *noun, pl. same*

(لاتين) روژي نافانووني يان نادادگه‌ري (روژي)
 که له‌ودا هيچ کاريکي فانووني نابي بکري،
 بهره‌وت: کورته‌ي *dies non juridicus* لاتين
 ("non-judicial day") ديس نون

diester *noun*

ناوټه‌ين که دوو کومه‌لي نيستري *ester* تيايه
 دى‌استر

diet /'daɪət/ *noun*

1 نان، چينشت، خوراک (ي روژانه) 2 پاريز،
 خوراکی تايه‌تي 3 زوري، زه‌بندی، له نه‌نداز
 (نيوست) به‌دهر (که ره‌نگه کاريگه‌ري خرايي
 لي‌بکه‌ويته‌وه؛ *dietary* /'daɪətəri, US -teri/
adj: 1 خوراکی 2 سهر به پاريز) 3 غذا 2
 رژيم غذايي 3 کثرت

diet² /'daɪət/ *noun*

1 (له هيندي ولات د ب.ت. ژاپون) نه‌نجومه‌ني
 قانون دانان، پارلمان 2 نه‌نجومن 3 کټ‌پونه‌وه
 يان دانيشتي دادگايي 4 روژي له دادگابوون،
 روژي تاماده‌بوون له دادگا 1 مجلس
 قانون‌گذاري 2 شورا 3 گردهمائي يا نشست
 محکمه 4 روز حضور در دادگاه

dietary law *noun*

پاريزي خوراکی، قانوني پاريز (له لايه‌ن
 جووه‌کاني نور‌تودو‌کسه‌وه که بهر له هيندي
 خوراک ده‌گري يان پريک نازاد ده‌کا) د پرهيز
 غذايي

dietary supplement *noun*

ته‌واوکري خوراکی (له فيتامين و ترشه‌لوکاني
 ته‌مينو) مکمل غذايي

dietetic /,daɪə'tetɪk/ *adjective, also*
dietetical /,daɪə'tetɪk/

سهر به يان پيشه‌ندی به پاريزه‌وه هه‌يه
 (dietetically *adv*) وابته به رژيم غذايي

dietetics /,daɪə'tetiks/ *noun, pl.*

خوراک‌ناسی، زانستی خواردن و خواردنهوه
علم تغذیه

diethylstilbestrol = stilboestrol

dietician /daɪˈɪʃn/ *noun*, also dietitian

خوراک‌ناس، شاره‌زای خوراک
تغذیه

difference /ˈdɪfrəns/ *noun*

1 جیاوازی، فەرق، جوداهی، جودایه‌تی، جیایی، کێشه، ناکۆکی، دژایه‌تی 2 پێنه‌وه‌ره، مشت‌ومر، گێروکێشه 3 سه‌ری‌یاقی، ماوه، به‌رماوه، لێ‌ماوه
1 تفاوت، فرق، اختلاف 2 مشاچه 3 باقی‌مانده

different /ˈdɪfrənt/ *adjective*

1 جیاواز، جیا، جوریه‌جور، لیک‌جیا 2 جور‌او‌جور 3 دیکه، پێنجگه، دی، تر 4 تازه، نهو، نوێ (different *adj*): به‌شێوه‌یه‌کی تر، به‌جور یا نه‌زێنیک‌یه‌کی دی (differentness *n*) 1 متفاوت، مختلف 2 گوناگون 3 دیگر 4 تازه

differentia /ˌdɪfəˈrenʃiəl/ *noun*, *pl.*

differentiae /-ʃi:/

نیشانه‌یان تایبه‌تمه‌ندی جیاکه‌رده‌وه، نیشانه‌ی جیاوازی 1 علامت یا وێژکی متمایزکننده

differentiable /ˌdɪfəˈrenʃiəbəl/ *adjective*

شیاوی لیک‌کردنه‌وه یان جیاکردنه‌وه، شیاوی جیاوازی‌دانان (differentiability *n*)
/ˌdɪfəˈrenʃiəˈbɪləti/

له‌لیک‌کردنه‌وه‌ها تووپی، له‌جیاکردنه‌وه‌ها تووپی
1 قابل تشخیص، فرق‌گذاشتنی

differential /ˌdɪfəˈrenʃl/ *adjective*

1 جیاواز، فەرق‌هه‌بوو، جیا، لیک‌جیا 2 (بیرکاری و هتد) ديفرانسیه‌لی، شیکاری‌پانه 1 متفاوت، متمایز 2 (ریاضیات و...) تفاضلی، ديفرانسیلی

differential /ˌdɪfəˈrenʃl/ *noun*

1 جیاوازی، فەرق 2 جیاوازی حەق‌ده‌س یان کرێ 3 (ماشین) ديفرانسیه‌ل 1 تفاوت 2 تفاوت دست‌مزد 3 ديفرانسیل

differential calculus *noun*

جیایی ديفرانسیه‌لی، شیکاری 1 حساب تفاضلی یا ديفرانسیل

differential coefficient *noun*

(بیرکاری) دارشته، هه‌روه‌ها derivative 1 مشتق

differential equation *noun*

هاوکێشه‌ی ديفرانسیه‌لی 1 معادله‌ی تفاضلی

differential gear *noun*

گێری ديفرانسیه‌لی 1 چرخ‌دنده‌ی ديفرانسیل

differential motion *noun*

جووله‌یا بزوو‌تنی ديفرانسیه‌لی 1 حرکت تفاضلی

differential wage *noun*

جیاوازی کرێ، جیاوازی حەق‌ده‌س یان مز، فەرق‌ی حەق‌ده‌س یان کرێ 1 تفاوت دست‌مزد

differentiation /ˌdɪfəˈrenʃiˈeɪʃn/ *noun*

1 لیک‌کردنه‌وه، جیاکردنه‌وه، فەرق‌دانان،

جیاکاری 2 جیاوازی‌دانان 1 تشخیص، افتراق، تمایز 2 تفکیک

differently abled *adjective*

(جوان‌ده‌رپری) به‌که‌وته، لاکه‌وته، که‌مه‌ندام، کۆچیل 1 معلول

differing *adjective*

جیاواز، لیک‌جیا، تایبه‌ت 1 متفاوت

difficult /ˈdɪfɪkəl/ *adjective*

1 سه‌خت، گران، پرته‌رک، ناسن، که‌رزال، دژوار، چه‌توون، ئاریش: *a difficult*

It's really difficult to read your writing

to be in a difficult position/situation

سه‌خت‌ر، دره‌نگ‌رازی (پوو) پرچاوه‌روانی،

a difficult child/customer/boss: awkward

1 (difficultness *n*) difficultly *adv*

مشکل، دشوار، صعب 2 پرتوعم

difficulty /ˈdɪfɪkəlti/ *noun*, *pl.* difficulties

1 گرفت، گیر، گێروگرفت: *The bank is in*

difficulty/difficulties 2 سه‌ختی، ته‌نگی،

گرانی، دژواری، چه‌توونی، ئاسته‌نگی، پرته‌رکی،

زه‌حمه‌ت، کاری سه‌خت: *varying levels of*

difficulty 3 ئیراد، گێروکێشه، ده‌رد، گنجەل،

قوژرت، کێشه، ده‌رده‌سه‌ری 4 ته‌نگانه،

زۆربو‌هاتن، گیر (پاره) 1 مشکل 2 صعوبت 3

اشکال، گرفتاری، ددرسر، مخمعه 4 مضيقه

diffident /ˈdɪfɪdənt/ *adjective*

1 باوه‌ربه‌خۆنه‌بوو، له‌خۆرانه‌سه‌دیتوو،

له‌خۆرانه‌په‌رموو، پێ‌باوه‌ربه‌خۆ، ته‌هریک 2

دوودل، دره‌دو‌نگ، نادله‌نیا، که‌مه‌روو،

له‌رووه‌ه‌له‌ته‌ها توو، لاته‌هریک، شه‌رم‌دار،

شه‌رمیون، ترسه‌نووک (diffidence /-dəns/ *n*):

diffidently *adv* 1 فاقد اعتماد به نفس،

بی‌اعتماد 2 مردد، کم‌رو، ترسو

diffraction /dɪˈfrækʃn/ *noun*

(فیزیک) شکانه‌وه، لادان (diffraction *adj*)

/dɪˈfræktv/ 1 شکانه‌وه‌یی، سه‌ربه‌لادان

1 انکسار، پراش

diffraction meter /dɪfrakˈtəmɪtəl/ *noun*

شکانه‌وه‌ینو، لادان‌ینو (diffraction *adj*)

1 پراش‌سنج (diffraction *n*)

diffuse /dɪˈfjuːs/ *adjective*

1 په‌له‌هاویشتوو، بلاوه‌بوو، ته‌نیوه، داگرتوو 2

(تووسراوه) درێژ‌دادارانه، دوورودریژ (diffused *adj*)

1 په‌له‌هاویشتوو، بلاوه‌بوو، ته‌نیوه، داگرتوو

2 (فیزیک، رووناکی) بلاوه‌بوو: *diffusely*

diffusely /dɪˈfjuːsli/ *adv* 1 درێژ‌دادارانه، به‌دوورودریژی:

diffuseness /dɪˈfjuːsnəs/ *n*

په‌له‌هاویشتوو، بلاوه‌بووی، ته‌نیوی،

داگرتوو 2 (فیزیک) بلاوه‌بووی: *diffuser or*

diffusor /dɪˈfjuːzəbəl/ *adj* *diffusor n*

شیاوی بلاقووننهوه، له بلاقووننهوهاتوو) 1
پراکنده 2 (نوشته پراښاب

diffused light noun

رووناکی بلاقو بوو، شوقی بلاقو بوو ښخیده

diffusion /di'fju:ʒn/ noun

1 بلاقووننهوه، تهنینهوه، وهشان، ډاگرتن،
پهلهاویشن 2 لیچوون، دزه کردن 3 نیکل بوون
4 دریزدادری، دریزنووسی، زورلی و تن 5
(مروفتناسی) بلاقووننهوهی توخه کانی
فرههنگی له ناچه یان گهلنکی ترا
diffusionist adj, n diffusionism n)
diffusive /di'fju:ʃrv/ adj
diffusiveness
دوورو دریز، دریزدادراښه؛
diffusiveness /di'fju:ʃrvnəs/ n
زوربله یی) 1 پخش، انتشار 2 نشت 3 اختلاط
4 اطناب 5 دیفرسیون

diffusion of light noun

بلاقووننهوهی روشنایی، بلاقووننهوهی شوق یا
رووناکی ښخشن نور

dig /dɪg/ noun

1 سیخورمه، مته کوله، گورمیچ، تی کوتان،
تیه وژانندن 2 پلار، زیپک 3 داننهوه، ههلکولین،
ههلکه کندن 4 شوینی داننهوه، شوینی که
شوینه وارناسه کان دهیده ننهوه، کولینی
شوینه وارناسی یانه 1 سیخونک 2 کایه 3
حفاری 4 محل حفاری، حفاری باستان شناسانه

Digambara /di'gambəra/ noun

دیگامبارا، ناسمان پوښ: نهندامی په کی له دوو
تیره ی سهره کی جاییزم، که مالی دنیا نوو
ههلگه دهن و رووت ده گهرین (پروانه
Svetambara، بنه رت: له Digambara
سانسکریت په واتای "sky-clad") ډیگامبارا

digamy noun

زهماوهندی دوو باره، شایی دووم (پروانه
monogamy) عروسی مجدد

diggama /daɪ'gama/ noun

شه شهمین پیتی شه لوفونی یونانی زوو، رهنکه
وهک "w" بیژرابا ډیگاما

digastric /daɪ'gastrɪk/ adjective

دوو زگه، دووسکه، جووت زگ ښخکه

digastric muscle /daɪ'gastrɪk/ noun

(تویکاری) ماسولکدی دوو زگه ښخچه ی
دوئکه

digenean /daɪdʒi'ni:ən, US daɪ'dʒenən/ adjective

(گیانه وهرناسی) دوو پیره، دوو وچه، دووړه گزه،
دووهاوخوان: سهره یان نامازه په کومه ل له
کره په پوړو له fluke مشه خوړه کان که نه یا
پتویستیان په دوو یان چوار هاوخوان host هه په
بؤ ته واکړدن سووری ژبیان (پروانه
monogenean، بنه رت: له ناوی زیرپولی

Digenea لاتینی نو (له di- یونانی "twice" +
genea (an + "race, generation" ډیژینین

digest /'daɪdʒest/ noun

1 پوخته، کورته: 2 a monthly news digest
(the Digest) کورته ی قانونی روم، له
سهرده می Justinian ریکخرا 3 (کیمیا) ماک
یان تیکه له یی له نه جمای همرس 1 خلاصه،
چکیده 2 و 3 دیجست

digester /'daɪdʒest/ noun

1 همرستنه 2 کورت کهره وه، کورتنه 1
گوانده 2 خلاصه کتنده

digestible /daɪ'dʒestəbl, US di-/ adjective

له همرس هاتوو، همرس ده یی، ههلده تاوی
digestibility /daɪ'dʒestə'bɪləti, US di-/)
له همرس هاتووی) قابل گوارش

digestif /daɪ'dʒestɪf, US di:'ʒɛ:stɪf/ noun

هرستنه (دوای نان بو همرساندن) ښخستیف

digestion /daɪ'dʒestʃən, US di-/ noun

1 همرس، ههلتاوان 2 کونه دمای همرس، هیزی
همرساندن 3 توانایی یان هیزی تیکه یشتن 1
مضم، گوارش 2 دستگاه گوارش 3 قوه ی ادراک

digestive /daɪ'dʒestɪv, US di-/ adjective, noun

adj سهره ههلتاوان، همرسی n 1 دهرمانی
همرساندن یان ههلتاواندن 2 (بریتانیا) جوړی
غورابی سؤسه داری نیمچه شیرین (digestively)
adv ښخسته به گوارش، گوارشی n 1
دوای هاضمه 2 نوعی بیکویت

digestive organs noun, pl.

نهنده همرسی په کان، نهنده دمای همرساندن
اعضا گوارشی

digestive system noun

کونه دمای همرس، ده زگا یان سیستی ههلتاوان
دستگاه گوارش

digger /'dɪgə(r)/ noun

1 ههلکول، دهردر، (له لیکدانا) سکول،
ههلکول، دهردر 2 ده زگای داننهوه یان
ههلکولین 3 (نهرستالیا) بانگی که سی کردن به
شپوهی دوستانه 1 حفار، کن 2 ماشین
حفاری 3 دیگر

digger wasp noun

(گیانه وهرناسی) ههلکه ژاله کون کهره،
ههلکه ژاله سمه (خیزانه کانی Sphecidae و
Pompilidae: زور جوړن) نوعی زنبور

digging noun

ههلکه کندن، ههلکولین، داننه ښخه، حفاری، حفر

diggings noun, pl.

1 شوینی داننهوه، شوینی ههلکه کندن یان
ههلکولین 2 کان 3 (ناهه رمی، بریتانیا) دیوی
په کری 1 محل حفاری 2 معدن 3 اتاق اجاره ای
dight /daɪt/ adjective

(کون) له بهر کردو، پوشو، بهرگ پوشو، ساز
لباس پوشید، مجهز

digit /'dɪdʒɪt/ *noun*

1 (بیرکاری) ژماره، رهنووس 2 (تویکاری، گیانه ورناسی) قامک، په نجه، تلی، کلک 1
رقم 2 انگشت

digital /'dɪdʒɪtəl/ *adjective*

1 ژماره یی، رهنووسی، هیزماری، دیجیتال 2
سهره قامک، په نجه یی (digitally /'dɪdʒɪtəl/)
(adv) 1 رقمی، عددی 2 انگشتی

digital computer *noun*

کامپیوتري ژماره یی یان دیجیتال (سی) 1
کامپوتر رقمی

digitalin /,dɪdʒɪ'teɪn/ *noun*

دهرمانی که پتکه پتکه هره چالا که کانی digitalis
تیاه 1 دیجیتالین

digitalis /,dɪdʒɪ'teɪlɪs/ *noun*

1 (رووه کناسی) په نجه یی خانم (توخم
Digitalis) له خیزرانی foxglove، ب.ت.
foxglove له کان [D. purpurea] 2 گه لای
وشکه ووهووی گیاره کان که وهک هان دهر یا
تاودهری دل heart stimulant په کار دپری 1
گل پنجه علی 2 دیجیتالین، برگ خشک شده ی
گل انگشانه

digital recording *noun*

(دنگ) ریکوردینگی ژماره یی 1 ضبط رقمی

digital television *noun*

تهله فزیونی ژماره یی یان دیجیتال 1 تلویزیون
دیجیتال

digital watch *noun*

سهانی دیجیتال یان کامپیوتري یان ژماره یی
1 ساعت کامپیوتري

digitate /'dɪdʒɪtət, US -et/ *adjective*, also
digitiform

(گیانه ورناسی و رووه کناسی) په نجه یی،
نهنگوستی، قامکی 1 انگشتی، پنجه ای

digitation /,dɪdʒɪ'teɪʃn/ *noun*

1 (گیانه ورناسی و رووه کناسی) دهر به ریوی
په نجه ناسا یان په نجه یی، قامکه 2 (کامپیوتري)
گورینی زانیاری بو شپوه ی ژماره یی یا دیجیتال،
ژماراندن 1 برآمدگی انگشتی 2 دیجیتاسیون

digitigrade /'dɪdʒɪtɪ,greɪd/ *adjective*

(گیانه ورناسی، شیردهری) په نجه ره، په نجه ر
(بروانه plantigrade له digitus لاتین "finger")
"toe" + "walking" gradus 1 دیجیگرید

digitization *noun*

(کامپیوتري) ژماره یی کردن، کردنه ژماره یی،
ژماراندن، رهنووساندن، (تېخستې زانیاری)
په شپوه ی ژماره یی: digitizer n (کامپیوتري)
ژماریتور، رهنووسیتور، دیجیتیز (رقمی سازی)
digitonin *noun*

دیژیتونین: جویړ saponin سبتروید
foxglove له نیتو گه لا و دانی
C₅₆H₉₂O₂₉ له نیتو گه لا و دانی
ناسای دا همیه 1 دیژیتونین، دیجیتونین

digitoxin /,dɪdʒɪ'tɒksɪn/ *noun*

(کیمیا) دیجیتاکسین، دیژیتوکسین C₄₁H₆₄O₁₃.
ناوخته یی به ههمان تاییه تمه ندی دیژوکسین
digitoxin له foxglove و گیا و رووه کی تردا
دوژراوه ته وه؛ گلایکوزایدیکی cardiotonic
ژاراوی که چالاک ترین پتکه پتکه دهری
digitalis 1 دیژیتوکسین

diglossia /dɪˈɡlɒsiə/ *noun*

(زمانه وانی) دوو زمانیتی، بارودوخنی که له ودا
دوو زمان (یان دوو شپوه ی ههر شو زمانه)
له زیر همل و مریجکی جیاوازا له نیتو کومه لگای
په کار دپری، زورتر له لایه ن ههمان ناخپوه رانه وه
diglossic adj 1 سهره دیگلوسیا یان
دوو زمانیتی 1 دیگلوسیا

dignified /ˈdɪɡnɪfaɪd/ *adjective*

به سام، گه وره، به شه وکت، مهند، قورس،
خوگر توو، به پریز، به پریزانه: a dignified
person/manner/voice 1 موقر، متین، موقرانه
dignifiedly adverb

به سامانه، به شه وکتانه، مهندانه، به مهندی یانه وه
1 موقرانه، با متانت

dignitary /ˈdɪɡnɪtəri, US -terɪ/ *noun*, pl.
dignitaries

مروی پایه به رز، بنیاده می گه وره یان به شه وکت
1 شخص عالی رتبه

dignity /ˈdɪɡnəti/ *noun*, pl. dignities

1 گه وره یی، مه زنی، شه وکت، شکو، فخر، سام،
نه ندیش، سینگ، به سامی، قورسی، به پریز،
مندی 2 بایخ، وهج، نابروو، قه در، حورمه ت،
شان، ریز 3 پله، پایه 1 عظمت، وقار 2
ارزش، اعتبار، شان 3 مقام

digoxin /dɪˈdʒɒksɪn/ *noun*

(کیمیا) ماکتکی ژاراوی C₄₁H₆₄O₁₄ له
foxglove (Digitalis lanata) و گیای تر،
وهک تاودهری دلی cardiac به کار دپری 1
دیجوکسین

digraph /ˈdaɪɡrɑːf, US -græf/ *noun*

1 دوو نووسه، دوو پته، پتی تیکل یان لیک دراو
(وه کوو /ph/ 2 (چاپ) - 3 ligature 1
حرف مرکب

digraphic *adjective*

سهره یان پتوه ندی به دیاگرافوه هه یه، پتوه ندی
به دوو نووسه وه هه 1 وابسته به حرف مرکب

digression /daɪˈɡreɪʃn/ *noun*

1 لادان له بس، گورینی قسه (واتای خوی
"لاره وی": "After several -ssions, he finally
got to the point 2 دهسته وشه می معتبریزه 1
انحراف از موضوع 2 عبارت معترضه

digressive /daɪ'ɡresɪv/ *adjective*

لهباس لادەر: *a -ressive talk* منحرفشونده

digressively /daɪ'ɡresɪvli/ *adverb*

لهباس لادهرانه ○ به طور منحرفشونده

digressiveness /daɪ'gresɪvnəs/ *noun*

لهباس لادهری ○ منحرفشوندگی

digs /dɪgz/ *noun, pl.*

دیو یان دهسته دیوی به کری ○ اتاق یا اتاق‌های کرایه‌ای

dihaploid *noun, adjective*

زینده‌وهری که له نیوهی ژمبارهی کروموزومه کانی گیانه‌وهریکی تیتراپلوئید ینکدن و زورتر پؤلی هاپلوئیدی پی دهوتری ○ دی‌هاپلوئید

dihedral /daɪ'hi:dr(ə)/ *adjective, noun*

adj دووړوویی *n* گوشه‌ی ینک‌هاتو به دوو رووی تمخته‌وه، گوشه یان سووچی دووړوویی ○ *adj* دووچی *n* زاویه‌ی دووچی

dihedron *noun*

شینوهی دووړوو ○ شکل دووچی

dihybrid /daɪ'haɪrɪd/ *adjective, noun*

(بوماوه‌ناسی) دووړه‌گی دووانه: دووړه‌گین که heterozygous له سهارت به نالله‌کانی دوو زینی جیاواز (*dihybridism n*) ○ دوامیز

dihydr- or dihydro- *prefix*

لنکدران له‌گهل دوو‌گهردیله یان نه‌تومی هایدروژین: *dihydroergotamine* ○ ترکیبی از دو اتم هیدروژن

dihydrochloride *noun*

دی‌هایدروکلورید: ماک یان ماده‌پی که له لینکدانی دوو‌گهردی ترشه‌لوکی هایدروکلوریک ○ *hydrochloric acid* به ده‌ست دی ○ دی‌هیدروکلورید

dihydroergotamine *noun*

به‌ره‌م‌میکسی هایدروژین‌راو *hydrogenated* $C_{33}H_{37}N_5O_5$ له نیرگو‌تامین *ergotamine*. یو چاره‌سهری *migraine* به‌کار‌دیتري ○ دی‌هیدروارگو‌تامین

dihydric /daɪ'haɪdrɪk/ *adjective*

(کیمیا، نه‌لکولسی) خواهنی دوو کومه‌لی *hydroxyl* ○ دی‌هیدریک

dihydromorphinone *noun*

دی‌هایدرومورفینون: ناوت‌ه‌یکسی سر‌کر $C_{17}H_{19}O_3N$ narcotic compound. له *analgesic* مسورفین ده‌گیری و وه‌ک ژان‌بهر ○ دی‌هیدرومورفینون

dihydroxyacetone *noun*

هاوبارزه یا نیرۆمتریکسی *glyceraldehyde* $C_3H_6O_3$. ب.ت. بۆ ره‌نگاندنی یتست به‌کار‌دیتري تا به شینوهی قاوه‌یی ده‌ری ○ دی‌هیدروکی‌آستون

dik-dik /'dɪkdɪk/ *noun*

جوری کورته‌بالای سافانای نه‌فریکا [توخم *Madoqua*: چهن‌دین جورن] (له ناوی ده‌نگه‌که‌یموه هه‌لگیراوه‌توه) ○ نوعی اهر

dikaryon *noun, also dicaryon*

دووناوکسه: 1 توره‌واویلکسهی *mycelium* که‌رووه‌کان له‌گهل شو خانانه‌ی که دوو ناوکی هاپلوئیدیان تیا به که له کانی به‌ره‌م هینان یان زاوژنی خانه نو‌ی‌کان دابه‌ش‌بوونیکي هاوکات نه‌نجام ده‌دن (یان ده‌کن) 2 جووته ناوکی که همر کام له خانه‌ینکی دایکی جیاوه ینکدن (*dikaryotic adj*): دووناوکسه، دووناوکسه‌یی، سهر به دووناوکه ○ دوهمته‌ای

dike = *dyke*

diktat /'dɪktæt, US dɪk'tæt/ *noun*

ده‌ستور، فه‌رمایش، فه‌رمان، فه‌روار (به زوری بڼ، به‌ره‌ت: له نه‌لمانی‌یموه) ○ حکم، امر

dilapidated /dɪ'læpɪdeɪtɪd/ *adjective*

1 شقی وش، داغن، شیرزه، شکاو، لیک‌زه‌به‌ردراو، کۆن، شر، چه‌به‌ره‌شر 2 خاپوور، داربه‌سهر به‌رده‌وه‌نه‌ماو، تیک‌روو‌خواو، تیک‌رماو، کاوله، کاول، که‌لاوه 1 ○ فکسی، درب و داغن 2 خرابه *dilapidation* /dɪ'læpɪ'deɪʃn/ *noun*

1 کاولی، خاپووری، روو‌خواوی، تیک‌رماوی، ویرانی 2 تیک‌دان، روو‌خاندن، تیک‌رماندن 3 (کتیب) دراوی 4 (چل‌به‌رگ) شری، کۆنی، تان‌ده‌رکه‌وتووویی 1 ○ خرابی 2 خراب‌سازی 3 بارگی 4 مندرس بودن

dilatability /daɪ'leɪtə'bɪlətɪ/ *noun*

له‌کشان‌هاتوویی ○ انبساط‌پذیری

dilatable /daɪ'leɪtəbl/ *adjective*

له‌کشان‌هاتوو، ده‌کشی ○ انبساط‌پذیر

dilatation /,daɪlə'teɪʃn, US dɪlə-, daɪlə-/ = *dilation*

dilated *adjective*

گه‌وره‌وه‌بوو، کراوه، زله‌وه‌بوو، کشاو، فشه‌وه‌بوو ○ گشاد، باز

dilation /daɪ'leɪʃn/ *noun*

1 کشان، کرانه‌وه، گه‌وره‌بوونه‌وه، هه‌راو‌بوونه‌وه، زل‌بوونه‌وه، فش‌بوونه‌وه، فراوانی، ماسین، *The doctor: dilatation, expansion checked his eyes but there was no abnormal pupil - on* در‌یتر‌داری، زور‌یتری، در‌یتر‌دی ○ 1 اتساع، گشادی، آماس 2 دراز‌گویی **dilatometer** *noun*

کشان‌یتو ○ گسترش‌سنج

dilator /daɪ'leɪtə(r)/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها *dilator muscle* ماسوولک‌دی کشینەر 2 کشینەر، نامیری هه‌راو‌کرده‌وه (هی نه‌شته‌ر‌گه‌ری) 3 ده‌رمانی‌ره‌گه‌کشی ○ 1 ماه‌یچه‌ی انبساط‌دهنده 2 انبساط‌دهنده،

ابزار گشادسازی 3 داروی وازودیلاتوری

dilatantly /dɪlə'tæntli, US -'tɔ:rəntli/ *adverb*
به خاوی، به ساوه ساوه، به شینه بی ○ به کندي

dilatatoriness /dɪlə'tɔ:rɪnəs, US -'tɔ:rɪnəs/ *noun*

خاوی، هیواشی، شینه بی بوون، سستی ○ کندي

dilatatory /dɪlə'tɔ:ri, US -'tɔ:ri/ *adjective*

1 خا، خاووخلیجک، هیواش، شینه بی، سست، ته بلوس: **dilatatory tactics** 2 به دره نگ خه ر:

dilatatory tactics ○ 1 کند 2 مسب تأخیر

dildo /'dɪldəʊ, US -'dɔ:ʊl/ *noun, pl. dildos or dildoes*

چووکي ده سکر د (ژنان بؤ خؤ ناسووده کردن له خؤیانی ده خن) ○ دیلدو

dilemma /dɪ'lemə, US daɪ-/ *noun, pl. dilemmas*

1 دورپانه، بارودوخی ناستم، چه له مه، تهنگ وچه له مه، کیشه، گترو کیشه، گرفت، ناستهنگ، تهنگانه؛ بارودوخی ناستم، هملومه رچی دژوار، رهوش یان کاودانی ناستم:

2 to face a dilemma (لوژیک) دیلما، ده لیم

(dilemmatic adj) ○ 1 دوراهسی، مشکل؛

وضعیت دشوار 2 قیاس یا برهان دوحیدین

dilettante /dɪlə'tɛnti/ *noun, pl. dilettanti*

/-ti/ or dilettantes

هونه ردوست (که سنی که زور سه رنج ناداته شتی و بؤ خوشی دهیکا؛ بنه رت: له یتالیایی یوه

که سنی که حمز له هونه رکان دهکا) ○ متفن

dilettantish adjective

هونه ردوست، سه سه ره کی ○ متفن، مطحی

dilettantism noun

هونه ردوستی ○ تفن

diligence /dɪ'lɪdʒəns/ *noun*

حهول، یتکوشان، زه حمهت، خه بات، رهنج، کردوکوش، به کاری، شیلگیری، رشتی، سووربوون ○ مجاهدت، جدیت، سعی

diligence /dɪ'lɪdʒəns/ *noun*

(میزوویسی) جؤری stagecoach گشتی ○

نوعی دلجان عمومی

diligent /dɪ'lɪdʒənt/ *adjective*

1 رهنج کیش، زه حمهت کیش، به کار، به حهول، یتکوشه ر، کوشا، نهحه ساوه، نه سه روتوو، شیلگیر، رشت، سوور: **a diligent worker** ○

2 student 2 به کینه، به رده وام، له سه ره ریشتنو

○ 1 سخت کوش، سعی 2 مستمر

diligently /dɪ'lɪdʒəntli/ *adverb*

1 به یتکوشانه وه، شیلگیرانه 2 به کینه، له سه ره ریک، به ک وچان ○ 1 با کوشش، با

جدیت 2 مرتب

dill /dɪl/ *noun, also dill weed*

Anethum (روه ک ناسی) شویت، شوید |

[graveolens] ○ شوید

dill /dɪl/ *noun*

(نافه رمی، نهوسترالیا) مروی گوج ○ آدم احمق

dill pickle noun

خه یاری ترشیات (شویتی یتکراوه) ○ خیار ترشی

dill water noun

شویتاو، ناوی شوید یان شویت ○ آب شوید

dilly ¹ *noun, pl. dillies*

(نافه رمی) شتی هه ره باش یان ده رکه وتوو، شتی

به رچاو (گؤراوی پرگهی سه ره تای

یان **(delicious)** ○ (عامیانه) چیز بارز

dilly ² *adjective (dillier, dilliest)*

(نافه رمی، نهوسترالیا و نیوزیلند) گهوج، سهیر

○ احمق، عجیب

dillybag noun

جؤری سه وه تهی سه ره تانشناتی نهوسترالیا، له

گیا یا ریشالی جنراو دروست ده کړئ، ریشالینه

○ دیلیک

dilophosaurus /dɪ'lɒfəʊs(ə)'sɔ:rəs/ *noun*

(مار) میلکه دوویونه: جؤری دایناسوری

گه وره ی دوویتی سه ره تای قوناخی ژووراسیک،

دوویونه ی دریزی له سه ره ی (بنه رت: له

یونانی سه ره **dilophos** "دوویونه" + **sauros**

"مارمیلک") ○ نوعی دایناسور

diluent /dɪ'ljuənt/ *noun, adjective*

n ماک یان مه تر یالی روون که ره وه یان ته نکینه ر

adj تراوکر، روون که ره وه، تراوینه ر، ته نکینه ر

○ **n** ماده ی رفیق کنده **adj** رفیق کنده

dilute /daɪ'lut, US -'lju:t/ *adjective*

1 تراو، ته نک، روون، ناوه کی 2 (کیمیا،

گیراوه یین) تراو، ته نک: ناستی خه سستی یان

به یینی **solute** ی (تا راده یین) که مه: **a dilute**

acid ○ رفیق

dilution /daɪ'lu:ʃn, US -'lju:ʃn/ *noun*

1 تراوکردن، تراواندن، ته نک کردن، ته نکاندن،

روون کردنه وه، تراوی: **the dilution of sewage**

2 لاوازکردن، سست کردن، سستاندن، لاوازانندن،

نزم کردنه وه ○ 1 رفیق سازی، رفق 2 تضعیف

dilutor noun, also diluter

تراوینه ر، ته نکینه ر، روون که ره وه ○ رفیق ساز

diluvial /daɪ'l(j)u:vɪəl, US daɪ-/ *noun, also*

diluvian

سه ره ستلاو یان لافاو، ب.ت. لافاوه کی نووح

○ وابسته به توفان، به ویژه توفان نوح

dim /dm/ *adjective (dimmer, dimmest)*

1 تاریک، تار، بی شهوق، بی رووناکي،

بی روشنایی 2 (شهوق) کز، که م 3 (چاو)

که م سوما، کز، لیل، چاک نه دیتوو 4 لیل، روون

نیسه، نامه علوم، نادیار، ته ماری 5 گتز،

که م هوش، گه مزه، حه به ○ 1 تیره 2 (نور)

ضعیف 3 (چشم) که م 4 نامعلوم، مبهم 5 خنگ

dime /dam/ noun

1 (له ټه مریکا و که نه دا) ده سینتی 2 شایي، په نابات 1 ټه دستی 2 شیز

dimenhydrinate noun

دایمین هایدرینات: جوړی antihistamine کریستالی $C_{24}H_{28}ClN_5O_3$ ، بڼه ډیرگیري یان پېش گیری له nausea به کار د پترئ ټه دیمین هیدرینات

dime novel noun

(له ټه مریکا) رومانې ده سینتی یان هرزان ټه رمان دهستی

dimension /daɪ'menʃn, US di-/ noun

1 ره هند، دووری، نه اندازه 2 (خوازه) ره هند، لایمن، ټالی 3 (dimensions) بهرینایي، بهرینلوی، فراوانی، بهر فره یی، گه وره یی (-) dimensionality *n* dimensional *adj* (dimensionless) *adj* 1 بعد 2 (مجازی) جنبه 3 (در جمع) وسعت

dimensional /daɪ'menʃnl, di-/ adjective

ره هندندی، سهر به دووری، سهر به نه اندازه (dimensionally) *adv* ټه بدی

dimer /'daɪmə/ noun

دوویار (زه)، دوویاریزه، جووت پار، دوویارچه (dimeric) *adj*: دوویار (زه) ی، دوویارچه یی، سهر به دوویار زه: dimerism *n* دوویار (زه) یی، دوویارچه یی) ټه دوپار، دیمیر

dimerization noun

(کیمیا) دوویاراندن، دوویار ژاندن، دوویار چاندن ټه دیمیریزاسیون

dimerous /'dim(ə)rəs/ adjective

(گیانه و نه ناسی و رووه ک ناسی) دوویه شی، جووت به شی، دوویه شه، جووت به شه، پتیکهانو یان دابهش یو به سمر دوو به شدا ټه دوجزنی

dime store noun

1 دووکانی شت و مه کی هرزان بایي 2 (وه کوو ناوه لساو) هرزان و خراب، inferior, cheap ټه مغازه ی ارزان فروشی 2 ارزان و نامرغوب

dimeter /'dɪmɪtəl/ noun

هژراوه یان شعیریکی دووکیشی یان دوویا به یی، دوو پړه و ته ټه دیمتر

dimethoate noun

میزو کوژ یا کرم کوژیکي insecticide miticide organophosphorous $C_2H_12NO_3PS_2$ ، بڼه ډیرو بو و رووه کی جوانی به کار د پترئ ټه دیمتوات

dimethyl = ethane (often used in combination)

dimethylhydrazine noun

هریه ک له دوو شله ی نیزو متریکی گړکیش $C_2H_8N_2$ ټه دیمیل هیدرازین

dimethylnitrosamine noun, abbreviation**DMN, DMNA**

دایمیتایل نیتروسامین: نیتروسامینی carcinogenic $C_2H_6N_2O$ ، ب.ت. لسه دوو که لی تووتن و هیندی خوارده م نه دایه ټه دیمیل نیتروسامین

dimethyl sulfoxide /daɪ'mi:θaɪl sʌl'fɒksaɪd, -mɛθ-, -θɪl/ noun, US

dimethyl sulfoxide, also DMSO دایمیتایل سولفو کساید: ناو ته ییکی بی ره ننگ C_2H_6SO ، وه ک تویت هر له یز شکی دا به کار د پترئ ټه دیمیل سولفو کبید

dimethyltryptamine noun, also DMT

دایمیتایل تریپتامن، دیمیتیل تریپتامن: درماتیکی hallucinogenic ناسان پتیکه نراو $C_{12}H_{16}N_2$ ټه دیمیل تریپتامن

dimetrodon /daɪ'mi:trɒdɒn/ noun

دوودانه د پترئ: جوړی گیانه و هری بو به ردی fossil carnivorous گوشت خوړی دیمترودون کته ی قوناخی Permian ټه دیمترودون

dimin. abbreviation 1 diminish 2 diminuendo 3 diminutive

diminishable /dɪ'mɪnɪʃəbl/ adjective

شیاوی کم به و نه وه، کم ده پته وه، داده شکی ټه قابل کاهش

diminished adjective

1 کمه و نه وو، دابه زیو، داشکاو، کزبوو 2 (موسیقا) کم: a diminished fifth ټه کاهش یافته 2 (موسیقی) کاسته

diminished responsibility noun, also diminished capacity

(بریتانیا و ماف) ناساغي، شیني، بهر پر سایه تی داشکاو یا کمه و نه وو، (کس) که تووشی تاوانی ده ب، به لام له بهر ساغ نه بوونی ناتوانی تاوانه که به بهری دا ساغ بپته وه) ټه عدم سلامت روانی

diminishing adjective

کمه و نه وو، رووله داشکان، رووله کمی، رووله دابه زین ټه کاهش یابنده

diminishing returns noun

به هره و داهانی کم سهاره ت به زیاده بوونی سهرمایه ټه دیمینشنگ رتورنس

diminuendo /dɪ'mɪnju'endəʊ, US -dɒn/ noun, adjective, adverb

(موسیقا) کمه بوونه وه یان هتواش بوونه وه ی بهر بهر هری ده ننگ، هر وه ها decrescendo ټه دیمینواینډو

diminution /,dɪmɪ'nju:ʃn, US -nu:ʃn/ noun

1 کمه بوونه وه، هاته خواره وه، داشکان، decrease, reduction 2 چکو لاندن، بچو کاندن

ټه کاهش 2 نصفیر

diminutive /dɪ'mɪnjuətɪv/ adjective, noun

adj 1 ورد، چكوله، چكولانه، بچوك، بچوك، گچكه، ورديلانه 2 (رڙيمان) سهره بچكولاندن، بچوك كراو، بچوك دهربر، نامازه ده كا به چكوله بوونه *n* (رڙيمان) وشه بچكوليتراو يان بچوك كراو (*diminutively adv*) 1 *adj* 2 خرد، كوچك 2 (دستور زبان) تصغيري *n* (دستور زبان) مصغر

diminutive suffix noun

پاشگري چكولاندن يان بچوكاندن يان بچوك كردن ټ پسوند تصغير

dimissory /'dɪmɪs(ə)rɪ/ adjective

(له كليسه كړيستانه د) ودم پندراو؟ (-) نامازه به ده ستور يان ريگه دانې فهرمي گوره قهشه به كهسي له *diocese* بڼه دانه ييكي تر) ټ ديميري

dimity /'dɪmtɪ/ noun pl. dimities

ديميتي (- جوړي پارچه ي كه تاني نه ستوري نه خش شته نه جې يان رږي) ټ دماطي

dimly /'dɪmli/ adverb

تاريكانه، به شينوييكي تاريخ يان تماوي: 1 *a dimly* ټ *did remember, but only dimly* ټ *lit room* به طور تيره يا مبهم

dimmer noun, also dimmer switch

كليلي گورين (يان ميزان كردن) ي تيژي رووناكي (يان شوق) ټ ديمر

dimness /'dɪmnəs/ noun

تاريكي، تاري، تماوي بوون، ليلي، نارووني، كدم شوقي، كزي ټ تيركي، اېهام، كينوري *dimorphic* /daɪ'mɔːfɪk/ adjective, also *dimorphous* /daɪ'mɔːfəs/

دووشينه، دوويچم، جووت شينه، جووت بېچم: *sexually dimorphic* ټ *dimorphic leaves* ټ *coloration in birds* دورخت

dimorphism /daɪ'mɔːfɪzəm/ noun

دووشينه وي، دوويچمي، جووت شينه وي ټ دورختي

dimple /'dɪmpl/ noun

1 (گوب، چه ناگه) چال، كورت، قولكه: چالي سهر ناستي (وهك هي تويي گولف) 2 (ناو و هند) قهلبهزه، شه پول (*dimply adj*) ټ 1 چال موج 2

dimpled /'dɪmpld/ adjective

1 قولكاوي، چال، به چال داكه وتو، چال چال، چال دار، به چال: *a dimpled chin* 2 شه پولاي ټ 1 داراي چال 2 داراي موج

dim sum /dɪm 'sʌm/ noun, also dim sim /'sɪm/

جوړي چينشي چيني ټ نوعي غذاي چيني *dimwit* noun ټ silly (تافهرمي) مروي گهوج، كهر، گوليك، ټ عاميانه) آدم احمق

dimwitted adjective

dimwittedly adv كهر ټ *dimwittedness n* احمق

din /dɪn/ noun

قالمه قالم، ههرا، دهنگ وههرا، دهنگه دهنگ، قاروقيز، ههراوهوريا *dynn dyne* ټ ښنگليسي كون، ټ لمانې بنه رت) ټ داد و قال

DIN abbreviation Deutsche Industrie-Norm ټ استاندارد يان پيودانگي پيشه سازي ټ لمانيا ټ معيار صنعتي آلمان

dinar¹ /'diːnɑː(r)/ noun

يه كه ي بنه رتي باره له يو گوسلافيا، بهرامبر به سه ټ دينار *para* ټ دينار

dinar² /'diːnɑː(r)/ noun

1 يه كه ي بنه رتي باره ي چندين ولاتي روز ه لاني نيور است و ساكوري نه فريكا، بهرامبر به هزار *fil* له نوردون، تيراق و به حره ين 2 هزار *dirham* له ليا 3 سه ټ *centime* له ټ لجه زاير، و ده *pound* له سودان ټ دينار

diner /'daɪnə(r)/ noun

1 زهمي نيوره و يان شينو ده خوا 2 مشتري (خواردنگه) 3 خواردنگه يان ريستوراني هه رزان، خواردنگه ي چكولانه (ب.ت. له بال پانه ري): *a roadside diner* 4 (شه منده فهر) واگونې خواردنگه ټ 1 نهار يا شام خورنده 2 مشتري 3 رستوران كوچك 4 واگن رستوران

dinero /di'neɪrəʊ/ noun

(تافهرمي، نه مريكا) ساكوري باره، پول، كوين (سپانيالي) ټ پول، سكه

dinette /daɪ'net/ noun

1 ديويكي چكوله يا به شني له ديوې بون خواردن 2 ميز و گورسي جيگاييكي وا ټ ديت

ding /dɪŋ/ noun

1 ليدان (له سهر) 2 زرنگه، دهنگي زهنگ ټ 1 ضربت 2 دنگ

ding-a-ling noun, also dingbat

1 (نهمريكا) مروي كهر، بنياده مي گهوج 2 زرنگه ټ 1 آدم احمق 2 دنگ

ding-dong /'dɪŋ dɒŋ, US dɑːŋ, dɔːŋ/ noun

1 زرنگه زرنگ، دهنگه دهنگي زهنگ 2 شه رجه له جانې، مشت و سر، دمه دمه 3 مروي گهوج ټ 1 دنگ دنگ 2 مشاچه 3 آدم احمق

dinghy /'dɪŋi, US 'dɪŋgi/ noun, pl. dinghies

1 گهمي، به لهر، لوتكه 2 گهمي بايي جيري ټ 1 قايق 2 قايق بادي

dingle /'dɪŋɡl/ noun

(ويژه يسي) شيوې پسر دار، سه وزه دول، سه وزه) دهره ټ سيزده

dingo /'dɪŋɡəʊ, US -gool/ noun, pl.

dingoes or dingos

1 دینگو: سه‌گی در و کیوی نه‌وسترالایی 2 (نه‌وسترالیا) مریوی ناباک یان ترسه‌نوگ، خویری‌یه‌یو 1 دینگو 2 آدم خانن یا ترسو

dingy /'dɪŋdʒi/ adjective (dingier, dingiest)

تاریک، ناخوش، خفه، دلته‌نگ، پیس، ناخاوین، چلکن (dingily adv): به شیوه‌ی خفه، دلته‌نگانه: 1 dinginess n خفه‌بوون، تاریکی، دلته‌نگی، ناخوشی 2 پیسی، چلکنی) گرفته، خفه، کیف

dining car /'daɪnɪŋ ka:(r)/ noun

(شهمنده‌فهر) واگونی خواردنگه یا نان‌خواردن واگن رستوران

dining room /'daɪnɪŋ ru:m/ noun

دیوی نان‌خواردن، زووری نه‌هارخوری، سفرخانه، خوان‌خانه 1 اتاق غذاخوری

dining table noun

میزی نان‌خواردن، میزی نه‌هارخوری 1 میز غذاخوری

dinitrobenzene noun

ه‌هریک له سن به‌ره‌همی بئترین به شتوگی $C_6H_4(NO_2)_2$ 2 دینیتروبنزن

dinitrophenol noun

ه‌هریک له ش‌ش ناویتی کریستالی نیزومتریسک $C_6H_4N_2O_5$ ، هینسیدی له به‌ره‌همه‌کانی وک میرووکوز pesticide وان 1 دینیتروفول

Dinka /'dɪŋkə/ noun, pl. same or Dinkas

1 نندامی گ‌لی سوودانی گولکاه‌کانی نیل 2 زمانی Nilitic ی‌ئو گ‌له (له Jieng، وشه‌ینی خومالی به واتای "گ‌ل" people) 1 دینکا

dinkum /'dɪŋkəm/ adjective, adverb, also fair dinkum

adj (تافه‌رمی) راسته‌قینه، راست، ره‌سن، واقعی
adv (زورتر له پرسیاردا) به راست (بی) 1 اصل، حقیقی adv واقعا

dinky /'dɪŋki/ adjective (dinkier, dinkiest)

1 چکوله و جوان، قوتو، خشیلانه 2 (له نمریکا) هیچ، هیچ‌که 1 نقلی 2 (در امریکا) جزئی

dinky-di /'dɪŋki'daɪ/ = dinkum

dinner /'dɪnə(r)/ noun

1 فراوین، نه‌هار، نافروز، نانی نیوه‌و 2 شیو، نانی نیواره 3 نان، خوراک 4 میوانی شیوان 1 ناهار 2 شام 3 غذا 4 ضیافت، مهمانی

dinner dance noun

میوانی شیوان و ه‌له‌لهرکن 1 ضیافت شام و رقص

dinner jacket noun, also dinner coat

ک‌وا یان جلی ف‌رمی (ب.ت. ر‌ش) 1 ژاکت

یا لباس رسمی

dinner party noun

میوانی شیو، میوانی شیوان، به‌زمی شه‌و

مهمانی شام

dinner service noun, also dinner set

سیرفیس نان‌خواردن، ده‌ست‌قایی نان‌خواردن سرویس غذاخوری

dinner suit noun

جلی ف‌رمی، به‌رگی میوانی 1 لباس رسمی

dinner table noun

میزی نان‌خواردن 1 میز غذاخوری

dinner theatre noun

تیاتری د‌وی نان‌خواردن 1 تئاتر بعد از غذا

dinnertime noun

1 کاتی نان‌خواردن، چیشته‌نگاو 2 وه‌ختی نه‌هار یان نیوه‌وران، فراوین 3 وه‌ختی شیو، شیوان 1 وقت غذا 2 وقت ناهار 3 وقت شام

dinner wagon noun

واگونی نان‌خواردن 1 واگن غذاخوری

dinnerware /'dɪnəweə(r), US 'dɪnərwer/ noun

قاب‌وقاچاگی نان‌خواردن 1 ظروف غذاخوری

dino (pl. dinos) = dinosaur

dinocerat noun

دینوسیراس (= گیانه‌وه‌ریکی زله‌ی قرتیکه‌تو) دینوسراس

dinoflagellate /'daɪnə(ʊ)'flædʒələt/ noun

(زینده‌ناسی) دووشیلاقه: زینده‌وه‌ریکی ناوی یک‌خانه‌یی دووشیلاقه، به زماره‌یتی به‌کجار زور له سه‌راوه‌کی plankton ده‌ریایی‌دا ه‌ه‌یه [دیفیزن: Dinophyta] 1 داینوفلاگلات

dinosaur /'daɪnəsə:(r)/ noun

1 دایناسور، دیو(مار)نلکه (جورئ خشوکی بووه‌ردی یان فوسیلی Mesozoic ی کومه‌لئ جوراوجوری جووت‌بی یان چوار پی، وک brachiosaurus, tyrannosaurus

triceratops و ه‌تد dinosaurian له dinosaur لاتین و نه‌ویش له یونانی‌یه‌وه: "lizard sauros + terrible" deinos 2 ک‌س یان شتیکی ک‌ون و له‌باک‌ه‌وتوو (چونکو نه‌یوانیه‌و خوی بگو‌نجینی) 1 دایناسور 2 آدم یا چیز قدیمی

dinothera noun

دینوسیر (جورئ گیانه‌وه‌ری گ‌وان‌داری قرتیکه‌وتوو فیل‌ناسا، هی د‌وایی‌به‌کانی Tertiary [توخم Denotherium]) 1 دینوتر

dint /dɪnt/ noun, by dint of

1 قولکه، قوپاوی، چال 2 به، به یارمه‌تی، به نالیکاری، به‌ه‌وی، له سایه‌ی، به زه‌بری (dintless adj) 1 گ‌ودی 2 به وسیله‌ی

dinucleotide noun

nucleotide که له دوو یکه‌ه‌ پ‌نکه‌اتوو که ه‌هریه‌کیان له فوسفات، پ‌نتوزی و بنه‌رتی نایتروزینی پ‌نکه‌اتوون 1 دینوکلوئید

diocesan /daɪ'osi:sn, US -'ɑ:s-/ *adjective, noun*

adj سەر قەشەیی، گەورە قەشەیی، سەر بە مەلەبەندی (زۆر دەسلەلاتی) سەر قەشە *n* سەر قەشەیی مەلەبەندی *adj* □ اسقفی، وابستە بە قلمرو اسقف *n* اسقف قلمروی

diocese /'daɪəsi:s/ *noun, pl. dioceses* /'daɪəsi:z, -si:z/

مەلەبەندی (زۆر دەسلەلاتی) سەر قەشە یان ئۆسقوف، سەر قەشە نشین □ قلمرو اسقف

diode /'daɪəud, US -'oʊd/ *noun, adjective*

دیود، دایود، دوئیلیکتروئید □ دیود

diocious /daɪ'ɪ:ʃi:z/ *adjective*

(زیندەناسی، رووک یا گیانەوەر بێن بېر بەرەکان)

دوو خانک، دوو مالە: خاوەنی ئەندامی زاوژینی نێزینە و مێینە بەجیا □ دیوسوس

dioestrus /daɪ'ɪ:stɹəs/ *noun, US diestrus*

(گیانەوەر ناسی، زۆریەیی گواندارە مێنەکان)

قوناخی ناچالاکێ سێکسی نێوان قوناخە دووبارەبووەکانی oestrus □ دیوستروس

diol /'daɪəl/ *noun*

نەلکۆلی کە دوو کۆمەڵی hydroxyl یە لە گەردە کە یا تیا بە دیول

Diomedes *noun, Latin, from Greek Diomēdēs*

دیومیدیس، دیومیدیز: یەکێ لە پالەوانانی یونانی لە شەری ترویدا Trojan □ دیومەس

Dionysia *noun, Latin, from Greek, from Dionysos*

دیونیسیا، جەژنی دیونیس: جەژنیکی کۆنی یونانی بەکان کە بە سەر بەرەزێ Dionysus دەگیرا □ دیونیسیا

Dionysiac /daɪ'ɒnɪzi:ək/ *adjective, also Dionysian* /-zi:ən/

1 دیونیسیاک، دایئینیزیاک (سەر بە یان پیتوهندی بە خودا Dionysus ھەبە، لە مێسۆلۆژی یونانی دا) 2 سەر بە لایەنە ھەستی و سۆزەکی بەکانی سروشتی مروف (بروانە Apollonian) □ دیونیسیاک

Dionysus *noun, also Diony, Latin, from Greek Dionysos*

دایونیزوس، دیونیزوس (= خودای مە لە مێسۆلۆژی یونانی دا) □ دیونیزوس

Diophantine equation /daɪ'ɒfəntɪn, -tɪn/ *noun*

ھاوکیشەیی دیوفانتین (لە ناوی ریازی زانی یونانی سەدەیی سێھەمی پاش زابین (Diophantus) □ مەدانەیی دیوفانتین

diopside /daɪ'ɒpsɪd/ *noun*

دایوپساید، دیوپسید: جوړی کانی پیرۆکسینی monoclinic رەنگا ورەنگ، سلیکاتی

مەنیزیمی ئالومینیومی تیا بە $\text{CaMg}(\text{SiO}_3)_2$ ، ب.ت. لە تێو کریستال و بەردە گرکانی و

گۆراوەکان metamorphic دایە □ دیوپسید *adj*: سەر بە دایوپساید، دیوپسید □ دیوپسید

diophtase *noun*

دایوپتاز، دیوپتاز: کانتیکی سلیکاتی مێی ناودار $\text{CuSiO}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}$ ، لە تێو کریستالە رەنگ سەوز کالەکان دا ھەبە □ دیوپتاز

diophtometer *noun*

شکانەو پێو (چار) □ دیوپتومتەر

diophtre /daɪ'ɒptɹə(r), US -'ɑ:p-/ *noun, US diophter, abbreviation D.*

دیوپتیر (بە کەمی پێوانی ھێزی ھاوتە) □ دیوپتیر

dioptric /daɪ'ɒptɹɪk, US -'ɑ:p-/ *adjective*

سەر بە شکانەو پێو، رووناکی، شکانەو پێو □ وابستە بە شکست نور

dioptries /daɪ'ɒptɹiks, US -'ɑ:p-/ *noun, pl.*

شکانەو پێو، زانستی شکانەو پێو، رووناکی □ علم شکست نور

diorama /daɪ'ɒrɑ:mə/ *noun, pl. dioramas*

وێنە گۆراو (گۆر): dioramic *adj* □ شەرفرنگ

diorite /daɪ'ɒrɪt/ *noun*

(زەوی ناسی) دایورایت، دیوریت، دیورایت، دایوریت: جوړی بەردی گرکانی کونج کونج و دەنگ زبیر یان دەنگ درشت، زۆر تر لە hornblende و feldspar, plagioclase

پێکھاتوو □ دیوریت

dioritic *adjective*

سەر بە دایورایت یا دیوریت □ وابستە بە دیوریت

Dioscuri *noun, New Latin, from Greek Dioskouroi*

دیوسکیووری، کورەکانی زیوس: دوو بێرای دووانە "کاستۆر" Castor و "پۆلوکس" Pollux

کە دوای مەرگی کاستۆر لە لایەن زیوسەو بەرێار درا روژی لە سەر عەرز و روژی لە جیھانی مردووان بۆین □ دیوسکیووری

dioxane /daɪ'ɒksaɪn/ *noun, also dioxan* /-an/

(کیمیا) دانۆکسەین، دی ئۆکسەین $\text{C}_4\text{H}_8\text{O}_2$: ناو تەنیکێ جیا بۆ نەبێ ژاواوی بێر رەنگ، وەک توتەریکی ئەندامی بەکار دێت □ دیوکسان

dioxide /daɪ'ɒksaɪd, US -'ɑ:ks-/ *noun*

دانۆکساید، دی ئۆکساید، دی ئۆکساید □ دی اکسید

dioxin /daɪ'ɒksɪn, US -'ɑ:ks-/ *noun*

دایاکسین، دایوکسین، دایوکسین (مەتریالیکێ کیمیا بێ کجێار ژاواوی، لە بواری پێشەسازی و کشت و کال دا بە کار دێت) □ دیوکسین

dip /dɪp/ *noun*

1 تێن ھەلکێشان، وەردان، تێن خستن 2

سووکمه‌لن، مه‌له، مه‌لنی پشیله‌شورانه 3
سهره‌وخواری، لیز 4 که‌م‌بوونه‌وه، داختران،
داشکان، نرم‌بوونه‌وه، هاتنه‌خواره‌وه: *a sharp dip in profits* 5 سؤس 6 گراوه‌ی
خاوین‌کردنه‌وه‌ی مهر 7 (نافه‌رمی، نه‌مریکا)
که‌سیکی گه‌وج 8 (تالا) خواره‌وه‌هاتوویی،
هاتنه‌خواره‌وه، داکیرای 1 عمل فروکردن 2
آبتنی 3 شیب 4 افت 5 سس 6 دیب 7 آدح
احق 8 پایین‌آمدگی

Dip abbreviation diploma

dipetalous /dɪˈpetəl/ adjective

دووپه‌ره‌(یی) جووت‌په‌ره، خاوه‌نی دووپه‌ره 1
دارای دو گل‌برگی

diphosgene noun

دیفوسژین (گازیگی ژارای) 1 دیفسژن

diphtheria /dɪfˈθɪəriə, -ˈθɪrɪə, ˈdɪp-/ noun

دووشاخه، تاس، پیران، وه‌ناق، به‌هوی
بسه‌کریبکریبکی gram-positive
(*Corynebacterium diphtheriae*) نووش
ده‌بی که زاری به‌ره‌هم دیتی (یان دهرده‌دا) که
ده‌پته‌هوی ناوسانی دل و nervous system
diphtheroid diphtheritic /-θɪˈrɪtɪk/ adj
(adj) 1 دیفتری، خناق

diphtherial adjective

دووشاخه‌یی، سهره‌تاس، وه‌ناق 1 وابسته‌به
دیفتری، خناق

diphthong /ˈdɪfθŋ, ˈdɪp-, US -θɔ:ŋ/ noun

بزویی لیک‌دراو، دوولق، دووبزویته (له‌ده‌نگ‌دا
ب.ت. */paɪp/* pipe له‌پته‌کان‌دا وه‌کوو *ou* له
(doubt) 1 واکه‌ی مرکب

diphthongal /-θŋ(ə)l/ adjective

سهره‌بزویی لیک‌دراو، دووبزویته‌یی 1 وابسته
به واکه‌ی مرکب

diphthongization /dɪfθŋaɪˈzeɪʃn, US -θɔ:ŋ-, ˈdɪp-/ noun

تیک‌هه‌لکیشان یان لیک‌دانی ده‌نگه‌کان،
بوونه‌دوبزویته 1 ادغام اصوات، دوواکشدگی

diphylous adjective

دووگه‌لایی، جووت‌گه‌لایی 1 دوبرگه

diplo- prefix

پنشگر: 1 جووت، دوانه، دووانه، دوونه‌ونده،
دووچه‌ندانسه، دووپه‌رامبهر: *2 diplococcus*

دیپلوتنید: (له‌*diploous* یونانی‌یه‌وه
"double") 1 پشوند: 1 دوگانه، هفت، دوبرابر،
مضاعف 2 دیپلوتنید

diplococcus /dɪˈplɒdəkəs, US

dɪplɒ(ʊ)ˈdəʊkəs/ noun

جوړی دایناسوری زله‌ی گیاخوړی دواپی‌به‌کانی
قوناخی Jurassic به‌مل و کلکی باریک و
دریژه‌وه 1 نوعی دایناسور

diploid /ˈdɪplɔɪd/ adjective

1 دووپه‌رامبهر، دوونه‌ونده، دوولق 2
(بوماوه‌ناسی، خانه‌یان ناوکشی) خاوه‌نی دوو
کومه‌له‌ی تمواوی کروموزومه‌کان: *diploid somatic cells* (پروانه haploid) 1 دوبرابر،
دولا 2 دیپلوید

diploidy noun

دیپلو(ندی) 1 دیپلویدی

diploma /dɪˈplɒmə, US -ˈplɒ-/ noun

1 دیپلوم 2 ودم، پروانامه‌ی خویتدن 1 دیپلم
2 مدرک تحصیلی

diplomacy /dɪˈplɒməsi, US -ˈplɒ-/ noun

دیپلوماسی، دان‌وستان، هونه‌ر (یان زانستی) ی
دان‌وستان، چاره‌دوژی، سیاست‌توانی، کارزانی،
لنهایتوویی، رامیاری، سیاست: *international diplomacy*
1 دیپلماسی، مذاکره، سیاست‌پردازی
diplomat /ˈdɪpləmət/ noun

1 دیپلومات، نوته‌ری رامیاری یان سیاسی 2
مرؤی لنهاتوو یان زیره‌ک، مرؤی سیاست‌توان،
مرؤی کارزان 1 دیپلمات 2 آدم‌باندیر

diplomatic /ˈdɪpləˈmætɪk/ adjective

1 سهره‌دیپلوماسی، دیپلوماتیک: *diplomatic a diplomatic crisis & relations*
2 زیره‌کانه،
به‌جی، لنهاتووانسه، ورد، سیاست‌توانانه،
هه‌لسه‌نگینراو، لیکه‌وه‌دراو، کارزان، لیزان، شاره‌زا،
به‌ته‌گیر، به‌مشوور، به‌سیاست 1 وابسته‌به
دیپلماسی 2 حساب‌شده، سیاست‌مدارانه، باندیر

diplomatically /-kli/ adverb

به‌شیوه‌یکه‌ی هه‌لسه‌نگینراو، لیکدراووانه،
زیره‌کانه، سیاسی‌یانه، لیزانانه 1 به‌طور
حساب‌شده، مدبرانه

diplomatic bag noun, also diplomatic pouch

بارگه‌ونه‌ی دیپلوماتیک، باری دیپلوماتیک،
تووره‌که‌ی دیپلوماتیک 1 محموله‌ی دینماتیک

diplomatic corps noun, also diplomatic body

ده‌سته‌ی دیپلوماتیک، ده‌سته‌ی نوته‌رانی
رامیاری یان سیاسی 1 هیات نمایندگان سیاسی

diplomatic immunity noun

بارتیزرانی دیپلوماتیک 1 مصونیت سیاسی

diplomatic relations noun, pl.

پنوه‌ندی‌یه‌ دیپلوماتیک‌یه‌کان، پنوه‌ندی‌یه
سیاسی یان رامیاری‌یه‌کان 1 روابط دیپلماتیک

diplomatic service noun

سزقیسی دیپلوماتیک (سهرجه‌م‌نه‌وه
کاربه‌ده‌ستانه‌ی که‌ دیپلوماسی ولاتنی
به‌پنوه‌ده‌به‌ن) 1 کادر سیاسی

diplomatist /dɪˈplɒmətɪst, US -ˈplɒ-/
= diplomat

diplont *noun*

1 دیپلونت: زنده‌وه‌ریکی *diploid* که له سووریکي ژيان دا خواهنی فاز یان قوناخی دیپلۆئید و هاپلۆئید 2 زنده‌وه‌ری به دوو دهسته کروموزوم له خانه له‌شی‌یه‌کانی دا *somatic cells* و ده‌سته هاپلۆئیدیکی تاکي کروموزومه‌کان له گامیته‌کی دا ډ دیپلونت

diplophase *noun*

قوناخی دیپلۆئید، دیپلوفاز، قوناخی له ژبانی خانه که له‌ودا ژماره‌ی کروموزومه‌کان جووتن ډ دیپلوفاز

diplopia /di'pləʊpiə/ = double vision (diplopic *adj*)

diplopod /'dɪpləpɒd/ *noun*

(گیانه‌وه‌ری) جووت‌پن، هزارپن ډ دیپلوپود

Diplopoda /,dɪplə'pɒdə/ *noun, pl.*

(گیانه‌وه‌رناسی) جووت‌پن‌یان، جووت‌پایان، هزارپن‌یان (وه‌کوو هزارپن‌یان) ډ دیپلوپودا

diplotene /'diplətiːn/ *noun*

(زنده‌ناسی) جووت‌باریکه، جووت‌به‌ست: جواره‌مین قوناخی *prophase* که مه‌دابه‌ش‌بوون *meiosis* که به دوای *pachytene* دا دی، به دروایی ئه‌مه کروموزومه جووتنه‌کان لیک جیا ده‌بنه‌وه (بنه‌ره‌ت: له *-tainia + diplo-* یونانی "باریکه، به‌ست ... band") ډ دیپلوتن

dip net *noun*

جووړی تۆری راوه‌ماسی چکۆله‌ی ده‌سک‌دریز ډ نوعی تور

dipnoan *adjective, noun*

جووت‌هه‌ناسه‌یی، دووهه‌ناسه‌یی (هم به سی و هم به شیه‌په هه‌ناسه (هه‌ل) ده‌کیشی): *adj* سه‌ربه ده‌سته‌ی *Dipnoi*، *lungfish* له‌کان ده‌گریته‌وه *n* ماسی‌پنکی دووهه‌ناسه‌یی ډ دیپنۆان

dipody *noun, pl. dipodies*

دوو‌پایه‌یی، کیش یان یه‌که‌پنکی ره‌ونه‌یی *prosodic* به دوو سه‌روا یان ره‌وته‌وه (*dipodic*) *adj* ډ دیپودی

dipolar *adjective*

دووجه‌مه‌ری، پنه‌ندی به *dipole* هوه‌هه‌یه ډ دوقطبی

dipolar interaction *noun*

کارلنکی دووجه‌مه‌ری ډ برهم‌کش دوقطبی

dipole moment *noun*

(فیزیک و کیمیا) ته‌وژمی دووجه‌مه‌ری ډ گشتاور دوقطبی

dipole /'daɪpəʊl/ *noun*

1 دووجه‌مه‌ر 2 ئانتینکی (رادییوی) پنه‌کاتوو له دوو میلی (کانه‌یی) پوی *horizontal rods* که له بنه‌وه به حال لیک بوونه‌ته‌وه ډ دوقطب

dipper /'dɪpə(r)/ *noun*

1 (گیانه‌وه‌رناسی) به‌رلوو‌زه‌وه، چۆله‌که‌چۆمه،

سینگ‌سپیلکه 2 که‌پچه، ناو‌گه‌ردان، چه‌مچه، نه‌سکوی، که‌وچیز، فه‌لووفه، کشتیل، میلک، که‌ه‌وچک 3 Baptist یان Anabaptist 4 (ته‌ستیزه‌وانی، *Dipper*) ورچی گه‌وره 1 ډب اکبر زیر‌آبروک 2 ملاقه 3 تعمید‌دهنده (با D) ډب اکبر **dippy** /'dɪpɪ/ *adjective* (dippier, dippiest) (نافه‌رمی) گه‌وچ، سه‌رشیت، شیت، foolish (dippiness *n*) ډ احقق، دیوانه

diprotic *adjective*

دوو‌پروتنوی ډ دو‌پروتنوی

diprotic acid *noun*

ترشه‌لوک یا ترشی دوو‌پروتنوی ډ اسید‌دو‌پروتنوی

dipshit *noun*

خویری، نزم، به‌ست، که‌سینکی stupid یان incompetent ډ رډل، پست

dipso *noun, pl. dipsos*, also alcoholic

(نافه‌رمی) دوو‌پروتنوی ډ دو‌پروتنوی

dipsomania /,dɪpsə(u)'memiə/ *noun*

دیسۆمانیا (= ئیشتیای تیرنه‌بوون له نه‌لکۆل) ډ دیسۆمانی

dipsomaniac /,dɪpsə'meɪniək/ *adjective*

شیتی نه‌لکۆل، تووش‌بوو به دیسۆمانیا ډ دیسۆمانیک

dipstick /'dɪpstɪk/ *noun*

1 شیشی رۆن، رۆن‌پو، میلی رۆن (پۆ پخوانی) 2 (نافه‌رمی) مروی گه‌وچ ډ 1 لیترنا 2 آدم احقق

Diptera /'dɪpt(ə)rə/ *noun, pl.*

(میترووناسی) دوو‌پالان، جووت‌پالان ډ دو‌پالان

dipteral /'dɪpt(ə)r(ə)l/ *adjective*

(پیناسازی) دوو‌پیزستوون، دوو‌پیزکۆله‌که ډ دارای دو‌ریدف ستون

dipteran /'dɪptərən/ *adjective, noun*

ډ دوو‌پال، جووت‌پال *n* میترووی دوو‌پال *adj* دارای دو‌پال *n* حشره‌ی دارای دو‌پال

dipterocarp /'dɪpt(ə)rə(u),kɑːp/ *noun*

میوه‌دوو‌پاله یان جووت‌پاله، به‌ره‌دوو‌پاله: داریکی به‌رزی دارستانی تیره‌پنکی به‌ریلاوی (*Dipterocarpaceae*) زۆرنسر باشووری رۆژه‌لانی ئاسیا ډ نوعی درخت

dipteron *noun*

میترووه دوو‌پاله‌کان ډ حشرات دو‌پال

dipterous /'dɪpt(ə)rəs/ *adjective*

1 دوو‌پال، جووت‌پال 2 (رووه‌کناسی) دوو‌په‌ره، خاوه‌ن دوو‌پاشکۆی بال‌ناسا ډ 1 دارای دو‌پال 2 دو‌په‌ره، دیپتروس

diptych /'dɪptɪk/ *noun*

وینه‌ی دوو‌ته‌خته: خودی به‌ره‌مه‌م و کاره‌که نقاشی دوله: دیپتیک

dire /'daɪə(r)/ *adjective* (direr, direct)

1 ترسینه‌ر، توقینه‌ر، توند، سه‌خت، توندوتیز، قورس، خراب، ناسته‌م، ناخوش، شیره‌زه،

نگه‌ران کمر: *dire suffering* 2 (نافه‌رمی)
خراب، نایه‌خ 1 وحشتناک، مخوف، شدید،
وخیم 2 آشغال

direct /dɪ'rekt, dɪ-, US daɪ-/ *adjective, adverb*

1 *adj* راست، راسته‌خو، سهر راست، راسته‌وانه،
بی‌نیوان، راسته‌وراست، بی‌ناوه‌ند: *They are in the direct contact with the hijackers*
Protect your child from direct sunlight by using a 2 a direct answer/question 2 *sunscreen*
دروست، له‌روو: *That's the -rect opposite of what you told me yesterday*
3 *adv* راسته‌موخو، به‌شویه‌یکی راسته‌وراست،
یه‌ک‌راست، راست: *We flew -rect to Hong Kong*
1 *adj* مستقیم، مباشر، بی‌واسطه 2 دقیق،
درست، صریح 3 کامل مستقیماً

direct access *noun*

(کامپیوتیز) ده‌س‌پی‌راگه‌یشتی راسته‌موخو
دستیابی مستقیم

direct action *noun*

کرده‌وه‌ی راسته‌موخو، کرداری راسته‌موخو
اقدام مستقیم

direct costs *noun, pl.*

تیج‌ونه راسته‌موخوکان، خه‌رج‌وباری راسته‌موخو
هزینه‌های مستقیم

direct current *noun*

(کاره‌با) ته‌زووی راسته‌وانه یان راسته‌موخو،
ته‌زووی راسته‌وانه یان راسته‌موخو، ته‌زووی
نه‌گور (کوره‌ته‌کی: DC) 1 جریان مستقیم

direct debit *noun*

پندانی راسته‌موخوی قهرز 1 پرداخت مستقیم بدهی
direct hit *noun*

(گولله، مووشه‌ک و هتد) پیکان، لنی‌که‌وتن،
گرتن، نه‌نگاو‌تران 1 اصابت به‌آماج

direct injection *noun*

تی‌پژاندن یان تی‌کردنی راسته‌موخو 1 تزریق
مستقیم

direction /dɪ'rekʃn, dɪ-, US daɪ-/ *noun*

1 لای، نالی، لایه‌ن، ده‌ست، قول، به‌ر، روو،
جاست، ناست، ناراسته: *The aircraft was flying in a northerly direction*
2 *was blocked in both -ns* 2 ریگا، ری، ری‌وه،
شوین، ناقار، ناست، ناراسته، سیله 3 مه‌یل،
ویست، تیندیتسی 4 به‌ریوه‌به‌رایه‌تی،
هله‌سووراندن، چاودیری: *She was entrusted with the 5 of the project*
6 ری‌پیشان‌دان، ری‌تویی 7 (سینه‌ما) ده‌ره‌نیان،
ده‌ره‌نه‌ری: *There is some clever -ection and the film is very well shot*

(directions) ده‌ستووری کار، ده‌ستوورانه،

ری‌تویی، ده‌ستوور: *Let's stop and ask for -s*

Simple directions for assembling the 9 *model are printed on the box*

1 سو، جهت، سمت 2 میر 3 تمایل 4

مدیریت، اداره 5 امر 6 راهنمایی 7 کارگردانی 8

(در جمع) دستور عمل 9 آدرس

directional /dɪ'rekʃənəl, dɪ-, US daɪ-/ *adjective*

له‌لایه‌که‌وه، لادار 1 *directionality* (directionally *adv*) جهت‌دار

direction finder *noun*

لادوز، لادیاری‌گر (ی رادیویی) 1 جهت‌یاب

directionless /dɪ'rekʃənəls, dɪ-, US daɪ-/ *adjective*

بی‌مه‌به‌ست، بی‌نامانج، سهرلنی‌شتی 1 بدون
جهت

directive /dɪ'rektrɪv, dɪ-, US daɪ-/ *noun, adjective*

1 *adj* ده‌ستوور، فهرمان (ی فهرمی) 1

ده‌ستوورده‌ر(انه) 2 ده‌ستوورده‌رانه 3 دستور

1 امریه 2 مضمن دستور

direct labour *noun*

کاری راسته‌موخو 1 کار مستقیم

directly /dɪ'rekʃli, dɪ-, US daɪ-/ *adverb, conjunction*

1 *adv* راسته‌موخو، راست، یه‌ک‌سهره، خوجاست:

The President was not directly involved

The two incidents are not directly 2 directly opposite/below/ahead 2 *linked*

دروست، به‌دروستی، ده‌سبه‌جی، خیرا، زور:

3 She left directly after the show

ریک‌وراست، ره‌پوراست، به‌ناشکرای، بی‌پهرده

I went home directly 1 I had finished work

1 *adv* مستقیماً 2 دقیقاً، فوراً

3 صریح *conj* به‌محض: *این‌که*

direct marketing *noun*

فروشنی راسته‌موخو (به‌ریگای بؤست، ته‌له‌فون و

هتد) 1 بازاریابی مستقیم

direct method *noun*

ریبازی یان شتوازی راسته‌موخو (شتوازیکی

فیرکردنه، که‌له‌ودا زمانی خویندکار

روش مستقیم 1 روش مستقیم

directness /dɪ'rektnəs, dɪ-, US daɪ-/ *noun*

1 راسته‌موخویی، راست‌بوون، سهرراستی 2

ناشکرای، له‌روویی 1 مستقیم بودن 2 صراحت

direct object *noun*

(ریزمان) به‌رکاری راسته‌موخو (یان ناشکرا،

ته‌واو‌کری سهربه‌خو 1 مفعول بی‌واسطه یا مستقیم

Directoire /di'rektwaː, French

direktwār/ adjective

سهرېه شينوازي زالي نيوكلاسيكال بهدريايي
فهرنسه ۱ دیرکتوار

Director /dɪ'rektə(r), dɪ-, US daɪ-/ noun

1 بهرپوه بهر، کارگير، بگير، سهرېه رشت،
چاوديز، بهرپرسي: 2 director2 نه دماي دهستې بهرپوه بهرپوه تي
کاري 3 دهرهيندر ۱ مدير، مزل 2 عضو

هيأت مدبرې شغلي 3 کارگردان

directorate /dɪ'rektərət, dɪ-, US daɪ-/ noun

1 بهرپوه بهرپوه تي، بگيري: the environmental
2 directorate 2 پوستې بهرپوه بهرپوه تي 3دهستې بهرپوه بهرپوه تي، نه نجومه
بهرپوه بهرپوه تي يان چاوديزي ۱ 1 مدیریت 2

پست مدیریت 3 هيأت مدبره

director-general noun

بهرپوه بهرې گشتي: the director general of
the BBC ۱ مدير کل

directorial /dɪ'rek'tɔ:riəl/ adjective

سهرېه دهرهيندرې ۱ وابسته به کارگرداني

Director of Studies noun

(له بریتانیا) بهرپوه بهرې بهرنامه ي خویندن يان
خویندنه وه ۱ مدير بهرنامه ي مطالعاني

director's cut noun

پرشتي دهرهيندرانه ۱ کات کارگرداني

directorship /dɪ'rektʃɪp, dɪ-, US daɪ-,

-tərʃ-/ noun

بهرپوه بهرپوه تي، کارگيري ۱ مدیریت

directory /dɪ'rektəri, dɪ-, US daɪ-/ noun,

pl. directories

1 ريهري تلهفون، کتبي ريتويي تلهفون،
کتبي ري پشان دان، ريهري 2 (کامپيوتر) شوييريکخستني فايبل بهرنامه کان 3 the
Directory (Directory) حکومه تي شورش گترانه ي فهرنسه

له 1795-9 ۱ دفتر راهنمای تلفن، دفتر راهنما

2 و 3 دیرکتوری

directory enquiries noun, also directory

assistance

ناوهندي زانياري تلهفون (هلهيت خهلك
information يشي يندهلن) ۱ مرکز اطلاعات

تلفن

direct product noun

بهرهمه تنيانې راسته خو ۱ توليد بي واسطه

direct proportion noun, also direct ration

(بیرکاری) هاوېړوي راسته خو ۱ تناسب مستقيم

directress noun

بهرپوه بهرې ژن ۱ مدیره

directrix /dɪ'rektri:ks, US daɪ-/ noun, pl.

directrices /-trɪsɪz/

1 بهرپوه بهرې ژن 2 (هندازه) هيلي ريتويي،

هينلکي جينگير بؤ باس کردني چه ماوه يان
ناسني به کاردينري ۱ 1 مدیره 2 خط راهنما

direct speech noun

(رېزمان) وهرگرتي راسته خو، گيرانه وي
راسته خو ۱ نقل قول مستقيم

direct tax /dɪ'rekt tæks, daɪ-/ noun

باجي راسته خو ۱ ماليات مستقيم

direct taxation noun

باج داناني راسته خو ۱ ماليات بندي مستقيم

direful /dɪ'reɪfl/ adjective

1 په کجار خسراب، 2 dreadful
(direfully adv) ۱ فوق العاده بد

direly adverb

ترسینه رانه، توقینه رانه، به توندي، سخت ۱ به
طور وحشتاک

direness /dɪ'renəs/ noun

ترسینه ربوون، توقینه ري، جيني ترس بوون ۱
وحشتاکي

dirge /dɜ:dʒ, US dɑ:rdʒ/ noun

1 چه ميري، سهردولکه، شيوه 2 گوزاني يان
موسيقايه کي وهر زکدر يان عاجز کمر ۱ 1

نوحه 2 آواز يا موسيقي ملالت آور

dirham /dɪ'r(h)əm/ noun

1 په کدي بنهره تي ياره ي موروکو و ميرنشينه
په کگرتوه کاني عهره، بهرامبر به سهد

centime له موروکو و سهد 1 له ميرنشينه

يک گرتوه کاني عهره 2 په کدي ياره ي ليبيا و

قته تر، بهرامبر به هزارپه کي دینار له ليبيا و
سهدپه کي ريال له قته تر ۱ درهم

dirigible /dɪ'rɪdʒəbl/ = airship

dirigisme /dɪ'rɪʒɪz(ə)m/ noun

کوئترولي باري بابه تاپووري و کوئمه لي يه کان
۱ دیريجيسم

diriment /dɪ'rɪm(ə)nt/ noun

هه لوه شيندر، پووج کهره وه، به تال کهره وه ۱
باطل کننده

dirk /dɜ:k, US dɑ:rk/ noun

خه نجير، کيرد، تووژگ (جاران له سکاتله ند) ۱
دشنه، خنجر

dirndl /dɜ:ndl, US 'dɑ:rndl/ noun

جوړي بهرکي ژنان ۱ دیرندل

dirt /dɜ:t, US dɑ:rt/ noun

1 پسي، جلکني، دژويني، ناخاوتي، پوخلي،
گهماري، گلاوي 2 خول، گل، قور 3 قسه يناحه، قسه ي ساردوسووک، ناوینکيه،
خراپه وتن، زهم کردن، باشمله 4 (تافهرمي) گوو،پسايي، پسي ۱ کثافت، نجاست 2 خاک، گل
3 حرف هاي مستجهن، غيبت 4 (عاميانه) گه

dirtbag noun

مروي هيچ وپووج، تووره که گوو ۱ آدم پست

dirt cheap adjective, adverb

٦ (نافهرمی) مفت، به کجاست هرزان، خورایی ٦
مفت

dirt farmer noun

جو تیاری که هم مو کاروباره کی به خوی
دهیکا ٦ دَرْت فارمر

dirt poor noun

به کجاست هزار، هیچ شک نه بر دوو ٦ بسیار فقیر
dirt road noun

ریگای خاکی ٦ جادهی خاکی

dirt track noun

1 ریگای خاکی 2 ریگای خاکی بُو پشیر کنی
مُتور و هتد ٦ 1 جادهی خاکی 2 پست خاکی

dirty /'dɜ:ti/, US 'dɜ:rtɪl/ adjective (dirtier, dirtiest), *adverb*

adj 1 پیس، چلکن، دژوین، چه پهل، ناخوین،
قورای، پوخل، گهمار، کخه، گلاو،

پیس گهره: 2 a -ty mark dirty clothes: ناهز، سووک، ههرزه، ناشیرین، پیس،
شهرمای، ساردوسووک، شیرزه 3 (ههوا)

ناخوش، ناساز، باهاتوو، نالوز، خراب 4
(رنگ) تلخ، لیل، مات، مردوو، چلکن

adv ٦ **dirtyly** /'dɜ:rtɪli/, US 'dɜ:rtɪlɪ/ *adv*

به کجاست، گهمی ٦ **dirtiness** /'dɜ:rtɪnəs/, US 'dɜ:rtɪnəs/ *n*

ناخوینی، پوخلی، گهماری، گلاوی ٦ *adj* 1
چرک، کثیف، کثیف کننده 2 زشت، مستهجن 3

(هوا) نامساعد 4 (رنگ) کدر *adv* خیلی
dirty look noun

(نافهرمی) روانی پیس ٦ نگاه کثیف

dirty old man noun

پیره پیای چاوچیز، پیر کوونی، پیره پیای
ههرزه، پیره پیای خانم باز ٦ پیر مرد چشم چران

dirty trick noun

1 فیل، کلهک، تله که، ناپاکی 2 (dirties
trick) پیلان ٦ 1 کلک، نارو 2 (در جمع) توطئه

dirty word noun

جنیو، سختی، قه ی پیس، قه ی سووک ٦
فحش، حرف مستهجن

dirty work noun

کاری پیس، گووکاری ٦ کار کثیف کننده

Dis /dis/ noun, Latin

دیس: خوی رومی جهانی مردووان یا دوزخ
(پروانه Pluto) ٦ دیس

dis /dis/ noun

قه ی نه به ریزه ده ٦ صحبت غیر محترمانه

dis- /dis/ prefix

پیشگر: 1 بن، بهین، دزه، دژ، بهرجه، نا،
پنجه وانسه، نساوه زوو: disagreeable

2 disaffection disadvantage
له دهس جوون: 3 disunion 4 disannul
تساو: 4 جیا، دور: disperse

6 dissociate 5 دور کردن، نه هشتن: 6 disbar
بی بهش کردن له: ٦ disfranchise (له لاتینهوه) ٦

پشردن: 1 بدون، بی، پاد، غیر، وارونه 2 فقدان 3
کاملاً 4 سوا، دور 5 اخراج کردن 6 محروم کردن

disability /disəˈbɪləti/ noun, pl. disabilities

1 به کسه و تووی، لاکه و ته یی، کمه نندامی،
کمه نه نندامی، نوقسانی، سه قه تی، کوجیلی 2

گرفت، عیب، له کار که و تووی، له دهس نه هاتن،
پن نه کران، نه توانین، بی دهسه لاتی، دهسه و سانی

3 (ماف) لینه هاتووی، به کار نه هاتووی،
لینه و شاهووی ٦ 1 معلولیت 2 نقص،

از کار افتادگی، عجز 3 (حقوق) عدم صلاحیت یا
اهلیت

disabled /disˈeɪbld/ adjective, noun

adj به کسه و ته، به کسه و توو، لاکه و ته،
کمه نندام، کمه نه نندام، کوجیل، نوقان (the) *n*

(disabled) به کسه و تووان، کمه نندامان،
کوجیلان ٦ *adj* معلول *n* معلولان

disablement /disˈeɪblmənt/ noun

به کسه و تووی، کمه نندامی، نوقسانی، کوجیلی
٦ معلولیت

disabling adjective

به کسه و ته، سه قه تینه ر، سه قه تکر ٦ معلول کننده
disaccharide /daɪˈsækəraɪd/ noun

(کیمیا) دوو شه کری، دی ساکارید: ههریه ک له
دهسته شه کره کان که گهرده کانسان دوو

باشه روکی مونساکاریدیان تیا به ٦ دی ساکارید
disaccord /ˌdɪsəˈkɔːd/ noun, also disagree

or disagreement
ناسازی، نه گونجایی، ریک نه کسه و تووی، ناریکی،
نا ته بایی، نا کوکی ٦ ناسازگاری، نا هماهنگی

disadvantage /ˌdɪsədˈvɑːntɪdʒ, US -
'væn-/ noun

1 له میر، کوسب، ته گهره (بوسه رکه و تن) 2
کمه و کووی، گرفت، کیشه، ناسته نگ، عیب،

خالی لاواری 3 بارودوخی شیرزه یان ناخوش،
رهوشی خراب، ههل و مهرچی ناله بار 4 زیان،

زهره، خه سار ٦ 1 مانع 2 عیب، نقص،
نقطه ضعف 3 وضعیت نامطلوب 4 آسیب، ضرر

disadvantaged /ˌdɪsədˈvɑːntɪdʒd, US -
'væn-/ adjective, noun

adj هزار، دهسته نگ، نه دار، بهش پراو، بی بهش
(the disadvantaged) *n* هزاران، دهسته نگان،

نه داران، بهش پراوان، بی بهشان ٦ *adj* محروم،
فقیر *n* محرومان

disadvantageous /ˌdɪsədˈvænˈteɪdʒəs/
adjective

ناله بار، خراب، شیرزه، نه گونجاء، ناخوش،
ناسته نگاوی ٦ نامطلوب

disadvantageously /ˌdɪsədˈvænˈteɪdʒəsli/
adverb

نالهارانه، به شیوه یه کی شیرزه ۱ به طور نامطلوب

disaffected /di.sə'fektɪd/ *adjective*

1 ناقابل، نارازی، ناساز 2 دز، دژیره، رکبه‌بر
۱ ناراضی 2 مخالفت

disaffection /di.sə'fekʃn/ *noun*

1 ناقابلی، نارازی‌بیون، ناسازی، ییزاری 2
دژایه‌تی، به‌ره‌لستی، دژیره‌ی، رکبه‌بری ۱
ناراضی 2 مخالفت

disaffiliation /di.sə'fili'eɪʃn/ *noun*

1 به‌شداری‌نه‌کردن، خوته‌کاندن‌هوه 2
(پیشوه) نه‌ستراوی، ناپیوه‌ستایه‌تی،
پشت‌بی‌نه‌ستویی، ناپیوه‌بندایه‌تی 3 نه‌بوونی
پیوه‌ندی، نه‌بوونی هاوکاری ۱ عدم مشارکت
2 نوابستگی 3 عدم ارتباط، عدم همکاری

disaffirmation /di.sə'fə'meɪʃn/ *noun*

نکولی، حاشا، به‌یهرج‌دانه‌وه، ره‌کردنه‌وه،
به‌دروخسته‌وه، شکاندن، پیشیل‌کردن ۱
انکار، رد، تکذیب، نقض

disafforestation *noun*

(میزوویی، ماف) به‌خشین له قانونی دارستان
۱ معاف از قانون جنگلی

disagreeable /di.sə'grɪ:əbl/ *adjective*

1 ناخوش، تال، ناپسند، ناله‌بار: *disagreeable odor*
2 (هوا) ناخوش، خراب، ناساز،
ناسازگار، ناله‌بار 3 گرز، رووتال، مؤن، مروموج،
به‌دخو: *a disagreeable person* ۱
نامطلوب 2 (هوا) نامساعد 3 بدعتی، بدخلق

disagreeableness *noun*, also
disagreeability

1 ناخوشی، ناپسندی، ناله‌باری 2 گرژی، مؤنی،
رووتالی، مروموجی ۱ نامطلوبی 2 بدعتی

disagreeably /-əbli/ *adverb*

به‌دخو‌وانه، مروموجانه، به‌رووتالی‌یه‌وه، به
گرژی‌یه‌وه ۱ با بدعتی

disagreement /di.sə'grɪ:mənt/ *noun*

کیشه، ناسازی، نه‌گو‌نجای، ریک نه‌که‌وتوویی،
یه‌که‌نه‌که‌وتوویی، ناپریکی، جی‌اوازی را و
بو‌چوون، دژایه‌تی، ململانی، نانه‌بایی، نا‌کوکی،
شهره‌قسه، مشت‌ومر، شهر ۱ اختلاف،
ناسازگاری، مخالفت، تضاد، ستیز، مشاجره، دعوا

disallowance /di.sə'laʊəns/ *noun*

ره‌کردنه‌وه، به‌یهرج‌دانه‌وه، نه‌ویستن،
نه‌لی‌کردن، نکولی ۱ رد، انکار

disappearance /-ˈpiərəns, US -ˈpɪr-/ *noun*

1 تی‌چوون، له‌تی‌چوون، نه‌مان، دوابران: *the disappearance of many species of plants and animals from our planet*
2 گوم‌بوون،
لاچوون، قوم‌بوون، له‌یهرج‌اولاچوون، یزبوون،
وه‌ندابوون، دیار‌نه‌بوون، سه‌ره‌ونگوون‌بوون ۱
نابودی 2 ناپدیدشدگی

disappointed /di.sə'pɔɪntɪd/ *adjective*

1 ناهومید، هیواپرا، دل‌سارد، ناکام، دل‌شکاو،
کز، ناره‌حەت، مات، به‌خەم، خەمبار، دل‌تەنگ 2
(هیوا) نامراد، دل‌شکست، پراو، چوو، هیوارو،
پوو‌چە‌وه‌وو *disappointedly adv* به
ناهومیدی، به‌دل‌شکستی‌یه‌وه، دل‌ساردانه ۱
نامید، غمگین، دمع 2 (امید) بریادرفته

disappointing /di.sə'pɔɪntɪŋ/ *adjective*

1 هیواپرا، دل‌سارد‌کەر‌هوه، ناهومید‌کەر،
دل‌ناخوش‌کەر، مایه‌ی دل‌شکستی: *a disappointing result/performance*
2 ناخوش، شیرزه، ناله‌بار (*disappointingly adv*
به‌داخوه) ۱ مایوس‌کننده 2 بد

disappointment /di.sə'pɔɪntmənt/ *noun*

1 ناهومیدی، دل‌ساری، دل‌شکستی، دل‌شکاو،
تی‌شکاو، کزی، ماتی، دل‌بری، دل‌تەنگی،
خەمباری، ناره‌حەتی 2 مایه‌ی ناره‌حەتی یان
ناهومیدی ۱ یاس، نامیدی، سرخوردگی،
ناراحتی، تاسف 2 مایه‌ی یاس

disapproval /di.sə'pru:vəl/ *noun*, also

disapprobation /di.sə'prɒ:bɪʃn/

دژایه‌تی، به‌ستندنه‌کردن، نه‌هیشتن، نارازی‌بوون،
ناقابلی، ییزاری، ناره‌زایی، ناره‌زایه‌تی ۱
مخالفت، ناخشنودی

disapproving /di.sə'pru:vɪŋ/ *adjective*

ناقابلیانه، دژانه، دژایه‌تی‌یانه، ناقابل: *She sounded disapproving as we discussed my plans*
له‌رووی
دژایه‌تی یان ناقابلی‌یه‌وه، له‌رووی ییزاری‌یه‌وه
یان ناپه‌سندی‌یه‌وه، به‌نیشانه‌ی ناقابلی یان
په‌سند نه‌کردنه‌وه: *He looked disapprovingly at the row of empty wine bottles*
۱ مخالفتمیز

disarmament /di.sə'məmənt, US -
'ɑ:rm-/ *noun*

چه‌ک‌دامالین، چه‌ک‌کردن، چه‌ک‌دانان،
نه‌هیشتی چه‌ک‌وچولی، که‌م‌کردنه‌وه‌ی هیز و
چه‌ک‌وچولی سه‌ریازی ۱ خلع سلاح

disarmament conference *noun*

کو‌پوونه‌وه یان کو‌نفرانسی چه‌ک‌دامالین ۱
کنفرانس خلع سلاح

disarmer *noun*

لایه‌نگری نه‌هیشتی چه‌ک‌وچولی ناوکی ۱
دیس‌آرم

disarming /di.sə'mɪŋ, US -ˈɑ:rm-/ *adjective*

هیدی‌کەر‌هوه، نارام‌کەر‌هوه، ناشت‌کەر‌هوه،
ناخوشی‌ره‌وین، خەم‌پره‌وین، خەفه‌ت‌بەر،
Her a disarming smile ingratiating
disarming honesty immediately created a
much less hostile atmosphere in the room

disarmingly /dis'ɑ:mʌŋli, US -'ɑ:rm-/ *adv* به شیوهی که هیدی کرده، دامرکنه رانه، خدمه ویتانه) ◉ آرام بخش

disarrangement /,dis'ɑ:reɪndʒ, US -'ɑ:nt/ *noun*

شیواوی، نالوژی، تیکچوویی، تیکه و لیکهیی، ناریکی، شیرزهیی ◉ آشفتهگی، بی ترتیبی

disarray /,dis'ɑ:reɪ/ *noun*

شیواوی، نالوژی، تیکچوویی، تیکه و لیکهیی، ناریکی، شیرزهیی، دوخی شیواوی یان ناریکی: *the room was in -rray* ◉ آشفتهگی، بی ترتیبی

disarticulation *noun*

جیاکردنه و یان لیک کردنه و (تیسک له جو مگه) ◉ دیس آر تیکولاسیون

disassembler /,dis'ɑ:sɒblə(r)/ *noun*

جیا کرده و، هله و شینره، لیک کرده و ◉ سواساز

disassembly /,dis'ɑ:sɒmblɪ/ *noun*

جیاکردنه و، هله و شینره، لیک کردنه و ◉ سواسازی

disassociation /,dis'ɑ:səʊʃi'eɪʃn, -'səʊs-, US -'səʊ-/ *noun*

جیاکردنه و، لیک دابراندن، لیک هله لیراندن، لیک کشاندنه و، لیک کردنه و، لیک ترازان، لیک هله و شینره ◉ تفکیک، تلاشی

disaster /di'zɑ:stə(r), US -'zæs-/ *noun*

1 بهلا، تله زگه، رووادی ناخوش، کوشت، مه بهتی، نه هاهه تی، کاره سات، بی بهختی، به بهختی، لیک قه و ماوی، روزه و هشی، کلولی، قور به سهری، *environmental catastrophe* 2 *financial disaster* ◉ *disasters* شکست: *The play's first night was a total disaster* 3 (نافه رمی) مایه ی نابرو و چوون یان تی شکان ◉ 1 مصیبت، فاجعه، بدبختی 2 شکست 3 (عامیانه) موجب شکست

disaster area *noun*

1 ناوچه ی کاره ساتاوی یان به لاتووش بوو، ناوچه ی زیان لیکه و توو (بوومه لهره، سیلاو و هند) 2 (نافه رمی) شوونی پیس ◉ 1 ناحیه ی مصیبت زده 2 (عامیانه) مکان کثیف

disastrous /di'zɑ:stɹəs, US -'zæs-/ *adjective*

کاره ساتاوی، خراب، مال ویران کمر، به قورگر، ناخوش، رهش، شیرزه، *calamitous* *a disastrous score* ◉ *disastrous flood* *disastrously* *adv* به شیوهی که شیرزه، زور خراب) ◉ قاجعه آمیز، فجیع

disavowal /,dis'ɑ:vəʊəl/ *noun*

به دروخته و، نکولی، حاشا (لیک کردن)، نه چوونه زیز، پیس لیکه نان، مل بیانیه کردن ◉ تکذیب، انکار

disbanded *adjective*

لیک هله و شواو، لیکه و بوو، لیک ترازو ◉ منحل شده

disbandment /dis'bændmənt/ *noun*

لیک هله و شینره، لیک ترازاندن، شیواندن، تیکدان ◉ اخلاص، برهم زنی

disbarment /dis'ba:(r)ment/ *noun*

دهر کران له کاری پاریزه وری ◉ محرومیت از شغل وکالت

disbelief /,disbɪ'li:f/ *noun*

بی باوه وری، بی پروایی: *He stared at me in -disbelief* ◉ بی اعتقادی

disbeliever *noun*

بی باوه وری، بی پروا *disbelieving* *adj* بی باوه وری، بی اعتقاد *(disbelievingly)* *adv*

disbenefit = **disadvantage**

disburdenment /dis'ba:dnmənt/ *noun*

لابردن یان هله لگرتی نمرک یان زه حمهت، له کول کردنه و، رزگار کردن، سووک کردن، داگرتن ◉ رفع زحمت، دیس بوردنمت

disbursement /dis'ba:smənt, US -'ba:smənt/ *noun*

1 خه رج، مه زاخ، بهخت کردن: *the disbursement of funds* 2 پیدان، دان 3 بره باره ◉ 1 خرج 2 پرداخت 3 مبلغ

disc /disk/ *noun*, US also *disk*

1 دیسک، سینگل، به پیکه، خه بله، شتیکی خه، ناسک و تهخت، خروچکه: *the disk of the sun* 2 دیسکی کومیاکت، سینگلی به سیتراو یان به سیتراو 3 سینگل یا دیسکی قه و ان 4 (پزشکی، هه ووه ها *intervertebral disc* دیسک، بربر به بند، به پیکه (له): *توی پیکه یی* کر و زه یی که بربر (له) بال به که کان له تیره گی یشت لیک جیاده کانه و، پیکه هانه یان به شتیکی تهخت، خری گیانه و هری یان رووه کسی 5 (رووه ک ناسی) به شتی ناوه ندی گول (له رووه که *composite* به کان دا، قه لغان (به) توپ (وه که گوله به روزه) 6 سیل، دیسک: *هه ریک له و تیغه خه و پولایانه یی disc harrow* 7 (کون) - *discus* 1 دیسک، فرس 2 دیسک فشرده 3 صفحه ی گرامافون 4 (پزشکی) دیسک 5 (گیاه شناسی) طبق 6 دیسک

discalced /dis'kalst/ *adjective*

بی بهتی، پی خاوس (اماژه به چن دین تیره ی تونره وری ره به نه کاتولیکی به کان، له *discalceatus* لاتین "unshod") ◉ پابرهنه

discardable /dis'ka:dəb(ə)/ *adjective*

فریده نی، بۆ فریدان ده بی، فریده وری، به کار نایه ◉ دور ریختنی

discard /'diskɑ:d, US -ka:rd/ *noun*

شتی فریده نی یان فریدراو، شتی بیکاره *discarded* *adj*) شتی بیکاره، فریدراو، هه وادراو،

تورپردار) ○ چیز دورریخته

disc brake *noun*

وهستینه‌ی پدپکه‌یی یان دیسکی ○ ترمز دیسکی
disc camera *noun*

دووربینی پدپکه‌یی، کامیرای دیسکی یان پدپکه‌یی ○ دوربین دیسکی

discernible /di'sɜ:nəbl/ *adjective*, also *discernable*

1 شیایو لیک کردنه‌وه، دیار، له‌تنگه‌یشتن هاتوو، پنی‌ده‌زانی 2 دیار، ناشکرا (discernibly)

discernibly /di'sɜ:nəbli/ *adv* به‌ناشکرای، به‌روونی، به‌شیوه‌ی پدپکه‌یی (هرچاو) ○ 1 قابل تشخیص 2 واضح

discerning /di'sɜ:nɪŋ, US -'sɜ:rn-/ *adjective*

1 ورد، وردبین، باریک‌بین، تیگه‌یشتوو، مووده‌رکشی، به‌سرنج، تبیین، به‌سه‌لیه: *The*

discerning customer will recognize this as a high quality product

پرنه‌زمون (discerningly *adv*) ○ 1 بصیر، ظریف 2 خبره

discernment /di'sɜ:nmənt, US -'sɜ:rn-/ *noun*

ببینن، وردبینی، وردی، تبیینی، تیگه‌یشتویی، به‌سرنجی، توانایی لیک کردنه‌وه، مووده‌رکشی، تیگه‌یشتن، پیزانن: - *He shows great*

discernment in his choice of friends

بصیرت، مشاهده، تشخیص، درک
disc flower *noun*, also *disk floret*

نه‌و رووه‌کانه‌ی که گوله‌کانیان له‌سره قه‌لغانه‌یه؛ گولینکی tubular له‌نیو تویی رووه‌کینکی

composite (بروانه flower ray) ○ گل صفحه‌ای یا کپه‌ای

discharge /'dɪʃɑ:dʒ, US tʃɑ:rdʒ/ *noun*

1 به‌تال کردن، داگرتن، خالی کردن، دابه‌زاندن، والا کردن 2 جیه‌جی کردن، رایه‌راندن، کردن (ی

نمرک) 3 دانه‌وه، پیدانه‌وه 4 خستن، تیگرتن، ته‌قاندن، هاویشن 5 مؤلته‌پیدان، ناردنه‌وه 6

چوونه‌ده‌روه 7 ده‌رکردن، هاویشنته ده‌روه، خسته‌ده‌روه، شستی ده‌ردراو، مه‌ریالی

ده‌رهاویراو، ده‌رهاویشنته 8 به‌تال کردنی بارگه‌ی نیلیکتریکی 9 (برین) چلک، زوخواو، زووخ، کیم، همو، زنجک، زلزله، گفرت، ش 10

(زیندانی) نازادی، به‌ربوون، به‌ردان، به‌ره‌لا کردن ○ 1 تخلیه 2 انجام، ایفا 3 بازپرداخت 4 شلیک 5

مرخصی 6 خروج 7 اخراج، ماده‌ی خروجی 8 تخلیه‌ی الکتریکی 9 (زخم) چرک 10 آزادی

discharger *noun* به‌تال‌کمر، داگر، ده‌زگای به‌تال کردن ○ تخلیه‌کننده

disc harrow *noun*

خیشکی سیل‌دار یان په‌ریه‌ی، زوهرنی په‌ره‌دار

(په‌له‌لگترانه‌وه و وردکردنی خاک و فوتاندنی بزار) ○ دیسک هارو

disciform *adjective*

پدپکه‌ناسا، سیلک‌ناسا، پدپکه‌یی، شیوه‌خه‌پله قرص‌مانند

disciple /di'saɪpl/ *noun*

1 مرید، شاگرد، لایه‌نگر، چراغ، په‌یره‌و، شوین‌که‌وتوو: *a disciple of Freud* 2 حواری ○ 1 مرید، پیرو 2 حواری

discipleship *noun*

شاگردی، مریدی، په‌یره‌وی، چراغی ○ پیروی

disciplinary /,disə'plɪ'neəriən, US -'ner-/ *noun*

که‌سینکی سه‌ختگر، مروی توند، بنیاده‌می به‌بندوبه‌ست ○ آدم منضبط

disciplinary /,disə'plɪnəri, ,disə'plɪnəri, US 'disəplənəri/ *adjective*

دیسپلیناری، نیزیاتی، به‌ندوبه‌ستی‌یانه، به‌ندوبه‌ستانه، توندانه، سزایی، سزاده‌رانه: *The*

company will be taking disciplinary disciplinary ○ *action against him*

problems ○ انضباطی، تنبیهی

discipline /'disəplɪn/ *noun*

1 به‌ندوبه‌ست، توندایه‌تی، ریکی، ریک‌وینکی، توندوتولی 2 شیوه، ریگا، شیواز، ریچکه 3 سزا، ته‌من، punishment 4 بواوری خویندن، لقی

خویندن 5 کومه‌له ده‌ستور، instruction (disciplinal *adj*) ○ 1 انضباط، انتظام، نظم 2

روش 3 مجازات 4 رشته‌ی تحصیلی 5 مقررات

disciplined *adjective*

به‌دیسپلین، به‌بندوبه‌ست، ریک‌وینک، توندوتول: *a disciplined mind* ○ *disciplined approach to work*

disc jockey *noun*, also *disk jockey*

پیشه‌کش کار یان به‌ریوه‌به‌ری به‌رنامه‌ی موسیقی پاپ (ب.ت. له‌سره تله‌فزیون و رادیو) ○ مجری برنامه‌ی موسیقی

disclamation /,disklə'mæʃən/ *noun*

ره‌ت کردنه‌وه، به‌ریه‌رج‌دانه‌وه، نه‌ویستن، نه‌لن کردن، به‌دروخته‌وه، نه‌چوونه‌زیر، مل‌پیان‌کردن، حاشا، نکولی ○ رد، تکذیب، انکار

disclaimer /dis'kleɪmə(r)/ *noun*

1 ره‌ت کردنه‌وه، به‌ریه‌رج‌دانه‌وه، نه‌ویستن، نه‌لن کردن، به‌دروخته‌وه، نه‌چوونه‌زیر، مل‌پیان‌کردن، حاشا، نکولی 2 نامه‌ی

به‌دروخته‌وه یان به‌ریه‌رج‌دانه‌وه ○ 1 تکذیب، انکار 2 تکذیب‌نامه

disclosure /dis'kləʊʒə(r), US -'klou-/ *noun*

1 بلاوکردنه‌وه، راستی‌لئ‌وتن، له‌قاودان، گترانه‌وه، ناشکراکردن، خسته‌وه‌وه، ده‌رخستن

2 بابه تی بلاوه بوو یان ناشکر اکراو. قاو 1
افشا. باز نمود 2 مطلب افشاند

disco /'diskəʊ, US 'diskoʊ/ *noun, pl. discos*

دیسکو، دیسکو تیک، جوړی موسیقایی هدیه پرمکني
باوی سالانی 1970 ډیسکو، دیسکو تیک

discobolus /di'skɒbələs/ *noun, pl. discoboli* /-ləi/

سینلکاویر، سینلک خور، په پکه هاویر،
دیسک هاویر ډیسک انداز

discoïd /'diskɔɪd/ *adjective*

په پکه ناسا، په پکه بی، سینلکي، شپوه په پکه، پان و

خر ډیسکمانند

discoïdal /'diskɔɪdl/ *adjective*

سینلک ناسا، په پکه ناسا، شپوه په پکه، پان و خر
ډیسکمانند

discoloration /,dis,kalə'reɪʃn/ *noun, BrE also discolouration*

رنگ گوزران، رهش داگه پان، تیکچوونی رنگ

تغیر رنگ
discoloured *adjective*

رنگ گوزراو، رهش داگه پان، رنگ تیکچوو
تغیر رنگ یافته

discombobulated *adjective*

تهواو په شوکاو، پاک تاساو، لاپ تاساو ډیسکمانند
سراسیمه

discomfited *adjective*

ناره حجت، شله زواو، واق و پرمو ډیسکمانند
سراسیمه

discomfiture /dis'kamfɪʃə(r)/ *noun*

1 ناره حجت، بسور، شله زواو، تاساو،
سهرسامي، واق و پرمو 2 تی شکان، شکان،
به زین 3 هلهو شکاندن، به تال کردنهوه،
پوچ کردنهوه 1 ناراحتی، سراسیمگی 2
شکت 3 باطل سازی

discomfort /dis'kamfət, US -fərt/ *noun*

1 نیش، زانی که 2 هست به ناره حجتی کردن،
ناره حجتی (دروونی)، نگرانی، دل لهدوایی 3
زه حجت، درد، سهختی، رهنج 1 درد 2
ناراحتی 3 زحمت، مشقت

discommodity /'diskə'mɒdɪti/ *noun*

ناره حجتی، هراسان کردن، تنگی بی هلعین،
تنگه تاو کردن، وهره زکردن، هلعینجان
ناراحتی، مزاحمت

discomposure /diskəm'pəʊʒə(r), US -
'pou-/ *noun*

شینوای، نالوژی، ناتارامی، شله زواو، نگرانی،
ناره حجتی، پهریشانی ډیسکمانند، اضطراب

disconcerted *adjective*

نگهران، دل لهدوا، پهریشان، تیکچوو، ناره حجت،
سهرلی شینویراؤ: *I was disconcerted to find*

that everyone else already knew it
نگران، معذب

disconcerting *adjective*

نگهران کمر، ناره حجت کمر، حه جمان لی بی،
ناسایش لی هلعگر، سهرلی تیکدهر، تاسیندهر،
په شوکتیندهر *adv* **disconcertingly** به

شپوه په کی نگران کمر یان ناره حجت کمر ډیسکمانند
نگران کتنده، دستاچه کتنده

disconcertion *noun, also disconcertment*

سهرسامي، ناره حجتی، په شوکاوی، تاساو،
شله زواو ډیسکمانند، دستاچه کی

disconformity *noun, pl. disconformities*

ریک نه که و توووی، یه که نه که و توووی، نه سازاوی
عدم توافق

disconnected /,diskə'nektɪd/ *adjective*

1 جیا، لیک جیا، لیک داپراو، داپراو، هلعبراو 2
پچر پچر، نه جووه سهریه که، ناپتوه ندی دار،
بی سهره و بهر، بی سهره وین: *a -nnected*

narrative 3 شینواو، ناریک وینک 1 متصل
2 بی ارتباط 3 آشفته

disconnectedly *adverb*

به شپوه په کی لیک جیا ډیسکمانند به طور متصل
disconnection /,diskə'nekʃn/ *noun, also*

disconnexion

1 داپران، پچران، پویشن، هلعبران 2 داپرین،
هلعبرین، لیک کردنهوه، جیا کردنهوه 1 قطع 2
جداسازی

disconsolate /dis'konsələt, US -'kɑ:n-/ *adjective*

خه مبار، به خه، کز، مات، پهریشان، دل بی،
دلشکاو، دلتهنگ: *The disconsolate players*

the team left for home without a trophy
ډیسکمانند *returned disconsolate from three losses*

اندوهگین، افسرده
disconsolately /dis'konsələtli, US -
'kɑ:n-/ *adverb*

خه مبارانه ډیسکمانند به طور اندوهگین
disconsolateness *noun, also disconsolation*

خه مباری، په زاره باری، دلشکاوی، ماتی، کزی،
پهریشانی، دل پری، ماتی، دلتهنگی ډیسکمانند
اندوهگینی، افسردگی

discontent /,diskən'tent/ *noun, adjective, also discontentment* /,diskən'tentmənt/

n ناقابل، ناره زایه تی، بیزاری، ناراضی
ناقابل، ناره زامند، بیزار، ناراضی ډیسکمانند *n* ناراضی،
عدم رضایت، ناخشنودی *adj* ناراضی، ناخشنود

discontented /,diskən'tentɪd/ *adjective*

ناقابل، ناره زامند، بیزار، ناراضی، ناخوشحال
ناراضی، ناخشنود

discontentedly /,diskən'tentɪdli/ *adverb*

ناقایلانه، به ناره زایه تی ډیسکمانند به طور ناراضی

discontinuation /ˌdrɪskontɪnjuːˈeɪʃn/ *noun*, also **discontinuance** /ˌdrɪskənˈtɪnjuəns/

1 راویستان، داخسان، به جی هیشتن، دهس کیشانهوه، کارنه کردن، راگیران، بسان، پچران، دایران، نابه رده وای، له سر نه مانه وه، درپزه ندان 2 هله وسته، پشوو 1 توقف، ترک، قطع 2 وقفه

discontinuity /ˌdɪsˌkontɪˈnjuːəti, US -ˌkɑːntəˈnuː-/ *noun*, *pl.* -ies

1 جیایی، جودایی، یتکه و نه به ستراوی، نابه رده وای، لیک کراوی، دایراوی، پساوی، پچراوی، هله لیرای، جیاپو ونه وه، دایران 2 کهلین، هله لوسته، مه ودا 1 عدم پیوستگی، انفصال، انقطاع 2 شکاف، فاصله

discontinuous /ˌdɪskənˈtɪnjuəs/ *adjective*

لیک جیا، لیک کراو، نابه رده وای، نابه یوه ست، یتکه و نه به ستراو، دایراو، پچراو، هله لیراو **discontinuously** (*adv*) لیک دایراوانه، به شتیه یه کی لیک جیا) 1 ناپوسته، منقطع، گسته

discord /ˈdɪskɔːd, US -ˈkɔːrd/ *noun*

1 کیشه، ناسازی، نه گونجاری، ریک نه که و تووی، جیاوازی راویو چوون، دزایه تی، ناکوکی 2 مملاتی، شهر 3 دهنگی ناخوش یان ناجور 4 (موسیقی) یه گنه گرته وه، ناهاو دهنگی 1 ناسازگاری، اختلاف، عدم توافق 2 دعوا 3 صدای ناهنجار 4 (موسیقی) ناهمخوانی، تاف

discordance /ˌdɪsˈkɔːdəns, US -ˈkɔːrd/ *noun*

1 کیشه، ناسازی، نه گونجاری، ریک نه که و تووی، جیاوازی راویو چوون، دزایه تی، ناکوکی 2 مملاتی، شهر 3 (موسیقی) یه گنه گرته وه، ناهاو دهنگی 1 ناسازگاری، اختلاف، عدم توافق 2 دعوا 3 (موسیقی) تاف، ناهمخوانی

discordant /ˌdɪsˈkɔːdənt, US -ˈkɔːrd/ *adjective*

1 ناساز، یه گنه که و توو، دز، ناتهبا، ناکوک: **a discordant family** 2 ناخوش، ناجور، بی ناههنگ 1 مخالف، متضاد 2 ناهنجار

discotheque /ˌdɪskəˈteɪk/ *noun*

دیسکو تیک 1 دیسکو تنک

discount /ˈdɪskaʊnt/ *noun*

لین ده رکردن، لین داشکاندن، لین فریدان، که میو ونه وه، داشکان: **discount rates/prices** 1 تخفیف، کاهش **to get/give/offer a -scount**

discounter /ˈdɪskaʊntə(r)/ *noun*

هه رزان فروش، هه رزان جان (دوکان یان کس) 1 ارزان فروش

discount rate *noun*

راده ی لین ده رکردن، ریو ی لین داشکاندن (بانکی ناوهندی یو بانک کانی تر) 1 نرخ تخفیف

discount shop *noun*, also **discount house** or

discount store

دوکان یان فروشگاهی هه رزان فروشی 1 فروشگاه ارزان فروشی

discouraged *adjective*

دلسارد، هیواپراو، ناهومید، دل به رداو 1 مایوس، ناامید

discouragement /dɪsˈkʌrɪdʒmənt, US -ˈkʌr-/ *noun*

1 ناهومیدی، بی هیوایی، هیواپراوی، دلساری، دلسارد کرده وه، چاو ترستین کردن، وره دایه زاندن 2 شتی دلسارد کرده وه 3 نه هیشتن، به رگرتن، ری گرتن، پشش گرتن، یتشگیری 4 تن شکان، سه رنه که و تن 1 یاس، ناامیدی، مایوس سازی 2 عامل ناامیدکننده 3 منع 4 شکست

discouraging /dɪsˈkʌrɪdʒɪŋ, US -ˈkʌr-/ *adjective*

هیواپرا، دلسارد کرده وه، ناهومید کرده: **a discouraging result** 1 یاس آور

discouragingly /dɪsˈkʌrɪdʒɪŋli, US -ˈkʌr-/ *adverb*

هیواپرا، به شتیه یه کی دلسارد کرده وه 1 به طور یاس آور

discourse /ˈdɪskɔːs, US -ˈkɔːrs/ *noun*

1 وتاردان، قسه کردن، دوان، ناخافتن، لیدوان: **a discourse on issues of gender and sexuality** 2 گفت و گو، وت وویز 3 راویز، بایه ت، مزار، گوتار، وتار 4 (زمانه وانی) وتار، گوتار، وته 1 سخن رانی، نطق 2 گفت و گو 3 مقاله، گفتار، رساله 4 (زیان شناسی) گفتار

discourse analysis *noun*

(زمانه وانی) وته شیکاری 1 سخن کاری

discourteous /dɪsˈkɜːtiəs, US -ˈkʌr-/ *adjective*

بی نه وشت، بی نه دهب، بی نه وشتانه، توندانه، رووشه، توند، (discourteousness *n*) rude بی تربیت، بی ادب، بی ادبانه، تند

discourteously /dɪsˈkɜːtiəsli, US -ˈkʌr-/ *adverb*

بی نه وشتانه، بی نه دهبانه 1 بی ادبانه

discourtesy /dɪsˈkɜːtəsi, US -ˈkʌr-/ *noun*, *pl.* discourtesies

بی نه وشتی، بی نه دهبی، توندی، بی ریزی، بی حورمه تی، بی قه بی، rudeness بی ادبی، بی احترامی

discoverable /dɪsˈkʌvərəbl/ *adjective*

له دوزینه وه ها توو، ده دوزینه وه، پهیدا ده بی، ده بیترته وه 1 کشف شدنی

discoverer *noun*

دوهر، دوزه ره وه: **the discoverer of penicillin** 1 کاشف

discover /dɪsˈkʌvə/ *noun*

بین می‌برد، بین‌شود، بین‌ه‌زن ○ غیر مشخصه
discovery /di'skʌvəri/ noun, pl. discoveries

1 دؤزین‌ه‌ه، دیتنه‌ه، په‌یداکردن: *the discovery of new talent in the art world*
 دوزراوه ○ 1 اکتشاف، کشف 2 چیز کشف‌شده

Discovery Day = columbus day
discredit /dis'kredit/ noun

1 بین‌ناپرووی، ناپرووچوویی، تروی، شووره‌یی،
 ناووزپاوی، زراوی، سووکی، رووره‌شی 2
 بین‌باوه‌ری، بین‌بره‌وی 3 بین‌باوه‌ری، شک، گومان،
 دوودلسی، doubt 4 مایه‌ی ناپرووچوون بیان
 بین‌باوه‌ری ○ 1 بدنامی 2 بی‌اعتباری 3 تردید 4
 مایه‌ی بدنامی

discreditable /dis'kreditəbl/ adjective

ناحه‌ز، ناپروویره، قه‌به، عه‌ب، ناشیرین،
 شه‌رماوی، ناووزپن **discreditably** adv
 ناحه‌زانه، ناپروویره‌انه ○ قیج، بدنام‌کننده

discredited adjective

1 بین‌ناپروو، حه‌پایتونه‌ماو، سووک‌وترو،
 ناووزراو، نیوداکه‌وتوو، چاوپه‌ره‌ووزر، رووره‌ش 2
 بین‌بره‌و، پووجه‌وه‌کراو، پووجه‌ل‌کراو،
 بین‌باوه‌رکراو ○ 1 بدنام 2 ازاعتبارافتاده

discreet /di'skri:t/ adjective

1 هوشیار، قایم‌کار، ناگادار، زیر، دووربین،
 تیگه‌یشتو، به‌فکر، به‌بیر، ناگادارانه، زیرانه 2
 کم‌قه، ده‌م‌فوس، سرپوش 3 نه‌نی، په‌نامه‌کی
 ○ 1 محتاط، باملاحظه، بصیرانه، محتاطانه 2 تودار
 3 مخفیانه

discreetly /di'skri:tl/ adverb

هوشیارانه، ناگادارانه، به‌ساریره‌وه، به
 وریایی‌ه‌وه، زیرانه: *She coughed discreetly*
 ○ to announce her presence

discreetness noun

هوشیاری، قایم‌کاری، ناگاداری، زیری،
 دووربینی ○ احتیاط، بصیرت

discrepancy /dis'krepsn/ noun, also discrepancies

جیاوازی، ناسازی، ناکوکی، دزایه‌تی، ناته‌بایی،
 یه‌ک‌نه‌گرتنه‌وه، فەرق: *wide discrepancies in prices quoted for the work*
 مغایرت

discrepant /dis'krepsnt/ adjective

جیاواز، ناساز، ناکوک، ناته‌با، دز، یه‌ک‌نه‌گره‌وه
 ○ مغایر، متضاد

discrete /di'skri:t/ adjective

جیا، دابراو، ناپه‌ه‌ست، ناپه‌یه‌ه‌ست، ناپه‌رده‌وام،
 لیک‌جیا، ینک‌ه‌وه‌به‌ستراو، نه‌لکاو،
several discrete sections noncontinuous
 ○ مجزا، گسته، منفصل

discreetly /di'skri:tl/ adverb

به‌شیره‌یه‌کی جیا، دابراوانه، ناپه‌ه‌ستانه ○ به
 طور مجزا

discreteness /di'skri:tnəs/ noun

جیایی، جیاپونه‌وه، لیک‌جیایی، دابراوی،
 ناپه‌ه‌ستی، ینک‌ه‌وه‌به‌سراوی ○ انفصال،
 جدایی، گستگی

discretion /di'skreʃn/ noun

1 هوشیاری، ناگاداری، وردپوونه‌وه،
 سه‌رنج‌پس‌دان، دووربینی، زیری، ناقلی،
 تیگه‌یشتوویی 2 بوجوون، را، بین‌باش‌پوون، به
 چاک‌زانشین 3 نازادی بریاردان، سه‌ریشکی،
 ده‌سلات، توانایی بریاردان: *I'll leave it up to you to use your discretion*
 رازپوشی ○ 1 احتیاط، دقت، بصیرت 2 نظر،
 صواب‌دید 3 اختیار، قدرت تصمیم‌گیری 4 رازداری

discretionary /di'skreʃənəri, US -neri/ adjective, also discretionary /di'skreʃənəl/

1 چوینه‌تی بین‌باش‌پوون، بنده به بین‌باش‌پوون 2
 له‌زیر ده‌سلات ○ بسته به صلاح‌دید 2 تحت
 اختیار

discretionary powers noun

نازادی یا توانایی بریاردان، سه‌ریشکی،
 ده‌سلات ○ قدرت تصمیم‌گیری

discriminable /di'skrɪmɪnəb(ə)l/ adjective

1 شیاوی لیک‌کردنه‌وه، شیاوی ناسینه‌وه، دیاری
 ده‌کری، ده‌ناسریته‌وه 2 جیاواز، جیا ○ 1 قابل
 تمیز 2 متفاوت

discriminably /di'skrɪmɪnəb(ə)li/ adverb

به‌شیره‌یی که لیک‌کرته‌وه یا ناسریته‌وه ○
 به‌طور قابل‌تمیز

discriminant /di'skrɪmɪnənt/ noun

تایه‌تمه‌ندی جیاکه‌روه ○ ویژگی متمایزکننده
discriminating /di'skrɪmɪneɪtɪŋ/ adjective

1 ورد، به‌سه‌رنج، وردبین، مووده‌رکیش، تی 2 =
 discriminatory

discriminately /di'skrɪmɪneɪtɪ/ adverb

○ ظریف، دقیق
discrimination /di'skrɪmɪ'neɪʃn/ noun
 1 تیگه‌یشتن، لیک‌کردنه‌وه، جیاکردنه‌وه،
 ناسینه‌وه، زانشین، ناسین 2 جیاوازی‌دانسان،
 هه‌لارادن، فەرق‌خستن ○ 1 تشخیص، فهم 2
 تبعیض

discriminative /di'skrɪmɪneɪtɪv/ adjective

جیاوازی‌دانه‌رانه، جیاکردنه‌وه‌یی، فەرق‌خه‌رانه
 ○ تبعیضی

discriminator noun

تایه‌تمه‌ندی جیاکه‌روه ○ ویژگی متمایزکننده
discriminatory /di'skrɪmɪnətəri, US

discriminatory /di'skrɪmɪnətəri/ adjective
 جیاوازی‌دانه‌رانه، جیاکردنه‌وه‌یی، فەرق‌خه‌رانه:

◊ *discriminatory practices/rules/measures sexually/racially discriminatory laws*
 (مجازات) تبعیض آمیز ◊ *(discriminatorily adv)*

discursive /dis'kʌ:sv/, US -'kʌ:rs-/ *adjective*

1 بلاو، لیک بلاو، لاده رانه، پرش ویلاو 2 (کون، فله سه) به لگه هیناموه بی، به لگه بی: *-scursive*
 ◊ *practices* 1 پراکنده 2 برهانی، استدلالی

discursively /dis'kʌ:svli/, US -'kʌ:rs-/ *adverb*

به شیوه به کی لیک بلاو ◊ به طور پراکنده
discursiveness /dis'kʌ:svnəs/, US -'kʌ:rs-/ *noun*

لیک بلاوی، بلاوی، پرش ویلاوی ◊ پراکندگی
discus /'diskʌs/ *noun, pl. discuses*

1 (وه رزش) به یک، نالقه ی ناسن، سیلک 2
 هاویشتی به یک، به یک هاویزی 3 جوژی
 ماسیکه ی رهنگینی نه مرگای باشووری،
 ماسی به یک [توخم *Symphysodon*: چه ندین
 جوژن] (به ریگای لاتین له *diskos* یونانی) ◊
 1 دیک 2 پرتاب دیک 3 دیکوس

discussable *adjective, also discussible*
 شیایوی وتوویت، شیایوی دان وستان یان
 گفتوگو، یو دان وستان ده بی، له لیدوان هانوو ◊
 قابل بحث

discussion /di'skʌʃn/ *noun*

وتوویت، هدف به یقین، راگورینه، دان وستان،
 گفتوگو، لیدوان: *a topic/subject for*

discussion ◊ گفتوگو، بحث، مذاکره

disdain /dis'deɪn/ *noun*

1 سووکایه تی، به ریزی یی کردن، به هنج دانان: *to treat sb with -dain*
 2 رقیلی بوون، بیز کردنه، بیزاری

disdainful /dis'deɪnfl/ *adjective*

1 سووکانه، سووکایه تی یانه، لووت به رز، به فیز،
 فیزن، *dismissive, contemptuous, proud*, 2
 بیزار ◊ 1 اهانت آمیز 2 متنفر

disdainfully /-fəli/ *adverb*

به شیوه به کی سووکانه، سووکانه ◊ به طور
 اهانت آمیز

disdainfulness /dis'deɪnflnəs/ *noun*

رقلی بوون، بیز کردنه، بیزاری ◊ تنفر
disease /di'zi:z/ *noun*

نه خوشی، ناساخ، دهر، عیله ت (نه رهت):
 ئینگلیسی نیوه راس ت نه بوونی ناسووده بی *ease*,
 نارمه ته *inconvenience*: له *desaise*
 فله رهنسی کونه وه "نه بوونی ناسووده بی،
 ناسووده بی" ◊ بیماری، مرض

diseased /di'zi:zd/ *adjective*

1 نه خوش، ناساخ 2 (خوازه) نه خوش، خراب،
 عه یب دار 3 (کیا) نازارای، نازاریدوو،

نازاریدوه، نافه تاوی، ترتره خواردوو ◊ 1 بیمار 2
 (مجازی) معیوب 3 آفت زده

disembarkation /,dis'emba:'keɪʃn/, US -
 ba:'k-/ *noun*

1 دابه زین، پیاده بوون، دابه زاندن، پیاده کردن 2
 داگرتن، خالی کردن، به تال کردن ◊ 1 پیاده
 شدن، پیاده کردن 2 تخلیه

disembarrassment *noun*

1 رزگاری بوون، دهر بازبوون 2 له بوونه وه،
 سه سووکی ◊ 1 رهایی 2 فراغت

disembodied /,dis'm'bɒdɪd/, US -
 'ba:'dɪd/ *adjective*

1 (گیان یان روح) له له مش چووه ده، نازاد (له
 لهش) 2 (خوازه) نه ناسراو، ناناشرک، نه زانراو
 ◊ 1 از بدن آزاد شده 2 (مجازی) ناشاخت

disembodiment *noun*

له لهش دهر چوون، نازاد بوون (له لهش)
 چیا بوونه وه له لهش، ره ها بوون له لهش ◊
 آزاد شدن از بدن

disembowelment *noun*

ریخوله دهر هینان، زگ هه لدرین، هه ناوده رکنشان
 ◊ بیرون ریزی روده

disempowerment *noun*

لاوازاندن، یی هیز کردن، سستاندن، هیز چنن
 تضعیف

disenchanted /,disɪn'tʃɑ:ntɪd/, US -
 'tʃɑ:nt-/ *adjective*

دلسارد، یی هیوا، تیر، بیزراو ◊ مایوس، دل زده

disenchantment *noun*

ناهو میندی، دلساردی، بی هیوایی، سه ره
 عه رزگه وتوو بی یاس

disencumbrance *noun*

رزگاری بوون، دهر بازبوون، نازاد بوون، له بوونه وه،
 خلاس بوون ◊ رهایی

disfranchised *adjective*

یی بهش له ماف، یی بهری له ماف، له ماف کراو
 (ب.ت. دهنگ دان) ◊ محروم از حق

disenfranchisement *noun*

بی بهش کردن له ماف، له ماف کردن،
 یی بهری کردن له مافی دهنگ دان ◊ محرومیت از
 حق (رای)، محرومیت

disengaged *adjective*

1 نازاد، دهس به تال، بیکار، ناسووده،
 سه سووکی، ره ها، لیوه بوو، یی نه رکر 2 نه گیراو،
 خالی، به تال ◊ 1 فارغ، آزاد 2 خالی

disengagement *noun*

1 رزگاری بوون، دهر بازبوون، له بوونه وه،
 خلاس بوون، دهس به تالی، بیکاری، نازادی،
 سه سووکی 2 جیا کردن وه، هه لچرین 3
 پاشه کشن، شه پرینه وه ◊ 1 رهایی، فراغت 2
 جداسازی 3 عقب نشینی

disentailment *noun*

(صاف، مال و دارایی) رزگار کردن، ره‌ها کردن، نازاد کردن، دهر باز کردن ○ آزادسازی

disentanglement *noun*

1 کرانه‌وه، ره‌انده‌وه، ره‌ها بون 2 رزگار کردن، ره‌ها کردن، دهر باز کردن، نازاد کردن ○ 1 باز شدگی 2 آزادسازی

disequilibrium /dis'ikw'libriəm, US 'dis,ek- *noun*

1 ناهوا سه‌نگی، لاسه‌نگی، ناهاو کینشی، ترازای، ناله‌نگه‌ری 2 ناجیگیری، ناسه‌قام‌گرتوویی ○ 1 عدم تعادل 2 بی‌ثباتی

disestablishment *noun*

له ده‌ولت یان حکومت جیا کردنه‌وه، له فهرمی‌بون خستن (کلیشه) ○ غیر رسمی‌سازی

disesteem /dis'sti:m/ *noun*

1 بی‌باوه‌ری، بی‌بره‌وی، بی‌بایه‌خی، سووک کردن، به‌هیچ‌دانان 2 بیزاری ○ 1 بی‌اعتباری، دون‌شماری 2 تنفر

disfavour /dis'fəvə(r)/ *noun*, US *disfavor*
بی‌مه‌یلی، ساردوسری، له‌بهرچاو‌که‌وتوویی، توو‌ره‌یی، خوش‌نه‌ویستن، رق‌لی‌بون، بیزاری ○ بی‌لطفی، غضب، ناراضی

disfellowship *noun*

له نه‌ندامیتی خستن ○ اخراج (از عضویت)

disfigured *adjective*

ناحه‌ز، ناشیرین، ناریک، تیکچوو، شیرزه، له‌شیوه‌که‌وتوو ○ بدریخت، زشت

disfigurement *noun*

1 ناهه‌زی، ناشیرینی، ناریکی، تیکچوویی، شیرزه‌یی، له‌شیوه‌که‌وتووویی 2 (له سه‌روچاودا) عه‌یب ○ 1 بدریختی، زشتی 2 نقص

disfranchisement = disenfranchisement

disgorgement *noun*

1 هینانه‌وه، رشانه‌وه، فهره‌شیان، به‌روش کردن 2 گترانه‌وه، دانه‌وه، رته‌کردنه‌وه ○ 1 استفرغ 2 استرداد

disgorger *noun*

قولاپ‌ده‌ره‌نین، قولاپ‌ره‌وین (له ده‌می ماسی) ○ دیس‌گورگر

disgrace /dis'greɪs/ *noun*

1 بی‌نابروویی، نابرووچوویی، شووره‌یی، ناوزراوی، سووکی، رووره‌شی، رووسیارایی، شووره‌یی، نه‌نگ، عه‌یب، مایه‌ی نابرووچوون، مایه‌ی شووره‌یی یا شهرم 2 بی‌مه‌یلی، ساردوسر 3، توو‌ره‌یی، رق‌ه‌ستایی ○ 1 رسوایی، خفت، بدنامی، مایه‌ی بدنامی 2 بی‌جیتی 3 مغضوبیت، خشم

disgraced *adjective*

بی‌نابروو، نابرووچوو، ناوزراو، رووسیارا، سووک، ترو، چروک، رووره‌ش ○ بدنام، رسوا

disgraceful /dis'greɪsfl/ *adjective*

ناحه‌ز، خراب، ناشیرین، نابروو‌به‌ره، شه‌رماوی، رووره‌شی دیتی، عه‌یب، به‌شووره‌یی ○ تنگین، رسواکننده

disgracefully /-fəli/ *adverb*

به‌شیوه‌یه‌کی شه‌رماوی، نابروو‌به‌رانه، عه‌بیانه ○ به‌طور تنگین

disgruntled /dis'grʌntld/ *adjective*

ناقایل، ماسیو، به‌بۆله‌بۆل، وه‌ره‌ز، جازز، زیز ○ ناراضی، دل‌خور

disguise /dis'gaɪz/ *noun*

1 خو‌گۆرین 2 چل‌وبه‌رگی خو‌گۆرین 3 قیافه یان رواله‌تی خو‌گۆرپو ○ 1 تغییر قیافه 2 لباس مبدل 3 ظاهر مبدل

disgust /dis'gast/ *noun*

1 بیزاری، رق‌لی‌بون، قین‌لی‌بون، نه‌فرین، ناخوش‌ویستن 2 دل‌پیکا‌هاتن، دل‌تیکه‌ل‌هاتن، حاله‌تی رشانه‌وه یان به‌روش‌کردن ○ 1 تنفر، انزجار 2 دل‌به‌هم‌خوردگی

disgusted /dis'gastɪd/ *adjective*

بیزار، بیزراو، رق‌لی‌بوو، قین‌لی‌بوو، ناخوش‌ویستوو، لالووت ○ متنفر

disgustingly /dis'gastɪŋli/ *adverb*

له رووی رقه‌وه، به‌شیوه‌یه‌کی بیزار، له رووی بیزاری‌یه‌وه ○ از روی تنفر

disgusting /dis'gastɪŋ/ *adjective*

قیزه‌ون، بیزاری، مایه‌ی بیزاری، وه‌ی، بیس، ناهه‌ز، شیرزه، ناخوش، رشینه‌ره‌وه، revolting: *What a disgusting smell!* ○ نفرت‌انگیز

disgustingly /dis'gastɪŋli/ *adverb*

1 به‌شیوه‌یه‌کی بیزاری: *2 disgustingly dirty* (نافه‌رمی) به‌کجار ○ 1 به‌طور نفرت‌انگیز 2 (عامیانه) فوق‌العاده

dish /dɪʃ/ *noun*

1 قاب، ده‌وری، کاسه، جام، یاه: *a glass dish* *They helped an ovenproof dish* *2 themselves from a large dish of pasta* چینست، نان، خو‌راک 3 نانتینی کاسه‌یی، سیل یان ساج 4 (نافه‌رمی) تیکه، جه‌رگ، له‌بار، سیکسی: *What a dish!* 5 (تکنیکی) قاب، جام 6 (the dishes) قاب‌و‌که‌وچک، قاب‌و‌قاچاخ، هیزبار، حاجه‌ت ○ 1 ظرف، بشقاب 2 غذا 3 آتن بشقابی 4 (عامیانه) لعبت 5 قاب 6 (در جمع) ظروف

dishabille /,dɪʃə'bi:l, US -'bi:/ = *déshabillé*

dish aerial *noun*, also *dish antenna*

نانتینی کاسه‌یی، ساج، سیل ○ آتن هوایی

disharmonious /,dɪʃə:'mɔ:nɪəs/ *adjective*, also *disharmonic*

ناکۆک، نه‌سازاو، ناساز، ناتس‌با، ناجۆر، به‌که‌نه‌که‌وتوو، کیشاوی، سه‌ربه‌کیشه، له‌گه‌ل

کیشه ۰ ناموزون، ناهماهنگ
disharmony /dis'ha:məni, US -'ha:rm-/
noun

دزایه‌تی، کیشه، دوپره‌کایه‌تی، ناکوکی،
 ناسازی، نه‌گونجایی، ناتسه‌بایی،
 یه‌ک‌نه‌ک‌وتوویی، ریک‌نه‌ک‌وتوویی،
marital/racial/social - تیک‌گیرایی:
harmony ۰ عدم توافق، ناسازگاری، ناهماهنگی

dishcloth /dɪʃkloθ, US -kloθ/ *noun*
 هموری قاپ‌شتن، قاپ‌شور، کاسه‌شور ۰ اسکاج
dishcloth gourd = loofah

dishdasha /dɪʃ,dəʃə/ *noun*, also dishdash
 جورری عابای قول‌دریز، پیاوانی شامات له‌بهری
 ده‌کمن ۰ دیشداشا

disheartened *adjective*
 ناهومید، دل‌سارد، بال‌شکاو، سهر‌به‌برد‌اکه‌ونوو
 ۰ ناامید، مأیوس

disheartening /dis'ha:tnɪŋ, US -'ha:rt-/
adjective
 دل‌سارد‌ک‌ره‌وه، ناهومید‌ک‌ره، هیوایر: *a-tening*
experience ۰ یأس‌آور

dishearteningly *adverb*
 به‌شیوه‌یه‌کی دل‌سارد‌ک‌ره‌وه، هیوایرانه ۰ به
 طور یأس‌آور

dishevelled /di'sevlɪd/ *adjective*, US
 disheveled
 شیناو، ئال‌وزاو، ئال‌وسکاو، شیرزه، شروشیناو،
 شه‌پریو، شل‌وشیناو: *He looked tired and*

dishevelled ۰ ژولیده، نامرتب
dishevelment *noun*

شیناوی، ئال‌وزاوی، ئال‌وسکاوی، شیرزه‌یی،
 شه‌پریوی، شروشیناوی، تیک‌جیویی ۰ ژولیدگی،
 آشفته‌گی

dishful *noun*, *pl.* dishfuls
 پرده‌وری‌ین، ده‌وری‌ین ۰ به‌اندازه‌ی یک بشقاب
dishonest /dis'ɒnɪst, US -'ɑ:n-/ *adjective*

1 نادرست، ناراست، دس‌پیس، حه‌رام‌خور،
 دس‌دریز، سهر‌چه‌وت، دس‌چه‌وت، نایاک،
 ده‌غل، فیتلاوی، زول، نائهمین 2 فیله‌بازانه،
 فریوده‌رانه، ده‌سهرانه، فیتلاوی‌یانه 3 (پاره،
 داهات و هتد) نارووا ۰ 1 دغل، متقلب، غیرامین،
 نادرست 2 تقلب‌آمیز 3 نامشروع

dishonestly /dis'ɒnɪstli, US -'ɑ:n-/
adverb
 ده‌غلانه، فیتلاوی، زول، نائهمین، فیله‌بازانه،
 فریوده‌رانه ۰ متقلبانه

dishonesty /dis'ɒnɪsti/ *noun*

نادرستی، ناراستی، دس‌پیس، حه‌رام‌خوری،
 دس‌دریزی، سهر‌چه‌وتی، دس‌چه‌وتی، ناپاکی،
 ده‌غل، فروفیل، زولی: *Five civil servants*
were dismissed for dishonesty and

misconduct ۰ دغلی، تقلب، نادرستی
dishonour /dis'ɒnə(r), US -'ɑ:n-/ *noun*,
 US dishonor

بین‌ناپروویی، ناپرووچوویی، حه‌یاچوون، سووکی،
 ناوژراوی، روو‌پ‌ه‌شی، شووره‌یی، نه‌نگ، عه‌یب،
 مایه‌ی ناپرووچوون، مایه‌ی شووره‌یی ۰
 رسوایی، خفت، بدنامی، مایه‌ی بدنامی

dishonourable /dis'ɒnərəbl, US -'ɑ:n-/
adjective

ناحه‌ز، شهر‌ماوی، شووره‌یی، عه‌یب، ناپرووچه‌ره،
 سووک، خراب، خویری، ناپیاو، بین‌ناپروو، ناپیاو،
 نزم، سووک‌و‌چروک، *dishonourable* = shameful
 ۰ ننگین، زشت، هست، بی‌شرف

dishonourably /-nərəblɪ/ *adverb*
 ناپرووچه‌رانه، شووره‌یی‌یانه، سووکانه ۰ به‌طور
 ننگین

dishpan /dɪʃpæn/ *noun*
 کاسه یا ته‌شتی قاپ‌شتن ۰ کاسه‌ی ظرف‌شویی

dishrag /dɪʃræg/ = dishcloth
dish towel /dɪʃtaʊəl/ *noun*

ده‌سره‌یان‌په‌ر‌وی (شک‌کردنه‌وه‌یان‌س‌رینی)
 قاپ‌و‌که‌وچک ۰ دستمال‌ظروف

dishwasher /dɪʃwɒʃə(r), US -wa:ʃ-, -
 wɔ:ʃ-/ *noun*
 ده‌زگای قاپ‌شتن، قاپ‌شور(ه) ۰ ماشین
 ظرف‌شویی

dishwashing liquid *noun*
 که‌فاوی قاپ‌شوری‌یان‌قاپ‌شتن، شله‌یان
 سابووناوی قاپ‌شتن ۰ مایع‌ظرف‌شویی

dishwater /dɪʃwɔ:tə(r)/ *noun*
 1 ناوی قاپ‌شتن، چلکاو 2 (خوازه و نافه‌رمی)
 میزه‌ک‌هر، چلکاو ۰ 1 آب‌ظرف‌شویی 2
 (عامیانه) آب‌زیو

dishy /dɪʃi/ *adjective* (dishier, dishiest)
 1 (نافه‌رمی) سهر‌نج‌راکیش، جوان، له‌بار،
 جه‌رگ 2 جینی‌شهرم، مایه‌ی سهر‌شوری،
 شهر‌ماوی، ناپرووچه‌ره ۰ 1 جذاب، تیکه 2
 ننگ‌آور

disillusion /dis'lu:ʒn/ *noun*
 1 رزگار‌کردن‌یان‌ره‌خاندن‌له
 خه‌یال‌(وخوف)، ناگادار‌کردنه‌وه 2 ناهومیدی،
 دل‌ساردی، هیوایر ۰ 1 توهم‌زدایی 2 یأس

disillusioned /dis'lu:ʒnd/ *adjective*
 ناهومید، دل‌سارد، تن‌شکاو، دل‌شکست، بال‌شکاو،
 بین‌ه‌وا ۰ ناامید، مأیوس

disillusionment /dis'lu:ʒnmənt/ *noun*,
 also disillusion
 ناهومیدی، دل‌ساردی، تن‌شکاو، دل‌شکستی،
 بال‌شکاو، بین‌ه‌وایی، *disenchantment*:
There is widespread disillusionment with
the present government ۰ یأس، ناامیدی

disincentive /,disɪn'sentɪv/ *noun*

1 مایه‌ی دل‌ساردپوئنه‌وه، مایه‌ی ناھومبندی یان دل‌شکستی 2 کۆسپ، مایه‌ی داشکێان، دێتەرنت 1 مایه‌ی ناامیدی 2 عامل بازدارنده

disinclination /,disɪn'kliːneɪʃn/ *noun*, also reluctance

بێ‌مه‌یلی، بێ‌خۆش‌نە‌بوون، نە‌خوازی، نایە‌دلێتی، وەرە‌زی‌بوون، ساردی، دل‌تێ‌نە‌چوون، مە‌یل‌لێ‌نە‌بوون، نیشتیالی‌نە‌بوون، دە‌ست‌تێ‌نە‌چوون 1 اکرا، عدم تمایل

disinclined /,disɪn'klaɪnd/ *adjective*

بێ‌مه‌یل، سارد، بە‌دل‌تێ‌نە‌چوو، بێ‌دل، نایە‌دل، نە‌خواز 1 بێ‌میل

disinfectant /,disɪn'fektənt/ *noun, adjective*

n مە‌ترپالی پاک‌کردنە‌وه، ماک‌پان‌مادە‌ی خاوی‌ن‌کەرە‌وه *adj* خاوی‌ن‌کەرە‌وه، پاک‌کەرە‌وه 1 n مادە‌ی ضدعفونی *ضد عفونی*

disinfection /,disɪn'fækʃn/ *noun*

پاک‌کردنە‌وه، خاوی‌ن‌کردنە‌وه، گە‌ندکۆ‌ی ضدعفونی

disinfectant /,disɪn'fektənt/ *noun, adjective*

(دەرمانی) پاک‌کردنە‌وه یان خاوی‌ن‌کردنە‌وه، (دەرمانی) گە‌ندکۆ‌ی (داروی) ضدعفونی

disinfestant *adjective*

مێرووکۆ‌ز، ئافە‌ت‌کۆ‌ز، مێرووفە‌وتین 1 آفت‌زدا، حشرە‌زدا

disinfestation *noun*

مێرووکۆ‌ی، ئافە‌ت‌کۆ‌ی، دەرمان‌لێدان 1 حشرە‌زدای، آفت‌زدای

disinflation *noun*

(ئابووری) مە‌هار یان کۆترولی هە‌لاوسان، کە‌م‌کردنە‌وه‌ی رێ‌ژە‌ی هە‌لاوسان 1 تورم‌زدایی

disinformation /,disɪn'fə'meɪʃn, US - fə'm-/ *noun*

زانپاری درو یان چە‌واشە‌ (چە‌وت) زانیاری فریودەر، بلا‌کردنە‌وه‌ی زانیاری چە‌واشە‌ یان فریودەر (ب.ت. ل.ه‌ بوار یان سیاسە‌ت‌دا) 1

اطلاعات دروغ، نشر اطلاعات دروغ یا گمراه‌کننده

disingenuous /,disɪn'dʒenjuəs/ *adjective*

ریایی‌باز، دوو‌وو، فێلاوی، بە‌مه‌رای، مە‌رای‌باز، ریایی‌بازانە‌، دوو‌رووانە‌ 1

n /,disɪn'dʒenjuəsən/ ریایی‌بازی، دوو‌روویی، فێلاوی‌بوون، مە‌رای، ریایی، رووبامایی 1 ریاکار، مزورانه

disingenuously /,disɪn'dʒenjuəsli/ *adverb*

ریایی‌بازانە‌، دوو‌رووانە‌ 1 ریاکارانە‌، مزورانه

disinheritance /,disɪn'herɪtəns/ *noun*

بێ‌بە‌ری‌بوون، بە‌ش‌پران، بێ‌بە‌ری‌کردن (لە‌ میرات) یان بە‌شە‌مال، *adj*: disinherited

بێ‌بە‌ری (کراو)، بە‌ش‌پراو، بێ‌بە‌ش (کراو) 1 محرومیت یا محروم‌سازی از ارث

disintegration /disɪn'tɪgreɪʃn/ *noun*

شێ‌بوونە‌وه، لێک‌هە‌ڵوە‌شان، هە‌ڵوە‌شانە‌وه، پارچە‌پارچە‌بوون، پووان، (پرش و) بلا‌بوونە‌وه، لێک‌بوونە‌وه، وردو‌خاش‌بوون، لە‌ت‌و‌کۆ‌ت‌بوون 1 تجزیه، فروپاشی، تلاشی

disinterested /disɪn'trɪstɪd, US -trɪstɪd/ *noun*

1 بێ‌مه‌یلی، بێ‌خۆش‌نە‌بوون، نیشتیالی‌نە‌بوون، ساردی، کە‌متەر‌خە‌می، بێ‌خە‌یالی، کۆ‌ی‌بێ‌نە‌دان، پشت‌کۆ‌ی‌خستن 2 بێ‌لایە‌نی، لایە‌نگری، تێ‌وه‌نە‌گلاوی 1 بێ‌میلی، بێ‌اعتنایی 2 بێ‌طرفی

disinterestedly /disɪn'trɪstɪdli, US -trɪstɪdli/ *adverb*

1 بێ‌لایە‌ن، لایە‌نگر، بێ‌لایە‌نانە‌، پاکانە‌ 2 کە‌متەر‌خە‌م، بێ‌مه‌یل، بێ‌خە‌یال، بێ‌تە‌ماح، سارد 1 بێ‌طرف، بێ‌طرفانە‌ 2 بێ‌تفاوت

disinterestedly /disɪn'trɪstɪdli, US -trɪstɪdli/ *adverb*

1 بێ‌لایە‌نانە‌، لایە‌نگرانە‌ 2 کە‌متەر‌خە‌مانە‌ 1 بێ‌طرفانە‌ 2 بێ‌اعتنایی

disinterestedness /disɪn'trɪstɪdnəs, US -trɪstɪdnəs/ *noun*

1 بێ‌لایە‌نی، لایە‌نگری 2 کە‌متەر‌خە‌می، ناتە‌مە‌زروی، بێ‌مه‌یلی، بێ‌تە‌ماحی، بێ‌خە‌یالی، ساردی 1 بێ‌طرفی 2 بێ‌اعتنایی

disinterment /,disɪn'ts(r)mənt/ *noun*

گۆ‌ردانە‌وه، قە‌بردانە‌وه، قە‌بره‌ڵە‌که‌ندن، دەر‌هێنان، گۆ‌رە‌گۆ‌ر‌کردن 1 نیش‌قبر

disinvestment /,disɪn'vestmənt/ *noun*

سە‌رمایە‌هە‌ڵ‌گر‌تنە‌وه، سە‌رمایە‌کێ‌شانە‌وه، فرۆ‌شتنی بە‌شە‌کانی کۆمپانی و هتد 1 سە‌رمایە‌گذاری منفی

disjointed /disɪ'dʒɔɪntɪd/ *adjective*

شێ‌تواو، ئالۆ‌ز، شێ‌پە‌زە‌، بێ‌سە‌رووبەر، سە‌رە‌ک‌نە‌چوو، لێک‌بلاو، پە‌رت، ترازاو: a disjointed society نامربوط، آشفته، پراکنده

disjointedly /disɪ'dʒɔɪntɪdli/ *adverb*

شێ‌تواوانە‌، بە‌ شێ‌وه‌یه‌کی بێ‌سە‌رووبەر، بە‌ شێ‌وه‌یه‌کی ئالۆ‌ز یان شێ‌تواو 1 بە‌ طور نامربوط

disjointedness /disɪ'dʒɔɪntɪdnəs/ *noun*

شێ‌تواوی، ئالۆ‌زی، شێ‌پە‌زە‌یی، بێ‌سە‌رووبەرە‌یی، لێک‌بلاوی، پە‌رتی، ترازاوی 1 آشفته‌گی، پراکنده‌گی

disjunct /'disdʒʌŋ(k)ʊ/ *adjective*

1 (ریزمان) - sentence adverb = شێ‌تواو، ئالۆ‌ز، شێ‌پە‌زە‌، بێ‌سە‌رووبەر، لێک‌بلاو، پە‌رت، ترازاو 1 نامربوط، آشفته، پراکنده

disjunction /disɪ'dʒʌŋkʃn/ *noun*

1 جیا‌بوونە‌وه، لێک‌دابە‌ران، دابە‌ران، لێک‌پە‌وینە‌وه،

لیک هه لېچران 2 جیاگردنه وه، دابړین، لیک کردن
 1 انفصال، گسټکی 2 ټکی

disjunctive /dis'dʒʌŋktɪv/ *adjective, noun*
 1 *adj* جیا، لیک دابړاو، دابړاو، لیک کړاو،
 لیک هه لېچران 2 جیاگردنه وه، لیک دابړ *n*
 1 *adj* ټکی، 2 منفصل فاصل

disjunctive conjunction *noun*
 (رېزمان) پیتن که بزاره choice بیان دزابه تی
 نیوان دوو بیر و بوجوون دهرده بیر (وه) *or*
she asked if he was going or she
 (staying) حرف استنا

disjuncture *noun*
 1 دابړان، بچران، روښتن، هه لېران 2 دابړین،
 هه لېرین، لیک گردنه وه، جیاگردنه 1 قطع 2
 جداسازی

disk = disc
disk /disk/ *noun*
 (کامپیوتر) په پیکه، سیلک (diskless *adj*)
 1 ډیسک

disk drive *noun*
 په پیکه سوورین، سیلک گهرین، سیلکاژو، درایفی
 1 ډیسک 2 ډیسک گردان

diskette /dis'ket/ *noun, also floppy*
 1 ډیسکیت، فلاپی، نمرمه سیلک، نمرمه پیکه
 2 ډیسک

dislike /dis'laɪk/ *noun*
 ناخوش ویستن، رق لئ بوون، قین لئ بوون،
 جاوین هه لته هاتن 1 تنفر

dislocated *adjective*
 1 (ټسک) له جی چوو، وه رگه راو، خه لیاوو 2
 هه لوه شاو، شینواو، شله ژاو، ټیکچوو 1 دررفته
 2 مختل، بهم خورده

dislocation /disla'keɪʃn, US -lou-/ *noun*
 1 له جی چوون، وه رگه ران، خه لیاو 2 هه لوه شان،
 ټیکچوون، شله ژان، شینواو 1 دررفته 2
 بهم ریختگی، اختلال

dislodgement *noun, also dislodgment*
 1 دهر کردن، وه دهر ران، لابرډن 2 هه لکه نراوی،
 هه لته کاوی 1 اخراج 2 ازجاکنده شدي

disloyal /dis'loɪəl/ *noun*
 خه یانته کار، ناپاک، نه پین یس، بی به لئین،
 به یمان شکین، بی نه مهک، پیننه ژان، سپله،
 بی سفته 1 خاتن، بدهد، بی وفا

disloyally /dis'loɪəli/ *adverb*
 خه یانته کارانه، ناپاکانه، خاینانه 1 خاتنانه

disloyalty /-lɔɪəlti/ *noun*
 خه یانته، ناپاکي، پهمان شکیني، بی نه مهکي،
 بی سفته تي، ناسپاسي، پیننه ژاني، سپله یی،
 بی وه فایي 1 خیانت، بدهدی، بی وفایي

dismal /'dɪzmal/ *adjective*

1 خه ميار، دلته نگ، نارمه حهت، په زاره بار، کز 2
 نارمه حهت کمر، دلته نگ کمر: *dismal*
conditions/surroundings/weather 3 خراب،
 شپړزه، ناخوش (له *dismals* دوو روزی هه
 مانگ که له سده کاني نيوه پاست وياوه يووه
 که نه گريس بن، له *dismal* فدر نه سدی
 نانگلو تورماني، له *dies mali* لاتین روزاني
 شه يتاني) 1 غمگين 2 غم انگيز 3 بد

dismally /-məli/ *adverb*
 1 دلته نگ کهرانه، نارمه حهت کهرانه 2 به
 شپړه يه کي خراب: *I tried not to laugh but*
failed -ally 1 به طور غم انگيز 2 به طور بد

dismantlement /dis'mæntlmənt/ *noun*
 1 رووت گردنه وه، دارووتانندن 2 هه لوه شانندن،
 گردنه وه، پارچه پارچه کردن 1 برته سازی 2
 عمل باز کردن

dismay /dis'meɪ/ *noun*
 1 ترس، ننگراني، نارمه حهتي، دله راو کي: *She*
could not hide her dismay at the result
 2 *He looked at her in dismay* ناهو میندی،
 دلاردی 1 وحشت، دلواپی 2 یاس

dismayed *adjective*
 ترساو، توقیو، ننگراني، نارمه حهت 1
 وحشت زده، نگران

dismemberment *noun*
 1 برینی دست و پښ، پهل کردن، ټیکه ټیکه کردن
 (مروغ بیان گیانه وهر) 2 (ولات و هند)
 پارچه پارچه کردن، له تانندن، هه لوه شانندن،
 دابهش کردن 3 (زهوی وزار) په لکه لکه کردن،
 پارچه پارچه کردن، به شانندن، دابهش کردن،
 دابړ دابړ کردن، کهرت کهرت کردن 4 جیاووونه وه،
 دابړان 1 قطع دست و پا 2 تجزیه 3 ټکی 4
 انفصال

dismissal /dis'mɪsl/ *noun, also dismissal*
 1 دهر کردن، دهر ران، لابرډن، له سهر کار لابرډن،
 وه لئان 2 به ریه رج داننه وه، نکول (لئ کردن)
 3 *the dismissal of the appeal* رده کردن وه:
 نارندنه، مؤلته پیندن، مهره خه سی 4 نازادی،
 نازاد کردن، به ریه لاکردن 1 اخراج، عزل 2 رد
 3 مرخصی 4 آزادی، آزاد کردن

dismissive /dis'mɪsɪv/ *adjective*
 که مته رخم، بی خه یال، ساردوسر، ناده ربه ست،
 لاسه رلا، گوی بی نه ده ر: *a dismissive*
gesture/tone 1 بی اعتنا

dismissively /dis'mɪsɪvli/ *adverb*
 که مته رخم مانه، ساردوسرانه - *to shrug/wave*
 1 بی اعتنایی

disobedience /disə'bɪdɪəns/ *noun*
 سهر رزیوی، بی گویي، یساخی گهری،
 سهر ریه رزدنه وه، که لکه گایي، سهر چه وتی،
 نافه رمانی، بی نه مری، مل بادن، سهر پینچی،

ناگویرایهلی ◉ نافرمانی، عدم اطاعت
disobedient /disə'bi:diənt/ adjective

سهریزو، کله‌گا، بی‌گویی، یاخی، سهرجهوت،
 سهریچ، سهریچی‌گهر، نافرمان، بی‌نهر،
 ناگویرایهلی ◉ منبر، سرکش، نافرمان

disobediently /disə'bi:diəntli/ adverb

سهریزوانه، یاخی‌گهرانه، به یاخی‌گهری ◉
 سرکشانه، یا نمرد

disobliging /disə'blai:diŋ/ adjective

یارمه‌تی‌نهدر، یاریده‌نهدر، نادلوسوز ◉ فاقد
 حس تعاون یا همکاری

disorder /dis'ɔ:də(r), US -'ɔ:rd-/ noun

1 شیواوی، نالوزی، شیرزه‌یی، شله‌زاوی،
 ناریک‌ویکی، تیکه‌ولیکه‌یی، ناریکی 2 نالوزی،
 پشیوی، شیواوی، نانارامی، شلوقی، نازاوه،
 سه‌ره‌ل‌دان، گهره‌لاوزه، پاشا‌گهردانی،
 ناخواران و یاخواران 3 نه‌خوشی، نارمه‌تی،
 ناسازی، تیکچوون: *a blood/bowel, etc.*
 1 ◉ **disorder** 1 ناسامانی، آشفنگی، بی‌نظمی 2
 آشوب، اغتشاش 3 اختلال، بیماری

disordered /dis'ɔ:dəd, US -'ɔ:rdəd/ adjective

1 شیواو، نالوز، شیرزه، ناریک‌ویکی، شلوق،
 تیکه‌ولیکه، شله‌زاو، ناریک، پهریشان،
 کوئترول‌نه‌کراو: *a disordered state* 2
 نه‌خوش، نارمه‌ت، ناساز ◉ 1 به هم‌ریخته،
 ناسامان، آشفته غیرقابل کنترل 2 بیمار

disorderliness noun

شیواوی، نالوزی، شیرزه‌یی، ناریک‌ویکی،
 شله‌زاوی، تیکه‌ولیکه‌یی، ناریکی ◉ آشفنگی،
 بی‌نظمی

disorderly /dis'ɔ:dəli, US -'ɔ:rdəli/ adjective

1 شیواو، نالوز، شیرزه، ناریک‌ویکی، شلوق،
 تیکه‌ولیکه، شله‌زاو، ناریک: *newspapers in a disorderly pile by the door* 2 نازاوه‌نهدر،
 شیونهر، شلوقی‌نهدر، گیزه‌شیون 1 ◉ آشفته،
 بی‌نظم 2 اخلال‌گر

disorderly house noun

قومارخانه، قه‌به‌خانه ◉ قمارخانه، فاحشه‌خانه

disorganization /dis'ɔ:gənaɪ'zeɪʃn, US -'ɔ:rgənə'z-/ noun

شیواوی، بی‌پهرنامه‌یی، نالوزی، ناریکی،
 بی‌سهرویه‌یی، تیکچوویی، شیرزه‌یی ◉
 آشفنگی، اختلال

disorganized /dis'ɔ:gənəɪzd, US -'ɔ:rg-/ adjective

شیواو، بی‌پهرنامه، ناریک، نالوز، بی‌سهرویه‌ر،
 شیرزه ◉ آشفته، بی‌نظم

disorientated adjective, also disoriented or disorienting

گیز، سهرلی‌شیواو، سهرلی‌تیکچوو، کاس،
 لالی‌شیواو ◉ سردرگم، گج

disorientating adjective

گیز‌کهر، سهرلی‌شیون، سهرلی‌تیکدهر،
 لالی‌شیون ◉ سردرگم‌کننده

disorientation /dis'ɔ:riən'teɪʃn/ noun

گیزی، سهرلی‌شیواوی، سهرلی‌تیکچوویی، کاسی،
 لالی‌شیواوی ◉ سردرگمی، گجی

disparagement noun

سووک‌کردن، سووکایه‌تی (بی‌کردن)، شکاندن،
 به‌هیچ‌دانان، تی‌چاندن، دارزاندن، نا‌برووبردن،
 تر‌و‌گردن، خراپه‌وتن، بایه‌خ‌بی‌نهدان، ته‌وس،
 نیرادلی‌گرتن، ره‌خته (سووکانه) ◉ دون‌سازی،
 تحقیر، انتقاد

disparaging /di'spærɪdʒɪŋ/ adjective

سووکانه، ره‌خته‌گرانه (له‌رووی سووکی‌یه‌وه):

disparagingly /di'spærɪdʒɪŋli/ adv

(به‌شیوه‌یه‌کی) سووکانه: *He spoke disparagingly of his*

colleagues ◉ تحقیر‌آمیز، انتقاد‌آمیز

disparaging remarks noun

سووک‌کردن، سووکایه‌تی (بی‌کردن)،
 به‌هیچ‌دانان، تی‌چاندن، دارزاندن، نا‌برووبردن،
 تر‌و‌گردن، خراپه‌وتن، بایه‌خ‌بی‌نهدان،
 نیرادلی‌گرتن، ره‌خته ◉ دون‌سازی، تحقیر، انتقاد،
 مذمت

disparate /'dispərət/ adjective

(به‌جگار) جی‌اواز، لیک‌جیا، یه‌که‌نه‌گره‌وه،

تیکه‌وه‌ه‌ل‌نه‌سه‌نگین‌تراو: *a disparate group of*

individuals ◉ مختلف، متمایز

disparity /di'spærəti/ noun, pl. disparities

جی‌اوازی، یه‌که‌نه‌گر‌تسه‌وه،

تیکه‌وه‌ه‌ل‌نه‌سه‌نگین‌تراوی ◉ اختلاف، تمایز

dispassionate /dis'pæʃənət/ adjective

بی‌لایه‌ن، نالی‌نه‌گر، لانه‌گر، دروست، بی‌لایه‌نانه،

لانه‌گرانه، دروستانه: *taking a calm, -nate*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

view of the situation ◉ *view of the situation*

dispatcher /di'spætʃə(r)/ *noun*

به‌ریک‌ر، ریخ‌ر، ره‌وانه‌کار، ره‌وانه‌ک‌ر
(ماشینه‌کان یا ماشین‌ن‌خوش‌به‌ر ب‌و ش‌وتنی)
○ اعزام‌کننده

dispatch rider *noun*

نامه‌به‌ری م‌وت‌ر‌س‌وار، راس‌تیری م‌وت‌ر‌س‌وار
○ بیک م‌وت‌ر‌س‌وار

dispeller *noun*

ره‌وت‌ن‌ر، پ‌ر‌ش‌و‌بلا‌و‌ک‌ره‌وه ○ بر‌ط‌ر‌ف‌ساز
مت‌فرق‌ساز

dispensable /di'spensəbl/ *adjective*

1 ناپ‌ی‌وست، ناس‌ره‌کی، ناپ‌نه‌ره‌تی 2 ب‌و
ل‌ی‌خ‌وش‌بو‌ون یا‌ن چا‌و‌پ‌وش‌ن ده‌بی، ش‌ت‌یک‌ی وا
نی‌به ○ 1 غ‌یر‌ضر‌وری 2 صرف‌ن‌ظ‌ر‌کرد‌نی

dispensary /di'spensəri/ *noun, pl. dispensaries*

1 ده‌ر‌مان‌خانه، ده‌وا‌خانه 2 ش‌وت‌نی ده‌ر‌مان‌کرد‌ن،
تیمار‌گه، کلینیک ○ 1 دار‌وخانه 2 به‌داری،
درمان‌گاه

dispensation /,dispən'seɪʃn/ *noun*

1 به‌ش‌ن‌یه‌وه، داب‌ه‌ش‌کرد‌ن، داب‌ه‌ش‌اند‌ن،
بلا‌و‌کرد‌نه‌وه، دالب‌ه‌خ‌ش‌(کرد‌ن)، به‌ش‌به‌ش‌کرد‌ن
2 پ‌ن‌دان 3 و‌ی‌ستی خ‌ودا، چاره‌نو‌وس 4
ده‌س‌لات، زالب‌تی 5 ج‌نب‌ه‌ج‌ن‌ی‌کرد‌ن، رای‌ه‌ر‌اند‌ن،
به‌ر‌ی‌وه‌بر‌دن، دام‌ه‌ز‌اند‌ن، سه‌قام‌گیر‌کرد‌ن 6
ده‌س‌ت‌ور 7 به‌خ‌ش‌را‌وی، جه‌به 8 س‌ی‌سم یا‌ن
ده‌ز‌گای دینی (با‌و‌له‌ه‌ر سه‌رد‌ه‌م و
ق‌ونا‌خ‌یک‌دا) ○ 1 توزیع، تقسیم، پ‌خش 2 اع‌طا 3
خ‌واست خدا 4 اقت‌دار 5 ا‌عمال 6 اجاز‌ه 7 معافیت
8 نظام دینی

dispensational *adjective*

سه‌ر‌به dispensation ○ واب‌سته به dispensation
dispensator *noun*

داب‌ه‌ش‌ک‌ر، داب‌ه‌ش‌ن‌ر، بلا‌و‌ک‌ره‌وه، داب‌ه‌ش‌گ‌ر
○ م‌وزع

dispensatory /di'spensətəʊr/ *noun, pl. dispensaries*

ده‌ر‌مان‌نامه (= چ‌ون‌یه‌تی گ‌رت‌نه‌وی ده‌ر‌مان و
به‌کاره‌ینانی) ○ فرابادین

dispenser /di'spensə(r)/ *noun*

1 ده‌ر‌مان‌ساز، ده‌ر‌مان‌گره‌وه 2 ده‌ز‌گای
بلا‌و‌کرد‌نه‌وه، به‌در، دو‌گ‌مه‌ی: *a soap dispenser*
○ 1 دار‌وساز 2 ماش‌ن توزیع، فشاری
dispensing chemist *noun*

(بریتانیا) ده‌ر‌مان‌ساز، ده‌ر‌مان‌گره‌وه ○ دار‌وساز
dispersal /di'spɜ:sl, US di'spɜ:rsəl/ *noun*

1 بلا‌و‌بو‌ونه‌وه، پ‌ه‌ر‌ش‌بو‌ون، ته‌ن‌یه‌وه،
به‌رت‌بو‌ون، به‌را‌گ‌نده‌بی، پ‌ر‌زاند‌ن، ته‌ف‌تی‌کو‌تن
2 وه‌ش‌اند‌ن، ره‌وان‌شد‌ن، بلا‌و‌ب‌ی‌کرد‌ن،
پ‌ر‌ش‌و‌بلا‌و‌بو‌ونه‌وه، بلا‌و‌کرد‌نه‌وه،
به‌را‌گ‌نده‌بی‌کرد‌ن ○ 1 ان‌ش‌ار، پ‌را‌کندگی 2

پ‌را‌کند‌ه‌سازی
dispersion /di'spɜ:ʃn, US di'spɜ:rʃn/
noun

1 بلا‌و‌بو‌ونه‌وه، به‌ر‌ش‌بو‌ون، ته‌ن‌یه‌وه، به‌رت‌بو‌ون،
پ‌ر‌زاند‌ن، وه‌ش‌ان 2 (ف‌زیک) بلا‌و‌بو‌ونه‌وه،
به‌ر‌ش‌بو‌ون، به‌رت‌بو‌ون (ی‌رو‌ونا‌کی)
○ 1 ان‌ش‌ار، پ‌را‌کندگی 2 (ف‌زیک) تج‌زیه، پاشیدگی
the Dispersion = the Diaspora

dispersion force *noun*

ه‌یزی بلا‌و‌کرد‌نه‌وه یا به‌ر‌شی ○ نیروی پ‌را‌کندگی
dispersion formula *noun*

ش‌ی‌و‌گ یا‌ن ف‌ور‌م‌ولی بلا‌و‌بو‌ونه‌وه ○ فر‌مول
پ‌را‌کندگی

dispirited /di'spɪrɪtɪd/ *adjective*

1 هی‌وا‌پ‌را‌و، نا‌هوم‌ید، دل‌سارد 2 خ‌ه‌مبار، دل‌ته‌نگ،
ب‌ی‌ک‌ه‌یف، ک‌ز، مات، نار‌ه‌جت، ب‌ی‌ده‌ما‌خ، سارد،
دل‌ته‌نگانه، سارد‌وس‌ر‌انه، خ‌ه‌مبارانه 3 دل‌ساردانه
○ 1 مأی‌وس 2 غ‌م‌گ‌ین، افس‌رده 3 نوم‌یدانه

dispiritedly /di'spɪrɪtɪdli/ *adverb*

1 هی‌وا‌پ‌ر‌انه، دل‌ساردانه، نا‌هوم‌یدانه 2 خ‌ه‌مبارانه،
به‌ک‌زی‌یه‌وه، مات، دل‌ته‌نگانه ○ 1 مأی‌وسانه 2 با
غ‌م‌گ‌ینی

dispiritedness *noun*

1 نا‌هوم‌یدی، دل‌ساردی، ب‌ی‌هی‌وایی 2 دل‌ته‌نگی،
خ‌ه‌مباری، ماتی، ک‌زی، ب‌ی‌ده‌ما‌خی، ب‌ی‌ک‌ه‌یفی ○
1 با‌س 2 غ‌م‌گ‌ینی، افس‌ردگی

dispiriting /di'spɪrɪtɪŋ/ *adjective*

1 نا‌هوم‌ید‌ک‌هر، مای‌به‌ی نا‌هوم‌ی‌س‌دی،
دل‌سارد‌ک‌ره‌وه، هی‌وا‌بی، مای‌ه‌ی دل‌ش‌ک‌ستی: *a dispiriting experience/failure*
2 *dispiriting*
دل‌ته‌نگ‌ک‌هر، نار‌ه‌جت‌ک‌هر (*dispiritingly*)
○ 1 با‌س‌آور 2 افس‌رده‌کننده

displaced *adjective*

ده‌ر‌ک‌را‌و، وه‌ده‌ر‌ن‌را‌و، به‌ر‌ته‌وا‌زه، نا‌واره، ته‌ره،
ه‌له‌وه‌دا ○ رانده‌شده

displaced person *noun*

به‌نا‌به‌ر، به‌نا‌خ‌وا‌ز، ه‌له‌وه‌دا ○ پ‌نا‌مند

displacement /di'spleɪsmənt/ *noun*

1 ج‌ن‌گ‌رت‌ه‌وه، ج‌ی‌گری، کشاندنه‌وه، ج‌ن‌گ‌ور‌ک‌ن،
ج‌ن‌گ‌ور‌ن، شو‌ین‌گ‌ور‌ک‌ن، گ‌ور‌پ‌نی ج‌ی‌گا یا‌ن
شو‌ین 2 ه‌له‌وه‌دایی، نا‌واره‌بی، به‌ر‌ته‌وا‌زه‌بی 3
ثا‌وی لادرا‌و (له‌لای‌ه‌ن ک‌ه‌شتی‌یه‌وه ب‌و پ‌ن‌وانی
ن‌ه‌نداز‌ه و ق‌ه‌بار‌ه‌ی ک‌ه‌شتی)، سه‌نگ یا‌ن ق‌ه‌بار‌ه‌ی
ثا‌وی لادرا‌و به‌ه‌وی ش‌ت‌یک‌ی نو‌قم یا‌ن
سه‌ر‌نا‌و‌کو‌ت‌وو (یا‌ن س‌وارا‌و) له‌ن‌ی‌و‌ نا‌ودا (وه‌ک
ک‌ه‌شتی): *a ship with a displacement of 10000 tonnes*
4 (خ‌وا‌زه) لابر‌دن، لادان 5
را‌گو‌ی‌س‌تن یا راک‌ی‌ش‌انی کار‌ه‌با 6 ج‌ن‌گ‌ور‌ک‌ن:
را‌گو‌ی‌س‌تنی (یا‌ن وه‌رس‌و‌وران *redirection*)
ه‌م‌ست و س‌وز له‌نا‌وه‌ندی به‌ر‌ته‌ی‌یه‌وه ب‌و ش‌ت،
م‌رو‌ف یا‌ن بار‌ود‌وخ‌یک‌ی تر 7 ق‌ه‌بار‌ه‌ی نه‌و

یوشایی به که پیستونی له زهر (یا ره زبه) یکدا به نیو مؤتور، بومب یا شتیکی وادا هات وچو ده کا (زهوی ناسی) توفستی offset (تمخته) پمده ده کان یاں که فره کان که به هژی جوولان به درژیایی قلیشی fault پتکهاتوو 1 جابجیژی، جانشینی، تغیر مکان 2 آوارگی 3 مقدار جابجایی آب، پس زنی 4 (مجازی) عزل 5 انتقال برق 6 و 7 دیس پلاسمنت

displacement activity noun, displacement behaviour

(زینده) وه) پرناسی و دهروون ناسی) چالاکیی جی گورکی یا شوین گورکی، رهفتاری جی گورکی: ههلس وکوت یاں رهفتاریکی نژاژل و مروفه که وادیاره پیئوئندی به بارودوخه که وه نهیی (کهوا تهیدایه تی، وهک ده نوک لیدان بو چینه (کردن) یاں نو جووله و بزوته تاییه تی یانه بو خوخواوین کردنه له کاتی شهردا) ۱ فعالیت یا رفتار جابجایی

displacement reaction noun

کاردانه وهی جی گرتنه ۱ واکنش جانشینی

displacement ton noun

به که یی بو پیوانی ناوی لادرای که شتی یی، بهرامبر به تونی کهوره 2,240 long ton پهوند، 1016 کیلوگرم) ۱ تن دیس پلاسمنت

display /di'spleɪ/ noun

1 پیشان دان، نشان دان، رانان، نواندن، نانهیر، خسته پرو، خسته به رچاو: a firework
2 display ناشرکار کردن، ده برین، خسته پرو، ده رختن 3 سرجه نم شانهی خراونه ته پرو ۱ نمایش 2 ابراز 3 دیپلی

display case noun, also display cabinet

شووشه به ندی خسته پرو یاں پیشان دان (بو روانین یاں پشکین، موزه خانه، دووکان و...) ۱ کیس نمایش

displeased adjective

ره نچاو، زیز، زویر، دل نیشاو، دل شکاو، دل مه ند، ناقابل، نارازی، ماسیو، تووره، ناره حمت، قلس، رق هه ستاو ۱ دلخور، رنجیده، ناراضی، عصبانی

displeasing /di'spli:ziŋ/ adjective

ناخوش، ناپه سندن، جینی په سندن نه بی ۱ ناخوشایند

displeasingly /di'spli:ziŋli/ adverb

ناخوشانه، به شیوه یه کی ناخوش یاں ناپه سندن ۱ به طور ناخوشایند

displeasure /di'spleʒə(r)/ noun

ره نچاو، زیزی، زویری، دل مه ندی، دل نیشاو، عاجزی، دل شکاو، دل مه ندی، ناقابلی، ماسیوی، تووره یی، رق هه ستاو، ناره حمتی؛ (کون) injury, offense رنجش، دلخوری، ناراضایی، عصبانیت

disport /di'spɔ:t/ noun

شادی، خوشحالی، به که یی، خوشی، رابواردن، سه رقالی، سه رگرمی، pastime ۱ شادمانی، تفریح

disposable /di'spəʊzəbl, US -'spou-/ adjective, noun

adj 1 به کجاره، بو به کجار به کاره تراو 2 (شاپوری) بوخته: disposable income 3 له به رده س خاوه نه که یه تی n شتی به کجاره ۱ adj یکبار مصرف 2 خالص 3 در اختیار صاحب n چیز یکبار مصرف

disposable income noun

داهانی بوخته (تهوهی که له پاش باج tax، خه رچو بار و هند ده میتنه وه) ۱ درآمد خالص

disposal /di'spəʊzl, US -'spou-/ noun

1 فریدان، تیک هارین 2 ده زگای هارینی زبل و زال (له چنشت خانه دا) 3 (بومب) له کار خستن 4 هه بووون، له به رده ستا بووون، ده س پی راگه بشتن، چاودیری، کونترول 5 ریکختن، ریک روپیک کردن، ته گوزاندن، regulation 6 راگو بشتن، به نیو کردن ۱ انهدام 2 دستگاه انهدام زباله 3 خشی سازی 4 اختیار، نظارت 5 تنظیم 6 واگذاری

disposed /di'spəʊzd, US di'spəʊzd/ adjective

1 مهیل دار، پی خوش، هه زکردو، تاهه زرو، ناماده، ساز، داشکاوه (بو): You're most welcome to join us if you feel so disposed ۱ I'm not disposed to argue ۲ ریکخراو ۱ علاقه مند، متمایل 2 تنظیم شده

disposition /di'spə'ziʃn/ noun

1 ریکختن، سازدان، سازبوون، ناماده بوون، هه لومهرج، رهوش، بارودوخ، کاودان 2 (کون، ب.ت. له لایه ن هیزی خودایی به وه) ویست، خواست 3 ویست 4 داشکاوه، مهیل، تیندینسی 5 خوو و خده، خوو، مه زاج، سرشت، تیمبرامنت 6 جینه جی بوون، پتکهاتن، جوړبوون 7 (صاف) راگو بشتن، به نیو کردن، پیدان به شیوه یه کی مال و دارایی به که سیک تر ۱ آرایش، ترتیب، تهیه، آمادگی 2 وضع 3 مثبت 4 گرایش 5 منش، طبع 6 حل و فصل 7 (حقوق) واگذاری

dispossessed /di'spə'zest/ adjective, noun

adj له خاوه ن داری خراو، بی بهری کراو، بی بهش کراو، له خاوه نیتی خراو، لی سه تراو، لی گیراو، لی زهوت کراو، ده سه به ردا گیراو (مال، ملک و هند) n (the dispossessed) له خاوه نیتی خراوان، لی سه تراوان، بی بهری کراوان، لی گیراو، بی خاوه ن کراوان ۱ adj سلب مالکیت شده n سلب مالکیت شدگان

dispossession /di'spə'zeʃn/ noun

1 داگیر کردن، زهوت کردن، لی سه ندن،

دهس به سه درداگرتن، لسن گرتن 2 دهه کردن،
وهده رتان 3 له به رده رچون 1 تصرف 2
اخراج 3 رهای

disproof /dis'pru:f/ *noun*

1 به ریسه رج دانسه وه، به دروخسته وه،
هه لوه شاننده وه، به تال کردنه وه، رت کردنه وه،
بووچ (بهل) کردنه وه 2 به لگهی هه لوه شاننده وه
یان رت کردنه وه 1 رد، تکذیب، ابطال 2 دلیل
ابطال

disproportion /,disprə'pɔ:ʃn, US -
'pɔ:ʃn/ *noun*

(فهرمی) ناهرامیه ری، ناهاوریه ری، جیاوازی،
یه کنه گرتنه وه، ینکوه نه گونجاوی، disparity
عدم تناسب

disproportional /,disprə'pɔ:ʃnl, US -
'pɔ:ʃnl/ *adjective*

ناهرامیه ری، ناهاوریه ری، جیاواز، ینکوه نه گونجاو
نامتناب

disproportionate /,disprə'pɔ:ʃnət, US -
'pɔ:ʃn/ *adjective*

ناهرامیه ری، ناهاوریه ری، جیاواز، ینکوه نه گونجاو:
a disproportionate share نامتناب

disproportionately /,disprə'pɔ:ʃnətli, US -
'pɔ:ʃn/ *adverb*

ناهرامیه ریانه، به شیوه یه کی ناهاوریه ری،
ینکوه نه گونجاوانه: The lower-paid spend a
disproportionately large amount of their
earnings on food به طور نامتناب

disproportionateness *noun*

ناهرامیه ری، ناهاوریه ری، جیاوازی،
یه کنه گرتنه وه، ینکوه نه گونجاوی بی تناسبی

disproportioned *adjective*

ناهرامیه ری، ناهاوریه ری، جیاواز، ینکوه نه گونجاو
بی تناسب

disprovable /di'spru:vəbl/ *adjective*

شیایوی هه لوه شاننده وه، هه لده وه شیتنه وه،
له بووچ کردنه وه هاتوو، شیایوی رت کردنه وه
ابطال پذیر، تکذیب پذیر

disputable /di'spju:təbl/ *adjective*

کیتسه له سه ری، مشتومر له سه ری، کیتسه به دوا، روون
نیسه، ناروون، نامه علووم، چنگای گومان (بروانه)
(indisputable) قابل منازعه، قابل بحث

disputably /di'spju:təbl/ *adverb*

کیتسه له سه ریانه، به شیوه یه کی کیتسه به دوا 1 به
طور قابل بحث

disputant /di'spju:tənt, US 'disputənt
noun

کهنی که مشتومر ده کا، مشتومر یاز،
مشتومر کهر، لایه نی مشتومر، دیسپوتانت 1
منازعه کننده، طرف بحث

disputation /,dispju:'teɪʃn/ *noun*

کیتسه، مللانی، مشتومر، گفت وگو، قهر،
شه ره قسه، کیتسه کیش: continuous -utation

between them ستیزه، منازعه، جر و بحث
disputatious /,dispju:'teɪʃl/ *adjective*

1 مشتومر یاز، دمه دمه کردوو، فیزه مشتومر،
شه راشو، نه هلی مشتومر 2 controversial

(disputatiousness n) اهل مشاجره

disputatiously /,dispju:'teɪʃli/ *adverb*

مشتومر یازانه، به شیوه ینکی کیتسه له سه ری 1 به
طرز قابل بحث

dispute /di'spju:t, US 'dispju:t/ *noun*

1 دان وستان، وت وویز، گفت وگو، گوت وویز 2
مشتومر، مشهر عین، شه ره چله حانی،
کیتسه کیش، قسه به زوران دان، کیتسه، مللانی،

جوورره، شه ری، جیاوازی (بیرورا)، توشی
شه ربوون، قسه لیک هه لجه زینه وه (فریز و

زاراو کان: in dispute کیتسه له سه ری، جینی
ناکوکی یه، جینی پرسیاره، نه پراوه توه، به لایه ک

دانه خراوه، یه کلایی نه گراوه توه، جینی مشتومر
beyond dispute بی چهند و چوون،

بن گومان، بن نه ملاونه ولا، مسوگر 1 in dispute
with: له کاتی مشتومر یان ناکوکی دا 1

without dispute بی چهند و چوون، بن گومان،
بی نه ملاونه ولا، مسوگر، گفت وگو یان

مشتومر ی ناوی 1 مذاکره، بحث 2 مناقشه،
بگو مگو، نزاع، ستیزه، دعوا، اختلاف، اصطکاک

disqualification /dis'kwɒlɪfi'keɪʃn, US -
'kwɒlɪ-/ *noun*

1 لینه وه شاهو، لینه هاتووی، به کارنه هاتووی،
نه هیشتی کهنی له کردنی کار 2

بی بهش کردن له ماف، بی بهش کراوی،
بی بهری کراوی 1 عدم صلاحیت، سلب

صلاحیت 2 محرومیت

disqualified *adjective*

1 لینه وه شاهو، لینه هاتوو، به کارنه هاتوو 2
بی بهش کراو (له ماف)، بی بهری کراو 1 فاقد

صلاحیت 2 محروم

disquiet /dis'kwaɪət/ *noun*

نیگهرانی، دلهره اوکی، دلته بهی، دلته ته به،
نا ره حته 1 دلهره، نگرانی

disquieted *adjective*

نیگهران، نا ره حته، پهریشان، ناراملی هه لگیرو،
بن حه جمان 1 مشوش، نگران

disquieting /dis'kwaɪətɪŋ/ *adjective*

نیگهران کهر، نا ره حته کهر، ناراملی هه لگیرو،
به دلته ته به خهر 1 نگران کننده

disquietingly /dis'kwaɪətɪŋli/ *adverb*

نا ره حته کهرانه، به شیوه یه کی نیگهران کهر 1
به طور نگران کننده

disquietness *noun*, also *disquietude*
/dis'kwaɪətju:d, US -tu:d/

نیگه‌رانی، دله‌راوکی، دله‌تین، ناره‌حتی ○
دله‌ره، نگرانی

disquisition /dis'kwɪ'zɪʃn/ *noun*

1 رایوژرتی دوورودریژ 2 پاس‌کردن بیان لیداوان (ی چروپر) 3 وتار، نامیلکه 4 لیکولینه‌وه ○ 1 گزارش مبسوط 2 شرح 3 مقاله 4 تحقیق

disregard /disri'ga:rd/, US -'ga:rd/ *noun*

1 که‌مت‌رخ‌می، گوئی‌پن‌نه‌دان، لامه‌رلایی، ناده‌ره‌ستی، بی‌خه‌یالی، خولی‌گیل‌کردن، گوئی‌لئی‌خنین، به‌ته‌نگه‌وه‌نه‌بوون، پشت‌گوئی‌خستن، به‌هیندنه‌گرتن، گوئی‌لئی‌نه‌بوون، سه‌رنج‌پن‌نه‌دان 2 ره‌جاونه‌کردن، بی‌رنیزی، بی‌حورمه‌تی ○ 1 بی‌اعتنایی 2 عدم رعایت، بی‌احترامی

disregardful *adjective*

که‌مت‌رخ‌م، گوئی‌پن‌نه‌دەر، بی‌خه‌یال، گوئی‌لئی‌نه‌بوو، به‌ته‌نگه‌وه‌نه‌بوو، پشت‌گوئی‌خەر ○ بی‌توجه، بی‌اعتنا

disrelish /dis'rlɪʃ/ *noun*

(کۆن) ناخوش‌ویستن، رق‌لئی‌بوون، قین‌لئی‌بوون، چاو‌پن‌ه‌لته‌هاتن ○ نفر

disrepair /disri'peə(r)/, US -'per/ *noun*, in disrepair

خراب، ده‌بین‌چاک‌ریته‌وه، پتویست‌به‌ده‌س‌پاگیران ○ خراب

disreputability /dis'repjə'tə'bɪləti/ *noun*

ناو‌زراوی، خرابی، به‌دناوی، بی‌ناپرووی، بی‌بره‌وی، بی‌بایه‌خی ○ بدنامی، بی‌اعتباری

disreputable /dis'repjə'təbl/ *adjective*

1 ناپروویه‌ره، خراب، ناحه‌ز، دزیو، شووره‌بی، شه‌رماوی، عه‌ب، بی‌ناپروو، روو‌ره‌ش، ناو‌زراو، به‌دناو: 2 a disreputable area of the city (شر و) شیرزه، ناشیرین، شیواو ○ 1 ننگین، زشت، رسوا، بدنام 2 نامرتب

disreputably /dis'repjə'təbl/ *adverb*

ناپروویه‌رانه، به‌شیره‌یه‌کی خراب‌یان ناحه‌ز ○ به‌طور زشت

disrepute /disri'pju:t/ *noun*

بی‌ناپرووی، رووسایی، به‌دناوی، روو‌ره‌شی، ناو‌زراوی، بی‌بایه‌خی، بی‌باوه‌ری ○ بدنامی، رسوایی، بی‌اعتباری

disrespect /disri'spekt/ *noun*

بی‌ریزی، بی‌حورمه‌تی، سووکایه‌تی: -respect for the law ○ بی‌احترامی

disrespectful /disri'spektfl/ *adjective*

بی‌ره‌وشت، رووشه، بی‌شهرم، ناماقوول، ناماقوولانه، سووکانه ○ بی‌ادب، بی‌ادبانه

disrespectfully /disri'spektfl/ *adverb*

ناماقوولانه، سووکانه، بی‌ره‌وشتانه، سووک، خراب ○ بی‌ادبانه

disrupt /dis'ɹʌpt/ *adjective*, also disrupted

جیاوه‌بوو، لیکه‌وه‌بوو ○ جداشه

disruption /dis'ɹʌpʃn/ *noun*

1 شه‌ق‌ویسه‌ق‌بوون، ونج‌رونج‌ربوون، له‌ت‌وک‌وت‌بوون، لیک‌ه‌له‌وشان، پارچه‌یارچه‌بوون، وردوخ‌اش‌بوون، شیواوی، شیوان، تیک‌جوویی، به‌ک‌خران، ناریک‌ویته‌کی، شیرزه‌یی، نازاوه، پشتیوی، نالوژی، گیره‌شیوتی، شیواندن، تیک‌دان: 2 services که‌له‌به‌ره، که‌لین، قه‌له‌شت، جیایی، جیا‌بو‌ونه‌وه 3 برین ○ 1 تجزیه، فروپاشی، بی‌نظمی، آشوب، برهم‌زنی 2 شکاف، جدایی 3 قطع

disruptive /dis'ɹʌptɪv/ *adjective*

1 تیک‌ده‌ره، گیره‌شیوتین، خومه‌شیوتیکه، شیوتیه‌ره: 2 agitators trying to disrupt the meeting ○ 1 مخل 2 موجب شکستگی

disruptively /dis'ɹʌptɪvli/ *adverb*

شیوتیه‌رانه، تیک‌ده‌رانه، گیره‌شیوتیه‌نه ○ به‌طور مخل

dissatisfaction /dis.sætɪs'fækʃn/ *noun*

ناقالی، نارازی‌بوون، ناره‌زایی، بی‌ناخوش‌بوون، بیزاری، دلمه‌ندی ○ نارضایی، ناخشنودی

dissatisfied /dis'sætɪsfaɪd/, US dɪ'sæt-/ *adjective*

ناقال، نارازی، بیزار، بی‌ناخوش‌بوو، دلمه‌مند ○ ناراضی، ناخشنود

dissatisfiedly *adverb*

ناقالانه، نارازی‌بانه، بیزارانه، دلمه‌ندانه ○ به‌طور ناراضی، ناخشنودانه

dissaver *noun*

هه‌له‌خه‌رج، زیاده‌خه‌رج، عه‌بله‌خه‌رج ○ مصرف

dissaving *noun*

1 هه‌له‌خه‌رجی، زیاده‌خه‌رجی، عه‌بله‌خه‌رجی 2 (dissavings) بری‌خه‌رج‌کراوی زیادی ○ 1 اسراف 2 ساونگ

dissection /di'sekʃn/, US daɪ-/ *noun*

1 په‌کالا‌کر‌دنه‌وه، تویکاری، توئی‌توئی‌کردن 2 تاوتوئی، لیک‌دانه‌وه، لیکولینه‌وه، شی‌کر‌دنه‌وه (زور به وردی) ○ 1 تشریح، کالبدشکافی 2 بررسی

dissector *noun*

1 په‌کالا‌که‌ره‌وه، تویکار، نامیزی‌تویکاری، نه‌شته‌ره 2 وتاری‌تویکاری ○ 1 کالبدشکاف، تشریح‌گر، ابزار تشریح 2 مقاله‌ی تشریح

dissected *adjective*

1 (رووه‌ک‌ناسی، گه‌لا) دا‌هر‌دا‌هر 2 (زه‌وی‌ناسی، بان‌یان به‌رزایی) دۆل‌دۆل، شیوشو (قوول) ○ دیس‌سکتید

dissemlance /di'sembləns/ *noun*

ریایی، ریایی‌بازی، دوو‌روویی، مه‌رایی، روو‌پامایی، واخو‌نیشان‌دان ○ تزویر، ریاکاری

dissipative /'disɪpeɪtɪv/ *adjective*

دهسلاوانه ○ اسراف‌آمیز

dissociable /drɪ'səʊsəbəl/ *adjective*

له‌جیابوونه‌ها‌توو، له‌ل‌بوونه‌ها‌توو،
جیاده‌پیتته‌وه، لیک‌ده‌پیتته‌وه ○ separable قابل
تفکیک، جدایی‌پذیر

dissocial /drɪ'səʊsəl/ *adjective*

دووره‌په‌ریژ، selfish, unsocial، غیر‌معاشر
dissociation /drɪ'səʊʃi'eɪʃn, -,səʊs-, US -
səʊ-/ *noun*

جیا‌کر‌دنه‌وه، لیک‌دایر‌اندن، لیک‌هه‌ل‌بر‌اندن،
لیک‌کشاندنه‌وه، لیک‌کر‌دنه‌وه، لیک‌ترازان،
لیک‌هه‌لو‌ه‌شان‌دن ○ تفکیک، تالشی

dissociative /drɪ'səʊʃi'eɪtɪv, -,səʊs-, US -
'səʊ-/ *adjective*

جیا‌که‌روه، لیک‌دایر ○ تفکیک‌کننده

dissolubility /drɪ'sɒljə'biləti/ *noun*

له‌توانه‌وه‌ها‌توو ○ قابلیت حل

dissoluble /drɪ'sɒljəbəl/ *adjective*

1 له‌توانه‌وه‌ها‌توو، ده‌تو‌پته‌وه، شل‌ده‌پیتته‌وه 2
(خوازه) هه‌ل‌ده‌ه‌شیتته‌وه ○ 1 قابل حل 2
(مجازی) فسخ‌شدنی

dissolute /'disɒlu:t/ *adjective*

1 نا‌نا‌کاری، هه‌رزانه، به‌د‌ره‌وشت، به‌د‌نا‌کار،
داوین‌پیس، خراب، پیس، زۆل، بئ‌سه‌ره‌ویه‌ره،
هه‌رزه، به‌د‌کار: as drink or promiscuous
sex 2 رابویر، راده‌ر، خۆش‌گوزه‌ران ○ 1
غیر‌اخلاقی، فاسد 2 عیاش

dissolutely /'disɒlutli/ *adverb*

رابویرانه، له‌رووی هه‌رزیه‌ی‌یه‌وه، هه‌رزانه ○ از
روی عیاشی

dissoluteness /'disɒlu:tneɪs/ *noun*

1 به‌د‌ره‌وشتی، به‌د‌نا‌کاری، داوین‌پیس، زۆلی،
خرابی، پیسی، بئ‌سه‌ره‌ویه‌ره‌یی، هه‌رزیه‌یی،
به‌د‌کاری 2 رابویردن، رادان، خۆش‌گوزه‌رانی ○
1 فسق، فساد 2 عیاشی

dissolution /,disə'lu:ʃn/ *noun*

1 توانه‌وه، خپوران، شله‌وه‌بوون، پشافتن 2
لیک‌بوونه‌وه، لیک‌ترازان، دایزان، داوه‌شان،
هه‌لو‌ه‌شان، هه‌ره‌س‌هینان، کوتایی‌(یی)‌هاتن،
تیا‌چوون، لا‌چوون، نمان، مه‌رگ 3 ته‌وا‌بوون،
دوایی‌یی‌هاتن ○ 1 حل، گداختگی 2 تجزیه،
فسخ، فروپاشی، زوال 3 اختتام

dissolved *adjective*

1 ته‌وا‌وه، شله 2 (لیک‌هه‌لو‌ه‌شاو، لیک‌ترازاو،
داو‌شاو، له‌به‌ریه‌ک‌چوو ○ 1 محلول 2 فسخ‌شد،
منحل

dissolvent /drɪ'zɒlvənt/ *noun, adjective*

(مه‌تریال) تویتنه‌ر، شل‌که‌روه ○ (ماده) محلل

dissonance /'disənəns/ *noun*

1 ناسازی، (پتکه‌وه)‌نه‌گون‌جاوی، نه‌سازاوی

دزایه‌تی، کیشه، نا‌کوکی، نات‌ه‌پایی 2 (موسیق)
یه‌ک‌نه‌گر‌تته‌وه، لیک‌دووری ○ 1 ناسازگاری،
اختلاف 2 (موسیق) نام‌خوانی

dissonant /'disənənt/ *adjective*

ناساز، (پتکه‌وه)‌نه‌گون‌جاو، نه‌سازاو،
یه‌ک‌نه‌گر‌ه‌وه، ریک‌نه‌که‌وتوو، یه‌ک‌نه‌که‌وتوو،
نا‌کوکی، نات‌ه‌پا: dissonant voices ناسازگار،
نام‌ها‌م‌گ

dissonantly /'disənəntli/ *adverb*

به‌شێوه‌یه‌کی ناساز، نا‌کو‌کانه، به‌شێوه‌یه‌کی
نات‌ه‌پا ○ به‌طور ناسازگار

dissuasion /drɪ'swɜ:ʃn/ *noun*

په‌شیمان‌کردنه‌وه، سارد‌کر‌دنه‌وه، گتر‌انه‌وه،
نه‌هیشتن، هینانه‌سهر‌یی، قایل‌کردن ○
منصرف‌سازی، متقاعد‌سازی

dissuasive /drɪ'swɜ:ʃɪv/ *adjective*

په‌شیمان‌که‌روه‌وه: a dissuasive effect
منصرف‌کننده

disyllabic /,dɪsɪ'læbɪk/ *adjective*

دوو‌په‌ر‌گه‌یی، دوو‌که‌رت‌ه‌یی ○ دو‌ه‌جایی

disyllable /drɪ'sɪləb(ə)/ *noun*

و‌شه‌ی دوو‌په‌ر‌گه‌یی یان دوو‌که‌رت‌ه‌یی ○ واژه‌ی
دو‌ه‌جایی

dissymmetric *adjective, also*

dissymmetrical /,dɪsɪ'metrɪkəl/

بئ‌ها‌وتا، نا‌ها‌وتا، نه‌بوونی symmetry بئ‌قرینه
dissymmetry /,dɪsɪ'metrɪ/ *noun, pl.*
dissymmetries

بئ‌ها‌وتایی، نا‌ها‌وتایی ○ بئ‌قرینگی

distaff /'dɪstɑ:f, US 'dɪstæf/ *noun*

1 دووخ (ت‌میز‌ی که گلوله‌به‌نی نه‌پ‌س‌راو یان
خاوی (به‌هه‌لا‌شمی) پیا‌هه‌ل‌ک‌راوه و دوای
رستن ده‌ک‌ری به‌ته‌شی‌یه‌وه) 2 کاری ژنانه 3
(ده‌سه‌لانی) ژن ○ 1 فرموک 2 کار ژنانه 3 ژن

distal /'dɪstəl/ *adjective*

(زۆرت‌ر توپ‌کاری) دوور له‌نا‌ه‌ند یان سه‌ره‌تا،
دزی the distal end of the tibia: proximal
○ دوور از مرکز یا مبدأ

distance /'dɪstəns/ *noun*

1 رینگا، مه‌ودا، دووری، دۆژ، دووره‌وه،
جیا‌وازی، ماوه: the distance of the earth
2 from the sun ساردی، ساردوس‌ری، نه‌دویتی،
که‌مه‌قس‌ه‌یی، نه‌مه‌ر‌چی 3 کا‌کی‌به‌کا‌کی، چۆل‌که،
چۆل‌ه‌وار، ده‌شت (فریز و زاراوه‌کان: at/from a
distance: نه‌زۆر نزیک، له‌دووره‌وه، له‌
مه‌ودایێکی کم ○ at a distance of ○ به‌
مه‌ودایێکی ○ in the distance: گه‌ل‌ی دوور، له‌
مه‌ودایێکی دوور ○ no distance: نزیک، دوور
نییه ○ from a distance ○ go the (full) distance
پیش‌پ‌ر‌کی و وه‌رز‌ش) تا
کوتایی‌به‌که‌ی به‌رده‌وام بوون ○ 1 مسافت،

فاصله، بعد، تفاوت، مدت 2 سردی 3 بیابان برهوت
distance learning noun

فتریبون یان خویندنی مەودایی (شیوه یکی خویندن له مالهوه، که له ودا مه شقه کانت بو ماموستاکه ده تیری) یادگیری مسافتی

distance race noun

(بیشبرکن) راکردن یان هه لاتنی توند ٧ دری سرعت

distance relay noun

راکردنی به نۆره یان یاریده یی ٧ دری امدادی

distant /'distənt/ adjective

1 دور، له دوروهه، ریگازور، دورودریژ، دور، جیاواز، far-off 2 a distant galaxy کهم، هیچ، نیوه چل 3 سارد، ساردوسر، ناگهروگوو، نه دوین، نه مرچ ٧ دور، از دور، طولانی، متفاوت 2 جزئی، خفیف 3 سرد

distantly /'distəntli/ adverb

کهمی، نه ختی، بری، له دوروهه، له دور، ساردانه، نه مرچانه، Somewhere, distantly, ٧ he could hear the sound of the sea ٧ We're -ily related اندکی، از دور، یا سردی

distaste /dis'teist/ noun

1 بی مه یلی، نابه دلسی، بی خووش نه بوون، نیشتیالی نه بوون 2 رق لی بوون، قین لی بوون، بیزاری، ناخووش ویستن، لی بیزران ٧ 1 اکراه، بی میلی 2 تفر

distasteful /dis'teistfəl/ adjective

ناخووش، بی تام، نابه سندن، نابه دل، ناههز، ناشیرین، ناشایست، بی شه رمانه، لینه وه شاو، دزیو، بیزاوی، جینی قین لی بوون یان بیزاری، قیزه ون، disagreeable, unpleasant, found a shady, distasteful ٧ the job distasteful character نامطیع، ناخووشایند، نفرت انگیز

distastefully /dis'teistfəli/ adverb

به شیوه یه کی بیزاوی، قیزه وانه ٧ به طور نفرت انگیز

distastefulness /dis'teistfəlnəs/ noun

رق لی بوون، قین لی بوون، بیزاری، ناخووش ویستن، لی بیزران ٧ نفرت، تفر

distemper /di'stempə(r)/ noun

1 (چاران) رهنگی لوعاب بان دیوار (جوری) رهنگ که له گهل تاو تیکهل ده کرا) 2 شیناوی به کارهیتانی نه ورهنگه ٧ 1 رنگ لعابی 2 دیستمبر

distemper /di'stempə(r)/ noun

1 (نه خووشی سهگ) سهگ نیسمیه، سهگه ناز، به وهی paramyxovirus تووش ده بن [جور Canine distemper virus له توخمی Morbillivirus] 2 (کون) خوازه، نازاوه، نالووی، پشیوی، پاشاگردانی (سیاسی) ٧ 1 نزهی سگ 2 (مجازی) اغتشاش، آشوب

distemperate adjective

زیده رهو، تونهو ٧ افراطی

distended adjective

ماسیو، باکردوو، په مهبیاو، نه ستوربوو ٧ تورم

distensibility /dis'tensəbiliti/ noun

له ماسین هاتووی، له هه لماسین هاتووی،

له کشان هاتووی ٧ تورم پذیری، انبساط پذیری

distensible /dis'tensəbl/ adjective

له هه لماسین هاتوو، له ماسین هاتوو، هه لده ماسی، ده ماسی، گه وره ده پشتهوه، باده کرا، ده په نم، نه ستور ده بی، له کشان هاتوو، ده کشی ٧ تورم پذیر، انبساط پذیر

distension /di'stensən/ noun

(هه ل) ماسین، ناوسان، باکردن، هه لمسان، په مهبیان، نه ستوربوون، نه ستوربوون، کشان، هه راوبوون ٧ یادکردگی، ورم، انبساط

distich /'distɪk/ noun

(هه لیه ست) دیر، مالک، خشتان، دوو خشت (په سهرت) : له یونانی: di "دوو" + stikhos "خشت، دیر" ٧ بیت

distillation /distɪ'leɪʃn/ noun

1 دلوی پاندن، چۆراندنسهوه، تکاندن 2 ئاره ق دروس کردن، ئاره ق گرتن، ئاره ق نانهوه 3 ئاره ق، ناوگ، شيله، چۆراوه 4 کورت کردنهوه، کهم کردنهوه ٧ 1 تقطیر 2 مشروب سازی 3 عرق، عصاره 4 تلخیص

distilled adjective

1 دلوی تراو، چۆریتراو، تکی تراو 2 کورته، بوخته، هه لپاژده ٧ 1 مقطر 2 برگزیده، خلاصه

distilled water noun

ئاوی دلوی تراو، ئاوی چۆراوه، چۆراوه، چۆراوک، ئاوی کیشراو ٧ آب مقطر

distiller /di'stɪlə(r)/ noun

1 ئاره ق دروس کەر، ئاره ق نه رهوه، ئاره ق گروه 2 ده زگای دلوی پاندن، دلوی پنه ٧ 1 مشروب ساز 2 دستگاه تقطیر

distillery /di'stɪləri/ noun, pl. distilleries

کارگه یان کارخانه ی ئاره ق دروس کردن (وه کوو ویسکی وه هند) ٧ کارخانه ی مشروب سازی

distinct /di'stɪŋkt/ adjective

1 روون، دیار، ناشکرا، راشکاو، خویا، دیار، به رچاو 2 جیا، لیک جیا، جیاواز، جودا 3 پنه ملاوتنهولا، مسوگه، پنه چهنوچۆن، پنه شک، گومان لی نه کراو ٧ 1 روشن، واضح، مشخص 2 متمایز، مجزا 3 حتمی، قطعی

distinction /di'stɪŋkʃn/ noun

1 جیاوازی، لایه یی جیا کردنهوه، لیک هه لاواردن، جیاکاری، فهرق، جهیزهنگی 2 دیاری کردن، لیک کردنهوه، جیا کردنهوه 3 نیمتياز، باشی، چاک، لایه یی دیار، له سهه رتربوون، به سهه رداشکانهوه 4 ناو، سهه رتیو، شانازی، سهه رهه رزی 5 پله، نمره، پایه، شان، ریزه 6

ناشکری، روونی. دیاربوون، روونی 1 تمایز، تفاوت، تفاوت گذاری 2 تشخیص. تمیز 3 امتیاز، برتری 4 لقب، افتخار 5 رتبه، درجه 6 وضوح

distinctionless adjective

بی جیاوازی 1 بدون تمایز

distinctive /di'stɪŋktɪv/ adjective

1 جیاواز، فخری-هه بوو، جودا، جیا، دیار، جیاکه رهوه، دیاری که، جیاکار: *clothes with a distinctive style* 2 تایه تی، پیشان دهر، دهر خهر (n) *distinctiveness* جیاوازی، جیایی، فخری، جوداهی 1 1 متفاوت، متمایز، مجزا، مشخص 2 اختصاصی، نمایان گر

distinctively /di'stɪŋktɪvli/ adverb

به شیوه یه کی جیاواز یان دیار 1 به طور متمایز یا مشخص

distinctly /di'stɪŋktli/ adverb

به ناشکری، به راشکاو، به شیوه یه کی دیار بیان له به رجاو: *a distinctly Australian accent* 1 به طور واضح، به طور مشخص

distinctness /di'stɪŋktɪs/ noun

دیاری، ناشکری، روونی، روینی 1 وضوح

distingué /di'stɪŋɡe/ fem. distinguée pronunc. same = distinguished

distinguishable /di'stɪŋɡwɪəbl/ adjective

1 شیاوی لیک کردنهوه، شیاوی ناسینهوه، دیاری ده کری، ده ناسرتهوه 2 جیاواز، جیا 1 قابل تمیز 2 متفاوت

distinguished /di'stɪŋɡwɪʃt/ adjective

1 مهند، قورس، جیسی ریز، به سهند، دیار، نیویه دهرهوه، ناسراو، به نیویانگ 2 هه لکه وتوو، دهر که وتوو، دیار، به رجه سته، ههره یاش: *distinguished leadership* 1 موقر، مشخص، مشهور 2 ممتاز

distinguishing adjective

جیاکه رهوه، دیاری که، لیک که رهوه 1 ممیز، متمایز کننده

distorted adjective

1 ناحهز، ناشیرین، تیکچوون، گوروا، له شیوه که وتوو، ناقولا، ناله بار، ناهه موار، گرز، گرز هه لاتوو، داچوراو، باهه لدراو، لول، پنج دراو 2 خواروخنج، لاروویر، کوور، که راو، چه وگنیر 3 شیویرا، چه واشه کراو، ده سکاری کراو، گوروا 1 بدریخت 2 کج وکوله 3 تحریف شده

distortedly adverb

به شیوه یه کی چه واشه کراو یا ده سکاری کراو 1 به طور تحریف شده

distortedness noun

1 ناحهزی، ناشیرینی، ناقولایی، ناله باری 2 شیویراوی، چه واشه کراوی، ده سکاری کراوی، گورواوی 1 بدریختی 2 تحریف شدگی

distortion /di'stɔ:ʃn, US di'stɔ:ʃn/ noun

1 گوروانی شیوه، تیکچوون، لاری، خواروی، باهه لدرای، بادرای، پنج دراوی، لول دراوی 2 لار کسردن، گهراندن، خسوار کردن 3 ده سکاری کردن، شیواندن، گورین، چه واشه کردن: *a distortion of the facts* 1 1 تغییر شکل، کجی، پیچیدگی 2 کج سازی 3 تحریف

distortional adjective

سهریه *distortion* وابسته به

distracted /di'stræktɪd/ adjective

هوش لانه بوو، شیواو، پهریشان، سهریه کاری خونه بر دوو، سهرلی شیواو، قال، گنیز، کاس، نگران، نارجهت، بی حه جمان، ناراملی هه لگیراو، بی توفره 1 حواس پرت، بی تاب

distractedly /di'stræktɪdli/ adverb

گنیزانه، نارجهتانه، به شیوه یه کی ناراملی هه لگیراو: *I walked up and down distractedly*

waiting for news 1 با حواس پرتی، با بی تابی

distracting adjective

ملوزم، سهرلی شیوین، مایه ی نارجهتی 1 مزاحم

distraction /di'strækʃn/ noun

1 هوش بلای، سهرلی سناوای، گنیز، تاساوی، حه به ساری، کاسی، سهرلی شیواوی، شیواوی، پهریشانی 2 سرفاقلی، شتی خلافتدن 3 (خوازه) شیتی، سهوداسه ری، شه یدایی 1 حواس پرتی، آشفنگی 2 سرگرمی 3 (مجازی) دیوانگی

distractive /di'stræktɪv/ adjective

گنیز کمر، مایه ی هوش بلای 1 کج کننده

distrainee noun

قهرزاری مال گیراو یا مال گله و دراو 1 دیسترتینی

distrain /di'streɪn/ noun, also

distrainment

گرتن، راگرتن، گل دانهوه 1 توقیف

distrain /di'streɪn, US 'distreɪn/ adjective, fem distraite /-stret/

هوش بلای، سهرلی سناوای، سهرلی شیواو، گنیز، کاس، شله زاو، تاساو، شیواو، پهریشان 1 حواس پرت

distraught /di'stro:ɪt/ adjective

1 هوش بلای، نارجهت، سهرلی سناوای، سهرلی شیواو، گنیز، کاس، شیواو، پهریشان 2 (خوازه) شیت، شیت وشه یدا، سهوداسه ر 1 حواس پرت، آشفته 2 (مجازی) دیوانه

distress /di'stres/ noun

1 خهم، خهفت، په زاره، که سهر، دلته نگی، مساتی، کزی، پهریشانی، دهردی دهروون، نارجهتی، سه غلته، نیگهرانی 2 نازار، دهر، مهنه تی، شیش، ژان، رهنج، زه حه مت، شرک، مایه ی خهم و خهفت، مایه ی مهنه تی 3 هه زاری، ده سته نگی، فقیری، نهداری 4 گنیزه ل، گنیزه وکیشه 5 ماندوویی، له یه که وتوویی، شه که تی، دامسای، ناچاری 6 مترسی، دؤخی

تنگه‌ناوی، تنگانه، تنگانی 7 (صاف) گرتن، گل‌دانه‌وه، مالی گیراو یان گله‌وه‌دراو 1 اندوه، غم، افسردگی 2 عذاب، رنج، مایه‌ی عذاب 3 فقر، مضیق 4 مخمض 5 خستگی، فرسودگی 6 خطر 7 (حقوق) توقیف، اموال توقیف‌شده

distressed /di'strest/ *adjective*

1 خه‌مبار، په‌زاره‌بار، دل‌ستنگ، مات، کز، پهریشان، دلیر، ناراحت، سه‌غله‌ت، نیگه‌ران، دل‌به‌دوا، جهرگ‌براو، جهرگ‌سووتاو 2 ماندوو، شه‌کوت، له‌په‌ی‌که‌وتوو 3 هه‌زار، ده‌ستنگ، نه‌دار، به‌له‌نگاز، فقیر 1 اندوه‌مکین، افسرده، مضطرب 2 خسته، فرسوده 3 فقیر

distressful /di'stressfəl/ *adjective*

جینی‌خه‌م، خه‌ماوی، خه‌مبار، به‌نیش، به‌زان، جهرگ‌بر، ناخوش، تال (distressfulness *n*) 1 غم‌انگیز، دردناک، ناگوار

distressfully /di'stressfəli/ *adverb*

به‌شویه‌کی به‌زان، به‌سوئی‌یانه، جهرگ‌برانه 1 به‌طور دردناک

distressing /di'stressɪŋ/ *adjective*

جینی‌خه‌م، خه‌ماوی، خه‌مبار، به‌نیش، به‌زان، جهرگ‌بر، ناخوش، تال: *It was a very -ssing* 1 غم‌انگیز، دردناک، ناگوار

distressingly /di'stressɪŋli/ *adverb*

به‌شویه‌کی به‌زان، به‌سوئی‌یانه، جهرگ‌برانه 1 به‌طور دردناک

distress sale *noun*

هه‌راجی مالی گیراو (یان گله‌وه‌دراو) 1 حراج اموال توقیف‌شده

distress warrant *noun*

ده‌ستووری گل‌دانه‌وه (مال) 1 حکم توقیف

distributary /di'stribjʊt(ə)rɪ/ *noun, pl. distributaries*

زی، لقی رووبار یان چۆم 1 شعبی رود

distributed system *noun*

ژماره‌یی له‌و کامپیوتره‌ سه‌ره‌خو‌یانه‌ی که به‌توریکه‌وه‌ پتیکه‌وه‌ به‌ستراون 1 دیستریبوتید سیستم

distribution /di'stri'bju:ʃn/ *noun*

دابه‌ش کردن، به‌شینه‌وه، دابه‌شین، به‌خش، دابه‌ش‌خشی (کردن)، یارقه‌کردن، بلاوکرده‌وه، به‌ش کردن 1 تقسیم، توزیع، بخش

distributional /di'stri'bju:ʃnəl/ *adjective*

بلاوکرده‌وه‌یی، به‌خشی 1 توزیعی

distributive /di'stribjʊtɪv/ *adjective*

بلاوکرده‌وه‌یی، بلاوکراره، دابه‌ش‌کراو، به‌ش کرده، به‌شینه‌وه‌یی، دابه‌شینی 1 توزیعی

distributively *adverb*

به‌شویه‌کی بلاوکرده‌وه‌یی یان به‌شینه‌وه‌یی 1 به‌طور توزیعی

distributor /di'stribjʊt(ə)rɪ/ *noun*

1 بلاوکرده‌وه، دابه‌ش‌کر 2 ده‌زگاین بو‌ناردنی

ته‌زووی گوراو بو‌مۆم یان شه‌می مۆتۆری ماشین، دیلکۆ 1 توزیع‌کننده، موزع 2 (فسی) دلکۆ

district /'distrikt/ *noun*

1 ناوچه، ده‌فهر، ناوان، مه‌ل‌بند 2 مه‌ل‌بند، هه‌ریم، ناوچه (خواه‌نی به‌پویه‌ه‌رایه‌تی یان سنووری خۆی یی: له‌فهره‌ نسی، له‌ *districtus* لاتین (مه‌ل‌بندی) داد‌گه‌ری، له‌ *distringere* لاتین (لێک‌جیا‌پو‌نه‌وه، لێک‌دوو‌ر‌که‌وتنه‌وه (draw apart) 1 منطقه، ناحیه 2 حوزه

District Attorney *noun*

داد‌پرس (DA) 1 دادستان

district council *noun*

نه‌نجومه‌نی ناوچه 1 شورای منطقه

district court *noun*

داد‌گایی که زۆرت‌ر بابه‌تی نه‌مه‌وه‌یی یان نیشتانی ده‌خاته‌روو تا‌هی ناوچه‌یی 1 دیستریکت کورت

district nurse *noun*

نه‌خۆش‌یاری که له‌ مالی سه‌ری نه‌خۆشه‌کانی ده‌دا (مالی نه‌خۆشه‌کان) 1 دیستریکت نرس

distrust /dis'trast/ *noun*

به‌دگومانی، به‌رگومانی، به‌گومانی، شک، دوو‌دلی، در‌دو‌نگی، باوه‌رین‌نه‌بووی، بی‌باوه‌ری 1 سوءظن، بی‌اعتمادی

distusted *adjective*

به‌دگومان، به‌رگومان، گومان‌یار، گومان‌لێ‌کراو، جینی‌شک، گومان‌له‌سه‌ر، گومان‌او 1 مشکۆ

distrustful /dis'trastfəl/ *adjective*

به‌دگومان، به‌رگومان، گومان‌یار، گومان‌لێ‌کراو، جینی‌شک، گومان‌ناوی، دل‌پیس، دل‌کر‌مۆل، باوه‌رین‌نه‌بووی، بی‌باوه‌ری 1 ظنین، بی‌اعتماد

distrustfully /dis'trastfəli/ *adverb*

به‌شویه‌کی گومان‌ناوی، دل‌کر‌مۆل‌انه 1 به‌طور ظنین

disturbance /di'stɜ:bəns, US -'stɜ:rb- *noun*

1 پشویی، ئالۆزی، نازاوه، شه‌ل‌زاوی، شلوقی، شور، شیواوی، نا‌ئارامی 2 مل‌لۆزمی، هه‌راسان‌کردن، مزاحیم‌بوون، ئارام‌لێ‌هه‌ل‌گرتن، مایه‌ی ناراحتی یان هه‌راسان‌کردن، مل‌لۆزم 3 شیواوی، ئاخۆران‌وب‌اخۆران، گه‌ره‌لاوه، شه‌ل‌زاوی، باش‌اگه‌ردانی، تیکه‌ولێ‌که‌یی، بی‌سه‌ره‌به‌ره‌یی، شیر‌زه‌یی، تیک‌چووی 4 (ده‌روون‌ناسی) نه‌خۆشی ده‌روونی، تیک‌چوون 5 (صاف) ده‌س‌دریزی 1 اغتشاش، آشوب 2 مزاحمت، اسباب‌نا‌راحتی 3 آشفتگی، به‌هه‌رخه‌نگی 4 (روان‌شناسی) اختلال 5 تعرض

disturbed /di'stɜ:bd, US -'stɜ:rbd/ *adjective*

1 (ده‌روون‌ناسی) نه‌خۆش 2 ناراحت،

○ آدم حواس پرت

ditziness /'ditsɪnəs/ *noun*

بیریلای، پدريشاني، گهوجي ○ حواس پرتي، حماقت

ditzzy /'ditsi/ *adjective*, also *ditsy*

(نافه رمي، ثمریکا) بیریلای، پدريشان، گهوج ○ حواس پرت، احمق

diuresis /daiju(ə)'ri:sɪs/ *noun*

زورميز کردن، ميزني؟، دهله ميزي ○ بوال

diuretic /daiju'retik/ *adjective, noun*

adj ميز زيادکەر، ميزني؟ *adj* ميز زيادکەر، دهرماني دهرماني ميز ○ *adj* مدر *n* ماده ي مدر

diurnal /dai'ɜ:nl, US -'ɜ:nl/ *adjective*

1 روزانه، بهر روز، به دريومي روز، روزبه روز، هدر روز، شهووروزي: 2 *diurnal tasks* (گول) به روزپشکوتو، (به) روزگول (کردو)، روزپشکوت، روزتهرک: 3 *diurnal flowers* روزگهر، به روزدا جالاکه: *diurnal animals* (له) *late Latin diurnalis* له *diurnus* لاتين "daily"، له "day" *dies* ○ 1 يومه، روزانه 2 (گل) روزشکفت 3 دبورنال

diurnally /dai'ɜ:nəli, US -'ɜ:nəli/ *adverb*

روزانه، روز به روز ○ روزانه

Div *abbreviation* division, also *Div.*

بهش، کهرت (ي سهرکي) ○ بخش

diva /'di:və/ = *prima donna*

divagation /dai'və:geɪʃn/ *noun*

لادان، لالي تیکچوون، سهرلي شتيوان ○ انحراف، سرگرداني

divalent /dai'veil(ə)nt/ *adjective*

(کيميا) دووهاهيزه، خاوهني دووهاهيزه ○ دو ظرفيتي

Diwali = Diwali

divan /dr'væn, US 'da:væn/ *noun*

1 قهنهفه، تهخت، کهنهيه، ديشان، تهختي قهنهفهي 2 ديواني هلهيهست 3 چنگاي جگهره کيشان 4 ميزوويي، له تيميراتوري عوسماني يان روزهه لاني تيوه راست) ديوان، دهسته ي قانون دانهران، زووري نهنجومه، دادگاي ليکولنهوه (واتسي 3: به ريگاي فهره نسي يان ئيتاليالي له *divān* تورکي، نهويش له *divān* تيراني يهوه "register anthology" court يان bench ○ 1 کنايه، تخت کنايه اي 2 ديوان شعر 3 جاي استعمال دخانيات 4 (در امپراتوري عثماني و خاورميانه) ديوان

divan bed *noun*

تهختي قهنهفهي ○ تخت کنايه اي

divaricate /dai'væriket, US di-/ *adjective*

لقاوي، پهلای، پهل پهل ○ منشعب

divarication /dai'væri'keɪʃn, US di-/

noun

1 لقي بوننهوه، پهل هاويشتن، لقي، پهل، لک 2 (خوازه) جياوازي، کيشه، جياوازي بيرورا ○ 1 انشعب 2 (مجازي) اختلاف، نظر

dive /darv/ *noun*

1 لووربيون، گسوزين، خوتسي خستن، خوتي هملکردن 2 تيرزان، خوييارکردن، هيرش 3 هاته خوارهوي کتوپر، داشکاني لهپر (ترخ و هند) 4 چنگاي خراب (مهي خانه و هند) ○ 1 شيرجه 2 هجوم 3 کاهش ناگهاني 4 جاي بدنام

dive-bomber *noun*

فروکهي خوتي هملکەر و بومببر ○ دايوبومپر

diver /'darvə(r)/ *noun*

1 مهلهوان 2 خوتسي هملکەر، خوتسي خهر، خولوورکەر 3 جورتي بالسنده ي ناوي دهسووک تيزي راست *Gavia immer* (هي) گهوره تري باکووري يان loon (ناسايي) و جوهر پتوهندي داره کان، خيزان *Gaviidae* ○ 1 غواص 2 شيرجه زن 3 نوعي پرنده ي آبي

divergence /dai'vɜ:dʒəns, US -'vɜ:rdʒ-/ *noun*, also *divergency* -dʒəns/

1 دووري، مهوداوژوري، لاري، لادان، لقلني بوننهوه، پهل هاويشتن 2 ليکدووري 3 جياوازي، دزايه تي، ناکوکی، ناتهايي: - *a wide gence of opinion* 4 ليکدووري ○ 1 فاصله، انشعب 2 تباعد 3 تابين، اختلاف 4 واگرايي

divergent /-dʒənt/ *adjective*

1 دوور، مهوداوژور، لار، دوورله يک، ليکدوور، لاداو، لقاسوي، پهل هاويشتو 2 جياواز، دز، ناکوک، ناتها: *divergent paths/opinions* 3 *the divergent interests of capital and labour* 4 ليکدوور: *a divergent lens* ○ 1 متباعد، مختلف، منشعب 2 مابين 3 واگرا

divergently /dai'vɜ:dʒəntli, US -'vɜ:rdʒ-/ *adverb*

ليکدووران، به شيوه يکي ليکدوور ○ به طور متباعد

divers /'darvəz, US vɜ:z/ *adjective*

1 (کسون، ويژه يي) جياواز، جوراوچور، جهسته جهسته، جياجيا 2 چندندين، چهند، فره، زور ○ 1 مختلف، گوناگون 2 چندين، متعدد

diverse /dar'vɜ:is, US -'vɜ:ɪs/ *adjective*

جياواز، جوراوچور، جهسته جهسته، هدمه رنگ، هدمه بيهت، جياجيا، *unlike*: *people with diverse interests* ○ مختلف، گوناگون

diversely /dai'vɜ:slɪ, US -'vɜ:ɪs/ *adverb*

به شيوه يکي جياواز، به شيوه يکي جوراوچور ○ به طور گوناگون

diversification /dai'vɜ:sfɪ'keɪʃn, US -'vɜ:ɪs-/ *noun*

جياوازي، ليک جيايي، جوراوچوري،

جۆربه جۆرى، جەستە جەستەيى ① گوناگونى. تنوع
diversiform /di'vɜ:sɪfɔ:m/ *adjective*
 جياواز، جۆراوجۆر، جەستە جەستە، جياجيا ①
 گوناگون

diversion /daɪ'vɜ:ʃn, US -'vɜ:rʒn/ *noun*
 1 لاگۆرىن، پىتچان، لادان 2 سەرقالى، رايواردن،
 خەرىكى. خافلان 3 مايەى سەرئىچراكىستان،
 مايەى ھۆش لائەمان 4 كىردە ھەي لادەرانە يان
 رى ھەلە كەر 5 (سەربازى) ھىترشى رى ھەلە كەر
 يان سەرلى تىكەدەرانە 6 (خوازە) جياوازي ① 1
 تەغىر سىير، انحراف 2 سىرگىمى، مشغوليت 3
 موجب حواس پرتى 4 عمل انحرافى 5 عمليات
 انحرافى 6 اختلاف

diversionary /daɪ'vɜ:ʃənəri, US -'vɜ:rʒənəri/ *adjective*
 بەھەلە داھەرانە، رى ھەلە كەرەرانە، سەرلى تىكەدەرانە
 ① انحرافى

diversity /daɪ'vɜ:səti, US -'vɜ:rs-/ *noun, pl. diversities*
 1 جۆراوجۆرى، ھەمەرنەنگى، جۆربه جۆرى،
 جياجيايى، جياوازي، جەستە جەستەيى 2
 جياوازي، ئانەيى، كىشە، ئاكوگى 3 جۆر، ئاوا،
 جەش، رەنگ ① گوناگونى 2 اختلاف 3 نوع

diverticula = plural form of diverticulum
diverticular /,daɪvə'tɪkjʊlə/ *adjective*

1 سەربە diverticulum 2 سەرقال كەر،
 خافلىنەر ① مشغول كىندە

diverticulitis /,daɪvə'ɪkjʊ'lɪtɪs/ *noun*
 (يزشكى) ھەلاوسانى يەك يان چەند
 diverticula ① التهاب واراھە

diverticulosis /,daɪvə'tɪkjʊ'ləʊsɪs/ *noun*
 (يزشكى) دوخى كە لەودا كىشە كۆپرەكان
 diverticulua لەئو رىخۆلە دان بەبى نىشانەيى
 ھەلاوسان inflammation ① دېورنېكلوز

diverticulum /,daɪvə'tɪkjʊləm/ *noun, pl. diverticula /-lə/*

1 لارنى، لارىگا 2 كىشە كۆپرە، لارىيە: زىيادى
 يان كىشەيىكى ئاناسايى و كۆيز و لولولەيى كە لە
 كانال يان بۆشايىيى لى دەپتە ھەي ھەي
 پەيدا بونە كەشى دەگەرپتە ھەي بۆ پسانى
 herniation تولى لىنچە پەردەيى mucosal بەئو
 دىوارەي ماسولەكەيى كۆلۆن ① جادەي فرەي
 2 واراھە

divertimento /di,vɜ:'tɪmentəʊ, -veɪt-/ *noun, pl. divertimenti /-ti/ or divertimentos*
 (موسىقا) دايفىر تىمىنتو، ھاوشىوھى serenade
 ① دېورتىمىتو

diverting /daɪ'vɜ:trɪŋ, US -'vɜ:rt-/ *adjective*
 (فەرمى) سەرقال كەر، سەرگەرم كەر، خافلىنەر،
 ① a diverting evening :amusing

مشغول كىندە، سىرگىم كىندە
divertingly /daɪ'vɜ:trɪŋli, US -'vɜ:rt-/ *adverb*

سەرقال كەرەرانە، سەرگەرم كەرەرانە، خافلىنەرەرانە
 بە طور مشغول كىندە

divertissement /di've:tɪs'tɪsmənt, US di've:tɪs'tɪsmə/ *noun*

سەرقالى، خافلان، سەرگەرمى ① سىرگىمى
Dives /daɪvɪz/ *noun*

(وېزەيى) پىياوى دەولە مەندى (وادانراو، ناوى
 پىياويكى دەولە مەندى ئىنجىلى لوقا 16:19-31)
 ① مرد ئروتمەند

divestiture, divesture = disinvestment
divestment /daɪ'vestmənt/ = disinvestment

divide /di'vaɪd/ *noun*

1 جياوازي، كىشە، ئاكوگى، ئانەيى، ئاناسايى،
 كەلەن، سىنور 2 خالىي ھەرچەرخان 3
 (جوگرافىيە) ئاوارەيز watershed، شىش،
 داھەشكەي ئاوا ① اختلاف، شكاف، مرز 2
 نقطە عطف 3 آب پىخان

divided /di'vaɪdɪd/ *adjective*

1 بلاو ھەي، جياو ھەي، پىش و پلاو، جياجيا، توشى
 چەند پەردە كى بوو، داھەش كىراو، پەش پەش كىراو،
 ئىك ھەلە ھەي، ئىك ترازوا 2 دوو ډول، دېر ډونگ
 ① پراكنە، مەشەت، تەقسىم شەدە 2 مرد

divided highway = dual carriageway
dividend /'dɪvɪdend/ *noun*

1 (بىر كارى) داھەش كىراو 2 خىر يان قازانچى
 بەش يان بەشەكان (شار يان شارەكان):
 3 dividend payments of 50 cents a share
 بەشى تاكى لەو پارەيە 4 باشى، خال، قازانچ،
 خەلات، پاداشت ① مقسوم 2 سود سەم يا
 سەم 3 سەم فرد از اين پول 4 مەزىت، پاداشت

divider /di'vaɪdər(r)/ *noun*

1 شەتى جياكەرەو، جياكار، پەربەست 2
 داھەش كەر، بەش كەر 3 (dividers) پىرگارى
 داھەش كەرن، پىرگار يان پىرگارى پىوھ: a pair
 of dividers ① عامل جىدايى، حاجز 2 بىش كەر
 3 (در جمع) پىرگار تەقسىم

dividing line *noun*

ھىلى جياكەرەو، نىشانەيى جياكەرنەو، جياكار،
 سىنور، رادە: شوپتى كە دوو ئاوجە ئىك جيا
 دەكانەو يا دادەبىر: There is no clear
 dividing line between what is good and
 what is bad ① حد فاصل، مرز

divi-divi /'dɪvi,dɪvi/ *noun, pl. divi-divis*

1 دارى چكۆلەيى دانە ۋىلەيى كەرمىنەنى
 نەمىكا، كەلووھەكانى لولون [Caesalpinia
 2 نەم كەلووھە كە سەرچاوە ۋىكى
 گەورەي tannin ① دېورى دېورى

divination /diˈvɪneɪʃn/ noun

پیش‌زانی، غیب‌زانی، داهاتوویینی، فال‌گرته‌وه،
راویژی دروست ○ غیب‌گویی، تنال

divinatory /diˈvɪnəʊəri/ adjective

سهریه پیش‌زانی یان غیب‌زانی، غیب‌زانانه،
داهاتوویینانه ○ وابسته به غیب‌گویی، غیب‌گویانه

divine /diˈvaɪn/ adjective, noun

1 adj خودایی، یه‌زدانی، ناسمانی، نه‌هورایی،
ثابینی، دینی: *in law/love/will* 2 (نافه‌رمی)
یه‌کجار باش، هه‌ره‌چاک، سهر، مه‌حشره:

the 1 n *That mango tasted divine!*

(Divine) ویستی خودایی (بی) 2 (کۆن) پیای
ثابینی، ثابینه‌وان، قه‌شه ○ *adj* 1 الهی، ربانی،

ملکوتی، الوهی، روحانی، ربوبی، مذهبی 2
(عامیانه) معرکه 1 n مثبت الهی 2 روحانی، کنیش

divine action noun

کرده‌وهی خودایی، کاری خودایی ○ فعل الهی

divine being noun

بوونی خودایی ○ وجود الهی

divine benevolence noun

خیرخوازی خودایی، چاکه‌ویستی خودایی ○
خیرخواهی الهی

divine creation noun

دروست‌بوونی خودایی، ئافراندنی خودایی ○
خلق الهی

Divine Liturgy noun

رئ‌وپرسم یان ئاهه‌نگی شیوی خواوه‌ندی
Eucharist، ب.ت. له‌کلێشی ئورتودۆکس ○

مراسم عشاء ربانی

divinely /diˈvaɪnli/ adverb

له‌لایه‌ن خوداوه ○ از جانب خدا

divine names noun, pl.

نیوه‌کانی خودا، ناوه‌خودایی‌یه‌کان ○ اسماء الهی

Divine Office noun

ناهه‌نگی نوێ و خوابه‌رستی بۆ کردنی کاریکی
گرنه‌گ، په‌رتوه‌بردن یان رابه‌راندنی رئ‌وپرسمی

دینی ○ آفیس دیوان

diviner /diˈvaɪnə(r)/ noun

پیش‌زان، غیب‌زان، داهاتوویین (ئاوی ژیرعه‌رز
به‌گۆجانی غیب‌زانی) ○ غیب‌گو

divine revelation noun

وه‌حی خودایی ○ وحی الهی

divine right noun

1 مافی خودایی (له‌لایه‌ن خوداوه ده‌درئ به‌شا
یان شازن و نابیی به‌ره‌لستی له‌گه‌ل بکری) 2

مافی خو‌یان مسۆگه‌ر، مافی خودایی (بۆ
لئ‌پرسین نه‌بی) ○ 1 حق الهی 2 حق مسلم

divine right of kings noun

مافی خودایی پاتشاکان (راسته‌وخو له‌لایه‌ن
خوداوه نه‌ک به‌پنی ره‌زامه‌ندی خه‌لک) ○ حق

الهی سلاطین

divine science noun

زانستی خودایی ○ علم الهی

divine unity noun

یه‌کیتی خودایی ○ وحدت الهی

divine veracity noun

راستی خودایی ○ صداقت الهی

divine will noun

ویستی خودایی ○ اراده‌ی الهی

divine word noun

وشه‌ی خودا ○ کلمه‌الله

diving /ˈdɑːvɪŋ/ noun

1 مه‌له‌وانی 2 لووربوون، گۆژین، خۆتی‌خستن،
خۆتی‌هه‌لکردن ○ 1 غواصی 2 شیرجه

diving beetle noun

قالۆنجه‌مه‌له‌وانه (هه‌وا له‌ژیر تووره‌که‌ی بن‌بالی
هه‌له‌سه‌گرئ و ده‌چینه‌ ژیر‌ئاو [خیزان

Dytiscidae: گه‌لئ‌جۆرن]) ○ نوعی سوسک

diving-bell noun

ده‌زگای مه‌له‌وانی ○ آلت غواصی

divingboard noun

ته‌خته‌باز، ته‌خته‌ی مه‌له‌وان، ته‌خته‌ی لووربوون
○ ته‌خته‌شیرجه

diving duck noun

مسراوی‌یه‌مه‌له‌وانه (وه‌ک pochard و
goldeneye) ○ نوعی مرغابی

diving suit noun

(جل‌و)به‌رگی مه‌له‌وانی ○ لباس غواصی

divining-rod noun

میلی گومانه، میلی یان گۆجانی غیب‌زانی یان
پیش‌زانی، میلی یان گۆجانی ئاودۆزینه‌وه ○
عصای غیب‌گویی

divinity /diˈvɪnəti/ noun, pl. divinities

1 خوداییتی، خودایه‌تی، خوابه‌تی، یه‌زدانیتی 2
خوا، خودا، خوازن: *Roman/Greek/Egyptian*

-nities 3 یه‌زدان‌ناسی، دین‌ناسی، تیۆلۆژی،
ثابینه‌وانی، دینه‌وانی 4 (the Divinity) کردگار،

خوا، خوداوه‌ند ○ 1 الوهیت، ربانیت، خدایی 2
اله، الهه 3 الهیات 4 (the Divinity) پروردگار

divinization noun

به‌خودابوون، بوونه‌خودا ○ تاله

divisibility /diˈvɪzəˈbɪlɪti/ noun

له‌دابەش (بوون)هاتوویی، دابه‌شیوی ○
بخش‌پذیری، قابلیت تقسیم

divisible /diˈvɪzəbl/ adjective

له‌دابەش (بوون)هاتوو، به‌ش ده‌کری، دابه‌ش
ده‌کری، دابه‌شیو: *8 is divisible by 2 and 4, but not by 3*

بخش‌پذیر، قابل تقسیم

divisibly /diˈvɪzəbli/ adverb

به‌شیوه‌یی که به‌ش بکری ○ به‌طور بخش‌پذیر

division /diˈvɪʒn/ noun

1 دابه‌شاندن، دابه‌ش کردن، به‌ش کردن،

پارچه‌کردن (دین، دهسته (دهسته) کردن، پولاندن، به‌شاندن، به‌ش‌بش کردن، کهرت (کهرت) کردن، قاش کردن: *the division of cell division* *the division of the population into age groups* *division sign* (÷) 2 کهرت، به‌ش، پشک، پار 3 کیشه، دژایتی، جیاوازی، ناتم‌بایی، ناسازی، من‌وتویی، کهلین، کله‌بهر، دووبه‌ره‌کایه‌تی: *the work of healing the divisions within* 4 *social/class divisions* *society* پارلمانی بریتانیا (دنگ‌دان 5 سنور، هیلن جیاگردنه‌وه، جیاکار 6 (سربازی) لشکر، سپا، تمن: *the Guards Armoured Division* 7 (رووه‌کناسی، له پولاندن، له‌زور و له‌زیر *kingdom* به‌رام‌بهر به *phylum* له گیانه‌وه‌رناسی (د) دیفژن، پار، به‌ش 8 (گیانه‌وه‌رناسی) هر دهسته‌ی یکی لاوه‌کی نیوان ناسته‌گه‌وره‌کانی پولاندن 1 تقسیم، تقسیم‌بندی 2 بخش، قسمت، سهم 3 اختلاف، شکاف، تفرقه 4 رای‌گیری 5 حدفاصل 6 (نظامی) لشکر 7 و 8 دیویسون

divisional /di'vɪʒənəl/ *adjective*
1 سهره به‌ش، به‌شی، کهرتی، سهره کهرت 2 سهره له‌شکر یان سپا، پیوه‌ندی به سپاوه هه‌یه: *the divisional commander/headquarters* 1 وابسته به بخش 2 وابسته به لشکر

divisionalization *noun*
دابه‌شاندن یا دابه‌ش کردن به‌سهر جه‌ندین کهرتی جیا‌جیادا (ریک‌خراوه‌یی) 1 دیویسونالیزاسیون

division bell *noun*
(له پارلمانی بریتانیا) زه‌نگی راگه‌یاندنی ده‌نگ‌دان 1 زنگ اعلان رای‌گیری

divisionism = pointillism
division lobby *noun*

(له پارلمانی بریتانیا) به‌ک‌ن له دوو جیگا یان شوینی ده‌نگ‌دان (ی نهم‌دانی پارلمانی) 1 یکی از دو جایگاه رای‌گیری

division of labour *noun*
(دابه‌ش‌کردنی کار، کاربه‌شاندن 1 تقسیم کار

division of power *noun*
(دابه‌ش‌کردنی هیزه‌کان 1 تفکیک یا تقسیم قوا

division sign *noun*
نیشانه‌ی (دابه‌ش‌کردن، نیشانه‌ی کهرت‌کردن (÷) علامت تقسیم

divisive /di'vaɪsɪv/ *adjective*
دووبه‌ره‌کی نهره‌وانه، مایه‌ی ناتم‌بایی و دووبه‌ره‌کی، کیشه‌نهره‌وانه: *He* *a -e issue* *believes that unemployment is socially -ve* 1 تفرقه‌انگیز

divisively /di'vaɪsɪvli/ *adverb*
دووبه‌ره‌کی نهره‌وانه، کیشه‌نهره‌وانه، به‌شیوه‌یی که بیته مایه‌ی کیشه 1 به‌طور تفرقه‌انگیز

divisiveness /di'vaɪsɪvnəs/ *noun*
کیشه‌نانه‌وه، دووبه‌ره‌کی خسته‌وه، ناتم‌بایی‌نانه‌وه 1 تفرقه‌انگیزی

divisor /di'vaɪzə(r)/ *noun*
به‌سهر دابه‌ش‌کراو، دابه‌ش‌کرده 1 بخش‌یاب، مقسوم‌علیه

divorce /di'vɔ:s, US di'vɔ:rs/ *noun*
1 تلاق، جیا‌بو‌ننه‌وه، به‌ردان 2 ده‌ستوری قانونی تلاق 3 جیا‌بو‌ننه‌وه، دابران، دابرانی پیوه‌ندی 4 هه‌له‌وشانه‌وه، به‌تال‌بو‌ننه‌وه 1 طلاق 2 حکم قانونی طلاق 3 جدایی، قطع رابطه 4 فسخ

divorced /di'vɔ:st, US -'vɔ:rst/ *adjective*
1 (ژنی) تلاق‌دراو، به‌ردراو، پیوه (ج ژن و ج پیاو): *My parents are divorced* 2 جیا، دابران، بی‌پیوه‌ندی، لیک‌دابران، لیک‌هه‌لراو: *He seems completely divorced from reality*

1 مطلقه، بیوه (مرد یا زن) 2 جدا، منفک
divorcee /di,vɔ:'si:, US di,vɔ:'seɪ/ *noun*,
US masc. divorcé, fem. divorcée /-'seɪ/
1 ژنی تلاق‌دراو، پیوه‌ژن 2 بیوه‌میر، بیوه‌پیاو 1 زن مطلقه 2 مرد بیوه

divorcement *noun*
جیا‌بو‌ننه‌وه، دابران، لیک‌کرانه‌وه 1 جدایی
divulgate /,dɪvəl'eɪʃən/ *noun*, also
divulgence

له‌قاودان، بلاکردنه‌وه، دهر‌بهرین، راستی‌ل‌وتن، دهر‌خستن، درک‌اندن، ناشکر‌کردن 1 افشا، افشاکری

divulsion /di'vʌlʃən/ *noun*
هه‌ل‌که‌ندن، دهر‌کیشان (به‌تون‌دی)، شەق‌و‌به‌ق‌کردن، لیک‌وه‌زه‌به‌ردان 1 قمع، دیوالسیون

divvy /'drvi/ *noun*, pl. divvies, also divi
(نافه‌رمی، بریتانیا) مروی گه‌وج 1 آدم‌احمق

Diwali /di:'wa:li/ *noun*, also Divali
دیوالی، پایزه‌سووره، پایزه‌سووران (فنیستقالی هیندی، پایزان به‌ریوه‌ده‌چن) 1 دیوالی

diwan /di'wa:n/ *noun*, also dewan
دیوان: گه‌وره‌کاربه‌ده‌ستی دارایی، وه‌زیری دارایی یان سه‌روک‌وه‌زیر له هیندی هه‌ریم یان نه‌یاله‌تی هیندا 1 دیوان

Dixie /'dɪksi/ *noun*
(له نهم‌ریکا) باشور، نه‌یاله‌ته باشووری‌به‌کان، هه‌ریمه‌کانی باشوور یان خواریو (ب.ت. سهره‌بندی شهر نیو‌خوی) 1 دیکسی

dixie /'dɪksi/ *noun*, pl. dixies
مه‌نجه‌ل، قازان، به‌روش 1 دیک

Dixieland /'dɪksilənd/ *noun*
1 شیوازیکی موسیقایی جاز (به‌تریه و ریتیک‌کی تونده‌وه، له نهره‌تا له نیو‌ئورلینز New Orleans سه‌رچاوه‌ی گرتوه) 2 Dixie 1 دیکسی‌لند

dixit *noun*

وته، قه، گوته ○ گفته

DIY /di: ai 'waɪ/ *abbreviation* do-it-yourselfخوت چاکی کهوه، خوت یکه (خوچاک کردن)
یان خوچاک کردنهوی نمو شتانی که خراب
بوون) ○ دی‌ای‌وای**dzzygotic** /dʌɪzɪ'gɒtɪk/ *adjective*(دوانه‌کان) له دوو هیلکو که گوووراون ○
دیزگوتیک**dzzygous** /dʌɪ'zɪgəs/ = dzzygotic**dizzily** /'dɪzɪli/ *adverb*

به سهره‌گیزهوه ○ با سرگیجه

dizziness /'dɪzɪnəs/ *noun*سهره‌گیزه، سهرگیزه، سهره‌خولی، سهره‌سووره،
تاس ○ سرگیجه**dizzing** *adjective*شتی که سهره‌گیزه‌ی پتوه‌یی، سهره‌سووره‌هینه‌ر
○ سرگیجه‌آور**dizzy** /'dɪzi/ *adjective* (dizzier, dizziest)1 شتی که سهره‌گیزه‌ی پتوه‌یی 2 سهره‌گیزه‌گر توو،
تووشی سهره‌سووره‌بوو، گیز، وپ، کاس 3
(نافه‌رمی) که‌وج، بی‌میشک ○ 1 سرگیجه‌آور 2
سرگیجه‌گرفته، گچ 3 (عامیانه) احمق**DJ** /di: dʒeɪ/ *abbreviation* 1 disc jockey 2

dinner jacket

djellaba /'dʒeləbə/ *adjective, also djellabah*
or jellabaجوژی عه‌بای کلاوداری فشی له‌خوری، به
شتوه‌ییکی نهریتی عه‌ره‌به‌کان ده‌یوشن
(نهرت): له *jellābiyya jellāba* عه‌ره‌بی
مه‌راکیشی) ○ جلبا**djibba** = jibba**djibbah** = jibba**Djiboutian** /dʒɪ'bʊtɪən/ *noun, adjective, also* Jibutian*n* خه‌لکی Djibouti له باکووری روژه‌لانی
که‌ناری نه‌فریکا، جیبتیایی *adj* سهره‌به جیبتی،
جیبتیایی ○ جیبتی**djinn** /dʒɪn/ *noun*, variant spelling of jinn**dl** *abbreviation* deciliter**D-layer** *noun*نزم‌ترین تویی ئایونوسفیر، نه‌توانی شه‌بۆله
رادیویی یه‌کایی له‌ره‌نزم بدانه‌وه ○ دی‌لایر**D-lock** *noun*قوفلی جه‌له‌میی یان ناوزه‌نگی یانه (هی چه‌رخ
و مۆتۆر) ○ قفل دی**DLitt** *abbreviation* Doctor of Letters1 دوکتورای ویزه 2 پروانامه‌ی دوکتورای ویزه
○ 1 دکترای ادبیات 2 درجه‌ی دکتری ادبیات**dm** *abbreviation* decimetre**DM** *abbreviation* Deutschmark**DMus** *abbreviation* Doctor of Music1 دوکتورای موسیقا 2 پروانامه‌ی دوکتورای
موسیقا ○ 1 دکترای موسیقی 2 درجه‌ی دکتری
موسیقی**DNA** /di: en 'ci/ *abbreviation*
deoxyribonucleic acidدی‌نین‌ئه‌ی، دی‌نین‌ئی نه‌سید (= پیکه‌اته‌یی که
زانیاری ژینیتیکی genetic information له
خانه‌ی زنده‌وه‌ره‌ان‌دا هه‌لده‌گرێ) ○ دی‌ان‌ای**DNA profiling** *noun, also* DNA
fingerprintingتاقی کردنه‌وی DNA (بو دوزینه‌وی تاوان‌کار)
○ دی‌ان‌ای پروفیلینگ**DNase** /di:en'eɪz/ *noun*(زنده‌کیمیا) هه‌وینه (enzyme) یه‌که DNA
تیک‌ده‌شکینی بو که‌رده چکوله‌تره‌کان ○ دینز،
دی‌ان‌از**DNA virus** *noun*فایروس‌یی که ژیتومه‌که‌ی له دی‌نین‌ئه‌ی
پیکه‌اتوه ○ ویروس دی‌ان‌ا**do** /du:/ *noun*1 (نافه‌رمی) میوانی 2 (نافه‌رمی) فیل، ده‌و،
ته‌له‌که ○ 1 (عامیانه) مهمانی 2 (عامیانه) حق،
کلک**do** /dɔ:/, US *dou/ noun*(موسیقا) یه‌که‌مین و دوایه‌مین نوت، به‌ینی
به‌یزه‌ی سۆلفیز ○ دو**do** *noun, also ditto*1 هه‌روا، هه‌روه‌تر، هه‌روه‌ها، هه‌روه‌سا، یش 2
دیتو، دو (به‌وانای هه‌روه‌ها، وه‌کوو سهری که
به‌نیشانه‌ی *) بو دوویات‌نه‌بوونه‌وه
به‌کار‌دیتری ○ هم‌چین، نیز، دیتو، دو**doable** /'du:əbl/ *adjective*کرده‌نی، له‌کردن‌هاتوو، ده‌کرێ، نه‌کرێ، نه‌شی
○ کردنی**d.o.b.** *abbreviation* date of birth

ریکه‌وتی (له‌دایک‌بوون) ○ تاریخ تولد

dobbin /'da:bin/ *noun*بارگینی کۆن، نه‌سپ یان بارگیری کیلکه ○
یابوی فرسوده یا مزرعه**dobe** /'dəubi/ = adobe**Doberman** chiefly N. American =
Dobermann**Dobermann** /,dəʊbəmən, US
,dəʊbərmən/ *noun, also* Dobermann
pinscher /'pɪnʃə/دوبیرمەن: جوژی سه‌گی زله‌ی تووک‌دریز،
زۆرتەر بو به‌ردرگای مالان رای‌ده‌گرن، زۆرتەر
ره‌ش، له‌ناوی نزادی سه‌گی نه‌لمانی Ludwig
"terrier" *Pinscher* +) *Dobermann* نه‌لمانی

دوبرا /dɒbrə/ noun
 دوبرا: په‌کمی بڼه‌پرته پاره‌ی São Tomé
 بهرامبر به سمد centavo دوبرا

dobro /dɒbrəʊ/ noun, pl. dobros
 (دروشمی بازگانی) جوړی گیتاری ده‌نگی
 (بڼه‌رت): له Do(pěra) Bro(thers) داهینه‌ری
 چیکي-نمريکايي نو ناميره دوبرو

dobsonfly /ˈdɒbs(ə)nflaɪ/ noun, pl. dobsonflies
 میروویه‌کی بالاداری زله‌ی بوري نمريکايي
 باکووری، سهره تیره Corydalis | alderfly
 cornutus و جوړه‌کاني تر دوسونفلاي

doc /dɒk/ noun
 (تافه‌رمی) دوکتور، دوختور، دوکتر (عامیانه)
 دکر

docent /ˈdɒsnt, US ˈdɒsnt/ noun
 (له نمريکا) که‌سې که خهلکان به‌نیو موزه‌خانه،
 کلنسه و هتد ده‌کپري يان ریشوني ده‌کا دوست

Docetism /dəˈsɪtɪz(ə)m, US ˈdɒsɪ,tɪz(ə)m/ noun
 ریایزی له کریستانیت‌دا که پنی‌وایه له‌شی
 مه‌سیح وه‌ک هس مروت نیبه و رهنسج و
 نه‌شکه‌نجه‌شی شتیکی رواله‌تی بووه دوستیم

Docetist /dəˈsɪtɪst, US ˈdɒsɪ,tɪst/ noun
 دوستیت دوستیت

docile /ˈdɒsɪl, US ˈdɒsɪl/ adjective
 ده‌سه‌مق، ده‌سازو، ده‌سه‌لین، رام، نارام،
 له‌سهره‌خو، گوئ‌رایه‌ل، چاک، هینم، فقه‌ییس،
 فقیر، حالی، ملکه‌ج حرف‌شنو، رام، مطیع

docilely /-saɪli, US -səli/ adverb
 ملکه‌چانه، گوئ‌رایه‌لانه به طور مطیع

docility /dɒˈsɪləti, US dɑːˈsɪ-/ noun
 گوئ‌رایه‌لی، ملکه‌جی، نارامی، فقه‌یری،
 له‌سهره‌خوی، رامی، ده‌سازوی، ده‌سه‌موی
 اطاعت، سربراهی

dock /dɒk, US dɑːk/ noun
 1 له‌نگه‌رگا، جی‌بار، شوسته، بارنه‌نداز، باره‌نناز
 2 شویی چاک‌گرده‌وی که‌شتی‌یه‌کان 3 حموز
 یان گولای که‌شتی‌یه‌کان (که له‌ودا
 که‌شتی‌یه‌کان چاک ده‌کرته‌وه) 1 بارانداز 2
 تعمیرگاه کشتی 3 حوض کشتی‌ها

dock² /dɒk, US dɑːk/ noun
 (له دادگا) جینگای ناوانبار، میزی دادگایی
 جایگاه مهم، میز محاکمه

dock³ /dɒk, US dɑːk/ noun
 (رووه‌ک‌ناسی) ریواس، ترشوک، ترشوک،
 کاردوو، به‌ره‌ساق، سیچکه [Rumex توخم]
 ریواس، ترشک

dock⁴ /dɒk, US dɑːk/ noun
 دوبرمن

1 به‌شی ره‌قایی یان گوشتنی کلک 2 نالقه‌ی
 قوشقون 3 قوشقون 1 داک 2 حلقه‌ی پاردم 3
 پاردم

dockage noun
 شوستانه، له‌نگه‌رانه، بجای له‌نگه‌رگا مالیات
 باراندازی

dock-dues noun
 له‌نگه‌رانه، بجای له‌نگه‌رگا، حمقی له‌نگه‌رگا
 عوارض لنگرگاه

docker /ˈdɒkə(r), US ˈdɑːk-/ noun
 کریکاری له‌نگه‌رگا کارگر بارانداز

docket /ˈdɒkɪt, US ˈdɑːk-/ noun
 1 کورته، پوخته 2 لیست، لیسته، به‌تاقه، په‌ته،
 یافته، به‌رچه‌سب 3 لیستی نه‌و که‌یس و
 بابه‌تانه‌ی که‌وا چاوه‌ری دادگایی 1 خلاصه
 2 فهرست، رسید، برچسب 3 دفتر ثبت دعاوی

dockland /ˈdɒklænd, US ˈdɑːk-/ noun,
 also docklands
 ناوچه‌ی له‌نگه‌رخستن، له‌نگه‌رخه‌ران (شویی له
 به‌نده‌ر که له‌نگه‌رگانی لینه): plans to
 further redevelop Bristol's -lands
 ناحیه‌ی بارانداز

dockside /ˈdɒksaɪd, US ˈdɑːk-/ noun
 شوسته، له‌نگه‌رگا بارانداز

dock worker noun
 کریکاری له‌نگه‌رگا کارگر بارانداز

dockyard /ˈdɒkjɑːd, US ˈdɑːkjɑːrd/ noun
 شویی دروست‌کردن یان چاک‌گرده‌وی (یان
 سازکرده‌وه) که‌شتی‌یه‌کان، سازگه‌ی
 که‌شتی‌یه‌کان محل ساخت یا تعمیر کشتی‌ها

doctor /ˈdɒktə(r), US ˈdɑːk-/ noun
 1 دوکتور، دوکتورا (به‌رترین پله‌ی زانکویی) 2
 پزشک، که‌کیم، نژودار، دوختور، دوکتور 3
 مینشی راه‌ماسی ده‌سکرد 4 به‌یتر، ددان‌ساز یان
 نه‌شته‌رگه‌ری فیتینتره‌ری لیه‌شواو (بڼه‌رت: به
 ریگای فهره‌نسی کون له doctor لاتین
 "مأموستا teacher" له docere "فیر کردن to
 teach") 1 دکر 2 طبیب، دکر 3 مکر
 مصنوعی ماهی‌گیری 4 دکر

doctoral /ˈdɒktərəl, US ˈdɑːk-/ adjective
 دوکتوری دکتری

doctorate /ˈdɒktərət, US ˈdɑːk-/ noun
 بروانامه‌ی دوکتوری، پله‌ی دوکتورایی
 درجه‌ی دکتری

doctrinaire /ˌdɒktriˈneə(r), US ˌdɑːktriˈner/ adjective, noun
 1 ده‌مارگرز، باوه‌رگرز 2 تیوریک،
 بیروانه، ناکرداری n مروی ده‌مارگرز
 1 متعصب 2 نظری n آدم متعصب

doctrinairism noun
 ده‌مارگرزی، دوگماتیزم تعصب

doctrinal /dɒk'trɪnəl, US 'dɔːktrənəl/ *adjective*

1 تئوریک، پیردۆزانه، ناکرداری 2 پیروابه‌دانه، نایستی: *the doctrinal position of the English church* doctrinally /dɒk'trɪnəli, US 'dɔːktrənəli/ *adv*

1 نظری 2 عقیدتی

doctrine /'dɒktrɪn, US 'dɔːk-/ *noun*

1 باوه، پیروابه، رییاز، نایین، نامۆزگاری: *Christian doctrine* 2 تئوری 3 بیه‌ماکان 1 اعتقاد، آموزه، مکتب 2 نظریه 3 اصول

document /'dɒkjʊmənt, US 'dɔːk-/ *noun*

به‌لگه، سه‌نهد، کاغذ، قه‌باله، قه‌واله، به‌لگه‌نامه

documental /- 'dɒkjʊmentəl *adj*

document /ment(a)/ *adj* سهریه document: به‌نهدت:

ئینگیلی نیوه‌دست: له‌فه‌ره‌نسی کۆن، له

documentum لاتین "وانه، به‌لگه" (له‌لاتینی

سه‌ده‌کانی نیوه‌دست "ده‌ستوری نووسراو،

به‌لگه یان کاغذی فه‌رمسی" له *docere*

"فیرکردن" (to teach) سند، مدرک

documentarian /'dɒkjʊməntɛəriən/ *noun*

documentarist = 1 ده‌ره‌نسه‌ر یان

به‌ره‌م‌ه‌یه‌نهری فیلمی داکۆمینتاری 3

شیکه‌ره‌وه‌ی بی‌سپۆری به‌لگه‌نامه‌ی

میژویی یه‌کان 1 کارگردان یا ته‌یه‌کنندی فیلم

مستند 2 تحلیل‌گر متخصص اسناد تاریخی

documentarist *noun*

دروس‌که‌ری به‌رنامه یان فیلمی به‌لگه‌نامه‌یی

مستندساز

documentary /'dɒkjʊ'mentri, US 'dɔːk-/

adjective, noun (pl. documentaries)

adj به‌لگه‌نامه‌یی، به‌لگه‌مه‌ند، بابیه‌تی‌نامه،

باوه‌رین‌کراو، راست، دروست، جینی‌متمانه، به‌ینی

به‌لگه‌نامه، یتکه‌اتوو له به‌لگه‌نامه‌کان، *factual*

documentary sources/material: objective

a documentary evidence

n documentary film about the war

(documentaries) فیلم یان به‌رنامه‌ی

به‌لگه‌نامه‌یی یان به‌لگه‌یی: a television

documentary about/on the future of

adj nuclear power مستند، موقن n (در

جمع) فیلم یا برنامه‌ی مستند

documentation /'dɒkjʊməntɛɪʃn, US

'dɔːk-/ *noun*

1 سه‌لماندن، یت‌راست‌کردنه‌وه (به به‌لگه)،

خسته‌پرووی به‌لگه‌نامه، په‌نابردنه به‌ر به‌لگه‌نامه

2 سازکردن یان دروس‌کردنی فیلم و به‌رنامه‌ی

به‌لگه‌نامه‌یی 3 به‌لگه 4 کۆکردنه‌وه‌ی به‌لگه‌نامه

(documentational *adj*) 1 اثباتات 2

مستندسازی 3 سند 4 گردآوری اسناد

documented *adjective*

به‌لگه‌نامه‌یی، به‌لگه‌مه‌ند، بابیه‌تی‌نامه،

باوه‌رین‌کراو، جینی‌متمانه، راست 1 مستند، مستدل

dodder /'dɒdə(r)/ *noun*

ترتره؟، جۆری گیای مشه‌خۆری هه‌لجوو، له

تیره‌ی convulvulus. لاسکه‌که‌ی یی‌گه‌لایه که

ده‌نووسین به‌گیا یا رووه‌کی خانه‌خوی‌وه به‌هوی

ساکیزه‌کانی‌یه‌وه [نوخم Cuscuta] 1 کنه‌ت

doddered *adjective*

(خوازه) سست، بی‌هیز، بی‌گیان، لاکه‌وته 1

(مجازی) علیل، ضعیف

dodderer *noun*

پیری زورهمان، لاکه‌وته، شندوک، پیرولاکه‌وته

1 پیری اتجیری

doddering /'dɒdəɪŋ, US 'dɔːd-/

adjective, also dodderly /'dɒdəli, US 'dɔːd-/

سست، بی‌هیز، له‌رزوک، یی‌تین، لاواز، لاکه‌وته

1 نحیف، ضعیف

doddle /'dɒdl, US 'dɔːdl/ *noun*

(تافه‌رمی) کاری ناسان، وه‌کۆو ناوخواردنه‌وه

1 (عامیانه) کار آسان

dodec(a)- /'dɒdeɪkəl/ *prefix*

یئیشگر: دوازده، دوانسره: dodecahedron

(به‌نهدت: یونانی) 1 پیشوند: دوازده

dodecagon /'dɒu'dekəgən, US 'dɒu-/ *noun*

دوازده‌لا، دوازده‌بالوو، دوازده‌خشته‌کی

1 دوازده‌ضلعی

dodecahedron /'dɒdeɪkə'hɪːdrən, -'hed-

, 'dɒu-/ *noun, pl. dodecahedra* /-drə/ or

dodecahedrons

dodecahedral

دوازده‌روو(یی):

/'dɒdeɪkə'hɪdrəl/ *adj* دوازده‌روویی) 1

دوازده‌وجهی

dodge /dɒdʒ, US dɑːdʒ/ *noun*

1 هه‌له‌یه‌زینه‌وه، باز، به‌رین (به‌توندی له

جینگایه‌که‌وه یو جینگایه‌کی تر) 2 هه‌لاتن،

تی‌قووچاندن، ده‌ریازبوون، ده‌رچوون 3 فیل،

که‌له‌ک، ته‌له‌ک، فروفیل (ی زیره‌کانه) 1

پرش 2 گریز 3 حيله، حقه

dodgem /'dɒdʒəm, US 'dɑːdʒəm/ *noun*,

also dodgem car

ماشینی کاره‌بایی یان برقی (له فانفارد) 1

ماشین برقی

dodger /'dɒdʒə(r), US 'dɑːdʒ-/ *noun*

1 فیلادی، زول 2 که‌سی که‌خوی له دانی باج و

هتد نادا، خۆدزه‌ره‌وه 3 (تافه‌رمی، ئه‌وسترالیا)

نان 1 1 حيله‌گر 2 داجر 3 (عامیانه) نان

dodgery *noun*

فیل، که‌له‌ک، ته‌له‌ک، فروفیل، قه‌له‌وده‌له 1

حيله، حقه، ترفند

dodgy /'dɒdʒi, US 'dɑːdʒi/ *adjective*

(dodgier, dodgiest)

1 فیلادی، ته‌له‌که‌باز، زول 2 پر مه‌ترسی،

مهترسی دار، سخت، ناسی 3 لیرانه پینراو 1
حیله گر، حق باز 2 خطرناک، مشکل 3 غیر مطمئن

dodo /'dɒdəʊ, US 'doudəʊ/ *noun*, *pl.* *dodos* or *dodoes*

1 دودو، گه مژده له؟: بالنده به کی زله ی
قرتی کهوتوو که نه به توانی بفری، تا دوا ی به کانی
سه ده ی 17 به رچا و ده کهوت [*Raphus*
cucullatus] 2 مروی گهوچ، بن میشک، گه مژه
1 دودو 2 آدم احمق یا خنگ

DOE /di: əʊ 'i: / *abbreviation* Department of Environment

شالیاری یان وه زاره تی ژینگه ۰ وزارت محیط زیست

doe /dəʊ, US dɒl/ *noun*

1 ناسکه مینو، گاکئی می 2 که رویشک، مشک
ferret مشکه خوره یان کانگوروی می ۰
1 ماده گوزن 2 دو

doer /'du:ə(r)/ *noun*

به کار، به کرده، (له لیکدانان) -کار، -گهر،
ججی، خنده، -گار ۰ اهل عمل، (در ترکیب) -کار
doeskin /'dɒskɪn/ *noun*

1 کهوله یان پینستای گاکئی می 2 جوری
پارچه ی ساتین ناسای له خوری ۰ 1 پوست
ماده گوزن 2 نوعی پارچه

doesn't /'dɒznt/ *abbreviation* does not

doest = archaic second person singular present of do

doeth = archaic third person singular present of do

dog /dɒg, US dɔ:g/ *noun*

1 سگ، به شدار، گه مال، کوچک، گوله سگ،
سه گی نیر یان گول [*Canis familiaris*] 2
گورکی گول، گوله گورگ 3 گوله ربوی، ربوی
نیر 4 (خوازه) سگی گلاو، بنیاده می خراب،
مرو ی سووک و جروک، مرو ی بیس 5
(سووکانه) زنی ناسه رنجراکیش، سه گه زن 6
(نافه رمی، نهمریکا) شتی گهن و گووژال، نایه خ 7
بزمارکیش، گاز 8 قولاپ، گیره 9 (نهمستره وانی،
Dog) سگی گه ووره (تر) سگی بچوک (تر)،
doggish *adj*: dogdom *n* سگی ره فتار،
ره فتار سه گ: (doggishness *n*) ۰ 1 سگ، سگ
نر 2 گرگ نر 3 روباه نر 4 (مجازی) سگ کتیف،
آدم فرومایه 5 زن غیر جذاب 6 اشغال 7 گازانبز 8
گیره 9 (با D) کلب اکیر، کلب اصغر

dogbane /'dɒgbem/ *noun*, also *dog's-bane*
(رووه ک ناسی) گیاسه گانه، سه گ کوز،
پیوازه سه گانه [توخم *Apocynum* خیززانی
Apocynaceae] ۰ داکان

dogberry, *pl.* *dogberries* = dogwood

dogbiscuit *noun*

غورایی سگ، توشه یان بیسکویتی سگ ۰

بیسکویت سگ

dogcart *noun*

1 کالیسکی به ک نه سپه 2 سه گ کیش ۰ 1
درشکی تکاسبه 2 داگ کارت

dog collar *noun*

1 قلانه، قلانگ، ناسمه، دورک، شه پاک، ملقان،
خه لینه 2 (نافه رمی) ملیوانی و پستاو، یه خه ی
قه شه می یا ناخوندی (قه شه کان له به ری ده که ن)،
clerical collar ۰ 1 قلاده 2 به ی کیشی

dog days *noun*, *pl.*

(وژوهی) چله یان قرجه فرچی هاوین، روزه
گهرمه کان ۰ چله ی تابستان، قلب الاسد

doge /dɒdʒ/ *noun*

(میزووی) سه ره ک دادگهری ناسایینی
Genoa ۰ دوج

dog-eared *adjective*

1 (کتیب) گوشه له گه راو، سووچ نووشتاو،
گوشه لولول کراو یان قه فاوی: *a dog-eared*
a dog-eared: timeworn shabby = 2 book
myths ۰ *dog-eared* ۰ دارای
گوشه های برگشته

dog-end *noun*

(نافه رمی) 1 کنگه سیگار، قنچکه جگهره 2
دواوخشایی شتی ۰ 1 ته سیگار 2 آخرین
قسمت خوش چیزی

dog face *noun*

1 رووه سه گانه: جوری به پوله ی نهمریکایی،
بالی پینشه و ی خال خاله و له رووی سه گ
ده جی [توخم *Zerene*: جه ندین جورن] 2
(dogface) نافه رمی، نهمریکا) سه ربار، ب.ت.
هی پیاده ۰ 1 داگ فیس 2 سرباز (پیاده)

dogfight /'dɒgfait, US 'dɔ:g-/ *noun*

1 کونه ک کاری، تن سه ره واندن، تئلاکاری،
شه روکیشه، ناکوکی، ململانی 2 شه ری ناسمانی،
شه ره فروکه 3 شه ره سه گ ۰ 1 کک کاری، نزاع
2 نبرد هوایی 3 جنگ سگ

dogfighter *noun*

شه ره سه گ باز ۰ داگ فایتر

dogfish /'dɒɡfɪʃ, US 'dɔ:g-/ *noun*, *pl.* *same* or *dogfishes*

سه گ ماسی، سه گ ماسی: جوری شسارکی
چکوله ی بنه ی کلک درین [*Scyliorhinus*
canicula و جوره کانی تر] ۰ سگ ماهی

dogged /'dɒɡɪd, US 'dɔ:g-/ *adjective*

1 شیلگیرانه، شله و نه بووانه، به پیرانه، لیراوانه،
سوورانه 2 که لله ره ق، لاسار 3 که لله ره قانه (-)
به شنه و به کی سوور، لیراوانه: *doggedness n*
که لله ره ق، سه ره ختی، لاساری، ناخالیتی،
بین داگری ۰ 1 مصممانه 2 سمج 3 لجوجانه

dogger *noun*

dogsled /'dɒgzled, US 'dɔ:g-/ *noun*

خیشکده‌ی سه‌گ‌کشتی (ب.ت. له کنه‌ندا و نالاسکا) ○ داگ‌سلد

dog's mercury *noun*

گیاجیوه، مارانگاز [*Mercurialis perennis*] ○ سلمه‌ی تره

dogstail *noun*

کلک‌سه‌گه؟: جورئ گیای تفاق، به سه‌لکه‌گولی در کاوی‌په‌وه [توخم *Cynosurus*: چهن‌دین جورن] ○ نوعی گیاه

the Dog Star *noun*

(نه‌ستیره‌وانی) کاروان کوژه ○ شعرانی یمانی، شعرای شامی

dog's-tooth violet *noun*

گیاسارمه، وه‌نوشه‌گه‌ل‌سه‌گانه گیایی له تیره‌ی *Jily* گه‌ل‌انکه‌پنکه [*Erythronium dens-* *canis* و جوره پیوه‌ندی‌داره‌کان] ○ ثعلب

dog tick = american dog tick

dog-tired *adjective*

هیلاک، ماندوو و مردوو، شه‌کته، له‌ین‌که‌وتوو ○ ملاک، ازبافتاده

dog-tooth *noun*

که‌لپه، که‌لپه، دروک ○ ناب

dogtrot *noun*

ریگار‌ویشتی توند، نهرمه‌ه‌لاتن، نهرمه‌بده‌وه، نهرمه‌غار ○ دو‌آسته

dog violet *noun*

وه‌نوشه‌سه‌گانه: جورئ وه‌نوشه‌کتوی بی‌بؤن [*Viola riviniana*] و جوره‌کانی تر ○ نوعی بنفشه‌ی کوهی بدون بو

dog warden *noun*

سه‌گ‌کؤ‌کهره‌وه (سه‌گه‌په‌ره‌لا) ○ داگ‌واردن

dog watch /'dɒgwɔ:tʃ/ *noun*

کیشکی کورت (یان دووسه‌عاته‌ی سه‌ر‌کشتی 4-6 یان 8-6 دوانیوه‌رو) ○ کشیک مختصر

dog whelk *noun*

جورئ له‌ش‌نهرمی راوی دهریایی، هی‌که‌ناری ناوه‌تنگاوه‌کان [*Nucella* و توخمه‌کانی تر] ○ نوعی نرم‌تن

dogwood /'dɒgwud, US 'dɔ:g-/ *noun*, also *cornel*

مر، دوه‌نه‌سه‌گانه، داره‌سه‌گانه، جورئ دوه‌ونی گول‌کهری کپوی‌به [*Cornus sanguinea*] و جوره پیوه‌ندی‌داره‌کان ○ زغال‌آخته

doh /dəʊ, US doʊ/ *noun*, also *do*

(موسیکا) به‌که‌مین و دوایه‌مین نوت، به‌پنی به‌پزه‌ی سولفیز (یان له‌توک‌فایک‌دا) ○ دو

DoH *abbreviation* Department of Health

شالیاری یان وه‌زاره‌تی تندرستی ○ وزارت بهداشت

doily /'dɔɪl/ *noun*, *pl.* doilies

ده‌سره (ی چکولانه‌ی سه‌سفره)، په‌رو، کاغز و هتد بؤ‌راختنی له‌ ژیر شه‌کان (وه‌کوکو قاپ و هتد) ○ فیه

doing /'du:ɪŋ/ *noun*

1 کار، حهول، ته‌قلا، خه‌بات، تیکوشان، نهرک، زه‌حه‌مه‌ت، دهره، رهنج 2 (doings) کاروبار، کاره‌کان، کاروکرده، گردوکوش، کاروکریار، چالاکی‌په‌کان (ی کؤمه‌لایه‌تی) 3 (نافه‌رمی) گوو، پیسای ○ 1 کار، سمی، زحمت 2 (در جمع) اعمال، فعالیت‌ها 3 مدفع

doit /dɔɪt/ *noun*, also *duit*

(کون) به‌نابات، شایی، قران، پاره‌پنکی که‌م؛ کؤینیکی کؤنی هول‌ه‌ندی بایی هه‌شه‌ت‌په‌کی ستایفیر *stiver* ○ بشیز

do-it-yourself = DIY

dojo /'dɔʊdʒɔʊ/ *noun*, *pl.* dojos

شوینی مه‌شقی جؤد و هونه‌رکانی تر ○ دوجو

dol *abbreviation* dollar

Dolby /'dɒlbi, 'dɔʊlbi, US 'dɔ:lbɪ/ *noun*

1 دالبی (ده‌زگایی بؤ‌که‌م‌کردنه‌وی پارازیت یان ده‌نگ‌وه‌ره‌را 2 له‌لایه‌ن Ray Dolby په‌وه‌ده‌ئیرا) ○ دالبی

Dolcelatte /,dɒltʃə'la:tet, US -'lati/ *noun*

(دروشمی بازرگانی) جورئ په‌نیری تویشکه‌یی نهرمی ئیتالیایی ○ دولشیت

dolce vita /,dɒltʃer 'vɪtə/ *noun*

(ئیتالیایی) ژبانی شیرین ○ زندگی شیرین **doldrums** /'dɒldrəmz, US 'dɔʊl-/ *noun*, *pl.* 1 سستی، بی‌بازاری، بازار‌کزی، بی‌په‌رویتی، ناچالاکی 2 ناوچه‌ی پشتینه‌یی ئوقیانوسیی ئه‌تلانتیک 3 ماتی، کزی، دلته‌نگی ○ 1 کساد، رکود 2 منطقه‌ی سکون 3 افسردگی

dole /'dɔʊl, US dɔʊl/ *noun*

1 به‌ش، پار 2 یارمه‌تی، پیناک، بارویو 3 (له‌بریتانیا) هه‌فتانه‌ی بیکاران، پاره‌ی بیکاری ○ 1 سهم، قسمت 2 اعانه 3 کمک‌هزینه‌ی بیکاری

dole /'dɔʊl, US dɔʊl/ *noun*

(کون، وپزه‌یی) خه‌م، که‌سه‌ر، ماتمه، په‌زاره، خه‌فته ○ اندوه

doleful /'dɔʊfl, US 'dɔʊfl/ *adjective*

1 ماتمه‌بار، خه‌مبار، کز، دلته‌نگ، په‌زاره‌بار: *a doleful face* 2 جنی خه‌م، خه‌ماوی: *a doleful loss* 1 افسرده، غمگین 2 غم‌انگیز

dolefully /-fəli/ *adverb*

خه‌مبارانه، دلته‌نگانه ○ با افسردگی

dolefulness /'dɔʊflɪnəs, US 'dɔʊflɪnəs/ *noun*

1 ماتمه‌باری، خه‌مباری، دلته‌نگی، په‌زاره‌باری 2 جنی خه‌م‌بوون ○ 1 افسردگی 2 غم‌انگیزی

dolerite /'dɒləraɪt/ *noun*

(زه‌وی‌ناسی) جورئ به‌ردی گرگانی یان

ناگريني igneous rock دهنگ-نه نندازه‌ی
medium-grained تاريک، زورتر له dyke و
sill هکان دا هم به (doleric adj) دولريت
dolich(o)- prefix

پيشگي: دريژ (بهره‌ت): له dolikhos يوناني يوه
دريژ (پيشوند: دراز)

dolichocephalic /ˌdɒlɪkə(ɒ)sɪˈfælk/, US -
keˈfælk-/ adjective

سهردریژ داری سر دراز

dolichocephaly noun

سهردریژی داری سر دراز بودن

dolichocranial adjective, also

dolichocranic

کله‌دریژ، که‌پراکه‌دریژ داری جمجمه‌ی دراز

doll /dɒl/, US da:l/ noun

1 بووکه‌له، بووک، بووکه‌شووشه، خلنزه،
وه‌ویله 2 (نافهرمی) له‌بار 1 عروسک 2
(عامیانه) تیکه

dollar /ˈdɒlə(r)/, US ˈdɑ:l-/ noun, adjective

1 n دولاړ 2 (the dollar) دولاړ، ترخي دولاړ
له بازاری دراوی نیونه‌توهمه‌ی دا adj دولاړی
1 n و 2 دلاړ adj دلاړی

dollarbird noun

جوړی بالنده‌ی ناسیای یان نه‌وسترالاسیای، به
نشانه‌تیکي سبی کډین‌ناسا به‌سهر بالیه‌وه
[Eyrystomus orientalis] نوعی پرند

dollar diplomacy noun

دیلوماسی دولاړ دیپلوماسی دلاړ

dollarization /ˌdɒləraɪˈzeɪʃn/, US ˈdɑ:l-/
noun

1 به‌دولارکردن، دولارانیدن (دوخت) که له‌ودا
ولاتانی نانهمریکای ده‌یانه‌وی دولاړ له‌جیاتی
باری خوږیان به‌کاربستن 2 کاریگه‌ری زالی
نهمریکا به‌سهر نابووری ولایتیکه‌وه
دلاریزاسیون

dollhouse /ˈdɒlhaʊs/, US ˈdɑ:l-/ = doll's
house

dollar sign noun, also dollar mark

نیشانه‌ی دولاړ \$ علامت دلاړ

dollish adjective

بووکه‌له‌نسا، بووکه‌له‌یی عروسک‌مانند

dollop /ˈdɒləp/, US ˈdɑ:ləp/ noun

1 (چینشت و هند) توپه‌ل، گزموکه، گرکه 2
نه‌ختی، چکن، بری، توژالی 1 قنبه 2 ذره

doll's house noun, US dollhouse

1 مالی بووکه‌له‌یی، خانووی بووکه‌له‌یی 2
(خوازه) مالیکی زور چکولانه، قاوغه‌شه‌مجه،
کولانه 1 خانه‌ی عروسکی‌ها 2 (مجازی) قفس

dolly /ˈdɒli/, US ˈdɑ:li, ˈdɒ:li/ noun, pl.
dollies

1 بووکه‌له 2 عه‌ره‌باننه، بارکیش، گران‌کیش،

ده‌زگاین بو‌ه‌لگرتنی شتی قورس 3 (نافهرمی)
ژنی له‌بار 1 عروسک 2 گردونه 3 لعبت

dolly bird noun

بووکه‌له، کچی ژیکه‌لانه (ب.ت. نه‌وه‌ی که
جلی خومالی له‌به‌ر ده‌کا) دختر خوشگل

Dolly Varden /ˈvɑ:d(ə)n/ noun

1 جوړی کلاو، جاران ژنان له‌سهریان ده‌کرد 2
(هه‌روه‌ها Dolly Varden trout جوړی ماسی
خسوراکي خال‌خالسي روژواوی نهمریکای
باکووری [Salvelinus malma] دالی واردن

dolma /ˈdɒlmə/, noun, pl. dolmas or
dolmades /-ˈma:ðeɪz/

(تورکی) دولمه (بهره‌ت): له dolmak "پرکردن،
پرکران" دلمه

dolmen /ˈdɒlmən/, US ˈdɒl-/ = cromlech

dolmen /ˈdɒlmən/ noun

گلککوی گانه‌به‌ردی (نه، ب.ت. له بریتانیا و
فهره‌نسه: بهره‌ت): له tolmen کورنیایی "نیوه
یان له‌ته‌به‌ردی (ک)" دولمن

dolomite /ˈdɒləmaɪt/ noun

دولومیت، دولومایت: 1 کانی CaMg(CO₃)₂ که
له کاربوناتی کالسیوم و مه‌نیزیم ینکها‌تووه، به
شپوه‌ی ته‌ورک یان کریستالی به 2 به‌رده‌فصل
یان مه‌مه‌ری که پر له کاربوناتی مه‌نیزیمه
(بهره‌ت): له ناوی زه‌وی‌ناسی فهره‌نی Déodat
de Dolomieu (1801 مه‌رگ) + (-ite) دولومیت

dolomitic adjective

سهر به دولومیت وابسته به دولومیت

dolorous /ˈdɒlərəs/, US ˈdɒl-/ adjective

1 ماته‌مبار، خه‌مبار، کز، دلته‌نگ، په‌زاره‌بار 2
جینی خه‌م، خه‌ماوی (dolorousness n) 1
افرده، غمگین 2 غم‌انگیز

dolorously /ˈdɒlərəʃli/, US ˈdɒl-/ adverb

ماته‌مبارانه، خه‌مبارانه، دلته‌نگانه غمگینانه

dolostone /ˈdɒləstəʊn/ noun

به‌رده dolomite دولوستون

dolour /ˈdɒlə/ noun, US dolor

(ویژه‌یی) خه‌م، خه‌فت، په‌زاره، کوفان، که‌سهر
اندوه، غصه

dolphin /ˈdɒlfɪn/, US ˈdɑ:l-/ noun

1 گیانه‌وه‌رناسی) دولفین، دالفین [خیزانه‌کانی
Platanistidae (ده‌ریایی) و Delphinidae
(هی رو‌وباران): زور جوړن 2 (هه‌روه‌ها
(dolphinfish) - 1 dorado 3 کله‌پاریز،
پاکل‌پاریز له dauphin فهره‌نسی کون، له
dolphin پروفیتسیالی، له delphinus لاتین، له
dolphin یونانی یوه) دلفین

dolphinarium /ˌdɒlfɪˈneɪrɪəm/ noun, pl.
lphinariums or dolphinaría

(گیانه‌وه‌رناسی) دولفین‌دان، دالفیناریوم،

جی دلفینین ○ دلفینایوم

dolphin-flower noun

(رووه کناسی) زمانه بووکه ○ زبان پس قفا
dolt /dɒlt/, US **doutl**/ noun

کمر، گهوچ، نه قام، بین مشک ○ الاغ، احمق
doltish /dɒltɪʃ/, US **doutlɪʃ**/ adjective

کمر، نه قام، نه زان ○ احمق، نادان
doltishness /dɒltɪʃnəs/, US **doutlɪʃnəs**/ noun

کمری، نه قامی، نه زانی ○ حماقت، نادانی
-dom suffix

باشگر: 1 بله، پایه، پوست، دهسته، چین، پول،
کومل، گروپ: 2 **dukedom** **earldom** 2 جهان،
دنیا، مه لېښندی دهسلات، ناوچه ی ژیر
دهسلاتي حکومت، پاتسای: 3 **kingdom**
چونیه تی، هلم و مروج، بار، بارودوخ: **freedom**
4 ناماره به دهسته و پولی له خه لک که کار،
پوست و پایه ینکیان هه یه: **officialdom** (له -
dom ینگیسی کونه وه، واتسای ښه رهنی
"decree, judgement") ○ پوند: 1 رته، مقام،
طبقه، گروه 2 عالم، قلمرو سلطنت، گستره، عرصه
3 کیفیت، شرایط 4 اشاره به هیات

Dom /dom/ noun

سهرناویکی هیندی قه شه و دښه وری تیری
don 2 (ښه رهنی): له **dominus** لاتین "lord, master" ○ دوم

domain /də'meɪn, dəu-, US **dou-**/ noun
1 مه لېښند، ناوچه ی ژیر دهسلاتي حکومت و
هتد: **The Spice Islands were within the Spanish domains** 2 زمو ی وزار، زمو ی ملک
3 بوار، پاتسای، ثاقلار، زمینه، مه لېښند: **the domain of art** 4 زانست، ناگای، شاره زایی
بهرزترین بابه تی پولی **taxonomic category** له پولاندنی زیښده ورناسی دا **biological classification** له ژورور شایه تی
دایه ○ 1 قلمرو 2 ملک 3 حوزه، زمینه 4 دانش 5
دومین

domainial /də'meɪniəl/ adjective

سهر به یان پښه وندی به domain هوه هه یه ○
وابسته به domain

domaine /də'meɪn/ = vineyard

domain name noun

دومین نیم، نیمی دومین (= په کدیم ښی
ننویشانی وېب سایتی که به **www** دس
پښه کا و به په کښی له ماشگرانه **org, com, uk,**
net و هتد کوتایی پښی) ○ دویم نیم

dome /daʊm, US **doum**/ noun

1 گومه ز، قوبه، کل 2 نوچکه، تهوق 3
(تافهرمی) تهوقه سهر، که لاله، ته پله سهر 4
(ویره یی) کوڅک، دزگا (له **domus** لاتینه وه)

به واتای مال یان خانو) ○ 1 گبد 2 قله 3
(عیانه) کله 4 عمارت

domed /daʊmd/, US **doumd**/ adjective
گومه زدار، قوبه دار، گومه زی، به تاق، گومه زناسا،
خبر: **a domed forehead/ceiling** ○ دارای
گبد، گبدی شکل

Domesday Book /'du:mzdeɪ/ noun

تومارنامه ی زمو ی زاری ینگیته ره له 1086، به
ده ستووری **William** ی په کد ○ دومزدی بوک

domestic /də'mestɪk/ adjective

1 مالان، خیزانی، ښه مالیه یی 2 ښتمانی 3
نیوخوخی، ناوخی، خومالی 4 (گیانه وړان) مالی،
دهسته مو، دهسلین، دهسازو، رام ○ 1 خانگی،
خانوادگی 2 مېڼی، وطنی 3 داخلي 4 اهلی

domestic /də'mestɪk/ noun

1 نوکمر، به رده ست، خزمه ت کار، قهره واش 2
(تافهرمی) کیشه ی نیو خیزانی مال 3 به رهمی
نیوخوخی ○ 1 خدمت کار 2 دعوای اعضای
خانواده 3 فراورده ی داخلی

domestically /-kli/ adverb

له نیو هوه (ی ولات) ○ در داخل

domesticated adjective

1 مالی، دهسته مو، دهسازو، رام، دهسلین، دیم،
دانه خوړه: **They've domesticated animals** 2
become a lot more domesticated since they got married 2 پنه وان ○ 1 اهلی 2 خانه دار

domestication /də'mestɪ'keɪʃn/ noun

مالی کردن، دهسته مو کردن، رام کردن، راماندن،
مالاندن ○ اهلی سازی

domesticity /də'mestɪ'sɪtɪ, dom-, US
dou-, da:m-/ noun

ژیانی خیزانی یان ښه مالیه یی: **an atmosphere of domesticity** ○ **of happy domesticity**
and motherhood ○ زندگی خانوادگی

domestic partner noun

شهریک یان به شرداری مالیه وه (که سنی که
پښه وندی سیکسیت له گه لې بی، به لام هیشتا
پنک نه پراون) ○ شریک خانگی

domestic science noun

زانستی مال داری یان ښه وانی ○ علم خانه داری

domical /'dəʊmɪk(ə)l/ adjective

گومه زی، گومه زناسا، قوبه یی ○ گبدی شکل
domicile /'dəʊmɪsəl, US 'da:m-, 'dɒm-/
noun, also **domicil** /-sɪl/

1 مال، خانو، مالېښند، نیورگه، نه و له گا 2
(ماف) شوینی له مانه وه، جیگای له دانېشتن ○
1 منزل 2 (حقوق) محل سکونت

domiciled /'dəʊmɪsəɪld, US 'da:m-, 'dɒm-/ adjective

(ماف یان فهرمی) دانېشتو، نېشته جی، جیوار،
ناکجی: **to be domiciled in the United**

Kingdom ◉ مقيم ساكن
domiciliary /domi'siliəri, US

domiciliary /domi'siliəri, dou-/ *adjective*
سهره مال، مالهوئی، له مالهوه ◉ وابسته به خانه، در خانه

dominance /'dominəns, US 'da:-/ *noun*
1 زالی، سواری، چیري، بههزی، بهسرداشكانهوه، بهسردابوون، لهسرتربوون، دهسلاتداري، دهسلات، سهركهوتووي، باوسهندووي، دهسرويشتووي، سهردهستی، بالادهستی 2 دهسرويشتووي، گرنگيهتی 3 (ژينگه ناسي) زالی يهك يان چه ندين جور له كومل (گاي) يكي community گيانه وهري يان رووه كي ◉ 1 برتری، سلطه، چيرگی، استیلا، غلبه، تفوق 2 نفوذ، اهميت 3 دومينانس

dominant /'dominant, US 'da:m-/ *adjective, noun*

adj 1 زال، سوار، چير، بههزی، بهسرداشكانهوه، بهسردابوون، لهسرتري، سهركهوتوون، باوسهندوون، دهسرويشتوون، سهردهستی، بالادهستی، دهسلاتدار، دهسلات خواز، بهدهسلات، دهسدار، دهسرويشتوون: *the dominant a ◊ a dominant theme ◊ culture 2 a dominant hill ◊ dominant industry* گرنگ، سهره كي، بههزی، بنچينه يي 3 دهركوته، ديار 4 (زيندناسي) زال، دهركهوتوون 1 *n* ژيني زال يان دهركهوتوون 2 (ژينگه ناسي) جور يكي زال له community دا 3 (موسيقا) بنچينه مين نئوتی بههزی موسيقايی نوت ته ههسته مه كان، نوتی دهركهوتوون ◉ 1 *adj* برتر، سلطه، چيره، غالب، سلطه جو، بانفوذ، مقتدر 2 مهم، اساسي 3 نمايان 4 (زيست شناسي) غالب، بارز 1 *n* ژن غالب 2 (بوم شناسي) گونه ي برتر در اجتماعي 3 (موسيقی) دومينانت

dominating *adjective*

بهدهسلات، دهسلات بهدهستی، بههزی، خورت، دهسرويشتوون، بههزی، دهسدار ◉ مقتدر، متفذل **dominatingly** *adverb*

دهسرويشتووانه، بهدهسلاتانه ◉ به طور متفذل **domination** /domi'neiʃn, US 'da:-/ *noun*
1 زالی، سواری، بهسرداشكانهوه، كوتنول، بهسردابوون، لهسرتربوون، دهسلاتداري، زهر، دهسلات، سهركهوتووي، باوسهندووي، دهسرويشتووي، سهردهستی، بالادهستی: *political domination* 2 دهسرويشتووي 3 (خانوبه ره و هند) بهسردا روانين يان شكانهوه ◉ 1 برتری، سلطه، چيرگی، استیلا، غلبه، تفوق 2 نفوذ 3 (ساختمان و...) مشرف بودن

dominative /'dominativ, US 'da:-/ *adjective*

دهسلاتدار، دهسلات بهدهستی، سهردهستی،

بالادهستی، دهسلات خواز، زوردار ◉ حكم فرما، سلطه گر

dominatrix /domi'netriks, US 'da:m-/ *noun, pl. dominatrices* /-trisi:z/ or dominatrixes

ژني كه له پتوهندی سينكسي سادومازوختی دا زال تره ◉ دوميناتريكس

domineering /domi'niəriŋ, US 'da:mə'nir-/ *adjective*

زوردار، بهدهسلات، توند، دهسلات بهدهستی، توندوتيز، زورداراننه: *a cold and -mineering father* ◉ متبد، سلطه جو، سلطه جو يانه

domineeringly /domi'niəriŋli, US 'da:mə'nir-/ *adverb*

توندوتيزانه، زوردارانه ◉ سلطه جو يانه **dominical** /də'minik(ə)/ *adjective*

1 سهره يته بهر مه سيح (وه كوو خودا) 2 سهره يهك شه ممه (وهك روژی خودا) ◉ 1 وابسته به ميسح 2 وابسته به يك شنبه

Dominican /də'minikən/ *adjective, noun*
دامينيكن، دومينيكن ◉ دومينيكن

Dominican /də'minikən/ *adjective, noun*
adj خهلكي كوماري دومينيكن له Caribbean *n* سهره كوماري دومينيكن ◉ دومينيكي

Dominican /domi'ni:k(ə)n, US də'minik(ə)n/ *adjective, noun*

Adj خهلكي دورگه ي كارييبه *n* Dominica سهره دورگه ي دومينيكا ◉ دومينيكي

dominie /'domini/ *noun, pl. dominies*

1 (له سكانه ند) چاوديري خويندنگا 2 (زورتر ئه مر يكا) پياوي ديني، قهشه، كه سايه تي ديني ◉ 1 ناظر مدرسه 2 روحاني، كيش

dominion /də'miniən/ *noun*

1 (ويژه يي) دهسلات، كونترول ي كاريگه رانه، حكومهت، دهسلات گيري، فهران گيري، فهران راني، *Man has control sovereignty* *Soon ◊ dominion over the natural world the whole country was under his sole -* 2 *minion* (فهرمي) مه ليه ند، ولات، *domain the vast dominions of the Roman Empire* 3 (dominions) يه كي له بايه كان ي فرشته كان (بروانه celestial hierarchy) ◉ 1 سلطه، حكومت 2 قلمرو، سرزمين 3 دومينيون

Dominion /də'miniən/ *noun*

(ميژوويي) دومينيون (= ههريه كه وولانه خويه پوه به رانه ي هاو به رزه وهندي برتانيا) ◉ دومينيون

Dominion Day = Canada day

domino /'domino, US 'da:mənou/ *noun, pl. dominos*

1 پوول يان ته خته ي دومينه 2 (ميژوويي)

بالا پوشینی کلاودار یان دهمامکدار بۆ بهشی
سه ره دهی دهم و چار له **domasquerade** 3
(dominos) (پاری) دۆمینه 1 و 2 دومینو 3
(در جمع) بازی دومینو

domino effect *noun*

نهنجامی خراب، کاریگری خراب 1 تالی فاسد
dom palm = **doum palm**
don /dɒn, US dɔ:n/ *noun*
1 مامۆستای زانکو (ب.ت. له ئاکفۆرد و
که میریج) 2 دان، دۆن (له زمانی سپانیایی دا
به ره ناوی به کهمی پیاوان دی، بهرامهر به Mr)
3 (نافهرمی) ریهیری ریکخراوهی مافیا، نهندامی
پایه به رزی مافیا 1 مری 2 و 3 دۆن

Donar *noun*

دونار (خودای شریخه ی هه ور) له میۆلۆژی
نهلمانی دا 1 دونار

donation /dəʊ'neɪʃn, US dɔ:n-/ *noun*

1 بهخشین، بهخش، پێدان، پێشکەشی کردن،
دهسند، شتی بهخشاو، پێشکەشی 2 (ماف)
بهخشین 1 اهدا، اعطا، اهدایی 2 (حقوق) هبه
Donatism /'dɔ:natɪz(ə)m/ *noun*

دوناتیسم 1 دوناتیست
Donatist /'dɔ:natɪst/ *noun*
نهندامی کۆمهلهی کریستانیتهی schismatic له
ئهفریکای باکووری (بهرهت) له ریهیری
کۆمهله که **Donatus** (له 355 مردوو) 1
دوناتیست

donative /'dɔ:nətɪv/ *noun, adjective*

n بهخشین، بهخش، پێدان، باریوو کردن،
پێشکەشی کردن **adj** سه ره به یان پێوهندی به
donation ده هه به، دیاری کراو وهگ بهخشین
n اهدا، اعطا **adj** وابسته به اعطا یا هدا

donator *noun*

بهخشهر، پێدهر، پێشکەشی کەر 1 اهداکنده
donatory /'dɔ:nətɔ:ri/ *adjective*
پێشکەشی (وه) گر 1 گیرندهی بخش

done /dʌn/ *adjective*

1 (چێشت و هتد) کولاو 2 باش، دروست،
جاک، پهسند (له باری کۆمه لایهتی پهوه) 3 تهواو
1 پخته 2 پسنیده 3 تمام

done /dʌn/ *interjection*

(بۆ پهسندکردنی شتی) باشه! 1 باشه!
done = past participle of do

donee /dʌn'ni:/ *noun*

پێ بهخشاو، پێ دراو، پێشکەشی گر 1 موهوب الیه
doner kebab /'dɒnə, US 'dɔ:nə/ *noun*
جوړی چیشتی تورکی 1 نوعی غذای ترکی

dong *noun*

1 دهنگی زرنگساوهی قسول 2 (نافهرمی،
ئهوسترالی) مشت، مست 3 کیر، دهزگا، چووک
1 صدای طنین عمیق 2 مشت 3 کیر

dong *noun*

په کهی بههرهتی پاره ی فیتنام، بهرامهر به سه
1 دۆنگ xu

donga /'dɒŋgə/ *noun*

1 (ئهوسترالی) رهفچهی کاتی 2 (ئهفریکای
باشووری و ئهوسترالی) ئاوه پێ یان کهنداوی
وشک 1 رف موقت 2 آبراه خشک

donjon /'dɒndʒ(ə)n, US 'dɒn-/ *noun*

شووره، کهلوو یان قولله ی بهرگری، برجی
بهرگری (قهلای سه ده کانی نیوه راست) 1 بارو،
برج دفاعی

Don Juan /,dɒn 'dʒuən, ,dɒn 'hwa:ɪn,
US ,dɔ:n/ *noun*

کچه وه ره، دۆن ژوان (له ناوی کهسایهتی یهکی
ئهفسانهیی سپانیایی پهوه که زۆر شارهزا بوو له
راکێشانی ژنان دا) 1 دخترکش

donkey /'dɒŋki, US 'da:ŋ-, 'dɔ:ŋ-/ *noun*,
pl. donkeys

1 کهر، خهر، گوێ دریز، ولاخ، گوړیز، گوړیز
[*Equus asinus*] 2 (نافهرمی) مړوی کهر و
ناحالی، کهر په شیم، لا، لاسار، کهللهرهق 3
جوړی کایه ی مندالان که به په ره دهیکه 1
خهر، الاغ 2 آدم احمق، سرسخت 3 نوعی بازی
ورق کودکان

donkey derby *noun*

غار ه گوړیز، غاره کهر 1 سابغی الاغ

donkey engine *noun*

مۆتۆری لاوه کی یان یه دهک، لامۆتۆر، بزونهی
زیادی، ئاوهل بزونه، دوا مۆتۆر (ب.ت. له سه ره
پشتی کهشتی) 1 مۆتۆر فرعی یا کمکی

donkey jacket *noun*

به رگی نهستووری کار (ئاوێته چوو) 1 لباس
ضخیم کار

donkeyman *noun*, pl. donkeymen

کهر کار (پیاوی) که له مۆتۆرخانهی کهشتی کار
دهکا 1 دانکی من

donkey ride *noun*

که رسواری، غاره کهر 1 خرسواری

donkey's years *noun*

(نافهرمی) ماوه یه کی زۆر، سالیانی سال،
چهنگای چه نه ساله 1 (عامیانه) مدت زیاد

donkey work *noun*

(نافهرمی) کوله مه رگی، کاری سهخت و
پشت شکین 1 خر حمالی

donna /'dɒnə/ *noun*

1 خانم، بانو (له ئیتالیا، سپانیا و پورتوگال) 2
(Donna) پێش ناو و به وانی خانم 1 بانو

donnée /'dɒneɪ/ *noun*, also donné

1 (فهره نسی) بابته یان مزاری چیرۆک 2
راستی یان فاکتی بههرهتی 1 موضوع داستان
2 واقعیت اساسی

donnish /'dɒnɪʃ, US 'dɑ:n-/ *adjective*

ماموستایانه، زانایانه ○ استادوار، فاضلانه

donnybrook /'dɒnɪbrʊk/ *adjective*

(نهمریکا و نهورسترایا) مشتومری گهرم، ههرا، جهنجالی، قالمهقالم ○ جر و بحث داغ، هیاهو

donor /'dɒnə(r), US 'dɒn-/ *noun*

1 یشککش کهر، دهسندده، یندهر، دهر، بدهر:
○ *She is one of the charity's main donors*

2 *a blood donor* (ماف) بهخشهر، یشککش کهر ○ 1 اهداکنده 2 (حقوق) واهب

Don Quixote *noun*

دون کیشوت، خه یالای، خه یالانی ○ دن کیشوت

don't /dɒnt/ = do not

donut = doughnut

doodad /'du:dæd/ = doodah

doodah /'du:dɑ:/ *noun*

هین، ده عبا، شته که، وانیک ○ ماس ماک

doodle *noun*

رووشاوی، هیلای بوون، هیل هیل، خهت خهتی،
خهت یاههترای (ین مه بهست و هه ره مه کی) ○
خط خطی

doodlebug *noun*

1 (تافهرمی، نهمریکا) کرموکه یان پرگی
شیره میرووله 2 میلی گومانه، گوجانی ناودوزی
3 وه سیله یان ماشینیکی چکوله ○ 1 لسه ی
آسیابانک 2 عصای غیب گویی 3 وسیله یا خودروی
کوچک

doodler *noun*

هیل یاهین، رووشینهر، خهت یاهینهر ○
خط خطی کنده

doo-doo *noun*

عهده ("پیسای" به زمانی منالان) ○ مدفوع (به
زبان کودکان)

doofus /'du:fʌs/ *noun*, also dufus

(تافهرمی، نهمریکا) مروی گهوچ ○ آدم احمق

doolally /'du:læli/ *adjective*

(تافهرمی، بریتانیا) شیت، دهلوو، دیوانه:
The poor chap's gone doolally ○ دیوانه

doom /du:m/ *noun*

1 چاره نووس، چاره نووسی رهش، 2 destiny
تیاجوون، نهمان، مردن، سه رنانهوه، له تیوجوون،
فهوتان، مهرگ 3 (به بینی باوهری کریستانیت)
روزی پهسلان، روزی زیندوووونهوه، death,
4 بریار (زاراوه کان): | doom and gloom
gloom and doom: (دوخ) روژه رهشی، شاه و
ناله، به دیه ختی ○ doom prophet of doom
merchant: پیغه مهیری نه هامه تی (که سنی که وا
پیش بینی ده کا که شته کان زور شیرزه تر دهین)
○ 1 سرنوشت، سرنوشت وحشتناک 2 نابودی،
مرگ 3 روز قیامت 4 حکم

doomed *adjective*

بریار له سه ردارو، رووله نهمان ○ محکوم

doomsday /'du:mzdeɪ/ *noun*

1 دوایین روزی بوونی جهان 2 روزی
زیندوووونهوه، روزی پهسلان، روزی
راست بوونهوه (زاراوه): *till doomsday* تا
هه تابه، تا قیامت، تا دنیا به دنیا به:
This job's going to take me till doomsday ○ 1
آخرین روز هستی دنیا 2 روز قیامت

Doona /'du:nə/ *noun*

(نهورسترایا، دروشمی بازرگانی) لیغی (له) پهر
○ لحاف بر

door /dɔ:(r)/ *noun*

1 درگا، دهرگا، دهر، دهرکه، کهل، قاب،
دهروازه، زوررگ (دهرکه له: هی چکوله) 2 مال،
خانوو، خانوو بهر، دهرگا: *he lived two doors away* 3 (خاوازه) ریگا (ی دهسین راگه یشتن)،
شیوه 4 *doorless -doored adj doorway*
lay sth at sb's door (زاراوه و فریزه کان:
شیتک خسته نه ستوی که سینیکی تر،
تاوان بارکردنی که سیک به شیتک، بهر پر سایه تی
شیتک خسته نه ستویان ملی که سینیکی تر:
The blame for the disaster has been laid out of ○ *firmly at the government's door*
doors: له دهرهوه ی مالی، له دهرهوه ○ نه لمانی
به رپت) ○ 1 در، مدخل 2 خانه 3 (مجازی) وسیله

doorbell /'dɔ:bel, US 'dɔ:rbel/ *noun*

زهنگی درگا: *to ring the doorbell* ○ زنگ در
door-frame *noun*, also doorcase

جوارچیوهی درگا، بالشمه ○ چهارچوب در

door furniture *noun*

که له وپلی درگا (قوفل، دهسک و...) ○ وسایل
در

door-handle *noun*

دهسکی (یان دهسه گیره) درگا ○ دست گیره در

door head *noun*

بهشی سه رهوهی جوارچیوهی درگا ○ قسمت
فوقانی چهارچوب در

doorkeeper /'dɔ:ki:pə(r), US 'dɔ:rk-/ *noun*

درگاو، دهرکهوان، پهرده دار ○ دربان

doorknob /'dɔ:nɒb, US 'dɔ:rnɒb/ *noun*

دهسکی درگا، قوفلی درگا، دهسه گیره ی درگا
○ دست گیره ی در

doorknocker *noun*

درگا زنه، درگا کوت، نالقی درگا ○ کوبه ی در

doorman /'dɔ:mən, US 'dɔ:rmən/ *noun*,
pl. doormen

درگاو، دهرکهوان، پهرده دار ○ دربان

doormat /'dɔ:mat, US 'dɔ:rmæt/ *noun*

1 پارچه ی بهر درگا، بهر درگا نه، بهر درگا نه 2
(تافهرمی) مروی زیرچه یوکه، حه به، به خمه ○

1 پادری آدم پخمه
doornail /'dɔːneɪl, US 'dɔːrneɪl/ noun
dead as a 1 سنگی درگا، گولمینی درگا 2
doornail مردوی مردوو، به تهاویتی مردوو
1 گل میخ 2 مردهی مرده

doorplate /'dɔːpleɪt/ noun
پلاکی سدر درگا، تتهلهی سدر درگا 1 پلاکی
doorpost /'dɔːpəʊst/ noun, also door tree
باهو، لاشیانه، لاجامه، لاوانه 1 بازوی در
doorstep /'dɔːstep, US 'dɔːrs-/ noun
1 پلیکانی بهردرگا 2 نافهرمی، بریتانیا) بابولهی
نستور، برمه، تیکهی زل 1 پلهی جلور در 2
ساندویج کلفت، لقمهی بزرگ

doorstop /'dɔːstɒp, US 'dɔːrstɒp/ noun, also doorstopper
1 جیری بهردرگا 2 جیر یان کهژی راگرتی
درگا، دهراکهراگ، دهراکهبند 1 زیردری 2
دوستاپ

door to door noun
1 وردهوالهفروش، چهرجی، دیوهره 2
(لیکولینهوه و شتی وا) درگاهبهدرگا، مالبهمال
1 دوردره 2 خانه به خانه

doorway /'dɔːweɪ, US 'dɔːrweɪ/ noun
بهردرگا، بهردهرکه، پینش درگا، بهردهرگا 1
جلوی در، دم در

dooryard noun
حدوشهی مال 1 حیاط خانه
doo-wop /'duːwɒp/ noun
شینوازیکی موسیقای پاپ 1 دوآپ
doozy /'duːzi/ noun, also doozie
(نافهرمی، نهمریکا) شتی بینهاوتا یان بینته 1
جیز منحصر به فرد

dop /dɒp/ noun, pl. dops or doppe /'dɒpəl/
(تفریکای باشووری) دهفر یان جیگای خر 1
ظرف گرد

dopa /dɒpə/ noun, dihydroxyphenylalanine
(زیندهکیما) دوبا: ناوتیهیکی نیو شانهی
دهماری، بؤ چارهسهری یان تیماری
Parkinsonism بهکاردیری یان ترشهلوی
نهمینو $C_9H_{11}NO_4$ ی فیتولیک phenolic به
شیهی سروشتی له باقلهی باندا هدی به به
شیهی سینتیتیک له tyrosine ناماده دهکری
(بروانه (L-DOPA) دوبا

dopamine /'dɒpəmiːn/ noun
(زیندهکیما) دوپامین: تاکامینیکی
monoamine $C_8H_{11}NO_2$ که له دوباوه دیکاریوکسیله دهکری
و پ.ت. وک neurotransmitter ی له
میشکدا هدی (تا یارمتهی ریکخستنی جوولان
و سوز بدا) 1 دوپامین

dopaminergic adjective
(زیندهکیما) دوپامینتریکی: چالاکیتراوه له

لاپین یان هستیاره به دوپامین 1
dopant /'dɒp(ə)nt/ noun

(تلیکترونیکی) دوپانت: ماکسی که بسو
بهردهمتهانی تایهتهدی تلیکتریکی دلخواز
له semiconductor ی بهکاردیری 1 دوپانت

dope /dɒp, US dɒp/ noun
1 بهنگ، ماده سرکهرهکان، دهزمان 2 رو،
گریس، ماسله 3 نافهرمی) مروی گیز، چهپول،
گهمزه، گهوج 4 نافهرمی) زانیاری نهینی،
زانیاری و دهنگویاسی پشتبهرده 5 دهزمانی
گورپنده 1 مادهی مخدر 2 گریس، روغن 3
آدم کودن 4 اطلاعات محرمانه 5 داروی محرک
dopiness /'dɒpɪnəs, US 'dɒpɪnəs/ noun
1 گیزی، خهوالووی 2 بهخمهیی، گیلی،
چهپهیی 1 گچی 2 کودنی

dopey /'dɒpi, US 'dɒpi/ adjective
(dopier, dopiest), also dopy
1 نافهرمی) گیز، خهوالو 2 بهخمه، گیل،
چهپه 1 گچ 2 کردن

dopiazza /'dɒpiːzɪə/ noun
(چینتیکهی هندی) دوویوازه، شوریاو گوشت و
پواز 1 دویوازا

doping noun
دوپینگ: بهکارهتانی مادهی وهک سستریویدی
نانابولیک یان erythropoietin به شیهی
ناقانونوی له یواری وهرزش و... دا 1 دوپینگ

Dopper /'dɒpəl/ noun
(له تفریکای باشووری) داندای تیرهیکی
تونهوی کالینستی نورتودوکس 1 دوبر
Doppler effect /'dɒpəl/ noun, also Doppler
shift

(فیزیک) زوریوون و کهمپوونی لههوی
frequency دهنگ، رووناککی light یان
شهپولهکانی تر له کانتیکا که سهرجاوهی نهره و
وهرگر سهبارت به بهکتر له جووله دان
(نهرهت): له ناوی فیزیکزانی نهمسایه
Johann Christian Doppler (1803-53)
دوپلر افکت 1

dorado /dɒ'rɑːdɒ/ noun, pl. dorados
زیرینه 1 (جورئ ماسی خوراکی دهرا
گهمهکان [Coryphaena hippurus]) 2
جورئ ماسی ناوه شیرینهکانی نهمریکای
باشووری، به لهشی زیرین و بالی سوورهوه
[Salminus maxillosus] 1 دورادو

dor beetle /dɔː/ noun
جورئ فالونچی رهشی گهمره [Geotrupes
stercorarius] و جورهکانی تر 1 نوعی سوسک
سیاه بزرگ

dorcass gazelle /'dɔːkəs/ noun
جورئ ناسکی چکوله، له دهشته
نیمهیبانهکانی تفریکای باکووری و روزاوی

ناسیا ده‌بینری [Gazella dorcas] ٭ نوعی آمو
Dorian /'dɔːriən/ *noun, adjective*

n نه‌دای گه‌لی که به زاراوه‌ی Doric یونانی
 قه‌یان ده‌کرد *adj* سه‌ریو گه‌له یان دوریسی
 Doris له ناوه‌ندی یوناندا ٭ دوریایی

Doric /'dɔːrɪk, US 'dɔːrɪk/ *adjective, noun*

adj 1 دوریسی (کۆن‌ترین و ساده‌ترین
 ده‌ستووری ییناسازی کلاسیکی یونانی): *a*
 2 Doric column/temple (کۆن، زاراوه‌یی)
 به‌رین، به‌ریلاو 3 سه‌ریو زاراوه‌ی کۆنی
 دوریایی به‌کانی یونان 1 *n* دوریک (زاراوه‌یی) له
 زمانی یونانی کۆن 2 زاراوه‌یه‌کی به‌ریلاوی
 باکووری رۆژه‌لانی سکاتلند 3 شیوازی
 ییناسازی دوریسی ٭ *adj* 1 دوریسی 2 گه‌ترده،
 وسیع 3 دوریک 1 *n* و 2 دوریک

Doric order *noun*

شیوازی ییناسازی دوریسی ٭ سیک معماری
 دوریسی

dork /dɔːrk, US dɔːrk/ *noun*

1 مرۆی گه‌وج 2 کیر، ده‌زگا ٭ 1 آدم احق 2
 کیر

dorky /dɔːki, US dɔːrki/ *adjective*
 (dorkier, dorkiest)

(ره‌مه‌کی) گه‌وج، کهر، *clueless* (ره‌مه‌کی)
 ٭ احق (*n*)

dorm /dɔːrm, US dɔːrm/ *adjective, noun*

dormancy /'dɔːmənʃi, US 'dɔːrm-/ *noun*
 سستی، سست‌بوون، مت‌بوون، ناچالاکی،
 کوزاوه‌یی، سه‌ه‌وتوویی، دامراوی (بۆ ماوه‌یی)،
 ماتی، ماته‌ه‌لگر توویی، راویستاوی، ویستاوی،
 یی‌ده‌نگی، خه‌وتوویی ٭ خفگی، عدم فعالیت،
 خاموشی

dormant /'dɔːmənt, US 'dɔːrm-/ *adjective*

1 کوزاوه، دامراو، یی‌جم‌جۆل، ناچالاک،
 سست، مات، ماته‌ه‌لگر توو، سه‌ه‌وتوو، ویستاو،
 راویستاو، سه‌ه‌وتوو، یی‌ده‌نگ: *a dormant*
During the winter the seeds lie ٭ volcano
 2 dormant grafting ٭ dormant in the soil
 (نه‌خۆشی) نیشاندی ده‌رنه‌که‌وتوو به‌لام بۆ
 هه‌یه هه‌له‌سوون یی‌نیه‌توو ٭ خاموش، غیرفعال،
 خوابیده، بی‌حرکت

dormer *noun*, also dormer window

به‌نجیره‌ی هه‌وره‌بان (یی) یان سه‌ربان،
 به‌نجیره‌ی شیروانی، به‌نجیره‌ی خه‌به‌نگی ٭
 پنجره‌ی شیروانی

Dormition /dɔː'mɪʃ(ə)n/ *noun*

1 (له‌ کلێمی ئۆرتۆدوکس‌دا) خه‌ه‌ونی
 هه‌میشه‌ی مریمه 2 جه‌زنی به‌و بۆنه‌وه، له 15 ای
 نوگۆست ده‌کری ٭ دورمیسوون

dormitory /'dɔːmətri, US 'dɔːrmətoːri/ *noun* (pl. dormitories), also informal dorm

خه‌وتنگه، نووستنگه، دیوی خه‌وتن ٭ خوابگاه
dormitory town *noun*

شاری چینگای دانێشتن یا بۆ نێشته‌جی:
Recently people have moved from the city centres to suburbs or dormitory towns
 ٭ شهر محل سکونت

Dormobile /'dɔːməbiːl/ *noun*, also dormobile

(بریتانیا، دروشمی بازرگانی) مال یا خانووی
 گه‌روک ٭ خانه‌ی متحرک

dormouse /'dɔːmaʊs, US 'dɔːrm-/ *noun*, pl. dormice

مشکی کلک‌تووکین | *Muscardinus*
avellanus و جهوره‌کانی تر، خیزان
 [Gliridae] ٭ موش زمستان‌خواب

dorp /dɔːp/ *noun*

(نه‌فریکای باشووری) گوند، شاره‌دی، village
 ٭ ده‌که‌ده، قه‌به

dorsad *adverb*

بۆ دواوه، بۆ لای پشته‌وه، بۆ لای پشه‌وه، به‌ره‌و
 پاشمل، dorsally ٭ به‌طرف پشت

dorsal /'dɔːsl, US 'dɔːrs/ *adjective*

1 (تویکاری، گیانه‌وه‌رناسی و رووه‌ک‌ناسی)
 دواوه، پشته‌وه، پشتی، پشت، پاشه‌وه، پاشمل 2
 (زمانه‌وانی) پشته‌زمانی، له‌پشته‌وه‌ی زمان
 (dorsally adv) ٭ 1 پشین، خلفی، ظهیری 2
 (زبان‌شناسی) پس‌زبانی

dorsal fin *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) بال یا په‌ره‌ی پشته‌وه یا پشتی،
 بال یان په‌ره‌ی سه‌رپشت ٭ بال یا په‌ره‌ی پشتی

Dorset Down *noun*

جۆری ره‌گه‌زی مهر، ده‌م‌وچاو و لاقی قاوه‌یی‌به
 ٭ دورست داوون

Dorset Horn *noun*

جۆری ره‌گه‌زی مهر، ده‌م‌وچاو و شاخی سیی‌به
 ٭ دورست هورن

dorsi- *prefix*

پینشگر: پشت، پشته‌وه، بۆ لای پشته‌وه،
 په‌ره‌و پشت (به‌ره‌ت): له‌ *dorsum* لاتینه‌وه
 ("back") ٭ پێشوند: پشت، به‌طرف پشت

dorsiventral /,dɔːsɪ'ventɹ(ə)/ *adjective*

(زۆر تر رووه‌ک‌ناسی) 1 به‌زگی و پشتی
 لیک جیاوازه‌وه، زگی‌پشتی، سگی‌پشتی 2
 شه‌پنکی تر بۆ dorsoventral
 (dorsiventrally adv dorsiventrality *n*)

٭ شکمی-پشتی، دورسی‌وتنرال

dorso- *prefix*

پینشگر: پشت، پشته‌وه، سه‌ریه‌ پشت (به‌ره‌ت): له
dorsum لاتینه‌وه ("back") ٭ پێشوند: پشت،

dorsolateral /ˌdɔːsə(ʊ)ˈlɑː(r)əl/ *adjective*
وابسته به پشت

(تویکاری و زینده‌ناسی) پشتی‌ولانه‌یشتی
(dorsolaterally adv) پشتی‌وجانی

dorsoventral /ˌdɔːsə(ʊ)ˈventrəl/ *adjective*
تویکاری و زینده‌ناسی) نامازه به ته‌وهری که پشت و رووی زگ ینک ده‌به‌سیتته‌وه؛ سه‌ربه‌و ناست و رووانه دورسوونترال

dorsum /ˈdɔːsəm/ *noun, pl. dorsa*
(تویکاری و گیانه‌ورناسی) پشت (بهره‌ت: له لاتینه‌وه "back") پشت، ظهر

dory¹ /ˈdɔːri/ *noun, pl. dories*
دوری (جسوری گهمی بن‌ته‌ختی سووکی راه‌وماسی) دوری

dory² /ˈdɔːri/ *noun, pl. dories*
دوری، ماسی‌به‌زیرینه (جسوری ماسی دم‌گموره [خیزانه‌کائی و Zeidae و Oreosomatidae] چندین جورن، وه‌ک John Dory) دوری

Doryphoros *noun*
گه‌نجی ره‌م‌به‌ده‌ست، جوانی نیزه‌دار (میتولژی یونانی) جوان نیزه‌دار

DOS /dɒs, US daɪs/ *abbreviation* Disk Operating Systems
داس (کامپیوتر) داس

dosa /ˈdɔːsə/ *noun, pl. dosas or dosai*
دوسا (له هیندا) جسوری که‌یکی تاوه‌ی نارد‌برنج (بهره‌ت: له tōcai تامل) دوسا

dosage /ˈdɔːsɪdʒ, US ˈdɔːs-/ *noun*
(ده‌رمان) بری‌خواردن یا خوراک مقدار خوراک

dos and don'ts *noun*
بیکه مه‌یکه، بکه‌ومه‌که، ده‌ستور امر و نهی

dos-à-dos /ˌdɔːzəˈdɔː/ *adjective*
(فهره‌نسی) پشت‌به‌پشت پشت به پشت

dose /dɔːs, US dɔːs/ *noun*
1 (ده‌رمان) بری‌ل‌خواردن، ژم، بری‌ده‌رمان 2 بر 3 (نافه‌رمی) فهره‌نگی 1 مقدار خوراک 2 مقدار 3 (عامیانه) سوزاک

dosh /dɒʃ, US dɔːʃ/ *noun*
(نافه‌رمی، بریتانیا) پاره، پول (عامیانه) پول

do-si-do /ˌdɔːziˈdɔː, US -si-/ *noun, also so-se-do*
(له سه‌مای لادیی‌دا) پشت‌به‌پشت دوزی دو

doss /dɒs, US dɔːs/ *noun*
(کون) ته‌خت‌ی‌خه‌وه چریابه تحت

dossal /ˈdɒsəl, also dorsal or dorsel/ *noun*
پهرده‌ی پشت میخراب دوسال

dosser /ˈdɒsə(r), US ˈdɔːs-/ *noun*
(مرؤی) ده‌ربه‌ده‌ر، ناواره، بن‌مال‌وحال

doss-house /ˈdɒshaʊs, US ˈdɔːs-/ *noun*
(نافه‌رمی) میوان‌خانه (ب.ت. بؤ که‌سانی ناواره) مسافر‌خانه

dossier /ˈdɔːsiə, US ˈdɔːs-, ˈdɔːs-/ *noun*
1 دوسیه، فایل، پهره‌ونده 2 پیشینه، رابووری 1 پرونده 2 سابقه

dossil /ˈdɒsəl/ *noun*
1 پلیته 2 تپه‌وانه، ده‌مه‌وانه، کونه 1 فیله 2 تویی

dost /dɒst/ = archaic second person singular present of do

dot /dɒt, US dɔːt/ *noun*
1 خال، پتوک، پن، پشت: There are dots above the letters i and j 2 چکی، نه‌ختی، توزالنی، بری، پریکی گهم 1 نقطه 2 ذره، چکه

dotage /ˈdɔːtɪdʒ, US ˈdɔː-/ *noun*
1 پیری، کونی، به‌سال‌چوویی 2 خه‌ره‌فاوی، جورپاوی (له‌بر پیری) 1 کهولت، پیری 2 خرفت

dotard /ˈdɔːtəd/ *noun*
مرؤی خه‌ره‌فاو، که‌سکی خه‌ره‌فاو، پیری خه‌ره‌فاو آدم خرفت

dot-com /ˌdɒt ˈkɒm, US ˌdɔːt ˈkɑːm/ *also dotcom, noun*
دات‌کام، دات‌گهم (کومپانی‌یی که که‌ل‌وبدل و راه‌روانی له‌سهر اینترنتیت ده‌فروشنی): The weaker dot-coms have collapsed

doter *noun*
گه‌وج، جورپاو، خه‌ره‌فاو خرفت

doth /dɒθ/ = archaic third person singular present of do

doting /ˈdɔːtɪŋ, US ˈdɔːtɪŋ/ *adjective*
شیت‌وشه‌یدا، دل‌به‌ند، سه‌وداسه‌ر، به‌وه‌فا شیفته، واله، پاک‌باخته

dotingly /ˈdɔːtɪŋli, US ˈdɔːtɪŋli/ *adverb*
سه‌وداسه‌رانه، دل‌به‌ندانه با شیفتهگی

dotish *adjective*
(کون) گه‌وج، که‌ر اححق

dot-matrix printer *noun*
چاپ‌گه‌ر یا پرینتتری ماتریسی چاپ‌گر سوزنی

dotted /ˈdɒtɪd, US ˈdɔːt-/ *adjective*
1 ریزه‌خال، خال‌رین 2 خال‌خال، خال‌لوی، خال‌دار، پتوک پتوک 1 نقطه‌چین 2 منقوط، خال‌خال

dotted line *noun*
هیلپی ریزه‌خال یا خال‌رین: Fold along the dotted line

dotterel /ˈdɒt(ə)r(ə)l/ *noun*
جسوری plovers چکولای کوچهر، له چیاکانی

باکوری و توندرا زاوئی ده‌کن [*Eudromias morinellus*] نوعی مرغ باران

dottiness /'dotinas, US 'dɒtɪnəs/ *noun*

شیتی، گهوچی، کهری ○ دیوانگی، حماقت

dottle /'dot(ə)l/ *noun*

تووتنی سووتاوی سه‌بیل (دوای کیشان) ○
تعماده‌ی پپ

dotty /'doti, US 'dɑ:ti/ *adjective* (dottier, dottiest)

1 شیت، سهرشیت، شیتوکه 2 گهوچانه، کهرانه
3 سه‌وداسهر، دل‌بند، شیت‌وشه‌یدا: *He's -tty*

about you 1 دیوانه، خل 2 احمقانه 3 عاشق

double /'dʌbl/ *adjective, adverb, noun*

adj 1 دووئوئونده، دووهرامبهر، دووقات،

دووچندان، یه‌کاویه‌ک: *a double helping*

دووانه، جیوت، دووانی: *double doors*

دووکسه، دووانه 4 دوومانادار، دووواتا، لیل 5

دووورو 6 جیوت، تا، لف، هاوشتیوه، ده‌قاوده‌ق،

لیک‌چوو، وه‌ک‌یه‌ک (دووکسه‌ی لیک‌چوو) 7

(یاری) دوپل، دابل 8 (رووه‌ک) پرگه‌لا، گه‌لازور

9 دوتوره‌که 10 دووسهر، جیوت‌سهر 1 *n*

(سینه‌ما) له‌جیاتی نه‌کتره‌یکی تر، به‌دهل 2

(میوان‌خانه) دیوی دووکسه، ژووری دووانه،

(*doubles*) تیتیه‌سی چوار‌کسه ○ *adj* 1

دویرابر، مضاعف 2 دوگانه 3 دوتفره 4 دوپهلر 5

دوچهره 6 جفت، لنگه، مانند 7 دوپل 8 (گیاه) پُرپر

9 دوتوره‌ک 10 دوسر 1 *n* (سینما) بدل 2 (هتل) اتاق

دوتفره 3 (در جمع) تنیس چهارتفری

double act *noun*

○ *a comedy double act*: شانو‌ی دووکسه:

نمایش دوتفره

double-acting engine *noun*

موتوری دوولایه‌نه یان دووسهره (له‌ه‌ردوو

لاوه کار ده‌کا) ○ موتور دوتفره

double agent *noun*

سیخو‌ری دوولایه‌نه یان دووسهره ○ جاسوس

دوجانبه

double axe *noun*

تهوری دووسهر یان جیوت‌سهر ○ تبر دوسر

double bar *noun*

دو پارچه‌ی لاهه‌کی که دوو پارچه‌ی سهره‌کی

ناوازی پتکه‌وه ده‌به‌ستیه‌وه ○ دوپل بار

double-barrelled *adjective*

1 (تفنگ) دوولول، دوولولوله، جیوت‌للول 2

دوولایه‌نه، دووقولی، دووسهره 3 دوواناوی

دوبه‌شه ○ 1 دولول 2 دوجانبه 3 دپل‌بارلد

double-bass *noun*

کوتترباس، ده‌بل‌باس ○ کنترباس

double bassoon *noun*, also contrabassoon

کوتترباسون، ده‌بل‌باسون ○ دپل‌باسون

double bed *noun*

ته‌ختی دووکسه یان جیوت‌کسه، ته‌ختی
دووانه ○ تخت‌خواب دوتفره

double-bedded *adjective*

(دیوی هوتیل و هتد) دووتخته، دووکسه ○
دوتفره

double bill *noun*, US also double feature

(کونسیرت، سینما، تیاتر و هتد) دووقلمی،

دووشانو‌ی: *a cartoon double bill* ○ سانس

دوقلمی

double bind *noun*

ته‌نگانه، ته‌نگه‌تاوی، یازودوخی دژوار یان

ته‌نگزای، یازودوخی ناسته‌م، ته‌نگ‌وجه‌له‌مه،

ده‌لیما ○ وضع بغرنج

double bluff *noun*

راستی له‌دروچوو، راستی لی‌شتیون ○ دوپل

بلوف

double boiler *noun*

مه‌نجه‌لی دوودیواره، مه‌نجه‌لی دوولا یان

دووبهر ○ دیگ دوجداره

double-breasted *adjective*

(که‌وا) چواردوگمه، دوولایی ○ چهاردکمه

double-check *noun*

به‌سهر‌داچوئوه، چاولی کردنه‌وه، تی‌پروانینه‌وه،

کوتترولی ورد ○ بازبینی

double chin *noun*

به‌رخه‌به‌به، به‌رچیله، شوله‌مه، به‌رکور ○ غبغ

double-chinned *adjective*

به‌رخه‌به‌به‌دار، به‌رچیله‌دار، شوله‌مه‌دار،

به‌رکوردار ○ دارای غبغ

double concerto *noun*

کونسرتی یو دوو نامیری solo ○ دوپل کونسرت

double cream *noun*

دووتوی، دووتویزه، سهرتوی پرحه‌وری ○

خامی پرچری

double-cross *noun*

ناپاکی، خه‌بیانه ○ نارو، خیانت

double-crosser *noun*

مروی ناپاک، خه‌بیانه‌کار، خابین ○ آدم‌خائن

double-dagger *noun*, also double obelisk

دووخه‌نجه‌ره (‡) نیشانه‌ی تیتیه‌ی ○ دوپل داگر

double-dealer *noun*

مروی دووورو، فیلاوی، ریایی‌باز ○ آدم‌ریاکار

double-dealing *noun*

دوورووی، سهرایی، فروفیل، ریایی‌بازی ○

ریاکاری

double-decker *noun*

1 پاسی دوونهم 2 بابوله‌ی دوولو یان دووتوی

○ 1 اتوبوس دوطبقه 2 ساندویچ دولایه

double digits = double figures

double doors *noun, pl.*

درگای دوو تایی ○ در دولنگ

double Dutch *noun*

قسه یان نووسراوهی لی تینه گیشتو ○ حرف با نوشتهی نامفهوم

double-dyed *adjective*

تهاوو، ره بق ○ تمام عیار

double eagle *noun*

1 جووت هه لو 2 (میزوویی، نهمریکا) کویتیکی زیرین بایی بیست دلار ○ 1 دویل اگل 2 سکه ای طلایی به ارزش بیست دلار

double-edged *adjective*

1 دوو دهه، دوو لیسو: *a double-edged blade/axe/dagger* 2 تهزه، تهماوی، به دوو واتاوه، به پیچ و پنا، پیچ دراو ○ 1 دوله 2 مهم

double entendre /duːbl ˈɒndrəm, US ɑːˈtɑːdrə/ *noun*

(فهرنسی) وته یان دهسته وشه یی به چند واتاوه که یه کیان زورتر نامازه به سیکس دهکا ○ ابهام جنسی

double entry *noun*

(کارداری) سه حساب یا حساب راکری دوولاینه ○ دفترداری دو طرفه

double-faced *adjective*

1 ریایی باز، دوو روو، رووین 2 (بارچه) دوو بهر ○ 1 ریاکار 2 (بارچه) دورو

double fault *noun*

(تنیس و هند) دووخته ای یه کله دوا یهک ○ دویل فول

double feature *noun*

(سینما) دوو فیلمی ○ دو فیلمی

double figures *noun, pl.*

ژماره دووانی یه کان، دوو ره نووسی، جووت ژماره کان (له 10 وه تا 99): *Inflation is in double figures* ○ اعداد دو رقمی

double-glazed *adjective*

به بهنجیره ی دوو دیواره یان دوو توئوه ○ دارای پنجره ی دوجداره

double-glazing *noun*

به بهنجیره دوو دیواره یان دوو توئیکان، بهنجیره جووت شووشه کان (بو دهنگه دهنگ، گهرما و هند) ○ پنجره های دوجداره

Double Gloucester *noun*

جوزی پهنیری رهق له به بهره تا هی Gloucestershire ○ نوعی پنیر

double-header *noun*

شهمه نده فیری دوو سه ره ○ قطار دوسر

double-headed *adjective*

دوو سه ره، دوو سه ره ○ دوسر

double indemnity *noun*

(مساف، بیمه) یو بواردن یان زیان دانه وه ی دوو بهرامبر یا دوو چندان ○ خسارت مضاعف

double jeopardy *noun*

مه ترسی دووانه یا دوو چندان ○ خطر مضاعف

double-jointed *adjective*

(جومگه کان) نهرم، شلک ○ نرم

double-jointedness *noun*

نهرمی، شلکی ○ نرمی

double-minded *adjective*

دوودل، دودونگ، رارا ○ مردد، دودل

double napoleon *noun*

(میزوویی) کویتیکی زیرینی چل فرانکی فهرنسی ○ سکه ی طلایی فرانسه به ارزش چهل فرانک

double negative *noun*

(له ریزمانی ینگلیسی دا) رسته ی دوو نه رینی (یان نه یینی) دار ○ جمله ی نفی مضاعف

double onleus = double dagger, also double obelisk

double pneumonia *noun*

یزووی هه ردووسی یه کان ○ نوعی بیماری

double-quick *adjective, adverb*

(نافه رمی) وه کوو تیر، وه کوو تیسکه ی تهننگ، توند، خیرا ○ مثل برق

double refraction *noun*

(فیزیک، دهنگ) شکانه وه ی دووانی ○ شکست دوکانه

double rhyme *noun*

هه له بهستی دوو سه روا یی ○ شعر دو قافیه ای

double room *noun*

ژووری دوو که سه، دیوی دوو ته خته ○ اتاق دو نفره

doubles *noun*

(له یاری تنیس دا) پشیر کتی دوانه یان دابل ○ مسابقه ی دویل

double salt *noun*

(کیمیا) خوینی دوو چندان یان دووانه ○ نمک مضاعف

double saucepan = double boiler

double-sided *adjective*

دوولو، دوولا، دوولاینه، دوو سه ره ○ دو طرفه

double speak /ˈdʌblspiːk/ *noun*

قسه پیچ دان، زمان بازی ○ دو بهلر گو یی

double standard *noun*

پتودانگی دووانه، جیاوازی دانان ○ معیار دوکانه

double star *noun*

(ته ستیره وانی) جووته نه ستیره، ته ستیره ی دووانه ○ ستاره ی دو تایی

doublet /ˈdʌblɪt/ *noun*

1 جوزی چاکه تی نیواخن داری کورت و تنگ (له سه ده ی 14 تا 17 له به رده کرا): *dressed in doublet and hose* 2 تا، لف، وینه 3 گوهه ری

قه لب 4 (له یاری ته خته دا) جووت 5 (تکنیکی) جووتی هاوینه ی دوو رین ○ 1 نوعی ژاکت 2

نگه 3 جواهر بدل 4 جفت 5 دابلت

double take *noun*, do a double take

هه‌لبه‌زینه‌وه، داترووسکان، داجله‌کان ○ بکه خوردن

double-talk /ˈdʌbltɔ:k/ *noun*

قه‌پنج‌دان، پنج‌په‌نا، زمان‌بازی ○ دوپهلو‌گویی

double think /ˈdʌblθɪŋk/ *noun*

دوو‌جو‌ری‌کردنه‌وه (دوو شتی دژبه‌یه‌ک له کاتیک‌دا) ○ دو‌گونه‌اندیشی

double time *noun*

1 مووچه‌یان‌حه‌قه‌ده‌ستی دوو‌به‌رام‌به‌ر 2 جو‌ری ره‌وتی سه‌ربازی ○ 1 حق‌وق مضاعف 2 قدم‌دو

double transitive verb *noun*

(رێزمان) کاری تێبه‌ری دوو‌به‌ر‌کاره ○ فعل متعدی دو‌مفعولی

double vision *noun*

(پزشکی) دو‌وانه‌بینی، دو‌وینی ○ دوینی

double wrench *noun*

هاچه‌ری دو‌وسه‌ر ○ آچار دو‌سه‌ر

doubloon /dʌˈblu:n/ *noun*

(میزوویی) دابلون، دابلین (کوینی زه‌ری، جاران له سپانیا و ولاتانی سپانیایی‌زمانی ئەمریکا به‌کار‌دێت) ○ دابلون

doubly /ˈdʌblɪ/ *adverb*

له‌ دو‌ولا‌وه، له‌ دوو‌ری‌گه‌وه، دوو‌به‌رام‌به‌ر، دوو‌چه‌ندان‌ه، یه‌که‌جار، زۆر: **doubly**

difficult/hard/important ○ از دو‌جه‌ت، دو‌برابر، خه‌لی

doubt /daʊt/ *noun*

دو‌ود‌لی، گومان، در‌دو‌نگی، هه‌دان، نابا‌وه‌ری، بی‌با‌وه‌ری، شک: **a feeling of doubt and uncertainty** ○ تردید، شک

doubter *noun*

مرو‌ی بی‌با‌وه‌ر، در‌دو‌نگ ○ آدم‌شکاک

doubtful /ˈdaʊtfl/ *adjective*

1 دو‌ود‌ل، در‌دو‌نگ، دو‌و‌گومان، به‌شک 2 بی‌با‌وه‌ر، گومان‌نا‌وی، جینی‌گومان، گومان‌ی، گومان‌لێ‌ک‌را‌و، با‌وه‌ری‌نه‌ک‌را‌و، لێ‌پ‌را‌نه‌بین‌را‌و، نا‌مه‌علو‌وم، نا‌دی‌ار، رو‌ون‌نی‌سه، لێ‌ل، ته‌ما‌وی، پێش‌بین‌ی‌نه‌ک‌را‌و 3 دو‌ور، رێ‌تێ‌ه‌چ‌وو، نه‌ش‌یا‌و ○

1 مر‌دد 2 مشک‌و 3 نا‌مه‌علو‌وم، مه‌هم 4 غی‌ر‌مه‌حم‌ل

doubtfully /-fəli/ *adverb*

به‌شکه‌وه، به‌ دو‌ود‌لی‌یه‌وه، گومان‌لێ‌ک‌را‌وانه، به‌ شێ‌وه‌یه‌کی جینی‌گومان ○ با‌تر‌دید، به‌ط‌ور مشک‌و

doubtfulness *noun*

به‌ر‌گومان‌یت‌ی، گومان‌لێ‌ک‌را‌وی، گومان‌له‌سه‌ربو‌ون ○ مشک‌وکی‌ت

doubting Thomas /ˌdaʊtɪŋ ˈtəʊməs, US ˈtɑ:m-/ *noun*

مرو‌ی بی‌با‌وه‌ر یان در‌دو‌نگ (ناما‌زه‌ی کتبی John 20: پی‌رو‌ز به‌ه‌وا‌ری سه‌ین‌ت توماس)

○ آدم‌شکاک 24-29

doubtless /ˈdaʊtləs/ *adverb, adjective*, also less frequent doubtlessly

بی‌گومان، بی‌شک، به‌دل‌نیا‌یی‌یه‌وه، ره‌نگه، له‌وانه‌یه، رهی‌تێ‌ده‌چی، **certain, probably** ○ بدون‌تر‌دید، مح‌ققاً، احتمالاً

douce /du:s/ *noun*

(له‌سکاتله‌ند) ئارام، مه‌ند، هه‌من، خو‌ش، شه‌ری‌ن ○ مه‌ن، مه‌نوع

douceur /duːˈsɜ:, French dusœr/ *noun*

به‌ره‌تێ‌ل، ده‌مه‌شه‌ری‌نی (قه‌ره‌نسی‌به‌واتای "sweetness") ○ ره‌شه

douche /du:ʃ/ *noun*

1 دوش، نا‌وه‌پ‌ژه 2 شه‌ته‌وه، شه‌وار‌دن، فه‌شقه‌شه‌ور (شه‌وا‌زی‌کی شه‌ته‌وه‌ی نی‌وله‌شی ز‌نان به‌فه‌شقه‌ی نا‌و) ○ 1 دوش 2 شه‌شه‌و

douc langur /du:k/ *noun*, also douc monkey

ج‌زری‌ **langur** ی‌ت‌و‌وک‌سه‌ی، ره‌ش‌یان نارنجی، ره‌سه‌نی دار‌ستانه‌بارانی‌یه‌کانی باش‌و‌وری روزه‌لانی‌ناسیا **Pygathrix nemaeus** (نه‌مه‌ره‌ت: به‌ره‌گی‌یه‌وه‌نسی‌له‌فه‌تی‌ناسی‌یه‌وه) ○ نوعی‌میمون

dough /daʊ, US doʊ/ *noun*

1 هه‌ویر 2 (ناهه‌رمی) باره، په‌ل‌ه‌وی‌یه (ئه‌له‌مانی نه‌مه‌ره‌ت) ○ 1 خمیر 2 (عامیانه) پ‌ول، مه‌قام

doughboy *noun*

(ناهه‌رمی، ب.ت. له‌شه‌ری‌جه‌هانی‌یه‌که‌مه‌دا) سه‌ربازی‌پیا‌ده‌ی ئەمریکا ○ سه‌رباز‌پیا‌ده‌ی امریکا

doughiness /ˈdaʊtɪnəs/ *noun*

هه‌ویر‌ناسایی، هه‌ویری‌بو‌ون ○ حال‌ت‌خمیری

doughtily /ˈdaʊtɪli/ *adverb*

نا‌زا‌یا‌نه، قاره‌مانانه، دل‌یزانه ○ دل‌یزانه، شه‌ج‌اعانه

doughtiness /ˈdaʊtɪnəs/ *noun*

نا‌زا‌یه‌تی، قه‌ره‌مانیت‌ی، نه‌ترسی، دل‌یزی ○ دل‌یری، شه‌ج‌اعت

doughnut /ˈdaʊnʌt, US ˈdoʊ-/ *noun*, also donut

1 دونات (= که‌یه‌کی‌کی‌خری‌چک‌ولا‌نه) 2 شتی‌کی‌ئالفه‌یی‌یان‌ئالفه‌ناسا (**doughnutlike**)

(adj) ○ 1 دونات (نوعی‌کی‌ک) 2 چیز‌خلفه‌مانند

doughty /ˈdaʊti/ *adjective* (doughtier, doughtiest)

(به‌شه‌خی) قاره‌مان، ئازا، نه‌به‌ز، نه‌ترس ○ دل‌اور، شه‌ج‌اع

doughy /ˈdaʊti/ *adjective* (doughier, doughiest)

1 هه‌ویری، هه‌ویرانه، هه‌ویر‌ناسا: **doughy** 2 **bread** (په‌ست) ره‌نگ‌ب‌زر‌ک‌او، زه‌رد: **a**

doughy face ○ 1 خمیر‌مانند 2 ر‌نگ‌پ‌ری‌ده **Douglas fir** *noun*

جورئ سنهوبهري بهرز و بارېك، ره سېني
روژاواي شمريكاي باكووري [*Pseudotsuga*
menziesii] (له ناوي رووه كناس و دوزېري
سكانلېندي يوه *David Douglas*، مېرگ
1834) ☉ نوعي صنوبر

doula /'du:lə/ *noun*

ژني كه يارمه تي يان راوړ كاري ژنيكي كه ده كا
له سه رو به ندي زگيري و زه پستانې دا [پنډه رت: له
doulē يوناني "كولې زې" ☉ دولا

doum palm /du:m/ *noun*, also *dom palm*

دارخورماي ميسري [*Hyphaene thebaica*]
☉ درخت خرماي مصري

dour /'daʊə(r), US duə(r), US also dʊr/ *adjective*

1 مون، مړموج، رووتال، سارودسر، رووگرځ،
نه دوين 2 دلتهنگ، مات، خه ميار، سارد
3 دلتهنگ، ناخوش، خه: *The city, drab and dour by day, is transformed at night*
4 *dour by day, is transformed at night*
(بين دهنگي) كر ☉ 1 اخمو، بدعت 2 افسرده،
اندوهگين 3 غم انگيز 4 (سكوت) سنگين

dourly /'daʊli, US duəli, US also dʊrli/ *adverb*

دلتهنگانه، په دلتهنگي يوه، په ساردي،
ساروسرانه ☉ با افسردگي، په سردی

dourness *noun*

1 موني، مړموجي، رووتالي، سارودسري،
رووگرځي 2 كاتي، نه دويني، دلتهنگي ☉ 1
بدعتي، اخموي 2 افسردگي

douroucoul /,duə'rou:kuli/ *noun*, *pl.* *douroucoulis*

جورئ مېموني چاوزلي زورتر شهوگر، له
باشووري شمريكاي ده پېنري [اوخم *Aotus*: دوو
يان چوند جورن] ☉ نوعي ميمون

dout /daʊt/ *noun*, also *dowt*

(زورتر سكاتلېند) كنگه جگړه، قنچكه سيگار
☉ ته سيگار

dove /dʌv/ *noun*

1 كوتر، كه فوك [خيزان *Columbidae*: زور
جورن] 2 كوتری ناشتي 3 مړوي ناشتي خواز
(ب.ت. سياسي توان) 4 (Dove)، له هونه و
هه لېستي كريستانيت (دا) گيان يان روحی
پيروز ☉ 1 كوتر 2 كوتر صلح 3 آدم صلح طلب
4 (Dove)، در هنر و شعر مسيحي (روح مقدس
dove /dʌv, US duv/ = *past of dive*

dovecote /'dʌvkɒt, 'dʌvkəʊt, US -kə:t, -
koot/ *noun*, also *dovecot*

1 كوترخان، كونه كوتر 2 كومه ل يان
ريځخواه ييكي كوك و جينگير 1 كوترخان
2 گروه يا سازمان هماغه يا ثابت

dove grey *noun*

بوري روشن يان روون ☉ خاكستري روشن

dovehouse = *dovecote*

dovekie /'dʌvki/ = *little auk*

Dover sole *noun*

جورئ پانه ماسي خوراكي دهريايي [*Solea*
Microstomus pacificus (و (تهورويو) (روژه لاتي باسيفيك)] ☉ نوعي مامي

Dover's powder *noun*

گهردي دوقير: جورئ گهرده كه *ipecac* و
تريايي *opium* تيايه و چاران بز داشكاندني
ژان و ناره قين كردن *diaphoresis* په كارد هينرا
(پنډه رت: له ناوي يزشيكي نينگيسي *Thomas*
Dover، مېرگ 1742) ☉ بودر دور

dove's-foot cranesbill *noun*

دهري لووكه يي كوتره؟ [*Geranium molle*]
☉ نوعي گياه

dove shell *noun*

جورئ *mollusc* ي چكولي له يكه قهوي، هي
دهريا گهرمين و نيمچه گهرمينه كان [*Pyrene* و
جوره كاني ترا] ☉ نوعي نرم تن

dovetail /'dʌveil/ *noun*

قولفوبه نند، تيكيه پ (اندن) دووزمانه ي
پنكا كردن، نيزومي (كردن) ☉ كام و زبانه ي
دم چلچله اي

dovetailed *adjective*

قولفوبه نند كراو، تيكيه پ كراو، نيزومي يي كراو،
دووزمانه تيكيه لكيشراو ☉ دم چلچله اي

dove tree *noun*

داركوتر (چيني، جورئ داري باريكې گه لاريځ
☉ [*Davidia involucrata*] deciduous
نوعی درخت

dowager /'daʊdʒə(r)/ *noun*

1 پيوه ژني دهوله مېند يان به گراوه (له مېردي
مردو يوه پسي گه پستوه): *the dowager*
2 *Duchess of Norfolk* (نافه رمي) پيريزني
دهوله مېند يان پاره دار ☉ 1 پيوه ي اشرافي 2
(عاميانه) پيرزن پول دار

dowd /daʊd/ *noun*

مړوي شېلوخ يان شروشيواو ☉ آدم بدلېاس

dowdily /daʊdili/ *adverb*

شروشيروزانه، پنجلانه ☉ با شلختگي

dowdiness /daʊdinaɪs/ *noun*

شروشيواوي، شېرزه يي، شېلوخي، شېريوي،
پنجلي ☉ شلختگي

dowdy /'daʊdi/ *adjective* (dowdier,
dowdiest)

1 شروشيواو، شېرزه، پنجل، شېريو: *a dowdy*
2 *room* (جل وبه رگ) يي باو، له باو كه وتوو، كوز
☉ 1 بدلېاس، شلخته 2 (لباس) از مد افتاده

dowel /'daʊəl/ *noun*, also *dowel-pin*

بزماري يي بهرچ، پوازه، سنگ ☉ ميخ چوبي

dower /'daʊəl/ *noun*

1 باواني، جيازي، شه کثرت 2 نيمعت، بهره،
خوابيداي 3 بهشمالی يوه زن له مالی ميريدي
مردوو 1 جهيزه 2 موبت 3 دوور

dowitcher /'daʊtʃɪʃ/ *noun*
جوري شيلاقی زلې نه ميريکی باکووري
دهنووک راستي دريو [توخم *Limnodromus*:
دوو چورن] نوعی آبچلک

Dow Jones index /daʊ'dʒəʊnz/ *noun*,
also also Dow Jones average

ننډيکي دوژونز (ناماژه به نزخي ريژه يي بهش
و پشکه کان له بورسي نيويورک New York
Stock Exchange بنه رت: له ناوی نازانسي
به پيام تيري دارايي Dow Jones & Co, Inc
شاخص دوژونز

down /daʊn/ *adverb, preposition, adjective*

1 خواره وه، پو خواره وه، بهره خواره وه،
دمه موژير، دمه خووار، رووله خواره وه، داب
رو (وه کوو روچوون و...) له زير، زير، له سر
عذر، بهره عذر: *She jumped down off the chair*
Prices have gone down recently 2 *The stone rolled down the hill*
که ميا 3 دواوه، پشته وه 4 خواروو، خواره وه،
لاي خوار 5 ته اوکړاو، جيهه جي کړاو، کړاو 6
ناره حهت، خه ميار، دلته نگ، مات: *I feel a bit down today*
7 نه خوش، ناساز 1 پايين، به
طرف پايين، در زير، زير، روی زمين 2 پنجر 3
عقب 4 پايینی 5 انجام شده 6 افسرده 7 مريض

down /daʊn/ *noun*

1 نهرمه بهر، ورده بهر، بهرې نهر، کولکه،
گهنده موو، سووکی نهر 2 هاتنه خواري،
داکوون، کلولي، روژه ره شي، نه هاتي، مهنه تي،
نه گيه تي 3 (the Downs) زنجيره ته بوله ندي
گرده گه چي و قسلي به کاني باشووري ننگلته ره
4 دهشتي بهر 1 پر نرم، کرک 2 نزول،
بديختي 3 داويز 4 جلگه ي بلند

down- *prefix*

پيشگر: خواره وه، بهره خواره وه، رووله
خواره وه، رو، داب 1 پشوند: پايين، به سوی
پايين

down-and- dirty *adjective*

روون، روشن، ناشکرا، ديار، راشکاو، بې پرده،
له روو 1 صريح، عيان، آشکار، روشن

down-and-out *noun, adjective*

n مروی بې مال و حال، دهر به دهر، لي قه و ماو،
هه زار، ده سته نگ، بې ياره، ره جال
adj بې مال و حال، دهر به دهر، له شه قام که و توو: *a novel about being -n and out in London*

1 آدم بې خانمان، فقير *adj* بې خانمان

down-at-heel *adjective*

1 کون، شرول، شيتال به شيتال، په پووت: *a hotel down-at-heel* 2 شمره بوش،

رهش ورووت 1 مندرس، کهنه 2 ژنده بوش
downbeat /'daʊnbɪt/ *noun, adjective*

(موسيقي) *n* ترپه ي نزم 1 سارد، ساردوسي،
وشک 2 ره شينانه، ره شين، خرابه بين 3
دلته نگ، مات، ناره حهت 1 *n* (موسيقي) ضرب
پايين *adj* 1 سرد 2 بدبختانه، بدبين 3 افسرده

downcast /'daʊnkɑ:st, US -kæst/ *adjective*

1 خه ميار، دلته نگ، ناره حهت، بهر ووش،
ماتمه داگرتوو: *A group of downcast men stood waiting for food*
2 *stood waiting for food* (چاو و هند)
رووله خواري، بهره خواري، بهره وژير: *Eyes downcast, she continued eating* 1
افسرده، غمگين 2 (چشم و...) رو به پايين

downconversion *noun*

گوري ي سيگنالي بو لهره ي خوارتر 1
داون کانورسيون

downconverter *noun*

(تيلکترونيک) نامتريان ده زگايي که سيگنالي
بو لهره ي خوارتر ده گوري 1 داون کانورتر

down draught /'daʊndra:ft, US -dræft/ *noun, also down draft*

1 (هوا) ته وژمي رووله خواري 2 (خواره)
ره و تي هاتنه خواره وه، ره و تي رووله خواري 1
فروهنج 2 (مجازي) جريان نزولي

downer /'daʊnə(r)/ *noun*

1 نارام که ره وه، هندي که ره وه، دامر کينهر
(ب.ت. barbiturate) 2 دهرماني خه و نهر 3
مايه ي ناره حه تي يان زووخاو، ديق يي کهر،
سهره تان 1 آرام بخش 2 داروي خواب اور 3
آيينه دي

downfall /'daʊnfɔ:l/ *noun, also downcome*

1 ليزبوونه وه، داخزان، داچوون، داشکان،
هاتنه خواري، دابه زين، داکه و تن، تياچوون،
مايه ي تياچوون، مايه ي داکه و تن يان داشکان،
مايه ي تن شکان 2 بارين، بارشت (باران و بهر)
1 سقوط، نابودي، موجب سقوط يا نابودي 2
بارش

downfallen /'daʊnfɔ:lən/ *adjective*

تياچوو، له تيوچوو، تن شکاو 1 نابود شده

downgrade *noun*

داشکان، داچوون، هاتنه خواره وه 1 تنزل

downgrading *noun*

داشکان، داچوون، هاتنه خواره وه 1 تنزل

downhearted /'daʊn'ha:tɪd, US -'ha:tɪd/ *adjective*

1 ناره حهت، دلته نگ، ماتمه ميار، کز، خه ميار،
مات 2 هتو ابرو، دلسار، ناهوميد 1 غمگين،
افسرده 2 مايوس

downhill /'daʊn'hɪl/ *adverb, adjective, noun*

adv سهره‌وخواری، به‌ره‌وژیر، نشیوی 1
سهره‌وخوار، به‌ره‌وخوار، به‌ره‌وژیر 2 ساده،
ناسان، سانا، هینسان، وه‌کوو ناو‌خواردنه‌وه 1 n
(سکی) پیشترکتی نشیوی یان سهره‌وخواری 2
لژیی سهره‌وخواری، به‌ره‌وژیری ۱ **adv** سرازیر
adj 1 سرازیری 2 آسان 1 n داو‌ن‌هیل 2 سرازیری
down-home adjective

ساده، ساکار ۱ بی‌تکلف

Downing Street /'daʊnɪŋ stri:t/ **noun**

1 ده‌وینگی ستریت (شه‌قامی له له‌ندن که مالی
سهرۆک‌وه‌زیری بریتانیای لئ‌یه) 2 حکومت
یان سهرۆک‌وه‌زیری بریتانیای گه‌وره
داوینگی استریت

downland /'daʊnlænd/ **noun**

جئ‌له‌وه‌ری به‌رز، له‌وه‌رگی بلیند یان ته‌یی
چراگاه بلند

download /'daʊnləʊd, US -ləʊd/ **noun**

(کامپیوتر) داگرتن، دابه‌زاندن ۱ داو‌ن‌لود

downloadable /,daʊn'ləʊdəbl, US -
'ləʊd-/ **adjective**

له‌داگرتن‌هاتوو، شیای دابه‌زاندن، داده‌گیری،
داده‌به‌زتری ۱ داو‌ن‌لودب‌یز

down-lying noun

مئال‌بوون ۱ زامان

downmarket /,daʊn'mɑ:kɪt, US -
'mɑ:kɪt/ **adjective**

(ناپه‌سند) بازاری، هه‌رزان، نایه‌خ، گه‌ن‌وگوزال:
*The company wants to break away from
its downmarket image* ۱ عامه‌پسند

downmost adjective, adverb

خوارترین، تزم‌ترین، هه‌ره‌خوار ۱ پایین‌ترین
down payment noun

پیش، پیشه‌کی ۱ پیش‌پرداخت

downpipe /'daʊnpaɪp/ **noun**

(بریتانیا) پلووسک، لووساک (سهره‌وخوار یان
نه‌ستوونی) ۱ ناودان

downpour /'daʊnpɔ:(r)/ **noun**

شه‌سته‌باران، بارانی توند، له‌نگیزه، ره‌هیله،
ریژنه، ره‌شه یان تاوه‌باران ۱ رگبار

downright /'daʊnraɪt/ **adjective, adverb**

1 **adj** بی‌قه‌له‌وده‌له، بی‌شیله‌ویته، ریک‌واست،
ره‌پ‌وراست 2 راست، دروست 3 ته‌واو، نازگار،
ره‌به‌ق **adv** سهریاک، به‌تاوه‌وتی، ته‌واو، پاک،
لاپ ۱ **adj** بی‌شیله و پیله 2 راست 3 کامل،
مطلق **adv** کاملاً

downriver /daʊn'rivə(r)/ **adverb**

له لای رۆیینی ناوی رووبار یان چۆمه‌وه، له‌گه‌ل
ره‌وتی چۆم، له‌گه‌ل ره‌ره‌وی رووباردا ۱ در
جهت جریان رودخانه، در مسیر رودخانه

downscale /,daʊn'skeɪl/ **adjective**

بازاری، هه‌رزان، نایه‌خ، گه‌ن‌وگوزال ۱ بنجل

downshift /'daʊnʃɪft/ **noun**

گۆرین بۆ گئیری خوارتر، خسته دهنده یان
گئیری خوارتر ۱ تعویض دنده به پایین‌تر

downside /'daʊnsaɪd/ **noun**

1 لایه‌نی خرابی، خالی لاواری 2 ره‌وتی
رووله‌خواری 3 زبان یان زه‌ره‌ری مالی ۱
نقطه‌ی ضعف 2 سیر نزولی 3 زبان مالی

downsizing noun

که‌م‌کردنه‌وی (ریژه‌ی) کارکه‌ران (کۆمپانیا،
ریک‌خراوه و هتد) ۱ داو‌ن‌سایزینگ

downslope noun

سهره‌وخواری ۱ سرازیری

downspout /'daʊnspaʊt/ = drainpipe

Down's syndrome noun, also Down
syndrome

(پزشکی) کۆنیشانه‌ی ده‌ون یان داو‌ن (بنه‌ره‌ت):
له‌ ناوی پزشکی ئینگلیسی John L. H.
Down مەرگی (1896) ۱ نشانگان داو‌ن

downstage /'daʊnstetʃ/ **adverb**

به‌ره‌و پیشه‌وه‌ی شانۆ، له یان لای پیشه‌وه‌ی
شانۆ، نزیک به پیشه‌وه‌ی شانۆ ۱ به‌سوی
صحنه، در جلو صحنه، نزدیک به صحنه

downstairs /,daʊn'steəz, US -'stetʃ/
adverb, adjective, noun

adv له‌ نه‌ومی خواره‌وه، له‌ قاتی بنه‌وه، بۆ نه‌ومی
خواره‌وه، به‌ره‌و نه‌ومی خواره‌وه **adj** خواره‌وه،
ژیره‌وه 1 نه‌ومی خواروو، مه‌رتبه یان قاتی
بنه‌وه، نه‌ومی ژیره‌وه ۱ **adv** در طبقه‌ی پایین،
پایین، به طبقه‌ی پایین **adj** پایینی 1 طبقه‌ی پایین

downstate adjective

له‌ به‌شی (خواروو یان) باشووری هه‌ریم یان
ئه‌یاله‌ته‌وه ۱ در بخش جنوبی ایالت

downstream /,daʊn'stri:m/ **noun**

به‌ره‌و لای خواره‌وه‌ی رووبار، خواره‌وه‌ی چۆم،
له لای رۆیینی ناوی رووبار یان چۆمه‌وه، له‌گه‌ل
ره‌وتی چۆم، له‌گه‌ل ره‌ره‌وی رووباردا ۱ به‌
سوی پایین رودخانه

downtime /'daʊntaɪm/ **noun**

کاتی کامپیوتر کارناکا ۱ داو‌ن‌تایم

down-to-earth adjective

ژیر، یتگه‌یشتوو، دروست، یتگه‌یشتوانه، ژیرانه،
کس‌رداری، کرداره‌کی، practical,

down-to-earth traveling :unpretentious
surprised to find the movie star so ۱ tips
(down-to-earthness n) **down-to-d earth**

واقعیین، واقع‌بینانه، عملی

downtown /,daʊn'taʊn/ **adverb, adjective**

adv بۆ نیوه‌وی شار، به‌ره‌و ناوه‌ندی شار، بۆ
نیوشار (ب.ت. ناوچه‌ی بازاری شار):
to go/work downtown **adj** ناوه‌ندی، چه‌ق: a
downtown store **adv** به‌سوی مرکز شهر،

dpi /di: pi: 'ai/ *abbreviation* dots per inch

دی پی ئی (ثای) خال له ئینچ دا (له پرینتیردا)
 دی پرای

dr *abbreviation* drachma(s)

dr *abbreviation* dram(s)

Dr. *abbreviation* Doctor

drab¹ /dræb/ *adjective* (drabber, drabbest), *noun*

adj 1 ناخوش، وهرس کەر، ماندوو کەر،

ناسه رنج راکیش، بێرهنگ بو، مردوو، وشک: **a**

drab women, **♠ cold drab little office**

خورمایی کهم رهنگ، قاوهیی لیل **n** 1 جوری

پارچه 2 رهنگی بۆ **adj** 1 ملال آور، بی حال،

بی روح، غیرجذاب 2 (رنگ) خاکی **n** 1 نوعی

پارچه 2 رنگ خاکی

drab² /dræb/ *noun*

1 (کۆن) زنی شوو شپۆزه، بیس و بۆخل،

کاریس، جڕین، پینچل 2 قهجه، خرابه کار **♠** 1

(زن) شلخته 2 روسی، فاحشه

drably /'dræbli/ *adverb*

به شیوه یه کی ناخوش، ماندوو کهرانه **♠** به طور

ملال آور

drabness /'dræbnəs/ *noun*

ناخوشی **♠** ملالت

drachm /dram/ *noun*

1 (میزوویسی) سهنگی یان یه کهی کیشان

بهرامبر به 60 گه نمه یان ههشت یه کی نهونسی

2 (ههروهه fluid drachm) کیشانه یان

پتوه ریکی شله بهرامبر به 60 minim یان

ههشت یه کی fluid ounce **♠** دراخم

drachma /'drækmə/ *noun*, pl. drachmas or

drachmae /-mi:/

1 دراخما: یه کهی یاره ی یونان 2 کۆینی

زیوینی یونانی کۆن **♠** دراخما

drack /drak/ *adjective*, *noun*

adj 1 ناسه رنج راکیش، ناخوش، دلتهنگ 2

وهه زکهر، بێزار کهر، عاجز کهر **n** 2

ناسه رنج راکیش **♠** 1 غیرجذاب، غم انگیز 2

کسل کتنده **n** 2 زن غیرجذاب

Draco *noun*, Latin (genitive Draconis),

literally, dragon

ههژدیه: کۆنه ستیره ی دهوهره جهمهری

circumpolar ساکوری، له دهوهره ی

جهمهری باکوری دایه **♠** دراکو

draconian /dra'kounian, US -'kou-/

adjective

1 توند، سهخت، پرا، توندگر، سهختگر،

سهخت گهرانه، توندگرانه 2 سهربه دراکو یان

کۆمه له قانونه بهزه پروژنگ و سهخته کانی

(ناوی قانون دانهری نه تینای کۆن Draco) **♠**

1 شدید، سخت گیرانه 2 دراکونین

draconic /-'konik/ *adjective*

ههژدیهایی، سهربه ههژدیه **♠** وابسته به ازدها

dracunculiasis *noun*, also Guinea worm

disease

نه خوشی کرمی گینه: نه خوشی بێ له نه جانی

کرمی گینه، ئیستا بېجگه له نه فریکا نه بێ له

سه رتاسه ی دنیا خاشه بهر کراوه **♠**

دراکونکیولایسیس

draft /draʃt/ *noun*

(ویژه یی) به گر، دۆرد، تلته، تلته، خلت، نیشوو،

پسایی، پاشه رو **♠** لرد، نه نشت، فضولات

draft¹ /dra:ʃt, US draʃt/ *noun*

1 به رنوو، رهش نووس 2 پلان، گه لاله،

نمخشه 3 ههواله، درافت 4 سه ربا زگیری 5

دهسته ی هه لیزارده **♠** 1 بهش نووس 2 طرح 3

حواله، برات 4 احضار به خدمت 5 گروه انتخاب شده

draft² = draught

draftboard *noun*

لیژنه ی سه ربا زگیری **♠** کمیته ی احضار به خدمت

draft card *noun*

کارتی سه ربا زگیری یا بانگ کردن بۆ سه ربا زی

♠ برکه ی آماده به خدمت

draft dodger *noun*

سه ربا زی خۆبه دهسته وه نه داو، بۆ سه ربا زی نه چوو

♠ مشمول غایب

drafter /dra:ʃti:, US draʃti:/ *noun*

(زۆرت له ئه مریکا) سه ربا ز **♠** سه ربا وظیفه

draftsman /'dra:ʃtsmən/ *noun*, also

drafter /'dra:ʃtə(r)/, pl. -men

1 (به رنوو و هند) ریکه خه ر، ناماده کار 2

نمخشه کیش، نه خه ره ی، دارپۆه ر 3 وینه کیش

♠ 1 تنظیم کتنده 2 طراح 3 نقاش

draftsmanship = draughtsmanship

drafty = draughty

drag /dræɡ/ *noun*

1 کیشان، راکیشان، کیشمان، راکیش کردن،

کیش کردن 2 مروی یان شتی ماندوو کهر، شتی

وهه زکهر 3 ههزی بهرگری ههوا، ههزی

کشینته روه، له بهر، کۆسپ، ته گهره 4 (پیاو)

له بهر کردنی جلی ژنانه، به جلی ژنانه وه 5

جوولانه وه ی خاو یان سووک 6 مایه ی

ده رده سه ر، ملقۆزم، مایه ی گێرو کیشه، مایه ی

زه حه مت یان کیشه 7 مه 8 جۆری کالیسه کی

چه به ری که به 4 نه سپ راده کیشرا 9 قولا ب 10

نامیتر بۆ خاو کردنه وه ی پینچکه یان چه رخ 11

(ناهه رمی، نه مریکا) ریگا، ری، شه قام 12

کاریگهری، باندۆر (له سه ر خه لک) 13

(میزوویسی) مالمو، زه ویرن، خیشک، لیشه،

کولوکوت، جه نه جه **♠** 1 کشش 2 آدم یا چیز

خسته کتنده 3 نیروی مقاومت هوا، مانع 4 دراگ 5

حرکت کند 6 اسباب زحمت 7 پک 8 دراگ 9
قلاب 10 دراگ 11 جاده، راه، خیابان 12 تائیر 13
کلوخ شکن

drag chain noun

زنجیری راکیشان یان کیشان یان کیشان
زنجیر کشش

dragger noun

جورئ گمی راهه ماسی به لاگیره وه
dragged = bedraggled

draggled tail noun

قهجه، لهش فروش، روسپی
draggy adjective, (draggy, draggiest)

1 نافه رمی) ناخوش، دلستهنگ، خه مای 2
ماندوو که، وه زکهر، بزار که، عاجز که
1 غم انگیز 2 کل کنند

drag-hook noun

قولایی راکیشان قلاب کشش

dragline noun

ته ناف یان گوریسی کهشتی طاب کشی

dragman noun, pl. dragmen

(راوچی) توره وان، توره اوژ، ماهی گیر با تور

dragnet /'drænet/ noun

1 توری راهه ماسی، لاگیره 2 داو، تله 3
سیستمی گهران به وردی به دوی تاوان کاران دا
1 تور ماهی گیری 2 دام 3 دراگنت

dragoman /'drəg(ə)mən/ noun, pl.

dragomans or dragomen

1 (جاران) دیلمانج، وه رگتر 2 شاره زار، ری به له،
به له، ریزان (به رت: له تهرجومان
هوه وه رگراوه) 1 دیلماج 2 بلد

dragon /'dræɡən/ noun

1 هه زدها؛ بؤ ناوی مارمیلکه جوراوجوره کان
به کاردینری، ب.ن. Komodo 2
(خسوازه) زنی در، سه لیت، دهم هه راش،
بلویر به زین 1 اژدها 2 (مجازی) زن سلطه

Dragon /'dræɡən/ noun

(ته ستیره وانی) هه زدها 1 تین

dragon boat noun

گمی هه زدهایی (چینی) فایق اژدهایی

dragonet /'drag(ə)nɪt/ noun

1 هه زدهای چکوله 2 جورئ ماسی وردی
ده ریایی [Callionymus lyra] و جوره کانی تر
1 اژدهای کوچک 2 نوعی ماهی

dragonfish noun, pl. same or dragonfishes

هه زدها ماسی، ماسی به هه زدها [خیزانه کانی
Stomiidae و Idiacanthidae: گه لسی
جورن] نوعی ماهی

dragonfly /'dræɡənflaɪ/ noun, pl.

dragonflies
پووش به قونسه، پووش که به کنگ (ه)،
سه ره (ته شس)، چو کله کنگه، زله قونک،

زله به قونسه، دومدیکه، ته پاره [زیردهسته
Anisoptera: زور جورن] سچافک

dragonhead noun, also dragon's head

هه زدها سه ره؟ چندین جورئ مه زره له توخمی
Dracocephalum ب.ت. رووه کیکسی
نهمریکای پاکووری [D. parviflorum] که
هیشوه گولی شین یان به نهوشی چری هه به،
سه ره هه زدها نوعی گیاه

dragonish adjective

هه زدها ناسا، هه زدهایی اژدها مانند

dragon lizard = komodo dragon

dragon's blood noun

خوینی هه زدها؟ جورئ جهوک resin یان
گه ردهی سووری توند و ناوه نووا، له هیندی
رووه کی گهرمینان ب.ت. Malaysian palm
یان dragon tree ده گیرئ خون سیاوشان

dragon's head = dragonhead

dragon ship noun

جورئ کهشتی دریوی فایکینگه کان
کشتی وایکینگه

dragon tree noun

داره هه زدها: داریکی خورماناسای
درهنگ هه لدر، ره سنی دور که کانی کاناری،
dragon's blood ده گری [Dracaena draco]
نوعی درخت

dragoon /dra'gu:n/ noun

1 شه پکر، سیایی، سه رازی سواره ی شه پکر
(به تفهنگ یان شمشیر) 2 جورئ کوتر 1
جنگجو 2 نوعی کبوتر

drag queen noun

پایوی هاوهر گه زباز، که جلی زنانه له بهر ده کا
تا خه لک سه رقاقا کا دراگ کوین

drag race noun

(ماشینه کان) تاوهر کئی، په له بر کئی
مسابقی شتاب

drag racing noun

(ماشینه کان) تاوهر کئی، پیشمر کئی تالو وکه،
په له بر کئی مسابقی شتاب

dragster /'drægstə(r)/ noun

ماشینی تاوهر کئی، شوفیری تاوهر کئی
دراگستر

drain /dreɪn/ noun

1 زیراب، گورچه (زیرابی سه رچن یان
سه رگراو)، گونج (ه)، ره هندی ناوهر، لوله
یان بوری ناوهر 2 گونجه، درگای ناوهر،
سه ری زیراب، گومکه، کونه ناوهر 3 (drains)
ناوهر، پیسوا، گه ناو 4 ناوهر له جوراندن،
وشک کردنه وه، ناوهر جور کردن، ناوهر کردن 5
(پزشکی) چلک کیش، کیم کیش، زووخده ر کیش
1 لوله ی فاضلاب 2 دهانه ی فاضلاب 3 (در
جمع) فاضلاب 4 زه کشی 5 جراحت کشش

drainage /'dreɪnɪdʒ/ *noun*

1 ناوهره لچورانندن، وشک کردن، ناوهره لچور کردن، ناوهره لچورانندن، ناوهره لچور کردن 2 ناوهره، پیساو، گهناو 3 زیراب، لوله یا بوری ناوهره، ره هندی پیساو یا ناوهره 4 توری زیراب یا ناوهره، سیستم ناوهره 1 زه کشی 2 فاضلاب 3 لوله فاضلاب 4 شبکه فاضلاب

drainage basin = catchment area, drainage area

drained /dreɪnd/ *adjective*

ماندوو، شه کت، له یی که و توه: *The*

◇ *experience left her emotionally drained*

خسته *She suddenly felt totally drained*

drainer = draining board

draining board *noun*, also drain board

(چینشت خانه و هند) ته خته ناوهره لچور (کردن)، ناوهره لچور گه سینی

drainpipe /'dreɪnpaɪp/ *noun*

1 زیراب، لوله (بوری) ناوهره، گونجه، ره هندی پیساو یا ناوهره 2 پلووسک، لوساوک، میزفک، میزه فک 1 لوله فاضلاب 2 ناودان

drainpipe trousers *noun*, also drainpipes

شه لوری لوله ته نگی یا لنگ باریک یا

تهنگ و تومان 1 شلوار لوله تفنگی

Draize test *noun*, also Draize eye test

تیست یا نازمایشتی درایز: نازمایشتی بو زیان بازی ماک و ماده کیمیایی یه کان بو چاوی مروف (بهره رت: له ناوی ده زمان ناسی *pharmacologist* *John H. Draize* مهرگ 1992) 1 آزمایش درایز

drake /dreɪk/ *noun*

(گیانه و ناسی) سونه، نیر مرای، مرای نیر 1 مرغابی نر

drake /dreɪk/ *noun*

1 مینشی راه و ماسی 2 جوری تویی چکوله ی زوو 1 مرغابی نر 2 نوعی توپ کوچک قدیمی

Dralon /'dredlɒn/ *noun*

(بریتانیا، دروشمی بازارگانی) جوری پارچه ی ده سکر، له ریشالی نه کربلیک 1 درالون

dram /dræm/dræm/ *noun*

1 (خواردنه وه) قوم (ب.ت. ویسکی و له سکا تله ند) 2 درهم (یه که ی کیشان بهرامیهر به 3/89 گرم، یه که ی کیشان بهرامیهر به 1/77 گرم) 1 پیک 2 درهم

dram /drɑːm/ *noun*

یه که ی بهرته تی پاره ی نه مرهستان، بهرامیهر به سده *luma* 1 درام

drama /'drɑːmə/ *noun*

1 شانو، شانوانامه، شانوگه ری، هوندری شانو (وه کوو لقی له ویزه) 2 ورووزان،

جوش و خروش، هه زان، گوپ، روودای خوش یان ورووژینه 1 نمایش، نمایش نامه، (هنر) تئاتر 2 هیجان، رویداد مهیج

dramatic /drə'mætɪk/ *adjective*

1 سهریه شانوگه ری، شانویی 2 ههست بزوین، سه رسووژینه، ورووژینه، گه وده و کت ویر، بهرچاو، دیار، ده رکه و توه، سهر، زهق 1 وابسته به تئاتر 2 هیجان انگیز، چشم گیر، شگفت

dramatically /-kli/ *adverb*

به شتیوه یه کی بهرچاو، ده رکه و توه، به شتیوه یه کی زهق، به شتیوه یه کی شانویی، به شتیوه یه کی بهرته تی 1 به طور چشم گیر، به طور نمایشی، به طور اساسی

dramatic irony *noun*

نایرونی شانویی، به زمی شانویی 1 طنز نمایشی

dramatics /drə'mætɪks/ *noun, pl.*

1 شانوگه ری، هوندری شانو 2 نه دا و نه توار، کایه، نازوونوز 1 هنر تئاتر 2 ادا و اصول

dramatis personae /,dræmætɪs pɜː'səʊnəɪ, pɜːr'sou-/ *noun*

لیستی که سایه تی یه کانی نیو شانو، که سایه تی یه کانی شانو 1 (فهرست) شخصیت های نمایش

dramatist /'dræmætɪst/ *noun*

نووسه ری شانوانامه، شانوانامه نووس 1 نمایش نامه نویس

dramatization /,dræmətaɪ'zeɪʃn, US - tə'z-/ *noun*

1 شانو 2 (شانوانامه، رووداو و هند) به شتیوه ی شانو (یان فیلم) ده رهنتان 1 نمایش 2 به صورت نمایش درآوردن

dramaturge /'dræmətəːdʒ/ *noun*, also

dramaturg = dramatist
dramaturgic *adjective*, also *dramaturgical*
سهریه هوندری درام نووسی 1 وابسته به فن درام نویسی

dramaturgy /'dræmətəːdʒi/ *noun*

هوندری درام نووسی یان نووسینی درام 1 فن درام نویسی

Drambuie /dræm'bui/, US -'bjɔɪ/ *noun*

(دروشمی بازارگانی) لیکوریکی ویسکی شیرینی سکا تله ندی (بهره رت: له *buidheach* *dram* گه یلی سکا تله ندی "خواردنه وه ی رازی کهر" 1 درامبونی

dram-shop *noun*

مه یخانه، مه ی فروشی 1 بار، میکده

drank /dræŋk/ = past of drink**drape** /dreɪp/ *noun*

1 پرده 2 چین، لو، قهه، چین تی که و تویی 3 (جل و بهرگ) برشت 1 پرده 2 چین 3 (لباس) برش

draper /'dreɪpə(r)/ *noun*

1 پارچه فروش، بازرگان، کوتال فروش
2 کوتال فروشی، دووکانی پارچه فروشی ۱ بزاز
2 مغازه ی بزازی

drapery /'dreɪpəri/ *noun, pl. draperies*

1 پارچه فروشی، کوتال فروشی 2 پارچه، پارچه ی پرده یی 3 (draperies) پرده 4 چین، لو، قه، چین، چین تن که تووی ۱ بزاز 2 پارچه 3 (در جمع) پرده 4 چین

drastic /'dræstɪk, US 'drɑ:s-/ *adjective*

بهنه رتی، بنچینه یی، بنگه یی، توند، رشت، سهخت، ناسته، توندوتیژ: *a drastic*
drastic measures ۵ *purgative* اساسی، شدید، حاد، سخت

drastically /-kli/ *adverb*

توند، به توندی ۱ شدیداً

drat /dræt/ *interjection*

نه! تف! تنه لده! ۱ آه!

dratted *adjective*

به زیاده کردو، گووتی بوو، گوو، گلاو، پیس ۱
لعنی، کوفتی

draught /dra:ft/ *noun, adjective, US draft*

1 راکیشان، کیشان، کشش کردن 2 به دره راو 3 تورخستن، تورنانه وه، لاگیره خستن 4 با، نهوژمی با، کوران 5 قوم، قولپ، گولپ، فر 6 مز 7 دهرماناو، گیراو ی پزشکی 8 قوولایی که که شتی ده که وپته سه رناو، بنیرایی که شتی، بنیرانی که شتی 9 گیانه وهر) بارگین، بارگیر ۱ کشش 2 درافت 3 کوران، جریان هوا 4 درافت 5 جرعه 6 پک 7 شربت دارو 8 درافت 9 بارکش

draught beer *noun*

بیره ی کوویه یان بوشکه (له چاو قوتو) ۱
آبجوی بشکه

draughtboard /'dra:ftbɔ:d, US**'dra:ftbɔ:rd/ noun**

تهخته دامه ۱ صفحه ی بازی چکرز

draught excluder *noun*

بابه ست، بابند ۱ درافت اکسلودر

draughthorse *noun*

بارگین، بارگیر، بالانی ۱ بابو

draughts *noun, pl., US checkers*

دامه، دامانی ۱ چکرز

draughtsman /'dra:ftsmən/ *noun, pl.***draughtsmen**

1 نه خشه کشش، نه خشه ریژ، داپیزه 2 وینه کشش ۱
طراح 2 نقاش

draughtsmanship /'dra:ftsmənʃɪp, US**'dra:fts-/ noun**

1 نه خشه کششی، نه خشه ریژی، داپیزه ری 2
وینه کششی ۱ طراحی 2 نقاشی

draughtswoman /'dra:ftsmən/ *noun, pl.***draughtswomen**

1 (ژن) نه خشه کشش، نه خشه ریژ، داپیزه 2
وینه کشش ۱ (ژن) طراح 2 نقاش

draughty /'dra:fti/ *adjective* (draughtier, draughtiest)

باگر، باگرتوو، کون، سمه سا، کونه با، باخور، بابویر، له بهر هاتنی هه وایان بابا ۱ دارای کوران، در معرض باد

Dravidian /drə'vidiən/ *noun, adjective*

دراویدی 1 دهسته زمانی له باشووری هندوستان و سری لانکا (که تاملیل Tamil و کانادا Kannada له خوده گری) 2 نه ندانی همریک له گه لانه ی که بهو زمانانه قسه ده کن *adj* سهر به یان نامازه بهو دهسته زمانه یان ناخیره رانی ۱ دراویدی

draw /drɔ:/ *noun*

1 کیشان، راکیشان 2 نیو کششی، یشک هه لختن، یشک، بهخت تاقی کردنه وه 3 (یاری یان یشیرکی) به رامهر، به قه دیه ک، به کسان، نه نجامی به رامهر 4 جنی سهرنج 5 مز (لیدان) 6 سهر باره ی وهر گیراو به چه ک 7 (نافه رمی) گیاهنگ ۱ کشش، جلب 2 قهه کشی 3 ساوی 4 کانون توجه 5 پک 6 مبلغ دریافتی به وسیله ی چک 7 حشیش

drawable /'drɔ:əbl/ *adjective*

راکششینه، شیاوی راکیشان، ده کشیری، راده کشیری ۱ کشیدنی

drawback /'drɔ:bæk/ *noun*

عهیب، گرفت، کیماسی، کم و کووری، ناستهنگ، خالی لاوازی: *The main drawback to it is the cost* ۱ ایراد، اشکال

drawbar /'drɔ:bɑ:(r)/ *noun*

میلی ینکه وه بهستن، میلی راکیشان ۱ میلی اتصال

drawbridge /'drɔ:brɪdʒ/ *noun*

پردی هه لدره وه یان جوولاو، پردی زنجیری یان گوریسی، پردی سه رچوو (له قه لادا) ۱ پل متحرک

drawcard *noun*

(نافه رمی) تایه تمه ندی سهرنج راکیشان، شتی سهرنج راکیشان ۱ ویزی جالب، چیز جالب توجه

drawcord = drawstring**drawdown** *noun*

که مپوونه وه ی چه ندیتی شتی، داشکان ۱ کاهش کمیت چیزی

drawee /drɔ:(r)'i:/ *noun*

حه واله گیر، حه واله گر ۱ براتگیر

drawer /drɔ:(r)/ *noun*

1 دراویر، چاو 2 حه واله دهه، چه ک کشش، چه ک نووس، حه واله نووس 3 وینه کشش 4 (drawers) دهرین، ناوه کراس، ساتان، شورتنی کچان یان زنان ۱ کشو 2 براتکش 3 نقاش 4

dreamy /'dri:mi/ *adjective* (dreamier, dreamiest)
خیال، تخیل

1 خه‌مون ناسا، وه‌کسوو خه‌و 2 خه‌یالاوی،
خه‌یالاتی، خه‌یالی، ناراسته‌قینه، ته‌ماوی، لیل،
ته‌زمه، نامه‌علوم، روون نییه، نادیار 3 خوش،
شیرین، خه‌یالی 4 سه‌ر، سه‌رنج‌راکیش 5
پرخه‌و، خه‌وین 6 (چاو) خومار 1
خواب‌مانند، مثل خواب 2 خیال‌پرداز، خیالی، مبهم
3 خوشایند 4 محشر 5 پرخواب 6 (چشم) خمار
drear /dri:ə/ = dreary

drearily /'dri:əli, US 'dri:ə-/ *adverb*
دلته‌نگانه، به‌شیویه‌کی دلته‌نگ 1 به‌طور
غم‌انگیز

dreariness /'dri:əni:əs, US 'dri:ni:əs/ *noun*
1 دلته‌نگ، مات، ناخوشی، خه‌ماوی‌بوون 2
ناخوشی 1 غم‌انگیزی 2 کل‌کننده

dreary /'dri:ə, US 'dri:ə/ *adjective*
(drearier, dreariest)

1 ناخوش، دلته‌نگ، خه‌ماوی، خه‌مبارین 2
ماندوو‌کەر، وه‌مزکەر، بیزارکەر، عاجزکەر 1
غم‌انگیز 2 کل‌کننده

dreck /drek/ *noun*, also drek
زبل، زبل‌وزال، خشت‌وخال، گنه‌وگوو(زال)،
خول‌وخاک 1 آشغال

dredge /dredʒ/ *noun*, also dredger
/ˈdredʒə(r)/

لیته‌مال، ده‌زگای لیته‌مال(بن)، که‌شتی لیته‌مال
1 لایروب، ماشین یا کشتی لایروبی

dredging *noun*
لیته‌مالي، جومال، خاوین کردنه‌و 1 لایروبی

dreggy /dregi/ *adjective*
دوردی، تلتاوی، تلیپاوی، خلتاوی، خه‌ست 1
دردی، غلیظ

dregs /dregz/ *noun, pl.*
1 به‌گر، دورد، تلت، تلیه، خلت‌وخال، خلت،
نیشوو، بن 2 (خوازه) گهند، تلت، خلت‌وخال،
گنه‌وگوو(زال)، پاشماوه، گوو 1 لرد، تنه‌شت
2 (مجازی) تفاله

dreich /dri:x/ *noun*, also driech
1 (له‌سکانه‌ند) ناخوش، دلته‌نگ، خه‌ماوی،
خه‌مبارین 2 ماندوو‌کەر، وه‌مزکەر، بیزارکەر،
عاجزکەر 1 غم‌انگیز 2 کل‌کننده

drek = dreck
drench /drentʃ/ *noun*
ده‌رمان، بری ده‌رمانی بۆ نازهل، زه‌مه‌ده‌رمان 1
دارو

drenched *adjective*
خوساوا، (ته‌واو) تهر 1 خیس

drencher *noun*
شتی پیدانی بری ده‌رمانی بۆ نازهل 1 درنجر

drenching *noun, adjective*
1 خوساوی، (ته‌واو) تهری *adj* خوساستهر 1
خیسی *adj* خیس‌کننده

dress /dres/ *noun*
1 کراسی ژنانه 2 جل‌وبه‌رگ، کنج، به‌رگ 3
به‌رگی میوانی یا تاییه‌تی 1 پیراهن ژنانه 2
لباس 3 لباس رسمی

dressage /ˈdresɑ:ʒ/ *noun*
(له‌نه‌سپ‌سواری‌دا) زنجیره کرده‌وه‌یه‌کی جوان
یا ریک‌وینک 1 درساژ

dress circle *noun*
ریزی پیشه‌وه (که به جلی تاییه‌تی‌یه‌وه
دانیشتون) 1 لژ

dress-coat *noun*
جوری کوتی پاشه‌ل‌دریو که پیاوان له بونه‌ی
فرمی‌دا له‌به‌ری ده‌کدن 1 کت فراک

dressed /drest/ *adjective*
جل‌له‌به‌رکردو، به‌رگ پویشو 1 ملبس

dresser /ˈdresə(r)/ *noun*
1 برین‌پنج، دوانوژدار، دوانه‌شته‌رگەر 2
(شانوگه‌ری) یاریده‌ده‌ری جل‌وبه‌رگ، جل‌پوش،
جل‌له‌به‌رکەر 3 میزی خوجوان کردن 4 میزی
چینت‌خانه 1 دستیار جراح 2 دستیار لباس 3
میز آرایش 4 کابینت

dress-goods *noun*
پارچه و کوتالی ژنان 1 پارچه و قماش زنان

dressing /ˈdresɪŋ/ *noun*
1 جل‌له‌به‌رکردن، جل‌پویشی، به‌رگ‌پویشی،
خوله‌به‌رکردن 2 برین‌پنجی، سارغی 3 سوس 4
stuffing = 1 لباس‌پویشی 2 پانمان 3 سس

dressing-case *noun*
قوتو یا سنووقی که‌لو‌به‌لی خوجوان کردن (یا)
ناپارایش 1 جمعی لوازم آرایش

dressing down *noun*
سه‌رکونه، لپ‌رووش‌ه‌ل‌گه‌ران، لپ‌تووره‌بوون،
لپ‌گرزه‌ل‌اتن، هه‌ل‌شاخان، پیاه‌ل‌سکالان،
به‌سه‌رده‌هاتن 1 تویش، پرخاش

dressing gown *noun*
به‌رگی ماله‌وه، جلی ماله‌وه یا خه‌و (یا)
خوشتن 1 روبدوشامیر

dressing room *noun*
دیوی خوگورین 1 رخت‌کن

dressing station *noun*
شویتی چاره‌سه‌ری تنگه‌تاوی سه‌ربازانی
برین‌دار له شه‌ردا 1 درینگ استایون

dressing table *noun*
میزی خورازاندنه‌وه، میزی خوجوان کردن 1
میز آرایش

dressing-up *noun*
جلین، (کاپه‌ی منالان) گورینی جل‌وبه‌رگ،
جل‌وبه‌رگ‌یکتی تاییه‌تی له‌به‌ر ده‌کدن و وا خویان

دهنوین که نهو کهسهن ۰ تغییر لباس
dressmaker /'dresmeɪkə(r)/ *noun*

بهرگ درووی ژنانه ۰ خیاط ژنانه
dressmaking *noun*

بهرگ دروونی ژنانه، درومانی ژنانه، خه یاتی
 ژنانه ۰ خیاطی ژنانه

dress parade *noun*

ریژه یان سانی به بهرگی یک دهستهوه ۰ رژه
 با یونیفورم

dress rehearsal *noun*

1 (شانتوگری، تئیترا و هند) دوامه شق 2
 (خوازه) مه شق، کارکردن 1 تمرین نهایی 2
 (مجازی) تمرین

dress shirt *noun*

کراسی تاییه تی، کراس یان شوی فدرمی ۰
 پیراهن رسمی

dress uniform *noun*

(سربازی) یونیفورمی فدرمی ۰ لباس فرم

dress-up = dressing-up

dressy /'dresli/ *adjective* (dressier, dressiest)

1 (جل و بهرگ) تاییه تی، فدرمی، میوانی، جوان
 2 تهرپوش، شوخ، پوشته و بهر داخ، جوان پوش
 ۰ 1 (لباس) رسمی، شیک 2 خوش لباس

drew /dru:/ = past of draw

drey /drei/ *noun*, dreys

هیلانه سموره (له سهر دار) ۰ لانه ی سنجاب

dribble /'dribl/ *noun*

1 دلزین، تنوکن، بری، بریکی کهم، نهختن 2
 لیک، گلینز، ناوی دهم 3 (توزین و هند) دریل
 ۰ 1 چکه، قطره، مقدار کم 2 آب دهان 3 دریل

dribbler *noun*

لیکن، گلینز، گلزو ۰ دارای آب دهان

dribblet /'driblɪt/ *noun*

1 دلزین، تنوکن (له شله یی) 2 بری، بریکی
 کهم، نهختن، کهم، چکن ۰ 1 چکه، قطره 2
 مقدار کم

drips and drabs *noun*, pl.

ورده ورده، کهم کهم، نهخته نهخته، بره بره، له
 بهر هوه ۰ خرده خرده

driech = dreich

dried /'draɪd/ *adjective*

وشک، گزر، وشکه و بهو، کزروه و بهو ۰ خشک،
 خشک شده

dried = past and past participle of dry

dried fruit *noun*

میوه ی وشکه و بهو، وشکه، وشکه مهنی (ب.ت).
 میوز یان تری (کشمیش) ۰ خشکار

dried milk *noun*

شیری وشک (هوه و بهو) ۰ شیر خشک

drier = dryer

drift /drɪf/ *noun*

1 جوولسه، جوولانه وهی به خاوی، ته کان
 (کهم کهم) تهوژم، رامالین، رادان 2 کهله که،
 توپله، رادراوه، رامالراوه، راماله، کوما، کوزگا،
 کوما ی رادراو به با، بارامالک (ب.ت). زیخ،
 به فر و هند، سهوولی ناومالک 3 نهسکه نه 4
 مه بهست، خه پال، نیاز، نیوه وک، کاکل، وانا،
 مانا 5 داشکانه وه، مهیل، تیندینسی 6 (فر وک و
 ...) لادان، رادان 7 سهر، چساوه وروانی 8
 = driftnet 9 لی خورین، رابینچ دان (شازهل) 10
 ره هه ندی لاوه کی، لاره هه ند 11 (زمانه وانی)
 گوران، گوران کاری ۰ 1 حرکت، فشار، رانش
 توده، توده ی باداورده 3 توده ی یخ آب اورده 4
 اسکه 5 منظور، مفاد، معنی 6 گرایش 7 انحراف 8
 انتظار 9 رانیدن (احشام) 10 تونل فرعی 11
 (زبان شناسی) تحول

driftage /drɪftɪdʒ/ *noun*

1 رامالین، رادان 2 لادان 3 کهله که، رامالک،
 توپله، رادراوه، رامالراوه، راماله، کوما، کوزگا،
 شتی که به ناو یان باوه رامالراین، بامالک،
 نامالک ۰ 1 راندگی 2 انحراف 3 توده، تل

drifter /'drɪftə(r)/ *noun*

1 گهمی راهه ماسی (به لاگیره ی سهراو که وته) 2
 مروی سهراو شیناو ۰ 1 قایق ماهی گیری 2 آدم
 بی هدف

driftfish *noun*, pl. same or driftfishes

جورئ ماسی باریک له قوولایی ده ریا
 گهرمه کاندا [Nomeidae] ۰ نوعی ماهی

drift-ice *noun*

سههولی سهراو که وته یان سواراو ۰ یخ شناور

driftless = aimless

driftnet *noun*

لاگیره ی سهراو که وته، توری راهه ماسی
 سهراو که وته (بسی توره که له سهر ته رکه و
 سهراو که ی له سهر ناوه وه) ۰ تور ماهی گیری شناور

driftwood /'drɪftwud/ *noun*

داری سهراو که وته ۰ چوب شناور

drill /drɪl/ *noun*

سمو، کون که ره، سمک، متکهو، مه ته، دریل،
 بهر هوه ۰ دریل، مه

drill /drɪl/ *noun*

1 مه شق، راهینان 2 (خوازه) ریگا، ری و شوین،
 ده ستور، شتیوه، بار ۰ 1 تمرین 2 (مجازی)
 فوت و فن

drill /drɪl/ *noun*

1 کووز، دیزاو، هیل، گفاند، شوین، لوژنا، خه ت
 2 ده زگای تووچین ۰ 1 شیار 2 ماشین بذکار

drill /drɪl/ *noun*

دریل (جورئ پارچه ی ریری و نه ستوری
 که تانی) ۰ دریل

drill /drɪl/ *noun*

جورئ baboon ی نفریکای روزواو، به پاشه لی

drill bit

نهرخهوانی و شینی رووته له وه [*Mandrillus*]
 دریل *[leucophaeus]* ♂

drill bit noun

نووکه سمق، نووکه سمهک، سه رکون کهره،
 سه ردپیل، نووکه دریل ♂ سرمته

drill chuck /'dril tʃʌk/ noun

نووکه سمق، نووکه سمهک، سه ردپیل، نووکه دریل
 ♂ سرمته

driller noun

مەشق دەر، مەشق یێ کەر، راهینەر ♂ تمرین دهنده
drill-ground noun

گۆره یانی مەشق یان راهینان، مەیدانی مەشق،
 مەشقگا، جێ مەشق ♂ میدان تمرین

drill-harrow noun

مالوو، زه ویرن، خیشک ♂ زمین صافکن

drilling noun

1 هه لکۆلین، هه لکه ندن 2 مەشق، راهینان ♂ 1
 حفاری 2 تمرین

drilling platform noun

پلاتفۆرم یا هه ززاله ی هه لکۆلین، سه کۆی
 هه لکه ندن ♂ سکوی حفاری

drilling rig noun

ده کهل یا هه ززاله ی هه لکۆلین، سه کۆی
 هه لکه ندن ♂ دکل حفاری

drill sergeant noun

ئه فسه ریکی یێ بیه که سه رازان بو مەشقی سان
 یان ریزه رادین ♂ درجه دار تمرین دهنده ی رژه

drill-stock noun

گیره یان پایه ی سمق، دریل گیر، دریل راگر ♂
 پایه ی مه

drily /'draɪli/ = dryly

drink /drɪŋk/ noun

1 ناوی خواردنه وه 2 خواردنه وه ی نه لکۆلی،
 نارهق، نارهق خواردنه وه 3 قوم، گولپ، فر 4

(the drink) ده ریا، زه ریا، زری 5 قوم، زه ریاچه
 ♂ 1 آشامیدنی 2 مشروب، مشروب خوری 3 جرعه

4 (the drink) دریا 5 دریاچه

drinkable /'drɪŋkəbl/ adjective

شیایوی خواردنه وه، ده خورینه وه، بو خواردنه وه
 ده بی ♂ قابل شرب

drinker /'drɪŋkə(r)/ noun

1 نارهق خۆر، (له لیکدانا) 2 خۆر، خۆره وه 3
 نه شتی ناوخواردنه وه ی مسالأت 4 جۆزی

به یه وه لی شه وه گه ری زله ی قاوه بی، کر مه کانی
 چینی سه رنجه له به ر خواردنه وه ی ناو نه گه کان

[*Euthrix potatoria*] ♂ 1 مشروب خور 2
 خور 3 ظرف آب خوری احشام 4 درینکر

drinking /'drɪŋkɪŋ/ noun

نارهق خواردنه وه، خواردنه وه، نارهق خوری ♂
 مشروب خوری

drinking-cup noun

ناوخوری، کاسه، جام ♂ آب خوری
drinking fountain noun

ناوخوری، ده زگای ناوخواردنه وه (له شوینی
 گشتی) ♂ آب سردکن

drinking song noun

سه رودی مه ستانه، گۆرانی خواردنه وه یان
 مه ستانه، گۆرانی سه رکوشی ♂ سه رود باده نوشی

drinking-up time noun

ماوه ی ریکه دان بو ته واکردنی خواردنه وه ♂
 درینکینگ آپ تایم

drinking-vessel noun

کاسه یان جامی ناوخوری، ناوخوری ♂ ظرف
 آب خوری

drinking water noun

ناوی خواردنه وه ♂ آب آشامیدنی

drip /drɪp/ noun

1 دلۆپ، تنۆک، تکه، دهنگی دلۆپ، دهنگی
 تکان، تن تکان، تگین 2 (پزشکی) سه روم 3

مرو ی وشک 4 ناوه چۆره (له گو یه وانه دا) ♂ 1
 قطره، چکانش، صدای چکه 2 (پزشکی) سرم 3

آدم یس 4 آب ریز

drip-dry adjective

پشو له بهرکه، پشو و له بهری که (نوتوی ناوی)
 ♂ بشور و بهوش

drip-feed noun

که وه چکه، گه رووله (ناش) ♂ دریب فید

dripping¹ /'drɪpɪŋ/ = dripping wet

dripping² /'drɪpɪŋ/ noun, adjective

n به یاته، چه وری (گوشت) ته ری ته ری ♂
 چربی adj کاملاً خیس

dripping wet adjective

ته واک خوساو، ته ری ته ری، له ناوه لکینشراو ♂
 خیس خیس

drippy /'drɪpi/ adjective (drippier, drippiest)

(نافه رمی) وشک، بی نام ♂ بیس، نجیب

dripstone /'drɪpstəʊn/ noun

به ردنی له سه ر درگا یان په نجیره که ناوی باران
 ده گتیره وه یان لاده دا ♂ آب ریز

drive /draɪv/ noun

1 گه ران، سواری، سوورانه وه (به ماشین و هتد) 2
 لێخو رین، ئازۆتن، راندن، رانین 3 لێخو رین،

راینچ دان، قوله پینچ (کردن، ولاغ و هتد) 4 ریکای
 نیوان مال و شه قام 5 لپهانووی، لپه شاهو بی 6

لێسدان، پیاکێشان 7 گسو روتین، تاساووتین،
 تامه زرو بی 8 (ده روون ناسی) هانده ر، بالنه ر،

ناژۆک 9 هیزش، په لامار (توندوتیز) 10 چه ولی
 ریکه خراو یان ته واک، تیکۆشانی ریک و پینک 11

راگو یستنی هیز (بو ده زگاگان)، هیزی لێخو رین،
 رادان، رامالین 12 (کامیوتیز) درایف ♂ 1

گرده ش، سواری 2 راندنگی 3 درایو 4 راه میان خانه

و خیابان 5 قابلیت 6 ضربه 7 شور و شوق 8 (روان شناسی) سائق 9 حمله 10 تلاش همه جانبه 11 انتقال نیرو 12 (کامپیوتر) درایو

drive-in noun, adjective

درايف‌ئين، سواره، سواری (سینما، خواردنگه و هتد) ○ دراوین

drivel /'drɪvl/ noun

شرم‌وبرم، هه‌لیت‌وپلیت، فلتنه‌فلت، فله‌فله‌چ ○ چرت و پرت

driven /'drɪvn/ = past participle of drive

driver /'draɪvə(r)/ noun

1 شوفیر، لیخوپ، ئازووت‌کار 2 دار (گولف) ○ 1 راننده 2 چوب

driver ant = army ant

driver's licence noun

ده‌ستورنامه‌ی لیخوپرین یان راندن ○ گواهی‌نامه‌ی راندگی

drive-shaft /'drɑ:vʃɑ:ft, US -ʃæft/ noun

میل‌گاردان، ستوونی سووراندن یان سوورپتەر (هینز له مؤتۆره راده‌گوێژیه پیتچکه و چهرخه‌کان) ○ میل‌گاردان

driver's seat noun

ناوه‌ندی ده‌سه‌ره‌داگرتن، کۆتەر‌ولگه، مه‌ه‌ارگه، ناوه‌ندی کۆتەر‌ول ○ مرکز مه‌ار

drive-through adjective

درايف‌ئين، سواره، سواری ○ دراوین

driveway /'draɪvweɪ/ noun

ریگای نیوان مال و شه‌قام ○ راه میان خانه و خیابان

driving¹ /'draɪvɪŋ/ noun

شوفیری، لیخوپرین، ئازووتن، ئازووتن، راندن، رانین ○ راندگی

driving² /'draɪvɪŋ/ adjective

1 جوولینتەر، سوورپتەر، بزوپتەر 2 کاریگەر، شوین‌دانه‌ر، ده‌سه‌رۆیشتوو، کارتتی‌کەر 3 توند، توندوتیز، سه‌خت 4 (باران، به‌فر و هتد) توند، قورس ○ 1 گرداننده 2 مؤثر 3 شدید 4 (باران، برف و...) تند

driving belt noun

تاسمه‌ی جوولینتەر، قایش یان ته‌سمه‌ی سوورپتەر ○ تسمه‌ی گردان

driving door noun

درگای لای شوفیر، درگای ده‌سه‌ی لیخوپر ○ در طرف راننده

driving licence noun

ده‌ستورنامه‌ی لیخوپرین ○ گواهی‌نامه‌ی راندگی

driving school noun

فیزگه‌ی لیخوپرین ○ آموزش‌گاه راندگی

driving seat noun

کورسی لیخوپر یان شوفیر ○ صندلی راننده

driving test noun

تاسقی کردنه‌وه‌ی شوفیری یان لیخوپرین ○ آزمایش راندگی

driving time noun

ماوه‌ی شوفیری یان لیخوپرین ○ زمان راندگی

driving wheel noun

پیتچکه‌ی سوورپتەر یان جوولینتەر، پیتچکه‌ی رامالین ○ چرخ گرداننده

drizzle /'drɪzl/ noun

پروشه، رشین، ته‌پ‌ونم، نه‌نمه‌ی باران، خناف، نه‌رمه‌باران، سووکه‌باران ○ نه‌نم باران

drizzly /'drɪzli/ adjective

بارانی، (باران) ورد، نه‌رم، نه‌نمه ○ بارانی، نه‌نم

drogue /'draʊg/ noun

1 (ده‌ریاوانی) له‌نگه‌ری قووچکه‌یی یان چه‌تری 2 نامیزئ به‌شینه‌ی قووچکه به‌دوای گه‌می، فروکه و... ب.ت. بۆ که‌م کردنه‌وه‌ی خێزایی یان راگرتنی له‌نگه‌ر و هاوسه‌نگی ○ دروگی

droid /'draɪd/ noun

1 (له‌چیرۆکی زانستی‌دا) رۆبات، رۆبۆت 2 (کامپیوتیز) به‌نامه‌یه‌ین که‌خۆبه‌خۆ به‌رده‌بێته‌ کۆکردنه‌وه‌ی زانیاری له‌ده‌زگا یان سیسته‌ دووره‌کان (بهنه‌رت: کورته‌ی android) 1 ○ آدم‌واره 2 دروید، دروید

droit /'draɪt/ noun

(میزوویی، ماف) ماف، حه‌ق ○ حقی

droll /'draʊl, US 'draʊl/ adjective, noun

adj پێکه‌نینی، گالته‌جار، به‌زم: So they've locked me out of the house? Very droll, n م‌رو‌ی به‌زم یان شوخی‌باز یان یه‌ند ○ مضحک n آدم‌بێله‌گو

drollery /'draʊləri, US 'draʊl/ noun, pl. drolleries

گالته‌جاری، گالته، شوخی، جه‌فه‌نگ ○ مسخرگی، مزاح

drollness noun

1 گالته‌جاری، شوخی‌بازی، گالته، شوخی، جه‌فه‌نگ 2 شتی پێکه‌نینی، شتی به‌ه‌ن(د) و مه‌سخه‌ره ○ 1 مسخرگی، مزاح 2 چیز خنده‌دار

dromaeosaur /'draʊmɪə(ʊ)sɔ:/ noun

تیزمیلکه؟ دایناسۆریکی دووپینی گوشت‌خۆر، له‌کۆمه‌ڵی که‌ deinonychus و velociraptor ی تیا به‌ (بهنه‌رت: له‌ Dromaeosauridae لاتینه‌وه (ناوی خێزانی)، له‌سه‌ر پێچینه‌ی dromaios یونانی "lizard" sauros + "swift-running") دروماسور ○

-drome suffix

باشگر: گوهره‌بان، مه‌یدان، بێکه: velodrome aerodrome motordrome (بهنه‌رت: له‌ dromos یونانی‌یه‌وه، پروانه dromos) ○ پسوند: میدان، پایگاه

dromedary /'drɒmədəri, US

ترک تحصیلی 2 ولگرد
dropper /'drɒpə(r), US 'dra:p-/ *noun*

دلۆین، دلۆینەر ۛ قطره چکان
droppings /'drɒpɪŋz, US 'dra:p-/ *noun, pl.*

1 جیقنه، ریقنه، زیرج، چیرت، ریتق، پشقل،
 شپاکه، تهرس، تهرسه قول، ریسخ 2
 گدن وگوو (زال) ۛ 1 فضله، پشکل 2 فضولات
dropping-tube *noun*

دلۆینەر ۛ قطره چکان

drop-press = drop-hammer

drop-scene *noun*

1 بهردهی بهر شانو 2 دوایین بهردهی شانۆین
 ۛ 1 پرده جلو صحنه نمایش 2 آخرنی پرده از
 نمایش نامه‌ای

dropsical /'drɒpsɪkəl/ *adjective*

1 سهریه ناویهند 2 تووشی ناویهندهاتوو، ماسیو
 ۛ 1 پرده جلو صحنه نمایش 2 آخرنی پرده از
 نمایش نامه‌ای

drops *noun, pl.*

(دهرمان) دلۆپ، تزۆکه ۛ قطره
dropsy /'drɒpsi, US 'dra:psi/ *noun, also*
oedema

ناویهند، سکه ماسی، زگه ماسی، نافره لیلک، ماس
 ۛ خیز، ورم

dropsy /'drɒpsi, US 'dra:psi/ *noun*

(نافه رمی، بریتانیا) بهر تیل، ده شیرینی ۛ رشوه
dropwort /'drɒpwɜ:t/ *noun*

1 جۆزی رووه کی گیاجار، به گولی سیی و
 گه لای برگه برگه گوه [Filipendula vulgaris] 2
 (water dropwort) زرگیز نوکی ناوی، جۆزی
 رووه کی زاراوی له تیره ی parsley
 Oenanthe crocata (تهوروپا) و جۆره کانی
 تر ۛ 1 نوعی گیاه 2 شوکران آبی

drosera /'drɒs(ə)rə/ = sundew

droshky /'drɒʃki/ *noun*

عه ره بانه، کالیسکه، دروشکه (بهره ت) له
 دروشکی ۛ دروشکی

dross /dros, US drɒs, drɔ:sl/ *noun*

1 (تواندنه وهی کازا) کۆزه، کفه، گهو،
 خلتنه وخال، تلته، قریوک، خلتنه، بهر، باره کف
 2 گهن وگوو، بازارای، خلتنه وخال، ناشاخه،
 گهن وگوو زال ۛ 1 ریم 2 آشفال

drought /draʊt/ *noun*

1 وشکه سالی، سیاسالی، وشکانی، بی بارانی،
 بی ناوی، قاقری: two years of severe drought
 2 (کۆن) تووینه تی ۛ 1 خشک سالی 2 تشنگی

droughty *adjective*

بی باران، وشک، قاقری، بی ناو ۛ کم آب

drove /draʊv, US droʊv, US droʊv/ = past of drive

drove /draʊv, US droʊv/ *noun*

1 ران، مینگه، کهرک، رهوه، رهفه 2 کومهل،

حه شیمهت، جه ماعهت، دهسته ۛ 1 گله 2
 جماعت، گروه

drover /'drəʊvə(r), US 'draʊv-/ *noun*

شوان، رهوه وان، گاووان، مینگه له وان، چۆدار ۛ

drove road *noun*

مینگه له رێ، رانه رێ، رهوه رێ ۛ راه گله

droves *noun, pl.*

دهسته، تاقم، گروپ، جه ماعهت، لهشکر، ختیل،
 کومهل، لیشاو ۛ جماعت، گروه

drowse /draʊz/ *noun*

وهنهوز، خهوبر دنهوه، سهرخهوه، خهوه نوو چکه،
 بیره خهوه، خهوالوویی ۛ چرت، خواب آلودگی

drowsy /'draʊzi/ *adjective* (drowsier,
 drowsiest)

1 خهوالوو، چاوبه خهوه، بهوه نهوز، چاگره رم بوو
 2 خهویته، خهویته بوو 3 (خوازه) لهش گران،

ته مهمل، ته وه زهل ۛ 1 خهوالووانه 2 دrowsiness

خهوالوویی، خهوبر دنهوه 2 داگیراوی،
 داهیز راوی ۛ 1 خواب آلود 2 خواب آور 3 تیل

drubbing /'drʌbɪŋ/ *noun*

تی شکانی به تهواوه تی ۛ شکست کامل

drudge /'drʌdʒ/ *noun*

کوله مهرگ، زه حمهت کیش، رهنج کیش ۛ
 جانکن، خرچمال

drudgery /'drʌdʒəri/ *noun, pl. drudgeries*

کوله مهرگی، چنگه کیری، کویره وهری، کاری
 گیان کیش، ره (ج) کیشی، زه حمهت کیشی ۛ

جان کنی، خرچمالی

drug /drʌɡ/ *noun*

1 دهرمان، دهوا: drug ۛ prescribed drugs
 2 companies به ننگ، مادهی سرکر، مادهی

هوش بهر بیان بیهوش کهر: drug and

3 alcohol abuse (drugs) داووده رمان

(خوازه) فیزیوون، گیرودهیی ۛ 1 دارو 2 مادهی

مخدر 3 (مجازی) اعتیاد

drug addict *noun*

گیروده، نالووده، به ننگ کیش (به به ننگ)
 معتاد، عملی

drug addiction *noun*

گیرودهیی، نالوودهیی، به ننگ کیشی ۛ اعتیاد

drug dealer *noun, also drug pusher*

به ننگ فروش (به شتیوهی نافانوونی) بلاوکه رهوهی
 به ننگ، قاجاخ چی ۛ فروشندهی مواد مخدر

drugget /'drʌɡɪt/ *noun*

به ره، زیلو، کوتال یان پارچهیی موویی ۛ کلیم،
 پارچهی زمخت

druggery /'drʌɡəri/ *noun*

دهواووده رمان، داووده رمان ۛ دارو جات

druggist /'drʌɡɪst/ *noun*

1 دهرمان ساز، دهرمان گرهوه 2 دهرمان خانه
1 داروساز 2 داروخانه

druggy /'drʌɡi/ *adjective* (druggier, druggiest), *noun*, *pl.* druggies

گیروده، بهنگ کشش ۰ معناد

drugstore /'drʌɡstɔ:(r)/ *noun*

دهرمان خانه، دهرمانخانه، نه جزاخانه ۰ داروخانه

Druid /'druid/ *noun*

دروئید: قه شدهی دینی سیتی کون یا نه ندانی
کومه لی دیرینی قه شه کان، له بریتانیا، نیرلند و
فهره نه، بهرله دینی کریستانتیت. نهم دینه له
لایه ن رومی به کانه وه له فهره نه و بریتانیا دا
تیارا به لایم له سکا تله نند و نیرلند تا
سهره له لدانی کریستانتیت دریزه ی پندرا،
جاروبار ری و پره سمی دینی یان له ستون هینج
Stonchenge به پیوه ده بن ۰ دروئید

Druidic *adjective*

سهر به Druid ۰ وابسته به

Druidism *noun*

دروئیدیزم، دروئید باوهری ۰ دروئیدیزم

drum /drʌm/ *noun*

1 ده هول، گهرگه (گه وه)، تولوم، ته پل، دمه ک،
دومه له ک (جکوله): *a regular drum beat* 2
دهنگی ده هول 3 ده هول کوت 4 به رمل، کوس،
لوله ک: *5 a 50 gallon drum* (تویکاری)
به رده ی گوی 6 (میژوویسی) ده هول زه نی
سهر بازی 7 (بیناسازی) دیواری نه ستوونی خیر
که گومه ز راده گری 8 (تافهرمی، نهوسترالیا)
قه حبه خانه 9 (وه سیتنه ی ماشین، کاسه، ته پل
10 منه جمل (ده زگای جل شتن) 11 (تافهرمی،
بریتانیا) خانوو، مال ۰ 1 کوس، طبل، تنبک 2
درام 3 طبال 4 بشکه، استوانه 5 پده ی گوش 6
طبال نظامی 7 درام 8 فاحشه خانه 9 کاسه ی نرمز
10 مخزن 11 خانه

drum /drʌm/ *noun*, *pl.* same or drums

ماسی به دمه (چونکو دمه ی دی، ماسی که نارن و
ریزگوان [خیززان Sciaenidae: زور جورن])
۰ نوعی ماهی

drumbeat /'drʌmbi:t/ *noun*

دهنگی ته پل یان ده هول، دمه ۰ صدای طبل

drumbeater *noun*

ته پل زهن، ده هول کوت ۰ طبال

drum brake *noun*

(میکانیک) وه سیتنه ی ده هولی یا ته پلی یا
کاسه یی ۰ نرمز کاسه ی

drumfire *noun*

توپ بارانی قورس یان خه ست ۰ آتش سنگین
توپخانه

drumhead /drʌmhəd/ *noun*

1 یینستی ته پل، چه رمی ده هول 2 دادگایی
کورت ۰ 1 پوست طبل 2 محاکمه ی مختصر

drumhead court-martial *noun*

دادگای سهر بازی (یان میلیتاری) دادگای به
دریازی کرداری سهر بازی ۰ محاکمه ی صحرایی
drum kit *noun*

کومه لی ته پل و ده هول، ته پلان، ده هول به ند،
ته پل به ند (له ساز به ندی) ۰ مجموعه ی طبل ها

drum machine *noun*

ده زگای ته پلی یان ده هولی ۰ ماشین طبلی

drum major *noun*

1 ریبه ری مارش یان ده سته ی موزیکی
سهر بازی، ریبه ری ده سته ی موسیقازنه نانی
سانین 2 ریبه ری تیبی موسیقای گهریده ۰ 1
رهبر مارش 2 رهبر دسته ی موزیک خیابانی

drum majorette *noun*

(تیبی موسیقای گهریده) کچه پشهنک: نه ندانی
نهو بانه ۰ دختر پشاهنگ

drummer /'drʌmə(r)/ *noun*

1 ته پل زهن، ده هول زهن، ده هول کوت 2
(تافهرمی، بریتانیا) چه ته، دز ۰ 1 طبال 2
(عامیانه) دزد

drumming /'drʌmɪŋ/ *noun*

دینده له دینده ل، زرم و کوت، خر مه خر، دهنگی
به رده وای ده هول یان ته پل: *the steady-ing of the rain on the tin roof*
۰ صدای ضربات
drum roll *noun*

دینده له دینده ل (ب.ت. بو دانه زانینی رووداویکی
گرنک) ۰ ضربات مداوم

drumstick /'drʌmstɪk/ *noun*

1 داری ته پل یان ده هول، ده هول کوت 2 لاقی
مریشک: *a chicken/turkey drumstick* ۰ 1
چوب طبل 2 پای مرغ

drunk /drʌŋk/ = past participle of drink

drunk /drʌŋk/ *adjective*, *noun*

adj مه سست، که پل، که له لا، سهرگران،
سهر خوش، شاگه شکه، سهر مه ست *n* مرؤی
مه ست ۰ *adj* مه ست، مرور *n* آدم مه ست

drunkard /'drʌŋkəd, US -ərd/ *noun*

باده نوش، مه ی خوره وه، هه میشه مه ست،
ناره ق خور، نه لکولی، *alcoholic* ۰ باده گسار،
الکلی

drunk drive *noun*

شوفیری مه ست ۰ رانده ی مه ست

drunken /'drʌŋkən/ *adjective*

1 مه ست، که له لا، که پل، ناره ق خور، نه لکولی:
a drunken driver 2 له بهر مه سستی ۰ 1
مه ست، الکلی 2 ناشی از مستی

drunkenly /'drʌŋkənli/ *adverb*

مه ستانه، به مه سستی به وه، له رووی مه سستی به وه
۰ از روی مستی

drunkenness /'drʌŋkənəs/ *noun*

باده نوشی، مه ی خوری، ناره ق خوار دنه وه،

تارەق خۇرى، بادەخۇرى ○ بادەگارى

drunkometer = Breathalyzer

drupaceous /dtu:'peɪʃəs/ *adjective*

(رووھك ناسى) ھەلووزەيى ○ شىغى

drupe /dru:pl/ *noun*

1 (ميوە) ميوەي ھەلووزەيى، درووپ، شەفت 2
جۈرى لەش نەرمى دەريايى چىكۈلە بە قاوغىكى
نەستورى گرى گرى يان قۇرت قۇرت [توخم

Drupa] 1 شىفت 2 نوعى نرمىن

drupel /'dru:p(ə)/ *noun*, also drupelet

(رووھك ناسى) ميوەي ھەلووزەيى، ھەلووزە ○
الۋجە

druther /'drʌðəl/ *adverb*

تا ئەندازەيى، تا رادەيى، كەم تا زۆر ○ نىستأ

Druze /dru:z/ *noun*, also Druse, *pl.* same,

Druzes, or Druses

1 دروز (ئەندامى تېرەيەكى سىياسى دىنىي
ئىسلامى، زۆرەيان لە لوبنان و سوورىا دەژىن 2
لە ئاۋى **Muhammad ibn Ismail al-Darazi**

ھەلگىراۋەتوھ) ○ دروز

dry /draɪ/ *adjective* (drier, driest)

1 وشك، تور، كىز، كوپر (كانى)، زەھا 2
كەم باران، بى ئاۋ، وشك 3 (مانگا) بى شىر،
وشك كر دوو، بى دەم و دو 4 (تان) بى كەرە، وشك

5 رەق، وشكەۋەبوو، رەفەۋەبوو 6 (خواردەنەۋە)

تال، شىيرىن نىيە، مىز 7 تىنوو، تەنىي،

تىنوتى ھىنە، تىنوتى دىنى 8 ناخوش، وشك،

ماندوو كەر، ۋەرەز كەر 9 سارد، وشك، ساردوس

10 ئاشكەر، دىيار، بەرچاۋ ○ خشك 1

كەم باران، بى اب 3 (گاۋ) بى شىر 4 (تان) بىدون كەرە

5 شىفت 6 (مىشروب) تىلخ 7 تىشە، تىشكى ۋر 8

مىلال ۋر 9 سەرد 10 سەرىخ، مىھى

dryad /'draɪəd/ *noun*

1 (لە چىروكى يونانىيە كان دا) پەرى دارستان 2

جۈرى پەپوۋلەي قاۋەيى توخ [Minois dryas]

○ 1 پرى جىنگلى 2 نوعى پروانە

dryas /'draɪəs/ *noun*

1 رووھكسى تېرەيىن كە avens كىيوى

لەخۇدەگرى [توخم Dryas] 2 [Dryas]

زەۋى ناسى) قۇناخكى سارده لە كۇتايى

سەردەمى سەھۇل بەندان لە باكوورى تەوروپا ○

درايس

dry battery *noun*

باترى وشك، وشكە باترى ○ باترى خشك

dry-cleaner's = cleaner

dry-cleaning *noun*

شوتنى شىتنى جل و پارچە بە مەترىالى كىمىيى

ھەتا ئاۋ، وشكە شۇرى ○ خشك شويى

dry cough *noun*

كۇخەي وشك، وشكە كۇخە ○ سەفەي خشك

dry distillation *noun*

دلۋاندنى وشك، وشكە دلۋاندن ○ تەطير خشك

dry dock *noun*

(بۇ كاردن يان چاك كەرنەۋەي بىنەۋەي كەشتى)

گۇلاۋى وشك، گۇمى وشك، ھەۋزى وشك

○ حوض خشك

dryer /'draɪə(r)/ *noun*, also drier

1 مەترىالىي وشك كەرەۋە 2 دەزگاي

وشك كەرنەۋە 3 (لە لىكداۋا) وشك كەرەۋە،

شوشكىن ○ 1 مادەي خشك كەندە 2 ماشىن

خشك كەندە 3 خشكىن

dry-eyed *adjective*

1 بىن گريان، بىن فرمىنك، چاۋوشك، نەگريۋ 2

بىن ھەست، وشك، سارد ○ 1 بىدون گريە 2

بى احساس

dry farming *noun*

دىمە كارى، دىم كارى ○ دىم كارى

dry gangrene *noun*

وشكە لارەشە، لارەشەي وشك ○ قانقارايى

خشك

dry goods *noun, pl.*

1 پارچە، كوتال 2 كەلۋىپەلى وشك، وشكەبار

(ۋەكۋو چاي، قاۋە و ھەند) ○ 1 مىسوجات 2

ۋاسىل خشك

dry ice *noun*

سەھۇلى وشك، وشكە سەھۇل ○ بىخ خشك

dryish *adjective*

كەمى وشك ○ نىستأ خشك

dry land *noun*

ۋشكانى، ۋشكايى، بەز، ۋشكار ○ خشكى

dry law *noun*

(لەئەمىرىكا) قانۋونى وشك (بىۋ فروشتىنى

خواردەنەۋەي ئەلكولى) ○ قانۋن خشك

dryly /'draɪli/ *adjective*

ساردوسرپانە، ۋشكانە ○ با سەردى

dry measure *noun*

بىنۋانە يان كىشانەي وشكەمەنى (دانەۋىلە و...)

○ مىقياس خشك بار

dry milk *noun*

(ئەمىرىكا) شىرى وشك ○ شىر خشك

dryness /draɪnəs/ *noun*

1 وشكى، زوھايى 2 كەم بارانى، بىن بارانى،

بىن ئاۋى 3 ساردوسرى، وشكى، كەمتەرخەمى،

گۈن بىنەدان ○ 1 خشكى 2 كەم بارانى 3 بىن تقاتى

dry nurse /'draɪnəs/ *noun*

لەلە، دايەن (شىر نادا بە مىلان) ○ لەلە

Dryopithecus /'draɪ'pɪθɪkəs/ *noun*

مەيموۋنە دارىنشە: تېرەيىكىسى مەيموۋنە

جۈمگە دارەكانى نىۋە راسنى قۇناخەكانى

Miocene و سەرتاي Pliocene كە ۋادادە نەرى

كە chimpanzee gorilla و مىرۇف لەۋەۋە

داكەۋىتتىن ○ نوعى مېمون

dry rot /drai'rot/ *noun*

1 رزینی دار، پووانی دار، دافه‌وتانی دار، خورانه‌وهی دار، که‌وو یان فونگوسی رزین‌ه‌ری دار، رزینه‌ی دار، ره‌گه‌وشکه 2 (خوازه) فموتانی به‌ره‌به‌ره، دارزانی له‌به‌ره‌وه (ب.ت. ریک‌خراوه یا ستاندارده‌ی ناگاری‌به‌کان) 1 بوسیدگی چوب، قارچ پوسنده‌ی چوب 2 (مجازی) فساد تدریجی

dry run *noun*

(نافه‌رمی) مه‌شق، کارکردن، ده‌ورکردنه‌وه، بی‌اچوونه‌وه (ب.ت. بۆ‌ناهه‌نگی) 1 تمرین

dry-salter *adjective*

1 (میزوووسی، بریتانیا) ره‌نگ‌فروش، ده‌رمان‌فروش 2 قاوورمه‌فروش 1 رنگ‌فروش 2 درای‌استالر

dry-shod /draiʃɒd/ *adjective*

به پیتی وشکه‌وه، به که‌وشی وشکه‌وه 1 با پای خشک

dry slope *noun*, also **dry-ski slope**

ته‌لان یان لیژایی ده‌سکرد بۆ سکی 1 سرازیری مصنوعی برای اسکی

drystone /draɪstəʊn/ *noun*

وشکه‌چن، بێ‌مالات، خه‌ره، قسن 1 خشکه‌چین

drystone wall /draɪstəʊn 'wɔ:l, US -stəʊn/ *noun*

دیواری وشکه‌چن، وشکه‌دیوار، دیواری بێ‌مالات، خه‌ره، وشک‌دیس 1 دیوار خشکه‌چینی

dry valley *noun*

وشکه‌ده‌ره، وشکه‌دۆل، شیوه‌وشکه 1 دره‌ی خشک

drywall = plasterboard**Dsc** *abbreviation* Doctor of Science

دوکتورای زانست 1 دکتری علم

DSL *abbreviation* digital subscriber line

هیلێ هابو‌ه‌شی ژماره‌یی یان دیجیتال (هیلێن) ته‌له‌فونی که ده‌زگایه‌کی تابه‌تی هه‌یه که ریگه ده‌دا له ئینتێرنێت زانیاری وه‌رگری، یان زانیاری به‌خێزایی‌یه‌کی یه‌کجار زۆر بنێژی 1 دی‌اس‌ال

DTI *abbreviation* Department of Trade and Industry (له بریتانیا) دی‌تی‌نای (شالیاری یان وه‌زاره‌تی بازرگانی و پیشه‌سازی) 1 دی‌تی‌ای

DTP *abbreviation* desktop publishing**DTs** *abbreviation* delirium tremens

جۆری تیکجیوونی ده‌روونی 1 نوعی آشفتگی روانی

dual /'dju:əl, US 'du:əl/ *adjective*

1 دووانه، دوانه، دوانی، جووت، دووانی 2 دوولاینه، دووسه‌ره، دوولایی، دووقولسی، دووبه‌ری 3 دووکه‌سه 4 (له لیک‌دان) دوو...ه، جووت...ه 1 دوگانه 2 دوسویه، دوجانه 3 دوغره 4 (در ترکیب) دو...

dual /'dju:əl, US 'du:əl/ *noun*

(ریزمان) دوانه، جووت 1 تنبه

dual-band *noun*

دوویانده (موپایلن) که به‌لای که‌مه‌وه ده‌توانن له دوو ولاتی جیاواز کاریکا، چونکو ده‌توانن دوو جۆر سیگنالی جیاواز وه‌رگری 1 دوبانده

dual carriageway *noun*, also **divided highway**

پانه‌پێ، گه‌وره‌پێ 1 بزرگراه

dual-control *adjective*

(ماشین و هتد) به مه‌هار یان کو‌ترو‌لسی دوولاینه‌وه 1 با مهار دوسویه

dual-control car *noun*

ماشینی به کو‌ترو‌لسی دوولاینه‌وه یا دوولامه‌هار 1 ماشین با مهار دوسویه

dualism /'dju:əlɪzəm, US 'du:-/ *noun*

دوانه‌گه‌ری، دوانه‌باوه‌ری، دوانه‌به‌رسی (وه‌ک چاکه و خراپه یان زه‌ین و ماده) 1 ثنویت

dualist /'dju:əlɪst, US 'du:-/ *noun*

دوانه‌گه‌ر، دوانه‌باوه‌ر، دوانه‌به‌رست 1 ثنوی

dualistic *adjective*

دوانه‌باوه‌ری‌یانه، سه‌ره‌به دوانه‌به‌رسی (dualistically adv) 1 دوتالستی

duality /dju:'æləti, US du:-/ *noun*, *pl.* dualities

دوویتی، دوانه‌یه‌تی، دووبه‌رایه‌تی 1 دوگانگی

dual-purpose *adjective*

دووکاره، جووت‌کاره، دوومه‌به‌سته: *The church is a modern dual-purpose building, both a place of worship and a dual-purpose community centre* 1 دو‌منظوره

dual-use *adjective*

(ته‌مریکا، تیکنولوژی یان ده‌زگایی) دووکاره 1 دو‌منظوره

dub /dʌb/ *noun*

داب: شیوازیکی هه‌له‌به‌سته یان موسیقایی سوورپه‌سته‌کان به تریه‌ی ریک‌وینک و تونده‌وه 1 داب

dub /dʌb/ *noun*

که‌سینکی بێ‌ته‌زمون یان ناشاره‌زا 1 آدم ناشی یا بێ‌تجربه

dubbed film *noun*

فیلمی وه‌رگێڕ دراو یا دووبه‌له‌کراو 1 فیلم دووبه‌له‌شده

dubber *noun*

دووبلیننه‌ر، دووبه‌له‌چی، دووبه‌له‌کار 1 دووبه‌ل‌کنده

dubbin /dʌbm/ *noun*

رونی چه‌رم، گریسی چه‌رم، بۆیاخی چه‌رم 1 واکس چه‌رم

dubbing *noun*

دووبلاژ، وه‌رگێڕان 1 دووبلاژ

dubiety /ˈdjuːbiəti, US ˈduː-/ *noun*, also *dubiosity*, *pl.* *dubieties*

1 گومان، دودلی، دودنگی، شک 2 شکی گومان‌لی‌کراو یان جشی شک 1 تردید، دودلی 2 اسباب تردید

dubious /ˈdjuːbiəs, US ˈduː-/ *adjective*

1 گومان‌بار، گومان‌لی‌کراو، گومان‌اوی، جشی‌شک، گومان‌له‌سەر، لئ‌پانه‌بینراو، دودل، دودوگ، به‌شک، لیل، ته‌ماوی، ناروون، نامه‌علوم، نادیار: *I was rather dubious about the whole idea* 2 (خواه) سست، لئ‌پانه‌بینراو، باوه‌پس‌نه‌کراو، نادلسیا 1 مشکوک، مردد، نامعلوم 2 (مجازی) غیرقابل اعتماد

dubiously /ˈdjuːbiəsli, US ˈduː-/ *adverb*

به گومان‌هوه، به شتو‌ه‌یک‌گومان‌لی‌کراو 1 با تردید، به طور مشکوک

dubiousness /ˈdjuːbiəsənəs, US ˈduː-/ *noun*

گومان‌لی‌کراوی، جشی‌شک‌بوون، گومان‌له‌سەر‌بوون 1 مشکوکیت

dubitability /ˈdjuːbitəˈbɪləti/ *noun*

گومان‌باری، گومان‌لی‌کراوی، گومان‌اوی، جشی‌شک‌بوون، جشی‌گومان‌بوون، گومان‌له‌سەر‌ی 1 مشکوکیت

dubitable /ˈdjuːbitəb(ə)l/ *adjective*

گومان‌بار، گومان‌لی‌کراو، گومان‌اوی، جشی‌شک، گومان‌له‌سەر 1 مشکوک

dubitation /ˈdjuːbrɪteɪʃ(ə)n/ *noun*

گومان، شک، دودلی، دودوگی، شک، تردید **Dublin Bay prawn** = Norway lobster; Dublin Bay prawns = scampi

dubium /ˈdʌbiəm/ *noun*

دابینۆم، دۆبینۆم (به ژ.گ. 105، ن. Db لاتینی نوئ، له *Dubna* شاریکی رووسیه، ناوه‌ندی بۆ لیکۆلینه‌وه‌ی توخمه‌قورسه‌کان) 1 دۆبیم

Dubonnet /d(ʒ)uːˈbɒnɛ/ *noun*

(دروشمی‌بازرگانی) جۆزۆی مه‌ی شیرینی سووری فەره‌نسی 1 دۆبونت

ducal /ˈdjuːkl, US ˈduːkl/ *adjective*

سەر‌به‌دوک 1 **duke** وایسته‌به‌دوک

ducat /ˈdʌkət/ *noun*

1 داکیت، دوکات (کوینیکی زیرین که جاران له هیندی ولاتی ئەوروپایی به‌کار‌دێت) 2 (ناهه‌رمی) باره 3 (ناهه‌رمی، ئەمریکا) بلیت، تیکیت 1 دوکات 2 (عامیانه) پول 3 (عامیانه) بلیط

Duchenne muscular dystrophy /duːˈʃɛn/ *noun*

پووکانه‌وه‌ی ماسوولکه‌یی دوشین: جۆزۆی پووکانه‌وه‌ی سه‌ختی ماسوولکه‌یی (هروانه *Becker muscular dystrophy*: به‌هرت: له ناوی دهمارناسی فەره‌نسی G. B. A.

Duchenne 1 تحلیل یا پلامیدگی ماهیچه‌ای دوشن

duchess /ˈdʌtʃəs/ *noun*

1 داجیس، دوشیس، ژنی دوک: *the Duchess of York* 2 ژنی که پله و پایهی **duke** هه‌یه 1 دوشن

duchesse /duːˈʃɛs, ˈdʌtʃɪs, -ɛs/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها *duchesse satin*) جۆزۆی ساتینی نه‌رم، قورس و ورشن 2 میزی ئاویسته‌داری سووراو 1 دشی

duchy /ˈdʌtʃi/ *noun*, *pl.* *duchies*

دوک‌نشین، ناوچه‌ی زێرده‌سه‌لاتی دوک یان دوشیس 1 دوک‌نشین

duck /dʌk/ *noun*, *pl.* *same or ducks*

1 مراوی [خیزان *Anatidae*: زور جۆرن] 2 بۆرچین، مراوی من (هروانه *drake*) 3 گوشتی مراوی 4 (له بانگ کردن، ب.ت. ژن) خۆشه‌ویسته‌که‌م، نازیزه‌که‌م 5 جۆزۆی له‌ش‌ن‌ه‌رمی دووله‌یکه‌ی قاو‌ئاسک [توخم *Anatina*] 1 اردک، مرغابی 2 اردک ماده 3 گوشت مرغابی 4 (در خطاب) عزیزم 5 نوعی نرم‌تن

duck /dʌk/ *noun*

1 پارچه‌ی که تانی (قایم که بۆ جلی کار یان باده‌وه‌ی که شتی به‌کار‌دێت) 2 (ducks) شه‌لوا‌ری نه‌و پارچه‌یه 1 داک

duckbill *noun*, also *platypus*

(گیانه‌وه‌رناسی) ده‌نووک‌مراوی، پلاتیپۆس 1 پلاتیپۆس

duck-billed dinosaur = hadrosaur

duck-billed platypus = platypus

duckboards /ˈdʌkbɔːdz, US -bɔːrdz/ *noun*, *pl.*

ریگای تخته‌یی، تخته‌ری 1 داک‌بۆردز

ducking *noun*

(مه‌له) خووساندن، له‌ئاو هه‌لکێشان 1 آب دادن

duckling /ˈdʌklɪŋ/ *noun*

جوچکه‌مراوی، به‌چکه‌مراوی، بێچووه‌بۆرچین 1 جوجه‌ی مرغابی

duckmeat /ˈdʌkmi:t/ = duckweed

duck mussel *noun*

جۆزۆی *mussel* ناوی شیرین *Anodonta* 1 داک ماسل

duckpins *noun*

داکپینز: جۆزۆی یاری له‌بۆلینگ ده‌چی 1 داک‌پینز

ducks *noun*

شه‌لوا‌ری که تانی 1 شه‌لوار کتانی

ducks and drakes *noun*

ماساو، قارقارین، تیکله، به‌رده‌بازی 1 لسه‌پرانی

duck soup *noun*

(ناهه‌رمی، ئەمریکا) کاری ئاسان 1 کار ساده

ducktail *noun*

کلک‌مراوی: جزئی شنیازی (داهینانی) قزی
سر ○ داک‌تایل

duckweed /'dʌkwi:d/ *noun*
قه‌وزه، که‌شزه [Lemna] و توخمه‌کائی تر،
خیزان [Lemnaceae] خزه

ducky /'dʌki/ *noun (pl. duckies), adjective*
(نافه‌رمی، بریتانیا) *n* خوشه‌ویست، نازیز (له)
بانگ‌کردنا *adj* خوش، به‌له‌زه‌ت *n* عزیزم
adj مطبوع

duct /dʌkt/ *noun*
the bile: ره‌گ، کانال، ره‌گ
duct 2 (رووه‌گ) ناو‌خوره، ره‌گ، ره‌گاو 3
ره‌ه‌ن‌د 4 لووله، ب‌وری، ه‌ه‌واکش: *a*
heating/ventilation duct 1 مجرا 2 آوند
3 کانال 4 لوله

ductile /'dʌktaɪl/ *adjective*
1 (ک‌انزا) ک‌وتراو، ن‌هرم، به‌لووله‌کراو،
له‌لووله‌هاتوو، له‌کوتان‌هاتوو: *ductile iron* 2
ن‌هرم (ن‌ه‌و‌ی گ‌رمی ی‌ه‌گ‌ه‌ب‌ترن) 3 (مرؤف)
(به‌ناسانی) کارلی‌کراو، ده‌سته‌مؤ، زیر‌بار‌هاتوو،
ن‌هرم 1 ○ چکش‌خوار، مقتول‌شونده 2
انعطاف‌پذیر 3 (آدم) تأثیر‌پذیر

ductility /dʌk'tɪləti/ *noun*
ک‌وتراوی، به‌لووله‌کراوی، له‌لووله‌هاتوویی،
ن‌هرمی، له‌کوتان‌هاتوویی، ن‌هرمی،
له‌پیاکش‌ن‌هاتوویی ○ چکش‌خواری،
مقتول‌شوندگی

ducting /'dʌktnɪŋ/ *noun*
1 (توپکاری) ده‌زگای جوگه یا کاناله‌کان،
جوگه‌مه‌نی، ده‌زگا یا سیستمی ره‌گه‌کان 2
ماک و مه‌تریالی ینکهنه‌ری داکته‌کان: *a short*
piece of -cting 1 سیستم مجاری 2 داکتیک

ductless *adjective*
(توپکاری) نامازه به‌رژینه‌ی که‌راسته‌وخو
ه‌ورم‌ون و ه‌ند ده‌رژینه‌ی نیو‌خوین (وه‌گ)
(endocrine gland) درون‌ریز

ductless gland *noun*, also endocrine gland
رژینه‌ی‌لووله، رژینه یا لووی داخراو، لووه‌کویره،
رژینه‌ی که‌راسته‌وخو ه‌ورم‌ون و ه‌ند ده‌رژینه‌ی
نیو‌خوین، نیوه‌رژین ○ غده‌ی درون‌ریز

ductular *adjective*
(توپکاری) سه‌ربه‌جوگه یا کانالی ب‌چوک،
ره‌گوچکه‌ی ○ وابسته به‌مجاری کوچک

ductule /'dʌktju:l/ *noun*
(توپکاری) جوگه یا کانالی ب‌چووک،
ره‌گوچکه ○ مجاری کوچک

ductus /'dʌktʊs/ *noun, pl. ducti*
(توپکاری) جوگه، کانال، ره‌گ ○ مجرا

dud /dʌd/ *adjective, noun*
adj 1 به‌کارنه‌هاتوو، ب‌ن‌سوود، ب‌ن‌قازانج،
ب‌ن‌به‌هره، ب‌یکاره، ب‌ن‌خیره، خراب: *a dud*

dud checks ○ battery 2 (ب‌وسب و ه‌ند)
نه‌ته‌قیو 1 *n* مرؤی به‌کاره‌ی‌نه‌هاتوو، ب‌یکاره،
ب‌ن‌خیره 2 شتی به‌کارنه‌هاتوو ○ *adj* 1
ب‌ن‌مصرف، ب‌ن‌فایده، ب‌د 2 متفرج‌ن‌ده 1 *n* آدم
ب‌خاصیت 2 چیز ب‌ن‌مصرف

dud cheque *noun*
چه‌کی به‌کارنه‌هاتوو یا ب‌ن‌خیره؟، چه‌کی
تیانه‌بوو، چه‌کی ورده‌ونه‌بوو ○ چک ب‌محل
dude /du:d, US dju:d/ *noun*
1 (نافه‌رمی) کابرا 2 ته‌رپوش ○ 1 (عامیانه) آدم
2 زیگولو

dude ranch *noun*
(له‌ئه‌مریکا) مووجه‌ی راب‌واردن، کینو ○
مرزعی تفریحی

dudgeon /'dʌdʒən/ *noun*, in high dudgeon
(زور‌تر به‌شوخی) داروب‌رد ه‌تانه‌خواره‌وه،
به‌رد به‌با کردن، به‌تووه‌ی‌یه‌کی ته‌واوه‌وه، به
توندی به‌گ‌زداچوونه‌وه ○ با عصبانیت تمام

due /dju:, US du:/ *adjective, adverb, noun*
adj 1 له‌دانه‌وه‌هاتوو، شیاوی دان یا ب‌ندان 2
واده، وه‌ختی دانسه‌وه 3 خواهن‌قهرز 4
دیاری‌کراو، دانراو، بریارله‌سه‌ردراو، پیوست 5
باش، گونجاو، ره‌وا، شیاو، حق، به‌رحق،

giving the matter due: adequate
attention 6 له‌ئه‌نجامی، له‌به‌ر *adv* (لادوز)
(compass) دروست 1 *n* ماف، حق 2 قهرز 3
(dues) حقه‌ی نه‌ندامیتی، نه‌ندامانه 4 حقه ○
adj 1 قابل پرداخت 2 موعد 3 طلب‌کار 4 معین،
لازم 5 مناسب، سزاوار 6 ناشی از *adv* دقیقاً 1 *n*
حق 2 دهی 3 (dues) حق عضویت 4 حقوق

duel /'dju:əl, US 'du:əl/ *noun*
1 دوئیل 2 پشیرک‌ن، به‌ریکانی 3 شه‌ر، کیشه،
ململانی، کیشه‌کش، شه‌روکش، تیک‌ه‌له‌لچوون
○ 1 دونل 2 مسابقه 3 مبارزه، درگیری

duelling /'dju:əlɪŋ/ *noun*
دوئیلینگ: *duelling pistols* ○ دونلیگ
duellist *noun*, also duelist or dueler (dueller)
دوئیلیست ○ دونل‌کننده

duende /du:'endeɪ/ *noun*
1 تین، گور، سوز 2 روح یا گیانی خراب ○
1 شور 2 روح شریب

duenna /du:'enə/ *noun*
سه‌رسی، برج‌سی (- ژنیک‌ی به‌ن‌مه‌ن له)
خیزانی سیانیولی که‌ناگاداری کچان و زنانه)
○ دونا

duet /dju:'et, US du:'et/ *noun*
دوئیت (بارچه‌موسیقاین ب‌و دوو گ‌ورانی‌ب‌یز یا
دوو موسیقازن) ○ دونت

due time *noun*
وه‌ختی دانراو، کاتی دیاری‌کراو ○ زمان مقرر
duff /dʌf/ *adjective, noun*

adj بەكارنەھاتوو، بىن سوود، لەكار كەوتە، خراب، بىن قازانچ، بىكارە، بىن خىرە، خراب، *inferior* *worthless* مەترىيالى گيايى رزىو كە تەركى دارستانى داپوشىو *adj* بىن مەصرف، بە دردنخور *n* داف

duff /dʌf/ *noun*

كنگ، قوون، روونەك، پاشوو، پاشل، سمت
 نىمىن، شرىن، ماتحت

duff /dʌf/ *noun*

زگىر، سگىر، دووگيان، حاميلە \odot باردار

duff = dough

duffel /ˈdʌfl/ *noun*, also *duffle*

1 جۆرى پارچەي زىر 2 پىنداويستى وەرزشى يا لە چادرمانەو \odot دافل

duffer /ˈdʌfə(r)/ *noun*

1 مەروى گىز، حەبە، كەروكاس، كەر، گەوچ، گىل 2 (ئەوسترايالىا) كاني بىن بەرھەم، زەرەكان (لە) بەرھەت: كەسنى كەشتى كەمبایی وەكووشتى چاگ و گران دەفروشتى \odot 1 آدم خنگ، احمق 2 معدن بىن حاصل

duffle bag /ˈdʌfl bæɡ/ *noun*, also *duffel bag* /ˈdʌfl bæɡ/

جانتای توورەكەيى يان پارچەيى \odot جامەدان كىسەي

duffle coat /ˈdʌfl bæɡ/ *noun*, also *duffel coat*

كەوان يان كوتى كلاودار (لە) *duffle* دروست دەيى \odot نوعى كت

dufus = doofus

dig /dɪɡ/ = past and past participle of dig

dig *noun*

1 (گيانەوهران) گوان، گرىو، سەرگوان، چىنچىك، سەرتىر، گو، گوپكە 2 (كۆن) مەمكى ژن \odot 1 پستان، نوک پستان 2 پستان زن

dugite /ˈdjuːɡaɪt/ *noun*

مارىكى يەكجارزاراوى باشوورى رۇزاواي ئەوسترايالىا [*Pseudonaja affinis*] (بەرھەت: لە) *Nyungar dukayj* وەرگىراو \odot نوعى مار

dugong /ˈduːɡɒŋ, US ˈdjuː-/ *noun*, pl. same or *dugongs*

جۆرى مانگاي دەريايى، لە ئوقيانووسى ھىندا دەيىنرى، لە *manatee* ھەلەدەپوئەردى لەبەر كلكى لوقلى [*Dugong dugon*] \odot دوگونگ

dugout /ˈdʌɡaʊt/ *noun*

1 گەمى يەك پارچە يا كولى، بەلەم يا گەمى كۆلكەيى (نىيوى ھەلکۆلەيى) 2 (سەربازى) رەھەند، رەھۆل، جى پەنا، پەنا \odot 1 بىلەم يەك تەكە 2 جان پەنا، تۆل

duiker /ˈdʌɪkə/ *noun*, pl. same or *duikers*

1 جۆرى ناسك يان بۆنەكەيى چكۆلەيى *Sylvicapra grimmia* و ئەفريکايى

جۆرەكاني تر 2 (ئەفريکايى باشوورى، جۆرى) قەلمراو \odot 1 نوعى آھو 2 نوعى پاكلان

duke /djuːk, US duːk/ *noun*

دوک (بەرھەت: لە) *duc* قەرەنسى كۆن، لە *dux* -*duc* لاتىن "رەيدەر" \odot دوک

dukedom /ˈdjuːkdom, US ˈduːk-/ *noun*

پۇست يا پەلەويپەيى دوک، دوک نىشىن، ناوچەيى زىرەسەلاتى دوک \odot مقام دوک، دوک نىشىن

DUKW /dʌk/ *noun*

داک: جۆرى ماشىنى وشکاوهكى گواستەو، لە شەرى جىھانى دووھدا لە لاين ھاوپەيمانانەو بەکار دەھتيا \odot داک

dulcama /ˈdʌlkəˈmeɪrə/ *noun*

شىرىن تال (تاوگى رەزەلەي دارىن) \odot دولكامرا

dulcet /ˈdʌlsɪt/ *adjective*

(دەنگ) خوش، بەسۆز، شىرىن، زولال، بلاوين، گەرم \odot دلنشىن، گرم

dulcian /ˈdʌlsiən/ *noun*

جۆرى باسوونى *bassoon* سەرھەتايى يەك پارچە \odot دولىن

dulcification *noun*

شىرىناندن، شىرىن كردن \odot شىرىن سەزى

dulcimer /ˈdʌlsɪmə(r)/ *noun*

1 قانون، دولسىمەر (= نامىرىكى موسىقايى) 2 (ھەروھە *dulcimore*) جۆرى نامىرى ئەمىرىكايى سى يان چوار زى، لەسەر كۆش دادەنرى و لىدەدەرى (بەرھەت: رەنگە لە *dulce* لاتىن "ئاوازي شىرىن") \odot دولسىمەر

dulcitone /ˈdʌlsɪtəʊn/ *noun*

دولسىتون (نامىرىكى موسىقايى) \odot دولسىتون

dull /dʌl/ *adjective* (duller, dullest)

1 مات، لىل، كەم رەنگ، تەلخ، قورس، نابرىقەدار: *dull grey colour* \odot *dull, lifeless* 2 *Her eyes were dull* \odot (دەنگ) گىراو، نووساو، بۆر: *The gates shut behind him with a dull thud* 3 (ھەوا) ھەورى، ھەروھەلا: *It was a dull, grey day* 4 (زان)

كەم، سووک: *a dull ache/pain* 5 (چەقو و ھتد) كۆل، نەب، تەفلار، نەتەز، بىساو (ب.ت. بۆ داس) 6 گىز، گىل، كۆل، گەمە، زەين كۆيز، دەيەنگ، دەرەنگ تەگەيشتوو، بىن دەم وىل، گەوجانە: *a dull pupil* 7 وەرەزكەر، دىق بى كەر، ماندوو كەر، ناخۆش: *Life in a small town could be deadly dull* \odot *The countryside was flat, dull and uninteresting* 8 بىن بازارى، سىت، بازار كەساس، نەشلوق، خاو 9 نەب، بىزىل، بىن بار، ئايەخ، بەشى نەفروشاو \odot 1 تىرە، كدر 2 (صدە) خفە 3 (ھوا) ابرى 4 (درد) خفیف 5 (چاقو) كند 6 خنگ، كودن، احمقانە 7 كىل كندە 8 كاند 9 بىنجل

dullard /ˈdʌlərd, US -lərd/ *noun*

دەبەنگ، گەمزە، گێژ، زەین کویر ○ ابلە
dull-brained /'dʌlbreɪnd/ *adjective*

دەبەنگ، گەمزە، گێژ، زەین کویر ○ ابلە، کودن
dull-head /'dʌlhed/ *adjective*

دەبەنگ، گەمزە، گێژ، زەین کویر ○ ابلە
dullish *adjective*

کەمێ تارێک، کەمێ مەت یان کەمێ رەنگ
 (dollishly *adv*) ○ نەتێرە

dullness /dʌlnəs/ *noun*

1 کولی، نەتێزی، نەبیری 2 تەلخی، لێلی 3
 زەین کویری، درەنگ تیکە بێشووێ، دەبەنگی،
 گێلی 4 بێ تاقەتی، سستی، داگیراوی، ناخۆشی،
 ماندوو کەری، وەرەز کەری 5 بێ بازاریتی،
 بێ پرەوێتی ○ 1 کندی 2 تیرگی 3 کندی 4
 رێخوت، کسل کندی 5 کاد

dully /'dʌlli/ *adverb*

1 کول، بێ کولی 2 بێ وەرەزی یەو، بێ
 بێ تاقەتی یەو: 'I suppose so,' she said
 ○ 1 کند 2 با خستگی

dulse /dʌls/ *noun*
Rhodymenia ○ **palmata** *palma*
 نوعی جلبک

duly /'dju:l/ US 'du:l/ *adverb*

بە وختی خۆی، سەری وخت ○ بە موقە
duma /'du:mə/ *noun*, also Duma
 (رووسیە ی تزاری) ئەنجومەنی قانون دانان ○
 دوما

dumb /dʌm/ *adjective*

1 لال 2 (گیانەوەر) بێ زمان 3 بێ دەنگ، بێ قەس،
 کپ، بێ زمان، زمان لە دەمانەبوو 4 گێژ، حەبە،
 گەمزە، زەین کویر، گەوجانە، کەرانە ○ 1 لال 2
 (حیوان) زبانی بێستە 3 خاموش 4 خنک، احمقانە

dumb animal *noun*
 گیانەوهری گوناھ یان جینی بەزەیی ○ حیوان
 سزاوار ترحم

dumbbell /'dʌmbel/ *noun*, also dumb-bell

1 میل، دەمبیل، دەمبیل 2 (نافەرەمی) دەبەنگ،
 گەوج، کەر، دەبەنگ، حەبۆل ○ 1 دەبیل 2
 (عامیانە) لاغ، احمق

dumb cane *noun*

جۆری گیای لاسکە ستووری کاریبەن بە
 شیلەییکی ژاراوی یەو کە زمان دەمانیتنی و
 توانای قەسە کردن لە نێو دەبا | **Dieffenbachia**
 ○ **[sequine]** نوعی گیاه

dumbfounded /dʌm'faʊndɪd/ *adjective*

واقورماو، سەر سوورماو، تاساو، حەبەساو،
 ماقماو، عەبەسراو، زمان بەسراو، دەم بەسراو ○
 مەهوت

dumbly /'dʌmli/ *adverb*

بێ دەنگانە، بێ ورتەلێ هاتن: 'Are you all
 right?' Laura nodded dumbly ○ با سکوت

dumbness /'dʌmnəs/ *noun*

1 لالی 2 گێژی، حەبەیی، گەمزەیی،
 زەین کویری ○ 1 گگی 2 کودنی

dumbo /'dʌmbəʊ, US -boʊ/ *noun, pl.*
dumbos

(نافەرەمی) کەستکی حەبۆل یا گەمزە ○ آدم خنک
dumb piano *noun*

پیانۆی مەشق (بۆ راھاتی قامەکان) ○ نوعی
 پیانۆی تمرینی

dumb show /'dʌmfəʊ, US -foʊ/ *noun*

پانتۆمیم، کەشانۆ، لال بازی ○ پانتۆمیم
dumbstruck /'dʌmstrʌk/ = **dumbfounded**
dumb waiter /'dʌm'weɪtə(r)/ *noun*

1 (خواردنگە، میوان خانە و هتد)
 خوراک هەلکێش، ئاسانزوری خوراک (و)
 قاپ و کەچک، لە نەوینکەو، بۆ نەوینکە (ت)
 2 میزی سوورایان یان چوولای، میزی گەروک ○ 1
 آسانسور غذا 2 میز گردان

dum dum /'dʌmdʌm/ *noun*, also **dum dum**
bullet

گوللە یان تیری داماد (نەرەت): لە
Dum ناوی شار یان جێه خانە یان نزیک بە
Calcutta ی هیندوستان، جینگای کە بە کەم
 جار لەوێ بەرھەم هات ○ داماد

dum-dum *noun*

(نافەرەمی) کەستکی گەوج ○ آدم احمق

dum dum bullet = **dum dum**
dummy /'dʌmli/ *noun* (pl. **dummies**),
adjective

1 **n** (pl. **dummies**) پەیکەرە، کۆتەل، مۆدیل،
 مانکەن: 2 **a ventriloquist's dummy** شتی
 قەلب، شتی بۆ جوانی، شتی درۆ 3 مەمکەمزە،
 مەمکەشووشە، مەشقوولەک 4 بنیادەمی حەبۆل،
 کەر، گەوج **adj** قەستینە، درۆ، درۆزنە، ساختە،
 دەسکرد، قەلب: 1 **n a dummy bomb**
 مانکەن 2 چێز قلابی 3 پستانک 4 آدم خنک **adj**
 قلابی، مصنوعی

dummy run *noun*

1 تاقی کردنەوەر، جەر بەاندن 2 مەشق، کارکردن
 ○ 1 امتحان 2 تمرین

dump /dʌmp/ *noun*

1 جینگای هەلرەستنی زبیل و زال، کوما زبیل،
 کونگای زبیل و ئاشاخە 2 (سەربازی) عەماری
 کاتی 3 (نافەرەمی) شوینی پیس و ناخۆش،
 کەلاو، کونەسەگ، گووخانە 4 (کامپیوتەر)
 کۆپی، لە بەرھەلگرتنەوەر ○ 1 زالە دانێ، کەبی
 زبالە 2 تیار موقت 3 (عامیانە) مکان کێف 4
 (کامپیوتەر) کپی

dumper /'dʌmpə(r)/ *noun*, also **dumper**
truck

ماشینی بارهەلرێز، بارکێشی یان لۆری

(بار) هملرې، بار کیشی روکړ ۰ کامون کمپرسې
dumping /ˈdʌmpɪŋ/ *noun*

1 بازار شکستی، نرخ به زنی، همرزان فروشی
 2 رشتن، فریدان، دور خسته وه ۰ 1 قیمت شکنی
 تخلیه، دور اندازی

dumping ground *noun*

نه شغال دان (ی)، زبل دان، جیگای هملر شتن یان
 داگردنی زبل وزال ۰ زیاله دان

dumpish *adjective*

دلته نگ، خه مبار، وه پړ ۰ افسرده

dumpling /ˈdʌmplɪŋ/ *noun*

پړوله ۰ دامپلنگ

dumps /dʌmps/ *noun, pl. in the dumps*

وهره، بې تافت، ناروحت، دلته نگ، کز، مات
 ۰ دمع، افسرده

dump truck = **dumper**

dummy /ˈdʌmpi/ *adjective* (dumplier, dumpiest)

خريلانه، خه به توله، خه به، خرین، خر وخول
 (dumppiness *n* dumpily *adv*) ۰ خپل

dun /dʌn/ *adjective, noun*

adj 1 *n* قاوه یی توند، قاوه یی مه لوه وپور، دیز
 رهنگی قاوه یی توخ 2 جوړی نېسپ ۰
 قهره یی تیره 1 *n* رنگ قهره یی تیره 2 اسب سمن

dun /dʌn/ *noun*

خاوه نه قرزی سوور یان همرسان کردو (له سهر
 سهند نه وه) ۰ بستان کار مصر

dunam /ˈdʌnəm/ *noun*

پتوهریکي رووبه ری زه یی له چن دین ناوچه یی
 روژ هه لاتی تیره راست، وه کوو نیسپ ایل
 (هرامبر به 900 متری چوار گوشه) ۰ دو نام

dunce /dʌns/ *noun*

مرو یی گهمزه، ده بنگ، کول، کم هوش،
 درهنگ تیگه پستو، حبه ۰ آدم کند ذهن، کردن

dunce's cap *noun*, also **dunce cap**

کلاوی کاغزی، کلاوه فته، کلاوه تیره، کلاوه گیزه
 ۰ کلاه بوقی

Dundee cake *noun*

(بریتانیا) جوړی که یکی پرمیوه، به بادام
 ده پزیه وه ۰ نوعی کیک

dunderhead /ˈdʌndəhed/ *noun*

(نافه رمی) مرو یی گهوچ ۰ آدم احمق

dunderheaded *adjective*

گهوچ ۰ احمق

dune /dju:n, US du:n/ *noun*

گرده لم، ته پولک لم، زورگی لمی (تزیک به دریا
 له بیابان) ۰ تل ماسه

dune buggy = **beach buggy**

dung /dʌŋ/ *noun*

1 شیاکه، تهرس، سنیز، ته قزین، تهرسه قول،
 ریخ، پشقل 2 به بین (ی مالات) ۰ 1 تاپاله،

بشکل 2 کود

dungarees /ˈdʌŋɡəˈri:z/ *noun*

1 جل و بهرگی کار، جلی کار، شهلواری کار،
 شهلواری بهر سینگ دار 2 (dungaree) جوړی
 calico ۰ زبری هندی ۰ 1 شلوار کار 2 دانگاری

dung-beetle /ˈdʌŋbi:tl/ *noun*

خلینکه، گووخر ته وکهره، قاتونجه، ب.ت.
 ۰ scarab ۰ دانگ بیتل

dungeon /ˈdʌndʒən/ *noun*

1 چاله رهنش، ده خمه، زیندانی زیر عمرز (ب.ت).
 له قلا د: **Throw him into the dungeons!**
 donjon = 2 ۰ 1 دخمه = 2 donjon

dung fly *noun*

منشه بهینه (گهراکانی له سهر بهینی تازه داده نې
 [Scathophaga stercoraria و جوړه کانی تر])
 ۰ نوعی مکس

dunghill /ˈdʌŋhɪl/ *noun*

کوما بهین، کوا بهین، لوده بهین ۰ که یی کود

dungworm /ˈdʌŋwɔ:ml/ *noun*

کر مه بهینه ۰ نوعی کرم

dunite /ˈdʌnaɪt/ *noun*

(زه یی ناسی) دانایت، دانیت: بهر دیکي ناگرینی
 ده نک زبر، زور به یی olivine پیکدیتي (بهره ت):
 له ناوی چیا یی **Dun** له نیوزیلند) ۰ دونیت

dunlin /ˈdʌnlɪn/ *noun, pl. same or dunlins*

جوړی شیناقه یی کوچمیری ناسای [**Calidris alpina**]
 ۰ نوعی آبچلیک

dunnage /ˈdʌnɪdʒ/ *noun*

1 پووش، کاو پووش 2 بار گوبنه، بار، کهل و پهل
 ۰ 1 پوشال 2 بار و بته

dunnart /ˈdʌnɑ:t/ *noun*

جوړی marsupial ی میرو خوړی مشک ناسای
 لموز تیز و جاو ده ر بهریو، له نهوسترالیا و نیوگینی
 ده بینری [**Sminthopsis murina**] و جوړه
 پتو هندی داره کان] ۰ دونارت

dunnoek /ˈdʌnək/ *noun*, hedge sparrow

چوله که، مه لیچک، پاساری، چویک، سیفاندوک،
 له خنیزانی accentor سهری بوری تونده
 [**Prunella modularis**] ۰ گنجشک

dunny /ˈdʌni/ *noun*

(نافه رمی، نهوسترالیا) دهس به ناو، مستهرا ۰ تولات
 duo /dju:əʊ, US ˈdu:əʊ/ *noun, pl. duos*

1 جوووت 2 دونیت (بارچه موسیقایی یو دوو
 گورانی یو یا دوو موسیقازن) ۰ 1 زوج 2 دونت

duo- *prefix*

پنشگر: دوو: **duologue**, **duopoly** (بهره ت): له
 لاتینه وه) ۰ پیشوند: دو

duodecillion *noun*

دیودسیلیون: ژماره یی یه ک به 72 سیفر له
 پنشی یوه ۰ عدد یک با 72 صفر

duodecimal /ˌdju:ə(ʊ)ˈdesɪm(ə)l/

adjective

(بیرکاری) دوازده‌می، دوازده‌می ○ دوازده‌می

duodecimal system noun

ده‌زگا یان ریخته‌ستی دوازده‌می ○ دستگاه دوازده‌می

duodecimo /dju:ə(ʊ)'desməʊl/ noun, pl. duodecimos

نمنازه‌ی کتیبه که هر پریکی دوازده‌یه‌کی نمنازه‌ی پریکی چاپ‌کراوین ○ دیویدیمو

duoden(o)- prefix

پیشگر: دوازده‌گری ○ پیشوند: دوازده

duodenal /dju:ə'di:nl, US 'du:ə-/ adjective

سهریه دوازده‌گری، دوازده‌گری ○ وابسته به اثنی عشر، وابسته به دوازده

duodenal ulcer noun

برینی دوازده‌گری ○ زخم اثنی عشر

duodenitis /-'naɪtɪs/ noun

ناوسان یان هه‌وکردنی دوازده‌گری ○ التهاب اثنی عشر

duodenum /dju:ə'di:nəm, US 'du:ə-/ noun, pl. duodenums or duodena /-'di:nə/

(تویکاری) دوازده‌گری، دوازده‌گری (بنهره): له نینگلیسی نیوه‌راسته‌وه، له لاتینی نوی، له **duodeni** "له دوازده‌دا"، درپزایی‌یه‌کی بهرامهر بوو نریکه به پانایی دوازده قامک) ○ اثنی عشر، دوازده

duologue /'djuɒləg/ noun

وت‌ووو، هه‌فه‌یقین، گفت‌وگو (ی دوو‌کس پیکه‌وه) ○ گفت‌گو

duomo /'dwaʊməʊl/ noun, pl. duomos

سهرکلیسه cathedral یتالیا ○ کلیای جامع ایتالیا

duopoly /dju'ɒpəli/ noun, pl. duopolies

پاوانیتی فروش له نیوان دوو کسه، پاوانی دوو‌کسه ○ انحصار دونفری

dupable adjective

ساده، ساویلکه، زوو فریو ده‌دری، له‌خسته‌ده‌چی ○ فریب‌دانی

dupe /dju:p, US du:p/ noun

1 کسه‌یکی ساویلکه، ساده، هه‌لفریواو، تفره‌دراو، له‌خسته‌چوو، فریو‌دراو: *These men were simply the dupes of their unscrupulous leaders* ○ آدم ساده‌لوح

duper noun

فریو‌در، هه‌لفریو‌تر، له‌خسته‌هر ○ فریب‌ده

dupery /'dju:pəri/ noun

هه‌لفریواندن، فریو‌دان، له‌خسته‌بردن، فریو ○ فریب

dupe /'dju:p(ə)/ noun

دووبه‌شه، دوو‌کرتی، دووانه ○ دوجزنی

duplet /'dju:plɪt/ noun

ده‌ستی دوودانه‌یی، جووت ○ مجموعه‌ی دونایی

dupe time noun

(موسیق) ریتم له‌گه‌ل دوو ترپه له باریک‌دا bar ○ میزان دوضربی

duplex /'dju:pleks, US 'du:-/ adjective, noun

adj 1 جووت، دووبه‌شه، دووبه‌شی، دوولونه 2 دووانه 1 n مال یان خانوبه‌ره‌ی دووده‌سته، ده‌زگای دووبه‌شه، ههریک لهو به‌شانه، ده‌سته، دیولینکس، دیولینکس 2 (پرینتیر) ده‌توانی هه‌ر دوو به‌ره‌که چاپ‌کا، دووبه‌ره 3 (سیستمه‌کانی پتوئندی، سترکیتی کامپیوتر و هند) ده‌توانی هاوکات دوو سیگنال و به‌یام بز چهند لای بهرامهر راگوئیز ○ **adj** 1 دونایی، دویخشی، دولایی 2 دولو 1, 2 و 3 دیولکس

duplicate /'dju:plɪkət, US 'du:-/ adjective

1 دووبه‌رامهر، دوونوئنده، دووچهندان، دووباد 2 وه‌کوویه‌ک، وه‌که‌یه‌ک، هاوشیوه، هاوتا، هاوجووت، ده‌قاروده‌ق، لیکچوو: **duplicate invoices** ○ **copies** دوو‌روونوووسی 4 دووانه‌یی، جووت ○ 1 دوبرابر 2 همانند، نظیر 3 دونه‌های 4 دونایی

duplicate /'dju:plɪkət, US 'du:-/ noun

1 تا، لف، جووت 2 روونوووس، کوئی 3 (کوئی) روونوووسی دووه یان زیادی ○ 1 لنگه 2 روگرفت 3 نسخه‌ی ثانی

duplication /dju:plɪ'keɪʃn, US 'du:-/ noun

1 کوئی، روونوووس، له‌به‌ره‌لگرته‌وه، له‌به‌رووس‌نیه‌وه 2 دووباره‌کردنه‌وه، دوو‌پات‌کردنه‌وه (تایپو‌سته) 3 دووبه‌رامهر‌کردن، دووچهندانه‌کردن ○ 1 روونوشت 2 تکرار 3 مضاعف‌سازی

duplicator /dju:plɪkətə(r), US 'du:-/ noun

ده‌زگای له‌به‌ره‌لگرته‌وه، ده‌زگای له‌به‌لگرته‌وه ○ دستگاه فتوکی

duplicitous /dju:'plɪstəs, US 'du:-/ adjective

فیلاوی، به‌فیل، تله‌که‌باز، دووزمان، گزه‌ون، به‌قه‌له‌ودله، فیل‌ه‌باز، فریو‌در، ده‌سیر (duplicitously adv) ○ هه‌باز، متلب، حیل‌گر

duplicity /dju:'plɪsəti, US 'du:-/ noun

1 فیل، ده‌ق، فریو‌دان، هه‌لفریواندن، تفره، دوو‌رووی، ریایی‌بازی 2 (کون) دوولونه‌یی ○ 1 خدعه، نیرنگ، ریا 2 دولایی

duppy /'dʌpi/ noun, pl. duppies

(سوورپسته‌کان) روح یان تارمایی به‌دنبار ○ روح یا شیخ بدخواه

durability /ˈdʒuərəˈbɪləti, US ˈdʊr-/ *noun*, also *durableness*

1 بهرگه گرتوویی، کارگیری، خوگر تسوویی، بهگیری، نه دیری، ره خستهیی، قایمی: *This rope is of durability of gold renowned for its high level of strength* and *durability* 2 بهرده وایمی، مانه وه،

جنگیری، سه قام گرتوویی 1 دوام 2 ماندگاری **durable** /ˈdʒuərəbl, US ˈdʊr-/ *adjective*

1 بهرگه گرتوو، کارگیر، بهرگه گر، خوگر تسوو، بهده وایمی، بهگیر، نه دیر، ره خسته، قایم 2 بهرده وایمی، مانه، جنگیر، سه قام گرتوو، دریر خایه، کون: *negotiations for a -able plastics*

1 *peace* 2 ماندگار **durable goods** *noun, pl.*, also *durables*

کله و بهلی بهرگه گر، شست و مده کی کارگیر 1 کالاهای بادوام

durably /ˈdʒuərəbl, US ˈdʊr-/ *adverb*

بهرگه گرتووانه، به شتو و به کی بهرگه گرتوو 1 به طور بادوام

Duralumin /djuˈræljəm/ *noun*

(دروشمی بازگانی) دورالومین (تیکه له به که له مس، مکنه نیز و نالومینوم) 1 دورالومین

dura mater /ˈdʒuərə ˈmætrəl *noun*

(تویکاری) بهرده رهقه، بهرده قایم، قایمه بهرده (میشک و درکه مویخ داده بوشن، له لاتیینی سده کانی نیوه است به واتای دایکی رهق یان سخت، وهرگیر دروای *al-jāfiya al-umm* عده بهی) 1 سخت شامه، ام القلیط، ام الدماغ

dural *adjective*

سهر به بهرده رهقه، سهر به *dura mater* 1 وابسته به سخت شامه

duramen /djuˈreɪmən/ *noun*

1 (رووه ک ناسی) دلی دار، نیرک (له لاتیینه وه به واتای سختی یان رهقی "hardness") 2 سختی، رهقی 1 دل چوب 2 سختی

durance /ˈdʒu:rəns, US ˈdu:rəns/ *noun*

1 گسرتن، دهس به سهر دارگرتن، گل دانسه وه، زیندانی کردن 2 زیندان، گرتوو خانه 1 توقیف 2 زندان

duration /djuˈreɪfn, US du-/ *noun*

1 بهرده وایمی، مانه وه، خایه، مانه: *The school was used as a hospital for the duration of the war* 2 (زمانه وانی) خایاندن 1 استمرار، مدت 2 (زیان شناسی) دیرش

durational *adjective*

سهر به *duration* وابسته به

durative /ˈdʒuərətv, US ˈdʊr-/ *adjective*

(رقزمان) سهر به خایاندن 1 (دستور زبان) وابسته به دیرش

durbar /ˈdɜ:bɑ:/ *noun*

(میزوویی) باره گایان دهرباری دهسه لات دارانی هیند (له *darbār* ی فارسی یوه وهرگیراوه) 1 دهربار

durchkomponiert /ˈdʊəx ˈkɒmpoːniərt, German ˈdʊrçkɒmpoːniərt/ *adjective*

خواهنی دوو موسیقایی جیاواز بۆ ههر هونراوه یی 1 دورچ کومپونیرت

duress /dʒuˈres, US du-/ *noun*

گوشار، زوره ملی، زور، زورلی کردن، هه لئچان، تهنگه تاو (کردن)، تاودان، توندوتیزی، زهر و زهنگ، سهنگی، هه ره شه، توقانندن، نه شکه نهجه، هه زهر به 1 اجبار، اکراه، فشار، جبر، ارعاب، شکنجه

Durex /ˈdʒuəreks, US ˈdʒʊr-/ *noun, pl. same*

(بریتانیا، دروشمی بازگانی) جیر، کاندوم 1 کاندوم

durian /ˈdʊəriən/ *noun*

1 جورئ میوه 2 (ههروه ها *durian tree*) داری نهو میوه به (داریکی زله ی مالیزیایی *Durio* *zibethinus*) 1 دورین

duricrust /ˈdʒuənkrəst/ *noun*

(زهوی ناسی) توپکله رهقه 1 دوری کراست

during /ˈdʒuəriŋ, US ˈdʊr-/ *preposition*

به دریرایی، له، له ماوه ی، له نیوان، کاتی، و مختی، سهر تهی: *swims every day during the summer* 1 در طول، در، در طول مدت، هنگام

durmast oak /ˈdɜ:mɑ:st/ = *sessile oak*

duroc *noun*, also *Duroc-Jersey* or *Duroc*

جورئ به رازی گهروه و سووری نهمریکایی 1 نوعی خوک

durra /ˈdʊrə, US ˈduərə/ *noun*

جورئ *sorghum* له باکووری روژه لاتی نهفریکاهو تا هیند شین دهیی، هه رزنی هیندی 1 دوره

durum wheat /ˈdʒuərəm/ *noun*

جورئ گه نهی رهق، له بیابانه وشکه کان دا شین دهیی [*Triticum durum*] 1 نوعی گندم

durst = *archaic past of dare*

durzi /ˈdɜ:zi/ *noun, pl. durzis*

(له هیند) دهرزی، بهرگه دروو 1 درزی، خیاط

dusk /dʌsk/ *noun*

(ویژه یی) زهرده بهر، لای نیواره، درهنگان، تاریکان، شیتوان، خورواو، روژاوا: *The street lights go on at dusk* 1 شفق، غروب

duskiness /ˈdʌskɪnəs/ *noun*

توخی، تیری، توندی، سپر نهگی، تاریکی، بن شهوقی 1 تیرگی، تاریکی

dusky /ˈdʌski/ *adjective* (*duskier, duskiest*)

1 (رهنگ) توخ، تیر، توند، بهر رهنگ، تاریک،

کم‌شوق: *the dusky light inside the cave* ۵ *dusky pink* 2 (شوق) کم 3 (زورتر) ۵ (وہ کوو جینو) رہش، قولہ رہشہ ۱ تیرہ، تاریک 2 (نور) خفیف 3 سیاہوت

Dussehra /ˈdʌʃərə/ noun

داشیرا (شہوی دہیم و دواہی فیستیفالی ہندی Navaratri) ۵ داشرا

dust /dʌst/ noun

1 خول و خاک، تہ پوتوز، سونک، توز 2 گہردہ، ہلالہ، خاکہ، ہارواہ 3 سووکی، چروکی، خویرہتی، نرمی 4 شتی سووک یاں ہجہ کہ 5 (ویژہی) خاکہ، پاشماوہی کہ سینیکی مردو ۱ گرد و خاک، غبار 2 پودر، گرد 3 خفت، خواری 4 چیز بی ارزش 5 باقی ماندہی جسد مردہ

dust bath noun

(بالندہ) خولہ پڑی، خولہ خول و ہردان ۵ داست باس

dustbin /ˈdʌstbɪn/ noun

تہ نہ کہی خول، سہ تلی زبل، زبل دان ۵ سطل زبالہ **dustbin man** = **dustman**

dustbowl noun

چولگہ، دہشت، دہشتی توزگر، دہشتی کسکی بہ کاسکی (ناوجہ پشہ کی توزوای و زور دہمیکیش باران نہ بارویو) ۵ بیابان برہوت

dustbrush /ˈdʌstbrʌʃ/ noun

توزسر، توزگیر ۵ گردگیر

dustcart /ˈdʌstkɑːt, US -kɑːrt/ noun

ماشینی بردنی زبل و زال، زبل کیش، زبل ریئر ۵ کامیون حمل اشغال

dust coat /ˈdʌst kəʊt/ noun

جلی سہرہوہ، بہرگی توزگر ۵ لباس گردگیر

dust cover noun

(کتیب) (سہرہرگ، روپوش) روکش

dust devil noun

گیزہ لوو کہ، گہردہ لوول ۵ گردباد

duster /ˈdʌstə(r)/ noun

1 پەرؤ یا دہسری سرین 2 (ہرہوہا **duster** (coat) روپوشی توزگیر، توزسر، توزگیر، جوئی روپوشی سووک و فنی بی دوگمہ (ب.ت. لہ سہفردا و بہ ماشینی سہرناوالہ) 3 تہختہسر، سرہ 4 نادودہ 5 جلی سووکی مالہوہ کہ تا سہرچوک دی 6 دہزگاہی بؤ لیدانی توز، گہردہ، میرووکوز و یان شتیکی وا 7 (ہرہوہا **crop-duster**) کہ سنی کہ بہ فروکہینیکی نرم فر توز و گہردہ میرووکوزہ کان بہ سہر بہرہم و حاصل دا دہکا، دہرمان لیدہر 8 = (تافہرہمی) **dust storm** ۱ دستمال گردگیری 2 لباس گردگیری 3 تہختہ پاک کن 4 گردگیر 5 و 6 داستر 7 سم پاش

dusting-brush /ˈdʌstɪŋ brʌʃ/ noun

نادودہ، توز تہ کین، داری پەرہ سہر ۵ گردگیر

dust jacket noun

(کتیب) (سہرہرگ، روپوش، کاغزی بہرگی) روکش

dustman /ˈdʌstmən/ noun, pl. **dustmen**

پاکہوان، زبل پڑ، سپور، گک دہر ۵ رفتگر، اشغالی

dustpan /ˈdʌstpæn/ noun

خاک مال، خول ریئر، خاکہ ناز، ہستیفک، مہدوونہ ۵ خاک انداز

dustproof adjective

توزنہ گر ۵ داست پروف

dustsheet noun

مہلافہ، متیل، بہرگ، روو، سہرپوش (کد و پھلی نیومال) ۵ ملافہ

dust storm noun

رہشہ پای تہ پوتوز، رہشہ پای خول و خاک ۵ توفان گرد و غبار

dust-up noun

(تافہرہمی) شہر، شہر و کیشہ، سہرہ سہر، ہہلا، بگرہوہرہ، قرہفر ۵ دعوا، بگومگو، داد و قال

dusty /ˈdʌsti/ adjective (dustier, dustiest)

1 توزوای، خولاوی، تہ پوتوزوای، توزگر نوو، توزلی نیشٹو، توزناسا، خول ناسا: *a dusty road* 2 *piles of dusty books* (رہنگ) تہلخ، لیل، مات: *dusty pink* 3 وشک، بی تام، ناخوش: *dusty scholarship* ۱ گردگرفنہ، غبار آلود، گردماند 2 (رنگ) تیرہ، کدر 3 بی روح

dusty answer noun

وہلامی نا، ولامی رہد ۵ جواب رد

dusty miller noun

رووہ کئی لہ تیرہی *daisy* بہ گہلاویزی مہیلہ و سبی بان نامال بؤرہوہ [*Artemisia stellerana* (ہی نمیریکی باکووری، سوکانه) *Senecio cineraria* (ہی مہدیتہرانہ) و جوڑہ کانی تر] ۵ نوعی گیاه

Dutch /dʌtʃ/ adjective, noun

adj سہرہ ہولہند، ہولہندی، ہولہندی 1 *n* زمانی (تہ لسانی روزاوا) ہولہندی 2 (کون) تہ لسانی بہ کان 3 (تہفریکای باشووری، سوکانه) *Afrikaans* = *Afrikaans* وابستہ بہ ہلند 1 *n* زبان ہلندی 2 آلمانی

the Dutch noun

خہلکی ہولہند، ہولہندی بہ کان ۵ مردم ہلند

Dutch auction noun

ہمراج یاں ہہرزان فروشی ہولہندی ۵ حراج ہلندی

Dutch barn noun

(بریتانیا) کہیر، لویک ۵ آلاچق

Dutch cap noun

1 کلای ہولہندی (وہ کوو پشہی لہ بہرگی خومالی ہولہندی لہ سہر دہ کرئ) 2 دہزگا (زنان)

بو زگیر نه بوون) 1 کلاه هلندی 2 دیافراگم

Dutch clover = white clover

Dutch courage noun

بویری هولهندي، نازايه تي مهستانه، به جهرگی له بهر تاره ق خوار دته وه 1 شجاعت مستانه

Dutch door noun

درگای هولهندي، درگای دوولت، درگای دودوهري (به شتي خواروو يان سه روو ده تواني به جيا بگريته وه يان داخزين) 1 در هلندي

Dutch elm disease noun

نه خوشي فموتان دني ره شه دار (كه پروو يا فونگوسى (كى ascomycetous) ده بيشه هوى فموتان يان زرده هسله گرانى پهل و پو و گه لاوه رين، به هوى bark beetle نه شنه ده كا [Ceratocystis ulmi] 1 داج الم ديزر

Dutch hoe = scuffle hoe

Dutchman noun, pl. Dutchmen

خهلکى هولهندي، هولهندي 1 اهل هلند

Dutchman's breeches noun, pl.

جورئ گياي به هاران گولى خيزاني fumitory، هى روزه هلاتى ولاته يهك گرتووه كان [Dicentra cucullaria] 1 گل قلب مريم

Dutchman's-pipe noun, pl.

ره زئ له خيزاني birthwort، به گه لاي زل و گول ده كرده وه له سه ره تاي هاوين دا [Aristolochia durior syn. A. macrophylla] 1 زراوند

Dutch metal noun

كانزاي هولهندي: دارشته يين له مس و زينک 1 نوعي فلز

Dutch oven noun

1 تمور، کوانوو (له خشت) 2 تهخته يان وه ره قتيكى كانزايي بو سوور كرده وهى خوراك يان چيشته له سه ر ناوړ 3 ديكي سه ر به سه (بو زووساز كردن)؛ جورئ كسرى چه وه دني سه ر به سه تى كيپ، بو پر زاندين يان لينان له سه ر ناوړ به كارد پرتي 1 تنور 2 و 3 داج اوون

Dutch roll noun

لينكان يان تيكهل كردني له رينه وهى oscillation (لا) ته نيشتي و لاداري فروك مين 1 داج رول

Dutch tile noun

كاشي هولهندي 1 كاشي هلندي

Dutch treat noun

ميواني يين كه هه ركس له ودا هى خوى حياپ ده كا 1 مهماني دانگي

Dutch uncle noun

كه سني كه توند به گز يه كيكي ترا بجي ته وه 1 داج انكل

Dutchwoman noun, pl. Dutchwomen

ژني هولهندي 1 زن هلندي

duteous /'dju:ti:as/ = dutiful, obedient

(duteously adv)

dutiable /'dju:ti:abl, US 'du:-/ adjective

به رباچ كه وتوو، گومر كه سه ر 1 شمول ماليات

dutiful /'dju:ti:fl, US 'du:-/ adjective

1 نهرك راپه رين، قانونون زان 2 ملكه ج، گوراپه ل، به قسه كرده، ژير فرمان: a dutiful daughter/son/wife 1 به يني نهرك، قانونون زانانه 2 ملكه چانه، گوراپه لانه 1 1 وظيفه شناس 2 مطيع

dutifully /-fəli/ adverb

1 به يني نهرك، قانونون زانانه 2 ملكه چانه، گوراپه لانه: We laughed dutifully at all his jokes, even the ones that weren't funny 1 1 از روى وظيفه شناسي 2 مطيعانه

duty /'dju:ti, US 'du:ti/ noun, pl. duties

1 نهرك، په يور، پيښه ندي ناكاري يان قانوني، فرمان 2 خزمه ت، رازه، كار 3 نهرك راپه ريني، له رووي نهركه وه، قانونون زاني 4 باج 5 (تكتيكي) نهرك: پيوانه يكي كارايي بزويته يان مورتوي 1 1 وظيفه، تكليف، فرض 2 خدمت 3 وظيفه شناسي 4 ماليات 5 ديوتي

duty-bound adjective

له رووي ويزدانه وه نهرك له سه ر، ملكه ج له بهر نهرك 1 اخلاقاً موظف

duty-free adjective, adverb

ته رخان، به خشراو له باج، باجه نه ده ر، جه به (كراو) له باج، نازاد له داني باج: imported duty-free 1 معاف از ماليات

duty-free goods 1

duty-free shop noun

دووكانى به خشراو له باج يا نازاد له داني باج 1 مغازه ي معاف از ماليات

duty officer noun

نه فسه ري كيشك يان نوپه دار 1 افسر نگاهبان

duty-paid /dju:ti: peid/ adjective

گومر ك كراو 1 گمر ك شه

duumvir /dju:'ʌmvə/ noun

(له رومي كون دا) هه ري كه له دوو دادگه ري ناسايش يان كار به ده ستي كه پوستيكي هاو به شيان هه يه، هاو بايه 1 ديوموير

duumvirate /dju:'ʌmvɪrət/ noun

هاو به بندي يان يهك گرتوويي دوو كه سني هاو ده سه لات يان خاوه ن ده سه لاني هاو به ش (بنه رت): له duumviratus لاتين) 1 ديومويريت

duvet /du:'vet, US du:'vest/ noun

ليفه ي (له) بهر 1 لحاف پر

duvet cover noun

به رگه ليفه، روليفه، مه لافه ي ليفه، ليفه پوش 1 رولحافي

dux /dʌks/ noun, pl. duces

(له سكاتله ند) شاگردي سه ره يان نازا له خو يندن گيا يان پولا (بنه رت): له لاتينه وه

"leader" ○ دانش آموز ممتاز
DV abbreviation Deo Volente

خواه‌زکا، خوا‌پیه‌وی، ئینشەلا ○ انشالله
DVD /di: vi: 'di:/ abbreviation digital versatile disc (formerly digital videodisc)

دی‌فی‌دی (جوړی په‌یکه یان سیلک که ده‌سواری بریکی ژوری زانیاری له‌سەر هه‌لبگیریتوه) ○ دی‌وی‌دی

DVT /di: vi: 'ti:/ abbreviation deep vein thrombosis

dwarf /dwo:ɹf, US dwo:ɹf/ noun, adjective
 1 n بالابست، کورته‌بالا، گرگن، جووچه، گرگل، که‌مه‌لداو 2 جنۆکه adj (رووه‌ک یا گیانه‌وه‌ری) ژور چکوله‌ت‌له‌ نه‌ندازی ناسایی، کورته‌بالا، گرگن، گرگل: **dwarf conifers** 1 n کوتوله 2 جن کوتوله adj

dwarfish /dwo:ɹfɪʃ, US dwo:ɹfɪʃ/ adjective
 بالابست، بسته‌بالا، کورته‌بالا، گرگن، وردیله، ورد ○ کوتوله، کوتاه‌قد

dwarfishness /dwo:ɹfɪnəs, US dwo:ɹfɪnəs/ noun

بالابستی، بسته‌بالایی، کورته‌بالایی، وردی ○ کوتولگی، کوتاه‌قدی

dwarfism /'dwo:ɹfɪzəm, US 'dwo:ɹf-/ noun
 بالابستی، بسته‌بالایی، گرگنی، چکوله‌یی ○ کوتولگی

dwarf planet noun
 هه‌ساره‌گرگنه (شتیکی خه‌له‌ بو‌شایی‌دا که به‌ده‌ور خوردا ده‌سووریتوه به‌لام به‌قه‌د خور نییه، (the dwarf planet Pluto) یاره‌ی کوتوله

dwarf star noun
 نه‌ستیره‌گرگنه (نه‌ستیره‌یی به‌بارستایی‌یی mass (تا راده‌یی) ککی که‌م و دره‌وشانه‌وه‌یکی luminosity مام‌ناوه‌ندی (نه‌ندازه) یان که‌مه‌وه، وه‌ک خور) ○ ستاره‌ی کوتوله

dweller /'dwelə(r)/ noun
 (له‌لیکدانا) -نشین، دانیشوو، نیسته‌جی، جیوار، ناکنجی: **apartment dwellers** -نشین، مقیم، ساکن

dwelling /'dwelɪŋ/ noun
 شوینی لی‌دانیشتن، شوینی یان جینگای مانه‌وه، زید، مه‌کو، مال، خانوو، یانه، مه‌نزل، ناکنجی‌که‌ه ○ محل اقامت، منزل

dwelling house noun, also dwelling place
 (ماف) مال، خانوو، شوینی مانه‌وه، شوینی تیا‌زیان، شوینی لی‌دانیشتن ○ اقامت‌گاه، خانه‌ی مسکونی

dwelling place noun
 مال، خانوو، شوینی مانه‌وه، نشیمن، شوینی تیا‌زیان، شوینی لی‌دانیشتن ○ اقامت‌گاه، خانه‌ی مسکونی

dwelt = past and past participle of dwell
dwindling /'dwindlɪŋ/ adjective

رووله‌نه‌مان، رووله‌تیا‌چوون، رووله‌که‌می، رووله‌کزی، رووله‌چکوله‌بو‌نسه‌وه، رووله‌پووکانه‌وه، رووله‌پووجانه‌وه ○ در حال کاهش، تحلیل‌روندنه

DWI abbreviation driving while intoxicated
 (تاوانی) شو‌فیری له‌کاتی مه‌ستی‌دا، لی‌خو‌پین له‌(وه‌ختی) مه‌ستی‌دا ○ دی‌دابلیو‌ای

Dy symb. the chemical element dysprosium

dy(o)- prefix

پیش‌گر: دوو: **dyarchy** (بهره‌ت: له‌duo یونانی‌په‌وه "two") ○ پیشوند: دو

dyad /'daɪəd/ noun
 ژماره‌ دوو، جووت، دوانه، دووان ○ شماره‌ی دو، جفت

Dyak /'daɪək/ = Dayak

dyarchy, pl. diarchies = diarchy

dybbuk /'dɪbʊk/ noun, pl. dybbuks or dybbukim /-kɪm/

(فولکلوری جووله‌که) گیان یا روح‌یکی سه‌رلی‌شیواو و به‌دنیار که‌ده‌چته‌نیو له‌شی که‌سیکی زیندوو تا نه‌وه‌ده‌می که‌تاسی بو‌دادنه‌ری ○ دیوک

dye /daɪ/ noun

رهنگ: **natural dye** ○ **hair dye** ○ **black dye** ○ **chemical/vegetable dyes** ○ رنگ

dyed adjective

رهنگ‌کراو، رهنگ‌پێ‌کراو، رهنگ‌لێ‌دراو ○ رنگ‌شد

dye-house noun

خم‌خانه، کارگه‌ی رهنگ‌پێ‌زی ○ کارخانه‌ی رنگ‌ریزی

dyeing noun

رهنگ‌پێ‌زی، خم‌گه‌ری، رهنگ‌پێ‌زی، رهنگ‌کردن، له‌خوم‌دان ○ رنگ‌ریزی

dyed-in-the-wool adjective

ته‌واو، ره‌به‌ق، گرژ، ده‌مارگرژ، توند، توندوتیز، **dyed** - uncompromising, thoroughgoing a **dyed-in** - **in-the-wool** traditionalists **the-wool conservative** (بهره‌ت: نامازه‌به‌و راستی‌یه که‌به‌ن پیش‌رستی له‌خوم‌ده‌درا یان رهنگ‌ده‌کرا) ○ تمام‌عیار، دواتش

dyer noun

رهنگ‌پێ‌ز، رهنگ‌پێ‌ز، خوم‌چی، خوم‌خانه‌چی ○ رنگ‌رز

dyer's greenweed noun

رووه‌کیکی دانه‌ویل‌یی گول‌زه‌دی ده‌وه‌ن‌ناسا، جاران بو‌گرتی رهنگی زه‌رد و سه‌وز به‌کارده‌هات [Genista tinctoria] ○ نوعی گیاه **dyer's oak** = valonia

dyer's rocket = weld²

dyestuff noun

مه‌تریالی رهنگی، رنگ ○ ماده‌ی رنگی

dye-works /'daɪwɜ:ks/ noun, pl.

خم‌خانه، کارگاهی رنگ‌ریزی یا رنگ‌ریزی
○ کارخانه‌ی رنگ‌رزی

dying /'daɪn/ adjective

1 له سهرمه‌رگ‌دا، له گیانه‌لادا، له ناویلکه‌دانا،
له چه‌ناگه‌کوته‌دا 2 رووله‌نهمان، رووله
تیاجوون، رووله‌که‌می، رووله‌پووکانه‌وه، رووله
پووجانه‌وه ○ 1 در حال احتضار 2 در حال زوال

dyke /'daɪk/ noun, also dike

1 به‌ریه‌ست، به‌ریه‌ند، به‌ند، به‌ره، دیوار، بنگه،
بنگه 2 (خاوازه) له‌میه‌ر، کوکس، به‌ریه‌ست،
تگه‌ره، barrier, obstacle 3 جۆگه، ناوباره،
ناوهری، ناوهره، کهنسداو 4 (زه‌وی‌ناسی)
دزه‌کردن یا تیشه‌چوونی intrusion به‌رده
ناگرینه‌کان به‌نیوه‌راستی چینه‌کان‌دا؛ دیواره‌بینکی
راستی (له) به‌رده‌ناگرینه‌کان که له رامال‌بینکی
ماک و مه‌تریالی توواوه به‌ره توپیکلی زه‌وی و
سارد و ره‌چوونه‌و‌یان پیکهاتووه. نه‌گه‌ر نه‌و
ماک و مادانه له‌چاو ماک و مه‌تریالی زیریکی
خوی ره‌ق‌تر بی نه‌وه سستوونینکی راست له
توپیکلی زه‌وی پیکدینی و نه‌گه‌ر له مه‌تریالی
ده‌وریه‌ری شل‌تر و سست‌تر بی نه‌وه چال یا
قولک‌ه‌بین که خوار‌تر له توپیکلی زه‌وی بی
پیکدینی یا ساز ده‌کا؛ کومه‌لکه‌بینکی باریک و
دریژ و قه‌دبری cross-cutting (تخته‌به‌ردی
ناگرین igneous rock که به‌نیو قه‌له‌شتی
(تخته) به‌ردیکی کون‌تردا چووه؛ کومه‌لکه‌بینکی
هاوشیوهی (تخته‌به‌ردی) که له جوریکی تری
ماده یا مه‌تریال پیکهاتووه، وه sandstone
(له‌گه‌ل sill به‌راوردی بکه) ○ 1 سد 2 (مجازی)
مانع 3 جوی، آب‌راه 4 دیوالdyke² /'daɪk/ noun(نافه‌رمی) ژنی هاوهره‌گه‌زبان، لیزیه‌ن ○ زن
هم‌جنس‌باز

dyna- or dynamo- prefix

پیشگر: هیز ○ پیشوند: نیرو

dynamic /daɪ'næmɪk/ adjective, noun

1 adj (فیزیک) سهره‌هیززی بزواندن یا
جوولاندن، سهره‌هیززی گه‌ریتر (له به‌رامیه‌ر
static)، داینه‌میک، دینامیک 2 چالاک،

به‌کار، به‌گور، پروزه، پرجم‌وجول: a dynamic

a dynamic ○ a dynamic city ○ leader

3 personality (زمانه‌وانی، سهره‌کار (verb

کار و کرده‌وه، رووداو و ره‌وت و پرؤسه‌ین

ده‌ده‌بری، کرده‌وه‌یی (وه‌کوو‌خواردن، لیدان

وه‌ند، له به‌رامیه‌ر static (دا) 4 (موسیقا)

سهره‌و ناسته‌ده‌نگه‌ی که نامیزی یا ده‌نگی

به‌رهمی دیتی n 1 جم‌وجول، به‌جم‌وجولی،

پروزه‌یی، دینامیک: the dynamics of

political change 2 هیزی بزواندن یا

جوولاندن، هیزی جوولیندر ○ 1 adj دینامیک

2 پویا، پرتحرک، فعال 3 و 4 دینامیک n 1 پویایی،

پویش 2 نیروی محرک

dynamically /-kli/ adverb

به‌شیوه‌ی‌کی چالاک، چالاکانه ○ به‌طور پویا

dynamics noun, pl.

1 دینامیک، زانستی جوولان و هیز: fluid

2 dynamics (موسیقا) گوران له به‌رزی

ده‌نگ‌دا ○ 1 پویایی‌شناسی 2 تغیر در بلندی صدا

dynamism /'dai'næmɪzəm/ noun

1 (فلسفه) داینه‌میزم، دینامیزم (تیوریی که

دیارده‌کان له نه‌جامی هیزه سروشتی به‌کانه‌وه‌ن

و کار ده‌کانه سهره‌یک‌تر) 2 جم‌وجول، گور،

چالاکي ○ 1 دینامیزم 2 پویایی، تحرک

dynamist /'dai'næmɪst/ noun

دینامیست ○ دینامیست

dynamistic adjective

دینامیستی ○ دینامیستی

dynamite /'dai'nəmaɪt/ noun

1 دینامیت، داینه‌میت (تقه‌مه‌نی‌یکه به‌هیز): a

stick of dynamite 2 شتی مه‌ترسی‌دار، شتی

خراب، شتی که کاردانه‌وه‌ی توندوتیزانه‌ی

لنی‌که‌وخته‌وه: The abortion issue is political

dynamite 3 (نافه‌رمی) سهر، مه‌شهر: Their

new album is dynamite: له

dynamis یونسانی‌یه‌وه "هیز (power)" 1 ○

دینامیت 2 چیز خطرناک 3 (عامیانه) محرکه

dynamo /'dai'nəmaʊ, US -moʊl/ noun, pl.

dynamos

1 داینه‌مو، دینام 2 (نافه‌رمی) مروی به‌کار،

هه‌لسور، چالاک، پرجم‌وجول، پروزه، کارخوړ

○ 1 دینام 2 آدم پرچنب‌جوش

dynamoelectric adjective, also

dynamoelectrical

سهره‌گورینی وزه‌ی میکانیکی mechanical

energy بۆ وزه‌ی ئیلیکتریکی یا (به) پیچمه‌وانه

vice versa ○ دیناموالکتریک

dynamometer /,daɪ'nə'momɪtə/ noun

هیزتی 1 نامیزی بۆ یتوانی هیزی میکانیکی 2

ده‌زگایی بۆ یتوانی هیز یا توانایی میکانیکی

(وه‌ک هی بزونه یا موتوری) ○ نیروسنج

dynamometric adjective

سهره‌هیزتی ○ وابسته به نیروسنجی

dynamometry /,daɪ'nə'mə:trɪ/ noun

هیزتی ○ نیروسنجی

dynamotor noun

ژنراتوریکی بزونه‌یی که له موتوم یا

بزونه‌بینکی ئیلیکتریکی و ژنراتوری پیکهاتووه

(بۆ راگوشتنی ته‌وزم یا ته‌زووی راسته‌وخو

بی نویری به زان، چه یزی به ئیش، گرانه بی نویری،
به دحه یزی ۛ قاعدگم دردناک

dysmorphia /dis'mɔ:fiə, US -'mɔ:rf-/
noun

دیس‌مورفیا، شیوه‌تیک‌چوویی (= ره‌وشی که له‌ودا به‌شی له له‌ش زیاتر له راده‌ی ناسایی گه‌وره‌تر ده‌بیته‌وه) ۰ دیس‌مورفیا

dysmorphic /dis'mɔ:fik, US -'mɔ:rf-/
adjective

دیس‌مورفیک، شیوه‌تیک‌چوو: ۰ *dysmorphic ears* ۰ *mildly dysmorphic ears* ۰ دیس‌مورفیک

dyspepsia /dis'pepsia, US dis'pepja/
noun

خراب ه‌رس کردن، به‌ده‌هرسی، گرفت، پیرومەر، گرانی ه‌رس، indigestion ۰ سوء‌هاضمه

dyspeptic /dis'peptik/ adjective, noun

adj سهریبه به‌ده‌هرسی یان پیرومەر، به‌ده‌هرسی یانه n تووش‌بوو به نه‌خوشتی به‌ده‌هرسی ۰ adj وابسته به سوء‌هاضمه n مبتلا به سوء‌هاضمه

dysphagia /dis'feɪdʒiə/ noun

کیشی قوت‌دان وه‌گوو نیشانه‌ییکی نه‌خوشتی ۰ دیس‌فاجیا

dysphasia /dis'feɪziə, US -ʒə/ noun

تیک‌چوونن له زما یان قسه‌کردن‌دا (له‌بهر لیکه‌وتنی سەر) ۰ زبان‌پریشی

dysphasic adjective

1 سهریبه تیک‌چوونن له زمان یان قسه‌کردن‌دا 2 تووش‌بوو به نه‌خوشتی به ۰ 1 وابسته به زبان‌پریشی 2 دچار زبان‌پریشی

dysphonia /dis'fəʊniə/ noun

تیک‌چوونن له ده‌نگ‌دا ۰ آواپریشی

dysphonia /dis'fəʊniə/ noun

تیک‌چوونن له ده‌نگ‌دا ۰ آواپریشی

dysphotic adjective

۰ *dysphotic zone*: کم‌روشن، کم‌رووناک، دش‌فروغ

dysplasia /dis'pleɪziə/ noun

(پزشکی) به‌دینکهای، به‌دگه‌شی: گه‌شه‌سندن یان ه‌لدانی ناسایی (وه‌ک هی نه‌ندام یان خانه‌کان) به گشتی: ینکهایه‌ییکی توپکاری ناسایی به‌هوی ه‌لدانیکی واوه ۰ دیس‌پلاسیا

dysplastic adjective

1 سهریبه به‌دگه‌شی یان به‌دینکهای 2 تووش‌بوو به به‌دگه‌شی یان به‌دینکهای ۰ دیس‌پلاستیک

dyspnoea /disp'ni:ə/ noun, US dyspnea

ه‌ناسه‌ته‌نگی، ه‌ناسه‌سواری، گرانی له ه‌ناسه‌کیشان‌دا، ه‌ناسه‌کیشانی گران و دژوار ۰ نفس‌تنگی

dyspnoeic adjective

1 سهریبه ه‌ناسه‌ته‌نگی، ه‌ناسه‌سواری 2 ه‌ناسه‌ته‌نگ، ه‌ناسه‌سوار ۰ 1 وابسته به

نفس‌تنگی 2 دچار نفس‌تنگی

dysprosium /dis'prəʊziəm/ noun

دیس‌پروسیوم (به‌ژ.گ. 66. ن. Dy) ۰ دیس‌پروسیم

dysrhythmia /dis'rɪðmiə/ noun

ناناسایی له ریتمی ده‌روونی‌دا، ب.ت. هی میشک و دل ۰ دیس‌ریتمیا

dysrhythmic adjective, also dysrhythmical

سهریبه یان تووش‌بوو به دیس‌ریتمیک ۰ dysrhythmia

dystaxia noun

ماسوولکه‌له‌رز، ماسوولکه‌له‌رز، له‌رزنی ماسوولکه‌کان ۰ رعشی عضلات

dystocia /dis'təʊʃiə/ noun

دره‌نگ‌لن‌بوونه‌وه (منال‌بوون)، به‌دزایی، کیشه یان گرفت له منال‌بوونا ۰ دیس‌توسیا

dystopia /dis'təʊpiə, US -'təʊ-/ noun

دیس‌توپیا (شویتیکی خه‌یالی پر له بی‌قانونی، شتی نا‌اکاری و ه‌تد، به‌دزی utopia) ۰ دیس‌اتوپیا

dystrophic /dis'trəʊfɪk, US -'trəʊfɪk/

adjective

1 سهریبه یو‌وکانه‌وی ماسوولکه‌یی 2 تووش‌بوو

به ماسوولکه‌بووکی: a *dystrophic patient* ۰

1 وابسته به پلاستیکی عضلانی 2 دچار پلاستیکی عضلانی

dystrophy /'distrəfi/ = muscular dystrophy

dysuria /dis'juəriə/ noun, also dysury

میزه‌گرانسی، گرانه‌میزی، به‌گرانی میز کردن، میز کردن به‌ژانه‌وه ۰ عسرالبول

dzo /ʒəʊ, zəʊ/ noun, also dzho, zho, pl. dzos

دووره‌گی مانگا و yake ۰ یو، زو

Dzongkha /'zɒŋkə/ noun

زمانی فهرمی Bhutan، ینوه‌ندی ییکی زوری به

Tibetan سوه ه‌ه‌یه ۰ زانکا

E e

E¹, e /i:/, pl. Es, E's, e's /i:z/ noun

1 نئ (= پینجه مین پیتی نه لفوینی ئینگلیسی) 2 می، نئ (= سینه مین نوت له په یزه سی مازوردا) 3 نامازه به زماره ی پینجه مه له دهسته و کومه لیک دا 4 شتی که شیوه ییکی E هه بی: 1 ای 2 می 3 ای 4 E شکل

E² abbreviation 1 East or Eastern 2 earth 3 Ecstasy 4 symb. energy 5 exa- (10¹⁸)

1 روزه لات، روزه لاتی 2 وایه ری زه ی 3 (نافه رمی) ده رمان یان حه بی ئیک سازی 4 (فیزیک) هئمایه بۆ وزه energy 1 شرق، شرقی 2 سم زمین 3 اک سازی 4 نماد انرژی

e abbreviation 1 eldest 2 (Football) end 3 engineer 4 engineering 5 entrance 6 (Baseball) error 7 symb. (also e-, Chemistry) an electron

e⁻¹ prefix

پیشگر: ریئووسنکی جیاوازی ex⁻¹ پیشوند: املائی متفاوت ex⁻¹

e⁻² prefix

پیشگر: ئیلیکترۆنیک، نامازه به به کاره ئینانی راگوپستی زانیاری ئیلیکترۆنیک (ده کا، ب.ت. به ریگای ئینتیرنیموه : e-cash e-commerce پیشوند: الکترونیک

ea abbreviation each

ده نکئی، په کئی، هه ریه ک، هه رکام ٠ بکئی، هریکی، دانه ای

each /i:t/ adjective, pronoun, adverb

هه، هه ریه ک، هه ریه که یان، هه رکام، وریده، به هه ریه ک، ده نکئی، په کئی، هه ریه ک، هه رکام: Each of the answers is worth 20 points

٠ هر، هریک، هرکدام، به هریک، به هرکدام، یکی، هریکی، دانه ای

each other pronoun

په کتر، هه فدوو، په منۆ، په وینا، په وینان: They looked at each other and laughed ٠ بکدیگر، همدیگر

each-way adjective, adverb

(گریو) له سهه ر سئ پله ی په کهم: an each-way She put £5 each-way on the ٠ bet favourite روی سه رته ی اول

eager /i:ga(r)/ adjective

به تاسه، به گور، به په روش، له شهوق، سه رگه رم، بئ ئوقره، ئارام ئی هه لگبراو، چاوه پروان (eagerly adv: به په روشانه، به تاسه وه: eagerness n به په روشی، هوگری، تاسه، بهه، که فوکول) ٠ مشتاق، پرشور، بی تاب

eager beaver noun

(نافه رمی) که ستنکی به کار، به تاسه (ده رباره ی جیهه جئ گردنی نه رکه کانی) ٠ آدم خرکار، مشتاق eagle /i:gl/ noun

1 (گیانه وه رناسی) هه لۆ، نه پلۆ، کورت، هه رۆ، دال، خپه ران [Accipitridae Aquila و توخمه کانی تر] 2 جوړی کوینی زیرینی جاران، بایی ده دۆلار (هئ ولاته په ک گرتووه کان) 3 ئالاینکی هه لۆنیشانی رۆمی یانی کۆن 4 (Eagle، تیره ی برابه ئی هه لۆکان) نه ندای گه وره تیره ییکی برابه ئی (Eagle) 5 fraternal گه له سته ریه Aquila (بندره ت: ئینگلیسی نیوه راست، له aigle فده رهنسی گۆن، له aquila لاتین) ٠ 1 عقاب 2 نوعی سکه ی طلا بئ ده دلاری 3 ایگل 4 فرقه ای است 5 نسر طایر

eagle eye noun

1 چاوتیزی، تیزبینی، بینایی یکنی زورباش،
چاوی تیز: *Nothing escaped our teacher's*
2-gle eye چاودیزی سهخت یان ته‌او:
keeping an eagle eye on the prisoner
(*eagle-eyed adj*: 1 چاوتیز 2 زووتنگه‌بشتوو،
وریا) 1 تیزبینی، چشم تیزبین 2 مراقبت کامل

eagle owl noun

کونده‌بووی هه‌لویی، کونده‌هه‌لۆ، زۆر زله‌یه
Bubo bubo (نوراسیا) و جـۆره
پتومندی‌داره‌کان 1 نوعی جغد

eagle ray noun

قه‌لغانه‌ماسی هه‌لویی: جۆری قه‌لغانه‌ماسی بال
(ی سه‌رسنگ) زله و دریز و تیز و کلک‌دریز،
خیزانی *Myliobatidae* | توخه‌کانی
Myliobatis و *Aetobatus*: چەندین جۆرن
1 نوعی ماهی

Eagle Scout noun

1 پێشه‌نگی هه‌لۆ: پێشه‌نگی کوڕی
Boy Scout که گه‌یشته به‌رزترین ناستی پێشه‌نگایه‌تی
(ئه‌مریکا) 2 مروفسی سه‌هراسـت و
پشت‌به‌خۆبه‌ستوو 1 پشاهنگ عقاب، ایگل
اسکات 2 آدم صادق و متکی به‌خود

eaglet /'i:glət/ noun

به‌چکه‌هه‌لۆ، پێچوووه‌هه‌لۆ، جووچه‌که‌هه‌لۆ،
به‌چکه‌دال 1 جوجه عقاب

eagre /'eɪɡə, US 'i:-/ - bore3

ealdorman noun, pl. ealdormen
کاربه‌ده‌ستیکی بالا له هه‌رمێم (وه‌ک شایرین
shire) له ئینگلتیره‌ی England ئانگلو‌ساکسون،
که‌ی‌خودا، به‌رپرس یان ریش‌سی هه‌رمێم
رئیس یا ریش‌سفید ایالت، ایلدورمن

EAM noun

به‌ره‌ی ئازادی‌خوازی نیشتمانی، به‌ره‌ی
رزگاری‌خوازی نه‌ته‌وه‌یی: بزووتنه‌وه‌ییکی
به‌ره‌ره‌کانی نه‌هینی یۆنانی له شه‌ری جیهانی
دووهم و هاویه‌ندی رامباری چەندین کۆمه‌لی
چه‌یی 1 جبه‌ی آزادی‌خواهی ملی

Eames chair noun

سه‌نده‌لی یان ئه‌سکه‌م‌لی ئیامیز: ئه‌وانه‌ی که له
ماک و که‌رسته‌ی نوێ دروست ده‌کړین (له لایهن
Charles Eames دایر‌پراوه) 1 صندلی ایامز

-ean suffix

پاشگر: ناو و ناوه‌لناوه‌کان ساز ده‌کاوه‌ک
Antipodean (به‌ره‌ت: له *-eus, -aeus*، لاتین یا
-an + -eios, -aios 1 پسوند: اسم و صفت‌ساز
EAP abbreviation employee assistance
program

به‌رنامه‌ی یارمه‌تی دامه‌زراوان 1 ای‌ای

ear' /ɪə(r), US ɪr/ noun

1 گۆ، گۆه‌ گۆتچکه‌ 2 بیستن، هه‌ستی

بیستن، توانایی لێک‌کردنه‌وه‌ی ده‌نگه‌کان (ب.ت.
موزیک) 3 گۆئ‌دان، سه‌رنج، وردبوونه‌وه،
گۆئ‌پێدان 4 قو‌لف، ده‌سک، هه‌نگل 1 گۆش
2 شنوایی، حس شنوایی 3 تۆجه 4 ده‌ست

ear' /ɪə(r), US ɪr/ noun

گۆل، هه‌نشوو (وه‌کوو گۆله‌گه‌م) 1 سنبه‌، خوشه
earache /'ɪərɪk, US 'ɪr-/ noun
زانه‌گۆئ، گۆئ‌نێشه 1 گۆش‌درد

ear drops noun, pl.

دلۆپیتی گۆئ، دلۆپی گۆئ 1 فطره‌ی گۆش
ear drum /'ɪədrəm, US 'ɪr-/ noun
(توئیکاری) په‌رده‌ی گۆئ، ته‌پلی گۆئ
1 پده‌ی گۆش

eared /ɪəd/ adjective, suffix

1 گۆئ‌دار، به‌گۆئ، به‌گۆپی جۆریکی تاییه‌ت:
a long-eared rabbit 2 گۆل‌دار 3 ده‌سک‌دار،
قو‌لف‌دار، قو‌لفن، هه‌نگل‌دار، مه‌شته‌دار 1
گۆش‌دار 2 خوشه‌دار 3 ده‌سته‌دار

eared seal noun, also seal 1

به‌رازه‌ئاوی گۆئ‌دار، له خیزانی
Otarriidae 1 نوعی فک

ear-flap noun

نهرمه‌ی گۆئ، به‌لک، شلکه‌ی گۆئ 1 نهرمه‌ی
گۆش

earful /'ɪəfʊl, US 'ɪrfʊl/ noun

1 (نافه‌رمی) کۆلنێ قسه‌ی ساردوسووک،
سه‌رکۆنه‌ی توند، به‌گۆد‌اچوون 2 لێشاوی
هه‌واله‌کان 1 سرز‌ش‌ش‌دید 2 سیلی از‌اخ‌بار

earhole /'ɪəhəʊl, US 'ɪrhole/ noun

کونی گۆئ (ی ده‌ره‌وه) 1 سوراخ گۆش

earl /ɜ:l, US ɜ:rl/ noun

ئیرل، کۆنت (ناوێشانی گه‌ره‌زاده‌کانه له بریتانیا
نیوان *marquis* و *viscount*) 1 ارل

earldom /ɜ:ldəm, US ɜ:rlɒm/ noun

پله‌ویایه‌ی ئیرل، ئیرلایه‌تی 1 مقام ارل
earless seal noun
به‌رازه‌ئاوی بێ‌گۆئ، له خیزانی
Phocidae 1 نوعی فک

Earl Grey noun

جۆری چایی چینی 1 ارل گری

earlier adverb, adjective

زووتر، پێشتر، به‌رتر، له‌وه‌پیش، پێش‌ئهمه،
به‌رله‌مه، پێشوو، زو‌تر، زو‌تر، ق‌لا، گ‌ذ‌شته

earliest /'ɜ:lɪst, US 'ɜ:rl-/ adjective

سه‌ره‌تا، یه‌که‌م‌ین، سه‌ره‌تا‌ترین، هه‌وه‌ل‌سین،
هه‌ره‌زوو، زووترین: *The earliest we can*
finish is next Friday 1 نخستین، اولیه

Earl Marshal noun

نهرمه‌ریکی پایه‌به‌ری هه‌رم له ئینگلتیره‌دا که
به‌رپرسی نه‌رک و په‌یووری رێ‌وپه‌سمی یۆنه
پادشایی به‌کانه 1 ارل مارشال

earlobe *noun*, also lobe

نہرمہی گوی، بہلک، شلکھی گوی ❁ نہرمہی گوش

Earl Palatine *noun*

نیرلی که دمه لاتی شایانه له نیتو مه لهنده که یا
هه یه ارل پالاتین

early /'ɜ:li, US 'ɜ:rlɪ/ *adverb, adjective*
(earlier, earliest), *noun* (pl. *earlys*)

adv, adj 1 زوو، پیش وخت، زوور له وختی څخو، زووتر: *awoke early in the morning*
 2 له سره تادا 3 سره تاکان، دسپڼې، هډولین، هډول چار، ښکېمېن، سره تا 4 کون، باستانی، زوو 5 به زووی، دسپڼې (وهلام) *n* په تاندې ناماده پښه هلکي تښه وېرله بهر ورووی سره کی
adv, adj 1 زوږ، پښه دد موقع 2 اول، اولښت، 4 باستانی، 5 سر په (جواب) *n* اولښت

early bird *noun*

که سینیکی زووپاپ، زووپاسته و هبوو،
زووله خه وه ستاو، په یانه کې، زووختر، هه روه ها

early riser ◉ آدم سحر خیز

early closing *noun*

داخستنی دووکانه کان له دوانیوه پړودا ❁ تعطیل
بعد از ظهر مغازه ها

Early English *adjective*

سہریہ شتوازی گوتیکی بیناسازی سہریہ تابی
ٹینگلترہ (لہ سہدہ کانی 11 تا 13) وابستہ بہ
سک گو تک آغازین انگلیس

early warning *adjective*

● **warning system**
 ناگادار کمره وه، هوشیار کمره وه، هوشدار ده،
 وریاکمره وه (به هوی رادار): **an early**
 ● **warning system** (= of enemy attack)
 هتدار دهنده

early warning system *noun*

ريځځستې ھوښيار کړدنه وه، سيستمی
راځه ياندينی ھوښداري و مه ترسي (له ھنري
ناسمان، دوزخه وه) سيستم ھښدار دھندگي

earmark /'iəmə:k, US 'ɪmə:rk/ *noun*

1 داخلی گوی 2 (earmarks) تاییه تمه نندی،
روشت، چیانیشانه: *all the earmarks of*
poverty 1 داغ گوی 2 (در جمع) ویزگی ها
earmuffs /ɪə'mʌfs, US 'ɪrmʌfs/ noun, pl.
گویوش، گویهند، گوبین، رووگویی، گویی پاریتر
حفاظ گوی

earned income *noun*

داهانی ئه نجامی کار، داهات (یان ده رامت) له
ئه نجامی (کردنی) کار، پوول و پارهی
زه حهت بۆ کێشراو ڤه درامد حاصل از کار

earner /'ɜ:ɪnə(r), US 'ɜ:ɪn-/ *noun*

۱ به ختوگر، نان پیدا کر، به دمس هینر،
به دمس خدر ۲ ختدره ره، به قازانج ۳ کاری
پر داهات ۴ نان آور، کس کتند ۲ سو داور ۳

کار پر سود

earnest ¹ /'ɜ:nɪst, US 'ɜ:rn-/ *adjective, noun*
 1 *adj* پەرشت، رشت، شینگیر 2 *دل‌گهرم،*

پشت ئاستور، پشت گهرم، بهر یار، سور،
 زهجمهت کیش، پرکار، به کار 3 به گور،
 بهر راستانه، بهر یارانه، شیلگیرانه 1 *n* بهرشت،
 شیلگیري، دل گهرمي، پشت نهستوري،
 پشت گهرمي، سوربوون، زهجمهت کیش،
 پرکاری، به کاری، حهول، تیکوشان 2 (*n* in
 earnest) بهرشت، بی شوخی، به راست، بهر راست
 (earnestly *adv*) بهرشت، بی شوخی، به راست،
 دلخواه: 1. earnestness 2 بهر راستی
 بهرشت بوون، شیلگیری 3 گور، جوش، تبین،
 به (تینی) 1 *adj* جدی 2 مصمم، سخت کوش 3
 با شوق، صیمانه، مصممانه 1 *n* جدیت، دلگرمی،
 سعی 2 جدی (*in earnest*) جدی، به طور جدی، صادق
 earnest /ˈɜːnɪst, US ˈɜːr-n/ *noun*

1 پتیشه کی، پتیش بایی، پنج 2 نشانه ۱ بیعانه
2 نشانه

earnest money /'ɜ:nɪst məni/ *noun*

پارهی پشه کی، پشه کی پیدان، پیش بایی، پی،
مامه له به شمانه، بعر ش، داحت

earnings /'ɜ:nɪŋz, US 'ɜ:m-/ *noun, pl.*

داہات، دہرامت، دہسکہوت، قازانج، خیر:

earnings-related *adjective*

له‌سەر بنه‌مای داها ته‌کان، به‌نده به‌ینی
داها ته‌(ه‌کان) ❀ مسته‌ی عواید

earnings report *noun*

earphones /'ɛəfənz, US 'ɪfənz/ *noun*,
pl.

ہندوؤں کی شے

earpiece /'ɪmpɪːs, US 'ɪmpɪːs/ *noun*

1 دهسک یان ریسیفتری تله فون 2 دهسکی
چاویلکه یان عینهک 1 گوشی تلفن 2
دسته، عنک

ear-piercing *adjective, noun*

an ear-: زیره، جیکه، زیکه، زیریکه *adj*
adj ❁ کون کردنی گوی *n* piercing scream
 صدای زیر *n* سوراخ کردن گوش

ear-pick /'iəpɪk/ *noun*

گوش پلاگ گوش پاک کن
earplug /'ɛəplʌɡ, US 'ɪŋp-/ *noun*

گوین، گویناخن، گویین، گوی به ند، گویخه
 (له مه تر یالکی نه رم بو خنینی گوی له ناو،
 ههوا، ههرا و دهنگ) گوش گیر

earring /'ɛərɪŋ, US 'ɪərɪŋ/ noun

گوارہ، گار، گوہار، گوہارک، نالقی گوی

ear-shell /'iə ʃəl/ = abalone

earshot /'ɪəʃɒt, US 'ɪrʃɔ:t/ *noun*

دەنگه‌وار، دەنگ‌بەر، گۆی‌هاوێز، دەنگاوێز
صدارس

ear-splitting *adjective*

گویدەر، پە‌کجارتیز، پە‌کجاربەر: *an ear-splitting bang*
گوش‌خراش

ear-stone /'ɪəstəʊn/ *noun*, also otolith

بە‌رده‌گۆی، سنگ‌گوش
earth /ɜ:θ, US ɜ:rθ/ *noun*

1 (Earth) گۆی زەوی، عەرز، زەمین، زەوی
(سنه‌مین هه‌ساره به ریز له خۆره‌وه، تیری
بش‌تینه‌یی 12,755 کیلۆمێتر (792 مایل)،
مه‌ودای له‌ خۆره‌وه 149.6 ملیۆن کیلۆمێتر
(92.9 ملیۆن مایل)، ماوه‌ی سه‌وره‌انه‌وه‌ی
365.26 رۆژ، ته‌نیا مانگیکی هه‌یه، هه‌رد، خۆل،
گل، خاک، ناخ، خاک‌و‌خۆل، وشکایی،
وشکایی، به‌ژ 2 دانیشتوانی سه‌ره‌رز 3 کون،
کولانه، بوودر، لانه، هیلا‌نه (هی گیانه‌وه‌ران
ب.ت. ر‌یوی و چاله‌که) 4 هه‌ریه‌که له‌ جه‌ند
ئوکسایدی کاتزایی 5 وایه‌ری زەوی 6 ماکی
له‌شی م‌رو‌ف 7 به‌کن له‌ چوار‌ماک یان
ئیلیمینتی فله‌سه‌فه‌ی کۆن و سه‌ده‌کانی
نیوه‌راست و ئه‌ستێره‌ناسی 1 کهری زەمین،
خاک، خشکی 2 سکنی زەمین 3 سوراخ 4 ارت 5
سیم زەمین 6 ماده‌ی جسم‌انسان 7 ارت

the earth /ɜ:θ, US ɜ:rθ/ *noun*

گۆی زەوی، توپ یان خ‌رو‌کی زەوی، کهری
زەمین

earthbound /'ɜ:θbaʊnd, US 'ɜ:rθ-/ *adjective*

1 سه‌ره‌رزی، خاکی: *earthbound roots*
تاسه‌ر نامینتی، تیا‌ده‌جی 3 زەمین، عه‌رزی،
دنیا‌یی، خاکی 4 نامه‌غه‌وه‌ی، نامانایی 5
خه‌یا‌ل‌پ‌نه‌کراو 6 (به‌ردی تاسمانی و هتد)
رووله‌عه‌رز، به‌ره‌و زەوی 1 خا‌ک‌زاد 2 فانی 3
دنیوی، زەمین 4 غیر‌معنوی 5 فا‌قد‌تخیل 6 ارت‌بوند

earth crust *noun*

توێکلی زەوی، بوسته‌ی زەمین

earthen /'ɜ:θn, US 'ɜ:rθn/ *adjective*

گلی، له‌ گل، ناخی، له‌ خۆل، گلین، کریچی
خاکی، سفالی

earthenware /'ɜ:θnweə(r), US 'ɜ:rθnwɛr/ *noun, adjective*

n گلینه، قاب‌و‌که‌و‌چکی (له‌ گلینه، هت‌باری
گلینه‌یی *adj* گلین، س‌واله‌تی: *an earthenware bowl*
ظ‌روف سفالی *adj* سفالی

earthiness *noun*

1 زەمین‌(پ‌ت‌ی)، ناس‌و‌تی 2 ساده‌یی، ساکاری
1 ناس‌وتی 2 بی‌آ‌ل‌ایی

earth light *noun*

روشنایی یان شه‌وقی زەوی، رووناکی عه‌رز

earthling /'ɜ:θlɪŋ, US 'ɜ:rθ-/ *noun*

(له‌ چیرۆکه‌ زانستی‌یه‌کان‌دا) دانیشت‌و‌ی
سه‌ره‌رز، م‌رو‌ف، بنیا‌ده‌م، بوونه‌وه‌ری سه‌ره‌رز
ساکن زەمین، بشر

earthly /'ɜ:θli, US 'ɜ:rθ-/ *adjective*

1 مادی، نامه‌غه‌وه‌ی، نامانایی، ناتاسمانی،
دنیا‌یی، worldly material 2 با‌وه‌ر‌پ‌ن‌کراو،
له‌کردن‌هات‌وو 1 مادی، زمینی 2 قابل‌ت‌صور

earth metal *noun*

کاتزای سه‌ره‌رز یان زەمین، کاتزای خاکی
فلز خاکی

earth mother *noun*

(له‌ میت‌لۆژی یان دینه‌ سه‌ره‌تایی‌یه‌کان‌دا)
ئیرس‌ماتیر (ژنی که‌وا دیاره‌ زۆر گون‌جاو بی‌ که‌
بیته‌ دایک) 1 ارت‌ماتر

earthnut /'ɜ:θnʌt/ *noun*

1 چ‌و‌ری رووه‌که‌ له‌ تیره‌ی parsley
[Conopodium majus] 2 به‌ری ته‌و رووه‌که‌
که‌ شیوه‌ی با‌ده‌م ده‌دا 1 بادام‌زمینی

earth pigment *noun*

ره‌نگی گلی یان خاکی، ر‌نگ خاکی

earthquake /'ɜ:θkwɛk, US 'ɜ:rθ-/ *noun*

بوومه‌له‌رز، عه‌رده‌ه‌زبان، بیه‌له‌رز، بووله‌ره
زەمین‌ل‌رزه

earth resistance *noun*

به‌ره‌له‌ستی یا خ‌و‌راگری زەوی، مقاوم‌ت زەمین

earth science *noun*

1 زانستی زەوی (له‌بارە‌ی پ‌ت‌که‌اتی زەوی و
که‌شه‌که‌یه‌وه) 2 (earth sciences) لقه‌
جیا‌جیا‌کانی ئه‌م باب‌ه‌ته، ب.ت. زەوی‌ناسی
علم‌ زەمین

earthshaking *adjective*

یه‌ک‌جار‌گ‌ر‌نگ، کاریگه‌ر، بن‌چینه‌یی، به‌ه‌ره‌تی،
بن‌گه‌ه‌ی، ریشه‌یی (earthshakingly *adv*)
م‌و‌ثر، بنیادی، اساسی

earth-shattering *adjective*

یه‌ک‌جار‌گ‌ر‌نگ، کاریگه‌ر، بن‌چینه‌یی، به‌ه‌ره‌تی،
بن‌گه‌ه‌ی، ریشه‌یی (earth-shatteringly *adv*)
ب‌یار مه‌م، م‌و‌ثر، بنیادی، اساسی

earthshine = earth light

earthstar *noun*

کارگه‌نه‌ستیه‌: چ‌و‌ری کارگی مه‌بله‌و‌قاوه‌یی
دارستان [Geastrum] و توخمه‌کانی تر
نوعی قارچ

earth station *noun*

ویسگه‌ی سه‌ره‌رز، ویسگه‌ی زەوی (نی)
اینگاه‌ زەمین

earthward /'ɜ:θwɔd/ *adverb*, also

earthwards /'ɜ:θwɔdz/

به‌ره‌و زەوی، روو له‌ زەوی، بو‌ل‌ای زەوی

به سوی زمین
earthwork /'ɜ:θwɜ:k, US 'ɜ:rθwɜ:r/ *noun*

ته‌پولکه‌خول، کوماخول، سوورمه (خول)، ته‌په‌خول (جاران و به‌مه‌ستی به‌رگری و راویستاندن هتیش) ○ خاکریز

earthworm /'ɜ:θwɜ:m, US 'ɜ:rθwɜ:r/ *noun*

گله‌خورکه، کرمی نیو گل یان خول، کرمه‌سوورکه [Lumbricus] و توخمه‌کانی تر، خیزان [Lumbricidae] ○ کرم خاکی

earthy /'ɜ:θi, US 'ɜ:rθi/ *adjective* (earthier, earthiest)

1 بینه‌روشت، نه‌فام، بینه‌شهرم 2 خول‌ناسا، خولی، گلی، زه‌میني 3 مادی، دنیاخوشه‌ویست ○ 1 بی‌ادب، زمخت 2 خاک‌مانند، خاکی 3 مادی

ear trumpet /'iə trʌmpɪt/ *noun*

زورنا یان که‌پره‌نای گوی، بینه‌گویی، گویی یار ○ سمعک

earwax /'iəwæks, US 'iəwæks/ *noun*

کیم (گویی)، چلکی گویی، سمراخه، مومی گویی ○ جرم گوش

earwig /'iəwig, US 'iəwig/ *noun*

(گیانه‌ورناسی) دووکلکه، گویی‌کهره، دوومه‌قه‌سک، گوچیکه‌کهره [ده‌سته Dermaptera: زور جورن] ○ گوش‌خزک

ease /i:z/ *noun*

1 ناسووده‌یی، ناسایش، ناسايش، هم‌سواده‌یی، بیکاری 2 ناسانی 3 نارام‌بوونه‌وه، هیدی‌بوونه‌وه ○ 1 آسودگی، راحتی 2 سهولت 3 آرامش

easeful /'i:zfl/ *adjective*

ناسووده، راحت، بینه‌خه‌م، نارام، بینه‌خیال ○ راحت، بی‌خیال

easefully /'i:zflɪ/ *adverb*

به ناسووده‌یی، به ناسانی ○ به راحتی

easel /'i:zl/ *noun*

ستیای(یه)، ستیین، سینه‌پاچکه، وینه‌راگر، راگره ○ سه‌پایه

easement /'i:zmənt/ *noun*

1 نارام‌بوونه‌وه، داسه‌کان، ناسووده‌یی، هتوربوونه‌وه 2 (ماف) مافی پیاروشتن یان هدر کاریکی تر به‌سهر زه‌وی که‌ستیکی تر (بۆ مه‌به‌ستیکی تاییه‌تی) ○ 1 آرامش 2 حق ارتفاقی

easily /'i:zali/ *adverb*

1 به ناسووده‌یی، سووکی، (به) سووک، به ناسانی: 2 I can easily finish it tonight ○ 1 به راحتی، به دلنایی به‌وه 3 ره‌نگه، له‌وانه‌په، پنده‌چی، زوو ○ 1 به راحتی، به سادگی 2 یقیناً، بی‌شک 3 احتمالاً، زود

easiness *noun*

ناسانی، ناسووده‌یی، سانا‌هی، راحتی ○

سهولت، راحتی
east /i:st/ *noun, adjective, adverb*

1 روزه‌لات، خوره‌لات، به‌شی روزه‌لاتی ولات، ناوچه یان شارین: A gale was blowing from the east

2 blowing from the east *adj* روزه‌لاتی به‌وه روزه‌لات، روو له خوره‌لات، له روزه‌لات‌دا، له خوره‌لاتا (-east) نینگلیسی

کون، نه‌لمانی به‌ره‌ت) ○ 1 شرق، مشرق، خاور 2 قسمت شرقی کشور، منطقه یا شهری *adj* شرقی *adv* به سوی شرق، در شرق

the East /i:st/ *noun*

1 ولاتانی روزه‌لاتی (ب.ت. چین و ژاپون) 2 روزه‌لاتی نه‌مریکا 3 بلوک یا به‌ره‌ی روزه‌لات ○ 1 مشرق‌زمین 2 شرق امریکا 3 بلوک شرق

eastbound /'i:stbaʊnd/ *adjective*

به‌ره‌وه روزه‌لات، روو له روزه‌لات، ریواری به‌ره‌وه روزه‌لات ○ به سوی شرق، عازم شرق

East Coast *noun*

که‌نار روزه‌لات (به‌شی له نه‌مریکا نزدیک به ئوقیانوسی نه‌تلاتینک) ○ ساحل شرقی

East End *noun*

نیست‌تیند (به‌شی روزه‌لاتی له‌ندن) ○ ایست‌ایند

East Ender *noun*

روزه‌لات‌نشینی له‌ندن ○ ایست‌ایندر

Easter /'i:stə(r)/ *noun*

جه‌ژه‌فتیره ○ عید پاک

Easter bunny *noun*

که‌رویشکی خه‌یالی که ده‌لین له جه‌ژه‌فتیره‌دا دیاری بۆ منالان دیتن ○ ایستر بانی

Easter Day *noun*, also Easter Sunday

روژی جه‌ژه‌فتیره، په‌کشمه‌مهی جه‌ژه‌فتیره ○ روز عید پاک

Easter egg *noun*

هینلکه‌ی ره‌نگ‌کراو (به بونه‌ی جه‌ژه‌فتیره‌وه) ○ تخم‌مرغ عید پاک

Easter lily *noun*

زه‌به‌قه (جه‌ژه‌فتیره) *Lilium longiflorum* ○ نوعی سوسن

easterly /'i:stali, US -ɔrlɪ/ *adjective, noun*

روزه‌لاتی، به‌ره‌وه روزه‌لات: travelling in an easterly direction *adj* ○ شرقی، به سوی شرق n باد شرقی

eastern /'i:stən, US -ɔrn/ *adjective*

روزه‌لات، خوره‌لات ○ خاور، شرقی

Eastern Bloc *noun*

بلوک یان به‌ره‌ی روزه‌لات (ولاتانی کومونیستی روزه‌لاتی نه‌وروپا) ○ بلوک شرق

Eastern Church *noun*, also (also Eastern Orthodox Church)

1 Orthodox Church 2 هریک له کلیسه کانی کریستائیت که له روزه لاتي نهو رويا و روزه لاتي نيوه راستوه سهریان هه لداوه ٠ ایترن چرچ
easterner /'i:stənə(r), US 'i:stərnər/ *noun*
 خه لکی (لای) روزه لاتي نهریکا ٠ اهل شرق امریکا

Eastern Hemisphere *noun*

لاگو یان نیمچه گو یان نیوه گوی روزه لات (ی): به شی له روزه لاتي گوی زهوی نه تلانتیک که بریتی به له ناسیا، نهفریکا، نهوسترالیا و نهو رويا، دورگه کانیان و ناوه کانی دهو روبه ریان ٠ نیم کره ی شرقی

easternmost /'i:stənməʊst, US -
 ərnməʊst/ *adjective*

روژه لاتي ترین، دورترین شوی روزه لات ٠ شرقی ترین

the Eastern Orthodox *noun*

سهریه کلیسه روزه لاتي یه کان ٠ ارتودوکسی
the Eastern Orthodox Church = the Eastern Orthodox

Eastern Sunday *noun*

یه ک شه مەمی جه زنه فتره ٠ یک شنبه ی عید پاک
Eastern time /'i:stətm, US 'i:stərt-/ *noun*

کانی روزه لاتي (نهو ساوه ی که جه زنی فتره ی تی ده کوه ی و نهوانه ش رۆزی پشوو) ٠ وقت شرقی

East Germanic *noun, adjective*

n کۆمه لسی زمانه فهواتوه روزه لاتي به نهلمانی یه کان، گو تیک یه کن لهوانه *adj* سهریه نهو کۆمه له زمانی به ٠ ایست جرمانیک

East Indian *noun*

(میزوویبی) نیست ئیندیامەن، جوړی که شتی
East India گه وره ی کارداري سهریه کۆمبانی
 (هیندی روزه لات) ٠ ایست ایندیامن

East Indian *adjective*

سهریه دورگه کانی باشووری روزه لاتي ناسیا یان سهرجه م باشووری روزه لاتي ناسیا تا روزه لات و هیندیش ده گرته وه ٠ ایست ایندیان

eastward /'i:stwəd, US -wərd/ *adjective*

به رهو روزه لات، روو له روزه لات، روزه لاتي: *in an eastward direction* ٠ به سوی شرق، شرقی

eastwards /'i:stwadz, US -wərdz/ *adverb*

به رهو روزه لات، روو له خورهلان: *to go eastwards* ٠ به سوی شرق

easy /'i:zi/ *adjective* (easier, easiest), *adverb, interjection*

adj 1 ناسان، سانا، ساکار، یه زه حمت، خوش،

بی نه مرک 2 ناسووده، نهناه بی ده ردی سهر، بی گیره و کیشه، نانگه ران، خه یال تهخت، بی خه یال، بی خه م، له ناسایش دا 3 مفته 4 (ههلس و کمو ت و هتد) خۆمانه، ساده 5 نه مر، نه مر و نیان (خوو و خده) *adv* به نه مر و نیانی، به وریایی، به هوشیاری یان ناگاداری یه وه، به نهسپایی، به هیواشی *interj* وریا به، ناگادار به ٠ *adj* 1 آسان، سهل 2 ساده، مرفه، بی دغدغه 3 بادآورده 4 بی تکلف 5 ملایم *adv* با تانی، با احتیاط، آهسته *interj* مواظب باش

easy chair *noun*

کورسی ناسووده ٠ صندلی راحتی

easygoing /'i:zi'gəʊɪŋ/ *adjective*, also *easy-going*

ناسان گر، سهخت نه گر، خوونه مر، به تاقهت، لیپورده، خۆمانه، نه مر و نیان، آرام، له سه ره خو ٠ آسان گیر، راحت، خون سرد

easy listening *noun*

ئیزی لیستینینگ (موسیقایی که خوشه، به لام هیندی خه لک پتیان وایه که سهرنج پراکیش نیه) ٠ ایزی لیستینگ

easy money *noun*

پاره یان پوولی مفته، پاره ی خوداگه باندوو ٠ پول بادآورده

easy peasy /'i:zi 'pi:zi/ *noun*

زور ناسان (به زمانی مثالان) ٠ خیلی ساده

easy street *noun*

(نافه رمی) باری مالی باش، ساز ٠ وضع توپ

easy terms *noun, pl.*

1 سوودی کم (قهرز) 2 بازی دریماره، یازه دریماره کان ٠ 1 بهری کم 2 اقساط بلندمدت

easy virtue *noun*, a woman of easy virtue

هه رزه، به ستوک، قه حیه، چنده ٠ هرجایی، قهجه

eatable /'i:təbl/ *adjective, noun*

adj خوراکي، له خواردن هاتوو، خوارده نی، ده خوری n (catables) خوراک، نان ٠ *adj*

قابل خوردن، خوردنی n (در جمع) غذا

eat /'i:tn/ = past and past participle of eat

eater /'i:tə(r)/ *noun*

(له لیکدانا) خۆر ٠ (در ترکیب) خور، خوار

eatery /'i:təri/ *noun, pl. eateries*

(نافه رمی) خواردنگه، نان خوری، کافه ٠ رستوران، غذاخوری

eating /'i:tn/ *noun*

خوردن، خارن، خوراک، نان، چیش ٠ عمل خوردن، غذا

eating apple *noun*

جوړی سیو که به شینی ده خوری، سیوه شینه ٠ اینینگ ابل

eating-house /'i:tn haʊs/ *noun, pl. eating-place*

خواردنگه (هه‌رزان بایی) 〇 رستوران
eats /i:ts/ noun

نان، خۆراک، چیشیت (سووک) 〇 غذا
eau de Cologne /əu də kə'lon, US əu də kə'lon/ = cologne, eaux de cologne
pronunc. same

eau de Nil /əu də 'ni:l/ noun
ره‌نگی مە‌یله‌وسە‌وزی کال 〇 رنگ متمایل به سبز کم‌رنگ

eau de vie /əu də 'vi:/ noun, pl. eaux de vie pronunc. same

براندی، له‌ فەرەنسێ‌دا واتا ناوی ژبان 〇 براندی
eaves /i:vz/ noun, pl.

سەر‌ه‌سوانە، گۆی‌سوانە، س‌فان‌دە، کە‌ل‌ک، زە‌و‌ە‌ن، ک‌یلوانە، پاسار، پاسارە، چاسر، سە‌لە‌ندە، کە‌ت‌یفە، تاقال، قان‌چە، سوان‌دە 〇 ر‌خ‌بام

eavesdropper noun
گۆی‌هە‌ل‌خەر، گۆی‌دا‌گرتوو، خۆ‌ل‌ی‌گر، خۆ‌گر 〇 استراق‌سمع‌کن‌دە

eavestrough /'i:vztrɒf, US -trɔ:ʔ/ noun
(کە‌نە‌دا) پ‌ل‌وس‌کی ب‌نە‌و‌ی ل‌ی‌واری سە‌ریان 〇 ناودان زیرین‌لە‌ی بام

ebb /eb/ noun
1 داک‌شانی ناو، ن‌یش‌تاو 2 ناو‌اب‌وون، دا‌چ‌وون، پ‌ووک‌انە‌و‌ە، داک‌ه‌وتن، پ‌اش‌قە‌چ‌وون، ن‌ز‌م‌بوونە‌و‌ە، داش‌کان 〇 1 ج‌ز، ف‌رو‌کش‌ند 2 اف‌ول، ز‌وال

ebb current noun
تە‌و‌ز‌می ن‌یش‌تاو، ر‌و‌یش‌تی داک‌شانی ناو، ر‌و‌ی‌ینی ن‌یش‌تاوی 〇 ج‌ریان ج‌زری

ebb tide noun
ن‌یش‌تاو، داک‌شانی ناو 〇 ف‌رو‌کش‌ند، ج‌ز

E-boat noun
گە‌می ت‌ور‌پ‌ید‌وی ئە‌ل‌مانی، ه‌ی شە‌ری ج‌یهانی دو‌و‌ەم 〇 ای‌ب‌وت

Ebola /'i:bəʊlɔ:/ noun
ن‌ی‌ب‌ولا (ف‌ای‌ر‌وس، له‌ ناوی ر‌ووب‌اریکی Zaire) 〇 ای‌ب‌ولا

Ebola fever /i:'bəʊlɔ/, US ə'bəʊlɔ:/ noun
تای ن‌ی‌ب‌ولا (ف‌ای‌ر‌وس‌یک‌ی ک‌وش‌ندە (ب.ت. ج‌وری Zaire Ebola virus) تای پ‌ن‌و‌ە‌یە و له‌ ن‌ی‌و‌ە‌ی لە‌ش خ‌و‌ین به‌ ت‌وندی بە‌ر‌دە‌ی) 〇 ت‌ب‌ای‌ب‌ولا

ebolic adjective, noun
(دە‌ر‌مانی) لە‌بار‌بەر، بە‌ر‌پ‌ن‌خەر، لە‌بار‌خەر 〇 (داروی) ج‌ین‌انداز

ebon /'eb(ə)n/ noun
(و‌ێ‌ه‌ی‌ی) وە‌ک رە‌شە‌دار، رە‌نگ‌ی رە‌ش یا پ‌رە‌نگ، ناو‌ە‌ن‌و‌وس 〇 آ‌بن‌وس

ebonics /e'bɒnɪks/ noun, pl.
ن‌ینگ‌لی‌سی ئە‌فری‌کایی یا‌ن رە‌شە‌کانی ئە‌مریکا 〇 ای‌ب‌ون‌یک‌س

ebonite noun, also vulcanite

ئە‌ب‌ون‌یت، سە‌خ‌تە‌ج‌یر، رە‌قە‌ج‌یر 〇 ای‌ب‌ون‌یت
ebony /'ebɒni/ noun, adjective

n رە‌شە‌دار، ئە‌ب‌ە‌ن‌وس، ئاب‌ن‌وس (ج‌ د‌رە‌خ‌ت و ج‌ د‌ارە‌کە‌ی Diospyros ebenum) (ه‌ین‌د و س‌ری‌لان‌ک‌ا) و ج‌ۆرە‌کانی ت‌را 1 adj
ئاب‌ن‌وس‌کرد، له‌ ئاب‌ن‌و‌وس 2 رە‌ش 〇 n آ‌بن‌وس
1 adj آ‌بن‌وسی 2 م‌ش‌کی

E-book noun
ک‌ت‌ی‌ب‌خانه‌ی ئ‌ی‌ل‌یک‌ترۆنی، ئ‌ی‌بووک 〇 ای‌بوک
ebriety noun

مە‌ستی، کە‌لی، کە‌لە‌لایی 〇 م‌ستی
ebrious adjective

مە‌ست، کە‌یل، کە‌لە‌لا 〇 م‌ست
ebullience /i'balɪəns, US -'bɒl-/ noun
1 ک‌ول‌ین، ق‌ول‌ت‌دان، ک‌ولە‌ک‌ول 2 سە‌رخ‌وشی، شادی، شادمانی، خ‌وشی، بە‌پەر‌خ‌وشی، خ‌روشان، کە‌ف‌و‌ک‌ول، تا‌و‌وت‌ین، ت‌ین‌و‌گ‌ور، پ‌ر‌و‌ر‌و‌زان، ج‌ۆش‌سە‌ند‌و‌ویی، exuberance 1 ٲ‌لیان، ج‌وش‌ن 2 شور و ه‌ی‌جان

ebullient /i'balɪənt, US -'bɒl-/ adjective
1 ک‌ول‌دە‌دا، ک‌ول‌دە‌پ‌ێ‌ژ، ک‌ول‌پ‌ێ‌ژ، ک‌ول‌دە‌ر 2 شاد، خ‌وش، و‌ر‌و‌زاو، بە‌کە‌یف، سە‌رخ‌وش، بە‌پەر‌خ‌وش، ج‌ۆش‌سە‌ند‌وو، ت‌ین‌سە‌ند‌وو، بە‌ت‌ین، بە‌گ‌ور، پ‌ر‌و‌زە 〇 1 ج‌وش‌ندە 2 شادمان، پ‌ر‌ان‌ر‌زی، پ‌ر‌ش‌ور و ش‌وق

ebulliently /i'balɪəntli, US -'bɒl-/ adverb
بە‌گ‌ورانە، بە‌ت‌ین و گ‌ورە‌و‌ە ٲ‌باش‌ور و ش‌وق

ebullition /,ebʊ'liʃ(ə)n, US -bu-/ noun
1 ک‌ول‌ان، ق‌ول‌ت‌هە‌لدان، ق‌ل‌بە‌دان، ه‌ات‌تە‌ج‌ۆش 2 هە‌ل‌چ‌وون، تە‌ق‌ینە‌و‌ە 〇 1 ج‌وش‌ن، غ‌لیان 2 ف‌وران

eburnated adjective
سە‌خ‌ت، رە‌ق، ما‌هی‌ئاسا، ع‌اجی 〇 ع‌اجی

eburnation noun
(بە‌)ع‌اج‌ب‌وون، ب‌وونە‌ما‌هی، ب‌وونە‌ع‌اج 〇 ع‌اج‌شد‌گی

eburnian adjective
سە‌خ‌ت، رە‌ق، ما‌هی‌ئاسا، ع‌اجی، و‌د‌کو‌و‌ ما‌هی ٲ‌ع‌اجی، ع‌اج‌مان‌د

EC abbreviation European Community
کۆمە‌لە‌ی ئە‌وروپا (ناوی ج‌اران ب‌و European Union) ٲ‌جام‌عی اروپا

écarté /ei'kɑ:tɛ/ noun
ج‌ۆری کایە بە‌ پەر ٲ‌ای‌کارت

e-cash noun
پارە‌ی ئ‌ی‌ل‌یک‌ترۆنی، ئ‌ی‌کە‌ش ٲ‌ای‌کش، پ‌ول‌ال‌ک‌ترۆنی

ecbolic /ek'bɒlɪk/ adjective
لە‌بار‌بەر (ب‌نە‌رە‌ت: له‌ ekbolé یۆنانی -ic + "expulsion") ٲ‌ج‌ین‌انداز

Ecce Homo /,ekei 'hɒməʊ, US 'həʊməʊ/ noun

(هوندر) مه‌سیح یان کریست به تاجی در کاوی یوه (بهرت: لاتین "بروانه مروشه که یان پیاوکه" و ته‌کانی Pontius Pilate بو جووه‌کان پاش نه‌وی که مه‌سیح به تاجی در کاوی یوه بو (John 19:5) ○ اکی هومر

eccentric /ɪk'sentrik/ *adjective, noun*

adj 1 نائاسایی، ریزبهر، سهر، سهریوسه‌مهره: **behaviour** 2 **eccentric** (بیرکاری) ناهاوناهوند، له دهره‌وی ناوهند **n** مرؤی سهر یان نائاسایی، شتوکه ○ **adj** 1 نامتعارف، عجیب و غریب 2 مختلف‌المرکز **n** آدم غیرعادی

eccentrically /-kli/ *adverb*

1 به شیوه‌ی کی سهریوسه‌مهره 2 به شیوه‌ی کی له دهره‌وی ناوهند، ناهاوناهوندانه ○ 1 به طور عجیب و غریب 2 به طور خارج از مرکز

eccentricity /,ɛksən'trisəti/ *noun, pl. eccentricities*

1 نائاسایتی، ریزبهریتی 2 ناهاوناهوندیتی، ناهاونیه‌ندی، له‌ناوهند دهرچون (بیرکاری) ○ 1 نامتعارف بودن 2 خروج از مرکز

ecchymosis /,ɛkɪ'mosis/ *noun, pl. ecchymoses* /-si:z/

(پزشکی) شین‌بوونه‌وه (له‌بهر زهرلیکه‌وتن یان خون‌به‌ریوونی بنه‌وه: **ecchymotic adj**) ○ خون‌مردگی

Eccles. *abbreviation* Ecclesiastes (in biblical references)

ecclesi(o)- *prefix or combining form*

پیشگر یان وش‌ی لیکدر: کلیسه، کلیسا: **ecclesiology** (بهرت: له **ekklesia** یونانی "church") ○ پیشوند یا صورت ترکیب‌ساز: کلیسا **ecclesia** /i'kli:ʒə, US -ziəl/ *noun*

1 کلیسه، کلیسا 2 نه‌جومه‌نی رامیاری یان سیاسی (تاتیکی کون) ○ 1 کلیسا 2 مجلس سیاسی **ecclesial** /i'kli:ʒi(ə)/ *adjective*

سهر به کلیسه، سهر به تیره‌ی دینی یان نایینی ○ وابسته به کلیسا، فرقه‌ای

ecclesiarch /ɪk'li:ʒɑ:k/ *noun*

(کون) به‌ریوهر یا سهروکی کلیسه، سهرکلیسه ○ رئیس کلیسا

ecclesiastic /i'kli:ʒi:æstɪk/ *noun, adjective*

n قهشه، پیاوی دینی یان نایینی (له کلیسه‌ی کریستین‌دا) **adj** کلیسه‌یی، دینی، نایینی ○ **n** کشیش **adj** وابسته به کلیسا، مذهبی

ecclesiastical /i'kli:ʒi:æstɪk/ *adjective*

1 کلیسه‌یی، کلیسایی، گونجاو بو به‌کاره‌ننان له کلیسه‌دا 2 سهر به پیاوانی دینی یا نایینی یا نایین‌کاران، نایینی، دینی (**ecclesiastically adv**: له‌باری کلیسه‌یی‌یه‌وه) ○ 1 کلیسایی 2 وابسته به کشیشان، مذهبی

ecclesiasticism *noun*

کلیسه‌به‌رستی، کلیسه‌گری (تون‌ه‌وی سهاره‌ت به بنه‌ماکانی کلیسه): هؤگری یان دل‌به‌سته‌یی **attachment** له راده‌به‌دهر سهاره‌ت به شیوه و کرده‌وه کلیسه‌یی‌یه‌کان ○ کلیساگرایی

Ecclesiasticus *noun, late Latin, from ecclesiasticus*

ئیکلیزبائیستی‌کوس: کتیبیکی فیر‌گه‌رانه که Aphocrypha ی پروتستانت و Sirach له په‌مانی کون له خود‌گري ○ اکلپاستیکوس **ecclesiolatry** *noun*

کلیسه‌به‌رستی ○ کلیساپرستی **ecclesiological** *adjective*

سهر به کلیسه‌ناسی ○ کلیشاناختی **ecclesiologist** /i'kli:ʒi'olədʒɪst/ *noun*

کلیسه‌ناس ○ کلیشاناس **ecclesiology** /i'kli:ʒi'olədʒi/ *noun, pl. ecclesiologies*

1 کلیسه‌ناسی، لیکولینه‌وی کلیسه‌کان 2 ریباز و دوکتره‌ینی دینه‌وانی سهر به کلیسه ○ 1 کلیشاناسی 2 اکلپولژی

Ecclus *abbreviation* Ecclesiasticus

eccrine /'ɛkrɪn, -krɪn/ *adjective*

دهردانی شله‌به‌ین لاهردنی سایتولازم له خانه دهره‌ده‌کان‌دا ○ اکرین

eccrine gland *noun, also eccrine sweat gland*

رژته‌ی ئیکراین یان ئیکرین ○ غده‌ی اکرین **ecdysial** /ɛk'dizɪəl/ *noun, also stripteaser* (به شوخی) شانوگری خوروت‌که‌روه یا که‌راز‌فردر ○ اکدیزیات

ecdysis /'ekdisɪs, US ɛk'daɪsɪs/ *noun, pl. ecdyses*

کازه‌فریدان، توپ‌دامالین، کراس‌فریدان، که‌راز‌فریدان (**ecdysial** /ɛk'dizɪəl/ *adj*): سهر به کازه‌فریدان یان که‌راز‌فریدان) ○ پوست‌اندازی

ecdysone /'ekdisəʊn, ɛk'daɪsəʊn/ *noun, also ecdyson*

(زینده‌کیما) جورئ هؤرمونی که **steroid** که **moult** له میروو و جومگه‌دارانی **arthropods** ترا به‌هار ده‌کا ○ اکدیون

ecesis *noun*

گیرسانه‌وه، جیگیربوون، جینداکوتان، دامه‌زان، جیگیرتن (رووه‌ک یا گیانه‌وه‌ری له ژینگه یان جینگاه‌کی تازه) ○ توطن

ECG *abbreviation* electrocardiogram, (also AmE EKG)

ئسی‌سی‌جی، باریکه یان نه‌واری دل (تاقی کرده‌وی پزشکی که چالاکی ئیلیکتریکی دل تومار ده‌کا) ○ ای‌سی‌جی

echelon /'eʃələn, US -la:n/ *noun*

نیوسەدەرەو، یە، ناوودەنگ 3 بیاھەلوتن،
پەسەن دان، بیاھەلەدان، چەلەلەدان 4 شانازی
1 درخش، موفیت برجست 2 شەرت 3 تحسین
4 افتخار

ecletic /i'klektik/ *adjective, noun*

adj 1 هەلەلەزاردەخواز، باش هەلەلەزیر 2
(Eclectic) سەرەبە چینی لە فیلەسوفانی زوو کە
ریبازەکانیان لە چەندین قوتابخانە ییری یەو
هەلەلەلەزارد *n* کەستکی باش هەلەلەزیر (لە
eklektikos یونانی، لە "هەلەلەزاردن")
adj 1 التقاطی، بەگزی 2 ایکلیتیک *n* دم
بەگزی

ecletically /-tɪkli/ *adverb*

هەلەلەزاردەخوازەنە ٠ بە طور التقاطی
eclecticism /i'klektisəm/ *noun*
هەلەلەزاردەخوازی، هەلەلەزاردەگەری،
باش هەلەلەزیری ٠ التقاطگرایی

eclecticism /i'klektisəm/ *noun*

هەلەلەزاردەخواز، هەلەلەزاردەگەر، باش هەلەلەزیر ٠
التقاطگرایی

eclipse /i'klɪps/ *noun*

1 مانگ گریان، خۆرگریان، رۆزگریان 2
پوکانەو، کویریوونەو، لەبیرچوونەو،
دیارنەبون، لیلایی داھانت ٠ 1 ماھگرفتگی،
خوف، خوشیدگرفتگی، کوف 2 افول، غیبت

eclipse of the moon *noun*

مانگ گریان ٠ خوف، مەگرفت

eclipse of the sun *noun*

رۆزگریان، خۆرگریان ٠ کوف، خۆرگرفت
ecliptic /i'klɪptɪk/ *noun, adjective*
adj (ئەستەرەوانی) *n* ئیکلیتیک، سوورگەری رۆز
سەرەبە مانگ گریان یان رۆزگریان، گریان ٠ *n*
دایرە البروج *adj* خوفی، کوفی

eclogue /'eklog/ *noun*

هۆنە یا سرودی شوانی (بەرەت): لە *eklogē*
یونانی "هەلەلەزاردن" ٠ سرود جوانی

eclosion *noun*

(مێرووناسی) 1 هەلەلتان، سەرچووقاندن،
سەرەرەشتان: هاتنەدەرەیی مێرووینکی
پینگەشتو لە قایبکە کرمۆکەیی *pupal case*
2 هەلەلتان: هەلەلتانی *hatching* کرمۆکەیی
گەرەکە ٠ اکلوسیون

eco- /i'kəʊ, US 'i:kou/ *prefix*

پیشگر: 1 دەرووبشت، مەلەند، دەرووبەر،
زینگە: *ecospecies* 2 سەرەبە ئیکۆلۆژی،
زینگە: *ecocatastrophe* (بەرەت): لە *oikos*
یونانی یەو "house" ٠ پیشوند: 1 محیط، بوم،
پیرامون 2 وابستە بە بومەشناسی

ecocatastrophe *noun*

زینگەکارەسات، بوورپوودا، بووکارەسات:
کارەسات یان رووداویکی بەربلاو کە بوووە

هۆی کۆمەلە گۆرانکی خراب و بەزیان
detrimental change لە زینگەدا ٠ فاجەعی
زیست محیطی

ecocide /i'kəʊsaɪd, US 'i:kou-/ *noun*

ئیکۆساید، زینگەکوژی، فەوتاندنی زینگە،
زینگەفران ٠ اکوساید

eco-friendly *adjective*

زینگەدوست، بێ زیان بۆ زینگە، زینگەپارێز،
زینگەوان ٠ اکوفڕیندلی

Ecoli /i: 'kəʊlaɪ, US 'kou-/ *noun*, also
E.coli

ئیکۆلی (جۆری بەکتریا، *Escherichia coli* لە
ریخۆلە ی مروف و گیانەوهرانی ترا) ٠ اکۆلی

ecological /i:ka'lɒdʒɪkl, US -'la:dʒ-/ *adjective*

1 بومەشناسی، مەلەندناسی، سەرەبە یا
پتوهندی بە زینگەناسی یەو هەیه 2 زینگەپارێز،
بومەپارێز ٠ 1 بومەشناختی 2 بومدوست

ecological balance *noun*

هاوسەنگی بومەشناسی یان زینگەناسی یانە ٠
تەادل بومەشناختی

ecologically /-kli/ *adverb*

لەباری زینگەناسی (ان)ەو، زینگەناسانە ٠ از
نظر بومەشناختی

ecologist /i'kɒlədʒɪst, US i'ka:l-/ *noun*

1 زینگەناس، مەلەندناس، بومەشناس 2
زینگەپارێز، زینگەوان ٠ 1 بومەشناس 2
بومدوست

ecology /i'kɒlədʒi, US i'ka:l-/ *noun*

زینگەناسی، بومەشناسی، مەلەندناسی: *the*
ecology movement ٠ بومەشناسی

e-comm *abbreviation* e-commerce

e-commerce *noun*, also *e-comm*
abbreviation e-commerce

کاردار یان بازرگانی ئیتیریتی، ئی کامترس
٠ ای کامرس

Econ *abbreviation* Economics

econometric *adjective*, also *economical*

سەرەبە ئابووری پتوی ٠ وابستە بە اقتصادسجی

econometric model *noun*

نموونه یان مودیلی ئابووری پتوی ٠ الگوی
اقتصادسجی

econometrics /i,kənə'metɪks/ *noun, pl.*

ئابووری پتوی ٠ اقتصادسجی

economic /i:ka'nɒmɪk, 'ekə-, US -
'nu:m-/ *adjective*

1 ئابووری، سەرەبە ئابووری: *economic*
2 *growth/cooperation* سەرەبە بازرگانی یان
پیشەسازی 3 بەخیز، خێرەدەرەو، پرداهات،
بەقازانج، بەسوود، پرسوود ٠ 1 اقتصادی 2
وابستە بە تجارت یا صنعت 3 باصرفە

economical /i:kə'nomɪkl, 'ekə-, US - 'nɑ:m-/ *adjective*

1 پرادهات، خیردورهوه، بهقازانج 2 دهسینوهگر، نادهسیلاو 3 کورت، پوخت (قه) 1 باصرفه 2 مقتصد 3 موجز

economically /i:kə'nomɪkli, 'ekə-, US - 'nɑ:m-/ *adverb*

لهباری ئابووری یهوه: *the economically active* از لحاظ اقتصادی

economic determinism *noun*

دیتیرمینیزی ئابووری ٭ جبرگرایی اقتصادی

economic development *noun*

پهرهسهندنی ئابووری، پیشکەوتنی ئابووری ٭ توسعه اقتصادی

economic dynamics *noun*

جموجولی ئابووری، بزاونی ئابووری ٭ تحرک اقتصادی

economic ends *noun, pl.*

نامانجه یان مهبسته ئابووری یهکان ٭ اهداف اقتصادی

economic geography *noun*

جوگرافیای ئابووری ٭ جغرافیای اقتصادی

economic growth *noun*

ههلهدانی ئابووری، گهشه ئابووری ٭ رشد اقتصادی

economic independence *noun*

سهربهخویی ئابووری ٭ استقلال اقتصادی

economic life *noun*

تەمهنی (بهقازانجی) ئابووری ٭ عمر اقتصادی

economic policy *noun*

رامباری یان سیاسهتی ئابووری ٭ سیاست اقتصادی

economic power *noun*

هیزی ئابووری، دهسهلاتی ئابووری ٭ قدرت اقتصادی

economics /i:kə'nomɪks, 'ekə-, US - 'nɑ:m-/ *noun, pl.*

زانستی ئابووری، ئابووری ناسی، مالداری، ئابووری، تیۆری، بنه ما یان کرداری ئابووری: *The economics of the project are very Keynesian/Marxist* ٭ encouraging

economics علم اقتصاد، اقتصاد، اکونومی

economic sanctions *noun, pl.*

گهمارو یان ئابلقه یان سزا ئابووری یهکان ٭ تحریمهای اقتصادی

economic warfare *noun*

شەری ئابووری ٭ نبرد اقتصادی

economism /i'konəmɪz(ə)m/ *noun*

ئابووری گهری، ئابووری خوازی ٭ اقتصادگرایی

economist /i'konəmɪst, US 'i'ka:n-/ *noun*

ئابووری زان، زانای ئابووری ٭ اقتصاددان

economization *noun*

دهس گیزی، دهس پیوه گرتن ٭ صرفهجویی

economy /i'konəmi, US 'i'ka:n-/ *noun, pl. economies*

1 ئابووری 2 دهس پیوه گرتن، مالداری 3 ریکخته بیان سیستمی ئابووری 4 (وهک ناوه ناو) خیردورهوه، پرادهات، بهقازانج، بهخیر ٭ 1 اقتصاد 2 صرفهجویی 3 نظام اقتصادی 4 (صفت گونه) مقرون به صرفه

economy class *noun*

(تیکیتی فرۆکه) پله دوو، نمره دوو (ههزرانترین جۆری کورسی) ٭ درجه دو

economy class syndrome *noun*

نهخوشتی یهکی تونده که لهودا خه لک خوینیان جه لغه ده بهستی، چونکو بۆ ماوه یهکی زۆر له شوپنکی چکوله دا له سهر فرۆکه دا دانیشتون ٭ اکونومی کلاس سیندروم

écorché /i'ekɔ:'ʃe/ *noun, pl. pronounced same*

وینه یا وینه کیشی توپکاری یانه ٭ تصویر تشریحی

ecosphere *noun*

ژینگه گۆ، جینی ژینگه، جینه ژینه، باؤسفیر، the biosphere. ناوجهین که بۆ زیان دهبی و ژینی تیا ده کری ٭ بوم گره

ecosystem /i'ikaussistəm, US 'i:kou-/ *noun*

ئیکوسیستم، ژینگه ریکخته، بوو (م) ریکخته، ژینگه سیستم، بوو (م) سیستم ٭ بوم سامانه

ecoterrorism /i'ikaoterərizəm, US 'i:kou-/ *noun*

ژینگه ترۆرکاری، ئیکوترۆرکاری ٭ اکوتروریزم *ecoterrorist* /i'ikaoterərist, US 'i:kou-/ *noun*

ژینگه ترۆرکار، ئیکوترۆرکار ٭ اکوتروریت

ecotourism /i'ikaotuaɾizəm, -tɔ:r-, US 'i:koutər-/ *noun*

ژینگه گهروانی، گهروانیتی ژینگه، ئیکوتوریزم ٭ اکوتوریزم

ecotourist /i'ikaotuaɾɪst, -tɔ:r-, US 'i:koutər-/ *noun*

ئیکوگهروان، ژینگه گهروان، ئیکوتوریت ٭ اکوتوریت

ecru /'eikru:, US 'ekru:/ *noun*

رهنگی قاوهیی بهمهیی، رهنگی نوک باو ٭ رنگ قهوه ای صورتی

ecstasy /'ekstəsi/ *noun, pl. ecstasies*

1 شاگه شکهیی، سهرخوشتی گه شکه لێ هاتن، شادی، خوشتی، سهرمهستی، مهستی، حال، لهخوبونهوه، حال لیهاتن، ورینه، راوان 2 (Ecstasy) دره مانی مهستنه، مهستنه، دره مانی شاگه شکه، خوشتی هین (دره مانیکی نا قانوونی که

زۆرتر له لایەن گەنجانەوه له میوانی، یانە ...
 دەخوری (کورتە کەمی E) 1 و جە، شەف، شور،
 نەشە، جەبە، خەسە، هەزبان 2 (Ecstasy) اکتسی

ecstatic /'ek'statik/ *adjective, noun*

adj خوشی هێنەر، بە شەوق هێنەر، بە گورخەر،
 خوش، بە گور، بە پەرۆش، ورووژاو، هەزیو،
 سەرخۆش، سەرمەست، شاگەشکە، حال نەهێن:
reviews *ecstatic* *applause/praise* *n* کەسی
 کە زووژوو حالی لێدی *adj* 1 پرشور، وجدآور،
 هیجانزەدە، خەسە انگیز *n* اکستانیک

ecstatically /-kli/ *adverb*

بە تین و گورەوه، بە خوشی یەوه: *For a time,*
we were ecstatically happy 1 با شور و
 شوق، با وجد

ECT *abbreviation* electroconvulsive therapy
 ئی سی تی، چارەسەری بە تەزووی ئیلیکتریسیتە
 یان کارەبا 1 ای سی تی

ect(o)- *prefix*

پێشگر: دەرەوه، دەرە کەسی، دەرە یەسی:
ectoparasite (بەرەت: له *ektos* یونانی یەوه
 "outside") 1 پێشوند: برون، برونی

ectoderm /'ektə(u)də:m/ *noun*

دەرە پێست، پەردە ی دەرەوه، دەرەوه ترین توپی
 خانە یا شانە ی ئاوەلمەیی، یان ئەو بە شانە ی
 لەوهوه پێکھاتوون (وێ کوو *epidermis*) 1
 اکتودرم

ectodermal *adjective*

دەرە پێستی، سەر بە پەردە ی دەرەوه 1 وابستە
 بە اکتودرم

ectogenesis /'ektə(u)'dʒenɪsɪs/ *noun*

(بتر له چیرۆکە زانستی یەکان دا) پەرەسەندنی
 ئاوەلمە له دەرەوه ی مئال دانا، دەر (پێکھات،
 پێکھاتن له دەرەوه 1 اکوجنێس

ectogenetic *adjective*

سەر بە *ectogenesis*، دەر (پێکھاتی 1 وابستە
 بە اکوجنێس

ectomere *noun*

دەر (پە) پارزە: هەریەک لەو بلاستومیرانە ی
blastomere کە بە شەداری پەرەسەندن و
 هەلدانی *ecroderm* دەکن 1 اکومر

ectomeric *adjective*

سەر بە یان پێوەندی بە *ectomere* وه هەیه 1
 وابستە بە اکومر

-ectomy *suffix*

باشگر: بـری، دەر کێشی، هەلکێشی،
 دەر کێشان، هەلکێشان، لایەردن بە نەشتەرگەری:
gastrectomy *appendectomy* (بەرەت: له
ektomē یونانی یەوه "excision") 1 پوند: -
 برداری، قطع

ectoparasite /'ektəu'parəsai/ *noun*

(زیندە ناسی) دەرەمشەخۆر، مشەخۆری دەرەوه

بان دەرەزی (وێ کوو کێج، بروانە
endoparasite) 1 انگل بیرونی

ectoparasitic *adjective*

سەر بە دەرەمشەخۆر یان مشەخۆری دەرەوه،
 پێوەندی بە دەرەمشەخۆرەوه هەیه 1 وابستە بە
 انگل بیرونی

ectopic /'ek'topik/ *adjective*

(پزشکی) له شوینی نا ئاسایی دا، نه له جێی خۆی
 1 اکتوپیک

ectopic pregnancy *noun*

سکیری نه له مئال دانا، ب.ت. له Fallopian
 tube دا 1 آبستنی اکتوپیک

ectoplasm /'ektəuplæzəm, US 'ektou-/ *noun*

1 دەرە پلازم، توپی یا توێزالی دەرەوه ی
 سیتوپلازم (بروانە *endoplasm*) 2 مادەیی کە
 دەوتری له لەشی پێوەندی گر *medium*
 دیتەدەری و دەپتەهۆی کەوتنە بەرجاوی
 روحە کە 1 اکتوپلازم 2 جسم اثیری

ectoplasmic *adjective*

سەر بە دەرە پلازم یان نیکتوپلازم 1 وابستە بە
 اکتوپلازم

ectoprost = bryozoan

Ectoprocta /'ektə(u)'prokta/ *pl.* =
 Bryozoa

ectosome *noun*

(زیندە ناسی) دەرەلمەش: توپی دەرەوه یی و
 پێستەیی تیسفەنجی 1 اکتوزوم

ectothem /'ektəuθə:m/ *noun*

(گیانەوه رناسی) دەرە گەرم، ئازەلی کە بەندە بە
 سەرچاوه دەرەکی یەکانی گەرمی لەشەوه 1
 اکتوترم

ectothermic *adjective*

سەر بە دەرە گەرم 1 وابستە بە اکتوترم

ectotrophic *adjective*

(زیندە ناسی، دەر بارە ی *mycorrhiza*) له سەر
 رووی ریشە ی بە شەدار شین دەبی، ئەو دەمە ی
 کسارگ له دەرەوه ی ریشە دا بی (بروانە
endotrophic) 1 اکتوتروفیک

ectypal *adjective*

سەر بە یان پێوەندی بە ئیکتاییه وه هەیه 1 وابستە
 بە کپی یا تکثیر

ectype *noun*

کۆپی، لە بەر هەلگر تەوه، لێ هەلگر تەوه،
 لە بەر نووسینەوه، روو نووس هەلگر تەوه 1 کپی،
 تکثیر

ECU /'ekju:, 'i:, 'ei-, -ku:/ *abbreviation*
 European Currency Unit, also ecu, *pl.* ecus

ئیکو (یە کە یارە یە کیتی ئەوروپا (له سالی
 1999 یۆرۆ جینگای گر تەوه) 1 اکو

Ecuadorian /'ekwə'do:riən, Spanish

ekwa'ðorian/ noun, adjective, also
Ecuadorian

adj خەلکى ئیکوادور، ئیکوادورى
ئیکوادورى ① اکوادورى

ecumenical /i:kju:'menikl/, US /ekju:-/
adjective

سەرپە کلیسەى جیهانی یا یەکتى کلیسەکان
وابستە بە کلیسای جهانی

ecumenically /i:kju:'menikli/, US /ekju:-/
adverb

یەکتى خوازانه (کلیسە) ① وحدت گراپانه
Ecumenical Patriarch noun

سەرناوی گەورەقفەشەى ئورتودوکسى
Constantinople ① لقب اسقف اعظم ارتدکس
استانبول

ecumenism /i'kju:mənizəm/ noun, also -
menicalism or ecumenicism

یەکتى خوازی (کلیسەى) یەکتى باوەرى
کلیسەى ① وحدت گراپى

eczema /'eksma/, US /ig'zi:mə/ noun

بیرۆ، گەزنە، سەودا (بەهرت: لاتینی نوێ، لە
ekzema یونانی، لە ekzein "هەلچوون و ڕژان،

هەلگیرسان break out, boil over ① اگرما
eczematous /ek'zi:mə'tas/, US /ek'zəm-/
adjective

بیرۆدەر کردوو، گەزنەک ① مبتلا بە اگرما
-ed' suffix

باشگر: 1 ناوەلناو دروست دەکا (دەلکى بە
talented ناوەه) خاوەنى، دار، وەر، بە، مەند: 2

ئەو دەستەوشانە ساز دەکا که لە ناو و ناوەلناو
پتکھاتون: bad-tempered (لە -ede نینگلیسى

کۆنەه) ① پسوند: 1 سازندەى صفت از اسم،
دارای 2 عباراتى که از اسم و صفت ساخته شده‌اند

-ed² suffix

باشگر: نیشانەى سەردەمى رابردوو و ناوی
بەرکار: landed (بەهرت: لە -ed, -ad, -od

نینگلیسى کۆنەه) ① پسوند: علامت زمان گذشته
و اسم مفعول

ed abbreviation 1 edited 2 edition 3 editor 4
educated

edacious /i'deɪʃəs/ adjective

(دەگمەن) زۆرخۆر، voracious ① پرخۆر
edacity /i'dæsəti/ noun

زۆرخۆرى ① پرخۆرى

Edam /'i:dəm/ noun

ئیدام (= چۆرى بەنیری رەقى خەرى Edam ی
هولەندى) ① ادام

edaphic /i'dafik/ adjective

(ژینگەناسى) خاکی، خۆلى، گلى، لە خۆلەوه
هاتوتەبەرهم یان کارى تى-کراوه (هەتا ناو و

هەوا: edaphically adv ① خاکی

Edda /'edə/ noun

هەریەک لە دوو کتیبى ئایسلەندى سەدەى
سێزدەهەم، Elder یان Poetic Edda (کۆمەلە

هۆنراوى نۆرسى کۆن لەبارەى ئەفسانەکانى
نۆرسى) و the Younger Edda یان Prose Edda

(دەس نووستىكى هۆنراوى ئایسلەندى؛ بەهرت:
هەردووکیان لە ناوی کەسایەت-ئیک لە

هەلبەستى Rigsthul نۆرسى کۆن یان لە óthr
نۆرسى کۆن بە واتای "هۆنراوه poetry") ① ادا

Eddic adjective

ئیدیك، سەرپە Edda ① ادیک، وابستە بە ادا
eddy /'edi/ noun, pl. eddies

1 گێژە-لووکه، گەردەلول، تەنۆره، باروفه،
گەریك، زفیرك، 2 whirlpool گێژاو، تەمباف

① گردباد 2 گرداب
edelweiss /'eid(ə)lvaɪs/ noun

(ئەلمانی) رووه کیکى جیای [Leontopodium
alpinum] ① نوعى گیاه

edema noun, US spelling of oedema

(edematous adj) dropsy، ناوبەند،
① ورم، آب‌آوردگی

Eden /'i:dn/ noun, the Garden of Eden

باغى عەدەن یا عەدن (باغى که بەینى
Genesis ئادەم و حەوا هەمەل-جار لەوى ژیاون)، بەهەشت،

بەختەوه‌رى ① باغ عەدن، بهشت، سعادت
Edenic adjective

سەرپە باغى عەدەن یا عەدن ① وابستە بە باغ عەدن
Edentata noun, pl.

بى-کەلپەکان ① ادنتاتا

edentate /'i:dəntət/ noun, adjective

n گیانەوه‌رى بى-کەلپە: شیردەر یان گوان‌دارى
دەستەبى-کە نە کەلپە canine و دانى پچىر

incisor یان نىبە و بریتىن لە: sloth, anteater
و armadillo (دەستە Xenarthra (یان

Edentata) adj بى-کەلپە (بەهرت: لە
edentare, edentat- لاتىن "بى-دەدان کردن") ①

ادنتیت

edentulous /i'dentjʊləs/ adjective

(بى-زىشكى و گیانەوه‌رناسى) بى-دەدان، دەم-پووج
بى-دندان

edge /edʒ/ noun

1 لیوار، دەم، کەنار، لیفك، لیو، داوین، پال،
گوى، دەم، قەراغ: He stood on the edge of

the cliff 2 ساو، تیزایی، بەرى تیز(ایی): Be
careful—it has a sharp edge 3 بەراویز،

زیوار 4 رادە، سنوور 5 کاریگەرى ① 1 لـبە،
پهل، کنار 2 تیزی 3 حاشیە 4 مز، حد 5 نفوذ

edged adjective

1 لیواردار، پەراویزدار، زیواردار: rough-edged
2 two-ged -لیوار، -دەمە، -دم، -دەم، برا، تیز:

an edged knife ① 1 لـبەدار، حاشیەدار 2 -لـبە

edge tool *noun*, also **edged tool**

تامنر یان نامرایی تیز (وهک نمسکنه) ○ ابزار تیز

edgeless *adjective*

بین‌دهم، بین‌لیو، بین‌لوار، کول ○ بدون لبه، بی‌دم
edgewise /'edʒweɪz/ *adverb*, also **edgewise** /-waɪz/
له لیواره‌وه، له لاه، له پالوه، لاره‌ولار،
sideways ○ از کنار

edgily /'edʒɪli/ *adverb*

به شیوه‌یه‌کی زووتیکچوو، ناره‌ه‌تانه ○ به طور عصی

edginess /'edʒɪnəs/ *noun*

زووتیکچویی، ناره‌ه‌تی، نگرانی: *I did not, at the time, know the reason for his edginess* ○ نگرانی، عصبانیت

edging /'edʒɪŋ/ *noun*

په‌راویز، زیوار، په‌راویز‌لینان، په‌راویز‌دانان، لیولینان، لیوارنامه ○ حاشیه، لبه‌زنی

edgy /'edʒi/ *adjective* (edgier, edgiest)

1 زووتیکچوو، ناره‌ه‌ت، شله‌ژاو، فیشه‌کی، جینگری، نگران 2 تیز 3 لیواردار، به‌لیوار ○ 1 عصی، آتشی 2 تیز 3 له‌دار

edh /ɛd/ = eth

Ediacarian *adjective, noun*

ئیدیاکاریایی، ئیدیاکاریه‌ن: سهریه کومه‌لن له زینده‌وه‌ره ده‌ریایی به فره‌خانه‌یی به‌کائی دواپی به‌کائی سهرمه‌سانی Precambrian (له ته‌یه‌کائی Ediacara ی باشوری نه‌وسترالیا) ○ ایدیاکاریین

edibility /'edə'bɪləti/ *noun*, also **edibleness** /'edəb(ə)lnəs/

له‌خواردن‌هاتوویی ○ قابلیت خوردن

edible /'edəbl/ *adjective*

خوراکی، له‌خواردن‌هاتوو، خوارده‌نی، ده‌خوری ○ قابل خوردن

edible dormouse = fat dormouse

edict /'ɪdɪkt/ *noun*

(فه‌رمی) بریار، فه‌روار، ده‌ستور، فه‌رمان، *The festival was banned by decree*: **royal edict** ○ حکم، دستور

edictal /'ɪdɪkt(ə)l/ *adjective*

سهریه بریار، ده‌ستوری، سهریه فه‌رمان ○ وابسته به حکم یا دستور

edification /'ɛdɪfɪ'keɪʃn/ *noun*

1 فیری ره‌وشتی جوان کردن، روشن کردن، رووناکیبر کردن، بردنه‌سهره‌وی ناستی مانایی یان مه‌عنه‌وی، راه‌نشان، ره‌وشت‌دادان، په‌روه‌ده 2 ده‌زگا، خانوبه‌ره ○ 1 ته‌ذیب، تربیت 2 ساختمان

edificatory /'ɪdɪfɪkətəʊəri/ *adjective*

ئیدیفیکاتوری ○ ته‌ذیب‌کننده

edifice /'ɛdɪfɪs/ *noun*

1 ده‌زگا، بینا، خانوبه‌ره (ب.ت. گه‌وره) 2 سیستمی ئالوژی بیروباوه ○ 1 عمارت، ساختمان 2 نظام پیچیده‌ی اعتقادات

edifying /'ɛdɪfɪŋ/ *adjective*

(فه‌رمی و به شوخی) فترکهر، ره‌وشت‌داده‌ره، په‌روه‌ده‌کهر ○ ته‌ذیب‌کننده

edifyingly /'ɛdɪfɪŋli/ *adverb*

فترکهرانه، ره‌وشت‌داده‌رانه، په‌روه‌ده‌کهرانه ○ به طور ته‌ذیب‌کننده

edit /'ɛdɪt/ *noun*

پیاچوونه‌وه ○ ویرایش

editable /'ɛdɪtəbl/ *adjective*

شیوای پیاچوونه‌وه، له‌پیاچوونه‌وه‌هاتوو: *an editable document* ○ قابل ویرایش

edited *adjective*

چاوپیاخشار، پیاچوواو، پینداچووه‌وه ○ ویرایش‌شده، تدوین‌شده

editing *noun*

پیاچوونه‌وه، پینداچوون، به‌سهرداچوون ○ ویرایش

edition /'ɪdɪʃn/ *noun*

1 چاپ، بلاویونه‌وه، وه‌شان: *a paperback/hardback edition* 2 پیاچوونه‌وه، چاوپیاخشارنده‌وه، به‌سهرداچوون 3 روزنامه، کوفار و هتد 4 تیراز 5 به‌ش، ئالقه، پشک، به‌رنامه (فیلمی سیرال) ○ 1 چاپ، طبع، نشر 2 ویرایش 3 روزنامه، مجله ... 4 تیراز 5 قسمت
editio princeps /'ɪdɪʃiəʊ 'prɪnsɛps/ *noun, pl. editiones principes* /'ɪdɪʃiəʊnɪz 'prɪnsɪpɪz/

یه‌که‌مین چایی کتیب ○ نخستین چاپ کتاب

editor /'ɛdɪtə(r)/ *noun*

1 سهرنوسهر: *the -itor of the Washington Post* 2 به‌ریسی 3 پینداچوونکار، پیاچوونه‌وان 4 مونتازگر 5 به‌ریه‌به‌ری روزنامه یان کوفار ○ 1 سردبیر 2 مۆل 3 ویراستار 4 تدوین‌گر 5 مدیر روزنامه یا مجله

editorial /'ɛdɪ'tɔ:riəl/ *noun, adjective*

n سهروتار، سهرتقیسار 1 سهرنوسهرانه، سهرنوسهری، سهریه سهرنوسهر: *the magazine's editorial staff* 2 پیاچوونه‌وه‌یی: *an editorial decision* *n* سهرمقاله 1 وابسته به سردبیر 2 ویرایشی

editorially *adverb*

له‌یواری سهرنوسهری‌یه‌وه، له‌سهروتاردا ○ از نظر سردبیری، در سهرمقاله

editorship *noun*

سهرنوسهری: *'The Times'* ○ سردبیری

editress *noun*, also **editrix**

editor = (ژن) ○ (کۆن و به شوخی)

(زن)

Edo /'ɛdɔʊ/ *noun, pl. same or Edos*

1 نندامی گهلکی دانیشووی ناوچهی Benin
له نایجیریا 2 زمانی Benue-Congo ی نهو
گهله ۳ ادو

EDP *abbreviation* electronic data processing
لیکدانه‌وهی زانیاری کامپیوتر ۱ ای‌دی‌پی
(داده‌پردازی کامپیوتری)

EDT *abbreviation* Eastern Daylight Time
(له نهمریکا) ئی‌دی‌تی ۱ ای‌دی‌تی

EDTA *noun*

(کیمیا) جۆزی ترشه‌لۆکی کریستالی
 $C_{10}H_{16}N_2O_8$ که ب.ت. وهک کارایتیکی
chelate (ناوخته‌بوون له گهل کاتراکان، به شێوهی
که ئالقییکی دوو‌هاوه‌زی له ناوه‌ندی
گهردیله‌دا یئیکێ) به کاردێتر، له پزشکی دا وهک
anticoagulant و بۆ چاره‌سهری زاراوی‌بوون
به سورب به کاردێتر، ترشه‌لۆکی
ethylenediamine tetra-acetic ۱ ای‌دی‌تی‌ای
educability /'ɛdʒukə'bɪləti/ *noun*

له پهره‌رده‌هاوویی ۱ تربیت‌پذیری
educable /'ɛdʒukəbl/ *adjective*
له به‌روه‌رده‌هاووتو، پهره‌رده‌ده‌کری، فیر ده‌بی
۱ تربیت‌پذیر

educated /'ɛdʒukertɪd/ *adjective*
1 خوتنده‌وار، روڤننیر، رووناکیر: *an-ucated*
and articulate person 2 به‌روه‌رده‌کراو،
به‌که‌مال ۱ تحصیل‌کرده، فره‌یخته 2 تربیت‌شده
educated guess *noun*
گومان یان مه‌زنده‌ی له راستی نزیک ۱ حدس
قریب به یقین

education /'ɛdʒu'keɪʃn/ *noun*
1 پهره‌رده، فیرکاری، فیربوون، راهنن، نامۆز
2 خویندن، وانده‌دانه‌وه، وانه (ده‌رس)وتنه‌وه 3
روڤننیری، رووناکییری، فره‌هه‌نگ ۱ آموزش
و پرورش، آموزش، تربیت 2 تحصیل، تدریس 3
فره‌نگ

educational /'ɛdʒu'keɪʃnəl/ *adjective*
1 فیرکاری‌یانه، فیرکەر 2 پهره‌رده‌یی 3 سه‌ربه
خویندن ۱ آموزشی 2 وابسته به آموزش و
پرورش 3 تحصیلی

educational institutions *noun, pl.*
ده‌زگاگانی پهره‌رده یان فیرکاری ۱ موسسات
آموزشی

educationally /-ʃənəli/ *adverb*
له‌باری فیرکاری‌یه‌وه ۱ از لحاظ آموزشی

educationist /'ɛdʒu'keɪʃənɪst/ *noun, also*
educationalist /'ɛdʒu'keɪʃənəlɪst/
شاره‌زای پهره‌رده، پهره‌رده‌وان ۱ کارشناس
آموزش و پرورش

educative /'ɛdʒukətɪv/ *adjective*

پهره‌رده‌یی، فیرکاری‌یانه، فیرکەر، به‌سوود،
به‌که‌لک، *an educative*: instructive، *experience* ۱ تربیتی، آموزشی، آموزنده

educator /'ɛdʒukeɪtə(r)/ *noun, also*
educationist

راهننەر، پهره‌رده‌وان، پهره‌رده‌گەر، ماموستا،
فیرکەر ۱ مری، معلم، آموزگار

educible /'ɛdʒu:səbl/ *adjective*
شیاری هه‌لنجان یان نه‌نجام‌گیری ۱ قابل
استنتاج یا استنباط

educt /'i:ɔkt/ *noun*
هه‌لنجان، (لن) هه‌لکراندن، هه‌لگوستن،
نه‌نجام ۱ استنباط، نتیجه

education /'ɛdʌkʃən/ *noun*
هه‌لنجان، (لن) هه‌لکراندن، هه‌لگوستن،
لن‌ده‌ره‌ه‌نن، بۆده‌رکه‌وتن، نه‌نجام‌گیری ۱
استنباط، استنتاج

educator *noun*
نه‌نجام‌گیر، هه‌لنجن ۱ استنباط‌کننده

edutainment /'ɛdʒu'teɪnmənt/ *noun*
ئیدۆته‌ینمنت (نه‌و به‌ره‌مانه‌ی وه‌کوو کتیب،
به‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیونی و ب.ت. به‌رنامه‌ی
کامپیوتری که هه‌م لایه‌نی فیرکاری هه‌یه و هه‌میش
سه‌رفال‌کردن) ۱ ایدۆتینمنت

Edw. *abbreviation* Edward
Edwardian /'ɛd'wɔ:diən, US -'wɔ:rd-/
adjective, noun

adj (سه‌ربه) قوناخ یان سه‌رده‌م یان ده‌سه‌لاتی
ئیدواردی حه‌وته‌م Edward VII (1901.1910)
n هاوچه‌رخ‌ی ئیدواردی حه‌وته‌م ۱ *adj*
(وابسته به) دوره‌ی هه‌تم *n* معاصر ادوارد هه‌تم
-ee suffix

پاشگر: 1 وه‌رگر، کەر، به‌کەر، کراو، -وو، -سه:
grantee appointee addressee employee
absentee refugee returnee 2 نامازه به شتی
که تا راده‌یی چکۆله‌یه: 3 *bootee* که‌سی که
شێوه‌ی شتی ده‌دا یان شتی وه‌بیر ده‌خاته‌وه:
4 *goatee* که‌سی به‌شدار‌ی شتیکی کردووه:
bargee (بسه‌ره‌ت: له -ه‌ فره‌ه‌ه‌نسی
نه‌نگۆنۆرمانه‌وه Anglo-Norman له -atus
لاتین) ۱ پوند: 1 دریا‌فت‌کننده، کنده، شده 2
اشاره به چیزی نسبتاً کوچک 3 کسی که شیه به
چیزی است یا چیزی را متداعی می‌سازد 4 شریک

EEC *abbreviation* European Economic
Community

ئی‌ئی‌سی (کۆمه‌له‌ه‌)ی ئابووری ئه‌وروپا، بازاری
هاو‌به‌ش (ئه‌وروپا) ۱ جامعه‌ی اقتصادی اروپا

EEG *abbreviation* electroencephalogram
ئی‌ئی‌جی، باریک‌ه‌ی مێشک (ی)، (تاقی‌کاری یان
تییستیکی پزشکی که جالاکی ئیلیکتریکی له
مێشک‌دا تۆمار ده‌کا) ۱ ای‌ای‌جی

eejit /i: dʒɪt/ = informal Irish and Scottish form of idiot

eel /i:l/ *noun*

مارماسی، مارافی (خزراکین، *Anguilla*) *anguilla* (تهورویا) و جزیره پنهانی داره کان، دسته (Anguilliformes) مارماهی

eelgrass *noun*

1 جزئی گیای دهریایی گلابه نوکسی *Zostera marina* 2 جزئی گیای ناوی گلاباریک [توخم *Valisneria*] نوعی گیاه

eel-like *adjective*

مارماسی ناسا، وهک مارافی مارماهی مانند *eelpout* /i:lpaut/ *noun*

جزئی ماسی دهریایی سه رانی چکوله [خترانی *Zoarcidae*: گلهی جزئی] نوعی ماهی

eelworm /i:lwɜ:m/ *noun*

جزئی کرمی نیماتود *nematode* ب. ت. هی نیوکل نوعی کرم

-een¹ *suffix*

باشگر: شیوه: *velveteen* (نهمهت: رنگه له *ratteen* وهرگیرایی) پسوند: شبیه

-een² *suffix*

باشگر: (ناوی چکولتیرای ساز دهکا) لاسایی: *colleen* (نهمهت: له *-in* باشگری چکولاندنی نیرلهندی) پسوند: تقلید

eensy /i:nsi/ *adjective*, also eensy-weensy = informal tiny

e'en /i:n/ = poetic/literary form of even

e'er /e:/ = poetic/literary form of ever

-eer *suffix*

باشگر: 1 (ناو ساز دهکا، له بنده متاله و شه قهرزانی که له فهره نسی یه وه وهرگیران) نامازه به که سنی که به کار و چالاکتی یکه وه خهریکه (له کوردی دا باشگره کانی وان، هه لگهر، چی، کار، یار، نووس، نشین و هتد ده توان له بری نهم باشگره به کارینترین): *mountaineer* *engineer* *auCTIONeer* *mutineer* *buccaneer* *pamphleteer* *pioneer* (زورتر له و شانهی که واتاییکی سووکانه یان هه یه: *profiteer*) 2 (کار ساز دهکا) نامازه به خهریکه یون به کار یا چالاکتی یکه وه: *electioneer* (نهمهت: له *-ier* فهره نسی، له - *arius* لاتین) پسوند: 1 اسم ساز *erie* /iəri, US 'iri/ *adjective* (eerier, eeriest)

ترسینتر، ترسناک، سهیر، *strange* *frightening* ترس آور، مخوف، شگفت انگیز

eerily /iəri, US 'ir- / *adverb*

ترسناکانه، ترسینترانه به طور خوف انگیزی

eeriness *noun*

ترسناکی، ترسینتره یون، ترسینتری

هراسناکی، خوف انگیزی

ef *noun*

پیتی، نیف، فن، اف

ef- *prefix*

پیشگر: نهرک و رولی *ex-* ده گتیری پسوند: *ex-* با نقش

EFA *abbreviation* essential fatty acid

effable /'ɛfəb(ə)/ *adjective*

له باس دی، به وشه دهره بری وصف پذیر

effaceable /i'feisəbəl/ *adjective*

له سرینه وه هاتوو، دهرسته وه، لاده چی، پاک ده بیته وه محو شدنی

effacement *noun*

سره اته وه، پاک (پروونه وه، کوژانه وه، کویر کر دنه وه، پاکتاو یون، لاسردن، سرینه وه، شور دنه وه، پاکر دنه وه، نه هیشتن محو، امحا

effect /i'fekt/ *noun*

1 کاریگری، کارتنی کردن، کار، شوین دانان، باندور 2 نه نجام، پیناژ، ناکام 3 هوکرد (له بهرام بهر هو *cause* دا) 4 واتا، چه می، نیوهروک، کاکل، کروک 5 نفیکت (effects) شت و مهک، کله ویله، بارگه وینه، نه سیاپ 1 اثر، تاثیر 2 پامد، نتیجه 3 معلول 4 معنی، محتوا، مفهوم 5 جلوه 6 (در جمع) اثاثیه، اسباب

effective /i'fektiv/ *adjective, noun*

adj 1 کاریگر، کارلن کهر، به کاویهک، کارا، کارتنی کهر، شوین دانهر، به باندور 2 کاری، به نه نجام، کاریگر، نه نجام دهره وه 3 به رجاو، سه رنج راکش، بال کش 4 راسته قینه، واقعی، هه یی، کرداره کی، به کردوه 5 پریفیکت 6 کاری، گونجاو بو کار 7 جینه چی گراو (قانون) *n* سه ربازی ناماده بو خدمت 1 مؤثر، تاثیر گذار 2 نتیجه بخش 3 جالب 4 واقعی، عملی 5 جلوه دار 6 کارآمد 7 مجرا (فانون) *n* افکتیو

effective charge *noun*

بارگی کاری (گهر)، بارگی کارتنی کهر، باری کارتنی کهر بار مؤثر

effective collision *noun*

به ریه ک که وتن یا لیک که وتنی کاریگر یا کارتنی کهر برخورد مؤثر

effective current *noun*

لیناوی کاریگر، تهوژی کاریگر، تهوژی کاریگر یان کارتنی کهر جریان مؤثر

effectively /i'fektivli/ *adverb*

کاریگرانه، به شیوه یه کی کارا؛ *virtually* به طور مؤثر

effectiveness *noun*, also less frequent *effectivity* /i'fektivti/

کاریگری، کاری، کارتنی کردن تاثیر گذاری

effectless *adjective*

کارتنی نه کهر، ناکاریگر بی اثر

3 شوره زدن، شوره

efflorescent /'eflə'resənt/ *adjective*

گسول کردوو، خونجده کردوو، پشکوتوو، گولده رکور شکفا

effluence /'efluəns/ *noun*

1 رؤیین، دهره پیرین، هلقولین، دهره پیرزی، گورپوون 2 بلاووبونهوه، په خشن بوونهوه 1 جریان، برون شارگی 2 انتشار

effluent /'efluənt/ *noun, adjective*

1 ناوهرپو، گنداو 2 گلار، لقه چوم 1 *adj* دهره پیرو، هلقولو، دهره پیرزی، گورپو 2 رؤییو 3 بلاووبو، په خشنه بوو 1 *n* فاضلاب 2 شاخی فرعی 1 *adj* بیرون یزنده 2 جاری 3 منتشر شونده

effluvium /'eflu:vɪəm/ *noun, pl. effluvia* /-vɪə/ or *effluvia*

1 گنده هلم، گنده هلمی نه پیراو 2 بوخاو 1 بخار غفن، بخار غیر مرئی دببو 2 هوای گرفته

efflux /'eflʌks/ *noun*

1 هلقولین، دهره پیرین، دهره پیرزی، هانتسه دهرهوه، دهر (پ)ژان، لیچوون، لیژژان، دهر چوون، گورپوون، 2 *effluence* به سرچوون، تیپه پیرین، 1 *expiration* برون شارندگی 2 گذشتن، مرور زمان

effluxion /'eflʌksj(ə)n/ *noun*

1 هلقولین، دهره پیرین، دهره پیرزی، دهر (پ)ژان، هانتسه دهرهوه، دهر چوون، گورپوون 2 (صاف) به سرچوون، تیپه پیرین 1 برون شارندگی 2 گذشتن، مرور زمان

effondrement *noun*

تیک ته پین ۰ رمش

effort /'efət, US 'ɛfɔrt/ *noun*

1 حمول، نمرک، نه قهلا، همول، داکوکی، تیکووشان، کوته، کوشت، پله، خهبات، بزاف، نهخت وچار، کردو کوش، زه حمت، رهنج، کاری سهخت، کاری گران 2 ناکامی تیکووشان، بهرهم، نه نجامی حمول و نه قهلا 1 *سمی* کوش، جدوجهد، کار سخت 2 نتیجه تلاش

effortless /'efətɫəs, US 'ɛfɔrt-/ *adjective*

بین نمرک، بی زه حمت، بی گیره و کیشه، خوش، ناسان، سانا، ساده، بی رهنج، ناسووده: *effortless power* بی زحمت، سهل، راحت

effortlessly /'efətɫəslɪ, US 'ɛfɔrt-/ *adverb*

ناسان، خوش، بین نمرک ۰ راحت

effortlessness *noun*

ناسانی، سانایی، بین نمرکی، خوشی، بین نمرکی، بی زه حمتی، ناسووده بی ۰ سهولت، راحتی

effrontery /'efrəntri/ *noun, pl. effronteries*

رووداری، بین شهرمی، بین حه پایی، بین نابروویی، ۰ *insolence*، رووه نالاروی،

وقاحت، جسارت

effulgence /'i:fʌldʒəns/ *noun*

دروشانوه، پرشن گداری، چرسنی، رووناکای دانسهوه، *effulgent* brilliance

adj /'i:fʌldʒənt/ دره وشاو، پرشن گدار،

رووناکای دهرهوه: *(effulgently adv)* تجلی، درخشش، تابندگی

effusion /'i:fju:ʒn/ *noun*

1 فیشقه کردن، هلقولین، کفه کردن، هلقوون، کوفاره، دهره پیرین، رزان، سهر پیر کردن، لیژژان، دهردان، لیھان، دانسه دهرهوه 2 رزاه، شتی رزاه، بری رزاه 3 هلقولین، دهر پیرینی هست و سوز، دانسه دهرهوه ی کول و کو، هلقوون 1 فوران 2 شیء یا مقدار ریخته شده 3 ابراز احساسات

effusive /'i:fju:sv/ *adjective*

1 به کجار به سوز، سوزده پیرانه 2 دهره پیرو، سهر پیر کردن، دهره پیرزی، هلقولو، فیشقه کردوو 1 احساساتی 2 بیرون ریزنده

effusively /'i:fju:svli/ *adverb*

له راده به دهر، له نمدان به دهر ۰ بیش از اندازه

effusiveness /'i:fju:svnəs/ *noun*

پهرگری، زنده پرهوه، پهرگیری ۰ افراط

Efik /'efik/ *noun, pl. same*

1 نمدانی گهلکی ناپیرییای باشووری 2 زمانی بیتیوی-کونگویی Bcneue-Congo نمو گله ۰ افیک

e-fit /'i:fi/ *noun, also E-fit*

تیفت (= وینه کهمی که پولیس به دواوه به تی) ۰ افیت

EFL /'i: ef 'el/ *abbreviation* English as a Foreign Language

زمانی ینگلیسی بو بیانی یکان، زمانی ینگلیسی وه کوو زمانیکی بیانی (بو نمو کهمانه که زمانی زگماکیان ینگلیسی نیه) ۰ ایفل

eft /eft/ *noun*

1 قورناویلکه 2 *newt* (گیانوه رناسی) قوناخی بیچوویی قورناویلکه 1 سمندر آبی 2 مرحله ی بیچگی سمندر آبی

EFTA /'eftə/ *abbreviation* also (Efta)

European Free Trade Association

تیفتا (به کیتی کارداری (بازرگانی) نازادی نوورویا) ۰ افتا

e.g. /'i: 'dʒ: / *abbreviation* also (cg. from

Latin) *exempli gratia*

بو نمونه، بو وینه، ژ بو میناک: *popular pets*, *e.g. cats and dogs* ۰ مثلاً به عنوان مثال

egad /'i:gad/ *interjection*, also *egads*

به خودا (سوئدیکی نمرمه، جوان دهره بری بو *oh* (God) ۰ به خدا

egalitarian /i,gæli'teəriən, US -ter-/ *noun, adjective*

(کهستیکی) بهرامبه رخاواز، بهرامبه رخاوانه: *He described himself as 'an egalitarian'* (آدم) مساوات طلب، مساوات طلبانه

egalitarianism /i,ɡæli'teəriəzəm/ *noun*

بهرامبه رخاوازی، به کسان خوازی، به کسان باوه‌ری
○ مساوات طلبی

Egeria *noun*, Latin

نيجيريا: 1 بهری یان حوری یی که پادشای
نه‌فسانه‌یی روم Numa Pompilius ی
ناموزگاری کرد 2 ژینکی ناموزگار و شیرتفان
و هاویری که سی ○ اجریا

egestion /'dʒesjən/ *noun*

دهردان، دانه‌ده‌روه، خسته‌ده‌روه: *egestive* (adj) دفع

egg /eg/ *noun*

1 (زینده‌ناسی) هیلکه، گه‌را، زبه‌قوون، خا،
هیک 2 (زینده‌ناسی) هیلکوکه هیلکوکه خانه‌ی
زاوژی مبینی گیانه‌وه‌ران و رووه‌که‌کان 3
(بیناسازی) نه‌خشی هیلکه‌یی ○ 1 تخم،
تخم‌مرغ 2 تخمک 3 ابزار بیضی

egg-and-anchor moulding *noun*

(بیناسازی) نه‌خشی هیلکه و له‌نگه‌ر ○ ابزار
بیضه لنگری

egg-and-arrow moulding *noun*, also egg-and-dart moulding or egg-and-tongue moulding

(بیناسازی) نه‌خشی هیلکه و تیر (یا زمانه و تیر)
○ ابزار بیضه پیکانی

eggbeater = egg-whisk

eggcup /'egkʌp/ *noun*

جی‌هیلکه، کاسه یان قایی هیلکه ○ جاتخم‌مرغی
egghead /'eghed/ *noun*

(تافه‌رمی) زانای بی‌کرده‌وه، مروی روشن‌بیر یان
بیریار (بی‌کرده‌وه) **highbrow intellectual** ○
عالم بی‌عمل، آدم روشن‌فکر

egg-nog *noun*, (Brit. also egg-flip)

جورئ خواردنه‌وه که له‌م‌دی یان له‌لکولینکی تر
دروست ده‌بن و له‌گمل هیلکه (و شه‌کر و تویر)
و شیر لیک‌ده‌درئ ○ اگناک

eggplant /'egpla:nt, US -plənt/ *noun*, also aubergine

1 باینجان، باینجان‌ده‌شه، باجان‌مه‌رش،
که‌دوه‌ده‌شه، aubergine 2 ره‌نگی نه‌رخه‌وانی
ره‌ش ○ 1 بادنجان 2 رنگ ارغوانی سیاه

egg roll *noun*

جورئ رول که له‌هیلکه دروست ده‌بن، رولی
هیلکه‌یی ○ اگرول

egg-shaped /'egʃeɪpt/ *adjective*

هیلکه‌یی، شیوه‌هیلکه ○ بیضی
eggshell /'egʃel/ *noun, adjective*

n توپکله هیلکه، توپخله هیلکه *adj* ناسک،
توپخله هیلکه‌یی، توپخه‌هیلکه‌یی ○ **n** پوست
تخم‌مرغ *adj* پوست تخم‌مرغی

eggshell china *noun*

چینکوی توپکله هیلکه‌یی یا ناسک ○ چینی
پوست تخم‌مرغی

egg-timer *noun*

دزه‌گایی بو‌نه‌دازه‌گرتنی کات، وه‌ختی هیلکه
ده‌کولئ، کات‌زمیزی لمی ○ ساعت شنی

egg whisk *noun*

هیلکه‌شله‌قتن، هیلکه‌لینکه‌ده‌ر ○ تخم‌مرغ‌زن

egg white *noun*

چهرمینه، سپینی، سپیلک (هیلکه) ○ سفیده‌ی
تخم‌مرغ

eglantine /'egləntaɪn/ *noun*, also sweetbriar

EGM *abbreviation* extraordinary general meeting

کوبونه‌وه‌ی گشتی نا‌ناسایی ○ گردمه‌سای
عمومی غیرعادی (یا فوق‌العاده)

ego /'i:ɡəʊ, 'egəʊ, US 'i:ɡoʊ/ *noun, pl. egos*

1 خو، خود، من (نه‌و به‌شه له‌هوش یان مایند
که به‌رپر سه‌بو‌هست و نه‌وه‌ی گه‌وا‌ه‌ی:
به‌ینی ده‌روون‌ناسی فریید، له‌گمل id و
superego به‌راوردی گه) 2 خو‌به‌رستی،
خوخوازی، خو‌بینی، هه‌رخو‌یی، خو‌یی‌زلی 3
ریز له‌خو‌نان، نرخ‌بو‌خودانان (له‌لا‌تینه‌وه به‌واتای
"من I") ○ 1 خود، من، نفس 2 خودخواهی،
غرور 3 عزت نفس

egocentric /'egəʊ'sentrik, 'i:ɡ-, US 'i:ɡoʊ-/ *adjective, noun*

(کهستیکی) خو‌خواز، خو‌بین، هه‌رخو‌بین ○
(آدم) خودمحور

egocentrically /'egəʊ'sentrikli, 'i:ɡ-, US 'i:ɡoʊ-/ *adverb*

خوخوازانه، خو‌بینانه، هه‌رخو‌بینانه ○ خودمحورانه
egocentrism *noun*

خوخوازی، خو‌بینی، هه‌رخو‌بینی ○ خودمحوری
egocentricity *noun*

خوخوازی، خو‌بینی، هه‌رخو‌بینی ○ خودمحوری
egoism /'egəʊzəm, 'i:ɡ-, US -goʊ-/ *noun*

1 تیوری ییکی نا‌کاری که به‌رزه‌وه‌ندی خو‌وه‌ک
به‌مای مۆرالیته داده‌بن 2 خو‌خوازی، خو‌وینستی،
خو‌بینی، هه‌رخو‌بینی، خو‌به‌سندی، خو‌به‌زل‌زانی،
خو‌به‌رستی، خو‌گه‌ری ○ 1 اگوئیسم 2
خودخواهی، خودگرایی، تکبر، خودمداری

egoist /'egəʊɪst, 'i:ɡ-, US 'i:ɡoʊ-/ *noun*

خوخواز، خو‌بین، هه‌رخو‌بین، خو‌به‌سند،
خو‌به‌رست، خو‌گه‌ر ○ خودخواه، خودگرا،
خودمدار

egoistic /'egəʊ'ɪstɪk, ɪ:g-, US -gou-/ *adjective*, also *egoistical*

خوخوازه، خوویست، خویشناس،
خویشناسانه *adv*: **egoistically**

خوخوازه) خودخواه، خودپسند، خودخواهانه
egomania /'egəʊ'menia, ɪ:gəʊ-, US ɪ:gou-/ *noun*

نیگومانیا ○ خودشیبایی
egomaniac /'egəʊ'meniaɪk, ɪ:gəʊ-, US ɪ:gou-/ *noun*

نیگومانیک، مروی خوین ○ خودشیبا
egotism /'egətɪzəm, US ɪ:g-/ *noun*

خوینی، خویتی، خوخوازی، همدخوینی،
خویرهستی، خویشناسی، خواهشگری،
منهمن کردن ○ خودخواهی، خودپرستی، لافزنی
egotist /'egətɪst, US ɪ:g-/ *noun*

خوخوازه، خوین، خویتی، خویشناس، مروی
خویشناسی، منهمن‌کەر ○ خودخواه،
خودپرست، آدم لافزن

egotistic /'egə'tɪstɪk, US ɪ:gə-/ *adjective*,
also *egotistical* /'egə'tɪstɪkl, US ɪ:gə-/

خوین، خویتی، خوخوازه، له‌خووازی ○
خودخواه

egotistically /-kli/ *adverb*

خوینانه، به شیوه‌ی خوینی ○ خودخواهانه
ego trip *noun*

خوینی، خوخوازی، خوواندن ○ خودخواهی
egregious /'ɪɡriːdʒiəs/ *adjective*

به‌کج‌ار خراب، زهق، به‌رجاو، لی‌نه‌بووراو ○
فاحش، فوق‌العاده بد

egregiously *adverb*

به‌کج‌ار خراب، به‌تواوه‌تی، زه‌قانه،
لی‌نه‌بووراوانه (n) **egregiousness** ○ به‌طور
فاحش، فوق‌العاده بد

egress /'i:ɡres/ *noun*

1 چوون‌ده‌دری، دەر‌ک‌ه‌وتن، هاتنه‌ده‌ری،
ده‌رجوون 2 مافی چوون‌ده‌دری، دەر‌چه، درگا،
ریگای چوون‌ده‌ده‌وه 1 خروج 2 حق خروج،
انبثاق، مخرج

egression /'i:ɡresən/ *noun*

چوون‌ده‌دری، هاتنه‌ده‌ده‌وه ○ خروج

egret /'i:ɡrət/ *noun*

(گیان‌وه‌رناسی) سزوه‌لیک، خه‌مه‌خوره، شاف
[توخمه‌کانی **Egretta** (و **Bubulcus**): چەندین
جۆرن] ○ حواصيل

Egyptian /'i:dʒɪpɪn/ *adjective, noun*

adj سه‌ریه‌میسر 1 n میسری، خه‌لکی میسر 2
زمانی نافرو-ناسیاتیکی میسری کون ○ میسر
وابسته به مصر 1 n اهل مصر 2 زبان باستانی مصری

Egyptian cobra *noun*

کوبرای میسری [**Naja haje**] ○ کبرای مصری

Egyptian alfalfa weevil *noun*

نه‌سینی کەت (یان وینجه‌ی میسری: جوری
نه‌سین یان کینجوله‌ی دنیای کون که نیستا
به‌لای وینجه‌یه له روزاوی نه‌مریکای باکووری
[**Hypera brunneipennis**] نوعی شیشک

Egyptian clover = berseem

Egyptian cotton *noun*

که‌تانی میسری، لۆکه‌میسری (زۆرتەر له میسر
شین ده‌ین) ○ نوعی کتان

Egyptology /'i:dʒɪp'tɒlədʒi, US -'taɪ-/ *noun*

میسرناسی *adj*: **Egyptological**
Egyptologist /'i:dʒɪp'tɒlədʒɪst, US -
'taɪ-/ *n* میسرناس، زانای شوپته‌واره
میسری‌ه‌کان) ○ مصرشناسی

eh /eɪ/ *interjection*, US usually huh

ها! چی! مه‌گەر نا، مه‌گین نه ○ هان! مگر نه

EHF = extremely high frequency

ehrlichiosis *noun*

نه‌خوش‌که‌وتن به‌هۆی به‌کتریا ریکیتسیه
rickettsial گه‌نەر‌اگۆره‌کان [توخم **Ehrlichia**]
(له ناوی **Paul Ehrlich** ده‌وه) ○ ارلیکیوز

eicosanoid *noun*

ده‌سه‌یین نه‌ئاوچه‌کان (وهک prostaglandin
ه‌کان) که له ترشه‌لۆکه‌چهوری‌یه‌تیزه‌بووه‌کان
(وهک arachidonic acid) به‌ره‌هم‌هاتوون و
○ **cellular activity** گلاونه‌چه‌لاکی خانه‌یی
ایکوسانوئید

eicosapentaenoic

acid /'i:kɒsə'penti:'naʊɪk/ *noun, abbreviation*
EPA

(کیمیای) ترشه‌لۆکی بیست‌پنجینه‌یان
نایکوساپنتینۆیک (زۆرتەر له روئی ماسی‌دا، له
eicosa- یۆنانی‌به‌وه بیست (ژماره‌ی
گه‌ردیله‌کانی کاربۆن له گه‌ردیکا) +
penta- "پنج" (ژماره‌ی به‌ند یان پنه‌سته‌ناپاراوه‌کان‌دا)
+ **-oic** + **-ene**) ○ اسید ایکوساپنتینۆیک

Eid /i:dl/ *noun*, also **Id**

1 (به‌ته‌واوی **Eid ul-Fitr** /'i:dl'fɪtr/)
جه‌ژنی ره‌مه‌زان 2 (به‌ته‌واوی **Eid ul-Adha** /'i:dl'ʔɪd/)
جه‌ژنی قوربان 1 عید فطر 2
عید قربان

eiderdown /'aɪdədaʊn, US -dɜrd-/ *noun*

لیف‌ه‌ی به‌ر، لیف‌ه ○ لحاف به‌ر
eidolon /'aɪ'dəʊlɒn/ *noun, pl. eidolons or*
eidola /-lə/

تارمایی، سه‌هویر، سیتاف، سویس، تابو ○ شیخ
eight /eɪt/ *cardinal number adjective, noun*
adj هه‌شت (دان‌ه) 1 n ژماره‌ی هه‌شت،
ره‌نووسی هه‌شت 2 ماشینی هه‌شت سیلندر 3
ده‌سته‌یه‌کی هه‌شت‌کەسی (به‌له‌مسواری) ○ *adj*

✽ 1 طرد، دفع، اخراج 2 (حقوق) دعوای استرداد
ejector seat /i'dʒektə sɪt, US -tər/ noun.

also ejection seat

کورسی هاویشتن یان خسته دهرهوه (فرۆكه)
○ صندلی پرتابeke /i:k/ *adverb* = also (archaic)

EKG = ECG

el- suffix variant spelling of -le².elaborate /i'la:bəreɪt/ *adjective*

وهستانانه، شاره زایانه، ئالوز، ینجه لاونچ،
پرورده کاری، دوورودریژ، تئروته سل، تئروپ،
چروپ /i'la:bəreɪtli/ *adv* 1 به
دوورودریژی، تئروپ 2 وهستانانه، شاره زایانه؛
elaborateness /i'la:bəreɪtnəs/ *n* 1 ئالوزی،
ینجه لاونچی، شاره زایی 2 وهستاکاری،
ورده کاری، وهستانی (له کاردا) ○ ماهرانه،
پیچیده، دقیق، مفصل، مپوط

elaboration /i'la:bə'reɪʃn/ *noun*

1 روون کردنهوه، لیکدانهوه، باس کردن (به)
دوورودریژی، درێه پیدان، لهسه پرۆیشتن،
فراوان کردن، پهره پیدان: the elaboration of
an idea 2 ورده کاری، لقوین 3 ینجه لاونچی
4 ماموستایی، وهستانی (له کاردا) elaborative
elaborator *n* 1 توضیح، تفسیر، شرح،
گترش، بسط 2 جزئیات 3 پیچیدگی 4 اسادی

elaichi /i'la:ɪtʃi/ = cardamom (Indian)

Elamite /i:la'maɪt/ *noun*

1 ئیلامی، دانیشتوی رهمه ئیلامی کون
(باشووری رۆژاوا ئییران) 2 زانی لکاو
Agglutinative ئیلامی (له 25 تا 4
پیش زاین) ○ عیلامی

élan /eɪ'laŋ, eɪ'laen, US eɪ'laŋ/ *noun*

(له فەرهنهوه) به پهرۆشی، تامه زرویی،
تین وگور، گول وگو، کفو وکول ○ اشتیاق، شور
و شوق

eland /i:'lənd/ *noun*, *pl.* same or elands

ناسکی نه فریکایی [Tragelaphus oryx] و T.
[derbianus] ○ ایلند

Elaine *noun*

ئیلان: ههریک لهو چهند ئهنی نهفسانهی
نارتور، ب.ت. نهوهی که له بهر دلداریه
یهک لایه نه که ی Lancelot دهمرئ ○ ایلان

elapsed time *noun*

کاتی به سه رجوو یان تیهه ریو، وهختی رابووړاو
○ زمان سپری شده

elasmobranch /i'la:zmə(ʊ)brʌŋk/ *noun*,
adjective, *pl.* elasmobranchii or
elasmobranchs

(گیانه وه ناسی) ماسی کرۆزه یی، کرۆزه ماسی:
جوړی ماسی کر کر گه یی یان کرۆزه یی
cartilaginous (زیر بول)
ray shark (له کان، Elasmobranchii)
skate (له کان ده گرته وه) ○ الاسمو برانج

elasmosaur /i'la:zmə(ʊ)sɔ:/ *noun*

جوړی plesiosaur ی کر تاسه، مل دریز وه
قاز (بهره ت): له Elasmosaurus لاتین، له
elamos یونانی بهوه "گانه زای کو تراو (یان
چه کوش کاری کراو)" sauros + "مارمیلک" ○
الاسموسور

elastane /i'lastem/ *noun*

ئیلاستهین، ئیلستان: جوړی ماک یان مه تر یالی
پۆلی یوریتین polyurethane، بو جل و بهرگی
تنگ به کار دینرئ ○ الاستان

elastase /i'lasteɪz/ *noun*

(زینده کیمیا) ئیلاسته یز، ئیلستاز: جوړی
هموینه ی pancreatic که ئیلستین هه لده تاوینئ
(یان هه رس ده کا) ○ الاستاز

elastic /i'lastɪk/ *adjective*, *noun*

adj جیر، جیراسا، که ژناسا، که زی، کیشی دئ،
ئیلستیک، نه رم، جوړ، له گوران ها توو، بگور *n*
جیر، که ژ ○ *adj* کش سان، کشایند، لاستیکی،
انعطاف پذیر *n* لاستیک

elasticated /i'lastɪkətɪd/ *adjective*, also
elasticized /i'lastɪsaɪzd/

که زی، کیشی، کیش ها توو (جل و بهرگ یان له ته
په رۆی) ○ کشی

elastic band = rubber band

elastic cartilage *noun*

کرۆزه ی جیر یان جیر ناسا، کر کر گه ی که ژناسا
○ غضروف کش سانی

elastic collision *noun*

به ریه ک که وتنی جیری، لیک که وتنی جیری ○
برخورد کش سانی

elastic fibre *noun*

ریشالی جیر یان جیر ناسا، ریشالی که ژناسا ○
لیف یا فیبر کش سانی

elasticity /i:la:'stɪsəti, elæ-, US i:la:-/
noun

جیری، جیر ناسایی، که ژناسایی، نه رمی، بگوری،
جوړی، له گوران ها توو یی ○ کش سانی، کشایندی،
قابلیت ارتجاع، انعطاف پذیری

elastic tissue *noun*

شانه ی جیر یان جیر ناسا، شانه ی که ژناسا ○
بافت کش سانی

elastin /i'lastɪn/ *noun*

(زینده کیمیا) glycoprotein یکی جیری و
ریشالی که له connective tissue دوزراوه ته وه،
پروئتین که شیهو ی collagen ده دا و ینکه نه هری
سه ره کی elastic fiber ده کانه ○ الاستین

elastomer /i'lastəməl/ *noun*

فره بارزه یان پۆلیمیری ده سکرد یان سروشتی به
تابیه ته نه دی کیشی به وه، ب.ت. جیر:
polyvinyl -rs (elastomeric *adj*) ○ الاستومر
Elastoplast /i'lastəpləst, US -plə:st/

noun

(له بریتانیا) چه سبی برین ۰ چسب زخم

elate /i'leɪt/ *adjective*

(کژن) شاد، خوش، سه‌رخوش، به‌که‌یف، خوشحال ۰ شادمان، شاد

elated /i'leɪtɪd/ *adjective*

خوشحال، سه‌رخوش، خوش، شاد، گه‌ش، به‌که‌یف، که‌یف‌ساز، هم‌زیو، *They were -ed at the result* خوشحال، خرسند، مشعوف

elation /i'leɪʃn/ *noun*

سه‌رخوشتی، شادی، گه‌شی، هه‌زان، به‌که‌یفی، خوشحالی، گور: *She felt a great sense of -n as she started on the journey* وجد، هیجان

E-layer *noun*

توئی یان توژی ئی (ثایونوسفیر که ده‌توانی شه‌پوله رادیویی‌به‌کانی له‌ره‌ی نیه‌راست بگه‌یته‌وه) ۰ لایه‌ی ای

Elba *noun*

ئیلیا: شوینی دوورخسته‌وه، تاراوگه (نای) دوورگه‌ینکی ئیتالیا له مه‌دیه‌رانه، نیوان Corsica و ئیتالیا، شوینی به‌که‌مین دوورخانه‌وه‌ی ناپولیون بوناپارت له 14 مایسی 1814 تا 26 فیه‌ریویری 1815، 243 کیلومتری چوارگوشه) ۰ الب، مکان تبعید

elbow /'elbəʊ, US -boʊ/ *noun*

1 نانیسکه، نانیسک، هه‌ره‌ژنه، کونارشک، زه‌نگه، میرک، مرک، لاشاخ: *He's fractured his -w* 2 نانیسکه (له‌لوله‌کیشی‌دا) ۰ 1 آرنج 2 زانویی

elbow grease *noun*

ره‌نج کیشی، گیان‌ده‌ره‌اتن، کوله‌مه‌رگی، کاری سه‌خت و گران ۰ کار گل

elbow room *noun*

شوین یان جیگای تیا‌هه‌لسوو‌پان ۰ جای کافی

eld /eld/ *noun*

1 (ویژه‌یسی) سه‌روه‌بندی پیری، پیری، به‌سالاجویی 2 سه‌رده‌مان یان زه‌مانی زوو ۰

1 دوران که‌ولت، پیری 2 دوران قدیم

elder /'eldə(r)/ *adjective, noun*

adj با‌وخوشت‌تر، گه‌وره‌تر، به‌ته‌مه‌ن‌تر 1 *n* (هه‌روه‌ها *the older*) گه‌وره‌تر، پیر 2 ریش‌سی، ریش‌سی، گه‌وره، پیا‌وما‌قو‌ول، پیشه‌وا، سه‌ردار، سالار، سه‌رکرده 3 (*elders*) پیا‌وما‌قو‌ولان، گه‌وره‌پیا‌وان، گه‌وره‌ته‌کان، با‌وخوشت‌ته‌کان، ریش‌سی‌به‌کان ۰ *adj* بزرگ‌تر 1 *n* بزرگ‌تر، بزرگ، شیخ 2 ریش‌سفید، کدیور، زعیم، ارشد 3 (در جمع) بزرگ‌تره‌ها، بزرگان، ریش‌سفیدان

elder /'eldə(r)/ *noun*

(روه‌ک‌ناسی) وری، گیاور، وره‌گیا، گیزه‌گیا، گیانگیز *[nigra Sambucus]* و جوره

پنومه‌ندی‌داره‌کان ۰ آفتی

elderberry /'eldəberi, US 'eldərb-/ *noun, pl. elderberries*

به‌ریان میوه‌ی وره‌گیا ۰ میوه‌ی آفتی

elderflower *noun*

گوله‌وره (پو‌دروس‌کردنی مه‌ی و کوردیال) ۰ گل آفتی

elderly /'eldəli, US -ərli/ *adjective, noun*

adj به‌سالاجوو، به‌ته‌مه‌ن، پیر، کژنه، له‌کارکه‌وتوو، به‌که‌وتوو (*the elderly*) *n* به‌سالاجووان، پیران، به‌ته‌مه‌نان ۰ *adj* من، سال‌خورده، قدیمی (*the elderly*) *n* سال‌خوردگان

eldership *noun*

گه‌وره‌ترتی، گه‌وره‌یی ۰ ارشدیت

elder statesman *noun*

پیری سیاسی، راویژکاری سیاسی ۰ رجل سیاسی معمر

eldest /'eldɪst/ *adjective*

گه‌وره‌ترین، به‌سالاجوو‌ترین، پیرترین، به‌ته‌مه‌ن‌ترین، گه‌وره، تویه‌ره، نخری ۰ ارشد، بزرگ‌ترین، نخست‌زاده

el dorado /,el dɔːrəˈdɔʊ/ *noun, also El Dorado, pl. El Dorados*

زیرستان، زیران، زیره‌لان، ولاتی زیر (ولات یان شاری خه‌یالی کاترای به‌نرخ تیا‌هه‌لکه‌وتوو، چاران باوه‌ی وایوو که له‌ئهمریکای باشووری بی) ۰ الدرادور، سرزمین زر

eldritch /'el(d)ɪtʃ/ *noun*

سه‌یر، سه‌مه‌ره، نا‌ئاسایی، عاجبانی ۰ غیرعادی، عجیب

Eleatic /,eliˈaɪtɪk/ *adjective, noun*

adj 1 سه‌ریه‌شاری کونی یونان Elea له باشووری روزاوای ئیتالیا 2 سه‌ریه‌ریبازیکی فله‌سفی یونانی که له لایه‌ن Parmenides سه‌وه دامه‌زرا و Zeno په‌ره‌ی پیدا و Xenophanes په‌که‌یکێ تر له‌فیلسو‌فه‌کانی ئه‌و ریبا‌زه‌یه، باوه‌ری به‌یه‌کینی یون و ناراستینه‌بوونی جووله و گوران هه‌یه *n* فیلسو‌فیکی ئه‌و ریبا‌زه ۰ الایتیک

Eleaticism *noun*

ئیلایتیزم ۰ الایتیزم **elecampane** /,elɪkəmˈpeɪn/ *noun, also inula or scab-wort*

(روه‌ک‌ناسی) سم‌ل؟، سم‌لی؟: زه‌نجه‌فیلی له تیره‌ی *[Inula helenium]* daisy ۰ راسن، زنجفیل شامی

elect /iˈlekt/ *adjective*

adj هه‌لی‌زارده (*the elect*) *n* هه‌لی‌زارده‌کان، هه‌لی‌زراوان، تاییه‌تان، تاییه‌ته‌ندان ۰ *adj* منتخب، برگزیده *n* برگزیدگان، نخبگان

electric eel *noun**Electrophorus* [مارماسی نیلیکتریکی] *[electricus]* مارماهی الکتریکی

electric eye = photoelectric cell

electric fan *noun*

پهنکه، پانکه، پنکه

electric fence *noun*

تیلبنندی نیلیکتریکی، سیم خاردار برقی

electric field *noun*

بوار یا میدان نیلیکتریکی، میدان الکتریکی

electric fire *noun*

کورهی نیلیکتریکی، کورهی برقی یا کاره‌بایی، بخاری برقی

electric guitar *noun*

گیتاری نیلیکتریکی، گیتار برقی

electrician */i,lek'triʃn/ noun*

کاره‌باوان، کاره‌باگر، تکنیسینی کاره‌با، تکنسین برق

electricity */i,lek'trisəti/ noun*

1 نیلیکتریسی، برق، کاره‌با، ته‌وژی نیلیکتریسیته 2 وروژان، هژان، بزوان، 1 برق، جربان برق 2 هیجان

electric razor = shaver

electric resistance *noun*

به‌ره‌لستی نیلیکتریکی، به‌رگری کاره‌بایی، مقاومت برقی

electric shock *noun*

برق‌گرتن، کاره‌باگرتووی، ته‌ووی نیلیکتریکی، برق‌گرفتگی، شوک الکتریکی

electric storm *noun*

بروسکه، تریشفه، ره‌شه‌بای نیلیکتریکی، توفان الکتریکی، رعد و برق

electrification */i,lektrifi'keiʃn/ noun*گه‌باندنی کاره‌با، برقی کردن: *the electrification of the railway line from Manchester to Preston* برق‌رسانی، عمل برقی کردنelectrified *adjective*

برق‌تیاو، کاره‌بادار، برق‌دار

electrifying */i'lektrifaɪn/ adjective*

وروژتیه‌ر، هه‌ژتیه‌ر، هاروژتیه‌ر، بزوتیه‌ر، راه‌ه‌شینه‌ر، هجیان‌انگیز، تکان‌دهنده

electro- */i'lektrəʊ, US -trou/ = elect(o)-*electrocardiogram */i,lektrəu'kɑ:diəgrəm, US i,lektrou'kɑ:diəu-/ noun*

نیلیکتر و کاردیوگرام، باریکه یا نه‌واری دل، نوار قلبی

electrocardiograph *noun*

نیلیکتر و کاردیوگراف، ده‌زگای باریکه یا نه‌واری دل، دستگاه نوار قلب

electrocardiographic *adjective*

سه‌ریه نیلیکتر و کاردیوگرافی، وابسته به برق‌نگاری قلب

electrocardiography

/i,lektrəu'kɑ:di'əgrəfi/ noun

نیلیکتر و کاردیوگرافی، برق‌نگاری قلب

electrochemical *adjective*

کاره‌بایی-کیمیایی، نیلیکتر و کیمیایی، برقی-شیمیایی

electrochemically *adverb*

له‌باری کاره‌بایی-کیمیایی یا نیلیکتر و کیمیایی، از لحاظ برقی-شیمیایی

electrochemistry *noun*

کاره‌با-کیمیا، نیلیکتر و کیمیا، برق-شیمی

electroconvulsive therapy

/i,lektrəukən'valsiv θerəpi, US -trou-/ noun

چاره‌سهری‌یه‌کی پزشکی نه‌خوشی میتال که نیلیکتریسیته به میتسکی نه‌خوش‌دا تیده‌به‌ریتن الکتر و کونولسیو تراپی

electrocution */i,lektrə'kju:ʃn/ noun*کوشتن به برق یا به کورسی نیلیکتریکی: *He was sentenced to death by electrocution*

کشتن با برق یا صندلی الکتریکی

electrode */i'lektrəud, US -troud/ noun*

نیلیکترود، الکترود

electrodynamic *adjective*

سه‌ریه electrodynamics، وابسته به الکترودینامیکس

electrodynamics */i,lektrəudai'næmiks, US -trou-/ noun, pl.*

لقب له میکانیک له‌باری کارلنکی ته‌وژه نیلیکتریکی به‌کان له‌گه‌ل بواره مه‌گناتیکی یا نیلیکتریکی به‌کان‌دا، الکترودینامیکس

electroencephalogram

/i,lektrəum'sefələgrəm, -'kefələ-, US -troum'sef-/ noun

نیلیکتر و ئینسفالوگرام، باریکه یا نه‌واری سه‌ر (یا نیشک)، نوار مغزی

electroencephalograph *noun*

نیلیکتر و ئینسفالوگراف، ده‌زگای باریکه‌ی سه‌ر (یا نیشک)، دستگاه نوار مغزی

electroencephalography

/i,lektrəum'sefə'logrəfi, US -kef-/ noun

نیلیکتر و ئینسفالوگرافی، برق‌نگاری مغز

electrolysis */i,lek'trəʊlɪsɪs, US -'trɑ:l-/ noun*

کاروشیکاری، نیلیکتر و شیکاری، شی‌کردنه‌ووی نیلیکتریکی، برق‌کافت

electrolyte */i'lektrəlaɪt/ noun*

کاروشیکاره، نیلیکتر و شیکاره، برق‌کافه

electrolytic */i,lektrə'litik/ adjective*

کاروشیکاری یانه، ئیلیکترۆشیکاری یانه ①
برق کافه‌ای

electrolytic conduction *noun*

گه‌یاندنی کاروشیکاری یانه ① رسانش الکترولیتی
electromagnet /i'lektrəʊmæɡnət/, US -
trou-/ *noun*

ئاسن کیشتی کاره‌بایی یان ئیلیکتریکی،
ئیلیکترۆماگنیت ① آهن‌ریای برقی

electromagnetic /i'lektrəʊmæɡ'netik/,
US -trou-/ *adjective*

کاروتیسی، کارۆمه‌گناتیسی، ئیلیکترۆمه‌گناتیک،
سهره‌به‌یان به‌ره‌مه‌هاتوو به‌هۆی
ئیلیکترۆمه‌گناتیزمه‌وه، سهره‌به‌په‌وه‌ندی ته‌وۆمه
ئیلیکتریکی یه‌کان یان مه‌یدان و مه‌یدانه
مه‌گناتیکی یه‌کان (electromagneticallly *adv*)
الکترۆمغناطیسی

electromagnetic radiation *noun*

(فیزیکی) تیشک‌دانی کاروتیسی یان
کارۆمه‌گناتیسی، تیشک‌دانسه‌وه‌ی
ئیلیکترۆمه‌گناتیک: جوړئ تیشک‌دانه‌وه‌ که
روشنایی یینراو، شه‌پوله‌ رادیۆیی یه‌کان،
تیشکه‌کانی گاما و تیشکه‌کانی ئیڅس ده‌گرته‌وه
و له‌ودا بوار یان مه‌یدانه مه‌گناتیکی و
ئیلیکتریکی یه‌کان هاوکات (پنکه‌وه) ده‌گۆردرین؛
وزه له‌ شیوه‌ی شه‌پوله‌ ئیلیکترۆمه‌گناتیکه‌کان،
هه‌روه‌ها زنجیره‌تیک یه‌کان شه‌پوله
ئیلیکترۆمه‌گناتیکی یه‌کان ① شعشع
الکترۆمغناطیسی

electromagnetic spectrum *noun*

شه‌به‌نگی کاروتیسی یان کارۆمه‌گناتیسی،
شه‌به‌نگی ئیلیکترۆمه‌گناتیک ① طیف
الکترۆمغناطیسی

electromagnetic unit *noun*

یه‌که‌ی کاروتیسی یان کارۆمه‌گناتیسی، یه‌که‌ی
ئیلیکترۆمه‌گناتیک ① واحد الکترۆمغناطیسی

electromagnetic wave *noun*

شه‌پۆلی کاروتیسی، کارۆمه‌گناتیسی یان
ئیلیکترۆمه‌گناتیک (شه‌پوله‌ رادیۆیی یه‌کان،
infrared، روشنایی یان رووناکی یینراو،
ultraviolet، تیشکه‌کانی ئیڅس و گاما
ده‌گرته‌وه) ① موج الکترۆمغناطیسی

electromagnetism

/i'lektrəʊ'mæɡnətizəm/, US -trou-/ *noun*

ئیلیکترۆمه‌گناتیزم، کارۆمه‌گناتیزم: 1 دیواره
په‌وه‌ند به‌ مه‌یدانه مه‌گناتیک و ئیلیکتریکیه‌کان و
کارلنیک کردیان له‌گه‌ل به‌که‌تر و له‌گه‌ل بارکه
ئیلیکتریکی یه‌کان electric charges و ته‌وۆم و
ته‌زووه‌کان 2 current ته‌وۆ زانسته که ده‌براره‌ی
ته‌و دیارانه ده‌کۆلینه‌وه ① الکترۆمغناطیس

electromechanical

/i'lektrəʊm'i'kanik(ə)/ *adjective*

ئیلیکترۆمیکانیکی: سهره‌به‌یان نامازه به
ده‌زگایه‌کی میکانیکی که به‌ریگای کاره‌باوه کار
ده‌کا ① الکترۆمکانیکی

electrometer /i'lek'tromitə/ *noun*

ئیلیکترۆمیترو ① الکترۆمتر

electrometric *adjective*

سهره‌به‌ئیلیکترۆمیترو ① وابسته به‌ الکترۆمتری

electrometry /i'lek'tromitri/ *noun*

ئیلیکترۆمیترو ① الکترۆمتری

electromotive /i'lektrə'məʊtɪv/ *adjective*

کارۆجوولین، ئیلیکترۆجوولین، ئیلیکترۆموتیف
① برقران

electromotive force *noun*

هیزی کارۆجوولین ① نیروی برقران

electromyographic *adjective*

سهره‌به‌یان پنه‌وه‌ندی به‌ ئیلیکترۆمایوگرافی یه‌وه
هه‌به ① وابسته به‌ الکترۆمیوگرافی

electromyography

/i'lektrəʊ'mai'ɒgrəfi/ *noun*

تۆمارکردنی چالاکی ئیلیکتریکی شانه‌ی
ماسوولکه‌یی به‌ریگای ئیڅیکترۆده‌کانه‌وه ①
الکترۆمیوگرافی

electron /i'lektron/, US -tra:n/ *noun*

ئیلیکترۆن ① الکترون

electronegative /i'lektrə'negatɪv/ *adjective*

ئیلیکترۆنه‌ریتی، کاره‌با یان برقی نه‌ریتی تیا به
① دارای برق منفی

electronic /i'lek'tronik/, US -'tra:nik/ *adjective*

1 ئیلیکترۆنی، ئیلیکترۆنیکی، سهره‌به
ئیلیکترۆنیک: ① electronic fuel injection

2 electronic journalism

ئیلیکترۆنیک: ① electronic banking

الکترۆنی، وابسته به‌ الکترۆنیک 2 کامپیوتری

electronically /i'lek'tronikli/ *adverb*

به‌ شیوه‌یه‌کی ئیلیکترۆنیکی، ئیلیکترۆنیکانه ①
به‌ طور الکترۆنیکی

electronic banking *noun*

بانکه‌وانی کامپیوتری یان ئیلیکترۆنی ①
بانکداری الکترۆنی

electronic cash *noun*

پاره‌ی ئیلیکترۆنی یان کامپیوتری (= پاره‌یی
که به‌کاردیتری بو کرینی شتومه‌ک له‌سهر
ئینتینیت، به‌لام له‌ ده‌روه‌ه پاره‌یه‌کی وانیه) ①
پول الکترۆنی

electronic data interchange *noun*

گۆرینه‌وه‌ی زانیاری ئیلیکترۆنی ① مبادله‌ی
داده‌های الکترۆنی

electronic formula *noun*

شیوگ یا فۆرمۆلی ئیلیکترۆنی ① فرمول الکترۆنی

electronic funds transfer *noun*

راگوښتی سټووقه ټیلیکرونی په کان
(کامپیوټری په کان) انتقال صندوق های الکترونی

electronic mail *noun*, also *email*

پوستی ټیلیکرونی (کی) پست الکترونیکی

electronic money *noun*

پاره یی ټیلیکرونی، پاره یی کامپیوټری پول
الکترونی

electronic music *noun*

موسیقای ټیلیکرونی موسیقۍ الکترونی

electronic organizer *noun*

ریکخه ری ټیلیکرونی ارگانیز الکترونی

electronic publishing *noun*

بلاوکرډنه وی ټیلیکرونی انتشار الکترونی

electronics /i,lɛk'trɒnɪks/, US -'tra:n-/ *noun, pl.*

ټیلیکرونیک، ده زگا ټیلیکرونی (کی) په کان: *the electronics industry*

ټیکرونیک، دستگاه های الکترونیکی

electronic signature *noun*

مور یان نیمزای ټیلیکرونی امضای الکترونی

electronic tagging *noun*

ناگینگی ټیلیکرونی (بستی که له ودا شتیکی
ټیلیکرونی به که سیکه وده نری به شینوین که
پولیس و هتد ده زانی نو که سه له کوئی په)
ناگینگ الکترونی

electronic ticketing *noun*

تیکت وده رگرتی ټیلیکرونی یان کامپیوټری
بلیط گیری الکترونی

electron microscope *noun*

وردبینی ټیلیکرونی میکروسکوب الکترونی

electron optics *noun, pl.*

لقنی له فیزیک له بهاری هلس وکوهوتی
ټیلیکرونه کان له بهاره مه گناتیکی و
ټیلیکتریکي په کان دا الکترون اپتیک

electro-optics *noun, pl.*

لقنی له زانست له بهاری کاریگه ری بهاره
ټیلیکتریکي په کان له سهر رووناکي و نوبتیک
الکترو اپتیک

electrophoresis /i,lɛktrə(ʊ)fə'ri:si:/ *noun*

(فیزیک و کیمیا) جووله یان بزواتی بارچولکه
بارگاوی په کانی نیو شله یان ولوله gel له زیر
کاریگه ری مهیدانی ټیلیکتریکي دا اکروفورز

electrophoretic *adjective*

سهر به ټیلیکروفوریزیس یان کاره به لگری
وابسته به اکروفورز

electrophoretically *adverb*

له بهاری ټیلیکروفوریزیس یان
کاره به لگری په وده از لحاظ اکروفورز

electroplating *noun*

دپوشینی شتی به تووالیکی ناسکی کانزا به

ریگای کاروشیکاری په وده آیکاری

electropositive /i,lɛktrə'pə:zɪtɪv/*adjective*

ټیلیکرونه ریتی، ټیلیکروپوزیټیف، کاره به یان
برقی نمریتی تیا به الکتروپوزیټو، دارای برق
مثبت

electroscope /i,lɛktrə'skəʊp/ *noun*

کاره بادوز، ټیکرودوز برق یاب

electroscopic *adjective*

سهر به کاره بادوز، سهر به ټیکرودوز وابسته به
برق یاب

electroshock therapy /i,lɛktrəʊ'ʃɒk

therapy, US -trəʊ'ʃɒk/ = electroconvulsive
therapy

electrosurgical *adjective*

سهر به یان پتوهندی به electrosurgery په
هده وابسته به الکتروسرجری

electrosurgery *noun*

ټیلیکرونه شتره گه ری، نه شته گه ری یی که
ته زووی ټیلیکتریکي له ره به ز به کاردینی بو
برینی شانه یی الکتروسرجری

electrotherapy *noun*

ټیلیکروتراپسی، چاره سهر کردن به کاره به،
کاره به ایماری الکتروترای

electrothermal *adjective*, also*electrothermic*

کاروگه رمی، کاره بایی گه رمی برقی-حرارت

electrotype *noun*

چاپی کاره بایی یان ټیلیکتریکي، گرافورسازی
ټیلیکتریکي (electrotypen) چاپ برقی،
گرافورسازی برقی

electrovalence *noun*

کاروواوهیزی، ټیلیکروواوهیزی الکترووالانس

electrovalence number *noun*

ژماره ی کاروواوهیزی یان ټیلیکروواوهیزی
عدد الکترووالانس

electrovalent /i,lɛktrə(ʊ)'veɪl(ə)nt/*adjective*

کاروواوهیز، ټیلیکروواوهیز الکترووالانسی

electron /i'lɛktrɒn/ *noun*

ټیلیکرون (= دارشته ی زیر له گه ل هدی یستی
زیو، بنه رت: به ریگای لاتین له elektron
یونانی "electron amber" الکتروم)

eleemosynary /i,eli:'mɒsɪnəri, US -

'mɒz-/ = charitable

elegance /'elɪɡəns/ *noun*

ریک وینکی، شوخی، شوخ و شنه نگی، ینکه و تووپی،
شه دا، ناز، شه توار، جوانی، ورده کاری
بزارندگی، آراستگی، قشنگی، زیبایی

elegant /'elɪɡənt/ *adjective*

ریک وینک، جوان، شوخ، شوخ و شنه ننگ،

شده‌لار، په‌لنجه‌ولار، پرله‌وردده‌کارى، ناسک، سهرنج‌راکیش، په‌ئدا، به‌ئاز، په‌ئتوار، به‌عنوان:
She was tall and elegant ○ برازنده، زیبا،
 قشنگ، ظریف، گیرا

elegantly /'eləgəntli/ *adverb*

○ *elegantly furnished*: په‌وردده‌کارى به‌وه
 ○ *elegantly dressed*: با‌ظرافت

elegiac /,eli'dʒaɪək/ *adjective*, also *elegiacal*

1 سهردولکه‌ی، چه‌مهری (یانه): *an elegiac lament for departed youth*
 له‌ یونانی ده‌وربه‌ری سه‌دهی ده‌وتمه‌ی به‌ر له‌
 زاینی که‌ هونراوه‌گه‌ری به‌و شیوه‌ له‌ خسته‌گه‌لی
 وادا گه‌شسه‌ی یتهدرا 2 به‌خه‌م،
 ماته‌ماوی، خه‌مبار، لئوبه‌بار، دلته‌نگ، کویل،
 کز، مات، په‌زارده‌دار 3 (elegiacs) هونراوه‌ی
 له‌سهر کیشی چه‌مهری (*elegiacally adv*) ○
 1 مرثیه‌ی، الجیاک 2 غم‌انگیز، اندوهگین، حزین،
 افسرده 3 الجیاک

elegist *noun*, also *elegiast*

چه‌مهری‌نووس، سهردولکه‌نووس ○ مرثیه‌سرا
elegit *noun*, Latin, literally "he has chosen"
 ده‌ستووریکی قانونی بۆ گه‌ل‌دانه‌وه‌ یان گرتنی
 مال و دارایی (که‌سکی) قه‌رزار تا نه‌و کاته‌ی
 قه‌رزه‌که‌ی ده‌دانه‌وه‌ ○ حکم تأمین مدعی به‌

elegy /'elədʒi/ *noun*, pl. *elegies*

1 سهردولکه، چه‌مهری، دورک، شین‌نامه 2 (له‌
 هونراوه‌ی یونانی و لاتین‌دا) هه‌لبه‌ست یان
 شتیریکی نووسراوه‌ به‌ شتیه‌ی خسته‌
 سهردولکه‌ی به‌کان *elegiac couplet* ○ 1
 مرثیه 2 الجی

element /'eləmənt/ *noun*

1 توخم، ره‌گه‌ز 2 بنجینه، بنگه‌ه به‌نما، ماک،
 به‌نهرت، به‌شی سهره‌کی، به‌ش، بار، بارچه،
 پشک 3 که‌می، نه‌ختی، بری، نیک، چکن 4
 تابه‌تمه‌ندی 5 ئیلیمینت (که‌ل‌ویه‌لی ئیلیم‌تریکی)
 5 بواری، مه‌لبندی سروشتی، هیزه‌کانی سروشت،
 هه‌ریه‌ک له‌ چوارماکه (ناو، ئاور، خاک و هه‌وا)
 6 (elements) سهره‌تاکان، به‌نماکان، بنجینه‌کان
 7 ئاووه‌ه‌وا، هه‌وا (ناخوش) 8 گروپ، کومه‌ل،
 ده‌سته (به‌نهرت): به‌ریگای قه‌رمه‌نسی کۆن له‌
elementum لاتین "rudiment principle"
 ○ 1 عنصر 2 رکن، اساس، جزء اصلی، بخش،
 قه‌مت 3 ذره، کمی 4 ویزگی 5 المنت 6 حیز، محیط
 طبیعی 6 (در جمع) مقدمات، مبانی 7 هوا 8 گروه

elemental /,eli'məntl/ *adjective*

1 سهره‌ چوارماکه 2 (کیمیا) توخمی، سهره‌به
 ره‌گه‌ز، ساده، په‌تی 3 کۆتۆژنه‌کراو، بی‌نهما،
 هه‌وسا‌رسانه‌وو، ده‌س به‌سهردانه‌گیراو، سه‌خت:
the elemental fury of the storm 4 به‌نهرته‌ی،
 بنجینه‌ی، بناخه‌ی، به‌نمایی، سهره‌کی، سۆزی،

سۆزه‌کی: *an elemental truth* ○ 1 وابسته به‌
 عناصر اربعه 2 عنصری، بسیط 3 عنان‌گینه 4
 بنیادی، اساسی، عاطفی

elementarily /,eli'mentə'ri:li, US
 /,eləməntə'ri:li/ *adverb*

به‌ شتیه‌یه‌کی سهره‌تایی، به‌ شتیه‌یه‌کی ساده
 به‌ طور مقدماتی

elementary /,eli'mentri/ *adjective*

1 سهره‌تایی، به‌رای، ده‌سینک: *at an elementary level*
 2 سهره‌کی، بنجینه‌ی، به‌نهرته‌ی، بنگه‌هی:
the elementary laws of economics 3 ئاسان،
 ساکار، ساده، سانا: *elementary questions*
 1 مقدماتی، ابتدایی 2 بنیادی 3 ساده

elementary intelligence *noun*

هوش یا ئیتیلیم‌چینی سهره‌تایی ○ هوش ابتدایی
elementary particle *noun*

پارچۆلکه‌ی بنجینه‌ی یا به‌نهرته‌ی ○ ذره‌ی بنیادی
elementary school *noun*

خویندنگای سهره‌تایی، ده‌ستان، قوتاب‌خانه‌ی
 سهره‌تایی، فیزگی سهره‌تایی ○ دبستان

elemi /'eləmi/ *noun*

جه‌وکی زه‌توون، ئیلیمی، ئه‌لیمی ○ صمغ زیتون
elenchus /'i:leŋkəs/ *noun*, pl. *elenchi* /-kəni/
 به‌رپه‌رج‌دانه‌وه‌ی لۆژیکی ○ تکذیب منطقی یا
 قیاسی

elephant /'elɪfənt/ *noun*, pl. same or *elephants*

فیل [*Loxodonta africana*] (فیلی ئەفریکایی،
 ئەفریکا) و *Elephas maximus* (فیلی هیندی،
 باشووری ئاسیا) ○ فیل

elephant bird *noun*

فیله‌مه‌ل، بالنده‌فیله (قری تیکه‌وتوه) ○ نوعی
 پرند

elephant garlic *noun*

سیره‌فیله؟ (*Allium ampeloprasum*) ○ نوعی
 گیاه

elephant grass *noun*

گیافیله؟ [*Pennisetum purpureum*] ○ نوعی
 گیاه

elephantiasis /,elɪfən'taɪəsɪs/ *noun*

1 ئیلینفاتایسیس، ده‌رده‌فیله، فیله، په‌لفیلی (=
 گه‌وره‌بوونه‌وه‌ یان ئەستووربوونی شانه‌کان،
 ب.ت. گه‌وره‌بوونه‌وه‌ی به‌کجاری په‌لی یان
 بانوودان scrotum که‌ به‌هۆی گیرانی
 بۆری به‌کانی له‌شاوی lymphatic به‌هۆی کرمی
 تاله‌یی ب.ت. به‌ ناوی (*Wuchereria bancrofti*)
 تووش ده‌بێ 2 هه‌ل‌دان،
 گه‌وره‌بوونه‌وه‌ یان زیاده‌به‌ره‌س‌ندتیکی زۆری
 نه‌وس‌تراو: *elephantiasis of the*

○ 1 پیل‌بابی 2 الفاتیاز
elephantine /,elɪ'fæntaɪn, US -tɪn/

adjective

1 فیلی، فیل ناسا 2 زله، زه‌ب‌لاح، زه‌لام، که‌ته، ناقولا، فیل (ناسا) ناهه‌موار، تزه: **elephantine movements** 1 فیل مانند 2 کنده

elephantoid /elɪˈfəntɔɪd/ **adjective**

فیلی، شیوه‌فیل، فیل ناسا 1 فیل مانند

elephant seal **noun**

فیل‌به‌رازی ثاوی، به‌رازه‌فیلی ثاوی: جوریکی زله که له که‌ناری روژاواي نهمریکای باکووری و ده‌ووربه‌ری ناوچه‌کانی جه‌مه‌ری باشووری (باشووران) نیره‌که‌ی ملی زور نه‌ستورده و لموزیکي نهمی هه‌یه [توخم *Mirounga*: دوو جورن] 1 نوعی فک

elephant's ear **noun**

گوئی‌فیل: 1 - 2 taro گیایکی چه‌ندساله‌ی گه‌میتانی ناسیا له توخمی (*Alocasia*) 1 گوش‌فیل

elephant shrew **noun**

جوری گوان‌داری میرووخوری چکوله‌ی نه‌فریکایی لم‌وزدری [خیزان *Macroscelididae*: زور جورن] 1 نوعی موش

Eleusinian **adjective**

سه‌ربه Eleusis ی کون یان **Eleusinian mysteries** 1 الوسین

Eleusinian mysteries /ɛljuːˈsmɪən/ **noun, pl**

داب‌ونه‌ریتی سالانه‌ی یونانی‌بانی کون له دیی Eleusis نریک به‌ناتین، به‌سه‌ربه‌زی **Demeter** و **Persephone** 1 الوسین میتریس

elevated /ɪˈlevɪtɪd/ **adjective**

1 به‌رزه‌وه‌بوو، ژووره‌وه‌بوو، رووناکییر، پایه‌به‌رز، ناکاربه‌رز، ره‌وش‌ته‌به‌رز، بالا، به‌رز: **an elevated status** 2 به‌رزه‌وه‌ند، کورس، سه‌رتز، ژوورتر، بلیند، بارست 1 1 متعالی، والا، رفیع 2 برجسته

elevated railway **noun, also elevated railroad**

رئی ناسنی به‌رز (یان کورس)، ریگای ناسنی بارست یان بلیند (سه‌رتز له ریگایان) 1 راه‌آهن مرتفع

elevation /ɪˈlevɪʃn/ **noun**

1 به‌رز‌کرده‌وه، برده‌سه‌ره‌وه، ژووربوونه‌وه، بالا‌بوونه‌وه، چوونه‌سه‌ره‌وه، به‌رزبوونه‌وه، هه‌لکشان 2 به‌رزی، بلیندی 3 ته‌پولکه، گرد، زورک، بلیندایی، جیگای به‌رز، به‌رزی (ب.ت). له ناستی ده‌ریاوه 4 نه‌خشه‌ی لایه‌کی خانوبه‌ره 5 گوشه (چه‌ک‌وچول) 1 ارتقا، ترفیع، فراز 2 رفعت 3 تپه، بلندی، ارتفاع 4 نقشه‌ی نیا 5 زاویه

elevator /ɪˈlevəto(ɪ)/ **noun**

1 هه‌ل‌گره، به‌رز‌که‌ره، ده‌زگای هه‌ل‌تان 2 شاکه‌نو، عه‌ماری ده‌غل‌ودان 3 یه‌کێ له‌و دوو

به‌شی جوولوکی کلکی فروکه‌مین که به‌کار‌دیتری یان دروست ده‌کری بۆ لووربوونه‌وه یان به‌رزبوونه‌وه، رووته‌ختی به‌رز‌که‌ره 4 (تویکاری) ماسوولکدی هه‌ل‌تیه‌ر یان به‌رز‌که‌ره‌وه 1 1 آسانسور 2 سیلو 3 سکان افقی 4 عضله‌ی رافعه

elevator operator = lift-attendant

eleven /iˈlevn/ **cardinal number adjective, noun**

adj یازده، یانزه، یه‌وه‌نده‌س (دانه) 1 n ژماره‌ی یازده، ره‌نووسی یازده 2 ده‌سته‌یه‌کی یازده‌ی که‌سه (توین، هاکی و کریکیت) 1 **adj** یازده 1 عدد یازده 2 تیم یازده نفری

eleven /iˈlevnz/ **noun, pl.**

(بریتانیا و نافه‌رمی) قاوه‌لتون، به‌رقه‌نده 1 نیم‌چاشت

eleventh /iˈlevnθ/ **ordinal number adjective**

n یازده‌یه‌ک **adj** یازده‌یه‌م، یازده‌یه‌مین 1 1 **adj** یازده‌م (ین)

eleventh hour **noun**

دواست، دوایین کات، ناخروئوخر 1 آخرین لحظه

ELF **abbreviation** extremely low frequency

elf /elf/ **noun, pl. elves**

په‌ری، جنۆکه (نه‌ه‌ت: ئینگلیسی کۆن، ئه‌لمانی نه‌ه‌ت) 1 جن‌پری

elfin /elfɪn/ **adjective**

1 وه‌کوو جنۆکه، جنۆکه‌ناسا، جنۆکه‌یی 2 وه‌کوو په‌ری، په‌ری‌ناسا 1 1 مثل اجنه، وابسته به‌اجنه 2 مثل پری

elfish /elfɪʃ/ **adjective**

شه‌یتان، ناجسن، به‌دجسن، ناره‌سەن، شلوق، هارو‌هاج، به‌عه‌رزه‌گیرنه‌بوو، به‌دزات، ودوده **elfishness** **n** **elfishly** /elfɪʃli/ **adv** شه‌یتانی، ناجسنی، شلوقی، به‌دزاتی، ودوده‌یی 1 تخس، شیطان

elf-lock(s) /elflɒk/ **noun, pl., also elf knot(s)** /elfnɒt/

قر یان پرچی شیواو و تیک‌ئالو 1 مویا زلف ژولیده

elf owl **noun**

کونده‌جنۆکه: هه‌ی باشووری نهمریکا و مه‌کیکو، هیلانه‌سه‌ر کاکتوسی و دار سازده‌کا [*Microthene whitneyi*] 1 نوعی جغد

Eli **noun, Hebrew** 'Eli

ئیلی، عیسی: داد‌گه‌ر و یریستی گه‌لی ئیسرائیل 1 عیسی

Elias = Elijah

elicitation /iˌlɪsɪˈteɪʃn/ **noun**

هه‌ل‌تیه‌جان، هه‌ل‌گویتن، (لێ)هه‌ل‌کراندن 1 استنباط، استخراج

eligibility /ˌelɪdʒə'bɪləti/ *noun*

پس‌شيان، شيان، به‌جی‌بوون، پس‌ره‌وایی،
لیوه‌شانه‌وه: *Marriage to a national gave automatic eligibility for citizenship*
استحقاق، شایستگی، واجد شرایط بودن

eligible /ˌelɪdʒəbl/ *adjective*

1 پس‌شیاو، لیوه‌شاو، به‌رحق، یتکه‌وتوو،
پس‌ره‌وا، شیاو، شیاوی هه‌لیزاردن، گونجاو،
به‌جی، لیوه‌شاو: *eligible to retire* 2 گونجاو بو
زن‌ومیردایه‌تی: *an eligible bachelor*
(adv) *eligibly* /ˌelɪdʒəbli/ پس‌شیاوانه،
به‌رحق‌قانه) 1 سزاوار، درخور، مستحق، واجد
شرایط 2 مناسب زناشویی

Elijah *noun*, Hebrew *Elīyāh*

نلیا(ه): پیغه‌مه‌ری گه‌لی ئیسرائیل له سه‌ده‌ی 9
به‌رله‌زاین 1 نلیا

eliminable /ˌɪlɪmɪnəbl/ *adjective*

شیاوی لابردن، لاده‌بری، لابردنی 1 حذف‌کردنی
elimination /ˌɪlɪmɪ'neɪʃn/ *noun*
1 لابردن، خست‌لا، سرینه‌وه، نه‌ه‌شتن، تیاریدن،
خاشه‌برکردن، پاکتاوکردن، بنهرکردن، له‌نیویردن،
هه‌ل‌گرتن، هه‌له‌سه‌کاندن 2 کوشتن 3
دوو‌رخ‌سته‌وه، ده‌رکردن، خسته‌ده‌روه،
ده‌ره‌راندن 1 حذف، رفع، محو، ریشه‌کنی،
معدوم‌سازی 2 قتل 3 دفع

Elisha *noun*, Hebrew *Elīshā'*

نیلشیا: پیغه‌مه‌ری گه‌لی ئیسرائیل و جیگری
نلیا(ه) *Elīja* 1 بیع

elision /i'liʒn/ *noun*

1 ده‌نگ‌س‌رینه‌وه، لابردنی ده‌نگ یان برکه،
ناسان‌کردنه‌وه 2 لیک‌دان، تیکه‌ل‌کردن،
تیک‌هه‌ل‌کیشان 1 حذف‌اوایی 2 آمیزش، ادغام
elite /e'lɪt/, US /i'li:t/ *noun, adjective*
1 هه‌لیزراوان، هه‌لیزارد، س‌رت‌وب: *a member of the elite*
of the ruling/intellectual elite
an elite military 2 *the entertainment world*
academy 2 نه‌ندازی پیتی له‌تایپینگ‌دا به
کاره‌کته‌ر له‌ه‌مر ئینچ‌دا (به‌ره‌وت: له
فه‌ره‌نسی "choice, selection") 1 نخبگان،
گزیدان، نخبه، برگزیده 2 الیت

elitism /e'lɪtɪzəm, US -ɪ-/ *noun*

ئیلیتیزم، هه‌لیزارد‌ه‌گری، حکومه‌تی نوخبه
یان هه‌لیزارد 1 نخبه‌گری، نخبه‌سالاری،
حکومت نخبگان

elitist /e'lɪtɪst, US -ɪ-/ *noun, adjective*

an elitist model 1 ئیلیتست، ئیلیتست
adj of society 2 هه‌لیزارد‌ه‌گرانه 1 نخبه‌گر،
نخبه‌سالار 2 نخبه‌گریانه، نخبه‌سالارانه

elitist theory *noun*

تیوری هه‌لیزارد‌ه‌گری 1 نظریه‌ی نخبه‌گری
elixir /i'liksə(r), US -sɪə(r)/ *noun*

ئیکسیر، زیناو، ده‌ره‌مانی ده‌ردی پس‌ده‌ره‌مان
(به‌ره‌وت: به‌ریگای لاتینی سه‌ده‌ه‌کانی نیوه‌راست
له *al-iksir* عه‌ره‌بی، له *al* "ئامرازی پیتاسه" +
iksir له *xērion* یونانی "گه‌رده‌ی وشکاندن
برینه‌کان") 1 اکسیر

Elizabethan /i,lɪzə'bi:θn/ *adjective, noun*

adj سه‌ریه سه‌رده‌می شازن ئیلیزابیتی به‌که‌م
(1558.1603) *n* هاوچه‌رخ‌ی ئیلیزابیتی به‌که‌م،
که‌سی که له سه‌رده‌می نه‌ودا زیایی 1 *adj*
وابسته به دوره‌ی الزابت *n* معاصر ملکه‌ی الزابت
elk /elk/ *noun, pl. same or elks*

1 ئیلک، گاناسک (گاسک)، له سه‌مه‌ریکای
باکووری *moose* ی پی‌ده‌لین *[Alces alces]* 2
و شه‌یتی سه‌مه‌ریکای باکووری بو *wapiti* 1 الک
elkhound *noun*

جوړی سه‌گی راو یان تاجی زله‌ی ره‌گه‌زیک
سکاندینافی به‌توکی زبری بۆروه 1 الکهرند

ell /el/ *noun*

گه‌ز (= نه‌ندازه‌ییکه‌ی نزیک به 115 cm، 45
له ئینگلتیره و 37 ئینچ له سه‌کاته‌ند)، گه‌زی
شایی (72 cm) به‌ره‌وت: له ریشه‌ی هیند
ئه‌وروپایی له‌گه‌ل *ulna* لاتین: نه‌م پتوانه له
به‌ره‌تا ده‌گه‌ریته‌وه بو درێزایی قوڵی مروف) 1
ال

ellagic acid /e'ladʒɪk/ *noun*

(کیمیا) ترشه‌لوکی ئیلاجیک *C₁₄H₆O₈*
اسید الاجیک

ellipse /i'hps/ *noun*

1 هیلکه‌یی 2 لابردن، به‌راندن 1 بیضی 2
حذف

ellipses /i'hpsɪs/ *noun, pl. ellipses* /-sɪz/

1 هاوتالا‌بردن، هاووشه‌لا‌بردن 2 نیشانه‌ی لا‌بردن
(به‌ره‌وت: به‌ریگای لاتین له *elleipsis* یونانی، له
elleipein "به‌راندن له‌ناو") 1 حذف به
قرینه 2 علامت حذف

ellipsoid /i'hpsɔɪd/ *noun*

شیوه یان ته‌نی هیلکه‌یی 1 جسم بیضی
elliptical /i'hptɪkəl/ *adjective, also elliptic*
/i'hptɪk/

1 هیلکه‌یی، هیلکه‌ناسا 2 رسته‌ی که وشه
هاوتا‌که‌ی لا‌براین، (رسته) هاووشه‌لا‌براو 3
کورت‌ه، بوخته *elliptically* /-kli/ *adv* به
شیوه‌ی هیلکه‌یی، هیلکه‌یی‌بانه) 1 بیضی،
بیضی 2 دارای حذف به قرینه 3 موج

elliptical galaxies *noun, pl.*

کاکیشانه هیلکه‌یی‌یه‌کان، کاکیشه‌یه‌کان
گالا‌کسی‌یه هیلکه‌یی‌یه‌کان (ه‌روه‌ها
elliptical، بروانه *spiral* galaxy) 1
کهکشانه‌های بیضی

ellipticity /i'hptɪsɪti/ *noun*

هیلکه‌یتی، هیلکه‌یه‌تی، هیلکه‌یی‌بوون 1 بیضیت

elm /elm/ noun

(رووک ناسی) وزم، بزوو، بزی، ره‌ش‌دار، داره‌ره‌ش، گژه‌دار؟ (دوره‌خت (هه‌روه‌ها elm (tree) یان داره‌کئی [Ulmus procera] "وزمی ئینگلیسی"، U. americana "ئه‌م‌ریکایی باکووری"، و چهند جوریکئی پیوه‌ندی‌دار)، ۱ درخت نارون، چوب نارون

elm bark beetle noun

قالونچه‌ی توکیلی وزم، دوو جوری هه‌به، خیزان Scolytidae که راگویره‌ی فونگوسی مایه‌ی Dutch elm disease تن: 1 (هه‌روه‌ها native elm bark beetle) ره‌سه‌نی روزه‌لاتی [Hylurgopinus rufipes] ئه‌مریکایی باکووری 2 (هه‌روه‌ها smaller European elm bark beetle) له‌ئه‌وروپاوه‌هینراوه‌ی بۆ روزه‌لاتی [Scolytus multistriatus] ئه‌مریکایی باکووری ۱ نوعی نارون

elm family noun

خیزانی وزم، وزمی (ب)ان: خیزانیکی رووک Ulmaceae، بریتین له‌ وژه‌کان، hackberry و داره‌چناره‌کان plane trees ۱ خانواده‌ی نارون

elm leaf beetle noun

قالونچه‌ی گله‌ای وزم [Pyrrhalta luteola] ۱ نوعی سوک

El Niño /el 'ni:ɲo/ noun, pl. El Niños

ئیل نینۆ، کوره‌ک (ه)؟: تهن‌پزانیکی دووباره‌بووی ناریک و سه‌یری ناوه‌گهرمه‌کانی سه‌روه‌ه‌له‌ ئوقیانوسیی گه‌وره‌ه Pacific Ocean به‌ره‌و و به‌دیزایی که‌ناری روزه‌وای ئه‌مریکایی باشووری (ب.ت. پیرۆ و ئیکوادور) که‌ پینشی هه‌ستانی upwelling ناوه‌قبولایی سارده‌کانی پرخوراک ده‌گرئ و نموونه‌ و باتیرنه‌ ناووه‌وایی به‌جهانی و ناوچه‌یی یه‌کان لیک داده‌پری (به‌ره‌ت: له‌سایایی یه‌وه (the Christ) child "چونکو له‌سه‌روبه‌ندی کریستمس‌دا رووده‌دا، بروه‌انه La Niña) ۱ ال نینۆ

elocution /elə'kju:ʃn/ noun

هونه‌ری و تاردان، هونه‌ری ده‌بهرین، زمان‌باراوی، شتیه‌ی ده‌بهرین، خوش‌راوێزی ۱ آیین سخنوری، فن بیان

elocutionary /elə'kju:ʃənəri/ adjective

سه‌ریه‌هونه‌ری و تاردان، سه‌ریه‌شتیه‌ی ده‌بهرین یان و تاردان ۱ وابسته‌به‌ آیین سخنوری

elocutionist noun

وتاریت، شاره‌زای و تاردان، ماموستای هونه‌ری و تاردان ۱ سخنور، معلم فن بیان

Elohim /e'ləʊhɪm, 'eləʊhɪm/ noun

ناوی خودا له‌ته‌ورات‌دا (به‌ره‌ت: له‌عیری یه‌وه 'elōhīm (کو) ۱ الهیم

elongate /i:lɒŋgeɪt/ adjective, also -gated /i:lɒŋgeɪtɪd, US /i:lɒŋ-/

(زینده‌ناسی) درێژ و باریک، کیشراو ۱ دراز، کشیده

elongation /i:lɒŋ'geɪʃn, US /i:lɒŋ-/ noun

1 درێژ کردن (هه‌ه)، کیشان، کشاندن، کیشراوی، درێژبوونه‌وه، باریک‌بوونه‌وه، درێژه‌بوون، درێژه 2 (ئه‌ستێره‌وانی) مه‌ودایی گوشه‌یی دوو ئه‌ستێره، مه‌ودای گوشه‌یی له‌خۆره‌وه (جیا‌بوونه‌وه‌ی گوشه‌یی هه‌ساره‌یی له‌خۆر یان ساته‌لاتین له‌هه‌ساره‌ه) ۱ تطویل، تمديد، دراز کردن، کشیدن، درازشدگی، دنباله 2 فاصله‌ی زاویه‌ی دو ستاره

elopement /i'ləʊpmənt, US /i'ləʊp-/ noun

ره‌دووکه‌وتن، هه‌لگیران ۱ فراز

eloquent /i'ləkwənt/ adjective

زمان‌باراو، ره‌وان‌بیز، زمان‌ته‌ر، ده‌ربر، خوش‌وتار، به‌دوو، زمان‌ران، خوش‌دوو eloquence /i'ləkwəns/ n زمان‌باراوی، ره‌وان‌بیزی، خوش‌وتاری، به‌دوویی، زمان‌رانی، خوش‌دوویی: eloquently /i'ləkwəntli/ adv ره‌وان‌بیزی یانه، به‌ره‌وان‌بیزی ۱ فصیح، سلیس، گویا

else /els/ adverb

تر، دی، دن، هی تر، ئیدی، ئیتر، ئه‌گه‌نا، نه‌گینا: how else could ۱ What else did he say? here and nowhere else ۱ he have acted if not, نه‌گینا، نه‌گینا، ده‌نا، or else) Hurry up or else you'll be late :otherwise They can't be coming or else they'd ۱ (have called) ۱ دیگر، والا

elsewhere /els'weə(r), US -'wer/ adverb

(له‌)جیهه‌کی تر، (له‌)شوینگی تر یان دی، جیهه‌کی دیكه: Elsewhere, the weather took my ۱ today has been fairly sunny Prices are higher ۱ business elsewhere here than elsewhere ۱ جای دیگر

ELT /i: el 'ti:/ abbreviation English Language Teaching

فێرکردنی زمانی ئینگلیسی (یان ئینگلیزی) بۆ بیانی‌یه‌کان ۱ ای‌ال‌تی

eluate /i'lju:ət, US -'ci/ noun

(کیمیا) گه‌راوه‌یی که‌ به‌شتن به‌ده‌س هاتینی ۱ البوت

elucidation /i'lʊ:sɪ'deɪʃn/ noun

روون‌کردنه‌وه، روشن‌کردنه‌وه، تیشک‌خسته‌سه‌ر ۱ توضیح

elucidator noun

روون‌که‌روهه ۱ توضیح‌دهنده

elucidatory /i'lʊ:sɪ'də:tɔri/ adjective, also

elucidative /i'lʊ:sɪ'detɪv/

روون‌کردنه‌وه‌یی ۱ توضیحی

Elul /i:laɪ, US 'eləl/ noun

(له) روزمیری جووله کده (له) پهلول، مانگی دوازدېمې فېرمې یا نادینې و مانگی شهشم له سالی دینې دا (نږهه): له *elut* (عیریه) ۱
ایلول

elusion /i'lu:ʒn/ *noun*

هه لائن، دەرچون، دهریانوون، ره قیان، راکردن، خودزیننه، له خسته بردن، خویه دهسته و نه دان، پرینگانه وه ۱ فرار، گریز، طفره

elusive /i'lu:ʒv/ *adjective*, also *elusory* /i'lu:ʒr/

1 گیرنه کسه و توو، خویه دهسته و نه داو، خویه دهسته و نه دهر، ننگاگری، بېر دهسته نه کسه و توو، توخن نه کسه و توو 2 نالوز، پیچل پیچ، تیکه ل تیکه ل، ته ژمه، لیل، سهخته بو بیر هاتنه و یان تیکه پشتن 3 دووره بریز *elusively* /i'lu:ʒv/ *adv* به شتیه به کی نالوز، نالوزانه *n* **elusiveness** گیرنه کسه و توو، خویه دهسته و نه داو، نالوزی، پیچل پیچ، تیکه ل تیکه ل ۱ فرار، گریز 2 پیچیده، مهم 3 الویسو

elution /i'l(j)u:ʃn/ *noun*

شتن، شوردن، شواردن ۱ ششور **elutration** *noun*

1 جیا کر دهنه، پاک کر دهنه (یان پالوتن) یان لابر دن به هوی شته وه 2 جیا کر دهنه و ی بارچولکه سوک و قورسه کانی ماکن به هوی شته وه (*elutriator n*) ۱ الوتریاوون

eluvial *adjective*

سهر به یان پتو هندی به *eluviation* یا *eluvium* هوه هه به ۱ الویاسیون

eluviation *noun*

راگویران به هوی با و باران (*eluviated adj*) ۱ الویاسیون

eluvium *noun*, *pl.* *eluvia*

نیشتنې خول و خاک، توز و هند، به هوی لیک هه لوه شانی (تهخته) بېر ده کانی پتکه توه (له) شوتنې بڼه رته خوی (دا) ۱ الویوم

elver /'elva(r)/ *noun*

به چکه مار ماسی ۱ نوزاد مار ماسی

elves = plural form of *elf*

elvish = *elfish*

Elysian /i'lizi:ən/ *adjective*

سهر به به هشت، به هشتی (تهو جیگایه که له میتولوزی یونانی دا که باله وان و قاره مانه کان دوی مرگ دهر درانه تهو ته) به هشت ناسا، شتیه به هشت، به هشتی ۱ وابسته به بهشت؛ بهشت ماندن

Elysium /i'lizi:əm/ *noun*, *pl.* *Elysia* or *Elysiums*

1 به هشت (له میتولوزی یان باوهری دینی یونانی دا) 2 بهخته وهری ۱ (در اسطوره شناسی

یا اعتقاد مذهبی یونان) پردیس، بهشت 2 سعادت **elytron** /'elitron/ *pl.* *elytra* /-trə/, also *elytrum*

کالانه، تیلترون، هه ریه که له دوو قاوغي بالی قالونجه (نږهه): له *elutron* یونانی یوه کالان *"sheath"* ۱ الترون

em- /ɪm, ɛm/ *prefix*

پشگر: هاوواتای ۱ پشوند: مترادف *en* **'em** *pronoun* = *them*

emaciated /i'meɪʃieɪtɪd, US i'meɪs-/ *adjective*

لاواز، کر، دالگوشت، ره قه ل، بې هیز، بې گیان، سست، پتچوو، بنیس (*emaciation*) */i,mɛɪ'si'eɪʃn/ n* کزی، بې هیزی، پتچوون، سستی، بې گیانی، پتچوویی، بنیسی ۱ لاغر، نحیف، ضعیف

email /i:'meɪl/ *abbreviation* electronic mail, also e-mail

تیمیل، بوستی تیلیکرونی ۱ ایمیل **emalangi** = plural form of *lilangi*

emanation /,emə'neɪʃn/ *noun*

1 بلاو بوونه وه، هاتنه دهر وه، هه لقولین، دهر به رین، 2 effluence دهر کسه و تن، سهر ه لسان، به پیدابوون، سهر جاوه گرن 3 نیزوتوینکی *isotope* رادون *radon* که به هوی شی بوونه و ی *disintegration* رادیونه کتیف به رهم هاتوه: *radium emanation* (*emanative adj*) 1 انشار، گیل، صدور 2 ظهور، تجلی، افاضه، نشتن 3 اماناسیون

emancipated *adjective*

رزگار بوو، دهر باز بوو، نازاد ۱ رهایی یافته

emancipation /i,mænsi'peɪʃn/ *noun*

رزگاری، نازادی، نازاد کردن، رزگار کردن، دهر باز بوون، نه جات (بوون) *n* **emancipator** رزگار که، رزگاریخواز، نازاد که، رزگاری دهر؛ *emancipatory* /i'mænsə'peɪtəʊri/ *adj* رزگاریخواز، رزگار که ۱ رهایی، تخلیص، آزاد سازی، نجات

emasculation /i,mæskju'leɪʃn/ *noun*

1 خه ساوی، گون دهر هیتان، خه ساندن، له پیاو ته خستن، به خه کردن 2 لاواز کردن، پتچواندن، بې هیز اندن، سست اندن، له پهل و پوختن، له بر شست خستن 3 (رووه ک ناسی) نیره ک بری، برینی نیره کی گول *emasculative* or *emasculatory* *adj* له پیاو ته خه، خه ستنه: *n* **emasculator** 1 اختگی، اخته سازی 2 تضعیف 3 اماکیولاسیون

embalmer /ɪm'bɑ:mə(r)/ *noun*

مومیاکار، مومیاهر، تیبامیر ۱ مومیاهر

embalmmnt *noun*

1 مومیایی، مومیاکاری، مومیاهری 2 پاراستن،

ناگالتیون، ناگاداشتن 1 ۰ جنوب، موبایی، موباکری 2 حفظ

embankment /m'bæŋkmənt/ noun

دیوار، دیواره خول، دیوارچن، بهردچن، (خول) هلدراوه، لاگیره، کوماخولی نه مبر و نه مبری ریگایوان ۰ خاکریز، پشته

embargo /im'ba:ɡəʊ, US m'bɑ:rgəʊ/ noun, pl. embargoes

1 قهدهغه (کردن)، بهریندیتی (ب.ت. بازرگانی و جموجولی کهشتی یه کان) بهریندی ئابوری: **an arms embargo** 2 (کون) کوسب، قورت، ته گهره، ریگر 3 راگرتن، وهستاندن، گل دانه وه 1 ۰ ممنوعیت، تحریم اقتصادی 2 مانع 3 توقیف

embarkation /emba:'keɪfn/ noun

1 بارلینان، بارکردن: **embarkation will be at 14:20 hours** 2 خسته سهرکار، دامه زرانیدن، له سهرکار دانان 3 سواربوون، ریبوریه ری 4 دهسینک، دهس تیدان ۰ 1 بارگیری 2 به کارگیری 3 سافرگیری 4 آغاز، مبادرت

embarrassed /m'bærəst/ adjective

سهرسام، تاساو، سهرلن شیناو، تریقه وه بوو، شهرم داگر تنوع خه جالته تبار ۰ سراسیمه، خجالت زده

embarrassing /m'bærəsɪŋ/ adjective

شله ژیتەر، به شوکیتەر، نارحمت کهر، نیکه ران کهر، تاسیتنر، ناخوش (embarrassingly /m'bærəsɪŋli/ adv) مضطرب کندن، دستپاچه کندن، نامطلوب

embarrassment /m'bærəsmənt/ noun

نارحمتی، نیکه رانی، دلهره وکی، شهرم، خه جالته تی، به شوکاوی، شله ژاوی، تاساوی، سهرسامی، شیناوی، شیرزه بی، ناریک وینکی، مایه ی سهرشوری، مایه ی شهرمزاری یان نارحمتی، ملوژم، مایه ی گرفتاری یان ده رده سهری ۰ نگرانی، اضطراب، خجالت، سراسیمگی، آشفته گی، مایه ی ننگ، مایه ی دردسر

embassy /'embəsɪdʒ/ noun

1 پله وپایه ی بالیوزی 2 = **deputation** ۰ مقام سفارت

embassy /'embəsɪ/ noun, pl. embassies

بالیوزخانه، شانده، نیرده ۰ سفارت، سفارتخانه، هیات نمایندگی

embattled /m'bætld/ adjective

1 شهر ناماده، ناماده ی شهر، راساو، له کاتی شهر دا، خهریک شهر، دوژمن ده ورگر توو، له دخی بهرگری دا، له کاتی بهرگری دا 2 گه مارودراو، ده وردراو، کلیده، ده ورگریاو، دورینج کراو 3 خاوهن برج و شووره، قهلا و شووره دار ۰ 1 آماده ی جنگ، درگیر جنگ، در حال جنگ 2 محاصره شده 3 دارای استحکامات

embattlement = battlement

embayment noun

1 ده رودانی کهنداو، کهنداوگیری 2 کلیده دان، ده وردان، گه مارودان، ده ورگرتن ۰ 1 محصورسازی خلیج 2 محصورسازی

embedded adjective

داکو تراو، رهگ داکوتاو، جینگیر، توکمه، پتهو، گیر کردوو، تی چه قیو، تی خراو: (زمانه وانی) نیوبگیری، لانه گیر ۰ ریشه دار، محکم، فرورفته؛ درونه گیر

embedding noun

(زمانه وانی) نیوبگیری، نیوبگیری، لانه گیری، نمیدینگ ۰ درونه گیری

embedment noun

داکو تران، داکو تاندن، دانان، خسته نیوکاره وه ۰ قرارگیری

embellishment noun

1 جوان کردن، جوان کاری، رازاندنه وه، خه ملاندن، تاموچینر 2 (embellishments) خشل وخال، خشل، زیروزه نهر (embellished) adj: سهرنج راکیش، به تاموچینر، خوش (به هوی خسته سهری ورده کاری و به لویوه) ۰ 1 تزین، زیباسازی، آب و تاب 2 (در جمع) تزینات

ember /'emba(r)/ noun, pl.

1 پولوو، بشکو، به نگر، سکل، نیرگل 2 خوله میخی گهرم، یاشماوه ی ناو، ژیلهمو (داگیرساو) 3 نیوه سووتاو، سهره زووت 4 شوتنه وار، شهل (ته لمانی بنهرت) ۰ 1 اخگر 2 خاکستر گرم 3 نیم سوز 4 اثر

Ember days /'emba(r)/ noun, pl.

روژانی (دوعا و) نزا و روژوو ۰ روزهای دعا و روزه

embezzlement noun

دزی، دهس پیسی، لاختستن، دهس کیسی، لی دزین، لی ده رکیشان (embezzler) n: /im'bezɪ(r)/ دهس پیسی، لاختر، دهس کیسی، دز، لی ده رکیش ۰ اختلاس

embitterment noun

ناهومیددی، دلسماری، تلووره یی، رق هه ستاوی، بن ناخوش بوون، خه مباری (embittered adj): دلدار، ناهومید، تووره، رق هه ستاو، نارازی، دلبر، خه مبار: **embittering** adj: تال، ناخوش ۰ یاس، عصبانیت، تلخ کامی

emblazonment noun

1 جوان کردن 2 پیشان دان 3 پیاه لاندن، به شان وپاهودا هه لاندن، به سن دان، تاریف دان، ستایش (emblazoned adj): جوان کراو، رازینراو، رازاوه (به دروشم، وشه، هیمایا دیزاینی) ۰ 1 آرایش 2 نمایش 3 ستایش

emblem /'embləm/ noun

1 شتیکی هیمایی heraldic وهک نیشانه و دروشمی نه ته وه، ریک خراوه یا خیزانی:

America's national emblem, the bald eagle 2 هیتا، نیشانه، درویش، بهرزهنگ: *The dove is an emblem of peace* 1 امیلم

مظهر، نماد، علامت

emblematic /embla'mætrik/ *adjective*, also emblematical

هیتا، نیشانه، بهرزهنگ، هیمایی، پیشاندهر، نیشاندهر، دهرخهر، به نیشانهی (emblematically *adv*) مظهر، نماد، نمادین، شعر، حاکی

emblems /'embləmənts/ *noun, pl*

بریل، بهروبوو، بهرهم، بهرجفت، ریزان، نازار، داهات، هاورد، حاصل (emblematically *adv*) محصول زمین

embodiment /im'bɒdɪmənt, US -'bɔ:d-/ *noun*

1 نمونه، هیتا 2 ویناکردن، هیتانهیشچار، هیتانهیهرجاو، گیانیهبهرداکران، لهشگری 3 لهخوگرتن، تیابوون 4 تیختن، خستهنیو 1 مظهر 2 تجسم، تجسد 3 ضمن 4 درج

embolic *adjective*

سهریه رهگهیند، سهریه رهگهین، سهریه embolism وابسته به امبولوس

embolism /em'bɒlɪzəm/ *noun*

نامبولیزم، رهگهیندان؟ (گیرانی خویندر یان رهگ بههزی جلفه یان مهینی خون، بلقی هموا و هتد) امبولی

embolus /'embələs/ *noun, pl. emboli* -ləɪ, i:/

رهگهیند، رهگهین، نیمبولوس امبولوس

embonpoint /,embɒ'pwɔɪ/ *noun*

1 (له فهرهههه) قهلهوی، لهباری، تیکسمرای 2 پربوون، پرتی، تزیبوون 1 فربهی 2 برشدگی

embosomed *adjective*

له باوهشی در آغوش

embossment *noun*

نخخشهلکولی embossed *adj* نخخشهلکولسراو: n

embouchure /,embu'ʃʊə(r), US ,æmbu'ʃɔr/ *noun*

1 ده، زار، جیدهم، ریزگه، رهزاور، دوواوان (تیژهنگ: ریزگهی خور و بهتهوزم) 2 (له نامتری موسیقادا) جیدهم 1 دهانه، مصب 2 دهنی

embourgeoisement /ɔ̃'buəʒwa:zmɔ̃, French əbuʁʒwazmɑ/ *noun*

بوونه bourgeois شدن

embowed /im'baʊd/ *adjective*

گومهزناسا، تاقي، کهوانهیی قوسی

embrace /im'breɪs/ *noun*

باوهش، نامیز، همهیز، له باوهش گرتن، باوهش پیاکردن (بهرهت: لهسهر بنچینهی in- لاتین "arm" brachium + "in" آغوش. عمل در بغل گرفتن

embracement *noun*

1 باوهش، نامیز، همهیز، له باوهش گرتن، ماح و موووج، پینکانووسان، باوهش پیاکردن 2 لهخوگرتن، تیابوون، گرتهوه، داگرتن (embracer *n*:embraceable *adj*) 1 آغوش، عمل در بغل گرفتن 2 ضمن

embranchment /im'bræntʃmənt/ *noun*

لق، لک، تا، (لق) لقی بوونهوه، پهل هاویشتن شانه، اشعاب

embrasure /im'breɪsʊ(r)/ *noun*

کونهشوروه، کون، تیرگه، کهلهبهری کونگره، کولانکه نزل، تیرکش

embrittlement *noun*

قربانیدن، قرب کردن، قرجانیدن، تورانیدن، خاوانیدن، ناسک بوونهوه، قریهوهوویی تردسازي، تردشدگی

embrocation /,embro'keɪʃn/ *noun*

رون، هه نوون، هه توان (بهرهت: له embrocation لاتینی نوی، له embrocate یونانی، لهسهر بنچینهی embrokhē یونانی "lotion" پماد

embroidered *adjective*

1 گری چن، نویه چن (کراو)، (به) گول چنراو، ده رزی کاری کراو 2 نهخشینراو، به تام وچینر، به چیژوتام، پیتهنراو 1 سوزندوزی شده 2 پراب و تاب

embroidery /im'brɔɪdri/ *noun, pl. embroideries*

1 گری چنی، نویه، داننیل، گول چنی، گول دوزی، ده رزی کاری، نهخشاندن، ده رزی دروویی: a beautiful piece of embroidery سه رنج راکیشی، تام وچینر، پیتهنراو (به لام ناگرتن) 1 سوزندوزی 2 اب و تاب

embroidment *noun*

1 پشینی، شتیوان، توش هانن، توش بوون، دوچاربوون، پیته بوون 2 کیشه، قره، گولمهز 1 اشفتگی، گرفتاری 2 نزاع

embryo(o)- prefix

پیشگر: ناولهه، ناولهه، کورپهله (بهرهت: له late Latin له embruon یونانی "fetus"، له "grow" bruein + "into" em- پیشتوند: روبان، جنین

embryo /'embriəʊ, US -briəʊ/ *noun* (embryos), *adjective*

1 ناولهه، ناولهه، ناولهه، کورپهله، بار، بهر، ییزه 2 بهرهت، بناخه 3 (رووه کناسی) گیاجک، رووانه، بهرهمه، بهش له توو که شین

یان بهره دهسیتی *adj* بهره تایی، دهسیتی،
به کهمین \odot *n* 1 رویان، جنین 2 شالوده 3
(گیاهشناسی) گیاهک *adj* نخستین، اولیه

embryogenic adjective, also embryogenetic
سهریه ناو له می پیکهاتن یان گوورانی ناو له می \odot
وابسته به جنین زایی

embryogeny noun, also embryogenesis
ناو له می پیکهاتن، گوورانی ناو له می، کورپه له
به یدابون \odot جنین زایی

embryoid noun, adjective
ناو له می ناسا، شیوه ناو له می، شیوه ناو له می \odot
رویان مانند جنین واره

**embryological /,embri'ɒlədʒɪkl/, US -
'lɑ:dʒ-/ adjective**
سهریه ناو له می ناسی (embryologically *adv*)
رویان شناختی

**embryologist /,embri'ɒlədʒɪst/, US -'ɑ:l-/
noun**
ناو له می ناس، ناو له می ناس، کورپه له ناس \odot
رویان شناس

**embryology /,embri'ɒlədʒi/, US -'ɑ:l-/
noun**
ناو له می ناسی، ناو له می ناسی، کورپه له ناسی \odot
جنین شناسی، رویان شناسی

**embryonic /,embri'ɒnik/, US -'ɑ:nɪk/
adjective**
1 ناو له می، کورپه له می 2 ناتواو، نه به کام،
نه گووراو، پینه که بیشتو، بهره تایی، بهره ای،
دهسیتی، rudimentary, incipient, *an*
 \odot (embryonically *adv*) **embryonic plan**
1 جنینی، رویانی 2 ناقص، اولیه، ابتدایی

embryonic disc noun
3 blastoderm = 2 blastodisc = 1
(embryonic shield) قدلغانی ناو له می: بهشی
کومه لکه خاندی نیوه وهی blastocyst، له ویه
ناو له می شیرده ریکی placental بهره دهسیتی
یان ده گووری (یان گه شه ده کا) \odot امبریونیک
دیسک

embryonic membrane noun
بهردهی ناو له می، extracembryonic
membrane \odot غشاء رویانی

embryoohyte noun
گیاناو له می، رووه کی ناو له می، bryophyte
subkingdom tracheophyte ده گرتسه وه،
(Embryophyta) \odot رویان زست

embryo sac noun, also megaspore
(رووه کی گولدار) کیسه بهره یا گیاهک:
خانهدیکی درشت یا زلهی ده کی rudimentary
له نیو نه وهه گیاهک هله ده \odot امبریو ساک

**embryo transfer noun, also embryo
transplant**

راگویتنی ناو له می (یو منال دانی surrogate
(mother) \odot امبریو ترانسفر

emcee /em'si:/ noun
به ریو بهر، پیشکش کار \odot مجری

-eme suffix
پاشگر: (زمانه وانی) به که ییکی جیا که ره وه یان
دیاری که ری پیکهاته ی زمانی: taxeme
 \odot morpheme, phoneme پسوندی است در
زبان شناسی

emendation /,i:men'deiʃn/ noun
راست کردنه وه، چاک کردن، بزارکاری
(emendator *n*) راست که ره وه، بزارکار \odot
تصحیح، اصلاح

emendatory /i'mendə'tɔ:ri/ adjective
راست کردنه وهی \odot تصحیحی

emerald /'emərəld/ noun, adjective
adj an emerald ring (ره ننگ)
سوزی کال، سوزی روشن، سوزی زمرونی
 \odot *adj* زمرد (رنگ) سبز زمردی

emerald green noun
ره نگی سوزی کال \odot رنگ سبز روشن

**emergence /i'mɜ:dʒəns/, US i'mɜ:rdʒəns/
noun**

1 به یدابون، ده که هوتن، هاتنه روو، سهره لدان،
هاتنه ده ری، ناشکرابون، روو بوونه وه،
وه دیار که هوتن 2 پیکهاتن، ره خسان، به یدابون،
ده که هوتن، سهره لدان 3 (گول، خونجه و هتد)
پشکوتن، گول کردن، ده مه تره ک \odot 1 پیدایش،
ظهور، بروز 2 شکل گیری، پیدایش 3 شکفتن

**emergency /i'mɜ:dʒənsi/, US i'mɜ:rdʒ-/
noun (pl. emergencies), adjective**

1 *n* دوخی تنگه تاوی، باری نااسایی 2
رووداو، قه ومین، بوویه ر 3 کاتی تنگه تاوی،
گافا تنگافی 4 (emergencies) رووداو هکان،
کانه ناکاو یان تنگه تاوی به کان، ساتوکاتی
تنگه تاوی *adj* تنگافی، تنگه تاوی، ناکاوی،
پیداویستی، نه زمت، کتوپر، ناکاو، ده سه جی
 \odot 1 *n* حالت فوق العاده 2 سانحه 3 موقع
اضطراری 4 (در جمع) سوانح، مواقع اضطراری
adj اضطراری، ضرورت، فوری

emergency brake noun, Brit. handbrake
وهستینه ی تنگه تاوی، وهستینه دهستی،
دهستی \odot ترمز دستی

emergency exit noun
دهرجه ی تنگه تاوی، درگای چوونه ده ره وهی
تنگه تاوی \odot در خروجی اضطراری

emergency landing noun
نیشته وهی تنگه تاوی \odot فرود اضطراری

emergency services noun, pl.

ریکخواوه خزمهت گوزاری یان رازه وانی به
تنگه تاوی به کان \odot سازمان های خدمات اضطراری

emergency ward *noun*, also *emergency room*

به‌شی رووداوه‌کان یان فریاک‌هوتن، به‌شی تنگه‌تاوی ○ بخش اورژانسی

emergent /i'mɜːdʒənt/, US /i'mɜːrdʒ-/ *adjective*

1 له ده‌رکه‌وتن‌دا، رووله ده‌رکه‌وتن، له په‌یدا‌بوون‌دا، نوئ و هیشتا له په‌ره‌دا، له په‌ره‌سندن‌دا، له پیشکه‌وتن‌دا، رووله پیکه‌تان، له گووران‌دا 2 تازه‌سهره‌خو، تازه‌دامه‌زراو، ساوا، کوربه: **emergent nations** (adv) ○ 1 در حال پیدایش یا ظهور، در حال شکل‌گیری، تازه استقلال‌یافته 2 نوپا

emeritus /i'meritəs/ *adjective*

(لاتین) خانه‌نشین (ماموستای زانکو): **emeritus professor of microbiology** ○ بازنسته

emersion /i'mɜːʒən, US /ʃən/ *noun*

ده‌رکه‌وتن، په‌یدا‌بوون، سهره‌له‌دان، سهره‌هتانه‌ده‌روه، هاتنه‌ده‌رن، ده‌رچوون،

emergence ○ ظهور، پیدایش، خروج

emery /'eməri/ *noun*, pl. *emeries*

به‌رده‌سماته، سمارته، به‌رده‌ساو ○ سنگ سنباده

emery board *noun*

نیتوک‌ساو، بره‌بندی نیتوک ○ سوهان ناخن

emery paper *noun*

کاغه‌زساو، کاغه‌زی سما(ر)ته، کاغه‌زپه‌رداخ ○ کاغذ سنباده

emesis /'emisɪs/ *noun*

(تکنیکی) رشانه‌وه، هتانه‌وه، هیلنج‌دان،

vomiting ○ قی، استفراغ

emetic /i'metɪk/ *adjective*, *noun*

adj رشتنه‌ره(وه)، هیلنج‌پنده‌ره *n* ده‌ره‌مانی

رشتنه‌ره‌وه **(emetically /i'metɪkli/ adv)**

adj قی‌آور *n* داروی استفراغ‌آور

emetic gas *noun*

گازی رشتنه‌ره(وه) ○ گاز قی‌آور

-emia, also -aemia, also **-haemia**, US **-hemia** *suffix*

باشگر: باری خوین، دؤخی خوین (بهره‌ت): له

-aimia یونانی‌یه‌وه، له **"blood" haima** ○

پسوند: وضع خون

emic *adjective*

(زمانه‌وانی) ئیمیک (بهره‌ت): له **phonemic**

هوه، بروانه **(etic)** ○ واجی، امیک

emic unit *noun*

(زمانه‌وانی) په‌کدی ئیمیک ○ واحد واجی یا امیک

emigrant /'emɪɡrənt/ *noun*, *adjective*

کوچهر، کوچهر، کوچکه‌ره، منسه‌خت، کوچ‌کردوو، لانه‌واز: گیانه‌وه‌ره یان رووه‌کیکی

کوچهر ○ مهاجر، برون‌کوچ: جانور یا گیاه مهاجر

emigration /'emɪ ɡreɪʃn/ *noun*

کوچهری، کوچهری، کوچ‌کردن، لانه‌وازی ○ مهاجرت، برون‌کوچی

émigré /'emɪɡreɪ/ *noun*

کوچهر، کوچهر، په‌ناهری سیاسی ○ پناهنده‌ی سیاسی

eminence /'emɪnəns/ *noun*

1 نیوبانگ، ناو، ناووده‌نگ، ناوداری، سهره‌ریزی، لیه‌شاووه‌یی، پایه‌به‌ریزی، گه‌وره‌یی، به‌ریزی 2 تپ، گرد، گفانده، به‌ریزی، بلیندایی، که‌لات، به‌ریزی، زه‌وی به‌ریز 3 (تویکاری) به‌ریزی، ده‌ریه‌ریوی (له‌ش) ○ 1 شهرت، شایگی، رفعت 2 تپ، بلندی، زمین بلند 3 برآمدگی

Eminence /'emɪnəns/ *noun*

جمناب، به‌ریز، جه‌نابی به‌ریز (له‌یوتن به‌کاردینال، له‌کلنیه‌ی کاسولیک‌دا) ○ عالی‌جناب

eminence grise /'emɪnəns 'ɡriz/ *noun*, pl. *éménances grises* *pronunc. same*

هیزی نه‌نهی، ده‌سه‌لاتی نه‌نهی، ده‌سه‌لاتی پشت‌په‌رده ○ قدرت پشت‌په‌رده

eminent /'emɪnənt/ *adjective*

1 ناسراو، به‌نیوبانگ، ناودار، جه‌دار، سهره‌ریز، گه‌وره، مزه‌ن، به‌رجسته، دیار، پایه‌به‌ریز 2 به‌ریز، بلیند 3 زور، په‌کجار 4 به‌رجاو، دیار، ناشکرا

eminently /'emɪnəntli/ *adv*

په‌کجار زور، گه‌لی ○ 1 معروف، شهر، برجسته، والامقام 2

مرتفع، رفیع 3 بیار 4 معلوم

eminent domain *noun*

(صاف) صافی میری یان حکومت بۆ ده‌سه‌سراگری دارایی تایه‌تی بۆ په‌کاره‌تانی گشتی (باش بۆژاردنی) ○ امنیت دوامین

emir /e'mɪə(r), 'emɪə(r), US e'mɪr, eɪ'mɪr/ *noun*, also *amir*

ئه‌میر، میر: فه‌رمان‌ده‌ری له‌شکری (زورتر) **مسلطان (ین)** ○ شیخ، امیر

emirate /'emɪrət, 'emɪrət, US 'emərət/ *noun*

1 پله‌ویا‌یه‌ی میرنشین، بۆستی میرنشین 2

میرنشین، میرکه‌ه 3 سهرده‌م یان سهره‌به‌ندی

میرنشین، ماوه‌ی میرنشین ○ 1 مقام امیری 2

شیخنشین، امیرنشین، امیری 3 دوره‌ی شیخنشین

emissary /'emisəri, US -seri/ *noun*, pl. *emissaries*

1 نیردراو، نیردراوی تایه‌ت، په‌یامه‌ره، راسپارده،

شاند، **representative** 2 شوفار، سیخور، **secret**

agent ○ 1 فرستاده، سفیر، پیک 2 مامور مخفی

emission /i'mɪʃn/ *noun*

1 بلاووبونه‌وه، ده‌رچوون، به‌لاقی، ده‌رکردن،

دانه‌ده‌روه، ده‌ردان، ده‌رچواندن، خسته‌ده‌روه،

ده‌ریه‌رینه‌ده‌روه، ده‌رهاویشتن،

ناردن، چوونه‌ده‌ری 2 ناوها‌ته‌وه، ناو، توماو ○

1 صدور، پخش، نشر، انتشار، برون‌پراکتی، گسیل،

ارسال، خروج 2 انزال، منی

emission spectrum *noun*

(کیمیا) شەبەنگی بلاو بوونەوهیی ① طیف نشری

emission theory *noun*

(کیمیا) تیۆری یان بیردۆزی بلاو بوونەوهیی ① نظریە نشری

emissive /iːmɪsɪv/ *adjective*

دەرکەر، دەرپەرێنەر، بلاو کەرەوه ① بیرون دەندن، نەشکندنە

emissivity *noun*

دەرکەرێتی، دەرپەرێنەرێتی، بلاو کەرەوتی ① بیرون دەندگی، نەشکندگی

emitter *noun*

نێزەر، دەرئێزەر، بلاو کەرەوه ① فرستندە، پەخشگر

Emmental /'emɒntɑːl/ *noun*, also

Emmenthal

ئیمینتال: چۆری پەنیری رەفی کۆن کۆنی سویسی، لە گروجر Gruyère دەچێ ① امتال

emmer /'eməl/

ئیمیر، ئیمەر (چۆری گەنمی کۆن) ① امر

emmet /'emɪt/ = ant

Emmy *noun*, pl. Emmys

ئیمی: پەیکەرۆکێکە کە وەک خەڵاتی سالانە لە لایەن ریکخاوەنێکی پیشەیی دەدرێ بە بەرنامە یان کاریکی گرنگی تەلەفزیۆنی ① امی

emollient /i'molɪənt, US i'mɑːl-/ *noun, adjective*

n کریمی نەرم کەرەوهی پێست ① ئارام کەرەوه، دامرکێنەر، هێدی کەرەوه، ژانەر ① *n* مۆلینست *adj* تسکین دەندە

emolument /i'mɒljumənt, US i'mɑːl-/ *noun*

مز، حەق دەس، مووچە، دەس خۆشوانە، حەق، کرێ، داھات، دەرمانەت ① دەستەزد، حەق، حق الزحمە، موایب، اجرت، درامد

emotion /i'məʊʃn, US i'moʊʃn/ *noun*

سۆز، هەست، ورووزان، هەزان، هەزین، هاروژان، بزوان، شنیوان، شەلەزاوی، تیکچوون (emotionless /i'məʊʃnɪləs, US i'moʊ-/ *adj*: بێ سۆز، بێ هەست) ① عاطفە، احساس، شور، برانگیختگی، اشغەنگی

emotional /i'məʊʃnəl, US i'moʊ-/ *adjective*

سۆزی، سۆزەکی، سۆزداری، بەسۆز، هەست بزوین، ورووژینەر، بزوتنەر: *an emotionally /-ʃənəl/ emotional disorder* ① *adv*: لەباری سۆزداری یەوه، لە رووی سۆزەوه) عاطفی، پراحتاس، مەهچ

emotional behaviour *noun*

هەلس وکەوتی ورووژینەر ① رفتار هێجانی

emotional cognition *noun*

ناسیاری یا کاتیشینی سۆزەکی ① شناخت عاطفی

emotional disorder *noun*

تیکچوونی سۆزەکی ① اختلال عاطفی

emotional growth *noun*

هەلدانی سۆزەکی ① رشد عاطفی

emotionalism *noun*

سۆزگەری، سۆزخوازی، ئیموشنالیزم ① احساسات گرایی

emotionality /i,məʊʃə'nælɪti/ *noun*

هەستیارێتی، سۆزگیری، سۆزگرتوویی، زوو بزواوی ① تحریک پذیری، حساسیت

emotional life *noun*

ژیانی سۆزەکی ① حیات عاطفی

emotional maturity *noun*

پێگە یشتی سۆزەکی ① بلوغ عاطفی

emotional response *noun*

وەلامی سۆزەکی ① پاسخ عاطفی

emotional security *noun*

ناسایش یا ناسایشتی سۆزەکی ① امنیت عاطفی

emotive /i'məʊtɪv, US i'moʊ-/ *adjective*

سۆزەکی، بەسۆز، هەست بزوین، بزوتنەر، ورووژینەر: *the emotive use of language* ① *adv*: emotiveness *n*: emotively *adv* (emotivity *n*)

empanelment = impanelment

empathy /'empəθi/ *noun*

هاودلی، یەکدلی، هاوسۆزی، هاوخەمی، empathetic (هەستی) یەکیتی ① empathic *empathetically* *adv* *adj* ① (empathically *adv* /em'pəθɪk/ *adj* ① هم دلی، هم حسی، یگانگی

emperor /'empəɹə(r)/ *noun*

1 ئیمپراتۆر 2 ناوی هیندیی لە پەبوولە زەلەکان، ب.ن. purple emperor (پەمەرەت) ① لە emperere فەرەنسی کۆن، لە imperator لاتین "فەرمان دەری لەشکری"، لە imperare "فەرمان دان" ① emperorship *n* ① امپراتۆر

emperor penguin *noun*

شایەنگوئەن، شایەنگوئەنی ئیمپراتۆر، شاینگوین [Aptenodytes forsteri] ① شایەنگوئەن

emphasis /'emfəsis/ *noun*, pl. emphases /-siːz/

1 (زمانەوانی) هێز، زەبر 2 دووبارە کردنەوه، جەخت کردن، (لەسەر) سووربوون، پێداگرتن، پێداگیری، گرنگایەتی، سەرئەجی تایبەتی، پایەخ، دیاربوون: *to put/lay/place emphasis on sth* ① *n*: 2 تاکیدی، اصرار، اهمیت، برجستگی

emphatic /m'fætɪk/ *adjective*

1 لێیرو، پتەو، بەهێز، توکمە، دووبیات کراوە، شینگیر، (لەسەر) سوور، پێداگر 2 ناشکرا، دیار، روون، بەرچاو، یەکلای کراوە، مۆگەر: *the*

جینگای دابهستن (بو چهک و چولی قورس) 2
 دیاری کردنی شوین 1 موضع، محل استقرار
 تعیین محل

emphysema /emfi'si:ma/ noun

1 (ههروها emphysema pulmonary)
 سی یه سوئ، سی یه ماسئ، تامفیزم (نه خوشی یئ
 که هه ناسه هه لکیشان سهخت ده کا) 2 دوخن که
 لهودا ههوا به شینوه یئکی نانا سایی له شانه ی لهشا
 کۆده یئتهوه (adj) emphysematous

(emphysemic adj) آمفیزم

empire /'empaia(r)/ noun, adjective

1 n ئیمپراتوری 2 گرویی له ریکخراوه
 کارداری یه کان که له لایهن کهسی یا
 کۆمپانیایه کهوه کۆنترۆل ده کری 3 دهسهلات،
 هیز، سهردهستی (Empire) adj سهریه شیوازی
 نیو کلاسیک (کهلو یه ل، جلی و بهرگ و هند)
 به درزیایی سهردهمی یه کهمین ئیمپراتور (نابلۆن
 1804-15) له فهروه نه 1 n 1 امپراتوری 2
 امپایر 3 سطره، قدرت (adj) نابلۆنی

empire-building noun

دهسهلات گهری، فراوان خواری 1 سلطه جویی

empiric noun

1 زانسته وانی که تنیا له ریگای تی پوانین و
 تاقی گهری یهوه ینگه یشتوه 2 - quack
 empiric = 3 doctor 1 امپیریک

empirical /'pinkl/ adjective

تاقی گهری یانه، نه زمونی، تاقی کاری یانه
 (بهرامیهری (theoretical): an empirical basis
 1 an empirical study 1 for the theory
 آروینی، تجربی

empirical equation noun

هاوکیشه ی تاقی گهری یانه یان نه زمونی 1
 معادله ی تجربی

empirically /-kli/ adverb

لهباری تاقی گهری یهوه، نه زمونی یانه: Such
 claims need to be tested empirically 1
 لحاظ تجربی

empiricism /'pini:zəm/ noun

تاقی گهری، نه زمونی گهری، نه زمونی باوهری 1
 تجربه گرای

empiricist /-sist/ noun, adjective

n تاقی گهری، نه زمونی گهری تاقی گهرا نه،
 نه زمونی گهرا نه: an empiricist theory 1
 تجربه گرا (adj) تجربه گرایانه

empiricistic adjective

نه زمونی گهرا نه، تاقی گهرا نه، نه زمونی باوهرا نه 1
 تجربه گرایانه

emplacement /'pleisment/ noun

1 سهکۆ، بنکه، دابهستنگا، دابهسکه، شوین یان

employ /'m'plɔi/ noun

دامه زران، کارکردن، کار، خزمهت، رازه 1
 استخدام، کار

employable /'m'plɔabl/ adjective

شیاوی دامه زران، گونجاو بو دامه زران، بو
 دامه زران دهی، له دامه زران هاتوو 1 واجد شرایط
 استخدام

employee /'m'plɔi:/ noun

کارکەر، دامه زراو، راگرت، له سهکار، کریکار،
 مزوور، کارمه ند: employee rights/relations 1
 مستحکم، کارگر، کارمند

employer /'m'plɔ:(r)/ noun

1 خاوهن کار 2 دامه زریتر، له سهکار دانه ر 1
 کارفرما 2 استخدام کنند

employment /'m'plɔmənt/ noun

1 دامه زران، راگرتن، دامه زرانیدن، خسته کار،
 به کارهیتان: full-time/part-time -ployment 1
 2 خزمهت، رازه 3 کار، پیشه، سهک 1
 استخدام، اشتغال، استعمال 2 خدمت 3 حرفه، شغل

employment agency noun

نازانسی کاردۆزینه وه یان کاردیتسه وه 1
 مؤسسه ی کاریایی

employment exchange noun

به پوه بهری کاردۆزینه وه 1 اداره ی کاریایی

employment full noun

تهواو دامه زران، دامه زرای تهواو 1 اشتغال کامل

employment volume noun

قهباره یان بارستایی دامه زران 1 حجم اشتغال

emporium /em'pɔ:riəm/ noun, pl. emporia

1 -ria or emporiums
 ناوه ندی کارداری، بازار، فروشگهی گهروه 1
 مرکز تجارت، فروشگاه بزرگ

empowerment noun

دهسهلات ییدن، هیز ییدن، خاوهن
 دهسهلات کردن 1 اعطای اختیار

empress /'emprəs/ noun

ئیمپراتوری ژن، شاژن، ژنی ئیمپراتور،
 ئیمپراتورژن 1 ملکه، زن امپراتور

empties /'emptiz/ noun, pl.

شته بوش یان به تاله کان (وه کوو قوتو، شووشه و
 هند)، شووشه به تاله کان، شووشه بوشه کان 1
 چیزهای خالی، بطری های خالی

emptiness /'emptinəs/ noun

بوشایی، بوشی، به تال، کلۆر، فالا، پووکی،
 به سووده یی، پووچه لی، چۆلی، به تال بون،
 به تالی، هیچ تیا نه بووی 1 خلأ، پوچی، خلوت،
 خالی بودن

empty /'empti/ adjective (emptier, emptiest)

پيشگر: له نيو، له ژوور (هوى)، له ناو، نيو:
enthusiasm, enzootic ب.ت. em- بهر له b,

خاوهن قهلا و شووره، دیواره‌بندانی دهوری قهلا
و شووره ○ حصار، محوطه‌ی قلعه

enceinte /ɛ̃'sɑ̃t/ *noun*

(له فەرهنسه‌وه) دووگیان، زگیر، سکی، حامیل
○ حامله

encephal(o)- /ɛn'sef(ə)ləʊ, US -'kef-/ *prefix*

پیشگر: میشک، دهماغ (بهره‌ت: له
enkephalos یونانی) ○ پیشوند: مغز

encephalic /ɛnsɪ'fəlik, US ɛn'kef(ə)lik/ *adjective*

(تویکاری) میشکی، هه‌لکه‌وتوو له میشکا
○ مغزی، واقع در مغز

encephalitic *adjective*

سهره به‌هوکردنی میشک یا میشک‌ناوسان
○ وابسته به التهاب مغز

encephalitis /ɛn'sefə'laɪtɪs, US -'kefə-/ *noun*

هه‌وکردنی میشک، میشکه‌سو، میشک‌ناوسان
○ التهاب مغز

encephalogram /ɛn'sef(ə)lə(ʊ)gram, US -'kef-/ *noun*

ئینسفالوگرام ○ مغزنگاره

encephalograph *noun*

ئینسفالوگراف ○ مغزنگاشت

encephalographic *adjective*

سهره به‌ئینسفالوگرافی ○ وابسته به مغزنگاری
○ وابسته به مغزنگاری

encephalography /ɛn'sefə'lografi, US -'kefə-/ *noun*

ئینسفالوگرافی ○ مغزنگاری

encephaloid *adjective*

میشک‌ناسا، شیوه‌میشک ○ مغزمانند

encephalomyelitis

/ɛn'sef(ə)ləʊmaɪə'laɪtɪs, US -'kef-/ *noun*

ناوسانی میشک و موخی بره‌بره
○ انسفالومایلیتس

encephalon /ɛn'sefələn, US -'kef-/ *noun*

(تویکاری) میشک، مه‌زی، دهماغ (بهره‌ت: له
enkephalon یونانی) "ته‌وی که‌له سهر دایه"،

له *en-* "نیو" + *kephalē* "سهر" ○ مغز

enchainment *noun*

زنجیرانیدن، زنجیرکردن، زنجیره‌یی،
پیکه‌وه‌به‌ستراوی، لێسک‌هه‌ل‌پیکراوی،

پیکه‌وه‌گرێ‌درای ○ تسلسل، پیوستگی

enchanted /ɪn'tʃɑːntɪd, US -'tʃæntɪd/ *adjective*

1 خوشحال، شاد، دل‌خوش، به‌که‌یف
جادووکراو، ته‌له‌سم‌ماوی، ته‌له‌سم‌به‌ند(کراو) ○
1 مسرور 2 افسون‌شده

enchanter /ɪn'tʃɑːntə(r), US -'tʃæn-/

noun

جادووگر، ته‌له‌سم‌به‌ند ○ افسونگر

enchanter's nightshade *noun*

(رووه‌کناسی) ریزه‌له جادوو‌گهره: جوړی
رووه‌کی دارستانی گول‌وردی سیی [*Circaea*

lutetiana] ○ نوعی گیاه

enchancing /m'tʃɑːntɪŋ, US -'tʃæntɪŋ/ *adjective*

ته‌له‌سم‌ماوی، ته‌فسون‌ماوی، سه‌رنج‌راکێش،
دل‌رفتن، فریوده‌ر ○ **enchancingly** *adv*:
دل‌رفتنانه ○ افسونگر، جذاب، فریبا

enchantment /ɪn'tʃɑːntmənt, US -'tʃænt-/ *noun*

1 ته‌فسون، ته‌له‌سم، جادوو 2 جوانی، دل‌رفتنی،
خوێشی، سه‌رخوێشی، به‌که‌یفی، راکێشان ○ 1

سحر 2 زیبایی، شغف، سرور، جذبە

enchantress /ɪn'tʃɑːntrəs, US -'tʃæn-/ *noun*

ژنه‌جادوو‌گهر، ته‌له‌سم‌به‌ند، جوان، دل‌رفتن
○ ساحره، زیبا

enchilada /ɛntʃɪ'laɪdə/ *noun*

(له سپانیا) ئینچیلادا (= جوړی چینیستی
مه‌کیکی) ○ انچیلادا

enchiridion /ɛn'kɪrɪdɪən/ *noun, pl.*

enchiridions or enchiridia /-dɪə/
ده‌سنامه، کتیی ریتویی، نامیلکه، ریتویی‌نامه
○ کتاب راهنما

enchondroma /ɛn'kɑːndrəʊmə/ *noun*

ناوسانی کروژه‌یی، کروژه‌ناوسنی ○ آماس
غضروفی

encirclement *noun*

گه‌مارو، ده‌رودان، ده‌ورگیری، دۆربنج‌کر(دن)،
ئابلوقه‌دان ○ محاصره، احاطه

encl *abbreviation* 1 enclosed 2 enclosure

en clair /ɛ̃'kleʁ/ *adjective, adverb*

(قه‌ره‌نسی) به‌زمانیکی راشکاو یا ناسایی، به
زمانیکی ساده ○ به‌زبانی ساده

enclave /'ɛnkleɪv/ *noun*

1 هه‌ریم یان خاکی ده‌ورگیراو یان ده‌وردراو،
مه‌له‌بند یان هه‌ریمی داخراو یان ده‌وردراو (به

زه‌وی بیگانه‌وه) 2 کۆمه‌لێکی داخراو یان جیاواز
(له‌هه‌ ده‌وربه‌ری) ○ 1 قلمرو بته 2 گروه

بته یا متمایز

enclitic /m'kleɪtɪk, US ɛn-/ *noun, adjective*

n (زمانه‌وانی، وشه) یه‌زه‌یر، یه‌هیزه (یه‌نموونه
enclitically: proclitic دا؛ بر وانه *can't* له *n't*

ریگای *enklitiki*، US ɛn-/ *adv* بهره‌ت: به‌ریگای
enklitiki له *late Latin* یونانی، له

"بشت یه‌به‌ستن، پتوه به‌تدبوان" ○ (واژه‌ی)
یه‌تکیه

enclosed /ɪn'klaʊzd, US ɪn'klaʊzd/

adjective

1 ده ورگراو، گيراو، داخراو، ده وردراو: *Do not use this substance in an enclosed space*
 2 *an enclosed order of monks* له گهل
 باشکوی، له گهل نامه، له گهل نامه نيردراو
 1 محصور، بسته 2 به پيوت

enclosure /in'kləʊʒə(r)/, US -'klou-/ *noun*, also *inclosure*

1 ده وردان، دیوار کردن، دیوار بست، وارش،
 همسار (کیشان) گرتن، په رزین کردن، بردان،
 ده ورگرتن: 2 *a wildlife enclosure* (پارچه) زهوی
 ده وردراو 3 باشکو، له گهل نامه 1 محصورسازی،
 حصر 2 زمین محصور 3 ضمیمه، پيوت

encoding noun

رهمزدانان، رهمزدانیدن، کودانیدن، پهرله دانان،
 هیماکردن ۱ رمزگذاری

encomiast /en'kəʊmiast/ *noun*

په سندنه، به شان و باهو داهه لده، پیا هه لیز،
 مداح ۱ *eulogist*

encomiastic /en'kəʊmi'æstik/ *adjective*

په سندنه رانه، به شان و باهو داهه لده رانه، پیا هه لیزانه
 ۱ مداحانه

encomium /en'kəʊmiəm, US -'kəʊm-/ *noun*, *pl. -s or encomia*

پیا هه لیدان، په سن، ستایش، تاریف دان، دولکه
 ۱ مدح، تمجید

encompassment noun

1 ده وردان، ده ورگرتن، نابلوقدان 2 گرتسه وه،
 داگرتن 1 احاطه 2 شمول

encore /'ɒŋkə(r)/, US 'ɑ:ŋ-/ *interjection*

دېسان، دووباره، بیکه وه، جارئ تر، سه رله نوی
 ۱ مجدداً، دووباره

encore /'ɒŋkə(r)/, US 'ɑ:ŋ-/ *noun*

1 بانگ کردنه وه 2 دووباره کردنه وه ۱
 فراخوانی مجدد 2 اجرای مجدد

encounter /in'kaʊntə(r)/ *noun*

1 روویه روویه ونه وه، ینکادان، ټیک هه لچوون،
 لیکیدن، به رنه نگاری، به رنه نگار بونه وه،
 توشوون، توشو 2 یه کتر دیتی
 چاوه روانه کراو یان ناکاو، توشوون
 کوټ وېری، له پرايه کتر دیتن ۱ روویه روویه،
 زдохورد، تصادف، برخورد 2 ملاقات اتفاقی

encouragement /in'kʌrɪdʒmənt, US -'kʌrɪ-/ *noun*

هان (دان)، تاودان، تین دان، دل خوش کردن،
 هیوا ینیدن، وره، دل گهرمی، پشت گهرمی،
 پشت نه ستوری: *a few words of -ragement*
 (adj) *encouraged*: به هیوا، هیوادار، تمه وه،
 به ته ما، هومیده وار، به وره، دل گهرم، پشت گهرم،
 پشت نه ستور ۱ تشویق، قوت قلب، حمایت

encouraging /in'kʌrɪdʒɪŋ/ *adjective*

دل گهرم کهر، هیوا یننده، وره یننده، دل خوش کهر،
 هاندنه: *This month's unemployment figures are not very encouraging*

figures are not very encouraging: encouragingly /in'kʌrɪdʒɪŋli/ *adv*

The attendance: هاندنه رانه: *(was encouragingly high)* امیدبخش،
 دلگرم کننده، تشویق کننده

encroachment noun

1 (بهره بهره) دهس دریژی، زیده گافسی،
 سنوویه زینی، راده ټیټه پانیدن، دهس بویردن،
 داگیر کردن، دهس به سه راگرتن 2 زایه کردن،
 خه سار کردن، له فیر و گرتن، له خه سار گرتن ۱
 تجاوز، تعدی، غصب 2 اتلاف

encrustation /en'kra'steɪʃn/ *noun*, also *incrustation*

توی، تویز، تویزال، تویخ، تویکل، قرتماخه،
 ره قیته، تویزال دار کردن ۱ قشر، پوسته،
 پوسته دار سازی

encrusted /in'kra'stɪd/ *adjective*

دایو شراوله: *a crown encrusted with diamonds*
 ۱ پوشیده از

encryption /in'kriptʃn/ *noun*

دانانی زانیاری بو ټیټو کودیکی ټایه تی، ب.ت.
 بو پاراستی له خه لک، شارنده وه (encrypted)

adj: شاراو، رهمز کراو، رهمز تراو ۱ انکریپسیون
enculturation noun, also *inculturation*

ناسیایو یان گرت به ریه ریه به ریه ریه
 چاندی به کانی cultural کومه لئ، روشنیر،
 رووناکییری ۱ انکولتوراسیون، فرهیختگی

encumbered adjective

1 گیر کردوو، پتوه بوو، توش بوو، ټیټه گلاو 2 پر
 له ۱ گرفتار 2 مملو از

encumbrance /in'kʌmbɾəns/ *noun*

1 بار، سه ربار، کوټ، به ریه ست، له میهر، گیر،
 دهس وینگر، مایه ی سه ریشه، ملوژم 2 (صاف)
 قهرز (دارای یا ملک و مال) بارمه ۱ سربار،
 مانع، رادع، اسباب زحمت، مزاحم 2 بدهی، گرو

-ency = *-ancy*

encyclical /in'sɪklɪkəl/ *noun, adjective*

n نامه ی پاپ، راگه یانندن نامه ی پاپ (بو هه موو
 گه وره قه شه کانی کلیسه ی کاسولیک) *adj* =

general ۱ بخش نامه ی پاپ
encyclopedia /in'saɪklə'pi:diə/ *noun*, also *encyclopaedia*

ټینسایکلوییدیا، زانست نامه ۱ دانش نامه

encyclopedic /in'saɪklə'pi:dɪk/ *adjective*, also *encyclopaedic*

سه ریه ټینسایکلوییدیا، زانست نامه یی ۱ وایسته
 به دانش نامه، جامع

encyclopedism noun, also *encyclopaedism*

فتر بوونی گشتگیر یان به ریلوا ۱ یادگیری جامع

encyclopedist *noun*

1 نینسایکلوپیدی دانوس، نووسهری
 نینسایکلوپیدیا، بهشدار له نووسینی
 نینسایکلوپیدیا، زانستنامه دان، زانستنامه دانوس
 2 گشتگیر، گشتگر ○ 1 مؤلف دانشنامه،
 شرکتکننده در تدوین دانشنامه 2 جامع

encystment *noun*

لهتوره که نان، له کیسه نان، کیسه کیسه کردن
encysted *adj*: توره که دار، توره که بی،
 کیسه بی، کیسه دار: **(encystment n)** کیسه بندی
end *lend/ noun, adjective*

1 n کوتایی، دوایی، نه انجام، دووماهی، پهر،
 ناخر، ناکام، بن، کنگ (ه)، قنچک، بئخ: **at the**
2 at the end of the week **end of the week**
 سهر، نوک 3 دوایی به کان، کوتایی به کان 4 لا،
 لایه 5 مەرگ، نه جەل 6 مە بەست، نه انجام،
 نامانج: **He joined the society for political**
7 ends بهش، پارچه، پشک 8 نیوهی یاریکه 9
 باشماوه، بهرماوه **adj** دوایی، همره دوا (**ended**)
end to end *adj*: بهک له دوا یهک، له پشت
 سهر یهک، به دوا یهک دا: **arrange the**
in the end ○ **tables end to end** له ناخر دا،
 له نه انجام دا، له کوتایی دا، له ناخر سهر دا،
will surely succeed in the end: ultimately
no end ○ **it pleases us no end**: exceedingly
end: به نیوه، به قنجی، قیت، راست، ویتاوا؛
 له سهر یهک، بن پسانه وه، به پتاپه پتا؛ نه لمانی
 بهرته (**n**) 1 پایان، فرجام، آخر، ته 2 سر، نوک
 3 اواخر 4 طرف 5 مرگ 6 غایت، عاقبت، هدف 7
 بخش 8 نیمه زمین بازی 9 تماده **adj** آخرین

end(o)- *prefix*

پیشگر: زوور، نیو، ناوه وه، نیوه وه، نیوه کی:
endon **endoskeleton** **endoderm** (بهرته): له
 یونانی یه وه "within" ○ پیشوند: درون، درونی

end-all *noun*

کوتایی، دووماهی ○ خاتمه

endamoeba *noun*

نامیی کرم یان مشه خوری ریخوله ○ آمیب
 انگل روده

endangered *adjective*

بهرمه ترسی (که وتوو)، مه ترسی له سهر (ب.ت)،
 تیاچوون ○ در معرض خطر

endangered species *noun, pl.*

گیانه وهرانی مه ترسی له سهر ○ جانوران در
 معرض نابودی

endangerment *noun*

مه ترسی له سهری، که وتنه مه ترسی یه وه،
 بهر مه ترسی که ونووی، مه ترسی له سهر بوون ○
 در معرض خطر بودن

endarchy *noun*

پنکهاتن له دهر وه **(endarch adj)**: پنکهاتو له
 دهر وه ○ شکل از خارج

endarterectomy /**enda:tə'rektəmi/ noun,**
pl. endarterectomies

نه شته رگهری تویی نیوه وهی **artery** ○
 اندارترکتومی

endarteritis /**enda:tə'rɪtɪs/ noun**

ناوسان یان نیفلاماسیونی تویی نیوه وهی **artery** ○
 اندارتریتس

endawed *adjective*

تهر خان کراو، خاوه نی، ساحه بی ○ موقوفه، صاحب
endbrain = telencephalon

endearing /**in'diəriŋ/ US -'dir-/ adjective**

له دل موه تریک، ژیکه له، بهر دل که وتوو، شیرین،
 خوین شیرین، خوشه ویست: **an endearing**
habit **endearingly** *adv*: خوشه ویستانه، به
 شتیه ییکی شیرین ○ دوست داشتنی

endearment /**n'diəriənt, US -'diəri-/ noun**

1 قسه یان ده شته وهی خوشه ویستانه، قسه ی
 دلدارانه 2 خوشه ویستی ○ 1 سخن یا عبارت
 محبت آمیز، حرف عاشقانه 2 محبوبیت

endeavour /**n'devə(r)/ noun, US endeavor**

تیکوشان، ههول، خه بات، کرد وکوش، بزاف:
advances in the field of scientific
endeavour ○ کوشش، جد و جهد

endemic /**n'demɪk/ adjective, noun**

1 *adj* (ته خوشی) ناوچه بی، خومالی،
 ولات ته نه ره وه، باو، بهر ودار: **Malaria is**
endemic in many hot countries

2 Corruption is endemic in the system

(گیانه وه یا رووه کی) ناوچه بی، ره سن 1 n
 ته خوشی ناوچه بی یا خو جینی 2 گیانه وه یان
 رووه کیکی ناوچه بی یان ره سن **(endemism)**
adj ○ 1 بومی، شایع، رایج 2 بومی 1 n
 بیماری بومی 2 بومی

endemically /**n'demɪkli/ adverb**

به شتیه ییکی ناوچه بی ○ به طور بومی

endemicity /**endi'mɪsɪti/ noun**

تایه تی ناوچه بی (له ته خوشی دا) ○ اختصاصی
 دیاری

endermic *adjective, also endemical*

پستی (ته خوشی) ○ جلدی، پوستی

endgame *noun*

دهست یان کایه ی دوایی، دواقناخی کایه ○
 بازی آخر

end group *noun*

(کیمیا) کومه لی کوتایی ○ گروه انتهایی

ending /**endiŋ/ noun**

1 کوتایی، دووماهی، دوایی، ناخر، نه انجام، ناکام
 2 بهشی کوتایی وشه یی، بهک یان جهند پست

یان پرگه‌بین که ده‌خړته بڼی وشه یتیکوه، ب.ت. له گهردان دا inflection به‌شن که دهنری به دواپی وشه‌ین، مؤرفیمی له کوتایي وشه‌یتیک دا، ب.ت. له گهردان دا، وهک s- له cuts دا، همر به‌شیکي کوتایي وشه‌ین، وهک ow- له window دا 1 انتها، عاقبت، پایان، نیجه 2 قسمت پایانی واژه

endive /'endarv, US -div/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) کاسنی، چه‌چه‌ه، هنده‌با، هندویا (له‌ئ‌م‌ریکا *chicory* | *Cichorium*) 1 هندا 2

endless /'endləs/ *adjective*

1 بی‌کوتایي، بی‌دواپی، کوتایي‌نه‌ها‌تو، بی‌نه‌ندازه، بی‌س‌روین، لمراده‌ده‌ر: *endless* The 2 opportunities for making money an endless list 3 possibilities are endless. The journey 2 دورودریز: 3 seemed endless به‌س‌ترایته‌وه (تاسمه، زنجیر، کابل و هند) 1 بی‌پایان، بی‌کران، لایتناهی 2 طولانی 3 دانمی، پیوسته **endless belt** *noun*

تاسمه‌ی راگو‌یزه‌ر 1 نوار نقاله

endlessly *adverb*

1 یه‌کینه، له‌س‌ریه‌ک، یه‌کریز، به‌ب‌رده‌وامی: 2 She talks endlessly about her problems دواپی‌یتنه‌ها‌توانه 1 بی‌وقفه، مدام 2 به‌طور پایان‌ناپذیر

endlessness *noun*

کوتایي‌یتنه‌ها‌تووی، دوانه‌ب‌راوی، هم‌میشه‌ی، ب‌رده‌وامی 1 خاتمه‌ناپذیری

endless saw *noun*

هم‌ه یا مشاری تاسمه‌ی یان باریکه‌ی، مشاری نه‌واری 1 اری نواری

endmost *adjective*

دوورترین، له‌وس‌ه‌ر، دواپین، نه‌وپه‌ر 1 اقسی، آخرین

endnote /'endnəʊt, US -noʊt/ *noun*

دواسه‌رنج، دواتیپینی (له‌ کوتایي کتیب یان به‌شن) 1 ایندوت

endo- = end-

endobiotic *adjective*

(زینده‌ه‌ری) نیوه‌زی (له‌ نیوه‌وی خانه و شانه‌کاني هاوخوان یا خانه‌خوئ host) *endobiotic fungi*: (نیوه‌زیوی) 1 درون‌زی

endoblast *noun*

توپی نیوه‌وه له سنی توپی ناو‌ل‌مه له قوناخه س‌ه‌ره‌تا‌کاني گ‌و‌وران یان پ‌ه‌ره‌نه‌ندن‌دا، (endoblastic *adj*) hypoblast, endoderm 1 درون‌زی

endocardial /'enda(ʊ)'ka:diəl/ *adjective*

1 (ه‌روه‌ها *endocardiac*) س‌ریه پ‌رده‌ی دل، دل پ‌رده‌ی، نیوه‌ندی به *endocardium* وه ه‌په 2 له نیوه‌وی دل، ه‌ه‌ل‌ک‌و‌نو‌و له نیوه‌وی دل 1 وابسته به غشای درونی قلب 2 داخل قلب

endocarditic *adjective*

س‌ریه ناوسانی پ‌رده‌ی دل 1 وابسته به التهاب غشای درونی قلب

endocarditis /'endaʊka:'daɪtɪs/ *noun*

دل پ‌رده‌ناوسان، ناوسان یا ه‌موکردنی پ‌رده‌ی دل 1 التهاب غشای درونی قلب

endocardium /'endaʊ'ka:diəm/ *noun, pl. endocardia*

دل پ‌وش، پ‌رده‌ی دل، دل پ‌رده، رووی زمانه‌کان valve یتیکدین 1 غشای درونی قلب

endocarp /'enda(ʊ)'ka:pl/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) توپی ه‌ه‌ره‌نیوه‌وی *pericarp* که ده‌وری ده‌نکی میوه‌ی داوه (*endocarpic*) *adj* س‌ریه *endocarp* 1 اندوکارپ

endocast = endocranial cast

endocentric /'endaʊ'sentrik/ *adjective*

(زمانه‌وانی) ژوورناو‌مند (وهک *big black dogs*) 1 درون‌مرکز *exocentric* 1

endochondral ossification *noun*

نیسک‌سازی نیوکروژه‌ی یا نیوک‌ک‌راگه‌ی 1 استخوان‌سازی درون‌غضروفی

endocranium *noun*

نیوه‌ک‌راکه، نیوه‌وی ک‌ه‌راکه یان ک‌اس‌ه‌س‌ر 1 درون‌جمجمه

endocrine /'endaʊkrɪn, -kram, US 'endəkrɪn/ *adjective*

نیوه‌ده‌ردان، ده‌ردانی نیوخوئی، نیوه‌پ‌ژین: س‌ه‌ریه‌و ر‌ژینه یان لووانه که راسته‌وخو ه‌و‌رم‌ونه‌کان یان پ‌ه‌ره‌مه‌کاني تر ده‌ر‌ژینه نیو خوینه‌وه: *the endocrine system* (پ‌روانه *exocrine*) 1 درون‌ریز

endocrine gland /'endaʊkrɪn, -kram, US 'endəkrɪn glænd/ *noun*

ر‌ژینه‌ی نیوه‌ده‌ردان، نیوه‌ر‌ژینه، گل‌ه‌ندی نیوه‌پ‌ژین 1 غده‌ی درون‌ریز

endocrinological *adjective, also endocrinologic*

س‌ریه ر‌ژینه‌ناسی 1 وابسته به درون‌ریزشناس **endocrinologist** /'endaʊkrɪ'nɒlədʒɪst/ *noun*

ر‌ژینه‌ناس، پ‌پ‌وری نیوه‌ده‌ردان، یتندوک‌رینولوژیست 1 درون‌ریزشناس

endocrinology /'endaʊkrɪ'nɒlədʒi, US 'endəukrə'nai:l/ *noun*

ر‌ژینه‌ناسی، زانستی نیوه‌ده‌ردان، یتندوک‌رینولوژی: لیکولینه‌وی نیوه‌پ‌ژینه‌کان و

ده در اوه کانیان درون ریزشناسی
endocytobiology *noun*

نیوه خانه زینده ناسی، نیوه ژورده زینده (وهر) ناسی:
لیکولینه وی توپکاری و کارکردنی نه نام چه
پیکهاته کانی تری نیوه وی خانه
درون ریزشناسی

endocytosis /ˌendəʊsaɪ'təʊsɪs/ *noun*

نیو خانه بهری: راگوستنی پارچولکه کان
particles بو نیو خانه پیکه زیندوو (پروانه
endocytotic adj, exocytosis
endoderm /ˌendəʊ'dɜːm/ *adjective*

(گیانه ورناسی و ناو له ناسی) نیوه پیت،
به رده نیوه، نیوه ترین تولی خانه کان یان
شانه ناو له مین (اندودرم)

endodermal *adjective*

نیوه پیتی، سهر به یندودترم (وابسته به اندودرم)

endodermis *noun*

له نیوه ترین شانه توپکل tissue of the
cortex له زور ریشه و قه و لاسکا (له نیو
رووه که vascular ه کان دا) (وابسته به
اندودرم)

endodontics *noun, pl.*, also **endodontia** or
endodontology

لقیکی dentistry له مهر به رگری،
دهس نشان کردن و چاره سهری و تیماری
نه خوشی به کانی کروکی pulp ددان
(endodontically adv, endodontic adj)
(endodontist n) وابسته به اندودرم

endoenzyme *noun*

نیوه هه وینه: هه وینه یان تازی می نیوه وی خانه یین
(اندوآنزیم)

endogamous *adjective*

یندوگاموس (اندوگاموس)
endogamy /cn'dəgəmi, US -'dɑːg-/ *noun*
یندوگامی (دهستور و نه ریتی ژن و میردایه تی
ناو خوی، پروانه exogamy) (یندوگامی،
درون مهری)

endogen /ˌendə'dʒən/ *adjective*

نیوه گه شنده، نیوه هه لدر، نیوه شین بوو، له
هناوه هه لداو (نامی از داخل)

endogenic /ˌendəʊ'dʒenɪk/ *adjective*

1 (زه وی ناسی) نیوه پیکهاته (پیکهاتو یان
روداو له زیر عه زوه، پروانه exogenic) = 2
endogenous (اندوژنیک)

endogenous /cn'də'dʒənəs, US -'dɑːdʒ-/
adjective

1 نیوه گه شنده، نیوه هه لدر، نیوه شین بوو، نیوزا:
endogenous plant roots 2 به هم هاتوو (یان
پیکهاتوو) له نیوه وی زینده وهر organism یان
ریکخسته یی system: an endogenous
(endogenously adv) hormone نامی از

داخل، درون زاد

endogeny /cn'də'dʒən-/ *noun*, also
endogenesis

نیوه گه شنه، نیوه هه لدان، نیوه شین بوو،
هناوه لدان (نمو از داخل)

endolithic *adjective*

نیوه به ردی، نیوه به ردین: زبان له نیوه وی یان
قولایی ماکه به ردینه کان (وهک (تخته به رده و
شیلانه کان): endolithic lichens درون سنگی

endolymph /ˌendəʊ(lɪ)m/ *noun*

نیوله شاو: شله ی نیو پیچله لانه
membranous labyrinth ی گوی (endolymphatic adj)
ایندولف

endometrial *adjective*

سهر به به رده ی منال دان (وابسته به غشای
درونی زهدان)

endometritis /ˌendəʊmi'traɪtɪs/ *noun*

ناواسانی به رده ی منال دان (آماس درونی زهدان)

endometriosis /ˌendəʊ(mi'triːtɪsɪs/ *noun*

(پزشکی) دۆخن له نه نجای به یدایوونی شانه ی
به رده ی منال دان له ده ره وی منال دان دا و ژانی
کلوت و سینه ده ی به داووه (ایندومتروز)

endometrium /ˌendəʊ'mi:triəm/ *noun*,
pl. endometria

به رده ی منال دان، منال دان بوش (غشای درونی
زهدان)

endomitosis *noun*

دابهش بوونی کروموزوم کان به ین دابهش بوونی
ناوک (سی) nuclear division که ده پینه هوی
زور بوونی زماره ی کروموزوم کانی نیو خانه
(endomitotic adj) (ایندومیتوز)

endomixis *noun*

ریکخسته وه یان ریکخانه وه ی ناوه ناوه ی ناوکی
خانه cell nucleus له هیندی له protozoan
مژول داره کان (ایندومیکسی)

endomorph /ˌendəʊ'mɔːf/ *noun*

کانی که کانیکی تر ده وری داوه، کانی نیو
کانیکی تر، کریستال یان بلووری نیو بلووریکی
تر (endomorphous adj) (ایندومورف)

endomorphism *noun*

گودانی نیو کومه لکه mass (تخته به رده یان
که قریکی ناگرتنی نیتروسیف intrusive
ایندومورفسم)

endonormative /endəʊ'nɔːmətrɪv, US

endəʊ'nɔːmətrɪv/ *noun*

(زمانه وانی) نیوه (پودانگ، نیوه) (پیه وری)
پیه وری نیوه، (زمانی) گونجاوی نیوخو: کانی
زمانی که له ناوچه پیکه تر به کار دپتری خاوه نی
باری پیه وریه تی یی، نه وه پی ده لین نیوه پیه وهر،
وهک زمانی نیکلیسی له نیکلته وهر و نه مریکا دا،

بەلام لەو ولاتانەى كە ئینگىلىسى زمانى دووھەمە، وەك مالزیا يان ھونگ كونگ، باریكى وای نیه ① درونمعیار

endonuclease noun

كۆمەلە ھەوتەين كە گەرد يان مۆلۆكولەكانى DNA يان RNA دادەوشىننى (بەھۆى شكاندنى) یشوئەندى یەكانى یشوان زنجیرە بۆلىنىكلىوتایدەكان (polynucleotide) ھەوتەين كە زنجیرەى نیوكلیوتایدەكان بۆ دوو يان چەندین زنجیرەى كورت تر تىك دەشكىننى بىروانە (exonuclease) ① ایندوئۆكلاز

endoparasite /en'dɒpə'saɪt/ noun

(زیندەناسى) نیوئەمشەخۆر، مشەخۆرى نیوئەو ① یان نیوئەوى گەرم (بىروانە) (ectoparasite) ① انگل درونى

endoparasitic adjective

نیوئەمشەخۆرى، سەرەبە مشەخۆرى نیوئەو ① وابستە بە انگل درونى

endophagous adjective

نیوئەخۆر، ئیندوفագوس ① اندوفագوس

endophyte /'endəʊfaɪt/ noun

نیوئەگیا، گیایى ب.ت. كەروو، كە لە نیوگیانكى ترا دەوى ① اندوفیت

endophytic adjective

نیوئەگیایى، سەرەبە نیوئەگیا (endophytically) ① وابستە اندوفیت

endoplasm /'endəʊpləz(ə)m/ noun

ئیندوپلازم، بەشى شەلى نیوئەوى ساینوپلازم، نیوئەپلازم (بىروانە) (ectoplasm) ① اندوپلازم

endoplasmic adjective

سەرەبە ئیندوپلازم ① وابستە بە اندوپلازم

endoplasmic reticulum

/,endəʊ'pləzmɪk/ noun

تۆرى ئیندوپلازمى يان نیوئەپلازمى: تۆرىكى لۆولەجە يان بۆرىچكەى نیو ساینوپلازمى خانەیتكى (eukaryotic) ① شەكىلى اندوپلازمى

endopolyploidy noun

ئیندوپۆلىپلوئیدى: دۆخىكى polyploid كە لەمۇدا كرومۆسۆمەكان لە بەستا بەبىن دابەشبوونىكى لە دواى یەكى ناوك nucleus يان خانە دابەش بوون ① ایندوپۆلىپلوئیدى، درونپرلادى

end organ noun

ئەندامى كۆتایى، ینكەتەى كۆتایى رىگای دەمارى ① ایند ارگان

endorphin /en'dɒ:fɪn/ noun

(زیندەكیما) كۆمەلەىكى ھۆرمۆنەكان كە لەنیو مېشك و دەزگای دەمارى دەردەدرین، كاریگەرى ژان شكىننى ھەبە، دەستەین لە یشتایدەكان، شینوى opiate ەكان دەدەن و لە كاردانەووى زەهر يان قورسایى لەش ئازاد دەبى تا ھەست

یان ئاگاردن بە ژان دابشكىننى ① ایندورفین

endorsement /ɪn'dɔːsmənt, US -'dɔːrs-/ noun, US also indorsement

1 پشتەوئەووسى، پشتپر كەردنەو، مۆر، ئیمزا 2 تۆمار كەردن يان نووسىنى خرابكارى لىخووين: How many endorsements can you have before you lose your licence? 3 پشتیوانى، (راگەباندنى) داكوكى: The election victory 4 is a clear endorsement of their policies 4 پەسەند كەردن، مۆر كەردن، سەلماندن ① 1 4 ظەرنووسى، امضا 2 ثبت خلاف راندكى 3 حمایت 4 تايید، تصدیق

endoscope /'endəskəʊp, US -skəʊp/ noun

نیوئەبین، ناوینە، نیوین، نیوئەدۆز ① دروننما

endoscopic adjective

سەرەبە نیوئەبینى، سەرەبە یان یشوئەندى بە نیوئەدۆزى یەو ھەبە ① وابستە بە دروننمایى

endoscopy /en'dɒskəpi, US -'daːsk-/ pl. endoscopies

نیوئەبینى، ناوینى، نیوئەدۆزى ① دروننمایى

endoskeletal adjective

سەرەبە ئىسكەپەیکەرى نیوئەو ① وابستە بە استخوانبندى درونى

endoskeleton /'endəʊskelɪtn, US 'endəʊ-/ noun

(گیانەوئەرناسى) ئىسكەپەیکەرى نیوئەو، نیوئەئىسكەپەیکەرى، پەیکەرى نیوئەو، دەرهەبەیکەرى (بىروانە) (exoskeleton) ① استخوانبندى درونى

endosmosis noun

نیوئەپسارەت بۆوبى، نیوئەپسەپنى، دادان يان دەلاندنى نیوئەو یان نیوئەكى: 1 دەلاندن يان دادانى رووئە نیوئەوى خانە يان رەگى 2 رۆیینى ماكن لە شوئین بە خەستى (یان بەیتى) concentration كەم ترەو ھەبەرە شوئین بە خەستى زۆر ترەو (لە بەرامبەرى exosmosis) ① اكوموز

endosmotic adjective

سەرەبە یان یشوئەندى بە endosmosis ھەبە (endosmotically adv) ① وابستە بە اكوموز

endosome noun

نیوئەن، نیوئەن: بۆشیلەیتكى vacuole جوان كە ھەلگەرى ماك و مەترىالى لەھەرس ھاتوو، پەلام ئەو ھەوتە یا ئانزیمە یشوئەندى یان ھەرساندنى یش نیه (یان لەبەر دەستدا نیه) ① ایندۆسۆم

endosperm /'endəspɜːm/ noun

(رووئەك ناسى) خۆراكى پەرەسە (embryo) پەردەى نیوئەوى تۆو یا سپېرم ① قوت گياھك

endosperm nucleus noun

ناوكى ئیندوسپېرم: ناوكى تریپلوئید كە ینكەتوئەو لە تۆورەكە یا كێشەى پەرەسەى گيايتكى تۆوبى

به‌هوی ینکانووسانی ناوکی سپیرمی له‌گه‌ل دوو ناوکی جه‌مه‌ری یان له‌گه‌ل ناوکی که به‌هوی ینکه‌وه‌نووسانی یشتری ناوکه جه‌مه‌ری یه‌کان ینکه‌اتووہ ۰ هستی ایندوسپرم

endospore noun

1 به‌رگی نیوه‌وی inner coat سپۆری، پروانه
2 intine سپۆری که له‌نیو خانه‌ییکی زینده‌وه‌ر یان تۆرگانیزمیکی میل‌ناسا ینکه‌اتووہ
(endospore adj) ینکه‌اتووہ (endospore adj)
(endospore adv) درون‌هاگ

endosteal adjective

1 سه‌ربه یان ینیه‌ندی به‌به‌رگی نیونیسک(سی) هوه‌هه‌یه 2 هه‌لکه‌وتوو له نیوه‌وی نیسک یان کروزه، (endosteally adv) ایندواستال

endosteum noun, pl. endostea

به‌رگی نیونیسک(سی): تویی دیواره‌ی به‌سته‌ره‌شانی connective tissue یوشایی مۆخی marrow cavity نیسکه‌کان ۰ ضریع درون‌استخوانی

endostyle noun

نیوستون‌زه، نیوپایه، نیوه‌پایه، نیوه‌ستون‌زه: جووتی لۆ یان چین fold دریزاودریزی هاون‌ریب parallel longitudinal که ده‌ریبه‌ریه‌ته نیو یوشایی گه‌روو(یی) pharyngeal cavity له‌گورس‌داره chordate تزه‌کان‌دا (وهک tunicate ه‌کان) که کیم mucus ده‌رده‌دا یۆ گرتنی پارچۆلکه و وردیله‌ی خوراکی food particles ۰ ایندواستایل

endosulfan noun

جۆری گه‌نه‌کوژ یان میزووکوژی ژاراوی $C_6H_6Cl_6O_3S$ ب.ت. له‌بوازی ده‌غل‌ودان‌دا به‌کاردیتری ۰ ایندوسولفان

endosymbiosis noun

نیوه(هاوژینی، نیوه‌ینکه‌وه‌ژینی: ینکه‌وه‌ژیا نی که له‌ودا هاوژینی symbiont له‌نو له‌شی یه‌کی تر دا ده‌ژی (endosymbiont n) نیوه(هاوژی، نیوه‌ینکه‌وه‌ژی: (endosymbiotic adj) ینکه‌وه‌ژیا درون‌هم‌ژیستی

endothecium noun, pl. endothecia

نیوه(که‌لوو، نیوفایلکی: 1 توئ یان به‌رگی نیوه‌وی inner lining سپۆری گه‌یشتوو 2 mature anther توئ یان به‌رگی نیوه‌وی که‌لوو و قایلکی capsule له‌قه‌وزه‌کان‌دا moss (endothecial adj) درون‌پوسته

endothelial adjective

سه‌ربه endothelium ۰ وابسته به‌غشاء درونی رگ و قلب

endothelium /ˌɛndə(ʊ)ˈθi:lɪəm/ noun, pl. endothelia

به‌رده‌ی نیوه‌وی رگ و دل ۰ غشاء درونی

رگ و قلب

endotherm /ˌɛndə(ʊ)θɔ:m/ noun

گیانه‌وه‌ری به‌ند به‌گه‌رمی نیوه‌وه، یه‌که‌گه‌رمی، گه‌رمه‌جیگیر (گیانه‌وه‌ری که گه‌رمی یه‌که‌ی ته‌کان نه‌خوا) ۰ اندوترم

endothermic /ˌɛndəʊˈθɜ:mɪk, ˌɛndəʊˈθɜ:rmɪk/ adjective, also endothermal

1 گه‌رمی مژ، گه‌رماگر، گه‌رمابند، گه‌رمماژ 2 = (endothermically adv) warm-blooded گرماگیر

endothermic reaction noun

کاردا نه‌وه‌ی گه‌رمی مژ یان گه‌رمی گر ۰ واکنش گرماگیر

endothermy noun

به‌ندبوون به‌گه‌رمی نیوه‌وه، یه‌که‌گه‌رمیتی، گه‌رمه‌جیگیری ۰ اندوترمی

endotoxin /ˌɛndəʊˈtɒksɪn/ noun

(میکروب‌ناسی) نیوه‌زار(اوک) ژاری نیوه‌وی خانه‌ییکی به‌کترپایی، کاتی دارزانی نه‌ویش نازاد ده‌ین (endotoxic adj) ۰ اندوتوکسین

endotracheal adjective

نیو‌قور‌قوراگه، نیوه‌ناسه‌ری: 1 دانراو له‌نیوه وه‌ی قور‌قوراگه‌دا trachea: an endotracheal tube 2 به‌کاره‌یتراو له‌نیوه‌ناسه‌ری‌دا 1 داخل نای، درون‌نای 2 کار‌گذاشته‌شده یا مصرف‌شده از درون نای

endotrophic adjective

(زینده‌ناسی، له‌باری mycorrhiza ی) ده‌جیته نیو ریشه‌ی به‌شداروه و له‌نیوان خانه‌کان‌دا به‌ش‌به‌ش ده‌ین، له‌نیوه‌وه ده‌خوا، تاییه‌تمه‌ندی نمو کار‌گانی که ده‌توانن بچنه نیو خانه‌ی رگ و ریشه گیاکانه‌وه (پروانه ectotrophic) ۰ اندوتروفیک

endowment /mˈdaʊnmənt/ noun

1 به‌خشین، یندان 2 ته‌رخان، داهانی ته‌رخان‌کراو، ته‌رخانه 3 توانایی، توانایی سروشتی، خواپنداوی، به‌ره، نیعمه‌ت ۰ 1 اعطا 2 وقف، درآمد موقوفه 3 استعداد، مه‌بت

endowment mortgage noun

بارتمه‌ی دیاری کراو یا یندومنت ۰ رهن‌اندومت

endowment policy noun

بیمه‌ی تمه‌ن، بیمه‌ی زیان (دریزماوه) ۰ بیمه‌ی عمر

endpaper(s) /ˈɛndpɛpə(r)/ noun, pl.

په‌ره‌سی، په‌ره‌سی به‌رگی کتیب (هی سه‌ره‌تاو به‌ته‌ای کتیب) ۰ استر‌بدرقه

end plate noun

ته‌به‌ق یان په‌ره‌ی کوتایی: ته‌به‌ق یان په‌ره‌ی پانی کوتایی (ب.ت. هی تۆرونی بزوتنه‌ر یان جوولینه motor neuron) ۰ اند‌پلیت

end point noun

(کیمیا) خالی کوتایی ○ نقطه پایانی

end product noun

1 بهره‌می کوتایی، دوباره‌م 2 نه‌نجامی دویی،
دوانه‌نجام ○ 1 فراورده‌ی پایانی 2 نتیجه‌ی نهایی

end result noun

نه‌نجامی دویی، دوانه‌نجام، ناکامی کوتایی،
پیشاوی دووماهی ○ نتیجه‌ی نهایی

end run noun

1 (همروها end sweep، توپنی نهمریکایی)
حه‌ولی توپ‌دار بۆ راگردن تا بهره‌م هتلی
(کوتایی) بهره‌ری 2 فیل ○ 1 نتیجه‌ی نهایی 2
حیله

end-stopped adjective

خواه‌نی هه‌لوه‌سته‌ی کوتایی ره‌وان‌بیزانه
an end-stopped rhetorical line of verse
انداس‌تاپ

end table noun

جوارپایه، میزکی چکوله‌ی پال کورسی یا
ناخری سؤفا ○ علی

end-time noun

کاتی پیش‌بینی کراوی کوتایی جیهان،
armageddon ○ اندتایم

endued adjective

پر، لیوپیژ، هه‌بوو، (endued with خواه‌نی) ○
سرشار، برخوردار

endurable /in'djuərəbl/, US -'dur-/ adjective

شیایو دهربردن یان هه‌لکردن، خۆده‌گری،
ناقت دینی، کیشی هه‌یه، بهره‌گه‌دگری،
هه‌لده‌کا، دهرده‌با، bearable: I felt that life
endurability n) was no longer endurable.
(endurably adv. endurableness n قابل
تحمل

endurance /in'djuərəns/, US -'dur-/ noun

خۆگرتن، هه‌لکردن، دهربردن، بهره‌گه‌گرتن،
بهره‌گه، ناقت، کیش، له‌سهرمانه‌وه، سه‌بر،
خوارگرتن، خوارگری، خۆگیری، بهره‌ره‌کاتی،
ده‌وام‌هیتان، کۆل‌نه‌دان، به‌ده‌وام‌بوون، روویستان،
ناقت (هیتان)، پشودریزی ○ تحمل، استقامت،
نداوم، شکیایی

endurance test noun

تاقی کاری خوارگرتن ○ تست پایداری

enduring /in'djuərɪŋ/, US -'dur-/ adjective

همرمین، خوارگر، بهره‌گر، خۆگیر، دهربردو،
کۆل‌نده‌ر، به‌ناقت، به‌کیش، به‌گیر، هه‌رمان،
داکوتراو، به‌ندبوو، زۆره‌لکردو، به‌رده‌وام،
به‌ده‌وام، جیتیگر، راه‌ستاو، زیاترخایاندو،
چه‌ق‌به‌ستو: What is the reason for the
game's enduring appeal? ○ پایدار، ماندگار،

enduringly /in'djuərɪŋli/, US -'dur-/ adverb

خوراگرانه، هه‌لکردووانه: popular style
به‌طور ماندگار

enduro noun, pl. enduros

پیش‌برکینی مۆتورسایکل یان ماشین
بۆتاقی کردنه‌وی بهره‌گه‌گرتن یان توانایی شۆفیر
و ماشینه‌کان ○ اندیورو

end user noun

دوباره‌کاره‌ننه‌ر، به‌کاره‌ننه‌ر یان مه‌سره‌ف‌کهری
راسته‌قینه، دوا‌یین مه‌سره‌ف‌کهر ○
مصرف‌کننده‌ی نهایی

endways /'endweɪz/ adverb, also endwise /-waɪz/

1 راویستاو، له‌سهرین 2 ستوونی 3 به‌دریژی،
دیراودریژ، lengthwise: pressure
4 له‌بنه‌وه 5 سه‌ربه‌سه‌ر، نووک‌به‌نووک ○ 1
ایستا 2 عمودی 3 از طول 4 از ته 5 نوک به نوک

Endymion noun, Latin, from Greek Endymion

لاویکی جوان که سیلین خوشی ده‌ویست
(میتولوژی یونانی) ○ ایندیمیون

end zone noun

ناوجه‌ی کوتایی (له‌تویننی نهمریکایی‌دا، شوینی
له‌کوتایی هه‌ردوو به‌ری مه‌یدانی فوتبول‌دا نتوان
هتلی گۆل و هتلی کوتایی) ○ اندزون

-ene suffix

باشگر: 1 دانیشتووی: Nazarene 2 نیشانه‌ی
هایدرا‌نه‌ کیمیایی‌یه‌کان (بنه‌پوت: له‌ēnos
یونانی‌یه‌وه) ○ پسوند: 1 اهیل 2 معرف
هیدرات‌های شیمیایی

enema /'enəmə/ noun, pl. enemas or enemata /i'neməta/

ده‌ستوور، ده‌ستووره، عیماله، حوقنه، نه‌و شله‌ی
که‌وا بۆ نه‌و مه‌به‌سته‌ به‌کاردیترن، ده‌زگای
ده‌ستوور ○ اماله، تنقیه، انما

enemy /'enəmi/ noun, adjective, pl. enemies

1 دوزمن، ناحه‌ز، گاقه‌بر، نه‌یار، adversary:
He has a lot of enemies in the company
The state has a duty to protect its
citizens against external enemies

دوزمنی چه‌کار، هیزی سه‌ریازی رکه‌به‌ر یان
دۆ 3 که‌شتی، فرۆکه و هند هی دوزمن 4 نه‌ته‌وه
یان ولایتیکی دوزمن 5 هاوولانی‌ینکی ولایتیکی
دوزمن 6 شتیکی به‌زیان یان خراب prejudicial
adj (بی‌باو) ill-disposed inimical ○ دشمن

energetic /enə'dʒetɪk/, US -enər'dʒ-/ adjective

1 جالاک، هه‌لسوو، پرجم‌وجۆل، به‌کار،

بشت گهرم، دل گهرم، توندوتول، به گوزم، به گور، به تاو، پروزه، به شیان، به زهر، کاریگهر، کارا 2 شیلگیر، به رشت 3 سهخت، توند 4 وزه یی، سهریه وزه 1 فعال، پر جنب و جوش، پرتحرک، مؤثر 2 جدی 3 شدید 4 وابسته به انرژی

energetically /-kli/ *adverb*

به توندی، چالاکانه، ههلسوورانه: *He energetically denied the charge* شدیداً، فعالانه

energetics *noun, pl.*

وزه ناسی، زانستی وزه (n) *energeticist* - *energetic* (rgeticistic *adj*) علم انرژی

energism *noun*

وزه گهری، وزه خوازی 1 انرژی گرای

energist *noun*

وزه گهر، وزه خواز 1 انرژی گرا

energizer *noun*

وزه بیندهر، وزه بهخش، هیزدهر، توانایدهر 1 نیروبخش، انرژی دهنده

energumen /-ə'gju:zmən/ *noun*

(کۆن) کەسی که شەیان چوویتە کلێشە یەو (آدم جزده 1)

energy /-enədʒi, US -ədʒi/ *noun, pl. energies*

1 (فیزیک) وزه: *solar/nuclear energy* 2 هیز، تابش، توانایی، وزه، گور، گوزم، توانست، شیان، ستین، تهن 3 چالاکی، ههلسووری، بشت گهرمی، جم و جۆل 4 شیلگیری، به رشتی 1 (فیزیک) انرژی، کارمایه 2 نیرو، قدرت 3 تحرک، جنب و جوش 4 جدیت

energy audit *noun*

وزه بـشکـتی: بـشکـتـن و چـاوـدیری تـکنـیکی به کارهینانی وزه (وهک هه مال یان کارگه) بۆ ههلسهنگاندنی مهسرهف 1 انرژی اودیت

energy bond *noun*

بهند یان په یوهستی وزه 1 نوار انرژی

energy barrier *noun*

به ربهستی وزه، وزه بهند 1 سد انرژی

energy level *noun*

ناست یا له یقلى وزه 1 تراز انرژی، سطح انرژی

energy of activation *noun*

وزه ی چالاکاندن 1 انرژی فعال سازی

energy of vibration *noun*

وزه ی له رینهوه 1 انرژی ارتعاش

energy shell *noun*

تویژالی وزه، تویکلی وزه 1 لایه انرژی

energy state *noun*

باری وزه، دۆخی وزه 1 حالت انرژی

energy transfer *noun*

راگو یستی وزه 1 انتقال انرژی

enervated *adjective*

بـی گـیان، بـی هـینـز، بـی رـه گ، لاواز، کز، سست،

داهیزراو، داگیراو 1 بی حال، بی رمق

enervating *adjective*

ماندوو کهر، شه کەت کەر، بـی هـیز کەر، کز کەر، سستینەر، له بـی هـینـزەر، کز تـنـەر، پـنجـو یـنـەر،

داهیز ریتەر (enervatingly *adv*) خسته کننده، تضعیف کننده

enervation /-enə'veiʃn/ *noun*

1 سستی، کزی، بی هیزی، پنجوویی 2 بی هیز کردن، کز کردن، سستاندن، له بـی هـینـان، داهیزراندن 1 بی حالی، سستی 2 سست سازی، تضعیف

en famille /-ə fa'mil/ *adverb*

(له فەرهنهوه) له مالهوه، له مالن، به خیزانهوه، له گهل خیزانی 1 در خانه، با خانواده

enfacement *noun*

روونووسی، به رپر کردنهوه، نووسینی بهر (به رات) 1 روونویی

enfant terrible /-ɑ'fɑ' te'ri:bl, US -ɑ'fɑ' te'ri:bl, US *noun, pl. enfants terribles* /-ɑ'fɑ' te'ri:bl, US -ɑ'fɑ' te'ri:bl/

1 (له فەرهنهوه) ملوژم، بهلا 2 سهریزو، یاغی، سهرههلداو 3 لاسار، سهره گونگهل، شه رانی، سهره گنجهل، سهره کیشه 1 مزاحم 2 عصیانگر 3 ماجراجو

enfeebled *adjective*

کز، لاواز، پنجوو، بی گیان، بنیس، بی تین 1 ضعیف، نحیف

enfeeblement *noun*

بی گیان، بی تینی، کزی، بنیسی، لاوازی 1 ناتوانی، ضعف

enfeoffment *noun*

به بخشین، پیدانی کله بهر یان تبول 1 واگذاری

enfilade /-enfi'leɪd/ *noun*

1 ریزنه، ره هیلە گولله 2 ریزه دیو 1 رگبار گولله 2 انفیلید

enflourage /-ɒflə'ra:ʒ/ *noun*

گرنتی رۆن و گولاو و عهتر له گولەکان 1 افلوراز

enforceable /-ɪn'fɔ:səbl/ *adjective*

شیایوی جینه جی کردن، شیایوی به جی هینان

enforceability /-ɪn'fɔ:səbələt/ *n*)

له جینه جی کردن هانوویی 1 قابل اجرا

enforced /-ɪn'fɔ:st, US m'fɔ:st/ *adjective*

زۆره کی، زۆره ملی، ناچارای، به زۆری (enforced *adj*) اجباری

enforcement *noun*

1 جینه جی کردن، به جی هینان، رایدراندن، کارپن کردن، پیاده کردن، داسه پاندن، پتکردن 2 به هیز کردن 1 اجرا، اعمال 2 تقویت

enforcer /-m'fɔ:sə(r), US -fɔ:rs-/ *noun*

جینه جی کەر، پیاده کەر، به جی هینەر، به ریه بهر اجراکنده، مجری

enfranchisement /-ɪn'fræntʃɪzmənt/ *noun*

1 (بې)داني مافي دنگ دان، مافي هه لېاردن 2
(کويله) تازادکردن، پوره لاکردن 1 اعطای حق
رای، حق رای 2 آزادسازی

Eng abbreviation 1 engineer 2 engineering 3
England 4 English

engagé /'ɒga'ʒeɪ/ *adjective, from French*

دهریست، پټینه، په پیمان په سته، پدیگر، برعوه،
عوه گر 1 متعهد

engaged /m'geɪdʒd/ *adjective*

1 سدرقال، پرکار، خهریک، پټوه بوو، گیرکردو
2 گیراو (تله فون) 3 ده زگیران 4 بدرعوه،
په پیمان په سته، دهریست 5 گیراو (میز، کورسی
و هند) 6 (پیناسازی) نیوکار، نیودیوار، دیواری
1 مشغول، گرفتار 2 اشغال (تلفن)، نامزد 3
متعهد، عهده دار 4 رزرو 5 توکار

engaged column *noun*

ستوونی نیوکار، کوله کي نیودیوار، ستوونی
دیواری (بو جوانی په نه مه هار و راگرتن) 1
ستون توکار

engaged tone *noun*

تونی گیراو، زړه ی خهریک قسه (تله فون) 1
بوق اشغال

engagement /m'geɪdʒmənt/ *noun*

1 ده زگیرانی 2 کار، سدرقالي 3 بدلینی، پریار،
گفت، خوه پسته یی، په پیمان په سته یی، پدیگرتن،
گرتنه مل، دهریستی، پټینه ندی 4 بریار 5 راگرتن،
دامه زران (دن) 6 ټیک هه لچوون، شهر، پیکادان 7
گیر، لیک گیری، ټیک گیران، لیک گیر بوون،
ټیک گیری، جووت (ټیکه یان گیره کان) 1
نامزدی 2 مشغله 3 قول، تعهد، التزام 4 قرار 5
استخدام 6 درگیری، نرد 7 (چرخ دنده) گیر

engagement ring *noun*

نالقہ یا نهنگو سټیله ی ده زگیرانی 1 حلقه ی یا
انگشتر نامزدی

engaging /m'geɪdʒɪŋ/ *adjective*

سهرنج راگیش، دلر فین، له دلوه و نرک،
خوین شیرین، دلر فین، خوش (engagingly
adv /m'geɪdʒɪŋli/ دلر فینانه) 1

دوست داشتنی، ملیح

Engelmann spruce *noun*

جوری سنه ویر یان نه وژی گه وره [Picea
engelmannii] ی ناوچه ی شاخوای راکي
Rocky و کولومبیای بریتانیا 1 نوعی صنوبر

engine /'endʒɪn/ *noun*

1 بزوینه، جوولینه (ر)، موتور 2 (هروهه
railway engine) لوکوموتیف 3 ماشینی
ناگر کوژینه وه 4 نامتری میکانیکی، نامراز، نامیر،
وه سیله، ده زگا 1 موتور 2 لوکوموتیو 3 ماشین
آتش نشانی 4 وسیله

engine driver *noun*

شوفیری لوکوموتیف، شمه ند هه وه وان، شوفیری

شمه ند هه وه، لوکوموتیف وان 1 راننده ی
لوکوموتیو

engineer /'endʒɪnɪə(r), US -'nɪr/ *noun*

1 نه دازیار 2 ده زگه وان، سازگه روهه، میکانیک
3 شوفیری شمه ند هه وه 4 نه ندای به شی
نه ندازیاری، نه ندای ده سته ی نه ندازیاری
(سهریاز) 1 مهندس 2 مکانیک، تعمیرکار 3
راننده ی قطار 4 جمعی دته ی مهندسی

engineering /'endʒɪnɪərɪŋ, US -'nɪr-/ *noun*

نه دازیاری 1 مهندسی
engineering science *noun*

لینکولینه وه ی نه دازیاری وه ک بابه تی، زانستی
نه دازیاری 1 علم مهندسی

engineer room *noun*

دیوی موتور، موتورخانه، ب.ت. کشتی 1
اتاق موتور

engineers *noun, pl.*

(سهریاز) به شی نه دازیاری، لق یا ده سته ی
نه دازیاری 1 رشته ی مهندسی

enginery /'endʒɪnəri/ *noun*

کله و پله ی شهر 1 اسباب جکی

English /'ɪŋɡlɪʃ/ *adjective, noun*

adj سهری ټینگلته ره یان ټینگلیسی n زمانی
ټینگلیسی، زمانی ټینگلیزی 1 وابسته به
انگلستان n زبان انگلیسی

the English /'ɪŋɡlɪʃ/ *noun*

خهلکی ټینگلته ره، ټینگلیسی په کان،
ټینگلیزی په کان 1 مردم انگلستان

English breakfast *noun*

ناني به یانی شایانه یان ټینگلیسی 1 صبحانه ی
انگلیسی

English Channel *noun*

دهریای مانش (= ناوچه ییکی دهریای نیوان
ټینگلته ره و فهره نه) 1 دریای مانش

English daisy *noun*

گولی مینای ناسایی نه وروویایی [Bellis
perennis] نوعی گل

English horn = cor angles

Englishman /'ɪŋɡlɪʃmən/ *noun, pl.*
Englishmen

خهلکی ټینگلته ره، ټینگلته ره یی، ټینگلستانی،
پیاوی ټینگلیسی 1 اهل انگلستان، مرد انگلیسی

English muffin = muffin

English mustard *noun*

خهر ته له ی ټینگلیسی (به تامی زور تیزه وه) 1
خردل انگلیسی

English setter *noun*

سټیتری ټینگلیسی (جوری تانجی) 1 ستر
انگلیسی

Englishwoman /'ɪŋɡlɪʃwʊmən/ *noun, pl.*

Englishwomen

زنی نینگلته‌ره‌یی، زنی نینگلیسی ① زن انگلیسی
English-speaking noun

نینگلیسی‌زمان ① انگلیسی‌زبان

engorgement noun

1 خون تیزان، تیزان، هه‌لازان 2 زورخوری، ماشینه‌وه، زووزووخواردن ① 1 تراکم خون 2 پرخوری

engrained = ingrained

engraved adjective

هه‌لکولسراو، هه‌لکه‌نراو ① حکاشده، کنده‌کاری‌شده

engraver /m'greivə(r)/ noun

کولیاری، هه‌لکول (موره‌لکمن seal-engraver) ① حکاک

engraving /m'greivɪŋ/ noun

1 هه‌لکولی، کولیاری، هه‌لکولین، هه‌لکه‌ندن، کاردوژه 2 وینه‌ی هه‌لکولسراو ① 1 حکاک، کنده‌کاری 2 تصویر حکاشده

engrossed /m'grəʊst, US m'grəʊst/ adjective

نوقم، خه‌ریک، ته‌واو سه‌رنج‌ینداو، چوه‌نینو: ① She was engrossed in conversation

مجدوب، غرق

engrossing /m'grəʊsɪŋ, US -'grəʊs-/ adjective

سه‌رنج‌راکیش، بالکیش، خوش، absorbing: engrossingly) an engrossing problem (/m'grəʊsɪŋli, US -'grəʊs-/ adv ① جالب، گیرا

engrossment noun

له‌به‌رگرتیه‌وه، له‌به‌رنووسینه‌وه، له‌روونووسینه‌وه، درشت‌نووسی، گوره‌نووسی ① استباح، نگارش به خط درشت

enhancement noun

چاک‌کردن، باش‌کردن، خاس‌کردن، باشتر‌کردن، زوربوون، بردنه‌سه‌روهه ① enhanced (enhancer n) ① بهبود، افزایش

enigma /t'nigma/ noun

1 ماسک، مه‌تله، مه‌سیله، په‌رده‌ک 2 سر، راز (بهره‌ت: به ریگای لاتین له ainigma یونانی "riddle") ① معما، چیستان 2 رمز

enigmatic /ɛnɪg'mætɪk/ adjective

پرنه‌ینی، ره‌مزای، له‌تیگه‌یشتن‌نه‌هاتوو، ته‌ماوی، لیل، ته‌زمه، تالوز، سه‌خت (-) enigmatically ① adv /kli:/ پرنه‌ینی‌یانه) ① مرموز، پیچیده، مبهم

enjambement /m'dʒæmbəmənt/ noun, also enjambment

دروژه‌ی رسته (فهره‌نسی، له هه‌له‌یه‌ست‌دانان‌دا: enjambed adj) ① ادامه‌ی جمله

enjoinment /m'dʒɔɪmənt/ noun

1 راسپاردن، ده‌ستور، فه‌رمان 2 نه‌هیشتن، به‌بره‌بندی، قه‌ده‌غه‌(کردن) ① 1 توصیه، دستور 2 منع

enjoyable /m'dʒɔɪəbl/ adjective

خوش، وه‌ش، به‌ردل‌که‌وتوو (enjoyability) enjoyably /-əbli/ adv /m'dʒɔɪə'bɪlət/ n

به خوشی‌یه‌وه) ① مطبوع، لذت‌بخش

enjoyment /m'dʒɔɪmənt/ noun

1 خوشی، ینخوش‌بوون، قایل‌بوون، رازی‌بوون، ره‌زاهه‌بندی، راسپاردن 2 هه‌بوون، دارابوون، به‌هره‌مندی ① 1 لذت، خرسندی، تفریح 2 برخورداری

enlargement /m'la:rdʒmənt, US -'la:rdʒ-/ noun

1 په‌ره‌پندان، فراوان‌کردن، زیاده‌کردن، خستنه‌سهر، پتوه‌چووانندن، گوره‌کردنه‌وه 2 وینه‌ی گه‌وره‌کراو ① 1 توسعه، افزایش، بزرگ‌سازی 2 عکس بزرگ‌شده

enlarger /m'la:rdʒə(r), US -'la:rdʒ-/ noun

ده‌زگای وینه‌گه‌ور‌کردنه‌وه، گوره‌که‌روهه ① بزرگ‌نما

enlightened /m'laɪntnd/ adjective

روشن‌نیر، روونا‌کیرانه، زیرانه، روشن‌نیرانه، روونه‌ه‌بووانه: an -lightened approach to

teaching ① روشن‌اندیش، روشن‌فکرانه، معقول

enlightening adjective

زانیاری‌پنده‌ر، روشن‌که‌روهه ① آموزنده

enlightenment /m'laɪntmənt/ noun

1 روون‌کردنه‌وه، روشن‌کردنه‌وه، روشن‌نیری، روونا‌کیری، روشن‌که‌ری 2 (the Enlightenment) سه‌رده‌می روشن‌که‌ری (دوایی‌یه‌کانی سه‌ده‌ی 17 و سه‌ده‌ی 18 له شه‌وروپادا، پس‌داگیری له‌سه‌ر ته‌قل و تاک‌خوازی) ① 1 توضیح، روشن‌اندیشی، روشن‌گری، تئویر افکار 2 عصر روشن‌گری

enlisted /m'listɪd/ adjective

خواره‌فهر، نین‌لیستید (ته‌ندای ته‌رته‌ش و enlisted men ① enlisted personnel and women ① ان‌لیستید

enlistee noun

سه‌ریاز ① سرباز

enlisted man noun

ته‌فسه‌ری سه‌ریاز، به‌دار ① درجه‌دار

enlistment noun

ماوه‌ی سه‌ریازی (له ته‌رته‌شا)، سه‌ریازی ① دوره‌ی خدمت در ارتش، سربازی

enlivenment noun

بووزاندنه‌وه، ژباندنه‌وه ① حیات‌بخشی

en masse /ɒ'mæs, US ɑ:/ adverb, from French

به‌کجی، ینکه‌وه، هه‌موو، تیکرا، به‌کومه‌ل: The

○ *young folk were emigrating en masse*
همگی، دسته جمعی

enmeshed *adjective*
گیروده، پیوه پیوه، توش و توش، گرفتاری،
تیوه کلاوی، دیلی، تیوه دروای ○ گرفتار

enmity /'enmɪti/ *noun, pl. enmities*
دوژمنی، دوژمنی، گافه ری، ناحه زیتی،
ناخوشی ○ خصومت

enned /'eniad/ *noun*
○ (ده گمن) دهسته ییکی نوده نکی، نودانه یی
گروه نهایی

ennoblement *noun*
پردنه سهره وه، هه لکیشان، پایه بر زکر دنه وه،
گه وه کردن، گه وه یی پیدان، گه وه یی، شه رف
○ ترفیع، منزلت بخشی، شرافت

ennui /on'wi:/, US a:n-/ *noun*
ناقابلیتی، بن تاقه تی، بیزاری، داهیزراوی،
دهس تیوه نه جووی، ماندووی، شه که تی،
هیجیتی، هیجه که یی، بیهوده یی،
○ boredom بی حوصلگی، پوجی زدگی، ملالت

enol *noun*
نیول، ناویته ییکی نه ندای به شیوگی
formula
enolic, C=C(OH) کومه لی hydroxyl تیاه ()
adj نیولی، سهره یی نیولی ○ انول

enolization *noun*
○ نیولانیدن، نیولان، نیولین، نیولیزیشن
اتولیزاسیون

enology = US spelling of oenology
enormity /i'nɔ:məti/, US i'nɔ:rm-/ *noun, pl. enormities*

1 گه وه یی، به ریلای، خرابی زور، تاوان
(بهشت) ناحه زی، قه به یی، پی، ناشیرینی،
ستم، کاری ناحه زی: *the enormity of the task*
2 (enormities) تاوانه کان، تاوان کاری به کان
○ 1 عظمت، جنایت، شاعت، عمل زشت 2 (در
جمع) فجایع، جنایات

enormous /i'nɔ:məs/, US i'nɔ:rməs/ *adjective*

(به کجار) گه وه، زه به لاج، قه به، قه به، گپ،
که ته، به کجار زور، زورزه بهن، له راده به ده
○ عظیم، بزرگ، کلان، هنگفت، فوق العاده

enormously /i'nɔ:məsli/, US i'nɔ:rm-/ *adverb*

به کجار زور، له نه ندازه به ده: *rich/powerful*
○ فوق العاده

enormousness *noun*
گه وه یی، زه به لاجی، زورزه به نی ○ عظمت،
هنگفتی

enosis /i'nəʊsis/, US 'enəsis/ *noun*
به کیتی رامیاری یان سیاسی قوبرس و یونان
○ انوسیس

enough /i'nʌf/ *noun, adjective, adverb*
1 به راده یی پیوست 2 بهش کردو، ته و او، بهس،
نه ندازه، سه روزیاد ○ 1 به قدر کافی 2 کافی،
مقدار کافی

en passant /,ɒ 'pæsənt/, US ,ɑ: 'pæ'sɑ:nt/ *adverb*

(له فهره نه وه) به کورتی، سه سه ره کی، به
راگوزاری ○ به اجمال

enquirer /m'kwaiə(r)/ *noun*
پرسیار که، لی پرس، پرسا، پرسینر ○
سؤال کننده، مراجع

enquiring /m'kwaiə(r)/ *adjective*
به پرسیار، پرسیار کار، پرسا، پرسیار لیکر (یو)
enquiringly زانیاری، پرسیار کارانه ()
○ /m'kwaiə(r)li/ *adv* کنجاکو، پرسش گر،
پرسش گرانه

enquiry /m'kwaiəri/, US 'ɪnkwəri/ *noun, pl. enquiries*

پرس، پرسین، پرسیار، پرسیار کردن، گهران،
پشکین، لیکولینه وه، لی پرسینه وه: *a murder*
○ enquiry پرسش، پرس و جو، تحقیق، بازجویی

enquiry agent = private detective
enraged *adjective*

تووره، رق هه ستاو، قه لس، نازری، گرز ○
خشمگین، عصبانی

enraptured /m'ræptʃəd/, US -ərd/ *adjective*

خوشحال، به که یف، به جوش هاتوو، به ده ماغ،
که یف ساز، که یف خوش، شاد، سه رخوش ○
مشغوف، به وجد آمده

enrichment *noun*
به یتی، مایه داری، پیتانیدن، زاخانیدن،
ده و له سه مند کردن، مایه دار کردن، مایانیدن،
enriched (adj) زاخ کردن، زاخاودان،
ده و له سه مند، پیتنراو، زاخینراو، زاخ کراو،
زاخاودراو، مایه دار، مایه ور ○ غنا، غنی سازی

enrolee /m,rəu'li:/, US m,rəu-/ *noun*

نه ندای عضو
Enrolled Nurse *noun*

نه خوشیاری ریگه دراو ○ پرستار مجاز
enrolment /m'rəulmənt/, US -'roul-/ *noun, US enrollment*

ناونووسی، کردنه نه ندایم، نه ندانانیدن،
نیونووس کراوان، ژماره یی شه که سانه یی که و
ناویان نووسراوه، ژماره یی ناونووسراوان (ب.ت).
له کولیز یان خوند گاییکدا ○ ثبت نام، تعداد
ثبت نام کنندگان

en route /,ɒ 'ru:t/, on, US ,ɑ:nt, ,ɑ:n/ *adverb*

(له فهره نه وه) سه ره یی، له سه ره یی، له ریگا:
he arrived early despite en route delays

reads en route ○ در راه

Ens abbreviation Ensign

ensample noun

نمونه، میناک، instance, example ○ الگو

ensanguined /in'sæŋgwənd/ adjective

خونتای، شهلالی خوین ○ خون‌آلود

ensconced adjective

جینخوش کردو، گیرسار، جینگیربوو، جینگرتوو، دامه‌زارو، سه‌قام‌گرتوو، بنه‌گیر ○ قرارگرفته، مستقر

ensemble /ɒn'sɒmbəl, US ɑ:n'sɑ:mbəl/ noun, adjective

1 (له فەرهنسوه) تیبی موسیقا 2 تیبی هه‌لیه‌رکێ 3 ده‌سته‌ی نه‌کته‌ران 4 تیبی موسیقاژه‌نان 5 کومه‌له، ده‌سته؛ ده‌سته‌جل (پتکه‌وه ده‌بوش‌ترین) 6 پتکه‌وه، هه‌موو، گشت، تیکرا 7 یه‌کیتی ○ 1 گروه موسیقا 2 گروه رقص 3 گروه هنریشکان 4 گروه نوازندگان 5 مجموعه 6 بامه 7 وحدت، یگانگی

enshrinement noun

پاراستن، ئاگالیبوون، به‌پێژکردن، ریزپێدان ○ حفظ، مقرب‌سازی

ensiform /'ensɪfɔ:m/ adjective

شمشیری، خه‌نجیری، خه‌نجهری: **ensiform**

○ leaves شمشیری، خنجری

ensiform cartilage noun, also xiphoid process

کرۆزه‌ی شمشیری، کرکراگه‌ی خه‌نجیری ○ غضروف شمشیری

ensign /'ensən/ noun

1 ئالا، په‌یداخ (که‌شتی) 2 نه‌فسه‌ریکی هه‌ره‌ بایه‌نزم له‌ هه‌نزی ده‌ریایی‌دا 3 (میزوویی) بایه‌نزم‌ترین نه‌فسه‌ری پله‌داری سپای ییاده‌ی نه‌رته‌شی بریتانیا 4 (میزوویی) ئالا‌هه‌لگر ○ 1 پرچم (که‌شتی) 2 ناویان دوم 3 و 4 انهن

ensilage /'ensɪlɪdʒ, US ɛn'saɪlɪdʒ/ = silage

enslaved adjective

کۆیله، به‌نده، گیروده ○ برده، اسیر

enslavement noun

1 کۆیله‌یی، کۆیلاندن، به‌کۆیله‌کردن، کردنه‌کۆیله 2 دیلی، په‌خسیری، به‌نده‌یی 3 گیروده‌یی، یه‌وه‌بوون ○ 1 برده‌گی، برده‌سازی 2 بده‌گی 3 اسارت

enslaver noun

کۆیلانه‌ر، به‌کۆیله‌که‌ر ○ برده‌ساز

ensnarement noun

خه‌ستنه‌داوه‌وه، به‌ته‌له‌وه‌کردن، به‌داوه‌وه‌کردن،

یه‌وه‌کردن ○ به‌دام‌اندازی

ensorcellment noun

سه‌رنج‌راکیشی، دل‌فرینی، دل‌فرینی، راکیشان، سه‌ودا‌هه‌ری، شه‌یدایی، دل‌به‌سته‌یی ○ جذب، گیرایی، شیفگی

ensuing adjective, adverb

دوایی، دواتر، باش‌تر ○ بعدی

en suite /,ɒ'swi:t, US ɑ:l adverb

(له فەرهنسوه) له‌گه‌ل، connected: **en suite**

○ همراه

-ent = -ant

ENT /,i: en 'ti:/ abbreviation ear, nose and throat

گوێ، لووت و گه‌روو ○ گوش و حلق و بینی

entablature /en'tabləʃə, US ɪn-/ noun

(ئیتالیایی، بیناسازی) ئشان‌تابلاتور (به‌شی سه‌ره‌وه‌ی سه‌رستوون که frieze architrave و cornice ده‌گرته‌وه) ○ ان‌تابلاتور

entablement /en'teɪb(ə)lm(ə)nt, US ɪn-/ noun

سه‌کو‌یان هه‌رزاله‌ی (ژیر) په‌یکه‌ر ○ سکوی مجسه

entail /ɪn'teɪl/ noun

ته‌رخان، دارایی ته‌رخان‌کراو، ته‌رخانه ○ وقف، مال موقوف

entailment noun

1 له‌خو‌گرتن، برینه‌به‌رخو، هه‌لگرتن، بێردن، دا‌گرتن، تیا‌بوون 2 ته‌رخان، ملک و دارایی ته‌رخان‌کراو، ته‌رخانه ○ 1 تضمین، استلزام 2 وقف، ملک موقوفه

entangled adjective

1 گیر‌کردوو، یه‌وه‌بوو، ئالوو، تیه‌وه‌گلاو، گیر‌که‌وتوو، دو‌چار‌بوو، توش‌بوو، وه‌ردراو 2 ئالۆسکاو، تیک‌ئالوو، شێواو، گه‌ری‌دار، تیک‌چ‌راو، لیک‌ئالوو ○ 1 گرفتار 2 درهم‌په‌چیده

entanglement /ɪn'tæŋɡlɪmənt/ noun

1 گیر‌کردن، یه‌وه‌بوون، توش‌بوون، گیر، قورت، گه‌ری، تیه‌وه‌گلان، دو‌چار‌بوون، ئالوو، گه‌چهل، مایه‌ی توش‌بوون یان گیر، تیه‌وه‌گه‌ینه:

The emotional/political entanglements

auditors try to avoid entanglement with

arguments over local policy 2 (سه‌ربازی)

تۆری تیه‌لنه‌دن، تیه‌لنه‌دان، له‌مپه‌ری ناسن‌درك 3

(entanglements) په‌ربه‌سه‌ستی تیه‌لنه‌ند،

دو‌ژمن‌گه‌روه ○ 1 گرفتاری، درگیری، آشفته‌گی،

مایه‌ی گرفتاری 2 مانع سیم‌خا‌ردار 3 (در جمع)

مانع سیم‌خا‌ردار

entasis /'entəsis/ noun, pl. entases

(بیناسازی، سووکه‌) په‌ربه‌په‌وی، ده‌ریو‌قیوی،

قو‌زی ○ برامدگی

entelechy /en'teləki, US ɪn-/ noun, pl. entelechies

(فەلسەفە) راستی، یه‌گه‌پشتوویی ○ واقعیت، کمال

entente /ɒn'tɒnt, US ɑ:n'tɑ:nt/ noun, pl.

also entente cordiale /,kɔ:di'ɑ:l/, Fr

یه‌وه‌ندی دو‌ستانه، ریک‌که‌وتن، لیک‌گه‌یشتن،

ریک که موتی ددوله ته کان، هاویه بمانی: *the Franco-Russian -tente the Entente Cordiale* /,ɒntɒnt 'kɔ:di'ɑ:l, US /,ɑ:ntɑ:nt 'kɔ:rd-/ noun
لیک که یشتی نیوان فدره نه و بریتانیا له 1904 دا که بندره تی هاوکاری Anglo-French
یان له شهری جهانی په که دما دامه زرانند
تفام میان فرانسه و انگلستان

enter(o)- prefix

پیشگر: ریخوله، رووفی: *enterovirus* (بندره ت: له *enteron* یونانی یوه "intestine")
پیشوند: روده

enteric /en'terɪk/ adjective, also *enteral* /'entə(ə)l/

ریخوله یی، سهر به ریخوله ○ وابسته به روده
enteric fever noun

که وتوویی، گرانه تا، ریخوله تا، typhoid و
paratyphoid ○ حصه

enteritis /,entə'raɪtɪs/ noun

ریخوله سوئی، ریخوله ناوسان، هه وکردنی
ریخوله ○ التهاب روده

enterobacteria noun, sing. *enterobacterium*
به کتریا (کان ی) ریخوله، ښتیر ویا کتریا: به کتریا
شپوه میله کانی گرامی نه ریخی *gram-negative*
خینیزانی *Enterobacteriaceae* (وهک)
سالمونلا *salmonella*، شیکه لا *shigella* یان
E. coli (E.) که به شپوه ښکی ناسایی یان
نه خوش خه رانه *pathogenically* له نیو
ریخوله کان دا هه یه ○ انتر ویا کتریا

enterobiasis noun, pl. *enterobiasis*

ښتیر ویا یان، ښتیر ویا سس، تیدان *infestation*
یان نه خوش که وتن به هوی کرم که کانه وه
pinworm (توخم *Enterobius* ب.ت. *E. vermicularis*)
که ب.ت. له متالان دایه ○

انتر ویا ز

enterococcus /,entə'rou'kɒk(ə)s/ noun, pl.

enterococci /-'kɒk(s)ɪ, -k(s)ɪ/

سری تو کوک *Streptococcus* [*Enterococcus*]
faecalis که به شپوه ښکی سروشتی له نیو
ریخوله دایه و ده توانی له ش له جیگای ښکی تر
تووشی نه خوشی کا *enterococcal* adj:

سهر به ښتیر ویا کوکوس ○ انتر ویا کوکوس

enterocoele noun, also *enterocoe*

بوشایی ریخوله یی: بوشایی یان که لینن که
به هوی کشانی له راده به دهری ده زگای هرس
پنکهاتین *enterocoele* adj: سهر به یان
پتوهندی به بوشایی ریخوله یی یوه هه یه ○
حفره ی روده ای

enterocolitis noun

ناوسانی ریخوله و کولون ○ التهاب روده و قولون

enterocinin noun

هورمونی که له ریخوله ی گیانه وه ران دا به رهم
دیرئ و ده پته هوی تاودانی چالاکی لوو یان
رژیم ریخوله پاریکه ○ انتر ویا کترین

enterogastrone noun

هورمونی کیمه به رده ی ریخوله یی *intestinal*
mucosa که جوولان (به وه) و دهر دانی منعه
خا و ده کاته وه ○ انتر ویا کسترون

enterokinase noun

هه وپنه ښکی کیمه به رده ی ریخوله یی که
trypsinogen به گوړینی بو تریسین چالاکی
ده کا ○ انتر ویا کیناز

enterology /,entə'rolədʒi/ noun

ریخوله ناسی ○ روده شناسی

enteron noun, pl. *entera*

لوله ی ده زگای هرس، جوگه (کانال) یان
کوته ندای هرس، ب.ت. له باره ی هی ناله موه
به کار دیرئ ○ مجرا یا دستگاه گوارشی

enteropathogenic adjective

ریخوله نه خوش خه ر: نه خوشی ده پته وه بو ده زگا
یان کوته ندای ریخوله *enteropathogenic*
bacteria ○ انتر ویا توژیک

enteropathy /,entə'ropəθi/ noun, pl. *enteropathies*

نه خوشی ریخوله (یی) ○ بیماری روده ای

enterostomy /,entə'rostəmi/ noun, pl. *enterostomies*

ښتیر ویا سومی: نه شته رگه ری یی که له ودا کونی
له نیو ریخوله به ریگای دیواره ی زگه وه
تی ده کری *enterostomal* adj ○ انتر ویا سومی

enterotoxemia noun

زاراوی، سوونی خوشتی له لایمن
ریخوله زاراو (که وه) که له ودا گشت له ش
ده ته پته وه *systemic* ○ انتر ویا توکسیما

enterotoxigenic adjective

enterotoxin بهر ههم دیتی،
ریخوله زاراو (ک) ساز ○ انتر ویا توکسیژیک

enterotoxin /,entə'rou'tɒksɪn/ noun

(پزشکی) ریخوله زاراو (ک): زاراو ک یان
توکسینی که به هوی ورده زینده وه ره کانه وه (وهک)
هیندی *staphylococci* به رهم دیرئ و ده پته
هوی کونی شانیه *gastrointestinal* (وهک)

رشانه وه ی سخت یان زاراوی بوون به خوراک،
زگه شوره یان *cholera* ○ انتر ویا توکسین

enterovirus /'entə'rou,vəɪrəs/ noun, pl. *enteroviruses*

(پزشکی) ښتیر ویا ویروس، ښتیر ویا ویروس: کومه لی
فایروسه کانی RNA (ب.ت. نه وانه ی که و ده پته
هوی نه خوشی په کانی *polio* و هینایتی A) و
زور تر له ده زگای *gastrointestinal* همن

(*enteroviral* adj) ○ انتر ویا ویروس

enterprise /'entəpraɪz, US -tərp-/ noun

1 کسار، کرده، کرده، دهنس تیدان 2
مه ترسی کاری، ویران، بین باکی، دل و جهرگ، دل،
نه ترسی، غیرهت، کرده و نه ترسانه، کاری
گرنک یان پر مه ترسی 3 پروژه کاری، چالاکاری
کار داری 4 (کاری) دوو به خته کی، مه ترسی 5 کار
و کاسی، سه ودا 6 کومانی، نیو کویی، دامه زره،
ده زگا 1 کسار، عمل، مبادرت 2 جبارت،
شجاعت، عمل نهو رامیز، اقدام مهم 3 فعالیت
بازرگانی 4 خطر 5 کس و کار 6 شرکت، مؤسه
enterprising /'entəpraɪzɪŋ, US -tərp-/
adjective

نه ترس، مه ترسی کاری، مه ترسی خواز، به غیرهت،
به دل، به جهرگ، بین باک، سل نه کردوو، نه ترسانه:
an enterprising young woman
(enterprisingly adv) جور، متورانه
entertainer /,entə'teɪnə(r), US -tər't-/
noun

1 هونه رهنمندی نوکته ییز. به زم گنیر، گالته چی
(ب.ت. پشه بی بی): **entertainer** 2 a street
ناکته ر 1 هنرمند کمدی 2 بازیگر

entertaining /,entə'teɪnɪŋ, US -tər't-/
adjective, noun

adj خوش، سه رقالم کس، خافلینر، دلرفین،
و هینکه نین هین، بوزابواردن، دلرفین،
an entertaining speaker *entertaining book*
n میوانداری (enterprisingly adv) سرگرم
کننده، مشغول کننده، لذت بخش *n* پذیرایی
entertainment /,entə'teɪnmənt, US -
tər't-/ *noun*

1 میوانی، میوانداری 2 رابواردن، خوشی، به زم،
سه رقالمی، ناسووده بی، سه رگرمی، خهریکی،
پشان دان 3 مایه ی سه رقالمی یان رابواردن 1
مهمانی، پذیرانی 2 تفریح، تفنن، نمایش 3 وسیله ی
تفریح

enthalpy /'enθ(ə)lpi, US en'θalpi/ *noun*
(فیزیک) بری ترمودینامیک به رامیه به
سه رجه م گرمی نیوه و هی سیستم (به رت: له
enthalpein یونانی (کار). له - *en* "نیوهه" +
thalpein "گرم ماندن، گرم کردن heat" 1
انتالی

enthralled *adjective*
گیروده، گرفتار، شیت، ته لسم کراو، شه یدا،
تاوسه ندوو 1 مجذوب، شیفته

enthraling *adjective*
سه رنج راکیش، بالکیش، دلرفین، خوش،
شیت کس، ته لسموای 1 جذاب، مسحرکننده

enthralment, US **enthralment** =
enslavement

enthronement *noun*
1 (رئ و ره سم) له سه رتخت دانان، تاج له سه رنان
(شا، شازن و سه رقه شه)، دانیشاندن (له سه رتخت)

2 رز لیتان، سه نگاندن، بر دنه سه ره وه، به رز کر دنه وه
1 تاج گذاری، اجلاس 2 ارج بخشی

enthusiasm /ɪn'θju:ziəzəm, US -'θu:z-/
noun

1 به پهروشی، تامه زرویی، تین وگور، تاوسه ندن،
به شه ووقی، هوگری، دل به سته یی، ورووزان،
هه ژان، سه رقالمی، رابواردن 2 (کون، سوو کانه)
له دل نران، نیلهام، سه رو 1 اشتیاق، علاقه،
دل بستگی، هیجان، تفریح 2 الهام

enthusiast /ɪn'θju:ziæst, US -'θu:z-/ *noun*
مرویی به پهروش، تامه زرو، دل به سته، به تاو،
به شه ووق، له گور (enthusiastic)

enthusiastic /ɪn'θju:zi'æstɪk, US -'θu:z-/ *adj*
تامه زرو، پر تین وگور، بر تاو، به تاسه، به پهروش،
به دل، به گور، جوش سه ندوو، به تین، دل به سته،
به شه ووق: **enthusiastically** /-kli/ *adv* به
تین وگوره وه، گهرم وگورانه، به پهروشه وه 1
آدم مشتاق، علاقه مند

enticement *noun*

1 ته فره دان، فریودان، له خشته بردن،
هه له خه تاندن، هه لفریواندن، تاودان، راکیشان 2
شتی هه لفریوتنه، مایه ی هه لفریواندن یان
ته فره دان 1 اغفال، فریب، کشش 2 چیز
اغفال کننده، وسیله اغوا

enticing /ɪn'taɪsɪŋ/ *adjective*

ته فره دهر، له خشته به ر، هه لفریوتنه،
سه رنج راکیش، هه له خه تینه ر: *The offer was
enticing* too enticing to refuse
ته فره دهرانه 1 اغواگر، جذاب، وسوسه انگیز

entire /ɪn'taɪə(r)/ *adjective*

1 ته وواو، گشت، سه رجه م، هه موو، تیکرایی،
سه رباکی، سه رانه ر: *was alone the entire*
The entire village was destroyed 2 day
I wasted an entire day on it

دهس اینسه دراو، که می نییه، به ک بارچه،
به ک ته خته، به ک تیکه، ساغ، یتگهرد،
unmixed homogeneous 3 (نه سسی نیر)
یخته نه کراو، نه خسه او (n) entirety:
ته وواوی، گشت 1 کامل، تمام، محض، هه
2 دست نخورده، سالم 3 اخته نشده

entirely /ɪn'taɪəli, US m'taɪəli/ *adverb*
به ته وواوه نی: *I entirely agree with you*
کاملاً

entirety /ɪn'taɪəti/ *noun*

ته وواوه تی، گشت، سه رجه م، تیکرایی (in its/their)
entirety: هه مووی، به ته وواوی، به گشتی،
تیکرایی، سه رباکی 1 کل، تمامیت، جمع کل
entitled *adjective*

به نیوی، له ژیرناوی، حق به ده ست، به رجه ق،
به رجه ق، حق دار، ماف به ده ست، ریگه دراو 1
تحت عنوان، محق

entitlement /in'taɪtmənt/ *noun*

1 حق پیدان، ماف پیدان، حق به ده ست، بهر حق، حق پین شیاو، پیر دوا، شیاو، لیوه شاو 2 ماف، حق 3 نیوله سرنان، سرناو پیدان، نیودانان 1 استحقاق، مورد استحقاق 2 حق 3 ملقب سازی

entity /'entəti/ *noun, pl. entities*

1 شت، تش، بوون، هه بی، بوونه وهر، بوونیتی، بوونایه تی 2 گه وهر، کر وک، جه وهر، زات 1 چیز، هستی، وجود، موجودیت 2 ذات، ماهیت

entombment *noun*

به خاک سپاردن، ناشتن، قهشارتن، بنگل کردن 1 تدفین

entom or entomol *abbreviation*

entomological; entomology

entom(o)- /'entəməʊ/ *prefix*

پیشگر: میروو: *entomophagous* (شهرد): له *entomon* یونانی یوه) 1 حشره

entomofauna *noun*

میرووان، میروو کانی زینگه یان ناوچه بی 1 حشرات، انتموفونا

entomology /,entə'mɒlədʒi, US -'ma:l-/ *noun*

میرووناسی، جان وهرناسی (entomological)

/,entə'mɒlədʒɪkl, US -'lɑ:dʒ-/ *adj*

entomologist: entomologically *adv*

1 حشره شناسی (entomologist, US -'ma:l-/ *n*

entomophagous *adjective*

entomophagy insectivorous میرووخور، حشره خوار (n)

entomophilous /,entə'mɒfɪləs/ *adjective*

(رووه کناسی) میرووخواز، پیتینراو یا چاکراو به میروو (entomophily *n*) میرووخوازی، پیتان یان چاکران به میروو) 1 انتوفیلوس

Entoprocta /,entə(ʊ)'prɒktə/ *noun, pl.*

(گیانه وهرناسی) نیوکومان: لکیکی چکوله ی گیانه وهرانی بی پرپر هی جیگیری *sedentary* ناوی (شهرد): له *entos* یونانی (له نیو) + *prōktos* "کوم" *anus*، کومیان نریک به دهمیان هملکه و تووه: (entoproct *n*) درون مرزبان

entourage /'ɒntɔːrɑːʒ, US ,ɒntə(ə)'rɑːʒ/ *noun*

1 له گهل یووان، دس ویتونه ند، دسه و دایره، دار و دسه، هاوړی یان: *an entourage of* 2 *adoring fans* دهور و بهر، دهور و پست 3 دسه، کومهل، تاقم، 1 ملتزمین، ملازمان، رکاب 2 محیط 3 جماعت

entozoic *adjective, also entozoal*

(گیانه وهریکسی مشه خور) له نیو له شتی هاوخوانه کپا *host* ده زی 1 داخلی

entozoon *noun, pl. entozoa*

ههر گیانه وهریکسی مشه خور، وه کرمی نیوریکوله که له نیو له شتی هاوخوانه کپا *host* ده زی 1 انگل داخلی

entr'acte /'ɒntrækt, 'ɒt-, US 'ɑːntrækt, ɑːn'trækt/ *noun, French*

هه لوه سته، وچان، پشو، هه ناسه (نیوان دوو شان) 1 آتراك، وقفه

entrails /'entɹeɪlz/ *noun, pl.*

دل وریخوله، هه ناو، پزور، ناوړگ، گورگان خوار دوو 1 امعا و احشا

entrain /'ɒ'trɑː = enthusiasm, animation

entrance /'entrəns/ *noun*

1 ناوډم (ب.ت. تنگه لان یان تونیل) درگا، ده رکه، زووره ری، زوورگه، گوزر، چونگه، ریزوور، ریزو، جیگای چونه زووره و 2 زووره و چوون، چونه نیو (وه)، خویساکردن، توانای چونه زووره و، مافی چونه و زووره و، ده ستووری چونه زووره و 1 مدخل، در، راهرو، ورودی 2 دخول، امکان ورود، ررود، حق ورود

entranced *adjective*

گیر وده، گرفتار، تله سم کراو، شیت و شهیدا 1 مجذوب

entrance fee *noun*

درگانه، زوورانه، حقی چونه زووره و، مافی چونه نیو یان نه ندامیتی (به نه ندام یوون) 1 ورودیه، حق عضویت

entrance hall *noun*

هولی چونه زوور ری (له خانو و بهری گشتی دا) 1 سالن ورودی

entrancing *adjective*

تله سماوی، تهره دهر، دلر فتن، شینت و شهیدا کمر، گیر وده کمر (entrancing *adv*) 1 مسحور کننده

entrant /'entrənt/ *adjective*

1 خوازیار، به شداری کمر، زووره و هاتوو، نه یار، هه فرک، بهر چه پ 2 تازه هاتوو 1 داوطلب، شرکت کتنده، رقیب 2 وارد شونده

entrapment /'ɪn'træpmənt/ *noun*

1 پشوه کردن، توش کردن، تپوه گلاندن، دوچار کردن، خسته گیر 2 له خسته بردن، هه لفر یواندن، فریودان، تهره دان، خاپاندن، به داو و کردن، خسته تله و 1 گرفتار سازی 2 اغفال، تله گذاری

entreaty /'ɪn'triːti/ *noun, pl. entreaties*

تکا (کاری)، پارانه و، دسه و داوین، دهم بان کردنه و، لالانه و، روولینان، داخوازی: *Despite her entreaties, he left* (entreatingly *adv*) به پارانه و، به تکا و لالانه و 1 تما، التماس، استدعا، درخواست

entrée /'ɒntrei, US 'ɑːn-/ *noun*

1 (له فهره و هه) رایه، ماف یان توانایی (یان

نآزادی) چوونه ژووره وه (تیو کومه ل یان ده زگایی) 2 چشت یا خوراکي سهره کی (دوی ماسی) 1 امکان یا حق ورود 2 غذای اصلی
entremets /ɒn'tre'met/ *noun*
 چشتیکی خوش سهره رای بهرنامه ی ناسایی
 انترمتس

entrenched *adjective*

1 چنگیر، چه سبو، چنگر توو، داکو تراو، ره گ داکو تاو 2 سنگهردانراو، سنگهردو نوو
 1 مستحکم 2 سگریندی شده

entrenchment /ɪn'trentʃmənt/ *noun*

1 سهره گردانان، چه بهر دانان، سهره گردن، سهره گردگیری 2 سهره گردگیری، چه سپین، دامه زران، داکو تران، دامه زرانیدن، چه سپانیدن، داکو تانیدن، چنگیر کردن، سهره گرد کردن 1
 سگریندی 2 استقرار، مستحکم سازی

entre nous /ɑ̃'trə 'nu:/ *adverb* from French

نهینی، له نیو خومان دا بی، نه چته ده ری، بهنینه وه
 1 محرمانه، بهاند

entrepôt /'ɒntreɪpəʊ, US 'ɑ:ntreɪpəʊ/ *noun*

1 ناوه نندی کارداری 2 عه ماری ترانزیت، عه ماری که که له وپه له کان له شویتیکه وه بو شویتیکی تر ده نیردرین که رهنگه بو ماوه بین هه لگیگیرین) 1 مرکز بازرگانی 2 انبار ترانزیت
entrepreneur /,ɒntreɪprə'na:z(r), US ,ɑ:n-/ *noun*

1 بازرگان، کاردار، تاجر 2 خاوهن کار، کارپیکهین، کاره خستین 3 برکار، قهبال کار، کوتراکت کار (/-'nɜ:riəl/)
entrepreneurial *adj*: 1 سهره خاوهن کار، خاوهن کاری یانه 2 مه ترسی کار: **entrepreneurism** *n*
entrepreneurship *n*: 1 کاره خستینی) 1 تاجر 2 کارفرما، کارافزین 3 پیمان کار

entresol /'ɒntreɪsɒl/ *noun*

تهرکی نوهمی نیوه راست **mezzanine** 1 کف میان اشکوب

entropy /'entropi/ *noun*

1 (فیزیک) ئینترپوی 2 شیوای، ناریکی، پشیوی، نالوژی، شله زوای، **disorganization**, **chaos**
entropically **entropic** /en'tropik/ *adj*
 1 اتروپی 2 آشفنگی، نابسامانی، بی نظمی
entrustment *noun*

بی سپاردن، به نه مانهت پیدان 1 به امانت گذاری، سپارش

entry /'entri/ *noun*, *pl. entries*

1 ژووره وه چوون، چوونه نیو، مافی چوونه نیو، ده ستووری چوونه نیو: **to be granted/refused**
entry into the country 2 درگا، ده رک، ریره وه، ژوورگه، پشخان، ریزوور، ریره وه، دالان

ده روازه 3 (فهرهنگ) ماده، سهره وه، ماک: **an encyclopedia entry** 4 برگه، بابته 5 به شداری کهر، هاته نیو 6 نه یار، هه فسرک 7 ژماره ی به شداری کهران، ژماره ی هاته نیو 8 نووسین، تو مار (کردن) 9 (ماف) گرتن، دهس به سهره داگرتن، داگیر کردن 1 ورود، دخول، اجازه ی ورود 2 مدخل 3 مدخل، ماده 4 فقره 5 شرکت کننده 6 رفیب 7 تعداد شرکت کنندگان 8 ثبت 9 تصرف

entry fee *noun*

درگانه، ژوورانه، مز یان حقه ی چوونه ژووره وه، نه دمانه، مافی چوونه نیو یان نه دمانیتی (به نه دمان بوون) 1 ورودی، چه شویت

entryism *noun*

سیاست یان رامیاری دزه (کردن)، دزه گهری 1 سیاست نفوذی

entry permit *noun*

ده ستووری هاته ژوورن 1 اجازه ی ورود
Entryphone /'entri'fəʊn, US -'foʊn/ *noun*

ئینتریفون، درگا کهره وه 1 انتریفون

entryway *noun*

ریگای چوونه نیو، ژوورگه، ریزوور، دالان، درگا، ده روازه 1 ورودی، مدخل

entwinement *noun*

لیک نالان، لیک نالوسکان، لیک پنچران 1 درهم پیچیدگی

enucleate /i'nju:kliet/ *adjective*

(زینده ناسی، خانه یی) بی ناوک، بی نیوک 1 بدون هسته

enucleation /i'nju:klɪ'eɪʃn/ *noun*

1 نیوک ده رهتین، لایردنی نیوک، ناوک دامالین 2 لیکدانه وه، شی کردنه وه، روون کردنه وه 1 بیرون آوردن هسته 2 تفسیر، توضیح

E-number *noun*

ئی نامبیر، ئی ژماره، ژماره ئی (کودی پنچانه وه ی خوراکي به بیئی E به بیئی ده ستووری به کیتی نه ورویاوه) 1 ای نامبر

enumerable /i'nju:m(ə)rəb(ə)/ *adjective*

ده توانی یه ک به یه ک بیژدری یان بیته ژماردن

1 انومرابل
enumeration /i'nju:mə'reɪʃn, US i'nu:-/ *noun*

1 باس کردن (دهنک به دهنک)، هه لدان 2 بژاردن، یه ک به یه ک ژمیری، یه ک به یه ک ژمیری، دهنک به دهنک باس کردن، هه لژماردن، ژماردن 3 لیسته)

enumerative /i'nju:mə'reɪtɪv, US i'nu:-/ *adj*

1 ده لژمیر، یه ک به یه ک هه لدر) 1 ذکر 2 شمارش 3 فهرست

enumerator *noun*

هه لژمیر، یه ک به یه ک هه لدر 1 شمارنده

enunciation /i'nansi'eɪʃn/ *noun*

گوکردن، گوتن، وتن، ددان پاهنسان، به روونی
دهریرین یان وتن، به ناشکرای راگه یاندن،
دهریرین (enunciative adj) سهر به گوکردن،
دهریر، یئوهر: n enunciator راگه یئوهر
تلفظ، بیان، اظهار

enuresis /ˌɛnjuˈrɪsɪs, US ˌɛnjuˈriː-/
noun

ده له میزی، میزه چوری، میزه چورکی، میزنی،
که مهرشلی ۱ عدم اختیار در نگهداری ادرار

enuretic adjective, noun

adj سهر به n enuresis که مهرشلی، ده له میز
adj وابسته به n enuresis د چهار عدم اختیار در
نگهداری ادرار

envelope /ˈɛnvəloʊp, ˈɒn-, US
ˈɛnvəloʊp, ˈɑːn-/ noun

1 بهرگه نامه 2 بهرده، پست، بهرگ (سروشتی،
وهک shell membrane یان integument)
بهردی یه کینه membrane یو لیو پیروتین
که توی دهردی هندی قیریو virion داوه
۱ پاکت (نامه) 2 لاف، غشاء، پوشش

enveloped adjective

دایوشراو، دایچراو، داگرتو، سهرگراو ۱ پوشیده
envelopment noun

دایوشین، پیچانه وه، دایچان، داگرتن، سهرگرتن
پوشش

envenomation noun, also cnvenomization
۱ چ راست ج خوازه ۲ زارای کردن ۳
زهرآلودسازی

enviable /ˈɛnvɪəbl/ adjective

1 به غیلی ییهر، نیره یی ییهر، جیگای به غیلی،
به غیلی له سر 2 باش، به کجار جاک، جی یه سندن
:enviably /-blɪ/ adv: enviableness n)
به غیلی ییهرانه، به شیوه یی که مروف به غیلی
بی ده یا: (an enviably mild climate ۱
حسادت برانگیز 2 عالی

envier /ˈɛnvɪ(r)/ noun
له چهر، به غیل (ی ییهر)، ره شکن، به نیره یی،
چاوین هله نه هاتوو ۱ حاسد

envious /ˈɛnvɪəs/ adjective
به غیل، به نیره یی، ره شکن، ده قبهش، به غیلانه
:enviously /ˈɛnvɪəsli/ adv)
رووی به غیلی یه وه، به نیره یی یانه ۱ حود،
حودانه

enviro, pl. enviros = environmentalist
environment /ˌɛnvaɪrənmənt/ noun

1 مه له بند، شوته وار، دهرویه ر، دهرویه شت،
شون: 2 the political environment ۳ زیگه:
the Department of the Environment
damage ۴ pollution of the environment
to the environment 3 (کامپیوتر) مه له بند،
شوته وار، دهرویه ر: a desktop development

environmentally /-təli/) environment
adv: له باری زیگه وه، له باری زیگه وه: -
(environmentally damaging ۱ محیط 2
محیط زیست 3 (کامپیوتر) محیط

environmental /ɪn,vaɪrənˈmentl/
adjective

1 مه له بندی، شوته واری، دهرویه شتی:
environmental influences 2 سهر به زیگه،
زیگه یی: environmental damage ۱ -ental damage
(environmentally adv) issues/problems
۱ محیطی 2 وابسته به محیط زیست

environmentalism
/ɪn,vaɪrənˈmentlɪzəm/ noun

1 زیگه پاریزی، پاراستنی زیگه 2
(دهروون ناسی) مه له بندخوازی، مه له بندگه ری،
مه له بندینی ۱ طرفداری از محیط زیست 2
محیط گرایی

environmentalist /ɪn,vaɪrənˈmentalist/
noun

1 زیگه پاریز 2 (دهروون ناسی) مه له بندخواز،
مه له بندگه ر، مه له بندین ۱ طرفدار از محیط
زیست 2 محیط گرا

environmentally friendly noun, also
environment friendly

بی زیان بو زیگه، زیگه دوست، زیگه پاریز ۱
بدون ضرر برای محیط زیست

environs /ɪnˈvaɪrənz/ noun, pl.

1 ده ورشار، دهرویه ری شار، پالشار: Bokan
2 and its environs دهرویه ر، سووریش،
دهرویش، دورمادور، گرد: the immediate environs of a nuclear
plant ۱ حومه 2 حول و حوش

envoy /ˈɛnvɔɪ/ noun, also envoy

(کون) وتهی دواپی نووهر ۱ سخن آخر نویسنده
envoy /ˈɛnvɔɪ/ noun, also envoy

1 نیردراو، راسپارده: The President has
suggested sending a US peace envoy to
the Middle East 2 نوینه ری حکومت 3
(کوبله) هوزراوهی کوتایی کتیب، دواپین وته 4
(ههروه ها) (envoy extraordinary) minister =
۱ فرستاده 2 نمایندهی دولت 3 شر ختامی

envy /ˈɛnvi/ noun, also envies

نیره یی، به غیلی، ره شک، سوو،
چاوین هله نه هاتوو، له چهری، مایه ی غیلی:
They looked with envy at her latest
He couldn't conceal his envy ۱ purchase
of me ۲ حاد، رشک، اسباب حسادت

envyingly /ˈɛnviŋli/ adverb

به غیلانه، له رووی نیره یی یه وه یان به غیلی یه وه
از روی حسادت

Enzed /ɛnˈzɛd/ noun

epeirogeny *noun*
 ٹیپیروزینی (= گوربان بہ سہرہاتی توپکلی

زهوی: *epiogenic adj* سهره یان پنهوندی به ټیټیروژنیتي یوه هډه) ○ اپیروژنی

epencephalon /ɛpənˈsefəːn/ noun
پاشه میشتک، پاشه دماغ، ټینسینفالون ○ دماغ

epenthesis /ɛˈpenthɪsɪs/ noun, pl. epentheses /-sɪz/

تیترنجانیدن، تیختستن، خستنه ټیو (دنگ یا پیتن) که بخږته ناو په پکېر و لاشه ی وشه یې (وه) *b* له *thimble* یان کاتن سپانیایی په کان فیری ټینگلیسی ده یې زور په یان وشه ی *speak* به شپوه */ɛspiːk/* گو ده کښ، چونکو زمانه که یان ټیو هیشووی نه یو وینه کانی *consonant cluster* نیبه */ɛspl/*: *epenthetic adj* تیترنجاو، تیخراو، تیترنجینراو: پنه رت: له یونانی یوه، له *epenthetai* "تیختستن" ○ درج، صوت افزایی

epergne /iˈpɜːn/ noun
خشلنکی جوانی ټیو هراستی میز، گول یان میوه ی ټیاو ○ اپین

epexegesis /ɛˌpeksɪˈdʒiːsɪs/ noun, pl. epexegeses /-sɪz/

روون کردنه وه (ټو وشه یان ټو وشانه ی که یو روون کردنه وه ی وشه یان رسته ی پشوو خراونه ته سر: *epexegetic /-ˈdʒetɪk/* or *epexegetical /-ˈdʒetɪk/* *adj* (epexegetically *adv*) توضیح

Eph. Epistle to the Ephesians (in biblical references).

ephebe /ˈɛfɪːb, ɪ-, ˈɛfɪːb/ noun
(له یونانی کوندا) لای تمه 18-20 سالان که راهتانی سربازی ده کوته سهرشان (ephebic *adj*) ○ افب

ephedra /ɛˈfɛdrə/ noun
دده ټنکی تهر زفر پده ری ناوچه گهرم و وشکه کان، چند جوریکي وهک سهرچاوه ی دهرمانی *ephedrine* وایه [توخم *Ephedra*] ○ افدرا

ephedrine /ˈɛfɛdrɪn/ noun
ټیفیدرین: دهرمانیکي *C₁₀H₁₅NO* alkaloid که دپته هوی تنگ بوونه وه ی ره که کانی خوین و ههراو کردنه وه ی ریگا و کانالی بروئیکال ○ افدرین

ephemera /iˈfemərə/ noun, pl.
1 گولی په کړوژه 2 میرووی په کړوژه 3 شته سهرده می په کان، شته کورت ماوه کان، شته که خایه نه کان 4 (پزشکی) تاي په کړوژه 1 گل یکروزه 2 حشره ی یکروزه 3 چیزهای ناپایدار 4 تب یکروزه

ephemeral /iˈfemərəl/ adjective
ماوه کورت، کورت ماوه، سهرده می، تیزپه ر، روزه کس، زوولسه ټیو جوو، نابهرده وام،

کورت خایه ن: *ephemeral pleasures* (زورتر لهر رووه که کان) سووی ژبانی زور کورتیان هډه، ماوه کورت، کورت ماوه (ephemerality) *ephemerally /iˈfemərəli/ adv* 1 ماوه کورتانه، روزه کس یانه، زوولنه ټیو جووانه، کورت خایه نانه) ○ زودگذر، گذرا

ephemeralness noun
ماوه کورتی، کورت ماوه یی، سهرده میتی، تیزپه ری، روزه کسیتی، زوولسه ټیو جووی، کورت خایه نی ○ زودگذری، گذرای

ephemerid /iˈfemərid/ noun
میرووی روزه کس یان په کړوژه ○ حشره ی یکروزه

ephemeris /iˈfem(ə)rɪs, US -ˈfɪm-/ noun, pl. ephemerides /ɛfɪˈmerɪdɪz/
1 (تستیره وانی) زیگ، سالنامه ی گهر دوونی، خشته ی تستیره وانی، روزه میری ناسمانی 2 میرووی په کړوژه 1 ○ زیچ 2 حشره ی یکروزه

ephemerone noun
شتی زوولنه ټیو جوو یا سهرده می، شتی تیزپه ری یا په کړوژه ○ شتی زودگذر

Ephemeroptera /iˌfeməˈrɒptərə, US -ˌfɪm-/ noun, pl.
میرووه زوومر یان که میاوه کان (mayfly) ه کان ده گریته وه) ○ افمروپترا

ephemeropteran noun, adjective
(میرووی) زوومر یان که میاوه، که تمه من، تمه من کورت ○ افمروپتران، زودمیر

Ephesians noun, pl.
نامه یې یو کریستینه سهره تا کان و کتیپکه سهره په یمانی نوی ○ افسیس

ephod /ˈiːfɒd, US ˈɛfɒd/ noun
(له نیسراپلی کوندا) کراسی یی قولی قهشه کانی جوو ○ افود

ephor /ˈɛfɔː/ noun
(له یونانی کوندا) په کڼی لهو پینچ کس ی به رزی سپارنی *Spartan* چاودیری کاروباری شا (ephorate *n*) ○ افور

Ephraim noun, Hebrew Ephrayim
ټیفرایم، ټیفرایم: کسوری *Joseph* و سهره چه له کس ی په کڼی له خپله کانی نیسراپل *Ephraimite n* 1 نه ندانی خپلنکی عیبری ټیفرایم 2 ره سمن یا دانیشووی شانیشینی باکووری نیسراپل (په پنی کتبی پیروز) ○ افرائیم

epi- prefix
پیشگر: له سهر، ژوور، بان، سهر، دهره یی، دهره کی، (له) پال، ته نیش، سهره پای، سهریاری: *epiphenomenon* (په رت: له *epi* یونانی یوه "upon") ○ پیشوند: روی، فوق، فرا، بیرونی، کنار، باوجود

epibenthos noun

زوربین‌زی (یان، که من سهرتر له بنی دهربا ده‌زین) ○ ای‌بستس

epiblast /'epɪblast/ *noun*

تسولنی دهره‌وهی **ectoderm, blastoderm** (epiblastic *adj*) ○ ای‌بلاست

epiboly *noun, pl. epibolies*

سهرپروان: رووانی به‌شێن له‌سهر به‌شێکی تر (epibolic *adj*) ○ ای‌بولی

epibranchial *adjective*

زوروشیه‌ره‌یی ○ ای‌برانکیال

epic /'epɪk/ *noun, adjective*

1 *n* پالمه‌وانی، قاره‌مانی: *one of the great* 2 *Hindu* - *s* فیلمی قاره‌مانی یان پالمه‌وانی 3 چیرۆکی پالمه‌وانی *adj* پالمه‌وانی، قاره‌مانی، پالمه‌وانانه، قاره‌مانانه: **epical** /'epɪkəl/ *adj*

پالمه‌وانی، قاره‌مانی: **epically** *adv* (به‌په‌رت): به‌ریگای لاتین له **epikos** یونانی، له **epos** "song, word" 1 *n* حماسه 2 فیلم حماسی

3 داستان حماسی *adj* حماسی، قهرمانی، قهرمانانه

epicalyx *noun, pl. epicalyces or epicalyces*

(رووه‌ک‌ناسی) لاپۆرگ، زیرکاسه (له) ○ کاس‌برگ فرعی

epicanthus fold *noun, also epicanthus, pl. epicanthi*

چینی زوروق‌تچیک (ب.ت.) له‌نیو‌گه‌لانی ئاسیایی (دا) ○ ای‌کانتوس

epicardium /'epɪ'kɑːdiəm/ *noun, pl. epicardia*

زوروپه‌رده‌ی دل: به‌رده‌ی یتکه‌ینه‌ری تویی هه‌ره‌نیوه‌وهی **pericardium** (epicardial or) *adj* (epicardium: سه‌ربه

ایکاردیوم

epicarp *noun*

تویی هه‌ره‌ده‌ره‌وه‌ی **pericarp**, وه‌ک توییخی هیندئ میوه ○ ای‌کارپ

epicedium /'epɪ'siːdiəm/ *noun*

چه‌مه‌ری، سه‌ردولکه، شین‌نامه (epicedian) *adj* مرثیه

epicene /'epɪsɪn/ *adjective, noun*

1 *adj* نێره‌مووک، دوو‌ره‌گه‌زه، نه‌نێره‌مێو 2 *n* **effete** که‌سیکی نێره‌مووک ○ *adj* م‌خ‌ن‌ت

آدم‌م‌خ‌ن‌ت

epicentre /'epɪsɛntə(r)/ *noun, US epicenter*

1 ناوه‌ندی بوومه‌له‌رزه، چه‌ق‌له‌رزه، چه‌قی بوومه‌له‌رزه 2 ناوه‌ند، خالی ناوه‌ندی، جه‌رگه، مه‌کو (epicentral *adj*) ○ 1 مرکز زمین‌لرزه 2 مرکز، کانۆن، نقطه‌ی مرکزی

epichlorohydrin *noun*

جۆرئ ئیپۆکسایدی ژارای هه‌لمیو **C₃H₅ClO** ○ ای‌کلوروهیدرین

epicotyl /'epɪ'kɒtɪl/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) زوروپه‌ل: ناوچه‌ی **embryo** یان لاسکی چه‌که‌ره‌له‌زور **cotyledon** ○ ای‌کوتیل

epicritic /'epɪ'krɪtɪk/ *adjective*

(کارنه‌ندام‌ناسی) گه‌رما و سه‌رما لێک‌ده‌کاته‌وه ○ م‌م‌یز

epicure /'epɪkjʊə(r), US -kjoʊr/ *noun*

که‌سێکی خوش‌رابو‌ر، خوش‌خۆر ○ آدم‌عشرت‌طلب، خوش‌خوراک

epicurean /'epɪkjʊə'nɪʒən, US 'epɪkjʊ'r-/ *adjective, noun*

1 *adj* خوش‌گۆزه‌ران، خوش‌رابو‌ر، ئیپیکوری، خوش‌خۆر 2 ئیپیکوری، خوش‌باوهر 1 *n* (Epicurean) شاگرد یا خویندکاری فیلسوفی یونانی (341-270) **Epicurus** 2

که‌سێکی خوش‌رابو‌ر یان خوش‌گۆزه‌ران ○ 1 *adj* لذت‌پرست، ایپیکوری، خوش‌خوراک 2 عشرت‌طلب 1 *n* ایپیکوری 2 آدم‌عیاش

epicureanism /'epɪkjʊə'nɪʒənɪzəm, US 'epɪkjʊ'nɪʒən-/ *noun*

1 فەله‌فه‌ی ئیپیکۆر، ئیپیکۆر‌باوهری، ئیپیکۆرخوازی، ئیپیکۆر‌یزم 2 خوش‌گۆزه‌رانی، خوش‌رابو‌ری (epicureanist)

epicureanist /'epɪkjʊə'nɪʒənɪst, US 'epɪkjʊ'nɪʒən-/ *n*

1 ایپیکورگرای 2 لذت‌پرستی

epicurean school *noun*

ریباز یان قوتاب‌خانه‌ی ئیپیکوری ○ م‌کت‌ب‌ایپیکوری

epicurism *noun*

خوش‌گۆزه‌رانی، خوش‌خۆری، خوش‌رابو‌ری ○ عشرت‌طلبی

epicuticle *noun*

زوروت‌ویژه: ده‌رت‌رین تویی میوی و ناسکی ئیسک‌به‌ندی دهره‌وه‌ی **exoskeleton** میروویی (epicuticular *adj*) ○ ای‌کیوتیکل

epicycle /'epɪ'saɪk(ə)l/ *noun*

(نه‌ندازه) بازنه‌ینکی چکۆلانه که ناوه‌نده‌که‌ی به‌ده‌ور دانه‌ینکی گه‌وره‌تر ده‌سوو‌رپه‌ته‌وه (epicyclic *adj*) ○ ای‌سیکل

epicycloid /'epɪ'saɪklɔɪd/ *noun*

(ماتاماتیک) ئینی سایکلۆید (epicycloidal *adj*) ○ ای‌سیکلۆید

epidemic /'epɪ'demɪk/ *noun, adjective, also epidemic*

1 *n* نه‌خۆشی به‌تایی، نه‌خۆشی درمی، درم، په‌تا، کولک، په‌ژیک 2 بلاو‌بو‌ن‌ه‌وه، ته‌نینه‌ه‌وه، باو‌بو‌ن، به‌ره‌وه‌ی *adj* په‌تاناسا، په‌تایی، درم‌تاناسا 1 *n* بیماری همه‌گیر 2 شیوع، رواج *adj* همه‌گیر

epidemiology /'epɪ'dɪmi'ɒlədʒi, US -'ɑːl-/ *noun*

په‌تاناسی، درم‌ناسی (epidemiological) ○ ای‌سیکلۆید

epidemiological /'epɪ'dɪmi'ɒlədʒɪkl, US -'laːdʒ-/ *adj*

درمناسی یانه. سهره درمناسی؛
epidemiologist /epiˌdiːmiˈɒlədʒɪst/, US
epidemiologist /-ˈɑːl-/ n همه گیرشناسی

epidendrum noun
ژوورداره: جورئ گیاسارمه [توخم
Epidendrum] ای دندروم

epiderm(o)- prefix
پیشگر: توخ، توخ، رووینست، پستی دهره وه
(پنه رت: له epi یونانی "upon" derma +
"skin") پیشوند: بشره، روپوست

epidermis /epiˈdɜːmis/, US -ˈdɑːrm-/
noun

توخی، توخ، رووینست، بهری پست
epidermal or epidermi adj توخین،
epidermoid توخی، توخی، رووینستی؛
/epiˈdɜːmɔɪd/ or epidermoidal adj
شیوه توخ، توخ ناسا، توخین، روپوست، بشره
epidiascope noun

جراي وینه، چراوینه، چراغ عکس
epidural /epiˈdjʊərəl/, US -ˈdʊr-/ noun,
adjective

(بهنگ یان دهرمانی پنهوش کمر) دهرزی لیدان له
بربره ای دورال

epididymis /epiˈdɪdɪmɪs/ noun, pl.
epididymides /epiˈdɪdɪmɪdɪz/

ژوورباتوو، ژوورگونان، باشکوی بانووان
epididymal adj: ژوورباتوویی، سهره
(epididymis) یمیمی بیضه

epidote /ˈepɪdɔːt/ noun

کاتیکي سهووی زهردی دره وشاوه
Ca₂(Al,Fe)₃Si₂O₁₀OH، سیلیکاتی کالسیوم،
نالومینیوم و ناسی تیا به اییدوت

epidural /epiˈdjʊərəl/ adjective

له ژوور یان دهری بهری dura mater
بربره ی موخ اییدورال

epifauna noun

نهو گیانه وهره ناوی یانه ی که له سهر عهرز،
له سهر رووه و شتی سهرناوکه وتوودا ده زین
(epifaunal adj: infaua) ای فونا

epigamic adjective

شینه ی تایبه تی گیانه وهری بو راکیشانی
جووته که ی، وهک رهنگی بهروپالی (که
دهدره وشینه وه) ای گامیک

epigastrium /epiˈɡɑːstriəm/ noun, pl.
epigastria /-rɪə/

(تویکاری) ژوورگه ده، سهر (وو) گه ده،
ژوورمینه ده، سهره وه ی گه ده (epigastric
adj: فوق المعهده)

epigeal /epiˈdʒiːəl/ adjective, also epigean

(رووه کناسی) له سهر عهرزه وه شین ده بی،
سهر عهرزی ایجیال

epigene /ˈepɪdʒiːn/ noun

نیزین، سهرزه وه ی (پکهاتو له سهر وه ی
زه وه ی) ایژن

epigenesis /epiˈdʒɛnɪsɪs/ noun

(زنده ناسی) دروست بوونه وه ی توو سهرله نوئ
ایژنیز، ایژنیز

epigenetic adjective

1 سهره دروست بوونه وه ی توو سهرله نوئ 2
(زه وه ی ناسی) باش بهرده کانی بنه وه یان
دهرویه ری پکهاتووه وابسته به ایژنیز

epiglottis /epiˈglɒtɪs/, US -ˈglɑːtɪs/ noun

زمانه چکوله، زمانه چکه، قورقورگه یوش
(epiglottal or epiglottic adj) درجه ی نای

epigone /ˈepɪɡɒn/ noun, pl. epigones or
epigoni /ˈepɪɡəni/, E-/

لاسابی کهره وه یان باش پهره می (ویژه می)
epigon or epigonous adj یا هونه ری،
(epigonism n) ایگون

epigram /ˈepɪɡræm/ noun

گالته، نوکته، قسه ی نه سته ق، فر
epigrammatic /epɪɡrəˈmætɪk/ or)
epigrammatic adj: گالته یانه، فراوی،
نوکته ییزانه: epigrammatist n گالته ییز،
نوکته ییز، فروی، قسه نه سته ق، لطیفه، طنز

epigraph /ˈepɪɡrɑːf/, US -græf/ noun

1 نووسراوه ی هه لکولراو، له سهر خانوو،
کۆین، به بکه و... نییگراف: The epigraph
to the chapter read: 'One man's freedom
is another man's slavery' 3 دروشم

سهر نووسراوه 1 کیه 2 شعار 3 سرلوچه

epigraphy /ˈepɪɡrəfi/, US E-/ noun

نووسراوه ناسی (epigraphic /ˌɪpɪˈɡræfɪk/ or
epigraphical /-kl/ adj: سهره

نووسراوه، نووسراوه یی: epigraphist or
epigraphic n: زانای نووسراوه کان، لیکوله ری

نووسراوه کان، epigraphically /ˌɪpɪˈɡræfɪkli/

(US E-/ adv: کیه شناسی)

epigynous /ˈepɪdʒɪnəs/, US E-/ adjective

(رووه کناسی) ژوورنفرکه، سهرنفرکه (epigyny
n) ایجینوس

epilepsy /ˈepɪlepsi/ noun

فنی، بهرکه م، عهر، سهرودل (پنه رت: له
epilepsie قهرنسه وه یان له ریگای لاتین late
epilepsia یونانی، له
"دهس به سهرارگرتن، گرتن، بهلاماردان") صرع

epilept(o)- prefix

پیشگر: فنی، بهرکه م: epileptoid پیشوند:
صرع

epileptic /epɪˈleptɪk/ adjective, noun

an epileptic fit: سهره فنی: an epileptic seizure
n: نه خوشی فنی دار: Is she

adj (epileptically *adv*) *an epileptic* ٲ سرکه و تنهوه ٲ اپیپسین

epileptic fit noun صرعی *n* بیمار صرعی

epileptiform adjective لپهاتی فی، فی لپهاتی ٲ حملی صرعی

epileptoid adjective شپوه فی ٲ شپه صرعی

epileptoid adjective 1 *epileptiform*، 2 *خواه منی نهو* کونیشانه به که شپوهی فی ددها: *the epileptoid person* ٲ اپیپتوید

epilimnion /epi'limniən/ *noun, pl. epilimnia* /-niə/

زوررگوماوه: توبی سرهوهی ناو له گوماویکی چین چین دا (له گهل hypolimnion به راوردی *epilimnetic or epilimnial adj* کرئ) *limnion* + *epi-* بنه رت: (چکولین تراوی *limnē* "گوماو lake") ٲ اپیلیمین

epilogue /'epulɒg, US -ləʒ, -ləz/ *noun, US epilog*

پاشه کی، پاش (ه)نوس، کوتای، کوتای نامه ٲ خاتمه، مؤخره

epimerase noun

هه وینه یی که وهک تاوده ری له راگوییستی کومه لیککی هایدروکسیل له جی یکه وه به جی یکی تر له زورر گهرد molecule کار ده کا ٲ اپی مرز

epimer /'epiməl *noun*

زورر بارزه: ههریک له دوو stereoisomer که له ریکخستن و شپوه دا جیاوازن (*-ism* /'pim-, *-n* /'merik/ *adj*) ٲ اپی مر *epimorphosis noun*

نوی بوونه وهی به شین له زینده وهر یان ته وای به هوی زورر بوونی کوت و پری خانه کان و دابه ش بوونیان؛ ساز بوونه وهی به شین له لهش به هوی زورر بوونی خانه کان له شوی یکی بر دراو ٲ اپی مورفوز

epimysium noun, pl. epimysia

زورر ماسوولکه: به رگی دهره وهی ماسوولکه ی هیلاوی ٲ اپی میسر

epinasty noun

زورر چه مانه وه، زورر چه می (*epinastic adj*) ٲ اپی ناستی

epinephrine /,epi'nefrin-, -rɪn/ *noun, also epinephrin*

1 هورمونی ئادرئالین 2 ناماده کردنی بازرگانی نه مده تر یاله، زورر تر وهک هان دهری دل و *antiasthmatic* به کار دپتری ٲ اپی نیفرین

epineurium noun, pl. epineuria

زورر دمار (*epineurial adj*) ٲ اپی نوریم *epinician* /,epi'nɪʃən/ *adjective*

سهر به هونراوه ی ناوازی یی یونانی کون به یونه وهی

epipelagic adjective

سهر به ناوچه یی له ئوقیانوس که رووناکی ته وای تسی ده کموی تا روشنه یی که یان photosynthesis له وی روویدا ٲ اپی پلاجیک

Epiphany /i'pɪfəni/ *noun, pl. epiphanies*

1 جه زنی دهر که وتن (مه سیح، له کی زانه ویه) 2 (*epiphany*) سهره له لیدان، دهر که وتن (*epiphanic adj*) 1 عید ظهور 2 ظهور

epiphenomenalism noun

تیسوری ئی فیتنۆ میتسالیزم، لادیارده گهری (*epiphenomenalism n*) نظریه ی پدیدار ناوی

epiphenomenon /,epɪfə'nɒmɪnən/ *noun, pl. epiphenomena* /-nə/

لادیارده، لاده که وته، نیشانه ی دواپی، کاریکه ری دواتر، کونیشانه ی دواتر (*epiphenomenal adj*) ٲ پدیدار ناوی، علانم ناوی به

epiphora /i'pɪ(ə)rəl *noun*

1 (به کجار) نارکردنی چاو، ناوه چۆری چاو 2 another term for epistrophe (Rhetoric) = ٲ آب ریزش چشم

epiphysis /i'pɪfɪsɪs, US *-l* *noun, pl. epiphyses*

1 بهشی دواپی ئیسکیکی دریز 2 رزینهی سنه وهری، گازه رزین، *pineal gland* (*epiphyscal or epiphysial adj*) 1 اپیفیز 2 غده ی صنوبری

epiphyte /'epɪfɪt/ *noun*

نیفیت، زورر گیایی، سهر ورووه کی، رووه کی هه وایی (*epiphytic(al)* /-'fɪtɪk/ *adj*) یان (*epiphytism n* /'epɪfɪtəl /-'fɪt(ə)l/ *adj*) ٲ اپیفیت

epiphytology noun

زانستی نه خوشی به کانی رووهک، نازارناسی ٲ ایفیتولوژی

epiphytobios noun

زورر گیازی، سهر ورووه کی، زورر ورووه کی زی ٲ روگیازی

epiphytotic adjective, noun

adj (نه خوشی به کان) گیانازار (زماره ییکی زوری رووهک له ناوچه و له کاتیک دا تیوه ده دا) *n* نه خوشی گیانازار ٲ اپی فیتوتیک

epipleural adjective

زورر به راسووی، سهر به راسووی ٲ رودنده ی *episcia noun, pl. episcias*

زورر سسته ره: گیایی له توخمی (*Episcia*) نهمریکای گهرمیشان و پتوهندی به وندوهشی نه فریکایی به وه African violet هه به ٲ نوعی گیاه

episcopacy /i'pɪskəpəsi/ *noun, pl.*

episcopacies

1 پله‌وبایه‌ی سەر‌قه‌شه‌ییتی 2 سەر‌ده‌م یان قون‌اخ‌ی سەر‌قه‌شه‌ییتی 3 سەر‌قه‌شه‌کان، ئۆس‌قوفه‌کان (ب.ت. له‌ کلێسه‌ی نه‌نگلیکان له‌ ئه‌مریکا و سکا‌تلند دا) 1 ○ 1 مقام اس‌قفی 2 دوره‌ی اس‌قفی 3 اس‌قف‌ها

episcopal /i'pɪskəpəl/ adjective

سەر‌قه‌شه‌یی، ئۆس‌قوفی، گه‌وره‌قه‌شه‌یی، سهر‌به‌ سەر‌قه‌شه‌ی (کان) episcopally adv (episcopally n) (episcopally) وابسته‌ به‌ اس‌قف‌ها

Episcopal Church noun

کلێسه‌ی سەر‌قه‌شه‌یی یان ئیپس‌کوپال ○
کلێسای ایپس‌کوپال

Episcopalian /i'pɪskə'peɪliən/ noun, adjective

n ئەندامی کلێسه‌ی ئیپس‌کوپال، شوێت‌گه‌وتووی کلێسه‌ی ئیپس‌کوپال adj سهر‌به‌ کلێسه‌ی ئیپس‌کوپال n عضو کلێسای ایپس‌کوپال، پیرو کلێسای ایپس‌کوپال adj وابسته‌ به‌ کلێسای اس‌قفی

episcopate /i'pɪskəpət/ noun

1 ده‌سته‌ی سەر‌قه‌شه‌کان یان ئۆس‌قوفه‌کان 2 پۆستی سەر‌قه‌شه‌یی ○ 1 ه‌یات اس‌قفان 2 منصب اس‌قفی

epistotomy /i'pɪsɪ'tɒtəmi, US -'ɑ:təmi/ noun, pl. epistotomies

(پزشکی) برینی یفرینۆم، شەرم‌بری ○ برش‌فرج

episode /'epɪsəʊd, US -səʊd/ noun

1 رووداو، بویه‌ر، قه‌ومین، دیمه‌ 2 به‌ش، پشک (سینه‌ما)، چیرۆک و شائق) 3 به‌شی یه‌وان دوو گۆرانی choric له‌ تراژیدی یۆنانی دا ○ 1 رویداد، واقعه‌، صحنه‌ 2 قسمت 3 ایسود

episodic /'epɪsɒdɪk, US -'sɑ:dɪk/ adjective, also episodic

1 پچ‌پچ‌ر، به‌ش‌به‌ش، جار‌نا‌جار، ناوه‌ناوه‌، تاک‌وتووک، نا‌ریک، نا‌ریک‌وینک 2 رووداویی، سهر‌به‌ رووداو یا بویه‌ر، پشک‌هاتوو له‌ زنجیره‌ رووداویک، کۆمه‌له‌ رووداویکی تیا‌به‌ (adv) episodicall: نا‌ریک‌وینک‌ه‌، پچ‌پچ‌رانه‌ ○ 1 پراکنده‌، نامنظم، ج‌زه‌ج‌زه‌ 2 وابسته‌ به‌ واقعه‌

episome /'epɪsəʊm/ noun

ژوور‌ته‌ن: توخ‌پنکی بۆ‌ماوه‌ی‌ی genetic element نێو ه‌تندئ‌خانه‌ی به‌کتریا‌یی که‌ ده‌توان له‌خۆه‌ل‌گرتنه‌وه‌ (یا زاو‌زی ب‌که‌ن، وه‌ک episomal adj bacterial plasmid (episomally adv) ایسوم

epistasis /i'pɪstə'siːs/ noun, pl. epistases

راگیران، نێپستاسیس: دامر‌کانی کار‌یگه‌ری ژین له‌ لایه‌ن ژینکی تهره‌ (ب‌نه‌وت: له‌ یۆنانی‌یه‌وه‌ "stoppage"؛ epistatic /i'epɪ'statɪk/ adj

epistaxis /'epɪ'staksɪs/ noun

(پزشکی، به‌ریو‌نی) خوێنی لووت، nosebleed ○ خون‌ده‌اغ، ز‌عاف

episteme noun

مه‌عریفه‌ت، مه‌عریفه‌، ناسین ○ شناخت

epistemic /'epɪ'stɪmɪk, US -'stem-/ adjective

مه‌عریفه‌یی، مه‌عریفه‌تی، سهر‌به‌ ناسین یان مه‌عریفه‌، سهر‌به‌ یان پته‌ندی به‌ نالجه‌وه‌ ه‌یه‌، (epistemically adv) cognitive معرفت

epistemics noun, pl.

لین‌کۆلنه‌وه‌ی زانستی مه‌عریفه‌ ○ بررسی علمی شناخت

epistemology /i'pɪstə'mɒlədʒi, US -'mɑ:lɪ-/ noun

مه‌عریفه‌ناسی، ناسین‌ناسی: لقی له‌ فه‌له‌سه‌ که‌ له‌مه‌ر ب‌نه‌رت، سروشت، شیوه‌ و سنووره‌کانی زانستی مرو‌فایه‌تی ده‌کۆلنه‌وه‌ (له‌ epistēmē یۆنانی "knowledge"؛ epistemological adj (epistemologist n epistemologically adv ○ معرفت‌شناسی، شناخت‌شناسی، نظریه‌ی شناخت

episternum noun, pl. episterna

1 manubrium - 2 زوور‌چۆله‌مه‌، زوور‌ئیکه‌کۆله‌، به‌شی پشه‌وه‌ی anterior portion ته‌نیشته‌ pleuron ی میروویی ○ رو‌ج‌اغ

epistle /'ɪpɪsl/ noun

1 نووسراوه‌، نقیسه‌، نامیلکه‌، به‌یام، نامه‌ 2 (Epistle) نامیلکه‌، نامه‌ (ه‌هر یه‌ک له‌و نامانه‌ی به‌یمانی نوێ New Testament. که‌ له‌ لایه‌ن ه‌ه‌واری‌یه‌کانه‌وه‌ نووسراون) ○ 1 رساله‌، مکتوب، ر‌قه‌ 2 (با E) رساله‌

epistle side noun

لای راستی کلێسه‌، رووبه‌‌پرووی altar (پروانه‌ gospel side) ○ ایستل‌ساید

epistolary /i'pɪstələri, US -ləri/ adjective

به‌ شیوه‌ی نامه‌، نامه‌یی، شیوه‌نامه‌ ○ در‌ قالب نامه‌

epistoler noun, also epistler

1 نامه‌‌نووس، نامیلکه‌‌نووس 2 نامیلکه‌‌خوێن، نامیلکه‌‌پێژ (Epistle) ه‌کان و له‌ ر‌ئ‌وپه‌سمی شیوی خواوه‌ندی دا) ○ ایستل‌ر

epistome noun

ژوورده‌م (له‌ ه‌تندئ‌ بی‌بر‌به‌دا invertebrate) ○ ایستوم

epistrophe /i'pɪstrəfi, US ɛ-/ noun

دووباته‌بوونه‌وه‌ی وشه‌یی له‌ کۆتایی رسته‌ یان برگه‌یی دوابه‌دوای یه‌ک (ب‌نه‌وت: له‌ epistrophe یۆنانی، له‌ epistrophein "باده‌وه‌") ○ ایستروف

epistyle /'epɪstail/ (epistylar adj) =
architrave

epitaph /'epɪtɑːf, US -tæf/ noun

بەردەنوووسی گۆز، کێلی نووسراو کێیی
روی گور

epitasis /i'pɪtəsis/ noun, pl. epitases

دەقی چیرۆک یان داستان

epithalamium /,epɪθə'leɪmɪəm/ noun, pl.

epithalamiums or epithalamia

گۆزانی یان ھەلبەستی زەماوەند، ستران یا ھۆنراوە
بۆ سەرپەرزى بووک و زاوا

epithalamic /-ə/ adj

سرود یا آواز عروسی

epithelioma /,epə'θɪli'əʊmə/ noun, pl.

epitheliomata

شێریەنجەى روکەشەشانە(ی)

epithelium /,epɪ'θi:liəm/ noun, pl.

epithelia /-liə/

(تویکساری) رووکەشەشەشە (پروانە)

epithelial /,epə'θi:liəl/ adj

endothelium

رووکەشەشەشە(ی)

epithet /'epɪθet/ noun

1 ناو، سەرنۆی، سەرناو، نازناو، ناوەلناو،

سەرخستە، رەنگدیز، سەفەت 2 (بە-یاد) =

expression 3 ناویکی بۆلی taxonomic

name بۆ ناساندنی یەكەییكى خوارتر

subordinate unit لە نێوھەوى توخمى genus

epithetic /,epɪ'θetik/ or epithetical

epithetically /:epɪ'θetikl/ adj

(adv) 1 عنوان، لقب، صفت 2 و 3 اینت

epitome /i'pɪtəm/ noun

1 نمونە، میناک، ھێما، He is :embodiment

the epitome of a modern young man

clothes that are the epitome of good taste

2 کورتە، پوختە 3 (the epitome of) نمونەى

تەواو، سەرنموانە (epitomist n: کورتەنووس)

1 مظهر، تجلی 2 خلاصە 3 مثال کامل

epitomization noun

کورتەنووسی

epitope /'epɪtəʊp/ noun, also determinant

or antigenic determinant

(زیندەکیما) زوورچى، سەرچى، سەرشوین:

بەشیكى گەردى ئانتىژین كە ئانتىبادىيى

دەتوانى پتەوى بئووسى، ناوچەییكى گەردى

molecular region لەسەر (ئاستى) ئانتىژین

كە دەتوانى بېتتە ھوى كاردانەوى پاراستن و

لەگەل ئانتىبادىيىكى تايبەت لىك بدري و

بەھوى كاردانەوىيىكى وا بەرھەم ین

epizoic /,epɪ'zəʊɪk/ adjective

(زیندەناسی) ژیاو لەسەر لەشی گیانەوەر

epizoite /epɪ'zəʊɪt/ n) :مشەخۆرى

گیانەوەر) اپیزوئیک

epizoon /ep'izəʊn/ noun

مشەخۆرى دەرهوھ

epizootic /,epɪzəʊ'tɪk/ adjective, noun

adj بەتا، درمی n ئازار (ھى گیانەوهران)

adj ھەمگىر n اپیزوئیک

epoch /'i:pɒk, US 'epɒk/ noun

1 سەردەم، قوناخ، رۆزگار، چەرخ 2 خالى

وەرچەرخان یا گۆزان، رووداوى مێژووییى

ھەرەگرتگ، مێژووی بنەرەتى ھەر شتى 3

(زەوى ناسى) لاسەردەم، قوناخ (دواى period)

4 مێژووی یەكلايى روودانى شتىكى

ئەستىرەوانى یا گۆزانى تەنە ناسمانى يەكان

دورە، عصر، دوران 2 حادثەى تاريخى، نقطەى

عطف 3 (زمین‌شناسی) دور 4 اپوک

epochal /'i:pɒkəl/ adjective

1 سەریە سەردەم، سەردەمى، چەرخى 2 يەكجار

گرتگ، ھەرەگرتگ، يەكجار كاریگەر 1

عصرى 2 بىار مەم، تائیرگزار

epoch-making adjective

مێژووساز، مێژوویی، ھەرەگرتگ، دیارى كەر.

significant

epode /'epəʊd/ noun

1 جۆرى ھۆنراوى لیرىكى كە لەودا دیرە

دیرەكان بە دواى دیرە كورتەكاندا دى 2 بەشى

سێھەمى جامەين

1 نوعى شعر غزلى 2 اپود

eponym /'epənɪm/ noun

ناولى ھەلگىراو (ناوى خێل، نەتەو، شوین،

کێتیب، فیلم و شانۆ لەوھوھ ھەلگىراوئەوھ:

eponymic (eponymic) عنوان دەندە

eponymous /i'pɒnɪmɪs, US i'pɑ:n-/

adjective

ناولى ھەلگىراو

eponymy noun

دارشتنى ناوھەكان لە eponym ھەكان

epopee noun

1 ھۆنراوى پالەوانى يان قارەمانى 2 =

شعر حماسى

epos noun

1 ھۆنراوى پالەوانى يان قارەمانى 2 =

3 epic ھۆنراوھە ھاتووھ (وھ)

بابەتيكى پالەوانى و قەدرمى يانھ (يان بە

شيوھەتيكى formally) ريك نەخراوھ

epoxide /i'pɒksaɪd/ noun

(کیمیا) ئیپۆکساید، ئیپۆکساید (ئاوچەییكى

نەندامى)

epoxy /i'pɒksi, US i'pɑ:ksi/ noun, pl.

epoxies, also epoxy resin

ئیپۆکسى (= جۆرى كەتیرە يان چەسپ،

كۆمەلى ئیپۆكسایدەكانى تیاھ)

epsilon /'epsɪlɒn, US ep'sailɒn/ noun

پنجەمین پیتی ئەلفوبیى یونانى (Ε, ε)

اپسولن
Epsom salts /'epsəm 'sɔ:ltz/ *noun, pl.*

سولفاتى مەنزىوم $MgSO_4 \cdot 7H_2O$ خوسى
ئىنگلىسى (و.ك.و. دەرمان يان دەرمانى رەوانى)
○ سولفات منزیوم

Epstein-Barr virus *noun, abbreviation*
EBV

پىزىكى) herpesvirus ى كە دەپتە ھۆى تاي
رژىنەى و پىئەندى بە ھىندى شىزىبەنجەۋە ھەپە
(لە ناۋى قايرۇس ناسانى بىرتانىيى و ئىرلەندى
(Y. M. Barr و Michael A. Epstein
○) ى بىۋى

epyllion /'ɪpɪlɪən, US ɛ-/ *noun, pl. epyllia*
ھىزىراۋى گىرانسەۋەى شىئە epic، بەلام
كورت تر ○ اپىليون

equability /'ekwəbɪləti/ *noun*
1 مام ناۋەندى، فېنىكى، سازگارى، خوشى (ئاو و
ھەۋا) 2 لەسەرەخۇى، ھىمنى، ئارامى ○ 1
اعتدال 2 خون سردى

equable /'ekwəbəl/ *adjective*
1 مام ناۋەند، فېنىك، ئەندازە، سازگار، خوش 2
لەسەرەخۇ، ئارام **equably** /'ekwəbəl/ *adv*
بە ھىمنى ○ 1 معتدل 2 خون سردى

equal /'i:kwəl/ *adjective, noun*
adj بەقەدەيك، بەرامبەر، يەكسان، چوون،
ھاۋجوت، ھاۋتاست، ھاۋئەندازە، يەك ئەندازە،
سەك سەنگ، ھاۋسەنگ، ھاۋشان، ھاۋپلە 1 *n*
ھاۋتا 2 زمارەى بەرامبەر، بىرى بەرامبەر ○ *adj*
ساۋى، بىر، ھەم تراز، ھەم پاىە 1 *n* قرين 2 عدد پا
مقدار مساۋى

equalitarian /'i:kwəlɪ'tɛrɪən, US i: =
equalitarian

equality /'i:kwəlɪti, US 'i:kwɑ: / *noun*
بەرامبەرى، بەقەدەيكى، يەكسانى، ھاۋپلەى،
ئىكچوۋى، ۋەكىك بوون ○ تساۋى، ھەم چەندى،
ھەماندى

equality of rights *noun, pl.*
بەرامبەرى ماف (ەكان، يەكسانى ماف ○) بىرارى
حقوق

equalization /'i:kwəlɪ'zeɪʃn, US -lə'z-/ *noun, also equalisation*

1 بەرامبەر كىردن، يەكسان كىردن، بەقەدەيك كىردن،
ھاۋسەنگاندن، رىك كىردن، ۋەكىك كىردن،
بەرامبەرىبون، بەرامبەرى، يەكسانى 2
راست كىردنەۋە ○ 1 ساۋى كىردن. مساۋات 2
تەدبىل

equalizer /'i:kwələɪzər/ *noun, also*
equaliser

بەرامبەر (گول لە تۈپىن دا): Rooney scored
the equalizer ○ تساۋى

equally /'i:kwəli/ *adverb*

بە شىئە يەكى يەكسان، بەرامبەرانە: Diet and
They ○ exercise are equally important
○ بە طور مساۋى
equals sign *noun, also equal sign*

نېشانەى بەرامبەرى (=) ○ علامت مساۋى
equanimity /'ekwə'nɪməti/ *noun*
1 ھاۋسەنگى 2 لەسەرەخۇى، ئارامى، مەندى،
سەنگ فراۋانى، پشودرېزى: She accepted the
-ous) prospect of her operation with -ty
(/i'kwaniməs, US i: / *adj*
1 تەادل 2
خون سردى، بردبارى

equation /'i:kwɛɪʃn/ *noun*
1 (بىر كارى) ھاۋكىشە 2 ھاۋسەنگى، ھاۋكىشى،
بەرامبەرىبون 3 كارى ۋەكىك دانان، كارى بە
بەرامبەر زانېن، بەرامبەر كىردن ○ 1 مەادلە 2
تەادل، موازنە، تساۋى 3 اكۋاسيون

equational *adjective*
ھاۋكىشەى (equationally *adv*) ○ مەادلەى
equator /i'kwɛɪtə(r)/ *noun*

1 پىشتىنەى زەۋى، نيوان، يەكسانە ھېل، پىشتىنان:
The island is twenty degrees south of the
-tor كورتەى celestial equator ○ خط استوا
equatorial /'ekwə'tɔ:riəl/ *adjective*

پىشتىنەى، نېۋانى، سەرىبە يەكسانە ھېل،
يەكسانە ھېلى، گەرمېتى: equatorial
a ○ an equatorial climate ○ rainforests
equatorially) satellite in equatorial orbit
(*adv*) ○ استواى، گرم سېرى

equatorial climate *noun*
مەلېنە دا ناۋ و ھەۋاى پىشتىنەى ○ اقليم استواى
equatorial currents *noun, pl.*

تەۋزىمە پىشتىنەى يەكان ○ جريان ھاى استواى
Equatorial Guinean /'ɪɡɪnən/ *noun, adjective*

n خەلكى گىنەى پىشتىنان، ولاتى لە رۇزاۋاى
adj ئەفرىكا سەرىبە گىنەى پىشتىنان يان
خەلكەكەى ○ *n* اھل گىنەى استواى
وابستە بە مردم يا گىنەى استواى

equatorial storms *noun, pl.*
رەشەباكانى پىشتىنەى، رەشەبا پىشتىنەى يەكان
○ طوفان ھاى استواى

equatorial zone *noun*
ناۋچەى پىشتىنەى ○ منطقەى استواى

equerry /'i:kwɛrɪ, US 'ekwəri/ *noun, pl.*
equerries

1 مەپتەر 2 يارىدەدەرى ئەندامانى خىزانى
پاتشايى ○ 1 مەتر 2 آجودان

eques /'ekwɛɪz/ = singular form of equites
equestrian /'i:kwɛstriən/ *adjective, noun*

adj سواركارانە، سەرىبە سواركارى، سەرىبە،
ئەسپ سوارى، سوارە *n* سواركار ○ وابستە

به اسب‌سواری *n* اسب‌سوار
equestrienne /i,kwestri'ɛn/ *noun*
 زنی نهمپ‌سوار، نهمپ‌سواری زن
 اسب‌سوار

equestrianism *noun*
 شاره‌زایی یا وهرزشی سوارکاری، نهمپ‌سواری، ده‌س‌وجه‌و مهارت یا ورزش اسب‌سواری
equi- /'i:kwɪ-, US 'ek-/ *prefix*
 پیشگر: هاو، هه‌ف، به‌رامبر، ریک، یه‌کسان؛ به
 شتویه‌کی یه‌کسان، به‌رامبرانه: *aequidistant*
equipoise (نهم‌هت: له - *aequi-* لاتین، له
aequus هوه "equal") پیشوند: هم، برابر؛ به
 طور مساوی

equiangular /i:kwɔ'æŋgələ(r)/ *adjective*
 گوشه‌ریک، هاو‌گوشه، هه‌ف‌کونجی
 متساوی‌الزویا

equicaloric *adjective*
equicaloric diets: هاو‌گرم‌مؤکی؛
 اکوی‌کالوریک

equid /'ekwɪd/ *noun*
 شیرده‌ر بیان گوان‌دارن له تیره‌ی نهمپ
 (Equidae) پستان‌داری از خانواده‌ی اسب
equidistant /i:kwɪ'dɪstənt, US 'ek-/ *adjective*
 هاوممودا، به یک نندازه‌دوور، به‌قه‌دیه‌ک‌دوور،
 له‌نیوه‌ی ری: *All points on a circle are equidistant from the centre*
equidistantly /i:kwɪ'dɪstənts, US 'ek-/ *n*
 هم‌فاصله (*adv*)

equifinal /'ekwɪ'faɪn(ə)/ *adjective*
 هاوم‌به‌سست، هاو‌نامانج، هاو‌نه‌نجام
equifinality *n*: هاوم‌به‌سستی، هاو‌نامانجی،
 هاو‌نه‌نجامی؛ *equifinally* *adv*: هم‌غایت،
 هم‌نتیجه

equilateral /i:kwɪ'lætərəl/ *adjective*
 لاریک، لابه‌رامبر، هاو‌لا
equilibrant = acrobat
equilibristic = acrobatic
equilibrium /i:kwɪ'libriəm, US 'ek-/ *noun*, *pl. equilibria* /-rɪə/
 1 هاو‌کیشی، هاوسه‌نگی، ته‌رازمه‌ندی، له‌نگهر،
 له‌نگهر‌گیری 2 له‌سهره‌خوئی، نارامی (نهم‌هت):
 له *aequilibrium* لاتین، له - *aequi-* "به‌رامبر"
 + *libra* "هاوسه‌نگی، له‌نگهر" 1 تعادل،
 موازنه 2 آرامش

equilibrium constant *noun*
 جینگیری هاوسه‌نگی ثابت تعادل
equilibrium diagram *noun*
 هیلکاری هاوسه‌نگی نمودار تعادل
equilibrium point *noun*
 خالی هاوسه‌نگی نقطه‌ی تعادل

equilibrium position *noun*
 ره‌وشی هاوسه‌نگی وضع تعادل

equilibrium pressure *noun*
 پاله‌به‌ستوی هاوسه‌نگی، گوشاری هاوسه‌نگی
 فشار تعادل

equilibrium state *noun*
 بار یان دوخی هاوسه‌نگی حالت تعادل

equilibrium system *noun*
 سیستم یاریک‌خته‌ی هاوسه‌نگی سیستم تعادلی

equilibrium theory *noun*
 تیوری هاوسه‌نگی نظریه‌ی تعادل

equine /'ekwam, US 'i:k-, US 'i:k-/ *adjective, noun*
 سهر به
adj: نهمپ‌ناسا، شتوه‌نهمپ، نهمسی، سهر به
 نهمپ *n*: نهمپ یان گیانه‌وه‌ری له‌و تیره‌یه
adj: اسب‌مانند، وابسته به اسب *n*: اسب

equinoctial /i:kwɪ'nokʃl, 'ek-, US -
 'nɔ:k-/ *adjective, noun*
adj: روژ‌گهرانه‌وه‌یی، سهر به ریکمه‌نی، هیلکی
 روژ‌گهرانه‌وه‌یی *n* (هه‌روه‌ها *equinoctial line*)
celestial equator = اعتدالی، خط اعتدالی

equinoctial point *noun*
 خالی روژ‌گهرانه‌وه‌یی یان به‌رامبرانه
 اعتدالی

equinoctial year = solar year
equinox /i:kwɪnɒks, 'ek-, US -nɔ:ks/ *noun*
 روژ‌گهرانه‌وه، به‌رامبرانه، شه‌وریکان، ریکمه‌نی
 (به‌رامبربوونی شه‌و و روژ، ده‌روبه‌ری 21
 مارس و 22 سیتامبر) اعتدال

equipage /'ekwɪpɪdʒ/ *noun*
 1 (کون) = *equipment* 2 (میزوویی) کالیسکه،
 نهمسه‌کان و ده‌س‌ویژه‌ند 1 *equipment* = 2
 کالسکه، اسب‌ها و ملزمین

equipment /i'kwɪpmənt/ *noun*
 1 کهل‌وپهل، سازو‌تفاق، شت‌ومه‌ک، سامان،
 نهمپاپ، ره‌خت، تیشواک، کهرسه، ده‌زگا:
 2 *office equipment* ته‌یارکردن، سازکردن،
 ناماده‌کردن، ره‌خت‌کردن: *The equipment of the photographic studio was expensive*
 1 لوازم، تجهیزات، دستگاه 2 تجهیز

equipoise /i:kwɪpɔɪz, US 'ek-/ *noun*
 هاوسه‌نگی، هاو‌کیشی، له‌نگهر، یارسه‌نگ،
 له‌نگهره تعادل، موازنه، وزنه‌ی تعادل

equipollent /i:kwɪ'pɒl(ə)nt, US 'ekwɪ-/ *adjective, noun*
adj: هاوهیز، هیزریک، به‌رامبرهیز، یه‌ک‌هیز *n*
 شتیکی هاوهیز *equipollence* /i:kwɪ'pɒl(ə)ns, US 'ekwɪ-/ or
equipollency *n* *adj*: متعادل در قوت
 چیز متعادل در قوت

equiponderant /æi:kwə'pɑ:ndərənt/ *adjective*

equiponderance هاوکیش، هاوسهنگ (n) /æi:kwə'pɑ:ndərəns/ *n* هاوکیشی، هاوسهنگی (هم وزن)

equipotent /i:kwɪ'pəʊt(ə)nt, US 'ekwi-/ *adjective*

هاوکاریگر، بهرامبر له کارتیکردن دا (akobiront)

equipped *adjective*

ساز، ناماده، تیار، بهرههف (مجهز، آماده)
equisetum /'ekwi'si:təm/ *noun*, *equiseta* /-tə/ or *equisetums*

جوزری گیا له تیره ی horsetail هکان ده گریتهوه [توخم] *Equisetum* (بنه‌رهت: له لاتینهوه "bristle" *saeta* + "horse" *equus*) اکوبیتوم

equitable /'ekwɪtəbl/ *adjective*

دادپه‌روه‌رانه، دادپه‌روه‌ر، به‌داد، خودابین، بهرامبرین، حهق، دروست، به‌رحق، ژیرانه (n) *equitableness* *n* *equitability* *n* دادپه‌روه‌ری، به‌ئینسافی، به‌دادی، دادگری؛ *equitably* /-bli/ *adv* خودابینانه (منصفانه، عادل، معقول)

equitant /'ekwɪt(ə)nt/ *adjective*

1 لیک‌ئالوا (رووهک، له‌سه‌ر گه‌لایک‌هوه) 2 سوار له‌سه‌ر نهب (1 به‌پیمچیده 2 سوار بر اسب)

equitation /'ekwi'teɪʃn/ *noun*

(هونه‌ری) سوارکاری، نهب‌سواری (اسب‌سواری)

equites /'ekwɪteɪz/ *noun*, *pl. sing. eques*

(له‌رومی کون‌دا) چینی سپای سواره‌ی خاوه‌ن‌ماف (اکوبین)

equity /'ekwəti/ *adjective*, *pl. equities*

1 دادگری، دادپه‌روه‌ری، داد، ئینساف، خودابینی، بی‌لایه‌نی، بی‌غهره‌زی، لانه‌گرتن 2 دارایی پوخته 3 (equities) ستاک یان بهش یان بشتکه ئاسایی‌به‌کان 4 (Equity) نه‌کته‌ران (بنه‌رهت: له *equité* فهره‌نی کون، له *aequitas* لاتین، له *aequus* "به‌رامبره‌ر") 1 انصاف، عدل، عدالت، بی‌غرضی 2 دارایی خالص 3 (در جمع) سهام عادی 4 اتحادیه‌ی بازیگران

equivalence /i'kwɪvələns/ *noun*

1 به‌رامبره‌ری، هاوسه‌نگی، هاوته‌ندازه‌ی، هاوترخی 2 به‌رامبره‌ر 3 هاوهزنی، ئیکوی‌فالتینس 1 تعادل، هم‌ارزی معادل 2 هم‌ظرفیتی

equivalent /i'kwɪvələnt/ *adjective*, *noun*

1 *adj* به‌رامبره‌ر، هاوسه‌نگ، هاوته‌ندازه، هاوچه‌ند، هاوونرخ، هاوواتا، هاوشه‌وه 2 (کیمیا) هاوهزنی، ئیکوی‌فالتینس *n* به‌رامبره‌ر

equivalently /i'kwɪvələntli/ *adv* به‌رامبره‌رانه (1 *adj* معادل، هم‌ارز، هم‌معنی، نظیر، مشابه 2 هم‌ظرفیت *n* معادل)

equivocal /i'kwɪvəkl/ *adjective*

1 واتالیل، ته‌زه، دووواتادار، به‌پنج‌ویه‌نا، ناروون، نادیار، گیزکمر، به‌هله‌دابهر، ناروشن: 2 *an equivocal statement* گومان‌له‌سه‌ر، گومان‌اوی، جینی‌شک (ه‌له‌س‌وک‌ه‌وت، *equivocality*)

1 *n* گومان‌له‌سه‌ری، جینی‌شک‌بوون: *equivocalness*

equivocally /i'kwɪvəkli/ *adv* *n* به‌پنج‌ویه‌نا، به‌پنج‌ویه‌ناوه: له *aequivocus* "late" Latin له *aequus* لاتین "equally" + *vocare* "بانگ‌کردن (to call)" 1 دوپهلو، گنگ، نامشخص 2 مشکوک

equivocation /i'kwɪvə'keɪʃn/ *noun*

1 قه‌پنج‌دان، لیل‌بیزی، زمان‌بازی، دووواتاداری، به‌هله‌دابهردن، به‌پنج‌ویه‌نا قه‌کردن، ناین‌وئوین 2 قه‌یان زاراه‌وی به‌پنج‌ویه‌نا (*n*) *equivocator*: زمان‌باز، قه‌پنج‌ده‌ر، لیل‌بیز: (*equivocatory adj*) 1 دوپهلو‌گویی 2 حرف یا اصطلاح دوپهلو

equivoque /'i:kwɪvəʊk, US 'ekwi-/ *noun*, also *equivoke* = ambiguity

er /ɜ:(r)/ *interjection*

ئهم: 'Will you do it?' 'Er, yes, I suppose' (اووم so.)

ER *abbreviation* Elizabetha Regina

شازن ئیلیزابیت (ب.ت. له قوتوی پوستانی دا) (ملکه‌ی الزابت)

ER /,i: 'ɑ:(r)/ *abbreviation* emergency room

Er *symbol*, the chemical element erbium

-er *suffix*

پاشگر: 1 (کەس)، گیانه‌وه‌ر یان شتی که کار و چالاکی‌ین ده‌کا، کەر، وان، فان، گەر، کار، ساز، چي: 2 *farmer* 2 نامازه به کەس یان شتی که ره‌وشت یا شیوه‌ی تابیه‌تی هه‌یه: *two-wheeler* 3 نامازه به کەسێ که پێوه‌ندی به شت یان بابە تێکی تابیه‌تی یه‌وه هه‌یه: 4 *milliner* خه‌لکی شوینی، نشین، ی. نامازه به کەشی که سه‌ربه‌ چنگا یان کومه‌لیکه: *city-dweller* (ere) -تینگلیسی کون، ئه‌لامانی بنه‌رهت (پسوند: 1 گر، کهنده، چي 2 اشاره به شخص یا چیزی که دارای ویژگی یا شکل خاصی هت 3 اشاره به شخصی که با چیز یا موضوعی ارتباط دارد 4 اهل جایی، ی

-er *suffix*

پاشگر: 1 کەر، وان، فان، گەر، کار، ساز، چي: 2 *farmer* خه‌لکی شوینی، نشین، ی. *city-dweller* 3 دووباره، له‌سه‌ریه‌ک، به‌یتابه‌یتا، له‌په‌سا 4 نیشانه‌ی ئاوه‌ل‌ناوی به‌راورد: *faster*

○ پسوند: 1 گر، کنند، چس 2 اهل جایی، ی 3 مکرراً، پی‌درپی 4 علامت صفت تفضیلی

-er³ suffix

باشگر: نیشانه‌ی ناوَه‌ل‌ناوی به‌راورد: (له ناوَه‌ل‌کار **faster** و له ناوَه‌ل‌ناو **bigger**)
○ پسوند: علامت صفت تفضیلی

-er⁴ suffix

باشگر: (ناو ساز ده‌کا، له زانکوی ناکسفورد)
باشگریکی نافهرمی و رهمه‌کی‌یه: **footer** ○
پسوند: پسوند غیررسمی و عامیانه

-er⁵ suffix

باشگر: دووباره، له‌سهریک، په‌پایته‌تا، له‌په‌سا:
chatter patter (chatter -erian) -rian -ian تینگلیسی
کون، نه‌لمانی‌بنه‌رت: ○ پسوند: مکرراً، پی‌درپی

-er⁶ suffix

باشگر: (ناو ساز ده‌کا) 1 وک **sampler** (بروانه
-ar [یاشه‌ندیکه به‌رامبر به -aris -لاتین])؛
وک **danger butler** [یاشه‌ندیکه به‌رامبر به
-arium -arius -لاتین]؛ وک **border**
[یاشه‌ندیکه (به ریگای -eure فهره‌نسی کون)
به‌رامبر به -atura -لاتین]؛ وک **laver** (بروانه
laver [یاشه‌ندیکه (بنه‌رت): به ریگای -eor
فهره‌نسی کون) به‌رامبر به -atorium -لاتین] 2
به‌رامبر به -or - (بنه‌رت): به ریگای فهره‌نسی
کون یان فهره‌نسی ننگلونورمانه‌وه Anglo-
(Norman) ○ پسوند: اسم‌ساز

era /'iərə, US 'iɪrə, 'erə/ noun

1 (زه‌وی‌ناسی) سه‌رده‌مان (دوای **aeon** و پیش
period 2 سه‌رده‌مان، قوناخ، سوور، چاخ،
چهرخ، روژگار 3 سه‌رده‌تای قوناخ 4 سه‌رده‌مان
1 (زمین‌شناسی) دوران 2 عصر، دوره، دوران 3
آغاز دوره 4 دوران

eradication /i,rei'di'eɪʃn/ noun

تیشکدان ○ تابش
ریشه‌کشش ده‌کری، خاشه‌پر ده‌کری، له ره‌گه‌وه
ده‌رده‌کشش ○ ریشه‌کن‌شدنی

eradication /i,rædi'keɪʃn/ noun

ریشه‌ده‌ره‌ه‌نتان، هه‌له‌سه‌کاندن، نه‌ه‌ششتن،
خاشه‌پر کردن، بنکول کردن، له‌نیو‌بردن، تیاریدن،
له‌بن‌ده‌ره‌ه‌نتان، هه‌له‌کشش، ریشه‌کشش کردن،
بنبر کردن، بنه‌پر کردن، کویراندنه‌وه، کویرکردنه‌وه
(**eradicant n**) ○ قلع‌وقمع، نابودی، ریشه‌کنی

eradicator /i,rædɪkeɪtɪv/ adjective

ریشه‌کشش، خاشه‌پر، هه‌له‌سه‌کننده ○ نابودکننده
eradicator noun

1 ریشه‌کشش، خاشه‌پر، هه‌له‌سه‌کننده 2
جه‌وه‌هرسر، خاویق‌که‌ره‌وه، سرپنهر، سرپنه
(ب.ت. مترتالیکی کیمسای که جه‌وه‌هر
ده‌سره‌ته‌وه) ○ 1 نابودکننده 2 ارادیکاتور

erasable /i'reɪsəbl/ adjective

سره‌نی، له سرپن دئ، ده‌سره‌ته‌وه، پاده‌بیته‌وه
(**erasability n**) ○ پاک‌کردنی

eraser /i'reɪzə(r), US 'rɪsər/ noun

سره (چ تمخه‌ره‌شه یان پتووس) ○ پاک‌کن
erosion /i'reɪʒən/ noun

تیاریدن، نه‌ه‌ششتن، لایردن، کویرکردنه‌وه،
پاک‌کردنه‌وه، کویراندنه‌وه، سرپنه‌وه، تاشین
محو، تراش

Erastian adjective, noun

1 سه‌ریه‌نه‌و ریازه 2 لایه‌نگری ئیراستیه‌نیزم
اراستین

Erastianism /i'ræstɪənɪz(ə)m/ noun

ریازئی که پنی وایه حکومت ده‌بن ده‌سه‌لاتی
به‌سر کلنسه و کاروباری دینی دا هه‌بن (به هه‌له
دراوه‌ته پال دینه‌وانی سویسی سه‌ده‌ی شازده
Thomas Lieber Erastus) ○ اراستینسم

erasure /i'reɪzə(r)/ noun

1 سرپن، سرپنه‌وه، پتووه‌ه‌ششتن، شوژردنه‌وه،
لایردن، کویراندنه‌وه، پاک‌کردنه‌وه 2 وشه (و
هتدی پاک‌وه‌بوو، جینگای سرانه‌وه، پاکایی،
سرای، جینگا یان شوینی پاک‌وه‌بوو) 1 عمل
پاک کردن 2 اراسور

Erato noun, Greek Eratō

ئیراتو: Muse ی یونانی هونراوی خوشه‌ویستی
و ناوازین ○ اراتو

erbium /'ɜ:biəm, US 'ɜ:rb-/ noun

(کیمیا) ئیریوم (به ژ.گ. 68. ن. Er) ○ اربیم
ere /eə(r), US ɛr/ conjunction, preposition
به‌ره‌له، پیش‌له، له‌مه‌ویه‌ر: **Ere long (= soon)**
they returned ○ قبل‌از

Erebus noun, Latin, from Greek Erebo

ئیریوس: 1 که‌سه‌ایته‌پیدان به تاریکی له
میتولوژی یونانی دا 2 شوینی تاریکی یان
جیهانی تاریکی ○ اربوس

erect /i'rekt/ adjective

1 راویستاو، ویستاوی، راست، قیت، قنج، پهل،
رهق، زیت، ره‌پ، بزه‌وه‌بوو، نه‌ستوونی 2
هه‌ستاو، ئیره‌ق، قیت‌وه‌بوو، هه‌لداو، ره‌پ‌بوو،
بزوو **erectly /i'rektli/ adv**: راست،
ریک‌وو‌راست، راسته‌وخویانه؛
erectness /i'rektnəs/ n: راویستاوی، ویستاوی، قیتی،
ره‌بی، بزه‌وه‌بوویی، قیت‌وه‌بوویی) ○ 1 ایستاده،
عمود، سیخ 2 در حال نعوذ

erectile /i'rektail, US 'rektl/ adjective

له‌ره‌پ‌هاتوو، ره‌پ‌ده‌بی، ره‌پ‌ه‌نی، هه‌له‌سه‌ستی،
قیت‌وه‌وه‌ده‌بی **erectility /i'rek'tɪləti/ n**:
له‌ره‌پ‌هاتوویی، ره‌پ‌ه‌نیتی) ○ قابل‌نعوذ

erection /i'rekʃn/ noun

1 دامه‌زراندن، دانان، بنیات‌نان، دروست کردن،
چه‌قاندن، داکوتاندن، دابه‌ستن، **erection 2 construction**
خانوبه‌ره، پینا، ده‌زگا 3 ره‌پ‌بوون، هه‌ستان،

رهق بوون، راسته و بوون 1 تأسیس، احداث، نصب 2 ساختمان 3 تعویض

erector noun, also **erecter**

1 (ماسولکه) ره پیتنه، ره قینه، ههستنه، ره پکهر 2 بنیاتنه، دامه زیتنه، دانهر 1 (عضله) شق کنده، تعویض 2 برپاکنده

E-region = E-layer

erelong /e'lon/ adverb

(کون) به زووی، زو، بهم زووانه، زور ناکیشی یا ناخایه نی، soon, long به زودی

erenow /e'naul/ adverb

(کون) بهر له ئیستا، زووتر، پیش تر، لهه پیش، heretofore پیش از این

erewhile /e'waril/ adverb

(کون) بری لهه پیش، ماوه یی لهه پیش، کمی زووتر، a while before چندی پیش

eremite /'erimait/ noun

گوشه گیر، تهرکه دنیا، گوشه گیری کریستانیه، hermit (cremitism n) زاهد

eremitic adjective, also **eremitical**

گوشه گیرانه زاهدانه

erethism /'erithiz(a)m/ noun

وروژان، خروژان، ههزان (ثاناسایی) تهج

erg(o)- prefix

پیشگر: کار، پیشه، ئیش (بهره): له یونانی "work" پیشوند: کار، شغل

erg /ə:g/ noun

نیرگ، کاره (= یه کهای وزه یان کار له سستمی مئیریکدا، بهره): له یونانی "کار" ارگ

erg /ə:g/ noun, pl. **ergs** or **areg** /'a:rg/

دهشته لم (له سه حارا: بهره): له 'erg', 'irk' عه ره بی یوه) ارگ

ergastic adjective

ناکارا، ناچالاک، نازینده غیر فعال

ergastoplasm noun

توری ئیندویلایمی یا نیه ویلازمی ارگاستوبلاسم

ergastoplasmic adjective

سهریه توری ئیندویلایمی یان نیه ویلازمی وابسته به ارگاستوبلاسم

ergastulum noun

زیندان یان بندی خانیه کویله کان، کویله خانه (له رومی کوندا) زندان بردگان

ergative /'a:ga'tiv, US 'a:rg-/ adjective, noun

adj (زمانه وانی) نیرگه بیتف، نیرگاتیف، خاوهن کاری تیه و ناتیه (تهو توانایی یه دها به کار verb) که له هه دووبار یانی هه تیه و هه تینه بهر هه مان و اتایان هه بی، وه کوو: *I boiled the kettle* و *the kettle boiled* کتری یه کم کولاند، کتری یه که کولا (لیره دا کتری له هه

دو رسته دا نیرکیتی بابه تی هه یه یان ناوه روکی هه یه، هه رجه ند له رواله تا یه کیان کارا و نهوی یان بهر کاره) زاراوه ینکه له بهره تا نامازه بهو زمانانه (وهک باسک و گورجی) که له واندا ته و او کهری complement کاریکی تیه و کارای کاری تینه بهر خاوه نی دوخیکی case یه کچورن n وشه یان دوخی نیرگاتیف (بروانه worker" له) "ergon" کار" (-ive +) **ergative** adj ارگتیو n واژه یا حالت ارگاتیو

ergatively /'a:ga'tvli, US 'a:rg-/ adverb

له باری نیرگاتیفه وه، به شیوه یه کی نیرگیتیف، نیرگاتیفانه از نظر ارگتیو

ergativity noun

نیرگیتیفیتی، نیرگاتیفیتی ارگتیویتی

-ergic suffix

باشگر: چالاکنراوه (به هوی)، هه ستیاره (سه باره): به dopaminergic (بهره): له Late Latin *ergia* له یونانی یه وه، له *ergon* "کار" ("work" پسوند: فعال شده توسط، حساس به *ergo* /'a:gaʊ, US 'a:rgoʊ/ adverb, conjunction

له بهره وه، که واته، کهوا بیت، جا کهوا یه، هه رکه وایه، hence, therefore بنابرین، لذا

ergoclacliferol /,ə:ga(ʊ)kal'sɪfərol/ = claciferol

ergodic /ə:'gɒdɪk/ adjective

(بیرکاری) نیرگودیک ارگودیک

ergodicity noun

(بیرکاری) نیرگودیستی ارگودیستی

ergograph noun

دهزگای یونانی توانایی کاری ماسوولکه یی، نیرگوگراف ارگوگراف

ergographic adjective

سهریه نیرگوگراف وابسته به ارگوگراف

ergometer /ə:'gɒmɪtəl/ noun

نیرگومتر، نیرگویتو، کاریتو ارگومتر

ergonomic /,ə:ga'nomik, US

ergonomic /,ə:ga'nomik-/ adjective

سهریه کاره وانی، سهریه لیکولینه وهی کاری، کارلیکولینه وهی: *ergonomic design* وابسته به کارپژوهی

ergonomically /,ə:ga'nomikli, US

ergonomically /,ə:ga'nomikl-/ adverb

له باری لیکولینه وهی کاری یه وه، له بواری کاره وانی یه وه: *The layout is hard to fault* **ergonomically** از نظر کارپژوهی

ergonomics /,ə:ga'nomiks, US

ergonomics /,ə:ga'nomik-/ noun, pl.

کاره وانی، لیکولینه وهی کاری، کارلیکولینه وهی کارپژوهی

ergonomist *noun*

کاره‌وان، کارلیکۆل (ەر)، لیکۆلەری کار
 کارپۆوه

ergonovine *noun*

تفت‌ناسایی $C_{19}H_{23}N_3O_2$ که له ئیرگۆت ده‌گیرێ و به تایبەت به شیوه‌ی maleate هه‌کە ی وه‌ک oxytocic ی به‌کارده‌ی ئی ارگۆنۆین

ergosphere /'ə:ɡəʊsfɪə/ *noun*

(ته‌ستێره‌وانی) ناوچه‌ی ئی وادانراوی postulated region ده‌وری جاله‌ره‌شی، که وزه‌ ده‌توانێ له‌ی ده‌رباز یی ارگۆسفر

ergosterol /ɔ:ˈɡɒstərɒl/ *noun*

ئیرگۆستیرۆل $C_{28}H_{44}O$ ، ناوچه‌ی ئی نیوگه‌لێ کارگ که ته‌گه‌ر بدرێته به‌ر رۆشناوی سه‌رووبه‌ه‌وه‌، ده‌یته‌ فیتامین D_2 ارگۆسترو (ergot) /'ə:ɡɒt/ *noun*

ئیرگۆت، زه‌نگ یان دوکە؟ چه‌ودان (توخم *Claviceps*)، هه‌روه‌ها کارگ یان که‌رووی زه‌نگه‌ینه‌ر؛ نه‌خۆشی چه‌ودان یان ده‌غلی تر به‌و زه‌نگه‌ (*ergotic adj*) ارگۆت، سه‌کاله (بهره‌ت: له seigle فه‌ره‌نسی)

ergotamine /ɔ:ˈɡɒtəmiːn/ *noun*

(پزشکی) تفت‌ناسایی ئیرگۆتی $C_{33}H_{35}N_5O_5$ (له ئیرگۆت ده‌گیرێ) که ده‌یته هوی ته‌نگ‌بوونه‌وه‌ یان ویکهاتنی ره‌گه‌کانی خوین و بو چاره‌سه‌ری لاسه‌ریشه *migraine* به‌کارده‌ی ئی ارگۆتامین

ergotism /'ə:ɡɒtɪz(ə)m/ *noun*

ئیرگۆتیزم، زاواوی بوون به زه‌نگ یان دوکە؟ چه‌ودان ارگۆتیزم

erhu /ə:ˈhu:/ *noun*, also *erhu*

جۆری ئامیزی دووژیی چینی، به‌ده‌نوکه لیده‌دری ارهو

erica /'erɪkə/ *noun*

رووه‌کی تیره‌یی که heath هه‌کان ده‌گرته‌وه [توخم *Erica*] اریکا

ericaceous /,erɪˈkeɪʃəs/ *adjective*

سه‌ربه تیره‌ی گیاه (هه‌)سه‌که‌کان وابسته به خاواده‌ی خلنگ‌ها

ericoid *adjective*

شینوه‌گیاه‌گ، گیاه‌سکی خلنگ‌مانند

Erie *noun*

1 نه‌ندامی گه‌لیکی سوورینست که له باشووری گۆمی Erie له سه‌ده‌ی هه‌فده‌دا ده‌زیان 2 زمانی تیاچووی Iroquoian نه‌و گه‌له‌ی اری

erigeron /iˈrɪdʒərən, US ɛ-/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) جۆری رووه‌کی پرگۆگه‌لا، له تیره‌ی daisy [توخم *Erigeron*] ارېگرون

Erinyes /eˈrɪniːz/ *noun*, pl. *Erinyes*

/eˈrɪniːz/, Greek
 ئیرینیس، فۆری (*Fury* له میتۆلۆژی یونانی‌دا)

eristic /eˈrɪstɪk/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه مشت‌ومر، پێوه‌ندی به ده‌مه‌ته‌قی‌وه هه‌سه 1 *n* مشت‌ومر‌باز، فه‌ره‌شت‌ومر 2 هونه‌ری ده‌مه‌ته‌قی یا مشت‌ومر (*eristically /eˈrɪstɪkli/*) *adj* 1 *n* جلدی 1 *n* اهل مجادله 2 *n* هه‌تر مجادله

Eritrean /,erɪˈtreɪən/ *noun, adjective*

n دانیشتووی ره‌سه‌ن یان هه‌ریمی سه‌ربه‌خۆی ئیریتریا Eritrea له رۆژه‌لائی باکووری نه‌فریکا، ئیریتریه‌یی *adj* سه‌ربه ئیریتریا یان خه‌له‌که‌کی، ئیریتریه‌یی، ئیریتریایی اریتراهی

Erlenmeyer flask /ˈɜ:lən,maɪə/ *noun*

شووشه‌ی قووچی بن ته‌ختی مل‌باریکی توێژنگه (بهره‌ت: له ناوی کیمیاوانی ته‌لمانی Emil Erlenmeyer) ارلنمیر فلاسک

erl-king /ˈɜ:lkiŋ/ *noun*

(له میتۆلۆژی ته‌لمانی‌دا) پادشای جنۆکان (جنۆکی ریشنی خه‌له‌تینه‌ری مه‌لان بۆ ولاتی مه‌رگ) ارل‌کینگ

ERM *abbreviation* Exchange-Rate Mechanism**ermine** /ˈɜ:mɪn, US ˈɜ:rmin/ *noun, pl. same or ermines*

1 قاقوم، ئاس، زال، زال = 2 *stout* که‌ول یان پینستی ئاس، فه‌رووی قاقوم 3 *heraldry* فه‌روه‌یی به‌خال و پنگه‌ی ره‌ش له‌سه‌ر ته‌ختیکی سبی 4 جۆری به‌یووله‌ی (شه‌وگه‌ر) شیوه‌ئاس، به‌یووله‌ناسنه [توخم *Spilosoma*: چه‌ندنین جۆرن] 1 قاقم 2 پوست قاقم 3 و 4 ازمین

ermined *adjective*

داپۆشراو به پینستی ئاس، ئاس‌پۆش ارمیند

ermine /ˈɜ:mɪnz/ *noun*

heraldry فه‌روه‌ییکی شیوه‌ئاس یان قاقومی، به خال و پنگه‌ی سبی له‌سه‌ر ته‌ختیکی ره‌ش ارمینز

erminoise /,ɜ:mɪˈnɔɪz/ *noun*

heraldry فه‌روه‌ییکی شیوه‌ئاس یا قاقومی، به خال و پنگه‌ی ره‌ش له‌سه‌ر ته‌ختیکی زه‌رد ارمینۆیز *erne* /ɜ:n/ *noun*, also *ern*

(ویژه‌ی) هه‌له‌ویی ده‌ریایی یان ناوی، sea eagle عقاب دریاوی

erogenous /iˈrɒdʒɪnəs/ *adjective*, also *-genic*

1 ئالۆشاوی، ئالۆش‌هینه‌ر، بزۆینه‌ر، هه‌ستیار، ئاسته‌م (بۆ بزوانی سینکی) 2 بزواو، ئاسک 1 شه‌وت‌زا 2 ته‌ریک‌شونده

erogenous zones /iˈrɒdʒənəs zəʊn, US ɪˈrɑ:dʒ-, zəʊn/ *noun, pl.*

ناوچه ئالۆش‌هینه‌ره‌کان یان بزۆینه‌ره‌کان نواخی شه‌وت‌زا

Eros /ˈɪərɒs, US ˈɪrɑ:s, ˈerɑ:s/ *noun*, Greek *Erōs*

1 نیروس (خوای خوشه‌ویستی، میسولوزی یونانی) 2 (له تیوری فرویدی) زگماکه بیان نینستینکتی زبان 3 خوشه‌ویستی یان ناره‌زووی سیکسی 1 (اروس 2) (در نظریه‌ی فرویدی) غریزه‌ی زندگی 3 محبت یا میل جنسی

erosion /i'ɾəʊʒn, US i'ɾəʊʒn/ *noun*

1 داکراندن، داخوراندن، کراندن، رووتاندنه‌وه، ساورانه‌وه، داکران، کران، رووتانه‌وه، رامالین، داخوران، داشوران (به کاری با، باران و هند): 2 soil erosion پوکانه‌وه، داجون، تیاچون 3 کم‌پوونه‌وه، دابه‌زین، داکشان (بهره‌بهره) 1 فرسایش 2 تحلیل 3 کاهش

erosional *adjective*

سهریه بیان پنه‌وندی به erosion به‌هیه (erosionally adv) وابسته به erosion

erosive *adjective*

داکرپنه‌رانه، داشورپنه‌رانه، داخورپنه‌ر 1 فرسایشی، فرسانده

erotic /i'ɾəʊtɪk, US i'ɾəʊtɪk/ *adjective*

نالوش‌هینه‌ر، بزوتنه‌ر، هه‌وه‌سای، نالوشاوی، شه‌هوانی، بزوتنه‌ری ناره‌زووی سیکسی، سیکسی 1 شهوت‌انگیزی، شهوتی، جنسی

erotica /i'ɾəʊtɪkə, US i'ɾəʊtɪkə/ *noun, pl.*

هونه‌ر یان ویره‌ی بزوتنه‌ر، وینه، فیلم، کتیب و نووسراوه بزوتنه‌ره‌کان 1 هنر یا ادبیات شهوتی

erotically /-kli/ *adverb*

بزوتنه‌رانه، نالوش‌هینه‌رانه، به شیوه‌یه‌کی شه‌هوانی 1 به طور شهوتی

eroticism /i'ɾəʊtɪzəm, US i'ɾəʊtɪz-/ *noun*, also erotism /i'ɾəʊtɪz(ə)m/

ناره‌زووی سیکسی، شه‌هوانی‌یه‌ت، بزوتنه‌ری، نالوش‌هینه‌ری، لایه‌نی بزوتنه‌ری (ب.ت. له کاره هونه‌ری‌یه‌کان‌دا): the film's blatant eroticism شهوت، میل جنسی، شهوت‌انگیزی

erotogenic /i'ɾəʊtə'dʒenɪk/ *noun*, also erotogenous /i'ɾəʊtə'dʒɪnəs/ = erogenous

erotology /i'ɾəʊtə'lədʒi/ *noun*

لیکولینه‌وه‌ی خوشه‌ویستی و هه‌لس‌وکه‌وتی سیکسی 1 اروتولوژی

erotomania /i'ɾəʊtə(ʊ)'meɪniə/ *noun*

شینتی سیکسی، خولای ناره‌زووی سیکسی 1 جئون جنسی

errancy /i'ɾənsɪ/ *noun*

1 هه‌له، چه‌وتی 2 لادان 1 اشتباه 2 انحراف

errand /i'ɾənd/ *adjective*

1 فه‌رمان، ده‌ستوور 2 به‌یام، فه‌رمان‌به‌ری، به‌یام‌به‌ری، سیارشت، ده‌ستوور‌به‌ری، کارسپیری 3 کار 1 فرمان 2 ماموت 3 کار

errant /i'ɾənt/ *adjective*

1 هه‌له‌کار، خه‌تاکار، له‌پئ‌ده‌رچوو، لاداو، خریایی 2 خدیانه‌ت‌کار (هاوسه‌ر) 3 به‌ره‌لا.

سهرلن‌شیناو، ده‌ره‌ده‌ر 4 سهریه‌گونگه‌ل، گه‌رال، زورگه‌ر، گه‌روک 1 خاطی، منحرف 2 خائن (همسر) 3 ولگر، سرگردان 4 ماجراجو، سیار

errantry /i'ɾəntɪ/ *noun*

سهرلن‌شیناوی 1 سرگردانی

erratic /i'ɾætɪk/ *adjective, noun*

1 اناسایی، ریزه‌پر، سه‌یر، نارپک، شیناو، شپزه، ویله‌کی، سهرلن‌شیناو، به‌ره‌ه‌وازه، 2 an erratic comet: wandering گه‌روک n مرؤی وازی‌وازی یان رارا 1 نابه‌نچار، غیرعادی، آشفته، سرگردان 2 سیار n آدم دمدمی

erratically /-kli/ *adverb*

نارپکانه، به شیوه‌ییک نارپک‌وییک، به شینو‌ه‌یک شیناو 1 به طور نامنظم

erratic blocks *noun, pl.*

به‌رده سهرلن‌شیناو یان ویله‌کی‌یه‌کان 1 سنگ‌های سرگردان

erratum /e'ɾəʊtəm/ *noun, pl. errata*

1 چه‌وتی، هه‌له (تووسین یان چاپ) 2 (errata) لیست‌ی هه‌له‌کان، هه‌له‌نامه 1 غلط 2 فهرست اشتباهات

erratum slip *noun*

هه‌له‌نامه، چه‌وتی‌نامه 1 غلط‌نامه

erroneous /i'ɾəʊniəs, US i'ɾəʊ-/ *adjective*

(پر)هه‌له، نادروست، چه‌وت، شاش، ناراست 1 غلط، مغلوط، اشتباه

erroneously /i'ɾəʊniəsli, US i'ɾəʊ-/ *adverb*

به هه‌له 1 به اشتباه

error /i'ɾə(r)/ *noun*

هه‌له، چه‌وت، چه‌وتی، شاش، لئ‌شینان، خه‌تا، گوناج، سووچ، راده‌ی هه‌له: made an error in adding up the bill 1 غلط، اشتباه، تقصیر، میزان اشتباه

error message *noun*

(کامپیوتر) به‌یامی هه‌له 1 پیغام اشتباه

ersatz /i'ɾəʊzɪts, US 'ɛrsəʊts/ *adjective*

ساخته، زر، فیل‌تیاکراو، قه‌لب، ده‌سکر، درؤ، فشه، ناراست، ناراسته‌قینه: ersatz coffee 1 تقلبی، مصنوعی، تصنعی

Erse /ɜ:s, US ɜ:rs/ *noun*

زمانی گالی یان گالیکی Gaelic تیره‌ندی و سکا‌تله‌ندی 1 زبان گیلی ایرلندی یا اسکا‌تلندی

erst /ɜ:st/ *adverb*

(کۆن) له‌وه‌پیش، جاران، به‌ری، پینشو، زوو، پیش‌تر، له‌را‌بر‌دو‌ودا، 2 long ago erstwhile formerly 1 قبلی، سابق، در گذشته، مدت‌ها پیش

erstwhile /ɜ:stwaɪl, US 'ɜ:rst-/ *adjective, adverb*

له‌وه‌پیش، جاران، به‌ری، پینشو، زوو، پیش‌تر، له‌را‌بر‌دو‌ودا، 2 formerly 1 قبلی، سابق

Ertebølle /i'ɛtə,bøɪlə/ *noun*

Mesolithic فره‌هنگی دوابی به‌کافی س‌ه‌رده‌می
له‌ روژا‌وای بال‌تیک‌دا (ه‌ه‌زاره‌ی چ‌واره‌می
ب‌یش‌زاین‌؛ ب‌ن‌ه‌دت: له‌ نا‌وی Ertebølle له‌
زو‌وتله‌ند Jutland دانمارک) ۱ ارت‌بول

erubescence /,eru'bes(ə)ns/ *noun*

س‌وره‌ه‌و‌بون، س‌وره‌ه‌لگ‌ه‌ران، س‌وره‌داگ‌ه‌ران
۱ سرخ‌شدگی

erubescence /,eru'bes(ə)nt/ *adjective*

س‌وره‌ه‌و‌بو، س‌وره‌ه‌لگ‌ه‌راو، س‌وره‌داگ‌ه‌راو
۱ سرخ‌شونده

erucic acid /i'ru:si:k/ *noun*

(کیمیا) ترش‌له‌وکی تی‌روسیک $C_{22}H_{42}O_2$
۱ اسید اروسیک

eructation /,ɛrək'teɪʃ(ə)n, i-, ɛ-/ *noun*

فرقینه، ق‌رب، ده‌نگی گ‌ه‌روو ۱ آ‌روغ

erudite /'erudait/ *adjective*

زانا، زانیار، فره‌زان، شار‌ه‌زا: ۱
scholar ۱ فاضل، عالم، دانشمند

eruditely *adverb*

۱ زانایانه ۱ دانشمندانه

erudition /,eru'dɪʃn/ *noun*

زانایاری، زانست، زانایی ۱ علم، دانش، علامی

erumpent *adjective*

ده‌ته‌قینه‌وه، شه‌ق د‌با، و‌ک دان یا س‌وره‌کان
۱ منفجرشونده، شکوفنده

eruption /i'rʌpʃn/ *noun*

۱ ته‌قینه‌وه، ه‌ل‌چ‌ون، فیشقان ۲ ده‌س‌ینکردن،
ده‌س‌ینک، س‌ه‌ره‌تا ۳ پ‌یداب‌ون، ده‌رک‌ه‌وتن،
ده‌ره‌ان، س‌ه‌رده‌ره‌ئان، ه‌انته‌ده‌رئ، ه‌ه‌لزله‌بان،
ده‌رکردن، ه‌ه‌ل‌ت‌وقین، ه‌ه‌ل‌ش‌کوتن ۴ ته‌نینه‌وه ۵
نا‌ا‌وه، پ‌ش‌وی، نا‌ل‌و‌زایی ۱ فوران، انفجار ۲
شروع ۳ ظهور، بروز، بی‌روزدگی ۴ شیوع ۵
آشوب

eruptional /i'rʌpʃənl/ *adjective*

ته‌قینه‌وه‌یی، ده‌ته‌قینه‌وه ۱ انفجاری

eruptive /i'rʌptɪv/ *adjective*

ته‌قینه‌وه‌یی، ه‌ل‌چ‌وو ۱ (eruptively adv)
انفجاری، فوران‌کننده

-ery (also -ry) suffix

باشگر: ۱ پ‌ول، گ‌روپ، ک‌وم‌دل، ج‌ور، چه‌شن:
greenery ۲ شوین، ج‌ی، گ‌ا، خان‌ه، گ‌ه:
eater, bakery, fishery, rookery ۳ ه‌ون‌ه‌ر،
کرده‌وه، کار، پ‌ره‌کن‌ش، چ‌الاکی: ۴
rivalry, archery, dentistry, trickery
تایه‌تم‌ه‌ندی، خ‌ه‌س‌لت: ۵ snobbery، د‌وخ،
ه‌ه‌ل‌وم‌ه‌رج، بارود‌وخ: ۶ slavery، ک‌وم‌له‌ه،
greenery, finery، خ‌ه‌ل‌ک به‌گ‌شتی: ۷
quackery، peasantry، jewelry، machinery
ف‌ه‌ره‌ن‌س‌ه‌وه، له‌س‌ه‌ر ب‌نجینه‌ی -arius و -ator
لاتینه‌وه ۱ پ‌وند: ۱ گروه، نوع، گونه ۲ مکان،
محل ۳ فن، پ‌راکت‌یس ۴ ویزگی ۵ حالت

eryngium /i'rɪndʒɪəm/ *noun, pl. eryngiums*

sea holly ۱ یان گیاینکی پ‌ن‌ه‌ندی‌دار [ت‌وخ‌م
Eryngium ۲ تیریت‌زیم: ره‌گی شه‌کر پ‌ن‌ه‌ک‌راوی
aphrodisiac، چ‌اران و‌ک sea holly
به‌کاردینا ۱ نوعی گیاه ۲ اریتریم

eryngo /i'rɪŋɡəʊ/ *noun, pl. eryngos or*

eryngoos = sea holly

erysipelas /,ɛrɪ'sɪpəlɪs/ *noun*

(بزشکی) باس‌ور، بای ماش‌ه‌ره، س‌وره‌با،
پ‌سته‌س‌وره (به‌ه‌وی streptococcus یکه‌وه
ت‌وش د‌ه‌بی: ۱ (erysipelatos adj) باد سرخ،
خ‌مه‌ر، باد مبارک

erysipeloid /,ɛrɪ'sɪpəlɔɪd/ *noun*

(بزشکی) پ‌سته‌س‌وی به‌ک‌تریایی ده‌سته‌کان
۱ اریس‌یل‌وئید

erythema /,ɛrɪ'thi:məl/ *noun*

(بزشکی) س‌وره‌و‌ن‌ه‌وی پ‌ست (erythematous)

(erythemic adj) ۱ التهاب پ‌ست

erythematous *adjective*

س‌ه‌ربه س‌وره‌و‌ن‌ه‌وی پ‌ست ۱ وابسته به
التهاب پ‌ست

erythematic /,ɛrə'thi:mə'tɪk/ *adjective*

س‌وره‌ه‌لگ‌ه‌رته‌ر ۱ التهاب‌آور

erythorbate *noun*

خ‌وی ترش‌له‌وکی تیریت‌زیمیک، تیریت‌زیمات
(وه‌ک د‌زه‌د‌و‌ک‌س‌ین (ه‌ه‌ر) له‌ خ‌وراک‌دا
به‌کاردینئ) ۱ اریتریمات

erythorbic acid *noun*

ترش‌له‌وکی تیریت‌زیمیک: نا‌وته‌یک‌ی کریستالی
یان پ‌لوورین $C_6H_8O_6$ ، ت‌و‌او له‌ نا‌ودا، و‌ک
ثانئ‌ی ت‌وک‌س‌یدان‌ت ب‌و خ‌وراک به‌کاردینئ ۱
اسید اریتریمیک

erythrisim /'ɛrɪθrɪz(ə)m/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) س‌وره‌ه‌لگ‌ه‌رانی نا‌ناسایی
(erythristic adj) ۱ erythrisimal (adj)
اریترسیم

-erythr(o)- suffix

باشگر: س‌ور، خ‌روکه‌ی س‌ور: erythrocyte
(ب‌ن‌ه‌رت: له‌ eruthros یونانی‌یه‌وه "red") ۱
پ‌وند: سرخ، گ‌ویچه‌ی قرمز

erythrite *noun*

تیریت‌زیم، س‌وره‌کان: ج‌ورئ کانی ز‌ورتر
س‌وره‌رن‌گ $Co_3As_2O_8 \cdot 8H_2O$ که له
ک‌وبال‌تی نا‌ودار پ‌که‌نا‌ت‌وه و‌پ‌ت، له کریستاله
monoclinic ه‌کان‌دا ه‌ه‌یه ۱ اریتریت

erythroblast /i'rθrə(ʊ)blast/ *noun*

تیریت‌زیم‌لاست: خ‌روکه‌ی س‌وری پ‌ته‌گ‌ه‌ش‌ت‌وو
یان نا‌ه‌ه‌راش، نا‌وکی nucleus تیا‌ه
۱ اریتروبلاست

erythroblastic /i'rθrə(ʊ)blast/ *adjective*

س‌ه‌ربه erythroblast، تیریت‌زیم‌لاستی ۱ وابسته

دهرچه یان درگای تنگه تاوی یان ده رچوون

(کشتی یان فروکه) درجه‌ی نجات
escapement /i'skæpmənt/ *noun*
 چهره‌ماشه، چهره‌ده‌نگ، چهره‌کشی سه‌عات
escape /'eskəp/ *noun*
 = lever escapement چهره‌پولا =
 چرخ سفید) چرخ دنگ

escape pipe *noun*
 لوله‌ی ده‌رچوون یان هه‌لاتن لوله‌ی اطمینان
escape valve *noun*
 دمه‌وانه‌ی ده‌رچوون یان هه‌لاتن درجه‌ی اطمینان

escape velocity *noun*
 خیرایی ده‌رچوون (کم‌ترین خیرایی بق ده‌رچوونی تن، ساته‌لایت، مووشه‌ک، کشتی ناسمانی و هند له هیزای راکتشان) سرعت گریز

escapism /i'skæpizəm/ *noun*
 راستی نه‌ویستی، ده‌رچوون‌گری، ده‌رچوون‌خوازی، هه‌لاتن له راستی: *the pure apism of adventure movies* واقع‌گریزی
escapist /i'skæpist/ *noun, adjective*
 راستی نه‌ویست، ده‌رچوون‌گر، ده‌رچوون‌خواز واقع‌گریز

escapologist /'eskə'pɒlədʒɪst, US -'pɑ:l-/ *noun*
 له‌به‌رچا‌ولاچو، نیسکا‌پول‌ویست غیب‌شونده
escapology /'eskə'pɒlədʒɪ/ *noun*
 بزبوون، وه‌ندابیوون، ون‌بوون، له‌به‌رچا‌ونمان (له) چاوبه‌بستی‌دا؛
escapological /'e.skætə'lɒdʒɪkl, US -'la:l-/ *adj*
 غیب شدن

escargot /'e'skɑ:gəʊ, US ɪ-/ *noun, pl. escargots*
 شه‌یتان‌وکه‌ی خوراکی حلزون خوراکی
escarole /'eskərəʊl/ = endive
escarpment /i'skɑ:pmənt, US ɪ'skɑ:rp-/ *noun*

ته‌لان، توندایی، لاین، سینه‌کیش، سه‌ره‌و‌خواری یا لیزایی خه‌نه‌ک: *The clay lowlands are flanked by steep chalk escarpments*
 تنده، سرازیری خندق

-esce suffix
 باشگر: کار ساز ده‌کا، زورتر ناما‌زه ده‌کا به ده‌س‌یتکردنی کار: *effervesce* (هه‌ل‌چوون، بلقه‌بلق کردن، کف کردن، کول‌رشتن؛ به‌ره‌ت: له‌و کار لاتینی‌یانه که کوتایی‌یان به *escere* هاتوه) پوند: فعل‌ساز

-escence suffix
 باشگر: بوون، بوونه، دوخ، بار، ره‌وش: *obsolescence* (به‌ره‌ت: له‌فهره‌نه‌وه، یان له - *escent-* لاتینه‌وه) پوند: شدن، حالت
-escent suffix

1 ش‌ه‌ه‌وق‌ده‌ره‌وه، روون‌ساک‌ی‌ده‌ره‌وه، روشتایی‌ده‌ره‌وه: 2 *opalescent* ده‌س‌یت‌کهر: *frutescent* پوند: 1 بازتاب‌گر 2 آغازکننده
eschar /'eska:ʔ/ *noun*
 (پزشکی) قرم‌اغ، ره‌فته، پسته‌برین؟، وشکه خشک‌رشته

eschatological /e'skætə'lɒdʒɪkl, US -'la:dʒ-/ *adjective*
 سه‌ربه نیسکا‌تول‌وی، سه‌ربه په‌سلان‌ناسی یا مه‌عادناسی (*eschatologically adv*) معادشناختی

eschatological movements *noun, pl.*
 بزووتنه‌وه په‌سلان‌ناسی‌یه‌کان نهضت‌های معادشناختی
eschatology /'eska'tɒlədʒi, US -'ta:l-/ *noun*

په‌سلان‌ناسی، مه‌عادناسی (لقی له په‌زدان‌ناسی، له‌مه‌ر دوا‌یی‌هاتنی جهان و داد‌گه‌ری خوای به‌شه‌ریه‌ت پاش مردن ده‌کولته‌وه) معادشناختی
eschaton /'eskə'tɒn/ *noun*
 1 دوا‌یین روودا‌وی پلانی خودایی 2 کوتایی جهان اسکاتون

eschear /'is'tʃi:t, US es-/ *noun*
 1 مافی خوا‌هن‌داریتی یان ده‌س‌به‌سه‌را‌گرتی دارایی‌ک‌ستیکی مردو که میرات‌گریکی قانونی له پاش به‌جی‌نه‌ماوه 2 نه‌و دارایی‌یه اسچت

eschewal /es'tʃu:əl/ *noun*
 پرینگانه‌وه، دوور‌که‌وتنه‌وه، په‌ریز (ی)، کشانه‌وه، توخن‌نه‌ک‌ه‌وتن، خودوور‌گرتن اجتناب، پرهیز
eschscholzia /is'ʃɒlziə, US ɛʃ'ʃɒlziə/ *noun, also eschscholtzia* /-tsiə/

کوک‌ه‌ناری نه‌م‌ریکای باکووری، به‌گولی زه‌ردی گه‌ش، پرته‌قالی یان سووره‌وه [توخم *Eschscholzia*: جه‌ندین جورن، به‌ناییه‌تی *California poppy*] خشخاش امریکایی
escolar /'eska'la:/ *noun*

ماس‌ی‌یتکی ده‌ریایی دری‌بی‌زی راوی، ماس‌ی‌یه‌چا‌ویلکه [خیزان *Gempylidae*: جه‌ندین جورن] نوعی ماهی
escort /'eskɔ:t, US 'esko:rt/ *noun*

1 پاریزه‌ر، پاسه‌وان، پاریز‌وان، به‌د‌ره‌قه، نیس‌کورت، ده‌سته‌ی نوبه‌داران 2 پاراستن، نا‌گالی‌بوون، چاوبه‌سه‌ره‌وه‌بوون، به‌ری‌کردن، له‌گه‌ل‌چوون 3 له‌گه‌ل، هاو‌ری 1 اسکورت، محافظ 2 محافظت، همراهی 3 همراه

escritoire /'eskri:'twɑ:/ *noun*
 میزی (له‌سه‌ر) نووسین میز تحریر
escrow /i'skraʊ, US e-/ *noun*
 (ماف) ریکه‌وتن‌نامه، قه‌باله یان به‌ل‌گه‌ی جینه‌جی‌کردن (یان رایه‌پاندن) سند تضمینی

escudo /e'sk(j)u:ðəʊ, US ɛ'f'k-/ *noun, pl. escudos*

په کډې بڼه ده په پارو پورتوگال و Cape Verda. په رامبر به سد centavo ۱ اسکوډو

esculent /'eskjələnt/ *noun, adjective*

(ښتیکی) خوراکي، له خواردن هاتوو، ده خورن (چیز) خورند

escutcheon /i'skʌtʃn/ *noun*

1 مه تال به نښانه ی بڼه مالیه ی پهوه، درو شمې بڼه مالیه ی 2 مه تال، قه لغان 3 به شمې له نيوه راسته دوای کښتۍ که نښوۍ که شمې په کډې پتو به 4 روپوش، سهرپوش، سهرقاب (ی قفل: بڼه ده: له سهر بڼه مالیه scutum لاتین "shield") ۱ سپر با علامت خانوادگی 2 سپر 3 اسکاچن، روپوش

Esd. *abbreviation* Esdras (in biblical references)

Esdras *noun*

1 عیصر، نيزدریس: هریک له دوو کښتۍ قانونی (شهرعی) کلنیه ی کاتولیکي روم، سهر به په یمانی کون Nehemiah = 3 Ezra = 2 عزرا

-ese *suffix*

پاشگر: 1 سهر به پان تاییه به ولات پان جینګای: Japanese, Taiwanese 2 سهر به زمانیکي تاییه به: Cantonese Japanese 3 دانښتو، خه لکي: Chinese 4 شتوازی زمان: baseballse journalesه (بڼه ده: له eis- فهره نښی کون، له سهر بڼچینه ی -ensis لاتین) پوند: 1 وابسته به کشور یا جای 2 به زبان مخصوصی 3 مقیم 4 سپر زبان، لهجه

eserine /'eseri:n/ = (Chemistry) = physostigmine

-esis *suffix*

پاشگر: 1 کار، کرده 2 پڼکښان، بنیات نان پوند: 1 عمل 2 ایجاد

Esk. = Eskimo

esker /'eska/ *noun*

(زهو ی ناسی) ئیسکیر: زورگ یان بڼه ده له بڼدیکي دریز و باریک و پڼچه لاوینچ که له نښتۍ زیخ و ورده به رد، ریک sand و boulder هه کانی به فراهه کان meltwater له نه نجامی پاشه کښتۍ سه هؤل پروویار glacier یان ته خته سه هؤلن یتګدین: تیغه شانیکي پڼچاوینچ serpentine له راماله ی لم یان زیخ وچه ده. به هوی توواوکای سه هؤل پروویار ۱ اسکر

Eskimo /'eskiməʊ, US -mou/ *noun, adjective, pl. Eskimos*

n ئیسکیمو، زمانی ئیسکیموی *adj* ئیسکیموی، سهر به ئیسکیموکان ۱ *n* اسکیمو، زبان اسکیموی *adj* وابسته به اسکیموها

Eskimo-Aleut *noun, adjective*

n ئیسکیمو شالیوتی، خیزانی زمانانی ئینوئیت *adj* Aleut Yupik و شالیوت ئینوئیت سهر بهو خیزانه زمانی به ۱ اسکیمو-آلوتی

Eskimo curlew *noun*

نه حمه دراوکه ری ئیسکیموی: جوړی نه حمه دراوکه ری چکوله ی جیهانی نو، سهری ریږی به، ئینستا خه ریږی قری تن ده که وی [Numenius borealis] ۱ نوعی پرند

Eskimo dog *noun, also husky*

1 جوړی نژادی سهری به هیز و ده سته که تسووکیکي پر و زری هه به، له ناوچه جه سهری به کانی باکووری بو راو و راکیشانی خیشک به کار دیرن 2 سهری کیکي باکوورانی نه مریکای باکووری که بو راکیشانی خیشک کان به کار دیرن ۱ نوعی سگ

ESL /i: es 'el/ *abbreviation* English as a Second Language

ئینگلیسی وه کوو زمانی دووم (یا دووهمه) ۱ انگلیسی به عنوان زبان دوم

ESN *abbreviation* 1 educationally subnormal 2 electronic serial number

1 دواکه وتوو له باری خوتندنه وه 2 ژماره ی زنجیره ی ټیلیکرونیک ۱ عقب افتاده ی تحصیلی 2 عدد سریال اکرونیک

ESOL /i:zɒl, US -sɔ:l/ *abbreviation* English for speakers of other language

ئینگلیسی بو قه پڼکه رانی زمانانی تر ۱ اېول **esophageal** *adjective*

سهر به سوورینچک، سوورینچکی، سوورینچکه یی ۱ وابسته به مری

esophagus /i'səfədʒəs/ *noun*, US spelling of oesophagus etc.

سوورینچک، سوورینچکه ۱ مری

esoteric /,esə'terik, US ,i:zə-/ *adjective*

1 رازاوی، رازمه ند، رهمزای، نه هینې، نه تنه ی، ده روونی، شاراهه، نپوه کی، په نامه کی، بڼه کی، تاییه تی 2 نادیار، تمماوی، نالوز، پڼچه لاوینچ: *esoteric subjects* ۱ مرموز، سری، داخلی، اختصای 2 غامض، پیچیده

esoterica /,esə'terika, US ,i:zə-/ *noun, pl.*

شته نه هینې یان رهمزای په کان ۱ امور مرموز **esoterically** /,esə'terikli, US ,i:zə-/ *adverb* به شتو به کی رهمزای، رازمه ندانه، به شتو به کی رازاوی ۱ به طور مرموز

esoteric buddhism *noun*

(فلسه هه) بوداګری نه هینې ۱ بوداګروی خفی

esoteric knowledge *noun*

(فلسه هه) ناليجی نه هینې ۱ معرفت خفی

esp *abbreviation* especially

به تاییه به ۱ به ویژه

ESP /i: es 'pi:/ *abbreviation* English for Special Purposes; extrasensory perception

1 ینگلیسی بؤ مهبسته تاییه تی به کان 2
تنگه یشتن یان یترانیی سده ووهستی 1
انگلیسی برای مقاصد خاص 2 ادراک فرا حسی

espada /e'spa:da/ *noun, pl. same*

شمشیر، جوری scabbardfish 1 اسپادا
espadrille /'espa:dril/ *noun*

کدلاش، کلاش 1 گیوه
espalier /h'spæliə(r)/ *noun*

1 داربسهس (ت)، کله سز، قایمه منو 2 داری
داربسهس دار 1 چفته 2 درخت چفته دار

esparto /e'spa:təu/, US ɪ-/ *noun, also esparto grass*

گوریسه؟ جوری گیای زیر، ره سنی نه فریکای
باکووری و سبانی، بؤ گرته وهی گوریس و هند
به کار دیتری [Stipa tenacissima] 1 اسپارنو

especial /h'speʃl/ *adjective*

تاییه تی، نه مازه، ناوارته (بی)، نااسایی: 1
sent-cial 1 matter of especial importance

greetings to his son 1 خاص، ویژه، استثنایی
especially /h'speʃli/ *adverb*

به تاییه تی، (به) دانسته، نه خوازه لا، به کجار زور،
گملی 1 به ویژه، مخصوصاً، خیلی

Esperanto /'espə'rəntəu/, US -təu/ *noun*

(زمان) نیسیرانتو، نیسیرانتو (له 1887) 1 اسپرانتو
espial /h'spi:əl/, US ɛ-/ *noun*

(کون) سیخوری، جاسوسی 1 جاسوسی
espionage /'espɪənɑ:ʒ/ *noun*

سیخوری، شووفاری، زیره فانی، جاسوسی 1
جاسوسی

esplanade /'esplə'neɪd/ *noun*

ریگای که ناری، سهیرانگا، شوینی به دربلو 1
گردشگاه ساحلی

espousal /h'spaʊzəl/ *noun*

1 پشتیوانی، پشتگیری، لایه نگر، داکوکی 2
زن و میز دایه تی 1 حمایت، هواداری 2 زناشویی

espressivo /'espre'si:vəu/ *adverb, adjective*

(موسیقاً) له گهل دهر برینی کول و کو و ههسته وه
همراه با ابراز احساسات

espresso /e'spresəu/, US -sou/ *noun, also espresso*

ئیسپرئسو، فنجان یان پیاله یی ئیسپرئسو (جوری
قاوه ی رهشی توند) 1 اسپرسو

esprit /e'spri:, French ɛspri/ *noun*

1 روح، گیان، که یف، به که یفی، به دده ماخی،
خوشی، سهر خوشی 2 esprit de corps = روح، نشاط، سرزندگی

esprit de corps /e'spri: də 'kɔ:, French ɛspri də kɔr/ *noun*

گیان یان ههستی به ک گرتوویی، وهی
دهسته گهری، گیانی به ک گرتوویی له نیوان

نمندانانی دهسته یک دا 1 روح مهبستی
Esq *abbreviation* Esquire

به پریز، ریژدار، جه نابی به پریز 1 جناب آقای
Esquimaux pl. Esquimaux = Eskimo

Esquire = Esq
-esque *suffix*

باشگر: به شیوهی، به (بی) شیوازی، لئچوو،
وهک، وه کوو، —ثانه، ناسا: Dantesque

statuesque (بهرت): له فهرنسه وه، له ریگای
ئیتالیایی به وه، له -iscus لاتینی سده کانی

نیوان (است) 1 پسوند: مانند، شیه
-ess *suffix*

باشگر: نیشانه ی مینه تی: giantess, abbess
(بهرت): له -esse فهرنسه وه، له ریگای late

Latin له -issa یوانی به وه 1 پسوند: علامت
تانیث

-ess *suffix*

باشگر: abstract nouns له ناوه لئاو دروست
ده کسا، وهک largess (بهرت): له -esse

فهرنسه وه، له -itia لاتینه وه 1 پسوند: اسم
معنای سازد

essay /'esi:/ *noun*

1 وتار، نفیسار، نووسراوه 2 نیشا 3 تاقی کاری
4 جهول، کوششت 5 دهستیدان 1 مقاله،

جستار 2 انشا 3 آزمایش 4 کوشش 5 مبادرت
essayist *noun*

وتارنووس، نفیسارنووس 1 مقاله نویس
essayist /'esenst/ *noun*

وتارنووس 1 مقاله نویس

esse /'esi/ *noun*

(فلسفه، له لاتینه وه) بیون، گه وه هر یان
سروشتی به ره تی (بهرت): له لاتینه وه به واتای

بیون (to be) 1 هنی

essence /'esns/ *noun*

1 گه وه هر، کرؤک، سروشت، نیپنس 2 کورته،
پوخته، نویشتک 3 مایه، ماک، پتزه، بهرته،

بنه ما، بنجینه، بنگه ه 4 شیله، ناووک: essence
of (له بریتانیایا)

rosewood essence 1 coffee/vanilla/almond
essence 5 گولاو،

عه تر 1 ذات، ماهیت، کنه 2 خلاصه 3 اصل،
اساس 4 عصاره 5 عطر

Essene /'esi:n/ *noun*

نمندانم تیره ی کونی جووله که ی پاریز گاری
سده ی 1 پی پش زابین و سده ی 2 پاش زابین

له فلهستین (Essenian or Essenic adj)
Essenism, بهرته: له Essēnoi یوانی به وه،

رهنگه نارامی بی 1 اسین
essential /h'senʃl/ *adjective, noun*

adj 1 بنویست، پندفی، بنجینه یی، گه وه هر ی،

بندرتی، بنه‌مایی، بنگه‌هی، سهره‌کی، گرنک،
an : necessary indispensable basic

essential part/ingredient/component of
essential services such as \diamond something

2 *gas, water and electricity*
 3 *essential hypertension* \diamond disease

1 *n essential*
 2 *hypertension* \diamond disease

هوکاری بنه‌رتی یان بنویست 2 شت یان
 ره‌گزی (یان توخمی په‌کجار) بنویست 3

(essentials) بنه‌ماکان، بنجینه‌کان، پتزه‌کان،
 1 *adj* \diamond بنه‌رتی‌ته‌کان، شته‌بنویسته‌کان

2 ضروری، لازمه، واجب، بنیادی، اساسی، مهم
 3 *n* اسنل 1 عامل اصلی یا

ضروری 2 شی یا عنصر ضروری 3 (در جمع)
 میانی، مقدمات، اصول، ضروریات

essentially /i'sen'ʃəli/ *adverb*
 له بنه‌رت‌دا، له تهرکه‌نده‌دا، له راستی‌دا،
 He was, : fundamentally basically

\diamond essentially, a teacher, not a manager
 در اصل، در واقع

essentialism *noun*
 کروک‌باوه‌ری، کروک‌گه‌ری، سخاوی،
 گوه‌رخوازی \diamond مایه‌ت‌گرای

essentialist *noun*
 کروک‌باوه‌ری، کروک‌گه‌ری، کروک‌خواز،
 گوه‌رخواز \diamond مایه‌ت‌گرا

essentiality /i'sen'ʃi'æti/ *noun*
 بنویستی، بنویست‌بوون، بنویستی \diamond وجوب

essentialness *noun*
 بنویستی، بنویست‌بوون، بنویستی \diamond وجوب

essential oil *noun*
 روئی عه‌تر، عه‌تره‌روئ \diamond روغن اسانی

est. *abbreviation* 1 established 2 estimate(d)
 1 دامه‌زراوی) ... 2 هه‌لسه‌نگاندن، نر‌خاندن،
 قه‌بلاندن، مه‌زنده‌کراو، هه‌لسه‌نگینراو \diamond 1

تاسیس ... 2 تخمین، برآوردشده

EST /i: es 'ti:/ *abbreviation* Eastern
 Standard Time

(له نه‌میرکا) کاتی پتوانه‌ی روزه‌لات \diamond
 ای‌اس‌تی

-est ¹ *suffix forming the superlative of*
adjectives

باشگر: تترین، هه‌ره: بو بله‌ی بالا یان هه‌ره‌ی
 ناوه‌لناو و ناوه‌لکاره‌کاتی تاک‌برگه‌یی

به‌کاردپتري: shortest latest fattest یان
 هیندی ناوه‌لناو و ناوه‌لکاری دوو‌برگه‌یی:

oftenest luckiest و کم‌تره‌یی برگه‌ی
 درپ‌تر: beggarliest (بهره‌رت: له -est, -ost-

-ast- ینگلیسی کونه‌ه) \diamond پسوند: -ترین
-est (or st) *suffix*

باشگر: زوو بو دووهم که‌سی تاک (له کاره

ینگلیسی‌یه‌کان‌دا (و له سهرده‌سی نیستا)
 به‌کاردپتري: *goest* (بهره‌رت: له -st -ast -est-

ینگلیسی کون) \diamond پسوند: سدر قدیم برای دوم
 شخص مفرد به کار می‌رفت

established /i'stæblɪʃt/ *adjective*
 جه‌سیبو، داکوتراو، بنجبه‌ست، جیگیر، سه‌قام‌گیر،
 له‌میزینه، دیرین، هه‌میشه‌یی، درپ‌خایه‌ن، فهرمی

\diamond تثبیت‌شده، دیرینه، دائمی

established church *noun*
 کلیه‌ی فهرمی \diamond کلیای رسمی

established religion *noun*
 نایین یان دینی فهرمی، تولی فهرمی \diamond مذهب
 رسمی

establishment /i'stæblɪʃmənt/ *noun*
 1 دامه‌زراندن، دانان، سازدان، بنیات‌نان،
 سه‌قامگیرکردن، جیگیرکردن، داکوتاندن،
 داکوتان، دامه‌زران، تن‌نیشتن، بنیات‌نران 2

ده‌زگا، ده‌زگاوبه‌ره، دوو‌کان، دامه‌زره،
 دامه‌زراوه، دام‌ده‌زگا 3 کومه‌له قانون 4

کلیه‌ی فهرمی 5 ده‌س‌یکردن، ده‌س‌به‌کاربوون،
 کوه‌تسه‌کار 6 (the Establishment)

ده‌س‌رویش‌توان، ده‌سه‌لات‌داران، رایه‌داران،
 ده‌سه‌لات‌به‌ده‌ستان، هیزبه‌ده‌ستان، ده‌س‌داران،
 چینی سهرده‌ست، کومه‌لی کلیلی، ده‌زگای

ده‌سه‌لات‌دار \diamond 1 تاسیس، تشکیل، برقرارای،
 استقرار، تشکیل 2 مؤسه، بنگاه، تشکلات 3

مجموعه‌ی قوانین 4 کلیای رسمی 5 آغاز 6 (the
 E.) صاحبان قدرت، زمام‌داران، نظام موجود

establishmentarian
/i'stæblɪʃmə(ə)n'te:riən/ adjective, noun

established *adj* لایه‌نگری یان سه‌ریه بنه‌مای
n Church که‌س‌یکی لایه‌نگری کلیه‌ی فهرمی
 \diamond استابلیشمنترین

estafet /estə'fet/ *noun*, also *estafette*
 چه‌په‌ر \diamond قاصد

estaminet /c'staminei, French *estamine/*
noun

قاوه‌خانه (= خواردنه‌وه‌ی نه‌لک‌ولی ده‌فروشی)
 \diamond کافه

estancia /e'stansɪəl/ *noun*
 (له سپانیایی‌یه‌ه) ویسگه، جیگایکی به‌فراوانی
 به‌خیوکردنی مالات له نه‌میرکای لاتین و
 باشووری نه‌میرکا \diamond استانسیا

estate /i'steɪt/ *noun*
 1 زه‌وی‌وزار، ملک، زه‌وی، خاک، زه‌مین 2
 شاروچکه (پیشکه‌وتو) 3 میرات، که‌له‌پوور 4

دارایی، مال، سامان، هه‌یه‌ونیه: *a 3000-acre*
estate 5 پله‌ویابه، پوشت، پتکه 6 دوخ، ره‌وش،
 کاودان، بارودوخ 7 گرویی سیاسی یان رامیاری

8 چینی کومه‌لایه‌تی 9 (ماشین) نیسته‌یشن
 1 ملک، زمین 2 شهرک 3 مانرک 4 دارایی 5 رتبه،

شان، منزلت 6 حالت، شرایط، وضع 7 گروه سیاسی 8 طبقه اجتماعی 9 استیشن

estate agency noun

نازانیسی کسین و فروششستی خانووبه‌ره و زه‌وی (وزار)، بریکاری سه‌ودای ملک ینگاه معاملات ملکی

estate agent noun

ده‌لالی خانووبه‌ره و زه‌وی ینگاه معاملات ملکی

estate car noun

ماشینی نیسته‌یشن ینگاه اتومبیل استیشن

estate tax = inheritance tax

esteem /i'sti:m/ noun

ریز، نرخ، حورمەت، قەدر، ەرەج، ەرەو، روومەت، بایەخ: *She is held in high esteem by her*

colleagues ینگاه احترام، اعتبار، ارجمندی، نظر

ester /'estə(r)/ noun

(کیمیا) نیستیر: ناوێه‌ینیکی ئەندامی که به‌ه‌وی جینگۆرکیتی هایدروژینی ترشه‌لوکی له لایه‌ن ئالکیل یا کۆمه‌لانی ئەندامی تر ینکها‌نوه ینستیر

esterase /'estəreiz/ noun

(زینده‌کیمیا) نیستیراز: هه‌وێه‌ینی که نیستیره‌ تایه‌تی په‌کان شی ده‌کاته‌وه بۆ ترشه‌لوکه‌کان، نه‌لکوله‌کان و فیتوله‌کان ینستیراز

esterification noun

نیستیراندن، نیستیرین، ئەسته‌رین ینستیرکردن

Esther noun, Latin, from Hebrew *Estēr*,

Esth. abbreviation Esther

1 نیستیر، نیستیر: ژنه‌فاره‌مانی جووله‌کە‌ی کتیبی نیستیر سه‌ره‌ به‌یمانی کۆن 2 Old Testament کتیبی نیستیر ینستیر

esthesia /es'θo:ʒə/ noun

هه‌ست (کردن)، هه‌ستیاری ینحاس، حسابیت

esthesia- prefix

ینه‌شگر: هه‌ست (کردن) ینه‌شوند: ینحاس

esthesia noun

هه‌ست، هه‌ست (ین) کردن ینحس، ینحاس

esthete, esthetic etc = US spelling of

aesthete, aesthetic etc

Estima /e'sti:mə/ noun

جوړی په‌تانه‌ی هوله‌ندی یناستیما

estimable /'estiməbl/ adjective

به‌پرز، جینی ریز، به‌ه‌وج، به‌روومەت، ماقوول، به‌نرخ، لیوه‌شاو، شیایو ریز ینیشان ینمحترم، گرامی، درخور احترام

estimate /'estimeɪ/ noun

1 نر‌خاندن، قه‌بلاندن، هه‌له‌سه‌نگاندن، سه‌نگان، قه‌ساندن، لیکه‌دانه‌وه 2 لیکه‌دانه‌وه‌ی خه‌رج‌وبار، مه‌زنده‌ی تیج‌وون ینان خه‌رج‌وبار 3 مه‌زنده 4 راده‌ربیرین 1 برآورد، تخمین، ارزایی 2 برآورد

هزینه 3 حدس 4 اظهارنظر

estimated adjective

مه‌زنده‌کراو، لیکه‌وه‌دراو، هه‌له‌سه‌نگینراو، نر‌خینراو ینتخمینی، برآوردشده

estimation /esti'meɪʃn/ noun

1 بۆجوون، را، دین 2 نر‌خاندن، هه‌له‌سه‌نگاندن، لیکه‌دانه‌وه، مه‌زنده (کردن)، قه‌بلاندن، قه‌ساندن: *Who is the best candidate in your*

estimation ? 3 ریز، روومەت، باوه‌ری، وه‌ج،

روومەت، قەدر، قەدرگرتن، ریزگرتن 1 ینظر

2 ارزایی، تخمین، برآورد 3 احترام، قەدرانی

estival = US spelling of aestival, etc.

estivation = US spelling of aestivation

Estonian noun, adjective

1 n خه‌له‌کی 2 Estonia زم‌مانی - Finno-

gric لای نیستونیایی سه‌ره‌به نیستونیا،

خه‌له‌که‌که ینان زمانه‌کە‌ی ینستونیایی

estoppel /i'stop(ə)l/ noun

نه‌هیشتن، به‌رگرتن، ریگرتن ینمنع

estovers /i'stəvəz, e-/ noun, pl. usu.

common/right of estovers

(زۆرتر میژوویی) پنده‌وایی (یه‌کان) ینزوروبات

estradiol = US spelling of oestradiol

estranged /i'stremdʒd/ adjective

جیاوه‌بوو (ژن و میژد) توراو ینتارکه‌شده، قهر

estrangement /i'stremdʒmənt/ noun

1 جیا‌بوونه‌وه، لیک‌دایران، لیک‌ته‌کینه‌وه،

جودایی، جوداییه‌تی، دایران 2 تۆران،

ده‌نگ‌دایرین 3 ییزاری، نه‌فیان، ساردبوونه‌وه 4

دووری، ینگانه‌ی 1 جدایی 2 قه‌ربودن 3 تفر

4 غربت، بیکانگی

estranger noun

گیانه‌وه‌ری ناوه‌کی، تهره ینجانور آواره

estrogen etc = US spelling of oestrogen etc

estrus etc = US spelling of oestrus etc

estuarial adjective

ریژگه‌ی، سه‌ره‌به ریژگه () **estuarine /-raɪn/**

estuarine adj: ریژگه‌ی، ینکها‌توو له‌ ریژگه: **estuarine animals** ینوابسته به‌

مصب

estuary /'estʃuəri, US -cri/ noun, pl.

estuaries

ریژگه، ده‌م ینان زار(کی رووبار) ینمصب، خور

estufa /e'stu:fə/ noun

1 دیویکی گه‌رم که Maderia ی تیا‌هه‌لده‌گیری

تا بگا 2 زیرخانی که ناوری داگیرساوی تیا‌یه،

وه‌ک شوینی کۆبوونه‌وه‌ی سوورینسته‌کانی

Pueblo (شه‌ره‌ت): ره‌نگه‌له **tuphos** یونانی

"هه‌لم ینان دووه‌کل" ینستوفا

esurience /i'sʃuəriəns, US e-/ noun, also

esuriency /-si/

برستی، نیز(اتی)، برچی‌بوون ینگرستکی

esurient /ɪ'sjʊəriənt, US ɛ-/ *adjective*

(ده گمهن) برسسى، برچسى، greedy hungry

esuriently /ɪ'sjʊəriəntli, US ɛ-/ *adv*

برسى يانه، به شتيه ييكي برچسى؛ بنه رت: له

لاتينه وه) ګرسنه

ET *abbreviation* 1 (in North America)

Eastern time 2 extraterrestrial

-et¹ *suffix*

باشگر: چکوله، ګچکه، ټوک، ټيلکه، هله، -

ټولکه، ټوچکه، ټوکه، ټوله، چه، ټه،

کومله: *cellaret baronet* (بنه رت: له - *et*،

ete فدره نسی کون) ټپوند: کوچک، چه،

مجموعه

-et² *suffix*

باشگر: ناو دروست ده کا وه *comet* و زورتر

نامازه به کومل يان خه لکن ده کا: *athlete*.

octet (بنه رت: له *ētēs* يوناني) ټپوند:

ګروه، مجموعه

eta /i:tə/ *noun*

ټيټا (= حو ته مین پیتی نه لقبونی یونانی: H, η)

ټيټه

ETA *abbreviation* estimated time of arrival

ټهو کانه ی که له وه ده چېن فروکه يان

شهمنده فدر بگاته پشهو، کاتي مه زنده کراوی

ګه شتن يان هاتن (فروکه، شهمنده فدر و هند،

بروانه *ETD*) ټ زمان تقریبی ورود

etagere /etəˈʒɛr/ *noun, pl. same or etageres*

(له فدره نسه وه) پارچه يان شتيکی کمل و په لی

نئوماله که چه ندین رفحه ی هه یه، قه قسه،

رفحه (بندنان) ټ اټاګر، قفه

et al. /et ˈæl/ *adverb*, (also *eta*, Latin *et alii*

alia)

و خه لکاني تر، و شته کاني تر، و نه وانی تر، and

others ټ و ډیګران، و چیزهای دیگر

etamine *noun*

ټیتامین: جوړی کوتالی فاستونی يان که تانی

سووکي شل چن (راو) يان ټوړی؛ (ته ستیره وانی)

ټه ستیره ی هه زديها ټ اتامین

etatism *noun*

ټیتاتیزم، ده ولت ګه ګری، سوشیالیزمی حکومي

state socialism ټ اتاتیسم، دولت ګرایسی،

سوسیالیزم دولتی

etatist *adjective*

ټیتاتیست، سهریه ده ولت ګه ګری، سهریه

سوشیالیزمی حکومي ټ اتاتیسم، وابسته به

دولت ګرای، وابسته به سوسیالیزم دولتی

etalon /ˈetəlɒn/ *noun*

(فدره نسی، فزیک) ټیټالون، پتوانه ټ اتالون

etc. /et ˈsetərə, US ˈɪt/ *adverb*

و هند، هه تا دوايي، و تاد، تا دوايي، و وه کوو

ټهو، و نه وانی تر، و شته کاني هاوشته ی تر:

◊ *We talked about the contract, pay, etc.*

Remember to take some paper, a pen,

etc. ټ و غیره

et cetera /et ˈset(ə)rə, US ɪt-/ = *etc.*, also

etcetera

etceteras *noun*

شته کاني تر، تشتين دن ټ چیزهای دیگر

etched *adjective*

هه لکولراو، کولراو ټ کنده کاری شده

etcher *noun*

هه لکول، کوليار ټ حکاکي

etching /etʃɪŋ/ *noun*

هه لکولین، ویتھی هه لکولراو ټ حکاکي،

تصویر حکاکي شده

ETD /i: ti: ˈdi:ɪ/ *abbreviation* estimated

time of departure

کات يان کاتومیزی مه زنده کراوی رویشتن

(فروکه، شهمنده فدر و هند) ټهو کانه ی که له وه

ده چېن فروکه يان شهمنده فدر بپروا (بروانه

ETA) ټ ساعت تقریبی حرکت

Eteocles *noun*

ټیتوکلیس: کوری ټودپ *Oedipus* و ټوکاستا

Jocasta که به دهستی براکهي *Polynices*

کوزرا (له میتولوژی یونانی دا) ټ اتیوکلس

eternal /iˈtɜːnl, US ɪˈtɜːrnl/ *adjective,*

noun

1 بی سهره تا و کوتایی، نه زه لی و نه په دی،

همیشه یی، (هه) تاهه تایی، هه تایی، تاسهر، نه مر،

جاوید، هه رمان، نا کوتایی، ژیاني پاش مهرگ

(ی لهش)، نه فهورتاو، نه ګور، جینګیر،

the eternal damnation: everlasting

2 *promise of eternal life in heaven* په کبینه،

له سهریه ک، په کریز، بی پسانه وه، *perpetual*:

3 *an eternal flame* (the Eternal) خودا یی نه مر)

ټ ابدی، جاودان، اخروی، لایتغیر 2 بی وقفه 3

(the Eternal) خداوند

eternal beauty *noun*

جواني همیشه یی يان نه مرانه ټ زیبای جاویدان

the Eternal City *noun*

روم Rome ټ روم

eternal home *noun*

خانوی همیشه یی يان نه مرانه، جاویدخانه ټ

جاودان خانه

eternal idea *noun*

نایدیای همیشه یی يان نه مرانه ټ مثال جاودان

eternal laws *noun, pl.*

قانونه همیشه یی يان نه مر يان جاویده کان ټ

قانون های جاودان

eternal life *noun*

ژیاني پاش مهرگ (ی لهش) ټ زندگی سمردی

eternally /iˈtɜːnli, US ˈɪtɜːrnl/ *adverb*

(بو) همیشه، بی‌وجان، له‌سهره‌ک، یه‌کینه:
 ○ *women trying to look eternally young*
 همیشه، همواره، بی‌وقفه

eternalness noun

هه‌تاهه‌تایی، هه‌میشه‌یی، نه‌مری، جاویدی،
 جاویدانی، نه‌مریتی، هه‌رمانی ○ ابدیت،
 جاودانگی

eternal principle noun

بنه‌ما یان بنجینه‌ی هه‌رمان، بنه‌ما یان پرینسیپی
 جاویدان ○ اصل جاودان

eternal process noun

رهوت یان پرۆسیسی هه‌میشه‌یی، پرۆسه‌ی
 هه‌میشه‌یی ○ فرایند ابدی

eternal triangle noun

سینگۆشه‌ی دل‌داری، سنی‌کوچک‌ه‌ی دل‌داری ○
 مثلث عشق

eternal verities noun, pl.

راستی‌یه هه‌میشه‌یی‌یه‌کان ○ حقایق ابدی
eternity /i'tɜːnəti, US /ɪ'tɜːrni-/ noun, pl.
 eternities

1 بی‌سهره‌تایی و بی‌کۆتایی، هه‌میشه‌ییتی،
 هه‌میشه‌یی‌بوون، نه‌مریتی، تاهه‌تاییتی،
 هه‌تاهه‌تایی‌بوون، ناکۆتایی‌بوون، جیهانی
 کۆتایی، ژبانی نه‌مرانه 2 ژبانی دوا‌ی مهرگ یان
 جتهانی تر 3 مردن، مهرگ ○ 1 ابدیت و ازلیت،
 ابدیت، جاودانگی، زندگی جاوید 2 آخرت 3 مرگ

Etesian wind /i'tiːziən, i'tiːz-, i'tiːz(ə)n/
 noun, also meltemi

(بای) ئیسان، ئیتان، ئیتیه‌ن، سالی جاری
 هه‌لده‌گا ○ اتان، ایتین

eth /ɛð/ noun, also edh

پیتیکی کۆنی ئینگلیسی ð یان Ʒ ات ○
-eth¹ suffix variant spelling of -thl (as in
fiftieth)

-eth² suffix (also -th)

باشگر: (کۆن) بۆسازکردنی سه‌هم که‌سی تاک
 له‌کاری سه‌رده‌می ئیتا به‌کار‌دیتری: *doeth*
 (بنه‌ره‌ت: له‌ *-ath*, *-eth* -th ئینگلیسی کۆن)
 ○ پوند: برای ساختن سوم شخص از فعل زمان
 حال به‌کار می‌رفته

-eth³ suffix

باشگر: ئیتیل: *ethene* ○ پوند: اتیل
ethacrylic acid noun

ترشه‌لوکی ئیتاکرینیک $C_{13}H_{12}Cl_2O_4$, ب.ت.
 بۆ ده‌رمان یان چاره‌سه‌ری *edema* به‌کار‌دیتری
 ○ اسید اتاکرینیک

ethambutol noun

ده‌رمانیکی پنکه‌پنسه‌راو یان سینه‌پتتیک
 $C_{10}H_{24}N_2O_2$, ب.ت. بۆ ده‌رمان یا چاره‌سه‌ری
tuberculosis به‌کار‌دیتری ○ اتامبوتول

ethanal /ɛθ(ə)nəl/ = acetaldehyde

ethanamide /i'θanəmaɪd/ = acetamide

ethane /i'θeɪn/ noun

ئیتان، ئیتان: جوړی گازی گرگیش *flammable*.
 پین‌بو و پین‌هنگ C_2H_6 . له‌زنجیره‌ی میتان، له
 گازی سروشتی‌دا دۆزراوه‌توه و وهک (گازی)
 سووته‌منی‌پن به‌کار‌دیتری ○ اتان

ethanediol /i'θeɪn,dɪəl, US 'εθ-/ =
 ethylene glycol

ethanoic acid /εθə'noɪk/ = acetic acid

ethanol /'εθənl, US -nəul/ noun, also
 ethyl alcohol

ئیتانول، ئیتانول، ئیتانول ○ اتانول

ethene /'εθiːn/ = ethylene

ether /'i:θə(r)/ noun

1 (کیمیا) ئیسیر، ئیتیر، ئیتیر: ناوچه‌پیتکی نه‌ندامی
organic compound به‌ته‌سۆم یان

گره‌دیله‌پیتکی ئۆکسیژن که‌دوو کۆمه‌لی
 ئالکایی پیتک ده‌به‌ستنه‌وه 2 (هه‌روه‌ها *diethyl*
 and *ether* (ethyl ether) شله‌پیتکی بۆن‌خۆشی

یه‌کجار گرگیشی هه‌لمیوی *volatile* سووک
 $C_4H_{10}O$ که‌وهک ده‌رمانی پین‌هۆشی (به‌نگ)

anaesthetic و توچه‌ر *solvent* به‌کار‌دیتری 3
 (فیزیک و میزویی، هه‌روه‌ها *aether*) ئیتیر،

ئیسیر: ماده‌پیتی که‌ژوو واداده‌را که‌به‌هه‌موو
 بۆشایی *space* (و ته‌نانه‌ت مه‌ودای نیوان

پارچۆلکه‌ی ته‌نه‌کان پرگه‌ر‌دیته‌وه) بلا‌بووینته‌وه
 و ب‌پیته‌هۆی راگو‌یستی رووناکی *light* (و

گره‌ما) 4 مه‌له‌بندئ که‌ده‌پیته‌هۆی راگو‌یستی
 شه‌پۆله‌ را‌دیۆیی‌یه‌کان 5 (*aether* و‌یزه‌یی و

کۆن) به‌شی سه‌ره‌وه‌ی ئاسمان، هه‌وا، هه‌وا،
 ئاسمانی روون *clear sky* ناوچه‌ژووره‌کانی

هه‌وا و له‌وبه‌ری هه‌روه‌که‌انه‌وه (بنه‌ره‌ت: له‌
aithēr کۆن، یا به‌ریگی لاتیین له‌

یۆنانی هه‌وای ژووروو، له‌پنکی *aithēr*
 "shine, burn" ○ 1 اثر 2 (شیمی) ئیسیر 3

(فیزیک) اثر 4 اثر 5 هه‌وا، آسمان شفاف

ethereal /i'θiəriəl, US 'i:θiːr-/ adjective,
 also ethereal or etheric /i:θerik, US

'i:θ(ə)rik/
 (فهرمی) 1 ئیسیری، سه‌ره‌پ ئیتیر 2 سووک و

ناسک *ethereal music*: ئاسمانی،
heavenly 3 ئاسمانی، *her ethereal beauty*

مه‌عنه‌وی، خودایی، ماتایی، نامادی،
immaterial, *spiritual*, *unworldly*

4 *intangible* سه‌ره‌په‌ ناوچه‌ژوورووه‌کانی
 بۆشایی یان ناوچه‌ته‌وپه‌ره‌کانی زه‌وی 5 سه‌ره‌په‌

یان شیوه‌ی *ethyl ether* ده‌دا یان تیا‌یه‌تی،
 ئیتیری کیمایی تیا‌یه، سه‌ره‌پ ئیتیری کیمایی،

(گیراوه‌یی) خاوه‌نی *diethyl ether* وهک
 توچه‌ری (*etherealness* n *ethereality* n) ○

1 اثری، وابسته‌به‌اثر 2 ملکوئی، روحانی، علوی،

ہرگز نہ ہوا نہ آدمی نہ کتہہ ہوا نہ جانوری نہ کتہہ ہوا

ethnography *ethnocentric*: فەرھەنگی: (بەرھەت: لە *ethnos* یۆنانی بەو "nation")

پیشوند: نژاد، ملت، گروھ نژادی، گروھ فرھنگی

ethnocentric /eθnə'sentrik/, US *ethnou- / adjective*

نژادپەرستی، رەگەزپەرستی، نژادپەرستانە
قوممرکزی، قومپرستانە

ethnocentrically *adverb*
رەگەزپەرستانە، نژادپەرستانە
قوممرکزی، قومپرستانە

ethnocentrism *noun*
نژادپەرستی، قومپرستی، قوممحوری

ethnocultural *adjective*
سەرپە کۆمەڵیکێ نژادی تایبەتی، وابستە بە
گروھ قومی خاس

ethnographer /eθ'nɒɡrəfə(r)/, US -'nɑ:g- / *noun*

لیکۆلەری نژادەکان، نژادلیکۆلەر، قومنگار
ethnographic /eθnə'ɡræfɪk/ *adjective*

سەرپە یان پێوەندی بە *ethnography* ھەو ھەیە
وابستە بە قومنگاری

ethnography /eθ'nɒɡrəfi/, US -'nɑ:g- / *noun*

نژادلیکۆلینەو، نژادلیکۆلەری، لیکۆلینەو، نژاد
قومنگاری

ethnolinguistics /eθnəʊlɪŋ'ɡwɪstɪks/ *noun*

زمانەوانی نژادی یان رەگەزی (*ethnolinguist*)
زمانناسی قومی

ethnological /eθnə'lɒdʒɪkl/, US -'lɑ:dʒ- / *adjective*, also *ethnological*

نژادناسی، سەرپە نژادناسی یان رەگەزناسی
قومشناختی

ethnologist /eθ'nɒlədʒɪst/, US -'nɑ:l- / *noun*

نژادناس، رەگەزناس، قومشناس
ethnology /eθ'nɒlədʒi/, US -'nɑ:l- / *noun*

نژادناسی، رەگەزناسی: لیکۆلینەو،
تایبەتمەندی گەلە جیاواژەکان و جیاوازی و
پێوەندی نێوانیان، قومشناسی

ethnomusicologic *adjective*, also *ethnomusicological*

سەرپە ئېتنۆموزیکۆلۆژی، وابستە بە
اتنۆموزیکۆلۆژی

ethnomusicologist *noun*
ئېتنۆموزیکۆلۆژیست، اتنۆموزیکۆلۆژیست

ethnomusicology *noun*
لیکۆلینەو، موسیقایی فەرھەنگی یان چاندە
جیاواژەکان، موسیقاناسی فەرھەنگی یان چاندی

اتنۆموزیکۆلۆژی

ethnological *adjective*

ethology *noun* وابستە بە *ethology* سەرپە

ethologist *noun* ئیتۆلۆژیست، اتۆلۆژیست

ethology /i:'θɒlədʒi/ *noun*

1 زانستی ھەلس وکەوتی گیانەوھەری، ناکارناسی
گیانەوھەری 2 لیکۆلینەو، ھەلس وکەوتی
مرووف و ریکخراوەی کۆمەڵایەتی لە روانگە
زیندەناسی یانەو 1 رفتارشناسی حیوانی 2
اتۆلۆژی

ethos /'i:θɒs/, US 'i:θɑ:s/ *noun*

1 خووخدە، گیان یان رووحی گەل 2 رەوشت،
تایبەتمەندی: *an ethos of public service*

ethos 3 *the carefree Californian ethos*
1 خەلیات 2 وێژگی، خەبە 3 اعتقادات

ethyl /'eθɪl/, US 'i:θaɪl/ *noun*

(کیمیا، ۆک ناوھەلناو) ئێسێل، ئەتیل، ئیتیل،
بەرھەتیکێ ئالکایل CH_3CH_2 ، لە ئیتان

بەرھەم دیتری (*ethylic adj*) اتیل

ethyl acetate *noun*

(کیمیا) جۆری شەلی گرکێشی (زوو) ھەلمیوی
بەرھەنگی بۆنخۆش $C_4H_8O_2$ ، بۆ تۆشەری
پلاستیک بەکار دیتری، الکال اتیلک

ethyl alcohol *noun*

ئەلکۆلی یزشکی، ئەلکۆھۆلی ئێسێلک، الکال
اتیلک

ethylbenzene *noun*

جۆری ھایدروکاربۆنی ئاروماتیکێ شل C_8H_{10} ،
زۆرتەر بۆ بەرھەمھێنانی *styrene* بەکار دیتری،
اتیلبنز

ethyl cellulose *noun*

ھەریەک لە چەندین ماک و سابستەنسی
تیرمۆپلاستیکێ جۆراوچۆر کە ب.ت. لە بواری
پلاستیکسازی و *lacquer* بەکار دیتری،
سلولز اتیل

ethyl chloride *noun*

جۆری شەلی گرکێشی تیرزی بەرھەنگی
(زوو) ھەلمیو یان گازی C_2H_5Cl ، ب.ت. ۆک
anaesthetic شوینی بەکار دیتری، کلرید اتیل

ethylene /'eθɪlɪn/ *noun*

(کیمیا) ئیتیلین، ئیتیلین: 1 جۆری
ھایدروکاربۆنی *unsaturated* گرکێشی گازی
بەرھەنگ C_2H_4 ، لە گازی خەلووزا دۆزراوەتەو
2 کۆمەڵیکێ ھایدروکاربۆنی دووھاوھێزە
 C_2H_4 ، لە ئیتان دەگیرێ، اتیلن

ethylenediamine tetra-cetate *noun*

(کیمیا) خۆیی EDTA، ئەمک ای دی ئی

ethylene dibromide *noun*

جۆری ناوچەیی شەلی زاراوی بەرھەنگ
 $C_2H_4Br_2$ ، ب.ت. ۆک سەرخستەتیکێ
additive سووتەمەنی *fuel* لە بێنزینی
سورباردا بەکار دیتری، دیبرۆمید اتیلن

ethylene glycol noun

(کیمیا) گلیکولی ئیتیلین یان ئیسیلین: دیول
diol یکی شلی خهست $C_2H_6O_2$. ب.ت. وهک
polyester دزه بهست و یو سازکردنی ریشاله
هکان به کاردیتری ○ گلیکول اتیلن

ethylene oxide noun

(کیمیا) ناوخته ییکی ژاروای گر کیشی بی رهنک
 C_2H_4O . ب.ت. یو قانگدان fumigation و
sterilization به کاردیتری ○ اکسید اتیلن

ethylenic adjective

ئیسیلینی، ئیتیلینی، سهر به ئیتیلین ○ وابسته به اتیلن
ethyl ether = ether 2

ethyne /i:θəlm, US 'εθ-/ = acetylene

-etic suffix

باشگر: ئاوهلناو و ناو دروست دهکا، وهک:
peripatetic pathetic (بهرهت: له -
ētikos یان -ētikos یونانی یوه) ○ پسوند: صفت ساز
اسم ساز

etic adjective

1 ئیتیک (= سهر به یان پنهوهندی هه به یان
شیکاری نهو دیارده چاندی و فرههنگی یهکانه
ده گریتهوه که له روانگی که سینهکوه که به شدار
نیسه ده کولدریتهوه) 2 (زمانه وانی) ئیتیک
(بهرهت: له phonetic یوه، پروانه emic)
1 اتیک 2 (زبان شناسی) وایی، اتیک

etic unit noun

(زمانه وانی) یه که ی ئیتیک ○ واحد وایی یا اتیک

etiolated /i:tiəleɪtɪd/ adjective

1 زهردبوو، ژاکاو، سیس، زهرده لگهراو
(گیاوژ) 2 رهنگ بزرکاو، زهرده لگهراو،
زهردوگز، بی گهشه، زهردو زایف، بی گان،
سیسه له، بی هیز، نه خوش ○ 1 پزمرده 2
رنگ پریده، بی رمق، بی روح، بیمار

etiolation noun

1 ژاکاو، زهردبووی، چرچ بوون، سیس بوون 2
بی هیز کردن، پنجووی، لاوژی ○ 1 پزمردگی 2
تضعیف، تضعیف شدگی

etiological adjective, also etiologic

سهر به هوناسی ○ علت شناختی

etiologically adverb

له باری هوناسی (نه خوشی) یهوه ○ از لحاظ
سبب شناختی

etiology /i:ti'ɒlədʒi/ noun, US Spelling of
aetiology

1 هو، ب.ت. هودوزی نه خوشی یا هوئی نه خوشی
یان بارودوخیکی نااناسایی 2 هوناسی (لغتیکی
نالیج) ○ 1 علت، علت شناسی 2 سبب شناسی

etiquette /'etiket, US -kə/ noun

1 داب وده ستور، داب، نهریت، رهوشت،
رئ و ره سم، رئ وشوین 2 ناکار، ریاکار ○ 1
تشریفات، آداب معاشرت، آداب 2 اخلاق

Eton collar noun

یه خه یان ملیوانی راست (شوق) و بان (گه و ره)
○ یقه ی راست و بلند

Eton jacket noun

جوژی ژاکیت یان کراسی کوپتی قول دریزی
به رناواله (چاران له لایه ن شاگردانی کولژی
ئیتون له بهر ده کرا) ○ ژاکت اتون

Etonian /i:ˈtəʊniən/ noun, adjective

n شاگری کولژی Eton (هی کوران) adj
سهر به یان تاییه تی کولژی ئیتون ○ اتونین

etrier /'etɹiə/ noun

(شاخه وانی) جوژی نه مردیوانی ته نافی، ناو به ره
یان پله کانی له دار یان ناسنن (له -
étrier "stirrup") ○ اتزیر

Etrurian /i'truəriən/ = Etruscan**Etruscan /i'tɹask(ə)n/ noun, adjective**

n خه لکی Etruria. هدریمیکی کونی روزاوی
adj زمانی نیروزیا، به ناوی و هدرگیاو له
یونانی یهوه ده نووسری 2 سهر به نیروزیا،
خه لکه که یان زمانه که یان ○ اتروزیایی

et seq adverb, Latin et sequens/ sequential,
also et seqq.

و هند، و دوی نهوه، و دریزه که ی (بهرهت: له
et sequens لاتین) ○ و بعد از آن

étude /'etju:d, US -tu:d/ noun

(موسیق) لیکولینه وه، ئیتود (بهرهت: له
فهره نسی یهوه "study") ○ بررسی

-ette suffix

باشگر: 1 چکوله، نامازه به نه ندازه ییکی چکوله:
sermonette, novelette, kitchenette 2 میونه،
مینینه: usherette, farmerette, suffragette 3
چیکره وه، لاسایی: leatherette (بهرهت: له -
ette فهره نسی کون، مینینه ی -) ○ پسوند: 1
کوچک 2 مونت 3 جانشین، تقلید

étude /'etju:d, US ei'tju:d/ noun

1 پارچه موسیقاییکی کورت 2 لیکولینه وه،
خویندنه وه (بهرهت: له فهره نسه وه به واتای
"study") ○ 1 قطعی موسیقی کوتا 2 مطالعه

etui /e'twi:/ noun, also etuis

قودیله، قوتوی چکوله، جی ده رزی، ده رزی دان
○ قوطی کوچک

-etum suffix

باشگر: (ناو ده ساتینی) نامازه به کومله دار یان
رووه ک: arboretum (بهرهت: له لاتینه وه)
○ پسوند: اسم ساز

etymological /etɪmə'lɒdʒɪkl, US -'la:dʒ-
/ adjective

سهر به میژووناسی وشه، سهر به وشه وانی ○
ریشه شناختی

etymologically /etɪmə'lɒdʒɪkli, US -
'la:dʒ- / adverb

لهبارى میژووناسى وشهوه، لهبارى وشهوانى يهوه
 ○ از نظر ریشه‌شناسى

etymologist *noun*

میژووناسى وشه، وشهوان، میژووناس (وشه)
 ○ ریشه‌شناس

etymology /'eti'mɒlədʒi/, US -'ma:l-/
noun, pl. etymologies

میژووناسى وشه، وشهوانى، میژووى وشه،
 ریشه‌دوى، ره‌چله‌ک‌ناسى وشه، بنه‌ره‌ت‌ناسى
 وشه ○ ریشه‌شناسى

etymon /'eti'mɒn/, US -'ma:n/ *noun, pl. etymons or etyma*

ره‌گى وشه، بنه‌ره‌ت يان ریشه‌ى وشه، بنج يان
 ره‌چله‌کى وشه، وشه يان مۆرفيمى‌کە
 وشه‌کانى تر له‌وهوه داپ‌تزاروان يان ینکها‌توون
 ○ ریشه‌ى واژه

EU /i: 'ju:/ *abbreviation* European Union

یه‌کیتى ئەوروپا ○ اتحادیه‌ی اروپا

eu- *prefix*

پیش‌گر: باش، چاک، خاس، جوان، هوو (له)
 ئیسرائى کۆن‌هوه: **eupetric** (بنه‌ره‌ت: له
 یونانى یهوه "well"، له "good" **eus**) ○ پیشوند:
 خوب، نیکو، به‌هو

Eu *symbol* the chemical element europium
eubacteria /ju:'bæk'tɪəriəl/ *noun, pl.*

(زینده‌ناسى) هوو‌توولیزه‌کان، یوبه‌کتريا (کان)،
 به‌کتريا راسته‌قینه‌کان: کومه‌لیکى به‌ریلاوى
 به‌کتريا‌کانى تاک‌خانه‌یى دیواره‌(خانه‌یى)رق،
 به‌کتريا راسته‌قینه‌کان و cyanobacteria
 ده‌گریته‌وه ○ یوباکتريا (ها)

eubacterial *adjective*

سهره‌ یوبه‌کتريا (کان) يان به‌کتريا راسته‌قینه‌کان
 ○ وابسته به یوباکتريا (ها)

eucalypt = eucalyptus

eucalyptol *noun*, also eucalyptole or cineole
 شله‌یى $C_{10}H_{18}O$ که بوئى camphor ده‌دا و له
 زۆر عه‌تره‌ روژدا هه‌یه (وه‌ک eucalyptus) و
 ب.ت. وه‌ک ده‌رمانى کوخه expectorant و له
 بواری گول‌وسازى‌دا به‌کار‌دێت‌ر ○ یوکالیپتول

eucalyptus /ju:'kælɪptəs/ *noun*, also
 eucalypt, *pl.* eucalyptuses or eucalypti /-tʌi/

1 (هه‌روه‌ها eucalyptus tree) دارى کافور
 يان قه‌لم‌تۆز، قه‌لم‌مۆز [تۆخم **Eucalyptus**:
 گه‌ل‌س جۆرن] 2 روئى یوکالیپتیس یان
 ئوکالیپتوس ○ 1 اوکالیپتوس 2 روغن اوکالیپتوس

eucaryote = variant spelling of eukaryote

Eucharist /'ju:kərist/ *noun*

شێوى خواوه‌ندى، شێوى خوايى ○ عشاء ربانى
Eucharistic *adjective*, also Eucharistical

سهره‌ شێوى خواوه‌ندى ○ وابسته به عشاء ربانى
euchre /'ju:kəl/ *noun*

جۆرى کايه‌ی په‌رێن له ئەمریکا ○ یوکر

euclase *noun*

کانسێ که له سیلیکاتی ناسکى beryllium و
 ئالومینیم ینکها‌توو و ره‌نگى سه‌وزى کال يان
 شینی هه‌یه و ب.ت. له‌ یواری گه‌وه‌ردا
 به‌کار‌دێت‌ر ○ یوکلاس، یوکلیز

Euclidean /ju:'klidiən/ *adjective*

یوکلیدی‌یەن، یوکلیدی، ئوقلیدۆسى ○ اقلیدسی
Euclidean geometry /ju:'klidiən
 dʒi'ɒmətri/ US -'ɑ:m-/ *noun*

ئەندازەى ئوقلیدۆسى ○ هندسەى اقلیدوسی

Euclidean space *noun*

شوێنى ئوقلیدۆسى ○ مکان اقلیدوسی

eucromatin *noun*

ئەو به‌شه‌ چالاکەى کروماتین که زۆریه‌ى له‌ ژین
 gene ینکها‌توو ○ یوکروماتین

eucromatic *adjective*

سهره‌ یوکروماتین ○ وابسته به یوکروماتین

eucriphia /ju:'krifiə/ *noun*

جۆرى ده‌وه‌ن یان داروچکە‌یى، ره‌سه‌نى
 ئەوسترالیا و ئەمریکاى باشوورى [**Eucryphia**]
 ○ یوکریفیا

eudaemonism /ju:'dɪmənɪz(ə)m/ *noun*,
 also eudemonism

سیستمیکى ئاکارى له‌سه‌ر بنجینه‌ى باشى و
 به‌خته‌وه‌رى ○ اودامونیسیم

eudaemonist /ju:'dɪmənɪst/ *noun*

یو‌دی‌مۆنیست ○ اودامونیسیت

eudaemonistic *adjective*

یو‌دی‌مۆنیستی ○ اودامونیسیتی

eudiometer /ju:'di'ɒmɪtəl/ *noun*

گازینۆ ○ اودیومتر

eudiometric *adjective*

سهره‌ گازینۆی ○ وابسته به اودیومتری

eudiometry *noun*

گازینۆی ○ اودیومتری

eugenic *adjective*

1 چاک‌کردنى ره‌گه‌ز، باش‌کردنى نژاد،
 چاک‌سازى ره‌گه‌زى یان نژادى 2 سهره‌
 باش‌ره‌گه‌زى 1 اصلاح نژاد 2 وابسته به
 به‌نژادى

eugenics /ju:'dʒenɪks/ *noun, pl.*

1 باش‌ره‌گه‌زى، چاک‌سازى یان چاک‌کردنى
 ره‌گه‌زى یان نژادى 2 زانستى باش‌کردنى ره‌گه‌ز
 ○ 1 به‌نژادى 2 علم اصلاح نژاد

eugenist /ju:'dʒenɪst/ *noun*, also

eugenist /ju:'dʒɪnɪst/

باش‌ره‌گه‌زناس، پسپۆرى چاک‌کردنى ره‌گه‌زى
 ○ به‌نژادشناس

eugenol /ju:'dʒɪnɒl/ *noun*

(کیمیا) یوجینۆل، ئوجینۆل: شله‌یى

ناروماتیکی چهور $C_{10}H_{12}O_2$. له بوارې
گولواسازی و ددان سازی دا وهک ژان شکیښ
به کار د پتیر (له روئی داری منځه کدا clove
همه په) ○ او جینول

eugeosynclinal adjective

سهر به یوزیوسینکلین ○ وابسته به او جوسینکلین
eugeosyncline noun

ناوچه ینکسی ده ریایی، نیشوویځکی زور
نمستوړی هه به که ماک و بهرهمی چالاکي
گر کانی له گډل نیشووه elastic له کان تیکه لاو
بوون ○ او جوسینکلین

euglena /ju:'gli:nə/ noun, pl. euglenas

(زینده ناسی) یو گلینا، نئو گلینا: زینده وه ریکی
flagellate ناسی شوی شریبی تاک خانه یی،
جارو بار تویرالیکي سهوز له پونگاوا پینکدیتی
[توخم Euglena] ○ او گلین

euglenoid adjective, noun, also euglenid

adj 1 سهر به یان شیوهی euglena کان دده،
یو گلین ناسا، شتیه یو گلین 2 سهر به نهو جووله و
بز اوته کرم ناسایانه که تایه تمندی یو گلینه کانه
n زینده وهر یان نورگانیزمیکي یو گلینی یان
یو گلین ناسا ○ او گلینوید

euglenoid movement noun

جسولانی پسر کر زو فرچی شتلاق دارانی
یو گلینویدی ○ حرکت او گلینویدی

euglobulin noun

پروتینیکي ساده که له نیو نای په تی دا
ناتوخته وه ○ او گلوبولین

euhemerism noun

(جارو بار به Euhemerism) تیوری یی که
پنی وایه خداکان و نه فسانه و میتکان هر نهو
گمه قارمان و پالووانانی سهرعمرز بوون که
خلک پله و پایه ی خوداییتی یان بق داناون و
بهره بهر بوونه ته خودا و نه فسانه (بهره بهر: له
ناوی Euhemer(us) (دهروویه ری 300 بهرله
زاین)، نووسری یونانی که پیشه نگی نم بیره
بوو) ○ اوهریم

euhemerist noun

یوهنیمریست ○ اوهریمست

euhemeristic adjective

یوهنیمریستی ○ اوهریمستی

eukaryote /ju:'kariəut/ noun, also eucaryote

(زینده ناسی) باش ناوکه (بی): نهو گیانه وهرانه ی
که خانه کانیاں خواهه تی پهرده ی ناوک و
تایه تمندی پیشکه وتووتره و ماکي بوماویدی یان
genetic material له زماره کروموزوم پیکهاتوو
له DNA و پروتین دایه: نهو زینده وهرانه ی که
له پک یان چهند خانه پیکهاتوون و کومه له
ناوک و نه دمازه پیکي بهرچاو و دیاریان تایه
(بروانه prokaryote) ○ اوکاریوت

eukaryotic adjective

سهر به یان پتوهندی باش ناوکه (بی) یه یوه همه په
وابسته به اوکاریوت

eulachon /'ju:ləkon/ = candlefish

eulogist /ju:'dʒi:nɪst/ noun

پیاه لیتز، پیاه لدر، په سندهر، ستایش کار
مداح، ستایش گر

eulogistic /ju:lə'dʒɪstɪk/ adjective

پیاه لدرانه، پیاه لیتزانه، په سندهرانه
ستایش آمیز

eulogium /ju:'ləʊdʒɪəm/ pl. eulogia /-dʒɪə/
or eulogiums = eulogy

eulogizer noun

پیاه لیتز، پیاه لدر، په سندهر، ستایش کار،
ستایش کمر، ستایش کمر، په سن گز، په سن بیز
○ ستایش گر، مداح

eulogy /'ju:lədʒi/ noun, pl. eulogies

پیاه لیدان، پیاه لوتن، ستایش، په سندن،
په سن گزی ○ مدح، ستایش

Eumenides noun, Latin, from Greek,
literally "the gracious ones"

یومینیدیز، نومینیدیز: Fury په کانی میتولوزی
یونانی ○ اومیداس

eunuch /'ju:nək/ noun

خواجه، پیاوی خدساو ○ خواجه باشی

eunuchism noun

خواجه یی، خدساوی، نه خدی، په خدی
خواجگی، اختگی

euonymus /ju:'ɒnɪməs/ noun

خاسناو؟ هونواو؟ دهو نه یان داروچکه یی
[توخم Euonymus: گه لن جورن] (بهره بهر: له
یونانی یه وه: eus "باش" + onoma "ناو") ○
یونیموس

eupepsia noun

ناسان ههرسی، خوش ههرسی، ههرسی باش ○
گوارش خوب

eupeptic /ju:'peptɪk/ adjective

ناسان ههرس، ههرسی ناسان یا باش، سووک،
خوش ههرس ○ سهل الهضم

euphemism /'ju:fə'mɪzəm/ noun

باش دهربری (ن)، باش دهربره، دهربرینی جوان تر
○ حسن تعبیر

euphemistic /ju:fə'mɪstɪk/ adjective

1 باش دهربری یانه، سهر بهر باش دهربره:
euphemistic language 2 بهر پزانه، بهر وشتانه
○ 1 وابسته به حسن تعبیر 2 محترمانه

euphemistically /ju:fə'mɪstɪkli/ adverb

له رووی باش دهربری یه وه، جوان دهربر پزانه ○ با
حسن تعبیر

euphonious /ju:'fəʊniəs, US -'fou-/
adjective

دەنگ-خوش، خوش-ئاواز، بە گۆی-خوش
خوش-آوا

euphoniouly /ju:'fəuniəsli, US -'fou-/
adverb

دەنگ-خوشانە، بە دەنگ-خوشتی-یەو
خوش-آوایی

euphonium /ju:'fəuniəm, US -'fou-/
noun

یۆفونیۆم (= نامزیککی فوویی زەردی گەورە، یە،
شیووی tuba یێکی چکۆلە دەدا) ١
اوی فونیم

euphony /'ju:fəni/ noun, pl. euphonies

1 دەنگ-خوشتی، خوش-ئاوازی 2 گۆرینی
فونیتیک بۆ پێژان و گۆکردنی ئاسان ١
خوش-آوایی، خوش-هنگی 2 اوفونی

euphorbia /ju:'fɔ:biə/ noun

خوژیلک، خوشیلک، شیرمار، شیرشیرۆکە،
شیرخوژیلک، رووەکی تیرەیی کە spurge-مان
دەگریتەوه [Euphorbia] ١
نوعی گیاه

euphoria /ju:'fɔ:riə/ noun

سەرخوشتی، سەرمەستی، شاگەشکەیی، شادی،
دلخوشتی: Euphoria soon gave way to
despair ١
شەف، وجد، خەردلی

euphoric /ju:'fɔ:rik, US -'fɔ:ri-, -'fɔ:ri-/
adjective

سەرخوشتانە، سەرمەستانە، شاگەشکانە
(euphorically adv) ١
وجدامیز

euphrasia /ju:'freizɪə/ noun

eyebright پان گیایێکی پیوەندی دار [توخم
Euphrasia] ١
نوعی گیاه

Euphrates poplar noun

(داری) بەلک ١
اویغات پوپلار

Eur(o)- /'juərəu, US 'jʊroul/ prefix

پێشگر: 1 ئەوروپایی و ... 2 سەربە ئەوروپا و
بە کەنتی ئەوروپا: Euro-MP ١
پێشوند: 1
اروپایی و ... 2 وابستە بە اروپا و اتحادی اروپا

Eurasian /ju:'reɪʒn, US -'reɪʃn/ adjective,
noun

adj 1 سەربە ئورواسیا Eurasia، سەربە
ئەوروپا و ئاسیا، ئوراسیایی 2 دوورگەیی
ئوراسیایی n کەسێکی دوورگەیی ئوراسیایی ١

adj 1 وابستە بە اوراسیا 2 دوورگەیی اوراسیایی n
آدم دوورگەیی اوراسیایی

eureka /ju:'ri:kəl/ interjection, noun

interj دۆزیمەوه، پەیدام کرد، (وتەکی
Archimedes کانتی شیووی تاقی کردنەوهی
بەتی-بوونی زێری دۆزی-یەو، هەدی گیان، ناخ
گیان n دارشتەیی مس و نیکل ١
interj باقم n
آلیاز مس و نیکل

eurhyth = eurhythmics

eurhythmic /ju(ə)'rɪðmɪk/ adjective

(دەگمەن) هاورێژە، هاوریک، گونجاو ١

متناسب

eurhythmics /ju:'rɪðmɪks/ noun, pl., also
eurhythmy; US also eurhythmics, eurythmy

یوریتیمیکس (سیستمی مەشق و کارکردنی لەش
بە جۆلە و موزیکە-و)، (هەلپەڕین و
سەماکردن بەو شێوازە) ١
اوریتیمیک

euro /'juərəu, US 'jʊroul/ noun, pl. same
or euros

یورو، یورو: بەکەیی بارەیی کە لە زۆربەیی
ولاتانی یە کیتی ئەوروپادا دەتوانی بە کاربێتری
١
یورو

Euro /'juərəu, 'jʊroul/ noun

ئورو، ئەوروپایی (ب.ت. یە کیتی ئەوروپا) ١
اورو

Eurocheque noun

چەکی ئەوروپایی ١
چک اروپایی

Eurocommunism noun

کۆمۆنیزمی ئەوروپایی ١
کۆمۆنیزم اروپایی

Eurocommunist noun, adjective

n کۆمۆنیستی ئەوروپایی adj سەربە کۆمۆنیستی
ئەوروپایی ١
n کۆمۆنیست اروپایی adj وابستە
بە کۆمۆنیست اروپایی

Eurocrat /'juərəkræt, US 'ju:rk- / noun

(سووکانه) یۆرۆکرات، ئەوروکرات، یۆرۆکرات
(= کەسێ کە لە بەرپۆڵە-برایەتی کۆمەڵەیی
ئابووری ئەوروپادا کار دەکا) ١
اوروکرات

Eurodollar noun

دۆلاری ئەوروپایی ١
دلار اروپایی

Euroland /'juərəulənd, US 'jʊroul- /
noun

ناوچەی ئابووری ولاتانی ئەندامی یە کیتی
ئەوروپا ١
اوروند

Euromarket noun

بازاری هاو-هەشی ئەوروپا، یە کیتی ئەوروپا
و هەکوو تاکە بازاری دارایی و بازرگانی ١
بازار
مشترک اروپا، اورومارکت

Euro-MP noun

ئەندامی پارلەمانی ئەوروپایی ١
عضو پارلمان
اروپایی

Europa noun, Latin, from Greek Eurōpē

ئەوروپا: سازاڤی فینیکایی Phoenician کە لە
لایەن زیۆس Zeus بە شیووی گایێکی سبی
Rhodamanthus، Minos دایکی Sarpedon
سە (لە میتۆلۆژی یۆنانی-دا) ١
اروپا

Europe /'juərəp, US 'jʊrəp/ noun

1 وشکاری ئەوروپا 2 فەرەنگ، فەرەنگستان،
ئەوروپا (بێجگەلە بریتانیا و ئێرلەند) 3 کۆمەڵەیی
ئابووری ئەوروپا 4 یە کیتی ئەوروپا ١
١ فارەیی
اروپا 2 اروپا (بە جز بریتانیا و ایرلەند) 3 جامەیی
اقتصادی اروپا 4 اتحادیەیی اروپا

European /juərə'pi:ən, US jor-/ *adjective, noun*

adj سەربە ئەوروپا، ئەوروپايي، ئەوروپايي، سەربە خەلکی ئەوروپا *n* خەلکی ئەوروپا *adj* وابستە بە اروپا، وابستە بە مردم اروپا *n* اهل اروپا

European Economic Community *noun*

کۆمەڵە ئابووری ئەوروپا، بازاری ھاوبەش *○* جامەعی اقتصادی اروپا، بازار مشترک

European Union *noun*, also **European community**

یەکیتی ئەوروپا *○* اتحادیەیی اروپا

europium /juər'əupiəm, US jor'ou-/ *noun*

(کیمیای) یورۆپیۆم، نۆرۆبیۆم (بە ژ.گ. 63. ن. *Eu*) *○* اورپیم

Euro-sceptic *noun, adjective*

کەسیکی دژی زۆربوونی هیز و دەسەلاتی یەکیتی ئەوروپا *○* اورواسکیپیک

Euro-scepticism *noun*

دژی زۆربوونی هیز و دەسەلاتی یەکیتی ئەوروپا *○* اورواسکیپیسیم

Eurozone /juərəʊzəʊn, US 'jorəʊzəʊn/ = **Euroland**

eury- *prefix*

پیشگر: پان، فراوان، ھەراو، بەرین: *eurytopic* *euryhaline* (لە *eurus* یۆنانی یەو "wide") *○* پێشوند: عریض، پهن، وسیع، گسترده

Eurydice *noun*

یوریدیس، یوریدیک: *Orpheus* کە ئۆرفیوس ھەولی داوای مردنی لە *Hades* بکەرێتێتەو سەر دنیا *○* اوریدیس

euryhaline /juər'heiləm, US -'heilin/ *adjective*

(ژینگەناسی) پانەسویژی: دەتوانن لە ئاوی زۆر سوێردا ھەلکا، دەتوانن لە پانتایی یەکی بەریلاوی سوێری دا بژی *○* اوریھالین

euryphagous *adjective*, also **euryphagic**

پانخۆر، بەرینخۆر: ئەو گیانەوەر یان رووھکانە کە بە پەک جۆر خۆراکی تایبەتەو بەند نین *○* اوریفագوس

eurypterid /ju(ə)'rɪptərɪd/ *adjective*

بان-بالینە: جوړی گیانەوهری بووبەردی جومکەداری ئاوی زەبەلاحی (یان کەتە) کۆمەڵن کە لە سەردەمانی Palaeozoic دەژیا و شینووی جالجالووکەیککی زلە دەدا *○* اورپتەرد

eurythermal /juər'θə:m(ə)l/ *adjective*

(ژینگەناسی) پانەگەرمازی: دەتوانن لە تەبیراجێری زۆردا ھەلکا، دەتوانن لە پانتایی یەکی بەریلاوی گەرما دا بژی: *eurythermal animals* (بروانە *stenothermal*) *○* اورترمال

eurytopic *adjective*

(ژینگەناسی) پانەجێژی، پانەجێ، پانەشوین *○* اورتوپیک

euryzonic *adjective*

(ژینگەناسی) پانەناوچەزی: تایبەتمەندی ئەو گیانەوهرانە کە لە بەرزایی جۆراوجۆردا دەژین *○* اوریتونیک

eurythmic or eurythmous = **eurythmal eurythmics** also **eurythmy** = **eurythmics**

Euskara /ju:skərə/ *noun*

زمانی باسک *○* زبان باسک

Eustachian tube *noun*

(بزشکی، لوولە یان) جۆگە ئۆستاکی *○* شپوور استاش

eustasy /ju:stəsi/ *noun, pl. eustasies*

گۆرانی ئاستی دەریا لە سەرتاسەری دنیا *○* اوستاسی

eustatic *adjective*

سەربە گۆرانی ئاستی دەریا لە سەرتاسەری دنیا *○* وابستە بە اوستاسی

eustele *noun, pl. eusteles*

یوستیل: جوړی ریکخستنی ئاوخوړی داری *xylem* و نیان (شانەیی ریشالی) *phloem* لە ریشالی (یان تال *strand*) دا، لە لایەن شوینی شانەیی *parenchymatous* ەو جیا بۆتەو، جوړی *stele* تایبەت بە گیا و رووھکی *dicotyledonous* کە لە چەیککی یان دەستە ئاوخوړەییکی ریشالەکانی *phloem* و *parenchymal* خانەیی پیکھاتوو کە کۆمەڵن خانەیی *parenchymal* لە نیوان چەیکەکاندا ھەبە *○* اوستل

eutectic /ju: 'tektɪk/ *adjective, noun*

(کیمیای) یوتیکتیک، ئاسان تو(و)او، زووتوو، خوش نواو، ئیتیکتیک *n* ماک یان مەتریالی ئاسان توواو یان ئیتیکتیک (بەرەت): لە *eutēktos* یۆنانی یەو "ئاسان توواو" *○* اتکتیک

eutectic change *noun*

(کیمیای) گۆرانی یوتیکتیک *○* تەبیر اتکتیک

eutectic point *noun*

(کیمیای) خالی یوتیکتیک *○* نقتەیی اتکتیکی

eutectoid *adjective, noun*

adj شینووی ماکیکی زووتوو یان ئاسان توواو دەدا *n* دەرشتەیی زووتوو یان ئاسان توواو *○* اتکتوید

Euterpe *noun*, Latin, from Greek *Euterpe*

یوتیرپ: *Muse* ی موسیقا (و ھونراوہی ئاوازین *lyric poetry*) لە میتۆلی یۆنانی دا *○* اوترپە

Euterpean *adjective*

سەربە یان پێوھندی بە یوتیرپییەو ھەبە *○* وابستە بە اوترپە

euthanasia /ju:'θə'nerziə, US -'nerzəl/ *noun*, also mercy killing

هوومەرگسی، هووکوزی، باش کوزی، ناسان کوزی، بیزان کوزی، مەرگی ناسان یان بیزان، کوشتن له رووی (یان له بهر) به زهیی یهوه (هی نه خوش یان گیانه وهرانی مالی: بنه روت: له یونانی یهوه، له *eu* "باش، هوو" + *thanatos* "مەرگ") ○ به کشی، مرگ آسان، قتل ترجمی

euthanasic *adjective*

سهریه یان یتوهندی به یوتانزیاوه ههیه، سهریه هوومەرگی ○ وابسته به euthansia

euthanics *noun, pl.*

زانستی که له مەر پهره ییندانی خوش گوزهرانی مروف به ریگای باش کردنی بارودوخی زیان ده کوئیتهوه، زانستی به خسته وهری و خوش گوزهرانی یان زین فرهی مروف ○ یوتانیکی

Eutheria /ju:'θiəriəl/ *noun, pl.*

(گیانه وهرناسی) بزدان داران، باش لاوران: کومهلکی بهربلای گوانداران که *placental* هکان داده کری (پروانه *Metatheria*: بنه روت: له *wild* "therion" یونانی، کوی *theria* + *eu-* "animal") ○ یوتریا

eutherian *adjective, noun*

adj سهریه یان یتوهندی به کومهلای یوتریاوه ههیه که شیردهران یان گواندارانی بزدان دار ده گریتهوه *n* گیانه وهریکی وا ○ یوترین

euthyroid /ju:'θairoid/ *adjective*

رژیمهی سایروئیدی باش کار دهکا ○ اوتیروئید

eutrophic /ju:'troʊfɪk, -'trofɪk/ *adjective*

(ژینگه ناسی، له بهاری گوموای) پرخوراک، پرخوارده مهنی: نهو ناوانهیی که ماکای خوراک یان زور تیا به (پروانه *mesotrophic* و *oligotrophic*) یوتروفیک ○

eutrophication *noun*

پرخوراکانندن، پرخوارده مهنی کردن: مایه داربوونی ناو به خوارده مهنی (ماکی خوراک) کانی (یان نااندامی) و نه ندای که له ناخرسه را ده بیته هوئی زوربوون و پهره سندن گیانه وهرانی ناوی (لهودا ناو نوکزییش کهم دهکا) ○ یوتروفیکاسیون

eutrophy *noun*

پرخوراک، پرخوارده مهنیتی ○ یوترونی

evacuant /i'vækjuənt/ *adjective, noun*

adj به تال که رهوه *n* 1 (دهرمانی) رهوانی 2 دهرمانی رشانهوه ○ *adj* تخلیه کتنده *n* 1 (داروی) مهمل 2 داروی فی

evacuation /i'vækju'eɪʃn/ *noun*

1 چۆل کردن، روئستن، به جی هشتن، لابردن، تیا نه هشتن، به تال کردن، بردنه دهرهوه، راگوئستن 2 دهردان، دهر کردن 3 (سهربازی) باشه کشی 4 پيسایی، گوو ○ 1 تخلیه، ترکی 2 دفع 3

عقب نشینی 4 مدفوع

evacuative = *evacuant*

evacuees *noun, pl.*

چۆل کردووان، هه لاتووان، به نابه ران، لابردراوان، روئستووان، راگوئزراوان (له بهر لافاو، شهر و هتد) ○ تخلیه شدگان

evadable /i'veɪdəbl/ *adjective*

شیاوای له زیر دهرچوون، خوئی لی گیل ده کری، خوئی لی ده دزیتهوه ○ طفره زدن

evadably /i'veɪdəblɪ/ *adverb*

به خوئی دزیتهوه، به خو گیل کردنهوه ○ طفره زنان، تجاهل کتان

evangination *noun*

(زینده ناسی) له یتوهوه هه لگترانهوه ○ ازتوبر گردانی

evaluation /i,vælju'eɪʃn/ *noun*

1 نرخاندن، هه لسه نکاندن، لیکدانتهوه، قبلاندن، مه زنده کردن 2 نرخ دانان، بایه خدانان ○ 1 ارزیابی، برآورد، سنجش 2 ارزش گذاری

evaluator *noun*

نرخینتر، هه لسه نکینتر، قبلینتر ○ ارزساب، برآورد کتنده

evanescence /i:va'nesns, US: usually *ev-/ noun*

مردن، مەرگ، تیاچوون، له نیوچوون، کوئربوونهوه، نه مان، له بیر نه مان، لاجوون، سرانهوه، زووبه سه رچوون، زوورویی، نابه رده وای (پهره بهر) ○ مرگ، ناپایداری، محو تدریجی

evanescent /i:va'nesnt, US: usually *ev-/ adjective*

نامینتی، تیا ده چی، دهرئی، میرا، کورت ماوه، تیزه ر، نابه رده وام، زووروه، کوئره وه بوو، زووبه سه رچوو، له نیوچوو، کهم کهم تیاچوو، کهم کهم نامینتی، پهره بهر لاجوو ○ نابودشدنی، ناپایدار، زودگذر

evangel /i'van(d)ʒəl, US -(d)ʒ(a)l/ *adjective*

1 ههریه ک له چوار Gospel 2 مژده، مزگینتی، هه والی خوش 3 (له نه مریکا) = evangelist ○ 1 اوانجل 2 مژده

evangelical /i:væn'dʒelɪkəl/ *adjective, noun*, also *evangelic*

adj 1 ئینجیلی، به یینی ناموزگاری ئینجیل 2 پروتستانی نه ندای کومهلای پروتستانی ○ *adj* 1 انجیلی 2 پروتستانی *n* عضو گروه پروتستانی

evangelicalism *noun*

باوه و ناموزگاری پروتستانی ئینجیلی ○ اوانجلیکالیزم

evangelism /i'vændʒəlɪzəm/ *noun*

راگه یاندنی کریستایهت ○ تبلیغ مسیحیت

evangelist /i'vændʒəlɪst/ *noun*

1 راگه یینه‌ری کریستانیه‌ت 2 لایه‌ن گری توند
یان به‌یروششی شتی 1 مبلغ مسیحیت،
اونجلیست 2 طرف‌دار دواشته

Evangelist /i'vændʒəlɪst/ noun

نینجیل‌نووس (یه‌کئی له چوار نووسەر) مه‌تا
Matthw مارک یان مارکوس Mark لوکا
Luke و جان یان یوحنا John ی نینجیل له
کتیبی پیروژ دا) 1 اونجلیست

evangelization noun

راگه یاندنی کریستانیه‌ت 1 تبلیغ مسیحیت

evangelizer noun

راگه یینه‌ری کریستانیه‌ت 1 مبلغ مسیحیت

evaporable /i'væpərabl/ adjective

له‌هلماندن‌هاتوو، ده‌هلمینتری، ده‌هلمی 1
قابل تبخیر

evaporated milk noun

شیری خدمت (هه‌کراو) 1 شیر غلیظ

evaporation /i,væpə'reɪʃn/ noun

هلماندن، هولماندن، هللمتن 1 تبخیر

evaporative /i'væpə'reɪtɪv/ adjective

سهره یان پنه‌ندی به هللماندن‌هه‌یه 1
تبخیری

evaporator noun

هللمینتر، هللمینه 1 تبخیرکننده

evaporimeter noun

هه‌لم‌یتو 1 تبخیرسنج

evaporite /i'væpə'raɪt/ noun

(زه‌وی‌ناسی) به‌رده‌هه‌لم؟، نیسفاپوریت،
نیسفاپوریت: خویی سروشتی یان نیشتوونکی
کانی که پاش هه‌لمینی (یه‌یکه‌ره‌ییکئی) ناو
ماوه‌توه، به‌ردیکی نیشتوو (ووک gypsum) که
به‌هوی هه‌لمینی ناوی ده‌ریا له گولاییکئی
داخراوه‌یه پیدایا بووه 1 اوابوریت

evaporitic adjective

سهره یان پنه‌ندی به نیسفاپوریت‌هه‌یه‌یه 1
وابسته به اوابوریت

evapotranspiration

/i,vapəʊ'transpi'reɪʃ(ə)n/ noun

هه‌لمین و ناره‌ق‌کردن: که‌م‌پوونه‌وی ناوی
سهر‌ع‌رز به‌هوی هه‌لمینی راسته‌وخو و
هه‌لمینی گیاکان: ره‌وتی که له‌ودا ناوی
سهر‌ع‌رز به‌هوی هه‌لمینه‌وه له خاک یان
ناسته‌کانی تر و یا ناره‌ق‌کردنی رووه‌ک و گیاکان
راده‌گوژی‌زی بۆ که‌ش، شو بیه ناوه‌فه‌وت‌اوه
ناوچه‌یی به‌ریگای هه‌لمینه‌وه (به‌ریگای خاک
و ناره‌ق‌کردنی گیاکانه‌وه) 1 تبخیر و تعرق

evasion /i'veɪʒn/ noun

1 ده‌رجوون، هه‌لاتن، له‌زیر‌کار‌ده‌رجوون،
خودزینه‌وه، خولسی‌لادان، خولسی‌سواردن 2
پنج‌ویه‌نا، به‌کنگ‌اخستن، پرینگانه‌وه، هه‌واله به
گه‌واله، خوگیل‌کردن 3 به‌هانه، په‌لپ 1 کرپز

2 طفره، تهاجل 3 عذر

evasive /i'veɪsɪv/ adjective

1 خودزینه‌وانه، به‌خودزینه‌وه، به‌خوگیل‌کردنه‌وه
2 به‌پنج‌ویه‌نا، ته‌ماوی، لسیل: *evasive*
answers/comments 1 طفره‌آمیز، تهاجل‌آمیز
2 گنگ، دوه‌پهل

evasively /i'veɪsɪvli/ adverb

به‌خوگیل‌کردنه‌وه، به‌خودزینه‌وه 1 طفره‌زان
evasiveness /i'veɪsɪvnes/ noun
خودزینه‌وه، خولسی‌لادان، خولسی‌پواردن، پرینگانه‌وه،
پهریزه‌کردن، هه‌واله به‌گه‌واله: *Politicians*
are often accused of -asiveness طفره

eve /i:v/ noun

شهو (ی...) دره‌نگان، شتیوان، تیواره: *one*
midsummer's eve 1 شب، شیانگه

Eve /i:v/ noun, Old English *Efe*, from Late
Latin *Eva*, from Hebrew *Hawwāh*

حه‌وا، حه‌ووا (به‌که‌م‌زن، زنی ئاده‌م و دایکی
هابیل و قابیل) 1 حوا

Even /eɪ'ven/ noun, pl. same
1 نه‌ندامی گه‌لنکی ره‌سمن که له کومه‌له‌دور‌گدی
Kamchatka ی روزه‌لاتی سیبیریا ده‌زیمن 2
زمانی Tungusic ی شو گه‌له 1 ایون

even /i'ɪvnl/ adjective, adverb

1 *adj* ته‌خت، راست، گۆر، ریک، ته‌راز،
هاواناست، یه‌ک‌ده‌ست، یه‌ک‌نه‌ندازه، به‌رام‌یه‌ر،
به‌قه‌دیه‌ک: *his disposition* 1 *even ground*
2 *was even* 2 بی‌لایه‌تانه، لانه‌گرانه 3 جووت
(ژمه‌اره) 4 نا‌ارام، له‌سهره‌وخو (زه‌وشتن) *adv*
ته‌نانه‌ت، خو‌نه‌گه‌ر 1 *adj* 1 صاف، هموار،
منظم، یکنواخت، یکه‌دست، مساوی 2 منصفانه 3
زوج (عدد) 4 آرام *adv* حتی

even = evening

even as conjunction

هه‌ره‌که 1 به‌محض‌این‌که

even chances = evens

even-handed /i:vn'hændɪd/ adjective

ده‌س‌ریک، به‌داد، به‌ئینساف، خودایی،
داد‌په‌روه‌انه، لانه‌گر، بی‌لایه‌ن 1 منصف،
منصفانه، بی‌طرف

even-handedness noun

ده‌س‌ریکئی، به‌دادی، به‌ئینسافی، بی‌لایه‌نی،
لانه‌گری 1 انصاف، بی‌طرفی

even if = even thought

evening /i:vnɪŋ/ noun, adverb

1 *n* شه‌و، دره‌نگان، شتیوان، تاریکان، تیواره،
فیره‌گا، پاش‌نیوه‌ر 2 ناخرو‌ئوخ‌ر، دوا‌یی‌یه‌کان
(ب.ت. زیان) *evenings* *adv* ناهه‌رمی له
شتیوان‌دا، هه‌ر شه‌و 1 *n* 1 شب، عصر 2 اواخر
adv در غروب، هر شب

evening class noun

بۆلى شەوانە، بۆلى شىوان يان ئىئواران ○ كلاس شىبانە

evening dress *noun*

بەرگى قەرمى، بەرگى شەوانە (درىزى زىنان):
Everyone was in evening dress
رسمى، لباس رسمى زىنانە

evening paper *noun*

رۇزنامەى ئىئواران، رۇزنامەى ئىئوارە ○
رۇزنامەى عصر

evening prayer = evensong

evening primrose *noun*

(رووھ كىناسى) ترەوھ دىمىسى، تىوورە دىمى،
تىوورە كىئوى، گىئائىئوارى (ئىئواران گول دە كا يا
دە كرىتەو [توخم Oenothera: گەلىن جۇرن])
○ علف خر

evening star *noun*

زاوھ، فىئۇس، مىز كورى، ئەستىرەى شىوان ○
ناھىد، زەرھ

Evenki /eɪˈvɛŋki/ *noun, pl. same or Evenkis*

1 ئەندامى گەلىكى رەسەنى
people سىبىرىيەى باكاوورى 2 زىمانى
Tungusic ى ئەو گەلە ○ اونكى

evenly /ˈiːvnlɪ/ *adverb*

1 بە شىوھەكى بەرامبەر، بەرامبەر: evenly
distributed/divided 2 دەس پىكانە،
دادبەرەو رانە ○ 1 بە طور مساوى 2 مىصفانە

evens *noun*, also even money or even odds
نېوانىو، ئەگەرى 50.50 دەرفەتتىكى بەرامبەر ○
احتمال پنجاه درصد

evensong /ˈiːvnsɒŋ, US -sɔːŋ/ *noun*

نۆزى شىوان، رىۋرەسىمى دۇعا و نزاى شىوان
(كلىنەى ئەنگلىكان) ○ نىماز مىغرب، مىراسم
دعاى مىغرب

event /iˈvɛnt/ *noun*

1 رووداۋ، بوۋىرە، بەسەرھات، سەرھات،
سەرپورد، قەوماۋ، قەومىن، پىشھات، روودان 2
ئاكىام، ئەنجام 3 پىشېركى ○ 1 روۋىداد،
سرگذشت، خادىنە، وقوۋ 2 نىجە 3 مىابقە

even-tempered *adjective*

ئارام، ھىندى، لەسەرھۇ ○ آرام

eventful /iˈvɛntfʊl/ *adjective*

پىرووداۋ، پىر(لە)سەرپىرە، زۆررووداۋ، گىرنگ
○ پىرخادىنە، مىم

even though *conjunction*

1 تەنناتە (ئەگەر) 2 سەرەراى ئەوھش، پىجىگەلە
ئەوھش، گەرچى ○ 1 حتى اگر 2 بە رىغم اىن كە

eventide /ˈiːvntaɪd/ *noun*

(وچەى) شىوان، درەنگان، تارىكان، چىراكەران
○ شامگاھان

eventide home *noun*

پىرخانە، خانەى پىران ○ خانەى افراد مىن
eventless *adjective*

پىرووداۋ، پىبوۋىرە، پىقەومىن ○ بىدون خادىنە
eventual /iˈvɛntʃʊəl/ *adjective*

1 دواتر، پاش تر، پاشەجار، پاشىن 2 دووماھى،
كۇتايى، دوايى: the eventual winner of the
The village school may ○ tournament
1 بەدى 2 نەايى

eventuality /iˈvɛntʃʊˈæləti/ *noun, pl. eventualities*

1 رووداۋ، پىشھات، بوۋىرە 2 رىتىچوون، شىيان،
ئەگەر: We were prepared for every
eventuality 1 خادىنە، سانە 2 احتمال

eventually /iˈvɛntʃʊəli/ *adverb*

پاشىجار، ئاخىرى، ئاقىبەت، سەرەنجام،
ئاخىرسەر، لە كۇتايى دا، ئاخىرى و ئوخى: Our
flight -tually left five hours late
eventuation *noun*

بوۋنەھۇى، لىكەوتەوھ، بوۋنە ئەنجام ○ مىنج
شدن

ever /ˈɛvə(r)/ *adverb*

1 ھىچ كات، ھىچ وەختىن، ھەرگىز، قەت،
خەياكونەھا، تا نىتە، تاكوو نىتە 2 ھەمىشە، بە
بەردەوامى 3 رۇزى، كاتىن، وەختىن، سەرەمانى
○ 1 ھىچ گاه، ھەرگىز، اصلا تاكون 2 ھەمواۋ 3
روزى، وقى

everglade /ˈɛvəɡleɪd/ *noun*

زەل، زەلكاۋ، زۇنگاۋ، چاموور، تالاۋ ○ باتلاق،
تالاب

evergreen /ˈɛvəɡrɪn, US ˈɛvərg-/ *adjective, noun*

1 *adj* ھەمىشەسەوز، سەوزەون، ھەمىشەبەھار،
پىپاينىز (زۆرتر لە بەرامبەرى deciduous)
2 درىخايەن، درىخماۋ، بەردەوام *n* رووھكى
ھەمىشەسەوز يا سەوزەون ○ *adj* 1 ھىشە سىز
2 بادوام *n* گىاھ ھىشەسىز

evergreen oak = holm-oak

everlasting /ˈɛvəˈlɑːstɪŋ, US ˈɛvərˈlæstɪŋ/ *adjective*

1 ھەمىشەيى، ھەتاھەتايى، تاسەر، نەمرى،
پىكۇتايى، دوايى پىننەھاتوۋ: everlasting
2 بەرگەكى، قايم 3 دوورودرىز 4
لەسەرىك، بەردەوام، يەككىنە ○ 1 ابدى،
جاۋدانى 2 بادوام 3 طولانى 4 پىوقفە

the Everlasting *noun*

خوۋاى (نەمر) ○ خدادوند

everlasting life *noun*

زىيانى نەمرانە يان نەمرى ○ زندگى جاۋدانى
everlastingly /ˈɛvəˈlɑːstɪŋli, US
ˈɛvərˈlæstɪŋli/ *adverb*

ھەمىشە، يەككىنە، پىپسانەوھ، لەسەرىك ○

همواره، دائم
evermore /ˈevəˈmɔː(r), US ˈevərˈm-/
adverb

(کون، ویره‌یی) هه‌ناهه‌تا، تاسەر، بۆ هه‌میشه،
always forever تا ابد

eversible *adjective*
شیاوێ هه‌لگیرانه‌وه، سه‌روین ده‌کری ○ قابل
برگرداندن

eversion /ɪˈvɜːʃən, US -ʒən/ *noun*
هه‌لگیرانه‌وه، سه‌روین کردن ○ برگرداندن

every /ˈevri/ *adjective*
1 هه‌مووی، گشتی، تیکرای، ته‌واوی، complete.
2 هه‌ر، هه‌ریه‌ک له 3 ناوه‌ناوه، جارجار
○ 1 هه‌می 2 هر یک از 3 گه‌گاه

everybody /ˈevriˌbɒdi, US -bɑːdi, -bɑːdi/
pronoun, also everyone

هه‌رک‌ه‌س، هه‌رک‌ه‌سی، هه‌موو، هه‌مووکه‌سی ○
هرشخص، هرکسی، همه

everyday /ˈevriˌdeɪ/ *adjective*
1 هه‌ر رۆژ، هه‌موو رۆژی، گ رۆژی 2 رۆژانه،
ناسایی، عه‌ده‌تی: everyday clothes ○ 1 هر
روز، همه روز 2 روزمه، عادی

Everyman /ˈevrɪmən/ *noun*
مرۆی ناسایی، بنیاده‌می ره‌مه‌کی ○ آدم معمولی

everyone /ˈevriwʌn/ *pronoun, also everybody*

هه‌رک‌ه‌س، هه‌رک‌ه‌سی، هه‌موو، گشت،
هه‌مووکه‌سی، *Everyone has a chance to win*

هرشخص، هرکسی، همه
○ *chance to win*

everyplace /ˈevriˌpleɪs/ = everywhere
everything /ˈevriθɪŋ/ *pronoun*

هه‌موو شتی، هه‌ر شتی، گرنگ‌ترین شت:
When we confronted him, he denied everything

هه‌م‌چیز، هه‌ر‌چیزی، مهم‌ترین چیز
○ *everything*

every time *adverb*
هه‌میشه، هه‌موو وه‌ختی، هه‌رکات، هه‌ر کاتی ○
همواره، هر وقت

everywhere /ˈevriˌweə(r), US -wer/
adverb

هه‌موو جیگه‌یه‌ی، گشت جییی، هه‌رشوینی، هه‌ر
جینی: *He follows me everywhere* ○
همه‌جا، هرجایی

every which way *adverb*
له زۆر لاهه، له‌به‌ر و له‌به‌ر، بۆ هه‌ر لایی ○ به
هر سو

eviction /ɪˈvɪkʃn/ *noun*

1 ده‌رکردن، ده‌ره‌راندن، پین‌چۆل‌کردن،
وه‌ده‌ر‌نان، خسته‌ده‌ره‌وه، چۆل‌کردن،
to face eviction from your

به‌جی‌ه‌شتن: *home* 2 سه‌ندنه‌وه، گیرانه‌وه، وه‌رگرتنه‌وه 3
بابه‌تی پین‌چۆل‌کراو (evictor n) ○ اخراج

خلع ید 2 استرداد 3 اویکیون
eviction order *noun*

ده‌ستووری ده‌رکردن یان پین‌چۆل‌کردن ○ حکم
تخلیه

evidence /ˈeɪdɪns/ *noun*

1 به‌لگه، سه‌لم‌ینه، شایه‌ت، گه‌واه‌ ستوف،
شایه‌تی، شایه‌دی، گه‌واهی. *We found further scientific evidence for this theory*

2 *theory* نیشانه، شوینه‌وار ○ 1 مدرک، دلیل،
شاهد، گواه، شهادت 2 اثر

evident /ˈeɪdɪnt/ *adjective*

روون، ناشکرا، دیار، په‌یدا، خو‌یا، به‌ر‌چاو،
obvious, distinct, patent, manifest

○ clear, plain, apparent
evidential /ˈeɪˌdɪnʃ(ə)l/ *adjective*

به‌لگه‌یی، به‌لگه‌نامه‌یی، به‌لگه‌مند: *The necessary evidential basis for her claim is lacking*

○ مستند، مستدل
evidentially *adverb*

به‌لگه‌م‌ندانه، به‌ شیوه‌یه‌کی به‌لگه‌نامه‌یی ○ به
طور مستدل

evidentiary /ˌeɪˌdɪnʃ(ə)ri/ = evidential
evidently /ˈeɪdɪntli/ *adverb*

وادیاره، به‌ روونی، به‌ ناشکرای ○ ظاهرآ، به
وضوح

evil /ˈiːvl, US ˈiːvil/ *adjective, noun*

1 *adj* شه‌تانی، پیس، ناجسن، به‌د‌ه‌سه‌ن، دژ،
خراب، خو‌یری 2 (به‌ک‌جار) ناخوش (یون): *an evil smell*

3 ناشرین، ناحه‌ز، خراب، به‌وه‌ی،
به‌زیان، موزی 4 بی‌و‌دم، نگ‌ریس، به‌د‌شوم،
بین‌فه‌ر 1 *n* خرابی، دزی، شته‌ خرابه‌کان، پیسی،

به‌د‌ه‌سه‌نی، خراب 2 به‌لا، نه‌هامه‌تی، مه‌ینه‌تی،
کاره‌سات 3 زیان، زه‌ر، زه‌ره‌ر، وه‌ی 4 ده‌رد،
نه‌خوشی ○ 1 *adj* شیطانی، شرور، پست 2 بد 3

زشت، مضر 4 منحوس، بدیمن 1 *n* بدی، چیزهای
بد، شرارت 2 بلا، مصیبت 3 مضرت 4 بیماری

evildoer /ˈiːvɪlduːə(r)/ *noun*

که‌سینکی خراب، خراب‌کار، به‌د‌کار، به‌د‌کردار،
خراب، به‌د‌کرده‌وه، که‌چ‌کرده‌وه ○ آدم شرور،
بدکار

evildoing *noun*

خراپکاری، به‌د‌کاری، پیسی، خرابی ○ بدکاری،
شرارت

the evil eye *noun*

چاوی پیس، چاویسی، چاوی، به‌د‌جای،
چافینوکی: *symbols to ward off the evil eye*

○ چشم شور
evilly /ˈiːvɪli/ *adverb*

به‌ خرابه‌وه، به‌د‌کارانه، به‌ شیوه‌یه‌کی خراب
○ با شرارت، به‌ طور بد

evil-minded /ˈiːvlˈmændɪd/ *adjective*

پیس، گلاو، بددیر، خراب، ناپاک، بیرجهوت
کیف، پلیداندیش

evilness noun

خرابی، بدی، پیسی ○ شرارت

evils noun, pl.

شته خرابه‌کان، شته به‌زیانه‌کان ○ مفاد

evil-smelling adjective

بوگن، بوسار ○ بدبو

evincible /i'vɪnsəbl/ adjective

شیایو دهریرین، لهدریرین‌هاتوو ○ قابل ابراز

evisceration /i'visə'reɪʃn/ noun

هه‌ناوده‌رکیشان، هه‌ناوه‌لکیشان، لابرډن یان
هه‌لکیشانی ئەندامانی نیوله‌ش، به‌تال‌کردنی

ناوزگ ○ اندرون‌برداری

evitable /'evəʊəbl/ = avoidable

eviternity /i'vɪ'tə:nɪti/ noun

(کۆن) بوونی تاسەر یان هه‌تاهه‌تایی ○ وجود
ابدی

evocation /i'vəʊ'keɪʃn, US i'vəʊ-/ noun

1 (به‌)بیرخستنه‌وه، به‌یاده‌یتانه‌وه، وه‌بیره‌یتانه‌وه
2 ورووژنه‌ری، بزوتنه‌ری 3 بانگ‌کردن ○ 1

تجدید خاطره 2 انگیزندگی 3 احضار

evocative /i'vəʊkətv, i'və:k-/ adjective

1 بیرخه‌ره‌وه، به‌بیره‌یتنه‌ره‌وه، زیندوو‌که‌ره‌وه:
evocative smells/sounds/music

2 بانگ‌کار

3 ورووژنه‌ری، بزوتنه‌ری (evocatively adv)

1 یادآور 2 احضار‌کننده 3 انگیزان

evocativeness noun

بیرخه‌ره‌وه‌یی، به‌بیره‌یتنه‌ره‌وه‌یی،
زیندوو‌که‌ره‌وه‌یی ○ یادآوری

evolute /'i:vəl(j)u:t, US 'ev-/ adjective

(رووه‌ک‌ناسی و گیانه‌وه‌رناسی) لوول (بوو بو
ده‌ره‌وه و لسه‌ئیسواره‌وه)، پشته‌وه‌لوول،
پشته‌وه‌هه‌لگه‌راو ○ برگشته به عقب

evolution /i'vəʊ'lʊ:ʃn, US 'ev-/ noun

1 گه‌شه‌(سه‌ندن)، په‌ره‌سه‌ندن، په‌ره‌به‌یه‌یی،
گووران 2 گووران‌کاری، گووران، گووانی شیوه،

هه‌ل‌دان، رسگان، پشقه‌چوون، پشقه‌چوون،

پشکه‌وتن 3 (بیرکاری) ده‌ره‌یتانی ره‌گ،

ره‌گ‌ده‌ره‌کیشی، ره‌گ‌دوژی 4 (سه‌ما یان مانوفر)

یادان، سووران، سوور، خول، کار، جوولان،

کردار ○ 1 تکامل 2 تحول، رشد، ترقي 3

استخراج جذر 4 چرخش، حرکت، چرخ، عملیات

evolutional /i'vəʊ'lʊ:ʃnəl/ adjective

گووران‌کاری یانه، سه‌ربه په‌ره‌سه‌ندن، په‌ره‌به‌یه،
په‌ره‌یتنه‌ره‌وه، گه‌شه‌یتنه‌ره‌وه ○ تحولی، تکاملی

evolutional crisis noun

قه‌یرانی گه‌شه‌یتنه‌ره‌وه یان په‌ره‌یتنه‌ره‌وه ○
بحران تکاملی

evolutionally adverb

به شیوه‌یه‌کی گه‌شه‌یتنه‌ره‌وه یان په‌ره‌یتنه‌ره‌وه

○ به‌طور تکاملی
evolutionary /i'vəʊ'lʊ:ʃənri, 'ev-, US -
neri/ adjective

گه‌شه‌یتنه‌ره‌وه، گووران‌کاری یانه، سه‌ربه
په‌ره‌سه‌ندن، په‌ره‌به‌یه‌ره، په‌ره‌یتنه‌ره‌وه:

evolutionary ○ **evolutionary** theory

تکاملی **change**

evolutionism /i'vəʊ'lʊ:ʃnɪzəm, US 'ev-/

noun
گه‌شه‌سه‌ندن‌گه‌ری، گه‌شه‌سه‌ندن‌یاوه‌ری،
گووران‌خواری، په‌ره‌(سه‌ندن)‌گه‌ری ○

تکامل‌گرایی، نظور‌گرایی

evolutionist /i'vəʊ'lʊ:ʃnɪst, US 'ev-/ noun

گه‌شه‌سه‌ندن‌یاوه‌ری، لایه‌نگری په‌ره‌(سه‌ندن)‌گه‌ری
○ طرفدار تکامل‌گرایی

evolvment noun

په‌ره‌سه‌ندن، گه‌شه‌سه‌ندن، گووانی به‌ره‌به‌یه
○ تکامل، تغییر تدریجی

evulsion /i'vʌlʃən/ noun

ده‌ره‌کیشان، ده‌ره‌یتان، هه‌لکیشان، هه‌لکه‌ندن،
هه‌لته‌کاندن، له‌ره‌گه‌وه‌ده‌ره‌یتان، له‌بن‌ده‌ره‌کیشان،

○ استخراج، قلم‌وقع

evzone /'evzəʊn/ noun

ئیشزون: ئەندامی یه‌که‌ی پیاده‌ی
هه‌له‌یارده‌ی یونانی که زووتر وه‌ک پاسه‌وانی

کوشک خزمه‌تی ده‌کرد (بنه‌ره‌ت): له - **eu-**

"خاس، جوان" **zōnē** + پشینه‌یه، که‌مه‌ر،

که‌مه‌ره‌بند ○ اوزون

Ewe /'erwe/ noun, pl. same

1 ئەندامی گه‌له‌یکی روژاوای ئەفریقا له‌گانا،
توگو و بنین 2 زمانی Kwa ی ئەو گه‌له ○ ایوی

ewe /ju:/ noun

مه‌ر، مته‌ب مین، به‌ز، داشت (بنه‌ره‌ت): **ewu**
ئینگلیسی کۆن، ئەلمانی بنه‌ره‌ت ○ میش

ewe neck noun

ملی باریک و کز ○ گردن شمیری

ewe-necked adjective

مل‌باریک و کز ○ گردن‌شمیری

ewer /'ju:ə(r)/ noun

گوزه‌له، تونگ، پارچ (بنه‌ره‌ت): له‌سه‌ر بنجینه‌ی

aquarius لاتین "ناوی" ○ مشربه

Ewing's sarcoma noun

جوړی لوی مه‌ترسی‌داری ئیشکی ب.ت. هی
ئیشکیکی دروژ یان سیپه‌نده (بنه‌ره‌ت): له ناوی

نه‌خووشی‌ناسی ئەمریکایی (James Ewing) ○

سازکومای اوینک یا بوانیگز

ex /eks/ noun, pl. exes

1 کۆنه‌هاوسه‌ر، هاوسه‌ری پشوو، کۆنه‌زن،
کۆنه‌مێرد 2 کۆنه‌دوست، دوستی جارێ ○ 1

هه‌مه‌ر ساق 2 دوست‌دختر یا دوست‌په‌ر ساق

ex /eks/ preposition

1 له 2 بڼ، بهین: *The price is £1500 ex VAT* 1 در 2 بدون

ex /eks/ preposition

څه رځی پردنې ټټانچي ډډون هزینې حمل
ex- /eks/ (also e-; ef- before f) prefix

پیشگر: 1 دهرهوه، له دهرهوه، ټو دهرهوه، له دهرهوه، له: *ex-ship exclude exclude*

بهره سهری، رووله سهری، ټو سهری: *extol* 3 به تهاوختی، تهاو، به تهاوی، به شتوختی تهاو:

excruciate 4 نمازه به لایردن یان دهرکردن: *excommunicate* 5 به ټی، ټی، نه، ټی بهری له،

ټی بهش له: *exsanguineous ex-drawing* (ټی خون) 6 نهو بهر، به دهر له، بهولاوه، له دهرهوه، له: *exceed* 7 نمازه به

دوختی ټشووتر، ټشووه، هی ټشووه، جاران، کونه، قدیم: *ex-president ex-husband*

(بهرهوت: له *ex* لاتین "له دهرهوه") ټی شونډ: 1 خارج از، بیرون از، از خارج، له 2 به سوی بالا 3

کامل، به طور کامل 4 اشاره به عزل 5 بدون، محروم از 6 ماوراء، خارج از، برتر از 7 سابق، قبلی،

پشین، گذشته، اسبق
ex- /eks/ (also e-; ef- before f) prefix

پیشگر: دهرهوه، ټو دهرهوه: *exodus* (بهرهوت: له *ex* یونانی یهوه "ټو دهرهوه، له دهرهوه") ټی شونډ: بیرون، خارج

exa- prefix
exajoule: 10¹⁸ پیشگر: نمازه به به فاکتوری ټی شونډ: اکا

exacerbation /ig,zæsa'berʃn/ noun
1 شیرزه (تر)بون، خراب تر بون، لی پیس کردن،

تونډ تر بون، سهختی، تونډی 2 تووړمی، رق، ناروخته 1 وخت، شدت 2 خشم
exact /ig,zækt/ adjective

ورد، راست، به سهرنج، تهاو، دروست، وه کوو نهو، وه کیسک، لیکچسوو: *an exact copy/replica of the painting*

دقیق، صحیح، همسان
exact /ig,zækt/ adjective

1 سهخت، پرزه حمت، پرتهرک، گران، دژوار 2 ورد، به سهرنج، سهختگر، تونډگر 1 طاق فرسا، سخت 2 دقیق، سخت گیر

exactly /ig,zæktli/ adverb
به وردی، ورد، به سهرنجهوه ټی دقت

exaction /ig,zækʃn/ noun
1 داواکاری، داخوازی 2 داسه پانډن، (به زور) لئوهرگرتن، زهوت کردن، لی ساندن، زورستنی 3

ټوول و پاره ی زوری، باج 4 پرکاری، گرفتاری 1 مطالعه 2 تحمیل، اجاف 3 باج 4 مشغله
exactitude /ig,zæktɪtju:d, US -tu:d/ noun

وردی، وردیوونهوه، دروستی، تهاووی، راستی ټی دقت، صحت

exactly /ig,zæktli/ adverb

دروست، ههر، تهاو، به سهرنجهوه، به وردی، به دروستی، وایه! ههروایه! *I know exactly how she felt*

دقیق، عیناً، همین طور است! *exactness* /ig,zæktʃnəs/ noun

وردی، وردیوونهوه، دروستی، راستی ټی دقت، صحت

exaggerated /ig,zædʒə'reɪtɪd/ adjective
1 ټشو تراو، زیده روایانه، هارهوگیفه، لافانه: *to make greatly/grossly/wildly exaggerated claims*

2 له راده به دهر، له نه دنازه دهر 1 مبالغه آمیز 2 بیش از حد

exaggeratedly /ig,zædʒə'reɪtɪdli/ adverb
له راده به دهرانه ټی به طور افراطی

exaggeration /ig,zædʒə'reɪʃn/ noun
ټشو نهان، زیده ټی، نه دنازه به دهری، زیده پرهوی،

پهرگیری، زیده کافې، لاف، لافاندن: *a slight/gross/wild-ton exaggerative*

زیو ټشو تراو، زیده ټی، لاف ټی، لاف آمیز *exaggerator* /ig,zædʒə'reɪtə(r)/ noun

(زور) ټشو نه، زیده ټی، لاف ټی، مبالغه کونده *exaltation* /egzəl'teɪʃn/ noun

1 شاگه شکې، شادی، خوشی زور، سهر خوشی، سهرمستی 2 سهر بهرزی،

سهر بیلندی، سهر فرازی 3 به سن دان، بیا هلدان، ستایش 4 (پایه) بهر زکړ دنهوه، هه لکشاندن،

بردنه سهرهوه 1 شمع، شادمانی، شوق 2 ستایش 3 سرافرازی 4 تعالی بخشی، ترفیع

exalté noun, adjective
n که سټکی سهر خوش بیان خوشحال
هاندهر، هیو ټی دهر، دلگرم کهر، ورووژنه ټی آدم خوشحال *adj* مشوق، مهیج

exalted /ig,zɔ:l'tɪd/ adjective
1 (به شوخی یا فخرمی) بهرزی، بیلندی، له سهری،

پایه بهرزی، سهر فراز، سهر بهرزی: *You're moving in very -ed circles!*

1 *I felt exalted and newly alive* شاگه شکه: 1 رفیع، عالی، بلند مرتبه، سرافراز 2 مشعوف

exam /ig,zæm/ noun
تاقی کاری، تاقی کړ دنهوه: *to pass/fail an exam*

ټی دقت، امتحان *examen* /eg'zæmən/ noun, also examen de conscience

تاقی کاری ټی امتحان *examination* /ig,zæm'neɪʃn/ noun

1 تاقی کاری، تاقی کړ دنهوه، نماز مایت، ناروین، لیک دانهوه: *to sit an examination in mathematics*

2 (پزشکی) ټی روانین بیان لئو روانین 3 لیکو لینهوه، په جیوړی، فه کولین 4 لئو پر سینهوه ټی امتحان 2 معاینه 3 بررسۍ

تحقیق 4 بازرسی
examinee /ɪg,zæmɪ'ni:/ noun
کسانی که تاقی‌کاری داده، تاقی‌کاریده،
تاقی‌کراو ○ امتحان‌دهنده

examiner /ɪg,zæmɪnə(r)/ noun
تاقی‌کاری‌ده‌هین، دهره‌یندری تاقی‌کاری
○ ممتحن

example /ɪg'zɑ:mpl, US -'zæmpl/ noun
1 نمونه، میناک، وینه، بابته، سهرمه‌شق:
This dictionary has many examples of
how words are used 2 ریگا، ری‌وشوین 3
وانه، پند، جام 4 هاوتا، تا، وینه ○ 1 مثال،
نمونه، مورد، الگو 2 روش 3 عبرت 4 مانند

examined adjective
خواه‌وینه، نمونه‌ی هیه، تاقی‌هیه ○ دارای
مانند

exanthema /ɪk'sanθɪmə, US
'eksan'θi:mə/ noun, pl. exanthemata

زیکه، گهرمه‌زنه ○ جوش، بثورات جلدی
exanthematic adjective
سهریه زیکه یان گهرمه‌زنه ○ وابسته به جوش
یا بثورات جلدی

exarch /'eksɑ:k/ noun
1 (کلینسی یور-تودوکس) گهره‌نوسقوف،
سهرنوسقوف 2 (میرووی) ستانوانی ههریمیکی
دور له نیمراتوری ییزاتین (ینه‌هت): له
exarkhos یونانی، له *ex-* له دهره‌وی +
arkhos "میر" ○ 1 اسقف اعظم 2 استان‌دار

exarchate /'eksɑ:kət/ noun
(میرووی) ههریمی به‌ریوه‌براو له لایند
هوه ○ اکسارکیت

exasperated /ɪg'zæspəreɪtɪd, US -'zɑ:sp-/
adjective
تووره، رق‌هستاو، چارز، نارزی، سخت ○
عصبانی، خشمگین

exasperating /ɪg'zæspəreɪtɪŋ, US -
'zɑ:sp-/ adjective
رق‌هستین، تووره‌کهر، شیت‌کهر

(*exasperatingly adv*) ○ عصبانی‌کننده

exasperation /ɪg,zæspə'reɪʃn, US -
'zɑ:sp-/ noun
رق‌هستاوی، قه‌لی، تووره‌یی، چارزی،
نگرین، نازز: *a groan/look/sigh of*
exasperation ○ عصبانیت

Excalibur noun
نیکسکالیبور: شمشیر‌ه‌ی نارتور
(بادشا) اکسکالیبور

ex cathedra /ɪks kə'θi:drə/ adverb,
adjective
1 (فهرمی و دینی) له جینی ده‌سلاته‌وه، به‌ینی
(نیویست‌بوونی) ده‌سلات، به‌ینی ده‌سلاتی

The Pope was speaking ex cathedra 2 ده‌سلات‌دارانه ○ 1 به‌مقتضای
قدرت 2 قدرت‌مدارانه

excavation /ɪkskə'veɪʃn/ noun
1 هه‌لکه‌ندن، کولین، هه‌لکولین، دانه‌وه،
کنه‌کاری، له‌زیر‌خول‌دهره‌تان: *The*
are open to the public 2 قولکه، چال 3
شوینی هه‌لکه‌ندن یان هه‌لکولین (ینه‌هت): له
excavate لاتین "هه‌لکه‌ندن و
دهردان، بوش‌کردن" ○ 1 حفیر،
کاوش، حفاری 2 گودال 3 محل حفاری

excavator /ɪkskə'veɪtə(r)/ noun
1 کنه‌کار، هه‌لکه‌ن، کولینگر 2 ده‌زگای
هه‌لکه‌ندن یان دانه‌وه، لودیر، نه‌تله‌س ○ 1
حفار، کاوشگر 2 ماشین حفاری

exceeding adjective, adverb
(کون) له‌راده‌به‌دور، یه‌کجار زور، یه‌نه‌ندازه ○
فوق‌العاده

exceedingly /ɪk'si:diŋli/ adverb
(فهرمی) له‌راده‌به‌دور(انه) یه‌کجار زور،
exceptionally, very, extremely
فوق‌العاده

excellence /'eksələns/ noun
سهرکه‌وتن، یه‌کجار باش‌بوون، له‌سهرتر‌بوون،
باش‌تری، سهرترتی، به‌سه‌داشکانه‌وه، سهره‌ویی،
بالا‌ترتی، باشی، چاکی، نیمتاز، قان: *a*
reputation for academic
excellence ○ نفوق،
برتری، تعالی، علو، مزیت

Excellency /'eksələnsi/ noun
به‌ریز، ریزدار، جه‌نابی به‌ریز ○ عالی‌جناب،
جناب عالی

excellent /'eksələnt/ adjective
له‌سهره‌وه، باش، عال، یه‌کجار‌باش، قوز، خاس،
چاک، یه‌کجار باشه: *an excellent meal*
excellent service ○ عالی، فوق‌العاده، عالی
است!

excellently /'eksələntli/ adverb
زور چاک، یه‌کجار باش ○ بسیار خوب

excelsior /'ek'selsiə/ adjective, noun
adj باش‌تر، چاتر، عال‌تر *n* تله‌زمه،
تله‌لاش‌وتله‌زم، ورکه‌دار، خاکه‌دار ○
adj عالی‌تر، بهتر *n* تراشه

except /ɪk'sept/ preposition, conjunction
بینه‌جگله، جگله‌ه، ژبلی، مه‌گهر، ناوارته، unless:
They all came except Sundays
Our dresses were the except Baram
same -cept mine was red
○ بجز، به‌استثنای

excepted adjective
بینه‌جگله، جگله‌ه، مه‌گهر ○ به‌استثنای

excepting preposition
بینه‌جگله، جگله‌ه، جیا له، به‌ین، به‌دور له ○ بجز،
جز

exception /ik'sepʃn/ *noun*

1 هه‌لاواردن، جگه‌کردن، جیاکاری، به‌ده‌ری،
 ناوارته 2 شت یان بابه‌تیکی هه‌لاواردراو،
 به‌ده‌ره، چه‌به، شتی ناوارته 3 نابه‌سندکردن،
 ده‌پرینی ناره‌زایه‌تی، به‌ریه‌رج‌دانه‌وه 1 استنا
 2 مورد استنا 3 اعتراض

exceptionable /ik'sepʃən(ə)bl/ *adjective*

(فه‌رمی) شیایوی به‌ریه‌رج‌دانه‌وه، نابه‌سند
 ده‌کری، objectionable (ده‌کری) قابل اعتراض
 (adv) 3 قابل اعتراض

exceptional /ik'sepʃənəl/ *adjective*

ناوارته‌یی، هه‌لاوارته، به‌ده‌ره، نااسایی، چه‌به،
 یه‌کجاریش، بی‌هاوتا، بی‌وته، هه‌لکه‌وتوو،
 an exceptional number of: outstanding
 exceptional skill 6 rainy days استثنایی،
 بی‌نظیر، فوق‌العاده

exceptionalism *noun*

ناوارته‌گه‌ری: بارودوخ‌ی جی‌باوازیوون له
 پی‌ودانگ یان تۆرمین؛ تئوری ناوارته‌گه‌ری
 (exceptionalist adj) 6 استثناکرای

exceptionally /ik'sepʃənəl/ *adverb*

به‌شیوه‌یه‌کی ناوارته‌ییان هه‌لاوارته،
 نااسایی‌یانه 6 به‌طور استثنایی

exceptive /ik'septɪv/ *adjective*

ناوارته‌یی، هه‌لاوارته‌یی، نااسایی 6 استثنایی
excerpt /'eksɜ:pt, US -sɜ:pt/ *noun*

برگه، پارچه، تیکه، کۆپله، پارچه‌ی هه‌ل‌بازاره:
 Read the following excerpt from one of
 Milton's poems 6 قطعه، گزیده، قطعه‌ی منتخب

excess /ik'ses/ *noun, adjective*

1 زیاده‌ده‌ه‌وی، راده‌به‌ه‌زینی، له
 نه‌ندازه‌ده‌رجوون، یه‌دری، یه‌پاریزی 2 زیاد،
 زیادی، زیایی، زیاتر له پتویست، زۆری،
 سه‌روزیاد، زیده: You can throw away any
 -ess 3 بریکی زیاد 4 ده‌سیلاوی 5 (excesses)
 زیده‌ده‌ه‌وی‌یه‌کان، خراب‌کاری‌یه‌کان،
 تونه‌ه‌وی‌یه‌کان، ناوانه‌کان، ده‌س‌دری‌یه‌کان 6
 هه‌لس‌و‌ک‌ه‌وتی نااسایی و توند‌ه‌وانه adj
 زیادی، زیایی، زیاد 1 n افراط 2 مازاد، وفور
 3 مقدار اضافی 4 اسراف 5 (در جمع) فجایع،
 تجاوزات 6 رفتار غیرعادی و افراط‌آمیز adj اضافی

excess baggage *noun*

سه‌ریار، زیده‌بار، ناوبار، ناقبار، ناوکو، مزودک
 6 اضافه‌بار

excess demand *noun*

زیده‌داخوازی، داوا(کاری) زیادی، داخوازی
 زیادی 6 تقاضای اضافی

excess fare *noun*

سه‌رکری، زیده‌کری، کری زیاد 6 کرایه‌ی
 اضافی

excessive /ik'sesɪv/ *adjective*

زیاد، له راده‌به‌ده‌ره، له نه‌ندازه‌ده‌ره، بی‌داد،
 The amounts: inordinate, immoderate
 she borrowed were not excessive 6 مفرط،
 بیش از حد

excessively /ik'sesɪvli/ *adverb*

له راده‌به‌ده‌ره، خراب، له نه‌ندازه‌ده‌ره‌انه:
 excessively high prices 6 به حد افراط

excessiveness /ik'sesɪvnes/ *noun*

زیادی، له راده‌به‌ده‌ری، له نه‌ندازه‌ده‌ری 6 بیش
 از حد بودن

excess luggage = excess baggage

excess postage *noun*

خه‌رج یان تیج‌وونی پۆستی زیادی، زیده‌پۆستی،
 داشکندن یان له‌ده‌رکردنی پاره (یان پوول) 6
 کسر تمهر

excess supply *noun*

زیده‌به‌ره‌هم، زیده‌خسته‌بازار، خسته‌ه‌رووی
 زیادی، خسته‌بازاری زیادی، زیادی خسته‌بازار
 6 عرضه‌ی اضافی

exchange /iks'tʃeɪndʒ/ *noun*

1 ئال‌وویر، گۆرینه‌وه، سه‌ریه‌سه‌ر، ئالشت،
 ئال‌وگۆر: 2 an exchange of glances/insults
 گۆرین (دراو) 3 بورس، بازار 4 پاره‌گۆرینه‌وه،
 سه‌رپافی: 5 currency exchange facilities
 ده‌مه‌ده‌مه، شه‌ره‌قه‌سه، مشت‌ومر 6 ناوه‌ندی
 ته‌له‌فون، ته‌له‌فون‌خانه 6 1 مادل‌له، تبادل،
 معاوضه 2 تبدیل (ارز) 3 بورس 4 صرافی 5 جر و
 بحث 6 مرکز تلفن

exchangeability /iks'tʃeɪndʒə'bɪləti/ *noun*
 له‌گۆرینه‌وه‌ها‌تووی، له‌ئال‌وگۆر‌ها‌تووی 6
 قابلیت تعویض، مادل‌له‌پذیری

exchangeable /iks'tʃeɪndʒəbl/ *adjective*

له‌گۆرینه‌وه‌ها‌توو، ده‌گۆردری، ده‌گۆردریه‌وه،
 له‌ئال‌وگۆر‌ها‌توو: These tokens are
 exchangeable for DVDs only 6 قابل
 تعویض، مادل‌له‌پذیر

exchange economy *noun*

ئابووری گۆرینه‌وه‌یی یان ئال‌وگۆری 6 اقتصاد
 مادل‌له‌ی

exchange force *noun*

هیزی گۆرینه‌وه‌یی، هیزی گۆرینه‌وه 6 نیروی
 تبدالی

exchange rate *noun*

به‌های پاره‌ی ولاتین له‌جاو پاره‌ی ولاتیکی‌تر،
 نرخ گۆرینی دراو، نرخ یان بایی گۆرینه‌وه 6
 نرخ برابری

exchange rate mechanism *noun*

میکانیزمی کۆنترۆل‌کردنی exchange rate
 نیوان پاره‌ی ولاتیک و ولاتیکی‌تر 6 سازوکار
 نرخ برابری

exchange reaction *noun*

(کیمیا) کارخانه‌سوه بیان پرچه‌کرداری
گورینه‌ویی ○ واکنش تبادل

exchequer /iks'tʃekə(r)/ *noun*
1 گه‌نجینه، خه‌زانه، خه‌زیننه (حکومت) 2 the (Exchequer) (له بریتانیا) وه‌زارت بیان
شالیارگه‌ی دارایی (به‌یررسی پاره‌ی گشتی) ○
1 خزانه 2 (the Exchequer) وزارت خزانه‌داری

excipient /ek'sipiənt/ *noun*
مه‌تریالی روون بیان تراوکه‌ره‌ویی ده‌رمان ○
اکسیپنت

excise /'eksəɪz/ *noun*
1 باج (تاراسته‌وخو، له‌سهر کهل‌ویه‌لی بنیوه‌ی
ولایت) 2 به‌ریوه‌به‌رایسه‌تی باج ○ 1 باج
غیرمستقیم 2 اداره‌ی مالیات

exciseman *noun, pl. excisemen*
باج‌گر ○ مأمور وصول مالیات

excision /ik'sɪʒn/ *noun*
1 (بزشکی) هه‌لکیشان، ده‌رکیشان، به‌رین،
لا‌بردن، هه‌ل‌گرتن: 2 *to demonstrate three types of surgical excision*
فرتاندن، سانسور: *The numerous excisions have destroyed the literary value of the*

○ 1 برداشتن، قطع 2 سانسور
excitability /ik'saɪtə'bɪləti/ *noun*, also
excitableness

له‌وروژان‌هاتوویی، (زووب‌سزاووی،
له‌خروشان‌هاتوویی، زووخروشاوی ○
تحریک‌پذیری

excitable /ik'saɪtəbl/ *adjective*
له‌وروژان‌هاتوو، (زووب‌سزاو، ده‌زوینتری:
excitable cells له‌خروشان‌هاتوو، ووروژاو،
هه‌ژیو، فیشه‌کی، زووه‌له‌چوو، زوو‌دینه‌جوش،
جینگزی، ناله‌تی، هه‌لتوز، زووخروشاو،
هه‌لچوو ○ تحریک‌پذیر، عصبی

excitant /'eksɪt(ə)nt, ik'saɪt(ə)nt, ek-/
adjective, noun

وروژینسر، هه‌زینسر، خروشینسر، هاندر:
○ *excitant drugs* مه‌یج

excited /ik'saɪtɪd/ *adjective*
خروشاو، هه‌ژیو، ووروژاو، یزاو، شاگه‌شکه ○
هیجان‌زده

excitedly /ik'saɪtɪdli/ *adverb*
وروژاوانه، به‌خروشانوه ○ با هیجان

excitement /ik'saɪtmənt/ *noun*, also
excitation

1 شاگه‌شکه‌یی، ووروژان، خروشان، ناروژان،
هه‌ژان، خروش، جوش‌وخروش، جوش، بزوان 2
بزواندن، هانسان، ووروژاندن، خروشاندن،
هه‌ژاندن 3 رووداوی هه‌زینسر، شتی ووروژینسر
○ 1 هیجان، برانگیختگی 2 تحریک، ته‌یج 3
واقعه‌ی هیجان‌انگیز، چیز مه‌یج

exciter *noun*

1 وروژینسر، هه‌زینسر، هاندر 2 نازاوه‌گیر ○
1 انگیزان 2 آشوب‌گر

exciting /ik'saɪtɪŋ/ *adjective*
وروژینسر، هه‌زینسر، هاندر، بزوتینسر: *an exciting story/discovery* مه‌یج

excitingly /ik'saɪtɪŋli/ *adverb*
وروژینسرانه، هاندرانه، هه‌زینسرانه ○ به‌طور
هیجان‌انگیز

excitve *adjective*
وروژینسر، هه‌زینسر، هاندر، بزوتینسر ○ مه‌یج

excitor *noun*
1 (کاره‌ندام‌ناسی) ده‌ماری وروژینسر، ده‌ماری
هاندر 2 نازاوه‌گیر ○ 1 عصب‌محری 2 آشوب‌گر

excl *abbreviation* 1 excluding 2 exclusive
exclamation /'ekskla'meɪʃn/ *noun*

1 سه‌رسوورمان، تاسان، ده‌ریرینی سه‌رسوورمان
2 هاوار، ناله 3 ناگادار‌کردنوه، هوزداری 4
نیشانه‌ی سه‌رسوورمان ○ 1 شگفتی، اظهار
شگفت 2 فریاد 3 اختار 4 علامت تعجب

exclamation mark *noun*, US *exclamation point*

نیشانه‌ی سه‌رسوورمان (!) ○ علامت تعجب
exclamatory /ik'sklæmətri, ek-, US -
tɔ:ri/ *adjective*

سه‌رسوورینسرانه، سه‌رسوورمین، سه‌رسوورمانی
تیا به‌ده‌ره‌ی: *an -tory phrase* تعجبی

enclave /'ekskləv/ *noun*
به‌شینکی خاکی ولاتی که خاکی بیگانه ته‌واو
ده‌وری داوه (بروانه *enclave*، له *ex-* +
enclave) ○ اکسکلوی

enclosure /ik'skləʊʒə, US ek-/ *noun*
ناوچه‌یی که گیانه‌وره ناوه‌کی‌به‌کانی تیا
ده‌رده‌کری ○ اکسکلوسور

excluding /ik'sklʊdɪŋ/ *preposition*
بینگه‌له، جگه‌له، ژبلی: *Lunch costs £10 per*

person, excluding drinks ○ بجز، به‌غیر‌از
exclusion /ik'sklʊ:ʒn/ *noun*

1 ری‌(گه‌)نه‌دان، نه‌نیشتن، پینش‌گرتن، به‌رگرتن،
به‌رگیر، ری‌ل‌گرتن، له‌ده‌روه‌ه‌ راگرتن 2
ری‌گرتن له‌هاتنه‌زووره‌وه، قه‌ده‌عه‌کردن،
ده‌رکردن، وه‌ده‌رنان، ده‌ریراندن، به‌رکردن،
پاتراندن، خسته‌ده‌روه‌ه: *Exclusion of air*
3 *creates a vacuum in the bottle* بی‌به‌ری،
بی‌به‌شی، بی‌به‌ش‌کردن، بی‌به‌ری‌کردن 4

هه‌لا‌واردن، ناوارته 5 لا‌بردن 6 له‌به‌رجاونه‌گرتن،
گویی‌نه‌دان 7 به‌رینه‌ندی (*exclusionary adj*)
○ 1 منع ورود 2 اخراج، طرد 3 محرومیت،
محروم‌سازی 4 استن 5 حذف 6 صرف‌نظر 7 تحریم

exclusion principle *noun*, also *Pauli exclusion principle*

بنه‌مای پاوان: بنه‌ماییک فیزیکی که پنی وایه دوو پارچولکه (وهک تیلیکترنده‌کان) له‌گهردیله یان‌گهردیله‌دا ناتوانی ههمان دهسته ژماره‌ی کوانتومی هه‌بن ۰ اصل انحصار

exclusion zone *noun*

ناوچه‌ی دهره‌بندکراو یا قده‌غه‌کراو ۰ منطقه ممنوعه

exclusive /ɪk'skluːsɪv/ *adjective, noun*

adj 1 تاییه‌تی، تاییه‌تدراو، تهرخان‌کراو، بی‌هاوتا: *exclusive rights to televise the World Cup* 2 داخراو (دهسته یان کومه‌له‌یین)، پاوان‌کراو، تاییه‌تی، قورخ‌کراو: *He belongs to an exclusive club* 3 هه‌لبوارده 4 تهنیا، تاک *n* (یابه‌ت، هه‌وال یان چیروکی) تاییه‌تدراو، تهرخان‌کراو (روژنامه یا کوفار)، راپوری تاییه‌تی ۰ *adj* 1 خصوصی، منحصر به فرد 2 بسته، انحصاری 3 گریده 4 صرف *n* گزارش انحصاری

exclusively /ɪk'skluːsɪvli/ *adverb*

ته‌نیا، به‌ته‌نیا، به تاییه‌ت: *a charity that relies almost exclusively on voluntary contributions* ۰ صرفاً، منحصر

exclusiveness /ɪk'skluːsɪvnəs/ *noun*, also *exclusivity /ɪk'skluːsɪvəti/*

بی‌هاوتابوون، تاک‌بوون، به‌ته‌نیا‌بوون ۰ منحصر به فرد بودن

exclusive of *preposition*

بی‌جگه‌له، جگه‌له، بی: *there were four of us exclusive of the guide* ۰ بجز، بدون

excogitation /eks.ka:dʒɪ'teɪʃn/ *noun*

1 لیکولینه‌وه، بیرکردنه‌وه، (تی)رامان، هزر 2 داهینان ۰ 1 برسی، تفکر، اندیشه 2 اختراع

excogitative /eks.ka:dʒɪ'tetɪv/ *adjective*

داهینه‌رانه، بیر، هزری ۰ اختراعی، اندیشه‌ای

excommunicable /ɪkskə'mjuːnəkəbəl/ *adjective*

شیبای بی‌به‌ری کردن یان ته‌کفر ۰ شایسته‌ی تکفیر

excommunicant /ɪkskə'mjuːnik(ə)nəl/ *noun*

کسی ته‌کفرکراو یان دهرکراو ۰ آدم تکفیرشده

excommunicate /ɪkskə'mjuːnikat/ *adjective, noun*

adj بی‌به‌ری کرداو، دهرکراو، ته‌کفرکراو *n* کسی ته‌کفرکراو ۰ *adj* تکفیرشده *n* آدم تکفیرشده

excommunication /ɪkskə'mjuːnɪ'keɪʃn/ *noun*

بی‌به‌ری کردن، بی‌به‌ش کردن، ته‌کفر (بی‌به‌ری کردن له‌ماف و بیرقیلیجه‌کانی ته‌دامتی کلیسه‌ی کریستائیت ب.ت. کلیسه‌ی کاسولیکی رۆمانی، دهرکردن: *They were threatened with -nication* ۰ تکفیر، اخراج

excommunicative /ɪkskə'mjuːniketɪv/ *adjective*

بی‌به‌ری‌یانه ۰ تکفیرآمیز

excommunicator *noun*

بی‌به‌ری‌گر، ته‌کفرکار ۰ تکفیرکننده

excommunicatory /ɪkskə'mjuːnikətɔːrɪ/ *adjective*

بی‌به‌ری‌یانه ۰ تکفیرآمیز

excoriation /ɪk.skə:ri'eɪʃn/ *noun*

1 سه‌رکونه، به‌مه‌رداهاتن، به‌گژداهاتن، ره‌خندی توند 2 رووشان، دامالکان، توخماخ‌کردن، دامالکاندن، بیست‌لی‌کردنه‌وه ۰ 1 تگوش، انتقاد شدید 2 خراش، پوست‌کنی

excrement /ɪkskrɪ'mɛnt/ *noun*

پسای، ریخ، گوو، ته‌سه‌قول، ترول، لاز، شیاکه، لاسک، ته‌رس: *the pollution of drinking water by untreated human excrement* ۰ مدفوع، براز

excremental /ɪkskrɪ'mɛntl/ *adjective*, also

excrementitious /ɪkskrɪ'mɛntʃəs/

سه‌ربه‌پسای، ته‌رسی، ریخی ۰ وابسته به مدفوع، فضله‌ای

excrecence /ɪk'skresns/ *noun*

لوو، سندان، گری، به‌ر، کوچکه، لک، قوتکه، زیاده‌گوشت، چه‌کهره، قورت: *warty excrescences in the colon* ۰ غده، زانده

excrecent /ɪk'skresnt/ *adjective*

زیادی، قوته‌وه‌بوو، دهر‌به‌ریو (*excrecently* *adv*) زانده

excreta /ɪk'skri:tə/ *noun*

پاشمه‌رو یا دهر‌هاویشته‌ی له‌ش (میز، پسای و ناروق) ۰ فضولات بدن

excretion /ɪk'skriːʃn/ *noun*

دهر‌هاویشتن، دهردان، فریدان، دهر‌هاویشته، پسای ۰ دفع، مدفوع

excretory /ɪks'kri:tɔːrɪ, US 'ekskrə:tɔːrɪ/ *adjective*

دهر‌هاویشته‌ر، دهر‌دەر، فریده‌ر، سه‌ربه دهر‌هاویشتن ۰ دفع‌کننده، دفعی

excruciating /ɪk'skruːʃɪɪŋ/ *adjective*

1 به‌زان، توند، که‌سکون، به‌نازار، به‌نیش، گران، سخت: *excruciating pain* 2 له‌راده‌به‌دەر، له‌ئنداز‌به‌دەر ۰ 1 شدید، حاد 2 افراطی

excruciatingly /ɪk'skruːʃɪɪŋli/ *adverb*

به توندی، به سه‌ختی، به کج‌بار: *excruciatingly embarrassing* ۰ *uncomfortable* ۰ *excruciatingly painful* ۰ *boring* ۰ شدیداً، فوق‌العاده

excruciation /ɪk.skru:ʃɪ'eɪʃn/ *noun*

نازاردان، نه‌شکه‌نجه‌دان، چه‌وساندنه‌وه، چرووسانه‌وه، ره‌تاندن، نیشانندن، نیش‌پنگه‌یاندن،

نازاری توند ○ تعذیب، عذاب شدید
exculpation /'ekska'l'pentʃn/ *noun*

(به-بین-گونااهی (تاسران) بی-تاوانی، پاکانه،
 روو سووری ○ تیرنه، برانت

exculpatory /'ik'skal'pentəʊəri, US -tɔr/ *adjective*

له گهل پاکانه، بین گوناهاهه ○ تیرنه آمیز
excurrent /ek'skɜːrənt/ *adjective*

دهر(ه) څرځ، ههلقویو، لڼ دهروههاتوو، دهر په ریو
 ○ جاری شونده

excursion /'ik'skɜːʃn, US 'ik'skɜːʃn/ *noun*

1 گهران (به دهسته)، گهر وانی، گهشت، سه پیران،
 سه یاحت، تور 2 لادان، له ری دهر چوون ○ 1
 گردش، سیاحت، تور 2 انحراف

excursionist *noun*

گهر وان، گهریده، گهشتیار ○ سیاح
excursive /'ik'skɜːsɪv/ *adjective*

1 گهر وک، سه رلڼی شخړاو، ناوړه، لاداو،
 رهه ل کړدوو، له ری دهر چو، خرڅایی 2
 لیک هه لوه شو، لیک ترازو ○ 1 سیار، سرگردان
 2 مقطع، بی ربط

excursively /'ik'skɜːsɪvli/ *adverb*

لاداوانه، لاده رانه ○ منحرفانه
excusable /'ik'skjuːzəbl/ *adjective*

شیاوی لڼ خوش بوون، جبهه ده کړی،
 به خشین هه لگر، ده به خشری، له به خشین هاتوو
 (excusably adv excusableness n) قابل
 گذشت

excursus /'ik'skɜːsəs, US ek-/ *noun, same*
 or excursions

1 باشکو (روون کړدنه وهی خالی له کتیب) 2
 لادان (له باسی ده قیگی نوو سراو) ○ 1 ضمیمه
 2 انحراف، گریز

excusatory /'ik'skjuːzətɔːrɪ/ *adjective*

لیبور دن خوازانه، به لیبور دن خوازی یه وه ○ با
 عذر خواهی

excuse /'ik'skjuːs/ *noun*

1 بیانوو، بونه، بهانه، بیانک، په لپ، هه واله به
 گه واله، ده ساویر، بیانوی ژیرانه: *Late again!*
 2 *What's your excuse this time?*
 لیبور دن خوازی ○ 1 عذر، بهانه، دلیل معقول 2
 پوزش خواهی

excused *adjective*

لیبور وراو، به خشراو، جبهه کراو، نازاد ○ معاف
excuse-me *noun*

(تافهرمی) بمبوره، جوړی سما یان هه لپه رکن
 ○ اکس کیوزمی

ex-directory *adjective*

نه نوو سراو، نه ښتی، نه هښتی (زماره یی له
 زماره نامه ی ته له فون دا)، *unlisted* ○ محرمانه

exeat /'eksɪət/ *noun*

موله ت یان ده ستور permission له کولیز یا
 خویندنگا بسو نه هاتنه وهی تنگه تاوی

○ temporary absence
exec /ɪg'zæk, US eg-/ = *executive*

execrable /'eksɪkrəbl/ *adjective*

په کجار خراب، ناحهز، ناشیرین، کړت، بیزاوی،
 قیزه ون، ناخوښ، *wretched detestable*;
execrable hotel ○ *execrable crimes*

○ افتضاح، شنیع، نفرت انگیز
execrably /'eksɪkrəbli/ *adverb*

ناشیرینانه ○ به طور شنیع

excreted *adjective*

قیزه ون، بیزاوی ○ نفرت انگیز

excretion /esɪ'kreɪʃn/ *noun*

1 بیزاری، بیزه ونی، رق لیبون، ناخوښ ویستن،
 قین لیبون، له عنه ت، دوعالی کړدن 2 دم پیسی،
 جنتی فروشی، دم شری ○ 1 انزجار، نفرت، نفرین
 2 فحاشی

execratoty /'esɪ'kreɪtɔːrɪ/ *adjective*

بیزه ون، جنتی رق لیبون، مایه ی قین (لیبون) ○
 نفرت آمیز

executant /ɪg'zækjʊt(ə)nt, US eg-/ *noun*

1 رایه پرتسر، جینه جی کسر، به ریو به سر،
 2 performer موسیقازنه ○ 1 مجری 2 نوازنده

executable /'eksəkjuːtəbl/ *adjective*

(کامپیوتر، فایل یان به برنامه یی) جینه جی
 ده کړی، جینه جی ده بی، ده کړی، راده به ری، ران
 ده بی ○ اجرا پذیر

execution /'eksɪ'kjuːʃn/ *noun*

1 کوشتن، له سیداره دان (به سزای قانونی یه وه):
Over 200 executions were carried out
last year 2 جینه جی کړدن، رایه پراندن،
 به جی هینان، پیاده کړدن، کړدن، نه انجام دان 3
 خولقاندن، ماموستایی، ده سره نگیی، شاره زایی،
 به رهم هینان (فیلم، کتیب و هتد) 4 گرتن،
 دهس به سره داگرتن، گل دانه وه 5 شتوهی کړدن
 یان جینه جی کړدن ○ 1 اعدام 2 اجرا، انجام 3
 آفرینش، زبردستی 4 توقیف 5 طرز عمل

executioner /'eksɪ'kjuːʃnə(r)/ *noun*

جه لاد، له سیداره دهر، پایوکوژ، میری سه رب
 جلا، دژخیم

executive /ɪg'zækjʊtɪv/ *adjective, noun*

1 رایه پرتسرانه، به ریو به سر، رایه پرتسر،
 هه لسوور پرتسر، جینه جی کار: *the executive*

offices 2 پایه پرتسرانه: *an executive car/home*

1 n ده سه لات یان هنری جینه جی کړدن یان
 رایه پراندن، ده زگای جینه جی کړدن یان رایه پراندن

2 ده سته ی جینه جی کړدن، لیژنه ی رایه پراندن 3
 به ریو به سر (*executively adv*) ○ 1 *adj*

اجرای، اجراکننده 2 اعیانی 1 n قوه مجریه 2
 هیات اجرایی 3 مدیر

executive board *noun*

دهستى جيبه جى كردن، ليزنه ي راپه راندن
هيأت اجرايى

executive committee *noun*

دهستى جيبه جى كردن، ليزنه ي راپه راندن
هيأت عامل

executive council *noun*

نه نجومه نى جيبه جى كردن، نه نجومه نى
راپه راندن مجلس اجرايى

executive director *noun*

به رپوه به رى جيبه جى كردن مدير اجرايى

executive officer *noun*

كاربه ده ستى جيبه جى كردن يان راپه راندن
مامور اجرايى

executive privilege *noun*

نيمتياز يان پريفيلىجى راپه راندن يان
جيبه جى كردن امتياز اجرايى

executive session *noun*

كوپونه وى نه پنى ده ستى جيبه جى كردن يان
ليزنه ي راپه راندن جلسه ي محرمانه ي هيأت
اجرائى

executor /ɪgˈzɛkjətə(r)/ *noun*

سروه ست، وه سى، سهرپه رشت، راسپتراو
وصى، قيم

executor /ɪgˈzɛkjətə(r)/ *noun*

راپه رتنه ر، جيبه جى كمر: She appointed him
executor of her will اجرا كننده

executorial /-ˈtɔːriəl/ *adjective*

(ده گمن) راپه رتنه رانه، جيبه جى كمرانه
اجرايى

executship *noun*

سروه ستى، سهرپه رشتى وصايت

executrix /ɪgˈzɛkjʊːtriks, eg-/ *noun, pl.*

executrices /-ˈtrɪsɪz/ or executrices
سروه ست، سهرپه رشت، وه سى (زن) وصى،
قيمه

exedra /ˈɛksɪdrə, ɪkˈsɪːdrə, ɛk-/ *noun, pl.*

exedrae /-ˈdriːz/
(بيناسازى) ميز يان سه كوى دانستن سكوى
نشيمن

exegesis /ˈɛksɪˈdʒiːsɪs/ *noun, pl. exegeses* /-ˈsɪz/

ليكده انه وه، تازه نتى، رافه، شى كرده وه (ب.ت).
نوسراوه ي كى دينى: بنه رت: exēgēsis يونانى،
له "ليكده انه وه" exēgēsthai تفسير

exegete /ˈɛksɪdʒiːt/ *noun*

ليكده ره وه، شى كرده وه، رافه كار (كتيبى پيروز)
مفسر

exegetic /-ˈdʒɛtɪk/ *adjective, also exegetical*

ليكده انه وه يى، شى كرده وه يى، رافه يى
تفسيرى

exegetics *noun, pl.*

زانستى ليكده انه وه، رافه ناسى علم تفسير

exemplar /ɪgˈzɛmplə(r)/ *noun*

نموونه، ميناك، ويته، سهرنموونه، نموونه ي ديار،
سهرمه شق، هاوتا، ويته: an exemplar of
medieval architecture اسوه، مثال بارز،
سرمشق، نظير

exemplarily *adverb*

به شيوه يتيكى نموونه به طور نمونه

exemplary /ɪgˈzɛmpləri/ *adjective*

1 نموونه، ميناك، سهرمه شق: Her behaviour
was -mplary 2 شا يانى لاساي كرده وه،
يه كجارباش، په سندن، 3 commendable
ناگادار كره وه، په نداوى 1 نمونه، سرمشق 2
درخور پيروى 3 اخطاردهنده

exempli gratia /ɪgˈzɛmpliˈɡreɪʃiə/*adverb*

(لاتين) يو نموونه، يو ويته (به كورتى eg.
دنه نووسرى) مثلاً

exemplification /ɪgˈzɛmplɪfɪˈkeɪʃn/ *noun*

1 نموونه هنيانه وه، يتگي يادن به نموونه، هلدانى
نموونه يان ويته 2 له به ره لگرتنه وه 3 نموونه،
ميناك، ويته 1 ذكر مثال 2 استساخ 3 مثال

exemplum /ɪgˈzɛmpləm, eg-/ *noun,**exempla*

نموونه، ميناك، موديل: an exemplum of
heroism مثال، الگو

exempt /ɪgˈzɛmpt/ *adjective, noun*

adj (پس) به خشراو، تهرخان، جبه كراو،
هه لاوړدراو، هه لاوړده n كه سيكي تهرخان يان
به خشراو له باج 1 معاف n اكرميت

exempted *adjective*

(پس) به خشراو، تهرخان، جبه كراو، هه لاوړدراو،
هه لاوړده معاف

exemption /ɪgˈzɛmpʃn/ *noun*

1 به خشراوى، هه لاوړدراوى، جبه 2
ته رخان بوون، ته رخانيتى، به خشران له باج 1
معافيت 2 معافيت از ماليات

exentation /ɪkˌsɛntəˈreɪʃ(ə)n, US ɛk-/*noun*

1 هه ناوده ركيشان، نيوژگ ده رهنيان 2 ده رهنيانى
گووى چاو و شته كاني ترى نيو چالى چاو 1
اندرونه بردارى 2 اكستراسيون

exequatur /ˈɛksɪˈkwɛɪtəl/ *noun*

به رات، ده ستور نامه ي كونسول يان نوته ريكي
نرى حكومه تى بيانى (بنه رت): له لاينه وه به
واتاى "له ي گهر يى با بىكا" روانامه

exequies /ˈɛksɪkwɪ/ *noun, pl., sing exequy*

(فهرمى) رى وده رسمى ناشتن مراسم تدفين

exercise /ˈɛksəsaɪz, US -sɜːs-/ *noun*

1 وه رزش، وه رزشت: Swimming is good
2 exercise مه مشق، سهرمين 3 كار كردن،
به كار هنيان، كه لك لى وه رگرتن، خسته كار،

له کار کردن، کارینکردن 4 مەشقی سەرپازی، راهپێتان، مانۆفر 5 (exercises) (سەرپازی) مەشقی، راهپێتان، مانۆفر 6 رێوڕەسم، تاهەنگ 1 ورزش 2 تمرین 3 بەکارگیری، اعمال، استفاده 4 مانۆر 5 (در جمع) مانۆر 6 مراسم

exercise bike noun

چەرخی مەشق، دووچەرخی مەشق 1
دوچەرخی تمرین

exercise book noun

دەفتەرۆکە، دەفتەرچە، پەرەوی چکۆلە 1 دفترچە

exercise yard noun

هەوشەیی مەشق یان راهپێتان (لە زیندانان) 1
حصار تمرین ورزش

exercitation /ɪgˌzɜːʃən/ noun

مەشق، کارکردن، تەمرین 1 تمرین

exergue /ɪkˈsɜːg, ɛkˈsɜːg, ˈɛksɜːg/ noun

1 جێگای نووسراوەی نیشان یان کۆین، جێگای ریکەوت 2 لێوار یان قەرەخی کۆین 1
اکسەرگۆ 2 حاشیە سێکە

exertion /ɪgˈzɜːʃn, US ˈzɜːrf-/ noun

1 هەول، تیکۆشان، کردووکۆش، تەقەلا، رەتان، زەحمەت، رەنج، تەقەلەخۆدان، لێنەوین، هێزپێتان، هێزپێدان، چالاکیی جەستەیی یان هۆشی: *He needed to relax after the exertions of a busy day at work* 2 بەکارهێنان، خستەکار: *the exertion of force/strength/authority*

1 تالاش، تەقلا، زحمت، سختی، زورورزی، فعالیت بدنی یا ذهنی 2 اعمال

exertive /ɪgˈzɜːtɪv/ adjective

لێنەویو، نەویو، هێزپێنەر 1 زورزنە

exfiltration noun

پاشەکشێ، کێشاندە (سەرپازی یان سیخوڕ بە نەپتیی) 1 عقب‌نێشی

exfoliant noun

دەرمانی بۆ لابردنی خانە مردووەکانی پێست 1
اکسفولیانت

exfoliation /ɛksˌfəʊliˈeɪʃn/ noun

1 توێکل فریدان، کرانیدن 2 توێ-توێ-بوون، پێستەپێستەبوون 3 توێکل، توێخ 4 تاشین 1 پۆست‌اندازی 2 ورقەورقە شدن 3 پۆستە 4 تراش

ex gratia /ɛks ˈɡreɪʃə/ adjective, adverb

(لاتین) پیاووەتی‌یانە، لە رووی پیاووەتی‌یەوه، نەدانەوه 1 بلاغوض

ex gratia payment noun

(لاتین) پێدانی پیاووەتی‌یانە، نانەرکانە، پێدانی لە رووی پیاووەتی‌یەوه یان نەدانەوهیی 1 پرداخت بلاغوض

exhalant /ɛkˈʃeɪlənt/ adjective, also**exhalent**

هەلمیو، سەرچوو، سەرروەو: *an exhalant*

siphon of a clam متصاعد**exhalation** /ɛkˈʃəˈleɪʃn/ noun

1 هەناسەدانەوه 2 دانەدەرئ، دەرکردن، emanation (هەلم، گاز و هەند) 1 بازدم 2 برون‌داد

exhaust /ɪgˈzɔːst/ noun

1 ئیگزۆز، هەلم‌دانەوه، گازدانەوه 2 دووکه‌لی ئیگزۆز 3 لۆلە یان بۆری ئیگزۆز، لۆلە‌دووکه‌ل 1 اگزوز 2 دود اگزوز 3 لۆلی اگزوز

exhausted /ɪgˈzɔːstɪd/ adjective

1 ماندوو، شەکەت، هەلاک، کەموەرە، رەتاو، بێ‌قەوەت، لەپەل‌وی‌کەوتوو، لەبێ‌کەوتوو: *The exhausted climbers were rescued by helicopter* 2 تەواو‌بوو، هەل‌جۆراو، بەکارهێنراو: *You cannot grow crops on exhausted land* 1 خستە، ازتوان‌افتادە 2 تەمام‌شدە

exhaustible /ɪgˈzɔːstəbl/ adjective

کەم، بەر‌تەسک، هەلدە‌جۆری، تەواو‌دەیی 1
تەمام‌شدنی

exhausting /ɪgˈzɔːstɪŋ/ adjective

شەکەت‌کەر، ماندوو‌کەر، لەبێ‌هێنەر، پروو‌کینەر، سەخت: *an exhausting day at work* 1 (exhaustingly /ɪgˈzɔːstɪŋli/ adv) خستە‌کێندە، فرساینە

exhaustion /ɪgˈzɔːstɪʃn/ noun

1 لەپێکەوتن، زۆرماندوویی، رەتان، شەکەتی: *suffering from physical/mental/nervous exhaustion* 2 هەل‌جۆران، لەبێ‌هاتن، تەواو‌بوون، بەکارهێنران، لەبێ‌هاتن، خلاس‌بوون، دوا‌هاتن، تەواو‌کردن، بە‌تال‌کردن: *the exhaustion of natural resources* 1 ازپا‌افتادگی، فرسودگی 2 ات‌مام، تەخلیه

exhaustive /ɪgˈzɔːstɪv/ adjective

گشتگیر، گشتگره‌وه، تەواو، گش(ت)‌لایەنە، تەواو، دوورودرێژ، thorough: *conducted an exhaustive investigation* 1 *This list is not intended to be exhaustive* 2 *research/tests exhaustiveness n* 1 جامع، فراگیر، کامل (exhaustivity n)

exhaustively /ɪgˈzɔːstɪvli/ adverb

گشتگیرانە، گش‌لایەنانه، بە‌شێوە‌ی‌کێ تەواو: *Every product is exhaustively tested before being sold*

exhaust-pipe noun

لۆلە یان بۆری ئیگزۆز، لۆلە‌دووکه‌ل 1 لۆلی اگزوز

exhibit /ɪgˈzɪbɪt/ noun

1 شتی بەرجاو‌خراو، شتی بۆ رانان، کەل‌وبە‌لی پێشان‌دراو، پێشانه 2 (ماف) بە‌لگە 3 دەر‌خستن،

پیشاندان، خسته‌روو، هه‌لخستن 4 (له‌نماریکا)
پیشانگا 1 کالای نمایشی 2 مدرک 3 ارانه،
عرضه 4 نمایشگاه

exhibition /'eksɪ'bɪʃn/ *noun*

1 پیشانگا 2 پیشاندان، خسته‌به‌رجاو، نشان‌دان،
خسته‌روو، هه‌لخستن، نواندن، رانان 3 (له‌
بریتانیا) باربو یان پیتاکي خویندن، یارمه‌تی
خویندن 1 نمایشگاه 2 نمایش، عرضه، ارانه 3
کمک هزینه‌ی تحصیلی

exhibitioner *noun*

خویندکاری که له‌ریگای باربو ی خویندنه‌وه
دریژه به‌خویندن ده‌دا، (خویندکاری) بورسیه
اکزیبیتور

exhibitionism /'eksɪ'bɪʃənɪzəm/ *noun*

1 خویشان‌دان، خوشترین کردن، خوواندن 2
خوده‌رخستن 1 خودنمایی 2 عورت‌نمایی

exhibitionist /'eksɪ'bɪʃənɪst/ *noun*

1 خویشانده‌ر 2 خوده‌رخسەر 1 خودنما
عورت‌نما

exhibitionistic *adjective*

خوده‌رخه‌رانه، سه‌ربه‌خوده‌رخستن 1 وابسته به
عورت‌نمایی

exhibitive /ɪg'zɪbɪtɪv/ *adjective*

به‌رجاوخه‌ر، پیشانده‌ر 1 نمایش‌دهنده

exhibitor /ɪg'zɪbɪtə(r)/ *noun*

1 به‌شداری‌کەر (پیشانگا) 2 پیشانده‌ر 1
شرکت‌کننده 2 نمایش‌دهنده

exhilarated *adjective*

شاگه‌شکه، شاد، دلشاد، دلخوش، به‌که‌یف،
سه‌رخوش، سه‌رمه‌ست: *I felt exhilarated*
after a morning of skiing مشغوف،
به‌وجدآمده

exhilarating /ɪg'zɪləreɪtɪŋ/ *adjective*

زورخوش، شادی‌هین، دلخوش‌کەر، ورووژینه‌ر،
هه‌ژینه‌ر: *My first parachute jump was an*
exhilarating experience (adv) 1 وجداور، مهیج

exhilaration /ɪg'zɪlə'reɪʃn/ *noun*

شادی، دلخوشی، شاگه‌شکه‌یی، سه‌رخوشی،
سه‌رمه‌ستی، خوشی: *the exhilaration of*
performing on stage وجد، شادمانی، فرح

exhortation /'egzɔ:'tɔ:ʃn, US -zɔ:'t-/
noun

1 داوا، داخوازی، یارانه‌وه، تکا 2 هان‌دان،
تین‌دان 3 راسپاردن، ناموزگاری‌کردن،
نه‌سینه‌ت، شیرت‌کردن 4 ناجارکردن، یتگردن
(به‌ناموزگاری) یتداگرتن، سوورووون 1
درخواست، تمنا، التماس 2 تشویق 3 سفارش،
اندزده‌ی 4 اصرار

exhortative /ɪg'zɔ:tətɪv/ *adjective*, also
exhortatory

ناموزگاری‌بانه، هان‌ده‌رانه 1 نصیحت‌آمیز، ترغیبی
exhumation /'ekʃju:'meɪʃn/ *noun*

قه‌برانه‌وه، گوردانه‌وه، مردوده‌ره‌نشان (بـ)
تاقی‌کردنه‌وه) 1 یش قبر

exigency /'eksɪdʒənsi, US ɪg'zɪdʒ-/
noun, also *exigence*, *pl. exigencies*

1 یتداویتی، (یارودوخ) ته‌نگه‌تاوی، ره‌وشی
ناناسایی، ره‌وش یان هه‌لومهرجی ته‌نگه‌تاوی 2
(*exigencies*) یتداویتی به‌کان 1 ضرورت،
وضع فوق‌العاده 2 (در جمع) مقتضیات، ضروریات

exigent /'eksɪdʒ(ə)nɪ, US 'egzi-/ *adjective*

1 ته‌نگه‌تاوی، ته‌نگافی، یتویست، ده‌سبه‌جینی،
کت‌وپری، ناگاوی 2 سه‌خت، دژوار، قورس،
پرته‌ر 1 اضطراری، فوری، میرم 2 شاق

exigible /'eksɪdʒɪb(ə)l, US 'egzi-/ *adjective*

یتویست، داوا ده‌کری، داواکرده‌نی 1 مقتضی،
مطالبه‌کردنی

exiguity /'eksɔ:'gju:ti/ *noun*, *pl. exiguities*

که‌می، وردی، بچووکی، scantiness 1 کمی،
خردی

exiguous /eg'zɪgjuəs/ *adjective*

که‌م، ورد، بچووک، نات‌ه‌واو، نیوه‌چیل،
evidence: inadequate
exiguous (exiguity *n* :exiguously *adv*)
اندک، ناچیز، خرد

exile /'eksɪl, US 'egzɪl/ *noun*

1 دوورخسته‌وه، شاربه‌ده‌رکردن: *to be/live in*
exile 2 *a place of exile* 2 *place of exile*
شاربه‌ده‌ر: 1 *political exiles* 1 تبید 2 شخص
تبعیدی

exiled *adjective*

دووره‌وه‌خراو (که‌س) شاربه‌ده‌ر 1 تبعیدی
exilic /ɪg'zɪlɪk, ɪk-, eg-, ek-/ *adjective*
سه‌ربه‌سه‌رده‌می شاربه‌ده‌ری، ب.ت. جووه‌کان
له‌بابیل له‌سه‌ده‌ی شه‌شی به‌رله‌زایین‌دا 1
اکزیلیک

exine /'eksɪn, US -ɪn/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) ده‌ره‌پوش، ده‌ره‌پیشال، به‌رگی
ده‌ره‌وه‌ی دژه‌پزینی ده‌نگ یان تووی هه‌لاله 1
اکسین

existence /ɪg'zɪstəns/ *noun*

1 بوون، بوونه‌وه‌ری، هه‌بوون، زیان، زین، زیوار،
مان، هه‌یی، بوونه‌وه‌ر، بوونایه‌تی، بوونیتی 2
روودانی راسته‌قینه: *existence of a state of*
war 1 وجود، هستی، بود، زندگی، حیات،
موجود، موجودیت 2 اکزیستنس

existence of God *noun*

بوونی خودا 1 هستی خداوند

existence symbol *noun*

هینمای بوون 1 نماد وجودی

existent /ɪg'zɪstənt/ *adjective, noun*

بوونده‌وهر، ژینه‌وهر، هه‌یه، هه‌یه، *existing*،
: *existing*، هه‌یه، هه‌یه، هه‌یه، هه‌یه، هه‌یه،
: *creatures existent in nature* (فهل‌ه‌ه):

شتی که به راستی هه‌یه یان بوونی هه‌یه: *The self is the only knowable -istent* موجود

existential /ɪgzɪ'stɛnʃəl/ *adjective*

1 سهره‌یه بوون 2 سهره‌یه تیوری بوون‌ناسی
(adv) 3 وجودی 2 وابسته به

نظریه‌ی هستی‌گرایی

existentialism /ɪgzɪ'stɛnʃəlɪzəm/ *noun*

بوون‌گه‌ری، بوون‌خوازی، نیکرسی‌نیش‌الیزم
هستی‌گرایی

existentialist /ɪ'zɪstəl/ *noun, adjective*

Sartre was an existentialist بوون‌گه‌ر، بوون‌خواز: *n*

adj existentialist بوون‌خوازانه 2 *n* هستی‌گرا
adj هستی‌گرایانه

existing /ɪg'zɪstɪŋ/ *adjective*

1 بوونده‌وهر، هه‌یه 2 هه‌نووک‌ه‌یه، ئیستای: *New laws will soon replace -ing*

legislation 1 موجود 2 فعلی

exit /'eksɪt, US 'egzɪt/ *noun*

1 دهر‌چوون، چوونه‌ده‌ری، ریگای دهر‌چوون،
دهر‌چه: *There is a fire. Where's the exit?*

2 *exit on each floor of the building*

رویشتن، چوونه‌ده‌ری، به‌جی‌هیشتن (ته‌کته‌ر
له‌سەر شانو): *The heroine made her exit to*

great applause 3 مردن، مهرگ، سهر‌نانه‌وه
1 خروج، در‌خروج، برون‌راه 2 عزیمت 3

در‌گذشت

exit poll *noun*

راپرسی (نافه‌رمی) له‌ده‌نگه‌دراوه‌کان
نظرسنجی از رای داده‌ها

exit visa *noun*

فیزای دهر‌چوون یا چوونه‌ده‌ری 2 روادی‌یا
ویزای خروج

ex libris *noun, pl. ex libris = bookplate*

Exmoor *noun*

نیکسمور: 1 جوری نژادی مه‌ری شاخ‌داری
Devonshire ی نینگلته‌ره (رووبه‌ره‌که‌ی 83

کیلومتری چوار‌گو‌شه) 2 جوری ره‌گه‌زی
نه‌سبی کورته‌بالا، ره‌سه‌نی ده‌قه‌ری Exmoor

نینگلته‌ره 2 اکسمور

exo- *prefix*

پیشگر: دهر، دهره‌وه، له‌ده‌ره‌وه، دهره‌یه‌ی،
دهره‌کی: *exoskeleton* (نه‌مه‌رت: له‌ *exō*

یونانی‌یه‌وه "outside") 2 پیشوند: برون، بیرون
از، بیرونی

exobiological *adjective*

سهره‌یه زینده‌ناسی گه‌ردوونی 2 وابسته به
زیست‌شناسی فضایی

exobiologist *noun*

زینده‌ناس له‌بواری گه‌ردوون‌دا 2 زیست‌شناس
فضایی

exobiology *noun*

زینده‌ناسی گه‌ردوونی 2 زیست‌شناسی فضایی

exocarp /'eksəʊkɑ:p/ *noun*

(رووه‌کناسی) تولی دهره‌وه‌ی *epicarp* میوه
2 اگزوکارپ

exocentric /'eksəʊ'sentrɪk/ *adjective*

(زمانه‌موانی) دهره‌ناوه‌نشد، دهره‌ناوه‌نشد،
دهره‌ناوه‌نشد، وه‌کسو *John slept* (دژی

endocentric) 2 برون‌مرکز

exocrine /'eksəʊkram, -krɪn, US

'eksəkrɪn, -krɪn/ *adjective, noun*

1 *adj* دهره‌ریژ، دهره‌ریژ، سهره‌یه رژیته‌ی
دهره‌ریژ یان دهره‌دراوه‌که‌ی 2 (بروانه

exocrine gland - *n* (endocrine)

2 اگزوکرین، برون‌تراو

exocrine gland *noun*

رژیته‌ی دهره‌ریژ یان دهره‌ریژ 2 غده‌ی
اگزوکرین یا برون‌تراو

exocyclic *adjective*

دهره‌بازنه‌یه‌ی، دهره‌ناله‌یه‌ی، هه‌له‌که‌وتوو له
دهره‌وه‌ی بازنه یان ناله‌یه‌یه‌ی نیکه‌ه‌یه‌یه‌ی

کیمیایی 2 اگزوسایکلک

exocytosis /'eksəʊsaɪ'təʊsɪs/ *noun, pl.*

exocytoses

(زینده‌ناسی) نیکوسایتوز یا نیکوسایتوسیس:
نازادکردنی ناوه‌روکی پوشایی خانه‌ی بۆ دهره‌وه

2 اکوسیتوز، اکوسایتوز، اکوسایتوسیس

exocytotic *adjective*

سهره‌یه نیکوسایتوسیس 2 وابسته به اکوسیتوز
یا اکوسایتوسیس

exodermis *noun*

دهره‌پنست، پینستی دهره‌وه 2 برون‌پوست

Exod *abbreviation* Exodus

exodus /'eksədəs/ *noun*

1 کۆره‌وی، کۆچره‌وی، کۆچ: *the mass*

exodus from Paris to the country in the

summer 2 هوروزم، شالاو، تسی‌رژان 3

(Exodus) کتیب یان سفیری کۆچ (= ناوی
دووه‌مین به‌شی کتیبی بیروز، سهاره‌ت به

کۆچی ئیسرائیلی به‌کان له‌سالی 1300 ی پیش
زایین له‌میسره‌وه بۆ که‌نعان) 2 خروج

جمعی، مهاجرت 2 هجوم 3 (Exodus) سفر خروج

exodontics *noun, pl., pl. exodontia*

لقنی له‌دسته‌ی کیشانی ددان
(exodontist *n*) 2 اگزودونتیکی

exoenzyme *noun*

هه‌ویته یا نانزیمی دهره‌وه‌ی خانه‌ی 2 آنزیم
برون سلولی

exoergic *adjective*

وزه به دره، نازاد کهری وزه یان هیز
رهاکندهی اثرژی یا نیرو

exoerythrocytic adjective

له دره وهی خر کسووره کانی خوین دا رووده دا
اکسواریتروسیتیک

ex officio /eks ə'fɪʃiəʊ, US -'fɪʊl/ *adjective, adverb*

له بهر کار یان پست، له بهر خاتری پست،
له بهر پله ویا یه: **an ex officio member of the committee**
به اعتبار مقام

exogamous /ek'spɒgəməs, US -'sɑ:g-/ *adjective, also exogamic*

دهره هاوسه، سهر به دهره هاوسه ری
برون همسر، وابسته به برون همسر

exogamy /ek'spɒgəmi, US -'sɑ:g-/ *noun*

1 (مروفتناسی) دهره هاوسه ری، ژن هینان و
شو وکردن له دهره وهی خیل و تیره و هند (بروانه)
2 (رووه کناسی) جیا پیتینی
cross-pollination 1 برون همسر 2
دگر آمیزی

exogenic /,eksə(ʊ)'dʒenɪk/ *adjective*

دهره یتکهات (یتکهاتوو یان رووداو له سر
عمرز) اکوژیک

exogenous /ik'spɒdʒməs, US ek-/ *adjective*

دهره گه شنده، دهره وهه لدر، له دهره وهه شین بوو،
دووبه ل (ek-/ *adv*) نامی از خارج، دولبه

exoneration /ig'zɒnə'reɪʃn, US -,zɒnə-/ *noun*

پاکانه، (ناسران به) گونا هی، روو سووری،
نازادی تیره، معافیت

exonerative /ig'zɒnə'reɪtɪv/ *adjective*

پاکانه له گه ل، پاکانه یی یانه تیره آمیز

exonormative /ig'zɒnə'reɪtɪv/ *adjective*

(زمانه وانی) دهره پتوهری، پتودانگ یان پتوهری
دهره وه، (زمانی) نه گونجاوی دهره وه: کاتن
پتوهری زمانی له دهره وهی ناوچه یتکه و وانه ی
پتوهری تیره وه یان قسه ی پتوهری، نه وه پتو
ده لنین دهره پتوهر، وه ک زمانه ی یتکه لسی له و
ولاتانه ی که زمانه ی ره سنی (native language)
(language) نه وی نیه، به لکوو زمانی دووه مه
برون معیار

exonuclease /,eksəʊ'nju:klietz/ *noun*

(زینده کیمیا) هویتیه ی که nucleotide ه کان
یه ک له دوا ی یه ک له کوتایی گهردی
polynucleotide دا لاده یا اکسینوکلناز

exophthalmic goitre = Grave's disease

exophthalmic adjective

سهر به یان پتوهندی به exophthalmos ه وه
هیه به اکسوفتالموس

exophthalmos /,eksɒf'thalmɒs/ *noun, or*

-almus also exophthalmia

دهره پرینی نا ناسایی گوی چاو، چاود دهره پریری
اکسوفتالموس

exoplanet noun

دهره هه ساره (له دهره وهی کومه له ی خوری دا)
اکزوپلانت

exorbitance /ig'zɔ:brɪtəns, US -'zɔ:rb-/ *noun*

1 زور بوون، گران بوون، له سهره وه بوون (ترخ)
له کترین نه هاتووی 2 له راده به دهری، له

نه نداز به دهر بوون، بېجی بوون، نازیرانه،
ری یتنه چوون 1 گزافی 2 مفرط بوون، نامعقولی

exorbitant /ig'zɔ:brɪtənt, US -'zɔ:rb-/ *adjective*

یه کجار زور، (یه کجار) گران، گرانیایی،
له کترین نه هاتوو، له راده به دهر، بې نه نداز:

exorbitant costs/fares/fees/prices/rents
گزاف، بیش از حد

exorbitantly /ig'zɔ:brɪtəntli, US -'zɔ:rb-/ *adverb*

له راده به دهر، بې نه نداز: **Prices are tly high in this shop**
بیش از حد

exorcism /'ekso:zɪzəm, US -sɔ:rs-/ *noun*

1 تاس دانان، چتوکه به ندی، چتوکه گری،
دیو به ندی، دهر کردنی چتوکه و هند،

تارمایی ره ویتنی، نوو شته: **A priest performed an exorcism and afterwards the ghost disappeared**
2 رزگاری، نه جات 1

جن گیری، تعویذ 2 خلاصی

exorcist /'ekso:zɪst, US -sɔ:rs-/ *noun*

تاس دانهر، چتوکه به ندی، دیو به ندی، چتوکه گری،
تارمایی ره ویتنی، نوو شته کهر (به هوی نوو یان

جادوو) جن گیر

exordial /ig'zɔ:diəl/ *adjective*

ده سیتکی، پتسه کی یانه مقدمه ای

exordium /ig'zɔ:diəm, US eg-/ *noun, pl.*

exordiums or exordia

پتسه کی، سهره تا، ده سیتکی مقدمه، دیاچه

exoskeletal adjective

سهر به دهر (و) هیتسه که ندی، دهر به یکه ری، سهر به
یتسه که به یکه ری وابسته به استخوان بندی برونی

exoskeleton /'eksəʊskelɪtn, US 'ekso-/ *noun*

(گیانه وه ناسی) یتسه که به یکه ری دهره وه،
دهره وه یتسه که بندی، یتسه که بندی دهره وه،

دهره به یکه ری (بروانه) **(endoskeleton)**
استخوان بندی برونی

exosmosis noun

دهره وه یاروت بووی، دهر تیه پرینی، دادان یان
ده لاندنی دهره وه یان دهره یی: 1 ده لاندن یان

دادانی رووو دهره وهی خانه یان ره گنی 2

روبینی ماکن له شونښ به خهستی (یان په یټی) زوړتړه وه پوره شونښ به خهستی کم تړه وه (له بهرامبه ری *endosmosis* (d) اکوموز

exosmotic *adjective*

سهره یان پټوهندی به *exosmosis* هوه هدیبه *exosmotically* (adv) وابسته به اکوموز

exosphere /'eksəʊsfɪə (r), US 'eksəʊsfiə/ *noun*

دهره گڼ، دهره سفیر، چینه دهرینه، ټیکسوفیر (ناوچه ی هره دهره وه ی کشتی هه ساره یی) اکروسفر

exospheric *adjective*

سهره چینه دهرینه، سهره به *exosphere* پټوهندی به چینه دهرینه وه هدیبه وابسته به اکروسفر

exospore *noun*

دهره سپور، سپور یا تږوی دهره وه، قاپیلیک دهره وه ی سپوری (*exospore* *adj*) برون هاگ

exostosis /'eksɒs'təʊsɪs/ *noun*, *exostoses* /-sɪz/

دهره ټیسک، دهره پریوی ټیسکی، لږوی بی مه ترسی شانه ی کرږو هدیبه لسه ر ټیسکی برامدگی استخوانی

exoteric /'eksə(ʊ)'tɜːk/ *adjective*, also *exoterical*

1 دهره وی، دهره کی 2 ناسان، ساده، هه مو کس له ی تیده گا، گشتی 3 نانهینی، ناشکرا (دږی

esoteric) 1 برون ی 2 زودفهم، عام 3 غیرسری **exothermic** /'eksəʊ'θɜːmɪk, US 'eksəʊ'θɜːrmɪk/ *adjective*, also *exothermal*

exothermically (adv) گرمیسه دهر (exothermicity *n* گرمازا

exotic /'g'zɒtɪk, US 'g'zɑːtɪk/ *adjective*, *noun*

adj 1 ناخوږی، نابووی، نابوومی، لاه، بیانی، ناخو مالسی، یتگانه: *exotic plants* 2 سهر،

ناناسای 3 جوان، رهنګین، سهرنج پراکش *n* 1 وشه ی بیانی یان تهاتو 2 رووه یان

گیانه وه ری سهر (یان ناسای: *exotically* (*exoticism* *n* *adv*) 1 خارجی، یگانه 2 شگفت انگیز، نامتعارف 3 قشنگ، جذاب *n* 1

وازه ی دخیل 2 گیاه یا جانور عجیب **exotica** /'g'zɒtɪkə, US 'g'zɑːtɪk-/ *noun, pl.*

شته ناسای یه کان یان سهره کان، شته ورووژینه کان: *a sale of antiques and exotica* 1 اشیاء نامتعارف، چیزهای هیجان انگیز

exotic dancer *noun*

سه ماکاری خوږووت کهره وه (له کانی سه مادا) اکروتیک دانسر

exoticism *noun*, also *exotism*

شتیکي *exotic*، وک وشه یان زارواو ټیکي بیانی

اکروتیسم

exotoxin *noun*

دهره زار (وک)، زارواکی دهره وه: ماکیکي زارواکی شاهه توواو که له لایمن ورده زینده وه کانه وه

بهرهم دتړی (*exotoxic* *adj*) اکروتوکین **exp.** *abbreviation* 1 expenses 2 expired 3

export 4 exported 5 exporter 6 express **exp** *abbreviation* 1 experience 2 experimental

3 expiry 4 exposures (Photography) **expanded polystyrene** *noun*

جوړی پلاستیکي سووک که گازی تیا به، بډ پټچانه وه ی شته کان بهرله خسته نیو سیپ و

قوتو وه به کار دتړی نوعی پلاستیک **expanded metal** *noun*

تږوی تیلی یان وایه ری (بډ توند کردنی کوټکرت) رابیش

expanding universe *noun*

جهانی پهره سهندو، گهر دوونی رووله فراوانی عالم در حال انبساط

expanse /'ik'spæns/ *noun*

1 پانتایی، راخسته، راستایی، بهرینایی: *an flat expanse of open* 2 *expanse of water* 1 گستره، عرصه 2 فلک

2 farmland **expansibility** /'ik'spænsə'bɪlətɪ/ *noun*

له کشان ها تووی انبساط پذیری **expansible** /'ik'spænsəbl/ *adjective*

له کشان ها توو، ده کشی، ده کشته وه انبساط پذیر **expansibly** *adverb*

له کشان ها تووانه به طور انبساط پذیر **expansile** /'ik'spænsɪl, US -satl/ *adjective*

له کشان ها توو قابل انبساط **expansion** /'ik'spænʃn/ *noun*

1 کشان 2 گهره بوونه وه، فراوان بوونه وه، کرانه وه، بهرین بوونه وه، فش بوونه وه، پان بوونه وه،

فره هیوون، پهره سندن، گه شه سندن، زوړ بوون: *a period of rapid economic expansion*

Despite the recession the company is confident of further expansion

فراوانی، بهریناوی، پانتایی، راخسته، فره هی (*expansional* *adj*) 1 انبساط 2 اتعاع،

توسعه، گسترش، افزایش 3 وسعت، گستره، پهنه **expansory** /'ik'spænʃəri/ *adjective*

سهره کشان، بهرو پهره سندن یان گه شه سندن، رووله گه شه سندن: *an expansionary economy* وابسته به انبساط، در جهت رشد

expansion bolt *noun*

پټچی کشاو یان گهره وه بوو، بورغی فشه وه بوو بیچ انبساطی

expansionism /'ik'spænʃənɪzəm/ *noun*

فراوان خوازی، فراوان باوه ری: *the economic military/territorial* 1 *ionism of America*

experimentation /ɪkˌsperɪmənˈteɪʃn/ noun
تاقیم، کمر دنه وه، تاقیم، گهری، تاقیم، کما، ی به کان

آزمایش، آزمایش‌ها

experimenter *noun*

ناقی‌گر، ناقی‌کمره‌وه، ناقی‌کار ○ آزمایش‌گر

expert /'ekspə:t, US -pɜ:rt/ *noun, adjective*

1 شاره‌زا، کارزان، لیزان، سهرشته‌دار، پسپور، تاییه‌ت‌کار، تاییه‌ت‌گر، به‌ت‌زمون، کارامه، خراو 2 شاره‌زایانه، پسپورانه، سهریه شاره‌زایان ○ 1 کارشناس، متخصص، ماهر، باتجربه 2 کارشناسانه، تخصصی، وابسته به کارشناسان

expertise /'ekspɜ:'ti:z, US -pɜ:rt-/ *noun*

پسپوری، تاییه‌ت‌کاری، تاییه‌ت‌گیری، شاره‌زایی، کارزانی، لیزانی، سهرشته‌دار، ناگاداری یان شاره‌زایی به‌ریلاو: professional/scientific/technical, etc.

expertise ○ تخصص، مهارت

expertly /'ekspɜ:tlɪ, US -pɜ:rtlɪ/ *adverb*

شاره‌زایانه، کارزانانه، به‌شیوه‌ی‌کی کارامه ○ ماهرانه

expertness /'ekspɜ:tnəs, US -pɜ:rtnəs/ *noun*

شاره‌زایی، کارزانی، لیزانی، پسپوری ○ مهارت، خبرگی، تخصص

expert system *noun*

(کامپیوتر) ریکخته‌ی شاره‌زا یا لیزان، سیستمی شاره‌زا ○ سیستم خبره

explication /'ekspli:'ciʃn/ *noun*

که‌فاره، تاوان‌دانه‌وه، گوناح‌دانه‌وه، سزادان، توله‌کردنه‌وه، قهره‌بوو‌کردنه‌وه، نی‌ه‌لینانه‌وه ○ که‌فاره، جبران، تقاص

expiator *noun*

توله‌که‌ره‌وه، قهره‌بوو‌که‌ره‌وه ○ تقاص‌دهنده

expiatory /'ekspraɪ(ə)ri, US

'ekspraɪ(ə)ri/ *adjective*

تاوان‌دانه‌وه‌یی‌یانه، تاوان‌ده‌رانه، که‌فاره‌یی ○ که‌فاره‌ای

expiration /'ekspeə'reɪʃn/ *noun*

1 به‌سهرچوون، رابردن، رابوردن، ته‌واو‌بوون، کوتایی‌بی‌هاتن 2 ه‌ناسه‌دانه‌وه (expiratory) (adj) ○ 1 انقضا، اتمام 2 بازدم

expiry /'ikspraɪri/ *noun*, US usually

expiration

1 به‌سهرچوون، راب(و)ردن، ته‌ه‌واو‌بوون، کوتایی‌بی‌هاتن، خلاص‌بوون 2 (کون) مردن، مهرگ ○ 1 انقضا، اتمام 2 مرگ

expiry date *noun*

ریکه‌وتی به‌سهرچوون، کات یان میژووی به‌سهرچوون ○ تاریخ انقضا

explainable /k'spleɪnəbl/ *adjective*

روون ده‌کرته‌وه، لیک‌ده‌ردته‌وه، روون‌کرده‌نی ○ توضیح‌پذیر

explanandum /'eksplə'nandəm/ *n, pl.*

explananda /-'nandə/ = another term for explicandum (Philosophy)

explanation /'eksplə'neɪʃn/ *noun*

1 روون‌کردنه‌وه، روشنایی‌خسته‌سهر، تیشک‌خسته‌سهر، روشن‌کردنه‌وه، تیگه‌بانندن، لیکدانه‌وه، شی‌کردنه‌وه، والا‌کاری، راقه، شروفه 2 پاساودان، به‌راندنه‌وه ○ 1 توضیح، تبیین، شرح، تفسیر 2 توجیه

explanation date = expiry date

explanation hypothesis *noun*

وادانانی روون‌کردنه‌وه‌یی، گریمانه‌ی روون‌کردنه‌وه‌یی ○ فرضیه‌ی تبیینی

explanation method *noun*

شینواز یا ریازی روون‌کردنه‌وه‌یی ○ روش تبیینی

explanatorily *adverb*

به‌شیوه‌ی‌یکی روون‌کردنه‌وه‌یی یان لیکدانه‌وه‌یی ○ به‌طور توضیحی

explanatory /'iksplə'neɪtri, US -to:ri/

adjective, also explanative

روون‌کردنه‌وه‌یی، لیکدانه‌وه‌یی، راقه‌یی: There

are explanatory notes at the back of the

book explanatory notes ○ توضیحی، تبیینی

explanatory study *noun*

خویندنه‌وه یان لیکولینه‌وه‌ی روون‌کردنه‌وه‌یی ○ مطالعه‌ی تبیینی

expletive /'iksplɪ'trv, US 'eksplə'trv/

noun, adjective, also expletory

1 جنجو، سخف، دژوین، قه‌ی ساردوسوک، قه‌ی ناشیرین 2 (ریزمان) وشه یان ده‌سته‌وشه‌ی زیادی *adj* (ریزمان) زیادی، ناینویست ○ 1 فحش، بد و بیراه 2 واژه یا عبارت زائد *adj* زائد

explicable /'iksplɪkəbl, US 'eksplɪkəbl/

adjective

1 شیایو پاساودان 2 شیایو روون‌کردنه‌وه، شیایو شی‌کردنه‌وه یان لیکدانه‌وه، له‌لیکدانه‌وه‌هاتو، ناسان، زوولن‌تیگه‌یشتو، ژیرانه، به‌جی ○ 1 قابل توجیه 2 قابل شرح یا تفسیر، معقول

explicandum /'eksplɪ'kandəm/ *noun, pl.*

explicanda /-'kandə/

(قه‌له‌فه) شتی که بریاره روون کرته‌وه یا لیکدرته‌وه ○ اکبلیکاندوم

explication /'eksplɪ'keɪʃn/ *noun*

روون‌کردنه‌وه، راقه، لیکدانه‌وه، شروفه‌(کردن)، باس‌کردن، روشنایی‌خسته‌سهر، والا‌کاری ○ تبیین، توضیح، شرح

explication de texte *noun, pl.* explications

de texte

راقه‌ی دق: شینوازیکی ره‌خنه‌گری ویزه‌یی

تفقدانه‌وه، لیکن‌لینه‌وه، توپ‌پنه‌وه، په‌یجوری،
فه‌کولین 3 تاقي‌کردنه‌وه 4 گهران، سه‌یاخت،

گهروانی 1 اکشاف 2 جستو، تحقیق، بررسی
3 معاینه 4 گردش
explorative = exploratory (exploratively
adv)

explorational adjective
exploration واپسته به

exploratory /ik'splɔrətri, US
ik'splɔrətri:/ adjective, also explorative
1 دپتنه‌وه‌یی، دوزینه‌وه‌یی: **exploratory**
2 **drilling for oil** لیکن‌لینه‌وه‌یی: **exploratory**
3 سهره‌تایی، ده‌سپیک 1 اکشافی 2
تحقیقی 4 مقدماتی

explorer /ik'splɔrə(r)/ noun
1 گهروان، گشتیار 2 دوزره‌وه 1 سیاح 2
کاشف

explorible noun
exploribility ناماده‌ی ته‌قیقه‌وه (susceptible
n) قابل انفجار

explosion /ik'spləʊʒn, US -'splou-/ noun
1 ته‌قیقه‌وه، په‌قین، تق، ته‌قه، ده‌نگی ته‌قیقه‌وه 2
هه‌لجوون، فیقه‌کردن، تووره‌بوون، رق‌ه‌ه‌ستان
3 کلبه‌کردن، ثاورگرتن، گسرتن 4 شریخه
(پیکه‌نین) 5 زوربوونی کتوپر و گه‌وره،
توقینه‌وه، زوربوونی سهرسووره‌ه‌نهر، پهره‌سندن
یان ده‌رکه‌وتنی نا‌کاو 1 انفجار، صدای انفجار
2 فوران، عصانیت 3 احتراق 4 شلیک (خنده) 5
افزایش ناگهانی و عظیم، ظهور ناگهانی

explosive /ik'spləʊsɪv, -zɪv, US -'splou-/
adjective, noun
1 له‌ته‌قیقه‌وه‌هاتوو، ناماده‌ی ته‌قیقه‌وه،
ده‌ته‌قیقه‌وه، ته‌قیقه‌وه‌یی، ناانارام، تن‌گزه‌یی: **an**
explosive device (= a bomb)
explosive mixture of chemicals 2 توندوتیز،
سه‌خت، توند، پرمترسی 3 تووره، فیقه‌کی،
جینگیزی 4 زووتسووره، له‌ناکاو‌زوربوو،
رووله‌زوری (کتوپر، کتوپر و به‌رز (ده‌نگ)
5 (ده‌نگ‌ناسی) ته‌قیقه‌وه‌یی 1 n (مه‌ریالی)

exploit /'eksplɔɪt/ noun
نازابه‌تی، نمبه‌زی، دلیری، قاره‌ماني، بویری،
کاری گه‌وره، شاکار، کاری نه‌ترسانه 1
دلوری، کار بزرگ

exploitable /ek'splɔɪəbl/ adjective
1 شیاوی به‌هره‌لی وهرگرتن یا کله‌کی وهرگرتن،
شیاوی به‌کاره‌ه‌تن، کله‌کی لی وهرده‌گیری،
به‌هره‌ی لی وهرده‌گیری 2 له‌چوسانه‌وه‌هاتوو 1
قابل بهره‌برداری 2 قابل استثمار

exploitation /'eksplɔɪ'teɪʃn/ noun
1 به‌کاره‌ه‌تن، کله‌کی لی وهرگرتن،
به‌هره‌لی وهرگرتن، کردنه‌کار، چروساندنه‌وه،
چروساندنه‌وه، تفقدانه‌وه، ره‌تاندن 2 خراب
به‌کاره‌ه‌تن 1 بهره‌برداری، استثمار 2 سوء‌استفاده

exploitative /ik'splɔɪtəɪv/ adjective
جه‌وسینهر، چروسینهر: **exploitative terms**
(exploitatively adv) of employment
استمارگر

exploiter /'eksplɔɪtə(r)/ noun
جه‌وسینهر، چروسینهر 1 استثمارگر

exploration /'eksplə'reɪʃn/ noun
1 دپتنه‌وه، دوزینه‌وه 2 له‌دواگه‌ران، گهران،

تفقدانه‌وه، لیکن‌لینه‌وه، توپ‌پنه‌وه، په‌یجوری،
فه‌کولین 3 تاقي‌کردنه‌وه 4 گهران، سه‌یاخت،
گهروانی 1 اکشاف 2 جستو، تحقیق، بررسی
3 معاینه 4 گردش

explorative = exploratory (exploratively
adv)

explorational adjective
exploration واپسته به

exploratory /ik'splɔrətri, US
ik'splɔrətri:/ adjective, also explorative
1 دپتنه‌وه‌یی، دوزینه‌وه‌یی: **exploratory**
2 **drilling for oil** لیکن‌لینه‌وه‌یی: **exploratory**
3 سهره‌تایی، ده‌سپیک 1 اکشافی 2
تحقیقی 4 مقدماتی

explorer /ik'splɔrə(r)/ noun
1 گهروان، گشتیار 2 دوزره‌وه 1 سیاح 2
کاشف

explorible noun
exploribility ناماده‌ی ته‌قیقه‌وه (susceptible
n) قابل انفجار

explosion /ik'spləʊʒn, US -'splou-/ noun
1 ته‌قیقه‌وه، په‌قین، تق، ته‌قه، ده‌نگی ته‌قیقه‌وه 2
هه‌لجوون، فیقه‌کردن، تووره‌بوون، رق‌ه‌ه‌ستان
3 کلبه‌کردن، ثاورگرتن، گسرتن 4 شریخه
(پیکه‌نین) 5 زوربوونی کتوپر و گه‌وره،
توقینه‌وه، زوربوونی سهرسووره‌ه‌نهر، پهره‌سندن
یان ده‌رکه‌وتنی نا‌کاو 1 انفجار، صدای انفجار
2 فوران، عصانیت 3 احتراق 4 شلیک (خنده) 5
افزایش ناگهانی و عظیم، ظهور ناگهانی

explosive /ik'spləʊsɪv, -zɪv, US -'splou-/
adjective, noun
1 له‌ته‌قیقه‌وه‌هاتوو، ناماده‌ی ته‌قیقه‌وه،
ده‌ته‌قیقه‌وه، ته‌قیقه‌وه‌یی، ناانارام، تن‌گزه‌یی: **an**
explosive device (= a bomb)
explosive mixture of chemicals 2 توندوتیز،
سه‌خت، توند، پرمترسی 3 تووره، فیقه‌کی،
جینگیزی 4 زووتسووره، له‌ناکاو‌زوربوو،
رووله‌زوری (کتوپر، کتوپر و به‌رز (ده‌نگ)
5 (ده‌نگ‌ناسی) ته‌قیقه‌وه‌یی 1 n (مه‌ریالی)

explosively /ik'spləʊsɪvli, -zɪv, US -
'splou-/ adverb
ته‌قیقه‌وه‌یی‌یانه، به‌شیوه‌یی ته‌قیقه‌وه‌یی: **The**
company has grown explosively over the
last two years به‌طور انفجاری

explosiveness /ik'spləʊsɪvnəs, -zɪv, US -
'splou-/ noun

تقینه‌وه، له‌تقینه‌وه‌ها‌توویی ○ انفجار، قابلیت انفجار

expo /'ekspəʊ/ *noun*, *Expo*, *pl. Expos*
پیشانگا ○ نمایشگاه

exponent /'ekspəʊnənt, US -'spou-/ *noun*
1 لیک‌ده‌روه، روون‌ک‌ده‌روه، ش‌روقه‌کار، شی‌ک‌ده‌روه 2 پ‌ده‌پنده، راگه‌پنده 3 نمونه، هینا، سه‌مبول، نیشانه 4 لایه‌نگر، پشتیوان 5 پسپور، وه‌ستا، شاره‌زا 6 توانک، زماروکه، جا، هیزه، توان، نوین $2^3 = 2 \times 2 \times 2$ ○ 1 شارح، مفسر، توضیح‌دهنده 2 مروج، مبلغ 3 مظهر 4 طرفدار 5 متخصص، ماهر 6 نما، توان، قوه

exponential /'ekspəʊnənʃl/ *adjective*
1 هیزه‌یی، زماروکه‌یی، جای، توانکی، توانی، نویتی 2 پ‌ه‌زی‌بونه‌وه‌یی، ته‌ساعودی، **exponential growth/increase** ○ 1 نمای، توانی 2 تصاعدی

exponential curve *noun*
چه‌ماوه‌ی توانکی یان هیزه‌یی ○ منحنی نمای

exponentially /-fəli/ *adverb*
به‌شینوه‌یه‌کی توانکی یان پ‌ه‌زی‌بونه‌وه‌یی: **to increase exponentially** ○ به‌طور نمای یا تصاعدی

export /'ekspɔ:t, US 'ekspɔ:rt/ *noun, adjective*

n هه‌نارده، ده‌رکرد(ه)، ده‌رنیزی، ده‌رناردن، ناردنه‌ده‌روه *adj* هه‌ناردیی ○ *n* صادرات، صدور

exportability /'ik,spɔ:tə'biliti/ *noun*
له‌ده‌رنیزی‌ها‌توویی، له‌هه‌نارده‌ها‌توویی ○ قابلیت صدور

exportable /'ik'spɔ:təbl/ *adjective*
شی‌اوی ده‌رنیزی، شی‌اوی هه‌نارده ○ قابل صدور

exportation /'ekspɔ:'teɪʃn, US 'ekspɔ:'r't-/ *noun*

1 ناردنه‌ده‌روه، ده‌رنیزی، ده‌رناردن 2 ک‌ل‌وپ‌لی هه‌نارده ○ 1 صدور 2 کالای صادراتی

exporter /'ek'spɔ:tə(r), US 'ek'spɔ:rt-/ *noun*

ده‌رنیز، هه‌نارده‌وان، هه‌نارده‌کار ○ صادرکننده

exports *noun, pl.*

ک‌ل‌وپ‌لی هه‌نارده ○ کالاهای صادراتی
exposé /'ek'spəuzeɪ, US 'eks'pou:'zeɪ/ *noun*
(له‌فه‌ره‌نه‌وه) پ‌ه‌رده‌لی‌ل‌ادان، له‌ق‌اودان، (له‌)ناشکر‌اکردن، گ‌یرانه‌وه، راستی‌وسن، خسته‌پ‌روه، باس‌کردن ○ افشا، شرح ج‌ریانات پ‌شت‌پ‌رده

exposed /'ik'spəuzd, US 'ik'spouzɪd/ *adjective*

بی‌په‌نا، بی‌پ‌ریز ○ بی‌حفاظ
exposition /'ekspə:'zɪʃn/ *noun*

1 روون‌کردنه‌وه، (به‌چ‌روپ‌ری) باس‌کردن، تاوتوی(کردن)، لیک‌دانه‌وه 2 پیشان‌دان، دارشتن، هینانه‌ناراه‌وه، رانان، خسته‌پ‌روه، خسته‌پ‌ه‌رچ‌او 3 پیشانگا 4 ناشکر‌اکردن، ده‌رخستن، پ‌لاو‌کردنه‌وه ○ 1 توضیح، شرح 2 نمایش، طرح، عرضه 3 نمایشگاه 4 عیان‌سازی

expositional *adjective*
سه‌ربه‌یان پ‌نوه‌ندی به **exposition** ه‌وه‌ه‌یه ○ وابسته به **exposition**

expositive /'ek'spozɪtɪv/ *adjective*, also **expository** /'ek'spozɪtə:ri/

لیک‌دانه‌وه‌یی، شی‌کردنه‌وه‌یی، شی‌کردنه‌وه‌ی ده‌گ‌ریتم‌وه، روون‌کردنه‌وه‌یی، **descriptive**، **expository** ○ توضیحی، تشریحی

expositor /'ik'spozɪtə, US 'ek-/ *noun*
شی‌ک‌ده‌روه، لیک‌ده‌روه، روون‌ک‌ده‌روه ○ مفسر، شارح

ex post facto /'eks pəʊst 'faktəʊ/ *adjective, adverb*

دوایی، دواتر، پ‌اش‌تر، راب‌ردو‌و‌گیر، پ‌شو‌و‌گر، راب‌ردو‌و‌داده‌گری، **retroactively**، **ex post facto approval** ○ بعدی، عطف به ماسبق

expostulation /'ik,spɔst'fʊ'leɪʃn, US 'ik,spɔ:'s-/ *noun*

ناپه‌سند‌کردن، پ‌ه‌ری‌ه‌رج‌دانه‌وه، ناره‌زایی‌ده‌ری‌پ‌ین، به‌گ‌زداها‌تن، به‌س‌ه‌رداها‌تنی د‌ستانه، سه‌ر‌ک‌ونه‌ی د‌لس‌وزانه، د‌زایی‌تی، به‌ره‌ه‌ل‌ستی، ده‌مه‌قاله، مشت‌وم‌ر ○ اعتراض، عتاب، مخالفت، مشاجره

expostulatory /'ik,spɔst'fʊ'lat(ə)ri/ *adjective*

پ‌ه‌ری‌ه‌رج‌ده‌رانه، ناره‌زایی‌ده‌ری‌پ‌ینانه، ناپه‌سند‌ک‌ه‌رانه، سه‌ر‌ک‌ونه‌ک‌ه‌رانه ○ اعتراض‌آمیز، سرزنش‌آمیز

exposure /'ik'spəʊʒə(r), US -'spou-/ *noun*

1 نانه‌ب‌ه‌ر، دانه‌ب‌ه‌ر، ک‌ه‌وته‌ب‌ه‌ر، ده‌رانه‌ب‌ه‌ر، له‌به‌ردانان 2 پیشان‌دان، رانان، خسته‌پ‌روه 3 له‌ق‌اودان، ناشکر‌اکردن، گ‌یرانه‌وه، پ‌ه‌رده‌لی‌ل‌ادان، راستی‌ل‌وتن، ق‌اودان، خسته‌پ‌روه 4 وینه، فیلم 5 روون‌ت‌اکی‌پ‌یدان، روون‌کردنه‌وه، روشتن‌کردنه‌وه، روشتن‌ای‌پ‌یدان، ماوه‌ی روشتن‌ای‌دان 6 نالی، لایه‌ن، روو، لا، ناراسته 7 له‌سه‌ر‌ی‌دانان (مثال) 8 بانگه‌شه ○ 1 اکسپ‌وز 2 نمایش، عرضه، ارائه 3 افشا 4 عکس، فیلم 5 نوردی، زمان نوردی 6 جهت، سمت 7 سرراه‌گذاری 8 تبلیغات

exposure meter *noun*
روون‌ت‌اکی‌پ‌ینو، روشتن‌ای‌پ‌ینو ○ نورسنج

exposure time *noun*
ماوه‌یان کاتی روشتن‌ای‌پ‌یدان ○ زمان نوردی

expounder *noun*
شی‌ک‌ده‌روه، لیک‌ده‌روه ○ مفسر

ex-president *noun*

سروکی یشوو، سروکی جارن، کونه سروک
 رئیس سابقه

express /ik'spres/ *adjective, noun*
adj 1 ناشکرا، روون، بن به رده، راشکاو،
 روون دهربرو، خویا، دیار، دهرچاو 2 خیرا، زوو،
 ده سیه جی، دهموده ست 3 تایهت 4 (بوست)
 خیرانیسری، زوونیسری، نیکسیریس 5
 (شهمنده فەر) تونره، توندرو، خیرارهو 1 *adv*
 به بوستی زوونتری یهوه، به بوستی نیکسیریهوه
 2 به شهمنده فەری تونرهو یان خیرارهوهوه 3
 زوونیسری، بوستی نیکسیریس، شهمنده فەری
 خیرارهوهوه یان یه کمره (له ویکه کان دا
 لاتا) 4 *adj* 1 صریح، عیان 2 فوری 3 خاص
 اکسپرس 5 سریع السیر (قطار) 1 *adv* با پست
 اکسپرس 2 با قطار سریع السیر *n* اکسپرس
express company *noun*

کومپانی خیراگوستن یا زووراگوژی
 شرکت حمل و نقل سریع السیر

express delivery *noun*

(بریتانیا، نامه) زووبلاوکردهوه
expressed *adjective*

دهربرو، وتراو، سهرزمان هینراو
expression /ik'spreʃn/ *noun*

1 دهربرین، وتن، هینانه سهرزمان، روون کردنهوه،
 باس کردن: *an expression of support*
Expressions of sympathy flooded in from
all over the country 2 حالت، دوخ، قیافه،
 حالته ریوخسار: *an expression of*
amazement/disbelief/horror 3 زاراره، وشه،
 په یف، لارسته، ده شوشه: *an old-fashioned*
expression 4 (بیرکاری) لارسته، نیکسیریسون
 1 بیان، ابراز، شرح، توصیف 2 حالت، چهره،
 قیافه 3 اصطلاح، عبارت 4 (ریاضیات) جمله

expressional *adjective*

سهر به *expression* وابسته به
expressionism /ik'spreʃənɪzəm/ *noun*

دهربرین گهری، دهربرین خوازی
expressionist /-ʃənɪst/ *noun, adjective*
n دهربرین گهر، دهربرین خواز *adj* دهربرین گهرانه،
 دهربرین خوازانسه *n* اکسپرسیونیست،
 برداشت گرا *adj* اکسپرسیونیستی، برداشت گرایانه

expressionistic *adjective*
 دهربرین گهرانه، دهربرین خوازانسه، سهر به یان
 یشوهندی به *expressionism* هوه هیه
 اکسپرسیونیستی، برداشت گرایانه

expressionless /ik'spreʃənɪsləs/ *adjective*
 هیچ بهدی ناکری، هیچی لی دیار نیه، هیچ
 دهرناخا، دهرنبر، بن ههست، بن ههست، مات،
 بن حالته: *an expressionless*
face/tone/voice بی احساس، بی حالت

expression mark *noun*

(موسیق) نیشانهی حالته؟ علامت حالت
expressive /ik'spresɪv/ *adjective*

پرواتا، پرمانا، پر ههست، به ههست، به ههست،
 یشان دهر، دهربر، نساودار، واتادار، مانادار،
 مه عنادار: *the expressive function of*
an expressive silence *language*
expressive of *expressive line drawings*
 دهربری، یشان دهری، نیشانهی، راگه یشانهی،
 گه یشانهی، راگویره (ی) با احساس، گويا، بیانگر
expressively /ik'spresɪvli/ *adverb*

دهربرانه، به شیوه یه کی دهربر یان مه عنادار، به
 ماناوه، یشان دهرانه: *He raised his eyebrows*
expressively به نحو گويايی

expressiveness /ik'spresɪvnəs/ *noun*

دهربری، یشان دهری، ناوداری، واتا، پرواتایی
 گويايی، معنی

expressly /ik'spresli/ *adverb*
 1 به ناشکرای، به روونی، بن به رده 2 به تایهت
 1 صراحتا 2 مخصوصا

expressman *noun, pl. expressmen*
 زووبر، تونبر، خیرابر *n* اکسپرسمن، پیک ویزه

expresso /ek'spresəʊ/ = espresso

express train /ik'spresweɪn/ *noun*

شهمنده فەر یا قهتاری تونرهو
expressway /ik'spresweɪ/ *noun*

پانهری، توندهری، تونری، مۆتوروی: *a major*
accident on the expressway بزرگراه

expropriation /eks.pɹə'pɹi:ʃən/ *US -*
pro-/-l noun

1 داگیر کردن، گرفتن، لښ گرفتن، لښ نښندن،
 دهس به سهر راگرتن، زهوت کردن (بو به رزه وهندی
 گشتی) 2 لښ دښن، دهسکیسی، دزی 1
 مصادره، غصب 2 اختلاس، سرقت

expropriator *noun*

داگیر کهر، دهس به سهر راگر، زهوت کهر
 مصادره کننده

expulsion /ik'spʌlʃn/ *noun*

1 دهر کردن، دهر به راندن، دهرنان، خسته دهرهوه،
 دهرهاویشتن 2 خالی کردن، دانه دهری 1

اخراج، خروج، طرد، دفع 2 تخلیه
expulsion order *noun*

دهستوری دهر کردن
expulsive /ik'spʌlsɪv/ *adjective*

دهر کهر، دهر به رنبر، دهرنبر، دهرهاوی (هر)
 اخراج کننده، دافع

expunction /ik'spʌŋkʃn/ *noun*

سهر نهوه، پاکتاو، (یشوه) نه هیشتن، لابریدن
 پاکسازی، حذف

expurgation /ekspə'geɪʃn/ *noun*
 خاوین کردنهوه، پالاوتن، بزار گهری،
 پیاچوونهوهی ناکاری، شهنوکه وکردن،

(لن) لایردن ○ هرزه‌زدایی، تنقیح
expurgator *noun*

خاوین کهرهوه، لن لایره، بزارگر ○ هرزه‌زدا، تنقیح‌کننده

expurgatory /ek'spə:gət(ə)ri/ *adjective*
 بزارگر (ی) بانه ○ تنقیحی

exquisite /ik'skwizit, US 'ekskwizit/ *adjective, noun*

adj 1 یه کجاریاش، بهرز، بن هاوتا، بن وینه، ته‌واو، بن گهرده، بن عیب، له‌سره‌وه، وه‌ستایانه، شخ‌وشه‌نگ، جوان، خوشیک: **exquisite craftsmanship** 2 توند، گران، که‌سکون، کاری، قول، تیز، سه‌خت 3 ناسک، هه‌ستیار 4 به‌جی، گونجاو *n* ته‌ریوش، **dandy** ○ *adj* 1 اعلا، عالی، کامل، زیبا 2 شدید، عمیق 3 ظریف 4 مناسب *n* زیگولو

exquisitely /ik'skwizitli, US 'ekskwizitli/ *adverb*

به‌شیویه‌کی بهرز یا ته‌واو، به‌شیویه‌کی جوان ○ به‌طور عالی یا زیبایی

exquisiteness /ik'skwizitnəs, US 'ekskwizitnəs/ *noun*

1 ناسکی، هه‌ستیاری 2 ته‌واوی، بن گهردی ○ 1 لطافت، حسابت 2 کمال

exsanguination /ik'saŋgwi'neɪʃ(ə)n, US ek-/ *noun*

(یزشکی) خوین (لن) گرتن، بن خوین کردن ○ عمل خون گرفتن

exsanguine /iks'angwi'n/ *adjective*

که‌م خوین، بن خوین ○ کم‌خون

exsanguinity *noun*

که‌م خوینی، بن خوینی ○ کم‌خونی

exsection /ek'sekʃn/ *noun*

برین ○ قطع

ex-service *adjective*

جاران به‌ند بوو به‌هیزه چه‌کداره‌کان، سه‌ریه هیزه چه‌کداره‌کان، (ته‌فسره) کونه، قه‌دیمی ○ اکس‌سرویسی، سابق

ex-serviceman *noun, pl. ex-servicemen*

کونه‌چه‌کدار، کونه‌ته‌ندام، کونه‌شه‌رفان ○ نظامی قدیمی

ex-servicewoman *noun, pl. ex-servicewomen*

کونه‌چه‌کدار (زن)، کونه‌ته‌ندام، کونه‌شه‌رفان ○ نظامی قدیمی

ext *abbreviation* 1 extension 2 exterior 3 external

extant /ek'stənt, US 'ekstənt/ *adjective*

1 له‌برده‌س، هیشتاماو(ه)، نه‌قوتاو، ماو، ماوه، باشماوه، هه‌یی 2 به‌بره، بره‌ومند (قانون) ○ 1 موجود، باقی، دارای هستی 2 مجرا

extemporaneous /ɪk.stempo'reɪniəs, US ek-/ *adjective, also -porary*

بن‌ناماده‌یی (پیشوو)، سه‌ریشی، (له‌) به‌ریوه، بن‌یرلن کردنه‌وه ○ فی‌البداهه

extemporaneously /ɪk.stempo'reɪniəsli, US ek-/ *adverb*

سه‌ریشی بانه، به‌شیویه‌کی له‌به‌ریوره ○ بداهتا **extemporaneoussness** *noun*

خووتزی، بن‌یرلن کردنه‌وه ○ بدیهه‌گوی

extemporarily *adverb*

سه‌ریشی بانه، به‌شیویه‌کی له‌به‌ریوره ○ بالبداهه

extempore /ek'stempəri/ *adjective, adverb*

بن‌ناماده‌یی (پیشوو)، سه‌ریشی، (له‌) به‌ریوره، بن‌یرلن کردنه‌وه، سه‌ریشی بانه، به‌شیویه‌کی له‌به‌ریوره ○ فی‌البداهه، بداهتا

extemporization /ɪk.stempo'raɪ'zeɪʃn, US -rə'z-/ *noun*

بن‌ناماده‌کاری، سه‌ریشی، بن‌یرلن کردنه‌وه له‌به‌ریوره ○ بدیهه‌گوی

extendable /ɪk'stendəbl/ *adjective*

شیبای دریز کردنه‌وه، دریز ده‌کریتمه: **The visa is for 14 days, extendable to one month** ○ قابل‌تددید

extendable ladder *noun*

نه‌ردیوانی دریزه‌وه‌بوو، په‌یزه‌ی کیشراو یان کیشوک ○ نردبان کشویی

extended /ɪk'stendɪd/ *adjective*

1 دریز، کیشراو، دریزه‌وه‌بوو، دوورودریز، دریزه‌وه‌کراو، دریزه‌یدراو: **an -tended visit** 2 **there was an -tended news bulletin of the plane crash** 2 دریز ماوه، دریز خایه‌ن، ماوه‌دریز، دوورودریز، به‌ریلاو، بلاو، به‌رین، به‌رفره‌ف

فراوان: **extended -ended credit** **extendedness** **extendedly** *adv* **efforts** (n) ○ 1 طویل، ممتد، تمددیده، طولانی مدت، بلندمدت، ادامه‌دار 2 طولانی، مبسوط، گسترده

extended family *noun*

خینزان یان بنه‌ماله‌ی به‌ریلاو، بنه‌ماله‌ی به‌رین (بو نمونه له‌زور به‌شی ته‌فریکادا) ○ خانواده‌ی گسترده

extended-play *adjective*

دریز کهره‌وه، کیشره، په‌ریته‌در ○ امتداددهنده، بسط‌دهنده

extender *noun*

دریز کهره‌وه، کیشره، په‌ریته‌در ○ امتداددهنده، بسط‌دهنده

extensibility /ɪk.stensə'bɪləti/ *noun*

له‌کشان‌هاتوویی، له‌کیشمان‌هاتوویی، له‌دریزه‌ونه‌وه‌هاتوویی ○ امتدادپذیری، قابلیت‌تددید

extensible /ɪk'stensəbl/ *adjective*

له کشان هاتوو، له کیشمان هاتوو، ده کیشری،
له درې پوښه هاتوو، درې ده پیتسه وه،
درې ده کرته وه ○ امتدادپذیر، قابل تمدید

extensile /ɪkˈstɛnsaɪl, US ɛk-/ *adjective*

له کشان هاتوو، ده کیشری، درې ده کرته وه ○
امتدادپذیر

extension /ɪkˈstɛnʃn/ *noun*, also *extension lead*

1 کشان، کشانوه، کیشمان، پهل هوابستن،
کشاندن، کیشان، راهیلان، فراوان بوون،
په رسته ندن، گوره بوونسه 2 به رینای،
به ریلای، فراوانی 3 درې کرته وه، تازه کرته وه،
ماوه خسته سر، مساوهی درې کرته وه 4
خستنه روو، راتان، پیشان دان، خسته به رجاو 5
گشاندن 6 پاشکو، به شی سرخسته، پارچه ی
لکاو، به شی زیادگراو یا سرخراو، پاشکو 7
ژماره یا هیلی نیووه، هیلی نیوخی = ext
(by extension): به فراوان بوونی واتایی ○ 1
توسعه، گسترش، بسط، امتداد، انبساط 2 وسعت
تمدید، مدت تمدید 4 ارائه، عرضه 5 تعمیم 6
ضمیمه 7 خط داخلی (تلفن)

extension lead *noun*, also *extension cord*

واپه ری به ستره، لواپه ری، واپه ری لاهو کی ○
سیم فرعی

extensity *noun*

بوار، پاتایی، راخسته، به رینه ○ دامنه، عرضه

extensive /ɪkˈstɛnsɪv/ *adjective*

1 به ریلای، به رفه فراوان، به رین 2
دورودرې، چروپ، تیره سمل 3 بان، به رین 4
دریژ، درې ده بوو 5 گشتگی، همه لاینه،
گش لاینه، به ریلای ○ 1 وسیع، گسترده 2 مفصل
3 پهناور 4 طولانی، ممتد 5 شامل

extensively /ɪkˈstɛnsɪvli/ *adverb*

به ریلایانه، دورودرېانه: *a spice used extensively in Eastern cooking*
She has ○ extensively in Eastern cooking
travelled extensively ○ به طور گسترده، به
طور مېوخی

extensiveness /ɪkˈstɛnsɪvnəs/ *noun*

به ریلای، فراوانی، به رینی، به رفه هی ○
وسعت، گستردگی

extensometer /ɪkˈstɛnˈsɒmɪtə/ *noun*

کشان پو ○ اکستیموتر
extensor /ɪkˈstɛnsə(r), ɛkˈs-, US -sɔːr/ *noun*

(تویکاری) ماسوولکې کشنه ر، پهل یا
به شه کانی تری له ش، ژورتر له به رامه ری
(flexor) عضله ی باطه

extent /ɪkˈstɛnt/ *noun*

1 به رینای، به ریلای، به رفه هی 2 راخسته،
بوار، مه لېند، پاتایی، گورایی، پانایی، قاد، پانی
3 درې، درې ای 4 رووهر 5 قه باره، بارستایی

6 راده، نه اندازه، ثاست، بر، پله ○ 1 گستردگی،
وسعت 2 گتره، قلمرو، حوزه، عرصه، عرض 3
طول 4 مساحت 5 حجم 6 حد، مقدار، درجه

extenuating *noun*

همل ومه رجی داشکتنه، بارودوخی کم کړه وه:
There were extenuating circumstances
and the defendant did not receive a
extenuating adj) prison sentence
داشکتنه ○ شرایط مخففه

extenuation /ɪkˈstɛnjuˈeɪʃn/ *noun*

1 کم کړنه وه، (لن) سوک کړدن، (لن) غړیدان،
(لن) داشکندن، کم کړنه وه ی گړنگی تاوان 2
بیانو، به هانه، لاپاسو 3 هوکاري کم کړه وه
○ 1 تخفیف 2 عذر 3 علت مخففه

extenuative /ɪkˈstɛnjuˈeɪtɪv/ *adjective*

کم کړه وه، داشکتنه، لن فریده ○ تخفیف دهنده

extenuatory /-juːəl(ə)ri/ *adjective*

1 کم کړه وه، داشکتنه، لن فریده 2
داشکتنه رانه، داشکندن له گهل ○ 1 تخفیف دهنده
2 تخفیف آمیز

exterior /ɪkˈstɪəriə(r), US -stɪr-/ *adjective, noun*

adj دهره وی، دهره کی 1 *n* دهره، رووکاری
دهره، دیمه نی دهره، زووی دهره،
روالت، رووکهش 2 (له فیلم سازی دا) دیمه نی
دهره ○ *adj* بیرونی، صوری 1 *n* بیرون، نمای
خارجی، ظاهر 2 اکستریور

exterior angle *noun*

(بیرکاری) گوشه دهره ○ زاویه ی خارجی

exteriority /ɪkˈstɪəriəˈrɪti/ *noun*

دهره ویی، دهره وی بوون ○ حالت خارجی

exteriorly *adverb*

له باری رووکاری دهره ○ از نظر نمای خارجی

exterminable /ɪkˈstɜːmɪnəbəl/ *adjective*

تیاده چی، قری تیده که وی، نامینن، فده و نه ی،
له نیو ده چی ○ انقراض پذیر

extermination /ɪkˈstɜːmɪˈneɪʃn, US -
stɜːrm-/ *noun*

ریشه کشی کړدن، پاکتو کړدن، فغو تاندن،
هیچ نه هېشتن، خاشه پری (ن)، تفر و تونا کړدن،
نبسر کړدن، قه لست وېسر کړدن، له نیوېرډن،
قه لچو کړدن، بنکول کړدن، کویر کړنه وه،
له بن دهره هېشان، قری تخستن، تیاېرډن، دواېران،
قرتیکه ووتن، دواېران، تفر و تونا بوون،
له نیو چوون، نه مان: *the extermination of rats*
and other vermin ○ ریشه کتن، نابودی، انقراض

exterminator *noun*

له نیو به ر، فغو تینه ر، تیاېر، قری تخه ○ نابودکننده

extern /ɪkˈstɜːn, US ɛk-/ *noun*

1 (نهمه ریکا) نیسکترین، دواېر شک (له
نخوش خانه) 2 دهره وی، دهره وی، دهره کی

1 اکسرن 2 بیرونی، خارجی
external /ɪk'stɜːnl, US ɪk'stɜːrnl/
adjective, noun

adj 1 دهره‌ویی، دهره‌ویی، دهره‌کی، رواله‌نی، رووکشی: *the -ernal walls of the building*
 2 دهره‌کی، ینگانه، بیانی *n* دهره‌وه، رواله‌ت، رووکش، بهش یا ناستی دهره‌وه، رووی دهره‌وه
adj 1 خارجی، صوری، ظاهری 2 بیرونی، بیگانه *n* بیرون، ظاهر، قسمت با سطح بیرونی

external ear *noun*
 گوئی دهره‌وه، بهشی دهره‌وه‌ی گوئی ۱ گوش خارجی

external environment *noun*
 مه‌لبندی دهره‌ویی یا دهره‌کی ۱ محیط بیرونی

external evidence *noun*
 به‌لگه دهره‌کی‌یه‌کان، به‌لگه‌کانی دهره‌وه (له) زیده‌وه سه‌ربه‌خوکان، نه له‌وه‌شته‌ی که‌وا تا‌قی ده‌کرینه‌وه ۱ مدارک خارجی

external examination *noun*
 تا‌قی‌کاری دهره‌کی (له) دهره‌وه‌ی خو‌دنگ‌یا‌ن کو‌لیژ ۱ امتحان سراسری

external examiner *noun*
 تا‌قی‌کاری‌ده‌ره‌نی دهره‌کی ۱ ممتحن سراسری

external existence *noun*
 بوونی دهره‌ویی، له دهره‌وه‌ی بی ۱ وجود خارجی

externality /ɪk'stɜː'nælɪti/ *noun, pl. externalities*

دهره‌ویی، دهره‌کی، له‌ده‌ره‌وه‌بون ۱ خارجیت، بیرون‌بودگی

externalization *noun*
 1 دهرین، ناشکرکردن، ه‌ل‌رشتن، دانه‌ده‌ره‌وه، دهرخستی (ه‌ست و سوز) 2 دهره‌کی‌کردن، دهراندن 1 ابراز، آشکارسازی 2 خارجی‌سازی

externally /ɪk'stɜː'nəli, US -'stɜːrnl/
adverb

له دهره‌وه، په رواله‌ت، له رواله‌ت‌دا، به‌ش‌وه‌یه‌کی دهره‌ویی، دهره‌کی‌یانه: *The building has been restored externally and internally*

۱ از خارج یا بیرون. ظاهر، از لحاظ خارجی

external objectivity *noun*

ب‌به‌یتی دهره‌ویی ۱ عینیت خارجی

external reality *noun*
 راستیتی دهره‌ویی، راستی‌بوونی له دهره‌وه ۱ واقعیت خارجی

externals /ɪk'stɜːnz, US -'stɜːrnl/ *noun, pl.*

ت‌ابه‌تمندی‌یه‌کانی دهره‌وه، ئه‌و‌شته‌انه‌وه‌ی که‌وا دیارن، شته‌رواله‌نی‌یه‌کان، رواله‌تی دهره‌وه، ه‌ل‌ومه‌رجی دهره‌وه: *It would be easy to judge this situation by externals alone*

۱ ظاهر امر، وضعیت ظاهری

external sence *noun*

ه‌ستی دهره‌ویی یان دهره‌کی ۱ حس بیرونی

external world *noun*
 جیهانی دهره‌وه ۱ جهان خارج

exteroceptive /ɪk'stɜːr(ə)'septɪv/
adjective

سه‌ربه دهره‌زوینهر یان بزوینهری دهره‌کی ۱ وابسته به محرک خارجی

exteroceptor *noun*
 دهره‌زوینهر یان بزوینهری دهره‌کی ۱ محرک خارجی

exterritorial = extraterritorial
extinct /ɪk'stɪŋkt/ *adjective*

1 تیاچوو، نه‌ماو، قرتیکه‌وتوو، فه‌وتوو، کویر(ه‌وه‌بوو)، له‌بن‌هاتوو، قه‌لاچو‌کراو، دوا‌براو، دو‌ودمان‌کویر: *to an extinct species*

The red squirrel is in danger of becoming extinct in England

2 *danger of becoming extinct in England*
 کو‌زاو، ناچالاک، دام‌کاو (گرکان): *an extinct volcano*

3 *volcano* 3 مردوو (ه‌ست و سوز) 1 منقرض، نابود 2 خاموش 3 مرده

extinction /ɪk'stɪŋkʃn/ *noun*

1 تیاچوو، نه‌مان، قرتیکه‌وتن، کویر‌ه‌وه‌بون، له‌بن‌ده‌ره‌شان، قه‌لاچو‌کردن، فه‌وتانیدن، ه‌له‌ته‌کان، دوا‌بران، له‌نیو‌چوو، فه‌وتان 2 کو‌زانده‌وه، دام‌کاندن 1 نابودی، انقراض 2 فرونشانی، انطفا

extinctive *adjective*
 کو‌زینهر(ه‌وه)، دام‌کینهر ۱ خاموش‌کننده

extinguishable /ɪk'stɪŋgwɪʃəbl/ *adjective*

له‌تیاچوو‌هاتوو، له‌ته‌مان‌هاتوو، له‌فه‌وتان‌هاتوو، ده‌فه‌وتن، قری تیده‌که‌وی، تیا‌ده‌چی، له‌نیو‌ده‌چی ۱ انقراض‌پذیر

extinguisher = fire extinguisher

extinguishment *noun*

1 ریشه‌کش کردن، بنسیر کردن، له‌نیو‌بردن، فه‌وتانیدن، بنکول کردن، کویر‌کردنه‌وه، له‌بن‌ده‌ره‌شان، تیا‌بردن 2 کو‌زانده‌وه، پ‌فل‌ن کردن، فوولی کردن، خاموش کردن، دام‌کاندن، دام‌اندن 3 دانه‌وه (قه‌رز) 1 نابودسازی، محو 2 خاموش‌سازی 3 بازپرداخت

extirpation /ɪk'stɜː'peɪʃn, US -tɜː'p-/ *noun*

1 ریشه‌کش کردن، فه‌وتانیدن، بنسیر کردن، له‌نیو‌بردن، بنکول کردن، کویر‌کردنه‌وه، له‌بن‌ده‌ره‌شان، ه‌له‌ته‌کاندن، تیا‌بردن، دوا‌بران، ته‌فرو‌توو‌نابوون، له‌نیو‌چوو، نه‌مان 2 سه‌رکوت(کردن)، د‌ایلو‌ساندن، دام‌کاندن 1 انهدام، نابودی، قلع‌و‌قمع 2 سرکوب

extirpator *noun*

له‌نیو‌بره، فه‌وتینهر، تیا‌بره، خاشه‌بر(کهر)،

دوابر پتر ○ نابودکننده

extn abbreviation extension 7

extoller noun

پیاوه‌لده، په‌سندره، ستایشت‌گرم ○ ستاینده

extolment noun

په‌سن، پیاوه‌لده، ستایشت ○ ستایش

extorsion noun

1 نیک‌تورسیون، نیک‌تورشن، سوورانی دهره‌وه
به دهری ته‌وردا 2 به زورلی‌سه‌ندن ○ 1
اکتورسیون 2 اخاذی

extortion /ik'stɔːʃn, US ik'stɔːʃn/ noun

1 لی‌سه‌ندن(به‌زور)، داگیر‌کردن، خاوه‌سندن،
زهوت‌کردن، زورگیری، پله‌ندری، همره‌شه،
ترساندن ○ اخاذی، اجحاف، غصب، تهدید

extortionary /ik'stɔːʃnəri/ adjective

داگیر‌کرانه ○ غاصبانه

extortionate /ik'stɔːʃnət, US -'stɔːrʃ-/ adjective

1 داگیر‌کمر 2 په‌کچار‌گران، له‌کمرین‌نه‌هاتوو،
له‌نندازیه‌ده‌ر گمران، extortionate
prices :exorbitant

extortionately /ik'stɔːʃnətli, US -'stɔːrʃ-/

adv :/ داگیر‌کرانه) ○ 1 غاصب 2 سرسام‌آور

extortioner noun

داگیر‌کمر، زورگیر، پله‌نده‌ر ○ غاصب، زورگو

extortionist noun

زورگیر، پله‌نده‌ر، (په‌)زورسین ○ اخاذ، زورگو

extortive /ik'stɔːtɪv/ adjective

داگیر‌کمر، زورگیر، پله‌نده‌ر ○ غاصب

extra /'ekstrə/ adjective, adverb, noun

adj زیادی، سربار، ناپویست، زیاد، زورتر له
ناسایی، له‌راده‌به‌ده‌ر، له‌نندازیه‌ده‌ر، په‌کچار
زور، an extra pint of milk :additional

Take extra care on the roads this evening

adv evening په‌کچار، سهره‌پای، سهریاری،
له‌گهل‌نه‌وه‌ش‌دا 1 n شتی‌زیادی، شتی

ناپویست 2 خهرجی‌زیادی 3 نیک‌ترا (فیلم
پان‌سینه‌ما) 4 زماره‌ی‌نااسایی، روزنامه‌ی

نااسایی (روزنامه) ○ اضافی، فوق‌العاده

adv بیش‌از‌حد، به‌علاوه‌ی 1 n چیز‌اضافی 2
هزینه‌ی‌اضافی 3 سیاهی‌لشکر 4 شماری‌فوق‌العاده

extra- /'ekstrə/ prefix

پیش‌نگر 1 دهره‌وه، دهرت‌دهره‌به‌ده‌ر-یه‌ی
extracellular 2 په‌کچار، زور (بهره‌ت) له

extra لاتینه‌وه "outside" ○ پیشوند 1 برون،
برونی 2 خلی

extracellular adjective

همل‌که‌وتوو‌پان‌رووداو‌له‌دهره‌وه‌ی
خانه(کان‌دا)، دهره‌خانه‌یی ○ اکتراسلولار

extracellularly adverb

دهره‌خانه‌یی‌پانه، به‌شیتو‌پیکي دهره‌خانه‌یی ○

به‌طور‌اکتراسلولار

extrachromosomal adjective

دهره‌نه‌نگ‌تسه‌نی، دهره‌کروموسومی،
نیک‌تراکروموسومال: همل‌که‌وتوو‌پان‌مه‌هار‌کراو
controlled به‌هوی‌هوکاره‌کانی دهره‌وه‌ی

کروموسوم: extrachromosomal inheritance
اکتراکروموزومال

extracorporeal /,ek'strəko:'pɔːriəl/ adjective

همل‌که‌وتوو‌پان‌رووداو‌له‌دهره‌وه‌له‌ش‌دا،
دهره‌له‌شی ○ اکتراکورپولار

extract /'ekstrækt/ noun

1 شپله، ناوگ، گوشراوه: face cream
yeast ○ containing natural plant extracts

2 vanilla extract (له‌نهمریکا): extract
همل‌لزارده، گول‌پژر، برگه (کتیب، فیلم و هتد)

The following extract is taken :excerpt
from her new novel ○ 1 عصاره 2 چکید،

گزیده
extractable /'ekstræktəbl/ adjective, also

extractible
شیای دهر‌کیشان، له‌دهر‌کیشان‌هاتوو ○ قابل
استخراج

extraction /ik'strækʃn/ noun

1 کیشان، دهر‌کیشان، همل‌کیشان، دهره‌نشان:
oil/mineral/coal, etc. -tion 2 همل‌لزاردن،

دهر‌کیشان، وهر‌گرتن 3 کیشانی‌ددان 4
ره‌جه‌له‌ک، بنه‌چه‌ک، بنج‌ویناوان، ریشه 4

شپله‌گرتن، ناوگرتن، گوشتین ○ 1 عمل‌کشیدن،
استخراج 2 انتخاب، اقتباس 3 کشیدن‌دندان 4 تبار

5 عصاره‌گیری
extractive /ik'stræktɪv, US ek-/ adjective

دهره‌ننه‌رانه، سهره‌به‌دهره‌نشان یا دهر‌کیشان:
extractive industries ○ استخراجی

extractor /ik'stræktə(r)/ noun

1 نیک‌تراکتور، میوار، میوه‌هار 2 دهره‌ننه‌ر،
دهر‌کشهر 3 هه‌واکش، هه‌واگور: a dust

extractor ○ 1 آب‌میوه‌گیری 2 استخراج‌کننده 3
هواکش

extractor fan noun

هه‌واکش، هه‌واگور ○ هواکش

extracurricular adjective, noun

زوریره‌رنامه‌یی، نابولی، نابهرنامه‌یی ○
فوق‌برنامه

extracurricular activities noun, pl.

چالاکی‌نابولی‌پان‌زوریره‌رنامه‌یی‌ه‌کان ○
فعالیت‌های فوق‌برنامه

extraditable /'ekstrədɪtəbl/ adjective

شیای پیدانه‌وه بان‌په‌ده‌سته‌وه‌دان، پیده‌دریته‌وه،
په‌ده‌سته‌وه‌ده‌دریته‌وه: an extraditable offense

○ قابل‌استرداد

extradition /'ekstrə'dɪʃn/ *noun*

به‌دهسته‌وه‌دان، راده‌ست (کردنه‌وه)، دانه‌ده‌ست، بیدانه‌وه، گیرانه‌وه، دانه‌وه (تاوان‌کار): - *the* *extradition of terrorist suspects* استرداد، تسلیم

extrados /'ek'streɪdɒs, US ek-/ *noun, pl. same or extradoses*

(بییناسازی) که‌وانی‌ده‌روه یا سه‌روهی‌تاقی (بروانه intrados) بیرون‌سو

extraembryonic *adjective*

ده‌ره‌ناوله‌میی، هه‌لکه‌وتوو له‌ده‌روهی embryo، ب.ت. پهره‌سندوو له zygote و نه به‌شن له‌ناوله‌مه؛ سه‌ربه‌ئو پیکه‌نانه‌ی که له‌ده‌روهی‌ناوله‌مه هه‌لکه‌وتوو- *extraembryonic membrane* پهرده‌ی (ده‌ره‌)ناوله‌میی: له‌شانه‌ی‌ناوله‌میی‌یه‌وه پیکه‌ناووه و له‌ده‌روهی‌ناوله‌مه‌دایه، وهک *chorion amnion allantois* و *yolk sac*

بیرون‌روییانی **extragalactic** /'ekstrə'gə'laktɪk/ *adjective*

له‌ده‌روهی‌کاکیشانی‌ریگای‌شیری، سه‌ربه‌یان‌پشه‌ندی به‌بۆشایی‌ده‌روهی‌کاکیشانی‌ریگای‌شیری‌یه‌وه هه‌یه: *extragalactic astronomy* بیرون‌از‌کهکشان‌راه‌شیری

extrajudicial /'ekstrə'dʒu:diʃl/ *adjective*

له‌ده‌روهی‌هیزی‌ناسایی‌قانون، له‌ده‌روهی‌بابه‌تی‌به‌ریاسایی‌دادگا، نادادگایی: *the judge's extrajudicial investigation* *extrajudicial statements* (adv) بیرون‌از‌حوزه‌ی‌قضایی‌دادگا

extralegal *adjective*

ناقانونی، له‌بهر‌یان‌له‌ده‌روهی‌مه‌لینه‌د و پاتنایی‌یان‌ده‌سه‌لاتی‌قانون (adv) *extralegally* غیرقانونی، خارج‌از‌قلمرو یا قدرت قانونی

extralimital /'ekstrə'limɪtəl/ *adjective*

هه‌لکه‌وتوو‌یان‌رووده‌دا له‌ده‌روهی‌شوین‌یان‌ناوچه‌ییکی‌تابیه‌تی، بێ‌راده، دیاری‌نه‌کراو: - *an extralimital species of bird* *extralanguage* *noun*

ژوو‌رزمان، ده‌ره‌(ه)زمان، سه‌روو‌زمان فرا‌زمان **extralinguistic** *adjective*

سه‌ربه‌ژوو‌رزمانه‌وانی‌یان‌سه‌روو‌زمانه‌وانی، سه‌ربه‌ده‌رزمانه‌وانی‌یان‌ده‌ره‌زمانه‌وانی، ژوو‌رزمانه‌وانی‌یان، له‌ده‌روهی‌مه‌لینه‌د یا پاتنایی‌زمانه‌وانی *province of linguistics* (بایی‌ئو ده‌سته‌تابیه‌تندی‌په‌وندی‌بانه‌ده‌کا که‌راسته‌وخ‌به‌شیک‌ی‌زمانی‌ئاخاوتن‌نین به‌لکوو‌یان‌رۆلیان‌له‌راگوستی‌په‌یام‌دا‌هه‌یه (وه‌ک‌ته‌کان‌دانی‌ده‌ست و ده‌م و چاو) بیان کارده‌که‌نه‌سه‌ر‌کارین‌کردنی‌زمان (وه‌ک‌ته‌مه‌ن، زایه‌ند‌یان‌چینی‌کۆمه‌لایه‌تی‌ئاخوهره‌که‌ده‌س‌نیشان‌ده‌کن) *(extralinguistically adv)*

وابسته به فرا‌زمان‌شناسی، فرا‌زمان‌شناختی **extralinguistic phenomena** *noun*

دیارده‌ژوو‌رزمانی‌یان‌ده‌ره‌(ه)زمانی‌یه‌کان **extrality** = *extraterritoriality*

extramartial /'ekstrə'mærtɪl/ *adjective*

له‌ده‌روهی‌ژن‌ومیردایه‌تی (یان‌هاوسه‌ری‌خو، په‌ونده‌ی‌سیکی): *extramarital affairs* خارج‌از‌زناشویی

extramundane /'ekstrə'mʌndeɪn/ *adjective*

له‌ده‌روهی‌جهان‌یان‌دنیا‌دا، ده‌ره‌جهانی بیرون‌از‌جهان

extramural /'ekstrə'mjuərəl, US 'mjʊərəl/ *adjective*

پارت‌تایم، نازاد، له‌ده‌روهی‌سنووره‌کان‌یان‌دیواره‌کانی‌شار و زانکۆیی‌(دا): *extramural education/studies* فرادان‌شگاهی، فراشهری

extraneous /'ik'streɪniəs/ *adjective*

1 بیانی، بێ‌گانه 2 زیادی، زیایی، ناپه‌وندیدار، تاک‌وتروک، پرش‌وبلاو، ناتیکه‌ل، به‌ری‌په‌وته‌داو: *We do not want any extraneous information on the page* 3 ناگه‌وه‌ری، لاوه‌کی، زیادی، له‌ده‌روه، ده‌روه‌یی *extraneously adv*: له‌ده‌روه، به‌شێوه‌ییکی‌ده‌ره‌کی: *extraneousness or extraneity n*: ناپه‌وندی‌داری، به‌ری‌په‌وته‌بوون، پرش‌وبلاو، ناتیکه‌لی) 1 بێ‌گانه 2 اضافی، نامربوط 3 عرضی، فرعی، خارجی

extranet *noun*

ئێسترنه‌ت **extranuclear** *adjective*

1 هه‌لکه‌وتوو له‌ده‌روهی‌ناوک‌دا، ده‌ره‌ناوکی، ساینۆپلازمی، *cytoplasmic* ده‌ره‌ناوکی: هه‌لکه‌وتوو له‌ده‌روهی‌ناوکی‌گه‌ردیله‌یان‌ئه‌تۆمی واقع‌در‌خارج‌ه‌ت

extra-official *adjective*

له‌ده‌روهی‌ئهرکی‌ئافیس، ناهه‌رمی خارج‌از‌وظایف‌اداری

extraordinarily /'ik'strɔ:dnəri, US 'ik'strɔ:dnəri/ *adverb*

نا‌ناسایی، سه‌راسایانه، به‌شێوه‌ییکی‌نا‌ناسایی فوق‌العاده، به‌طور‌غیرعادی

extraordinary /'ik'strɔ:dnəri, US 'ik'strɔ:dnəri/ *adjective*

نا‌ناسایی، سه‌راسایی، سه‌رتاسا، زیادی، ناوارته، هه‌لاوارته، سه‌به‌ر، به‌لاجه‌وی، سه‌رسوو‌رمنته‌ر، سه‌راسا، تابیه‌تی فوق‌العاده، غیرعادی، اضافی، استثنایی، عجیب، مخصوص، ویژه

extraordinary ray *noun*

تیشکی‌نا‌ناسایی پرتو‌غیرعادی **extrapolation** /'ik'strəpə'leɪʃn/ *noun*

1 بیوانه، هه‌ل‌سه‌نگاندن، نر‌خاندن، مه‌زنده، قه‌بلاندن، لیکدانه‌وه 2 نه‌نجام، نه‌نجام‌گیری، بۆده‌ره‌که‌وتن، هه‌ل‌کراندن، هه‌ل‌ئینجان 1 قیاس، مقایسه، بر‌آورد 2 نتیجه، نتیجه‌گیری، استنتاج

extraposition /ˌɛkstrəˈpɒzɪʃ(ə)n/ *noun*

(ریزمان) جی‌گو‌ر‌کن، شو‌ن‌گو‌ر‌کن 1 جابجایی
extra-professional *adjective*

له‌ده‌ره‌وی پیشه 1 بیرون از حرفه

extrapyramidal /ˌɛkstrəˈpɪrəˈmɪd(ə)l/ *noun*

(تویکاری و پزشکی) ده‌ره‌قو‌وج‌که‌یی،

ده‌ره‌قو‌وج‌که‌یی، ده‌ره‌پیرامیدال، هه‌ل‌که‌وتوو له

ده‌ره‌وی ده‌زگای پیرامیدال 1 بیرون‌هرمی،

اکستر‌پیرامیدال

extras *noun*

شته زیادی‌ه‌کان 1 لوازم اضافی

extrasensory perception /ˌɛkstrəˈsensəri
pəˈsɛpʃn, US pərˈs-/ = ESP

extrasolar *adjective*

له‌ده‌ره‌وی کۆمه‌له‌ی خۆڕی (دا)، له‌ده‌ره‌وی

کۆمه‌له‌ی خۆڕی به‌یدا بووه یان هه‌یه: -

trasolar planets 1 بیرون از منظومه شمسی

extra-spectral *adjective*

(فیزیک) له‌ده‌ره‌وی شه‌به‌نگ، ده‌ره‌شه‌به‌نگی

1 خارج از طیف

extrasystole *adjective, pl. extrasystoles*

لێدانی نا‌ئاسایی و نا‌وه‌ختی به‌کێ له

بۆشایی‌ه‌کانی دل که بۆ ماوه‌بین (کی کورت)

لێدانی دل ده‌شو‌یتن 1 (extrasystolic) 1

اکتر‌اسیستول

extraterrestrial /ˌɛkstrəˈtɛrɪʃiəl/

adjective, noun

adj له‌ده‌ره‌وی گۆی زه‌وی *n* بو‌ونه‌وه‌ری له

ده‌ره‌وی گۆی زه‌وی *adj* 1 فضا‌یی *n* موجود

فضایی

extraterritorial /ˌɛkstrəˈtɛrɪˈɔːriəl/

adjective

1 بی‌سنووری، (هه‌ل‌که‌وتوو) له‌ده‌ره‌وی خاکی

ولاتی 2 نازاد له‌ قانوونی ولاتی خانه‌خوئ

(extraterritorially *adv*) 1 بیرون‌مرزی 2

دارای معافیت دینماتیک

extraterritoriality *noun*

مافی بی‌سنووریتی، بار‌یزران له‌ قانوونی ولاتی

خانه‌خوئ 1 کاپی‌تولاسیون

extra time *noun*

کاتی زیادی 1 وقت اضافی

extrauterine *adjective*

له‌ده‌ره‌وی منال‌دان‌دا، ده‌ره‌منال‌دانی:

extrauterine pregnancy 1 خارج رحمی

extravagance /ˌɛkstrəˈvægəns/ *noun*

1 ده‌س‌یلاوی، عه‌بله‌خه‌رجی، ده‌س‌قلیی،

ته‌خشان‌ویه‌خشان 2 به‌ر‌گری، به‌ر‌گری،

زیده‌ره‌وی، بیوه‌نان 3 قسه‌ی نازی‌رانه 1

ول‌خرجی، اسراف 2 افراط، مبالغه 3 سخن‌گراف

extravagant /ˌɛkstrəˈvægənt/ *adjective*

1 ده‌س‌یلاو، عه‌بله‌خه‌رج، ده‌س‌یاد، ده‌س‌قلب،

بر‌خه‌رج، زۆر‌تیجوو، گر‌ان‌بایی، خر‌ج‌هه‌ل‌گر 2

زیده‌ره‌و، به‌ر‌گر، بیوه‌نانه، راده‌نه‌ناس،

له‌راده‌به‌ده‌ر 3 نازی‌رانه، سه‌یر 4 (سرخ) گر‌ان،

له‌سه‌ری، ری‌تینه‌چوو 1 ول‌خرج، مسرف،

پره‌زینه 3 افراطی 3 نامعقول، عجیب 4 گراف

extravagantly /ˌɛkstrəˈvægəntli/ *adverb*

1 ده‌سیلاوانه 2 له‌راده‌به‌ده‌ر، له‌نه‌داز‌یه‌ده‌ر 1

1 با اسراف 2 بیش از حد

extravaganza /ˌɛkstrəˈvægənzə/ *noun*

شانو یان نواندنی به‌شکو، نواندنی شایانه

(بهره‌ت: له‌ **extravaganza** ئیتالیایی

extravagance 1 نمایش مجلل

extravasation /ˌɛkstrəˈvæʃən/ *noun*

هاتنه‌ده‌ره‌و یان ده‌ر‌چوون له‌ ره‌گ یان کاتالی

سروش‌تی‌یه‌وه 1 خروج از مجرای طبیعی

extravascular /ˌɛkstrəˈvaskjʊlə/ *adjective*

له‌ده‌ره‌وی ره‌گ (دا)، ناره‌گی، هه‌ل‌که‌وتوو یان

رووده‌دا له‌ده‌ره‌وی ریک‌خسته‌ی ره‌گی‌دا:

extravascular tissue fluids 1 خارج‌رییدی

extravehicular /ˌɛkstrəˈviːhɪkjʊlə/

adjective

له‌ده‌ره‌وی ده‌زگاکه‌یه (وه‌ک **spacecraft** 1)

له‌بۆشایی و له‌ده‌ره‌وی بۆشایی‌گه‌ر ده‌کری:

extravehicular activity 1 اکس‌را‌هیک‌یولار

extravert = extrovert

extrema = plural form of extremum

extreme /ɪkˈstriːm/ *adjective, noun*

adj 1 دوایین، ئاخ‌ر، کۆتایی، ئه‌وپه‌ر،

دوور‌ترین، هه‌ره‌دوور 2 زۆرینه، پرا‌نی، زۆربه 3

توند‌ترین، سه‌خت‌ترین، توند‌(وتی‌ز)، نا‌ئاسایی،

تی‌زی، قورس، ناخۆش، سه‌خت، گر‌ان، ئاریش،

دو‌زار 4 تو‌ن‌ره‌و، زیده‌ره‌و، زیده‌رو، به‌ر‌گر 5

له‌راده‌به‌ده‌ر، یه‌ک‌جار زۆر، بی‌ئه‌ندازه: **people**

poverty 1 *n living in extreme poverty*

دوا‌یله، کۆتایی، ئاخ‌ر، ئه‌وپه‌ر، سه‌ریه‌ر، سه‌ر،

دوا‌یین (خال) 2 لا، راده، ئه‌ندازه 3 تو‌ن‌ره‌وی،

زیده‌ره‌وی، بی‌دری‌زی، به‌ر‌گری، به‌ر‌گیری

(**extremeness** *n*) 1 *adj* 1 نهایی، دوور‌ترین،

اق‌سی 2 حد‌اکثر 3 شه‌د‌ترین، شه‌دید، حد‌ت،

طاقت‌فرسا 4 افراطی 5 مفرط 1 *n* نه‌ایت، منه‌ی‌اله

2 حد، کرانه 3 افراط

extremely /ɪkˈstriːmli/ *adverb*

دوا‌راده، له‌راده‌به‌ده‌ر، یه‌ک‌جار زۆر: **I would**

be extremely grateful if you could have a

word with her 1 بی‌نه‌ایت، فوق‌العاده

extremely high frequency *noun*,

abbreviation EHF

له‌ره‌ی هه‌ره به‌رز یان بالا (30 تا 300 گیگاهرتز) ○ ای‌اج اف

extremely low frequency *noun*, abbreviation ELF

له‌ره‌ی هه‌ره نزم (یا خوار، خوارتر له 3 کیلوهرتز) ○ ای‌اج اف

extreme unction *noun*

(له کلیسه‌ی کاتولیکی رۆم‌دا) نه‌ریتی چه‌ورکردنی نه‌خۆشی سه‌ره‌مرگ ○ مح‌آخر

extreme value = **extremum****extremis** *noun*, in **extremis**

له‌سه‌ره مه‌رگ‌دا، له‌ (ده‌می) تراویله‌ک‌دا، بێ‌حال، له‌ ده‌مه‌داچه‌ی‌دا ○ در حال احتضار

extremism /ik'stri:mizəm/ *noun*په‌رگه‌ری، په‌رگه‌ری، تونه‌ری، نه‌ویه‌رخوازی (بۆ‌چوون یان روانگه‌ی دینی و رامیاری **political radicalism**) ○ افراط‌گرایی**extremist** /ik'stri:mizt/ *noun*, *adjective**n* په‌رگه‌ر، په‌رگه‌ر، تونه‌ره، نه‌ویه‌رخواز، م‌روی په‌رگه‌ری یان تونه‌ره: **left-wing/right-****He** ○ **wing/political/religious extremists** *adj* was assassinated by **extremists**په‌رگه‌رانه، تونه‌ره‌وانه: **extremist****attacks/groups/policies** ○ *n* افراط‌گرا، آدم افراطی *adj* افراط‌گرایانه**extremity** /ik'streməti/ *noun*, *pl.* **extremities**

1 نه‌ویه‌ر، سه‌ره‌به‌ر، دوا‌را‌ده، دوا‌یله، سه‌ر، نوک، بێ‌، نه‌ندازه، زاده، کو‌تایی، نا‌خر، دوا‌یی 2

تونه‌ره‌وی، په‌رگه‌ری، زی‌ده‌ره‌وی 3 به‌لا، نه‌هامه‌تی، مه‌ینه‌تی، کاره‌سات، رۆژه‌ه‌شی، کلۆلی، ته‌نگانه 4 (**extremities**) زه‌به‌روه‌نگ،

توندوتیژی 5 نه‌ندامانی نا‌خ‌ری له‌ش، دوو‌رت‌ترین به‌شه‌کانی له‌ش، ده‌ست و پێ ○ 1 مه‌ته‌ی‌ایه،

حد، نوک، ته، انتها 2 افراط 3 مصیبت، بدبختی، مضیقه 4 (در جمع) خوشونت 5 اندام‌های انتهایی

extremum /ik'stri:məm, US ek-/ *noun*, *pl.* **extremums** or **extrema**, also **extreme value**

زۆرت‌ترین یا که‌م‌ترین بری فانکشن ○ اک‌ترموم

extricable /'ik'strakəbl/ *adjective*

به‌رده‌دری، رزگار ده‌کری، نازاد ده‌کری ○ رهاکردنی

extrication /,ek'stri'keɪʃn/ *noun*

رزگاری، نازادی، نه‌جات، رزگارکردن، نازادکردن، به‌ردان، به‌ره‌لاکردن، به‌ره‌لداکردن ○ رهایی، نجات، رها‌سازی

4extrinsic /eks'trɪnsɪk, US zɪk/ *adjective*

1 ده‌ره‌کی، ده‌روه‌یی 2 ناگه‌وه‌ه‌ری، ناچه‌وه‌ه‌ری، ناسه‌ره‌کی، نا‌ک‌رۆ‌کی، ته‌نیشتی،

لاوه‌کی، ناسروشتی، ناپنویست، ناپنوه‌ندی‌دار

extrinsically /eks'trɪnsɪkli, US -zɪk/ *adverb*

ناگه‌وه‌ه‌ری‌یانه، نا‌ک‌رۆ‌کی‌یانه) ○ 1 خارجی، بیرونی 2 غرضی، غیراصلی، غیرضروری

extro- *prefix*پیشگر: ده‌ره‌کی، ده‌روه‌یی، ده‌روه‌یی، ده‌ره‌قی: **extrovert** ○ پشوند: خارجی، برونی**extorse** /eks'tɔ:rs/ *adjective*(رووه‌ک‌ناسی و گیانه‌وه‌ن‌اسی) بۆ‌ده‌روهه‌ه‌ل‌گه‌راوه‌ته‌وه، هه‌ل‌گه‌راوه‌ بۆ‌ده‌ری، ده‌روهه‌شکین (دژی **introrse**) ○ برگشته‌به‌بیرون**extroversion** /,ek'strə'vɜ:ʃn/ *noun*

گه‌رانه‌وه‌ بۆ‌ده‌روهه، رووخۆشی، ده‌ره‌گه‌ری برونگرای ○

extrovert /'ek'strəvɜ:t, US -vɜ:rt/ *adjective*, *noun*1 *adj* رووخۆش، ده‌ره‌گه‌ر 2 به‌که‌یف، به‌ده‌ماخ، رووه‌گه‌ش، شاد *n* که‌سه‌یکی شاد، به‌که‌یف، سه‌رخۆش **extroverted** *adj*: له‌گور، سه‌رخۆش، دل‌شاد، به‌که‌یف) ○ 1 برونگرا 2 بشاش، سرزنده *n* آدم سرزنده**extrusion** /ik'stru:ʒn/ *noun*

1 ده‌ره‌په‌راندن، هه‌تانه‌ده‌ری، ده‌رکردن، خسته‌ده‌ده‌وه، نانه‌ده‌ده‌وه، دانه‌ده‌ده‌وه، ده‌ره‌فیدان، چوونه‌ده‌ری، هاته‌ده‌ری، ده‌ره‌چوون (به‌تاو و گوشار) 2 له‌قالبدان (به‌نهیم) ○ 1

اخراج، خروج 2 اک‌تروسیون

extrusive /ik'stru:sɪv/ *adjective*

1 ده‌ره‌په‌رتنه‌ر، ده‌رکه‌ر 2 (زه‌وی‌ناسی) ده‌ره‌په‌رتنه‌ر، سه‌ه‌رده‌هه‌تانه‌و، ده‌ره‌پۆ‌قیو (ته‌خته‌به‌رده‌کان له‌سه‌ر رووی عه‌رز) ○ 1

خارج‌کننده 2 بیرون‌زده

exuberance /ɪg'zju:bərəns/ *noun*

1 سه‌رخۆشی، گه‌شی، به‌که‌یفی، به‌ده‌ماخی، شادی، دلخۆشی، زۆری، فراوانی، لیشاوی، زه‌به‌نی 2 پری، چری، جگه‌ن‌ناسایی، سه‌ره‌سه‌ه‌زی، تیک‌ن‌سالاوی، به‌یه‌کادراوی، پریه‌ل‌ویو، تیک‌چرزاوی ○ 1 نشاط، سرزندگی، وفور، فرط 2 انبوهی

exuberant /ɪg'zju:bərənt, US -'zu:-/ *adjective*1 سه‌رخۆش، شاد، به‌که‌یف، به‌ته‌شه 2 پر، چر، جگه‌ن‌ناسا، سه‌ره‌سه‌ه‌ز، تیک‌ن‌سالاو، به‌یه‌کادراو، پریه‌ل‌ویو، تیک‌چرزاو 3 زۆر، لیشاو، زه‌به‌ن، زه‌به‌ند (-) **exuberantly** /ɪg'zju:bərəntli, US -/ *adv*

سه‌رخۆشانه، به‌که‌یفه‌وه) ○ 1 پر‌نشاط، سرزنده 2 انبوه، پریش 3 وافر

exudation /,eksju:'deɪʃn, US /,eksju:/ *noun*

دادان، ده‌ردان، رزان، لیچوون، شاره‌زی (کردن)، ده‌لاندن، هاته‌ده‌ری، ده‌ره‌چوون ○ تراوش، ترشح، خروج

exultance /ɪg'zʌltəns/ *noun*, also *exultancy* /ɪg'zʌltənsɪ/

شادی، خوشی، سهرخوشی ◌ شادمانی
exultant /ɪg'zʌltənt/ *adjective*
شاد، خوش، سهرخوش، به کەیف، خوشحال
exultantly *adv*: به خوشی، بهوه، به خوشحالی، بهوه، شادانه، به شادی، بهوه ◌ شادمان، شاد

exultation /ɛgzʌl'teɪʃn/ *noun*

شادی، خوشی، سهرخوشی، خوشحالی، شاکه شکەیی، سهرمستی ◌ وچ، شادمانی

exurb /'eksə:b/ *noun*

ناوچه یێکی پهره سەندوو لهو بهری دهوروبشی شاروه، ناوچه یێکی دهرهوی شاری ◌ اکورب

exurbanite *noun, adjective*

(کەسێکی) دانیشتووی ◌ اکوربانی

exurbia /ɛk'sə:biə/ *noun*

ناوچه کانی دهرهوی شار به گشتی ◌ اکوربیا

exuviae /ɪg'zju:vii:, US eg-/ *noun, pl.*

(گیانه ورناسی) کاز، کازە، کەراژ، کراس، پستی فریدراو (بەرەت): له لانیهوه به واتای پستی و چهرمی گیانه وهری ◌ اکزوویا

exuvial *adjective*

سهر به یان پتهوئندی به exuviac بهوه ههیه ◌ وابسته به اکزوویا

exuviation *noun*

کهراژ فریدان، پستی فریدان، کراس فریدان، کازخستن ◌ پوستاندازی

ex-voto /ɛks 'vɒtəʊ/ *noun, pl. ex-votos*

پیشکەشی، دیاری (بۆ جێبه جێبوونی نه‌زەر) ◌ هه‌یه

ex-works *adjective, adverb*

به کەسر یان راسته‌وخۆ له کارخانه‌وه یان شونیی به‌رهه‌م هێنانه‌وه ◌ مستقیم از کارخانه یا محل تولید -cy = -y

eyas /'eɪəs/ *noun, pl. cyasses*

شاهین یان بازی هیلانه‌یی، بالنده‌ی ناپه‌ره‌وازه ◌ قوش یا باز آشیانی

eye /aɪ/ *noun*

1 چاو، جاف، چه‌م، دیده، دیه 2 دیتن، بینایی 3 بو‌چوون، نیرین، روانین، بینن 4 کون، سو، کوته‌سیزه (ده‌رزی) 5 (به‌تاته) زیکه، گری 6 (قازان قفلی) قرتینه 7 (ده‌ریاوانی) ئالقه، قف 1 ◌ 1 چشم، بصر 2 قدرت دید 3 دید، نگرش 4 سوراخ 5 دکه (سب‌زمینی) 6 مادگی 7 حلقه

eyeball /'aɪbɔ:l/ *noun*

گوی چاو، تویی چاو، گلینه، بیبله ◌ کره‌ی چشم، مقلا

eyebath /'aɪbɑ:θ, US -bæθ/ *noun*

چاوشو‌ری، چاوشو‌رگه، جامی چاو تیاشته‌وه ◌ چشم‌شو‌یه

eye bolt /'aɪbɔ:l/ *noun*

پنجی سه‌رکون ◌ پیچ سه‌سوراخ

eyebright *noun*

گوله‌چاویشه؟، چاوری‌شنه؟ [*Euphrasia officinalis*] ◌ نوعی گیاه

eyebrow /'aɪbrəʊ/ *noun*

برو ◌ ایرو

eyebrow pencil *noun*

میداد یان پینووسی برو ◌ مداد ایرو

eye-catching *adjective*

سه‌رنج‌راکش، چاو‌کش، بال‌کش، چاو‌گر، چاو‌رفتن (*eye-catcher* n) شتی سه‌رنج‌راکش) ◌ جالب، گیرا، چشمگیر

eye-catchingly *adverb*

سه‌رنج‌راکشانه، به شیوه‌یێکی سه‌رنج‌راکش ◌ به‌طور جالب

eyecup = *eyebath*

-eyed *adjective*

(له لیکدانا) چاو-چاوه ◌ چشم-چشمی

eyedropper *noun*

دلۆپیتی چاو ◌ قطره‌چکان چشم

eye drops *noun*

دلۆپه‌ی چاو ◌ قطره‌ی چشم

eyeful /'aɪfʊl/ *noun*

(کەس یان شتی) دل‌رفتن، سه‌رنج‌راکش ◌ (آدم یا چیز) جذاب

eyeglass /'aɪglɑ:s, US -glæs/ *noun*

1 چاویکه (به‌یه‌ک چاوه یا هاوینه‌وه) 2 = eyepiece ◌ عینک

eyeglasses *noun*

چاویکه، عه‌ینه‌ک، به‌رچافک ◌ عینک

eyehole *noun*

کون (ی چاوی‌کردن) سوراخ

eyelash /'aɪləʃ/ *noun*, also *lash*

بر‌زانگ، مژول، کفلیشک: *false-lashes* ◌ مژه

eyeless *adjective*

نایینا، بێ چاو، کویر ◌ نایینا

eyelet /'aɪlət/ *noun*

کون، چاو‌که، چاوه، ئالقه ◌ سوراخ، حلقه

eye-level *adjective*

ریکی چاو، له ریک و ناستی چاو: *an eye-level grill* ◌ هم‌سطح چشم

eyelid /'aɪlɪd/ *noun*, also *lid*

په‌رده‌ی چاو، پیلو، به‌لگ، کوپک ◌ پلک

eyeliner /'aɪləma(r)/ *noun*, also *linear*

هیل یان خه‌تی چاو ◌ خط چشم

eye-opener *noun*

1 شتی سه‌رسوور هینه‌ر، شتی سه‌یر، چاو‌که‌ره‌وه

2 خواردنه‌وه‌یێکی ته‌ل‌کولی که سه‌ره‌تای رۆز

ده‌خورینه‌وه ◌ 1 چیز شگفت‌انگیز 2 ای‌بهر

eyepatch /'aɪpætʃ/ *noun*

چاویتچ (ه)، په‌روی چاو ○ بالشتک چشم
eyepiece /'aɪpɪs/ noun

چاوه‌هاوینه، هاوینه وردبین ○ عدسی چشمی
eye-shade noun, also eyeshade

تاوگیر، به‌راوه، نا‌تاوگردان ○ آفتاب‌گیر
eye shadow /'aɪʃædɒ, US -dɒl/ noun

سپهری چاو ○ سایه چشم
eyeshot /'aɪʃɔ:t/ noun

هه‌ته‌ر، چاوېر، به‌رچاو، سؤما، بر، هه‌نا ○
دیدرس، چشم‌رس

eyesight /'aɪsaɪt/ noun
بینایی، سؤما، هه‌ته‌ر، هه‌نای چاو، دید، بینین:
an eyesight test ○ بینایی، دید

eye socket noun
کاسه‌ی چاو، گو یا چالی چاو، چاودان،
کالانه‌ی چاو ○ حقه

eyesore /'aɪsɔ:(r)/ noun
دیمه‌نی ناحه‌ز، دیمه‌نی ناشیرین: That old
the old factory is a real eyesore!
has become an eyesore ○ منظره‌ی زنده

eyespot noun
1 (گیانه‌وه‌رناسی) بنکه‌چار، چاوه‌به‌له،
په‌له‌چاوه، خاله‌ره‌نگینه، بنکه‌ره‌نگینه: جوړی
بنکه یان خالی رنگی روشنایی هه‌ستیار له‌سر
starfish, flatworm و زینسده‌وه‌ر یان
ټورگانزیمه‌کانی تردا 2 بنکه‌چاو، لکه یان
په‌له‌ی که له چاو ده‌چن (ب.ت). له په‌پووله و
هند) 2 زه‌نگ، نه‌خوشی‌یه‌کی که‌رووی
ده‌غل‌ودان و گزوگیای تر که خال و بنکه‌ی
خری زه‌ردباو ده‌رده‌کن ○ ایپوت

eye strain noun
ماندوویی چاو، هیلاکی چاو، چاومان‌دوویی ○
خستگی چشم

Eyetic /'aɪetɪk/ adjective, noun, pl. Eyeties
(نافه‌رمی، بریتانیا و سووکانه) یتالیایی ○
ایتالیایی کتف

eye tooth /'aɪtu:θ/ noun, pl. -teeth /-ti:θ/
1 ددانی ینشه‌وه‌ی شه‌ویله‌کی سه‌روو، ددانی
بره‌ری سه‌روو 2 (خوازه) شتیکی یه‌کچار
به‌بایه‌خ و به‌نرخ ○ 1 دندان نیش بالا 2 چیز
بسیار باارزش

eye view noun
به‌رچاو، خویانک، دیمه‌ن ○ منظره

eyewash /'aɪwɒʃ, US -wɔ:ʃ, -wɔ:ʃ/ noun
1 چاوشوره 2 (نافه‌رمی) = nonsense ○ مایع
نشنوی چشم

eyewitness /'aɪwɪtnəs/ noun
چاونیر، شایه‌دی به‌رچاو: an eyewitness
○ account of the suffering of the refugees

eyewink /'aɪɛŋk/ noun
شاهی عینی

چاوداگرتن، چاو‌رتاندن، چاوه‌لته‌کاندن ○
چشمک

eyeworm noun
کرمی چاو 1 جوړیکی filarial له نه‌فریکای
پشتینه‌ی، ده‌داته چاو [Loa loa] 2 جوړی
کرمی نیم‌تود، زورتر له شیرده‌ر یان گوان‌داره
سم‌داره‌کان‌دا ده‌بیرنئ [Thelazia] ○
کرم چشم

eyot /'eɪɔt/ = ait
eyra /'eɪrɔ/ noun

جوړی jaguarundi قاهویی سوویاو ○ ایرا
eyrie /'eɪri, 'eəri, 'aɪəri, US 'iri, 'eri/
noun, US also aerie

1 گهران، هیلانه‌ی هه‌لو (یان بالنده‌راوی‌یه‌کانی
تر (وهک) واشه یان باز)، زورتر له‌سر داری
به‌رز یان هه‌لدیر 2 مال، قه‌لا یان شتنی وا که له
شویتیکی به‌رز وهک گرد یان کیوی هه‌لکه‌وتبی
3 (بی‌باو) به‌ره‌اوکه‌ی brood هیلانه‌یی، ب.ت.
هی بالنده‌ی راوی (بنه‌ره‌ت): له late Latin به
واتای "هیلانه‌ی بالنده‌ییک‌ی راوی" 1 ○
آشیانه‌ی عقاب 2 و 3 آبري

eyrir /'eɪri:t/ noun, pl. aurar /'ɪrɪr/
ئیریر: په‌که‌ی پاره‌ی ناپه‌لند، به‌رامبه‌ر به
سه‌دیه‌کی krona ○ ایریر

Ezek. abbreviation Ezekiel (in biblical
references)

Ezekiel /'i:z:kiəl, US -kjal/ noun, also
Ezechiel or Ezek, late Latin Ezechiel,
Hebrew Yēhezqēl

ئیزکیل، حیزقیل، یه‌حه‌زقیل (= په‌کی له
پنځمه‌برانی جووله‌که) ○ حزقیل

e-zine noun
نیفار، ئیزین، کوفاری ئیلیک‌ترونیکي ○ ای‌زین،
مجله‌ی الکترونیکي

Ezra /'ezrə/ noun, late Latin, from Hebrew
'Ezrā

1 عیزرا، عیزرا، ئیزرا (یه‌کن له پنځمه‌برانی
جووله‌که، له سه‌ده‌ی پنځمه‌می پینش‌زاین ده‌زیا،
له بابل Babylon و نوره‌لیم Jerusalem) 2
کتیپی عیزرای پنځمه‌بر ○ 1 عزرا 2 کتاب
عزرای نبی

F f

F¹, f /ef, pl. Fs, F's, f's /efs/ *noun*

1 نیف (= ششمین پیتی تلفونی نیگلیسی)
2 فا (= چوارمین نوت له پیزی سی مازوردا)
3 نامازه به دهکن دوی E له دستین له شتکان،
بایتهکان و هند 4 شتیک له شیوهی پیتی F
1 اف 2 و 3 فا 4 چیز F مانند

F² 1 symb. the chemical element fluorine 2 Fahrenheit 3 (physics, symb.) force 4 franc(s) 5 farad(s) 6 Fahrenheit 7 (in motor racing) formula 8 fighter (in designations of US aircraft types)

F³ *abbreviation* fellow of

نه‌ندامی عضو
f *abbreviation* 1 feminine 2 female 3 forte 4 (in racing results) furlong(s) 5 femto- (10⁻¹⁵)
1 (ریزمان) من 2 من، منو (سیکس یان ره‌گهز)
3 بهرز (موسیق، ئیتالیایی) 1 (دستور زبان)
مؤنت 2 مؤنت (جنس) 3 (موسیقی) بلند

FA *abbreviation* Football Association

fa /fa:/ *noun*

فا (= چوارمین نوت له پیزی سول‌فادا) 1
the FAA *abbreviation* the Federal Aviation Administration

به‌رنه‌به‌رایه‌تی فرینه‌وانی فیدرال:
ریک‌خراوه‌ییکسی organization حکومتی
ئهریکا که (توری) راگواستنی ئاسمانی مه‌هار
ده‌کا، له 1958 دامه‌زرا 1 اف‌ای

fab /fæb/ *adjective*

(نافه‌رمی، بریتانیا) به‌کجار باش، عال، دانقه،
سه‌یر، You a -b idea: wonderful, fabulous
1 (fabby adj: fabbo adj) look fab!

faba bean /'fa:bə/ = fava bean, broad bean

fabaceous /fə'beɪʃəs/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) باقله‌یی، تیره‌ی باقله‌یی، لوبیایی
1 باقلایی

Fabian /'feɪbiən/ *adjective, noun*

1 *adj* 1 هوشیارانه، ناگادارانه، به‌باریزه‌وه،
له‌سه‌ره‌خو، هیواش، ئارام، 2 dilatory, cautious
به‌چوک‌داهینه‌رانه 3 سه‌ربه‌کومه‌له‌ی فایینه‌کان
یا فابی‌یه‌کان n نه‌ندامی نه‌نجومه‌نی فابین (که‌سی)
که‌پیتی‌وايه به‌ریگای چاک‌سازی که‌م‌که‌مه‌وه
سوشیالیزم بنیات ده‌نری، لایه‌نگری فابینه‌نیزم
1 *adj* 1 محاطانه، آهسته 2 فرایشی 3 وابسته
به‌فابین‌ها n عضو انجمن فابین، طرفدار فابینه‌نیزم

Fabianism *noun*

فابینه‌نیزم، فابینه‌نیزم (بنه‌ره‌ت: له‌ناوی سه‌رداری
رومی‌یه‌وه Quintus Fabius Maximus
Verrucosus که‌له‌شه‌ر له‌گه‌ل هانیبال
Hannibal زور به‌هوشیاری‌یه‌وه ده‌جوول‌اوه و
له‌شه‌ری سونیک‌ی دووم Second Punic
(هانیبالی) تیک‌شکاند) 1 فابینه‌نیزم

Fabianist *noun*

فابینه‌نیزم، فابینه‌نیزم 1 فابینه‌نیزم

fable /'fæbl/ *noun*

1 داستان، چیرۆک، هیکایه‌ت، ده‌قایه‌ت، راز،
رازه، جه‌فه‌ن، نه‌زیله، نه‌زیره: Aesop's Fables
2 a land rich in fable 2 نه‌فسانه، ئوستوره،
میس، میت 3 ده‌له‌یه‌سته، درۆ، ناراسته،
lie, falsehood (وته‌یا رایبوری، بنه‌ره‌ت: له
fable فه‌ره‌نسی کون، له fibula لاتین "story",
له fari "سه‌کردن، ناخاوتن، دووان "speak")
1 قصه، داستان 2 اسطوره 3 کاذب

fabled /'feɪblɪd/ *adjective*

1 *نه‌فسانه‌یی*، رازده‌یی، *legendary*: *a fabled monster* 2 ناراسته‌فینه، خدیالی، ساخته،

هله‌بسته، *fictitious* 3 ناسراو، نیبودار، *the team's fabled*: famous, renowned

coach 1 اسطیری 2 غیرواقعی 3 مشهور

fabliau /'fæbliau/ *noun, pl. fabliaux* /-əʊz/

داستان یان نه‌فسانه‌یی کیش‌دار (metrical)

ب.ت. هدرزانه، شتیوه‌یی که له هونراوه

سهره‌تاکانی فهره‌نسی‌دا ده‌بیرنی 1 فابلیو

Fablon *noun*

(دروشمی بازارگانی) جورئ پلاستیکی نهرمی
خویوه‌نووساو یان خوچه‌پ، یو سهر میز و هند
1 فابلون

fabric /'fæbrɪk/ *noun*

1 پارچه، کوتال، قوماش: *cotton fabric*

furnishing fabrics 2 تان‌وېو، چنراوه، تهن،

نه‌تم، بنیات، دارشت، ینکپاته: *structure*

a the fabric of society: framework

trend which threatens the very fabric of

society 3 پینا، خانوبه‌ره (دیوار و تهرک و

بان) 4 دامه‌زراندن، دانان، بنیات‌نان،

دروست‌کردن، سازکردن، *erection* 1 پارچه

2 بافت، ساختار 3 ساختمان 4 تاسیس

fabricant /'fæbrɪkənt/ *noun*

دروس‌کهر، سازکار، سازهر، *manufacturer*

1 سازنده

fabricated *adjective*

ساخته، درو، هله‌بسته 1 جعلی، ساختگی

fabrication /'fæbrɪ'keɪʃn/ *noun*

1 دروس‌کردن، سازکردن، سازاندن، بنیات‌نان،

پیکه‌وه‌نان، ینکپتان، دارشتن، به‌ره‌هم‌هیتان،

داهیتان 2 هله‌بستن، ساخته‌کاری، فروفیل‌کاری

1 ساختن، تولید، ابداع 2 جعل

fabricator *noun*

دروس‌کهر، سازکار، سازهر، بنیات‌نهر، ینک‌وه‌نهر

1 سازنده

fabulist /'fæbjəlɪst/ *noun*

1 نه‌فسانه‌نوس، نه‌زیله‌نوس، نه‌فسانه‌بیز،

حیکایه‌ت‌داهین، ساز 2 دروژن، فره‌ک 1

افسانه‌نویس 2 دروغ‌گو

fabulous /'fæbjələs/ *adjective*

1 نه‌فسانه‌یی، نوس‌تووره‌یی، نه‌زیله‌ناسا 2

باوه‌رینه‌کراو، ناتاسا، خه‌یالین، سه‌یر:

fabulous wealth 3 په‌کجار (گه‌وره)، په‌کجار

باش، پیتاد 4 ساخته، هله‌بسته، درو 1

اسطیری 2 شگفت‌انگیز 3 عالی، محشر 4 جعلی

fabulously /'fæbjələsli/ *adverb*

باوه‌رینه‌کراوانه، په‌کجار 1 به‌طور غیرقابل

تصدیق

façade /fə'sɑ:ʒd/ *noun, also facade*

1 رووکار، پینسه‌وه‌یی خسانو، دیوی دهره‌وه،

پیش‌خانوو 2 رواله‌ت، رووکش، رووی دهره‌وه

(ب.ت. فریودهر، دوورکوز) 1 نما 2 ظاهر

face /feɪs/ *noun*

1 روو، روخسار، مازه، دهم‌وچاو، سهره‌کوت،

سهرسیما، دیمه، چاره 2 که‌سایه‌نی 3 رواله‌ت،

به‌ر 4 رووکار، پیش‌خانوو 5 (کات‌زیمیر) روو،

مینا 6 لا، روو، به‌ر، لایه‌ن، نالی 7 نابروو،

نابوور، بره‌وه، باوه‌ر، بایه‌خ 8 روو، رووداری 9

(نه‌ندازه) ههریک له رووه‌کانی ته‌نی 10 (کتیو

یان هله‌لیری) داوین، قه‌دیال، بنار 1 صورت

2 چهره 3 سیم، ظاهر 4 نما 5 صفحه، سطح 6 وجه،

طرف 7 حیثیت، اعتبار 8 گستاخی 9 فیس 10 دامه

face-ache *noun*

ده‌ماریشه، ژانی دهمار، نورالژی 1 درد عصب

Facebook /'feɪsbʊk/ *noun, trademark*

فیس‌بوک: جورئ ینکه یا ویب‌سایتی توری

کومه‌لایه‌تی *social networking* 1 فیس‌بوک

face-card /'feɪs kɑ:d/ = court card

face-cloth /'feɪsklɒθ, US -klɒθ/ = flannel

face-cream *noun*

کریمی دهم‌وچاو 1 کرم صورت

face flannel = flannel

face-hammer /'feɪs hæmə(r)/ *noun*

چه‌کوشی یان 1 چکش پهن

faceless /'feɪsləs/ *adjective*

بې‌ناونیشان، بې‌نیو، بې‌ناستامه، نه‌ناسراو:

1 *faceless high-rise apartment blocks*

بې‌هویت، ناشناخته

facelessness /'feɪsləsnəs/ *noun*

بې‌ناونیشان، بې‌نیو، بې‌ناستامه‌یی،

بشت‌به‌رده‌یی، نه‌ناسراوی 1 بې‌هویت، ناشناختگی

facelift /'feɪslɪft/ *noun, also facelifting*

1 کیشانی پینتی دهم‌وچاو (برین‌کاری یرشکی،

به‌مه‌به‌ستی لایردنی گنج و لوچی دهم‌وچاو، تا

که‌نچ‌تیر له چاو‌بدا) 2 ده‌س‌پاهیتان،

ده‌س‌پیاگرتان، تازه‌کردنه‌وه، چاک‌کردنه‌وه 1

فیس‌لیفت 2 مرمت، نوسازی

face mask *noun*

1 ده‌مامکی روو، رووبه‌ند، رووپوش 2

face pack 1 ماسک صورت

face-off *noun*

1 شهر، کیشه، قره، مشت‌ومر، دهم‌قره 2 (له

هاکی سهرسه‌هول‌دا) ده‌س‌پنکردنی یاری 1

منافشه، دعوا 2 (هاکی روی یخ) آغاز بازی

face pack *noun*

په‌کی دهم‌وچاو (= کریم یان هه‌ویرناسا‌یه‌که یو

خاوین‌کردنه‌وه یان جوان‌کردنی پینست

به‌کاردیتري) 1 ماسک صورت

face paint *noun*

ره‌نگی دهم‌وچاو 1 رنگ صورت

faceplate *noun*

1 بینچه بیان چهره‌ای له‌نگر 2 تبه‌قه بیان پهره‌یی له تاسن بیان دار که به بینچه بیان چهره‌ی ده‌زگای داتاشینه‌وه نووساوه 3 په‌نجیره‌ی روونی تاسن کلای ناسمان‌گهر astronaut یا شوفیری 1 چرخ لنگر 2 و 3 فیس‌پلِت

face powder *noun*

گهرده‌ی دهم‌وچاو 1 بودر

facer *noun*

(تافه‌رمی و زورتر له بریتانیا) 1 زله، شه‌پلاخه 2 کنشه بیان ناسته‌نگی کوت‌وپر 1 سبلی 2 مشکل ناگهانی

face-saver *noun*

ناپرووکره‌وه، ناپرووړاگر، ناپروو‌پاریز، مایه‌ی (پاراستنی) ناپروو 1 مایه‌ی حفظ آبرو و حیثیت

face-saving *adjective*

به مه‌به‌ستی پاراستنی ناپروو، ناپروو‌پاریزانه: a face-saving compromise 1 به منظور حفظ آبرو

facet /'fæsɪt/ *noun*

1 لا، رووله، رووزه (چکولتیرای روو)، بهر، برگه، لاروو (جه‌واهیتر) 2 لاین، لال، فاری، بوار: The report examines every facet of the prison system 3 (بیناسازی) لیواری کووز بیان دیراوه 4 (زینده‌ناسی) رووزه، رووچه، چاوکه 1 سطح، تراش 2 وجه، جنبه 3 لبه‌ی قاشقی 4 چشمک

facetiae /fə'si:ʃi:z/ *noun, pl.*

ویژه‌ی هزره 1 ادبیات مبتذل

facetious /fə'si:ʃəs/ *adjective*

شوخی، شوخی‌باز، تیتال‌باز، جه‌فنگ‌باز، قوشمه، حه‌ته‌کچی، ینکه‌نینی، گالتاوی: just being facetious 1 a facetious comment/remark 1 بذله‌گو، مضحک

facetiously /fə'si:ʃəsli/ *adverb*

به شوخی، به گالتوه 1 به شوخی

facetiousness /fə'si:ʃəsnəs/ *noun*

شوخی‌بازی، جه‌فنگ‌بازی، شوخی‌گه‌ری، تیتالی 1 بذله‌گویی

face-to-face *adjective*

رووبه‌روو، رووله‌یک، به‌ره‌روو: a face-to-face conversation 1 روو در روو

face value *noun*

1 نیوبایی، به‌های نیوی، نرخی روو، باوه‌ریایی 2 نرخی رواله‌تی، واتسای رواله‌تی 3 رووی ده‌ره‌وه، رواله‌تی شته‌که 1 ارزش اسمی 2 ارزش ظاهری، معنی ظاهری 3 صورت ظاهر

faceworker *noun*

رووکار، کریکاری سهر رووی کانی خه‌لووز 1 فیس‌ورکر

facia = fascia

facial /'feɪʃl/ *adjective, noun*

1 a facial expression: دیمی: n facial hair مالشت بیان دامالینی دهم‌وچاو 1 وابسته به صورت n ماساز صورت

facial nerves *noun, pl.*

ده‌ماره‌کانی دهم‌وچاو 1 عصب‌های صورت

facially /'feɪʃəli/ *adverb*

له رووی دهم‌وچاو‌وه، له رووی دیمه‌وه 1 از لحاظ صورت

facies /'feɪʃi:z/ *noun, pl. same*

(زه‌وی‌ناسی) روالت، روو(ه) 1 رخساره

facile /'fæsail, US 'fæsl/ *adjective*

1 ناسووده، زووگیر‌کووتوو، ساده، ناسان، هینسان، بی‌زده‌جهدت، ناسان‌به‌دهس‌هاتوو، بی‌ره‌نج(گیر‌کووتوو) بی‌نهرک، a: effortless 1 facile remark/generalization 2 سهریینی، بی‌مایه، فشه، سهرسه‌ره‌کی: 3 a facile victory 3 ناسه‌قام‌گیر 4 ره‌وان، دهم‌پاراو، زمان‌ه‌دله‌که‌ووتوو، fluent 1 1 facile prose راحت، سهل‌الوصول 2 سطحی 3 بی‌ثبات 4 فصیح 1 facilitation /fə'sɪli'teɪʃn/ *noun* ناسان‌کاری، گری‌کردنه‌وه، ری‌خوش‌کردن، هینسان‌کردن 1 تسهیل

facilitative *adjective*

ناسان‌کاری‌یانه، ری‌خوش‌که‌رانه 1 تسهیلی

facilitator /fə'sɪlɪteɪtə(r)/ *noun*

ناسان‌گهر، ناسان‌که‌ره‌وه، ری‌خوش‌که‌ر 1 تسهیل‌کننده

facility /fə'sɪləti/ *noun, pl. facilities* /fə'sɪlətɪes/

1 توانایی، لپه‌اتوویی، ناماده‌یی، توانایی سروشتی، لیوه‌شاوه‌ی 2 ناسانی، هینسانی، ناسووده‌یی، بی‌نهرکی، سانایی 3 هزو، که‌ره‌سه 4 شاره‌زایی، وه‌ستایی 5 ره‌وانی 6 نه‌رمی 7 (facilities) ناسان‌کاری(یه‌کان) 8 سازوبه‌رگی، که‌ل‌ویه‌ل، دام‌وده‌زگا، ده‌زگاگان 1 استعداد، قابلیت 2 سهولت، راحتی 3 وسیله 4 مهارت 5 سلاست 6 ملایمت 7 (در جمع) تسهیلات 8 تجهیزات، لوازم 1 facing /'feɪsɪŋ/ *noun, adjective*

1 رووکار، روو‌کشی، روو‌پوش: n marble/stone/brick -ings 2 په‌راویز (جوانی)، زیوار، شیرازه 3 سووران، گو‌رینی ناست بیان لا 1 adj رووهو، روویه، به‌ره‌وه 2 (facings) یخه و سهرقول 1 n 2 نما 3 سجاغ 3 چرخش، تغییر جهت 1 adj رو به 2 (در جمع) مغزی

facsimile /fæk'sɪməli/ *noun*

1 روونووس، هه‌لگیراوه، کۆبی 2 فه‌کس 1 رونوشت، کپی 2 فکس

fact /fækt/ *noun*

1 راستی، هه‌یان، بووه، بوویه‌ر، رووداو، شتی دیار و مؤکهر، بوونی به‌رجاو، راسته‌قیته 2

زانیاری ۱ واقعیت، واقع، حقیقت ۲ اطلاعات

fact-finding *noun, adjective*

n لیکولینه‌یوه، راستی دوزی *adj* لیکولینه‌یوه‌یی:
a fact-finding mission/visit *n* تحقیق
adj تحقیقی

faction */'fækʃn/ noun*

۱ پال، باسک، قول، بهره، دسته، دسته‌سازکردن،
دسته‌بندی، پال‌بندی، بهره‌بندی: *rival*
2 factions within the administration
دارودسته، کومه‌له ۳ دویره‌ره‌کی، ناکوکی،
چه‌نبه‌ره‌کی، ململانی، کیشنه ۱ جناح،
جناح‌بندی ۲ باند ۳ تفرقه، اختلاف، نزاع

fiction */'fækʃn/ noun*

فیلم یا کتبی نیمه‌راست (بهره‌ت: تیکه‌لی
fact و fiction) فاکسیون

factional */'fækʃnəl/ adjective*

سهریه دسته‌بندی یا دسته‌سازی، سهریه
بهره‌بندی: *factional conflict* *o* *fictional*
rivalries وابسته به جناح‌بندی

factionalism *noun*

دسته‌گیری، دویره‌کایه‌تی، فراکسیونالیزم
چنددستی، فراکسیونالیسم

factionalist *noun*

نه‌ندامی دسته‌گیری یا فراکسیونالیزم
فراکسیونالیسم

factious */'fækʃəs/ adjective*

دویره‌ره‌کی‌یانه، دویره‌ره‌کی‌نهره‌وه، شهره‌نگیز،
نازاوه‌گیر، پشینی‌نهره‌وه، خومه‌شینیکه، فیتنه:
حزبی، دسته‌دهسته، له نه‌نجامی دویره‌ره‌کی‌یه‌وه:
factiously */'fækʃəsli/ adv* -ous *disputes*
شهره‌نگیزانه، نازاوه‌گیرانه) *o* تفرقه‌انگیز،
ستیزه‌جو، فتنه‌جو: حزبی، گروهی، ناشی از تفرقه

factiousness */'fækʃəsnəs/ noun*

شهره‌نگیزی، نازاوه‌گیری، به‌یه‌کادان
ستیزه‌جویی، فتنه‌جویی

factitious */'fæktɪʃəs/ adjective*

(فهرمی) ناسروشتی، دسکرد (به‌لام جوان)،
نارسکه، ساخته، سازکرده، درو (*factitiously*)
adv: دسکردانه، به درو: *n* *factitiousness*
o غیرطبیعی، تصنعی، ساختگی

factitive */'fæktɪtɪv/ adjective*

(ریزمان، کاره‌کان) پیکهنه‌رانه: به دوی
direct و *object* (وه: "I painted it red" و
"they made her captain") *made* و *painted*
factitively *adv* *made* و *painted* فکیتیف:
o ایجاد، (وابسته به) کنش نمود

factive */'fæktɪv/ adjective*

(زمانه‌وانی) فکیتیف، راستی‌نوین (= نهو کارانه)
verb که له‌باره‌ی شتیکی چینیکی یا فاکتیکی
راسته‌قینه‌وه ددوین، وه‌کوو: (know, realize)
o واقعی، فاکتو

fact of life *noun*

راستی تال *o* واقعیت اجتناب‌ناپذیر

factoid */'fæktɔɪd/ adjective*

لاراستی، راستی ناگرنگ، راستی نیوه‌چل
حقیقت جزئی

factor */'fæktə(r)/ noun*

۱ کولکه، هاوکولکه، هوکار، فاکتور:
economic factors ۲ *the key/crucial/deciding factor*
ناست، نه‌ندازه، راده ۳ نوینر، بریکار ۴ زینی
دیاری‌کهر (تایه‌تمه‌ندی یوماوه‌یی):
Haemophiliacs have no factor 8 in their blood
۵ ده‌لال، بریکار ۶ (بریکاری) فاکتور: ۱
۲, ۳, ۴, ۵ and ۱۲ *are the factors of ۱۲*
۱ عامل، ضریب ۲ درجه، میزان ۳ نماینده ۴ زن
تعیین‌کننده ۵ حق‌المعمل کار ۶ فاکتور، عامل، سازه

factorage */'fæktərɪdʒ/ noun*

ده‌لالانه، حقه‌ده‌لالی، فاکتورانه، کومیسوین
o حق‌المعمل

factor analysis *noun*

شی‌کردنه‌وه‌ی هوکار، هوکارشیکاری،
فاکتورشیکاری *o* تحلیل عوامل

factor VIII */'fæktər 'eɪt/ noun*, also *factor 8*, *factor eight*

هوکار یا فاکتوری هه‌شت، هوکاری
دزه‌هیموفیلی (ماکس له نیو‌خوین‌دا و
dehemeophilic factor) هه‌روه‌ها عامل هشت

factorial */'fæktə:riəl/ adjective, noun*

کولکه‌یی، فاکتوریل، لیکدراو *o* عاملی

factorization *noun*

کولکه‌ده‌دوزی، کولکه‌شیکاری، شی‌کردنه‌وه‌ی
کولکه‌یی *o* تجزیه‌ی عاملی

factory */'fæktəri, US -tɔ:ri/ noun, pl. factories*

۱ کارگه، کارخانه: *a car factory* *o* *workers*
۲ (میژوویی) نوینه‌رایه‌تی یا بریکاری
له ده‌روه‌ی ولات ۱ کارخانه ۲ نمایندگی
خارج از کشور

factory farm *noun*

کیلگی ده‌زگایی یا میکاتیکی، کیلگی
کارگه‌یی *o* مزرعه‌ی کارخانه‌ی

factory farming *noun*

نازه‌لداری ده‌زگایی یا کارگه‌یی *o* دام‌داری
کارخانه‌ی

factory floor *noun*

کارکهران، کریکاران (له‌جاو په‌ریوه‌به‌رانی)،
مده‌بندی کارخانه، هوکی کارگه *o* محیط کارخانه

factory hand *noun*

بریکاری کارگه یا کارخانه *o* کارگر کارخانه

factory ship *noun*

کشتی راه‌ماسی *o* کشتی شلاتی
factotum */'fæktəʊtəm, US -'tɔ:ʊ-/ noun*,

pl. factotums

1 دامه زراو، راگرت 2 (فهرمی یان به شؤخی) که سیکي همه کاره: *I became her assistant and general -um*

fact sheet noun

پدر یان به رگه ی زانیاری، زانیاری نامه: *For further details, write in for our free fact sheet* ورقه ی اطلاعات

the facts of life noun

ورده کاری یان زانیاری ره گزی ٭ جزئیات یا اطلاعات جنسی

factual /'fæktʃuəl/ adjective

له سر بنجینه ی راستی به کان، راسته قینه، بنجینه راست، هه یانی، بووه یی، بووه یی، سهر به راستی و فاکته کان: *a factual account of events* ٭ منشی بر واقعیات، واقعی، حقیقی، وابسته به واقعیات یا فاکته ها

factualism noun

فاکچوالیزم ٭ فاکتوالیزم

factual judgment noun

بریری راسته قینه ٭ حکم واقعی

factually /'fæktʃuəli/ adverb

له بواری راستی به کان دا، له باری راستی به کانوه ٭ از نظر واقعیات

facture /'fæktʃə/ noun

بنیات نان، درست کردن، شاره زایی، لپها توویی، execution ٭ سازندگی، مهارت

facula /'fækjula/ noun, pl. faculae /-li/

(نه ستاره یانی) گه شه به له، به له ی رووناکی سر خور، ناوچه ی رووناکی photosphere ی خور (بندره ت: له لانتین، چکولنترای *fac-fax* "چوله چرا، میله ده torch" ٭ فاکولا

facular /'fækjula(r)/ adjective

گه شه به له یی، سهر به یان پیوه ندی به به له ی رووناک سر خوره وه هیه ٭ فاکولار

facultative /'fak(ə)l,tətiv/ adjective

1 ناره زوویی، به ده سخوی، سهریشکی، مایی 2 (زینده ناسی) ده توانی بزی له هه شوین و بارودوخیک دا، سهریشک: *a facultative parasite* 3 = سهر به faculty ٭ اختیاری 2 فاکولتاتیو، اختیاری

facultatively /'fak(ə)l,tətivli/ adverb

1 به ناره زوویی، سهریشکانه، به شیوه یتکی مایی ٭ به طور اختیاری

faculty /'fækliti/ noun, pl. faculties

1 توانایی، به هره، توانست، تواناداری، لپها توویی، لیوه شاهوویی، ناماده یی، توانایی هوشی یان جه ستیی، توانستی بیری یان میتال، هیزی میتال یان زهینی: *the faculty of sight* ٭ *intellectual/critical/artistic faculties* 2 هیزی، شیان 3 کولیز 4 لیژنه ی زانستی، سهرجه م

مأموستایانی کولیز یان زانکویین: *the Law*

5 a faculty meeting ٭ School faculty

(ب.ت. کلیسه) ده سلات پندان ٭ 1 استعداد، قابلیت، استعداد ذهنی یا جسمی، کفایت، قوه 2 قدرت 3 کالج 4 هیات علمی 5 اعطای اختیار

faculty of concentration noun

توانایی هوش پندان ٭ توان تمرکز حواس

faculty of distinction noun

توانایی لیک کردنه وه یا جیا کردنه وه ٭ قوه ی تمیز

faculty of judgment noun

توانایی بریار (دان) ٭ قوه ی حکم

faculty of thought noun

توانایی بیر کردنه وه ٭ قوه ی فکر

faculty of the understanding noun

توانایی تیگه یشتن ٭ قوه ی فهم

fad /fæd/ noun

1 ناره زوو، نیشیا، هه وهس، گر، جهز، سهرقالی کاتی: *a fad for physical fitness* 2 داب، ده ستور: *the latest/current fad* 3 کورت ماوه، نادرین خایه ن، کاتی، به روه خت ٭ 1 هوس 2 ند 3 زودگذر، موقت

faddiness noun

وازی وازی بوون، تاوتاو بوون، ده مده می بوون ٭ دمدمی بوون

faddish adjective

وازی وازی، تاوتاو، ده مده می، مودیاز ٭ دمدمی، فدیث

faddism noun

مودبازی، بابوبازی، بابوبازی، داببازاری ٭ فدیسم، مدبازی

faddist noun

که سیکي وازی وازی، مروی تاوتاو، ده مده می، مودیاز ٭ آدم دمدمی، فدیث

faddy /'fædi/ adjective (faddier, faddiest)

1 وازی وازی، رارا، تاوتاو 2 به قیز ویز، به تروتوب، به نده دا و نه توار ٭ 1 دمدمی 2 بر ادا و اصول

fade /feid/ noun

لاچوون، له نیوچوون (به ره به ره، سینه ما) ٭ محو

faded adjective

1 کاله وه بوو، ره نگ رویشتوو 2 له نیوچوو ٭ 1 رنگ رفته 2 محوشده

fade-in noun

1 به هیز بوون، یزداری (به ره به ره) 2 به هیناشی ده رک مو تن، ده رک مو تنی که مکه مکه، که مکه مکه رویشن بوونه وه (ده نگ یان وینه) ٭ 1 تقویت تدریجی 2 آشکار شدن تدریجی

fadeless adjective

1 تیانسه چوو 2 نه زاکا، سیس نه بوو 3 ره نگ نه رویشتوو، کاله وه نه بوو ٭ 1 غیر قابل زوال 2 پزمرده نشدن 3 دارای رنگ ثابت

fade-out noun

کم کم کم بوونه، لاجوونی بهره بهره (دهنگ و وینه) ○ محو شدن تدریجی

fado /'fɑ:dɔ:/ *noun, pl. fados*

جزری گورانی گهلی پورتوگالی، پتر به تیمی دلته نگانهوه ○ فادو

faecal /'fi:kl/ *adjective*

1 سهره پسایی یا گوو 2 په گری، دوردی ○ 1 وابسته به مدفوع 2 لردی

faeces /'fi:si:z/ *noun, pl. US feces*

1 پسایی، گوو، ریاده ○ 2 په گر، دورد، خلته ○ 1 مدفوع 2 رسوب، لرد

faerie /'feəri, US 'feəri/ = *faery*

Faeroese = *Faroese*

faery /'feəri/ *noun, pl. faeries*

ولاتی پهری یان، پهری نشین، پهریستان، fairyland ○ سرزمین بریان

faff /fæf/ *noun*

(نافهرمی) کار یان چالاکی بی نه انجام ○ اقدام یا فعالیت بی نتیجه

Fafnir *noun, Old Norse Fǫfnir*

ههژدیهایی له میتولوزی نورس دا که باسه وانی گهنج و خهژینه زیره که ی Nibelung دهکا و تا نهوی که به دهستی Sigurd ده کوژری ○ فافیر

fag /fæg/ *noun*

(نافهرمی، زورتر له بریتانیا) 1 کاری گران، کوله مهرکی، کاری دزوار، زهحه متی زور 2 (نافهرمی) جگهره 3 شاگردی زیردست ○ 1 کار شاق 2 سیگار 3 دانش آموز زیردست

fag /fæg/ *noun*

(نافهرمی، نه مریکا) قوونه له، قوندهر، کوونی (faggy *adj*) ○ کونی

fag /fæg/ *noun*

(نافهرمی، بریتانیا) جگهره ○ (عایانه) سیگار

fag end *noun*

1 بنه جگهره، کنه سیگار 2 ناخر، بن، خلته، بنزیل، ماگه، تلته، پاشماوه (به کار نهی) ○ 1 نه سیگار 2 ته، نه مانده

fagged /fægd/ *adjective*

(نافهرمی) هیلک، ماندوو، شکهت، کهشتهنگ، exhausted ○ خته، کوفته

fagger *noun*

زهحه مت کیش، رهنج کیش، مهینهت کیش ○ جان کنی

faggot /'fægət/ *noun, also fagot*

1 (چیشته) گفته 2 کوونی، گاندهر، قوندهر 3 (له نه مریکا fagot) چه بکه تیزنگ، چه بکه چیلکه 4 چه بکه میل 5 (نافهرمی، بریتانیا) ژنی سووک ○ 1 کوفته 2 کوونی 3 دسته ی هیزم 4 فاگوت 5 زن فرومایه

faggoting *noun, US fagoting*

درومان به شیوه ی تفهلی حموت و ههشت ○

فاگوتینگ

fah /fa:/ = *fa*

Faht = *Fahrenheit*

Fahrenheit /'fæərənhaɪt/ *noun, adjective*

n فهرتهایت، فارتهایت (پتوه ریکی) تمبراجنر، له ناوی به ستو 32^و و له ناوی کولانوو 212^و ههروهه ها (Fahrenheit scale) سهره فارتهایت (بهرهت: له ناوی فیزیکانی نه لمانی پتوه Gabriel Daniel Fahrenheit) n فارتهایت *adj* وابسته به فارتهایت

faience /fai'ns, fei-, -'ɑ:ns/ *noun*

(قاب و کهوچک) گلینه و چینی (جوانی به شووشه پوشر او) ○ فایانس

fail /feɪl/ *noun*

دهره نه چوو، سهرنه کهووتوو، کهووتوو، ره ته وه بوو ردی ○

fail /feɪl/ *noun, without fail*

بی نه ملانو نه ولا، بی چه نه دوچون، حه تمه ن ○ حتما، یقینا، مسمأ، بی پرو برگرده

failed /feɪld/ *adjective*

1 سهرنه کهووتوو، سهرنه گرتوو، تیشکاو: a-iled writer 2 a failed coup ○ writer نابوودبوو ○ 1 ناکام، ناموفق 2 ورشکسته

failing /'feɪlɪŋ/ *noun, preposition*

n لاوازی، خالی لاوازی، کهمو کووری، کهمو کوورتی، کیماسی، ناتمه وایی، گهرده، عهیب: She is aware of her own failings prep Jealousy is a very human failing نه گهر نه بی، نه گهر واش نه بی، له نه بوونی، بی: Ask a friend to recommend a doctor or, -ling that, ask for a list in your local library n ضعف، نقص، کاستی در صورت عدم

faillie /feɪli/ *noun*

فا: جوژی پارچه ی نه رم و سووک و ریری (بهرهت: له فهره نسی کوونه) ○ نوعی پارچه

fail-safe *adjective*

هه له باریز، گرفت پاریز، پاریزدار (دهزگا، کهلوپدل و هتد) ○ محافظدار

failure /'feɪljə(r)/ *noun*

1 تیشکان، شکست، نهستی، سهرنه کهووتن، ناکامی، فشه ل هینان، بن کهووتن: The attempt to failure the problems of was doomed to failure economic failure and increasing 2 a power failure ○ unemployment کهسیکی سهرنه کهووتوو، کاری سهرنه گرتوو: 3 The whole thing was a complete failure همولسی سهرنه گرتوو 4 نه هاتنه بهرهم، ره عه مه له نه هاتن، نه هاتنه بهر 5 له کار کهووتن، په ک کهووتن، خراب بوون، مانه وه 6 کوتایی، درختی، کهم کاری 7 دهسته وسانی، داموایی

دامان، نه توانين، لده سته هاتن، سستی، بې هیزی 8 لاوازی، عهیب، شکستی، کم و کوری، کمې، گرفت، خرابی 9 تیاچوون، نمان 10 مایه پوچې، بهر شکستی، نابووتی 11 (کاره بیا، گاز و هتد) رویشتن، پچران 12 داشکان، کم بوونه، هاتنه خواره، دایزین 1 شکست، عدم موفقیت، ناکامی 2 آدم یا کار ناموفق 3 تلاش ناموفق 4 به نمر نرسیدن 5 از کار افتادگی 6 قصور 7 واماندگی 8 ضعف، نقص، کاستی، عیب 9 زوال 10 ورشکستگی 11 قطع 12 افت، کم شدن

fain /feɪn/ *adverb*, would fain

به باش تر زاین، به پنځوش بوون، به گیانه، به روزهامندی (یوه): *I would fain do as you ask* تر جیح دادن، با خشنودی

fainéant /feɪnɪənt/ *noun*

(فهرنسی) که سیکې بې خیره، بیکاره، به کار نه هانو، تره یوزه ۱ آدم بدرنخور

faint /feɪnt/ *adjective* (fainter, faintest), *noun*

adj 1 کم، لاوازی، کز، سست، بې هیز، زایف 2 کم، هیچ، چکوله، بری، پرزولن 3 بې رنگ، ناوه کی، تراو، کال، کم رنگ 4 سست، بې حال، ترسه نوک، دوودل 5 ندرم، سووک *n* بوورانه، بې هوش بوون، بې هوشی، گه شکه (کردن)، له سره خوجوون ۱ *adj* 1 ضعف 2 خفیف، اندک، ناچیز 3 کم رنگ، ابکی 4 بې حال، ترسو، متردد 5 آهسته *n* غش، بې هوشی

faintest *adjective*

چکوله ترین، کم ترین ۱ کوچک ترین، کم ترین

faint heart *noun*

مروى ترسه نوک، حیز، بې جهرگ ۱ آدم ترسو، بزدل

faint-hearted /feɪnt'ha:td/ *adjective*

ترسه نوک، بې جهرگ، ترسه نوکانه، حیزانه: *He tried not to appear faint-hearted* بزدل، بزدلانه

faint-heartedly *adverb*

ترسه نوکانه، حیزانه، ترسنوکانه ۱ بزدلانه

faint-heartedness *noun*

ترسه نوکی، بې جهرگی، حیزی ۱ بزدلی، ترسویی

faintly /feɪntli/ *adverb*

ناکهمی، کهمی، بری: *He looked faintly embarrassed* نا حدی

faintness /feɪntnəs/ *noun*

1 لاوازی، کزی، سستی، دماوی 2 کمى ۱ ضعف 2 ناچیزی

fair /feə(r), US ferl/ *adjective*, *noun*

adj 1 به داد، دادپه روه، دادمه ند، دروست 2 دادپه روه، دادگه رانه، خودایی، له رووی تینسافوه 3 بې غه رز، بې لایمن، لانه گر، بې شتله و بیله،

بې فروفیل 4 بهر حهق، رهوا، قسانوونی 5 مام ناوه ندی، نه ندازه، ده سته، تا نه ندازه بې باش 6 جتی هیوا 7 زور، زه بند، بهرچاو، جتی سرنج 8 بې عهیب، بې گهر، بې خهوش، بې لکه 9 (ههوا) خوش، سازگار، ساو، بې هور 10 کال (قز) 11 خاوین، نه میز 12 (کون) جوان، رند، جهلنگ 13 (تهوسترالیا) تهوا *n* شتی باش یا جوان ۱ *adj* 1 منصف، عادل 2 منصفانه 3 بې طرف، بې تزویر 4 مجاز 5 نسبتاً خوب، متوسط 6 امیدبخش 7 بسیار، معتابه 8 بې عیب 9 مساعد 10 بور (مو) 11 تمیز 12 زیبا 13 کامل *n* چیز خوب

fair /feə(r), US ferl/ *adverb*

1 دادگه رانه، دادپه روه رانه، بې فروفیل 2 باش، دروست، راسته وخو ۱ منصفانه، بدون تزویر 2 خوب، مستقیم

fair /feə(r), US ferl/ *noun*

1 بازار 2 پیشانگا (گه هوره، کهله و بهلی ۱ پیشه سازی و بازارگانی) ۱ بازار 2 نمایشگاه

fair copy *noun*

باکتووس ۱ پاک نویس

fair dinkum *noun*

راسته قینه، راستی ۱ واقعی، حقیقت

fair game *noun*

گالته جار، مایه ی سرکونه یان گالته بې کردن ۱ مضحکه، مایه ی تمسخر

fairground /'feəgraʊnd, US 'ferq-/ *noun*

1 شوینی کایه یا یاری 2 شوینی پیشانگا ۱ شهر بازی 2 محل نمایشگاه

fair-haired /'feə'heəd/ *adjective*

قزکال، موزهره ۱ بور

fair-haired hyacinth *noun*

قالاوخور؟، گوراله موسایانی؟ *Muscari* ۱ کلاغک بری

fairies' bonnets *noun, pl.*

جوری کارگه گولانه ی چکوله، کلاوه کدی شنبوی قامکه وانه *thimble* ده ده *Coprinus* ۱ *disseminatus* نوعی قارچ سمی کوچک

fairly *adverb*

په ری ناسا، په ری یانه ۱ بری مانند

fairing /'feərɪŋ/ *noun*

باپر (له ماشین، فروکه و گمده) ۱ بادشکن

fairing /'feərɪŋ/ *noun*

دیاری پیشانگا ۱ فرینک

fairish /'feərɪʃ/ *adjective*

تا نه ندازه بې باش، تا راده بې باش، کهمی باش، مام ناوه ند، نه ندازه: *a fairish wage for those days* نسبتاً خوب

fairly /'feərɪli, US 'ferli/ *adverb*

1 تا نه ندازه بې، تا راده بې، کم تا کورتن، به حال 2 دادپه روه رانه، پیاوانه، دروست، دادگه رانه، لانه گرانه ۱ نسبتاً 2 منصفانه

fair-minded /ˈfeəˈmaɪndɪd/ *adjective*

1 دادپه‌روهر، دادگەر، په‌داد، په‌ویژدان، بڼ‌غمره‌ز، لانه‌گر، بڼ‌لاینه‌نانه، دادپه‌روهرانه
 1 منصاف، بڼ‌غرض 2 عادلانه

fairness /ˈfeənəs, US ˈfɛərnəs/ *noun*

1 دادپه‌روهری، داد، دادگرمی، دادمه‌ندښ، بیاوه‌تی، ویژدان، جوامیري، بڼ‌لایه‌ني، لانه‌گری، بڼ‌غمره‌زی 2 ره‌نگی کال 3 جواني، رندی 4 سینتې، سپی‌بوون (بڼ‌ست) 1 انصاف، مروت، بڼ‌غرضی 2 رنگ بور 3 زیایي 4 سفیدی

fair play *noun*

1 دادپه‌روهری، داد، دادگرمی، بیاوه‌تی، ویژدان، بڼ‌لایه‌ني، لانه‌گری، بڼ‌غمره‌زی 2 کایه‌یان یاری بڼ‌فروغښل، یاری بیاواونه 1 انصاف، مروت، بڼ‌غرضی 2 بازی بدون شپه و پيله

fair sex *noun*

ژن، زنان (له‌گل the شې دڼ) 1 جنس لطیف

fair-spoken /ˈfeəˈspəʊkən/ *adjective*

نهرم، نهرم‌نویان، په‌حه‌یا، په‌ره‌وشت: *a fair-spoken youth* 1 ملایم، باادب

fair-to-middling *adjective*

تا نه‌دازه‌یښ، تا راده‌یښ، بڼ‌باش، بڼ‌باش 1 نسبتاً خوب

fair trade *noun*

کاسبي حلال، کاروباري ره‌وا یان حلال، کاری له‌رووی ویژدانه‌وه 1 تجارت مشروع

fairway /ˈfeəweɪ, US ˈferweɪ/ *noun*

1 که‌شتی‌پری، که‌شتی‌پری، که‌شتی‌پری 2 په‌شتی له‌ده‌ریا له‌ته‌نښت فروکه‌خانه، فروکه‌ده‌ریایي په‌کان له‌وږ ده‌فرن یان هه‌لده‌ستن 3 (مه‌یداني گولف) په‌شتی چیمه‌لې کړاو (یان چیمه‌ن‌کورت، نیوان دار و سه‌وزایی) 1 کانال قابل کشتی‌رانی 2 فیروی 3 قسمت چمن‌کاری‌شده

fair-weather /ˈfeəweðə(r)/ *adjective*

بڼ‌نهمک، نیوه‌ی، بڼ‌وه‌فا 1 بڼ‌وفا

fair-weather friend *noun*

دوستی نیوه‌ی 1 دوست بڼ‌وفا

fairy /ˈfeəri/ *noun* (pl. *fairies*), *adjective*

1 *a good/wicked fairy* 1 په‌ری: هوموسیکشوال (پیاو)، پوشت، کوونی، قونده‌ر 3 جوړی hummingbird کلک‌دریژی نهریکای باشووری و ناوه‌ندی [توخم Heliothryx: دوو جوړن] *adj* په‌ری‌ناسا، وه‌گو په‌ری 1 *n* پری 2 هوموسیکشوال 3 نوعی پرنده *adj* پری‌وار

fairy armadillo *noun*

جوړی نارمادیلوی زور چکوله‌ی ره‌هول‌که‌نی burrowing خواروو یان باشووری نهریکای باشووری [توخم Glamphorus: دوو جوړن] 1 نوعی آرمادیلو

fairy cake *noun*, also *cup cake*

(بریتانیا) که‌یکي پیاله‌ی: جوړی نیسه‌نجی

یه‌ک‌کسی 1 کیک یزدی

fairy floss = candy-floss**fairy godmother** *noun*

فرشته‌ی رزگاری، په‌ری نجات، یارمه‌تیده‌ر، په‌ری په‌ده‌نگه‌وه‌هاوو 1 فرشته‌ی نجات

fairyland /ˈfeəriˌlænd, US ˈferi-/ *noun*

1 ولاتی په‌ری‌یان، په‌ریستان، په‌ریله‌ند، په‌ری‌نشین 2 شوینی جوان و خوش، په‌هشت: *The toyshop is a fairyland for young children* 1 سرزمین پریان 2 بهشت

fairy lights *noun, pl.*

گلویه‌ره‌نگی‌یه‌کان، چرای ره‌نگی (بڼ‌جوانی، ب.ت. له‌سره‌دار بڼ‌کریمه‌س) 1 لامپ‌های رنگی

fairylike /ˈfeəriˌlaɪk/ *adjective*

په‌ری‌ناسا، شیوه‌په‌ری 1 پری‌مانند، پری‌وش

fairy ring *noun*

بازنه‌یان نالقه‌ی جادوویی، نالقه‌په‌ری‌بانه، نالقه‌ی کارگ: 1 نالقه‌ییکي کارگه basidiomycetous mycelium دپه‌بره‌م په‌کان که له‌دوره‌په‌ری 2 کارگي که زورتر له (ناوچه‌ی) بازنه یا نالقه‌ی جادوویی دا شین ده‌یښ (ب.ت. Marasmius oreades) 1 حلقه‌ی ساحره

fairy shrimp *noun*

جوړی پښت‌ره‌قی branchiopod ی روونی چکوله که زورتر له‌سره‌پشتی مه‌له‌ده‌کا [ده‌سته Anostraca: زور جوړن] 1 فیری شریمپ

fairy tale /ˈfeəri teɪl/ *noun*, also *fairy story*

1 چیروک یان داستانی په‌ری‌یه‌کان 2 چیروکي هه‌لیسه‌سته، قسه‌ی پروپوچ، درو که‌له‌که‌کردن 1 قصه‌ی پریان 2 داستان دروغین

fairy-tale *adjective*

خه‌یالی، نه‌فانیه‌ی 1 تخیلی، رڼایی **fait accompli** /ˈfeɪt əˈkɒmpli, US ˈɑːkɑːm-/ French *fait accompli* /ˈfeɪt əˈkɒmpli, US ˈɑːkɑːm-/ *noun*, usually sing. (pl. *faits accomplis*, /ˈfeɪz əˈkɒmpli, US ˈɑːkɑːm-/

کاری کړاو، شتیکی کړاو 1 امر واقع‌شده

faith /feɪθ/ *noun*

1 باوه‌ر، پړوا 2 دین، نول، ثابین 3 وه‌فاداری، نهمک، په‌نهمکي 4 باوه‌ری، رابښین 5 به‌لښتی، په‌یمان، سوز، گفت 6 نیاز، خه‌یال 1 اعتقاد، ایمان 2 دین 3 وفاداری 4 اعتماد 5 عهد، قول 6 نیت، قصد

faithful /ˈfeɪθfəl/ *adjective, noun*

adj 1 په‌وه‌فا، په‌نهمک، نهمه‌گ‌دار، پښان، سه‌رراست، دل‌سوز، په‌کلا 2 سه‌رراسته 3 جینی رابښین، جینی‌باوه‌ر 4 په‌دین، دیندار، په‌پړوا، په‌باوه‌ر 5 لایه‌نگر، پښتیوان 6 لښ‌رایښراو، دروست، راست، راسته‌فینه، پښت‌پیسه‌ستراو، ساوه‌پتیکراو: *a faithful copy* the

faithful 1 باوهرداران، خواوهر-باوهران، نیمانداران، به‌دینان 2 بسرواداران، لایه‌نگران، نالیکران، پیشخوانان ○ **adj** 1 باوفا، صادق 2 صادقانه 3 قابل اعتماد 4 مؤمن 5 طرفدار 6 معتبر، صحیح **n** 1 مؤمنین 2 طرفداران

faithfully /'feɪθfəli/ **adverb**

سهرراستانه، دروست ○ صادقانه، دقیقاً

faithfulness **noun**

1 به‌وفا، به‌نعمه‌گی، پیزانی، نهمه‌گ‌داری، دلسوزی، یه‌کلایی 2 پروا، نیمان ○ 1 وفاداری 2 ایمان

faith-healer **noun**

باوهرمند به چاره‌سهرکردن به ریگای نویر و نزا و هیزی باوهره‌وه، باوهر‌پیماری، باوهر‌چاره‌سهر اعتقاددرمان ○

faith-healing **noun**, also **faith-cure**

چاره‌سهرکردن به ریگای نویر و نزا و هیزی باوهره‌وه، باوهر‌پیماری، باوهر‌چاره‌سهری ○ اعتقاددرمانی

faithless /'feɪθləs/ **adjective**

1 بی‌وفا، بی‌نعمه‌گ، پینه‌زان، خاین، بی‌بیلین، به‌یمان‌شکین، **disloyal**, **treacherous** 2 **faithless servant** 1 بی‌نیمان، بی‌پروا، بی‌باوهر 3 بی‌باوهر، بی‌نیمان، بی‌پشت‌پین‌به‌ستراو، باوهر‌پین‌نه‌کراو ○ 1 بی‌وفا، عهدشکن 2 بی‌دین 3 غیرقابل اعتماد

faithlessly /'feɪθləsli/ **adverb**

به‌یمان‌شکینانه، بی‌بیلینانه، خدیانته‌کارانه، له روی بی‌وفا، بی‌نیمان، بی‌نعمه‌گی به‌وه ○ عهدشکنانه، از روی بی‌وفا

faithlessness /'feɪθləsnəs/ **noun**

1 بی‌وفا، بی‌نعمه‌گی، نابه‌کلایی، بی‌نعمه‌گی، خدیانته‌(کاری)، پینه‌زانی، به‌یمان‌شکینی، بی‌بیلینی 2 بی‌باوهری، بی‌نیمانی، بی‌دینی ○ 1 بی‌وفا، عهدشکنی 2 بی‌اعتقادی

fajitas /fə'hɪtəz, US fə'dʒi:təz/ **noun**, **pl.**

جویری چیشته مه‌کیکی ○ نوعی غذا **fake**¹ /feɪk/ **noun**, **adjective**

n 1 شستی قلب 2 (شست، به‌لگه و هتد) گزه‌تیاکراو، ساخته، هله‌به‌سته، ده‌سکر، زر، ناره‌سن 3 که‌سبکی گزه‌ون، قیل‌باز، ده‌سیر **adj** قلب، ناره‌سن، زر، ناراسته‌قینه، درو، فشه، ساخته، هله‌به‌سته، خوزه‌له‌به‌ست: **counterfeit**: **a jacket in fake** ○ **fake designer clothing** 1 **n** ○ **fur** 1 چیز بدلی 2 جعلی، بدل، ناسره 3 آدم متقلب **adj** بدلی، جعلی، تقلبی

fake² /feɪk/ **adjective**

قف، بیج، نالقه (تفاف، هدره‌وها **flake**) ○ حلقه ساخته، گزه‌تیاکراو، هله‌به‌سته، خوزه‌له‌به‌ست، زر، فشه، درو، دروزه، قلب ○ جعلی، تقلبی،

دروغین

faker /'feɪkə(r)/ **noun**

ساخته‌کار، ساخته‌ساز ○ جاعل

fakir /'feɪkɪə(r), US fə'kɪr/ **noun**

ده‌رویش، چله‌کیش (له "قه‌قیر"ی عهره‌بی‌یه‌وه) ○ درویش، مرتاض

fala **noun**

فالا: گورانی به‌کوری سده‌کانی شازده و حه‌فده فالا ○

falafel /fə'laf(ə)l, US -'lɑ:-/ **noun**, also **falafel**, **pl.** **falafel** or **falafel**

جویری چیشته پروژه‌لانی نیوهر است (بهره‌ت): له سیانیا دواي شه‌ری 1936-1939 **adj** سهریه **fulful, filfil** "بیبار" عهره‌بی‌یه‌وه) ○ فلافل

Falangism /fə'landʒɪzəm/ **noun**

فالانزیم ○ فالانزیم

Falangist /fə'landʒɪst/ **noun**, **adjective**

فالانزیت (= نه‌ندامی پارتی رامیاری فاشیزم له سیانیا دواي شه‌ری 1936-1939 **adj** سهریه فالانزیم بیان فالانزیت‌ه‌کان ○ **n** فالانزیت **adj** وابسته به فالانزیم یا فالانزیت‌ها

Falasha /fə'la:ʃə/ **noun**, **pl.** same or **Falashas**

نه‌ندامی کومه‌لسی له گه‌لی نه‌تویی که جووله‌کهن، جووه ره‌شه‌کان (بهره‌ت): له **Amharic** "هوه" (شاره‌ده‌ر، کوچه‌ر) ○ فالاشا

falcate /'falket/ **adjective**, also **falcated**

(گیانه‌وه‌رناسی و رووه‌ک‌ناسی) چه‌ماوه، داسی، داس‌ناسا، شیوه‌داس، داسکی، قولایی (بهره‌ت): له **falcatus** لاتین، له **falc- falx** "داس" ○ هلالی **falchion** /'fɔ:l(t)ʃ(ə)n/ **noun**

(میزوویی) فالچیون، فالشن، شمشیری چه‌ماوه‌ی کورتی ده‌م‌بیان (بهره‌ت): **fauchon** نینگلیسی نیوهر است، له فره‌نسی کونه‌وه، له‌سهر پنجینه‌ی **falc- falx** لاتین "داس" ○ فالچیون

falciform /'falsɪfɔ:m/ **adjective**

(گیانه‌وه‌رناسی و توپیکاری) داس‌ناسا، شیوه‌داس، داسی، قولایی، به‌شیوه‌ی **scythe** بیان **sickle** ○ داس‌مانند

falciparum /fə'lɪpərəm/ **noun**, also **falciparum malaria**

ناسته‌م‌ترین جویری مالاریا، به‌هوی مشه‌خوریکی **Plasmodium sporozoan** به‌ناوی **falciparum** تووش ده‌ین ○ فالسی‌پاروم

falcon /'fɔ:lkən, US 'fælkən/ **noun**

1 باز، سهر، لاجین (ته‌وار منیه‌که‌یه‌تی) 2 جویری تویی سووکی چکوله‌ی کون که له سده‌ی 15 هوه تا 17 به‌کاردیترا (نه‌لمانی بهره‌ت) 1 باز 2 نوعی توب قدیمی

falconer /'fɔ:lkənə(r), US 'fælkənər/ **noun**

بازه‌وان، بازه‌رین، بازراهین ○ بازدار

falconet /'fɒ:(l)k(ə)nɪt/ *noun*

1 (مقروبی) جوری تزی سوک 2 جوری بازی چکولای ناسیای باشووری یان شمیریکی باشووری 3 (به بی وانی وشه که) به چکمه قر، به چکمه باز، بیچوه باز 1 و 2 فالکونت 3 بچی باز

falconry /'fɒ:lknri, US 'fæl-/ *noun*

راو به باز، بازهوانی، بازدار، یازراگری، باز به خنوکردن، پروه کرده کردنی باز 1 شکار با باز، پرورش باز

falderol /'faldərol/ = folderol

faldstool /'fɔ:ldstul/ *noun*

1 کورسی نرمی نوشتا یان قدکراو 2 جوری میزی دانوشتاوی گهروک بق چوک دادانی نویز کهر 1 فال استول

fale /'fæl-/ *noun*

جوری خانووی Samoan لاتاواله، به بانی هه لاش پو شهوه 1 فالی

fall /fɔ:l/ *noun, adjective*

1 *n* که موته خوار، به ربوونهوه، کهوتن، گلان، به بعد راکهوتن، کهتن 2 که موتهوه، دابه زین، شکان، داشکان، هاتنه خوار، نرم بوونهوه 3 بارین، بارشت، بری باربو، بارسته ی بارشت: *a heavy fall of snow* 4 هدرهس هینان، رووخان، هدره مین، داته مین، وهر گهران، گهر گهسان: *a rock fall* 5 لیزایی، لیزی توند، تهلان 6 پاییز، گه لاپتران، گره ژو، خزه لوهه، وهرین، وهریشان 7 (گیانه وهر) زایین، بوون، تره کین 8 (falls) ریژاو، هلدیژ، تافگه، سولاف، سولاف (هاوواتای) *adj* (waterfall) پاییزه، پاییزی 1 *n* سقوط، عمل افتادن 2 کاهش، تنزل 3 بارش، مقدار بارش 4 فروپاشی، سقوط، ریزش 5 شب 6 پاییز، برگریزان 7 زایش 8 (falls) ایشار *adj* پاییزه

the Fall /fɔ:l/ *noun*

بی قسه یی ناده و حواله خودا (کتبی پیروز) 1 هبوط آدم

fallacious /fə'leɪʃəs/ *adjective*

1 له سر بنچینه ی ههله، له سر ههله بنچینه نراو، ههله، چهوت، چهواشه گهرانه: *a fallacious conclusion* 2 له خسته بهر، ههله فریوتنه، فریودنه، به ههله دابه، *delusive* 1 مغالطه آمیز، اشتباه 2 گمراه کننده

fallaciously /fə'leɪʃəsli/ *adverb*

به ههله دابه رانه، له خسته بهرانه 1 به طور گمراه کننده

fallaciousness /fə'leɪʃəsnɪs/ *noun*

1 له سر بنچینه ی ههله بوون، له سر ههله بنچینه نراو، ههله یی، چهوتی 2 له خسته بهری، ههله فریوتنه، فریوده ری، به ههله دابه ری 1 مغالطه آمیز بودن، اشتباه بودن 2 گمراه کنندگی

fallacy /'fæləsi/ *noun, pl. fallacies*

1 چهواشه گهری، راستی گوری 2 ههله، باوه ری

نادروست یان به درو، باوه ری ههله 3 بیروکی چهوت یان ههله، بیروکی به ههله دابه ری 1 مغالطه، سفسطه 2 اشتباه، عقیده ی نادرست یا دروغین 3 تصور غلط

fallback /'fɒ:lɒk/ *noun*

1 که موتهوه، کهم کردنهوه، داشکاندن، هاتنه خوارهوه، دابه زین: *the fallback from an explosion* 2 پلانیکی جیگره وه بق کاتی تنگه توی: *We need a fallback position if they won't do the job* 1 کاهش 2 فالیک

fallen /'fɒ:lən/ *adjective, noun*

adj 1 که موتهوه، به ره وه بوو، که موتهوه خوار، به بعد راکهوتو 2 وه ریو، ههله وه ریو، داکهوتو 3 کوشته، مردهو، کوزراو (له شهردا) 4 کاول بوو، خاپوور کراو، ویران بوو 2 گراو 6 به ههله دابراو، ری ههله کردوو، رهه لکردوو *n* (the fallen) کوزراوان، شهیدانی شهر 1 افتاده 2 ریخته 3 کشته 4 ویران شده 5 مسخر گمراه شده *n* کشته شدگان

fallen /'fɒ:lən/ = past participle of fall

fallen angel *noun*

فرشته ی دهر کراو، شه پتان 1 ملک معرود

faller *noun*

(بریتانیا) گلاو، به بعد راکهوتو (ب.ت. نسیی که له پیش بری دا ده کوئی) 1 فالر

fallen woman *noun*

ژنی که کاری سیکسی له گهل کسی کردوو که میزیدی بی نه کردوو 1 فالن وومن

fallfish *noun, pl. same or fallfishes*

جوری ماسی ناوه شیرینه کانی شمیریکی باکووری، له شینوی *Semotilus chub* 1 نوعی ماسی

fall guy *noun, also scapegoat*

(تافهرمی) به لاگیره وه، قهزاهو گیر، قزچی قوربانی، *a fall guy for his boss's errors* 1 سپر بلا

fallibility /fælə'biləti/ *noun*

ههله کردن، له ههله هاتووی، ههله له سه ری، نه گهری ههله کردن، ههله فریوای، لی شینوای 1 خطا پذیری، جایز الخطا بودن

fallible /'fæləbl/ *adjective*

ههله کار، ههله له سر، له ههله هاتوو، ههله کردوو، ههله فریوای، لی شینوای: *a fallible generalization* 1 جایز الخطا، خطا پذیر

fallibly /'fæləbli/ *adverb*

ههله کارانه، ههله له سه رانه، له ههله هاتووانه 1 به طور جایز الخطا

falling /'fɒ:lɪŋ/ *adjective, noun*

adj 1 داکهوتوو، به ره وه بوو، به ربوونهوه، کهوتوو 2 که موته خوار، به ربوونهوه 1 سقوط کتنده، افتان *n* سقوط

falling-out = quarrel

falling star = meteor or shooting star

fall-off *noun*, BrE also less frequent **falling-off**

کدام پوئونه، داکهوتن، داشکان، شکان، دابه‌زین،
نرم پوئونه، هاتنه‌خواری: *a recent fall-off in sales* کاهش، نزول

Fallopian tube /fəˈlɒpiən ˈtjuːb, US fəˈlɒpiən tuːb/ *noun*

تووه‌پئی، لوله یان بؤری منالندان، منالنده‌پئی
(بنده‌ت): له *Fallopian*، شتیوه‌ی لاتینی کراوی

ناوی *Gabriello Fallopio*، تویکاری ئیتالیایی

که بو یه‌کدم جار باسی ئه‌م شتی کرد) *لوله‌ی رحم*

fallout /ˈfɔːləut/ *noun*

1 بارین یان بارشتی تیشکه چالاکه‌کان
(رادپوئنه‌کتیف)، توز و گهردی رادیوئنه‌کتیف (له

ته‌قینه‌وه‌ی ناوکی‌دا) 2 نه‌نجامی خراب: *the political fallout of the current crisis*

فالت 2 نتیجه‌ی بد

fallout shelter *noun*

په‌ناکه یا په‌ریزه‌ی هتشی ناوکی *په‌ناکه‌فالت*

fallow /ˈfæləʊ, US -ləʊ/ *adjective, noun*

adj 1 شتیوه‌رد، به‌یار، شتیو (زه‌وی)، باون،
شتیویراو: *Farmers are now paid to let their land lie fallow*

a 2 *land lie fallow* ناچالاک، پونگ‌خواردوو،
inactive, dormant fallow period

Contemporary dance is coming onto the arts scene again after a long fallow

period 3 (مالووسی) نااوس *n* زه‌وی شتیوه‌رد
(*fallowness n*) یان شتیویراو، به‌یار، زه‌وی باون

adj 1 آیش 2 راکد 3 (ماده‌خوک) ناآبستن
زمین آیش

fallow /ˈfæləʊ, US -ləʊ/ *noun*

زه‌رد (ره‌نگ)، زه‌ردی مه‌له‌وسور، زه‌ردی کال
زه‌رد (کم‌رنگ)

fallow deer *noun*

ناسکه‌زه‌رده، گاکتیوی زه‌رد یان خه‌نه‌یی، له
هاوین‌دا که‌ول یا پیتی ده‌پته‌قاوه‌یی سوورباوی

خالسی [*Cervus dama*] *gوزن ختایی*

false /ˈfɔːls/ *adjective*

1 هه‌له، نادروست، لئ‌شتیوان، به‌هه‌له،
لئ‌تیکچوون، چه‌وت، شاشی، ناراست 2 درو،

به‌درو، ناسروشتی، دروزنه، ناره‌سهن، زر، پیاره،
ده‌سکرد، ناخوویی 3 ساخته، لایه، ده‌سکرد،

عه‌مه‌لی، قه‌لب 4 دروزن، فره‌ک 5 لئ‌شتیوان،
لئ‌تیکچوو، به‌هه‌له‌گیراو 6 خوه‌له‌یه‌ست،

هه‌له‌سته، له‌خوو، پنه‌ووده، بئ‌ده‌لیل 7 ناره‌وا،
ناقانونی، ناحه‌ق، ریگنه‌دراو 8 کانی،

کورت‌ماوه، ناپه‌رده‌وام، بئ‌ده‌وام 9 به‌هه‌له‌دابه‌ر،
هه‌لفریوت‌ره، له‌خشته‌به‌ر 10 قه‌له‌باز، ده‌سیر،

به‌فیل‌وت‌له‌ک 11 خایین، ناپاک، بئ‌وه‌فا،
بئ‌چاووورو، جه‌فاکار، بئ‌ته‌مه‌ک 12 (له

ناوان‌دا) شتیوه 1 غلط، اشتباه 2 دروغی،
کاذب، ساختگی، عاریتی، تصنعی، غی‌طیعی 3

تقلبی، مصنوعی، جعلی 4 دروغ‌گو 5 اشتباهی
بئ‌ده‌لیل، به‌ووده 7 غی‌مجاز، ناحق 8 موقتی 9

گمه‌راکته‌ده 10 شاید 11 خائن 12 شه

false acacia *noun*

ئه‌کاکیا دروزنه [*Robinia pseudoacacia*] *نوعی آقاقیا*

false alarm *noun*

1 لووره یان نازیری به‌هه‌له، لووره‌دروژنه،
زهره‌نازیر 2 ناگادارکردنه‌وه یان ترسی له‌خوو،

هوژداری به‌هه‌له 1 آزیر غلط 2 اختار بی‌مورد

false arch *noun*

تاق‌ناسا، ساتاق، که‌وانه‌ناسا، تاقه‌دروژنه *قوس‌واره*

false arrest *noun*

گرتنی له‌خوو، ده‌س‌به‌سری به‌هه‌له یان
ناپه‌جی، گه‌ل‌دانه‌وه‌ی ناقانونی *بازداشت*

اشتباهی، توقیف غی‌قانونی

false down *noun*

ره‌وشی به‌درو، گورگ و مهر (که پیت‌وايه به
باری باشی‌دا ده‌که‌وی به‌لام نا) *وضع دروغین*

false-faced /ˈfɔːlsfeɪsɪd/ *adjective*

خایین، ناپاک، بئ‌وه‌فا، دروله‌گه‌ل‌کردوو *خائن*

false friend *noun*

رفیق یان دوستی به‌درو *دوست دروغین*

false fruit *noun*, also pseudocarp

زهره‌میوه، زهره‌به‌ر، میوه‌دروژنه، به‌ره‌دروژنه *فلس فروت*

false-hearted /ˈfɔːlshɑːtɪd/ *adjective*

خایین، ناپاک، بئ‌وه‌فا، جه‌فاکار،
دروله‌گه‌ل‌کردوو *خائن، بی‌وفا*

falsehood /ˈfɔːlshud/ *noun*

درو، قه‌را، هه‌له‌به‌ست، درو‌کردن، دروزنی،
نادروستی، ناراستی، راست‌نه‌بوون *کذب*

دروغ‌گوی، دروغ، عدم صحت

false imprisonment *noun*

(ماف) گرتن یان زیندانی‌کردنی ناقانونی،
تاوانی راگرتنی ناقانونی *حبس غی‌قانونی*

falsely /ˈfɔːlsli/ *adverb*

به‌درو، ریاکارانه، رووبینانه، به‌هه‌له: *She smiled falsely at his joke*

به‌دروغ، اشتباهاً

false memory *noun*

(ده‌روون‌ناسی) یاده‌وه‌ری درو یان ناراست
(نه‌بووه) *حافظه‌ی کاذب*

false move *noun*

کرده‌وه‌ی نادروست یان بیجی، جوولانه‌وه‌ی
ناپه‌جی *اقدام نادرست*

falseness /'fɔ:lsnəs/ noun

1 دروغ (بیون)، نادرستی، ناراستی، قراپوون 2 ناپاکی، خدیانته 1 کذب، عدم صحت 2 خیانت **false pretences** noun, pl. هه‌لفریواندن، فریودان، ده‌سیری 1 شپادی، فریب‌کاری

false rib = floating rib

false scorpion noun

زرکه‌جال‌جال‌ووکه، جال‌جال‌ووکه‌دروژنه، نیمچه‌جال‌جال‌ووکه، بی‌زگی‌دریز و جزوو [دهسته Pseudoscorpiones] 1 شبه عنکبوت

false Solomon's seal noun, also false Solomonseal

زرکه‌هه‌زارگری، هه‌زارگری‌دروژنه، له‌تیره‌ی زه‌میهق [lily توخم Smilacina] 1 نوعی گیاه

false start noun

1 (له‌پیش‌کډا) ده‌سپیک‌ی به‌هه‌له 2 سه‌ره‌تای نابجی یان بیجی، ده‌سپیک‌ی نابجی 1 آغاز غلط 2 شروع نابجا

false step noun

1 له‌لقلیشان، هه‌لخلیشان، له‌شیوان 2 هه‌له 1 لغزش 2 اشتباه

false teeth noun

ددانی عمه‌لی، ددانی ده‌سکرد 1 دندان مصنوعی

false topaz = citrine

falsestto /fɔ:l'setəʊ, US -toʊ/ noun, pl. falsesttos

زه‌نگولی، ده‌نگی هه‌ره‌ناسک یان یه‌کجاک‌تیو، زه‌نگولی؛ گورانی‌بیزی نو ده‌نگه 1 فالستر

false witness noun

شایه‌دی (به‌دروغ) 1 شهادت دروغ

falsework noun

چوارچینه‌ی کاتی: بۆراگرتنی خانوو له‌ماوه‌ی سازکردنی‌دا 1 حایل موقت

falsies /'fɔ:lsiz/ noun, pl.

(تافهرمی) مه‌مکی ده‌سکرد، زر‌مه‌مک، نیمته‌نهی مه‌مک 1 پستان مصنوعی

falsifiability noun

هه‌له‌کردن، له‌هه‌له‌هاتوویی، هه‌له‌له‌سه‌ری، نه‌گه‌ری هه‌له‌کردن، هه‌لفریاوی، له‌شیواوی 1 خط‌پذیری، جایز‌الخطا بودن

falsifiable adjective

هه‌له‌کار، هه‌له‌له‌سه‌ر، له‌هه‌له‌هاتوو، هه‌له‌کردوو، هه‌لفریاوو، له‌شیواوو 1 جایز‌الخطا، خط‌پذیر

falsification /'fɔ:lsɪfɪ'keɪʃn/ noun

1 ده‌سکاری، فیل‌تیاکردن، گزه‌تیاکردن، ساخته‌کاری، راستی‌گۆری، گزه‌ونی: the deliberate falsification of the company's records 2 به‌دروخته‌وه، پووچه‌ل‌کردنه‌وه 3 شیواندن، رووشاندن، چه‌واشه‌کردن، ده‌سکاری (کردن) 4 ریایی‌بازی، دوو‌پوویی 1

1 جعل، تقلب 2 تکذیب، ابطال 3 تحریف 4 تزویر **falsifier** noun, also falsificator

1 ده‌سکاری‌کهر، ساخته‌کار، راستی‌گۆر، شیوته‌ر، چه‌واشه‌کار 2 ریایی‌باز، فیل‌ه‌باز 1 جاعل، تحریف‌کننده 2 مزور

falsity /'fɔ:lsəti/ noun, pl. falsities

1 درو، ناراست‌بیون، نادرستی، هه‌له‌بیون، هه‌له، شاشی، چه‌وتی 2 ناپاکی، خدیانته 1 کذب، سقم، اشتباه 2 خیانت

Falstaffian /fɔ:l'stɑ:ʃiən, US

fɔ:l'stɑ:ʃiən/ noun

له‌شیوه‌ی قاره‌مان و که‌سایه‌ی شه‌کسیه‌ر له Merry Wives of Windsor و Henry IV دا، سیر جان فالستاف، شاد و زورخو‌ر و زورخو‌ره‌وه: My uncle was a Falstaffian figure 1 فالستافی

faltering /'fɔ:ltərɪŋ/ adjective

دردو‌نگاوی، دردو‌نگی‌یانه، له‌گه‌ل‌دوودلی 1 تردید‌آمیز

falteringly /'fɔ:ltərɪŋli/ adverb

به‌شیوه‌ی‌کی دردو‌نگی‌یانه، دوودلانه 1 به‌طور تردید‌آمیز

fame /feɪm/ noun

ناو، ده‌نگ، ناویانگ، ئاوازه، ناف‌وده‌نگ، نیویه‌ده‌ره‌وه‌ی: to achieve/win instant fame 1 آوازه، شهرت

famed /feɪmd/ adjective

به‌ناویانگ، پیر‌ئاوازه، نیویه‌ده‌ره‌وه، ناسراو، به‌نامه‌ی: a famed poet and musician 1 مشهور، پرا‌وازه

fameless adjective

نه‌ناسراو، بی‌شهرت

familial /fə'mɪliəl/ adjective

1 خه‌زانی، به‌ماله‌یی، مال‌بانی: familial left-handedness 2 a familial disorder 1 ره‌چه‌له‌کی، سه‌ربه‌به‌چه‌ک 1 خانوادگی 2 وابسته‌به‌تبار

familial adenomatous polyposis noun,

also familial polyposis
جو‌ری نه‌خۆشی بۆ‌ماوه‌یی له‌ریخۆله‌گه‌وره‌دا که‌له‌ودا‌ب‌ت. له‌کۆلۆن و کۆمدا rectum ژماره‌یی پیریا‌یان بۆ‌لییی لۆویی glandular پێکدێ که‌ده‌توانی بیه‌ته‌مه‌ترسی‌دار (نه‌گه‌ر) چاره‌سه‌ر نه‌کړی 1 نوعی بیماری

familiar /fə'mɪliə(r)/ adjective

1 ناشنا، ناسیاو، روو‌کراوه، ناگادار، به‌له‌د، شاره‌زا 2 ناسراو، هو‌گر، راهاتوو، ئاسایی، نزیک، گه‌رم‌و‌گور، نافهرمی، دوستانه، خو‌مانه 3 مالی، خانه‌کی 4 ناشنا، شناس، ناسیاو، دوست، نزیک 1 آشنا، مطلع 2 شناخته‌شده، عادی، مانوس، صمیمی 3 اهلی 4 آشنا، محرم

familiarity /fə'mili'ærəti/ *noun, pl. familiarities*

1 ناسیاوی، ناشنایی، شناسی، رووکرانه‌وه، ناگاداری 2 زانین، ناسین، هوگری، راهاتوویی، سیوا، سه‌وازیوونه‌وه 3 ره‌فتار یان هه‌لس‌وکه‌وتی دوستانه 4 (familiarities) /fə'mili'ærəti/ هه‌لس‌وکه‌وتی خو‌مانه‌یی یان نه‌فرمی 1 آشنایی، اطلاع 2 شناخت 3 رفتار خودمانی 4 (در جمع) رفتار غیر رسمی

familiarization /fə'miliəraɪ'zeɪʃn, US -rə'z-/ *noun*

1 ناسیاوی، شناسی، راهاتوویی 2 ناسیاوکردن، راهیتان، ناشناکردن، پی‌ناساندن، پی‌ناسین، فترکردن، روو(پ)کردنه‌وه، سه‌وازوگرده‌وه 1 آشنایی 2 آشناسازی

familiarly /fə'miliəli, US -ərli/ *adverb*

دوستانه، خو‌مانه، گهرم‌وگورانه: *He touched her cheek familiarly* ۱ دوستانه، بدون تکلف، بی‌رودرباستی

famelist /'famulɪst/ *adjective*

فامیلیت: سهریبه چوارچینووی کومه‌لایه‌تی له‌سهر بنچینه‌ی پی‌نه‌ندی خیزانی ۱ فامیلیت

family /'fæməli/ *noun (pl. families), adjective*

1 *n* خاو و خیزان، ژن‌ومنال، خیزان، وه‌جاخ، به‌ماله، مالیات، نه‌ندامانی ماله‌وه، خیزانی مه‌له‌وه، نان‌خور، منالان، عه‌لاد 2 خیزان، مالیات (سهره‌رای واتسای ناوه‌ندی خوی، کومه‌لسی له‌شته‌کان (ب.ت. زمان) که تاییه‌تمه‌ندی‌یه‌کی هاوبه‌ش یان یه‌ک سهرچاوه‌یان هه‌یین 3 تایه‌فه، تیره، خیل، هوز 4 به‌ره، دوودمان، ره‌جه‌له‌ک، بن‌وبه‌چه‌ک، بنه‌چه‌ک، خانه‌دان 5 خزم، که‌س‌وکار، قه‌وم 6 (زینده‌ناسی، له‌پولاندنا) خیزان، تیره (له‌ژووور genus و له‌زیر (order) سهریبه خیزان ۱ *n* 1 خانواده، اعضای خانواده، بچه‌ها 2 خانواده 3 طایفه، قبیله 4 دودمان، تبار 5 خویشاوند 6 (زیست‌شناسی) خانواده *adj* وابسته به خانواده

family allowance *noun*

مافی منالان یان عه‌لاد ۱ حق اولاد

family circle *noun*

کوری خاو و خیزان ۱ محفل خانوادگی

family doctor *noun*

نوزدار یان دوکتوری خاو و خیزان ۱ پزشک خانواده

family likeness *noun*

لیک‌جوون، لیک‌کردن (له‌نیوان نه‌ندامانی خاو و خیزان‌دا) ۱ شباهت

family man *noun*

پیاوی خیزان‌دار، پیاوی ژن و منال‌دار، خیزان‌دار ۱ عبالوار

family name *noun*

دوانیو، پاشناو، نیوی خیزانی ۱ نام خانوادگی

family planning *noun*

کو‌تروزی خاو و خیزان، میزان یان ریک‌کردنی خاو و خیزان: *to make an appointment at the family planning clinic* ۱ کنترل خانواده

family room *noun*

دیوی دانیشن، ژوووری نیشمان ۱ اتاق نشیمن

family tree *noun*

ره‌جه‌له‌ک‌نامه: *How far back can you trace your family tree?* ۱ شجره‌نامه

famine /'fæmɪn/ *noun*

1 قاتی‌وقری، قاتی، وشکه‌سالی، گرانی، که‌می، کیماسی، ده‌گمه‌نی: *a severe famine* 2 *disasters such as floods and famine* (کۆن) برستی، برچی‌بوون، 1 *starvation* قحطی، کم‌یابی 2 گرسنگی

famished /'fæmɪʃt/ *adjective*

(نافه‌رمی) برسی، له‌برسام‌دوو، *starving*: *famished refugees* ۱ گرسنه، هلاک از گرسنگی

famous /'fæməs/ *adjective*

1 ناسراو، به‌ناوبانگ، سهریبه‌ده‌ره‌وه، ناودار، به‌ناو، پیش‌چاو، به‌نامیه، به‌ناویه: *a famous artist/hotel* 2 گه‌وره، به‌شکو، به‌رز 1 مشهور، بنام، پراوازه 2 عالی

famously /'fæməsli/ *adverb*

به‌رز، یه‌کجار باش: *he famously uttered on his deathbed* ۱ عالی

famulus /'fæmjʊləs/ *noun, pl. famuli* /-li, -li:/

(میزوویی) شاگرد، به‌رده‌ست، نوکر، کاره‌کەر (ب.ت. هی جادوو‌گەر یان زانیاری: به‌ره‌ت: له لاتینه‌وه به‌واتای "servant") ۱ نوکر، شاگرد

Fan /fan/ = Fang

fan /fæn/ *noun*

1 باوه‌شین، واشه‌مه‌ک، هیز‌کول، پانکه، باوه‌شینیی ئیلیک‌تریکی، هه‌واکش 2 به‌روانه، به‌ره، فه‌ن، سامرازی فینک‌که‌ره‌وه (یان فینک‌کرده‌وه) 3 (بۆقله، تاووس ...) چه‌تر ۱ بادبز، پنکه 2 به‌روانه، فن 3 چتر

fan² /fæn/ *noun*

لایه‌نگر، کو‌شته‌ومرده، سه‌داسهر، به‌په‌روش ۱ طرفدار، مشتاق

Fanakalo /fanaga'lo, US 'fanagalo/ *noun, also Fanagalo*

زمانیکی به‌ره‌سه‌ندوو وه‌کبوو زمانیکی هاوبه‌ش له‌لایه‌ن کومیانی‌یه‌کانی باشوورنشینیانی نه‌فریکاوه، له‌توخمی زمانه‌کانی Nguni ئینگلیسی و Afrikaans بینکهاوتوه ۱ فاناکالو

fanatic /fə'nætɪk/ *noun, adjective*

1 *n* مروی ده‌مارگرز یان تو‌نه‌وه، مروی په‌رگر:

2 *a fitness/crossword, etc. fanatic* (دهمارگرز، ب.ت. دین یان رامیاری)
adj (دهمارگرز، دهمارگیر، تونره، پەرگر، چهقبهستوو،
 دهمارگرزانه) *n* 1 شخص افراطی یا متعصب 2
 طرفدار *adj* متعصب، جزمی، تعصب‌آمیز

fanatical /fə'nætɪkl/ *adjective*
 دهمارگرز، دهمارگیر، تونره، چهقبهستوو:
a fanatical fanatical anti-royalists
 supporter متعصب، منحجر

fanatically /fə'nætɪkli/ *adverb*
 دهمارگرزانه: *fanatically fit* متعصبانه
fanaticism /fə'nætɪsɪzəm/ *noun*
 دهمارگرزی، چهقبهستویی، تونره‌وی:
driven by religious fanaticism تعصب، تحجر

fan belt *noun*
 تاسمه‌ی پهره، تسمه یان قایشی پهره یان
 پروانه: تسمه‌ی پروانه

fancied *adjective*
 خه‌یالی، ئه‌ندیشه‌یی: خه‌یالی

fancier /'fænsiə(r)/ *noun*
 (ب.ت. له لیکدانا) بياز، -وان، دوست،
 خوشه‌ویست: باز، دوست

fanciful /'fænsɪfl/ *adjective*
 1 خه‌یالاتی، خه‌یالوی، نازیارانه، پروپوچ،
 بی‌بنجینه، خه‌یالی، ئه‌ندیشه‌یی، له راستی
 به‌دور: *a fanciful person* 2 سیر، ناآسانی،
 به‌زریقه‌ویریه، به‌ئالووالا 1 خیال‌پرداز،
 بی‌اساس، تخیلی 2 شگفت، پرزرق و برق

fancifully /-fəli/ *adverb*
 خه‌یالاتی‌انه، به‌شیوه‌یه‌کی خه‌یالاتی
 خیال‌بافانه

fancifulness /'fænsɪflnəs/ *noun*
 ناآسانی، به‌لاجه‌وی، سه‌یروون، خه‌یال،
 ئه‌ندیشه: شگفتی، وهم

fan club *noun*
 یانه‌ی لایه‌نگرانی دهمارگرز یان به‌په‌روش
 باشگاه هواخواهان

fancy /'fænsi/ *noun* (pl. fancies), *adjective*
 (fancies, fancied)

1 *n* خه‌یال‌کردنه‌وه، خه‌یال‌بردنه‌وه،
 هینانه‌به‌رجاو، ویتاکردن، خه‌یال‌یلاو (کردن) 2
 هیز یان توانایی خه‌یال‌کردنه‌وه 3 خه‌یالی
 پروپوچ 4 گومان، مەزنده، مه‌یل، کله‌کله،
 خولیا، نگه، نیشیتا، ئاره‌زوو، هه‌وا 5 هوگری،
 دل‌به‌سته‌یی 6 (هه‌روه‌ها fancy cake) که‌یک
 یان توشه‌ی فانتزی 7 (fancies) که‌یکی جوانی
 چکولانه، فانسیز *adj* 1 خه‌یالی، ئه‌ندیشه‌یی،
 پروپوچ، له‌راستی به‌دور 2 یو جوانی 3 سیر،
 ناآسانی، سه‌یروسه‌مه‌ره 4 به‌زریقه‌ویریه،
 پرنه‌خشی‌ونیکار، ره‌نگاوهره‌نگ 5 به‌کجار زور،
 به‌کجار کران، به‌کجار له‌سه‌ری (ترخ) 1 *n*

خیال‌پردازی، تخیل، تصور 2 قوه‌ی مخیله 3 پندار
 بیهوده 4 حدس، میل، هوس 5 دلستکی 6 کیک یا
 بیسکویت فانتزی 7 فانسیز *adj* 1 موهم، تخیلی 2
 تزیینی 3 عجیب‌و‌غریب 4 پرزرق و برق 5 سرسام‌آور
fancy dress *noun*

په‌رگی سه‌یر، جل‌وبه‌رگی ناآسانی (یو میوانی،
 که‌نه‌فال، ئاهه‌نگی سه‌ما و هه‌له‌په‌رکی) لباس
 بالماسکه

fancy-free /'fænsi'fri:/ *noun*, footloose and
 fancy-free

ئازادی‌تازاد، ئاسووده، تنه‌اف ناده‌یه‌ست،
 بی‌خه‌یال، بی‌خه‌م، سه‌رسووک، له‌حه‌وت
 ده‌ولت تازاد: فارغ‌البال، بی‌دغدغه

fancy goods *noun*, pl.
 شت‌ومه‌ک یان که‌لوپه‌لی رازاندنه‌وه: کالاهای
 لوکس

fancy man *noun*
 1 گراو، یار، دوست 2 سه‌رگر، گه‌واد 1
 معشوق 2 دیوت

fancy woman *noun*
 1 گراو، یار، دوست 2 قه‌جیه، چنده، زنی حیز،
 له‌ش‌فروش 1 معشوق 2 فاحشه

fancywork *noun*
 گول‌دوزی، ئویه، گول‌چنی، دروومانی جوانی
 سوزندوزی

F and A *abbreviation* fore and aft
fandangle /fan'daŋɡ(ə)/ *noun*
 شت‌ومه‌کی جوانی بازاری یان بی‌خیره: چیز
 تزیینی بی‌ارزش

fandango /fæn'dæŋɡəʊ, US -ɡoʊ/ *noun*,
 pl. fandangoes or fandangos

1 فنده‌نگو (سه‌ما یان هه‌له‌په‌رکی سیانیایی یان
 ئه‌میریکی باشووری) 2 هه‌له‌یت‌وبلیت،
 هه‌له‌ق‌ومه‌له‌ق، قسه‌ی هیجه‌که 3 fandangle =
 1 فاندانگو 2 مزخرف

fane /'feɪn/ *noun*
 (کۆن) په‌رسکه، نزرکه، گۆر، گله‌کو، چاک،
 کلێسه (نه‌په‌ت): له *fanum* لاتینه‌وه) معبد،
 مقبره، ضریح، کلیسا

fanfare /'fænfə(r), US -fer/ *noun*
 1 فانشار (موسیق، ب.ت. به‌که‌رنا trumpet
 لیده‌دری) 2 جه‌نجالی، ده‌نگه‌ده‌نگ، هه‌لا،
 چه‌روه‌گوهره 1 فانشار 2 هیاو، سرو صدا

fanfaron *adjective*
 خوه‌له‌کیش، فروفیخال‌که‌ر، فیخال‌چی: لاف‌زن
fanfaronade /,fanfə'neɪd, US -'no:dl/ *noun*

1 خوه‌له‌کیشان، فروفیخال، لاف، هاره‌وگیفه 2
 fanfare = لاف‌زنی

Fang /fan/ *noun*, also Fan, pl. same or
 Fangs or Fans

1 فانگ (خەلکی چەند بەشێ لە کامیروون، گێنە پشینی و گایون 2 زمانی بانتیو Bantu ئەو گەلە ۱ فانگ

fang /fæŋ/ *noun*

1 کەلە، قیل، کەلە (سەگ، گورگ و هتد) 2 جزوو، کالەگ (مار) 3 ریشە یا چوکلە ددان، کۆلاب ۱ ددان نیش 2 نیش 3 ریشە دندان

fango /'fæŋɡəʊ/ *noun*

قوری کانیاو گەرمەکانی ئیتالیا، بۆ چارەسەری ۱ فانگو

fan heater *noun*

کۆرە پانکەیی ۱ فن کۆنل

fan jet = turbofan

fanlight /'fænlait/ *noun*

خەفەنگ، دەلاقە سەر درگا یا پەنجیرە (ی سەردەرگا) پەنجیرە زوور درگا، شووشەبەند ۱ خەفەنگ

fan mail *noun*

نامە لایەنگران ۱ نامە طرفداران

fanny /'fæni/ *noun, pl. fannies*

1 (لە ئەمریکا) کنگ، قون 2 (لە بریتانیا) قوز، شەرم ۱ کفل 2 کس

fanny pack = bum bag

fan palm *noun*

دارخۆرمای (گەلا) باوەشتی [Chamaerops و توخمەکانی تر، زوور جۆرن] ۱ نوعی درخت خرما

fantabulous /fæn'tæbjələʊs/ *adjective*

1 (تافەرمی) یە کجای باش: 1 *had a -ntabulous* 2 *time* سەر ۱ عالی 2 شگفتانگیز، عجیب

fantail /'fæntail/ *noun*

1 کلک باوەشتی، کلک چەتری 2 کۆتری کلک باوەشتی یا کلک باوەشتی 3 بەشیکی شۆرەو بوو یا دەره پەریو یازنە کەشتی شەڕکەر 4 (هەروەها flycatcher) (fantail) جۆرن قۆلەچەقە باشووری رۆژەلانی ئاسیا و ئەوسترالیا، قۆلەچەقە کلک باوەشتی [توخم Rhipidura: گەلە جۆرن] ۱ دم جەری 2 کبوتر دم جەری 3 و 4 فنتایل

fan-tan /'fæntan/ *noun*

1 جۆرن قوماچی چینی 2 جۆرن کایە بەرین ۱ فانتان

fantasia /fæn'teɪziə/ *noun*

(موسیق) فانتیزی، فانتزی ۱ فانتزی

fantasm = phantasm

fantast = visionary, also phantast

fantastic /fæn'tæstɪk/ *adjective*

1 سەر 2 خەیاڵی، ئەندیشەیی، پەرووچ 3 دوور لە راستی، ناکرداری 4 لۆدە، کۆما، بەکجار زور (یارە) 5 بەکجار گەورە، بێداد، ناتاسایی سەراسا ۱ شگفت 2 واهی، موهوم 3 غیرەعملی 4 هەنگفت 5 فوق العادە

fantasticity /fæntæsti'kæləti/ *noun*

سەیریوون، سەمەرەبوون ۱ غرابت

fantastically /fæn'tæstɪkəlɪ/ *adverb*

یە کجای باش: 1 *a fantastically shaped piece of stone* ۱ بێبار عالی

fantasticalness *noun*

1 خەیاڵی بوون، ئەندیشەیی 2 سەیریوون 1 1 تخیلی بوون 2 غرابت

fantasy /'fæntəsi/ *noun, pl. fantasies*

1 خەیاڵ کردنەوه، خەیاڵ بردنەوه، ئەندیشە کردنەوه، پێوابوون، وازانین، خەیاڵ 2 بەرهەمی خەیاڵ کردنەوه 3 بیروکە ناراستەقینە، بۆجوون یا باوەری لەسەر خەیاڵ بچینەنراو، بۆجوونی ئەندیشەیی، باوەری خەیاڵی 4 (موسیق) فانتزی 1 *fantasia* ۱ خیال پردازی، بێدار 2 محمول تخیل، وەم 3 عقیدە یا نظر غیر واقعی 4 فانتزی

Fante /'fanti/ *noun, also Fanti, pl. same or Fantis*

1 ئەندامی گەلێکی باشووری گانا 2 زاراوی 1 *Akan* ی ئەو گەلە ۱ فانتی

fantod /'fantod/ *noun*

(تافەرمی، ئەمریکا) زور ۱ فشار

fantom /'fæntəm/ = phantom

fan vault *noun*

تاقی باوەشتی (لە مێماریی گوتیک دا: 1 *fan vaulting*) ۱ تاق بادبزی

fan window = fanlight

fan worm *noun*

کرمی باوەشتی، بە پێکەڵەتێکی باوەشتی ریشالی یەوه بۆ بالاوتنی ئاوا [خێزانەکانی Sabellidae و Serpulidae: زور جۆرن] ۱ نوعی کرم

fanzine /'fænzɪn/ *noun*

فەنزین، ھۆقار (ھۆگر + ھۆقار، کۆفاری ھۆگران یا نامەزەرۆیان، تیکەلە 2 *magazine*) ۱ فەنزین

FAO *abbreviation* Food and Agricultural Organization

فاو: رێکخراوەی خۆراک و کشتوکال (سەرەبە ئەتەوه یەک گرتووه کان) ۱ فانو

FAQ *abbreviation* frequently asked question

ئێف ئەئی کیو، پرساری ھەزاربارە (پرسیاری کە چەند جار گرانیتهوه) ۱ اف ای کیو

far /fɑ:(r)/ *adjective, adverb* (farther or further, farthest or furthest)

adj دوور، دوور دەس، دەس پێرانی گەشتوو، نووبەری، نوولای، لەوێری: 1 *at the far end of* 1 *adv* دوور: 2 *wandered far from home* 2 زور، گەلە، یە کجای 3 تا دەرنگانی، دەرنگان، دەرنگ ۱ دور، دور دەست، ان

سوی *adv* 1 دور 2 زیاد، بسیار 3 دیر
farad /'færəd/ *noun*

به کبی فراوانی تلیکتریسته یان کاره‌با
 (کورت کبی F کورت کراوی faraday) فاراد

faraday /'færədə/ *noun, abbreviation: F*
 (کیمیا) فارادای، به کبی بری تلیکتریسته یان
 کاره‌با (بنه‌ره‌ت: له ناوی فیزیک زانی سده‌ی 19
 فارادای Michael Faraday)

faradic /fə'radik/ *adjective, also faradaic*
 (فیزیک) هانده‌رانه، هاندراو فارادی، القاشده

faradism *noun, also faradizations*
 /færədaɪ'zɪzən/

فارادیزم (= چاره کردن به ته‌زوو یا ته‌وزمی
 کاره‌با) فارادیزم

farandole /fə'ra:ndəʊl/ *noun*
 (میزوویسی) جورئ هه‌لبه‌رکئی کرژ له

Provencal جورئ فاراندول

farang /fə'ra:ŋ/ *noun*
 نه‌وروپایی، فهره‌نگی اروپایی، فرنگ

faraway /fə'ra:weɪ/ *adjective, adverb*

adj 1 دور، دوور، دوورده‌س، جه‌به‌ک: *faraway*
 2 واق‌ورماو (روانین) *adv* له دور

adj 1 دور، دورده‌س 2 به‌ت‌زده *adv* از دور

farce /fɔ:s/ *noun*
 1 شانوی پیکه‌نینی یان گالته‌جاری 2

گالته‌جاری، گه‌بجاری، شوخی: *The trial was a complete farce*
 1 نمایش خنده‌دار 2 لودکی

farceur /fɑ:'sɔ:/ *noun*
 1 نووسه‌ر یان پیرفورمیری 2 شوخی‌بان،

قوشمه، قسه‌خوش، نوکته‌بیز، گالته‌جار 1
 فارسیور 2 بذه‌گو

farical /fɑ:'sɪkl/ *adjective*
 1 ludicrous، گه‌بجار، پیکه‌نینی،

گالته‌جار، *faricality n* was a farical trial
 1 مضحک

farically /fɑ:'sɪkli/ *adverb*
 به شیوه‌یه‌کی پیکه‌نینی به‌طور مضحک

farcy /fɑ:'sɪ/ *noun*
 (تسب و پاتال) مرخه، مقوا، سه‌قار، گندو

fardel /fɑ:'dɛl/ = bundle (archaic)

fare /fɛə(r)/ *noun*
 1 کرئ (تاکسی، باس و هند): *train/rail fares*

2 سوار (ب.ت. تاکسی) 3 خوراک، نان، پینخور،
 diet 1 کرایه 2 مسافر 3 غذا

the Far East *noun*
 روزه‌لانی دور (چین، ژاپون و ولاتانی تری

روزه‌لات و باشووری روزه‌لانی ناسیا)
 خاور دور

the Far Eastern *adjective*
 سه‌ریه روزه‌لانی دور وابسته به خاور دور

fare-stage *noun*

فارسته‌بیج کورس
farewell /fə'wel/, US fə'wel/ *noun, interjection*

n مالاوایی، خاترخازی، خوداحافیزی: *She*
interj said her farewells and left

له‌گه‌ل! *interj* خداحافظی خداحافظ!

far-fetched /fɑ:'fetʃt/ *adjective*
 دور (ودری)، له راستی به‌دور، باوه‌ری نه‌کراو،

ناراست، پتوه‌نراو: *The whole story sounds very far-fetched*
 very far-fetched بعید، اغراق‌آمیز

far-flung *adjective*
 1 به‌رین، به‌ریلاو، به‌رفره‌ه به‌پله‌اویشتو: *a far-flung*

empire
expeditions to the far-flung corners of the world

1 گسترده 2 دور، دورده‌س

far gone *adjective*
 1 (ته‌خوشی) به‌ره‌و خرابی، شپزه، زور

ته‌خوشی، کاری، که‌سکیون 2 مه‌ستی مه‌ست،
 که‌یل 1 وخیم 2 کاملاً مست

farina /fə'raɪnə/, US fə'ri:nə/ *noun*
 1 نشاسته 2 (کون) ماکئی ئاردی یا گهرده‌یی

(بنه‌ره‌ت: له لاتین، له "corn" far) 1 نشاسته
 2 ماده‌ی پودی

farinaceous /fɑ:'naɪsəs/ *adjective*
 نشاسته‌دار، نشاسته‌تیاو، نشاستای نشاسته‌دار

farkleberry /fɑ:'k(ə)l,b(ə)ri/, US -,beri/ *noun, pl. farkleberries*

جورئ ده‌وه‌نی گه‌لچه‌رمینه‌ی ته‌ستووری به‌ر
 نه‌خوراو، ره‌سه‌نی باشووری روزه‌لانی ئه‌مریکا
 [Vaccinium arboreum] نوعی بوته

farl /fɑ:l/ *noun*
 جورئ که‌یکی ناسکی سکا‌تله‌ندی، له ئارد یان

پرویش فارل

farm /fɑ:m/, US fɑ:rm/ *noun, adjective*
 1 کنلگه، مووجه، بنه‌جوت، مه‌زار، هینگا 2

(له لیکدانان) شوینی به‌خوکردن یان راگرتن، -
 داری، -راگری 3 شوینی به‌خوکردن یان

راگرتنی ئازهل (و ماسی) 4 زه‌وی نیجاره‌یی یان
 به‌نیجاره‌دراو 5 مالی جووتیار، خانووی سه‌ر

زه‌وی *adj* کشت‌وکالی 1 n مرزعه، کشتزار 2
 محل پرورش، داری 3 محل دامداری 4 زمین

اجاره‌ای 5 خانه‌ی کشاورز *adj* کشاورزی
farman = firman

farm belt *noun*
 پشتینه‌ی کینگه کمر بند کشتزار

farmer /fɑ:'mɛə(r)/, US fɑ:'m-/ *noun*
 1 جووتبنده، جووتیار، جووتدار، کشتکار،

کینگه‌وان، وه‌رزیر 2 ئازهل‌دار، ئازهل‌راگر،
 پاتال‌دار 1 کشاورز، زارع 2 دامدار

farm-hand /fɑ:'mhænd/, US fɑ:'m-/

noun

کریکاری کشت و کال یا جو تپه نده بی، کریکاری
کیلگه یان مووچه ۱ کارگر کشاورزی یا مزرعه
farmhouse /'fɑ:mhaʊs, US 'fɑ:rm-/ **noun**
مالی جو تپه نده، خانووی جووتیار ۱ خانه ی
کشاورز

farming /'fɑ:mɪŋ, US 'fɑ:rmɪŋ/ **noun**

۱ کشت و کال، جو تپه نده بی، جو تپه داری،
که شاه ورزی، وه زری، وه زری، جو تپه داری،
modern farming methods ۲ نازه ل داری،
نازه ل راگری، پاتال داری، به ختور کردنی نازه ل
۱ کشاورزی ۲ دام داری

farm labourer **noun**

کریکار یان فده لای کشت و کال، کریکاری
جو تپه نده، کریکاری وه زری ۱ کارگر
کشاورزی

farmland /'fɑ:mlænd, US 'fɑ:rm-/ **noun**

زهوی وزار، کیلگه، زهوی وزاری کشت و کال یان
وه زری ۱ زمین کشاورزی

farm machinery **noun**

ده زگاگانی کشت و کال ۱ ماشین آلات کشاورزی

farm produces **noun, pl.**

به رویوی کشت و کال، به رهمه
کشت و کالی به کان، حاصل و به رهمه می
کشت و کال ۱ فرآورده های کشاورزی

farmstead /'fɑ:rmsted, US 'fɑ:rm-/ **noun**

کیلگه و خانووی به رهمه کانی، کیلگه به رهمه، مالی
جو تپه نده: **farmsteads** ۱ *a few scattered*
مزرعه و ساختمان های آن

farm-worker **noun**

کریکاری کیلگه ۱ کارگر مزرعه
farmyard /'fɑ:mja:d, US 'fɑ:rmja:rd/ **noun**

دهوشه ی کیلگه، دهساری مووچه، ده رویوی
کیلگه ۱ حیاط مزرعه

faro /'fɑ:rəʊ/ **noun**

جزی قواری به رهمه ۱ فارو
Faroese /'fɑ:rəʊ'i:z/ **noun**, also Faeroese

۱ فاروئیز، فاروئیزی (دانیشتوی رهمه نی
دورگه کانی فاروئی ۲ زمانی دورگه کانی فاروئی
که پتوهدنی به کیلگی به زمانی نایسله ندیک
Icelandic ۱ *هوه فاروایز*

far-off /'fɑ:r ɒf/ **adjective**

۱ دور، دور رهمه، چه به ک، لایه: **a far-off**
land ۲ رابردو (دور): **memories of those**
far-off days ۱ دور، دور افتاده ۲ گذشته

farouche /'fɑ:ru:ʃ/ **adjective**

شهرمتون، شهرمن، که پرو ۱ خجانی، کمرو
far-out **adjective**

۱ نانا سایی، باوه رینه کراو، سیر: **far-out**
clothes ۲ (تافه رمی) به کجار باش، سیر، عال

۱ غیر عادی، عجیب ۲ عالی، محشر

far point **noun**

خالی دور، خالی مهودادار ۱ نقطه ی دور

farraginous /fə'rɑ:dʒɪnəs, US -'reɪdʒ-/ **adjective**

تیکه له ۱ مخلوط

farrago /fə'rɑ:gəʊ, US -gou/ **noun, pl.**
farragos or **US farragoes**

تیکه له، جشتی مجتور ۱ معجون
far-reaching /fɑ: 'ri:tʃɪŋ/ **adjective**

۱ به ربلو، به رین، زورداگر (تو)، به لاهویشتو،
به رفره ه ۲ کاربگر: **far-reaching**

changes/reforms ۱ گسترده، وسیع ۲ مؤثر

farrier /'færiə(r)/ **noun**

نالبه ند (به رهمه): له **ferrarius** لاتین، له **ferrum**
"ناسن، نال" ۱ نعل بند

farriery /'færiəri/ **noun**

نالبه ندی ۱ نعل بندی

farrow /'færu, US -rou/ **noun**

زاین، تره کین (به راز)، به چکه کانی به رهمه ی زگی
۱ زایمان، توله های خوک

farruca /fə'ru:kə/ **noun**

جزی سهای ۱ flamenco فاروکا

far-seeing /fɑ: si:ŋ/ **adjective**

۱ به مشوور، داهاتوویین، دوربین ۲ چاوتیز،
۱ **farsighted** ۱ آینده نگر، دوراندیش ۲ تیزبین

Farsi /'fɑ:si:, US 'fɑ:rsi:/ **noun**

زمانی فارسی ۱ زبان فارسی

far-sighted **adjective**

۱ داهاتوویین، به مشوور، تیکه یشتو، دوربینانه،
به مشوورانه ۲ چاوتیز، دوربین ۱ **آینده نگر**،
دوراندیش، دوراندیشانه ۲ دوربین

far-sightedly **adverb**

داهاتوویینانه، به مشوورانه، تیکه یشتو،
دوربینانه، به مشوورانه ۱ **آینده نگرانه**، دوراندیشانه

far-sightedness **noun**

۱ به مشووری، داهاتوویینی، دوربینی ۲
چاوتیزی، دوربینی ۱ **آینده نگری** ۲ دوربینی

fart /fɑ:t, US fɑ:rt/ **noun**

۱ تر، جووک، تس، فس، ورده با، با ۲ مروی
گهوچ ولوج یا عاجز کر ۱ **گوز**، جس ۲ آدم
احتم

farther /'fɑ:ðə(r), US 'fɑ:rð-/ **adjective**,
adverb, also **further**

۱ دورتر، نه ولتر: **farther north/south**
farther along the road ۲ باش تر، بیش تر ۳
پتر، زورتر ۱ دورتر ۲ جلوتر ۳ بیش تر

farthermost = **furthermost**

farthest /'fɑ:ðɪst, US 'fɑ:rð-/ **adjective**,
adverb, also **furthest**

۱ دورترین، همره دور، دواترین، باش ترین،

ناخر، زورترین، درپزترین 2 سترین (نشانه‌ی
 ناوه‌لناوی بالا) زور، له هه‌موو زورتر، له هه‌موو
 دوورتر 1 دورترین، بیش‌ترین، آخترین،
 طولانی‌ترین 2 -ترین، بسیار، دورتر از همه

farthing /'fɑ:ðɪŋ, US 'fɑ:rðɪŋ/ *noun*

1 فارسینگ، فاردینگ (کوینی جارانی بریتانیا
 به‌رامبه‌ر به چاره‌کپی پیتی کون) 2 شتی هه‌ره
 بی‌نرخ 1 فاردینگ 2 چیز کم ارزش

farthingale /'fɑ:ðɪŋɡəl/ *noun*

(میزوویی) داویتی چه‌تری یا میلی یا هه‌لساو
 دامن فتری

the Far West *noun*

روژاوا‌ی دوور (به‌شیکه‌ی نه‌مریکا نزیك به
 که‌ناره‌کانی په‌سیفیک) غرب دور

fascēs /'fasi:z/ *noun, pl.*

1 چه‌یکه: ته‌وری دیاری نیوان چه‌یکه‌دار یان
 میلیکی ینکه‌وه‌به‌سراو، له لایه‌ن lictor له رومی
 کون‌دا وه‌ک نیشانه‌ی ده‌سه‌لات هه‌لده‌گیرا 2
 نیشانه‌ی ده‌سه‌لات له ئیتالیای فاشیستی‌دا 3 فاسیز

fascia /'feiʃə/ *noun*

1 به‌ست، به‌ند، باریکه، چوارچینه‌ی درگا 2
 تابلیوی دووکان (له‌سه‌رده‌رانه‌ی دووکان
 هه‌لده‌واسرئ) 3 ته‌خته‌داشیبورد، داشبورد 4
 (بیناسازی) نه‌خشی یان گه‌به‌ری سه‌رکۆل 5
 (/fəʃiəl/, *pl. fasciae* /-ʃi:z/ (تویکاری)
 به‌رکیکی ته‌نک یان ناسکی شانه‌ی ریشالی،
 ده‌وری ماسوولکه یان نه‌ندامیکی تر ده‌دا، توپۆال
 یان تویی به‌رگی ریشالی، کراسه‌ز، په‌رده‌ی
 زگ، چه‌رمه‌چه‌قالتنه 6 (ته‌ستیره‌وانی) پشتنه،
 ئالقه، که‌مه 1 نوار، چهارچوب در 2 تابلیوی
 مفازه 3 صفحه‌ی داشبورد، داشبورد 4 لپ‌بند 5 صفاق،
 لایه‌ی پوششی فیبری 6 (تجوم) که‌ربند، حلقه

fascia board *noun*

ته‌خته‌داشیبورد، داشبوردگه، سه‌فحه‌داشیبورد
 صفحه‌ی داشبورد

fascial *adjective*

(تویکاری) سه‌ره به fascia وابسته به fascia

fasciated /'fəʃi:etɪd, US -etɪd/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) ریرئ، میل‌میل، به‌نۆکه‌دار،
 (ناناسایی) تیک‌ترجناو، تیک‌به‌سراو 1
 (گیاه‌شناسی) نواردار، به‌هم‌فشرده

fascicle /'fasɪk(ə)l/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها /'faskɪ:le/ -kju:l/ به‌شیکه‌ی به
 جیا ب‌لاو‌به‌ووی کتیبی، نامیلکه، سیپاره 2
 (تویکاری و زنده‌ناسی) هه‌روه‌ها fasciculus
 (/fa'sɪkju:ləs/ گورزه، چه‌یکه، به‌سته (بنه‌ره‌ت):
 له fasciculus لاتین، چکۆلینتروای fascis
 ("bundle") 1 جزوه 2 به‌ته

fascicled *adjective*

1 نامیلکه‌دار، سیپاره‌دار 2 گورزه‌دار، چه‌یکه‌دار
 1 دارای جزوه 2 دارای به‌ته

fascicular *adjective*, also fasciculate
 /fə'sɪkjələɪ/

1 سه‌ه‌ره به fascicle 2 سیپاره 3
 چه‌یکه‌چه‌یکه، گورزه‌گورزه 1 وابسته به
 fascicle 2 جزوه‌جزوه 3 دسته‌دسته

fasciculation /fə'sɪkjə'lei(ə)n/ *noun*

(زورتر زنده‌ناسی) ریک‌خستن یان ریک‌خرا‌نی
 گورزه‌ی یان چه‌یکه‌ی 1 آرایش به‌ته‌ای

fasciitis /,fasi'aitis, US ,fəʃi-/ *noun*

(یزشکی) ناوسانی fascia ماسوولکه یان
 نه‌ندامی (به نه‌خوشی یا برین‌داری) 1 فاسیتیس

fascinated /'fæsmetɪd/ *adjective*

شه‌یدا، سه‌وداسهر، دل‌راکیشراو، دل‌تیچوو،
 یه‌کجار تامه‌زرو، دل‌به‌سته، ته‌له‌سم‌کراو 1
 مجذوب، محور

fascinating /'fæsmetɪŋ/ *adjective*

دل‌(را)کیش، دل‌به‌ر، زور خوش، دل‌رفین،
 سه‌رنج‌راکیش، به‌الکیش، ته‌له‌سم‌اوی 1
 مسحورکنده، جذاب، گیرا، سه‌رامیز

fascinatingly /'fæsmetɪŋli/ *adverb*

سه‌رنج‌راکیشانه، به‌شینه‌یه‌کی سه‌رنج‌راکیش 1
 به‌طور جذابی

fascination /,fæsi'neɪʃn/ *noun*

1 سه‌رنج‌راکیشی، دل‌رفاندن، راکیشان، دل‌رفینی،
 دل‌کیشی، زورخوش بوون، سه‌وداسه‌ری،
 شه‌یدایی، دل‌به‌سته‌ی، دل‌تیچوون، دل‌بردن 2
 سینچر، ته‌له‌سم، جادوو 1 جذب، گیرایی،
 شیفنگی 2 سحر

fascinator *noun*

سه‌رنج‌راکیش، دل‌رفین 1 گیرا

fascine /fa'si:n/ *noun*

چه‌یکه‌لولو، گورزه‌لولو، چه‌یکه‌میل 1 فاسین
 fascism /'fæʃɪzəm/ *noun*, also Fascism

1 فاشیزم، باشیزمی (-نامازه به رژیمی
 مۆسۆلینی له ئیتالیا 1922-43) 2 (زورچار
 Fascism) فه‌له‌سه‌فه، بنه‌ماکان یان ریزازه و
 شیه‌ه‌کانی فاشیزم 1 فاشیزم

fascist /'fæʃɪst/ *noun, adjective*, also Fascist

1 n فاشی، فاشیست، فاشی‌باوه‌ر 2 نه‌ندامی
 بزووته‌وه یان پارتی‌ینکی فاشیستی 3 که‌شیکه‌ی
 زوردار یا به‌بیروپاوه‌ریکی یه‌کجار راست‌په‌وانه
 یان راست‌خوازانه، باشیز، راست‌(گری) توت‌ره‌و
 1 adj کۆنه‌په‌رستانه 2 (هه‌روه‌ها Fascistic)
 سه‌ره یان له‌شیه‌ی فاشیزم یان فاشیزمی ئیتالیا
 1 n فاشیست 2 عضو جنبش یا حزبی فاشیستی
 3 فاشیست adj فاشیستی، مرتجع، ارتجاعی 2
 وابسته به فاشیزم یا فاشیزم ئیتالیا

Fascista *noun, pl. Fascisti*

فاشیستا: نه‌ندامی ریک‌خراوه‌ی رامیاری یان
 سیاسی ئیتالیا له‌زیر ده‌سه‌لاتی مۆسۆلینی
 1922-1943 Mussolini و به‌پیتی بنه‌ماکانی

تون(د)بول، فمستبول (له یاری بهیښول دا) ○ فاشیزم ○ فاشیتا
فاستبول

fascistic adjective

فاشیستی ○ فاشیستی

Fascisti noun, pl.

فاشیسته کان، فاشی یه کان ○ فاشیتاها

fashion /'fæʃn/ noun

1 شیوه، ریگا، تهرز، جور، شتواز 2 باو، داب، سان، مود: *3 dressed in the latest fashion* 3 روسم، ده ستور، شتی باو یان پرمه مند ○ 1 روش، نحوه، طریقه، اسلوب، سبک 2 مد 3 رسم، امر رایج

fashionable /'fæʃnəbl/ adjective

1 روزیابته، باوی رور، روزیابو 2 مود پهرست، مودیاز، داب پهرست 3 باودار، باو، پرمه مند، پرمه دار 4 له سر زمان، له نارادا: *fashionable clothes/furniture/ideas* ○ 1 مد روز 2 آلامد 3 متداول، رایج 4 مطرح

fashionably /-əbli/ adverb

به پتی داب، داپانه، به پتی دابی روز: *fashionably dressed* ○ مطابق مد

fashion house noun

داب خانه، باو خانه، کومپانیای پهره مده پهنه ری شتوازی جل و پهرگی گران ○ هاوس فاشیون

fashionista /,fæʃnɪ'stə/ noun

1 داب پهرست، مودیاز، مود پهرست، باو خواز 2 داریزوهری *haute couture* ○ 1 مد پهرست 2 طراح *haute couture*

fashion plate noun

کسمی که پیخوشه جل و پهرگی زور باو له پهر بکا ○ فاشیون پلیت

fashion show noun, also fashion parade

پیشان دانی شتوازه کانی جل و پهرگی نوی له پهر چاو خه لک ○ نمایش فاشیون

fashion victim noun

قوربانی مود، رادراوی داب، کوشته ی داب (یان مود) ○ قربانی مد

fast¹ /fɑːst, US fæst/ adjective, adverb

adj 1 پتهو، توکمه، قایم، رهخته، نهلق، رهق، سهخت، داکوتراو 2 کاله و نه پوهو، زهنگ نه رویشتو، پاکه و نه پوهو، جینگیر 3 به و هفا، پتهو، به نه مکه، پتیزان 4 ده سلاو، خوش گوزهران، خوش رابویر 5 توند، له زگین، تونهو، خیرا 6 (پیش (کاتر متر) 7 هه ستیار (فیلم، له پهر رووناکي) *adv* 1 به توندی، توند، خیرا 2 نزیک ○ *adj* 1 محکم، سفت 2 ثابت (رنگ) 3 استوار، پابرجا 4 ولخرج، عیاش 5 سریع، سریع السیر 6 جلو (ساعت) 7 حساس *adv* 1 به سرعت 2 نزدیک

fast² /fɑːst, US fæst/ noun

روژوو، روژگ، روژی (تهلمانی پهرهت) ○ روزه *fastball* /'fɑːstbɔːl, US 'fæst-/ noun

fast day /'fɑːst deɪ/ noun

روژی که له پهر هو ی دینی مروف خوی له همر خوار دنی ده پوړی ○ فاست دی

fastener /'fɑːsnə(r), US 'fæs-/ noun

1 قولاپ، بهند، بهست، دهسک، دهسه گیر، گیر، نه شکنجه 2 دوگمه، لیکه پست، لیکه ه لیک، پتیکه پست، داخه (ر)، ناغزونه، پزیم، قازان قوقلی، قرینه، دهرزی (سینجاق)، دهرزی بهر کوژه 3 زنجیر 1 ○ قلاپ، گیره، چفت 2 وصل کننده، دگمه، سگک، قون قفلی 3 زپ

fastening /'fɑːsnɪŋ, US 'fæs-/ noun

قوقل، کلوم، گوله ○ قفل، چفت

faster noun

به پړوژوو، روژگهوان ○ روزه دار

fast food noun

خوراکی ناماده، چینیشت یان نانی حازری ○ غذای حازری

fast forward noun

خسته پتیش (بی) ه لکردن، قیدو، کاسیت پله یتر وهدت) ○ فاست فوروارد

fastidious /fæ'stɪdiəs/ adjective

سهختگر، بهانه گری، به سرنج، ورد، دیر په سندن، درهنگ ه لپویر، عیب گری: *Everything was planned in fastidious detail* ○ مشکل پسند، وسواسی

fastidiously /fæ'stɪdiəsli/ adverb

عیب گرانه، سهختگرانه، دیر په سندنه ○ به طور مشکل پسند

fastidiousness /fæ'stɪdiəsnes/ noun

سهختگری، به سررنجی، وردی، بهانه گری، دیر په سندی، درهنگ ه لپویری، عیب گری ○ مشکل پسندی

fastigate /fæ'stɪɡət, US -iət/ adjective

1 (رووهک ناسی) راست ه لچوو: *fastigate trees* 2 نووک دار ○ 1 فاستیگیت 2 نوک دار

fastigium noun, pl. fastigia

نووک، سر ○ نوک

fasting noun

روژوو، روژی، به پړوژووی، روژوو گرتن، بی بوون (ی روژوو) ○ روزه، روزه داری

fast lane noun

تونده پری، هیلې پتیکه وتن ○ خط سفت

fastness /'fɑːstnes, US 'fæs-/ noun

1 نه رویشتن، مانه و، کاله نه پوه و (رهنگ) 2 پته و، توکمه یی، قایمی 3 خیرایی، توندی، له ز، پهله ○ 1 ثابت 2 استحکام، استواری 3 سرعت، تندی

fat /fæt/ adjective, noun

adj 1 جهور، له به، به زاوی، پیواوی، قله و 2 زله، گه وره، زه لام، نه ستور، قالند، قهوی 3

زور، لوده، زه‌بن، يه‌كجار 4 دابه‌سته، ده‌رماله،
په‌روار، به‌خته 5 به‌پرشت، به‌مايه، مايه‌دار، به‌بيت
(زه‌وي) 1 n كاري پي‌خپري يا پرده‌اها 2 چه‌وړي،
ته‌واش، پيو، به‌ز، كوښ، رڼ، زوم 1 adj
چرب، چاق 2 كلفت، گنده، هنگفت 3 پرواري 4
بارور 1 n كار پرده‌آند 2 چربي، يه، روغن

fatal /'feɪtl/ *adjective*

1 كوشنده، مه‌رگاوي، مه‌رگبار، مه‌رگينه‌ر،
گيان‌نه‌ستين، تيا به‌ر، مروك، گيانگر 2 به‌زيان،
مال‌ويران‌كەر، كاره‌ساتاوي، كاره‌سات‌بار،
به‌وي، پر مه‌ترسي، گرنك، گه‌وره 3 ديارى‌كەر،
بريارده‌ر، يه‌كلابي‌كەر وه 4 بي‌وډم، نگرسي،
شووم 5 چاره‌ليندراو، چاره‌نووس‌دياري‌كردو،
له‌ناوچه‌وان‌وو سراو، ده‌بن، پيش‌تردياري‌كراو 1
1 مهلك، مرگبار 2 مخرب، خطرناك 3 تعين‌كننده،
حياتي، خطير 4 مشنوم 5 محتوم، مقدر

fatalism /'fætəlizəm/ *noun*

چاره‌نووس‌گه‌ري، چاره‌نووس‌باوه‌ري،
چاره‌نووس‌خسوازي، پشش‌ديارباه‌وړي 1
تقديرگري، جبري‌گري

fatalist /'fætəlist/ *noun*

چاره‌نووس‌گه‌ر، چاره‌نووس‌باوه‌ر 1 تقديرگرا

fatalistic /'fætəli'stɪk/ *adjective*

چاره‌نووس‌گه‌ري‌پانه، سهر به چاره‌نووس‌باوه‌ري
1 وابسته به تقديرگري

fatalistically /'fætə'listɪkəli/ *adverb*

چاره‌نووس‌گه‌رانه، چاره‌نووس‌باوه‌رانه 1
تقديرگريانه

fatality /fə'tæləti/ *noun, pl. fatalities*

1 مه‌رگ، نه‌مان، مردن، تياچوون، مردني
ناسروشتي، كوشنده‌يي 2 چاره‌نووس،
چاره‌نقيس 3 به‌لا، مال‌ويران، به‌دبه‌ختي،
نه‌هامه‌تي، مه‌ينه‌تي، كاره‌سات 4 كاري‌گه‌ري
كوشنده 1 مرگ، مهلك بودن 2 تقدير،
سروشت 3 فاجعه، مصيبت 4 اثر مهلك

fatally /-təli/ *adverb*

كوشنده، به شيوه‌يكي كوشنده، به شيوه‌يكي
مه‌رگبار، مه‌رگاوي‌پانه 1 به‌طور مهلك

Fata Morgana /'fætə'mɔː'ɡaːnə/ *noun*

تراويلكه، روه‌روه‌ك، سه‌راب (بهره‌ت: له
ناوي زنه جادووكه‌ري نه‌فسانه‌يي Morgan le
Fay، خوشكي Arthur شا) 1 سراب

fatback *noun*

1 به‌ز و چه‌وړي سه‌رووي لاييكي به‌راز 2 -
menhaden 1 فت‌بك

fat cat *noun*

كه‌سيكي ده‌س‌دويشتو و ده‌وله‌مهند 1 آدم
مقتدر و ثروتمند

fat dormouse *noun*

جوړي dormouse ره‌هزل‌لده‌ري burrowing
شيوه squirrel هي نه‌وړوږيا و ناسيای پچوك،

چاروبار راده‌گيري يان راو ده‌كړي [Glis glis]
1 نوعي موش

fate /feɪt/ *noun*

1 چاره‌نووس، قسمت، قضاو قه‌ده‌ر: The fate
of the three men is unknown 2 داهاتووي
كه‌سي، ناقبيلت، ناخر 3 نه‌جمل، ناكام 4 مه‌رگ،
مردن، تياچوون 1 تقدير، سروشت، قضا و
قدر 2 عاقبت 3 اجل 4 مرگ

fated /'fætid/ *adjective*

چاره‌نووس‌ليندراو، چاره‌ليندراو، مقه‌ده‌ر،
له‌ناوچه‌وان‌وو سراو، ده‌بن، پشش‌تردياري‌كراو،
قسمت: We were fated never to meet
1 again 1 مقدر

fateful /'feɪtl/ *adjective*

1 ديارى‌كەر، بريارده‌ر، يه‌كه‌ره‌كەر وه،
پرته‌روه‌ه، يه‌كلابي‌كه‌ره‌ه، گرنك،
چاره‌نووس‌ساز، decisive 2 به‌دفعه‌ر، نگرسي،
نه‌گرسي، به‌دشووم، بي‌وډم 1 تعين‌كننده،
خطير، مهم 2 منحوس

fatefully /'feɪtlɪ/ *adverb*

دياري‌كهرانه، يه‌كلابي‌كهره‌وانه 1 به‌طور
تعين‌كننده

the Fates *noun, pl.*

سي خسوازي چاره‌نووس (له ميسولوژي
يوناني‌دا) 1 الهگان سروشت

fat farm *noun*

شويي سلامتې، شويي يو كه‌م‌كردنه‌وي كيش
و قورساي و باش‌كردني سلامتې 1 فات فارم

fat-free *adjective*

بي‌چه‌وړي: fat-free yogurt 1 بدون چربي

fathead *noun*

(نافه‌رمي) مروې گه‌وج و كه‌ر، گوليك
(fatheaded adj) 1 آدم احمق

fat hen *noun*

سه‌له‌مكه، ته‌ره‌سليمانه [Chenopodium alba]
1 سلمك، سلمه‌ي تره

father /'fa:ðə(r)/ *noun*

1 باوك، پهر، باو، باف، باوك 2 دامه‌زريته‌ر،
بناخه‌دانه‌ر، بنيات‌نه‌ر، پشه‌نگ 3 باوكي ناييني،
قه‌شه 4 ريش‌سي، پير 5 باريزه‌ر، چاوبه‌سهر 6
(fathers) باو و بايران، باب و كال، پشنيان 7
(Father) خوداوه‌ند، خوا 8 Father، كورته‌كدي
(Fr) سه‌رناوي يو قه‌شه‌ي كليسه‌ي كاتوليكي و
نور‌تودوكي fatherlike adj, adv: بهره‌ت: له

ره‌گي هيند و نه‌وړوپايي، له pater لاتين و
patēr يوناني) 1 پدر 2 بابا، مؤسس 3 پدر
روحاني، كشي 4 ريش‌سفيد، مرشد 5 محافظ 6
(در جمع) اجداد، نياكان 7 (Father) خدا 8 فادر

Father Christmas *noun, also Santa Claus*
NAme, BrE

santa claus بابانوئل، سه‌تا کله‌وز
باوک‌کریسمس ○ بابا نوئل

father figure noun

پیر، ریش‌سی، ردین‌سی، که‌خودا، گه‌وره
شیخ، ریش‌سفید

fatherhood /'fa:ðəhʊd, US -ðər'hʊd/
noun

باوکیتی، باوکایه‌تی، باوقتی ○ پدری

father-in-law /'fa:ðər in lɔ:/ noun, pl.
fathers-in-law

خه‌زور ○ پدرزن، پدرشور

fatherland /'fa:ðələnd, US -ðər'lænd/
noun

1 زید، نیشتمان، ناوگل، ولاتی باو و بایران
(the Fatherland) ده‌سه‌لاتی هیتلر ○ 1 وطن، مین 2 آلمان

fatherless /'fa:ðələs, US -ðər'ləs/
adjective

1 سه‌غیر، سنوی، هدتو، باوک‌مردو، بی‌باوک،
بی‌سهرپرشت: **fatherless children/families**
2 زول، یزوو ○ 1 یتیم، بی‌پدر 2 حرام‌زاده

fatherliness noun

خوشه‌بستی باوکانه، دلنرمی باوکیتی، باوکیتی
○ محبت پدری، پدری

fatherly /'fa:ðəli, US -ðərli/ adjective

باوکانه، وه‌کوو باوک: **He keeps a fatherly**
eye on his players ○ برانه

Father's Day noun

روژی باوک (له‌نهمریکا و بریتانیا سینه‌مین
یه‌ک‌شهممهی June) ○ روز پدر

Father Time noun

کات که ویجیوتراوه به‌پیره‌پاویکی ریشن که
مه‌لغان و سه‌عایتیکی لمی هه‌لده‌گرن ○ فاتر تایم

fathom /'fæðəm/ noun

1 به‌زن، بالا (= به‌کمی یونانی قوولای ناو
به‌رامبه‌ر به 1/83 میتر یان 6 سین) 2 -
comprehension (ئه‌لمانی به‌رته) ○ بغل،
فاتوم

Fathometer noun

(دروشمی بازارگانی) قوولای‌ینو ○ ژرفاسنج

fathomless adjective

1 قوول، بی‌سن، بی‌بنک 2 له‌ئه‌ندازه‌ده‌ر،
بی‌کوتایی، له‌دوایی‌نه‌هاتوو 3 نالوز، لیل،
ری‌پینه‌براو، سه‌ره‌نده‌ره‌کراو، سه‌رلنده‌ره‌هینراو
○ 1 عمیق، مجهول‌الکته، بی‌ته 2 بی‌پایان 3
غیرقابل فهم، درک‌نکردنی، بغرنج

fatidic adjective, also fatidical

سه‌ربه‌پیش‌بینی، پیش‌بینی‌پانه ○ وابسته به
پیش‌بینی

fatigable /'fædəməbl/ adjective

زووماندو ○ (fatigability n) خستگی‌پذیر

fatigue /fə'ti:ɡ/ noun

1 ماندوویی زور، ماندوویه‌تی، شهل‌وکوت‌بوون،
له‌پیکه‌هوتن (له‌بهر کاری سه‌خت یان مه‌شق):
physical and mental fatigue 2 (کانه‌اناسی)
لاوازی، شه‌کته‌تی 3 کاری سه‌خت، کوله‌مه‌رگی
4 (سه‌ربازی) پیگاری، کاری زوره‌ملی
(fatigues) به‌رگی شه‌ر، یونیفورمی شه‌ر ○ 1
خستگی زیاد 2 (فلزات) خستگی 3 جان‌کشی 4
(نظامی) کار اجباری 5 (در جمع) اونفورم جنگ

fatigued /fə'ti:ɡd/ adjective

شه‌کته، ماندوو، له‌مین‌که‌وتوو (همم جه‌سته‌یی و
همم میشکی) ○ خسته

fatigueless adjective

کولسه‌ده‌ر، ماندوونه‌ناس، ماندوونه‌بوو ○
خستگی‌ناپذیر

fatiguing /fə'ti:ɡɪŋ/ adjective

(فهرمی) ماندووکهر، شه‌کته‌کهر، ناخوش،
سه‌خت، exhausting ○ خسته‌کننده

Fatiha /'fat:ɪə, US 'fat-/ noun, also Fatiha

فاتحیا (یه‌که‌مین سووره‌ی قورنان) ○ فاتحه

Fatimid /'fatimid/ noun

ئه‌ندامی به‌ره‌ی فاطمی‌یه‌کان، به‌سه‌ر جه‌ندن
به‌شی باکووری نه‌فریکا، میسر و سووریا له 909
تا 1171 ده‌سه‌لاتیان کرد (خویان ده‌گه‌رته‌وه بو
"فاتمه Fatima" کچه‌گه‌وره‌ی محمه‌دی
پتغه‌مه‌ر) ○ فاطمی

fatless adjective

بی‌چه‌وری ○ بدون چربی

fatling adjective, noun

adj دابه‌سته، ده‌رماله به‌جکه‌ی دابه‌سته
(گوپلک، به‌رخ و هند) ○ adj پرواری n
(بچه‌ی) حیوان پرواری

fatness /'fætnəs/ noun

قه‌له‌وی: **Fatness tends to run in families**
○ چاقی

fatso /'fætsəʊ, US -sɔ:/ noun, pl. fatsoes

(نافه‌رمی، سووکانه) گمته، بنیاده‌می قه‌له‌و
○ خیکی آدم چاق

fatstock noun

نازه‌لی دابه‌سته، نازه‌لی گوشتی، ده‌رماله، ره‌پته
○ دام پرواری

fattening /'fætnɪŋ/ adjective

قه‌له‌وینهر، قه‌له‌وکهر ○ چاق‌کننده

fattish adjective

کهمی قه‌له‌و، خرین، خرخوخل ○ شُتاً چاق، تپل

fattism /'fætizəm/ noun

گالته به‌که‌سانی قه‌له‌و، قه‌له‌ونازاری
○ چاقی‌ستیزی

fattist /'fæti:st/ noun

گالته‌چی به‌که‌سانی قه‌له‌و، قه‌له‌ونازار
○ چاقی‌ستیز

fatty /'fæti/ *adjective* (fattier, fattiest), *noun* (pl. fatties)

adj چەور، بەیو، بەزاوی، زومدار، پرجەور:
fatty tissue \diamond fatty foods
ناخوشە سەبارەت بە کەسانی قەلەو، گەتە:
"Hey, Fatty, bring us another beer."

adj چەرب، چەربەدار *n* خێگی

fatty acid *noun*

ترشەلۆکی چەوری، ترشی چەوری \diamond اسید چەرب

fatty cycle *noun*

سووری چەوری \diamond چرخش چەرب

fatuity /fə'tju:əti/ *noun*, also fatuities

1 کەرەتی، گەوجیتی، گەمزەلسی، نەقامی
2 هەلس وکەوتی گەوجانە \diamond 1 بلاەت، حماەت
2 رفتار احماە

fatuous /'fætʃuəs/ *adjective*

1 کەر، گەوج، حەبە، نەقام، گەمزەل، دەبەنگ
2 گەوجانە: a fatuous remark
fatuously *adv*: /'fætʃuəsli/ گەوجانە، نەقامانە \diamond 1 ابەل،
بەشەور، احماق 2 احماق

fatuousness /'fætʃuəsənəs/ *noun*

کەرەتی، گەوجیتی، گەمزەلسی \diamond حماەت، بلاەت

fatwa /'fætwa/ *noun*

فەرمان، فتوا \diamond فتوا

faucet /'fɔ:si:z/ *noun*, pl.

(توێکاری) گەروو، قوړو (بەرهەت: لە لاتینەوە

"throat") \diamond حلق

faucial /'fɔ:f(ə)/ *adjective*

گەروویی، سەرە گەروو یان قوړو \diamond حلقی

faucet /'fɔ:si:/ *noun*

شێرە، بەلوووعە: the \diamond to turn a faucet on/off

hot/cold faucet \diamond شیر

fault /fɔ:lt/ *noun*

1 عەیب، خەوش، گەرد، گرفت، گیر 2 گوناح،

سووج، خەتا، هەلە، چەوتی، شاشی 3 خالی

لاوازی، شکستی، تیراد، عەیب 3 (لە تەننێس یان

وەرز شە هاوشێوەکاندا) هەلە، خەتا 4

(زەوی ناسی) قەلیش، قەلەشت، درایی؟ (دەبێتە

هۆی جێ گۆرکێ چینهکان) \diamond 1 عەب، نقص 2

نقص، اشتیاء 3 نەقەضع 4 (تەننێس) خطا 5 کەلە

faultfinder /fɔ:ltfaɪndə(r)/ *noun*

نیرادگر، رەخنەگر، عەیب دۆز (هەروە)، والاگر \diamond

عەبجو

faultfinding /fɔ:ltfaɪndɪŋ/ *noun*

نیرادلی گرتن، رەخنە (لێ گرتن)، عەیب لێ دۆزینەو،

والاگری، والاگرتن \diamond عەبجو

faultless /'fɔ:ltləs/ *adjective*

بێ عەیب، بێ خەوش، بێ گەرد، بێ قەباحەت،

تەواو: faultlessly *adv*: بێ خەوشانە،

بێگەردانە: (faultlessness *n*) \diamond بێ عەب، کامل

faulty /'fɔ:lti/ *adjective* (faultier, faultiest)

بە عەیب، بە خەوش، عەیبدار، نیووەجل، ناتەواو،
هەلە، نادروست، شاش، چەوت، imperfect

(faultily *adv*): بە هەلە، بە شێوەیەک نادروست:

faultiness \diamond مەیرب، ناقص، غلط، اشتیاء

faun /fɔ:n/ *noun*, from Latin faunus, from

Faunus

فون (= خوای مووچە و کیلگە و دارستانەکان،

بە لاق و شاخی بزەو و لەشی مەرووف: لە

میتۆلۆژی رۆمی دا) \diamond فون

fauna /'fɔ:nal/ *noun*

گیانەوهران (= هەس سەردەم، زینگە یان

ناوچەین) \diamond فونا، جانوران

faunal /'fɔ:nəl/ *adjective*

سەرە یان پتوهندی بە fauna \diamond هەو هەیدە \diamond

وابستە بە فونا

faunistic /fɔ:'nustɪk/ *adjective*

سەرە یان پتوهندی بە گیانەوهرانەو

هەیدە \diamond وابستە بە جانوران

Faunus *noun*, Latin

فونوس (= خوای گیانەوهران لە میتۆلۆژی

رۆمی دا) \diamond فونوس

Faust *noun*, also Faustus, German

فاوست: جادووگەرێکی نەفسانە

نەلمانی کە لە گەل شەیتان پەیمان دەبەستی \diamond

فاوست

Faustian /'faustɪən/ *adjective*

فاوستی، سەرە Johann Faust ی نەلمانی \diamond

فاوستی

Fauve /'fəʊv, French fɔv/ *noun, adjective*

n فوف: نەندامی فوفیزم، فوفیست (*adj* بتر

Fauve) سەرە یان پتوهندی بە فوفیستەکانەو

هەیدە (بەرهەت: لە فەرەنسی یەو "wild beast"

لە گەل تامازە بە بۆجوونی لە لایەن رەخنەگری

هونەری یەو (Louis Vauxcelles) \diamond *n* عەضر

فاوفیسم، فاوف، فاوفیست *adj* فاوف

Fauvism /'fəʊvɪzəm, US 'fəʊv-/ *noun*

فوفیزم، لاوڕگەری: رییازیکی هونەری

(وینەکنشی) سەرەتای سەدە یەستەم، نازادە لە

هەر کۆت و بەندیکێ نەرتی) \diamond فاوفیسم

Fauvist /'fəʊvɪst, US 'fəʊv-/ *noun*,

adjective

n فوفیست، لاوڕگەر *adj* فوفیستی \diamond *n*

فاوفیست *adj* فاوفیستی

faux /fəʊ/ *adjective*

دەسکرد، لاهیە، ناسروشتی، ناتاسایی، ساخته،

روو کەش، ناراستەقینە، درۆ: faux

marble (بەرهەت: فەرەنسی "false") \diamond

مەزنە، مەزنە

faux pas /fəʊ 'pa:, French fɔ pa/ *noun*,

pl. same

لێ هەل قەلیشان، لێ داقلیشان، کردەو یان وتە

نابه‌چن، قسه له دهم دهریهرین (فهره‌نسی "هنگای هله false step") اشتباه فاحش

fava bean /fə'və/, also faba bean = broad bean

fave /ferv/ *noun*

مرو یا شتی بهردل که وتوو یا ن په‌سند ○ آدم یا چیز مورد علاقه

favela /fa'velə/ *noun*

(له برزیل) شاره‌کوخته، شاره‌که‌لاوه (بهره‌ت): له پورتوگالی‌یهوه) ○ حلی آباد

favonian *adjective*

1 فینک، مام‌ناهند 2 سهره‌بای روژوا ○ 1 معتدل 2 وابسته به باد غربی

favour /'fəvə(r)/ *noun*, US *favor*

1 چاکه، باشه، پیاوه‌تی، خاصی، سایه، قنجی 2 پشتیوانی، لایه‌نگری 3 جیساوازی‌دانان 4 یارمه‌تی، دهس‌گرتن، دل‌سوزی، ناوردانه‌وه، لالیدانه‌وه 5 خوشه‌ویستی 6 قازانج، سوود، بهره، مه‌فا 7 جیاوازی، فخر 8 نیشانه، دروشم 9 (کون) زنی که رازی بووه له‌گه‌ل پیاوئ هاو‌جنی بکا 10 یادنامه، نامه 11 (favours) خوشی هاو‌جنی یا ن‌زیکي ○ 1 لطف، عنایت، احسان 2 حمایت، طرف‌داری 3 کمک، توجیه، التفات 4 تبعیض 5 محبت 6 نعم 7 فرق 8 ارم 9 فاور 10 یادداشت 11 (favours) فاورورس

favourable /'fəvərəbl/ *adjective*, US *favorable*

1 باش، چاک، قایل‌کەر، (جنی) په‌سند، به‌قازانج، به‌بهره، به‌سوود، خوش، سازگار، گون‌جاو، ن‌سهره‌رینی، advantageous, pleasing
a ◊ a favourable reply: affirmative
a favorable ◊ favourable impression
favourably ◊ auspicious = 2 wind
○ (favourableness *n* /'fəvərəbli/ *adv*)

مطلوب، خوب، مناسب، مساعد، مثبت

favoured /'fəvəd, US -vərd/ *adjective*

1 (جنی) په‌سند، باش، چاک، په‌سند، بایه‌ت (ی دل) به‌ردل (که‌وتوو): the favoured
2 candidate به‌رده‌وک 3 چاک‌تر، باش‌تر، به‌لاداشکاوه) ○ 1 مطلوب، مورد پسند 2 دردانه 3 مرجع

favourite /'feivərt/ *adjective*, *noun*, US *favorite*

adj 1 جنی په‌سند، جنی سهرنج، باش 2 له‌بەر‌لان، چاک، تاییه‌تی، ویستراو، به‌ردل (که‌وتوو)، بایه‌ت، په‌سند، سهرنج‌پندراو، ن‌زیک، خوشه‌ویست 1 *n* شت یا ن مروی له‌بەر‌دل (که‌وتوو) یا ن په‌سند، (شتی) هه‌لب‌یزارد، شتی دل‌خواز 2 به‌رده‌وک، گلینه‌ی چاو 3 هیوا‌ی تیم، هیوا‌ی نیشیرکی، چاو‌ه‌روانی برده‌وه‌ی لئ‌ده‌کری ○ *adj* 1 مطلوب 2 محبوب، مخصوص، مقرب، مورد پسند 1 *n* چیز

یا آدم مورد علاقه 2 عزیز‌دردانه 3 امید مشابه

favouritism /'fəvərɪtɪzəm/ *noun*, also *favoritism*

1 جیساوازی‌دانان 2 لایه‌نگری، پشتیوانی له‌م‌ندازه‌ده‌ر، جیساوازی‌گه‌ری ○ 1 تبعیض 2 طرف‌داری

favus /'fəvəs/ *noun*

که‌چه‌لی (جوری نه‌خوشی یستی گیرد contagious هویه‌کی ده‌گه‌ریه‌وه بو که‌رووه ascomycetous به‌کانه‌وه (وه‌ک Trichophyton schoenleinii) لاتینی نوئ، له لاتینه‌وه "honeycomb" ○ سعفی شه‌دی

fawn /fɔ:n/ *noun*, *adjective*

n به‌جکه‌ ناسک، پیچووه‌ گاکتوی، ناسک‌ول، کار‌ماز (به‌ک‌سالان) *adj* قاوه‌یی نامال‌زهرد ○ *n* بجی گوزن *adj* قه‌وای مایل به زرد

fawning *adjective*

روویا‌مایی‌بانه، ریایی‌بازانه، به‌روال‌ت (fawningly *adv*) ○ چاپلوسانه

fax /fæks/ *noun*

1 (ه‌روه‌ها fax machine) ده‌زگای فکس، به‌لگه‌به‌ره 2 به‌لگه‌به‌ر، فکس (کورت‌ه‌ی facsimile) ○ 1 (دنگاه) فکس 2 دورنویس

fax modem *noun*

فکس مودم (که‌ره‌سه‌ییکي لاه‌کی کامپیوتر بو ناردن یا ن وه‌رگرتی زانیاری له ده‌زگای فکس‌وه یا کامپیوتر یکی دیکه‌وه) ○ فکس مودم fay = fairy (literary)

fay = fairy (literary)

fayre = fair 3

fazenda /fa'zenda/ *noun*

(له ولاتانی پورتوگالی‌زمان‌دا) زمو‌ی‌وزار یا کیلگه‌ی به‌ریلاو ○ زمین یا کشت‌زار وسیع

FBI /ˌef bi: 'aʊ/ *abbreviation* Federal

Bureau of Investigation
تیف‌بی‌ئی (= نووسینگه‌ی لیک‌ولینه‌وه‌ی فیدرال، به‌ریه‌به‌ریی پویسی فیدرالی شه‌مریکا) ○ اف‌بی‌ئی

FC /ˌef 'si:/ *abbreviation* Football Club

تیف‌سی (= یانه‌ی توپ‌ن یا توپ‌بی، یانه‌ی فوتبول، بریتانیا) ○ افسی

FCO /ˌef si: 'əʊ, 'oʊ/ *abbreviation* Foreign and Commonwealth Office

تیف‌سی‌ئو (= به‌ریه‌به‌ری دهره‌ویسی و هاو‌به‌ره‌ه‌ندی، پیکه‌انو له 1968) ○ افسا

FDA /ˌef di: 'ei/ *abbreviation* Food and Drug Administration

نیف‌دی‌ئی (به‌ریه‌به‌ر) یه‌تی خوراک و دهرمان، شه‌مریکا ○ اف‌دی‌ای

FE /ˌef 'i:/ *abbreviation* further education

تیف‌ئی (= به‌روه‌ده له ریگای دووره‌وه) ○ اف‌ای

Fe symb. the chemical element iron (from Latin *ferrum*)

feal /'fi:əl/ *noun*, also faithful or loyal

بموففا، بدمه‌مک، پتران ○ وفادار

fealty /'fi:əlti/ *noun*, pl. fealties

(میزوویسی) بموففایی، بدمه‌مکی، پترانی، وه‌فاداری vassal پان نیچاره‌داری دهره‌بگنی سهارهت به گهوره‌کمی ○ وفاداری، فیالتي

fear /fiə(r), US fɪr/ *noun*

1 ترس، پاک، نمندیش، بیم، خوف، فهرهف
نگهرانی، تۆقان 2 ته‌گهر، شیان، له‌وه‌چوون 3
مه‌ترسی ○ 1 ترس، بیم، خوف 2 احتمال 3 خطر

fearful /'fi:əfl, US 'fɪrfl/ *adjective*

1 ترسناک، ترسینه‌ر، پسر ترس، تۆقینه‌ر،
ترسه‌نۆک، ترس‌ل‌نیشتوو، نگهران، نیگهران: a
2 a fearful glance ○ fearful storm

(نافهرمی) زور خراب، شیرزه: a fearful waste
We made a ○ fearful slum conditions ○

1 fearful mess of the room
مخوف، ترسو، نگران 2 خیلی بد، وحشتناک

fearfully /-fəli/ *adverb*

به ترسه‌وه، له‌رووی ترسه‌وه: We watched
○ با ترسی

fearfulness /'fi:əfnəs, US 'fɪrfnəs/ *noun*

ترسینه‌ری، ترسناکی‌بوون، تۆقینه‌ری
هولناکی، مخوف بودن

fearless /'fi:ələs, US 'fɪrələs/ *adjective*

بی‌پاک، نه‌ترس، به‌دل‌وجهرگ، به‌زات،
شیرکروژ، کۆنه‌کردوو، چاوتوند، بی‌ترس،
a fearless mountaineer: brave
بی‌پروا

fearlessly /'fi:ələsli, US 'fɪrələsli/ *adverb*

بی‌ترس، بی‌ترس و له‌رز، بی‌پاکانه، نه‌ترسانه
بدون واهمه

fearlessness /'fi:ələsnəs, US 'fɪrələsnəs/ *noun*

نه‌ترسی، به‌جهرگی، به‌زاتی، شیرکروژی،
بی‌پاک، چاوتوندی ○ بی‌پاک، بی‌پروایی

fearsome /'fi:əsm, US 'fɪrəsm/ *adjective*

ترسناک، ترسینه‌ر، تۆقینه‌ر، به‌ترس، ترس‌او: a
fearsome monster

هولناک، مخوف، مهیب
fearsomely /'fi:əsmli, US 'fɪrəsmli/ *adverb*

ترسناکانه، ترسینه‌رانه، تۆقینه‌رانه ○ به‌طور
هولناک

fearsomeness /'fi:əsmnəs, US

'fɪrəsmnəs/ *noun*

ترسناکی، ترسینه‌ری، تۆقینه‌ری ○ هولناکی،
مخوف بودن

fear /'fi:t/ = afraid

feasance /'fi:zəns/ *noun*

کردن، به‌په‌وه‌بردن، نه‌نجام(دان)، جینه‌جی کردن
○ انجام

feasibility /'fi:zə'bɪləti/ *noun*

له‌کردن‌هاتوویی، کرداره‌کی‌بوون ○ امکان،
احتمال

feasible /'fi:zəbl/ *adjective*

کرداره‌کی، له‌کردن‌هاتوو، ری‌تیچوو، له‌وه‌چوو،
کرده‌نی، ده‌کری، باوه‌رینگراو: a feasible plan
○ عملی، ممکن، محتمل، قابل قبول

feasibly /'fi:zəbli/ *adverb*

له‌کردن‌هاتووانه، به‌شینه‌ینکی کرده‌نی ○ به
طور عملی یا ممکن

feast /fi:t/ *noun*

1 سوور، شاد(د)روژ، جه‌ژن، جیژن (دین): the
2 feast of Christmas
3 خوشی، وه‌شی
○ 1 جشن، عید 2 مهمانی 3 لذت

feast day *noun*

روژی جه‌ژن ○ روز عید

feaster *noun*

خوش‌رابویر، خوش‌گوزهران، سوورگیر ○ عیاش

feasting *noun*

سوور، به‌زم و ره‌زم ○ جشن

Feast of Deication = Hanukkah

Feast of Tabernacles = Sukkoth

Feast of Weeks = Shavuoth

feat /fi:t/ *noun*

کاری گهوره، شاکار، مؤجیزه، په‌رجۆ، فهرجود
○ شاهکار، معجزه

feather /'feðə(r)/ *noun*

1 په‌ر، کۆنک: a peacock feather 2 بال‌وپه‌ر،
په‌روبال 3 په‌ری کلاو 4 ریشکۆ ○ 1 پر 2 پر و
بال 3 پر کلاه 4 ریشه

feather bed *noun*

دۆشه‌کی په‌ر (یان په‌ری) ○ تشک پر

feather-bedding *noun*

به‌زوری دامه‌زاندن ○ تحمیل استخداام

feather boa *noun*

شال‌گهردنی له‌په‌ر یان په‌ری یان په‌رین ○
شال کردن پر

feather-brain *noun*

مرۆی عه‌قل‌سووک، گه‌وج، که‌م‌زیر ○ آدم
سیک‌مغز

feather-brained *adjective*

عه‌قل‌سووک، گه‌وج، که‌م‌زیر، حۆل، که‌لله‌بووج
○ سیک‌مغز

feather duster *noun*

تۆزسره، داری په‌ر، داری په‌ریسه‌ر ○ چوب پر

feathered /'feðəd, US -dɔrd/ *adjective*

په‌راوی، په‌ره‌وه‌ر، په‌ردار، رازاوه به‌په‌ر ○

دارای پر، آراسته با پر

feather edge *noun*

لینوی ناسک، لینواری باریک، دمی ناسک
لب نازک

featheredged adjective

لینواری ناسک، لینواری باریک، دمی ناسک

feather-footed adjective

پن‌په‌راوی، خاوه‌نی یای په‌ردار
پردار

featheriness noun

سووکی

feathering noun

1 بال‌ویه، په‌روبال، پژووال 2 په‌ری تیر 3
شتیکی په‌رناسا 1 پر و بال 2 پر تیر 3 چیز
پرمانند

featherless adjective

بی‌بال‌ویه، بی‌پژووال

feather stitch noun

ت‌قه‌لی چه‌ب‌وراست یان حدوت‌وه‌شتی
کوک زیگراکی

featherweight /'fedəwɛnt, US 'fedər-w-/
noun

1 کیش‌سووک له نیتوان 57 و 53.5 کیلوگرم،
بایووشکه، په‌رکیش 2 مرو یان شتی ناگرننگ و
بی‌نرخ 1 سبک‌وزن 2 آدم یا چیز بی‌اهمیت

feathery /'fedəri/ adjective

په‌رناسا، شینویه‌پر، وه‌که‌پر، سووک، نرم
پرمانند، سبک، نرم

feature /'fi:tʃə(r)/ noun

1 (زورتر features) دیم، دهم‌وچاو، روخسار،
بیچم، قیافه، دیمه، شیوه 2 تاییه‌تمندی، لایه‌نی
دیوار، ره‌وشت، درووف، خسله‌ت، جیاکه‌ره‌وه،
چونیه‌تی 3 وتاری تاییه‌تی و گرننگ 4 فیلمی
دریز، فیلمی سهره‌کی 5 به‌رنامه‌ی تاییه‌تی یان
گرننگ (تمله‌فزیون، رادیو و هند) 6 تیشانه‌ی
تاییه‌ت (زورتر له کژودا futures) 7 به‌شتی
سهره‌کی، بایه‌تی سهره‌کی یان تاییه‌تی 8 (وه‌ک
ناوه‌لناو) سهره‌کی 1 صورت، چهره 2
مشخصه، ویژگی، خصیصه، کیفیت 3 مقاله‌ی مهم 4
فیلم بلند 5 برنامه‌ی مهم 6 علامت، مخصوص 7
بخش یا موضوع اصلی 8 (صفت‌گونه) اصلی

feature film noun

فیلمی سهره‌کی یان دریز

featureless /'fi:tʃələs, US -tʃər-/
adjective

بی‌تاییه‌تمندی، ناسایی، ناخوش،
ناسه‌رنج‌راکیش: The countryside is flat and
featureless

Feb = February

febr- prefix

پیشگر: تا، تن: febrific (بهرت: له
لایه‌نموه "fever") پیشوند: تب

febricula /'fi:brikjələ/ noun

سووکه‌تن، سووکه‌تا، تاي کورت‌ماوه، تا یان
تاوتولی سووک

febrific = feverish

febrifugal /'fi:bri'fʊg(ə)/ adjective

دژه‌تا، دژه‌تن، تن‌لایه‌ر، تاره‌وین، تابه‌ر
تب

febrifuge /'febrɪ'fʊ:dʒ/ noun

ده‌رمانی تا، دژه‌تا، دژه‌تن، تن‌لایه‌ر، تاره‌وین،
تابه‌ر antipyretic دازی ضد تب

febrile /'fi:brail, US 'feb-/ adjective

1 له‌نه‌نجای تا یان تن (وه)، له‌به‌ر تا (وله‌رز)،
تادار، به‌تن، تن‌دار 2 وروژاو، پرجم‌وجول،
چالاک، له‌گور، له‌جوش، تاوسه‌ندوو: a
product of her -rile imagination

تبدار 2 هیجان‌زده، فعال، پرچنب‌وجوش

February /'februəri, US -ueri/ noun

فبریه‌وری، فبریه‌وری، شوبات، ری‌اندان،
ناوزستان (دووه‌مین مانگی سال نیتوان January
و March: به‌رت: له ناوی februa لاتین، له ناوی
جه‌زنی پاک‌کردنه‌وه purification که له‌و
مانگه‌دا ده‌گیرا) فوریه

fecal = faecal

feces = faeces

feckless /'fekləs/ adjective

1 گوی‌پینه‌ده‌ر، ناده‌ر به‌ست، لامسه‌رلا، ناوړی،
که‌مت‌رخم، بی‌خه‌یال، نابه‌ریرسار 2 لینه‌ها‌توو،
لینه‌وه‌شاو، به‌کار نه‌ها‌توو 3 بی‌نه‌نجام، بی‌ناکام،
پنه‌ووده 1 لایالی 2 بی‌لیاقت 3 بی‌نرم

fecklessly /'fekləsli/ adverb

لینه‌وه‌شاوانه

fecklessness /'fekləsniəs/ noun

1 گوی‌پینه‌دان، که‌مت‌رخم‌می، ناده‌ر به‌ستی،
لامسه‌رلا‌یی، بی‌خه‌یالی، نابه‌ریرساری 2
لینه‌وه‌شاوی، لینه‌ها‌تویی 1 بی‌قیدی بی‌لیاقتی

fecula /'fekjələ/ noun

نشاسته

feculence /'fekjʊləns/ noun

1 لیلی، قوراوی‌بوون، لیخن، شلوی 2 دورداوی، خلته‌دار
1 تیره 2 رسوب‌دار

feculent /'fekjʊlənt/ adjective

1 لیل، قوراو، لیخن، شلوی 2 دورداوی، خلته‌دار
1 تیره 2 رسوب‌دار

fecund /'fi:kənd, US 'fek-/ adjective

1 به‌پیت، به‌به‌ره‌م، زه‌نور، به‌رشت، مایه‌دار 2
پرز، به‌به‌ره‌گه‌ت، به‌زا، زورخه‌ره‌وه، زه‌ووک،
زافوک، پرزاووی، prolific 3 داهینم‌ر 1
بارور 2 پرفزند 3 خلاق

fecundation /'fi:kən'deɪʃn, US 'fekən-/
noun

1 چاک‌کردن، چاکردن، پیتاندن 2 به‌پیتی،

به‌پدره‌می، زه‌نویری، به‌برشتی، مایه‌داری 3
ناوسی 1 تلقیح 2 باروری 3 آبستی

fecundity /fɪ'kʌndəti/ *noun*

1 به‌بیتی، به‌پدره‌می، زه‌نویری، به‌برشتی،
مایه‌داری 2 پسرزایی، به‌پدره‌کشتی، به‌زایی،
زورخسته‌وه، زوؤکی، پسرزآوری 3 داهینه‌ری،
داهینه‌رتی 1 باروری 2 پرفرزندگی 3 خلایق

fed /fed/ = past and past participle of feed

Fed /fed/ *noun*

نه‌ندام یان فدرمانه‌ری نیف‌بی‌ئی‌ئی عضو یا
مأمور اف‌بی‌ای

fedayeen /,fedə'ji:n, US fə'da:zi:n/ *noun*

گریلاکانی نیلامی، ب.ت. به‌دژی نیسرائیل
فدانیان

federal /'fedərəl/ *adjective*

1 فیدرال، ناوه‌ندی (له‌چاو حکومتی ستانی یان
خوجیتی): *a federal law* (میزوویی، Federal)
2 *federal income taxes* (میزوویی، Federal)
سهره‌به‌هریم یان نه‌پاله‌ته‌با‌کووری‌یه‌کان له
شه‌ری نیوخوی نیمریکادا 1 فدرال، مرکزی
2 فدرال

Federal Bureau of Investigation *noun*

نیف‌بی‌ئی‌ئی: ه‌زگای لیکولینه‌وه‌ی فیدرال،
نووسینک‌هی لیکولینه‌وه‌ی فیدرال، به‌پروژه‌ری
پولیسی فیدرالی نیمریکا (به‌بررسی لیکولینه‌وه‌ی
پیش‌نیل کردنی قسانوونی فیدرال و پاراستنی
ناسایشی نه‌ته‌وه‌یی) اف‌بی‌ای

federal court *noun*

دادگای فیدرال 1 دادگاه فدرال

federalism /'fedərəlɪzəm/ *noun*

1 فیدرال‌گه‌ری، فیدرالیزم، هاوگیر‌گه‌ری،
هاو‌به‌ندی‌خوازی، هاو‌به‌ندی‌گه‌ری 2 حکومتی
فیدرالیستی 3 (Federalism) بنه‌ما‌ک‌انی
فیدرالیستی 1 فدرالیسم 2 حکومت فیدرالیستی
3 اصول فیدرالیستی

federalist /'fedərəlist/ *noun, adjective*

n فیدرال‌گه‌ر، هاو‌به‌ندی‌خواز، هاوگیر‌گه‌ر،
هاو‌به‌ندی‌گه‌ر *adj* هاو‌به‌ندی‌گه‌رانه، فیدرالیستی
1 فدرالیست *adj* فیدرالیستی

federalization /'fedərəlɪ'zeɪʃn/ *noun*

هاو‌به‌نداندن، هاوگیر‌اندن، یتک‌نیانی ول‌انه
یه‌ک‌گرتووه‌کان 1 فدرالیسیون

federally /'fedərəli/ *adverb*

فیدرال‌انه، به‌شیوه‌ییکی فیدرالی: *federally*
funded health care به‌طور فدرال

Federal Reserve bank *noun*

بانکی فیدرال (نیمریکا) 1 بانک فدرال

Federal Reserve Board *noun*

ده‌سته‌ی بانکی فیدرال (یتک‌هاتوو له 7 نه‌ندام)
1 بورده بانک فدرال

Federal Reserve System *noun*

سیستمی بانکی فیدرال (سیستمی بانک‌داری
ناوه‌ندی نیمریکا یتک‌هاتوو له 12 بانک) 1
سیستم بانکی فدرال

federate /'fed(ə)rət/ *adjective*

یه‌ک‌گرتوو، هاو‌به‌یمان، هاو‌به‌ند،
1 متحد

federation /,fedə'reɪʃn/ *noun*

1 یه‌ک‌یتی، یه‌ک‌گرتوویی، هاوگیر‌ی، هاو‌به‌ندی،
یه‌ک‌گیری، فیدراسیون: *the Russian*
the International Tennis Federation
2 *Federation* کۆمه‌لنی له هه‌رمیحه فیدراله‌کان
1 اتحاد، فیدراسیون

federative /'fedəreɪtɪv/ *adjective*

a *federative republic*: فیدرالیستی
(federatively *adv*) 1 فدرالی

fedora /fi'dɔ:rə/ *noun*

فیدورا (جوړی کلاو، له ناوی درامای
Victorien Sardou) 1 فدورا

fed up *adjective*

1 (نافه‌رمی) هیلاک، ماندوو، شه‌ک‌مت 2 وه‌پ‌ه‌س،
چارز، عاجز، بیزار، منج: *You look fed up.*
3 *What's the matter?* 1 خسته 2 بکر

fee /fi:/ *noun*

1 کرئ، مژ، حق، زه‌حمه‌تانه، کاله‌درانه،
ده‌س‌خوشانه 2 فیزیت (پزشکی) 3 خوتندانه،
مانگانه، کرینی مانگانه 4 وه‌کیلانه، باریزه‌رانه،
حق‌هی باریزه‌ر 5 (میزوویی، ماف) زه‌وی‌زاری
که‌ک‌ه‌سی له بریتی هیندی رازه‌ده‌گیری یان
ده‌یک‌یلن 1 دست‌زد، حق‌الزحمه 2 ویزیت 3
شه‌ریه 4 حق‌الوکاله 5 فی

feeb *noun*

مرؤی ده‌به‌نگ یان گیز 1 آدم‌کودن

feeble /'fi:bl/ *adjective*

1 کز، لاواز، جوو‌قن، جیقن، بئ‌هیز، به‌ک‌ه‌وته،
لا‌ک‌ه‌وته، دا‌ک‌ه‌وتوو، سست، بئ‌ده‌س، به‌س‌زمان،
ده‌سته‌وسان 2 لئ‌نه‌وه‌شاو، لئ‌نه‌هاتوو 3
نا‌ک‌ار‌ی‌گه‌ر 1 ضعیف، نجیف، عاجز 2 بی‌لیافت
3 غیرمؤثر

feeble-minded *adjective*

(feeble/

'fi:blə(r):, US /'fi:blɪst/)
1 ده‌به‌نگ، گه‌مزه، کیل، کاس، نه‌قل‌سووک 2
گه‌وج 1 ابه، خل، سبک‌مغز 1 احمق

feeble-mindedness *noun*

ده‌به‌نگی، گیزی، گه‌مزه‌یی، کاسی، گیلی،
نه‌قل‌سووکی 1 کودنی

feebleness /'fi:blnəs/ *noun*

1 کزی، لاوازی، بئ‌هیزی، سستی، بئ‌تاوی،
یه‌ک‌ه‌وته‌یی، دا‌ک‌ه‌وتوویی، بئ‌ده‌سی، به‌ده‌سی،
ده‌سته‌وسانی 2 لئ‌نه‌وه‌شاو‌ه‌یی، لئ‌نه‌هاتوویی
1 ضعف، عجز 2 بی‌لیافتی

feebly /'fi:blɪ/ *adverb*

واخونانیدن، واخونیشان دان ۱ حمله‌ی
انحرافی 2 کلک، حقه 3 تظاهر

feint /femt/ *adjective*

(کاغز) ری‌ری، هیلاری، هیل هیل، خدمت‌خمت
خطدار

feist *noun*

توله، سه‌گی جکوله، توتک ۱ نیست
feisty /'faɪstɪ/ *adjective* (feistier, feistiest)

1 پرچم‌وجول، به‌گوزم، به‌کار،
پرچم‌وجول، چالاک، 2 fidgety به‌پیار، سور،
پتسو، شیلگیر 3 رووتال، رووگرز، خویتتال
adv) (feistiness n feistily 1

برجنب‌وجوش، پراتری، فعال 2 مصمم 3 بدعت
fela /fə'la/ = falafel

felspar /'feldspɑ:(r)/ *noun*, also felspar

فیلدسپار: کانه‌بردیکی سبی یا سور که
نالمونیم و سیلیکاته‌کانی تری تیا به؛ و
پیکه‌تندریکی بنه‌ره‌تی نزدیکه‌ی هه‌موو
تخته‌برده کریستالینه کانه (feldspathic *adj*)
فلدسپار

felicitations /felɪsɪ'teɪʃnz/ *noun, pl.*

پیروزبایی، چاوروشنی (پس‌وتن،
congratulations بنه‌ره‌ت: له-
felicitat make late Latin *felicitare*
شادکردن "happy") ۱ تبریک، تهنت

felicitor *noun*

پیروزبایی‌بیز ۱ تبریک‌گوینده
felicitous /fə'lisɪtəs/ *adjective*

1 به‌جی، گونجاو، له‌بار، به‌ری‌وجی، له‌جی
خوی، پویست، 2 a *felicitous remark*: apt
felicitous weather: delightful pleasant -
adv) (felicitously /fə'lisɪtəsli/ گونجاوانه، به-
شیره‌یه‌کی به‌ری‌وجی، به‌ری‌وجی‌یانه؛
n **felicitousness**: به‌جی‌بوون، گونجاوی،
له‌باری، به‌ری‌وجی‌بوون، پویستی) ۱ مناسب،
به‌مورد، مقتضی

felicity /fə'lisɪti/ *noun, pl. felicities*

1 شاگه‌شک‌یی، سه‌خوشی، سه‌رمستی، شادی،
دلخوشی، خوشی 2 ره‌وانی، زمان‌پارای،
خوش‌راویزی: The story is told with great
felicity of style (بنه‌ره‌ت: له *felicite* فدره‌نسی
کون، له *felicitas* لاتین، له *felic- felix*
"happy") ۱ ۱ وجد، شمع، شادمانی،
خوشایندی 2 بلاغت

felid /'fi:lɪd/ *noun*

(گیانه‌وره‌ی) له تیره‌ی بشیله، گوان‌داران یان
شیره‌رانی خیزانی بشیله، له خیزانی بشیله
(*Felidae* بنه‌ره‌ت: له *Felidae* لاتینی نو، له
felis لاتین "بشیله") ۱ از خانواده‌ی گربه

Felidae *noun, pl.*

تیره‌بشیله، خیزانی بشیله ۱ گربه‌سانان

feline /'fi:lɪn/ *noun, adjective*

n (گیانه‌وره‌ناسی) تیره‌بشیله، بشیله یان
adj گیانه‌وره‌ریکی تر له خیزانی بشیله
بشیله‌ناسا، بشیله‌یی، کتکی، شوه‌بشیله
(*felinely adv*) بنه‌ره‌ت: له *felinus* لاتین، له
felis "بشیله" cat) ۱ گربه‌سان *adj* گربه‌وار

feline distemper = panleukopenia

feline panleukopenia = panleukopenia

felineity /fi'linɪti/ *noun*

بشیله‌ناسایی ۱ گربه‌صفتی

fell /fel/ *adjective*

1 در، درنده، هوف، دل‌ره‌ق، کوشنده، کاری،
توند، قورس 2 پر مه‌ترسی، مه‌ترسی‌دار، تیکده‌ر،
ویران‌کەر 1 سیع، مه‌لک، مرگبار 2 خطرناک،
مخرب

fell /fel/ *noun*

1 داربری 2 بری نه‌و داره‌ی که (له وه‌رزیکا)
برداره‌توه، برشته ۱ چوب‌بری 2 مقدار
چوب بریده‌شده

fell /fel/ *noun*

که‌ول، چه‌رم، تخته‌پنست، پنست (له‌گمل
مووه‌که‌ی) ۱ پوست

fell /fel/ *noun*

زه‌وی‌بووره یان به‌یار، ده‌شته‌بووره، ته‌به‌لان،
زوورکه‌لان، گرده‌لان (له باکووری ئینگلتیره)
۱ زمین بایر، ته‌ماهور

fell /fel/ = past of fall

fellah /'felə/ *noun, pl. fellahin* /-hɪn/, from
Arab. *fallāh*

جووتیار، وه‌رزیز، جووتیه‌نده، کشتکار ۱ فلاح،
بزرگر

fellatio /fə'leɪʃɪəʊ, US -ʃiəʊ/ *noun*, also
fellation

چووک‌لسته‌وه (مزین و لسته‌وه‌ی نه‌ندامی
نیرینه‌ی پیاو: *fellator n*) ۱ قضیب‌لیسی

felled *adjective*

براو ۱ قطع‌شده

feller *noun*

پیاو، میتر ۱ مرد

fellmonger /'felmɒŋɡə(r)/ *noun*

چه‌رم‌فروش، پنست‌فروش، که‌ول‌فروش ۱
پوستین‌فروش

fellness *noun*

دری، درنده‌یی، هوفیگه‌ری ۱ سعب
felloes /'feləʊz/ *noun, pl. also fellies*
/'felɪz/, *pl. felly*

که‌مه rim ده‌روه‌ی چه‌رخ یان پیچکه‌ین،
نه‌وه‌ی که میل یان په‌ره‌کانی پتویه‌مه، که‌لله،
ته‌وق ۱ طوقه‌ی بیرونی چرخ

fellow /'feləʊ, US 'feləʊ/ *noun*

1 کور، پس 2 پیاو، میتر، بنیاده‌م، کابرا، یارو 3

رفیق، دوست، هه‌وال، هاوړی 4 شه‌ریک 5 -
 هاو (له لیکدانا) 6 نه‌ندام (کومه‌ل یان کول‌یزیکي
 گرنګ) 7 خویندکاری بورس، بورسیه 8
 نه‌ندامی ده‌ستې به‌ریوه‌رایه‌تی هیندې زانکو 9
 نه‌ندامی کومه‌له‌ی زانایان 10 جووت، لف، تا،
 هاوتا 11 دوستی کور 1 پسر 2 مرد، شخص
 3 رفیق، دوست 4 شریک 5 هم- 6 عضو 7 بورسیه
 8 عضو هیات مدیره‌ی برخی از دانشگاه‌ها 9 عضو
 انجمن علما 10 لنگه، نظیر 11 دوست‌پسر

fellow-citizen noun

هاوشاری، هاوبازی، هاوولانی، هاوینشتمانی
 هم‌شه‌ری

fellow-countryman noun

هاوولانی، هاوژید هم‌میهن

fellow-feeling noun

هاوسوژی، خه‌مخوژی، دل‌سوژی، هاوهه‌ستی
 هم‌دردی، هم‌دلی

fellow-player noun

هاویاری، هاوکایه هم‌بازی

fellowship /'feləʊʃɪp, US -loo-/ noun

1 دوستایه‌تی، رفیقایه‌تی، هاوړی، هاوسوژی،
 خه‌مخوژی: They offer students
 2 counselling and fellowship
 نه‌نجومه‌ن 3 نه‌ندامیتی membership 4 باربوی
 خویندن، باربوی توپ‌زینه‌وه یا لیکولینه‌وه،
 یارمه‌تی دارایی، بورس 1 رفاقت، هم‌دردی 2
 انجمن، جمعیت 3 عضویت 4 کمک‌هزینه‌ی
 تحصیلی یا پژوهشی، بورس

fellow-student noun

هاوشاگردی، هاووانه هم‌شاگردی

fellow-traveller noun

1 هاوسه‌فهر 2 لایه‌نگر (بارتی‌یه‌کی رامیاری
 ب.ت. حزبی کومونیستی، هه‌لیه‌ت نه‌ندامیش
 نییه: fellow-travelling) 1 هم‌سفر 2
 هوادار

fellow-worker noun

هاوکار هم‌کار

fell race noun

بیش‌رکتی راکردن له ده‌شت 1 مابقه‌ی دوی
 صحرانوردی

felly = fellos

felo-de-se /'fi:ləʊ der 'seɪ, US /fɛ-/ noun,
 pl. felos de se

خوکوژی، suicide (بسه‌ریت: له نانگلوه -
 لاتینه‌وه) 1 انتحار

felon /'felən/ noun, adjective

n تاوان‌کار، گونا‌ه‌کار (کون) adj خراپ،
 بی‌به‌زه‌یی 1 n جانی adj ظالم، بیرحم

felon /'felən/ = whitlow**felonious** /fə'leɪnɪəs/ adjective

تاوان‌کارانه، تاوان‌کار، گونا‌ه‌کار، villainous

feloniously felonious assault

(feloniousness n /fə'leɪnɪəsli/ adv
 جنایت‌کارانه، جانی

felonry /'felənri/ noun

داروده‌سته‌ی تاوان‌کاران 1 باند جنایتکاران

felony /'feləni/ noun, pl. felonies

تاوان، گونا‌ه‌کتن، خرابی، به‌دکاری: a
 charge of felony جنایت، شرارت

felsic /'felsɪk/ adjective

(زه‌وی‌ناسی) سه‌ریه کومه‌لی له کانه‌کانی
 رهنگر ووشن که بریتین له quartz, feldspar و
 muscovite (پروانه mafic) فلیک

felspar /'felspa:/ = feldspar**felt** /felt/ noun, adjective

n لمه‌د، لباد، نمه‌د، تات، کولاو، کولاف، ته‌جت،
 لوا: a felt hat adj لمه‌دی، تاتی، نمه‌دی 1 n
 نم‌دی adj نم‌دی

felt² /felt/ = past and past participle of feel

felt hat noun

کلای لمه‌دی یان لبادی، ته‌پله، کولاف 1 کلاه
 نم‌دی

felting noun

لمه‌د دروس‌کردن، نمه‌دمالی، لباد‌گیری،
 لمه‌دگیری 1 نم‌سازی

felt-maker noun

لمه‌د‌گیر، کار‌گه‌چی، نمه‌دمال، لباد‌گیر 1
 نم‌دساز

felt-pen noun

مازیک، پینووسی لمه‌دی 1 مازیک

felt-tip pen = felt-pen**felucca** /fɛ'lu:kə/ noun

فیلوکا (جوړی که‌شتی که‌ناره‌کانی ده‌ریای
 نیوه‌راست) 1 فنوقه، فلوکا

felwort noun

(رووه‌کناسی) جوړی gentian ی گیاجاری
 وشک که پایزان گولی مؤر mauve ده‌گری
 Gentianella amarella 1 نوعی گیاه

fem = 1 female 2 feminine**female** /'fi:meɪl/ adjective, noun

adj 1 می، میتینه، میونه، ما، میتچکه، ماینه:
 female reproductive organs 2 سه‌ریه زن یا
 زنان یا کچ: a -male student/employee/artist
 Two of the candidates must be female 0
 3 (تکنیکی) می(و)، وه‌رگر 1 n دیل، ما، ماکه‌ر،
 گیانه‌وه‌ر یان رووه‌کی می(یه) 2 زن: - More
 ales than males are employed in the
 factory 1 adj 1 femaleness n وابسته به زن یا زنان 3 ماده 1 n حیوان یا گیاه
 ماده 2 زن

female circumcision noun

خه‌ته‌نمی زن 1 خخته‌ی زن

female condom *noun*

جیر یان کاندومی ژن (دخريته نيو شهرمی یوه)
 ○ کاپوت زن

feme covert /fɪm 'kəvət/ *noun*

(میزووی، ماف) ژنی به میړد ○ زن شوهردار،
 مختصه

feme sole /fɪm 'səʊl/ *noun*, also *femme sole*

(میزووی، ماف) ژنی بی میړد ○ زن بی شوهر،
 غیرمختصه

femicide /'femɪsaɪd/ *noun*

ژن کوژی، کوشتی ژن ○ زن کشتی

feminine /'femɪnɪn/ *adjective, noun*

adj 1 زنانه، سهریبه ژنان، ژن ناسا 2 (رښمان)
 مې 1 *n* وشه یان زایه نندی میننه 2 (the
 feminie) ره گهزی ژن *n* (feminineity)
adv (femininely) 1 زنانه، وابسته به
 زنان 2 مؤنث 1 *n* صورت مؤنث 2 جنس زن

femininity /femə'niːnəti/ *noun*

ژن بوون، ژنایه تی، ژنیتی، میننه تی،
 هملس وکهورتی ژنانه، effeminacy
 womankind ژن بودن، زنانگی، تألیث

feminism /'femɪnɪzəm/ *noun*

1 ژن باوه ری (باوه ری که ژنان ده بی همدان ماف
 و دهره تی (ج له باری قانونی، رامباری،
 کومه لایه تی، نابوری و هتد) پیاوښان هدی 2
 بزوتسه وې نازادی ژنان (feminist)
adj 1 ژن باوه ری *n* : /'femɪnɪst/ *n*, *adj*
 ژن باوه رانه، لایه نگرې بزوتسه وې ژنان
 (feministic *adj*) فمینیسم

feminization *noun*

کردنه ژنانه، ژناندن، کردنه میننه، میناندن
 مؤنث سازی

femme /fem/ *noun*, also *fem*

پانیانو کسې باز، ژنی هاوړه گه رباز ○ زن
 هم جنس باز

femme fatale /fæm fə'ta:l, US 'fem fə'tæl/ *noun*, pl. *femmes fatales* pronunc. same

(فهره نسی) ژنی نه فسونوای، شارشویتکه، به لا
 ○ فتانه، شهر آشوب

femoral artery *noun*

خویتیهری رانی ○ سرخ رگ رانی

femto- /'femtoʊl/ *prefix*

پیشگر: نامازه به فاکتوری 10⁻¹⁵: femtosecond
 (بهره ت): له femten دانمارکی یان نوروژی
 "پازده" ○ پیشوند: اشاره به فاکتور 10⁻¹⁵

femur /'fi:mə(r)/ *noun*, pl. *femurs* or *femora* /'fem(ə)rə/

1 (تویکاری) ټیسی ران، ټیسه کهران، گرده ران،
 کولی مل 2 (گیانه وهرناسی) سیمه کهرتی لافی

میروو و هیندی گیکانه وهری جومگه دار، رانه
 femoral /'femərəl/ *adj*) سهریبه یان
 پیوه نندی به femur سهریبه: بهره ت: له
 femur- femur لاتین "thig" ○ 1 استخوان
 ران، فخذ 2 فمور

fen /fen/ *noun*

1 زونگاو، زه لکاو، چامور، زهل، زنه 2 (the
 Fens) زه وې وزاری زونگاوې ناوچه ی که میریج
 ○ 1 مرداب، باتلاق 2 فن

fen /fen/ *noun*, pl. same

یه که ی پاره ی چین، به رامبر به سهریبه کی
 yuan فن

fenberry = cranberry**fence** /fens/ *noun*

1 هموشه، هه سار، دیوار، نه رده، په رزین،
 که ناری، سینج، تان، نافبریک، کونگی، چیل،
 شووره، ته یمان، چیل، ریتال، تور 2 شیربازی،
 شمشره وانی 3 (سوارکاری) کوسب ○ 1
 حصار، نرده، پرچین 2 شمشریازی 3 مانع

fence /fens/ *noun*

مال کړه وه، بنه دز (= که سنی که شتی دزیتی
 ده کړئ و دهروشیته وه) ○ مال خر

fenced *adjective*

ده ورگسراو، په رزین کراو، په رزین به ند،
 ته یمان لیدراو ○ محصور

fenceless *adjective*

بی په رزین، بی ته یمان، بی شووره، بی نه رده
 بی حصار، بدون نرده

fencer /'fensə(r)/ *noun*

شیرباز، شمشره وان ○ شمشریاز

fencible /'fensɪb(ə)/ *noun*

1 گونجاو یو په رزین (کردن)، یو په رزین (کردن)
 ده بی 2 شیاوې به رگری، له به رگری هاتوو،
 پاراسته نی 3 (میزووی) سهریازی سهریبه
 نیمجه له شگری بریتانیا، ته نیا یو خزمه ت له
 نیوخوی ولات دا ○ 1 مناسب برای نرده کشی 2
 قابل دفاع 3 فنسیل

fencing /'fensɪŋ/ *noun*

1 شیربازی، شمشره وانی 2 په رزین (کردن)،
 نرده لیدان، شووره یو کردن ○ 1 شمشریازی 2
 نرده (کشی)

fender /'fendə(r)/ *noun*, also *mudguard*

1 پاریزه، قه لغان، سپر 2 لټواری خواره ووی
 شاگردان، په رزینی به رده م شاگردان 3 لاپاریز،
 زه ربه گیره وه (که شتی) 4 قورگر، قورگیر (سهر)
 پیچکه ی ماشین ○ 1 حفاظ، سپر 2 نرده ی جلر
 شوبه 3 دفرا 4 گل گیر

fender bender *noun*

رووداو یان پینکاکیشانی چکوله (ماشین)
 تصادف جزئی

fenestella /fə'nɛstələ/ *noun*

(بیناسازی) په نجیروکه (بهره): له لاینهوه، چکولترای *fenestra* "په نجیره" ۱ فینستلا

fenestra /fɪˈnestrə/ *noun*, pl. fenestrae /-tri:/

۱ (تویکاری و گیانه وهرناسی) ده لاقه، کون، په نجیره، روونه خال: کونیکي چکوله له نیسکی دا، ب.ت. هر کام له دووانه گه گوني نیوه راست fenestra ovalis و fenestra (rotunda) و گوني نیوه: خال یان پنکه ییکی ته نک یان روون (وه) له باله کانی هیندی په پوله یان په پوله ی شمو گم (moth) 2 (پزشي) کونیکي ده سکر 3 (رووه ک ناسی) خال، پنکه، داخ: کون یان پو شاین له په رده ی رووه کی دا 4 ده لاقه، کون، په نجیره ۱ روزنه، سوراخ 2 سوراخ مصنوعی 3 مفذی در غشای گیاهی 4 سوراخ، پنجره

fenestral /fɪˈnestrəl/ *adjective*

ده لاقه یی، سهریه یان پیوه ندی به fenestra هوه هیه ۱ وابسته به روزنه

fenestrate /ˈfɛnəstrət/, US ˈfɪˈnestrət/ *adjective*, also fenestrated /ˈfɛnəˌstrɛtɪd/, US ˈfɪˈnɛstrɛtɪd/

(گیانه وهرناسی و رووه ک ناسی) ده لاقه دار، کون کون ۱ روزنه دار

fenestration /ˌfɛnɪˈstreɪʃ(ə)n/ *noun*

۱ کون تیوون، کون تیکه و تن، کون بوون، کون 2 په نجیره به ندان ۱ سوراخ شدگی، سوراخ 2 فنستراسیون

feng shui /ˌfɛŋ ˈʃwiː/, US ˌfɑŋ ˈʃwei/ *noun* (چینی) ناو و با ۱ فنگ شونی

Fenian /ˈfiːniən/ *noun*

۱ دانیشتونانی کونی نیرلند، بهرگری و انانی دورگه ی نیرلند له سده کانی دوو و سنی زاینی دا 2 فینین (نندامی) ریکخواه یی که له ۱۸۵۰ له نه مریکا و نیرلند به مه به سستی دوا یی هینان به ده سلا نی بریتانیا به سهر نیرلندا دامه زرا 3 (ب.ت. له نیرلندی باکووری) قسه یه کی سووکه بو کاتولیکي (له fene نیرلندی کون، ناوی گه لیکي کونی نیرلند، له گدل fiann, fianna ده سته ی شهر که ران "" به هله گیراوه، ب.ت. سهر بازانی پادشای نه فانه یی (Finn MacCool) ۱ فین

fenland /ˈfɛnlænd/, US -lənd/ *noun*, also fenlands

زونگه لان، زه لستان، زونگستان ۱ زمین مشکل از باتلاق ها

fennec /ˈfɛnek/ *noun*

جوری ریوی چکوله ی به فریکای باکووری و ده شته کانی عمرهستان، به گوی دریز و نیروه و [Vulpes zerda] (بهره): به ریگای عمره یی له fanaj fanak فارسی) ۱ فنک

fennel /ˈfɛnəl/ *noun*

(رووه ک ناسی) ره زیانه، ماردوس، هه بوسان *Ferula communis* [Foeniculum vulgare] (giant fennel) و جوره کانی تر ۱ رازیانه

fennel giant *noun*, also giant fennel

چه قه لور، که میر، هه نوان، هه نگووان، که ماهه ورامانییه ۱ باریجه، آتوزه

fenny = swampy

fenugreek /ˈfɛnʊɡriːk/ *noun*

کاخلي، قاقلي، شملي [-Trigonella foenum-graecum] ۱ شنبلیله

feoff = fief

feoffee /fɛˈfiː/, US ˈfiː-/ *noun*

که له بر دار؟، تپول دار ۱ تپول دار

feoffment /ˈfiːf(ə)m(ə)nt/, US ˈfɛf-/ *noun*

به دشین یان راگوینستی که له بر یان تپول ۱ واگذاری تپول

feoffor /ˈfɛfəl/ *noun*

که له بر به خش، که له بر (پنه) ده، تپول به خش ۱ تپول بخش

feracious /fɛˈreɪʃəs/ *adjective*

زه نور، مایه دار، به پرشت، به بهرهم، به بیت ۱ حاصل خیز، بارور

feracity = fertility

feral /ˈfɛrəl/ *adjective*

کیوی، لاور، نه رام، ناده ستمو، هوقی، در، هار، بو هاتو، یانیکر، په لامارده: ۱ feral cats ۲ feral teeth ۳ instincts شپوه ی نازده لیکي کیوی ده دا: ۱ feral snarl (خوازه) درنده: He looked at me with a feral grin (= like a wild animal) (بهره): له feral لاتین "نازه" یان گیانه وهری کیوی، لاور + -al ۱ وحشی، غیر اهلی

fer de lance /fɛː də ˈlɑːns/ *noun*, pl. fers de lance pronunc. same or fer de lances

جوری ماری بهرگیری زله و پر مه ترسی نه مریکای باشووری و ناوه ندی [Bothrops atrox] و جوره پیوه ندی داره کان] ۱ نوعی مار

ferial /ˈfiəriəl/, US ˈfɛ-/ *adjective*

نامازه به یه کی له روزه کانی هموتووی کلینه ی کاتولیک (پنجگه نه روزه ی بشور) ۱ یک از روزهای هفته (به غیر از روز تعطیل)

ferine /ˈfiːrɪn/ = feral

feringhee /fəˈrɪŋɡi/ *noun*, also feringhi

(کون) که سی له ره جه لکی هیند و پورتوگالی 3 (زورتر سووکانه، له هیند و چه ند به شیکي روزه هلا نیو راهست و دوور) فمه رنگی، ب.ت. سبی پیستی ۱ فرنگی 2 شخصی از تبار هند و پرتغالی

ferity /ˈfɛrɪti/ *noun*, pl. ferities

کیوتی، هوقی بوون، لاور، درنده یی، دری،

بؤهاتوویی، یانگی، پهلاماردهری ○ وحشیت

fermata /fə:'mɑ:tə, US fə:'m-/ = pause

ferment /'fə:rmənt, US 'fə:rm-/ noun

1 ههوین، ترشینه، ههویر ترش 2 ترشان 3 نازاوه، شلهقان، نانارامی، نالوژی، گهرهلاوژه، شتوای، وروژان، جوش وخروش: *a period of intense political ferment* (بهرهوت: له *ferment* (تاو)، *fermenter* (کار) فهره-نسی کون، لهسه ر بنچینه *fermentum* لاتین "yeast"، له *fervere* "کولاندن") ○ 1 مخمر 2 تخمر 2 آشوب، هیجان، نارامی

fermentable /fə'mentəbl/ adjective

له ترشان هاتوو، بترش ○ تخمیرپذیر
fermentation /fə'men'teɪʃn, US 'fə:rm-/ noun

1 ترشاندن، ترشان، ههلهان 2 نازاوه، شلهقان، نانارامی، نالوژی، گهرهلاوژه، شتوای، قهران، پشوی ○ 1 تخمیر 2 آشوب، نارامی

fermentative /fə'menteɪtv, US 'fə:rm-/ adjective

ترشینه (ر)، شیاوی ترشان، له ترشان هاتوو ○ مخمر، قابل تخمیر

fermented adjective

ترشاو، ترشیناو ○ تخمیرشده

fermentive /fə'mentiv/ adjective

ترشینه، دهینه مایه ترشان: *fermentative organisms* ○ مخمر

fermion /'fə:mɪən/ noun

(فیزیک یان کیمیا) فرمیون: پارچولکه ییکی زیرگهردیله یی *subatomic particle* (وهک) *fermionic*، پروتون یان نوترون، *fermion* *adj* بهرهوت: له ناوی فیزیک زانی نیالیایی *Enrico Fermi* (-on + فرمیون)

fermium /'fə:miəm, US 'fə:rm-/ noun

(فیزیک) فرمیوم (به ژ.گ. 100، ن. Fm) ○ فرمیوم

fern /fə:n, US fə:rn/ noun, pl. same or ferns

گیاباوه شین؟، سه فراهه ر؟، نیرووک؟، سه ره خس، فیرن [پول *Filicopsida*] (بهرهوت نه لمانی روژاوا) ○ سرخس، سرخس، جمار

fernery /'fə:nəri/ noun, pl. ferneries

نیروکه لان، سه ره خسه لان، سه ره خسان، سه ره خسه جار ○ سرخس زار

fern seed noun

دهنکی نیرووک، بهر نیرووک، دهنکی سه ره خس ○ دانه ی سرخس

ferocious /fə'raʊsəs, US -'rou-/ adjective

1 کیوی، در، هوف، درنده، بؤهاتوو، پهلاماردهر، تیروهاتوو، درندانه، بیهزه یی بانه: *a ferocious predator* 2 توندوتیز، توند، سهخت: *ferocious*

3 *ferocious opposition to the plan* ○ *heat*

پرمه ترسی، ترسناک، به ترس ○ 1 وحشی، سبع، وحشیانه 2 شدید 3 خطرناک

ferociously /fə'raʊsəslɪ, US -'rou-/ adverb

1 درندانه، درانه، پهلاماردهرانه 2 به توندی ○ 1 وحشیانه 2 به شدت

ferociousness /fə'raʊsəsnəs, US -'rou-/ noun

1 درنده ییتی، دریتی، هوفیتی 2 توندوتیزی، توندی ○ 1 وحشی گری 2 خشونت، شدت

ferocity /fə'rosəti, US fə'ras-/ noun, pl. ferocities

1 درنده یی، هوفیتی، دریتی، درنده گهری، بیهزه ییتی، زهروهه ننگ، توندوتیزی 2 کردهوی توندوتیزانه، کردهوی درندانه 3 (ferocities) /fə'rosətiəs, fə'ras-/ کاره ساته کان ○ 1 سبیت، وحشی گری خشونت 2 اقدام وحشیانه 3 (درجمع) فجایع

-ferous (also usu. -iferous) suffix

پاشگر: خاوه، دار، تیاوو، سزی، سحن (هر)، بهرهمه یینه ر: *Carboniferous* (بهرهوت: له - *fère* فهره نسی یان *-fer* لاتین "producing") ○ پسوند: دارنده، باور، ژا، تولیدکننده

ferrate /'feret/ noun

(کیمیا) خوی یی که لهودا *anion* هم ناسن و هم نوکسیژنی تیاوه: *sodium ferrate* ○ نمک جوهر آهن

ferredoxin noun

کومله له پروتینه که ناسن و سولفور یان تیاوه وهک هه لگر یکی نیلیکترن به درتیزایی روشنه ییکهاتن کار دهکن (یا له روشنه ییکهاتن دا کاری راگو یستی نیلیکترن دهکن)، کومله له پروتینه سوور-قاوه یی به کانی نیو کیا سهوژه کان، قهوزه شین سهوژه کان و هیندی له به کتریاکان ○ فردوکسین

ferrel /'fer(ə)/ = ferrule

ferret /'ferit/ noun

1 مشکه خوره، خورما ییچان، مشکه خورما [Mustela furo] 2 گهرانی شیلگیرانه، کدل وکون کردن ○ 1 راسو 2 جستجوی جدی

ferri- /'feri/ prefix

پیشگر: ناسن، ناسنی که هاوهیزی به کای *valency* سنی یی، *ferric* (بهرهوت: له *ferrum* لاتینه وه "iron"، پروانه *-ferro*) ○ پیشوند: آهن

ferrriage /'ferdʒi/ noun

راگو یستن یا هه لگر تن *ferry* ○ حمل با کله

ferric /'ferik/ adjective

ناسنی، ناسنین، ناسن دار، ناسن تیاوو، سه ره ناسنی که هاوهیزی به کای سنی یی، سه ره ناسنی (III) ○ آهنی، آهن دار

ferric ammonium citrate *noun*

ناسنی، ناسنین، ناسن دار، ناسن تیاوو ○ سیرتات
آمونیم آهن دار

ferric chloride *noun*

کلورایدی ناسن دار: ناوخته ییکی رهق FeCl_3 . بو
هه لکولین و له بواری یز شکلی دا وهک *astringent*
و *styptic* به کار دیتری ○ کلورید آهن دار

ferric oxide *noun*

توکسایدی ناسن دار: ناوخته ییکی کریستالی
سوور Fe_2O_3 . له سروشت دا وهک *hematite* و
زهنگ دوزراوه تهوه (و ههروه ها به شینوهی
دهسکرد بهرهم دیتری). وهک رهنگ، ماکه
مه گناتیکه کان و *mordant* به کار دیتری ○
اکسید آهن دار

ferricyanic acid *noun*

ترشه لۆکی فیروسیانیک $\text{H}_3\text{Fe}(\text{CN})_6$: به هۆی
کارلیک کردنی فیروسیانید (ی) و ترشه لۆکی
بهرهم دیتری ○ اسید فیروسیانیک

ferricyanide *noun*

فیروسیانید: 1 نانۆنی سی هاوهیز $2 \text{Fe}(\text{CN})_6^{3-}$
ناوخته یی که نانۆنی فیروسیانیدی تیا به: ب. ت.
خوئی سوور $\text{K}_3\text{Fe}(\text{CN})_6$ که بو دروست کردنی
رهنگه شینکان به کار دیتری ○ فیروسیانید

ferriferous /fɛˈrɪfərəs/ *adjective*

ناسن بهرهم دیتی، ناسن هینەر، ناسن گر،
ناسن دار، ناسناوی، خاوه ناسن، ماکي ناسنی
تیا به ○ تولیدکننده آهن، آهن دار

ferrimagnetic *adjective*

ferromagnetism لارازی به شینوه ییکی
ferrimagnetically *adv* (ferrimagnet *n*)
(ferrimagnetism *n*) ○ فریماگنتیک

Ferris wheel /ˈfɛrɪs wi:l/ *noun*

سارسارۆک، چهرخ و فلهک (بنه پوت: له ناوی
George W. G. Ferris، داهینهری ئه مریکایی
ئهو ده زگابه) ○ چرخ و فلک

ferrite /ˈfɛrɪt/ *noun*

1 ناوخته ییکی مه گناتیکي توکسایدی ناسن دار
له گهل توکسایدی کانزایی تر، له ناوکه کانی
یادگهی کامیوتیر و ده زگا کانی تری
ئیلیکترۆنی دا به کار دیتری 2 (کانزاناوسی)
شینوه ییکی ناسنی بوخت که له کانزا
ناسن داره کان پیکهاتوه ○ فریت

ferritic /fɛˈrɪtɪk/ *adjective*

سه ره یان پتوهندی به فیریتوه وه هیه ○ وابسته
به فریت

ferritin *noun*

پروتینیکی جهرگ، سیل و موخی ئیشک که
ناسن بو به کاره نانی میتابولیزم هه لده گرتی (یان)
باشه کهوت ده کا: جۆری پروتینی ناسن داری
کریستالی که کاره کهی هه لگرتن یان
باشه کهوت کردنی ناسنه و ب. ت. له جهرگ و

سیل دا دوزراوه تهوه ○ فرریتین

ferro- /ˈfɛrəʊ/ *prefix*

پیشگر: 1 ناسنی تیا به: *ferroconcrete* 2
(کیمیا) ناسنی که هاوهیزی به کهی *valency* دوو
بین، *ferrous* (بنه پوت: له *ferrum* لاتین "iron"
بروانه *ferri-*) ○ پیشوند: 1 دارای آهن 2 آهنی با
ظرفیت سه

ferroalloy *noun*

دارشته ی ناسن (باوی) ○ آلیاژ آهن (دار)

ferroconcrete /ˈfɛrəʊˈkɒŋkɹɪt/ *noun*

کونکریتی شیش بهند یان میل بهند ○ بتون آرمه

ferrocyanic acid *noun*

ترشه لۆکی فیروسیانیک $\text{H}_4\text{Fe}(\text{CN})_6$:
به هۆی کارلیک کردنی فیروسیانید (ی) و
ترشه لۆکی بهرهم دیتری ○ اسید فیروسیانیک

ferrocyanide *noun*

1 نانۆنی جوارهاوهیز $2 \text{Fe}(\text{CN})_6^{4-}$ ناوخته یی
که نانۆنی فیروسیانیدی تیا به: ب. ت. خوئی
 $\text{K}_4\text{Fe}(\text{CN})_6$. بو ساز کردنی رهنگه شینکان
(وهک *Prussian blue*) به کار دیتری ○
فیروسیانید

ferroelectric *adjective, noun*

adj فیرۆئیلیکتریک: ماکیکی کریستالی که
تیا به تمهندی جه مسهر (گری ئیلیکتریسته یی
هیه *n* ماکیکی فیرۆئیلیکتریک ○ (ماده ی)
فروالکتریک

ferroelectricity *noun*

فیرۆئیلیکتریسته ○ فروالکتریسته

ferromagnesian *adjective*

(له مسهر کانی و تهخته بهرده کانه وه) ناسن و
مه نیزیو میان تیا به: *ferromagnesian minerals*
○ محتوی آهن و منیزیم

ferromagnet *noun*

فیرۆمه گنات، فیرۆمه گنست: ماکیکی
فیرۆمه گناتیک ○ فرومغناط

ferromagnetic /ˌfɛrəʊmægˈnetɪk, US

ferou-/ adjective
فیرۆمه گناتیک، فیرۆمه گنستیک (ferromagnet
n) ○ فرومغناطیسی

ferromagnetism *noun*

فیرۆمه گناتیزم، فیرۆمه گنستیزم ○ فرومغناطیسی

ferrosilicon *noun*

ناسن سیلیکون، فیرۆسیلیکون: دارشته ییکی ناسن
و سیلیکون که رۆهی سیلیکونه کهی له 15 وه تا
95 هه ○ فروسیلیکون

ferrotype *noun, also tin type*

فیرۆتایپ: 1 وخته ییکی سه ره تلش یان وه رهقه
تهنه که یان ناسنی میناگراو، وینه گری له سه ره
وه رهقه ناسکه کانی ناسن یان تهنه که 2 ئهو
شینوازه، پرۆسه یی که وینه ییکی وا
هه لده گیرته وه ○ فروتیب

ferrous /'ferəs/ *adjective*

1 ناسنی، ناسن دار، ناسناوی، ناسنی تیا به، ناسن تیا بو 2 (کیمیا) سهر به ناسنی به هاو هیزی دوو 1 آهن دار، وابسته به آهن 2 فروس

ferrous oxide *noun*

زهنگ یان نوکسایدی ناسن: گهر دیکه رهن FeO له ناودا ناتوتیهوهو له ترشه لوکدا ده توتیهوه، یو دروست کردنی شووشه و پولا به کار دیتړی 2 زنگ یا اکسید آهن

ferrous sulphate *noun*, also *ferrous sulfate* or *copperas*

سولفاتی ناسن $FeSO_4 \cdot 7H_2O$ ، یو بهرهم هینانی رهنگه کان، جهوهه رهن و خوئی په کانی تری ناسن و له بز شکی دا یو چاره سهری کهم خوئی (که به هوی کهمی ناسن تووش یوهو) به کار دیتړی 2 سولفات آهن

ferruginous /fe:'ru:dʒɪnəs/ *adjective*

1 ناسنی، ناسناوی، خاوهن ناسن، ناسن دار، ناسنی تیا به 2 زهنگی، به رهنگی زهنگی ناسن 1 آهن دار 2 زنگاری

ferrule /'ferul:/, US 'ferəl/ *noun*, also *ferrel*

کلاوه، نالقه، بن پش، بن (هی گوجان)، بنگر، بنگیر، کلکه، بن، کنگه پش (چده تر) *ferruled* (adj) طوقه، حلقه

ferry /'feri/ *noun*, pl. *ferries*, also *ferryboat*

1 کلهک، کهشتی، کهمی، کهلس (بو) بهراندنه و هی کهلوپهل و خه لک له بهر یو نهو بهری چوم یان رووباری 2 ویکه ی کهلک یان فیری 3 جینی بهرینه و هی ناوی 1 فیری 2 ایستگاه فیری 3 گذرگاه آبی

ferryman /'ferimən/ *noun*, pl. *ferrymen*

کهلک بهر، کهلکه وان، فیری بهر 2 فریمن

fertile /'fɜ:təl/ *adjective*

1 بهرشت، بهیت، پرشت دار، بهرهم، بهری، بهر، مایه دار، بهمایه، خورت، زورپی، زهنویر، بهر کهت دار، نادان 2 پیتیرا (تو) چاک کراو 3 داهینسر 4 شین سوو، رووهک، رووه نده، سهو زبوو 5 بهزهو، زایا، بزی 1 بارور، حاصل خیز 2 بارور شده 3 خلاق 4 روینده 5 زاینده

fertile crescent *noun*, also *Fertile Crescent*

کهوانه ی بهرشت، لابازنه ی بهیت (ناوچه یتکی کشت و کالی کهوانه یی روزهلانی نزیکي Near East کون که له دهریای مه دیره نامه دهس یه دهکا و له نیوان رووباره کانی دجله تره Tigris و فورات Euphrates تا کهندای فارسی دریز ده بیته وه) 2 هلال خصیب

fertility /fə'ʊləti, US fər'ti-/ *noun*

1 بهرشتی، پرشت، بهدیری، بهرهم، بهیتی، مایه داری، ثیرو، زورپی، خورتی، زهنویری، نادانی 2 داهینسری، داهینسری، داهینان 3 بهزهو، زایا 1 باروری، حاصل خیزی 2

خلایت 3 زاینده گی

fertility drug *noun*

دهرمانی پیتیر (بو زگیر کردنی زنان)، دهرمانی سکپری 2 داروی حاملگی

fertility restoration *noun*

گیرانده و ی بهرشتی، گیراندنه و یان بوو زانده و ی بهرهم یان بهیتی، گیرانده و ی مایه داری 2 اعاده ی باروری

fertility restoring genes *noun*, pl.

نژاده یان ژینه بهرشتی گیره وه کان، نژاده کانی بهرهم یان بهیتی گیره وه، ژینه کانی مایه دارو بوو ژین 2 ژن های بازگردانده ی باروری

fertilizable /'fɜ:təlaɪzəbl/ *adjective*

شیاوی پیتانند، له پیتانند هاتوو، ده بیتیری 2 قابل بارور سازی

fertilization /,fɜ:təlaɪ'zeɪʃn, US

,fɜ:təlaɪ'z-/ *noun*

پیتانند، مایه دار کردن، چاک کردن، پیتنه یوه کردن، کود پیسه کردن، به پیتانند، به پیتن کردن 2 بارور سازی، القاح، کوددهی

fertilization membrane *noun*

بهرده ی پیتانند 2 غشاء باروری

fertilization tube *noun*

لوله ی پیتانند، لوله ی جووت بوون 2 لوله ی باروری

fertilized *adjective*

پیتیرا، چاک کراو 2 بارور شده

fertilizer /'fɜ:təlaɪzə(r), US 'fɜ:rt-/ *noun*

به پین، گوپیر، به پینک، پیتنه (chemical و natural) 2 کود

ferula /'ferul:/, US 'ferəl/ *noun*, also *ferula*.

pl. *Ferulae*

(رووه ک ناسی) له تیره ی fennel giant 2 فرولا

ferule /'feru:/ *noun*, also *ferula*

1 تخته یان راسته یتکی یان بو بیراز کردنی مثال، دار (دهس) 2 گوجان، گورز، گوپال (به دهس): له ferula لاتین "زه یانه ی زله" 1 چوب 2 عصا، گرز

fervency /'fɜ:vnsɪ, US 'fɜ:rv-/ *noun*

1 بهرپروشی، تامه زورپی، بهتینی، به تاوی، له جوش بوون، به گوپیوون، تین و تاو، تاووتین، گهرم و گوری 2 توندوتیزی، توندی، به هیزی 1 اشتیاق، حرارت 2 شدت

fervent /'fɜ:vənt, US 'fɜ:rv-/ *adjective*, also -vid /'fɜ:vɪd, US 'fɜ:rvid/

1 بهرپروش، بهتین، به تاو، گهرم و گور، له شوق، له جوش، به گو، تامه زور، گهرم و گورانه: a fervent admirer/believer/supporter 2 fervent belief/hope/desire به هیزی، سهخت 1 اشتیاق، پر حرارت، صمیمانه 2 شدید، سخت

fervently /'fə:vəntli, US 'fɑ:rv-/ *adverb*

1 تامله زړوږانه 2 به توندی 1 مشتاقانه 2 به شدت

fervour /'fɑ:və(r), US 'fɑ:rv-/ *noun*, US *fervor*

تین، گهرم وگوري، كهفوكول، تاوتین، شوق، به پيروشي، تامله زړوږي، enthusiasm: religious/patriotic -ur اشتياق، تب و تاب

fescue /'feskju:/ *noun*

1 گيايكي گه لا باريك، چنده جوړيكي يو له وړ و تفاسق به نرځن [توخمه كاني Festuca و Vulpia] 2 شوول، توول (كه ماموستا بهو شتي به شاگرد نيشان دده) 3 دهنوكو 1 علف بره 2 چوب 3 مضراب

fess /fɛs/ *noun*, also *fesse*

1 (Heraldry) ميله يكي بويي ناستي پاڼ كه به نيوه راستي قه لغانيك دا تينده بهري 2 خالي نيوه راستي زري و قه لغان و مه تال پاڼ چه ك و جو له و 1 نس

fess point *noun*

(heraldry) خالي نيوه راستي مه تالني 1 نقطه ي ميانى سپر

-fest suffix

پاشگر: 1 ناههنگ، سووران 2 كوپونه ده پاڼ دانيشني بهر فراوان (به نه رت): له Fest نهلمايى "festival" 1 پسوند: 2 همانيش بزرگ

fiesta /'fiesta/ *noun*

جه زني ديني يا هي تر (به نه رت): له ني تالايي بهو به واتاي "festival" 1 عيد مذهبي يا ديگري

fiestal /'fiestal/ *adjective*

جه زني، سه ربه ناههنگ، سه ربه سووران، festive (festally adv) وابسته به جشن

festing *adjective*

كيماوي، چلك كردو، ناودزاي، ناودز كردو 1 عفوني

festival /'festivl/ *noun, adjective*

1 جه زن، جيزن، سووران، ناههنگ 2 فيستفال adj سه ربه سووران، سه ربه جيزن، (جه زنان festival-season) 1 n عيد، جشن 2 جشنواره adj وابسته به جشن يا عيد

festival of lights = 1 Hanukkah 2 Diwali

Festival of the Dead = Bon

fiestive /'fiestiv/ *adjective*

1 جيزني، سه ربه جيزن 2 سه ربه ناههنگ يا سووران 3 شاد، خوش، دلشاد 1 وابسته به عيد 2 وابسته به جشن 3 شاد

festivity /'fe:stivati/ *noun, pl. festivities*

1 سووران، سوور، ناههنگ، به زمزه زم، شايي، توي (festivities) سووران، ناههنگ 1 جشن، جشن و سرور 2 (در جمع) جشن

festively /'festivli/ *adverb*

به خوشي و شادي 1 با سرور

festoon /fe'stu:n/ *noun*

زنجره گول، گوله ست، جهله، گوله بنده، تاجه گولينه 1 رشته، حلقه ي گل

Festschrift /'fɛstʃrɪft/ *noun, pl.*

Festschriften or Festschriften

(نهلمايى) فيست شريفت (كومه لي له بابه ته بلاوه بووه كاني تويزه ري) 1 فست شريفت

feta cheese /'fɛtə 'tʃi:z/ *noun*, also *fetta*

به نيري سي يوناني، به نيري فيتا (له شيري مهر و بزن) 1 پير فتا

fetal /'fi:t(ə)/ *adjective*

سه ربه ناوله مه، ناوله لمه ي، كوري له ي، ناوله مه ي، ناوله مه ي 1 جنيني

fetation *noun*

سكيري، دوو گياني، پينكهاتن يا گوراني ناوله له له مثال دانا 1 آبستي

fetch /fɛtʃ/ *noun*

1 چوون و هيتان، هيتانه وه 2 (كه نتي گتري) لادان، لاگورين 3 فيل، ته له كه، كه له ك 4 حمل، همل، توكوشان، بزاغ 1 رفتن و آوردن 2 تغير مير 3 حيله 4 كوشش

fetching /'fɛtʃɪŋ/ *adjective*

خوين شيرين، سه رنج اكنش، دلرفتن: a -ing little garment جذاب

fetchingly /'fɛtʃɪŋli/ *adverb*

دلرفتنانه، به شيوه يكي سه رنج اكنش: Strands of hair hung fetchingly around her face به طور جذاب

fête /fɛt/ *noun*

سوور، ناههنگ، سووران 1 جشن

fête-day *noun*

جه زن 1 عيد

feti- *prefix*

پيشگر: ناوله لمه، كوري له له، ناوله مه، ناوله مه: feticide 1 پيشوند: جشن

fetide /'fi:tisaɪd/ *noun*

ناوله لمه كوزي، كوري له كوزي، ناوله مه كوزي 1 جشن كشي

fetid /'fetid/ *adjective*, also *foetid*

بوگن، گهن، سفتو، هدرنه موو تاوي، stinking: fetid air بدبو، متعفن

fetidly /'fetidli/ *adverb*

بوگنه نانه، به شيوه يكي بوگن 1 به طور متعفن

fetidness /'fetidnəs/ *noun*

بوگنه ي، گهني، سفتويي، بويي سي، هدرنه مووت تعفن

fetish /'fetiʃ/ *noun*

1 بت، ته له سم 2 جادو 1 بت، طلسم 2 جادو

fetishism /'fetiʃizəm/ *noun*

بت به رستي، بت گهري 1 بت پرستي

fetishist /'fetiʃɪst/ noun

بت‌پرست، بت‌گهر ○ بت‌پرست

fetishistic /'fetiʃɪstɪk/ adjective

بت‌پرستی‌یانه، سهریه بت‌پرستی ○ وابسته به بت‌پرستی

fetlock /'fetlɒk, US -lɔ:k/ noun

1 قولایه‌ی پی، قولین 2 تووک یان مووی قولین (تسپ) ○ 1 مج پا 2 موی مج پا

feto- = feto-

fetor /'fi:tə/ noun

بوگه‌نی، stench ○ تعفن

fetoscope noun

ناوله‌لمه‌بین، کورپه‌لمه‌بین، ناوله‌مه‌بین (fetoscopy n) ○ جنین‌نما

fetta = feta

fetterless adjective

بی‌کوت‌وبند، نازاد، بی‌بند، نه‌بسرار، ره‌ها، به‌ره‌لا، ویل ○ بی‌فید

fetterlock /'fetəlɒk/ noun

1 قولایه‌ی پی، قولین 2 تووک یان مووی قولین (تسپ)، مووی پشت‌پازنه 3 پیوه‌ند، باوه‌ن ○ 1 مج پا 2 موی مج پا 3 پیوه‌ن

fettors noun, pl.

1 کوت‌وزنجیر، پیوه‌ند، کوت‌وبند، نه‌شکئل 2 به‌رتنگی، به‌رتسکی، کوسپ، تگه‌ره ○ 1 غل و زنجیر، فید و بند 2 محدودیت، مانع

fettle /'fetl/ noun, in fine fettle

له‌ره‌وشیکی باش‌دا، دهق، له‌بار، له‌وه‌زعیکی باش‌دا، باش‌بارکه‌وتوو، بارباش، سلامت، ساغ، ساخلم، تندرست ○ در وضعیت خوب، سالم

fettler /'fetlə(r)/ noun

کریکاری پاراستی ریسی ناسن ○ کارگر نگهداری راه آهن

fetting noun

زیخ‌یان‌شتی وا که ده‌یکه‌نه بنی کووره‌وه ○ فتلینگ

fetus /'fi:təs/ noun, (Brit. (in non-technical use) also foetus), pl. fetuses

ناوله‌لمه، کورپه‌له، ناوله‌مه، ییز، ییزه، یز، تول ○ جنین، رویان

feud¹ /'fju:d/ noun

دوژمنایه‌تی، ململانی، جوهر، کیشه، خوون‌داری، قهر، قینه‌برایه‌تی ○ دعوا، نزاع، خصومت

feud² /'fju:d/ noun

که‌له‌پر، تیول، تیول ○ تیول

feudal /'fju:dəl/ adjective

فیودال، سهریه فیودالیزم یان دهره‌به‌گایه‌تی، خان‌خانی، دهره‌به‌گایه‌تی: the feudal system ○ feudal law ○ فتودال، ملوک‌الطوایفی، وابسته به فتودالیزم، زمین‌داری

feudalism /'fju:dəlɪzəm/ noun

فیودالیزم، دهره‌به‌گایه‌تی، سیستم یان ریکخته‌ی فیودالی، خان‌خانی (feudalist)

feudalistic /'fju:dəlɪstɪk/ noun

دهره‌به‌گایه‌تی‌یانه، دهره‌به‌گایه‌تی ○ فیودالیزم، زمین‌داری

feudality /'fju:dəlɪti/ noun, pl. feudalities

دهره‌به‌گایه‌تی، خان‌خانی، ریکخته‌ی یان سیستمی فیودالی ○ نظام فتودالی

feudalization /-'zeɪʃ(ə)n/ noun, also feudalisation

که‌له‌پراندن، فیودالاندن، کردنه تیول، گورین بو تیول ○ تبدیل به تیول

feudally /'fju:dli/ adverb

به‌شیویه‌کی فیودالی (یان دهره‌به‌گانه)، دهره‌به‌گانه ○ به‌طور فتودالی

feudatory /'fju:dat(ə)rɪ/ adjective, noun (pl. feudatories)

adjective فیودالی، دهره‌به‌گی n فیودال ○ adverb قطعاً n فتودال

feudist noun

1 به‌شداری‌کهر له‌دوژمنایه‌تی یان ململانی‌دا، هاویه‌یمان یان هاوده‌ستی دوژمن 2 شاره‌زای ماف و قانونی سهرده‌می دهره‌به‌گایه‌تی ○ 1 شرکت‌کننده در خصومت، متحد دشمن 2 فیودیت

feuilleton /'fɜ:nɒ/ noun

گه‌لاجه: به‌شی له‌روژنامه یان کوفار بو ره‌خنه، جیروک و... ○ فیوایلتون

fever /'fi:və(r)/ noun

1 تنی، تاوتنی، تا، نوبه‌تی 2 خروش، جوش و خروش، تین‌وتاو، تاوتنی، تاوو‌جوش، ورووزان، نارام‌لنی‌ه‌ل‌گیراوی، هه‌زان، کله‌سه‌ندن، شاگه‌شکه‌یی، هه‌ل‌چوون ○ 1 تب 2 شور و هیجان، تب و تاب

fever blister noun, also cold sore

تامیسک، تیمسک، زیبکی لای لیو، خشروک، وه‌دایش ○ تب‌خال

fevered /'fi:vəd, US -vərd/ adjective

1 نای هه‌یه، تی‌دار، تی‌گرتوو، تی‌لها‌توو: She has a fevered brow ○ 2 mopped his fevered brow شاگه‌شکه ○ 1 تب‌دار 2 هیجان‌زده

feverfew /'fi:vəfju:/ noun

جوری رووه‌کی بوخ‌خوشی ده‌وه‌نی چکوله، تاپه‌رین؟ [Tanacetum parthenium] (بندره‌ت: له‌febrifuga لاتین، له‌"fuga" + "febris" یابونه‌ی گای) "ناراندن" ○

fever heat noun

نوه‌پری ورووزان، تهاو هه‌زین ○ ارج هیجان feverish /'fi:vərɪʃ/ adjective, also feverous

1 تادار، تی‌دار، تی‌لها‌توو، تاگرتوو 2 ورووزا، شاگه‌شکه، نارام‌لنه‌ل‌گیرا، نارام، بی‌نوقره، بی‌حه‌جمان، بی‌تاقه‌ت، نگه‌ران، دل‌له‌دوا ○ 1

تب‌دار 2 هیجان‌زده، مضطرب
feverishly /'fi:vərɪʃli/ *adverb*
 نارام‌لپه‌لگیراونه، به تاو، جه‌جمین‌ل‌پراوانه
 ○ با بی‌تابی

feverishness /'fi:vərɪʃnəs/ *noun*
 ورووژان، دل‌سهر اوکن، نگ‌سهرانی،
 نارام‌لپه‌لگیراوی، ناشارامی، تاوسه‌ندوبی،
 بی‌جه‌جمانی، جه‌جمین‌نه‌مان، بی‌توقره‌یی،
 بی‌تاقه‌تی ○ هیجان، اضطراب، بی‌تابی

fever pitch *noun*
 نه‌ویه‌ری ورووژان، ته‌واو هه‌زین ○ اوج هیجان
fever tree *noun*

1 داره‌تا، داریکی‌نم‌ریکای باکووری، بو‌ده‌رمانی
 مالاریا به‌درزیایی شهری نیوخو به‌کاردیترا
 [Pinckneya pubens] 2 داریکی‌باشووری
 نه‌فریکا، جاران بینان واپو مالاریای پنه‌ویه
 [Acacia xanthophloea] نوعی درخت

feverweed *noun*
 (رووه‌ک‌ناسی) هه‌ریه‌ک له‌چهند جور
 رووه‌ک له‌خیزانی parsley. ب.ت. E.
 foetidum (هی دور‌که‌کانی هندی روژاوا) یان
 E. campestre (هی نه‌وروپا) [توخم
 ○ نوعی گیاه
 [Eryngium]

feverwort = 1 horse gentian 2 boneset
few /fju:/ *adjective, pronoun, noun*
adj. کم، هیندی، چهند، ژماره‌یی، ده‌گمهن، کم
n (the few) وه‌ک کو (که‌مین، کیمانی) ○
pron معدود، تعداد کمی. کم، نادر، قلیل *n* اقلیت
few /fju:/ *adjective*

1 نابه‌راست، شل، ناشتلیگیر، نه‌رشت، سه‌یر،
 ناوازه، نااسایی 2 شیت 3 به‌دشوم، نه‌گریس،
 نه‌فره‌ت‌کسراو (feyly *adv*) n feyness:
 سه‌یربوون، نااساییتی) ○ 1 غیرجادی، شگفت،
 غیرعادی 2 دیوانه 3 مشنوم

Feynman diagram *noun*
 (فیزیک) دیباگرامی فاینمن (کارلیکه
 نیلیکترومه‌گنه‌تیکه‌کانی نیوان پارچولک‌هی
 زیر‌گردیل‌یی پیشان ده‌دا؛ بنه‌ره‌ت: له‌ناوی
 فیزیک‌زانی نه‌مریکایی Richard P.
 Feynman (1918-1988) ○ نمودار فاینمن

fez /fez/ *noun, pl. fezzes*
 فیز، فینه (کلاو؛ fezzed *adj*) ○ فینه

ff. *abbreviation following*
 و لابه‌ره‌کان یان دپه‌ره‌کانی تر ○ افا (و
 صفحات یا سطور دیگر)

ff *abbreviation fortissimo*
 زور تیز، زور توند، زور به‌رز (موسیق، نیئالیایی)
 ○ بسیار بلند

fiacre /fi'ɑ:kɾə, US -kɑ/ *noun, pl. fiacres*
 (میزوویی) جورئ کالیسک‌هی چوارینچک‌هی

چکوله (بنه‌ره‌ت: له‌ناوی Hôtel de St
Fiacre له‌پاریس، بو‌یه‌کم جار نه‌م کالیسکانه
 له‌وی کرئ‌کیشی‌یان ده‌کرد) ○ فیاکر
fiancé /fi'ɒnsɛi, -'ɑ:ns-, US 'fi:ɑ:n'sei/
noun

ده‌زگیران، ده‌سگر (پاو) ○ نامزد
fiancée /fi'ɒnsɛi, US 'fi:ɑ:n'sei/ *noun*
 ده‌زگیران، ده‌سگر، پاگیره (ژن) ○ نامزد
fiasco /fi'æskəʊ, US fi'æskou/ *noun, pl.*
 fiascos or fiascoes

تیشکانی ته‌واو، سه‌ره‌نگرتنی یه‌کجاری،
 ناشیه‌تال، نشوستی، مایه‌ی ناب‌ووچوون: The
 party was a complete fiasco ○ شکست
 کامل، ناکامی

fiasco /fi'æskəʊ, US fi'æskou/ *noun, pl.*
 fiascos or fiascoes or or fiaschi

فیاسکو: جورئ شووشه‌ی مل‌درژی کلوش‌پنج
 بو‌مه‌ی ○ فیاکو

fiat /fi'æt, US 'faɪət/ *noun*
 بریار، ده‌ستور، فەروار، فەرمان ○ حکم، دستور
fiat money *noun*

پاره‌ی بی‌پشتیوانه ○ پول بدون پشتوانه
fib /fɪb/ *noun*

دروی چکوله، قسه‌یان وت‌ی ناگرتنگ و درو،
 قسه‌ی قو، فشه، تره‌هات، فله ○ دروغ
 کوچک، سخن دروغ و بی‌اهمیت

fibber *noun*
 دروژن، چاپ‌ووچوب‌باز، خزه‌لکیش، فشه‌بله،
 فشه‌چی، هاره‌وگیفه‌کەر ○ دروغ‌گو، خالی‌بند

fiber etc. = fibre etc.
Fibonacci series /fɪb'o:natʃi sɪərɪz, US
 sɪrɪz/ *noun*, also Fibonacci number

(بیرکاری) فیبوناتشی سیریز، زنجیره‌یی له‌و
 ژمارانه‌ی که له‌ودا هه‌ر ژماره‌یی له‌گه‌ل
 دوانه‌ک‌هی پشوو‌ی به‌رام‌سهره و به *n*
 ده‌س‌په‌ده‌کا، وه‌کو: 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, و هند
 (بنه‌ره‌ت: له‌ناوی بیرکاری نیئالیایی
 Leonardo Fibonacci ده‌وروپه‌ری (-1170
 1250) ○ فیونانشی سیریز

fibr(o)- *prefix*
 پینشگر: ریشال، تال، شانه‌ی ریشالی: **fibroid**;
 ریشالی و...: **fibrovascular** (بنه‌ره‌ت: له
 ریشالی **fibre**) ○ پشوند: لیف

fibre /'faɪbə(r)/ *noun*, US fiber
 1 ریشال، تال، چله، چل، جال، ده‌زوو، هه‌ودا،
 تا، داو، فایبر، فایبر: **muscle fibres**
 2 cotton/wood/nerve fibres پارچه 3 گیا
 ریشالی‌یه‌کان، رووه‌کی ریشالی 4 چنراو، شانه،
 تان‌ویو، ته‌فن 5 که‌سایه‌تی 6 سروشت (fibred-
 (adj) 1 تار، لیف، لایف، نخ، رشت 2 پارچه 3
 گیاهان سلول‌زدار 4 بافت 5 شخصیت 6 طبیعت

fibreboard /'faɪbəbɔ:rd, US 'faɪərbɔ:rd/ *noun*, US *fiberboard*

تخته‌ریشال، تخته‌ریشالینه ○ فیبربورد

fibreglass /'faɪbəglæs, US 'faɪbərglæs/ *noun*, US *fiberglass*

ریشاله‌شووشه، شووشه‌ریشالینه ○ پشم شیشه

fibreless *adjective*

بی‌ریشال ○ بدون الیاف

fibre optic *adjective*, US *fiber optic*, also *fibre-optic*

سهریه رووناکای ناسی ریشالی: **fibre-optic cables** ○ وابسته به فیبر نوری

fibre optics *noun*, US *fiber optics*

رووناکای ناسی ریشالی، روشنه ریشال ○ فیبر نوری

fibriform /'faɪbrɪfɔ:m/ *adjective*

شیوه‌ریشال، ریشال‌ناسا، تال‌ناسا ○ لیفی شکل

fibril /'faɪbrɪl/ *noun*

ریشالوچکه، ریشال‌چه، تالوچکه (ب.ت).

په‌گسی، مسووی رووه‌ک، چکولینتراوی **fibra** "ریشال": **fibrillary** *adj* ○ لیف کوچک

fibrilliform /faɪ'brɪfɔ:m/ *adjective*

ریشالوچکه‌یی، ریشال‌چه‌ناسا، تالوچکه‌ناسا ○

مانند لیف کوچک

fibrillar *adjective*

ریشالوچکه‌یی، تالوچکه‌یی ○ وابسته به لیف کوچک

fibrillation *noun*

ریشالاندن، ریشال‌ریشال‌کردن، ینکهنانی

ریشالی، فیبریلایسون، فایبریلایشن: کرژبوونی

ریشاله ماسوولکه‌یی‌یه‌کان به‌بن هاوکاری

یه‌ک‌تر: له‌رینه‌وه و کرژی ناریکی زور خیرای

ریشاله ماسوولکه‌کانی دل ○ بافت‌سازی،

تشکیل الیاف: فیبریلایسون

fibrin /'faɪbrɪn, US 'fib-/ *noun*

(زینده‌کیمیا) ریشالین، فایبرین، فیبرین

(fibrinous *adj*) ○ فیبرین

fibrinogen /faɪ'brɪnədʒən, US frɪ'b-/ *noun*

ریشال‌ینکهن ○ فیبرینوژن

fibrinoid *adjective*

ریشالینی، ریشالین‌ناسا ○ فیبرنوید

fibrinolysis *noun*

ه‌م‌ریه‌ک له‌و چ‌ن‌دین ه‌موته **proteolytic**

ن‌اندی که شی‌بوونه‌وه یان ه‌لوه‌شانه‌وه‌ی په‌نگینه

خوینی‌یه‌کان ده‌به‌نه س‌ره‌وه ب.ت. پلازمین

plasmin ○ فیبرینولیسین

fibrinolysis /faɪbrɪ'nolɪsɪs, 'fib-/ *noun*, *pl. fibrinolyses*

شی‌بوونه‌وه‌ی ریشالین (شی‌بوونه‌وه‌ی ه‌موته‌یی

ریشالین یان فیبرین له‌یه‌نگین و جه‌لف‌ه‌ی

خوینی‌دا: (fibrinolytic *adj*) ○ تجزیه‌ی فیبرین

fibro /'faɪbrəʊ/ *noun*, *pl. fibros*

(ه‌وستریا) ریشالو (تیکه‌له‌ینکی نازیست و

چیمه‌نتو، به‌شینه‌وه‌ی ته‌به‌قه‌یی دروست ده‌ک‌رین و

بو‌خانوو به‌کار‌دیت‌ری) ○ فیبرو

fibro- = *fibro-*

fibroadenoma *noun*, *pl. fibroadenomas* or *fibroadenomata*

رژینه یان لووی بی‌مه‌ترسی **benign** که له

شانه‌ی لوویی‌یه‌وه **glandular tissue** په‌یدا ده‌یی

(یان س‌ره‌له‌ده‌دا) ○ فیبروآدنوما

fibroblast /'faɪbrəʊ(ɪ)blast/ *noun*

خانه‌یینکی نیو شانه‌ی پیوه‌ستی

connective tissue که کول‌ازین و ریشاله‌کانی تر به‌رهم

دیتی (fibroblastic *adj*) ○ فیبروبلاست

fibrocartilage *noun*

1 کر‌وزه یان کر‌ک‌راگ‌ه‌ی ریشالی، کر‌وزه‌ی

ریشال‌دار 2 به‌ش یان ینک‌ه‌ته‌یین که له

کر‌وزه‌یینکی و سازبووه (fibrocartilaginous

adj) ○ 1 غ‌روف رشته‌ای 2 فیبروکارتیلاج

fibrocyte *noun*

خانه‌ی ته‌شی‌ناسای به‌سته‌ره‌شانه یا شانه‌ی

پیوه‌ستی، خانه‌ی به‌سته‌ره‌شانه، زووره‌ی ریشالی

(fibrocytic *n*) ○ فیبروسیت

fibroid /'faɪbrɔɪd/ *adjective*, *noun*

adj 1 ریشال‌ناسا، شیوه‌ریشال، ریشالی 2

ینک‌ه‌تاو له ریشاله‌کان 1 *n* = 2 fibroma =

leiomyoma ○ رشته‌مانند، لیفی

fibroin /'faɪbrəʊɪn/ *noun*

پروتئین که ینک‌ه‌ته‌ری س‌ره‌کی ه‌م‌وریشمه ○

فیبروین

fibroma /faɪ'brəʊmə, US -brɔʊ-/ *noun*, *pl. fibromas* or *fibromata* /-mətə/

ریشال‌ناوسان، ناوسانی ریشالی (fibromatous

adj) ○ آماس لیفی

fibromyalgia = *fibrositis*

fibroplasia *noun*

ینک‌ه‌تانی شانه‌ی ریشالی **fibrous tissue** تازه،

وه‌ک س‌ار‌یز‌بوونه‌وه‌ی برین (fibroplastic *adj*)

○ فیبروپلاسیا

fibrosis /faɪ'brəʊsɪs/ *noun*

ریشالان، (به‌) ریشال‌بوون، زیاده‌بوونی شانه‌ی

ریشالی (fibrotic *adj*): س‌ره‌یه ریشالان یان

(به‌) ریشال‌بوون) ○ فیروز

fibrositis /faɪbrə'saɪtɪs/ *noun*

ریشاله‌سوئ، ریشاله‌ناوسان، ریشاله‌ناوسی

(fibrositic *adj*): س‌ره‌یه ریشاله‌سوئ، س‌ره‌یه

ریشاله‌ناوسان) ○ فیروزیت

fibrous /'faɪbrəs/ *adjective*

ریشال‌و، ریشالی، شیوه‌ریشال، ریشال‌ناسا:

tough: a fibrous mineral fibrous tissue

-sly /'faɪbrəsli/) fibrous texture :sinewy

adv: به شیوه یکنی ریشالای، ریشال ناسایانه؛
fibrousness n: ریشالای بوون، ریشالیتی،
 شیوه ریشالی، ریشال ناسایی) ۱ لینی، ریشه ماند
fibrous membrane noun
 (کیمیا) پهرده ی ریشالای، ریشاله پهرده ۱
 غشای لینی

fibrous root noun

ریشه ی ریشالی، رهگی ریشالی (یان تال تال)
 ۱ ریشه ی رشته ای

fibrovascular bundle = vascular bundle

fibrovascular adjective

خواهونی ینکهای ریشالی و خانه
 بهرئ دابره کان ۱ فیروواسکیولار

fibster noun

دروژن، فشه چی، چل چاخان ۱ دروغ گو، خالی بند

fibula /'fibjələ/ noun, pl. fibulae /-li:/ or fibulas

۱ (توبکاری) نیسکی تله زمه ۲ (شویتو وارناسی)
 گیره، قولاب (ی جوانی، له لایمن یونانی و
 رومی یانی کونه نو؛ **fibular /'fibjələ(r)/ adj**:
 تله زمه یی، سربه نیسکی تله زمه یی، پنهوندی
 به نیسکی تله زمه نو هده) ۱ استخوان
 نازک نی ۲ قلاب

-fic (usu. as -ific) suffix

باشگر: بکار، بکار، ساز، سوان، هینر، کهر،
 یی: **-fically suffix** **felicific** **prolific**:
 ناوه لکار ساز دهکا؛ بنه رت: له **-fique** فخره نی
 یان **-ficus** لاتین، له **facere** کردن، دروست
 کردن ۱) ۱ پسوند ساز، آور

-fication (usu. as -ification) suffix

باشگر: (سمو ناوانه له کار ساز دهکا که
 کوتایی یان به **-fy** هانوه) بکاری، بکاری،
 بکاری، بسازی، وانی، هینر: (ووک)
simplification له **simplify** له فخره نه نو یان
-fication لاتین (لهو کارانه ی که کوتایی یان
 به **-ficare** هانوه) ۱ پسوند: آوری، سازی

fiche = microfiche

fichu /'fi:ʃu:/ noun

له جکه یا کولوانه ی سی گوشه، ژان بو سر شان
 و ملیان ۱ فیجو

fickle /'fikl/ adjective

۱ ناجیگر، ناسه قامگیر، زووزو و گوروار،
 نابهرده وام، تاوتوا، بگور ۲ رار، وازی وازی،
 حول حولی **n**: **fickleness** ۱ بگوری،
 ناجیگری، ناسه قامگیری، زووزو و گوروار،
 تاوتوا، ناجه سببی ۲ رارایی، وازی وازی بوون،
 تاوتوا، دهم دهمی، وازی وازی، دهم دهمی بوون؛
fickly adv: ناجیگرانه، ناسه قامگیرانه،
 بگورانه) ۱ ناپایدار ۲ دهمی

fictional /'fiktʃənəl, US -təl/ adjective

۱ گلینه، همرگین ۲ نهم، موم ناسا، دهی گیر ۱

۱ سفالی ۲ شکل پذیر

fiction /'fiksən/ noun

۱ جیروک، داستان، جیروکی خه یالی،
 هله به سته جیروک، رازه، جیروکه خه یال ۲
 نندیشه، درو، قسه ی بی بنچینه، خه یال ۳ ویزه
 خه یالی یان جیروکی ۴ واخوده رخستن،
 واخو نیشان دان، درو ۱ داستان، قصه ۲ پندار،
 وهم ۳ ادبیات تخیلی یا داستانی ۴ تظاهر

fictional /'fiktʃənəl/ adjective

۱ خه یالی، نندیشه یی، جیروک ناسا،
 ناراست (هقیقه)، داستانی، نهمانی: **fictional**:
a fictional account of life on a desert island
 (وا) خوپیشاندهرانه، به درو
(fictionally adv) ۱ تخیلی، غیرواقعی،
 افسانه ای، وهمی، داستانی ۲ مظاهرانه

fictitious /'fiktʃiəs/ adjective

۱ ناراست، ناراسته قینه، نندیشه یی، داهینراو،
 هله به سته، خه یالی، خه یال کرد، **imaginary** ۲
 واخو پیشاندهرانه، درو، هله به سته **(fictitiously adv)**:
 به درو، خه یال کردانه، به شیوه یه کی خه یالی؛
fictitiousness n: خه یالی بوون، درو بوون ۱
 تخیلی، غیرواقعی، موهوم ۲ مظاهرانه

fid /'fid/ noun

خه یالی، نندیشه یی، درو، هله به سته، ناراست
fidiveness n: **fidively adv**: خه یالیتی،
 نندیشه ییتی، هله به سته بوون، ناراستی) ۱ موهوم
ficus /'fikəs, US 'faɪkəs/ noun, pl. same
 هه نجیر، دهوون یان داری هه نجیر، هه نجیره کان
 و **rubber plant** ده گریتوه (توخم **Ficus**) ۱
 انجیر، بوته یا درخت انجیر

-fid suffix

باشگر: خواهونی زماره یه کی دیاری کراو له
 به شه کان دا: **pinnatifid** ۱ پسوند: دارای عدد
 معین از اجزا

fid /'fid/ noun

(دهریاوانی) ۱ میله ی راگر (تن) ۲ پواز، هور، ۱
 میله ی حایل ۲ گوه

fiddle /'fidl/ noun

۱ (نافهرمی) فیولون، که مان ۲ تله که بازی،
 فیول و تله که، فرت و فیول، گزه ونی ۳ که مده
 دهوری میز (له سر که شتی، تاشسته کان
 به رنه نه نو) ۱ ۲ یولن ۲ حقه بازی ۳ فیدل

fiddle-back noun

شیوه فیولون، شیوه که مان (رشته وهی، وهک
 کورسی) ۱ شبیه ویولن

fiddle-bow /'fidlbəʊ/ noun

که مان ۱ کمان

fiddle-de-dee noun

قسه ی هیجه که یان قور، فلته، یاره،
 هه لیت و بلیت ۱ چرند، یاره

fiddle-faddle /'fidl fædl/ noun

قسه‌ی هیچه که یان قور، فله، هه‌لیت و پللیت
چرند، مزخرف

fiddle-head *noun*

هه‌لکولاری یتکی تومارناسای لووتکی
کشتی، سه‌رگه‌وان ۱ فیدله‌هد

fiddler /'fɪdlə(r)/ *noun*

۱ فیولسون‌زه‌ن، که‌وان‌زه‌ن ۲ مروی فیله‌باز،
ده‌سیر ۱ و یول‌نواز ۲ آدم‌قه‌باز

fiddlestick /'fɪdlstɪks/ *interjection*

قسه‌ی قور! قسه‌ی مفت! تر حینو! حمو! شیر!
زیر! ۱ حرف‌مفت!

fiddling /'fɪdlɪŋ/ *adjective*

۱ هیچه‌که، ناگ‌رنگ، قور، بی‌پایه‌خ ۲ بی‌فایده،
بی‌کله‌ک، نایه‌خ ۱ جزئی، کم‌ارزش ۲

بی‌فایده، بی‌اهمیت

fiddly /'fɪdlɪ/ *adjective* (fiddlier, fiddliest)

سه‌خت، گران، دژوار، بره‌رک، پرزه‌جمه‌ت:
۱ Zips are less -by than buttons ۲ پرزجمت

fideism /'fɪdɪz(ə)m/ *noun*

پرواگه‌ری، بپروا‌پروا‌پروا، نیمان‌پروا‌پروا
ایمان‌گرایی

fideist /'fɪdɪst/ *noun*

پرواگه‌ر، پروا‌پروا، نیمان‌پروا ۱ ایمان‌گرا

fideistic *adjective*

سه‌ریه‌پروا‌پروا‌پروا، پرواگه‌ری‌انه، سه‌ریه
نیمان‌پروا‌پروا ۱ ایمان‌گرایانه

Fidelista *noun*

لایه‌نگری کاستروگه‌ری Castroism ۱ پیرو
کاستروگرایی

fidelity /'fɪdɪləti/ *noun, pl. fidelities*

۱ به‌وفایی، وه‌فاداری، سفت، پینه‌ندی، پینزانی،
په‌کلایی، به‌نمه‌کی ۲ په‌یمان‌راستی،
به‌لین‌راستی، راستی، دروستی، سه‌وراستی،
ساغی ۳ راستی، دروستی ۱ وفاداری ۲
صحت، صداقت ۳ درستی، دقت

fidget /'fɪdʒɪt/ *noun*

۱ مروی نارام‌لن‌هه‌لگیرا، زان‌کردوو،
حه‌جمین‌لن‌پراو، بزینو، به‌جرت‌وفرت، جیرین ۲
(fidgets) جرت‌وفرت، جریه‌جرب،
به‌له‌پرووژی، به‌له‌پرووزه، به‌له‌فرتی، به‌له‌فرته،
زان‌کردویی، نارام‌لن‌هه‌لگیرا ۱ آدم‌بی‌قرار
۲ (در جمع) بی‌قراری

fidgety /'fɪdʒɪti/ *adjective*

نارام‌لن‌هه‌لگیرا، بزینو، نه‌سره‌وتوو، بی‌وه‌قره،
بی‌سه‌ره‌وت، زان‌کردوو، هه‌جمین‌لن‌پراو،
به‌جرت‌وفرت، جیرین، به‌له‌پرووزه‌که‌وتوو،
restless ۱ بی‌قرار

fiducial /fi'dju:ʃ(ə)/ *adjective*

۱ (نه‌تیره‌وانی، تکنیکی) جیگیر، چه‌سپوو ۲
پروا‌پروا ۳ سپارده، نه‌مانه‌تی ۱ تابست ۲
اعتمادی ۳ امانتی

fiduciary /fi'dju:ʃəri, US fi'du:ʃieri/ *adjective, noun (pl. fiduciaries)*

۱ سپارده، نه‌مانه‌تی ۲ پروا‌پروا
(fiduciaries). که‌س یان کومپانی) لن‌پراپینراو،
نه‌مین‌دار، جتی‌متمان، پروا‌پروا‌پروا، نه‌مین ۱
adj ۱ امانتی ۲ اعتباری n (در جمع) معتمد، امین

fidus Achates /'fɪdʌs ə'keɪtɪz/ *noun*

دوستی به‌وفای، مریدی به‌نمه‌گ (نه‌ره‌ت: لاتین
"نه‌کیتازی به‌وفای" (هاورپی نینه‌ز Aeneas له
ناتینیدی Aeneid فی‌زیل) ۱ رفیق یا مرید وفادار

fie /fi/ *interjection*

(کون و به‌شوخی) شووره‌یی‌یه! عه‌بی‌یه! له‌تو
ناوه‌شینه‌وه! دازئی! داوه‌شی! بمره! ۱ خجالت
داره!

fief = 1 feud 2 fee

field /fi:ld/ *noun, adjective*

۱ n کینگه، مه‌زار، موچه، هنگا، له‌وه‌رگه،
یورت، جی‌له‌وه‌ر، چایه‌ر: ۱ a ploughed field
۲ a field of wheat مه‌یدان، گو‌ره‌پان، مه‌لیه‌ند،
بوار، پانتسای، زه‌مین، راخسته، وار ۳ ناوه،
ناوچه، ئارا، ده‌فره ۴ جینگا، جی، شوین ۵ مه‌ودا
۶ پارینگه، ده‌شت، مه‌یدان (وه‌رزش) ۷ نیمه
به‌شداری کردوه‌کسان، پینشیرک‌ن‌ده‌ره‌کان ۸
شه‌رگه، مه‌یدان یا گو‌ره‌پانی شه‌ر، ناوچه‌ی
کرداری شه‌ری ۹ بوار، زه‌مین، وار ۱۰ بواری
خویندن ۱۱ هه‌تر، بر ۱۲ کاری کرداری ۱۳
مه‌یدانی کار ۱۴ بواری یان مه‌یدانی مه‌گناتسی
۱۵ ده‌ستی راو ۱۶ بابه‌ت یان چالاکی تایه‌تی
17 (heraldry) رووی تیکرا یان گشتی
escutcheon ۱ رووی باده‌وه، ئالا، نشان
medal ۱ seal یان کونین که‌شتیکی له‌سه‌ر
کینراوه‌توه adj مه‌یدانی ۱ n ۱ مزرعه، چراگاه
۲ میدان، حوزه، عرصه ۳ ناحیه، منطقه ۴ جا، فضا
۵ فاصله ۶ زمین (ورزش) ۷ مسابقه‌ده‌ندگان ۸
میدان جنگ ۹ زمینه ۱۰ رشته‌ی تحصیلی ۱۱ برد
۱۲ کار عملی ۱۳ میدان عمل ۱۴ میدان مغناطیسی
۱۵ گروه شکار ۱۶ موضوع یا فعالیت خاص ۱۷
فیلد adj میدانی

field-artillery *noun*

توپ‌خانه‌ی ده‌شتی ۱ توپ‌خانه‌ی صحرایی

field-basil *noun*

کاکووتی، مشک‌ته‌رامشیخ، مه‌رزهی کیفی ۱
مشک طرامشک، کاکوتی

field-book /fi:ldbʊk/ *noun*

کتنیی رووینوی، رووینونامه ۱ کتاب‌ساحی

field corn *noun*

کینگه‌ی گه‌نمه‌شامی ۱ کشتزار ذرت

field day /fi:ld deɪ/ *noun*

۱ روژی مشق، روژی سان (سه‌ربازی)، روژی
مه‌یدان ۲ روژی وه‌رزش یان سپورت (خویندنکا)
۳ روژی لیکولینه‌وه یان گه‌رانی زانستی ۱

روز مانور 2 روز ورزش 3 روز تحقیق علمی
fielder /'fi:ldə(r)/ *noun*

توپگرهوه، پاریزانی ناخوری یاریگا (کریکیت و بیسبول) بازیکن انتهای زمین

field events *noun, pl.*
 پنشیرکئی کانی گوره پانی، وهرزشه گوره پانی یه کان مسابقات میدانی

fieldfare *noun*
 جژوری ره شیشه ی زلی کوچهر | **Turdus pilaris** نوعی توکا

field-glasses *noun, pl.*
 دووربین (دهشتی) دوربین

field gun /'fi:ldgʌn/ *noun*
 تژی سووک، تژی دهشتی، تژی دهرموه توپ صحرائی

field hand *noun*
 کریکاری کیلگه کارگر مزرعه

field hockey *noun*
 هاکی سهرمترگ یا سهرچیمه هاکی روی چمن

field hospital *noun*
 نهخوش خانده دهرموه یان دهشت بیمارستان صحرائی

field house *noun*
 1 زورور یان دیوی خوگورین 2 خانوو یان مالی یاریگا، خانووی گوره پان 1 رختکن 2 خانده زمین بازی

field magnet *noun*
 بواریان مهیدانی مگناتیسی میدان مغناطیسی

field marshal *noun*
 سهرسپا، سهرنرتهش، سهرلهشکر (بایه بهرترین تهفسر له سپای بریتانیا) ارتشد

field mouse /'fi:ld maʊs/ *noun*, also wood mouse
 (گیانه ورناسی) مشکي دهشت موش صحرائی

field mushroom *noun*
 (رووه کناسی) کارگ یان قارچکی دهشتی، کارگه دهشتانه [Agaricus campestris]

field mustard = charlock
field officer *noun*
 مازور یان کولونیل له نرتهش دا، تهفسر یکی بایه بهر له سپای بریتانیا افسر رمزی

field of honour *noun*
 گوره پان یان مهیدانی شانازی میدان افتخار

field of view = field of vision
field of vision *noun*
 مهیدانی دیتن یا بینایی، شوینی هه تهر، هه تهرایی، بری بینایی، چاویر، گوره پانی بینایی میدان دید

field piece = field gun
field research *noun*
 توپزینموه مهیدانی یا کرداری پژوهش میدانی

fieldsman /'fi:ldzmən/ = fielder

field spaniel *noun*
 جژوری ره گه زی سهگی راوی سپانیایی نوعی سگ اسپانیایی

field sports *noun, pl.*
 وهرزشه کانی دهشت، وهرزشه دهشتی یه کان ورزش های صحرائی

fieldstone *noun*
 بهردی که به شینوهی خوهرسکی خو به کاره تیراوه فیلداستون

field-test *noun*
 تاقی کردنموه ی کرداری یان له شوینی خو ی دا، تاقی کردنموه ی مهیدانی: Laboratory and field tests have been conducted
 آزمایش عملی

field theory *noun*
 تیوری مهیدانی یان کرداری نظریه ی میدانی

field trial = field test
field trip *noun*

گهرانی زانستی، گهشتی لیکولینموه یان زانستی سفر علمی

fieldwork /'fi:ldwɜ:k, US -wɜ:rk/ *noun*
 1 کار له جتی خو ی دا، لیکولینموه ی مهیدانی (له دهرموه ی تاقیکا یان پول) 2 سهنگهردانانی کانی، شووره دانان و سهنگهره بندی دهشتی 1 پژوهش میدانی 2 استحکامات موقت

fieldworker *noun*
 لیکولمری له شوینی خو ی دا، لیکولمری مهیدانی پژوهشگر میدانی

fiend /fi:nd/ *noun*
 1 دیو، شه پتان 2 روحی خراب (کار)، روحی گلاو یان پیس 3 بنیاده می پیس، خویری، گلاو 4 مروی بی به زهی، دلره ق، زالم، شیتی... کوشته ی... مرووی... گیروده 1 شیطان 2 روح پلید 3 آدم خبیث، فرومایه 4 آدم قی القلب 5 دیوانه ی... معتاد

fiendish /'fi:ndiʃ/ *adjective*
 1 دلره ق، بی به زهی، درنده، زالم، زوردار، بی به زهی یانه، شه پانی: took a fiendish pleasure in hurting people
 2 سخت، گران، دزوار: a fiendish problem
 3 زیره کانه: a puzzle of fiendish complexity
 4 a fiendish plan یه کجار خراب، ناخوش 1 قی القلب، بی رحمانه 2 شاق 3 زیرکانه 4 فوق العاده بد

fiendishly /'fi:ndiʃli/ *adverb*
 بی داد، یه کجار، زور فوق العاده، خیلی

fiendishness /'fi:ndiʃnəs/ *noun*
 بی به زه ییتی، دلره شتی، دلره ق، زالمی بیرحمی، قی القلبی

fiendlike /'fi:ndlɪk/ *adjective*

دیوانسا، شهبان ناسا ○ شیطان صفت

fierce /fiəs, US fɪrʃ/ *adjective*

1 تووره، توندوتیز، رق هه ستاو، بی به زه بی، در، درنده، بوهاتوو، یانی گری، هار، هوف: *a fierce dog*
2 *Two fierce eyes glared at them* ○ *dog*
توند، سخت، گهرم قورس، بی نه مان، به هیز 3
بی ره حم، بی به زه بی، زوردار ○ 1 خشن، بی رحم، وحشی، سب 2 شدید 3 بی رحم

fiercely /fiəslɪ, US fɪrslɪ/ *adverb*

توند، به توندی: *'Let go of me,' she said fiercely* ○ شدیداً

fierceness /fiəsnəs, US fɪrnsəs/ *noun*

1 هاری، دری، درنده بی 2 توندوتیزی، توندی ○ 1 سبیت 2 شدت

fieri facias /ˌfiəriəʃiəl 'feɪʃiəs/ *noun*

(لاتین) برپاری جیه جی کردن یان رابه راندن ○ حکم اجرا

fierily /ˌfiəriəli/ *adverb*

1 توند، به توندی 2 گرگرتوانه ○ 1 تند 2 به طور شعله ور

fieriness /ˌfiəriənəs/ *noun*

1 گرگرتویی، داگیرسای 2 سووره و هو بی، توندی، جینگری 3 به تینی، گهرمی، گور ○ 1 شعله وری 2 برافروختگی 3 حرارت

fierly /ˌfiəriəl/ *adjective* (fierier, fieriest)

1 گرگرتوو، داگیرساو، کلبه کردوو، ناورین، ناگرین، ناگرتاسا، شنبه ناوور 2 گرگیش، زووناوورگرتوو، گرال، زوو (ناگر) گرتوو
a fiery vapor: flammable
سوورباو، زووناوور، جینگری، فیه شکی، سه رتوند، سووره و هو 4 تیز، دوخ، توند (چیشت) 5 لهشوق، به گور، له گور، له جوش، به تین، به کف، شاد، سه رخوش ○ 1 شعله وری 2 اشتعال پذیر 3 قرمز، جوشی، برافروخته (چهره) 4 تند (غذا) 5 برحرارت، سرحال

fiesta /fi'esta/ *noun*

جینون، جه زن (تایی)، له ولاتیانی سیانیایی زماندا) ○ عید

FIFA /ˈfi:fə/ *abbreviation* Fédération Internationale de football Association

فیفا (= فیدراسیونی جیهانی (یا نینه ته و بی) توین (یان توپی یی) ○ فیفا

fife /faɪf/ *noun*

فلووت (بهره): له *Pfeife* نه لمانی "pipe" یان *fifre* فیره نسی له *Pfifer* نه لمانی سویی به و "piper" ○ فلووت

fifer *noun*

فلووت ژهن ○ فلووت نواز

fifteen /ˌfɪf'ti:n/ *adjective, noun*

adj پازده، پازده 1 n پازده 15 کسه ی راگی ○ *adj* پازده

n 1 عدد پازده 2 تیم راگی

fifteenth /ˌfɪf'ti:nθ/ *noun*

پازده به ی، پازده هه، پازده به مین، پازده به ک ○ پازده هه، پازده هه مین، یک پازده هه

fifth /fɪθ/ *ordinal number, noun, adjective*

n پینچ به ک *adj* پینچ هه، پینچ مین ○ n یک پینچ *adj* پینچ (ین)

fifth column *noun*

ستوونی پینچ هه ○ ستون پینچ

fifth columnist *noun*

فهرمانبهری ستوونی پینچ هه، ستوونی پینچ هه ○ ستون پینچ

fifth-generation *adjective*

بهری پینچ هه (تازه به چینی نوینی کامپیوتر یان زمانی بهرنامه نووسی که هوشی ده کرد تیا رنگ ده دانه وه) ○ نسل پینچ

fifth wheel *noun*

1 تابه یان پینچ که ی زاپاس یان یه ده ک یان ده ژ 2 (تافهرمی) شت یان مروی ناپویست و زیادی ○ 1 لاسیک زاپاس 2 چیز یا آدم زاند

fiftieth /ˌfɪftiəθ/ *ordinal number, adjective*

n به نچایه ک *adj* به نچایه هه، به نچایه مین ○ n یک پینچ هه *adj* پینچ هه (ین)

fifty /ˈfɪfti/ *cardinal number, adjective, noun* (pl. fifties)

adj به نچا، پینچی: *She was born in the fifties*
n زماره به نچا، ره نووسی به نچا ○ *adj* پینچا n عدد پینچا

fifty-fifty *adjective, adverb*

adj نیوانویو، به نچا به نچا: *a fifty-fifty chance*
adv سدی به نچا ○ *adj* نصفانصف پینچا در صد

fifty pence /ˌfɪfti 'pi:/ *noun*

به نچا پینسی (کوینیکی بریتانی، بای 50 پینس) ○ پینچا بی

fig /fɪg/ *noun*

1 هه نجیر، هه ژیر، هیزر 2 داری هه نجیر [Ficus carica] 3 بو ناوی نه ووه که پینه ندی دارانه به کاردینری، ب. ن. *strangling fig* (بهره): له سر پینچ هه *figus* (لاتین) ○ 1 انجیر 2 درخت انجیر

fig /fɪg/ *abbreviation* figure

fig /fɪg/ *abbreviation* figurative

fight /faɪt/ *noun*

1 شهر، جهنگ 2 خه بات، بهر خودان، ناوقابوون، بهر ره نگاری، بهر گز داچوون، توانایی بهر ره نگاری بوونه وه، وره، توانایی شهر، وزه ی شهر، له وروپاویستان، مملاتی، مشت و مر، قره، کیشه، پتکادان، بهر بوونه به ک، لیک سره واندن، نامبازی به ک بوون 3 پتشر کن 4 پتشر کن

بوکس یان شهره‌مشت ○ 1 جنگ، نبرد 2 پیکار، مبارزه، قدرت نبرد 3 دعوا، نزاع، زدوخورد 4 مسابقه 5 مسابقه‌ی مشت‌زنی

fighter /'faɪtə(r)/ *noun*

1 شهرپرکر، شهرافان، شهرپوان 2 خه‌باتکار 3 نه‌یار، هه‌فرک، به‌رجه‌پ 4 شهره‌مشتکار، بوکسور 5 فروک‌سی شهرپرکر ○ 1 رزمنده 2 مبارز، پیکارگر 3 حریف 4 مشت‌زن 5 هواپیمای جنگنده

fighting *noun*

پیکادان، تیک‌هه‌لجوون، شهر(وشور) ○ درگیری
fighting chance *noun*

نه‌گیری کم ○ احتمال ضعیف

fighting cock *noun*

کله‌شیری لاری یان شهرپرکر ○ خروس جنگی
fighting fish *noun*, also Siamese fighting fish

ماسی‌یه‌شهرپرکر، ره‌سه‌نی تایله‌ند [*Betta splendens*] نوعی ماهی

fighting forces *noun, pl.*

هیزه شهرپرکره‌کان ○ نیروهای جنگی

fighting words *noun, pl.*, also fighting talk

(تافه‌رمی) وته و قسه‌ی شهره‌لگیرسین، وته‌ی شهره‌فروشانه یان مایه‌شهر ○ کلمات جنگ‌افروز

fig leaf *noun*

گه‌لای هه‌نجیر، گه‌لاه‌مزیر (بۆ داپوشینی نه‌ندامه ره‌گه‌زی‌یه‌کان، له وته‌کیشی و به‌یکه‌رتاشی‌دا، نامازه به داستانی نادم و حه‌وا [Gen. 3:7])
○ برگ انجیر

fig marigold *noun*

شه‌شیه‌ری هه‌نجیری: هه‌ریه‌ک له رووه‌که‌کانی توخمی *Mesembryanthemum* سهره‌به خیزانی *carpetweed* گوله‌کانی سبی، زهر د یان به‌مه‌یی بریق‌ه‌دارن ○ برگ انجیر

figment /'fɪgmənt/ *noun*, a figment of one's imagination

خه‌یال، نه‌دینشه، خوف، گومان ○ توهم، خیال

fig-tree /'fɪg tri:/ *noun*

داری هه‌نجیر ○ درخت انجیر

figuline *noun*

هه‌رگینه، گلینه ○ سفالینه

figural /'fɪɡjʊərəl/ = figurative

figuration /,fɪɡjʊ'reɪʃ(ə)n/, US -gju-/ *noun*

1 شێوه، بیجم، روخسار 2 ویجواندن، شوپه‌اندن 3 خواسته‌مه‌نی، مه‌جاز، خوازه 4 وته ○ 1 شکل 2 تشیه 3 استعاره، مه‌جاز 4 تصویر

figurative /'fɪɡjʊrətɪv/, US 'fɪɡjə-/ *adjective*

1 فیکسوره‌یتف، خوازه‌یی، *metaphorical* -*native language* 2 وته‌یی: *-e sculpture* ○ 1 مه‌جازی، استعاری 2 تصویری
figurative art *noun*

هونه‌ری وته‌یی یان ده‌رخه‌رانه ○ هنر بازنمایی
figuratively /'fɪɡjʊrətɪvli/, US 'fɪɡjə-/ *adverb*

به شێوه‌یه‌کی خوازه‌یی، به شێوه‌ی خوازه ○ مه‌جازاً

figure /'fɪɡjʊ(r)/, US 'fɪɡjʊr/ *noun*

1 ره‌نوس، ژماره، هیزمار: *the latest trade/sales/unemployment, etc. figures* 2 *Write the figure '7' on the board*

(باره) 3 بایی، نرخ 4 شێوه، بیجم 5 کوله،

به‌یکه‌ر: *6 a bronze figure of a horse*

خوازه، فیکسور، راگویت، خواسته‌مه‌نی 7

خسته‌روو، پیشان‌دان (مرووف یان گیانه‌وه‌ری) 8

وته 9 نیشانه، هیمما، کینایه 10 هیلککاری،

دی‌اگرام (کورت‌ه‌کی: *fig.*) 11 نه‌خش

12 شێوه‌ی نه‌ندازه‌یی: *illustrated in figure 3 opposite*

○ *a five-sided figure*

13 *a solid figure* قیافه، قه‌دوبالا، به‌زن‌وبالا،

هه‌یکه‌ل: *She's always had a good figure*

14 *figure* کمه‌یایه‌تی 15 مرو، بنیادم، پیاو،

کار، کمه‌ی: *a figure of authority*

16 *political figure* (سکی، باری سهرسه‌هول

و هتد) کار، جووله یان زنجیره بزواتی: *The*

17 *skater executed a perfect set of figures*

(موسیق) برگه، گوشه 18 (ویژه) هونه‌ر 19

(figures) ژمیره، حساب: *Are you any good at figures?*

○ *good at figures?* 1 رقم، عدد 2 مبلغ 3

قیمت 4 شکل، ریخت 5 تندیس 6 مه‌جاز، استعاره

7 بازنمایی، نمایش 8 تصویر 9 طرح 10 شکل

هندسی 11 کتایه 12 نمودار 13 قیافه، ترکیب 14

شخصیت 15 آدم، شخص 16 حرکت یا سله‌ای

از حرکات 17 (موسیقی) جمله 18 (ادبیات)

صنعت 19 (در جم) حساب

figured /'fɪɡjʊd/, US 'fɪɡjʊəd/ *adjective*

نه‌خشاو، نه‌خشینراو، گوله‌دار، جوان‌کراو،

figured muslin ○ *figured pottery*

○ *portrayed; figured wood* ○ منقوش

figure eight = figure of eight

figurehead /'fɪɡjʊhəd/, US -gju-/ *noun*

1 پیشه‌کوله، کوله یان به‌یکه‌ری پیشه‌وه‌ی

که‌شتی 2 ریه‌ری (هه‌ر)ه‌ناو (به به‌ی ده‌سه‌لاتی

راسته‌قینه): *The president of the club is not*

○ *just a figurehead* 1 تندیس جلوی کشتی 2

ره‌بر بدون قدرت

figure of eight *noun, pl. figures of eight*

سوروان یان جووله‌ی هه‌شتی، هه‌شه‌جوولتی،

هه‌شه‌هوانه ○ حرکت هه‌شت‌مانند

figure of speech *noun, pl. figures of speech*

1 خوازه، نیشته‌اره، راگویت، مه‌جاز،

خواسته‌مه‌نی 2 ویجواندن، شوپه‌اندن ○ 1

استعاره، مه‌جاز، صنایع بدیعی 2 تشیه

figure skating *noun*

یاری سهرسه هول ○ باتناژ

figurine /'figəri:n, US 'figjə'ri:n/ *noun*

په پیکر وکړه، په پیکر چه، کوته ل چه،

کوته ل (وچ) که، کوته لې چکولانه ○ تندیس چه

figwort /'figwɔ:t/ *noun*

که لاخوین په ند؟ گیای به گولی قاوه یی

نهرخه وانی باوی دوویل [توخم *Scrophularia*]

چهندين جوړن ○ نوعی گیاه

Fijian /fi:'dʒi:ən/ *noun, adjective*

1 n خه لکي فیجی، فیجیایی 2 زماني

Austronesian *adj* ره سهره نی فیجی

فیجی، خه لکه کدی یان زمانه که یان ○ فیجیایی

fila = filum

filagree /'filagri:/ = filigree

filament /'filəmənt/ *noun*

1 لو، هودا، داو، ده زوو، ده زووله، تال، چل 2

سیم، وایر، تال، ریشاله، رشته (هی ناو گلوپ)

3 (زروه کناسی) لاسکه، ریشاله، میله (تدو)

به شمی که وا پورگی anther راده گری ○ 1 ت،

نخ 2 رشته، افروزه 3 رشته

filamentary /'filəməntəri/ *adjective*

تالی، ریشاله یی، ده زووناسا ○ افروزه یی، رشته یی

filamentous /'filəməntəs/ *adjective, also*

filamentous

تال ناسا، تالی، ریشال ناسا، ریشالی، ده زووناسا

○ رشته ای، رشته مانند

filar *adjective*

تالای، ریشالای، تالی، تال تال، ریشال ناسا،

ریشالی، ده زوویی، ده زوواوی ○ دارای رشته،

رشته ای

filaria /fi:'le:ri:ə/ *noun, pl. filariae* -ri:ə/

تاله، کرمی ده زووله یی یا تاله یی [ژوورخیزان

Filarioidea] ○ پیوک

filarial *adjective*

تاله یی، سهره کرمی ده زووله یی یان تاله یی ○

وابسته به پیوک

filature /'filatʃə, US -tʃə/ *noun*

1 هوریشم پیسی 2 کارخانه یی هوریشم پیسی

○ 1 ابریشم تابی 2 کارگاه ابریشم تابی

filbert /'filbat, US -bɔ:rt/ = hazel-nut

file¹ /'faɪl/ *noun*

1 پرېند، کارتېخ، کارتک، رنه، رنه که، قهلبه،

خوروک، مؤره، مورهت 2 ښتوک سار، پرېند یی

ښتوک ○ 1 سوهان 2 سوهان ناخن

file² /'faɪl/ *noun*

1 تو مارک، دوسی، په روهنده 2 پتشینه، راپورده،

راپوړی 3 تو ماره، فایل (کامپیوتر): *to copy a*

file ○ 1 پرونده 2 سابقه 3 فایل

file³ /'faɪl/ *noun*

1 ریز، لیرگه، کاروان، ریچکه، ستون 2

(شده رنجه یان دامه) ریز ○ 1 صف 2 خط

file cabinet = filing cabinet

file clerk = filing clerk

filecutter /'faɪlkʌtə(r)/ *noun*

پرېندکار، پرېندگهر، پرېندچی، کارتېخ کار،

پرېنده وان ○ سوهان کار

filefish *noun, pl. same or filefishes*

زبره ماسی، ماسی په زبره (زبره و پرېند ناسا،

زور تر له ده ریا گهرمه کان دا هه یه [خیزان

Balistidae: زور جوړن]) ○ نوعی ماهی

file-leader /'faɪl li:da(r)/ *noun*

پتشیه نگ، سهرجه له، رچه شکین، سهردهسته ○

پشراهنک

filename /'faɪlnem/ *noun*

(کامپیوتر) نوی تو ماره، ناوی فایل ○ اسم فایل

filer *noun*

1 پرېندکار، پرېندگهر، پرېندچی 2

بدلگه هلگر، تو ماره وان ○ 1 سوهان کار 2 بایگان

filet /'fi:lət, US 'fɪlt/ *noun*

تور ○ تور

filet mignon /'fi:lət 'mɪnjɔ:/ *noun*

له ته گوشتیکي مانگا ○ فیله مینون

filial /'fi:liəl/ *adjective*

منالی، فرزند یی، روله یی، سهره مثالان: -l-

affection/duty ○ فرزند یی

filially /'fi:liəl/ *adverb*

مثالانه، فرزندانه، روله ناسا ○ فرزندوار

filiation /'fi:li'eɪʃ(ə)n/ *noun*

1 پتوهندی فرزند یی یان منالیتی، پتوهندی باوان

و فرزند یی 2 پهرهت، ماک، بنه ما، بنه چه ک 3

پتوندایه تی ○ 1 رابطه یی فرزند یی 2 ریشه، اصل،

نپ 3 نبت

filibeg /'filibeg/ Scottish archaic = kilt, also

philibeg

filibuster /'filɪbʌstə(r)/ *noun*

1 وتار درېر کردنوه، درېر دادرې (له پهرله مان دا،

بو ری گرتن له په سندنوونی بهر نووس یان

پروژه یی) 2 درېر دادر، چه تیخه ر ○ 1 اطلاع یی

کلام 2 فیلیوستر

filicide /'fɪlsɪd/ *noun*

1 مثال کوزی، روله کوزی، فرزند کوزی 2

فرزند کوز، روله کوز ○ 1 فرزند کشی 2 فرزند کش

fillet = fillet

filiform /'fɪlɪfɔ:m/ *adjective*

(زینده ناسی) ده زووناسا، ده زوویی، تالی،

ریشالانه ○ نیم مانند

filigree /'fɪlɪgri:/ *noun, also filagree*

مه لیله دروویی، مه لیله کاری، مه لیله پیاکرتن،

مه لیله لینی ○ مه لیله دوزی

filing /'faɪlɪŋ/ *noun*

هه لگرتن، بدلگه هلگری ○ بایگانی

filing cabinet *noun*

جی‌فایل، قفسه، جی‌تومار ۱ قفسه

filing clerk *noun*, US *file clerk*

به‌لگه‌هلگر، به‌ربرسی (به‌لگه) به‌لگرتن ۱ بایگان

filings *noun, pl.*براده، خاکه‌ناسن: *iron filings* براده**Filipina** *noun*

کچ یان زنی فیلیپینی ۱ دختر یا زن فیلیپینی

Filipino /fɪl'pi:nəʊ/, US -*noun/ adjective*, *noun*, also *Pilipino*, *fem.* *Filipina* /-nəl/, *pl.* *Filipinos* or *Filipinas**adj* فیلیپینی، سهره فیلیپین ۱ *n* زمانی

(نه‌توه‌یی و شینوه‌یی به‌سندکراوی (Tagalog

فیلیپینی ۲ خه‌لکی فیلیپین، فیلیپینی ۱ *adj*

فیلیپینی ۱ زبانی فیلیپینی ۲ اهل فیلیپین

fill /fɪl/ *noun*

به‌ئندازه‌ی به‌ش‌کردوو، تهاو، ئه‌ونده که به‌ش

بکا ۱ به‌قدر کفایت

fille de joie /fi: də 'ʒwa:/ *noun*

(فهره‌نسی، جوان‌ده‌ربری) خراب‌کار، له‌ش‌فروش

۱ (حسن‌تعبیر) روسی

filler /'fɪlə(r)/ *noun*

پرکهره‌وه، پرکهره، پرته‌ر، پرته، ناویر، لایر،

نئوبه‌ره، پواز، ناو، نئواخن، ناواخن ۱ پرکننده،

لای، تویی

filler /'fɪlə(r)/ *noun, pl. same*

یه‌کدی یاره‌ی Hungary، به‌رامبه‌ر به‌سده‌دیکه‌ی

فیلر ۱ forint

filler cap *noun*

درگای باک، سهره‌باک (بئیزین) ۱ در باک

fillet /'fɪlət/, US *fɪ'leɪt* *noun*

۱ نه‌رمه، (گوشت) بی‌تئسک ۲ قزه‌ست ۳

سهرین، ناوچاویه‌ست، سهره‌ست ۴ به‌توکه،

باریکه، په‌راویزی باریک، تیزمالک ۵ لووله،

بوری ۶ (بیناسازی) گه‌ج‌بری یا نه‌خشی باریکه

۱ فیل، بی‌استخوان ۲ فیل ۳ پیشانی‌بند ۴ نوار،

نوار باریک ۵ لوله ۶ (معماری) ابزار چهارگوش

fill-in *noun*

جینگر ۱ بدیل

filling /'fɪlɪŋ/ *noun, adjective*۱ *n* پرکردنه‌وه‌ی ددان ۲ ددانی پرکردنه‌وه ۳

ددانی پرده‌کراو ۴ بواز، کون‌گره، نئواخن، ناو،

پرکهره، نئوبه‌ره *adj* تیزه‌خوره (زه‌من) ۱ *n*

پرکردن دندان ۲ دندان پرکردنی ۳ دندان پرکرده ۴

لای، تویی، سوراخ‌گیر *adj* شکم‌پرکن**filling station** *noun*

بومپ یان ویسگی بئترین ۱ پمپ بئترین

fillip /'fɪlɪp/ *noun*

۱ په‌له‌بیتکه، بیلکه، پلتوک، بته، بیتکه ۲

وروزتندر، هاندەر ۳ جووله، تکان، جم‌وجول

جم، هاندان ۱ تلنکر ۲ انگیزان، انگیزش ۳ تکان

filly /'fɪli/ *noun, pl. fillies*

۱ جوانوو، جانووماسین، نوما (دوو سالان)،

بئچووئه‌ست ۲ (به‌شوخ‌ی) کچی له‌جوش،

ژنی جه‌حیل ۱ کره‌ی مادیان ۲ فیل

film /fɪlm/ *noun*

۱ ناسکه‌به‌رگه، تویر، تویرال، گهردال، به‌رده،

روویوشی ناسک، به‌رده‌ی ناسک ۲ فیلم

(وینه‌گری) ۳ فیلم، تویره، فلیم (سینه‌مایی)،

نالفه‌ی فیلم ۴ لیلای چاو ۴ هودا، داو، ریشال،

تال ۵ (films) کاری سینه‌ما، سینه‌ماکاری،

سینه‌ماگری، پیشه‌سازی سینه‌ما (سهره‌ت:

filmen ئینگلیسی کسون "membrane"

به‌ره‌تئکی نه‌لمانی روزاوا‌ی هه‌یه، بئوه‌ندی به

fell ۱ هوه‌هه‌یه) ۱ لایه‌ی نازک، ورقه ۲ فیلم

۳ فیلم (سینه‌مایی) ۴ تازی چشم ۵ رشته ۶ (در

جمع) صنعت سینه‌ما

filmable *adjective*

شیاوی فیلم (لی) به‌لگرتنه‌وه ۱ قابل‌فیلم‌برداری

film archives *noun, pl.*

فیلم‌خانه، ئهرشیفی فیلم ۱ بایگانی فیلم

film cement *noun*

چه‌سیی فیلم ۱ چسب فیلم

film editing *noun*

مونتازی فیلم ۱ تدوین فیلم

film editor *noun*

مونتازگری یا ئیدیتوری فیلم ۱ تدوین‌گر فیلم

film festival *noun*

فستیوالی فیلم ۱ جشنواره‌ی فیلم

filmic /'fɪlmɪk/ *adjective*سینه‌مایی، فیلمی، سهره‌یه فیلم (filmically *adv*)

۱ سینه‌مایی، وابسته به فیلم

filmgoer *noun*, US usually *moviegoer* orBrE also *cinema-goer*

فتره‌سینه‌ما، سینه‌ما‌ره، سینه‌ما‌باز، بۆ سینه‌ماچوو

۱ سینمارو

filming /'fɪlmɪŋ/ *noun*فیلم‌هه‌لگری: *filming was delayed because**of bad weather* ۱ فیلم‌برداری**film library** *noun*

فیلم‌خانه، ئهرشیفی فیلم ۱ بایگانی فیلم

film-maker *noun*

فیلم‌دروسکه‌ر، فیلم‌ساز ۱ فیلم‌ساز

film-making *noun*

فیلم‌دروسکردن، فیلم‌سازی ۱ فیلم‌سازی

filmography /,fɪl'mɒɡrəfi/, US -'ma:ɡ-/*noun, pl. filmographies*

فیلم‌ناسی، لیستی فیلم‌کائی دهره‌تندر، ئه‌کتر

یان دهریاره‌ی باب‌ه‌تیکه‌وه ۱ فیلم‌وگرافی

film première *noun*

شه‌وی یه‌کهم یان هه‌وه‌لی پیشان‌دانی فیلم ۱

شب نخست نمایش فیلم
film script *noun*
 فیلمنامه ○ فیلمنامه
filmsetting = photocomposition
film star *noun*
 نه‌ستیره‌ی فیلم یان سینه‌ما ○ ستاره‌ی سینما
film stock *noun*
 فیلمی خاو ○ فیلم خام
film-strip /'fɪlmstri:p/ *noun*
 1 باریکه یا شریتی فیلم 2 باریکه‌ی وینه‌کان ○
 1 نوار فیلم 2 نوار صور
film studio *noun*
 استودیوی فیلم‌ه‌لگرتنه‌و یا فیلم‌ه‌لگری ○
 استودیوی فیلم‌برداری
film-taking *noun*
 فیلم‌ه‌لگرتنه‌و، فیلم‌ه‌لگری ○ فیلم‌برداری
film test *noun*
 تاقی کردنه‌وی نه‌کتر له فیلم‌دا، تاقی کردنه‌وی
 نه‌کتره‌ی ○ آزمون هنریشگی
filmy /'fɪlmi/ *adjective* (filmier, filmiest)
 ناسک، توری، گیان‌به‌ده‌ره‌و، تنک، روو‌تنک،
 تویرال‌ناسا: **a filmy cotton blouse** ○ فرانما،
 لایه‌مانند، بدن‌نما
filo /'fi:ləʊ/ = filo pastry
Filofax /'faɪləʊfæks, US -lou-/ *noun*
 (دروشمی بازرگانی) فیلوفه‌کس (ده‌فته‌ریکی
 چکوله که به‌ره‌کائی نه‌توانی لی‌بیته‌و یان
 بخورته‌سر) ○ فیلوفکس
filo pastry /'fi:ləʊ, 'peɪstri, US 'fi:ləʊ/ *noun*
 فیلوفاستری، شیرینی لؤلؤ ○ فیلو پاستری
filopodium /'faɪləʊ(p)ɒdiəm/ *noun, pl. filopodia*
 (زینده‌ناسی) پی‌دروونه‌ی دریز و باریک،
 پاده‌زوو ○ فیلوپودیم
filose /'faɪləʊs/ *adjective*
 تال‌تال، ریشال‌ریشال ○ نخ‌نخ
filoselle /'fi:ləʊ(s)el/ *noun*
 ه‌وریشمی خراب ○ ایریشم پت
filovirus /'fi:ləʊ,vaɪrəs/ *noun*
 فیلوفایروس (= فایروسی RNA ری‌شال‌ناسای
 کومه‌لی که دهنه‌وی تای خوین‌پژانی ناستم،
 خیزانی (Filoviridae) ○ فیلوویروس
fil's /fɪls/ *noun, pl. same*
 یه‌که‌ی پاره‌ی نیراق، به‌حره‌ین، نوردون، کویت
 و یمه‌ن، به‌رامه‌ر به سه‌دیه‌کی riyal له یمه‌ن
 و سه‌دیه‌کی dinar له‌وانی دی ○ فلس
fil's /fɪs, French fɪs/ *noun*
 دوی ناوی خیزانی یان پاشناو بو جیا‌کردنه‌وی
 کوپ له باوک که ناویکیان هه‌یه ○ فیس
filter /'fɪltə(r)/ *noun*

1 بالئوک، بالئونه، بالوینه، بالئوکه، بارزنوک،
 دایزه، ناوبالئو 2 (هات‌وچو، بریتانیا) نیشانه‌ی
 بادانه‌وه بۆ لای چه‌پ 3 (کامیوتیر) بالئوک،
 فیلتر 4 (نافه‌رمی) جگه‌ره‌ی بالئودار یان
 فیلتردار ○ 1 صافی، بالابه 2 علامت اجازیه
 حرکت به سمت چه‌پ 3 و 4 فیلتر
filterable *adjective*, also filtrable
 له‌بالاوتن‌هاتوو، ده‌بالئوری، به بالئوکا تیده‌په‌ری
 (filterableness *n*, filterability *n*) ○ قابل
 بالایش، قابل گذر از صافی یا بالابه
filterable virus *noun*, also ultravirus
 فایروسی بالئوک(تیه‌ر، فایروسن که نه‌ونده
 ورده که به بالئوکی دزه‌به‌کتریا -bacteria-
 retaining filter تیده‌په‌ری ○ نوعی ویروس
filter bed *noun*
 بالئوکی زینخی، بنک یان تهرکی بالئوک ○
 بستر بالابه
filter disc *noun*
 په‌پکه‌ی بالاوتن، سیلکی بالئوک ○ دیسک صافی
filter-feeding *adjective*
 (گیانه‌وه‌ریکی‌ناوی) بالاوتنه‌خوژ
filter-feeder *n*: گیانه‌وه‌ری بالاوتنه‌خوژ، وه‌ک
 clam و sponge (baleen whale) ○ بستر بالابه
filter-paper /'fɪltə(r)pəpə(r)/ *noun*
 کاغزی بالئوک، کاغزی بالاوتن ○ کاغذ صافی
filter press /'fɪltəpres/ *noun*
 په‌ستانه‌بالئو ○ صافی فشاری
filter tip *noun*
 1 کنگه‌سیگار، جگه‌ره‌بالئو، بالئوکی جگه‌ره،
 ناغزه 2 جگه‌ره‌ی فیلتردار (filter-tipped *adj*):
 بالئودار، فیلتردار) ○ 1 فیلتر سیگار 2 سیگار
 فیلتردار
filth /fɪlθ/ *noun*
 1 پیسی، دژوینی، چلک، چه‌په‌لی، گهماری،
 ناخاوتنی، چلکنی 2 جنتی، قسه‌ی ساردوسووک،
 قسه‌ی ه‌رزانه: **How can you read such filth?**
 3 ناشیری، ناحه‌زی، ه‌رزیه‌ی 4 (نافه‌رمی،
 بریتانیا، سووکانه) پو‌لیس ○ 1 کثافت، پلیدی،
 نجاست 2 ناسزا، فحش 3 زشتی، فساد 4 پلیس
filthiness /'fɪlθnəs/ *noun*
 پیسی، چلک، دژوینی، چه‌په‌لی ○ کثافت
filthy /'fɪlθi/ *adjective* (filthier, filthiest)
 1 پیسی، چلکن، چه‌په‌ل، دژوین، گواوی: **filthy**
 2 ناشیرین، ناحه‌ز، ه‌رزانه: **filthy**
 3 language/words یه‌که‌جار، له‌راده‌به‌ده‌ر
 (filthiness *n*: filthily *adv*) ○ 1 کثیف، مبتذل
 2 فوق‌العاده
filtrate /'fɪltreɪt/ *noun*
 شتی یالئوروا، بالاوتنه ○ چیز صاف‌شده
filtration /'fɪl'treɪʃn/ *noun*
 بالاوتن، پارزین (filtratable *adj*) ○ صاف

کردن، تصفیه
filum *noun, pl. fila*
 ده‌زوو، تال، تالوچکه، ینکها‌ته‌ی تالی،
 رشته، رشته‌ی کوچک
fimbria /'fimbriə/ *noun, pl. fimbriae* /-ii/
 (تویکاری) ریشوو، ریشو‌له، پیره (ب.ت).
 یتکه‌یه‌کی ریشو‌له‌ناسا له کوتایی لولوی
 منالان، لاتین "fringe, border" (ریشه
fimbrial *adjective*
 ریشوویی، ریشو‌له‌یی، پتو‌ه‌ندی به ریشو‌له‌وه
 هه‌یه (وابسته به ریشه
fimbriated /'fimbriətid/ *adjective, also*
fimbriate
 ریشو‌دار، ریشو‌له‌دار، پراویژ‌دار (fimbriation)
 (ریشه‌دار، حاشیه‌دار)
fin /fin/ *noun*
 1 بال، باله 2 پیره، پیره‌که
finless *adj*
 بی‌بال، بی‌پیره‌که، بی‌پیره
finned /fɪnd/ *adj*
 پیره‌دار، بالدار، پیره‌که‌دار) 1 باله 2 پیره
finable /'fainəbl/ *adjective*
 به‌ریژاردن‌ک‌ه‌وتوو، پیره‌ج‌ری‌مه‌ک‌ه‌وتوو،
 ج‌ری‌مه‌له‌س‌ر، ده‌ی بیژیری (شمول ج‌ری‌مه
finagler *noun*
 به‌ده‌س‌ه‌ن‌س‌ر به‌فیل‌ه‌وه، له‌خ‌شته‌پ‌ر
 بدست‌آورنده با حیل
final /'faɪnəl/ *adjective, noun*
 1 ادواین، کوتایی، نه‌نجامی، ناخ‌ر، ناخ‌ری،
 ادوایی، ه‌ده‌وه‌دوایی: *his final act as party*
 2 leader به‌کلائی ک‌ه‌روه، بی‌چ‌ه‌ندو‌چ‌ون،
 بی‌ئ‌وم‌لا‌ئ‌ه‌ولا 1 *n* دو‌ای‌ن‌ش‌یر‌ک‌ن 2
 دو‌ا‌(بی‌ن)‌چ‌اپ (روژ‌نام‌ه) 3 (موس‌ی‌قا) ن‌و‌تی
 س‌ره‌کی 4 mode (finals) تاق‌یک‌اری‌به‌کانی
 دو‌ایی س‌ال، تاق‌یک‌اری‌به‌کانی کوتایی) 1 *adj*
 نهایی، پایانی، آخ‌رین 2 قطعی *n* 1 فینال 2 آخ‌رین
 چ‌اپ 3 (موس‌ی‌قی) نت اصلی 4 mode (در جمع)
 امتحانات نهایی
final clause *noun*
 (ریژمان) مه‌به‌ست‌ده‌ری (فینال کلوز
finale /fi'naɪli, US fi'naɪli/ *noun*
 1 به‌شی دو‌ایی، نه‌نجام‌ه، فینالی (موس‌ی‌قا و
 دراما) 2 کوتایی، دو‌ایی، ناخ‌ر (له‌یتالیایی‌به‌وه)
 1 پایانه آخر
finalist /'faɪnəlɪst/ *noun*
 1 یار‌یزانی خولی کوتایی، به‌شداری ک‌ه‌ر له
 2 *an Olympic finalist* ی‌ن‌ش‌یر‌ک‌ن کوتایی‌دا:
 خ‌وت‌ند‌کاری س‌الی دو‌ایی (فینالیست)
finality /faɪ'næləti/ *noun, pl. finalities*
 1 بی‌ئ‌م‌لا‌ئ‌ه‌ولا‌بوون، یه‌کلائی ک‌ه‌روه‌یه‌ی،
 بی‌چ‌ه‌ندو‌چ‌ونی، ت‌ه‌وا‌ویی، س‌و‌گ‌ر‌یتی 2 کوتایی،
 دو‌ایی، ناخ‌ر (1 قطعی، حتمیت 2 پایان
finalization *noun*

بر‌ده‌نه‌س‌ر، گه‌یاند‌نه‌س‌ر، ت‌ه‌وا‌و‌کردن،
 ج‌یه‌ج‌ی‌کردن، یه‌کلائی کردن، یه‌ک‌ه‌ره‌کردن،
 کوتایی‌ین‌ن‌ان (تکمیل
finally /'faɪnəli/ *adverb*
 1 ناخ‌ر، یاش‌جار، تاق‌ی‌ه‌ت، ناخ‌س‌ر، له
 کوتایی‌دا، س‌ره‌ن‌جام، *The law eventually*
 2 *was finally passed in May 2009*
 ش‌ی‌وه‌ین‌کی یه‌کلائی ک‌ه‌روه‌وه: *The matter was*
 1 *not finally settled until later* بال‌آخ‌ر،
 در پایان، سرانجام 2 به‌طور قطعی
final product *noun*
 دو‌ای‌ه‌ره‌م، دو‌ای‌ن‌پ‌ه‌ره‌م، پ‌ه‌ره‌می کوتایی یان
 (ه‌ه‌ره‌)دو‌ایی (فراورده یا محصول نهایی
final solution *noun, often capitalized F&S*
 بر‌یاری کوتایی: سیاس‌تی نازی (1941-5)
 ف‌ه‌وت‌اند‌نی جو‌له‌ک‌ه‌ی ت‌ه‌وروپا (ن‌ه‌ره‌ت):
 و‌ه‌گ‌ت‌ر‌د‌و‌ای *Endlösung* نه‌ل‌مانی) (فینال
 س‌ولوشن
finance /'faɪnəns, US faɪ'nəns, fa'nəns/ *noun*
 1 پ‌ه‌ری‌وه‌به‌رایه‌تی (کاروباری) دارایی 2 توانایی
 مالی یان دارایی، پ‌اره، س‌رمایه 3 بودجه،
 د‌ای‌ن‌کرد‌نی بودجه 4 دارایی 5 س‌رمایه‌ن‌ان‌ه‌وه،
 د‌ای‌ن‌کرد‌نی س‌رمایه 6 پ‌اره‌دان، پ‌اره‌به‌ق‌ه‌ر‌زدان
 7 (finances) س‌ر‌چ‌ا‌وه دارایی‌به‌کان، دارایی،
 س‌رمایه، ده‌س‌مایه 1 اداره‌ی امور مالی 2 پول،
 س‌رمایه 3 بودجه، ت‌ام‌ین بودجه 4 دارایی 5
 س‌رمایه‌گ‌ذار 6 ت‌ام‌ین مالی 7 (در جمع) منابع مالی
finance company *noun, also finance house*
 ده‌زگا یان ک‌وم‌پ‌انی پ‌اره‌به‌ق‌ه‌ر‌زدان (بو‌ک‌رینی
 به‌پ‌از) (شرکت یا مؤسسه‌ی ت‌ام‌ین مالی
financial /'faɪ'nənsɪl, US faɪ'næ-/ *adjective*
 دارایی، س‌ه‌ریه دارایی: *to be in financial*
 1 *difficulties* مالی
financial crisis *noun*
 ق‌ه‌یرانی درو‌ای، ق‌ه‌یران یان ته‌نگ‌وه‌ی دارایی
 بحران مالی
financially /-fəli/ *adverb*
 له‌باری دارایی‌به‌وه (از نظر مالی
financial ratios *noun, pl.*
 ر‌ی‌زه‌ دارایی‌به‌کان، ر‌ی‌زه‌گ‌ه‌لی دارایی
 نسبت‌های مالی
financial year *noun*
 س‌الی دارایی (سال مالی
financier /faɪ'nænsiə(r), US fə-,
 fɪnən'sɪr/ *noun*
 1 ش‌اره‌زای دارایی، دارایی‌ناس 2 س‌رمایه‌ن‌ه‌روه،
 و‌ه‌پ‌ه‌ر‌ه‌ین 1 کارشناس امور مالی 2 س‌رمایه‌گ‌ذار
finch /fɪntʃ/ *noun*
 س‌ه‌یره، س‌یره: بال‌نده‌یت‌کی ده‌نگ‌خ‌وش‌ی
 ک‌وم‌ه‌لی‌کی به‌ربلا‌و که goldfinch, chaffinch.

linnet به کان و هند دگر بتهوه، دهنوکیان که ته و پهروالیان رهنگینه آژور جزور، ب.ت. له خیزانی Fringillidae سهره

find /famd/ noun

1 دوزینهوه، دیتنهوه، پهیداکردن، دوزمان: an archaeological find 2 (شستګی) دوزراوه، دیتراوه، دوزرهوه، دوزه findable adj: نلمانی بڼه پرت (1 کشف 2 چیز) یافته

finder /'faɪndə(r)/ noun

1 دوزرهوه، پهیداګر، دوز 2 دووربینی پهیداګر دنی شتی بز روانی 3 viewfinder - 1 باندنه، خیاب 2 دوربین ردیاب

fin de siècle /'fæ də 'sjekl/ adjective

سهره (کوتایی) سدهی نوزدهیمه، سدهی نوزدهیمه (هونه، ویزه و شیوازه کانی؛ بڼه پرت: فدرنسی "end of century") وایسته به قرن نوزدهم

finding /'faɪndɪŋ/ noun

1 دوزینهوه، دیتنهوه 2 دوزراوه، دیتراوه، دوزه: The findings of the commission will be published today 3 (صاف) بریار، را 4 پشکینه ری گومرک 5 (findings) دوزینهوه کان، نه نجامه کان، دوزراوه کان 6 (صاف) بریار، را 1 کشف 2 یافته 3 حکم 4 بازرس گمرک 5 (در جمع) یافته ها، کشفیات 6 حکم

fine /'faɪn/ adjective (-er, -est), adverb, noun

adj 1 باش، خاس، چاک، زور باش، خوش، جوان، رند، جمله نگ 2 (هوا) خورکه وتوو، خورویان، تاوویان، ناباران، ساو، روون 3 به که یف، به ده ماخ، له شاغ، ساغ 4 ناسک 5 گونجاو، باش 6 ورد، نارده بیتز، ندرم 7 باریک، ناسک، نهرم، ثاوه ریس، مووین 8 (دهری و هند) تیو، نووک تیو 9 به تی، ناتیکل، پوخت، بالتوراو 10 تهواو، بهس 11 خراب، شیرزه 12 (نوسراوه و وتار) تهق و پهق 13 (تافه رمی) قایلکهر 14 (هست و کو) بالتوراو، بهز adv 1 باش، زورچاک، فره خاس 2 ناسک، باریک n وردهی کانګا یان لیکردن (نارد) 1 adj 1 خوب، زیبا 2 آفتابی 3 سرخال 4 ظریف 5 مناسب 6 ریز، نرم 7 نازک، نرم، لطیف، باریک 8 تیز 9 خالص، ناب، تصفیه شده 10 کافی 11 انقباض 12 پرتکلف 13 رضایت بخش 14 تصفیه شده adv 1 خوب 2 ظریف، باریک n فاین

fine /'faɪn/ noun

1 (پن پرهو) conclusion, end 2 جدریمه، زیانه، بژره: in fine: کورت و کرمانجی، به کورتی، ناخرسهر، ثاقیبت 3 جریمه

fine /'fi:n/ noun

جوړی براندی په کجار باشی فدرنسی، له مدی دلونیتراو 1 فین

fine arts noun, pl.

هونه ره جوانه کان (وینه کیشی، په بیکه رتاشی و هند) هنرهای زیبا

fine-drawn adjective

(تناف و...) باریک، ناسک، زراف 1 باریک

Fine Gael /'fi:na 'geil/ noun

دوو پارتی سهره کی کونه پارتی کوماری ثیرلند 1 فین گیل

fine-grained adjective

دهنک ورد، دان ورد 1 دانه ریز، ریزدانه

finely /'faɪnli/ adverb

1 ناسک، ورد 2 زور، به همره باشی 1 ظریف 2 خپلی، به طور عالی

fineness /'faɪnəs/ noun

باریکي، ناسکی، وردی، جوانی 1 ظرافت، دقت، زیبایی

the fine print = the small print

finery /'faɪnəri/ noun, pl. fineries

خشل وزیو، خشل وزه نهر، زیروزیو، جل و بهرګ و جهوا هیزات: The mayor was dressed in all his finery 1 زر و زیور، تجملات

finery /'faɪnəri/ noun, pl. fineries

کارخانه ی پالاوتن یا پوخته کردنی کانراکان 1 کارخانه ی تصفیه فلزات

fine herbes /'fi:nz 'e:bl/ noun, pl.

گزوگیای تیکه ل کراو یان لیکدراو که له چنشت لیتان یا ناشه زی دا به کاردیتري (بڼه پرت): له فدرنسهوه به واتای (fine herbes) 1 فاین هرېز

fine-spun adjective, also finespun

1 وردچن، ثاوه ریس، باریک ریس، نهرم و خوش 2 ناگرداری، خه بالی 1 ریزبافت 2 غیر عملی

finesse /'fi:nes/ noun

1 وردی، ورده کاری، ورده بونهوه، ناسک کاری، شماره زایی 2 باشی، خاسی 3 زیره کی 1 دقت، مهارت 2 خوبی 3 زرنگی

fine structural adjective

سهره یان پنهوندی به ینکها ته ی ورده وه هیه، ورده ینکها ته ی، ورده دارشته ی، ورده سازه ی وایسته به ساختار ریز

fine structure noun

ینکها ته ی ورد، ورده ینکها ته، ورده دارشته، ورده سازه: ورده کاری ینکها ته ی خانه کان که به به دهر له توانایی دیتنی وردبین یان مایکروسکوپي روونایی به و تنیا به وردبینی نیلیکترونی ده بیتري 1 ساختار ریز

fine-tooth comb noun, go over something with a fine-tooth comb

1 شانې (د دانه) ورد 2 تاقی کردنهوه شتی به وردی و سهرنجهوه، له شتی زور ورده بونهوه 1 شانې دنده ریز 2 امتحان چیزی به طور دقیق

fine-tuning noun

میزان کردنی به وردی (تله فزیون و رادیو) 1

تنظیم

finfoot /'finfʊt/ noun, pl. finfoots

جوزی بالسندهی ثاوی grebe نامی
دهنووک دریز [خیزان Heliornithidae: سی
جوزن] نوعی پرند

finger /'fɪŋɡə(r)/ noun

1 قامک، تلی، په نجه، کلک، پلک: Hold the
2 material between finger and thumb
قامکی دهکیش یان له یک 3 قامکی (به باری
بانایی، بؤ نه دازه ی خواردنوه ی نه لکولی یان
لیکوری) 4 (زهوی، نان وهند) تیکه 1
انگشت 2 انگشت دستکش 3 بند انگشت 4 برش

finger alphabet noun

ثاوی قامکی، نه لکویی په نجه یی الفبای انگشتی

fingerboard /'fɪŋɡəbɔ:d, US

'fɪŋɡəbɔ:rd/ noun
دهسک، په نجه گره، تخته قامک، قامک گیر،
په نجه گیر، جی قامک (ب.ت. گیتار، فیولون و
هند) رودسته

finger bowl noun

قامک شورې، دس شورې، تاس، کاسه (بؤ دس
تیا شواردن، له نیوان نان خواردن) کاسه
-fingered adjective

(له لیکدانان) قامکه، قامک، په نجه،
نه نگوست: long-fingered انگشتی، انگشت

finger food noun

چیشتی به قامک خواردن فینگر فود

finger hole noun

کونه قامک، جی قامک، کون (له ثامیری فوی دا)
جای انگشت

fingering /'fɪŋɡərɪŋ/ noun

په نجه ژهني، قامک دانان، په نجه لیدان، په نجه دانان
انگشت گذاري

fingering /'fɪŋɡərɪŋ/ noun

جوزی خوری باش بؤ چینی به دهست فینگرینگ

fingermark /'fɪŋɡəmə:k, US

'fɪŋɡəmə:rk/ noun

جی په نجه، شوین په نجه، شوی قامک،
جی قامک جای انگشت

fingernail /'fɪŋɡəneɪl, US -gərn-/ noun

نیتوک، نیتوخ، نیتوخ ناخن

finger painting noun

قامک کیشی، به قامک کیشانهوه، وینه کیشی به
دهس یان قامک (به جی به کارهتانی پینوس و
شتی تر) نقاشی یا انگشتان

fingerplate /'fɪŋɡəpleɪt/ noun

رووتخته ختی دهسکی درگا، به ردهسکی درگا،
پله یی دهسکی درگا (بؤ نهوه ی که جی قامکی
پتوه دیار نهی) فینگرپلٹ

fingerpost /'fɪŋɡəpəʊst/ noun

تیری نشان دان، تیرکی رتویی (کردن) فلش

راهنما

fingerprint /'fɪŋɡəprɪntɪŋ, US -gərp-/ noun

په نجه گرتن، جی قامک دیار یکردن،
جی په نجه هه لگر نهوه (بؤ ناسینهوه ی
تاوانکاران) انگشت نگاری

fingerprint /'fɪŋɡəprɪnt, US -gərp-/ noun

شوین په نجه، جی په نجه، جی قامک، تهیل: to
take a suspect's fingerprints اثر انگشت

finger-spelling noun

سپیلینگ به قامک هجی کردن یا انگشت

fingerstall /'fɪŋɡəstɔ:l/ noun

قامک باریز، قامکهوانه، قامکه پش (بؤ قامکی
بریندار) انگشتی

fingertip /'fɪŋɡətɪp, US -gərt-/ noun

نووی یا سدری قامک، پورتک، سدری په نجه
سر انگشت

finial /'fɪniəl/ noun

1 گومزه، قوبه 2 کهمره، سدرمناره 1 قبه 2
کل دسته، سمرناره

finical /'fɪnɪk(ə)l/ adjective, also finicky

1 درهنگ رازی، به بهانه، به تیراد 2 سهخت،
دژوار، پر نهړک، پر زه حمت (adv finically)
1 مشکل پسند 2 مشکل

finicality /fɪnɪ'kælɪti/ noun

درهنگ رازی بوون، به تیراد بوون مشکل پسندی

finicky /'fɪnɪki/ = finical

fining /'fɪnɪŋ/ noun

پالاوتن، بوخته کردن، بوختاندن تصفیه

finis /'fɪnɪs, 'fɪnɪs, 'fɪnɪs/ noun

دوماهی، کوتای، دواپی (له کوتای کتیب یا
فلم، له لاتینهوه) پاپان

finish /'fɪnɪʃ/ noun

1 دواپش، بهشی دواپی، دواپی، کوتای: a
dramatic finish to the race 2 تهواوتی 3
قوناخی کوتای: a gloss/matt finish 1
بخش آخر، خاتمه 2 کمال 3 مرحله آخر

finished /'fɪnɪʃt/ adjective

تهواو، تهواپو، خ (به لاس کراو، کوتای پتاتو،
جیه جی کراو: I won't be finished for

the finished another hour

product/article تمام، تمام شده

finisher /'fɪnɪʃə(r)/ noun

1 تهواوکر، کوتای پتیش 2 به هلی کوتای
گه پتو: The first six finishers go into the

final 1 تمام کنند 2 به خط پاپان رسیده

finishing line noun, US finish line

هلی کوتای، دواپل خط پاپان

finishin school noun

خویندنگای پنگه پینه (فیر کردنی ری وشوینی
کومه ل(گا) مدرسه ی معرفت آموزی

finishing touches *noun, pl.*

ورده‌کاری کوتایی، دواورده‌کاری،
دواورده‌سکاری، ده‌سکاری ناخر ○ پرداخت نهایی
finite /'faɪnɪt/ *adjective*

1 سنوورداری، دواور، پهرتسکی، دیاری‌کراو،
راده‌مندی: *a finite number of possibilities*
finite ○ *The world's resources are finite*
2 the finite velocity of light ○ *beings*
finitely (ریزمان) گهردان‌کراو، له‌گهردان‌هاتوو (*finitely*)
(adv) ○ 1 مناهی، کرانمند، محدود 2 صرف‌شده
finiteness /'faɪnɪtnəs/ *noun*

سنوورداری، دواور، پهرتسکی، پهرتسنگی،
دیاری‌کراو، له‌دوایی‌هاتوویی، راده‌مندی ○
کرانمندی، محدودیت

finite verb *noun*

کاری له‌گهردان‌هاتوو، کاری گونجاو ○ فعل
صرف‌شدنی

finito /fi'ni:təʊ/ = finished**finitude** /'fɪnɪtjuːd/ *noun*

سنوورداری، دواور، پهرتسکی، پهرتسنگی،
دیاری‌کراو، له‌دوایی‌هاتوویی، راده‌مندی ○
کرانمندی، محدودیت، پایان‌پذیری

fink /fɪŋk/ *noun*

1 سیخور 2 کسکی خوپری، مروی خوپری
یان سووک ○ 1 خیرچین 2 آدم پست

Finn /fɪn/ *noun*

خهلکی‌فینلندی، فینلندی ○ اهل فنلاند
finnan /'fɪnən/ *noun*, also **finnan haddock**
فینان (= جورئ هداک *haddock*) یودراو یان
برژاو) ○ فینان

Finnic /fɪnɪk/ *adjective*

1 نامازه یان سهره کومه‌له زمانیکی **Finno-Ugric**
که فینلندی و ئیستونیایی له‌خوده‌گری 2
سهره کومه‌لن له‌گه‌لان که فینلندی‌یه‌کان
ده‌گریتهوه ○ 1 فینیک 2 وابسته به زبان فینلند

Finnish /fɪnɪʃ/ *adjective, noun*

adj فینلندی، فینلندی، سهره فینلاند *n* زمانی
(فین-توگریایی) فینلندی‌یه‌کان ○ *adj* وابسته
به فنلاند *n* زبان فنلاندی

Finno-Ugric /fɪnəʊ'ʊ:ɡrɪk, -'ju:ɡrɪk/ *adjective, noun*, also **Finno-Ugrian** /-
'u:ɡrɪən, -'ju:ɡrɪən/

adj سهره کومه‌لی زمانایی فین-توگریایی *n*
کومه‌لیکی مه‌زنی زمانایی نورالی، که فینلندی،
هنگاریایی و چندین زمانی ناسیای ناوه‌ندی
له‌خوده‌گری ○ فین-اوگریایی

finny /'fɪni/ *adjective* (finner, finniest)

(ویزه‌یی، به شوخی) شینو‌ماسی، ماسی‌ناسا،
پهره‌که‌دار، پهره‌دار، خاوه‌ن‌پهره، بال‌دار ○
ماهی‌مانند، دارای پره یا باله

fino /'fi:nəʊ/ *noun, pl. fonos*

جورئ شیرئ تالی ره‌نگ‌پوشن ○ فینو

fiord = fjord**fipple** /'fɪp(ə)l/ *noun*

سهری recorder یا نامریکی بایی وا که هوو
ده‌کری به نیویا ○ نی‌انبان

fipple flute *noun*

مه‌شکه‌(تایه)، هم‌بانه ○ نی‌انبان

fir /fɜ:(r)/ *noun*

دره‌خت یان داری سته‌ویه، دارووک، جوریکی
همیشه‌سوزی گه‌لاده‌ریزی یان [توخم *Abies*:
زور جورن] ○ درخت یا چوب صنوبر

fir-cone /fɜ:(r) kəʊn/ *noun*, also **fir cone**

میوه یان بهری سته‌ویه ○ میوه‌ی صنوبر

fire /'faɪə(r)/ *noun*

1 ناگر، ناوړ 2 ناوړ‌گریتن، سووتان، سووتمان،
ناوړی مال‌پیران‌کهر، گرتن، ناوړتن‌به‌ریبون 3
(سهره‌بازی) خستن، ته‌فاندن 4 کسووره 5
تین‌وگور، داگیرسان، به‌په‌روشی، خروشی،
تامه‌زروی 6 ره‌خه‌نی توند **fireless** *adj*:
firer *n* به‌په‌ریکی ئه‌لمانی روزه‌اوای هه‌یه ○
1 آتش 2 آتش‌سوزی 3 شلیک 4 بخاری 5
حرارت، اشتیاق 6 انتقاد شدید

fire alarm *noun*

لووره (ی ناوړ‌گریتن) ○ آزیز

fire ant *noun*

میزووله‌ناوړه، جزووه‌کدی به‌زانه، هی گهرمیتانی
ئه‌مریکا **Solenopsis invicta** و جوره‌کانی ترا
○ نوعی مورچه

firearm /'faɪəɑ:m, US -ɑ:rm/ *noun*

چه‌ک، چه‌کی گهرم، چه‌کی ناوړین ○ اسلحه

fire-back *noun*

1 دیواره‌ی دواوه‌ی کسووره 2 (هه‌روه‌ها
fireback pheasant) جوریکی باشووری
روژه‌لانی ناسیا به پاشه‌لی مه‌پله‌وسووره‌وه
[توخم *Lophura*: سی جورن] ○ 1 جدار عقبی
بخاری 2 نوعی قزاقول

fireball /'faɪəbɔ:l, US 'faɪərb-/ *noun*

1 به‌ردی ناسمانی (گه‌وره و به‌شه‌وق): *the*
primordial fireball associated with the
beginning of the universe — Scientific
American 2 ناوړه‌توب، گوی ناوړین 3
ناوه‌ندی ته‌قینه‌وه‌ی (چه‌کی) ناوکی 4 مروی
زوربه‌گور، به‌کار، ناتشه‌پاره ○ 1 شهاب 2
گوی آتش 3 هسته‌ی آتش 4 آدم بسیار پراترزی

firebase *noun*

(سهره‌بازی) بنکه‌ی ناوړ ○ پایگاه آتش

firebird *noun*

(بالنده‌ناسی) هه‌نجیر‌خوره ○ بری شاه‌رخ

firebomb /'faɪəbɒm, US 'faɪərbɔ:m/ *noun*

بومی ناوړین ○ بمب آتش‌زا

firebox /'faɪəbɒks/ *noun*

ناتهش خانه، ناگردان، کووره، کوانو ○ آتش دان

firebrand /'faɪəbrænd/, US 'faɪərb-/ *noun*

1 له تئیکه داری سووتانو، گرتو، سدره بروت، چلوئیک، سوت 2 که سیکه نازاوه گیز،

خومه شیونیکه، گیرسنیون، agitator ○ 1

گیرانه 2 آدم فته انگیز، اخلاک گر، اشوب گر

firebreak /'faɪəbreɪk/, US 'faɪərb-/ *noun*

باریکایی پان به ربه سستی ناگریس، ناگر کوژین،

که رتی ناگر کوژانندهوه (دارستان) ○ نوار

آتش شکن

firebrick /'faɪəbrɪk/, US 'faɪərb-/ *noun*

خشتی ناگرین، ناچوری ناورین ○ آجر نوز

fire brigade /'faɪə brɪgeɪd/ *noun*, also fire

company

دهسته ی ناگر کوژیندهوه ○ گروه آتش نشانی

firebug /'faɪəbʌg/, US 'faɪərb-/ *noun*

ناگردهر، سووتینهر، داگر تیه ردهر (به نهغه سست)

○ آتش افروز

fireclay /'faɪəkleɪ/ *noun*

گلده سووره، قوری خشتی ناورین ○ خاک نسوز

fire company *noun*

1 دهسته ی ناگر کوژیندهوه 2 کومپانی ناگر (بو

کردنی) بیمه کاتی زیان و زهره له نه نجامی

ناگر دهه کوژیندهوه ○ فایر کمپانی

fire control *noun*

1 ناماده کاری و پلان ریزی ته قانندهوه بو سهر

نامانجی 2 مههار (کردنی) ی ناگر تی به ربیون پان

سووتان، مههار پان کوژیندهوه ناورکه و تنهوه ○

1 تدارک و برنامهریزی تیراندازی به سوی هدفی 2

کنترل حریر

fire coral *noun*

شیلانی ناور، جزری hydrozoan شیلانی،

خواه نی nematocyst که جزووه که ی به زانه و

دهه کوژیندهوه [توخم Millepora] ○ فایر کورال

firecracker /'faɪəkrækrə(r)/, US 'faɪərk-/ *noun*

(زورتر له نه مریکای باکووری) توقوقه: to

let/set off firecrackers ○ ترقه

firecrest *noun*

(بالنده ناسی) بویه ناوړه؟ [Regulus

ignicapillus] ○ نوعی پرند

-fired *adjective*

(له لیکدان به) ... نه سووتی، ی، سموت: gas-

fired central heating ○ سوز

firedamp /'faɪədæmp/ *noun*

گازی زونگاو، کانه گاز، میتان ○ متان

fire department *noun*, fire bridge or fire

service

دهسته ی ناگر کوژیندهوه ○ گروه آتش نشانی

fire drill *noun*

مه شقی خوده رباز کردن له ناور ○ تمرین فرار از

firedog /'faɪədɒg/ *noun*

سین پاچکه ی بهر ناگردان پان کووره، سین پایه ی

کووره ○ اندربون

fire door *noun*

درگای ناور (به نده) بو بهرگیری له بلاو بونه وه ی

ناور ○ فایر در

firedrake *noun*

(له میتولوژی نه لمانی دا) هه زده ی ناگر خور ○

ازدهای آتش خوار

fire-eater /'faɪə i:tə(r)/ *noun*

1 ناگر خور (چاویه سست) 2 که سیکه جینگزی،

شه رانی (fire-eating adj. n) 1 آتش خوار 2

آدم دعوایی

fire engine /'faɪə ɛnsɪn/ *noun*, also fire

truck

ماشینی ناگر کوژیندهوه ○ ماشین آتش نشانی

fire escape /'faɪə ɪskeɪp/ *noun*

پلیکان پان نه ردیوانی دهه رجیون، به یزه ی

هه لاتی ○ پلیکان یا نردبان فرار

fire extinguisher *noun*, also extinguisher

ناگر کوژیندهوه، که بسوولی ناگر کوژانندهوه ○

کپسول آتش نشانی

firefight /'faɪəfaɪt/, US 'faɪərf-/ *noun*

شه رده ناگر، شه رده کولله، کوژیندهوه ی ناگر ○

مبادله ی آتش

firefighter /'faɪəfaɪtə(r)/, US 'faɪərf-/ *noun*

ناگر کوژیندهوه، فرمانبره ی ناگر کوژانندهوه ○

آتش نشان

fire fighting *noun*

ناگر کوژانندهوه ○ آتش نشانی

firefly /'faɪəflaɪ/, US 'faɪərf-/ *noun*, pl.

fireflies, also lightning bug

گوله نه سستره، گی ناساره، نه سستروک [Luciola

lusitanica (نه وروپا) و جوړه کانی تر] ○

سوک شیناب

fireguard /'faɪəɡɑ:d/, US 'faɪərgɑ:rd/ *noun*

1 توری باراستن، ناگر باریز، به رده ناگر،

به رده کووره (کووره ی دیواری) 2 باریکایی پان

به ربه سستی ناگر بری دارستان ○ 1 حفاظ 2 نوار

آتش شکن در جنگل

fire hose *noun*

شیلانکی ناگر کوژانندهوه ○ شیلنگ آتش نشانی

firehouse /'faɪəhaʊs/, US 'faɪərh-/ *noun*, pl. firehouses

ویسگی ناگر کوژانندهوه له شاری جکوله دا،

fire station ○ ایستگاه آتش نشانی در شهر کوچک

fire hydrant *noun*

شیره‌ی ناگر کوژاندنوه ○ فلک‌ی آب آتش‌نشانی
fire iron noun

مه‌قاشی کووره‌ی دیواری ○ فایریرون
firelight /'faɪəlaɪt, US 'faɪərl-/ noun

رووناکی ناگر، روشنایی ناگر، شوقی ناور ○ نور آتش

firelighter /'faɪəlaɪtə(r), US 'faɪərl-/ noun, also firestarter

داگیرستنه، بیه‌لکهره ○ گرانه
fire line /'faɪə laɪn/ noun

هیلی ناگر (له‌ی تهنه‌وه) ○ خط آتش
firelock /'faɪələk/ noun

(میژوویی) تفه‌تگی پلیته‌یی ○ تفنگ فیله‌ای
fireman /'faɪəmən, US 'faɪərmən/ noun, pl. firemen

1 نه‌ندامی ده‌سته‌ی ناگر کوژاندنوه 2 تون‌چی، نیل‌دهر ○ 1 عضو گروه آتش‌نشانی 2 تون‌تاب

fire opal = girasol 2
fireplace /'faɪəpleɪs, US 'faɪərp-/ noun

کووره‌ی دیواری، ناگردان، کوانوو، کوانگ، کوماج، کولین ○ شومبه

fire-plug noun

شیره‌ی ناگر کوژاندنوه ○ فلک‌ی آب آتش‌نشانی
firepower /'faɪəpaʊə(r), US 'faɪərp-/ noun

1 هیزر بیان توانایی ناگر بارانیدن، هیزی ویران‌کردن، هیزی ناگر، هیزی تیرخستن 2 ده‌سه‌لات، هیزر، ده‌س‌پویش‌تویی: *The company has enormous financial firepower* ○ 1 قدرت آتش 2 نفوذ

fire point noun

خالی سووتان، خالی ناورگرتن، خالی گریان ○ نقطه‌ی اشتعال

fire practice = fire drill
fireproof /'faɪəpru:f, US 'faɪərp-/ noun

نه‌سووتاو، ناورنه‌گر، دزه‌ناگر ○ نسوز
fire-raiser noun

ناورته‌دهر، سووتینه‌ر، ناگر تیخه‌ر ○ ایجادگر حریق

fire-raising noun

ناورته‌دهر، ناگران‌هوه، سووتاندن ○ ایجاد حریق

fire salamander noun

جورئ salamander شه‌وگه‌ری کلک‌کورتی بنس‌ت‌ده‌ش، به‌خال و پنکه‌ی زهره‌د و پرته‌قالی [Salamandra salamandra] ○ نوعی سمندر

fire sale noun

هه‌رزان‌فروش‌کردنی که‌لو به‌لی سووتاو ○ حراج اجناس آسیب‌دیده

firescreen = fireguard
fire service noun

ناگر کوژاندنوه ○ آتش‌نشانی
fireship /'faɪəʃɪp/ noun

که‌شتی ناورته‌دهر ○ حراقه
fireside /'faɪəsaɪd, US 'faɪərs-/ noun

گوئ‌ناگردان، لای کووره، پال کووره، تهنه‌شت کووره ○ کنار بخاری

fireside chat noun

قه‌ی به‌ر کووره یا به‌ر ناگردان ○ گپ خودمانی
fire starter = firelighter

fire station noun

ویسکه‌یان بنکه‌ی ناگر کوژاندنوه ○ ایستگاه یا پایگاه آتش‌نشانی

fire-stone /'faɪə stəʊn/ noun

به‌رده‌چهره‌خ، به‌رده‌چه‌خماق ○ سنگ چخماق
firestorm /'faɪəstɔ:m, US 'faɪəstɔ:rm/ noun

ره‌شه‌بای له‌نه‌جامی ناورگرتن ○ توفان آتش
firethorn = pyracantha

fire tower noun

که‌لووی ناگره‌وانی، که‌لوویا برجی جاودیری ناورگرتن ○ برج مراقبت حریق

firetrap /'faɪətræp/ noun

(وه‌ک خانوو به‌ره‌یی) سووتان‌له‌سه‌ر، له‌به‌ر مه‌ترسی ناورگرتن یان سووتان، داوی سووتان ○ در خطر آتش‌سوزی

firewalker noun

ناورره‌و، ناگر به‌زین، به‌نیو ناوردا رویش‌توو، له‌ناورته‌سه‌ر (n) firewalking: ناورره‌وی، ناگر به‌زینی، به‌نیو ناوردا رویش‌تن، له‌ناگر ته‌ه‌ه‌ین (نایینی) ○ عبورکننده از آتش

firewall /'faɪəwɔ:l, US 'faɪərw-/ noun

1 دیواری ناگر (گرتن)، ناگره‌دیوار، دیواری ناگر به‌ند 2 دیواری ناگرین، ناورده‌دیوار، ناگره‌دیوار: به‌شی له‌ده‌زگای یان تور network

که‌وا دا‌پ‌پ‌راوه‌ریگه‌نادا به‌خه‌لک ده‌ستیان به کامپیوتریکی به‌کیتیکی تر رابگا (شه‌و کانه‌ی به نیم‌تیرنیت به‌ستراوه‌ته‌وه) ○ 1 دیوار 2 فایروال

fire warden noun

به‌ریری ناورگرتن (بو به‌رگرتنی) ○ مسؤل آتش
firewatcher noun

جاودیری ناورگرتن (بو مباران و له‌دریزی شه‌پ‌دا) ○ مراقب حریق

firewatching noun

جاودیری ناورگرتن ○ مراقبت حریق
firewater /'faɪəwɔ:tə(r), US 'faɪə-/ noun

(تافه‌رمی) ناوارا، ناوی ناگرین ○ آب آتشین
fireweed noun

گیاناکره: جورئ گیاه که‌له‌سووتاوی‌دا زوو قوت ده‌پیشه‌وه، ب.ن. rosebay willowherb ○ نوعی گیاه

firewood /'faɪəwud, US 'faɪərwud/ noun

ناوردوو، نیزنگ، هیزم، قهلاشکوری، نهنجینه، ههژگه، ههژگ، ویزال: *to collect/chop*

هیزم *firewood* /'faɪəwɜ:rk/ noun

توق توقین، ناگره خوشه، گر مه شققلان، گر گران، دهمه رقاچان، مانار، ناگره کلن *fireworks* /'faɪəwɜ:ks, US 'faɪəwɜ:rk/ noun

1 توق توقین، ناگره خوشه، ناگره بازی، ناگره کلن، گر مه شققلان، دهمه رقاچان 2 مشت و مبر، جهنجالی *fire-worship* /'faɪə wɜ:ʃɪp/ noun

ناورپرستی، ناگرپرستی *fire-worshipper* /'faɪə wɜ:ʃɪpə(r)/ noun

ناورپرست، ناگرپرستی *firing* /'faɪərɪŋ/ noun

1 تفاقندن، تفاقندنهوه، گولله خستن، تیرخستن: *There was continuous firing throughout the night*

2 کل، له کل نان، سوور کردنه 3 ناچار کردن بۆ به جهنجشتی کار: *protesting against the firing of a colleague*

1 شلیک 2 بختن در کوره 3 فایرینگ *firing-iron* /'faɪərɪŋ aɪən/ noun

داخی ئاسن *firing-line* /'faɪərɪŋ laɪn/ noun

1 هتلی ناگر، هتلی پشموه ی بهره (ی شهر): *attempts to prevent civilians from being fired*

2 بارودوخ یان رهوشن که کسئ نامانج و بابه تی رهخته گری یان تانه و *The employment secretary found himself in the firing line over recent job cuts*

1 خط آتش 2 در معرض انتقاد یا سرزنش قرار داشتن *filing party* = filing squad

دهسته ی تیره باران کردن *filing squad* noun

1 *firm* /fɜ:m, US fɜ:rm/ adjective (firmer, firmest), adverb

adj 1 پتهو، توکمه، قایم (نه زور و نه کم)، جینگیر، به هیز، سخت، نهلق، پی به جی، سه قامگیر، چه قیو، رقی، توند، رونه جوو، داندهر

2 بهرشت، شیلگر، (له سه ر) سوور، برا، پتهو، بهر یار 3 به کلای که رهوه، لیراوانه 4 به وهفا، به نه مه گ، به کلای 5 پتهو، بهر یو باوه، توکمه 6 لیراوانه، باوه پیکراو، به لگه نامه یی، جی متمانه

7 نهواو، ره بق 8 سه قامگیر، جینگیر (باره، دراو و هتد) *adv* پتهو، توکمه، به کلای که رهواوه، لیراوانه 1 *adj* محکم، سفت، ناجنبان 2 جدی، مصمم 3 قطعی، قاطعانه 4 ثابت قدم 5 استوار، راسخ 6 موتق 7 تمام 8 ثابت *firm* /fɜ:m, US fɜ:rm/ noun

1 کومیانی، ده زگای کارداری یان بازرگانی 2 کومه لی پزشکانی نه خوش خانه 3 شرکت 4 تیم پزشکان بیمارستان *firmament* /'fɜ:məmənt, US 'fɜ:rm-/ noun

1 (ویژه یی) فلهک، چه رخی فلهک یا گهردون، تاق یا گومه ی ئاسمان، ئاسمان، گهردون 2 پانتایی، بوار، مه لبه ند: *the international fashion firmament*

3 (بناو) basis = 1 گنبد مینا، آسمان 2 حوزه، گستره *firmamental* /fɜ:mə'məntl, US fɜ:rm-/ adjective

ناسمانی *firm* /'fɜ:mən, fɜ:'mɑ:n/ noun, also farman

فهرمان، ده ستور، فهروار (بهره ت: له *pramāṇa* "سانسکریتی" به واتایی نه ندازه، ستاندارد یان ده سلاتی راست) *firmly* /'fɜ:mli, US 'fɜ:rm-/ adverb

پتهوانه، قایم، شیلگیرانه، لیراوانه: *I can manage, she said firmly*

به طور محکم، قاطعانه *firmness* noun

1 ره قی، پتهوی، توندی، سه ختی 2 توکمه یی، جینگیری، سه قامگیری، لیراوی، برایی، شیلگیری *firmware* /'fɜ:mweə(r), US 'fɜ:rmweə/ noun

نهرمه واله یان نهرموزی جینگیر، فیرمویر، فیرموار (کومه له ده ستور پکی کاره بۆ کامپیوتر که له سه ره تله زمه هه لده گیر پتهو تا نه وه ی که به بهرنامه یی) *first* /fɜ:st, US fɜ:rst/ ordinal number, adjective, adverb, pronoun, noun

1 به که مین، هه وه لین، سه ره تاترین، ده سپنیک، به که م، هه وه ل 2 له پشموه، پش تر، له سه ره تادا 3 به که مین جار، بۆ هه وه لین یان به که مین جار 4 پشش، بهری، له وه پشش، له پشش هه موو، بهر له گشت، بهر له هه رشتن 5 سه ره تا، ده سپنیک، بهرایی، پششنگ، سه رکشش، سه ره له 6 (گتی) به که م 7 به که م کس 8 به له ی به که م، نهره ی به که م (بریتانیا) 1 اولین، نخستین، اولیه، اول 2 مقدم، نخست این که 3 نخستین بار، برای اولین بار 4 بل، قبل از همه 5 آغاز، پیش از 6 یک (دنده) 7 نخستین نفر 8 رتبه ی اول (بریتانیا)

first aid noun

فریا که وتنی سه ره تایی *first aider* noun

فریا که وتووی سه ره تایی *first balcony* = dress circle

first base noun

یه‌کم به‌یس (له یاری به‌یسۆل‌دا) ○ فرست‌ییس
firstborn /'fɜ:stbɔ:n, US 'fɜ:stbɔ:rn/
noun, adjective
 (منال) گه‌وره، نۆبه‌ره، نخری، نۆزگه، نۆله‌م،
 یه‌که‌م‌منال، هه‌وه‌ل‌بوو: ○ *their firstborn son*
 نخست‌زاده، ارشد

first cause *noun*

هۆی یه‌که‌م ○ علت‌العلل، علت‌نخست
first class *noun, adjective*

1 *n* پله‌ی یه‌ک، نمره‌ی یه‌که‌م، نمره یان
 پله‌یه‌کی زۆریاش 2 باش‌ترین یان گران‌ترین
 کورسی (فرۆکه، شه‌مه‌نده‌فەر و هتد) 3 پۆستی
 خێرا (بریتانیا) *adv* به باش‌ترین یان گران‌ترین
 کورسی (فرۆکه، شه‌مه‌نده‌فەر و هتد) به پۆستی
 خێرا ○ 1 *n* 1 مقام اول 2 درجه یك 3 پست سریع
adv با درجه یك، با پست سریع

first-class *adjective*

هه‌ره‌باش، ده‌ره‌جه‌یه‌ک، زۆرچاک ○ عالی
first command *noun*

ده‌ستووری سه‌ره‌تا، فه‌رمانی یه‌که‌م ○ امر اول

first cost = prime cost

first cousin *noun*

1 (ج کج یان کور) ناموزا 2 خالۆزا 3 پوووززا،
 میم‌ک‌زا ○ 1 عموزاده 2 دای‌ی‌زاده 3 عمه‌زاده،
 خاله‌زاده

first creation *noun*

ئافران‌دنی سه‌ره‌تا، یه‌که‌م دروس‌کردن یان
 ئافران‌دن ○ خلقت اول

first degree *adjective*

سووک، هه‌ل‌ک‌رووزان (سووتان، کوشتن‌کاری)
 ○ خفیف

first edition *noun*

یه‌که‌م چاپ، چاپی یه‌که‌م ○ چاپ اول

first-ever *adjective*

1 یه‌که‌مین، هه‌وه‌ل‌ین 2 یه‌په‌شینه: *his first-*
ever visit to London 1 نخستین 2 بر‌سابقه

first family *noun*

یه‌که‌م خێزان، خێزانی یه‌که‌م (خێزانی
 سه‌روک‌کۆماری ئەمریکا) ○ خانوادی نخست

first finger *noun*

دۆشاومزه، قامکی نیشانه، په‌نج‌ه‌شاره ○
 انگشت سابه

first floor *noun*

1 (له بریتانیا) نه‌ومی یه‌که‌م یان سه‌ره‌وه 2 (له
 ئەمریکا) نه‌ومی ریکی عه‌رز ○ 1 طبقه‌ی اول 2
 طبقه‌ی هه‌مگ

first-fruits *noun, pl.*

1 بالاته، نۆبه‌ره، ته‌روه‌نده، نوخسه، خیف، که‌بار،
 تازه‌گه‌یشتوو 2 نه‌جابه سه‌ره‌تایی‌یه‌کان، یه‌که‌م
 ئاکامه‌کان ○ 1 میوه‌ی نوهر 2 نتایج نخستین

first gear *noun*

گه‌ر یان ده‌نده‌ی (ی) یه‌ک (ماشین) ○ دنده یك
first generation *noun*

یه‌که‌م به‌ره، نقشی سه‌ره‌تا، نه‌وه‌ی هه‌وه‌ل،
 وه‌جه‌ی یه‌که‌م ○ نسل اول

first half *noun*

(وه‌رز) نیوه‌ی یه‌که‌م، نیوه‌ی هه‌وه‌ل ○
 نیمه‌ی نخست

firsthand /fɜ:sthænd/ *adjective, adverb*
adj مۆر، خۆتاقی‌کردوو، ده‌ستی یه‌ک،
 راسته‌وخۆ، ره‌سه‌ن *adv* له ده‌ستی یه‌که‌وه،
 راسته‌وخۆ (at first hand: راسته‌وخۆ) ○ *adj*
 دست اول، بلاواسطه *adv* از دست اول، بلاواسطه

firsthand information *noun*

زانباری ده‌ستی یه‌ک یان راسته‌وخۆ ○
 اطلاعات دست اول

first heaven *noun*

ئاسمانی یه‌که‌م ○ فلک اول

first lady *noun*

1 شازن، ژنی سه‌ره، که‌له‌زن (وه‌رز) سه‌ما
 یان په‌شینه‌ی 2 ژنی په‌شه‌نگ ○ 1 ملکه 2 زن
 په‌شتاز

the First Lady *noun*

سه‌مه‌ر(وک‌ژن)، خانمی یه‌که‌مه (ژنی)
 سه‌روک‌کۆمار یان هه‌ریه‌ک له ستان‌داری
 ئە‌یاله‌ته‌کانی ئەمریکا ○ بانوی اول

first language *noun*

یه‌که‌م زمان، زمانی دایکی، زمانی سه‌ره‌تا ○
 زبان اول یا مادری

first lieutenant *noun*

1 ئە‌فه‌ره‌ی له ئە‌ره‌شه‌ش و هێزی ده‌ریایی
 ئە‌مه‌ریکا خوار‌تر له پله‌ی captain 2 ئە‌فه‌ره‌ی
 له هێزی ده‌ریایی به پۆستی به‌رپر‌سایه‌تی
 به‌رپوه‌بردنی که‌شتین و هتد ○ 1 ستوان یه‌کم 2
 ناویان یه‌کم

first light *noun*

شه‌به‌ق ○ سحر، سیده‌م

firstling /fɜ:stlɪŋ/ *noun*

(گیانه‌وه‌ر یان به‌ره‌مه‌ی کشت‌وکالی) نۆبه‌ره ○
 فرست‌لینگ

firstly /'fɜ:stli, US 'fɜ:rst-/ *adverb*

له سه‌ره‌تا، یه‌که‌مین، یه‌که‌م ○ در آغاز، نخست

first mate *noun*

ئه‌فه‌سه‌ره‌ی خوار‌تر له پله‌ی captain له‌سه‌ر

که‌شتی‌یه‌کی ناسه‌ریازی ○ ناویان یه‌کم

first name *noun*

نیوی یه‌که‌م، ناو، نیوی هه‌وه‌ل ○ اسم کوچک

first nature *noun*

یه‌که‌م سروشت، خو‌پ‌سک یان سروشتی سه‌ره‌تا
 ○ طبیعت اول

first night *noun*

شه‌وی کرانه‌وه یا یه‌که‌م یا هه‌وه‌ل (شانو،

I got tickets for the first (کنسیرت و هتد):
night of 'Romeo and Juliet'

first off *adverb*

له سهره تادا، یه که مین ۱ اول

first offender *noun*

تاوان کاری یه که مچار، تاوان کاری بی پیشینه، تازه تاوان کار، لهوه پیشنه کردوو ۱ مجرم بار اول، مجرم بدون سابقه

first officer = first mate

first-past-the-post *adjective*

(سیستمی هله یزاردن) که له ودا تمنا یه که م کس که زورترین دهنگی به دهس هیناوه، هله ده یزاردی ۱ نوعی سیستم انتخاباتی

first person *noun*

(ریزمان) یه که م کس ۱ اول شخص

first principles *noun, pl.*

بندهما سهره تایه یه کان ۱ اصول اولیه

first-rate /fɜːst 'reɪt/ *adjective, adverb*

همره باش، زورچاک، نمره یه ک، پله ی یه ک:
The food here is absolutely **st-rate**

first reading *noun*

خویندندهوی یه که م ۱ قرائت اولیه

first refusal *noun*

ماهی له پیش تر بوون ۱ حق تقدم

first school *noun*

(له بریتانیا) خویندنگای سهره تایه، خویندنگاین بو منالانی تممن 5 تا 8 و 9 سالان ۱ دبستان، فرست سکول

first sergeant *noun*

(له نهر ته شی نه مریکادا) بهر زترین پله ی نانه فهریتی یه که م ۱ استوار یکم

first strike *noun*

پارتر، هیرشی کت و پر (به رله و ی که دوزمن دهس بکاته و، ب.ت. شهری نساوکی) ۱ حمله ی غافل گیرانه

first-string *noun*

تیمین که یاریزانه سهره کی یه کانی تیا به ۱ مرکب از بازیکنان اصلی

first thing *noun*

به یانی، هوهلی وهخت ۱ اول وقت

first-time *adjective*

جاری یه که م، هوهل چار، یه که م چار ۱ بار اول

first-time buyer *noun*

یه که م چارکر، نوکر، کرایاری هوهل چار (خانوو یان دهسته خانووین) ۱ خریدار بار اول

first-timer *noun*

یه که م چار کردوو ۱ انجام دهنده برای بار اول

the First War = the First World War

First World *noun*

ولاته پیشه سازه دهوله مننده کانی چینان، جهان یی یه که م (ولاتانی روزاوی نه وروپا، نه مریکا،

ژاپون، نه وسترالیا و نیوزیلند) ۱ جهان اول
the First World War *noun*

شهری جهانی یه که م، جهنگی یه که م جهانی ۱ جنگ جهانی اول

firth /fɜːθ, US fɜːrθ/ *noun*, also estuary

زمانه ی ده ریا، ده می رووبار، ریژگی رووبار ۱ مصب رودخانه

fir-tree *noun*

دار یان دره ختی سته و پر ۱ درخت صنوبر

fisc /fɪsk/ *noun*, also fisk

(له رومی کون دا) خه زانه، خه زینه ۱ خزانه

fiscal /'fɪskl/ *adjective*

1 دارایی، سهره خه زینه ی حکومی یان میری، سهره باره ی حکومی یان پاره ی گشتی: **fiscal**

policies/reforms 2 باجی ۱ مالی 2 مالیاتی

fiscally /'fɪskli/ *adverb*

له باری دارایی یه و ۱ از نظر مالی

fiscal year = financial year

fish /fɪʃ/ *noun, pl. same or fishes*

1 ماسی، گوشتی ماسی 2 مرو، بنیادهم ۱ ماسی، گوشت ماسی 2 آدم

fish and chips *noun*

ماسی و به تاته ی سووره و کراو (جوری چینشت): **Three portions of fish and chips,**

please ۱ ماسی و سب زمینی سرخ کرده

fishbowl *noun*

جی ماسی، شووشه ماسی ۱ شیشه ی ماهی

fishcake /'fɪʃkeɪk/ *noun*, also fish ball

که یکی ماسی ۱ کیک ماهی

fish duck = merganser

fish eagle *noun*

هلهوی ماسی گره یان ماسی خوره [**Haliaeetus vocifer** (تفریکا) و جوره کانی تر] ۱ نوعی عقاب

fisher /'fɪʃə(r)/ *noun*

1 (گیانه ورناسی) ماسی خوره، هی دارستانه کانی نه مریکای باکووری [**Martes pennanti**] 2 (کون) ماسیگر ۱ صید 2 ماهی گیر

fisher(boat) /'fɪʃə(bəʊt)/ *noun*

قفه یان گهمی راه و ماسی ۱ کزجی ماهی گیری

fisherfolk *noun, pl.*

(گهلی) ماسی گران، ماسی گران، گهلی راوچی ماسی ۱ ماهی گران

fisheries *noun, sing. fishery*

راوگه ماسی ۱ شیلات

fisherman /'fɪʃmən, US 'fɪʃmən/ *noun, pl. fishermen*

ماسی گر، ماسی گیر، ماسی یه وان، توپه وان ۱ ماهی گیر

fisherman bat = bulldog bat

fisherman's knot *noun*

گرنی ماسی گری یا راوه ماسی یان ماسی گیری
 ○ گره ماهی گیری

fisherman's rib noun, also fisherman knit
 جوری چینی ربربی نه ستور ○ نوعی بافت

fishery /'fɪʃəri/ noun, pl. fisheries

1 راوه ماسی (زورتر به کو دئ)، جنگای
 راوه ماسی یان ماسی گیری 2 کارداری یان
 بازرگانی راوه ماسی، پیشه گری یان نینداستری
 راوه ماسی 3 مافی راوه ماسی 4 ده زگا یان
 دامه زراوه ی راوه ماسی ○ 1 (بیشتر در جمع)
 نیلات 2 صنعت صید ماهی 3 حق نیلات 4
 مؤسسه نیلات

Fishes noun

نه هنگ (= دوازده یمین که لوو له زودیاک) ○
 حوت

fish-eye noun

1 هاوینه ی چاو(ه) ماسی 2 (له نمریکا) روانینی
 ناپاکانه یان به گومانوه ○ 1 عدسی چشم ماهی
 2 نگاه مظنون

fish-eye-lens /'fɪʃaɪ 'lenz/ noun

هاوینه ی چاو(ه) ماسی ○ عدسی چشم ماهی

fish farm /'fɪʃ fɑ:m/ noun

شوینی په روه رده یان به خنوکردنی ماسی،
 شوینی ماسی راگری ○ محل پرورش ماهی

fish farming noun

ماسی راگری، په روه رده یا به خنوکردنی ماسی،
 ماسی داری ○ پرورش ماهی

fish finger noun

فیش فینگر، بابوله ماسی ○ ماهی نغمه

fishful adjective

بر ماسی ○ بر ماسی

fish-globe = fishbowl

fish glue = isinglass

fish hawk /'fɪʃ hɔ:k/ = osprey

fish-hook /'fɪʃ hʊk/ noun

قه لانگ یان قولایی راوه ماسی، شوهوک، قولایی
 ماسیگر ○ قلاب ماهی گیری

fishing /'fɪʃɪŋ/ noun

راوه ماسی، ماسیگری، ماسی یهوانی (بزو وهرزش
 یان کارداری): *They often go fishing*
 deep-sea fishing ○ صید ماهی

fishing fly noun

میشی راوه ماسی ○ مگس ماهی گیری

fishing ground noun

شوین یان ناوجهی راوه ماسی ○ محل یا
 منطقه ی ماهی گیری

fishing harbour noun

بندهری راوه ماسی ○ بندر ماهی گیری

fishing-line /'fɪʃɪŋ laɪn/ noun

بهد یان ده زووی راوه ماسی، پدtkی راوه ماسی
 ○ نخ ماهی گیری

fishing-net /'fɪʃɪŋ net/ noun

توری راوه ماسی، لاگیره ○ تور ماهی گیری

fishing-pole = fishing-rod

fishing-rod /'fɪʃɪŋ rɒd/ noun

داری راوه ماسی، خه مازه، شوهوک، چوکه قولاب
 ○ چوب ماهی گیری

fishing tackle noun

که لوپهلی راوه ماسی، شت و مه کی ماسی گیری
 ○ لوازم ماهی گیری

fish-kettle noun

دیزه یا قابله می ماسی لینان ○ قابله می ماهی پزی

fish-knife noun

چه قو یا کاردی ماسی خوری ○ کارد ماهی خوری

fish ladder noun

پلیکانی ماسی ○ پلکان ماهی

fish louse noun

کچی ماسی (جورئ crustacean مشه خور،
 پتوه ی ده نووسن زور جورن و له پوله کانی
 Branchiura و Copepoda) ○ شیش ماهی

fish manure noun

پدیین (ک) ماسی ○ کود ماهی

fish market noun

بازاری ماسی فروشان ○ بازار ماهی فروشان

fishmeal noun

گهرده یان نارده ماسی ○ پودر ماهی

fishmonger /'fɪʃmɒŋgə(r)/ noun

ماسی فروش ○ ماهی فروش

fish-net /'fɪʃnet/ noun

1 خه راف، توری راوه ماسی 2 پارچه یان
 کوتالی توری، پارچه ی تهنک ○ 1 تور
 ماهی گیری 2 پارچه ی توری

fish-plate /'fɪʃ pleɪt/ noun

به ست، پتکه به ست، پشه به ست (ریگای ناسن) ○
 بت

fish-poison noun

مدرگه ماسی، زار ماسی، دهرمانی ماسی ○
 فیش بوین

fish pole = fishing-pole

fish slice /'fɪʃ sleɪs/ noun

که وگیری لینان، که وچکی هه لگیرانه وه ○
 کفگیر ماهی پزی

fish stick = fish finger

fish story /'fɪʃ stɔ:ri/ noun

چیروک یان داستانی باوه رین نه کراو، چیروکی
 درو و ده له سه ○ داستان غیر قابل تصدیق

fishtail /'fɪʃteɪl/ noun

کلکه ماسی (له شینوه یان جوولان داله
 کلکه ماسی پچن) ○ دم ماهی

fish-tank noun

ماسی دان، ناکواریوم ○ آکواریوم

fish-trap noun

ماشعل ○ فیش تراپ

fishwife /'fɪʃwaɪf/ *noun, pl. fishwives*

1 زنۀ ماسی فروش 2 پدیده، سلیقه، بن‌حده یا (زن) دهرین به‌شان: 1 ماهی فروش (زن) 2 پتیاره

fishy /'fɪʃi/ *adjective* (fishier, fishiest)

1 ماسی‌نا، پیوندهی به ماسی یه هده (بون و بهرام) 2 پرماسی 2 گومان‌اوی، گومان‌له‌سهر، جیتی‌شک (fishiness *n*; fishily *adv*) 3 (fishiness *n*; fishily *adv*) 1 ماهی‌مانند، وابسته به ماهی، دارای ماهی بسیار 2 مشکوک

fishy /'fɪʃi/ *adjective*

1 له داتلیشان‌ها‌توو، له‌کهرت (بوون)‌ها‌توو (فیزیک): fissile crystals ○ fissile material 2 داده‌قلیشی، داده‌تلیشی، له‌شکان‌ها‌توو، هده‌له‌قلیشی، ده‌شکی: fissile wood 3 شکافت‌پذیر 2 قابل شکستن

fissility /-'sɪlɪtɪ/ *noun*

له داتلیشان‌ها‌توو، له‌کهرت (بوون)‌ها‌توو، له‌داتلیشان‌ها‌توو، شکافت‌پذیری

fission /'fɪʃn/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها nuclear fission) داتلیشان، داتلیشان، کهرت‌بوون (ناوکی گردنی nucleus of an atom) 2 کهرت‌بوونی‌خانه‌یی، دابه‌ش‌بوونی‌خانه‌یی 3 شکافت 2 تقسیم، پاخته‌ای، انشقاق

fissional *adjective*

سهریه داتلیشان، داتلیشان یان کهرت‌بوون ○ شکافتی، انشاقی

fissionable *adjective*

له داتلیشان‌ها‌توو، داتلیش‌مندی، له‌کهرت (بوون)‌ها‌توو، له‌دابه‌ش (بوون)‌ها‌توو (خانه) ○ شکافت‌پذیر، تقسیم‌پذیر، انشقاق‌پذیر

fission bomb = atom bomb

fissiparity *noun*

زوربوون یان زاوژی پهریگای کهرت‌بوونی‌خانه بیولوژیکی یه‌کانه‌وه ○ تولید مثل از راه تقسیم، پاخته‌ای

fissiparous *adjective*

زوربوو یان زاوژی‌کردوو پهریگای کهرت‌بوونی‌خانه بیولوژیکی یه‌کانه‌وه، divisive (fissiparousness *n*) ○ فی‌پاروس

fissiped /'fɪsɪpɪd/ *adjective, noun*

adj سم‌داتلیشاو، سم‌قلیشه *n* گیانه‌وه‌ری سم‌داتلیشاو ○ سم‌شکافته *n* جانور سم‌شکافته

fissure /'fɪʃə(r)/ *noun*

1 (زه‌وی‌ناسی) جزم، تلیش، کندهال، قلیش، درز: parched grassland dissected by open dry fissures 2 کندهال، قلیشه 3 قلیش، قه‌له‌شت 4 کیشه، دزایه‌تی، جیاوازی، نانه‌بایی، ناسازی، من‌وتویی، کهلین، کله‌بهر،

دو‌بهره‌کاپه‌تی، دابه‌ش‌بوون، fissures: schism 1 in a political party 2 شکاف، چاک 3 شقاق، فیسور 4 اختلاف، تقسیم

fissured *adjective*

قلیشاو، تلیشاو، درز‌بردوو، قلیش‌قلیش، شق‌بردوو ○ شکاف‌برداشته

fist /fɪst/ *noun*

1 مشت، مست، دنگ 2 - 9 index (fisted) ○ مشت

fistful /'fɪstfʊl/ *noun, pl. fistfuls*

(پس)‌مشتی، مستی، ویج، ویجی (لاویج: نیومشت) ○ لایه یک مشت

fistic *adjective*

سهریه شمه‌مشت ○ وابسته به مشت‌زنی

fisticuffs /'fɪstɪkʌfs/ *noun, pl.*

شمه‌مشت، مشت و مشتکاری ○ مشت‌زنی

fistula /'fɪstjʊlə, US 'fɪstjələ/ *noun, pl.*

fistulas or fistulae /-li:/ (بزشکی) ناسور، ناسور، لوله، پوری، فیستول (تینگلیبی نیوه‌راست، له لاینن fistula pipe, flute) ○ ناسور

fistular /'fɪstjʊlə(r), US 'fɪstjələ(r)/ *adjective*

ناسووری، ناسوری، فیستولی ○ ناسوری

fistulous /'fɪstjʊləs/ *adjective*

ناسووری، ناسوری، فیستولی؛ بوش وهک لوله ○ ناسوری

fit /fɪt/ *adjective* (fitter, fittest)

1 باش، گونجاو، به‌جی، ینکه‌وتوو: The food was not fit for human consumption

2 This is not a fit place for you to live

لیوه‌شاو، به‌په‌رزه‌وه‌نسد 3 ساغ، سلامت 4

(برتانیای نافه‌رمی) سهرنج‌راگیش (له‌باری سیکسی‌یه‌وه) ○ 1 درخور، مناسب 2 لایق،

صلاح 3 سالم 4 جذاب (از لحاظ سکی)

fit /fɪt/ *noun*

1 لیهاتن، فنی، گه‌شکه (نه‌خوشی) 2 بوورانه‌وه، له‌سهرخو‌چوون، ینه‌وشی 3 رق‌ه‌مستاوی،

تسووره‌یی 4 لیهاتن، ته‌قینه‌وه، پسیران،

خش‌برنده‌وه، ینکه‌نینی ین‌یختار ○ 1 حمله 2

غش 3 عصابت 4 ربه

fit /fɪt/ *noun*

نه‌ندازه، شتی نه‌ندازه ○ اندازه، چیز متناسب

fit /fɪt/ *noun, also fyte*

(کون) به‌شتی له هونراوه، بر‌گه، کویله ○ بند

fitch = polecat

fitchew /'fɪtʃu/ = polecat

fitful /'fɪtʃl/ *adjective*

پچر‌پچر، جار‌جار، جار‌نا‌جار، تاوتاو، ناوه‌ناوه،

ناریک، نابهرده‌وام، لیهاتنه‌یی، بگره‌بهرده،

irregular ○ بریده‌بریده، نامنظم، غیرمداوم

fitfully /'fɪtʃəli/ *adverb*

بچریچرانه، جارناجاری: *to sleep fitfully* ○ به طور نامنظم

fitfulness *noun*

1 لپهاتن 2 ناریکی ○ 1 اسپاسم 2 بی‌نظمی

fitly *adverb*

لیوه‌شاونه، گونجاونه، به شیوه‌یه‌کی گونجاو ○ به طور شایسته

fitments /'fɪtmənts/ *noun, pl.*

کدلوپدل، کدره‌سه، شت‌ومه‌ک ○ وسایل، اثاثیه

fitness /'fɪtnəs/ *noun*

1 گونجاوی، باشی، شیاوون، ینک‌ومتووی: *a fitness* ◇ *high level of physical fitness*
2 *instructor/class/test* لیوه‌شاونه، لپهاتووی
3 تندرستی، لهش‌ساغی، سلامتی، به‌گوپی،
گوستاخی ○ 1 مناسب، برازدگی 2 صلاحیت 3 سلامت

fitted /'fɪtɪd/ *adjective*

1 گونجاو، لیوه‌شار، ینک‌وتوو 2 نندازه،
پریه‌پینست، ته‌واو، پریه‌بهر، پری: *fitted*
a fitted wardrobe/cupboards
1 ○ *a fitted jacket* ◇ *kitchen/bedroom*
شایسته، مناسب، دارای صلاحیت 2 جفت‌وجور

fitter /'fɪtə(r)/ *noun*

جه‌خماخ‌ساز، ده‌زگاو، ده‌زگاساز، فیتیر، فیتیر،
وه‌ستاکار، دابه‌س‌کار: *a gas fitter* ○ تعمیرکار،
نصب‌کننده

fitting /'fɪtɪŋ/ *adjective, noun*

adj گونجاو، له‌بار، شیاو، باش، به‌جی: *A fitting end to the meal would be a glass*
(fittings) n of port کدلوپدل، شت‌ومه‌ک،
کدره‌سه، نه‌سیاپ، شت‌ومه‌کی نیومال ○
adj شایسته، مناسب *n* وسایل، اسپاس، خانه

fittingly /'fɪtɪŋli/ *adverb*

گونجاوانه، به شیوه‌یه‌کی گونجاو ○ به طور مناسب

fitting room *noun*

زورور یان دیوی خوگوپین ○ رختکن

fitting shop *noun*

کارگه‌ی به‌سته‌وه یان سوارکردن (ده‌زگاکان)
○ کارگاه مونتاژ

five /faɪv/ *cardinal number, adjective, noun*

adj پینچ (دانه) 1 *n* زماره‌ی پینچ، رهنووسی
پینچ 2 پینچ کس ○ *adj* پینچ 1 *n* عدد پینچ 2
پینچ نفر

five-alarm *adjective*

1 (ساورگرتن) به‌کجار به‌ریلاو، زور گه‌وره،
مال‌ویران‌کهر 2 (چینشت و هند) به‌کجار تیز ○
1 (آتش‌سوزی) خیلی جدی 2 (غذا و...) خیلی تند

five-and-dime *noun, also five-and-dime store or five-and-ten*

هه‌رزان‌فروشی پینچ و ده‌سینتی (ب.ت).
کدلوپه‌لی ناومال، دووگان یان فروشگه) ○
محل فروش وسایل ارزان‌قیمت

five-and-ten = five-and-dime

five-a-side *noun*

ده‌سته‌ی 5 کسه (فوتبولی نه‌ریکایی) ○ تیم
پنج‌نفره

fivefold /'faɪvʃəʊld, US -foʊld/ *adjective*
1 پینچ به‌رامبهر، پینچ جه‌ندان(ه)، پینچ نه‌ونده 2
پینچ کو، پینچ قد ○ 1 پنج برابر 2 پنج لا

five o'clock shadow *noun*

بنه‌ریش (لای ثنواره) ○ تهریش

five pence *noun*

پینچ پینسی ○ پنج پی

five penny *noun*

پینچ پینسی ○ پنج پی

fiver /'faɪvə(r)/ *noun*

پینچی (دولار یان په‌وند) ○ پینچی

fives /faɪvz/ *noun, pl.*

پینچه، پینجان (یاری هه‌ندباللی ینگلته‌ره) ○
پنجه

five-spot *noun*

پینچ خال (قازقی به باپی 5 دلار) ○ فایو‌سپوت

five-star *noun*

پینچ نه‌ستیره: *a five-star hotel* ○ پنج ستاره

fivestones *noun*

(له بریتانیا) پینچ به‌ردین، کاتیکانی، پینچ‌سه‌نگین
(هه‌روه‌ها به کاتراش ده‌کری، زورتر بی توپ)
○ نوعی بازی

fix /fiks/ *noun*

1 دابه‌ستن، گیرکردن، چه‌سیاندن 2 به‌ریسته،
گیج‌هل، ته‌نگ‌وجه‌له‌مه، گرفتاری، گولمه‌ز،
ده‌رده‌سهر 3 په‌پیدا‌کردن یان دوزینه‌وه‌ی
بارودوخ، دیاری‌کردنی هه‌ل‌ومه‌رج (که‌شتی،
فروکه و هند، ره‌وش، هه‌ل‌ومه‌رج، بارودوخ 4
(هه‌لی‌واردن) فرت‌وفیل، ده‌سکاری، گره‌کاری 5
کدرنه‌ره‌گ، ده‌ری‌لپدان (نافه‌رمی، به‌نگ) 1 ○
کار گذاشتن، نصب 2 درده‌س 3 تعیین موقعیت،
وضعیّت 4 (انتخابات) تقلب، زدویند 5 تزریق

fixable /'fiksəbl/ *adjective*

له‌دابه‌ستن‌هاتوو، پیاده‌چه‌سپن، پتوی گیر ده‌بی
○ نصب‌پذیر

fixated /'fɪksə'teɪd/ *adjective*

له‌بیری، سه‌رقالی، خه‌ریکی ○ در فکر

fixation /'fɪksə'si:ʃn/ *noun*

1 دل‌به‌سته‌یی، دل‌تیچوون، خو‌شه‌ویستی زور،
خولیا، که‌لکه‌له: *a mother fixation*
2 چه‌سیاندن، راگیرکردن، دابه‌ستن، پتوه‌گیرکردن
○ 1 دل‌مشغولی، دل‌ستگی 2 تثبیت، نصب

fixative /'fiksə'trɪv/ *noun, adjective*

1 ماک یان ده‌رمانی چه‌سیاندن یان راگیرکردن

(فیلمی و تپه‌ای وره‌نگ)، ماکتی که بقچه‌سپاندن، باراستن یا جیگرکردنی شتی به‌کاردیتی 2
چسپنتر 3 (ماکتی) که لهو ریگاوه به‌کاردیتی
1 ماده یا داروی نبوت 2 تثبیت‌کننده 3
(ماده‌ای) که از این طریق استفاده می‌شود

fixed /fiksɪd/ *adjective*

1 چسپو، راگیرکراو، نه‌گور، چقه‌به‌ستوو،
داکو تراو، پتهو، پی‌به‌جی، جیگیر، دیاری کراو،
په‌کلای کراو، سراوه (نرخ) 2 دابه‌ستراو،
راگیرکراو 3 له‌سهرهوش، به‌سرنج 4 دابین کراو،
ناماده‌کراو، ته‌یارکراو 5 جدی، وشک ریتکه‌نین
و حاله‌تی سه‌روچاو، به‌رتیل‌پندراو 6
چاو‌تی‌بریو 1 تثبیت‌شده، معین، مقطوع 2
نصب‌شده 3 متمرکز (حواس) 4 تهیه‌شده 5 جدی
6 تصنیی 7 رشوه داده‌شده 8 خیره

fixed assets *noun, pl.*

دارایی یا مالی جیگیر، دارایی نه‌گور،
مرده‌دارایی، سامانی همه‌سپو 1 دارایی ثابت

fixed capital *noun*

سرمایه‌ی چسپو یا نه‌گور، مرده‌سرمایه
سرمایه‌ی ثابت

fixed costs *noun, pl.*

خارج‌وباری جیگیر یا چسپو 1 هزینه‌های
ثابت

fixed deposit *noun*

نه‌سپارده‌ی چسپو یا جیگیر 1 سپرده‌ی ثابت

fixedly /fiksɪdli/ *adverb*

به‌شیوه‌یکی جیگیر، چسپوانه 1 به‌طور ثابت

fixed price *noun*

نرخ‌ی براوه یا نه‌گور، نرخ‌ی چسپو 1 قیمت
مقطوع

fixed star *noun*

نه‌ستیره‌ی جیگیر یا نه‌گور 1 ستاره‌ی ثابت

fixer /fiksə(r)/ *noun*

1 دهرمانی چسپاندن یا راگیرکردن 2 کارپیکه‌ن،
ده‌لال، کارساز 1 داروی نبوت 2 کارچاق‌کن

fixing /fiksɪŋ/ *noun*

دابه‌ستن، گیرکردن، قایم‌کردن، چسپاندن 1
نصب، کارگذاری

fixings /fiksɪŋz/ = trimmings

fixism *noun*

جیگیری‌گه‌ری، فیکسزم، جیگیری‌خوازی 1
ثبات‌گرایی

fixist *noun*

جیگیری‌گه‌ر، جیگیری‌خواز 1 ثبات‌گرا

fixity /fiksəti/ *noun*

چسپویی، سه‌قامگرتویی، داکوتروی، جیگیری،
چقه‌به‌ستوویی، نه‌بزیوی، نه‌گوری 1 ثبات،
استقرار، تغییرناپذیری

fixity species *noun, pl.*

جیگیری‌جور(ه‌ک‌ان) 1 ثبات‌انواع

fixture /fiksɪʃə(r)/ *noun*

1 جیگیرکردن، چسپاندن 2 (fixtures)
که‌ل‌وبه‌لی جیگیری‌نیومال 3 ریکه‌وتی
دیاری‌کراوی پیش‌رکن 4 توخمی جیگیر یا
همیشه‌یی، مروی همه‌میشه‌داکو‌تاو، مروی
چقه‌به‌ستوو یا نه‌کان‌نه‌خواردوو، برابه‌شی 1
تثبیت 2 (در جمع) اثاثیه‌ی ثابت خانه 3 تاریخ
معین مسابقه 4 عنصر دائمی یا ثابت، آدم سرقطی

fizgig /fizgig/ *noun*

1 (تافه‌رمی، نه‌وسترالی) سیخوری پوئیس 2
(کون) جهوان یا لای زول و کمر 1 مخبر
2 جوان لاس‌زن یا احمق

fizz /fɪz/ *noun*

1 ده‌نگی فشه، ده‌نگی فسه یا فیزه 2 شامپانی
3 سه‌رخوشی، به‌که‌یفی، شادی، دلخوشی 1
صدای فیس 2 شامپانی 3 نشاط

fizzer *noun*

تی‌شکان، شکست، سه‌رنه‌کوتن 1 شکست

fizzle /fɪzl/ *noun*

1 تی‌شکان، سه‌رنه‌کوتن 2 فیز، قرچه 1
شکست 2 فس

fizzog = phiz

fizzy /fɪzi/ *adjective* (fizzier, fizziest)

1 هه‌لجوو و گازدار، *The wine* : effervescent
was pink and slightly fizzy 2 به‌که‌یف،
به‌ده‌ماخ، *exuberant* 1 گازدار و جوشان 2
بانشاط

fjord /fjɔ:d, US 'fjɔ:rd/ *noun*, also fiord
ده‌ریاکولان، شیواو، ناوده‌ره، دولاو ب.ت. له
نوروی 1 آب‌دره

fl *abbreviation* floor

Fla. *abbreviation* Florida

flab /flæb/ *noun*

به‌ز (گوشتی نه‌رم و شوره‌وه‌بوو، وه‌کوه‌هی
به‌رخه‌به‌ی) 1 پیه

flabbergasted /'flæbə:ɡæstɪd, US

'flæbə:ɡæstɪd/ *adjective*

دوش‌داماو، ده‌ماچه‌قاندوو، تاساو، واق‌ورماو،
سه‌سوورماو 1 مه‌بوت

flabbiness /'flæbɪnəs/ *noun*

بی‌هنزی، خاوی، شلی، خونه‌گرتوویی،
نه‌به‌گی، سه‌ویقی، یه‌لی، نه‌رمی، شوری،
داکه‌وتوویی 1 ضعف، شلی

flabby /'flæbi/ *adjective* (flabbier, flabbiest)

1 شل، شل‌وشور، شه‌ویق، یه‌ل، نه‌رم، نه‌به‌گه،
خونه‌گرتوو، شوره‌وه‌بوو، داکه‌وتوو،
He's got soft and flabby 1 *flabby thighs*
since he gave up running (که‌سایه‌تی)
ست، به‌یده‌س 3 زگزل، گمنه (flabbily
(/flæbɪli/ *adv* 1 شل 2 ضعیف 3 شکم‌کنده

flabellate *adjective*, also flabelliform

(زینده وهرناسی) باوه‌شینی، شیوه‌باوه‌شین،
باوه‌شین تاسا fan-shaped ○ بادبزنی

flabellum /flæbɪlə/ *noun, pl. flabella*

1 باوه‌شین، ب.ت. ته‌وی که له ری‌وره‌سمی
دینی‌دا religious ceremonies به‌کار‌دیزی 2
(زینده وهرناسی) نه‌دام یان به‌شینی باوه‌شینی
(بهره‌ت: له لاتینه‌وه به واتای "باوه‌شین") 1
فلا بلوم 2 (زیست‌شناسی) بادبزنی

flaccid /'flæksɪd, US 'flæk-/ *adjective*

1 شل، شه‌ویق، پهل، خونه‌گرتوو، نهرم:
2 flaccid breasts ○ flaccid muscles
چرچ، گنج‌تیکه‌وتوو 2 flaccidly *adv*
1 شل، نرم 2 چروک‌شده

flaccidity /flæksɪdɪti/ *noun*

شلی، شه‌ویقی، پهللی، نهرمی، خونه‌گرتویی،
ستی، بی‌هیزی ○ شلی، نرمی، ضعف

flack /flæk/ = flak

flag /flæg/ *noun*

1 نالا، دره‌وش، به‌یداخ، به‌ندیز، به‌ندیز 2 نالای
که‌شتی 3 نیشانه‌ی به‌تال‌بوونی تاکسی، تاکسی
ناماده‌ی کریکشتی 4 کلکی گاکتیوی یان ناسک
1 پرچم، علم 2 پرچم کشتی 3 فلاگ 4 دم
گوزن

flag /flæg/ *noun* = flagstone

به‌ردی ریگا، به‌رد‌پژ، به‌ردی ته‌رک،
ته‌خته‌به‌رد، سه‌پنک، تانه‌به‌رد ○ سنگ فرش

flag /flæg/ *noun*

گولی زه‌مق، زیو، زه‌مبق، به‌گه‌لای دریزی
شمشیر ناساوه [Iris pseudacorus (هی زه‌رد) و
جوهره‌کانی تر] ○ گل زنبق

flag boat /flæg bəʊt/ *noun*

گه‌می نالادار یان نیشانه‌دار ○ کرجی پرچم‌دار

flag captain /flæg kæptɪn/ *noun*

که‌شتی‌یه‌وانی سه‌رکه‌شتی ○ flagship
ناو سرفرمانده‌ی

flag day *noun*

1 روژی کوکرده‌وه‌ی باربو، روژی خرکرده‌وه‌ی
یارمه‌تی 2 (Flag Day) روژی نالا
(سال‌وه‌گه‌ری 14 ژووه‌نی 1777 که نه‌ستیزه و
میله‌کان بوونه نالای نیشتمانی ته‌مریکا) 1
روز جمع‌آوری اعانه 2 (Flag Day) روز پرچم

flagella = plural form of flagellum

flagellant /'flædʒ(ə)(ə)nt, US

flə'dʒel(ə)nt/ *noun*

شینلاق‌لنده‌ر، قه‌مچی‌وه‌شین، جه‌لده‌چی،
جه‌لده‌لنده‌ر ○ شلاق‌زن

flagellar *adjective*

شینلاقه‌یی، سه‌ربه فلاجیلیوم ○ وابسته به تازی

Flagellata *noun, pl.*

(گیانه‌وه‌رناسی) قه‌مچی‌داران، شینلاق‌داران،
شینلاق‌وه‌ران ○ تازک‌داران

flagellate /'flædʒ(ə)leɪt/ *adjective*

(گیانه‌وه‌رناسی) شینلاق‌دار، شینلاق‌وه‌ر ○ تازک‌دار

flagellation /'flædʒə'leɪʃn/ *noun*

شینلاق‌لیدن، قه‌مچی‌پیاکیشان (ب.ت. به
مه‌به‌ستیکی دینی یان خوشی نزیکایه‌تی) ○
عمل تازیانه زدن، شلاق‌زنی

flagellator *noun*

شینلاق‌لنده‌ر، قه‌مچی‌وه‌شین، جه‌لده‌چی،
جه‌لده‌پیاکیش ○ تازیانه‌زن

flagelliform /flæ'dʒələfɔ:m/ *adjective*

شینلاق‌تاسا، شینو، شینلاق، شینلاقی ○ تازیانه‌مانند

flagellum /flə'dʒələm/ *noun, pl. flagella*

(گیانه‌وه‌رناسی) شینلاقه، فلاجیلیوم ○ تازی

flageolet /'fladʒə'let, 'fladʒə'let,

'fla(d)ʒəleɪ/ *noun*, also French flageolet

1 نامیزیکی چکوله‌ی فلوت‌تاسا، چوار کون له
سه‌ری و دوو کون بو قامکه که‌له له خوارن 2
= tin whistle ○ نرلیک

flageolet /'fla(d)ʒəleɪ, 'fladʒə'let/ *noun*

جوړی پاقله یان لوویای سووری فه‌ره‌نسی ○
نوعی لوبیای قرمز

flagged /flægd/ *adjective*

به‌رد‌پژ (کراو) ○ سنگ‌فرش‌ده

flagginess *noun*

ستی، لاوازی، بی‌هیزی، کزی ○ ستی، ضعف

flagging *adjective*

1 ست، بی‌هیز، کز، لاواز، سیس، زاکاو،
چرچ‌هه‌لاتوو 2 که‌مه‌وه‌بوو 3 به‌رد‌پژ 1
ست، ضعیف، پژمرده 2 کاهش‌یابنده 3 سنگ‌فرش

flaggy /'flæɡ/ *adjective* (flaggier, flaggiest)

1 قامیشه‌لان، چیتسه‌لان، جکه‌نه‌لان 2 شل،
شه‌ویق، پهل، ست، نهرم، شوپ، شوپ‌وه‌بوو،
خونه‌گرتوو 1 نی‌زار 2 ول، اویخته

flagitious /flə'dʒɪʃəs/ *adjective*

1 خراب، تاوانکار، به‌دکار، ناحه‌ز، بی‌شهرمانه،
ناشیرین، villainous 2 خرابانه، تاوانکارانه ○
1 ته‌کار، شریر، وقیح 2 ته‌کارانه

flagitiously /flə'dʒɪʃəsli/ *adverb*

خرابانه، تاوانکارانه ○ ته‌کارانه

flagitiousness /flə'dʒɪʃəsniəs/ *noun*

خرابی، تاوانکاری، به‌دکاری، ناحه‌زی، بی‌شهرمی،
ناشیرین ○ ته‌کاری، شرارت، فاحت

flagman /'flægmən/ *noun, pl. flagmen*

نالابه‌ده‌ست، ناله‌لگر ○ پرچم‌دار

flag of convenience *noun*

نالای ولایتیکی بیانی له‌سه‌ر که‌شتی (بازرگانی
merchant ship) ولایتیکی تر، له‌به‌ر هوی
قانونی یان دارایی ○ فلاک اف کانویس

flag officer *noun*

ته‌فه‌ری ده‌ریایی، ته‌دمیرال ○ تیمار

flag of truce *noun*

نالی شهرپر اگر تن ○ پرچم متارکای جنگ
flagon /'flægən/ *noun*

مه‌بخورک، مه‌خوری، تونگه مه‌ی، تونگه، ده‌به،
 کوپه‌مه‌ی، کوپه‌به‌ره؛ جینگه بیان بوتلیکی
 گه‌وره بو فروشتی مه‌ی یان سیدر که 1.13 لیتر
 ده‌گری (ده‌وروپه‌ری 2 بایست pint) ○ تنگ
 شراب، فلاگون

flagpole /'flægpəʊl, US -poul/ *noun*
 دارالا، میلی نالا، داره‌نالا ○ میلی پرچم

flagrancy /'fleigrənsi/ *noun*
 روپه‌هشی، ناحه‌زی، ناشیرینی، ناوژرتی،
 قه‌به‌یی، هه‌رزه‌یی، بی‌شهرمی ○ رسوایی،
 شاعت، وقاحت

flagrant /'fleigrənt/ *adjective*
 بی‌شهرم، بی‌حه‌یا، روپه‌ش، ناحه‌ز، ناشیرین،
 نابروپه‌ره، ناوژرتین، قه‌به، هه‌رزه، بی‌شهرمانه،
a flagrant abuse of human rights: conspicuous
 ○ وقیح، زشت، شنیع، وقیحانه

flagrantly /'fleigrəntli/ *adverb*
 بی‌شهرمانه، هه‌رزانه، به‌ناشکرای، بی‌په‌رده؛
The plane flagrantly violated a UN no-fly zone
 ○ وقیحانه، بی‌په‌رده

flagship /'flæɡʃɪp/ *noun*
 1 سهرکه‌شتی 2 هه‌لبزارد، سهرتوب،
 گرنگ‌ترین به‌ش، باشت‌ترین به‌ش 3 گرنگ‌ترین
 به‌ره‌می کومیانیایی ○ 1 ناو سرفرمانده‌ی 2
 نخه، مهم‌ترین قسمت 3 مهم‌ترین محصول شرکت
flagstaff /'flæɡstɑːf, US -stæf/ = **flagpole**
flagstone /'flæɡstəʊn, US -stoun/ *noun*,
 also **flag2**

به‌ردی ریگا، به‌ردپه‌زه، به‌ردی تهرک، سه‌پتک،
 تاته‌به‌رد ○ سنگ فرش

flag-waving *noun*
 1 ده‌پرینی دروشم و هه‌ست‌وسوژی نیشتمانی
 2 په‌رگیر، تونه‌و ○ 1 ابراز احساسات ملی 2
 افراطی

flail /fleɪl/ *noun*
 جه‌نجه‌ر، موشان، گه‌لاکوتک، کلوشار ○
 خرمن‌کوب

flair /fleə(r), US fler/ *noun*
 1 توانایی، توانست، توانایی سروشتی، به‌هه‌ره،
 لپه‌اتوویی، توانایی لیک‌کردنه‌و، زیره‌کی 2
 تاره‌زوو، هه‌ز، مه‌یل، ویست ○ 1 استعداد،
 قابلیت، قوی تشخیص، فراست 2 میل

flak /flæk/ *noun*, also **flack**, *pl.* same
 1 (گولله‌خستی) دزه‌فروکه، چه‌کی فروکه‌شکین
 2 ره‌خنه‌ی توند (بنه‌ره‌ت): کورته‌ی
Fliegerabwehrkanone نه‌لامانی ○ 1 ضد
 هوایی 2 انتقاد شدید

flake /fleɪk/ *noun*
 1 کلو، کولو، گوللیج، پشک، دهنک (به‌فر) 2

تویال، توی، گه‌ردال، ته‌لاشه، ته‌لزم، تیکه،
 تویخ، ناسکه، توپکل 3 پووله‌که 4 سروی شیت
 5 گلوله‌خوری 6 (هه‌روه‌ها flake tool) نامیر
 یان که‌ره‌سه‌پتکی سه‌رده‌می به‌ردین (له‌به‌رد
 تاشراوه) 7 (زمانی ره‌مه‌کی cocaine =
 ○ 1 دانه 2 ورقه، تکه 3 فلس 4 ادم دیوانه 5
 گلوله‌ی پشم 6 و 7 فلیک

flake /fleɪk/ = **fake** 2

flake /fleɪk/ *noun*
 1 شتی بو هه‌لگرتن و وشک‌کردنه‌وی خوراک
 ب.ت. ماسی 2 به‌نای له‌دار یان دارین ○ 1
 فلیک 2 پناه‌جویی

flaked *adjective*
 توی‌توی (کراوه) گه‌ردال‌گه‌ردال، تویخ‌تویخ،
 تویال‌تویال‌کراوه ○ ورقه‌ورقه‌شده

flaking *adjective*
 توی‌توی، تویخ‌تویخ، تویال‌تویال، تویال‌لای
 ○ پوسته‌پوسته

flak jacket *noun*
 فه‌رمانه‌ی دزه‌گولله، سیخه یا جلیقه‌ی
 دزه‌گولله ○ جلیقه‌ی ضد گلوله

flaky /'fleɪk/ *adjective* (flakier, flakiest)
 توی‌توی، تویخ‌تویخ، تویال‌تویال، تویال‌لای،
 توی‌توی‌بوو، دهنک‌ده‌نک، کولو‌کولو: *a flaky snow crust*
 flakiness: حؤل (flakiness)
 /'fleɪkɪnəs/ *n* توی‌توی‌توی‌توی‌توی،
 تویال‌تویال‌کراوی ○ ورقه‌ورقه،
 ورقه‌ورقه‌شونده؛ خنگ

flam *noun*
 1 فیل، ته‌له‌که 2 هاره‌وگیفه، خوه‌له‌کیشان ○
 1 حقه 2 لاف و کراف

flambeau /'flæmbəʊ/ *noun*, *pl.* flambeaus
 or flambeaux /-əʊz/
 1 مه‌شخهل (ی چه‌ندبلپته‌یی)، 2 مؤمدانی
 لوق ○ 1 مشعل 2 شمعدانی چندشاخه

flamboyance /flæm'boɪəns/ *noun*
 1 کلیه‌کردن، دره‌وشانه‌وه 2 زیره‌ویریه،
 نالاولا ○ 1 (خو)وایشان‌دان، خو‌نودن ○ 1
 توهج، جلوه 2 زرق و برق 3 تظاهر

flamboyant /flæm'boɪənt/ *adjective, noun*
 1 *adj* به‌زیره‌ویریه، به‌ده‌ده‌به، به‌نالاولا،
 بریقه‌دار، سه‌پروسه‌مه‌ره، دره‌وشاوه، زق، ورشن،
 ره‌نگاوه‌رنگ: *flamboyant clothes/designs* 2
 خو‌پیشان‌ده‌ر، خو‌نودن، وایشان‌ده‌رانه: *a
 flamboyant gesture/style/personality*
 داره‌ورشنه؟ جوژی داری ماداگاسکاری
 [Delonix regia] ○ *adj* 1 پرجلوه 2 متظاهر،
 متظاهره *n* نوعی درخت

flamboyantly /flæm'boɪəntli/ *adverb*
 بریقه‌دارانه، به‌شیوه‌یه‌کی بریقه‌دار، به
 نالاولاوه ○ با زرق و برق

flame /fleɪm/ noun

1 گر، زمانه، گوری، سوله، تلاف، تله، لیسک، نزل، کلیه: *the tiny yellow flame of a match* 2 درهوشانده، بریقه‌دانه‌وه، روشنایی، رووناکي، تیشک، تیروژ، شوق 3 رهنگی شاد بیان گهش، رهنگی روشن (ب.ت. سوور و نارنجی) 4 گراو 5 دلداري، همهستی زور بههیز، تین‌وتاو، گور 1 شعله 2 درخشندگی، نور، پرتو 3 رنگ قرمز 4 معشوق 5 شور

flame ionization noun

(کیمیا) نایونیتی گری ۱ یونش شعله‌ای

flamen /'fleɪmən, US 'flɑː-/ noun, pl. flames or flamens

(له رومی کون‌دا) قهشی یدکی له خودایان ۱ کاهن یکی از خدایان

flamenco /flə'menkaʊ, US -koo/ noun

فلامینکو (جورئ سه‌مای بیانیایی و له بنه‌رته‌دا هی دومه‌کائی نوینیه) ۱ فلانکو

flame photometry noun

رووناکي پینوی گری، گره‌رووناکي پینو ۱ نورسجی شعله

flameproof /'fleɪmpruːf/ adjective

ناورنه‌گر، دزه‌ناگر، نمسوت ۱ نوز

flame-thrower noun

(سربازی) گره‌ایو ۱ شعله‌افکن

flame tree noun

گره‌دار؟، به گولی سووری بریقه‌داروه *[Brachychiton acerifolius (نه‌وسرالی) و جوره‌کائی تر]* ۱ نوعی درخت

flaming /'fleɪmɪŋ/ adjective

1 گرکینشاو، گرگرتوو، بلینسه‌سندوو، کلبه‌کردوو 2 دره‌وشاوه، بریقه‌دار 3 سوور، روشن، گهش، نارنجی: *flaming (red) hair* 4 توندوتیز، ناورین 5 تووره، کفردره‌هاتوو: *a flaming argument/temper* 1 مشتعل 2 تابان 3 قرمز، نارنجی 4 خشن 5 عصبانی

flamingo /flə'mɪŋɡəʊ, US -gou/ noun, also flamingos or flamingoes

(گیانه‌وه‌رناسی) قورینگ، سووره‌قورینگ، کهرنگ، قولینگ [خیزان *Phoenicopteridae*]: چندنین جورن ۱ فلانکو

flammability /flæmə'bɪləti/ noun

گرکینشی، ناگرگرتوویی، گرالی، زووگررتوویی، له‌گرگرتن‌هانویی، له‌داگیرسان‌هانوویی ۱ اشتعال‌پذیری

flammable /'flæməbl/ adjective

گرکینش، ناگرگرتوو، زووگرتوو، له‌گرگرتن‌هانوو، له‌داگیرسان‌هانوو، گرالی، به‌ناسانی ناوړ ده‌گرتی: *highly flammable liquids* ۱ اشتعال‌پذیر

flan /flæn/ noun

فلن (= جورئ شیرینی پر له په‌نیر، هیلکه و

میوه) ۱ فلن

flâneur /flɑː'noʊ, French flɑːnœr/ noun

ریگاره‌وه، قه‌ده‌م‌لیده‌وه، پیاسه‌کهر، پیاسه‌چی ۱ گردش‌کننده، پرسوزن

flange /flændʒ/ noun

1 بال، لا (کوله‌ک‌هی ناسن) 2 (لولوه، پینچه‌ی) شه‌م‌نده‌فر) باهوو، لا، لیواری ده‌ریه‌ریو، ده‌ور یان کهم‌هی ده‌ریه‌ریو، لیوار: *a flange on a pipe* 3 سهر، نووک (flangeless adj, flanged adj) 1 بال (تیراهن) 2 اتصال لوله، له 2 کلاهک

flank /flæŋk/ noun

1 کله‌ک‌ه، خالیگه، پوتنه‌گا، تن‌نیش، برک، لاقه‌د، لایال، قهرغه، نیف‌ته‌نگ (له‌ش) 2 گوشتی کله‌ک‌ه، ته‌راف 3 لا، تن‌نیش (خانوو) 4 (سربازی) بال، قول، باسک (*right flank* لای راست، راسته‌نگ: *left flank* لای چپ، چپه‌نگ: بنه‌رته: له *flanc* قهره‌نسی کون، نه‌لمانی بنه‌رته) ۱ پهلو 2 گوشت نه‌ی‌گاه 3 ضلع، طرف 4 جناح

flanked adjective

له‌تن‌نیش‌چینگر‌توو، له‌لاه‌له‌ک‌ه‌وتوو، له‌لاه‌له‌ک‌ه‌وته، لابه‌ند، تن‌نیش‌به‌ند، لایال‌گیر ۱ کنار قرارگرفته

flanker /'flæŋkə(r)/ noun

1 یاریزانی هنر‌شهر له راگیی یان فوتبولی نه‌مریکایی‌دا 2 دیوار و شووره‌ی تن‌نیشی 3 (سربازی، ده‌سته‌ی) تن‌نیش‌شکین، لایر، تن‌نیش‌تبر، هه‌نگی لاشکین ۱ فلانکر

flannel¹ /'flænl/ noun

1 فلانل (بارچه‌پن که خوری و که‌تانی تیابه و نهرمه) 2 پن‌کراسی فلانل 3 لفکه، کیسه 4 (flannels) شالواری فلانل (دروس‌کراو له فلانل، پیاوانه) ۱ فلانل 2 زیرپوش فلانل 3 لیف 4 (در جمع) شلور فلانل

flannel² /'flænl/ noun

وه‌لامی هه‌واله به‌گه‌واله ۱ جواب سربالا

flannelette /flæna'let/ noun

فلانل‌یت (بارچه‌پنکی نهرمه یو جل‌وبه‌رگی خهو و کراسه‌کان به‌کاردیت‌ری) ۱ فلانل

flannelled adjective, US also flanneled

شالواری فلانل یوشو یان له‌به‌ر‌کردوو ۱ شلوار فلانل پوشیده

flap /flæp/ noun

1 درگا، سهر، زمانه (گیرفان، به‌رگ و هتد) 2 ده‌نگی شه‌قه‌شق، شوق‌وکوت 3 فله‌ب، په‌رده‌یال، بال‌سوجه‌ی زیادی جوول‌سوک، باله‌جوول‌سه، شه‌قه‌یال، ده‌ریجه‌ی بال (به‌شئ له بالی فروکه بسو کتورتولسی به‌رز یان نه‌وی‌بووه‌نه‌وی به‌کاردئ) 4 په‌شوکان، گیزی، سهرسامی، باری نیگه‌راسی، هه‌زان، ورووزان 5 (میز، فروکه) لا،

بال، بهشی هه لواسراوی میزی (قه دکراو) 1
در، لیه، زبانه 2 صدای تلب تلب 3 فلپ 4
دستپاچگی، گیجی، حالت اضطراب، هیجان 5 فلپ
flapdoodle /flæpduːdl/ *noun*
1 (نافه رمی) قه‌ی هیچه که، قه قور، فلت،
پاوه، هه‌لیت و بلیت 2 مرؤی گوج 3 1 چرنه،
پاوه 2 آدم احقم

flap-eared *adjective*

گوئ شوپ 1 آویخته گوش
flapjack /flæpdʒæk/ *noun*
1 فله بجهک (جورئ غورابی که ره، هه نگوین،
شیله و په‌رشت oats تیده کړئ) 2 پنهکه که
(ته ستور) 1 فلپ جک 2 پنکک

flapper /flæpə(r)/ *noun*

1 مینشکوژ 2 به‌چکه مروای، به‌چکه که و 3 بالی
گه‌وره یان یان (ماسی) 4 درگا، سر، بان، زمانه
5 ژنی هه‌زده، جلف (له بیسته‌کان دا) 1
مکس کش 2 جوجی اردک یا کیک 3 بال پهن 4
در، زبانه 5 زن خلاف عرف

flapper-bracket *noun*

ته‌رکی زیادی (سر دووچه‌رخه) 1 ترک اضافی
flare /flæ(r), US fler/ *noun*
1 گر، بلیسه، سوله، پریشکه، گلپه، گرپه (وهک
هی چوله‌چرا) 2 رووناک، شوق، گه‌شانه‌وه،
پریشکه‌انه‌وه، روشنایی 3 چرا یان نیشانه‌ی
ده‌ریایی 4 شوق‌هاوژ 5 پانه‌وه‌بوون،
فش‌بوونوه، چه‌تره‌لینچان (داوین) 6 توو‌ره‌ی
له‌ناکاو 7 (سه‌ریازی) ففشفه، روشنه 8 (flares)
شه‌لواری ده‌لینگ‌هه‌راو 1 شعله 2 روشنایی،
نور 3 چراغ یا نشان ده‌ریایی 4 نورافکن 5
پهن‌شدگی 6 خشم ناگهانی 7 منور 8 (در جمع)
شلوار پاچه‌گشاد

flared /flæd, US flerd/ *adjective*

1 ده‌لینگ‌هه‌راو، ده‌لینگ‌فش: 2 a flared skirt
چه‌تره‌لینچاو، خوفشه‌وه کردوو 1 پاچه‌گشاد
2 چتری

flare-path /flæpəθ, US 'flerpəθ/ *noun*

هیل یان باندی چرادار، باندی رووناک، باندی
چرازی، هیلی روشن (بو نیشته‌وه یان هه‌ستانی
فروکه) 1 باند منور

flare-up *noun*

1 زمانه، گر، سوله، گرپه، گرگرتن، هه‌لبوون،
داگیرسان: 2 a flare-up of the bushfires
توو‌ره‌بوونی کت‌وسر، له‌دین‌ده‌رجوون،
هه‌لجوون، ورووزان، هه‌لبوون، ته‌قینه‌وه: a
flare-up of tension between the two sides
3 (ته‌خوشی) (سر) هه‌لده‌اندوه، لپه‌اندوه 4 (شه‌ر
وه‌تد) ده‌س‌پنکردن 1 شعله، اشتعال 2 خشم
ناگهانی، غلیان، انفجار 3 عود 4 شروع

flaring *adjective*

1 گرگرتوو، داگیرساو، هه‌لگیرساو، رووناک 2

گرپه‌گرب، گرپاوی 1 منتعل 2 کورکوری
flash /flæʃ/ *noun, adjective*, news flash

1 رووناکایی، دره‌وشانه‌وه، روشنایی، شوق،
پریشکه‌انه‌وه، ورشانه‌وه، بریقانه‌وه، پریشنگ 2
پریشکه، پریشکه، بریق، ترووسکه، چه‌خماخه 3
تاو، چرکه‌سات 4 (وینه‌گری) فله‌ش، بروسکه،
پریشکه 5 چراقه‌وه 6 نیشانه، به‌رزه‌نگ 7
(سه‌ریازی) سه‌رقول، سه‌رشان 8 خوده‌رخستن
(که‌می) adj به‌زریق‌ه‌وبریق 1 n درخشش 2
چرقه، بارقه 3 آن 4 فلاش 5 چراغ‌توه 6 علامت
سردوشی 8 تن‌نمایی adj زرق‌وبرق‌دار

flashback /flæʃbæk/ *noun*

1 گه‌رانه‌وه بو رابردوو، بو دواوه گه‌رانه‌وه،
پاش‌گه‌رانه‌وه، دیسه‌نی بو پاشه‌وه‌چوو،
پاش‌چوونه‌وه (فیلم، شانو، چیرۆک و هتد) 2
بیره‌تانه‌وه‌ی بیره‌وریسی 1 پسرنگاه 2
فلاش‌بک

flashbulb /flæʃbʌlb/ *noun*, also flash lamp

گلویی فله‌ش، برووسکه‌چرا، فله‌ش‌گلۆپ
لامپ فلاش

flash burn *noun*

سووتانی له‌بهر ته‌قینه‌وه (ته‌قینه‌وه و هالای
گه‌ردیله‌ی یان ته‌تومی) 1 سوخکی ناشی از
انفجار

flashcard /flæʃkɑ:d, US -kɑ:rd/ *noun*

کارتی پیشان‌دان 1 فلاش‌کارت

flash drive *noun*, USB drive, pen drive, US thumb drive

(کامپیوتر) فلاش درایف (هه‌روه‌ها memory
stick) شتی که ده‌توانی زانیاری و شتی وای
تیاهه‌لگیرته‌وه: The flash drive is
compatible with all notebook PCs

running Windows *adjective***flasher** /flæʃə(r)/ *noun*

1 چرای ری‌نشان‌دان (یان راکیشانی سه‌رنج) 2
(مرؤی) خوده‌رخه‌ر exhibitionist 1 چراغ
راهنا 2 (آدم) تن‌نما

flash-flood *noun*

لافاوی کت‌وپر، سیلاوی له‌پر 1 سیل ناگهانی

flash-forward *noun*

پیش‌داچوون، پیش‌چوونه‌وه، چوون بو داهاتوو،
پیش‌چوون 1 پیش‌نگاه

flashgun /flæʃgʌn/ *noun*

(وینه‌گری) پریشکه یان فلاشی فوتوماتیک 1
فلاش خودکار

flashily /flæʃɪli/ *adverb*

1 خوده‌رخه‌رانه 2 به‌زریق‌ه‌وبریق: flashily
dressed 1 تن‌نمایانه 2 با زرق و برق

flashiness /flæʃɪnəs/ *noun*

خوده‌رخستن، خویشان‌دان 1 تن‌نمایی

flashing /flæʃɪŋ/ *noun*

1 نندامی هندی له گهلانی سووریستی
2 نه‌ریکای باکووری 2 گهلکی سووریستی
3 Montana (flathead) ماسی یه‌سره‌نه
4 (خترانی Platycephalidae: چندی‌ن جورن) 4
(flathead). وه‌ک ناوه‌لانو) نامازه به‌و بزویه
که له جیانی به‌سریلندر، زمانه و موه‌کی
spark plug له‌ته لاشه. م‌توره‌ده موه‌کی 1

2 و 4 فلاتهد 3 نوعی ماهی

flathead catfish *noun*

تفه یا باقم یا پیشله‌ماسی به سمریانه | *Polydictis olivaris* نوعی ماهی

flatiron /'flætəɪən/ *noun*

وتو، توتو، ناوه‌شکنه (به خهلوزز یان ناوړ کار ده‌کا) اتو

flatlet /'flætlet/ *noun*

ده‌سته‌خانوی چکولانه اتو آبارتمان کوچک

flatly /'flætli/ *adverb*

به شیوه‌ی کی تخت، ریکانه اتو به طور هموار

flatmate /'flætmeɪt/ *noun*

هاومال، هاوخانوو، ناوړ مال، هاوژوور، هاودیو هم‌خانه، هم‌اتاقی

flat racing *noun*

وهرزش یان ینشیرکټی نټسپ‌سواری بی‌کوسپ، وهرزش یا ینشیرکټی نټسپ‌سواری له تختایی‌دا وهرزش یا مسابقه‌ی اسبدوانی بدون مانع

flat rate *noun*

نرخه‌ی نه‌گور، نرخه‌ی چه‌سیو، بایی جینگیر: *Interest is charged at a flat rate of 11%* قیمت ثابت

flat spin *noun*, be in a flat spin

په‌شو‌کاو، سهرسامان، (سهرلی‌شینوان سراسیمگی، آشفته‌گی

flattened *adjective*

تخت، ریک، گور، یان صاف، پهن
flattered *adjective*
رازی، ینخوش‌بوو، قایل، خوشحال، به‌کټیف خرسند، مسرور

flatterer /'flætə(r)/ *noun*

نهرمه‌بیر، رووباما، ریایی‌باز، زمان‌لووس، زمان‌چه‌ور چاپلوس

flattering /'flætəri/ *adjective*

1 خوش‌دیمه‌ن، جوان: *a flattering dress*
2 *The photo is not very flattering*
سهرنج‌راکش، خوش، زمان‌لووسانه: *flattering remarks*
1 برجلوه 2 خوشایند، تملق‌آمیز

flatteringly /'flætəriŋli/ *adverb*

زمان‌لووسانه، زمان‌چه‌ورانه چاپلوسانه

flattery /'flætəri/ *noun*, pl. flatteries

رووبامایی، ریایی‌بازی، رواالت، زمان‌لووسی، نهرمه‌بیری، کلکه‌سووتی: *You're intelligent to fall for his flattery* تملق، چاپلوسی

flatties /'flætiz/ *noun*, pl.

1 که‌وشی ته‌خت، که‌وشی بی‌پاژنه یان پاژنه (زور)زم 2 (نافهرمی) ته‌فهری پولیس 3 ماسی‌په‌پانه 4 جوړی شیوازی قو 5 *flat-boat* 1 کنش تخت 2 پلیس 3 ماهی پهن 4 نوعی مدل مو

flattop *noun*

1 (نهریکا و نافهرمی) فروکه‌ه‌لگر (که‌شتی) 2 جوړی گیتاری ده‌نکی، پیشه‌ووی پانه تا چه‌ماوه بی 1 هواپیمابر 2 نوعی گیتار

flatulence /'flætjələns, US -tʃə-/ *noun*, also flatuosity

1 باوینچ، باویز، بای زگ: *Symptoms may also include flatulence and nausea*
2 خویه‌زل‌زانی، نروتوب، باوفش 1 باد شکم 2 نکیر

flatulent /'flætjələnt, US -tʃə-/ *adjective*, also flatuous

1 به‌باوینچ، باکردوو، ترن، ترکه‌ن، جووکن، تسکن 2 به‌تروتوپانه، خویشان‌ده‌رانه 1 نفاخ 2 منکرانه

flatulently /'flætjələntli, US -tʃə-/ *adverb*

به‌تروتوپانه، خویشان‌ده‌رانه منکرانه

flatus /'fleɪtəs/ *noun*

باوینچ، باویز، با یان گازی زگ 1 باد شکم

flatware 'flætweə(r)/ = cutlery

flatworm *noun*

پانه‌کرم، کرمه‌یان [لقی *Platyhelminthes*] نوعی کرم

flat yield *noun*

(ناپوړی) نه‌نجام‌دانه‌ووی جینگیر، کاردانه‌ووی نه‌گور بازده یکنواخت

flaunting *noun*

خونواندن، خویشان‌دان، خوه‌ملکیشان 1 تظاهر، خودنمایی

flauntingly *adverb*

خوینشان‌ده‌رانه متظاهرانه

flautist /'flaʊtɪst, US 'flaʊtɪst/ *noun*

فلوت‌زن 2 نوازنده‌ی فلوت

flavanone *noun*

فلافانون: ههریک له کټوته ناروماتیکه جوړاوجوړه‌کان که زورتر له رووکه‌دا وکه glycoside له‌کان‌دا همن و ژیرکومه‌له‌ینکی flavonoid ینکدټن 1 فلاوانون

flavescent /flə'ves(ə)nt/ *adjective*

1 مه‌لوه‌یبه‌زرد، زهر‌دباو 2 زهرده‌ووه‌وو 1 متماثل به زرد 2 زردشونده

Flavian /'flɛvɪən/ *adjective, noun*

adj سهره به‌ره‌ینکی نیمبراتورده‌کانی روم (69-96) پاش‌زاییین n نه‌ندامی نه‌و به‌ره‌یه (له *Flavianus* لاتین، له *Flavius* ناویکی تایه‌تی که له لایین نم به‌ره‌یوه به‌کار دټرا) 1 فلاوین

flavin /'flɛvɪn/ *noun*

(کیمیا) فلاوین، زهر‌دین (ه) کومه‌لن له رهنګ یان بیگنټه نساپروژین‌داره‌کان، وکه riboflavin که وکه coenzyme له‌کان کار ده‌کمن (بهره‌ت): له *flavus* لاتین "زهره" +

in¹ فلاوین
flavin adenine dinucleotide noun

فلاوین-آدنین داینوکلیوتید: دواهموینهی
 $C_{27}H_{43}N_9O_{15}P_2$ هیندی له
flavoprotein noun

له کان فلاوین آدنین دینوکلیوتید

flavin mononucleotide = FMN

flavone /'flævʌn/ noun

(کیمیا) زهردون، فلافون، ناوینه ییکی نئندامی
 بلووری یی رهنک، که بنچینهی ژماره یی رهنکی
 رووه کی زهرد و سیه \odot فلاوون

flavonoid noun

فلافونوید: نمو گروه ناوینه نانتی نوکسیدانه
 ناروما نیکانسه که نوکسیریتان تیا به و زور
 پیگمنتی ناسایی ده گرتهوه (روک) anthocyanin
 و flavon له کان \odot فلاوونوید

flavoprotein /'flæv(o)'prəʊti:n/ noun,
 also yellow enzyme

(زینده کیمیا) فلاوپروتنین: dehydrogenase ی
 که فلافین و بنتر کانزاییکی تیا به و رولیکی
 گهواره له نوکان oxidation زینده ناساییانه
 biological ده گرتی، دهسته یی له پروتینه کان
 که فلافینه کان ده گرتیه و به شداری کاردانه وهی
 نوکانی خانه کان ده کا (تیکمیلی) flavin +
 (protein) فلاوپروتنین

flavour /'flævə(r)/ noun, US flavor

1 تام، چتر، مزه: *The tomatoes give extra flavour to the sauce*
 همزویل 3 کهش، تاییه تمهنندی، تامبو،
 سهنگ و رهنک، رهنگو، ambience
 1 \odot distinctive flavour of South Florida
 طعم، مزه 2 چاشنی 3 جو، ویزی

flavoured /'flævəd, US -vərd/ adjective

(له لیکدانان) به تامی، به چتر \odot دارای طعم

flavourful /'flævəfʊl, US -vɔrf-/ =
 flavoursome

flavouring /'flævərɪŋ/ noun, US flavoring

به هارات، کاری، همزویل، بون (یا تام) خوشکمر:
This food \odot orange/vanilla flavouring
 \odot contains no artificial flavourings

چاشنی، طعم افزا
flavourless /'flævələs, US -ɔrləs/ adjective

بی تام، بی چتر، بی مزه، بی له زوت، تامسار:
The meat was tough and flavourless

flavoursome /'flævəsəm, US -vɔrs-/ adjective

به چتر، خوش، تام خوش، به مزه، به له زوت:
a wine with a light, -me aroma

flaw /flɔ:/ noun

1 ناتمه وای، عیب، خهوش: *a diamond with a flaw*
 2 (شووشه، چینکو و هند) موو، چرژ،

چرژ وای، قهله شینوی، درز 3 خالی لاوای،
 که موکوووری، ناتمه وای، شکستی، عیب، نیراد 4
 ههله، له ههله لیشان، خه تا 5 (بی باو) fragment
 \odot 1 نقص 2 ترک 3 نقطه ضعف 4 خطا

flaw /flɔ:/ noun

(وتیره یی) توفوبه بند، با و بوزان، با و باران،
 ره شه پای کورت، پای کوت و پیر \odot باد و باران،
 توفان ناگهانی

flawed /flɔ:d/ adjective

1 ناتمه وای، نیوه چل، عیب دار، خهوش دار،
 به گهرد: *a the book's flawed heroine*
 2 flawed argument ههله، شاشی 1
 ناقص، معیوب 2 اشتباه

flawless /'flɔ:ləs/ adjective

بی خهوش، بی گهرد، بی عیب، تمه وای، perfect:
a Her English is almost flawless
 \odot flawless complexion/performance

بی نقص، بدون عیب

flawlessly /'flɔ:ləsli/ adverb

بی خهوشانه، بی گهردانه \odot به طور بی نقص

flawlessness /'flɔ:ləsnəs/ noun

بی خهوشی، بی گهردی، تمه وای، بی عیبی \odot
 بی نقصی، کمال

flawy /flɔ:i/ adjective

1 عیب دار، پر خهوش 2 درژ وای، چرژ وای،
 چرژ چرژ، درژ و دوو 1 \odot معیوب 2 ترک دار

flax /flæks/ noun

1 (رووه ک ناسی) گوش، گیاهه تان، که تان،
 به زهره ک، لوکه کیوی، گیاهه لاه، گیایان
 رووه کی گوش [Linum usitatissimum] 2
 ریشالی گیاهه لاه یان گوش 3 پارچه و کوتالی
 که تانی، جاو 4 (ههروها New Zealand flax)
 flax-lily = (بهره ت): flax نیگلیسی کون،
 بهره تیکی نهلمانی روژ وای ههیه \odot 1 کان،
 بزرگ، گیاه کان 2 لایف کان 3 پارچه ی کانی

flaxen /'flæksn/ adjective

1 زهردی کال، قو کال 2 = flax \odot بور

flax-lily noun

که تان زه مبهق: گیاییکی نیوزیله نندی که ریشال
 بهردیتی [Phormium tenax] \odot نوعی گیاه

flax-seed /flæks si:d/ = linseed

flaxy /flæks/ adjective

1 گوش، که تانی 2 قو کال، زهردی کال (قر) \odot
 1 کانی 2 بور

flayer noun

کهول کهر، کهول کار، کهول چی \odot پوست کن

F-layer noun

تولی ئیف: بهر زترین و بهه زترین ناوچه ی
 نایونتر وای ionosphere \odot اف لایر

flea /fli:/ noun

(گیانه وهرناسی) کنج، چنج [Pulex irritans]

(کنجی مرو) و جوره کانی تر له دهستی
[Siphonaptera] ٠ کک

flea-bag /'fli:bæg/ *noun*, also *fleabag*

1 گیانهور بان مروی بیس و گلاو 2 هوتلی
بیس و ههزان، کینچه لان، کینچان، کینچ خانه،
کینچه لان، کونه کینچ، هیلانه کینچ: *a fleabag*
motel 1 حیوان یا انسان کینچ 2 هتل کینچ

fleabane /'fli:bem/ *noun*

گیاکینچانه؟، کینچان کوز؟، جورئ گیا له تیره ی
daisy، بهناویانگه یو فهوتاندنی کینچ [Pulicaria]
dysenterica و جوره کانی تر ٠ فلیان

flea beetle *noun*

قالونچه کینچه [Phyllotreta] و توخمه کانی تر
٠ نوعی سوسک

fleabite /'fli:bait/ *noun*

1 (جینگا) پتوه دانی کینچ، ههروه ها پنکه ی
سووری جی پتوه دانیککی و 2 نیگه رانی یکی که م
٠ 1 (جای) نیش کک 2 نگرانی جزئی

fleabitten /'fli:biten/ *adjective*

1 کینچ پتوه داو، کینچان گاز، کینچ گهسته 2
شعق و شر، داغن، شیرزه، شکاو، کۆن، شر،
چه پهره شر ٠ 1 کک گزیده 2 درب و داغون

flea collar *noun*

قه لاته یا قه لانگی کینچ، کینچانگ ٠ فلادی کک
fleadb /'fla:/ *noun*

فینستیالی موسیقا، سه ما و چاندی تیرله ندی یان
سینلی ٠ جشواره ی موسیقی، رقص و فرهنگ
ایرلندی یا سلی

flea market *noun*

بازاری کونه فروشه کان، بازاری کونه فروشان ٠
بازار کهنه فروش ها

fleapit /'fli:pt/ *noun*

سینه ما یان تیاتری کونه و بیس ٠ تسانر یا
سینمای قدیمی یا کینچ

fleawort /'fli:wɔ:t/ *noun*

(رووه ک ناسی) فلیورت، گیاکینچه، پاووز؟،
گه لار کینشه [Senecio integrifolius] و
جوره کانی تر ٠ سپرزه، بارهنگ

flèche /fleʃ/, US *flɛʃ* *noun*

میلی سه رناره ی باریک ٠ میل سه رناره ی باریک

fleck /fleɪk/ *noun*

1 په له، لکه، خال، پن، پنک 2 ریزه، بری،
که مۆچکه ٠ 1 لکه، نقطه 2 ذره

flecked *adjective*

په له په له، خال خال، خالای، گول گول، په لای،
لکاوی ٠ نقطه نقطه، خال خال

fled /fled/ = past and past participle of *flee*

fledged /'fledʒd/ *adjective*

په ره وازه، بال گرتوو، نه توانی بفری ٠ قادر به
پرواز

fledgeling /'fledʒlɪŋ/ *noun*, also *fledgling*

1 جووچکی په ره وازه، تازه هه لفریو 2 مروی
تازه کار، بێ نه زمون، نه خاراو، تازه دهست تیداو
٠ 1 جوجه ی پر درآورده 2 آدم بێ تجربه

fleece /'fli:s/ *noun*

1 خوری 2 به ره برینگ، بری جاری برینه وه ی
مهر، چین 3 جورئ پارچه ی نهرم و گهرم ٠ 1
پشم گوسفند 2 یک چین پشم 3 نوعی پارچه

fleecy /'fli:s/ *adjective*

خوری ناسا، له خوری، له خوری چوو، کولک،
نهرم، پر، لۆکه ناسا، لۆکه یی ٠ پشمی، پشم مانند،
پرپشت، پنبه ی

fleer /'fli:(r)/ *noun*

گالته، تیز، تیتالی ٠ تمسخر، ریشخند

fleet /'fli:t/ *noun*

1 که شتی گهل، که شتی مه نی، گه له که شتی،
دهسته که شتی (هیزی ده ربایی یان ناسمانی) 2
کاروان ٠ 1 ناوگان 2 قافله

fleet /'fli:t/ *adjective*

1 زووتیه ر، تیزیه ر، خیرا، تیزره و، تونه ره و،
گورج، توندو توول 2 ته نک، ته سک، که م قوول
بێ، بێ ده دا ٠ 1 زودگذر، بادبا، فرز 2 که م عمق

fleet /'fli:t/ *noun*

1 لاکه نداو، چۆمه له، شه تاو، گلار، زێ 2 که ند،
که ندال، چال، خه نه ک، که نه ده ک، خه نه ده ک،
که نه ده لان ٠ 1 خور، نه ر 2 کانال، خندق

fleet /'fli:t/ *adjective, adverb*

adv ته نک، ته سک، که م قوول بێ، بێ ده دا
له ته سکایی دا، له ته نکایی دا، له قوولایی که م دا
٠ *adj* که م عمق *adv* در عمق که م

Fleet Admiral *noun*

نهمیرالی که شتی گهل ٠ دریا ند

fleeting /'fli:tɪŋ/ *adjective*

کورتماوه، که م خایه ن، تیزیه ر، زووبه سه رجوو،
نابه رده وام، زووه و، سه رده می، له تیزوچوو،
a fleeting: transient, transitory
a fleeting moment of ٠ *glimpse/smile*
happiness ٠ زودگذر، سریع، نابایدار

fleetingly /'fli:tɪŋli/ *adverb*

تیزیه رانه، به شتیه ده کی کورتماوه ٠ به طور
زودگذر

fleetingness /'fli:tɪŋnəs/ *noun*

سه رده می یوون، زووتیه ره ی، کورتماوه یی،
زووبه سه رجووی، کورت خایه نی ٠ زودگذری،
گذرای

Fleet Street *noun*

1 فلیت ستریت (شه قامی له ناوه ندی له ندن که
چه ندین روژنامه ی نیستمانی و نووسینگه ی
تیداوه) 2 روژنامه وانان و روژنامه کانی له ندن 3
چایه مه نی گشتی ٠ 1 فلیت استریت 2
روژنامه نگاران و روژنامه های لندن 3 مطبوعات
عمومی

Fleming /'flemɪŋ/ *noun*

1 ره‌سەنی Flanders. فلاندری 2 ئەندامی گەلی فلاندری زمانی دانیشتوی باکووری و روژاوی بیلژیکی ① فلاندری

Flemish /'flemɪʃ/ *adjective, noun*

adj 1 فلاندری *n* 1 زمانی (هولەندی) فلاندری 2 خەلکی فلاندریز (ناوچەین لە نێوان بیلژیکی، فەرەنسە و هولەندا دا بەش کراوە) ① *adj* فلاندری *n* زبان فلاندری 2 هلاندری

flesh /flesh/ *noun*

1 گوشت، گوشتی میوه، تیرک 2 توپۆ، رووکار، روو 3 لەش، جەستە، تەن 4 حەز و ویستی دەروون 5 بوونەوه‌ره‌کان (بەسەرەت: *flāsc* ئینگلیسی کون، ئەلمانی بەنەرەت) ① گوشت، مغز 2 بێرە 3 جەسم، تەن 4 شەهوات 5 مەوجودات

flesh and blood *noun*

1 مەرووف 2 (خەوازە) گوشت و خوێن ① 1 انسان 2 پارە 2 تەن

flesh-coloured *adjective*

چێرەیی کال، سووری نامال‌زەرد ① سورنی کەم‌رەنگ

flesh-eating *adjective*

گوشت‌خۆر ① گوشت‌خوار

flesher *noun*

1 (زۆرتر سەکاتەلەندی) قەساب 2 جەقۆی کەول‌کردن ① قەساب 2 فلشر

flesh fly *noun*

میشی لاشە یان کەلاک، maggot ① مەکانی لەسەر گوشت دەخۆن، دەبنە هەوی myiasis [خێزان Sarcophagidae: زۆر جۆرن] ① مەگس مردار

fleshiness /'fleshɪnəs/ *noun*

گوشتی ① گوشتاویی

fleshliness *noun*

1 جەستە‌یی 2 بەئالۆشی، شەهوانیەت ① 1 جەسمانیت 2 شەهوانیت

fleshly /'fleshli/ *adjective* (fleshlier, fleshliest)

1 جەستەیی، گیانی، لەشی، bodily, corporeal 2 شەهوانی، سێکشیال، بەئالۆش، lascivious ① 1 جەسمانی 2 شەهوانی

fleshmonger /'fleshmɑŋɡə(r)/ *noun*

گوشت‌فروش ① گوشت‌فروش

fleshpot /'fleshpɒt, US -pɑ:t/ *noun*

شوینی رابواردن ① عەشرت‌کە

flesh wound /'flesh su:nd/ *noun*

سووکە برین (زبان نەگە‌یشتوو بە ئێسک و ئەندامە ژبانی یان نیوخوویی بەکان vital or internal organs) ① زخم سطحی

fleshy /'fleshɪ/ *adjective* (fleshier, fleshiest)

1 گوشتی، گوشتن، قەلەو، خەرنە، خروخۆل، پرگوشت: 2 fleshy arms/lips ① 1 ئاودار ①

گوشتی، گوشتالو، تپل 2 آبدار

fletcher /'fletʃə(r)/ *noun*

(مێزوویی) تیرساز، تیرگەر، تیرفروش ① پیکان‌ساز، پیکان‌فروش

fletching *noun*

(مێزوویی) پەرەکانی تیرئ ① پڕهای پیکانی
flour-de-lis /'flɔ: də 'li:z, -'li:z, US 'flɔ:r/ *noun*, also fleur-de-lys, pl. fleurs-de-lis 'flɔ: də 'li:z, 'li:z, US 'flɔ:r/ (روو‌ک‌ناسی) گولی زیو، زیوا، گولی زەمەقە، گال (نیشانە‌ی بنەمالە‌ی پاتشای فەرەنسە‌ی کون) ① گل زینق

neuron /'njuəron, US 'flɔ:ɪ-*noun*

گول‌نەخش، نەخشی گول ① گل‌نگارە

floury /'flɔəri/ = flory**flew** /flu:/ = past of fly**flaws** /flɔ:z/ *noun, pl.*

لجی شۆرە‌وه‌بووی ئەستوروی bloodhound ① یان سەگێکی هاوشینۆی وا ① لێ‌های آویختە سگ ...

flex /fleks/ *noun*

واپەر، سیم (بۆ گە‌یاندنی تەزووی ئێلیکتریکی بۆ دەزگایێ) ① سیم

flexibility /'fleksə'bɪləti/ *noun*, also flexibility /'flek'sɪləti/

نەرمی، لە‌ده‌هاتنە‌وه‌هاتوویی، داهاتوویی، جیری، بگۆری، لە‌گۆران‌هاتوویی ① انعطاف‌پذیری، قابلیت‌تغییر

flexible /'fleksəbl/ *adjective*, also flexible /'fleksaɪl/

نەرم، جیری، لە‌ده‌هاتنە‌وه‌هاتوو، داهاتوو، بگۆر، لە‌گۆران‌هاتوو، دە‌جە‌م‌یتە‌وه‌، دادپە‌وه‌، دە‌نووش‌یتە‌وه‌: a flexible schedule ① a more flexible flexible foreign policy approach ① انعطاف‌پذیر، قابل‌تغییر

flexibly /'fleksəblɪ/ *adverb*

بە نەرمی: Managers must respond flexibly to new developments in business practice ① با انعطاف

flexion /'fleksn/ *noun*, also flection

1 نەرمی، داهاتنە‌وه‌، داهاتوویی، نووش‌تە‌وه‌، چە‌م‌انە‌وه‌، چە‌ماوی 2 (رێ‌زمان) گە‌ردان‌(کردن) ① 1 انعطاف، خمیدگی 2 صرف

flexionless *adjective*

(رێ‌زمان) لە‌گە‌ردان‌نە‌هاتوو، گە‌ردان‌نە‌کراو ① غیرقابل صرف

flexitime /'fleksitaɪm/ *noun*, also flextime

کاتی کارکردنی بگۆر، کاتی کاری خودیاری کردوو: She works flexitime ① ساعات کاری شناور

flexor /'fleksə/ *noun*

(تویکساری) ماسوولکئی جه مینته (هوه) کوههروه ۰ عضله منقبضه

flexuose /'flekʃu:əs/ *adjective*, also **flexuous** /'flekʃuəs/

پنجه لاوینج، به پنجه و پلنج، پرچم ۰ دارای پیچ و خم

flexuosity /flekʃu'a:si/ *noun*

پنجه و پنا، پنجه و پلنجی، پنجه لاوینجی، پرچمی ۰ پیچ و خم

flexural *adjective*

سهره به یان پنهوندی به **flexure** هوه هدی ۰ وابسته به **flexure**

flexure /'flekʃəl/ *noun*

1 (تویکساری و زهوی ناسی) چه مانده هوه، داهینانه هوه، چه مانده هوه 2 به شیکئی چه ماهوه یان چه میو ۰ 1 خم سازی، خمیدگی 2 قسمت خم شده

flexwing *noun*

بالی نهرمی بارچه می (له کایت سواری دا) ۰ فلکس وینگ

flibbertigibbet /'flɪbətɪdʒɪbɪt, 'flɪbətɪ'dʒɪbɪt, US -bər-/ *noun*

مروئی نابهریس و گهوج و سهرچل، سهرهرو (flibbertigibbety *adj*) ۰ آدم غیرمسؤل و احمق و سربه هوا

flick /flɪk/ *noun*

1 تکه کانی ناکاو، راتله کاندن 2 لیدانی توند و کتوپر، پهله پیکته، پیکه، پته 3 (تافهرمی) فیلمی سینهمایی 4 (the flicks) سینما ۰ 1 تکان ناگهانی 2 ضربی تند، تلنگر 3 فیلم سینمایی

flicker /'flɪkə(r)/ *noun*

1 درهوشانه هوه، بریسکانه هوه، پرشنگ دانسه هوه، پریشکه، چه خماخه، ترووسکه، پرووسکه 2 شینواوی، پشینوی 3 له رانه هوه 4 پرته، پته، پرته پرت، لیدان 5 لیدانی سووک و کتوپر، فرته، فرین ۰ 1 درخشندگی، جرقه، بارقه 2 آشفتگی 3 لرزش 4 سوسو 5 ضربی ناگهانی و خفیف

flicker /'flɪkə(r)/ *noun*

دارکسون کهری منرووخوره (نهمریکائی *Colaptes auratus*) (هی ناسایی یا باکووری) و جوهره پنهوندی داره کان ۰ نوعی دارکوب

flickering *adjective*

شینواو، شله ژاو ۰ آشفته

flick-knife *noun*

چه قوی دوگمهی یا زامن دار ۰ جاقوی ضامن دار **flier** /'flaɪə(r)/ *noun*, = high-flyer

1 هه لفر 2 فروکهوان 3 دووبه خته کی، قوما 4 جار، ناگاداری، راگه یاندن 5 تونره، گورج، خوشبمز (مرو، گیانه مور، ماشین و هند) 6 بازدان، پهرین، لوورویون 7 مروی به رزه فر ۰ 1 پروازکننده 2 خلبان 3 ریسک 4 آگهی 5 سریع السیر 6 پرش 7 آدم بلند پرواز

flies /flaɪz/ *noun*

1 زنجیر یان دوگمهی شالوار 2 (the flies) شوینی سهروی شانو ۰ 1 زیپ یا دکمهی شلوار 2 (the flies) محل بالای صحنه

flight /flaɪt/ *noun*

1 فرین، هتلی فرین، فرینه ری، ریرهوی فرین 2 فروکه، بالافر 3 پهرین، بالگرته هوه، بازدان 4 کوچ، رویشتن 5 (یو ناسمان) گهشت، گهران 6 سگاداران، په که، په کینه 7 ریرهوی هلدان، ریکا، ریکای هاویشتن 8 پوله فری، پؤل یان دهسته یهله مور و میرووه کوچره کان، پوله بالنده ی گهرمین و کویتستان کردوو 9 زنجیره، ریز 10 رویشتن، تیشه رین 11 پلیکان، ریزه پلیکان 12 (کلکی) تیر ۰ 1 پرواز، مسیر پرواز 2 هواپما 3 پریدن، پرش 4 هجرت، عزیمت 5 سفر 6 واحد 7 مسیر پرتاب 8 پرواز گروهی 9 رسته 10 گذشت 11 پلکان 12 (دم) تیر

flight /flaɪt/ *noun*

هه لانت، دهریازویون، راکردن ۰ گریز

flight attendant *noun*

راژه وانی فروکه، میواندار ۰ مهماندار

flight control *noun*

جاودیری یان کوترولی فرین، مه هاری فرین ۰ مهار یا کنترل پرواز

flight crew *noun*

دهسته ی کارکه رانی فروکه وانی، کارکه رانی فروکه، دهسته ی کارکه رانی فرین ۰ خدمه ی پرواز

flight-deck *noun*

1 زووروچکه ی فروکه وانی 2 پردی فرین، پشته ی فرین، ناسی فرین، پشته ی فرین ۰ 1 کابین خلبان 2 عرشه ی پرواز

flight feather *noun*

پهری فرین ۰ پر پرواز

flight engineer *noun*

نمندان یاری فرین، نمندان یار له فرین دا ۰ مهندسی پرواز

flightiness *noun*

1 وازی وازی بوون، راهایی، نه رشتی 2 گهوجی، بین نه قلی ۰ 1 تلون مزاج 2 سبک مغزی

flightless /'flaɪtləs/ *adjective*

نه فری (یو) نه فروکه، ناپه ره وازه، ناتوانی هه لفری ۰ فاقد قدرت پرواز

flightlessness /'flaɪtləsniəs/ *noun*

نه فریوی، نه فروکی ۰ فقدان قدرت پرواز

flight lieutenant *noun*

نفسه ریکی کمه ی پایه برز له هیزی ناسمانی بریتانیادا، له زوورو **flying officer** و خوارووی **squadron leader** ۰ سروان نیروی هوایی

flight line *noun*

راویستگهی فروکه کان ۰ محل توقف هواپماها

flight of capital *noun*

دهربازبوون یا ده‌رچوونی سهرمایه ۱ فرار سهرمایه
flight path *noun*

رفره‌وی فرین، فرینه‌پن، ریگای فرین ۱ مسیر پرواز

flight-recorder *noun*

قوتوی رهش، سنووقه‌رهش ۱ جعبه سیاه

flight sergeant *noun*

نهدامی هنیزی ناسانی بریتانیا، له‌زورور
 warrant officer sergeant ۱ سرگروهبان نیروی دریایی

flight simulator *noun*

ده‌زگای راهتانی فروکدووانی، هاوتاسازی فرین ۱ شبیه‌ساز پرواز

flighty /'flaɪti/ *adjective* (flightier, flightiest)

۱ وازی‌وازی، تاوتاو، رارا، نهرشت (ب.ت. ژن و ره‌فتاری): 2 a flighty temper ۲ سهرچل، هه‌له‌شه ۱ دمدی ۲ سربه‌موا

flimflam /'flɪmfɪlɒm/ *noun*

هه‌لیت‌ویلیت، فلت، قه‌ی هه‌چ ۱ چرند، چرت و پرت

flimsily /'flɪmsɪli/ *adverb*

به سستی، بی‌هیزانه ۱ به سستی

flimsiness /'flɪmsɪnz/ *noun*

۱ ناسکی، روونی ۲ بی‌هیزی، سستی ۱ نازکی ۲ سستی

flimsy /'flɪmzi/ *adjective* (flimsier, flimsiest), *noun* (pl. flimsies)

adj ۱ ناسک، تنک، روون، روشن (یارچه) ۲ نابهرده‌وام، لهق، به‌کارنده‌اتوو، به‌رگه‌نه‌گر، لوق، ناقایم، نهرم، ناسک، قرچ، بازاری، خراب، ریزه‌لوک ۳ سست، بی‌هیز، بی‌جی، نازیرانه ۱ کاغزی ناسک ۲ کژی له به‌لگه‌نامه‌یین له‌سهر کاغزیکي ناسک ۱ نازکی ۲ بی‌دوام، ضعیف، ست ۳ غیرموجه ۱ کاغذ نازکی ۲ قلمی

flinch /flɪntʃ/ *noun*

له‌ژیر ده‌رچوون، خو‌لینه‌دان، هه‌لاتن، خودزینته‌وه، توخن‌نه‌که‌وتن (له کاریکی دزواردا) ۱ شانه خالی کردن

flinders /flɪndəz/ *noun, pl.*

ته‌له‌زمه، ته‌لاشه، ورده ۱ تراشه، خرده

fling /flɪŋ/ *noun*

۱ تووربه‌ل‌دان، هاویشتن، فریدان ۲ فلینگ (جوری سها و هه‌لیه‌رکی توندی سکا‌تله‌ندی) ۳ ساوه‌ی رابواردن، سهرویه‌ندی خوشی، سهرده‌می رادان ۴ پنه‌ندی سیکسی ناپه‌وا، تیکه‌لی دلدرا‌نه ۱ پرتاب ۲ فلینگ ۳ دوره‌ی عیاشی ۴ رابطه‌ی جنسی نامشروع

flint /flɪnt/ *noun, adjective*

۱ به‌رده‌سته، به‌رده‌چه‌خماخ، به‌ردی جه‌رخ:

۱ سنگ آتش‌زنه، سنگ فندک ۲ (مجازی) سنگ
flint-glass /'flɪnt gla:s/ *noun*

بلور ۱ بلور
flintlock /'flɪntlɒk, US -lɔ:k/ *noun*

تفه‌نگی چه‌خماخی، چه‌کی چه‌خماخی ۱ تفنگ چه‌خماخی

flinty /'flɪnti/ *adjective* (flintier, flintiest)

۱ چه‌خماخی، رهق، سه‌خت، وه‌کوو چه‌خماخ، وه‌کوو به‌رد: 2 flinty pebbles/soils ۲ بی‌به‌زه‌یی، دلره‌ق، دلیره‌د: a flinty look/gaze/stare ۱ flinty determination ۲ سنگدل

flip /flɪp/ *noun*

۱ لیدانی خترا و سووک ۲ هه‌لخته‌مه‌ه (وه‌کوو کونین) ۳ به‌له‌پتکه‌ه، به‌ه، پلکه‌ه ۴ زووزووه‌له‌دانه‌وه (به‌ره‌کائی روژنامه‌یان کوفارن) ۱ ضربه‌ی سریع و ضعیف ۲ به‌موالندازی ۳ تلگر ۴ فلیپ

flip /flɪp/ = flippant

flip-flop /flɪp flɒp/ *noun*

۱ گورانی کتوپر (رامباری‌یین) ۲ سهرمه‌قولانج (له‌هه‌واوه) ۳ (flip-flops)، هه‌روه‌ها thong، له‌نهرم‌بری (سهریایی قامک‌پاچوو یا قامکی) ۱ تغییر ناگهانی ۲ پشتک ۳ (در جمع) دمپایی لانگشی

flippancy /flɪpənsi/ *noun, pl. flippancies*

۱ شوخی، چه‌فه‌نگ، گالته‌جاری ۲ زمان‌لووسی، نهرمه‌بری ۳ سووکی، چروکی، سفکیاتی ۱ مزاح، لودگی ۲ چرب‌زبانی ۳ خفت

flippant /'flɪpənt/ *adjective*

۱ شوخی‌یانه، گالته‌جارانه: a flippant answer/attitude ۲ زمان‌لووس، زمان‌چه‌ور ۳ سووک، چروک ۴ سهرچلانه، سهرسه‌ره‌کی‌یانه ۱ توام با لودگی ۲ چرب‌زبان ۳ سبک ۴ سهل‌انگاری

flippantly /'flɪpəntli/ *adverb*

به‌سووکی‌یه‌وه: 'Oh dear,' he said ۱ flippantly ۲ با خفت

flipper /flɪpə(r)/ *noun*

۱ گیانه‌وه‌رانی ده‌ریایی، بال، په‌ره‌که، نه‌دامی مدلی، سه‌وله ۲ که‌وشی مه‌له‌وانی، بوقه‌یی ۱ باله ۲ کفش غواصی

flipping /'flɪpɪŋ/ *adjective, adverb*

پسه، گوو، به‌زیدانه‌بوو، گلاو ۱ کثافت

flip side *noun*

۱ پشته‌وه‌ی سینگ یا قه‌وان، پشته‌وه‌ی به‌بکه (که شتیکی وای باشی (ج گورانی یا موسیق) له‌سهر‌نییه) ۲ به‌شی جیاواز و ناگرتنگ ۱ پشت صفحه ۲ بخش متمایز و کم‌اهمیت

flirt /flɜ:t, US flɜ:rt/ *noun*

دهربازویون یا دهرچوونی سهرمایه ۱ فرار سهرمایه
flight path *noun*

ریرهوی فرین، فرینه پری، ریگی فرین ۱ مسیر پرواز

flight-recorder *noun*

قوتوی رهش، سنووقهرهش ۱ جعبه سیاه

flight sergeant *noun*

نهدامی هنیزی ناسمانی بریتانیا، له زوور sergeant و له زیری warrant officer سرگروهان نیروی دریایی

flight simulator *noun*

دهزگای راهتانی فروکدوانی، هاوتاسازی فرین شیهه ساز پرواز

flighty /'flaɪti/ *adjective* (flightier, flightiest)

1 وازی وازی، تاوتاو، راراه، نهرشت (ب.ت. ژن و رهفتاری): *a flighty temper* 2 سهرچل، ههلهشه ۱ ددمی 2 سربه هوا

flimflam /'flɪmflæm/ *noun*

ههلیت وپلیت، فله، قسهی هیچ ۱ چرند، چرت و پرت

flimsily /'flɪmzɪli/ *adverb*

به سستی، بی هیزانه ۱ به سستی

flimsiness /'flɪmzɪnəs/ *noun*

1 ناسکی، روونی 2 بی هنیزی، سستی ۱ نازکی 2 سستی

flimsy /'flɪmzi/ *adjective* (flimsier, flimsiest), *noun* (pl. flimsies)

adj 1 ناسک، تنک، روون، روشن (پارچه) 2 نابهردهوام، لهق، بهکارنه هاتوو، بهرگنه گر، لوق، ناقابم، نهرم، ناسک، قرچ، بازاری، خراب، ریزه لوق 3 سست، بی هنیز، بیجی، نازیانه 1 کاغزی ناسک 2 کژی له بهلگه نامهین له سهر کاغزیکی ناسک ۱ نازک 2 بی دوام، ضعیف، ست 3 غیر موجه 1 کاغذ نازک 2 قلمسی

flinch /flɪntʃ/ *noun*

له زیر دهرچوون، خوئینه دان، ههلاتن، خودزینموه، توخن نه کهوتن (له کاریکی دزواردا) ۱ شانه خالی کردن

flinders /flɪndəz/ *noun, pl.*

تهله زمه، تهلشه، ورده ۱ تراشه، خرده

fling /flɪŋ/ *noun*

1 تور به لاندان، هاویشتن، فریدان 2 فلینگ (جوړی سها و ههلیپرکی توندی سکا ته ندی) 3 ساوهی رابواردن، سهره و بندی خوشی، سهردهمی رادان 4 پتو هندی سیکسی ناپروا، تیکه لی دلدرا نه ۱ پرتاب 2 فلینگ 3 دوره ی عیاشی 4 رابطه ی جنسی نامشروع

flint /flɪnt/ *noun, adjective*

1 بهرده سستی، بهرده چه خماخ، بهردی چه رخ: *prehistoric flint implements* 2 (خوازه) بهرد

۱ سنگ آتش زنه، سنگ فندک 2 (مجازی) سنگ **flint-glass** /'flɪnt gla:s/ *noun*

بلوور ۱ بلور **flintlock** /'flɪntlɒk, US -lɔ:k/ *noun*

تفهنگی چه خماخی، چه کی چه خماخی ۱ تفنگ چه خماخی

flinty /'flɪnti/ *adjective* (flintier, flintiest)

1 چه خماخی، رهق، سخت، وه کوو چه خماخ، وه کوو بهرد: *flinty pebbles/soils* 2 بی به زهیی، دلرهق، دلبرهرد: *a flinty look/gaze/stare* ۱ *flinty determination* 1 چه خماقی، سخت 2 سنگدل

flip /flɪp/ *noun*

1 لیدانی خترا و سووک 2 ههله خسته وه (وه کوو کوئینی) 3 بهله بیتکه، بته، پلیکه 4 زووزو وه لیدانه وه (به ره کانی روزنامه بیان کو قواری) ۱ ضربه ی سریع و ضعیف 2 به هوا اندازی 3 تلگر 4 فلیپ

flip /flɪp/ = *flippan*

flip-flop /flɪp floʊp/ *noun*

1 گورانی کتوپر (امباری یی) 2 سهرمه قولانج (له ههوا وه) 3 (flip-flops)، ههروه ها thong، له نهرمیرکا) سهریایی قامک یا چوو یا قامکی ۱ تغییر ناگهانی 2 پشتک 3 (در جمع) دهبایی لانگشی

flippancy /flɪpənsi/ *noun, pl. flippancies*

1 شوخی، چه فتهنگ، گالته جاری 2 زمان لووسی، نهرمه بری 3 سووکی، چروکی، سفکیاتی ۱ مزاح، لودگی 2 چرب زبانی 3 خفت

flippan /'flɪpənt/ *adjective*

1 شوخی یانه، گالته جارانه: *a flippan* 2 *answer/attitude* 2 زمان لووس، زمان چه ور 3 سووک، چروک 4 سهرچلانه، سهرسهره کی یانه ۱ توام با لودگی 2 چرب زبان 3 سبک 4 سهل انگارانه

flippan /'flɪpəntli/ *adverb*

به سووکی به وه: *'Oh dear,' he said* ۱ *flippan* ۱ با خفت

flipper /'flɪpə(r)/ *noun*

1 (گیانه وهرانی دهریایی) بال، په ره که، نهدامی مهلن، سهوله 2 کهوشی مهله وانی، بوقه یی ۱ باله 2 کفش غواصی

flipping /'flɪpɪŋ/ *adjective, adverb*

پسه، گوو، بهزیدانه بوو، گلار ۱ کثافت

flip side *noun*

1 پشته وهی سینک یا قهوان، پشته وهی په بکه (که شتیکی وای باشی (چ گورانی یا موسیقا) له سهر نییه) 2 بهشی جیاواز و ناگرتنگ ۱ پشت صفحه 2 بخش متمایز و کم اهمیت

flirt /flɜ:t, US flɜ:t/ *noun*

کهیف کهر، کهیف باز، لاس باز، ته هلی حال ۱

لاسزَن

flirtation /flɜː'teɪʃn, US flɜːr't-/ *noun*

1 کەیف، حال، لاس، ینوهندی ینکسی، دلداری، ئەمین بازی 2 کرشمە، نازوونوز، ئەدا 3 1 لاس، رابەڵی جێی 2 عەشوە گری

flirtatious /flɜː'teɪʃəs, US flɜːr't-/ *adjective*, also *flirty*

1 کەیف کەر، کەیف باز، ئەهەلی حال 2 بە کرشمە، بە نازوونوز، بە ئەدا، *coquettish* - a *flirtatious young woman* 3 1 لاسزَن 2 عەشوە گری

flirtatiously /flɜː'teɪʃəsli, US flɜːr't-/ *adverb*

بە نازووه، بە کرشمەووه، بە ئەداوه 3 عەشوە گرانه **flirtatiousness** /flɜː'teɪʃəsness, US flɜːr't-/ *noun*

1 لاس لێدان، حال کردن، کەیف کردن 2 کرشمە، نازوونوز 3 1 لاسزَنی 2 عەشوە گری

flit /flɪt/ *noun*, do a flit

خۆدزی نهوه، هەڵاتن، بە دزی یهوه کوچ کردن (بە مەبەستی ئەدانەوهی قەرز) 3 فرار

flitch /flɪtʃ/ *noun*

1 پانکەلە یان برشتی لە کوته رەدی دار 2 قاو رەمی (گوشتی) بەراز 3 1 برشی از تنهی درخت 2 فلیچ

flitter *noun*

1 جوولانی توند و خێرا 2 (لە چڕۆکە زانستی یەکان دا) فرۆکە تاییهتی یان تاکە کەسی چکۆلە 3 فلیتر

flittermouse *noun*, also *flittermouse*, *pl.* *flittermice*

شەمشەمە کویره، چە کچه کی، شەفکۆر، - bat² 3 خفاش، شەپره

flixweed /'flɪkswiːd/ *noun*

جۆری گیای گۆل زەردی چکۆلە، جاران خەلک ینیان وابوو دەرمانی زگیج وونی خۆینی یە [Descurainia sophia] 3 نوعی گیاه

float /flaʊt, US flout/ *noun*

1 سەراو کەوتە، مەلەون، سەراکەوتە، سواراو 2 پشیتی رزگاری، ئالغە می (بۆ فێر کردن) 3 گۆی کوئترولی تیرزانی ناو، ئەوت و هتد بۆ ینو تانکی 4 جوار پیچکە، هەرزالە یان سەگۆی پیچکە دار، عەرابە (لە کەرنەقال و ئاھەنگی سەرشەقام) 5 خەمازە، چنۆبەمە (سەراو)، تۆپەوانە ی راوہ ماسی 6 ریزە چرای ینشەوہی شانۆ 7 مالە 8 کارتێخ، بڕبەند 9 وردە پارە، قوشە، وردە بۆول 3 1 شانۆ 2 کەربند نجات 3 فلوت 4 ارباب 5 غمازک 6 فلوت 7 مالە 8 سوھان 9 پۆل خرد

floatable /'flaʊtabl/ *adjective*

سەر ئار دەکەوئ، لەسەر ئاو دەمیئیتەوہ 3 شانۆرشدنی

floating /'flaʊtɪŋ, US 'flaʊt-/ *adjective*

1 سەر ئاو دەکەوئ، لەسەر ئاو دەمیئیتەوہ 2 ناجیکیر، زوو زوو دەگۆردری، بگۆر: *floating exchange rates* 3 1 شانۆرشدنی 2 شانۆر

floatage /'flaʊtɪdʒ/ = *floatage*

floatation /flaʊ'teɪʃn/ = *floatation*

float-bridge *noun*

پردی سەراو کەوتە، تەختە پرد 3 پل شانۆر **floatel** /flaʊ'tel/ *noun*, also *floatel*

هوتیل یا کەشتی سەراو کەوتوو (بۆ کار کەرانی سەگۆی ئەوت) 3 هتەل یا کەشتی شانۆر

floater *noun*

1 کشتی سەراو کەوتوو یان سواراو یان مەلەون 2 (نافرەمی) هەلە ی گەورە، لێ هەلقیشان، چەوتی 3 1 جەم شانۆر 2 گاف، اشتیاب فاحش

floating /'flaʊtɪŋ, US 'flaʊt-/ *adjective*

1 سەراکەوتە، سەراو کەوتە، مەلەون، سواراو 2 بگۆر، لاداو لە شوینی سروشتی خۆی: *floating capital* 3 *floating exchange rates* 4 گەڕۆک، جوولۆک: *a floating kidney* 5 1 شانۆر 2 متغیر 3 متحرک

floating bridge *noun*

پردی سەراو کەوتە، تەختە پرد 3 پل شانۆر **floating capital** *noun*

سەرمایە ی دەساودەس کردوو یان لەگەردا 3 سەرمایە دەرگەردش

floating debt *noun*

قەرز ی کورت ماوہ یان کورت خایەن 3 بەدی کوتامەدت

floating dock *noun*

حەوزی سەراو کەوتە: بۆ چاک کردنەوہی کەشتی یەکان 3 حوض شانۆر

floating kidney *noun*

گورچیلە ی گەڕۆک 3 کلیدی متحرک

floating population *noun*

حەشیمەت یان دانیشتوانی گەڕۆک 3 جمعیەت متحرک

floating rate *noun*

ناست یان رادە ی بگۆر 3 نرخ شانۆر

floating rib *noun*

پەراسووب کە بە کۆلە ی سینگەوہ ی نەب، کورتە پەراسوو، پەراسووی ئازاد 3 دندە ی آزاد

floating voter *noun*, US *swing voter*

دەنگدەری بێ لایەن یان بە ک لائەگرتوو 3 رای دهنده ی بی طرف

floating votes *noun*, *pl.*

دەنگە سواراوہ کان 3 آرای شانۆر

floatplane = *seaplane*

float stone *noun*

سەردی سەراو کەوتوو یا سواراو (ب.ت. *pumice*) 3 سنگ شانۆر

float valve = ball valve

floaty /'flaʊti/ adjective (floatier, floatiest)

1 (ب.ت. جلی زنان) تنک و ناسک: *a floaty gown* 2 سبوزک، سهرتاوکهوتو، سوارا،
 ○ buoyant 1 نازک 2 شانور

floc /'flok/ noun

کوماي کووه بوو، توپهله، کوگای خپره ووه بوو
 توده ي جمع شده

flocose /'flokəʊs/ adjective

1 (زۆر تر رووهک ناسي) ريشوله ي، ريشووي،
 ريشکوزي (وهک هسي خوري) 2 کولکن،
 کولکاي ○ 1 منگوله ي 2 داراي کري

flocule /'flokju:l/ noun

توپه لکه خوري ○ فلاکول

floculence /'flokju:l(ə)n/ noun

1 توپه لکه خوري ناساي 2 کله که کراوي ○ 1
 فلاکولنس 2 انباشتي

flocculent /'flokju:l(ə)nt/ adjective, also
 flocculose, flocculous

1 توپه لکه خوري ناسا 2 خوري ناسا، کولکه ي
 ○ 1 فلاکولنت 2 پشمي

flocculus /'flokju:ləs/ noun, pl. flocculi -
 lat, -lit/

1 (توپکاري) پليکي چکوله ي هيلکه ي له لاي
 خساره وه ي 2 cerebellum (ته سستيره واني)
 په لاي سدر روز 3 floccule = فلوکولوس

flocus /'flokəs/ noun, pl. flocci /'flokksa/

توپه ل(که) خوري، توپه يه موو، توپه له ريشو
 فلوکوس

flock¹ /'flok, US 'flɑ:k/ noun

1 ميگهل، ران، گوتال، رهوه، رهمه، کهرک،
 جول، رهوانه، جهله، گهله، پول 2 دهسته، کومه له
 3 شوين کهوتووان، به پيره وان، مريدان (ب.ت.)
 کليسه ره واني کريستائيته 4 (flocks) گلزله
 خوري، توپه خوري، توپه له خوري يا لؤکه،
 گلزله لؤکه، توپه موو، گلزله تووک يان موو
 1 گله، رهمه 2 جمعيت 3 پيروان 4 (در جمع)
 گلزله ي پشم، پنه يا مو

flock² /'flok, US 'flɑ:k/ noun

(دوشهک، کوشن و هند) له خوري، ناواخن،
 لؤکه، نيوبړ ○ پشمي

flockmaster noun

مه ردار، په زدار ○ گوسفنددار

floe /'fləʊ, US 'flou/ = ice floe

flogger noun

شلاق ليندر، شلاق وه شين ○ شلاق زن

flogging /'flogiŋ, US 'flɑ:g-, 'flɑ:g-/ noun

1 شلاق ليندان، شلاق وه شيني: *a public flogging*
 2 *a public flogging* ○ *back flogging* 1 ليدان،
 دارکاري، کوته کاري ○ 1 شلاق زني 2 کک زدن
 flokati /'flɑ:'kati/ noun, pl. flokatis

بدره ي يوناني له خوري به مووي ته ستور ○
 فلوکاتي

flood /'flʌd/ noun

1 سيلاو، لافاو، شيب، لهه ي، ليمشت،
 (نهرخه وان سوور) *The heavy rain has caused floods in many parts of an appeal* ○ *flood damage* ○ *the country*
 2 ناوکشان، ناوههستان،
 رابووني ناو 3 هملرشتي فرميک يان ههست
 و سوز 4 (خوازه) سيلاو، لافاو، ليشاو، ره هيله:
a flood of refugees ○ *a flood of complaints*
 5 (the Floods) لافاري پيغمبر نوح:
flooded: the Flood سيلاو کړي:
fields بنهرهت: ته لماني بنهرهت) ○ 1 سيل 2
 مد، طغيان آب 3 فوران اشک يا عاطفه 4 (مجازي)
 رگبار 5 (the Floods) طوفان نوح

flood control noun

لافاوه بندي، دابين کردني لافاو، سيلابه بندي،
 راگير کردني لافاو، مههار يان کوتر ولى سيلاو
 ○ مهار سيل

floodgate /'flʌdɡeɪt/ noun

ناوگره وه، بهريان، شهله که (له ناسن و دهوتاني
 ههله سترئ و ههله برئ يان دادرته وه و
 ههله برئ) ○ آب بند

flooding /'flʌdiŋ/ noun

لافاو، سيلاو، لهه ي، ليمشت ○ سيل

floodlight /'flʌdlaɪt/ noun

شهوقاوي، رووناکي تيگره، رووناکي ديزر: *a match played under floodlights*
 نورافکن
 floodlighting noun

شهوقاوي، رووناک کردن به شهوقاوي،
 روشناي تيگرن: *The floodlighting had been turned off*
 روشن کردن يا نورافکن

floodlit /'flʌdli:t/ adjective

روشن، رووناک، شهوق تيکه و توو ○ نوراني

floodlit /'flʌdli:t/ = past and past participle

of floodlight

flood plain noun

دهشتي لافاوگر ○ جلگه ي سيلايي

flood-tide /'flʌd taɪd/ noun

ناوکشان، کشاني ناو، ههستاني ناو ○ مد، برکشند

floor /'flɔ:(r)/ noun

1 تهرک، بن 2 ناوهرش، ناوکو، تهرکي ديو،
 زمين، عهز 3 بنک، تهخت، تهختاو 4 نهوم،
 ماخ، مرته به، قات، نشف، قور 5 هول، گور،
 به شين له تهنجومن که تهندان له ي داده نشين و
 لهويوه قسه دهکن، مافي قسه کردن 6 ههره کم،
 کهم ترين، لاني کهم (کري، نرغ و هند) ○ 1 کف
 2 کف اتاق 3 ته 4 طبقه 5 تالار، اجازي صحبت
 6 حداقل

floorboard /'flɔ:bɔ:d, US 'flɔ:rbɔ:rd/ noun

ته‌خته‌ی ته‌رک یان عه‌رزپوش، ته‌ختی ناوفه‌رش ○ ته‌ختی کف‌پوش

floorcloth /'flɔ:kloθ, US 'flɔ:rklo:θ/ *noun*
کۆنه‌ی عه‌رزشته‌وه ○ کهنه‌ی زمینی‌شویی

floored *adjective*
(لښ)راخراو ○ فرش‌شده

flooring /'flɔ:riŋ/ *noun*
عه‌رزپوش، زیره‌خه‌ر، فه‌رش، مافوور، رایه‌خ ○ فرش، کف‌پوش

floor lamp = standard lamp
floor leader *noun*

(له‌ ئه‌م‌ریکا) ریبه‌ری پارتی‌یی له‌ ده‌سته‌ی قانون‌دانه‌ران‌دا، ریبه‌ری نوێنه‌رانی پارتی‌یی ○ ره‌بر نمایندگان حزب

floor manager *noun*
چاودیری فروشیاریانی فروشگه‌یێکی گه‌وره ○ ناظر فروشندگان فروشگاه بزرگ

floor plan *noun*
نه‌خته‌ی ته‌رک ○ نقشه‌ی کف

floor show *noun*
به‌رنامه، کاباره ○ برنامه، کاباره

floorwalker *noun*
چاودیر (له‌ فروشگه‌ گه‌وره‌کان‌دا) ○ مراب

floozy = floozy
floozy /'flu:zi/ *noun, pl. floozies*

ژنی قاحبه، له‌ش فروش، جلف، حیز، خراب ○ چنده

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *noun*
1 ده‌نگی ته‌مه، ده‌نگی تلیه، ده‌نگی شلیه 2 تیشکان، سه‌رنه‌که‌وتن، فشه‌ل‌ه‌یتان (کتیب، شانو و هند 3 گۆرانی کتویر (له‌ سیاسه‌ت‌دا) ○ 1 صدای تپ 2 شکست 3 دگرگونی ناگهانی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

flop /'flɒp, US 'flɔ:p/ *adverb*
به‌ ده‌نگی شلیه‌وه ○ تلیی

گیاهان، گیاه‌نامه 2 فلورا
floral /'flɔ:rəl/ *adjective*

1 گول‌ناسا، گولی، وه‌کوو گول، گول‌کرد، له‌ گول‌دروس‌کراو، گول‌دار، به‌ گول‌رازاو یان جوان‌کراو: *a floral display*

a floral design 2 سه‌ربه‌ رووه‌کان (هی ناوچه‌ یان سه‌رده‌من: *florally adv floral diversity*) ○

1 گل‌مانده، ساخته‌شده از گل، آراسته با گل 2 وابسته به گیاهان

floral *noun*
دیاری گول (ب.ت. بۆ کلێسا) ○ هه‌به‌ی گل

Florence fennel *noun, also finocchio*
(رووه‌ک‌ناسی) ره‌زیانه‌ی فلۆرانیسی، له‌به‌ر بن یا لاسکه سه‌لکی‌یه‌ک‌دی ده‌گرئ (*Foeniculum*)

vulgare azoricum ○ رازیانه‌ی فلۆرانیسی

Florence flask *noun*
جۆری شووشه‌ی خیری توێژینگه laboratory

ب.ت. بن ته‌خت flat-bottomed و مل‌باریک ○ بالون فلۆرانیسی

Florentine /'flɒr(ə)ntaɪn/ *adjective, noun*
adj سه‌ربه Florence له‌ ئیتالیا 1 n خه‌لکی یان هاوولاتی فلۆرانس 2 جۆری تۆشه، لاییکی به‌ چاکلیت دایوشراوه ○ فلۆرانیسی

fluorescence /'flɔ:'res(ə)ns, US 'flɔ:-/ *noun*
1 سه‌روبه‌ندی گول‌کردن، گولان 2 گول‌کردن، بشکووتن، ده‌نوکه‌دان، خونه‌کردن ○ 1 موسم شکفتگی 2 شکفتگی

fluorescent /'flɔ:'res(ə)nt, US 'flɔ:-/ *adjective*
گول‌(ده‌ن)‌کردوو، خونه‌ده‌ر‌کردوو، بشکووتوو ○ شکوفا

floret /'flɒrət, US 'flɔ:-, 'fla:-/ *noun*
گول‌وچه‌که، گول‌وکه، گول‌چه (بهنه‌رت: له‌ *flos* - لاتین "گول" + *-et*) ○ کل‌چه

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

flori- *prefix*
پیشگر: گول، وه‌کوو گول: *floriculture* (بهنه‌رت: له‌ *flos*, *flor-* لاتین "flower") ○

گول داچمندن، گول چينی، گوله وانی، گول کردن
گل کاری

floriculturist /flɒrɪ'kʌltʃərɪst/ *noun*
گول چين، گول کار، گوله وان ○ گل کار

florid /'flɒrɪd, US 'flɔː-, 'flɑː-/ *adjective*
1 رازاوه، پر نه خشی و نیگار، رهنکا و رنگ: **florid**
2 *prose* سووره لهنگه راو، سوور، سووره و وه بو
(سه روچاو) ○ 1 پرزق و برق 2 سرخ

Floridan /flɒ'rɪdɪən/ *noun, adjective*
n خه لکی فلوریدا، فلوریدایی *adj* سه ربه فلوریدا،
فلوریدایی ○ فلوریدایی

floridity /flɒ'rɪdɪti/ *noun*
سووری، سووره لهنگه ران، سووربوونه و
سرخی، گلگونی

floridly /'flɒrɪdli, US 'flɔː-, 'flɑː-/ *adverb*
رازاونه، به شتویه کی رازاوه ○ با زرق و برق
floriferous /flɒ'rɪf(ə)rəs, US 'flɔː-/ *adjective*

گولدار، گولیکی زور ده گری (**floriferousness**)
n ○ دارای گل

floriform *adjective*
گول ناسا، شتوه گول، گولی ○ گل مانند

florigen *noun*
هورمون یان هوکاریکی هورمونی گول ده رکهر
هورمون گل اور

florigenic *adjective*
سه ربه هورمونی گول ده رکهر ○ وابسته به
هورمون گل اور

florilegium /flɒrɪ'li:dʒɪəm, US 'flɔː-/ *noun, pl. florilegia* /-li:dʒɪə/ or *florilegiums*

هملیزارده یان گولیزیری ویره یی، که شکول ○
جنگ، گلچین ادبی

florin /'flɒrɪn/ *noun*
1 کونینکی یتشووی بریتانیا و یه که ی پاره بایی
دوو شیلینگ 2 کونینکی زیرینی کونی
نینگلته رهی سده ی 14، بایی شش شیلینگ و

8 پینسی کون 3 یه که ی بنه رهنی پاره ی Aruba
به رامیه ر به سده 4 cent کونینکی یتگانه ی له
زیر یان زیو، ب.ت. guilders یکی هوله ندی ○
فلورین

florist /'flɒrɪst, US 'flɔː-, 'flɑː-/ *noun*
1 گول چين، گول کار 2 گول فروش 3 دووکانی
گول فروشی: **I've ordered some flowers from the florist's**
○ 1 گل کار 2 گل فروش 3 مغازه ی
گل فروشی

floristic /flə'rɪstɪk/ = floral
floristic *noun, pl.*

phytogeography (لغسی له
لیکولینه و له سه ر جورده کانی گیای ناوچه یین
ده کا ○ فلورستیک

flory /'flɔːrɪ/ *adjective, pl. fleury*
(heraldry) له گولی زه مبق ده چي، نه خشینراو
به زه مبق ○ دارای شکل سوسن، تزئین شده با
گل سوسن

floss /flɒs, US flɔːs, flɑːs/ *noun*
1 هه وریشمی کز یان خاو، ده زوو، ده زگ، بهن
2 (dental floss) بهن یان ده زووی ددان 3
ده زووی له خووی، ریشه، لقه ○ 1 ابریشم خام،
نخ 2 نخ ددان 3 نخ ابریشم

flossy /flɒsi, US flɔːsi, flɑːsi/ *adjective*
(flossier/flossiest)
شوخ، جوان، سحراری، ته له سماوی، دلرفین ○
شیک، مسحورکننده

floatation /fləʊ'teɪʃn, US flou-/ *noun, also*
floatation or flotation
1 دامه زرانندی کومپانی یتکی نوئ به هوی
فروشتی پشک یا به شه کانی 2 (shares)

سه راو که و ته یی، سه راوی، سه رخستن،
سه راو خستن، خسته مه له ونی ○ 1 فاوتاسیون 2
شناوری، شناورسازی

flotel = floatel
flotilla /flə'tɪlə, US flou't-/ *noun*

که شتی گه لی چکوله، که شتی گه لی شه رکهری
چکولانه (له سپانیایی، چکولیتراوی **flota**
"fleet") ○ ناوگان کوچک، ناوگان جنگی کوچک
flotsam /'flɒtsəm, US 'flɑːt-/ *noun*

1 ناو مالک، خشک، له ته که شتی، له ته و به ته یی
که شتی 2 ورکه و پرکه، شه ره ویره 3 (خسوازه)
ناواره کان، ده ربه ده ریووه کان: **the human**
flotsam of inner cities 1 آب آورد،
کشتی پاره 2 خرت و پرت 3 (مجازی) بی خانمانان

flotsam and jetsam *noun*
خه لکی یین مال و حال، سه رلن شتوانان، ناواره و
په ریوه ○ مردم بی خانمان

founce /'faʊns/ *noun*
ته کان، راتله کان، جووله ی کت و پر، په له پرزی،
په له قازه، هه له و لا، جووله ی به ده س خونه بوو،
هه له زینه ووه، جیفرک ○ تکان

founce /'faʊns/ *noun*
چین، زیوار، په راویز (founcy *adj*) ○ والان،
حاشیه

founced *adjective*
چین دار، چین چین ○ والان دار

flounder /'flaʊndə(r)/ *noun*
جوری ماسی به پانکه، زورتر هی ته نکاوه
که ناری به کسان [Platichthys flesus] و
جوره کانی تر ○ نوعی سفره ماهی

flour /'flaʊə(r)/ *noun*
نارد، ده غل: نارد، به ره میکی و له شتیکی دی
(flourless *adj*) ○ آرد

floured *adjective*

نارداوی، ناردتیوه دراو ○ آرد زده

flourish /'flaʊrɪʃ/, US 'flaʊrɪʃ/ *noun*

1 تـه کـان، تـونـد جـوولـانـه وـه، جـیـفـرک، تـه کـانـی
 تـونـد: *He opened the door for her with a flourish*
 2 رازانده و، نه خـش و نیگار، هیلـی
 چـه مـاوه، جـوان نووسـی، کـه وانه هیل، بـیـج و خـدم،
 کـیش و سـوور، هیلـی کـه وانه هیل (ب.ت. له
 نووسین دا): *Her signature was a complicated affair of practised flourishes*
 3 فانفار، بهرز و به شکو (موسیق)، ب.ت. نه و
 دهمـی کـه کـمـسـیـکی گـرنگ دپـته زوورده و: *a flourish of trumpets*
 4 رووان، شین یوون،
 هـلـدان، گـه شـه کـردن، نـه شـو و نه مـا، پـه رـسـه نـدن،
 پـشـکـه و تـن ○ 1 تـکان، حـرکـت تـند 2 تـزئین،
 زینت، خط خمیده، بیج و تاب 3 (موسیقی) فانفار 4
 رویش، ترقی

flourishing *adjective*

رووله بهر، پهرسه هندوو، گه شه هندوو، رووله
 پیشکه و تـن، ناوه دان ○ در حال ترقی

floury /'flaʊəri/ *adjective*

ناردی، ناردای، هاراو، ناردناسا، به تام و
 مه زه ی ناردده و: *a floury texture* ○ آردی، آردماند، با طعم آرد

flow /flaʊ, US fləʊ/ *noun*

1 روین، رهوین، سووران، لیشاو، خور، رهوت،
 تـن رزان، رزان 2 قسه، و ته، به یف 3 کشانی ناو:
the ebb and flow of the tide 4 بـن نو یـی،
 هیز، عوزر 5 زوری، فره یی، زه به ندی 6 لیشاو،
 شه بول، لافاو 7 رهوانی 8 (له سکانله ند)
 زونگا، زونگ، زه لکاو، لیشاو ○ 1 جریان،
 شارش، ریزش 2 سخن، حرف 3 مد 4 حیض 5
 وفور 6 رگبار، سیل 7 سلاست 8 باتلاق

flow chart *noun*, also *flow diagram*

هیلکاری رویو یان گه روک ○ نمودار گردنی

flow cytometry *noun*

شپوه ییکی دیاری کردن و ریکخستنی خانه کان و
 پیکه پنه ره کانیا (وه ک DNA) به رهنگ کردن به
 رهنگی دره و ششاهو fluorescent و دوزینه وه ی
 دره و ششاهو fluorescence زورتر به شوق یان
 روشنایی تیشکی له یزیر (flow cytometer n)
 ○ فلوسیتومتری

flower /'flaʊə(r)/ *noun*

1 گول 2 هـلـبـزارد، سـه رتوب، سـه رگول،
 سـه رتل، باش ترین، باش ترین بهش ○ 1 گل 2
 زیده، بهترین قسمت

flowerage /'flaʊərɪdʒ/ *noun*

گول کردن، پشکوتن، خونجه کردن ○ شکوفه دهی
flowerbed /'flaʊənd/ *noun*
 باغچه، باخچه، تالانه ○ باغچه

flower bud *noun*

خونجه، گول، چرو (که تنیا گولن بهرهم دپنی)

یان ده گری ○ شکوفه

flower bug *noun*

چمندی جوری میرووی وردی زورتر رهش و
 سی، له سر میرووه میله کان (وه ک میثولله کان
 aphid و میرووه شله مزه کان thrips) ده خون
 [خیزان Anthocoridae] ○ فلاور بوک

flower children *noun*, also *flower people*

هیلی به کان ○ هیلها

flower cluster *noun*

هیشووه گول، هیشوی گول ○ خوشی گل

flowered /'flaʊəd, US 'flaʊəd/ *adjective*

گولدار، گول گولی، گول ده گری: *yellow-flowered japonica*

floweret /'flaʊərɪt/ *noun*

گولچه، گولوچکه ○ گلچه

flower garden *noun*

باغی گول، گولباخ، گولشن، گولزار ○ باغ گل

flower girl *noun*

(زن یان کچ له بازاردا) گول فروش ○ گل فروش

flower head *noun*

سه رگول، تپه گول: capitulum ○ (وه ک
 گیانوته یی composite) هیشوویکی چر له
 گوله ورده کان له تاکه ته ختیکی گول
 receptacle, کومه لکه ییکی چری گوله کان
 له سر ته وقی لاسک یان قه ○ فلاورهد

flowering /'flaʊərɪŋ/ *noun*

ماوه یان سه رو به ندی گول کردن، قه و گول،
 گولان، گول پشکوان، سه رو به ندی پشکوتن ○
 دوره ی شکوفایی

flowering dogwood *noun*

(رووه ک ناسی) مره گول؟، مره گولانه؟: جورئ
 مرئ به هار گول یان به هار پشکوتوو [Cornus
 florida] ○ نوعی گل

flowering plant *noun*

رووه ک یان گیای گولدار، angiosperm ○
 گیاه گلدار

flowerless *adjective*

بـن گول ○ بی گل

flowerpecker *noun*

گول وه چنه: جورئ بالنده ی دهنگ خوشی
 چکوله، میرووه کانی سر گوله کان ده خوا،
 ره سه نی نهوسترالاسیا و باشووری روزه لاتی
 ناسیا [خیزان Dicaeidae: زور جورن] ○
 نوعی پرند

flowerpot /'flaʊəpɒt, US 'flaʊəpɔ:t/ *noun*

گولدان ○ گولدان

flower show *noun*

پیشانگای گول ○ نمایشگاه گل

flowery /'flaʊəri/ *adjective*

1 پرگول، گولاوی، داپوشراو به گول 2

بۇنخۇش، يەيۈن و بەرام 3 بە گولۋازاۋان
جوان كراۋ، گولۋەند 4 ئالۋوز و گران، وىزەيى،
سەخت (توۋسىن يان وتار): *flowery speeches*
(floweriness n *flowerily adv*) 1 پرگل،
گلداز، پوشيدە از گل 2 خوشبو 3 تزيين شە با گل
4 متكلف

flowing adjective

1 (ئاۋ) رەۋندە، رەۋەندە، رۇيىو، رەۋان، خۇپ 2
رەۋان، زمان پاراۋ 3 (قز) داکەۋتوۋ 1 جارى
2 فصيح 3 لخت

flowmeter noun

(كىميا) لىشاۋيتو، رۇيىن پىتو ۋ جريان سنج
flown /flaʊn, US floun/ = past participle
of fly

flowsheet = flow chart

fl oz. abbreviation fluid ounce

Flt Lt abbreviation Flight Lieutenant

flu /flu:/ = influenza

flub /flʌb/ noun

(ئافەرمى و لە ئەمەرىكا) بى باكوورى) ھەلە،
شاشى، چەۋتى ۋ اشتە

fluctuability noun

بگۇرى، زوۋوزوگۇراۋى، لەگۇران ھاتوۋى ۋ
تغىرىزى

fluctuant /'flʌktʃu:ənt/ adjective

(ۋىزەيى) 1 شەبۇلاۋى 2 بگۇر، زوۋوزوگۇراۋ،
ناچىگىر، ناسەقامگىر، *unstable, fluctuating*
1 ۋ 2 مواج تغىر، بى ثبات

fluctuating adjective

بگۇر، لە ھەلەكشان و داکشان دا، لە
ھەلەكەۋت دا ۋ تغىر

fluctuation /'flʌktʃu:eiʃn/ noun

1 ھەلەكشان و داکشان، ھەستان و كەۋتن،
بەرزى و نزمى، كەمى و زۇرى، ھەلەكەۋت،
ھەستەكەۋت، گۇران، زوۋوزوگۇران 2
دوۋدلى، دىۋىنگى، شك (*fluctuational adj*)
1 ۋ 2 نوسان، تغىر، افت و خىز 2 تىرىد

flue¹ /flu:/ noun

1 گولۋىنە، كزن، گولۋ، دوۋكەلەش، گازكەش،
ھاللاۋىكەش، قۇلەكوۋرە، قۇلەكوۋكەل: *a*
blocked chimney flue 2 لوۋلە ئاۋى گەرم
يان ھەۋاى گەرم يان ھەلە 1 ۋ 2 تۇرە لوۋلە
آب گرم يا ھەۋاى گرم يا بخار

flue² /flu:/ noun

كولكە، موۋى نەرم ۋ كرى

flue³ /flu:/ noun

تۇرى راۋەماسى، لاگىرە ۋ تور ماھىگىرى

fluellen /flu:'elɪn/ noun

چۈرى گىساي خىشۋكى نىۋ كىلگە
گەنمەشامى يەكان، بە گولۋى زەرد و يەمەي يەۋە
[توخم *Kickxia*: دوۋ جۇرن] ۋ نوعى گياه

fluence¹ /'flu:əns/ noun

ھىزى جادوۋىي يان خەۋىتەر ۋ قدرت جادوۋى
يا خواب آور

fluence² /'flu:əns/ noun

(فىزىك) فلۇئىنس ۋ فلۇانسى

fluency /'flu:ənsi/ noun

1 رەۋانى، زمان رەۋانى، زمان پاراۋى: *Fluency*
2 *in French is required for this job* 2 ناسانى،
سانايى: *The team lacked fluency during*
the first half 1 فصاحت، سلاست 2 سھولت

fluent /'flu:ənt/ adjective

1 رەۋان، زمان رەۋان، زمان پاراۋ، دەم پاراۋ،
زمان پاران: *a fluent speaker/reader* 2 ناسان،
سانا، سادە 3 رەۋان 1 فصيح، سلس 2 راحت
3 جارى

fluently /'flu:əntli/ adverb

بە رەۋانى: *a child just beginning to read*
fluently ۋ با فصاحت

flue pipe noun

قۇلەكوۋرە، لوۋلەى دوۋكەلەش ۋ لوۋلەى
دوۋدكش

fluff /flʌf/ noun

1 كولكە، پىرە، پىرەشە، موۋ، توۋك، پەرى
نەرم، نەرمەپەر، نەرمەتوۋك 2 شى ئايەخ و
ناگرنىگ، شى ھىچكە يان سەرسەرەكى 2
ھەلە، لى ھەلەقلىشان 1 كرى، پىر، پىر نەرم 2
چىز بى ھەمىت 3 اشتە

fluffiness noun

نەرمى، نىانى، لەپەرچوۋى، پەرناسايى ۋ نەرمى،
پىرماندە بۇد

fluffy /'flʌfi/ adjective (fluffier, fluffiest)

1 كولكەن، توۋك، موۋاۋى، پەپۇش، داپۇشراۋ
لە پەر، پەپۇر: *a little fluffy kitten* 2 ماسىو،
باتىكراۋ، ئاسك و سوۋك، پەل، نەرم و سوۋك،
رىق و فىق 1 پىرەزدار، پوشيدە از پر 2 پى

flugelhorn /'flu:ɡ(ə)lɔ:ɪn/ noun

شاخ بال، بالەشاخ: جورى ئامىرى موسىقاى
زەردى زمانەدار (نەمەرەت: لە *Flügelhorn*
ئەلمانى يەۋە، *Flügel* "بال"، *Horn* "شاخ") ۋ
فلوچلھورن

fluid /'flu:ɪd/ adjective, noun

adj 1 رەۋندە، رزۇك، شىل، شەلە، ئاۋەكى،
رەۋان 2 نەرم، نەچەسىپو، بگۇر، لەگۇران ھاتوۋ،
ناسەقامگىر، ناچىگىر: *a fluid political*
the growth of a socially fluid situation ۋ
urban society *n* (كىميا) شەلە، شىل، رزۇك: *a*
fluid consistency *adj* 1 سىال، مایع 2
تغىرىزى، بى ثبات *n* شارە، مایع

fluidal adjective, also fluidic

شەلەى، سەرىبە شەلە، رزۇكى ۋ وابستە بە مایع

fluid assets noun, pl.

نهو دارایی‌بانه‌ی که ده‌گوردرت‌هوه به پاره، مال و دارایی به پاره‌گورادو دارایی‌های سیال

fluid dynamics noun

دینامیکی شله‌مه‌نی، دینامیکی شله‌کان
دینامیک سیالات

fluidity /flu:'ɪdɪti/ noun

1 شل‌بوونه‌وه، شلی، ره‌ونده‌یی، رزؤکی، ره‌وانی
2 ناسانی، سانایی، ساده‌یی، نه‌رمی، بگؤری،
ناسه‌قامگیری، له‌گوران‌ها‌توویی: *the fluidity of human behaviour*
1 سیلان 2 سهولت،
تغیرپذیری

fluidization noun

بوونه‌شله، گوران بؤ بوونه‌شله تبدیل به مایع
شدن

fluid mechanics noun

میکانیکی شله‌مه‌نی، میکانیکی شله‌کان
مکانیک سیالات

fluid ounce noun

نه‌ونسی شله: په‌که‌ی یتوانی شله‌کان به‌رام‌به‌ر به
1.20 پانیت یان 0.028 لیتر له بریتانیا و 1/16
پانیت یان 0.030 لیتر له نه‌مریکا‌دا یان به
پن‌وانه‌ده‌کی تر 2/84 سانتی‌متری سی‌جا
اونس سیال

fluidram /'flu:ɪdrəm/ = drachm

fluke /flu:k/ noun

به‌خت، چانس، شانس، ناو‌چاوان، خوش‌به‌ختی:
They are determined to show that their

last win was no fluke شانس، حسن اتفاق

fluke /flu:k/ noun

1 قولاپ یان چنگکی له‌نگه‌رگا، چر‌نووی
له‌نگه‌رکا (که‌شتی) 2 کلکی نه‌ه‌نگ، به‌مه‌(که)
یا بالی کلکی نه‌ه‌نگ 3 نووک، تیر 4 (جؤری)
ماسی یان، پانکه‌ماسی 5 دووسه‌رتیز 6 لیکه‌وتنی
خوش‌انسی 1 ناخن لنگر 2 دم وال، باله‌ی دم
وال 3 نوک، پیکان 4 ماهی پهن 5 فلوک 6 اصابت
اتفاقی

fluke /flu:k/ noun

کرمی جهرگی مه‌ر، به‌پووله [پوله‌کانی
Monogenca و Trematoda] کرم کبد
گوسفند، کپک

fluky /'flu:ki/ adjective

به‌ختی، خووشانسی، بگور، شانسی، متغیر

flume /flu:m/ noun

1 جؤگه (ب.ت. بؤ راگو‌یستی کوت‌ره‌ی دار)،
دولاش، کوره‌گه 2 کاریز 3 دولسی ته‌نگ،
ده‌ریه‌ند، ته‌نگه‌ده‌ره 1 مجرا، ناودان آسیاب 2
قنات 3 دره‌ی تنگ

flummery /'flʌməri/ noun, pl. flummeries
شرم و برم، هه‌لیت‌ویلپیت 1 چرت و پرت

flummoxed adjective

گیز، سه‌رلی‌شیواو، سه‌رسام 1 مه‌ورت

flung /flʌŋ/ = past and past participle of
fling

flunk /'flʌŋki/ noun, also flunky, pl.
flunkys or flunkies

به‌رده‌س، سیر‌فانت 1 پادو، سروانت

fluorescein /'flu:əsəsin, -sɪn, 'flo:-/ noun

فلورسین، فلورسین: جؤری ره‌نگی
کریستالی زهره‌دان سوور $C_{20}H_{12}O_5$ که له
گیراوه solution ته‌نینه alkaline ه‌کان‌دا
دروه‌شانه‌وه‌یکسی سه‌وزی توند پیکدنی
فلورسین

fluorescence /,flu:'resns, US 'flu:ɹ-,
'flu:r-/ noun

دروه‌شانه‌وه، فلورانه‌وه 1 فلورنسانس، شب‌نمایی

fluorescent /,flu:'resnt, US 'flu:ɹ-,
'flu:r-/ adjective

دروه‌شاهه، فلورسینت 1 فلورنسانس

fluorescent lamp noun

گلویی فلورسینت 1 لامپ مه‌تابی

fluorescent light noun

شهو‌ق یا روشنایی فلورسینت 1 نور فلورنسانس

fluoridation /,flu:'ri:deɪʃn, US 'flu:ɹ-,
'flu:r-/ noun

پن‌وه‌کردنی فلوراید به شاه‌وه، فلوریداندن
فلوریداسیون

fluoride /'flu:raɪd, US 'flu:ɹ-, 'flu:r-/
noun

(کیمیا) فلوراید: 1 ناو‌پته‌یکسی فلورین 2 نانیونی
تاک‌هاوه‌تزی فلورین 1 فلوراید

fluoridization noun

پن‌وه‌کردنی فلوراید به شاه‌وه، فلوریداندن
فلوریدیزاسیون

fluorine /'flu:ri:n, US 'flu:ɹ-, 'flu:r-/ noun
فلورین (به ز.گ. 9. ن. F) 1 فلورین

fluorite /'flu:raɪt, US 'flu:-/ noun

فلوریت، فلورایت، له‌فلورایدی کالسیؤم
پنکه‌اتووه 1 فلوریت

fluorocarbon noun

(کیمیا) فلوروکاربون 1 فلوروکاربون

fluorochrome noun

(کیمیا) فلوروکروم 1 فلوروکروم

fluorometer /flu:'rɒmɪtə, US 'flu:-/ noun,
also fluorimeter

دروه‌شانه‌وه‌پن‌وه 1 فلورنسانس‌سنج

fluorometric adjective

سه‌ریه دروه‌شانه‌وه‌پن‌وه 1 وابسته به
فلورنسانس‌سنجی

fluorometrically adverb

له‌باری دروه‌شانه‌وه‌پن‌وه (په‌وه) 1 از لحاظ
فلورنسانس‌سنجی

fluorometry noun

درهوشانه و پیتی ○ فلوروسانس سنجی
fluoroscope *noun*

فلوربین، فلوردوز ○ فلوروسکوپ
fluoroscopic *adjective*

سهریه فلوربینی یان فلوردوزی ○ وابسته به
فلوروسکوپ

fluoroscopy *noun*

فلوربینی، فلوردوزی ○ فلوروسکوپ
fluorspar /'flu:spɑ:, US 'flo:z-/ *noun*, also
fluorite

فلورسپار، بهره فلور ○ فلورسپار
flurried /'flʌrɪd, US 'fla:rid/ *adjective*

تاساو، سهرسام، په شوکاو، عه به سراسو، سهرسام،
سراسمه ○ **flustered**

flurry /'flʌrɪ, US 'flʌ:ri/ *noun*, pl. *flurries*

1 هانتی با، هملکردنی با (تاکاو) 2 بادهوه 3
بارین، بارشت: **flurries of** ○ **snow flurries**

4 **snow** په شوکاوی، سهرسامی، تاسان، شله ژان،
فرک وهور، فرکه فرک، جرب وهور ○ 1 وزش باد

2 باد و برف 3 بارش 4 سراسیمگی، آشفته گی، ولوله
flush /'flʌʃ/ *noun*

1 لیشاوبه ستی ناو 2 فشار یان ته ورمی زوری
ناو، ناوتیگرتن، فیشقه: **Give the toilet a**

flush 3 سووره وه بوون، سووره هملگه ران 4
هملچوون 5 همرهت، تاف، جهنگه، سهرهتا،

ده سینک 6 هملدانی تازه گی، گول و میوه
○ 1 سرازیر شدن آب 2 جریان تند آب 3

سرخ شدگی 4 فوران 5 عفوان، آغاز 6 فلاش
flush /'flʌʃ/ *adjective*

1 هاواناست، له ناستیک دا، تهرار، ریک، تهخت،
سهریچ له، پر له: **Make sure the paving**

stones are flush with the lawn 2 (تافه رمی)
خواهني پاره ییگی زور، زه به ند ○ 1 هم تراز،

لبریز از 2 دارای پول زیاد، فراوان
flush /'flʌʃ/ *adverb*

1 دروست 2 **squarely** - **hit him flush on**
the chin ○ دقیقاً

flush /'flʌʃ/ *noun*

(په رین) ده ستیکی هاوخال ○ فلاش
flushed /'flʌʃt/ *adjective*

1 پر، لیوړت، سهریچ 2 سووره وه بوو:
flushed cheeks ○ 1 ملو 2 برفروخته

fluster /'flʌstə(r)/ *noun*

په شوکان، ده ستیکه لیبوون، سهرسام بوون ○
دستچاگی، آشفته گی

flustered *adjective*

په شوکاو، سهرسام، تاساو ○ دستچاچه
flute /'flu:t/ *noun*

1 فلوت، بلسور 2 (میعماری) دول، کووز،
پلووسکه، دیراوه 3 جینی شه پیووری یان

شه پیوورناسای سهر (جل بهرگ)، شه پیووره ○

1 فلوت 2 شیار، خیاره 3 فلوت

fluted /'flu:tɪd/ *adjective*

(بیناسازی) کووز کووز، کووزدار، دول دول،
دیراودیراوه، ریرت، شوین شوین، پلووسکه،

شمشالی، کنده کی: **fluted columns** ○
قاشقی تراش، خیاره دار

fluted pillar *noun*

کوله کی کووز کووز، ستوونی دیراودیراوه،
کوله کی دول دول ○ ستون قاشقی تراش

fluting *noun*

نمخشه کی کووز کووزی، نمخشه کی کووزی،
نمخشه کی دیراوی (دول ناسا) ○ طرح خیاره ای یا

قاشقی **flutist** /'flu:tɪst/ *noun*, also *flautist*

فلوت ژنه، نه ی ژنه، پلویر ژنه ○ فلوت نواز
flutter /'flʌtə(r)/ *noun*

1 جوله ی توند، بزاوتی توند، ته کان 2
لهرینه وه، لهریزن (دهنگ) 3 لهرینه وه ی

پرم ترسی له به شی له فروکه ب.ت. باله کانی 4
شه که، شه کانه وه، راتله کان 5 لیدان، تریه (دل) 6

ورووزان، دله ته یی، په شوکان، سهرسامی 7 فر،
فرکه، فرک وهور، جسم وچول 8 (له بریتانیا)

گریو کردن، همره به ستی (چکوله) 9 باله ته یی،
باله فری، بال لیدان، فره فر ○ 1 جنبش، تکان 2

لرزش 3 فلتر 4 اهتراز 5 تیش 6 هیجان، اضطراب،
سراسیمگی 7 ولوله 8 شرط بندی 9 بال زنی

fluttering *adjective, noun*

adj لهر وک، لهره دار **n** باله ته یی، باله فری،
بال لیدان، فره فر ○ **adj** لرزان **n** پر زدن

fluvial /'flu:vɪəl/ *adjective*, also *fluvialic*
(زهوی ناسی) رووباری، چو می، سهریه رووبار

○ وابسته به رودخانه
fluvial /'flu:vɪəl/ *adjective*

(تکنیکی) رووباری، دوزراوه نه وه یان بهرهم
هاتوه به هوی رووباره وه، **fluvial** ○ وابسته

به رودخانه، فلویاتیل
fluvio- /'flu:vɪəʊ/ *prefix*

پیشگر: رووبار، چو می (نهرهت): له **fluvius**
لاتینه وه ○ پیشوند: رودخانه

flux /flʌks/ *noun*

1 رویشتن، روین، رهوت، رهونده یی، رهوان 2
خترایی رهوت یان رویشتن 3 گورانی بهر ده وام،

ناجینگری، دوخی ناچه میو: **Our society is**
4 in a state of flux 4 (پزشکی) ژان، دهردان 5

زگچوون، رهوانی، زگه شوره 6 دهر به رین،
رهونده یی، روین، رهوت، لیشاو، شلی، شله یی،

رژوکی، شله کهره وه، شله ک، مته ریالی که
یارمه تی شل بوونه وه ی کازاکان ده کا، توپنه ○

1 جریان 2 سرعت جریان 3 تغییر مدام 4 ترشح 5
اسهال 6 فلوکس، جریان، سیلان، شار، گذازور

fluxion /'flʌks(ə)n/ *noun*

1 روین، لیشاو 2 گورانی پمدهوام، گوراکور
 1 جريان 2 تغيير و دگرگونی دانم

fluxional *adjective, also fluxionary*

بگور، گوروا، له گوران هاتوو ٭ متغير

fly ¹ /flaɪ/ *noun, pl. flies*

1 مئش، بئشكه، توفانه، مگهز، مگهس (دهسته
 [Diptera] 2 بۆ ناوی میرووه هه‌لفر یان
 فیه‌ه‌کانی تر به‌کار دێت، ب.ن. dragonfly
 3 مئشی چیشكه (له‌ راوه‌ماسی‌دا) ٭ 1
 مگس 2 مگس طعمه

fly ² /flaɪ/ *noun*

1 زنجیر، دوگمه 2 (به‌شی له‌ چادر) بال 3 فرین،
 په‌رین، بازدان، بال‌گرته‌وه 4 په‌ره 5 ته‌شی
 (مێژوویی، بریتانیا) عه‌ره‌بانه‌ی به‌ک‌ئه‌سه 1
 زپ، دکمه 2 بال 3 پرش، پرواز 4 په‌ره 5 دوک 6
 درشکه‌ی تک‌اسبه

fly ³ /flaɪ/ *adjective*

زیره‌ک، زیرینگ، مدریک ٭ زبل، ناقلا

flyable *adjective*

له‌فرین هاتوو، به‌فر، به‌فروک، په‌ره‌وازه، ناماده بۆ
 فرین ٭ قابل پرواز، آماده برای پرواز

fly agaric *noun*

جۆری قارچکه‌گولانه‌ی کلاوسووره، به‌پنۆکی
 سسی کولکته‌وه [Amanita muscaria] ٭
 نوعی قارچ سمی

flyaway ¹ /flaɪəweɪ/ *adjective*

داکه‌وتوو، نهرم (فر) ٭ لخت

fly-bane ¹ /flaɪə beɪn/ *noun*

مئش کوز ٭ مگس‌کش

fly-blow ¹ /flaɪbləʊ/ *noun*

گه‌را، گه‌رای مئش، گه‌رامئش ٭ تخم مگس

fly-blown ¹ /flaɪbləʊn, US -bloun/ *adjective*

1 بیس‌بوو، گه‌نیو، خراب، مئش‌ل‌ن‌ن‌ش‌وو،
 مئش‌پس‌کردوو، نه‌خوراو 2 کونه، شق‌وشه ٭
 1 فاسد، گنبدیده، کثیف 2 فرسوده

fly-boat ¹ /flaɪ bəʊt/ *noun*

جۆری گه‌می یان به‌له‌می تونه‌وه ٭ نوعی قایق
 سریع‌السیر

fly boy *noun*

(نافه‌رمی) به‌فروکه‌وان، ب.ت. به‌ک‌نی له‌ هیزی
 ناسمانی‌دا ٭ خلبان

fly-by *noun*

فرینی له‌ته‌ن‌شت (هه‌ساره)، فرینی زانیاری‌گری
 ٭ پرواز اطلاعاتی

fly-by-night *adjective*

1 باوه‌رینه‌کراو، ل‌ن‌رانه‌ب‌ن‌راو، ده‌سیر 2 (شتی)
 کورت‌خایه‌ن 1 غیر قابل اعتماد 2 (چیز) زود‌گذر

flycatcher ¹ /flaɪkætʃə(r)/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) مئش‌گر(ه)، قوله‌چه‌چه،
 قوله‌جووه [Muscapidae] و خیزانه‌کانی

تر، زۆر جۆرن ٭ مگس‌گیر

flyer ¹ /flaɪə(r)/ = flier

fly-fishing *noun*

راوه‌ماسی به‌ مئشی چیشكه ٭ ماهی‌گیری با
 مگس طعمه

fly half *noun*

یاریزانی له‌ یاری راگی‌دا ٭ بازیگر راگی

flying ¹ /flaɪɪŋ/ *noun*

1 (میروو و هتد) بال‌دار، بالنده، به‌له‌وه‌ر، به‌فر،
 فرنده، به‌فروک، په‌ره‌وازه 2 به‌پردار 3 فرین 4
 سه‌ردانی به‌کورتی (له‌به‌ر ته‌نگی وه‌خت)،
 سه‌رکشی 5 بازدان یا په‌رینی درێژ 6 ده‌سپنکی
 سه‌رکه‌وتوانه 7 ته‌نگه‌تاوی ٭ 1 بال‌دار، پرنده،
 قادر به‌ پرواز 2 پردار 3 پرواز 4 ملاقات کوتاه 5
 پرش طولانی 6 آغاز موفقیت‌آمیز 7 اضطرابی

flying ² /flaɪɪŋ/ *noun*

1 گه‌شت یان هات‌و‌چو به‌ فروکه، گه‌رانی
 ناسمانی، سه‌فه‌ر به‌ فروکه، به‌فروکه‌سواری: I'm
 terrified of flying 2 فرینه‌وانی ٭ 1 سفر با
 هواپیما 2 هوانوردی

flying boat *noun*

فروکه‌ی ناوی ٭ هواپیمای آب‌نشین

flying bomb *noun, also robot bomb or buzz bomb*

بۆمبی هه‌ل‌فریو یان بالنده: له‌ لایه‌ن
 ئه‌لمان‌یه‌کانه‌وه له‌ شه‌ری جهانی دووهم‌دا له
 دژی ئینگلته‌ره به‌کار دێت ٭ بمب پرند

flying bridge *noun, also flybridge*

پردی کانی ٭ پل شناور

flying buttress *noun*

(بیناسازی) تاقي بال‌بشت، بشت‌به‌ستی که‌وانه‌یی
 ٭ پشت‌بند معلق

flying club *noun*

یانه‌ی فرین یان فرینه‌وانی ٭ باشگاه پرواز

flying colours *noun, pl.*

نالا‌ی سه‌رکه‌وتن، نالا‌ی سه‌ره‌ره‌زی (نالا‌یی که
 وه‌کوو نیشانه‌ی سه‌رکه‌وتن یان به‌درت‌رای
 ئاهه‌نگی ده‌شه‌کینه‌وه) ٭ پرچم سرافرازی

flying column *noun*

یه‌که یان ده‌سته‌ی زوو‌کارانه‌وه ٭ یکان ضربت

flying disk = flying saucer

flying doctor *noun*

نۆزدار یان دوکتوری گه‌رۆک ٭ پزشک پروازی

Flying Dutchman *noun*

مه‌له‌وان یان ده‌ریاوانیکی نه‌فسانه‌یی هولنده‌ی که
 تا رۆزی ل‌ن‌پرسینه‌وه به‌وه تاوانبار کراوه که له
 ده‌ریاکان‌دا به‌مینه‌ته‌وه ٭ فلاینگ ده‌چمن

flying field *noun*

فروکه‌خانه، فرینگه، فرگه ٭ فرودگاه

flying fish *noun*

ماسی‌به‌فه‌ره، فیه‌وه‌ماسی، ماسی‌یه‌فریو، ماسی

فرۆک [Exocoetus volitans و جۆره‌کانی تر] ماهی پرند

flying fox noun

(جۆرێ) شه‌مشه‌مه‌گیره‌ی میوه‌خوور
[Pteropus و دوو توخمی تر، گه‌لێ جۆرن] خفاش میوه‌خوار

flying insect noun

میرووی بالدار خشره‌ی بالدار

flying jacket noun

جۆرێ که‌وا یان چاکه‌تی چه‌رمی کورت
نوعی ژاکت

flying jump noun, also flying leap

به‌رین یا بازدانی بو پێشه‌وه، پێشه‌باز (له‌ ده‌می هه‌لاتن‌دا) نوعی پرش

flying lemur noun

گیانه‌وه‌ریکی لیمورناسای شه‌وه‌گیر، لیموره‌فره
[توخم Cynocephalus: دوو جۆرن] نوعی لیمور

flying lizard noun, also flying dragon

جۆرێ مارمیلکه‌ی دارزی باشووری روژه‌لاتی
ناسیا، مارمیلکه‌فره [توخم Draco: چه‌ندین جۆرن] نوعی مارمولک

flying officer noun

ئه‌فسه‌ریکی پایه‌نزم له‌ هێزی ناسمانی بریتانیا،
له‌ژوور pilot officer و له‌ژیر flight lieutenant
ستوان یکم هوایی

flying phalanger noun

جۆری marsupial نه‌وسترا‌الاسیای چکۆله
[توخمه‌کانی Petaurus و Petauroides: پینج جۆرن]
نوعی فالانجر

flying picket noun

(بریتانیا) مان‌ریکخه‌ری گه‌روک
سازمان‌دهنده‌ی سیار اعتصاب

flying saucer noun, also unidentified flying object

شتی فزیوی نه‌ناسراو، سێلکی فرین، قایبی فرین
بشقاب پرند

flying squad noun

یه‌که یان ده‌سته‌ی زووکاردانه‌وه (پۆلیس، و له‌
کاتی روودانی تاوانی) گروه‌ ضربت

flying squirrel noun

(گیانه‌وه‌رناسی) سمۆره‌فره [ژۆر جۆرن، ژۆرتەر
له‌ ژیرخیزانی Pteromyinae] نوعی سنجاب

flying start noun

سه‌ره‌تا یان ده‌سپێک (ردنه‌ی) سه‌ره‌که‌وتوانه،
ده‌سپێک (ردنه‌ی) ژۆرباش [آغاز موفیت‌آمیز

flying visit noun

سه‌ردان یان دیدنه‌ی یه‌کی کورت، کورته‌سه‌ردان،
کورته‌سه‌رکێشی [دیدار یا ملاقات کوتاه

flyleaf /'flaɪli:f/ noun, pl. flyleaves

به‌ری نازاد، به‌ری سه‌بی (له‌ شیرازه‌به‌ندی‌دا)

برگ سفید

flyover /'flaɪəʊvə(r), US -'oʊvər/ noun,
also flypast

پردی هه‌وایی، پردی سه‌ره‌ری (گا) یان سه‌ره‌ره‌و،
پردی بان‌ری [روگذر

flypaper /'flaɪpeɪpə(r)/ noun

کاغزی مێش کوژ [کاغذ مگس‌کش

flypast noun

فرینی تایبه‌تی، مانۆفر یان مه‌شقی ناسمانی
(ب.ت. له‌ رێ‌وه‌سه‌ینک‌دا) پرواز نمایشی

flyposter noun

1 ناگاداری 2 ناگاداری پیاچه‌ستین، ناگاداری لێده‌ر
[1 آگهی 2 آگهی چسبان

flypowder /'flaɪpaʊdə(r)/ noun

گه‌رده‌ی مێش کوژ [پودر مگس‌کش

flysheet /'flaɪʃi:t/ noun

1 به‌رگی بارانی، رووکێشی ئاودانه‌ده‌ر (چادر) 2
نایملکه، کاتالوگ [1 روکش ضد آب 2 جزوه

flyspeck /'flaɪspek/ noun, also flyspot

1 خالی وردی پیاپی مێش 2 شتیکی هه‌چه‌که
[1 فضله‌ی مگس 2 چیز جزئی

fly-spray noun

میروو کوژ [خشره‌کش

fly strike noun

هورۆم یان لێنیشتن یان ته‌موورکه‌دانی مێش
[هجوم مگس

flyswatter noun, also flyswat

مێش کوژ [مگس‌کش

flytrap /'flaɪtræp/ noun

رووه‌ک یا گیای مێش خوور، گیامێشه، گیامێش‌گره،
ب.ت. Venus flytrap [گیاه خشره‌خوار

flyway noun

کوچه‌ری، فرینه‌ری، رێگای گه‌رمین و گوێستان
(بالنده‌ کوچه‌ره‌کان) [سیر مهاجرت

flyweight /'flaɪwɛɪt/ noun

باپووشکه، کێشی مێش، یه‌که‌چار سووک (تیوان
[48 و 45 کیلو]: a flyweight champion مگس‌روژن

flywheel /'flaɪwi:l/ noun

چه‌رخێ له‌نگه‌ر، چه‌رخێ هاوسه‌نگی، پینچه‌کی
له‌نگه‌ر یان هاوسه‌نگی [چرخ طیار

fly whisk noun

مێش‌به‌رین، مێش‌به‌وین، ئادووده‌ی مێش
[مگس‌ران، فلائی وِسک

Fm symb. the chemical element fermium

FM /'ef 'em/ abbreviation 1 frequency
modulation 2 Field Marshal

1 ئیف‌ئیم (سیستم یاریکێشته‌ین بو پلاوکر دهنه‌وی
به‌رنامه‌ رادیویی یه‌کان) 2 فیلده‌مارشال، سه‌رسپا،
سه‌ره‌نه‌ته‌ش، سه‌ره‌لشکر (پایه‌به‌رزترین ئه‌فسه‌ر

له سپای بریتانیا) ۱ افام 2 ارتشید

fm abbreviation fathom

FMN noun, abbreviation flavin mononucleotide

نیتری فوسفوریک phosphoric کریستالی
زهره $C_{17}H_{21}N_4O_9P$ ی ریوفلافین
coenzyme که دواهمه وینه ییکی
flavoprotein جهندین همونه ی فلافوپروتئین
فلاوین مونونوکلیوتید

f-number noun

(فیزیک، وینه گری) ژماره ی ثیف یان تیشکویی،
ژماره یی که تیره ی کون و خیزانی داخرانی
دیافراگم ده خات پروو عدد کانونی

FO abbreviation Foreign Officer

foal /fəʊl, US fəʊl/ noun

جوانوو، بیچووو نهسپ، جاشک، کهرکول
کهری اسب یا خر

foal /fəʊl, US fəʊl/ noun, in/with foal
ناوس (نهسپ و هتد) آستن

foam /fəʊm, US fəʊm/ noun, adjective
1 n کف، سهرکف، سهرکول، دهوژن 2 هور،
نهر: 1 n **foam mattress** adj هوری
کف 2 اسفنج adj اسفنجی

foaming adjective

که فای، که فدار، به کف ۱ دارای کف

foam material noun

مه ترپالی هوری ۱ ماده ی اسفنجی

foam rubber noun

هور، نهر ۱ ابر، اسفنج

foamy /fəʊmi, US 'fəʊmi/ adjective

که فای، که فدار، له کف چوو، پرکف
کف آلود، کف دار

fob /fɒb, US fə:b/ noun

1 (سه عات گیرفانی) زنجیر، سه عاتی گیرفانی،
کات ژمیری زنجیری 2 ناویزی دهسته کللی ۱
بند، ساعت بغلی یا جیبی 2 فوب

fob /fɒb, US fə:b/ noun

پیدان یان به دهسته ودانی (کهل و بهل) له سهر
(پشتی) که شتی ۱ فوب

fob watch noun

سه عاتی گیرفانی، سه عاتی زنجیری ۱ ساعت
بغلی یا جیبی

foccacia /fə'kʌtʃə/ noun

فوکاچی (جوری نانی نیتالیایی) ۱ فوکاچی

focal /fəʊkl, US 'fəʊkl/ adjective

1 تیشکویی، ناوهندی 2 ناوهندی، گرننگ،
سهره کی، بنچینه یی 3 (نه خوشی) له شویتیکی
تایبه تی له لهش دا دهرده کهوئی ۱ کانونی 2
اصلی، مرکزی 3 فوکال

focalization /fəʊkəlaɪ'zeɪʃn, US fəʊ-/
noun

فوکالیزه یشن ۱ فوکالیزاسیون

focal length noun, also focal distance

مه ودای تیشکویی یا ناوهندی، دووری تیشکویی
۱ فاصله ی کانویی

focal point noun

1 خالی تیشکویی، تیشکو، ناوهند 2 ناوهندی
چالاکي، جینی سهرنج، مایه ی سهرنج، ناوهندی
سهرنج پیدان ۱ نقطه ی کانویی 2 کانون، مرکز
فعالیت، مرکز توجه

foci /'fəʊsaɪ, US 'fəʊ-/ = plural form of focus

fo'c'sle /'fəʊks(ə)l/ = forecassle

focus /'fəʊkəs, US 'fəʊ-/ noun, pl. focuses
or foci /'fəʊsaɪ/

1 تیشکو، ناوهند، خرکه 2 میزان کردن یان
ریکخستی مهودا (کامترای وینه گری تا
وینه که ی شق یی) 3 ناوهندی چالاکي، جینی
سهرنج، چسق، مایه ی سهرنج، ناوهندی
سهرنج پیدان: *It was the main focus of*
attention at the meeting (زه ی ناسی)
چق یان ناوهندی بوومه له رزه 5 (زمانه وانی) =
1 (focuser n) focal point = 6 rheme
کانون 2 تنظیم فاصله 3 مرکز فعالیت، کانون توجه
4 مرکز نقل

focused /'fəʊkəst, US 'fəʊ-/ adjective,
also focussed

سهرنج پندراو، جینی سهرنج ۱ مورد توجه

focus group noun

دهسته ی ناوهند، کومهل یان گروهی نیوهند
گروه کانون

focus of attention noun

جینی سهرنج، مایه ی سهرنج، ناوهندی
سهرنج پیدان ۱ کانون توجه

fodder /'fɒdə(r), US 'fə:d-/ noun

1 تفاق، وانه، نالف، کاوجو، نالیک، نالک،
نازو، ینم، دیزی 2 (خوازه) خوراک: *young*
people ending up as factory fodder
۱ علیق، علوفه 2 (مجازی) خوراک

fody /'fəʊdi/ noun, pl. fodies

(بالنده ناسی) بالنده ییکی دهنگ خوش له تیره ی
weaver، ره سنی ماداگاسکار و دورگه کانی
تری نو قیانووسی هیند [نوخم *Foudia*: جهندین
جورن] ۱ نوعی پرند

foe /fəʊ, US fəʊl/ noun

(فهرمی و ویره یی) دوزمن، گاقهر، نیار، ناحهز
۱ عدو، دشمن

foehn = föhn

foeman noun

دوزمن، گاقهر (له شهردا) ۱ دشمن

foetal /'fi:təl/ adjective

ناوله‌لمه‌یی، کورپه‌له‌یی، ناوله‌مه‌یی، ناوله‌مه‌یی
جنینی

foetal position noun

شوینی ناوله‌مه‌یی یان ناوله‌مه‌یی) جنینی موضع
جنینی

foetation /fi:tʃʌn/ noun

گهورانی ناوله‌مه، ینکھاتن یان دروس‌بوونی
کورپه‌له جنین تشکیل جنین

foeticide /'fi:tʃaɪd/ noun

ناوله‌مه‌کوژی، ناوله‌مه‌کوژی، ناوله‌مه‌کوژی
جنین‌کشی

foetid = fetid

foetus /'fi:tʌs/ noun, also fetus

ناوله‌مه، ناوله‌مه، ناوله‌مه، کورپه‌له جنین
fog¹/fog, US fɔ:g, fə:g/ noun

1 (تەمو) سز، دوومان، مۆزان، تومان، چەمان،
Patch of fog will clear by mid-
morning 2 دووکەل، دوومان 3 هەور 4 (وینە)
سووتان، تاریک‌هاتن 5 تاریکی، لیلی، نارۆشنی
6 پەشوکان، سەرلێ شێوان، شەژان: He went
through the day with his mind in a fog
1 مه 2 دود 3 ابر 4 نوردیدیگی 5 تازی 6
سراسیمگی، آشفتهگی

fog²/fog, US fɔ:g, fə:g/ noun

بەری دووهمی گیا جنین دوم علف
fog-bank noun, also fog bank

چەرەتەم، بارستەتی تەم (لەسەر دەریا) مه
غلېظ، تودەتی مه

fogbound /'fɔgbəund, US 'fɔ:g-, 'fə:g-/
adjective

لەبەر مژ پەككەوتوو، مژگیر، گیرکردوو لەبەر
مژ: a fogbound airport گرفتار مەشە

fogey /'fɔgi, US 'fɔgi/ = foggy

fogged adjective

1 تاریک‌هاتوو، سووتاو (وینە) 2 سەرلێ شێوان،
شێوان، حەپەساو، پەشوکاو 1 نوردیسه 2
آشفته، سراسیمه، سردرگم

foggy /'fɔgi, US 'fɔgi/ adjective
(foggier, foggiest)

1 مژاوی، تەماوی: foggy conditions
تاریک، لێل، نارۆشن، نامەعلووم، ناشارکرا،
شلوی 3 شێوان، تیکەولیکە، شەژاو 1 مەآلود
2 تیره، مېهم 3 آشفته

foghorn /'fɔghɔ:n, US 'fɔ:ghɔ:rn, 'fə:g-/
noun

هۆرنی مژ یان تەم (دەریاوانی) بوق مه
fog lamp noun, also fog light

گەلۆپ یا چرای مژبەر، چرامز، چرای
لەمژکارکردوو لامب یا چراغ مەشک

fogou /'fɔgu: , US -gɔu/ noun, pl. fogous

جۆری رەهۆل یان ژووری دەسکردی زیرەعەرز،

له Cornwall دۆزراوه‌تەوه فوگ
fog signal noun

نیشانه‌ی مژ (له رێی ناسن‌دا) علامت مه
foggy /'fɔgi/ noun, pl. fogeys or fogies

مژوی کۆنەپەرست، بنیاده‌می کۆنەپارێز آدم
امل، آدم محافظه‌کار

fogyish adjective

کۆنەپەرست، پاشپرو آمل
fogyism /'fɔgiʒəm/ noun

کۆنەپەرستی ارتجاع
föhn /fə:n/ noun, also foehn

باگەر مه: بایئکی گهرمی رووهو باشوور، له
داوینە باکووری‌یه‌کانی شاخ و کوستانه‌کانی
ناله‌وه هه‌له‌که‌کا فون

foible /'fɔibl/ adjective

1 عەیب، خەوش، كهم‌كوری، لایەنی لاوازی،
خالی لاوازی 2 بەشێ له شمشیر له پشتمه‌وه تا
نووکی 1 ضعف، نقطه‌ی ضعف 2 فویل

foie gras /fwa: 'gra: = pâté de foie gras

foil /fɔil/ noun

1 جێ‌بێ یان شەقل و بۆنی گیانه‌وه‌ر 2
بەرپه‌ست، کۆسپ، تیشکان، به‌زین 1 رد پای
یا بوی جانور 2 مانع، شکست

foil² /fɔil/ noun

1 تەلش یان وه‌ره‌قی ناسکی کاتزا، تەختە‌کاتزا،
تەپه‌قه‌کاتزا، به‌ره‌کاتزا 2 ره‌نگی پشنت ناوینە 3
کاغەزی ئالومینیۆم 4 لایەنی به‌رامبەر، خالی
به‌رامبەر 5 (بیناسازی) گه‌لا، به‌ره، جه‌ماوی
گه‌لاتاسا 6 زیواوی پشنت ناوینە، ره‌نگه‌زی‌بینه‌ی
پشته‌وه‌ی ناوینە (بهره‌ت): له folium لاتین
"گه‌لا" 1 ورق نازک فلزی 2 و 3 فویل 4
وجه یا نقطه‌ی مقابل 5 برگ 6 سیما پشنت آینه

foil³ /fɔil/ noun

شمشیر، شیر (سووک، باریک و کول، هی
شمشیره‌وانی) شمشیر

folcin /'fɔlɔsm/ = folic acid

-fold suffix

پاشگیر: 1 لایه‌نه، فۆلی: 2 فۆل، قه‌د،
یه‌ک، به‌رامبەر، نه‌ونه‌د: 3 threefold
لاوازی (له fald, -feald- ینگیلیسی کۆنەوه)
پسوند: 1 جابه‌ 2 لا، چندان 3 ضعف

fold¹ /fəuld, US fould/ noun

1 (زه‌وی‌ناسی) لۆ یان جه‌ماوی له چینی
زه‌وی‌دا، لۆ، چین، قه‌د، تا، (دا)نووشتاوی،
گنج‌تیکه‌وتن، قه‌د‌کراوی 2 لۆجی 1 نا، لا،
چین، ناخوردگی 2 چین‌خوردگی

fold² /fəuld, US fould/ noun

1 سه‌رگیر، هۆل، شه‌وگا، ناخه‌ (ب.ت. هێ
مه‌ر): هۆله‌مه‌ر، که‌ره‌که‌مه‌ر، مینگه‌له‌مه‌ر 2 ده‌سته‌ی
شوینکه‌وتوو، کۆمه‌لی برواداران (شه‌لمانی
بهره‌ت) 1 آغل، فوله 2 جماعت، بیروان، اتباع

foldaway /'fəʊldəweɪ, US 'fəʊld-/ *adjective*

قه‌دکراو، کژوه‌بوو، نووشتاو، دهنووشیتنه‌وه، قه‌ده‌کړی ○ تاشو

folded *adjective*

قه‌دکراو، نووشتاو، دانووشتاو، دووتا، دووقه‌ده، دووتا‌بوو، دووتا‌کراو، توئ‌توئ ○ تاخوړده، ناشه

folder /'fəʊldə(r), US 'fəʊld-/ *noun*

فولدر، چی‌تومار، تومار‌ه‌دان، کاغه‌زدان ○ پوښه

folderol /'fəʊldə(r)l/ *noun*, also *falderal*

(کون) شتیکی پریقه‌دار (یا پرزریقه‌ویریقه) و به‌لام به‌کارنه‌هاتو ○ چیز پرزق و برق و بدردنخور

folding /'fəʊldɪŋ, US 'fəʊ-/ *adjective*

قه‌دکراو، نووشتاو، دهنووشیتنه‌وه، قه‌دی، قه‌ده‌کړی، قه‌ده‌بین، له‌نووشتانو‌ه‌هاتو: a *a foldaway bed* ○ *folding chair* تاشو

folding money *noun*

(تافه‌رمی) پارهی کاغه‌ز، نیسکاس، پوول ○ اسکناس

fold-up *adjective*

کژوه‌بوو، قه‌دکراو، نووشتاو، دهنووشیتنه‌وه، تا‌یان قه‌ده‌کړی ○ تاشو

Foley /'fəʊli/ *noun*, also *foley*

فولی: نیفیکته‌ده‌نگی‌یه‌کانی سمر فیلمی ○ فولی

folia = plural form of *folium*

foliaceous /'fəʊli'eɪʃəs/ *adjective*

1 گه‌لاتاسا، شنیو‌گه‌لا، گه‌لایی، گه‌لادار 2 (زه‌وی‌ناسی) توئ‌توئ، لولق 1 برگ‌مانند، دارای برگ 2 روفو‌رقة

foliage /'fəʊliɪdʒ, US 'fəʊ-/ *noun*

پهل‌ویو(ب) پژو‌بال، چل‌و‌گه‌لا، گه‌لا: *dense green foliage* ○ شاخ و برگ

foliar /'fəʊliə(r), US 'fəʊ-/ *adjective*

گه‌لایی، سهریه‌گه‌لا ○ وابسته به برگ

foliated *adjective*, also *foliate* /'fəʊliət, US -eɪt/

1 گه‌لا‌گه‌لا، خاوه‌ن‌گه‌لا، به‌گه‌لا 2 (بیناسازی) نه‌خشینراو یان رازینراو به‌گه‌لا 3 گه‌لایی، گه‌لاتاسا ○ 1 برگ‌دار 2 تزئین‌شده با برگ 3 برگ‌مانند

foliation /'fəʊli'eɪʃn/ *noun*

گه‌لا‌کردن، گه‌لادان، گه‌لاسازی، گه‌لادهر‌کردن ○ برگ‌دهی

foliature /'fəʊliətʃə(r)/ *noun*

پهل‌ویو، لوقیو، پژو‌بال، گزگی ○ شاخ و برگ

folic acid /'fəʊlɪk 'æsɪd, 'fəʊ-, US 'fəʊ-/ *noun*, also *pteroylglutamic acid*

(زینده‌کیمیا) ترش‌به‌لوک(ی) فولیک: جوری فیتامینی تیکه‌ل $C_{10}H_{19}N_7O_6$ ، فیتامینی که ب.ت. له سه‌وزه‌کان، جهرک و گورجیل‌ده

دوزراوه‌توه و بو‌دروس‌کردنی خوین و خروکه سووره‌کانی خوین به‌کاردینری ○ اسید فولیک

folio /'fəʊliəʊ, US 'fəʊliəʊ/ *noun*, pl. *folios*

1 کتیبی نه‌ندازه‌گه‌وره 2 نه‌ندازه‌گه‌وره، په‌رزل 3 په‌ری کتیب، گه‌لای کتیب 4 زماره‌ی لایه‌ره(ی) کتیبی 5 دوو لایه‌ره‌ی رووله‌یه‌ک یان به‌ره‌وورو، دوو لایه‌ره‌ی تاق و جووت ○ 1 کتاب قطع رحلی 2 قطع رحلی 3 ورق کتاب 4 شماری صفحه 5 دو صفحه‌ی زوج و فرد

foliole /'fəʊliəʊl/ *noun*

گه‌لای چکوله، گه‌لاچکه ○ برگچه

foliose /'fəʊliəʊs, US -z/ *adjective*, also *folious*

(رووه‌ک‌ناسی، کرچه‌به‌ردی) پرگه‌لا، پرگه‌لاچکه ○ پربرگ

folium /'fəʊliəm/ *noun*, pl. *folia*

گه‌لاک، ناسکه‌توئ، ناسکه‌چین، تنکه‌چین، پیکه‌ته‌پیکي گه‌لاتاسا، ب.ت. هی هیندی

تمخته‌پرد یا له *cerebellum* دا ○ طبقه‌ی نازک

folivore /'fəʊli:və:/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) گیانه‌وه‌ری گه‌لاخور ○ جانور برگ‌خوار

folivorous *adjective*

گه‌لاخور ○ برگ‌خوار

folivory *noun*

گه‌لاخوری ○ برگ‌خواری

folk /fəʊk, US fəʊk/ *noun*, *adjective*

1 *n* خدلیک، گه‌ل، چه‌ماوهر، ده‌سته، کومل 2 خدلیکی ره‌مه‌کی، خدلیکی ناسایی 3 (folks) خزم، کس‌وکار، دایک و باوک 4 خدلیک *adj* خوچینی، ناوجه‌یی، نه‌ریتی، ره‌مه‌کی، گه‌لی، گه‌لیری (نسه‌ره‌ت: *folc* ټینگلیسی کون. بنه‌ره‌ت‌نه‌لمانی) ○ 1 *n* قوم، مردم، جماعت 2 عامه‌ی مردم 3 (در جمع) قوم و خویش، پدر و مادر 4 مردم *adj* محلی، عامیانه

folk art *noun*

هونه‌ری گه‌لی ○ هنر قومی

folk community *noun*

کومه‌لگای گه‌لی ○ اجتماع قومی

folk dance *noun*

هه‌لیه‌رکني یان سه‌مای نه‌ریتی، هه‌لیه‌رکني خوچینی یان ناوجه‌یی؛ پارچه موسیقایی بو‌نهو سه‌ما یان هه‌لیه‌رکني ○ رقص محلی

folk dancer *noun*

سه‌ما‌باز یان ره‌خس‌کیشی نه‌ریتی یان ناوجه‌یی ○ رقص محلی

folkie *noun*

گورانی‌پیز یان موسیقازنه‌ی موسیقایی گه‌لی یان فولکی ○ fan

folklore /'fəʊklɔ:(r), US 'fəʊk-/ *noun*

فولکلور، زارگون، کله پور ۰ فرهنگ عامه، ادبیات عامیانه

folkloric adjective

سهریه یان پتوهندی به folklore ۰ هوه ههیه وابسته به folklore

folklorist /'fauklɔːrɪst/, US 'fauk-/ *noun*

کله پوره وان، فولکلور وه وان (ب.ت. و.ک) بابیه تیکی زانکویی؛ (folkloristic *adj*) فولکلورست

folk memory noun

یاده وهری یا بیره وهری گهل ۰ حافظه یی جمعی

folk moot noun, also folk mote

کوبوونه وه یان نه نجومه نی گشتی خه لک (و.ک) له ههریم یان شارئ) له نینگلته ره یی سهره تادا ۰ فولک موت

folk-music noun

موسیقی خوجتی یا ناوچه یی ۰ موسیقی محلی

folk singer noun

گورانی بیژی ناوچه یی یان خوجتی ۰ ترانه خوان محلی

folk song noun

گورانی ناوچه یی، سترانی خوجتی، گورانی گهل ۰ ترانه ی محلی

folksy /'fauksi/, US 'fauksi/ *adjective* (folksier, folksiest)

1 نافه رمی، خومانه، خومالی، ساده، ناسایی، گهلیری، گهلری 2 خه لکی ناسایی ۰ 1 غیر رسمی، خودمانی، معمولی، عامیانه 2 عامه ی مردم

folk tale noun

گهراوه، گهراوه، داستانی سنگ به سنگ، نه فانه و داستانی باواییان، چیروکی گهلی، گهلیروک ۰ قصه ی عامیانه

folkways noun, pl.

رئ و شویی نه ریتی زبانی کومه لیک یی تاییه تی، پیروباوه ری گشتی، شیوه کانی بیر کردنه وه ی گشتی ۰ شیوه های سنتی زندگی و فکری جامعه ای خاص، عقاید عامه

follicle /'fɒlikl/, US 'fai-/ *noun*

1 پیوازه (قز)، دهمه زه، فولیکول 2 (رووه ک ناسی) کهلوو، توپکلی دهره وه (بنه رت): له folliculus لاتین "کیسه یان تورده گی" چکوله، چکولترای "bellows" ۰ 1 پیاز، فولیکول 2 نیام

follicle-stimulating hormone noun, abbreviation FSH

(زینده کیما) هانه ی تاودهری پیوازه یان دهمه زه، هورمونی هان دهری فولیکول یان دهمه زه: جوری هورمون که به هوی پلی پشووی anterior lobe pituitary gland دهره دهری و هانی هه لندانی دهمه زه هیلکوه دانه کان و هانی ovum-containing له هیلکوه دان دها و

خانه سپترم سازه کان sperm-forming ده گورجینی ۰ هورمون تحریک کتندی فولیکول

follicular /fɒ'likjʊlə/ *adjective*

پیوازه یی، سهریه فولیکول ۰ وابسته به فولیکول folliculate /fɒ'likjʊlət/ *adjective*, also folliculated

پیوازه دار، خاوه نی فولیکول، دهمه زه وهر ۰ دارای پیاز

folliculitis /fə'likjʊ'laitɪs/ *noun*

ناواسانی پیوازه یان فولیکول، دهمه زه ناوسی ۰ آماس پیاز

follics /'fɒlɪs/ *noun, pl. folles*

جوری کونی مسی یان مه فره خی له دواپی به کانی روم و سهره دمانی بیزاتین دا (له لاتینه وه) ۰ فولیس

follower /'fɒləʊə(r), US 'fai:ləʊ-/ *noun*

مريد، شاگرد، دواکه وتوو، شون کوه وتوو، تده کوه وتوو، په پروه، دواوه، لایه نگر، پشتیان ۰ مريد، پيرو، تابع، طرفدار

following /'fɒləʊɪŋ, US 'fai:ləʊɪŋ/ *adjective, preposition, noun*

1 *adj* دواپی، دواتر، پاش تر، -تر، -دی، زیره وه، خواره وه، بنه وه: the following

Answer ۰ afternoon/month/year/week

2 the following questions پای به کوه وتوو، پای راسته وانه *prep* به دواپی، له پاش، له دواپی، له نه نجامی، دوابه دواپی، ل دوو *n* مريدان، شاگردان، دواکه وتوو، شون کوه وتوو، په پروه وان، ته کوه وتوو، لایه نگران، پشتیان: The band has a huge following in Italy ۰ 1 *adj* بعدی، ذیل 2 باد موافق *prep* به دنبال، متعاقب *n* تابعان، پیروان، هوا داران

follow-my-leader noun, also follow-the-leader

یاری منالان (= به شداران له ودا ده بی قسه و کرده وه یی سرگه وره که یان هه لگر نه وه) ۰ بازی کودکان

follow-on adjective, noun

دواتر، پاش تر ۰ بعدی

follow-through noun

1 به رده وای جوولانی ده ست له دواپی لیدانی له توپه کمت داه، به ردا وای جوولان دواپی لیدان (له یاری تینیس و گولف دا) 2 دریزه دان، به دوا وادچون، جیه جی کردن، راپه راندن: The project could fail if there is inadequate follow-through ۰ 1 ادامه ی حرکت پس از ضربه 2 بی گیری، به انجام رساندن

follow-up noun, adjective

n دریزه دان، به رده وای کردن، به دوا وادچون، به رده وای، پاشماوه، دواپی *adj* دواتر، پاش تر ۰ 1 ادامه، دنباله گیری، دنباله *adj* بعدی

folly /'fɒli, US 'fa:li/ *noun, pl. follies*

1 کاری گهوجانه، گهوجیتی، بیهوشی، کاری گهوجانه،
کرده‌وهی گهوجانه، قسه‌ی گهوجانه 2
خانویه‌ری به‌شکو و گران، خانووی شایانه،
ده‌زگا 1 حماقت، اقدام احماقانه، حرف احماقانه
2 عمارت مجلل

Folsom /'fəʊlsəm/ *noun, adjective*

(وهک ناوه‌لانو) سه‌ریه چاندی Palaeo-Indian
ی نه‌مریکای باکووری و ناوه‌ندی (یان به‌ری
روژه‌هلانی چیاکانی راکسی Rocky)،
ده‌کرته‌وه بو 8,000-10,500 سال له‌وه پیش،
به‌رده‌جه‌خماخی flint کوزداری fluted
بنک‌رووچالی base concave شیوه‌گه‌لایان
وهک یلار یان هاویره projectile به‌کاردیتا (له
Folsom دئینیکی باکووری روژه‌هلانی
نیومه‌کسیکو، نزدیک به‌وی له 1925 پاشماوه‌ی
سه‌ریه و چاند و فهره‌نگه به‌یدا بووه، پروانه
Clovis) ۱ فولسوم

fomentation /fəʊmən'teɪʃn/ *noun*

1 نانه‌وه (نازاوه، ناره‌زایه‌تی، کیشه و هتد)،
وروژاندن، بزواندن، هه‌ژاندن، instigation 2 به
ناوی گهرم شته‌وه 1 فته‌گری، فومتاسیون،
انگیزش، تحریک 2 ضماگ گرم

fomenter *noun*

نازاوه‌نهره‌وه ۱ فته‌گر

Fon /fon/ *noun, pl. same as Fons*

1 نه‌ندامی گه‌لیکی دانیشتووی به‌شی خوارووی
2 زمانی Kwa ی نه‌و گه‌له ۱ فون
fond /fɒnd, US fa:nd/ *adjective* (fonder, fondest)

1 هوگر، تامه‌زرو، به‌تاسه، خووگر‌توو، مایل،
به‌په‌روش، خولیا، سه‌وداسه‌ر، دل‌به‌سته 2 له
نه‌ندازبه‌ده‌ر دلسوز 3 گهرم‌وگورانه، به‌تین،
به‌حورمه‌ت 4 (هیوا، ناوات، هتد) گه‌وجانه،
منالانه، یووچهل 5 خوش‌باوه‌ر، زوویاوه‌ر، ساده
1 علاقه‌مند، مایل، مشتاق، دوستدار، دل‌باخته 2
بیش از حد مهربان 3 صمیمانه 4 بی‌اساس 5
خوش‌باور

fond /fɒnd, US fa:nd/ *adjective*

(فهره‌نسی) به‌هره‌ت، کوک، هیم، خیم، بناخه،
زه‌مین ۱ اساس، پایه

fondant /'fɒndənt, US 'fa:n-/ *noun*

فوندانت (= هه‌ویریکی یه‌نگه‌توو له شه‌کر، ناو و
کریم) ۱ آب نبات

fondle /'fɒndl/ *noun*

ده‌س‌پاهیتان (له رووی خوشه‌ویستی‌یه‌وه) ۱
نوازش

fondly /'fɒndli, US 'fa:ndli/ *adverb*

به خوشه‌ویستی‌یه‌وه، تامه‌زرو‌یانه، له رووی
تامه‌زرو‌یی‌یه‌وه ۱ با محبت، مشتاقانه

fondness *noun*

خولایی، دل‌به‌ستیی، خوشه‌ویستی، به‌په‌روشی،
تامه‌زرویی، هوگری، شه‌یدایی، تاسه ۱ علاقه،
محبت، اشتیاق، شیفتگی

fondue /'fɒndju: , US fa:n'du:/ *noun*

فوندو، فاندیو (جوړی چیشته) ۱ فوندو

fons et origo /,fɒnz et 'ɒrɪɡəʊ, US
ɒ'taɪɡəʊ/ *noun*

ماک و سه‌رجاوه، بنهما و زیده‌ر، پنج و بناوان
(بنه‌ره‌ت: لاتین، له fons et origo mali
"سه‌رجاوه و بنه‌ره‌تی خرابی") ۱ اصل و منشأ

F1 layer *noun*

توئی فنی یه‌ک، چینی فنی یان ئیفی یه‌ک (چینی
زیر چینی ئیفی یه‌کی ئایونوسفیر ionosphere
که له 80 تا 120 مایلی (یان 130 تا 200
کیلومتری) ژوور ناستی زه‌وی هه‌لکه‌وتوو) ۱
لایه‌ی اف

font /font, US fa:nt/ *noun*

1 حه‌وزی بایتیزم، به‌رداوی ته‌وفن، ته‌شتی ته‌وفن،
جینی ناوی پیروز، the baptismal font:stoup
2 جی‌نه‌وت (هی چرا و لامپ) جیگایی بو
شله‌ی جوړاو جوړ 3 کانی، سه‌رجاوه، زیده‌ر،
a font of information:fountain source
1 سنگاب تعمید 2 مخزن نفت 3 چشمه

font /font, US fa:nt/ *noun, also fount*

فونت، ده‌سته‌تیپ، ده‌ستپ، تیپان ۱ فونت

fontal /'fɒntl/ *adjective*

1 سه‌ریه‌کانی، سه‌رجاوه‌یی 2 (خواره)
سه‌ره‌کی، بنه‌ره‌تی، بنچینه‌یی ۱ وابسته به
چشمه 2 (مجازی) اصلی

fontanelle /fɒntə'nel/ *noun, US fontanel*

مه‌لاشوو، مه‌لازی (تپوان نیشکه‌کانی که‌راکه
cranium له مندالی شیره‌خوره یان ناوله‌مه‌ده،
هیشتا ته‌واو خوی نه‌گر‌توو) ۱ ملاس، ملاج

fontina /fɒn'ti:nə/ *noun*

جوړی په‌نیری زه‌ردی کالی ئیتالیایی ۱ نوعی پیر

food /fu:d/ *noun, adjective*

n خوراک، چیشته، نان، پغه (به زمانی منالان)
adj The food industry: خوارده‌مه‌نی:
خوراکی ۱ غذا، مواد غذایی adj غذایی

food bank *noun*

شوینی که خه‌لکی هه‌زار ده‌توان له‌ویته به
خو‌پایی نان بخون، خوراک‌خانه ۱ فووت بانک

food chain *noun*

1 (زینده‌ناسی) زنجیره‌ی خوراکی: Insects are

2 fairly low down (on) the food chain

زنجیره‌ی خوراکی: زنجیره‌ی پایه‌یی hierarchy

له‌سه‌ر بنچینه‌ی هیز یان گر‌نگایه‌تی: at the top

1 و 2 of the corporate food chain

زنجیره‌ی غذایی

food for thought *noun*

خوراکی بیر‌کردنه‌وه، خوراکی میتشک، شتی که

وات لی-ده کا به وردی بیر بکه بهوه، بیر وکه بزوفن،
هاندهری بیر کردنهوه ○ انگیزه برای تفکر

food group *noun*

دهستهی خوراک ○ گروه غذایی
foodie /'fu:di/ *n*, also **foody**

1 (تافهرمی) خوراک دوست 2 خوراک ناس ○
1 غذا دوست 2 غذاشناس

food-mixer *noun*

تیکه لکهره، لیکدر ○ مخلوطکن
food poisoning *noun*

زاراوی بوونی خوراک، پنه کهوتنی چیش ○
مسمومیت غذایی

food processor *noun*

چندکاره، چیشتار ○ چندکاره

food science *noun*

زانستی خوراک، خوراک ناسی ○ علم تغذیه

food stamp *noun*, also **food coupon**

کوفینی خوراک (که حکومتی ئمهریکا به
هه زارانی دهدا) ○ بن غذا

foodstuff /'fu:dstʌf/ *noun*

که رهسه یان ماکی خوراک، مادهی خوراک ○
مادهی غذایی

food subsidy *noun*

باربوو یان یارمهتی خوراک یا خواردمهنی ○
یارانهی مواد غذایی

food supplies *noun, pl.*

خواردمهنی، نازووخه ○ آذوقه

food value *noun*

بایهخ یان نرخی خوراک، سوود یا قازانجی
خوراک ○ ارزش غذایی

fool /'fu:l/ *noun, adjective*

1 *n* مروی گهوج و کهر 2 تلخهک، گالتهجار
adj کهر، گهوج، گهوجانه ○ 1 *n* آدم احمق 2
دلک *adj* احمق، احمقانه

fool² /'fu:l/ *noun*

فوول (= تیکه لیککی میوه، شه کر و تویشکه)
فول ○

foolery /'fu:ləri/ *noun, pl. fooleries*

1 کهریتی، گهوجیتی 2 رهفتاری گهوجانه،
ههلس وکهوتی کهرانه 3 قسهی کهرانه ○ 1
حمات 2 رفتار احمقانه 3 حرف احمقانه

foolhardily /'fu:lha:dili, US -ha:rdili/ *adverb*

1 ههلهشانه، سهرجلانه 2 گهوجانه ○ 1 با
بی پروایی 2 احمقانه

foolhardiness /'fu:lha:dinas, US -ha:rdinas/ *noun*

1 ههلهشهیی، سهرجلی، سهرفیوهان 2 نه زانی،
کهریتی، گهوجیتی ○ 1 بی پروایی 2 حماقت

foolhardy /'fu:lha:di, US -ha:rdi/ *adjective* (foolhardier, foolhardiest)

1 ههلهشه، سهرجل 2 گهوج، گهوجانه، کهرانه ○
1 بی پروا 2 احمق، احمقانه

foolish /'fu:liʃ/ *adjective*

1 گهوج، کهر، بودهله، بن میتشک 2 پیکه نینتی،
گالتهجار 3 گهوجانه: *a 0 a-ish idea/dream*
-ish mistake ○ 1 احمق 2 مضحک 3 احمقانه

foolishly /'fu:liʃli/ *adverb*

له رووی کهریتی بهوه، گهوجانه ○ احمقانه

foolishness /'fu:liʃnəs/ *noun*

1 کهریتی، گهوجیتی: *Jenny had to laugh at her own -ess*
2 *at her own* پیکه نینتی، گالتهجار بوون،
گالتهجاریتی ○ 1 حماقت 2 مضحکیت

foolproof /'fu:lpru:f/ *adjective*

1 جتی باور، ههلههلهنگر، بی ههله، لی رابینراو
2 ساده، ئاسان: *a foolproof plan* ○ 1
خطانا پذیر 2 ساده

foolscap /'fu:lska:p/ *noun*

پهری تاقی کاری، کاغزی گهوره (بو لهسهه
نووسن)، کاغزی په رزل (ته ندازهی 300 × 200
میلی میتر) ○ ورق امتحانی

fool's errand *noun*

کاری هتجه که یا بهیروده یا له خووه، کاری رهنج
به خهسار ○ کار عبث

fool's gold *noun*

بهرده زلرینه، پیریت ○ pyrite طلای حقا

fool's paradise *noun*

خوش خه یالی، بههشتی درو (یان فشه)، شادی
و بهخته وهری خه یالی، بههشتی خه یالی ○
سعادت الکی، دولت مستعجل

fool's parsley *noun*

گیان گیر؟ جورئ گیای گول سبی زاراوی، له
تیره parsley. بون ناخوش و گه لا fern ئاسا
[*Aethusa cynapium*] ○ نوعی گیاه

foos = foosball**foosball** *noun*, also **foos**

توینتی سه رمیز (زورتر وهک وهرزشی وایه تا
کایه) ○ فوسبال

foot /'fu:t/ *noun, adjective, pl. feet* /'fi:t/

1 *n* پئ، پا (له خوارووی قولایهوه) 2 ژیر،
خوارهوه، خوارترین بهش، داوین، پئ، بنار، بن،
بنک 3 خوارووی گورهوی، بنهوی گورهوی 4
بنما، پایه (له ههلهبهستی ئینگلیسی دا) 5 ههنگاو،
گاف، شهقاو 6 پیاده، سپای پیاده 7 فووت، پئ
(بهکی درژیایی بهرامهر به 30/48 سانتی میتر
یان 12 ئینچ) *adj* 1 پایی، پایی (له بهرامهر
دهستی دا) 2 پیاده ○ 1 *n* پا 2 پایی، پاییترین
قسمت، دامنه، ته 3 پایی جوراب 4 رکی 5 قدم 6
پیاده، پیاده نظام 7 فوت 1 *adj* پای 2 پیاده

footage /'fʊtɪdʒ/ *noun*

1 درژیایی (به پی پئ)، پیناز، پانیو، ته ندازه 2
برشته فیلمی، تیکه فیلمی، فووتاز ○ 1 طول

اندازه 2 فوتاز
foot-and-mouth disease *noun*, US also
hoof-and-mouth disease

تهدیه، تبهک (له نازله‌لدا و له دهم و لاق و
 جاروبار له نیوزگیان، توش دهن به‌هوی
 serotype هکان picornavirus (جوره‌کائی
Foot-and-mouth disease virus له توخمی
 Aphthovirus) تب برفکی

football /'fʊtbɔ:l/ *noun*, American football
 1 توپین، توپی‌بی، گولانی، گولایی، توپی توپین
 2 کیشه، گنجهل، گرفت، جورره 1 فوتبال،
 توپ فوتبال 2 معضل

footballer /'fʊtbɔ:lə(r)/ *noun*
 بازیانی توپین 1 بازیکن فوتبال

footballing /'fʊtbɔ:lɪŋ/ *adjective*
 توپینی، سهره توپین 1 وابسته به فوتبال

football pools *noun, pl.*, also the pools
 گریو یان مهرج‌کردنی توپین، گریو له‌سهر
 فوتبول 1 شرط‌بندی فوتبال

footbath /'fʊtbɑ:θ/ *noun*
 بین شورکه (مستیک یان هموزی چکولانه) 1
 باشویه

footboard /'fʊtbɔ:d/ *noun*
 تخته‌بین، تخته‌پا، زیربین، تخته‌ی ببری بین،
 جبین 1 تخته‌ی پا

footbrake /'fʊtbreɪk/ *noun*
 وه‌ستینه‌ی بین یان پای 1 ترمز پای

foot-breadth /'fʊtbrɪð/ *noun*
 بانایی بین یان پا 1 بهای پا

footbridge /'fʊtbrɪdʒ/ *noun*
 پردی پیاده‌ری، پردی پیاده‌کان، پردی له‌سهر
 رویشتن، پردی پیاده‌رینه‌وه 1 پل عبور پیاده

foot-cloth /'fʊt klɔ:θ/ *noun*
 پایناز، پاراخهره 1 پای‌انداز

-footed *adjective*
 (له لیکدانا) -بین، -پا، -بینی، -پایی 1 -پا، -
 پای

-footer /'fʊtə(r)/ *adjective*
 (له لیکدانا) بالا، به‌زن 1 قد

footfall /'fʊtfɔ:l/ *noun*
 1 دهنگی بین، ته‌یه، ته‌یه‌ی بین، خشه، خرمدی
 بین 2 ژماره‌ی نمو که‌سانه که پیکه‌وه له کاتیکا
 ده‌چنه ژووری (وهک دووکان و هند) 1
 صدای پا 2 فوئال

foot-fault *noun*
 هله‌ی بین، بین‌فولت، له‌سهر هبل بین‌دانان 1
 خطای پا

foothills /'fʊθɪlz/ *noun, pl.*
 زورک، ته‌یه، گردی بهر کینو، ته‌یه‌ی بناری کینو
 1 ته‌های پای کوه

foothold /'fʊθəʊld, US -hould/ *noun*

1 جین‌بین، هه‌نگاوه، جینگای بین له‌سهرنان 2
 (خوازه) جینگای لښ‌رایینراو، هه‌ل‌ومه‌رجی باش
 1 جای پا 2 (مجازی) موقعیت محکم

footie /'fʊti/ = football
footing /'fʊtɪŋ/ *noun*

1 جین‌بین، زیربین، هاوسه‌نگی 2 ره‌وش،
 بارودوخ، هه‌ل‌ومه‌رج، دوخ، ینگه، ستاتوس:
 The two groups must meet on an equal
 footing 3 پنه‌ندی، تیکدلی 4 به‌ره‌ت، بناخه،
 بنگه‌ه: The company is now on a sound
 financial footing 5 (بیناسازی) پشتینه، بنکی
 دیوار 1 جای پا، تعادل 2 وضع، وضعیت،
 موقعیت 3 رابطه 4 شالوده 5 آزاره

footlights /'fʊtlaɪts/ *noun, pl.*
 چراکانی بهر شانو، ریزه‌چرای پشه‌وه‌ی شانو
 1 چراغ‌های جلو صحنه

footless *adjective*
 1 بین‌بین، بین‌با 2 بین‌بینجه، بین‌ناخه 1 بدون پا
 2 بی‌اساس

footling /'fʊtɪŋ/ *adjective*
 بین‌کلهک، بین‌قازانج، بین‌سوود، به‌کارنه‌هاتوو،
 له‌خووه، فشه، سهر‌سهره‌کی، هیچه‌که، نایه‌خ،
 ناگرتک 1 بی‌فایده، الکی، بی‌اهمیت

footlocker *noun*
 (شه‌ریکا) چه‌مدان یان باوه‌لی قوفل‌دار 1
 چمدان قفل‌دار

footloose /'fʊtlʊ:s/ *adjective*
 نازاد، سهر‌سووک، نابهر‌ر‌سیار، ناده‌ریه‌ست،
 نه‌یستر، نایه‌نشد، نازادی نازاد، بین‌هیچ
 نیگه‌رانی 1 فارغ‌البال

footman /'fʊtmən/ *noun, pl. footmen*
 1 به‌ره‌ده‌س، کاره‌کهر، نوکهر، خزمه‌ت‌کار،
 درگاوان 2 (میزوویی) سهر‌بازی پیاده 1 پادو،
 پیش‌خدمت، دربان 2 سرباز پیاده

footmark /'fʊtmɑ:rk/ *noun*, also footprint
 جین بین، شونتی بین، شه‌قلی بین 1 رد پا

footnote /'fʊtnəʊt, US -nəʊt/ *noun*
 1 زیر‌نووس، بین‌نقیس 2 په‌راویز، روون‌کردنه‌وه،
 تیشک‌خسته‌سهر 3 پرس یان مه‌مه‌لی
 هیچه‌که 4 لازانیاری، زانیاری په‌راویزی یان
 لاره‌کی 1 پانوشت 2 حاشیه، توضیح 3
 مه‌له‌ی جینی 4 اطلاعات جینی

footpace /'fʊtpeɪs/ *noun*
 هه‌نگاو، پینگاف، گاف 1 قدم

footpad /'fʊtpæd/ *noun*
 (میزوویی) ریگر، چه‌ته، راورووت‌کهر 1 راهزن

footpath /'fʊtpa:θ, US -pæθ/ *noun*
 کویره‌ی، باریکه‌ری، پیری، پاری، ریگای
 پیارویشتن، پیاده‌ری 1 کویره‌ه، راه‌عابر پیاده

footplate /'fʊtpleɪt/ *noun*
 پلاتفورم یا هه‌رزاله یا سه‌کوی شو‌فیر

(شهمنده فەر) ○ سکوی راننده
foot-pound noun

یه کھی وزه بهرامبهر به بری پتویست بۆ هه‌لێنانی سەنگ یان قورسی یه‌ک په‌وندی به به‌رزایی یه‌ک فووت یان پێ یی ○ فوت پوند

footprint /'fʊtprɪnt/ noun

جی یی، شویتی یی، پێ شوین، شه‌قلی یی ○ رد پا

footrace noun

پیشهرکێ پیاده‌رویشتن یان هه‌لاتن، پێهرکێ ○ مسابه‌ی راه‌پیمایی یا دو

footrest /'fʊtrest/ noun

زیرپێ، جی یی، پالپشتی یی (بۆ نموونه‌ مۆتۆر سیکلێت) ○ زیرپایی

foot rot noun

1 به‌پێین گه‌ز، سم خۆرکه‌: جۆری نازاری به‌کترایی پێی مه‌ر و مالاتی تری وا 2 جۆری نه‌خۆشی رووه‌ک که‌ له‌ودا ده‌نگی گیا ده‌رزی، به‌خۆرکه‌ ○ 1 گندیدگی سم 2 فوت روت

foot rule noun

راسته‌ی یه‌ک فوتی یان یه‌ک پێی (یان پای) ○ خط‌کش یه‌ک‌فوتی

footsie /'fʊtsi/ noun, play foosie

پێی له‌ پێی که‌سێ خستن (بۆ رابواردنی سینگی یانه‌ یان خۆشه‌ویستی) ○ پا به‌ پای کسی مالیدن

footslogging noun

له‌ قور و چلباودا رویشتن، له‌ قور هه‌نگاو هه‌لێنانه‌وه‌ ○ گام‌برداری در گل و لای

foot soldier noun

سهرپازی که‌ له‌سه‌ر پێ شه‌ر ده‌کا ○ سربازی که‌ روی پا می‌جنگد

footsore /'fʊtsɔ:(r)/ adjective

(به‌) پێ‌ماندوو، له‌پێکه‌وتوو ○ پا خسته

footstalk /'fʊtstɔ:k/ noun

چنۆکه‌، قنچک ○ برگ‌دم

footstep /'fʊtstep/ noun

1 هه‌نگاو، گاف، پێنگاف، شه‌قاو 2 جی‌یا، شوی‌پێ 3) follow (or tread) in someone's footsteps: له‌سه‌ر رێ و شوی‌پێ که‌سێ رویشتن، جی له‌سه‌ر پێی که‌سێ دانان، پێ دانان له‌ جی‌یا پای که‌سیکی تر، لاسایی کردنه‌وه‌ له‌ که‌سێ، چاویلکه‌ری ○ 1 قدم، گام 2 جای پا

footsteps /'fʊtsteps/ noun, pl.

1 ده‌نگی پێ، ته‌به‌ی پا، خشه‌ 2 جی‌پێ، شوی‌پێ ○ 1 صدای پا 2 رد پا

footstool /'fʊtstʊ:l/ noun

جوازه‌نده‌(ه‌)ی کورت، ته‌بله‌ک، پێ ته‌ته‌، زیرپێ، کورسی کورت و نزم‌پێ، کورسی پاچه‌که‌ کورت، نه‌سکه‌مل ○ چه‌راپایه‌ی کوتاه

footstone /'fʊtstəʊn/ noun

1 فه‌ره‌یت، به‌ردي بناخه 2 به‌ردي گۆرپچه‌؟ به‌ردي پێیین یان پایی، دووبه‌رده ○ 1 سنگ شالوده 2 سنگ پایی گور

footwall noun

(زه‌وی‌ناسی) پیادیوار، دیواری خوارووی قه‌له‌شتیکی لێز ○ فوت‌وال

footway /'fʊtweɪ/ = footpath

footwear /'fʊtweə(r), US -weɪ/ noun

که‌وش، پێشلاو، پێشۆش، پایۆش ○ پالافزار، پای‌افزار، کفش

footwell noun

جیگایی بۆ دانانی پا له‌ پێشه‌وه‌ی سه‌نده‌لی وه‌سیله‌یی ○ فوت‌ول

footwork /'fʊtwɜ:k, US -wɜ:rk/ noun

1 جووله‌ی پێ، کاری پا یان لاق 2 شیوه‌ی جوولانه‌وه‌، چاره‌ده‌وێنه‌وه‌ 3 زووکاردانه‌وه‌، په‌رچه‌کرداری خه‌را ○ 1 حرکات پا، رقص پا 2 طرز به‌رخورد 3 واکنش سریع

foot-worn adjective

ماندوو، شه‌که‌ت، پاکه‌وته‌، له‌پێ‌که‌وتوو ○ خسته، ازپاافتاده

footy /'fʊti/ noun, also fotic or footer = football 1

foo yong /fu: 'jɒŋ/ noun

جۆری چیشتم یام سۆسی چینی ○ نوعی غذا یا سس چینی

foozle /'fʊz(ə)l/ noun

(نافه‌رمی) خراب لێدان، ب.ت. له‌ گولفدا ○ ضربت نادرست

fop /fɒp, US fə:p/ noun

پیسای زۆر شوخ، لۆتی، ته‌به‌پۆش، به‌ده‌ورخوداهاتوو ○ ژینگول

foppish /fɒpɪʃ/ adjective

فابانه‌، ته‌به‌پۆشانه‌: a foppish dressing gown ○ ژینگول‌وار

foppishly /fɒpɪʃli/ adverb

فابانه‌، ته‌به‌پۆشانه‌ ○ ژینگول‌وار

foppishness /fɒpɪʃnəs/ noun

ته‌به‌پۆشی، به‌ده‌ورخودا هاتن ○ ژینگولی

for' /fə(r), strong form fɔ:(r)/ preposition, conjunction

1 prep بۆ، ژ بۆ، له‌به‌ر، له‌سه‌ر 2 به‌ مه‌به‌ستی 3 به‌ هۆی 4 هێ، سه‌ربه‌ 5 رووله‌، په‌ره‌و 6 له‌ باتی، له‌ جیاتی 7 له‌ لایین، ژ ئالیه‌ین 8 له‌ به‌رامبهر، له‌ هه‌مبهر 9 به‌ 10 به‌ نرخی، بایی 11 سه‌ره‌رای، له‌گه‌ل ته‌وه‌ش‌دا، پێچه‌گه‌له‌ ته‌وه‌ش 12 لایه‌نگری، سازو 13 به‌ واتای، به‌ مانای، به‌ نیشانه‌ی 14 وه‌گه‌و 15 له‌ دای، دای، له‌ پاش، له‌ دووف 16 سه‌بارته‌ به‌، له‌جاو 17 پاش 18 به‌ ماوه‌ی، بۆ ماوه‌ی 19 تانه‌وه‌ی که‌، بۆ ته‌وه‌ی که‌ con چونکو، چون، له‌به‌ر ته‌وه‌ی که‌: We listened

eagerly, for he brought news of our families *prep* 1 برای 2 به منظور 3 به جهت، به علت 4 متعلق به 5 به سوی 6 در عوض 7 از طرف 8 در مقابل 9 به 10 به قیمت 11 با وجود 12 موافق 13 به معنی، به علامت 14 به عنوان 15 دنبال 16 نسبت به 17 بعد از 18 به مدت 19 برای این که *con* زیرا

for /fɔ:(r)/, US fɔ:(r)/ *noun*

پندانی لهبر شه‌مندفهردا (که باجی ناکه‌وینه سهر) فور

fora = plural form of forum

forage /'fɔrɪdʒ/, US 'fɔ:-, 'fɔ:-/ *noun*

1 نفاق، نالیک، واشه، نالف، نازو، کاوکیا، کاوونجه 2 له‌دواگهران، (به شوین‌دا)خولانه‌وه، گهران، سوورانه‌وه 1 علوفه، علین 2 جست‌جو **forage crops** *noun, pl.*

گژوگیای تفاقى گيامان علوفه‌ای

forager *noun*

له‌دواگهر، گه‌روان جست‌جوکننده

foramen /fə'reimən/ *noun, pl. foramina* /- 'raminə/

(تویکاری) کون، روچنه، روچن، ب.ت. له نیکدا (یان له ovule ی رووه‌کی، fenestra فوراخ، روزنه)

foramen magnum /'magnəm/ *noun*

کونه‌ه‌وره، روچنه‌گه‌وره، زلکون (له کاسه‌سهردا، که درک‌موخ پیاننده‌ه‌ری، له لاتینه‌وه "large opening" سوراخ کبیر

foramen ovale /'magnəm/ *noun*

کونه‌ه‌تک‌ه‌ناسا (له septum دا، نیوان دوو گوچکه‌له‌ی atrium دل که زورتر له ناوله‌مه‌دا هه‌یه؛ بنه‌ره‌ت: له لاتینه‌وه "oval opening" فورامن اووال

foraminal *adjective*

سهره یان پیوه‌ندی به foramen هوه هه‌یه وابسته به سوراخ

foraminated *adjective*

کون‌کون، روچنه‌روچنه، روچناوی سوراخ‌سوراخ

foraminifer /,fɔrə'mmɪfə/ *noun, pl.*

foraminifers or -aminifera /,fɔrə'mɪ'nɪf(ə)rə/ (گیانه‌وه‌رناسی) روچنه‌وه‌ر، کونه‌وه‌ر: له تیره‌ی گیانه‌وه‌رانی پلانکتونی تاک‌خانه‌یی [دسته Foraminiferida] فورامینفر

foraminiferal /,fɔrə'mɪ'nɪf(ə)rə/ *adjective*

سهره یان پیوه‌ندی به روچنه‌وه‌ر یان foraminifer هوه هه‌یه وابسته به فورامینفر **foraminiferan** *noun, adjective*

(گیانه‌وه‌ریکی) روچنه‌وه‌ر، کونه‌وه‌ر فورامینفران

foraminous *adjective*

روچنه‌ی تیاپه، کونی هه‌یه، روچنه یان فورامینی هه‌یه، کونی تیاپه، خاوه‌ن کون، خاوه‌ن روچنه دارای سوراخ

for and conjunction

(بئ‌پاو obsolete) و هه‌روه‌ها، یش و هم‌چین، و نیز

forasmuch as /,fɔ:r əz 'matʃ əz/ *conjunction*

1 (کون) له‌بر نه‌وه، به هوی 2 چونکه، چون، (به سهرنج‌دان به‌وه‌ی که) 1 نظر به این‌که 2 چون که

forastero /,fɔrə'ste:rəu/ *noun, pl.*

forasteros

داره‌پینگانه (چونکو نه‌م داره له فینتیزبویلاوه نیردرا بۆ دورگه‌کانی هیندی روژاوا West Indies بنه‌ره‌ت: له سپانیایی‌ه‌وه پینگانه) نوعی درخت

foray /'fɔreɪ/, US 'fɔ:-, 'fɔ:-/ *noun*

1 هیزشی کت‌وپر، یاریز، به‌لامار، تپ‌دانسه‌ر 2 چه‌پاو، راو‌ووت، تالان 3 (make foray) کورته سهردان (بۆ په‌یداکردنی شتیکی تاییه‌تی یان سهردانی شویتیکی تازه: weekend shopping -s to France 1 حمله‌ی ناگهانی، شیخون 2 غارت 3 (make foray) سفر کوتاه

forb /fɔ:b/ *noun*

گیا، جوړی گیای گول‌ده‌رکه‌ر (بنه‌ره‌ت: له phorbē یونانی "fodder") نوعی گیاه

forbad = forbade

forbade /fə'bæd/, US fə'beɪd, fə'b-/ = past of forbid

forbear(s) /'fɔ:beɪz/ = forebears

forbearance /fɔ:'beərəns/, US fɔ:r'ber-/ *noun*

1 پشوودریز، سنگ‌فراوانی، له‌سه‌ره‌خویی، سه‌بر، خودداری، خو‌راگرتن، ده‌برسردن، تاقه‌ت‌ه‌نشان، هه‌لکردن، به‌رگه‌گرتن، خو‌گرتن، خو‌گیری، 2 patience چاو‌پو‌شی، لیبورده‌یی 1 بردباری، شکیبایی، خو‌بشتن‌داری، تحمل 2 چشم‌پو‌شی، اعماض

forbearing /fɔ:'beəriŋ/, US fɔ:r'ber-/ *adjective*

پشوودریز، سنگ‌فراوان، لیبورده، هه‌لکردو، هه‌لکرد، خو‌راگر، خو‌گیر، ده‌بردو، به‌تاقه‌ت بردبار، شکیا، خو‌بشتن‌دار، متحمل

forbears *noun, pl.*

پیشینیان، باب‌وکال، باباییران 1 ناکان، اجداد **forbiddance** *noun*

نه‌ه‌بشتن، نه‌ه‌یلان، به‌ره‌ندی منع

forbidden /fə'bɪdn/, US fə'b-/ *adjective*

به‌ره‌بند، نه‌ه‌یلراو، قه‌ده‌خه، هه‌م‌ه‌یتراو، ناره‌وا، هه‌رام، ریگه‌نه‌دراو، یاساغ: Photography is

strictly forbidden in the museum

منوع، متشده
forbidden /fə'bidn, US fər'b-/ = past participle of forbid

forbidden degrees noun, pl.

دگه‌ران، به‌رینه‌ندان، به‌رینه‌ندوبوان (که به زین و میتر دایه‌تی ناین) ◉ محارم

forbidden fruit noun

1 میوه‌ی قدده‌غه (کراو یان به‌رینه‌ندکراو) 2 خوشی ناره‌وا یان ریگه‌نده‌دراو ◉ 1 میوه‌ی ممنوعه 2 لذت ممنوعه

forbidden energy zone noun

ناوچه‌ی وزه‌ی به‌رینه‌ند (کراو) ◉ ناحیه‌ی انرژی ممنوع

forbidden ground noun

1 ناوچه‌ی به‌رینه‌ندکراو، به‌رینه‌ندستان، ددقه‌ری نه‌هیلراو 2 بایه‌ت یان چالاکی به‌رینه‌ندکراو ◉ 1 منطقه‌ی ممنوعه 2 موضوع یا فعالیت ممنوعه

forbidden things noun, pl.

به‌رینه‌نده‌(ه)مه‌نی، نه‌هیلراوه‌کان، شو شتانه‌ی که ریگه‌یان یی‌نده‌دراوه بکرن ◉ ممنوعات

forbidden vibrations noun, pl.

له‌رینه‌موه به‌رینه‌ند (کراوه) کان ◉ ارتعاشات غیرمجاز

forbidden zone noun

ناوچه‌ی به‌رینه‌ند (کراو) ◉ ناحیه‌ی ممنوع

forbidding /fə'bidɪŋ, US fər'b-/ adjective

1 مؤن، رووگرژ، رووتال: forbidding
2 appearance/look رقه‌به‌رانه، ترسناک، ترسینه‌ر 3 پیزه‌ون 4 هده‌شه‌یی‌ان، له‌گهل‌هده‌شه، مه‌ترسی‌دار، threatening ◉ 1 اخمو 2 غیردوستانه، دعبانگیز 3 نفرت‌انگیز 4 تهدیدآمیز، خطرناک

forbiddingly /fə'bidɪŋli, US fər'b-/ adverb

بیزه‌ونانه: a forbiddingly elegant restaurant ◉ به‌طور نفرت‌انگیز

forbore = past of forbear

forborne = past participle of forbear

forbye /fə'baɪ, US fɔɪ-/ adverb, preposition

سهریاری نه‌مه‌ش، له‌مانه‌ش بوگره‌ری، به‌ده‌ر له‌مانه‌ش، سهره‌رای نه‌وه‌ش، besides
◉ علاوه بر این، گذشته از این

force' /fɔ:ɪs, US fɔ:rs/ noun

1 زور، زهر، توندوتیژی، زهره‌روزه‌نگ، جه‌ور، زوره‌ملی، سه‌نگی، نه‌هیم، هیز، ستین، قه‌وه‌ت، شیان، تابشت 2 ده‌سه‌لات (قانونی) 3 کرده‌وه‌ی جه‌سته‌یی توندوتیژانه 4 توندی (فیزیک) هیز 6 (سهریازی) هیز، هیزه‌کان، کرده‌وه‌ی سهریازی 7 (لیداون یان به‌لگه‌هیتانه‌وه)

توکمه‌یی، برایی، پیز، هیز 8 هیزی سروشتی 9 پولیس، هیزی پولیس 10 هوکاری دیباری‌کهر، هوکاری کاریگهر 11 گروپ، ده‌سته، توکمه‌له 12 کارتی‌کردن، شوین‌دانسان، کاریگه‌ری، گرنگایه‌تی، باندور 13 پیوه‌ری به‌هیزی با 14 (the forces) هیزه‌کان، هیزه‌ جه‌کداره‌کان، سهریازه‌کان و جه‌گوچول ◉ 1 زور، خشونت، جبر، عنف، اجبار، نیرو 2 قدرت (قانونی) 3 اقدام جسمانی خشن 4 شدت 5 (فیزیک) نیرو 6 (نظامی) نیرو، نیروها، اقدام نظامی 7 استحکام 8 قدرت طبیعی 9 پلیس، نیروی پلیس 10 عامل تعیین‌کننده 11 گروه 12 تأثیر، اهمیت، نفوذ 13 مقیاس قدرت باد 14 (در جمع) نیروها، قوای مسلح

force² /fɔ:st, US fɔ:rst/ noun

هه‌لدیز، تافگه، سؤرک، سولاف ◉ آشار

forced /fɔ:st, US fɔ:rst/ adjective

1 زوره‌ملی، به‌زوری، به‌زه‌ری، به‌زور: forced
2 relocation to a job in another city ناراست، ده‌سکرد ◉ 1 اجباری، به‌عنف 2 تصنی

forced entry noun

چوونه‌زوره‌وه‌ی به‌زوری یان ناقانونی ◉ ورود غیرقانونی

forced labour noun

کاری زوره‌ملی، ینگاری، سؤزه ◉ کار اجباری

forced landing noun

نیشته‌وه‌ی زوره‌ملی، نیشته‌وه‌ی تنگه‌ناوی ◉ فرود اجباری

forcedly adverb

به‌زور ◉ به‌اجبار

forced march noun

مارشی تنگه‌ناوی ◉ مارش اضطراری

force field noun

(ب.ت. له‌چیروکه زانستی‌به‌کان‌دا) کوسپ یان به‌رینه‌ستی نه‌بیزراوی هیزی ◉ (در داستان‌های علمی) مانع نامرئی قدرتی

forceful /'fɔ:sfəl, US 'fɔ:rsfəl/ adjective

1 پته‌و، به‌هیز، توکمه: a forceful personality
2 به‌زه‌ری، به‌هیز، کاریگهر، کاری، چالاک 3 برا، به‌کلایی‌کهره‌وه، توند، سه‌خت: a forceful argument
4 زوره‌ملی، به‌زوری ◉ 1 مستحکم 2 نیرومند، پر قدرت، مؤثر، فعال 3 قاطع 4 اجباری

forcefully /'fɔ:rsfəli, US 'fɔ:rsfəli/ adverb

1 به‌هیزه‌وه: He argued his case forcefully
2 توند، به‌توندی ◉ 1 با قدرت 2 با شدت

forcefulness /'fɔ:rsfɪnəs, US 'fɔ:rsfɪnəs/ noun

کاریگه‌ری، باندور ◉ اثر

force majeure /fɔ:ɪs mə'ʒɜ:(r), US fɔ:rs/ noun

1 (قانونی) قهره‌نسه) هیزی سهرتر، هیزی superior یان irresistible 2 بارودوخی

چاوه‌روان‌نه‌کړاو. رووداوی پښتنه‌گیراو
(بهره‌ت: فهره‌نسی "superior strength")
1 قوه‌ی قاهره 2 حادثه‌ی غیرقابل‌جلو‌گیری،
وضعیت غیرمترقبه

forcement /fɔːsmɪt/, US 'fɔːrs-/ *noun*
گوشتی کوتراو و دهرمانک لیدراو، قیمة
forceps /'fɔːseps/, US 'fɔːrs-/ *noun, pl. also*
a pair of forceps
گاز (بهره‌ت: له لاتینه‌وه به واتای "pincers"
(پنجره) ۱ انبرک

forceps delivery *noun*
منال‌بوون به (یارمه‌تی) فورسپس ۱ زایمان‌با
فورسپس

forcible /'fɔːsəbl/, US 'fɔːrs-/ *adjective*
1 زوره‌ملي، ته‌زویمی، زوره‌کی، به زوری 2
توندوتیزانه، په‌زوره‌نګانه: *The police checked all windows and doors for signs of forcible entry*
3 *forcible repatriation* ۵ of forcible entry
4 powerful
توکه، به‌هټز، به‌نهټم، به‌زیر، 4 powerful
چالاک، کاریګر، شویډن‌دانه، کارا
(forcibleness *n*) ۱ اجباری، قهری 2 توأم با
حشوت 3 محکم، قوی 4 فعال، مؤثر

forcibly /'fɔːsəbli/, US 'fɔːrs-/ *adverb*
1 به زوری، زوهملي، به زوره‌ملي: *Supporters were forcibly removed from the court*
2 *were forcibly removed from the court*
توندی، به‌سختی ۱ به اجبار 2 شدیداً

ford /fɔːd/, US 'fɔːrd/ *noun*
بوار، بر، دهراف، تنګاو، جی‌پهرینه‌وه ۱ گذار
fordable /fɔː(r)əbl/ *adjective*
شیاوی (لټی)‌پهرینه‌وه، پی‌داو، تنګ، بوار‌نه‌دا
۱ قابل‌عبور

fordless *adjective*
بی‌بوار، بی‌دهراف، بی‌جی‌پهرینه‌وه ۱ بی‌گذار
Fordism *noun*

فوردیزم: له لایهن به‌رهم‌هټنهری موتوری
نم‌ریکایی هټنری فورد (Henry Ford 1863–1947)
۱ فوردیزم

Fordist *noun, adjective*
n فوردیست *adj* فوردیستی ۱ *n* فوردیست
adj فوردیستی

fordone /fɔː'dɒn/ *adjective*
له‌پنکه‌وتوو، ماندوو، شه‌کمت ۱ خسته
fore /fɔː(r)/ *adjective, adverb*
پیش، له‌پیش، له‌پیشه‌وی ۱ جلو

fore /fɔː(r)/ *noun*
(که‌شتی) سنگ، پیشه‌وه، پیش، پیشکه ۱ سینه
fore- /fɔː(r)/ *prefix*
پیش‌گر: به‌شی پیشه‌وه، پیش، پیشه‌وه:
forecourt forebode foreshorten (نهره‌ت: له
نېنگلیسی کونه‌وه) ۱ پیشوند: بخش‌جلوی،
جلو، قبل

fore and aft *adverb, adjective*
له‌پیشه‌وه و پاشه‌وه، له‌بهره‌وه و دواوه، به‌رهو
پیشه‌وه و پشته‌وه، پیشه‌وه و دواوه ۱ از جلو و
از عقب، به‌سوی جلو و عقب، جلوی و عقبی

forearm /'fɔːrɑːm/, US -ɑːrml/ *noun*
(تویکاری) قول، باسک، به‌وش، پیش‌قول،
نهره‌ج، نه‌شک ۱ ساعد

forebears /'fɔːbeəz/, US 'fɔːrber/ *noun, pl.*
کال‌ویاب، پیشینیان، باو و بایران. ancestor
forefathers *noun*، هره‌وها precursor ۱ اجداد،
نیاکان

forebodement *noun*
پیشینی، له‌دل‌چه‌قین ۱ پیشگویي

foreboding /fɔː'boʊdɪŋ/, US 'fɔːr'boʊ-/ *noun, adjective*
1 *n* دل‌ته‌مین، دل‌کوټی، نګه‌رانی، دل‌له‌دوایی،
له‌دل‌چه‌قین، پیش‌زانی 2 بوقراندن *adj* نګریس،
نه‌ګریس، بی‌وډم، بی‌فهر، به‌دشووم ۱ *n*
دلوایی، اضطراب، حس‌پیش‌از‌رخداد 2 نفوس
بد *adj* نحس

forebrain /'fɔːbreɪn/, US 'fɔːr-/ *noun*
1 (تویکاری) پیش(به‌پیشک، به‌شی پیشه‌وه‌ی
میشک (نیه‌گوکانی میشک یا میشکوله،
تالاموس thalamus و هیپوتالاموس
hypothalamus تایسه) 2 telencephalon =
۱ بخش‌جلوی‌مخ

forecast /'fɔːkɑːst/, US 'fɔːrkæst/ *noun*
1 پیش‌بینی، به‌ربووری، پیش‌زانی،
2 *forethought* پیش‌بینی باری‌که‌ش‌وه‌وا ۱
1 پیش‌بینی 2 پیش‌بینی وضع‌هوا

forecast = past and past participle of
forecast

forecaster /'fɔːkɑːstə(r)/, US 'fɔːrkæstər/ *noun*
پیش‌بین، پیش‌زان (ب.ت. باری‌که‌ش‌وه‌وا) ۱
پیش‌بینی‌کننده

forecastle /'fɔːkɪsl/, US 'fɔːksl/ *noun, also*
fo'c's'le
(که‌شتی) سنگ، پیشه‌وه، پیش، پیشکه ۱ سینه

forecited /'fɔːsɪtɪd/ *adjective*
(لوه) پیش‌وتراو یا ن‌باس‌کړاو ۱ سابق‌الذکر
foreclosure /fɔː'kloʊʒə(r)/, US 'fɔːr'kloʊ-/ *noun*

1 دده‌به‌سهر‌اګرتن، داګر‌کړدن، ګسرتن،
لټ‌سندنه‌وی مافی‌خواه‌ندارتی (ملکی‌بارمه،
نه‌دانه‌وه‌ی قهرز، دارایی و هټد) 2 نه‌هټستن،
ریګرتن ۱ ضبط، توقیف 2 منع

forecourt /'fɔːkɔːt/, US 'fɔːrkɔːrt/ *noun*
1 پیش‌خانوو، حه‌وشه‌ی پیش‌مال، پیش‌مال
(وه‌کوو‌ګاریز، هوتیل و هټد) 2 به‌شن‌له‌باریګه

(له) نیوان هیللی سترفیس و تور، پیش تور،
پیشهوه هیللی سترفیس 1 جلوخان 2 جلر
خط سرویس

foredeck /'fɔ:del/ *noun*

بهشی پیشهوهی پشت یا دیکي کشتی 1 فوردي
fore-edge *noun*

(تکتیکی) لیواری نهستونی دهرهوهی پهره کانی
کتیب 1 فورادج

foredoomed /fɔ:'du:md, US 'fɔ:r'd-/
adjective

(چاره نووس) لهسهر درواو یان نووسراو، والتیدراو
محکوم به

forefathers /'fɔ:fə:ðəz, US 'fɔ:r-f-/ *noun*,
pl. also foremothers

کالو باب، پیشینیان، باو و بایران 1 اجداد، نیاکان
forefinger /'fɔ:fɪŋgə(r), US 'fɔ:r-f-/ *noun*

قامکی شاده، دوشاومزه، شاده نویر، پیش قامک
انگشت سبابه

forefoot /'fɔ:fut, US 'fɔ:r-fut/ *noun, pl. forefeet*

1 (ره شهولاخ) دس، پاچکهی پیشهوه، پنی
پیشهوه 2 بهر یان په نجهی پیللو، بیشترین

بهشی کهوش 3 بهشی ههره پیشهوهی keel
کهشتی یی 1 دست 2 و 3 فورفوت

forefront /'fɔ:frant, US 'fɔ:r-f-/ *noun*

1 ریزی پیشهوه، بیشترین، هیللی پیشهوه:
Women have always been at the- forefront

2 of the Green movement له پیشهوه، له پیش
1 صف مقدم، خط مقدم 2 صدر

foregoing /'fɔ:gəʊɪŋ, US 'fɔ:r-gəʊɪŋ/
adjective, noun

the -going پیش و تراو، له سروو باس کراو:
discussion نهوهی که لهسهرهوه هاتووه،

The foregoing is a نهوهی که باس کراوه:
adj 1 *description of the proposed plan*

سابق الذکر، مذکور *n* آنچه ذکر شد

foregone = past participle of forego
foregone conclusion *noun*

نهجای پیشینی کراو یان لهوه پیش دیاری کراو
نتیجهی مسلم

foreground /'fɔ:graʊnd, US 'fɔ:r-g-/ *noun*

1 پیش خان، پیشهوه، بهشی پیشهوهی دیسه،
وینهی و هند، نزدیکترین بهش له پیشهوه 2

(خوازه) جیگای سهرنج 3 دیارترین شوین 1
پیش زمینه 2 کانون توجه 3 برجستهترین جای

foregut *noun*

(تویکاری و گیانهوه ناسی) بهشی پیشهوهی
زگ (بهرو دم دهچ) 1 قسمت جلو شکم

forehand /'fɔ:hænd, US 'fɔ:r-h-/ *noun*

1 لیدانی پیش دهسک، لیدانی به پیشهوه دهسک
یا راکیت، فوره هند 2 بهشی پیشهوهی نهسپ،

پیشهل 1 فورهند

forehanded *adjective*

دووربین، داهاتووبین، بهمشور، دوور نه نندیش،
دهسینه گر 1 ایندهنگر، صرفهجو

forehead /'fɔ:hed, 'fɔ:nd, US 'fɔ:rhed,
'fɔ:red, 'fɔ:r-/ *noun*

1 ناوچاوان، تهختی ناوچاوان، تهویل، نهنی،
هانیه، نوک 2 پیش 1 پیشانی 2 صدر

foreign /'fɔ:rən, US 'fɔ:rən, 'fɔ:rən/ *noun*

1 دهره کی، دهره یسی، دهرهوه:
foreign affairs 1 *news/policy/trade*

دهرهوهی ولات، ههلهکوتو له دهرهوهی ولات
(خو) 3 بیگانه، بیانی، لایده، نهناس، لاوه کی،

غهوره، غهیره، نااناشنا، ناشناس، نااناسایی 4
بیگانه، بیانی، له لایه ن دهزگای پاراستهوه وهک

foreign proteins بهشتیکی خو نااناسرتهوه:
(foreignness *n*) 1 خارجی، خارجه، اجنبی

2 خارج از کشور 3 نااشنا، بیگانه، نامانوس 4 فارین
foreign affairs *noun, pl.*

کاروباری دهرهوه 1 امور خارجه
foreign aid *noun*

فرباکهوتنی دهرهوه، یارمهتی له دهرهوه 1
کمکهای خارجی

the Foreign and Commonwealth Office
noun, also Foreign Office, abbreviation FCO

وهزارهتی دهرهوه 1 وزات امور خارجه
foreign body *noun*

تهنی دهرهوه 1 جسم خارجی
foreign-born *adjective*

له دهرهوه له دایکبوو، دهرهوزا، دهرهزا 1
متولد خارج

foreign correspondent *noun*

بهیامتری دهرهوه، ههوالنتری دهرهوه 1
خبرنگار خارجی

foreigner /'fɔ:rənə(r), US 'fɔ:r-, 'fɔ:r-/ *noun*

دهره کی، بیانی، بیگانه، نهناس 1 خارجی، غریبه
foreign exchange *noun*

پارهی دهرهوه، دراو 1 ارز
Foreign Legion *noun*

لیژونی بیگانه یان بیانی (له فهرهسه و یژ
شهری کولونی په کانی فهرهسی) 1 فارین لژیون

Foreign Minister *noun*

شالیاری دهرهوه، وهزیری دهرهوه 1 وزیر امور
خارجه

Foreign Office *noun*

(له بریتانیا) شالیارگی دهرهوه، وهزارهتی
دهرهوه 1 وزات امور خارجه

Foreign Secretary *noun*

(له بریتانیا) شالیاری دهرهوه، وهزیری دهرهوه
1 وزیر امور خارجه

Foreign Service = Diplomatic Service

foreignness *noun*

بیانیتی، دهره کیتی، بیگانه‌یی ○ بیگانگی
foreknowledge /fɔː'nɒlɪdʒ, US fɔːr'nɒl-/ *noun*

پیش‌زانی، زانستی غیبی ○ علم غیب
foreland /'fɔːlənd, US 'fɔːr-/ *noun*

سهر، زمانه‌زهوی، پیش‌زهوی، زهوی دهره‌به‌ریو
یا پیش‌هوه‌هاتوو ○ دماغه

foreleg /'fɔːləg, US 'fɔːrleg/ *noun*

(چوارپن‌یان) پتی پیش‌هوه، پاچک‌کی پیش‌هوه،
دهس(ت) ○ دست

forelimb *noun*

بال، پهره‌که یا پهل‌ی پیش‌هوه ○ باله یا عضو جلو

forelock /'fɔːlək, US 'fɔːrlɔːk/ *noun*

پهرجه، تمبووری، پوپ، کاکول، فوکل، جاخ،
تونجک، پهرجه یان کاکولی نهم (به‌شیک له
پال نیوان همر دوو گوئی؛ one's forelock
به نیشانه‌ی ریز دهستی خو
هملتان یان بردن‌ه‌هوه (تا ناوچاوان) بو
که‌شیک له جینی بالا) ○ کاکل

foreman /'fɔːmən, US 'fɔːrmən/ *noun, pl. foremen*

1 سرکار، سرکرپکار، سهرپاله، سهرکارپگر
2 سروک یان وته‌پیزی دهستی سوبندخوران
○ 1 سرکارگر 2 ریس یا سخنگوی هیات منصفه

foremanship /'fɔːmənʃɪp, US 'fɔːrmənʃɪp/ *noun*

سهرکاری، سهرکرپکاری، سهرپالایی،
سهرکارپگری ○ سرکارگری

foremast /'fɔːməst/ *noun*

دارالای پیش‌هوه (که‌شتی، نزدیک له پیش‌هوه‌ی
که‌شتی) ○ دکل جلو

foremost /'fɔːməʊst, US 'fɔːrmoʊst/ *adjective, adverb*

1 ناسراوترین، نساودارترین 2 گرنک‌ترین 3
باش‌ترین، چاک‌ترین 4 سهره‌کی، بنچینه‌یی 5
(له) پیش‌ترین، له‌پیش‌هوه‌ترین، پیش‌تر له ههموو
○ 1 معروف‌ترین 2 مهم‌ترین 3 بهترین 4 اساسی
5 مقدم‌ترین

forename /'fɔːneɪm, US 'fɔːr-/ *noun, also first name*

نیو، ناوی چکوله، پیش‌نیو، پهرناو ○ اسم کوچک

forenamed *adjective*

پیش‌وتراو، له‌وه‌پیش‌باس‌کراو، له‌وه‌پیش‌هاتوو
○ سابق‌الذکر

forenoon /'fɔːnuːn, US 'fɔːr-/ *noun*

به‌یانی، پهرله نیوهرؤ، پیش‌نیوهرؤ ○ صبح

forensic /fə'rensɪk, US -'renzɪk/ *adjective*

1 دادگایی، سهریه دادگا 2 دادبه‌روه‌ری‌یانه،
دادگه‌ری‌یانه 3 قانونی: *forensic*

evidence/medicine ○ 1 وابسته به دادگا، 2
قضایی 3 قانونی

forensically /fə'rensɪkli, US -'renzɪkli/ *adverb*

له‌باری قانونی‌یه‌وه ○ از نظر قانونی

forensic medicine *noun*

پزشکی قانونی ○ پزشکی قانونی

forensic science *noun*

زانستی دادگه‌ری، زانستی دادبه‌روه‌ری ○ علم
قضایی

forensic scientist *noun*

زانای دادگه‌ری ○ عالم قضایی

foreordained *adjective*

پریارله‌سهردارو، له‌وه‌پیش‌دیاری‌کراو، مه‌قه‌دهر،
واپراوه‌ته‌وه، چاره‌نووس‌لیدراو، واپراوه‌نووسراو
○ مقدر

foreordination *noun, also foreordination*

چاره‌نووس، له‌وه‌پیش‌دیاری‌کردن، واپرینه‌وه،
پیش‌دیاری‌کردن ○ تقدیر، تعیین از پیش

forepart /'fɔːpɑːt/ *noun*

1 به‌شی پیش‌هوه، به‌که‌م‌به‌ش، سهرسونگ 2
به‌شی سهره‌تایی، به‌شی ده‌سپیک 3 خولی

سهره‌تا، به‌که‌م سهردهم ○ 1 قسمت جلوئی،
بخش قدیمی 2 بخش آغازی 3 دوره نخستین

forepast *adjective, also forepassed*

راپردو، بووری ○ گذشته

forepaw *noun*

پهنجه‌ی دهستی گیانه‌هر ○ پنجه‌ی دست جانور

foreplay /'fɔːpleɪ, US 'fɔːrp-/ *noun*

پیش‌بزویتی، چنگه‌فلیقی (بزواندنی لایه‌نی
به‌رامبر به مه‌به‌ستی ناماده کردن له‌باری
سیکسی‌یه‌وه) ○ پیش‌نوازش

forequarters *noun, pl.*

دهست و به‌شی پیش‌هلی چوارپن ○ فورکوارترز

forerank /'fɔːræŋk/ *noun*

ریزی پیش‌هوه، پیش‌ریز ○ صف جلو

forerunner /'fɔːrʌnə(r)/ *noun*

1 پیش‌ه‌نگ، پیش‌دار، رچه‌شکین، سهرکش: *Country music was undoubtedly one of the forerunners of rock and roll*
2 پیش‌ه‌نگ، پهره‌نگ ○ 1 طلیعه، پیش‌قراول 2
مقدمه 3 نشانه، مظهر

foresaid *adjective*

(کژن) له‌وه‌پیش‌باس‌کراو، پیش‌وتراو،
له‌سهرقه‌کراو، سابق‌الذکر

foresail /'fɔːseɪl, 'fɔːsl, US 'fɔːrsel, 'fɔːrsl/ *noun*

باده‌وه‌ی که‌شتی، باده‌وه‌ی سینه، باگه‌ری سهره‌کی
که‌شتی، چاروکه‌ی که‌شتی، دارالای پیش‌هوه‌ی
که‌شتی ○ بادبان سینه، بادبان اصلی کشتی

foresaw /fɔː'sɔː, US fɔːr'sɔː/ = past of

foresee

foreseeable /fɔ:'si:əbl, US fɔ:'s-/
adjectiveله پیشبینی هاتوو، شیاوی پیشبینی، پیشبینی
ده کړئ ○ قابل پیشبینیforeseen /fɔ:'si:n, US fɔ:'s-i:n/ = past
participle of foresee

foreseer noun

پیشبین، داهاتووزان، پینزان ○ پیشبینی کنده

foreshank noun

1 قهلمه یان لولواکي ولاخ 2 گوشتي لولواکي

ولاخ ○ نورشانک

foreshock noun

پیشله رزه ○ پیشله رزه

foreshore /fɔ:'ʃɔ:(r), US 'fɔ:ʃ-/ noun

گویی دهریا، پال دهریا، پیش کنار ○ لب دریا

foreshortened adjective

چکوله ووهو، چکوله کړاو ○ کوچکنده

foresight /fɔ:'sɔ:ɪt, US 'fɔ:rs-/ noun

1 دووربینی، دوورنښواری، دووررووانی،

داهاتووبینی، به مشووری، داهاتووزانی، پیشبینی،

دوابینی 2 (تفهنگ) سدرستیره، ستړه، مه گهسه

○ 1 مال اندیشی 2 (تفنگ) مگک

foreskin /fɔ:'skɪn, US 'fɔ:rs-/ noun, also

prepuce

پیش چهرمه، خه له له؟ سه لکه پوښ (که سه لکی

چووک یان سیرت penis داده پوښ) ○ قلغه

forest /fɔ:'rɪst, US 'fɔ:r-/ noun

1 دارستان، ده جل، جهنگل، جهنگلستان،

خه لیش، گه به له 2 راوگه، چن ږاو 3 کله که،

کوما، چره ریز، ریزه چر ○ 1 جنگل 2 ښکارگاه

3 انبه

forestation /fɔ:'seɪʃn/ noun

جه قانندی دارستان ○ جنگل کاری

forestay /fɔ:'steɪ/ noun

تغاف یان گوربینی که دارالای پیشه وه له

نووچکه وه تا پشت له پیشه وه کی کشتی

راده کړی (یان مه هار ده کا) ○ فوراستی

forested /fɔ:'rɪstɪd, US 'fɔ:r-, 'fɔ:r-/

adjective

دارستان داگر تسوو، داپوشراو له دارستان،

دارستان پوښ ○ پوښیده از جنگل

forester /fɔ:'rɪstə(r), US 'fɔ:r-, 'fɔ:r-/

noun

دارستانه وان، نزاره وان ○ جنگل یان

forestry /fɔ:'rɪstri, US 'fɔ:r-, 'fɔ:r-/ noun

1 زانست و پره کنیسی جه قانندن، پاراستن و

به ریوه بردنی دارستان، دارستانه وانی 2

دارستانه کان، جهنگله کان ○ 1 جگله داری 2

جنگل ها

forest tent caterpillar noun

ته تله میرانی چادری دارستان، ته تله میرانی

خیهوت یا کاولی دارستان [Malacosoma]

○ [Lasiocampidae] له خیزانی

نوعی پروانه

foretaste /fɔ:'teɪst, US 'fɔ:rt-/ noun

1 پیشه کی 2 مهزه، پیشه چتر، له وه پیش

تاقی کردنه وه (به کمی)، پیش تاقی 3 نمونه ○

1 مقدمه 2 آزمایش قبلی 3 مثال

forethought /fɔ:'θɔ:t, US 'fɔ:rθ-/ noun

دووربینی، به مشووری، داهاتووبینی، داهاتووزانی،

پیشبینی، دوابینی ○ مال اندیشی، آینده نگری

foretime /fɔ:'taɪm/ noun

راپردو، بووری، سمرده می راپردو ○ گذشته

foretoken /fɔ:'tɔ:k(a)n/ noun

سمره تا، پیش نشان، نشانه ی پیشه کی ○ مقدمه

foretold /fɔ:'tɔ:ld/ = past and past

participle of foretell

foretop /fɔ:'tɒp, US -təp/ noun

کاکول، به رجه، تووکی ناوچاوان (ب.ت.ت.)

نهب) ○ موی پیشانی

foretopmast /fɔ:'tɒpmɑ:st, US -mɑ:st/

noun

به شی دووه می دارالای پیشه وه کی کشتی

باده وه دار ○ فورتاباست

foretopsail /fɔ:'tɒps(ə), US -seɪl/ noun

چاروکه کی زوور دارالای پیشه وه کی کشتی ○

فورتاپایل

forever /fɔ:'evə(r)/ adjective

1 هه میسه، پو هه میسه، هه تاهه تا، تاسه، پو

هه تاهه تا، هه تاهه تاه، پو یه کجاری، له سهریه کی،

په یتا به یتا، یه کینه، شه ورور، ماوه یه کی یه کجاری

is ○ wants to live -rever: continually

2 forever making bad puns

1 برای

همیشه، مدا، تا ابد، یکدیز، یک عمر 2 پاینده باد

forevermore = forever

forewent /fɔ:'went, US fɔ:r'went/ = past

of forego

forewining noun

بالی پیشه وه (هه دووکیان) ○ بال های جلور

forewoman /fɔ:'wɒmən, US 'fɔ:rw-/

noun, pl. forewomen

سهرکار، سهرکریکار، سهریالا (زن) ○ سرکارگر

foreword /fɔ:'wɜ:rd, US 'fɔ:rwɜ:rd/ noun

پیشه کی، پشوتنه، کوربه پیشه کی (ب.ت.ت.) کانی

له لایه کنه کی تر پیچگه له نووسه

ده نووسری ○ مقدمه، دیباچه، مقدمه مختصر

forex = foreign exchange

forfeit /fɔ:'fɪt, US 'fɔ:rɪt/ noun, adjective

1 سزابانه، زیان، تاوان، هه لانه، جه ریمه،

پن بزاردن 2 له کیس چوون، له دهس دان،

له دهس چوون 3 دهس به سهرارگرتن، له سندن 4

دو شاخه، چند شاخه، منشعب، انشعاب دار

forked lightning *noun*

برووسکدی لقاوای یان لقلق، چه خماخه ی
چه ندسره، برووسکدی چه ندبه شه ۱ صاعقه ی
چندشاخه

forkful /'fɔ:kful, US 'fɔ:rk-/ *noun, pl. forkfuls*

چنگالی، پر چنگالی، چنگال بهری ۱ به اندازه ی
یک چنگال

fork-lift truck /fɔ:klift 'trʌk, US 'fɔ:rk-/ *noun, also fork-lift*

به رزکهری چنگالی یان شه نیی، لیفت تراک ۱
لیفت تراک

forlorn /fə'lɔ:n, US fɔ:'lɔ:rn/ *adjective*

1 تاق و تنه ی، بیه کس 2 لی قهوماو، خه مپار،
خه فته یار، لیو به یار، ناهومید، بیتچاره، بهریشان،
داماو 3 به جی هیلراو، که لاده، ویرانه، کاوله،
وازل و هیلراو، چول (کراو) 4 بی نه نجام، بهیووده
۱ یکه و تنها 2 اندوهبار، پریشان، غمگین 3
متروکه 4 بی نمر

forlorn attempt *noun*

حه ولی بی نه نجام، تیکوشانی له خوزه، حه ولی
ره نج به خه سار، ره نج به رویی ۱ تلاش بی نمر

forlorn hope *noun*

هیوای پروبووچ، کاری بهیووده، کاری سه رنرگر
۱ امید واهی

forlornly /fə'lɔ:nlɪ, US fɔ:'lɔ:rnli/ *adverb*

ناهومیدانه ۱ مایوسانه

forlornness *noun*

خه مپاری، بهریشانی، ناهومیدی ۱ غمگینی،
ناامیدی، غمزگی

form /fɔ:m, US fɔ:rm/ *noun*

۱ وشه، شیوگ، په یف 2 بیجم، نموود، روو،
شیوه، تابو، روخسار 3 شت 4 چوارچینوه،
قالب، داریگه، بوته، داریزگ 5 جوز، چه شن،
ناوا، رهنک 6 شیواز، شیوه، ریگا 7 روالهت،
رووکشی 8 ره سم، نه ریت، باو، که فته شوپ 9
داب وده ستور 10 کرده ده، کار، کرده 11
ریکخستن، شیوه ی کار، جوولانه وه 12
ناماده یی، سازبون، ته یاری 13 پرسبازنامه،
داخوازی نامه 14 رهوش، دوخ، بارودوخ،
کاودان، ده ست ودار 15 ریزه، شیوگ، ده مکات
16 تهخت، میز (بی یشتی) 17 پول، سال 18
(بریتانیا) کون، بوودر، کولانه، لان (هی)
که رویشک 19 دل وده روون، وره 20 (ناقه رمی،
بریتانیا) پیشینه، رابووری (هی تاوان کاری) 21
forme = ۱ صورت 2 شکل، ریخت 3 چیز 4
قالب 5 نوع، گونه 6 طریقه، روش 7 ظاهر 8 رسم،
عرف 9 تشریفات 10 عمل 11 ترتیب 12 عملکرد
13 آمادگی 14 پرسش نامه، درخواست نامه 15
وضعیت، شرایط 16 صیغه 17 نیمکت 18 کلاس
19 لانه 20 روحیه 21 سابقه

-form (usu. as -iform) suffix

باشگر: ۱ شیوه، بیجم، روخسار، خاوه نی
شیوه ی: 2 *cruciform* خاوه نی ژماره ییکی
تایه تی: *multiform* (له *forme* - قهره نسه وه، له
-formis - لاتین، له *forma* "شیوه، بیجم")
۱ - دیس، - ریخت، - شکل، دارای شکل
یا ریخت 2 دارای تعدادی خاص

form- combining form

پیشگر: ترشه لؤکی فورمیک: ۱
پیشوند: اسید فرمیک

forma /'fɔ:məl/ *noun, pl. formas or formae*
/mi:/

(رووک ناسی) ژیر جؤر (ب.ت. له بواری
رهنگ دا) ۱ زیرگونه

formal /'fɔ:ml, US 'fɔ:rməl/ *adjective, noun*

adj ۱ فدرمی: *formal evening dress*
2 *formal legal processes* به یینی یاساوریسا،
ریسامند 3 رواله تی، رووکشی 4 نیوی، ناوی
5 ریک، ریک ویتک 6 ناشکرا، دیار 7 نه ندازه یی
له شیوه دا 1 (له نه مریکا) بهرگی نیواران (یان
فدرمی شه) 2 نهو بوته یه ۱ *adj* رسمی 2
مطابق قواعد 3 صوری، ظاهری 4 اسمی 5 منظم 6
صریح 7 دارای شکل هندسی 1 و 2 فورمال

formal cause *noun*

هؤی رووکشی یان رواله تی ۱ علت صوری

formal concept *noun*

چه مکی رووکشی یا رواله تی ۱ مفهوم صوری

formal criterion *noun*

پنودانگی رووکشی یا رواله تی ۱ معیار صوری

formaldehyde /fɔ:'mældɪhaɪd, US
fɔ:r'm-/ *noun*

(کیمیا، گاز) فورمالدهاید (هیماکه ی CH2O)
۱ فرمالدئید

formalin /'fɔ:m(ə)lɪn/ *noun, trademark*

گیراوه ی فورمالین، گیراوه ی
نیو ناو ۱ محلول فرمالین

formalism /'fɔ:məlizəm, US 'fɔ:rm-/ *noun*

1 شیوه گهری، روخسار گهری، شیوه خوازی،
روالهت گهری 2 روالهت بهرستی ۱
صورت گرای 2 ظاهر پرستی

formalist /'fɔ:məlist, US 'fɔ:rm-/ *noun, adjective*

n شیوه گهر، روخسار گهر، شیوه خواز، روالهت گهر
adj روالهت بهرست، شیوه گهری یانه: *formalist*
adj ۱ صورت گرا، ظاهر پرست
صورت گرایانه

formalistic *adjective*

شیوه گهری یانه، سه ربه شیوه گهری ۱ وابسته به
صورت گرای

formality /fɔ:'mæləti, US fɔ:r'm-/ *noun*

pl. formalities

1 فەرمی-بوون، رەسمی-بوون، فەرمیتی 2
دابۆدەستوو، ceremony 3 رووکەشی،
روالەتینی، روالەتی-بوون 4 formalities
(formalities) دابۆدەستوو، دیدی و بۆدی، ھۆرتەویە-رە،
رئ و پەسم 1 ○ رسمیت 2 تشریفات 3 صورت
4 (در جمع) تشریفات، مراسم

formalization /fɔ:məlaɪ'zeɪʃn, US
fɔ:rməlaɪ'z-/ noun

1 فەرمیتی، فەرمی-بوون 2 شیوێ فەرمی پێدان،
فەرماندن، فەرمی کردن 3 شیوگاندن، بە شیوێ
شینۆگ نووسین، فۆرمالیزاسیۆن (formalizer n)
○ رسمیت 2 رسمی-سازی 3 صورتبندی

formal logic noun

لۆژیکي روالەتی یان رووکەشی ○ منطق صوری
formally /-məli/ adverb

The accounts were formally approved by the board
1 بە شیوێ یەکی فەرمی: The accounts were formally approved by the board
2 formally approved by the board
3 شیوێ یەکی روالەتی یان رووکەشی ○ 1 بە طور
رسمی 2 بە طور صوری

formal theory noun

بیردۆز یان تیۆری لۆژیک ○ نظریە ی فورمال
format /fɔ:mæt, US 'fɔ:rmæt/ noun
1 ریکخستن 2 ئەندازە، شیوێ، یارستانی 3
(کامپیوتەر) فۆرمەت: various file formats
1 ترتیب 2 قطع، حجم 3 فرمت

formate noun

خوێ یان ئیستیری ترشەلۆکی فۆرمیک
formic acid ○ فرمات

formation /fɔ:'meɪʃn, US fɔ:r'm-/ noun

1 پێکھێنان، گھوران، دروس-بوون، چی-بوون،
رسکان، بن-گیری، بن-گیربوون، دامەزران،
دامەزراندن، پێکھاتن، بنیاتنان، دروست کردن،
پێکھەنان، رۆنان، دارشتن، سازدان: the
evidence of recent formation of a new government
2 star formation in the galaxy
3 ریکخستن: The team usually plays in a formation
4 4-4-2 formation (زەوی-ناسی)

چین-چین-بوون، چین-بەندی، چینیتی ○ 1
شکل-گیری، توکین، شکل، تاسیس، ایجاد 2 شکل،
ریخت 3 آرایش 4 (زمین-شناسی) سازند

formational adjective

سەر بە یان پێوەندی بە formation ەو ەهە بە
○ وابستە بە formation

formation flying noun

فرینی تاییەتی ○ پرواز نمایشی
formative /fɔ:mətrɪv, US 'fɔ:rm-/
adjective, noun

1 پێکھێنەر، دامەزرێنەر، پێکھێنەر 2
دیاری-کەر 3 کاریگەر (دریژ-خاوەن) n
(زمانەوانی) پگر، بەند، پێشگر و یاشگر ○ adj

1 تکرینی، شکل-دەندە، تشکیل-دەندە 2 تەیین-کەندە
3 مؤثر (درازدەت) n وەند

form class noun

(زمانەوانی) چینی رووکەشی یان روالەتی ○
طبقة صوری

forme /fɔ:m/ noun, also form

(چاپ) فۆرم ○ فرم

former /'fɔ:mə(r), US 'fɔ:rm-/ adjective, pronoun

1 adj 1 رابردوو، بووری، پێشوو، لەو-پێش،
جاران، زوو، بەرین، سالان، بەری 2 یە-کەمین،
هەو-لین، یە-کەم pron 3 سەرەتا، پێشین
4 adj 1 قەدی، گەشتە، سابق، قبلی 2 نەخستین
pron

former /'fɔ:mə(r), US 'fɔ:rm-/ noun

پێکھێنەر، دامەزرێنەر ○ تشکیل-دەندە

formerly /'fɔ:məli, US 'fɔ:rməli/ adverb

لەو-پێش، پێشوو، جاران، چە-لان، سالان، زوو،
لە رابردوو: formerly known as South West Africa
○ سابقا، در گەشتە

formic /'fɔ:mik/ adjective

میزوولەیی ○ مورچه‌ای

Formica /fɔ:'mɪkə, US fɔ:r'm-/ noun, trademark

فۆرمیکا: جوړی پلاستیکی رەختە ی سەختی
لۆلۆ ○ فۆرمیکا

formic acid /fɔ:mik 'æsid, US 'fɔ:rmik/ noun

ترشەلۆکی فۆرمیک، جەو-هەری میزوولە
CH₂O₂ ○ اسید فۆرمیک

formicary /'fɔ:məkəri/ noun, pl. formicaries

شار یان هیلانە میزوولە، کز، میزووستان،
مووريسان ○ لانە ی مورچه

formation /fɔ:'mi'keɪʃ(ə)n/ noun

میزوولە (کردن، یزشکی) ○ مورمور

formidable /'fɔ:midəbl, fə'mid-, US 'fɔ:rm-, fə'm-/ adjective

1 ترسینەر، تۆقینەر، وە-بەر، نگران-کەر، بە-سام،
بە-هە-بیەت، بە-ئە-ندیش: a formidable prospect
2 سەخت، گران، دژوار، زە-حمەت، چە-توون:
The task was a formidable one 3 (دوژمن)
بە-هیز، تۆکە، لەشکان-نە-هاتوو، سەر-سەخت 4
(قەرز) قورس، زۆر 1 ○ رعب-انگیز، پرهیت،
مەیب 2 شاق 3 قوی 4 سنگین

formidableness noun

1 سەختی، دژواری، گرانی، قورسی 2 سام ○ 1
شاق بودن، سەختی 2 هەیت

formidably /-əbli/ adverb

بە-کجار، بە-شیوێ-پێکی بە-رجاو، بە-سام-هە، بە
نە-ئە-پشەو-هە، بە-شیوێ-یە-کی سەخت: She's

formidably intelligent ٠ فوق‌العاده، به

طور چشم‌گیر، به هیت تمام، به طور شاق

formless /fɔ:mləs, US 'fɔ:rm-/ *adjective*

1 بی‌شیوه، بی‌سبب، بهین شیوه‌ی یکی دیار،

له‌هیچ‌نه‌چو: **formless dreams** 2 نالوز،

شیواو، شیرزه ٠ 1 بی‌شکل 2 بی‌ریخت، آشفته

formlessly /fɔ:mləsli, US 'fɔ:rm-/ *adverb*

شیواوانه، به شیوه‌ی یکی نالوز ٠ به طور آشفته

formlessness /fɔ:mləsənəs, US 'fɔ:rm-/

noun

1 بی‌شیوه‌ی، بی‌بیجی 2 نالوزی، شیواوی،

شیرزه‌ی ٠ 1 بی‌شکلی 2 آشفته‌گی

formol /fɔ:ml/ = formalin

Formosan termite *noun*, also Formosan

subterranean termite

مورانسه یان موربانیه فورموزایی [تایوان،

Coptotermes formosanus له خیززانی

[Rhinotermitidae] ٠ نوعی موربان

formula /fɔ:mjələ, US 'fɔ:rm-/ *noun, pl.*

formulae /-li/ or formula

1 شیوگ، فورمول، چاره، ریگا، ریگاچاره 2

شیواز، ده‌ستور، ده‌ستوری کار 3 کلیشه،

ده‌سته‌وشه‌ی کلیشه‌ی یان پیش‌داشته 4

ده‌ستوری گرتنه‌وه 5 خوراکی ناماده‌ی مثال،

شیری وشک 6 (پیش‌رکشی ماشین لئخورین)

ده‌سته، پؤل 7 بۆل‌اندنکی ماشینه‌کانی پیش‌رکشی

به‌یانی توانایی موتور-که‌یان: **Formula One**

chemical formula 8 شیوگی کیمیایی

recipe 9 (H₂O) بیان **prescription** ٠

1 فورمول، راه‌حل 2 روش، دستور عمل 3 کلیشه،

عبارت قالبی 4 طریقه‌ی ساختن 5 فورمیولا 6 رده،

گروه 7 فورمول 8 فورمول شیمیایی

formulaic /fɔ:mjə'leɪk, US 'fɔ:rm-/

adjective

کلیشه‌ی، چه‌ندبار‌ه‌وه‌بوو، پیش‌داشته:

Traditional stories make use of formulaic

expressions like 'Once upon a time...'

(**formulaically** *adv*) ٠ قالبی

formularization *noun*, also formulation

کورت‌کردنه‌وه (به شیوه‌ی شیوگ یان فورمولی؛

(**formularizer** *n*) ٠ کوتامه‌سازی

formulary /fɔ:mjə'ləri/ *noun, pl.*

formularies

1 شیوگ‌نامه، شیوگ، فورمول 2 کتبی نویز،

نویز‌نامه، سویندنامه، کتبی سویند ٠ 1 کتاب

فورمول، فورمول 2 کتاب نماز، سوگندنامه

formula weight = molecular weight

formulism /fɔ:mjə'lɪzəm/ *noun*

شیوگ‌گیری، شیوگ‌خوازی، شیوگ‌باوه‌ری،

لایه‌نگری یان پشت‌به‌ستن به کومه‌له ده‌ستورری

(**formulistic** *adj*; **formulist** *n*) ٠

formulization = formulation

formulation /fɔ:mjə'leɪʃn, US 'fɔ:rm-/

noun

1 فورموله‌کردن، فورمول‌اندن، گه‌لاله‌کردن،

گه‌لاله‌بندی، شیوگاندن، دانان، ریک‌خستن،

دارشتن 2 خسته‌روو 3 شیوازی ده‌برین، راویز

(**formulator**) ٠ 1 فورموله‌کردن، تدوین، تنظیم،

2 ارانه 3 نحوی بیان

formulization = formulation

formyl /fɔ:ml, -mil/ *noun*

کومه‌لی تاک‌هاوینز -HCO له

به‌رهم هاتوه ٠ فورمیل

fornication /fɔ:ni'keɪʃn, US 'fɔ:rm-/

noun

زینا، داوین‌پیی، دمس‌تیکم‌کردن

(**fornicatory** *adj*) ٠ زنا

fornicator *noun*

زیناکار، داوین‌پیس ٠ زانی

fornicatrix *noun, fem.* fornicator

زیناکار (ژن) داوین‌پیس، قاجبه، جنده ٠ زانه

fornicatrix /fɔ:ni'eɪtrɪks/ = fornicatrix

fornix *noun, pl.* fornices

تاق: هدر پتکه‌په‌تکی نوپکاری شیوه‌تاق، وه‌ک

به‌سته سئ‌گوشه‌ی به‌کانی ریشاله‌سی‌به‌کانی

زیر corpus callosum ی میشکی شیرده‌ران

(**fornical** *adj*) ٠ بنه‌رته: له لاتینه‌وه "vault,"

"arch" ٠ گنبد

forsaken /fə'seɪkən/ *adjective*

به‌جی‌هیلراو، تهرکی‌کراو (**forsakenly** *adv*)

(**forsakenness** *n*) ٠ متروک

forsaken /fə'seɪkən, US fər's-/ = past

participle of forsake

forsook /fə'suk, US fər's-/ = past of

forsake

forsooth /fə'su:θ, US fər'-/ = certainly or

indeed (archaic)

forswore /fɔ:'swɔ:(r), US fɔ:r's-/ = past of

forswear

forsworn /fɔ:'swɔ:n, US fɔ:r'swɔ:rn/ =

past participle of forswear

forsythia /fɔ:'saɪθiə, US fər'sɪθiə/ *noun*

دارسووزن، یاسه‌زه‌ده [توخم *Forsythia*]

چه‌ندین جورن [بنه‌رته: له ناوی رووه‌ک‌ناسی

سکاتله‌ندی سه‌ده‌ی 18 *William Forsyth*]

٠ یاس زرد

fort /fɔ:t, US fɔ:rt/ *noun*

قلا، دژ، قه‌لا و شووره، سپاخانه، به‌رگری‌خانه

٠ دژ، پادگان

fortalice *noun*, from Medieval Latin

fortalitia

1 (کُون) قهلا یا دزی چکوله 2 (کُون) -
fortress ډډ کوچک

forte¹ /'fɔ:tɪ, US 'fɔ:rt/ noun
1 خالی بهیزی 2 هوندر، شاکار 1 نقطه
قوت 2 هنر، شاهکار

forte² /'fɔ:tɪ, US 'fɔ:rt/ adjective, adverb
(موسیکا) توند، به توندی ډ بلند، قوی

Fortean /'fɔ:tɪən/ adjective
سهره paranormal phenomena ډ فورتن
fortepiano /'fɔ:tɪ'pjɑ:nəʊ, -'pjɑ:nəʊ/
noun, pl. fort pianos
پیانو، ب.ت. نوهی سهدهی 18 و سهدهای 19
ډ فورتنی پیانو

forth /fɔ:θ, US 'fɔ:rθ/ adverb
1 پیش، پشهوه، پشوو 2 دواپی، دواتر 3
دهرهوه، دهرقه، له دهرهوه 4 لعمو بهدواوه، بؤ
دواوه 1 ډ 2 پس 3 بیرون 4 به بعد

forthcoming /'fɔ:θ'kʌmɪŋ, US 'fɔ:rθ-/
adjective

1 داهاتو، زووهاتو 2 لهبردهس، ناماده،
دهسپنراگهپشتو 3 (پخوشه) هاوکاری بکا
1 ډ اینده 2 موجود 3 مایل به همکاری

forthright /'fɔ:θraɪt, US 'fɔ:rθ-/ adjective
1 راستهوخو 2 قسهلخرو، سهراپاست،
ریکورااست، لهروو، بنپهرده 3 هدر ښتا،
دهسبهجنی 1 ډ متقیم 2 رک، صریح 3 فوراً

forthwith /'fɔ:θ'wɪθ, -'wɪθ, US 'fɔ:rθ-/
adverb
دهسبهجن، هدر ښتا، بنپهدهنگ،
immediately ډ فوراً

fortieth ordinal number noun, adjective
n چل پهک، زماره چل adj چله، چلهمین
n یک چله، عدد چهل adj چهل (چلمین)

fortification /'fɔ:tɪfɪ'keɪʃn, US 'fɔ:rt-/
noun

1 ښهوکردن، سهنگهردانان، قایم کاری،
توندکردن: plans for the fortification of the
city 2 پشهوی، توکمهپی، بههیزکردن،
پیزدارکردن 3 (fortifications) قهلا، شووره،
خهنگه، کهندهک، خهندهک (به مهپستی
بهرگری یان پاراستن) 1 ډ مستحکم سازی 2
استحکام، تقویت 3 (در جمع) استحکامات

fortified adjective
1 خاوه قهلا و شووره، خاوه خن (د)ک 2
بههیزکراو، بهیزکراو (خوارده منی) 1 ډ دارای
استحکامات 2 تقویت شده

fortified wine noun
مهی توندهوهکراو، مهی خهستهوهکراو، مهی
بههیزکراو یان بهیزکراو، مهی ښکول تیکراو
(ښکولی تیکه ل کراوه) ډ شراب تقویت شده
fortifier noun

بههیزکهر ډ تقویت کننده

fortis /'fɔ:tɪs, US 'fɔ:rt-/ adjective

(دهنگ ناسی) رفق، سهخت، فوریتس
(نهبزوتنه کان consonant) به زهر و هیزوه گو
دهکرن (دزی /t/ له /t/ رفق و سهخته
و /d/ له doe نمره lenis؛ بنهدهت: له
لاتینهوه به واتای "strong") ډ سخت

fortissimo /fɔ:'tɪsməʊ, US 'fɔ:r'tɪsməʊ/
adverb, adjective

(موسیکا) زور تیز، زور توند، زور بهرز (بنهدهت:
ښتالیایی، له fortissimos لاتین "زور بههیز یان
توند") ډ بسیار بلند

fortitude /'fɔ:tɪtju:d, US 'fɔ:rtatju:d/ noun
دان به سهمرخو داگرتن، خو (را)گیری، خوگرتن،
خوړاگری، تاقهت هینان، کولنه دان، دهربردن،
پشوودریزی، سنگ فراوانی (بنهدهت: به ریگای
فهره نسی له fortitude لاتین، له fortis "هیز")
ډ بردباری، شکیایی، نتموی

fortnight /'fɔ:tnaɪt, US 'fɔ:rt-/ noun

(ماوهی) دوو سهوتوو، چارده روزه: a
in a fortnight ago ډ fortnight's holiday
fortnight's time ډ دو هفته

fortnightly /'fɔ:tnaɪtli, US 'fɔ:rt-/
adjective, adverb, noun (pl. fortnightlies)

adj دوو هفته پی، لامانگه (هر) دوو
سهوتوو جباری n (fortnightlies)
دوو هفته وتونامه adj دو هفته ای adv دو هفته
یکبار n (در جمع) دو هفته نامه

FORTAN /'fɔ:træn, US 'fɔ:rt-/ noun,
also (Fortran), abbreviation formula
translation

زمانی فورترن (بؤ کالکیوله یشتی زانستی) ډ
فرترن

fortress /'fɔ:trəs, US 'fɔ:rt-/ noun

برج، قهلا، شووره، قهلا و شووره ډ برج، دژ
fortuitous /fɔ:'tju:ntəs, US 'fɔ:rtu:/
adjective

1 بهه لکه هوت، بهر یک هوت، خووشانسی،
شانسی، پشپینی نه کراو، ریگاره وی، راگوزهری:
a fortuitous meeting 2 ډ بیروز، باش 1
اتفاقی 2 مباری

fortuitously /fɔ:'tju:ntəsli, US 'fɔ:rtu:/
adverb

بهه لکه هوت، بهر یک هوت، (خو) شانسی، به
ریگاره وی ډ به طور اتفاقی

fortunate /'fɔ:tʃənət, US 'fɔ:rtʃ-/
adjective

1 خواپیداو، بهخت روو تیکردو، بهخته وه،
به بهخت، بهر وه، ناوچاوان هیناو 2 مه باره ک،
خیران دار، باره دار، پیروز، باش 1 ډ
خوش شانس، خوش اقبال 2 میمون

fortunately /'fɔ:tʃənətli, US 'fɔ:rtʃ-/ *adverb*

به‌ختم‌وهرانه، به خوشی‌یه‌وه، خوانیداوانه ○ از حسن اتفاق

fortune /'fɔ:tʃu:n, US 'fɔ:rtʃ-/ *noun*

1 به‌خت، شانس، چاره‌نوس، فال، قسمت
2 خوش‌به‌ختی، به‌ختیاری، به‌ختم‌وه‌ری
3 سهرکه‌وتن، رو‌دواو، ریکه‌وت، پیش‌هات
4 سامان، ده‌ولمت، مال، دارایی، بازه‌یکی زور،
ل‌وده بازه‌یی (fortunes) 5 به‌خت، چانس،
شانس ○ 1 اقبال، تقدیر، نصیب، طالع 2 سعادت
3 موفقیت 4 اتفاق 5 ثروت، مبلغ کلان 6 (در جمع) اقبال

fortune cookie *noun*

غوپایی به‌ختی (له خواردنگه‌کانی چین و کاغذی که پیت ده‌لنی به‌خت چو‌ن ده‌بی) ○ بیکویت چینی

fortune-hunter *noun*

کدسی که ده‌یه‌وی شوو بکا به کدستی
ده‌ولمه‌مند، راوچی ده‌ولمه‌ندی ○ صیاد ثروت

fortune-hunting *noun*

راوه ده‌ولمه‌مند ○ صید ثروت

fortune-teller *noun*

فال‌گره‌وه، به‌خت‌گره‌وه، فال‌چی، ناوینه‌گره‌وه ○ طالع‌بین

fortune-telling /'fɔ:tʃu:n tel(r)/ *noun*

فال‌گرته‌وه، به‌خت‌گرته‌وه ○ طالع‌بینی

forty /'fɔ:ti, US 'fɔ:rti/ *cardinal number*

adjective, noun (pl. forties)
adj چل (دانه) *n* زماره یا ره‌نووسی چل ○
adj چهل (تا) *n* عدد چهل

forty-five *noun*

سیلکی 45 سوور یان خول ○ صفحه‌ی 45 دور

forty winks *noun, pl.*

سهرخه‌وه، کورته‌خه‌وه (ب.ت. له روژدا) ○ خواب کوتاه

forum /'fɔ:rəm/ *noun, pl. forums*

1 شویتی راگو‌رینه‌وه، بیرگه، لیداونگه:
Television is now an important forum for
2 an Internet forum ○ *political debate*
گو‌ره‌بان، بازار 3 دادگا 4 راگو‌رینه‌وه 5 (له
رومای کون‌دا، *pl. fora*) شویتیکی گشتی له
ده‌روه یو بازار و لیدوان، شویتی کو‌بوونه‌وه‌کان،
گو‌ره‌بانی گشتی ○ 1 محل تبادل نظر 2 میدان 3
دادگاه 4 تبادل نظر 5 فورم

forward /'fɔ:wəd, US 'fɔ:rwəd/ *adjective, noun*

adj 1 به‌روه پیش، پیشه‌وه، به‌ر، پیش‌تر 2
داهاتوو 3 سهریه داهاتوو، داهاتوویی 4 رووله
پیشه‌وه، به‌روه پیشه‌وه 5 زووتر‌گه‌یو،
پیش‌وه‌خت 6 پیشکه‌وتوو، پیشکه‌وتن‌خواز،

پیشه‌نگ 7 خوازیار، ناماده، پنخوشبوو، هوگر،
تامه‌زرو 8 رووه‌ل‌مال‌راو، بی‌شهرم، روودار،
بی‌شهرمانه 9 شینکری، پیشکری (ن) 10 تونه‌وه،
رادیکال *n* هنرشهر (فوتبول) ○ *adj* 1 جلویی،
مقدم 2 آینده 3 وابسته به آینده 4 رو به جلو 5
پیش‌رس 6 مترقی 7 خواهان، مایل، مشتاق 8 وقیح،
گستاخانه 9 سلف 10 افراطی *n* مهاجم

forward(s) /'fɔ:wəd(z), US 'fɔ:rwəd(z)/ *adjective*

1 روو له پیش، به‌روه پیش، یو پیشه‌وه 2 روو له
داهاتوو، به‌روه داهاتوو 3 به دواوه، یو پاشه‌وه
○ 1 جلو، به سوی جلو 2 به سوی آینده 3 به بعد

forward address *noun*

نیو‌نیشانی نوئ، نیو‌نیشانی تازه ○ آدرس جدید

forward buying *noun*

شینکری، پیشکری (ن) ○ سلف‌خری

forwarder *noun*

نیره‌ر، همنیر ○ فرستنده

forwarding *noun*

ناردن، بردن، راگو‌یستن ○ حمل، ارسال

forwarding agent *noun*

(بریکار یان کومبانی) راگو‌یستن، بردن ○
کارگزار حمل و نقل

forward-looking *adjective*

1 پیشکه‌وتوو، نویخواز، پیشکه‌وتن‌خواز، پیش‌رو
2 داهاتووبین، دووربین ○ 1 مترقی 2 آینده‌نگر

forwardness /'fɔ:wədnas, US 'fɔ:rwəd-/ *noun*

رووداری، رووه‌ل‌مال‌راوی، بی‌شهرمی ○
وقاحت، گستاخی

forward prices *noun, pl.*

نرخه‌کانی داهاتوو یان پاشه‌روژ ○ قیمت‌های
آینده

forward sale *noun*

شینکری، پیشکری ○ سلف‌خری

forward slash *noun*

لاره‌هیل، سلش ○ خط مورب

forwent = past of forgo

fossa /'fɒsə/ *noun, pl. fossae* /-si:/

(تویکاری) قوولکه، قوولک، چال (به‌ره‌ت: له
لاتینه‌وه به واتای "چال") ○ خفره، گودال

fossa /'fɒsə/ *noun*

جو‌ری گسوان‌داری پشیل‌ناسای شه‌وگه‌ری
گه‌وره‌ی قاهوه‌ی سووریاو، هی ماداگاسکار
[*Cryptoprocta ferox*] ○ نوعی پستان‌دار

fosse /fɒs/ *noun*

1 جوگه 2 قولکه، خه‌نک، پارد، جو، کو‌زک،
که‌ندال (ب.ت. یو خو‌پاراستن و به‌رگری) ○ 1
جوی 2 گودال، خندق

fossil /'fɒsl, US 'fɑ:sl/ *noun, adjective*

1 به‌ردبوو، بووبه‌رد، به‌رده‌ک، فوسیل: *fossils*

2 over two million years old (به شؤخی)
 مـروى بـیرتـسک، مـروى کـونه بـرست
adj فوسیلی، بـمـردبـوى، بـمـردکى (بـمـرەت: لـه
fossile فـمـرەنـسى، لـه *fossilis* لـاتـین "هـلـکـه نـراو،
 بـه دـهـس هـاتـو بـه هـوى هـلـکـه نـدن"، لـه *fodere*
 "هـلـکـه نـدن، دانهـوه"، *n* 1 سـکـواره 2 آدم
 مـتـجـر *adj* سـکـواره‌ای

fossil fuel *noun*

سـووتـه مـهـنى بـمـردکى یان فوسیلی
 سوخت‌های سنگواره‌ای

fossiliferous /ˈfɒsəˈlɪfərəs/ *adjective*

بووبـمـردە لان، بووبـمـردلـى هـلـکـه و تـو و فـیـل خـیز
fossilization /ˈfɒsələɪˈzeɪʃn, US
 ˈfɑːsələˈz-/ *noun*

بوونـه بووبـمـرد یان فوسیل، فوسیلان
 فـیـل شـدکى، سـکـواره شـدکى

fossilized *adjective*

بـمـمـردبـوو، بـمـفـوسـیل بـوو، بـوو فوسیل
 سـکـواره شـده

fossorial /fɒˈsɔːriəl/ *adjective*

1 (گیانـه وەرناـسى) رـه هـۆل لـیـدەر، رـه هـۆل کـەن،
 رـه هـۆل هـوان، هـلـکـەن 2 (بـه لـه کان) گونـجـاون بـۆ
 رـه هـۆل لـیدان، بـه لـى رـه هـۆل کـەن: *a fossorial*
 1 ڤـنـبـز، ڤـنـبـز، ڤـنـبـز 2 فوسریال

foster- /ˈfɒstə(r), US ˈfɔːs-, ˈfɑːs-/ *adjective*

شیری، شیرى، هـلـگـیراوه، فاستیر
 رضاعى، خوانده، بخوانده

fostering /ˈfɒstərɪŋ/ *noun*

بـخـیـو کـردن، گـرتـه بـمـرخـۆ، هـلـگـرتن، پـمـروە رشت
 پرورش

foster-brother /ˈfɒstə brʌðə(r)/ *noun*

برای شیرى، شیربر، زبربر، برای هـلـگـیراوه، برا
 له‌ناو خـیـزانى بـه لـام له‌و دایک و بـاوه کـه نـه‌ین
 برادرخوانده

foster-child *noun*, also *fostering*

مـنـالى شیرى یان هـلـگـیراوه، زـمـنال، شیرمنال
 فرزندخوانده

fosterer *noun*

باوه، بـخـیـو کـەر ڤـرورنده
foster-mother /ˈfɒstə mʌðə(r)/ *noun*

دایکى شیرى یان هـلـگـیراوه، شیردایک،
 زردایک؟ ڤـمـادر خوانده

foster-sister /ˈfɒstə sɪstə(r)/ *noun*

خوشکى شیرى یان هـلـگـیراوه، شیرخوشک،
 هاوشیره ڤـخواهر خوانده

fostress *noun, fem.* *fosterer*

(زن) دایه، بـخـیـو کـەر ڤـرورنده
fou /fu:/ *adjective*

(سکاتله‌ندى) مەست، کە لە لا، کە یل، مەست
 مەست

Foucauldian *adjective*, also *Foucaultian*

فوکویی: سـمـر بـه فـەلسـفـه فـەى مـیثـیل فوکو
 Michel Foucault ڤوکویی

Foucault pendulum *noun*

لـه‌نگـەرە یان پاندولی فوکو (له سه‌نگینکى قورس
 و وایەر یان تیلکى درێژ پینکها توه: بـمـرەت: لـه
 ناوی J.B.L. Foucault) ڤاندول فوکو

fought /fɔːt/ = past and past participle of *fight*

foul /faʊl/ *adjective, noun*

1 *adj* بۆگەن، گەنیو، گنخاو، ناخۆش، خراب،
 پیس، چەپەل، گلاو، گەمار 2 (هەوا) ناخۆش،
 ناسازگار، پرېا و بارانى، خراب 3 قەبە، ناحەز،
 ناشرین، کریت، ناشاربەست 4 پیس، بێ‌بەزەیی،
 چەپەل 5 هەرزە، پر له قەبەى ساردوسووک 6
 (وەرزى) نادادپەرەوانە، ناپاوانە، دوور له
 ریسای وەرزى 7 (دەریاوانى) تەناف و هەتد
 لیک‌نالاو، ئالۆسکاو، تیتک‌گیراو، شێواو 8
 (فۆله‌کوورە و هەتد) گیراو، بـمـرگـیراو *n* فۆل،
 خەتا 1 *adj* بدبو، متعفن، کيف 2 نامساعد
 (هوا) 3 شیع، پست 4 (زبان) مېژدل 5 (ورزش)
 غیرمستفانه 6 تاب‌خوردە 7 گرتە، مسدود *n* خطا

Foulah /ˈfuːlə/ = Fula, pl. same or Foulahs

foulard /ˈfuːlə(d)/ *noun*

جـۆزى پارچەى نەرم و ناسک له کەتان و
 هەوریشم (فەرەنسى): شت یا بابەتیکى پارچەیی
 کە لەم جۆره کوتاله ساز دەین ڤولارد

foul brood *noun*

جـۆزى نـخۆشى بـمـکـترى یایى کوزندهى کرموکەى
 هەنگ ڤوئل برود

foul-mouthed *adjective*

دەمشەر، دەم‌چەوت، دەم‌پیس، دەم‌بەجینو، دەملەق
 ڤددمهن

foully /ˈfaʊli/ *adverb*

بـه شـیـوه بـمـکى خراب یان شپـرزه ڤـه طور بد
foulness *noun*

گەنیوی، بۆگەنى، گنخاوى، خراپى، پیس،
 چەپەلى، ناشرینى، ناحەزى ڤـگـنـدـیدکى، بدى،
 کثافت، قباح

foul play *noun*

1 (وەرزى) خەتا، هەله 2 تاوان، تاوان‌کاری،
 توندوتیژی، کوشتن‌کاری، پیاوکۆژى 1 خطا
 2 جانیب، خشونت، آدم‌کشى

foul-up *noun*

خراب‌بوون، شپـرزه‌یی، شێوان، ئالۆزى، تارپیکى،
 گـرئ و گـۆل، ئاستەنگ، گـرقت ڤـاقتـفـاح،
 دـرهم و بـرهمى، ناپامانى

foumart /ˈfuːmɑːt, US -mɑːt/ = *polecat*

found /faʊnd/ = past and past participle of *find*

foundation /faʊnˈdeɪʃn/ *noun*

1 بنیات‌نشان، دامه‌زیراندن، ینکهنشان، دانان، چن کردن، دوس کردن 2 دامه‌زیر، نه‌نستیتو، دامه‌زیراوه 3 بناخه، هیم، بنه‌رت، بنچینه، بنه، بنه‌چق، بناوان، بنه‌وان، بنه‌ما، خیم، بنگه‌ف: *The explosion shook the foundations of the houses nearby* 4 کریمی ده‌م‌چاو 5 پاساودان، بیانوه‌نشانوه، بیانوو، پهلپ 6 (foundations) بناخه، هیم، بنه‌رت، بنچینه، بنه‌ما، خیم، بنگه‌ف بنه‌چق، بناوان (foundationless adj) 1 تاسیس، ایجاد 2 مؤسسه، بناد 3 پی، اساس، نشان، شالوده 4 کرم پودر 5 توجیه، بهانه 6 (در جمع) پی، اساس، پایه (foundational /fau'ndeiʃ(ə)nl/ adjective بنچینه‌پی، بنه‌رتی، بنگه‌می (foundationally adv) بنیادی

foundation course noun

وانه یان خولی بنچینه یان به‌رفراوان، بنه‌وانه درس پایه

foundation cream noun

کریمی ده‌م‌چاو ۰ کرم‌پودر

foundation garment noun

زگه‌ند، سکبه‌ست ۰ گن

foundation stone noun

به‌ردی بناخه، تمه‌له ۰ سنگ شالوده، سنگ بنا

founded on adjective

لمه‌ر بنچینه‌ی، لمه‌ر بنه‌مای، به‌ینی ۰ برمبای، بر اساس

founder¹ /'faʊndə(r)/ noun

دامه‌زیرنه‌ر، بنیانه‌ر، بناخه‌داننه‌ر، ینکهننه‌ر: *the founder and president of the company* مؤسس، بنیان‌گذار

founder² /'faʊndə(r)/ noun

1 دارپزه‌ر، قالبه‌وان 2 خاوه‌ن یان کارپنکه‌ری foundry ۰ 1 ریخته‌گر 2 فوندر

founder³ /'faʊndə(r)/ noun. also laminitis

ماسین یا توقله‌ی پنی نه‌سپ (یا سمی) ۰ آماس یا تاول پای اسب

founder member noun

نه‌ندامی دامه‌زیرنه‌ر ۰ عضو مؤسس

founding /'faʊndɪŋ/ adjective, noun

adj به‌کامین، ده‌سپنک، سه‌ره‌تایی n دامه‌زیراننه‌ر، بنیاتان ۰ adj اولیه، نخستین n تاسیس

founding father noun

1 دامه‌زیرنه‌ر، بنیانه‌ر، بناخه‌داننه‌ر، ینکهننه‌ر، باوک 2 (Founding Father) نه‌ندامی ده‌سته‌ی بناخه‌داننه‌رانی ده‌ستور یان قانونی بنچینه‌ی نه‌مریکا له 1787 ۰ 1 بنیادگذار، بانی 2 فوندرینگ فادر

foundling /'faʊndlɪŋ/ noun

(منال) دوزراوه، دیتی، منالی سه‌ره‌پی ۰ لقیط، بچی سرراهی

foundress noun, fem. founder

دامه‌زیرنه‌ر، بنیانه‌ر، بناخه‌داننه‌ر، ینکهننه‌ر (زن) ۰ بنیادگذار، بانی

foundry /'faʊndri/ noun, pl. foundries

1 دارپزگه‌ری، کارخانه‌ی دارپشن 2 شووننه‌گه‌ری، کارخانه‌ی شووشه ۰ 1 کارگاه ریخته‌گری 2 کارگاه شیشه‌گری

fount¹ /'faʊnt/ noun

1 سه‌رچاوه، چافکانی، زیدنه‌ر، ناخیزگه، ماک، به‌ما 2 کانی، سه‌رچاوه 3 کوفاره، فیشقاو، پیت ۰ 1 چشمه، منشا، خاستگاه 2 چشمه 3 فواره

fount² /'faʊnt/ noun

ده‌سپت، فونت ده‌سته‌پت، ده‌سپت فونت fountain /'faʊntən, US 'faʊntn/ noun, also drinking-fountain

1 فیشقاو، کوفاره، کول‌کوله، پیت، فیچقه: *The shell exploded, sending a -tain of sand into the air* 2 سه‌رچاوه، کانی 3 سه‌رچاوه، چافکانی، زیدنه‌ر، ناخیزگه، ماک، به‌ما: *Tourism is a -tain of wealth for the city* ۰ 1 فواره 2 چشمه 3 سرچشمه، آبشجور

fountain-head /'faʊntənhed, US -tnhed/ noun

سه‌رچاوه، چافکانی، زیدنه‌ر، ناخیزگه، ماک، به‌ما ۰ چشمه، منشا، خاستگاه

fountain-pen /'faʊntən pen/ noun

پانده‌ن ۰ خودنویس

four /fɔ:(r)/ cardinal number adjective, noun

adj چوار، چار (دانه) n 1 ژماره‌ی چوار 2 ده‌سته‌ی چوارکه‌سه، چوارکه‌سه 3 به‌لهم یان گه‌می چوارکه‌سه ۰ adj چهار (تا) n 1 عدد چهار 2 گروه چهار تایی، چهارنفره 3 قایق چهارنفره four-

(له لیکدانا) چوار- ۰ چهار-

four-by-four noun

ماشینی دوو‌توره‌ری یا دوو دیفرانسیلی (4×4) ۰ وانا هیز ده‌درتیه هیز چوار جه‌رخه‌که‌ی ۰ اتومبیل دو دیفرانسیلی

fourchette /fʊə'ʃet/ noun

1 (تویکاری، فمه‌نسی) تویی ناسکی پستی پشته‌وه‌ی شه‌رمی زن vulva 2 ده‌ریه‌پوی بی سمی نه‌سپ، قابولکه 3 به‌شی زیوه‌راستی نیوان دوو قامک (ده‌سکیش؛ بنه‌رت؛ چکولترای fork) fourche ۰ فورشت

four-cycle adjective

چوارپنجه‌کی، چوارچه‌رخ ۰ چهارچرخ

four-dimension noun

چوارایی‌بوون، چوار‌ره‌ه‌ندیتی ۰ چهاربع‌دی بودن

four-dimensional adjective

چوارلای، چوارپه‌ه‌ندی ○ چهارپه‌ندی
four-door adjective

(ماشین) چوار درگا ○ چهار در
four-engined adjective

(فرۆکه) چوارپزوتیه، چوارمۆتۆره، خواه‌نی
چوارپزوتیه یان مۆتور ○ چهارموتور

four-eyes noun
(سووکانه) که‌سینکی چوارچاو، مۆوی
چاوینکه‌له‌چاو ○ آدم عینکی

fourflusher noun
خۆه‌له‌کیش، لاف‌باز، لاف‌چی ○ چاخان، بلوف‌زن

fourfold /'fɔːfəʊld, US 'fɔːrfəʊld/
adverb, adjective

adv چوارپه‌راپه‌ر، چوار نه‌ونده، چوار قات
adv چوارپه‌شی، چوار که‌رتیه، چوارپارچه‌یی ○

چهاربرابر adj چواربخشی
four-footed /'fɔːfʊtɪd/ adjective

چوارپه‌، چوارپا، quadruped ○ چهارپا
fourgon /'fɔːgɒn/ noun

(فهره‌نسی) عه‌په‌بانیه‌ی بۆ راگۆیستی کله‌وبه‌له‌،
فهرگون، ده‌سته‌په‌ر، فهرغون ○ فرگون

four hundred noun
(نهم‌ریکا) (ده‌سته‌ی) هه‌لیزارده‌ی کومه‌لگا ○
نخ‌بان جامه‌

Four Horsemen noun
چوار (هه‌سب) سواره: شه‌، میننه‌، چاوه‌قوله‌که
(په‌تا pestilence) و هه‌رگ، وه‌ک چوار به‌لای

گه‌وره‌ی مرقایه‌تی ○ نور هورسمن

Fourierism /'fɔːriə(r)ɪz(ə)m/ noun

شێوه و سیستمیکی ریکخته‌هوه‌ی کومه‌ل بۆ
ریکخراوه‌ یان گروپه‌ هه‌ره‌وه‌زی به‌ خۆپه‌وه‌کان،
یان به‌ واتایه‌کی تر کومه‌ل داپه‌ش بکری به‌سه‌ر
که‌رت و به‌رشه‌ی بچوک‌دا، به‌گۆیه‌ی بنه‌ماکانی
کومه‌ل‌ناسی فهره‌نسی Charles Fourier
(1837 کۆچی دوا‌ی) ○ فوریریه‌م

Fourierist /'fɔːriə(r)ɪst/ noun, adjective
فوریریه‌ست n فوریریه‌ستی ○ n فوریریه‌ست

four-in-hand /'fɔːr ɪn 'hænd/ noun
عه‌په‌بانیه‌ یان کالیه‌که‌ی چوار نه‌سپه‌ ○
درشکه‌ی چواراسبی

four-leaved clover noun, also four-leaf
clover

شه‌وه‌ری چوارپه‌ر (به‌ نیشانه‌ی به‌خته‌وه‌ری) ○
شیدر چهاربرگ

four-letter-word noun
وشه‌ی ناشیرین یان هه‌رزه‌ (که‌ ناما‌زه‌ ده‌کا به‌
نه‌نامه‌ سینکسی به‌کان): The play is full of

four-letter words ○ واژه‌ی قبیح

four o'clock plant = marvel of Peru

four-part noun

(موسیق) چوارده‌نگی ○ چهار صدایی
four-ply noun

چوارلو، چوارچین ○ چهارلا
four-poster = four-poster bed

four-poster bed noun
ته‌خته‌خه‌وی په‌رده‌دار یان پایه‌به‌رز،
چوارپه‌نده‌ی خه‌و، ته‌خته‌خه‌وی پاچکه‌به‌رز ○

تخت‌خواب یا پایه‌های بلند

fours noun, pl.
1 چواران: پتشرکتی گه‌می به‌ چوارپزی به‌کان
(سه‌هول لینه‌ده‌ه‌ن) 2 پتشرکتی تیمه‌

چوار که‌سه‌کان ○ فورس
fourscore /'fɔːskɔːr/ noun

(گون) هه‌شتا ○ هشتاد
foursome /'fɔːsəm, US 'fɔːrsəm/ noun

1 ده‌سته‌ی چوار که‌سه‌ 2 دوو جووت ○ 1 گروه
چهارنفری 2 دو زوج

four-square adjective
1 چوارگۆشه‌، چوارسووج: a four-square
Georgian house 2 ته‌و، تۆکه‌، قایم، بی‌په‌رده‌،
قه‌سه‌له‌روو ○ 1 چهارگوش، مربع 2 محکم

four-star adjective

چوار نه‌ستیره‌ ○ چهارستاره
fourteen /'fɔːtɪn, US 'fɔːr'tɪ-/ cardinal

number adjective, noun
adj چارده‌، چوارده‌ (دانه‌) n چارده‌ی چارده‌،
ره‌نووسی چارده‌ ○ adj چارده‌ (تا) n عدد

چهارده‌

fourteenth /'fɔːtɪnθ, US 'fɔːr'tɪ-/ ordinal

number noun, adjective
n چارده‌یه‌که‌، شماری چارده‌یه‌م ○ adj

چارده‌یه‌م، چارده‌یه‌مین ○ n یک چارده‌م،
شماری چارده‌م adj چهارمین (ین)

fourth /'fɔːθ, US 'fɔːrθ/ ordinal number

noun, adjective
n چواریه‌که‌، چارده‌ی چوار adj چوارم، چوارمین
○ n یک چوارم، شماری چار adj چهارم (ین)

fourth dimension noun
لایه‌ن یان ره‌ه‌ندی چوارم، کات، ره‌ه‌ندی
کات ○ بعد چهارم

fourth estate noun

چینی چوارم، چاپه‌مه‌نی ○ مطبوعات
fourthly /'fɔːθli, US 'fɔːrθlɪ/ adverb

چوارم (نه‌وه‌ی که‌): Fourthly, I should like
to mention... ○ رابعا

Fourth of July noun

چوارمه‌ی ژوولای، روژی سه‌ره‌خو‌یی نهم‌ریکا
○ چهارم ژوئیه‌

Fourth World noun

جیهانی چوارم (= هه‌زارترین و
په‌ره‌نه‌ه‌ندووترین ولاتانی جیهانی سینه‌م) ○

جهان چهارم
4WD = four-wheel drive
four-wheel drive *adjective, noun*
 (ماشین) دوو تهره یان دوو دیفرانسیلی
 دو دیفرانسیل
four-wheeler *noun*
 ماشینی دوو تهره یان دوو دیفرانسیل
 اتومبیل دارای دو دیفرانسیل
fovea /'fəʊviə/ *noun*, **foveac** /-vi:t/ *noun*
 (زینده ناسی) چال، قولکه (چکوله، له لاتین small pit) (گودال)
foveal *adjective*
 سهریه چال، قولکه یی وابسته به گودال
foveate /'fəviət/ *adjective*
 قولکه دار، قولکه قولکه، چال چال، پر قولکه
 دارای گودال
fowl /faʊl/ *noun*
 1 (کون) پهلوهه، بالنده، مهل، مر (پروانه)
 2 (wildfowl, waterfowl) 2 مریشک (مریان)
 3 (Gallus gallus) 3 مهلی وشکانی، مامر
 گوشتی مریشک (بو چیشته به کاردیتری) 1
 پرند 2 مرغ 3 گوشت مرغ
fowler /'faʊlə(r)/ *noun*
 راوچی مهل 1 صیاد مرغ
fowling /'faʊliŋ/ *noun*
 راوی مهل 1 صید مرغ
fowling piece *noun*
 تفنگی راو 1 تفنگ ساجمهای
fowl pest *noun*
 نازاری مریشک، مریشک قران (جوره به تابه کی مریشک) 1 مرغ مرکی
fowl plague *noun*
 نازار یان پهای مریشک 1 طاعون مرغ
Fox *noun, pl. same*
 1 نهندامی گهلنکی سوورینست، جاران له
 باشووری Wisconsin ده زیان و نیستا زوره یان
 له Nebraska Iowa Kansas ده ژین 2
 زمانی Algonquian ی نو گله 1 فاکس
fox /fɒks, US 'fɑ:ks/ *noun*
 1 ریوی، رووفی، چتیر، رواس، لویه [Vulpes vulpes (هی سور) و جوره کانی تر] 2 کولی
 ریوی، پیتستی ریوی 3 مروی فیله باز، مروی
 له بنه وهه 4 (تافهرمی، نه مریکا) زنی له بار 1
 روباه 2 پوست روباه 3 آدم مکار 4 زن جذاب
fox-brush /fɒks brʌʃ/ *noun*
 کلکی ریوی 1 دم روباه
foxed /fɒkst, US 'fɑ:ks/ *adjective*
 1 زهرده (هوه سوو) کونه بوو (کاغذ): foxed
 2 leaves of old books 2 پنکه پنکه، خال خال
 1 زرد شده 2 نقطه نقطه
foxglove /'fɒks glɒv, US 'fɑ:ks-/ *noun*

(رووه ک ناسی) کاسه گول، وره گیا، گیاور،
 گیاهه حه تی، گوله قامکه وانه، گوله نه موسیله ی
 دروومان [Digitalis purpurea] و جوره
 پیوهندی داره کان 1 گل انگشته
foxhole /'fɒkshəʊl, US 'fɑ:ksəʊl/ *noun*
 سهنگه ری تاکه کسه ی، سهنگه ری کانی 1 سنکر
 انفرادی
foxhound /'fɒkshaʊnd, US 'fɑ:ks-/ *noun*
 تازی، سهگی راو، ریوی خنکین، ریویگره 1
 سک شکاری
fox-hunter *noun*
 راوچی ریوی 1 شکاری روباه
fox-hunting *noun*
 راوه ریوی 1 شکار روباه
foxily /'fɒksili, US 'fɑ:ksili/ *adverb*
 فیلاوی یانه، به شیوه ی کی فیلاوی 1 مکارانه
foxiness /'fɒksinəʊs, US 'fɑ:ksinəʊs/ *noun*
 تله که بازی، فیله بازی 1 چله گری، مکاری
fox moth *noun*
 په پوله (شه و گهره) ریوی [Macrothylacia rubi]
 1 نوعی پروانه
fox rose *noun*
 (رووه ک ناسی) ره زووه 1 رز روباه
foxtail /fɒksteil/ *noun*
 قه لاس، کلکه ریوی؟، جوری گیای میگر و
 چیمه نی ناسی [Alopecurus pratensis] و
 جوره پیوهندی داره کان 1 نوعی گیاه
foxtail grass *noun*
 (رووه ک ناسی، هره وها (foxtail) گیا کلکه ریوی،
 گیادل زان [توخمه کانی Alopecurus
 Setaria و Hordeum] 1 دم روباهی چمن زاری
foxtail lily *noun*, also desert-candle
 (رووه ک ناسی) زه مبه قه لاسی؟، هریده که له
 چهند جوری رووه که و گیا له توخمی
 Eremurus خیزانی lily 1 نوعی گیاه
foxtail millet *noun*
 هه رزنه قه لاسی؟، هه رزنی نیلایی [Setaria italica]
 1 نوعی گیاه
fox terrier /fɒks 'teriə(r)/ *noun*
 تاجی ریوی گر 1 فاکس تریر
foxtrot /'fɒkstrot, US 'fɑ:ks'trɔ:t/ *noun*
 فاکس ترات: 1 جوری سهمای فهرمی به
 هه نگاهی توند و هنویش 2 موسیقای سهمای
 فاکس ترات 3 وشه کودی دهرخه ری پیتی F، له
 پیوهندی رادیوی دا به کاردیتری 1 فاکس ترات
fox-wood /fɒks wʊd/ *noun*
 داری رزیو یان دافه تراو 1 چوب فاسد
foxy /'fɒksi, US 'fɑ:ksi/ *adjective* (foxier, foxiest)
 1 فیله باز، سهگی، فیلاوی، له بنه وهه، فیلاوی یانه،
 تله که بازانه 2 سیکسی 3 شیوه ریوی،

4 *A grin slid over his foxy face*: روی ناسا: زهره (هوبو)، کوزه بو (کاغز) 5 (مهی) به بونی مسکوه 1 مکار، حیلہ گر، حیلہ گرانه 2 سکی 3 رویا مانند 4 زرد شده 5 (شراب) با بوی مشک

foyer /'fɔɪə/, US 'fɔɪər/ *noun*

(هوتیل) هول (ی چوونه زووره ده)، دالان، فویر لابی

FPA *abbreviation* Family Planning Association

نیف بی ئی (کومه له ی پلان دانانی خاوخیزان) اف بی ای

Fr *abbreviation* 1 Father, also (Fr.) 2 Franc(s) 3 French 4 symb. the chemical element francium

Fra /'fra:/ *noun*

برا (سهرناوی بۆ ره بهن یان پیاوی ئاینی ئیتالایی) برادر

frabjous /'fræbdʒʊz/ *adjective*

1 خوش، بدله زهت 2 شاد، به که یف، خوشحال 1 لذت بخش 2 شادمان

fracas /'frækɑː/, US 'frækəs/ *noun, pl. same* -kɑːz/ or US fracasas

شهر و کیشه، قره، کیشه، پشویی، کوته ک کاری، brawl 2 دعو، بلوا

fracted *adjective*

شکاو، broken 2 شکسته

fractal /'frakt(ə)/ *noun, adjective*

n شکاند؟: (هیلکی) چه ماوه یان شیوه یان بیجمنیکی نه ندازه بی geometrical figure که هه به شیکی هه مان تایه تمه ندی سه و زمیری یان ناماری گشته که ی هه یه *adj* سه ره یان پیوندی به فراکتاله وه یه (بنه ردت): له فهره نسی یه وه، له *frangere* *fract-* لاتین "شکاندن" له لایه ن ریازی زانی فهره نسی یه وه (بنوون 1924) فراکتال

fraction /'frækʃn/ *noun*

1 بهش، پشک، بار، لهت، پارچه 2 ورده، کم، ریزه، هیند، *little*, *bit*, *fraction closer* 3 (بیرکاری) که رت، ژماره ی پارچه یی (وهک 1/2, 4/3, 8/5 یان 3.234) 4 (زۆرتر the Fraction) له شیوی خواوه ندی دا، کلینه سی کریسته ن بهش له نان، په نچک 1 بخش، قسمت 2 ذره، تعدادی 3 کسر، برخه 4 بخشی از نان

fractional /'frækʃnəl/ *adjective*

1 (بیرکاری) که رتی، پارچه یی 2 کم، بهش بهش، هینده کی، ریزه، هیه که، ئایه خ، ناگرتنگ 1 کسری، برخه یی 2 اندک، ناچیز

fractional crystallization *noun*

بهشه کریستالیزه یش، بلوورانی بهش بهش 2 تبلور جزء به جزء

fractional distillation *noun*

بهشه دلۆپاندن، دلۆپاندنی بهش بهش 2 تقطیر جزء به جزء

fractionalization *noun*

دابه شاندن بۆ دهسته یان بهشه جیا جیاکان 2 تقسیم به جزء

fractionally /'frækʃənəl/ *adverb*

که من، توزقانی، بری، نهختی، نیکتی 2 اندکی، یک ذره

fractional precipitation *noun*

بهشه نیشتن، بهشه نیشاندن، نیشتنی بهش بهش 2 رسوب گیری جزء به جزء

fractious /'frækʃəs/ *adjective*

1 بهدخو، جینگری، زووتوو، تنگه جیکلانه، شیرته ی 2 لاسار، سه ره و، ناجسن، سه ریزو: *a fractious crowd* 3 (گیانه وه) سل، ره فوک، قوشقی 1 بدعتی، عیوس 2 سرکش 3 چموش

fractiously /'frækʃəsli/ *adverb*

بهدخواه 2 یا بدعتی

fractiousness /'frækʃəsnəs/ *noun*

1 بهدخووی، جینگری 2 لاری، سه ره و یی 2 بدعتی 2 سرکشی

fracture /'fræktʃə(r)/ *noun*

شکان، شکاوی، شکسته، درزبردن، قهله شین، قلیشان، قلیشاوی: *a fracture of the leg/skull* 2 شکستی، ترکیدی، ترک

frae /'freɪ/ *preposition* = from (Scottish)

frag *noun*

هه نارووک یا نارنجوکی دهستی 2 نارنجک دسنی

fragile /'frædʒəl/, US -dʒəl/ *adjective*

1 ناسک، زووشکاوی، قرب، قرچ، ریزه لوک، هه لپه ریو، له شکان ها توو، بشکین: *a fragile vase* 2 هه تیار، ناسک 3 لاواز، ست، فشه، بی هیز 4 نه شه، خومار 1 شکستی، ظریف 2 حساس 3 نحیف، ضعیف 4 خمار

fragility /fræ'dʒɪləti/ *noun*

1 ناسکی، زووشکاوی، قرچی، قری، هه لپه ریو، ریزه لوکی، له شکان ها تووی 2 هه ستیاری، ناسکی 3 ستی، لاوازی، بی هیزی، بی گیانی 1 شکندگی، ظرافت 2 حساسیت 3 ضعف

fragment /'frægmənt/ *noun*

بهش، پشک، پارچه، بار، کوت، پرشت، تله زم، لهت، قل، په نچک، پرزول: بهشیکی ناتواو یان دابراو 2 تکه، پاره، قطعه، جزء، قسمت: فراگمت

fragmentary /'frægməntəri/, US -teri/ *adjective, also fragmental* /'frægməntl/

بچر بچر، بهش بهش، لیک بیلو، پرش و بیلو، به راش به به راش، تیکه تیکه، لهت لهت، لهت و کوت، بهشی، کوت کوت، ناتواو، جیا جیا، شکاو، ورد کراو، وردوخاش، ناپیوه ندی دار، نه به سه ره که وه، لیک بیلو 2 پراکنده، ناقص، خرد شده، جسته گریخته

fragmentation /'frægmən'teɪʃn/ *noun*

لیک هه لوه شان، لیک بوونهوه، لیک ترازان، جیا بوونهوه، لیک دابیران، پچر پچر بوون، پارچه پارچه بوون، پل پل کردن، پچر پچر بوون، بهش بهش بوون، پد رچین: *the fragmentation of the country into small independent states* تجزیه، فروپاشی، چندپارگی

fragmentation bomb *noun*, also *fragmentation grenade*
بومی لیکهوه بوو ○ بمب متلاشی شونده

fragmented *adjective*
ناته واه، بهش بهش، لیک بیلو، لهت وکوت، جیا جیا، لیکهوه بوو، لیک دابراو: *a fragmented society* ناقص، پراکنده، چندپاره

fragrance /'freɪgrəns/ *noun*
1 بهرامه، بونی خوش، بون خوشی، لایانه، عهتر، گولار 2 بون خوشی، به بون و بهرامه یی ○ 1 رایحه، عطر 2 عطر آگینی

fragrant /'freɪgrənt/ *adjective*
1 بون خوش، به بون، بین دار، به بهرامه، مسکی، بون دار: *fragrant herbs/flowers/soils* شیرین، خوش ○ 1 معطر 2 دلنشین

fragrantly /'freɪgrəntli/ *adverb*
بون خوشانه، به شینویه کی بون خوش ○ به طور معطر

frail /frel/ *adjective* (frailer, frailest), *noun*
adj 1 کز، رهقل، سست، لاوازی، بیهیز، بینهگه، بیرهگ 2 زووشکاو، ناسک، تور، هله پریو: *the frail stems of the flowers* 3 کم، پرزول، کموسکه *n* (تافهرمی، نه مریکا) ژن ○ 1 ضعیف 2 ظریف، شکستی 3 اندک *n* زن

frailty /'freɪlti/ *noun*, *pl.* frailties
1 سستی، لاوازی، بیهیزی، بیگانی، بینهگی 2 لاوازی یا سستی ناکاری 3 زووشکاو، ناسکی، هله پریو، تور، قریبی 4 ناته واه، کمه می ○ 1 ضعیف 2 ضعف اخلاقی 3 ندری، شکستگی 4 نقص

fraise /frez, freɪz/ *noun*, *pl.* pronounced same
1 (تاشپهزی) = strawberry 2 جوری براندی سی (فهره نسی) ○ فریز

Fraktur /'fraktoʊ, German 'frak'tu:ɐ/ *noun*
جوری شیوازی ئه لمانی پیتی رهش ○ فراکتور

framboesia /'fram'bi:ziə/ *noun*, US *framnesia* = yaws
framboise /'from'bwɑ:z/ *noun*

فرامبواز: 1 (له تاشپهزی دا) نوودرک raspberr 2 جوری لیکور یا براندی سی که له نوودرک دروست ده کړی (فهره نسی) ○ فرامبواز

frame /freɪm/ *noun*

1 قاب، چنوه، بالشمه، چوارچنوه 2 لهش، لاشه، چوارچنوه، به ده نه 3 (ماشین، فروکه و هتد) شاسی، چنوه 4 قیافه، هیکل، جهسته، بهیکه 5 ینکانه، دارشته، ریکخته، قالب، چوارچنوه 6 دیمه 7 وینه، تاکه وینه، دیمه (سینه ما، تله فزبون و وینه گری) 8 داربهست، چنوهست 9 قهقهسه، پیرکم 10 خانووبه، ده زگا 11 ده زگا 12 (زمانه وانی) چوارچنوه، چنوه 13 (چهره) چوارچنوه، لاشه 14 (تهون) دار، دارو بار ○ 1 قاب، چارچوب 2 کالید، بدنه، ته، اسکلت 3 شاسی 4 چنه، بدن 5 ساختار، قالب 6 چشم انداز 7 تصویر 8 داربهست 9 قهقهه 10 ساختمان 11 دستگاه 12 فریم 13 (دوچرخه) ته 14 دار

framed *adjective*

قاب دار، چوارچنوه دار ○ قاب دار

frame-house *noun*

مال دارین، خانووی له دار یا تهخته ○ خانه ی چوبی

frame of mind *noun*

باری روحي، چوارچنوه ی بیر کردنه وه ○ وضع روحي، وضع فکری

frame of reference *noun*

پنودانگ یا پنهوهری هه لسه ننگان، پنهوهری دادگه ری، پنهوهری یا پنهوهری لیکدانه وه: *a Marxian frame of reference* معیار سنجش

framer *noun*

قاب ساز، قاب دروسکر، چوارچنوه ساز، چوارچنوه بند ○ قاب ساز

frames *noun*

چوارچنوه، لاسکه چاولیکه، قاب ○ قاب

frame-up /'freɪm ʌp/ *noun*

ته شقه له یی کردن، گهرتی نالاندن، پنهوهری، گومان بار کردن، پلان گری ○ پرونده سازی، توطئه

framework /'freɪmwɜ:k, US -wɜ:rk/ *noun*

1 لاشه، بهیکه، چوارچنوه، شیان، شیرازه، چنوه، داربهند: *built on a wooden/metal framework* 2 ینکانه، ریکخته، ده زگا، سیستم: *the basic framework of society* 3 بنچینه، بنه رت، بنیان، بنه ما: *The report provides a framework for further research* 4 پنودانگ، پنهوهر ○ 1 بدنه، ته 2 ساختار، سیستم 3 اساس 4 ملای

franc /fræŋk/ *noun*

1 فرانک (= یکه ی بنه رتی پاره ی فهره نه، سویرا Switzerland، پیلزیک، لوکزامبورگ و جه ندین ولاتی تر، بهرامه به سه د centime) 2 نرخی فرانک له چاوی نرخی پاره ی ولاتانی تر ○ 1 فرانک 2 ارزش فرانک در مقایسه با ارزش بولی کشورهای دیگر

franchise /'fræntʃaɪz/ *noun*

- 1 مافی دهنگدان 2 مافی هلهواردن 3 دهستورنامه 4 نویته رایه تی (فروشتن) بریکاری 5 تایهت ماف، مافی تایه تی، نازادی، تمیاز 6 (وهرزش) تیمی پیشه یی، هیوای تیم 1 حق رأی 2 حق انتخاب 3 پروانه، جواز 4 نمایندگی 5 امتیاز 6 تیم حرفه ای 7 امید نیم

franchising noun

پیدانی دهستورنامه یان تایهت ماف (تمیاز) اعطای پروانه یا امتیاز

franchisee /fræntʃaɪ'zi:/ noun

فرانشیزگر، بریکاری، نویته رایه تی (فروش) فرانشیزی، نمایندگی

franchiser /fræntʃaɪzə(r)/ noun, also franchiser

فرانشیزدهر ○ فرانشیز

Franciscan /fræn'siskən/ noun, adjective

n ره به نی فرانسسکانی، دهر پشی فرانسسکانی (دامه زراو له لایهن سه ینت فرانسیس Francis خه لکی تاسیسی Assisi له 1209) فره نیسی، فرانسیسی ○ n راهب فرانسیکانی adj فرانسیسی

francium /'frænsiəm/ noun

(کیمیا) فره نسیزم (به ژ.گ. 87. n. Fr: بندرت: له ولاتی France + ium) فرانسیم

Franco- /'fræŋkəʊ, US 'fræŋkəʊ/, also also franco- suffix

باشگر: فره نسی، فره نسه ... ○ پسوند: فرانسوی، فرانسه ...

Francoist noun, adjective

n لایه نگری دیکتاتوری سپانیایی ژنرال Francisco Franco (1892-1975) و سیاهتدکانی adj سهر به سیاست و رژیمه کی فرانکو ○ فرانکونیست

francolin /'fræŋkə(u)lm/ noun

(گیانه ورناسی) پور، مووزهر، نافدیل (نیره کی)، نیفکهو [توخم *Francolinus*: زور جورن] ○ دراج

Franconian noun, adjective

1 n خه لکی Franconia، دوک نشینی باشووری نلمانی 2 کوملی له زاراوه نلمانی به کانی روزاوا 3 کوملی زاراوه نلمانی به نوی به کانی فرانکونیا adj سهر به فرانکونیا و خه لکه کی ○ فرانکونیایی

Francophile /'fræŋkəfaɪl/ adjective, noun

فره نسه دوست ○ دوستدار فرانسه

Francophobe /'fræŋkəfaʊb/ noun, adjective

دژه فره نسه، له فره نسه تر ساو یان ییزار ○

Francophobia noun

دژه فره نسه، له فره نسه ییزاری،

له فره نسه ترس (او یی، فرانکوفوبیا ○ فره نسه هراسی، فرانسه سیزی

Francophone /'fræŋkəfəʊn, US -fəʊn/ adjective, noun

فره نسی زمان ○ فرانسه زبان

frangibility /fræn(d)ʒə'bɪləti/ noun

ناسکی، زووشکاو، قریبی، هله پریوی، له شان هاتووی ○ شکندگی

frangible /'fræn(d)ʒɪb(ə)l/ adjective

ناسک، زووشکاو، قریب، قریج، هله پریوی، له شان هاتووی ○ شکنده

frangipani /fræn(d)ʒɪ'pani, US -'pɑːni/ noun, pl. frangipanis

1 دار یان دهره نیکی گهرمیتانی نمریکا به هیشووه گولی بون خوشی سپی، به مبی و زهردهوه *Plumeria rubra* و جوره پیوهندی داره کان] 2 گولای که له وروه که ده گری (نهرت: له ناوی Marquis Muzio *Frangipani*، خانه دانیکی نیالیایی سه دی شازده) ○ 1 نوعی درخت یا درخت چه 2 عطر این درخت یا درخت چه

franglais /'frɒŋɡleɪ/ noun

تیکه لهی فره نسی و ینگلیسی ○ آمیزه یی فرانسوی و انگلیسی

frank /fræŋk/ adjective (franker, frankest)

قسه له پروو، بی روده رباستی، بربیا، کلاودراو، له روده دانه ماو، بی به رده، ریک وراست، سهر پستانه، بی قه له وده له، بی گری و قورت: a *full and frank discussion* صریح، صاف و پوست کنده، بی شله و پله

Frank /fræŋk/ noun

نهدامی گه لکی نلمانی که له 253 زایینی دا چوونه نیو ناوچه و ده فره کانی روموه و هولند و زوری بهی Gaul یان داگیر کرد و به دریایی Rhine به مقام گیر بوون ○ فرانک

franked adjective

پول لیدراو، پول یان تمر پیوه تراو، پول ریز ○ تمر خورده

Frankenstein /'fræŋk(ə)'staɪn/ noun, also Frankenstein's monster

شتی که ده پیته ترسناک و فیهوتنهر بو خاوه نه کی، سهر خوره؟ شتی که ده پیته مایه ی سهری خاوه نه کی *Baron Frankenstein*، که سایه تی یی له رومانی (1818) له لایهن Mary Shelley، که شتیکی سهری وه ک مروف ده خولقینی و باشجار له نیوی ده با) ○ فرانکنشتاین

frankfurter /'fræŋkfɜːt(ɜ)r, US -fɜːrt-/ noun

فرانکفورتیر (سوسیسی بودراو) ○ فرانکفورتیر

frankincense /'fræŋkɪnsɛns/ noun

کوندور، فرانکین ستین: چوری سرنشی جهوکی
gum resin نارومانیکی درهختیکی نه فریکایی
(*Boswellia sacra*) کنتز

franking-machine noun

دهزگای پوول پتوهان یان پوول لیدان، پووله ک
ماشین تمیزنی

Frankish adjective, noun

adj سهریه فرانکه کان n زمانی فرانکه کان
adj وابسته به فرانکه n زبان فرانکی

franklin noun

خساوه زهوی تازاد (سهدهه کانی 14 و 15 له
ئینگلته ره) فرانکلین

Franklin stove noun

کورهی فرانکلین (له ناسنی دارشته، بو
گهرم داهینانی دیو، له ناوی داهینهی ئه امریکایی
Benjamin Franklin) اجاق فرانکلین

frankly /'fræŋkli/ adverb

بئ رووده رایستی، بئ پهرده، یان به یان،
ریک و راست، به ناشکرای، بئ قهله و دهله، بئ گری
و قورت ○ صاف و پوست کنده

frankness /'fræŋknəs/ noun

بئ بهردهیی، له پروو دانهمان، ره و راستی،
قهله پروویی ○ صراحت، صداقت، رک گوویی

frantic /'fræntik/ adjective

1 به شوکاو، تاساو، ههژیو، نگرهان، شلهژاو 2
شیت تاسا، شیتانه، به بهله، به هه شتاو ○ 1
سراسیمه، مضطرب 2 دیوانهوار، عجولانه

frantically /'fræntikli/ adverb

شیتانه: They worked frantically to finish
on time ○ دیوانهوار

franticness noun

1 به شوکاوی، تاساوی، ههژیوی، نگرهانی،
شلهژاوی 2 شیت تاسایی، شیتی ○ 1 سراسیمگی
2 دیوانگی

Frascati /fra'ska:ti/ noun

مهین، ب.ت. سپی، له ناوچهی فراسکاتی ئیتالیا
○ فراسکاتی

Fraser fir noun

سهنه و بهریکی Appalachian ی باشووری، له
balsam fir دهچی [*Abies fraseri*] (بهنهوت):
له ناوی John Fraser رووه ک ناسی بریتانیایی
○ نوعی صنوبر

frass /fras/ noun

1 پوارتک (هی دار) 2 پیسایی پرگ یان
کرموکی میروو ○ فراس

frater /'freɪtə(r)/ noun

برادر، ههفال، یار، رفیق، دوست ○ برادر،
رفیق

fraternal /fro'tɜ:nl, US -'tɜ:nl/ adjective

1 براییانه، برایی، دوستانه، گهرم و گهرانه،
خوشه و یستانه: a fraternal organization/society

2 (دوانه کان) له هیلکوکهی جیاوازه و بهر یان
سهندووه، له بهر تهو به که یک نین، dizygotic
(fraternalism n) 1 برادروار، گرم 2 فراترنال
fraternally /fro'tɜ:nl, US -'tɜ:nl/
adverb

برایانه ○ برادروار

fraternity /fro'tɜ:nti, US -'tɜ:rn-/ noun,
pl. fraternities

1 براییته، برادهی، دوستایهتی: the ideals of
liberty, equality and fraternity 2 کور،
کومه له (ریکخراو بۆ مه بهستیکی هاویهش) 3
یه کیتی ○ 1 برادری، اخوت 2 اتجنم 3 اتحادیه
fraternization /frætənaɪ'zeɪʃn, US -
tɜ:nə'z-/ noun

براییته، دوستایهتی، ههلس و کهوت به شیوازی
دوستانه ○ معاشرت، حشر و نشر

fratricidal /frætɪ'saɪdl/ adjective

براکوژی یانه، سهریه براکوژی: to be engaged
in a fratricidal struggle ○ وابسته به برادرکشی

fratricide /'frætɪsaɪd/ noun

(فهرمی) 1 براکوژی 2 براکوژ (پروانه)
patricide و parricide matricide ○ 1
برادرکشی 2 برادرکش

Frau /fraʊ/ noun, pl. Frauen /'frɔ:ən/

(ئه لمانیایی) خانم، خاتون، ژن ○ بانو، زن

fraud /frɔ:dl/ noun

1 کلاوله سهرنان، دهسیری، فیل لئ کردن، گزی،
تهله که، ههلسفریواندن، فریو، فریودان،
له خشته بردن: She was charged with credit
card fraud 2 دهسیر، گوویی، گزهون، فیل باز ○
1 کلاه برداری، فریب 2 شیاد

fraudless adjective

بئ فیل، ساده ○ بدون حقه

fraudster noun

دهسیر، فیل باز، گزهون، تهله که باز ○ کلاه بردار،
مقلب، شیاد

fraudulence /'frɔ:djələns, US -dʒə-/ noun

کلاوله سهرنان، دهسیری، گوویی، فیل لئ کردن،
گزی، ههلسفریواندن، فیل بازی، تهله که بازی،
گزهونی ○ کلاه برداری، شیادی، حقه بازی

fraudulent /'frɔ:djələnt, US -dʒə-/ adjective

1 دهسیر، گوویی، فریوده و رانه، له خشته به رانه 2
ساخته، درو، قهلب 3 نارهوا، ههرام ○ 1
کلاه بردار، فریب کارانه 2 تقلبی 3 نامشروع

fraudulently /'frɔ:djələntli, US -dʒə-/ adverb

دهسیرانه: charged with fraudulently
obtaining a bank loan ○ با شیادی

fraught /frɔ:tl/ adjective

1 پر له، سهرهز له، تزی له، دارمالی 2 نگرهان،

دل‌لهدوا، نگه‌ران‌کەر ○ 1 مملو از 2 مضطرب، دل‌وایس، مضطرب‌کننده

Fräulein /'frɔɪlɪn, German 'frɔɪlɪn/ noun, also Miss

(ئه‌لمان‌یایی) که‌نیشک، کچ، دوت ○ دوشیزه

fraxinella /'fraksɪ'nɛlə/ = gas plant

fray /f'reɪ/ noun

نازاوه، گونگه‌ل، کیشه، بگره‌ویه‌رده، ململانی، جورچه، هه‌را، قره، شه‌ره‌قه‌سه، مشت‌ومر ○ غوغا، نزاع، دعوا، مشاجره

frayed adjective

1 تان‌ده‌رکه‌وتوو، کونه، کارکر دوو، شر(ه‌یه‌تور)، فرچۆل، فرچۆک، نینداشت 2 هه‌لبوو، تووره ○

1 نخرنا، مندرس 2 برآشته

frazzle /'fræzl/ noun, worn to a frazzle

1 (مروى) له‌پن‌که‌وتوو، یه‌کجار ماندوو، ته‌واو شه‌که‌ت 2 خورانه‌وه، چوون، سووانه‌وه، سوواوی ○ 1 (ادم) ازپا‌فتاده، خسته 2 ساییدگی

freak /'fri:k/ noun

1 مروى سه‌یر، مروى نا‌ناسایی 2 گیانه‌وه‌ر یان رووه‌کسی سه‌یر و نا‌ناسایی 3 لایه‌نگر، کوشته‌مورده، سه‌وداسه‌ر، بۆم‌ردو 4 رووداوی نا‌ناسایی، رووداوی چاوه‌روان‌نه‌کراو 5 کار یان کرده‌وهی نا‌ناسایی 6 بیزوو، که‌لکه‌له، ئاره‌زوو، مه‌راق، هه‌وه‌س، نگه 7 ناوت‌اوی، راپایی، وازی‌وازی ○ 1 آدم غیر‌عادی 2 جانور یا گیاه غیر‌عادی 3 طرفدار 4 اتفاق غیر‌متربقه 5 اقدام غیر‌عادی 6 وبار، هوس 7 دمدی مزاجی

freak /'fri:k/ adjective

1 چاوه‌روان‌نه‌کراو 2 نا‌ناسایی، سه‌یر ○ 1 غیر‌متظره 2 غیر‌عادی

freakish /'fri:kɪʃ/ adjective

نا‌ناسایی، سه‌یر، عاجباتی، سه‌یره‌سه‌مه‌ره ○ غیر‌عادی، عجیب، شگفت

freakishly /'fri:kɪʃli/ adverb

به‌شێوه‌یه‌کی سه‌یر، سه‌یره‌نه ○ به‌طور عجیبی

freakishness /'fri:kɪʃnəs/ noun

سه‌یره‌بوون، سه‌یره‌تی، نا‌ناسایی‌بوون ○ عجیب‌بودن، حالت غیر‌عادی

freak of nature noun

(مروى)، گیانه‌وه‌ر یان رووه‌ک(ن) نا‌ناسایی، سه‌یر ○ غیر‌عادی

freak-out noun

خه‌یال‌بر‌دنه‌وه، خوف‌کردن ○ توهم

freaky /'fri:ki/ adjective (freakier, freakiest)

نا‌ناسایی، نه‌عه‌ده‌تی، سه‌یر، سه‌یره‌سه‌مه‌ره ○ غیر‌عادی، عجیب

freckled /'freɪkl/ adjective

شل، پل، خال‌وی: **a freckled face/schoolgirl** ○ کک‌مکی

freckle /'freɪkl/ noun

(زۆرتەر freckles) خال‌خال، شلی، پللی، (منجه‌له) ○ کک‌مک

free /fri:/ adjective (freer, freest), adverb

adj 1 نازاد، سه‌رارا، سه‌ره‌به‌ست، سه‌ره‌به‌خۆ، سه‌ره‌به‌ستانه، نازادانه، به‌ردراو، به‌ره‌لا، نه‌به‌سراو، به‌ته‌نه‌کراو، به‌ره‌به‌ره‌لا، شل، ره‌ها 2 ته‌رخان، به‌خشاو، جه‌به‌(کراو) 3 (له‌لیک‌دانا) یه‌به‌تاله

له، خالی له 4 خۆراپی، یه‌پاره، مفت، به‌لاش 5 کراوه، دانه‌خراو، ناواله 6 به‌ده‌سه‌ودل، دلاوا، به‌ده‌هه‌ده 7 ره‌وا، ریگه‌دراو، کوته‌روانه‌کراو 8 (کورسی) به‌تال، نه‌گیرو، خالی 9 (کیما) له‌که‌ل

توخمی تر یه‌که‌نه‌دراوه 10 قه‌له‌روو 11 بیکار، به‌نیش، ده‌سه‌به‌تال، نازاد **adv** 1 به‌خۆراپی، به‌لاش، یه‌مز 2 نازادانه، سه‌ره‌به‌ستانه ○ **adj** 1

آزاد، مطلق، مستقل، مختار، رها 2 معاف، بدون 3 به‌4 مجانی 5 باز، خالی 6 سخی 7 جایز 8 خالی 9 (شیی) عدم ترکیب‌شدگی یا عنصر دیگر 10

ری 11 بیکار **adv** 1 مجاناً 2 آزادانه

-free suffix

پاشگر: یه‌به‌یه‌: **tax-free** ○ پسوند: بدون، به‌-

free agent noun

مروى نازاد، که‌سینکی سه‌ره‌به‌خۆ، مروى له‌رای خۆدایوو ○ آدم مختار

free-and-easy adjective

نافه‌رمی، خۆمانه، خۆمالی، ناسوده، **informal** **Life was never going to be so relaxed** **free and easy again** ○ غیر‌رسمی

free and necessity noun

نازادی و پێداوێستی، سه‌ره‌به‌ستی و پێوێستی ○ آزادی و ضرورت

free association noun

بیر‌که‌وته‌وه‌ی سه‌ره‌به‌ست یا نازاد ○ تداعی آزاد

freebase /'fri:beɪs/ noun

کو‌کایی‌ن ناتیکه‌ل یان په‌تی ○ کو‌کائین خالص

freebasing /'fri:beɪsɪŋ/ noun

کێشانی کو‌کایی‌ن ناتیکه‌ل ○ فری‌باینگ

freebie /'fri:bi/ noun

شتی خۆراپی یا پاره‌تینه‌جوو، مفت ○ چیز مجانی

freeboard noun

(که‌شتی) به‌شی له‌ده‌ره‌وه‌ی ناو، به‌شی دهر له‌ناو، به‌شی نازاد ○ قه‌مت خارج از آب

freebooter /'fri:bu:tə(r)/ noun

چه‌ته، تالان‌کەر، تالان‌چی، جه‌رده، **pirate** **plunderer** ○ غارت‌گر

freeborn /'fri:bo:n, US -bɔ:rn/ adjective

سه‌ره‌به‌ست، نازاد، نا‌کو‌په‌لزا ○ آزاده

Free Church noun

کلیسه‌ی سه‌ره‌به‌ست یان نازاد ○ کلیای آزاد

free choice noun

هه‌لب‌واردنی نازادانه، سه‌ره‌به‌شکی سه‌ره‌به‌ستانه،

سهرېشکي ○ گزینش آزادانه

free climbing *noun*

شاخه‌وانی نازاد (پروانه aid climbing) ○
کوه‌نوردی آزاد

freedman /'fri:dmən/ *noun, pl. freedmen*

(میزووی) کویله‌ی نازادکراو، کسینکی نازاد له
کویله‌یی ○ محرر

freedom /'fri:dəm/ *noun*

1 نازادی، سهرېستی، سهرازایی، سهرېخویی،
بهره‌لایی، نه‌گیراوی، ناکویله‌یی، رزگاری،
independence 2 مافی بی‌کارهینان،
به‌کارهینانی ناستوردداری شتن 3 مافی رامیاری
4 ماف 5 مافی چیاپوونه‌وه یان ته‌لاق 6
قه‌له‌روویی ○ 1 آزادی، استقلال، اختیار، رهایی،
نجات 2 حق استفاده 3 حق سیاسی 4 حق 5 حق
طلاق 6 صراحت

freedom fighter *noun*

ینشمهرگه، شهرکهری ریی نازادی، شهرقانی
سهرېستی ○ چریک

freedom of the will *noun*

نازادی یان سهرېستی ویست، نازادی نیراده ○
آزادی اراده

free economy *noun*

تابووری نازاد یان سهرېست ○ اقتصاد آزاد

free energy *noun*

(کیمیا) وزه‌ی سهرېست یا نازاد ○ انرژی آزاد

free enterprise *noun*

تابووری نازاد یان سهرېست ○ اقتصاد آزاد

free expansion *noun*

(کیمیا) کشانی نازاد ○ انبساط آزاد

free fall *noun*

که‌وته‌خواره‌وه‌ی نازاد، به‌ریوونه‌وه‌ی نازاد ○
سقوط آزاد

free fight *noun*

تیک‌هه‌لچون، شهروشور، نام‌بازان،
لیک‌به‌ریبون، شهره‌شق ○ الم‌شنگه

free flight *noun*

فرینی نازاد (فرینی موشه‌ک بی‌موتور) ○
پرواز آزاد

free floating *adjective*

1 نازاد 2 سهراکه‌وته، سواراو، سهرکه‌وته ○ 1
آزاد 2 شناور

Freefone *noun*

(له بریتانیا) ته‌لفونی نازاد، ته‌لفونی خو‌پایی
○ تلفن رایگان

free-for-all *noun*

مشتمل و، بگره‌وبه‌رده، قهره‌ه‌را، لیک‌به‌ریبون،
تیک‌هه‌لچون، شهره‌ه‌را، هه‌رجی‌به‌رجی،
تیکه‌ولیکه ○ جر و بحث، بز بزن

free form *adjective, noun*

adj (هونه‌ر) خوبه‌خو، شخو‌ازی نازاد *n*

(زمانه‌وانی، هه‌روه‌ها free morpheme) مؤرفیمی نازاد ○ *adj* خودانگینته *n* تکرار آزاد

freehand /'fri:hænd/ *adjective, adverb*

(کیشراو) به‌ده‌ست، ده‌ستی، بی‌شت، بی‌کهره‌سه،
بی‌نامیز: **freehand drawing** ○ ترسیم‌شده با
دست، بی‌افزار

free hand *noun*

ده‌هلانی ته‌واو، ده‌س کراوه، هه‌مووشت
له‌ده‌س هاتوو ○ اختیار نام

free-handed /'fri:'hændid/ *adjective*

دل‌او، به‌ده‌س‌ودل، ده‌س‌ودل‌باز، به‌ده‌هنده
(free-handedness *n*; free-handedly *adv*)
○ سخی، گشاده‌دست

free-hearted /'fri:'ha:tid/ *adjective*

1 دل‌گه‌وره 2 قه‌له‌روو، له‌روودانه‌ماو (free-
heartedness *n*; heartedly *adv*)
1 دل‌گه‌ورویی 2 قه‌له‌روویی، له‌روودانه‌مان،
بی‌قه‌له‌وده‌له‌یی) ○ 1 بلندنظر 2 صریح

freehold /'fri:həuld, US -hoold/ *noun,*

adjective

1 *n* خاوه‌ندارتی دیاری‌نه‌کراو یا هه‌میشه‌یی،
خاوه‌ندارتی نازاد 2 ملک‌ی ته‌واو *adj*
هه‌میشه‌یی، ته‌واو، نه‌به‌کری (freeholder
/'fri:həuldə(r), US -hoold-/ *n*)
خاوه‌نداری دیاری‌نه‌کراو، خاوه‌نداری
هه‌میشه‌یی، خاوه‌نداری نازاد یان ته‌واو) 1 *n*
مالکیت مطلق 2 ملک طلق *adj* طلق

free house *noun*

(بریتانیا) بیره‌فروشی، ناوجو‌فروشی ○
ابجو‌فروشی

free kick *noun*

(له‌توین‌دا) لیدانی نازاد، ته‌هلدانی نازاد ○
ضربه‌ی آزاد

freelance /'fri:lɑ:ns, US -læns/ *adjective,*
noun, also freelancer /'fri:lɑ:nsə(r), US -
lænsə/

adj نازاد، دانه‌مه‌زراو، سهره‌خو 1 *n* (نووسه‌ر،
هونه‌رمه‌ند، په‌یام‌نیز و هند) نازاد، سهره‌خو 2
(میزووی) سهریازی به‌کری‌گیراو یان مزه‌وه‌ری
سه‌ده‌کانی نیوه‌راست ○ *adj* آزاد 1 *n* مستقل 2
سریاز مزدور قرون وسطی

free-liver *noun*

که‌سینکی زگه‌پرو، (خوش‌رابویر) آدم شکمبار،
عشرت‌طلب

free-living *adjective*

1 زگه‌پرو، چلنسی 2 (زینده‌ناسی) نازادزی، به
سهره‌خویی ده‌زی (مشه‌خور نییه و هه‌روه‌ها
پیکه‌وه‌ژیش نییه): **a free-living adult**
○ 1 شکمبار 2 فری‌لایفینگ

freeloader /'fri:ləudə(r), US -ləud-/ *noun*

(نافه‌رمی) مشه‌خور، مفت‌خور، لاله‌وه‌ر ○

free love noun

تیکه‌لی سیکسی نازاد (بی‌زن و میزدايه‌تی) ◊
عشق آزاد

freely /'fri:lɪ/ adverb

1 نازادانه، نازاد، به سهریستی: *freely translated*
2 به‌خوږای، به‌لاش 3 به‌دلاوایی، به‌ده‌هندانه‌وه
◊ 1 آزادانه 2 مجانی 3 با‌گشاده‌ستی

freeman /'fri:mən/ noun, also freemen

1 پی‌او نازاد، هاو‌نیشتمانی نازاد، شازنشینی
نازاد 2 نا‌کویله، کس‌ن که *serf* نه‌ی، ناره‌عیه‌ت
◊ 1 آزادمرد، شه‌روند افتخاری 2 غیری‌ده

free market noun

(ثابووری) بازاری نازاد یا سهریستی ◊ بازار آزاد

free marketer noun

بازار‌گیر نازاد، بازار‌به‌ده‌ستی نازاد ◊ فری
مارکتر

Freemason /'fri:meɪsn/ noun

فراماسون، ماسون: نه‌ندامی کومه‌له‌ی نه‌یتی
نیونه‌ته‌وه‌یی، به‌مه‌به‌ستی په‌ره‌پیدانی یارمه‌تی
دوولایه‌نه و پیوه‌ندی دوستانه‌ی له‌نیوان
نه‌ندامانی‌دا ◊ فراماسون، عضو فراموش‌خانه

Freemasonry /'fri:meɪsnrɪ/ noun, also Masonry

1 فراماسونری (سیستم و کرداره‌کانی فراماسون)
2 (freemasonry *n*) به‌کیتی، هاو‌بیری،
به‌ک‌گرتوویی، به‌ک‌که‌وتوویی، لیک‌گه‌پشتن،
هاوسوژی، همت به‌یکیتی ◊ فراماسونری

freemasonry = freedom

free on board adjective, adjective

پندان یان به‌ده‌سته‌وه‌دانی (که‌ل‌وه‌یل) له‌سهر
(بشتی) که‌شتی ◊ فوب

free pardon noun

لین‌بوردن، لین‌خوشبوون، به‌خشین (له‌تاوانی و
فهرمی‌یانه) ◊ برانت، بخشش

free pass noun

تیکیتی خوږایی ◊ بلیت رایگان

free period noun

ماوه یان قوناخی نازاد (له‌خویندنگاکان‌دا) ◊
دوره‌ی آزاد

Freephone /'fri:fəʊn, US -fəʊn/ noun

تله‌فونی خوږایی یان نازاد ◊ تلفن مجانی

freestyle /'fri:stail/ noun

شله‌وتونده (زنجیری موتور سیکلیت و هند) ◊

free port noun

به‌نده‌ری نازاد ◊ بندر آزاد

Freepost /'fri:pəʊst, US -pəʊst/ noun

(له‌بریتانیا) پوستی خوږایی، پوستی به‌لاش
پست رایگان

free radical noun

سورچران

(کیمیا) ره‌گی سهریستی یا نازاد ◊ رادی‌کال آزاد

free-range adjective

خومالی، مالی، خانه‌کی (وه‌کوو‌هیلکه) ◊ محلی

free rotation noun

سووږانی سهریستی یان نازاد، خولانه‌وه‌ی نازاد

◊ چرخش آزاد

free soil noun, adjective

n مه‌لېند یا خاکی نازاد (له‌ته‌مریکا و به‌رله
شهری نیوخوږی Civil War کس‌بوی نه‌بوو
کویله‌داری بک‌ا) *adj* 1 (Free-Soil) دژی
په‌ره‌پیدانی کویله‌داری له‌نیو‌خاکی ته‌مریکا
به‌رله شهری نیوخوږی 2 سهریبه
Free Soil (Free-Soilism *n* Free-Soiler *n*) Party
◊ فری سویل

Free Soil Party noun

پارټی مه‌لېند یا خاکی نازاد (1845-54) دژی
په‌ره‌پیدانی کویله‌داری له‌نیو‌خاکی ته‌مریکا
به‌رله شهری نیوخوږی) ◊ حزب فری سویل

fressia /'fri:ʒə, US 'fri:ʒiəl/ noun, pl. fressias

(بروه‌ک‌ناسی) فری‌زیا، گولی فری‌زیا (توخم)
Freesia له‌ناوی یزشکی ته‌لمانی
H. T. Freese (1876) فری‌زیا

free space noun

شوینی نازاد (بی‌بواری مه‌گناتیکي و راکیشن)
◊ فضای آزاد

free speech noun

نازادی راده‌ری‌رین، نازادی ناخافتن،
freedom of speech ◊ آزادی بیان

free spirit noun

مروفي سهریبه‌خو، مروی نازاد یان سهریستی
◊ شخص مستقل

free-spoken /'fri: 'spəʊknl/ adjective

قسه‌له‌روو، بی‌پنچ‌وپه‌نا، بی‌په‌رده قسه‌ده‌کا،
(free-spokenness *n*) outspoken

free-standing adjective

نازاد، سهریبه‌خو، سهریستی، جیا، نازاد،
پیوه‌نوو‌ساو، نه‌لکاو، بی‌پالېشت: *a free-*
a a free-standing city ◊ *standing clinic*
a free-standing ◊ *free-standing wall*
computer store ◊ مجزا، آزاد

free state noun, also Free State

ههریم یان ته‌یاله‌تی نازاد (که‌کویله‌داری
تیانه‌ده‌گرا) ◊ ایالت آزاد

freestone /'fri:stəʊn/ noun

1 به‌ردی که‌خوش‌بش‌ری یان خوش‌تاش 2
میوه‌ی که‌به‌ناسانی ناوکه‌کی له‌گوشته‌کی
پیته‌وه (پروانه) (clingstone ◊ فری‌ستون

freestyle /'fri:stail/ noun

1 پینش‌رک‌تی مه‌لنی نازاد، باسکه‌مه‌لنی 2
freestyle wrestling ◊ نازاد: (زوران‌بازی)

(freestyler *n*) 1 کرال، شای آزاد 2 آزاد

free-swimming *adjective*

مهلهوانی نازاد، نازادمهلهوان (چونکو به شتیکهوه نه به ستر او تهوه): *the free-swimming larva of the barnacle*

of the barnacle 1 شاکر آزاد

free-tailed bat *noun*

شه مشه کویره کلک نازاد: جوریکی میرووخووری زووفری streamlined [ژور جورن وله خیزانی Molossidae] نوعی خفاش

freethinker /fri:'θɪŋkə(r)/ *noun*

نازادبیر، بیرازاد، ناده مارگرز، بیرفرهه- (freethinking *n*, *adj*) بیرازادی، ناده مارگرزی، بیرفرههی *adj* بیرفرهه بیرازاد آزاداندیش

free-thought *noun*

بیرفرههی، بیرازادی، بیرکردنهوهی نازاد، هزارکردنی به سهریستی آزاداندیشی

free trade *noun*

کارداري نازاد، بازرگانی سهریست یان نازاد (free trader *n*): لایهنگری کارداري یان بازرگانی نازاد) تجارت آزاد

free trade *noun*

کارداري نازاد، بازرگانی سهریست یان نازاد) تجارت آزاد

free university *noun*

(له نمریکا) زانکوی نازاد) دانشگاه آزاد

free variation *noun*

(زمانهوانی) جهش یا جوری نازاد) گونهی آزاد

free verse *noun*

ههلبهستی نازاد، هونهی نوی) شعر آزاد یا نو

free volition *noun*

ویستی نازاد، خواستی سهریست) ارادهی آزاد

free vote *noun*

دهنگی نازاد (ناچار نییه پیدا به پارتکههی) رای آزاد

freeway /fri:'weɪ/ *noun*

پانهپی، نازادپی) آزادراه

freewheel *noun*

پینجه نازاد، نازادچهرخ: شت یان نامیری که چهرخیی دوواوهی دووچهرخه بهبی پالیدان ده سووپیتهوه (freewheeler *n*) فریویل

freewheeling /fri:'wi:lɪŋ/ *noun*

که متهرخه، بی خه یال، گوی پینهدهر، لامل، نالوری) لایالی

free will *noun, adjective*

n ویست، هیز یان توانایی بریاردان، بریاربهدهستی (free-will) *adj* خوویستانه، به پینخوش بوون یان خووشی خوی، به مهیلی خوی، بی زورهملی voluntary: free-will offerings) اراده، اختیار

free world *noun*

جهان یان دنیای نازاد: نهو نه توانهیی جهان که لهزیر کاریگهری یان کونترولی توتالیتاریه ندادن نین) فری ورلد

freezable *adjective*

له بهستن هاتوو، دهیهستی) منجمدشدنی

freeze /fri:z/ *noun*

1 به تهلهک، شهخته بهندان، سههول بهندان 2 چهسپاندن (کری، نرخ و هند) 1 یخ بهندان 2 تثبیت

freeze-dried *adjective*

بهه ریگای به سستهوه وشکهوه کراو، بهستهوشکینراو) به طریق انجماد خشکانده شده

freeze-drying *noun*

وشک کردنهوه یان وشکاندنی به بهستن) خشکانیدن انجمادی

freeze-frame *noun*

1 راگرتن، وینهی راگیراو 2 دوگهی راگرتن (فیدوی) 1 عمل مکث کردن، قاب ایستا 2 دکمهی مکث

freezer /'fri:zə(r)/ *noun*

بهستینر، جی سههول، بهستنگه) فریزر

freeze-up *noun*

به تهلهک، شهخته بهندان، سههول بهندان) یخ بهندان

freezing /'fri:zɪŋ/ *adjective, noun*

adj په کجار سارد، شهخته بهند، توفویهند، سارد و س *n* (تیمراجتر) سیفر، خالی بهستی ناو (0°C) *adj* بسیار سرد، سرد *n* صفر

freezing-point *noun*

خالی بهستن یان جهردان، (تیمراجتر) سیفر) نقطهی انجماد، صفر

F region *noun*

ناوچهی نیف: بهرترین ناوچهی نایونوسفتر، له نیوان 80 مایل (130 کیلومتری) تا 300 مایل (500 کیلومتری) دایه) منطقهی اف

freight /freɪt/ *noun*

1 هه لگرتن، بردن 2 کری بار 3 بار، کهلویهل 4 شه مهندهههری بارهه لگر یان باری) 1 حمل 2 کرایه ی بار 3 محموله 4 قطار باری

freightage /freɪtɪdʒ/ *noun*

1 هه لگرتن، بردن 2 کری بار) 1 حمل 2 کرایه ی بار

freight car *noun*, also wagon

واگون یان عهره بانهی بارهه لگر یان باری) واگن باری

freighter /'freɪtə(r)/ *noun*

1 بارهه لگر (کهستی یا فروکه) 2 بارلینهه، بارچی) 1 باربر 2 بارکننده

freightliner *noun*

شه مهندهههری بارهه لگری تونهو) قطار باری

freight train *noun*

شهمه‌نده‌فهری باره‌لگر یان باری ○ قطار باری
French /frentʃ/ *adjective, noun*

adj سهره به فهره‌نه، فهره‌نسی، فهره‌نسی *n*
زمانی فهره‌نسی (له چنده به‌شیکي بیلزیک،
سویرا، گنده‌دا و هیندی ولاتی تر قسه‌ی
بیده‌کری، Frenchness *n*) ○ *adj* وابسته به
فرانسه *n* زبان فرانسه

the French /frentʃ/ *noun*

خه‌لکی فهره‌نسه، گه‌لی فهره‌نسه،
فهره‌نسی‌یه‌کان ○ فرانسویان

French bean = green bean

French braid = French plait

French bread *noun*

نانی فهره‌نسی، نانی باگیت ○ نان باگت

French Canadian *noun*

که‌ندی فهره‌نسی‌زمان ○ کانادیایی فرانسه‌زبان

French chalk *noun*

گه‌چی فهره‌نسی، گه‌چی دروومان یان خدیاتی
○ گج خیاطی

French cricket *noun*

کریکتی فهره‌نسی ○ کریکت فرانسوی

French door = French window

French dressing *noun*, also vinaigrette

سوسی سرکه ○ سن سرکه

French fries *noun, pl.*

قاشه‌پره‌ماسی سووره‌وه‌کراو ○ سیب‌زمینی
سرخ‌کرده

French horn *noun*

هۆرنی فهره‌نسی ○ کُر

Frenchi = Frenchy

Frenchification *noun*

کرده‌فهره‌نسی، فهره‌نساندن ○ فرانسوی‌سازی

French kiss *noun*

ماچی فهره‌نسی (زمانه‌کان لینگ‌که‌ون) ○
بوسه‌ی فرانسوی

French leave *noun*

(تافهرمی) فیزمالک، خودزینده‌وه، جیفک (له کار
و به بیده‌توور (یان به پنامه‌کی) ○ جیم شدن

French letter = condom

French loaf = baguette

Frenchman *noun, pl. Frenchmen*

پیای فهره‌نسی، فهره‌نسی ○ مرد فرانسوی

French marigold *noun*

(رووه‌کناسی) گوله شه‌سته‌ر ○ فرنج‌ماری‌گولد

French nettle *noun*, also Joseph's coat

(رووه‌کناسی) جافره‌شوک ○ خسن یوسف

French plait *noun*

په‌لکه‌ی فهره‌نسی ○ بافه‌ی فرانسوی

French polish *noun*

سریع‌السر

روڼ یا رهنګی جه‌لا، لاکي نه‌لکول ○ روغن جلا

French seam *noun*

بین‌دروو‌یسی، جه‌وت‌وه‌ه‌شیت،
تیوه‌دروو، دروومان‌ی له ژیره‌وه ○ س‌دو‌زی

French tickler *noun*

(تافهرمی) جیر یا کاندومی ریڼی ○ کاپوت‌خط‌خط

French window *noun*

په‌نجیره‌ی دوو‌تایی یان دوو‌ده‌ری، درگای
شووشه‌یی (که به‌ره‌و پاخ یان بالکون
ده‌کریته‌وه) ○ پنجره‌ی دولنگه

Frenchwoman *noun, pl. Frenchwomen*

ژنی فهره‌نسی، فهره‌نسی ○ زن فرانسوی

Frenchy *noun*, also Frenchie

(سووکانه) مروی فهره‌نسی ○ آدم فرانسوی

frenetic /frə'netik/ *adjective*

پروژه، پرتین، به‌گو، پرجالاک، به‌تین‌وتاو،
گرم‌گو، شیتانه، به‌جوش (وخروش)، پره‌ژیو،
جرین: *a scene of frenetic activity* ○ *to live*

frenetically /frə'netikli/ *at a -netic pace*

adv: به‌تینه‌وه، به‌گو‌پوه، شیتانه؛

(freneticism *n*) ○ پرجارت، پرت و تاب

frenulum /'fri:njələm/ *noun*, also fraenum

or frenum /'fri:nəm/

1 (توبکاری، میژو‌ناسی) هه‌وساروکه،

هه‌وسارچه، هه‌وساره، به‌ست 2 هه‌وسار، له‌غاو،

باله‌نگ، ده‌سه‌جله‌و (نهره‌ت: لاتینی نو،

چکولتیراوی *frenum* لاتین "bridle" 1 ○

فرینولوم، بندیزه 2 لگام

frenzy /'frenzi/ *noun, pl. frenzies*

1 ره‌فتار یان هه‌لس‌وکه‌وتی شیتانه، شیت‌بون

(بوسانی) 2 وروو‌زانی توند یان توندوتیزانه

frenzied /'frenzið/ *adj*: وروو‌زاو، هه‌ژیو،

شیت، له‌کوتسرژل‌ده‌رجوو، هه‌وسارپساندوو،

شیتگیر: *frenziedly adv*: شیتانه، شیتگیرانه)

○ 1 حرکات جنون‌آمیز 2 هیجان خشونت‌آمیز

frequency /'fri:kwənsi/ *noun*, also

frequence

1 فراوانی، زوری، فره‌هی 2 دووباره‌بوونه‌وه،

زۆروودان، زۆرقه‌ومان، چه‌ندباره‌بوونه‌وه،

چه‌ندپاته‌یی 3 (فیزیک) له‌ره، له‌رینه‌وه 4

(رادپو) شه‌پۆل ○ 1 کثرت، توان، تاوب، تعدد 2

کثرت وقوع، تکرار 3 (فیزیک) بسامد 4 موج

frequency meter *noun*

له‌ره‌پۆ ○ بسامدسنج

frequent /'fri:kwənt/ *adjective*

1 زۆر، فره‌ه، فره، فراوان، له‌سهریه‌ک، زووزوو،

په‌یتا‌په‌یتا 2 دووباره‌بوو، په‌ستایی،

چه‌ندباره‌بوو، چه‌ندپاته‌ه، زۆرووداو،

پرووداو، زۆرقه‌وماو 3 ناسایی، باو، هه‌میشه‌یی،

He is a frequent visitor: usual, common

4 *a frequent visitor* ○ *to this country*

(بی-باو) 5 thronged full (کون) intimate.
 frequenter *n* familiar: هات‌وچوکر:
 (frequentness) /'fri:kwəntnəs/ *n*
 متعدد، وافر، فراوان، بی‌دری 2 مکرر، کثیرالوقوع 3
 عادی، دائمی

frequent /'fri:kwəntli/ *adverb*
 زورچار، به زوری، زور، گه‌لن، گه‌لن جار،
 زوری‌ی جاران، جاره‌های جار: *Buses run frequently between the city and the airport* غلب، غالباً، به دفعات، زیاد

frequentation /fri: kwen'teiʃn/ *noun*

هات‌وچو، هام‌وشو ۱ تردد، رفت‌وآمد
frequentative /'fri:kwəntətɪv/ *adjective, noun*

adj هدرشو، دوباره‌وه‌بوو، چندباره‌وه‌بوو،
 چه‌ندپاته *n* کاری دوباره‌وه‌بوو، کاری
 چه‌ندباروه‌بوو یان دووباتی *adj* تکراری *n*
 فعل تکراری

fresco /'freskoʊ, US -koul/ *noun, pl. frescoes or frescos*

کیشانه‌وی دیواری، دیوارکشی، لسه‌ردیوار
 کیشانه‌وه، دیوارنه‌خشتی: *The ceiling is richly decorated in marble and fresco*
 (frescoed *adj*) نقاشی دیواری

fresh /fref/ *adjective*

adj 1 تازه، نو، نوین، تهر، تهر‌وتازه، تهر‌وپر،
 ناودار، گش‌وتازه، گول‌به‌دهم 2 خاوین، تمیز،
 (چیش و شو) تازه‌لنراو، نهماوه، تازه، کون
 نیسه، نابه‌یات 3 (شو) شیرین، خوش، نهم‌ویر،
 سووک 4 فینک، سارد 5 (با) توند، به‌قهوه‌ت 6
 به‌کفیف، خوشحال، به‌گور، به‌تین 7 روودار،
 بی‌حه‌یا، بی‌شهرم 8 تازه‌کار، خاو، نوکار *n*
 سهره‌تا، ده‌سپیک، هوه‌ل (freshly /'frefʃli/ *adv*:
 تازه، به تازه‌هی، به تازه‌گی: *freshness n*:
 1 تازه‌هی، ره‌نگ‌ویو 2 فینکی 3 شیرینی،
 سووکی، خوشی 4 خوشحالی، به‌کفیفی،
 کفیف‌سازی، به‌گوری 5 بی‌شهمونی، خاوی)
 ۱ *adj* تازه، جدید، تر و تازه 2 تمیز، تازه 3
 شیرین 4 خنک، سرد 5 شدید 6 سرزنده، پر‌خوارت
 7 پر رو 8 ناآزموده *n* آغاز

fresh air *noun*

ه‌وای تازه، ه‌وای نازاد ۱ هوای آزاد

freshener /'frefnə(r)/ *noun*

گشینهر، به‌کفیف‌ه‌نهر ۱ ترو تازه‌کننده

resher /'frefʃə(r)/ *noun*

خویندکاری سالی به‌کهم (زانکو یان کولیز) ۱
 دانشجوی سال اول

freshet /'frefʃɪt/ *noun*

1 لافاو، سیلاو 2 لافاو‌ه‌وای تازه که ده‌رزتیه
 ده‌ریاوه ۱ سیلاب 2 فرشت

fresh gale *noun*

باین که خیرایی به‌ک‌ی 62 تا 74 (یان 39 تا 46
 مایل) کیلومتر له س‌عات‌دا بی ۱ فرش گال
freshman /'frefmən/ *noun, also freshmen*
 خویندکاری سالی به‌کهم له زانکو (له نهم‌ریکا)
 یان خویندنگای بالا یان نا‌ماده‌ی ۱ دانشجوی
 سال اول یا دبیرستان

fresh-run *adjective*

(ماسی کوچهر، ب.ت. س‌لمون یان نازاد) تازه
 گ‌بیوه به ناوی تازه له ده‌ریاوه ۱ فرش‌ران

freshwater /'frefʃwɔ:tə(r)/ *adjective, noun*

adj 1 س‌مره ناوی شیرین یا ناوی سووک، نه له
 ده‌ریادا، زیاو له ناوی شیرین‌دا 2 خاو، تازه‌کار،
 ناشاره‌زا، ده‌س‌خاوی، نهم‌وون، نا‌بوخت *n* ناوی
 شیرین، ناوی سووک، ناوی ناسویر (ب.ت. وهک
 س‌رجاوه‌یتکی سروشتی) ۱ *adj* وابسته به
 آب شیرین 2 ناآزموده، خام‌دست *n* آب شیرین

fresnel lens /'fref:nel/ *noun, also Fresnel lens*

جوړی هاوینته یان لینزی تمخت که کومه‌لی
 نالقه یان بازنه‌ی هاواناوه‌ندی concentric
 (ب‌نهره‌ت: له ناوی فزیک‌زان و نهم‌دازیاری
 سیثیل ف‌ره‌نسی Augustin J. Fresnel) ۱ لنز
 فزینال یا فرینال

fret /fret/ *noun*

نگه‌رانی، دل‌له‌دوایی، دل‌ه‌خوریه، دل‌ه‌اوکی ۱
 اضطراب، دلشوره

fret /fret/ *noun*

(گیتار و هند) پ‌رده ۱ (fretless *adj*) پ‌رده

fret /fret/ *noun, also sea set*

مژ یان تهمی ده‌ریایی ۱ مه دریایی

fret /fret/ *noun*

1 جوړی نه‌خشی توړی جوانی، ب.ت. دانه‌یتکی
 س‌نگ‌ریز یو س‌ر زان 2 زنجیره (ی نهم‌دازه‌یی
 یان نهم‌دازه‌م‌ند) ب.ت. هی پ‌ه‌راوینز، زور‌تر
 به‌رجه‌سته و یتکه‌اتوو له چه‌ندین هیل یان میلی
 راست که له گوشه‌ی لابه‌لا و راست‌دا یه‌ک‌تریان
 ده‌بری یان لیک تیده‌ه‌برین ۱ فرت

fretful /'frefʃl/ *adjective*

1 ناره‌حه‌ت، به‌دخو، ناجسن، که‌ساس، بی‌تارام،
 نارام‌لن‌ه‌ل‌گیراو 2 ده‌مه‌گل‌ه‌یی، به‌گل‌ه‌یی و گناشت

fretfulness /'frefʃlɪ/ *noun*: ده‌مه‌گل‌ه‌یی یانه:

fretfully *adv*: 1 ناره‌حه‌تی نارام‌لن‌ه‌ل‌گیراو، ناجسنی،
 به‌دخوویی، به‌دغه‌ری 2 ده‌مه‌گل‌ه‌یی یوون) ۱

ناراحت، معذب، کج‌خلق 2 شکوه‌آمیز

fretsaw /'frefso:/ *noun*

باریکه‌مشار، مشاره‌باریک، مشاری ددان‌ورد
 ۱ اره‌مویی

fretted /'fretɪd/ *adjective*

نه‌خشی توړیتراو ۱ مشبک‌کاری‌شده

fretwork /'freftwɜ:k, US -wɜ:rk/ *noun*

نه‌خشی توړینه، توړینه‌کاری ۱ مشبک‌کاری

Freudian /'frɔɪdiən/ *adjective, noun*

adj فرویدی، سهرهه فروید *n* لایه‌نگری زیگموند فروید (Sigmund Freud (1856-1939) یان شیواز و میتوده‌کانی: *-dian* *psychoanalysis* (*n*) فرویدگره‌ری، فرویدباوه‌ری) *adj* فرویدی *n* طرفدار فروید

Freudian slip *noun*

خلیسکان یان هه‌له‌ی فرویدی، هه‌له‌ی زمانی
○ لغزش فرویدی

Frey *noun*, Old Norse *Freyr*

خودای ناوه‌دانی، به‌ره‌هم، پیت و ناشتی (میتولوزی) *n* فری (Norse)

Freya *noun*, Old Norse *Freyja*

خوازنی خوشه‌ویستی و جوانی (میتولوزی) (Norse) *n* فریا

Fri = Friday

friable /'fraɪəbl/ *adjective*

1 ناسک، نه‌رم، خواو، ریزه‌لۆک، هه‌لیرۆک، هه‌لیروواو 2 له‌هارین‌هاتوو، له‌شکان‌هاتوو (*friability* /'fraɪə'bɪləti/ also *friableness*) *n*: 1 ناسکی، نه‌رمی، خاوی، ریزه‌لۆکی، هه‌لیرۆکی، هه‌لیروواوی 2 له‌هارین‌هاتوویی) *n* فریاییل 2 قابل گرد شدن

friar /'fraɪə(r)/ *noun*

ره‌به‌ن، راگه‌پننه‌ر (پنهره‌ت: له *frater* لاتین "brother") *n* راهب، مبلغ

friarbird *noun*

جۆری هه‌نگه‌خۆری زله‌ی نه‌وسترالاسیایی سه‌ره‌رش و که‌می رووته‌له و ده‌نووک‌دره‌زی چه‌ماو [نوخم *Philemon*: زۆر جۆرن] *n* نوعی پرنده

friar's balsam *noun*

گیراوه‌ین که بیزنۆینی benzoin له‌ئه‌ل‌کۆل‌دا تیا به‌ زۆرتی وه‌ک ده‌رمانی هه‌لمزین *inhalant* به‌کار‌دینری *n* نوعی محلول

friar's lantern = *ignis fatuus* (*obsolete*)

friary /'fraɪəri/ *noun*, also *friaries*

ده‌یر، خانه‌قا، خانه‌گا، خانقا *n* دیر، خانقا

fribble *noun*

(نافه‌رمی) که‌سینکی گه‌وج، شتی هه‌چه‌که *n* آدم احق، چیز بی‌اهمیت

fricandeu /'frikəndəʊ/ *noun*, *pl.*

fricandeaux /-dəʊz/

(فه‌ره‌نسی) جۆری چیشته *n* نوعی غذا

fricassee /'frikəsi:/ *noun*

فری‌که‌یسی (= چیشته گوشت یا مریشک له‌گه‌ل سۆسی‌سی: *fricassée* *adj*) *n* فری‌که

fricative /'frikətɪv/ *adjective, noun*

adj خشه‌یی، لیک‌خشاو، خشه‌پنهرانه (ب.ن. *f* وه‌ک *th* و *fee*) *n* نه‌بزوتنی خشه‌یی *adj*

سایشی *n* هم‌خوان سایشی

friction /'frikʃn/ *noun*

1 لیک‌خشان، خشان، لیک‌خستن 2 کیشه، ململانتین، جیاوازی بی‌رورا (*frictional*) *adj* /'frikʃənəl/ سهره‌ه یان پنه‌ه‌ندی به‌لیک‌خشانه‌وه هه‌یه: *frictionless* *adj*: 1 بێ‌لیک‌خشان، بێ‌خشان 2 بێ‌کیشه، بێ‌ململانتین، بێ‌جیاوازی بی‌رورا؛ پنه‌ه‌ت: به‌ریگای فه‌ره‌نسی، له (*frictio(n)-* لاتین، له *fricare* "لێخستن، لێخشاندن، پیاهینان (to rub)" *n* 1 اصطکاک، سایش 2 اختلاف

friction tape = insulating tape

Friday /'fraɪdeɪ, US -di/ *noun, adv*

n هه‌ینی، رۆژی هه‌ینی، جومه *adv* هه‌ینی‌یان، هه‌ر هه‌ینی‌ین، هه‌ر جومه‌ه جارێ (پنه‌ه‌ت: له *Frīgedæg* ئینگلیسی کۆنه‌وه، له ناوی خوازنی نه‌لمانی *Frigga* وه‌رگیراوی *Veneris dies* "late Latin" رۆژی هه‌ساره‌ی ناویه *Venus*) *n* جومه، آدینه *adv* هر جمعه بکبار

fridge /'frɪdʒ/ *noun*

به‌فه‌رخه‌ره، به‌خچال (کورتی *refrigerator*) *n* بێخچال

fridge-freezer *noun*

به‌فه‌رخه‌ره‌به‌ستینه‌ر، به‌خچال‌فریزر *n* بێخچال‌فریزر

fried /'fraɪd/ *adjective*

1 سووره‌وه‌کراو 2 (نه‌مریکا و نافه‌رمی) *n* سرخ‌کرده

fried /'fraɪd/ = past and past participle of fry

fried chicken *noun*

مریشکی سووره‌وه‌کراو *n* مرغ سرخ‌کرده

fried magnet *noun*

شتی جوانی که به به‌فه‌رخه‌ره‌وه ده‌نری، ماگنتیی به‌خچال *n* ماگنت بێخچال

friend /'frend/ *noun*

1 دۆست، برادر، رفیق، هاوڕێ، هاو‌ده‌م، یار، هه‌فال 2 یارمه‌تیده‌ر، به‌هانه‌وه‌جوو، لایه‌نگر، داژدار، پشتیوان 3 (له‌شه‌ردا) یه‌ک‌گرتوو، هه‌ف‌گرتوو، یه‌ک‌که‌وتوو، هاو‌به‌یمان 4 Quaker = (Friend) 1 دوست 2 کمک، جانبدار، حامی 3 متحد، متفق

friendless /'frendləs/ *adjective*

ته‌نیا، ته‌نیا‌بال، بێکه‌م، بێ‌خاوه‌ند، تاک‌وته‌نیا، بێ‌یار *n* بێ‌کس

friendly /'frendli/ *adjective* (*friendlier*, *friendliest*), *noun* (*pl. friendlies*)

adj دلسۆز، گه‌رم‌گوو، دۆستانه، بریارانه، خوشه‌ویستانه، دۆست *n* (هه‌روه‌ه *friendly* match) یاری دۆستانه *n* *friendliness*: خوشه‌ویستی، دۆستایه‌تی، هه‌فاله‌تی، بریاره‌تی، دلسۆزی) *adj* صمیمی، دوستانه، صمیمانه،

دوست *n* دیدار دوستانه

Friendly Society *noun*

کومه‌ای هاوکاری (که لودا له کاتی پیری یان نه‌خوشتی نه‌ندامه‌کانیان د یارمندی یان ددهن)
 انجمن تعاون

Friend of Dorothy *noun*

(نافه‌رمی) پیاوی هاوړه‌گه‌زباز
 friendship /'frendʃɪp/ *noun*
 1 دوست‌تایه‌تی، ه‌دفال‌ته‌تی، دوست‌تانی،
 سه‌روسه‌خت، رفیق‌تایه‌تی 2 پتوه‌ندی یان تیکه‌لی
 دوستانه 3 دوستی، رفاقت 2 رابطه‌ی دوستانه

frier = fryer

Friesian /'fri:ʒn/ *noun*

(له بریتانیا) فریزن، فریزن (= جوړی مانگای
 به‌له‌ک که شیریکي زور دده‌ا، له بنه‌ره‌تا له
 Friesland ی ه‌ولنده‌وه)
 فریزن

frieze /'fri:z/ *noun*

(پیناسازی) فریز (نیوان *architrave* و *cornice*
 frieze-like *adj* بنه‌ره‌ت: له *Phrygium* (*opus*)
 لاتین " (کاری *Phrygia*) "
 کپیه، افریز

frieze /'fri:z/ *noun*

جوړی پارچه‌ی له‌خوری قورس و زیر که لاینکی
 ب. ت. پرووتی ه‌یه (بنه‌ره‌ت: له *fries* فیه‌نسی،
 له *frisla* لاتینی سه‌ده‌ک‌انی پتوه‌راست "خوری
 فریزیایی (*Frisian wool*) "
 نوعی پارچه

frigate /'frɪgət/ *noun*

1 که‌شتی باریزه‌ر 2 (میزووی) جوړی که‌شتی
 شه‌رکه‌ری باده‌وه‌دار 1 ناو پاسور 2 نوعی
 کشتی

frigate bird *noun*

جوړی بال‌بنده‌ی دهن‌گ‌خوشتی راوی
 به‌روبال‌ه‌رش، بال‌دریزی باریک و
 دهن‌وک‌قولاوی دریز [توخم *Fregata*: پینج
 جوړن]
 نوعی پرنده

Frigga *noun*, Old Norse *Frigg*

فریگا: زنی *Odin* و خوازنی ناسمانه‌کان،
 میتولوژی Norse
 فریگا

frigging /'frɪɡɪŋ/ *adverb, adjective*

گلاو! پسه!
 Mind your own frigging
 business!
 کثافت!

fright /'fraɪt/ *noun*

1 ترس، خوف، فهره‌ت
 to cry out in
 2 شت یان مروی ترسینه‌ر (*fright*)
 fyrhto نینگلیسی کون (ناو)، بنه‌ره‌ت نه‌لمانی
 1 وحشت، هراس 2 چیز یا آدم وحشت‌ناک

frightened /'fraɪtnd/ *adjective*

ترساو، توقیو، زه‌نده‌ق‌چو، زارو‌چو،
 ترس‌لې‌نیشتنو:
 a frightened child
 Don't
 be frightened
 وحشت‌زده، به‌هراس افتاده

frightening /'fraɪtnɪŋ/ *adjective*

ترسینه‌ر، ترس‌ناک، جینی‌ترس، توقینه‌ر

frighteningly /'fraɪtnɪŋli/ *adv*) ترسینه‌رانه،

به‌شیوه‌یکي ترس‌ناک)
 وحشت‌انگیز

frightful /'fraɪtfl/ *adjective*

زور ناخوشت، ترس‌ناک، یه‌کچار خراب،
 له‌راده‌به‌ده‌ر،
 a frightful novel
 terrifying
 له‌نه‌ندازه‌به‌ده‌ر،
 *frightfully /'fraɪtfuli/ *adv*)
 یه‌کچار،
 frightful
 thirst : extreme
 ترسینه‌ری، توقینه‌ری،
 frightfulness *n*
 ترس‌ناک‌بوون، ناخوشت‌بوون)
 وحشت‌ناک،
 مخوف، بد، فوق‌العاده*

frigid /'frɪdʒɪd/ *adjective*

1 سارد، به‌سته‌له‌ک، شه‌خته‌بند، توف‌ویه‌ند،
 به‌ستو 2 بی‌هست، وشک، ساردوسر،
 نادوستانه 3 زنی سارد(وسر)؛
 frigidity
 n
 'fri:dʒɪdətɪ/
 1 ساردی، به‌سته‌له‌کی،
 شه‌خته‌بندی، به‌ستن 2 وشکی، ساردوسری 3
 ساردمه‌زاجی، ساردوسری زن؛
 frigidly
 adv
 'frɪdʒɪdnəs/
 n
 'frɪdʒɪdli/
 بنه‌ره‌ت: له *frigidus* لاتین، له *frigere*
 "سه‌زما‌بوون، سارد‌بوون"
 1 سرد، منجمد 2
 بی‌روح 3 سردمزاج

frigidarium /'frɪdʒɪ'de:riəm/ *noun, pl.*

frigidaria /-rɪə/
 (میزووی، رومی کون) ساردخانه‌ی گه‌رامو
 خنک‌خانه‌ی حمام

frigid climate *noun*

ناووه‌وای به‌سته‌له‌ک یا به‌ستو
 اقلیم منجمده

frigid zone *noun*

ناوچه‌ی به‌ستو، هه‌ریمی به‌سته‌له‌ک،
 به‌سته‌له‌کان
 منطقه‌ی منجمده

frill /frɪl/ *noun*

1 چین:
 a tablecloth with a lace frill
 around the edge
 2 په‌راوړی چین‌چین یان
 چین‌دار 3 (گیانه‌وه‌رناسی، رووه‌ک‌ناسی)
 ریشکو، ریشو 4 (frills) شت‌ومه‌کی جوانی،
 شتی دیندی‌ویژدی، گیزو‌گولنگ، دیکور 5
 زیرقه‌وېریقه، ئالاووالا 1 والان، چین 2
 حاشیه‌ی دارای چین 3 ریشه 4 (در جمع) لوازم
 تزینتی، چیزهای اضافی 5 زرق و برق

frilled /frɪld/ *adjective*

چین‌دار، به‌چین، چین‌چین
 والان‌دار
 a frilly blouse
 frilled lizard *noun*, also *frill-necked lizard*
 (گیانه‌وه‌رناسی) مارمئلکه‌مل‌چرج‌(نه)، ه‌ی
 بساکووری نه‌وسترالیا
 Chlamydosaurus
 (kingii)
 نوعی مارمولک

frilly /'frɪli/ *adjective*

چین‌دار، چین‌چین:
 a frilly blouse
 fringe /'frɪndʒ/ *noun, adjective*
 1 ریشوله، ریشو، ریشکو، گولینگ، شو‌رايه،
 2 پز، په‌راوړ، که‌نار، ده‌ور،
 3 ساچاخ
 4 گنزو‌گولنگ، زیوار، لیوار، په‌راوړ یان لیواری

جوانی 3 بهشی بهراویزی یان دهرهوهی شتی:
the 0 on the northern fringe of the city
 (جوری شتیوازی 4 چین 5 (جوری شتیوازی
 (قر) بهرچم 6 شتی زیادتی یان لاههکی 7 (وهک
 واتاپهند یان لاههکنائی) ناتاسایی، نافهرمی 8
 (کوبوونسهوه، ناههنگ و هتسد) رووداره
 لاههکی بهکان، ری ورههسمی لاههکی یان
 ناسههکی 9 (the fringe) (کومهل یان پارتی)
 کهمینه *adj* لاههکی، ناسههکی، بهراویزی
 :fringy *adj* :fringing *n* :fringeless *adj*)
 ریشوله دار، شتورابه دار) 1 *n* شرا به 2 حاشیه،
 حاشیه تزیینی 3 قسمت حاشیه ای یا بیرونی 4
 چین 5 جتری 6 چیز اضافی یا ثانوی 7 غیرمعمول،
 غیررسمی 8 فرینج 9 (the fringe) اقلیت *adj*

fringe area *noun*

ناوجهین که لهودا (وهرگرتی) شه پوله رادیویی
 یان تله فزیونی بهکان کرن *weak* (یان لاوزن)
 یان تیک دهچن ۰ مزایای جنی

fringe benefit *noun*

لامووجه، سهرمووجه، سووده لاههکی بهکان،
 قازانجی لاههکی، قازانجه بهراویزی بهکان ۰
 مزایای جنی

fringed *adjective*

ریشوله دار، ریشکودار، گولینگ دار، بهراویزدار،
 زیواراوی: *a carpet with a fringed edge* ۰
 دارای شرا به، حاشیه دار

fringed gentian *noun*

تشمیل یان جنتشنی ریشکودار
 [Gentianopsis crinita] ۰ نوعی گیاه

fringe orchis *noun*, also fringe orchid

گیاهه رمی ریشکودار [توخم] *Habenaria* ۰
 نوعی گیاه

fringent *adjective*

ریشوله ناسا، ریشکویی، ریشووناسا،
 شتوره ریشوله ۰ شرا بهمانند

fringe tree *noun*

داره ریشوله: داریکی چکوله روزهلانی ولانه
 بهک گرتووه کانی نهمریکا له خیزانی *olive*
 [Chionanthus virginicus] ۰ نوعی درخت

fringing reef *noun*

شتوستی شیلانی نزیک و به دریایی کهنار ۰
 نوعی درخت

frippery /'frɪpəri/ *noun*, pl. fripperies

1 ریت ویت، شروه شاتال، شروهه: *spending*
money on -eries 2 خشی ههزان و بی قازانج
 ۰ 1 خرت و پرت 2 زیور ارزان و بی فایده

Frisbee /'frɪzbi/ *noun*, also frisbee

به بکه یان سیلکی فریو، قایی فریو، فریزی ۰
 دیسک فریزی

frisée /'fri:zeɪ/ *noun*

جوری چه قچه *endive* گدالوول ۰ نوعی
 آندبو

frise = frieze 2

Frisian /'fri:ʒiən, 'fri:ʒ(ə)n, 'fri-/ *noun*,
adjective

1 *n* خه لکی Frisia یان Friesland له هولند 2
 زمانی نلمانی بهشه پاکووری بهکانی هولند و
 دورگه کانی دراوسی *adj* سهه به فریسیا یان
 فریزلند، خه لکه که یان زمانه که یان ۰ فریزیایی

frisk /'frɪsk/ *noun*

1 بشکنین، گیان گه ران 2 هه لسه زودابه،
 هه لیه رودابه، فرک وهور، قوه ته قشقه نه 1
 بازسی بدنی 2 جت و خیز

frisket /'frɪskɪt/ *noun*

ماکینکی چه سی یان ستینیل بو داپوشینی نه و
 جیگایانه ی که پتوبست نیسه رهنک کری
 (به رهت): له *frisquette* فهره نسی، له *frisqueto*
 پروفیتسالی، له *frasqueta* سپانیایی) ۰ فریسکت

frisky /'frɪski/ *adjective* (friskier, friskiest)

به که یف، به ده ماخ، گه ش، خوشحال، سرک،
 به نه شه، بزوی، چالاک، *lively, playful*: *frisky*
adv *puppies*: *friskily* که یف سازانه؛
friskiness: به که یفی، که یف سازی،
 به ده ماخی، گه ش) ۰ سرزند

frisson /'fri:zən, fri:'soun/ *noun*

(فهره نسی) له رزین، له رز، ورووزان، هه ژان ۰
 لرزه، هیجان

frit /frit/ *noun*

هه ویری شووشه (گه ری) ۰ خمیر شیشه

frit fly *noun*

مینشی ده غیل، مینشیکی وردی رهش که
 کرمو که که ی به لا و نافه تیکی گرانه بو ده غل ودان
 و گه نه شامی [*Oscinella frit*] ۰ نوعی مکی

fritillary /fri'tɪləri/ *noun*, pl. fritillaries

1 شلیر، گیایی له تیره ی *dily* به گولی
Fritillaria meleagris زهنگوله ناساوه
 (snake's head) و جوره پینوهندی داره کان 2

جیوری به پوله ی بال قساوه یی و نارنجی
 [*Argynnis*] و توخه کانی تر: گه لن جورن ۰
 1 لاه ی سرنگون 2 نوعی پروانه

frittata /fri'tatə/ *noun*

چینشیکی ئیتالایی، شتیوه ی *gomellete*
 سپانیایی ده دا ۰ فریتاتا

fritter /fɪtə(r)/ *noun*

فریتیر (شتی که له میوه، سهوزی و گوشت،
 کدره به سهردا ده کری و چاک سوور ده کرتیه وه)
 ۰ پیراشکی

fritto misto /'fɪtəʊ 'mɪstəʊ/ *noun*

(ئیتالایی) جوری چینش ۰ نوعی غذا

Fritz /fɪts/ *noun*

(بریتانیا و نافه رمی) نلمانی و گه لی نلمانی،

ب.ت. سەربازى لە شەرى جىھانى يەكەمدا
فرد آلمانى و مردم آلمان

fritz /frits/ noun, on the fritz
ناكارىگەر، بىن باندور: *The TV is on the fritz*
again ٥ غيركارامد

frivolity /fri'vɒləti, US -'vɑɪ-/ noun, pl. frivolities

بىن ئەقلى، سەرچىلى، سووكى، گەمژەى،
بىھودەى: *I can't waste time on such*

frivolities ٥ سېكسى، كىم عىلى، حماقت
frivolous /'frɪvələs/ adjective

بىن ئەقلى، كەم ئەقلى، سووك، سەرچىلى، ھەلەشە،
گەمژە، بىھودە، سەرسەرەكى، فەشە، لەخۆرايى،
بىن نەرخ، بىن پاىەخ، ھىچە كە (frivolously)

frivolousness /'frɪvələsɪl/ adv
سەرچىلى، ھەلەشەى، بىن ئەقلى، ٥ سېكسى،
سەربەھوا، سطحى، احمقانە، بىھودە، بىارزىش

frizz /frɪz/ noun

قزى لولول ٥ موى فرفرى
frizzante /frit'zanteɪ, US -tɪl/ adjective

(مەى) نىمچە ھەلجوو، نىو ەگازدار ٥ (شراب)
نېم جوشان

frizzed adjective

لولول، فر ٥ فرفرى
frizzle noun

قزى لولول يان فر (frizzly adj) ٥ موى فرفرى
frizzled adjective

سورە ھەكراو، چزىلىك، كىسك ٥ جزغالە
frizzy adjective (frazier, frizziest)

لولول، فر: *The rain made my hair go*
frizzy ٥ فرفرى

fro /frəʊ, US frɔʊ/ adverb, to and fro

باش و پىتش، لەم لاو ە بۆ ئەولا ٥ جلو و غب
frock /frɒk, US frɔ:k/ noun

1 كراس، كىنج (ژىنان) 2 عەبا، بالا پۆش
(قەشەكان لە بەردى دەكەن) 3 (كۆن) دەسەلات
يان پەلەوپاىەى قەشەبەتەي (**frocked** adj) لە

froc ٥ فەرەنسەى كۆن، ئەلمانى بەرەت) ٥ 1
پىراھن 2 قبا 3 قەدرت يا مقام كىشىنى

frock-coat noun, also frock-oat

فراک، كۆتى فراک، كەواى درىز تا سەرچۆك
(لە ھەپتەش بۆ ئاھەنگەكان لە بەرد دەكرا) ٥ كت
فراک

froe /frəʊ/ noun, also frow

ئامرازىكى دەسكدار شىو ە پواز، بۆ داقلشاندن
٥ فرو

frog /frɒg, US frɔ:g, fra:g/ noun

1 بۆق، بىق، قزىق [زۆر جۆرن، زۆر بە لە
خىزانى (**Ranidae**) 2 (**Frog**) سىووكانە)
كەسكىنى فەرەنسەى، فەرەنسەى چەبەل (بەرەت):
frogga ٥ ئىنگىلىسى نىو ەراست، ئەلمانى بەرەت)

٥ 1 قورباغە، وزغ 2 فرانسوى كىتف
frog /frɒg, US frɔ:g, fra:g/ noun

1 (رىسى ئاسىن) رەبىلى چوارپىنە يانە
چوارپانە 2 قولاپ، گىرە (**frogged** adj)
(**frogging** n) ٥ 1 انشاب 2 قلاپ

frog /frɒg, US frɔ:g, fra:g/ noun

قابولكە، دەرەپىوى سى سووچكەى بىنى سىمى
نەسب ٥ فراگ

frogbit noun

قزىق كوز: گىياھەكى سەرئاوى ئاوى شىرىن بە
ھىشوو ە گەلاى خەرە ە (**Hydrocharis**)
morsus-ranae (ئوراسىا) و (**Hydromystria**)
laevigatum (ئەمرىكەى باكوورى) ٥
فراگبىت، تەخت قورباغە

frogfish noun, pl. same or frogfishes

جۆرى ماسى كۆسە، بۆقەماسى (**Antennaria**)
hispidus (ھىند و پاسىفىك) و جۆرەكانى تر
٥ فراگفىش

froggery noun, pl. froggeries

1 دەستەى بۆقان 2 جىگەى بۆقان ٥ 1 گرو ە
قورباغە 2 جەى غوكان

frog noun, also spittlebug

جۆرى bug ە بازدەر يان قەسەونى گىماز،
كروكەكانى cuckoo spit [خىزان
Cercopidae: زۆر جۆرن] ٥ فراگھو ە

frogman /'frɒgmən, US 'frɔ:g-, 'fra:g-/
noun, pl. frogmen

مەلەوان، بۆقەپا، ناخەوان ٥ غواص
frogmarch /'frɒgmɑ:tʃ, US 'frɔ:gmɑ:tʃ, 'fra:g-/ noun

قوربۆقەگىر، بۆقەبەند (ھەلگرتنى زىندانى بىن بە
شىو ەىن كە دوو كەس لاقى و دوو كەسى تر
دەستى بگرن) ٥ فراگمارچ

frogmouth noun

بالىندەىكى شەوگەر، شىو ەى nightjar دەدا
[**Podargus strigoides** (ھى زەردى قاو ەىى،
ئەوسترالىا) و جۆرەكانى تر] ٥ نوعى پرنە

frog orchid noun

(روو ەكانسى) جۆرى گىياسارمە، گىياسارمە بۆقە؟
ھى ناوچە مام ناو ەندە باكوورى يەكان
[**Coeloglossum viride**] ٥ نوعى ئىل

frogspawn /'frɒgspɔ:n, US 'frɔ:g-, 'fra:g-/ noun

گەرەى بۆق، رەودەك، ماكىكى روونى
دەلەمە ئاسا ٥ تەخم قورباغە

frogwort /'frɒgwɜ:t/ noun

(روو ەكانسى) گىياسارمە ٥ ئىل
froideur /'frɔw'dɜ:, French 'frɔw'dɜ:ɐ/ noun

ساردوسرى، خۆدوورگرتنى خەلك (لىكتىر) ٥
سردى

frollic /'frɒlɪk, US 'fraɪl-/ *noun, adjective*

n شادی، خوشی، به‌که‌یفی، شه‌یتانی، قوشمه‌یی، شلوقی، هه‌لبه‌زو دابه‌زو، تەقلە‌ده‌و، فرک‌وه‌وژ *adj* شاد، به‌که‌یف، قوشمه *n* ○ وجد، شادمانی، بازیگوشی، جست‌وخیز *adj* خوشحال، بازی‌گوش

frollicsome /'frɒlɪksəm, US 'fraɪl-/ *adjective*

شه‌یتان، هارو‌ه‌اج، دانه‌که‌وتوو، بزوز، شلوق، شاد، سه‌رخوشی، له‌گور، به‌که‌یف، خوشحال، به‌ده‌ماخ: **frollicsome lambs** ○ بازیگوش، شاد

frollicsomely /'frɒlɪksəmli, US 'fraɪl-/ *adverb*

به‌خوشی، به‌شادی، سه‌رخوشانه، به‌ده‌ماخانه ○ با‌وجد

frollicsomeness /'frɒlɪksəmənəs, US 'fraɪl-/ *noun*

خوشی، شادی، خوشحالی، به‌ده‌ماخ، به‌گوری، له‌گوری ○ وجد

from /frəm, strong form frɒm, US frɑ:m/ *preposition*

1 له، 2 ز له، 3 له‌رووی 3 له‌لایهن، له‌کن، ژ ئالیی، له‌وه‌تای 4 له‌و‌ده‌م‌ی، ماوه‌به‌... 5 له‌مه‌ودای 6 له‌به‌رام‌به‌ر، له‌هه‌م‌به‌ر 7 به‌ه‌وی له‌به‌ر، ژبه‌ر، به‌ی‌تی، به‌ره‌چاو‌کردن، به‌سه‌رنج‌دان به‌و (شته) ○ 1 از 2 از روی 3 از طرف 4 از هه‌نگام، مانده به‌... 5 در فاصله‌ی 6 در مقابل 7 به‌علت، مطابق، بنابر

fromage blanc /,frɒmɑ:ʒ 'blɑ:, French frɑmɑʒ blɑ/ *noun*

جوری پهنیری نهرمی، به‌نیره‌سیی ○ نوعی پنیر **fromage frais** /,frɒmɑ:ʒ 'frei, French frɑmɑʒ fre/ *noun*

جوری پهنیری نهرمی تازه، به‌نیره‌تازه ○ نوعی پنیر

frond /frɒnd, US fra:nd/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) گه‌لا (وه‌ک‌ه‌سی خورما)، سه‌ره‌خس fern و رووه‌کی له‌و‌شینه‌یه، گه‌لا‌خورما (fronded *adj*: frondage *n*) ○ برگ، فلاخن

frondescence /frɒn'desəns/ *noun*

گه‌لا‌ده‌ر‌کردن، گه‌لا‌کردن ○ برگ‌دادن

frondescent /frɒn'desənt/ *adjective*

گه‌لا‌ده‌ر‌که‌ر، گه‌لا‌که‌ر ○ برگ‌دهنده

frondose *adjective*

پر‌گه‌لا، به‌گه‌لا، گه‌لا‌دار، گه‌لا‌پر ○ پر‌برگ

front /frʌnt/ *noun, adjective*

1 *n* پیش، پیشه‌و، به‌رده‌م، به‌ره‌و، به‌ریان، به‌شی پیشه‌و، به‌ر، سه‌ره‌تا، ده‌سینک 2 روو، ئاست 3 له‌ب، به‌ر (ده‌ست) 4 ریزی پیشه‌و، ریزی هه‌ول 5 (خانویه‌ره) روو‌کار، لا، به‌ر (یکی خانویه‌ره) 6 (روژنامه) له‌به‌ره‌ی

به‌که‌م 7 پیشه‌وه‌ی جل‌وبه‌رگ 8 لیوار یان گویی ده‌ریا یان ده‌ریاچه، گویی‌چم، دم‌رووبار، که‌نار، روخ 9 ریگای که‌ناری یان ده‌م‌تاو 10 شه‌قامی که‌ناری یان ده‌م‌تاو 11 به‌ره، نه‌نی، نه‌نی شهر، به‌ره‌ی شهر، پیشانی، هیل‌ی پیشه‌وه‌ی به‌ره 12 به‌ره‌ی هه‌وا 13 (ماشین) کورسی یان سه‌نده‌لی پیشه‌و 14 مه‌لبه‌ند، بو‌ار، نا‌قار، بو‌اری چالاکی 15 رو‌ال‌ه‌ت، رووی ده‌ره‌وه *adj* 1 پیشه‌و، به‌ری، سه‌ره‌تا، ده‌سینک 2 (دیمن) روو‌ناک، روشن 3 (ده‌نگ‌ناسی) پیشه‌و، پیشو ○ 1 *n* جلو، قسمت جلو، آغاز 2 رو، سطح 3 کف دست 4 صف مقدم 5 نما، ضلع 6 صفحه‌ی اول 7 جلوی لباس 8 لب دریا یا دریاچه 9 جاده‌ی ساحلی 10 خیابان ساحلی 11 جبهه، جبه‌ی جنگ 12 جبه‌ی هوا 13 صندلی جلو 14 حوزه، زمینه 15 ظاهر *adj* 1 جلور، نه‌ست 2 واضح 3 (آواشناسی) پیشین

frontage /'frʌntɪdʒ/ *noun*

1 (خانویه‌ره) لا، به‌ر، روو‌کار، یانایی پیشه‌وه‌ی خانویه‌ره، پیشه‌خانوو، لای پیشه‌وه‌ی خانوو: **the baroque frontage of Milan Cathedral** The building's street frontages are ○ mostly of glass 2 روو 3 دیمن 4 گویی، کال، که‌نار، دم ○ 1 ضلع، نما 2 رو 3 منظره 4 کنار

frontage road = service road

frontal /'frʌntl/ *adjective, noun*

1 *adj* پیشینه، له‌پیشه‌و، له‌به‌ره‌وه، پیشه‌ویی: **Airbags protect the driver in the event of a severe frontal impact** به‌ره (هه‌وا): **a cold frontal system** 3 سه‌ربه ناو‌چاو‌ان، ته‌ویل‌ی: **the frontal lobes of the brain** 1 *n* ئیسکی ناو‌چاو‌ان یان ته‌ویل 2 به‌رده‌ی پیش مه‌حراب ○ 1 *adj* 1 جلوی جبه‌های 3 وابسته به پیشانی 1 *n* استخوان پیشانی 2 پرده‌ی جلو مه‌حراب

frontal bone *noun*

ئیسکی پیشه‌وه‌ی سه‌ر یان ناو‌چاو‌ان ○ استخوان پیشانی

frontally /'frʌntli/ *adverb*

له‌پیشه‌و، به‌ره‌یی یانه ○ به‌طور جلوی یا جبه‌های **frontal system** *noun ریک‌خسته یان سیستمی به‌ره‌یی (هه‌وا) ○ سینم جبه‌های*

front and center *noun*

به‌ره و ناوه‌ند، نه‌نی و نافه‌ند (شویتیکی زور گرنگ که سه‌رنج راده‌کنشی): **The issue has moved front and center in his presidential campaign** ○ جبهه و مرکز **the front-bench** *noun*

(بارله‌مانی بریتانیا) پیش‌نشینان، نه‌ندامه گرنگه‌کانی حکومت یان رکه‌به‌ر: **an**

Opposition front-bench spokesman on defence ○ اعضا مهم دولت یا اپوزیسیون
the front-bench adjective

سهریه حکومت یا پارتنی بهره‌لست‌کار ○
 وابسته به دولت یا اپوزیسیون

front-bencher /'frʌnt'benʃə(r)/ noun
 پیش‌نشین، بهره‌نشین، نئندامی پارلهمان (له)
 پارلهمانی بریتانیا ○ فرانت‌بنچر

front cover noun
 روویه‌رگ ○ روی جلد

front desk noun
 میزی پیشه‌وه ○ میز جلویی

front door noun
 درگای چوونه‌ژووره‌وه، درگای سهره‌کی،
 درگای پیشه‌وه ○ در اصلی

front-end adjective
 1 پیشه‌وه‌یی، سهریه به‌شی پیشه‌وه، ب.ت. ماشین
 2 (تافه‌رمی، پاره) هه‌ر له سهره‌تای سه‌ودادا
 دراوه ○ 1 وابسته به قسمت جلو 2 فرانت‌ايند

frontier /'frʌntiə(r), US 'frʌn'tɪr/ noun, adjective

1 n سنور، تخوب، سهرجه‌د 2 (خوازه) سنور،
 سه‌هرجه‌د، راده 3 (frontiers) سنووره‌کان 4
 (زانست) دوا‌دو‌زراوه‌کان *adj* سهرسنور، تخوبی
 (frontierless *adj*) 1 n مرز 2 (مجازی) مرز
 3 (در جمع) مرزها 4 آخرین یافته‌ها *adj* مرزی

frontiersman /'frʌntɪəzsmən, US 'frʌn'tɪz-/ noun, also frontierswoman, pl. frontiersmen or frontierswomen

دانشتوی سهرسنور، سنورنشین ○ مرزنشین
frontispiece /'frʌntɪspɪs/ noun

1 پیش‌وینه، وینه‌ی سهره‌تای کتیب (له به‌رام‌هر
 لایه‌ره‌ی نیوی کتیب) 2 (بیناسازی) روو‌یان
 روو‌کاری سهره‌کی خانوویی 3 ژووره‌گه‌یان
 سهرده‌رانه‌ی نه‌خشیتر او 4 س‌گوشه
 ی ژوور درگا‌یان په‌نجیره، سهرده‌رانه،
 سهریه‌نجیره‌انه ○ 1 تصویر نخست کتاب 2
 (معماری) نمای اصلی ساختمان 3 و 4 فرانتی‌اسپیس

frontlet /'frʌntlɪt/ noun
 1 پهرده‌ی جوانی (له می‌حراپ) 2 به‌راچا‌که،
 زری و... بو‌ناو‌چا‌وانی گیانه‌وه‌ری 2 =
 phylactery ○ 1 فرانت‌لت 2 پیشانی‌بند

front line noun
 1 هیل‌ی پیشه‌وه‌ی بهره‌(ی شهر)، هیل‌ی ناگر 2
 هیل‌ی پیشه‌وه، ریزی پیشه‌وه ○ 1 خط مقدم
 جبهه 2 خط مقدم

frontman /'frʌntmæn/ noun, pl. frontmen
 1 ریه‌ر، سهرکرده، سهروک 2 پیشکشی‌کار،
 بهره‌یه‌هر (ته‌له‌فریون یان به‌رنامه‌ی رادیویی)
 ○ 1 رهبر 2 مجری

front office noun

1 بهره‌یه‌ران، کارگیران: **the front-office staff**
 2 نووسینگه‌ی سهره‌کی، سهرنووسینگه،
 نووسینگه‌ی رای‌هراندن یان جیه‌جی‌کردن ○ 1
 مدیران 2 دفتر اصلی، دفتر اجرایی

front-of-house noun
 شوینی له شانو‌دا که لایه‌ن به‌هرانه‌وه به‌کاری
 دیش‌ری، شوینی گشتی له شانو و هوتیل‌دا:
There was an expectant atmosphere

front-of-house ○ فرانت اف هاوس
fronton /'frʌnt(ə)n/ = pediment

front-page noun
 لایه‌ره‌ی سهره‌تا، پیش‌یه‌ر، سهریه‌ر، په‌که‌م
 لایه‌ره (روژنامه): *The story was on the front-page of all the tabloids*
 ○ *nt-pages of all the tabloids* صفحه‌ی اول

front rank noun
 ریزی پیشه‌وه ○ صف مقدم

front room noun
 دیوی نیشتمان، دیوی زیوار (تیارکردن)، ژووری
 پیشه‌وه ○ اتاق نشین

front-runner noun
 پیشه‌نگ، سهرکتش، سهرجه‌له: *He is one of the front-runners in the presidential election*
 ○ *a political front-runner* ○
 پش‌تاز

frontsman /'frʌntsman/ noun, pl. frontsman

ده‌س فروش، فروشیار (له‌هر دوو‌کانا) ○ فروشنده
frontstall /'frʌntstɔ:l/ noun

زری سهری ته‌سپ، سهره‌وانه‌ی ته‌سپ ○ زره
 سراسب

frontward /'frʌntwəd/ adjective, adverb
 پیشه‌وه ○ جلوی

frontwards adjective
 بهره‌وه پیشه‌وه ○ به سوی جلو

frost /frɒst, US 'frɔ:st/ noun
 1 سه‌ه‌ؤل به‌ندان، به‌سته‌له‌ک، سه‌خته‌به‌ندان،
 قوناخی سه‌ه‌ؤل به‌ندان، سهرده‌می به‌سته‌له‌ک 2
 سه‌ه‌ؤل 3 زوقم، ته‌لماسه، سیخوار، قه‌ل، سه‌له‌ته،
 خووس، خويز، ثالثت، زه‌مه‌گولیک، سووخ 4
 سه‌خته‌به‌ند، جبه‌ره، توف‌وبه‌ند، نه‌خته، سهرمای
 توند یان سه‌غله‌ت 5 به‌وه‌ی سیفر، ژئر سیفر 6
 (زمانی خه‌لک) به‌زین، تی‌شکان (frostless *adj*)

forst frost بنه‌ره‌ت: *forst frost* ینگلیسی‌کون،
 ته‌لمانی بنه‌ره‌ت) ○ 1 بخ‌بندان، دوره‌ی بخ‌بندان
 2 یخ 3 بزم 4 سهرای شدید 5 زیر صفر 6 شکست

frostbite /'frɒstbaɪt, US 'frɔ:st-/ noun
 سهرمایر دوویی، سهرمایر بدن، سهرمال‌بندان،
 ته‌زیوی، سهری: ههره‌ها زیان گه‌شتن به‌و شانانه
 که سهرمای له‌ی داوه‌یان ته‌زیو: *The climbers were all suffering from frostbite*

frostbitten /'frɒstbɪtn, US 'frɔ:st-/ adjective

سرمابر دوو، تیزیو، سر، کەسیرە (کەوتوو) ○
سرمازدە

frostbound *adjective*

بەستوو، شەخەتەبەند، بەسەهۆل بوو، سەهۆل بەند،
سەهۆل داگرتوو ○ یخزەدە

frosted /'frɒstɪd, US 'frɒstɪd/ *adjective*

1 (شووشە) تەلخ، تاریک 2 سەهۆل پیوەبوو،
سەهۆل پۆش، سەهۆلای 3 بەستوو، شەخەتەبەند،
سەهۆل بەند، شەختای: *the frosted garden*
○ 1 تار 2 پوشیدە از یخ 3 یخزەدە

frosted glass *noun*

شووشە تاریک یان تەلخ، شووشە نەینا ○
شیشە مات

frost heave *noun*

قوت بوونەوێ زەوی یا ئاستی بەهۆی
بەستەلە کەوێ ○ فراست هیو

frosting = icing

frost-nail *noun*

سنگ یان بزماری سەهۆلەر ○ میخ یخشکن

frosty /'frɒsti, US 'frɒstli/ *adjective*

(frostier, frostiest)
1 زۆر سارد، ساردوسر (لە رفتاردا) 2 بەستوو،
شەخەتەبەند، سەهۆل بەند، freezing، داپۆشراو لە
زوقم: *frostily* /'frɒstili/ *adv* بە
ساردی یەوێ: *frostiness* *n* ساردی،
ساردوسری ○ 1 بسیار سرد 2 یخزەدە

froth /frɒθ, US frɒθ/ *noun*

1 کەف، سەرکەف، سەرکۆل 2 فلتە، قەسە
هیچە کە، پاو، هەلیت و پلێت (نەرەت): لە
froth نۆرسی کۆن ○ 1 کف 2 لاڤاڤل، پاو

frothing *adjective*

کەفای، کەفدار ○ کف آلود

frothy /'frɒθi, US 'frɒθli/ *adjective*

(frothier, frothiest)
1 کەفای، کەف پۆش، کەف کردوو، لە کەفەوێ دراو
2 سووک، هیچ، بێ باوەخ، فلتە، ئایەخ، بێ واتا
frothily *adv* هیچانە، بێ باوەخانە،
سەر سەرەکی یانە: *frothiness* /'frɒθɪnəs, US
'frɒθɪnəs/ *n* 1 بێهۆدی، هیچی، سووکی 2
کەفای بوون ○ 1 کەف کردە، کەف آلود 2 مێڤل

frottage /'frɒtɑːʒ/ *noun*

(فەرەنسی) شیوازی هەلگر تەوێ بە پیاھێنان و
خشانندی بە سەر ئاستیکا بۆ دارێشتی بێجینە
کاریکی ھونەری (*frotteur* *n*) ○ فروتاژ

frottola /'frɒtələ/ *noun*, pl. *frottole* /-ləi/

(موسیکا) جوۆری گۆرانی دلدارانە یان پێکەنینی
ئێتالیایی، ب.ت. لە سەدە کانی 15 و 16 دا ○
فروتولا

frou-frou /'fruːfruː/ *noun*

1 خشەخش، خش و هوێ (ھی لێک خشانێ جلی
لە روێشتن) 2 چین، ب.ت. ھی جلی ژنان ○

1 خش خش 2 چین

froward /'fraʊəd/ *adjective*

(کۆن) سەریزێو، یاغی، سەرچەت، سەرەڤ ○
سرکش، متمرد، عیند

frowardly /'fraʊədli/ *adverb*

سەریزێوانە، یاغی یانە، سەرەڤ یانە، سەرچەتوانە
○ با سرکشی

frowardness /'fraʊədness/ *noun*

سەریزێوی، یاغی گەری، ئیناد، سەرەڤیی، ئیناد
○ سرکشی، عناد، تمرد

frown /fraʊn/ *noun*

1 گەری، رووتالی، رووگەری، مۆن بوونەوێ،
مۆر بوونەوێ، رووترشی، ناوچەوان گەری: *A*
She *small -n creased her forehead*
looked up with a puzzled -n on her face
2 گنجی ناوچاوان، چەرجی ناوچاوان 3
پێخۆش نەبوون ○ 1 اخم، ترش رویی 2 خط
پیشانی 3 ناخەرسندی

frowning *adjective*

مۆر، ناوچاوان گەری، رووگەری، رووتال،
رووناخۆش، مۆن، مەرومۆج ○ اخم، ترش رو

frowningly /'fraʊnɪŋli/ *adverb*

رووگەزانە، بە مۆرەوێ، بە گەری یەوێ ○ با اخم

frowst /fraʊst/ *noun*

هەوای گنخاو، بۆخاو، هەوای پیس، هەفار،
بۆهەر نەمووت، بۆسار، هەوای بۆگەن ○ هەوای
دەم کردە، بوی نا

frowsty /'fraʊsti/ *adjective* (frowstier,
frowstiest)

(هەوا) بۆخاو، گنخاو، بۆهەفار، پیس، بۆسار،
کۆن، ناخۆش، بۆگەن، *musty* (گۆراوی
a small frowsty office: *frowzy* دەم کردە

frowzily /'fraʊzili/ *adverb*

شیرزانە، بە پێجلی ○ با شلختگی

frowziness /'fraʊzɪnəs/ *noun*

1 شیرزەیی، پێجلی، شیلۆخی، شیرپۆی،
بێ سەرپەری 2 بۆگەنی ○ 1 شلختگی 2 تەغف

frowzy /'fraʊzi/ *adjective* (frowzier,
frowziest), also *frowzy*

1 شیرزە، شرو شیرزە، پێجلی، ناخاوی 2 بۆگەن،
ترشاو، رزیو، بۆسار 3 پیس، ناخۆش ○ 1
شلختە 2 دبێ، ترشیدە 3 کێف

froze /'fraʊz, US 'frouz/ = past of freeze

frozen /'fraʊzn, US 'frouzn/ *adjective*

1 بەستوو، رەق هەلاتوو، شەخەتەبەند،
سەهۆلای، جەبەرەبەند، زۆرسارد: *frozen*
I'm absolutely frozen! ○ *peas*
حساب و هتد بەستراو ○ 1 یخزەدە، بسیار سرد،
منجەد 2 مسدودشدە

frozen /'fraʊzn, US 'frouzn/ = past
participle of freeze

frozen shoulder *noun*

رهق‌بیونی په‌زانی درق‌ماوه‌ی جومگه‌ی شان،
شانه‌رهقن ○ فروزن شولدر

FRS *abbreviation* Fellow of the Royal Society

نه‌ندامی کومه‌له‌ی پاتشایی ○ عضو انجمن سلطنتی

fructiferous /'frak'tɪfərəs/ *adjective*

به‌پهره‌م، به‌پهر، پر پهر، پر میوه، به‌پرشت،
به‌ردار، به‌ره‌نهر ○ حاصل‌خیز، بارده

fructification /'fraktəfə'keɪʃn/ *noun*

1 به‌ره‌نهری، به‌ره‌تان، به‌رگرتن، به‌ره‌مدان،
به‌پهره‌می، به‌پیتی، به‌پهری، پر پهری 2 میوه،
پهر، به‌ره‌م ○ 1 بارده‌می، حاصل‌خیزی 2 ثمر

fructose /'fraktʊs, -tʊz, US -tʊs, -tʊz/ *noun*

(کیمیا) شه‌کری میوه، فروکتوز (تیکه‌له‌ی
شه‌کری میوه) $C_6H_{12}O_6$: شه‌کریکی پزلی
hexose ب.ت. له‌هه‌نگوین و میوه‌دا
دوزراوه‌توه (پنه‌رت: له **fructus** لاتین +
ose²) ○ فروکتوز

fructuous /'fraktjuəs/ *adjective*

1 به‌پهره‌م، به‌پهر، پر پهر، پر میوه، به‌ردار،
به‌ره‌نهر 2 به‌سوود، به‌قازانج، به‌که‌لک،
به‌کارهاتوو ○ 1 میوه‌دار 2 سودمند

frug *noun*

سه‌مای کرزی موسقای پاپ، باو له‌نیوه‌پاستی
شه‌سته‌کان‌دا ○ فراگ

frugal /'fru:gl/ *adjective*

1 ده‌س‌پنوه‌گر، ده‌س‌گیر، کم‌خه‌رج،
ده‌س‌پنوه‌گرانه: **a frugal existence/life**
(تان) کم، هه‌رزان، ساده: **a frugal lunch of**
(frugality n) bread and cheese ○ 1
صرفه‌جو، مقتصدانه 2 مختصر

frugality /'fru:gæləti/ *noun*

ده‌س‌پنوه‌گری، ده‌س‌گیری، کم‌خه‌رجی ○
صرفه‌جویی

frugally /'fru:gəli/ *adverb*

ده‌س‌پنوه‌گرانه: **to live/eat frugally**
مقتصدانه

frugivore /'fru:dʒɪvɔ:/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) گیانه‌وه‌ری میوه‌خوړ ○ جانور
میوه‌خوار

frugivorous /'fru:'dʒɪvərəs/ *adjective*

میوه‌خوړ ○ میوه‌خوار

fruit /fru:t/ *noun*

1 میوه، فیتی، خوړاز، به‌میش، فیکي، بار، پهر،
پهره‌م 2 نه‌نجام، ناکام، پیتاژو 3 پهره‌م، پهریو
(fruits) 4 پهریو پهره‌م، نه‌نجامه‌کان 5 گروگیای
بڅ خوړادن، رووه‌که خوړاکي په‌کان (وشکه):
(dried fruits) ○ 1 میوه، ثمر 2 نتیجه 3 فراورده،
محصول 4 ثمرات، نتایج 5 رستنی‌های خوړدنی

fruitage /'fru:tɪdʒ/ *noun*

1 به‌ره‌نیتان، به‌رگرتن، به‌ره‌نهری 2 نه‌نجام،
ناکام 3 پهره‌م، پهر 4 (کژن) منال، فرزه‌ند،
مندال 5 به‌چکه، پیچوو (گیانه‌وه‌ر) 6 (نافه‌رمی،
سووکانه) پیای هاوره‌که‌زباز ○ 1 میوه‌آوری 2
نتیجه 3 حاصل 4 فرزند 5 به‌ما (جانور) 6 مرد
هم‌جنس‌باز

fruitarian /fru:'teəriən/ *noun*

مروی میوه‌خوړ، پهرخوړ (که ته‌نیا میوه ده‌خوا)
○ آدم میوه‌خوار

fruitarianism *noun*

میوه‌خوړی، پهرخوړی ○ میوه‌خواری

fruit bat *noun*

شه‌مسه‌کویه میوه‌خوړ | خیزانی
Pteropodidae: چه‌ندین جوړن ○ خفاش
میوه‌خوار

fruit body = fruiting body**fruitcake** *noun*

1 که‌یکی میوه 2 مروی ره‌قارسه‌یر یا شیت ○
1 کیک میوه 2 فروت‌کیک

fruit cocktail *noun*

کوکتیلی میوه ○ کوکل میوه

fruit cup *noun*

1 سالادی میوه 2 جوړی خوړدنه‌وه‌ی
تیکه‌لاوی میوه ○ 1 سالاد میوه 2 فروت کاپ

fruit drop *noun*

میوه‌ی نه‌گه‌یوی وهریوی دارن ○ فروت دراپ

fruiterer /'fru:tərə(r)/ *noun*

میوه‌فروش ○ میوه‌فروش

fruiterery /'fru:təri/ *noun, pl. fruiteries*

میوه‌فروش ○ میوه‌فروش

fruit fly *noun*

میشی میوه [خیزانه‌کانی Drosophilidae و
Tephritidae: زوړ جوړن] ○ پنه‌ی میوه

fruitful /'fru:tfl/ *adjective*

1 به‌پهر، پر پهر، به‌پرشت، به‌ردار، ئادان (دار)،
fertile 2 به‌پرشت، به‌پیت، مایه‌دار 3 به‌سوود،
به‌په‌هره، به‌قازانج، به‌کارهاتوو، کاریگر،
به‌پهره‌م، به‌نه‌نجام، سه‌رکه‌وتوانه، productive:
a fruitful discussion 1 مثرنمر، پر نمر،
باردار 2 حاصل‌خیز 3 مفید، موفقیتمیز

fruitfully /'fru:tflɪ/ *adverb*

به‌قازانجانه، به‌سوودانه، کاریگرانه ○ به‌طور
مفید، مؤثرانه

fruitfulness /'fru:tfləns/ *noun*

1 به‌پهری، به‌رداری، پر پهری، به‌پهره‌می 2
به‌پرشتی، به‌پیتی، مایه‌داری 3 به‌سوودی،
به‌قازانجی، به‌که‌لکی، به‌کارهاتوویی ○ 1
پر نمری 2 حاصل‌خیزی 3 مفیدبودن

fruiting body *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) نه‌ندامی به‌ره‌م‌ه‌نهری سپور یان

sporophore تۆوی کەروویی، تۆودان، ب.ت.
 ✧ عضو هاگاور قارچ

fruition /fruːʃn/ *noun*

1 ئەنجام، ئاكام، پشازۆ، بەرگرتن، بەرهەندەری،
 پڕبەری، بەرهێنان 2 جیهەچی بوون، بەدی هاتن
 ✧ 1 نمر، نتیجه، میوه‌وری 2 تەقق

fruit knife *noun*

کاردی میوه‌خۆری ✧ کارد میوه‌خۆری

fruitless /fruːtləs/ *adjective*

1 بێ‌بەر، بێ‌میوه، بێ‌بەرەم 2 بێ‌ئەنجام،
 بێ‌بەرە، بێ‌سوودە، نەزۆک (fruitlessly)
 /fruːtləsli/ *adv* : بێ‌بەرەنە، بێ‌بەرەمانە،
 (fruitlessness /fruːtləsən/ *n* بێ‌ئەنجامانە؛ 2 فروتلیت
 ✧ 1 بێ‌نمر 2 عقیم، عیث

fruitlet /fruːtɪlt/ *adjective*

1 میوه‌لە، بەزۆکە، وردەبەر، بەر یان میوه‌ی ورد
 2 (رووه‌ک‌ناسی) وشەییکی تر بو drupel 1
 میوه‌ی کوچک، نمر کوچک، فروتلیت

fruit machine *noun*

دەزگای کۆینی قوماڕ ✧ جک‌بات

fruit salad *noun*

سالادی میوه ✧ سالاد میوه

fruit salt *noun*

خوێ میوه ✧ جوهر میوه

fruit shop *noun*

(دووکانی) میوه‌فروشی ✧ میوه‌فروشی

fruit sugar /fruːtʃʊɡə(r)/ = fructose

fruity /fruːtɪl/ *adjective* (fruitier, fruitiest)

1 میوه‌ئاسا، میوه‌یی، میوه‌تیابوو، بە تامی میوه‌وه
 2 (شوخی، چیڕۆک و هتد) هەرزە، ناخەز،
 ناخیرین، پیس 3 (پیکەنین) لە قولایی دلەوه،
 لە دلەوه 4 کاریگەر 5 (زۆرتر لە ئەمریکا و
 ئافەرمی) شیت 6 (دەنگ) بەسۆز، نەرم، بلاوین،
 گەرم ✧ 1 میوه‌ماندە، دارای میوه، یا طعم میوه 2
 مێتدل 3 از تە دل 4 مۆثر 5 دیوانە 6 خوش‌هاتک

frumentaceous /fruːmənˈtʃʊəs/ *adjective*

گەنمی، پتوهندی بە گەنمەوه هەیه ✧ وابستە بە
 گندم

frumenty /fruːm(ə)nti/ *noun*, also

frumety

جۆری چێشتی کۆن کە پڕیتی بە لە گەنمی
 تووخی‌لیوه‌کراوی کولاو لەگەل شیر، شەکر و
 دارچین ✧ نوعی غذای قدیمی

frump /frʌmp/ *noun*

(ب.ت. ژن) کەسێکی کۆنە‌پارێز، مەرو
 کۆنپۆش، مەروێ شە‌پۆش، کەسێکی بێ‌جەل ✧
 ژن امل یا بدلباس

frumpish /ˈfrʌmpɪʃ/ *adjective*

کۆنپۆش، کۆنە‌پارێز، کۆنە‌پەرست (frumpishly)
 ✧ بدلباس، املی

frumpy *adjective* (frumpier, frumpiest)

شە‌وش‌پێرزە، بێ‌جەل (frumpily *adv*)
 ✧ (frumpiness *n* شە‌خە

frusemide /ˈfruːsəmaɪd/ *noun*, chiefly US
 also furosemide

(بێ‌شکی) ناوێ‌هەیکی دە‌س‌کرد یان سینتیتیک
 زۆر diuretic ب.ت. بۆ چارە‌سەری ناوێ‌هەند
 oedema بە‌کاردێنری ✧ فروسمید

frustrated /frʌˈstreɪtɪd, US ˈfrʌstreɪtɪd/ *adjective*

1 تێشکاو، سە‌رنە‌کە‌وتوو، خە‌فە‌کراو، کێ‌کراو،
 کێ‌تێراو، دام‌کراو، دام‌راو، سە‌رنە‌گرتوو، نام‌راد،
 دام‌او، بێ‌ئە‌نجام (ماو) سە‌ر‌کۆ‌ز، نا‌ه‌و‌م‌ید،
 دل‌سارد، بە‌ل‌ش‌کاو، دە‌س‌ش‌کاو 2 نا‌ق‌ایل، نا‌را‌زی
 (لە‌ب‌اری سێ‌ک‌سی‌یە‌وه) ✧ 1 نا‌ک‌ام،
 شک‌ت‌خورد، بێ‌تی‌جە، سە‌رخ‌ورده 2 نا‌خ‌ش‌ود

frustrating /frʌˈstreɪtɪŋ, US ˈfrʌstreɪtɪŋ/ *adjective*

دل‌سارد‌کەر‌وه، نا‌ه‌و‌م‌ید‌کەر، ه‌ی‌واب، دام‌ر‌ک‌ێ‌نەر،
 دام‌ر‌تەر، دە‌س‌ش‌ک‌ێ‌نەر، بە‌ت‌ێ‌ش، بە‌زان،
 نا‌رە‌حە‌ت‌کەر، دل‌ش‌ک‌ێ‌ن، رق‌هە‌س‌ت‌ێ‌ن،
 وەرە‌س‌کەر (frustratingly *adv*) ✧
 م‌ای‌وس‌ک‌ێ‌نەر، عذاب‌آور، عصبانی‌ک‌ێ‌نەر

frustration /frʌˈstreɪʃn/ *noun*

1 تێش‌کان، سە‌رنە‌کە‌وت‌ویی، نا‌م‌رادی،
 خە‌فە‌ک‌راوی، کێ‌ک‌راوی، دام‌ر‌ک‌اوی، دام‌راوی،
 نا‌ه‌و‌م‌ید‌ی، دل‌سارد‌ی، سە‌ر‌کۆ‌ز‌ی، بێ‌ه‌ی‌وابی،
 دە‌س‌ش‌کاوی، دام‌اوی، بێ‌دە‌سە‌لات‌ی، بە‌یدە‌سی:
 ✧ Dave thumped the table in frustration
 2 sexual frustration پ‌و‌ج‌ە‌ل‌کرد‌نە‌وه،
 لە‌کار‌خ‌ست، نە‌زۆ‌ک‌اندن، لە‌کار‌ی‌گە‌ری خ‌ست 3
 بێ‌بە‌شی، بێ‌بە‌ری 4 نا‌ق‌ایل‌ی، پ‌ن‌خ‌ۆش‌نە‌بوون،
 نا‌رە‌زایە‌تی 5 رق‌هە‌س‌تاوی، نا‌رە‌حە‌تی ✧ 1
 شک‌ت، نا‌ک‌امی، نو‌م‌ید‌ی، ع‌ج‌ر، سە‌رخ‌ورد‌گی 2
 ع‌ق‌یم‌گ‌ذاری 3 محروم‌یت 4 نا‌خ‌ش‌ود‌ی، نا‌خ‌رس‌ند‌ی
 5 عصبانیت

frustule /ˈfrʌstjuːl/ *noun*

پارچە‌لە، پارژە: سە‌دە‌ف یان لە‌ب‌کە‌ی دیات‌ومی؛
 سە‌دە‌ف و پ‌رۆ‌تۆ‌پلا‌زمی یە‌ک‌دیات‌ومه: سە‌دە‌ف
 یان ق‌ای‌یل‌کی سێ‌ل‌ی دو‌ولە‌ب‌کە‌یی 2-valved
 دیات‌ومی (ب‌نە‌رە‌ت: لە‌ frustulum لاتین،
 چ‌کۆ‌ل‌ن‌راوی frustum) ✧ فروستول

frustum /ˈfrʌstəm/ *noun*, pl. frusta /-tə/ or
 frustums

قو‌وجە‌کی ن‌ی‌وه‌چ‌ل، قو‌وجە‌کی نا‌ه‌واو (ب‌نە‌رە‌ت:
 لاتین "piece") ✧ م‌خ‌رو‌ط ناقص

frutescent *adjective*, compare crustose,
 foliose

دە‌وه‌نی، دە‌وه‌مانە، دە‌وه‌ن‌ئاسا، دار‌و‌چ‌کە‌یی
 (frutescence *n*) ✧ بو‌تە‌مانند

fruticose /ˈfruːtɪkəʊs, US -s/ *adjective*

✧ fruticose lichens دە‌وه‌نی، سە‌ر‌بە‌ دە‌وه‌ن:

وابسته به بونه، بوتنه‌ای

fry /fraɪ/ *noun, pl. fries*

1 چیشتی سووره ووه کراو 2 (ب.ت. له کؤدا
French fries = (fries) غذای سرخ‌شده

fry /fraɪ/ *noun, pl.*

1 ره‌وه‌ی به‌چکه‌ماسی، پوله‌ی پیچووه ماسی 2
ره‌وه یان پوله به‌چکه‌ی گیانه‌وهرانی تر، وهک
هی بۆق 3 (خسوازه) کومه‌ل، گروپ 1
بچه‌ماهی‌ها 2 فرای 3 (مجازی) گروه

fryer /'fraɪə(r)/ *noun, also frier*

1 تاوه‌په‌له، تاوه: 2 a deep-fat fryer (بۆ
سووره ووه کردن) فروج، باروکه 1 ماهی‌تابه 2
جوجه‌ی سرخ‌کردنی

frying pan *noun, also frypan*

تاوه، تاوه‌په‌له 1 ماهی‌تابه

fry-up *noun*

(نافه‌رمی، بریتانیا) چیشتی زووسووره ووه کراو
It's not good for (وهک باکون و هیلکه‌وورژن):
1 your heart to eat too many fry-ups

فرای آپ

FSH *abbreviation* follicle-stimulating hormone

هانه‌ی تاوده‌ری پیسوازه یان دمه‌هزه، هورمونی
هان‌ده‌ری فولیکول یان دمه‌هزه 1 افساس‌ج،
هورمون تحریک‌کننده‌ی فولیکول

FT *abbreviation* full-time, (also F/T)

ft *abbreviation* feet, foot. (also ft.)

F2F *abbreviation* face-to-face

F₂ layer *noun*

چینی فتی دوو، توی ئیفی دوو (چینی سه‌روه‌ی
نایونوسفتر که له رۆژدا به‌رزایی به‌کدی ده‌گاته
120 مایل (200 کیلومتر) تا 300 مایل (500
کیلومتر) و له‌ه‌وور ناستی زه‌وی سه‌وه
هه‌لکه‌ووتوه) 1 لایه‌ی اف

fubby /'fʌbzɪ/ *adjective* (fubsier, fubsiest)

(نافه‌رمی، بریتانیا) قه‌له‌و و خربن 1 چاق و خپل

fuchsia /'fju:ʃɪə/ *noun*

(روه‌ک‌ناسی) فیوشا، گوله‌گواره؟ (جۆری
ده‌وه‌ن، ره‌سه‌نی ئەم‌ریکا و نیوزیلاند، [توخم
Fuchsia]) گل آویز

fuchsin /'fʌksɪn/ *noun, also fuchsine*

ره‌نگی سوور، جه‌وه‌ری سوور 1 جوهر قرمز

fuck /fʌk/ *noun*

گاین، نیاندن، قوز، خه‌مشه، کوز 1 جماع، کس

fuck all *noun, adjective*

هیج، هیج بۆخی، هیج گووبی: You've done

1 fuck all today

fucker /'fʌkə(r)/ *noun*

کەر، گه‌وج، ولاخ (بۆ سووکایه‌تی و تابو) 1

فاکر، الاغ، احمق

fucking /'fʌkɪŋ/ *adjective, adverb*

گوو، گلاو، به‌زیادته‌بوو، پیسه 1 کافت، کوختی

fuck-up *noun*

1 تیریان، گووتی‌کردن، شیواندن، گووکاری 2
سه‌ره‌که‌ووتن، تیشکان 3 به‌لا، مه‌بنه‌تی، نه‌ه‌مه‌تی
1 افتضاح، کافت‌کاری 2 ناکامی 3 مصیبت

fucus /'fju:ʃəs/ *noun, pl. fuci* /'fju:ʃaɪ/

1 قه‌وزه یان گیای ده‌ریایی تیره‌ی بیه‌رلاو
[Fucus] 2 سوورواو (fucoid *adj.*, *n*)
1 کتانجک 2 فوکوس

fuddle /'fʌd(ə)l/ *noun*

گیزی، وری، کاسی، شیواوی 1 گیجی

fuddled /'fʌdlɪd/ *adjective*

گیزی، وری، کاس، شیواو، شپره‌ه 1 گیج، مغشوش

fuddy-duddy /'fʌdi dʌdi/ *noun (pl. fuddy-duddies), adjective*

(نافه‌رمی) n که‌سیکی ریبازکون، مری
کونه‌به‌رست *adj* کون: fuddy-duddy ideas

1 آدم قدیمی‌ملک *adj* قدیمی

fudge /'fʌdʒ/ *noun, interjection*

1 n فاج: شیرینی یه‌له‌که‌ره، تویشکه و شیر،
باسوخ 2 (کون) قه‌ی قور، هه‌لیت‌ویلن 3
(روژنامه) دوايين هه‌وال *interj* قه‌ی قور 1
1 n فاج، باسلق 2 حرف مفت 3 آخرین اخبار
interj چه‌مزخرفاتی

fuehrer = führer

fuel /'fju:əl/ *noun*

1 سووته‌مه‌نی، سوخت، سووتک، شه‌واتک،
ناوردوو: (= wood, coal, etc.) 1 solid fuel

2 a car with high fuel consumption

سووته‌مه‌نی یا سووته‌کی ناوکی 3 (خسوازه)
The revelations

بزوتنه‌ر، بالهنه‌ر، مابه‌ه: gave new fuel to angry opponents of the

proposed law

focus (به‌مه‌ت: له‌ه‌واتن
"hearth" له‌ه‌واتن "late L. ناگر") 1 سوخت 2

سوخت اتمی 3 انگیزه، وسیله

fuel cell *noun*

سیلی سووته‌مه‌نی (راسته‌وخو ته‌زووی
ئیلیکتریکی له‌کاردا نه‌وه‌ی کیمیایی chemical

A hydrogen fuel reaction produces no pollution, just a few

drips of water

fuel-injected *adjective*

ئینژیکتوری 1 انژکتوری

fuel injection *noun*

سیستمی ئینژیکتوری (= شیواوی ته‌کردنی
راسته‌وخو سووته‌مه‌نی بۆ نینو بزوتنه (موتور)

1 سیستم انژکتوری

fuel oil *noun*

نه‌ونی کووره (یان بزوتنه)، نه‌ونی ره‌ش 1 نفت

سیاه

fufu /'fu:fu/ *noun, also foo-foo*

همویری له گهلار کینشه یان شیرگیا cassava، وهک چیشی سهرهکی چهن دین بهشی روژاوا و ناوهندی ئهفریکا ٭ توفو

fug /fʌg/ *noun*

ههواي بوخواو یان گنخوا، ههواي بوگنخ، ههفار، بوهدر نه ممووت، ههواي ناخوش، ههواي بوگن ٭ ههواي دم کرده

fugacious /fjuˈgeɪʃəs/ *adjective*

1 نابهردهوام، کورت خایهن، کورت ماوه، بیهدهوام، تیزهیر، سهردهمی 2 (رووه کناسی) زووههروبو 1 زودگذر، سریع الزوال 2 زودافتنه

fugaciously /fjuˈgeɪʃəsli/ *adverb*
نابهردهوامانه، کورت خایه نانه، تیزهیرانه ٭ به طور زودگذر

fugacity /fjuˈgæsiti/ *noun*

نابهردهوامی، کورت خایه نی، زووبه سهرجوویی، تیزهیری، بیهدهوامی، زوولسه نیوجوویی، کورت ماوهیی ٭ نابایداری، زودگذری

fugal /ˈfjuːg(ə)/ *adjective*

سهریه fugue ٭ وابسته به fugue

-fuge *suffix*

پاشگر: دهریه ریتسر، دهر کهره، دهر خهره: *febrifuge* *centrifuge* (بهرهت: له *fugus* - لاتینی نوئ، له *fugare* لاتین "دهری دهکا، دووری ده خاتهوه" ٭ پسوند: بیرون انداز، اخراج کننده

fuggy *adjective*

بوخواو، گنخواو، بوگنخ، ناخوش، بوگن ٭ دم کرده

fugitive /ˈfjuːdʒətɪv/ *adjective, noun*

1 *adj* ههلاتوو، راکردوو: *a fugitive slave*
2 *a fugitive debtor* ده ریه دهه، مشهخت، ههلهوه دا، تهره، بههره وازه، *wandering*
3 نابهردهوام، کورت خایهن، کورت ماوه، تیزهیر، زووبه سهرجوو، سهردهمی، ساتی، کاتی 1 *n* مرؤی ههلاتوو 2 به نابهر، کوچههر، به ناخواز 1 *adj* 1 فراری 2 آواره 3 زودگذر، سریع الزوال 1 *n* آدم فراری 2 پناهنده

fugitively /ˈfjuːdʒətɪvli/ *adverb*

تیزهیرانه، زووبه سهرجووانه ٭ به طور زودگذر

fugitiveness /ˈfjuːdʒətɪvnəs/ *noun*

نابهردهوامی، کورت خایه نی، زووبه سهرجوویی، تیزهیری، زوورؤیشتوویی، کورت ماوهیی ٭ نابایداری، زودگذری

fugleman /ˈfjuːg(ə)lmən/ *noun, pl. fuglemen*

1 (میزوویی) سهربازی پیشهنگ یان نمونه 2 پیشهنگ، پیشهرو، پیشهوا، ریههر، سهردهسته، دهرراست، وتهیتز (بهرهت: له *Flügelmann* ئهلمانی "سهرریز") ٭ 1 سرباز سردهسته 2 پشاهنگ، پیشهرو، رهبر، سخگو

fugue /fjuːg/ *noun*

1 (موسیق) فیوگ 2 (بزشکیتی دهروونی) ماوه یان دوخیکی تیکچوونی هوشیاری کهسن که لهودا نه خۆشه که وادیاره که ههموو کارهکان له رووی ناگاداری بهوه دهکا بهلام دوایی ههچی وهیهر نایتهوه ٭ فوگ

föhrer /ˈfjuərə/ *noun, also fuehrer*

(سهرناوئ له لایهن هیتلیر هوه) پیشهوا، ریهیری ئهلمانی (بهرهت: له *Führer* ئهلمانی به واتای "ریهر") ٭ پشوا، فیوری

-ful *suffix*

پاشگر: 1 (ئاوهلناو له ناو ساز دهکا) بهب خاوهن، جوهر، ساحب، دار، پر، پر له، ناک، ساوی، خاوهنی نایبه تههندی: *sorrowful*
2 *masterful*, *prideful* (ئاوهلناو له ئاوهلناو ساز دهکا (یان له رهگ و قهه دی *stem* لاتین له گهل کهمن گۆرانی وانا): *grateful* 3 له کار ئاوهلناو ساز دهکا: *forgetful* 4 (کو *-fuls*) نهو ناوانه ساز دهکا که نامازه دهکا بهر و نه ندازهین که بو پرکردنی جی یان شتیکی نایبهتی پنیسته: *mouthful*, *bucketful* ٭ پسوند: 1 پر، پر از، دار، ناک، دارای ویزگی 2 صفت را از صفت می سازد 3 از فعل صفت را می سازد 4 (علامت اسم) به قدر

Fula /ˈfuːlə/ *noun, also Foulah, pl. same or Fulas or Foulahs*

فیولا، فولا: زمانی گهلی *Fulani*، سهریه خیزانی *Benue-Congo*، به زوری له نهفریکای روژاوا دا وهک زمانی هاوبهش به کاردیتری (بهرهت: له *pulo* فیولایی بهوه کهستیکی فیولا یان فولا") ٭ فیولا

Fulani /fuːləˈni/ *noun, pl. same*

1 فیولانی: نهندامی گهلی زوریه موسولمانی ناوچهکانی ئهفریکای روژاوا 2 وشهینیکی تر بو *Fula* ٭ فیولانی

fulcrum /ˈfʊlkɹəm, US ˈfʌlk-/ *noun, fulcra /-rə/ or fulcrums*

1 خالی راگیربوون، راگیرگه، پایه، وستانگه، لهنگهه رگا، پالیشهگه، خالی سوورانهوه یان خولانهوه 2 بهش یان پیکهاتهی گیانهوهی که وهک لاواوه *hinge* یان پالیشتی وابه 3 ناستی زیړه وهی *ligula* 4 پیکهاتهیکی کینینی له بنکی چوکه یان نووی *rostrum* میرووهکان ٭ 1 تکیه گاه، نقطه ی اتکا، نقطه ی دوران 2، 3 و 4 فالکروم

fulfilled /ʊlˈfild/ *adjective*

1 قایل، پینخوش بوو، خوشحال، به کهیف، رازی: *He doesn't feel fulfilled in his present job*
2 به دهیاتوو، جیهه جی بوو ٭ 1 خشوند، خرسند 2 تحق یافته

fulfilling /fʊlˈfɪlɪŋ/ *adjective*

قابلیت، خوش، خوشحال کرد: *a fulfilling experience*
 تجربه خوشگذراننده، رضایت بخش

fulfillment *noun*

1 کردن، جتیه چن کردن، به دهان، رایزاندن، پیاده کردن، به جی هینان: *the fulfilment of a dream*
 2 قایل بوون، پنخوش بوون، خوشحالی، رازی بوون: *to find personal fulfilment*
 انجام، تحقق، اجرا 2 خشنودی

fulgent /'fʌldʒ(ə)n(ə)l/ *adjective*

(ویژه هی) دره وشاوه، بریقه دار، تابان
 (fulgently *adv*) درخشنده، تابان

fulgid /'fʌldʒɪd/ *adjective*

(ویژه هی) دره وشاوه، بریقه دار درخشنده، تابان
 fulgor /'fʌlg(ə)r/ *noun*, also *fulgor*

دره وشانهوه، بریقه داری، بریسه کانهوه
 درخشندگی

fulgorant /'fʌlgj(ə)r(ə)nt/ *adjective*, also *fulgorous*

بروسکه ناسا، شوق ناسا، brilliant
 برق آسا

fulguration /'fʌlgj(ə)'reɪʃ(ə)n/ *noun*

1 (ویژه هی) دره وشانهوه، بریسه کانهوه، ورشانهوه، بریقانهوه، بروسکه، شوق 2
 (پزشکی) فوواندنی (ب.ت. لوویتیکی ناساسی abnormal growth)
 به هیوی نلیکتریستی
 1 درخشش، برق 2 فولگوراسیون

fulgurite /'fʌlgj(ə)rɪt/ *noun*

(زهوی ناسی) بهره بروسکه: ماکتیکی شووشه یی که له لم و نیشتهوه کانی تر ینکها توه و و به هیوی بروسکه ینکهاوه لکاهه
 سنگ آذرخشی

fuliginous /fju:'lɪdʒməs/ *adjective*

(ویژه هی) قورماوی، دوزنگای، سیان گرتوو، هینس گرتوو، رهش، تاریک، کم شوق (له) بنه رنه نامازه به ههلمن که چر و زیانبار، بنه رنه: له *fuliginosus* لاتینی late، له *fuligo*
 "soot" *fuligin-* دودزده، سیاه، تاریک

fuliginously /fju:'lɪdʒməsli/ *adverb*

قورماوی یانه، دوزنگای یانه، سیان گرتوانه
 به طور دودزده

fuliginousness /fju:'lɪdʒməsnəs/ *noun*

قورماوی بوون، دوزنگایویتی، سیان گرتووی، هینس گرتووی، رهش، تاریکی، کم شوقی
 دودزدگی، سیاهی، تاریکی

full /fʊl/ *adjective* (fuller, fullest), *adverb*

1 پر، تزی، سدر پز، لیور پز، قهلا چرن، دارمال، کاله، زه بند: *a full bottle of wine*
 The
 My suitcase was full of books
 sky was -l of brightly coloured fireworks
 2 خریلانه، قهلهو، گوشتن، خروخول 3 تهواو، ره بق 4 دوورودریز، تیزو ته سمل، تیزویر، چرویر: *Full details are available on request*
 5 گیراو، سهرقال، برکار، دهس گیراو

خمریک: *He'd had a very -l life* 6 تیر، نه برسی 7 توخ، توند، پر رنه گ 8 (جل و بهرگ) ههراو، فش: *a full skirt* 9 زرینگاهو، گر، پر زرینگه 10 (مانگ) پر، (مانگی) شهوی چارده، ههلاب: *The moon was full, the sky*
 1 *adv clear* دروست: *She looked him full*
 2 *in the face* زور، گدلی
 1 *adj* پر، مملو، سرشار 2 تیل 3 کامل 4 مفصل 5 اشغال شده، مشغول 6 و 7 سیر 8 گشاد 9 پرتین 10 تمام، بدر
 1 *adv* دقیقاً 2 خیلی

fullback /'fʊlbæk/ *noun*

(هاکی، توفین و هند) یاریزانی هیللی دواوه، بهرگری کوتایی
 دفاع پوششی

full-blood *noun*

ره سه نایه تی، ناتیکه لی
 اصالت

full-blooded /fʊl 'blʌdɪd/ *adjective*

1 ره سه ن، ناتیکه لی، پاک ره گمز، بهر گمز 2 به هینز، به گوزم، به قهوه ت: *a full-blooded attack*
 1
 خالص، اصل 2 پرنیزو

full-blown /fʊl 'bləʊn/ *adjective*

1 (گول) دهر کردوو، پشکو توو، گول کردوو 2 ینک هیشتهو، گه یو، ههراش، تهواو: *full-blown AIDS*
 1 شکفته 2 بالغ، کامل

full board *noun*

(بریتانیا، هوتیل) دیو یان زورور له گه ل خوراک
 اتاق به ههراو غذا

full-bodied *adjective*

تهواو، به هینز، به قهوه ت، خوش (وه کوو مه ی): *a full-bodied red wine*
 string section
 کامل، قوی، لذیذ

full bore *adverb*

خیرایانه و به گوزمهوه
 به طور سریع و پرائرزی

full circle *noun*

سووی تهواو
 دور کامل

full-colour *adjective*

(کوفار، وینه و هند) رهنگی، تهواو رهنگی
 رنگی

full-cream *adjective*

(شیر) پرچهوری
 پرچربی

full-dress /'fʊl dres/ *noun, adjective*

n جلی میوانی، بهرگی فهرمی *adj* فهرمی، رشت
 a full-dress conference: serious
 a full-dress investigation
 dress rehearsal
 n لباس رسمی *adj* رسمی، جدی

fuller *noun*

لکه شور (به پرژاندن، هه لگلو فین و گهرم کردن)
 قصار

fullerene /'fʊləri:n/ *noun*

(کیمیا) هه ریه ک له دهسته گهرده کانی کاربون که تا راده یین شنهو ینکی خر یان گو یی یان هه ریه (دژی buckminsterfullerene)
 فونزین
 fuller's earth /'fʊləz 'a:θ, US 'fʊlərz

'ɜ:rʃ/ noun

گل بیان قوری چهوری بهر، گله شوره، گلی
سه شوره، گلی جل شوری یان جل شستن یان
شیو و کول ○ گل لباس شویی

full-face adjective, adverb

(وینته) ته‌او، به‌روورو، روونوین، ته‌اوورو (نه)
○ a full-face view/portrait : له لاجانگه‌وه) تمام رخ

full-fashioned = fully-fashioned

full-fat adjective

پر چهوری، ته‌اوو چهوری (هیچ چهوری به‌کی
لی‌لانه‌براو) ○ تمام چربی

full-fledged = fully-fledged

full-grown /'fʊl 'graʊn/ adjective

هه‌راش، ته‌اووه‌لدو، ینگه‌یشتو، کامل، فرازی
○ بالغ

full-hearted /'fʊl ha:tid/ adjective

پر به‌دل، به‌داووبه‌دل، له‌ناخی دله‌وه ○ از صمیم
قلب

full house noun

1 (سینه‌ما، شانق) جهم‌ل‌ها‌توو، پر، تزی 2 (یاری
پو‌کثیر) ده‌ستی پر 3 کارت‌ی براوه winning له
bingo دا 1 ○ سالن پر 2 دست فول 3 فول هارس
full-length adjective

1 (وینته، ناوینته) بالانوین، به‌زنی، قه‌دی: a full-
length portrait 2 (کتیب و هند) درین، ته‌او،
کور ته‌وه‌نه‌کراو ○ 1 تمام‌قد، ق‌دی 2 بلند

full marks noun, pl.

نمره‌ی ته‌او، سه‌رت‌رین یا به‌رت‌رین نمره یا پله
○ بالاترین نمره یا درجه

full moon noun

مانگی چارده، مانگی پر، هه‌لاب، مانگی شه‌وی
چارده ○ بدر

full-mouthed /'fʊl 'maʊðd/ adjective

ته‌اووددان، خاوه‌نی ددانی ته‌اوو ○ دارای دندان
کامل

fullness /'fʊlnəs/ noun, also fullness

1 ته‌اووی، پری، تزی: the fullness of her
lips 2 تزی: This recording has a fullness
and warmth that brings out the
orchestration 3 ناخن‌راوی، دارمالی 4 هه‌راوی،
فشی ○ 1 کمال، پری 2 سیری 3 آک‌دگی 4 کشادی
full-page adjective

ته‌اولا به‌ره، یه‌ک‌لا به‌ره‌یی، لایه‌ره‌(دا) گرتوو ○
تمام صفحه

full professor = professor

full-scale adjective

1 به‌ئندازه‌ی سروشتی، به‌ئندازه‌ی خوی: a
full-scale model 2 پر به‌یست، ته‌او، براوهر،
همه‌لا به‌نه، گش‌لا به‌نه، بی‌که‌م و کورتی،
The police ○ a full-scale attack : بئ‌کیماسی

1 ○ made a full-scale search of the area

در مقیاس طبیعی 2 کامل، همه‌جانبه
full-size adjective, also full-sized

به‌ئندازه‌ی سروشتی، قه‌باره‌سروشتی، ئه‌ندازه،
ته‌اوو: a full-size ○ a full-size model :
snooker table ○ به‌ئندازه‌ی طبیعی

full speed noun

زورترین خیرایی، ته‌اوو خیرایی، هه‌ره‌تونند
○ بالاترین سرعت

full stop noun, also full point

1 (له‌خال‌دانان‌دا) خال، پست، نوقه 2
بی‌سه‌ره‌ده‌ر، بن‌به‌ست، ته‌اوو راویستان،
چق‌به‌ست ○ 1 نقطه 2 بن‌به‌ست

full-throated adjective

(ده‌نگ) به‌رز، بلیند، له‌ناخی دله‌وه ○ بلند

full time noun

کوتایی یاری، ناخری یشیرک‌ی یان کایه: The
referee blew his whistle for full time
○ referee blew his whistle for full time
The full-time score was 1-1

full-time adjective, adverb

ته‌اووه‌خت، روز‌پر، سه‌روم، کاتیر: students
a full-time ○ in full-time education
full-time ○ a full-time job ○ employee
She works full-time and still ○ work
manages to run a home

full-timer /'fʊl taimə(r)/ noun

کریک‌اری روز‌پر، کریک‌ار یا کارک‌ری
ته‌اووه‌خت ○ کارگر تمام‌وقت

full up adjective

پری پری، ته‌اوو پر، براوهر ○ پر پر
fully /'fʊli/ adverb

1 به‌ته‌اووه‌تی، به‌ته‌اووی، ته‌اوو: She had fully
recovered from the accident
We are ○ fully aware of the dangers
دوو‌دریزی، به‌تیر و ته‌سه‌لی 3 لانی‌که‌م 1 ○
کاملاً 2 مفصل 3 حداقل

fully-fashioned adjective

(جل‌به‌رگ) تنگ، پیوه‌چه‌سپ، ته‌نگ و تومان
○ چسبان

fully-fledged adjective, also full-fledged

1 به‌ره‌وازه، بال‌ده‌کردو، به‌ره‌توانی به‌ره‌ی 2
ته‌اوو، به‌راست: the emergence of a -ly
She was now ○ fledged market economy
a -lly fledged member of the teaching
profession 1 ○ قادر به‌ پرواز 2 کامل

fully-grown = full-grown

fulmar /'fʊlmə(r)/ noun

فولمار، له‌بالنده‌کایی جهم‌سهری یا کووری، له
خیزانی [Fulmarus glacialis] petrel ○ فولمار
fulminant /'fʊlmɪnənt, US 'fal-/ adjective
کت‌وبر، نا‌کاو، نشکیف، له‌پر ○ ناگهانی

fulminate /'fʊlmɪneɪt, US 'fʌl-/ *noun*

(کیمیا) فولمینات: خوی یا نیتسیری
acid فولمینات

fulminating *adjective*

گرمتنه، شریختنه، غرشکننده

fulmination /'fʊlmɪ'neɪʃn, US 'fʌl-/ *noun*

1 (به دهنگی بهرز، دهرسیرنی) ناره زایه تی، دهنک هه لبرین، ره خنه (ی توند)، هه لشاخان، جنتویندان 2 به قین، ته قینه وه 3 گرمه، شریخته
1 اعتراض، پرخاش، انتقاد 2 انفجار 3 غرش

fulminatory /'fʌlmɪnətəri/ *adjective*

له گهله لشاخان، هه لشاخوانه
fulmine = fulminate

fulminic acid /fʌl'mɪnik, US fʊl-/ *noun*

ترشه لؤکی فولمینیک: ترشه لؤکیکی ناجیگیر
CNOH له گهله ترشه لؤکی سیانیک، تمبیا له شینهی خوی به کاند دهناسری
acid فولمینیک

fulness = fullness

fulsome /'fʊlsəm/ *adjective*

1 پیوه نه رانه، زیده پرویانه 2 زمان لووسانه، نهرمه برانه، ریایی بازانه، ریایی باز: *He was fulsome in his praise of the Prime Minister*
1 a fulsome apology
Minister مبالغه آمیز 2 چاپلوسانه، متمنق

fulsomely /'fʊlsəmli/ *adverb*

زمان لووسانه، به کلکه سووتنی
چاپلوسانه

fulness /'fʊlsəmness/ *noun*

زمان لووسسی، نهرمه بری، کلکه سووتنی، ریایی بازی
چاپلوسی، تلق

fulvous /'fʌlvəs, US 'fʊl-/ *adjective*

(رهنگ) زهردی کال، زهردی نامال قهوهیی، گهنمی، گهنم باو، tawny
گندم گون، زرد مایل به قهوی

Fu Manchu mustache *noun*

جوړی سئیلی درت که له ناخره وه بو لای چمنه وه
قهقی خواردوه (له ناوی که سایه تی خرابی جیرو که کانی
Sax Rohmer) نوعی سیل

fumarate *noun*

خونی ترشه لؤکی فوماریک
فومارات

fumaric *adjective*

سهر به پان له ترشه لؤکی فوماریک به ره هم هاتوه
فوماریک

fumaric acid /fju:'marɪk/ *noun*

(کیمیا) ترشه لؤکی فوماریک پان فوماریک
C₄H₄O₄ اسید فوماریک

fumarase *noun*

(کیمیا) هه وینه بی که تاروی
interconversion (وهک له سووری Krebs دا) ترشه لؤکی فوماریک و malic acid یا خوی به کانیان ده دا
فوماراز

fumarole /'fju:məroul, US -roul/ *noun*

کونه گرکان، کونه دوو کهله (گازه سولفورداره کانی
تیا دیته ده ری) دودخان

fumarolic *adjective*

سهر به کونه گرکان، سهر به کونه دوو کهله
وابسته به دودخان

fumatorium /fju:mə'tɔ:riəm/ *noun*

هه لم خانه، دوو کهله خانه، دوو کهله
اتاق دودی، اتاق بخار

fumble /'fʌmbəl/ *noun*

دهسه کوتی، پهله کونه، دهس (پیا) گیران (به
گیرفانا) کورمالی

fumes /fju:mz/ *noun, pl.*

1 دوو کهله، دوو، کادو، قانگه، بونی دوو کهله:
2 diesel/petrol/exhaust fumes هه لم، هالو
3 گاز 4 بو، بون 1 دود، بوی دود 2 بخار 3
گاز 4 بو

fumigant *noun*

جوړی ناوخته پان ماده یکی زووه لمیو
volatile که وهک ماکتی پاکزته ر پان
pesticide به کار دیری
فومیگانت

fumigation /fju:mɪ'geɪʃn/ *noun*

قانگ (دان) به دوو کهله کوژی، دوو کهله کردن،
پاکز کردنه وه به دوو کهله
ضد عفونی با دود،
تدخین

fumigator *noun*

قانگ دهر
فیومیگاتور

fumitory /'fju:mit(ə)rɪ/ *noun*

لیرا، شاتمه، گه لا پوره، گیایکی هه لچوو و
قیت [سوخم Fumaria له خنرانی
Fumariaceae] شاه تره

fummy /'fju:mi/ *adjective*

دوو کهله، دوو کهله لای
دودی، دارای دود

fun /fʌn/ *noun, adjective*

1 n رابواردن، سهر قالی 2 خوشی، وهشی، کهف
3 گالته جاری، تینال بازی، قوشمه بی، کایه،
هارو هاجی، شلوقی، شه تانی 4 مایه رابواردن،
پان سهر قالی، مایه ی پیکه نین
adj پیکه نین،
گالته جاری 1 n تفریح 2 لذت 3 مسخرگی،
بازی، بازیگوشی 4 مایه رگرمی
adj مضحک

fun and games *noun*

گالته جاری، قوشمه بازی، شلوق بازی،
شلوق کردن
مسخره بازی

funambulism /fju:'nambjə'lɪzəm/ *noun*

تدنا فازی
بندبازی

funambulist /fju:'nambjə'lɪst/ *noun*

تدنا فازی (بهره د): له funambule
فهره نسی
پان funambulus لاتین (بهره د): له funis
"تدنا ف" + ambulare "به ری دارویشتن" +
ist (بندبازی)

function /'fʌŋkʃn/ *noun*

1 ثهرک، په یور، کار، کاری تابهت، تابهت کار،

یشه، فرمان، کردار، کرده‌وه، کارکرد(ن): *to*
The function of the heart is to pump blood through the body 2 مده‌ست، نامانج 3 نه‌جام، پیتازو، ناکام
 4 چالاکی 5 پله‌ویایه 6 ناهنگ، ری‌وره‌سم، سووران:
The hall provided a venue for weddings and other functions 7 (بیرکاری) فانکشن 8 (کامیوتیر) کردار 9 (functions) ری‌وره‌سم، ناهنگ 10 (کیمیا) = functional group 1 وظیفه، نقش، حرفه، کنش، کارکرد 2 هدف 3 نتیجه 4 فعالیت 5 منصب 6 جشن 7 تابع 8 (کامیوتیر) عملیات 9 (در جمع) مراسم

functional /'fʌŋkʃənəl/ adjective

1 نهرکی، فرمانی، په‌بوری، کاره‌کی، کاری، کرده‌وه‌یی، کرداری، کارکردی: *a functional approach to language learning* 2 به‌سوود، به‌قازانج، به‌که‌لک 3 کاری‌گهر، کارا 4 به‌کاره‌اتوو، کاری‌گراو، ساغ 5 (نه‌خوشی‌یی) پوه‌ندی به‌نهرک یا کاری‌گرنه‌وه (وه) همه‌یه تا ینکه‌اته‌ی نندامی 6 (نه‌خوشی‌ینکی ده‌روونی) ه‌وینکی نندامی ناش‌کرای (بان به‌رچاو) organic cause 1 کارکردی، وابسته به وظیفه، عملی 2 مفید 3 مؤثر 4 قابل استفاده 5 و 6 کارکردی، فانکشنال

functional food = nutraceutical

functional group noun

(کیمیا) کومه‌لن له‌گهر‌دیله‌کانی به‌ریرسی کاردانه‌وه‌کانی ناو‌پته‌ینکی تایه‌تی (ب.ت). له‌کیمیای نندامی‌دا، وه‌ک کومه‌لی هایدروکسیل له‌نهلکوله‌کان‌دا) ۱ گروه عاملی

functionalism /'fʌŋkʃənəlizəm/ noun

1 (زمانه‌وانی) نهرک‌گه‌ری، نهرک‌خوازی، فرمان‌گه‌ری 2 فانکشنالیزم ۱ نقش‌گرایی 2 کاربردگرایی

functionalist /-fənəlɪst/ noun, adjective

1 n (زمانه‌وانی) نهرک‌گهر، نهرک‌خواز، فرمان‌گهر 2 فانکشنالیست 1 adj نهرک‌گه‌ری‌یانسه، فرمان‌گه‌ری‌یانسه، نهرک‌خوازی‌یانسه 2 فانکشنالیستی ۱ نقش‌گرا، کاربردگرا 2 adj نقش‌گرایانه، کاربردگراییانه

functionality /'fʌŋkʃənəli/ noun, also functionality

1 له‌کردن‌ه‌اتوویی، بکردی 2 (کامیوتیر) بوار یان مه‌لپه‌ندی کاری‌نکردن ۱ امکان 2 حوزه‌ی کاربرد

functional load noun

(رژمان) باری نهرکی یان فرمانی (وه) /p/ و /b/ له‌وشه‌کانی pig-big دا باریکی نهرکی بالاییان هه‌یه به‌لام /ð/ و /θ/ له‌وشه‌کانی wreathe- wreath باریکی نهرکی لاوازیان هه‌یه) ۱ بار نقشی

functionally /'fʌŋkʃənəli/ adverb

به‌کرده‌وه ۱ عملاً

functional shift noun

گۆرانی نهرکی یان فرمانی: وشه یان قورم‌ی که به‌ینی پیوستی ریژمانی ده‌گۆردری ۱ تغییر نقشی

functionary /'fʌŋkʃənəri, US -neri/ noun, also functionaries

فهرمانبهر، کاربه‌ده‌ست، مووچه‌خۆر ۱ کارمند، مأمور

function key noun

(کامیوتیر) کلیلی کرداری، کلیلی کاری‌نکردن ۱ کلید عملیاتی

function word noun

(زمانه‌وانی) وشه‌ی ریژمانی (له‌چاو واتای رسته‌یی، وه‌ک auxiliary verb, preposition, conjunction یان we do not له‌do نمونه‌وه live here) ۱ کلمه‌ی نقش‌نما یا دستوری

fund /fʌnd/ noun

1 دراوانامه، بودجه 2 سنوو: *the International Monetary Fund* 3 پاره، پول، مال 4 سه‌رمایه، ده‌سمایه 5 سه‌رمایه‌ی هه‌میشه‌یی یان جینگیر 6 (funds) سه‌رچاو دارایی یان مالی‌یه‌کان 7 پاره‌ی به‌رده‌ست یان نه‌غد، هه‌یی، مال، کۆی پاره ۱ بودجه 2 صندوق 3 وجه 4 سرمایه 5 سرمایه‌ی ثابت 6 (در جمع) منابع دارایی یا مالی 7 موجودی، وجوه

fundal /'fʌndəl/ adjective

سهریه fundus ۱ وابسته به fundus

fundament noun

1 بنه‌ره‌ت، بنچینه، بناخه، بنه‌واشه 2 (به‌شۆخی) کۆم، کنگ، قوون ۱ اساس، شالوده 2 مقعد، سرین

fundamental /'fʌnda'mentl/ adjective, noun

1 adj بنچینه‌یی، بنه‌مایی، بنه‌ره‌تی، ناوه‌ندی، ینگه‌هی، بناخه‌یی، ریشه‌یی، گرتنگ، سه‌ره‌کی، به‌رکه‌فتی، سه‌ره‌تایی، ناماده‌کاری: *There is a fundamental difference between the two points of view* 2 پیوست، پندقی 3 گه‌وه‌دري، ذاتی، خودایی، خو‌ماکی، کرۆکی 4 (fundamentals) بنه‌ماکان، بنچینه‌کان، بنچینان، ماکان n به‌شی بنه‌ره‌تی، یشکی ینگه‌هی: *the fundamentals of modern physics taught me the fundamentals of the job* له‌fundamentally /'fʌnda'mentəli/ adv بنه‌ره‌تا: *The two approaches are fundamentally different* 1 بنیادی، عمده، مهم، مرکزی، اولیه، مقدماتی 2 ضروری 3 فطری، ذاتی 4 (در جمع) اصول، مبانی n بخش بنیادی

fundamental frequency *noun*

له‌ره‌ی بنچینه‌یی، له‌ره‌ی سه‌ره‌کی ○ بامد اصلی

fundamentalism /ˌfʌndə'mentalizəm/ *noun*

بنچینه‌خوازی، بنه‌ماگه‌ری، بنچینه‌گه‌ری، بنچینه‌باوه‌ری (ته‌و باوه‌ری که هه‌رجی له کتییی پی‌روژدا نووسراوه، به ته‌واوه‌تی راست و دروسه‌ته؛
fundamentalist
n, adj /ˌfʌndə'mentalist/ n بنچینه‌خواز، بنه‌ماگه‌ر، بنچینه‌گه‌ر، بنچینه‌باوه‌ر adj سه‌ره‌به بنچینه‌باوه‌ری) ○ بنیادگرایی

fundamental law *noun*

ده‌ستور، قانونی بنچینه‌یی ○ قانون بنیادین

fundamental particle = elementary particle**fundamental power** *noun*

هیزی به‌ره‌تی، شیان بنچینه‌یی ○ نیروی بنیادین
fundamental property *noun*

تایه‌تمه‌ندی بنچینه‌یی یان به‌ره‌تی ○ خصلت بنیادین

fundamental vibration *noun*

له‌رینه‌وه‌ی بنچینه‌یی، له‌رینه‌وه‌ی سه‌ره‌کی ○ ارتعاش اصلی

funder /ˌfʌndə(r)/ *noun*

دایینه‌کهری تیج‌وون (خه‌رج) و دراونا‌مه (بودجه):
The report is written primarily for potential funders of the project
○ تأمین‌کننده‌ی هزینه یا بودجه

fundī = plural form of fundus

fundie /ˌfʌndi/ *noun*, also fundi, pl. fundies or fundis

(تافه‌رمی) بنچینه‌باوه‌ری مه‌سیحی ○ بنیادگرایی مسیحی

funding /ˌfʌndɪŋ/ *noun*

دایین‌کردنی، دراونا‌مه، ئاماده‌کاری دراونا‌مه یان بودجه ○ تأمین بودجه

fund-raiser *noun*

یارمه‌تی کو‌کهره‌وه، پشاک کو‌کهره‌وه ○ جمع‌کننده‌ی اعانه

fund-raising *noun*

یارمه‌تی کو‌کردنه‌وه، پشاک کو‌کردنه‌وه ○ جمع‌آوری اعانه

fundus /ˌfʌndəs/ *noun*, pl. fundi /-dai/

1 (توپکاری) بڼی مالدان، بڼه، پڼک 2 پڼک، بڼ ○ 1 فوندوس 2 قعر، ته

funeral /ˈfjuːnərəl/ *adjective, noun*

adj ته‌رمی 1 n ته‌رم 2 ری‌وره‌سمی ناشتن، ناهه‌نگی به‌خاک‌سپاردن 3 ناهه‌نگی سووتاندنی مردوو، ته‌رم‌سووتان 4 ته‌رم‌نیزان، کو‌مه‌لی ته‌رم‌نیزان یان به‌ریکه‌رانی ته‌رم ○ adj جنازه‌ای

1 n جنازه 2 مراسم خاک‌سپاری 3 مرده‌سوزان 4 جمعیت تشییع‌کنندگان

funeral director = undertaker**funeral home** = funeral parlour**funeral march** *noun*

مارش یان سرودی ماتم‌(ین)، چه‌مه‌ری ○ مارش عزرا

funeral parlour *noun*, also funeral home, funeral chapel

ده‌زگای ناشتن (ئاماده‌کردنی ته‌رم بۆ سووتاندن) ○ بنگاه کفن و دفن

funeral procession *noun*

کاروانی ناشتن، به‌ری‌کردنی ته‌رم، ته‌رم‌نیزان ○ تشییع جنازه

funeral pyre *noun*, also funeral pile

کو‌مادار یان نیزنگ (بۆ سووتاندنی مردوو) ○ توده‌ی هیزم

funeral service *noun*

ری‌وره‌سمی ناشتن ○ مراسم کفن و دفن

funerary /ˈfjuːnəri/, US -reri/ *adjective*

سه‌ره‌به ناشتن، نیزه‌رانه ○ وابسته به تدفین

funereal /ˈfjuːniəriəl/, US -niir-/ *adjective*

1 سه‌ره‌به ته‌رم 2 ماتمه‌بار، عه‌زیه‌تیار، مات، دلته‌نگ، خه‌مه‌بار: funereal atmosphere
funereally adv ماتمه‌بارانه) ○ 1 وابسته به جنازه 2 اندوه‌گین، غم‌زده، سو‌گناک

funereal music *noun*

موسقای ماتمه‌بار(انه) یان ماتمه‌مین ○ موزیک سو‌گناک

funereal rate *noun*

جولانی به‌هیناوشی ○ حرکت آهسته

funfair /ˌfʌnfɛə(r), US -fer/ *noun*

شاری کایه ○ شهر بازی

fungal /ˈfʌŋɡl/ *adjective*

که‌روویی، ته‌می، سه‌ره‌به ته‌م، کارگی، که‌رووین، سه‌ره‌به قارچک: a fungal skin disease
funga infection قارچی

fungi = plural form of fungus

fungi- *prefix*

○ fungus: که‌روو، ته‌م، کارگ: fungiform
پیشوند: قارچ

fungibility /ˌfʌn(d)ɪzɪ'bɪləti/ *noun*

(ماف) شیاوی گو‌پینه‌وه‌بوون ○ عوض‌داری، قابلیت تعویض

fungible /ˌfʌn(d)ɪzɪb(ə)l/ *adjective*

(ماف) شیاوی گو‌پینه‌وه ○ عوض‌دار، مثلی

fungicidal *adjective*

ته‌م‌کو‌ژ؟، که‌روو‌کو‌ژ، کارگ‌کو‌ژ؟ ○ قارچ‌کش

fungicide /ˈfʌŋɡɪsaɪd/, US ˈfʌndʒɪ-/ *noun*

ته‌م‌کو‌ژ، که‌روو‌کو‌ژ، کارگ‌کو‌ژ ○ قارچ‌کش

fungiform /ˌfʌŋɡəfɔːm/ *adjective*

که پرووئاسا، تم-ناسا، کارگ-ناسا، که پرووین، کارگی، قارچک-ناسا، شیوه-قارچک، شیوه-که پروو قارچ مانند

Fungi Imperfecti noun

کارگه ناتواوه-کان، کارگ یان که پرووه نیوه-چل یان ناتواوه-کان (قوناسخی زاوژی سووپی زیانیان به دهرنه کهوتوه، له لاتینهوه به واتای

(imperfect fungi) قارچ های ناقص

fungistatic /ˌfʌŋ(d)ʒɪˈstætɪk/ adjective

که پروویند، کارگ بهند: بهرله هه-لدانی کارگ یان که پرووه-کان ده-گری (به-بی فیهوتاندنیان،

(fungistatically adv) فونگی-استاتیک

fungivorous /ˌfʌŋˈdʒɪv(ə)rəs/ adjective

کسارگ خور، که پرووخور، قارچک-خور

قارچ خوار

fungoid /ˈfʌŋɡɔɪd/ adjective

که پرووئاسا، تم-ناسا، که پرووین، که پرووین، کارگ-ناسا، کارگی، قارچک-ناسا، شیوه-قارچک قارچ مانند

fungous /ˈfʌŋɡəs/ adjective

1 که پرووئاسا، تم-ناسا، کارگ-ناسا، قارچک-ناسا،

که پرووین 2 (خوازه) تیزیر، کورت-ماوه

(بهرت: له لاتینهوه، رهنگه له sponsos

یونانی یهوه وهرگیرای) 1 قارچی 2 (مجازی)

زودگذر

fungus /ˈfʌŋɡəs/ noun, (pl. fungi /-gaɪ, US

-(dʒʌɪ/ or funguses)

که پروو، تم، کارگ، کواری، قارچک قارچ

funicle /ˈfjuːnɪkl(ə)/ noun

پهت، پهتک 1 لاسکیکی ریشالی که به

هیلکوکده placenta نووساوه 2 به-شیک

ریشالی شاخی میرووین که club راده-گری

بند

funicular /fjuːˈnɪkjələ(r)/ adjective, also

funicular railway

1 شهمنده-فهری کابلی 2 پهتی، تمنافی، کابلی،

پهتکی 1 فونیکولار 2 وابسته به بند، کابلی

funiculus /fjuːˈnɪkjələs/ noun, pl. funiculi

-ləɪ, -li/

(تویکاری) پهت، پهتک، پهتی ناوک، ریخولهی

نیوک (بهرت: له لاتینهوه، چکولنرای funis

"rope") بند، بند ناف

funk /ˈfʌŋk/ noun

1 ترس، فهره توقین، ترسنوکی 2 ده-گیران 3

مروی ترسنوکی 4 بۆگن، تس 1 وحشت،

ترس، بزدلی 2 نامزد 3 آدم بزدل 4 بوی بد

funk² /ˈfʌŋk/ noun

فانک: شیوازیکی موسیقا به ریتیکی توندهوه

که له سهر بنچینهی جاز و موسیقای نهفربکایی

دامه-زراوه فانک

funk hole noun

جی-پهنا یان پهناگی کانی ○ پناهگاه موقتی

funkia /ˈfʌŋkiə/ = hosta

funkster noun

fank (تافهرمی) پترفورمتری fan یان موسیقای

فانک-استر ○

funky /ˈfʌŋki/ adjective (funkier, funkiest)

1 زور تازه، شیک، جوان: She wears really

2 funky clothes (موسیقا) توند، کرز: a

1 شیک 2 ضربی funky disco beat

funnel /ˈfʌnl/ noun

1 ره-حهتی، سهرتلیک، ماستیرگ، بهتو، کوفک

2 (شهمنده-فهر یان مۆتوری هه-لمی)

دووکه-لکیش ○ 1 قیف 2 (قطار) دودکش

funnelform adjective

ره-حهتی ناسا، شیوه-ره-حهتی ○ قیفی شکل

funne-web spider noun

جالجالوکهی تهون-ره-حهتی، جوریکی زارای

و جی مه-ترسی ناسایی [توخمه-کانی Atrax و

[Hadromyche] نوعی عنکبوت

funnily /ˈfʌnli/ adverb

پنکه-نپنی یانه، گالته-جارانه، سهر ○ به طور

مضحک، به طور عجیب

funnily enough adverb

سهر یهوه-یه که...، نهوه سهریه که... ○

عجیب این که...

funniment noun

گالته-جاری، قوشمهیی ○ لودگی

funniosity /ˌfʌniˈɒsɪti/ noun, pl.

funniosities

(به شوخی) که سیک یان شتیکی پنکه-نپنی

آدم یا چیز مضحک

funny /ˈfʌni/ adjective (funnier, funniest),

noun (pl. funnies)

1 adj پنکه-نپنی، پنکه-نپناوی، خوش، قور، بهزم:

A funny story 2 a funny story

3 نه-خوش،

ناساز 4 نیوه-شیت، گیتو، هه-پول 5 گومانای،

گومان-له-سهر، جی شک 1 n (funnies) جوک و

گالتهی پنکه-نپنی 2 گه-له-چیروکی پنکه-نپنی

وینه-دار ○ 1 adj مضحک، خنده-دار 2 عجیب 3

مریض 4 خل 5 مشکوک 1 n (در جمع)

جوک-های خنده-دار 2 داستان-های تصویری مضحک

funny bone /ˈfʌni baʊn/ noun

(تافهرمی) ئیسکی نایشک، کنگه نایشک ○

کونهی آرنج

funny business noun

فهرت و فیل، گزیکاری، فیل و که-لهک، ناراستی،

گومانای-بوون ○ کلک، مشکوک بودن

funny farm noun

(تافهرمی) شیت-خانه ○ بیمارستان روانی

funny man /ˈfʌni mən/ noun, also funny

men

کومپیدین یان تلخه کی پیشه ۱
دلقک حرفه ای

funny money noun

(نافه رمی) باری قلب ۱ پول تقلی

funnystar noun

شوخی باز، قوشمه، قسه خوش، بهند، نوکته بیز
بذله گو

Fur /fʊə, US fɔ:/ noun, pl. same

1 نه ندامی گه لی مسولمانی ناوچه چپایی و
دهشته کانی باشووری روزاواوی سوودان 2 زمانی
Nilo-Saharan ی نهو گدله ۱ فور

fur /fɜ:(r)/ noun

1 خوری، تووک، موو، تیسک، کولکه 2 نیسته،
کهول، کورک، فرهه، پارچه ی له کولک یان
تووک 3 (کتری، لووله و هند) بهلخ، سونه، بار
4 (زمان) بهلاسی دهم، بار ۱ مر 2 پوست،
خز 3 جرم 4 بار

furan /'fjʊəran/ noun

فوران (= شله یه کی داگیر ساوی بی دهنه کی یان
ناوته ییکی نه ندامی ناوه کی هلمیوه) ۱ فوران

furbelow /'fɜ:bəʊl/ noun

1 پوزوو، پزوو، شیرازه یان په راویزی داوینی
چین دار 2 (furbelows) (جسل بهرگ)
قوفل و قهرازه، گیزو گولینگ، دیدی ویودی،
خشلی نایبویست 1 سجا ف دامن چین دار 2
(در جمع) زلم زیمو

furbisher /'fɜ:bɪʃə(r)/ noun

مشت و مال دهر، ساف و لووس کمر ۱ صیقل گر

furcation /'fɜ:ʃən/ noun

1 دافلیشان، داتلیشان، (لسق) لیوونه وه،
(پل) لیوونه وه = 2 fork ۱ شکافتگی، انشعاب

furcula /'fɜ:kjʊlə/ noun, also furculae /-li:/

1 (گیانه وهرناسی) چهلمه می بالنده 2 پیکهانه ی
چهلمه ناسا ۱ جناغ پرنده 2 ساختار جناغی شکل

furcular /'fɜ:kjʊlə(r)/ adjective

سهر به furcula وابسته به ۱

furfur /'fɜ:fə(r)/ noun

کریر ۱ شوره

furfuraceous /'fɜ:fjə'reɪʃəs/ adjective

(رووه ک ناسی و پزشکی) کریراوی، کریری ۱
شوره دار، شوره ای

furfural /'fɜ:f(j)əral/ noun

فورفورال: نه لیه یادی شله یان ناوه کی بیرنگه
C₅H₄O₂، له furan دهر دیرئی، ب.ت. له بواری
سازاندنی فوران، چهوکه فیتولیکه کان و وهک
توتهر به کار دیرئی ۱ فورفورال

the Furies noun

(له میسولوزی یونان دا) خواژناسی قمار، له
underworld هوه ناردراون تا تاوان کاران سزا
بدن ۱ فیوریگان

furious /'fjʊəriəs, US 'fjʊr-/ adjective

1 رق هه ستاو، له دین دهر چوو، بهر به باکهر،
زورتووهر، سووره وهوو 2 توند، توندوتیز،
سهخت، بی نه مان، دژوا: 3 a furious debate
(خیزایی) شیتانه، زور توند: She drove off at
a furious pace ۱ عصبانی، برافروخته 2
شدید، حاد 3 سرسام آور

furiously /'fjʊəriəsli, US 'fjʊr-/ adverb

به توندی، توند، به توره یی بهوه، به
رق هه ستانوه: ۱ 'Damn!' ۲ furiously angry
he said furiously به شدت، با عصبانیت

furiousness /'fjʊəriəsnes, US 'fjʊr-/ noun

توره یی، رق هه ستاوی، له دین دهر چوویی، بهرد
به باکردن ۱ خشمگینی

furl /fɜ:l/ noun

پتچانه وه، هه لکردن، کوکرنده، لوول کردن ۱
پیچیدن

furling noun

شت و مه کی هه لکردن یان پتچانه وه (یاده وه کان
به دهر دارالاکه یانه وه) ۱ وسائل پیچیدن

furlong /'fɜ:lɒŋ, US 'fɜ:rlɒŋ/ noun

فورلانگ (= یه کی درپایی بهرام به 201/2
میتر یان هه شت یه کی مایله یان 220 یارد؛
بهره: 1 furlang ینگلیسی کون، له furh
"long" lang + "furrow" (له بهره تا نامازه به
درپزی کووز یان هیللی (جووت) له زه مینگی
ناسایی دا، هه روه ها له بهرام بهری stadium
هه شت یه کی مایلی رومی به کار دیرئی) ۱ فرلانگ

furlough /'fɜ:ləʊ, US 'fɜ:rləʊ/ noun

ماوه پیدان، مؤلعت، ده ستووری هاتنه وه: 1
home on furlough ۱ مرخصی

furmety /'fɜ:miti/ = frumenty

furnace /'fɜ:nɪs, US 'fɜ:rnɪs/ noun

1 کووره، تون، کوانو، گولخن، کولخان: It's
2 like a furnace (= very hot) in here!
چه هه نم، تسون، شونتیکی به کجار گهرم،
کووره ی تاقی کردنه وه ۱ کوره، تنور 2 محل
خیلی گرم، بوته ی آزمایش

furnished /'fɜ:nɪʃt, US 'fɜ:rnɪʃt/ adjective

راخراو، کهل و په لدار، شمه ک دار، به کهل و په لی،
به شمه کی ۱ مبله

furnished flat noun

دهسته خانوو یان ناپارتمانی کهل و په لدار ۱
آپارتمان مبله

furnishings /'fɜ:nɪʃɪŋz, US 'fɜ:rnɪ-/ noun,

pl.
کهل و په لی نیومال، شمه کی مال، هیرک،
هاجت، رایه خ ۱ وسایل خانه

furniture /'fɜ:nɪʃə(r), US 'fɜ:rn-/ noun

1 کهل و په لی نیومال، سامانی ناومال، شمه کی
مال، رایه خ، هاجت 2 کهل و په ل، شمه ک،

شتومدک ○ 1 وسایل خانه، مبلمان 2 لوازم

furniture van = removal van

furor = furore

furore /fju'ɔ:ri, 'fjuəɔ:(r). US 'fjuə-
noun

1 بهرد به با کردن، توپوریهی زور 2 نازاوه،
گونگه، دهنگ وههرا، ههراوهو، پشوی،
نالوی 3 شیتی ○ 1 خشم زیاد 2 مایه، غوغا،
آشفتگی 3 دیوانگی

furosemide /fjuə'rosəmaɪd/ = frusemide

furphy /'fɜ:fi/ noun, pl. furphies

(هوسترالی) دهنگوی باوهپین نه کراو ○ شایعهی
باورنکردنی

furred /fɜ:d, US fɜ:rd/ adjective

1 به لخوای، سونهگرتو، بهلخگرتو 2 (زمان)
بارهینا، بارگرتو، باراوی، دهم به لاس: a
furred tongue ○ 1 جرم گرفته 2 باردار

furrier /'fɜ:riə(r)/ noun

کهول فروش، بنسفته فروش، فمروه فروش،
خهز فروش ○ خز فروش

furriery /'fɜ:riəri/ noun, pl. furrieries

کهول فروشی، فمروه فروشی، خهز فروشی،
بنسفته فروشی، کهول سازی، ناماده کردنی کهول
○ خز فروشی، خز سازی

furrow /'fʌrəʊ, US 'fɜ:tʃu/ noun

1 هیل، کوو، خج، خت، گفاند، لوزنا (کیلخفر:
هیلی جووتی لینگ دور) 2 (ناوجاوان) گنجی،
لوجی، چرجی 3 کهردوو، دیراو، یو 4 زوی
کیلراوه، شپوهر، شپویراو، کیلگه 5 ریرهوی
کهشتی، ریگای کهشتی ○ 1 شیار 2 چین، خط
3 کردو 4 زمین شخم زده 5 مسیر کشتی

furrowed adjective

1 چرج ولوج، گنج تیکموتو 2 هیلای، هیل هیل،
کوو کوو، خت کیش (کراو)، کوو زبند ○ 1
چروک خورده 2 شیار بندی شده

furry /'fɜ:ri/ adjective (furrer, furreriest)

1 کولکن، تووکای، موواوی، فمروه ناسا،
کهول ناسا، له کهول چوو 2 بارگرتو، بارهینا،
باراوی ○ 1 پشمالو، خزدار 2 باردار

fur seal noun

بهرازه ناوی کهولی: هدریک له دوو توخمی
بهرازه ناوی به گوئداره کان که دوو بنسٹ یان
کهول لیبان ههیه [Callorhinus] و
[Arctocephalus] نوعی فک

further /'fɜ:ðə(r), US 'fɜ:rð-/ adverb,
adjective

1 دورتر: Two miles further on we came
2 to a small town دورتر، بتر، زیاتر 3 دیسان،
دی، تر 4 (له) پیش تر 5 له دهرهوی 6
سهره پای نهو، سهرایی نهو، زیده باری
7 ههروها ○ 1 دورتر 2 بیش تر 3 دیگر 4

جلوتر 5 بیرون از 6 مجدد، علاوه براین 7 هم چنین

furtherance /'fɜ:ðərəns, US 'fɜ:rð-/ noun

1 پنشوه چوون، چوونسه پنش، پنشوه بردن،
پنشقه چوون 2 بهدی هینان، بهجی هینان 3
پشوی، لایه نگری 4 پنشکهوتن 5 بهتر کردن،
بیزاندن، یارمندی ○ 1 پیشرد 2 تحق 3 حمایت،
جانبداری 4 پیشرفت 5 تقویت، کمک

further education noun

خویدنی نازانکوی، بهروهردی نازانکوی (بو
کهسانی به تمم تر) ○ آموزش غیردانشگاهی

furthermore /'fɜ:ðə'mɔ:(r), US

'fɜ:rðə'mɔ:(r)/ adverb

سهره پای نهو، سهرایی نهو، پشقه له
نهو، له گهل نهو، زیده باری، ههروها،
له لایه کی ترهه ○ علاوه بر این، هم چنین

furthermost /'fɜ:ðə'mɔ:st, US

'fɜ:rðə'mɔ:st/ adjective, also farthestmost

دورترین، نهو، لهو، پهری دوری،
farthest ○ ستهی له، دورترین

furthest /'fɜ:ðɪst, US 'fɜ:rð-/ adverb,
adjective, also farthest

1 دورترین، ههرو دور، لهو پهری دوری 2
دواترین، دواترین، تارخین 3 زورترین، له ههمو
زورتر، له ههمو دورتر، لانی زور، زوربه 4
(پشانهی ناوه لئای بالا) سترین، ههرو 1
دورترین 2 آخرین 3 بیشترین، حداکثر 4 ترین

furtive /'fɜ:tɪv, US 'fɜ:rtɪv/ adjective

1 بهدزی یهوه، له یهوه، پنهامه کی، به نهی،
نهی یانه، نه تنی، شاروه: She cast a furtive
glance over her shoulder جتی گومان،
گومانای، چینگای شک ○ 1 دزدانه، مخفیانه،
پنهانی، زیر جلی 2 مشکوک

furtively /'fɜ:tɪvli, US 'fɜ:rtɪvli/ adverb

به نهی یان نهی، (به) پنهامه کی، بهدزی یهوه،
له یهوه ○ مخفیانه

furtiveness /'fɜ:rtɪvnəs, US 'fɜ:rtɪvnəs/
noun

شاراوهی بوون، پنهامه کی بوون، دزی یهوه بوون
○ پنهانی بودن

furuncle /'fjuəŋkəl(ə)/ noun

دممل، کوان (وشه یکی تکنیکی به بو 2 boil) ○
دمل

furunculosis /fju'ŋkju'ləʊsɪs/ noun

1 خهراکه، خرتک 2 جور نه خوشی
به کترایی (Aeromonas salmonicida)
سهلمون یان که شینه trout فورون کلوسیس

furuncular /fju'ŋkju:lə(r)/ adjective

دمملی، کوانی، سهره کوان ○ وابسته به دمل
furunculous /fju'ŋkju:ləs/ adjective
دمهلاوی، کوانای، کواندار، کوان دهر کردوو
○ دارای دمل

fury /'fjuəri, US 'fjuri/ *noun, pl. furies*

1 بهر د به یاکردن، له دین دهرچوون، توروری
زور، وروژواوی، ههژیوی، نالوژاوی: *Her eyes
2 blazed with fury* توندوئیزی، سهختی 3
شیتی 4 جهنگه، ههرهت، گهرمه 5 تهنگر،
قهیران، نهویر 6 زنی توسن و فیشهکی، زنی
زووتور، زنی در 7 (Fury) روح یان گیانی
سزادان (له میژوژوی یونانی دا) 1 ختم
زیاد، هیجانزدگی 2 شدت، خشونت 3 دیوانگی 4
بحوحه 5 بحران 6 زن عصبانی 7 فوری

furze /fɜ:z, US fɜ:rz/ = gorse

fusarium /fju'ze:riəm/ *noun*

کهرووین 6 که mould که دهیتنه مایه نهخوشی
رووهک، تهشیه، له کارگ یان کهرووه
ascomycetous هکان [توخم *Fusarium*]
dry will یان (وهک *will*) یان
rot که له تهشیهوه تووش دهبن یان بههوی
تهشیهوهیه (بهرهت): له *fusus* لاتینهوه
"spindle" 1 فورام

fuscos /'faskəs/ *adjective*

(ویره و تکیکی) رهشباو، رهشاله، رهش
تیره

fuse /fju:z/ *noun, US fuze*

1 تهزوور، دهریرهته، فیز: *to change a fuse*
2 *Check whether a fuse has blown* 1
تیزکه، تینکه (ب.ت.ت. تفنگی سهریر -
muzzle-loader) 3 پلینه (بومب و تفهمهني): *He set
The bombs 4 the fuse to three minutes*
4 *inside were on a one-hour fuse* جن-ین
یان شعل یان شوی گیانهوه 1 و 2 فیز 3
فتیله، چاشنی 4 ردهای جانور

fuse box *noun, also fuse board*

جی فیز، قوتو فیز، جی دهریرهته، فیزدان،
سنووی تهزوور، تهزووردان 1 جبهه فیز

fused *adjective*

1 تهزووردار، دهریرهتهدار 2 شلهوهبو، تواوه،
پیکهوهلکاو، پیکهوهنووساو، پیکالکاو،
تیکهلکراو 1 فیزدار 2 گداخته، هم جوئیده

fusee /fju:'zi:/ *noun, US fuze*

1 خولخوله یان جهرخي قووجهکی سهعات،
تهشیه، شلاقه (شیهی شلاق یان مزرق ددها)
2 دهریرهوی لولواکی نهسب 3 پلینه یی
تهقاندنوه 4 گری نامازمی ریسی ناسن 5
شهمجهی نهکوزاوه (لهبهر پای بهقهوهنیش) 1
1 امرود 2 برآمدگی در ساق پای اسب 3 فتیله 4 و
5 فیوسی

fuselage /'fju:zələ:ʒ, US 'fju:s-/ *noun*

لاشهی فروکه 1 بدنی هواپسا
fusel oil /'fju:z(ə)/ *noun*

رونی فیوزیل 1 روغن فوزل
fuse wire *noun*

وایری فیوز یان دهریرهته 1 سیم فیوز
fusibility /'fju:zi'biliti/ *noun*

لهتو(و)انهوههاتووی، لهشل بوونهوههاتووی،
لهلکان هاتووی 1 گدازیدری، قابلیت جوش

fusible /'fju:zib(ə)/ *adjective*

لهتو(و)انهوههاتووی، لهشل بوونهوههاتووی، شیاوی
لکان، لهلکان هاتووی، دهتوینهوه، شل دهپتهوه،
پیادهلکي، جوش دهری، پیکهوه دهنووسی،
دهلکي: *fusible alloy* 1 گدازیدری، قابل جوش

fusiform /'fju:zɪfɔ:m/ *adjective*

(گیانهوهرناسی، رووهک ناسی) تهشی ناسا،
دووسه رباریک، شیهه تهشی، تهشی یانه (بهرهت):
له *fusus* لاتین "تهشی" 1 (i-form) 1 دوکمانند
fusil /'fju:zil/ *noun*

(میژووی) قرمه یان شمخالی musket
سووک 1 شمخال سبک

fusil /'fju:zil/ *noun*

تهشیه، تهشی چکوله 1 دوک کوچک، فیوزیل
fusilier /'fju:ziə'li(r)/ *noun, US also fusileer*
1 (فهره نسی) تفهنگ بهدهست، تفهنگچی 2
(Fusilier) 1 نهنامی ههنگی تفهنگچی بریتانیایی
1 تفنگدار 2 فیوزیلیر

fusillade /'fju:zə'leid, US -sə-/ *noun*

1 ریزنه، رههیل، شیلگ، تیرباران، گولله باران: *a
a fusillade of 1 fusillade of bullets/stones*
2 *rocks and bottles* 2 (پرسیار، رهخته و هتد)
1 افار، کومل، رههیل، ریزه: *He faced a
fusillade of questions from the waiting*
1 *journalists* 1 رگبار 2 سیل

fusion /'fju:ʒn/ *noun*

1 پیکالکسان، پیکانووسان، یهک-یوون،
پیکاجه-سین، پیکاجوون، پیکداچوون،
یهک گرتن، بوونه یهک، یهک کههوتن،
پیکهوه به سترای، پیکهوه لکاو 2 (فیزیک)
پیکالکسان یان پیکهوه نووسانی ناوکی، یهک گرتنی
ناوکی (یهک گرتنی ناوکه نه توومی یهکان بو
پیکهتانی ناوکی قورس تر که وزه پیککی یهکچار
زور نازاد دهی) 3 توانوه، شل بوونهوه 4 ناوته،
تیکه له 5 تیکه لسی، تیکدان، تیکهل کردن،
تیکه له لکیشان، یهک خستن، کردنه یهک: *the
fusion of copper and zinc to produce brass*
The movie displayed a perfect fusion of 1
French-Thai fusion 1 image and sound
6 (رایاری) هاویه بندی، هه قال بهندی، coalition
1 هم جوشی، سازش، بهم پیوستگی 2 هم جوشی
هسته ای 3 ذوب، گداخت 4 امیزه 5 اختلاط، ادغام
6 (سیاست) اتلاف

fusional *adjective*

سهریه fusion 1 وابسته به fusion

fusion bomb *noun*

بومی هایدروژینی 1 بمب هیدروژنی

fusionism *noun*

هاویه‌ندی‌خوازی، به‌شداری له‌هاویه‌ندی‌دا
 مشارکت در ائتلاف

fusionist *noun*

هاویه‌ندی‌خواز، به‌شدار له‌هاویه‌ندی‌دا
 مشارکت‌کننده در ائتلاف

fusion point *noun*

خالی‌توانه‌وه، خالی‌شل‌بوونه‌وه
fuss /fʌs/ *noun*

1 زه‌نازه‌نا، ده‌نگ‌وه‌ه‌را، جه‌نجالی، هه‌لا،
 گوهره‌وهره، ته‌قه‌وره‌قه، گوهره‌ونه‌ره، نه‌ره‌نه‌ره،
 بگره‌ویه‌رده، جه‌قه‌وه‌ه‌را، گوهره‌وهره، سرمه‌سرم،
 قساو‌قیزه، شسلوقایی، وروو‌زاوی، نال‌سوزایی،
 نگه‌رانی، دل‌ه‌راو‌کی (له‌ریگای‌خویش‌اندانه‌وه)
 2 It was all a fuss about nothing
 ناره‌زایه‌تی 1 هیا‌مه، جار و جنجال، قیل و قال،
 هیجان‌زدگی، اضطراب 2 اعتراض

fussbudget /'fʌsbʌdʒɪ/ = fusspot**fussily** /fʌsɪli/ *adverb*

به‌نیگه‌رانی و دل‌ه‌راو‌کی‌وه 1 بان‌گرانی
fussiness /fʌsɪnəs/ *noun*
 بوله‌بۆل، ئیراد‌گرتن، دل‌ه‌ته‌به، دل‌ه‌راو‌که،
 نگه‌رانی، شینوایی، نال‌و‌زی 1 غرغر، اضطراب،
 نگرانی، آشفتگی

fusspot /'fʌspot, US -pɑ:t/ *noun*

(تافه‌رمی) مروی به‌بۆله‌یان بۆله‌ون، به‌پرت‌وبۆله
 (له‌باره‌ی شتی هه‌چه‌که‌وه) 1 آدم‌غرغر

fussy /'fʌsi/ *adjective* (fussier, fussiest)

1 نگه‌ران، به‌دل‌ه‌راو‌کی، قه‌زه‌ون له‌سه‌ر شتی
 هه‌چه‌که، هه‌زیو، زووت‌وره، جینگیزی: **fussy**
 2 parents (دیس‌زاین، به‌ه‌رگ و هه‌ند)
 به‌زریقه‌وهریقه، نال‌او‌والا، راز‌او، بریقه‌دار 3
 پردیدی‌و‌بۆدی، برت‌وته‌ویل: **The costume**
 2 designs are too fussy
 فوسی 3 پر از حشو و زواید

fustanella /fʌstə'nelə/ *noun*

(ئیتالیایی) جو‌زی kilt ی سبی ره‌ق، پیاوان له
 ئه‌لبانیا و یونان له‌به‌ری ده‌که‌ن 1 فوستانلا

fustian /'fʌstɪən, US -fʌn/ *noun, adjective*

n (پارچه) فاستونی 1 (قه‌ه) زل‌زل (و هه‌چ)
 2 زل‌زل، بیه‌ناوه‌رو‌ک، هه‌چه‌که، نا‌گرنگ 1
 فاستونی 1 مغلق 2 ناچیز

fustic /'fʌstɪk/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها old fustic) دره‌خ‌تیک‌ی ته‌م‌ریکایی
 گه‌رمیتان [Machura tinctoria] 2 (هه‌روه‌ها
 smoke tree = (young fustic) فوستیک

fustigation /fʌstə'geɪʃn/ *noun*

لیدان، ته‌من‌(کردن) تاشان، دار‌کاری 1 تیه
fustiness *noun*

کونه‌په‌رستی، پاشپیری 1 ارتجاع
fusty /'fʌsti/ *adjective* (fustier, fustiest)

1 بو‌خا‌و، گن‌خا‌و، بو‌گه‌ن، بو‌هه‌فار،
 بو‌هه‌رنه‌مو‌ت، شیدار: 2 a dark fusty room
 کۆنه، نارۆژه‌ف، کۆنه‌په‌رست، ریه‌زکۆن: **fusty**
 1 نمناک، 2 قه‌یمی، مرتجع

futhark /'fu:θɑ:k/ *noun*, also futhorc

1 نو‌بی‌یان نه‌لفو‌تی **runic** (له‌شه‌ش پیتی
 سه‌ره‌تای f, u, th, a (or o), r, k بیه‌که‌ه‌تو‌وه)
 1 الفبای رونیکی

futile /'fju:tail, US -tl/ *adjective*

بیه‌ته‌نجام، بیه‌ناکام، بیه‌ره‌هم، بیه‌رو‌ین، هه‌چ،
 بیه‌ه‌ره، بیه‌سو‌ود، بیه‌و‌وده، له‌خو‌رایی، بیه‌که‌لک،
 به‌کار نه‌ه‌اتوو، نه‌زۆکی: efforts to convince
 a futile exercise/gesture 1 him were futile
 1 a futile attempt 1 بیه‌ه‌مه، عه‌قیم

futilely /'fju:taili, US -tli/ *adverb*

بیه‌و‌ودانه، له‌خو‌رایی 1 به‌طور عه‌ت
futility /'fju:'tɪlɪ/ *noun, pl. futilities*

1 بیه‌سو‌ودی، بیه‌ته‌نجامی، بیه‌ناکامی،
 بیه‌ره‌همی، بیه‌واتایی، بیه‌ه‌ره‌یی، هه‌چی،
 بیه‌سو‌ودیی، له‌خو‌رایی‌بو‌ون، بیه‌که‌لکی،
 به‌کار نه‌ه‌اتوو، نه‌زۆکی، uselessness: a
 2 sense of futility
 1 بیه‌فایدگی، بیه‌و‌دی، عه‌قیم‌بو‌ودن 2
 کار بیه‌حاصل

futon /'fu:tʌn, US -tɑ:n/ *noun*

فو‌تان، دۆشه‌کی زاپونی 1 فو‌تان

futtock /'fʌtɒk/ *noun*

نه‌خته‌بندی‌نیوه‌راستی‌که‌شتی، نیوان ته‌رک و
 سه‌ره‌وه 1 فو‌تۆک

future /'fju:tʃə(r)/ *noun, adjective*

1 n داهاتوو، دادن، وادی، پاشه‌رو‌ز، پاشین،
 دوا‌رو‌ز: We need to plan for the future.
 2 The movie is set in the future.
 رو‌وداو‌ه‌کانی داهاتوو 2 هه‌وای سه‌ره‌کو‌تو‌ویی 4
 (رێزمان) سه‌ره‌همی داهاتوو 5 (futures) نه‌و
 سه‌ودا و به‌شانه‌ی (shares) که‌ه له‌سه‌ر
 نرخ‌و‌بایی‌یه‌وه ریکه‌و‌تتیا‌ن له‌سه‌ر کرا‌وه و دواتر
 ده‌درین **adj** 1 داهاتوو، دوا‌یی، دواتر، پاش‌تر،
 دوا، پاشین: future generations
 at a future date
 future developments in computer software
 2 (رێزمان) داهاتوو 1
 1 آینه‌ه 2 وقایع آینه‌ه 3 امید موفقی‌ت 4 زمان آینه‌ه
 5 (در جمع) معاملات سلف **adj** 1 آینه‌ه، به‌دی 2
 (دستور زبان) مستقبل، آینه‌ه

future history *noun*

میزو‌وی داهاتوو‌یان پاشه‌رو‌ز (گه‌رانه‌وه‌ی
 رو‌وداو‌ه‌خه‌پا‌لی‌یه‌که‌انی داهاتوو له‌زانسته
 چیرۆکه‌کان‌دا) 1 تاریخ آینه‌ه

futureless *adjective*

G g

G¹, g /dʒi:/. *pl. Gs, G's, g's* /dʒi:z/ *noun*

1 جی، جیسی (= حصوتہ میں پیتی ٹہل فونی
ئنگلیسی) 2 سؤل (= پنجهمین توت له به یزه
سی سازوردا) 3 نامازه به دهنکن دواى F له
دهسته به له شته کان، بابه ته کان و هند 4 شتيک له
شيوه ی پیتی جی 1 جی 2 شل 3 و 4 جی

G₁ phase *noun, growth*

قوناخی جی یهک: قوناخیکی سووری
خانه یی cell cycle له کوتای دابهش بوونی
خانه یی تا دهس یی کردنی له خو هه لگرتنه وه ی
DNA (بروانه G₂ phase, M phase, S
(phase) مرحله ی جی یک

G₂ phase *noun, growth*

قوناخی جی دوو: قوناخیکی سووری خانه یی
cell cycle له ته و او بوونی له خو هه لگرتنه وه ی
DNA تا دهس یی کردنی دابهش بوونی خانه یی
(بروانه G₁ phase, M phase, S phase)
مرحله ی جی دو

G² abbreviation 1 gravity 2 gram(s) 3 general
audience 4 Physics gauss 5 giga- (10⁹) 6
Physics the gravitational constant (6.67 × 10-
11 N m² kg⁻²)

G¹ noun

ههزاری، ههزار دولاری ٭ هزاری، هزار دلاری

G8 abbreviation Group of Eight

Ga *symbol*, the chemical element gallium

gab /gæbl/ *noun*

جهته بازی، چهقه سړوی ٭ وراجی

GABA *abbreviation* gamma-aminobutyric
acid

gabardine /,gæbə'di:n, 'gæbədi:n, US -

bard-/ noun, also gaberdine

1 (بارچه) گاوار ديهن، گه پير ديهن 2 کوتی
ب.ت. بارانی دروس کراو له گاوار ديهن 3
(میزووی) جلیکی دریز و فتی سه ره وه، ب.ت.
جووه کان له بهریان ده کرد، جبه (به رهت: له
gaverdine فره نسی نیوه راس) ٭ گاباردین

gabble /'gæbl/ *noun*

منگه منگ، بله بلم، چهقه سړوی (توند و
ددان بیانه هیتاو) ٭ وراجی

gabbro /'gabrəʊ/ *noun, pl. gabbros*

(زهوی ناسی) جوړی بهردی گر کانی دهنک درشت
که له pyroxene و فیلدسپاری plagioclase و
زورتر olivine پتکهاتوه gabbroic *adj*;
gabbroid *adj*. به رهت: له ئیتالیای، له glaber
glabr- لاتین "smooth" ٭ گابرو

gabby /'gæbi/ *adjective* (gabbier, gabbiest)

زوربله، چهقه سړو، دهمه راش، بله بلم که،
٭ (gabbiness n) garrulous, talkative

وراج، وروژکن

gabfest /'gæbfest/ *noun*

دانشتنی نافهرمی، کوپونه وهی خه لک: Three
old friends stopped by and we had a real

gabfest ٭ نشست غیر رسمی

gabion /'geɪbrɪn/ *noun*

سهو ته په کی لوله کی cylindrical (بی بن) که
له خؤل بان بهرد و شتی تر پر ده کړی و
ده کړته سه نگر (n) gabionage: به رهت: به
ریگای فره نسی له gabbione ئیتالی، له
"cage" gabbia ٭ گابیرن

gable /'geɪbl/ *noun*

(بیتاسازی) جهله مهی، له چکی، سن سووچکه ی

بال شیروانی (بان خانوو): canopy له چکې
gabled-shaped زوور په نجیره بان درگا؛
gabled /'geɪbld/ *adj* به شیوې چله مېمې
بان له چکې) ستوری

gabled roof noun

شیروانی چله مېمې بان له چکې، خه بنگ،
سهربانی دوولیزه) شیروانی ستوری

Gabonese /'gəbə'ni:z/ *adjective, noun (pl. same)*

adj گابونی، گابونیایی، سهره گابون بان
خه لکه که دی (ولایتیکې روزاوی شه فریکا)
n دانیشتوی ره سېني گابون، گابونی

Gabriel /'geɪbrɪəl/ *noun, Hebrew Gəbhri'el*
جیبریه ئیل، گابره ئیل: په کي له چوار گوره فرشته
جبرئیل، روح الامین

gad /'gæd/ noun

1 نه قیزه 2 نویل، لوسه، باری 3 میل، میله 4
پواز، هوز 5 رم، نيزه 6 نه سکه نه 1 سیخک
2 دېلم 3 میله 4 گره 5 نيزه 6 اسکه

gad /'gæd/ *interjection, noun, also Gad*
interj تو خدا، تو بی خدا n خودا

ترا به خدا n خدا

Gad /'gæd/ *noun, Hebrew Gād*
گاد، جاد: کورې Jacob و سهره چله کي په کي
له هوز و خيله کاني گلي ئسرائيل) جاد

gadabout /'gædəbaʊt/ *noun, adjective*
(نافرمي بان به شوخي) گهریده هرزه بان
رابویر، خانه یزار) ونگرد خوش گذران

Gadarene /'gædəri:n/ *adjective*
له مه ترسي دا (بهره پوت: له Gadarenos یوناني
په پیماني نوئ "دانیشتوی 'Gadara' (بروانه
Matt. 8:28-32) در مخاطره

gadfly /'gædflaɪ/ *noun, pl. gadflies*
1 کدرمیش، موز، میشه کهرانه، گولال، زلمیش،
گازولک (ب.ت. fly horsefly و warble
(botfly) 2 مروی به ئیراد، موزه کهرانه، مروی
عید دوزه ره وه 1 خر مگس 2 آدم عیب جو

gadget /'gædʒɪt/ *noun*
ده زگا، شامیر، شامراز، شامیر بان ده زگانیکی
میکانیکی، کهره سه، هه جهت (چکولانه،
gadgety n gadgeteer n وسیله، ابزار

gadgetry /'gædʒɪtri/ *noun*
ده زگا، کهل و پهل، شت و مهک، کهره سه مېني:
His desk is covered with electronic

gadgetry) وسایل، لوازم
gadid /'geɪdɪd/ *noun*

cod (گیانه وهرناسی) جوړی ماسی له تیره ی
(Gadidae) گادید

Gadite *noun*
گه لی گاد بان جاد) قوم جاد

gadoid /'geɪdɔɪd/ *noun*
گه له ی گه وهره، لی داقلیشان، لی هه لقیشان،

جوړی ماسی درواوی ده سته یسی
(Gadiformes) که hake، cod، ماسی یه
پوهندی داره کان ده گریته وه) گادنوید

gadolinite /'gæd(ə)lɪnaɪt, 'gæd(ə)lɪnaɪt/ *noun*

کانیکي رهش بان قاوه یی توندی ده گمن، له
سیلیکاتی ناسن silicate of iron بزیلیوم
beryllium و هند یتکهاتووه (بهره پوت: له ناوی
کانی ناسی فینله نندی Johan Gadolin
وهر گراوه) گادولینیت

gadolinium /'gæd(ə)lɪniəm/ *noun*
(کیمیا) گادولینیم (به ز.گ. 64، ن. Gd، له
gadolinite) گادولینیم

gadron /'gædru:n/ *noun*
gadrooned) کووز، دپراوه، دول (خیاره
-ooning n *adj*

gadwall /'gædwɔ:l/ *noun, pl. same or gadwalls*

(گیانه وهرناسی) جوړی مراوی قاوه یی و
رهش باوی نهریکا و نهروپا [Anas strepera]
گادوال

Gaea *noun, Greek Gaia*
گایا: خوازنی سهره مروی یونانی و دایکی
تیتانه کان Titans) گایا، گا

Gael /'geɪl/ *noun*
که سیکي گه یلی زمان (Gaeldom n) فرد
گیلی زبان

Gaelic /'gælik, US 'geɪlik, 'geɪlik/ *adjective, noun*

adj 1 گه لیک 2 سهره گه لی n زمانی گه لیک
یا گالیک، گه لیک (زمانی سیتلی گه لی ئیر له ند
بان سکا تله ند) *adj* 1 گیلی n زبان گالیک

Gaelic coffee *noun*
قاوه یی که له گهل توشکه و ویسکی سازه کری
قهوه ی گالیک

Gaelic football *noun*
توین بان فوتبولی گالیک (دوو تیمی 15 که سه،
زورتر له ئیر له ند ده کری) فوتال گالیک

the Gaeltacht /'geɪltæxt/ *noun*
گه یل تیکست (چهنده به شی له ئیر له ند و
سکا تله ند که زوریک له خه لکی نه و شو تانه به
زمانی گه لیک قسه ده کن) گیل تکت

gaff /'gæf/ *noun*
1 (راوه ماسی) قولاپ، شوک (به ده سکی که وه)،
رمی قولایی، خه مازه، رم بان نيزه ی در کاوی
(تو کرتی ماسی بان ره قه) 2 قولایی قه ساب 3
نه قیزه 4 دارالا، کاریته (له سهریان باده وه ی
fore-and-aft ده به سرتیه وه) 1 چنگک، نيزه ی
چنگکی 2 قلاب قصاب 3 سیخک 4 ئیر دکال

gaffe /'gæf/ *noun, also gaff*
هه له ی گه وهره، لی داقلیشان، لی هه لقیشان،

شاشی، جهوتی، faux pas ○ کاف، اشتباه فاحش
gaffer /'gæfə(r)/ *noun*
 1 سهرکار، سهرکریکار، سهربالا، سهروک یان
 گه وره ی کرپکاران، خاوه ننگار 2 سهروک،
 سهردهسته 3 بهریرس 4 (نافه رمی) پیره پیساو
 (لادیی) ○ 1 رئیس کارگران 2 رئیس 3 مزل 4
 (عامیانه) پیرمرد

gaff-topsail noun
 topsail سنی گوشی ژوور **gaff** ○ نوعی بادبان
gag /gæg/ *noun*
 1 ده مین، دهمهست، دهمه پین 2 شهویکه گر،
 شهویکه به بند، دهمه راگره (بو کردنه وی دهم له
 لای پزشکی ددان و دوکتور) 3 بهرتهنگی،
 بهرگیری، دهمهستان، تهنگره ○ 1 دهان بند 2
 دهانگیر 3 محدودیت

gag /gæg/ *noun*
 1 نوکنه، گالته، شیرین کاری (وهک به شین له
 کاری کومیندی) 2 فیژ، کلهک ○ 1
 خوش مزگی، لطیفه 2 کلک

gaga /'ga:ga/ *adjective*
 1 خه رفاو، جورپاو 2 دلپهسته، شیت (زورتر
 کم خایه) ○ 1 خرفت 2 شیفته

Gagauz /gə'gauz/ *noun, pl. same*
 1 نه ندای گملی که زورپه یان له باشووری
 مولدوفا ده ژین و به زمانیکی Turkic قسه
 ده که 2 زمانی نو گله، پتوهندی یه کی زوری
 به تورکی یه وه هیه ○ گاواگز

gage /'geɪdʒ/ = gauge
gage /'geɪdʒ/ *noun*
 (کون) 1 بهرنگار بوونه وه، لهبرام بهر داویستان،
 challenge 2 بارمته، گریو security ○ 1
 مبارزه طلبی 2 گرو، رهن

gage /'geɪdʒ/ = another term for greengage
gaggle /'gægl/ *noun*
 مینگه له، ره وه، پؤل، ران، دهفه، تاقم، کومه له،
 جوون، بهرهم، جهماعهت: **a gaggle of**
reporters and photographers ○ کله، گروه،
 مجموعه

gagman noun, pl. gagmen, also gagster
 کهمیکی شوخی باز، بهزم، نوکنه باز؛ comedian
 ○ آدم بذله گو

gag order noun
 برپاری دادگا له سهر بلاونه بوونه وی هدر بایه تی
 که جاری له بهر دهستی دادگا دایه، برپاری
 دهمهستان ○ گای اورد

gag rule noun, also gag law
 قانونی دهمهستان (بو ماوه ییکی دیاری کراو) ○
 گای رول

gagster noun, also gagman
 کهمیکی شوخی باز، نوکنه باز، گالته بیژ ○ آدم
 بذله گو

gahnite noun
 کانن سهرزی توخ $ZnAl_2O_4$ له نوکسایدی
 زینک و تالومینیم پیکهاتووه (بهرهت: له ناوی
 کیمیاژانی سویدی J. G. Gahn - 1745-1818)
 ○ گانیت

Gaia hypothesis noun
 مودیلی که پیتی وایه زهوی وهک زینده وه یان
 نورگانیزمیکی خوریکه سهر وایه (له بری
 مودیلیکی میکانیکی) ○ فرضیه ی گایا
gaiety /'geɪti/ *noun, pl. gaieties, US also*
 gayety
 خوشی، سهرخوشی، خوشحالی، شادی،
 به که بیفی ○ سرور، شادمانی

gaijin /gaɪ'dʒɪn/ *noun, pl. same*
 (له ژاپون) دهره کی، بیانی، بیگانه، نه ناس ○
 خارجی، غریبه

gaillardia /geɪ'laɪdiə/ *noun, pl. gaillardias*
 جورن گیای نهمریکایی له تیره ی daisy له بهر
 گولی زهره و سووری گهش ده کیری [توخم
 Gaillardia] ○ نوعی گیاه

gaily /'geɪli/ *adverb*
 به خوشی، سهرخوشانه، به خوشحالی،
 cheerfully ○ با شادمانی

gain /geɪn/ *noun*
 1 بهرزه وهندی، خیر، سود، کلهک، قازانج،
 بهر، بهر، بهر بووم 2 زوربوون، جوونه سهر وه
 3 به دهس هینان، دهس خستن، گیر خستن،
 دهسکه هوتن 4 پشکه هوتن، پشقه چوون 5
 چارک) بوونه وه ○ 1 نف، سود، منفعت 2 افزایش
 3 تحصیل، کسب 4 ترقی 5 بهودی

gainful /'geɪnfəl/ *adjective*
 سهر به خیر، خیر دهر وه، به که لک، پر مه فا،
 به داهات، پر بهر، به سود، به قازانج، profitable:
gainfully /'geɪnfəli/ *gainful employment*
 (gainfulness *n*, gainfully employed *adv*)
 سودآور، مفید ○

gainings /'geɪnɪŋz/ *noun, pl.*
 سود، قازانج، خیر ○ نفع

gainless adjective
 بی که لک، بی خیر، بی سود، بی قازانج ○ بدون
 منفعت، بی فایده

gainsaid /,geɪn'sed/ = past and past
 participle of gainsay

gainsayer noun
 بهر هه لست، دژ، نکولی (لن) کهر، به درو خه ره وه،
 بهر بهرچ دهر وه، دان پانه نهر ○ مخالف، منکر

'gainst = against
gait /geɪt/ *noun*

رهوت، رهت ورویین، رهوشت، رهوه چوون،
 رویش، شیوه ی رویشتن، لاروله نهج (gaited)
 adj: به رهوتی تاییه تی یه وه ○ طرز راه رفتن،

خرامش

gaita /'gaɪtə/ *noun*

جۆزى bagpipe. له باكوورى سپانيا و پورتوگال ليدەدرى ٥ گايئا

gaiter /'geɪtə(r)/ *noun*1 قولايەبەند، مەجەك پىنج، پوزەوانە، بەلەك پىنج
2 پىن پۇشى دەسكەدەندە يا شىتەكى مېكانىكى وا
(gaitered *adj*) ٥ 1 ساقبند، گتر 2 گتر**Gal.** *abbreviation* Epistle to the Galatians (in biblical references)**gal** /'gæl/ *noun*(تافەرمى، ب.ت. ئەمرىكا) كىچ، كەنىشك، دوت،
زن، ئافرەت ٥ دختەر، زن**gal** /'gæl/ *abbreviation* gallon**gal** /'gæl/ *noun*(فىزىك) گال: يەكەى خىزايى يان تاوى
راكىشان بەرامبەر بە يەك سانتىمىتر لە ھەر
چرەكەيدا بە توانى دوو (بەمەرت): لە ناوى
گاليلو (Galileo) ٥ گال**gala** /'gɑ:lə, US 'geɪlə/ *noun, adjective*1 n سوور، ئاھەنگ، نەھرەگان، فېستىفال
پىشېركى (وەرزىش ب.ت. مەلە) *adj* سەربە يان
پىوھندى بە سوور يا ئاھەنگەوھ ھەيە ٥ 1 n
جشن، جشنوارە 2 مابقە *adj* وابستە بە جشن**galabia** (also galabieh or galabiya) =
djellaba**galact(o)-** *prefix*پىشگر: 1 شىر: **galactorrhea** 2 سەربە يان
پىوھندى بە شەكرى شىر يان گالاكتوزەوھ ھەيە:
gala, **galakt-** لە: **galactosemia** (بەمەرت): لە
يونانى يەوھ "milk" ٥ پىشوند: 1 شىر 2 وابستە
بە گالاكتوز**galactagogue** /gə'laktəgɒɡ/ *noun, adjective*(دەرمان يان خۆراک) شىرى، شىرزيادکەر ٥
(داروى) شىرافزا**galactic** /gə'læktɪk/ *adjective*1 کاکىشکەيى، کاکىشکەيى، گەلەستىرەيى،
سەربە کۆنەستىرە (ب.ت. کاکىشانى ريگاي
شىرى) 2 يەكجار زۆر، لەزمانەھاتوو، يەئەنداز،
زەبەلاح، يەكجار گەورە، قىلەتەن ٥ 1 کەكشانى
2 کلان، عظيم الجەنە**galactic equator** *noun*(ئەستىرەوانى) پىشتىنانى کاکىشانى يان
گەلەستىرەيى ٥ استوا کەكشانى**galactometer** /gæləkt'ɒmɪtə(r)/ *noun*

شىرىيو، lactometer ٥ شىرسنج

galactometry *noun*

شىرىيو ٥ شىرسنجى

galactopois *noun*

دەردانى شىر ٥ ترشح شىر، گالاپوز

galactorrhea *noun*1 شىرەرزى، شىرەچۆرە، رزاني لەخۆوھى شىر
لە گۆي مەمک يان گوان 2 دەردانى شىر لە
مەمكى كەسنى كە شىر نادا ٥ گالاكورپا**galactosamine** *noun*بەردەمىكى ئەمىنو $C_6H_{13}O_5N$. لە کرۆزەدا ھەيە
٥ گالاكوسامىن**galactose** /gə'laktəʊz, US -s/ *noun*1 شەكرى شىر، شەكرەشىر، شەكرىكى سىي
 $C_6H_{12}O_6$. لە شەكرى شىر و mucilage
سەوزە دەگىرئ، لەجاو گلوکوز كەمشىرین ترە 2
کۆمەلەى ناوداران ٥ 1 گالاكتوز 2 مەشەير**galactosemia** *noun*كىشەيىكى بۆماوھىي كە لەودا گالاكتوز لە خوتنا
بەھوى كەمى ھەويئەيىن كۆ دەپتەوھ: كىشەيىكى
بۆماوھىي كە لەودا مېتابوليزاندنى گلوکوز بەكى
دەكەوئ و پارىزىكى بى گالاكتوز پىوست دەكا
٥ گالاكوسىما**galactosemic** *adjective*

سەربە گالاكتوسىميا ٥ وابستە بە گالاكوسىما

galactosidase *noun*ھەويئەيىن كە كارى شىي كەردنەوھى لاكتوز بۆ
گلوکوز و گالاكتوز دەكا، ھەويئەيىن كە كار
دەكاتەسەر شەكرى شىر lactose ٥ گالاكوسىداز**galactoside** *noun*گالاكتوزىد، گالاكتوسايد: ماك يان مادەيى
شەكرى كە دواى شىي بونەوھ دەگۆردى بۆ
گالاكتوز ٥ گالاكتوزىد**galago** /gə'leɪɡəʊ, pl. galagos = bushbaby**galah** /gə'la:/ *noun*1 تەوتى پۆنەيى cockatoo ئەوستراليانى
[*Eulophus roseicapillus*] 2 (تافەرمى و
ئەسترياليانى) گەوجەپياو، مروى كەر ٥ 1 گالا 2
آدم احمق**Galahad** /'galəhəd/ *noun*, also Sir Galahadكەسكى زۆر جنى رىز (بەمەرت): لە ناوى يەكەن
لە شۆرەسوارەكانى شانارتور Arthur (سەو) ٥
گالاھاد**galangal** /'gal(ə)ŋgal/ *noun*, also galingaleقۆريجان، جۆزى گياى ناسايى لە تيرەي
ginger، گەگەكانى لە جىشتلەتەن يان دەرمانى
گيايى دا بەكار دىترئ [توخەكانى *Alpinia* و
Kaempferia] ٥ خولجان، شەد كوفى**galant** /gə'lant, US gə'lɒ/ *noun*سەربە شىوازى موسيقايى سەدەى 18 گالات
Galápagos Islands *noun, pl.*, also Colón
Archipelagoدورگەكانى گالاپاگوس: كۆمەلە دورگەيىن لە
پىشتىنەي پاسىفيك، لە (دەوروپەرى) 965
كيلۆمترى (يان 600 مایل) كەنارەكانى رۆزاواى
نيكواډور، زۆر جۆزى تاكى زىيانى گيانەوھرى

لټيه ○ جزایر گالاپاگوس

Galatia *noun*

گالاتیا: په یکه ریکی منینه که ده لټن پیگمالیون Pygmalion تاشیوینې و نافریت Aphrodite گیانی پیاکرد (میتولوژی یونانی) ○ گالاتیا

galantine /'gælənti:n/ *noun*

گالاتین (= جوری چیشتی سارد له گوشت یان ماسی) ○ گالاتین

Galatian /go'leɪʃ(ə)n/ *adjective, noun*

adj سهره گالاتیا یان دانیشووانی، گالاتیایی *n* گالاتیایی (دانیشووی گالاتیا، ناوچه یکی کونی تاسیای پچووک) ○ غلاطی

Galatians *noun, pl.*

کتییکي به یمانی نوی که بنو دیانی یان کریسته نه کانی گالاتیا نو سراه ○ گالاتینس

galax *noun*

گیاشیر: گیاینکی هه میسه سهوز، هی باشووری روژه لاتی ویلايه ته په یک گرتووه کانی شمیرکا، که لاکانی ورشن و هه میسه سهوز و خرڼ، په یوه ندي به گیاهه سکه کانهوه heath هه به [Galax urceolata syn. G. aphylla] ده سته [Diapensiales] ○ کالاکس

galaxy /'gæləksɪ/ *noun, pl. galaxies*

1 کاکیشان، کاکیشکه، کاکیشکه، کارپان، کاذ 2 کومل، ده سته، کوز، گروپ (به رز): a the Galaxy, 3 galaxy of Hollywood stars (also the Milk Way) کاکیشان یان کاکیشکه ی ریگای شیري، کاکیشکه ی ریگای شیري (به رت: نینگلیسی نیوه راست (له به رته تا) ناماژه به کاکیشانی ریگای شیري، به ریگای فدرنسی کون له galaxia لاتینی سده کانی نیوه راست، له (kuklos) galaxias یونانی "تاقی گومیزی) شیري"، له gala- galakt- "شیر" ○ 1 کهکشان 2 انبوه، جماعت، مجمع 3 (the Galaxy) کهکشان راه شیري

galbanum /'gælbənəm/ *noun*

جهوکیکی ناروماتیکی aromatic تال، له جوری ره زیانه ده گیرئ، له چندنین گیا و رووه کی تاسیایی (وهک Ferula galbaniflua) ده گیرئ و بو بخور incense به کار دیرئ ○ گالبانوم

galbanum plant *noun*

(رووه کناسی) لو؟ [Ferula Gumosa] ○ باربیجه *gale* /geɪl/ *noun*

1 ره شپا، زلان، زوورباک، توفان، گوزین، پای توند و به قهوه، بووک (له 51 تا 102 کیلومتر (یان 32 تا 63 مایل) له ساعات دا): gale-force winds 2 قاقا یان شریخی پیکنین: a gale of breeze 3 laughter (کون) ○ 1 توفان 2 فیهه *galea* /'geɪlə/ *noun, pl. -leae /-li:/ or galeas* 1 (رووه کناسی و گیانه ورناسی) خودکه، خودچه، خودزه، خودیلکه (شینوه) helmet

دهدا) 2 زانه سهر، سهرنیشه (به رت: له لاتینه وه "helmet") ○ 1 خودچه 2 سر درد

galeate /'geɪli:t/ *adjective, also galeated* /'geɪli:təd/

(رووه کناسی) خودناسا، شپوه خود، خودی، ساخود ○ خودماند

gale force *noun*

هیزی (کاول کردن) ره شپا ○ قدرت توفان

galena /go'li:nə/ *noun, also galenite*

کانیکی رهش یا پوری کاتزایی که سولفایدی قورقوشمی پیکدین، سربې سروشتي یان کانی (به رت: له لاتینه وه "lead ore") ○ گالینا

Galenic /go'lenɪk/ *adjective*

1 سهره پزشکی یونانی سده ی دووم *galenic* 2 سهره دهرمانی گیایی له چاو دهرمانی کیمیایی ○ جالینوسی

galenical /geɪ'lenɪkəl/ *noun*

دهرمانی گیایی یان رووه کی، دهرمانی جالینوسی ○ داروی گیاهی

Galician *adjective, noun*

adj 1 سهره گالیسیا له باکووری روژاوی سپانیا، خه لکه که ی و زمانه که یان 2 سهره گالیسیا له روژه لاتی ناوه ندي شمروپا 1 *n* دانیشووی گالیسیا له باکووری روژاوی سپانیا 2 زمانی گالیسیا له له باکووری روژاوی سپانیا، زمانیکی رومانس، پنه ندي یکی قولی به پورتوگالی یوه هه به 3 دانیشووی گالیسیا له روژه لاتی ناوه ندي شمروپا ○ گالیسیایی

Galilean /,galɪ'leɪən/ *noun*

سهره فزیک زان و نه ستیزه وانی یتالیایی (1564-1642) Galileo Galilei یان ریازه که ی ○ وابسته به گالیله

Galilean /,galɪ'leɪən/ *adjective, noun*

adj 1 سهره جلیلی یان خه لکه که ی 2 (به سووکی) کریستین، دیانی 1 *n* دانیشووی جلیلی Galilee یان جلیل له باکووری فله ستین 2 که سیکي دیانی ○ جلیلی

Galilean telescope *noun*

دووربین یا تیلیسکوپي گالیله ○ تلکوپ گالیله

galilee /'galɪli:/ *noun*

نویزگی پال زوورگی کلنیه ○ گالیلی

galimatias /,gælə'mætɪəs/ *noun*

(فهره نسی) قسه ی بسن سهروین یان لټینه گه شتو ○ سخن نامفهوم

galingale /'gæliŋgeɪl/ *noun*

1 قوربجان، قوریجان [Cyperus longus] 2 - galangal ○ سعد کوفی

galiot = galliot

galipot /'galɪpɒt/ *noun*

جهوی کاز (ی دهریایی maritime له سهر قه دی maritime پیکدین، به رت: له pine

فهرنسی یوه) صمغ صنوبر
gall /gɔ:l/ *noun*

1 زهرداو، زراو، کیراتی، تووره کسې زراو، کيسې زراو، زيه لگ، شت و نيوهر وکی نيو کيسې زراو 2 تووره کسې زراو کيانه وهر 3 (قسه) ناخوشی، رقی، تالی 4 رووداری، بې شمېری، بې حېایي، جدو، دلوجهرگ، زراو، نازايه تي، غيرت، بوزی 5 عهیب، عار، لکه 1 صفرا، کيسې صفرا 2 کيسې صفراي حيوان 3 زخم زبان 4 بی حيايی، غيرت 5 عیب

gall /gɔ:l/ *noun*

1 (گيانه وهری ب. ت. نسیپ) دامالکان، پشته ریو، رووشان، پیست رویشتن، برین 2 (همل) ناوسان یان ماسپنی دار و روگ (به هوی میروو و نخوشی یوه)، ناستوره، گری 1 زخم 2 ورم درخت یا گیاه

gall = gallon

Galla /galə/ *pl. same or Gallas* = Oromo

gallamine triethiodide *noun*, also **gallamine**

گالامین: خوی نامونیم $C_{30}H_{60}O_{13}N_3O_3$ که بو حساندنه وې ماسولکه به درزی یی بې هوشی anaesthesia به کار دیتړی ګالامین

gallant /'gælənt/ *adjective, noun*

1 *adj* 1 قارهمان، نازاد، نېمېز، نازا، شیرکروژ، دلیر، نېمېرد، کولنده دهر 2 (وه کوو که شتی) به شکو، جوان، شایانه 3 (ب. ت. سهاره ت به ژنان) بهر و شت، ره و شت ژان، بهر و شتانه، له روی ره و شته و *n* پیاوی شوخ و شنگ (ب. ت. کسې که جتی سهرنجه بو ژنان) 1 *adj* شجاع، دلور 2 مجلل 4 مزدب، مزدبانه *n* گالات

gallantly /'gæləntli/ *adverb*

قارهمانانه، کولنده دهرانه، نېمېردانه، نېمېزانه: *She gallantly battled on alone* دلاوران

gallantry /'gæləntri/ *noun, pl. gallantries*

1 قارهمانی، نېمېزی، دلیری، نېمېردی، نېمېردایه تی، شیرکروژی، کولنده دهری، نازايه تی: 2 *a medal for gallantry* (پیاو بو ژن) سهرنج راکشی، شوخ و شنگی 3 ره و شت، توره، ماریفت 1 دلاوری، شجاعت 2 نژاک 3 ادب

gall-apple /gɔ:l æpl/ *noun*, also **gall-nut**

gallate *noun*

خوی یان نیستری **gallic acid** ګالات

gall-bladder /'gɔ:l blædə(r)/ *noun*, also **gallbladder**

زراودان، تووره کسې زهرداو، زاره، چیکلدانه ی زراو، کيسې زراو، زيه لگ ګيسې صفرا

galleass *noun*

جوری گالی **galley** شه پرکه، له دهریای نیوه راست له سده ی 15 هوه تا 18 به کار دیتړی

و توپخانه ینکی قورسیشی له سهر بوو ګالیاس **galleon** /'gælɪən/ *noun*

ګالیون (= جوری که شتی گه وړی باده وهدار سپانیا، سده کانی 15 تا 18 به کار دیتړا، سی یان چن دین دارالای بووه) ګالیون

galleria /gala'ri:ə/ *noun, pl. galleries*

ګه لیریا، بازار وکه، راسته بازار ی دوو کانه چکوله کان (یتالیای) ګالریا

galleried /'gæləriəd/ *adjective*

پنجه لاوینچ، پنچ ویلووچ، هه زار به هه زار، کوناوکون ټودرتو

gallery /'gæləri/ *noun, pl. galleries*

1 پشانګای هونه ری، نیگارخانه: *an art/a picture gallery* 2 (تیا تر) چنگای ناسایی یان هه رزان، هه رزان ترین کورسی به کانی تیا تر، دانیشتوان چنگای ناسایی، دانیشتوانی کورسی به هه رزانه کان، بینه رانی هولی تیا تر 3 بالکون 4 ریره ووی سهرگیراو، دالان 5 (کانګا یان نه شکوت) ره هوند، دالان، ریره ووی دیوی وینه کیشی یان وینه گری 1 نگارخانه 2 جایگاه عادی، تماشاچیان، جایگاه عادی 3 بالکن 4 دهلیز، کریدور 5 نقب 6 اتاق نقاشی یا عکاس خانه

gallery forest *noun*

دارستانی ګالری (= دارستانی که کنار و روخی رووبار و چوکانه ووه دور دراوه) چنگل ګالری

gallerygoer *noun*

کسې که زور سهردانی ګالری یان پشانګه هونه ری به کان ده، پشانګاره و، فیره پشانګه ګاری کویر

galleta *noun*

هه ربه که له دوو گیای چهن دساله (*Hilaria* و *rigida* *H. jamesii* *syn. Pleuraphis* و *rigida* *P. jamesii*)، زورتر هی باشووری روژاوی نهمریکا و مکه کسکو، بو تفق به کار دیتړی ګالتا

galley /'gæli/ *noun, pl. galleys*

1 گالی (که شتی ینکی درزی تاخت به ریزه کورسی یوه بو کویله و تاوان کاران، له یونانی کوندا) 2 (فروکه و که شتی) چیشخانه 3 (جاب) گالی، نمونه ی ستوونی **galley proof** 1 گالی 2 اشپزخانه 3 رانګا

galley proof /'gæli pru:f/ *noun*

نمونه ی ستوونی یان چاپی ګالی ستونی یا چاپی

galley-slave /'gæli slerv/ *noun*

1 گونا هکار یان کویله ی سهول ینده 2 کسې که ناچار کراوه و کوه کویله کار بکا 1 مجرم یا برده ی پاروزن 2 گالی اسلو

galley-west *adverb*

رووله ویرانی، روو له کاولی ټرو به ویرانی

gallfly *noun, pl. gallflies*

مینشی گال یان مازوو ○ مگس مازو

Galliano /ˈɡaliːˈɑːnoʊ/ *noun*

گالیانو: لیکتوریکی ئیتالیایی، به تامی گزوکوایه ○ گالیانو

galliard /ˈɡæliəd, US -ɑːrd/ *noun*

(میتزووی) گالیارد (= سەما یان هەلپەرکێ بەکی کۆن، بنەرەت سێلتی) ○ گالیارد

Gallie /ˈɡæli/ *adjective*

سەر بە Gaul یا گەلە کە، سەر بە گەلی فەرەنسە و کەسایەتی یان (بنەرەت: لە *Gallicus* لاتین، لە *Gallus* "گۆلی یی") ○ وابستە بە گل یا مردمان آن **gallic acid** *noun*

(کیمیا) ترشەلۆکیکی ئەندامی $C_7H_6O_5$ لە بەرھەمی گری یان لوی بەروووە *oak gall* و روووەکی ترەو دەگری ○ اسید گالیک

gallice /ˈɡælɪs/ *adverb*

بە زمانی فەرەنسە ○ بە زبان فرانسه

Gallican /ˈɡalɪk(ə)n/ *adjective, noun*

Adj سەر بە کلیسە کۆنی گۆل یان فەرەنسە *n* لایەنگری رییازی کلیسە گالیکان (Gallicanism *n*) ○ گالیکان

Gallicism /ˈɡælɪsɪzəm/ *noun*

وشە یان زاراوەی فەرەنسی لەنێو زمانیکی تردا ○ گالیسم

galliskins /ˈɡaliˈɡaskɪnz/ *noun, pl.*

شەلوازی کورت و هەراو ○ شلوار کوتاه و گشاد **gallimaufry** /ˈɡaliˈmɑːfri/ *noun, pl.*

gallimaufries شتی تیکەل و پیکەل، چێشتی مەجینو، *a gallimaufry of opinions*: hodgepodge ○ چێز درەم و برەم، مەجۆن

gallinimus /ˈɡaliˈmɪməs/ *noun*

گالیمایس، گالیمیموس: جۆری دایناسۆری و شترمری ostrich دواپس بە کانی سەر دەمی کرتاشە Cretaceous ○ گالیمیموس

gallinacean /ˈɡaloˈneɪʃn/ *adjective, noun*

(پەلەوەرئ) لە تیرە پەلەوهری مالن ○ از خانوادە ی ماکیان

gallinaceous /ˈɡaliˈneɪʃəs/ *adjective*

سەر بە پەلەوهری مالن دەستە *Galliformes* ○ وابستە بە ماکیان

galling /ˈɡoːlɪŋ/ *adjective*

1 سووکایەتی یانە، سووکانە 2 دلەزین، جەرگەر، بەسوئ 3 رق هەستین، ناخۆش (*gallingly* *adv*) ○ 1 خفت آور 2 دلخراش 3 عصبانی کەندە **gallinule** /ˈɡalɪnjuːl/ *noun*

1 گالینول، گالینول، بالندە بەکی ناوی *[Porphyrula martinica]* (هی ئەرخبەوانی، ئەمریکای باکووری) و جۆرە کانی تر 2 (common gallinule) وشە یکی ئەمریکای باکووری یۆ *moorhen* ○ گالینول

galliot /ˈɡaliət/ *noun, also galiot*

(میتزووی) گالیوت (کەشتی بازوی چکۆلاتە ی سەولدار) ○ گالیوت

gallipot /ˈɡalɪpɒt/ *noun*

(میتزووی) کوپەلە، کاشیجە؟ کووژووی چکۆلە (یۆ هەلگرتی دەرمان و مەرھەم) ○ گالیپوت

gallium /ˈɡæliəm/ *noun*

گالیوم (بە ز.گ. 31 ن. Ga: نیتروژن لە لایەن کیمیاژانی فەرەنسی یەو *Paul-Émile Lecoq de Boisbaudran* مەرگ 1912) ○ گالیم

gallium arsenide *noun*

نارسینیدی گالیوم: ناوێتیکی یتکینراو یان دەسکرد GaAs. ب.ت. وەک ماگ یا مەتریالیکی نیوگەیتەر بەکار دێت ○ آرسنید گالیم

galliwasp /ˈɡaliwɒsɪ/ *noun*

مارمێلکە ی زەلکاو (کارائیب و ئەمریکای ناوەندی *Diploglossus monotropis* و جۆرە یتوهندی دەرەکان) ○ گالیواسپ

Gallo- /ˈɡaloʊ/ *prefix*

پیشگر: فەرەنسە، فەرەنسی و: *Gallo-German*: سەر بە یا یتوهندی بە فەرەنسەو هەیه ○ یتوهند: فرانسه، فرانسه و: وابستە بە فرانسه

gall oak *noun*

دارمازوو، مازوودار ○ مازوج

gallon /ˈɡælən/ *noun*

1 گالون (پەکە ی پناوە یان ئایسەرە شەلە بەرامبەر بە 4/55 لیتر لە ئینگلتەرە و 3/79 لیتر لە ئەمریکا) 2 (gallons) بێ و ئەندازە ی زۆر یان گەورە ○ 1 گال 2 (درجم) مقادیر بزرگ

gallone /ˈɡælənɪd/ *noun*

بری پینراو بە پینی گالون، گالونینو ○ کالوناز

galloon /ˈɡoːlun/ *noun*

باریکە، تیزمالک، زنجیرە (ب.ت. وەک trim). لە *galon* فەرەنسی) ○ یراق

gallop /ˈɡæləp/ *noun*

1 چوارناله، تەقلە کوت، چارگانی، ترەختان، غار، لنگار، لنگدان: *My horse suddenly gallop into a gallop* 2 پەلە، تاو، پرتاو، هەشتاو، لەز 3 شەقوای خێرا و توند ○ 1 ناخست 2 شتاب، عجله 3 گام سریع

gallopade /ˈɡæləˈpeɪd/ *noun*

گالوپاد (= هەلپەرکێ یان موسیقای گالوپاد)، *galop* ○ گالوپاد

galloping /ˈɡæləpɪŋ/ *adjective*

1 روولە پەرە، روولە زۆری، زووبلاو، یوو، زووتە شەنە کردو، زووداگرتو، کۆتەر و لێ نە کراو، بێ داد: *a galloping farce* 2 (نەخۆشی) روولە خراپی، روولە شیرزەیی ○ 1 فزاینده، انتشار سریع 2 رو بە وخامت

galloping inflation *noun*

(هەل) ناوسانی روولە پەرە (یان لەمە هارنە هاتوو)

تورم مهارنشدنی
galloway /'galəweɪ/ noun

گالوای (= مانگای سکاټلەندی رەسەنی کۆل)
گالوای

gallows /'gæləʊz/ noun, pl. also the gallows

قەنارە، سیدارە، دار، دارەمەرگ (ئەلمانی
بەرهەت) چۆبەیی دار

gallows bird noun
رەوا یان شایانی (لە سیدارەدان) مستحق
چۆبەیی دار

gallows humour noun
شوخی لە کاتی ناخۆشی دا، رەشە شوخی
لەبەقە بە وەخت مەیی

gallows tree = gallows
gallstone /'gɔːlstəʊn, US -stoun/ noun

بەردی زراو (دان) سنگ صفرا
Gallup poll /'gæləp pəʊl, US pəʊl/ noun

راپرسی، هەڵسەنگاندنی بیرۆچوون،
بۆجۆن پرسی (بەرەت): لە ناوی سەرژمێرانی
ئەمریکایی جۆرج ھۆراس گالۆپ George
(Horace Gallup) نظرئسجی

galluses /'galəsɪz/ noun, pl.
(سکاټلەند و ئەمریکا) بەند، بەست (ھی شەلوار)
بند

gall wasp noun
جۆری میرووی بەرەبەل لە خێزانی
Cynipidae نوعی حشرە

Galois theory noun
تئۆری گالوئیز یان گالوا (بەرەت): لە ناوی
(Évariste Galois) نظریەیی گالوئیز

galoot /gə'lu:t/ noun
مرووی گەوج و بەیدەس، تەرەبۆزە (ئەدەم
دست و پاچەلتی)

galop /'gæləp/ noun
گالۆپ (جۆری ھەلپەڕکێ یان موسیقایەکی توند
و کەرز، بیاوی سەدەیی ھەژدە بوو؛ بەرەت):
فەرەنسی بە واتای "gallop" گالۆپ

galore /gə'loː(r)/ adverb
بە بریکێ زۆر، زۆر، فرە، تا بەتەوێ، تا دل
حەز کا: there were prizes galore بە وەر

galoshes /gə'loʃɪz, US -'lɑːʃ-/ noun, pl.
کەوش یان پتلاوی جیر، پاتە (گالش)

galvanic /gæl'vænɪk/ adjective
1 گالفانیکی، کارەبایی-کیمیایی 2 کاریگەر،
جەرگەر، وروژێنەر 3 ناکار (galvanically)
adv (gæl'vænɪkli) 1 گالوانی 2 مۆتر، مەیی
3 ناگهانی

galvanism /'gælvənɪzəm/ noun
(مێژوویی) گەلفەنیزم، تەزووی راستەوخۆ
گالوانیزم

galvanization /gæl'vənɪ'zeɪʃn/ noun
(بە)زینک پۆشی (ن)، گەلفەناندن
گالوانیزاسیون، روی اندودسازی

galvanized adjective
گەلفەنیز، زینک پۆش، بەزینک پۆشراو، بە زینک
a galvanized bucket رووکەشی کراو:

galvanized steel گالوانیزە، روی اندود
galvanized iron noun

چینکۆ، ئاسنی سبی، ئاسنی گالفانیزە
roوی اندود

galvanizing adjective
وروژێنەر، جەرگەر، داخوڕێنەر، کاریگەر
مەیی، مۆتر

galvano- prefix
پیشگر: تەزووی گالفانی: galvanometer
پیشوند: جریان گالوانی

galvanometer /galvə'nɒmɪtə/ noun
گالفانۆمێتر، کارەباینۆ، گالفانۆمێتر
galvanometric adj): سەرەبە گالفانۆمێتری:

galvanometry n گالفانۆمێتری (گالوانۆمتر)

galvanoscope /galvənə'skɒp/ noun
گالفانۆسکوپ، گالفانۆدۆز، کارەباین

Galwegian adjective, noun
adj سەرەبە یان پێوەندی بە ناوچەی گالوای
Galloway سکاټلەندەوێ ھەبە n خەلکی
گالوای، گالوایی (گالوایی)

gam(o)- prefix
پیشگر: زاوژی، یەک گرتوو، یەک کەوتوو،
ھەف گرتی (پیشوند: زایشی، ھەبست، متحد)

gam noun
1 (ناھەرمی) پێ، پا، لاق 2 دەستە یان مێگەلە
نەھەنگی 3 سەردان یان قەسە دوستانەیی
نەھەنگەکان (لە دەریا یا کەنار) 1 پا 2 و 3 کام

gama grass noun
(رووەک ناسی) گیاگاما: جۆری گیای درێژی

ئەمریکایی، وەک تەقایی forage بە ترخە
[Tripsacum dactyloides] نوعی گیاه

gamashes noun, pl.
پووزەوانە، بەلەک پێچ (زنگار)

Gamay /'gamet/ noun
1 جۆری تری ئێرەشەیی مەدی رەسەنی ناوچەی
Beaujolais ی فەرەنسە 2 مەدی سووری ئەو

تری بە گامی

gamb /gam(b)/ noun, also gamble
پووزەوانە (زنگار)

gamba /'gamba/ = viola da gamba
gambado /gam'beɪdəʊ/ noun, pl.

gambados or gambadoes
1 پووزەوانەیی سوارکاری 2 (ھەلبەزودا بەزی)
سەما، ھەلبەڕکێ 3 (gambados or)
gambadoes چەمکی ناوژەنگی (و مل درێژ)

1 زنگار سوارکاری 2 رقص 3 (در جمع) چکمی رکابی

gambado /gam'beɪdəʊ, -'bɑ:dəʊ/ also **gambade** /-'beɪd, -'bɑ:d/ *noun, pl. gambados or gambadoes*

جووته، لوشکه ○ چفتک

Gambian /'gæmbiən/ *adjective, noun*

adj سهره گامبیا یان خه لکه که ی *n* خه لکی گامبیا، ولاتی له روزاوی شه فریکا ○ *adj* وابسته به گامبیا *n* اهل گامبیا

gambier /'gæmbiə/ *noun*

ئاوگیکی ویکهینه ری گیای گهرمیتانی ناسیا، بو پیسته خوش کردن به کاریان دینا ○ کات هندی

gambit /'gæmbɪt/ *noun*

1 (شه تره نج) قوریانی 2 جوولانه وه یان رویشتنی لیکه وه دراو، زنجیره بزوات و جوولانه وه یکی داویرزاو 3 دهسپیکی قسه یان دوان ○ 1 قربانی 2 حرکت حساب شده 3 فتح باب

gamble /'gæmbəl/ *noun*

1 قومار، قومارگری، قوماربازی، گریو، مدرج (به سن) 2 مهرسی ○ 1 قمار، قماربازی، شرط بندی 2 خطر

gambler /'gæmblə(r)/ *noun*

قومارچی، قومار باز، قومارگر ○ قمار باز **gambling** /'gæmbliŋ/ *noun*

1 قمار، قوماربازی، قومارگری 2 مهرسی ○ 1 قماربازی 2 ریسک

gambling house /'gæmbliŋ haʊs/ *noun*

قومارخانه، کازینو ○ قمارخانه

gamboge /gam'bu:ʒ, US -'bu:ʒ/ *noun*

1 جوړی سریشی جدوکی، بهرهمی هیندی داری روزه لاتی ناسیا له توخمی *Garcinia* خیزانی *Guttiferae*، ب.ت. *G. hanburyi*، وهک رهنگی زهره و له بواری پزشکی به کاردیتری 2 رهنگی زهردی توخ، زهردی تیر ○ 1 نار هندی 2 رنگ زرد سیر

gambol /'gæmbəl/ *noun*

ههلبه زودا بهز، ههلبزوق، ههلبه رودا بهز، قله سه ما ○ جست وخیز

gambrel /'gæmbrel/ *noun*

1 پاشوو، پن یا لاقی دوادی نمسپ 2 قولایی گوشت، قه بهنگ ○ 1 پای پسین اسب 2 قناره

gambrel roof *noun*

بانی شکسته، شکسته بان، بانی پشته وه شکین ○ شیروانی کمرشکن

game /'geɪm/ *noun, adjective*

n 1 کایه، گمه، یاری 2 پشیرکین 3 جانوه ری کنیو راوی 4 راو، نیچیر، گوشتی راو، گوشتی گیانه وه ری راوی 5 دهسو، قیل، که لکه 6 شوخی، جه فنگ 7 کار، پیشه، نیش 8 ریگا، شتیه 9 نه خشه، پروژه 10 سه رقالی، رابواردن

11 (games) مملاتیکان، پشیرکینان، کایه کان، یاری به کان 1 ناماده، مایل، خوازیار 2 نازا، نه ترس، به غیره 3 به بیار، پتو، شیلگیر ○ *n*

1 بازی 2 مسافه 3 جانور وحشی شکارکننده 4 شکار، گوشت شکار 5 حبله 6 شوخی 7 شغل 8 طریق 9 طرح 10 سرگرمی 11 (در جمع) مسابقات، بازی ها *adj* 1 حاضر، مایل 2 شجاع 3 مصمم

game /'geɪm/ *adjective*

شهل، گتیر، به یزن ○ چلاق، لنگ

game-bag /'geɪm bæɡ/ *noun*

توره که ی راو ○ توپری شکار

game bird /'geɪm bɜ:d/ *noun*

بالنده ی راو ○ پرند شکاری

gamecock /'geɪmkɒk/ *noun*

که له شیری لاری، که له بابی شهرانی ○ خروس جنگی

game fish *noun, pl. same, also sport fish*

ماسی نازاد بو راو، له ناوی شیرین دا salmon و trout و له دهریاکان دا billfish, shark و bass mackerel (پروانه coarse fish) ○ کیم فیش

gamekeeper /'geɪmkɪpə(r)/ *noun*

نیچیروان، راو پرسر، نیچیر یاریز، راوه یاریز، قورخ چی ○ شکاریان

gamekeeping *noun*

نیچیروانی، راو پرسر، نیچیر یاریزی، راوه یاریزی ○ شکاریانی

gamelan /'gæmələn/ *noun*

تییکی نه ریتی یان خومالی له موسیقا زونه کانی ئیندونیزیایی که چه سند نامیزیکی وهک xylophone و gong له دهدهن ○ گملن

game laws /'geɪm lo:z/ *noun, pl.*

قانونون یان زاگونه کانی راو، یاسا و ریسای راو ○ قوانین شکار

gameless *adjective*

بن نیچیر، بن راو ○ بدون شکار

game-licence /'geɪm laɪns/ *adverb*

دهستورنامه ی راو یان شکار، راوانه، شکارنامه ○ جواز یا پروانه ی شکار

gamely /'geɪmli/ *adverb*

نه ترسانه، به غیره تانه: *She tried gamely to finish the race* ○ شجاعانه

gameness *noun*

نازایه تی، بویری، نه ترسی ○ شجاعت، تهور

game of chance *noun*

کایه یان یاری به بخت (به بهخته نه به لیهاتووی) ○ بازی شانسی

game plan *noun*

به برنامه یان پلانی سه ره کوتن ○ نقشه ی پیروزی

game play /'geɪmpleɪ/ *noun*

یاری یان کایه ی کامپیوتری ○ بازی رایانه ای

game point *noun*

خالی بردنوه، قانی بردنوه، امتیاز برنده شدن
gamer /'gæmə(r)/ *noun*

1 یاریزانی کامپیوتری 2 هیوای تیپ یا تیم 3 بازیگر رایانه‌ای 2 امید نیم

game reserve *noun*, also *game park*, US
game preserve

جی‌راو، راوگه، نیچیرگا 3 شکارگاه

gamesmanship /'gæmzənʃɪp/ *noun*

هونه‌ری بردنوه، به‌دزی وره‌ی ورزش‌کاری 3 فن برنده شدن

gamesome /'gæmsəm/ *adjective*

قوشمه، شلوق، شوخ، شاد، به‌کەیف، دلخوش 3 باری‌گوش، مرور

gamesomely /'gæmsəmli/ *adverb*

قوشمانه، شلوقانه 3 بازی‌گوشانه

gamesomeness /'gæmsəməs/ *noun*

قوشمه‌یی، شلوقی، شادی، به‌کەیفی، دلخوشی 3 بازی‌گوشی، مرور

gamester /'gæmstə(r)/ *noun*

قوماربا‌ز، قومارکەر، قومارجی 3 قمارباز

gamet(o)- *prefix*

پیشگر: گەمیت، گامیت 3 پیشوند: گامت

gametangium /'gæmɪ'tɑŋ(d)ʒɪəm/ *noun*,
pl. gametangia

خانه یان نه‌ندامی (وهک fern, alga یان fungus) که له‌ودا گامیتەکان هەلیان داوه یان پەرەیان سەندووه 3 گاتانجیم

gamete /'gæmi:t/ *noun*

گامیت، گەمیت، خانە ییتەنی (بەنەرەت: لە gameta لاتینی نوێ، لە gametē یونانی gamos "husband", gametēs "wife" 3 "marriage") گامت

gametic *adjective*

گامیتی، سەرپە گامیت، پیتوهندی بە گامیتەوه هەپە 3 وابستە بە گامت

gametocyte /gə'mi:tə(u)saɪt/ *noun*

گامیتوسیت، گامیتوسایت: خانە یی که لە لایەن میووسیسەوه داوەش کراوه تا گامیتەکان ییکبێتێن 3 گامتوسیت

gametogenesis /gə'mi:tə(u)'dʒenɪsɪs/ *noun*

گامیت‌پیکهاتن، پیکهاتنی خانە ییتەنی 3 گامت‌زایی

gametogenic *adjective*, also *gametogenius*

سەرپە گامیت‌پیکهاتن 3 وابستە بە گامت‌زایی

gametophore *noun*

گامیت‌هەلگر، لقیکی گۆراو (وهک قەوزە یی) که gametangia هەلەدەگرێ، پیکهاتە یی لە رووه‌ک‌دا که gametangia داوە‌پوشی یان دە‌پگرته نیوخۆ 3 گامتوفور

gametophoric *adjective*

سەرپە یان پیتوهندی بە gametophore هەوه هەپە 3 وابستە بە گامتوفور

gametophyte *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) رووه‌کی گامیتی، گامیتوفیت، رووه‌ک یان ره‌گەز و نۆادی له گیای که نه‌ندامی نیرمووکی هەپە 3 گامتوفیت

gametophytic *adjective*

سەرپە یان پیتوهندی بە gametophyte هەوه هەپە 3 وابستە بە گامتوفیت

game warden *noun*

راوه‌باریز، نیچیرباریز 3 شکاربان

gamey = *gamy*

gamic *adjective*

زاووزیی، سەرپە یان پیتوهندی بە زاووزی‌وه هەپە 3 زایی

gamily *adverb*

بۆیرانه، نازایانه، نه‌ترسانه 3 شجاعانه

gamin /gæ'mi:n/ *noun*

(له‌ فەرەنسەوه) منالی دەرپەدەر یا هەل‌ه‌دا، منالی کووچه و کولان، تەرە، یی‌سەرپەرشت 3 بچی‌واره

gamine /gæ'mi:n/ *noun*

1 (له‌ فەرەنسەوه) کچی دەرپەدەر، تەرە، یی‌سەرپەرشت 2 کچی شه‌بان و هار، چوختی و یی‌شەرم 3 1 دخترپه‌چی‌واره 2 دختر گستاخ

gaminess *noun*

نازایەتی، بۆیری، نه‌ترسی 3 شجاعت، دلیری

gaming /'gæmɪŋ/ *noun*

1 قومار، قوماربا‌زی، قومارگەری: He spent all night at the gaming tables 2 کردنی کایه‌ی کامپیوتر 3 1 قمار 2 گیمینگ

gaming house /'gæmɪŋ haʊs/ *noun*

قومارخانه 3 قمارخانه

gaming table /'gæmɪŋ teɪbl/ *noun*

میزی قومار 3 میز قمار

gamma /'gæmə/ *noun*

1 گاما (سینهمین پیتی ئەلفوبیی یونانی، γ و Γ بەرامبەر بە "g") 2 (وهک ناوه‌ل‌ناو) سەرپە تیشکی گاما 3 (فیزیک) په‌که‌ی هێزی بۆاری مه‌گنا‌تیکی بەرامبەر بە 10⁻⁵ 1 گاما 2 وابستە بە اشعه‌ی گاما 3 گاما

gamma-aminobutyric acid

/'gæmə'mi:əʊbjʊ'trɪk, -ə'maɪnəʊ-, -'amɪnəʊ-/ *noun*

ترشه‌لۆکی گاما‌ئه‌مینۆبۆتیریک C₄H₉NO₂ 3 اسید گاما‌امینۆبۆتیریک

gamma camera *noun*

دووربین یان کامیرای گاما 3 دوربین گاما

gamma globulin /'gæmə'globjʊlɪn, US

'glɔ:b-/ *noun*

(زینده‌کیمیا) گاما‌گلوبولین 3 گاما‌گلوبولین

gamma-HCH (*HCH* from *hexachlorocyclohexane*) = lindane

gamma interferon *noun*

اینترفرون گاما: اینترفرون که له لایه T cell ه کانهوه بهرهم دئ و کاردانهوه ی پاراستن ریک دهخا (پروانه alpha interferon و beta interferon) اینترفون گاما

Gamma Knife *noun*

چاقوی گاما: چاقوی گاما
gamma ray *noun*, also gamma radiation

نیشکی گاما: اشعه یا پرتو گاما
gammer *noun*

(کون) پیرزنی لادی، دایه پیره، نهنی: پیرزن روستایی

gammon ¹/gæmən/ *noun*

رانه بهرازی خوی کراو (یا برآو)، رانی بهراز: زامبون دودی، ران خوک

gammon ²/gæmən/ *noun*

(له کایه ی تمخته دا) مارس، مهرز: مارس (له کایه ی تمخته دا) مارس، مهرز

gammon ³/gæmən/ *noun*

قسه ی هیچه که، فله، قسه ی قور و بی تام: یاوه، حرف مفت

gammy ¹/gæmi/ *adjective*

(نافه رمی) شل، گتیر، گوج، په یزه ن (ب.ت. له لایه دا): چلاق

gamogenesis /gæmə'dʒenɪsɪs/ *noun*

زاوژی له ریگای جووت بوونه وه یا جووت گیری: زاد و ولد جنسی

gamogenetic *adjective*

سهر به زاوژی له ریگای جووت بوونه وه یان جووت گیری (یهوه): وابسته به زاد و ولد جنسی

gamopetalous *adjective*

به ره یه ک گرتوو، یه ک به ره، به ره چه سپیده: پیوسته گلبرگ

gamophyllous *adjective*

گه لایه ک گرتوو، یه ک گه لا، گه لایه سپیده: پیوسته برگ

gamosepalous *adjective*, also monosepalous

قایوچکه یه ک گرتوو، یه ک قایوچکه: دؤخی که له ودا قایوچکه کان پینکه وه نووسان: پیوسته کاسبرگ

-gamous *suffix*

باشگر: 1 زهماوند، زن و میتر دایه تی، زن هیتان و ششو کردن: 2 *exogamous* زاوژیسی *gamic* *heterogamous* پوند: 1 زناشویی 2 زایشی

gamp /gæmp/ *noun*

(بریتانیا و نافه رمی) شاجه تر، چه تری گه وره: چتر بزرگ

gamut ¹/gæmʌt/ *noun*

1 (موسیق) په یزه 2 بوار، پانتایی، راخسته، هه موو مه ودا یی، راده 3 زنجیره ی ته و او 4

ده و روبهر (فریز: *run the gamut*): ناخی کردنه وه ی سهرجه م شیوه جور او جور ه کان یان هه موو مه ودا یی کی شتیک) 1 گام 2 طیف، گستره، اشکال مختلف، حدود 3 گاموت 4 حیطه

gamy ¹/geɪmi/ *adjective* (gamier, gamiest), also gamey

1 پرنجیر، نیجیری زوره 2 به تام و بوی گوشتی راوه وه که نزدیک به گهنیه، بوگن 1: پر از شکار 2 بدبو

-gamy *suffix*

باشگر: 1 زهماوند، زن و میتر دایه تی، زن هیتان و ششو کردن: 2 *polygamy* *exogamy* 3 *allogamy* *syngamy* یه کیتی: 1 زناشویی، عروسی 2 گامی 3 دارای عضو تناسل یا طرز لقاح خاصی

Gan /gæn/ *noun*

گن: شیوه یه کی چینی، پتر له Jiangxi قسمی پند کرئ: کن

ganache /gə'naʃ/ *noun*

گاناش: جورئ تیکه له ی نوقلی تویشکه داری شیرین (به رت: له فله رنسی یه وه): گاناش

ganciclovir *noun*

گان سیکلوفیر: دهرمانیکی دژه قسایروس $C_9H_{13}N_5O_4$ پیوهندی به acyclovir ه وه هه یه گانسیکلوفیر

Ganda *noun*, pl. same or Gandas

1 گاندا: نه ندای گه لیک ی بانتوزمانی تو گاندا 2 = Luganda گاندا

gander ¹/gændə(r)/ *noun*

1 قازی نیر، نیره قاز 2 روانسین، نیرین، چاولی کردن، دید 3 ساده، ساویلکه، simpleton 1 غاز نر 2 نگاه 3 ساده لوح

G and T /dʒi: ən 'ti:/ *noun*

خواردنه وه یی که تیکه له ی جین و ناوی به هیز کهر یی: جی اند تی

gang /gæŋ/ *noun*

1 داروده سته (تاوان کاران) 2 قهله و قونه، ده سته شه لاتی، لات و لوت 3 ده سته ی کریکاران 1 باند 2 اراد و اوباش 3 گروه کارگر

gangbang *noun*

کومه لی یه کترگی؟، رابواردنی سیکسی، گانه کول (پونه یی که له ودا زماره یی خه لک له که ل یه کتر کاری سیکسی ده که ن) گانگ بانگ

gangboard = gangplank

gangbuster ¹/gænbəstə(r), US -ər(r)/ *noun*

1 نه فسه ریکسی پو لیس سهرگه رمی لیک هه لو ه شانندی داروده سته تاوان کاره کان 2 (like gangbuster) پرکاری، به پهرؤشی،

تین وگور 2 (وهک ناوه‌ل‌ناو، نم‌ریکای باکووری)
 زور سرکه‌وتوو، بره‌وسه‌ندوو: *the restaurant*
did gangbuster business 1 گانگ‌بستر 2

شور و شوق، اشتیاق 3 (صفت‌گونه) پررونق
ganger noun

سهریالا، سهرکار، سهرکریکار ○ سرکارگر

gang hook noun

دهسته‌قولاپ، چه‌پکه‌قولاپ (دوو یا سی قولاپ
 پیکه‌وه) ○ گانگ هرک

gangland /'gæŋlənd/ noun

1 تاوانگه، م‌لبه‌ندی چالاک‌ی داروده‌سته‌ی
 تاوان‌کساران، داروده‌سته‌ی تاوان‌کاره
 پیشه‌یی‌به‌کان: *2 gangland killings* م‌لبه‌ندی
 تاوانه ریک‌خراوه‌کان ○ 1 قلمرو فعالیت باند
 تبهکاران 2 حوزه‌ی جرایم ترتیب داده‌شده

gangling /'gæŋɡlɪŋ, US 'gæŋɡli/ adjective

له‌قلوئی، دریز و کن، حووج: *a gangling youth/adolescent* دیلاق

**ganglion /'gæŋɡliən/ noun, pl. ganglia /-
 liə/ or ganglions**

1 گری، لوو، لک، دوشوان، نالگ، دوشی، لوو
 یان گری ده‌ماری 2 (خوازه) ناوه‌ند، چهق ○
 1 غده، گره، غده‌ی عصبی 2 (مجازی) کانن

ganglionic /'gæŋɡli'ɒnɪk/ adjective

سهریه گری یان لوو، لویی، نالگی ○ وابسته به
 گره یا عقده

gangliiform adjective

لووناسا، شیه‌گری، نالگ‌ناسا ○ عقده‌مانند

gangplank /'gæŋɡplæŋk/ noun

پرد، تخته‌په‌رینه‌وه، تخته‌پرد، پرده، پرده‌له،
 پردوکه (بو سوار و دابه‌زینی سواره‌کانی
 که‌شتی) ○ پل، پل کوچک

gangrene /'gæŋɡri:n/ noun

1 لاره‌شه، تیروای، خوره، مهرگ یان داززانی
 شوینی شانه‌یتکی نهرم (به‌هوی
 خوین‌نه‌گه‌یشتن یان نه‌خوشی به‌کتریایی‌به‌وه)
 2 داززان یان داوه‌شان، *moral gangrene*: rot
 (بهره‌ت: به ریگای فده‌منسی له *gangraena*
 لاتین، له *gangraina* یونانی) ○ 1 قاتقاریا،
 شقاق‌لوس 2 فساد

gangrenous /'gæŋɡrɪnəs/ adjective

تووش‌بو به لاره‌شه، لاره‌شه‌دار، تیروای‌گرتوو
 ○ مبتلا به قاتقاریا

gangsta /'gæŋɡstə/ noun

1 نه‌ندامی 2 gang (ه‌روه‌ها rap) (gangsta rap)
 جوژی موسیقی rap (زورتر ده‌باری توندوتیژی،
 شهر و...) ○ 1 گانگستر 2 نوعی موسیقی راب

gangster /'gæŋɡstə(r)/ noun

نه‌ندامی ده‌سته‌ی تاوان‌کاره توندوتیژه‌کان،
 خراب‌کار: *Chicago gangsters* ○ گانگستر،
 تبهکار، گانگستری

gangsterism noun

تاوان‌کاری توندوتیژ، خراب‌کاری ○ تبهکاری،
 گانگستریسم

ganguel /'gæŋɡəl/ noun

گه‌نده‌به‌رد، به‌ردی کاتزا، کاتزای خاوه، به‌ردی
 ره‌گای یا ره‌گه‌گ؛ ماگ و مه‌تریالیتی‌بن‌نرخ
 که له‌ودا کاتزای خاوی تیایه ○ سنگ فلز

gangway /'gæŋɡweɪ/ noun, interjection

1 n پردوکه، تخته‌په‌رینه‌وه، تخته‌پرد، پرده،
 پردوکه (بو سوار و دابه‌زینی سواره‌کانی
 که‌شتی) 2 ریزه، تییه‌رکه، گوزهر، پاساز (تیاتر
 و هوئی کنسیرت و هتد) *interj* خه‌بر، لاجن،
 ریگاکهن، ری‌کهن، بکشینمه‌وه 1 n پل، پل
 کوچک 2 گذرگاه *interj* برید کنار

ganister /'ɡanɪstə/ interjection

تیکه‌له‌ی کواریتیز و کلی نسووت (له باکووری
 نینگلته‌ره بو به‌ری کووره furnace به‌کاری
 دیتن) ○ گانیستر

**ganja /'gændʒə, US 'ɡɑːn-/ = marijuana
 or cannabis**

gannet /'ɡænt/ noun

1 ماسیگره، ماسیه‌وجنه، ماسیخوره (به
 لووریونه‌وه بو نینو ناو *Morus bassanus* و
 جوړه‌کانی تر)، 2 (خوازه) مروی که‌رخور،
 چلیس ○ 1 مرغ ماهی‌خوار 2 آدم حریص

gannetry noun, pl. gannetries

کولونی زاوژی‌کردنی ماسیخوره‌کان ○ گانتری
ganoid /'ɡənoɪd/ adjective, noun

1 adj بریقه‌دار، مینایی 2 (گیانه‌ورناسی،
 له‌باری پووله‌کی ماسی‌یه‌کانه‌وه) به پووله‌کی
 رهق و بریقه‌داره‌وه، پووله‌که‌مینایی (پروانه
 ctenoid و placoid) n سه‌گه‌ماسی ○ 1 adj
 براق 2 دارای فلس‌های براق n سگ‌ماهی

Ganoidei noun, pl.

(گیانه‌ورناسی) تیره‌ی پووله‌که‌مینا یان
 سه‌گه‌ماسی، پووله‌که‌مینایی‌به‌کان ○ خانواده‌ی
 سگ‌ماهی

gantlet /'ɡæntlɪt/ noun, also gauntlet2

تیمی یان سزای سهریازی (سزایی که ده‌بویه
 شه که‌سه له‌نیوان دوو ریز سهریازی
 تیلا‌به‌ده‌سته‌وه تییه‌ری) ○ تنیه نظامی

gantline /'ɡæntlaɪn/ noun

گوریس یان ته‌نافنی که بو بارکینشی یان
 هه‌لخستی جیل‌وبهرگ، نالاکان، باده‌وه‌کان،
 که‌ل‌وبدل یان شتی وا به‌کاردیتری ○ گانتلاین

gantry /'ɡæntri/ noun, pl. gantries

1 جی‌کوس، جی‌به‌رمیل، ژیرکوس 2 پردی
 نامازه یان نیشانه‌کان، پرد ○ 1 جابلیک 2 پل
 اشارات، پل

**Ganymede noun, Latin Ganymedes, from
 Greek Ganyḿēdēs**

1 گنیمید (کوریکی جوانی مهیگری خودایان
له میتولژی کلاسیک (ی یونانی) 2
گوره‌ترین مانگی ژوویپتیر Jupiter ګانیمید
gaol /dʒeɪl/ noun

زندان، بندی‌خانه، گرتووخانه ګ زندان
gaolbird /'dʒeɪlbɑːd/ noun, also jailbird
کونه‌زندان، کونه‌گیر، کرمی زندان، برابه‌شی
زندان، به‌پیشینه زندانی‌سابقه‌دار

gaolbreak noun, also jailbreak
راکردن، هه‌لاتن، ده‌ریازبون، زندان‌به‌زینی
ده‌رچوون (له زندان) ګ فرار

gaoler /'dʒeɪlə(r)/ noun
زندان‌هوان، نوبه‌داری بندی‌خانه ګ زندان‌بان

gap /ɡæp/ noun
1 ګه‌لین، ګه‌لبەر، ګه‌ل، ګه‌لای، ګه‌لاش،
شه‌بِق، قه‌له‌ش، ده‌لاقه، ره‌خنه، کون، پاخوړ،
بابوړ: 2 a gap in a hedge پاخوړ، هه‌لو‌سته،
وچان: 3 a gap in the conversation وچان،
جیاوازی، جیایی، جیاپوونه‌وه، بسان، دایران،
پچیران: the gap between theory and
4 a gap in her knowledge ګ practice
مه‌ودا، دوری 5 (خوازه) بۆشایی، فالاهی: His
death left an enormous gap in my life
1 شکاف، سوراخ، حفره 2 وقفه 3 اختلاف، انقطاع
4 فاصله 5 (مجازی) خلا

gape /ɡeɪp/ noun
1 چاو زه‌ق‌کردنه‌وه، چاو‌نه‌بله‌ق‌یوون،
چاودا‌بچیرین، چاوده‌بره‌یرین، چاو‌تن‌بیرین،
واقسان، ده‌م‌داچه‌فاندن 2 پاویشک، نازازک،
نازووشک ګ 1 نگاه‌خیره 2 خمیازه

gaper noun
1 ګایتر: جوړی له‌ش‌نه‌رمی دووله‌یکه‌ی
ره‌هول‌کمن، له‌یکه‌کدی له‌سهریکه‌وه یان
هه‌ردو‌سهر کونی هه‌به [نوخم] 2 Mya جوړی
anglerfish قوولایی‌به‌کانی ده‌ریا که ده‌توانی
خو‌ی به‌ناو هه‌لماسینن [نوخم] 3 Chaunax
-comber ګ ګایر

gapeworm noun
جوړی کرمی nematode ی مشه‌خوړ، ده‌داته
قورقوراکه‌ی بالنده‌کان و ده‌پسته‌هوی گیرانی
ګه‌روویان [Syngamus trachea] ګ نوعی کرم

gaping /'ɡeɪpɪŋ/ adjective
1 ده‌م‌داچه‌فاندو، ده‌م‌داچه‌قاو، واقورماو،
ماق‌ماو، چاو‌نه‌بله‌ق، تاساو، چاو‌زه‌قه‌وه‌کردو 2
ګه‌وره، ګه‌شنار، قوول، کراوه، ده‌م‌کراوه: a
gaping hole ګ 1 به‌ت‌زده، نگاه‌خیره‌دار 2
بزرگ، باز

gapped adjective
ګه‌لیناوی، قه‌له‌ش‌واوی، شه‌به‌قاوی، ګه‌لین‌دار،
ګه‌ل ګ دارای شکاف

gapped scale noun

(موسیق) به‌یزه‌یین که جه‌ندین نو‌تی لاجوویی
ګام‌ګیید

gappy adjective
ګه‌لیناوی، قه‌له‌ش‌واوی، شه‌به‌قاوی، ګه‌لین‌دار،
ګه‌ل ګ دارای شکاف

gap-toothed adjective
دندان‌شاش، دان‌ګه‌ل: a gap-toothed
smile/grin ګ با دندان‌های فاصله‌دار

gar noun
سه‌ګه‌ماسی، رمه‌ماسی، نیزه‌ماسی، ماسی‌یرمه
ګ سګ‌ماهی

garage /'ɡærɑːʒ, -rɑːdʒ, US -rɪdʒ,
ɡɑːrɑːʒ, -rɑːdʒ/ noun
کارپ، ګاراج، راګرتګه، شوینی چاک‌کردنه‌وه
(service station) ګ ګاراز، تعمیرگاه

garageman noun, pl. garagemen
کارپ‌ه‌وان، ګاراجه‌وان، ګاراج‌دار ګ ګارازدار
garage sale noun

هه‌رزان‌فروش‌کردنی ګه‌لو‌به‌لی نیومال ګ حراج
اثاثیه‌ی خانه

Garand rifle noun, also M1 rifle
جوړی تفنگ یان چه‌کی نیوه‌خودکاری 30
کالیبر، له‌شهری جیهانی دووه‌م‌دا له‌لاین
سه‌ریازانی هم‌ریکایی‌په‌وه به‌کار‌دیترا (بهره‌وت):
له‌ناوی John C. Garand ګ نوعی تفنگ

garb /'ɡɑːb, US ɡɑːrb/ noun
1 جلی تاییه‌تی، کنج، جل‌ویه‌رگ، به‌رگ 2
روالعت 3 هه‌لیت‌وپلیت، قسه‌ی هیچه‌که ګ 1
لباس ویزه 2 ظاهر 3 چرت و پرت

garb /'ɡɑːb, US ɡɑːrb/ noun
(heraldry) چه‌پکه‌ګنم ګ کارب

garbage /'ɡɑːbɪdʒ, US 'ɡɑːrb-/ noun
1 خول‌وخاک، ناشغال، ګه‌ن‌وګو، زبل،
زبل‌وزال، پاشماوه، به‌راماوه: Don't forget to
2 take out the garbage هه‌لیت‌وپلیت، قسه‌ی
هیچه‌که، قسه‌ی قور، قسه‌ی هه‌لق‌ومه‌لق ګ
1 آشغال، فضولات 2 چرت و پرت

garbage can noun
ته‌نه‌ک‌ی خول‌وخاک، زبلدان ګ سطل آشغال
garbage collector noun
زبل‌یر، زبل‌کوکه‌روه، سپور ګ رتکر
garbage disposal noun
ده‌زګای هارینی زبل‌وزال (له‌چیش‌خانه‌دا) ګ
دستگاه انهدام زباله

garbageman = dustman
garbage truck noun
زبل‌یر، زبل‌کیش، بارکیشی زبل‌وزال، ماشینی
بردنی زبل‌وزال ګ کامیون حمل‌آشغال
garbanzo /'ɡɑː'bænzəʊ, US
ɡɑːr'bɑːnzəʊ, -'bæn-/ = chickpea
garbanzo bean = chickpea

garbed /ga:bd, US ga:rbd/ *adjective*
She was appropriately به بهرگی، به جلی: *She was appropriately brightly* ◇ *garbed in funeral black*

garbled /'ga:blɪd, US 'ga:rbd/ *adjective*
 دهسکاری کراو، شویتر او، چه واشه کراو، شیناو، نالوز، تیکه ولیکه، لی تینه گه یشتو: *He gave a garbled account of what had happened* ◇ تحریف شده، مخدوش، آشفته، نامفهم

garboard *noun*, also *garboard strake*
 تخته بهند، به کمین تخته بهند یان تله بش بهندی
 بنکی کشتی نزدیک به keel ◇ گاربورد

garboil /'ga:boil/ *noun*
 شیناو، نالوزان، به شیوی، جه نجال ◇ آشفتگی

garbologist *noun*
 باشماوه ناس، گاربولوژیست ◇ گاربولوژیست

garbology /ga:'bolədʒi/ *noun*
 باشماوه ناسی، لیکولسینه وهی کومه لگا یان چاندی به ریگای شی کردنه وهی باشماوه کانی ◇ گاربولوژی

garçon /'ga:sɒn, US 'ga:sɔ̃, French ga:rsɔ̃/ *noun*
 سفره چی، گارسون (له ریستورانی فیره نسی دا) ◇ پیش خدمت

Garda /'ga:da, US 'ga:rdə/ *noun*, also the Garda
 هیزی پولیسی کوماری ئیرلند، (-) Garda
 دیل/ *He is not one of your* 1 ناسایی، عده دتی: *He is not one of your*

garden /'ga:dn, US 'ga:rdn/ *noun*
 1 باغ، باخچه، باغ و باغات 2 حصار، حوشه
 3 ناوچه ی بهییت، دهقه ری بهر شست 4
 (gardens) سهیرانگه، پارک (گشتی) 5 ناوی
 شهقامه کان (تلمانی بهرته) ◇ 1 باغ، باخچه 2
 حیاط 3 منطقه ی حاصل خیز 4 (در جمع) پارک 5
 اسمی خیابان ها

garden centre *noun*
 دووکانی کله و بهلی باخه وانی ◇ فروشگاه لوازم باغبانی

garden city *noun*
 شار یان دهوره شاری سهوز، ناوچه ی شاری
 شیناورد، شویت له شار که شویتی نازاد، پارک
 و دار و دهوه نی هیه ◇ شهر یا حومه ی سبز

gardener /'ga:dnə(r), US 'ga:rd-/ *noun*
 باخه وانی، باغه وانی، رهزه وانی، رهزه فان: *My wife's a keen gardener* ◇ باغبان

garden-cress *noun*
 (رووه ک ناسی) ته ره تیزه، ته ره تووره
 [Lepidium sativum] ◇ شامی

garden heliotrope *noun*
 جورئ ناو ریژی valerian ره گاژو کر دووی
 rhizomatous دریزی جهان یان دنیای کون

[Valeriana officinalis]، زورتر له بهر ره گ و
 گوله ورده بون خوشه کانی ده کروی ◇ نوعی
 سنبل الطیب

gardenia /ga:'di:niə, US ga:r'd-/ *noun*
 دار یا دهوه نه که ی، گولی گاردینیا، یاسی
 نفریکایی [توخم Gardenia: چنندین جورن،
 به تاییه Cape jasmine] (بهرته): له ناوی
 سروشت گه ری سیکاتله ندی Dr Alexander
 Garden (1730-91) ◇ گاردینیا

gardening /'ga:dnɪŋ, US 'ga:rd-/ *noun*
 باخه وانی: *organic gardening* ◇ باغبانی
gardening programme on TV ◇ باغبانی

the Garden of Eden *noun*
 باخی عده دن (یان عده دن) ◇ باغ عدن

garden party /'ga:dn pa:ti/ *noun*
 میوانی له باخ یا سدر میترک (ب.ت).
 دوانیوه روان: *the annual Royal Garden Party* ◇ گاردن پارتی

garden pea *noun*
 (رووه ک ناسی) نوک، نوکه سه وزه، نوکه مارانه؟
 ولره؟ [Pisum Sativum] ◇ نخود فرنگی

garden-plot /'ga:dn plɒt/ *noun*
 باخچه، بیتان ◇ باخچه، جالیز

garden robe /'ga:dn rəʊb/ *noun*
 چی خه، خه و تنگه ◇ خوابگاه

garden suburb = *garden city*
garden-variety *adjective*

1 ناسایی، عده دتی: *He is not one of your*
garden-variety criminals 2 هیچه که، نایخ،
 ناگرنک، پروپووج، وهرهس کهر، شه که ت کهر ◇
 1 معمولی، عادی 2 مبتذل، پیش پا افتاده، کل کنند

garden warbler *noun*
 جورئ بالنده ی دهنگ خوشی کوچه ر Sylvia
 borin ◇ نوعی پرند

garderobe /'ga:draʊb/ = *wardrobe*
gardyloo *noun*

پاریز (له ئیدینبورگی Edinburgh ئینگلته ره
 به کاردینرا و وهک هه رایب یو نه رشتی ناو له
 بهنجیره کانه وه یو سر شه قامه کان) ◇ پرهیز

Gareth *noun*
 گاریت: به کئی له سوارچا کانی Round Table
 گارت ◇

garfish *noun*, *pl. same or garfishes*, also *gar*
 1 سه گه ماسی، رمه ماسی، نیزه ماسی، ماسی بهر مه
 [خیزان Belonidae: چنندین جورن] 2
 ماسی ینکی ناوی شیرینی و [توخم
 Lepisosteus] (بهرته): له گار ینکلیسی کون
 1 سگ ماهی 2 گار فیش (fish + "spear"

garganey /'ga:g(ə)ni/ *noun*, *pl. same or garganeys*
 مراوی به کی چکوله، نیره که ی سه ری قاوه یی و

میلیکی سبی له چاوی پدوه تا ملی هاتوه
[*Anas querquedula*] ګارګانی

gargantuan /ga:'gæntʃuən, US ga:'r'g-/
adjective

ګوره، زله، زهه لاج، په کجار زله، زور ګوره
عظیم، غول پیکر

Gargantua noun

ګارګانتوس: پادشایيکي فیله تن له
ی رابیل Rabelais که ده توانی په کجار بخوا و
بخواته ګارګانتوس

garget /'ga:grt/ noun

1 ګوانتیشه، ګوانه ماسی (له مانګا و مېردا) 2
ماسینی سر و ژانی ګوروو (له پېراز و مانګادا)
1 ګارګانتوس پستان 2 ګارګ

Gargifuna noun, pl. same or Gargifunas

نندامی ګدلیکی ره ګز هندی په کانی نغریکا و
نغریکا که زور تر به درېزی که ناری کارایی
باکوری نغریکا ناوېندی ده ژین ګاریفونا

gargle /'ga:gl, US 'ga:rgl/ noun

1 غه غره، ګوروو شوری، ناو لده دم وېردان 2
ګیراوی غه غره، دهمشوره 3 (ریتانیا و
نافه رمی) خوار دونه (ی نه لکولی، نارهق) 1
غرغره 2 محلول غرغره 3 مشروب

gargoyle /'ga:goɪl, US 'ga:rg-/ noun

پلووسکی په پیکه ری، چوره پیکه ری ګارواید
کله اذری

garibaldi /,garɪ'bɔ:ldi, US '-baldi/ noun,
pl. garibaldis

1 جوری توشه ی پرمیو 2 جوری ماسی
دېریای پرته قالی ګه شې چکولانه
[*Hypsypops rubicundus*] ګاریالدي

garish /'geərɪʃ, US 'gerɪʃ/ adjective

1 به زریقه وېریقه، بریقاوی، به نالاولا،
ره نګاوره نګ، هزاره نګ 2 (ره نګ، بهرګ،
شوق و هند) زق، توند، تیژ (garishly)

garishly /'geərɪʃli, US 'gerɪʃli/ adv
زق، به زریقه و بریقه وه: garishness

زریقه و بریقه، ورشه 1 دارای زق و برق 2 زنده
garland /'ga:lənd, US 'ga:rl-/ noun

1 تاجه ګولینه، جمله، ګولبه ست، ګولبه ند: The
office was decked with garlands for the
2 party هدلسراده ی وېره یی، که شکول 3

خه لات، یاداشت، نیسانی سهرکو تن 1
حلقه ی گل 2 گلچین ادبی 3 جایزه

garlic /'ga:lik, US 'ga:rlɪk/ noun,
adjective

1 سیر [*Allium sativum*]: a clove of garlic (= one section of it)
پو ناوی نهو
رووه کانه به کاردېتر که بون یان تامیکی
سیری یان هیه 2 به تامی سیره وه، ب.ن. wild
garlic 1 سیر 2 با مزه ی سیر

garlic bread noun

نانه سیره، نانی سیر و کهره (کهری قال و سیری
تیابه) نوعی نان

garlic chive noun, also Chinese chive

پوازو که سیران؟ [*Allium tuberosum*]
نوعی گیاه

garlicky /'ga:likɪ/ adjective

به تامی سیره وه، به بونی سیره وه، سیراوی،
سیرتیابو، سیردار: garlicky breath/food
با طعم سیر، با بوی سیر، دارای سیر

garment /'ga:mənt, US 'ga:rm-/ noun

1 جل وېدرګ، بهرګ، جامه، شمهک، کنج،
له شپوش: 2 woollen/winter -ments (خوازه)
روالعت 1 لباس، جامه 2 (مجازی) ظاهر

garms /'ga:mz, US 'ga:rmz/ noun

جل وېدرګ، بهرګ: I was asked to model
some garms لباس

garner /'ga:nə(r)/ noun

عهار، عه ماری ده غل (ودان) ګار، تیار غله
garnet /'ga:nɪt, US 'ga:rn-/ noun

(زهوی ناسی) له غل، کایتیکی سیلیکانی
شووشه یی ګارنګ، لعل

garnish /'ga:nɪʃ, US 'ga:rnɪʃ/ noun

نمزیوله، به هارات، دهرمانک، خوشکه، همزیوله،
رازاندنه وه، خه ملاندن، سازکردن، به دهوردا هاتن،
جوان کردن (ب.ت. چښت) ګارنشات، ارایش

garnishee /'ga:nɪʃi:/ noun

(ماف) که سنی که مالی لای نهو گل درایتیه وه
ګارنشی

garnishment noun

رازاندنه وه، سازکردن، به دهوردا هاتن، جوان کردن
آرایش

garniture /'ga:nɪʃə/ noun

خه مل، خشل، زه نېر ګارنیر

garpike = garfish

garret /'gærət/ noun

ژووری ژیر خه بېنګ، ژووری ژیر میچ، دیوی
ژیر (سهرمان) اتاق زیرسقفی

garrison /'gærɪsn/ noun

1 سهر بازګه، سهر بازخانه، سپاخانه 2 سهر بازانی
نیو سهر بازګه، که سانی نیو سهر بازخانه 1
پادګان 2 سربازان داخل پادګان

garrison cap noun

کلاوی سهر بازخانه یان سپاخانه: جوری کلاوی
بې شې بکه ب.ت. وهک به شې له یونیفورمی
سهر بازی له سهر دهر کړی ګارېسون

Garrison finish noun

(نېسپ سوازی) له دواپی په کانی یشیر کن له
ناکاو یشکه وتن و برده وه ښیش ګاریسون

garrison-house noun

سهر بازګه، سهر بازخانه، سپاخانه ګارګان

garrison state *noun*

دهولته‌تی سهریازی یان میلیتاری، هدریمی میلیتاری ○ دولت نظامی

garrison town *noun*

لهشکر نشین (هه‌روه‌ها (military centre) ○ کارسون تاون

garron /'garən/ *noun*

نهمینکی چکوله‌ی نژاد ئیرلهنندی و سکا‌تله‌ندی ○ کارون

garrotte /ga'rot/, US ga'ra:t/ *noun*, also garotte, US garrote

کوشتن به تنگ‌کردنه‌وی ته‌وقی مل، شتی یین‌خنک‌اندن، تیل، تمناف، پەت ○ کاروت، سیم، طناب

garrotter *noun*

خنک‌نەر (به پەت یان تیل یان وایەر) ○ کاروتر

garrulous /'gærələs, US -rjəl-/ *adjective*

زۆربله، چەندەدرێژ، چەنەباز، چەقەسرو، زۆروه‌ی، چەنەهه‌راش، له‌وجه، سازنگه (garrulity) /ga'ru:liti/ or garrulousness *n* چەندەدرێژی، چەناپازی، چەقەسرویی، زۆروه‌ی، چەنەهه‌راشی: - garrulously /'gærələsli, US -rjəl-/ *adv* زۆروه‌پرانە، چەنەهه‌رانە ○ رواج، پرحرف

garter /'ga:tə(r), US 'ga:rt-/ *noun*

که‌زی گۆره‌وی، به‌ستی گوروا ○ بند جوراب

the Garter /'ga:tə(r), US 'ga:rt-/ *noun*

گسارتیر: به‌رزترین پله‌وپایه یا پۆستی سوارچاکیته له ئینگلنهره ○ گارتیر

garter belt = suspender belt**garter snake** *noun*

1 ماری بێ‌ژاری ریشی ئەمریکایی، ماری گسارتیر *Thamnophis sirtalis* و و جۆره پێوه‌ندی‌داره‌کان: 2 جۆری ماری ره‌هۆل‌که‌نی ژارای [توخم *Elapsoidea*] ○ مار گارتیر

garth /ga:θ/ *noun*

1 باخچه، هه‌وشه، هه‌سار 2 به‌نداوی راه‌ه‌ماسی 3 ده‌وربه‌ندان ○ 1 باغچه، حیاط 2 سد ماهی‌گیری 3 محوطه

gas /gæs/ *noun*, pl. gases or gasses

1 گاز 2 هه‌لم 3 (چینشت‌لێنان) گاز 4 گر 5 گازی بیهوش‌کەر، گازی سر‌کەر 6 گازی ژارای 7 (له‌ئهم‌میرکا) بێ‌نیزین، به‌نزین petrol قه‌سه‌ی فور، قلته، لاف 9 باوهر، تروتن، بای ناو‌زگ ○ 1 گاز 2 بخار 3 اجاز گاز 4 شعله 5 گاز هوش‌بر 6 گاز سمی 7 بنزین 8 چرند، لاف 9 گاز معده

gas analyzer *noun*

گازشیکه‌ره، گازشیکه‌ه‌روه، شیکه‌ه‌وه‌ی گاز ○ تحلیل‌گر گاز

gasbag /'gæsbæg/ *noun*

مرۆی چەنەهه‌راش ○ آدم پرحرف

gas bracket /'gæsbɹækt/ *noun*

چرای گازی دیواری، گلۆبی گازی به دیواره‌وه ○ چراغ گازی دیواری

gas burner /'gæs bɜ:nə(r)/ *noun*

گاز ○ اجاق گازسوز

gas chamber *noun*

ژووری گاز (دیوی پر له گاز، بو کوشتی مروف و گیانه‌وه‌ران) ○ اتاق گاز

gas-coal /'gæs kəul/ *noun*

خه‌لووزی گازدار یا گازاوی ○ زغال‌سنگ گازدار

Gascon /'gask(ə)n/ *noun*

1 خه‌لکی گاسکونی، ناوچه‌ی له باشووری روزاوی فەرهنسه 2 (گسون gascon) مروی خۆهه‌لکیش و به‌لاف ○ 1 کاسکون 2 آدم‌لاف‌زن

gasconade /'gaskə'neɪd/ *noun*

خوهه‌لکیشان، فروفیشال، لاف، هاره‌وکیفه ○ لافزنی

gas constant *noun*

(کیمیا) جینگیری گاز ○ ثابت گاز

gas-cooled *adjective*

(ریاکتوری ناوکی) گاز‌فینک‌کهره‌وه، که به گاز وشک ده‌پێته‌وه، به یان خاوه‌نی فینک‌کهره‌وه‌ی گازی ○ دارای خنک‌کننده‌ی گازی

gas cooker *noun*

گاز، سوبای گاز (چینشت‌لێنان) ○ اجاق گاز

gas cylinder *noun*

لوله‌کی گاز، که‌پسولی گاز، سیلندری گاز ○ کپول گاز

gas engine /'gæs endʒɪn/ *noun*

بزویه یان مۆتۆری گازی ○ موتور گازی

gaseous /'gæsiəs, US 'geɪsiəs/ *adjective*

گازی، گازناسا، شیهه‌گاز: a gaseous mixture ○ گازی، گازمانند

gaseousness /'gæsiəsniəs, US 'geɪsiəsniəs/ *noun*

گازی‌بوون، گازناسایی، شیهه‌گازی ○ گازمانندی

gas equation *noun*

(کیمیا) هاوکیشه‌ی گاز ○ معادله‌ی گاز

gas fire *noun*

کووره‌ی گازی ○ بخاری گازی

gas-fired *adjective*

گازی، به‌گاز‌سو‌تاو، به‌گاز‌کار‌کردو ○ گازسوز

gas fitter *noun*

گاز‌دابه‌ست، وه‌ستاکاری گاز، لوله‌کیشی گاز ○ تعمیر‌کار گاز

gas fittings /'gæs fɪtɪnz/ *noun*

گاز‌دابه‌ستی، دابه‌ستی ده‌زگا و لوله و بارچه‌کانی تر بو‌گه‌رم‌کردن و روشن‌کردن به گاز، دابه‌ستی که‌لو‌به‌لی گازی ○ اتصالات

وسایل گازسوز

gas-guzzler *noun*

(ماشین، نافهرمی) بیتزین هه-لوش،
بیتزین بهرگه نه گر، خۆره ی بیتزین (gas-)
guzzling n بیتزین هه-لوشی،
بیتزین بهرگه نه گری) گاز گازلر

gash¹/gæʃ/ noun

1 برینی قوول (ب.ت. له پستی مروق)،
جیگای برین، گری: *He gashed his hand on*
2 a sharp piece of rock cut a gash through the قوول یان باریک:
The explosion left a wide gash in the rock
1 زخم عمیق، جای زخم 2 تورفتگی عمیق یا باریک
gash²/gæʃ/ noun

(بریتانیا و نافهرمی) باشهرو، باشهواو،
خشت و خال، گه و گوو (زال) آشغال

gas heater noun

کووره ی گازی (بخاری گازی)
gas holder 'gæshaʊldə(r), US -hoʊl-/ =
gasometer

gasification /gæsfɪ'keɪʃn/ noun

گازاندن، به گاز کردن، کرده گاز، گازین (تبدیل
به گاز، گازیفیکاسیون)

gasiform /'gæsfɔ:m/ = gaseous

gasket /'gæskɪt/ noun

1 به رینج، درزگیر، درزگر، درزین، درزه بند،
واشهر 2 بادوه به بست، پایه وان بین، بادوه به بند،
چاروکه به بست، چاروکه به بند 1 و اشهر 2 شرا بید
gaskin /'gæskɪn/ noun

رانی لاق یان دواده ی نوسپ، رانی پتی یان
باشوو (ران عقب اسب)

gas laws noun, pl.

فانونه کانی گاز، زاکوونه گازی به کان (قوانین
گاز)

gaslight /'gæslaɪt/ noun

1 شهوق یان روشنایی گاز: *In the gaslight*
2 she looked paler than ever چرا یان
گلویی گازی، چرا گاز (gas-lit adj): به شهوقی
گاز روشنه و بهوو، رووناک له بهر شهوقی (گاز)
1 نور گاز 2 چراغ گازی

gas lighter noun

چهرخ، چه خماخ، فندهک (ندک)

gas main noun

شالوولوی گاز، سه رلوولوی گاز، شابوری گاز
(شالوولوی گاز)

gasman /'gæsmæn/ noun

گازخو بهر وه، فه رمان بهری کو تنووری گاز،
به سه رگازرا گه بشتوو (مامور کنترل گاز)

gas mantle = mantle

gas mask /'gæs mɑ:sk/ noun

دهمامکی گازی، دهمامکی دزی گازی زاروی
(ماسک ضد گاز سمی)

gas meter noun

گازمتر، گازینو، کو تنووری گاز (کتور گاز)
gasohol /'gæsoʊl, US -ho:l, -ho:l/ noun
گازوهول (تیکه له به کی بیتزین له گهل نه لکول
که له چار بیتزین هه رزان تره) گازوهول

gas oil noun

نهو تی گاز، گازول (نفث گاز)

gasolene /'gæso:lɪn/ also gasoline = petrol

gasometer /gæ'somɪtə(r), US -'sɑ:m-/ noun

گازدان، گازدین، عه ماری گاز (محزن گاز)

gas oven noun

گازی گوشت برزین (فر)

gasp /gæ:sp, US gæsp/ noun

نقهق، نق وهوور، نیخه نیخ، هانکه هانک،
هه ناسه برکی: *to give a gasp of*
His breath came with horror/surprise/relief
(نفر نفس) in short -sps

gas pedal noun

پایه ی گاز، گازین، پیدالی گاز (پدال گاز)

gasper noun

(بریتانیا و نافهرمی) جگه ره، سیگار (هه رزان)
(سیگارت)

gasping noun

له تینوویی تیاچوون، تینوو کوشت (gaspingly
adv به نقهق، به هه ناسه برکی وه) (هلاک از
تشنگی)

gas plant noun

گیاکاز؟، گیاییکی بون خوش له تیره ی بینچ
rue، به گولی سبی و گه لای بون خوشه وه
[Dictamnus albus] (نوعی گیاه)

gas ring noun

گازرینگ، سه رگره (شعله بخش کن)

gas station noun

ویسگه ی بیتزین، پومی بیتزین (پمپ بتزین)

gas stove noun

گاز (اجاق گاز)

gassy /'gæsi/ adjective (gassier, gassiest)

1 گازوای، پر گاز، گازدار، گازناسا: *UK lagers*
are criticized for being weak and gassy
2 gassy beer چه قه سرو، چه هه راش
3 (قه) هیچ، قور، پروبووچ 4 به لافوگاف،
فیشالچی، قشه گر، خو هه لکیش 1 گازدار،
گازماند 2 وراج 3 بی معنی 4 لافزن

gas tap noun

شیره ی گاز (شیر گاز)

gas-tight /'gæs taɪt/ adjective

گاز به ند، مانع برون رفت گاز

Gastarbeiter /'gast,ɑ:baitə, German

'gast,ɑ:baitə/ noun

کریکاری میوان (کسین که به شیوه ی کانی

مؤلت وهرده گری تا له ولاتی تر کار بکا) ٥
کارگر مهمان

Gasthaus /'gasthaus/ *noun, pl. Gasthäuser*
/-.hɔɪzə/

میوانخانه (له ولاتی ئه لمانی زمانه؛ بنهرهت:
له ئه لمانی یهوه) ٥ مهمان سرا

Gasthof /'gasthof, German 'gastho:f/
noun, pl. Gasthöfe or Gasthofs /-hɔ:fə,
German -hɪfə/

هوتیل، میوانخانه ی گهوره (له ولاتی
ئه لمانی زمانه) ٥ هوتل

gas-tight *adjective*

گاز بهند، نایه لی گاز بدا یان لئی دهر چیی ٥ مانع
خروج گاز

gastr(i)(o)- *prefix*

پیشگر: گهده، میعهده، سک، گهدهیی و...
میعهدهیی و... **gastro-enteritis** (بنهرهت: له
gaster, **gastr-** یونانی "stomach" ٥) پیوند:
معهده، شکم، معدی و...

gastralagia /gə'strældʒiə/ *noun*

گهدهه کزی، گهدهشه، ژاندههده، دله کزی،
میعهده کزی ٥ معده درد

gastrectomy /gə'strektəmi/ *noun, pl.*
gastrectomies

گهدهه درکیشان، گهدهه بری، میعهدهه بری ٥
معهده برداری

gastr- = **gastr-**

gastric /'gæstrɪk/ *adjective*

گهدههیی، میعهدههیی، سه بهه گهده، پتهوهندی به
میعهدهه ههیه ٥ معدی، وابسته به معده

gastric flu *noun*

به تای میعهده یان گهده: جۆری ناسازی یان
نارههتهی کورت ماوهی میعهده که هویه که ی
نه زانراوه ٥ آتفلو آتزی معده

gastric gland *noun*

لوو یان رژیته ی گهده (یی): چهنندین رژیته له
دیواره کانی گهده یان سک که ناوگی گهرده
دهردهه ٥ غدهی کاستریک

gastric juice *noun*

ناوگی گهده، گهداوگ، ناوگی میعهده ٥ عصیر معده

gastric ulcer *noun*

برینی گهده یان میعهده، میعهدهه رژیته ٥ زخم معده

gastrin *noun*

(زیندهه کیمیا) گهدهین، گاسترین: هورمونی که
هانی دهر دانی ناوگی میعهده دهده و له وهلام یان
کار دانهه ی بوونی خوراک له لایهن دیواره ی
گهدهه ده رژیته نیو رهوتی خویتهوه ٥ گاسترین

gastritis /gə'straɪtɪs/ *noun*

ئاوسانی گهده یان میعهده، گهدهه سوئ،
گهدهه سووتانهوه ٥ ورم معده

gastro- /'gæstrəʊ/ (also **gastr-** before a

vowel = **gastr-**

gastrocnemius /,gæstrə(u)'kni:mɪəs/
noun, also gastrocnemius muscle, pl.
gastrocnemii /-mi:ai/

گهوره ترین ماسولکه ی نهرمه ی پوز که چوک
و پا ده نووشتنیتهوه () **gastrocnemial**,

gastrocnemian *adj* ٥ گاستروکنیمی

gastroduodenal *adjective*

گهده (یی) دوا نزه گری یی، میعهده (یی) دوا نزه گری یی:
سه بهه یان گهده و دوا نزه گری یان نهوان
دهه گریتهوه ٥ گاسترو دودنال

gastro-enteritis /,gæstrəʊ 'entə'raɪtɪs,
US ,gæstrəʊl/ *noun*

سووتانهوه یان ئاوسانی گهده (میعهده) و ریخوله،
سک سووتانهوه **gastro-enteric** *adj*

سک سووتانهوهیی ٥ ورم معده و روده

gastroesophageal *adjective*

گهده (یی) سوورینچکی، میعهده (یی) سوورینچکی
٥ گاستروایسفاگوس

gastroesophageal reflux *noun*

گهه رانهوه ی گهده (یی) سوورینچکی، کشانهوه ی
میعهده (یی) سوورینچکی: گهه رانهوه ی شتی نیو
گهده به سوورینچک ٥ پسرروی
گاستروایسفاگوس

gastroenterology /,gæstrəʊ'entə'rɒlədʒi/
noun

گهه رده ریخوله ناسی: لیکۆلینهوه ی پیکهاته،
کارکردن) و نه خوشی به کانی نه دانهه

هه رسی به کان **digestive organs** () **gastroenterologist** **roenterologic(al)** *adj*

٥ مبحث بیماری های معده و روده

gastro-hepatic *adjective*

گهده (یی) جگهه ری، میعهده (یی) جگهه ری ٥
معدی- کبدی

gastrointestinal /,gæstrəʊ'ɪntestɪnəl,
US -roʊ-/

گهدهه ریخوله یی، میعهدهه ریخوله یی، سه بهه گهده
و ریخوله کان، هه رددوکیان دهه گریتهوه:

gastrointestinal tract

gastrolith /'gæstrəliθ/ *noun*

بهردی گهده یان میعهده ٥ سنگ معده

gastrologist *noun*

خوراک ناس، مروی خوش خور، بزارده خور،
باش خور، خوارده، سه رپشته دار له خواردن دا ٥
کاسترونوم، آدم خوش غذا

gastrology /gæst'rɒlədʒi/ *noun*

سه رپشته له خواردن دا، خوراک ناسی، لیتان و
خواردنی خوراک ی باش ٥ کاسترونومی

gastronome /'gæstrənəʊm/ *noun, also*

gastronomist or gastronome

خوراک ناس، مروی خوش خور، بزارده خور،

باش خور، خوارده ○ کاسترونوم، آدم خوش غذا
gastronomy /gæ'strɒnəmi, US -'strɑ:n-/
noun

هونەر یان زانستی ههلیواردن، لیتان و خواردنی
gastronomic (خوراکی باش)
 /gæstrə'nomik, US -'nɑ:m-/ or
gastronomical *adj*: سهره هونەر یان زانستی
 ههلیواردن، لیتان و خواردنی خوراکی باش،
gastronomically پوارده خوری: شکم
 /gæstrə'nomkli, US -'nɑ:m-/ *adv*

لهباری خوش خوری یهوه ○ کاسترونومی
gastropod /gæstrə'pod, US -pɑ:d/ *noun, adjective*

n زگی، زگی، سکی، سکی، یزگ، یازگ،
 یی یه زگ (*adj* ههروهه ها gastropodous) سهره
 سکیان ○ شکم یا *adj* وابسته به شکم پایان

Gastropoda /gæstrə'pəʊdə, US
 gæs'trɒpədə/ *noun, pl.*

(گیانهوه رناسی) زگیان، یازگان، زگیان،
 یی یه زگان: پۆلکی بهربلاوی له شه نهرمه کان که
 slug, snail و wheelk هکان دهگریهوه ○
 شکم پایان

gastroptosis *noun*

گهده (دا) کهوتن، خزینی میعهه یان گهده ○
 سقوط معده

gastroscope /'gæstrə'skəʊp/ *noun*

گهده بین، میعهه بین (gastroscopic)
gastroscopist /'gæstrə'skɒpɪk/ *adj*
 (gastroscopy) /gæ'strɒskəpi/ *n* *vn*
 معده نما

gastrotomy *noun, pl. gastrotomies*

گهده بری، میعهه بری (gastrotomic) ○
 کاسترونومی

gastrotrich /'gæstrə'tri:kəl/ *noun*

(گیانهوه رناسی) زگ موو (ی) ○ کاستروتریک
Gastrotricha /'gæstrə'tri:kəl/ *noun, pl.*

(گیانهوه رناسی) زگ موویان: لقیکی چکوله له
 گیانهوه ره کرم ئاسا ناوی یه ورده کان که کومه له
 مژول cilia یا سمیلی ده گرن، دهرویه بری 200
 جۆرن و نزیک به 100 جۆریکی له ئەوروپای
 ناوه‌ندی دا ده‌زیسن (gastrotrich)
gastrotrich /'gæstrə'tri:kəl/ *n*
 لاتینی نوێوه، له gastr- 'gaster' یونانی یهوه
 (hair) 'trikh- 'thrux + "stomach"
 کاستروتریکا

gastrovascular *adjective*

بۆ ههردوو باری ههرس digestion و سوورانی
 خوین circulation کار ده کا، وهک بۆشایی یی
 (وهک هیندی میکروب) ○ کاستروواسکولار

gastrula /'gæstrulə/ *noun, pl. gastrulae* -
 li:/

(ناولهمناسی) زگجه، زگوله، سکوله: ناولهمهین
 له دواي قوناخی blastula. کاتس که
 پیکهاتهینکی پیاله ئاسای بۆشه و سنی چین
 خانی ههیه (gastrular *adj*): سهره زگجه،
 زگوله یی، سکوله یی؛ gastrulation *n*:
 بۆونه زگجه، زگجه یی بۆون، بۆونه زگوله،
 بۆونه سکوله؛ بنهرهت: له لاتینی نوێوه، له
 gastr- یونانی 'stomach' + پاشگری
 چکولینهری ula- لاتین) ○ شکم

gas turbine *noun*

توربین گازی ○ توربین گازی

gasworks /'gæswɜ:ks, US -wɜ:rkɪs/ *noun, pl.*

گازگه، گازگا، کارگهی گاز، کارگهی
 بهردهم هینانی گاز ○ کارخانه ی گاز

gat *noun*

(نافهرمی) ده مانجه، شه شتیر، وهروهه (بنهرهت):
 کورته ی (Gatling gun) هفت تیر

gat = archaic past of get

gatch *noun*

گچ ○ گچ

gate /geɪt/ *noun*

1 دهروازه، درگای (گهوه)، ده رکه، درگای
 ههوشه 2 زوورگه، ریگا، ریی چوونه زوورهوه 3
 (بهندار) زمانه، دهروازه 4 شوینی هاتهده و
 چوونه زوورهوه 5 ژماره ی سهرکه ران یان
 چاولیکه ران (وهه زشن ب.ت. تۆین) 6 نهو
 داهات و بهه یاره که له فروشتی تیکیتی
 وهه زشن ب.ت. تۆین بهدهس هاتوه، فروشانه
 ○ 1 دروازه، در 2 مدخل 3 درجه 4 محل ورود
 و خروج 5 تعداد تماشاچیان 6 گیت

gate /geɪt/ *noun*

(بریتانیا، له ناوی شوین دا) شه قام ○ خیابان
gâteau /'gætəʊ, US gæ'təu/ *noun, pl.*

gateaus or gateaux /-əʊz/
 ○ a strawberry gâteau: کهیکی جوانی:
 کیک خامه ای

gatecrasher /'gɛtkræʃə(r)/ *noun*

میوانی بانگیشتن نه کراو، مفته خور، سهرکه بری
 بیلیت یان بهدزی یهوه ○ مهمان ناخوانده

gated /'geɪtɪd/ *adjective*

بهدهروازه، دهروازه دار، درگادار ○ دارای درواز
 یا در

gated community *noun*

کومه له خانوو بهه یه کی به پهروین یان دیوار
 دهوهرگه یارو (له گهل زوورگه یی که نوبه داری
 لێ ده کری) ○ گجید کامیونیتی

gatefold *noun*

نهخشه ی قهه کراو یان دانووشتاوی نیو کتیب ○
 گیتفول

gatehouse /'geɪthaus/ *noun*

معیار، مقیاس 9 موقعیت کشتی بادبانی نسبت به باد
gauge theory *noun*

همبریک لهو چهند تیوری یه فیزیک که
 راگو یستنی هتزیکی بنه رته نئون دوو
 پارچولکه کارلیک کردو به هوی نالوگوپی
 پارچولکه ییکی بنچینه یی (سره تایی) به وه روون
 ده کهنه وه نظریه یی گنج

Gaul /ɡɔːl/ *noun*

دانیشتوی ره سنی ناوچه یی نوو رویای کونی
 گول، فره نسی ۱ اهل کشور گل، فرانسوی

Gauler /ˈɡaʊlə, German ˈɡaʊlə/ *noun*

1 (میژووی) کار به ده ستیکی سیاسی که به سر
 ناوچه یی له زیر ده سلاتی نازی دا حکومت
 ده کا 2 کار به ده ستیکی زوردار (بنه رته):
 نه لمانی، له **Gau** "ناوچه یی به یو به رایته تی" +
Leiter "ریهر" ۱ گولیر

Gaulish /ˈɡɔːlɪʃ/ *adjective, noun*

adj سهر به گول یان زمانی گولی *n* زمانی

(سلیتیکی) گولی ۱ *adj* گالی *n* زبان گالی

Gaulism /ˈɡɔːlɪz(ə)m/ *noun*

گولیزم (بنچینه و سیاسته کانی سیاست وانی
 فره نسی چارلیز دو گول Charles de Gaulle
 1890-1970) *n, adj*: **Gaullist** /ˈɡɔːlɪst/

گولیت *adj* گولیتسی ۱ گالیم

Gault clay /ɡɔːlt/ *noun*

(زهوی ناسی) گلی سهر دمی کرتاسه
 Cretaceous که چینی باشووری نیگلته رهی
 بیکه پناوه ۱ خاک گولت

gaunt /ɡɔːnt/ *adjective*

1 بینجو، ره قمل، مردله، کزه لوک، بنیس، لاواز
 2 وشک ویرنگ، بی ناو، قافر، رووت، چولکه،
 کدلاه **gauntly** /ɡɔːntli/ *adv*: کزه لوکانه،
 کزانه: **gauntness** /ɡɔːntnəs/ *n* ۱ لاغر،
 نکیده 2 برهوت، مخروبه

gauntlet /ˈɡɔːntlɪt/ *noun*

ده سه وانه، ده سکیش (له زری یان کازا)،
 ده سکیشی قولچاخی، ده سه وانه یی ناسین ۱
 دستکش

gauntlet /ˈɡɔːntlɪt/ *noun*

1 هلاتن به نوو دوو ریز سهر یازی دار به دست
 وه کوو سزا یان تمه یی 2 به رنه نگار بوونه وه،
 روو به پرو و هستان ۱ ۱ گولت 2 مبارزه طلبی

gauntry or **gauntry** = **gantry**

gaur /ˈɡɔːr/ *noun*

گاگوی هندی یان مالیزی [Bos gaurus] ۱
 گاور

gauss /ɡɔːs/ *noun, pl. same or gauss*

(فیزیک) گوس (= په کی هاندانی مگناتیسی،
 به رامبر به ده هزار به کی tesla: بنه رته): له
 ناوی ریازی زانی نه لمانی (Karl F. Gauss) ۱

گوس

Gaussian *adjective*

گوسی، گاوسیه: خاوه نی شیوه یان
 شکلی **normal curve** یان **Gaussian distribution** ۱
 گوسین

Gaussian curve = **normal curve**

Gaussian distribution /ˈɡɔːsiən/ =
 normal distribution

gauze /ɡɔːz/ *noun, adjective*

1 *n* برین بچ، برنجوک، برینجوک 2 تور، پارچه یی
 توری، توری له وایر یا تیل *adj* توری، ناسک،
 ته نک، شاش **gauziness** *n*: **gauzily** *adv*:
 توری، تور ناسابوون، ناسکی، ته نک: **gauzy** *adj*
 /ˈɡɔːzi/: توری، ناسک، ته نک، شاش،
 دیار: **a gauzy material** 1 *n* 2
 توری، پارچه یی توری، تور سیم *adj* توری

gavage /ɡəˈvɑːʒ/ *noun*

(به زور) دهر خواردان (دهو و دهر مان (ب.ت.
 به تازه ل) ۱ گواج

gave /ɡɜːv/ = past of give

gavel /ˈɡævəl/ *noun*

1 (دادگا، دانیشتن و هتد) چه کوش 2 داری
 هه راج یان هه راج **auction** ۱ چکش 2
 چوب حراج

gavelkind /ˈɡav(ə)lkaɪnd/ *noun*

(میژووی) دابهش کردنی زهوی وزاری که ستیکی
 مردو به بی وه سیست به قه ده یک له نیوان
 کوپه کانی دا ۱ گاولکید

gavial /ˈɡɜːviəl/ = **gharial**

gavotte /ɡəˈvɒt, US ɡəˈvɑːt/ *noun*

گه فات، گافوت: 1 سما یان هه لیه رکتی کونی
 فره نسی 2 پارچه موسیقایی بو نه وه
 هه لیه رکتی به ۱ گاوت

Gawain *noun*

گاواین: په کی له سوارچا کانی
 ۱ گاواین

Gawd /ɡɔːd/ *interjection*

هی خودا، نه یخوا، خودایه: **For Gawd's sake**
 ۱ **hurry up!** خدایا

gawk /ɡɔːk/ *noun*

1 مرؤی ده سه وسان یان بهیده س،
 مرؤی شهر مینو، که ستیکی شهر من ۱ آدم
 دست و پا چلفتی 2 آدم خجانی

gawky /ˈɡɔːki/ *adjective* (**gawkier**,

gawkiest)

ده سه وسان، بی ده س وین، بهیده س، زلحورت،
 سته به له، ده س خاوه، له قلو قی (**gawkily** *adv*
 /ˈɡɔːkɪli/: به شیوه یی که ده سه وسان،
 1 **gawkiness** /ˈɡɔːkɪnəs/ *n*: بی ده س وینی،
 ده سه وسانی، زلحورت، بهیده سی، ده س خاوه،
 سته به له یی، هیچ له ده سه نه هاتووی 2

شهرمیونی، که میرویی، له پرووه له نه ها توویی،
شهرمنی) دست و پا چلفتی، لوتقو

gay¹ /geɪ/ adjective (gayer, gayest)

1 هاوړه گه زیاز، لوسسکه، هاوړه گه زخواز،
the a gay club/bar :homosexual
gay men lesbian and gay community
I didn't know he was gay 2 شاد،
سهرخوش، خوشحال، به گور، به که یف،
She felt lighthearted 3 هاوړه گه زیاز،
gay laughter and gay 3 بی فکر، بی خیال،
بی ختم، به فشمه گرتو 4 زیرقه و برقه، به نا لاوالا،
The garden was gay with red زهر قی: 2 شادمان، بانشاط
geraniums 1 هم جنس باز 2 شادمان، بانشاط
3 بی فکر، بی خیال 4 اجق و وجق

gay² /geɪ/ noun

که سیکي هاوړه گه زخواز (ب.ت. پیاو) آدم
هم جنس باز

gayal /gaɪˈʃɑːl/, US -ˈʃɑːl/ noun

گای مالی (له نیمچه و شکاری هیندوستان)
گار اهلی

gay liberation noun, also gay lib

بزووتنه وی نازادی هاوړه گه زخوازان جنش
آزادی هم جنس بازان

gayness /ˈɡeɪnəs/ noun

هاوړه گه زیازی، هاوړه گه زخوازی، هاوړی
هم جنس بازی

gay pride noun

شانازی هاوړه گه زخوازی (بزووتنه وی که
کو مده لایه تی و سیاسی): a gay pride parade
a song inspired by a mixture of gay
pride and personal anguish 1 افتخار
هم جنس بازی

gayety etc = US variant spelling of gaiety
etc

gazania /ɡəˈzæniə/ noun

گازانیا: رووه کیکي گیاناسای گهرمینان
tropical له تیره ی daisy به گولی زهر د و
برته قلی یوه [توخم Gazania] گازانیا

gaze /geɪz/ noun

چاو تیرین، چاو زه کردنه وه، چاو نه بلق بوون،
چاو دا بچرین، چاو دهر بهرین، واقمان: He met
her gaze (= looked at her while she
looked at him) نگاه خیره

gazebo /ɡəˈziːbəʊ, US -bəʊl/ noun, pl.
gazebos or gazeboes

(خانوو ب.ت. قوخته) دیار که، کلاو فهرنگی
کلاو فرنگی

gazelle /ɡəˈzel/ noun

(گیانه ورناسی) ناسک، که ژال، مامز، خه زالی
Gazella و توخمه کانی تر، جه ندین جورن
(بهره ت: له ghazāl عمره بی یوه) اهو

gazer noun

چاو تیرین، چاو زه قهوه کردو، چاو نه بلق،
چاو دا بچرین خیره نگر

gazette /ɡəˈzet/ noun

1 روزنامه ی فدرمی، روزنامه 2
newssheet روزنامه ی رسمی، روزنامه

gazetteer /ˌɡæzəˈtiə(r), US -tiə/ noun

1 فدره منگی ناوه جوگرافی به کان، نیندیکسی
نیه جوگرافی به کان 2 (کون) journalist
publicist فهرست اسمی جغرافیایی

gazillion /ɡəˈzɪljən/ noun, also kazillion

گازیلیون (ژماره به کی به کجار زور):
gazillions of gazillion-dollar houses
(gazillionth adj) copies
گازیلیون

gazillionaire = zillionaire

gazpacho /ɡəzˈpatʃoʊ/ noun, pl. gazpachos

جوړی سوی ساردی سپانیایی که به پانچان،
بیبار و سهو زه ی تری سالاد لیده نری (بهره ت):
له سپانیایی یوه) گازپاچو

gazumper noun

گهر پیکهر، دهر به پیکهر، ته شقه له به باز،
ته شقه له پیکهر دبه درآور

gazumping /ɡəˈzʌmpɪŋ/ noun

گهر پیکردن، گهر ته تالاندن، ته شقه له بازی
دبه درآوری

GB /dʒiː ˈbiː/ abbreviation Great Britain

GBH /dʒiː ˈbiː/ abbreviation grievous
bodily harm

Gbyte abbreviation gigabyte(s)

GCE /dʒiː siː ˈiː/ abbreviation General
Certificate of Education

1 (له بریتانیا) تاقی کاری کوتای سیکلی
یکه می ناوه ندی 2 پروانامی کوتای سیکلی
یکه می ناوه ندی (جی سی ئی له 1988 ادا جینی
خوی دا به جی سی ئی سی) جی سی ای

GCSE /dʒiː siː ˈeɪ/ abbreviation
General Certificate of Secondary Education

1 تاقی کاری کوتای قوناخی ناوه ندی 2
پروانامی کوتای قوناخی ناوه ندی (له بریتانیا،
ویلز و نیرله ندی باکووری) جی سی ای

Gd abbreviation gadolinium

gdn = garden

Gdns = Gardens

GDP /dʒiː diː ˈpiː/ abbreviation gross
domestic product

GDR /dʒiː diː ˈɑː(r)/ abbreviation German
Democratic Republic

Ge abbreviation germanium

gean /ɡiːn/ noun, also wild cherry

گیلاسی شیرین یا کوی [Prunus avium]
گیلاس شیرین یا وحشی

geanticlinal adjective

سهرېه پشته زهوى، سهرېه تاقي زهوى يان عدرز
○ وابسته به تاق زمين

geanticline noun

(زهوى ناسى) ژبه تتيكلين، پشته زهوى، تاق يا
قوفزى زهوى ○ تاق زمين

gear /gɪə(r), US gɪr/ noun

1 گير، گير، چرخ يان پيچكې ددانه دار
2 ده رگا، ناميز، نامراز، ههجهت 3 بهرگ، شمېك
4 ميزان كردني ميكانيزمي گير 5 (خوازه)
نيو شواوې، لټه انووي 6 چالاكي، ختيايي،
چم وچول 7 (نافه رمي) دهرمانى ناقانوني 8
پنداويستي يان كمل وېدلى بهستني ياده وې
كه شتي ○ 1 دنده، چرخ دنده 2 دستگا، لوازم
لباس 4 تنظيم سازو كار دنده 5 (محازي) كفايت 6
فعاليت، سرعت 7 (عاميانه) مواد غير قانوني 8 گير
gearbox /'gɪəbɒks, US 'gɪrɒks/ noun,
also **gearcase**

گير بوكس، گير خانه، سنو وقي گير، گير دين
○ جعبه دنده

gear-change noun

گير پړني گير، گير گړوي ○ تعويض دنده

geared /gɪəd, US gɪrd/ adjective

ناماده، ساز، تهيار، به دهسته وه، حازر: **The resort is -d towards children**
geared up adjective
ناماده، ساز، تهيار، به دهسته وه، حازر ○ آماده،
حاضر

gear lever noun

دهسكه گير، دهمسكي گير، دهنده ميل، ميل دهنده،
دهسكه دهنده ○ دسته دنده

gear shift = gear lever**gear stick = gear lever****gear train noun**

جووله له شفتي كه وه بو په كيكي تر راده گويزي
○ گير ترين

gearwheel /'gɪəwi:l, US 'gɪrwi:l/ noun

ددانه گير، ددانه په يچك، چرخ يان پيچكې
ددانه دار، (له دوو چرخه دا) پيچكې ناوړه نكي،
موورچه كه وړه ○ چرخ دنده، چرخ ركاب

Geat noun, Old English Gēat

گيت: نه ندامي گه لټيكي سكاندينافي
Scandinavian باشووري سوېد كه قاره مانى
نه فسانه يي Beowulf سهرېه وانه ○ گيت

Geatish adjective

گيتي، سهرېه يان پنه وندى به گيته وه هه يه
○ وابسته به گيت

gecko /'gekəʊ, US 'gɛkoʊ/ noun, pl.
geckos or geckoes

مارمټليك (مالي، هې ناوچه گهرمه كان،
شه وگه رې ميزو خوړ [Gekkonidae] و خيزانه

پنه وندى داره كان، زور جوړن) ○ مارمټليك

gee¹ /dʒi:/ noun

تيپ يان پتي جى ○ حرف G

gee² /dʒi:/ noun

هه زاري، هه زار دولاري ○ هزارى

gee³ /dʒi:/ interjection

1 وهى، ناخ، خوايه، نه، عهجه ب، تياح، به
(رهنگه كورته ي Jesus بن) 2 (gee up)، بؤ
نېسپ و هند، ها، دهى ○ 1 واي، عجا 2 هې

geebung /'dʒi:bʌŋ/ noun

جسورى دوهون يسان داريكسي چكولسي
نهوسترالي، بهريكي سهوزى وردى هه يه
[Persoonia] ○ جيانگ

Geechee /'gi:tʃi:/ noun

1 زمانكي كريلو ټينگليسي، له لايمن
ره شه كاني چهندين به شي كارولټاي باشووري و
جوړجيا قسه يي ده كړي 2 ناخوړه يان
قسه پيكرى هم زمانه ○ گيجي

gee-up interjection

ها، دهى ○ هې

geese /'gi:s/ = plural form of goose**geest noun**

ماك و مه تر يالي نيشتووي ناستي زهوى ○ جيت

gee-string = G-string**gee whiz /,dʒi: 'wɪz/ = gee 1****Ge'ez /'gi:z/ noun**

زمانكي كوني سامي Semitic نه تيويي، كه
زمانى نه ريت و سرور و ديني كليسي
نور تو دو كسي نه تيويي به ○ جيز

geezer /'gi:zə(r)/ noun

1 پياو ب.ت. پيرى 2 سهر ○ 1 يارو 2 عجب
و غريب

Gehenna /gə'henə/ noun

دوزه، جهنم، دوزه خ (نهره): عيرى **gē'**
(**hinnōm**) ○ جهنم

Geiger counter /'gaigə kauntə(r), US**'gaigər/ noun**

زميره رى گايگير (= ده رگايي بو پنه واني
راډيو نه كنيغي؛ نهره): له ناوي فيزيك زاني
نه لمانى Hans Geiger، مهرگ (1945) ○
شمارگر گايگر

geisha /'geɪʃə/ noun, also geisha girl

گه يشا (كچه گوراني پيز و سه ماكارى ژاپوني)
○ گيشا

Geist /gaɪst/ noun

(نه لمانى) گيان، روح (هې كه سى يان دهسته يي)
○ روح

geitonogamy /,gəɪtə'nɒgəmi/ noun

چاك كردني گياي به هه لاله ي گيايكي تر هه
له سهر نه و گوله (بروانه xenogamy له
geiton، يوناني **geiton**، "neighbour" +

ساردی، به ستوویی، شکست و به ندی، توف و به ندی
 ○ ساردی
gel /dʒel/ *noun*

ولوله، ده لیمه (ک)، ژیل (بهرت: کورتی
 ژل (gelatin) ○ ژل

gelable *adjective*

له لوله هاتوو، ده لیمتری ○ ژایل
gelada /dʒəˈlaːdɑ/ *noun*, pl. same or
 geladas, also gelada baboon

(گیانه ورناسی) baboon یکی مه بله و قوایی
 یال درت، ره سنی ته تیویا [Theropithecus]
gelada (له (Amharic ی E'állada) ○ جلادا

gelati = plural form of jelato

gelatination /ˈdʒeləˌtɪneɪʃn/ *noun*

ولولاندن، به لوله کردن، رینگاندن، ده لیماندن،
 کردنه ده لیمه، ژیلاندن ○ تبدیل به ژلاتین

gelatine /ˈdʒeləˌtɪn/ *noun*, also gelatin
 /ˈdʒeləˌtɪn/

1 ولوله، رینگ، رینگاو، ژلاتین 2
 ته سنی یکی به هیز ○ ژلاتین

gelatiniform *adjective*

ولوله ناسا، رینگانه، ولوله یی، شیوه ولوله،
 له ژلاتین چوو ○ ژلاتین مانند

gelatinoid *adjective*

ولوله یی، ولوله ناسا، شیوه ولوله، له ژلاتین چوو
 ○ ژلاتین مانند

gelatinous /dʒəˈlæˌtɪnəs/ *adjective*

1 ولوله یی، ژیله یی، ولوله ناسا، رینگیی،
 رینگ ناسا، شیوه ولوله، له ژلاتین چوو: a

gelatinous precipitate 2 لیسج، لیسج
 (gelatinously adv) ○ 1 له مانتد، ژلاتینی 2 لرج

gelatin paper *noun*

کاغزی ولوله یی (بز کاروباری وینه گری) ○
 کاغز ژلاتینی

gelation /dʒeˈleɪʃn/ *noun*

1 ولولان، بوونه ولوله، بوونه رینگ، ده لیمه بوون
 2 بهستن، رهق بوون، توند بوون، گیرسان ○ 1

ژله شدن 2 انجاماد

gelato /dʒəˈlaːtəʊ/ *noun*, pl. gelati

/dʒəˈlaːti/ or gelatos
 به سنی ئیتالیایی (له ئیتالیایی پهوه) ○ ژلاتو

gilded *adjective*

پخته کراو، خه سار، گون ده رهاتگ ○ اخته شد
gelding /ˈɡeldɪŋ/ *noun*

1 گیانه وری خه سار یان پخته (کراو) ب.ت.
 نه سب 2 (کون) = eunuch ○ حیوان اخته به

ویژه اسب

gelid /ˈdʒelɪd/ *adjective*

1 زور سارد، تشله خه، شکست و به ند، توف و به ند،
 جبهه ره: **gelid pond** ○ **gelid water** 2 زور

نادوستانه: **a gelid reply** ○ بسیار سرد
gelidity /dʒeˈlɪdɪti/ *noun*

gelignite /ˈdʒelɪɡnaɪt/ *noun*

ژلینیت (تهقه سنی یه کی به هیزه که له
 ترشه لؤکی نتریک و گلیسرین چنی ده بی؛

بهرت: رهنگه له (Lignis + gelatin) لاتین
 "دار" (-ite) ○ ژلیت

gelsemium /dʒelˈsiːmiəm/ *noun*

ناماده کردنی ورده ره گسی یاسه سنی زهره، له
 homeopathy بو چاره کردنی نه خوشی په تاناسا

(بهرت: له **gelsomino** ئیتالیایی "jasmine")
 ○ جلیمیم

gelt /ɡelt/ *noun*

(تافه رمی) پاره، پول (بهرت: له **Geld**
 ئهلمانی "پاره") ○ (عامیانه) پول

gem /dʒem/ *noun*

1 گه وهره، جه واهر 2 (خوازه) شتی په کجار
 به نرخ، گه وهره (gem-like adj) ○ 1 جواهر،

گوهر 2 چیز بسیار باارزش

Gemara *noun*

گیمارا، گیمورا: لیکدانه وه یان شروقه له سدر
 Mishnah که به شتی دووهه سنی Talmud

پیکدنی (بهرت: له **gemārā** نارامی) ○ گمارا
Gemaraic *adjective*

سهر به یان پیوه ندی به **Gemara** وه هه به
 وابسته به گمارا

Gemeinschaft /ɡəˈmaɪnʃaft/ *noun*

(ئهلمانی) پیوه ندی کومه لایه تی چر و نتریک
 (وه کوو پیوه ندی خزان، پروانه **Gesellschaft**)

○ گمین شافت، گمین شافت

gemel /dʒeməl/ *adjective*

1 دوو نه ونده، دوو چهن دان، دوو به رامیهر 2
 هاوزا، دوانه، جووتی، دوانه یی ○ 1 مضاعف،

توام 2 دوتایی

geminate /ˈdʒemɪnət, US -nət/ *adjective*

هاوزا، دوانه، جووت ○ توام، دوتایی

gemination /dʒemɪˈneɪʃn/ *noun*

(به) جووت بوون ○ جفت شدگی

Gemini /ˈdʒemɪnaɪ, US -ni/ *noun*

1 (ئهستیره وانی) جووته وانه، جمکان (Castor و
 Pollux): کونه ستیره ی یا کووری (the Twins)

که ده لین دووانه ی کاستور و پولوکس پشان
 ده دا 2 سیهمین که لوو له زودیاک (لاتین، کوی

geminus ("دووانه twin") ○ جوازا، دوپکر

Geminian /dʒemɪˈniːən/ *adjective*

جووته وانه یی، سهر به جمکان ○ جوازی

gemma /ˈdʒemə/ *noun*, pl. gemmae /-ni/

1 جهقه ره، جه کهره، کورس، خونچه، چرو،
 پوخ، گوپکه 2 وشه ییکی ترس بزو

chlamydospore (بهرت: له لاتینه وه "bud",
 "jewel") ○ جوازه، غنچه

gemmate /'dʒemɪt/ *adjective*

به چسب زدن، یو خاوری، خونه چسبیده رکردو،
گوپکه کردو ① دارای جوانه

gemmation /dʒɛ'meɪʃ(ə)n/ *noun*

چروده کردن، خونه چسبیده کردن، گوپکه کردن،
هاتنه بر به هوی چه کرده ① جوانه زنی

gemmed *adjective*

گه وهر نیشان، جه واهتر نیشان ① مرصع
gemmiferous /'dʒɛ'mɪfərəs/ *adjective*

خونه چسبیده رکرد، چروده رکرد ① جوانه زن
gemma /'dʒɛm(ə)rəl/ *adjective*

چسبیده رکرد، خونه چسبیده رکرد، چروده رکرد،
خونه چسبیده رکرد ① جوانه زن

gemmological *adjective*

سهر به گه وهر ناسی ① جواهرشناسی
gemmologist *noun*, also *gemologist*

گه وهر ناس ① جواهرشناس
gemmology *noun*, also *gcnology*

گه وهر ناسی ① جواهرشناسی
gemma /'dʒɛmju:l/ *noun*

گوپکله، گوپکه ی چکوله، چرکه، چرزه
(بنه روت: له فهره نه، له *gemma* لاتین،
چکولترای "bud") ① جوانه ی کوچک

gemmy /'dʒɛmɪ/ *adjective*

گه وهر ناسا، شیوه گه وهر، پرشنگذار ①
جواهرمانند، درخشان

gemote *noun*, also *gemot*

زیموت (نه جموت) دادپه روه ری یان
فانون دانان له ینگلشهره پیش گرتنی

نورماندی یه کان ① زیموت
gemsbok /'xɛmzɒk, US 'xɛms-/ *noun*

بزنه کیوی یان ناسکه کیوی یه کی گوره، ره نه یی
باشووری روژاوا و نه فریکای روژه لات

[*Oryx gazella*] ① نوعی بزکوهی
gemstone *noun*

گه وهر، جه واهتر ① جواهر، گوهر
gemütlich /gə'mu:tliʃ, German

خوش، دلخوش، خوشحال، به کیهف، دلشاد،
ناسوده ① خوشایند، مسرور، راحت

gemütlichkeit /gə'mu:tliʃkaɪt, German

خوش (نهلما نیایی) روو خوشی، دوستایه تی ①
خوش مشربی، رفاقت

gen /dʒen/ *noun*

(نافه رمی) زانیاری ① اطلاعات
Gen = 1 general (military) 2 Genesis (in

biblical references)
gen(o)- *prefix*

پیشگر: ره گز، توخم، نژاد، جور، چشن، ناوا،
ژین، بوهیل: *genotype*, *genocide* (بنه روت: له

genos یونانی "race") ① پیشوند: جنس، نژاد،
نوع، گونه، ژن

-gen suffix

باشگر: ینگین، ساز، هلین، په یاداگر،
هین (هر) به رهم هینر: (کیما) نامازه به ماکن

که شتی به رهم دیتی: *allergen*; (روو ک ناسی)
نامازه به ماک یان گیایی که دیت به رهم:

gignomai (بنه روت: له سر بنجینه یی *gignomai*)
"له دایک بوون، بوون" ① پسوند: زاد، آور، مولد،
تولیدکننده

Gen AF *abbreviation* general of the
force

gendarme /'ʒɒndɑ:m, US 'ʒɑ:ndɑ:rm,
French ʒɑdɑrm/ *noun*

نه اندامی هیزی پولیسی فهره نسی، ژاندارم
(بنه روت: له *gens d'armes* فهره نسی یوه به

واتای "پیاوایی چه کار") ① ژاندارم
gendarmerie /ʒɒn'dɑ:məri, French

ژاندارمری، هیزی ژاندارمه کان، باره گای هیزیکی
وا ① ژاندارمری

gender /'dʒɛndə(r)/ *noun*
gendered (adj) جنس، جنسیت

gene /dʒi:n/ *noun*
a dominant/recessive ژین، ژین

gene (نهلما نیایی *Gen*)، جین، ژین (بنه روت: له
pan- یونانی "all" *genos* + *kind*, *race*, *kind*, *offspring*) ① ژن

genealogical /dʒi:nɪə'lɒdʒɪkl, US -
'la:dʒ-/ *adjective*

ره چله ک ناسی یانه، سهر به ره چله ک ناسی ①
تبارشناسی

genealogically /dʒi:nɪə'lɒdʒɪkli, US -
'la:dʒ-/ *adverb*

له باری ره چله ک ناسی یوه ① از لحاظ
تبارشناسی

genealogical tree *noun*

ره چله ک نامه ① شجره نامه
genealogist /dʒi:nɪə'lɒdʒɪst/ *noun*

ره چله ک ناس، بنه چله ک ناس ① تبارشناس
genealogy /dʒi:nɪə'lɒdʒɪ/ *noun*, *pl.*

genealogies
1 ره چله ک ناسی، بنه چله ک ناسی 2 ره گز نامه،
ره چله ک نامه 3 ره چله ک، بنه چله ک، خیزان

① 1 تبارشناسی 2 شجره 3 تبار، نسب
gene pool *noun*

نژاده دان، بوهیل دان، ژین دان، ژین دین،
نه ستره ژین ① استخر ژن

genera /'dʒenərə/ = plural form of *genus*
general /'dʒenrəl/ *adjective*, *noun*

adj 1 گشتی، همه‌گی، هم‌وو، خه‌لک، خه‌لکی
 ره‌مه‌گی، جه‌ماوه، تیکرا، گشت، گشتگیر،
 گشتگره‌وه، نابره‌تسک، هم‌ووگر، سه‌راپاگیر،
 سه‌رتاسه‌ری، سه‌رانسه‌ری، هم‌ه‌لایه‌نه،
 گشت‌لایه‌نه: *The general opinion is that*
the conference was a success
2 general belief/consensus
This opinion is common: عده‌تی: *among the general population*
 (= *ordinary people*) 4 (له‌ لیکدانا) سه‌رب
 گشتی، سه‌روک، سه‌روکی گشتی، فرمانده،
 سه‌رکرده *n* ژنرال: *a four-star general*
adj 1 *General Tom Parker*
 همگانی، کلی، عامه، عوام‌الناس، جامع، فراگیر
 دائمی 3 معمولی 4 (در ترکیب) -کل، رئیس، رئیس
 کل، فرمانده *n* تیمسار

general anaesthesia noun

بیهوش‌کردنی گشتی، بیهوشی گشتی (له‌ به‌رام‌به‌ر
 شوینیکی تایه‌تی‌دا) ۱ هوش‌بری عمومی

General Assembly noun

نه‌نجومه‌نی گشتی، کۆبوونه‌وی گشتی
 (توینه‌رانی ته‌توه‌یه‌گرتووه‌کان و هتد) ۱
 مجمع عمومی

general Certificate of Education = GCE

general Certificate of Secondary Education = GCSE

general concept noun

جه‌مکی گشتی ۱ مفهوم کلی
general counsel noun

سه‌ریارزه‌ر، پارێزه‌ری سه‌ره‌گی ۱ وکیل اصلی
General Court noun

ده‌سته‌ی قانون‌دانان: ده‌سته‌ی قانون‌دانانی
 سه‌ره‌یمی یان نه‌یاله‌تی (Massachusetts و
 New Hampshire) ۱ هیات مفتی (ایالتی)

general dealer noun

کاردار یان فروشیاری هم‌مه‌بابه‌ت ۱ تاجر یا
 فروشنده‌ی عمومی

general delivery = poste restante

general election noun

هه‌لیواردنی گشتی، هه‌لیواردنه‌ گشتی‌یه‌کان ۱
 انتخابات عمومی

general headquarters noun, pl. also GHQ
 باره‌گای گشتی ۱ ستاد کل

generalissimo /,dʒɛn(ə)rəˈlɪsɪməʊ/ noun,
 also *generalissimos*

فرمانداری گشتی، سه‌ره‌فرماندار ۱ فرمانده‌ی
 کل قوا

generalist /ˈdʒenrəlɪst/ noun

مرو‌ی نابسی‌ور یان هه‌زاریشه، هم‌مه‌کاره،
 فره‌شاره‌زا، فره‌زان ۱ آدم غیرتخصص یا
 همه‌فن‌حریف

generality /ˌdʒenəˈræləti/ noun, pl.
generalities

1 گشتی‌بوون، گشتیتی، ده‌سیرینی به‌گشتی،
 هم‌ه‌لایه‌نی، گشت‌لایه‌نی، ژورداکرتن: *to*

As usual, he speak in broad generalities
he confined his comments to generalities

This view is held by the 2 ژورینه، پرانی: *2*

generality of leading scholars 3 به‌شی
 سه‌ره‌گی ۱ عمومیت، کلیت، شمول 2 اکثریت
 3 قس‌ت عده

generalization /ˌdʒenrəlaɪˈzeɪʃn, US -
laɪz-ɪ/ noun

گشتاندن، تیکرای کردن، ده‌رکردنی بپرایکی
 گشتی، نه‌نجامی گشتی: *a speech full of*

Try to avoid generalization
 1 گشتینراو، بپرایکی گشتی ده‌رکراو 2 گشتی،
 هم‌مه‌گی، ناتایه‌نی، ناستووردار، ته‌شه‌نه‌کردو،
 بلاوه‌بوو، هم‌ه‌لایه‌نه، سه‌راپاگیر، گشتگره‌وه،
 گشت‌لایه‌نه، به‌ربلاو، به‌رفره‌ه ۱ تعمیم‌یافته 2
 عمومی، کلی، رایج، گسترده

generalized /ˌdʒenrəlaɪzd/ adjective

1 گشتینراو، بپرایکی گشتی ده‌رکراو 2 گشتی،
 هم‌مه‌گی، ناتایه‌نی، ناستووردار، ته‌شه‌نه‌کردو،
 بلاوه‌بوو، هم‌ه‌لایه‌نه، سه‌راپاگیر، گشتگره‌وه،
 گشت‌لایه‌نه، به‌ربلاو، به‌رفره‌ه ۱ تعمیم‌یافته 2
 عمومی، کلی، رایج، گسترده

general knowledge noun

زانباری گشتی ۱ اطلاعات عمومی

general linguistics noun

زمانه‌وانی گشتی ۱ زبان‌شناسی همگانی

general law noun

زاکوون یان قانونی گشتی ۱ قانون کلی

general laws of science noun

زاکوون یان قانونه‌ گشتی‌یه‌کانی زانست ۱
 قوانین کلی علم

generally /ˈdʒenrəli/ adverb

به‌گشتی، به‌ته‌واوه‌تی، ژورتر: *The plan was*
I generally get up ۱ *generally welcomed*

at six ۱ عموماً، به‌طور کلی، معمولاً

general meeting noun

کۆبوونه‌وی گشتی ۱ همایش عمومی

general of the air force noun

ژنرالی هیزی ناسمانی (سه‌مریکا) ۱ ژنرال
 نیروی هوایی

general of the army noun

ژنرالی نه‌رته‌ش ۱ ژنرال نیروی زمینی

general phenomenology noun

دیاردانه‌سی گشتی ۱ پدیدارشناسی عمومی

General Post Office noun

(له‌ بریتانیا) به‌ریوده‌رایه‌تی پۆستی گشتی،
 به‌ریوده‌رایه‌تی سه‌ره‌گی پۆستی شار (ئیتا به
 ناوی (Post Office) ۱ اداره‌ی پست عمومی

general practice noun

نوزداری یان پزشکی گشتی ۱ پزشکی عمومی

general practitioner noun

نوزدار یان پزشکی گشتی ○ پزشک عمومی
general public noun

گشت خلک، خلکی ناسای، خلکی
 رهمه کی ○ عامه مردم

general-purpose adjective

همه کاره، گشت همه به سته، یو زور همه به سته به کار
 ○ *a general-purpose farm vehicle* دئ: همه منظوره

general semantics noun

واتاناسی گشتی ○ معنی شناسی عمومی
generalship /ˈdʒenrəlʃɪp/ noun

1 شاره زای فرمانداری، لته اتووی
 سه رکرایه تی، ژیتالیته، پلویایه ی ژیتالی 2
 ریه رایه تی، هلسوورانن، به ریو به رایه تی،
 سه رکرایه تی (ب.ت. له شهر دار) leadership
 ○ 1 مهارت فرماندهی، تیماری 2 اداره، مدیریت

general staff noun

باره گای سه رکرایه تی، باره گای فرمانداری
 یان فرماندهی ○ ستاد فرماندهی

general store noun

فروشگا یان دووکانی گشتی (که له زور بابهت
 ده فروشی، ب.ت. له شاریکی چکوله دار) ○
 فروشگاه عمومی

general strike noun

مان (گرتن)ی گشتی ○ اعتصاب عمومی
general welfare noun

ناسوده یی گشتی، ژین فره هی گشتی ○ رفاه
 عمومی

generating adjective

به رهمه هیندر، ینکهن (هر) ○ مولد
generating function noun

فانکشنی ینکهنه ر، فانکشنی به رهمه هیندر
 (بیرکاری) ○ تابع مولد

generating station noun

ویسگی به رهمه هینان (کاره با) ○ نیروگاه
generation /ˌdʒenə'reɪʃn/ noun

1 به رهمه هینان، ینکهنان، په یداکردن،
 دروست کردن: *the generation of electricity*
 2 زاوژی، په یداکردن، وه چه خسته مه 3 وه چه،
 به ره، پشت، نقش، نه وه، ده فل: *the*
fifth-generation ○ *younger/older-generation*
a new generation of vehicle ○ *computing*
 ○ 1 تولید 2 تولد 3 نسل

generational /ˌdʒenə'reɪʃnəl/ adjective

به ریه به ره یان نه وه، نقش، وه چه یی ○ وابسته
 به نسل

generation conflict noun

مملاتنی نیوان دوو به ره ○ نزاع میان دو نسل
generation gap noun

جیاوازی یان کهلینی نیوان دوو به ره ○ شکاف
 میان دو نسل

Generation X noun

نموه یان وه چه یی X (نمونه خلک کی که وا له نیوان
 شمس و هفتاکان دار له نمریکا له دایک بوون)
 ○ نسل X

generative /ˈdʒenərətɪv/ adjective

1 به رهمه هیندر، دروسکر، داهیندر: *-nerative*
processes 2 (زمانه وانی) زایا، به رهمه هیندرانه 3
 زاوژی ○ 1 مولد 2 زایشی 3 تناسلی

generative cell = gamete

generative grammar noun

(زمانه وانی) 1 ریزمانی زایا یان به رهمه هیندرانه
 2 *transformational grammar* = دستور
 زبان زایشی

generative linguistics noun

زمانه وانی زایا یان به رهمه هیندرانه ○
 زبان شناسی زایشی

generative phonology noun

دهنگناسی زایا یان به رهمه هیندرانه ○
 آواشناسی زایشی

generative process noun

رهوت یان پرؤسه ی به رهمه هیندر (انه) ○ فرایند
 تولیدی

generative semantics noun

(زمانه وانی) واتاناسی زایا یان به رهمه هیندرانه
 ○ معاشناسی زایشی

generator /ˈdʒenəreɪtə(r)/ noun

1 به رهمه هیندر، ینکهنه ر، کومپانی ده زگای
 به رهمه هینانی وزه ی نیلیکتریته، داینه مؤ: *the*
UK's major electricity generator 2 ده زگای
 به رهمه هینان یان ینکهنانی هلم، گاز و هتد 3
 داهیندر ○ 1 مولد 2 ماشین تولیدکننده ی بخار،
 گاز و... 3 مینکر

generic /dʒəˈnerɪk/ adjective, noun

1 گشت، ناتابیده تی، گشتی، گشتگره وه، همه کی،
 یو هه موو، یو گشت، ینکرای: *'Vine fruit' is*
the generic term for currants and raisins
 2 *generic restaurants* 2 ناوی گشت (ی)،
 گشته نیو 3 (زینده ناسی) سه ریه ره گه ز یان
 توخم، توخمی، ره گه زی 4 (که له پهل ب.ت.،
 داوده رمانی پزشکی) گشتی، بی دروشم،
 بی نشان: *The doctor offered me a choice*
generic of a branded or a generic drug
 1 عام، کلی، عمومی اسم عام 3
 وابسته به جنس 4 (بازرگانی) ژنریک

generically /dʒəˈnerɪkli/ adverb

به گشتی، گشت ○ به طور عمومی

generic category noun

بابه تی گشتی ○ مقوله عام

generic existence noun

بوونی گشتی ○ وجود عام

generic noun noun

(زمانه‌وانی) ناوی ره‌گه‌ز، نیوی زایه‌ند ○ اسم جنس

generic term noun

ناوی گشت (ی)، گشته‌نو ○ اسم عام
generosity /dʒenəˈrɒsəti/, US -ˈraɪs-/
noun, pl. generosity

1 دلاوایی، به‌خشنده‌یی، بده‌هنده‌یی، به‌رجاوتیزی، دس‌کراوه‌یی 2 لیبوردیی 3 جوامتری، دل‌گه‌وره‌یی، پیاوه‌یی، مرویی 4 زوری، زه‌ب‌نی ○ 1 سخاوت، کرم، رادمردی 2 عفو 3 بلندنظری 4 نور

generous /dʒenərəs/ *adjective*

1 دلاوا، بده‌هنده، (به‌رجاوتیز، به‌خشنده، دس‌کراوه، نان‌بیده، چاوتیزانه، دلاویانه 2 لیبورده، به‌خشنده 3 دل‌گه‌وره، پیاوچاک، گه‌وره، جوامیز 4 زور، زه‌بن ○ 1 سخاوت‌مند، سخاوت‌مندان 2 باگذشت 3 بلندنظر 4 وافر

generously /dʒenərəsli/ *adverb*

1 زور، گه‌لی: *a dress that is generously cut*
2 دلاویانه، به‌خشنده، به‌رجاوتیزانه، دس‌کراوانه ○ 1 بسیار 2 از روی بخشندگی

generousness /dʒenərəsnəs/ *noun*

1 دلاوایی، به‌خشنده‌یی، بده‌هنده‌یی، به‌رجاوتیزی، دس‌کراوه‌یی 2 لیبوردیی ○ 1 بخشندگی 2 گذشت

genesis /dʒenəˈsɪs/ *noun*

1 سهرتا، ده‌سینک، به‌رای 2 ینک‌هاتن، به‌یدابوون، سازبوون، دروس‌بوون، هاتمه‌دی 3 بنه‌ما، ماک، ناخیز، به‌رجاوه، زیدر: *the genesis of a new political movement*
(Genesis) به‌که‌مین به‌ش له‌کنیی پیروز سهر به‌یمانی کون Old Testament که‌باسی دروس‌بوونی دنیا ده‌کا ○ 1 آغاز 2 تکوین، خلقت 3 منشا، خاستگاه 4 (Genesis) سفر تکوین یا پیدایش

genet¹ /dʒenɪ/ *noun*

گوان‌داریکی پشیل‌ناسای شه‌وگر، ین‌کول و کلک‌دریژی قه‌فاوی، له‌تفریقا، شامات و باشووری رۆزاوای نوروپا ○ ژنت

genet² /dʒenɪ/ *noun*

نه‌سپی سیانولی چکولانه ○ ژنت

gene therapy noun

چاره‌سهرکردن به‌ریگای ژنه‌وه ○ ژندرمانی

genetic /dʒəˈnetɪk/ *adjective, also genetic*

1 سهر به‌یماوه، یوماوه‌یی یان ژنتیک: *genetic and environmental factors*
2 *genetic abnormalities* نواده‌یی، سهر به‌بویه‌له‌کان، سهر به‌ژنه‌کان ○ 1 وابسته به ژنتیک 2 وابسته به ژنها

genetically /dʒəˈnetɪkli/ *adverb*

یوماوه‌یی یانه، له‌باری یوماوه‌یی یا ژنتیکی یه‌وه:

○ *genetically determined/transmitted*

○ *genetically engineered*

genetically modified adjective, also GM

له‌باری ژنتیکی یه‌وه ده‌سکاری کراو ○

تعديل شده از لحاظ ژنتیکی

genetic code noun

کودی یوماوه‌یی، کودی ژنتیکی ○ رمز ژنتیکی

genetic engineer noun

نه‌ندازیاری یوماوه یان ژنتیک، نه‌ندازیار له

بواری یوماوه یان ژنتیک‌دا ○ مهندس ژنتیک

genetic engineering noun

نه‌ندازیاری یوماوه‌یی یان ژنتیک (زانتی

گۆپینی ژینی گیانه‌وهر و رووه‌که‌کان) ○

مهندسی ژنتیک

genetic fingerprinting noun

چینه‌ه‌لگر تنه‌وی ژنتیکی (پروسی

تاقی کردنه‌وه‌ی نمونه‌ی ژینی که‌سی به

مه‌به‌ستی دوزینه‌وه‌ی تاوان‌کاران) ○

انگشت‌نگاری ژنتیکی

geneticist /dʒəˈnetɪsɪst/ *noun*

ژنتیکه‌وان، پسپوری ژنتیک، یوماوه‌ناس؟ ○

متخصص ژنتیک

genetics /dʒəˈnetɪks/ *noun, pl.*

1 یوماوه‌ناسی، زانتی ژنتیک 2

تایه‌تمه‌ندی یه‌کانی زینه‌وهر یان تورگانیزم ○

1 علم وراثت یا ژنتیک 2 ویژگی‌های یک ارگانیسم

Geneva Bands noun, pl.

دوو به‌توکی سپی که‌له‌ملیوانی کراسی هیندی

پروتیستانت شۆره‌ده‌یتنه‌وه (گالفینیسته‌کان له

ژنیف لیان ده‌دا) ○ ژوباندز

Geneva convention /dʒəˈniːvə

kənˈvenʃn/ *noun*

په‌یمان‌نامه‌ی ژنیف ○ میثاق ژنو

Geneva cross noun

خاچی سوور، هه‌روه‌ها Red Cross (له‌

په‌سندکرانی یه‌وه له‌لایه‌ن په‌یمان‌نامه‌ی ژنیف

(Geneva convention) صلیب احمر

Geneva gown noun

جبه یا عبا‌ی ژنیف (جلی قهرمی قه‌شه‌کانی

پروتیستانت) ○ عبا ژنو

Genevan noun, adjective

n ژنیفی، خه‌لکی ژنیف *adj* سهر به‌ ژنیف له

سوئیس: سهر به‌گالفنیزم Galvinism n اهل

ژنو، ژنوی *adj* وابسته به ژنو؛ وابسته به گالوینیزم

genever /dʒiˈniːvəl/ *noun*

جینی هولندی ○ ژنور

Genghis Khan /gɛŋɡɪs ˈkɑːn, dʒɛŋɡɪs

ˈkɑːn/ *noun*

که‌سن که‌په‌کجار زوردار و و له‌باری بوجوونی

رامیاری یه‌وه په‌کجار راست‌ره‌وه: *He has a*

reputation as the Genghis Khan of the

Genoa cake *no:un*

نان‌باده‌می، کلوجه‌ی باده‌می ○ کلوجه‌ی باده‌می
genocidal adjective

کومه‌ل‌کوزی‌بانه، سهریبه‌کومه‌ل‌کوزی ○
 وابسته به نسل‌کشی

genocide /'dʒenəsaɪd/ noun

کومه‌ل‌کوزی، کوزی، تەفکوزی، قەم‌کردنی
 گشتی، کومه‌ل‌قران ○ نسل‌کشی، قوم‌کشی

genome /'dʒiːnəm, US -oʊm/ noun
 زیتوم، ژینان، نژادان، کوزین، گشت نمو ژینانه‌ی
 که‌وا له نینو‌خانه یان شتیکی زیندوو‌دان
 (تیکه‌له‌ی chromosome + genc) ژنوم

genomic adjective

زیتومی، سهریبه‌زیتوم، سهریبه‌ژینان یان کوزین
 ○ وابسته به ژنوم

genomics noun, pl.

لقی زینده‌ناسی گهردی که دهر‌باری پیکه‌بانه،
 کارکردن، پهره‌سه‌ندن و هتد ژتومه‌کان
 ده‌کۆلینه‌وه ○ علم ژنومیک

genotype /'dʒenətaɪp, US 'dʒiːn-ɪ/ noun

ژینوتا‌پ، بوما‌وه‌شیا‌وز: سروشتی بوما‌وه‌یی یان
 ژینتیکی یه‌ک چۆره‌ زینده‌وه‌ری (پروانه
 phenotype) ژنوتیپ، ژنوتا‌پ

genotypic /-ˈtɪpɪk/ adjective, also genotypical

سهریبه یان پیتوهندی به ژتوتایه‌وه هه‌یه ○
 وابسته به ژنوتیپ یا ژنوتا‌پ

genre /'ʒɒŋrə, 'ʒɒnrə, US 'ʒɑːnrə/ noun

(هونه‌ر، موسیقا، ویزه و هتد) جۆر، چه‌شن،
 شتی‌واز، شیوه، ئا‌وا (تایه‌نی)، ژانر (قه‌ره‌نسی به
 وانای "جۆری، چه‌شن") ○ نوع، گونه، اسلوب

genre-painting noun

کیشانه‌وه‌ی دیمه‌نه ئاسایی‌یه‌کان ○ نقاشی
 صحنه‌های عادی

gens /dʒɛns/ noun, pl. gentes /-ˈtiːz, -ˈteɪz/

1 تیره، تایه‌فه، هۆز، خێل 2 ده‌سته، کومه‌له 3
 کومه‌له خێزانیکی له رۆمی کۆن که پشيان وابوو
 له ره‌جه‌له‌کیکی ها‌وبه‌شن و هه‌ر نا‌ویان
 ها‌وبه‌شیشیان به‌کار‌دیتا ○ 1 طایفه،
 عشیره 2 جماعت 3 جنز

gent /dʒɛnt/ noun

1 به‌ته‌شه‌ر و شو‌خی‌یه‌وه به‌جێتێلمه‌ن
 ده‌وتری: *This way please, ladies and*
gents! 2 ده‌س‌به‌نا‌وی گشتی بو‌یا‌وان ○ جنت
genteel /dʒenˈtiːl/ adjective

1 به‌ره‌و‌شت، به‌ماریفه‌ت، نه‌ه‌جیم، نه‌جیب،
 رۆشنبیر، به‌وه‌ج، به‌ریز، ره‌فتار‌جوان، رو‌وخۆش
 2 به‌ئا‌بر‌و‌وانه، به‌ره‌و‌شته‌انه 3 سهریبه‌جینی
 سه‌ره‌وه‌ی کومه‌ل، فرس‌وار، پۆشته‌به‌ره‌دا‌خ،
 بی‌خۆشه‌ نه‌گه‌ر نه‌شیی وه‌کو‌و چینی سه‌ره‌وه
 بژی (gentcelism n) ○ 1 اصیل، مت‌خص،
 مۆدب، فره‌یخته، خوش‌رفتار 2 محترمانه 3 وابسته

به‌طیقه‌ی بالا

genteelly /dʒenˈtiːli/ adverb

به‌ره‌و‌شته‌انه، نه‌جیبانه ○ مۆدبانه، نه‌جیبانه

genteelness noun

نه‌جیبینی، به‌ریزتی، رۆشنبیری، ره‌و‌شت، تۆره
 ○ اصالت، فره‌یختگی، ادب

gentian /'dʒɛnjən/ noun

(رو‌وه‌ک‌ناسی) کولچه‌گی‌وا‌و؟، ته‌شیم‌ل؟
 [توخمه‌کانی *Gentianella* و *Gentiana*] (له
gentiana لاتین، واده‌وتری له‌نا‌وی *Gentius*
 پاتشای Ilyria (نا‌وجه‌ینکی کۆنی باش‌و‌وری
 ئه‌ورو‌پا له‌کومه‌له‌دور‌گه‌ی با‌ل‌کان) هه‌ل‌گیراین
 که تایه‌ته‌مندی ده‌رمانی ئه‌م گیایه‌ی دۆزی‌سه‌وه)
 ○ کوشاد

gentian violet noun

ره‌نگی به‌نه‌وشی ته‌شیم‌ل (مه‌تریال‌یکی پاک‌کهره
 ب.ت. بو‌ ده‌رمان‌کردنی سه‌و‌تا‌وه‌کان
 به‌کار‌دێری) ○ رن‌گ بنفش جێتانا

gentile /'dʒɛntəl/ noun, adjective

1 (Gentile) که‌ستکی نا‌ج‌و‌وله‌که 2 دیانی، فه‌له
 (له‌ به‌رامه‌ر ج‌و‌وله‌که‌دا) 3 کافر، دین‌در، زه‌ندیق
 4 (می‌زو‌ویی) نامۆرمۆن 5 non-Mormon
 (زۆر‌تر مرفۆناسی) سهریبه‌گه‌ل یان *clan* ○ 1
 آدم‌غیره‌یودی 2 مسیحی 3 کافر 4 و 5 جنتا‌یل

gentilial adjective

خێله‌کی، تیره‌یی، گه‌لی، نه‌ته‌وه‌یی ○ وابسته به
 عشیره، قومی

gentility /dʒenˈtɪləti/ noun

1 به‌ره‌و‌شتی، ره‌و‌شت، تۆره، ماریفه‌ت، نه‌جیبی
 2 گه‌وره‌یی، پایه‌به‌رز، گه‌وره‌زاده‌یی ○ 1
 نزاکت، ادب، اصالت 2 اشرافیت

gentle /'dʒɛntl/ adjective (gentler
/ˈdʒɛntlə(r), US 'dʒɛntlər/, gentlest
/ˈdʒɛntlist/)

1 دلسۆز، دلنهرم، به‌روحم، به‌ره‌حم، به‌به‌زه‌یی،
 مه‌هره‌وان: *She was the gentlest of nurses*
2 Be gentle with her! به‌ئا‌بر‌وو، به‌وه‌ج،
 خانه‌دان، به‌گه‌زاده 3 نا‌گادار، تێبین 4 ناتوندوتیژ،
 ئارام، هێمن، هیدی، له‌سه‌ره‌خۆ، نیا‌ن 5 (هه‌وا،
 تێمه‌ر، چێز، لێزایی و هتد) فینک، مام‌نا‌وه‌ندی،
 سازگار، نه‌رم، نیا‌ن، خو‌ش: *a*
gentle breeze 6 *a gentle slope/curve/angle*
 (ده‌نگ) ناسک، نه‌رم 7 (کۆن) *chivalrous*
 distinguished, honourable ○ 1 رن‌سرف،
 مه‌ربان 2 محترم، اصیل 3 مواظب 4 آرام 5 معتدل
 6 لطیف

gentlefolk /'dʒɛntlfəʊk, US -foʊk/ noun

گه‌وره‌ییا‌وان، گه‌وره‌زاده‌کان، چینی نه‌رس‌تۆکرات،
 گه‌وران، خانه‌دان، گه‌وره‌خیزان ○ اعیان و اشراف
gentleman /'dʒɛntlmən/ noun, pl.
gentlemen

1 گهوره‌پیاو، پیاوی باش، پیاوی ماقوول 2
گه‌وره‌یی، له چینی سه‌روه‌ی کوم‌لگا (ب.ت).
٣ نه‌وه‌ی که خواهن دارایی و سامانی (ب.ت)
جوامتری، مه‌ردایه‌تی 4 به‌ریز (له پرسین‌دا) ٥
1 آدم شریف 2 اشرفی 3 رادمری 4 آقا

gentleman-at-arms noun

(له نینگلته‌ره) پاریزه‌ر یان پاسه‌وانی پاتشایه‌تی
٥ پاسدار سلطنتی

gentlemanly /'dʒɛntlmənli/ adjective

به‌ره‌وش‌تانه، به‌ناپرواونه:
gentlemanly behaviour ٥ مۆدبانه، محترمانه

gentleman's agreement noun

گفت و به‌لینی پیاوانه، بریاری پیاوانه ٥ توافقی
اخلافی

gentlemen /'dʒɛntlmən/ noun

به‌ریزان، هیزایان (له بانگ‌کردنا) ٥ آقایان
gentleness /'dʒɛntlnəs/ noun

1 دل‌سوژی، دلنه‌رمی 2 پیاوه‌تی، جوامیری،
مه‌ردایه‌تی 3 نه‌رمی، له‌سه‌ره‌خوویی، نیانی 4
مام‌ناوه‌ندی، سازگاری ٥ 1 مهربانی 2 رادمری
3 ازیمی 4 اعتدال

gentle sex noun

ژن، نافره‌ت، ره‌گه‌زی نه‌رم‌ونیان، ره‌گه‌زی
ناسک، ژنان ٥ جنس لطیف

gentlewoman /'dʒɛntlwʊmən/ noun

خاتوون‌ژن، گه‌وره‌ژن، خانم، بانو، خاتوون ٥ بانو
gentlewomanlike /'dʒɛntlwʊmənlaɪk/

adjective
خانم‌ئاسا، خانمانه، خاتوون‌ئاسا، بانوئاسا ٥
بانووار

gentlewomanliness noun

خامیتی، خاتوون‌ره‌فتاری ٥ بانومشی
gentlewomanly /'dʒɛntlwʊmənli/

adjective
خانم‌ئاسا، خانمانه، خاتوون‌ئاسا ٥ بانومش
gently /'dʒɛntli/ adverb

دل‌سوژانه، به‌نه‌رمی، نه‌رم، به‌ئه‌سپایی، به
ئارامی، ئارام، به‌وریایی‌یه‌وه: *Massage the*
area gently but firmly ٥ با مهربانی، به
آرامی، با احتیاط

gentoo /dʒen'tu:/ noun, also gentoo penguin
جوژی پینگوین یان په‌نگوئنه‌ی درێژ که شینیکی
سی‌گۆشه‌ئاسا له‌زوور چاوبه‌تی *Pygoscelis*

[papua] ٥ جتو

Gentoo pl. Gentoos = (archaic) Hindu

gentrification noun

ناوچه‌یی که خه‌لکی هه‌زاری نیان و له
ره‌وشیکی خراب دایه و به‌هاتی کهسانی
ده‌وله‌مه‌ند به‌ره‌به‌ره‌ ره‌وشی ئه‌ویته به‌ره‌و چاکی
ده‌روا ٥ جتریفیکاسیون

gentry /'dʒɛntri/ noun

گه‌هوران، گه‌وره‌زاده‌کان، خانه‌دانان، ئه‌و
خه‌لکه‌ی که سه‌ربه‌چینی بالان، خه‌لکانی
به‌ریز، ئه‌و خه‌لکه‌ی که له پله‌وپایه‌ی nobility
نزم‌ترین: *the landed gentry* ٥
٥ *gentry* ٥ اشراف

gents = gentleman

genual /'dʒi:nju:əl/ adjective

نه‌ژنویی، چوکی، سه‌ربه‌چوکی ٥ وابسته به زانو
genuflection /dʒenju'flekʃn/ noun, also
genuflexion

چوک‌دادان، هاته‌سه‌ره‌چوک، نه‌ژن‌دادان ب.ت.
٥ به‌پرستن ٥ رکوع

genuine /'dʒenju:n/ adjective

1 راسته‌قینه، راست، ره‌سەن، واقعی:
genuine the signature is -uine & vintage wines
٥ باوه‌پیکراو، ناده‌سکرد، بێ‌فروغیل، بێ‌قه‌له‌وده‌له،
دروسکار، سه‌رراست، ده‌سپاک، شیرپاک،
راست، دروست: *a deep and genuine love*
٥ 1 اصل، حقیقی 2 موئن، معتبر، صادق

genuinely /'dʒenju:nli/ adverb

له راستی‌دا، به راستی، نه‌رووی سه‌رراستی‌یه‌وه،
بێ‌ریا: *genuinely sorry* ٥ حقیقتا، بدون‌ریا
genuineness noun

1 راسته‌قینه‌یی، راست‌بوون، دروستی،
ره‌سه‌نایده‌تی، باوه‌پیکراوی 2 سه‌رراستی،
ده‌سپاکی، شیرپاکی ٥ 1 اصالت، صحت 2 صداقت
genus /'dʒi:nəs/ noun, pl. genera
/dʒen(ə)rə/

1 (ژینده‌ناسی) توخم، ره‌گه‌ز، له‌بۆلاندنا، له‌زوور
species و له‌ژیر (family) 2 جوور، چه‌شن،
بابه‌ت، ئاوا، بۆل، چین (به‌ره‌ت): له‌لاتینه‌وه
"stock race birth" ٥ 1 جنس، سرده 2 نوع

Gen X generation X

Geo generation X

geo- /'dʒi:əʊ/ prefix

پیشوند: زه‌وی، زه‌مین، خۆل، گۆل، جوگرافیایی
و.... جوگرافیایی و: *geophyte geocentric*
geopolitics (به‌ره‌ت): له *gē* یونانی "زه‌وی" ٥
٥ یشگر: زمین، خاک، جغرافیایی و.... جغرافیا و

geobotanical adjective

سه‌ربه‌زه‌وی‌پرووه‌ک‌ناسی ٥ وابسته به ژئوبوتانی
geobotanist noun

زه‌وی‌پرووه‌ک‌ناس، ژئوبوتانیست ٥ ژئوبوتانیست
geobotany noun, also phytogeography

زه‌وی‌پرووه‌ک‌ناسی، زه‌مین‌پرووه‌ک‌ناسی: لقنی له
پرووه‌ک‌ناسی که باسی بۆلایوون‌ده‌وه‌ی
جوگرافیایی گيا و رووه‌ک‌ده‌کا ٥ ژئوبوتانی

geocentric /dʒi:əʊ'sentrik/, US /dʒi:əʊ-/

adjective
زه‌وی‌ناوه‌ند، زه‌مین‌ناوه‌ند، زه‌وی‌ته‌وه‌ر، زه‌وی
وه‌ک‌ناوه‌ند ٥ زمین‌مرکز

geocentrically /dʒi:əu'sentrikli, US 'dʒi:ou-/ *adverb*

زهوی ناوهندانه، له‌باری زهوی ناوهندی‌یه‌وه، له‌باری زمین ناوهندی‌یه‌وه ○ از نظر زمین‌مرکزی

geocentrism *noun*

زهوی ناوهندی، زهوی‌تدویری ○ زمین‌مرکزی

geochemical *adjective*

زهوی‌کیمیایی، سهریبه زهوی‌کیمیا، سهریبه زمین‌کیمیا ○ ژئوشیمیایی، وابسته به زمین‌شیمی

geochemistry *noun*

زهوی‌کیمیا (geochemist *n*) ○ زمین‌شیمی

geochronological *adjective*

سهریبه زهویکات‌ناسی ○ وابسته به زمگاه‌شناسی

geochronologist *noun*

زهویکات‌ناس، ژئوکرونولوژیست ○ زمگاه‌شناس

geochronology *noun*

زهویکات‌ناسی، ژئوکرونولوژی ○ زمگاه‌شناسی

geochronometric

/dʒi:ə(u).kronə'metrik/ *adjective*

سهریبه پیتوانی زهویکات‌ناسی ○ وابسته به سنجش زمگاه‌شناسی

geochronometry *noun*

پیتوانی زهویکات‌ناسی ○ سنجش زمگاه‌شناسی

geode /dʒi:əud/ *noun*

1 جیود، بۆشه‌بدر 2 به‌ردی بۆشایی‌دار ○ ژئود

geodesic /dʒi:əu'desik, -'di:sik, US 'dʒi:ou-/ *adjective*, also *geodetic*

/dʒi:ə(u)'detik/ or *geodetical*

سهریبه زهوی‌روویتیوی، زهوی‌روویتیوی‌یانه، زهوی‌پیتوی‌یانه ○ ژئودزیک

geodesic line *noun*

هیلی زهوی‌روویتیوی‌یانه ○ خط ژئودزیک

geodesist *noun*

زهوی‌روویتیوی، زهوی‌پیتو ○ ژئودزیست

geodesy /dʒi'bdisi/ *noun*

زهوی‌روویتیوی، زهوی‌پیتو ○ ژئودزی

geodetically *adverb*

له‌باری زهوی‌روویتیوی‌یه‌وه، زهوی‌پیتوانه ○ از لحاظ ژئودزی

geodic /dʒi:'bdik/ *adjective*

سهریبه بۆشه‌بدر، بۆشه‌بدری ○ ژئودیک

geognosy *noun*

ژئوگنوسی ○ ژئوگنوسی

geogony *noun*

ژئوگونی (= تیوری پیکهاتن یان دروس‌بوونی زهوی) ○ ژئوگونی

geographer /dʒi'ngrafə(r), US -'a:g-/ *noun*

جوگرافی‌زان ○ جغرافی‌دان، گیتاشناس

geographical /dʒi'græfikl/ *adjective*, also *geographic* /dʒi:'græfik/

جوگرافیایی، گیتاشناختی ○ *distribution of wealth*

geographically /dʒi'græfikli/ *adverb*

له‌باری جوگرافی‌یه‌وه ○ از نظر جغرافیایی

geography /dʒi'ngɹafi, US -'a:g-/ *noun*

1 جوگرافی، جوگرافیا 2 بارودوخ، ه‌دل‌وم‌درج ○ 1 جغرافیا، گیتاشناسی 2 وضعیت

geoid /dʒi:əid/ *noun*

(the geoid) زهوی‌ناسا، شیوه‌زهوی ○ زمین‌دیس

geological /dʒi:ə'lɒdʒikl, US -'la:dʒ-/ *adjective*, also *geologic*

زهوی‌ناسی‌یانه، سهریبه زهوی‌ناسی یا زهوی‌ناسی ○ زمین‌شناختی

geological survey *noun*

له‌باری زهوی‌ناسی‌یه‌وه ○ از لحاظ زمین‌شناسی

geological periods *noun, pl.*

قوناخه زهوی‌ناسی‌یه‌کان ○ دوره‌های زمین‌شناسی

geological times *noun, pl.*

سهرده‌مه زهوی‌ناسی‌یه‌کان ○ ازمنی زمین‌شناسی

geologist /dʒi'blɒdʒist, US -'a:l-/ *noun*

زهوی‌ناس، زهوی‌ناس ○ زمین‌شناس

geology /dʒi'blɒdʒi, US -'a:l-/ *noun*

1 زهوی‌ناسی، زمین‌ناسی، لیکولینه‌وهی زانستی‌یانهی زهوی که بنهرت و میژووی ته‌خته‌بهرده‌کان و گل و خاکی زهوی لئ‌پیکهاتوو 2 بنهرت و میژووی ته‌خته‌بهرده‌کان و گل و خاکی ناوچه‌پیکسی تایه‌تی، ناخس‌له‌ت و تایه‌ت‌م‌ندی زهوی‌ناسی‌یانهی ناوچه و ده‌ق‌ری: *the geology of the British Isles* 3 نامیلکهی زهوی‌ناسی ○ 1 زمین‌شناسی 2 و 3 ژئولوژی

geomagnetic /dʒi:əomæg'netik, US 'dʒi:ou-/ *adjective*

سهریبه هیزی راکیشانی زهوی ○ ژئوماگنتیک

geomagnetism /dʒi:əu'mægnətizəm, US 'dʒi:ou-/ *noun*

لیکولینه‌وهی تایه‌تم‌ندی هیزی راکیشانی زهوی ○ ژئوماگنتیسم

geomancer *noun*

فال‌گره‌وه، ره‌مل‌دار، خؤل‌گره‌وه (بۆ نووسینگه، مال و هند که داخو به‌ودم ده‌پن یان نا) ○ رمال

geomancy /dʒi:əumænsi, US 'dʒi:ou-/ *noun*

فال‌گرته‌وه، خؤل‌گرته‌وه ○ رمالی

geometer /dʒi'bmɪtə/ *noun*

1 نه‌ندازه‌زان، شاره‌زا له نه‌ندازه‌دا 2 = *geometrid* ○ هندسه‌دان

geometric /dʒi:'metrik/ *adjective, noun*, also *geometrical* -'ɪkl/

1 نه‌ندازه‌یی، سهریبه یان پیتوه‌ندی به نه‌ندازه‌وه هیه‌یه 2 (Geometric, گون‌ناسی)

سەرپە یان ئامازە دەکا بە سەردەمێکی فەرھەنگ و چاندی یونانی (دەرووبەری 700-900 بەرلە زاین) کە لەباری ئەندازەیییەو گۆزەگەری نەخشترای تیا بەدی ھاتوو 3 سەرپە یان ئامازە بەو ھونەرە دەکا کە لەسەر شێوی سادەیی ئەندازەیی دامەزراوە *n* نەخش، نموونە و ھند یکی ئەندازەیی *adj* 1 ھندسی 2 و 3 ژئومتریکی *n* ژئومتریکی

geometrically /dʒi:ə'metrikli/ *adverb*
لەباری ئەندازەو یان ئەندازەیییەو، ئەندازەیییەو *adj* 1 ھندسی

geometrician /dʒi'mi'triʃn/ *noun*
ئەندازەزان *n* ھندسەدان

geometric growth *noun*
ھەلدان یان گەشەیی ئەندازەیی (ھەلدان) ھەشیمەتەکان بە شێوی چەماوەییکی ئەندازەیی *adj* 1 ھندسی

geometric mean *noun*
رەگی نێمە *n* ی بەرھەمێکی *n* ھەر زمارەیی *adj* 1 ھندسی

geometric progression *noun*, also *geometric series*

پروگریسی ئەندازەیی (بۆ نموونە 1, 3, 9, 27, 81) *adj* 1 ھندسی

geometrid /dʒi'ometrid/ *noun, adjective*
n (مێروناسی) ئەندازەزان: جۆری بەیولە (شەوگەری) خێزانیکی بەرلاو (Geometridae) کە بەیولە شووگەرە لەشدرێژەکان، پالپانەکان دەگرێتو، کرموگەکانی *measuring worm* یان پی دەوتری *adj* 1 سەرپە یان پێوەندی بەم خێزانەو ھەبە *adj* 2 ژئومتریکی

geometry /dʒi'ometri/, US 'a:m-/ *noun*, *pl. geometries*
1 ئەندازە 2 configuration = شێو و بیجی روو *adj* 1 ھندسە

geomorphic /dʒi:ə(u)'mɔ:ʃik/ *adjective*
ژئومورفیک، شێو، زەمین شێو *adj* 1 ژئومورفیک

geomorphological *adjective*
سەرپە زەوی شێو، ناسی *adj* 1 وابستە بە زەمین ریختشناسی

geomorphologist *noun*
زەوی شێو، ناس *adj* 1 زەمین ریختشناس

geomorphology /dʒi:ə(u)'mɔ:ʃɒlədʒi/ *noun*

زەوی شێو، ناسی، شێو، ناسی زەوی: لیکۆلینەو، تاپەت مەندی فیزیکی بە کانی رووی زەوی و پێوەندی یان لەگەڵ یتکھاتە و سترۆکتۆری زەوی ناسی یانەیان *adj* 1 زەمین ریختشناسی

geophagist *noun*
خۆل خۆر، گل خۆر *adj* 1 خاک خۆر

geophagy /dʒi'fəʊdʒi/ *noun*
خۆل خۆری، گل خۆری *adj* 1 خاک خۆری

geophone *noun*
ژیوفون، جۆری ئامێر یان دەزگا بۆ دۆزینەو، ئەو شەپۆل و لەرانی کە بە نێو بەرد، سەھۆل یان خاکدا تێدەپەرن *adj* 1 ژئوفون

geophysical /-fɪzɪkl/ *adjective*
زەوی فیزیکی *adj* 1 زەمین فیزیکی

geophysicist /-fɪzɪsɪst/ *noun*
زەوی فیزیک زان *adj* 1 زەمین فیزیک دان

geophysics /dʒi:əu'fɪzɪks/, US 'dʒi:əu-/ *noun, pl.*

زەوی فیزیک، فیزیک یان فیزیای زەوی، زەمین فیزیک *adj* 1 زەمین فیزیک

geopolitical /dʒi:əupə'litɪkl/, US 'dʒi:əu-/ *adjective*

جوگرافیای-رامیاری، جوگرافیای-سیاسی *adj* 1 جغرافیای-سیاسی

geopolitics /dʒi:əu'pɒlətiks/, US 'dʒi:əu'pɑ:l-/ *noun, pl.*

جوگرافیای-رامیاری، جوگرافیای-سیاست *adj* 1 جغرافیای-سیاست

geoponic *adjective*
سەرپە کشت و کالی *adj* 1 وابستە بە کشاورزی

geoponics *noun, pl.*
کشت و کالی ناسی، ھونەر یان زانستی کشت و کالی *adj* 1 فەن یا دانش کشاورزی

Geordie /'dʒo:di/, US 'dʒo:rdi/ *noun*

1 ژوردی، جۆردی (کەسێکی Tyneside لە نیوئینگلەند) 2 زاراوەییکی ئینگلیسی کە ژوردی یەکان قەمی پی دەکەن *adj* 1 جوردی

George *noun*
ژۆرژ: 1 ھەریەک لە دوو نیشانی تیرە *the*

Garner لە بریتانیا 2 کۆیتیکی بریتانیایی کە وێنە سەیت ژۆرژ ی پێوەبوو *adj* 1 جورج

georgette /dʒɔ:'dʒet/, US 'dʒɔ:r'dʒet/ *noun*

(پارچە) ژۆز، ژۆرژیت *adj* 1 ژۆرژ

George Cross *noun*, also *George Medal*
نیشان یان میدالی ژۆرژ (میدالیای نازایەتی کە بە شیفالەکان دەدرێ) *adj* 1 مەدال جورجی

Georgian /'dʒɔ:rdʒən/, US 'dʒɔ:rdʒən/ *adjective, noun*

adj 1 ژۆرژ، جۆرجی (بیناسازی و کەل و پەلی نیومال) سەرپە سەردەمی پاتشای ژۆرژ یەکمە

ھەتا چوارەم Kings George I-IV لە بریتانیا لە نیوان سالاھەکانی (1714-1830) 2 سەرپە

گورجستان، جۆرجیایی، گورجی *n* 1 شێوازی ژۆرژ 2 زمانی گورجی 3 خەلکی جۆرجیا *adj* 1 جۆرجی 2 وابستە بە گرجستان، وابستە بە

جۆرجیا، گرجی *n* 1 سبک جۆرجی 2 زبان گرجی

3 اهل گرجستان
georgic /'dʒɔ:dʒɪk/ *noun, adjective*

هله‌به‌ستی لادیسی 1 لادیسی، دهاتی 2
سهره کشت‌وکال ۱ n شمر روستایی 1
روستایی 2 وابسته به کشاورزی

geoscience *noun, also geosciences*

زانسته‌کانی زهوی (ب.ت. زهوی) ۱ علوم زمین
geoscientist *noun*

زانسته‌وانی زهوی ۱ دانشمند زمین
geostationary *adjective, also -synchronous*
(ساته‌لایت) راه‌هستار، زهوی (جسی) گگیر،
چه‌قبه‌ست ۱ زمین ثابت

geostrategy *noun*

ژیوستراتژی، ستراتی سروشت ۱ ژنوستراتی
geosyncline *noun*

زهوی چال، زه‌مین چال، زیو-سینکلین
(geosynclinal *adj*) ۱ ناوزمین

geothermal /dʒi:əu'θɜ:ml, US
dʒi:əu'θɜ:rm/ *adjective*

(سهره) زهوی گهرمی (پوهندی به گهرمای
قولایی به‌درده‌کانی نیوه‌دهی زهوی‌یه‌وه هیده)
۱ زمین گرمایی

geothermic *adjective, also geothermal*

(سهره) زهوی گهرمی ۱ زمین گرمایی
geotropism /dʒi'ɒtrɒpɪzəm/ *noun*

(رووه‌کناسی) داشکانه‌وه به‌دهو زهوی (له)
نه‌نجامی هیزی راکیشان، زیوتروپیزم
(geotropic *adj*) ۱ ژنوتروپسم

geraniol /dʒi'reiniəl/ *noun*

(کیمیا) شله‌یگی بون خوش له هیندی روئی
گیایی‌دا هیده و له عه‌ترسازی‌دا به‌کاردیتری
[C₁₀H₁₈O] ۱ گرانول

geranium /dʒə'reiniəm/ *noun*

گولی شه‌مانی یان شه‌مدانی، عه‌تره‌جایی،
عه‌تری له یل [توخم Geranium] ۱ گل
شمعدانی، شمعدانی عطری

gerbera /'dʒɜ:b(ə)rə, US 'gə:-/ *noun*

جورگی گیای گهرمیتان له تیره‌ی
گوله‌کانی ره‌نگی و گه‌وره‌ن [توخم Gerbera]
زور جورن (بهره‌ت: لاتینی نوی، له ناوی
ناتورالستی نه‌لمانی Traugott Gerber
مدرک 1743) ۱ جریبا

gerbil /dʒə'bil/ *noun*

مشکی ده‌شتی (= کرتنه‌ریکی مشک‌ناسی
ده‌شته‌کانی نه‌فریکا و ناسیا Gerbillus و
توخمه‌کانی تر، زور جورن) ۱ جریبل

gerenuk /'gerənuk/ *noun*

بزنه‌کیزی باریکه‌له‌ی مل درینوی نه‌فریکای
روژه‌لات، له‌سهر پاشووی له‌سهر ده‌وه‌نه
دریژه‌کان ده‌له‌وه‌ری [Litocranius walleri]
۱ چرنوک

geriatric /,dʒeri'ætrɪk/ *adjective*

سهره پزشکی پیران ۱ وابسته به پیری پزشکی
geriatrician /,dʒeri'ætrɪʃn/ *noun*

پزشکی پیران، نوژداری پیران، پسپوری
نه‌خوشی پیران ۱ پیری پزشکی

geriatrics *noun, pl.*

پزشکیتی پیران ۱ پیری پزشکی
germ /dʒɜ:m, US dʒɜ:rm/ *noun*

1 جیرم، میکروب 2 توکه، توو، چه‌قهره، کورس
3 بنه‌ما، بنه‌ره‌ت، ماک، سهره‌تاگه، ده‌سینک،
rudiments (بهره‌ت: به ریگای قهره‌نسی کون
له germen لاتین "sprout seed") ۱
میکروب 2 نطفه، جوانه 3 منشأ، اصل

German /dʒɜ:mən, US 'dʒɜ:rmən/ *adjective, noun*

adj سهره نه‌لمانی، نه‌لمان، نه‌لمانیایی 1 n
زمانی نه‌لمانیایی، نه‌لمانی 2 خه‌لکی نه‌لمانی ۱

adj وابسته به آلمان 1 زبان آلمانی 2 اهل آلمان
German cockroach *noun, also Croton bug*

سفره‌بره یا فالونجه‌ی نه‌لمانی Blatella
[germanica] ۱ نوعی سوسک

germander /dʒə'mandə/ *noun*

گیایی له تیره‌ی مه‌زده [توخم Teucrium: زور
جورن] ۱ سیزاب

germander speedwell *noun*

جورگی گیاتیروای به گولی شینی گه‌شه‌وه و
گه‌لاکسانی شیوه‌ی germander ده‌دهن
[Veronica chamaedrys] ۱ نوعی گیاه

germane /dʒɜ:'meɪn, US dʒɜ:r'm-/ *adjective*

پوهندی‌دار، سهره، به‌ستراو، relevant: omit
details that are not -ne to the discussion

(germanely *adv*) ۱ وابسته، مربوط

germaneness *noun*

پوهندی‌داری، سهره‌بوون، به‌ستراوی ۱
وابستگی، ربط

Germanic /dʒɜ:'mænik, US dʒɜ:r'm-/ *adjective, noun*

adj 1 نه‌لمانیایی، (زمانه‌وانی) ژرمنه‌نی 2
سهره لقی خیزانی زمانی هیند و نه‌ورویایی 3
سهره‌بو گه‌لانه‌ی کونی باکوور و روزاوی
نه‌ورویا که بهم لقه زمانی‌یه قسه‌یان ده‌کرد n
خیزانی زمانه نه‌لمانیایی‌یه کان (نه‌لمانیایی،
سویدی، نینگلیسی، هولندی، فزیریایی Frisian
و زمانه سکاندیناوی‌یه کان و هند له‌خو ده‌گرن)
adj 1 آلمانی، ژرمنی 2 و 3 ژرمانیک n
خانواده‌ی زبان‌های ژرمنی

Germanism *noun*

1 زاراوه‌ی نه‌لمانیایی (له‌نیو زمانه‌کانی تردا) 2
ده‌مارگری نه‌لمانیایی ۱ اصطلاح آلمانی 2
تعصب آلمانی

Germanist *noun*

بسیوری زمان و ویزی ئه‌لمانیایی ◉ متخصص
زبان یا ادبیات آلمانی

Germanization *noun*

بوونه‌ئهلما، به‌ئهلما، بوون ◉ آلمانی شدن
germanium /dʒəˈmi:niəm, US dʒəˈr-/
noun
(کیمیا) جیترمانیوم (= توخمیکی کیمیایی) (بوری
دره‌وشاوه) که شتیوهی کاتزا ده‌دا، به ژ.گ. 32
ن. Ge) ◉ جرمانیم

German measles *noun, pl., also rubella*

سوریزه، سوریک، تایی ئه‌لمانی یان ئه‌لمانیایی
◉ سرخچه

Germano- /dʒəˈmanəʊ, US ˈdʒəˈmənəʊ/
prefix

پیشگر: 1 ئه‌لمانی، ئه‌لمان، ئه‌لمانیایی و:
Germanophile 2 سهره به ئه‌لمانی:
Germanocentric ◉ پیشوند: 1 آلمان، آلمانی و
2 وابسته به آلمان

Germanophile *adjective, noun*

ئه‌لمانیایی دوست، ئه‌لمانی خوشه‌ویست
◉ آلمانی دوست

Germanophobe /dʒəˈmanəfəʊb/
adjective, noun

ئه‌ئهلما (بی) یزار ◉ متفر از آلمان (ی)
Germanophobia /dʒəˈmanəˈfəʊbiə/
adjective, noun

ئه‌ئهلما (بی) یزاری ◉ تفر از آلمان (ی)

German shepherd = *Alsatian***German shorthaired pointer** *noun*

تاجی موکورتی ئه‌لمانی ◉ نوعی سگ شکاری
German silver *noun*

زیوی ئه‌لمانیایی یان ئه‌لمانی (دارشته‌ینیکی سبی
له نیکل، زینک و مس) ◉ نقره‌ی آلمانی

German wirehaired pointer *noun*

تاجی مووسیم یان تووک‌سیمی ئه‌لمانی ◉
نوعی سگ شکاری

germ carrier *noun*

میکروب‌راگویر، راگویره‌ری نه‌خوشی ◉ ناقل
میکروب

germ cell *noun*

خانه‌ی زاوژیی یان جیرم ◉ یاخته‌ی زایشی
germen /ˈdʒɜːmən/ *noun*

توو، توخم، مایه ◉ تخم

germfree = *axenic*

germicide /ˈdʒɜːmɪˈsaɪd/, US ˈdʒɜːrm-/
adjective

میکروب‌کوژ ◉ میکروب‌کش
germicide /ˈdʒɜːmɪˈsaɪd/, US ˈdʒɜːrm-/
noun

(مه‌تریال) میکروب‌کوژ، مه‌تریالی پاک‌کره ◉

(ماده) میکروب‌کش

germinability *noun*

توانایی چه‌قره‌کردن یان شین‌بوونی هه‌یه،
له‌رسکان‌ها‌توویی، له‌گورران‌ها‌توویی،
له‌روان‌ها‌توویی ◉ قابلیت جوانه زدن یا رویش

germinal /ˈdʒɜːmənəl/ *adjective*

1 سهره‌تایی، په‌که‌مین، به‌رای، ده‌سپیک 2
کۆریه، ساوا 3 چه‌قره‌کەر، گه‌شده 4 قوناخی
سهره‌تایی 5 دروسکەر، بنیاتنەر، به‌سوود (ره‌خه
و هتد) ◉ 1 اوله، مقدماتی 2 نوپا 3 جوانه‌زن 4
مرحله‌ی نخستین 5 سازنده

germinal vesicle *noun*

ناوکی (یا ناوکه‌گه‌وره) هیلکه به‌رله
کۆنایی‌به‌هاتی **meiosis** تووی هیلکه به‌رله
پنکه‌هاتی شه‌کانی تری ◉ وسیکل جرمینال

germinant /ˈdʒɜːmənənt/ *adjective*

گه‌شه‌ه‌ندوو، گه‌شده، شینوک، چه‌قره‌کەر ◉
جوانه‌زن

germination /ˈdʒɜːmɪˈneɪʃn, US ˈdʒɜːrm-/
noun

چه‌که‌ره‌کردن، چه‌قره‌کردن، چروکردن،
شین‌بوون، رسکان، سه‌وزبوون، گورران، روان:
Keep the seeds in warm, damp
◉ **conditions to encourage germination**
عمل جوانه زدن، رویش

germinative /ˈdʒɜːməntɪv, US
ˈdʒɜːrm-/ *adjective*

1 گه‌شده، شینوک، چه‌که‌ره‌کەر، چه‌قره‌کەر 2
شیایو بهره‌ه‌ندن یان گوران ◉ 1 جوانه‌زن 2
قابل گسترش یا تغیر

germ layer *noun*

هه‌ریه‌ک له سین تووی خانه **ectoderm**,
mesoderm و **endoderm** که له قوناخی
سهره‌تای ناوه‌لمه‌دا پتکدین ◉ جرم لایر

germ plasm *noun*

خانه‌کانی توو پتکه‌وه، به‌شی بۆماوه‌یی توو(که)
◉ جرم پلاسما

germ warfare = *biological warfare***geront(o)-** *prefix*

پیشگر: پیری: **gerontology** ◉ پیشوند:
سال‌خوردگی، پیری، کهولت

gerontic /dʒəˈrɒntɪk/ *adjective*

سهره ته‌معنی پیری، سهره پیری (بنه‌روت: له
geron, **geront-** بۆنایی‌یه‌وه "old man") ◉
وابسته به سن پیری

gerontocracy /ˌdʒerənˈtɒkrəsi, US -
ˈtɑːk-/ *noun*

پیره‌رمانداری، پیره‌سالاری، پیره‌میری،
پیره‌رداری ◉ پیره‌سالاری

gerontocratic /dʒəˈrɒntəˈkrætɪk, US -
ˌrɒntə-/ *adjective*

سهره gerontocracy ○ وابسته به پیرسالاری
gerontological adjective

پیری‌ناسی‌یانه، سهره پیری‌ناسی، سهره پیره‌وانی ○ پیری‌شناختی

gerontologist /dʒeron'tolədʒɪst, US -
rən'ta:l-/ noun

پیری‌ناس، پیره‌وان ○ پیری‌شناس
gerontology /dʒeron'tolədʒi, US -
rən'ta:l-/ noun

پیری‌ناسی، پیره‌وانی ○ پیری‌شناسی
-gerous suffix

باشگر: ینکھین (هر)، دروست‌کەر، دروس‌کەر،
په‌داکەر (بهره‌ت): له یونانی "ger- یونانی", "bearing",
له ره‌گی "gerere" "هه‌ل‌گرن، بردن" ○ پسوند:
ایجادکننده، مولد

gerontophilia noun

پیری‌بازی، ئاره‌زووی سیکسی سه‌بارته به پیر ○
میل جنسی نسبت به پیرها

gerrymandering noun

گوپین یان دابه‌ش‌کردنی نادادپه‌روه‌رانه‌ی ولات
و سنووره‌کان (په‌رله‌هه‌لبژاردن و به‌قازانجی
کەس، گروپ یان پارتی‌یی): "accusations of
gerrymandering" جری‌ماندرینگ

gerund /'dʒerənd/ noun, also verbal noun

ناوی کار، ناوی کاری، کرداری ناوی (له‌زمانی
ئینگلیسی نیوی کار به‌خستنه‌سهری ing به
کوتایی چاوگه‌وه دروس ده‌بی) (I preferred
travelling alone), له لاتین دا کوتایی به -
ndum دئ) ○ اسم فعل، وجه مصدری

gerundive /dʒə'raɪndɪv/ noun

شێوه‌ینکی کاری لاتین که کوتایی به -ndus دئ
و وه‌ک واتاینکی ئاوه‌ل‌ناوی کار ده‌کا که ده‌بی
بکری ○ اسم مصدر

Gesellschaft /gə'zɛlsʃaft/ noun

(ئه‌لمانی) گیزیل‌شافت: پێوه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی
(سارد و لێک‌دوور)، له‌سه‌ر بچینه‌ی ئه‌رک (و)
دابه‌ش‌کردنی کار، به‌روانه (Gemeinschaft)
گزل‌شافت

gesso /'dʒesəʊ/ noun, pl. gessos

1 به‌تانه، زاموسقه (گه‌جی) 2 گه‌چی کێشانه‌وه
○ 1 بته‌ 2 کچ نقاشی

gestalt /gə'fʌlt, US -'fʌ:l/ noun

(ده‌وون‌ناسی) گیشتالت (بهره‌ت): له Gestalt
ئه‌لمانی‌په‌وه به‌ واتای شێوه یان بیجم form
(shape) ○ گشتالت

gestalt psychology noun

ده‌روون‌ناسی گیشتالت ○ روان‌شناسی گشتالت

Gestapo /gə'sta:pəʊ/ noun

گیشتابو (پولسی نه‌پتی ریزیمی ئه‌لمانی‌ای نازی،
له Geheime Staatspolizei) ○ گشتاپو

gestation /dʒe'steɪʃn/ noun

1 سکیری، دوو‌گیانی، سه‌روه‌بندی دوو‌گیانی،
ماوه‌ی سکیری، سه‌روه‌بندی ئاوه‌مه‌یی یا
ئاوه‌لمه‌یی 2 (خوازه) ماوه یان ره‌وتی ینکھانتن 3
گه‌ل‌ه‌بوون یان په‌رسه‌بندی بیرۆکه، کار، هونه‌ر
و پلانی ○ 1 حاملگی، دوره‌ی حاملگی 2 دوره‌ی یا
جریان شکل‌گیری 3 توسعه‌ی ایده، کار، هنر و طرحی
gestational adjective

gestation ○ وابسته به gestation
gesticulation /dʒe'stikju'leɪʃn/ noun

(له کاتی قسه‌کردن‌دا) سه‌روه‌ست راتله‌کاندن،
ده‌ست‌ته‌کان‌دان، په‌له‌فرته، په‌له‌فرته‌که،
خوته‌کان‌دان ○ ژست، حرکات سر و دست

gesticulative /dʒe'stikjəleɪv/ adjective
په‌له‌فرته‌کانه، به‌ په‌له‌فرته‌که‌وه، په‌له‌فرته‌ یان
راتله‌کاندنی ده‌ستی تیاپه ○ متضمن حرکات سر
و دست

gestural /'dʒestʃərl/ adjective

ناما‌زیه‌یی، سه‌روه‌ست راتله‌کینه‌رانه،
خوته‌کان‌ده‌رانه ○ متضمن اشارات

gesture /'dʒestʃə(r)/ noun

(له کاتی قسه‌کردن‌دا) سه‌روه‌ست راتله‌کاندن،
سه‌روه‌ست له‌قاندن، ده‌ست‌ته‌کان‌دان، په‌له‌فرته،
په‌له‌فرته‌که، خوته‌کان‌دان، هیمما، ناما‌زه، نیشانه ○
حرکات سر و دست، اشاره

get-at-able /get 'æt əbl/ adjective

له‌به‌رده‌س، به‌رده‌س، ده‌س‌پێراگه‌یشوو ○ قابل
حصول، در دسترس، دم دست، قابل دسترسی

getaway /'getəweɪ/ noun

1 هه‌لان، ده‌رجوون، ده‌ریازبوون، ره‌فیان،
راکردن: 2 to make a quick -way (نافه‌رمی)
پشووی کورت ○ 1 فرار 2 تعطیلی کوتاه

getaway car noun

ماشینی هه‌لان، ماشینی دزه‌کان ○ ماشین فرار
Gethsemane noun, Greek Gethsēmanē

1 باخنی له‌ده‌ره‌وه‌ی ئورشه‌لیم Jerusalem له
Mark 14 دا باسی ده‌کړی و شوینی مه‌ینه‌تی و
گیرانی عیسا‌یه 2 شوین یان هه‌ل‌ومه‌رجی پر له
مه‌ینه‌تی و نه‌شکه‌نجه و ناخو‌شی رو‌حی و
هزری ○ جتسیمان

get-together noun

1 له‌ده‌ریه‌ک کۆبوونه‌وه، کۆبوونه‌وه‌ی خۆمانه
2 میوانی ساده یان خۆمانه ○ 1 جل‌سه‌ی
غیررسی 2 مهمانی ساده

get-up /'get ʌp/ noun

(نافه‌رمی و باوکون) 1 جل‌په‌رگی سه‌یر، به‌رگی
نا‌ئاسایی 2 شێوه، بیجم، رواله‌ت، روو‌که‌ش ○
1 لباس عجیب 2 شکل، ظاهر

get-up-and-go noun

تین‌و‌گور، گه‌شه‌ونه‌شه، که‌ف‌و‌کول، شه‌وق ○
شور و شوق

geum /'dʒi:əm/ noun

گیاسیرۆز، avens ده‌گه‌رته‌وه [توخم *Geum*]
 علف مریم

gewgaw /'gju:go:, US 'gu:-/ *noun*

شتی ئایه‌خ و هه‌چه‌که، فشه ٠ شى ناچیز
 gewürztraminer /gə'vʊətrə'mi:nə, US
 gə'vʏrtstrə'mi:nə/ *noun*

1 (ئه‌لمانی) جوړی تری سبی زووتر له
 Austria, Alsace و دۆلی Rhine شین ده‌یی 2
 مه‌یی که لهو تری به ده‌گیری ٠ گورتنس تراپتر
 geyser /'gizə(r), US 'gaizər/ *noun*

1 (زه‌وی ناسی) ئاوپزین، فیشقاو، ته‌وزماو، گراو،
 کانی گه‌رماو، گه‌رماف 2 کولینه ٠ آبشان،
 چشمه‌ی آب گرم 2 آب‌گرم‌کرن

geyserite *noun*

(زه‌وی ناسی) به‌رده‌ئاوپیژین، ئاوپیژین‌به‌رد،
 به‌رده‌فیشقاو، به‌رده‌گراو ٠ آبشان‌سنگ

ghagra /'gʌgrə:/ *noun*

گاگرا (= کراسیکه‌ی درێژ، ژانی باشووری ناسیا
 له‌به‌ری ده‌که‌ن) ٠ گاگرا

Ghanaian /gə:'neɪən/ *adjective, noun*

adj سهره‌ی گانا n خه‌لکی گانا، گانایی ٠
 وابسته به غنا n اهل غنا

gharana /gə'ra:nə/ *noun*

خوێندنگ یا شیوازی موسیقا یان هه‌له‌به‌رکشی
 کلاسیکی هیندی ٠ گارانا

gharial /'gəri:əl, ,gəri'a:ɪ/, US 'gəri:əl/
noun, also gavial

گاریاڵ (= جوړی سووسمار یان کرۆکۆدیلی
 ماسی خوړی زله، به‌لموژیکه‌ی باریکی درێژه‌وه،
 هه‌ی ناسیای باشووری یان نیمچه‌کیشوهری هیند
 [Gavialidae, *Gavialis gangeticus*، خیزان
 به‌نه‌رت: له *ghariyāl* هیندی‌یه‌وه) ٠ گاریال

gharry *noun*

گاری، گاریه، داشقه ٠ گاری

ghastliness /'gɑ:stli:nəs, US 'gæstli:nəs/
noun

ترسناکی، توقینه‌ری ٠ وحشتناکی

ghastly /'gɑ:stli, US 'gæstli/ *adjective*
 (ghastlier, ghastliest)

1 ترسینه‌ر، توقینه‌ر، به‌کجار خراب، بی‌زاوی،
 ناخوشت، قه‌به، گه‌وره، زله 2 نه‌خوشت، ناساز 3
 خه‌مبار، لیوه‌بار، رهنگ‌زه‌رد، رهنگ‌مردوو 4
 تارمایی ناسا ٠ 1 وحشتناک، افتضاح، مه‌وع 2
 مریض 3 غمگین 4 شیخ‌مانند

ghat /go:t/ = ghaut

ghaut *noun*, also ghat /go:t/, ORIGIN from
 Hindi ghāt

1 مله، بسته، یال، زینو 2 زنجیره (هیندوستان)
 ٠ 1 گردنه 2 سله

ghazal /'gʌzəl/ *noun*

(هه‌له‌به‌ست) غه‌زه‌ل (به‌نه‌رت: به‌ریگای فارسی

له *ghazal* عه‌ره‌به‌یه‌وه) ٠ غزل

Ghazi /'gɑ:zi/ *noun, pl. Ghazis*

گازی، غازي (شه‌رکه‌ری موولمان به‌دزی
 ناموولمان) ٠ غازي

GHB *noun, abbreviation* (sodium) gamma
 hydroxybutyrate

جی‌نیج‌بی: میتابۆلیتیکی $C_4H_8O_3$ ترشه‌لوکی
 gamma-aminobutyric که‌خاوکه‌ره‌وه‌ی
 ده‌زگای ده‌ماری ناوه‌ندی‌یه ٠ جی‌ا‌ج‌بی

gheber /geɪbə(r)/ *noun*, also ghebre
 گاور، ناوهره‌رست ٠ گبر

ghee /gi:/ *noun*

جوړی که‌ره له هیندوستان بو لیئانی چیشته
 به‌کاری دینن، که‌ره‌ی قریج‌کراو: به‌نه‌رت: له
 ghṛta سانسکریت "sprinkled" ٠ نوعی که‌ره

Gheg /geq/ *noun, pl. same or Ghegs*

1 نه‌ندامی به‌ک یان دوو کومه‌لی ره‌گه‌زی
 سه‌ره‌کی ئه‌لبانیا، له‌باکووری ولات‌ده‌ه‌زین 2
 زاراوه‌ی ئه‌لبانیایی ئه‌و گه‌له ٠ گگ

gherao /ge'rəu/ *noun, pl. gheraos*

جوړی نا‌ه‌زایی‌ده‌برپه‌شه که‌له‌ودا کریکاران
 ناپه‌لن‌خواه‌ن‌کاران شوینی کاریان به‌جی‌نیلن
 تا‌گۆی بو داخوازی‌یه‌کانیان شل‌نه‌که‌ن ٠ کراو

gherkin /'gɜ:km, US 'gɜ:rkɪn/ *noun*

خه‌یارشور ٠ خیارشور
 ghetto /'getəu, US 'getoʊ/ *noun, pl.*
 ghettos or ghettos

1 (بو‌که‌مین‌یه‌ی ره‌گه‌زی، ئایینی و هند) که‌ه‌رک،
 تاخ 2 که‌ه‌رکه‌ی جووله‌که‌له‌شاردا، که‌ه‌رکه‌ی
 جووله‌که‌نشین (شه‌م) وشه‌یه‌جارناچار وه‌کوو
 ته‌شه‌ری (ایه) ٠ 1 محله 2 محله‌ی یهودیان

ghetto blaster *noun*

رادییۆزه‌ه‌فتی ده‌ستی، رادیۆ و کاسیت‌به‌یه‌ری
 ده‌ستی (قه‌وی و گه‌وره) ٠ رادیۆ ضبط قابل‌حمل

ghettoization *noun*

گیتو‌نایزیشن (دانانی که‌سه‌ی یان شتن له‌نیو
 ناوچه‌یه‌کی دیاری‌کراودا و دا‌ه‌راندنی له‌وانی
 دی) ٠ گیتو‌ناسیون

Ghibelline /'gɪbəli:n/ *noun*

نه‌ندامی یه‌که‌نی له‌دوو بالی گه‌وره‌ی ده‌سته‌به‌ندی
 سیاسی سه‌ده‌کانی نیو‌ه‌راستی ئیتالیا، که‌به‌ینی
 نه‌ریت پشتیوانی ئیمپراتوری رومی پیروزیان ده‌کرد
 و دزی پاپ و داروده‌سته‌که‌ی بوون ٠ گیبلین

ghibli /'gɪbli/ *noun*

بایئیکی رووه‌و‌باشووری گه‌رم و وشکی
 شه‌فریکای باکووری (به‌نه‌رت: له *ḡibī*
 عه‌ره‌به‌یه‌وه (به‌واتای باشووری) ٠ گیبلی

ghost /gəʊst, US goʊst/ *noun*

1 رۆحی مردوو، تارمایی، خینو، سه‌ه‌ویر،
 سویس، تیب، ستیاف، ماچیتەر 2 که‌م، نه‌ختی،
 چکی، بری 3 (ته‌له‌فزیۆن و کامپیوتیر، له‌سه‌ر

پرده که یان تارمایی، سیتەر ۱ روح، شبح 2 کم، ذره 3 سایه

ghost dance *noun*

سهما یا ههلهپرکتی روحه کان، گیان پەرکتی، روح پەرکتی ۱ رقص ارواح

ghosted *adjective*

له لایه کەسێکی تروه نووسراو ۱ گوستید

ghosti *noun*

گوستی (= سهما و ههلهپرکتی ناسی سوورینه کان) ۱ گوستی

ghosting /'gəʊstɪŋ/ *noun*

تارمایی (= دهه کەوتنی ویتە دووهم لهسهه تەلهفزیۆن یان پەردەیکە تر) ۱ گوستینگ

ghostlike /'gəʊstlaɪk/ *adjective*

تارمایی ناسا، شێوه سووس ۱ شبح گۆنه

ghostliness /'gəʊstlɪnəs, US 'gəʊstlɪnəs/ *noun*

تارمایی ناسایی، له تارمایی جوویی ۱ شبحمانندی

ghostly /'gəʊstli, US 'gəʊstli/ *adjective* (ghostlier, ghostliest)

1 تارمایی ناسا، شێوه تارمایی، روح ناسا، شێوه سهوهر، وه کوو تارمایی، خهپالی 2 ترسناک، تۆقینه ۱ شبح وار، مثل شبح 2 وحشتاک

ghost story *noun*

چیرۆکی ترسینه، چیرۆکی روح یان تارمایی یه کان ۱ داستان ارواح

ghost town *noun*

شاری تارمایی یه کان، شاری چۆل، چۆلگه ۱ شهر اشباح

ghost word *noun*

وشه یه کار نه هیتراو ۱ واژه ی غیر مصطلح

ghost-writer /'gəʊstwaɪtə(r), US 'gəʊst-/ *noun*

نووسه ری راسته قینه، نووسه ری نادیار، برینوس ۱ نوینده ی واقعی

ghost-writing *noun*

نووسراوه یین که له لایه کەسێکی تروه نووسراوه ۱ گوسترایینگی

ghost-written *adjective*

له لایه کەسێکی تروه نووسراو ۱ گوسترایتین

ghoul /gu:l/ *noun*

1 دیو، دیوه زمه، رموزن، درنج 2 مرۆی دلره ق، مرۆی بی به زه ی (بنه رت) له 1 ghūl

عهره بی یه وه ۱ ۱ غول 2 آدم سگدل

ghoulish /'gu:lɪʃ/ *adjective*

1 دیو ناسا، شێوه رموزن 2 بیزاوی، ناحهز، ناشیرین، کریت، ناخۆش، ترسناک، تۆقینه ۱ غولمانند 2 نفرت انگیز، شنیع، هولناک

ghoulishly /'gu:lɪʃli/ *adverb*

بیزاوی یانه، ناخۆشانه، پیس ۱ به طور نفرت انگیز، پلید

ghouliness /'gu:lɪnəs/ *noun*

1 ناحهزی، ناشیرینی، کریتی 2 بیزاوی یوون ۱ 1 شاعت 2 نفرت انگیزی

GHQ /ˌdʒi: ɛrtʃ 'kju:/ *abbreviation* general headquarters

ghyll = gill

GHz = gigahertz

GI /ˌdʒi: 'aɪ/ *noun, pl. GIs*

سه ربازی نه مریکایی (ب.ت. به دیزایی شه ری جیهانی دووه، کورته ی government (or (general) issue

۱ سرباز امریکایی

gi /gi:/ *noun*

کراسیکی سبی فش، بق جۆدۆ له بهر ده کرری (بنه رت) له ژاپۆنی یه وه ۱ جی

giant /'dʒaɪənt/ *noun, adjective*

1 (له چیرۆکی په ری یان و نه فسانه کان دا) دیو، مرو، گیا یان گیانه وه ری یه کجار گه وه، نه ره دیو، مرۆی زه به لاح، فیتەر، ته زه، فیله تهن، گیانه وه ری زۆر زه لام: 2 He's a giant of a man

2 (نه ستیره وانی) نه ستیره ی تا راده یی گه وه و رووناک 3 زۆر زه لام، زه به لاح، ته زه، یه کجار گه وه، نه ته بۆق: a giant- ۱ a giant crab

size box of tissues ۱ غول، آدم، گیاه یا حیوان عظیم الجثه 2 (اخترشناسی) حیانت 3 غول پیکر

giantess /'dʒaɪəntes/ *noun*

ده له دیو، دیله دیو، دیوی میو ۱ غول ماده

giant anteater *noun*

میزووله خۆره فیتهره: جۆرئ میزووله خۆره ی زله ی نه مریکای ناوه ندی و باشووری

[Myrmecophaga tridactyla] ۱ نوعی جانور

giant cactus = saguaro

giant clam *noun*

سه ده فیککی خۆراکی زۆر زله ی شوسته شیلانی یه کانی ئوقیانوسه کانی گه وه Pacific

و هیند که جاروبار قورسای یه که ی زیاتر له 500 په وند یان 227 کیلویه [Tridacna gigas]

نوعی صدف خوراکی

giant fennel *noun*, also fennel giant

(رووه ک ناسی) چه قه لو، که میر، که ماهه ورامانییه ۱ بارجه

giantism /'dʒaɪəntɪzəm/ *noun*

1 دیوی، زه به لاحی، فیله تهن، ته زه ی 2 زۆر تر زینده ناسی) هه لدان یان گه وه بوونی نا ناسایی

۱ ۱ غولی، بزگی 2 رشد غیر عادی

giant-killer *noun*

دیو کوژ، گوتنه ش؟ (کهس یا تیمی که نه یاره که ی که زۆر به هتیر بووه، به زاندووه) ۱ گره ی سیاه

giant panda *noun*

(ورچه) پاندا، پاندا به له که (رهش و سبی، ره سه نی دارستانه بامبووه کانی چین و زۆریش ده گمه نه) ۱ پاندا

giant reed *noun*

جۆرى گياي دريژى چەندسالە، رەسەنى ناوچەكانى مەدەتسەرانه، بۆ دوستگەردنى سەوەتە، سەرپەتا و ناميزە بايى پەكان بەكاردنترى [Arundo donax] نۆى گياي

giant-size *adjective*, also **giant-size**

زەلە، زەلام، زەبەلاح، زۆرگەرە، زل تر لە ناسايى گەندە، عظيم الجشە، غول پيكر

giant sequoia *noun*, also **big tree** or **sequoia**

دارە گەرە، كە لەسكويا: داريكى هەميشە سەوز (Sequoiadendron giganteum) لە خزانى bald cypress كە لە ليز و لايتكانى رۆژاواى زنجيرە چياى Sierra Nevada شين دەبن، جارى واىە بيلنديايى پەكەى دەگاتە 270 پىن (دەورەبەرى 82 مەتر) نۆى سكوي

giant squid *noun*

جورى سكويدي قوولايى دەريا كە گەرەترين پىرپەرى ناسراو و دريژايى پەكەى دەگاتە 18 مەتر (يان 59 پىن) يان زياتر ش [Architeuthis] نۆى ماهى مەركب

giant star *noun*

نەستىرەى گەرە و (دەرەشاو) ستارەى بزرگ

giant toad = cane toad**giour** /'dʒaʊə/ *noun*

(كۆن و سووكانە) گاور، پىدين، نامولمان، ب.ت. ديانى پىن (رەنگە لە گاوردەو وەرگيرايى) گير

gib /gib/ *noun*

سنگ، مەنج، بزمار، هۆرە، پواز، پشتبەست، پشتبەند، قلاب

gibbed *adjective*

خەساو، خەستىراو (خەتە) (شەدە)

gibber /'dʒɪbə, US 'gɪbə/ *noun*

منجەمنج، وپىشە، بلمەبلم (سخن تەند و غيرمفهوم)

gibber /'dʒɪbə, US 'gɪbə/ *noun*

(نەوستىراليايى) پەرد، كەفر، كوچك، تەقەقان (سنگ، صخرە)

gibberellin /dʒɪbə'relɪn/ *noun*

كۆمىن، كۆيارىن: چەند هۆرمۆنىكى روو، كى (بەرەت: لە gibber لاتىن "كۆپارە") جىرلن

gibbering idiot *noun*

شيتى كە لەگەل خۆى دا قسە دەكا (دەوانەى كە با خۆدش حرف مەزەند)

gibberish /dʒɪbərɪʃ/ *noun*

هەلىت وپلىت، قسە قۆر و هيجەكە، فلنەفلت، چەقەجەق، بلمەبلم (درى ورى، سخن غيرمفهوم، پاو)

gibbet /'dʒɪbrɪt/ *noun*, also **gallows**

ستىدارە، دار، قەنارە (جوبەى دار، صلابە)

gibbon /'gɪbən/ *noun*

(گيانەو، ناساي) مەمۇنە پىكلە (لە باشوورى رۆژھەلاتى ناساي) توخم Hylobates: چەندىن جۆرن (گيۆن)

gibbosity /-'bɒsɪtɪ/ *noun*, *pl.* gibbosities

قۆزى، كۆورى، چەمبۆى، چەماو، protuberance (كۆزى، خەمىدىكى)

gibbous /'gɪbəʊ/ *adjective*

(تەكنىكى) قۆز، كۆور، چەمبۆ، چەماو، humpbacked (كۆز، خەمىدە)

gibbously /'gɪbəʊli/ *adverb*

كۆورانه، قۆزانە، بە شىو، پەكەى كۆور (بە طور كۆز)

gib-cat /'gɪb kæt/ *noun*

1 پشیلەى خەساو 2 گورپە (1 گربەى خەتە 2 گربەى نر)

gibe /dʒaɪb/ = jibe 1**gibe** /dʒaɪb/ *noun*

1 تیز، تىتالى، گالته، شوخی 2 تەوس، تانە، تەشەر، تەوانج، پلار، تانوت (1 ریشخند 2 طەنە، كەتابە)

giber *noun*

1 تىتالى پيكرە، گالته پيكرە 2 تانەلنەدەر، تەشەرھاويز، تەشەررخەر، پلار تيگر (1 ریشخند 2 طەنەزەن)

giblets /'dʒɪblɪts/ *noun*, *pl.*

دل و جەرگى بالندە، دل و جەرگى مەشك (دل و جگر مرغ)

Gibraltar *noun*

جىبرالتار، قەلاى لە گەرتنەهانوو يان نەبەزىو (قەلايى لە كۆلۆنى جىبرالتارى برىتانىا) (قەلەى تەخىرناپذير)

Gibraltarin /dʒɪbrɔ:l'teɪrɪən/ *adjective*, *noun*

adj سەربە Gibraltar خەلكى ئەو، جىبرالتارى، جەبەلوتارىقى (adj وابستە بە جىبالتارى n اهل جبل الطارق)

Gibson *noun*

گىسۆن: جۆرى Martini تىكەل، لە جىن و فەرموتى پەتى پىنكەتووه (گىسۆن، جىسۆن)

Gibson girl *adjective*

سەربە شىوازي ب.ت. لەبارى جىل و بەرگى ژانەو، بە ملىوانى درىز، قولى تەواو و كەمەرى بارىكەو (گىرل جىسۆن)

gibus /'dʒaɪbəs/ *noun*

جۆرى كلاوى قەدكراو (لە نويزا لەسەرى دەكەن تا هەرچەند دا پەتەن، تىكەنەچى: بەرەت: لە ناوى كلاودرووى قەرنەسى Gibus) جىبوس

gid /gid/ *noun*

سەرگىزە، سەرەخولن (سەر و بىزن و دەيان كۆزى، بەهۆى كرمۆكەى tapeworm لە مەشكى دا [Multiceps multiceps]) سەركەجە

giddily /'gidili/ *adverb*

به سه‌رگیزه‌وه، به‌هزی سه‌رگیزه‌وه ○ با سرگیجه، به علت سرگیجه

giddiness /'gidinəs/ *noun*

سه‌رگیزه، سه‌ره‌گیزه، تاس ○ سرگیجه

giddy /'gidli/ *adjective* (giddier, giddiest)1 سه‌ره‌له‌گیزه‌وه‌هاتوو، سه‌رگیز، توشی سه‌رگیزه
2 سه‌ره‌له‌گیزه‌وه‌هیندر، گیز‌کهر 3 هه‌له‌شه، سه‌رجل، نارشت، گه‌وج، حۆل، نه‌فام ○ 1 دچار سرگیجه 2 سرگیجه‌آور 3 سه‌ره‌هوا، احمقGideon *noun*, Hebrew Gid'hon

باله‌وانی که ماوه‌ی چل سال به‌سه‌ره‌گه‌لی نیرائیل ده‌سه‌لاتی کرد و Midianite ه‌کانی تیک‌شکاند ○ جدعون

gidgee /'gidʒi/ *noun*

ناکاکبای نه‌وستربایی، گه‌لاوپزه‌که‌ی بوئی ناخوشه [Acacia cambagei] (به‌نه‌وت: له gijir ویرازوری (Wiradhuri) ○ گیدجی

gift /gift/ *noun*

1 دیاری، پیشکشی، خه‌لات: a free gift for every reader 2 به‌خشین، پندان، (ماف) به‌خشین 3 توانایی، به‌هره، مرخ 4 مفت، خورایی، ئاسان، وه‌ک ناخوارده‌نوه: Their second goal was an absolute gift ○ 1 هدیه، کادو 2 بخشش، (حقوق) هبه 3 استعداد 4 مفت، ساده

gift box *noun*, also gift pack

جی‌دیاری، قوتی دیاری ○ جعبه‌ی کادو

gift certificate (US) = gift token

gifted /'giftid/ *adjective*

به‌توانا، به‌هره‌دار، به‌به‌هره، به‌مرخ، زیره‌ک (-) (به‌توانایی) (ness n edly adv) ○ بااستعداد، خوش طبع

gift horse *noun*

نه‌سی پیشکشی یان دیاری ○ اسب پیشکشی

gift shop *noun*

فروشگا یان دووکانی که‌لوپه‌لی دیاری ○ فروشگاه اشیا کادویی

gift token *noun*, also gift voucher, both

BrE, US gift certificate

توکیانی دیاری ○ بن کادویی

giftware *noun*

دیاری‌مه‌نی، دیاری‌واله، شمه‌کی فروشتنی دیاری ○ وسائل فروشی کادو

gift-wrapped *adjective*

دیاری‌پنج، دیاری پتچراوه ○ کادوشده

gift-wrapping *noun*

کاغزی دیاری، کاغزی پتچانه‌وه ○ کاغذ کادو

gig /gɪg/ *noun*

1 کالیسه‌کی یه‌ک نه‌سپه، گالیسه‌کی دوویتیجه یان جیوت‌چه‌رخ‌ی یه‌ک نه‌سپه 3 رم(ب)ی راوه‌ماسی 4 نیزه، رم، نه‌یزه 5 جوری گمی یان به‌له‌می سووکی باریکی تونه‌وه ○ 1 گیگ 2

زوبین ماهی‌گیری 3 نیزه 4 نوعی گرجی

gig² /gɪg/ *noun*

(موسقای پساپ و جاز) جیسه‌جی‌کردن، به‌رنامه(گیزان) پتچرمانس: a White Stripes to do a gig ○ gig اجرا

gig³ = gigabytegiga- /'gɪgə-, US 'dʒɪgə-/ *prefix*پیشگر: 1 بیلیون (یو پیوانی یه‌که‌ی کامپیوتر 2³⁰) 2 نامازه به فاکتوری 10⁹ gigahertz, له gigas یونانی به‌وه "giant" ○ پیشوند: بیلیونgigabyte /'gɪgəbaɪt/ *noun*

گیگابایت (یه‌که‌ی پیوانی زانیاری کامپیوتر به‌رامبه‌ر به 1024 مگابایت، که‌متر به‌وانای یه‌ک بیلیون بایت به‌کاردینری) ○ گیگابایت

gigaflop /'gɪgəflɒp, 'dʒɪ-, US -flɑ:p/ *noun*

گیگافلاپ (= یه‌که‌ی پیوانی ختیرایی کامپیوتر به‌رامبه‌ره (تزیک به) یه‌ک بیلیون کار له چرکه‌یه‌ک‌دا) ○ گیگافلاپ

gigahertz /'gɪgəhɜ:ts, 'dʒɪ-, US -hɜ:ts/ *noun*

گیگاهرتز (یه‌که‌ی پیوانی شه‌بونه‌کانی رادیو و ختیرایی کارکردنی کامپیوتر (1 000 000 000 هیزتر) ○ گیگاهرتز

gigantic /dʒaɪ'gæntɪk/ *adjective*

یه‌کجار زله، یه‌کجار گه‌وره، فیه‌ته‌ن، زه‌به‌لاح: The problem was a gigantic house beginning to take on gigantic proportions gigantic ○ a man of gigantic stature ○ industrial combines غول‌پیکر، سترک

gigantically /dʒaɪ'gæntɪkli/ *adverb*

زه‌به‌لاحانه، بی‌ته‌ندازه، یه‌کجار ○ به‌طور غول‌آسای، فوق‌العاده

gigantism /'dʒaɪgəntɪz(ə)m, US dʒaɪ'gəntɪz(ə)m/ *noun*

(زورتر زنده‌ناسی) هه‌لدان یان گه‌وره‌بوونی ناناسایی ○ رشد غیرعادی

gigantomachy /dʒaɪgənt'oməki/ *noun*

(له میسولوی یونانی‌دا) به‌ریه‌ره‌کانی و ململانی نتوان خودایان و فیه‌ته‌نان ○ گیگانتوماکی

gigas *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) لاسک ته‌ستورتر، بالابه‌رزتر، گه‌لای ته‌ستورتر و ره‌شتر ○ گیگاس

giggle /'gɪgl/ *noun*

1 قاقا، حیلکه 2 (giggles) پتکه‌نینی سه‌ریه‌ک، پیران، خش‌برده‌نوه، حیلکه‌حیلک ○ 1 خنده، هرهر 2 (در جمع) ربه

giggler /'gɪglə(r)/ *noun*

قافاکیش، حیلکته‌ر ○ اهل هرهر

giggly /'gɪgli/ *adjective* (gigglier, giggliest)

زوریتکه‌نیو، دم‌به‌پتکه‌نین، خوین‌شیرین: We were all in a very giggly mood خندان

giglet /'gɪɡlɪt/ *noun*, also **giglot**

کچی سووک و دهم به یک نهین ○ گیکلیت
gigman /'gɪɡmən/ *noun*

خواه‌نی کالیسکی یه ک نهسپه ○ صاحب
درشک‌ی تکابه

gigolo /'ʒɪɡləʊ, 'dʒɪ-, US -lou/ *noun*, pl. **gigolos**

(فهره‌نسی) زیگولو ○ زیگولو

gigot /'dʒɪɡət/ *noun*

گوشتی ران (مهر یان به‌رخ): **a gigot of lamb**
○ گوشت ران

Gila monster /'hi:lə/ *noun*

مارمیلک‌ی زارای خاوی گهوره، ره‌سه‌نی
باشووری روژاوی نهمریکا و مه‌کیکو
[*Heloderma suspectum*] (بهره‌ت): له ناوی
Gila, رووباری له نیومه‌کیکو و ناریزونا) ○
نوعی مارمولک

gilbert *noun*

به‌کی یوانی هیزی مه‌گناتیس‌ره‌وین (بهره‌ت):
له ناوی **(William Gilbert)** ○ گیلبرت

Gilbertese *noun*, *adjective*

1 *n* گیلبرت‌ی: دانیش‌تووی ره‌سه‌نی دورگ‌ی
گیلبرت **Gilbert** له روژاوی باشووری
په‌سیفیک 2 زمانی میکرونیزیایی
Micronesian (له‌وی قسه‌ی یه‌ده‌کری *adj* سهر به دورگه‌کانی
گیلبرت ○ 1 *n* گیلبرت‌ی 2 زبان گیلبرت‌ی
وابسته به جزایر گیلبرت

gild = **gild**

gilded /'gɪldɪd/ *adjective*

1 زیرک‌ت، زیرپوش‌کراو: **a gilded picture**
2 **frame** ده‌وله‌م‌مند، پاینده‌رز: **the gilded youth of the Edwardian era**
○ طلاکاری‌شده 2 ثروتمند

gilder /'gɪldə(r)/ *noun*

زیرک‌تینهر، زیرپوش‌ر ○ طلاکار

gilding /'gɪldɪŋ/ *noun*

زیرک‌تاندن، نالدوز(کاری)، زیرک‌ت کردن،
زیرپوش، رووکنشی زیرین ○ تذهیب، طلاکاری،
روکش طلا

gilet /'ʒɪleɪ, US 'ʒɪ:leɪ/ *noun*, pl. **gilets**
pronunc. same

سیخمه، سوخمه (بهره‌ت): فهره‌نسی
"waistcoat" له **jileco** سپاتیایی، نویش له
velek تورکی‌یه‌وه) ○ پلک

gilgai /'gɪlɡaɪ/ *noun*

(نوس‌ترالیایی) گؤلوا، قوول‌کاو، گؤل،
○ **waterhole** چلاب

Gilgamesh *noun*

گیلگامیش: پادشاهیکی نه‌فسانه‌یی سومیری
Sumerian و قاره‌مان یان پاله‌وانی
Gilgamesh Epic ○ گیلگامش

gill¹ /gɪl/ *noun*

1 شپیره، گوچکه‌ماسی، ده‌زگای هه‌ناسه‌ی
ماسی، برانکیا 2 به‌شنی زیر چه‌تره‌ی قارچک،
شانه، به‌ره‌به‌ره‌ی زیر قارچک، تیغه، به‌ره 3
بناگویی، بیخی گویی **-gilled** *adj*: بهره‌ت:
نینگلیسی نیوه‌راس‌ت، له نوروژی کونه‌وه
وه‌رگیراوه) ○ 1 آبش 2 قسمتی از قارچ 3 بناگوش
gill² /dʒɪl/ *noun*

جیل (چواریه‌کی باینتی **pint** یان به‌کی یوانی
شله‌مه‌نی به‌رامهر به 142، لیتر) ○ جیل

gill³ /dʒɪl/ *noun*

1 درک‌ند، ناودر (قول، ب.ت. داری لئ بئ) 2
(له چیا) لافاوی باریک، جوگاو، جوکه ○ 1
جیل 2 سیل باریک، نهر کوچک

gill⁴ /dʒɪl/ *noun*, also **jill**

(گیانه‌وه‌رناسی) مشکه‌خورمای من ○ راسوی ماده
gill cover *noun*

سهر(ه) شپیره، شپیره‌پوش، گوچکه‌ماسی‌پوش،
به‌ره یان بال‌وچکه‌ی گوچکه‌ماسی ○ کاور
آبش، دریوش آبش

gillie /'gɪli/ *noun*, also **ghilli**

1 (له سکا‌تل‌ند) به‌رده‌ستی راوچی، کول‌کش 2
سهرنو‌ک‌ری چیان‌شانی سکا‌تل‌ند ○ جلی

gill net /'gɪl net/ *noun*

توری گوچک (که ماسی له گه‌رانه‌وه‌ی دا گویی
پتوه‌ده‌یی) ○ گیل نت

gill slit *noun*

درز یا قه‌له‌شی شپیره یا گوچکه‌ماسی یا
هه‌ناسه‌کش ○ شکاف آبش

gillyflower /'dʒɪli,flaʊə/ *noun*, also
gilliflower

(رووه‌ک‌ناسی) شه‌وبو ○ شب‌بو

gilt¹ /gɪlt/ *noun*, *adjective*

adj زیرک‌ش، زیرک‌ت، زیرپوش 1 *n* ناوی زیر،
زیر‌راو، رووکنشی زیرین 2 (**gilt**)
ستیکوریه‌کان و سهرمایه‌نانه‌وه‌ی جنی‌باوه‌ر ○
adj مطلا، زران‌دود 1 *n* روکش طلا 2 (در جمع)
اوراق بهادار یا سرمایه‌گذاری مطمئن

gilt² /gɪlt/ *noun*

مالوسی هه‌راش ○ جیل‌ت

gilt-edged /'gɪlt 'edʒ(d)/ *adjective*

1 لیوا‌زیرین 2 (دارایی، ستاک و به‌شه‌کان)
جنی‌باوه‌ر، جنی‌متانه 3 له‌پیش‌تر، باش‌ترین ○
1 لب‌طلایی 2 مطمئن 3 مقدم

gimbals /'dʒɪmb(ə)lz, US 'gɪm-/ *noun*,
also **gimbal**

ده‌زگای راگرتن (به شیوه‌یه‌کی پی‌ویی)،
پی‌ویی(را) گره ○ پایه‌ی معلق

gimcrack /'dʒɪmkɹæk/ *adjective*

هیجه‌که، ناشاخه، نایه‌خ، گهن‌وگوو، خراپ‌وکه،
که‌م‌بایه‌خ، خراب، بازار‌ی، **shoddy**, **cheap**

The place had a certain gimcrack theatrical glamour
 gimcrackery /'dʒɪmkɹækəri/ noun

هیجه‌که، ناشاخه، نایه‌خ، گهن‌وگو، خراب،
 بازاری ○ آشغال، بنگل

gimel noun, Hebrew gimel

گیمیل: سته‌مین بیتی ثاوبی عیبری (g, gh)
 ○ گیمیل

gimlet /'gɪmlət/ noun, adjective

1 برغو، به‌هرمه، سموی ده‌ستی 2 (خوازه)
 تیز، برا، چاوتیز 3 کوکتیلی له‌جین، قودکا و ناوی
 لیونترش ○ 1 مته‌ی دستی 2 نافذ 3 جیملت

gimme /'gɪmi/ noun

1 په‌کجار ناسان، وه‌ک ناو‌خواردنه‌وه 2 شینوی
 نافهرمی و ناستانداردی ○ give me 1 مثل آب
 خوردن 2 صورت کوتاه‌شده‌ی give me

gimmick /'gɪmɪk/ noun

فرت‌وفیل، که‌له‌ک، فیل، قه‌ل‌وده‌له، فیل‌وفه‌ره‌ج:
 ○ a promotional/publicity/sales gimmick
 We don't use gimmicks to sell our products
 ○ تر‌فند، حقه

gimmickry /'gɪmɪkri/ noun

فرت‌وفیل، له‌خشته‌بردن، فیل‌وفه‌ره‌ج،
 ته‌له‌که‌بازی ○ تر‌فندبازی

gimmicky /'gɪmɪki/ adjective

فریودهر، له‌خشته‌بهر، به‌هله‌دابه‌ر، هله‌فریوتهر
 ○ غلط‌انداز، فریب‌دهنده

gimp¹ /'gɪmp/ noun

زن‌جیره (ره‌نگه له‌هولنده‌ی یه‌وه یی) ○ قیطان
 gimp² /'gɪmp/ = wimple

gin¹ /dʒɪn/ noun

1 ته‌له، دار، ته‌پکه 2 چیکه‌نه، چیکه‌نه 3
 ده‌زگای به‌رزکردنه‌وه‌ی شته‌فورسه‌کان،
 گران‌کیش 4 ترومایی که به به‌ره‌کائی ناشی
 بایی کار ده‌کا ○ 1 ته‌له 2 جین، مانین
 بنبه‌پاک‌کنی 3 جرتقیل 4 جین

gin² /dʒɪn/ noun

جین (خواردنه‌وه‌یه‌کی له‌کولی‌یه؛ به‌ره‌ت:
 کورته‌ی (genever) جین

gin³ /dʒɪn/ noun

(ئه‌وستراليا و جینوی) ژنی خو‌جینی ○ جین
 ginger /'dʒɪndʒə(r)/ noun, adjective

1 زه‌نجه‌فیل [Zingiber officinale] 2
 جم‌جول، چالاک، تین‌وگور، وزه، چاپکی،
 گورچی 3 ره‌نگی خه‌نه‌یی، ره‌نگی قاوه‌یی
 پرته‌قالی یان زهردی کال 1 adj زه‌نجه‌فیلی،
 قاوه‌یی پرته‌قالی، خه‌نه‌یی 2 خاوه‌ن مووی
 خه‌نه‌یی، مو‌وسور ○ 1 n زنجیل، زنجیل 2
 تحرک، شور و شوق، فعالیت 3 رنگ حنایی 1 adj
 زنجیلی، حنایی 2 دارای موی حنایی

ginger ale noun

ساردی زه‌نجه‌فیلی ○ نوشابه‌ی زنجیلی

ginger beer noun

بیره یان ناو‌جوی زه‌نجه‌فیلی ○ آبجو زنجیلی

gingerbread /'dʒɪndʒəbred, US -dʒərb-/ noun

توشه یان که‌یکی زه‌نجه‌فیلی ○ بیسکویت یا
 کیک زنجیلی

ginger group noun

ده‌سته یا کومه‌لی تونره‌و (ب.ت. پارتی‌یتیکی
 رامیاری) ○ گروه افراطی

gingerly /'dʒɪndʒəli, US -dʒərli/ adverb, adjective

به‌هیناشی، هینوش، نارام، له‌سرخو، به
 پارته‌وه، ناگادارانه - He opened the box -
 ○ gerty and looked inside

ginger nut noun

غورابی یان توشه‌ی زه‌نجه‌فیلی ○ بیسکویت
 زنجیلی

ginger snap = ginger nut

gingery /'dʒɪndʒəri/ adjective

زه‌نجه‌فیلی، خه‌نه‌یی ○ زنجیلی، حنایی

gingham /'gɪŋəm/ noun

گینگام، پارچه‌ی که‌تانی میل‌میل یان ری‌ری ○

gingili /'dʒɪndʒɪli/ noun, also gingely

(له‌ناشه‌زی هندی‌دا) کونجی ○ sesame
 ○ کنجد

gingiva noun

پووک، هاروو، پدو ○ له
 gingival /dʒɪn'dʒɪv(ə)l/ adjective
 پووک، هاروویی، سه‌ربه یان پینه‌ندی به
 پووک‌وه‌یه ○ لوی

gingivitis /'dʒɪndʒɪ'vʌtəs/ noun

پووک‌ه‌سوئ، ناوسانی پووک، کیس‌کردن ○
 التهاب له

ginglymus /'gɪŋɡlɪməs/ noun, pl.

ginglymi /-məɪ/

(تویکاری) جومگه‌ی دوولایی‌ناسا یان
 نه‌نجام‌ناسا (وه‌کوو تانیشک و چوک؛ به‌ره‌ت:
 لاتینی‌نوی، له *ginglomos* یونانی "hinge")
 ○ گینگلیوس

gink /'gɪŋk/ noun

(نافهرمی و ئه‌مریکا) مرؤی گه‌وج یان سووک
 ○ آدم‌احق یا خوار

ginko /'gɪŋkəʊ, US -gou/ noun, also
gingko /'gɪŋkəʊ, US -kou/, pl. ginkgos or
ginkgoes, also maidenhair tree

گینکو: داریکی ره‌سه‌نی ناسیای روزه‌لاتی
 دووره، پینه‌ندی په‌سهنه‌وبه‌ره‌کانه‌وه‌یه‌یه
 [Ginkgo biloba] ○ گینکو

gin mill noun

(نافهرمی و ئه‌مریکا) مه‌ی‌خانه یان یانه‌ی

شهواری پيس ○ بار یا کلوب شبانهی کتيف
ginnel /'gm(ə)/ *noun*

(یا کووری ینگلته ره) کولان، کووچه، گوزهری
 تنگی نیوان خانووهد کان ○ کوچه

ginning *noun*

چیکه نه کاری، چیکه نه کاری، په مو له
 چیکه نه دان ○ پنه پاک کنی

ginny-carriage /'dʒɪni kærɪdʒ/ *noun*

عده بهانه یان واگونی که له سمر رهیل ده روا ○
 نوعی واگن

ginormous /dʒaɪ'ɔːməs, US dʒaɪ'ɔːrməs/ *adjective*

(تافه رمی و بریتانیا) په کجاز زله، زهه لاج: *The monster was ginormous, Dad!*

gin rummy *noun*

(جوړی کایه به په په) رامی دوو کسه ○ جین
 رامی

ginseng /'dʒɪnsɛn/ *noun*

1 جینسنگ، گیایاوه، گیاندهمه، گیالو،
 ره سنی روژه لاتی ناسیا و نه مرکای یا کووری
 [توخم *Panax*: چن دین جیون] (نه روت: له
 جینی: *shēn* و *rén rénshēn* ییو و جیون
 گی) ○ جینسنگ

ginzo /'ɡɪnzəʊ/ *noun*

(تافه رمی و نه مرکا، سوو کانه) نیالیایی ○ جینزو

gip = *gypl*

gippo = *gyppo*

gipsy = *gypsy*

gipsyism *noun*

دومی گهړی ○ کولی گرای
giraffe /dʒə'ra:f, US -'ræf/ *noun, pl. same*

or giraffes
 (گیانه ورناسی) زه رافه، وشر پلینگ (نه روت: له
 زرافه *zarāfa* عده بهی) ○ زرافه

girandole /'dʒɪr(ə)ndaʊl/ *noun*

چلچرا، شمعدانی فرله یان لقلق ○ شمعدانی
 چندشاخه

girasol /'dʒɪrəsəl, US -səʊl/ *noun, also*
girasole /-səʊl/

1 گوله بهر وژه = 2 Jerusalem artichoke
 عین الشمس

gird /gɜːd/ *noun*

(کون) پلار، زییک، تانه، تانوت، توانج، ته شمر،
 دهر برینی توند، یو چوونی ره خه گرانه ○ گوشه
 و کنایه، اظهار نظر شدید

girded *adjective*

دهور گراو، دهور دراو ○ احاطه شده

girder /'gɜːd(ə), US 'gɜːr-/ *noun*

کارپته، شاتیر، ته، نیرگه، شیلمان، بالار (وهک
 هی خانووهره یان پرد) ○ تیر حمل

girder bridge *noun*

پردی کارپته لهر، پردی کارپته دار یان
 کارپته ریز، پردی بالار له سمر یان ته رینه ○ پل
 دارای شاه تیر

girdle /'gɜːdl, US 'gɜːrdl/ *noun*

1 دهورگر، دهور بهند، نالقه، پشین، که ممر بهند،
 که ممر، زگ بهست، که ممره، گین، پشین زگ 2
 نالقه ی برای قه دی دار له توپکلی 3
 نه ستورایی یان بهشی نه ستوری کره
 نالقه یی به کان، زینی کره نالقه یی به کان 4
 تهخته یان ته بهقه ناسن، له سمر ناوری داده نین و
 که یکی له سمر ساز ده کن 5 جوړی منلی
 لوقوی دار و درخت 6 = *pelvic girdle*
 = *shoulder girdle* (ته لسانی به روت) ○ 1
 کمر بند، کمر، گن، محاط کنده 2 حلقه ی بریده از
 پوست درخت 3 و 4 و 5 گردل

girdle /'gɜːdl, US 'gɜːrdl/ = *griddle*

girdler *noun*

میرووی که توپکلی دار به شپوهی نالقه کون
 ده کا ○ گیردلر

girl /gɜːl, US gɜːrl/ *noun*

1 کچ، دوت، که نیشک، نافرته، زن (ب.ت).
 شونه کردو، زن، دوستی کچ، یار، دلدار: *a girl of six*
 Our ○ *a little girl of six* ○ *baby girl*
 2 *youngest girl is at college* کاره کر،
 خدمت کار: *an office girl* ○ 1 دختر، زن، -
 زن، دوست دختر 2 خدمت کار

girl Friday *noun*

کچه یاریده دهر له نوو سینگدا، نه رکینی زوری
 به سمر شانه ویه ○ منی

girlfriend /'gɜːlfrend, US 'gɜːrl-/ *noun*

دوستی کچ: رهنگه پیوه نندی سیکش یان
 پیکه وه هبې: دوست دختر

girl guide *noun, also girl scout*

پیشه نگی کچان ○ پیشاهنگ دختر
Girl Guides *noun, pl., also Girl Scouts*

(له بریتانیا) ریکخراوه ی پیشه نگی کچان (به رامبر
 به Boy Scouts) ○ سازمان پیشاهنگی دختران

girlhood /'gɜːlhud, US 'gɜːrl-/ *noun*

سهرویه نندی منالی، سهرده می مندالی ○ دوران
 کودکی

girlie /'gɜːli, US 'gɜːrli/ *adjective*

1 له کچان چوو، گونجاو یو کچان 2 (کوفار، وینه
 و هند) رووت، سیکسی ○ 1 شیه دختران،
 مناسب برای دختران 2 سکی

girlish /'gɜːliʃ, US 'gɜːrliʃ/ *adjective*

کچانه، کچ ناسا، که نیشک ناسا: *a girlish giggle*
 ○ *a girlish figure* ○ دختروار

girlishly /'gɜːliʃli, US 'gɜːrliʃli/ *adverb*

کچانه، وه کوو کچان ○ دختروار

girlishness /'gɜːliʃnəs, US 'gɜːrliʃnəs/ *noun*

کجیتی، کنیشکیتی ○ حالت دختری
girly = *girlie*
giro /dʒaɪrəʊ, US -rou/ *noun, pl. giros*
 1 جایزه (= سیستمی راگویتنی پاره له
 هژماریکی بانکی په کوهه یو هژماري بانکی په کی
 تر) 2 چه کی جایزه ○ 1 جیرو 2 چک جیرو
giro cheque *noun*

چه کی جایزه ○ چک جیرو
Girondin /dʒɪˈrɒndɪn/ = *Girondist*
Girondist /dʒɪˈrɒndɪst, French ʒiʁɔ̃dɛ/ *noun*

1 نندامی پارتی کوماری خوازی نهمره و
 به دریاوی خورشی فدرنه یا نندامی نهمره و
 کوماری خواز له دهستې قانون دانهرانی
 فدرنه له سالی 1791 2 لایه نگیری کوماری
 ○ 1 گیروندیت 2 طرفدار جمهوری

girt = past and past participle of *gird*
girth /ɡɜːθ, US ɡɜːrθ/ *noun*
 1 (تهسپ) که ژوو، که ژک، تنگ، (فایشی)
 قه یاسه 2 دهور، دهوری که مهر، تنگه، نندازه ی
 که مهر، دهوری زگ، دهوری پشتینه 3 پتوانی
 دهور، نندازه ی دهور ○ 1 (اسب) تنگ 2 محیط،
 دور کمر 3 اندازه گیری محیط

gist /dʒɪst/ *noun*
 بوخته، کاکل، کړوک، نیویشک، خالی
 سهره کی، سهریابهت: (= *to get*
 ○ *understand*) *the gist of an argument*
 اصل موضوع، لب کلام

git /ɡɪt/ *noun*
 مرؤی گهوج و خویتال ○ آدم احمق
gittern /ˈɡɪtəːn/ *noun, also cittern*
 سس تار: نامیزیکی ژئ داری عود ناسای
 سده کانی نیوه راست ○ سهار

give /ɡɪv/ *noun*
 جیری، که ژی، جیری، نهمی، جیرناسایی،
 کیش ها تووی، *The shoes may seem tight at first, but the leather has*
plenty of -ve in it ○ کش سانی، انعطاف پذیری
give-and-take /ˈɡɪv ɒn ˈteɪk/ *noun*
 1 راگو پرنهوه، بیرگو پرنی: *to encourage a*
lively give-and-take 2 نهم و نیسانی 3
 لیبورده یی، به خشین، لسی خوشبوون
 ریک کهوتن، سازان، پیکهاتن، compromise
 ○ 1 تبادل افکار 2 انعطاف 3 گذشت 4 توافق

giveaway /ˈɡɪvəweɪ/ *noun*
 1 ناشکر کردن یان راستی لثوتنی ناناقه ست،
 شتی درکینه رانه، درکاندنی نامه به ستانه 2 دیاری
 (له کاتی کپرنی شتی به خورایی پیت دهری)
 ○ 1 افشای غیر عمدی 2 کلاهی مجانی

given /ˈɡɪvn/ *adjective, noun, preposition*
 1 *adj* دیار، روون، بهرچاو، دیاری کراو،

دهس نیشان کراو: *They were to meet at a given time and place*
 2 وادانراو، تایه تی،
 3 *at a given time*: particular
 گبروده، فتر 4 (صاف، بدلگه نامه یی) نووسراو و
 نیمزاکراو، مؤرکراو و ریکه و تدار *n* فاکت یان
 رهوشنکی دیار و چه سپیو *prep* به سرنج دان
 بهو (شانه یی)، له گدل سرنج دان بهو، له بهر، *in*
Given her interest: considering view of
in children, teaching seems the right job
 under the given (فریزه کان): *for her*
 conditions: له همل و مهرجیکی دیاری کراو(د)
 1 *adj* معین، مشخص 2 فرض شده 3 معتاد 4
 کیون *n* واقعیت یا وضعیت مشخص و تثبیت شده
prep یا توجه به این که

given /ˈɡɪvn/ = past participle of *give*
given name *noun*, also first name

نیوی چکوله، نیو، ناو ○ اسم کوچک
giver /ˈɡɪvə(r)/ *noun*
 پتده، پشکه ش کمر ○ اعطاکنده

giving *adjective*
 دلسوز، دلنرم، بهروحم ○ مهربان
gizmo /ˈɡɪzməʊ/ *noun*, also *gismo* = gadget
gizzard /ˈɡɪzəd, US -zərd/ *noun*
 1 سیکه لده، چیکه لده 2 بزور، هه ناو، ناوسک
 ○ 1 سنگ دان 2 احشا

Gjetost /ˈʒetɒst/ *noun*
 جوړی په نیری توندی زور شیرینی نوروژی، به
 شیوه ی خومالی له شیري بز ده گیری ○ نوعی
 پنیر
glabella /ɡləˈbeɪlə/ *noun, pl. glabellae* /-liː/
 (تویکاری) بهشی ته ختی ناوچاوان له زوور و
 نیوان دوو یرو ○ گلابلا

glabellar *adjective*
 سهره به گلابلا ○ وابسته به گلابلا

glabrous /ɡleɪbrʊs/ *adjective*
 بین تووک، لووس، بین موو، صاف ○ بی مو، صاف
glace /ˈglæsci, US ɡlɑːˈseɪ/ *adjective*
 1 (میوه) شه کری، شه کری پوژ، شه کری پوه کراو 2
 مشت و مال دراو 3 سه هولاوی ○ 1 شکریوش 2
 صقل داده شده 3 بخزده

glacial /ˈɡleɪʃl, US ˈɡleɪʃiəl/ *adjective*
 1 سهره به سهرده می به ته لک یان
 سه هولا به ندان *the glacial period*: Ice Age
 شه خته به ند، جهره بابه (داو) به ستو: *a glacial*
 2 *landscape* 3 زورسارد، ساردوسر، بین هه ست 4
 په کجار نارام و له سهره خو ○ وابسته به عصر
 بخندان 2 بسیار سرد 3 بی احساس 4 خیلی آرام
glacially /ˈɡleɪʃli, US ˈɡleɪʃiəli/ *adverb*
 ساردوسرانه ○ به طور بی احساس

glacial period *noun*
 سهرده می سه هولا به ندان یان به ته لک ○

دوره ی یخ‌بندان
glaciated /'gleɪsɪərtɪd/, US 'glas-/ *adjective*
 سه‌هؤل داگر تـسوو، سه‌هؤل پـشوش (کـراو،
 سه‌هؤل گـیراو، سه‌هؤل بـند، سه‌خته بـند،
 سه‌هؤل گـیر ○ یخ گـیرشد

glaciation /'gleɪsɪ'eɪʃn/ *noun*
 1 سه‌هؤل داگـرتن، سه‌هؤل پـشوش (کـران،
 سه‌هؤل گـیران، سه‌هؤل بـندان، سه‌خته بـندان،
 سه‌هؤل گـیری، پـرسه ی دا پـشوانی زه ی به
 سه‌هؤل (بـندان) 2 سه‌رده می سه‌هؤل بـندان ○ 1
 یخ گـیری 2 دوره ی یخ‌بندان

glacier /'glæsiə(r)/, US 'gleɪsər/ *noun*
 سه‌بار (سه‌هؤل + رووبار) سه‌هؤل رووبار،
 ناوبه‌ست، رووباری سه‌هؤلین، کومه‌لکه سه‌هؤل،
 سه‌هؤلان ○ یخ‌رود، یخچال

glaciological *noun*
 سه‌بارناسی‌یانه، سه‌ربه سه‌هؤل بـندان ناسی
 یخ‌رودشناختی

glaciologist *noun*
 سه‌بارناس، سه‌هؤل بـندان ناس، ناوبه‌ست ناس
 یخ‌رودشناس

glaciology /'gleɪsɪ'olədʒi/ *noun*
 سه‌بارناسی، سه‌هؤل بـندان ناسی، ناوبه‌ست ناسی،
 لیکولینه‌وهی سه‌بار یان ناوبه‌سته‌کان
 یخ‌رودشناسی

glacis /'gleɪsɪs/ *noun, pl. same* /-sɪz, -sɪz/
 (فهره‌نسی) 1 لاتنه‌لان، که‌ملیز، لیزایی سه‌کی
 سووک، سه‌ره‌خوار که ی نه‌رم، نه‌رمه یان
 سووکه سه‌ره‌وزیر که 2 لیزیکی که می قلا که
 هموو جی‌تیکي ده‌کوته بهر ده‌س‌پژ یان
 ناوری قلا 3 buffer statc, ب.ت. buffer
 zone ○ 1 شب ملایم 2 گلاسیس

glad /glæd/ *adjective*
 1 سه‌رخوش، دلخوش، به‌که‌یف، شاگه‌شکه،
 خوشحال، شاد، دلشاد، خوش 2 ییخوش‌بوو،
 رازی، مهنوون، سپاس‌کار، ده‌س خوش‌بیتز ○ 1
 خوشحال، مسرور، خوشایند 2 مابل، متشکر

gladdon /'glad(ə)n/ *noun*
 جورئ زه‌مبه‌قی گول نه‌رخه‌وانی که بونیکي
 ناخوشی لینوه‌دی ب.ت. کاتئ ده‌رووش‌تیزئ
 [Iris foetidissima] نوعی سوسن

glade /gleɪd/ *noun*
 (دارستان) شوینی رووته‌ل و بی‌دار، جینگای
 رووته‌نی دارستان، تنکایی دارستان، رووته‌لایی،
 رووبه‌ری بی‌دار ○ زمین بی‌درخت

glad eye *noun*
 چاوی حیز، چاولی‌کردنی حیزانه ○ نگاه هیز

glad-eyed *adjective*
 چاوحیز، چاوباز، نه‌زه‌رباز، چاوباشقال،
 چاوبگیز، چاوه‌چاوکه‌ر ○ چشم‌چران

glad-hand *noun*

(آمریکا) پیشوازی یان به‌ختره‌تانی گهرم،
 چاک‌وخوشی یان سلای گهرم‌وگور،
 گلا‌دیاتور، شهرگهر ○ استقبال یا درود گهرم

gladiare /'glædn/ *adjective*
 (رووه‌ک‌ناسی) شمخیری، شیري (به‌ره‌ت:
 gladius "شمخیر") ○ شمخیری

gladiator /'glædiə(r)/ *noun*
 1 (له‌رومی کون‌دا) گلا‌دیاتور، شهرگهر 2
 باله‌وان، قاره‌مان ○ 1 گلا‌دیاتور 2 قهرمان

gladiatorial /'glædiə'tɔ:riəl/ *adjective*
 سه‌ربه شهرگهره‌کان یان گلا‌دیاتوره‌کان
 وابسته به گلا‌دیاتورها

gladiatorship *noun*
 شهرگه‌ری، گلا‌دیاتوری ○ گلا‌دیاتوری
gladiolus /'glædi'əʊləs/, US '-əʊləs/ *noun*,
 pl. gladioli /-lɪ/ or gladioluses, also gladiole
 سوسن، زه‌مبه‌قی، چه‌مقالو [توخم Gladiolus
 ○ سوسن، گلا‌یول

gladly /'glædli/ *adverb*
 به ییخوش‌بوونه‌وه، به‌دله‌وه، به خوشحالی‌یه‌وه
 ○ با طیب خاطر، با مرت

gladness /'glædnəs/ *noun*
 خوشحالی، به‌که‌یفی، شادی، خوشی،
 سه‌رخوشی ○ سرور، خوشحالی

glad rags *noun, pl.*
 به‌رگی میوانی، به‌رگی بونه ○ لباس پلخوری
gladsome /'glædsəm/ *adjective*
 دلخوش، شاد، به‌که‌یف، خوشحال، خوش ○
 خرم‌دل، مسرور، مسرت‌بار

gladsomely /'glædsəmli/ *adverb*
 دلخوشانه، سه‌رخوشانه، شادانه ○ مسرورانه

gladsomeness /'glædsəmnəs/ *noun*
 دلخوشی، شادی، سه‌رخوشی، خوشی،
 خوشحالی ○ خرم‌دلی

Gladstone /'glædstəʊn/ *noun*
 1 جورئ جانتای سووکی ریبواری (دوو جینگای
 به‌رامبه‌ری هیه و به‌دوولایی یتک بـندن) 2
 جورئ می‌ه‌رزانی فهره‌نسی که W. E.
 Gladstone رامباری ٲینگلیسی به
 هینانه‌خواره‌وهی نرخي گومرک له ٲینگلته‌ره
 جتی خست ○ گلا‌دستون

Gladstone bag *noun*
 جانتای سووکی ریبواری ○ گلا‌دستون

Glagolitic /'glago'litɪk/ *adjective*
 سه‌ربه ناوبین به‌سه‌ر بنجینه‌ی یته ورده‌کانی
 یونانی، چاران له نووسینی هیندی زمانی
 سلاقی‌دا به‌کاردیتز ○ گلاکولیتیک

glaikit /'gleɪkɪt/ *adjective*
 (سکاتلند) گه‌وج و نه‌قام و بی‌میشک ○ احق
 و بی‌فکر

glair /'gleɪ/ *noun, adjective*

1 *n* سپینی هیلکه 2 چهسپ *adj* روون 1 *n* سفیدی تخم مرغ 2 لعاب شفاف

glairy /'gleəri/ *adjective* (glainer, glaiest), also glaireous /'gleərəs/

1 وه کوو سپینی هیلکه 2 چهسپ، چهسپاوی 1 مانند سفیدی تخم مرغ 2 چهسپاک

glaive /'gləiv/ *noun*

gladius (ویژه یی) شمشیر، شیر (نمونه): له لاتین) شمشیر

glam *adjective, noun*

adj دلرفین، سهرنج راکیش، نفوسوونای *n* سهرنج راکیشی، دلرفینی، نفوسوونای بیون، جوانی، تفره ده ری 1 *adj* افسونگر، جذاب *n* جذبه، فریبنده

glamor /'glæmə(r)/ = US spelling of glamour

glamorization *noun*

سهرنج راکیش (تر) کردن، وروژاندن، بزاندن، تین دان، هان دان (-morizer *n*) 1 برانگیزاندگی

glamorous /'glæmə(r)əs/ *adjective*

دلرفین، سهرنج راکیش، نفوسوونای، تله سماوی، جوان (و له بار ب. ت. لهباری

سیکی به و) 1 افسونگر، جذاب، مسحورکننده **glamorously** /'glæmə(r)əsli/ *adverb*

سهرنج راکیشانه، به شیوه یکی دلرفین 1 به طور جذاب

glamour /'glæmə(r)/ *noun*, US glamor

سهرنج راکیشی، نفوسوونای بیون، دلرفینی، جوانی، تفره ده ری، زریقه و بریقه 1 جذبه، سحرآمیزی، فریبنده

glam rock /'glæm 'rɒk, US 'glæm 'rɔ:k/ *noun*

شینوازیکی موسیقای باوی هفتاکان که له ودا گورانی بیژه پیاده که به جل و مایکی سیر و سهره وه درده کدوت 1 کلام راک

glance¹ /'glɑ:ns, US 'glæns/ *noun*

1 چاولی کردن، روانین، ناو، چاویا خشاندن، چاویا گیران، کورته سهرنج، پیچونم وه: She

glanced at her watch 2 نامازه 3 بریقه دانه وه، بریکانه وه، دره وشانه وه 4 لیدانی لابه لا یان

خوار 1 نگاه، نظر اجمالی، مرور 2 اشاره 3 درخشش 4 ضربی کیج

glance² /'glɑ:ns, US 'glæns/ *noun*

ههریک لهو کانه جورا جورانه ی که دهره وشینه وه 1 کلاس

glancing /'glɑ:nsɪŋ, US 'glænsɪŋ/ *adjective*

1 بریقه دار، دره وشانه وه 2 (نیدان) لار، کesh و تسووش، لابه لا، خسوار، لاره ولار، ناراسته وخو 1 درخشان، براق 2 مورب

gland¹ /'glænd/ *noun*

1 رژیته، رژین، نالوو، لوو (بروانه *endocrine gland*) 2 رژیته لهشوی

یا لیمفی، **glandless** *adj*) lymph node

glandlike *adj* 1 غده، دژیل 2 غده ی لفی

gland² /'glænd/ *noun*

ناله یان واشهری که ری له دزه کردنی ناو و گاز ده گری: لووله یان شتیکی وا که له

جه مسهری (دوو) لووله دادمزیت تا بهر له لیچون leakage یان ده لاندنی هلم، گاز و ناو

بو دهره وه بگری، ناوبند 1 گلد **glandered** *adjective*

تووش بوو مرخه یا سه قاو، مقاو گیر 1 مبتلا به کتر مرخه یی، مقاوی، مشه یی، سه قای، تووش بوو به

مقاو 1 کتو، مشه یی **glanders** /'glændəz/ *noun, pl.*

1 (ته خوشی یه کسم، ب. ت. نهسپ) مرخه، نارسم، یزوو، مشه، مقاو، کده وه، سه قاو (یه هوی

به کتریای *Pseudomonas mallei* syn. *Actinobacillus mallei* 2 مله خره، ناوسانی

رژینه یان لوی مل 1 کتو، مشه، گلاتندرس 2 التهاب غده ی گردن

glandiform *adjective*

رژینه ناسا، لووناسا، شیوه رژینه، رژینه یی 1 غده مانند

glandular /'glændjʊlə(r), US -dʒə-/ *adjective*

1 سهریه رژینه، رژینه یی، لویی 2 *innate* glandularly sexual physical inherent

1 وابسته به غده 2 گلاتندولار **glandulation** /'glændʒu:'leɪʃn/ *noun*

رژینه پیکهاتن، دروس بیونی رژینه 1 ساخت غده

glandule /'glændʒu:l/ *noun*

رژنژوکه، رژنژوچه، لویی چکوله، لویزه 1 غده ی کوچک

glandulose *adjective*, also glandulous

رژینه یی، لویی 1 غده ی

glans /'glænz/ *noun, pl. glandes /'glændiz/*

1 سه لکه کیر (هروه ها *glans penis*) سهره میتکه (هروه ها *glans clitoridis*) سهره چووک،

سه لکه چووک، سهرکه 2 بهروو، کوبه ک (نمونه): له لاتینه وه بهواتای "acom" 1 حشفه 2 بلوط

glans penis *noun*

سهرکه، سه لکه کیر، سهره چووک، سهرووی لهله حشفه

glare /'gleə(r), US 'glər/ *noun*

شهو یان تیشکی ناخوش و چاوه له نه هاتوو، شهو یی تیز یان زهق، دره وشانه وه، گه شانه وه، بریقانه وه، ورشه، بریقه، رژیته یان تیشکی تیز

و زور 1 نور زنده، درخشش، نور قوی **glaring** /'gleəriŋ, US 'glər-/ *adjective*

1 (روشنایی) تیز، زور روشن، گهش، زهق، بره شو: *a glaring white light* 2 تووره،

رقههستاو: 3 *glaring eyes* بهرچاو، زهق، دیار،
 ناشکرا، *a glaring error/omission*: blatant
 4 (رهنگ) زهق، ورشن 1 شید،
 ساطع 2 غضبناک 3 فاحش 4 زنده

glaringly /'gleərɪŋli, US 'glər-/ *adverb*
 به شیشه‌ی یکی بهرچاو و زهق: *glaringly*
obvious به به طور فاحش

glaringness *noun*
 1 بریقه‌داری، زیرقه‌وبریقه، گه‌شی، شه‌وقنی 2
 ناشکرای، بهرچاوی 1 زرق و برق 2 وضوح
glassnost /'glaznost, US 'glas-/ *noun*
 (له) یه‌کیتی سؤفیته‌تی جارن، له لایه‌ن میشل
 گورباچوف و له 1980 (دا) کراوه‌یی و سه‌راستی
 له کاروباری گشتی‌دا، لیدوان له‌مه‌ر کیشه‌کانی
 ولات 1 گلاس‌نوست

glass /'glas, US 'glæs/ *noun*
 1 شووشه، مینا، جام، قاب‌و‌که‌وچکی شووشه‌یی،
 حاجه‌تی شووشه‌یی، شووشه‌واله 2 لیوان، پیاله
 3 ناویشه، نه‌بنک 4 دووربین، تیلیسکوپ 5
 په‌ستان‌پتو (ته‌لمانی نه‌ره‌ت) 1 شیشه، ظروف
 بلوری 2 لیوان 3 آینه 4 تلسکوپ 5 فشارسنج
glassblower /'glas:blaʊə(r)/ *noun*
 شووشه‌گر، جام‌گر 1 شیشه‌گر

glassblowing *noun*
 شووشه‌گری، جام‌گری 1 شیشه‌گری
glass-case /'glas: keɪs/ *noun*
 قوتو یا سنووقی ناویشه، ناویشه‌دان 1 جمعی آینه
glass cloth /'glas: klo:θ/ *noun*
 (کونه یان په‌رق) شووشه‌سر 1 شیشه‌پاک‌کن

glasscutter /'glas:skʌtə(r)/ *noun*
 شووشه‌پر، ته‌لماسی شووشه‌بری 1 شیشه‌پر
glass dust /'glas: dʌst/ *noun*
 خاکه‌شووشه، ورده‌شووشه 1 خرده شیشه
glasses-in *adjective*
 ده‌ورگیراو به‌پنکه‌اته‌ینکی شووشه‌یی،
 شووشه‌به‌ند، به‌شووشه‌گیراو 1 محصور با
 ساختار شیشه‌ای

glasses *noun, pl.*
 1 چاویلکه، عه‌بنکه، گوژلک، به‌رچافک، بینک
 2 دووربین (دوچاوه) 1 عینک 2 دوربین
glass factory *noun*
 شووشه‌گری، جام‌گری، کارگه یان کارخانه‌ی
 شووشه (دروس کردن) 1 کارخانه‌ی شیشه‌سازی
glass fibre *noun*
 ریشالی شووشه‌یی، شووشه‌ریشال 1 پشم شیشه
glassful /'glas:ful, US 'glæs-/ *noun*
 پر لیوان، لیوان‌به‌ره (پن) 1 به اندازه‌ی یک لیوان
glasshouse /'glas:haʊs, US 'glæs-/ *noun*
 1 شووشه‌به‌ند، جام‌خانه، گهرم‌خانه،
 2 (نافه‌رمی) گرتووخانه‌ی سه‌ریازی، زیندانی
 میلیتاری 1 گل‌خانه 2 زندان نظامی

glassily *adverb*
 شووشه‌یی یانه، به شیشه‌ی یکی شووشه‌یی 1 به
 طور شیشه‌ای

glassine /'glas:ɪn/ *noun*
 کاغزی شووشه‌ناسای روون، شووشینه 1 کاغذ
 شیشه‌مانند شفاف

glassiness /'glas:ɪnəs, US 'glæsɪnəs/ *noun*
 زولالی، روونی 1 شفافیت

glass lizard *noun*, also *glass snake*
 مارمیلکه‌کوله، بی‌لاق و شیشه‌ی مار دده [توخم
Ophisaurus: چندنین جورن] 1 نوعی مارمولک
glasspaper /'glas:spɛpə(r)/ *noun*
 کاغزشووشه (بو په‌راخ) 1 گلاس‌پیپر

glass snake = *glass lizard*
glassware /'glas:swɛə(r), US 'glæsweɪr/ *noun*
 حاجه‌ت یان قاب‌و‌قاچاغی شووشه‌یی، هترباری
 له شووشه، شووشه‌واله 1 ظروف شیشه‌ای،
 شیشه‌آلات

glass wool *noun*
 ریشالی شووشه‌یی، شووشه‌ریشال، خوری
 شووشه 1 پشم شیشه
glassworks /'glas:swɜ:ks/ *noun, pl.*
 شووشه‌گری، جام‌گری، کارگه یان کارخانه‌ی
 شووشه (دروس کردن) 1 کارخانه‌ی شیشه‌سازی

glasswort /'glas:swɜ:t/ *noun*
 گیاشووشه؟ جارن بو دروست کردنی شووشه
 به‌کارده‌هات [توخم *Salicornia*: چندنین
 جورن] 1 علف شور

glassy /'glas:ɪ, US 'glæsɪ/ *adjective*
 (glassier, glassiest)
 1 وه‌ک شووشه، شووشه‌ناسا، شووشه‌یی،
 جام‌ناسا 2 (ناو) زولال، روون: *a glassy lake*
 3 *a glassy material* 1 (چاو) مات، بی‌هست:
a glassy look/stare 1 شیشه‌مانند 2 صاف 3
 (چشم) بی‌حالت

Glaswegian /'glæz:wɪdʒən/ *adjective, noun*
 سه‌ربه‌گلاسگو، گلاسگوئی *n* خه‌لکی
 (گلاسگو *Glasgow* ی سکا‌ته‌ند) 1 *adj*
 وابسته به گلاسگو *n* گلاسگوئی

Glauber's salt /'gləʊbəz, US 'glɒ:/ *noun*
 سولفاتنی سودیوم $\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ (زورتر بو
 ده‌رمانی ره‌وانی به‌کار‌دیترن) 1 سولفات دوسود
glaucoma /'glɒ:'kəʊmə, US 'gləʊ'kəʊmə,
 'glɒ:/ *noun*

سه‌وزاو، ته‌می چاو، ناوی ره‌ش (به‌ره‌به‌ره له
 ده‌ست‌دانی بینایی و دیدی چاو به‌ه‌وی په‌ستانی
 رووله‌زوری له‌تیوه‌وی گوی چاو) 1 آب سیاه
glaucomatous /'glɒ:'kəʊmətəs/ *adjective*
 تووش‌بوو یا دوچاری *glaucoma* 1 مبتلا به

آب سیاه

glaconite /'glɔ:kənait/ *noun*

کانه‌سوزیابو: کانیکی گلی سه‌وزیابو که زورتر له زیخ و چه‌وی ناوی دا هه‌یه (بهره‌ت: له *glaukos* یوتانی "سه‌وزیابو" + "-ite") ۱ گلاوکونیت

glaconitic *adjective*سه‌ریه **glaconite** ۱ گلاوکونیت**glauconite** /'glɔ:kəfem/ *noun*

کانیکی سودیوماوی شین‌باو که زورتر له بهره‌ده گۆراوه‌کان و تەلاشه‌به‌ردا دەس‌ده‌کەوئ ۱ گلاوکوفان

glauconous /'glɔ:kəs/ *adjective*

(تکنیکی و ویژگی) ۱ (رووه‌ک‌ناسی) کولکن، تووکن 2 خاوه‌نی ره‌نگی سه‌وزی مەیلە و زەرد (glauconousness *n*) ۱ گردپوش، کرک‌دار 2 دارای رنگ سبز مایل به زرد

glaze /'gleiz/ *noun*

1 لیاو، لێیۆو، لێوو، مینا، رەنگ، لوعاب، رووکه‌شی شووشه‌یی، مه‌تریالی شووشه‌پوشین 2 رۆنه و رشنه 3 ئاستی و رشن یان بریقەدار ۱ لعاب 2 جلا 3 سطح براق

glazed /'gleizd/ *adjective*

1 شووشه‌یی، لیس‌اوپوش، لیس‌وودار، شووشه‌پوش (کراو) 2 مات (له‌به‌ر ماندوویی یان وه‌ره‌زی) ۱ شیشه‌ای، لعاب‌داده 2 بی‌حالت

glazier /'gleizɪə(r), US -ʒər/ *noun*

شووشه‌پر، جامبر ۱ شیشه‌پر

glaziery /'gleizəri/ *noun*

شووشه‌پری، جامبری ۱ شیشه‌بری

glazing *noun*

1 شووشه‌پری 2 لیاوپوشی، شووشه‌پوشی، رەنگ‌پۆش کردن، شووشه‌پوش کردن ۱ شیشه‌بری 2 لعاب‌کاری

gleam /gli:m/ *noun*

1 زه‌رده، شه‌وقی که‌م، رۆشنایی کز، کزه‌رووناکی، تروسکه، بروسکه، نازنگ، زریوه، بریقە، دروه‌شانه‌وه، ورشه، زرتە، گەشانه‌وه، بریقانه‌وه، بریکانه‌وه: the gleam of the moonlight on the water 2 تروسکه، چه‌خماخه ۱ شعاع، نور خفیف، سوسو، درخشش، برق 2 بارقه

gleaming /'gli:mɪŋ/ *adjective*

بریقەدار، دره‌وشاوه، ورشن ۱ براق

gleaner *noun*

گوله‌وه‌چن، هیشوکه‌ر، هیشوچن، کۆکه‌ره‌وه، خرکه‌ره‌وه ۱ خوشه‌چین، جمع‌کننده

gleaning /'gli:nɪŋ/ *noun*

گوله‌وه‌چنه، گوله‌وه‌چینی، گول‌چینه‌وه، ده‌رۆزان، چینه‌وه، کۆکرده‌وه، خرکه‌رنه‌وه ۱ خوشه‌چینی، گردآوری

gleanings /'gli:nɪŋz/ *noun, pl.*

1 بابه‌ت‌کان، هه‌واله‌کان 2 شارۆ، پرزه، خه‌زه‌ل، گولپەر، قه‌سه‌ل، ده‌سک (وه‌ریوه‌ی دوا‌ی دروینه) ۱ مطالب 2 گلینگیس

glebe /gli:b/ *noun*

1 (زه‌وی) ته‌رخانه، ملکی کلینه 2 (کۆن) زه‌وی، زه‌مین، کێشگه (بهره‌ت: له *gleba* *glæba* لاتین "soil, land, clod") 1 (زمین) موقوفه 2 زمین، مزرع

glee /gli:/ *noun*

1 دلخۆشی، شادی، به‌که‌یفی، سه‌رخۆشی، خۆشحالی 2 گۆرانی چه‌نده‌نگه (جوار یا پینج و به‌هاریونی) ۱ خوشحالی، شغف 2 گلی

glee club *noun*

ده‌سته‌ی گۆرانی چه‌نده‌نگه ۱ گلی کلاب

gleeful /'gli:fl/ *adjective, also gleesome*

به‌که‌یف، شاد، دلخۆش، به‌ده‌ماخ، سه‌رخۆش، خوشحال، گه‌ش: a gleeful laugh ۱ خوشحال، مسرور، مشغوف

gleefully /'gli:fəli/ *adverb*

سه‌رخۆشانه، به‌دلخۆشی‌یه‌وه ۱ با خوشحالی

gleeman /'glimən/ *noun, pl. gleemen*

چاووش، شایه‌ر ب.ت. گۆرانی‌بێژ ۱ خنیاگر

gleesome = gleeful**gleet** /gli:t/ *noun*

1 زنجکاو یان چلک و کیمی (ناوه‌کی) به‌هۆی تووش‌بوون به‌سووزنه‌ک، زووخ‌ی سووزنه‌کی 2 (جۆری مقاو) 3 چله‌شۆری، کیمه‌شۆری ۱ تراوش سوزاکی 2 (نوعی) کتو یا مسممه 3 ریزش مخاط

gleety /'gli:ti/ *adjective*

1 وه‌کوو زنجکاو یان چلکی سووزنه‌ک 2 لینج، چه‌سپاوی، چلمین ۱ مانند تراوش سوزاکی 2 لزج

Gleichschaltung /'glɛɪçˌfaltʊŋ, German

'glaiçˌfaltʊŋ/ *noun*
(ئه‌لمانی) چونیه‌کاندن یان ستانداردکردنی ده‌زگا سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی و نابووری‌یه‌کان ۱ گلابچالتون

gleization *noun*

پێکهاتن یان به‌ره‌سه‌ندن *glee*، گۆرین بۆ یان کردنه‌ گلی یان گله‌شین، گلیاندن ۱ کلیراسیون

glen /glən/ *noun*

(ب.ت. له‌سکاتله‌ند و ئیرله‌ند) دۆلی ته‌نگ، قووله‌شیو، ته‌سکه‌ده‌ره، شیو یان دۆلی ته‌نگ و قوول ۱ دره‌ی عمیق

glene *noun*

1 (توێکاری) کاسه یان کلاوه‌ی جومگه‌(یی)، چالی جومگه 2 چال یان کاسه‌ی چاو ۱ کاسه‌ی مفصلی 2 کاسه‌ی چشم

glengarry /glənˈgærɪ/ *noun, pl. glengarries*

glittering jewels : دروه شاوه، ورشن، بریقه دار
glitteringly /'glɪtərɪŋli/ 2 بهرز، گه وره، مەژن

(adv) 1 درخشان، براق 2 عالی، برجسته

glittery /'glɪtəri/ adjective

دروه‌شاهه، بریقه‌دار: a -ttery suit درخشان

glitz /glɪts/ noun

(نافه‌رمی) زریقه‌ویریه، دره‌وشانه‌وه، بریقه‌بریق،

زریوه‌زریوه، ورشه (glitzyly adv) زرق و برق، درخشش

(n) 2

glitzy adjective

به‌زریقه‌ویریه، بریقه‌دار، به‌نالاولا 2 پرزرق و

برق

gloaming /'gləʊmɪŋ, US 'glou-/ noun

باش روزاوا، دره‌نگان، تاریک و لیلی‌نیواری،

زهرده‌پهر 2 شفق

gloat /gləʊt, US glout/ noun

1 دلشادی، هستی سه‌رکه‌وتووانه 2 چاوتی‌پرین

1 احساس پیروزمندانه 2 خیره‌نگری

gloating /gləʊtɪŋ, US glouting/ adjective

له‌خوبایی‌پانه: a gloating look

(adv) 2 غرورآمین

glob /glob, US gla:b/ noun

1 دلبوب، تنوک، تکه 2 (قور، هه‌ویر و هند)

گرمولکه، یس‌ر(ت)که، گرئکه، گرمولسه،

گونک، گرم، توبه‌لکه 1 قطر 2 قلنه

global /'gləʊbl, US 'gloʊbl/ adjective

1 جهانی، گله‌مبه‌ری، گشتی، هه‌ملاینه،

گشت‌گره‌وه 2 خر، خرؤک، گوناسا، خرؤکه‌ناسا

3 کامپیوتری، کام‌گیر، کام‌داگر (سه‌رحم به‌رنامه

و فایله‌کاتی کامپیوتر دادگری) 1 جهانی،

کلی، عام 2 کروی 3 گلوبال

globalism noun

جهان‌گیری، جه‌هان‌گره‌وه‌یی، جهان‌داگری

جهان‌شمولی

globalist noun

جهان‌گیر، جه‌هان‌گره‌وه، جهان‌داگر

جهان‌شمول

globalization /'gləʊbəlaɪ'zeɪʃn, US

'gləʊbəlaɪ'z-/ noun, also Brit globalisation

به‌جهانی‌کردن، به‌جهانی‌بوون 2 جهانی‌سازی،

جهانی‌شدن

globally /-bəli/ adverb

به‌شیوه‌یه‌کی جهانی، به‌گشتی 2 به‌طور جهانی

global village noun

گوندی جهانی 2 دهکده‌ی جهانی

global warming noun

زوربوونی گهرمی زه‌وی 2 افزایش دمای کهری

زمین

globe /'gləʊbeɪ/ adjective

خر، گویی، تویی 2 کروی

globe /'gləʊb, US gləʊb/ noun

1 زه‌وی، گوی زه‌وی 2 جهان، جه‌هان 3 گو

یان تویی جوگرافیایی 4 گو 5 شووشی خر بو

راگرتنی ماسی 6 (تویکاری) گوی چاو 1

زمین 2 جهان 3 کهری جغرافیایی 4 کره 5 مردنگی

6 کهری چشم

globe artichoke = artichoke 1

globefish noun, pl. same or globefishes

ماسی‌یه‌خسر، خره‌ماسی (ده‌توانی‌خوی

خر‌کاته‌وه) 2 گوی‌ماهی

globe flower noun

(روه‌ک‌ناسی) گوله‌خره، گوله‌توبه: گیایی له

تیره‌ی buttercup، به‌گولی زهره و پرته‌قالی

خره‌وه [توخم Trollius] 2 نوعی گل

globe mallow noun

توله‌که‌خسر، توله‌که‌توبه: توخمتیکی

Sphaeralcea کومه‌له گیای خنژانی

مالو 2 ماله‌مالو 3 ماله‌مالو 4 ماله‌مالو

هی ناوچه وشکه‌کاتی باکووری و باشووری

ئه‌مریکا و زورتر هینشوه گولی پیاله‌ناسای نال

و به‌میدی هه‌یه 2 نوعی گیاه

globe thistle noun

کهرتشی [توخم Echinops] 2 شکر‌تیغال

globetrotter noun

دنیا‌گر، جهان‌گر، گه‌روان، گه‌پیده 2 جهان‌گرد

globetrotting /'gləʊbɒtrɒtɪŋ, US

'gləʊbɒtrɒtɪŋ/ noun, adjective

دنیا‌گری، جهان‌گری، گه‌روانی، گه‌پیده‌یی

جهان‌گردی

globigerina /'gləʊbɪdʒə'raɪnəl noun, pl.

globigerinas or globigerinae /-ni:/

گیانه‌وهریکی یه‌ک‌خانه‌یی ناوی پلانکتونی، که

قاو‌خ‌یان له‌یکه‌یه‌کی قسلی هه‌یه [توخم

Globigerina] 2 گلوبیگرینا

globin noun

جوری پروتینی بیه‌رنگ، سه‌ربه‌ده‌سه‌یی

نالبومینه‌کان 2 گلوبین

globoid /'gləʊbɔɪd/ adjective

شیوه‌گو، گوناسا، گویی، خر، له‌گوچوو

کروی‌شکل

globose /'gləʊbəʊs/ adjective

خر، گویی، گره‌فر، گوناسا 2 کروی، گرد

globosity /gləʊ'bɒsɪti/ noun

خری، خر‌بوون، گویی، گویی‌بوون، خرتی 2

کرویت، گردبودن

globular /'glɒbjələ(r), US 'glɑ:b-/

adjective

گوناسا، خر، گویی، گرمولکه‌گرمولکه، پیکه‌توو

له‌ورده گرمولکه، spherical, globe-shaped

2 کروی، گرد، دارای گلوله‌های ریز

globular cluster noun, also globular

(ئه‌ستیره‌وانی) هینشوو گویی: بوله‌ئه‌ستیره‌ییکی

به‌ریلاو، ب.ت. هی‌ئه‌ستیره‌کونه‌کان و له

ده‌ره‌وه‌ی کاکیشان‌دا 2 خوشه‌ی کروی

globularity /glɒbjə'lærɪti/ noun

خریتی، خربوون، گویبوون ○ کرویت
globule /'glɒbjʊl/, US 'glɑ:b-/ *noun*

1 خړوکه 2 تکه، تښک، دلږ 3 گوی
 چکولانه، گویزه، تویي بچوک ○ 1 گبول 2
 قطره، چکه 3 کړی کوچک

globulin /'glɒbjʊlɪn/ *noun*

گلوبولین، کومه لیکي پروتین ساهه کان، وهک
 ○ myosin گلوبولین

globulous /'glɒbjələs/ *adjective*, also *globy*

خر، گوی، شپوه گو، گوناسا ○ کړی، گرد

glochidium /gləu'kɪdɪəm/ *noun, pl.*

glochidia

1 سهر (ه) تیره، کرموکه یان برگه ی مشه خوری
 هیندی گیانه وری بی پرېره ی دووله بکه، خیزان
 Unionidae 2 موو یا کولکه ی نووک تیژ، درکی
 (نامیز) سهر تیرو ی، سهر به سهر تیره:
glochidial adj

پسهره ت: له سهر بنچینه ی **glōkhis** یونانی
 "سهره تیر **(arrowhead)** ○ 1 گلوکیدوم خار

glockenspiel /'glɒkənspi:l/, US 'glɑ:k-/ *noun*

(نامیز) سهر تیرو ی فدرهنگی، گلاکین شپیل ○
 ستور فرنگی، گلکون اشپیل

glomerate /'lɒməɪt/ *adjective*

سهریک کهوتو، کووه یوو، به توپه ل یوو،
 کولوکولسو، کومه لکه به ستو، که له که کړاو،
 گلوله یوو، پتکه ووه نووساو، خر ○ انباشته شده،
 گرد

glomeration /'lɒməɪʃn/ *noun*

سهریک کهوتن، که له که یوو، کووه یوویی،
 به توپه ل یوو، کومه لکه به ستن، بارست یووون ○
 انباشت، انباشته شديکي، به هم پیوستکی

glomerulate *adjective*

هینشوویی، ریکخراو به هینشووهینشو (ی)
 چکوله ○ خوشه ای

glomerulonephritis

/glɒ.mer.jʊ.lə.ɒnɪ'frʌtɪs/ *noun*

(پزشکی) ههوکردنی سهختی گورچيله، زورتر
 له بهر کاردانه ووهی ده زگای پاراستن ○
 گنومرولونفریتس

glomerular *adjective*

سهر به گلولان ○ وابسته به گروهه

glomerule /'glɒməru:l/ *noun*

هینشو، پؤل، دهمسته، گلوله پرک ○ خوشه،
 گلوله ی رگی

glomerulus /glɒ'mer(j)ʊləs/ *noun, pl.*

glomeruli /-ləɪ, -li/

(توپکاری و زینده ناسی) گلولان، توپه لی
 پتکه ووه نووساو ○ گروهه

gloom /glu:m/ *noun*

1 تاریکی (تهو او یان به شنی)، لیلی، ماتی 2 خهم،
 خه فته، به زاره، زفری، کوفان، خوشه،

دلته نگی، ناره حه تی، ناهومیدی، دلساردی،
 دلته نگی ○ 1 تاریکی 2 اندوه، پاس، افسردگی

gloomily /'glu:mɪli/ *adverb*

به دلته نگی به وه: **He stared gloomily at the**
 ○ phone با افسردگی

gloominess /'glu:mɪnəs/ *noun*

تاریکی، لیلی، ماتی، دلته نگی، خهمباری ○
 تیرگی، افسردگی

gloomy /'glu:mi/ *adjective* (gloomier, gloomiest)

1 تاریک، لیل، مات که مشهوق 2 ناره حه ت،
 مه یوس، دلته نگی، خهمبار، ناهومید، دلسارد 3
 دلته نگی (که ر) ناره حه ت که ر: **a gloomy**
 ○ room/atmosphere 1 تاریک 2 افسرده،
 اندوهگین، مایوس 3 افسرده کنده

Gloria /'glɔ:riə/ *noun*

1 سرودی که به **Gloria in excelsis Deo** دس
 پتده کا، به شیکي Mass ینکدتنی 2 سرودی دینی
 یان پارانوهه یی که به **Gloria Patri** دس
 پتده کا، پاس psalm هکان و له نوچ و دوعای
 فهرمی دا به کاردتنی 3 (gloria) خهرمانه،
 نامار، نالقمی رووناکي 4 به سن (پسهره ت): لاتین
 "glory" ○ 1 و 2 کلوریا 3 هاله 4 حمد

gloriation *noun*

شانازی ○ فخر

glorification /'glɔ:ri'fɪkəʃn/ *noun*

1 شکو پتدان، گهوره کردنه وه، به گرنگ تر دنان،
 ریزلینان، تاریف دان، بیا هلدان، به سن دان، شکو،
 گهوره یی: **the -tion of war** 2 سهر به رزی،
 سهریلیندی ○ 1 تجلیل، تحسین، گرامی داشت،
 جلال 2 سرافرازی

glorified *adjective*

به گرنگ تر دناو، شکودار کړاو، شکو پتدراو ○
 مورد تجلیل واقع شده

glorifier *noun*

شکو پتده ر، به گرنگ تر دانه ر ○ تجلیل کنده

glorious /'glɔ:riəs/ *adjective*

1 به شکو گهوره، مه زن، شکودار، سهر به رز،
 شانازی یانه، سهر به رزانه: **2 a glorious victory**
 جوان، خوش: **3 a glorious sunset** (ههوا)
 خوش، خورکه ووتو، تاوویان، گهرم 4 زور
 چاک، په کجار باش ○ 1 شکو مند، افتخار آمیز 2
 زیبا، خوشایند 3 (هوا) مطبوع 4 خینی خوب

gloriously /'glɔ:riəsli/ *adverb*

سهر به رزانه: **The show has been gloriously**
 ○ successful با افتخار

gloriousness /'glɔ:riəsnes/ *noun*

گهوره یی، شکو، فهر، به شکو یی، شکوداری ○
 جلال، شکو مندی

glory /'glɔ:ri/ *noun, pl. glories*

1 شکو، فهر، گهوره یی، مه زنی، شانازی،

نهوره‌نگ، سهره‌رزى، سهريليندى، ناووده‌نگ،
 نيوبه‌ده‌ره‌وي، (كيتي پيروز) به‌سن،
 شوكرانه‌پوزى، سپاس، به‌رستن، پياهلدان 2
 جوانى 3 مابدى شانازى، مابدى سهره‌رزى 4
 خهرمانه، تامار، نالقه‌رووناكى (ده‌ورى سهرى
 كريس يا سه‌پتن) (به‌رهت: له glorie فهرنسى
 كون، له gloria لاتينه‌وه) 1 شكوه، افتخار،
 عزت، شهرت، حمد 2 زيبايى 3 مابدى افتخار 4 هاله
glory days noun, pl.
 روژگارى خوشى رابردوو 1 دوران خوش گذشته

glory-hole noun
 شويتى راگرتى شره‌وپره، كونه‌شرخانه 1 محل
 نگه‌دارى خنزى پنزى

glory-of-the-snow = chionodoxa

glory pea = clianthus

gloss /glos, US glɒs, gla:s/ noun,
 adjective

n برىقه، دره‌وشانه‌وه، ورشه، برىقانه‌وه،
 برىسكهانه‌وه، روالهت، رووكهش، روالهتى
 هه‌لفريوتير، خوش‌روالهت، رهنگى روئى
 برىقاوى، ورشن 1 *n* برق، درخشندكى، ظاهر،
 ظاهر فرينده، رنگ روغنى *adj* براق

gloss /glos, US glɒs, gla:s/ noun

روون كرده‌وه، والاكرده‌وه، رافه، شى كرده‌وه،
 ليكه‌ده‌وه، وه‌رگيران 1 تفسير، شرح، ترجمه

gloss(o)- prefix

پيشگر: زمان، زبان: **glossolia** **glossitis**
 (به‌رهت: له glōssa يونانى "تongue")
 language, 1 پيشوند: زبان

glossa noun

1 زمان 2 پينكهاته يان نه‌ندانكى شينوه‌زمان
 1 زبان 2 ساختار يا عضو زباني شكل

glossal /'glɒs(ə)l/ adjective

(تويكارى، ده‌گه‌ن) زمانى، سهره‌زمان،
 lingual 1 وابسته به زبان

glossarial /glɒ'seəriəl/ adjective

سهره‌فه‌ره‌نگوك، فهره‌نگوكى 1 واژه‌نامه‌اى
glossarist noun

1 شى كهره‌وه، ليكه‌ده‌وه، روون كهره‌وه 2
 فهره‌نگوك نووس 1 مفر 2 گلساريس

glossary /'glɒsəri, US 'glɒs-, 'glɑ:s-/
 noun, pl. glossaries

1 فهره‌نگوك: **a glossary of financial terms**
 2 (كيتيب و هتد) په‌راويژه‌كان 1
 واژه‌نامه 2 حواشى

glossator /glɒ'seɪtə/ noun

1 شى كهره‌وه، ليكه‌ده‌وه، رافه‌وان، روون كهره‌وه
 2 فهره‌نگوك نووس 1 مفر 2 گلساريس

glosser noun

مشت‌ومال‌دهر 1 صيقل‌دهنده
glossily /'glɒsɪli, US 'glɒ:sɪli, 'glɑ:sɪli/

adverb

به‌زريقه و برىقه‌وه، برىقه‌دارانه 1 با زرق و برق
glossiness /'glɒsɪnas, US 'glɒ:sɪnas,
 'glɑ:sɪnas/ noun

دره‌وشانه‌وه، برىقانه‌وه، ورشانه‌وه، چرىسكهانه‌وه
 1 زرق و برق، تلاك

glossitis /glɒ'saɪtɪs/ noun

ناوسانى زمان، زمانه‌سوئ 1 التهاب زبان
glossographer noun, also glossator

1 فهره‌نگوك نووس 2 شرفه‌وان، ليكه‌ده‌وه،
 شى كهره‌وه 1 گلساريس 2 مفر

glossography /glɒ'sɒgrəfi/ noun

ليكه‌ده‌وه، شرفه، رافه، شى كرده‌وه 1 تفسير
glossolalia /'glɒsə'leɪlə/ noun

ديارده‌ى قه‌كردن به زمانيكى نه‌ناسراو
 په‌درزايى به‌رستن و رى‌وپه‌سمى دينى‌دا 1
 گلسولاليا

glossolalic adjective

سهره‌گلسولاليا 1 وابسته به گلسولاليا
glossology /glɒ'sɒlədʒi/ noun

زمان‌ناسى، زمانه‌وانى 1 زبان‌شناسى

gloss paint noun

ره‌نگى روئى، ره‌نگى ورشنه 1 رنگ روغنى
glossopharyngeal nerve

/,glɒsə(u)'fɑːrɪn(d)ʒiəl, -'fɑːr(ə)n'dʒi:əl/
 noun, pl., also glossopharyngeal

(تويكارى) جووته نيرف يان ده‌مارى كه‌راكه‌يى
 cranial nerve كه زمان و قورگ راده‌گرن 1
 گلسوفارىنجيال نرو

glossy /'glɒsi, US 'glɒ:si, 'glɑ:si/ adjective
 (glossier, glossiest)

1 دره‌وشاوه، برىقه‌دار، مشت‌ومال‌دراو، ورشن،
 برىسكه‌دار: **glossy leather** 1
 2 خوش‌روالهت، روالهت‌جوان: **the glossy world of fashion**
 1 براق، درخشنده
 2 ظاهر فريب

glossy magazine noun

كوفارى په‌وروشنه يان په‌رده‌وشاوه 1 مجله با
 كاغذ براق

glossy paper noun

كاغزى لووس، كاغزى گلاسه 1 كاغذ گلاسه
glost /'glɒst/ noun

لباو، لوعاب، ره‌نگ (هيزبارى گلينه) 1 لعاب
glottal /'glɒtəl, US 'glɑ:təl/ adjective, also
 glottic

1 (زمانه‌وانى) گه‌رووبى، گلوتال، گلاتال 2
 سهره‌قه‌ورگ، قورگى، قورقوراكه‌يى 1
 چاكانبى 2 وابسته به حنجره

glottal stop noun

(زمانه‌وانى) گه‌رووبه‌ند، ستايى گلاتال 1 واج
 چاكانبى-انساندى

glottis /'glɒtɪs, US 'glɒt-/ *noun*

1 (تویکاری) قورگ، قورقوراکه 2 (زمانه‌وانی) گلوئیس (بنه‌وت: له *glōtīs* یونانی، له *glōta* گورای "tongue" *glōssa*) 1 حنجره 2 چاکتای **Gloucester Old Spot** *noun*

به‌رازیکی ره‌گه‌زیسی پتکه‌پتکه ره‌ش 1 نوعی خوک

glove /gləv/ *noun*

1 ده‌سکیش، ده‌سوانه، له‌یک: *a pair of gloves* 2 *gardening -ves* 1 *rubber -ves* 2 ده‌سکیش شه‌مه‌شت 1 2 دستکش 2 دستکش بوکس

glovebox /'gləvbɒks/ *noun*

(ماشین) داشبورد

glove compartment *noun*

(ماشین) داشبورد 1 داشبورد

gloved /gləvd/ *adjective*

ده‌سکیش‌دار 1 دارای دستکش

glove-fight /gləv faɪt/ *noun*

شه‌مه‌شت به ده‌سکیش 1 مشت‌بازی با دستکش

glove puppet *noun*

بوکله‌له یا پایتی ده‌سکیشی، بیجیجه‌خانی

ده‌سکیشی 1 عروک دستکشی

glover *noun*

1 ده‌سکیش‌دروو 2 ده‌سکیش‌فروش 1

دستکش‌دوز 2 دستکش‌فروش

glow /gləʊ, US glɔʊ/ *noun*

1 شوق، روشنایی، روونایی، تروسکه، بروسکه،

دره‌وشانه‌وه، بریگانه‌وه، بریقانه‌وه، بریقه، ورشه

2 سووره‌له‌گران، گهرمی، تین‌وگور، کولان،

که‌فوکول، تاووتین، تاوتوی، جوش‌وخروش،

جوش‌سندن، تاوسندن، کلیه‌کردن 3 شادی،

خوشی، دلخوشی، سهرخوشی، به‌که‌یفی،

پنخوش‌بوون، ره‌زاهندی، قایل: *When she*

looked at her children, she felt a glow of

pride 4 *fever and glow* (تاوتوی) 1 نور،

درخشندگی، برق 2 حمیت، سرخی، جوشش،

تب‌وتاب 3 شادایی، رضایت 4 تب‌وتاب

glowering *adjective*

تووره، غه‌یدی 1 غضبناک

glowing /'gləʊɪŋ, US 'gləʊɪn/ *adjective*

سووره‌وه‌بوو، داگیرساو، پرووسکه‌دار،

دره‌وشاوه، بریقه‌دار، به‌تین‌وگور، ورووژینه‌ر،

به‌تاو، به‌خروش، به‌تین: *a glowing*

account/report/review 1 سرخ، برافروخته،

درخشان، پرحرارت

glowingly /'gləʊɪŋli, US 'gləʊɪnli/ *adverb*

به‌تین‌وگوره‌وه 1 با شور و شوق

glow-worm /gləʊ wɜ:m/ *noun*

گوله‌ستیره، پیریتروک، بسوک، ستیروک

Zarhipis (له‌وروپا) *Lampyrus noctiluca*

integripennis (له‌مریکای باکووری) و

جوره‌کانی تر 1 کرم شب‌تاب

gloxinia /glɒk'smɪə/ *noun*

جوری گیای گهرمیانایی له‌مریکا به گولی گهره

و زه‌نگوله‌ناساوه [نوخمه‌کانی *Gloxinia* و

Sinningia: چن‌دین جور] 1 نوعی گیاه

glozingly *adverb*

زمان‌لووسانه، له رووی زمان‌چه‌وری‌یه‌وه 1 از

روی چرب‌زبانی

glucagon /'glu:kəg(ə)n, -gon/ *noun*

(زینده‌کیما) گلو‌کاکون: هورمونی که له

شیلوک‌دا *pancreas* ساز ده‌بین و تاوی

شی‌کرده‌وی گلیکوزین بو گلوکوز له جگه‌ردا

ده‌دا و کاره‌گمی دزی کاری نیسولینه 1

گلوکاکون

glucan *noun*

(زینده‌کیما) گلوکان: بولی‌سا‌کاریدی (وه‌ک

cellulose و *glycogen*) که فره‌پارزه‌یتکی

polymer کلوکوزه 1 کلوکان

glucocorticoid /'glu:kə(ɒ)'kɔ:tɪkɔɪd/

noun

(زینده‌کیما) کومه‌لن له هورمونه‌کانی

ستیرییدی که له لایهن تویکلی

زوورگورجیله‌یی‌یه‌وه *adrenal cortex* به‌رهم

دیرین، ده‌ستین له *corticosteroid* له‌کان

(ب.ت. *hydrocortisone*) که خهریکی

مینابولیزی کاربو‌هیدرایته‌کان، پروتینه‌کان و

چه‌وری‌یه‌کانه و چالاکي دزه‌ئاوسانی *anti-*

inflammatory هه‌یه 1 گلوکوکورتیکوئید

glucokinase *noun*

(زینده‌کیما) گلوکوکیناز: هه‌وینه‌یی که تاوی

phosphorylation ی گلوکوز ده‌دا،

hexokinase ب.ت. له جگه‌ردا هه‌یه و

تاوی *phosphorylation* ی گلوکوز ده‌دا 1

گلوکوکیناز

gluconate *noun*

خویی ترشه‌لویکی گلوکونیک

1 نمک اسید گلوکونیک

gluconeogenesis *noun*

گلوکومیزوتیسیس، گلوکومیزوتیتر: پتکه‌اتی

گلوکوز له‌نیو له‌شی گیانه‌وه‌ران‌دا ب.ت. جگه‌ر

له کومه‌له ماکینه‌وه (وه‌ک پروتینه‌کان و

چه‌وری‌یه‌کان) له‌چاو *carbohydrate* له‌کان 1

گلوکونیزوتیتر، گلوکونیزوتیسیس

gluconic acid *noun*

ترشه‌لویکی گلوکونیک: جوری ترشه‌لویکی

کریستالی *C₆H₁₂O₇* به‌هزی نوکسانی

گلوکوزه‌وه به‌دس دیرتی 1 اسید گلوکونیک

glucosamine *noun*

شه‌کریکی ته‌مینو *C₆H₁₃NO₃* که له زوری‌ی

بولی‌سا‌کاریده‌کانی شانه‌ی بره‌ه‌دارانا هه‌یه و

هه‌روه‌ها پتکه‌تیه‌ری سه‌ره‌کی *chitin* 1

گلوکوزامین
glucose /'glu:kəʊs, -kəʊz, US -kəʊs, -kəʊz/ noun

شکره (ی میوه؛ بنه‌رەت): له *gleukos* یونانی
"مە‌ی شیرین" ○ گلوکر

glucose-1-phosphate noun

فوسفاتی یه‌کی گلوکوز: نیستیری $C_6H_{13}O_9P$
که له بوونی phosphorylase ی له‌گە‌ل
نال‌دو‌زه‌کان و کیتو‌زه‌کان کار‌دان‌ه‌وی ده‌بی تا
disaccharide ه‌کان به‌رهم یینی ○ فسفات
یک گلوکر

glucose-6-phosphate noun

نیستیری $C_6H_{13}O_9P$ که له گلوکوز و
ATP یینکها‌تو‌وه و فو‌ن‌سا‌خ‌تی بنه‌رەتی سه‌ره‌ت‌ای
میتابولی‌زمی گلوکوز ه‌ فسفات شش گلوکر

glucosidase noun

(کیمیا) ه‌ه‌و‌ت‌ه‌ی enzyme (وه‌ک maltase) که
گلوکوزایدی glucoside هایدرو‌لی‌زه ده‌کا ○
گلوکوزیداس

glucinium noun

(کیمیا) گلو‌سین‌یوم ○ گلو‌سین‌یم

glucoside /'glu:kəsaid/ noun

(کیمیا) گلوکوزاید: glycoside ی که له
گلوکوز ده‌گیری ○ گلوکوزید

glucosidic adjective

سه‌ره‌ی گلوکوزاید یان گلوکوزید ○ وابسته به
گلوکوزید

glucosuria /'glu:kəʊsjə'nəʊl/ noun

(پزشکی) شکرە‌ی میز، بوونی شکره له میزدا،
گلوکوسوریا ○ قند ادرار

glucuronic acid noun

ترشه‌لۆ‌کی گلوکورو‌نیک: ترشه‌لۆ‌کی $C_6H_{10}O_7$
به‌ه‌وی ئۆ‌کسان‌ی گلوکوزه‌وه‌ یینکها‌تو‌وه، ناو‌ت‌ه‌ی
ک‌ه‌ه‌ ب.ت. وه‌ک یینکها‌ت‌ه‌ی
mucopolysaccharide ه‌کان (وه‌ک
hyaluronic acid) وایه ○ اسید گلوکورو‌نیک

glucuronidase noun

گلوکورو‌نیداز، گلوکورو‌نیداز: ه‌ه‌و‌ت‌ه‌ی که
glucuronide ی هایدرو‌لی‌زه ده‌کا ○
گلوکورو‌نیداز

glucuronide noun

گلوکورو‌ناید، گلوکورو‌نید: ه‌ه‌ریه‌ک له‌ چه‌ند
به‌رهم‌ی glucuronic acid گلوکورو‌نید

glue /glu:/ noun

چه‌سپ، س‌ریش، که‌تیره، ه‌یلیم، ده‌باش،
ده‌بوش، غ‌ری: *a tube of glue* ○
glue-like (adj) glue: بنه‌رەت: له
gluten (لاتین) ○ چسب

glue-sniffing noun

س‌ریش‌بو‌ن‌کردن، چه‌سپ‌بو‌ن‌کردن ○ چسب‌بو‌ی
gluey /'glu:ɪ/ adjective

س‌ریش‌و‌ی، ملا‌وی، چه‌سپ‌و‌ی ○ چسب‌اک
glühwien /'glu:vain, German 'gly:vain/
noun

مە‌ی گە‌رم و به‌مه‌زه‌وه ○ شراب داغ و چاشنی‌دار
glum /glʌm/ adjective (glummer,
glummiest)

خه‌مبار، دلته‌نگ، مات، نارە‌حه‌ت، ک‌ز، یین‌که‌یف،
ناف‌چاف‌شین، رو‌وسارد، نا‌ه‌وم‌ید: *became glum*
when they heard the news ○ اندوه‌گین،
اف‌س‌رده، ما‌یوس

glume /glu:m/ noun

(رو‌وه‌ک‌ناسی) تو‌ی، پو‌شه، پو‌شینە، تو‌یک،
تو‌یخ، به‌رگ، سو‌س (بنه‌رەت): له *gluma*
لاتینه‌وه "husk" ○ غلاف، پوست

glumly /glʌmli/ adverb

به‌دلته‌نگ‌ی‌ه‌وه ○ با‌اف‌س‌ردگی

glumness /glʌmnəs/ noun

دلته‌نگ‌ی، خه‌مبار‌ی، یین‌که‌یف‌ی، ک‌زی، سات‌ی،
لی‌وبه‌بار‌ی ○ افس‌ردگی، ح‌زن، اندوه‌گینی

gluon /'glu:ɒn/ noun

(فیزیک) س‌ریش‌ان: پارچۆ‌که‌ییکی زیر‌گە‌رد‌یه‌یی
بین‌بارستایی وادانرا‌و، با‌وه‌ر وایه که ه‌یزیکی توند
نیوان کوارکه‌کان رابگۆ‌یزێ ○ گلو‌ان

glut /glʌt/ noun

1 خسته‌رو‌وی له‌را‌ده‌به‌ده‌، ب‌ری یین‌ته‌ندازه،
له‌ته‌ندازه‌به‌ده‌ری، له‌را‌ده‌به‌ده‌ری، زۆ‌ری، زه‌یه‌نی،
گە‌له‌ی، له‌ب‌ی‌وست‌به‌ده‌ر، ب‌ریکی زۆ‌ر 2 زۆ‌رخۆ‌ری
3 (پزشکی) خه‌ستی خو‌ین ○ ع‌رضه‌ی بیش
از حد، و‌فور، افزو‌نی، مق‌دار زیاد 2 پ‌رخۆ‌ری 3
غلظت خو‌ن

glutamate /'glu:təmeɪt/ noun

1 (زینده‌کیمیا) خو‌ی یان نیستیری ترشه‌لۆ‌کی
گلو‌تامیک 2 = monosodium glutamate
گلو‌تامات

glutamic acid /'glu:'tamik/ noun, also
glutaminic acid

(زینده‌کیمیا) ترشه‌لۆ‌کی گلو‌تامیک $C_5H_9NO_4$
○ اسید گلو‌تامیک

glutaminase noun

(زینده‌کیمیا) گلو‌تامیناز: ه‌ه‌و‌ت‌ه‌ی که گلو‌تامین
بو ترشه‌لۆ‌کی گلو‌تامیک و نامۆ‌نیا ammonia
هایدرو‌لی‌زه ده‌کا ○ گلو‌تامیناز

glutamine /'glu:təmi:n/ noun

(زینده‌کیمیا) گلو‌تامین: ترشه‌لۆ‌کی نه‌مینی‌وی
نا‌و‌خ‌وا‌ز که به‌شی یینکها‌ت‌ه‌ره بو زۆ‌رینه‌ی
پ‌رو‌تینه‌کان ○ کلو‌تامین

glutaric acid noun

(زینده‌کیمیا) ترشه‌لۆ‌کی گلو‌تاریک $C_5H_8O_4$
○ اسید گلو‌تاریک

glutathione /'glu:tə'θaɪɒn/ noun

(زینده‌کیمیا) ناو‌ت‌ه‌ی $C_3H_8O_2$ که دوو

کومه لی ئالدهایدی aldehyde تیا به و ب.ت. له بواری پیسته خوش کردن و چه سیاندنی شانه زینده ناسی په کاندا biological tissues به کار دیتړئ ګلوتارالدهید

glutathione /glu:ta'θaɪəʊn/ noun

(زینده کیمیا) ګلوتاتیون: پیتیدیکی ناوه توواوی کریستالی ترشه لویکی ګلوتامیک، cysteine و ګلیسین $C_{10}H_{17}N_3O_6S$. له نیو خوین و شانه رووه کی و گیانه وری په کاندا دوزراوه توه و له نوکسانه کانی شانه و چالا کاندنی هیندی هدیته ګرنگه ګلوتاتیون

glute = glutens

gluteal /'glu:tiəl/ adjective

سمتی، سهر به هیت ګلوتینی

gluten /'glu:tɪn/ noun

پیز، چه سپی گهنم (= مه ترپال یان ماکینکی نیو دانه ویله، ب.ت. گهنم که بهر پر سپی پیکانه کی و جیری elastic هویره) ګلوتن

glutethimide noun

جوزی دهرمانی خه ویتهری دامر کینهر $C_{13}H_{15}NO_2$ ګلوتیمید

gluteus /'glu:tɪəs, US glu:'ti:əs/ noun, pl.

glutei /-ti:ai, -'ti:ai/ ماسوولکه ی سمت، سمت ماسوولکه (سیان)؛ پنه روت: لاتینی نوی، له *glutinos* یونانی "buttock" مایچه ی سرین

gluteus maximus noun, pl. glutei maximi

ماسوولکه ی هه رده روه ی سمت ماسوولکه ی هه ر دوولای سمت (لاتین: گه ورتهرین ماسوولکه ی سمت) ګلوتیوس ماکیموس

glutinous /'glu:tənəs/ adjective

چه سپاوی، ملاوی، سریشاوی، لیجق: چه سپاک *glutinous rice*

glutinous rice noun

برنجه لیجقه، دهنک کورت [*Oryza sativa*] ګلوتینوسا نوعی برنج

glutinosely /'glu:tənəsli/ adverb

به شیوه ییکی چه سپاوی، لیجانه، لیجقانه ګلوتینوسا

glutinousness /'glu:tənəsnes/ noun

مل بوون، ملاوی بوون، چه سپاوی بوون، لیجق بوون ګلوتینوسا

glutinosity /'glu:ta'nɒsɪti/ noun

مل بوون، ملاوی بوون، چه سپاوی بوون، لیجق بوون ګلوتینوسا

glutted adjective

بازا پر ګلوتینوسا

glutton /'glu:tɪn/ noun

بنیاده می زورخور، چلیس، زگه روه، نهوسن، زکون ګلوتون

gluttonous /'glu:tənəs/ adjective

زورخور، چلیس، زگه روه، نهوسن، زکون: *a-ous appetite* شکم

gluttonously /'glu:tənəsli/ adverb

چلیسانه ګلوتینوسا

gluttony /'glu:tənɪ/ noun, pl. gluttonies

زورخوری، چلیس، زگه روه ی، زکونی، ګلوتونی، شکموی، حرص

glyc(o)- prefix

پیشگر: 1 شکر، سهر به یان شکر بهرهم دیتی، کاربوهایدرایت و ب.ت. شکر: *glycoside* 2 *glycoprotein* ګلیکوپروتین (بهره رت: له *glukus* یونانی بهوه "sweet") ګلوسید: 1 قند 2 ګلیسین

glycan = polysaccharide

glycemia noun

بوونی شکر یان ګلوتوز له خویندا ګلیسمیا

glycemic adjective

که سیکي تووشبوو به ګلیسمیا ګلیسمیک

glycer(o)- prefix

پیشگر: ګلیسرول، ګلیسرین ګلیسرول، ګلیسرین

glyceraldehyde noun

جوزی ناویتی بلووری شیرین $C_3H_6O_3$ که له شی بوونه می شکره کان ده گیری و دوا ی لی کر دنه وه reduction ده پیته *glycerol* ګلیسرالدهید

glyceric acid /gli'serɪk 'æsid/ noun

(کیمیا) ترشه لویکی ګلیسریک $C_3H_6O_4$ اسید ګلیسریک

glyceride /'glɪs(ə)raɪd/ noun

نیستیری ګلیسرول ب.ت. له ګل ترشه لویکه چه ورته کاندا ګلیسرید

glyceridic adjective

سهر به یان پیته ندی به ګلیسترایده وه هیه وابسته به ګلیسرید

glycerine /'glɪsərɪn, -rɪn, US -rən/ noun, also -rol/'glɪs(ə)rɒl/, US -n

ګلیسرین (له *glukeros* یونانی "sweet") ګلیسرین

glycerol /'glɪs(ə)rɒl/ noun

شله ییکی بی رهنګ، لیج و شیرین $C_3H_8O_3$ وهک لاهه ره می سابوون بهرهم دیتړئ ګلیسرول

glyceryl /'glɪs(ə)rəl, US -rɪl/ noun

(کیمیا) ګلیسریل: کومه لیکی سی هاو هیز C_3H_5 -3، له ګلیسرول بهرهم دیتړئ یان ورته گیری ګلیسریل

glycine /'glɪsɪn:/ noun

ګلیسین: ترشه لویکی نه مینوی بلووری شیرین $C_2H_5O_2$ ګلیسین

glycoalkaloid noun

گلیکونالکالوئید: ناویته‌یکی تال (وهك solanine)
له هیندئ گپادا هه‌یه و له glycoside ی
نالکالوئیدی پیکهاتوهه ٠ گلیکونالکالوئید

glycogen /'glaiəkəʤ(ə)n/ noun

نشاسته‌ی گیانه‌وه‌ری، گلیکوژین ٠ گلیکوژن
glycogenic /'glaiəkə'dʒenik/ adjective
گلیکوژین‌پیکه‌ین، گلیکوژین‌ساز، گلیکوژینیک
٠ گلیکوژینیک

glycogenesis /'glaiəkə(u)'dʒenisi/ noun

گلیکوژین‌پیکه‌اتن، گلیکوژین‌ساز (له)
شه‌کره‌وه ٠ گلیکوژین‌زایی

glycogenolysis noun, pl. glycogenolyses

گلیکوژینۆلایسیس، گلیکوژینۆلایز: شی‌بوونه‌وه‌ی
گلیکوژین ب.ت. یۆ گلوکۆز له له‌سه‌ی
گیانه‌وه‌راندا ٠ گلیکوژینۆل

glycogenolytic adjective

سه‌ربه‌ی گلیکوژینۆلایسیس یان گلیکوژینۆلایز
٠ وابسته به گلیکوژینۆل

glycol /'glaiəkəl/ noun

(کیمیا) گلیکول: 1 شله‌پیکه‌ی شیرینی بێ‌ده‌نگ
antifreeze، $C_2H_6O_2$ ، زۆرتر وه‌ک دژه‌سته‌ی
ماشین و توێنه‌ر به‌کارده‌یتر 2 کۆمه‌له‌ی له
ئه‌لکۆله‌کان که دوو کۆمه‌له‌ی هایدروکسیلی
hydroxyl تیا به ٠ گلیکول

glycolic adjective

سه‌ربه‌ی یان پیوه‌ندی به گلیکۆله‌وه هه‌یه ٠ وابسته
به گلیکول

glycolic acid noun

(کیمیا) ترشه‌لۆکی گلیکۆلیک $C_2H_4O_3$ ٠
اسید گلیکۆلیک

glycolipid noun

لیپیدی که به‌ره‌ت یان رادیکالی کاربوهايدراتی
تیا به ٠ گلیکولیپید

glycolysis /glai'kolisi/ noun

(زینده‌کیمیا) گلیکۆلیسیس: شی‌بوونه‌وه‌ی
گلوکۆز له لایه‌ن هه‌وینه‌کانه‌وه که وزه و
pyruvic acid تازاد ده‌ی ٠ گلیکۆلایز

glycolytic /'glaiəkə'litik/ adjective

سه‌ربه‌ی گلیکۆلیسیس ٠ وابسته به گلیکۆلیسیس
glycoprotein /'glaiəkə(u)'prəuti:n/ noun,
also glycopeptide

(زینده‌کیمیا) گلیکۆپروتین: پۆله‌ی پروتینی که
کۆمه‌له‌ی کاربوهايدراتی هه‌یه ٠ گلیکۆپروتین

glycosaminoglycan

/'glaiəkəus,əmi:nə(u)'glai:kən/ =
Biochemistry another term for
mucopolysaccharide

glycoside /'glaiəkə(u)'said/ noun

(زینده‌کیمیا) گلیکۆساید، کلایکۆزاید
glycosidic adj): سه‌ربه‌ی گلیکۆساید، پیوه‌ندی
به گلیکۆسایدوه هه‌یه ٠ گلیکۆزید، گلیکۆسید

glycosuria /'glaiəkə(u)'sjʊəriə/ noun

(پزشکی) بوونی شه‌کره (یه‌کجار) له میزدا ٠
وجود قند در ادرار

glycosuric /'glaiəkəus'jʊrik/ adjective

تووش‌بو به نه‌خۆشی گورچيله و هتد که له
نه‌جای بوونی شه‌کره له میزدا په‌یدا ده‌ی ٠
گلیکۆسوریک

glycyl noun

به‌ره‌تی ئه‌سیلی acyl تاک‌هاوه‌یز monovalent
NH₂CH₂CO ی گلیسین glycine ٠ گلیل

glyph /glɪf/ noun

1 کووز، که‌ند، دیراوه، شوین (وه‌کوو فریزی
یونسانی) 2 (کامپیوتر) نیشانه‌ی یان هێمای
گرافیکی چکۆلانه 3 نیشانه‌ی هیرۆگلیفیک
(به‌ره‌ت): له **glyph** هه‌ره‌سه، له **gluphe** یونسانی
("carving") ٠ 1 خیا به 2 و 3 کلف

glyphic /'glɪptik/ adjective

1 سه‌ربه‌ی کووز، که‌ندی، دیراوه‌ی 2 (کامپیوتر)
سه‌ربه‌ی نیشانه‌ی یان هێمای گرافیکی چکۆلانه ٠
1 خیاره‌ای 2 وابسته به کلف

glyphosate /'glɪfə(u)'seɪt/ noun

گلیفۆسه‌یت: جوړی ناویته‌ی لینک‌دار
 $C_3H_8NO_5P$ که گلیکوژ **herbicide** یکی ره‌گی
یان سیستمیکی ناهه‌لیزارده‌یه ٠ گلیفوسات

glyptic /'glɪptik/ adjective

سه‌ربه‌ی هونه‌ری هه‌لکۆلین یان نه‌خش‌کاری
له‌سه‌ر گه‌وه‌ر ٠ گلیپیک

glyptics /'glɪptiks/ noun, pl.

(هونه‌ری) هه‌لکۆلین یان نه‌خش‌کاری له‌سه‌ر
گه‌وه‌ر ٠ گلیپیک

glyptodont /'glɪptə(u)'dɒnt/ noun

دان‌که‌نده، بووبه‌ردی گوان‌داریکی بێ‌ددانی
ئه‌مریکای باشووری سه‌رده‌می ژبانی نوێ،
سه‌ربه‌ی ئه‌رمادیلۆ به‌لام گه‌وره‌تر (به‌ره‌ت): له
یونسانی‌یه‌وه: **gluptos** + "carved" **gluptos** +
odous + "tooth" **odont-** ٠ گلیتودونت

glyptograph /'glɪptəgrə:f/ noun

نه‌خشی سه‌ر گه‌وه‌ر ٠ نقش روی جواهر

glyptography /glɪp'tnɒgrəfi/ noun

هه‌لکۆلین (هه‌لکه‌ندن) یان نه‌خش‌کاری له‌سه‌ر
گه‌وه‌ر ٠ حکاک‌ی بر روی جواهر

gm abbreviation gram(s)

گره‌م، گرهم ٠ گرم

GM /,dʒi: 'em/ abbreviation George Medal

G-man noun

1 (نافه‌رمی) کاربه‌ده‌ستی FBI 2 (له‌ئیرلند)
پولیس‌ی نه‌ینی رامیاری ٠ 1 مامۆر FBI 2
کارآگاه یاسی

GMP noun, abbreviation guanosine

monophosphate, also guanylic acid
جی‌نیم‌یی، مۆنۆفۆسفاتی گوانۆزین: پیکه‌نته‌ریکی

ribonucleic ی ترشه لؤکی ribonucleotide
که نیستی ترشه لؤکی فوسفوریک گوانوزینی
نیوکلئوساید nucleoside جسامی،
مونوفسفات گوانوزین

GMT /dʒi: em 'ti:/ abbreviation
Greenwich Mean Time

کاتی گرینیج یان گرینیج، کاتی جهانی، به
کاتی گرینیج (= کاتی گرینیجی نینگلته ره
له سه ره هئلی سیفر بدهی دریزه هئیل 0°
Longitude ههروه ها (Universal Time)
ساعت بین المللی، به وقت گرینیج

gnamma /'namə/ noun
(ئوسترالیا) کورن، تافه بدر (= کونی سروشتی له
بهردا که تاوی بازارانی تیا خرده بیتوه؛ بهر دت:
له Nyungar هوه وه گرپاوه) ناما

gnarl /na:rl/ noun

(دار) گری، قورت، کروی، پنج گره
gnarled /na:ld, US na:rlɪd/ adjective

1 گری گری، به گری، گریدار، پینجاوی: a
gnarled oak/branch/trunk 2 پینجاوی:
gnarled hands 1 دارای گره 2 پنبهسته

gnarly adjective (gnarlier, gnarliest)

1 گری گری، به گری، گریدار، پینجاوی 2
(تافه رمی و نه مریکا) جینی ترس، مه ترسی دار،
سهخت، چه تون 3 ناسه رنج راکیش، ناخوش
1 دارای گره 2 خطرناک، مشکل 3 غیر جذاب

gnash /næʃ/ noun

ددانه کیری، ددان چیر کردنوه دندان قروچه

gnashers /'næʃəz, US -ʃəz/ noun, pl.

(تافه رمی و بو شوخی) ددانه کان دندان ها

gnashing noun, gnashing of teeth

ددانه کیری، ددان چیر کردنوه دندان قروچه

gnat /næt/ noun

پیشووله، پیشووله، پیشک، هووره، به هک،
توفانه، وره [Culex pipiens] و زور جوری تر،
ب.ت. له خیزانی [Culicidae] پنه

gnatcatcher noun

(گیانه وهرناسی) پیشووله گره [توخم
Polioptila] نوعی پرند

gnath(o)- prefix

پیشگر: شهویلکه (بهره دت: له gnathos یونانی
'jaw') پیشوند: ارواره

gnathic /'naθɪk, US 'nei-/ adjective

(ده گمن) شهویلکه، سهر به یا پیشوهندی به
شهویلکه وه هده (اروارای

gnathitis noun

ناوسانی شهویلکه ی سهره وه (اماس فک بالا

-gnathous suffix

پاشگر: خاوهن شهویلکه ی له جوریکی تایبته
یان دیاری کراو: prognathous (بهره دت: له
gnathos یونانی 'jaw') پیشوند: دارای

اروارای از نوع خاص

gnawer noun

قرتینه، کرتینه، چونده

gnawing /'naʊɪŋ/ adjective

داخوړینه، هه لته کینه، له ی هینه، پینجوینه،
له نیویه، هه راسان کدر، تهنگ ی هه لجن،
نگه ران کدر: gnawing doubts فرساینده،
جانگاه

gneiss /naɪs/ noun

نایس، بهرده پریشکه گنیس

gneissic adjective

نایسی، بهرده پریشکه ی وابسته به گنیس

gnome /naʊm, US naʊm/ noun

1 جنوکه ی گرگنه، گزگل، جنوکه ی سهر
خه زینه، به یکه ری جنوکه یان گرگنه 2
(تاپه سندن) که له بانگه وان، بانگه وانی به هیزی
نیوده وله تی: the gnomes of Zurich 3 بهند،
به بندی پیشینیان، فهرموده، maxim.
gnomish adj. gnomelike adj) aphorism
(gnomish adj. gnomelike adj) aphorism
1 جن کوتوله، مجسمه جن کوتوله 2 غول
بانگداری 3 ضرب المثل

gnomic /'naʊmɪk, US 'nou-/ adjective,
also gnomical

1 رازاوی، پسران، رازمهند، پرنهتی،
تیگه یشتن سهخت، ئالوز، گران 2 کورته، پوخته:
3 a gnomic poet 0 gnomic utterances
عقل مه ندانه، به پیز، زیرانه 1 رموز، غامض،
نامفهوم 2 موجز، اجمالی 3 خرده ندانه، حکمی

gnomically adverb

ئالوزانه، به شیوه یکی نهیتی یان ئالوز،
نهیتی یانه (به طور غامض یا رموز

gnomon /'naʊmɒn/ noun

1 میل 2 (نمدازه) به شیک ی parallelogram 3
(نمدازه وانی) یتکهانه یین بو روانینی به رزایی
meridian ی خور (بهره دت: به ریگای لاتین له
gnōmōn یونانی "carpenter's indicator"
"square") 1 عقربه 2 و 3 نومون

gnomonic /-'monɪk/ adjective

میلی (عقربه ی)

gnomonics /naʊ'monɪks/ noun, pl.

زانستی دیاری کردنی کات به میل (کنومونیکس

gnosologist noun

ناسیولاجیست، گنوسیولوژیست معرفت شناس

gnosiology noun

ناسیولاجی، گنوسیولوژی معرفت شناسی

gnosis /'naʊsɪs/ noun

ناسینی هه ناوه کی، ناسینی روحی، نوسیس،
زانستی رازوهره می مانایی (بهره دت: له gnōsis
یونانی هوه 'knowledge') معرفت باطنی

gnostic /'nɒstɪk/ adjective, also gnostical
'nɒstɪkl/

adj 1 سهره ناسینی ههناوه کی، ناستیک، سهره نویسی 2 (Gnostic) سهره گنوستیزم **n** (Gnostic) گنوسی، لایهنگری گنوستیزم (gnostically adv) 1 وابسته به معرفت باطنی 2 (با G) وابسته به گنوستیزم (با G) گنوسی **Gnosticism** /'nɒstɪsɪz(ə)m/ **noun**

ریبازی گنوسی، گنوستیزم: بزوتنهوینیکی جیاباوه رانهی کلیسهی کریستایهتی سهدی دووهمه یان نهو بیر و کرده وانهی ب.ت. چه ندین تیره و کالتهی سهره تای (سهده کانی) کریستایهت که ناموزگاری به کانی له سهر نه م به مایه که زانست یان زانیاری رازمه ندی به زدانی بهرزه دهوتانی روحی مروف رزگار بکا (یان پتی واپوو که مایه یان ماده بهد و خراب بوو و نکولی لهوش ده کرد که کریست بووینیکی تهنی و لهشی سروشتی هه بووه) 2 گنوستیسیسم، مذهب گنوسی، فلسفه ادویه

gnotobiotic /,nɒtə(ɒ)bi'ɒtɪk/ **adjective** (زینده وهرناسی) ناسینزی: نامازه یان سهره زینگه یی که له ودا تیکرای ورده زینده وهره کان ههم ناسراون و راگیراون؛ ههروه ها **axenic** **gnatobiosis or gnatobiotics** **n** (زانتی به خنوبردن یان بهروه راندنی گیانه وهرانی نوژینگه یی که میکروبه رووکی و گیانه وهری به کانی به ته وارهتی ناسراون؛ **gnatobiotically adv** شناختزی

GNP /,dʒi: en 'pi:/ **abbreviation** gross national product

به رههم ههتانی نابوختی نه تهوپی، به رههم ههتانی تیکرای نیشمانی 2 تولید ناخالص ملی

GnRH **abbreviation** gonadotropin-releasing hormone

گونادوتروپینی که هورمون نازاد دهکا؛ هورمونی به رههم ههاتوو به هوی هیپوتالاموس **hypothalamus** که تاوی **pituitary gland** دهدا یو دهردانی **FSH** و **LH** 2 جی انارهاش

gnu /('g)nu:, US ('n)ju:/ **noun**. wildbeest

ناسکه کنوی نه فریکایی، گاکنوی نه فریکایی: سهری دریش و به ریش و پالسهو [توخم

Connochaetes: دوو جورن] 2 گوزن افریقای **GNVQ** /,dʒi: en vi: 'kju:/ **abbreviation**

General National Vocational Qualification

خولیکی لیکولینهووی خوندکارانی تهمن 15-18 تا ناماده بن یو دامه زران یا زانکو 2 جی انویکیو **go** /gəʊ, US goʊ/ **noun**

1 هتیزی رویشتن، جسم و جول، گورجی، وزه، ههلسووران، چالاک، به گوری، به گوزمی، وزه، گوزم، تهوژم، تین و گور، تامه زروپی: **Mary's always got plenty of go** 2 رووداو، بوویه، قهومین 3 حهول، تیکوشان، بزاف 4 نوبه، نوره، جار، کشه، چین 5 (پزشکی) لیهاتن، گرتن 6

مود یان باوی روز، بابته تی روز 1 نیروی رفتن، جنب و جوش، فعالیت، اشتیاق 2 حادثه 3 سعی 4 نوبت، بار 5 جمله 6 مد روز

goad /gəʊd, US goʊd/ **noun**

1 نه قیزه، مه ساسه، لایته، ده رزیک، مامزه، مامیزه 2 هاندهر، پالهنر، بزوتنه، spur. **The offer of economic help is a goad to political reform** 1 سیخونک، مهیم 2 محرک

goadsman /'gəʊdzmən/ **noun**, pl. **goadsmen**

گاوان 2 گاوران

go-ahead /'gəʊd əhed/ **noun**, **adjective**

n ده ستور، ریدان، چرای سوز: **The council has given the go-ahead to start building a go-ahead** 2 پشکه ووتوو، پشمنگ: **a go-ahead** 1 **company** **n** 2 چراغ سبز **adj** 1 فعال 2 مترقی

goal /gəʊl, US goʊl/ **noun**

1 نامانج، هیوا، ناوات، هتفی، مه بهست، تاره زور 2 (توین) گول 3 دهروازه، گوله جوار چیه، جوار چتوک 4 (خوازه) شوین مه بهست، چینگای چوون 1 هدف، ارمان 2 گل 3 دروازه 4 مقصد **goal-area** **noun**

(توین) شوین یان پانتایی شمش ههنگاوی 2 محوطه ی شش قدمی

goalie /'gəʊli, US 'goʊli/ = **goalkeeper**

goalkeeper /'gəʊlki:pə(r), US 'goʊl-/ **noun**

دهروازه مان، گول پارتر، دهروازه پارتر 2 دروازه بان **goal kick** **noun**

گول کیک 2 ضربی کاشته

goalless /'gəʊləs, US 'goʊl-/ **adjective**

(پیشمر کنی توین) بی گول 2 بدون گل **goal line** **noun**

(توین، هاکی و هتد) هیلی گول، هیلی دهروازه 2 خط دروازه

goalmouth /'gəʊlmaʊθ, US 'goʊl-/ **noun**

پشمهوی دهروازه، پیش گول، دهمی دهروازه 2 جلوی دروازه

goalnet /'gəʊlnet/ **noun**

توری دهروازه، توری گول 2 تور دروازه

goalpost /'gəʊlpəʊst, US 'goʊlpəʊst/ **noun**

کوله که یان ستوونی دهروازه 2 تیر دروازه

goalscorer /'gəʊlskɔ:rə(r), US 'goʊl-/ **noun**

(توین) گولچی، گول کار، گول لیدر، گول کمر 2 گول زن

goaltender /'gəʊltendə(r), US 'goʊl-/ = **goalkeeper** (especially in ice hockey)

goanna /gəʊ'ænə/ = monitor lizard,

Australian

go-around *noun*

(نافهرمی و نهمریکا) رووبه پرووونوهه، مشتومر ٭ مواجهه، جر و بحث

go-as-you-please *noun*

به ره لا، گه رال، نازاد، و٭ ول، بی فید

goat /gəʊt/, US gəʊt/ *noun*

1 بزَن [Capra hircus]؛ جُورن گوان داری کتوی که پنهندی به بز نهوه هه به، وهک ibex markhor و tur 2 (نافهرمی) پیره ییای به نالوش، پیرکونی 3 (بریتانیا و نافهرمی) مروی گهوج 4 (نهمریکا و نافهرمی) قوچی قوربانی، به لاگتیه وه ٭ بز 2 پیرمرد حشری 3 آدم احق 4 سهریلا

goat-antelope *noun*

جُورن بز نه کتوی [زیرخیزان Caprinae] ٭ نوعی بزکوهی

goatee /gəʊ'ti:/, US gəʊ-/ *noun*

ریش بزنی، ریش چه ناگهی ٭ ریش پروفوری

goathead /gəʊ'ti:/ *adjective*

به ریشی بزنی یه وه، ریش بزنی، ریش چه ناگهی ٭ با ریش پروفوری

goat-flig /'gəʊt flɪg/ *noun*

(رووه ک ناسی) هه نجیری کتوی ٭ انجیر وحشی

goatfish, *pl. same as goatfishes* = red mullet (North American)**goatherd** /'gəʊθɑ:d/, US 'gəʊθɑ:rd/ *noun*

شوان، بز نهوان، شوانی بز، بز نه وه رین ٭ بزجران ٭ goatish *adjective*, also goaty

1 به نالوش، زنهک، خونک، شهوانی 2 بزنی، بز ناسا، بز نهکی، شیهه بز ٭ 1 شهوانی 2 بزمانند

goatishly *adverb*

به نالوشانه، به شیهه ییکی شهوانی ٭ به طور شهوانی

goatishness *noun*

به نالوش بوون، شهوانی بوون، به نالوشیتی ٭ شهرانیت

goatling *noun*

بزنی یهک به هار یا دو به هاره، گیسک ٭ گوتلیک

goat moth *noun*

په پوله (شهوه گه بز نه): بونی بز نه دها [Cossus] ٭ نوعی پروانه

goat-root 'gəʊt ru:t/ *noun*

(رووه ک ناسی) ریشه بز نه: جُورن گیا ٭ عجم ٭ goat's beard 'gəʊts brəd/ *noun*

1 شنگ، نهمسینگ 2 جُورن رووه کی dandelion ناسا [Tragopogon pratensis] 3 ریش بز نه: جُورن رووه کی گولسی [Aruncus] 4 ریشی بز ٭ 1 شنگ 2 و 3 نوعی گیا 4 ریش بز

goat's cheese *noun*

بهنیری بز ٭ پنیر بز
goatskin /'gəʊtskm/, US 'gəʊt-/ *noun*, *adjective*

n بنستی بز، کهولی بز، چه رمی بز، تیمانج، تیماج *adj* له تیماج، له کهولی بز ٭ n پوست بز، تیماج *adj* تیماجی

goatsucker = nightjar**go-away bird** *noun*

جُورن بالندهی پونهی کلک دریزی و زورتر بوری نه فریکایی [Corythaixoides concolor] و جُوره کانی تر ٭ نوعی برنده

gob¹ /gɒb/, US gə:b/ *noun*

1 (تف و هند) تویهل، نهخته تف 2 بریکی زور، لوده، کوما ٭ 1 لخته، نهخته تف 2 مقدار زیاد

gob² /gɒb/, US gə:b/ *noun*

(نافهرمی، بُو سوو کایه تی) دهم، زار، کنکه کهر ٭ دهن

gob³ /gɒb/, US gə:b/ *noun*

(نافهرمی) مهلهوانی نه مریکایی ٭ ملاح امریکایی

gobbet /'gɒbɪt/, US 'gə:b-/ *noun*

1 پارچه، کوت، لت، قاش، تیکه، یاروو 2 له ته گوشت 3 بریکی کم 4 (له دهقن) کورته ٭ 1 قطعه 2 قطعی گوشت 3 مقدار اندک 4 چکیده

gobble /'gɒbl/, US 'gə:bl/ *noun*

قاره قار، قاسیه قاسب، دهنگی بوقله ٭ غات غات ٭ goobledygook /'gɒblɪdɪgʊk/, US 'gə:bl-/ *noun*, also goobledygook

(نافهرمی) زمانی تهق و وهق، جارگون، زمانی نالوز ٭ زبان پیچیده

gobber *noun*

1 نیره قهق، قهقه نیر 2 زورخور ٭ 1 بوقلمون نر 2 پرخور

Gobelin *noun*

گوپیلین: سه ره به و په رده نه خشینته که ٭ tapestry که له گوپیلینی باریس له فهره نسه دهاته به رهم ٭ گوپیلین

go-between /'gəʊ bɪtwi:n/ *noun*

دهلال، نیو بیکار، نیوان ریخه سر، نیو گزیوان، نافهر ٭ میانجی

gobi /'gəʊbi/ *Indian* = cauliflower, cabbage**goblet** /'gɒblɪt/, US 'gə:b-/ *noun*

مه یخوری (پایه دار)، پیاله، کوتک، جام، کاسه (بِه دهسک یا قوفل) ٭ گیلان شراب خوری، جام

goblin /'gɒblɪn/, US 'gə:b-/ *noun*

جنوکه، ده عبا، جن ٭ جن ٭ gobo¹ /'gəʊbəʊ/ *noun*, *pl. gobos*

په رده: 1 په رده یی بُو پاراستنی لیتز یان هاوتنه له شهوق یان مایکروفون له دهنگ 2 (تباتر) په رده یی بُو پاراستنی فیلم یان دوروبینی

تهله فزیون له تیشک یان شهوق ٭ گوبو ٭ gobo² /'gəʊbəʊ/ *noun*

(ژاېوني) ره گي و رېشه سوزي، له ناشپهزي
روژه لاتدا ګوبو

gobshite /'gɒbʃaɪt/ *noun*

(تېرلند و سووګانه) مړوي ګهوج و سووک
آدم احمق و پست

gobsmacked /'gɒbsmækt, US 'gɑ:b-/
adjective

سرسورېوماو، سرسام، واقورېوماو، تاساو
متحير، شگفت زده

gobstopper *noun*

(بريتانيا) جوړي شيريني يان نوڅلي ګه وړي
خړي رهق ګوبسټاپر

goby /'gəʊbi/ *noun*, *pl. gobies*

1 ماسي پيکسي درېيايي چکوله [خيزران
Gobiidae: زور جوړن] (بهرهوت: له gobius
لاتين، له kōbios يوناني پهوه) 2 لاتراسکه 1
نوعي ماهي 2 ګوبي

go-by /gəʊ 'baɪ/ *noun*

1 نه کينهوه، پرېنگانهوه، خړدوور ګرتن
لاتراسکه 1 اجتاب 2 ګوبي

go-cart /'gəʊ kɑ:t/ *noun*

1 نښه دارينه، منالېره، کالېکهي منال،
ره وړهوه، پينچوک 2 فېرغون، دهسته بهر 1
کالکهي بچه، روروک 2 چرخ دستي

God /god, US ɡɑ:d/ *noun, interjection*

1 کردگار، خودا، خواهنډ، خوا، خودي،
حق، گياني گيانان، بينايي جاوان 2 (god) خوا،
خودا، ختيو، يزدان، نيزد 3 (خوازه) بت، خودا
interj نهی خودا، خوايه (بهرهوتي ته لماني
ههيه) 1 n خدا، خداوند 2 (god) خدا،
رب النوع 3 بت interj خدای من

god-awful *adjective*

زورناخوش، په کچار خراب ګوبار بد

godchild /'ɡɒdʃaɪld, US 'ɡɑ:d-/ *noun*

منال يان فرزندې تهوفن کړاو (يان
سهران شوکړاو) ګوبزند تعميدي

goddam /'ɡɒddəm, US 'ɡɑ:d-/ *adjective, adverb*, also *goddamned* /'ɡɒddæmd, US 'ɡɑ:d-/

ګووه، ګوبه نتيو، په زيادنه بوو، ګلاو: *Where's that goddamned pen?* نکتې، کثافت

goddammit *interjection*

خوا بت ګرتي! ګولعتي!

god-daughter /'ɡɒd dɔ:ðə(r)/ *noun*

کچي تهوفن کړاو، کچي ته عميدي (يان
سهران شوکړاو) ګوبدختر تعميدي

goddess /'ɡɒdes, -əs, US 'ɡɑ:des/ *noun*

1 خواون، ختيو زن، خوايانو، يانووخوا:
Diana, the goddess of hunting 2 (خوازه)
a screen goddess 1 اله، ايزديانو 2 بت
godelt /gəʊ'det, 'ɡəʊdeɪ/ *noun*

شتيکي سني ګوشي ده خرته نتيو کراسوه (بو)
جواني يان پري ګودت

godetia /ɡəʊ'di:ʃə/ *noun*

جوړي گياي نهمريکاي ساکووري [توخم
Clarkia يان Godetia] (بهرهوت: له ناوي
Charles H. رووه کناسي سويدي پهوه
Godet) نوعي گياي

go-devil *noun*

(نهمريکا) لوله لسي ګولوله پاک کن

god-father /'ɡɒdfɑ:ðə(r), US 'ɡɑ:d-/
noun

باوکي تهوفن کړاو يان ته عميدي ګوبدر تعميدي
god-fearing /'ɡɒd fiəɪn/ *adjective*

له خواترس، خواناس، پاريزگار، بهر مال بهشان
پارسا، زاهد

godforsaken /'ɡɒdfəseɪkən, US 'ɡɑ:dfər-/
adjective

1 شويي دلته نگ، جده نم، چولکه، که لاهو،
ويرانه: I can't stand living in this
godforsaken hole 2 به ديهخت، پينچاره، کلؤل
1 متروکه 2 بخت برگشته

God-given *adjective*

خوداراهو، خوايندواو، خواکرد: a God-given
talent ګوبداداي

godhead /'ɡɒdhed, US 'ɡɑ:d-/ *noun*

1 خودا يتي، خودايي، يزدانتي، سروشتي خوايي
2 خودا، يزدان 1 الوهيت، ربانيت 2 ايزد

god-intoxicated *adjective*

مهستي خودا، سهرمهستي يزدان ګوبست خدا

godless /'ɡɒdləs, US 'ɡɑ:d-/ *adjective*

بې خودا، بې دين، ديندر، خودانه ناس: a godless
generation/world ګوبخدا، لامذهب

godlessness /'ɡɒdləsnes, US 'ɡɑ:d-/ *noun*

بې خودايي، بې ديني، ديندري، خودانه ناسي
بې خدايي، لامذهبي

godlike /'ɡɒdlaɪk, US 'ɡɑ:d-/ *adjective*

خودايانه، خواناسا، خوايي، ناسماني: his
godlike beauty ګوبخداوار، الهی، ملکوتي

godliness /'ɡɒdliːnəs, US 'ɡɑ:dliːnəs/ *noun*

له خوداترسسي، خوداييني، دينداري، به ديني،
پاريزگاري، خواناسي ګوبارسايي، پرهيزگاري

godly /'ɡɒdli, US 'ɡɑ:dli/ *adjective*
(godlier, godliest)

خواناس، ديندار، به دين، خودايين، به نيمان،
له خوداترس، پاريزگار ګوبارسا، متقي، پرهيزکارانه

godmother /'ɡɒdməðə(r), US 'ɡɑ:d-/
noun

دايکي تهوفن کړاو يان ته عميدي ګوبمادر تعميدي
godown /'ɡəʊdaʊn, US 'ɡəʊ-/ *noun*

(له ناسيا پ.ت. هيند) عهمار، هه لگرتگا،
جتيگاي هه لگرتن، کومگه، کوگا ګوبتار

godparent /'gɒdpeərənt/, US
'gɑ:dpeərənt/ *noun*

دایک و یاوکی تەوفن کراو، باوانی تەعمیدی
پدر یا مادر تعمیدی

godroon = gadroon

the gods *noun, pl.*

(له شائو) پشتهوه یان دواوهی هۆل،
کورسی یه کانی پشتهوهی هۆل ۛ عەب سەلن

God Save the Queen (or King) *noun*

سرودی نیشتمانی ئینگلتەرە ۛ سرود ملی انگلستان
godsend /'gɒdsend/, US 'gɑ:d-/ *noun*

خواینددەر، خۆپێداوهر، شتی باشی
چاوه‌روان نه‌کراو ۛ موبهت الهی

godship *noun*

خودایی، خودایه‌تی ۛ الوهیت
godson /'gɒdson/, US 'gɑ:d-/ *noun*

کوری تەوفن کراو یان تەعمیدی ۛ پسر تعمیدی
godspeed /'gɒdspɪd/ *interjection, noun*

خوات له‌گه‌ل، به‌ تهمانی خودا ۛ خدا نکه‌دار
God's truth *noun*

راستی تەواو یان ره‌ها ۛ حقیقت مطلق
God willing *interjection*

خوا‌حه‌زکا، ئینشه‌لا ۛ انشاءالله

godwit *noun*

(ب‌النده‌ناسی) جۆری زله‌ی لاق‌دریژ، به‌
ده‌نووکێکی دریژی راست یان که‌می خوار
[توخم *Limosa*: جوار جۆرن] ۛ نوعی پرندە

-goer

(له‌ لیكدانا) -ه‌رو، -رو ۛ -رونده، -رو
goer /'gəʊə(r)/, US 'gəʊər/ *noun*

1 ناگر‌بارە، ئاته‌ش‌بارە، شه‌پان 2 زن یا کچه‌ی
که‌ بپه‌خۆشه‌ له‌گه‌ل پیاوان رابووێری، فێره‌حال ۛ

1 آتش‌بارە 2 اهل حال
goes = third person singular present of go

Goethean /'gəʊtɪən/ *adjective*, also
Goethian

سه‌ربه‌ هۆنەر و دراماتیستی ئەلمانی یوهان
وولفگانگ فون گوته Johann Wolfgang von Goethe

Goethe (1749-1832) ۛ گوته‌ای
goethite /'gəʊtɪt/ *noun*

کاتیکی قاوه‌یی مه‌لبه‌و زه‌رد یان ره‌ش که‌
ئوکایدی ئاسنی ناویتی hydrated تیا به‌ ۛ

نوعی معدن
gofer /'gəʊfə(r)/, US 'gəʊ-/ *noun*, also
gopher

به‌رده‌س (ت) ۛ پادو
goffer /'gɒfə/ *noun*

ئاسنی بو قەدیبدانی تۆر ۛ چین
go-getter *noun*

1 (نافه‌رمی) مـرۆی به‌رزه‌فر، مـرۆی
سه‌رکه‌وتن خوار 2 مـرۆی که‌له‌گا، مله‌هور ۛ 1

آدم جاه‌طلب، آدم موفقیت‌خواه 2 آدم قلدر

goggle /'gɒɡl/ *adjective, noun*

adj ده‌ربه‌ربه‌یو، زه‌قه‌وه‌کردوو *n* سه‌ره‌گێزه
(جۆری نه‌خۆشی مەر) ۛ *adj* درآمده‌ *n* سرگچه

goggle-box *noun*

(ده‌زگای) تەله‌فزیۆن ۛ تلویزیۆن
goggle-eye *noun*

ماسی یه‌چاوزه‌قه‌ *Priacanthus hamrur* و
goggle-eye *Selar crumenophthalmus*

(jack) ۛ نوعی ماهی
goggle-eyed /'gɒɡl aɪd/ *adjective*

چاوزه‌قه‌وه‌کردوو، چا‌و‌ب‌ز‌کردوو،
چا‌و‌ده‌ربه‌راندوو ۛ با چشمان زل‌زده

goggles /'gɒɡlz/, US 'gɑ:ɡlz/ *noun, pl.*

چا‌و‌بارێز، چا‌و‌لەکی پاراستن (له‌ تۆز، یا و ناو)
ۛ عینک‌ایمی

goggling *adjective*

(چاو) زه‌ق، ده‌ربه‌ربه‌یو، نه‌بله‌ق، بزه‌وه‌بوو ۛ زل‌زده
go-go /'gə:ɡəʊ/ *adjective*

1 (به‌نده‌ به‌ شنوای سه‌ماکردن بو موسیقای پاپ
که‌ له‌ودا کچه‌گان شتیکی وایان له‌به‌ردا نییه‌)
رووت 2 جوونه‌سه‌روه‌و و هه‌ستانی کت‌وپر ۛ

1 گوگو 2 افزایش سرسام‌آور
Goidelic /gɔɪ'delɪk/ *noun, adjective*

n گۆی‌دیلێک (کۆمه‌لسی باکووری زمانه‌
سێلتی‌یه‌کان، که‌ بریتی‌یه‌ له‌ تیره‌لەندی،
سکا‌ته‌ندی، گالیک Gaelic و مانکس Manx)

adj سه‌ربه‌و زمانانه ۛ گۆی‌دلیک
going /'gəʊɪŋ/, US 'gəʊɪŋ/ *noun, adjective*

1 *n* رو‌یشتن، چوون، ره‌و، هه‌رین، مه‌ش 2
(خوازه‌) مردن، رو‌یشتن 3 ره‌فتار، هه‌لس‌وکه‌وت
4 ره‌وش، بارودوخ، بارودوخی ریکا، باری
عه‌رز 5 خه‌رایسی، پێشکه‌وتن، چوونه‌پێش،
پێشقه‌چوون *adj* 1 له‌به‌رده‌س، هه‌یی، به‌رده‌س 2
(نرخ و هه‌د) ئێستا، هه‌نووکه‌ 3 به‌به‌ره‌و،
گه‌شه‌ه‌ندوو، به‌ر‌م‌ین ۛ 1 *n* عمل رفتن، م‌شی 2
مرگ 3 ره‌فتار 4 وضع، راه، وضع‌زمین 5
سرعت، ترقی *adj* 1 موجود 2 جاری 3 په‌رروتن

going-over *noun*

1 تیره‌وانینی ورد، لیکۆلینه‌وه‌، لیکۆلینه‌وه‌ی ورد،
پیاچوونه‌سه‌و، ده‌س‌پیاگیران 2 دارکاری،
کو‌تک‌کاری، مه‌ش‌وما‌ل، لێدان ۛ 1 بررسی
دقیق، بازبینی، تعمیر 2 گوشتالی

goings-on /'gəʊɪŋz 'ɒn/ *noun*

(زۆرت‌ر نا‌قا‌نوونی، نا‌ئاسایی و سه‌یر) که‌ین‌وبه‌ین،
س‌رو‌تر، جالاکی‌یه‌کان، رو‌وداوه‌کان، بوویه‌ره‌کان
ۛ فعالیت‌ها، وقایع

goitre /'gɔɪtə(r)/ *noun*, also US goiter

زه‌ریکه، گواتر ۛ گواتر
goitrous /'gɔɪtrəs/ *adjective*

تووش‌بوو به‌ زه‌ریکه، گواتر‌گرتوو ۛ مبتلا به‌

گوکارت
go-kart /'gəʊ kɑ:t/, US 'gou kɑ:rt/ noun
ماشینی پیشبر کن ○ ماشین مسابقه

go-karting noun
پیشبر کنی ماشین لیغورین، ماشین بر کنی
○ مسابقه ای اتومبیل رانی

Golconda /gɒl'kɒnda/ noun
سهرچاوهی سامان، کانگای دهوله مهند، خوشی
و به ختوهوری و پیشکوتن (بنهرت: له ناوی
شاریکی نزدیک به Hyderabad هیند، به ناویانگه
بو ئه لماسه کانی) ○ منشا ثروت، معدن غنی،
سعادت و پیشرفت

gold /gəʊld/, US gould/ noun, adjective
n 1 زیر (به ژ.گ. 79 ن. Au) 2 پاره، پول؛
مال، دارایی، سامان 3 (پیشبر کنی) میدالی زیر 4
رهنگسی زهره 1 adj (دروس کراو) زیر کرد،
زیر کار 2 زیرین، له زیر 3 زهره، (رهنگ) زیرین
○ 1 n طلا، زر 2 پول؛ ثروت 3 مدال طلا 4 رنگ
طلایی adj طلایی

goldbeater /'gəʊldbi:tə(r)/ noun
زیر کار، زیر کوب ○ طلاکوب

goldbeating /'gəʊldbi:tɪŋ/ noun
زیر کاری، زیر کوبی، زیر کوتان ○ طلاکوبی

gold card noun
کارتی زیرین ○ کارت طلایی

goldcrest noun
بویه زیرینه؛ جوری بالندهی دهنگ خوش، به
بویه زهره یان پرته قالی دهوره شهوه
[Regulus regulus] ○ نوعی پرند

gold-digger /'gəʊld dɪgə(r)/ noun
(تافهرمی) زنی که به خود رختن، پیاوانی
دهوله مهن بولاوی خوی راده کشنی ○ گولددیگر

gold disc noun
به پیکه زیرین ○ دیسک طلایی

gold dust /'gəʊld dʌst/ noun
خاکه زیر، هاراهوی زیر ○ خاکه ی طلا

golden /'gəʊldən/, US 'gouldən/ adjective
1 زیرین، زیر ناسا: a golden crown ○
2 تایه تی، دره وشاوه: golden memories ○
1 طلایی، زرین 2 ویژه، درخشان

golden age noun
سهردهمی زیرین ○ عصر طلایی

golden ager noun
(شمریکا، جوان دهر بری) که سیکه پیر ○ آدم
سال خورده

golden anniversary = golden jubilee
golden boy noun
کورپی زیرین ○ پسر طلایی

golden chain noun
داریه پوله ی ناسایی ○ لابورنوم معمولی

golden eagle noun

هه لوی زیرین، هه لویکی زل؛ هی نیوه گوی
باکوری، پنا، پشت، سهر و مل تووک زهره،
ده نووک بؤر [Aquila chrysaetos] ○ عقاب
طلایی

goldeneye noun, pl. same or goldeneyes
چاو زیرینه، سراوی خولور کهری باکوری
کؤچهر، نیره که ی سهری ره شه و چاوی زهره
[Bucephala: دوو جؤرن] ○ نوعی مرغابی

Golden Fleece noun
خوری زیرین: بری خوری له زیر که له لایه
پادشاهی Colchis (مه لسه نندیکه کؤن له
باشووری دهریای رهش و چپاکانی که وکاز،
نیستا به شیکه له رؤزاوی کوماری Georgia) له
پیشته ییکی هه زده ییایر دانهرا و به دهستی
Argonaut له کان (یان پاله وانانی نارگونوت)
دؤزرایوه ○ پشم طلایی

golden girl noun
کچی زیرین ○ دختر طلایی

golden goal noun
گولی زیرین ○ گل طلایی

golden handshake noun
ئهو پاره یی که به که سنی دهری که کاره که ی
به جی هیشتنی ○ پاداش پایان خدمت

Golden Horde noun
سپاییانی موغول که رؤزه لاتی ئه ورو پیا
له سده ی سیزدهم دا دابووه بهر په لاسار و تا
سالی 1486 ده سه لاتیان به سهر روو سیدا کرد
○ گولدن هورد

golden jubilee noun
په نجایه مین سالوه گهر، ناههنگ یان سووری
په نجایه مین سالیاد ○ پنجاهمین سالگرد، جشن
پنجاهمین سالگرد

golden lion tamarin noun
تامارینه شیر زهره [Leontopithecus]
rosalia هی دارستانی گهر میتان له باشووری
رؤزه لاتی بریزیل ○ نوعی میمون

golden marguerite noun, also yellow
chamomile or golden camomile

(رووه ک ناسی) گول زهره [Anthemis]
[tinctoria] ○ بابونه ی زرد

golden mean noun
راده ی مام ناوه ندی یان مه یانه، راده ی نیوه راست
○ حد اعتدال

golden nematode noun
جوری کرمی نیماتودی وردی زهره دباو که میملی
به تاته یه [Globodera rostochiensis] ○
نوعی کرم

golden plover noun
بارانه زیرینه، بارانه زهره [Pluvialis]
[apricaria] ○ نوعی پرند

golden rain tree noun

داریکی ناسایی، هیشوودریز و بریقه‌داری
گول‌زهره [*Koeleria paniculata*] له
خیزانی [*Sapindaceae*] نوعی درخت

golden raisin = sultana

golden retriever noun

قه‌به گولی تووک‌نه‌ستووری زهره ۱ نوعی
سگ بزرگ

goldenrod noun

(رووه‌ک‌ناسی) میل‌زهره؟: جۆری رووه‌ک له
خیزانی daisy [توخم *Solidago*] نوعی گیاه

golden rule noun

ریسای بنه‌ره‌تی، یاسای زیرین، بنه‌مای زیرین،
بنچینه‌ی سه‌ره‌کی ۱ اصل اساسی، قاعده‌ی اصلی

golden seal noun

(رووه‌ک‌ناسی) جۆری گیای چه‌ندساله‌ی
نه‌مریکای باکووری له خیزانی buttercup
[توخم *Solidago*] نوعی گیاه

golden share noun

به‌شی زیرین (به‌شن له کۆمپانی‌یی که به‌لای
که‌مه‌وه کۆنترۆلی سه‌دی ۱۵ به‌ده‌سته‌وه‌یه) ۱
سه‌م طلا‌یی

golden syrup noun

جۆری تریکی treacle بالیوراوی زهردی کاله
نوعی ملاس ۱

golden trout noun

که‌شینه‌زهره، که‌شینه‌زهرینه ۱ نوعی ماهی

golden wedding noun

په‌نجایه‌مین ساله‌ه‌گری زه‌ماوه‌ند. ناهه‌نگی
په‌نجایه‌مین سالیادی زه‌ماوه‌ند ۱ پنجاهمین
سالگرد ازدواج، جشن پنجاهمین سالگرد ازدواج

golden years noun, pl.

ساله‌زهرینه‌کان (هی ته‌مه‌نی که‌سی) ۱ سال‌های
طلا‌یی

gold-field /'gəʊldfi:ld/, US 'gəʊld-/ noun

زهره‌لان، زیرستان، زیران، ناوچه‌ی
زهرلی‌هه‌لکه‌وتوو ۱ منطقه‌ی زرخیز

gold-filled /'gəʊld'fild/ noun

زهرنیشان ۱ زهرکوب
goldfinch /'gəʊldfɪntʃ/, US 'gəʊld-/ noun

۱ (گیانه‌وه‌رناسی) سه‌ره‌ی زیرین، زه‌نگوله‌میره
[*Carduelis carduelis* (نوراسیاه) *C. tristis*]

زه‌نگوله‌میره‌ی نه‌مریکایی ۲ (تافه‌رمی) کۆینی
زهر ۱ سه‌ره‌ی طلا‌یی ۲ سکی در

goldfish /'gəʊldfɪʃ/, US 'gəʊld-/ noun, pl.
same or goldfishes

زه‌رده‌ماسی، ماسی‌یه زهره، سووره‌ماسی، ماسی
گولوا یا نه‌هوز [*Carassius auratus*] ۱
ماهی قرمز

goldfish bowl noun

شووشه‌ماسی ۱ تنگ ماهی

goldilocks /'gəʊldɪləks/ noun

۱ که‌ستیکی قزقال ۲ ره‌به‌توکی دارستان
[*Ranunculus auricomus*] ۳ جۆری رووه‌کی
گول‌زهره، شینوه‌ی *Michaelmas daisy* ده‌دا
[*Aster linosyris*] ۱ آدم موطلا‌یی ۲ آلاله‌ی
جنگلی ۳ نوعی گیاه

gold leaf /'gəʊld 'li:f/ noun, also gold foil
جفجفه، زیرپهر، په‌رزیس، گه‌لای زیرین،
زهروده‌رق ۱ زورق

gold medal noun

نیشان یا نه‌مدالی زیر ۱ مدال طلا

gold medallist noun

(پیشبرکن) هه‌لگری نیشان یا نه‌مدالی زیر،
میدال‌هه‌لگری زیر ۱ برنده‌ی مدال طلا

gold mine noun

۱ کانه‌زهر ۲ (خواره) گه‌نج، خه‌زینه ۳
کاروک‌ناسی برده‌ات، کاری بره‌تازنج یا نه‌برخیر
۱ معدن طلا ۲ (مجازی) گنجینه ۳ کاسی
برمنفعت

gold miner noun

کریکاری کانه‌زهر ۱ کارگر معدن طلا

gold of pleasure noun

جۆری گیای مه‌دیه‌ره‌انه‌یی گول‌زهره له تیره‌ی
که‌له، ریشالی زهره‌دیتنی و به‌ره‌که‌ی رۆنی
ه‌دیه [*Camelina sativa*] نوعی گیاه

gold plate noun

۱ قاب‌وکه‌وچکی له زیر، هه‌ریاری زیرین ۲
زهرپۆش، ناوی زیر، زیراو ۱ ظروف طلا ۲
آب طلا

gold-plated adjective

زهرپۆش‌کراو، زیرکفت ۱ آب طلا‌داده‌شده

gold reserve noun

باشمه‌نده یا نه‌باشکه‌وتی زیر (نه‌و به‌ره‌ی که
بانکی ناوه‌ندی هه‌لیده‌گرئ) ۱ ذخیره‌ی طلا

gold-rimmed adjective

لیوا‌زهرین ۱ لب‌طلا‌یی

gold-rush noun

هوروژم یا نه‌په‌لاماری کت‌وپری خه‌لک بو
ناوچه‌ی زیره‌لانی، هه‌لکوتانه‌سه‌ر ناوچه‌ی
زهرلی‌هه‌لکه‌وتوو ۱ مه‌جوم ناگهانی مردم به
ناحیه‌ی زرخیز

goldsmith /'gəʊldsmɪθ/, US 'gəʊld-/
noun

زهرنیه‌گر، زیره‌گر، زیره‌نگه‌ر، زیره‌نگه‌ر ۱ زرگر

gold standard noun

سیستی یاره‌ی بنچینه‌زهر (سیستیکی نابووری
که له‌ودا ترخی یاره له‌سه‌ر بنچینه‌ی به‌های زیر
رو‌ده‌نئ) ۱ پایه‌ی طلا

gold-washer /'gəʊldwɒʃə(r)/ noun

خاک‌شور، زیره‌شور ۱ خاک‌شو‌پایه‌ی طلا

golem /'gəʊləm/, US 'gəʊl-/ noun

۱ (له نه‌فسانه‌ی جوودا) مروفتیکی ده‌سکرده یا نه

کوته له قورینه له فولکلوری عیبری دا 2 رؤبات،
 blockhead: automaton سروی دهرگایی،
 (بهره): له *gölem* عیبری "تویه لیکي بڼه شتووه
 (shapeless mass) آدمواره

golf /gɒlf/, US **gɑ:lf**, **gɔ:lf** *noun*

1 (یاری) گولف: *He enjoyed a round of -f*
 2 *on a Sunday morning* وشه کودی
 دهرخه ری پتی G، هی پتوهندی رادیویی په کان
 کلف

golfball *noun*

توپ یا گوی گولف، توپه یا گوی دهرگای
 نووسین توپ کلف، گلفال

golf club /gɒlf klʌb/ *noun*

یانهی گولف، داری گولف باشگاه گلف،
 چوب کلف

golf-course *noun*

یاریگای گولف، گولفگه زمین کلف

golfer /'gɒlfə(r)/, US **'gɑ:l-**, **'gɔ:l-** *noun*

گولفپوهان، گولفران، یاریزانی گولف کلف باز

golfing /'gɒlfɪŋ/, US **'gɑ:lf-**, **'gɔ:lf-** *noun*

گولفپوهنای، یاری گولف، گولفین، گولف
 بازی کلف

golf-links *noun*, also *links*, *pl. same*

یاریگای گولف، گولفگه زمین کلف

Golgi *adjective*

گزلوی، سهریبه دهرگای گزلوی
 apparatus یا ته نی گزلوی Golgi،
 پتوهندی په دهرگای گزلوی یهوه هیه: *Golgi*
 vesicles گزلی

Golgi body /'gɒldʒi, -gi/ *noun*, also *Golgi apparatus*

(زینده ناسی) تن بان دهرگای گزلوی: کومه لن
 تووره که (کیسه) یان په رده دی لولوی نیو
 سایتوبلازمی خانه یی، له گزورین و راگو یستی
 dictyosome ههروهه جالا که، ههروهه
 Camillo (بهره): له ناوی زانای نیالیایی
 (Golgi) جسم یا دستگاه گزلی

goliard *noun*

گولیارد: خوندکاریکی هه لوه دا و ناواره دی
 سه ده کانی 12 و 13 که هونراوه ی پرگه یی و
 رخته گرانی لاتینی ده هونی یهوه گولیارد

goliardic *adjective*

سهریبه یان پتوهندی به گولیاردوه هیه
 وابسته به گولیارد

Goliath /gə'laɪəθ/ *noun*, Hebrew *Golyath*

1 جالوت، گولیات: پالووانیکي فله سستی که
 به دهستی داوود (به قوجه قانی، له کشیپی
 پیروزدا) ده کوژری 2 دیو: *a Goliath of the*
a Goliath of a man computer industry
 1 جالوت 2 غول

goliath beetle *noun*

گالوانچه، جوژری قالونچه ی زور زله ی
 گهرمتان، نیره کمی شاخیکي لقای له سهری
 دایه [*Goliathus giganteus*] (سه فریکا،
 گه وهره ترین قالونچه ی ناسراو) و جوژه
 پتوهندی دهره کان نوعی سوسک

goliath frog *noun*

گابوق، جوژری بوقی زور زله ی روزاوی
 نه فریکای ناوهندی [*Rana goliath*] نوعی
 فورباغه

goliwog /'gɒliwɒg/, US **'gɑ:liwɑ:g** *noun*

بووکه (له پرشه) عروسک سیاه

gollop /'gɒləp/ *noun*

(نافه رمی و بریتانیا) ماشینه وه، هه لیه (هه لپ)،
 لرف (وهوژ) گولوپ

golly /'gɒli/, US **'gɑ:li** *interjection*

به، تاج، تح: *!-ly, you're early!* ای وای

golly /'gɒli/, US **'gɑ:li** *pl. gollies* =
 goliwog

golosh(e) = galosh

gomerai *noun*, also *gomeril*

مروی ساویلکه آدم ساده لوح

Gomorrhah *noun*

1 گومورا: شاریکی کون که له لایه ن خوداوه
 له بهر خرابی ویران و کاول کرا، له Genesis 19
 دا 2 مه کو یان ناوهندی خرابی گومورا

gomphosis /'gɒm'fəʊsɪs/ *noun*

جومه گی گهروک مفصل متحرک

gon(o)- *prefix*

پیشگر: زاوژی، زاوژی، ره گه زی، نه ندای
 زاوژی، توواوی، توماوی، تووا، توو:
gonophore, *gonocyte* پیشوند: زایشی،
 زادوولد، وابسته به منی، منی تخم

-gon *suffix*

باشگر: لای (یی)، خشته ک (ی) بالوو، گوشه:
decagon, *hexagon* (بهره): له *gōnos*
 یونانی یهوه "angled" پوند: -ضلعی

gonad /'gəʊnəd/, US **'gou-** *noun*

زاوژی پزین، لووی زاوژی، رژی پی نه ندای
 زاوژی (باتو و هیلکه دان؛ بهره): له *gonades*
 لاتینی نوی، کوی *gonas* له *gonē* یونانی
 "generation, seed" غده ی جنسی

gonadal /gɒ(ə)'nɛɪd(ə)l/ *adjective*

سهریبه زاوژی پزین، سهریبه یان پتوهندی به
 رژی پی نه ندای زاوژی وه هیه وابسته به
 غده ی جنسی

gonadotrophic *adjective*, also *gonadotropic*
 هانده ری زاوژی پزین، هانده ری باتوو و
 هیلکه دانه کان محرک غده ی جنسی

gonadotrophin /'gəʊnədə(ə)'trəʊfɪn/
noun, also *gonadotropin* /-'trəʊpɪn/, US -
 'tropɪn/

(زینده کیمیا) ساده‌ی هانده‌ری زاوژی‌پژین،
هورمونی gonadotropic، گونادوتروپین،
follicle-stimulating (وهک) محرک غدی جنی

gonadotropin-releasing hormone noun,
also luteinizing hormone-releasing hormone,
abbreviation GnRH

هورمونی که له لایهن هیپوتالاموسه
hypothalamus دهرده‌دری و هسانی پلسی
پیشووی anterior lobe زیرمیشکه‌پژین
pituitary gland دما تا گونادوتروپینه‌کان
gonadotropin بدانه دهرده (وهک) luteinizing
hormone و hormone (follicle-stimulating hormone)

نوعی هورمون

gonagra noun

باداری چوک یان نه‌ژنو ٭ نفیس زانو

gonalgia noun

چوکیشه، چوک‌نیشه، زانه‌نه‌ژنو ٭ زانودرد

Gond /gɒnd, US ɡɑ:nd/ noun, also Gondi
/ˈɡɒndi/, pl. same

1 نه‌ندامی گه‌لیکی ره‌سمن، که له دارستانه
ته‌یه‌کاتی ناوه‌ندی هیندوستان ده‌ژین 2 زمانی
دراقیدی نو گه‌له (Gundi) ٭ گوند

gondola /ˈɡɒndələ, US ˈɡɑ:n-,
ɡɑ:nˈdɒlə/ noun

1 گاندولا (جوژی به‌له‌می بن‌تخت به لووتکه‌ی
به‌رزوه و له کاتالی قیتیز به‌کاردیتر) 2
زوورچکه‌ی که له‌زیر که‌شتی تاسمانی یان
بالتیکه‌وه هه‌لواسراوه ٭ گوندولا

gondolier /ˌɡɒndəˈliə(r), US ˌɡɑ:ndəˈliːr/
noun

گاندولیر، گاندولوان، گاندولازو ٭ گاندولیر

Gondwana /ɡɒnˈdwɑ:nə, US ɡɑ:n-/
noun, also Gondwanaland
/ɡɒnˈdwɑ:nələnd, US ɡɑ:n-/

(زه‌ی‌ناسی) گوندوانا (= ناوچه‌یه‌کی زور
به‌ربلاوی زه‌ی که به میلیون سال له‌وه‌پیش له
نیوه‌گوی باشووری‌دا بوو. ولاتانی نیستان
عه‌ره‌بی، نه‌مریکای باشووری، جه‌مه‌ری
باشووری، ئه‌وسترالیا و هیند داده‌گری،
Laurasia Pangaea) ٭ گوندوانا

gone /ɡɒn, US ɡɔ:n, ɡɑ:n/ adjective,
preposition

1 بزره‌وو، نادیار، چوو، رویشتوو، نه‌ماو،
له‌ده‌س چوو، مردوو 2 رابردوو، رابووری: It's
gone six already 3 سکیر، دووکیان 4
سه‌داسه‌ر، شیت، کوشته‌ومرده 5 دره‌نگ‌ترله،
پاش، دواتر، رابردوو ٭ 1 کم‌شده، رفته 2 گزشته
3 باردار 4 دلباخته 5 بعد از

gone /ɡɒn, US ɡɔ:n, ɡɑ:n/ = past
participle of go

goner /ˈɡɒnə(r), US ˈɡɔ:n-, ˈɡɑ:n-/ noun
(نافه‌رمی) له‌نیوجوو، ره‌وته‌نی، له‌ده‌س چوو ٭
رفتنی

gonfalon /ˈɡɒnf(ə)lən/ noun

نالایی که باریکه یا نالای چکولانه‌ی که‌ی
پیاه‌لواسراوه ٭ گونفالون

gonfalonier /ˌɡɒnfələˈniəl/ noun

نالا‌ه‌لگر، نالا‌هر ٭ پرچمدار، گونفالونیر

gong /ɡɒŋ, US ɡɔ:ŋ, ɡɑ:ŋ/ noun

1 زه‌نگ، گانگ (نامیز): to bang/beat/sound
2 the breakfast/dinner gong ٭ a gong
(بریتانیا و نافه‌رمی) نیشان، میدال ٭ 1 زنگ،
گنگ 2 مدال

gongoozler /ɡɒŋˈɡu:zlə/ noun

سه‌یرکه‌ر یان ته‌ماشچی بیکار ٭ تماشاگر بیکار

Gongorism noun

گونگوریزم، گونگوریزمو (سیایی): جوژی
شینواری ئالوژی ویزه‌یی سه‌ریبه Luis de
Góngora (1561-1627) ٭ گونگوریزم

Gongoristic adjective

گونگورستی، سه‌ریبه گونگوریزن ٭ گونگورستی
gonna /ˈɡɒnə, US ˈɡɒnə, ˈɡɑ:nə/ = going
to

goni(o)- prefix

پیشگر: گوشه (بنه‌ره‌ت): له gonia یونانی
(angle) ٭ پیشوند: زاویه

gonidial adjective, also gonidic

سه‌ریبه یان پیته‌مندی به گونیدپومه‌وه هه‌یه ٭
وابسته به گونیدپوم

gonidium noun, pl. gonidia

خانه‌بین یان کومه‌لئ خانه‌پیککی زاوژیی
reproductive ناره‌گه‌زی asexual ب.ت. له
قه‌وزه‌کان‌دا (وهک volvox) ٭ گونیدپوم

goniatite /ˌɡəʊniətɪt/ noun

(کون‌ناسی) گوشه‌(ک): بووبه‌ردی ammonoid
ی جوژی سه‌ره‌تا که کومه‌لئ هینلی گوشه‌ناسای
ساده‌ی هه‌یه (بنه‌ره‌ت): له Goniatites لاتین، له
gonia یونانی‌هوه "گوشه" ٭ گونیات

gonif /ˈɡɒnɪf/ noun, also goniff

که‌سینکی نادروست و بی‌نابروو (بنه‌ره‌ت): له
gannāb عبری "دز" ٭ آدم‌دغل

goniometer /ˌɡəʊniˈɒmɪtə/ noun

گوشه‌پتو (بنه‌ره‌ت): له goniomètre فەرهنسی، له
gonia یونانی "گوشه" + -mètre (نامیزی)
پتوان ٭ زاویه‌سنج

goniometrical

adjective, also goniometric

گوشه‌پتوی‌بانه، سه‌ریبه گوشه‌پتوی ٭ وابسته به
زاویه‌سنجی

goniometry /ˌɡəʊniˈɒmɪtri/ noun

گوشه‌پتوی ٭ زاویه‌سنجی

-gonium suffix

باشگر: 1 خانه‌ی زاوژی: *spermatogonium*
 2 پیکهاتی زاوژی: *archegonium*
 یان *fungus* ی: *oogonium* (له لاتینی نوی، له *gonos* یونانی) پسوند: 1 سلول زایشی 2 ساختار تناسلی گیاه یا قارچ

gonococcal adjective

سهریه به کتری یا یان میکروبی سووزنه‌ک، پتوهندی به به کتری یا یان میکروبی سووزنه‌کوه ههیه (وابسته به باکتری یا میکروب سوزاک)

gonococcus /ˌɡɒnəˈkɒkəs/ noun, pl. *gonococci* /-k(s)ɪ/, -k(s)ɪ/

به کتری یا یان میکروبی سووزنه‌ک [*Neisseria gonorrhoeae*]
 (وابسته به باکتری یا میکروب سوزاک)

gonocyte noun, also *gametocyte*

خانه‌ی ره‌گزی سلول جنسی

gonophore noun

(گیانه‌وه‌رناسی و رووه‌ک‌ناسی) گونوفور: 1 لاسکیکی کورت که نتره‌ک و نتره‌ک رووه‌ک راده‌گری 2 جوژی خانه‌ی پیکهاتی ره‌گزی ده‌ستینگی گیانه‌وه‌رناساکان *zooid* که جاری وایه وه‌ک تسووره‌ک یان کیمه‌ی لیدی (*gonophoric adj*: سهریه گونوفور) گونوفور

gonopore noun

کونی زاوژی، گونوپور (له‌ویوه هیلکه یان توماو دپته‌ده‌ری، ب.ت. له بئ‌پرهره‌کان‌دا، ب.ت. هیندی میروو) گونوپور، سوراخ تناسلی

gonorrhoea /ˌɡɒnəˈrɪə/ US *gonorrhea* /ˌɡɒnəˈrɪə/ noun, US *gonorrhea*

سووزنه‌ک، تومهرژی، ئاوه‌رژی (بهره‌ت: له *gonorrhoea* یونانی: *gonos* "توماو" و "رژان") سوزاک

gonorrheal /ˌɡɒnəˈrɪəl/ US *gonorrheal* adjective

سووزنه‌کی، سهریه یان پتوهندی به سووزنه‌کوه ههیه (وابسته به سوزاک)

-gony suffix

باشگر: دروست‌بوون، سازبوون، به‌یدابوون، پیکهاتن، به‌ره‌سەندن، گوروان: زاوژی: *isogony merogony cosmogony* (بهره‌ت: له *gonia* -گونیا، لاتین، له *gonos* یونانی‌یه‌وه) پسوند: تگون، تناسل، توالد

gonzo /ˈɡɒnzəʊ, US ˈɡɑːnzəʊ/ adjective

1 سهریه روژنامه‌وانیتی گونزو: *gonzo*
 2 *journalism* سهر یان شیت (وابسته به روژنامه‌نگاری گونزو 2 عجیب یا دیوانه)

gonzo journalism /ˈɡɒnzəʊ dʒɜːnəlɪzəm, US ˈɡɑːnzəʊ dʒɜːrnəl/ noun

روژنامه‌وانی یان روژنامه‌گری گونزو
 روژنامه‌نگاری گونزو

gonzo journalist noun

روژنامه‌وانی گونزو، روژنامه‌گری گونزو
 روژنامه‌نگار گونزو

goo /gu:/ noun

1 لیجی، لینج، چه‌سپ، چه‌سپاوی، پیتی، ماده یان ماکی لینج 2 سوزگری، سوزگرتن، سینتی‌مینتالیزم (*gooeyness n*) 1 چسبناک، ماده‌ی چسبناک 2 احساساتی‌گری

good /ɡʊd/ adjective, noun

adj 1 باش، چاک، قه‌نج، خاس 2 چه‌له‌نگ، خوش، وه‌ش، شیرین 3 دلسوز، ده‌سگر، به‌ده‌م خه‌لکه‌وه‌بو 4 گونجاو، له‌بار، شیاو 5 به‌سوود، به‌قازانج، به‌کله‌ک 6 به‌ره‌وشت، ره‌فتارباش 7 خاڭ، سلامت، ساخه‌م 8 جینی‌متانه، جینی‌پاوه، به‌نرخ، به‌پایه‌خ، پاوه‌پیکراو، لی‌رایینراو 9 باش، دروست، راست 10 شاره‌زا، کارامه، سه‌ده‌ره‌جوو، به‌توانا، کارزان 11 زور، که‌م زور 12 (جیل‌به‌ری) تاز، خاوین، نه‌و 13 ناقه‌لب، نه‌سل، ره‌سه‌ن، راسته‌قینه، ته‌واو، ره‌به‌ق 14 شیرپاک، پاک، گه‌وره‌پاو 15 به‌جی، ژیرانه *n* 1 چاکه، باشه، کاری چاکه، خیر 2 کرده‌وه‌ی باشه 3 باشی، چاکي 4 قازانج، سوود، به‌ره‌وه‌ندی 5 خه‌لکه‌ی باش، چاکه‌کاران، خیرخوازان 6 شتی چاک
adj 1 خوب 2 خوشایند 3 مهربان 4 مناسب 5 مفید 6 مؤدب 7 سالم 8 معتبر، ارزنده، مطمئن 9 صحیح 10 ماهر 11 بسیار 12 (لباس) نو 13 غیرتقی 14 شریف 15 موجه *n* 1 یکی 2 امر خیر 3 حسن 4 مصلحت 5 مردم‌نیک 6 چیز خوب

good afternoon noun, interjection
 ئیواره باش، ئیواری‌یه‌کی خوش، دوانیوه‌روباش
 عصر بخیر

Good Book noun

کتیپی پیروز کتاب مقدس
goodbye /ˌɡʊdˈbaɪ/ noun, interjection, US also *goodby*
n مالاوایی، خوداحافیزی، خاترخوازی
interj خوا ناگادارت بئ، خوات له‌گه‌ل، به‌خیر چن، به‌خودام سپاردن، خوا ناگادارتان بئ
n خداحافظی *interj* خدا نگهدارا

good day noun

روژباش، روژیکی خوش روز بخیر

good evening noun, interjection

شه‌وباش، شه‌ویکی خوش شب بخیر

good faith noun

نیازباشی حسن نیت

goodfella noun

(نهریکا و نافهرمی) گانگستیر، تاوان‌کار ب.ت. نهدامی مافیا گانگستیر

good-for-nothing /ˌɡʊd fɔː ˈnʌθɪŋ/ adjective, noun

1 لینه‌هاتوو 2 بی‌پایه‌خ، خویری، بی‌نرخ 3

بینکاروبینسار، لهش گران، تمهه، ته بلوس،
توه زهله 1 نالایق 2 بی ارزش 3 تمهش، تئبل

Good Friday noun

ههینی پیروز (ههینی پیتش جه زنه فستیره،
یادکردنه وهی له خاج دانی پیغه مبهه عیسای)
جمعه مقدس

good-hearted adjective

دل‌باش، دل‌سوز، دل‌وفان، دلنرم ٭ مهربان
good-heartedly adverb

دل‌سوزانه ٭ با مهربانی
good-heartedness noun

دل‌باشی، دل‌سوزی، دل‌وفانی، دلنرمی ٭
مهربانی، خوش‌قلبی

good humour noun

رووخوشی، شادی، خووباشی ٭ خوش‌خلقی
good-humoured /'gud 'hju:məd/

adjective
رووخوش، شاد، خووباش: **a good-humoured**
atmosphere ٭ خوش‌خلق

good-humouredly adverb
رووخوشانه، به رووخوشی (به‌وه) ٭ باخوش‌خلقی

goodie = goody
goodies noun, pl.

1 شته خوشه‌کان، شیرینی‌جات، شیرینیات،
شیرینی 2 شته باشه‌کان ٭ 1 تنقلات 2 چیزهای
خوب

goodish /'gudiʃ/ adjective

1 نه‌ندازه، تا نه‌ندازه‌یی باش، کهمی جاک: 'Is
'Goodish.' 2 the salary good?' کهمی

گه‌وره: **It'll be a goodish while yet before**
I've finished ٭ 1 نسبتاً خوب 2 نسبتاً بزرگ

Good King Henry noun

جوری گیای خوراکی به گه‌لای زلی سه‌وزی
تونده‌وه و هیش‌وهه گول‌سی به‌تر خه‌وه
نوعی [Chenopodium bonus-henricus] ٭ گیاه

good looker noun

(نافه‌رمی) جوان و له‌بار ٭ لعت
good-looking /'gud 'lʊkɪŋ/ adjective

سه‌رنج‌راکش، جوان‌چاک، شوخ، جوان،
چه‌لنگ: **a good-looking man** ٭ جذاب

good looks noun, pl.

دهم‌وچای جوان، روخساری سه‌رنج‌راکش،
جوانی، چه‌لنگی: **an actor famous for his**
rugged good looks ٭ صورت زیبا

goodly /'gudli/ adjective (goodlier,
goodliest)

1 زور، زه‌بند 2 جوان، سه‌رنج‌راکش، دل‌رفیق،
شوخ‌وشنگ ٭ 1 زیاد 2 زیبا، جذاب

goodman /'gudmən/ noun, pl. goodmen

(کون و زورتر له سکانه‌ند) گه‌وره‌ی مالی ٭

رئیس خانواده

good morning noun, interjection

به‌یانی باش، به‌یانی‌یه‌کی خوش ٭ صبح بخیر
good nature noun

دل‌سوزی، دلنرمی، دل‌باشی، دل‌وفانی،
رووخوشی، خووباشی خوش‌خویی ٭ مهربانی،
خوش‌قلبی

good-natured /'gud nertʃəd/ adjective

دل‌سوز، دلنرم، دل‌باش، دل‌وفان، رووخوش،
خووباش، خوش‌خو: **a good-natured**
person/discussion ٭ مهربان، خوش‌قلب

good-naturedly adverb

دل‌سوزانه: **to smile -d-naturedly** ٭ با مهربانی
good-neighbour adjective

(له‌سه‌ر پنجینه‌ی) پیوه‌ندی باش، پیوه‌ندی
دوستانه: **a good-neighbor policy** (مبتنی
بر) حسن هم‌جواری

good-neighbourliness noun

پیوه‌ندی باش، پیوه‌ندی دوستانه، دراوسی‌باشی،
نیوان‌خوشی ٭ حسن هم‌جواری

goodness /'gudnəs/ noun, interjection

1 جاک، چاکیتی، باشه، چاکه، خاسی 2
دل‌سوزی، دل‌وفانی، دل‌باشی، خیر، چاکه‌کاری،
خیرخوازی 3 نه، پیاح، به‌خ، خواجه‌گیان ٭

1 خوبی، نیکی 2 مهربانی، احسان 3 ای‌وای
goodnight /'gud'naɪt/ noun

شه‌وباش، شه‌ویکی خوش ٭ شب بخیر
good offices noun

نیوگژی‌سانی، نساویزی‌میری، نافه‌بری،
ناونجی‌گری ٭ میانجی‌گری

goods /'gudz/ noun, pl.

کدل‌وپه‌ل، شمع‌ک، واله، شت‌ومه‌ک، بارخانه ٭
اجناس، مال‌التجاره

good Samaritan noun

مرؤی به‌هاناوه‌هاتوو، مرؤی ده‌سگر، بنیاده‌می
دل‌سوز، مرؤ‌دوست، بروانه 1 Samaritan ٭ آدم
نوع‌دوست

goods and chattels noun, pl.

کدل‌وپه‌لی خو، بارگه‌وبنه ٭ لوازم شخصی
good sense noun

نه‌قلی به‌کرده‌وه، باش‌دادگری، باش‌پیراردان،
توانایی ده‌کردنی برپاریکی دروست ٭ شعور،
قوه‌ی تمیز

goods train noun

شهمه‌نده‌فهری باره‌لگر یان باری ٭ قطار باری
goods wagon noun

عه‌ربه‌بانه یان واگونی باره‌لگر یان باری ٭
واگن باری

good-tempered /'gud 'tempəd/ adjective

1 رووخوش، خوونه‌رم، خووخوش، به‌خولق،
دل‌باش 2 مهند، له‌سه‌ره‌خو ٭ 1 خوش‌خلق،

خوش قلب 2 ملایم
good-temperedly *adverb*

رووخوشانه، به خوونهرمی یهوه ○ با خوش خلقی
good-time *adjective*

خوش گوزهران، خوش پابویر ○ خوش گذران
good-timer *noun*

مرؤی خوش گوزهران، مرؤی خوش پابویر ○
آدم خوش گذران

good-timer girl *noun*

کچی خوش گوزهران یان خوش پابویر ○ دختر
خوش گذران

goodwill /'gud'wil/ *noun*

1 نیازباشی، نیازپاکی، ویستی باش: *a spirit of*
2 goodwill in international relations

(دووکان و هند) سهرققلی ○ 1 حسن نیت،
اراده ی نیک 2 سرفقلی

good word *noun*

قسه ی خوش، قسه یان وته ی باش ○ حرف
خوشایند

good works *noun, pl.*

کاروباری باش یان خیرخوازانه ○ اعمال نیک یا
خیرخواهانه

goody /'gudi/ *noun (pl. goodies),*
interjection

1 n (فیلم، چیروک و هند) قاره مان، پیای
باش، کمسایدتی باش 2 شتی خوش: *a basket*
interj of goodies for the children به ده بهف
نای گیان ○ 1 n شخصیت مثبت 2 چیز خوشمه
interj آخ جون

goody-goody *noun, adjective*

مرؤی ریایی باز، مرؤی دووړو، خوده رخه،
خونوته ر، خونشانده ر ○ آدم ریاکار، مظاهر

goosey /'gu:si/ *adjective (gooier, gooseiest)*

1 لینج، لیچی، چه سپای: *a goosey mess*
2 goosey cakes به سوز، هه ست بسزوین،
سینتیمینتال، سوزای ○ 1 چیتاک 2 احساساتی

goof /gu:f/ *noun*

1 هه له ی گهوجانه، لئ هه لقلیشان 2 مرؤی
گهوج ولهوج ○ 1 اشتباه احمقانه 2 آدم احمق

goofball /'gu:fbol/ *noun*

مرؤی گهوج ○ آدم احمق

goofus /'gu:fəs/ *noun*

کرؤی کدروگهوج ○ آدم احمق

goofy /'gu:fi/ *adjective (goofier, goofiest)*

کدروگهوج، نه فام، شیت: *a goofy grin*
احمقانه، دیوانه

goog *noun*

هیلکه، خا، هیک ○ تخم مرغ

Google /'gu:gl/ *noun*

گوگل (موتوری گهران له سر ئینتیرنیت) ○
کوگل

googly /'gu:gli/ *noun, pl. googlies*

1 (کریکیت) گوگلی 2 (بریتانیا و نافهرمی)
وته، باتوو، گون ○ 1 گوگلی 2 بیضه

googol /'gu:gol/ *noun*

ژماره ی 10^{100} ○ عدد 10^{100}

googolplex /'gu:g(ə)lpleks/ *noun*

ژماره ی یک له گه ل نهو ژماره ی سیرانه ی به
توانی ده به توانی ده به توانی سمد ○
گوگول پلکس

gook /gu:k, US gok/ *noun*

بینگانه، بیانی، دهره کی (ب.ت. که سنی له
ره جه له کی باشووری روزه لاتی ناسیا) ○
اجنبی، خارجی، بیگانه

goolie /'gu:li/ = gooly

goombay /'gu:mbel/ *noun*

1 ته یلی تیمانچی (به دس لنده درئ) 2 (زورتر
له باهاماس) فینیقالی موسیقا و هه لیه رکڼ،
شای و لوغان ○ کومبای

goon /gu:n/ *noun*

1 (نافهرمی) مرؤی گهوج و بی مینشک 2 (له
نهریکا) که له گا، چه قوکنش (به کری گراو بو
ترساندن خه لک) 3 (بریتانیا) پاهوانی که میی
گراوانی شه ری نه لمانی به درزیای شه ری
چیلهانی دووم ○ 1 آدم احمق و کدودن 2
چاقوکش 3 گون

goonda /'gu:nda/ *noun*

(له هیند) که له گا، چه قوکنشی به کری گراو (له
gundā هیندی "rascal") ○ چاقوکش

gooney bird *noun, also black-footed*
albatross or gooney

(نهریکا و نافهرمی) گیزه (له
ئینگلیسی یهوه، نالباتروس (ی پی رهش)
albatross، هی پاسیفیک، زورتر به دهنوکی
توخ یان مه یله وقاوه یی و لاقی ره شه وه
[Diomedea nigripes] ○ الباتروس

goop *noun*

(نافهرمی) مرؤی گهوج ○ آدم احمق

goosander /'gu:sandə/ *noun, pl. same or*
goosanders

(گیانه و نراسی) مراوی ماسیگره، مراوی
ماسیخوره، قازه لووره به کی زله (مراوی
خولوورکر) نیره کی به سهری سهوزی توند و
بنهوی مه یله موسی به [Mergus merganser]
○ گوساندر

goose /gu:s/ *noun, pl. geese /gi:z/*

1 قاز [چندین توخم له خیزانی 2 Anatidae]
2 گوشتی قاز 3 قازی می 4 (نافهرمی، ب.ت. زن)

مرؤی گهوج و خوش باوهر 5 توتو (نه لمانی
بنه رته) ○ 1 غاز 2 گوشت غاز 3 غاز ماده 4
آدم احمق و زودباور 5 اطو

goose barnacle *noun*

نوسه که یان بارناکلی قازی [توخم *Lepas*]
 نوعی بارناکل

gooseberry /'gu:zbəri, US 'gu:zberi/
 noun, pl. gooseberries

1 (رووه ک ناسی) میوه مارانی، ههنگوره ماره،
 میوه مارانه 2 دهوه نه ههنگوره ماره [*Ribes*]
 3 [*grossularia*] ملوزم، سه رودل گس، درکی
 مەموزین، سه رهخەر 1 انگور فرنگی 2 بوته
 انگور فرنگی 3 مزاحم

goosefish *noun, pl. same or goosefishes*

(شهمریکای باکووری) قازمه ماسی، جوری
 anglerfish تهمرک نشین [*Lophius*]

gooseflesh /gu:sfleʃ/ *noun, also*
 goosebumps

موویز بوونهوه، موو قرژیوون، مووگرزی،
 قزههستان، په رهمریشکه، ورده زیبکه،
 دهنگه دهنگه بوونی پیت (له بهر ترس یان
 سه رما) 1 سیخ شدن مو، ترکیدگی پوست

goosefoot /gu:sfut/ *noun, pl. goosefoots*

(رووه ک ناسی) پیت قازمه، قازیاخه [توخم
 Chenopodium] نوعی گیاه

goosegog /'gu:zgog, US 'gu:sgog/ =
 gooseberry

goosegrass /gu:sgra:s/ *noun*

(رووه ک ناسی) گیاقازه [*Galium aparine*]
 نوعی گیاه

gooseherd /gu:shə:d/ *noun*

قازهوان 1 غازچران
 gooseneck /gu:snek/ *noun*

نایشکه، چله مە، چله مەیی 1 U 2 زانویی

goose pimples = *gooseflesh*

goose skin /gu:s skɪn/ = *gooseflesh*

goose-step /gu:s step/ *noun*

ههنگاوانی پیت چوک نووشتانهوه، قازه روی،
 ریزه روی نهلمانی 1 راه رفتن بدون گامهای
 شکته

goosey /gu:si/ *adjective* (goosier, goosiest),
 also *goosy*

1 (نافه رمی) ساده، ساویلکه 2 قازناسا، شیوه قاز
 1 ساده لوح 2 غازمانند

GOP /,dʒi: əʊ 'pi:, ɔʊ/ *abbreviation*
 Grand Old Party

(له شهمریکای) بارتی کوماری خواز 1 حزب
 جمهوریخواه

gopak /'gəʊpək/ *noun, also hopak*

جوری ههله پکیتی نه ریتی کرزی ئوکراینی،
 پیوان دهیکن 1 گوپاک

gopher /'gəʊfə(r), US 'gəʊ-/ *noun, also*
 ground squirrel

1 (ههروهه) pocket gopher جوری کرتینه ری

رههول لیدهری شهمریکایی، په تووره که ی چهنهوه
 [خیزانی *Geomysidae*: گهلسی جورن] 2

(نافه رمی) وشه ییکی شهمریکای باکووری بۆ
 ground squirrel 3 کریکاری کان کهن (کانی

بهرد) 4 (کامپیوتر) ریکخسته ییکی ئیتیرنتی
 که بۆ بهلگه نامه کان له مەم به به تئ ده گهرئ 5

variant spelling of *gofer* 1 و 2 گوفر 3
 کارگر حفار معادن سنگ 4 گوفر

gopher wood /'gəʊfə wud/ *noun*

دارئ که کهشتی یغه مبه ر نووچی پیت دروست
 کراوه و له وه دچی که کاز بووین 1 گوفر وود

gopik /'gəʊpɪk/ *noun*

په که ی باره ی نازه ریاچان، بهرامبه ر به
 سه دیه کی 1 گوپیک

goral /'gɔ:r(ə)/ *noun*

بزنه کیوی یه کی مسوودرئ، به شاخی
 پشته وه چه ماو، له ناوچه ی شاخاوی روزه لاتی

ناسیا ده یینرئ [توخم *Nemorhaedus*] 1 گورال
 gor-bellied /'gɔ: belɪd/ *adjective*

زگ زل، زگ مه شکه، زگ تتر 1 شکم گنده

gorcock /'gɔ:knk/ *noun*

(سکاتلند) نیری که تی یان کوپ کوپه سووره 1
 گورکوک

Gordian knot /'gɔ:diən 'nɒt, US

'gɔ:rdiən 'nɔ:t/ *noun*

1 گری کویره، گری بووچکه، کیشه ی
 پیت چاره سه ر، ناستهنگی چاره نه کراو 2 گری ییکی

نه فسانه یی که له لایهن Gordius پادشای
 Phrygia (پیان) لیدرا و چون

نمکه نده ری مه زنیش Alexander the Great
 نه پتوانی بیگانه وه به شمشیر بری (له بهر نه و

پیش پیتی به که هه ره کسه ی بیگانه وه ده پیتته
 ده سه لات داری ناسیا) 1 مشکل لاینحل 2

گور دین نات

Gordon setter *noun*

جوری تانجی ره گه زپه شسی تووک دریز 1
 گوردون ستر

gore /'gɔ:(r)/ *noun*

1 خون (مه ییو)، چه لفه 2 (ب.ت. له دخیکی
 توندوتیژ دا) بکوژ و بیره، خون و خون رشتن،

کوشت و کوشتر (نهلمانی به نه رت) 1 خون
 (لخته) 2 خون و خون ریزی

gore /'gɔ:(r)/ *noun*

1 (داوین، چه تر، باگهر، دروومان و هتد)
 ته رک، تیریز، چمک، گرول، تیکه یان پرشتی

سین سووچ 2 (کۆن، تیکه) زهوی سین سووچ 1
 ترک، مرغک 2 زمین سه گوشت

gorer *noun*

گیانه وه ری شاخ وه شین، شفره وه شین 1 جانور
 شاخزن

Goretex /'gɔ:teks, US 'gɔ:rt-/ *noun, also*

Gore-tex

(دروشمی کارداري يان بازرگاني) گورتیکس (= ماده و کهره سینیکی سووک که ناو دانادا، به لام هلم و بؤخی نیشووی دهرده چی، بؤ جل و بهرگی وهرشی و دهرهوه به کار دیتري) گورتکس

gorge /gɔːdʒ, US ɡɔːrdʒ/ noun

1 تنگه لان، دهره بند، تنگ، گهلی، گاز، گازهدووک، شینو و دولی قبول (زورجار ناویشی پیاده روا) 2 تنگه ری، ریگای تمسک، دهره تنگ، دهره بند 3 گهروو، قورک، ناوه خوره 4 (بیناسازی) ریسرهوی باریکی پشتشه (له) سهنگه ریهندی 5 شتی ناو گهده یان میعهده 6 بهرد یان نیسکی تیزکراو بؤ راوه ماسی 1 دهری عمیق 2 راه تنگ 3 کلو، حلق 4 راهرو باریک عقی 5 محتویات معده 6 گورگ

gorgeous /ˈɡɔːdʒəs, US ˈɡɔːrdʒəs/ adjective

1 جوان، دلرفتن، سهرنج راکش: *a gorgeous girl/man* 2 بهشکو، به ته ته نه، به که شخه 3 به نالاولا، رهنگاورهنگ، رازاوه، به زریقه و بریقه، بریقاوی 1 زیبا، خوشگل 2 مطلقن 3 براق، پرزق و برق

gorgeously /ˈɡɔːdʒəsli, US ˈɡɔːrdʒəsli/ adverb

به شکویانه، به شیوه یه کی جوان یان بهشکو به طور مجلل

gorgeousness /ˈɡɔːdʒəsnes, US ˈɡɔːrdʒəsnes/ noun

1 شکو، که شخه، ته ته نه، دهره به، ژاؤفه ر 2 زریقه و بریقه، نالاولا 1 جلالت، طنطنه 2 زرق و برق

gorger /ˈɡɔːdʒə(r)/ noun

زورخور، تی ته تهنه ر 1 پرخور

gorget /ˈɡɔːdʒɪt/ noun

1 زری مل، ملهوانه، مل پوش 2 سهرپوش (مل و سنگ داده پوشی) 3 توق، ملوینک، ههوساره، گویرهوسار 4 میل یان لولوی نهشته رگه ری 1 گلوپوش 2 مقنعه 3 طوقه 4 گورجیت

gorgio /ˈɡɔːdʒiəʊ/ noun, pl. gorgios

ناوی کاوی gypsy بؤ ناکاوی یی 1 گورجیو

gorgon /ˈɡɔːɡən, US ˈɡɔːrɡən/ noun

شه پتان، پیریژنی ناحهز، ده له دیو، په تیاره، سه لینه 1 عفرینه

Gorgon /ˈɡɔːɡən, US ˈɡɔːrɡən/ noun, Latin, from Greek Gorgōn

(میسولوی یونانی) گورگون، هه ریگ لهو سنی خوشکه قمارانه ی که هه ریگه س چاوی

Gorgonzola /ˌɡɔːɡənˈzəʊlə, US ˌɡɔːrɡənˈzəʊlə/ noun

گوشتی سوور 1 گوشت قرمز

گورگون زولا (= جوړی به نیری برجهوری نیالیایی) 1 گورگون زولا

gorilla /ɡəˈrɪlə/ noun, pl. gorillas

1 گوریل: سیموونی زور به هیز و گهوره ی نه فریکای، گهوره ترین سهره تاکي primate زیندوو *[Gorilla gorilla]* 2 پیاوی درنده و ناحهز، زرتبهوژ 3 مروی توندوتیز، پیاکوژ، خراب؛ دزی که به زهر و نه شکنه دزی دهگا (له ناوی ره گزیکي ژناني قون که Hanno له گه شته که یا به دیرزایی که ناری نه فریکا له سده ی پینجه می پینش زایین باسی دهگا) 1 گوریل 2 آدم جانورخو و زشت 3 قاتل، گوریل

Gorkhali = Gurkhali

gormand /ˈɡɔːmænd/ noun

خواه ن سهره شته له خوارندها، خوراک ناس، خوش خور، خوارده 1 خوب چیزخور

gormandizer noun

1 زگ به رده روه، تی ته تهنه ر، بخور، زگه ری، چلیس 2 خوش خور، خوارده 1 شکم باره 2 خوب چیزخور

goriness /ˈɡɔːrɪnəs/ noun

خویناوی بوون، شه لالیتی، خه لسانی خوین بوون 1 خون لود بوون

gormless /ˈɡɔːrmləs, US ˈɡɔːrm-/ adjective

گهوج، که ر، نه فام: *Don't a gormless boy just stand there looking gormless—do something!* 1 گورمlessly: که رانه، گهوجانه، گورمlessness n: که ریچی، گهوجیتی، نه فامی، بی نیشکی 1 احمق، کودن

gorp /ɡɔːp, US ɡɔːrp/ noun

گورپ (تیکه له یی له کاکله و مینوهی و شکموه کراو و هتد) 1 گورپ

gorse /ɡɔːs, US ɡɔːrs/ noun

(رووه ک ناسی) گورس، سنی سوو؟، جه گهن *[Ulex europaeus]* و جوړه پنه ونه دی داره کان 1 اولکس فرنگی، جگن

Gorsedd /ˈɡɔːsɛd/ noun, Welsh, 'mound, throne, assembly'

نه نجومه نی ویلزی و هونه ران و نه کانی تری سیتلیک 1 گورسد

gory /ˈɡɔːri/ adjective (grier, grierest)

شه لالی خوین (مه یو)، خویناوی، خه لسانی خوین، پرتوندوتیز، قه باحت 1 خون لود، خوین

gosh /ɡɒʃ, US ɡɑːʃ/ interjection

(نافه رمی) ناخ، خوایه، نه ی خوایه، تیاج، په: *Gosh, is that the time?* 1 ای وای، عجا

goshawk /ˈɡɒʃhɔːk, US ˈɡɑːs-/ noun

باز، فازه باز *[Accipiter gentilis]* و جوړه کانی ترا 1 باز

gosht /ɡəʊʃt/ noun

گوشتی سوور 1 گوشت قرمز

gosling /'gɒzlɪŋ, US 'gɑ:z-/ *noun*

بېچووه قاز، بچه قاز، جوچکه قاز ○ جوجه غاز

go-slow *noun*, US *slowdown*

مان گرتني كهم كاري، ناروژايي، پروتست (به خاوه خوا له كار كړدن) ○ اعتراض

gospel /'gɒspl, US 'gɑ:spəl/ *noun*

1 باوه، ريباز: *He preached a gospel of military strength* 2 ناموزگاري 3 راستي، راسته قينه: *Is that gospel?* 4 (gospel music) جوړي موسيقاي كريستانيت كه له ودا گوراني به ديتني يه كان به دهنگي بهرز دهوترين 5 (Gospel) نينجيل (= يكه مين كتيب له چوار كتيبې به يمانې نوي): *the Gospel according to St John* 6 هديره كه لهو كتيبانه 7 هه والي خوش، مزگيني، مزده ○ 1 عقیده، مرام 2 تعاليم 3 حقيقت 4 گوسپل 5 (Gospel) انجيل 6 هريك از اين كېب 7 خبر خوش

gospeller *noun*

نينجيل خوښ ○ قاري انجيل

Gospel side *noun*, also *gospel side*

(له كليشه) لای سهره وې منځراپ (كه نينجيلي لای ده خوږ ترسوه، پروانه (epistle side) ○ گوسپل سايد

gospel truth *noun*

راستي ته اواز، راستي ره بق، شتيكي ته اواز راست ○ حقيقت ترديدناپذير

goss = gossip, Brit, informal
gossamer /'gɒsəmə(r), US 'gɑ:z-/ *noun*, *adjective*

1 *n* داوې (تال) جالالووكه، تمنافي شهبان 2 پارچه ي تنك (ناسك) 1 *adj* ناسك، تنك 2 سووك، سفك ○ 1 نار عنكبوت 2 پارچه نازك 1 *adj* نازك 2 خفيف

gossamer wings *noun*, *pl.*

باله ناسكه كان، تنكه باله كان، باله پهرده يي يه كان ○ باله اي نازك

gossamery *adjective*

ناوه ريس، باريك ريس، باريك، ناسك ○ نازك

gossip /'gɒsɪp, US 'gɑ:zɪp/ *noun*

1 دهنگو، بهندوباو، واتووره، لوغته، رمل، قسه، گدې، چلته، مقومق، وتوت، قه لوک 2 قسه ي هېچكه و پووجهكه، هليت وېليت 3 خراپه وتن، گاله گورت، زم كړدن، له يادوان 4 مروی دهم بهه اوار ○ 1 شایعه، شایعات 2 دري وري 3 بدگويي 4 آدم شایعه پراکن

gossip column *noun*

ستووني بهندوباو يان رووداوه كان ○ ستون شایعات يا وفاق

gossip columnist *noun*

ستوون نووسی بهندوباوه كان يان قسه لوک ○

نویسنده ی ستون شایعات

gossiper *noun*

قاوداخهر، بهندوباو داخهر، دهم بهه اوار ○ شایعه پراکن

gossipry /'gɒsɪprɪ/ *noun*

قسه لوک يان بهندوباو (ين بېچنه) ○ شایعات

gossipy /'gɒsɪpi, US 'gɑ:z-/ *adjective*

1 له گدل بهندوباو، قسه لوک تېکه ل: *a gossipy letter* 2 قاوداخهر، بهندوباو داخهر، دهم بهه اوار ○ 1 شایعه امیز 2 شایعه پراکن

gosson /gɒ'sʊn/ *noun*

(تيرلندي) كور، پسې (بهره): له *garçon* فهره نسي "كور" boy ○ پسر

gossypol /'gɒsɪpəl/ *noun*

(كيميا) گوسپول، گاسپال: ناوېتېكي بلووري ژاروي $C_{30}H_{30}O_8$. له روڼي په موانده، رهنك يان بېگميتي فېنوليكي ژاروي ○ گوسپول

got /gɒt, US gɑ:t/ = past and past participle of get

gotcha /'gɒtʃə, US 'gɑ:tʃə/ *abbreviation* I've got you

goth /gɒθ, US gɑ:θ/ *noun*

شنووازيكي موسيقاي گهلي ههشتاكان و له موسيقاي punk هوه پهرې سهندووه ○ گوت

Goth /gɒθ/ *noun*

نه دماي گهليكي نلماني كه په لاماري نيمراتوري روميان له نيوان سده گاني سينم تا پننجم دا (بهره): له *Guthiuda* گوتي ○ گوت

Goth = Gothic

Gotham /'gɒθəm, US 'gɑ:θ-/ *noun*

(نافهرمي) گوتام، گوسام (شاري نيويورک: Gothamite *n*) ○ گوتام

Gothic /'gɒθɪk, US 'gɑ:θ-/ *adjective*, *noun*

1 *adj* گوتيک، سهرې گوته كان (لهو نلمانيانې كه به دژي نيمراتوري روم شهر يان كړد) 2 سهرې شنووازي بېناسازي گوتيک 3 (gothic) سهرې گات يان گوته كان يان موسيقاي راک يان 1 *n* زماني گوتيک 2 پېته چاپي يه كان يان هيلي گوتيک 3 شنووازي بېناسازي گوتيک ○ 1 *adj* گوتيک 1 *n* زبان گوتيک 2 حروف يا خط گوتيک 3 سبك معماري گوتيک

Gothic arch *noun*

تافي (نووک) تيز يان قوچ ○ طاق گوتيک يا مخروطي

gothic novel *noun*

روماني گوتيک (ژانريكي نينگليسي چيروك، باو له سده ي 18 تا سهره تاي سده ي 19) ○ رمان گوتيک

gotta /'gɒtə, US 'gɑ:tə/ = got to

gotten = past participle of get

gouache /gu'ɑ:ʃ, US gwa:ʃ/ *noun*

1 رهنگی گواش 2 وتنه کیشی به گواش، تابلوی گواش 1 رنگ گواش 2 نقاشی یا تابلوی گواش

Gouda /'gauda, US 'gu:da/ *noun*

گودا، گهوذا (جوړی پهنیری هولندی) 1 گودا **gouge** /'gaudʒ/ *noun*

1 نمسکه نه، دارکول، کولینک 2 کون، کووز، شوین (که به نمسکه کارۍ به دهست هاتووه) 1 اسکه 2 سوراخ، شیار

goulash /'gu:læʃ/ *noun*

گولاش (چینشیکي هنگاریایی) 1 گولاش

gourd /'guəd, 'gɔ:d, US 'gurd, 'gɔ:rd/ *noun*

1 (رووه ک ناسی) کووله که 2 رووه که یان برکه ی کووله که [Cucurbita و توخه کانی تر] 3 قاین که توپکلی وشکه و بهوی کووله کی تیا به 1 کدو 2 گیاه کدو 3 گورد

gourde /'guəd/ *noun*

په کی پنه رته یاره ی هائیتی، بهرامبر به سه د 1 centime

gourmand /'guəmənd, US 'gurmənd/ *noun*

1 زگ به رده روهه، چلیس، زگه رو، زورخور 2 خوش خور، خوش خوراک، خاوه سه ررشته له خوراک دا 1 شکمو، شکمبار 2 خوش خوراکي

gourmandism *noun*

1 چلیسی، زگه روپی، زورخوری 2 خوش خوری، خوش خوراکي، سه ررشته له خوراک دا 1 شکموي، شکمبارگی 2 خوش خوراکي

gourmet /'guəmei, US 'gurm-/ *noun*

1 خوراک ناس 2 مه ی ناس 1 غذانشناس 2 شراب شناس

gout /'gaʊt/ *noun*

1 باداری، جومگیشه (ب.ت. چوک، په نده کانی قامک و هند) 2 دلوب، تنوک، تکه (خوین یان جده لفه) 1 نفرس 2 قطره

goutily *adverb*

ماسیوانه، به شپوه په کی ماسیو 1 به طور متورم **goutiness** /'gaʊtɪnəs/ *noun*

1 ماسین، پنه میان، باکردن 2 تووشی جومگیشه یان باداری بوون 1 تورم 2 ابتلا به نفرس

goutweed *noun*

(رووه ک ناسی) وره عمر زیله، پی بزنه؟ (چاران بو ده رمانی باداری gout په کار دیترا) 1 آفتی زمینی **gouty** /'gaʊti/ *adjective*

جومگیشه گرتوو، تووش بو به جومگیشه یان باداری، ماسیو، باکردوو 1 مبتلا به نفرس، ناشی از نفرس، متورم

Gov = governor

governable /'gavənəbl/ *adjective*

له به روه بردن هاتوو، شیاو یان شایانی

به روه بردن، له به روه بردن دی (governability) 1 اداره کردنی (governableness n

governance /'gavənəns, US -vərn-/ *noun*

1 حکومت، دهولت، میری، فرمان گیری، دهسه لات گیری، حوکم رانی، دهسه لات داری، فرمان روه وایی، حوکم داری، راندن، به روه به ری؛ سیستم یان شپوهی حکومت یان به روه به رایه تی پی 2 کاریگه ری، کارتی گهر، باندور، شوین دانان 3 (کون) چاودری، کوترول 1 حکومت، دولت، اداره؛ سیستم یا روش حکومت یا مدیریت 2 تاثیر (گذاری) 3 نظارت، کنترل

governess /'gavənəs, US -vərn-/ *noun*

1 زنه ماموستای تایسه تی 2 (کون) زنی حکومت دار یان ستان وان، زنی دهسه لات دار یان پارتر گار (governessy adj) 1 معلمی سر خانه 2 زن حاکم یا فرمان دار یا استان دار

governing /'gavənɪŋ, US -vərn-/ *noun, adjective*

1 هه بوونی دهسه لات، هیز و مافی به روه بردن، حکومت، میری، به روه به رایه تی، ریقه به ری 2 فرمان گیری، دهسه لات گیری، دهسه لات دار، فرمان روه وای، حوکم دار، حوکم ران: The Conservatives were then the governing party 1 حکومت، اداره 2 حاکم

governing body *noun*

دهسته ی به روه به ران 1 هیأت اداره کنندگان **government** /'gavənmənt, US -vərn-/ *noun*

1 حکومت، میری، حوکومت، فرمان گیری، دهسه لات گیری، دهسه لات داری، حکومت داری، فرمان روه وایی، حوکم داری، حوکم رانی، دهسته ی به روه به رانی حکومت، فرمان گیری، دهولت؛ the last to lead/form a government 1 Conservative government 2 central/federal -rmment 3 policies/officials

2 دهسه لات 3 شیواز یا ریکخته سی به روه بردن 4 (Government) دهسته ی به روه به رانی حکومت یان ولانی، فرمان گیری، دهولت 5 (ریزمان) فرمان گیری، فرمان ده ریستی، کارنیکه ریستی، پیوسته تی: پیونده ی نیوان وشه ی فرمان گیری governing وشه ی فرمان بهر (یان پیه ند) governed (وه ک نیوان کاری تیهر و بهر کاره کی) پیونده ی نیوان دوو وشه له رسته ینک دا که به کاره یانی په کیان پیوست ده کا نه ویدی یان شپوه ینکی تایه تی particular form "her" in Kurdistan "her" saw her یان وه برگی، وه ک فرمان به ری کاری "saw" سه، هه روه ها "in" Kurdistan فرمان به ری پیتی پیونده ی "political science" = 6 (نه روه تی وشه ی

govern: له *governor* فەرهنسی کون، له *gubernare* لاتین "لیخوړن، نازوټن، رانین، راندن *to steer*، بهرپوهېردن، ریښه کړدن، بهر دایردن *rule*، له *kuberman* یونانی "لیخوړن، نازوټن، رانین، راندن *to steer*" 1 حکومت، دولت 2 سطره 3 روش یا سیستم اداره 4 (Government) دولت 6 حاکمیت *governmental* /gəv'nəntl/, US *gavərn-/ adjective*

حکومې، حکومتې، میری یانه، ددولته: - *governmental actions* *mental agencies* (governmentally adv) وابسته به دولت

governmentalism noun

1 حکومت گهری، ددولت گهری: تیوري لایه نگرې له بهر سندنې پاتېای و رادهی چالاکی حکومت (یان ددولت) 2 داشکانه و بهر و فراوان یوونه وې رول و نرکی حکومت دولت گرای

governmentalist noun

حکومت گهر، ددولت گهر دولت گرا *government and binding theory* noun, also binding theory

تیوري گافتر نمنیت و یسندنک، تیوري فەرمان گیرې و بی (وه) بنده یی، تیوري دده سلات داریتی و پیوه به ستایه تی نظریه حاکمیت و مرجع گرینی، نظریه حاکمیت و وابستگی *government health warning* noun

هوشداري یان ناگاداري تندرستی حکومې خطر بهداشت حکومې

Government House noun

شوینی مانه وې ستانوان یان پاریزگار محل اقامت فرماندار

government paper noun, also government securities

بەلگه نامه ی میری یان حکومې، بونده کانی میری، بونده حکومې یه کان اسناد دولتی، اوراق بهادار دولتی

governor /'gavənə(r), US -vərn-/ noun

1 ستانوان، ستانوان، پاریزگار: *a provincial*

the governor of Arizona *governor*

Governor Bev Perdue 2 دده سلات دار، حاکم، حوکم ران 3 سه روک (تهنستیتو) نندامی

ده سته ی بهرپوه بهر ران 4 (نافه رمی) بالادست، سهرده ست، گه وره تر 5 (له بانگ گردنا) بهر ټز، جه ناب 6 (ننداز یاری) ریکخه ره، میزانه (ک)، میکانیزم که خوزه خو خبرایی، تیمبر اجتر و هند

ده زگایی ریکده خا 7 (رترمان) فەرمان گیر، فەرمان دهر، کار تیکمر *(governor n)* 1 فرماندار، استاندار 2 حاکم 3 رئیس، عضو هیأت

اداره کنندگان 4 مافوق 5 آقا 6 رگلانو 7 حاکم، عامل

Governor General noun, pl. Governors

General or Governor Generals

سهرستانوان، سهر پاریزگار، پاریز گاری گشتی، ستانوانی گشتی (*Governor-Generalship n*) فرماندار کل

governorship noun

1 ستانوانی، پاریز گاری، پاریز گاری، بله وایه و نرک و به یوری پاریز گاری 2 دده سلات داری، حاکمیتی 1 فرمان داری، پست یا وظیفه ی فرمان داری 2 حاکمیت

Govt = government

gowan /'gauən/ noun

(رووه ک ناسی، سکا تله ند) گولی مینا، چاوان، چاوبشیله (*gowany adj*; *gowaned adj*) گل داوودی

gowk /gəuk/ noun

1 که سیکي گه وچ 2 کوکو، پاکه ریم، کوتر به یو، کوتر نه خشینه 1 آدم احمق 2 فاخته

gown /gaʊn/ noun

1 کراسی ژنانه، قه سری 2 بهرگی نه خوش خانه که کوم ملی نه شته رگه ران یان نه خوشان له بهری ده کهن 3 که و، عبا، جبه، بالاپوش 4 جلی (فشی) تاپه تی داد گهران، ماموستانان، پیاوانی زانکو و خویند کارانی زانستا 5 نندامانی زانکو له بهر امیر دانیشووانی شاردا (پروانه *town*) 1 پیراهن زنانه 2 روپوش 3 جبه، ردا 4 و 5 گون

gowned /gaʊnd/ adjective

عاباپوش، عابه پویشو، جبه له بهر (کر دوو)، قه سری له بهر (کر دوو) ردا یا پیراهن زنانه پوشیده

gownsmen /gaʊnzmen/ noun, pl. -wnsmen

جبه پویش، عاباپوش، عاباله بهر رداپوش

goy /goɪ/ noun, pl. goyim /goɪm/ or goys

(نافه رمی و سوو کانه) ناویکی جووله که بو که سیکي ناجووله که گوی

GP /dʒi: 'pi:/ abbreviation general practitioner

جی بی جی بی

GPA /dʒi: pi: 'eɪ/ abbreviation grade point average

جی بی بی جی بی بی

Gp Capt abbreviation group captain

GPO /dʒi: pi: 'əʊ, 'oʊ/ abbreviation

General Post Office

جی بی یو جی بی یو

G protein noun, guanosine triphosphate-binding protein

پوله پروتینیکسی به رده ی خانه یی

cell *membrane* پروتین جی

GPS /dʒi: pi: 'eɪ/ abbreviation global

positioning system

جی بی بی بیس، ریکخته تی شوین دوزی جهانی

(سیستمی که له ودا سپنگال و په یامه کان له ساته لایته وه بق ده زگایه کی تایبه تی ده نیردری تاکوو جینگا و شویتی کهس یا شتی له سر عمرز بهوردی پشان بدری) جی پی اس

GR /dʒiː 'ɑː(r)/ abbreviation Latin
Georgius Rex

جی ټار (ب.ت. له سر کوینه کانی شاجورج)
جی ار

gr = GM

Graafian follicle /'gra:fiən/ noun

دهمهزه بیان فولیکولی گراف: پیکهانه ییککی پرشله ی نیو هیلکه دان که له نیو ته ودا هیلکوکه بهرله هیلکوکه دانان بهر دهستی (له ناوی توپکاری هولهندي Graafy Regnier (مهرگ 1673) فولیکول گراف

grab /græb/ noun

1 رفاندن، فراندن، پریاکردن، رایسکاندن،
قوستنه 2 شالو، بهلامار، هیرش 3 قولاب،
قهلانگ 1 رایش 2 حمله، 3 ورش 3 چنگ

grab bag noun, also lucky dip

چینشتی مجبور، دهسته شتیکی تیکه لاو
مجموعه ی اشیا مختلط

grabber noun

رفتنه، فرته، رایسکتنه، پریاکه، ریفینوک
رباینده

grabby /'græbi/ adjective

چلیس، چاوچنوک ټ حریص

graben /'grɑ:b(ə)n/ noun, pl. same or
grabens

(زهوی ناسی) کهندال، کهنده لان، کهند،
رؤچووی، نفرو، قولکه، چال (له توپکلی
زهوی دا) تشال، نشسته دهره (بهش بیان
که ریتیکی رؤچووی توپکلی زهوی بیان ته نیکی
ناسمانی (وهک هی مانگ) که له نیوان دوو
قهلهشت (ی لیز (ی هاوته ریب) دایه، درپزایی
نهم دول و دهرانه له چاو پانیان زورتره، له
هدهر بهناوبانگی نهم دهرانه هی دول بیان دهری
رووباری ژوردون، دهریای مردوو و دهریای
سوړه؛ بنه رت: له Graben ټلمانی "کهند"
ټ گودال، فروزمین

grace /greɪs/ noun

1 جوانی، جهلنګی، شوخی، رندی،
ریک وینکی، نمدام ریکی، له نجه، له نجه ولاړ،
له خت ولاړ، ناسکی، نه دا، شان 2 سته نګینی،
قورسی، ممدی 3 نه ده، رهوشت، ماریفت 4
چاکه، باشی، پیاوړتی، سایه، یارمته،
ره حمت، خوشه ویستی، بهزه یی، ره حمت یا
بهزه یی خودا، خواپداوه 5 نیاز 6 دهرفت،
فرسه ند، دهلیفه 7 بیتش و پاش نان
شوکرانه بزړی 8 (Grace) جهنابی بهر 9
(graces) هلس وکوت، رفقار، ټاکار 1

زیبایی، ظرافت 2 وقار 3 نزاکت 4 لطف، مرحمت،
توفیق، لطف خدا 5 نیت 6 فرصت 7 شکرانه 8
(Grace) عالی جناب 9 (در جمع) رفتار

grace-cup /'greɪs kʌp/ noun

پیالهی (خوارنده وه) دوی شیو ټ گیلان
مشروب پس از شام

graceful /'greɪsfl/ adjective

1 جوان، نازهن، به نه دا 2 شوخ و شه نګ،
به له خت ولاړ، خوش نه دام، ریک وینک 3
قورس، سته نګین، ممد 4 سرنج راکش، دلرفین،
خوش 5 بهر وشته (gracefully /'greɪsfləli/ adverb)
به ممدی، ممدانه، قورسانه، بهر وشته؛
gracefulness /'greɪsflɪnəs/ noun
نازه نیتی 2 بهر وشتی، توره ټ زیبا 2
خوش پیکر 3 موقر 4 جذاب 5 مؤدبانه

graceless /'greɪsləs/ adjective

1 بېر وشت، ناحه، بې توره، دور له رهوشت،
بې شهرمانه، بې نه دهبانه، بې رهوشتانه: immoral
a graceless, angry young man
graceless host ټ man
ناحه، جوان نیبه، نه گونجاو، ناریک (وینک):
gracelessly /'greɪsləslɪ/ graceless dancing
Martha was
بېر وشته، بې شهرمانه: adverb
slumped gracelessly in an armchair
gracelessness noun
1 بېر وشتی، بې نه دهبی 2
ناریکی، شیرزه یی ټ 1 بې ادب، دور از نزاکت 2
بې تناسب

grace note noun

نوتی جوانی (نوتی سهره کی ناوا یا هارمونی بې
نیبه) ټ نت زیبایی

Graces noun

گریس: سنی خوشکه خواژنی جوان که
بهزه یی، جوانی و نازه نیتی ددهن به مرقه کان،
میولوزی یونانی ټ گریس

gracile /'grasɪl, US 'grasəl/ adjective

(مروف ناسی) باریک، تیشکه له، زراف ټ باریک

gracility /grə'sɪlɪti/ noun

(کون) باریکی، تیشکه له یی، زراف ټ باریکی

gracious /'greɪʃəs/ adjective

1 دلسوز، دلنهم، بهزه یی، دلنهوا: a
gracious lady 2 گه وره، له رووی گه وره یی
بیان پیاوړتی بهوه، به سهرکه رهوه 3 (خودا)
دلوقان، بده دهنده، بهرهم: a gracious act of
God 4 بهر وشته 5 شایانه، بهشکو ټ 1
مهربان 2 بزگوار، از سر لطف 3 رحیم 4 مؤدبانه 5
مجلل

graciously /'greɪʃəsli/ adverb

له رووی گه وره یی بهوه، بهزه یی یانه، دلسوزانه
ټ از سر لطف

graciousness /'greɪʃəsnəs/ noun

1 دلسوزی، دلوقانی، دلنهمی، بهزه ییتی 2

بدهنده‌ی 3 گه‌وره‌ی 1 مهربانی 2
بخشندگی 3 بزرگواری

grackle noun

1 (بالنده‌نالی) م‌لی ده‌نگ‌خوشی ن‌م‌ریکایی له
تیره‌ی ره‌شیشه *Quiscalus quiscula* و
جوره‌کائی تر 2 جورن *mynah* ناسیایی
[*Gracula* و توخمه‌کائی تر] گراکل

grad /græd/ = graduate

gradability /ˌɡreɪdəˈbɪləti/ noun

له‌گۆران‌هاتوویی، له‌پله‌(پله‌)هاتوویی، له
پلاندن‌هاتوویی (له‌نیوان دوو شتیه‌ی ناوه‌لناوی
به‌راوردکاری *comparative* و بالا یان هه‌ره‌یی
dasuperlative) قابلیت‌تغییر، درجه‌بندی‌پذیری
gradable /ˌɡreɪdəbl/ adjective
له‌گۆران‌هاتوو، (ریزمان، ناوه‌لناو)
له‌پله‌(پله‌)هاتوو، له‌پلاندن‌هاتوو (دژه‌ک‌ی non-
gradable adj) قابل‌تغییر، درجه‌بندی‌پذیر

gradable adjective noun

ناوه‌لناوی له‌پله‌(پله‌)هاتوو یان له‌پلاندن‌هاتوو
○ صفت درجه‌بندی‌پذیر

gradable pair noun

جووتی له‌پله‌(پله‌)هاتوو یان له‌پلاندن‌هاتوو
○ زوج درجه‌بندی‌پذیر

gradation /ɡrəˈdeɪʃn/ noun

1 گۆرانی به‌ره‌به‌ره، پله‌پله‌گۆران: *gradations of colour*
2 دوا‌به‌دوا‌ی‌یه‌ک‌هاتن، زنجیریی 3
پلاندن، پله‌به‌بندی، ئەندازاندن، پله‌پله‌کردن،
چین‌چین‌کردن، چیانندن، پله، راده 4 قوناخ 5
(زمانه‌وانی) = *ablat* 1 تغیر‌تدریجی 2
تسلل 3 درجه‌بندی، درجه 4 مرحله

gradational /ɡrəˈdeɪʃnəl/ adjective

سهره‌گۆرانی به‌ره‌به‌ره وایسته به‌تغییر‌تدریجی
gradationally adverb

به‌شتیه‌یه‌کی پله‌پله، له‌به‌ره‌وه ○ به‌طور‌تدریجی
grade /ɡreɪd/ noun

1 پله، نهره، چین، ئەندازه، چینه، توژ: *All the materials used were of the highest grade*
2 پله‌ی سهر‌بازی 3 قوناخ 4 راده، پایه، تهر‌از،
ناست: *She's still only on a secretarial grade*
5 پۆل، سالی‌خوێندن، نهره، نیشه 6 جور،
چه‌شن، ناوا 7 (سالات) جورن متوربه‌کراو 8
(ب.ت. ریگا یا ریی ناسن) لیزی، ناستی لیزی،
را‌ده‌ی لیزی، سهره‌وخواری ○ 1 درجه، مرتبه 2
درجه‌ی نظامی 3 مرحله 4 میزان 5 کلاس، نهره 6
نوع 7 نوع‌اصلاح‌شده 8 شیب، درجه‌ی شیب

grade crossing = level crossing

graded /ˈɡreɪdɪd/ adjective

به‌ره‌به‌ره‌یی، پلینسراو، پله‌پله‌کراو، ئەنداز‌یتراو،
پله‌به‌ندی‌کراو: *d tests for language students*
○ *ed doses of a drug* تدریجی، مدرج

gradely adjective

به‌هێتر، جینی‌هورمه‌ت، قورس ○ محترم، باوقار
grade point average noun

نیویری نهره‌کائی خوێندکاری له‌یه‌ک‌ماوه‌دا (له
سیستمی خوێندنی نهریکادا): *The law school required a minimum grade point average of 2.6 (on a 4.0 scale)*
جی‌ی‌ای

grader noun

1 نهره‌دانهر، نهره‌ده‌ر 2 گریدیر: ده‌زگای
ته‌ختاندن (ب.ت. ریگاوبان) 3 (له‌لینک‌دانا)
شاگردی پۆلیکی تاییه‌تی ○ 1 نهره‌گذار 2
گریدیر 3 گریدیر

grade school = elementary school

grade schooler noun

شاگرد یان قوتابی خوێندنگای سهره‌تایی
محصل‌دبستان

grade separation noun

شتوینی به‌کتریرین، جه‌مه‌ر (ریی ناسن،
نهریک) ○ محل‌تقاطع

grade teacher noun

ماموستا (خوێندنگای سهره‌تایی) ○ آموزگار
gradient /ˈɡreɪdɪnt/ noun

لێژ، سهره‌وخواری، راده‌ی لێژی، ناستی لیزی
○ شیب، میزان‌شیب

gradienter noun

لێژی، لێژی ○ شیب‌سج

gradine /ɡrəˈdiːn/ adjective, also gradin /ˈɡreɪdɪn/

1 ره‌ف‌ه‌عی پشت‌نالتار یا میحراب 2 پله، راده 3
سه‌کو ○ 1 طاق‌چه‌ی پشت‌محراب 2 ربه 3 سکو
gradiometer /ˈɡreɪdɪˈmɪtə/ noun

لێژی(ی)یتو ○ شیب‌یما

grad school = graduate school

gradual /ˈɡrædʒuəl/ adjective

1 ورده‌ورده، به‌ره‌به‌ره: *a gradual change in the climate* (لێژی) نهرم، که‌م، سووک 3
گترانه‌وه، سه‌ندنه‌وه: *gradually* /ˈɡrædʒuəlɪ/ *adv*: که‌م‌که‌م، هیندی‌هیندی، ورده‌ورده، به‌ره‌به‌ره،
نهرمه‌نهرمه، چه‌که‌چه، له‌به‌ره‌وه: *gradualness* (n) 1 تدریجی 2 آرام 3 ته‌لیل

gradualism /ˈɡrædʒuəlɪzəm/ noun

سیاسه‌تی گۆرانی به‌ره‌به‌ره‌ی کومه‌لگا له‌چاو
گۆرانی‌کتویر یان شو‌رش، به‌ره‌گۆران‌خواری،
سیاسه‌تی ورده‌گۆری ○ گرادوالیسم

gradualist /ˈɡrædʒuəlɪst/ noun

به‌ره‌گۆران‌خووار ○ (gradualistic *adj*)
گرادوالیست

graduality noun

ورده‌ورده‌بون، به‌ره‌به‌ره‌یی، ناکت‌و‌پ‌ریتی
حالت‌تدریجی

graduate /ˈɡrædʒuəl/ noun, adjective

1 لیسانس، به کالور، به کالور، هه لگري
بروانامه ی زانکوی، ده رجوو، له خویندنه و بهوو،
خویندن ته و او کردوو: *a graduate in history*
○ *a student/course* ○ *a science graduate*

2 دواى به کالور، سهر به ماستر یان دوکتورا
1 لیسانس، فارغ التحصیل 2 بعد از لیسانس

graduated /'grædʒu'eɪtɪd/ adjective

1 بهر بهر بهی، ورده ورده 2 پلنراو، چینه کراو،
پله پله کراو، نه نداز پلنراو، پله به نندی کراو،
چین چین کراو، پتوره کراو (سامیر یان
شووشه یی) *a graduated jar*: calibrated
1 تدریجی 2 مدرج

graduated pension noun

موچیه ی خانه نشینی، خانه نشینانه ○ حفرق
بازنشتمی

graduated tax noun

بهره باج، باجی بهر بهر بهی ○ مالیات تدریجی
graduate school noun, also informal grad school

خوله کانی ماستر و دوکتورا ○ دوره های
فوق لیسانس و دکتری

graduation /'grædʒu'eɪʃn/ noun

1 ده رجوون، له خویندن بوونه، چراغ بوون: *It was my first job after graduation*
2 *was my first job after graduation*
ناهنگ یا سوورانی ده رجوون (یا له
خویندن بوونه): *My graduation day*
3 *whole family came to my graduation*
پله، چینه ○ 1 فارغ التحصیلی 2 جشن
فارغ التحصیلی 3 درجه

graduato(r) /'grædʒuə(t)r/ noun

پلنتر، پله دانه، نه نداز پلتر، دابهشکر (پله)
○ مدرج

gradus /'greɪdəs/ noun

فهره نگی عهروزی (یونانی و لاتینی)،
فهره نگی هونراوه و په خشان یونانی و لاتین
که جاران له ینگلته ره ده و تراوه ○ فرهنگ عروضی
Graecism /'græɪsɪz(ə)m, US 'græ-/ noun,
also Grecism

زاراوه یان بیزه ی یونانی (ب.ت. له زمانیکی تر)
○ اصطلاح یونانی

Graeco- /'grɪ:kəʊ-, US -kəʊ/ (also US Greco-) prefix

پیشگر: یونانی، ویتانی، سهر به یونان
Graecophile (بهره ت: له *Graecus* لاتین) ○
پیشوند: یونانی، وابسته به یونان

Graeco-Roman adjective

1 سهر به خه لکی یونانی و رومی کون 2 نامازه
به شیوازی زوران بازی یی که گرتی زیر پشینته
قهده غه یه ○ 1 وابسته به یونانیان و رومی های
باستان 2 گراسیو رومان

graffiti /græ'fi:ti/ noun, sing. graffito /-təʊ/

دروشم، نووسراوه یان کیشراوه له سهر دیوار
ب.ت. سیاسی یان هه رزه: *The subway was*
Someone had covered in graffiti
scrawled graffiti all over the school walls

○ نوشته یا نقاشی بر روی دیوار

graft /gra:ft, US græft/ noun

1 (رووه ک ناسی و نه شتره گهری) تووز، چووز،
په یوه ند، متوربه، په یوه ست: *A healthy shoot*
2 *should form a strong -aft*
جیگای متوربه،
فتروونه، په یوه ستگا 3 نه مام، چووز، خه لف،
قله مه 4 رووه کی متوربه کراو 5 (پزشکی)
پارچه یی شانیه ی زیندوو که به شتره گهری
متوربه یان په یوه ست ده کړی 6 نه شتره گهری یی
که شانیه ی په یوه ست ده کړی ○ 1 پیوند 2 جای
پیوند 3 قلمه 4 گیاه پیوندی 5 گرافت

graft /gra:ft, US græft/ noun

1 پارتی بازی 2 به رتیل، به رتیل خوری، دزی،
ده سکیسی: *He promised an end to graft*
and corruption in public life
○ 1 پارتی بازی 2 رشوه، اختلاس

graft /gra:ft, US græft/ noun

کاری گران یا سخت، کردکوش، هه ول،
چنگه کړی، کرناو کړن: *Their success was the*
result of years of hard graft
○ کار شاق،
سخت کوشی

graft /gra:ft, US græft/ noun

دهمه پتیمه یی (گل که ده بگری و هه له که نری)
○ گرافت

graftage /'græftɪdʒ/ noun

1 متوربه کردن، متوربانندن، په یوه نند کردن،
متوربه کاری، په یوه ست کردن 2 به ماکانی متوربه
یا په یوه ست ○ 1 عمل پیوند زدن 2 اصول پیوند
nouns

1 متوربانندن، متوربه کردن، تسووز کردن،
په یوه ست کردن 2 متوربینهر، متوربه گهر،
په یوه ست کار، متوربه کار 3 به رتیل خور 4 مروی
تیکوشه یان زه حمه ت کیش، مروی رهنج کیش
○ 1 عمل پیوند زدن 2 پیوند زنده 3 رشوه خوار
آدم سخت کوش

grafting-knife /'græftɪŋ naɪf/ noun

چه قوی متوربه یان په یوه ند ○ چاقوی پیوند زنی

graham = wholemeal

Grail /greɪl/ noun, also Holy Grail

کاسه یان جامی پیروز (له دواپین شینودا Last
Supper) ○ جام مقدس

grain /greɪn/ noun

1 دانه ویله، په تله، درکه دو، دغل، ده غل ودان،
وشکه دان، ورده دان، دانو، ده تک، دان، توو، توو
2 جویز، پرن، بریکی زور کم 3 (دار) بار یان
دوخی ره گ، باری ره گ، باری ریشال 4 (بهرد)
ره گه، ده مار، چین 5 رهنج (جینگیر یان

کاله و نه بوو، خوږه ننگ 6 (خوازه) سروشت، بار، دوخ، وه زغ 7 تارپکي يان زير و چرچي ديوي دهره ووي چهرم 8 گهنم، گهنمه، دهنک (چکوله ترين په کمي کيشتان له زور سيستي يونان دا، بهرامبر به 0.0648 گرم، يو کيشتاني دها و دهرمان به کار دپري: 1 grainier n دهنکپنر، دهنکده نکه کمر 2 پرينگ؛ grainless (adj) 1 حيويات، غله، غلات، دانه 2 خرده، مقدار بسيار اندک 3 گرین 4 رگه 5 رنگ 6 (مجازي) مشرب، حالت 7 گرین 8 گندم

grain alcohol = alcohol

-grained /greind/ adjective

(له ليکدانا) 1 -دان، -دهنک 2 خاوهني ره گي له جوري تايبوت (در تربک) 1 دانه 2 داراي رگه از نوع خاص

grain field noun

کيلگي گهنم، گهنمه لان، گهنمان ګندم زار

grain rust noun

زهنگي دانه ويله يان گهنم ګ زنگ حيويات يا گندم

grain(s) /'grem(z)/ noun

رم يا نه زهي شنه يي (يو راوه ماسي) ګ گرنيز

grains of Paradise noun, pl.

دهنک و داني گيايکي نه فريکاي روزاوا، وهک په هارات و دهرماني گيايي به کار دپري [Afromomum melegueta] نوعي گيا

grainy /'gremil/ adjective (grainier, grainiest)

1 دهنکده نکه، دهنکاي، دهنکدار 2 (دار) خاوهني ريشال يان ره گي ديار (graininess)

(n) 1 دانه دانه 2 (درخت) داراي رگي برجسته

gralloch /'gralok/ noun

ناوژگي ناسکه مردو (بهرت: له grealach گيلي سکا تله مرد) ګ گرالوچ

gram /'græm/ noun, Brit. also gramme

ګرهم (کورته کسي: g؛ بهرت: له gramme فهره نسي، له late Latin gramma "سنگ يان کيشتکي کم a small weight") ګ گرم

gram /'græm/ noun

نوک (بهرت: له granum لاتين "دان") ګ نخود

-gram suffix

باشگر: 1 په کي ميريوي کيشت 2 نووسراو، کيشتراو: telegram chronogram (بهرت: له

gramma يوناني يوه "کيشتکي نووسراو، پي تي ناوين") ګ پسوند: 1 واحد متریک وزن 2 نوشته، نکاشت، نقاشي شده

grama noun, also grama grass

جوري گياي روزاواي شمريکا [توخم Bouteloua] نوعي گيا

gramarye noun

ريزمان ګ دستور زبان

gram-atom weight noun, also gram-atom

کيشتي گرام-ګرديله يا گرام-نه توم: کيشتي توخمکي کيميايي به گرم که بهرامبر به کيشتي ګهرديله يي يان نه تومي به تي (وهک گرام-ګهرديله يي نوکسيون 16 گرامه) ګ وزن گرام-اتم

gramercy /'græməsi/ interjection

(کون) سپاس (ت) ګ سپاس گزارم

gramicidin /'gramu'saidm/ noun

جوري نانتی بيوتيکي به کتريايي که به رلاوانه به کار دپري و به هوي به کترياي گلي (Bacillus brevis) بهرهم دپري ګ گراميسيدن

graminaceous /'grami'neiəs/ adjective, also gramineous

گيايي، گزوگيايي، گياناسا (gramineousness) ګ علفي، علف مانند (n)

graminivorous /'gramu'niv(ə)rəs/ adjective

ګياخور: locusts graminivorous birds ګ علف خوار

gramma noun

(تافهرمي و نه مريکا) دايه ګه وره، نهنک، پيرک، ماما ګ مادربزرگ

grammologue /'gramələg/ noun

نيشانه، هيتما، بهرزه ننگ، رهمز ګ نماد، رمز

grammar /'græmə(r)/ noun

1 ريزمان: the basic rules of grammar 2 کتيبي ريزمان، Kurdish grammar 3 ا کومه له

يوچوونکي ده ستوري دهر باره ي به کار هيتاني دروستي زمانني 4 ره ګه زه بهرته يي به کاني

مه له بنديکي ناليچ 1 دستور زبان 2 کاب دستور زبان 3 و 4 گرامر

grammarian /'græməriən, US -mer-/ noun

ريزمانه ووان، شاره زا يان زاناي ريزمان، ريزمان زان ګ دستور نويس، متخصص دستور

grammar school noun

1 (له بریتانیا) خویندنګاي ناماده يي يان دوانا و نه دي 2 (چاران، له نه مريکا) خویندنګاي

سره تايي 1 دبستان 2 مدرسه ي ابتدایي

grammatical /'græmətikl/ adjective

1 ريزمانی، سهر به ريزمان 2 دروست، راست به پني ريانکاني ريزمان: grammatically /-kli/

adv له باري ريزمانی يوه، له بوازي ريزمانه وه: grammaticalness n ريزمانی يوون) 1

وابسته به دستور زبان 2 صحيح

grammatical category noun

بابه تي ريزمانی ګ مقوله ي دستوري

grammatical change noun

گورانی ریزمانی ◉ تغییر دستوری
grammatical competence *noun*
 توانستی ریزمانی ◉ توانش دستوری
grammatical concept *noun*
 چه‌مکی ریزمانی ◉ مفهوم دستوری
grammatical core *noun*
 ناوکه یان ناوک یا نیوکی ریزمانی، کروکی
 ریزمانی ◉ هستی دستوری
grammatical deviance *noun*
 لادانی ریزمانی ◉ انحراف دستوری
grammatical error *noun*
 هله‌ی ریزمانی ◉ خطای دستوری
grammatical form *noun*
 شیوه‌ی ریزمانی ◉ شکل دستوری
grammatical function *noun*
 نهرکی ریزمانی ◉ نقش دستوری
grammaticality *noun*
 ریزمانی‌بون، ریزمانیتی ◉ دستوری‌بودن
grammaticalization *noun*
 ریزمانی‌کردن، ریزمانیتی ◉ دستوری‌کردن
grammatical meaning *noun*
 واتای ریزمانی ◉ معنای دستوری
grammatical morpheme *noun*
 مؤرفیمی ریزمانی ◉ تکه‌واژ دستوری
grammatical phonetics *noun*
 ده‌نگ‌ناسی ریزمانی ◉ آواشناسی دستوری
grammatical process *noun*
 ره‌وت یان پرۆسه‌ی ریزمانی ◉ فرایند دستوری
grammatical relations *noun, pl.*
 پی‌ونده‌ی ریزمانی‌یه‌کان ◉ روابط دستوری
grammatical relationship *noun*
 پی‌ونده‌ی ریزمانی ◉ رابطه‌ی دستوری
grammatical sentence *noun*
 رسته‌ی ریزمانی ◉ جمله‌ی دستوری
grammatical structure *noun*
 پیکه‌تاه‌ی ریزمانی ◉ ساختار دستوری
grammatical system *noun*
 ده‌زگا یان سیستمی ریزمانی ◉ دستگاه دستوری
grammatical theory *noun*
 تیوری ریزمانی ◉ نظریه‌ی دستوری
grammatical unit *noun*
 یه‌کدی ریزمانی ◉ واحد دستوری
grammatical word *noun*
 وشه‌ی ریزمانی ◉ واژه‌ی دستوری
gramme (Brit.) /græm/ = gram
gram molecular weight *noun*, also gram-molecule
 کیشی گهردی به‌ینی گرم، گهردی گرم ◉
 مولکول گرم
Grammy *noun, pl. Grammys or Grammys*
 گرامی: هدریک له‌خلاتی سالانه‌ی

ناکادیمیای نیشتمانی شه‌مریکا (تیکه‌له‌ی
 گرامی) (Emmy + gramophone)
Gram-negative = Gram stian
gramophone /'græməfəʊn, US -foun/
noun
 قه‌وان، پی‌ژوک، گرامافون ◉
 گرامافون
gramp *noun*, also gramps, grampy
 بایره، پاره‌گه‌وره ◉ پدربزرگ
Gram-positive = Gram stian
grampus /'græmpəs/ *noun, pl. grampuses*
 1 گاماسی، گرامپوس (گیانه‌وه‌ریکی ده‌ریایی
 دولفین‌ناسا [*Grampus griseus*]) 2 جوړی
 دوو‌پیشکی زله‌ی باشووری شه‌مریکا
 [*Mastigoproctus giganteus*] 3 مروی
 سیخن، لرخن ◉ 1 گرامپوس 2 نوعی عقرب 3
 آدمی که با صدا نفس می‌کشد
Gram stain *noun*, also Gram's stain or
 Gram's method
 1 تکنیک و شیوه‌ی یکی ره‌نگاندنی جیاوازی‌یه
 سه‌ره‌تایی‌یه‌کانی به‌کتریا نیوان دوو ده‌سته یان
 بابه‌ت (Gram-negative) "گرامی نه‌رینی یان
 نه‌یینی" و "گرامی نه‌رینی" 2
 شه‌و ماکه‌ی کیمیایی‌یاندی که له‌م شیوه‌یه‌دا
 به‌کاردپتری (به‌ره‌ت): له‌ناوی پزشکی دانمارکی
 (Hans C. J. Gram) ◉ گرام استین
gran /græn/ *noun*
 (ناه‌رمی و له‌بریتانیا) نه‌نگ، دایه‌گه‌وره ◉
 مادر بزرگ
granadilla /gran-/ *noun*, also grenadilla
 میوه یان به‌ری شیرین‌توم ◉ میوه‌ی کل‌ساعتی
granary /'grænəri/ *noun, pl. granaries*
 1 عه‌ماری ده‌غل‌ودان، شوینی گهنم تیا‌ه‌ل‌گرتن
 2 ناوچه‌ی ده‌غل (گهنم) له‌ی هله‌ل‌که‌وتوو 3
 سه‌رجاوه‌ی سه‌ره‌کی، جاف‌کانی پنگه‌هی ◉ 1
 انبار غله 2 منطقه‌ی غله‌خیز 3 منبع اساسی
granary bread *noun*
 نانی ده‌غل ◉ نان غله
grand /grænd/ *adjective* (grandier,
 grandest), *noun* (pl. same)
 1 *adj* گه‌وره، مه‌زن، که‌لنگ، به‌شکو، شکو‌مه‌ند:
 The wedding was a very grand occasion
 2 *the Grand Duchess Elena* ◉
 یه‌کجار باش: 3 Thanks. That'll be grand!
 4 *a grand* هه‌ره‌گه‌وره، گه‌وره:
 design/plan/strategy 5 گشت، هه‌موو 6 به‌رین، به‌ربلاو
 به‌رکه‌فتی 7
 خوی‌ی‌زلانه 8 (صاف) 1n گه‌وره‌پیانو
 (پوند یان دولاړ) هه‌زاری (grandly /grændli/
adv: به‌گه‌وره‌یی، به‌شکو‌وه، به‌شیوه‌ی یکی
 به‌شکو، به‌شکو‌پانه، شکو‌مه‌ندان: grandness

grandad /'grændəd/ *n*
(the grandness of the surroundings) ده‌دهه: 1 *adj* 1 بزرگ، مجلل 2 عالی 3 عظیم 4 اساسی، مهم 5 کل 6 گسترده 7 متکبرانه 8 (حقوق) جدی 1 *n* 1 پیاپی رویال 2 هزاری

grandad /'grændəd/ *noun*

(نافدرمی) باوه‌گوره 1 بابابزرگ
grandaddy /'grændədi/ *noun*

بابیره، باوه‌پتره، باوه‌گوره 1 بابابزرگ
grandam /'grændəm/ *noun*, also

grandame, archaic term for grandmother

grand-aunt /'grænd ənt/ *noun*

پووری باوک یا هی دایک 1 خاله‌ی پدری یا مادری، عمه‌ی پدری یا مادری

grandchild /'grændʃaɪld/ *noun*, *pl.*
grandchildren

نهوه، زازا 1 نوه

grand cru /grō 'kru:, French grō kry/ *noun*, *pl.* grands crus pronunc. same

(پتر فدرنه) باش‌ترین مه‌ی، باده‌ی هره‌چاک (پروانه premier cru) 1 عالی‌ترین شراب

granddad = grandad

granddaddy /'grændədi/ = grandaddy

granddaughter /'grændɔ:tə(r)/ *noun*

نهوه، زازا (کچ) 1 نوه

grand duchess *noun*

1 (له‌چهند به‌شیکي نه‌ورویا و ب.ت. له رابردودا) نیمچه ده‌سه‌لاتداری حکومتیکی چکولانه 2 کچی تزار 1 گراند دوشس 2 دختر تزار

grand duke *noun*

1 (له‌چهند به‌شیکي نه‌ورویا و ب.ت. له رابردودا) نیمچه ده‌سه‌لاتداری حکومتیکی چکولانه 2 کوری تزار 1 گراند دوک 2 پسر تزار

grande dame /grōd 'dam/ *noun*

سالاره‌ژن، خانم (ه‌گوره) 1 زن بانفوذ

grandee /græn'di:/ *noun*

1 (له‌سپانیا و پورتوگال) ه‌گوره‌ییاو، میر، شازاده 2 پایه‌رز (له‌باری کومه‌لایه‌تی‌پوه) 1 شاهزاده 2 بلندمرتبه

grandeur /'grændʒə(r), US -djə(r)/ *noun*

1 ه‌گوره‌یی، مه‌ژنی، مه‌زاهایی، شکو، فخر، نه‌دیش، هه‌یسه‌ت، سام، splendour the grandeur and simplicity of Roman architecture 2 باوه، بایدخ 3 ده‌س‌رؤشتویی، گرنگی 1 عظمت، شکو 2 اعتبار 3 نفوذ

grandfather /'grænfa:ðə(r)/ *noun*

بابیره، باوه‌گوره، پیرک 1 پدربزرگ
grandfather clock *noun*

کات‌ژمیری دیواری، سه‌عانی له‌نگه‌ره‌یی یان دیواری 1 ساعت قدی

grandiflora /,grandi'flɔ:rə/ *noun*

گوله‌گوره 1 گراندیفلورا

grandiloquence /,grandi'flɔ:rəns/ *noun*

تق‌وورق‌بوون، سه‌نگ‌وورنگ، گرانی، سه‌ختی 1 طمطراق

grandiloquent /græn'diləkwənt/ *adjective*

(فهرمی و ناب‌ه‌سند) تق‌وورق، گران، به‌سه‌نگ‌وورنگ، سه‌خت، pompous 1 مطمئن

grandiloquently /græn'diləkwəntli/ *adverb*

به‌شيوه‌یکي تق‌وورق 1 به‌طور مطمئن

Grand Inquisitor *noun*

ه‌گوره‌پشکینهر، سه‌رپشکینهر، به‌پوه‌به‌ری دادگای پشکین (ی بیروباوه) 1 مفتش اصلی در دادگاه تفتیش عقاید

grandiose /'grændiəʊs, US -ous/ *adjective*

(ب.ت. ژورنر یز خون‌نابند) ه‌گوره، به‌سه‌نگ‌وورنگ، مه‌ژن، به‌ده‌دهه، به‌شکو: a

grandiose opera house

1 عظیم، شکوهمند
grandiosely /'grændiəʊsli, US -ous/ *adverb*

به‌شکویانه 1 به‌طور مجلل

grandiosity /,grændi'ɒsəti/ *noun*

ه‌گوره‌یی، مه‌ژنی، سه‌نگ‌وورنگ، ده‌دهه، شکو، که‌شخه 1 عظمت، شکو

grand jury *noun*

ده‌سته‌ی سویندخورانی بالا 1 هیأت منصفه‌ی عالی

grandma /'grænma:/ = grandmother

grand mal /grō 'mæl, US ,græn 'ma:l, 'mæl/ *noun*

(فهرنسی) ه‌گوره‌فی، سه‌رفن، فیعی توند یان سه‌خت (پروانه petit mal) 1 صرع شدید

grandmama = grandmother

Grand Marnier /grō 'ma:niɛr, US ,gra:n 'ma:rnjɛr/ *noun*

(فهرنسی) گرا مانیه، گران مانیه (خواردنه‌ویه‌کی نه‌لکولی تونده، له‌براندی و پرتقال دروست ده‌ی) 1 گراند مانیر

Grand Master *noun*

ه‌گوره ماموستا، ماموستای مه‌ژن (ریه‌ر یان سه‌روکی کومه‌لیکی فراماسونیری) 1 استاد اعظم

grand master noun

قاره‌مانی شه‌ترنج، وه‌ستای شه‌ترنج 1 استاد شطرنج

grandmother /'grænmaðə(r)/ *noun*

دایه‌گوره، نه‌نک، دئی‌یاف (هی باوک)، پیرک، ماما 1 مادربزرگ، بی‌بی

grandmotherly *adjective*

دایه‌گوره‌ناسا 1 مادربزرگ‌وار

Grand National *noun*

پیشبرکتی نەسب سوارى به کوسى به رزمه
 مسابقەى اسبداوانى با مانع هاى بلند

grand-nephew /'grænd nefju:/ *noun*

نەوەى برا يان خوشک (که کوپ بى) نەوەى
 برادر يا خواهر

grand-niece /'grænd ni:s/ *noun*

نەوەى برا يان خوشک (که کچ بى) نەوەى
 برادر يا خواهر

grand opera *noun*

گەورە ئوپەرا، ئوپەراى گەورە (تیکرایان دەچرن)
 اپراى سنگین

grandpa /'grænpɑ:/ = grandfather

grandpapa = grandfather

grandpappy = North American grandfather

grandparent /'grænpæərənt, US -perənt/ *noun*

گەورە باوان، پیرکان گرانداپارنت، جد، جده
grandparenthood *noun*

گەورە باوانتیی گرانداپارنتەود

grand piano *noun*

گەورە پیانو، پیانوی گەورە پیانوی روبال
Grand Prix /'grɑ: 'pri:/ *noun*

(فەرەنسى) گرەندپرى، یەكێ لەو چەند
 پیشبرکتیە بو قارەمانیەتی مۆتۆرسوارى یان
 ماشین لیخۆرى جیهانی گراندپرى

grandsire /'grænsaɪ(r)/ *noun*

(کۆن) باپەر، باو، گەورە پەربزرگ

grand slam *noun*

گەورە سەرکەوتن، سەرکەوتنی گەورە یان مەزن
 پیروزی بزرگ

grandson /'grænsən/ *noun*

نەوە (کوپ) نەوە

grandstand /'grænstænd/ *noun*

جینگای تەماشاشاوانان، جینگای چاوانی کەرەن
 جایگاه تماشاچیان

grand total *noun*

سەرجم، تیکرا جمع کل

grand tour *noun*

1 (جاران) سەردانی شارە سەرەکی یەکانی
 ئەوروپا لە لایەن کەسانی دەوله مەندی بریتانیای

یان ئەمریکایی وەکوو بەشی لە خوێندنه کەیان 2
 سەردانی تەواو گراندد تور

grand-uncle /'grænd ŋkəl/ *noun*

خالی باوک، خالی دایک، مامی باوک، مامی
 دایک دای پەر، دای مام، مامی پەر، مامی

مادر

grandiflora /,grænd'flob:ra/ *noun, adjective*

1 نامازە بە جەندین جۆری رووکی داچیتراوی
 گول گەورە 2 گولە گەورە گراندفلورا

grange /'grændʒ/ *noun*

1 کۆشک و پەرە، خانەمووچە، مالی لادیسی 2
 (کۆن) کیلگە، مووچە 3 عەمارى دەغل و دان،
 کادین 4 (لە ئەمریکا) کۆمەلەى پشتیوانی لە
 وەرزیان گرانج، خانەى روستایی 2 مزرعە
 3 انبار غلە، کاهدان 4 گرانج

granger *noun*

نەندامی کۆمەلەى پشتگیری جووتیاران گرانگر
grangerism /'grændʒərizəm/ *noun*

رازاندنەوێ کتیب بە برینی وێنەى کتیبەکانی تر،
 برشەچنی گرانگریسم

grangerite *noun*

کەسێ کە وێنەى کتیبەکانی تر لێدەکاتەو و
 لەهێ خۆی دەدا، برشەچن گرانگریت

graniferous /'grɑ:'nɪf(ə)rəs/ *adjective*

(روو کەناسی، گیاکان) دانگر دانەآور

graniform *adjective*

دانەئاسا، شیوەدان، دانی دانەمانند

granita /'grɑ:'nɪtə/ *noun, pl. granite* /-

'nɪtɪ/

ئەلاسکەى گرنی گرنی شیوەئیتالیایی گرانیتا
granite /'græntɪ/ *noun*

گرانیت، بازار، بەردەبیرو سنگ خارا، گرانیت
graniteware /'græntɪ weə(r)/ *noun*

1 گالینە یان ئاسنی بازارئاسا 2 هیزبازی
 میناکراو 1 سفالینە یا آهن خارامانند 2 ظروف
 آهنی لعابدار

granitic /'grɑ:'nɪtɪk/ *adjective, also granitical*

بازاری، گرانیتی وابستە بە سنگ خارا

granitiform *adjective*

بازاری، بازارئاسا، شیوەگرانیت خارامانند

granivore *noun*

گیانەوهری دان خۆر یان تووخور جانور
 دانەخوار

granivorous /'grɑ:'nɪv(ə)rəs/ *adjective*

(گیانەوهرناسی) دان خۆر، تووخور دانەخوار

granny /'græni/ or grannie, *pl. grannies* =
 grandmother

granny flat *noun*

چەند دیوێ ب.ت. سەر بە مالی بۆ کەسێکی پیر
 گرانی فلات

granny glasses *noun, pl.*

شووشەى خەرى دەور یان چوارچێوە کاتزایی
 گرانی گلاس

granny knot *noun*

گرێ قولفە، گرێ شل گرە خفت

Granny Smith *noun*

جۆرێ سینۆی ترشی سەوزی دیسێز، هێ
 ئەوسترالیا نوعی سیب

granodiorite /,grɑ:nɒ'dɪərɪt/ *noun*

جۆرێ بەردی گرنی گرنی یان دەنک دەنکی
 plutonic نێوان گرانیت و دایزایت (یان دیوریت

granodioritic (diorite) گرانودیوریت
granodioritic adjective

سهره یان پنهندی به گرانودیوریتوه ههیه
وابسته به گرانودیوریت

granola /grəˈnəʊlə, US -ˈnou-/ **noun**

گرانولا (تانی به یانی به کاکله، دانه ویله و دانهوه) گرانولا

granolith **noun**

جۆری بهرد که له گرانیی وردوخاش و سیمان
پنکها تووه گرانولیت

granolithic **adjective**

سهره یان پنهندی به گرانولیتوه ههیه
وابسته به گرانولیت

granophyre **noun**

جۆری بهردی گرنی گرنی یان دانه دانهی ناگرینی
نهرخه وانهیی porphyritic زۆرتر له فیلدسپار و
کوارتر پنکها تووه گرانوفیر

granophyric **adjective**

سهره یان پنهندی به گرانوفیرییهوه ههیه
وابسته به گرانوفیر

grant /gra:nt, US grænt/ **noun**

1 دهسند، پشدان، بهخشین 2 بورس 3 به
مه بهستیکی تایهتی(یارمهتی حکومتی، یارمهتی
بب دانهوه یان پیاوهتی یانه، یارمهتی، کومهک،
پشاک 4 (زهویوزار) بهنیو کردن 1 اعطا 2
کمک هزیه 3 اعانه، کمک بلاعوض 4 واگذاری

grantable /ˈgrɑ:ntəbl/ **adjective**

له پشدان هاتوو، شیاوی بهخشین، ده بهخشی
قابل اعطا

grant aid **noun**

یارمهتی پشدان (یارمهتی دارایی که له لایهن
حکومهتی ناوهندییهوه بق حکومتی خوجینی
یان دهزگای) اعانه، گرانت آید

grant-aided **adjective**

یارمهتی پندراو، که له حکومت یارمهتی
وه ده ده گری گران آیدید

granted /ˈgrɑ:ntɪd, US ˈgræn-/ **adverb**

دروسته، راسته، وایه، زور باش، admittedly:
'You could have done more to help.'
'Granted.' قبول که، صحیح

grantee /grɑ:nti:/ **noun**

1 پندراو، پشکشی گری، دیاری گری، پب بهخشاو،
دیاری پندراو 2 بهنیوو گراو، بو راگوئزراو 1
عطیه گیر 2 انتقال گیرنده

grant-in-aid **noun, pl. grants-in-aid**

یارمهتی، پشاک، کومهک (دهدری به حکومتی
خوجینی، دهزگای یان خویندنکایکی تایهتی):
I was awarded a grant-in-aid to conduct
my research اعانه

grant-maintained **adjective**

(له بریتانیا) خویندنکای که راسته وخو بهاره

خوی له حکومتی ناوهندی وه ده ده گری ههتا
حکومهتی خوجینی، میری گران مین تید

grantor **noun**

1 پندهر، پب بهخشی 2 بهنیوکه، راگوئزهر 1
واهب، بهخشنده 2 واگذارکننده

Grant's gazelle **noun**

جۆری ناسکی قاوهیی شاخ دریزی روژه لاتی
نه فریکا، له سوودان و نه تیویاوه تا کینیا و
یوگاندا دهیشری [Gazella granti] نوعی
اهو

gran turismo /gran tuˈrismo/ **noun**

گران توریزمو (مودیلیکی ماشین) گران
توریزمو

granular /ˈgrænjələ(r)/ **adjective, also**
granulous or granulary

1 دهنکه دهنکه، دانه دانه، داناردانار، دان دان،
دهنکه جویی، دهنکه دهنک، پنکها توو له دهنک
پیان دهنکله ورد، grainy 2 زهر، درشت،
گرینی گرنی، گرنج گرنج 1 دانه دانه 2 زهر

granularity **noun**

دهنکه دهنکی، دانه دانهیی، دانارداناری، داناریتی
حالت دانه دانه

granularity **adverb**

دهنکه دهنکانه، به شیهوی دهنکه دهنک به طور
دانه دانه

granulated **adjective**

دهنکه دهنکه، دانه دانه، دان دان، دهنکه جویی،
دهنکه دهنک دانه دانه

granulated sugar /ˈgrænjuleɪtɪd
'ʃʊɡə(r)/ **noun**

شه کر، شه کری زهره یان درشت، شه کری
دهنک زل شکر دانه درشت

granulation /ˈgrænjoʊleɪʃn/ **noun**

1 دهنکه دهنک بوون، به دهنک بوون 2
گوشت ته زوون (هینان)، ساری بوونهوه،
خووز هینانهوه 1 دانه شدگی 2 التیام یافتن زخم

granulation tissue **noun**

1 شانیه ساری وه بوو 2 گوشت ته زوون، گوشتی
تازه 1 بافت التیامی 2 گوشت نو

granule /ˈgrænju:l/ **noun**

دهنک، دانه، دهنکله: instant coffee
granules (به روت: له late Latin granulum,
چکولینترای granum دان، دانه grain) دانه

granuliferous /ˈgrænjuːlɪfərəs/ **adjective**

دانگر، دانای، پردان دانه آور

granuliform /ˈgrænju:lɪfɔ:rm/ **adjective**

دهنک ناسا، شیهوه دهنک، دهنکی دانه مانتد

granulite **noun**

(زهوی ناسی) گرانولیت (جۆری بهردی
تیکجسوی metamorphic دهنک ورد زۆری
کوارتر و فیلدسپار تایه) گرانولیت

granulitic adjective

سهریه یان پیوهندی به گرانولیتوه هدهیه
وابسته به گرانولیت

granulocyte /'granju:lə(u),saɪt/ noun

(کارنده نام ناسی) خانه دهنکوله: خروکه یی سپی
که له نیتو سائوبلازمه کی دا دهنکی دهردری
هدهیه گرانولوسیت

granulocytic adjective

خانه دهنکوله یی، سهریه گرانولوسایت وابسته
به گرانولوسیت

granulocytopenia noun

پنکهاستی گرانولوسایت خوینی په کان ب.ت. له
(نیو) مؤخی نیسکدا bone marrow
گرانولوسیتوپنیس

granuloma /,granju:'ləumə/ noun, pl. granulomas or granulomata /-mətə/

(پزشکی) توبه له پیکي به سته رنه شانه ی
دهنکه دهنکه، په تایبته له نه نجامی کار دانه ووی
نه خوینی، ناوسان و یان ماک و متریالیکی
دهره کی یان پیگانه و به رهم هاتووه؛ لوو یان
توموری که له نه نجامی
granulation tissue گرانولوما
پنکهاستووه گرانولوما

granulose = granular**granum noun, pl. grana**

1 grain - 2 په کنی له په که پنکهاسته یی په کانی
کلوروفیلستیکی نیتو رووه که ناو خوره یی په کان
vascular plants له کومه له توئی پیکي
thylakoid په کان پنکهاستووه گرانوم

grape /greɪp/ noun

1 تری، هه نگوور، دهنکه تری، گلاره 2 رهنگی
سووری نامال شین، ندرخه وانی توخ 3 بومی
هیشووی 4 (the grape) مهی 1 انگور،
دانه ی انگور 2 قزمز متایل به آبی 3 بمب
خوشه ای 4 (با) شراب

grapefruit /'greɪpfru:t/ noun, pl. same

لیموی به ده شتی، گریپ فروت [Citrus
paradisi] توخ

grape hyacinth noun

سمله تری؟ جوړی گیای چکولانه له تیره ی
lily، به هیشووی گولی خری شینی چکوله و
[توخم Muscari] کلاغک

grape-hopper /greɪp hɒpə(r)/ noun, US

میشووله ی تری یان میو شتی مو

grape-house /greɪp haʊs/ = vineyard**grape ivy noun**

جوړی رهز یا تری پیاهه لچوو یان ته زفر پده ی
همیشه وه، وه رووه کی مایي وایه [Cissus
rhombifolia] و جوړه کانی تر [نوعی تاک]

grape-louse /greɪp laʊs/ noun

میشووله ی تری یان میو شتی مو

grapeseed oil noun

رونی دهنکی تری روغن دانه ی انگور

grapeshot /'greɪpʃɒt, US -ʃɑ:t/ noun

بومی هیشووی بمب خوشه ای

grape-stone /greɪp stəʊn/ noun

ناوک یان دهنکی تری دانه ی انگور

grape-sugar noun

شه کری تری گلورک

grapevine /'greɪpvain/ noun

1 دارمیو، دارتری [Vitis vinifera] و جوړه
پیوهندی داره کان 2 (the grapevine، نافه رمی)
سوورانه و یان گهریانی قسه لوک و زانیاری
نافه رمی 1 تاک 2 گریپر

grapewort noun

(رووه ک ناسی) میوه مارانه، تری مارانه فاشرا

graph /græf, US gra:f/ noun

هیلکاری، گراف، چه ماوه نمودار، منحنی

graph² /græf, US gra:f/ noun

(زمانه وانی) نووسه (ک) گراف گراف

-graph suffix

باشگر: -نووس، -نقیس، -گراف، نامازه به
دهزگا یان نامتری که کاری تومار ده کا:
chronograph, seismograph نووسه سـراو،
کیتسراو، شتیکی نووسراو یان کیتسراو:
autograph monograph (نهمه رت: له -

graphe فده رنسی، له سدر بنجینه ی

یونانی "written, writing") پسوند: نگار،

نویس، نوشته شده، نقاشی شده

grapheme /'græfɪm/ noun

(زمانه وانی) گره فیم، نووسه، گرافیم (چکوله ترین

په که ی وانا داری سیستمی نووسین) نویسه

graphemic adjective

سهریه گره فیم، گرافیمی، پیوهندی به گرافیمه ووه

هدهیه وابسته به نویسه، نویسه ای

graphemically adverb

له باری گرافیمی یوه از لحاظ نویسه ای

-grapher suffix

باشگر، گرافتر، -نووس (نهمه رت: له

graphos یونانی "writer") پسوند: نگار

graphic /'græfɪk/ adjective

1 گرافیک، هیلکاری یانه 2 (خوازه) ناشکرا،

روشن، دوورودریش، چروپر، بن به رده،

پرورده کاری 1 تریسمی، نموداری 2 واضح،

مشروح

-graphic(al)- /'græfɪk(l)/ suffix

باشگر: ناوه لئاو دروس ده کا پسوند: صفت ساز

graphicacy /'græfɪkəsi/ noun

توانایی تیگه یشتی نه خشه و گرافه کان

گرافیکاسی

graphical /'græfɪkl/ adjective

1 سهریه یان له شیه و ی گراف: The system

2 uses an impressive graphical interface

به شیوهی گراف یا گرام: *a graphical presentation of results* ۱ وابسته یا به شکل گراف ۲ به شکل نمودار

graphically /'græfɪkəl/ *adverb*
به روشنی، به تاشکریایی ۱ به طور واضح
graphic artist *noun*

گرافیکست ۱ طرح
graphic arts *noun, pl.*
هنرهای گرافیکی به کان ۱ هنرهای گرافیک
graphic user interface *noun, also GUI*

جی یونای (شیوه‌ی کی پیشان‌دان و ریک‌خستی زانیاری له‌سر پرده‌ی کامپیوتر که تاسانه بو به‌کاره‌یتان و تیگه‌یشتن) ۱ جی‌یوای
graphic design *noun*

دیزاینی گرافیکی (هنرهای تیگه‌ل‌کردنی وینه‌کان، وشه‌کان و رازاندنوه و به‌رهم‌هینانی کتیب، کوفار و هتد) ۱ طراحی گرافیکی
graphic designer *noun*

دیزاینری گرافیکی ۱ طرح گرافیکی
graphics /'græfiks/ *noun, pl.*
۱ هنرهای کیشانه‌وه ۲ کار یا به‌رهم‌مه گرافیکی به‌کان ۳ وینه‌کیشی (ب.ت. بو به‌رهم‌هینانی کتیب، کوفار و هتد) ۱ رسم فنی ۲ آثار گرافیکی ۳ طراحی

graphics card *noun, also graphics adapter*
(کامپیوتر) کارتی گرافیکی ۱ کارت گرافیکی
graphite /'græfɪt/ *noun*

سورب یا قورقوشمی رهن، نیوی پینوس، گرافیت ۱ گرافیت

graphitic /'græfɪtɪk/ *noun*
سهره قورقوشمی رهن، گرافیتی ۱ گرافیتی
graphitization *noun*
گرافیتی‌کردن، گرافیتاندن ۱ گرافیتی‌کردن
grapho- *prefix*

پیشگر: نووسین: *grapholect* (بهره‌ت: له فهره‌نسی نیوه‌راست، له *graphē* یونانی "writing"، له *graphein* "نووسین (to write)" پیشوند: نگارش

grapholect *noun*
زارای ستانداری یا پیوانه‌یی نووسین ۱ گرافولکت

grapholite /'græfəlaɪt/ *noun*
تاشه‌به‌ردی بو نووسین، به‌رده‌نوس ۱ گرافولیت
graphological *adjective*

سهره هیل ناسی یا خه‌ت‌ناسی یا نووسراوه‌ناسی، ده‌سنوس‌ناسی‌پانه ۱ خط‌شناختی
graphologist *noun*

هیل‌ناس، خه‌ت‌ناس، ده‌سنوس‌ناس، نووسراوه‌ناس ۱ خط‌شناس
graphology /græ'fɒlədʒi, US -'fæl-/ *noun*

۱ هیل‌ناسی، خه‌ت‌ناسی، ده‌سنوس‌ناسی، نووسراوه‌ناسی (لیکولینه‌وه‌ی ده‌سنوس و هیل‌کان به‌مه‌بستی ناسینی که‌سایه‌تی نووسره‌که‌ی) ۲ (زمانه‌وانی) لیکولینه‌وه‌ی هینا نووسراوه یا چاپ‌کراوه‌کان یا سهره‌سیتمه نووسراوه‌کان ۱ خط‌شناسی ۲ گرافولوژی

graph paper *noun*
کاغزی شه‌تره‌نجی، کاغزی خانه‌خانه، کاغزی گراف ۱ کاغذ میلی‌متری

-graphy *suffix*
باشگر: نووسی، نووسین (له‌باره‌ی شتیکی تابه‌ته‌وه) شتیکی نووسراوه یا کیشراوه: *monograph* جوریکی هنره یا زانت، زانتی باسکردی یا دیسکرایتیف: *geography* شیواز یا شیوه‌ییک نووسین یا کیشانه‌وه: *calligraphy* تکنیک یا شیوه‌ی به‌رهم‌هینان یا هه‌لگرته‌وه‌ی وینه‌کان: *filmography* لیستی نووسراوه یا چاپ‌کراوه: (وینه‌کیشی: بهره‌ت: له - *graphia* یونانی "writing") ۱ پسوند: نگاری، نوعی هنر یا علم، علم توصیفی، شکلی از نگارش یا نقاشی: گرافی

grapnel /'græpn(ə)l/ *noun*
۱ نامرازیکی قولایی یا چنگالی بو راگرتی که‌شتی دوزمن به‌مه‌بستی پیاه‌لجیون بوسره ته‌ختی که‌شتی به‌که ۲ له‌نگه‌ری جه‌ن‌لقه، له‌نگه‌ری قولایی، قولاب، چنگ (گ)ره، قه‌لانگ، قه‌لاگ، له‌نگه‌روکه، له‌نگه‌رجه ۱ گرابر ۲ چنگک، لنگرجه

grappa /'græpə/ *noun*
گراپا (خواردنه‌وه‌ی کی ئیتالیا‌یی به) ۱ گراپا
grapple /'græpl/ *noun*

۱ نامیازبون، ناوقه‌بون، پریاکردن ۲ قولاب، قه‌لانگ ۱ گلاویزی ۲ چنگک

grappling iron /'græplɪŋ aɪən/ *noun, also grappling hook*

له‌نگه‌ری جه‌ن‌لقه یا ل‌لق، له‌نگه‌ری قولایی، قولاب، چنگره، قه‌لانگ، قه‌لاگ ۱ گرابر، چنگک

graptolite /'græptəlaɪt/ *noun*
فوسیل یا بووبه‌ردی گیانه‌وه‌ری بره‌ه‌داری سه‌راوه‌کی ۱ گرابرولیت

grasp /græ'sp, US græ'sp/ *noun*

۱ گرتن، گیرلی هینان، گیر، چنگ‌ل‌گیرکردن: *She felt a firm grasp on her arm* ۲ چنگ، مشت ۳ ده‌سلات، کونترول، زالی، hold control ۴ بسی‌پشردن، تیگه‌پشستن، سه‌رله‌ده‌کردن، سه‌ره‌نده‌کردن، پی‌زانین: *These complex formulae are beyond the 5 p of the average pupil* ۵ ده‌س‌پی‌راگه‌پشتن *embrace*: handle = 6 ۱ گیرش ۲ چنگ ۳ ندرت، تسلط ۴ ادراک ۵ دسترسی

grasping /'grɑ:spɪŋ, US 'græs-/ *adjective*

مال‌پهرست، به‌تسه‌ماح، چاونه‌زیر، رزد،
پاره‌پهرست ○ حریص، آزمند

graspingly /'grɑ:spɪŋli, US 'græs-/ *adverb*

مال‌پهرستانه ○ حریصانه

grass /grɑ:s, US græs/ *noun*

1 گیاه، چیمه‌ن، سه‌وزه‌گیا، چیم، بزوین، زه‌مه‌ن،
چرگ، چه‌ولیک، جی‌له‌وه‌ر، میترگ، گیاجار 2
(نافه‌رمی) مه‌ریوانه، ماری‌جوانا 3 (نافه‌رمی و
بریتانیا) سیخور، راپورت‌چی 4 گه‌نیمان، گیا یان
رووه‌کی دانگر ○ 1 علف، چمن، چراگاه،
علف‌زار 2 ماری‌جوانا 3 خیرچین 4 کراس

grassbird *noun*

گیابالنده؟: جوری warbler ی ربریی قاوه‌یی،
له‌نیو قامیشه‌لان و به‌رزه‌گیادا زور ده‌بیتری
[توخم Megalurus (ته‌وسترالاسیا و ناسیا) و
Sphenoeacus afer (باشووری نه‌فریکا)] ○
کراس‌برد

grassbox *noun*

جی‌گیا، گیادان، جینگایی له ده‌زگای دورینی
گیا که گیای پراوی تیا کوده‌بیتوه ○ کراس‌باکس

grass carp *noun*

جوری ماسی زله‌ی چینی ناوی شیرین، هی
باشووری خوره‌ه‌لاتی ناسیا، بزوخوراک
په‌روه‌ده ده‌کری [Ctenopharyngodon idella]
○ نوعی ماهی

grass court *noun*

یارگای تنیس ○ زمین بازی

grassed /grɑ:st, US græst/ *adjective*

به‌گژوگیا داپوشراو، بزوتناوی، چیمای، پرگیا
○ پوشیده از علف

grass-green /'grɑ:s 'grɪn/ *noun*

ره‌نگی سه‌وزی سه‌یدی، سه‌وزی گیایی،
خه‌یاری ○ سبز چمنی

grasshopper /'grɑ:shopə(r), US
'græsha:p-/ *noun*

کولله، کوله، ملو [خیزان Acrididae: زور
جورن] ○ ملخ

grasshopper warbler *noun*

واربلیری کولله‌یی [Locustella naevia] و
جوره‌کائی ترا ○ نوعی پرند

grassland /'grɑ:slænd, US 'græs-/ *noun*,
pl. grasslands

له‌وه، جی‌له‌وه‌ر، له‌وه‌رجار، نالف‌جار، ناران،
چرگ، چرگه‌ن، چیری، گیاجار، بزوین،
سه‌وزایی، سه‌وزه‌لان ○ مرتع، چراگاه

grasslike /'grɑ:slak/ *adjective*

گیاناسا، شیوه‌گیا ○ علف‌مانند

grass of Parnassus *noun*

جوری گیای باکووری میزگه‌لانه زنه‌کان، به

گولیکی سبی تاقه‌وه [Parnassia palustris] ○
نوعی گیاه

grass parakeet *noun*

(ته‌وسترالیا) تووتی ناوگیا یان شیناوه‌رد، تووتی
میزگه‌لان [Neophema Psephotus] و
توخمه‌کائی ترا ○ نوعی طوطی

grass pea *noun*

نوک‌گیا؟، گیانوک؟: گیاییکی دانه‌ویلایی، وه‌ک
خوراک یان تفاق بزو مرو و پاتال ده‌کری
[Lathyrus sativus] ○ نوعی گیاه

grass plot /'grɑ:s plot/ *noun*

میزگ، شیناوه‌رد ○ چمن

grassquit /'grɑ:skwt/ *noun*

جوری بالنده‌ی ده‌نگ‌خوشی کارائیبی و
گه‌رمیتانی نهمریکا، پیوه‌ندی به bunting ه‌کانه‌وه
هده [Tiaris] و توخمه‌کائی ترا ○ کراس‌کویت

grass roots *noun*, pl. often the grass roots

خه‌لکی ره‌مه‌کی، خه‌لکی ناسایی، جه‌ماوه‌ر:
the grass roots of the party ○ مردم عادی

grass sickness *noun*

نه‌خوشی گیا: نه‌سپه‌کان تووشی دین و له
ریخولسه‌وه ده‌یگرن و زورچار ده‌بیتوه
نه‌خوشی‌یکتی کوشنده ○ کراس‌سیکس

grass ski *noun*

سکی سه‌رگیا، گیاخلیسکی ○ کراس‌اسکی

grass skirt *noun*

کراسی گیایی، گیاکراس: له گیا و گه‌لای دریز
ساز ده‌کری و سه‌ماکاری زنی هیندی دورگه‌ی
پاسیفیک له‌بری ده‌کرن ○ کراس‌اسکیرت

grass snake *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) 1 سه‌وزه‌مار [Natrix natrix]
2 وشه‌یکتی نه‌مریکای باکووری بزو green
snake ○ مار حلقه‌دار

grass tree = blackboy

grass widow *noun*

1 بیوه‌زنی چندن روزه (زنی که میزده‌ک‌هی بزو
چهن روزه دووره) 2 زنی ته‌لاق‌دراو ○ 1
بیوه‌ی چند روزه 2 زن مطلقه

grass widower *noun*

پاوی بیوه، پیاوی که له زنه‌ک‌هی جیاوته‌وه ○
مرد بیوه

grassy /'grɑ:si, US 'græsi/ *adjective*
(grassier, grassiest)

داپوشراو به گیا، سه‌وز، برگیا، سه‌وزه‌لانی،
بزوتناوی، شیناوه‌رد، گیاجار: a grassy bank
○ grassy lawns بر علف

grate /greɪt/ *noun*

1 (کولین) ناورگ، ناگردان، منقه‌ل، ناوگورک،
کووره، کووری دیواری 2 رنده، کوشته‌را 3
تور، په‌نجیره 4 زیندان، به‌ندی‌خانه 5 ده‌نگی
لیک‌ک‌ه‌وتن، زرنکه‌زرنگ (شمشیر و هتد) ○ 1

آتشدان، منقل 2 رنده 3 شبکه، پنجره 4 زندان 5
صدای برخورد

grateful /'ɡreɪtfl/ *adjective*

1 سیاست کار، سیاست بیژر، سیاست بیژر، منته یار،
منته دار، به سفت، باوفا، نمه کاناس، مه منون
2 خوش (بندرت): له grate ی پیس-باو
"thankful, pleasing" (له gratus لاتین + -ful)
1 متشکر، سپاس گزار 2 مطبوع

gratefully /'ɡreɪtflɪ/ *adverb*

به سپاسهوه، سپاس کارانه: *He nodded gratefully*
با سپاس گزاری

gratefulness *noun*

سپاس کاری، سپاس بیژی، سپاس بیژیری،
منته باری 1 سپاس گزاری

grater /'ɡreɪtə(r)/ *noun*

رنده، رهنه، کوشترا: *a cheese/nutmeg grater*
رنده

graticule /'ɡrætikju:l/ *noun*

توری هیله کان (سهر نه خشه یان پلاتین) 1
شبهی خطوط

gratification /,ɡræ'tɪfɪ'keɪʃn/ *noun*

پن خوشبوون، قایلی، رازی بوون، خوشی، لهزه ت
خشنودی، لذت

gratified *adjective*

قایل، رازی، پن خوشبوو 1 خشنود
gratifying /'ɡræ'tɪfɪŋ/ *adjective*

خوشحال کهر، قایلکهر، مایه ی پن خوشبوون،
مایه ی خوشی، pleasing: *a gratifying result*
He felt a gratifying sense of being 1
respected and appreciated 1 مسرت بخش،
ارضاکننده، مطلوب

gratifyingly /'ɡræ'tɪfɪŋli/ *adverb*

قایلکهرانه: *This year, gratifyingly, we have made a small profit*
مسرت بخش

gratin /'ɡrætən, US 'ɡrætn/ *adjective*

1 جوری چیش 2 upper crust
of London society 1 کرتن

grating /'ɡreɪtɪŋ/ *adjective*

ناخوش، قیژه و هدرای ناخوش، کهر کهر: *The sound of his -ating voice complaining all day was driving me crazy*
grating 1 کوش خراش

grating /'ɡreɪtɪŋ/ *noun*

1 ندره، میل 2 تور 3 په پنجره 4 چوارچینه ی
ناسنی یان میلی توری 1 ندره 2 شبکه 3
پنجره 4 چهارچوب آهنی

gratis /'ɡrætɪs, US 'ɡreɪtɪs/ *adjective, adverb*

مفت، خورایی، به لاش، یز من 1 رایگان
gratitude /'ɡræ'tɪtju:d, US -tu:d/ *noun*
سیاس، ریزلفشان، پیزنان، قه درزانی، پیززانی.

نمه ک ناسی، حورمه ت پودانان: *He smiled at them with -atitude*
سیاس، تشکر، قدردانی
gratuitous /ɡrə'tju:ɪtəs, US -'tu:-/ *adjective*

1 له خووه، هدرمه کی، له خورایی، یی هو، بیجی:
gratuitous violence on television 2 خورایی،
مفت، به لاش 1 بی دلیل، بی جهت 2 رایگان

gratuitously /ɡrə'tju:ɪtəsli, US -'tu:-/ *adverb*

له خووه، له خورایی، به خورایی: *The film was gratuitously offensive*
بی جهت، مجانا
gratuitousness /ɡrə'tju:ɪtəsniəs, US -'tu:-/ *noun*

1 له خووه بوون، له خورایی بوون 2 به لاشی،
خورایی بوون 1 بی جهت بوون 2 مجانی بوون

gratuity /ɡrə'tju:ɪti, US -'tu:-/ *noun, pl. gratuities*

1 دهم خوشانه، دهمه ریزانه، شاگردانه،
کاله درانه: *Our staff may not accept gratuities* 2 یاداشی خانه نشینی 1 انعام 2
پاداش بازنشنگی

gratulation *noun*

پیروزبایی 1 تبریک
gratulatory /'ɡrætʃələtəri/ *adjective*
پیروزبایی یانه 1 تبریک آمیز

graupe *noun*

توبه له بهفر 1 گلوله ی برف

Graustark *noun*

ولاتی خه یالی، چیروک یان داستانی خه یالی،
پارچه نووسراوه ییکی به کجار روماتیک
(*Graustarkian adj*) بندرت: له ناوی رومانی
Graustark رومان نووسی نهمریکایی George
Barr McCutcheon (1866-1928) 1 سرزمین
یا داستان خیالی، قطعه نوشته ی بیار رمانیک

gravadlax /'ɡrævəd,laks/ = *gravlax*

gravamen /ɡrə'vemən/ *noun, pl. gravamina /-mɪnə/*

1 (ماف) کروک یان به شی بندرتی شکات یان
تاوانباری یی 2 به شی بندرتی 1 اصل شکایت
یا اتهام 2 قسمت اصلی

grave /ɡreɪv/ *noun*

گور، قهر، مردن، مدرگ: *There were flowers on the grave*
گور، مرگ

grave /ɡreɪv/ *adjective* (graver, gravest)

1 سهخت، پر مه ترسی، کهمکون، خراب، به سام:
We were in grave danger 2 قورس، سهنگین
3 گهوره، گرنگ 4 (ههلس وکهورت) به پرشت،
مهند 1 وخیم، شدید 2 موثر 3 مهم 4 جدی

grave /ɡrɑ:v/ *noun*

نیشانه ی (') که له سدر بزوتنی داده نری تا نامازه
بهوه بگا که چون گو ده کری (وه کوو *père*)

فهره‌رنسی) ګراو

بیماری ګراوس

grave accent = grave3

graveclothes noun, pl.

خهلاتی، کفن، بهرگه‌مه‌رگ ګرځن

gravedigger /'greɪvdɪɡə(r)/ noun

ګورمه‌لکهن، ګورکهن ګورکن

gravel /'grævl/ noun

1 زیخ، خیز، چهو، ورده‌به‌رد، ورکه‌به‌رد 2 (ګورچیله و میزه‌لدان) به‌رد 1 ګرځن، سنگ‌ریزه 2 (کلیه و مثانه) سنگ

graveless adjective

بې‌قهر، بې‌ګور ګرځن

gravelled /'grævlɪd/ adjective

چه‌ورې، زیخ‌وې (ګراو) ګرځن

gravelly /'grævlɪ/ adjective

1 چه‌ورې، زیخ‌وې (ګراو)، چه‌وار، پرچه، پرزیخ، زیخ‌وای 2 (دهنگ) ګرځن، ناقولا 1 ګرځن، پرریک 2 (صدا) خشن

gravelly-pit noun

قولکه‌زیخ، چه‌ودان، چاله‌زیخ ګرځن

gravelly soil noun

زه‌وی زیخ‌وای، خولی زیخ‌وای، ګلی چه‌ودار ګرځن خاک ګرځن

gravelly-stone noun

ورکه‌به‌رد، زیخ ګرځن سنگ‌ریزه

gravel path noun

ریګای زیخ‌وې، ریګای زیخ‌لان، زیخ‌وې ګرځن جاده‌ی ګرځن

gravel-walk noun

(ریګا) به‌ردوې ګرځن سنگ‌فرش

gravely /'greɪvlɪ/ adverb

به‌سختی، به‌توندی، سخت، زور خراب یا شیرزه: Local people She is gravely ill ګرځن به‌شدت، بدجوری

graven /'grævlɪ/ adjective

هم‌لکه‌نراو، هم‌لکه‌لراو، داتا‌شراو ګرځن حکنده

graven image /,grævn 'ɪmɪdʒ/ noun

(کتیبي پیروز) بت ګرځن صنم

graver noun

1 (کون) کولیار، هم‌لکه‌لراو، نه‌خش‌کهن، کهنده‌کار 2 ګالیسک، قه‌لمه (یان نامرایی تری) هم‌لکه‌نندن burin ګرځن 1 حکاک 2 قلم حکاک

Graves /gra:v, French grav/ noun

مه‌ینکی سوور یان سې Graves (تاوچه‌بې له باشووری روژاوای فهره‌نسه) ګرافس

Grave's disease noun, also exophthalmic goitre

ماسینی مل و ده‌ریه‌پنی چاو له نه‌نجامی پرکاری رژینه‌ی تیروئید (بهره‌ت): له ناوې پزشکی تیروئید (Robert J. Graves) ګرځن

graveside noun

لای ګور، ته‌نیشته قهر، پال ګور ګرځن کنار قبر gravestone /'grævstəʊn, US -stoun/ noun

کیل، هم‌نګیز، به‌ردی ګور، میل ګرځن سنگ قبر

Gravettian /gra'vetɪən/ adjective

(شوته‌وارناسی) سه‌ریه چاندی به‌ردینی کونی پاشتر له نه‌ورویا که Aurignacian ی به‌دوادا دی، ده‌ګرته‌وه یو ده‌وروبه‌ری 28,000-19,000 سال له‌مه‌و پش (بهره‌ت): له la Gravette مه‌و له باشووری روژاوای فهره‌نسه، جی‌پنی که شوته‌واری نه‌و چاندی لی‌دوژراوه) ګراوتین graveyard /'grævjɑ:d, US -ja:rd/ noun, also cemetery

ګورستان، قهران، قهرستان، شاری خاموشان (له‌پال کلیسه‌پنک) ګورستان، مدفن

gravi- prefix

پشگر: قورس، به‌کیش، ګران ګرځن پشوند: سنگین

gravid /'grævd/ adjective

1 سکې، دووگیان، ناوس 2 قورس، ګران، دژوار ګرځن 1 آبستن 2 سنگین

gravimeter /gra'vɪmɪtə/ noun

راکیشان‌پنو (بهره‌ت): له gravimètre فهره‌نسی‌یه‌وه، له grave "قورس" + -mètre "پنو(ان)" ګرځن جاذبه‌سنج

gravimetric adjective

سه‌ریه راکیشان‌پنوی ګرځن وابسته به جاذبه‌سنجی

gravimetry /gra'vɪmɪtri/ noun

راکیشان‌پنوی ګرځن جاذبه‌سنجی

graving dock noun

ګولای وشک، حه‌وزی وشک، که‌شتیګی وشک (پو‌خاوین کردنه‌وه‌ی لاشه‌ی ده‌ره‌وه‌ی که‌شتی) ګرځن حوض خشک

gravitas /'grævɪtas, US -ta:s/ noun

قورسی، مه‌ندی، سه‌نګینی، ګه‌وره‌ی، شه‌وکت، سام: a book of extraordinary gravitas (بهره‌ت): له "serious" gravis ګرځن وقار، منانت، عظمت

gravitation /grævɪ'teɪʃn/ noun

1 (تکنیکی، هیزی) راکیشان، راکیش کردن 2 راکیشان، کش کردن ګرځن 1 ګرانش، جاذبه 2 جلب

gravitational /grævɪ'teɪʃnəl/ adjective

سه‌ریه راکیشان، راکیشه‌رانه: the gravitational pull of the moon ګرځن ګرانشی

gravitational constant noun

جیګیری راکیشان‌پان راکیشه‌رانه (فانوونی نیوتون، به‌رامبه‌ر به $6.67 \times 10^{-11} \text{ N m}^2 \text{ kg}^{-2}$) ګرځن ثابت ګرانشی

gravitational field noun

مەيدان يان يۈزى راکىشان ۋە ميدان جاذبە
gravitational pull noun

ھىزى راکىشان ۋە نېرۋى گرانشى
graviton /'grævɪtən/ noun
 (فېزىك) گرافىتون: پارچىلەكە يېڭى ۋادانراۋ يان
 خەيالىي كە بىرۈزە راکىشان دەخاتەپروو ۋە
 گراۋىتون

gravity /'grævəti/ noun, pl. gravities
 1 قورسايى، قورسى، گرانى 2 راکىشان، كىشى
 زەۋى 3 رادە يان پىلەي كىشان 4 مەندى،
 قورسى، سەنگىنى 5 گرنگى 6 سەختى،
 بەرشت، بون ۋە 1 ئىل، گرانى 2 جاذبە 3 مىزان
 كىش 4 وقار، مائىت 5 ھەمىي 6 جەبىت

gravlax /'gravlaks/ noun, also gravadlax
 گرافلەكس: چىشتىكى سىكاندىنافى ۋە گراۋلەكس
gravure /gra'vjuə/ noun

گرافۋور، ۋىتە، شىۋە، نەخش، كورتەي
photogravure ۋە گراۋر، صورت، نقش، تصوير
gravy /'grævi/ noun, pl. gravies
 1 گۈشتاۋ، ئاۋدانەۋە، سۈيى گۈشت، ئاۋگى
 گۈشت، ئاۋى گۈشت، رىنگاۋ، چەۋراۋ 2 پارەي
 مەرت، پۈۋلى مەرت (بەدەس ھاتوۋ) ۋە 1
 س گۈشت، آب گۈشت، مرق 2 پۈل باداۋرە

gravy boat noun
 سۈس خۇرى، دەفر يا قايى سۈس ۋە ظرف سى
gravy train noun

نانى ئاسۋودە، كارى باش ۋە بىدەردەسەر ۋە
 مەنە درامە بىدەردەسەر

gray /'grei/ = grey
gray /'greɪ/ noun, abbreviation Gy
 (فېزىك) گراي (يەكەيىكى جىھانى، بەرامبەر بە
 يەك زۈۋل لە ھەر كىلوگرمەدا؛ بىرەرە: لە ئاۋى
 تىشكەزىندە ناس رادىئوبىئولوگىست Louis H. Gray
 گراي ۋە (Gray)

grayfish noun, pl. same or grayfishes
 سەگە ماسى ۋە dogfish سەگە ماسى

grayish /'greɪʃ/ = greyish
grayling /'greɪlɪŋ/ noun
 1 جۈرى ماسى خۇراكى ئاۋى شىرىن [نوخم
 Thymallus: چەندىن جۈرن] 2 پەپۈلەيى بە
 بىكە جۈۋى گەشەۋە ۋە زىربالىسى بۈرۈۋە
 Hipparchia semele] گراپىلىگ

gray trout noun
 جۈرى ماسى پەخاتونە ۋە ئۈي ماسى قىزىل

graywacke = US spelling of greywacke
graze /greɪz/ noun

1 بىرىن، دامالكان، روۋشان 2 لەۋەرەين ۋە 1
 خراشيدگى 2 چرا

grazed adjective
 دامالكاۋ، بىرناۋى، زەخمىار، روۋشاۋ ۋە
 خراشيدە

grazer noun
 لەۋەرەندە، لەۋەر خۇر، لەۋەر ۋە چەندە

grazier /'greɪziə(r)/ noun
 ئازەل راگر، ئازەل دار، مەرومالات بەختىكەر،
 چۈدار ۋە دامدار، چۈيدار

grazing /'greɪzɪŋ/ noun
 چەرگ، لەۋەر، جىن لەۋەر، پاۋە، گىاجار، چىرى،
 چەۋلىك، پاۋان ۋە چراگە

grazing land noun
 چەرگ، گىاجار، جىن لەۋەر، چىرى، چەۋلىك،
 مىزگ، بۈۋىن ۋە چراگە

grease /'greɪs/ noun
 1 رۈن، رۈن يان بەزى دوۋگ، جەۋرى، بەز:
 Grease marks can be removed with
 plates covered with ۋە liquid detergent
 the grease in his hair ۋە grease
 ماسلە 3 پىۋى قال كراۋ 4 رۈن گىانەۋەرى 5
 خۇرى تازەپراۋ (ۋ خاۋىن نەكراۋەتەۋە) ۋە 1
 روغن، چىرى 2 گرىس 3 پىيە گداختە 4 روغن
 حيوانى 5 پىش تازە چىدە

grease-gun noun
 پىۋىيى گرىس يان ماسلە، گرىس تىكەر ۋە
 تىلمەي گرىس كارى

grease monkey noun
 (ناھەرمى) دەزگەۋان، مىكانىك ۋە (عامىيە)
 مىكانىك

greasepaint /'greɪspem/ noun
 رەنگى شانۋ، گرىمى شانۋ ۋە گرىم تاتار

greaseproof paper /'greɪspru:f 'peɪpə(r)/
 noun

كاغىزى چەۋر ۋە كاغىز روغنى

greaser noun
 گرىس كار، ماسلە كار، ماسلە گەر، چەۋرگەر
 (ب.ت. مۇتۈرەكانى كەشتى) ۋە گرىس كار

greasewood noun
 دارچەۋرە؟، دەۋەنە چەۋرە؟، دەۋەنەكى
 بالاكورتى جەۋكى، بە دارىكى زەردى
 سەختەۋە، لە ئاۋچە وشكەكانى رۈزاۋاي
 ئەمىرىكاشىن دەپىن Sarcobatus
 [vermiculatus] گرىس رود

greasily adverb
 چەۋرۈچلىكانە، (خۈزە) زمان چەۋرەنە ۋە
 طور چەرب، چاپوسانە

greasiness /'greɪsɪnəs, US 'greɪzɪnəs/ noun
 1 چەۋرۈپۈن، چەۋرۈچلىك بۈۋن 2 خىزى،
 خىلىك بۈۋن ۋە 1 چەرب بۈۋن 2 لىزى

greasy /'greɪsi, US 'greɪzi/ adjective
 (greasier, greasiest)

1 چەۋر، چەۋرۈچلىك، گرىساۋى، رۈناۋى،
 چەۋراۋى، خىز، خىلىك:
 greasy fingers/marks/overall 2 زمان چەۋرەنە 3

شقایق؟، رونی هیناوه (لاقی نوسپ) 1
چرب، لیز 2 تملق آمیز 3 روغن آورد

greasy pole noun

(نافه رمی) کوله که چوره، ستوونی روئوای یان
چهور (بؤ پیاهه لچوون وه کوو سه رقالی یی) 1
رستوران کتف

greasy spoon noun

خواردنگه ی که وچک چوره، خواردنگه ی پیس
رستوران کتف

great /greɪt/ adjective (greater, greatest),
noun, adverb

adj 1 مه زن، گه وره، گه پ، زله، زه لام:
The *great* 2 Alexander the *great* 2 گرنک:
One wedding was a *great* occasion
great advantage of this metal is that it
doesn't rust 3 زور، فره، زه بوند، گه لیک:

4 People were arriving in *great* numbers
چاک، باش، قهنج، یه کجار باش، زور چاک،
بن هاوتا: What a *great* goal! 5 به کف،
دلخوش 6 شاره زه، سه رنده رکردو: She's
great at chess 7 خوش، به تاسه، تاسه زور،
به ره روش (the *great* or *greats*) n گه وره کان،
که سانی نیوبه ده ره، که سانی ناسراو: He was
a *great* boxer 8 *great* 8 *adv* one of boxing's all-time *greats*
باش، زور چاک: Well done. You did *great*:
1 adj کیر، عظیم، بزرگ 2 مهم 3 وافر، بسیار
4 خوب، استثنایی 5 سر حال 6 ماهر، لذت بخش 7
مشتاق (the *great*) n بزرگان *adv* خیلی خوب

great ape noun

گه وره مه میوونی شیوه مرف (پتوهندی ییکی
زوربان به مرفه وه هه یه، gorilla و
chimpanzee ده گرته وه [خیزانی Pongidae])
نوعی میمون

great auk noun

نوک گه وره (ئاتلاتیکی باکووری [Alca
(*impennis*) 1 اوک بزرگ

great-aunt noun

پووری باوک یان دایک (هه ردو به ره)
خاله ی پدر یا مادر، عمه ی پدر یا مادر

Great Bear noun, also Ursa Major

(نه ستیر هوانی) جه و ته وانه، جهوت بره،
ورچه گه وره 1 دب اکبر

Great Britain noun

بریتانیای گه وره یا مه زن (تینگلته ره، ویلز و
سکاتلند) 1 بریتانیای کبیر

great circle noun

(جیوگرافی) گه وره بازنه، بازنه ی گه وره
دایره ی عظیمه

greatcoat /'greɪtkəʊt, US -kəʊt/ noun

بالته (قورس و درتیر ب.ت. هی سه ربازان)
پالتو

Great Dane /,greɪt 'dæm/ noun

قه په گول، سه گی زله ی موو کوکرت 1 گریت دین

grate divide noun

سنووری نتوان زیان و مردن 1 مرز میان زندگی
و مرگ

Greater adjective

گه وره (شار، گه رپک و هند) 1 بزرگ

Great London noun

لهنده نی گه وره 1 لندن بزرگ

great-grandchild noun

نه وه زازا، بن نه وه زه، نه دیده، نه فچرک 1 نبیره

great-grandfather noun

بایره گه وره، باوکی بایره 1 جد پدری، جد
مادری

great-grandparent noun

بایره گه وره (ج هی دایک و ج هی باوک) 1
جد پدر یا مادر

great-grandson noun

نه تیزه، نه وه زه، نه فچرک 1 نتیجه

great-hearted /'greɪt ha:tɪd/ adjective

دل گه وره، گه وره 1 بلند همت

great-heartedness noun

دل گه وره یی، گه وره یی 1 بلند همتی

Great Lakes noun, pl.

گومه گه وره کان، گومه پنجینه کان، Lakes Erie,
Superior و Huron, Michigan, Ontario (له
نیوان نه مریکا و کنه ده) 1 دریاچه های پنج گانه

greatly /'greɪtli/ adverb

به کجار، زور، گه لی زور: People's reaction to
The reports 1 the film has varied greatly
were greatly exaggerated 1 خیلی

Great Mogul noun

ده سه لاتی نیمپراتوری موغوله کان له هیندی
سه ده ی 16 مغول کبیر

greatness /'greɪtnəs/ noun

1 گه وره یی، مه زنی 2 گرنگی 3 زوری 1
عظمت 2 اهمیت 3 زیادی

great-nephew = grand-nephew

great-nice = grand-niece

Great Power noun

زله زه کان 1 ابر قدرت ها

Great Pyrenees noun, pl. same

جویری ره گه زنی سه گی قه په زورتر بؤ لای نازه
نوعی سگ

great room noun

دیوه گه وره، ژووری گه وره (که چند کاری
لن ده کری) 1 اتاق بزرگ

Great Russian adjective, noun

وشه ییکی تر بو Russian (زمان و گه ل) که
له گه ل گه لان و زمانانی تری نیمپراتوری
رووسی ده کون جیاوازی یان یی 1 گریت روسین

great skua *noun*

گه‌وره‌سکویا [Stercorarius skua] نرعى
پرندە

Great Seal *noun*

مۆرى پاتشايى يان دەولەت مەرسلطنتى

great tit *noun*

گه‌وره‌گۆره‌وى چنە، گاکۆره‌ويلە [Parus major]
نوعى پرندە

great-uncle = grand-uncle**great vowel shift** *noun*

گورانى يزوتنە گۆره (هى ئىنگلىسى نتيوهراست)
نوعى تغيير واكاي

the Great War *noun*

شەرى جەھانى يە كەم (1914-1918) جەنگ
جەھانى اول

great white shark *noun*

شاركى زلەى سى، شاركەزلى سى (جۆرى)
شاركى زۆم زلەى راوى [Carcharodon carcharias]
كۆسەى سفيد بزرگ

great year *noun*

سالە گه‌وره (ماوە يىكى دەور يەرى 25,800 سال
كە پتيويستە بۆ سوورپىكى تەواوى بەرامبەرانى
equinoxes دەورى سوورپىكى خۆر گريت يير
greave /griv/ *noun*
پووزەوانە، زىرى بەلەك، بەلەك پىنج (لە زىرى)
ساقپوش

greaves *noun, pl.*

تلتەى پيو نغالى يە

grebe /gri:b/ *noun*

(گيانەوهرناسى) بالندەى دەريابەر، مراوى
دەريابەر (تاوېر)، مراوى گوزيو [خيزان
Podicipedidae: چەندىن جۆرن] (نەرەت: لە
grebe فەرەنسى) مرغ غواص

Grecian /'gri:n/ *adjective*

1 يونانى ناسا، بە شتيازى يونانى 2 (نامازە دەکا
بە) سەريە هونەر و چاندى يونانى كۆن 1
يونانى شەكل 2 وابستە بە هنر و فرهنگ يونان باستان

Grecian nose *noun*

لووتى يونانى، لووتى ريك (هى ناوچاوان)
بىنى يونانى

Grecism = Graecism**greed** /gri:d/ *noun*

نەماح، نەوس، چلئىسى، زگ بەردانەو،
چاوتۆكى، زگەپۆي: His actions were
motivated by greed طمع، حرص و ولع

greedily /'gri:di/ *adverb*

نەوسنانە، بە چلئىسى، چلئىسانە:
She ate noisily and greedily
حريصانه

greediness /'gri:di:nəs/ *noun*

نەوس، چلئىسى، زگ بەردانەو، زگەپۆي
حرص، ولع

greedy /'gri:di/ *adjective* (greedier, greediest)

چلئىس، نەوسن، چاوتۆك، زگەپۆ، زگەپۆ،
زگ بەردەو، فارزك: You greedy pig!
You've already had two helpings!
حريص، شكمو

greegree = gris gris**Greek** /gri:k/ *adjective, noun*

adj 1 سەريە يونان، وىنانى، يونانى 2 سەريە
زمانى يونانى *n* 1 زمانى نوي و كۆنى هيند و
نەوروپايى يونانى 2 خەلكى يونان، يونانى
adj 1 يونانى 2 وابستە بە زبان يونانى *n* 1 زبان
يونانى 2 اهل يونان

Greek Catholic *noun*

نەندامى نەريت يان سروتى رۆزەلانى كلئىسەى
كاتولىكى رۆم: نەندامى كلئىسەى رۆزەلانى)
كاتولىك يونانى

Greek coffee *noun*

قاوەى يونانى قاوەى يونانى

Greek cross *noun*

خاچى يونانى (هەر چوار پەلى بەرامبەرن)
صليب يونانى

Greek fire *noun*

(ميتروپى) ناگرى يونانى (= ماكيكى گرگيش،
كە سەرەتا لە لاين يونانى يەكانەو بەكارهيترا)
آتش يونانى

Greek Orthodox = Eastern Orthodox

Greek Orthodox Church *noun*, also
Greek Church

كلئىسەى ئورتودوكسى يونانى يا رۆزەلات
كلئىسەى ارتودكس يونانى

Greek Revival *noun*

پياچوونەو، يونانى: 1 شتيازىكى بيناسازى لە
نيوى يەكەمى سەدى نۆزدەيەم كە لاسايى
شتيازە يونانى يەكان دەكاتەو 2 شتيازىكى
رازانندەو (وگە كەلپەلى نيومال)، لاسايى
موتيف و نەخش و نيگارى يونانى كۆن دەكاتەو
روبووال يونانى

green /gri:n/ *adjective, noun*

adj 1 سەوز، كەسك، شين، سەرسەوز،
سەوزايى، شينايى، سەوزەلانى، شيناوهرد 2
(ميوە) كال، شين، تەگەيو، فەرىك، كال وكرچ 3
ناسك، تور 4 (دار) تەر، وشكەو، نەبو، خاو
5 چاوانە گراو، تازە كار، كەم ئەزمون، خاو،
مثال، نابوخت 6 سادە، ساويلكە 7 رەنگ بزرگا،
زەرد، رەنگ نەخوش 8 كال، كەمەرەنگ 9
يەكجار بەخيل، چاوپىيەلەنە هاتو 10 سەريە
زينگە پارىزى، لاينەگرى زينگە پارىزى، زينگە پارىزى
n 1 رەنگى سەوز، زەنگى كەسك، سەوز 2
بەرگى سەوز، جلپەرگى سەوز 3 سەوزەلانى،
سەوزايى، شينايى، شيناوهرد، مئىرگ، شوپنى

سەوز 4 (Green) ئەندام یان لایەنگری پاراستنی ژینگە یاخود ژینگەپاریزی 5 پارتی سەوزەکان \odot *adj* 1 سبز، سبزه زار 2 نرسیده 3 ترد 4 تر 5 بی تجربه 6 ساده لوح 7 رنگ پریده 8 کم رنگ 9 بیار حدود 10 وابسته به حفظ محیط زیست، طرفدار محیط زیست 1 *n* رنگ سبز 2 لباس سبز 3 سبزه زار 4 (Green) عضو یا طرفدار زیست بوم 5 حزب سبزا

green algae *noun, pl.*

قەوزە ی سەوز (یان شین، هێ سەر (تەختە) بەردی تەرو خاوە، داری شێدار و رووی یۆنگا، کلۆروفیلی تیاپە و لە کلۆروفیلاستی جیاوازا نەشاستە هەڵدەگریهوه [دیفیزن Chlorophyta] \odot جلک سبز

greenback /'grinbæk/ *noun*

(نافەرمی) پش(ت) سەوز، پارە ی ئەمریکایی، دۆلار \odot پشت سبز

green bean *noun, also French bean*

(رووه ک ناسی) پاقلە سەوز، لوبیا سەوز \odot لوبیا سبز

green belt *noun*

(دەوری شار) پشتینه ی سەوز \odot کمر بند سبز

Green Beret *noun*

کلاوسەوز: کۆماندۆ یان سەربازی تاییه تی ئەمریکایی و بریتانی، ئەندامی هێزه تاییه تی یه کانی ئەرتەشی ئەمریکا \odot کلاه سبز

greenblind *noun*

سەوز کۆیر، لە بەرامبەر سەوزدا چاوی نایێتی \odot کارت سبز کۆیر

greenbottle *noun*

شووشە سەوزە: جۆری مینشی سەوزی مینتلیک، جاروبار پرگ یان کر مینه کانی لە سەر برینی مەر یان پاتالی تر داهەن [Lucilia Caesar] و جۆره پتوهندی دارەکان \odot نوعی مگس

green bug *noun*

مینشوله ی سەوز [Schizaphis graminum] \odot شته ی سبز

green card *noun*

کارتی سەوز \odot کارت سبز

green corn *noun*

گەنەشامی هیندی که به کالی بو چیشته به کاردیترئ \odot نوعی گیاه

green earth = terre verte

greenery /'grinəri/ *noun*

سەوزایی، رووه کی سەوز، گیاوگری سەوز، سەوزاوەرد \odot گیاهان سبز

green-eyed /'grin aid/ *adjective*

چاوی هەلنەها تۆ، بە ئیره یی، بە غیل \odot حود

green-eyed monster *noun*

(نافەرمی) دیوی ئیره یی، چاوی هەلنەها تۆ

دیو حاد

greenfield /'grinfi:ld/ *adjective*

(خاک) (لێ) دروس نەکراو، خاک، دەق نەشکاو، مۆر، شیناوەرد، دەس لێنە دراو، ئاوەدان نەکراو: *a greenfield site* \odot بکر

greenfield site *noun*

بەلەخاکی شیناوەرد یان دروس نەکراو، خاک \odot قطعه زمین بکر

greenfinch /'grinfi:ntʃ/ *noun*

(گیانە وەرناسی) سەیره ی سەوز، سەوزە سەیره، سەوزە کۆ، سەقاووش، کاسەلکە شینکە، کەسەلە شینکە، وەهە خوهره؟، گونجگیر، نەسە شینە، کاسەلە شینە، قراک [Carduelis chloris] \odot سهری سبز

green fingers *noun*

دەس باشی لە باخەوانی دا، شارەزایی لە باخەوانی دا \odot مهارت در باغبانی

green-fingered *adjective*

شارەزا لە باخەوانی دا، شارەزای باخەوانی \odot ماهر در باغبانی

green flame *noun*

کلفە، گری سەوز \odot شعله ی سبز

greenfly /'grinflai/ *noun, pl. greenflies*

میشوله، شەتە، میتسە سەوزە = aphid \odot شته

greengage /'grinɡeidʒ/ *noun*

1 هەل سەوزە قادری، هەل سەوزە سەوزە 2 دار یان دەوڵەتی کە ئەم بەرە دەگرن [Prunus domestica] (نەمەرت: لە ناوی رووه ک ناسی ئینگلیسی ستر William Gage، مەرگ 1820) \odot 1 گوجە (سبز) 2 درخت گوجە ی سبز

greengrocer /'grinɡrəʊsə(r), US -grou- / *noun*

سەوزی فرۆشی، سەوزە فرۆشی، میوه فرۆشی، تەرە فرۆشی \odot سبزی فرۆشی

greengrocer's *noun*

سەوزی فرۆشی، تەرە فرۆشی، سەوزە فرۆشی، میوه فرۆشی، دووکانی سەوزە فرۆشی، دووکانی تەرە فرۆشی \odot مغازه ی سبزی فرۆشی

greengrocery /'grinɡrəʊsəri/ *noun, also greengroceries*

سەوزی فرۆشی، سەوزە فرۆشی، میوه فرۆشی، دووکانی سەوزە فرۆشی \odot مغازه ی سبزی فرۆشی

greenheart *noun*

نێرک سەوز: درەختیکی سەوزە و نی ئەمریکای باشووری، داریکی سەختی هەیه و بۆ شتی ناو ئاو بە کاردیترئ [Ocotea rodiaei] \odot نوعی درخت

greenhorn /'grin:hɔ:n, US -hɔ:rn/ *noun*

1 کەسێکی چاوەنەکراو، ناپوخته، تازه کار، تازه دەس تێداو، ناشی 2 کەسێکی زوو هەل فریواو، ساده، ساویلکە \odot 1 آدم ناشی 2 آدم ساده لوح

greenhouse /'grin:haʊs/ *noun*

گولخانه، سهوزگه، سهوزخانه، گهرمخانه
گلخانه

greenhouse effect *noun*

کاریگه‌ری سهوزخانه‌یی (کینشی گهرم‌بوونی به‌به‌ره‌یی کئشی زه‌وی، به‌ه‌وی زوربوونی چەندین گاز وه‌کوو دوانو کسیدی کاربون له هه‌وای ده‌وروبه‌ری زه‌وی دا) اثر گلخانه‌ای

greenhouse gas *noun*

گازی سهوزخانه‌یی اثر گلخانه‌ای

greening *adjective*

سینه‌شین (به‌گه‌یویش هه‌ر شینه) سب سبز

greenish /'grɪnɪʃ/ *adjective*

(ره‌نگ) سه‌وزه‌له، نامال‌سه‌وز، مه‌له‌وسه‌وز، سه‌وزکار، سه‌وزکله تقریباً سبز

greenkeeper /'grɪnki:pə(r)/ *noun*

جاودیری یاریگه‌ی گولف گرین‌کپر

Greenlandic /grɪn'landɪk/ *noun*

شینو‌زاریکی نیسکیمویی که یه‌کن له زمانه فهرمی‌یه‌کانی گرینلنده (Greenlander *n*) خه‌لکی گرینلنده، گرینلندی) گرینلندی

greenlet /'grɪnɪlt/ *noun*

جورئ vireo چکولانه به‌په‌روالی بۆره‌وه، له ئه‌مریکای ناوه‌ندی و باشووری [توخم *Hylophilus*: چەندین جورن] گرینلت

green light *noun*

1 چرای سه‌وز 2 ده‌ستور، ریدان، چرای سه‌وز: *The government has decided to give the -*

n light to the plan 1 چراغ سبز اجازه

greenling *noun*

جورئ ماسی خوراکي گوشت‌خوری پاسیفیکی باکووری [خیزران *Hexagrammidae*: چەندین جورن] گرینلینگ

green man *noun*

سه‌وزه‌پاو، شینه‌پاو گرین‌من

green manure *noun*

به‌بینه‌سه‌وزه (کردنی گیا بو مایه‌دارکردنی زه‌وی) گرین‌مانیور

green mold *noun*

که‌رووی سه‌وز، تهم یان که‌ره‌کیفه‌ی شین یان سه‌وز کفک سبز

greenness /grɪ:nəs/ *noun*

1 سه‌وزایی، سه‌وزاوه‌رد، سه‌رسه‌وزی 2 ژینگه‌باری، لایه‌نگری له پاراستنی ژینگه 1 سرسبزی 2 طرفداری از زیست‌بوم

green onion = spring onion

Green Paper *noun*

راپۆری پیشناره‌کانی به‌ره‌مانی حکومه‌ت بو وتووێژ پیش‌نویس لایحه

Green Party *noun*

پارتی سه‌وزه‌کان، پارتی لایه‌نگرانی ژینگه‌باری حزب سبزها

green peas *noun*

پۆلکه، نوکه‌سه‌وزه، نوکی سه‌وز نخود سبز

green pepper *noun*

بیاری دولمه فلفل دلمه‌ای

green plover *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) زیقاوله، زیقاوه، جیقاوله،

lapwing خروس کولی

green revolution *noun*

1 گۆران کاری یان شۆرش سه‌وز، وه‌رگۆرانی سه‌وز 2 لایه‌نگری پاراستنی ژینگه 1 انقلاب سبز 2 طرفدار حفظ زیست‌بوم

greenroom /'grɪn ru:m/ *noun*

دیو یا زووری چاوه‌ڕێ‌مانه‌وه (تیاتر یا ستودیۆ تله‌فزیۆن) اتاق انتظار

greens *noun, pl.*

گروگیای سه‌وز، سه‌وزه، سه‌وزایی، سه‌وزی گیاهان سبز

Greens *noun*

پارتی سه‌وز حزب سبز

green salad *noun*

سالادی سه‌وزه (ب.ت. کاوه) سالاد سبزجات

greensand *noun*

(زه‌وی‌ناسی) لیمه‌سه‌وزه، ریکه‌سه‌وزه گرین‌سند

greenshank *noun*

لاق‌سه‌وزه، پی‌سه‌وزه: جورئ شیلقه‌ی زله‌ی بۆر یان سبی به‌لاقی درێزه‌ی سه‌وزیاوه‌وه [Tringa nebularia] نوعی پرند

greensick /'grɪnsɪk/ *adjective*

تووش‌بوو به‌کلۆروسیس یان سه‌وزوویی مبتلا به‌یرقان سفید

greensickness = chlorosis 1

greenkeeper /'grɪnki:pə(r)/ =

greenkeeper

green snake *noun*

ماری سه‌وز، سه‌وزه‌مار: ژیره‌وه‌ی سبی یان زه‌ردباوه [توخم *Opheodrys*: دوو جورن] مار سبز

green soap *noun*

سابوونه‌شین، سابوونه‌سه‌وزه (له‌رونی گۆگیا) نوعی صابون

greenstick fracture *noun*

جورئ شکانی ئێسک زۆرتر له‌متالان‌دا، که‌له‌و دالاینکی ئێسکه‌که‌ده‌شکێ و لایه‌که‌ی تری ده‌چه‌مینه‌وه نوعی شکستگی

greenstone /'grɪnstəʊn/ *noun*

1 (زه‌وی‌ناسی) سه‌وزه‌به‌رد، به‌رده‌شین (به‌ردی ئاگرین، homblende و feldspar تیا‌یه) 2 (زۆرتر له‌نیو‌زیلنده) جورئ jade گرین‌استون

greenstuff /'grɪnstʌf/ *noun*

سه‌وزه سبزجات

green sinfish *noun*

خۇرماسى سەوز، ھى ناوچەى گۇماو ھەورەكان
 ○ [Lepomis cyanellus] the Great Lakes

نوعى ماھى
greensward /'grɪn,swɔ:d/ noun
 (كۆن، وژەى) مېرگ، شىناوۋەرد، چىمەن(جابر)
 ○ چىمەن

green tea noun
 چاينى سەوز ○ چاينى سېز

green thumb = green fingers

green turtle noun
 كېسەلەشەنە، كېسەلەسەوزە (كۆشەنەكەى
 دەخوۋى، ھى دەريا گەرمېن و نېچەگەرمېنەكان
 [Chelonia mydas]) نوعى لاکپەت

green vegetable noun
 سەوزە (گەلەى سەوزى تارىك، ۋەك
 نەسپەناخ) ○ سېرىجات

green vitriol noun
 (كۆن) سولفانى بلوورېنى ئاسنى ○ گرېن وىترىول
Greenwich Mean Time /'grɛnɪʃ 'mɪn
 taim, US -nɪdʒ/ noun

1 كاتى گرېنىچ، كاتى جېھانى، سەئانى جېھانى،
 كاتى زىمىرى جەھانى 2 بە كاتى جېھانى
 (نەمەت: Greenwich) لى لىندەن، شىۋىنى پىنشوۋى
 روانگەى پاتشايى (Royal Observatory) ○ 1
 ۋەت گرېنىچ 2 بە ۋەت گرېنىچ

greenwood /'grɪnwɔ:d/ noun
 (كۆن) دارستانى شىن يان سەوز (كاتى لىۋىۋ و
 گەلەكانى داۋىە بەيەكا)، ب.ت. ۋەك دالەدە و
 بەناين بۇ ياغىيان ○ چىنگىل سېز

green woodpecker noun
 جۋرى داركون كەرى زەرد و سەوزى گەورە،
 بە پۇيەتېكى سۈرۈۋە [Picus viridis] ○
 نوعى داركوب

greeny /'grɪni/ adjective
 (رەنگ) سەوزەلە، ئامال سەوز، مەيلەۋسەوز
 ○ تەقريباً سېز

greeting /'grɪtɪŋ/ noun
 1 درود، سلاۋ، چاكخوشى: She waved a
 They exchanged friendly greeting
 2 greetings and sat down to lunch
 (greetings) درود، سلاۋ، چاكخوشى،
 پىروزيباى، چاۋرۋشنى(پىتوت): My mother
 sends her greetings to you all
 1 Christmas/birthday, etc. greetings
 درود، سلام 2 (در جمع) درود، تېرىك

greetings card noun
 كارتى پىروزيباى ○ كارت تېرىك

gregarious /grɪ'geəriəs, US -'ger-/
 adjective

1 خوين گەرم، رووخوشى تېكەلى خەلك:
 2 She's very outgoing and gregarious

مېگەل زى، زىيانى بەكۆمەل، دەستەى، زىيانى
 مېگەلى (گېانەۋەر و بالندەكان، زىندەناسى) 3
 (گېاكان) بۇل بۇل، بۇلى، ھېشوو ھېشوو، ھېشووۋى
 1 معاشرى، اجتماعى 2 گروۋى 3 كېھى
gregariously /grɪ'geəriəsli, US -'ger-/
 adverb

رووخوشانە، خوين گەرمەنە ○ بە طور معاشرى
gregariousness /grɪ'geəriəsənəs, US -
 'ger-/ noun

خوين گەرمى، رووخوشى ○ اجتماعى بودن
Gregorian calendar /grɪ'gɔ:riən
 'kælɪndə(r)/ noun

روزمىرى گرىگورى (شىۋەى دەسكارى كراۋى
 روزمىرى Julian لە 1582 لە لاين پاپ
 گرىگورى سىز دەيەم، لە برىتانىاي مەزن و
 كۆلۈنى يەكانى ئەمىرىكا لە 1752 بەسند كرا و
 ئىتاش بە كاردېترى) ○ تەقویم گرىگورى

Gregorian chant noun
 گۇراني يان سترانەكانى گرىگورى (جۋرى
 موسىقاي كلىسەى سەدەكانى نېۋەرەست بە
 ناۋى پاپ گرىگورى (540-604) ○ آوازهای
 گرىگورى

Gregorian telescope noun
 دوورېن يان تېلېسكوپى گرىگورى: جۋرىكى
 پەرچ دەرمەۋى سەرەناى (لە ناۋى رىيازى زانى
 mathematician سەدەى جەقەدەيەمى سكاتلەند
 James Gregory تىلکوب گرىگورى

greisen /'grɛɪz(ə)n/ noun
 (زەۋى ناسى) بەردى بە رەنگى روۋش لە
 نەنجامى گۇراني گرانىت بەھۋى ھالاۋى
 گەرمای ماگماۋە، تەختەبەردىكى كرىستالى كە
 لە كوارتز و مىكا پىكھاتوۋە و لە Cornwall و
 Saxony زۆرە ○ گرېزن

gremlin /'grɛmlɪn/ noun
 جىنۇكە، بوۋنەۋەرىكى خەيالى (يان خراب) كە
 دەلېن دەپتە ھۋى لەكاركەۋتنى دەزگاکان يا
 كېشەى ئېلىكترېكى (ب.ت. فرۇكە) ○ جىن

Grenache /grə'naʃ/ noun
 جۋرى مەى ناوچەى Languedoc-Roussillon
 ى فەرەنسە ○ گرنەچ

grenade /grə'neɪd/ noun
 1 ھەنارۋك، نارنجۋك: rocket-propelled
 2 grenades شوۋشەن كە مەترىالى كېمىايى
 تىايە، بۇ تاقى كەندەۋى زىراب يا كوزاندەۋى
 ئاگر بەكاردېترى (نەمەت: بە واتاي
 pomegranate "ھەنار") ○ 1 نارنجك 2 گرېناد

Grenadian /grɪ'neɪdiən/ noun, adjective
 گرېنادايى، دانېشتۋى گرېنادا، سەرىبە گرېنادا
 Grenada (لە كارائېب) گرېنادايى، پىنۋەندى بە
 گرېناداۋە ھەبە ○ گرېنادايى
grenadier /'grɛnə'diə(r), US -'dɪr/ noun

1 (میزوویسی) سهربازی هه نارووک هاوێز، نارنجوک هاوێز، نارنجوک خهر 2 (رووه ک ناسی، دار) هه نار 3 جهوری ماسی بهزی ناسایی سهرزل [خیزان Macrouidae: گهن جهورن] 4 جهوری waxbill ی نه فریکایی قاهوهیی سوورباو، به ده نووکی سوور و باشه لی شینی گه شهوه [توخم Uraeginthus: دوو جهورن] 1 سرباز نارنجک انداز 2 (درخت) انار 3 نوعی ماهی 4 نوعی پرند

Grenadier Guards noun

سهربازی گاردی گرینادیهر (سپای بریتانیا) ٥ سرباز گارد گرنادیر

grenadilla /ˌɡrənəˈdɪlə/ = granadilla

grenadine /ˌɡrənəˈdiːn/ noun

خوشاو یا شه ربتهی هه نار، هه ناراو ٥ شربت انار

grenadine /ˌɡrənəˈdiːn/ noun

جهوری پارچهی هه وریشمن یان هه وریشمن و خوری ٥ نوعی پارچهی ابریشمی یا ابریشم و پشم Grendel noun, Old English

گریندیل: دیوکی ییاوخور له ره گهزی Cain. به دهستی Beowulf ده گوزری (له هه نوئراوهی Beowulf ی ئینگلیسی کوندا) ٥ گرندل

Gresham's law noun

قانونی گریشام: بوچوونی له ئابووری دا که دهلی: پارهی خراب Bad money. پارهی باش له ده ساوهس و گه دهخا، وانا هه رچه ده پارهی باش زووتر له گه دا یی، به ره بهره پارهی خراب چینگاکه ده گرته شهوه (به دهوت): له ناوی دارایی ناسی ئینگلته ره سیر Thomas Gresham ٥ قانون گرشام

gressorial /ˌɡreˈsɔːriəl/ adjective

ییه لگر توو، پیگر توو، ییه ره وکه ٥ قادر به راه رفتن

Gretna Green /ˌɡretnə ˈɡriːn/ noun

گریتنا گرین (گونددی له سکاوتله ند نزیک به سنووری ئینگلته ره، له رابردوودا شویتیکی به ناویانگ بوو بو پیک گه یشتنی دوو دلدار که نه یان ده توانی له ناوخوای ئینگلته ره به یهک بگهن) ٥ گریتنا گرین

Grevy's zebra noun

ئه سه کتوی میل باریک: جهوری ئه سه کتوی پوژه لاتی نه فریک، ته نه گه سی و میل باریک [Equus grevyi] ٥ نوعی گورخر

grew /ɡruː/ = past of grow

grey /ɡreɪ/ adjective, noun, US gray

adj 1 بۆر، فیلسی، شینکی، قورقوشمی، خوله میشی، سوربی، (قز) بۆز، سی (تیکه وتوو)، (که سن) قز بۆز، موو بۆز، گه ووه، ماش و برنجی، موو بۆز 2 پیرانه 3 کۆن، قه دهیی 4 دلگارد که ره ووه، نا هه میند که ره 5 (روخسار) رهنگ بزرگا، زه رده ده لگه راو 6 (ههوا) هه وری،

لێل، تاریک 7 ماندوو که ره، عاجز که ره، وه ره ز که ره، دلته نگ که ره، هیچ 8 ناسایی، یی ناو نیشان، یی نیتو 9 (رهنگ) توند، توخ 1 n رهنگی بۆر: the dull grey of the sky 2 چله به رنگی بۆر: dressed in grey 3 ئه سی بۆر یان سی: She's riding the -ey 1 adj خاکستری، طوسی، جوگندمی، دارای موهای جوگندمی 2 پیرانه 3 قه دهیی 4 یاس آور 5 رنگ پریده 6 (ههوا) ابری 7 بی روح، ملال آور 8 عادی، گمنام 9 تیره 1 n رنگ خاکستری 2 لباس خاکستری 3 اسب سفید یا خاکستری

grey area noun

بارودوخی دژوار، دوخی ئالوز، بابه تی دژوار، رهوشی نادیار، رهوشی لێل، رهوش یان مزاری ته ماوی ٥ موضوع مهیم، وضع مهیم

greybeard /ˈɡreɪbiəd, US -bird/ noun

پیره پساو، پیای به سالاجوو، ریش سی، ردین سی، ریش چه رموو: the greybeards of the art world ٥ مرد سال خورده، ریش سفید

grey eminence = eminence grey

Grey Friar noun

ره بهن یان ده رویشی تیره ی Franciscan ٥ گری فریر

grey-haired adjective

بۆز، ماش و برنجی ٥ با موهای جوگندمی

grey-headed adjective

مووسی، سه رسبی، پیر، به تووکی سی یه وه ٥ پیر

greyhen /ˈɡreɪhen/ noun

میتی کور کوره یا که تی رهش، کور کوره شهی می ٥ مادهی باقره ی سیاه

greyhound /ˈɡreɪhaʊnd/ noun

تاجی، تاژی، سگ تانجی ٥ سگ تاژی

greyhound racing noun

پیشهر کتی تاجی، تاژی برکن ٥ مسابه ی سگ تاژی

greying adjective

(تووک) ماش و برنجی، بۆز، روو له سی بوون ٥ جوگندمی

greyish /ˈɡreɪʃ/ adjective

بۆره لووک، مه یله و بۆز، بۆریله، بۆرکار، بۆریاو، ئامال بۆز، که می بۆر: greyish hair ٥ مایل به خاکستری

greylag /ˈɡreɪlæɡ/ noun

قازه بۆره: قازی مالی له به ره ی ئه من [Anser anser] ٥ گری لاگ

grey market noun

بازاری بۆز، بۆره بازار ٥ بازار خاکستری

grey matter noun

1 مادهی بۆری مینشک، ما که بۆرینه ی مینشک 2 (تافه رمی) مینشک، هوش، intelligence 1 ٥ مادهی خاکستری مغز 2 مخ

grey mullet noun

جۆرى ماسى ئەستورى ئاۋە كەنارى و رېگەي يەكان [خيزان Mugilidae: چەندىن جۆرن] ۋى نوعى ماهى

greyness /'greməs/ *noun*

1 پۇرىتى، بۇرپون 2 رەنگ بىزىركاۋى، رەنگ پەرىۋى، زەردى 3 تارىكى، ھەۋرى بون 4 ۋە رەسكەرى، شەكەتى، ماندوۋى، ھىچى ۋى خاكستى بون 2 رەنگ پەرىدىكى 3 تىرگى 4 كىل كەندىكى، بىرۋى

grey seal *noun*

بەرازە بۇرى ئاۋى: جۆرى بەرازى ئاۋى گەۋرى ئەتلاتىكى باكوۋرى، بىتى خال خالى بۇرە [Halichoerus grypus] ۋى نوعى فەك

grey squirrel *noun*

سۆرە بۇرە (رەسەنى رۇزەھەلاتى ئەمىركاۋى ناۋەندى، بىرداۋە بۇ بىرتانبا و شۈنەكانى تر [Sciurus carolinensis] ۋى نوعى سمور

greywacke /'grɛwəkə/ *noun*, US **graywacke**

(زەۋى ناسى) بەردەلمى دەنك زىرى رەش كە زىاتر لە سەدى بازەدى گل تىايە ۋى گرىۋاك

grey water *noun*

ئاۋە بۇرە، بۇراۋ (لەگەل black water بەراۋوردى كە) ۋى گرىۋاتر

gribble /'grɪbl/ *noun*

مۇرانە دەريايى يان ئاۋى: ھەرىكە لە دوو ئىزۋۇدى دەريايى دارپ [Limnoria lignorum] ۋى موربانەى دريائى

gricer /'grɪsə/ = trainspotter

grid /grɪd/ *noun, adjective*

n 1 تۇر 2 نەردە 3 تۇرى خانەخانە يان چوارگوشاۋى، شىشەنەند، مىل يان شىشى تۇرى، تۇرى چوارخانەى 4 تۇرى ئېلىكترىستە: the development of the country's electricity grid 5 (ماشىن) جىبار، بارىن، بارىنەند، بارىسەست 1 adj تۇرپتراۋ، تۇرپتۇر، خانەخانە 2 تۇرەھىلى سەر نەخشە بۇ دەس نىشان كەردنى دروستى شۈنە ۋى n 1 شىكە 2 ترە 3 شىكەى شۇرنجى 4 شىكەى برق 5 بارىند 1 adj شىكەبەندى شەدە 2 گرید

grid condenser *noun*

بارگەگرى تۇرى، خەستىنە تۇرى ۋى خازن شىكە **grid current** *noun*

تەۋۋى تۇر، تەۋۋى تۇرى ۋى جىريان شىكە **grid circuit** *noun*

خولى تۇر(ى) ۋى دور شىكە

griddle *noun*

يارىزانى تۇپتى ئەمىركاۋى ۋى بازىكن فۇتبال امىركاۋى

griddle /'grɪdl/ *noun*

1 تاۋە، ساج 2 (مىزۋىسى) بىزنگى سىمى،

سەرىتى تىلى (لە كانگا، بەكەى تىلەندە) ۋى 1 تاۋە 2 غىبال سىمى

gridiron /'grɪdaɪən, US -aɪərən/ *noun*

1 گوشت بىرژىن، شىشى تۇرى، گوشت بىرژە، تۇرى گوشت بىرژانەند 2 يارىگەى تۇپتى ئەمىركاۋى 3 (ئەمىركاۋى باكوۋرى) يارى تۇپتى يان فۇتبولى ئەمىركاۋى 4 نەخش و پاتىرنى تۇرى، ب.ت. ھى شەقامەكان ۋى 1 كىابەز 2 زىمىن بازى 3 بازى فۇتبال امىركاۋى 4 گریدآپرن

gridlock /'grɪdlɒk, US -lək/ *noun*

تۇرەندەن، شەقامەندەن، رىبەندەن، رىبەستان (دوختى كە شەقامەكان پرن لە ماشىن و رىگەى جۋولان نىيە) ۋى گریدلاك

grief /grɪf/ *noun*

1 خەم، پەزارە، نارەھەتى، خەفەت، كەسەر، كۇقان 2 مايەى خەم و نارەھەتى ۋى 1 اندو، غصە 2 موجب ناراحتى

grief-stricken *adjective*

خەمبار، ئىۋىبەبار، دلېر، نارەھەت، كۈلېل، خەماۋى، ماتەمبار: There was no way of consoling her -f-stricken family ۋى غمزدە، غصەدار

griefless *adjective*

بىن خەم ۋى بدون غصە

grievance /'grɪvəns/ *noun*

1 سكاللا، گازندە، گلەى، ئالە، دەردى دل، شكات 2 نارەزايى (دەرىپىن) 3 نەگەرانى ۋى 1 تظلم، شكات 2 اعتراض 3 نەگەرانى

grieved *adjective*

بەخەم، نارەھەت، خەمبار، دلخوین، دلەنگ، پەزارەبار، دلېر ۋى غصەدار، اندوھاك

grievous /'grɪvəs/ *adjective*

1 بەزان، جەرگېر، بەنازار، دلەتەن، خەماۋى، بەسۋى 2 توند، سەخت، قوول، گران، پەنیش: a grievous wound ۋى grievous loss 3 گەۋرە، قورس، مالۋىران كەر ۋى 1 دردناك، غم انگیز 2 شەد، فاحش، حاد 3 سەگىن

grievous bodily harm *noun*

(ماف) لىدان و برىن داركەردن، تاۋانى بوۋنەھۋى برىن دارى بىكى لەشى سەخت ۋى اىراد ضرب و جرح

grievously /'grɪvəsli/ *adverb*

بە سەختى، بە توندى، توند: grievously hurt/wounded ۋى بە شەدت

grievousness /'grɪvəsnes/ *noun*

1 بەنیشى، بەزانى، جەرگېرى 2 سەختى، توندى ۋى 1 دردناكى 2 شەدت

griffin /'grɪfln/ *noun*, also gryphon or griffon /'grɪfən/

ھەلۋشېر (بوۋنەھۋىكى ئەفسانەى بە سەر و بالى ھەلۋ و لەشى شىرەۋە، مىسۋلۋىزى يۇنان و

رؤم) شیردال

griffon /'grɪfən/ *noun*

1 جورئ سه‌گی تانجی ناسای چکوله 2 (ه‌ه‌روه‌ها griffon vulture جورئ داله‌که‌رخور [Gyps fulvus] و جوره پتوهندی‌داره‌کان] 3 variant spelling of griffin 1 گریفون 2 نوعی لاشخور

grift *noun*

(تافه‌رمی و شم‌ریکا) نیمچه‌ده‌سپری ۱ شیدای جزئی

grifter *noun*

نیمچه‌ده‌سپری ۱ شیدای جزئی

grig /'grɪg/ *noun*

1 مارماسی چکوله، مارماسیلکه 2 کولله، کول 3 سیسرک ۱ مارماهی کوچک 2 ملخ 3 زنجره

gri-gri = gris-gris

grill /grɪl/ *noun*, also grille

1 گوشت‌برژین، گوشت‌برزه، شیشی توری، توری گوشت یان که باب برزاندن 2 که باب 3 که باب‌خانه، که بابی 4 ندرده 5 خواردنگه‌یی که که بابی ناماده ده‌کا ۱ کباب‌پز 2 کباب 3 کباب‌خانه 4 ندرده 5 کرل

grillade /'grɪlədʒ/ *noun*

جورئ خورشتی گوشتی فهرنه یان Canjun ۱ گریلاد

grillage /'grɪlədʒ/ *noun*

تورپه‌ندان، جوارچینه‌یه‌کی قورسی له تورپکی تمخته‌بند یان ده‌سته‌ک‌بند (ی تیکه‌لکش) یو داپشتی تهرکی خانویه‌یه‌یی له‌سمر عدرزکی سست ۱ گریلاج، گریلاژ

grille /grɪl/ *noun*

1 تور: 2 a radiator grille ندرده، پاریزه‌ی شوولی: 3 a security grille به‌نجیره‌ی توری یان تور‌تور ۱ شبکه 2 ندرده 3 پنجره‌ی مشبک

grilled *adjective*

1 برزاو، براشتی، برشته 2 ندرده‌دار، ندرداوی، ندرده‌پز 3 تور‌تور، توری، تور‌دار ۱ کباب‌شده 2 دارای ندرده 3 مشبک

grilling /'grɪlɪŋ/ *noun*

لپ‌پرسینه‌وه، پرسار و وه‌لام، کونه‌جهرگ‌کردن یان ه‌لینچان به پرسار: The minister faced a tough grilling at today's press conference ۱ بازخواست، سین جیم

grillwork *noun*

تورسازی ۱ شبکه‌سازی

grillse /grɪls/ *noun*

سالمون یان ماسی نازاد که گه‌راوه‌توه بو ناوی شیرین دواي نه‌وه‌ی که زستانی له‌دریادا بووه ۱ گریلس

grim /grɪm/ *adjective*

1 مؤن، گرز، رشت، مرموج 2 سخت، گران،

بی‌نهمان 3 ناخوش، تال، خراب 4 دلته‌زین، جهرگیر، ترسناک، ترسینهر، بی‌یه‌یه‌یانه 5 نگریس 6 خه‌ماوی، نگه‌ران‌که‌ر، خه‌مبار، دلبر، ناره‌حمت‌که‌ر، به‌زان 7 نه‌خوش، ناساز 8 شیرزه، خراب، ناخوش (grimly /'grɪmli/ *adv*): به‌سختی، سخت: 1 grimness /'grɪmnəs/ *n* 2 رنج، مؤنی، گریزی، مرموجی؛ ۱ نینگلیسی کون، نهمانی به‌رمت) ۱ عبوس 2 توان‌فرسا 3 ناگوار 4 مهیب، بی‌رحمانه 5 شوم 6 انده‌یار، حزن‌آور 7 بیمار 8 افتضاح

grimace /'grɪ meɪs, US 'grɪməs/ *noun*

1 ده‌مه‌لاسه‌که، نه‌دا، لاسایی، نه‌دا و نه‌توار: 1 to make/give a grimace of pain مرموج (grimacer *n*) ۱ شکلک، ادا 2 اخم

grimalkin /grɪ'malkɪn, US -'mɔ:l-/ *noun*

1 بشیله، بشیله‌ی من (بیر) 2 پیرقونی رقاوی یا بوغزای ۱ گربه، گربه‌ی ماده 2 پیرزن مغرض

grime /graɪm/ *noun*

پیس، چلکنی، ره‌شی، دوکه‌لاوی‌بوون (grimly *adv*): به‌شیویه‌کی چلکن و پیس؛ griminess *n* چلکنی، ره‌شی، پیس) ۱ کثافت Grimm's law *noun*

(زمانه‌وانی) قانونی گریم: را و بوچوونی که هیندی نه‌بزوین له زمانانی نه‌لمانی‌دا گورانیکی ریک‌وینکی به‌سهردا دی که له زمانه‌کانی دی وه‌ک یونانی و لاتین‌دا ناپینری (بهرمت): له ناوی زمانه‌وان philologist و فولکلوریستی نه‌لمانی (Jacob Grimm) ۱ قانون گریم

grimoire /grɪm'waɪə/ *noun*

کتنبی نه‌فسوون، نیره‌نگ، ویرد و نووشتی جادوویی ۱ گریمویر

Grim Reaper *noun*

شتیکی خدیالی که مهرگ یشان دده‌ا و شتیه‌ی به‌یکه‌ری مروف دده‌ا و عابابه‌کی له‌بهر دایه، مه‌له‌غانیکی scythe ۱ پنه گریم ریر

grimy /'grɪmi/ *adjective* (grimier, grimiest)

چلکن، پیس، ره‌شی، دوکه‌لاوی: grimy hands/windows ۱ چرک، کیف

grin /grɪn/ *noun*

ریچان، ریچه، پیکه‌نینی که ده‌موددان به‌ده‌رکه‌وئ ۱ خنده

grind /graɪnd/ *noun*

1 ناش 2 ناش‌کردن، هارین، لیکردن، ساوینه‌وه 3 کاری گران، کاری سه‌خت، گیان ده‌ره‌هاتن 4 جالاکي ماندووه‌که‌ر، کاری سه‌خت ۱ آسیا 2 آسیاب‌کردن، سایش 3 کارشاق 4 فعالیت‌خسته‌کننده grinder /'grɑmdə(r)/ *noun*

1 ده‌زگای لیکردن یان هارین، ناش: a coffee grinder 2 سیزکه‌ر ۱ دستگاه آردسازی، آسیا 2 سیزکن

grindery /'gramdəri/ *noun, pl. grinderies*

کارگاه یان کارخانه‌ی تیزگری، تیزگری
کارخانه‌ی تیزگری

grinding /'gramdɪŋ/ *adjective*

1 سخت، گران، گیان‌ده‌رین، پشت‌شکین،
2 *grinding poverty* کوتاهی‌پیشه‌ها توو؛
(ده‌نگ) کیره، کره‌کسر (*grindingly*)
(*gramdɪŋli* / *adv*) به شیوه‌ی یکی سخت و
گران) 1 طاق‌فرسا 2 (صدا) جیرجیر

grindstone /'gramdstəʊn, US -stoun/ *noun*

1 به‌دراش 2 چرخ یان به‌ردی چه‌قوتیزکردن،
چرخ، همسان، به‌راف، زیره 3 به‌یکه‌زیرهی
تیزکردن 1 سنگ آسیا 2 چاقوتیزکن 3
گرینداستون

gringo /'grɪŋɡəʊ, US -ɡoʊ/ *noun*

گرینگو (= ولاتانی ئەمریکای لاتین بو
خوبه‌سه‌رتندان به‌سه‌ر ئەمریکایی‌یه‌کان
به‌کاری دیتن) ګرینگو

griot /'ɡri:əʊ/ *noun*

هۆنەر، شایەر و چیرۆک‌پێژێری گه‌ڕۆکی
ئەفریقای روژوا ١ ګریوت

grip /ɡrɪp/ *noun*

1 گرتن، گیر، دەس‌لێ‌گیرکردن، هیزێ گرتن،
توانایی گرتن، گروکی، گیرایی 2 جیگای
دەست، جێ، دەس 3 دەست‌ه‌لات،
دەس‌به‌سه‌راگرتن، هیز، کۆتەرۆل 4 تێگه‌یشتن،
پێ‌پێ‌بردن، پێ‌زانین 5 گیر، مەنگەنه، گیرگه،
بەست، دەسک، فولف، دەسگیر، دەزگیر 6
چنگ، مشت 7 دەرزێ قو 8 ساک، جانتا 9
(کۆن) گله‌یی، شکات، لازێ، گازنده، سکالا،
دەبرسێ ناره‌زابه‌تی 10 (gripes) ژانه‌زگ،
زگیشه، دله‌کزی، باپنج، باوینج 11 گوریس یان
سه‌هاری که‌شتی (grippy *adj*) 1 گیرش،
عمل‌گرفتن، نیروی گرفتن 2 جای دست 3 تسلط،
قدرت، مهار 4 دریافت، درک 5 گیره، دستگیره 6
جنگال 7 سنجاق سر 8 ساک، چم‌دان 9 شکایت،
اعتراض 10 (gripes) شکم‌درد 11 مهار‌کنشی

Gripe-Water *noun, also gripe water*

(بریتانیا و دروشمی بازوگانی) دەرمانی ژانه‌زگ
(مئالان) ١ ګریپ واتر

grippe /ɡrɪp/ *noun*

١ ګریپ، په‌تا، شاھۆ، سه‌رمابوون،
٢ influenza سرماخوردگی

gripping /'ɡrɪpɪŋ/ *adjective*

سه‌رنج‌راکش، وروژێنەر، خوش ١ ګریا، مه‌یج
٢ *grippingly* /'ɡrɪpɪŋli/ *adverb*

به‌شیوه‌ی که‌سه‌رنج‌راکش یان وروژێنەر
١ به‌طور ګریا یا مه‌یج

gripsack /'ɡrɪpsæk/ *noun*

جانتای ریبواری ١ خورجین سفری

Griqua /'ɡri:kwə/ *adjective, pl. same or*
Grikwas

ګریکوا: ئەندامی گه‌لێکی ئەفریقای باشووری
تێکه‌لی ئەوروپایی و Khoikhoi ١ ګریکوا

grisefulvin /'ɡrɪz(ə)ʊ'fɒlvɪn/ *noun*

ګریزی‌فولفین: جوړی ئانتی‌بیوتیک که‌دزی
نەخۆشی‌کارگی یا که‌روویی fungal موو و
پست‌به‌کاردیتړی (بەره‌ت: له *Penicillium*)
grisefulvum (سه‌رچاوه‌ی به‌کتریاکه‌) لاتینی
نیوی، له *griseus* لاتینی سه‌ده‌کانی نیوه‌راست
"بۆره‌لووک" *fulvus* + لاتین "زەردی
سوورباو" ١ ګریس‌فولوین

Griselda *noun, from Italian*
گریستلدا: ژنی له‌ئەفسانەی سه‌ده‌کانی
نیوه‌راست‌دا که‌به‌ناوبانگی بووه‌ له‌بەر
پشوودریزی و ناقەت ١ ګریسلدا

grisette /ɡrɪ'zɛt/ *noun*

1 قارچکه‌خوشانه‌ی دارستان به‌کلاره‌ییکی بۆر
یان قباوه‌یی [*Amanita vaginata* و *A. fulva*]
2 ژنه‌فهره‌نسی جه‌حیلی کریکار یان له
چینی کریکار ١ ګریزت

gris-gris /'ɡri:ɡri/ *noun, also gri-gri, gree-*
gree

1 تەله‌سم و دوعای کاریبایی (یا کارائیبی) و
ئەفریقای 2 به‌کاره‌یتانی نوو‌شته و تەله‌سم
ب.ت. له *voodoo* ١ ګریس‌گریس

grisly /'ɡrɪzli/ *adjective* (grislier, grisliest)

ترسناک، ترسێنەر: *a grisly crime* (*grisliness*)
١ وحشتناک، مه‌یج

grison /'ɡrɪz(ə)n, 'ɡraɪs(ə)n/ *noun*

بۆره، گوان‌داریکی مشتکه‌خۆره‌ئاسا، به‌تووکێ
ره‌شه‌وه‌ له‌ ئەمریکای ناوه‌ندی و باشووری
[تسوخم *Galictis*: دوو چوون] (له‌ *gris*
فهره‌نسی‌په‌وه‌ به‌ واتای "بۆر") ١ ګریسون

grissular /'ɡrɪsjulə/ *noun, also grissularite*
هه‌نگوره‌ماره: جوړی له‌ئەل *garnet* له‌ سیلیکانی
ئالومینیومی کالسیۆم پێکه‌اتوه‌ (*gooseberry*):
له‌بەر ره‌نگه‌که‌ی ١ نوعی نارسنگ

grist /grɪst/ *noun*

ئەندازە‌ی گوریس، ئەستوورایی گوریس یا
که‌ندر ١ کلفتی رېسمان

grist /grɪst/ *noun*

1 گه‌نم یان جو‌ی ئاش، ده‌غلی ئاش 2 جو‌ی
ئاو‌کراو و ه‌اراو بو‌دروست‌کردنی ئاو‌جو ١
کندم یا جو‌آسیاب 2 ګریست

gristle /'ɡrɪsl/ *noun*

کرۆژه، کر‌کر‌اگه، نهرمە‌ی ئێسک، چه‌ق (بەره‌ت
نەزائار) ١ غشروف

gristliness /'ɡrɪslɪnəs/ *noun*

کرۆژه‌یی، کر‌کر‌اگه‌یی، کرۆژه‌یی‌بوون ١ حالت
غشروف

gristly *adjective*, also **gristled** (gristlier, gristliest)

کروژاوی، کرکرگاهدار، کروژه‌یی، کروژه‌دار
دارای غشوف

gristmill /'grɪtmɪl/ *noun*

ناش، ناسیاو (گه‌م) آسیاب

grit /grɪt/ *noun*

1 چسب، زسیخ، ورکه‌بهرد 2 له‌سهرمانه‌وه، به‌پریاری، خنژاگری، سوربوون، کولنه‌دان، ویست 3 ویران، نازایه‌تی 4 (له به‌ردا) راده‌ی سه‌ختی، جه‌وه‌هر (بهرت: *grout* ینگیلیسی کون، نه‌لمانی به‌رت، پیوه‌ندی‌دار به *groats*)
1 شن، ریگ، سنگ‌ریزه 2 ثبات، مقاومت، عزم، اراده 3 جرأت 4 (در سنگ) درجه‌ی سختی

grits /grɪts/ *noun, pl.*

ساوه‌ر، سافار، به‌تله ۱ بلغور

grittiness /'grɪtɪnəs/ *noun*

به‌رجه‌رگی، نازایه‌تی ۱ شجاع بودن

gritty /'grɪti/ *adjective* (grittier, grittiest)

1 زیخاوی، چه‌ودار، ورکه‌بهرداوی: *a layer of gritty dust* 2 (شان) به‌ناردی ساوه‌ره‌وه، ساوه‌رین 3 بی‌پاک، نه‌ترس، به‌غیرت، به‌جهرگ: *a gritty determination* ۱
۱ *performance from the British player* شن‌دار، ریگ‌دار 2 بلغوری 3 شجاع

grivet monkey /'grɪvɪt/ = *vervet monkey*

grizzle /'grɪzl/ *noun*

قزی بۆز، مووی ماش‌ویرنجی ۱ موی جوگندمی

grizzled /'grɪzld/ *adjective*

(قز) بۆز، ماش‌ویرنجی: *He looked old and grizzled* جوگندمی

grizzly /'grɪzli/ *noun*, also **grizzly bear** /'grɪzli 'beə(r), US 'ber/

ورچه‌بۆره، ورچی قاهویی (ره‌سه‌نی رۆژاواوی نه‌مریکای باکووری و به‌شتی له رووسیای) ۱
خرس قهوه‌ای

Gro = Grove

groan /grəʊn, US grəʊn/ *noun*

نال، نقه، ترکه، نزووله، نووزه، هاوار، ئاه ئاه و ناله، هارژه ۱ ناله، فریاد

groat /grəʊt, US grəʊt/ *noun*

(میتروویی) گروت: کۆنیکێ زیوین جارێ له ئه‌وروپا بره‌وی بوو و با‌ی چوار پینسی زوو بوو ۱
گروت

groats *noun, pl.*

ساوه‌ری جۆ، ساوه‌ری زیر یان درشت ۱ بلغور جو

grocer /'grəʊsə(r), US 'grəʊ-/ *noun*

به‌قال، خواردنه‌مندی‌فروش ۱ به‌قال، خواروبارفروش
grocer's *noun*

دووکانی به‌قالی، به‌قالی ۱ به‌قالی

grocery /'grəʊsəri, US 'grəʊ-/ *noun, pl.* groceries

1 به‌قالی، خواردنه‌مندی‌فروشی 2 (groceries) خواردنه‌مندی ۱
خواروبارفروشی 2 (در جمع) خواروبار

grocery story *noun*

به‌قالی، خواردنه‌مندی‌فروشی ۱ خواروبارفروشی

grog /grɒg, US grɑːg/ *noun*

1 خواردنه‌وه‌ییکێ گێرا، له به‌نه‌رتا رام rum به ناوتیکهل 2 (تافه‌رمی، له نه‌وسترا‌یا و نیوزیلهند) ههر خواردنه‌وه‌ییکێ نه‌لککولی، ب.ت. بیره (تاوجو) ۱ مشروب امیخته با آب 2 گراگ

groggily *adverb*

بی‌هێزانه، لاوازانه، به‌شینوه‌یه‌کی لاواز ۱ به‌طور ضعیف

grogginess /'grɒɡɪnəs, US 'grɑːɡɪnəs/ *noun*

کرزی، لاوازی، بی‌گیانی، بی‌هیزی ۱ ضعیف، بی‌حالی

groggy /'grɒɡi, US 'grɑːɡi/ *adjective* (groggier, groggiest)

1 مه‌ست، لاکه‌وته، که‌یل، سه‌رخوش 2 بی‌هیز، تینکچوو، پینچوو، کز، لاواز: *The sleeping pills left her feeling very groggy* 3
شل‌وشه‌ویق ۱ مت 2 نجیف، ضعیف 3 لق

rogram /'grɒɡrɑːm/ *noun*

جۆری پارچه‌ی زیری هه‌وریشمی ۱ گروگرام

groin /grɔɪn/ *noun*

1 (توپکاری) بونی ران، بیخی ران، ته‌راد، کورماتیخ، به‌رموسلدان، سه‌رووی ران 2 (بیناسازی) ره‌گه، که‌وانه‌به‌ست، ته‌قه‌لگه، شویتی لیکدانی دوو تاق 3 دیواری که‌نار، که‌نارپاریز = *groynes* (دار، به‌رد، کۆنکریت و هند) ۱ کشاله‌ی ران 2 تویره 3 حفاظ ساحل

gromwell *noun*

گیایی له تیره‌ی *borage* که گولی شین و سیی هه‌یه [*Lithospermum officinale*] و

جۆره‌کانی تر ۱ نوعی گیاه

groom /gruːm/ *noun*

1 مه‌یته‌ر، نه‌سه‌وان 2 زاوا، زافا 3 (بریتانیا) به‌کێ له کاربه‌ده‌ستانی خێزانی پانتشایی ۱
مه‌تر 2 داماد 3 گروم

groomed /gruːmd/ *adjective*

راهینراو، به‌روه‌رده‌کراو، ناماده: *She is always perfectly-d* تعلیم‌دیده

groomsman /'gruːmzmn/ *noun, pl.* groomsmen

بrazaw, شۆشبان ۱ ساقدوش

groove /gruːv/ *noun*

1 کووز(ک) شوین، شه‌قار، کانیشکاف، ناودله، ناوه‌دله، پلووسک(ه)، دۆل(ک) که‌ننده‌ک،

دیراوه، دیراوه، چالک، خان، (درگا و بهنجیره) ریل: *Cut a groove 3 cm from the top of the piece of wood* 3 خو، روټین، پشه، عاده، ژبانی ناسای 3 (تافهرمی) جوړی تابه تی ریمی موسیقا: *a jazz groove* 1 شیار، ریل 2 عادت، زندگی روزمره 3 نوعی خاص از ضرب‌آهنگ موسیقی

grooved /gru:vd/ *adjective*
کووز کووز، کووزاوی، ناودله‌دار، شوین‌شوین، ډول‌ډول، ریل‌دار 1 دارای شیار یا ریل

groovy /'gru:vi/ *adjective* (groovier, grooviest)
(تافهرمی) 1 سهرنج‌راکیش، جوان 2 روژ‌بابه، تازه‌بابه، نمریوی، روژه‌ف، تازه‌باو، نوژه‌ن (ب.ت. له شسته‌کان‌دا به کار دیترا) 1 جانب 2 مد روز، مدرن

grope /grəʊp, US grəʊp/ *noun*
1 په لکوتان، دهسکوتان، په له کوټی، دهس کوټه، گهران 2 جوز (پنځوه کردن) دهس لښدان، دهس پیاوړتیا، دهس بډ بردن (به نیازیکی سیکسی‌یانه) 1 کورمال کورمال 2 انگولک

groping *noun*
1 په لکوتان، دهسکوتان، په له کوټی، دهس کوټه، گهران 2 جوز (پنځوه کردن) دهس لښدان، دهس پیاوړتیا، دهس بډ بردن (به نیازیکی سیکسی‌یانه) 1 کورمال کورمال 2 انگولک

gropingly *adverb*
په لکوتان، دهسکوتان، په له کوټی، کورمال کورمال

gropper *noun*
په لکوت، دهسکوت 1 کورمال‌رو

grosbeak /'grəʊsbɪk/ *noun*
سهره و هی وه کوو نمه [جندین جوزن و له خترانه‌کانی Fringillidae و Emberizidae] سهره و مانند این

groschen /'grəʊʃ(ə)n, US 'grɒʃ(ə)n/ *noun, pl. same*

1 په کدی پاره ی Austria، بهرامیهر به سده‌یکه 2 schilling (میژوی) کوټینیکی زیوی چکولوی ته‌لماټیا 1 گروسچن

grosgrain /'grəʊgreɪn/ *noun*
جوړی پارچه ی میل میلی قورس، زورتر له ناوړشم یاں rayon 1 گروس‌گرین

gross /grəʊs, US grəʊs/ *adjective* (grosser, grossest), *noun*

Investments 1 تیکرای، سهرجه: *showed a gross profit of 26%* 2 (زور) قه‌لو، گمته، زله، ناقلو، ناهموار، ناتهرز، قبه، ناله‌بار، زه‌لام 3 له‌په‌وشت به‌دوور، خراب، ناحدز، ناشرین، عه‌ب، همرزانه، بې‌شهرمانه، ناشرکرا، دیار، به‌رجاو: *a gross violation of gross behaviour* 4 زبر،

(ته‌ن) درشت 5 توند، رهق 6 به‌سندنه‌کراو، له‌پاساونه‌ها‌توو، نه‌به‌خشراو 7 نا‌پوخته، ناپه‌تی، تیکه‌ل 8 (رووه‌ک) چر، پر، به‌په‌کاداو 9 (چشت) توند n دهسته (دوازه دوچین بهرامیهر به 144 دانه): *to sell sth by the gross* 1 جمع کل 2 چاق، زمخت 3 دور از ادب، ناشایست، فاحش، وقیحانه 4 درشت‌بافت 5 سفت 6 غیرموجه 7 ناخالص 8 پرېست 9 سفت n قراصه **gross domestic product** *noun*, *abbreviation GDP*

به‌ره‌می تیکرای نیوخوی 1 تولید ناخالص داخلی

grossly /'grəʊsli, US 'grəʊsli/ *adverb*
(خراب) په‌کجار، گه‌لی، له‌راده‌بده‌ر، بې‌ته‌ندازه: *grossly overweight/unfair/inadequate* *Press reports have been grossly exaggerated* 1 فوق‌العاده، خیلی

gross margin *noun*, also *gross profit*
جیاوازی توان ترخی به‌ره‌م‌هټان و فروش 1 اختلاف میان ارزش تولیدی و فروش

gross national product *noun*, *abbreviation GNP*

به‌ره‌می تیکه‌لی نیشتمانی، به‌ره‌می تیکرای نه‌ته‌وی (یان نیشتمانی) 1 تولید ناخالص ملی **grossness** /grəʊsnəs, US grəʊsnəs/ *noun*
1 بې‌ره‌وشتی، بې‌ماریفه‌تی، بې‌ته‌ده‌ی 2 زله‌ی، گمته‌ی، ناهه‌مواری، ناقلو‌ی، ناله‌باری 1 بې‌نژاکتی 2 گندکی، زمختی

gross ton = long ton
grosz /grɔ:ʃ/ *noun, pl. groszy or grosze*
په‌کدی پاره‌ی پوله‌ند، به‌رامیهر به سده‌یکه 1 zloty 2 گروش

grot /grɒt, US grɑ:t/ *adjective*
نا‌یخ، گمن (د)وگوو 1 آشغال

grot /grɒt, US grɑ:t/ = grotto

grotesque /grəʊ'tesk, US grəʊ-/ *adjective, noun*

1 ادب 1 تیکه‌نښی، گالته‌جار، قه‌شمه‌ری، سهر، سهر و سهره: *a grotesque figure* 2 *dancers wearing grotesque masks* 2 نازیرانه، باوه‌پینه‌کراو، ناحه‌ز، کریت، ناخوش: *The story was too grotesque to believe* 3 *distortion of the truth* 3 گروتیسک 1 n (وینه، په‌یکه‌ر و هند) ناشرین، ناحه‌ز 2 شیوازی گروتیسک له هونه‌ردا 1 adj 1 مضحک، عجیب و غریب 2 بې‌تناسب، نامعقول، زشت، ناخوشایند 3 گروتیسک 1 n (تصویر، تندیس و...) زشت 2 سبک گروتیسک

grotesquely /grəʊ'teskli, US grəʊ-/ *adverb*

به‌شینوه‌یکه سهر، سهرانه 1 به‌طور عجیب و

غریب
grotesqueness /grau'tesknəs, US grou-/
noun

سهریوون، سه پرتی ○ غرابت
grotto /'grotəu, US 'gratou/ *noun, pl. grottoes or grottos*

نمشکوت، کهورگ، نمشکوتی جوانی (ب.ت).
 دهسکرد و خوش، بنه پرت: له *grotta* ئیتالیایی،
 به ریگای لاتین له *krupitē* یونانی ○ غار

grotty /'groti, US 'grati/ *adjective*
 (grottier, grottiest)

پیس، خراب، به کارنه هاتوو، ناخوش،
 filthy, (grotteness *n*) gross
 کیف، بد

grouch /'grautʃ/ *noun*

1 بۆله بۆل، نقه نق، پرت پرت، خوته خوت
 2 گلهیی، سکاڵا، کزه ونزه، شکات، لاری بوون،
 ده پرتی ناره زایه تی 3 رووناخووشی، رووگرزی
 4 مروی به پرته بۆله، پرتن، به بۆله ○ 1 غرغر
 شکایت، اعتراض 3 بدخلقی 4 آدم غرغر

grouchy /'grautʃi/ *adjective* (grouchier, grouchiest)

رووناخووش، مروموج، رووترش، به دخلک،
 grouchiness, grouchily *adv* peevish

○ بدخلق /'grautʃili/ *n*

ground¹ /'graund/ *noun, adjective*

fertile 1 *n* زهوی، زه مین 2 خاک، گل: *ground for planting crops* 3 عهرز،
 سه رعهرز، وشکانی، رووی عهرز: 2 metres

2 metres 4 *above/below ground* مهودا 5 ناوچه، دهقه
 6 بنکی ده ریا، تهرکی زه ریا 7 بنه پرت، بنچینه،
 بناخه 8 تمخت، تمختایی، زه مینه: *pink roses*

on a white ground 9 پارچه زهویی بۆ
 مه به ستیکی تاییه تی 10 بوار، مهلبند، پانتایی،
 ناچار 11 رهوش، بارودوخ 12 بایهت، مزار 13

هو، مایه، سۆنگه، پاساو، به لگه: *You have no*
grounds for complaint 14 جیگا، قار، چن،
 شوین 15 خلته، بن، نیشتوو، تلته، په گر 16

خاک، زه مین، مهیدان، گۆره یان: *a*
football/recreation/sports, etc. ground 17

(grounds) هویه کان، به لگه گان 18 جهوشه،
 باخچه، باغچه، ده وره بر (خاک و باخانه یی)
The house has extensive

grounds 19 خلته یان تلپه ی قاوه، بنی قاوه
 20 وایه ری زه مین *adj* 1 سه رعهرز، عه رزی،
 زه وینی 2 بنچینه یی، بنه پرتی (فریز و زارواوه کان):

above ground زیندوو، زندی، زینوو ○
below ground: مردوو، تیزراو، له ژیر خاک دا
 ○ *forbidden ground*: بایه تی به رینه ند (کراو)،
 بایه تی یان مزاری که نای قسه ی له سر بکری ○

common ground: بیر و رای هاویه ش، بوار و
 زه مینه ی هاویه ش ○ *on the ground of*: له بر،

به هوی، به خاتری ○ *on what grounds?* به
 چ هوی، له سه رچ بنه مایی، بنه پرت: *grund*
 ئینگلیسی کۆن، ئه لمانی بنه پرت) 1 *n* زمین

2 خاک 3 سرزمین، سطح زمین 4 فاصله 5 منطقه 6
 ته دریا 7 اساس 8 زمینه 9 قطعه زمینی برای منظور
 خاصی، زمین 10 حوزه 11 وضع 12 موضوع 13
 دلیل، سبب، علت 14 محل 15 تقاله 16 میدان 17
 (در جمع) علل 18 باغچه، حیاط محوطه ی ساختمان
 19 لرد قهوه 20 سیم زمینی *adj* 1 زمینی 2 اساسی

ground² /'graund/ *adjective*
 هاراو، ساواراو، لیکراو، ناش کراو ○ آسایشه
ground³ /'graund/ = past and past participle
 of grind

groundage /'graundidʒ/ *noun*
 مافی له نگه رخستن ○ حق لنگراندازی
ground attack *noun*
 هیرشی زه مینی، به لاماری عه رزی ○ حمله ی
 زمینی

ground-bait *noun*
 چه شکه، چی شکه، چه شته (بۆ راوه ماسی) ○ طعمه
ground ball = grounder
ground bass *noun*
 (موسیق) به م یان به سی بنه پرتی (تیمیکی بۆری
 کورت که له تیوان به شه کانی موسیقایی دووباره
 ده یته وه) ○ به اصلی

ground beef = mince
ground-breaker *noun*
 مروی دا هینته، تازه گهر، پشه نگ، رچه شکین
 ○ آدم خلاق، پیشاز

ground-breaking *adjective*
 دا هینته، تازه گهر، پشه نگ، رچه شکین ○
 خلاق، پیشاز

ground cloth = ground sheet
ground colour *noun*
 رهنگی تمخته یان تمختایی، رهنگی زه مینه ○
 رنگ زمینه

ground control *noun*
 کۆتروولی سه رعهرز، مه هار یان کۆتروول له سر
 عه رزه وه، کۆتروول به هوی گه لووی
 چاوه دیری یه وه ○ کنترل زمینی

ground crew *noun*
 دهسته ی فروگه وانی سه رعهرز (له به رامیه ر
 دهسته ی فروگه وانی ئاسمانی) ○ خدمه ی زمینی
 هواپیما

grounded *adjective*
 به بنچینه، به بنه پرت، بناخه دار: *remains*
grounded despite all the praise and
attention ○ بالاس

ground elder *noun*
 وره عه رزیه، یاریکی ئاسایی له تیره ی *plarsley*
 [Aegopodium podagraria] ○ گرونه ر

grounder /graʊndə(r)/ *noun*

گره‌وندیز (له به‌سیژدا) ○ گروندز
ground-fish *noun*

ماسی بنکی ده‌ریا ○ مامی کف دریا
ground floor *noun*

نهموی یه‌که‌م، نهموی ریکی عه‌رز، (ژیرخان) ○
طبقه‌ی هم‌کف

ground forces *noun, pl.*

هیزه زه‌مینیه‌کان، هیزه‌کانی سه‌ره‌رز یان
زه‌وینی ○ نیروهای زمینی

ground frost *noun*

زوقم یان سیخواری سه‌ره‌رز یا سه‌رتوژالینکی
خول ○ بزم زمین

ground glass *noun*

شووشه‌ی نه‌ینا، شووشه‌ی مات ○ شیشه‌ی مات

groundhog /'graʊndhɒg, US -hɔ:g, -

ha:g/ = woodchuck

Groundhog Day *noun*

رۆژی دووه‌می فیتیریوی به‌شینه‌تکی نه‌رینی
نه‌گه‌ر خور‌بکه‌وئ نیشانه‌ی نه‌وه‌یه که‌شه‌ش
حه‌وتووی له‌زستان ماوه و نه‌گه‌ریش هه‌وره‌ی)
بئ نه‌وه نیشانه‌ی سه‌ره‌تای به‌هاره (له‌ناری
نه‌فسانه‌یی که‌ ده‌لی groundhog له‌ره‌هوله‌که‌ی
دیده‌ده‌ری و که‌ بینی نه‌و رۆژه‌ سینه‌ره‌ نه‌وه
ده‌چینه‌وه نیو کونه‌که‌ی) ○ گرونده‌وگ دی

groundhopper *noun*

جوړی میزووی چکوله‌ زووتر قاوه‌یی که‌ شینه‌ی
grasshopper ده‌دا [Tetrix undulata] و
جوړه‌کانی ترا ○ نوعی حشره

grounding *noun*

فترکردنی شته‌ بنه‌رتیه‌کانی بابه‌تی، بنه‌رت،
بناخه ○ پایه

ground ivy *noun*

باداکه‌عه‌رزیه، لاولاوه‌ عه‌رزیه، له‌خیزانی
mint به‌گولی نه‌رخه‌وانی شین‌باوه‌وه
[Glechoma hederacea] ○ بیچک‌خاکی

groundless /'graʊndləs/ *adjective*

له‌خووه، له‌خوورایی، بئ‌بنچینه، بئ‌هۆ، هیچ،
Our ○ groundless allegations: unfounded
fears proved ○ groundless

groundlessly /'graʊndləsli/ *adverb*

له‌خووه، له‌خوورایی، له‌خوت‌وخوورایی ○
بئ‌جهت

groundlessness /'graʊndləsnəs/ *noun*

بئ‌بنچینه‌یی، له‌خووه‌یی، له‌خوورایی‌بوون ○
بئ‌اساسی، بئ‌جهتی

ground level *noun*

ریکی عه‌رز ○ هم‌سطح زمین

groundling *noun*

1 خه‌لکی ره‌مه‌کی 2 ماسی بنی ده‌ریا، ده‌ریاچه،
رووبار، ب.ت. gudgeon و 3 loach گیای

عه‌رزیه یان بالاکورت، ته‌ره‌زفریده‌ره، راخشاو
به‌سه‌ره‌ عه‌رزدا 4 بینه‌ر یان خویشه‌ری بئ‌سه‌لیقه
○ 1 عوام 2 مامی ته‌ دریا، دریاچه و رودخانه 3
گیاه زمینی 4 تماشاگر بئ‌خواننده‌ی بئ‌دوق

ground loop *noun*

خول یان چه‌رخ‌وخولی زه‌مینیه یان سه‌عه‌رز:
سووریک‌ی توئند و له‌مه‌هه‌ارنه‌هاتووی فروکه
له‌سه‌ره‌ عه‌رز له‌کاتی هه‌ستان یان نیشته‌وه‌دا،
به‌هۆی راکئیش‌کردنی ناهاوسه‌نگه‌وه وای لیدی
○ گروند اوپ

groundmass *noun*

(زه‌وی‌ناسی) جوړی به‌ردی نه‌رخه‌وانه‌یی
ده‌نکه‌ده‌نکه ○ گروندمس

ground meristem *noun*

دابه‌شان یان مئ‌ریستیمی پایه (یان بنه‌رت):
به‌ه‌شئ له‌ مئ‌ریستیمی لووتکه‌گیری apical
سه‌ره‌تایی، پاش جیاوازی protoderm و
procambium (به‌شینه‌ی سه‌ره‌تا) ده‌مینته‌وه
○ گروند مریستم

groundnut /'graʊndnʌt/ *noun*

1 peanut = 2 جوړی گیای نه‌مریکای باکووری
له‌خیزانی pea، به‌سه‌لک یان گرپی خوراکی
شیرینه‌وه [Apios tuberosa] ○ گروندناټ

ground pine *noun*

1 گیایکی گول‌زه‌ردی چکوله‌ له‌خیزانی mint
clubmoss 2 [Ajuga chamaeipitys]
نه‌مریکای باکووری، به‌گه‌لای ورشئ چکوله‌وه
Lycopodium obscurum و جوړه
پتوئندی‌داره‌کان ○ گروند پاین

ground plan *noun*

1 نه‌خشه‌ی ته‌رک، نه‌خشه‌ی خانووبه‌ره‌ له‌
ناستی عه‌رزوه 2 نه‌خشه‌ی سه‌ره‌تایی،
به‌رنامه‌دارشتی سه‌ره‌تایی: a You need a
flexible approach in devising your
ground plan for bargaining 1 نقشه‌ی
سطحه 2 طرح اساسی

ground rent /'graʊnd rent/ *noun*

ئ‌بجاره‌ی زه‌وی، زه‌وی‌پانه ○ اجاره‌ی عرصه
ground rice *noun*

نارده‌برنج، ئاردی برنج ○ آرد برنج
ground rules *noun, pl.*

بنچینه سه‌ره‌کی‌یه‌کان، په‌رهنسیه بنه‌رتیه‌یه‌کان،
بنچینه‌کان، بنه‌ماکان: The new code of
conduct lays down the ground rules for
management-union relations ○ اصول
اساسی

groundsel /'graʊnsəl/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) لووته‌وانه، گولیکه‌هه‌سی، گیای
[Senecio vulgaris] (بزاریکی ناسایی) و جوړه
پتوئندی‌داره‌کان ○ آذرگون

groundsheet /'graʊndʃi:t/ *noun*

رایخ، زیرهخه ۰ کفی

groundskeeper = groundsman

ground sloth noun

جورئ گوان داری بیددانی زهمینی زورگه وری
قرتیکه و تووی سهرده مانی سیتوزوئیک
Cenozoic era له نمریکا ۰ گروند اسلوت

groundsman /'graundzmn/ noun, pl. -
ndsmen, also groundskeeper

یاریکه پاریز، یاریگهوان ۰ متصدی زمین

ground speed noun

خترایی زهمینی یان عهرزی ۰ سرعت زمینی

ground squirrel noun

سموره ییکی ره هؤل لدهری کومه لیک یه رین که
chipmunk و souslik هکان ده گرتیهوه
[Spermophilus و توخه کانی تر] ۰ نوعی
سمور

ground staff noun, also ground crew

یاریکه ووانان، یاریگه پاریزان ۰ متصدیان زمین

ground state noun

(فیزیک) هینی یان دؤخی بنه رتی (که مترین
دؤخی وزه ی گهر دبله یان یارچولکه ییکی تر) ۰
نیرو یا حالت اساسی

ground stroke /'graundstraʊk, US -
strook/ noun

لیدانی سهر عهرز یان خشکه می (تینیس) ۰
ضربه ی زمینی

groundswell /'graundswel/ noun

1 زلیزل، گه وره شه بؤل، شه بولی قورس 2
زوربوونی کتویر، تو قینه وه، ته قینه وه: a
There was a ۰ groundswell of support
groundswell of opinion that he should
resign ۰ 1 خیراب 2 افزایش ناگهانی

ground-to-air noun

(میلیتاری) زهوی بو ئاسمان، عهرز به ئاسمان
۰ زمین به هوا

ground-to-ground noun

(میلیتاری) زهوی به زهوی، عهرز بو عهرز ۰
زمین به زمین

groundwater /'graundwɔ:tə(r)/ noun

ناوی بن عهرز، ناوی زیر عهرز ۰ آب زیرزمین

ground wave noun

شه بولی زهمینی یان عهرزی ۰ موج زمینی
groundwork /'graundwɜ:k, US -wɜ:rk/
noun

ناماده کاری، کاره سهره تایی به کان، بنه رت،
بنگه ه: Officials are laying the
groundwork for a summit conference of
world leaders ۰ اقدامات اولیه، شالوده، قاعده

ground zero noun

1 سفری عهرز: خالی له سهر عهرز که بومی
ناوکی له ده ته قینه وه 2 (also Ground Zero)

شوینی ناوهندی بازرگانی جیهانی له نیویورک،
له 11 سپتامبری 2001 ویران کرا 3 سهره تا،
ده سینک، خالی دهس بچ کردن ۰ 1 و 2 گروند
زرو 2 آغاز، نقطه ی شروع

group /gru:p/ noun, adjective

1 n کومه له، دهسته، بؤل، کور، جهله ب، تاقم،
به رهم، جه ماعت، (زمانه وانی) گروپ، کومه له،
خیزان، مالیات 2 دهسته یی لهو موسیقاژه نانه ی که
پیکه وه موسیقی باب لیده ده دن adj به کومه له،
به گهل، به دهسته، دهسته یی، گروپی (بنه رت): له
groupe فهره نسی، له gruppo ئیتالیایی، ئه لمانی
بنه رت) ۰ 1 n گروه، دسته 2 (زبان شناسی)
خانواده adj گروهی

groupage /'gru:pɪdʒ/ noun

کومه له کومه له کردن، بؤل بؤل کردن، بۆلاندن،
کومه لاندن، دهسته کردن، دهسته لاندن،
بهش بهش کردن، گروپاندن ۰ گروه بندی

group captain noun

ئه فسه ری له هیزی ئاسمانی بریتانیا بوله ی
wing commander و air commodore ۰
سرهنگ نیروی هوایی

group dynamics noun, pl.

ئه وه هیزه کارلیک کرد ووانه ی نیتو کومه لیک
چکوله ی مرؤفی، لیکولته وه ی کومه له ئاسانه ی
ئه وه هیزانه ۰ دینامیک گروه

grouper noun, also groper

جورئ ماسی گه وری ده ریا گهرمه کان
[Epinephelus, Mycteroperca], و توخه کانی
تر، زور جورن ۰ نوعی ماهی

groupie /'gru:pɪ/ noun

لایه نگر ی به په ره ویش یان شیت و مردوو ۰
طرفدار شیفته

grouping /'gru:pɪŋ/ noun

1 کومه له، دهسته، دارودهسته: These small
nations constitute an important grouping
2 within the EU کومه له کومه له کردن،
دهسته کردن، کومه لاندن، بۆلاندن، گروپاندن ۰
1 گروه 2 گروه بندی

group insurance noun

بیحه ی به کومه له یان گروپی ۰ بیحه ی گروهی
Group of Eight noun, abbreviation GB or
G8

کومه لی ههشت (ههشت ولاتی که نه دا، فهره نسه،
ئه لمانیا، ئیتالیا، ژاپون، روسیا، بریتانیای گه وری
و نهریکا، ریه رانیان ههر سال کوده بنه وه تا
کیشه و برسه نیتونه ته وه یی به کان تاوتوی کهن)
۰ گروه هشت

group practice noun

کومه لی دوکتوران یان نۆزداران (له یهک
خانودا، پیکه وه کار ده کهن) ۰ کلینیک

groupset noun

و مستینه و دهنده کانی دووجه رخی ګروپت
group therapy noun

شنویده کی چاره سهر کردن نه خوشی که
 نه خوشه که ده خرته نیتو کومه لئ له همدان
 جوړی نه خوشی تا پتکه وه بدوین ګروهرمانی

groupuscule /'gru:pəskju:l/ noun

کومه لیکي جیاوه بووی دینی یان رامیاری،
 لاده، لاکومل (بهره): له فمونه سی،
 چکولنترای "گروه" ګرو انشعایی
 مذهبی یا سیاسی

group velocity noun

(فیزیک) خیرایی کومه له یان دهسته، خیرایی
 ګروپ ګروپ سرعت ګروپ

groupware /'gru:pweə(r), US -wer/ noun
 ګروپ ویر، ګروپ وار، کومه له واله (سافوتیر و)
 دارپراوه که یارمته دهسته خدک بدا که و
 ده یانه وې له سر چندان کامیوتر پتکه وه کار
 بکمن ګروپ وار

group work noun

کاری دهستیی، کاری گلهی ګروپ ګروپ
grouse /'grauz/ noun, pl. same

1 (گیانه ورناسی) که تی، کوډ کوره،
 ره شه که له شفر، که له بابی رهش [*Lagopus*
lagopus (red or willow grouse) و
 جوړه کانی تر 2 گوشتی کوډ کوره 1
 سیاه خروس، باقره 2 گوشت سیاه خروس

grouse /'grauz/ noun

سکالا، گلهی، گازنده، ناله، کره ونزه ګروپ
 اعتراض، شکایت

grout /'graut/ noun

1 دخواو، گه چاو، دغاب 2 تلته، خلته 3
 (grouts) ساوهر (جو) 1 دغاب 2 تفاله 3
 (در جمع) بلقور

grouting noun

دخواو کاری، دغاب کاری ګروپ کاری
grove /'grəʊv, US 'grouv/ noun

1 کوډه دار، بیشه، میشه، بیشه لان، لیر، دارستان،
 نزار: 2 *a grove of birch trees* باغ: 3 *an olive*
 3 *grove* بو ناونانی شه قامه کان به کار دیرتی:
 1 *Elm Grove* بیشه 2 باغ 3 برای نام گذاری
 خیابان ها

grovelling adjective, US groveling

ملکه چانه، به پارانوه (وه): *a grovelling letter*
 ګروپ ګروپ ملتسمانه

grovellingly adverb

ملکه چانه، به پارانوه، زه لیلانه ګروپ ملتسمانه

grower /'grəʊə(r), US 'grou-/ noun

1 (ګول و گیا) چدننر، ره عمه له تننر، چندنر:
 2 *a tobacco grower* ګیاوگر، ګیاوگر: 3 *a*
 1 *fast/slow grower* پرورش دهنده 2 گیاه

growing /'grəʊɪŋ, US 'grəʊɪŋ/ adjective, noun

adj رووله گه شه، رووله شین بوون، رووله زوړی،
 رووله پره: *A growing number of people*
n are returning to full-time education
 چاندن، داچندن، چه قاندن، روو(اندن،
 شین بوون، سه وزبوون ګروپ در حال رشد، در
 حال افزایش n کت، رویش

growing pains noun, pl.

1 ژاني همدان (له جومگه و په له کان دا: مثال) 2
 ګیروګرفتی سهره تا، ګیروګورتی همدو لئ،
 ناسته نکه کانی ده سیتیک (ردن): *Every business*
experiences its share of -g pains
 ګرووینګ پینس 2 مشکلات اولیه

growing point noun

شونیی همدان یان رووان: ناوچه یان شونیی
 کوتایی چووزه و چه که ره ی رووه ک که له ویتو
 شانیه رووه کی پیکدی ګروپ نقطه ی رشد

growing season noun

وه رزی شین بوون، که زی همدان، شین وګول ګروپ
 فصل رویش

growl /'grəʊl/ noun

دهنگی مره، نهره، گرمه، شریخه، همدلشاخان،
 بوله، پرته (بهره): ره نکه لاساده نګ بن) ګروپ
 صدای خرخر، غرش، غرولند

growler noun

1 مره مرکه، مرته، مرن 2 کتیه سه هولی
 iceberg چکوله 3 (کون) عمره بانه پیکدی
 جوار پیکدی یان جوار چرخه 4 (له نه مرکه)
 نایره ی ناو جو فروشی 1 خرخرکننده 2 کوه
 یخ کوچک 3 و 4 ګرولر

growling adjective

مره مره (growlingly adv) خرخر

grown /'grəʊn, US 'groun/ adjective, noun

(که سیتی) پتکه یشتو، ته واه لداو، کامل،
 ره سیده، گوره (بوو) پتکه یشتو: *It's pathetic*
that grown men have to resort to violence
 like this (آدم) بالغ

grown /'grəʊn, US 'groun/ = past participle of grow

grown-up /'grəʊn 'ʌp, US 'groun 'ʌp/ adjective, noun

گه وره، پتکه یشتو، کامل، ره سیده، گه وره بوو،
 زل بوو، همدلجوو، همدلداو: *She has a grown-*
up son ګروپ، بالغ، رشد کرده

grown-up /'grəʊn 'ʌp, US 'groun 'ʌp/ noun

مری پتکه یشتو یان گه وره، گه وره سال،
 باوخوش (له چاو مثال): *If you're good you*
can eat with the grown-ups آدم بالغ

growth /'grəʊθ, US 'grəʊθ/ noun,

adjective

1 n هەلدان، گەورەبوون، گەشه، هەراشبوون
 2 هەلدانی ئابووری، گەشەیی ئابووری
 3 شینبوون، سەوزبوون، ھاتتەعمەل 4 زۆربوون، بەرزبوونەوه، چوونەسەر، increase
 5 rapid growth in violent crime
 6 پەشکەوتن
 7 the growth of the oil industry: پەرەسەندن
 8 زیادەگۆشت، دەمل، کوان، لوو (ب.ت. تۆمۆر و شێرپەنج)
 9 a malignant/cancerous growth
 10 رووھ، گێا
 11 growth: روولەگەشە، روولەپەرە، روولەپەشکەوتن
 12 n 1 رشد 2 رشد اقتصادی
 3 نمو 4 افزایش 5 پیشرفت 6 گەش 7 رشد 8 کشت 9 گیاه در حال رشد

growth factor noun

(زیندەناسی) ھۆکاری ھەلدان، فاکتیری گەشە، ماکێ کە دەبێتە ھۆی گەشە و ھەلدانی بوونەوهری (وھکوو قینامین یا ھۆرمۆن) عامل رشد

growth hormone noun

ھۆرمۆنی ھەلدان یان گەورەبوون، ھانەیی ھەلدان ھۆرمون رشد

growth industry noun

پیشەسازی (روولە)پەرە یا گەشە یا ھەلدان صنعت (رو) رشد

growth rate noun

رادەیی ھەلدان، ناستی گەشە، رێژەیی ھەلدان میزان رشد

growth ring noun

ئالغەیی ھەلدان، بازەنی گەشە یان گەورەبوون حلقەیی رشد

growth stocks noun, pl.

بەشە یان ستاکە روولەپەرەکان، پەشکە روولەپەرەکان ھەم در حال ترقی

groynes /groʊn/ noun, US groin

دیواری کەنار، کەنارەدیوار، کەناریاریز (دار، کۆنکریت، بەرد و ھتد، بۆ خورانیو ھەروە erosion یان رامالران) حفاظ ساحل

grub /grʌb/ noun

1 کرمۆکەیی مێروو، لارفا یان کرمی مێروو (ب.ت. قالۆنچە) 2 بەجکەیی مێش 3 (تافەرمی) نان، چیش، خوراک، خواردەمەنی 4 مەروی رەنج کێش یان زەحمەت کێش، کولەمەرگ: کەسێکی بۆخەل 1 کرم حشرە 2 بەجی مەگس 3 غذا، خواروبار 4 آدم زحمت کش: آدم شلختە

grubbiness /ˈgrʌbɪnəs/ noun

پێسی، چەپەلی، گلاوی، گەمار، چلکێکی پێیدی، ککاف

grubby /ˈgrʌbi/ adjective (grubbier, grubbiest)

1 پێسی، گلاو، چەپەل، گەمار، چلکێ، ناخەز،

ناشیرین، ناشایست 2 کرمۆل، کرم خواردوو، کرمۆن، کرم داگرتوو، کرم تێداو، کرمەریز 1 ککاف، پێد، زشت 2 کرم

Grub Street noun

جێھانی نووسەر و رۆژنامەوانە دەستەنگەکان (تاوی شەقامی) (باش تر شەقامی میلتن Milton Street) لە لاندەن کە نووسەرانیکی واکە سەدەیی ھەفدە نیشەجینی ئەوی بوون ھۆب استریت grudge /ˈɡrʌdʒ/ noun

1 کینە، رق، قین، بوغز، دوژمنایەتی، ئیرەیی، رقەبرایەتی 2 دل ئێشان، دل شکان 1 غرض، عداوت، حادەت 2 دلخۆزی

grudging /ˈɡrʌdʒɪŋ/ adjective

لە رووی ناچار (یەو) بەزۆری، reluctant: He could not help feeling a grudging admiration for the old lady

grudgingly /ˈɡrʌdʒɪŋli/ adverb

لە رووی ناچار (یەو) بەزۆری ھۆب اکراھ gruel /ˈɡruːəl/ noun

جۆشیر، شیروچۆ، شۆرباوجۆ جۆشیر gruelling /ˈɡruːəlɪŋ/ adjective

سەخت، گران، دژوار، قورس، چەتوون، ناسی، ریشەدەرھێن، پرنسەرک، زەحمەتووی، ساحەبماندوو، punishing: a gruelling journey/schedule I've had a gruelling day شاق، طاقت فرسا

gruellingly /ˈɡruːəlɪŋli/ adverb

بە سەختی، بە چەتوونی، ریشەدەرھێنانە ھۆب طور شاق یا طاقت فرسا

gruesome /ˈɡruːsəm/ adjective

ترسینەر، ترسناک، تۆقینەر، دلەتەزین، جەرگەر، ناخۆش وحشتناک، فحج

gruesomely /ˈɡruːsəmi/ adverb

ترسناکانە، ترسینەرانە ھۆب طور وحشتناک

gruesomeness /ˈɡruːsəməns/ noun

ترسینەری، ترسناکبوون، ناخۆشبوون ھۆلناک بوون، فحج بوون

gruff /ɡrʌf/ adjective

1 (دەنگ) گێراو، نووساو، گەر 2 قسەرەق، قسەترن، بەدخوو، رووتال: Beneath his gruff exterior, he's really very kind-hearted

gruffly /ɡrʌfli/ adverb

بە دەنگی گەرەو ھۆب صدای ناھنجار یا خشن

gruffness /ɡrʌfnəs/ noun

1 گەری، گێراوی، نووساوی 2 قسەترنی 1 خشنەت 2 زخمی، درشتی

grumble /ˈɡrʌmbəl/ noun

1 دەرپرینی ناڕەزایەتی، گەلەیی، گەژندە، گەلەیی و گناشت، کزەوژە، ناھو، ناھ، سکالا 2 بۆلەبۆل، خوتەخوت، پرتەبۆلە 3 کرمە، گرماندن،

شریخه 4 قۆرە ی زگ، قۆرە قۆرە 5 مزە مەز، نووگە نووک، کورگە کورگ ① | اعتراض، شکایت 2 غرولند 3 غرش 4 غرغر شکم 5 غرغر
grumbler /'grʌmblə(r)/ *noun*

مرۆی بە پرتەویۆله، پرتن ① آدم غرغر و
grumbling /'grʌmblɪŋ/ *noun, adjective*

1 *n* دەریسینی ناره‌زایەتی، گازندە، گلەیی (و گناشت) ناھ و ناھ، کرەوزە، سکالا 2 بۆلەبۆل، خوتەخوت، پرتەویۆله، ورتەورت، رنکەرنگ، رپوھ پپو 3 گرەم، گرماندن، شریخه 4 قۆرە ی زگ، قۆرە قۆر، نووگە نووک، کورگە کورگ *adj* بەزان، بەئیش ① | 1 *n* اعتراض، شکایت 2 غرولند 3 غرش 4 غرغر شکم 5 غرغر *adj* دردناک

grumblingly /'grʌmblɪŋli/ *adverb*
بە بۆلەو، بە خوتەویۆلەو ① با غرولند

grume /'gru:m/ *noun*

جەلنە، خوتنی مەو، جەلنە ① لختی خون
grummet /'grʌmɪt/ *noun, also grommit*

نۆکەر ① نۆکەر

grumous /'gru:məs/ *adjective*
مەییو، بەستوو، گیرساو ① دلە

grump /'grʌmp/ *noun*

1 تۆران، رەنجان 2 کەسکی روترش یان بەدخوو، مرۆی رووناخۆش (*adj* grumpish)
grumpily /'grʌmpɪli/ *adverb*

رووترشانه، رووناخۆشانه، بەدخووانە، بە مرۆمۆجەو ① عیسانە

grumpiliness /'grʌmpɪnəs/ *noun*
رووترشی، رووترشی، مۆنی، گرز، رووناخۆشی ① بدخلقی، روترش

grumpy /'grʌmpi/ *adjective* (grumpier, grumpiest), also grumpish

(نافەرمی) رووترش، مۆن، مرمۆج، گرز، رووناخۆش، بەدخوو، توو، رووتال ① بدخلق، عیوس، ترش رو

grunge *noun*

1 (زۆرتر لە ئەمریکا ی) یاکووری (چلکنی، پیسی 2 شەوازیکێ موسیقای راک) grunginess)
(grungy *adj* 1 چرک، کافت 2 گرانج

grunion /'grʌnjən/ *noun*

جۆری ماسی چکولانە و باریکی کالیفورنیایی کە بە بۆل لە کەناران کۆچ دەکەن تا گەرا دانێن [Leuresthes tenuis] ① نوعی مامی

grunt /grʌnt/ *noun*

1 (بەراز) مقەمق، مرقە، مرمە 2 (ئەمریکا و نافەرمی) سەرباز یان کرێکاری پابەزم، سەربازی پیاو 3 هینز، کیش (ب.ت.ل) لە دەزگانیکی مۆتۆری دا) 4 جۆری ماسی خوراکی شیلا و کەنارەکانی گەرمیان کە دەتوانن مەرە لە خۆی یێنی، (ماسی یە) مەرە [خیززان

Pomadasyidae: زۆر جۆرن ① 1 خەرخر 2 سرباز پیادە نظام 3 و 4 گران

grunter *noun*
1 مقن، مرن، مرقن، مقەمق کەر 2 (ماسی یە) مرنە ① 1 خەرخرکن 2 گران

gruntled *adjective*

(بۆ پێکەنینی) خوشحال، رازی، قایل ① رازی، خەرسند

gruyère /'gru:ʒə(r), US -jər, 'gri:ʒər/ *noun, also Gruyère*

گروچیر (= جۆری پەنیری توندی کون کونی سویسی؛ پەنەرە: لە ناوی Gruyère، ناوچەیی لە سویس) ① گروچر

gryphon /'grɪfən/ = griffon

grysbok /'graisbok, US 'kreis-/ *noun*

جۆری بزنەکیوی چکۆلە ی زۆرتر شەوگەر، بە شاخی راستی چکۆلەو، ه ی باشووری رۆزاوی ئەفریقا [توخم Raphicerus: دوو جۆرن] ① گریسبوک

GSM /dʒi: es 'em/ *noun, abbreviation* Global System/Standard for Mobile Communication(s)

جی نیس نیم (= سیستەم یا ستانداردی جیهانی پێوەندی موبایل، سیستەمکی جیهانی بۆ پێوەندی دیجیتالی) (بە موبایل (یان سیلفۆن) جی اسام

G-spot *noun*

جی نیکی ناسکی دیوار (ه) ی پێشەوای شەرمی ①، هیندئ پێنان وایە کە بە کجار بزۆنەر بی (پەنەرە: Grafenberg spot. لە Ernst Grafenberg، یزەسکی ژنەیی ئەمریکایی ئەلمانی پەجەلە ک، مەرگ 1957) ① جی اسپوت

GST /dʒi: es 'ti:/ *noun, abbreviation* goods and services tax

جی نیس تی (باجی کەل و پەل یا خزمەت گوزاری (رازەوانی)، باجی کە دەخرێتە سەر نرخێ کەل و پەل یان رازەوانی) ① جی اس تی

G-string *noun, also gee-string*

باریکە فۆتە، تاسمە، شۆرتی دۆخین دار ① جی استرینگ

G-suit *noun*

جلی فروکەوانە شەپکەر یان ئاسمان گەپەکان ① جی سویت

Gt *abbreviation* Great

GTP *noun, abbreviation* guanosine triphosphate

جی تی پی: تری فوسفاتی گوانۆزین: nucleotide ① ئە کە لە گوانۆزین و سنی کۆمەڵی فوسفات پێکەتوو و لە میتابۆلیزم و پێکەتانی پروتین دا گرنگە ① جی تی پی، تری فسفات گوانۆزین

guacamole /'gwa:kə'maʊlɪ, US -li/ *noun*

جۆرى چىشت ☉ گواچارول
guacharo /'gwa:tʃəru/, *pl.* -charo = North American term for oilbird

Guadeloupian /,gwa:'da:lu:'pi:ən/ *noun, adjective*

گوادىلوپى، گوادىلوپىيە *n* خەلكى گوادىلوپ
 the Guadeloupe, كۆمەلەن دورگەي نىو
 ☉ *adj* Lesser Antilles سەررە گوادىلوپىيە
 گوادلوپىن

guaiaac /'gwa:ɪak/ *noun*

جەھوك resin يېڭى قاۋەيى لە دارى
 ده گىرى ☉ گواياك

guaiaicum /'gwa:ɪəkəm/ *noun*

دارىكى ھەمىشەسەۋى ئەمريكاى گەرمىتان و
 كاريپپەن، جاران لەبەر دارە سەخت، قورس و
 چەۋرەكەي گرنىگ بوو [*Guaiaicum*]
G. sanctum و *officinale*؛ وشەيىكى تر بو
 ☉ گواياكوم

guaiaic /'gwa:ɪək/ *noun*

گواياكول، شەيىكى زەردى رۇن ئاسا،
 لە دلۇباندنى قىر يان قەترانى دارى يان
 ده گىرى ☉ گواياكول

guaiaicum /'gwa:ɪəkəm/ *noun*

دارىكى ھەمىشەسەۋى ئەمريكاى گەرمىتان و
 كاريپپەن، جاران لەبەر دارە سەخت، قورس و
 چەۋرەكەي گرنىگ بوو ☉ گواياكوم

Guamanian /'gwa:'memi:ən/ *noun, adjective, abbreviation* GU.

n گوامى، خەلكى يان رەسەنى گوام Guam، لە
 دورگەكانى ماريانا Mariana (دورگەيىكى
 رۇزاۋاي پاسيفىك، گەۋرەتەن دورگەي ماريانا)
adj سەررە يان پىۋەندى بە گوامەۋە ھەيە، گوامى
 ☉ گوامى

guan /'gwa:n/ *noun*

(گيانەۋەرناسى) قەل يان بۆقلەي ئەمريكاى
 [*Penelope*] تۇخەمەكانى تر، چەندىن جۆرن
 ☉ گران

guanaco /'gwa:'na:kəu/ *noun, pl.* guanacos

گواناكو: جۆرى گيانەۋەرى گواندارى كىۋى
 ئەمريكاى لە تىرەي وشتر [*Lama guanicoe*]
 ☉ گواناكو

guanidine /'gwa:'nidi:n/ *noun*

گوانىدىن: ئاۋىتەيىكى بلوۋورى ئفتى CH_3N_3 لە
 urea بەرھەم دېئىرئ و بۇ سازاندنى پلاستىك،
 جەھوك يان رېزىنەكان و تەقەمەنى بە كاردېئىرئ
 ☉ گوانىدىن

guanine /'gwa:'ni:n/ *noun, symbol:* G

(زىندەكيميا) گوانىن: ئاۋىتەيىكى كە لە گوانو
 guano و پوۋلەكەي ماسىدا ھەيە و يەكەن لە
 چوار پىڭھەنەرى ترشە-لۇكە نيوكلېئىكەكانە،
 بازى پىۋىرېن $\text{C}_5\text{H}_5\text{N}_5\text{O}$ purine base كە

پىڭھەنەرىكىيە بىنەۋەرتى DNA و RNA بە
 (پروانە) uracil, thymine, cytosine, adenine
 و (guanosine) ☉ گوانىن

guano /'gwa:'na:u/, *US -noul noun, pl.* guanos

1 گوانو، رېقنە، جېقنە (رېقنەي گيانەۋەرانى
 دەريايى) 2 جۆرى يەيىنى دەسكرد كە شىۋەي
 رېقنە يان گوانوۋى سروسى دەدا و لە ماسى
 سازدەكەي (بەھەت: لە سېئايىي يان *huano*
 سېئايىي ئەمريكاى لاتىن، لە *huanu* كىچىۋاي
 'dung' Quechua) ☉ گوانو

guanosine /'gwa:'nəsi:n/ *noun*

(زىندەكيميا) گوانوزىن، گوانوسىن: nucleoside
 ئ $\text{C}_{10}\text{H}_{13}\text{N}_5\text{O}_5$ كە لە گوانىن و رېبوز ribose
 پىڭھاتوۋە ☉ گوانو

guanosine monophosphate = GMP

guanosine triphosphate = GTP

guanosine /'gwa:'nəsi:n/ *noun*

guar /'gwa:/ *noun*

(روۋەك ناسى) گيايىكى ئاسياى و ئەفريكاى،
 ۋەكۋو سەۋزە شىن دەپىن [*Cyamopsis*]
 (لە *guar* ھىندى پەۋە) ☉ گوار
guarana /'gwa:'ra:na/ *noun*

1 گوارانا: دەۋەنىكى پىزىلى [*Paullinia*]
 2 [*cupana*] مەترىيالى لە دەنكى ئەۋ گيايە ساز
 دەكەي و ۋەكۋو دەرمانى بەھىزەكەر يان ھاندەر
 بە كاردېئىرئ ☉ گوارانا

Guarani /'gwa:'rə:ni/ *noun, pl.* same

1 گوارانى: ئەندامى گەلى رەسەنى ئەمريكاى
 پاراگۋاي Paraguay و ناۋچە دراۋسكانى 2
 زمانى تۋى گوارانى Tupi-Guarani ئەۋ گەلە 3
 (guarani) يەكەي پىچىنەيى پارەي پاراگۋاي،
 بەرامبەر بە سەد centimo ☉ گوارانى

guarantee /'gærən'ti:/ *noun*

1 دەستەبەرى، دابىنى، كەفالىت، زەمانەت: *to*
 give a guarantee of good behaviour
 We provide a 5-year guarantee against
 2 2 دەستەبەرنامە، زەمانەتنامە 3
 دەستەبەر كەردن 4 دەستەبەر، زامەن، كەفيل 5
 بارمە، سياردە: *We had to offer our house*
 6 as a guarantee when getting the loan
 بەلېنى ☉ 1 ضمانت 2 ضمانتنامە 3 تەضمين،
 تەھد 4 ضامن 5 وثىقە، گروگان 6 قول

guaranteed *adjective*

دەستەبەركراۋ، كەفالىت كراۋ ☉ ضمانت شەدە

guarantee fund *noun*

پارەي دەستەبەركراۋ ☉ ۋجۋە تەضمينى

guarantor /'gærən'tə:/ *noun*

(ماف) دەستەبەر، كەفيل، زامەن: *The United Nations will act as guarantor of the*
 ☉ *peace settlement* ضامن

guaranty /'gar(ə)nti/ *noun, pl. guaranties, also guarantee*

1 دهسته‌بهری، کهفالت، زهمانست 2 دهسته‌بهرنامه، کهفالت‌نامه 3 بارسته، سپارده 1 ضمانت 2 ضمانت‌نامه و وثیقه

guard /'gɑ:d, US 'gɑ:rd/ *noun*

1 نوبه‌داری، کیشک، پاس، ناگاداری، ناگالی‌بوون، پاراستن، چاودیری، زیره‌فانی 2 نوبه‌دار، پاسه‌وان، کیشک‌چی، کیشک‌گر، ناگاو، پاریزه‌ر: *a security guard* 3 (شه‌ر‌مشت و هتد) گارد 4 ره‌وش یان باری به‌رگری‌یانه *defensive position* یان ناماده‌بوون، راسان: *asked him out when his guard was down* 5 زیندانه‌وان، نوبه‌داری زیندان 6 به‌ریرسی شه‌م‌نده‌فەر 7 قه‌لغان، مه‌تال، پاریزه، پاریزه‌ر، نامیر یان وه‌سیله‌ی پاراستن (ب.ت). نامیریکه‌بو پاراستنی به‌شیک‌ی ده‌زگا یان کاریک‌ه‌ره‌ک‌هی له ده‌زگای 8 نه‌رده‌ی سهر پش‌تی که‌شتی 9 (له ک‌ودا) ناوی به‌ک‌هی له حه‌وت تاپوور که *Dragoon guards* یان پی‌ده‌لین 10 (ک‌ون) - *precaution* 1 نگهبانی، مراقبت 2 نگهبان، محافظ 3 گارد 4 وضعیت تدافعی 5 زندانیان 6 م‌ؤل قطار 7 حفاظ، محافظ، حائل 8 حفاظ، نرده‌ی روی عرش‌ی کشتی 9 گارد

guardant /'gɑ:d(ə)nt/ *noun*

نوبه‌دار، کیشک‌چی، ناگاو، نگهبان

guard cell *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) خانه‌ی پاریزه‌ر 1 یاخته‌ی محافظ

guard dog *noun*

سه‌گی مال، سه‌گی پاس، سه‌گی ناگالی‌بوو 1 سگ نگهبان

guarded /'gɑ:did, US 'gɑ:rdid/ *adjective*

ناگادار، هوشیار، وریا، ناگادارانه، وشیارانه، به پاریزه‌وه: *You should be more -ed in what you say to reporters*

guardedly /'gɑ:didli, US 'gɑ:rdidli/ *adverb*

ناگادارانه، به‌وریایی‌یه‌وه، به پاریزه‌وه 1 محتاطانه

guardee = Brit. informal guardsman

guard hair *noun*

مووی پاریزه‌ر یان پاراستن 1 موی محافظ

guardhouse /'gɑ:dhauz, US 'gɑ:rd-/ *noun*

زووری نوبه‌داری، دیوی کیشک‌گرتن، کیشک‌خانه 1 اتاق نگهبانی

guardian /'gɑ:diən, US 'gɑ:rd-/ *noun*

1 (صاف) سه‌ریه‌رشت، سه‌ریه‌رست 2 نوبه‌دار، ناگادیر، ناگاو، پاریزه‌ر، کیشک‌گر، چاودیر، بشتیوان، داکوکی‌کار 3 سه‌روکی ده‌یر 1 قیم

2 نگهبان، محافظ 3 رئیس دیر

guardian angel *noun*

فریشته‌ی هه‌ل، فریشته‌ی ناگاو یان پاریزه‌ر 1 فرشته‌ی نگهبان

guardianship /'gɑ:diənʃip, US 'gɑ:rd-/ *noun*

1 سه‌ریه‌رشتی 2 ناگادیری، چاودیری، پاراستن 1 قیموت 2 محافظت

guard of honour *noun*

گاردی ریزلینان 1 گارد احترام

guardrail /'gɑ:drɛl/ *noun*

1 نه‌رده 2 (ریی ناسن) ره‌یل‌راگر 1 نه‌رده 2 حائل ریل

guard ring *noun*

ناله‌ه یان بازنه‌ی پاریزه‌ر 1 حلقه‌ی محافظ

guardroom /'gɑ:drum, -rom, US 'gɑ:rd-/ *noun*

1 زووری نوبه‌داری، دیوی کیشک‌گرتن، کیشک‌خانه 2 زووری ده‌سبه‌هرکردن یان گل‌دانه‌وه 1 اتاق نگهبانی 2 بازداشته‌گاه

the Guards *noun*

گارد 1 گارد

guardsman /'gɑ:dzmən, US 'gɑ:rd-/ *noun, pl. guardsmen*

سه‌ریازی گارد، نه‌ندامی گارد (له گاردی نیشتمانی نه‌مریکادا) 1 سرباز گارد، عضو گارد

guard's van *noun*

عه‌ریه‌بانه یان واگونی چاودیر یان به‌ریرسی شه‌م‌نده‌فەر 1 واگون م‌ؤل قطار

Guatemalan /'gwɑ:tə'mælən/ *adjective, noun*

adj سه‌ریه گوات (ی‌مالا، گوات (ی‌مالایی *n* دانیش‌تووی نه‌وئ، له نه‌مریکای ناوه‌ندی، گوات (ی‌مالایی 1 گواتمالایی *n* اه‌ل گواتمالا

guava /'gwɑ:və/ *noun*

1 گوافا، دره‌ختیکی ناوچه گه‌رمینه‌کانی نه‌مریکا [Psidium guajava] و جوره پتوه‌ندی‌داره‌کان 2 به‌ر یان میوه‌ی نه‌و داره 1 گواوا

guayule /'gwɑ:'u:li/ *noun*

1 ده‌وه‌نیک‌ی گه‌لازیوی مه‌ک‌سیکی، شیه‌ی زور ده‌گ‌ری [Parthenium argentatum] 2 جینگره‌وه‌نیک‌ی جیری که له لاتیکس یان شیه‌ی نه‌م ده‌وه‌نه دروست ده‌ک‌ری 1 گواپول

gubbins = gadget

guck *noun*

(نافه‌رمی، نه‌مریکای باکووری) پیسی، چلکنی، ناخاوینی 1 کثافت، چرک

gubernatorial /'gʊ:bə'nə'tɔ:riəl, US -bɜ:nə-/ *adjective*

سه‌ریه ستانوانی یان پاریزگاری (له نه‌مریکا؛ به‌ره‌وت: له *gubernator* لاتین *governor* + -ial) وابسته به فرمانداری

guddle = muddle

gudgeon¹ /'gʌdʒ(ə)n/ noun

1 ماسی به چیشکه، ماسی به جهشته، ماسی به وردهی چۆم، چۆری ماسی ناوی شیرینی وردی نوروپایی [Gobio gobio] 2 (کۆن) که سیمی ساویلکه یان ساده ○ 1 ماسی ریز فئات 2 آدم ساده لوح

gudgeon² /'gʌdʒ(ə)n/ noun

(میکانیک) 1 سهرتوهر 2 جی سئگی لاولاه یان نه نجامه 3 چال یان گریزه نهی بازنه ی کهشتی که فرمان یان سوکانی تیا داده به ستری یان جیگیر دهی 4 سنگ یان بهرووله ی که دو ته خسته بهرد پشک ده به سئته وه ○ 1 قطب 2 گزین

gudgeon pin noun, also wrist pin

گیزین پین، مه چه که، سنگ یان بهرووله ی مه چه که ○ گزین

Gudrun noun, Old Norse Guthrūn

گودران: زنی Sigurd و پاشان هسی Atli میتولوزی نورس ○ گودران

guelder rose noun

(رووه کناسی) گیلدر روز، گوله باخی گیلدرلند [Viburnum opulus] (بهره ت: له) rose of geldersche هولهندي يه وه " Gelderland " ناوی ههریمکی هولند) ○ گل بداغ

Guelph /gwɛlf/ noun, also Guelf

نهدامی یه کنی له دوو بالی سهره کی له رامیاری سه ده کانی تیره راستی نیتالیادا، که پشتیوانی باب و لایه نگره کانی له بهرامهر نیمرا توری پیروزی روم ده کرد ○ گولف

guenon /gə'non/ noun

جۆری مهبوونی کلک دیرژی نه فریکایی که مهبوونه کانی patas و vervet له خوده کری [Cercopithecus: جه نندین جۆرن] ○ کوینون

guerdon /gə'don/ noun

پاداشت، خلات (guerdoner n) (adj) ○ اجر

Guernsey /'gɜ:nzi/ noun, pl. Guernseys

گیانه وه ری له ره گهزی ولاغی شیر ی له Guernsey، له بهر شیر ی خهست و زوری جینی سهرنجه ○ گوینز

Guernsey lily noun

(رووه کناسی) جۆری nerine به سهره گولی زه مبه ق ناسای به مهبی یه وه [Nerine sarniensis] نوعی گیاه

guerrilla /gə'ri:lə/ noun, adjective, also guerilla, pl. -las

n 1 گریلا، گهریلا، پارتیزان 2 شهری پارتیزانی یان گریلایی، شهری نافه رمی adj پارتیزانی

guerrilla: guerrillaism)

چکولتیراوی "guerra" شهر؛ بهره ت نه لمانی، سهره werre نه لمانی کۆنی ژووروو هه به "strife" 1 n ○ 2 جریک جنگ چریکی adj جریکی

guerrilla war noun, also guerrilla warfare

شهری گهریلائی، شهری پارتیزانی، جهنگی گهریلائی یان پارتیزانی ○ جنگ چریکی

guess /ges/ noun

گومان، بۆجیون، مه زنده، راویژ، پی وایبون، خه یال، مه ره سه، to surmise conjecture have/make a guess تصور، حدس

guesstimate /'gestɪmət/ noun

1 گومان، مه زنده، پی وایبون، به راویژی 2 لیکدان هوه، نه خاندن، قه بلاندن ○ 1 حدس 2 محاسبه، برآورد

guesswork /'geswɜ:k, US -wɜ:rk/ noun

گومان، بۆجیون، مه زنده، پی وایبون، خه یال، مه ره سه ○ حدس، گمان

guest /gest/ noun

1 میوان، میفان: We have guests staying more than 100 wedding ○ this weekend 2 رییوار، کسی که له میوان خانه، هوتیل و هند ده مینتته وه 3 (رووه کناسی) گیانه وه ناسی) مشه خۆر، لاو رگه، لاکوت، ب.ت. inquiline ○ 1 مهمان 2 مسافر 3 (جانورشناسی و گیاهشناسی) انگل

guest book noun

(میوان خانه و هند) ده فته ری نیو نووسی میوانان، لیسته ی میوانان ○ دفتر لیست مهمانان

guest-chamber /gest tʃembə(r)/ noun

دیوی میوان (خانه) ○ اتاق مهمان

guest-house /gest haʊs/ noun

میوان خانه ○ مهمان سرا

guest-night /gest naɪt/ noun

شهو ی میوانی (له زانکو، کولیز و هند) ○ شب مهمانی

guest of honour noun

میوانی ههره گرنگ یان تایبه تی ○ مهمان اصلی

guest-room noun

دیوی میوان، دیوه خان ○ اتاق خوب مهمان

guest worker noun, also Gastarbeiter

کریکاری میوان، میوانی ده ره کی کانی (له) ده ره وه بۆ ماوه یین هاتینی) ○ کارگر مهمان

guff /gʌf/ noun

(نافه رمی) 1 له لیت و پللیت، شرم و برم، قسه ی هیچه که 2 (سکاتلند) بۆنی ناخۆش، بۆگه ن (بد) ○ 1 جرت و پرت 2 بوی بد

guffaw /gʌ'fɔ:/ noun

قافا، حیلکه، قریشکه، شریخه ی پیکه نین، گوله قافا: He ○ She let out a loud guffaw

tried to ask her between guffaws
what had happened

guggle = gurgle

guidable /'gaɪdəbl/ adjective

شیایوی ریتویتی، بۆ ریتویتی ده‌بین، له ریتویتی‌هاوو ٠ قابل راهنمایی

guidance /'gaɪdnəs/ noun

1 ریتویتی، به‌ریه‌ری، ریه‌ری، ریتویتی‌دان: guidance for teachers on how to use Activities all ٠ video in the classroom take place under the guidance of an experienced tutor (له ئه‌مریکا) 2 counselor 3 شیره‌ت ناراسته‌کردن، به‌ریه‌ری، ریه‌ری، ریه‌ری، ریه‌ری کردن: a missile guidance system 1 راهنمایی 2 مشورت 3 هدايت، رهبري

guide /gaɪd/ noun

1 ریه‌ر، به‌ریه‌ر، ریتوین، ریتویتی‌بهر، به‌له‌د، ریزان، به‌ریه‌ری، به‌ده‌ره 2 راوی‌کار، شیره‌تفان 3 کتییی ریتویتی، ریه‌رنامه، کتییی ریه‌واران 4 (Guide) نه‌ندامی ریه‌رخراوه‌ی پیشه‌نگی کچان ٠ 1 راهنما 2 مشاور 3 کتاب راهنما 4 (Guide) عضو سازمان پيشاهنگ دختران

guidebook /'gaɪdbʊk/ noun

کتییی ریتویتی، ریه‌رنامه، کتییی ریه‌واران: a guidebook to Kurdistan ٠ کتاب راهنما

guided /'gaɪdɪd/ adjective

ریتویتی‌کراو، به‌ریه‌ری، ناراسته‌کراو: a tour/walk ٠ راهنمایی‌شده، هدايت‌شده

guided missile noun

مووشه‌کی مه‌هاریه‌ند یان مه‌هاریه‌کراو، مووشه‌کی کوئترول‌کراو یا له کوئترول‌هاوو، مووشه‌کی ناراسته‌کراو ٠ مووشک هدايت‌شونده

guide dog noun

سه‌گی ریتویتی‌بهر، سه‌گی چاوساغ، سه‌گی ریتوین ٠ سگ راهنما

guided tour noun

گه‌روانی له‌گه‌ل ریزان یا به‌له‌د ٠ گشت با راهنما guideline /'gaɪdlaɪn/ noun

1 ده‌ستوری کار، ده‌ستوری جوولانه‌وه، ریه‌کاری کار: The government has drawn up lines on the treatment of the mentally ill 2 راوی‌کاری یان ناموزگاری رایباری ٠ 1 دستورالعمل 2 رهنمود یا مشورت سیاسی

guidepost /'gaɪd pəʊst/ = signpost

guiderope /'gaɪd rəʊp/ noun

گوريس، که‌ندر، تناف ٠ ریمان

guiding /'gaɪdɪŋ/ adjective

ریه‌ر، به‌ریه‌ر، ریتویتی‌بهر، ریتوین: She was inexperienced and needed a guiding hand ٠ a guiding force ٠ راهنما

guidon /'gaɪd(ə)n/ noun

1 ئاله‌ه‌لگر، ئاله‌ده‌ست 2 نیجه‌ئاله، ئالای چکوله (بهره‌وت: له‌فه‌ره‌نسی، له‌ ئیتالیایی، له‌ "a guide" guida ٠ 1 پرچم‌دار 2 پرچم کوچک

guild /gɪld/ noun, also gild

1 تیره، پیشه، ده‌ست، ده‌سته 2 په‌کتیی ده‌سته‌یی یان سینفی 3 کومه‌له، کۆر 4 (زینگه‌ناسی) تیره (له‌ بۆلاندنی رووه‌ک‌دا)، کومه‌لێ له‌ جوهره‌کان که‌ رۆلێکیان له‌نو کومه‌لگانی هه‌یه: کومه‌لێ له‌ رووه‌که‌کان (وه‌ک مشه‌خۆره‌کان) ٠ 1 صنف 2 اتحادیه‌ی صنفی 3 جمعیت 4 رسته

guilders /'gɪldə(r)/ noun, pl. same or guilders

1 په‌که‌ی به‌هره‌تی پاره‌ی هوله‌ند، به‌رامبه‌ر به‌ سه‌د 2 cent کۆتییکی زیو یان زیر که‌ چاران له‌ هوله‌ند، ئه‌لمانیا و ئه‌وستریا ده‌چوو ٠ گیلدر

guildhall /'gɪldho:l/ noun, also gildhall

1 شوی کۆبوونه‌وه‌ی پیشه‌ یان ده‌سته‌کان: The new council will be meeting in the 2 guildhall from next month onwards (دامو) ده‌زگای شاره‌وانی ٠ 1 محل اجتماع اصناف 2 عمارت شهرداری

guildman noun, pl. guildmen

نه‌ندامی په‌کتیی ده‌سته‌یی ٠ عضو اتحادیه‌ی صنفی guild socialism noun

سۆشیاڵیزمی ده‌سته‌یی یا سینفی: جوۆری تیۆری سۆشیاڵیستی ئینگلیسی (له‌ ئینگلتسه‌ره) سه‌ره‌تاکانی سه‌ده‌ی یه‌ستهم که‌ لایه‌ن‌گری خاوه‌ن‌داریتی حکومی پیشه‌سازی‌یه‌ و چاودیری و به‌ریه‌ری‌یه‌تی له‌ لایه‌ن پیشه‌ و ده‌سته‌ی کریکارانه‌وه guilds of workers بی ٠ سوسیاڵیسم صنفی

guild socialist noun

سۆشیاڵیستی ده‌سته‌یی یان سینفی ٠ سوسیاڵیست صنفی

guile /gaɪl/ noun

(فه‌رمی) فیل، تله‌که، فریو، هه‌لفریواندن، فیل‌وتله‌که، درۆ و ده‌له‌سه، ده‌سیری، deceit, stratagem, duplicity ٠ حيله، نیرنگ، حقه، شیادی

guileful /'gaɪfl/ adjective

فیلای، تله‌که‌باز، به‌رفیل (adv) guilefully: فیلای‌یه، فروفیلانه، له‌ رووی فیله‌وه: guilefulness n فیل‌وفه‌ره‌ج، تله‌که‌بازی ٠ نیرنگ‌باز

guileless /'gaɪləs/ adjective

1 په‌کروو، په‌که‌هنگ، دل‌ساده، بی‌فیل، سه‌راست، سپه‌ساف 2 سه‌راستانه (adv) guilelessly: (guilelessness n) ٠ 1 صادق 2 صادقه

Guillain-Barre syndrome noun

polyneuritis که هیزه‌کمی نادیده و نیشانه‌کمی لاوازی ماسولکه و شبه‌پله paralysis به (بهره‌ت: له ناوی پزشکی فره‌نسی په‌کانه‌وه Georges Guillain و Jean Barré) سیدروم گولاین بار

guillemot /'gilmot, US -mɑ:t/ noun

(گیانه‌وه‌رناسی) گیلیمات: جوړی بالنده‌ی دهریایی ره‌ش یان سبی له‌گه‌ل ده‌نووکي باریکه‌وه هی جه‌مه‌ری باکووری [Uria aalge] و جوړه‌کانی تر (بهره‌ت: له فره‌نسی نپوه‌راسته‌وه، چکولیتراوی Guillaume "William") گیمو

guilloche /gr'ləʊʃ, US -lɒʃ/ noun

گیلوش: جوړی رازاندنه‌وه که شتیوی باریکه‌ی زنجیره‌braid کراو یان تیک‌ه‌لکیشراو ددها گیلوش، گیلوج

guillotine /'gɪləti:n/ noun

1 گیوتین، ده‌زگای مل‌په‌راندن، که‌لله‌په‌رین 2 ده‌زگای برین، کاغزبر 3 (په‌رله‌مان) به‌ش کردووی دان‌وستانه‌کان (بهره‌ت: له فره‌نسی‌په‌وه، له ناوی پزشکی فره‌نسی Joseph-Ignace Guillotin مهرگ 1814) 1 گیوتین 2 ابزار برش 3 کفایت مذاکرات

guilt /gɪlt/ noun

1 گونا‌ه سووچ، خه‌تا، تاوان، به‌زه، نوبال، قه‌باحه‌ت: Many survivors were left with a sense of guilt 2 دریخی 3 تاوانبارتی، گونا‌هبارتی 1 گناه، تقصیر، جرم 2 قصور 3 مجرمیت

guilt complex noun

هسته به گونا‌ه (کردن)، گریی گونا‌هکاری یا گونا‌هباری 1 احساس گناه

guiltily /gɪltɪli/ adverb

خه‌تابارانه، گونا‌هبارانه 1 مقصرانه

guiltiness /gɪltɪnəs/ noun

خه‌تاباری، گونا‌هباری 1 تقصیر

guiltless adjective

بی‌گونا‌ه بی‌تاوان، بی‌خه‌تا، بی‌سووچ، خه‌تالی‌روونه‌داو، گونا‌ه‌نه‌کردو (guiltlessly) adv بی‌گونا‌هانه، له رووی بی‌گونا‌هی‌په‌وه؛ guiltlessness n بی‌سووچی، بی‌خه‌تایی، خه‌تانه‌کردوویی، ناخه‌تاباری 1 بی‌گناه، بی‌تقصیر

guilt trip noun

(تافه‌رمی) هسته‌ت (کردن) به گونا‌ه 1 احساس گناه

guilty /'gɪlti/ adjective (guiltier, guiltiest)

1 گونا‌هکار، گونا‌هبار، تاوانبار، خه‌تابار، تاوانکار 2 تووشی گونا‌ه‌انوو 3 گونا‌هکارانه، تاوانبارانه، گونا‌هاوی 3 (ویژدان) ناره‌حه‌ت 1 گناهکار، مقصر، مجرم 2 مرتکب 3 گناهکارانه 4 معذب

guilty conscience noun

ویژدانی ناره‌حه‌ت 1 وجدان معذب

guinea /'ɡni:/ noun

1 گینی (په‌رامبر به 21 شیلینگ یان 1 پوند و 5 پینس له سیستمی پاره‌ی نوی بریتانیا) 2 کوینی زیرینی جارانی بریتانیا، بای 21 شیلینگ (بهره‌ت: له Guinea له روزاواي نه‌فریکا، سهرچاوه‌ی زیر که له‌ویوه په‌که‌مین گینی‌په‌کان لیدران) 1 گینی

guineafowl /'ɡɪnɪfaʊl/ noun, pl. same, also guinea hen

گینی‌فه‌ول (مه‌لیکه له تیره‌ی pheasant [Numida meleagris] و جوړه‌کانی تر) 1 مرغ شاخدار

Guinean /'ɡɪniən/ adjective, noun

adj سهره‌په‌ گینه یان گینی n خه‌لکی گینه، گینه‌یی، ولاتی له که‌ناری روزاواي نه‌فریکا 1 adj وابسته به گینی n اهل گینه

guinea pig /'ɡni: piɡ/ noun

1 (گیانه‌وه‌رناسی) به‌رازی هیندی [Cavia porcellus] 2 (مروف یان گیانه‌وه‌ر) به‌رازی تاقیگه، به‌رتاقیگه، بابه‌تی تاقی‌کرده‌وه 1 خوکچه‌ی هندی 2 موش آزمایشگاهی

Guinea worm noun

جوړی کرمی نیماتودی زور دریژی مشه‌خور، له‌زیر پینستی مروفی نه‌خوش یان گیانه‌وه‌رانی تر له لادې‌کاني‌ئاسیا و نه‌فریکا [Dracunculus medinensis] پیو

Guinea worm disease = dracunculiasis

Guinevere noun

گوینفیر: زنی پادشا نارتور Arthur و گراوی Lancelot 1 گوینور

Guinness /'ɡɪnɪs/ noun

گوینیس (جوړی بیره تالی ره‌ش)، شووشه‌ی گوینیس 1 گوینس، بطری گوینس

guipure /ɡi'pjʊə/ noun

گیپور (= جوړی توری بالدار) 1 کپور

giuro /'ɡwɪərəʊl/ noun, pl. giuros

جوړی نامتری موسیقایی به ناستیکی برکه‌په‌گه‌وه 1 کوپرو

guise /gaɪz/ noun

رواله‌ت، رووک‌ه‌ش، روو، ناو، شیوه، شیوه‌ی دهره‌وه، pretext, semblance His speech presented racist ideas under the guise of The story appears in 1 nationalism 1 different guises in different cultures ظاهر، قیافه، عنوان، شکل

guiser /'ɡaɪzəl/ noun

کوسته 1 بازی‌گر نقاب‌پوش

guitar /gr'ta:(r)/ noun

گیتار (بهره‌ت: له guitarra سپانیایی‌په‌وه، له

kithara یونانی یوه، ثامازه به نامیر و سازی که شپوهی چنگ lyre (دهدا) گیتار

guitarfish noun, pl. same or guitarfishes ماسی په گیتاره، پتوهدی به ray ه کانهوه هه به، له شس شپوهی گیتار دهدا | **Rhinobatus**

rhinobatus و جوړه کانی ترا گیتاریش **guitarist** /gi'ta:rist/ noun

گیتارژن، گیتاریست گیتارژن **Gujarati** /,gu:dʒə'ra:ti/ noun, adjective, also Gujarati, pl. Gujaratis

1 n زمانې (Indic) گوجهراتی 2 خه لکې گوجهرات adj سهره گوجهرات، گوجهراتی 1 n زبان گجراتی 2 اهل گجرات adj گجراتی

Gulag /'gu:ləg/ noun, from G(lavnoe) u(pravlenie ispravitel'no-trudovyykh) lag(ereĭ)

(the Gulag) شپوه پیکي کدیی کاری زوره ملتیی په کیتی سوفیت 1930-1955 گولاگ

gular /'gju:lə/ adjective (گیانه ورناسی) گهرووی، هه لکه وتوو له ژورو گهروو، قوروی (ب.ت. هې خشوک، بالنده

پان ماسی، بنه رت: له gula لاتین "throat" + -ar) وابسته به گلو

gulch /gʌltʃ/ noun (شمیرکای باکووری) دولی تنگ و قوول، ده ریند، گازهدووک، ته سکه دهره، تنگه دول 1

دهری تنگ و عمیق **gulden** /'guld(ə)n/ pl. same or guldens = guilders

gules /gju:lz/ noun سوور (وه کوو درو شمیکي خیزانی) سرخ

gulf /gʌlf/ noun 1 کنداو، لاوچ، گهر، 2 رو کنده لان، کندر، کهلین 3 (خوازه) گیزاو 4 جیساوازی

(بیرو بوجوون) 5 (the Gulf) کنداوی فارس، ولاتانی دهو روبه ری کومه لای دورگی عه ربه و نیران 1 خلیج 2 شکاف 3 (مجازی) ورطه 4

اختلاف نظر 5 (the Gulf) خلیج فارس، گولف **Gulf Stream** noun

تهوژمی کنداو (تهوژمی ناری گهرم) 1 جریان خلیج

Gulf War syndrome noun کونیشانه ی شمیری کنداو (= ده پسته هوی شه کتی، ژانی جومگه کان، له دس دان یاده وری، ژانه شمیری درو خایه و کیشه ی پسته و

همناسه (له 1991 دا) 1 شانگان جنگ خلیج **gulfweed** = sargassum

gull /gʌl/ noun, also seagull (گیانه ورناسی) ماسیگره [خیزان Laridae یا زیر خیزانی Larinae]: زور جوړن] 1 کاکایی

gull /gʌl/ noun

مرؤی ساویلکه و خوش باوه 1 آدم خوش باور **Gullah** /'gʌlə/ noun

گالی (= زمانې که ره شه کانی کدناری کارولینی باشووری قسمی په ده کمن، نو زمانه پیکهاتوه

له ټینگیسی و زمانانی جوړاو جوړی روژاوای نه فریکا، بنه رت: رهنگه کورته ی **Angola** پان

Gola پان، ناری گه لیکي Liberia یا Sierra Leone) 1 گاله

gullery noun, pl. gulleries جینگای زاوژی یا مانه ووی ماسیگره کان 1 گولری

gullet /'gʌlɪt/ noun سوور چیک، سوور پته، ناوه خوړه، گهروو، قورو، بین 1 مری، حلق

gullibility /'gʌlə'bɪləti/ noun خوش باوه ری، ساده یی، ساویلکه یی، (زوو) له خسته چووی، فقهیری، زووه لفریوای

1 ساده لوحی **gullible** /'gʌləbl/ adjective, also gullable

ساویلکه، خوش باوه، زووله خسته چو، زووباهو، فقهیر، گوی له مست، ساده: **The advertisement is aimed at gullible young women worried about their weight**

gullibly /'gʌləbli/ adv خوش باوه رانه، به شپوهیه کی ساده 1 ساده لوح

Gulliver noun گالیفر: قاره میان بیان پالوهانی چیروکی

"سفه ره کانی گالیفر" ی جونانسان سوفیت **Jonathan Swift** یو ولاته نه سفانه یی په کان 1

کالیور **gull-wing** noun درگای هه لدراوه (درگای ماشین یان فروکه) 1

گولوبنگ **gully** /'gʌli/ noun, pl. gullies

(همروه ها gulley) ناود، ناوکه ند، کنداو، درنال، درکند، ناوه ری، جوم، شیف، گه لی 1

آب کند، آب گذر **gully erosion** noun

ناود، ناوکه ند، کنداو، درکند، خا(ک) کند (به هوی ناوه وه) 1 آب گذر

gulp /gʌlp/ noun 1 قوت دان، لرف دان، هه لفراندن، هه لمه قوت، لرف، قوت، له بیان، قوم، فر 2 تیکه ی گه وره، برمه 1 عمل بلع، بلع، جرعه 2 لقمه ی بزرگ

GUM = abbreviation genito-urinary medicine

gum /gʌm/ noun بووک، هاروو: **gum disease** (بنه رت: **gōma** ټینگیسی کون "نیوه ووی دم یا گروو") 1 له

1 سریش، چه سب، که تیره، جه ووی 2 جیوه، هه نکوزه، زوی 3 بنیش، جاچکه، جاچک 4

دارى يوكاليتوس 5 باستيل 6 كانوچو 7 (چاو) ريبوق، تەقا، پىخ، شەلق، كىلمىش، شلۇپ، كىلك، زەك (نەزەت: لە *gomme* فەرەنسىيە كۆن، لەسەر پىنجىنەي *gummi* لاتىن، لە *kommi* يۇنانى، لە *kemai* مىسرى) 1 صمغ، چىب 2 انگم 3 آدماس 4 درخت اكاليتوس 5 كانوچو 6 قى، رىم چشم

gum-ammoniac *noun*

گل نەرمەنى، گلە (نەرمەنى) گام آمونىياک

gum arabic *noun*

كەتيرە يان سىرىشى غەربىي، گوزە غەربىي، لە چەندىن جۆرى ئاكاگيا (ب.ت. *Acacia senegal*) دەگىرى 1 صمغ عربى

gumbo /'gambəʊ, US -boʊ/ *noun, pl. gumbo*

1 (رووھ كناسى) بامبە 2 شۆرپا يان سوبى بامبە 3 جۆرى موسىقاى Cajun تىكلەين لە شىوازەكان و دەنگەكان 4 (Gumbo) زاراۋىيە لەسەر پىنجىنەي فەرەنسىيە كە هېندى لە رەشەكان يان كرىۋەكان لە Louisiana قەسەي پىدەكەن 1 بامبە 2 آبكوش بامبە 3 و 4 گامبو

gumboil /'gambəʊl/ *noun*

دەملەي پووك يان پدو، كىسى ددان 1 آبەي ددان

gumboot /'gambu:t/ = wellington

gumdrop /'gamdɹɒp, US -dra:p/ *noun*

گامدراپ 1 باستيل

gumma /'gʌmə/ *noun, pl. gummas or*

gummata -/mə'tə/

(پىزىشكى) ماس يان ئاۋسانىيە تاگرە 1 syphilis ورم سىفلىسى

gummatous /'gʌmətəs/ *adjective*

سەربە يان پىتوھندى بە *gumma* ھەۋە ھەيە 1 وابستە بە ورم سىفلىسى

gummiferous *adjective*

سىرىش دار، جەۋى دار، جەۋى گر، سىرىش ھىنەر 1 صمغ آور

gummily /'gʌmli/ *adverb*

بە شىۋە يىكى بى ددان، دەم بوۋچانە 1 بە طور بى ددان

gumminess /'gʌmɪnəs/ *noun*

سىرىشاۋى بوون، لىنجى، لىچقى 1 چىپناك بوون

gummite *noun*

(كان ناسى) ھایدراتى ئورانىۋم، رەنگ زەردى مەيلەۋ سوور 1 گامىت

gummosis /gə'məʊsɪs/ *noun*

بەرھەم ھاتن يا دەردان يا دەر كر دنى زورى جيوە لە لايم دارى نەخۇش و برىن دار 1 گاموبىس

gummosity *noun*

سىرىشاۋى بوون، لىنجى، لىچقى، لىنج بوون 1 چىپناكى

gummy *adjective*

سىرىشاۋى، چەسپاۋى، لىچقى، لىنج 1 چىپناك

gummy /'gʌmli/ *adjective* (gummier, gummiest)

سىرىشاۋى، چەسپاۋى، لىچقى، لىنج، viscous، sticky 1 چىپناك

gummy /'gʌmli/ *adjective* (gummier, gummiest)

a gummy grin :toothless بى ددان، دەم بوۋچ، 1 بى ددان

gum olibanum = frankincense

gumption /'gʌmpʃn/ *noun*

1 زىرەكى، وريايى، مديركى، زىنگى 2 عقل و قام 3 بەجەركى، ويران، غىرەت، دل و دەروون 4 داھىتان 1 زىلى 2 عقل و شعور 3 جرات 4 ابتكار

gum resin *noun*

سىرىشى جەۋكى 1 صمغ رزىنى

gumshoe /'gʌmʃu:/ *noun*

(نەمريكا ي باكوورى) و نافەرمى 1 پۇلىسى

gum-tree /'gʌm tri:/ *noun*

1 دارى ئوكاليتوس يان يوكاليتوس 2 درەختى چەۋى دار 1 درخت اكاليتوس 2 درخت صمغ دار

gun /gʌn/ *noun*

1 چەك، تەفەنگ 2 (نەمريكاي باكوورى) چەك بەدەست، چەك دار، *a hired gun*: gunman تەقەي دەس يىكرىدن، 3 توپ 4 (پىشپىركىن) تەقەي دەس يىكرىدن، دەمانجەي دەسپىك *gunless adj*: -gunned *adj*: توپ دار، توپ لەسەر 1 1 اسلحە 2 توپ 3 فرد مسلح 4 تپانچەي شروع

gun-barrel /'gʌn bæɪl/ *noun*

لولە توپ، لولە تەفەنگ 1 لولەي توپ يا لولەي تەفەنگ

gunboat /'gʌnbəʊt, US -bəʊt/ *noun*

لوتكەي توپ دار، گەمى توپ لەسەر يان توپ دابەستە 1 ناۋچەي توپ دار

gunboat diplomacy *noun*

رامبارى يان سىياسەتى ھەر ھەيە (بەكارھىتاني) ھىز (تا مل بو داخۋازىيە كانت شل كا)، رامبارى زۆرەملق 1 سىاست تىكى بە زور

gun carriage *noun*

توپ ھەلگر، نەربەي توپ، توپ كىتىش 1 ارابەي توپ

gun control *noun*

مەھار يان كۆتۈرۈلى چەك ۋوچۇل (نەۋ) قانۇنلانى كەۋا بەكارھىتاني چەك بەر تەسك دەكەنەۋە 1 قۋانن مەھدودسازى اسلحە

gun cotton /'gʌn kɒtn/ *noun*

لوكەي تەقاندىن، لوكە باپرووت، باپرووت لوكە،

که تانی بارووتی (لوکسی هه لکیشراو له ترشه لۆکی نیتریک، وه کوو ته قه مهنی بهک به کار دیتری) ○ پنهی باروتی

gun deck *noun*

بشتی که شتی بو دابه ستنی توپه کان ○ عرشی استقرار توپ

gundi /'gʌndi/ *noun, pl. gundis*

کر تینه ریکی چکله ی ده شتی ئه فریکای ناوه ندی و روزه لاتن [خیزان Ctenodactylidae: چه ندین جورن] ○ گاندی

gundog *noun*

نازی، تانجی، سه گی راو ○ سگ شکاری

gunfight /'gʌnfait/ *noun*

شه ره چهک شهر یان جهنگ به چهک و نهنگ ○ جهنگ با اسلحه

gunfighter *noun*

شه رکهری چهک به ده ست (یان تفهنگ دار) ○ گان فایتر

gunfire /'gʌnfaiə(r)/ *noun*

ته قانندن، ته قه کردن، گولله خستن، تیر خستن، تفهنگ پیوه نان: *an exchange of gunfire with the police* ○ شلیک

gunge /'gʌŋdʒ/ *noun*

بیسی، لینچ، ماده ی لیچ ○ کثافت، ماده ی لرج **gung-ho** /'gʌŋ 'həʊ, US 'hoʊ/ *adjective, adverb*

1 به به روش، تامه زرو 2 ده مار گرزانه، تونه و (ب.ت. لهباری شه ره وه یان شتیکی مه ترسی دار و توندوتیزانه) ○ 1 مشتاق 2 تعصب آمیز

gun-harpoon /'gʌn hɑ:pun/ *noun*

رمی تفهنگ هاووت، رمی تفهنگی ○ زوبین تفنگی

gun-house /'gʌn haʊs/ *noun*

به نای توپ یا توپ چی ○ پناهگاه توپ یا توپ انداز

gunk /'gʌŋk/ = gunge**gun licence** *noun*

ده ستوور (نامه ی) تفهنگ یان هه لگرتنی چهک ○ جواز حمل اسلحه

gunlock /'gʌnlɒk/ *noun*

چه خماخ، نامیری ئاورگه یانندن ○ وسیله ی آتش رسانی

gunman /'gʌnmən/ *noun, pl. gunmen*

چهک به ده ست، تفهنگ به ده ست، چهک دار ○ فرد مسلح

gunmetal /'gʌnmetl/ *noun*

1 مه فره خ (دارشته ی مس، نه نه که یان زینک) 2 رنگی بوری توند ○ 1 مفرغ 2 رنگ سربی

Gunnar *noun, Old Norse Gunnarr*

پادشای نیبیلانگه کسان Nibelung و میسر دی Brynhild له میتولوزی Norse دا ○ گونار

gunnel /'gʌnəl/ = gunwale**gunnel** /'gʌnəl/ *noun*

ورده مارماسی [خیزان Pholidae: چه ندین جورن] ○ مارماهی ریز

gunner /'gʌnə(r)/ *noun*

1 توپاوژ، توپچی، توپخه 2 (له هیزی ده ریایی بریتانیا) ده قه رری به رپرسی توپخانه 3 (له سپای بریتانیا) سه ربازی توپخانه، سه ربازی توپاوژی ○ 1 توپچی 2 ستوان سوم توپخانه ی دریایی 3 جمعی توپخانه

gunnera /'gʌn(ə)rə, US gə'nɪərə/ *noun*

جوری گیای ئه مریکای باشووری به گه لای به کجار زله وه [توخم Gunnera]، به نه رت: له ناوی رووه ک ناسی نوروژی سه ده ی هه زده ناوی Johann E. Gunnerus ○ گانرا

gunnery /'gʌnəri/ *noun*

1 توپخانه 2 توپخانه ی هیزی ده ریایی 3 خستن یان ته قانندن توپ ○ 1 توپخانه 2 گانری 3 شلیک توپ

gunnery sergeant *noun*

به لهداری له هیزی ده ریایی ئه مریکا ○ گروهان دو

gunning *noun*

گولله خستن، تیر خستن، ته قانندن ○ تیراندازی

gunny /'gʌni/ *noun*

گونی، ته لیس، خه رار، خیش (به نه رت: له gonī سانسکریتوه) ○ گونی

gunnybag /'gʌni bæɡ/ *noun*

ته لیس، خیش، خه شه، جه وال ○ گونی

gunnysack /'gʌnisæk/ *noun*

ته لیس، خیش، خه شه، جه وال ○ گونی

gun-pit /'gʌn pɪt/ *noun*

سه نگه ری توپ ○ سنگر توپ

gunplay /'gʌnpleɪ/ *noun*

1 به کاره ی تانی توپه کان 2 توپ هاوژی ○ 1 استفاده از توپ ها 2 توپ اندازی

gunpoint /'gʌnpɔɪnt/ *noun, at gunpoint*

به زوری چهک، هه ره شه ی کوشتن، هه ره شه ی به چهک: *The driver was robbed at gunpoint* ○ با ته دید به به کارگیری اسلحه

gunpowder /'gʌnpaʊdə(r)/ *noun, also powder*

1 ده رمان، بارووت، تیز، شوره (تیکه له ییکی نیتراتی پوتاسیوم potassium nitrate، ره زی charcoal و سولفور: ده به = تووره که بارووت: ده ربک: جی بارووتی دارین) 2 جوری چایی ور دی سه وزی چینی که ده نکه ده نکه به ○ 1 باروت 2 نوعی چایی سبز چینی

gunroom /'gʌnrʊm/ *noun*

عه ماری تفهنگ (هی وهرزش و راو) ○ انبار اسلحه (شکاری یا ورزشی)

gun-runner /'gʌnrʌnə(r)/ *noun*

قاچاخ جی تفهنگ یان چهک و جۆل ○ قاچاقچی اسلحه

gun-running *noun*

قاچاخی تفنگ یا چهک و چول ○ قاچاق اسلحه

gunsel /'gʌns(ə)l/ *noun*1 (تافهرمی بیان ره مه‌کسی) تاوان‌کاری
چهک‌ه‌لگر 2 (بی‌بره) لای هاوړه‌گه‌زباز
homosexual ○ 1 گانسل 2 جوان هم‌جنس‌باز**gunship** /'gʌnʃɪp/ *noun*هټلیک‌سویتری سهریازی بؤ پاراستنی
هټلیک‌ویتره‌کانی تر و تیار دنی چهک‌وچولی
دوژمن، هټلیک‌ویتری شهرگر ○ گان‌شپ**gunshot** /'gʌnʃot, US -ʃa:t/ *noun*1 گولله، تیر، به‌رک: 2 gunshot wounds
تفه، گولله‌خستن، گولله‌تفاندن، تیرخستن
تیراوینز، ماوه‌بیر، هه‌تەر: He was out
off/within gunshot ○ 1 گولله 2 شلیک،
تیراندازی 3 برد اسلحه**gunshy** /'gʌnʃaɪ/ *adjective*ترساو، چه‌بساو، عه‌ب‌سراو، توقیو (له ده‌نگی به‌رز
یا چهک) ○ وحشت‌زده**gunssight** *noun*

سیره‌ی تفنگ ○ مگک تفنگ

gunslinger *noun*

(تافهرمی) پیاوی چهک‌ه‌لگر ○ مرد حامل تفنگ

gunsmith /'gʌnsmɪθ/ *noun*

چه‌خماخ‌چی، تفنگ‌ساز، چهک‌ساز ○ اسلحه‌ساز

gunsmithery /'gʌnsmɪθəri/ *noun*چه‌خماخ‌چیتی، تفنگ‌سازی، چهک‌سازی
○ اسلحه‌سازی**gunstick** /'gʌnstɪk/ *noun*

شیشی تفنگ ○ سبه‌ی تفنگ

gunstock /'gʌnstɒk/ *noun*کنگه‌چهک، کنگه‌تفنگ، قوناسی تفنگ ○
قنداق اسلحه**gunter's chain** /'gʌntəz 'tʃeɪn/ *noun*, also

Gunter's chain

زنجیری روویوی ○ زنجیر زمین‌پیمایی

Gunther *noun*, Germanگانتیر: پادشای بورگوندی و Burgundian
میردی برونیلند Brunhild له شه‌سانه‌ی
نهلمانی‌دا ○ گاتر**gun-toting** *noun*

چهک‌ه‌لگر، تفنگ‌ه‌لگر ○ حامل اسلحه

gunwale /'gʌnl/ *noun*, also gunnelلیواری به‌لهم، لیواری سهره‌وه‌ی (دیواری) گمی
یان که‌شتی (لیواری سهروی لایه‌کی گمی یان
که‌شتی‌یه‌کی چکولانه، له wale + gun (شهره)
جاران بؤ راگیر کردنی چهک‌کان به‌کاردیترا) ○
له‌ی قایق**gunyah** /'gʌnjə/ *noun*کوخته‌ی ده‌وه‌نی سهره‌تانشینان یان خه‌لکانی
ره‌سه‌نی نه‌وسترالیا ب.ت. تویته‌لش یان چربیندروست پووبین (بهره‌ت): له ganya داروک
Dharuk "مال" ○ گونیا**guppy** /'gʌpɪl/ *noun*, pl. guppiesگایی: جوړی ماسی جوان، هی ناوچه‌گهرم و
ناوه شیرینه‌کان، زوړتر بؤ نیو ناکواریم
[Poecilia reticulata] (بهره‌ت): له ناوی R. J.
Lechmere Guppy پیاوی دینی ترینیدادی
کارائیب، که یه‌که‌م‌چار نهم جوړه‌ی بؤ بریتیش
میوزیم British Museum (نارد) ○ گوبی**Gur** /gə:/ *noun*لقتیکی خیرانی زمانه‌کانی Niger-Congo له
چهن‌دین به‌شسی شه‌فریکای روژواو قسه‌ی
پین‌ده‌کری ○ گور**gurdwara** /gə:'dwa:ɾə, US gɜ:r-/ *noun*گوردوارا (به‌رسگی سیکه‌کان: بهره‌ت): له
gurdwārā به‌نجایی، له guru سانسکریت‌وه
"ماموستا" + dvāra "درگا") ○ گوردوارا**gurent** = gurnard**gurgitation** *noun*1 کولان، قولت‌ه‌لدان 2 شه‌پول، ده‌نگی شه‌پول
○ 1 جوش 2 موج، صدای موج**gurgle** /'gɜ:gl, US 'gɜ:rgl/ *noun*1 ده‌نگی خوره‌خور، خوشه، قولت‌قولت،
قلبه‌قلب 2 ده‌نگی گروگال، غره‌غره،
ترقیه (تریق) ده‌نگی شینه‌وه: The baby gave
a little gurgle of laughter ○ 1 صدای غل‌غل
2 غان و غون**Gurkha** /'gɜ:kə, US 'gɜ:rkə/ *noun*گورکا (= نندامی ریزیمینتی نهرته‌شسی هیندی و
بریتانی، له سهریازانی نیپال پیکه‌اتوه) ○
گورکا**Gurkhali** /gə:'ka:lɪ/ *noun*, also Gorkhali

گورکالی (زمانی فهرمی نیپال) ○ گورکالی

Gurmukhi /'gʊəməki/ *noun*جوړی خدمت یان هیل که سیکه‌کان بؤ نووسینی
به‌نجایی به‌کاری دینن (بهره‌ت): له guru
سانسکریت (پروانه guru) + mukha "دهم" ○
گورموکی**gurnard** /'gɜ:nəd/ *noun*گورنارد، ماسی (به‌سهرزله، سووره‌ماسی
[Eutrigla gurnardus] و جوړه‌کانی تر، خیزان
Triglidae) ○ سرخ‌ماهی**gurney** /'gɜ:nɪ/ *noun*, pl. gurneys(زوړتر شه‌مریکای باکووری) ده‌سته‌به‌ری
چه‌رخ‌دار بؤ راگویتستی نه‌خوشه‌کانی
نه‌خوش‌خانه ○ گورنی**gurry** /'gʌrɪ/ *noun*هه‌ناو یان ناوژگی نه‌ه‌نگ و ماسی ○ احشاء
وال یا مامی**guru** /'gʊrʊ:/ *noun*

1 گورو: ریه‌ری نایینی هیندی یان سیک Sikh

سه‌کان 2 ماموستای شایینی (دهس‌رویشوو)
ماموستا 1 گورو 2 مرشد، معلم

gush /gʌʃ/ *noun*

1 فیشقه (کردن)، کفه (کردن) کوفاره، بازده‌قه،
هه‌لقولین، پزان، گوپوبون، دهره‌پهرین، هه‌لجیون،
رزان 2 به‌پرگری، زیدده‌په‌وی، په‌پرگری 1
جوشش، فوران، ریزش 2 افراط

gusher /'gʌʃə(r)/ *noun*

1 چاله‌نەوتی هه‌لقولیو یان فیشقن، بیرەنەوتی
فیشقه‌کردوو 2 مروی تونره‌و یان په‌پرگیر 1
چاه فورانی 2 آدم افراطی

gushing /'gʌʃɪŋ/ *adjective*, also **gushy**

1 له هه‌لقولین‌دا، هه‌لقولیو له کفه‌دا، رووله
هه‌لجیون، له فیشقه (کردن)‌دا 2 به‌گور، به‌جوش،
به‌تاو، به‌تین 1 فورانی 2 پرحرار

gushingly /'gʌʃɪŋli/ *adverb*

هه‌لقولیوانه، فیشقه‌کردووانه 1 به‌طور جوشان

gusset /'gʌsɪt/ *noun*

1 (دروومان) نافه‌ک، گروول، تیرۆزوو
(دیرۆکوله‌یی) پسیز، خشته‌ک 2 (بیناسازی)
له‌چکی، نافه‌که، کاسیت 3 پشت‌به‌ستی گوشه،
گوشه، گوشه‌بەند (*gusseted adj*) 1 مرغ
2 لچکی 3 گوست، آهن زاویه

gust /gʌst/ *noun*

1 ره‌شەبا، بای توند، بای قایم، هه‌لکردنی بای
توند یان ره‌شەبا: *A gust of wind blew his hat off*
The wind was blowing in gusts 2 ره‌هیلە، ریزنه، بارینی به‌خوهرم 3 (ناور)،
دوو‌کەل و هند، گر‌کیشان، کلپه‌کردن 4 (خوار)،
هه‌لجیون، تەقینه‌وه‌ی هه‌ست و سۆز 1
توفان، وزش تند 2 رگیار 3 تنوره‌کشیدن 4
(مجازی) انفجار احساسات

gustation /gʌ'steɪʃn/ *noun*

1 (کاری) چه‌شتن، چیژکردن، مه‌زه‌کردن،
تام‌کردن، چیژان 2 هه‌ستی چه‌شتن 1 1 ذائقه 2
حسن چشایی

gustative /'gʌstətɪv/ *adjective*, also **gustational**

سه‌ربه هه‌ستی چه‌شتن 1 وابسته به حسن چشایی
gustatory /'gʌstətɔːri/ *adjective*

سه‌ربه چه‌شتن، چیژه‌رانه 1 وابسته به چشایی
gusto /'gʌstəʊ, US -toʊ/ *noun*, pl. **gusto** or **gustos**

چیژ، تین‌وگور، تاو، جوش، تامه‌زرویی،
به‌به‌روشی، تام، مه‌زه: *They sang with gusto*
1 ذوق، اشتیاق، حرارت، طعم

gusty /'gʌsti/ *adjective* (*gustier, gustiest*)

1 ره‌شەبایی، ئالۆز، پرپا، باهاتوو: *a gusty morning*
2 (با) توند، سه‌خت، قایم، ئاسه‌م 3
خۆش، به‌مه‌زه، به‌تام 1 1 توفانی 2 شەبەد 3
اشتەاور

gut /gʌt/ *noun*

1 ریخۆله، روڤی 2 زگ، گه‌ده، ورگ، کرش:
Have you seen the gut on him!
1 (برین‌کاری) ته‌قەلی نه‌شته‌رگری 4 ژی
(وه‌کوو بۆ فیۆلین) 5 دهره‌بندی ته‌نگ،
ته‌نگه‌لان، ته‌نگه، دهره‌ته‌نگ 6 کۆلان یان
گۆزه‌ری ته‌نگ 7 (*guts*) هه‌ناو، پزۆر،
گورگان‌خواردوو، گرنگ‌ترین به‌شی شتیك: *the*
gut of the problem 8 ویران، نه‌ترسی،
نازایه‌تی، به‌غیره‌تی 9 مروی زگه‌رو 1 1 روده
2 معده شکم 3 نخ بچه 4 زه 5 تنگه 6 کوچه یا
معر تنگ 7 (در جمع) احشا، مهم‌ترین قسمت
چیژی 8 جارت 9 آدم شکمو

gutbucket *noun*

(نافه‌رمی و له بریتانیا) بنیاده‌می زۆرخۆر،
چلینس، زگه‌رو، نه‌وسن، زکوون 1 1 آدم شکمو

gutless /'gʌtləs/ *adjective*

ترسه‌نووک، بێ‌دل، حیز، بێ‌جەرگ 1 ترسو
gutlessly /'gʌtləsli/ *adverb*
ترسه‌نوکانه، حیزانه، بێ‌جەرگانه 1 به‌طور ترسو
gutlessness /'gʌtləsni:s/ *noun*
ترسه‌نوکی، بێ‌دلی، حیزی، بێ‌جەرگی 1
ترسویی

gut rot = *rotgut*

gutsy /'gʌtsi/ *adjective* (*gutsier, gutsiest*)

1 نازا، به‌جەرگ، چاوسوور، به‌غیره‌ت، نه‌ترس:
2 *a gutsy decision* 1 *a gutsy little fighter*
به‌پیز، به‌مایه، مایه‌دار، به‌قه‌هوت، پرمایه 3
زگه‌رو، چاوچتوک (*gustiness n; gustily adv*)
1 1 شجاع، ترس 2 قوی 3 شکمو

gutta /'gʌtə/ *noun*

1 دلۆب، تنۆک 2 (بیناسازی) ئاوه‌چۆره،
ئاوچۆرکه 1 1 قطره 2 گوتا

gutta-percha /'gʌtə 'pɜ:tʃə, US 'pɜ:rtʃə/ *noun*

جیر، گاتایپرچا (چۆری که‌تیره که له چه‌ندین
جۆر داری مالیزیا (توخمه‌گانی *Payena* و
Palaquium) ده‌گیرێ) 1 گوتاپرکا

guttate /'gʌteɪt/ *adjective*

(زیدنه‌ناسی) خال‌خال، خال‌دار، خال‌لوی،
پنکه‌پنکه، تەوقن تەوقن، په‌له‌په‌له (بنه‌ره‌ت): له
guttatus لاتین "speckled" له "دلۆین"
خال‌خالی

guttation /gʌ'teɪʃ(ə)n/ *noun*

ده‌ردانی دلۆپۆکه‌ی ئاو له کونیه‌ی رووه‌ک،
دلۆپه‌رزی 1 گوتاسیون

guttled /'gʌtlɪd/ *adjective*

ناره‌حه‌ت، مه‌یوس، په‌شتو، خه‌مبار، وه‌ره‌س 1
غمگین، پکر

gutter /'gʌtə(r)/ *noun*

1 پلۆوسک، ئاوه‌رو، پلۆور، سوول، سوولاف،

بلوره، لوساوک، ناوی سدریان، توری
 بلوسکهکان، بلوسکه‌مەنی: *a leaking gutter* 2 *a blocked gutter* 2 (بال شەقام)
 قاناو، گەنگاورو 3 هەزاری، تەنە کەنشی،
 گەرەکی هەزارێش، خوارشار 4 رۆژنامەیی کە
 چیرۆکی دلتەزین دەربارەی ژبانی تاییەتی
 خەلکەوه چاپ دەکا تا نازارازی یونانیان
 بختەرۆو، چاپەمەنی بازاری (*gutterlike adj*)
 1 ناودان، آب روی بام، شیکەکی ناودان‌ها 2
 جوی 3 محەلی فقیرنشین 4 گاتر

gutter-bird /'gʌtə ba:ɪd/ *noun*

جۆلەکە، پاساری، سێفاندۆک ٥ گنجشک

gutter-child /'gʌtə tʃaɪld/ *noun*

منالی بەرەلا و کۆلان گەر ٥ بچە و لگەر

guttering /'gʌtərɪŋ/ *noun*

1 تۆری بلوسکه‌کان، تۆری ناوەرۆ، بلوسکان،
 بلوسکه‌کان، بلوسکه‌مەنی 2 (را) کێشانی
 بلوسکه‌کان 3 مێو یان بەزی توواری شەمەن
 1 شیکەکی ناودان‌ها 2 ناودان‌کشی 3 گلەترینگ

gutter press *noun*

چاپەمەنی بازاری (= رۆژنامەیی کە زۆر
 چیرۆکی دلتەزین چاپ دەکا) ٥ گاتر پەرس
guttersnipe /'gʌtsnaɪp, US -tərs-/ *noun*
 منالی شرەپۆش، منالی هەزار، منالی کۆلان گەر
 و بەرەلا، منالی پێیەتی (*guttersnipe adj*)
 ٥ بچە پاره و پورەپۆش، بچە قییر، بچە
 و لگەر

guttiform /'gʌtəfɔ:ml/ *adjective*

دڵۆب‌ئاسا، شێوەتۆک، تێتۆکی، دڵۆبی، تکه‌یی
 ٥ فطرەمانند

guttler *noun*

چلیس، چاوچنۆک ٥ حریص

guttural /'gʌtərəl/ *adjective, noun*

adj 1 گەرووی، قسورگی، بیینی،
 لەگەرودەرچوو: *2 -tural sounds* 2 (زمانەوانی)
 پشت‌گەرووی: *a ٥ guttural consonants*
n *low guttural growl* نەزوی قورگی یان
 گەرووی (ب.ت. وەکوو *g* و *g* *gutturalness* *adj*
gutturality n *gutturality n* *gutturality n* *adv*
 لە گەروو (و.ه)) ٥ *adj* 1 حلقی، گلوخیز 2
 پس‌کامی، حلقی *n* مەخوان حلقی

guttural consonant *noun*

نەزوی گاتیرال یان پشت‌گەرووی ٥ مەخوان
 پس‌کامی

gutturalization *noun*

1 گوتن بە شێوەی گەرووی 2 گۆڕین بۆ دەنگی
 گەرووی یان پشت‌گەرووی، *velarization* ٥
 گاترەلەزاسیون

guttery /'gʌtəri/ *noun*

(نافەرمی و لە سکاڵەند و ئێرلەند) کەوشی
 وەرزی یان کەتانی ٥ کفش وەرزی

guttery /'gʌtəri/ *adjective* (guttier, guttiest)

2 *a guttery quarterback* ٥ *gutsy* 1 - 1
 دڵۆب‌دڵۆب ٥ فطرە

guy /gʌi/ *abbreviation* *guy* *noun*

guy /'gʌniə(r)/ *noun*

(لە بریتانیا و نافەرمی) قوربان، بەرێز، گەرەم،
 سەیدا ٥ آقا

guy /'gʌi/ *noun*

1 کایرا، پیاو، ئێشان، بنیادەم، مرو 2 (*guys*)
 هەفالان، دەستە رفیق، دەستی هاوێلان ٥ 1
 آدم، مرد 2 (در جمع) رفقا، دوستان

guy /'gʌi/ *noun*

1 کەندر یان زنجیری راگرتن، تەناف یان
 گوریسی مەهار یا راگیرکردن 2 تەنافی رەشمال
 یان چادر ٥ 1 طاب مەهار 2 طاب چادر

Guyanese /'gʌiəni:z/ *adjective, noun*

adj سەرە گویانا *n* خەلکی گویانا *Guyana*,
 ولاتی لە پیاووری رۆژەلاتی ئەمریکای
 باشووری ٥ *adj* وابستە بە گویان *n* اهل گویان

Guy Fawkes Day *noun*

5ی ئۆفامبری سال 1605 لە ئینگلتەرە،
 رۆژبەدای پوچەڵکردنەوێ پیلانی گای
 فاوکس بۆ تەقاندنەوێ یان تۆپبارانکردنی دوو
 ئەنجومەنی پارلمان ٥ رۆژ گای فاوکس

Guy Fawkes night /'gʌi fɔ:ks naɪt/ =
 Bonfire night

guyot /'gi:ət/ *noun*

(زەوی ناسی) کێوی بن‌دەریایی سەر‌تەخت
 (بەرمەت): لە ناوی زەوی ناس و جوگرافیاژانی
 سویدی *Arnold H. Guyot* (مەرگ 1884)
 ٥ گیوت

guy rope *noun*

1 کەندر یا زنجیری راگرتن، تەناف یا گوریسی
 راگیرکردن یا مەهار 2 تەنافی رەشمال یان
 چادر، گوریسی تاول ٥ 1 طاب مەهار 2 طاب
 چادر

guyver /'gʌiəvə/ *noun*, also *guiver*, *gyver*

(نافەرمی، ئەوس‌ترالیا و نیوزیلەند)
 هەلس‌و‌کەوتنی ساخته یان ئەرمە‌برانه ٥ رفتار
 ساختگی یا چاپ‌نوسانه

guzzler /'gʌzlə(r)/ = *gas guzzler*

gybe /dʒaɪb/ *noun*, US *jibe*

(کەشتی) لاگۆران، بادانەو (بەرمەت): لە *gijben*
 بێ‌باوی هۆلەندی ٥ تغییر جهت

gyle *noun*

1 ئەو برە ناوچوێی کە لە جاریکا دە‌رتە‌وێ 2
 جۆی ترشاو 2 دە‌فر یان جیگای ترشاندن ٥
 جیل

gym /dʒɪm/ *noun*

1 زۆرخانه، وەر‌ز‌شا 2 ژیمناستیک ٥ 1 سالن
 وەر‌ز 2 ژیمناستیک

کاره‌ندام‌ناسی گونه‌ندامی زاوژیی ژنان
فیزیولوژی دستگاه تناسلی زنان

gynandromorph /dʒɪˈnandrəmɔːf, US ɡaɪ-/ *noun*

(بزشکی و گیانه‌وه‌رناسی، ب.ت. میرووه‌کان)
نیزه‌مووکی، دووره‌گه‌زی، نه‌نیزه‌منوی،
نیزمی (سو)شیوه، زینده‌وه‌ر یان بوونه‌وه‌ری که
به‌شیکلی له‌شی نیزه و به‌شیکلی تری می ٭ دوجنه
gynandromorphic *adjective*
سه‌ربه نیزه‌مووکی یان دووره‌گه‌زی یان
نه‌نیزه‌منوی ٭ وابسته به دوجنه

gynandromorphism *noun*

نیزه‌مووکی، دووره‌گه‌زی، نه‌نیزه‌منوی
دوجنه

gynandromorphous /dʒɪˈnandrəˈmɔːfəs, US ɡaɪ-/ *adjective*

نیزه‌مووک، دووره‌گه‌زه، نه‌نیزه‌منوی، هه‌رمک
نرماده

gynandromorphy *noun*

نیزه‌مووکی، دووره‌گه‌زی، نه‌نیزه‌منوی
دوجنه

gynandrous /dʒɪˈnandrəs, US ɡaɪ-/ *adjective*

1 (رووه‌ک‌ناسی، گول) هه‌م نیرک و هه‌م
نیزه‌که‌ی هه‌ین، جووته، نیزومی 2 نیزه‌مووک،
دووره‌گه‌ز، نه‌نیزه‌منوی ٭ 1 مزدوج 2 نرماده،
دوجنه

gynaepobia /ˌɡaɪnə(ʊ)ˈfəʊbiə, US ˌdʒaɪ-/ *noun*

ژنوفوبیا، ژن‌ترسی ٭ ژنهراسی
gynarchy /ˈɡaɪnəːki, US ˌdʒaɪ-/ *noun, pl. gynarchies*

ژن‌سالاری، ژن‌میری، ده‌سه‌لاتداریی ژنان
ژن‌سالاری

gyneco- US spelling of gynaecco-

gyniolatry *noun*

ژن‌پهرستی ٭ ژن‌پرستی
gynocentric /ˌɡaɪnə(ʊ)ˈsentrik, US ˌdʒaɪ-/ *adjective*

ژن‌ته‌وه‌ر، ژن‌ناوه‌ند ٭ ژن‌محور

gynocracy = gynaeccocracy

gynoecium /ɡaɪˈniːsiəm, US dʒ-/ *noun, pl. gynoecia* /-siə/

نیرک، کورۆک، میوتک، میتک، می‌ته‌ندامی گول،
نیرکان، کومه‌له‌ی نیرکه، میتک‌خانه (بنه‌ره‌ت):
لاتینی نوی، له **gunaikeion** یونانی "بالاخانه‌ی
ژنان"، له **gunaike-** **gunē** "ژنان، می" + **oikos**
"خانه" ٭ عضو ماده در گل، مجموعه‌ی مادگی

gynophobia /ˌɡaɪnə(ʊ)ˈfəʊbiə, ˌdʒaɪ-/ *noun*

ترسینکی یه‌کجار له ژن، له‌ژن‌ترسی ٭ ژنهراسی

gynophobic *adjective*

له‌ژن‌ترس، توقیو له ژنان ٭ ژنهراس

gynophore /dʒɪnəˈfɔː(r)/ *noun*

لاسکی نیرکه، نیرکه‌به‌ر، نیرکه‌هه‌لگر ٭ ساقی
تخم‌دان

-gynous *suffix*

باشگر: خاوه‌نی جوړیکی تایبه‌تی ته‌ندامه
منینه‌کان یا نیرکه‌یین: **epigynous** (بنه‌ره‌ت):
له‌سه‌ر بنچینه‌ی **-gynous** - لاتین، له **gunos**-
یونانی، له **gunē** "ژن" ٭ پوند: دارای عضو
مادگی خاص یا مادگی

gyp ¹ /dʒɪp/ *noun*

(نافه‌رمی و بریتانیا) نازار، ژان، ئیش ٭ عذاب،
درد

gyp ² /dʒɪp/ *noun*

گوپیری، له‌خشته‌بردن، **swindle** ٭ گول‌زنی

gyp /dʒɪp/ *noun*

نۆکه‌ر یان به‌رده‌ستی کولێز، کاره‌که‌ری کولێز
(زانکۆکانی که‌میریج و دورهام) ٭ خدمت‌کار
دانشکده

gyppo /ˈdʒɪpəʊ/ *noun, also gippo*

(نافه‌رمی، سووکانه) قه‌ره‌چی ٭ کولی

gypseous /ˈdʒɪpsɪəs/ *adjective*

گه‌چی، شیشه‌ی ینکه‌هاتوو له‌گه‌ج، گه‌ج ده‌دا،
گه‌ج‌دار، گه‌جاوی، گه‌چی تیا‌به: **gypseous**
clay loam ٭ گچی، منکشل از گچ، گچ‌دار

gypsiferous /-ˈsɪf(ə)rəs/ *adjective*

گه‌چ‌ناسا، شیشه‌گه‌ج، گه‌چی، گه‌جه‌لان، گه‌ج‌دار،
گه‌جاوی ٭ گچ‌ماند، گچ‌خیز

gypsophila /dʒɪpˈsɒfɪlə/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) گه‌جه‌جه‌زه؟، بایرده‌له؟ [توخم
Gypsophila] ٭ رقیقه

gypsum /ˈdʒɪpsəm/ *noun*

1 گه‌ج، به‌ردی گه‌ج، به‌رده‌گه‌ج 2 **drywall** -
(بنه‌ره‌ت): له لاتینه‌وه، له **gypsos** یونانی‌یه‌وه) ٭
گچ، سنگ گچ

gypsy ¹ /ˈdʒɪpsɪ/ *noun (pl. gypsies), adjective, also gipsy*

1 *n* کاولی، دویم، قه‌جسه‌ر، نه‌وه‌ر، چنگانه 2
زمانی دویمان *adj* سه‌ربه‌دومه‌کان ٭ 1 *n* کولی
2 زبان کولی *adj* وابسته به کولی‌ها

gypsy moth *noun*

جوړی په‌بووله‌ی (شه‌وگر) **moth** یی نیرقاوه‌یی
و می‌بین‌بالی سبی و گه‌وره‌تر [**Lymantia**]
dispar ٭ نوعی پروانه

gypsywort *noun*

گیادومه؟ (ده‌لین دومه‌کان بو ره‌نگاندنی پیتیان
به‌کاربان دیتا)، گیایینکی گول‌سبی له نیره‌ی
mint هی بووی شیدار [**Lycopus europaeus**]
٭ نوعی گیاه

gyr(o)- *prefix*

پیشگر: 1 گهران، سووران، خولانه‌وه، سهر به
خولانه‌وه، سووران‌ه‌وه، ئالقه، بازنه:
gyromagnetic 2 سهر به سووران‌بینی یان
زیرۆسکۆپ: **gyrostabilizer** (بنه‌رەت: له
gyros یۆنانی‌یه‌وه "a ring") ٥ پیشوند: 1
گردش، وابسته به گردش، دایره، حلقه 2 وابسته به
زیرۆسکۆپ

gyral /dʒaɪr(ə)l/ adjective

وه‌رسوو، گه‌رۆک، خولۆک، گه‌رنده ٥ گردنده
gyrate /dʒaɪreɪt, US 'dʒaɪreɪt/ adjective
ئالقه‌یی، بازنه‌یی، وه‌رسوو، گه‌رنده، گه‌رۆک ٥
حلقه‌ای، گردنده

gyrating adjective

سوورپۆک، وه‌رسوو، گه‌رۆک، خولۆک،
ده‌ورسوو (به ده‌ور شتیگدا) ٥ دوار

gyration /dʒaɪ'reɪʃn/ noun

سووران، خولان، خولانه‌وه، چه‌رخین،
ده‌ورلێدان، گه‌ران، چه‌رخ‌خواردن، گردوخول،
سوورخواردن، چه‌رخ (به ده‌ور خال یان
ته‌وه‌ردا): **The butterflies were performing the gyration of the aerial gyrations**
earth on its axis ٥ چرخش، گردش

gyrator noun

وه‌رچه‌رخ، وه‌رسوو، سوورپۆک، گه‌رنده،
گه‌رۆک ٥ چرخنده

gyratory /dʒaɪ'reɪt(ə)ri, US 'dʒaɪrət-/
adjective, noun (pl. gyratories)

adj سوورپۆک، وه‌رسوو، خولۆک، ده‌ورسوو،
گه‌رۆک، ده‌گه‌ڕێ، چه‌رخ، ده‌ورلێده‌ر n
(gyratories) سیستمیکی هات‌و‌چوویی که
پێویسته ده‌ور لێدرێ ٥ adj دوار، گردنده n (در
جمع) یک سیستم ترافیکی

gyre /dʒaɪə, US 'gaɪə/ noun

1 ئالقه، بازنه 2 جووله‌ی بازنه‌یی، گێژاو، بزاوت
یان جوولانی ئالقه‌یی، شیوه یان جوولانی
3 spiral (جوگرافی) جووڕی باتێرنی
ئالقه‌یی یان سووری ته‌وزمه‌کان له تهرکی
نۆقیانووسدا؛ سیستمیکی ئالقه‌یی ته‌وزمه‌کانی
نۆقیانووسی که له نیوه‌گۆی Hemisphere
باکووری‌دا راست‌سوو و له نیوه‌گۆی باشووری‌دا
چه‌پ‌سوو (gyral adj) counterclockwise 3 جابر
٥ 1 حلقه، دایره 2 حرکت دایره‌ای 3 جابر

gyrfalcon /'dʒɔːfɔː(l)k(ə)n, US
- ,fɒlk(ə)n/ noun

(بالنده‌ناسی) سه‌نقور، شمقار، به‌چه‌ندین ره‌نگی
هه‌یه [Falco rusticolus] ٥ سنقر

gyri = plural form of gyrus

gyro, pl. gyros = gyrocompa, gyroscope

gyrocompass noun

لادۆز یان رووگه‌دۆزی زیرۆسکۆی ٥
قطب‌نمای زیرۆسکۆی

gyromagnetic adjective

(فیزیکی) سهر به تاییه‌تمه‌ندی مه‌گنا‌ئیی یان
میکانیکی پارچۆلکه یا ته‌نکی ئیلیکتریکی
وه‌رسوو ٥ زیرۆمگنا‌ئیک

gyron /dʒaɪr(ə)n/ noun

(heraldry) تیرۆزوو (ک) بنه‌رەت: له‌فهره‌سی
کۆنه‌وه "gusset" ٥ جیرون

gyronny /dʒaɪ'rɒni/ adjective

(heraldry) تیرۆزوو کراوه به‌سه‌ر هه‌شت
تیرۆزوو (ک) مه‌تال ٥ جیرونی

gyropilot = automatic pilot

gyroplane = autogiro

gyroscope /dʒaɪrə'skəʊp, US -skoʊp/
noun

سووران‌بین، زیرۆسکۆپ (ده‌زگایی بۆ راگرتنی
هاوسه‌نگی و له‌نگه‌ری که‌شتی و فرۆکه) ٥
گردش‌نما، زیرۆسکۆپ

gyroscopic /dʒaɪrə'skɒpɪk, US -
'skaːpɪk/ adjective

سهر به سووران‌بینی، سهر به یان پێنه‌ندی به
زیرۆسکۆیه‌وه هه‌یه (gyroscopically adv) ٥
وابسته به زیرۆسکۆی

gyroscopic compass noun

لادۆز یان رووگه‌دۆزی زیرۆسکۆی ٥
قطب‌نمای زیرۆسکۆی

gyrostabilizer noun, also gyroscopic
stabilizer or gyrostabilizer

ده‌زگاییکی زیرۆسکۆی بۆ راگرتنی له‌نگه‌ر یا
هاوسه‌نگی که‌شتی، فرۆکه، سه‌کو platform و
هند ٥ زیرۆستابیلایزر

gyrus /dʒaɪrəs/ noun, pl. gyri /-taɪ/

(توپکاری) قه‌د یان قه‌فی سه‌ر مێشکۆله، جینی
مێشکۆله ٥ جیروس

Gy Sgt = abbreviation Gunner Sergeant

gytja /'jɪtʃə/ noun

(زه‌وی‌ناسی) لیتەک: نیشته‌وێن بێ له‌ماک و
مه‌تریالی نه‌ندامی organic matter له‌بنکی
گۆماو یان ده‌ریاچه‌ییکی بێ‌خۆراک‌دا
eutrophic (بنه‌رەت: له‌سویدی‌یه‌وه به‌واتای
"لیته، قوڕ، ooze, mud" ٥ جیجا)

gyves /dʒaɪvz, US ɡaɪvz/ noun

کۆت‌وزنجیر، پێوه‌ن (د)، کۆت‌وه‌ند (d)
٥ غل و زنجیر (adj)

gyver = guyver

H h

H¹, h /ertʃ, pl. Hs, H's, h's /'ertʃɪz/ *noun*

1 نیج، نه یج (= ههشتهمین پیتی نهلفوینی نینگلیسی) 2 نامازه به ده نکی دواي Q له دهسته یین له شته کان، بابه ته کان و هند 3 شتیك له شیوه ی پیتی H 1 و 2 ایچ 3 چیزی به شکل حرف H
H² *abbreviation* 1 (of a pencil lead) hard 2 height 3 Physics henry(s) 4 informal heroin 5 Brit. (on street signs) hydrant 6 symb. the chemical element hydrogen 7 Chemistry enthalpy

h *abbreviation* 1 (بۆ یتوانی بهر زایی نه سب) 2 hand(s) 3 hecto- 4 horse 5 hot 6 hour(s)

ha¹ /hɑ:/ *interjection*

Ha! *I knew he was hiding* نا! ها! نه ها! *something* هان

ha² *abbreviation* hectare(s)

haaf /hɑ:f, haf/ *noun*

(له شتورکنی Orkney و شیتلند Shetland) ناوچه یان شوین له ده ریا که بۆ راوه ماسی به کاردیترا (بنه رت: له haf نوری کۆن "ده ریا ی بهرز") هاف

haar /ho:ɪ/ *noun*

نهم یان مزیکی ساردی ده ریا، هی که ناری روژه لاتی نینگلته ره و سکا تلند (بنه رت: رهنگه له hárr نوری کۆن "hoary hoar") هار

Hab. = *abbreviation* Habakkuk

Habakkuk *noun*, also Habacuc, Hebrew *Hābhaqqūq*

1 هاباکوک، حه بقووق: یتفه مبه ریکی عبری سه ده ی جهوته می بهرله زاین 2 کنییی حه بقووقی یتفه مبه ر 1 حبقوق 2 کتاب حبقوق نی

habanera /,habə'ne:ɾə, US ,ɑ:bə-/ *noun*, pl. habaneras

هه لپه رکی یان موسیقای کوبایی (بنه رت: کورت گراوه ی *danza habanera* سانیایی "سه ما یا هه لپه رکی هافانا Havana") هابانرا

Habanero - North American term for Scotch bonnet

Habdalah /hav'dɑ:lɑ/ *noun*, also Havdala

هه قدالا، هابدالا (= نویت یان ری و ره سمیکی جووله کان، کۆتایی Sabbath به ریوه ده چی، بنه رت: له *habdālāh* عبری "separation" "division") هادالا

habeas corpus /,heɪbiəs 'kɔ:pəs, US 'kɔ:rpəs/ *noun*, Latin

(ماف) ده ستووری بانگ کردن (زیندانی) بۆ دادگا (به مه بهستی لیکۆلینه وه و مانه وه ی له زیندان یان نا) حکم احضار به دادگاه

habeas corpus ad subjiciendum *noun*, Latin

(ماف) ده ستووری بۆ لیکۆلینه وه ی گرتنی تاوانباری بۆ دادگا حکم رسیدگی به علت جلب متهمی به دادگاه

haberdasher /'hæbə'dæʃə(r), US 'hæbərd-/ *noun*

دروو مانه فروش، ورده فروش، متومو وروو فروش خرازی فروش

haberdashery /,hæbə'dæʃəri, US 'hæbərd-/ *noun*, pl. haberdasheries

1 دروومانه فروش، دووکانی متومو وروو وروشی، دووکانی که لویه لی دروومان، مالی بهرگ دروون، ورده فروش 2 دووکان یان به شینکی گه وره له

فروشگاهی که شتومه کی بیوانه ده فروشی
1 خرازی فروشی 2 هابر دشری

habergeon /'hæbdʒ(ə)n/ US
ha'bdʒ(ə)n/ noun

1 (میتروویی) زری بی قول 2
جوشن بی آستین

Haber process noun

رهوت یان پرؤسه ی هابیر: رهوت یان
پرؤسه یکی تاوده رانه catalytic بو یتکه نانی
نامونیا ammonia له ناپرؤژین و هایدروژین
(بنهرهت: له ناوی کیمیا زانی له لمانی Fritz
Haber (1868-1934) فرایند هابر

habile /hə'bil/ adjective

شاره زار، کارزان، لیزان 1 ماهر، خبره
habilitant /hə'bilɪnt(ə)n/ noun

1 جل و بهرگ، بهرگ، جامه، کنج، جل 2
(habiliments) کهل و بهل، تروفاق، تیشواک،
شتومه ک، the trappings, accouterments — W. P.
Webb 1 جامه، پوشاک 2 (در جمع) تجهیزات
habit /'hæbit/ noun

1 خو، پیشه، عادهت، راهات؟، سان، خو و
خده: 2 good/bad habits ده ستور، رهوش،
ههلس و کوهوتی هه میشه ی، سان، داب،
که فنه شوپ، ری و شوین 3 گیروده ی، ئالووده ی،
فیربون 4 عابا، بالا پوش، خهرقه 1 عادت،
خلق و خو 2 رسم 3 اعتیاد 4 خرقه

habitability /hə'bitə'biliti/ noun, also
habitableness

له لی مانه وه هاتوویی، زیان لی کراوی،
له نیشته جی هاتوویی 1 سکونت پذیری

habitable /'hæbitəbl/ adjective

زیان لی کراو، له نیشته جی هاتو، جینی زیوار،
شیای لی مانه وه، له دانیشتن هاتو، زیانی
لی ده کړی، بو دانیشتن ده ی، بو گیرسانه وه ده ی:
The house should be habitable by the
new year سکونت پذیر

habitably /'hæbitəbl/ adverb

له نیشته جی هاتووانه 1 به طور قابل سکونت

habitation /'hæbitəns/ noun

لی مانه وه، نیشته جی بوون، لی دانیشتن، گیرسانه وه،
زیوار کردن 1 سکونت

habitant /'hæbitənt/ noun

1 دانیشتنو، جینوار، لی ساوه 2
/abi'tɔ:/ 2 فهره نسی که نه دانشین، ب. ت. Quebec یان
Louisiana 1 ساکن 2 هابیتانت

habitat /'hæbitæt/ noun

زیوارگه، خوچنی، بوو، جینوار، زینار، زینگه، زید،
بنه جی، جینی سروشتی، شوینی خورسک: the
destruction of wildlife habitat
The panda's natural habitat is the bamboo

forest 1 بوم، سکونگاه

habitation /hæ'bitʃ(ə)n/ noun

1 لی مانه وه، لی دانیشتن، نیشته جی بوون،
گیرسانه وه، زیوار کردن: They looked around
for any signs of habitation 2 مال، خانو،
شوینی گیرسانه وه، نه وله گه، پورگه 1
سکونت 2 ممکن

habit-forming adjective

خوویتگی، گیرودای، گیروده کهر، گیروده ساز
1 اعتیادآور

habitual /hə'bitʃuəl/ adjective

1 ئاسایی، هه میشه ی، عه ده تی 2 گیروده،
راهاتوو، عادهت کردوو، خده گرتوو، فیر 3 له
رووی عاده توه، واخو و گرتوو، و اراهاتوو 1
عادی 2 معتاد 3 ناشی از عادت

habitual drunkard noun

هه میشه مه ست، دایمه مه ست 1 دائم الخمر

habitually /hə'bitʃuəl/ adverb

وه کوو هه میشه، وه کوو جازان، له رووی
عاده توه، له رووی خووه وه: the dark glasses
he usually wore 1 طبق معمول، برحسب عادت

habitation /hə'bitʃu'etʃn/ noun

خووی گرتن، عادهت بی دان، پی کردنه پیشه،
داهینان، گیروده کردن، فیر کردن، پیوه کردن،
خو و گرتن، داهاتن، راهاتن، عادهت گرتن 1
عادت دهی، معتاد سازی، اعتیاد

habitude /'hæbitju:d/ noun

ده ستور، رهسم، داب، شتوه، رهوش، خو و
خده، ری و شوین 1 رسم، منش، خصلت، روش
habitué /(h)æ'bitʃue/ noun, also hæbitʃue
(له فهره نسوه) هات و چو کمر یان سهردان چی
هه میشه ی، هه میشه له هات و چو دا، گیروده،
خو و گرتوو 1 پای ثابت، معتاد

hachures /hə'ʃjuəz/ noun, pl. also hachure

هاشوور (hachured adj) 1 پرداز

hacienda /hæsi'enda/ noun

(له ولاتانی سپانیایی زمان دا) شاموچه،
مووچه و بهره، مووچه گه وهره، گه وهره کینلگه،
مووچه ی گه وهره (به مالیکه وه) 1 مزرعه بیا
کشت زار بزرگ

hack /hæk/ noun

1 لهقه، شقی، پتله قه، شپ 2 قولینگی دووسهر
یان کان کهنی، پاچی دووسهر 3 بیل، پتله ره 4
(کون) برین 5 کوخه ی وشک (و کورت) 6
(کامپیوتر) هه ک (بنهره تی له لمانیای روظاوی
هه یه) 1 لگد، تیا 2 کلنگ دوسر 3 بیل 4 زخم
5 سرفه ی خشک 6 هک

hack /hæk/ noun

1 نووسهری بهر کړی گراو یان مزه وهره، نووسهری
راسپارده (کار) 2 فشه (یان که چه) سیاسه توان،
سیاسه توانی ناگرتگ و هیچ 3 دزی کامپیوتری،

دزه گهري، ههك 4 نەسپى بەكرى 5 كەلاكە نەسپى
يان پىرە نەسپى لەين كەوتوو 6 سواری نەسپى،
نەسپ سواری 7 شۆفیری تاکسی 8 تاکسی 1
نویسندهی مزدور 2 سیاستمدار الکسی 3 سرفت
کامپیوتری 4 اسب کرایه‌ای 5 اسب ازبافته و پیر
6 اسب سواری 7 رانندهی تاکسی 8 تاکسی

hackamore /'hækəməʊ/ *noun*

لەغاو یان دەم‌پێنی بۆ راھێتانی نەسپ ھەمکۆر
hackberry *noun, pl. hackberries*

1 داریکی گەلاگەزەنی *Celtis occidentalis*
(ئەمریکای باکووری) و چۆرە کانی تر 2 بەری
نەرخەوانی ئەو دارە ھادغادغان

hackbut /'hækbʌt/ *noun, also hagbut*

چۆری قەرمە کە بنی قونداخە کەمی چەماپووە
نوعی شەمخال

hacked off *adjective*

I'm really - زین، زویر، نارەحەت، رق ھەتاو: -
d off ھەتتاو، عەبانی

hacker /'hækə(r)/ *noun*

خولای کامپیوتر، چەتە کامپیوتری ھەکر
hack-hammer /'hæk hæmə(r)/ *noun*
چەکووشی تەشوی ئاسای بەرداشان ھەکر
چکش

hacking *noun*

دزی (کردن) کامپیوتری، چەتە گەری
کامپیوتری ھەکنگ

hacking cough *noun*

کۆخەڕەشە، کۆخەوشکە ھەکرەفی خشک

hacking jacket *noun*

چاکەت یا کەواى نەسپ سواری ھەکر سوارکاری
hackles /'hæklz/ *noun*

1 پەر یان تووکی ملی بالندە و گیانەوەرە کان
(وہ کوو پشیلە، سەگ، کەلەشیز و ھەند) 2
(make someone's hackles rise)
تووہ کردن، کفر دەرھێتان، رق ھەستاندن، لە دین
دەرکردن 1 پەر یا موی گردن پرنڭکان و
حیوانات 2 عەبانی سازی

hackman /'hækmən/ *noun, pl. hackmen*

ئەراپەوانی بەکرى ھەکرەفی درشکە کرایەای

hackney /'hæknɪ/ *noun, pl. hackneys*

1 سواری نەسپ، نەسپ سواری، غارە نەسپ 2
نەسپ کالیسکە گێش 3 کالیسکە بەکرى 1
اسب سواری 2 اسب درشکە 3 درشکە کرایەای

hackney carriage /'hæknɪ kærɪdʒ/ *noun, also hackney cab*

1 کالیسکە بەکرى (چاران لەجیانی تاکسی
بەکار دێت) 2 تاکسی 1 درشکە کرایەای 2
تاکسی

hackneyed /'hæknɪd/ *adjective*

کۆن، لەباوەتوو، رزێو، پوواو، سوواو، شە
شەتەتەر: *a hackneyed phrase/subject*

قدیمی، پیش پافتادە، لوس، خستەکنندە

hacksaw /'hæksɔ:/ *noun*

مشار یان ھەرە ئاسنەر، مشاری کەوانی،
ھەرە کەوانە، گەوانە ھەرە ھەرە

hackwork *noun*

1 بەرھەمی وێژەیی یان ھونەری 2 کاری
گیان دەرھاتن یان پشتشکێن، کولەمەرگی 1
ئێز ادبی یا ھنری 2 کار گەل

had /hæd/ = past and past participle of have

haddock /'hædək/ *noun, pl. same*

ھەداک (ماسی ئاسایی بۆ خواردن بەکار دێت)
smoked: (*Melanogrammus aeglefinus*)
ھداک ھەداک

hade /heɪd/ *noun*

(زەوی ناسی) لاری، لێزی، خواری ھەکر، کچی

Hadean *adjective*

(زەوی ناسی) سەر بە کۆسەر دەمانی acon مێژوو
نیوان پێکھاتنی کۆمەڵەیی خووری و یەکەمین
کەفر و بەردی سەر زەوی ھەداکان

Hades /'heidɪz/ *noun, also underworld, Greek Aïdēs, Aïdēs, Haidēs*

1 دۆژە، جیھانی خوارین، جیھانی مردوووان یان
گیانان (میتۆلۆژی یونانی، بنەرەت: لە *Haidēs*
ناوی *Pluto*، خودای مردوووان) 2 (نافەرەمی)
جەھەنم، دۆژەخ، *Sheol* 1 عالم ارواح 2
(عامیانە) جەنم

Hadith /hæ'di:θ/ *noun, pl. Hadith ro Hadiths*

فەرموودە، جەدیس (بنەرەت: لە *hadīṭ* عەرەبی
"tradition") ھەدیت

hadj /'hædʒ/ *noun*

حەج ھەج

hadji /'hædʒɪ/ *noun*

حاجی ھەجی

hadn't /'hædn't/ *abbreviation had not*

hadron /'hædrən/ *noun*

(فیزیکی) پارچۆلکە یێکی زیر گەردیلەیی (وەک
پروتۆن و نۆترونی) کە لە کوارک پێکھاتوو و
دەتوانی لە کارلێکی بەھێزدا بەشداری بکا، وەک
باریۆن *baryon* یان مێزۆن *meson* ھادرون

hadronic *adjective*

سەر بە ھادرون ھەبەت بە ھادرون

hadrosaur /'hædrɔsɔ:/ *noun*

نەستورە (مارمێلکە، ھادروسۆر: دایناسۆریکی
زۆر ترەر دوو پێسی گێخاخور، خێزانی
Hadrosauridae، شەویلکەیی تەخت وەکوو
دەنووکی مەرایی (بنەرەت: لە *hadros* یونانی
"نەستور" *sauros* "مارمێلک") ھادروسۆر

hadst = archaic second person singular past
of have

haecceity /hek'si:ti, US hi:k-/ *noun*

ناکیتی، کیه تی، تاک، که سیتی ٭ فردیت، فرد، شخصیت

haem(o)- / 'hi:məʊ, US -məʊ/ *prefix*

پیشگر: خوين، خين (بهرت: له *haima* يونانی يهوه "خوين") ٭ پشوند: خون

haem / 'hi:m/ *noun*, US *heme*

(زينده کيميا) ناوټه يئکي ټاسن دار له ده سته *porphyrin* که به ششې ناپروټيني *prothetic haemoglobin* کومه لي ټاسن داري سوور $C_{34}H_{32}N_4O_4Fe$ ي هيموگلوبين و *myoglobin* ٭ هيم

haemal / 'hi:m(ə)/ *adjective*, US *hema*

خوينی، سهره خوين ٭ خونی

haemangioma = *angioma*

haemapoiesis *noun*

خوين پټکھان، دروس بوونی خوين، خوين سازي ٭ خون زای

haemapoietic *adjective*

خوين پټکھن، خوين دروسکر، خوين ساز ٭ خون ساز

haemat(o)- US *hemato-* *prefix*

پیشگر: خوين، خين: *haematoma* (بهرت: *haima* يونانی يهوه "خوين") ٭ پشوند: خون

haematemesis /hi:mə'temis/ *noun*

رشانه وهی خوين، خوين هټانه وه ٭ استفراغ خون

haematic /hi'mætik/ *adjective*

خوينی، خوين دار ٭ خونی، دارای خون

haematin /hi'mətin/ *noun*, US *hematin*

(زينده کيميا) هيماتين: ناوټه يئې $C_{34}H_{33}N_4O_5Fe$ که له هيموگلوبين بهرهم دپري ٭ هماتين

haematite /hi'mətaɪt/ *noun*, US *hematite*

هيماتيت، بهره خوين، بهره دي ټاسن (به رديکي سووري تاريخ که ټاسن له وه بهره ست دي: هيمات *haematitic adj*) ٭ هيمات

haematocrite /hi'məto(ʊ)si:t/ *noun*, US

hematocrite

(پزشکی) دمه لي خوينی، کوانی خوينی ٭ دمل خونی

haematocrit /hi'məto(ʊ)kri:t/ *noun*, US *hematocrit*

(کارته ندام ناسی) 1 ريزه ی بوونی خروکه سووره کانی خوين سه بارت به سه رجه م ريزه ی خوين 2 سينتر فيوزی سو جيا کرده وهی خانه کانی خوين له پلازما ٭ همتوکريت

haematogen *noun*, US *hematogen*

خوين پټکھن، خوين ساز، دروسکهری خوين، خوين ه لټن ٭ خون زای

haematogenesis /hemə'təʊ'dzenis/ *noun*, US *hematogenesis*

خوين پټکھنسان، دروس کردنی خوين، خوين ه لټان ٭ خون زای

haematogenous /hi'mə'tɒdʒɪnəs/ *adjective*, US *hematogenous*

(پزشکی) 1 خوين ساز، خوين پټکھن 2 له خوين پټکھانو، به وهی خوين بلا وه يو: *haematogenous spread of infection* ٭ خون زای 2 از خون به وجود آمده، همتوژنوس

haematoid *adjective*, US *hematoid*

وه کوو خوين، خوين ټاسا، شينه خوين ٭ خون دار

haematological /hi'mə'tə'lɒdʒɪkl/, US -'lɑ:dʒ-/ *adjective*, US *hematological*

سهره يان پټوه ندی به خوين ناسی يهوه هه يه ٭ خون شناختی

haematologist /hi'mə'tɒlədʒɪst/, US -'tɑ:l-/ *noun*, US *hematologist*

خوين ناس، پسوری خوين، خوينه وان ٭ خون شناس

haematology /hi'mə'tɒlədʒi/, US -'tɑ:l-/ *noun*, US *hematology*

خوين ناسی، خوينه وانی، ليکول سينه وهی فيزيولوژی خوين ٭ خون شناسی

haematoma /hi'mə'təʊmə/, US -'təʊmə/ *noun*, pl. *haematomas* or *haematomata* /-mə'tə/, US *hematoma*

کوانی خوينی، دمه لي خوينی، وهره می خوينی ٭ دمل خونی

haematophagous /hi'mə'tɒfəɡəs/ *adjective*, US *hematophagous*

(گياهه وهره ناسی) خوين خور ٭ خون خوار

haematopoiesis /hi'məto(ʊ)pɔɪ'isis/ US *hematopoiesis* = *haemopoiesis*

(*haematopoietic adj*)

haematose *adjective*, US *hematose*

پرخوين ٭ پر خون

haematoxylin /hi'mə'tɒksɪlɪn/ *noun*, US *hematoxylin*

خوين (به) داره: ناوټه يئکي فينوليکي کريستالی به رنگي $C_{16}H_{14}O_6$ نيو *logwood* که به ټاسانی ده گوردري سو رنگه کان و له پواری سته يئې بايولوژيکي به کار دپري (له *Haematoxylum* لاتيني نوي (ناوی توخم؛ بهره ت: له - *xulon* + *haemato-* يونانی "دار") ٭ همتوکسيل

haematuria /hi'mə'tjuəriə/ *noun*, US *hematuria*

بوونی خوين له ميزدا، همتاتوريا ٭ همتاتوريا

haematozoon /hemə'tə'zəʊn/ *noun*, US *hematozoon*

مشه خوری خوين ٭ انگل خون

-haemia = variant spelling of *-aemia*

haemic /'hi:mɪk/ *adjective*, US *hemic*

سەربە خوین، خوینی ○ وابستە بە خون، خوینی
haemo- (US *hemo*) = equivalent to *haemato-*
(from Gk *haima* 'blood')

haemochromatosis

/hi:mə(ʊ)krəʊmə'təʊsɪs/ *noun*, US
hemochromatosis, also bronze diabetes or
iron-storage disease

(پزشکی) کێشەییکی بۆماوھەیی مێتابولیزمی ناسن
کە لەودا رەنگ و پێگەشتە ناسن-دارەکان لە
شانهکاندا دەنیشن ○ ھموکروماتوز

haemochromatotic adjective

سەربە ھیموکروماتوسیس یان کروماتوز
ھموکروماتوتیک

haemocoel /'hi:məsi:l/ *noun*, US *hemocoel*

(گیانەوەرئاسی) خوێنەبۆشە: بۆشاییەکی لەش
(وەک ھی جومگەپایان و ھێندێ لە لەش-نەرمان)
کە خوین و *haemolymph* ی تیاہە و وەک
بەشێ لە سیستمی سوورانی خوینی کار دەکا ○
حفزەیی خوینی، ھوسیل

haemocyanin /hi:mə(ʊ)'saɪənɪn/ *noun*,
US *haemocyanin*

(زیندەکیما) پروتینی کە مسی تیاہە، بەرپرسی
راگوێستنی ئۆکسیژنە لە پلازما ی خوینی
جومگەپایان و لەش-نەرمان ○ ھوسیانین

haemocyte *noun*, US *hemocyte*

خانەیی خوینی، خوینی خانە، blood cell، ب.ت.
ھی گیانەوەرێکی بێ-پرېرە ○
سلول خوینی

haemocytometer *noun*, US *hemocytometer*

خوین-خانەژمێر، خانەخوین-ژمێر، دەرگایی بۆ
بۆاردنی خانەکانی خوین ○ ھموسیتۆمێتر

haemodialysis /hi:mə(ʊ)'daɪəlɪsɪs/ *noun*,

US *hemodialysis*, *pl.* *haemodialyses* /-si:z/
(پزشکی) بێژاندنەوہ یان دیالیزی گورچیلە ○
دیالیز کلیە

haemodynamic *adjective*, US

hemodynamic
(کارنەندام-ناسی) سەربە یان پتوھندی بە رەوت و
رۆینی خوین لە نیو لەشەوہ ھەبە ○ وابستە بە
ھمودینامیک

haemodynamics *noun*, *pl.*, US

hemodynamics
دینامیکی خوین، لقن لە کارنەندام-ناسی کە
دەربارە ی گەڕانی خوین دەکولێتەوہ ○
ھمودینامیک، پویایی-شناسی خون

haemoflagellate *noun*, US *hemoflagellate*

protozoan یکی شینلاق-دار، ب.ت. توخمی
Leishanoma یان Trypanosoma کە
مشەخوێکی خوینە ○ ھموفلاجیلە

haemoglobin /'hi:mə'gləʊbɪn, US -

'glou-/ *noun*, US *hemoglobin*

(زیندەکیما) ھیموگلوبین: پروتینیکی سوور کە
ناسنی تیاہە، بەرپرسی راگوێستی ئۆکسیژن لە
خوینی پرېرەداران داہە ○ ھموگلوبین

haemoglobin *adjective*, US *hemoglobin*

سەربە ھیموگلوبین ○ وابستە بە ھموگلوبین
haemoglobinopathy *adjective*, US
hemoglobinopathy, *pl.* *haemoglobinopathies*

کێشە یان ناسازیەکی خوین (وەک کەم-خوینی
داسی sickle cell anemia) کە بەھوی گۆڕانی
بۆماوھەیی یان ژێتییکی لە پێکھاتە ی گەردی
molecular ھیموگلوبین-تووش دەبێ ○
ھموگلوبینوپاتی

haemoglobinuria *noun*, US

hemoglobinuria
بوونی ماکی رەنگی یان پێگەشتی ھیموگلوبین لە
میزدا ○ ھموگلوبینوریا

haemolymph /hi:mə(ʊ)'lɪmf/ *noun*, US
hemolymph

خوینە-لەشاو، ھیمولیمف، شلەیی fluid کە
بەرامبەری خوینە لە زۆرەیی بێ-پرېرەکاندا
invertebrate ○ ھمولیف

haemolysin *noun*, US *hemolysin*

ماکی کە دہیتە ھۆی لیک-ھەلەوہ-شانی خڕۆکە
سوورەکانی خوین، وەک زاراوکی بەکتریایی
bacterial toxin ○ ھمولیزین

haemolysis /hi:'mɒlɪsɪs/ *noun*, US
hemolysis

ھیمولیسس، ھیمولیز، ھیمالیز، تیاچوونی خڕۆکە
سوورەکانی خوین ○ ھمولیز

haemolytic /hi:mə'litɪk/ *adjective*

سەربە یان پتوھندی بە ھیمولیسەوہ ھەبە ○
وابستە بە ھمولیز

haemolytic disease of the newborn *noun*

(پزشکی) جۆری کەم-خوینی ناستەم لە ئاوہ-لەمە
یان منالکی ساوادا کە بە ھۆی یەکنە-کووتن یان
جیاوازی جۆری خوینی دایک-تووش دەبێ ○
نوعی بيماری نوزاد یا جنين

haemophilia /hi:mə'fɪliə/ *noun*, US
hemophilia

ھیموفیلی، ھیموفیلیا ○ ھموفیلی

haemophilic /hi:mə'fɪliək/ *adjective*

1 ھیموفیلیایی، سەربە ھیموفیلی 2 تووش-بوو بە
ھیموفیلیا ○ 1 وابستە بە ھموفیلی 2 مێتلا بە
ھموفیلی

haemopoiesis /hi:mə(ʊ)'pɔɪ'ɪsɪs/ *noun*,
US *hemopoiesis*

بەرھەم-ھاتنی خانەکانی خوین و پلاتیلتەکان
platelet لە مۆخی ئێسک-دا bone marrow
(ھەرەھا haematopoiesis) ○ ھموپوئیس

haemopoietic *adjective*

سهر به هیموپیسیس ○ وابسته به هموپتیس
haemoptysis *noun*, US *haemoptysis*

به لغمی خونی یا ن له خون ○ خلط خونی
haemorrhage /'hemərɪdʒ/ *noun*, US *hemorrhage*

1 خون به ریون، خون پزان، خون روی،
 خون رویی: *a massive brain/cerebral*
He was checked for any ○ haemorrhage
2 signs of haemorrhage ده رجون، هه لائن:
Poor working conditions have led to a
steady -rhage of qualified teachers from
our schools 1 خونریزی 2 گریز

haemorrhoidal /'hemərɔɪd/ *adjective*
 سهر به یان پتوهدلی به پتوهدسیری یوه هه یه ○

وابسته به بواسیر
haemorrhoidectomy *noun*, *pl.*

haemorrhoidectomies, US *hemorrhoidectomy*
 پتوهدسیری پری، پتوهدسیری دهر کتشی، دهر هتانی
 نه شته گهری یانه پتوهدسیری ○ هموریدکتومی

haemorrhoids /'hemərɔɪd/ *noun*, US *hemorrhoids*

پتوهدسیری، باسور، مایه سیری ○ بواسیر
haemосcopy *noun*, US *hemосcopy*

خون بینی ○ خون نمای
haemosiderin *noun*, US *hemosiderin*

جوری پیکمنتی زهر دی مه پله فاهویی که له
 شی بوونه دی breakdown هیموگلوبین په پدا
 دهی ○ هموسیدین

haemostasis /,hi:mə(ɪ)'steɪsɪs/ *noun*, US *hemostasis*

1 ویستانی خون، خون گران، گران خون،
 خون به ندان، خون ویستان، خون به ستان 2
 پونگی یان پونگ خوارنده دی stagnation
 خون له به شیک دا ○ هیموستان، هیموستانیس

haemostat /'hi:məstat/ *adjective*, US *haemostat*

خون به ست، خون ویستین، خون وهستین ○
 هیموستان

haemostatic /,hi:mə'stætɪk/ *adjective*, US *hemostatic*

سهر به خون به ست یان خون ویستین، سهر به
 خون وهستین ○ هیموستانیک

hafiz /'hɑ:fɪz/ *noun*

حافظ ○ حافظ
hafnium /'hæfniəm/ *noun*

(کیمیا) هافنیم (به ژ. گ. 72، ن. Hf؛ بنده دت):
 له *Hafnia* شپوهی لاتینی کراوی *Havn*
 دانمارک، ناوی پینشووی (Copenhagen) ○ هافنیم

haft /hɑ:ft/, US *haft* *noun*

(چه قو، تور و هت) ده سک، کلک، کلکه، نالقه،
 چه مبرې، جی ده س، مشته، مشتو ○ دسته، قبضه

hag /hæɡ/ *noun*

ژنه جادوگر، کوله و نهانی، ده له دیو، پیری زنی
 ناحهز ○ ساحره، غفرته

Hagar *noun*, Hebrew *Hāghār*

هاجر: زنی برایم Abraham و دایکی سایل
 Ishmael ○ هاجر

hagfish *noun*, *pl.* same or *bagfishes*

مارماسی ده مخر cyclostome، مارماسی
 مشه خور (له مخر که لاکې ماسی به
 مردووه کانی تر ده خوا [Myxine] و توخمه کانی
 تر، خیزان (Myxiniidae) ○ مارمامی انگلی

Haggai *noun*, Hebrew *Haggai*

1 هاگی، هاگی، حه جی: پیغه مبریکې عیبری
 دهور و پری 500 ی به رله زابین (بشیکری له
 به رسگې Jerusalem کرد تا ساز کرته ووه) 2
 کتیبی هاگا یان حه جی پیغه مبر ○ 1 حجی 2
 کتاب حجی نبی

haggard /'hæɡəd/, US -gərd/ *adjective*, *noun*

adj 1 تیکچوو، ماندوو، شه که ت، قویاو،
 په ککه و نوو، چاوبه قولاچوو، زهر دوکز (له بهر
 ماندوویی، بې خه وی یان نگه رانی) 2 نه گراو،
 رام نه کراو، دهسته مونه کراو، کتیی، لاوړ n بازی
 گراو (به گوره یی: *haggardly adv* ○ *adj*
 1 خسته، فرسوده 2 وحشی n قوش دشت تولک

haggardness /'hæɡədənəs/, US -gərdənəs/ *noun*

تیکچوویی، ماندوویی، شه که تی، قویاو،
 چاوبه قولاچوویی، زهر دوکزی ○ خستگی، نزاری

haggis /'hæɡɪs/ *noun*, *pl.* same

هه گیس (= جوری چیشتی سکا تله ندی، له دل و
 جهرگ و سپه لاکې مېر) ○ هگیس

haggle /'hæɡl/ *noun*

چه نه لیدان، چنه، کیشه، مشتومر، شه ره قسه،
 نیراد، عه به لې گرتن ○ چانه زنی، دعوا، خرده گیری

haggling *noun*

چه نه لیدان، مشتومر، دمه ته قی، شه ره قسه ○
 چانه زنی، جر و بحث

hagi(o)- *prefix*

پینشگر: قید دیسه کان، قید دیس، پیروز:

hagiographer (بنده دت): له *hagios* یونانی یوه
 "holy" ○ پیژند: قدیس، قدیس، مقدس

hagiocracy /'hɑ:ɡi'ɒkrəsi/ *noun*

هاگیوکراسی، فرمان رانی یان ده سه لاتداریتی
 قید دیسه کان ○ قدیس سالاری

Hagiographa /'hɑ:ɡi'ɒɡrəfə/ *noun*, *pl.*

به شی سینه له تهورات (یا په یمانی کون،
 بنده دت): له یونانی یوه ○ بخش سوم از تورات

hagiographer /'hæɡi'ɒɡrəfə(r), US -
 'ɑ:g-/ *noun*

سهر برده نووسی قید دیسه کان ○ نویسنده ی

سرگذشت قدیسان

hagiographic *adjective*, also *hagiographical*

سهریه سهربردهی قیددیده‌کان ○ وابسته به سرگذشت قدیسان

hagiography /ˌhægiˈɒɡrəfi/, US -ˈɑːɡ-/ *noun*

سهربردهی قیددیده‌کان، په‌سن‌نامه ○ سرگذشت قدیسان، هاگيوگرافي

hagiolatry /ˌhægiˈɒlətri/ *noun*

پهرستنی قیددیده‌کان ○ پرستش قدیسان

hagiological *adjective*, also *hagiologic*

سهریه ویژه‌ی قیددیده‌کان ○ وابسته به ادبیات قدیسان

hagiologist *noun*

نووسه‌ری ویژه‌ی قیددیده‌کان ○ نویسنده‌ی ادبیات قدیسان

hagiology /ˌhægiˈɒlədʒi/ *noun*

ویژه‌ی قیددیده‌کان (لغتی له ویژه که باسی سهربردهی قیددیده‌کان ده‌کا) ○ ادبیات قدیسان

hagridden /ˈhæɡrɪdn/ *adjective*

ترساو، توقیو، نگرمان ○ وحشت‌زده، نگران

hah /hɑː/ = ha**ha ha** /ˈhɑː hɑː/ *interjection*

قاقا، حیلکه‌حیلک ○ قاه‌قه

ha-ha /ˈhɑː hɑː/ *noun*

نهرده‌ی کورت، دیواری کورت، یارده، په‌رژین، تامان (به ده‌وری پارک و باغ‌دا) ○ نرده‌ی کوتاه

haham /ˈhɑːhɑm/ *noun*, also *chacham*

ریبه‌ری مانایی یان نایینی جووه‌کانی Sephardi ○ ماهام

Haida /ˈhaɪdə/ *noun*, *pl.* same or *Haidas*

1 نهندامی گه‌لی سوورینست، که له که‌ناری پاسیفیکی کنه‌دا ده‌ژین 2 زمانی نهو گه‌له ○ هایدا

haiku /ˈhaɪkuː/ *noun*, *pl.* same or *haikus*

جوری هه‌لبه‌ستی سنی دیری هه‌فده بر گه‌یی ژاپونی، له پننج، هه‌وت و پننج بر گه‌ی پنکها‌تووه ○ هایکو

hail /heɪl/ *noun*

1 تهرزه، ته‌یروک، گلنزه، خر خروک (ژبله: همی ورد) 2 (خوازه) ریزنه، ره‌هبله، لیشاو، لوده ○ 1 تگرگ، رگبار 2 (مجازی) سیل

hail² /heɪl/ *noun*

1 سلاو، چاک‌وخوشی 2 پیشوازی، پترگینی ○ 1 درود 2 استقبال

hail-fellow-well-met *adjective*

رووخوش ○ خوش‌مشرَب

Hail Mary /ˈheɪl ˈmeəri/, US ˈmeri/ *noun*, *pl.* *Hail Marys*

دو‌عا و نو‌یژی کلینه‌ی کاتولیکی روم بو Mary دایکی عیسا ○ هایل ماری

hailstone /ˈheɪlstəʊn/, US -stəʊn/ *noun*

ده‌نکی تهرزه، ده‌نکه گلنزه ○ دانه‌ی تگرگ

hailstorm /ˈheɪlstɔːm/, US -stɔːrm/ *noun*

ته‌رزله‌لول، ره‌شه‌با یا باو‌یورانی تهرزه، تهرزه‌للوکه ○ توفان تگرگ

hair /heə(r), US her/ *noun*

1 قز، تووک، برچ، گئیس، زولف، مو 2 قزه‌کان، مو، مووه‌کان، تووک، تووک 3 تووکی سهر 4 چل، تال 5 کولک 6 بریکی که‌م، مه‌وداینکی که‌م، که‌م‌دوور ○ 1 مو، گیس 2 موها 3 موی سر 4 تاز مو 5 کرک 6 مقدار که‌م

hairball = *trichobezoar***hairbreadth** *noun*

بر یان مه‌وداینکی که‌م، بستی، هه‌نگاوی ○ مقدار یا فاصله‌ی که‌م

hairbrush /ˈheəbrʌʃ/, US ˈherb- / *noun*

شانه‌ی سهر، برؤسی قز ○ برس مو

haircloth /ˈheəklɒθ/ *noun*

کوتالی موویی یا مه‌وجی، کوتالی جاجمی، بلاسه، پارچه‌ی تووکن یان له موو ○ پارچه‌ی موویی

haircut /ˈheəkʌt/, US ˈherkʌt/ *noun*1 قز کورت کردنه‌وه: *You need a haircut* 2 *I see you've had a haircut* 3 شیوه یان شیوازی قز: *What do you think of my new haircut?* ○ 1 اصلاحمو 2 مدل مو *hairdo* /ˈheəduː/, US ˈherduː/ *noun*, *pl.* *hairdos*

شیوه یان شیوازی قز ○ مدل مو

hairdresser /ˈheədres(r), US ˈherd- / *noun*

سه‌لمانی، جوان‌کار ○ آرایشگر

hairdressing *noun*

جوان‌کاری، کاری سه‌لمانی ○ آرایش‌گری

hairdryer /ˈheədraɪ(r), US ˈherd- / *noun*, also *hairdrier*

وشکه‌ک، قزو‌شکین، قزو‌شک‌که‌روه، سیشوار ○ شوار

hairgrip /ˈheəɡrɪp/, US ˈherɡ- / *noun*

گیره‌ی قز، قزبه‌ست ○ گیره‌ی سر

hairiness /ˈheərɪnəs/ *noun*

مو‌ناسایی، تووک‌ناسایی، له قز‌چوویی ○ مومانندی

hairless /ˈheələs/, US ˈherləs/ *adjective*

بن‌تووک، تاس، که‌چهل، سهر‌رو‌تواو، کوسته ○ تاس

hairline /ˈheəlaɪn/, US ˈherl- / *noun*1 جنگای شین‌بوونی قز (له سه‌رووی ناو‌چاوانه‌وه): *a receding hairline* 2 گوریس، که‌ندر، ته‌ناف (ی موویی) 3 (خوازه) هیلکی باریک، ناسکه‌هیل، هیلکی مووین: *a hairline*

crack/fracture 1 خط مو 2 طناب مویی 3 (مجازی) خط نازک

hairnet /'heɪnɪt, US 'hernet/ *noun*

توری قز، تودی سهر 1 تود مو

hair-oil *noun*

رونی سهر، رونی قز 1 روغن مو

hairpiece /'heɪpi:z, US 'herp-/ *noun*

زهرچ، کلادو، موچاخ 1 کلاه گیس

hairpin /'heɪpɪn, US 'herpɪn/ *noun*

دهری قز 1 سنجاق سر

hairpin bend *noun*, also hairpin curve or hairpin turn

(ریگا) پنجی توند یان سهخت، پنجی جدله مه ناسا 1 پیچ تند

hair-raising *adjective*

ترسناک، ترسینه، موپزه وه کهر، ترساوی: **hair-raising adventure/story** 1 وحشتناک، هولناک

hair-restorer *noun*

گه شه پندهری قز 1 تقویت کنندهی مو

hair's breadth = hairbreadth

hair shirt *noun*

کونجک، جله خوری، خه رقه (یو خوشزادان لهباری دینی یوه) 1 خرقة

hairslide /'heɪslɑ:d, US 'hers-/ *noun*

گیره ی سهر، قزگیره، گولی سهر، قزبهست 1 گیره ی سر

hair-splitting /'heə splɪtɪŋ/ *noun, adjective*

n موو له ماست دهر کیشان، موقلیشی، وردی **adj** هجه که، ناگرنک، هیچ (hair-splitter)

n /'heə splɪtə(r)/ موو له ماست دهر کیش، موقلیش، ورد (hair-splitter)

hairspring /'heə sprɪŋ/ *noun*

زهمه لهک (هی پاندول یان لهنگهره) 1 فنر (پاندول)

hairstyle /'heɪstɑɪl, US 'bers-/ *noun*

شپوه ی سهر، شپوازی قز، جوان کردنی قز، شپوازی رازاندنموی قز (hairstylist)

n /'heɪstɑɪlɪst, US 'bers-/ مدل مو، آرایش مو

hair trigger *noun, adjective*

n په له بیتکه ی زووده رچوو (hair-trigger) **adj** فیه که، ناله ی، هله تیز، جینگری

n ماشه ی حساس آتشی **adj** ماشه ی حساس آتشی

hairworm /'heə wɜ:m/ *noun*, also hair worm

موو کرم، کرمه موپینه، کرمه باریکه، باریک و دریز، پتونندی به nematode ه کانه وه هیه، کرمینه کانی مشه خوری arthropod ه کانن [لق (Nematomorpha)] 1 پیوک، رسته

hairy /'heəri, US 'herɪ/ *adjective* (hairier, hairiest)

1 تووکن، پرتووک، تووکاوی، تیسکن، موواوی، قون، کولکن، تووک ناسا، مووناسا: **a hairy**

2 plants with hairy stems 1 chest/monster

(ناقه رمی) مه ترسی دار، پرمه ترسی، ترسناک: **Driving on icy roads can be pretty hairy**

a hairy experience 1 1 پشمالو، مودار، مانند مو 2 خطرناک، وحشتناک

Haitian /'heɪʃiən, US -ʃ(ə)n/ *adjective, noun*

adj سهره هائیتی، زمانه که یان خه لکه که ی **n** 1 خه لکی هائیتی 2 (ههروه ها Haitian Creole)

زمانی کریشولی له سهر بنجینه ی فهره نی، له هائیتی قسه ی پی ده کری 1 **adj** وابسته به هائیتی، زبان و مردم هائیتی **n** زبان کریولی هائیتی

haj(j) /'hædʒ/ *noun*

حج (بهره ت: له hajj) **hajj** (al-) عهره بی "زیاره ت (ی گه وره)" 1 حج

haka /'hɑ:kəl/ *noun*

هاکا (سه مایه کی نهریتی شهری مائوری Maori) له گهل گورانی وتن دا، له مائوری یوه) 1 هاکا

hake /'heɪk/ *noun*

ههیک، له تیره ی ماسی cod، سهر و شه ویلکخه دریژ و ددان به قه وه ت Merluccius

Merluccius و جزره کانی تر) 1 هیک

hakenkreuz /'hɑ:k(ə)n,krɔ:ts, German

'hɑ:kən,krɔ:ts/ *noun*

قولاپ خاچینه، سواستیکا (ب. ت. وه ک هیمای نازی، بهره ت: لهلمانی، له **Haken** "قولاپ" + **Kreuz** "خاچ") 1 سواستیکا

hakim /'hɑ:'ki:m/ *noun*

حه کیم (دوکتوری مسولمان، بهره ت: له **hakim** عهره بی یوه) 1 حکیم

Hakka /'hæ:kə/ *noun*

1 نهندامی گهلی باشووری روزه لانی چین، که له باکووره به دیرایی سده ی دوازه کوچیان

کرد 2 هه کی، هاکا (شپوه یه کی چینی که کومه لی له خه لکانی باشووری روزه لانی چین قسه ی

پن ده کن) 1 هاکا

Halacha /'hɑ:lɑ:'xɑ:, hɑ'lɑ:kəl/ *noun*, also Halakah

قانون یان مافناسی جووله که، له سهر بنجینه ی Talmud (بهره ت: له **hālākāh** عیسری به

واتای "قانون") 1 هالاکا

Halachic *adjective*

سهره به قانون یان مافناسی جووله که 1 وابسته به هالاکا

halal /'hæləl/ *noun, adjective*

n گوشتی گیانه وهری سهر براو به پتی قانونی **adj** نیسلام 1 گوشت ذبح اسلامی

حلال

halala /hə'la:lə/ noun

یه‌کمی پاره‌ی عمره‌ستان، بهرامپور به سده‌یکه rial (نبره‌ت: له عمره‌بی‌یه‌وه) ○ حلالا

halation /hə'leɪʃ(ə)n/ noun

خدرمانه، نیوه‌سنبیر (له پورده‌ی تله‌فریون یا وینه‌گری‌دا) ○ هالاسیون

halberd /'hælbə:d, US -bərd/ noun

میزوویی (تورزین، تورده‌س، رمتور، spear و battleaxe لیک‌دراو (نبره‌ت: له helm "hatchet" barde + "handle") تیزین

halberdier /'hælbə'dɪə/ noun

تورزین‌بده‌س، تورزین‌دار، تورزین‌هه‌لگر ○ تیزین‌دار

halcyon /'hælsjən/ adjective, noun

adj شاد، خوش، وه‌ش 1 n شاماسی گهرمینانی تفریکا و ناسیا، به بال‌ویه‌ری ره‌نگینی گه‌شمه‌وه [تسوخم Halcyon: زور جورن] 2 جورئ بالنده‌ی نه‌فانه‌یی که گوايه له‌سهر هیلانه‌یی به کم ده‌کوی که به‌سهر ناوه‌ویه ○ خوش n 1 نوعی ماهی 2 نوعی پرندای افسانه‌ای

halcyon days noun

روزگاریکی خوش، زهمان یان سهرده‌مانیکی خوش ○ دوران خوش

haldi /'haldi/ Indian term for turmeric

hale /heɪl/ adjective

بیره (پاوئ) به‌قه‌وه‌ت، به‌گور، به‌تین، به‌بنگه، گوستاخ، به‌هیز، تندنوست، ساغ ○ قوی، سالم

hale and hearty adjective

به‌قه‌وه‌ت، به‌هیز، تندنوست، به‌بنگه، ساغ، له‌ش‌ساغ، به‌گور (ب.ت. پیر)، a hale and hearty old man ○ قوی، سالم

haler /'hɑ:lə/ noun, pl. same or haleru

'hɑ:ləru:/

یه‌کمی به‌ره‌تی پاره‌ی کوماری چینگ و سلوقاکیا، بهرامپور به سده‌یکه koruna (له Schwäbisch Hall شاریکی نعلمانی که له‌وی کوبته‌کان لینده‌دران) ○ هالر

half /hɑ:f, US hæf/ noun (pl. halves), adjective, adverb

1 n نیو، نیوه، نیف، لا 2 ژماره‌ی دوویه‌ک 1/2، ژماره‌ی نیو 3 تیکیتی نیوه‌بایی، بلیتی لانیخ 4 (بیره) نیوپاییتی adj نیوه‌ی، نیو adv نیو، له‌ت، تا نه‌ندازدین، تا راده‌یی ○ 1 n نیم، نیمه، نصف 2 عدد یک دوم 3 بلیط نصف قیمت 4 نیم‌پاییتی adj نیمی از، نصف adv نیمه، تا حدی

half-

(زورتر له لیک‌دانان) نیوه- ○ (در ترکیب) نیمه

half a crown noun

(له بریتانیا، بهر له 1971) کوبنی دوو شیلینگ و نیوئ ○ سک‌ی دو شیلینگ و نیمی

half a dozen noun

ته‌شه، شەش‌دانه‌یی، نیودووچین، نیودوزین، ده‌ستیک شەش‌دانه‌یی ○ شش‌تایی

half and half noun adjective

n تیکه‌له‌یین نیوه‌ی له شیر و نیوه‌ی تر له نویشکه، بو جایی و قاوه adj نیواوئو ○ n هاف اند هاف adj تصافانف

half-arsed adjective

کهری نه‌قام ○ احق بی‌شعور

halfback /'hɑ:fbæk, US 'hæf-/ noun

باریزانی هینلی نیوه‌راست ○ هابک

half-baked /'hɑ:feɪkt/ adjective

1 نیوه‌برزاو، یاش‌نهرزاو، هه‌له‌پروز 2 بی‌په‌رنامه، هه‌له‌سه‌نگیتراو، لیکه‌وه‌نه‌دراو، نا‌زیرانه، سهرسهره‌کی، قشه، دیسی، نیمچه: a half-baked idea ○ 1 نیم‌پخته 2 نسجیده، غیرعقلانه

half bath noun

ده‌س‌به‌ناوی ژنان ○ توالت بانوان

halfbeak noun

جورئ ماسی که‌ناری باریک، پینه‌ندی به flying fish هه‌به [Euleptorhamphus viridis] و جوره‌کانی تر ○ نوعی ماهی

half board noun

(هوئتل) دیو له‌گه‌ل نانی به‌یانی، نیوه‌رو و شینو ○ اتاق با صحنه، نه‌ار و شام

half-breed /'hɑ:f brɪd/ adjective

(بو سووکایه‌تی) دووره‌گه، دووره‌گ، نا‌په‌سن، ژؤل ○ دورگه

half-brother /'hɑ:f brʌðə(r)/ noun

زبره‌را، لایه‌را، براماک ○ برادر ناتنی

half-caste /'hɑ:f kɑ:st/ noun

(بو سووکایه‌تی، که‌سن) دووره‌گه، دووره ○ دورگه

half cock /'hɑ:f 'kɒk/ noun, also half-cock or half cocked

1 (چه‌ک و‌جؤل) نیوه‌کیشراو، نیوه‌سوار 2 ده‌س‌تیکردنی ناوه‌خت (half-cocked adj): نیوه‌کولاو، نیوه‌کول ○ 1 نیمه‌سلح 2 شروع بی‌موقع

half-crazed adjective

1 شیت‌بوو، هه‌لبوو، رق‌هه‌ستا 2 شیتانه ○ 1 برآشفته 2 دیوانه‌وار

half-crown /'hɑ:f 'kraʊn/ = half a crown

half-day noun

(وچان) دان، نیوه‌روژ، لارؤژ ○ نصف روز

half-dead adjective

ماندوو، له‌یین‌که‌وتوو، نیوه‌مردوو، شه‌ک‌ت ○ ازپانفاده، خسته

half dollar noun

نیودولاری، په‌نجا سینت ○ نیم‌دلاری

half-hardy adjective

(دروغ) خوراگر، پەرگه گر، خوگیر ○ مقارم
half-hearted /ˈhɑ:f'ha:tɪd/ adjective

ناپه دلي، ناقابلي، به نيوه چلي، نيوه دلي: He made a half-hearted attempt to justify himself (adv: half-heartedly) بدون اشتياق، با بي بلي

half-holiday noun

(پشووڼ يان وچان) دان، نيوه ورځ ○ نيف روز
half-hour noun, adjective
n ماوه ي سې دهقه، ماوه ي نيوه سات: He should arrive within the next half-hour
adj a half-hour drive مدت
نيم ساعت adj نيم ساعته

half-hourly adjective, adverb

adj نيوه سات(ه) سې دهقه adv هر سې دهقه (جاري)، هر نيوه سات جاري، نيوه سات به نيوه سات adj نيم ساعته adv هر نيم ساعت
half independent adjective

نيوه سر به خو، نيمچه سر به خو ○ نيم مستقل
half-length /ˈhɑ:f'lenθ/ adjective
(پورته، په يکړه و هند) پدشې سره وه ي کس، نيوه بالا، نيوه سره وه، لای سره وه ○ نيم تنه
half-life noun
(راديونه کثيف) نيوه ژي، نيوه ژين، نيوه ي تهمدن ○ نيم عمر

half-light noun

روشنایي کز، لاشعوق، شهوقي کز، شهوقي کم، نيوه شهوق، نيمچرووناکي: in the grey half-
light of dawn نور ضيف

half-mast /ˈhɑ:f'mɑ:st/ noun, also half-staff

نيوه شه کاوه (ي)، نيوه راگير او (ي)، نيوه دارنا لا (به نيشانه ي ريز بق کسيکي مردوو): Flags were flown at half mast on the day of his funeral ○ حالت نيم افراشته

half-measures noun, pl.

کاري نيوه چل، ههولې ناتهواو، ههولي کم: There are no half measures with this company ○ اقدامات ناتمام

half moon noun

1 مانگي نيوه، نيوه ي مانگ 2 شتي مانگ ناسا ○
1 ماه نيمه 2 شې هلالی شکل

halfnelson noun

هافنيلسون، دس لي قولفه کردن (يان هه لپيکان)
○ هافنيلسون

half note /ˈhɑ:f'nəʊt/ noun

(نوت) بلانش ○ سفيد
halfpenny /ˈheɪpni/ noun, pl. halfpennies

(له بریتانیا تا 1984) کويني نيوه (پينسي) ○
سکه ي نيم پني

halfpennyworth noun

1 شتي بايي نيويڼي يا نيوه (پينسي يي 2 بريکي کم) ○ 1 چيزي به ارزش نيم پني 2 مقدار کم

half-price adjective, adverb

adj نيوه بايي، نيوه نرخ، نيوه قيمت adv به نيوه بايي: Children aged under four go -lf-
price adj نصف قيمت به نصف قيمت

half-raised adjective

ناخير، لاخير، نيوه ههستان ○ نيم خيز
half-seas-over noun

نيوه مه ست، سه رخوش ○ نيمه ست

half-sister /ˈhɑ:f'sistə(r)/ noun

زړخوشک، لاخوشک ○ خواهر ناتني
half size noun

(جلی زنانه) نه اندازه ي چکوله، چکوله بدر ○ اندازه ي کوچک

half-starved adjective

په کجار برسي ○ بيار گرسته

half step noun, also semitone

نيوپله، نيوه پهرده، نيوه ننگاو ○ نيم پرده

half term noun

پشوي نتيوان تيرم يا نتيوان هدر تيرمي: the What are you doing at half-term? ○ تعطيلي ميان ترمي

half-timbered adjective

چوارچينو ي دارين (خانوبه رهي) ○ الوار و گچي
half-time noun

نيوه وخت، نيوه کات، لاوه وخت (له بهرامبر ته واووه وخت دا) کاتي نتيوان دوو نيوه ي ياري (توين، هاکی و هند) ○ نيموقت، هاف تايم

half-tone noun

نيوه رنگ، نتيوان رهش و سبي، نيوه بوزر، وينه ي بهو شيوازه ○ هاف تن

half-track noun

(ماشين ب.ت. سرباز هه لگر) نيوه زنجيري ○ هاف تراک

half-truth /ˈhɑ:f'tru:θ/ noun

نيوه راستي، راستي نيوه چل، نيمچه راست (هقينه): The newspaper reports are a mixture of gossip, lies and -f-truths ○ حقيقت نيم بند

half volley noun

هاف قالي (لپدان له توپ هدر دواي هه ستانه وه ي) ○ هاف والي

halfway /ˈhɑ:fweɪ, US ˈhæf-/ adjective, adverb

1 نيوه ي ري 2 نيوه کاره، نيوه چل 3 نيوه چلانه 4 له نيوه ي ري دا ○ 1 نيمه راه، 2 نيمه تمام، ناقص 3 به طور نيمه تمام 4 در وسط راه

halfway house noun

1 شتي مابهيني يان نيوانويوي 2 شيتخانه ○ 1 چيز بينابيني 2 ديوانه خانه

half-wit /ˈhɑ:fwi:t, US ˈhæf-/ noun

مرۆی کەر، گەوج، نەقام، گێل، حەبە (-half)
 گێلانە، گەوجانە) ◌ wɪtɪd /'hɑ:f wɪtɪd/ *adj*
 گێلانە، گەوجانە) ◌ آدم احق، کودن

half-yearly /'hɑ:f jɪəli/ *adjective, adverb*
a half-yearly *adj* شەش مانگە، نیو-سەلە
adv meeting هەر شەش مانگ جارێ،
Interest will be paid half-yearly in June and December
adj ◌ شەش مانگە هەر شەش مانگ جارێ

halibut /'hælibʊt/ *noun, pl. same*
 ماسی یەپانە پیرۆزە، هالیوت: جۆرێ ماسی
 خۆراکی [Hippoglossus hippoglossus]
 (شەتلاتیکسی باکووری)، *H. stenolepis*
 (باسیفیکی باکووری)، و جۆرەکانی تر) ◌
 هالیوت

halide /'heɪlaɪd/ *noun*
 (کیمیای) هەیلاید، هەلاید، هالۆژینۆز:
 ناوی تەبەئیی دووایی هالۆژین لە گەل توخم یان
 کۆمەڵەیەک تر بە بارگە ئێلێکتریک نەرنی ◌
 هالید

halite /'haɪlaɪt/ *noun*
 کلۆرایدی سۆدیۆم sodium chloride وەکوو
 کانی، خێوایت) ◌ هالیت

halitosis /,hæɪ'təʊsɪs, US -'tɒ-/ *noun*
 بۆدەم، بۆگەنی دەم، بۆزار (بەنەرەت): لە
 لاتین "هەناسە (-osis) + بۆی بە دەهان
hall /hɔ:l/ *noun*

1 هۆل، هال، سالۆن، تالار، دیوان خانە (هە)
audience دانێشتگە: *There are three*
a dining halls on campus
concert/banqueting/sports/exhibition, etc.
She ◌ *dining halls* ◌ *hall* 2 (مال) دالان، هال، ناوماڵ، رێپەر:
I ran into the hall and up the stairs
3 headed for Scott's office down the hall
 (لە کۆلیژی زانکۆکانی ئینگلتەرە) دیوی
 نان خواردن، نان خۆری، نەهارخۆری ◌ 1 سالن،
 تالار 2 راهرو 3 خوابگاه

hallal = halal
hallelujah /,hæɪ'lʊ:'dʒə/ *interjection, noun*
 also alleluia

interj سەپاس بۆ خودا، شوکر بۆ خودا، خواپە
 شوکر *n* پارچە موسیقا یان سرویتیکی دینی کە
 شوکرانەبێری تایبە (بەنەرەت): لە Late Latin
 لە *hallelūyāh* یۆنانی، و بە گەمەر لە
 عیبری "سەپاس بۆ خودا *praise ye Jehovah*"
interj الحمد لله *n* حمد

halliard = halyard
hallmark /'hɔ:lma:k, US -ma:rk/ *noun*
 1 نیشانە یان عەیار 2 (خوازە) نیشانە، جیاکەرەو
 (بەنەرەت): لە *Goldsmiths' Hall* لەندن، جیتی
 تاقی کردنەوێ شەکان) ◌ 1 نیشان عیار 2

(مجازی) علامە

hallo = hello

Hall of Fame *noun*

1 گەلکۆی نیشتمانی لە شارێ نیویۆرک 2
 (زۆرتر لە ئەمریکا) کۆمەڵەی لەو کەسانە کە لە
 بواریکی تایبەتی دا درەوشاونەتەو (و لە لایەن
 گروپی هەلیۆزەو پەسەند کراون: *Hall of*
 (Famer *n*) ◌ هال اف فیم

hall of residence *noun, pl. halls of residence, US dormitory*

خەوتنگە یان جێمانەوێ خۆبەکاران
 خوابگاه دانشجوین

halloo /hæ'lu:/ *interjection, noun*

interj هەوی *n* جار، بانگ، هەرا، هاوار
interj هە *n* ندا

halloumi /hə'lu:mi/ *noun*

بەنیری قویری سەیی و توند، لە شیرێ بزێ یان
 مەر، ب.ت. بۆ لێشانی چێشت بە کاردێتری ◌
 هالومی

hallowe /'hæləʊ/ *noun*

(کۆن) سەینت، پیرۆز، کەسێکی پیرۆز
 قدیس، شەخس مقدس

hallowed /'hæləʊd, US -ləʊd/ *adjective*
one of the :sacred, مەبارەک،
theatre's most hallowed traditions
 (hallowedness *n* hallowedly *adv*) ◌

مقدس، متبرک

Hallowe'en /,hæləʊ'i:n, US -ləʊ-/ *noun*,
 also Halloween

جەژنی هالووین (= هە قیددیسان لە شەوی 31
 ئۆکتۆبەر) ◌ عید هالووین

Hallowmas *noun*

جەژن یان رێ وەرەسمی پیاوانی پیرۆز یان
 سەینتەکان ◌ هالومس

hall porter *noun*

(لە بریتانیا) کۆل کێش یا درگاوانی
 هوتل (بۆ هەلگرێتی بارگەوێنە میوانان) ◌
 هال پورتر

halls of ivy *noun*

دامەزراروێ بۆ فیزبوونی بالا، زانکۆ یا کۆلیژ
 مۆسە ئامۆزش عالی

hallstand *noun, US hall tree*

رەختاوێز، جێ جل ◌ جارختی
Hallstatt *adjective, also Hallstadt*

سەرە یان پێوەندی بە رۆژگاری بەرلە سەردەمی
 ئاسن لە ئەوروپاوە هەبە (بەنەرەت): لە
 Hallstatt هە (ئەوستریا) ◌ هالستات

halluces = plural form of halluc

hallucination /hə'lʊ:'neɪʃn/ *noun*

خوف کردن، وەهم کردن، خەیاڵ بردنەو، هەلوەسە،
 خەیاڵ، شەبەستانی، هەلە هەست (پێ کردن،

ب.ت. له‌پر نه‌خوښی یان دهرمان: *to have High temperatures can cause hallucinations*
hallucinatory *adj* cause hallucination

hallucinative *adj* توهم
hallucinatory /hə'lu:smətri, hə'lu:si'neitəri, US hə'lu:smə'təri/
adjective

خه‌یالوۍ، هه‌لوه‌ساوۍ، خوډه‌تەر، خوډاوۍ
توهمزا

hallucinogen /hə'lu:smədʒən/ noun
دهرمانی هه‌لوه‌سه، دهرمانی خه‌یالوۍ یان
خوډه‌تەر (وهک LSD) داروۍ توهمزا

hallucinogenic /hə'lu:smə'dʒenik/
adjective, noun

هالوسینوژنیک، هه‌لوه‌سه‌ساز، خه‌یال‌ساز،
خوډه‌تەر توهمزا

hallucinogenic drug noun, pl.
دهرمانی هالوسینوژنیک، دهرمانی هه‌لوه‌سه یا
خوډه‌تەر داروۍ توهمزا

hallucinogenic effect noun
کاریگه‌ری هالوسینوژنیک یان خوډه‌تەر
تأثیر توهمزا

hallucinosis noun
نه‌خوښی هه‌لوه‌سه، تووش‌بوون به هه‌لوه‌سه
ابتلا به توهم

hallux /'haləks/ noun, pl. halluci /-jə'si:z, -lə'si:z/
1 (توپکاری) که‌له‌موس، قامکه‌که‌له 2

(گیانه‌ورناسی) قامک یان په‌نجه‌ی پشت پی،
چووه؟ (hallucal adj) 1 شست یا 2 هالوکس
hallway /'hɔ:lwei/ noun

دالان، رږه‌و، راهرو، کریدور
halma /'halmə/ noun

کایه‌نکی دوو یا چوار که‌سه له‌سەر ته‌ختیکی
256 خانگی هالما

halo /'heɪləʊ, US -loʊ/ noun, pl. haloes or halos

1 خه‌رمانه، تامار، بازه‌ی رووناکي (په‌دور
خور یان مانگ‌دا، له‌نه‌نجامی ښکاره‌وی
refraction رووناکي به‌هوی پارچولکه
سه‌هولنه‌کانی نو که‌ش) 2 (تایینی) تالق‌ه یان
خه‌رمانه‌ی رووناکي، تریفه (بنه‌ره‌ت): له
halōs یونانی "په‌یکه‌ی رږز یان مانگ" هاله

halo- (or hal-) prefix
پیشگر: 1 سهره‌ سوړی، سوړ، شوری، خوی:

halide 2 halophile, halophyte هالوژین:
(بنه‌ره‌ت): له halo, hals یونانی پدوه "salt"

پیشوند: 1 وابسته به شوری، شور، نمک 2 هالوژن
halobacteria noun, pl., sing.

halobacterium, also halobacters
archaeobacteria میله‌ناسکان، هی مه‌ل‌بند یان

شویته‌واره سوړه‌کان، وهک دهریای مردوو the
Dead Sea (یان دهریای سوړ Salt Sea یان
لا‌تینه‌که‌س Lacus Asphaltites)
bacteriorhodopsin له جیاتی کلوروفیل یو
روښنه‌پنکه‌ان photosynthesis به‌کار‌دیني
هالوباکتیریا

halobiont noun
زینده‌وه‌ری که‌له مه‌ل‌بند و شویته‌واری ناوی
سوړا saline environment ده‌زی، سوړزی،
هالوبیونت halobiontic adj: تایه‌تمه‌ندی نمو
گیانه‌وه‌رانه که‌له مه‌ل‌بندی ده‌زین که‌خوئی له
پیدا ده‌یږي هالوبیونت

halocarbon noun
(کیمیا) هالوکاربون: ناویته‌س که‌له‌ودا
هایدروژنی های‌دروکاربونی جنی خوی له‌گه‌ل
هالوژینه‌کان ده‌گورته‌وه هالوکرین

halocline noun
لیزایی سوړی له نو‌قیانووس یان ناوه
سوړه‌کاني تردا هالوکلین

halogen /'hælədʒən/ noun, adjective
n (کیمیا) هالوژین، خوی‌پنکه‌ن، خوی‌ساز: هه‌ر
توخمیکي نا‌کاتزایی و کار‌ده‌ره‌وی که‌مه‌لسی
فلورین، کلورین، برؤمین، نایو‌دین iodine و
هسته‌اتین astatine adj هالوژینی تایه‌ یان
به‌کاری دیني: <halogen lamp> (halogenic)
adj: سهره‌به هالوژین، پنه‌وندی به هالوژینه‌وه
هه‌یه، سهره‌به خوی‌پنکه‌ن) n هالوژن
محتوی هالوژین

halogenation noun
(کیمیا) هالوژینان‌دن، هالوژین، هالوژیناسیون
(هالون‌دارشدن)

halogen lamp noun
گل‌وپ یا لامپی هالوژین (پریکی که‌می هالوژین
وهک نایو‌دین یان یو‌د) تایه) لامپ به هالوژن

halogeton noun
(رووه‌ک‌ناسی) خوی‌دراوسې؟: جوړی گیای
په‌ک‌ساله‌ی ناسیایی له خیزانی goosefoot
[Halogeton glomeratus] (بنه‌ره‌ت): له hal-

hal- + geiton یونانی "دراوسې" شعران، هالوژتون
halohydrin noun

(کیمیا) هالوهایدرین، هالوهایدرین هالوهایدرین
haloid adjective

(کیمیا) هالوید: شپوه‌ی هالوژین دده‌ا یان له‌و
بره‌هم هاتوه هالوید

halomorphic adjective
(له‌مور گله‌وه) خاوه‌نی خونی نا‌کاکرا و نه‌لکالي
یان هه‌ردوو‌کیان، له تایه‌تمه‌ندی خاک و گله
سوړه‌کان (یان شور‌کانه‌کان)، له تایه‌تمه‌ندی
مورفولوژیکي رووه‌که خوی‌خوازه‌کان هالومورفیک

halon /'heɪlən, US -la:n/ noun

هالون: ناوېټه کې گازي که زیان به تویي
 نوزون ده گه یټي. هالوکاربونسي که ب.ت.
 برومینی تیاپه، ژماره یی له ناوېټه گازي به
 gaseous یی کار دانه وگاني nreactive کاربون
 له گډل هالوژین، بو کوژاندنوهی ناور
 به کار دپړی هالون

haloperidol /ˈhælə(ʊ)ˈpɛrɪdɒl, ˈheɪlə(ʊ)-/ *noun*

هالوپریدول: دهرمانیکي خاوه هره
 $C_{21}H_{23}ClFNO_2$ ی ده زگای دهماری ناوهندی.
 ب.ت. وک دهرمانیکي antipsychotic
 به کار دپړی (یان بو کوترولی شیزوفرنیا و
 دلته نگی ناسته) هالوپریدول

halophile /ˈhælə(ʊ)ˈfaɪl, US ˈheɪl-/ *noun*
 (تورگانیزم) خوی دؤست، خویفیل، خوی خواز،
 زینده وهری که ده توانی له بارودوخیکي
 سوړی دا هه لکا یان بری، زینده وهر یان
 تورگانیزم که پتویستی به مه لېه نديکي پر خوی
 هه (halophilic *adj*) نمک دوست

halophilous /hæˈləfələs/ *adjective*
 خوی دؤست، خویفیل، خوی خواز، سوړ خواز
 نمک دوست

halophyte /ˈhæləˈfaɪt, US ˈheɪlə-/ *noun*
 رووه کی خوی، خوی گیا (له شور کات شین
 دهی)، گیا یان رووه کی که له گلی سوړدا گشه
 دهگا halophytic *adj*: سربه رووه کی خوی
 یان خوی گیا، پتوهندی به رووه کی خوی به وه
 هه (هالوفیت)

haloplankton *noun*
 سهراوه کی سوړاو یا ناوکی سوړ، سهراوه کی
 دریایی هالوپلانکتون

halothane /ˈhælə(ʊ)θeɪn/ *noun*
 (پزشکی) جوړی ناوېټه نندامی پتکپتروای
 هه لمبو volatile که وک anaesthetic ی
 گشتی به کار دپړی $C_2HBrClF_3$ هالوتان

halt /hɔːlt, US hɒlt/ *noun*
 1 هه لوهسته، (را) پستان، دایرینی پتوهندی چوون،
 بهستان، راگیران (کاتی) 2 ویکه (شهمنده فوری
 خوچنی) 1 توقف، وقفه 2 ایستگاه

halter /ˈhɔːltə(r), US ˈhɒlt-/ *noun*
 1 ههوسار، دهسه چلهو، دههوسار، پالینگ،
 له غاو، رهشمه، رهشو، دهسکه ریشمه 2 بت یان
 تنافی سنده 3 جوړی کراسی زنانه (بندرت
 ندمانی) 1 افسار 2 طناب دار 3 هالتر

halterneck /ˈhɔːltəbreɪk/ *noun*
 هالتیر، کراسی پتت ناو له یا پتت باز (جوړی
 کراسی زنانه) هالتیرنک

halting /ˈhɔːltɪŋ, US ˈhɒlt-/ *adjective*
 دووډل، دېر دؤنگ، به شک، به گومان، دوو شک.
 a halting conversation: hesitant
 Europe's halting progress towards greater

spoke in a halting manner unity
 haltingly /ˈhɔːltɪŋli, US ˈhɒlt-/ *adv*

مردد (Well...') she began haltingly
 halting-place /ˈhɔːltɪŋ pleɪs/ *noun*
 قوناخ، مزلکه، کاروانگه، مه نزل، گیهانهک، چه قو
 توقفگاه

halva /ˈhɒlvə, US -və/ *noun*, also halvah
 هه لوا: جوړی شیرینی روژه لاتی نیوهر است که
 له ناردی کونجی و هه نگوین ساز دهی حلوا
 halves /hɑːvz, US hævz/ = plural form of
 half

halwa /ˈhɒlwə/ *noun*, also halwah
 جوړی چیشتی شیرینی هندی به گیزه ر یان
 کاله پروش semolina کاکله بادام و هیل
 cardamon دروست دهی حلوا

halyard /ˈhæljəd, US -jərd/ *noun*
 1 ته ناف یان که نندری باداموه، گوریسی
 چاروکه کی که شتی 2 پتی نالا، ته نافی نالا
 1 طناب بادبان 2 طناب پرچم

Ham /hæm/ *noun*, Hebrew
 حام: کوری چکوله ی نوح Noah و بایری
 میری Egyptian، نوبی یان نیوبایی
 و که نغانی یه کان Canaanite حام

ham /hæm/ *noun*
 1 (به ران) گوشتی ران (خوی پتوهندی کراو، برزاو و
 وشکه وه کراو) 2 ران 3 (زورتر له کودا hams)
 پشت ته ژنق، دواوهی چوک، سمت و ران 4
 نه کهری خراب 5 (تافهرمی) کار پیکه ر یان
 نو پتر اتوری ویکه ی رادیوی نایسته یی یان
 تاپیه تی (ٹاماتور) 1 زامون 2 ران 3 (بشتر در
 جمع) پشت زانو، ران و کفل 4 بازیگر بد 5 ابراتور
 رادیوی غیر حرفه ای

hamal *noun*, also hammal
 کول کیش، باره لگر (ولتانی باشووری
 روژاوا ی ناسیا) باربر، حمل

hamadryad /həˈmɑːdrɪəd, US -ad/ *noun*
 1 (له میسولوزی یونانی و رومی دا) بهری داری
 (له سمر نهو داره ده ژیاو له گمل وشک بوونی
 داره که نهویش دهمرد) 2 king cobra
 هامدریاد

hamadryas /həˈmɑːdrɪəs, US -as/ *noun*,
 also hamadryas baboon or sacred baboon
 سه گساره میکی baboon گهوره ی عهره یی و
 پاکووری روژه لاتی نه فریکا | Papio
 هامدریاس

Haman *noun*, Hebrew Hāmān
 هامان: وه زیرکی ئیرانی له کتیبی Esther دا،
 هه لوسرا یاش سهر نه گرنتی پیلانی کومل کوزی
 دزی چوله که هامان

hamartia /həˈmɑːtɪə/ *noun*, also tragic
 flaw

خه‌وش له ژبانی پاله‌وان یان قاره‌ماندا ۱
خه‌ش در زندگی قهرمان

hamate /'heɪmət/ *adjective* (also hamated),
noun

hamate *adj* قولایدار، قولایی، قه‌لاگ‌دار (n bone
یش) نیسکی قولایی (ماسوولک‌دی په‌نجه

چکوله‌کانی پنه‌یه) ۱ **adj** چنگک‌دار n هامات

hamburger /'hæmbɜ:ɡə(r), US -bɜ:rg-/
noun

۱ هه‌مبیرگیز، هه‌مبیرگه‌ر، هه‌مبیرگیز (پنه‌ره‌ت):
له شاری **Hamburg** له باکووری ئەلمانیا) 2 =
ground beef ۱ هه‌میرگر

hames /heɪmz/ *noun, pl.*

خامووت (وشه‌نیکی رووسی‌یه)، چه‌له‌مه (له
شینوی چه‌له‌مه‌ی ده‌سکی مه‌له‌غان، داری
مل به‌ند (هی نه‌سپ) ۱ چوب خاموت

ham-fisted *adjective*, also ham-handed

ناشی، ناشاره‌زا، ده‌س‌خاو، ده‌س‌ست،
سه‌سه‌به‌له، به‌س‌ده‌س، چاونه‌کراوه، خاو،
خاو‌خلیچک ۱ ناشی، دست‌وپاچلفتی

hamiform *adjective*

قولاب‌ناسا، شینوه‌قولاب، قولایی ۱ چنگک‌مانند

Hamiltonian *adjective*

۱ سه‌ربه‌جه‌یمز هامیلتونی ئینگیلیسی 2 سه‌ربه
ئه‌لکاندیز هامیلتون، سیاسه‌توانی ئەمریکایی
۱ هامیلتونی

Hamite /'hɑːmɪt/ *noun*

ئه‌ندامی کومه‌لی له گهلانی ئەفریقای باکووری،
که میسری‌یه کونه‌کان و بیزیره‌کان (یان
به‌ربه‌ره‌کان) داده‌گری، له‌وه‌دچی له ره‌چه‌له‌کی
Ham کوری نوو‌چی پیغه‌مبه‌ر (ن) ۱ حامی

Hamitic /hə'mɪtɪk/ *adjective*

سه‌ربه‌خترانه‌ زمانه‌ وادانراوه‌کان (یان
گریمانه‌کی‌یه‌کان)، بریتی‌یه له بیزیره‌ر Berber،
میسری کون، کوشیتیک Cushitic و قیبتی) ۱
وابسته به زبان‌های فرضی حامی

Hamitic languages *noun, pl.*

زمانه‌ حامی‌یه‌کان ۱ زبان‌های حامی

Hamito-Semitic /hɑːmɪtəʊsi'mɪtɪk/ =
Afro-Asiatic

hamlet /'hæmlət/ *noun*

(بریتانیا) دئ، گوند، گویره‌دئ، ناوایی (ب.ت).
بی‌کلیشه) ۱ دهکده

Hamlet /'hæmlət/ *noun*

هه‌ملیت: میر یان شازاده‌ی ئەفسانه‌یی دانمارکی
و پاله‌وانی شانۆنامه‌ی Hamlet ی شه‌کپیهر
۱ هملت

hammer /'hæmə(r)/ *noun*

۱ چه‌کوش، مووره، مه‌ردان، چه‌کوج، (که‌زه):
چه‌کوشی فیه‌وان (بۆ لێخوڕینی) 2 (تویکاری،
گۆی) نیسکی چه‌کوشی 3 داری مه‌زات،

چه‌کوشی هه‌رزان‌فروش‌کردن 4 (پیشبرک)

چه‌کوشی هاو‌یشتن یا خستن، چه‌کوش هاو‌یژی

5 پوتیک، کوتک، کول‌وکوت، به‌ردشکین 6

(تفنگ و چه‌ک) چه‌کوش، چه‌خماخ، پیتکه ۱

چکش 2 استخوان چکشی 3 چکش حراج 4

پرتاب چکش 5 پتک 6 (تفنگ) چخماق

hammer and sickle *noun*

۱ چه‌کوش و داس (هیمای کرێکارانی
پیشه‌سازی و جووتیاران، وه‌ک‌وو نیشانه‌ی
یه‌کیتی سۆقیه‌تی جاران به‌کار دێنرێ) 2 ئالای
یه‌کیتی سۆقیه‌تی جاران ۱ داس و چکش 2

پرچم اتحاد جهمایر شوروی سابق

hammered /'hæməd, US -əd/ *adjective*

۱ کوتراو، چه‌کوش‌کاری کراو، چه‌کوش‌کوت،
چه‌کوش‌کوت‌کراو 2 مه‌ستی مه‌ست، که‌له‌لا ۱
چکش‌کاری‌شده 2 باتیل

hammer-hard /'hæmə hɑ:d/ *adjective*

کوتراو، چه‌کوش‌کاری کراو، چه‌کوش‌کوت،
چه‌کوش‌ریز ۱ چکش‌کاری‌شده

hammerhead /'hæməhed, US -mər-/
noun

۱ (گیانه‌وه‌رناسی) سه‌رچه‌کوشه، ماسی‌یه
چه‌کوشه، جۆری shark [سۆخم **Sphyrna**:
چه‌ندین جۆرن] 2 بنیاده‌می گۆج، بێ‌میشک 3
وشه‌نیکی تر بۆ hammerkop ۱ هه‌مه‌د 2
آدم‌احق

hammering /'hæməɪŋ/ *noun*

1 ته‌ق‌وکوت، ده‌نگی بایکیشانی چه‌کوش: *the*

sound of hammering from the next room

2 (نافه‌رمی و له بریتانیا) ره‌خه‌ی توند،

به‌گۆزداچوون، شکست یان تێشکانی به‌ته‌واوی،

شکستی سه‌خت ۱ صدای ضربه‌ی چکش 2

انتقاد شدید: شکست کامل

hammerkop /'hæməkop/ *noun*, also

hamerkop

بالنده‌سه‌رچه‌کوشه: جۆری بالنده‌ی زه‌لکاوی

قاوه‌یی ئەفریقای که پنه‌ندی به stork له‌کانه‌وه

هه‌یه [Scopus umbretta] ۱ نوعی پرند

hammerman /'hæməmən/ *noun, pl.*

hammermen

چه‌کوش‌گر، چه‌کوش‌کار ۱ چکش‌کار

hammersmith /'hæməsmɪθ/ *noun*

چه‌کوش‌گر، چه‌کوش‌کار ۱ چکش‌کار

hammertoe *noun*, also hammer toe

چه‌کوش‌په‌نجه‌یی، چه‌کوش‌قامکی (ب.ت). هی

دووهم، وه‌ک (c) هه‌مرتو

hammock /'hæmək/ *noun*

هه‌لۆرکه، جۆلانی له‌تۆر، جۆلانک، جۆلانی

تۆری، ده‌رگوش، له‌لو ۱ تۆر

Hammond organ /'hæmənd 'ɔ:ɡən, US

'ɔ:rg-/ *noun*

هاموند نۇرگان (= جۈرى نۇرگى ئىلىكترونى)
 ○ هاموند ارگان

hammy /'hæmi/ *adjective* (hammier, hammiest)

(نافەرمى) دەسكرد، پتوئراو، زىدەرەۋى كراو ○
 مصنوعى، مېالەشە

hamous *adjective*

قولايى، شىنەقولاپ، سەرلار ○ قلابمانند
hamper /'hæmpə(r)/ *noun*

1 سەبەتە، سەۋەتە، قرتالە، زەمبىل، زەنبىل 2
 سەبەتە يان قرتالە جلى چلكن 3 بوخجە (تان
 يان مەي يۇ ديارى)، بوخجە ديارى (ئەلمانى
 نەرت) ○ 1 سىد 2 سىد زىخت چرك 3 سە

Hampshire *noun*

1 ھامپشاير: جۈرى نۇدى مەرى كۈلى كۈشتى
 روورەشى برىتانىيى (ھەرەھا Hampshire
 Down) 2 جۈرى رەگەزى بەرازى رەشى
 سەردىزى ئەمرىكايى ○ ھامپشاير

hamster /'hæmstə(r)/ *noun*

1 جۈرى مەشك، كىسەگۈپ (بىكلىك يان
 كلىك كۈل، بە توورەكە يان كىسە گەرەۋى
 گۈيى يەۋە، رەسەنى ئورپا و باكوورى ئاسيا 2
 Mesocricetus auratus: ھامستىرى زىرىن
 (دەك گىانەۋەرى مالى) 3 Cricetus cricetus:
 ھامستىرى ئاسياى) و چەندىن جۈرى تر
 (نەرت): لە ئەلمانى يەۋە، لە hamustro زامانى
 ئەلمانى باشوورى "corn-weevil" ھامستر

hamstring /'hæmstriŋ/ *noun*

1 رەفيسكە، زىكەنى رەفيسكە 2 ھەرىكە لە
 سى ماسوولكەي پشەۋەي ران: a -string
 injury 3 تاندۇنى گەرەۋى پشت رەفيسكەي
 چوارپايان ○ زردىي پشت زانو

hamstrung /'hæmstrʌŋ/ = past and past
 participle of hamstring

hamulus /'hæmjʊləs/ *noun, pl. hamuli* /-
 laɪ, -liɪz/

(توپكارى و گىانەۋەرناسى) قولابچە،
 قولابچە(جە)كە، قولابلىكە، قولاب (نەرت):
 لاتىن، چكۈلىتراۋى hamus "hook" ○ قلابچە
hamza /'hæmzə/ *noun*

(لە نووسىنى عەرەبىدا) ھەمزە (نەرت): لە
 عەرەبى "compression" ○ ھەمزە

Han /han/ *noun*

1 ھان: بەرەيەكى چىنىيەكانە كە يەككىنە لە
 206ى پىشز زايىن تا 220ى پاش زايىن
 حكۈمەتيان كىرد 2 كۈمەلى رەگەزى زال لە
 چىندا ○ ھان

hand /hænd/ *noun*

1 دەست، دەس 2 بانايى دەست، لەب يان بەرى
 دەس 3 (سەعات و ھىند) مىل، دەسك 4
 يارمەتى، كۈمەك 5 كرىكار، كاركەر 6 ئەندامى

دەستەي كاركەرەرانى كەشتى، مەلەۋان 7
 شارەزايى، مامۇستايى، ۋەستايى 8 بەشدارى،
 دەس تياۋون، دەس تىۋەردان، خۇتىكەل كىردن 9
 خەت، دەس نووس، دەس ۋخەت 10 (ب.ت.
 ژنومىزدايەتى) بەلىنى، برىار، گەت، يەيمان 11
 دەسلەت، كۈتتۇل، دەس روۋىشتوۋى، ھىز 12
 سەرچاۋە، چافگانى، زىدەر 13 يەكەي پىۋان،
 بەرامبەر يە 4 ئىنج (10/16 سانتىمىتر) 14 ل.
 دەست، ئالى 15 چەبىلە، دەس يەكەي گادان 16
 (بەرىن) دەست، ياريزان، كايەچى 17
 (دەس) لىكەندەۋە، تەۋقە 18 چەبىلە ○ 1 دەست
 2 پەنای دەست 3 عقرىە 4 كەك 5 كارگر 6 عضو
 خەمەي كىشتى 7 ھەزارت 8 شىركت، دخالت 9
 دستخط 10 عەد، قول 11 اختیار، قەدرت، كىتۇل 12
 مىصد 13 ھىند 14 طرف 15 دەست زدن 16 (بازى
 ورق) دەست، بازى كى 17 دەست دادن 18 كف

hand-and-foot *adverb*

يە تەۋاۋەتى، totally, assiduously ○ تەمأ

handbag /'hændbæg/ *noun*

جانتاي ژانە، جىزدان، جانتاي دەستى، كىفى
 ژانە ○ كىف ژانە

hand baggage = hand luggage

handball /'hændbɔ:l/ *noun*

تۈيى دەستى، ھەندىبال ○ ھەندبال

handbarrow /'hændbærəʊ/ *noun*

دەستەبەر، فەرغوون ○ چرخ دەستى

handbasin = washbasin

handbill /'hændbil/ *noun*

راگەياندنى دەستى، پلانامەي دەستى، ناگادارى
 دەستى ○ آگەي دەستى

handbook /'hændbɒk/ *noun*

دەسنامە، كىتپى رىۋىنى، رىبەرنامە، دەستورنامە،
 رىۋىنى نامە (= زانىارى يىكى كورنى دەربارەي
 بابەتلىكى تاپەتەي يەۋە) ○ كىتاب راھنما

handbrake /'hændbreik/ *noun, US*
 emergency brake

ۋەستىنەي دەستى، دەستى ○ ترمزدەستى
handcart /'hændkɔ:t, US -kɑ:rt/ *noun*

دەستەبەر، فەرغوون ○ چرخ دەستى

handclap *noun*

چەبىلە(لىدان) ○ دەست زدن

handcraft = handicraft

handcuffs /'hændkʌfs/ *noun, pl.*

كەلەپچە، دەزىن، دەسبەس، دەسبىن ○ دەستبند

hand-eye co-ordination *noun*

پىنكەۋەكار كىردنى دەست و چاۋ (ب.ت.) لە
 ۋەرزىدا ○ ھەمانكى دەست و چىشم

handful /'hændfʊl/ *noun, pl. handfuls*

1 پرمشتى، پىر دەستى، پىرچىنگ (ئى)، لويچ (ئى)،
 (لالويچ shallow handful)، گەمش، گولم: a
 handful of rice 2 زمارەيەكى كەم، ھىندى،

هەندئێ، بری: *Only a handful of people*
 3 *a handful of people* 3 مانی شەپتان
 و دانەکەوتوو، هاروھاج، هەوھەوین نەرەو: *Her children can be a real handful*

بە اندازەی یک مەشت 2 مەدودی 3 بچە ئاش بارە
hand-gallop /'hænd ɡælɒp/ noun
 وێرغە، سووگەر، نەرمەگار 3 تاخت آرام

hand glass /'hænd gla:s/ noun
 ئاوێتە دەستی 3 آیینە دەستی

hand grenade noun
 نارنجۆک، هەنارۆک 3 نارنجک

handgun /'hændɡʌn/ noun
 دەمانجە، چەکی دەستی، چەکی بەریشتن 3
 هفت تیر

hand-held adjective
 دەستی (وێکۆ کامێرا) 3 دەستی

handhold /'hændhəʊld, US -hoʊld/ noun
 (شاخەوانی) جێ دەس، دەسەگیر 3 دەستگیر

handicap /'hændikæp/ noun
 1 پێش برکێتی راست کردنەو 2 گرفت، کێشە،
 عەیب، شەستی، ئاستەنگ، بەکەوتوویی لەشی
 پان ھۆشی (زۆر کەس پێشان وایە ئەم وشە بە
 باری سووکایەتی دەکەیت) 3 (پێشبرکێ و
 یاری) خال، قان، ھاپوول 1 مسابغی تەداڵی
 2 نقص، عیب 3 آوانی

handicapped /'hændikæpt/ adjective, noun

a 1 بەکەوتە، نوقسان، سەقەت، عەیب دار: *visually handicapped child*
 2 دوکەوتوو،
 کەم ھۆش (the handicapped) *n* بەکەوتوووان
adj 1 معلول 2 عەبماندە *n* معلولین

handicraft /'hændikra:ft, US -kræft/ noun

1 ھونەری دەستی، پێشەسازی دەستی،
 پێشەدەستی، دەس پەرەنگینی: *to teach handicrafts*
 2 بەرھەم و شتی ھونەری دەستی
 3 صنایع دستی 2 محصول ھنر دستی

handily /'hændilɪ/ adverb
 بە ئاسانی، نزیک، لە نزیک، لەبەر دەس: *He handily defeated his challengers*

handily defeated his challengers
 سەھۆت، دێم دەست

handiwork /'hændiws:k, US -wɜ:rk/ noun

کاری دەستی، کاری بە دەست (بکری)، کار،
 بەرھەم 3 کار بێ، اثر

handjob /'hænddʒɒb, US -dʒɑ:b/ noun
 دەس لێدان و دامالین (ھێ ئەندامانی سینکسی)
 3 ھەندجەب

handkerchief /'hæŋkətʃɪf, -tʃɪf, US -kərtʃ-/ noun, pl. handkerchiefs or

handkerchieves /-tʃi:vz/
 دەسەر، دەستەسەر، پەرۆ، دەسەری مەل 3
 دەستمال، دەستمال گردن

handle /'hændl/ noun
 1 دەس (تەک، ھەنگل، قوڵف، دەسەگیر، قەلف،
 کلک، چنگە، کولبەک (وێک ھێ کووبە)،
 کەرگە، دەسکەلووجە، کلکە، مەشتە، جێ دەس 2
 بیانوو، پەلپ، دەساوێز 3 سەرناو، تایتل، نێو 3
 1 دەستە، دەستگیر 2 بەانە 3 عێوان

handlebar moustache noun
 باپ، سەمێل بادراو 3 سبیل چەممانی

handlebars /'hændlbɑ:rz/ noun, pl., also handlebar

(مۆتۆرسیکلێت، چەرخی و ھەند) لوورەلەپ،
 فەرمان، دەسکی چەرخی 3 فەرمان

handled adjective
 بەدەسک، دەسک دار، قوڵف، قوڵف دار، کلک،
 کولبەک دار، ھەنگل دار، مەشتە دار 3 دارای دەستە

handler /'hændlɜ:(r)/ noun

1 فێرکەر، راھنێەر (گیانەوھەران پ.ت. سەگی
 پۆلیس) 2 راوێکار: *the President's campaign* -rs
 1 مەری، تەزیت کێندە 2 مەاور

handless adjective
 بێ دەس، کۆل 3 بێ دەست

handling /'hændlɪŋ/ noun

1 ھەلسوورانە، بەرپەرە، بێراگەبێشتن 2
 دەس لێدان 3 راگوییشتن، بێرە، کاری کرین و
 فرۆش 4 ھەلسووکەوت، رەفتار 5 (ماشین)
 دەس راھان، دەس پەرەقاس بوون، دەس پەرەقەرمان
 فیزیوون، فەرمان گرتن، کۆنترۆل کاری 3 1 ادارە
 2 لێس 3 تەزایی، نقل و انتقال، عمل خرید و
 فروش 4 رەفتار 5 عمل کۆنترۆل نمودن

handling charge noun
 خەرچی راگوییشتن، تێچوونی گۆزەنەو 3
 ھەزینی تەزایی

handloom /'hændlu:m/ noun

دەزگای جۆلایی 3 دەستگاہ باندگی

hand luggage noun
 جانتای دەستی 3 ساک دەستی

handmade /'hænd'meid/ adjective
 دەس کار، دەس کرد، دەس ساز، دەس چن،
 دەستی، بە دەس، دەس درو (نە بە دەزگە):

handmade furniture 3 دەست ساز

handmaid /'hændmeid/ noun, also handmaiden /'hændmeɪdn/

کارەکەر، قەرەواش، کەلفەت، ژنە بە دەست 3
 مستخدم زن

hand-me-down = cast-off
hand-mill /'hænd mil/ noun

دەستار، ھەرە، ھەرە گەل، فەرەک، گەرک 3
 آسیاب دەستی

handout /'hændaʊt/ *noun*

1 خیز، یارمته، کومهک، پیتاک 2 بلاوانمه، پر، ناگاداری، داخوایی (به خورایی بلاووتهوه)، نامیلکه 3 1 صدقه، کمک 2 اعلامیه، جزوه

handover /'hændəʊvə(r), US -oʊvər/ *noun*

راگوییستن، گواستهوه (هیز، بهریرسایهتی و هند): *the smooth-dover of power from a military to a civilian government* انتقال **handover of power** *noun*

گوژانهوهی هیز یان دهسلات 3 انتقال قدرت

hand over fist *adverb*

وهکوو پرووسکه، خیزا (یان گورج) و به بریکی زور: *making money hand over fist* 3 مثل برق، به سرعت و به مقدار زیاد

handpicked /'hænd'pɪkd/ *adjective*

ههلیزارده، دهستهبزیر: *handpicked for the job* 3 گزیده

band puppet = glove puppet

handrail /'hændreɪl/ *noun*

نهرده، دهس(ه) گیره ی نهرده 3 دستگیره ی نهرده

handsaw /'hændsɔ:/ *noun*

دهسهره، مشاری دهستی، ههپری دهستی 3 اره ی دستی

handseal = hansel

handset /'hændset/ *noun*

تهلهقونی دهستی 3 تلفن دستی

handsfree *adjective*

نادهستی (شتی که بتوانی بی دهست کاری بیتیکه ی) 3 هندسفری

handshake /'hændʃeɪk/ *noun*

دهس لینکدانهوه، تهوقه، دهس ومشتاخ، (کاری) دهس دانهوه 3 عمل دست دادن

hands-off *noun*

دهس تیوه نه دان، نیوگری نه کردن، مایی تینه کردن، نیونچی نه کردن، خوتیکه نه کردن: *a hands-off approach to staff management* 3 *other nations off policy toward the internal affairs of* عدم مداخله، عدم وساطت

handsome /'hænsəm/ *adjective*

(handsomer, handsomest) 1 جوان، شوخ، دلبرفین، نیکس سووک، رهزاسووک، (بیاه) جوان چاک، شوخ وشهنگ، قیافه ریک، (ژن) به ژن ریک، ریک وینیک، جوان چاک: *He's the most handsome man I've ever met* 2 *a handsome face* 3 *a handsome price* 3 *handsome contributions to charity* 1 زیبایی، (مرد) خوش قیافه، (زن) خوش اندام 2

هنگفت 3 سخاوت مندانه

handsomely /'hænsəmli/ *adverb*

بهو شیوه یی که وا ده بی بی: *a handsomely to be paid/rewarded dressed man* 3 *a handsomely produced book* به طور شایسته

handsomeness /'hænsəməns/ *noun*

1 جوانی، شوخ وشهنگی، جوان چاک 2 به ده هنده بی، دهس ودل بازی، دهس کراوه بی 3 زیبایی، خوش اندام 2 سخاوت مندی

hands-on *adjective*

کرده ره کی، کرده بی، کرداری، کرده وه بی: *to gain hands-on computer training* 3 *hands-on experience of industry* علمی

handspring /'hændsprɪŋ/ *noun*

خوزه لگترانهوه یا سه رمه قولانچی دهستی، نیوه سه رمه قولات 3 نیم پشک

handstand /'hændstænd/ *noun*

(ناکروپاتیک) دهس نهنگی، لهنگه ری دهس، دهس وسته، قه لاتقووج، لهس دهس راویستان، دهس ویستان: *Can you do handstands?* بالانس

hands up *interjection*

دهس بوسه ری! دهس هه لین! 3 دستها بالا!

hand-to-hand *adjective*

(وه کوو شه پ) دهس (ت) هویه خه، له تزیکه وه، دهس به دهس، به که به دهس: *hand-to-hand fighting* 3 تن به تن

hand-to-hand combat *noun*, also *hand-to-hand fighting*

شهری دهس وهیه خه یا به که به دهس، نه به ردی تاک به تاک 3 نبرد تن به تن

hand-to-mouth *noun*

نهمره و نه زی، نانه زگی، سه گ مهرگی 3 بخور و نمیر

hand tool /'hænd tu:l/ *noun*

نامراز یان نامتری دهستی (به نیلیکتریسته کار ناکا) 3 ابزار دستی

hand towel *noun*

خاوله ی دهستی، خاوله ی دهس وشک کرده وه 3 حوله ی دستی

handwashing *noun*

به دهس شوردن یا شستن، دهس شور کردن 3 هندواشینگ

handwork /'hændwɜ:k/ *noun*

دهس کار، دهس کرد، به دهست، دهس ساز (نه به دهس ساز) 3 دست ساز

handwriting /'hændraɪtɪŋ/ *noun*

خهت، دهس وخهت، شیوه ی نووسین، دهس نووس، به دهس نووسراوه: *I can't read his handwriting* 3 دستخط، خط، دست نوشته

handwritten /'hænd'rtɪn/ *adjective*

1 دیاری (ب.ت. سهری سال یو بهخت باشی) 2 جیژاننه 3 سفتاخ، دهشت 4 پاژی په کم، پیش پاژ 1 ○ هدیه 2 عیدی 3 دشت 4 قسط اول

Hansen's disease /'hans(ə)nz/ = leprosy
hansom /'hənsəm/ *noun*, also **hansom cab**
کاليسکمی په یک نسه ○ کاليسکمی یکاسه

Hanukkah /'hænoʊkə/ *noun*
جهزنی چراکان، جیژنی هانوکا (روزی هه شتم له روزانی پشوی جووله که، له نوقامبر یان دیامبردا) ○ عید هانوکا

hanuman /,hanoʊ'ma:n/ *noun*, also **hanuman langur**
مهیموونی لانگوری نیمچه کیسهوهری هیند، هیندی په کان ریزی لیده نین [Presbytis entellus خیزان Cercopithecidae] ○ هانومن

hap /hæp/ *noun*
(کون) بهخت، شانس، هات، ریکوت ○ بهخت، اقبال، اتفاق

ha'penny = halfpenny
haphazard /hæp'hæzəd, US -zərd/ *adjective, noun, adverb*

adj بی پلان، بی مه پست، شیرزه، ناریک (وینک)، (باش) ریک نه خراو، تیکه ولیکه، شیاو، تالوز: *The books had been piled on the shelves in a haphazard fashion*. *n* په ریکهوت، هه لکهوت، هات ونه هات *adv* په ریکهوت، به هه لکهوت ○ *adj* بی نظم *n* اتفاق، تصادف *adv* اتفاقاً

haphazardly /hæp'hæzədli, US -zərdli/ *adverb*

ناریکانه، شیرزانه ○ با بی نظمی
haphazardness /hæp'hæzədness, US -zərdness/ *noun*
شیرزه یی، ناریک، شیاو، تیکه ولیکه یی ○ بی نظمی

hapl(o)- prefix
haploid : تاک، په ک، ساده، ساکار

haplology **haplont** (پنمروت): له **haploos** یونانی په وه "single" ○ پشوند: تک، ساده، بسط

hapless /'hæpləs/ *adjective*
1 لقمه مووا، بی بهخت، په دبهخت، نه گبهت، کولسول، ره شپهخت، روژه رهش 2 نگریس، بی ودم ○ 1 بخت برگشته 2 شوم

haplodiploid /,haplo(ʊ)diplɔɪd/ *adjective*
(زینده ناسی) تاماژه په سیستمیکي ژینتیکي که له ودا می په کان له دیلویده کان و نیره کان له هابلویده کان پره دهستین ○ هابلو دیلوید

haplography /hap'logrəfi/ *noun*
تاک نووسی، لابردي پیت یان چند پیتیکي پاته وه بو له نووسیندا (ب.ت. نووسینی *philology* له جباتی *philology*) ○ هابلو گرامی

haploid /'haploɪd/ *adjective, noun*, also **haploidic**

adj 1 (یوماوه ناسی): خانه یان ناوکی) خاوه نی لایسی له کروموزومه بسی جوت یان بنه رتی په کان، سهره دهسته یان کومه له یکی تاکي کروموزومه کان (پروانه diploid) 2 تاک، تاق، ته نیا، ساده، ساکار *n* زینده وهر یان خانه یی که ته نیا خاوه نی دهسته یان کومه له یکی ته وای کروموزومه کان بی ○ 1 هابلوید 2 تک، ساده *n* هابلوید

haploidy *noun*
هابلو (د) یدی ○ هابلویدی

haplogenic *adjective*
سهره هابلو لوی ○ وابسته به هابلو لوی

haplology /hap'lolədʒi/ *noun*
لا بردي دنگ یان برکه syllable له نینو وشه په کدا که دوو باره ده پته وه (ب.ن. له *February* دا که /'febrʊəri/ "گو ده کری") ○ هابلو لوی

haplont *noun*
(زینده ناسی) زینده وهریکي (وهک هیندئ قه وه زی سهره تایی) که خاوه نی توخم یان زیگو تیکي دیلویده که meiosis په سهردي تا خانه هابلویده کان پره هم پین، بوونه وهری که خانه کانی ته نیا خاوه نی کومه له کروموزومه ○ هابلونت

haplontic *adjective*
سهره یان پنه وندي به هابلونت وه هه ○ وابسته به هابلونت

haplophase *noun*
قوناخ یان دوخی هابلو (د) یدی ○ هابلو فاز

haplosis *noun*
(زینده ناسی) داشکان یان کم بوونه وهری ژماره کروموزومه کان له نه نجامی دابهش بوون به دوو خانه ی تاک haploid ○ هابلوسیس

haplotype *noun*
(زینده ناسی) دهسته یی له allele په کانی توخمیکي جیاواز که شونې ژینی یان له گمل په کتر پنه وندي یکی نریکی هه په و زورتر به شیه ی په کبی unit پوی ده مینتیه وه ○ هابلو تپ

haply /'hæpli/ *adverb*
1 به راگو زهری، به هه لکهوت، خوشانسی، by 2 chance له ونگه، له وانه یه، پنده چی ○ 1 بر حسب اتفاق 2 ممکن است

hap'orth /'hæpəθ, US -pəθ/ = halfpennyworth

happening /'hæpənɪŋ/ *noun, adjective*
n رووداو، بویه، په سهرات، قه ومین، پشکه فتی *adj* ورووژینه، هه ژینه، باو (دار)، روژ بابته ○ *n* رویداد *adj* مهج، مرسوم
happenstance /'hæpənstəns, US -stɑːns/

noun, by happenstance

بەریکەوت، بەهەلکەوت، شانس، بەختەکی: *I found this delightful hotel by happenstance* ○ بە طور اتفاقی

happy /'hæpi/ *noun*, pl. *happis*

کوئی فشی نافەرمی ژاڤونی ○ ھایی

happily /'hæpili/ *adverb*

1 خوش حالانە، لە رووی خوشی یەو، بە خوشی یەو 2 بە شتێوەیەکی گونجاو یان بەرێوچی ○ 1 با خوشحالی، خوشبختانە 2 بە طور مناسب

happiness /'hæpinəs/ *noun*

بەختەوهری، بەختیاری، شادی، خوشی، خوشحالی، بێخۆشیوون: *Her eyes shone with happiness* ○ خوشبختی، خوشحالی، خرسندی

happy /'hæpi/ *adjective* (*happier, happiest*)

1 خوش، شاد، خوشحال، دلخۆش، دڵفریخ، بەکەیف، کەیفخۆش، رازی، قایل، بێخۆشیو 2 بەختەوهر، چارپووشن، بەبەخت، بەختیار 3 پیروز، مەبارەک 4 بەرێوچی، بەجێ، گونجاو ○ 1 خرسند، خوشحال، شادکام، رازی 2 خوشبخت 3 مبابر 4 مناسب

happy event *noun*

لەدایکبوونی منال ○ تولد نوزاد

happy-go-lucky *adjective*

بێخەم، بێخەیاڵ، کەمتەرەخم، گوێنەدەر: *a happy-go-lucky attitude* ○ بێخیال *lucky sort of person*

happy hour *noun*

سەعاتی شادی یان خوشی: ماوەیەکی لە رۆژێکە خواردنەو لە مەیخانە یان شوێنێکی تر بە نرخێکی ھەرزانتر دەفروشرێ ○ ھیی اور

happy hunting ground *noun*

راوگەیی شادی یان خوشی: شوێنی کە سەرکەوتن یان چیت و خوشی لێ بە دەس دەکەوێ ○ ھیی اور

Hapsburg *adjective, noun*, also *Habsburg*

سەرە خێزانی پانتشایی ئەلمانی کە لە 1278 تا 1918 بەسەر ئەمسا (ئوتریش Austria) و لە 1516 تا 1700 بەسەر سبانی و زۆر ولاتی تری ئەوروواییا دا دەسلاتیان گێرا ○ ھابسبورگ

happen /'hæpən/ *noun*, also *haptene*

(کارنەندام ناسی) ئانتیژینی بەشی یان نیوہەچل، نیوہەژەزی: گەردیکی چکۆلە، کاتی لەگەڵ پروتئینی لیک بدەر، دەتوانی بەرھەمھێنانی ئانتیبادی بەکان دەرکێش (بەرەت) لە *haptene* یونانی یەو "بەستەو" ○ ھاپتەن

haptenic *adjective*

سەرە ئانتیژینی بەشی یان نیوہەچل یان نیوہەژەزی ○ وابستە بە ھاپتەن

haptic /'haptik/ *adjective*, also *haptical*

سەرە ھەستی بەرکەوتن یان دەسلێدان ○ وابستە بە حس لامسە

haptoglobin /'haptə(u)'gləubɪn/ *noun*

(زیندە کیمیا) پروتئینیکی نیو سیرۆمی خوێن ○ ھاپتوگلوبین

hara-kiri /'hæra 'kiri, US 'herə 'keri/ *noun*

ھەرە کیری: خۆکوژی ژاڤونی، کە زگیان بە شمشیر ھەلەدەری، سەمۆایی بەکان لەبەر رانەپەرانی ئەرکە کاتیان وایان دەکرد ○ ھاراگیر

haram /'ha: ra:m/ *adjective*

نارەوا، ھەرەم، بەرەند (بەرەت): لە *harām* "forbidden" ○ حرام

harangue /'hæ ræg/ *noun*

وتاردانی توند، وتاردانی بەگورانه (پەرز، درێژ و بەرشت و ب.ت. بە رەقەو، *haranguer n*) ○ سخرانی خشم‌آمیز

harassment *noun*

تەنگ‌بەسی ھەل‌چنین، ھەراسان‌کردن، ھەراس (بە ھەل‌گرتن)، ریشەدەرھێتان، سەرختەسەر، سەرکەوتەسەر، زۆربوھێتان (*harassing adj*, *harasser n*, *harassed adj*, *harassingly adv*) ○ یدا، ستەواری، مزاحمت

harbinger /'ha: bmdʒə(r), US 'ha: rb-/ *noun*

1 راگەیتنەر، پێشەرەو، پێشەنگ، پەيام‌ھێنەر، دەم‌پەھاوار 2 مەزگینی دەر، مژدەھێنەر ○ 1 پێش‌قراول، منادی 2 نوێدەھندە

harbour /'ha: bə(r), US 'ha: rb-/ *noun*

1 لەنگەرگا، بەندەرگا، ناڤگە 2 دالەدە، پەنا، پەریز، پشتی‌وینا (بەرەت): لە *herebeorg* ئینگلیسی کۆنەو "shelter" ○ 1 لنگەرگا 2 حفاظ

harbourage /'ha: bəridʒ/ *noun*

پەنا، پەریز ○ پناھگا

harbourless *adjective*

1 بێ پەنا، بێ پەریز 2 بێ لەنگەرگا، بێ بەندەرگا ○ 1 بێ پنا 2 بدون بندرگا

harbour master *noun*

بەرپرسي لەنگەرگا یا بەندەرگا ○ مۆل لنگەرگا

hard /ha:d/, US ha:rd/ *adjective, adverb*

1 سەخت، رەق، توند، گۆژم، مەکۆم، پتەو، تۆکمە، رەختە 2 دزوار، سەخت، ھەلەت، گران، چەتوون، تێگەشتن سەخت 3 بەزەرەزەنگ، توندوتیژ 4 (کرێکار) زەحمەت‌کێش، بەکار 5 بەرشت، توند 6 (ھەوا) سەخت، ناخۆش 7 پرزەحمەت، پرئەرک، رەنجاوای، سەخت، گران، قورس، بەھیز، (شەوق) تیز ○ 1 سخت، سفت، محکم 2 مشکل 3 خشن 4 سخت‌کوش 5 جدی 6 (ھوا) ناخوشتە 7 شدید، توان‌فرسا، قوی، شدید

hard and fast *adjective*

1 (قانون) وشک، نه گور، تهق ورهق 2
به کلای کهرهوه، برا 3 دیار، روون، روشن،
چه سیو، مؤگه، دیاری کراو 1 خشک 2
ناطع 3 مشخص، نمایز، محرز، تثبیت شده

hardback /'hɑ:dbæk, US 'hɑ:rd-/
adjective, noun, -cover esp. in US

adj (کتیب) بهر گر رهق، ره قوش n کتیبی
بهر گر رهق: **hardback books/editions**
adj زرکوب n کتاب با جلد زرکوب

hardball /'hɑ:dbɔ:l, US 'hɑ:rd-/ noun

1 بهیس بال، بهیسبول 2 (play hardball)
(سیاست و کارداری) سووربون له سر ویتی
خو، ده سدانه هر فروفتلی: **I want us to play**
hardball on this issue 1 بیس بال 2 توسل
به ترفند

hard-bitten /,hɑ:d'bitn, US ,hɑ:rd-/
adjective

ساردوگرم (ی روزگار) چیشنو، له
کل دهرهاتو، به نه زمون، خاراو: **a hardbitten**
war journalist 1 ابدیده، باتجربه

hardboard /'hɑ:dbɔ:d, US 'hɑ:rdbo:rd/
noun

تهخته ی پهستور او یان په سواو، تهخته رهق، فیبر
فیبر

hard-boiled /,hɑ:d 'bɔild/ adjective

1 (هیلکه) کولاو، توند، رهق 2 (خوازه) وشک،
دل رهق، بی ههست، بی دل، بی سوز 1
(تخم مرغ) سفت 2 (مجازی) بی احساس

hardbound = hardback

hard by adverb, preposition

له م نریکانه، زور نریک، له پال، له نریکی
خیلی نزدیک، کنار

hard cash noun

پاره ی نه غد یان ورده 1 پول نقد

hard cider noun

مه ی له سیو، سایدر 1 شراب سیدر

hard copy noun

(کامپیوتر) کوبی چاپ کراو 1 نسخه ی چاپی

hard core noun

1 ورکه بهر دی دارشتی ریگا (ویان)، سه بتک،
خرکه بهر دی تهرکی ریگا 2 گرنک ترین بهش،
بهشی ناوهندی یان سه ره کی: **A hard core of**
drivers ignores the law 1 مصالح
زیر سازی 2 هستی اصلی

hard-core adjective

1 ده مارگرز، بیرنه گور 2 (فیلم یان کوفاری) که
به شیوه ی کی ورد و ناشرین باسی سیکس ده کهن)
هه رزانه، بی شهرمانه، بی بهر ده: **They sell hard-**
core pornography 1 متعصب 2 و قبحانه

hard court noun

(تنیس) یاریگای رهق (له بهرامبر چیمه ن دا)

1 زمین آسفالت

hardcover /'hɑ:dkʌvə(r), US 'hɑ:rd-/ =
hardback

hard currency noun

پاره ی یان دراوی به هیز، پاره یان دراوی
(زوو) دانه شکاو (له پریکا ترخه کی دانابه زئ،
پشت به ستوو به نابوری به کی به هیز): **The**
hotel insisted that we pay in hard
currency 1 ارز یا پول قوی

hard disk noun

(کامپیوتر) سیلکی سهخت، په بکه ی رهق یا
سهخت 1 دیسک سهخت

hard drink noun

خواردنه وی گیرا یان به هیز 1 مشروب قوی

hard drinking noun

نیت به پاندن، زور خواردنه وه 1 مشروب خوری تا
خرخره

hard drive noun

(کامپیوتر) سهخته درایف، درایفی سهخت
درايو سهخت

hard drugs noun, pl.

به نگی به هیز، دهرمانی گیروده کهر یان
گیروده ساز (وه کوو هیروئین و کوکایین) 1
مواد مخدر قوی

hard-earned adjective

سهخت به ده سهاتوو، به سهختی گیرکه وتوو،
گران گیرکه وتوو، دزوار به ده سهاتوو: **hard-**
earned cash 1 مشکل بدست آمده

hardening /hɑ:dnɪŋ, US hɑ:rdnɪŋ/ noun

رهق کردنه وه، رهقاندن، سهختاندن، توند کردنه وه
1 سهخت گردانی

hardened adjective

1 (تاوان کار یان پولیس) به نه زمون، خاراو،
داهاتوو، سل نه کردوو، چوختی 2 رهقنیراو،
سهخته وه بوو، تونده وه بوو، رهقه وه بوو 1
پوست کلفت شده 2 سفت شده

hard-faced adjective

روو توند، روو گرز، مرومچ، روو گران، وشک:
The bar was full of sullen men and hard-
faced young women 1 عیوس

hard facts noun, pl.

راستی به مؤگه ره یا نه گوره کان 1 حقایق میرز

hard fern noun

(رووه کناسی) جزوی فترن، به گلهای چه رمی
باریک و دریز [*Blechnum spicant*] 1 نوعی
سرخر

hard-fought adjective

(یتشیر کتی) سهخت، گران، ناستم، قورس: **a**
hard-fought battle/win/victory

1 تنگاتنگ، سنگین

hard-fought battle noun

شهری قورس و سخت ○ نبرد سنگین
hard-fought victory *noun*

سهرکهوتنی قورس یان گران یان سخت ○
 پیروزی سخت

hard-handed /'hɑ:d 'hændɪd/ *adjective*

1 دس زبر، دس پرق، دس پشای 2 سخت،
 توندوتیز، دلر هق، زوردار 1 ○ دارای دست های
 پینه خورده 2 سخت گیر

hard hat *noun*

(کریکاران) کلای پاراستن، رهقه کلاو ○ کلاه
 ایمنی

hard-headed /'hɑ:d 'hedɪd/ *adjective*

1 راستی بین، ناقل، تنگه یشتوو، واقع بین: *a*
hard-headed businessman

کرداری ○ 1 واقع بین، غیر احساساتی 2 عملی

hard-hearted /'hɑ:d 'hɑ:tɪd/ *adjective*

دلر هق، توندوتیز، بی به زهی، دل س سخت (پروانه
 soft-hearted) بی رحم ○

hard-heartedly *adverb*

توندوتیزانه، دلر فانه ○ با بی رحمی

hard-heartedness *noun*

دلر هقی، بی به زه یشتی، توندوتیزی، بی به حمی،
 دل س سختی ○ بی رحمی

hard-hitting *adjective*

راسته وخو، توند، سخت، کاریگر، کاری،
 به زهر: *a hard-hitting speech* ○ مستقیم،
 شدید، محکم، کوبنده

hardihood /'hɑ:dɪhʊd/ *noun*

بی ساسکی، نه ترسی، به جهرگی، نازایه تی ○
 بی یاکي، شجاعت

hardiness /'hɑ:dɪnəs, US 'hɑ:rdɪnəs/ *noun*

1 به رده وای، خوراگری، خوگیری، گیان سختی،
 خاراوی، پرتاقه تی 2 بی شرمی 3 نه ترسی،
 نازایه تی ○ 1 استقامت 2 وقاحت 3 بی یاکي

hard labour *noun*

1 (زندان به) کاری قورس و سخت (وه کوو
 سزادران) 2 کاری زورملی، بیکاری، سوزه ○
 1 (زندان با) اعمال شاقه 2 کار اجباری

the hard left *noun*

چه په تونه وه کان، نئندامی پارتی سیاسی بالی
 چه پ (که بیروبوچوونی تونه وانه یان هدیبه) ○
 چپ های افراطی

hard line *noun*

سیاسه تی ریک نه که ووتن، رامیاری تونه وانه،
 هه لوینستی توندوتیزانه، نه سازای، سهره زوی،
 ریک نه که ووتویی ○ سیاست افراطی

hard-line *adjective*

ریک نه که ووتوو، که لمر هق، سهره زو، نه سازاو،
 توند، تونه وه، ده مارگرز، ریا زنه گوپ ○
 سازش ناپذیر، دواتنه

hard-liner *noun*

که سیکي تونه وه، ده مارگرز، که لمر هق ○ آدم
 افراطی، متعصب

hard lines = hard luck

hard liquor *noun*

خواردنوهی گیر یان به هیز ○ مشروب قوی

hard luck *noun*

بونه هاتن، به دشمنی، به دبختی ○ بدشانسی

hard luck stories *noun, pl.*

حیکایه ت یان چیروکی به دبختی به کان،
 به دبختی نامه، داستانی نه هاهمه تی به کان (به
 مه به سستی به زه بی پهاهتن) ○ داستان بدیاری ها

hardly /'hɑ:dlɪ, US 'hɑ:rd-/ *adverb*

به زه حمه ت، به سختی، به ده گمن، هیچ، کم،
 نه نه ونده: *Hardly anyone has bothered to*

reply ○ به زحمت، تقریباً هیچ، کم

hard-nosed *adjective*

واقع بین، که لمر هق، لاسار، سهره سخت ○
 واقع بین، یک دنده

hard nut *noun*

مرؤی گوش (ت) تال یان رووتال ○ آدم بدقلق

hard of hearing *adjective*

گوئی گران، گوئی قورس، درهنگ بیستوو،
 درهنگ زنه ت ○ سنگین گوش

hard on *preposition*

له دوی، دوا به دوی، پشت سهری ○ به دنبال

hard-on *noun, pl. hard-ons*

(چووک، رهمه کی و تابو) ره پوون، ههستان،
 رهق بوون ○ شتدگی

hard palate *noun*

سهخته مه لاشوو، نیسکی مه لاشوو ○ سخت کام

hardpan /'hɑ:dpæn/ *noun*

1 بنه رت، بناخه، تهرک، به ششی بنه رتی،
 2 bedrock چین له گلی سختی زهوی ○ 1
 شالوده 2 لایه ای از خاک سخت

hard porn *noun, also hard pornography*

پورنوگرافی بی شرمانه ○ هرزه نگاری وقیحانه

hard-pressed *adjective*

1 زوربوهاتوو، له زور گوشار، له تنگانده دا،
 دهس کورت، دهس تنگ 2 پرکار ○ 1 تحت
 فشار، در مضیقه 2 مشغول

the hard right *noun*

راسته تونه وه کان، نئندامی پارتی سیاسی بالی
 راست (که بیروبوچوونی تونه وانه یان هدیبه):
hard-right opinions ○ راست های افراطی

hard rock *noun*

راکهارد، راکي هارد (جوری موسیقای راک که
 به رز لیده دوی و نامیزه نیلیکتریکسی به کان
 به کاردیتی) ○ هارد راک

hard rubber *noun*

رهقه جیر: رابیر یان جیری زاخاودراو

1 جیسے، بھرگہ گے، بہہیز، خوگر توو، کارگیر،
گیان سہخت، بہگیر، قایم، ہداتقت، نہ ترس،
بدل، بہجہرگ، نازا، بہغیرت: *a hardy*
These hardy mountain breed of sheep
2 folk seem to thrive on the cold (رووہ)
بہرگہ گے، خوگر، بہکش، ہداتقت، خوگر: *a*

خالد دار 3 جورئ مراوي | *Histrionicus*
adj [histrionicus] رهنگاوړهنگ 1 n دلفک،
 لودگی 2 نوعی سگ 3 نوعی مرغابی *adj* رنگارنگ

hare /heə(r), US her/ *noun*

(گپانه ورناسی) کدرویشکی ده شستی،
 کدرویشکه کڼوی [Lepus europaeus] (هی
 قاوه یی) و جوړه کانی تر [خرگوش]

harebell /'heəbel, US 'herbel/ *noun*

سملی کڼوی [Campanula rotundifolia]
 سنبل کوهی

hare-brained *adjective*

گهوج، شیت، گهوجانه، شیتانه ۱ احق، دیوانه،
 احمقانه

Haredi /ha'redi/ *noun, pl. Haredim* /-dm/

ننندامی هدریک له تیره جووه
 راست باوهړه کان، که سوورن له سر پینه ندوون
 به قانونی نمرتی خویان ۱ هاردی

Hare Krishna /,har 'kri:ʃna, 'ha:reɪ/ *noun*

ننندامی کومه له تیونه ته وهی هوشیاری
 کریشنا، تیره یکی دینی له سر پینه یی
 به رستی خودای هتندووه کان "کریشنا"
 (بهره): سانسکریت به واتای "تهی فیشنو
 کریشنا" ۱ هاری کریشنا

harelip /'heəlip, US 'herlip/ *noun*

(تینتا قسه یکی ناخوښه) لیوکت، کت، کته
 ۱ لېشکری

harelipped /,heə'lipt, US 'her'lipt/ *adjective*

لیوکت، کت، کته ۱ لېشکری
harem /'hæ:rim, -rəm, US 'hæ:ɾəm/ *noun*
 حدره خانه، نندروون، زنانی حدره خانه ۱
 حرم سرا، زنان حرم سرا

hare's-foot *noun*

(رووه ک ناسی، شه وده) پین کدرویشکه؟: جورئ
 شه وده clover ی باریک [Trifolium
 arvense] ۱ نوعی شدر

hare's-tail *noun*

(رووه ک ناسی) کلکه کدرویشکه؟: جورئ گیای
 مه دینه رانه یی [Lagurus ovaus] ۱ نوعی گیاه

harewood *noun*

(رووه ک ناسی) جورئ داری ریرنی دره ختی
 sycamore، بو دروست کردنی کدرویلنی نیومال
 به کار دیتري ۱ نوعی چوب

haricot /'hæ:rikəu, US -kou/ *noun*

لوبیا، پاقله، پاقله سبی، (لوبیا، پاقله یان فاسولیای
 وشک haricot bean) ۱ لوبیا، لوبیا سفید

harlequin /'hɑ:ləkwɪn, US 'hɑ:rl-/ *noun, adjective*

1 n کوسته بابی، گالته جار، قوشمه، تله خک
 (جلی رهنگاوړهنگ یان خال خال (به شپوهی
 خشت) له بهر ده کا) 2 جورئ سگ کی چکوله یی

ماسی په گالته (جاره): جورئ ماسی رهنگاوړهنگی
 ناوه شیرینه کانی باشووری روژه لانی ناسیا
 [Rasbora heteromorpha] ۱ نوعی مامی

Harley Street /'hɑ:li stri:t, US 'hɑ:rlɪ/ *noun*

شقامی هارلی (شقامی له ناوه ندی له ندن که
 زوړه ی زوری دوکتوره تایه تی په کان له وی
 نافیسان هدی) ۱ هارلی استریت

harlot /'hɑ:lət/ *noun*

قهجه، سوزانی، ژنی حیز، لهش فروش، قهلتاخ
 ۱ روسی

harlotry /'hɑ:lətri/ *noun*

قهجه گهری، حیزتی، لهش فروشی، قهلتاخ
 ۱ روسی گری

harm /hɑ:m, US hɑ:rm/ *noun*

نازار، عزیمت، وه زهنگ، نیش، برین، زیان،
 زرار، زهر، کتن، وهی، مه وده، زهره، خه سار:

He would never frighten anyone or cause
 Hard work never did ۱ them any harm

harmattan /hɑ:'mat(ə)n/ *noun*

بایه کی وشک و ته پوتوزاوی که ناری روژاوی
 نه فریکا، له دیسمبر وده تا فبرویری هه لده کا
 ۱ هارماتن

harmel *noun*, also harmel peganum, African
 rue, Syrian rue or wild rue

نه سپه ندر، نه سپه ندر، قانگ [Peganum
 harmala] ۱ اسفند، اسفند

harmful /'hɑ:mfl, US 'hɑ:rmfl/ *adjective*

زیانناوی، زیان ینگه یین، نیش ینگه یین، موزنی،
 به زهر، خراب، پر مه ترسی، مه ترسی دار: the -ul
 the sun's harmful ۱ effects of alcohol

ultra-violet rays ۱ مضر، موزنی، خطرناک

harmfully /-fəli/ *adverb*

به شپوه یه کی زیانناوی ۱ به طور موزنی

harmfulness /'hɑ:rmflnəs, US
 'hɑ:rmflnəs/ *noun*

برین، زیان، نیش، خه سار، وهی، ته وده، زهره

○ آسیب، صدمه
harmless /'hɑ:mles, US 'hɑ:rm-/
adjective

1 بی‌زیان، بی‌مهره‌ری، بی‌زهره، بی‌نازار،
 بی‌وهی، بی‌وه‌زن 2 بی‌گناه، بی‌گناهانه ○ 1
 بی‌ضرر 2 معصوم، معصومانه

harmlessly /'hɑ:mlesli, US 'hɑ:rm-/
adverb

بی‌وه‌یانه، به شیوه‌ی بی‌وهی، بی‌نازارانه،
 زیانی پناهی‌نی: *The missile fell harmlessly into the sea*
 به طور بی‌ضرر، بدون ایجاد خسارت

harmlessness /'hɑ:mlesnəs, US 'hɑ:rm-/
noun

بی‌وه‌ی‌بودن، بی‌وه‌یی، بی‌نازاری، زیان
 پناهی‌اندن ○ بی‌ضرر بودن، عدم ایجاد خسارت

harmonic /hɑ:'monik, US hɑ:'ma:n-/
noun, adjective

n (موسیق) هارمونیک، نوتی ریک‌که‌وتوو یان
 به‌کانگیر: *the harmonic and rhythmic interest of the music*
 به‌ک‌که‌وتوو، سازاو، دم‌ساز، گونجاو،
 پیک‌خواردوو، پیک‌وه‌کارکردوو ○ n هارمونیک
 adj هم‌ساز، هماهنگ، موافق

harmonica /hɑ:'monika, US hɑ:'ma:n-/
noun

هارمونیکا، نامیر یا سازی دمی ○ ساز دمی

harmonious /hɑ:'məuniəs, US

hɑ:'mou-/ *adjective*

1 ریک‌وینک، لیک‌هاتوو، پیک‌خواردوو،
 پیک‌وه‌گونجاو، پیک‌وه‌کارکردوو، ریک‌که‌وتوو،
 به‌ک‌که‌وتوو، کُوک، سازاو، گونجاو،
 هاوگونجاو: *blended into a harmonious whole*
 2 خوش‌ناواز، بلاوین، دنگ‌خوش ○ 1
 موزون، هماهنگ، موافق، سازگار 2 آهنگین

harmoniously /hɑ:'məuniəsli, US

hɑ:'mou-/ *adverb*

ریک‌که‌وتووانه: *They worked very harmoniously together*
 به طور هماهنگ

harmonium /hɑ:'məuniəm, US

hɑ:'mou-/ *noun*

هارمونیم (= نامیر) که شیوهی شورکیکی
 چکولانه ده‌ا) ○ هارمونیم

harmonization /hɑ:mənaɪ'zeɪʃn, US

hɑ:rmənaɪ'z-/ *noun*

ریک‌خستن، گونجانیدن، پیک‌وه‌گونجانیدن،
 کُوک‌کردن، سازدان، سازان، کُوک‌بودن،
 گونجان، یک‌گرت‌هوه ○ هماهنگ‌سازی، تطبیق،
 هماهنگی، سازگاری

harmony /'hɑ:məni, US 'hɑ:rm-/ *noun, pl. harmonies*

1 ریک‌که‌وتن، سازان، کُوک‌بودن، گونجان: *the*

need to be in harmony with our 2 social/racial harmony ○ *environment*

(موسیق) لیک‌دانی نوت یان دنگه
 جوراوجوره‌کان، هارمونی: *to study four-part*

1 ○ *to sing in harmony* ○ *harmony*

هماهنگی، توافق، سازگاری 2 هارمونی

harness /'hɑ:nɪs, US 'hɑ:rnɪs/ *noun*

1 شیل، رخت و کلبه‌لی نم‌سپ (له‌غاو،
 که‌ژوو و هند) 2 (چه‌ترسوری) پشتینه،
 که‌مه‌ریه‌ست، به‌ست: *3 a safety harness*

ده‌سرازه، کوماته‌ک ○ 1 ساز و برگ اسب 2

کمر بند 3 قلاده‌ی بچه

harp /hɑ:p, US hɑ:rp/ *noun*

چه‌نگ، هارب (نامیریکی موسیقاه) ○ چنگ

harpist /'hɑ:pɪst, US 'hɑ:rp-/ *noun, also harper*

چه‌نگی، چه‌نگ‌زن، هارب‌زن ○ چنگ‌نواز

harpoon /hɑ:'pu:n, US hɑ:'p-/ *noun*

رم، رمب (نواروه‌نگ) ○ زوبین

harpoon-gun /hɑ:'pu:n gʌn/ *noun*

رماوژ، رمب‌هاوژ، رم‌خدر ○ زوبین‌انداز

harp seal *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) به‌رازه‌چه‌نگه، به‌رازی ناوی
 باریکی نالانتیکی باکووری، له‌سدر پشته

شینکی‌یه‌کی نیشانه‌ییک چه‌نگ‌نا‌سای تاریکی
 هدیه [Phoca groenlandica] ○ هارب سبل

harpichord /'hɑ:psɪkə:d, US

'hɑ:rpɪkə:rd/ *noun*

هارپسیکورد (= نامیریکی موسیقاه له بیان
 ده‌چن) ○ هارپسیکورد

harpichordist /'hɑ:psɪkə:dɪst, US

'hɑ:rpɪkə:rd-/ *noun*

هارپسیکورد‌زن ○ نوازنده‌ی هارپسیکورد

harpy /'hɑ:pi, US 'hɑ:rpɪ/ *noun, pl. harpies*

1 (Harpy) هاری (= دیوی به سه‌روله‌شی زن
 و چنگ‌وبالی بالنده‌وه، له میتولژی یونان و
 روم‌دا) 2 (پیریزی) قویتر ○ 1 هاری 2 عجوزه

harpy eagle *noun*

هله‌وه‌اری: جورئ هله‌وی ژورزله‌ی پوینه‌ی
 دارستانه‌ی بارانی‌یه‌کانی که‌رمیتان [Harpia

harpyja (نم‌ریکی باشووری) و *Harpyopsis*
 (گینه‌ی نوی) نوعی عقاب

harquebus /'hɑ:kwi:bəs/ *noun, also*

arquebus

(تفه‌نگ) قرمه، شمشال، قولپینه (بنه‌رت: له
 نلمانی‌یه‌وه، *hake* "قولاب" و *busse* "چه‌ک،
 تفه‌نگ") ○ شمشال

harridan /'hæridən/ *noun*

پیریزی به‌دخو ○ عجوزه‌ی بدعتق

harrier /'hæriə(r)/ *noun*

1 تانچی، تازی، تاجی (بو راوه که رویشک) 2
 نه‌ندامی تیی راگردنی ده‌شتی یان له ده‌شت 3
 (گیانه‌ورناسی) باز [توخم Circus: چهن‌دین
 جورن] 4 تالان‌چی، راو‌رووت‌کەر 1 سگ
 شکاری 2 دوندە‌ی صحرانوردی 3 قوش 4 غارت‌گر
harrow /'hærou, US -rou/ *noun*
 مالوو، زه‌ویرن، خیشک، لیسە، زنجەله،
 کولوکوت ۱ کلوخ‌شکن

harrowed *adjective*

نگهران، نارە‌ه‌حت ۱ مضطرب
harrowing /'hærouɪŋ, US -rou-/ *adjective*
 جەرگیر، ناخوش، تال، دلته‌زین، به‌سوی ۱
 دلخراش، عذاب‌دهنده

harsh /hɑ:ʃ, US hɑ:rf/ *adjective*
 1 توند، گر، نووساو، زەق، زبیر، ناخوش 2
 توندوتیژ، توند، چه‌توون، سەخت، گران، قورس:
a harsh winter/wind 3 بێ‌به‌زه‌یی، ره‌ش‌کوژ،
 زه‌بر‌به‌ده‌س، دل‌ه‌ق، در، سه‌خت‌گر، توند‌گر،
 سه‌خت‌گرانه، بێ‌به‌زه‌یی‌یانه 1 خشن، زه‌مخت،
 زنده، نامطوبع 2 شدید، حاد 3 سخت‌گیر، بی‌رحم،
 بی‌رحمانه

harshly /hɑ:ʃli, US hɑ:rfli/ *adverb*

به‌سه‌ختی، به‌قورسی: *She was treated very harshly* ۱
 به‌سخنی

harshness /hɑ:ʃnəs, US hɑ:rfnəs/ *noun*
 سه‌ختی، چه‌توونی، گرانی، ناسی‌بوون، زبری،
 توندی، توندوتیژی، بێ‌به‌زه‌یتی، ره‌ش‌کوژی،
 بێ‌رحمی، دل‌ه‌قی، دریتی، سه‌خت‌گری ۱
 صعوبت، درشتی، زه‌مختی، خشونت، بی‌رحمی

hart /hɑ:t, US hɑ:rt/ *noun*

نتراسک، ناسکی نیر (ب.ت. ناسکی سوور
 له‌ژوور 5 سال) ۱ گوزن نر

hartal /'hɑ:ta:l, US 'hɑ:ta:l/ *noun*
 (له‌نیمچه‌وشکاری هیند) داخستنی دوکان و
 فهرمانگه‌کان به‌نیشانه‌ی ده‌برینی نارە‌زایه‌تی
 یان ماتمه‌ی، دوکان‌به‌ندان ۱ هارتال

hartebeest /'hɑ:tbi:st/ *noun*

ناسکی شاخ‌چه‌ماو یا نه‌فریکایی، ناسکه‌کیوی
 شاخ‌چه‌ماو، [Alcelaphus buselaphus
 (سووره‌کە‌ی) و جوهره‌کائی تر] ۱ آهوی آفریقای
hartshorn /'hɑ:ts,hɔ:zn/ *noun*
 شاخی ناسکی (گیراوه solution ییکی نامونیا
 بو‌توانده‌وه‌ی خوی، جاران له‌شاخی ناسک
 ده‌یان‌گرت) ۱ هارت‌شورن

harum-scarum /'heərəm 'skeərəm, US
 ,herəm 'skerəm, 'hæərəm 'skæərəm/ *adjective*

1 هه‌له‌شه، سه‌ه‌رجل، سه‌ه‌ره‌و، reckless
 2 impetuous 2 کوی، ئالوری ۱ سربه‌هوا 2
 وحشیانه، لالابالی

haruspex /hə'raspek/ *noun, pl. haruspices*

/-spisiz/

(له‌رومی کۆن‌دا) فال‌گره‌وه، پیش‌بین، پیش‌زان
 ۱ غیب‌گو

haruspication /hə'raspikaɪʃən/ *noun*

پیش‌بینی، فال‌گرته‌وه، فال‌گری، پیش‌زانی ۱
 غیب‌گویی

haruspicy /hə'raspisi/ *noun*

پیش‌بینی، فال‌گرته‌وه، غه‌یبه‌زانی، پیش‌زانی ۱
 غیب‌گویی

harvest /'hɑ:vɪst, US 'hɑ:rv-/ *noun*

1 دروینه 2 دروینه‌کردن 3 جو‌زه‌ردان،
 گه‌مه‌زه‌ردان، سه‌روبه‌ندی دروینه، قه‌ف‌گول،
 گولیه‌ر 4 وه‌ختی خله‌وخه‌رمان، (گیره‌و) کیشه،
 خه‌رمانان 5 خه‌رمان، بیده، نه‌زار 6 به‌روبوو،
 حاسل، خله‌وخه‌رمان، به‌ره‌هم، به‌رییل 7
 (خوازه) ناکام، به‌ره‌هم، نه‌جام ۱ درو 2 عمل
 درو 3 هنگام درو، فصل درو 4 وقت خرمین 5
 خرمین 6 محصول 7 نتیجه

harvester /'hɑ:vɪstə(r), US 'hɑ:rv-/ *noun*

1 ده‌زگای دروونه‌وه 2 دروینه‌وان ۱ ماشین
 درو 2 دروگر

harvest home *noun*

1 خه‌رمانه‌سووران، سوورانه، خه‌رمان‌لوغان،
 سه‌ربرانه‌ی خه‌رمان 2 خه‌رمانان، سه‌روبه‌ندی
 خه‌رمان ۱ جشن خرمین 2 وقت خرمین

harvestman *noun, pl. harvestmen*

1 دروینه‌وان، خه‌رمانه‌وان 2 جوړی جالجالوکه،
 دروینه‌وانه [ده‌سته Opiliones: زور جورن] ۱
 دروگر، خرمین‌بردار 2 نوعی عنکبوت

harvest mite *noun*

جوړی گه‌مه‌ی ورد که پرگ یان کرموکه
 مشه‌خوره‌کائی له‌ژیر پیستی گوان‌داران‌دا ده‌ژین
 و ده‌بنه‌هوی dermatitis و ده‌توانن scrub
 typhus رابگ‌گوژن [توخم Trombicula] ۱
 نوعی کته

harvest moon *noun*

مانگی پر نزیک‌تر به‌روژگه‌رانه‌وه‌ی پاییز
 autumn equinox (22 و 23 سیتامبر)، مانگی
 شه‌وی چارده ۱ ماه‌شب‌چهارده

harvest mouse *noun*

1 مشک‌ی کلوش، مشک‌وله‌یه‌کی نوراسیای
 باکووری، به‌کلکی گیرکه‌هوه [Micromys
 minutus] 2 جوړی مشک‌ی شه‌وگه‌ری نه‌مریکای
 باکووری و ناوه‌ندی [توخم Reithrodontomys:
 چهن‌دین جورن] ۱ هاروست مون

Harvey Wallbanger *noun*

به‌رکول یان کوکتیلی که له‌فودکا یان جین،
 ناوی برته‌قال و گالیانو Galliano دروست ده‌ی
 ۱ هاروست مون

has = third person singular present of have

has-been /'hæz bi:n/ *noun*

مرو یا شنی له‌باو کو‌توو، له‌کار کو‌توو، نارفته، کفته‌کار، په‌ککه‌توو ○ آدم یا چیز از کار افتاده

hash¹ /hæʃ/ = hashish

hash² /hæʃ/ *noun*

1 گو‌کاری 2 شته نیمداشته‌کان، شته له‌کار‌کراوه‌کان، شره‌ویره ○ 1 اقتضاح 2 چیزهای متعمل

hash³ /hæʃ/ *noun*

نیشانی # علامت #

Hashemite /'hæʃməɪt/ *noun*, also Hashimite

نندامی تیره‌یه‌کی عه‌ره‌یی که پیشان وایه له به‌ره‌ی هاشم بن (که محمده‌دی ینغه‌مبدر ده‌ینته نمدیده‌ی) ○ هاشمی

hashish /'hæʃiːʃ, US 'hæʃiːʃ/ *noun*

مه‌یوانه، چه‌رس، به‌نگ، چه‌شیش ○ حشیش

Hasid /'hasɪd/ *noun*, also Chasid, Chassid, or Hassid

لایه‌نگر یا شوین کو‌ته‌ی هه‌سیدیزم (بنه‌ره‌ت): له "pious" **hasid** ○ پیرو هسیدیزم

Hasidism /'hæsidɪzəm/ *noun*

هه‌سیدیزم (شینوه‌یه‌کی دینی جووله‌که که بیروباوه‌یه‌کی زور توندی هه‌یه، له پوله‌ند له سه‌ده‌ی 18 دا دامه‌زرا) ○ هسیدیزم

haslet /'hæzɪt, US 'heɪzɪt/ *noun*

(زورتر بریتانیا) چیشتیکی سارد که چه‌رگ‌ودل ب.ت. هه‌ی به‌راز که په‌ستیروا و ورد کراوه، تیا به ○ هازلیت

hasn't /'hæzn/ = has not

hasp /hæsp, US hæsp/ *noun*

1 سه‌رکلوم، نه‌نجان، ئالقه‌ریز، سه‌رکل 2 کلافه‌ده‌زوو ○ 1 چفت 2 کلاف

Hassid = Hasid

Hassidism = Hasidism

hassium /'hæsiəm/ *noun*

هه‌سینیم، هه‌سیوم (توخمیکیمی کیمیا، کاتن گه‌ردیله‌کان لیک‌ده‌که‌ون، پینکدن، به‌ژگ. 108، ن. Hs؛ بنه‌ره‌ت: لاتینی نو، له **Hassias** لاتین "Hesse"، هه‌ریمیکیمی ته‌لمانیا که له‌وی دوزرایه‌وه) ○ هسیم

hassle /'hæsl/ *noun*

1 شه‌ره‌قه‌سه، مشت‌ومر، دشمن‌دمنی، شه‌ره‌چه‌لحانی، wrangle: *Do as you're told* and don't give me any hassle! ○ کیشه، دزوری، کیشه‌کیش: *It's a hassle having to travel with so many bags* ○ 1 جروبحث 2 مصیبت، مشکل **hassock** /'hæsək/ *noun*

1 ژیرچوک، بالنج (ژیر شه‌ژنو، ب.ت. له کلینه) 2 چه‌پکه‌گیا، مه‌لو، سواله ○ 1 تشکچه 2 دسته‌ی علف

hast = archaic second person singular present of have

hastate /'hæsteɪt/ *adjective*

(دروه‌ک‌ناسی، گه‌لا) سه‌ی‌گوش و نووک‌تیز، رمی، نیزه‌یی ○ نیزه‌ی

haste /heɪst/ *noun*

په‌له، له‌ز، ده‌ست‌و‌برد، زوو، پرتاو، تاوه‌ب‌ر‌کن، خیزایی: *The letter had clearly been written in haste* ○ *Why all the haste?* ○ شتاب، عجله

hastily /'heɪstɪli/ *adverb*

به‌په‌له، به‌پرتاو، به‌هه‌شتاو، به‌تاوه‌ترئ، (به) ته‌قله‌کوت ○ با عجله

hastiness /'heɪstɪnəs/ *noun*

په‌له، تاوه، له‌ز، خیزایی، زوو، به‌پ‌رتاوی، ده‌ست‌و‌برد ○ شتاب، عجله، سرعت

hasty /'heɪsti/ *adjective* (hastier, hastiest)

پن‌تاقه‌ت، به‌په‌له، تاوه‌ندوو، به‌تاوه، په‌له‌سه، به‌له‌زوبه‌ز، خیزا، ده‌ست‌و‌برد، به‌پ‌رتاو، زوو‌کراو، پ‌یرلنی‌کر‌نده‌وه ○ عجول، شتاب‌ده

hat /hæt/ *noun*

1 کلاو، ته‌قله، شه‌پکه 2 په‌لوا‌په، پوت، پینگه 3 هه‌نمای ره‌وش یا پوتی فه‌رمی که‌سئ ○ 1 کلاه 2 مقام 3 نماد موقعیت رسمی فردی

hatband /'hætbænd/ *noun*

زیواری ده‌وری کلاو، کلاوه‌ند، کلاوه‌ست، چه‌رمی ده‌وری کلاو ○ نوار دور کلاه

hatbox /'hætbɒks, US 'bæks/ *noun*

سنووی کلاو، قوتووی کلاو، جی‌کلاو ○ جعبه‌ی کلاه

hatch /hætʃ/ *noun*

1 ده‌ریجه، ده‌لاقه، کولاوکه، کلاو‌وژنه 2 (که‌شتی) درگا، ده‌رکه، نیوه‌درگا، ده‌لاقه 3 (فروکه و که‌شتی ئاسمانی) درگا، ده‌رکه، درگای هه‌لدراوه 4 به‌نجیره، به‌رکاز ○ 1 دربچه 2 و 3 مدخل 4 بنجره

hatchback /'hætʃbæk/ *noun*

ماشینی به‌درگای بشته‌وه (که هه‌لدده‌ریته‌وه)، درگای بشته‌وه‌ی ماشینی ○ هاچ‌بک

hatchery /'hætʃəri/ *noun*, pl. hatcheries

شوینی (هیلکه‌هه‌لینان، شوینی گه‌رادانان یا گه‌راخستن، گه‌راگه (ب.ت. ماسی‌یه‌کان) ○ محل تخم‌ریزی

hatchet /'hætʃɪt/ *noun*

1 ته‌ور، ته‌وروکه، سیکارد، بیور، بفر، ته‌وری چکوله (ده‌سک‌کورت)، نه‌زاخ 2 ته‌شون، ته‌شو، تریشه، بوم 3 tomahawk ○ 1 تیر، تیرچه 2 تیشه

hatchet face *noun*

روخسار یا نه‌وچاوی دریش و باریک ○ نورت دراز و باریک

hatchetfish *noun*, pl. same or hatchetfishes

توره ماسی: جئوری ماسی نای شیرینی
گهر میتانی جهانی نوی اخیزان
Gasteropelecidae: چهن دین جئورن
نوعی ماهی

hatchet job noun

(بریتانیا، ناهرمی) ره خنه ی توند، به گزداچوون
(بایه تیکی روژنامه یان بهرنامه یکی تله فزیونی
له سر کهن) انتقاد شدید

hatchet man noun

1 پساو کوژ (ی به کری گراو) ره شه کوژ،
به کری گراو 2 ره خنه ی توند، به گزداچوون
1 مزدور، آدم کش (مزدور) 2 انتقاد شدید

hatching noun

هاشور، تریبه هیل کاری هاشور

hatchment noun

ته ختن به شیوه ی له بزین به چه ک وچولی
کهن که مردوه، له سره (وه کوو شانازی شه
کهن داده نری) هاجنت

hatchway /'hætʃweɪ/ noun

دهریجه، ده لاقه، کولاقه، کلاروژنه، درگا،
دهرکه، درگای دادراره درچه، در

hate /heɪt/ noun

1 بیزاری، رقیلی بوون، خوش نهویستن: a
strange relationship built on love and
a hate campaign \diamond a look of hate \diamond hate
Plastic flowers have 2 مرز یان شتی بیزهون:
always been a particular hate of mine
1 نفرت، انزجار 2 آدم یا چیز مورد نفرت

hateful /'heɪtfl/ adjective

بیزاوی، ناخوش، قیزهون، بیسی، بیزهون،
ناشیرین، کریست، دزیسو: a hateful
person/place/face نفرت انگیز، زشت

hatefully /'heɪtflɪ/ adverb

بیزاوی یانه، به شیوه یه کی قیزهون، بیزه وانه
به طور نفرت انگیز

hatfulness /'hætnəs/ noun

بیزاوی بوون، دزیوی، ناخوشی نفرت انگیزی
hath = archaic third person singular present
of have

hatha yoga /'hɑ:tə, US 'hɑ:θə/ noun

شیوه ییکی مه شق و راهتسانی له شتی و
راگیر کردنی هه ناسه له یوگادا (ته رهت): له
hatha سانسکریت "هیز" "force" هاتا یوگا

hatless adjective

بی کلاه، سه رپووت، سه ریه تی بی کلاه

hatpin /'hætpɪn/ noun

دهری کلای (ژانه) سنجاق کلاه

hatred /'hætrɪd/ noun

بیزاری، رقیلی بوون، خوش نهویستن،
ناخوش ویستن نفرت، انزجار

hatstand /'hætstænd/ noun

کلاه وه لواسه. سنگ یان داری کلاه (هه لواسین)
کلاه ویز

hatter /'hætə(r)/ noun

1 کلاه دوز 2 کلاه فروش
کلاه فروش

hat trick noun, also hat-trick

1 سن سه رکهوتن، سه رکهوتنی سیانه 2 (توین)
سن گوله 3 سن خاله 1 موفقیت سه گانه 2 سه
گله 3 سه امتیازه

hauberk /'hɔ:bɜ:k/ noun

(میزووی) زری (له زنجیر و له سه ده کانی
نیوه رست دا) جوشن

haughtily /-lɪli/ adverb

له رووی خویه زل زانی سه وه، لووت بهر زانه،
ترز لانه مغرورانه

haughtiness /'hɔ:tnəs/ noun

خویه زل زانی، لووت بهر زری، ترزلی، تروتوپ،
به فیزی، فیز، ده مار تکبر، غرور، نخوت

haughty /'hɔ:ti/ adjective (haughtier, haughtiest)

به ده مار، فیزن، لووت بهر زری، ترزل، خوی زل،
ناخو بهر زری متکبر، مغرور

haul /hɔ:l/ noun

1 کیشان، راکیشان، راکیش کردن 2 ماهه، مهودا
3 راو، چینه راو، به ره راو (سه نه اندازه یه ی
ماسی یه ی که او به چاری راو کراوه) 4 مالی
دزراو یان دزیستی 1 عمل کشاندن 2 مافت 3
صید 4 اجناس مسروق

haulage /'hɔ:lɪdʒ/ noun

1 راگویتن، گویزانه وه، گواسته وه، بردن: the
haulage \diamond road haulage industry
2 firm/contractor حمل نقل 2 کرایه ی حمل

haulier /'hɔ:liə(r)/ noun, also hauler /'hɔ:lə(r)/

1 (بریتانیا) کومبانی راگویتن 2 بهر یه بهری
کومبانی یان ده زگای راگویتن 1 شرکت
ترابری 2 مدیر شرکت ترابری

haulm /hɔ:ml/ noun

کلوش، پووش، لاسک، ساقهت پووشال، ساقه

haunch /hɔ:ntʃ/ noun

1 سمت، کلوت، باشهل، کنگ، کدهل 2
(گوشت) ران 3 گوشتی قمبرغه یان که له که ی
گاکوی deer گوشتی ران و کدهل 4
(سازه وانی) پایه ی تاق (لای تاقی، نیوان تاج و
کوله که یان دینگه: به رهت: یتنگلیسی
نیوه رست، له hanche فهره نسی کون، نه لسانی
به رهت) 1 کل 2 ران 3 و 4 هونج

haunt /hɔ:nt/ noun

1 مه کو، موله، لانه 2 خینو، تارمایی، سه هویر
1 پاتوق 2 شج

haunted /'hɔ:ntɪd/ *adjective*

1 (مال) جنزكه لیبوو، خینوی لیبه، جنزکاوای
نگه‌رانی، له بیر، نکه‌ران، ناره‌حهت 1
شیخ‌زده، جن‌زده 2 در فکر، مضطرب

haunting /'hɔ:ntɪŋ/ *adjective*

له‌بیره‌وه‌نه‌چوو (وه‌کوه‌ مینلۆدین) 1
Hausa /'ha:sa/, US -zə/ *noun, pl. same or Hausas*

هاوسا (زمانی چادی) که گه‌لی هاوسای
نه‌فریکا قه‌ی پنه‌ده‌کن، ئیستا له‌ نایجیریه،
نایجیر و به‌شه‌کانی تری رۆزاوای نه‌فریکا
وه‌کوه‌ زمانی پنه‌ندی ئیوان گه‌لانی جیاواز
به‌کار دیتری 1 هاوسا

haustellate /'hɔ:stələt/, US -lət/ *adjective*

1 خاوه‌ن نه‌ندامی مژین، مژۆکه‌وه‌ر، مژۆکه‌دار 2
سه‌ربه‌ میرووه‌ مژۆکه‌کان 1 دارای آلت مکنده
2 وابسته‌ به‌ حشرات مکنده

haustellum /hɔ:'stələm/ *noun, pl. haustella*
(گیانه‌وه‌رناسی) نه‌ندامی مژین، قورتم، مژۆکه
1 آلت مکنده

haustorial *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی) مژۆکه 1 مکنده
haustorium /hɔ:'stɔ:riəm/ *noun, pl. haustoria* /-rɪə/
(رووه‌ک‌ناسی) نه‌ندامی مژین، قورتم، مژۆکه
1 آلت مکنده

hautbois /('h)əʊbɔɪ/ *noun*

جۆری زورنا، ئۆبۆی (تاشیریکی موسیقاییه)
1 بۆی

haute couture /əʊt ku'tʃuə(r), US əʊt ku'tɔr/ *noun*

1 (فهره‌نسی، کۆمپانی یان ده‌زگا گه‌وره‌کانی
داهه‌تانی باو (یان مۆد) 2 کله‌باو، جل‌وبه‌رگی
دواداب یان دواپین مۆد و باو 1 مۆسات
طراحی بزرگ مد 2 لباس‌های آخرین مد

haute couturer *noun*

گه‌وره‌داهه‌تانی مۆد یان باو 1 مۆسات طراح
بزرگ مد

haute cuisine /əʊt kwɪ'zi:n, US əʊt/ *noun*

1 (فهره‌نسی) ناشیبه‌زی شایانه 2 چیش‌ت یان
خۆراکی شایانه 1 اشپزی عالی 2 غذای عالی
haute école /əʊt e'kol/ *noun*

خویندنگای بالا یا به‌رز، خویندنگای کوتایی یا
دواناوه‌ندی 1 دبیرستان

hauteur /əʊ'tɜ:(r), US hɔ:'tɜ:r, əʊ't-/ *noun*

خۆبه‌زل‌زانی، لووت‌به‌رزی، به‌فیزی، ده‌مار،
haughtiness arrogance 1 تکبر، غرور

Havana /hə'vənə/ *noun*

هافانا (جگه‌ره‌ین که له ولاتی کوبا دروس

ده‌کری) 1 هواانا

Havdana = Habdana

haveli /'həvə'li/ *noun, pl. havelis*

(له هیند) سه‌را، کۆشک، به‌روار، کاشانه (به‌ره‌ت)
له **haveli** عه‌ره‌بی‌یه‌وه 1 خانای مجلل

haven /'heɪvən/ *noun*

1 په‌ناکه، په‌نا، جی‌په‌نا، لانه، به‌ریز، دالده،
2 refuge په‌نده‌رگا، به‌نده‌ر، له‌نگه‌رگا، به‌نده‌ری
چکۆله، 1 port harbor په‌ناهگاه 2 بندرگاه

have-nots *noun, pl.*

سه‌زاران، نه‌داران، خه‌لکی ده‌سته‌نگ (له)
کۆمه‌لگا یا ولاتی 1 فقرا

haven't /'hævnt/ = have not

haversack /'hævəsæk, US -vars-/ *noun*

کوله‌بن، کۆل، پشته‌واره، تووره‌که، تیله‌که 1
کوله‌پشتی

haves *noun, pl.*

ده‌وله‌مه‌ندان، داراییان، ده‌س‌رۆب‌ش‌توان،
سامانداران (له کۆمه‌لگا یان ولاتی) 1
توانگران، ثروتمندان

havildar /'həvɪldɜ:/ *noun*

(له نیمچه‌وشکاری هیندوستان‌دا) سه‌ریاز یان
ئه‌فسه‌ریکی پۆلیس که هاوتای sergeant 1
هاویلدار

havoc /'hævək/ *noun*

1 ک‌ا‌و‌لی، خ‌ا‌پ‌و‌وری، و‌ی‌ه‌رانی 2
زیان‌ل‌ی‌که‌وتویی، زه‌ره‌مه‌ندی،
خه‌سارانی که‌وتن: - *These insects can wreak*
3 oc on crops پاشاگه‌ردانی، ناریکی،
نالۆزایی 1 ویرانی 2 خ‌ا‌رت 3 آشتگی

haw /hɔ:/ *interjection*

(ده‌نگی پتکه‌نین) هاها... قاقا... 1 هاها...

haw /hɔ:/ *noun*

1 گ‌ی‌و‌ز، گ‌و‌یز، گ‌ف‌یشک، ب‌ل‌ج، گ‌و‌یشک 2
په‌ر‌ز‌ین، هه‌وشه، دیواره‌به‌ست، دیواره‌بند 1
ولیک 2 پرچین، حصار

haw /hɔ:/ *noun*

سینه‌مین پیلووی چاو یان په‌رده‌ی تروکاندن له
هیندی شیرده یان گوان‌داردا، ب‌ت، سه‌گ یان
تیره‌ی پشله 1 هاو

Hawaiian /'həwaɪən/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه‌هاوایی، گه‌له‌که‌ی یان زمانه‌که‌ی،
هاواییایی n زمانی هاوایی 1 وابسته‌به
هاوایی n زبان هاوایی

Hawaiian gitar *noun*

گیتاری هاوایی، زێ‌په‌کانی له بۆلان 1 گیتار
هاوایی

hawfinch /'hɔ:fɪntʃ/ *noun*

سه‌یره‌گ‌ی‌و‌ژه: جۆری سه‌یره‌ی گه‌وره‌به
ده‌نووک‌یک‌ی زله‌وه‌ بۆ شکاندنی ئیوک و ده‌نگی
گیلاس و دانه سه‌خته‌کانی تر [توخم

Coccothraustes: سنی جُورن [هاونج
hawk /hɔ:k/ noun

1 باز، هَلَو، واشو، واشه، شاهین، لاجین
[Accipiter و توخمه‌کائی تر، زور جُورن،
(جوره‌باز male hawk) 2 مَرَوی شهرخواز
(ب.ت. سیاست‌وانی) 3 بُو ناوی hawkmoth
ه‌کان به‌کار دپئری، ب.ن. eyed hawk 1 باز
2 آدم جنگ‌طلب 3 هاوک

hawk² /hɔ:k/ noun

تخته‌یه‌کی چوار گوشه، ده‌سکنی له ژیریه‌وه بُو
سواخ و هند) هاوک

hawkbell /'hɔ:kbel/ noun

زه‌نگوله (له‌ینی باز یان واشودا) زنگوله
hawk eagle noun

هه‌لَوبازه: هه‌لَویکی چکولانه‌ی گهرمیتان، به
بالی بیان و کلکی دریزه‌وه [توخمه‌کائی
Spizastur و Spizaetus: چهن‌دین جُورن] نوعی عقاب

hawker /'hɔ:kə(r)/ noun

1 دیوه‌ره، چه‌رچی، ده‌س‌فروش 2 بازه‌وان،
هه‌لَوباز، واشوپرین، بازپرین 1 فروشنده‌ی
دوره‌گرد 2 قوش‌باز

hawk-eyed /hɔ:k 'aid/ adjective

1 چاو‌تیز، به‌ه‌تەر، چاو‌باز (هه‌روه‌ها eagle-eyed)
2 (کەسێ) ورد، به‌سهرنج 1 دارای
دید قوی 2 تیزبین

hawking noun

1 بازه‌وانی، بازپرینی، راو به‌ه‌لَو یان واشو
کۆخه بُو فریدانی به‌لغەم 1 قوش‌بازی 2 سرفه
برای اخراج خلط

hawkish /'hɔ:kiʃ/ adjective

(سیاست) شهرخواز، شهرخوازانه، شهره‌نگیزانه
(دژ hawkishly adv. dovish) جنگ‌طلب،
ستیزگرای، جنگ‌افروانه

hawkishness /'hɔ:kiʃnəs/ noun

شهره‌خوازی، شهره‌نگیزی، شهره‌فروشی
جنگ‌طلبی

hawkmoth noun, also sphinx or sphinx moth

په‌پوله (شه‌وگه‌ره) بازه، به‌لنگه‌ره له‌سەر شیله
ده‌نیشی [خیزان Sphingidae: زور جُورن] نوعی پروانه

hawk-nosed /'hɔ:k nəʊzdl/ adjective

(مرو) لوت‌قه‌لانگ (شخص) با بینی قوشی
hawk owl noun

کوننه‌بازه، کونده‌واشه (روژفهری کلک‌دریزی
باکووری دارستانه سنه‌وبه‌ری‌ه‌کان [Surnia ulula])
نوعی قوش

hawksbeard noun

جُورنی رووه‌ک له‌ تیره‌ی daisy شنبویه
dandelion به‌لام لاس‌کیکی لقی

stem هه‌یه و به‌گولی جُوراو جُوره‌وه [توخم
Crepis] نوعی گیاه

hawksbill turtle noun

ره‌قه‌ی (ده‌ریایی) کسه‌لی ده‌ریایی (له‌بهر
Eretmochelys) قاوغه‌کە‌ی راو ده‌کسری
[imbricata] لاک‌پشت دریایی

hawkweed noun

گیاواشه، گیاباز: جُورنی رووه‌ک، خیزان daisy.
به‌سهره‌گولی زه‌ردی شه‌له‌مکه‌ره‌ناساوه [توخم
Hieracium] زاغک

hawse /hɔ:z/ noun

1 به‌شین له‌ لووتکه‌ی که‌شتی، که‌گوریس و
که‌ندری له‌نگه‌ری پنا تیده‌په‌ری، جی‌گوریس،
کونه‌کندر 2 مه‌ودای نیوان لووتکه‌ی که‌شتی و
له‌نگه‌ره‌کە‌ی هوز

hawse hole noun

کونی له‌ پشی که‌شتی‌دا که‌گوریس و که‌ندری
له‌نگه‌ری پنا تیده‌په‌ری، جی‌گوریس، کونه‌کندر
هوز هول

hawser /'hɔ:zə(r)/ noun

گوریس، که‌ندر (پولایی، نه‌ستور، بُو راگرتن
یان کیشانی که‌شتی) طناب کلفت

hawser-laid = cable-laid

hawthorn /'hɔ:θɔ:n, US -θɔ:rn/ noun

گفیشک، بلج، بلجه‌(سور، زه‌رد و...) گیوژ،
گیوژ، گیوژ، ته‌نگیز، دیزه‌له [Crataegus
monogyna] و جُوره پنه‌ندی‌داره‌کان 1 ولیک
hay /heɪ/ noun

1 گزهر، پووش، به‌لاش، هه‌لیس، وشکه‌گیا،
هه‌لیز 2 ویتجه‌ی وشک: a bale of hay 1
علف خشک 2 یونجه‌ی خشک

hay² /heɪ/ noun

ته‌له، داو (راوه‌که‌رویشک) دام

haycock /'heɪkɒk/ noun

تایه، تهرمه‌ک، (تا) گزهر، گیسه، کووپه،
کوماه‌ه‌لیس، تایه‌پووش، لوژین 1 کبه‌ی کاه و
علفه‌ی خشک

hay fever noun, also pollinosis

پووشه‌تنی، پووشه‌تا، تایی پووش 1 تب یونجه

hayfield noun

پووشه‌لان، پووشان 1 های‌فیلد

hayfork noun

سیلک (sêlik)، شه‌نه، پووجنه، مانگیر 1 چنگک

hayloft /'heɪlɒft, US -lɔ:ft/ noun

پووشدین، کادین، کوتان، مه‌ره‌ک 1 انبار علف

haymaker /'heɪmɛɪkə(r)/ noun

1 (ده‌زگا یان م‌روف) گیاو‌شک‌که‌ره‌وه،
گزهر‌که‌ره، وشکه‌نه، گیاه‌ل‌خهر 2 (نافه‌رمی)
مشتی کاری، متنی چاک 1 علف خشک‌کن 2
مشت جانانه

haymaking /'heɪmɛɪkɪŋ/ noun

گیاه‌لخستن ○ گیاه‌لخ‌کن
علف‌خش‌کنی

hayride /'heɪraɪd/ *noun*

(زورتر له نمریکا) سواری داشقی بر له گیا
(بو خوشی) ○ هابرید

hayseed *noun*

دانی گیا و پووش، دانه‌گزره ○ هابید

haystack /'heɪstæk/ *noun*, also -ymow
/'heɪmaʊ/ or hayrick /'heɪrɪk/

تایه، گیشه، گزره، ترمه‌ک، پووت، گرشه ○
دستی علف خشک

haywire /'heɪwaɪə(r)/ *adjective*

1 ناریک، تیکه‌ل‌وینک‌ل، شیوا، تیک‌چوو،
ترازاو: *the radio went haywire* 2 تووڤه،
له‌دین‌ده‌رجوو، *crazy*: *is going haywire*
○ *with grief* 1 نابسان، افشته 2 عصبانی

hazard /'hæzəd, US -əd/ *noun*

1 مه‌ترسی، ریکه‌وت، هه‌لکه‌وت: *a fire/safety hazard*
2 *hazard* موره، 1 خطر، تصادف 2 قمار

hazard lights *noun, pl.*

چرا مه‌ترسی‌یه‌کان، چراکانی مه‌ترسی ○
چراغ‌های خطر

hazardous /'hæzədəs, US -ədəs/ *adjective*

1 مه‌ترسی‌دار، پر مه‌ترسی: *a hazardous journey*
2 *invest so much*
3 *are potentially hazardous to health*
هه‌لکه‌وتی، به‌به‌خت، دوو‌به‌خته‌کی، دوو‌به‌ختی
○ 1 مخاطره‌آمیز 2 اتفاقی

hazardously /'hæzədəsli, US -ədəsli/ *adverb*

پر مه‌ترسی‌یانه ○ به‌طور مخاطره‌آمیز

hazardous materials = hazmat

hazardous waste *noun*

پاشه‌روزی مه‌ترسی‌دار ○ فضولات خطرناک

haze /heɪz/ *noun*

1 مژی‌ته‌نک، ته‌مومژی‌توزاوی، توزه‌ته‌م،
ته‌مومژی‌ته‌نک، سووکه‌ته‌م 2 (خوازه) گیتی،
شیوانی‌میشکی ○ 1 غبار 2 (مجازی) ابهام

hazel /'heɪzl/ *noun, adjective*

Corylus [کهلوز، فندق، دره‌ختی فندق]
avellana و جووړه پیوه‌ندی‌داره‌کان، داری
کهلوز 2 (ره‌نگ) قاویمی مه‌یل‌و‌سوور،
کهلوزی، (چاو) کال، قاویمی‌سوزنه‌نگ ○ *n*
فندق، درخت یا چوب فندق *adj* قهوه‌ای مایل به
قرمز، (چشم) قهوه‌ای سبزنگ

hazel grouse *noun*, also hazel hen

کور‌کوره‌کهلوزی‌یان فندقی [Bonasa
[bonasia] ○ نوعی باقرقه

hazel-nut /'heɪzlɪnʌt/ *noun*

میوه‌یان به‌ری‌دارکهلوز یا فندق ○ میوه‌ی فندق
hazing *noun*

سهرخسته‌سهر، سازاردان، ناربه‌حمت‌کردن ○
ایذا، اذیت

hazmat *noun*, also (HazMat)

مه‌تریاله مه‌ترسی‌داره‌کان، ماک‌یان‌کهره‌سی
مه‌ترسی‌دار (کهره‌ترسی = کهره‌سی مه‌ترسی‌دار)
○ مواد خطرناک

hazy /'heɪzi/ *adjective* (hazier, haziest)

1 مژاوی، تماوی، لیل، ته‌زمه، نادیار، ناروون 2
تیوه‌مه‌ست، سهرخوش، گیتز *adv*: *hazily*
تماوی‌یانه، به‌شیوه‌یه‌کی تماوی: *haziness*
○ 1 تماوی‌بوون، نادیار، لیل‌بوون 2 گیتی (غبارآلود، مه‌م 2 گچ

HB *abbreviation* Hard black

H-bomb *noun*

بومی‌هیدروژنی ○ بمب هیدروژنی

HCF *abbreviation* highest common factor

(بیرکاری) گه‌وره‌ترین‌کولکه‌یان‌فاکتوری
هاوبه‌ش (یان‌ناو‌کویی) ○ بزرگ‌ترین‌عامل یا
مقسم‌علیه‌مشترک

he /hi:/ *pronoun, adjective, noun*

pron (جیناوی‌کارا، سینه‌م‌کسی‌تاک‌ی‌نیر)،
ته‌م، ته‌ف، وی *adj* نیر، نیرنه، کور، پیوا *n*
گیانه‌وه‌ری‌نیر‌یان‌گول ○ *pron* او، وی *adj*
نر، پسر، مرد *n* حیوان‌ماده

he *noun*

هی، هی، ها: پنجه‌مین‌پیتی‌ته‌لفونی‌عبری
Hebrew ("h") ها، هه

he-

پیشگر: گیانه‌وه‌ری‌نیر، گول-نیر ○ پیشوند:
جانور نر

He *symbol*, the chemical element helium

HE *abbreviation* also H.E. 1 His or Her
Excellency 2 high explosive

1 چهنابی‌به‌ریز 2 ته‌قعه‌منی‌به‌هینز ○ 1 عالی
جناب، سرکار‌علیه‌خانم 2 ماده‌ی‌متفجره‌ی‌قوی

head /hed/ *noun, adjective*

1 سر، کله، کله‌لله، سه‌لک، میشک 2
(نافه‌رمی) سهریشه، زانه‌سهر 3 سهروو، ژووو،
بان، له‌سهرووی، له‌ژووو، پش، له‌پش، نووک 4
ته‌قل، فام، ناوه‌ز، خه‌یال‌کردنه‌وه، بیر، هزر،
تیکه‌پشتن، توانایی، به‌هره 5 بابه‌ت، باره، باس،
مزار 6 (heads) ره‌به‌ران، سهران 7 سهرۆک،
به‌ریوه‌به‌ری، به‌ریوه‌به‌ری‌خویندنگا‌یان‌ده‌زگایی،
گه‌وره، سهر‌به‌رشت، ره‌به‌ر، سالار، سهر‌دار،
سهر‌ره‌ره، سهر‌گه‌وره 8 کسه‌س، په‌کی، دانه 9
(نازه‌ل) سهر، زماره 10 پیشی‌کشتی، سهر‌یان
پیشه‌وه‌ی‌کشتی، سهرک، لوونکه 11 سهر‌دیز،
به‌ش، پشک، پارچه 12 (روویار) به‌شی‌سهروو،
کله‌ف 13 (قیدیو و هتد) هیند 14 (زمانه‌وانی)

ناوک 15 (heads) (کۆین) شیر *adj* ناوهندی، سهره کی 1 n سر، مخ 2 سردرد 3 بالا، جلو، صدر، نوک 4 عقل، تخیل، فکر، فهم، استعداد 5 موضوع، مبحث 6 سران 7 رئیس، رئیس مدرسه یا مؤسسه‌ای، مدیر، ارشد، سالار 8 نفر، دانه 9 رأس، تعداد 10 جلو کشی، دماغه 11 سرفصل، بخش 12 (رودخانه) قسمت علیا، کف 13 هد 14 (زبان‌شناسی) هته 15 (در جمع) شیر *adj* مرکزی
-head = equivalent to -hood

headache /'hedeɪk/ *noun*

1 ژانه‌سهر، سهریشه، سهرینشه، سهرناسنی (ته‌سپه) violent headache (دوای گرانه‌تا) 2 (تافهرمی) دهرده‌سهری، گتیچهل 1 سردرد 2 مکافات

headband /'hedbænd/ *noun*

سهرینج، ناوچاوپینج، ناوچاوبه‌ست، (شیرازه) = headband of a book هدبند

headbanger /'hedbæŋə(r)/ *noun*

1 سهرله‌قنن، سهرته‌کان‌دهر، سهرراوه‌شین 2 مروی گوج و شیت 1 هدبانگر 2 آدم احمق و دیوانه

headbanging /'hedbæŋɪŋ/ *noun*

سهرله‌قاندن، سهرته‌کان‌دان، سهرراوه‌شاندن 1 هدبانگینگ

headboard /'hedbɔ:d, US -bɔ:rd/ *noun*

داری سهروو یان سهری تمخت یان چرپایه 1 چوب فوقانی تخت

headcase /'hedkeɪs/ *noun*

بنیاده‌می شیت 1 آدم دیوانه

headcheese /'hedtʃi:z/ = brawn

headcount /'hedkaʊnt/ *noun*

1 سهرژمیری، بژاردنی خه‌لک (بو پوتنه‌ین): *What's the latest of do a -dcount?* 2 ژماره‌ی کهسانی ناماده، ژماره‌ی شه کهسانه‌ی که بو کومبانی‌یی کار ده‌کان 1 شمارش مردم 2 آمار تفرات

headdress /'hedres/ *noun*

له‌چکه، ده‌سمال، سهرووک، کلاو، پوته‌لاک (له پوتنه‌ی تاییه‌تی‌دا) 1 روسری

headed /'hedɪd/ *adjective*

(له‌لنکدانا) سه‌ره، سه‌ره: *a three-headed monster* (در ترکیب) سه‌ره

headed notepaper *noun*

سهریهر، کاغزی مارک‌دار 1 سریری

header /'hedə(r)/ *noun*

1 (توین) به‌سهرلیدن، به‌که‌لله‌لیدن 2 سهریهر (وه‌کسو نووسراوه یان ژماره له‌هه‌موو لایه‌ره‌کان) 3 لووربوون 4 سهره‌نگری، سهرسم، نسکو 5 خشت یان به‌ردی که به لای پانی‌یه‌وه له‌کارکراین 1 با سر زدن 2 هیدر 3 شیرجه 4 سکندری 5 هیدر

head-first *adjective*

1 به‌سهر(وه)، به‌که‌لله‌وه 2 به‌سهره‌وه رویشتن 3 به‌په‌له، به‌پرتاو، به‌بیرلنی کردنه‌وه 1 با سر 2 افتان از سر 3 شتاب‌زده

headgear /'hedgiə(r), US -gi/ *noun*

1 سهرپوش، ههرچیپ که له‌سهر بگری، سهره‌وانه، سهرنهر: *protective headgear* 2 سهرکه‌لله، سهره‌وانه، که‌له‌وانه (ی ته‌سپ) 3 که‌لوپه‌لی پتشمه‌وی که‌شتی 1 سرافزار 2 کلگی 3 هذگیر

head-hunter /'hedhʌntə(r)/ *noun*

راوچی سهر، شکاری سهر (= نه‌ندامی هوزی که سهری دوزمنانی وه‌کسو سهرکه‌وتنی کۆده‌کاتمه‌وه، که‌س یان دامه‌زاوین که به دوی که‌سانی نیوبه‌ده‌ره‌وه و شاره‌زا ده‌گری 1 شکارگر سر

head-hunting *noun*

راوی سهر، شکاری سهر، سهره‌راوکی، دوزشمه‌وی که‌سانی ناودار و رازی کردنیان بو کارکردن 1 شکار سر

heading /'hedɪŋ/ *noun*

1 سهریه‌ش، سهریه‌ر، سهریاز، سهریاس، سهرنامه: *chapter headings* 2 به‌ش، پشک 3 سهرپوش، سهر، درگا، دالان 4 ره‌هول 1 عنوان، سرفصل، سرنامه 2 بخش 3 در 4 نقب افقی

headland /'hedlənd, US -lənd/ *noun*, also promontory

1 (زه‌وی‌ناسی) سهر، سهرک 2 سهره‌زه‌وی، باریکایی‌یه‌کی نه‌کیلراو له‌کلکه‌ی کیلگه‌دا 1 سنگ‌پوز 2 هدلند

headless /'hedləs/ *adjective*

بی‌سهر، سهرپراو، سهریهریو: *a headless body/corpse* بدون سر

headlight /'hedlaɪt/ *noun*, also headlamp /'hedlæmp/

چرای پتشمه‌وه، چرای سهر(ه‌کی)، چراگه‌وره 1 چراغ جلو

headline /'hedlam/ *noun*

سهردیپ، نیونیشان، سهریهر 1 تیتر، سرفحه

headlines *noun, pl.*

سهریه‌یام، سهردیپری هه‌واله‌کان، سهرنووجه، کورتی هه‌واله‌کان: *Do you mind if I listen to the -nes before we leave?* سرخط اخبار

headlock /'hedlɒk, US -lɒk/ *noun*

(زوران‌بازی) سهرگرتن: *He had him in a headlock* عمل گرفتن سر

headlong /'hedlɒŋ, US -lɒŋ/ *adverb, adjective*

1 به‌سهر، به‌که‌لله، به‌سهره‌وه رویشتن 2 به‌په‌له، به‌پرتاو، هه‌له‌شانه، سهرجلانه، به‌بیرلنی کردنه‌وه، توند 1 با سر، افتان از سر 2 شتاب‌زده

head louse noun

Pediculus [نمسی] یان هه‌بشی سەر
[humanus capitis] نیش سر

headman /'hedmæn/ noun, pl. headmen

سەرھۆز، سەرخیل، کەلاتەر، سەرگه‌وره،
کۆیخا، گزیر، پیاوماقوول (له‌ گوندی) رئیس
قبیله، ره‌بر

headmaster /'hed'mɑ:stə(r), US -'mæs-/
noun

بهریوه‌به‌ری خۆتدنگا ○ مدیر مدرسه

headmistress /'hed'mistrəs/ noun

بهریوه‌به‌ری خۆتدنگا (ژن) ○ مدیر مدرسه

head-money /'hed mənɪ/ noun

1 سەرانه (خه‌لاتی هه‌تانه‌وه‌ی سەر یان گرتنی
تاوانبار) 2 باجی سەرانه ○ 1 هه‌مانی 2 مالیات
سرانه

headmost /'hedmɔ:st/ adjective

(ب.ت. که‌شتی) یه‌که‌م، له‌ پێشه‌وه، له‌ پێش‌تر
○ مقدم

headnote noun

سه‌رتیپنی، سه‌رنجی سه‌ره‌وه‌ی باب‌ه‌ت یان
به‌لگه‌یی ○ هه‌نوت

head office /'hed 'ɒfɪs/ noun

سه‌رنووسینگه، نووسینگه‌ی سه‌ره‌که‌ی،
بهریوه‌به‌ری ناوه‌ندی (له‌ کۆمپانیی) *Their*
head office is in New York ○ اداره‌ی اصلی

head of state noun

سه‌رۆکی حکومه‌ت: *The Queen was joined*
by the US President and other heads of
state from around the world ○ رئیس‌دولت

head-on adjective, adverb

(لێکدان) له‌ پێشه‌وه، سه‌ربه‌سه‌ر، رووبه‌روو،
راسته‌وخۆ، له‌ رووبه‌رووه‌وه: *a head-on*
The cars crashed head-on ○ *crash/collision*
We hit the tree head-on ○ شاخ‌به‌شاخ

head-on collision noun

لێکدانی له‌ پێشه‌وه (یان پێش‌به‌پێش) ○ تصادف
شاخ‌به‌شاخ

headphones /'hedfəʊnz, US -'fəʊnz/

noun, pl.
سه‌ریس، گوێ‌پیس؟، هه‌ندفون: *a pair/set of*
headphones ○ گوێ

headpiece /'hedpi:sl/ noun

1 تاس‌کلاو، خوود، کلاووزی، کلاووخود، کلاو
2 نه‌قل، هوش، زیره‌کی، مێشک، تیکه‌پێش‌ن،
intelligence, brains 3 (کتیپ) نه‌خش یان
رازانده‌وه‌ی سه‌ریه‌م یان سه‌رووی په‌ره ○ 1
کلاه‌خود 2 عقل، ادراک 3 هه‌پیس

headquartered /'hed'kwɔ:təd, US

'hed'kwɔ:təd/ adjective
خاوه‌نی به‌ریوه‌به‌ری ناوه‌ندی، به‌ره‌گا له‌

شوینیکی تابه‌تی، خاوه‌نی به‌ریاره‌گه، خاوه‌نی
ناوه‌ندی فه‌رمانداری یا ناوه‌ندی سه‌رک‌دایه‌تی:
Netus Corporation is headquartered in
Sydney ○ دارای اداره‌ی مرکزی ستاد

headquarters /'hed'kwɔ:təz, US
'hed'kwɔ:rtəz/ noun, pl.

بهریوه‌به‌ری ناوه‌ندی، به‌ره‌گا، به‌ریاره‌گه، ناوه‌ندی
فه‌رمانداری، ناوه‌ندی سه‌رک‌دایه‌تی: *The*
police firm's is/are in London
Headquarters in Dublin ○ *headquarters*
has/have agreed ○ اداره‌ی مرکزی ستاد

head resistance noun

به‌ره‌هه‌ستی له‌ پێشه‌وه ○ مقاومت جلویی

headrest /'hedrest/ noun

(کوری) چی‌سه‌ر، زیره‌سه‌ره ○ زیره‌ری

headroom /'hedru:m, US -rʊm/ noun

مه‌ودای ئیوان سه‌ر و میچ، مه‌ودای پاراستن
○ فاصله‌ی میان سه‌ر و سه‌ف

headsail /'hedseɪl, US -s(ə)l/ noun

باده‌وه‌ی سه‌ر ده‌نووک یان پێش‌ترین په‌شی
که‌شتی، سه‌رباده‌وه، سه‌ربایه‌وان ○ هه‌سبل

headscarf /'hedskɑ:f, US -ska:rf/ noun,
pl. headscarves

له‌چکه، ده‌سه‌مال ○ روسری

headset /'hedset/ noun

هه‌ندفون، سه‌ریس ○ هه‌ندفون

headship /'hedʃɪp/ noun

1 به‌ریوه‌به‌ریه‌تی خۆتدنگا 2 بۆستی
بهریوه‌به‌ریه‌تی خۆتدنگا 3 سه‌رۆکایه‌تی،
سه‌رک‌دایه‌تی، که‌ه‌وه‌یی، پێشه‌واوی: *the*
headship of the department ○ 1 مه‌دیریت
مدرسه 2 مقام مه‌دیریت مدرسه 3 ریاست

head-shrinker noun

(تافه‌رمی) سایکیاتریست، ده‌روون‌پزشک
○ روان‌پزشک

headsmen /'hedzmən/ noun, pl. headsmen

سه‌ری، پیاوکۆز، جه‌للاد ○ جه‌لاد

Heads of State noun

سه‌رانی ولاتان ○ سران کهورها

headspring noun

سه‌ره‌چاوه، چافکانی، سه‌ره‌چاوان، به‌ناوان،
source, fountainhead ○ سه‌ره‌شه

headsquare = headscarf

headstall /'hedstɔ:l/ noun

1 سه‌ره‌که‌لله، سه‌ره‌وانه، که‌له‌وانه 2 هه‌وسار،
له‌غاو، ده‌سه‌که‌ره‌شه ○ 1 کلگی 2 افشار

headstand /'hedstænd/ noun

سه‌ره‌هه‌نگی، سه‌ره‌روایستان ○ بالاس

headstander noun

جوړی ماسی ناوی شیرینی ناوچه‌ی ئاریزونا،
زۆرتەر بۆ نیو ئاکواریم [Abramites]

دوو جورن] ٲ نوعى مامى

head start *noun*

لهسهرترپوون، باشى، چاكى ٲ مزيت، امتياز

headstay = forestay

headstock *noun*

دهسته پاتاقانى bearing ماشينى كه بهشى

سووران يان خولانهوه راگير دهكا ٲ هداستوك

headstone /'hedstoun, US -stoon/ *noun*

(بهردى) سهرين، ههنگيز، كيل، بهردى گور، ميل ٲ سنگ بالاي قبر

headstream *noun*

جزمى سهراوهين ٲ هداستريم

headstrong /'hedstrɒŋ, US -strɔ:ŋ/ *adjective*

(ناپهسند) كهلهپهقي، لاسار، سهسهخت،

ٲ a headstrong businessman : كهلهپهقانه

يكدنده، خودراى، لجوانه

headstrongness /'hedstrɒŋnəs, US -strɔ:ŋnəs/ *noun*

كهلهپهقي، لاسارى، سهسهختى، سهركيشى ٲ يكدندگى

head teacher *noun*

ماموستاى بهريرسى خويئندگايى ٲ معلم ارشد

head-to-head *noun, adjective, adverb*

n دانوستان يان رووبهروبووونهوى دوو لايهن

adj, adv دوو پارتى يان لايهن دهكرتهوه كه

رووبهروو بوونهتوه ٲ n گفتوگو يا مواجهه

ميان دو طرف adj, adv دربرگيرندهى دو حزب

مواجهه يا همديگر

headturning *adjective, also head-turning*

بهكجار سهرنجراكيش ٲ فوقالعاده جذاب

headwaters /'hedwɔ:tɔz, US -tɔ:z/ *noun, pl.*

(رووبار) سهراوه، بناوانى چوم ٲ سرچشمه

headway /'hedweɪ/ *noun*

1 پيشكهوتن، پيشوهچوون 2 ناستى چوونهپيشى

كهشتى 3 بهرزاى تاق، مهوداى زوورسهر يان

زيرتاقى 4 مهوداى نيوان دوو قهتار يان دوو پاس

له ريگابهكدا ٲ 1 پيشرفت 2 ميزان جلوروى

كشتى 3 هدوى

headwind /'hedwind/ *noun*

باى پيچهوانه يان بهرهرووو، بهرجهبا، باى

رووبهرووو ٲ يادمخالف

headword /'hedwɜ:d, US -wɜ:rd/ *noun*

سهروشه ٲ مدخل

headwork /'hedwɜ:k/ *noun*

1 كارى ميشكى (يان بيركرندهودى)، كارى

زهينى، mental labour 2 (له كودا) دهزگايى

بو كوتترول و راگيرى روييى ناوه ٲ چوم يان

كهنداوى ٲ 1 كار ذهنى 2 هدرركر

heady /'hedɪ/ *adjective* (headier, headiest)

1 بهپهله، بسى بيرلىن كردهوه، ههلهشانه،

سهرهروپانه 2 (خواردنهوه) گيرا، سهرخوش كهر،

مهست كهر، بهگير 3 ورووژنهتر: the -ady

atmosphere of independence ٲ عجلانه،

شتابزده 2 قوى 3 هيجانانگيز

healable /'hi:ləbl/ *adjective*

سارپتر دهپيتهوه، چارهسهر دهكرى ٲ علاجپذير

heal-all /'hi: ɔ:l/ *noun*

دهرمانى همموو دهردى، نوژداروو ٲ دواى عام

heald = heddle

healer /'hi:lə(r)/ *noun*

سارپتر كهر، دهرمان كهر، چارهسهر كهر، چارهساز:

Time is a great) a faith/spiritual healer

healer : كات يان زهمان چارهسازى كيشهكانه

ٲ شفادهنده

healing /'hi:liŋ/ *noun*

سارپتروونهوه، چا(ك)بوونهوه، خووزهينانهوه،

برزانهوه ٲ بهبود

health /helθ/ *noun*

1 سلامهتى، ساغى، لهش ساغى، باشى،

ساخلمه، تهندروستى 2 بارى لهش، خوو، واز

ٲ 1 سلامت، بهداشت 2 حال

health and safety *noun*

تهندروستى و ناسايش (ت) ٲ بهداشت و امنيت

health care *noun*

ناگادارى تهندروستى ٲ مراقبت بهداشتى

health centre *noun*

ناوهندى يزشكى خوچينيى ٲ بهدارى منطقه

health club *noun*

وهرزشگا ٲ سالن ورزش

health farm *noun*

وهرزشگا، زورخانه ٲ ورزشگاه

health food *noun*

چيشتى سروشتى، خوراكى سلامت ٲ غذاى

بهداشتى

healthful /'helθfʊl/ *adjective*

سلامهتىهينهر، باش بو سلامتى، سازگار،

تهندروست، لهش ساغ ٲ فرحبخش، سالم

healthfully /'helθfʊli/ *adverb*

سلامهتىهينهرانه ٲ به طور فرحبخش

healthfulness /'helθfʊlnəs/ *noun*

باشبوون بو سلامتى ٲ فرحبخش بودن

healthily /'helθi:li/ *adverb*

تهندروستانه، لهش ساغانه: to eat healthily

ٲ به طور سالم

healthiness /'helθi:nəs/ *noun*

ساغى، سلامهتى، لهش ساغى، تهندروستى ٲ

صحت، سلامتى

health service *noun*

رازدهوانى چاودپرى يزيشكى، خزمهت گوزارى

گشتى يزشكى ٲ خدمات بهداشتى و درمانى

health spa = health farm

health visitor *noun*

سهردان کسر یان سهردان چسی تندرستی
(ته خوشیاریکی راهاتوو که سهری نه خوشه کانی
بدا) بازیدکننده ی بهداشتی

healthy /helθi/ *adjective* (healthier, healthiest)

1 ساغ، تندرست، سلامت، لهش ساغ،
سازگار، خوش، گوار، شاد، به کف، به کلهک،
به سوود: *a healthy child/animal/tree*
to have a healthy diet/climate/lifestyle
healthy appetite 2 ژیرانه، ناسایی،
باش کارکردو: *It's not -lthy the way she*
The child showed a healthy curiosity
1 سالم، بانشاط، مفید 2
معقول، نرمال

heap /hi:p/ *noun*

1 کوما، چینه، کوگا، کومه لکه، توبه لکه،
کلهک 2 بارخانه، لوده، لیشاو، بریکی زور،
پینخوئ 1 که، توده 2 یک عالمه، مقدار زیاد

heaped /hi:pt/ *adjective*

پر، سهریز، دارمال، مزل 1 لبریز
heard /hɑ:d, US hɜ:rd/ = past and past
participle of hear

hearer /'hiərə(r), US 'hɪr-/ *noun*

بیسر، گویرگر، گوهدار 1 شونده
hear! hear! *interjection*

قایلم، وایه، رازیم، پیموایه 1 موافقم
hearing /'hiəriŋ, US 'hɪr-/ *noun*

1 هستی یستن: *Her hearing is poor*
2 *The explosion damaged his hearing*
بیستن، ژنهفتن 3 دهنگاو، ماوه بری دهنگ،
دهنگ بر 4 دهره تی راده برین، همل یا بواری
قسه کردن 5 گوی لئ راگرتن، دادگیری، دادرسی
(به ره دادگهر و بی دهستی سویندخوران)
1 حب شنوایی 2 شنوایی 3 صداس 4 فرصت
اظهار نظر 5 محاکمه

hearing aid *noun*

بن گو، بن گو هک، یاریده ده ری بیستن یا
ژنهفتن، گو یار 1 سمک

hearsay /'hiəseɪ, US 'hɪrseɪ/ *noun*

قسه لوک، گوت گوتک، شافه، دهنگو، قسه وبایی
سهرزار: *We can't make a decision based*
on hearsay and guesswork 1 شایه

hearsay evidence *noun*

شایه تی له ریگای بیستن و گترانه وه، گواهی له
ریگای شته بیسراوه کانه وه، ستووفی زاره کی 1
شهادت سمایی

hearse /hɜ:s, US hɜ:rs/ *noun*

تهرم بهر، تهرم کیش، نامبولانس، تهرمه لگر
امبولانس

heart /hɑ:t, US hɑ:rt/ *noun*

1 دل، زر، زیل 2 (به پین) خالی دل، کوویه 3
دل و دهر وون، غیرهت، دل وجهه رگ، ویران 4
سنگ 5 وره، دل، سوز، ناودل، دهر وون، هست
6 تنه پاست، ناخ، بنک، گه وههر، ناوه ند، چق،
گرنک ترین بهش، (ناو) جهرگه، کرک، بایه ره،
کاکل 7 (سه وره) نیرک 1 قلب 2 (ورق)
بازی) خال دل 3 دل و دماغ 4 سینه 5 جرأت،
شهامت، روان، عاطفه 6 وسط، کنه، مرکز، لب 7
(سبزیجات) مغز

heartache /'hɑ:teɪk, US 'hɑ:rt-/ *noun*

خمد، خهفت، خوسیه، په زاره، سوئ، کسه ر،
کوفان، کزهی جهرگ: *the heartaches of*
being a parent 1 غم، غصه، اندوه

heart attack *noun*

هیرشی دل، راولستانی دل، دله کین 1 حمله
قلبی

heartbeat /'hɑ:tbi:t, US 'hɑ:rt-/ *noun*

تریه ی دل، لیدانی دل: *a rapid/regular*
heartbeat 1 ضربان قلب

heartbreak /'hɑ:tbreɪk, US 'hɑ:rt-/ *noun*

دل شکان، خمد و خهفت، په زاره و کسه ر،
دل شکستی، کوست (heartbreaker *n*)
دل شکستگی

heartbreaking /'hɑ:tbreɪkɪŋ/ *adjective*

خه ماوی، بشت شکتن، جهرگ 1 تانفبار

heartbreakingly /'hɑ:tbreɪkɪŋli/ *adverb*

جهرگیرانه 1 به طور غم انگیز
heartbroken /'hɑ:tbrəʊkən, US

'hɑ:tbrəʊkən/ *adjective*

خه مبار، لئوبه بار، کوست که وتوو، بشت شکاو،
broken-hearted 1 غمگین، دل شکسته

heartburn /'hɑ:tɜ:z, US 'hɑ:rtɜ:z/ *noun*

گده کزئ، دله کزه، سووتانه وه ی سهری گده
1 سوزش معده

heart disease *noun*

نه خوشی دل 1 بیماری قلبی

heartening *adjective*

دلگهرم کهر، هیواده ر، دلخوش کهر، وره پنده ر
1 امیدبخش

hearteningly *adverb*

دلخوش کهرانه، به شیره یه کی دلگهرم کهر 1 به
طور امیدبخش

heart failure /'hɑ:t feɪljə(r)/ *noun*

1 ناریکی دل، نارحه تی دل 2 ویستانی دل،
دله کین 1 نارسایی قلبی 2 سکتی قلبی

heartfelt /'hɑ:tfelt, US 'hɑ:rt-/ *noun*

له ناخی دله وه، پر به دل، به داوودل (هوه)، له
دله وه، گهرم و گورانه: *a heartfelt*
apology/plea/sigh 1 از صمیم دل

hearth /hɑ:θ, US hɑ:rθ/ *noun*

1 تهرکی کووره، عهرزی کولین یان ناگردانی دیواری، بنی کولین، پیشه‌وهی کولین، بهر کولین
2 مال، خانوو، خیززان، وه‌جاش 1 جلوی شومینه، کف شومینه 2 خانه، کانون خانواده

heartthrob /hɑ:θrəʒ, US 'hɑ:rθ-/ *noun*

بهره‌ی بهر کووره‌ی دیواری، رایه‌خی بهر کولین، مافووره‌ی چکوله‌ی بهردهم ناگردان 1
قالیچه‌ی جلوی شومینه

heartily /'hɑ:tlɪ, US 'hɑ:rt-/ *adverb*

له‌له‌وه، پر به‌دل، له ناخی دله‌وه، سینه‌مه‌کی، به‌ته‌واوه‌نی، یه‌کجار، به‌راستی: *heartily*
glad/relieved 1 با تمام وجود، خیلی، حقیقتاً

heartiness /'hɑ:rtɪnəs, US 'hɑ:rtɪnəs/ *noun*

گهرم‌و‌گوهری، تین، به‌به‌روشی، تامه‌زروی 1
صمیمت، اشتیاق

heartland /'hɑ:tlənd, US 'hɑ:rt-/ *noun*

به‌شی ناوه‌ندی (له ولات یان ناوچه‌ی)، ناوه‌ند، چاق، گرتنگ‌ترین به‌شی ناوچه‌ی 1
مرکزی، مهم‌ترین بخش از ناحیه‌ای

heartless /'hɑ:tləs, US 'hɑ:rt-/ *adjective*

بین‌به‌زه‌یی، بین‌دل، بین‌رحم، دل‌ه‌ق 1 سنگ‌دل

heartlessly /'hɑ:tləsli, US 'hɑ:rt-/ *adverb*

دل‌ه‌قانه، بین‌به‌زه‌یی‌بانه 1 از روی بی‌رحمی

heartlessness /'hɑ:tləsɪnəs, US 'hɑ:rt-/ *noun*

دل‌ه‌قی، بین‌به‌زه‌ییتی، بین‌رحمی 1 بی‌رحمی، سنگ‌دلی

heart-lung machine *noun*

ده‌زگای دل و سی (ب.ت. له کانی برینکاری‌دا) 1
دستگاه قلب و ریه

heartquake *noun*

دله‌له‌ری، دله‌له‌زه 1 لرزش دل

heartrending *adjective*

جهرگبر، دل‌چووزین، جهرگ‌چووزین، گورچکیس، به‌کجار ناخوش، دل‌ته‌زین، پشت‌شکین: *a heart-rending story*
دل‌خراش، جانکاه

heartrendingly *adverb*

جهرگبرانه، دل‌ته‌زینانه 1 به طور دل‌خراش

heart-searching *noun*

به‌خوداچوونه‌وه: *This decision came after a great deal of heart-searching*
درون‌کاری 1

heartsease /'hɑ:tsi:z/ *noun*

وه‌نه‌وشه‌سینه‌نگه pansy کیتی به گولی زهره و ندرخه‌وانی به‌وه [Viola tricolor] 1
هرتسیر

heartsick /'hɑ:tsɪk, US 'hɑ:rt-/ *adjective*

(ویژه‌ی) دل‌ته‌نگ، مات، ده‌سه‌وه‌زنو، خه‌مبار، مات‌مبار، depressed 1 افسرده، غمگین

heartsickness *noun*

دل‌ته‌نگی، ماتی، ده‌سه‌وه‌زنویی، کزی، خه‌مباری

1 افسردگی، غمگینی

heart-stopping *adjective*

ورووژنه‌ر، ترسناک، توقینه‌ر، دل‌داخه‌ر 1
هیجان‌انگیز، وحشتناک

heartstrings /'hɑ:rtstrɪŋz, US 'hɑ:rt-/

noun, pl.

ره‌گی دل، هه‌ستی به‌تین، کول‌وکو: *pulled at his heartstrings*
احساسات، عواطف

heartstruck *adjective*, also *heartstricken*

مات‌ه‌مبار، مات، دل‌ته‌نگ، کز، پهریشان 1
غم‌زده، محزون

heartthrob *adjective*

(پیاو) سه‌رنج‌راکیش، جوان‌چاک (ب.ت. گورانی‌بیز یان نه‌کته‌ری، بیز زن) 1
a

Hollywood heart-throb 1 جذاب، تیکه

heart-to-heart *noun, adjective*

n ده‌رده‌دل، قسه‌ی خوامانه *adj* له‌روو، بین‌له‌روودامان 1
درد دل *adj* رکی

heart-warming *adjective*

وره‌پنده‌ر، دل‌گهرم‌کهر، دل‌خوش‌کهر 1
امیدبخش، دلگرم‌کننده

heartwood /'hɑ:twud, US 'hɑ:rt-/ *noun*

دلی دار، ناوه‌وه‌ی دار، پوارتک، نیرک، نیوهرستی دار 1
دل‌چوب

heartworm *noun*

کرمه‌دله: کرمی نیماتودی مش‌خوردی که ده‌دانه دلی سگ و گیانه‌وه‌رانی تر [Dirofilaria immitis] 1
هرت‌ورم

heartily /'hɑ:ti, US 'hɑ:rtli/ *adjective*

(heartier, heartiest), *noun*

1 *adj* گهرم‌و‌گوهرانه، دوستانه، گهرم،

به‌به‌روشانه، تامه‌زورپانه: *a hearty welcome*

2 *a hearty welcome* 1 به‌تین 3 زور، گه‌لی،

به‌که‌یف، به‌گوهر، شاد، به‌تین 3 زور، گه‌لی،

گه‌وره 4 ساغ، سلامت، به‌هیز، ساخلم n

پیاوی به‌تاقه‌ت یان به‌گوهر 1 صمیمانه،

مشقانانه 2 سرزنده 3 زیاد 4 سالم، قوی n آدم قوی

heat /hi:t/ *noun*

1 گهرمی، گهرما، تین، تاو 2 هه‌وای گهرم 3
هه‌ستی به‌تین 4 تووره‌یی، هه‌لیون، ورووژان،

تاوسه‌ندن 5 پیشبرکی یان رکه‌به‌رایه‌تی ناماده‌کاری، پیشبرک‌نی سه‌ره‌تایی 6 جه‌نگه،

کوله‌کول، گهرمه 7 به‌که‌لی، که‌ل 8 توبه، نوره،

جار 1 حرارت، گرما 2 هوای گرم 3 احساس

شدید 4 خشم، برانگیختگی 5 رقابت یا مسابقه‌ی

مقدماتی 6 بحیو 7 فعل، فعل‌شدگی 8 نوبت

heat capacity = thermal capacity

heated /'hi:tɪd/ *adjective*

1 به‌تین، گهرم، به‌گوهر، گهرم‌و‌گوهر، به‌تاو، له‌جوش، تاوسه‌ندو، داگرساو: *a heated argument/debate*
2 تووره، رق‌هه‌ستاو 3

a heated swimming 4 گهرم‌بوو:

heat engine *noun*
 1 پمپ حرارت،
 2 برانگیخته 3 هیجان زده 4 گرم شده

heat engine *noun*
 1 بزیته یان موتور گهرمی 2 انجین هیت

heater /'hi:tə(r)/ *noun*
 1 کووره، روزینگ: 2 a gas heater گرمینه
 3 بخاری 2 آب گرم کن

heath /hi:θ/ *noun*
 1 گیاهک، گیاهسک، پنچک | Erica tetralix (گیاهسک گه لاجه پوراستی) و

جوره کانی تر 2 جاره گیاهک 3 بو ناوی
 4 کومه لئ له په پوله یان په پوله ی شهوگر
 5 small heath ب. ن. small moth
 6 خنگ، بوته 2 خلنگزار 3 هیت

heathen /'hi:ðn/ *noun* (pl. same or
 heathens), *adjective*

1 کافر، خوانه ناس (ب. ت. له دینی نیسلام،
 2 جووله که و دیانه ت دا)، زه ندیق، بت پهرست
 3 (نافه رمی) که سیک بی چاند یان بی پره وشت

4 قهله و قوته، لات و لووت adj سهره به کافران
 5 heathendom /'hi:ðəndəm/ *n* کافری،
 6 خوانه ناسی، بت پهرستی، زه ندیقی، دیندري؛

7 heathenish /'hi:ðənɪʃ/ *adj* خوانه ناسانه،
 8 heathenishly *adv* زه ندیقانه، کافرانسه،
 9 heathenism دیندرا نه، زه ندیقانه؛

10 heathenism /'hi:ðənɪzəm/ *n* بت پهرستی، کافری،
 11 دیندري، زه ندیقی، 12 n (heathenness) کافر
 13 آدم بی فرهنگ یا بی اخلاق 3 لات و لوت

14 کافر 2 آدم بی فرهنگ یا بی اخلاق 3 لات و لوت
 15 وابسته به کافران *adj*

heathenry /'hi:ðənri/ *noun*
 1 بت پهرستی، کافری، دیندري، زه ندیقی، کافری

heather /'heðə(r)/ *noun*
 1 گیاهک، گیاکوته ره، گول نه رخه وانی
 2 [Calluna vulgaris] (نافه رمی) هدر گیایان
 3 رووه کنی له مخیزانه (Ericaceae) خلنگ

Heath Robinson *noun*
 1 ده زگای پن و مه خسه ره یان سهر (وسه مده ره،
 2 له ناوی کاریکاتور کیشی ینگلیسی William
 3 Heath Robinson) پر زلم زیمو

heating /'hi:tɪŋ/ *noun*
 1 سیستمی گهرمی پندان، دابین کردنی گهرمی: a
 2 What type of heating 3 gas -ating system
 4 heating bills 5 do you have? گرمایش

heating of combustion *noun*
 1 گهرمی سووتان 2 گرمای سوختن

heating of formation *noun*
 1 گهرمی پینکپنان، گهرمای پینکپنان، گهرمی
 2 درس بوون 3 گرمای تشکیل

heating of fusion *noun*
 1 گهرمی شله ووه بوون، گهرمای توو (انه وه) 2
 3 گرمای ذوب

heating of reaction *noun*

1 گهرمی کار دانه وه، گهرمای په رجه کردار 2 گرمای واکنش

heating of solution *noun*
 1 گهرمی توانه وه 2 گرمای انحلال

heating of vaporization *noun*
 1 گهرمی هه لماندن 2 گرمای تبخیر

heatproof /'hi:tpru:f/ *adjective*
 1 دزه گهرمی: 2 a heatproof dish ضد گرما

heat pump *noun*
 1 بومی گهرمی، گهرمی نیر 2 پمپ حرارت

heat rash /'hi:t ræʃ/ *noun*
 1 گهرمه زنه، گهرماژو، لیرک 2 عرق جوش

heat resistance *noun*
 1 زوونه سووتاوی، خوگر تن له بهرامبر گهرمی دا
 2 مقاومت در برابر گرما

heat resistant *adjective*
 1 زوونه سووتاو، خوگر له بهرامبر گهرمی دا 2 مقاوم
 3 در برابر گرما

heat-seeking *adjective*
 1 گهرمی دوز، گهرماگر (فره که، راکیت و هند)
 2 ره یاب گرمایی

heat shield *noun*
 1 گهرمی پاریز، فاو خه گهرمی (که شتی ناسمانی)
 2 سپر حرارتی

heat sink *noun*
 1 ده زگا یا مه تر یالی بو هه لمزینی گهرماییکي
 2 په کچار زور 3 هیت سینک

heatstroke /'hi:tstrok/, US -strok/ *noun*
 1 گهرما بر دووی 2 گرمادگی

heat treatment *noun*
 1 چاره سهر کردن به گهرما 2 گرمادرمایی

heat value *noun*
 1 به ها یان نرخ گهرمی 2 ارزش گرمایی

heatwave /'hi:tweɪv/ *noun*
 1 شه بولی هه وای گهرم، گر، سهرده می گهرمی
 2 هه وای موج هوای گرم

heave /hi:v/ *noun*
 1 لینه وین، به رز کردن وه، هه لکپشان 2 خستن،
 3 هاویشن، توو ره لدان، حه وودان 3 ته کان، گورم

4 (ده ره یا) شه بولاوی بوون 5 جینگورکی ره
 6 یان چینه کانی زه وای 6 (له نه سپ دا، زور تر له
 7 کودا) هه ناسه برکن، هه ناسه سواری، هاسکه 1

2 عمل بلند کردن 3 عمل انداختن 4 تلاطم 5
 6 جابجایی طبقات زمین 6 نفس تنگی

heave-ho *noun*
 1 (نافه رمی، the heave-ho) ده ر کردن، ده رنان،
 2 لا بردن، له سهر کار لا بردن، وه لانان، dismissal:

3 gave him the old heave-ho 4 اخراج، عزل
 5 heaven /'hevn/ *noun*

1 لینه وین، به رز کردن وه، هه لکپشان 2 خستن،
 3 هاویشن، توو ره لدان، حه وودان 3 ته کان، گورم

4 (ده ره یا) شه بولاوی بوون 5 جینگورکی ره
 6 یان چینه کانی زه وای 6 (له نه سپ دا، زور تر له
 7 کودا) هه ناسه برکن، هه ناسه سواری، هاسکه 1

2 عمل بلند کردن 3 عمل انداختن 4 تلاطم 5
 6 جابجایی طبقات زمین 6 نفس تنگی

heave-ho *noun*
 1 (نافه رمی، the heave-ho) ده ر کردن، ده رنان،
 2 لا بردن، له سهر کار لا بردن، وه لانان، dismissal:

3 gave him the old heave-ho 4 اخراج، عزل
 5 heaven /'hevn/ *noun*

2 *the kingdom of heaven*: 1 به هشت: عرش، گهردون، ناسمان (زورتر به کز)
3 (Heaven) خودا، خوا (تلمانی بنه روت) 1
بهشت 2 عرش، فلک 3 (Heaven) خدا

heaven-born /'hev'n bɔ:n/ *adjective*
ناسمانی ۱ ملکوتی

heavenly /'hevnlɪ/ *adjective*
1 به هشتی، ناسمانی، خودایی، پیروز: *the use a telescope to* ۱ *heavenly kingdom*
2 *study the heavenly bodies* 2 به کجار خوش
یان جوان، سهیر (heavenliness *n*) ۱
ملکوتی، فلکی، لاهوتی، مینوی 2 محشر

heavenly bodies *noun, pl.*
تنه ناسمانی یه کان ۱ اجرام فلکی

Heavens *interjection*
Good heavens, what are you doing?
خواه، خواهه گیان: ۱ خدای من

heaven-sent *adjective*
به وهختی خوی، به جین، دروست وهختی خوی،
خواو پاستان، خوانارده: *a heaven-sent opportunity*
به هنگام ۱

heavenward /'hev'nwəd, US -wɔrd/ *adverb, also heavenwards*
به رهو ناسمان، روه له ناسمان ۱ به سوی ملکوت
heaving /'hi:vin/ *adjective*
چره بندان، قهره بالغ، شلوقایی، جمهاتوو:
The place was heaving with journalists
۱ پرازدهام

Heavyside layer *noun, also Heavyside-Kennelly layer*
به شین له کشتی (گوی) زهوی که شه یوله کانی
medium-frequency ۱ به ریرج ده داته وه (له
ناوی فیزیک زانی ۱ نیگلایسی Oliver
Heavyside و تندازیاری شمیرکایی Arthur
(E. Kennelly) ۱ هیواید لایر

heavy /'hevɪl/ *adjective* (heavier, heaviest), *noun* (pl. heavies)
1 *adj* ۱ قورس، گران 2 سه سخت، چه تونون 3
خه مبار، مات، کز، دلستنگ 4 بزرکار،
دهس نه پهرزاو، خه ریک 5 ناخوش، وه پسرکه،
ماندوو که 6 (هوا) ناخوش، بوخاو، بوه گن 7
قورس، درهنگ هدرس 8 زور، به کجار، زهف 9
توند، رهق 10 (ههور) تاریک و ههوری، لیل 11
چر، خهست 12 سه خنگر، توندگر 13 خه الوو،
چاویه خه 14 (دهریا) شه یولاوی، نالوز 15
به رشت 16 بیزراوی 17 متر سسی دار 18
هه ره شای، هه ره شه یی یانه 19 نه ستور،
قورس تر له ناسایی 20 زگیر، ناوس، دوو گیان
21 (له شکر) چه ک قورس 22 هه لته هاتوو 1 *n*
شستکی قورس 2 (نافه رمی) مروی گرنک،
که لکه کهر 3 (زورتر له سکانه لند) ناوجوی به گیر

(ب.ت. تال) 4 که له گا، ملهور (heavily
/:'hevnlɪ/ *adv*: به سهختی، زور، به کجار، قورس،
گران، به قورسی، به زهجمهت: *heaviness n*: 1
قورسی، گران، چسری، خهستی 2 زله یی،
به هه پکه لی، جوارشانه یی: *heavyish adj*: ۱
adj 1 سنگین 2 شاق 3 افسرده 4 مشغول 5
ملال آور 6 (هوا) دم کرده 7 دیر هضم 8 زیاد 9
ست 10 غلیظ 11 تیره و ابری 12 سختگیر 13
خواب آلود 14 موج 15 جدی 16 نفرت انگیز 17
خطرناک 18 تهدیدآمیز 19 ضحیم 20 باردار 21
سنگین اسلحه 22 ورنامده *n* 1 چیز سنگین 2
(عامیانه) کله گنده 3 آب جوی قوی 4 گردن کلفت
heavy-armed /'hevi 'ɑ:md/ *adjective*
چه ک قورس ۱ سنگین اسلحه

heavy-breather *noun*
مروی هه ناسه قورس ۱ هوی بریسر

heavy-breathing *noun*
هه ناسه قورسی، هه ناسه بری (له مسر تله فون به
نیازی خوشی سیکسی) ۱ هوی بریسنگ

heavy chemicals *noun, pl.*
که ره سه و مه تر یالی کیمیایی قورس (له یواری
کشت و کال و پیشه سازی د به کار دیتری) ۱ مواد
شیمیایی سنگین

heavy cream = double cream
heavy-duty *adjective*
1 (دهزگا، نامیز و هتد) قایم، ره خه،
به رکه گر (توو) نه در، خوراکر، خوگیر، نه ور:
a heavy-duty truck ۱ *heavy-duty trucks*
2 *carpet* 2 (نافه رمی) ناسراو، گرنک،
heavy-duty: prominent, important
۱ *lawyers* ۱ مقاوم 2 برجسته، مهم

heavy goods vehicle = HGV
heavy-handed /'hevi 'hændɪd/ *adjective*
1 دهس قورس، دهس خاو 2 سه رکوت که رانه،
زالمانه، سه رکوت که ر، زوردار (heavy-)
heavy-handedly adv: سه رکوت که رانه: ۱
handedness n: 1 دهس خاوی، دهس قورسی 2
سه رکوت که ر، زوردار، زه پروژنگ (۱
زمخت، خام دست 2 ظالمانه، متبد

heavy-heart *adjective*
خه مبار، کز، مات، ناره مت، خه مگین ۱ غمگین
heavy-hitter *noun*
مروی به دهه لات، که سیککی یان بنیاده می
دهس پرویشتوو ۱ آدم متنفذ

heavy hydrogen *noun*
(کیمی) قورس هایدروژین، هایدروژینی قورس
۱ هیدروژن سنگین

heavy industry *noun*
پیشه سازی قورس (کانترا، دهزگا گه وره کان و
هند) ۱ صنایع سنگین

heavy-laden *adjective*

هه‌لگری باری قورس، بارقورس، پر(له)بار 〇
دارای بار سنگین

heavy metal *noun*

1 هه‌نشی مینال (= جۆری موسیقای راک، به گیتاری ئیلیکتریکی لیده‌دری) 2 کانزاقورس، کانزاقورسه‌کان (به چیری‌یه‌کی زۆره‌وه) وه‌کۆو زێر، جیهو و قورقوشم (کانزا هه‌ره قورسه‌کان، ژاراوین) 〇 هوی متال

heavy oil *noun*

رۆنی قورس 〇 روغن سنگین

heavy petting *noun*

هاوجینی نیوه‌جل 〇 جماع منقطع

heavy-set *adjective*

هه‌یکه‌لی، وارشانه، به‌خۆه، دووباد، به‌شان‌وباهو، به‌قه‌لافت، زله، زه‌لام، thickset 〇 تومند، درشت

heavy sleep *noun*

خه‌وی قورس، خه‌وی گران 〇 خواب سنگین

heavy spar = baryte

heavy water *noun*

(کیمیا) ناوی قورس، قورساو 〇 آب سنگین

heavyweight /'heviweɪt/ *noun, adjective*

1 *n* بوکسۆری کیش قورس (زیاتر له 86/18 کیلوگرم) 2 (خوازه) که‌سایه‌تی گرنگ 1 *adj* کیش قورس 2 گرنگ 〇 1 *n* بوکسور سنگین‌وزن 2 شخصیت مهم 1 *adj* سنگین‌وزن 2 مهم

Heb. 1 Hebrew 2 Hebrews

hebdomad /'hebdəməd/ *noun*

1 هه‌وتوو، هه‌فته، ماوه‌ی هه‌وت رۆژان) 2 ده‌سته‌ینکی هه‌وتی، کۆمه‌ل یان گروپینکی هه‌وت‌شته 3 (لای خواناسان) هه‌وت فریشته‌کان (خۆر، مانگ و پینج نه‌ستیره) 〇 1 هه‌فته 2 مجموعه‌ی هفت چیز 3 ملاتک سیه

hebdomadally /'hebdəməd(ə)l/ *adjective*

هه‌وتانه، هه‌وتووانه، هه‌فته‌انه (*adv*) هه‌فتگی

Hebe /hi:bi/ *noun*, Latin, from Greek *Hēbē*

1 خوازنی لاوی یۆنانی، کچی زیوس و هیرا Hera، مه‌بگیری خوايان 2 (ته‌مریکا، نافه‌رمی و سووکانه) که‌سیکی جووله‌که 〇 1 هب 2 بهودی

hebe /'hi:bi/ *noun*

ده‌وه‌ینکی گول‌که‌ری هه‌میشه‌ه‌وز، به هیشووه‌گولی مۆر، به‌مه‌یی یان سی‌یه‌وه، ره‌سه‌نی نیوزیله‌ند [توخم *Hebe*] (لانی نیی نوئ، له ناوی "*Hebe* "خوازنی یۆنانی") 〇 هبی

hebephrenia /,hi:bi'freniə/ *noun*

شینوه‌ینکی شیزۆفرنیای درێزخایه‌ن که‌ شیناوی بـسیر، هالوسیناسیۆن و hallucination هه‌لـسـوکـهـوتـی سـه‌یری بـه دواوه‌یه *hebephrenic* /,hi:bi'frenik/ *adj*)

تووش‌بوو به نه‌خۆشی هه‌یپه‌فرینیا) 〇 هه‌یفرینیا

hebetie *adjective*

پتوه‌ندی هه‌یه یان له سه‌روبه‌ندی خۆناسین‌دا رووه‌ده‌دا 〇 هه‌تیک

hebetude /'hebtju:ɪd/ *noun*

گه‌لی، ده‌به‌نگی، گه‌مه‌ه‌لی، حۆلی، که‌مه‌هۆشی، lethargy (hebetudinous *adj*) dullness 〇 کوونی، کندذهنی

Hebraic /hi:'breɪk/ *adjective*

عیه‌ری، سه‌ریه زمان یان چاند culture یان که‌لی عیه‌ری (Hebraically *adv*) 〇 عیه‌ری، عیرانی

Hebraism /'hibreɪzəm/ *noun*

1 زاراوه یا ده‌سته‌وشه‌ی عیه‌ری 2 دین، چاند یا فه‌ره‌نگ، تایه‌تمه‌ندی و بنه‌ماکانی جووه‌کان 〇 1 اصطلاح یا عبارت عیه‌ری 2 هیرانیزم

Hebraist /'hibreɪst/ *noun*

زانای زمان و لیکۆلینه‌وه عیه‌ری‌یه‌کان 〇 دانشمند زبان و پژوهش‌های عیه‌ری

Hebraistic /hibreɪ'stɪk/ *adjective*

سه‌ریه زمان یان دین و ئایینی عیه‌ری، Hebraic (hebraistically *adv*) 〇 وابسته به زمان یا مذهب عیه‌ری

Hebraization *noun*

1 به‌کاره‌ینانی زاراوه یان ده‌سته‌وشه‌ی عیه‌ری 2 عیراندن، کرده‌عه‌یه‌ی (Hebraizer *n*) 〇 1 استعمال اصطلاح یا عبارت عیه‌ری 2 عیرانی کردن

Hebrew /'hi:bru:z/ *noun, adjective*

n زمانی (سامی) عیه‌ری (کۆن و نوئ) *adj* عیرانی، عیه‌ری، جووله‌که: به‌ره‌ت: له Ebreu فه‌ره‌نسی کۆن، به‌ریگای لانی له Hebraios له Jate Greek یارامی، له‌سه‌ر بنجینه‌ی 'ibri عیه‌ری، به‌وانای "که‌سیک له‌و به‌ره‌وه (رووباره‌که)" 〇 *n* زبان عیه‌ری *adj* عیرانی

Hebrew Bible *noun*

ته‌ورات (له کریستانیته‌دا: په‌یمانی کۆن) 〇 ته‌ورات

Hebrew calendar = jewish calendar

Hebrews *noun*

کتیبینکی په‌یمانی نوئ New Testament 〇 کتابی از عهد جدید

Hebrew Scriptures = Hebrew Bible

Hebridean /'hebrɪdi:ən/ *noun, adjective*, *pl.*, Also Western Isles

n خه‌لکی کۆمه‌له‌ دورگه‌ی هه‌یریدی، هه‌لکه‌وتوو له رۆژاوی سکاته‌له‌ند *adj* سه‌ریه کۆمه‌له‌ دورگه‌ی هه‌یریدی، هه‌یریدی 〇 هه‌یریدی

Hecate *noun*, Latin, from Greek *Hekatē*

هه‌یکات (خوازنی جادوو، شه‌و و دنیا یان مردووان underworld، له میتۆلۆژی یۆنانی‌دا: Hecatean or Hecataean *adj*) 〇 هه‌کات

hecatomb /'hekətu:m/ *noun*

هه‌یکاتۆمب، سه‌دگا (کۆری یان قوربانی سه‌دگا، جاران لای یۆنانی و رۆمی‌یه‌کان، به‌ریگای

لاتین له *hekatombe* یونانی (بندره): له *hekaton* "سد" + "گا" *bous* مکتوب

heck /hek/ *noun, interjection*

Heck! ههک! چش! به (جاریه) جهه نم! *You're here early!* اکه هه!

heckelphone /'hɛk(ə)lɒn/ *noun*

جوزی نامیری فووی یان بایی دارین *woodwind* شیوهی *oboe* یکی گه وره دهه (بندره): له ناوی نامیرسازی نهلمانی (Wilhelm Hechel) مکتوفن

heckle /'hek/ *noun*

شیواندن، تیکدان، هوهاکیشی (*heckler*) *n* *'heklə(r)*: شیواندن، تیکده، هوهاکیشی؛ *heckling*: شیواندن، تیکدان، هوهاکیشی (قه برین و همرسان کردن به پرسبار) *n* اخلاص

hect(o)- /'hektəʊ, US -təʊ/ *prefix*

پیشگر: سده، سته: *hectare* *hectometre*: شیوهی نااسایی (بندره): له فمه نسبی یوه، شیوهی نااسایی *hekaton* یونانی (سد) *n* پیشوند: صد

hectare *noun*

هیکتاریتو، هیکتاراز *n* هیکتاراز، هیکتاریج *hectare* /'hekteə(r), US -ter BrE also 'hekta:(r)/ *noun*

هیکتار (10000 متری چوارگوشه، یان 2.471 تار) *n* هیکتار

hectic /'hektɪk/ *adjective, noun*

adj 1 سیلاوی 2 پرجم و جول، پرکار، نهمه و توه، سهر نه پرزاور، بی ده سپه پرز، ههلسور 3 بی توره، نارام لئ هه لکیراو 4 سووره و هه بو 1 *n* تایی دهرده باریکه یا سیل 2 نه خوشی تایی دهرده باریکه، سیلاوی *hectically adv*: به جم و جوله و، پرکارانه) *adj* 1 سلی 2 پرکار، پرچنب و جوش 3 بی قرار 4 برانگیخته 1 *n* تب لازم 2 *n* **hectic fever** *noun*

تایی دهرده باریکه یان سیل *n* تب لازم

hector- = hect-

hector /'hektə(r)/ *noun*

1 خوهه لکیش، به چه ترسین کهر، فس فسه پاله وان (Hector) 2 کسوری پریم *Priam* میردی *Andromache*، پاله وان یان قاره مانی تروجان، به ده سستی ناشیل *Achilles* ددکوزری *hectoring* (*adj*): 1 توفنهر، به چه ترسینهرانه، هه ره شه لیکه رانه، هه ره شه بی یانه 2 توندوتیز، هه لشاخین، توند: *a hectoring tone of voice*: 1 لافزن 2 هکتور (*hectoringly adv*)

hectogram /'hektəgrəm/ *noun*, also *hectogramme*

هیکتوگرام، سه دگرم (کورته کهای: hg) *n* هکتوگرم

hectolitre /'hektəli:tə(r)/ *noun*, US -toliter

هیکتولیتیر، سه دلیتر *n* هکتولیتیر

hectometre /'hektəmi:tə(r)/ *noun*, US *hectometer*

هیکتومیتیر، سه دمیتیر *n* هکتومتر *Hecuba* *noun*, Latin, from Greek *Hekabē*

هیکیوبا: زنی شای تروجان *Priam* له نیلیدی *Iliad* هومیردا *n* هکیوبا

he'd /hi:d/ = he had, he would

hedge /'hed(ə)/ *noun*

هموداکیش، تال کیش، کونی رایهل *n* تارکش *heder* = cheder

hedge /hedʒ/ *noun*

1 بهرژین، چه بهر، ته یمان، نافبریک، کمان، چیل، چله، سینج، ریبه ند 2 گیره وه، کوسپ، شتی که له زهره و زیان دته گیره وه، زیان گیره وه: *to buy gold as a -dge against inflation* 1 پرچین 2 مانع، بازداشت

hedge garlic = Jack-by-the-hedge

hedgehog /'hedʒhɒg, US -hɔ:g, -hɑ:g/ *noun*

(گیانه وه رناسی) زیشک، ژوژی، که لو، سووچر؟ *Erinaceus europaeus* و جوره کانی تر، خیزانی *Erinaceidae* *n* جوجه نیفی

hedge-hopper *noun*

(فروکه) خشک فیه *n* هدج هوبر **hedge-priest** /'hedʒ pri:st/ *noun*

قه شهی نه خوینده وار، قه شهی لادی، کولکه مهلا *n* کشیش بی سواد

hedger *noun*

بهرژین ساز، چه بهر وهان، ته یمان کهر، بهرژین کار *n* پرچین ساز

hedgerow /'hedʒrəʊ, US -rəʊ/ *noun*

بهرژین، چه بهر، ته یمان، کمان، نافبریک، چله، سینج *n* پرچین

hedge sparrow /'hedʒ spærəʊ/ *noun*, also *dunnock*

چوله که، مه لیچک، پاساری، چویک، سیقاندوک *n* گنجشک

hedonic /hi:'dɒnɪk, US he-/ *adjective*

(فدلسفه و دهروون ناسی) خوشی یانه، سه به له زهت (بندره): له *hēdonikos* یونانی یوه، له *hēdonē* "خوشی" *n* واسته به لذت **hedonism** /'hi:dənɪzəm/ *noun*

خوشی گهری، خوشی بهرستی، له زهت بهرستی، خوشی باوهی (= ریازی که بی وایه خوشی گرنگ ترین شته له یانی مروفه): *hedonist* /'hi:dənɪst/ *n* خوشی گهر، خوشی باوه، خوشی بهرست، له زهت بهرست، خوشی خوا: *hedonistic* /'hi:dənɪstɪk/ *adj*

خوشی باوه رانه، سه به خوشی گهری: *hedonistically adv* لذت گرایي

-hedron *suffix*

باشگر: -روو، -لا: *decahedron* (بهرت: له
hedra یونانی یوه "scat, base" ټپوند:

سطح، وجه
heebie-jeebies /hi:bi 'dʒi:bi:z/ *noun, pl.*

(نافه رمی) دلخوریه، دلته تبه، جرت و فرت،
دل راوړی، دل کوټی، ترس و ننگه رانی: *Being alone in the dark gives me the heebie-jeebies* ټپوند دلهره

heed /hi:d/ *noun*

سهرنج (پندان)، وردبونه، بهه پندگرتن،
لاپندانسه، گوی پندان، بهه ننگه و بهبون،
به خه مېوون، گوی لې راگرتن: *They gave little heed to the rumours* توجه التفات، اعتنا

heedful /hi:dfl/ *adjective*

سهرنج پنداو، بهه سهرنج، ناگادار، وړیا،
ورده و بهبون، به خه مېو، گوی پنداو: *heedfully* *adv*
به سهرنجوه، ناگادارانته: *heedfulness* *n*
سهرنج (پندان)، وردبونه، بهه پندگرتن،
لاپندانسه، به خه مېو، به خه مېوون،
بهه ننگه و بهبون) ټپوند، ملتفت، مواظب، متوجه

heedless /hi:dls/ *adjective*

که مته رخه مېو، گوی پینه دهر، ناده ربه ست،
سهرنج پینه دهر، بهه پندنه گر، بهه ننگه و بهبون،
لاسار، بی خه مېو، بی خه مېو (*heedlessly* /hi:dlsli/ *adv*:
که مته رخه مانسه، گوی پینه دهرانه،
heedlessness *n* بی توجه، بی اعتنا

hee-haw /hi: hɔ:/ *noun*

زه زهر، حیلکه حیلک، پر مېرېم، قافا،
guffaw عرعر، قهقهه

heel /hi:l/ *noun*

1 پاژنه یې، پانیه، له پاڼ 2 پاژنه یې پیلو پاڼ
کهوش، گوښ، 3 پاژنه یې گزروه ی 4 مروی
شهرانی و سدر به گونگهل 5 پښت (ی) سم، بش سم
6 لاق یا پښی دواوه (هی گیانه وهر)، پاژنه 7
(*heels* /hi:lz/ کهوشی پاژنه بهرز، پیلوای
پانیه پلیند یا نالجه بهرز) 1 پاشنه ی یا 2 پاشنه ی
کفش 3 پاشنه ی جوراب 4 آدم ضرور 5 پښت سم
6 پای عقب 7 (در جمع) کفش پاشنه بلند

heel /hi:l/ *noun*

لاری، خواری، وهر گهران، لاکه و تویو ټپوند کچی
heel bone = calcaneus

heel-piece /hi:l pi:s/ *noun*

1 پاژنه (که لې تراپته و) 2 پاژنه، پانیه ټپوند

heel-tap /hi:l tɒp/ *noun*

1 چه رمی بهر پاژنه 2 بنه پیاله (لیکور) ټپوند 1 لای
پاشنه 2 ته پیاله

heft /heft/ *noun*

1 قورسی، گرانی، سدنګ، گرانی 2 توانایی،
دهس روښتووی، کاریگری، دهس لات 3 بهشی
سهره کی، بهشی زورینه ټپوند 1 سنگینی 2 نفوذ،
قدرت 3 بخش عمده

hefty /'hefti/ *adjective* (heftier, heftiest)

1 هدی کله، بهه لافست 2 زله و بهه هیز،
زله و قورس، پووتوقو، قبه 3 بهه هیز، بهه هیز،
بهه کجار، زور، لوده، سهروز یاد: *heftily* *adv*
قورسانه، بهه شتو به کی قورس: *heftiness* *n*
بهه هیکله، قه لافست مهندي 2 قورسی، گرانی)
ټپوند 2 بزرګ و سنگین 3 قوی

Hegelian /he'gi:lɪən, hr-, -'geil-/ *adjective, noun*

adj سهریه فیلسوفی نه لمانی Georg Hegel
(1770-1831) پاڼ فلهسه فکه ی (تایدیالیزی
پا به تی) *n* شوین که و توو پاڼ لایه نگرې هینګل
(*Hegelianism*: هینګ (ټپل گه ری،
Hegelinist *n* هینګل خوازی، هینګل پاوه ری: (Hegelinist)
adj هکلی *n* بیرو هکلی

Heglist *noun*

هینګ (ټپل گه ری، هینګل خوازی، هینګل پاوه ری
(*Heglist* *n*) هکلی گرایي

hegemonic /hedʒi'monik, 'hegi-, US -
'mɔ:nɪk/ *adjective*

hegemonic زال، سهرده ست، بالاده ست: *control*
ټپوند، مسلط، برتر

hegemonism *noun*

سیاست پاڼ کرداری هیز بمونی بو پاراستنې
به رزه و هندی به نیشتمانی په کان (*hegemonist* *n*)
adj (hegemonistic) هزمونیم

hegemony /hɪ'dʒeməni, -'ge-,

'hedʒməni, US -'mouni/ *noun*

ریه رایسته، سهر کردایه تی، زالستی،
دهست به سهر اگرتن، دهست به سهری، بالاده ستی،
سهرده ستی، خسته زیر دهست، کوترول، سهرتری،
له سهرتریوون: *the country's continuing desire for political and military hegemony* (بهرت: له *hegemonia* یونانی، له *hēgēmōn*
"ریدر" *hēgeisthai* "به ری دابردن و...") ټپوند
رهبری، جیرگی، نفوذ، برتری، تسلط، استیلا، کنترول

Hegira /'hedʒɪrə, US hɪ'dʒaɪrə/ *noun*

1 کوجی (622 ی زایینی) 2 (hegira) کوج،
کود دوی (بهرت: له لاتینی سده کانی نیوه راست،
له *hijra* عده به یوه) ټپوند 1 هجرت 2 مهاجرت

hegumen *noun*, also hegumenos

سهر وکی دهری کلیسه کانی روژه لاتی
Eastern Church هکومن

Heidelberg man *noun*

مروفي هایدیلیرګ: جوړیګی *Homo erectus*
ی سهره تاي پلاستوسین Pleistocene له
1907 له نرېک هایدیلیرګ له نالمان
دوژراوه ته و ټپوند انسان هایدیلیرګ

heifer /'hefə(r)/ *noun*

نویتګین، دامنه چه فان، نو هګوان، بهر کهل ټپوند
ګوسالې ماده

heigh-ho *interjection*

های، شایخ، هی رو (بقدری پرنی ماندوی،
داهیزراوی و ناهومیدی) ○ اوه

height /haɪt/ *noun*

1 بهر زایی، بلندی، گفانده، بالا، کدله گته،
دریزی 2 چله پویه، لووتکه، نوپه 3 جهنگه،
هسرت، تاف 4 زهوی بهرز، بارستانی ○ 1
ارتفاع، قد 2 اوج 3 عین، بجوچه 4 زمین مرتفع

heightism *noun*

به ژنگه ری: جیاوازی دانان یان زووپر یاردان
به پیتی قهلافت، ب.ت. بهرامبر به کسهانی
کورتنبالا ○ هایبسم

height of land *noun*

○ watershed (تهمریکا) باکووری) ناوهریز، آب پخشان

height to paper *noun*

به رزایی پسته جای به کسان به پیتی پتوانه یان
ستانداردی 0.9186 ینج (یا 2.333 ساتی میتر)
له ولاتانی ینگیسی زمان ○ هایت آف پیر

Heimlich procedure /'haɪmlɪç/ *noun*, also Heimlich manoeuvre

مانوفری هملیک: حه ویکی تهنگه تاوی
emergency و دهستی manual —
trachea دهرهاویشتنی شتی که له قورقوراهگی
کسه سی گیری کردووه (بهرهت: له ناوی
نهشته رگر یان پزشکی تهمریکایی Henry J.
(Heimlich) ○ مانوور هملیک

heinie /'haɪni/ *noun*

(تهمریکا و نافه رمی) سمت، هیت، کنگ، کفدل،
تهریزه، گولمه، buttocks ○ سرین، کفل

heinous /'heməs/ *adjective*

1 ناشیرین، زورخراب، ناانکارانه، قهیه، ناحعن،
کریست، بی شه رمانه، راتله کینه، درندانه،
abominable 2 a -ous crime: زوردار
heinously /'heməsli/ *adv*: درندانه، ناحه زانه؛
heinousness /'heɪnəsənəs/ *n*: ناحه زایی،
ناشیرینی، درنده یی) ○ 1 فجیع، شنیع 2 شریر

heir /eə(r), US 'er/ *noun*

1 به شیه، میرانگر، میراته ر: to be heir to a
large fortune 2 (hiers) به شیه ران، میرانگران:
heirloom n) the president's political heirs
بهرهت: ایلینخیه ریگای فده رسی کون له
لاتین) ○ 1 وارث 2 (در جمع) ورثه

heir apparent *noun*, pl. heirs apparent

تهنیا به شیه، میرانگری رها یان قانونی
وارث مسلم

heiress /'eəres, -rəs, US 'er-/ *noun*

به شیه، میرانگر (ژن، ب.ت. بس سامان و
مالیکی زور) ○ وارث (ژن)

heirless /eələs, US 'erləs/ *adjective*

بی به شیه، بی میرانگر ○ بدون وارث

heirloom /'eəlu:m, US 'erl-/ *noun*

میرات، به شهماو، بوماوه، کدله پوور: a family
heirloom ○ میرات

heir presumptive *noun*, pl. -rs presumptive

به شیه ری وادانراو، میرانگری ناقانونی ○ وارث
مقدر

heirship *noun*

به شیه ری، میرانگری، مافی به شیه ری ○ وراثت،
حق وراثت

heist /haɪst/ *noun*

چه ته، دزی (به چک) ○ سرقت (مسلحانه)

Hejire = Hegira**Hel** *noun*, Old Norse

هیل: خوازی مردووان (یان دوزه خ) و شازنی
جیهانی ژیرین (له میتولوزی Norse) (دا) ○ هل

held /held/ = past and past participle of hold**helenium** /he'li:zəm/ *noun*

رووه کیکی تهمریکایی له خیزانی daisy، به
گولی سور تا زهره، هرکام ناوهندیکی خری
زه قیان هیه [توخم Helonium] ○ هلنوم

Helen of Troy *noun*, also Helen

هیلین: کچی جوانی زیوس و لیدا Leda و ژنی
میتیلوس Menelaus که له گول Paris هه لکیرا
و شهر ی تروی Troy لیکه و تهوه ○ هلن

heli(o)- *prefix*

پیشگر: خور، روز، هه تاو: heliostat
heliocentric (بهرهت: له لاتین، له hēlios) ○
یونانی پوه، پیشوند: خوشید

heliacal /hi'li:ək(ə)l/ *adjective*, also heliac
خور ی، هه تاوی، روزی ○ (heliacally *adv*)
خورشیدی

helianthemum /hi:li'ænθəməm/ *noun*

گول به خوره [توخم Helianthemum] ○
نوعی گل

helianthus /hi:li'ænθəs/ *noun*

گول به پوزه ○ گل آفتاب گردان

helic(o)- *prefix*

پیشگر: لول ی، لول ی، لول پچی: helical ○
پیشوند: مارپیچی

helical /'helɪkəl, US 'hi:l-/ *adjective*

لول پنج، پینجاوینج، پینج پینج (helically *adv*):
لول پینجانه، پینج پینجانه، به شیوه کی پینجاوینج
○ مارپیچ

helical structure *noun*

پینکاته ی لول پینج ○ ساختار مارپیچی

helices /'hi:li:si:z/ = plural form of helix**helichrysum** /heli'kraɪsəm/ *noun*

زیره پینجه: گیای له تیره کی گول کانی
جوریکن که دوا ی وشک بوونیشیان رنگ و
شیوه یان ده مینسی [توخم Helichrysum]
(بهرهت: له helikhrusus یونانی، له helix)

هلی کربوم "gold" *khrusos* + "spiral"
helicine *adjective*

لؤل پینج، پینجاوینج، پینج پینج
helicity /hi:'lɪsɪtɪ/ *noun*

(زۆر تر زینده کیمیا) تایه تمندی لؤل پینج یان
 پینجاوینج، ب.ت. DNA. ویزگی ماریج

helicoid /'hi:lɪkɔɪd/ *adjective, noun, also helicoidal*

adj لؤل پینج، پینجاوینج، پینج پینج، شەیتانوکەیی
 شت یان ئاستیککی لؤل پینج یان پینجاوینج
helicoidally *adv*: لؤل پینجانه، پینج پینجانه، به
 شێوهیەکی پینجاوینج) *adj* ماریج *n* شە، یا
 سطح ماریج

helicon /'helɪk(ə)n/ *noun*

هلیکون (تامیریکی موسیقاییه) هلیکون
helicopter /'helɪkɒptə(r), US -kɑ:p-/ *noun*

هلیکوپتەر، بالافرا، بالاسن، بال سوور (بەرەت):
 له *helicoptère* فەرەنسی، له *heli* یونانی
 ("wing" *pteron* + "spiral") چرخ بال

helicopter pad *noun*

فرگەیی بالافرا، بالافرا، جینی نیشتەوی بالافرا
 یان بال سوور. محل فرود چرخ بال

helio- /'hi:lɪəʊ/ = *heli-*
heliocentric /'hi:lɪə'sentrɪk/ *adjective*

رۆژتەسەوەر، رۆژناوەنەند، خۆرتەسەوەر،
 خۆرستێتریک: *the heliocentric model of the*
solar system *adv* heliocentrically

رۆژتەسەوەرانه، خۆرناوەندانە) خۆرشیدمحور
heliochrome /'hi:lɪə'krəʊm/ *noun*

هلیوکروم، وینەیی فۆتوگرافی بە رەنگی
 سروشتی یەو. هلیوکروم

heliochromy /'hi:lɪə'krəʊmɪ/ *noun*

وینەگری بە رەنگی سروشتی. هلیوکرومی
heliograph /'hi:lɪə'grɑ:f, US -græf/ *noun*

هلیوگراف. هلیوگراف
heliographic /'hi:lɪə'grɑ:fɪk, US -'græf/ *adjective*

هلیوگرافیک، سەر بە یان پینوەندی بە
 هلیوگرافی یەو هەیه. وابستە بە هلیوگرافی

heliography *noun*

هلیوگرافی. هلیوگرافی
heliogravure /'hi:lɪə'grɑ:vʊə/ *noun*

هلیوگرافۆر. هلیوگرافۆر
heliolatrous /'hi:lɪ'blətrəs/ *adjective*

خۆرپەرست، رۆژپەرست. آفتابپرست
heliolatry /'hi:lɪ'blətri/ *noun*

خۆرپەرستی، رۆژپەرستی. آفتابپرستی
heliologist *noun*

رۆژناس، خۆرناس. خۆرشیدناس
heliology *noun*

رۆژناسی، خۆرناسی. خۆرشیدناسی
heliometer /'hi:lɪ'omɪtə/ *noun*

(ئەستێرەوانی) هیلۆمیتەر (بۆ پێوانی تیرە
 diameter) هیلۆمتر

heliometric *adjective*

سەر بە هیلۆمیتەری. وابستە بە هیلۆمتری
heliometry *noun*

هیلۆمیتەری. هیلۆمتری
heliopause *noun*

(ئەستێرەوانی) سنووری هیلۆسفیئر. هیلۆپاوس
heliophobe *noun*

لەرۆژترس، رۆژبێزار. خۆرشیدهراس
heliophobia *noun*

لەرۆژترسی، لەرۆژترسی، خۆرشیدهراسی
Helios /'hi:lɪəs/ *noun*, Greek *Hēlios*

هیلۆس (= خۆای رۆژ، میتۆلۆژی یونانی)
 هیلۆس

helioscope /'hi:lɪə'skəʊp/ *noun*

رۆژبین، خۆربین. خۆرشیدنما
heliosis *noun*

خۆربردوویی، خۆربردەیی، تاوێردەیی،
 تاوێنگازی. خۆرشیزدگی

heliosphere *noun*

(ئەستێرەوانی) چینه خۆرینه، هیلۆسفیئر:
 ناوچهی ئە بۆشایی کە دەوری کۆمەڵەی خۆری
 داوێ و لەودا با خۆری بەکان کاریگەری یەکێکی
 بەرچاوی هەیه، ناوچهی ئە بۆشایی کە لە لایەن
 خۆر و بای خۆری یەوێ کەری تێدەکەری
 (heliospheric *adj*) هیلۆسفر

heliostat /'hi:lɪə(ʊ)'stɑ:t/ *noun*

هیلۆستات: دەزگایێ کە ناوێتە یەکێ گەڕوکی
 تیاپە و بۆ دانەوێ تیشکی خۆر لە رێمەوێکی
 جێگیر یان دیاری کراودا بە کاردێت
 (heliostatic *adj*): سەر بە یان پینوەندی بە
 هیلۆستاتەوێ هەیه) هیلۆستات

heliotaxis *noun*

کارێتیکران لەبەر تیشکی خۆر، بزاوتی
 زیندەوێ بەرەو هەتاو: heliotactic *adj*:
 سەر بە هیلۆتاکسیس) نورگرای، هیلۆتاکسیس

heliotherapy /'hi:lɪə'θerəpi/ *noun*

چارەسەرکردن بە تیشکی رۆژ. خۆرشیددەمانی
heliotrope /'hi:lɪ'trəʊp, US 'hel-/ *noun*

1 (رۆه کە ناسی) مراو کە، مراو کە زەرەدە،
 گیادوو پشک، گیادە مازە کۆل [توخم
Heliotropium 2 رەنگی نەرخەوانی مەیلەو
 سوور، رەنگی نەرخەوانی رووشن. 1 گەل
 آفتابپرست 2 رەنگ ارغوانی مەتایل بە سرخ

heliotropism /'hi:lɪə(ʊ)'trəʊpɪz(ə)m/ *noun*

(زیندەوێ ناسی) هیلۆتروپیزم، رووێ و رۆژی،

داشکانهوه بۆ لای خۆر، به‌روژه‌یی، به‌ره‌و خۆر
داشکانهوه (heliotropic adj) هیلوتریسم

heliozoan noun, adjective

n یونه‌وه‌رانی خۆری، خۆرناژه‌لان، جۆری له
سه‌ره‌تاگانی ده‌سته‌ی Heliozoa که له‌ ئاوی
شیرین دا ده‌ژین adj (هه‌روه‌ها heliozoic)
سه‌ربه‌ یان پێوه‌ندی به‌ هیلۆزۆنه‌کانه‌وه هه‌یه
هیلۆزوان

helipad /'helipæd/ = helicopter pad

heliport /'helipɔ:t, US -pɔ:rt/ noun

بلاق‌نشین، نشینگه‌ی بالاق‌ر، بالاق‌رخانه
فرودگه‌ ج‌رخ‌بال

heli-skiing /'heliski:ŋ/ noun

فرین له‌ بالاق‌ره‌وه، خۆبه‌ردانه‌وه له‌ بالاق‌ره‌وه
به‌سه‌ر به‌فر له‌ چیاکان دا (heli-skier n)
هلی‌اسکیگ

helium /'hi:liəm/ noun

(کیمیا) هیلۆم، هیلۆم (ژ. 2. ن. He)
هلیم

helix /'hi:lɪks/ noun, pl. helices /'hi:lɪsi:z,
US 'hel-/

1 ل‌وول‌پێچی، پێنج‌پێچی، ده‌ورپێچی، پێنج،
چه‌ماوی (ل‌وول‌پێچانه‌) 2 (مێماری) نه‌خشی
توماری یان ل‌وول‌پێچی 3 پێچی گوێی ده‌ره‌وه
1 ماریج 2 ارایش ماریج 3 پرواز گوش

hell /hɛl/ noun

1 دۆزه، دۆزه‌خ، جه‌ه‌نم 2 قوما‌رخانه
زندان، به‌ندی‌خانه 4 شوین یان بارودوخکی پر
له‌ نازار و نه‌شکه‌نجه و مه‌ینه‌تی: The last
He went 3 three months have been hell
through hell during the trial 5 مایه‌ی نازار
و نه‌شکه‌نجه و مه‌ینه‌تی 6 هیز و ده‌سه‌لاتی
شه‌تان 7 شوین یان زیدی مردووان، جیهانی
مردووان. Hades, Sheol 8 نازاره، پش‌توی،
نالۆزی، پاشاگه‌ردانی، گه‌ره‌لا‌وه، شیناوی 9
گونا‌هه سووچ، تاوان 10 (و‌شه‌پێکی ناخۆشه که
له‌ دۆخی توو‌په‌یی و... ده‌وتری) چش، به
جه‌ه‌نم، قیروسیا، به‌ ده‌ره‌ک: Oh hell, I've
burned the pan 10 (به‌ره‌ت: hell) 1
hell ئینگلیسی کۆن، نه‌سه‌مانی به‌ره‌ت) 1
جه‌نم 2 قمارخانه 3 زندان 4 مکان یا وضعی
نکته‌بار 5 موجب نکته و بیچارگی 6 قوای دوزخ
7 عالم اموات 8 آشوب 9 معصیت 10 به‌ درک

he'll /hi:l/ = he will, he shall

Helladic /he'ladɪk/ adjective

(شوینه‌وارناسی) سه‌ربه‌ چاند یان کۆلتوره‌کانی
سه‌رده‌می مه‌فره‌خی یۆنان (3000-1050)
پیش‌زاین (به‌ره‌ت: له‌ Helladikos یۆنانی، له
Hellad- Hellas "یۆنان") ه‌لادیک

hellbender noun

سه‌له‌ماندیری ئاوی (به‌ پش‌تیک‌ی مه‌یله‌بوور،

ره‌سه‌نی ئه‌مریکای پاکووری [Cryptobranchus
alleganiensis]) سمندر آبی

hell-bent adjective

له‌سه‌رسوور، پێ‌داگر توو، پێ‌داگیر، پێ‌چه‌قاندوو
مه‌صر

hellebore /'helɪbɔ:/ noun

روه‌ه‌کێکی زستانان (پش‌کو‌تو‌وه‌ی زاراوی، به
گولی سبی، سه‌وز و مه‌یله‌ونه‌رخه‌وانی [توخم
Helleborus: چهندین جۆرن]) خربق

helleboreine /'helɪbɔ:ri:n, US -raɪn/ noun

گۆره‌اله‌مترکه به‌ گولی سه‌وزباو، سبی و به‌مه‌یی،
زۆتر له‌ دارستان و پش‌ه‌لان [توخمه‌کانی
Epipactis و Cephalanthera] هلیورین

hellcat /'hɛlkæt/ noun

ژنی کیناوی و در، سه‌لیته ل‌جاره

Hellene /'hɛli:n/ noun

هیلینی، خه‌لکی یۆنان، یۆنانی ل‌هل یۆنان

Hellenic /he'lenɪk, US -li:n/ adjective,
noun

adj 1 یۆنانی 2 (شوینه‌وارناسی) سه‌ربه
فه‌ره‌نگ یان کۆلتوری کلاسیکی یۆنانی و
سه‌رده‌می ناسن (نیوان Hellenistic and Helladic)
n 1 لق‌ی خیزانی زمانی هیند و نه‌روپایی که
یۆنانی کۆن و نوێ داده‌گری 2 زمانی یۆنانی
(Hellenically adv): به‌ره‌ت: له‌ Hellēnos
یان Hellenikos به‌ واتای "یۆنانی"، له‌ Hellēn
"یۆنانی‌به‌ک"، که له‌ به‌ره‌تا‌ناوی کوری
دو‌کالیۆن Deucalion (ته‌م پادشاه هه‌مان
پاله‌وانی یۆنانی‌به‌ کوری پرۆمیتی Prométhée
و کلیمینی Clyméné، له‌ گه‌ل پیرا زه‌ماوه‌ندی
کرد و له‌ تیشالی داگیرسانه‌وه) و پیرا Pyrrha
(کچی ئیپیمیتی Epiméthée)، هه‌ره‌گیراوه،
تیکرای یۆنانی‌به‌کان خویان هیلین به‌ باوکی
خویان ده‌زانن، به‌پشی ته‌فسانه‌کان، هیلین له
یه‌کن له‌ به‌ریان به‌ ناوی "تورسیتیس" سن کوری
به‌ ناوه‌کانی "دۆروس Dōros"، "ئینۆل Éole" و
و "خۆتوس‌ئ‌ی بوو. ته‌م کورانه‌ بایره‌گه‌وره و
سه‌ره‌چه‌له‌کی هیلینه‌کان بوون. دۆرینه‌کان له
به‌ره‌ی دۆروس، ئینۆلینه‌کان له‌ نه‌وه‌ی ئینۆل.
دوو کوری خۆتوس به‌ ناوه‌کانی "ناخۆتوس" و
"ناپۆن یان ئیۆن Ion" دوو نزادی ناخانی‌به‌کان و
ئاپۆنی‌به‌کان یان که‌وته‌وه) 1 یۆنانی 2
ه‌لنیک n 1 شاخی خانواد‌ی زبان هند و اروپایی،
شامل زبان یۆنانی باستانی و نو 2 زبان یۆنانی

Hellenism /'hɛlinɪzəm/ noun

1 وشه‌ یان زاراوه‌ی یۆنانی، ده‌سته‌وشه‌ی یۆنانی
2 شارستانیه‌تی یۆنان 1 واژه یا اصطلاح
یۆنانی 2 تمدن یۆنانی

Hellenist /'hɛlinɪst/ noun

خویندکاری زمان و شارستانیه‌تی یۆنان (ی)
دانجو‌ی زبان و تمدن یۆنانی

Hellenistic /helɪˈnɪstɪk/ *adjective*

1 سەربە زەمان و فەرھەنگی یونانی سەدەکانی یەکەم تا چوارەمی پێش‌زایین؛ سەربە یان پێوەندی ھەبە بە مێژوو، فەرھەنگ و ھونەری یونانی پاش ئەسکەندەری مەزن Alexander the Great سەربە چاندی یونانی لە ناوچەی مەدێتەرانە و رۆژھەڵاتی نزیک Near East تا مەرگی ئەسکەندەری مەزن (323 پێش‌زایین) تا شکستی کلیوباترا Cleopatra (شازنی میسری 69-30 پێش‌زایین) و مارک ئانتونی Mark Antony (یان Marcus Antonius 30-83 پێش‌زایین، ژێتەری رومی و دوستی سیزار، ئەبیری Caesar Augustus) بە دەستی ئۆکتاڤیەن Octavian (یان Augustus 63 پێش‌زایین - 14 پاش‌زایین، لە بێرەدا Gaius Octavius، باشان Gaius Julius Caesar، بە کەمین ئیمپراتۆری رۆم (27 پێش‌زایین - 14 پاش‌زایین) لە 31 بەرلە زایین 2 سەربە Hellenist ھەکان (Hellenistically adv) 1 وابستە بە یونان باستان 2 وابستە بە ھەلیستەھا

Hellenization *noun*

کردنە یونانی، (بە) یونانی کردن، بونە یونانی، وەرگرتنی ئایدییا و داب‌نەریستی یونانی (Hellenizer n) یونانی کردن، یونانی شدن، یونانیزاسیون

heller *noun*

1 (کۆبەکی ھەلەر) hellers کۆبێکی جارانی ھەرمە جیا جیاکانی ئەلمان، ب.ت. بەرنامەر بە نیو hellion - 2 pfennig آدم شرور

helleri *noun, pl. helleris*

جۆری topminnow ی رەنگین کە دوورگە X. maculates و Xiphophorus helleri ھ، بۆ نیو ئاکواریم بەخێودە کرین ٠ نوعی مامی hellfire /ˈhelfaɪə(r)/ *noun*

1 ئاوری جەھەنم یان دۆزەخ 2 سزادان لە دۆزەخ 1 ٠ آتش جەھنم 2 تێبە در جەھنم

punishment in hell.**hellgrammite** /ˈhɛlgrəməɪt/ *noun*

(لە ئەمریکای باکووری) پرگی ئاوی dobsonfly یی، زۆرتر وەک کوو چەشتەیی راوھەماسی بە کاردێنری ٠ ھلگرامیت

hellhole /ˈhɛlhoʊl, US -hoʊl/ *noun*

(خەوازە) جەھەنم، دۆزەخ، شوێنی پیس و ناخۆش ٠ ھەل ھول

hellhound /ˈhɛlhaʊnd/ *noun*

دۆزەوان، سەگێ کە ئاگای لە دۆزەییە و نیوی Cerebrus ٠ ھەل ھوند

hellion /ˈhɛliən/ *noun*

مرۆی خراب، ناجسین ٠ آدم شرور

hellish /ˈhɛlɪʃ/ *adjective*

1 دۆزەیی، شیاوی دۆزەخ، جەھەنمی 2

شەیتانی، خراب، پیس 3 ناخۆش، بێزۆی ٠ 1 جەھنمی 2 شیطانی، بد، خبیث 3 ناخۆشاند

hellishly /ˈhɛlɪʃli/ *adverb*

بە شێوەیەک ناخۆش، ناخۆشانە ٠ بە طور ناخۆشاند

hellishness /ˈhɛlɪʃnəs/ *noun*

1 شەیتاناکاری، شەیتانیت 2 ناخۆشی، پیسی ٠ 1 شیطانەستی، ناخۆشاندی 2 خبیث

hello /həˈloʊ, US həˈlou/ *noun, pl. hellos, hellos, hallos*

سلوو، ئەلو، ھیلۆ: Hello John, how are you? سلام، الو

helm /hɛlm/ *noun*

1 سوکان، دەسکی سوکان، پێچکە یان چەرخێ سوکان، پێچکە ی فەرمان 2 سەرۆکایەتی، بەرپەرەری، کۆنترۆل ٠ 1 سوکان، دەستی سوکان 2 ریاست، اداره، زمامداری

helm² = archaic a helmet

helmet /ˈhɛlmɪt/ *noun*

کلای پارستن، کلوزری، تاس کلای، خوود، خوود، کوومزرخ ٠ کلاه ایمنی، کلاه خود

helmeted /ˈhɛlmɪtɪd/ *adjective*

تاس کلایسەر، بە کلوزری، تاس کلای یان کلوزری یان پێش: **helmeted firefighters** ٠ مەجەر بە کلاه خود

helminth /ˈhɛlmɪnθ/ *noun*

کرم (ی ریخۆلە)، tapeworm, fluke و nematode (نەمەت: لە یونانی یەو: **helmins** helminth- کرمی ریخۆلە intestinal "worm") ٠ کرم

helminthiasis /ˈhɛlmɪnˈθaɪəsɪs/ *noun*

نەخۆشی کرم، کرم ھەلیناوی، تێدانی کرم (ی مەشخۆر) ٠ ئێتلا بە کرم

helminthic /ˈhɛlmɪnθɪk/ *adjective*

کرمی، سەربە کرم، پێوەندی بە کرمەو ھەبە ٠ وابستە بە کرم

helminthological *adjective*

سەربە کرمناسی، کرمناسی یانە ٠ کرم‌شناسی

helminthologist *noun*

کرم‌ناس ٠ کرم‌شناس

helminthology /ˈhɛlmɪnˈθɒlədʒi/ *noun*

کرم‌ناسی ٠ کرم‌شناسی

helmsman /ˈhɛlmzsmən/ *noun, pl. helmsmen*

کەشتی‌ناژو، سوکانەوان، سوکان‌چی، سوکان‌دار ٠ سوکان‌دار

helot /ˈhɛlət/ *noun*

کۆیلە، بەردە، نوکەر: ئەندامی چینی سێر فەکان slave لە سپارتای کۆن، ئێوان کۆیلەکان citizen ٠ برده، غلام و ھاوولاتی یان

Helot /ˈhɛlət/ *noun*

لاسه ریشه، نیوه سه ریشه، ژانی نیوه یان لایتکی

سەر ① درد نیمه سر
hemianopia /ˌhɛmɪˈnɒpiə/ *noun*, also
 hemianopsia /-ˈnɒpsɪə/

لاکوزی، نیوه نه یینی ② هیمانوپیا
hemicellulose *noun*

هه ریه ک له کومه لئ پۆلی ساکاریده کان
 polysaccharides که له رووه گ دایه و کیشی
 گهردی یا مۆلوکۆلی به کدی که متر له س (نی) لولۆزه
 و زوو ده بێته مۆنۆساکارید یان شه کری ساده،
 یان ینکهینه ریکی دیواری خانه ی رووه ک و گیا،
 له دهسته پۆلی ساکارید ین ینکهانه نووه که
 ینکهانه کدی ساده تره له سیلولۆز ③ هیمیلۆز

Hemichordata /ˌhɛmɪˈkɔːrdətəl/ *noun, pl.*
 نیوه ژیره ران، لازیره ران، نیوه گوریس داران،
 لاگوریس داران، لاتنه ناف داران: لقیکی
 چکۆلانه ی بێ پربره invertebrate ناوی به کان
 که گیانه وه رانی acorn worm داده گری ④
 همیکورداتا

hemichordate *noun, adjective*
 (گیانه وه ریکی) نیوه ژیره ره، لازیره ره، لاتنه ناف دار
 ⑤ همیکوردات

hemicrania /ˌhɛmɪˈkreɪniə/ *noun*, also
 hemicrany

لاسه ریشه، نیوه سه ریشه ⑥ درد نیمه سر
hemicycle /ˈhɛmɪsaɪkl/ *noun*

1 لایازنه، نیو بازنه، نیوه جه غز 2 ینکهانه ی
 لایازنه یی، شتیکی نیوه بازنه یی ⑦ 1 نیمه دایره 2
 ساختار نیمه دایره ای

hemicyclic *adjective*
 سه ربه یان پێوه ندی به hemicycle هوه هه ده
 ⑧ وابسته به همی سایکل

hemicylindrical *adjective*
 لالووله کی، نیوه لوله کی ⑨ نیمه استوانه ای

hemidemisemiquaver
 /ˌhɛmɪdɛmɪˈsemɪkwɛvər/ *noun*, also sixty-fourth note

(موسیق) نۆتی شه ست و چواره م ⑩ نت شصت
 و چهارم

hemihedral *adjective*
 (بلوورناسی) لاروویی، نیوه پروویی ⑪ نصفه وجهی

hemihydrate /ˌhɛmɪˈhaɪdreɪt/ *noun*
 نیوه هیدرات، لاهیدرات، هیمی هایدرهیت ⑫
 همی هیدرات

hemikaryon *noun*
 نیوناوک، نیوه ناوک، لاتناوک ⑬ وابسته به
 همی کاریون

hemimetabolous /ˌhɛmɪˈtəbələs/ *adjective*

(گیانه وه ریی) که قوناخی قوزاخی پupal نه یی
 (له تیهه رینی له کرموکه یان پرگه وه تا
 گه وه ره بون: *hemimetabolous insects*

hemimetabolic *adj*
 همی متابولوس

hemimorphic *adjective*
 ناهاوتا سه بارهت به تهوه ریی که له دوو بئ یان
 کۆتایی شتی (که) تیده به ریی، به بئ ناوه ندیکی
 هاوتایی ⑭ همی مورفیک

hemimorphite /ˌhɛmɪˈmɔːfɪt/ *noun*
 جۆری ناویتی کانی Zn₄(OH)₂Si₂O₇.H₂O
 که له سیلیکانی زینکی ناودار ینکهانه نووه و
 خاوه نی کریستاله orthorhombic بئ پرنگ و
 روونه کانه ⑮ همی مورفیت

hemiola /ˌhɛmɪˈəʊlə/ *noun*
 (موسیق) 1 مهودا ینکی پینچ به کی تهواو 2 سئ
 نۆت له بری دوو نۆت یان دوو نۆت له جیانی
 سئ نۆت ⑯ همیولا

hemiparasite *noun*
 (رووه ک ناسی) لامشه خۆر، نیوه مشه خۆر، ب.ت.
 hemiparasitic *adj*) mistletoe: لامشه خۆری،
 نیوه مشه خۆری ⑰ نیمه انگل

hemipenis /ˈhɛmɪpɪnɪs/ *noun, pl.*
 hemipenes

(زینده ناسی) لاجوکه، لاکیره: هه ریه ک لهو
 جووته نه ندای زاوژی نیرینه ی مار و
 مارمیلکه کان ⑱ همی پینس

hemiplegia /ˌhɛmɪˈplɪdʒiə/ *noun*, also
 hemiparesis /ˌhɛmɪˈpɑːrɪsɪs/

لاله سمی، لایفلیجی، نیوه نیفلیجی، نیوله سمی
 ⑲ همی بلیجا

hemiplegic *adjective*
 لاله سم، لایفلیج، نیوه نیفلیج، نیوله سم
 ⑳ همی بلیجیک

hemipode /ˈhɛmɪpəʊd/ = button-quail
Hemiptera /hɪˈmɪtərə/ *noun, pl.*

(گیانه وه رناسی) لاله کان، لایلان، نیوه بالان
 leafhopper و cicada, aphid) هکان
 ده گریته وه (hemipteran *n, adj*) ① همی پترا

hemisphere /ˈhɛmɪsfɪə(r), US -sfrɪ/ *noun*
 1 نیوگۆ، نیمه خه روک، لاگۆ: the

2 northern/southern hemisphere
 3 (ههروه ها) hemisphere (cerebral hemisphere
 نیوه گۆی مێشک، لاگۆی مێشک (چهپ و
 راست، هی مێشکی پربره داران): the left/right
 cerebral hemisphere ② 1 نیمه کره 2 نیمه کره ی
 زمین 3 نیمه کره ی مغز

hemispherectomy *noun, pl.* -pherectomies
 نه شه تر گه ری لابر دنی نیوه گۆی مێشک ③
 همی سفرکتومی

hemispherical /ˌhɛmɪˈsfɛrɪkl, US -sfrɪ/ *adjective*, also hemispheric

سه ربه لاگۆ، لاگۆیی، نیوه گۆیی، سه ربه
 نیمه خه روک ④ وابسته به وابسته به نیمه کره

hemistich /ˈhɛmɪstɪk/ *noun*

خشته، نیوه دیر، لادیر ○ مصراع
hemiterpene *noun*
 نیوتیرین، لاتیرین، هیمی تیرین، به شنوگی
 C_5H_8 هیمی ترین

hemithorax *noun*
 نیوه سڼګ، نیوسینه، لاسنګ، لاسینه، لایڼګی
 سڼګ ○ نیم سینه

hemizygous *adjective*
 لاتوخم، نیو توخم، هیمیزېګوس ○ هیمی زیګوس
hemline /'hemlɪn/ *noun*

لینواری خواړه وې کراس یاډوین، دهوړی
 داوین یاډوین کراس: *Shorter -mlines are back*
 ○ *in this season* له ی پای پیران یا دامن

hemlock /'hemlɒk, US -lə:k/ *noun*
 1 (رووه ک ناسی) زرګیزنوک، گیازار، گیامرګه
 2 [Conium maculatum] زاری زرګیزنوک،
 دهرمانی له زرګیزنوک گیراو 3 (هرهروها
 hemlock یان spruce) جوړی conifer
 نه مریکای باکوړی به بهل وپوی سهوړی
 تاریکوه [توخم Tsuga: چندنین جوړن] ○ 1
 گیاه شوکران، شوکران 2 زهر شوکران 3 هملاک

hem(o) = haem(o)-
hemp /hemp/ *noun*

1 (رووه ک ناسی) ګوش، وش، گیاکوڅ،
 ګوله لپوه، شادانه، شاګانه، قانګ، خهړ(به) ښګ،
 گیاه ندر، کلکسین، خیزان Cannabaceae
 2 [Cannabis sativa] ریشالی ګوش یاډوین
 شادانه 3 به ښګ، ماده ی سرګر (حشیش،
 مریوانه (یان ماریجوانا) و هند) ○ 1 کنف، گیاه
 شادانه 2 لیف شادانه 3 ماده ی مخدر

hemp agrimony *noun*
 جوړی رووه ک له تیره ی daisy، شپوه ی
 گیاکتک valerian ده، به هیشووه ګولگی
 نه رخه وانی کال و لاسکی توکنده
 [Eupatorium cannabinum] ○ نوعی گیاه

hempen /'hempəl/ *adjective*
 ګوشی، له ګوش، ګوشکرد، له ګوش سازکراو
 ساخته شده از کنف، کنفی

hemp-nettle *noun*
 (رووه ک ناسی) جوړی رووه کی گیاه ښه ناسای
 تیره ی mint [توخم Galeopsis] ○ نوعی گیاه

hemstitch /'hemstɪtʃ/ *noun*
 زیواردرووی، زیوارګرتن، زیوارگیری،
 په راوړدرووی ○ زور

hen /hen/ *noun*
 1 مریشک، کارګه، کهرک، کهرګی، مر، مامر: *a battery hens* ○ *small flock of laying hens*
 2 بالنده ی مینینه، په لوه وری مینینه: *a hen pheasant*
 3 سلمون (ماسی نازاد) یاډوین قرزالی
 من ○ 1 مرغ 2 پرنده ی ماده 3 ماهی آزاد یا
 خرچنګ ماده

hen and chickens *noun*
 (رووه ک ناسی) جوړی houseleek یاډوین
 تر [Jovibarba sobilifera] و جوړه کانی تر ○
 نوعی گیاه

henbane /'henbeɪn/ *noun*
 (رووه ک ناسی) گیاه ښګ، خهړه ښګ، هدره ښګ،
 کهرکوژ: رووه کیکسی زارواو خیزانی
 [Hyoscyamus niger] nightshade ○ گیاه
 ښګدانه

henbit /'henbɪt/ *noun*
 (رووه ک ناسی) جوړی dead-nettle به ګولگی
 نه رخه وانی به و، خیزانی mint [Lamium
 amplexicaule] ○ نوعی گیاه

hence /hens/ *adverb*
 له نیستاوه، له نه لئانه و، له موه وېدوا، له بهر نه و،
 لیر و: *We suspect they are trying to hide something, hence the need for an independent inquiry*
 ○ از حالا، به این دلیل،
 از این جا

henceforth /hens'fɔ:θ, US -'fɔ:rθ/ *adverb*
 له موه وېدوا، له نیستا به وداوه ○ از حالا به بعد،
 از این پس

henceforthward /hens'fɔ:wəd, US -
 'fɔ:rward/ = henceforth

henchman /'hentʃmən/ *noun, pl. henchmen*
 1 پشتیان، پشتګیر، لایه نگر، تالیرګ، دواکه وته،
 دواړه، شونین که و توو (سه باره ت به ریشازی
 ب.ت. سیاسی خو ی وه فادار بې) 2 نوکر،
 په رده ست، خرمه ت کار ○ 1 حامی، طرفدار، پیرو
 2 خدمت کار

hen-coop /'hen ku:p/ *noun*
 کولانه، کوریت، قنک، پیرک یاډوین قهقهه سی
 مریشک، هیلانه مریشک ○ لانه ی مرغ، قفس مرغ
hendeca- /'hendeka, US hen'deka/ *prefix*
 پینشګر: یازده، یازده ی تیا به: *hendecasyllable*
 (پننه رت: له *hendeka* یونانی به و "eleven")
 ○ پشوند: یازده، حاوی یازده

hendecagon /hen'dekəgən/ *noun*
 شپوه ی (ته ختی) یازده لای، یازده پرووی،
 یازده باله ووی ○
hendecagonal /,hendɪ'kag(ə)n(ə)l/ *adj*
hendecasyllabic /,hendekəsi'læbɪk/ *adjective, noun*

یازده پرګه یی، یازده کهرته یی، یازده به نجه یی
 یازده هجایی

hendecasyllable /,hendekə'sɪləbl/ *noun*
 (دیرئ هونه) یازده پرګه یی، یازده کهرته یی،
 یازده به نجه یی ○ یازده هجایی

hendiadys /hen'dɪədɪs/ *noun*
 هیندایدیس، هیندایدیس: دهر پرنی بیروکدین به

دوو وشه که به "و" یان "and" ټکه‌وه به‌سترایته‌وه، وه‌کوو *nice and warm* که یه‌کیان یو راست‌کردنه‌وی نه‌وی تریان به‌کاره‌اتوه، وه‌ک *nicely warm* (بهره‌وت: به ریځای *hen dia duoin* له *med. Latin* یونانی "یک به دوو") ډنډیادیس

henequen /'heniken/ *noun*

1 ریشالنی شتو‌وی گووش دده 2 نیگاسی نه‌ریځای ناوه‌ندی که نه‌و ریشاله‌ی لئ ده‌گیری [Agave fourcroydes] ډنډیادیس

henge /hen(d)ʒ/ *noun*

بیرمان پېش‌میزوو که بازنه‌یه‌کی به‌رد یان داری چم‌قو بوو (داناشر او) (henge) له شتو‌په‌واری گانه‌بهردی ستون‌هینج *Stonehenge* له ویلت‌شایر *Wiltshire* باشووری ټینگلنره) ډنډیادیس

hen-harrier /'hen hæriə(r)/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) بازی شین، شینه‌باز [Circus cyaneus] ډنډیادیس

hen-house /'hen haʊs/ *noun*

مریشکدان، جنی راگرتی مریشک ډنډیادیس

Henle's loop = another term for loop of Henle

henna /'hena/ *noun*

1 خنه، رهنګی خنه‌یی یا قاووه‌یی نامال سوور 2 دوه‌ونی خنه [Lawsonia inermis] (بهره‌وت: له *hinna* عه‌ره‌یی) ډنډیادیس 1 حنا، رنگ حنایی 2 بوته‌ی حنا

hennaed *adjective*

خنه‌یی، رهنګ‌کړاو به خنه ډنډیادیس

hen night *noun*

(بریتانیا و نافهرمی) (شه‌وی) خنه‌به‌ندان ډنډیادیس

henotheism /'henəʊ,θi:z(ə)m/ *noun*

هینوټی‌یزم (= په‌رستی خوا‌ی تاک‌وته‌نیا بې‌نوه‌ی که نکولی یان حاشا له خواکانی تر بکړئ، له *heis*, *henos* (یونانی، به واتای تاک یان یه‌ک) و *theos* (خودا) ټکه‌ساتوه: *henotheist* /'henəʊ,θi:st/ *n* هینوټی‌یزم؛ *henotheistic* *adj* هینوټی‌یزم)

hen party *noun*, also *hen night*

(نافهرمی) میوانی ژانه ډنډیادیس

henpecked /'henpek/ *adjective*

(نافهرمی) نالی، له زن ترس، قوزه‌خوره، ده‌له‌چه ډنډیادیس

henry /'henri/ *noun*, pl. *henries* or *henrys*, *abbreviation H*

(فیزیک) هینری: په‌که‌ی جیهانی یونانی ټیندوکتانس، په‌که‌ی کرداره‌کی له ده‌زګای میتر-کیلوګرم-چرکه *metre-kilogram-second* ی ټیندوکتانس به‌رامبه‌ر به‌خوټیندوکتانس *self-*

inductance خولوګه‌یی یان ټیندوکتانس دوولاینه‌ی دوو خولوګه که له‌ودا گورانی یه‌م نامېتر له (هه‌ر) چرکه‌دا قوتی ده‌گوردرئ؛ بهره‌وت: له ناوی فیزیک‌زانی نه‌ریځای *Joseph Henry* ډنډیادیس

Henry's law *noun*

(کیمیا) قانونی هینری (بهره‌وت: له ناوی کیمیا‌زانی ټینگلیسی ویلیام هینری *William Henry*) قانون هنری

heparin /'hepərin/ *noun*

(زبنده‌کیمیا) جګه‌رین، جهرګین، هپارین: ناوټه‌پنګی نو جهرګ و هیندی شاندی تر که رئ له پهنګانی خوین ده‌گیری، وه‌ک ماک یان مه‌تریالی دزهمه‌پین *anticoagulant* له تیمار و چاره‌سهری خوین‌مه‌پین *thrombosis* دا به‌کاردرتئ ډنډیادیس

hepat(o)- *prefix*

پېشکر: جهرګ، جګه‌ر: *hepatectomy* *hepatotoxic* (بهره‌وت: له *hepar*, *hepat-* یونانی‌په‌وه "جګه‌ر یان جهرګ *liver*") ډنډیادیس

hepatectomy *noun*, pl. *hepatectomies*

بریني به‌شني یان ټیکرای جګه‌ر، جګه‌ریږی، جهرګ‌بری ډنډیادیس

hepatic /'hɪ'patɪk/ *adjective*, *noun*

adj جګه‌ری، سهره‌به‌جهرګ *n* (رووه‌ک‌ناسی) - *liverwort* ډنډیادیس

hepatica /'hɪ'patɪkə/ *noun*

جوړی گیاه تیره‌ی *buttercup* به‌گولی گولی‌نسان‌نسا، ره‌سني ناوچه‌م‌مانوه‌نده‌کاني باکووری [توخم *Hepatica*] ډنډیادیس

Hepaticae /'he'patɪki:/ *noun*, pl.

(رووه‌ک‌ناسی) ده‌سني له گیاه کورته‌بالاکان که *liverwort* له‌کان داده‌کرن [توخم *Hepatica*] ډنډیادیس

hepatic disease *noun*

نه‌خو‌شی جګه‌ر یان جهرګ ډنډیادیس

hepatitis /'hepa'taɪtɪs/ *noun*

جګه‌ره‌سوئ، هه‌وکر دنی، جګه‌ر، جهرګه‌ناوسئ، ناوسانی جګه‌ر، هپاتیت ډنډیادیس

hepatitis A *noun*, also *infectious hepatitis*

هپاتیت یان جهرګه‌ناوسنی A: جوړیکی مه‌ترسی‌دار و سه‌خت، په‌هوی *picornavirus* (جوړ *Hepatitis A virus* له توخمي *Hepatovirus*) تووش ده‌بی، په ریځای خوراک و ناوی تنوه‌دراو *contaminated* یا پیسه‌وه راده‌گوژرئ ډنډیادیس

hepatitis B *noun*, also *serum hepatitis*

هپاتیت یان جهرګه‌ناوسنی B: جوړیکی جاروبار کوشنده، په‌هوی فایروسیکی DNA جووت‌ریشالی *double-stranded* (جوړ

Hepatitis B virus له توخمی *Orthohepadnavirus* ختیځه زان *Hepadnaviridae* (تووش دهبی، ب.ت. به ریځای خونی یا شلوی تری لهش راده‌گوټیزری هپاتیت B

hepatitis C noun

هپاتیت یان جهرگه تاوسنی C: جوړی که به‌هوی *flavivirus* (جوړ *Hepatitis C virus* له توخمی *Hepacivirus*) تووش دهبی، به ریځای خونی پیس (وهک له کانی دان یان لیندانی دهرمانی intravenous) راده‌گوټیزری هپاتیت C

hepatocellular adjective

خانهای جگهری په‌کان ده‌گریته‌وه، سهری یان پیته‌ندی به خانهای جگهری په‌کانه‌وه هم‌یه:

hepatocellular carcinoma هپاتوسلولار

hepatocyte /'heptəʊsaɪt/, US
he'patə(u)-/ noun

خانهای جگهر یان جهرگ، جگهرخانه، جگهرزووره سلول کید

hepatoma /'hepə'təʊmə/ noun, pl. hepatomas or hepatomata /-mətə/

شترپه‌نجه‌ی خانه‌کانی جگهر یا جهرگ، لوو یان توموړی جگهری، لووی جهرگ (زورتر مه‌ترسی‌دار) سرطان سلول‌های کید

hepatomegaly /'hepə'təʊ'megəli/, US
he'patəʊ-/ noun

گه‌وره‌بوونه‌وی ناناسایی جگهر یان جهرگ هپاتومگالی

hepatotoxic /'hepə'təʊ'tɒksɪk, he'patəʊ-/ adjective

به‌زیان یان له‌نبیره‌وه بو خانه‌کانی جگهر یان جهرگ *hepatotoxicity* n: به‌زیان بو خانه‌کانی جگهر: *hepatotoxin* n هپاتوتوکسیک

hepcat noun

کسټیکی مودپه‌رست و شیک آدم آلامد

hept(a)- prefix

پنځگر: 1 هه‌وت- هه‌وت: *2 heptameter* خواه‌نی هه‌وت گه‌ردیله، کوم‌دل یان هاوهیز: *heptane* (خپه‌رت: له *hepta* یونانی‌به‌وه) پیژند: هفت-

Hephaestus noun, Latin, from Greek *Hēphaistos*

(له میتولوژی یونانی‌دا) خودای ناگر، کانز‌اگری *metalworking* و پیشه‌سازي ده‌ستی *handicraft* بروانه *Vulcan* هفاستوس

Hephzibah noun

1 زنی *Hezekiah* و دایکسی میتاسنی *Manasseh* 2 Kings 21:1 2 ناوی که بو نورشه‌لیم به‌کار دیترا، گوايه نامنازه‌به گه‌راندنه‌وی جووه‌کان پاش گرتی بابل. Isa. 62:4 هفزیبا

Hepplewhite adjective

سهری شپوای رازاندنه‌وی شت‌ومه‌کی نیومال که له دوايي په‌کاني سده‌ی 18 له ټینگلنره باو بسوه (بنسره‌ت: له‌ن‌اوی George Hepplewhite (مه‌رگ 1786) موبل‌ساز و دارپزه‌ری ټینگلیسی) هپل وایت

heptachlor /'heptəklɔ:/ noun

هایدروکاربونی کلوریتراو که وهک میترووکوزی insecticide به‌کار دیتري، جوړی میترووکوز یان نافه‌ت‌کوزی هایدروکاربونی کلوریتراوی *cyclodiene* [C₁₀H₈Cl₇] که ده‌پتیه‌هوی نه‌خوښی جهرگ له گیانه‌وه‌ران‌دا و واده‌زاتری بو مروف شترپه‌نجاوی یان هپتاکلور

heptad /'heptəd/ noun

هه‌وتینه، ده‌سته یان کومه‌لیکي هه‌وت‌دانه‌یی سبه

heptaglot adjective

هه‌وت‌زمانه (وه‌کوو کتیب و هتد) هفت‌زبان

heptagon /'heptəɡɒn, US -ɡɔ:n/ noun

هه‌وت‌لا(یی)، هه‌وگوشه، هه‌وت(ت)‌خسته‌ک هفت‌ضلعی

heptagonal /'hep'təɡɒnəl/ adjective

هه‌وت‌لا(یی)، هه‌وت(ت)‌گوشه، هه‌وخته‌کی هفت‌ضلعی

heptahedron /'heptə'hɪdrən, US -'hed-/ noun, pl. heptahedra or heptahedrons

شت یان ته‌ني هه‌وت‌روو(یی): *heptahedral* /'heptə:'hɪdrəl/ adj

هه‌وت‌روو(یی)، هه‌وت‌روو(یی)، هه‌وت‌روو(یی)

heptamorous /'heptə'mɔərəs/ adjective

(رووه‌ک‌ناسی و گیانه‌وه‌رناسی) هه‌وت‌به‌شه، هه‌وت‌به‌شی هفت‌بخش

heptameter /'hep'tæmɪtə(r)/ noun

(هه‌لبه‌ست) هه‌وت(ت)‌کنشی هفت‌وزنی

heptane /'heptem/ noun

(کیمیا) هه‌وت‌ه‌ین، هه‌وت‌انه، هپت‌ه‌ین: هایدروکاربونی ناوه‌کی بی‌رنگ C₇H₁₆، له زنجیره‌ی نالکان *alkane*، له ته‌لکولی نه‌وت‌دا هه‌یه هپتانه

heptangular /'hep'tæŋɡjələ(r)/ adjective

هه‌وت(ت)‌گوشه هفت‌گوشه

heptaphyllous adjective

(رووه‌ک‌ناسی) هه‌وت(ت)‌گه‌لا هفت‌برگه

heptarchy /'heptɑ:kɪ/ noun, pl. heptarchies

ده‌سه‌لانداری هه‌وت(ت)‌که‌سه، ده‌ولت یان ناوچه‌ین که هه‌وت هه‌ریمی خوږه‌په‌به‌ری تیابه، حکومتی که هه‌وت‌که‌س هه‌لی‌ده‌سووریتی *heptarchic* /-'tɑ:kɪk/ adj (هه‌تارچی حکومت هفت‌ته، هپتارکی)

heptastich /'heptəstɪk/ noun

هفت‌شده کی، هفت‌لادری ○ هفت‌بیتی
heptasyllabic /ˈheptəsiˈlæbɪk/ *adjective*

هفت‌برگی ○ هفت‌هجایی
Heptateuch /ˈheptaˌtjuːk/ *noun*

هفت کتبی سهره‌تای تهورات (پان‌په‌یمانی کون Old Testament) ○ هفت سفر نخست از تورات

heptathlon /ˈhepˈtəθlɒn, US -lən/ *noun*

هفت‌(ته)ملاتی، پشیرکتی قاره‌مانی زنان که هفت قوناخ داده‌گری (پروانه biathlon, tetraathlon, pentathlon, decathlon و هپاتلون heptathlete *n* triathlon)

heptavalent /ˈheptaˈveɪl(ə)nt/ *adjective*

(کیمیا) هفت‌(ت)هاوهیز (ه) -خواه‌ی هفت هاهیز ○ هپاتونت

heptose *noun*

(کیمیا) هه‌ریک له مونوساکارید هجوراوجوره کان $C_7H_{14}O_7$. هفت‌گهردیله‌ی کاربونی له هه‌ر گهردیگدا تیاه ○ هپتوز

heptyl /ˈheptail, -tɪl/ *noun*

(ووک ناوه‌ل‌ناو، کیمیا) نامازه به بنه‌رتیکی تالکیل C_7H_{15} alkyl radical له هپتان دپته‌به‌ره‌م ○ هپیل

her /hɜː(r)/ *adjective, pronoun*

1 (تاوه‌ل‌ناوی خواه‌نداری سینه‌م که‌سی تاکی من) -که‌ی، نه‌و، هی نه‌و 2 (جیناوی به‌رکاری سینه‌م که‌سی تاکی من) نه‌و، سی ○ مال او، به او

Hera *noun*, Greek *Hēra*, *Hērē*

هیرا (= خوشک و زنی زیوس، شازنی ناسمان، میتولوزی یونانی) ○ هرا

Heracles = Hercules

herald /ˈherəld/ *noun*

1 راسپارده، نیراو، په‌پام‌به‌ر، جاردهر، جارکتش، راگه‌پنهر، پشهنه‌نگ، سه‌رکتش، به‌رای، سه‌رجه‌له، جله‌ودار، پش‌دار، پش‌ره‌و: *The government claims that the fall in unemployment is the herald of economic primroses are the herald of recovery* 2 *spring* جوری په‌پوله‌ی شه‌وگه‌ری قاوه‌بی به‌نیشانه و خالی ماته‌وه [*Scoliopteryx libatrix*] ○ منادی، قاصد، فرستاده، طلپعه، جلودار 2 نوعی پروانه

heraldic /heˈrældɪk/ *adjective*

سه‌ریه دروشمی له‌شکری یان خیزانی، سه‌ریه دروشم‌ناسی یان نیشانه‌ناسی له‌شکری و میتوزوی خیزانه کونه‌کان (heraldically *adv*) ○ وابسته به نشان‌های نظامی یا خانوادگی

heraldry /ˈherəldrɪ/ *noun, pl. heraldries*

1 دروشم‌ناسی یان نیشانه‌ناسی له‌شکری و میتوزوی خیزانه کونه‌کان 2 نامیر و که‌ره‌سی

هیرالدیک 3 تومار (کردن) ی ره‌چه‌له‌ک‌نامه و شانازی‌یه‌کان، تالای خواه‌ن دروشم و نیشانی له‌شکری و میتوزوی خیزانه کونه‌کان 4 فهر و شکوی ری‌وره‌سم یان داب‌وده‌ستور، = pageantry ○ 1 نشان‌های نظامی یا خانوادگی 2 هیرالدی 3 ثبت نیشانه و افتخارات، پرچم دارای نشان‌های نظامی یا خانوادگی 4 هیرالدی

herb /hɜːb, US ˈɜːrb, ˈhɜːrb/ *noun*

1 گزوگیا، گیا، رووه‌ک 2 گیا به‌و دره‌مان، رووه‌کی دره‌مانی 3 گیای هه‌زوپله ○ 1 گیاه 2 گیاه دارویی 3 گیاه ادویه‌ای

herbaceous /hɜːˈbeɪʃəs, US ˈɜːrˈb-, ˈhɜːrˈb-/ *adjective*

گیایی، رووه‌ک‌ناسا، شپوه‌گیا ○ علفی، گیاهی

herbaceous border *noun*

باخچه‌ی گول ○ باغچه‌ی گل

herbage /ˈhɜːbɪdʒ, US ˈɜːrb-, ˈhɜːrb-/ *noun*

1 گیاه، گزوگیا، رووه‌ک 2 له‌وه‌ر 3 له‌وه‌رانه، حقی له‌وه‌ر (له‌جی له‌وه‌ریکی دی) ○ 1 علف، رستی 2 چرا 3 هریج

herbal /ˈhɜːbl, US ˈɜːrbl-, ˈhɜːrbl-/ *adjective*

1 رووه‌کی، گیایی (که وه‌ک‌وو دره‌مان یان به‌هارات به‌کاردیترین) 2 گیانامه (که باسی نه‌م شتانه ده‌کا) ○ 1 گیاهی 2 کتاب خواص گیاهان

herbalism /ˈhɜːblɪzəm, US ˈɜːrbl-, ˈhɜːrbl-/ *noun*

گیاهگری، هیربالیزم (به‌کاره‌ننایی رووه‌ک و گیاه له‌پواری پزشکی، ب.ت. وه‌ک‌وو شپوه‌پنکی جینگره‌وه‌ی پزشکی (به‌ده‌وا و دره‌مان) ○ هیربالسم

herbalist /ˈhɜːbəlɪst, US ˈɜːrb-, ˈhɜːrb-/ *noun, also herbist*

گیاه‌فروش، گیاه‌گر ○ عطار

herbal medicine *noun*

1 چاره‌سهرکردن به‌گیا، گیاتیماری 2 دره‌مانی گیایی ○ 1 گیاه‌دره‌مانی 2 داروی گیاهی

herbarium /həˈbeɪrɪəm/ *noun, pl.*

herbaria /-rɪə/ 1 کومه‌لی گزوگیای وشک 2 گیادان، گیاهانه، گیادین ○ 1 مجموعه‌ی گیاهان خشک 2 گیاه‌دان

herbary *noun, pl. herbaries*

(رووه‌ک‌ناسی) باخچه‌ی گزوگیا ○ باغچه‌ی گیاهان

herb Christopher *noun*

baneberry ناسایی، گیای سه‌پنت کریستوفر ○ نوعی گیاه

herbed *adjective*

(چپشت) به‌گیا، له‌گیا، گیایی، گیای تیکراوه ○ هرید

herb Gerard /ˈdʒɜːrəːd/ *noun*

(رووه کناسی) وړه elder عرزیله، که جاران
بؤده رمانی باداری gout به کار دیترا ۱ نوعی گیاه
herbicide /'hɑ:bisaɪd/, US 'ɑ:rb-, 'hɑ:rb-
/ adjective
سهریه گیاکوژ (herbicideally adv) ۱ وابسته

به علف کش
herbicide /'hɑ:bisaɪd/, US 'ɑ:rb-, 'hɑ:rb-
/ noun
گیاکوژ، گیاهفوتین، بزارکوژ، بزارفهوتین (بروانه
insecticide و pesticide) ۱ علف کش

Herbivora noun, pl.
گیاخوران، گیاخوره کان ۱ گیاهخواران

herbivore /'hɑ:bivɔ:(r)/, US 'ɑ:rb-,
'hɑ:rb-/ noun
گیانهوهری گیاخوړ ۱ حیوان گیاهخوار

herbivorous /hɑ:'bivərəs/, US ɑ:r'b-,
hɑ:r'b-/ adjective
گیاخوړ ۱ گیاهخوار

herbology = herbal medicine 1
herborization /hɑ:bərə'taɪzɪʃn/ noun
گیاکوژکړندوه (به مهبهستی لیکولینهویدان) ۱

herbose adjective
پر گیا ۱ پر گیا

herb Pairs noun
جوړی گیای دارستان له تیره ی **Paris** | lily
quadrifolia ۱ نوعی گیاه

herb Robert noun, pl. herbs Robert
geranium ۱ گیاهی کیوی، به گولی نهرخهوانی
سوورباو و گه لا بون خوش و سهره خس ناساوه
Geranium robertianum ۱ نوعی گیاه

herby /'ɑ:bi/ adjective (herbier, herbiest)
پر گیا، تایبته مهندي گیای هیده (لهباری تام بیان
روالده) ۱ پر گیا

Herculean /hɑ:kju:'li:ən/, US hɑ:rk-/
adjective
1 دژوار، گران، سخت، چه توون، گه وره، مهن:
2 a herculean task ۲ پالنهوان، بههیز، پالنهوان،
بهقهووت، روسته م ناسا، هیز ککلانه 3 سهریه
هیزکول ۱ شاق، توان فرسا، عظیم 2 پرزور،
هرکول مانند 3 وابسته به هرکول

Hercules noun, Latin, from Greek Hēraklēs
1 هیزکول، هیزراکلیس، هیزکولیز: پالنهوانی
نهفسانه یی یونان، کوری زیوس و Zeus
نالکمنی Alcmene، نهو بؤ نهو هیز و تابشته
بی وینه ی به ناویانگه ب.ت. بؤ نهو دواژه تهرک
و کساره ی که له لایهن هیزراوه Hera یتنی
سپنر دراویو (تا یگات به ممری immortality)
2 چوک داداو، کومه له ی هیزکول، باکووری ترین
کونه ستیره نیوان Corona Borealis و Lyra ۱
هرکول 2 جانی علی راکبته، برج رافص

Hercules beetle noun

فالونجه ی هیزکول، جوریکی زور گه وره ی
rhinoceros beetle ۱ گهرمیتانی نهمریکا
[Dynamastes hercules] ۱ نوعی سوسک

Hercules' club noun

1 گورز بیان گوپالی هیزکول 2 داریکی
چکولانه ی درکاو ی روزه لانی نهمریکا، له
خیزانی jensing 3 داریکی چکولانه ی درکاو ی
باشووری نهمریکا، له خیزانی rue
[Zanthoxylum clava-herculis] ۱ گرز
هرکول 2 و 3 هرکولز کلاب

Hercynian /hɑ:'sɪmɪən/ adjective

(زهوی ناسی) سهریه گه وره فوناهی یتکهاتنی
چیاکان له روزاوی نهوروپا، روزه لانی
نهمریکا ی باکووری و زنجیره چپای ناند، له
سهره مانی پالیزوئیک Palaeozoic پاش تردا
(بهنره ت): له Hercynia silva لاتین، ناوی
پیشووی ناوچه یی له کتو و که زی دارستان پوشی
ناوندی نه لمانیا ۱ هیرسین

herd /hɑ:d/, US hɑ:rd/ noun

1 رهوه، ره مه، میگهل، گهل، ران، جهله،
جهله ب: a ۱ a herd of cows/deer/elephants
2 beef/dairy herd ۲ ره شه وروپوته، جه ماوهر،
خهلکی کولان و بازار ۱ گله، ره 2
عوام الناس

herd-book /'hɑ:d buk/ noun

ره چه له ک نامه ی گیانه وهران ۱ هر دیوک

herd instinct noun

(خهلکی یا گیانه وهران) غه ریزی رهفتار وهک
زورینه، میگهل خوازی، زگماکه ی میگهل دؤستی
یان ره وهدوستی ۱ هر د انستینک

herdsman /'hɑ:dzmən/, US 'hɑ:rd-/ noun,
pl. herdsman

1 میگهل هوان، رانهوان، میگهل دار، میگهل راگر،
شوان 2 Boötes = (Herdsman) ۱ گله دار،
چوپان

Herdwick /'hɑ:dwɪk/ noun

ره که زی مری له باکووری نینگلنهره ۱ هر دیوک

here /hɪə(r)/, US hɪr/ adverb, interjection

1 لیره، تیره کانه، له نهمی، وا، له م کانه دا، له م
وهخته دا، له م سروه بنده دا، له م ده مه دا 2 لیره م،
نامادم ۱ این جا، در این وقت 2 حاضر

hereabouts /hɪəə'baʊts/, US 'hɪr-/
adverb

له م ده وروپهره، له م تریکی یانه، له م ده وروپهری
تیره، له م نهمی یانه: There aren't many
houses hereabouts ۱ در این حوالی

hereafter /hɪəə'ɑ:ftə(r)/, US 'hɪr'æf-/
adverb, noun

1 adv له م ویه دوا، له م کانه وه 2 له م داهانوو (دا)
n زیانی دوا ی مهرک، جیهانی پهسلان ۱ adv

1 از حالا به بعد 2 در آینده *n* جهان آخرت
hereby /hɪə'baɪ, US hɪr'baɪ/ *adverb*

بهم بشوید، بهم جور، بهم ریه‌وه، بهم ریگاو،
 بهیچی هم نامہ یان هم بریاره ۱ بدین وسیله، به
 این طریق، به موجب این نامہ یا حکم

heredibility /hɪrɪdɪ'bɪlɪti/ =

heriditability

hereditary /hɪ'rɪdɪtə(ə)l/ = heriditable

hereditament /hɪrɪ'dɪtəmənt, US
 hɪ'rɪdɪt-/ *noun*

میراث، به‌شماره، کله‌پوور، بوماوه، میراث،
 ماترک

hereditarily *adverb*

بوماوانه، به‌شماره‌کی بوماوه‌یی یان ودمی ۱
 به‌طور موروثی

hereditariness *noun*

بوماوه‌ییتی، بوماوه‌یی‌بون، ودمی‌بون ۱
 موروثی بودن

hereditary /hə'redɪtri, US -teri/ *noun*

1 ژنتیکی، بوماوه‌یی، ودمی: *a hereditary
 illness/disease/condition/problem* 2 میراثی،
 کله‌پووری (بوست، ناو و هتد که که‌سینکوهه بو
 که‌سینکی‌تر مایتنه‌وه): *a hereditary*

title/monarchy ۱ ژنی 2 موروثی

hereditary characteristics *noun, pl.*

تایه‌تمه‌ندی به بوماوه‌یی یان ژنتیکی به‌کان ۱
 خصوصیات ارثی

heredity /hə'redɪti/ *noun (pl. heredities),
 adjective*

n بوماوه، بوماوه‌وه، ژنتیک، *adj* inheritance
 بوماوه‌یی، ژنتیکی (بهرت: له *hereditas* له
 لاتین "heir" *hered-* *heres* له "heirship")

۱ وراثت *adj* ارثی

Hereford /hɛrɪfəd/ *noun*

هیریفورد: نازه‌لنکی له نژادی ولاخی گوشتی
 سوور یان سپی (بهرت: له ناوی *Hereford* له
 رۆزاوای ناوه‌ندی ٲینگلته‌ره) ۱ هرفورد

herein /hɪə'rɪn, US hɪr'ɪn/ *adverb*

لیره‌دا، ل قیزی، له‌م‌ه‌ته، له‌م‌حانده، له‌م
 چینگایه‌دا، له‌م‌شوته، له‌م‌حاسته: *Neither
 party is willing to compromise and herein*

lies the problem ۱ در این‌جا

hereinafter /hɪə'rɪn'ɑ:ftə(r), US
 hɪrɪn'æf-/ = hereafter

hereof /hɪə'rɒv, US hɪr'ɒv, -'ɑ:v/ *adverb*

1 له‌م 2 له‌م باره‌وه، له‌م رووه‌وه ۱ از این 2
 در این‌باره

Herero /hə're:roʊ, -'rɛəroʊ/ *noun, pl.
 same or Hereros*

1 نندامی گه‌لی که له نامیبیا Namibia ٲانگولا
 Angola و بوتسوانا Botswana ده‌زین 2 زمانی

بانتویی هم گه‌له ۱ هررو

heresiarch /he'rɪziɑ:k/ *noun*

دامه‌زین‌هری بیدعت یان ریه‌ری تیره‌یه‌کی
 جیابیران ۱ بنیان‌گذار بدعت یا رهبر فرقه‌ای از
 بدعت‌گذاران

heresy /'herəsi/ *noun, pl. heresies*

بیدعت، له‌دین‌لادوان، له‌تاین‌لادان،
 جیاباوه‌ری، هه‌لگه‌راوه، بادانه‌وه، جیابیری،
 جودابیری: *the heresies of the early*

Protestants ۱ بدعت، ارتداد، دگراندیشی

heretic /'herətɪk/ *noun*

بیدعت‌دانەر، له‌دین‌لاداو، له‌تاین‌لاداو،
 جیاباوه‌ر، هه‌لگه‌راوه، جیابیر، جودابیر ۱
 بدعت‌گذار، مرتد، دگراندیشی

heretical /hə'retɪkəl/ *adjective*

جیاباوه‌رانه، له‌دین‌لادوانه، له‌تاین‌لادوانه،
 هه‌لگه‌راوانه: *heretical beliefs* ۱
adv جیاباوه‌رانه، له‌رووی جیاباوه‌ری‌یه‌وه،
 جیابیرانه ۱ بدعت‌گذارانه

hereto /hɪə'tu:, US hɪr'tu:/ *adverb*

بهم (نامه یا به‌لگه): *Please see the policy
 hereto appended* ۱ به‌این (سند)

heretofore /hɪə'tʊ'fɔ:(r), US hɪr't-/
adverb

(ماف یان فهرمی) تائیتا، له‌وه‌یش، یش‌تر،
 جارار، له‌مه‌وهر، hitherto ۱ تاکنون، سابقاً

hereupon /hɪə'rə'pon, US hɪr'ə'pɑ:n/
adverb

(ویژه‌یی) دواى تمه، پاش تمه، له‌مه‌ودوا،
 له‌مه‌وپاش، ده‌سبه‌جی، له‌ریوه ۱ پس از این، از
 این پس، بلافاصله

herewith /hɪə'wɪð, -'wɪð, US hɪr'w-/
adverb

1 له‌گه‌ل هم (نامه یان به‌لگه): *I enclose
 hereby = 2 herewith a copy of the policy*
 ۱ با این نامہ یا سند، به‌پیوست

heriot /'hɛrɪət/ *noun*

باجی که دواى مهرگی tenant ده‌دری به‌لورد
 ۱ هریوت

heritable /'hɛrɪtəbl/ *adjective*

1 بوماوه‌یی 2 به‌شمار، میراث‌بهر (*heritability*)
hereditably /hɪrɪtə'bɪlɪti/ *n*

هیریتە‌بیلتنی: ۱ موروثی 2 وارث

heritage /'hɛrɪtɪdʒ/ *noun*

1 میراث، بوماوه، کله‌پوور، به‌شمار، به‌ش،
 یادگار: *Spain's rich cultural* 2 به‌ش،
 بشک 3 گه‌لی هه‌لبزاردی خودا (گه‌لی
 ئیسرائیل یان کلیسە‌ی کریستائیت) ۱ میراث
 2 سهم 3 ملت برگزیده‌ی خدا

heritor = heir

herm /hə:m/ *noun*

ستوونی بهردینی چوارگوشه که سهریکی داتاشراوی (ب.ت. هیرمیس Hermes) بهسهرهویه، له یونانی کوندا وهکوه نیشانهیکی سهرستوور یان نیشانهیری دادهنرا ٭ هرم

Hermaphroditus noun, Latin, from Greek *Hermaphroditos*

کورپی هیزمیس و نافرو دیت Aphrodite, کاتی خوشتن له بهری یان حوری یی دهکوهی و دهبنه لهش و وهک تیزه مووک ویتا دهکرین (فهره نسی Hermēs + Aphroditē) ٭ هرامفرو دیتوس

hermaphrodite /həˈmæfrədait/, US hɜːrˈm-/ noun, adjective

n مر و یان گیانهوهری تیزه مووک نیرمووک، نه تیزه مینو، ههرمک، دووره گزه ٭ n موجود دوجنه adj دوجنه

hermaphroditic /həˈmæfrəˈdɪtɪk/ adjective

نیر(ه)مووک، نه تیزه مینو، ههرمک، دووره گزه ٭ دوجنه

hermaphroditism /hɜːmæfrəˈdaɪtɪzəm/ noun

نیره مووک، نه تیزه مینو، دووره گزی ٭ دوجنی، نرمدادی

hermeneutic /ˌhɜːməˈnjuːtɪk/, US ˌhɜːrməˈnjuːtɪk, -ˈnuː-/ adjective, also hermeneutical

(تکنیکی) رافهیی، لیکدانهوویی، شی کردنهوویی، هیزمینو تیک، interpretative (hermeneutically adv) ٭ تاویلی

hermeneutics /ˌhɜːməˈnjuːtɪks/, US ˌhɜːrməˈnjuːtɪks, -ˈnuː-/ noun, pl.

زانستی رافه یان لیکدانهووه، زانستی هیزمینو تیک، لیکولینهوویی بنه ما میتودولوزیکه کانی لیکدانهووه (وهک هی کتبی پیرۆز)؛ ریاز یان ریچکه یان بنه ما و پرنسیپی لیکدانهووه (بنه رت) له hermēneutikos یونانی، له hermēneuein "لیكدانهووه" ٭ علم تاویل

Hermes noun, Latin, from Greek *Hermēs*

نیردراوی خودا، خپوی ریگایان، کاردار، زمان پهوانی، داهیتان و راو پرووت (دزی) له میسولوزی یونانی دا) ٭ هرمس

Hermes Trismegistus noun, from Greek *Hermēs trismegistos*

نووسهری نهفسانهیی کاره کیمیاگری، نه ستیزه بیینی و جادوویی پهکان ٭ هرمس تریمگستوس

hermetic /hɜːˈmetɪk/, US hɜːrˈm-/ adjective

کیپ (کراو)، ههوانه داو، باش داخواو، سهریست، سهرنراوه، تهواوچه سپیو (hermetically /-kli/) ٭ سهرنراوه، ههوانه داوانه، کیانه ٭ هوا بندیده

hermit /ˈhɜːmɪt/, US ˈhɜːrmɪt/ noun

لاتهریک، گوشه گیر، دووره پهریز، وشکسوفی ٭ معتکف

hermit crab noun

(گیانهوهرناسی) قرزاله لاتهریکه [زوررخیزانی Paguroidea: زور جورن] ٭ نوعی خرچنگ

hermitess noun, fem. hermit

لاتهریک، گوشه گیر، وشکسوفی، دووره پهریز (زن) ٭ معتکف

hermitic /həˈmɪtɪk/ adjective, also hermitical /həˈmɪtɪkl/

گوشه گیری یانه ٭ وابسته به اعتکاف

hermitage /ˈhɜːmɪtɪdʒ/, US ˈhɜːrm-/ noun

خانه قا، خانه ی گوشه گیران، کونجی گوشه گیری ٭ عزلگاه

hermit thrush noun

ره شیشه ییکی چکوله ی کوجهری نه مریکای باکووری، جینی سهرنجه له بهر خوشی دهنگی [Catharus guttatus] ٭ نوعی پرند

hermodactyl noun

(رووهک ناسی) سوورنجان، سوورنجان ٭ سوورنجان

hernia /ˈhɜːniə/, US ˈhɜːrniə/ noun, pl. hernias or herniae /-niː/

(لاتین) هیزنیا، قوړی، فیتق، گه دوهل، پسان (herniated adj) ٭ فتن

hernial /ˈhɜːniəl/, US ˈhɜːrniəl/ adjective, also herniary

هیزنیادار، قوړ، گه دوهلی ٭ فتن دار

herniation noun

قوړبوون، گه دوهلی ٭ فتن داری

hero /ˈhɪərəʊ/, US ˈhɪroʊ, ˈhiː-/ noun, pl. heroes

قاره مان، پالهوان، نه بهرد، کهوان، دهسکه لا، قاره مان ی چیروک، هله بهست، شانوانه، فیلم، کتیب و هتد: one of the country's national heroes ٭ قهرمان، قهرمان داستان، شعر و نمایش نامه، فیلم، کتاب و ...

Hero noun, Latin, from Greek *Hērō*

هیزرو: قه شه زنی نهفسانهیی نافرو دیت، گراوی Leander ٭ هرو

heroic /həˈroʊɪk/, US ˈroʊ-/ adjective

1 قاره مانانه، پالهوانانه، نازایانه، کلانه، شیرانه، قاره مان ی، پالهوانی 2 (بهیکمر و هتد) گه ووره تر له ته ندازه ی سروشتی ٭ 1 قهرمانانه، حماسی ٭ بزرگ تر از مقیاس طبیعی

heroic age noun

سهرده می قاره مانیتی یان په لهوانیتی (باش شهر ی تروی و پاشهاته کانی) ٭ دوره ی حماسی heroically /-kli/ adverb

قارمه‌مانانه، پالمانانه، نهم‌زانه ○ قهرمانانه
heroic couplets *noun, pl.*

دووخشته‌گی، مه‌سئوی (پالمانی) ○ مئوی
heroics /hə'rouks, US -'rou-/ *noun, pl.*
 also heroic verse

1 قارمه‌مان‌بازی، خوه‌لکیشان، پدمان‌بازاری،
 قارمه‌مان‌گه‌ری 2 دووخشته‌گی، مه‌سئوی
 (پالمانی) ○ 1 آرئست‌بازی 2 مئوی

heroin /hə'roun, US -rou-/ *noun*
 هئروئین $C_{21}H_{23}NO_5$ (له‌ مئورفین دروست
 ده‌کری و زورتر به‌ ناقانونی وه‌ک درمائی
 سرکهر به‌کاردئری؛ heroinism *n* ○ هروئین
heroine /hə'roun, US -rou-/ *noun, fem*
 of hero

قارمه‌مان، پالمان (زن): Shakespeare's
The heroine is played by ○ *heroines*
the heroines of the ○ *Demi Moore*

○ *revolution* قهرمان
heroism /hə'rouzəm, US -rou-/ *noun*

قارمه‌مائی، قارمه‌مائیتی، پالمانی، نازایه‌تی،
 نهم‌زایه‌تی، شیرانه‌یی ○ دلوری، شجاعت، دلیری

heron /herən/ *noun*
 (بالنده‌ناسی) شاهو، شینه‌شاهو، سوره‌ویلک،
 شاف، بزله‌ر، خه‌مخوره، خه‌مخوره، شاهوشینه‌ک
 [Ardea cinerea] (بوره‌کی) و جوره‌کائی تر،
 خیزان [Ardeidae] ○ حواصل، بوتیمار

heronry /herənri/ *noun, pl. heronries*
 زینگه‌یان شوینی جووت‌گرتتی شینه‌شاهوکان
 ○ زیستگاه حواصل

hero-worship /hə'rau wə:ʃɪp/ *noun*
 قارمه‌مان‌پهرستی، پالمان‌پهرستی ○ قهرمان‌پرستی
hero-worshiper *noun*

قارمه‌مان‌پهرست، پالمان‌پهرست ○ قهرمان‌پرست
herpes /'hɜ:pi:z, US 'hɜ:rp-/ *noun*

(پزشکی) هئریز، ناگره، تیمیسک، زونا (له‌سهر)
 پئست ب.ت. نهم‌دمائی سیکسی؛
 ○ *adj* تبخال

herpes simplex *noun*
 هئریزی ساده‌یان بین‌زان، تیمیکسی ساده، ناگره
 یان زونای ساده، ههر دوو نه‌خوشی که به‌ هوی
 species Human) herpesvirus
herpesvirus 1 and Human herpesvirus 2
 ی توخمی (Simplexvirus) تووش‌ده‌بن ○
 تبخال معمولی

herpesvirus /'hɜ:pi:z vaɪrəs/ *noun*
 ههریه‌ک له‌دسته‌یین له‌قایروسه‌کائی DNA که
 ده‌بنه‌هوی هئریز و نه‌خوشی‌یه‌کائی تر ○
 هریزوبروس

herpes zoster /'hɜ:pi:z 'zɒstə(r), US
 'hɜ:rpiz 'zɒ:stər/ *noun*, medical name for
 shingles

herpet(o)- prefix
 پیشگر: خشان، خزین، خشوکه‌کان، خشوک
 (نهم‌رت: له‌ هئرونی یونانی‌یه‌وه "خشوک")
 ○ پیشوند: خزیدن، خزندگان، خزنده

herpetological /hɜ:pə'tɒ:lə:dʒɪkl/
adjective, also herptologic

خشوک‌ناسی‌پانه، سه‌ربه‌یان پیئنده‌مهند به
 خشوک‌ناسی ○ خزنده‌شناختی

herptologist /hɜ:pə'tɒ:lə:dʒɪst/ *noun*
 خشوک‌ناس ○ خزنده‌شناس

herpetology /,hɜ:pɪ'tɒlədʒi/ *noun*
 خشوک‌ناسی ○ خزنده‌شناسی

herptile /'hɜ:pɪtaɪl/ *noun*
 گیانه‌وه‌ری خشوک‌یان وشکاوه‌کی ○ هرپیل

Herr /he:, German her/ *noun, pl. Herren*
 /'her(ə)n/

(ئلمانی) کاک، به‌ریز ○ آقا
Herrenvolk /'her(ə)n.fɒlk/ *noun*

گه‌لی ئلمانی که له‌لایه‌ن نازی‌یه‌کانه‌وه‌ک
 ره‌گه‌زی سه‌رتر داده‌نرا (له‌ئلمانی‌یه‌وه
 "master race") ○ هرن‌ولک

herring /'herɪŋ/ *noun*
 ماسی‌پیکسی خوراکي Clupea harengus

(نه‌تلاتئیکي باکووری) و جوره‌کائی تر، خیزان
 fresh ○ pickled herrings :[Clupeidae
 shoals of -ring ○ herring fillets

herringbone /'herɪŋbəʊn, US -bəʊn/
noun

1 نه‌خشی چه‌له‌مه‌یی یان دوو‌فلقانه‌یی، نه‌خشی
 چه‌پ‌ووراست، نه‌خشی مشاری یان
 سه‌وت‌وه‌ه‌شت 2 (سکی‌وانی) شتوازی
 هه‌لگه‌ران به‌تەلان و لئزیکا به‌ریگاره‌وی ○ 1
 طرح‌جناغی 2 هیریگ بون

herring gull *noun*
 (بالنده‌ناسی) ماسگره‌ی زئوین (له‌خیزانی gull
 له‌نه‌تلاتئیکي باکووری [Larus argentatus])
 ○ کاکایی نقره‌ای

Herrnhuter /'hɜ:nhu:tə, US 'he:r(ə)n-/
noun

نهم‌دما کیئسه‌پیکسی موارفایا ○ هرنهوتر

hers /hɜ:z, US hɜ:rz/ *pronoun*
 (جیناوی‌خواه‌نداری، سینه‌م‌کسی تاکي مئینه)
 هی‌ئهو، سی‌ئهو، هه‌کی ○ مال‌او

herself /hɜ:'self, weak form hɜ'self, US
 hɜ:r's-, hɜ'r's-/ *pronoun*

1 (جیناوی‌گه‌ران‌ه‌وی، سینه‌م‌کسی تاکي
 مئینه) خوی، له‌خوی، به‌خوی 2 (جیناوی
 چه‌ختی) به‌خوی، خودی خوی ○ 1 (ضمیر
 انعکاسی) خودش را، به‌خودش، از خودش 2
 (ضمیر تاکیدی) خودش

hertz /hɜ:ts, US hɜ:rts/ *noun*

هیرتس، هرتس (به کسری یونانی لهره frequency) و شه یوله دهنگی به کان، بهرامبر به سوور یان خول له چر که دا؛ بنهرهت: له ناوی فیزیک زانی تهلمانی Heinrich Rudolf Hertz (1857-1894) هرتز

Herzegovinian /ˌhe:tsə'govmɪnən/ adjective, noun

adj سهر به هیززیگوفینا n خه لکی ناوچهی بالکانی هیززیگوفینا adj وابسته به هیززگوین n اهل هیززگوین

he's /hi:z/ abbreviation he is, he has

heshvan = Hesvan

hesitancy /'hezɪtənsɪ/ noun, also hesitance دوودلسی، دردونگی، شک، گیر، گومان، به گومانی، نادلنایی: I noticed a certain

hesitancy in his voice تردید، عدم اطمینان

hesitant /'hezɪtənt/ adjective

دوودل، دردونگ، به شک، به گومان، نادلنیا: a hesitantly /'hezɪtəntli/ adv esitant smile به دردونگی (یهوه) دوودلانه) مرد، نامطمئن

hesitatingly adverb

به دوودلی یهوه از روی تردید

hesitation /'hezɪ'teɪʃn/ noun

1 دوودلی، دردونگی، شک، گومان، گیر: She 2 agreed without the slightest hesitation زمان گیری، گیری 1 تردید، شک، مکث 2 لکت

hesitative /'hezɪteɪtv/ adjective

1 دوودل، دردونگ 2 دردونگی یانه، به دردونگی یهوه، له گهل دردونگی 1 مردد 2 تردیدآمیز

Hesperia /hes'piəriə/ noun

روژاوا، خوراوا

Hesperian /he'spiəriən/ adjective

1 (میسولوی یونانی) سهر به Hesperides، کومه لئ له پهری یان ختیه کان که باخی سینه زپرنه کانیان له دوورترین بهشی روژاوا ده پارسا 2 روژاوا، خوراوا 1 هسپرن بهختی

Hesperides /hes'perɪdɪz/ noun, pl., Latin, from Greek

هیسپیریدیس، پاریزه رانی باخه سینوی زپرن 1 هسپریدس

hesperidin noun

هیسپیریدین: گلابکوسایدی بلوورین (کریستالی) $C_{28}H_{34}O_{15}$ له زوربهی میوه ترشه کان دا هیه، ب.ت. توپکلی پرته قال (یان لیموترش) هسپریدین

hesperidium /hes'pɪdɪdɪəm/ noun, pl. hesperidia /-dɪdɪə/

تووبی که توپکلی چهرمینهی هیه (وه) پرته قال) هسپریدیم

Hesperus /'hespərəs/ noun, also Hesper

(تهستیره وانی) تهستیره ی شینو (ان) ب.ت. ناهید ستاره ی شام، زهره

hessian /'hesɪən, US 'hefɪn/ noun

1 پارچه ی زیر، پارچه ی تهلیس (و تووره که دوست کردن 2 له Hesse ههریم یان شاریکی روژاوا ی تهلمانی) پارچه ی گونی

Hessian boot noun

چه کهمی دریز چه کهمی بلند

Hessian fly noun

میزروویکی گهنم خور [Mayetiola destructor] حشره ی گندم خوار

hest noun

دهستور، فهرمان (شینوهی کونی behest: تهلمانی بنهرهت) امر

Hestia noun, Greek

هستیا: خوازنی خیزان یان کوانوو، و خوازنی سهره کی چالاکی نیومال، له میسولوی یونانی دا، بهروانه Vesta هسپا

Hesvan /'hesv(ə)n/ noun, also Heshvan

(له سالنامه ی جووله که دا) هیشقان، هیشقان: مانگی دووه می نادینی و مانگی ههشتم بهینی سالی دینی (بنهرهت: له heswān عیبری) هوان

hetaera /hi'tɛərə/ noun, also hetaira /-'taɪrə/ pl. hetaeas or hetaeae /-'taɪrɪz/ or hetairas or hetairai /-'taɪrɪz/

فاحیه، ژنی حیز، بهستوک فاحشه

heter(o)- /'hetərəʊ-, US -roʊ/ prefix

بیشگر: تهویدی، تهویر، تر، هی تر، دز، جیا، جودا، جیاواز: heterosexual (بنهرهت: له heteros یونانی یهوه "other") پیشوند، دگر، ضد، کز

heteroatom noun

جیاگهر دیله، جیا نه توم: گهر دیله یی بیجگه له کاربون له ثالثه ی ناوچه ییکی heterocyclic دا (heteroatomic adj) دگرامت

heteroauxin = indoleacetic acid

heterocentric adjective

جیا ناوه ند: نهو کروموزم یان کروماتیده دووناوه ندی یانه که سینتر و میزه کانیان بهرامبر نین ناچور مرکز

heterocercal /'hetərəʊ'sɑ:kəl/ adjective

(گیانه وهرناسی، کلکی ماسی) جیا کلک، هتیروسسیر کال n heterocercality: جیا کلکتی، جیا کلکی؛ بنهرهت: له hetero- + kerkos یونانی "کلک tail") هتروسر کال

heterochain noun

جیا زنجیری دگر زنجیری

heterochromatic /'het(ə)rəʊkrə'matɪk/ adjective

جیا رهنگ، رهنگا ورهنگ، جوراو جور، رنگارنگ heterochromatism noun

جیاره‌نگی، ره‌نگاوه‌نگی، جوراوجوری ۰
رنگارنگی

heterochromatic adjective

جیاره‌نگینه‌یی، سه‌ربه هیتروکروماتین ۰
وابسته به هتروکروماتین

heterochromatin noun

جیاره‌نگینه، هیتروکروماتین: به‌شیک‌ی چر و به‌کجار ره‌نگ‌ه‌لگری stainable کروموزومی ۰
هتروکروماتین

heterochromosome noun

کروموزومی ره‌گه‌زی sex chromosome
جیاره‌نگین‌ته‌ن (= ته‌ن) کروموزوم، جیاره‌نگین‌ته‌ن
کروموزومانه له‌دیاری کردنی ره‌گه‌زی نیز و من
کاریگه‌رن و به‌شیک‌ی جووت دهرده‌که‌ون و
له‌باری یتکهاته و کاره‌وه له‌گدل کروموزومه‌کانی
تر جیاوازی‌یان هه‌یه ۰ هتروکروموزوم

heterochromous adjective

جیاره‌نگ، خاوه‌نی چه‌ندین ره‌نگی جیاواز،
ره‌نگاوه‌نگ ۰ رنگارنگ

heterochthonous adjective

یتگانه، بیانی، دهره‌کی، بوته‌هاوولاتی ولایتیکی
تر، ناره‌سه‌ن ۰ غیریومی

heteroclitite /het(ə)rə(ɔ)klɪt/ adjective
(also heteroclitic or heteroclitical), noun

adj ناپیوانه‌یی، نااناسایی، ریزیه‌ر 1 n که‌سیک
یان شتیک‌ی نااناسایی 2 ناوی نااناسایی (ب.ت).
ناویکی یونانی‌یان رومی ۰ adj سمعی،
غیرمعمولی 1 n آدم یا چیز غیرمعمولی 2 اسم
بی‌قاعد

heterocrine adjective

(رژته‌کان) خاوه‌نی هه‌ر دوو دهردانی دهره‌وه و
نیوه‌وه ۰ هتروکرین

heterocyclic /het(ə)rə(ɔ)'saɪklɪk, US -
'saɪklɪk/ adjective

جیابازنه، جیانالقه، نالقه‌جیاواز، بازنه‌جیاواز ۰
دگرخلفه

heterocyst noun, also boundary cell

جیاکیسه، جیاتوره‌که، خانه‌ی سنووری یان
سه‌رسنوو: جوژی خانه‌ی گه‌وره‌ی
دیواره‌ته‌ستووری روونی بی‌ره‌نگ که له
لاسکه‌ی filament هیندی cyanobacteria دا
دوژراوه‌ته‌وه و شوین یان ناوه‌ندی چه‌سیاندنی
ناپروژته ۰ ناجورکیسه

heterodox /hetərədɒks, US -dɑ:ks/
adjective

1 به‌سندنه‌کراو (له‌گه‌ل ستاندارده‌کانی باوه‌ری
یان گرویتیکی تاییه‌تی‌یه‌وه، ب.ت. دین) 2
باوه‌جیاواز، جیا‌باوه، جوداییر، جیار‌یاز
(بروانسه orthodox و unorthodox) ۰ 1
نامتعارف 2 کزایی

heterodoxy /hetərədɒksi, US -dɑ:ksi/

noun, pl. heterodoxies

جیا‌باوه‌ری، باوه‌رجیاوازی، جیار‌یازی،
جیادیانی، جیانایی، له‌نایی‌ن لادای ۰ کزکیشی،
کزیایی، بدعت

heteroduplex noun, adjective

گه‌ردیکی nucleic-acid (وه‌ک DNA) که له
دوو زنجیره یتکهاته‌وه که هه‌ر کامیان له
گه‌ردیکی دایکه‌ی جیاوازه‌وه به‌ره‌هم هاتوون ۰
هترو‌دوپکس

heterodyne /het(ə)rə(ɔ)dʌɪn/ adjective

(تیلیکترۆنیک) هیترو‌داین: سه‌ربه یان نامازه
ده‌کا به به‌ره‌هم هینانی له‌ره‌یتیکی خوارتر به
لیکدانی دوو له‌ره‌ی سه‌رتتر، وه‌ک له‌یتوه‌ندی
رادییی‌دا به‌کار‌دیتتر ۰ هترو‌داین

heteroecious adjective

فره‌هاوخوان، چه‌ندهاوخوان ۰ هترو‌اسیوس،
چندمیزبانه

heteroeciously adverb

چه‌ندهاوخوانانه، (به‌شیک‌ییک‌ی)
فره‌هاوخوان (بانه) ۰ به‌طور هترو‌اسیوس

heteroecism noun

فره‌هاوخوانی، چه‌ندهاوخوانی: به‌ره‌سه‌ندنی
قوناخه جیاوازه‌کانی جوژیکی مش‌خو‌ر له‌سه‌ر
رووه‌که هاوخوانه جیاوازه‌کان، بوونی گوله‌نیز و
می‌کان له‌سه‌ر گزوگیای جیاواز ۰ هترو‌اسیسم،
چندمیزبانی

heterogamete noun

(زینده‌ناسی) جیاگه‌میت، گامیت‌جیاواز،
هیترو‌گامیت ۰ هترو‌گامت

heterogametic /het(ə)rə(ɔ)gə'metɪk/
adjective

جیاگه‌میتی، گامیت‌جیاوازی، سه‌ربه
هیترو‌گامیت: نامازه به ره‌گه‌زی که کومه‌لی
کروموزومی ره‌گه‌زی هه‌یه که له‌باری شتیوه‌وه
morphology جیاوازی‌یان هه‌یه، ب.ت. (له)
شیر‌ده‌ران‌دا) نیز و (له‌بالنده‌کان‌دا) می ۰
وابسته به هترو‌گامت

heterogamy /hetə'rogəmi/ noun

جیا‌جووتی: 1 د‌خ‌ش که له‌ودا گوله‌کانی
رووه‌ک‌نی دوو یان چه‌ند جوژن (د‌ژی)
(homogamy) 2 جوژی زاوژی ره‌گه‌زی که
(له‌ودا) به‌ک‌گرتنی گامیته‌هاو‌ش‌تیوه‌کان که
له‌باری ته‌ندازه، یتکهاته و کارته‌ندام‌ناسی‌یه‌وه
جیاوازی‌یان هه‌یه، ده‌گر‌تیوه‌وه ۰ هترو‌گامی

heterogamous adjective

جیا‌جووت: 1 خاوه‌نی کومه‌له‌گول یان
گول‌چه‌ین floret که له‌باری ره‌گه‌زی‌یه‌وه دوو
جوژن بن (د‌ژی heterogamous) 2 خاوه‌نی
کومه‌له‌گامیتیکی نالیک‌چسو که به‌ه‌وی
به‌ک‌گرتنی ده‌سته‌گامیتیکی‌وا به‌ره‌هم دیتتر
(د‌ژی) (isogamous) ۰ هترو‌گاموس

heterogeneity /-dʒə'ni:əti/ *noun*

جیاوازی، ناچونیه کی، نایه ک پرنه گسی، جؤراوجؤری، نایه ک شیوه یی ① عدم تجانس، ناهمگنی

heterogeneous /,hetə'rə'dʒi:niəs/ *adjective*

1 ناچونیه ک، نایه ک پرنه گ، نایه ک شیوه، تیکلاو
2 جؤراوجؤر، جؤریه جؤر، فره جؤر، جیاواز:
the heterogeneous population of the
United States 3 (کیمیا) ناچونیه ک: نامازه به
پروسه یی ده کا که کومه له ماکنی له چهن دین
دوخ دا ده گرتسه وه (وهک liquid solid و
gaseous) ① 1 نامتجانس، ناهمگن 2 مختلف 3
هتروژنیوس

heterogeneously /,hetə'rə'dʒi:niəsli/ *adverb*

ناچونیه کانه، به شیوه یه کی ناچونیه ک، جیاوازانه
① به طور ناهمگن

heterogeneous mixture *noun*

(کیمیا) تیکه له ی ناچونیه ک ① مخلوط ناهمگن

heterogeneous reaction *noun*

(کیمیا) کاردانه وه ی ناچونیه ک، کاردانه وه جیاواز
① واکنش ناهمگن

heterogenetic *adjective*

سهریه هتیروزنی یان هتیروزنیسیس ①
هتروژنتیک

heterogenesis *noun*, also heterogeny

1 کومه له یان دهسته ییکی ناچونیه ک
2 heterogenous به یک به دوای یه ک هاتنی
به ره کان alternation of generations ب.ت.
به دوای یه ک هاتنی به ره ره گه زی sexual
generation و موزاده یی یه کان
① parthenogenetic هتروژنیز

heterogenous *adjective*

(زینده ناسی و نه خوشی ناسی) ناچونیه ک،
جیا به نه ره ت، به نه ره ت جیا، سهرچاوه یان
به نه ره ته که ی له دهره وه ی زینده وه ره یان
ئورگانیزم دایه، له به نه ره تیکی جگه له به نه ره تی
نیوه وه، به نه ره م هاتوو له دهره وه ی له ش ①
ناهمگن، هتروژنوس

heteroglossia *adjective*

جؤراوجؤری دهن گ و شیوازه کانی گوتار
discourse یان روانه ییکی به ره م ییکی و یه یی
literary work ب.ت. رومانن ① هتروگلوپا

heterogonous *adjective*, also heterogonic

1 سهریه و گوله نیرومن یان نیره موکانه ی
monoclinous که له دوو یان چهن جؤرن 2
① heterogony سهریه یا دیاری کراو به وه ی
هتروگونوس

heterogony *noun*

alternation of generations = 1 ب.ت.
به دوای یه ک هاتنی یان گؤرانی dioecious یا

allometry 2 parthenogenetic سهریه ییکی
① هتروگونن

heterograft = xenograft

heterograph *noun*

ریتووسی نادروست ① املا ی اشتباه

heterographic *adjective*, also -erographical

سهریه هتیروگرافی ① وابسته به هتروگرافی

heterography *noun*

1 ریتووسی نادروست، نهو ریتووسی که له گهل
هی نیستا جیاوازه 2 به کارهتانی ههمان بیت
یان لیکدانی بیته کان یو ده رختنی دهنگه
جیاوازه کان، وهک له ینگلیسی دا، به کاهیتانی s
له sit یان easy ① 1 املا ی اشتباه 2 هتروگرافی
heterokaryon *noun*, also heterocaryon, pl.
heterokarya

جیاواک: خانه یی (وهک له mycelium کارک
یان که پرویی) که دوو یان چهن ناوکی
جیاوازی له باری بؤماوه یی یوه تیا به ① دگرهسته

heterokaryosis *noun*

جیاواکی: دوخی که لهودا خانه ییکی فره ناوکه
multinucleate یان دونواکه binucleate
تیا به، دوخی که لهودا ناوکه کانی نیو
سایتوبلازیمک له باری زینتیککی یان
بؤماوه یی یوه جیاوازی یان هیه ① دگرهستکی

heterokaryotic *adjective*

سهریه جیاواکی ① وابسته به دگرهستکی

heterolecithal *adjective*

زهردینه نایه رامهر، جیاوازه رینه: زهرینه که به
نمنازه یی بلاو نه ییونه ته وه (ب.ت. له هیندی
هیلکه یان هیلکوک که ovum دا) ① ناجورزده

heterologous /,hetə'roləgəs/ *adjective*

لیکنه چوو، ناپتوهندیدار، به نه ره ت جیاواز:
-ogous transplants ① heterologous DNAs
(heterologously adv) بی تشابه

heterology /,hetə'rolədʒi/ *noun*

(زؤرتر بزشکی و زینده ناسی) لیکنه چوویی،
ناپتوهندیداری، به نه ره ت جیاوازی ① بی تشابه یی

heterolysis *noun*

جیا شکی بوونه وه، شکی بوونه وه ی دهره کی،
هتیرولایسیس: شکی بوونه وه ی ناوتنه یی بؤنیو دوو
ناپون یان پارچولکه ی بارگه داره وه ① دگرکافتی

heterolytic *adjective*

سهریه جیا شکی بوونه وه یان هتیرولایسیس ①

وابسته به دگرکافت

heteromorous /,hetə'rom(ə)rəs/ *adjective*

(زینده ناسی) جیاوازه ش (هکان)، جیا به شه کان،
خاوه نی کومه له به شتی که له چونه تی، زماره ی
توخمه کان یان لیک چوونه وه جیاوازی یان هیه یی
① دارای اجزای مختلف

heteromorphic /,het(ə)rə(ə)'mɔ:fik/

adjective

شيوه جياواز، جياشيوه، جيايچم ○ دگرريخت،
دارای شکل مختلف

heteromorphism /,het(ə)rə(u)ˈmɔːfɪzəm/ *noun*

شيوه جياوازی، جياشيويهی، جيايچمی ○
دگرريختی

heteronomous /,hetəˈrɒnəməs/ *adjective*
1 گوزرايهل، ملکه ج، ژيرده ست 2 (زينده ناسی)
ملکه چی قانونه جياوازه کانی هه لسان و
پهره سندن ○ 1 تابع 2 هترو نوموس

heteronomy /,hetəˈrɔːnəmi/ *noun*
گوزرايهلی، ملکه چی، ژيرده ستی ○ اقتیاد، تبعیت

heteronym /ˈhetərənim/ *noun*
1 يهک دوو یان چهند وشه که ريتو ستيکیان
هه یه، به لام له واتا و وتندا جياوازی یان هه یه،

وه کسو: *tear* /ˈtiː(r)/ فرميسک) و *tear* /ˈtiː(r)/
ده گهرينه وه بۆ هه شو شته، بۆ نمونه: *lift* و

elevator ○ هترو نیم

heteronymic *adjective*
سهر به هيترونيم ○ وابسته به هترو نیم

heteropetalous *adjective*
جيا به ره، به ره جياواز، خاوه نی به ره
ليک جياوازه کان ○ ناجور گل برگ

heterophil *noun*, also *heterophile*
جياخواز: خاوه نی زياتر له يهک جور ما یان
سابسته نس، وهک ئانتی بادی یی که يهک

ئانتی زینی زياتری هه بی ○ هتروفیل

heterophony *noun*, *pl. heterophonies*
گوزاينکی سهر به خوی سهر تاکه ميتلودی یی یان
ئاوازی له لایه ن دوو یان چهند ده نگه وه ○

هتروفونی

heterophyllous /,hetəˈfɪləs/ *adjective*
جيا گه لا، گه لا جياواز ○ دارای برگ های گوناگون

heterophylly *noun*
جيا گه لای، گه لا جياوازی ○ هتروفیلی

heterophyte *noun*
جيا گيا، رووه ک جياواز، گياي مشه خوری
گياکانی تر ○ هتروفیت

heteroplastic *adjective*
سهر به جيا به يوه ستی ○ وابسته به هترو پلاستی

heteroplasty *noun*, *pl. heteroplasties*
جورئ نه شته ره گه ری پلاستیکی برينه کان، که به
به شانه یی له کهس یان جوریکی تر ده کری،

جيا به يوه ستی ○ هترو پلاستی

heteroploid *adjective*, *noun*
adj خاوه نی زماره بی کروموزومی زياتر یان
که م تر له زماره ی کروموزومه کانی پتويست بۆ
جوریکی تايه تی *n* خانه یی که کروموزومی

زیادی یان که م تری له راده ی پتويستی هه بی ○

هترو پلويدي

heteroploidy *noun*

هيترو پلويدي ○ هترو پلويدي

heteropolar /,hetəˈrɔːpəʊl/ *adjective*
(فيزیک) جيا جه مه ر، جه مه ر جياواز ○
هترو پلار

Heteroptera /,hetəˈrɒpt(ə)rə/ *noun*, *pl.*
جيا بالان، جيا به لان، بال جياوازان ○ هترو پترا

heteropteran *noun*, *adjective*
(ميروی) جيا بال یان بال جياواز، جيا به ل ○
هترو پتران

heterosexual /,hetəˈrɛksjuəl/ *adjective*, *noun*
adj جيا به گه خواز *n* مروی جيا به گه خوار

(heterosexually /,hetəˈrɛksjuəli/ *adv*)
adj نام جنس گرا *n* آدم نام جنس گرا

heterosexuality /,hetəˈrɛksjuːæləti/ *noun*
جيا به گه خوازی ○ نام جنس گرايی

heterosis /,hetəˈrɔːsɪs/ = technical term for
hybrid vigour

heterotic *adjective*
سهر به يا پتوه ندی به hybrid vigour وه هه یه
○ وابسته به قدرت دورگه ای

heterosporous *adjective*
هيترو سپوروس، خاوه نی دوو جور سپور ○
هترو اسپوروس

heterospory *noun*
هيترو سپوری: به ره هم هتانی microspore و
megaspore (وهک له توو یان دانی گياکان دا)

○ هترو اسپوری

heterostylous *adjective*
(رووه ک ناسی) جيا ستون زه ○ هترو استیلوس

heterostyly /ˈhetərə(ʊ),staili/ *noun*
(رووه ک ناسی) جيا ستون زه یی ○ هترو استیلی

heterotaxis /ˈhetərəˈtæksɪs/ *noun*, also
heterotaxy or heterotaxia

ناړیک وینکی، شواوی ○ بی ترتیبی

heterothallic *adjective*
1 جيا به نه (سه وزه): خاوه نی دوو یان چهندین
قوناخ یان جوری هابلوئیدی هاوشیوه له باری

بيچم ناسی يوه *heterothallic morphology*
dioecious = 2 *heterothallic spores fungi*
○ (heterothallism (or heterothally) *n*)

هترو تالیک

heterotroph /ˈhet(ə)rə(ʊ)trəʊf, -ˈtrɒf/ *noun*

(زينده ناسی) جياخور، بيگانه خور: زينده وه ری

organism که پتويستی به ئاوتیه نه ندای يه کان
هه یه بۆ سهر جياوه ی بنه رته ی خوراکی (بروانه

(autotroph) ○ هترو تروف

hexadic *adjective* شش‌گانه

hexadecimal /ˌheksəˈdesɪml/ *adjective*, also **hex** /heks/

شازده‌یی (له‌سهر بنچینه‌ی ژماره‌ی 16 و زورتریش له بواری کامپیوتردا به‌کار دیترئ):
The number 107 is represented in hexadecimal as 6B

hexamer /ˌheksəˈmɛrəːn/ *noun*, also **hexameron**

شەش رۆزی دروس کردن (یان خولقاندن Creation, به‌پیتی کتیبی پیروز, 1. Gen.)
شش روز خلقت

hexametric *adjective*

سهر به شەش رۆزی دروس کردن ○ وابسته به شش روز خلقت

hexagon /ˌheksəˈɡɒn, US -ɡɔːn/ *noun*

شەش‌لا (یی), شەش‌گۆشە, شەش‌خشتەک (بنەرەت: به‌ریگای late Latin له **hexagōnon** یونانی, له "six-angled" **hexagōnos**)
شش‌ضلعی

hexagonal /ˌheksəˈɡɒnl/ *adjective*

شەش‌لا (یی), شەش‌گۆشە, شەش‌خشتەکی
شش‌ضلعی

hexagonal system *noun*

ریکخستە یا سیستمی شەش‌پێنە یا شەش‌خشتەک
○ نظام شش‌گانه

hexagram /ˌheksəˈɡræm/ *noun*

نەستیرە‌ی شەش‌پەر ○ ستارە‌ی شش‌پەر
hexahedral *adjective*

شەش‌پەر (یی), شەش‌پالو ○ شش‌وجە
hexahedron /ˌheksəˈhiːdrən, US -hed-/ *noun, pl. hexahedra or hexahedrons*

شت یان تەنی شەش‌پەر ○ جەم شش‌وجە
hexahydrate *noun*

شەش‌هایدرات, هێگرا (ها)یدرات ○ هێگرایدرات
hexamorous /ˌheksəˈmərəs/ *adjective*

(گیانە‌وه‌ناسی و رووه‌ک‌ناسی) شەش‌پەشە ○
شش‌جزنی

hexameter /ˌheksəˈmɛtə(r)/ *noun*

هەلبەست یان هۆنراوە‌ی شەش‌فووتی یان شەش‌کیشی, شەش‌پەنەمایی یان شەش‌تەریه‌یی
شعر شش‌وێتی یا شش‌وزنی, مەدس

hexametric *adjective*

شەش‌کیشی, شەش‌پەنەمایی, شەش‌تەریه‌یی ○
شش‌وێتی

hexamethonium *noun*

هەریه‌ک له‌ دوو ناوچه‌ $C_{12}H_{30}Br_2N_2$ و $C_{12}H_{30}C_{12}N_2$ بۆ چاره‌سەری hypertension به‌کار دیترئ ○ هێگرامتونیوم

hexamethylenetetramine *noun*, also **hexamine**

ناوێتە‌یتکی کریستالی $C_6H_{12}N_4$, ب.ت. وەک

تاو‌ده‌ر له‌ بواری فۆلکانیزاسیۆن و دەرمانی diuretic به‌کار دیترئ ○ هێگرامتین‌تیرامین

hexane /ˈheksən/ *noun*

(کیمیا) هێکزان, شەشان, شەش‌پێن: هەریه‌ک له‌ ئالکانه‌ ناو‌ه‌ک‌یی زووه‌له‌میه‌ نیزۆمیزیکه‌کان C_6H_{14} که له‌ مەوت‌دا دوزراو‌ه‌ت‌ه‌وه‌ ○ هێزان

hexangular /ˈhekˈsæŋɡjələ(r)/ *adjective*

شەش‌گۆشە (یی) ○ دارای شش‌زاویه

hexaploid /ˈheksəˈplɔɪd/ *adjective, noun*

adj 1 شەش‌پەشە 2 هێکزابلوئید, هێکزابلوئید: خاوه‌نی ژماره‌ کرومۆزۆمی که شەش پەرامبەری ژماره‌ی n خانه‌ یان زینده‌وه‌ریکی هێکزابلوئید, خانه‌پێن که شەش کۆمه‌له‌ی کرومۆزۆمی هەبێ ○ **adj** 1 شش‌پەخشی 2 هێکزابلوئید سول‌ یا ارگانیزم هێکزابلوئید

hexaploidy *noun*

هێکزابلوئیدی, هێکزابلوئیدی ○ هێکزابلوئیدی
hexapod /ˈheksəˈpɔːd/ *noun*

گیانە‌وه‌ر یا میرووی شەش‌پێن ○ جانور یا حشره‌ی شش‌پا

Hexapoda /ˌheksəˈpɔːdə/ *noun, pl.*

شەش‌پێیان, شەش‌پایان ○ شش‌پایان
hexapodous /ˌhekˈsəˈpɔːdəs/ *adjective*

شەش‌پێن, شەش‌پا ○ شش‌پا
hexapody /ˌhekˈsəˈpɔːdi/ = **hexameter**

hexastich /ˌhekˈsəˈstɪk/ *noun*

کوبله‌ی شەش‌دیری ○ قطعه‌ی شش‌پیتی
hexastichic *adjective*

سهر به کوبله‌ی شەش‌دیری ○ وابسته به قطعه‌ی شش‌پیتی

hexastyle /ˌheksəˈstɑɪl/ *noun*

شەش‌ستوونی, شەش‌کۆله‌کەیی ○ شش‌ستونی
hexasyllabic /ˌhekˈsəˈsɪləbɪk/ *adjective*

شەش‌پەرگەیی, شەش‌کەرته‌یی ○ شش‌ه‌جایی
Hexateuch /ˌheksəˈtʃuːk/ *noun*

شەش کتیبی سەرە‌تای تە‌و‌رات ○ شش‌سفر
نخست‌تورات

Hexateuchal *adjective*

سەر به‌ یان پێ‌وه‌ندی به‌ شەش کتیبی سەرە‌تای تە‌و‌رات‌ه‌وه‌ Old Testament هەیه ○ وابسته به‌ شش‌سفر نخست‌تورات

hexavalent /ˌheksəˈveɪl(ə)nt/ *adjective*

(کیمیا) شەش‌هاو‌ه‌یز (ه) ○ هێکزاوالت

hexobarbital *noun*

barbiturate $C_{12}H_{16}N_2O_3$ کسه‌ وه‌ک دەرمانی هێورک‌رت‌ه‌وه‌ یان حەوت‌تر به‌کار دیترئ ○ هێکسوباریتال

hexokinase *noun*

هە‌و‌پێ‌ه‌یی که‌ تاوی phosphorylation شە‌ک‌ره‌کانی هێکسۆز دە‌دا (وه‌ک له‌ پێ‌که‌اتی glucose-6-phosphate له‌ گلوکۆز و ATP)

○ هکسوکیناز

hexosan *noun*

هیکسوسان، هیکزوسان: polysaccharide ی هاشمیتووی سیلولوز cellulose به لام پیکهاته ییکسی ساده یان ساکار و توانایی شئی کردنوه که له دیواری خانه کاند دس ده کهوئ ○ هکسوسان

hexose /'heksəʊz, US -s/ *noun*

(کیمیا) هیکسوز، شه شوز: دهسته یین له شه کره ساده کان که هرده کانی شهش که ردیله ی کاربونیان تیاه (ب.ت. گلوکوز و فروکتوز) ○ هکسوز

hexoxide *noun*

هیکسوکساید، هیکزوکساید، شه شوکساید ○ هکسوکسید

hexyl /'heksaɪl, -sɪl/ *noun*

(کیمیا، وهک ناوه لئاو) هه ریک له پینچ کومهلئ نیزمیریکی تاک هاو هیز به شوگی C₆H₁₃ و له هیکزان ده گیرئ ○ هکسیل

hexylic *adjective*

سه ره یا پتوهندی به هیکسیل یا هیکسیله وه هه ده ○ وابسته به هکسیل

hexylresorcinol *noun*

ئاو پته ییکی فینولی کریستالی C₁₂H₁₈O₂ که وهک گهندس antiseptic و کرم کوژ anthelmintic به کاردیرئ ○ هکسیل ریسرینول

hey /heɪ/ *interjection*

هه ی! هه ی! هه ی! هه ی! هه ی! (ناهه رمی) سلاو، چوئی ○ اه ای! سلام

heyday /'heɪdeɪ/ *noun*

هه ده ت، تاف، جهنگه، لووتکه، بویه، ترویک، *a fine example from the heyday*: prime of Italian cinema ○ بحبوحه، اوج

hey presto *interjection*

هه نوونی مهنوونی (خه زینه ی پاشام به قوونی) ○ اجی مچی لانه جی

Hezekiah *noun, Hebrew Hēzēqīyāh*

حزقیا، حزقیا: پادشاییکی یه هودا (یان یه هودیه) Judah له سه ده کانی 7 و 8 ی بهرله زاین. II Kings 18 ○ حزقیا

Hf *symbol, the chemical element hafnium*

HF *abbreviation* high frequency

HGC /'eɪtʃ ef 'si:/ *abbreviation* hydrofluorocarbon

نیچ نیف سی: جوئی گاز که ب.ت. له aerosol هه گان دا به کاردیرئ و زیان ناگه یینن به تولی ئوزون له کفش و ته تموسفیری زهوی ○ اچ اف سی

Hg *noun, symbol, the chemical element mercury, Latin hydrargyrum*

HG *abbreviation* 1 His Grace 2 Hes Grace

1 جهنابی بهرئ 2 جهنابی بهرئ (بو زن) ○ 1

عالی جناب 2 سرکار علیه

HGV *abbreviation* heavy goods vehicle

ماشینی قورس، ماشینی گه وره ○ خودرو سنگین

HGV licence *noun*

ده ستور نامه ی (لیخو رینی) ماشینی گه وره ○ گواهی نامه ی پایه یک

HH *abbreviation* 1 His Highness 2 His Highness 3 His Holiness

1 جهنابی بهرئ 2 جهنابی بهرئ (بو زن) 3 جهنابی بهرئ ○ 1 والا حضرت، عالی جناب 2 والا حضرت 3 عالی جناب

H-hour *noun*

(له شه ری جهانی یه که م دا) کانی دهس یین کردنی شه یان کرداریکی شه ری (H) کورته ی (hour + hour) ○ اچ هور

hi /haɪ/ *interjection*

هه ی، سلاو، چوئی، باشی ○ هی! سلام

hiatus /haɪ'eɪtəs/ *noun, pl. hiatuses*

1 هه لوه سه ته 2 (بهش یا نه ندامیکی لهش) که لئین، که له بهر، کون، بوشایی، مه و دا 3 دا بران، پسان 4 (زمانه وانی) ییک که پشستی بزونه کان ○ 1 وقفه 2 شکاف 3 گسستگی 4 (زبان شناسی) التقای مصورت ها

hiatus hernia *noun, also hiatal hernia*

کونی قوری، که له بهر یا که لئینی فیتق یا قوری، که له بهری هتریا: کونی له diaphragm که سوورتیچک oesophagus لئینی تیده بهرئ و ده گانه مینعه ○ شکاف فتن

Hib *noun, acronym from Haemophilus influenzae type B*

جوئی به کتریا که ده پته هه ی ئاواسانی به رده ی مینشک meningitis منال ○ هب

hibachi /hi'bætʃi, US 'hʌbətʃi/ *noun, pl. hibachis*

هیباچی، مه تهللی زابوئی ○ هیباچی

hibernaculum /haɪbə'nækjʊləm/ *noun*

به رگه زستان، به رگی زستانی، جن په نای زستان، زستانه جئ ○ غلاف زمستانی، پناهگاه زمستانی

hibernation /haɪbə'neɪʃn, US -bər'n-/ *noun*

زستانه خه، سربوون، مات بوون، مت بوون: *to go into/come out of -ernation* **hibernal** /haɪ'bs:nəl/ *adjective*

زستانی، زستانی، سه ره به جستان ○ زمستانی

Hibernian /haɪ'bɜːniən/ *adjective, noun*

ئیرله ندی ○ ایرلندی

Hibernianism *noun, also Hibernicism*

زاراوه یا بئزه یه کی ئیرله ندی ○ اصطلاح ایرلندی

Hiberno- /haɪ'bɜːnəʊs/ *prefix*

پیشگر: ئیرله ندی، ئیرله ندی و... ○

English (بسمه رت): له Hibernus لاتینی

سده‌ه کانی نیوه‌راست "ئیرله‌ندی Irish"، بره‌انه
(Hibernian) پيشوند: ایرلندی، ایرلندی و...

hibiscus /hiˈbɪskəs, US haɪ-/ *noun*
1 بامیه، خیزرانی mallow [توخم Hibiscus]
2 (گوله‌هیرۆ (بهره‌ت: لاتین، له
hibiscos یونانی "marsh mallow") 1 بامیه
2 خطمی

hiccup /ˈhɪkʌp/ *noun*, also hiccough
/ˈhɪkʌp/

1 نرگه، هه‌رس، هه‌سر، شه‌ی، هه‌که‌هک، نيسک
2 کيشه‌ی نیوه‌چل، هه‌له‌هسته‌ی کاتی بیان
کورت، ناسته‌نگی چکولانه، کيشه‌ی بچووک،
مه‌سه‌له‌یه‌کی هه‌چ، گرتنیککی چکولانه: There
was a slight hiccup in the timetable 1
سککه 2 وقفه‌ی موقت، مه‌له‌ی جزئی، نقص جزئی
hic jacet /hɪk ˈdʒeɪsɪt, US ˈjækɪt/ *noun*
(ویژه‌ی) به‌رده‌نووسی گۆر، کیشی نووسراو
(بهره‌ت: واتای وشه‌که "ئیره‌دا راکشاهه‌ی یان
خه‌وتوه") ٢ کتییی روی گور

hick /hɪk/ *noun, adjective*
n بنیاده‌می لادیسی و بشت‌کتیوی adj دهانی،
کتیوی، ده‌شته‌کی، دوکه‌وتوو: a hick town ٢
n آدم دهانی adj دهانی

hickey /ˈhɪki/ *noun, pl. hickies*
1 زییکه، لکه، په‌له، گه‌رد 2 بۆری چه‌مین،
لوله‌نووشتن، ده‌زگای نووشتانده‌وه بیان
چه‌مانده‌وه‌ی لوله 3 (تافه‌رمی) گاز (له‌ رووی
خوشه‌ویستی‌یه‌وه) ١ جوش، لک 2 لوله‌خم‌کن
3 گاز

hickory /ˈhɪkəri/ *noun*
1 (هه‌ه‌روه‌ها hickory tree) دارگۆزی
ئه‌مریکایی [توخم Carya: چه‌ندین جورن] 2
داری سه‌ختی هیکیری ١ گه‌ردوی امریکایی 2
چوب این درخت

hickwall /ˈhɪkwɔ:l/ *noun*
(بالنده‌ناسی) دارکون که‌ره‌سه‌وزه ٢ دارکوب سبز
hid /hɪd/ = past of hide

hidalgo /hiˈdalgəʊ/ *noun, pl. hidalgos*
(له‌ ولاتانی سپانیایی زمان) به‌ریز (بهره‌ت: له
hijo de algo سپانیایی "کورێ شتی" son of
"something") ٢ آقا

Hidatsa /hiˈdatsə/ *noun, pl. same or Hidatsa*

1 نه‌ندامی گه‌لی سوورپيست که له رووباری
میسۆری سه‌روو ده‌ژین 2 زمانی سونی Siouan
ئه‌و گه‌له ٢ هیداتسا

hidden /ˈhɪdn/ = past participle of hide
hidden agenda *noun*

هۆکاری نه‌هینی (یان نه‌هینی) یان شاراهه
عامل پنهانی

hidden reserves *noun, pl.*

(کۆمپانی‌یی) پاره‌ی نه‌هینی یان شاراهه
وجوه پنهانی

hide /haɪd/ *noun*
سییه، هه‌شارگه، ره‌به‌ت، بۆسه، کۆلیت ٢ کمین‌گاه

hide /haɪd/ *noun*
پنسته، که‌ول، چه‌رم (خوش کراش) ٢ بوست

hide /haɪd/ *noun*
پنوه‌ریکی زووی زه‌وی له ئینگلتیره، نیوان 60
تا 120 تاگر (ئه‌لمانی بهره‌ت) ٢ هاید

hide-and-seek /haɪd n ˈsi:k/ *noun*
چاوشاروکتنه، قه‌ری‌قه‌ری، زۆپ‌زۆپ، قولولو،
جوجوین ٢ قایم‌موشک

hideaway /ˈhaɪdəweɪ/ *noun*
1 هه‌شارگه، مالیته، په‌ناویه‌سیو، په‌ناگه، سییه،
بۆسه، He escaped to his hideout
2 hideaway in the country at weekends
شوینی خه‌لوته، جیتی چۆل، په‌نا، ستار،
١ مخفی‌گاه 2 خلوت‌گاه

hidebound /ˈhaɪdbaʊnd/ *adjective*
چه‌ق‌به‌ستوو، باوه‌رکۆن، ده‌مارگۆز، وشکه‌بیر،
بیر ته‌سک، بیر ته‌سکانه، کۆنه‌په‌رست، کۆنه‌پاریز
٢ متحجر، کۆنه‌کراشه، واپس‌گرا، محافظه‌کار

hideous /ˈhɪdiəs/ *adjective*
ناحه‌ز، ناشیرین، به‌زه‌ره، دزیو، کریت، قه‌به،
بی‌شه‌رمانه، ناخۆش، تال، ترسناک، به‌زان
(hideously adv) :ناحه‌زانسه، ترسناکانه:
hideousness n :ناحه‌زی، ناشیرین، دزیوی،
بی‌شه‌رمی، بهره‌ت: له hideous فه‌ره‌سی
کۆن، hisde hide "ترس" ٢ شنیع، کره‌به،
زشت، ناخۆشایند، ترسناک

hideout /ˈhaɪdaʊt/ = hidwayway
hidey-hole *noun*, also hidy-hole = hiding-
place

hiding /ˈhɪdɪŋ/ *noun*
شاردنه‌وه، فه‌شارتن، له‌به‌رجاوالا بردن، په‌نادان،
بزرکردن، هه‌شاردان: We spent months in
hiding ٢ اختفا، نه‌هان‌سازی

hiding /ˈhɪdɪŋ/ *noun*
1 دارکاری، کۆته‌ک، بیراز، لیدان، شیلای‌کاری:
2 to give sb/get a (good) hiding
سه‌خت: The team got a hiding in their
last game ١ کک 2 شکست جاتانه

hiding-place /ˈhɪdɪŋ pleɪs/ *noun*
هه‌شارگه، هه‌شار، په‌ناویه‌سیو، په‌نا، په‌ستیو،
بۆسه ٢ مخفی‌گاه

hidrosis /hiˈdrəʊsɪs/ *noun*
ناره‌قه‌ده‌ردان ٢ عرق زیاد

hiemal /ˈhaɪmə/ *adjective*
زستانی، جستانی، زفتانی ٢ زمستانی

hier(o)- *prefix*
پیشگر: پیروز (بهره‌ت: له hieros یونانی‌یه‌وه

"sacred" ○ پیشوند: مقدس
hierarch /'haɪərə:k/ *noun*

پیشه‌وایی تأیینی یان دینی، ریه‌ری دینی یان
 ٲولی ○ زعیـم دینی

hierarchical /,haɪə'ra:kɪkl/, US -'ra:rk-/
adjective

بله‌برزوونه‌ویی، زنجیره‌یله‌یی، زنجیره‌یایه‌یی،
 پله‌مەندانە، پایەمەندانە، به‌یئێ گه‌وره‌و یه‌چووکی:

a hierarchical structure/organization
 ○ **hierarchical society** پایگانی، سلسله‌مراتبی

hierarchically /,haɪə'ra:kɪkli/, US -
 'ra:rk-/ *adverb*

پله‌مەندانە، پایەمەندانە، به‌ شیوه‌یه‌کی
 زنجیره‌یله‌یی ○ به‌ طور پایگانی

hierarchical organization *noun*

ریکخراوه‌ی پایەمەندانە، ریکخراوه‌ی پله‌مەندانە
 یان هایئیراریکال ○ سازمان پایگانی

hierarchical society *noun*

کۆمه‌لی پایەمەندانە، کۆمه‌لی پله‌مەندانە یان
 هایئیراریکال ○ جامعه‌ی پایگانی

hierarchical structure *noun*

پیکهاته‌ی پایەمەندانە، پیکهاته‌ی پله‌مەندانە یان
 هایئیراریکال ○ ساختار پایگانی

hierarchical system *noun*

سیستمی پایەمەندانە، ریکخسته‌ی پله‌مەندانە یان
 هایئیراریکال ○ نظام پایگانی

hierarchy /'haɪərə:ki/, US -ra:rkɪ/ *noun*,
pl. hierarchies

1 پله‌مەندی، پله‌برزوونه‌ویی، زنجیره‌یایه‌،
 زنجیره‌یله‌، پایەمەنی، پله‌مەنی: **the**

She's quite a social/political hierarchy

2 **high up in the management hierarchy**

کاربه‌ده‌ستان (گرنگ‌ترین ئەندامانی
 ریکخراوه‌یی) 3 (یه‌زدان‌ناسی) ده‌زگایان

سیستمی نه‌ریتی پله‌ی فرشته‌کان و بوونه‌ورانی
 ئاسمانی تر 4 ده‌زگای کلێشه ○ 1 سلسله‌مراتب

2 مقامات 3 نظام فرشتگان 4 نظام کلیسا

hieratic /,haɪə'ratɪk/ *adjective*

1 قه‌شه‌یی، پێوه‌ندی به‌ که‌شه‌کانه‌وه‌ هه‌یه‌،

sacerdotal 2 سه‌ربه‌هێلی وێه‌یی، سه‌ربه‌

نیشانه‌ یا هه‌مای نه‌هیتی (نوسینی میسراییانی
 کۆن، کورت‌کراوه‌ی (یا ساده‌تر له‌) هایروگلیف،

قه‌شه‌کان به‌کاریان دیتا، بروانه‌ demotic 3

سه‌ربه‌هێلی وێه‌یی میسر یا شیوازه‌کانی هونه‌ری
 یۆنانی و میسر 4 په‌کجار فه‌رمی یان شیوازه‌مەند،

(hieratically adv) **hieratic poses**: stylized

○ 1 کشی 2 و 3 و 4 هایرائیک

hieroglyph /'haɪrə'glɪf/ *noun*

پیشوند: مقدس ○ پێشوند: له‌ hieros یۆنانی‌یه‌وه‌

hierocracy /'haɪ'rɒkɹəsi/ *noun*, *pl.*

hierocracies

1 حکومه‌تی پیاوانی دینی 2 ده‌سته‌ی
 ده‌سه‌لات‌دارانی پیاوانی دینی ○ 1 حکومت
 روحانیون 2 هیات حاکمان روحانی

hieroglyph /'haɪrə'glɪf/ *noun*

نیشانه‌ی وێه‌یی، هه‌مای وێه‌یی، هێلی وێه‌یی،
 وێه‌هێل، نیشانه‌ یان هه‌مای نه‌هیتی یان نه‌هیتی،

هایروگلیف، هیروگلیف ○ هیروگلیف

hieroglyphic /,haɪrə'glɪfɪk/ *adjective*,
noun, also hieroglyphical

adj (هێل) وێه‌یی، نه‌هیتی، نیشانه‌یی، ره‌مزی،
 ئالۆز، نادیار، ته‌ماوی، نه‌خوێراوه‌،

له‌تیگه‌بەشێن‌هه‌اتوو n نیشانه‌ی وێه‌یی، هێلی
 وێه‌یی ○ *adj* تصویری، رمزی، بفرنج، مبهم n

علامت تصویری، خط تصویری

hieroglyphically /,haɪrə'glɪfɪkli/ *adverb*

ئالۆزانه‌، ته‌ماوی‌پانه‌، به‌ شیوه‌یه‌یکی ئارۆشن یان
 نه‌هیتی، به‌ شیوه‌یه‌یکی یان نه‌هیتی ○ به‌ طور

بفرنج یا رموز

hieroglyphics /,haɪrə'glɪfɪks/ *noun*, *pl.*

هێلی وێه‌یی، هێله‌پێروژه‌، که‌نده‌پێروژه ○ خط
 تصویری

hierogram /'haɪrə(ʊ)gram/ *noun*

نووسراوه‌ یا هه‌مای پێروژ ○ نوشته‌ یا نماد مقدس

hierology /'haɪ'rɒlədʒi/ *noun*

وێژه‌ یان زانست و ئاگایی پێروژ ○ ادبیات یا
 دانش مقدس

hierophant /'haɪrə(ʊ)fənt/ *noun*

1 شی‌که‌ره‌وی راز و سری نه‌هیتی و پێروژ،
 پێشه‌وای دینی) 2 = **expositor** ○ مفسر

روحانی یا اسرار مقدس

hierophantic /,haɪrə(ʊ)'fəntɪk/ *adjective*

سه‌ربه‌ hierophant ○ وابسته‌ به‌

hi-fi /'haɪ faɪ/ *abbreviation* high fidelity

higgledy-piggledy /,hɪɡldi 'pɪɡldi/

adjective, *adverb*

وه‌ک‌وو چیشتی مجنۆن، تیکه‌ولیکه‌،

تیکه‌ل‌وینکه‌ل، شیرزه‌، ئاپیک‌وینک: a

○ **higgledy-piggledy collection of houses**

قانی پاتی، دره‌م‌یه‌م

high /haɪ/ *adjective*, *adverb*, *noun*

adj, *adv* 1 بلیند، به‌رز، بلند، که‌ل 2 به‌

بلیندایی، به‌ به‌رزایی 3 گرنگ، سه‌روهه‌، گه‌وره‌،

پایه‌به‌رز، به‌رز، بالا 4 هه‌ره‌باشی، باش‌ترین 5

(ده‌نگ) تیز، زبکه‌ 6 له‌بان، گران، له‌سه‌رئ، بالا

7 توند، سه‌خت 8 (وه‌خت) نیوه‌راست، گه‌رمه‌،

چله‌ 9 (گتر) سووک، سه‌روهه‌ 10 مه‌ست، که‌یل،

نه‌شه‌ 11 (گوشت) بۆ(ن) گرتوو، بۆگن، ماوه‌ 12

به‌هه‌تر، به‌قه‌موت، به‌ستین 13 (ده‌ده‌وچاو)

سووره‌وه‌بوو 14 له‌راده‌به‌ده‌ر، بئ‌ئه‌ندازه‌، زۆر

15 به‌رز 16 (یرته‌) زوو‌زوو، توند، خه‌را n

به‌رزایی، بلندایی، جنگای به‌رز، به‌رزان، گفانده
 2 (تاق‌سرمی) وروژان، هه‌زان 3 مه‌ستی،
 سه‌رخوشی، نه‌شهی 4 به‌ه‌شت، تاسمان 5
 (که‌ش‌ناسی) سووردانه‌وه، نه‌تی‌سایکلون 6
 گئیری سووک یان سه‌روه \odot *adj, adv* 1 بلند
 2 به‌بلندی 3 مهم، عالی‌رتبه، رفیع 4 عالی 5
 (صوت) زیر 6 زیاد، بالا 7 شدید 8 (زمان) وسط 9
 (دنده) سبک 10 مست 11 بوگرفته 12 نیرومند 13
 برافروخته 14 بیش از حد معمول 15 بلند 16 تند
 1 *n* بلندی، جای بلند 2 هیجان 3 متی، نشکی 4
 بهشت، آسمان 5 واچرخه 6 دنده سبک

high altar *noun*

میراو یان میجرایی سه‌ره‌کی کلیسه‌ی \odot
 محراب اصلی کلیسای

high and mighty *adjective*

به‌ترو توب، به‌فیز، لووت‌به‌رز، به‌دما، به‌پوز،
 به‌ه‌ه‌وا \odot افاده‌ای

highball /'haɪbɔ:l/ *noun*

های‌بزل (= خواردنه‌وی‌یکی نه‌لکولی‌یه زورتر
 ویسکی و براندی، تیکل به‌ئو یان سودا) \odot
 های‌بال

high beam *noun*

شوقی سه‌روه، تیشکی بان \odot نور بالا

highborn /'haɪbɔ:n/ *adjective*

ره‌سمن‌زاده، گه‌وره‌زاده، خانه‌دان، ره‌گه‌زیاک،
 به‌ره‌چله‌ک، نه‌جیب‌زاده، زاده‌ی به‌رزترین
 جینی کومه‌لگا \odot نسب‌زاده، اشرافی

highboy /'haɪbɔ:l/ *noun*

دولابی یا قه‌فسه‌ی به‌رز ی پایه‌دار (= بو
 حاجت) \odot کم‌ظروف

highbrow /'haɪbraʊ/ *noun, adjective*

خاوه‌ن فره‌نگ و هونه‌ری به‌رز، روشنبیر:
highbrow readers \odot *highbrow newspapers*
 \odot فره‌خته، دارای فره‌نگ و هنر والا

highbush *noun*

به‌شینوی ده‌وه‌نی دریز و راست \odot erect
 شکل بوته‌های بلند و شق

highbush blueberry *noun*

1 ده‌وه‌تیک‌ی شق‌دوستی نه‌مریکای باکووری، به
 به‌ری ره‌شی‌شین‌یا‌وهه [*Vaccinium*]
 2 *corymbosum* به‌ره‌که‌ی \odot 1 نوعی بوته 2
 میوه‌ی آن

highbush craneberry *noun, also*
cranberry bush

ده‌وه‌تیک‌ی *viburnum*، به‌هیشووه‌ گولی سبی
 بان و به‌ری تالی خواردنه‌ی میوه [*Viburnum*]
 \odot نوعی بوته *opulus*

high chair *noun*

نه‌سکه‌مل یا کورسی (به‌رز) منال (= بو
 نان‌خواردن) \odot صندلی بچه

High Church *noun*

باسک یا لقی کونه‌باریزی کلیسه‌ی ئینگلته‌ره
 (پیداگرتن له‌سمر نه‌ریت و سروت و ده‌سلاتی
 قه‌شه و گه‌وره‌قه‌شه‌کان) \odot شاخه‌ی محافظه‌کار
 کلیسای انگلستان

High Churchman *noun, pl.* High
Churchmen

نه‌ندامی باسک یا لقی کونه‌باریزی کلیسه‌ی
 ئینگلته‌ره \odot عضو های چرچ

high-class *adjective*

1 هه‌ره‌باش، باش‌ترین، نه‌ره‌یه‌ک، یه‌کجار
 چاک: *a high-class restaurant* 2 له‌چینی
 سه‌روه، پایه‌به‌رز: *to come from a -gh-class*
 1 \odot *background* درجه‌یک 2 از طبقه‌ی بالا

high-coloured *adjective*

(ده‌موجاو) سووره‌وه‌بو، سوور \odot برافروخته

high command *noun*

گه‌وره‌به‌ریرسان \odot مس‌لان ارشد

High Commission *noun*

(ولانایی هاویه‌ره‌زه‌وند) بالوئزخانه، بالوئزخانه
 سفارت \odot

High Commissioner *noun*

بالوئز، بالوئز، نویته‌ری پایه‌به‌رز \odot سفیر

High Court *noun, also* High Court of
Justice

دادگای بالا، دادگای به‌رز \odot دیوان عالی

high culture *noun*

فره‌هنگ یان چاندی به‌رز \odot فره‌نگ والا

high day *noun*

(بریتانیا) رۆزی به‌رز، رۆزی جه‌ژن (دینی) \odot
 های دی

high-density lipoprotein *noun,*

abbreviation HDL, also good cholesterol

کولسترولی باش: لی‌و‌ی‌و‌ت‌تین‌کی پلازما‌ی
 خوین که له‌ریزه‌تیک‌ی زوری پروتین له‌گه‌ل
triglyceride و کولسترول پیکه‌انووه (پروانه
 LDL) \odot های دنسیتی پروتین، کلسترول مفید

higher animals *noun, pl.*

(ننکیکی) به‌رزگیانه‌وه‌ر (= نه‌و گیانه‌وه‌رانه‌ی
 گه‌بشتونه‌نه‌ قه‌نساخ‌تیک‌ی پیشکه‌وت‌وو‌ی
 به‌ره‌سندن) \odot های‌ایتملس

higher concept *noun*

چه‌مکی سه‌رتر، چه‌مکی به‌رزتر \odot مفهوم برتر

higher criticism *noun*

ره‌خنه‌ی به‌رز (= لیک‌ولینه‌وه‌ی نه‌سفاری
 نه‌ورات یان لیک‌ولینه‌وه‌ له‌نووسراوه‌کانی کتبی
 پیروژ بو دیاری‌کردنی میژوو‌ی و یژه‌یی‌یان
literary history و اتا‌و مه‌به‌ستی
 نووسه‌ران‌یان: *higher critic* \odot نقد اعلی

higher education *noun, abbreviation* HE

خویندنی به‌رز، خویندنی بالا، خویندنی زانکویی
 \odot تحصیلات عالی، آموزش عالی

higher fungus *noun*

کارگ یان که پروه بالاکان، کارگه بهرزهکان
 قارچ‌های عالی

higher mathematics *noun, pl.*

بیرکاری به بالاکان، ماتماتیکی بالا (چهند
 جوریکی بیرکاری ینشکه وتوو که له زانکو
 ده‌خویرئ) ریاضیات عالی

higher plants *noun, pl.*

بهرزه‌پروهه، به‌رزه‌گیا (= شو پروه‌کانه‌ی
 گه‌یشتوننه‌ته قوناخیکی ینشکه وتوو
 به‌رسندن) هایر پلاتس

higher-up *noun*

(تافه‌رمی) مروی پایه‌بهرز آدم رده‌بالا

high explosive *noun*

ته‌قه‌مه‌نی به‌هیز (وهک TNT) ماده‌ی
 منفجره‌ی قوی

highfalutin /ˈhaɪfəˈluːtɪn/ *adjective, also highfaluting /-tɪn/*

گران، به‌شکو، به‌ده‌ده‌به، ته‌ق‌وره‌ق،
 خویشاندنه‌رانه: *highfalutin language*
 پرطمطراق، مظاهرا، منلق

high fidelity *noun, adjective*

n (ده‌زگانی دنگی) کوالیته‌ی باش
 زورباش، های‌فای، به کولیته‌ییک باش (به‌وه):
a hi-fi system کیفیت خوب *adj* بسیار
 حساس، با کیفیت خوب

high finance *noun*

دارایی بهرز یان زه‌بند آدم دارایی کلان

high-flier /ˈhaɪ flaɪə(r)/ *noun, also high-flyer*

مروی به‌رزه‌فر: *academic high-flyers* آدم
 بلندپرواز

high-flown *adjective*

(زمان و هتد) گران، به‌شکو، ته‌ق‌وره‌ق: *His high-flown style just sounds absurd today*
 منلق، پرطمطراق

high-flying *adjective*

بالا‌فر، به‌رزفر، به‌رزه‌فر بلندپرواز، جاه‌طلب

high frequency *noun*

بهرزه‌لره، لهره‌ی بالا یان بهرز (له 3 وه تا 30
 میگاهرتز) بسامد بالا

high gear *noun*

گتیری به‌روه، گتیری سووک دنده‌ی سیک

High German *noun*

زمانی ئالمانی پیوانه یان ستاندارد (ناخافتن و
 نووسراوه، له به‌رزایی به‌کانی باشووری ئالمانیا
 قسه‌ی ین‌ده‌کری) آلمانی معیار

high-grade /ˈhaɪ greɪd/ *adjective*

هه‌ره‌باش، به‌کجارچاک، هه‌ره‌بالا، نهره‌یک،
 چاکی چاک، عال عالی

high-handed /ˈhaɪ ˈhændɪd/ *adjective*

1 سهره‌رو، زوردار، خییسه‌مله، که‌له‌گا 2
 ده‌سلات‌دارانه، له‌رووی زوره‌وه،
 ده‌ستوورده‌رانه، زوردارانه، که‌له‌گایانه،
a high-handed manner: overbearing
 1 زورگو، مستبد 2 تحکم‌آمیز

high-handedly *adverb*

زوردارانه، زورداره‌کی، به‌شیوه‌به‌کی زوردارانه،
 به‌زوردارگی (به‌طور) آمرانه، مستبدانه

high-handedness *noun*

که‌له‌گایی، سهره‌رویی، مله‌رویی، زوردارگی
 زورگوئی، استبداد

high hat *noun, adjective*

n کلاوی سهری *adj* به‌پوز، به‌ده‌مار، فیزن،
 له‌خوبایی، خو‌پیزل *n* کلاه بالا *adj* افاده‌ای

high-heeled *adjective*

به‌که‌وشی پا‌زنه‌به‌رزه (وه)، که‌وش نالجه‌به‌رز
 (باشنه‌به‌رز): *high-heeled shoes/boots*
 دارای کفش پاشنه‌بلند

high heels *noun, pl.*

پنلاو یان که‌وشی باشنه‌به‌رز، که‌وشی نالجه‌به‌رز
 کفش پاشنه‌بلند

High Holidays *noun, also High Holy Days*

دوو جه‌زنی جووله‌کان Yom Kippur و
 Rosh Hashana) های هالیدی

highjack = hijack**high jinks** *noun*

خو‌شی، شادی، به‌زم‌وپه‌زم، هه‌راوه‌وریا
 شادی، بز و بکوب

high jump *noun*

بهرزه‌باز، بازی به‌رز، که‌له‌مباز: *She won a silver medal in the high jump*
 پرش ارتفاع

highland /ˈhaɪlənd/ *adjective, noun*

adj 1 شاخ‌وداخ، کیوان، سهرچیا 2
 (Highland) سهر به‌چیانشینانی سکا‌لند *n* 1
 ناوچه‌ی سهرچیا، ناوچه‌ی شاخاوی، کوستان،
 که‌زوکو، هه‌رده‌بانان 2 (به Highland)
 به‌شی شاخاوی باکووری سکا‌لند *adj* 1
 کوهستانی 2 (به H) وابسته به ساکنان کوهستان
 اسکا‌لند *n* 1 منطقه‌ی کوهستانی 2 قسمت
 کوهستانی شمال اسکا‌لند

Highland dress *noun*

به‌رگی هایلند *n* لباس هایلند

highlander /ˈhaɪlənda(r)/ *noun*

1 چیانشین، سهرچیانشین، دانیشتوی سهرچیا
 2 (Highlander) (سکا‌لند) چیانشین،
 سهرچیانشین، کتوشین، شاخ‌نشین 1 ساکن
 کوهستان 2 (به H) ساکن کوهستان

Highland fling *noun*

سه‌ما و هه‌له‌به‌رکی به‌کی کرسی به‌ته‌نیای
 سکا‌لند *n* که زنجیره هه‌نگاوکی نالوژی
 تیابه رقص هایلندی

Highland Games *noun, pl.*

یاری‌های هایلندی ○ بازی‌های هایلندی

Highlands *noun, pl.*

1 ناوچه شاخاوی‌های کانی سکاتلند 2 ناوچه کویستانی‌های کانی، ناوچه شاخاوی‌های کانی (هی ولانتی) ○ 1 مناطق کوهستانی اسکاتلند 2 مناطق کوهستانی

high-level *adjective*

1 پایه‌بهرز، پله‌بهرز: *high-level*
-h- ○ *high-level staff* ○ talks/negotiations
2 *level corruption* ناست‌بهرز، ناستی‌بهرز،
a high-level walk in the hills: پیشکوتوبو: *a -gh-level course* ○ 1 عالی‌رتبه 2 سطح بالا

high-level language *noun*

زمانی ناستی‌بهرز (هاوشیوهی زمانی مروف له‌جاو زمانی کامیوتی) ○ زبان سطح بالا

high-level meeting *noun*

دانشتن یان کوبوونه‌وی (له) ناستی‌بهرز ○ نشست سطح بالا

high-level negotiation *noun*

دان‌وستانی ناستی‌بهرز ○ مذاکره سطح بالا

highlife /'haɪlaɪf/ *noun*, also *high-living*

ژیانی ده‌ولمه‌مندانه، ژبانی پردیدی‌ویودی ○ زندگی پرتجمل

highlight /'haɪlaɪt/ *noun*

1 گرنگ‌ترین، خوش‌ترین و سرنج‌راکش‌ترین به‌شی شتی، سمرگول 2 (highlights) (ویته یان کیشانه‌وه) جیگا روشنه‌کان 1 مهم‌ترین، جذاب‌ترین قسمت چیزی 2 (در جمع) نواحی روشن

high-low *noun*

چه‌کمی قه‌بتانی تا قوله‌ین و پازنه‌نم، له‌بوری سهریازی‌دا له‌سده‌کانی 18 و سهره‌تای سده‌ی 19 له‌بر ده‌کرا ○ های‌لو

highly /'haɪli/ *adverb*

زور، به‌کجار: *highly skilled/intelligent* ○ خیلی *highly successful* ○ خیلی

highly-strung *adjective*

دل‌ناسک، زووتووپه، زووتور، زووپه‌نجاو، تورینوک ○ زودرنج

High Mass *noun*

رئ‌وپره‌سمی فهرمی شتوی خواوندی (کلنای کاتولیکی روم) ○ آیین عشاء ربانی

high-minded /,haɪ 'maɪndɪd/ *adjective*

ره‌وشت‌بهرز، گه‌وره، ناکاربه‌رز، به‌رز ○ با مناعت، بزرگ‌منش، والا

high-mindedly *adverb*

ره‌وشت‌بهرزانه، به‌رزانه ○ با مناعت

high-mindedness *noun*

ره‌وشت‌بهرزی، ناکاربه‌رزی، گه‌وره‌یی ○ مناعت، بزرگ‌منشی

high muck-a-muck *noun*

(سه‌مریکا و نافهرمی، که‌ستیکی) لووت‌بهرز، به‌پوز، به‌تروتوب، ترزل، فیزن، خوگر ○ افاده‌ای *highness* /'haɪnəs/ *noun*
به‌رزی، به‌رزی، بلندی، گه‌وره‌یی ○ بلندی، ارتفاع، بزرگی

high-octane *adjective*

(بیتزین) هه‌ره‌باش، به‌کجارچاک ○ سوپر

high-pitched /,haɪ 'pɪtʃtɪd/ *adjective*

1 (ده‌نگ) زه‌نگولی، تیز، زیره‌کنا، قیزه‌نا: *a high-pitched voice/whistle* 2 لیز(اوی)، توند، لاین، تهلان ○ 1 زیر، جیج‌مانند 2 تند

high point *noun*

گرنگ‌ترین، خوش‌ترین و سرنج‌راکش‌ترین به‌شی شتی، خوشایی، سمرگول ○ مهم‌ترین، جذاب‌ترین قسمت چیزی

high polymer *noun*

(کیمیا) پولیمیری به‌رز (پولیمیری که کیشی گه‌ردی‌به‌کمی له‌سمری‌ین و له‌بوری سازکردنی پلاستیک و ریزین‌دا به‌کاردیتی) ○ های‌پولیمیر

high-powered *adjective*

1 پره‌تیز، به‌ه‌تیز، به‌کیش، به‌قه‌وه‌ت: *a high-powered car/computer, etc.* 2 هه‌لوور، به‌جم‌وچول، پروزه، به‌کار: *high-powered executives* 3 گرنگی 4 سهرکه‌وتوو، باوسه‌ندوو: *a high-powered job* 1 پرفدرت 2 پرجنب‌وجوش، پرانرژی 3 مهم 4 موفق

high-pressure *noun*

(که‌ش‌ناسی) گوشارزور، په‌ستان‌زور ○ فشار

high-priced *adjective*

گران، گران‌بایی، زور: *high-priced housing/cars* ○ گران‌قیمت

high priest *noun*

گه‌وره‌قه‌شه ○ کشیش اعظم

high-principled *adjective*

به‌ناپرو، ره‌وشت‌بهرز، به‌ناپور، بینه‌ند به‌رئ‌وشوین، ناکاربه‌رز، به‌ناپرووانه، ناپرومه‌مندانه ○ شرافت‌مندانه

high profile *noun*

ناویانگ، ناووده‌نگ ○ شهرت

high-ranking *adjective*

پایه‌بهرز، پله‌بهرز، گه‌وره: *a high-ranking officer/official* ○ عالی‌رتبه

high relief *noun*

(به‌یکه‌رتاشی) نه‌خشی ته‌واوده‌ره‌اتوو ○ نقش تمام‌برجسته

high-rise *adjective, noun*

high-rise (خانوبه‌ره) بلندی، هه‌وایر، به‌رز: *high-rise housing* خانوبه‌ری بلندی یان چه‌نده‌نوم ○

n بلند *n* آسمان‌خراش

high risk *noun*

مه ترسی گهوره (مه رگ، برینداری و بهر شکستی) ۱ خطر بزرگ

highroad noun

1 ریگای سهره کی، شارپ، ریگاوایان 2 باش ترین ری، سهره است ترین یان راسته و خوترین ریگا ۱ راه اصلی 2 بهترین راه

high roller noun

ده سیلاو (ب.ت. له قوماردا) ۱ ولخرج

high school noun

خویندنگای ناماده یی ۱ دبیرستان

the high seas noun, pl.

دهریا نازاده کان یان بی خاوه نه کان (له ژیر کوترولی قانونی هیچ ولاتی نه بی): *international laws to regulate fishing on*

the high seas ۱ آب های بین المللی

high season noun

(بریتانیا) وهرزی پشوو، پشووان ۱ فصل تعطیلات

high society noun

چینی نهریستو کرات، گه وره زاده کان، چینی سهره وهی کومه لگا ۱ اشراف

high-sounding adjective

(زمان و هند) گران، بهمه له داهر، تمق وهرق ۱ برطمطراق

high-speed adjective

تونه و، زورختر ۱ سریع، سیریم السیر

high-spirited /'haɪ 'sprɪtɪd/ adjective

1 به کفیف، سهرخوش، بهده ماخ، بهر زده ماخ، له شهوق 2 نازا، نه ترس، به چهرگ 3 سل، ره فوک، قوشقی، سرک، ره وهک، توپ (high-)

high-spiritedness n ۱ *spiritedly adv*

سرحال 2 شجاع 3 چموش

high spot noun

1 روودای گرنک، بوویه ری بهرچاو 2 تاییه تمه ندی دیار و بهرچاو ۱ رویداد مهم 2 ویزیکی مهم

high street noun, US main street

high-street banks/shops ۱ شه قامی سهره کی: خیابان اصلی

high-strung = highly-strung

high table noun

به رزمه میز، میزی که سانی گرنک (بو نان خواردن) ۱ میز غذای افراد مهم

high tea noun

شینو (سووک)، عسروژه ۱ شام

high tech noun, adjective, also hi tech

n تیکنولوژی پیشه که وتوو *adj* تیک به رز، به تیکنولوژی پیشه که وتوووه ۱ *n* فناوری پیشرفته دارای فناوری ابتدایی

high technology noun

1 تیکنولوژی سهرتر، تیکنولوژی پیشه که وتوو 2

به رسه ندنی تیکنولوژی پیشه که وتوو ۱ فناوری پیشرفته 2 توسعه ی فناوری پیشرفته

high-tension noun

پرتوژم، فولتاژ له سهری، فولتاژ بال ۱ فشار قوی

high tide noun

خیزاو، هه لکشاف، سهرترین راده ی خیزاو، نه وهری خیزاو: *You can't walk along this beach at high tide*

۱ برکشند، اوج برکشند

high time noun, if's high time

سهری وهخت، به وهختی خوی ۱ سرموقع

high treason noun

ولات فروشی، جاشی گهری، خه یانه ت به نیشتان، گهوره ناپاکی ۱ خیانت به میهن

high-up noun

(نافه رمی) مروی پایه رز یان دهس رویشوو ۱ آدم عالی رتبه

high water noun

خیزاو، هه لکشاف، رادان ۱ برکشند

high-water mark noun

هیل یان نیشانه ی خیزاو، نیشانه ی بهر زترین ناستی ناو هاتوو سهر (که ناو تا نه وینه هاتبینه سهر) ۱ خط مد

highway /'haɪweɪ/ noun

شارپ، سهره ری، گهوره ری، ریگای سهره کی ۱ بزرگراه

Highway Code noun

1 (له بریتانیا) ری وشویتی لیخورین، ریای لیخورین 2 ریسانامه ی لیخورین، کیتی که ریساکانی لیخورینی تایین ۱ مقررات رانندگی

2 آیین نامه ی رانندگی

highwayman /'haɪweɪmən/ noun, pl. highwaymen

ریگر، جهرده، زده قان ۱ راهزن

highway patrol noun

بولیسی سهره ری ۱ گشت بزرگراه

highwire noun

(تفاف بازی) تناف، پدت ۱ طناب، بند

hijab /'hidʒəb/ noun

خودپوشین (بهره ت: له *hajaba* عهره بی یه وه) ۱ حجاب

hijack /'haɪdʒæk/ noun

1 فروکه رفیتی، فروکه دزی، فروکه گری 2 هه لکرتن، دزی (که له وپهل له ماشین) ۱ ۱ هواپیماربابی 2 هیجاک

hijacker /'haɪdʒækə(r)/ noun

فروکه گر، فروکه رفین، فروکه دز ۱ هواپیماربابی

hijacking noun

فروکه رفیتی، فروکه دزی، فروکه گری: *There have been a series of hijackings recently in the area*

۱ هواپیماربابی

Hijra = Hegira

hike /haik/ noun

- 1 پیاده‌روی، پیاده‌روی به پیاده‌روی، راویچکه 2
 ○ a tax/price hike چون نه‌سهری: 2 افزایش
 1 پیاده‌روی 2 افزایش

hiker /'haika(r)/ noun

ریگاره، پیاده‌کار، پیاده‌چی ○ پیادروی‌کننده

hiking /'haikm/ noun

پیاده‌روی، پیاده‌روی، پیاده‌چی ○ پیاده‌روی
 ○ to go hiking ○ hiking boots

hila = plural form of hilum

hilar /'haila/ adjective

سهریه helum و helus ○ وابسته به helum و helus

hilarious /hɪ'leəriəs, US -'ler-/ adjective

- 1 ینکه‌نینی، قوشمه، گالته‌جار: a -s joke/story
 2 (میوانی) شلوق، گهرم، بر قیژه‌وه‌ه‌را
 (hilariousness n) 1 مضحک 2 بر سر و صد

hilariously /hɪ'leəriəsli, US -'ler-/ adverb
 ینکه‌نینی‌یانه، قوشمانه، گالته‌جارانه:

hilariously funny ○ به طور خنده‌دار

hilarity /hɪ'lærəti/ noun

خوشی، شادی، قاقای خوشی ○ سرور، شادی،
 فقهه‌ی شادی

hill /hil/ noun

- 1 ته‌پولکه، ته‌په، گرد، زورک، کهژ، گوژمه، گر،
 گدو، زینو 2 لیزایی، سهره‌ولیزی، ته‌لان، لایی،
 لیز 3 کوما، لوده ○ 1 ته 2 سربالایی 3 تل

hillbilly /'hɪlbɪli/ noun, pl. hillbillies

بنیاده‌می دههانی، ده‌شستکی، لادیزی (ب.ت).
 باشووری روزه‌هلانی ئه‌مریکا ○ آدم دهانی

hill climb noun

ته‌په‌برک: ینشیرکین به ماشین به‌سهر ته‌پ و
 گردا (hill climber or hill-climber n)
 ته‌په‌برکین: (hill-climbing n) ○ میل‌کلایم

hill mynah noun

خورماخوره بان ماینای ته‌پ [Gracula religiosa]
 ○ نوعی مرغ مینا

hillcock /'hɪlək/ noun

(بالنده‌ناسی) که‌وده‌ری ○ میل‌کوک

hillock /'hɪlək/ noun

- 1 ته‌پولکه، ته‌پوکه، ته‌پوله، زور، گردولکه،
 بستو، هه‌دهف، گدوک، گرده‌له، ورده‌زورک،
 ته‌پی چکولانه 2 کوما، کوگا، لوده ○ 1 ته‌پی
 کوچک، پشته 2 تل

hillside /'hɪlsaɪd/ noun

بناری ته‌پ، یال، لیزایی بان سهره‌و‌خواری گرد،
 قه‌دی ته‌پ، پالی شاخ، داوین زورک: Our
 hotel was on the hillside overlooking the lake
 ○ دامنه‌ی ته‌پ

hilltop /'hɪltɒp, US -tɒp/ noun

سهرگرد، نووکی ته‌په، نووچکه‌ی زورک ○

نوک یا سر ته

hillwalking /'hɪlwɔ:kɪŋ/ noun

ته‌په‌روی، زورک‌روی، گرده‌روی (یو-
 خوشی) ○ هیل‌ولکینگ

hillwalker noun

ته‌په‌روی، زورک‌روی، گرده‌روی، ته‌په‌گرد
 هیل‌ولکر

hilly /'hɪli/ adjective (hillier or hilliest)

- 1 ته‌په‌لان، زورک‌وای، ته‌په‌لان، به‌نده‌له‌به‌ند،
 پرته‌پ، ته‌پاوت‌پ، ته‌پ‌ته‌پ، پرکه‌ندوله‌ند 2
 سهره‌و‌خواری ○ 1 پر از ته‌پ 2 سراسیمه

hilt /hɪlt/ noun

(شمشیر، خه‌نجیر و هند) کلک(ه)، ده‌سک،
 قولفه، چه‌به‌ری، قه‌فت، چی‌ده‌س، مشت، مشت
 (ته‌لمانی به‌ره‌ت) ○ دسته

hilum /'hɪləm/ noun, pl. hila /-lə/

- 1 (رووه‌ک‌ناسی) چی‌پ‌نوسه‌ت، چی‌م‌توریه،
 ناوکه، چاو (له‌پاقله‌دا) 2 (توپکاری) چی‌نگای
 چوونه‌نیو بان هاته‌ده‌ری ره‌گ بان ریشالی
 ده‌ماری، ناوکه ○ 1 پیوندگاه 2 هلیوم یا هلیوس

him /hɪm/ pronoun

(جیناوی به‌رکاری، سینه‌م که‌سی تاکی نیر) نه‌و
 ○ او را، به او

himation /hɪ'meɪʃən/ noun

همیان‌ن: سهره‌رگن که یونانیانی زو له‌سهر
 شانی چه‌پ و زیر شانی راست ده‌بان‌پوشی
 (به‌ره‌ت: له یونانی‌پوه) ○ همیان‌ن

himself /hɪm'self/ pronoun

- 1 (جیناوی گه‌رانه‌وه‌یی(خوشی)، سینه‌م که‌سی
 تاکی نیر) خودی، له‌خوی 2 (جیناوی چه‌ختی)
 به‌خوی ○ 1 (ضمیر انعکاسی) خودش را، به
 خودش، از خودش 2 (تاکیدی) خودش

hin noun, Hebrew hīn, from Egyptian hnw

پنوا‌نه‌په‌کی کونی شله‌ی جووله‌که‌که
 ده‌وروپه‌ری 5 لیتر (بان 5.7 لیتر) ده‌گرئ (تزیک
 گالونی بان 1½ گالون) ○ هین

Hinayana /hi:'na:jənəl/ noun, also

Hinayana Buddhism or Theravada

هینایانا، ره‌وره‌وه بان چه‌رخ‌ی مهن، تیراقادا،
 بودایزمی هینایانا: لقی کونه‌باریزی بودایزم که
 کومه‌له تیره‌هین له سری‌لنکا، میانمار (بورمه)،
 بانه‌له‌ند، لائوس و کامبوجیا Cambodia
 ده‌گرته‌پوه، هین له‌سهر رزگاری تاکه‌که‌سی (به
 ریگای هه‌لی خو‌پوه) داده‌گرئ (به‌ره‌ت: له
 سانکریت‌پوه: hīna "چکوله‌تر، خوارتر" +
 yāna "ده‌زگا، وه‌سیله"، به‌روانه mahayana
 Theravada: له theravāda پالی‌پوه "ریبازی
 گه‌وره‌تره‌کان"، له therā "old, elder" + vāda
 "doctrine speech" ○ هینایانا

Hinayanist noun

هینایانیست، هینایانا‌پوه ○ هینایانیست

هپ هاپ: جۆری موسیقای دهنسی گهلی به
تریه و ریتیککی توندهوه و قسهشی تیاده کری
هپ هاپ

biphuggers = hipsters

hipparch /'hɪpɑ:k/ noun

(یونانی کۆن) سهروکی سپای سواره، سهرسپای
سواره هپارچ

hipp(o)- prefix

پنشگر: نهسپ (بنههوت: له hippos یونانی
"horse") هپسوند: اسب

hippie /'hɪpi/ noun, pl. hippies

هپی (ب.ت. له شهستهکاندا، نهمانه باوهریان
به نازادی سیکسی یان زایهندی بووه و نرخ و
بههای نهریتی کومه لایهنی یان روت ده کردهوه و
لایهنگری یان له ناشتی و خوشهویستی ده کرد و
چاروبار به شینوهی خزانیککی گهوره به ناوی
"communes" ده ژبان، روالهت و بیچمیککی
ناناسایی یان ناپاویان ههپوو) هپی

hippo /'hɪpəʊ, US 'hɪpəʊ/, pl. same or
hippos = hippopotamus

hip pocket noun

گیرفانی پشتهوهی شهلوار هپ پشت شلوار
hippocras /'hɪpəkras/ noun
مهی هه زویله تی کراو، بادهی داوده رمان تیکه
هپ شراب ادویه ده

Hippocratic oath /'hɪpəkrə'tɪk 'əʊθ, US
'əʊθ/ noun

سویندنامهی بوقرات، سویند و بهلینی پزشکی
هپ سوگند عهد پزشکی

Hippocrene /'hɪpəkrɪn/ noun, Latin, from
Greek Hippokrēnē

1 ناوی کانی یین له سهر کینوی Helicon، که بو
Muses پیروزه و سهراوهی ههوینی هونراوه و
شعیری به 2 ئیلهام یان سهرووی وئیرهوی یان
هونراوهی 1 هپوکرن 2 الهام ادبی یا شعری

hippodrome /'hɪpədraʊm, US -droum/
noun

1 هۆلی موسیقا یان ههلهپرک، تیاتر و سینهما
3 (یونان و رومی کۆن) گۆره بانی پنشیرککی
نهسپ و نهرا به سواری 1 تالار 2 هیپودروم

hippogriff /'hɪpə(ʊ)grɪf/ noun, also
hippogryph

هیپوگریف (گیانه وهریککی نهفسانهی به لهشی
نهسپ و سهرو و بالی ههلو شیرهوه griffin) هپوگریف

hippoid adjective

هپسپی، نهسپ ناسا، شیره نهسپ هپسانند

hippologist noun

نهسپ ناسا هپشناس

hippology /'hɪ'pɒlədʒi/ noun

نهسپ ناسی هپشناسی

Hippolyta noun, Latin, from Greek
Hippolytē

هیپولیتا: شازنی نامازونه کان Amazon که له
لایهن هیرکولهوه Hercules بووه ژنی تیسوس
Theseus هپولیتا

Hippolytus noun, Latin, from Greek
Hippolytos

هیپولیتوس: کوری Theseus به ههله تاوان بار
کرا به تیکه له بوون له گهل زهرا دایکی و له لایه
باوکی بهوه کوزرا هپولیتوس

Hippomenes noun, Latin, from Greek
Hippomenēs

هیپومینیز، هیپومینیز: داواکاری suitor
سهرکه ووتوی Atalanta له میتولوزی یونانی دا
هپومنی

hippophagous /hɪ'pɒfəɡəs/ adjective
(گوشت) نهسپ خور هپخور

hippophagy /hɪ'pɒfədʒi/ noun
نهسپ خوری، خواردنی گوشتی نهسپ
هپخوری

hippophile /'hɪpəfaɪl/ noun

نهسپ خوشهویست، نهسپ دوست هپدوست
hippopotamus /'hɪpə'pɒtəmas, US -
'pɒ:tə-/ noun, pl. hippopotamuses or
hippopotami /-məti/

(گیانه وهرناسی) نهسپی گومی، گامینی ده ربایی،
نهسپ (یان مایینی) ی رووبار، کهرگه ده،
نهسپی ناوی Hippopotamus amphibius و
Choeropsis liberiensis (هی گرگن) هپ
ابی

-hippos suffix

پاشگر: نهسپ (بنههوت: له hippos یونانی بهوه
"horse") هپسوند: اسب

hippurate noun

خوی یان ئیستیری ترشه لوکی هیپوریک یان
هیپوریک هپورات

hippuric acid /hɪ'pjʊərɪk/ noun

تره شه لئوکی میزین یان هیپوریک یان
میزه نهسپین (ترشه لئوکیکی نهندامی، له میزی
گیانه وهرانی گیاخور و گوان دارانی ترا ههیه؛
بنههوت: له hippos یونانی "نهسپ" + ourom
"میز" (-ic) اسید هیپوریک

hippy = hippie (hippiedom n, hippiness n,
hippyish adj)

hip roof noun

سهربانی خه ریشهیی یا پشته ماسی، کووره ک
هپشت بام سراسپ

hipster adjective, noun

hipsters (تافه رمی) نووی خواز n
n (hipstəz, -stəz/) تونکه هپ متجدد
شلوار (در جمع) بالاکوتاه

hipsterism *noun*

(تافهرمی) نوی خوازی ○ تجدد

hiragana /hɪrəˈɡɑːnə/ *noun*

هیراگانا (= نو کۆمهله نیشانهیه که له نووسینی ژاپۆنی دا به کار دێتێ) ○ هیراگانا

hircine /ˈhɜːsɪn/ *adjective*

بزنی، بز ناسا، شیوه بز ○ بزماند

hire /ˈhaɪə(r)/ *noun*

کری، مز، حهق ○ کرایه، اجرت، مزد

hired girl *noun*

کچی کاره کەر (ب.ت. له کاروباری مووچه دا) ○ دختر خدمت کار

hired hand *noun*

کرپکاری کێلگه، پاله، فعهلا، رهنجهر، سه پان ○ کارگر کشاورزی

hired man *noun*

پیاوی کاره کەر (ب.ت. له کاروباری مووچه دا) ○ مرد خدمت کار

hireling /ˈhaɪəlɪŋ, US ˈhaɪərɪŋ/ *noun, adjective*

به کری گراو، کریگرت، مزوهر ○ مزدور

hire purchase *noun, also installment plan*

کرینی پاژی، کرینی به پاژ ○ خرید اقساطی

hirer *noun*

(به) کریگر، مزدهر ○ اجیرکننده

hirsute /ˈhɜːsjut, US ˈhɜːrsut/ *adjective*1 کولکن، تیسکن، پرموو، پرتووک 2 دایوشراو به مووی زیر و رق: *hirsute leaf* ○ 1 *a hirsute leaf* ○ 2 پشمالو، پرمو 2 هیرسوت**hirsuteness** *noun*

کولکنی، پرمویی، تیسکنی، پرتووک ○ پشمالویی، پرمویی

hirsutism /ˈhɜːsʊtɪzəm/ *noun*

1 کولکنی، تیسکنی، پرتووک، پرمویی، تووکنی 2 شین بوونی نااسایی موو له دهم وچاو یان له شی زن ○ 1 پشمالویی، پرمویی 2 هیرسوتسم

hirundine /ˈhɪrʌndaɪn, US ˈhɪˈrʌndəɪn/ *noun*(بالنده ناسی) په ره سیلکعی، بالنده یی له تیره ی په ره سیلک *Hirundinidae*، بنه رت: له *hirundo* لاتین "swallow" + (-ine) ○ پرتویی**his** /hɪz/ *adjective, pronoun*

1 (ئاوه لئاوی خواهنداری، سینه کەسی تاکێ نێر) -کە، ئه‌و، هێ ئه‌و 2 (جیناوی بهرکاری سینه کەسی تاکێ نێر) ئه‌و، سی ○ 1 -ش، -او 2 مال او

Hispanic /hɪˈspænik/ *adjective, noun*1 *adj* 1 سیانیایی-یۆرتوگالی 2 سیانیایی زمان (سیانیا و ولاتانی تر که له سیانیایی قسه ده کهن) *n* خەلکی سیانیا (له‌و ولاتانە‌ی که به سیانیایییان یۆرتوگالی ب.ت. ولاتانی ئەمریکای لاتین قسه ده کهن) 1 *adj* 1 سیانیایی-یۆرتوگالی 2اسپانیولی زبان *n* اهل اسپانیا **Hispanicism** /hɪˈspænisɪzəm/ *noun*

زاراوه یان وشه ی سیانیایی ○ اصطلاح یا واژه ی اسپانیایی

Hispanist /ˈhɪspənɪst/ *noun, also Hispanist* /hɪˈspənɪst/

شاره‌زا یان خویندکاری زمان و چاندی سیانیایی ○ اصطلاح یا واژه ی اسپانیایی

Hispano- /hɪˈspənoʊ/ *prefix*

پیشگر: سیانیایی، سیانیایی و... ○ پیشوند: اسپانیایی، اسپانیایی و...

hispid /hɪspɪd/ *adjective*(رووه ک ناسی و گیانه‌وه‌رناسی) موواوی، پرموو، درکاوی، تووکاوی، موودار (زیر): *hispid leaves* ○ مودار، خاردار**hispidity** *noun*

موواوی-یوون، درکاوی-یوون، تووکاوی-یوون، پرمویی، مووداری (زیر) ○ مووداری، خاردار

hispidulous *adjective*

موواوی، درکاوی، تووکاوی، پرموو، موودار (زیر) ○ موودار، خاردار

hiss /hɪs/ *noun*جیز، گیز، فیشکه، فسه‌فس، فسکه‌فسک، فیشک‌وه‌ور، فشه، فشه‌فش: *the hiss of the air brakes* ○ هیس، سوت، فش‌فش**hist** /hɪst/ *interjection*

دهنگ! هه‌را! وست! سس! وسکوت! ○ هیس!

hist(o)- /ˈhɪstəʊ, also hist- before a vowel *prefix*پیشگر: شانه، ته‌تم، ته‌فن: *histophysiology* (له *histos* یۆنانی-یه‌وه "web, tissue") ○ پیشوند: بافت**histamine** /ˈhɪstəmin/ *noun*

(یزشکی) هیستامین ○ هیستامین

histidine /ˈhɪstɪdɪn/ *noun*(زینده‌وه‌ر) کیمیا هیستیدین: ترشه‌لوکی ئەمینۆ *C6H9N3O2* کە پتکەتەری *constituent* سه‌ره‌کی زۆره‌ی پروتینه‌کانه و ماکیکی بنه‌رتی-یه له خوراکی مرو‌ف‌دا (بنه‌رت: له *histos* یۆنایه‌وه له‌گه‌ل (-ide + -ine) ○ هیستیدین**histiocyte** /ˈhɪstɪoʊ(ə)sɪt/ *noun*(کاره‌ندام ناسی) شانوچکه‌خانه: جوړی خانه‌ی پتگانه‌خوړی جیگیر (یان نه‌جوول) نیو به‌سته‌ره‌شانه *connective tissue* (بنه‌رت: له *histion* یۆنانی (چکۆلترای *histos* "tissue") (-cyte + هیستوسیت)**histiocytic** *adjective*

شانوچکه‌خانه‌یی، سه‌ره‌ه‌هیستوسایت ○ وابسته

به هیستوسیت

histochemical adjective

○ **histiochemistry** سهریه کیمیای شانیهی وابسته به هیستوکیستری

histochemically adverb

له‌باری **histiochemistry** یهوه ○ از لحاظ هیستوکیستری

histochemistry noun

کیمیای شانیهی: زانستی که تکنیکه‌کانی **histology** و **biochemistry** تیک‌هه‌لکیش ده‌کا تا له‌باری یتکهانه کیمیایی یه‌کانی شانیه‌کان و خانه‌کان بکولینهوه، کیمیای شانیهی و خانهی هیستوکیستری ○

histocompatibility noun

(پزشکی) گونجان یان سازانی شانیهی: گونجان یان سازانی شانیه‌جیاوازه‌کانی چهنه‌دین کس له تیوان یه‌ک‌تردا ○ هیستوکومپاتیبیلیتی

histogenesis noun, also histogeny

شانیه‌یکه‌نان، دروس‌بوونی شانیه، به‌شانیه‌بوون ○ بافت‌زایی، تنسج

histogram /'hɪstəgrəm/ noun, bar chart

هیلکاری نه‌ستوونی یان ستوونی، دیباگرامی شیشی یان نه‌ستوونی یان ستوونی، هیلکاری میلی ○ نمودار ستونی

histological /hɪ'stɒlədʒɪkl/ adjective

شانیه‌ناسی‌بانه، سهریه شانیه‌ناسی ○ بافت‌شناختی **histologist /hɪ'stɒlədʒɪst, US -'stɑ:l-/ noun**

شانیه‌ناس ○ بافت‌شناس

histology /hɪ'stɒlədʒi, US -'stɑ:l-/ noun

شانیه‌ناسی، لقی له زنده‌وه‌ناسی **biology** ○ بافت‌شناسی

histolysis /hɪ'stɒlɪsɪs/ noun

شانیه‌شی‌بوونهوه ○ انحلال بافتی

histolytic adjective

شانیه‌شی‌بوونهوهی ○ وابسته به انحلال بافتی

histone /'hɪstɒn/ noun

(زنده‌کیمیا) هیستون: هدریه‌ک له‌کۆمه‌لی پروتینه‌بنه‌ره‌تی‌یه‌کان که له کروماتین‌دا دۆزراونه‌توه ○ هیتون

histopathological adjective

سهریه **histopathology** یان شانیه‌نه‌خووشی ناسی ○ وابسته به **histopathology**

histopathologist noun

هیستوپاتولوژیست ○ هیستوپاتولوژیست

histopathology /hɪ'stɒpə'θɒlədʒi, US 'hɪstəpə'θɑ:l-/ noun

زانستی نه‌خووشی یه‌کانی شانیه، نه‌خووشی شانیه‌ناسی، شانیه‌نه‌خووشی ناسی ○ علم بیماری‌های بافتی

histophysiology noun

1 کارئه‌ندام‌ناسی شانیه، شانیه‌فرمان‌ناسی 2

ریکخسته و کارکرد و نه‌رکی شانیه‌کان (**histophysiological or -stophysiolgic adj**)

○ 1 فیزیولوژی بافتی 2 کارکرد و سازمان بافت‌ها

histoplasmosis noun

(پزشکی) جۆزی نه‌خووشی هه‌ناسه‌دان **respiratory** نیشانه‌کانی وه‌ک هی **influenza** وان و به‌هوی که‌روو یان کارگن **fungus** به ناوی (**Histoplasma capsulatum**) تووش ده‌بی که له ریفته‌ی بالنده‌کان و شه‌مه‌کوره‌کان‌دا له شوینی ته‌ره‌شو و نه‌دار دایه ○ هیستوپلاسماوز

historian /hɪ'stɔ:riən/ noun

1 میژوونووس، میژوووان، دیروک‌فان 2 میژوووان 3 خویندکاری میژوو ○ 1 تاریخ‌نویس، مورخ 2 تاریخ‌دان 3 دانشجۆ تاریخ

historic /hɪ'stɒrɪk, US -'stɔ:ɪ-, -'stɑ:ɪ-/ adjective

1 میژووویی، دیروکی، گرنگ، به‌نیویانگ یان گرنگ له‌باری میژووویی‌یه‌وه: **historic** **a-toric occasion** ○ **battlefields** خانووبه‌ری میژووویی 3 (ریزمان، سه‌ده‌م) بو گنیه‌انه‌وی رووداوه و رابردووه‌کان به‌کارده‌تری، ب.ت. له رابردووی دور و و رابردووی ساده‌ی یتکه‌هانووی لاتین و یونانی ○ 1 تاریخی، مهم 2 مکان یا بنای تاریخی 3 هیتوریک

historical /hɪ'stɒrɪkl, US -'stɔ:ɪ-, -'stɑ:ɪ-/ adjective

میژووویی، دیروکی، سهریه میژوو: **the historical background to the war** a ○ **historical documents/records/research** **historical novel** ○ تاریخی، وابسته به تاریخ **historical determinism noun**

دیتیرمینیزی میژووویی ○ جبرگرایی تاریخی **historical determinist noun**

دیتیرمینستی میژووویی ○ جبرگرایی تاریخی **historical development noun**

په‌سه‌ندنی میژووویی ○ تکامل تاریخی **historical dynamism noun**

داینه‌میزی میژووویی، دینامیزی میژووویی ○ دینامیزم تاریخی

historical epoch noun

سه‌رده‌می میژووویی، قوناخی میژووویی ○ دوره‌ی تاریخی

historical interpretation noun

لینکه‌نده‌وی میژووویی، رافه‌ی میژووویی ○ تعبیر تاریخی

historically /-kli/ adverb

له‌باری میژووویی‌یه‌وه، له‌بۆاری دیروکه‌وه: **The book is -cally inaccurate** ○ از لحاظ تاریخی

historical materialism noun

ماتریالیزمی میژووویی ○ ماتریالیسم تاریخی

historical materialist *noun*

ماتریالیستی میژوویی ○ ماتریالیست تاریخی

historical method *noun*

شینواز یان رینیازی میژوویی ○ روش تاریخی

historical methodology *noun*

شینوازاناسی میژوویی، میتودولوژی میژوویی ○ روش شناسی تاریخی

historical necessity *noun*

ینویستی میژوویی، ینداویستی میژوویی ○ ضرورت تاریخی

historical perspective *noun*

روانگی میژوویی ○ دیدگاه تاریخی

historical process *noun*

رهونی میژوویی، برؤسهی میژوویی ○ فرایند تاریخی

historicism /hɪ'storɪsɪzəm, US -'stɔ:r-, -'stɑ:r-/ *noun*

میژووگه‌ری، میژووخوازی، میژووباه‌ری ○ تاریخ‌گرایی

historicism /hɪ'storɪsɪzəm, US -'stɔ:r-, -'stɑ:r-/ *noun*

میژووگه‌ری، میژووخوازی، میژووباه‌ری ○ تاریخ‌گرایی

historicity /hɪ'stɔ:rɪsɪti/ *noun*

میژوومهن‌دی، میژووییتی، دیرؤکی‌بوون، ره‌س‌نایه‌تی میژوویی، واقعیه‌تی میژوویی ○ تاریخ‌مندی، اصالت تاریخی، واقعیت تاریخی

historic present *noun*, also *historical present*

سهرده‌می ئیستای میژوویی (سهرده‌می ئیستای ساده که له هیندی زمان‌دا یو پاس‌کردنی رووداوه‌کان له رابردودا به‌کاردیتری) ○ زمان حال تاریخی

historiographer *noun*

میژوونووسی ○ تاریخ‌نگار

historiographical /hɪ'stɔ:rɪə'græfɪkl, US -'stɔ:r-, -'stɑ:r-/ *adjective*

سهره میژوونووسی ○ وابسته به تاریخ‌نگاری

historiography /hɪ'stɔ:rɪ'ɒgrəfi, US -'stɔ:rɪ'ɑ:g-, -'stɑ:r-/ *noun*

میژوونووسی ○ تاریخ‌نگاری

historiologist *noun*

میژووناس ○ تاریخ‌شناس

historiology *noun*

میژووناسی ○ تاریخ‌شناسی

history /'hɪstri/ *noun*, *pl. histories*

1 میژوو، دیرؤک، زوونیه 2 سهرده، رابووری؛ رابردوویکی پیرووداوا یان گرنگ 3 تو‌ماری به‌رده‌وام و کرؤنؤلؤزیکي رووداوه‌کانی رابردوو (بهره‌ت: به ریگای لایته‌وه، له historia یونانی "history, narrative", له histōr هوه

"learned, پیاوی زیر wise man") ○ 1 تاریخ 2 شرح‌حال: گذشته‌ی پرحادثه 3 هستوری

histosol /'hɪstəsl/ *noun*

(خاک‌ناسی) جزئی خاک یان گلی بیت‌دار peaty به سهرتوینیکی قولی ته‌واو ماکي ئندامی organic material ○ هستوسول

histrionic /,hɪstri'ɒnik, US -'ɑ:nɪk/ *adjective*

1 شانویی، سهره شان 2 ده‌سکرد، ساخته، شانویی، ریایی، خویش‌اندهرانه، درؤ ○ 1 وابسته به نمایش 2 ساختگی، نمایشی

histrionically /-kli/ *adverb*

شانویانه، به شیوه‌ییکي شانویی، خودره‌خهرانه به طور نمایشی، متظاهرانه

histrionism *noun*

رواله‌ت‌بازی، خووانی‌شان‌دان، ریایی ○ وانمودسازی

histrionics *noun, pl.*

1 شانؤگه‌ری 2 هه‌لس‌وکه‌وتی درؤ یان خووانی‌شان‌ده‌رانه، ره‌فتاری درؤیانه، رواله‌ت‌بازی ○ 1 نمایش 2 تظاهر، رفتار ساختگی

hit /hɪt/ *noun*

1 لیدان، پیاکیشان، گورز 2 لیکه‌وتن، ینکا، ئه‌نگاون، لیدان، لیکدان، ینکادان، ینکاکیشان 3 سهرکه‌وتن 4 کاری سهرکه‌وتووانه 5 کوشتن 6 لیدانی توب (له به‌سؤل‌دا) 7 تانه، ته‌شهر، بلار، توانج ○ 1 ضربه 2 خوردن، اصابت 3 موفقیت 4 عمل موفق‌آمیز 5 قتل 6 طعنه، کنایه

hit² /hɪt/ = past and past participle of hit

hit and miss *adjective*

شانسی، به‌خته‌کی ○ شانسی

hit-and-run *adjective*

(لیکدانی ماشین) لیده و هه‌لئ ○ بز و در رو

hitch /hɪtʃ/ *noun*

1 ته‌کان، پال 2 گرئ (قولفه) 3 ویستان 4 گیر، کیشنه، گیرئ، قورئ، گرفت 5 زافه‌رمی و ئه‌مریکا) ماوه‌ی سهریازی ○ 1 تکان، هل 2 گره 3 ایست 4 مشکل 5 مدت سهریازی

hitchhiker /'hɪtʃə(r)/ *noun*

به‌خو‌پایی سواربوو ○ اتواستاپ‌زن

hi-tech = high tech**hither** /'hɪðə(r)/ *adverb, adjective*

adv (کون و وێه‌یی) له‌م شوینه، لیه، به‌م لاوه، نزیک‌تر: People began rushing hither and thither

adj thither هه‌لکه‌وتوو له‌م لاوه یان به‌م لاوه

adv بدین‌جا، بدین سو ○ adj واقه در این سو

hither and thither *adverb*

ئه‌م‌لاو ئه‌ولا، لیه‌وله‌وی ○ این‌سو و آن‌سو

hithermost /hɪðə'məʊst/ *adjective*

نزیک‌ترین، ته‌واو به‌م‌لاوه ○ نزیک‌ترین

hitherto /,hɪðə'tu:, US ,hɪðər'tu:/ *adverb*

تا نیستا، هه تانووکه ① تاکون
hitherward *adverb*, also *hitherwards*
 لیره، لهم شویته ① اینجا

Hitler *noun*
 Adolf Hitler مرؤی زوردار (بنه‌رهت): له ناوی (1889-1945) ریه‌ری حیزبی نازی ئوتریشی زاده، سه‌روکی حکومتی ته‌لماپا ① آدم مستبد 1933-45

Hitlerism *noun*
 هیتلریزم ① هیتلریسم
Hitlerite *noun, adjective*
 لایه‌نگری هیتلیر، هیتلیری ① طرفدار هیتلیر، هیتلری

hit list *noun*
 لیستی بکوزراوان بان قوربانیان (لیستی نه‌و که‌سانه‌ی که ده‌بین بکوزرین یا سزایان له‌سهره و ده‌بین جینه‌جی بکری) ① لیست قربانیان

hit man *noun*
 بیاوکوزی به‌کری گیراو ① قاتل مزدور

hit or miss = *hit and miss*
hit parade *noun*
 لیستی پرفروش‌ترین ریکورده گه‌لی‌یه‌کان ①
 لیست پرفروش‌ترین رکورده‌های مردمی

hit squad *noun*
 ده‌سته‌ی به‌کری گیراو (گروپن له تاوانکاران که بو کوشتنی که‌سن دامه‌زراون) ① هیت‌اسکاد
Hittite /'hitɪt/ *adjective, noun*

adj سه‌ریه هیتی‌یه‌کان، نیم‌راتوری هیتی یان زمانه‌که‌یان 1 n نه‌ندامی گه‌لیکی کون که نیم‌راتوری‌یه‌کیان له ناسیای پیچوک و سوریه له 1200-1700 پیش‌زایین دامه‌زراوند 2 نه‌ندامی گه‌لیکی که‌عانی یان سوریه‌یی باسکراو له کتیبی پیروژدا (سه‌ده‌ی 11 تا 8ئ پیش‌زایین) 3 زمانی هیتی‌یه‌کان، کون‌ترین زمانی سه‌لمنترای هیتند و نه‌ورویایی ① هیتی

HIV /ɪtʃ 'vi/ *abbreviation* human immunodeficiency virus

ئیی‌ئای‌فی ① اچ‌آی‌وی
hive /haɪv/ *noun*
 1 که‌نوو، خلیف، گوریک، پلورره 2 میشه‌کانی که‌نووین، بووره‌ه‌ه‌نگ 3 جینی شلووقایی، شلووقایی، شووتی چره‌به‌ندان، جینی شلووق و قاره‌بالفی 4 چره‌به‌ندان، نابوره ① کسدو 2 زنبورهای یک کندو 3 جای پرازدحام 4 ازدحام
hives /haɪvz/ *noun, pl.*, also *urticaria*

لیر، لیرگ ① کهیر

HIV-positive *adjective*
 ئیی‌ئای‌فی خوینی که‌سنی نه‌رینی‌یه ① اچ‌آی‌وی مثبت

h'm = *hem*
HM *abbreviation* 1 Her Master 2 His Master

1 خاوه‌ن شکو (زن) 2 خاوه‌ن شکو (پیاو) ①
 علیاحضرت 2 اعلی‌حضرت

HMG *abbreviation* Her Majesty's Government

حکومه‌تی خاوه‌ن شکو ① حکومت علیاحضرت
HMI *abbreviation* His or Her Majesty's inspector

(له خویندنگاکانی بریتانیا) ① پشکینەر بازرسی
Hmong /hmɒŋ/ *adjective, noun, pl. same*

adj سه‌ریه گه‌لی همانگ یان زمانه‌که‌یان، همانگی 1 n نه‌ندامی گه‌لی که له چیاکانی باشووری روزه‌هلانی تاسیا ده‌بین 2 زمانی نه‌و گه‌لی ① همانگ

HMS *abbreviation* His or Her Majesty's Ship

که‌شتی هیزی ده‌ریایی بریتانیا، که‌شتی ئینگته‌ره، که‌شتی بریتانیایی ① کشتی نیروی دریایی بریتانیا

HMSO *abbreviation* His or Her Majesty's Stationary Office

(له بریتانیا) نووسینگه‌ی فروشتی بلاوانامه حکومی‌یه‌کان ① دفتر فروش نشریات دولتی

HNC *abbreviation* High National Certificate
 (له بریتانیا) پروانامه‌ی خواربه‌کالیور ① گواهی‌نامه‌ی کاردانی

HND *abbreviation* High National Diploma
 (له بریتانیا، به‌رامبه‌ر به‌کالیور) پروانامه‌ی پیشه‌یی گواهی‌نامه‌ی حرفه‌ای ①

Ho *symbol*, the chemical element holmium
ho /həʊ/ *interjection*

ته! پیاچ! حه‌ح! ① او‌ه
hoagie /'hɔːgi/ *noun*

بابوله‌یین پر له گوشت، پهنیر و سالات ① هوگی
hoar /hɔː(r)/ *adjective*

ماش‌وبرنجی، ره‌ش‌وسپی، بۆز ① جوگندمی
hoard /hɔːd, US hɔːrd/ *noun*

باشکه‌وته، باشه‌مه‌ند، قه‌بوور، گه‌نج، گه‌نجینه، خه‌زینه: *They dug up a hoard of Roman coins* ① اندوخته، ذخیره، گنج

hoarder *noun*
 باشه‌که‌وت‌کەر، خونه‌خور، مال‌گر، مال‌ه‌لگر ① اندوخته‌ساز، محترک

hoarding¹ /'hɔːdɪŋ, US 'hɔːrd-/ *noun*
 1 گیل‌دانمه‌وه، هه‌ل‌گرتن، باشه‌که‌وت‌کردن 2 مال‌گری، مال‌ه‌لگری ① ذخیره‌سازی 2 احتکار

hoarding² /'hɔːdɪŋ, US 'hɔːrd-/ *noun*
 1 دیوار، نه‌رده، به‌ره‌زین (کاتی)، دیواری ته‌خته‌یی، ته‌خته‌به‌ند: 2 ته‌خته‌ئاگاداری، ته‌خته‌ئاگایی، ته‌خته یان جیگای لینان یان چه‌سیاندنی ئاگاداری: *advertising hoardings* ① حفاظ، دیوار تخته‌ای 2 محل چسباندن آگهی

hoarfrost /'hɔː frɒst, US 'hɔːr frɔːst/ *noun*

سیخوار، زوقم، نالشت، خازی ○ بشم

hoariness /'hɔːrɪnəs/ *noun*

کونی، له‌باوک‌وتوویی ○ قدمت

hoarse /hɔːrs, US hɔːrs/ *adjective*

1 گسر، نووساو، گیراو: **a hoarse**
2 cough/cry/scream (دهنگ) گر، گیراو ○ 1
خشن، زمخت 2 دارای صدای خشن

hoarsely /hɔːrsli, US hɔːrsli/ *adverb*

دهنگ‌نووساوانه، به دهنگی نووساوه‌وه ○ با صدای گرفته

hoarseness /hɔːrsnəs, US hɔːrsnəs/ *noun*

نووسای، گیرای، گری ○ گرفتگی، زمختی

hoarstone /hɔːstəʊn/ *noun*

(بریتانیا) پردی سنوری کون ○ سنگ مرزی قدیمی

hoary /'hɔːri/ *adjective* (hoarier, hoariest)

1 (قر) سی، بوز، ماش‌ویرنجی 2 (بنیاده) سهرسپی، پیر، به‌عومر، به‌ت‌مهن، نارفته، به‌سالاجو 3 له‌باوک‌وتوو، کون، سو(و)و.

a hoary old joke ○ **hoary legends** :ancient
○ 1 جوگندمی 2 سالخورده 3 قدیمی

hoary cress *noun*, also pepperweed

whitewort
(رووه‌ک‌ناسی) قاوله [Cardaria draba] ○ ازمک

hoatzin /həʊ'atsɪn/ *noun*

هوآت‌زین، هو(ن)‌اتسین: جورری بالندهی گه‌وره‌ی دارن‌شینی گه‌رمیتانی‌ته‌مریکا

[Opisthocomus hoazin] ○ هواتسین

hoax /həʊks, US həʊks/ *noun*

فیل، درو، تله‌که، شوخی یا گالته‌ی هه‌لفریوتنه، که‌له‌ک ○ کلک، دروغ

hoaxproof /'həʊkspruːf/ *adjective*

له‌خشته‌نه‌چوو، فریون‌ه‌دراو، هه‌لنه‌فریواو ○ فریب‌نخور

hob /hɒb, US hɑːb/ *noun*

1 دیو، درنج، دیوه‌زمه، جنوکه 2 تنبشت کوانوو یا ناگردان. پشت یان پشته‌وه‌ی کوانوو 3 ناچه‌ی سهرکوانوو یان سهرناگردان 4 قالب ○ 1 غول، جن 2 بغل اجاق 3 طاقچه‌ی روی اجاق 4 سبه

Hobbesian /'hɒbzɪən/ *adjective*

سهریه فیلسوفی ساسی ئینگلیسی توماس هابز
Hobbes Thomas (1588-1679) و
فله‌فه‌که‌ی ○ هابزی

hobbit *noun*

ئندامی ره‌گه‌زیک‌ی خه‌یالی هاوشیوه‌ی مروف، گرگن و پین‌مووای، له‌چیروکه‌کانی تالکین Tolkien دا ○ هایت

hobble /'hɒbl, US 'hɑːbl/ *noun*

1 گتیری، شله‌ی 2 گروگرفت، گیر 3 پیوه‌ند، زنجیر، کوسته‌ک، باشیه‌ند، باشین (ته‌سپ، "پیشه‌ند" پش بؤ به‌سته‌وه‌ی ده‌ستی‌یه‌تی) ○ 1
لنگی 2 گرفتاری 3 بخو، زنجیر

hobblebush *noun*

گیاده‌وه‌ن viburnum ته‌مریکای باکووری که هیشووی گولی سی یان به‌مه‌یی به‌ردتی

[Viburnum alnifolium] ○ نوعی گیاه

hobble skirt *noun*

داوینی تنگ (ریگارویشینی ناخوش ده‌کرد، له سالانی 1910 باو بووه) ○ نوعی دامن

hobby /'hɒbi, US 'hɑːbi/ *noun*

1 هابی، حمزکاری، سهرقالی، سهرگه‌رمی، کار بؤ خوشی 2 ته‌سپ یان بارگینی چکوله ○ 1
تفنن 2 اسب یا بابوی کوچک

hobbyhorse /'hɒbiːhɔːs/ *noun*

1 ته‌سی دارین، ته‌سپه‌دارینه 2 بابه‌تی به‌ردل یا دلخواز ○ 1 اسب چوبی 2 موضوع مورد علاقه

hobbyist /'hɒbiɪst, US 'hɑːbɪ-/ *noun*

حمزکار، هایست ○ متفنن

hobgoblin /hɒb'gɒblɪn, 'hɒbgɒblɪn, US 'hɑːbgɑːb-/ *noun*

1 جنوکه، شه‌یتان 2 دیو، خیتو، درنج، ملوژم، دیوه‌زمه، مترده‌زمه ○ 1 جن، شیطان 2 غول، لولو

hobnail /'hɒbneɪl/ *noun*

1 بزماری سهریان، میخی سهریان، نالچه 2 که‌س که که‌وشی بزماریز له‌ین ده‌کا، ده‌هاتی، ده‌شته‌کی، لادینی ○ 1 میخ پوتین 2 دهانی

hobnail boot *noun*, also hobnailed boot

پوتینی بزماریز ○ پوتین میخ‌دار

hobnailed *adjective*

بزماریز ○ میخ‌دار

hobo /'həʊbəʊ, US 'houbɒl/ *noun, pl. hoboes or hobos*

ناواره، ده‌ریه‌دهر، گهرال، مال‌به‌کول، به‌ره‌لا، به‌شارانه‌وه ○ ولگرد، آواره

Hobson's choice /'hɒbsnz 'tʃɔɪs, US 'hɑːb-/ *noun*

ته‌نیار‌یگاچاره، ته‌نیا ریگا، هه‌لیژاردنی زوره‌ملی یان له‌ریی ناچار‌یه‌وه، هه‌لیژاردنی ناچار‌ی (بنه‌ره‌ت: له‌ناوی Thomas Hobson، خانجی ئینگلتیره‌یی، مهرگ 1631، مشته‌ری‌یه‌کانی ناچار ده‌کرد تا سواری نزدیک‌ترین ته‌سپی به‌ر ده‌رگا یین) ○ انتخاب اجباری

hock /hɒk, US hɑːk/ *noun*

(گیانه‌وه‌ران) ره‌فیسکه، ره‌گه‌فیسکه، ره‌مانه، ره‌فیشک، پیچکه، ته‌ژنوی دواوه، وزنک یان جوکی پشته‌وه ○ زانوی عقب

hock /hɒk, US hɑːk/ *noun*

هاک (مهی سبی ته‌لمانیایی: بنه‌ره‌ت: گورای Hochheimer (Wein) ته‌لمانی "مهی) هی

هاک (Hochheim) ○ هاک
hock /hok, US hɑ:k/ *noun*

بارمه، گریو ○ گریو
hockey /'hɒki, US 'hɑ:ki/ *noun*

1 چه مکنانه، هاکی (جورئ کایه که زور شیوهی کاسو یان کاشو دده) 2 (له نهمریکا) هاکی سه رسته هول ○ 1 هاکی 2 هاکی روی یخ
hockey stick *noun*

داری چه مکنانه یا هاکی، دارش قین ○ چوب هاکی
hocus /'hɒkəs / *noun*

خواردنه وهی دهرمان یان بهنگ تیکراو ○ نوشابهی داروزده

hocus-pocus /'hɒkəs 'pɒkəs, US 'hɒkəs 'pɒkəs/ *noun*

1 ورتهی جادوو گهر 2 فیل، فریودان، درو و کلهک 3 چاوبهستی، sleight of hand ○ 1 ورد 2 نیرنگ، فریب 3 تردستی

hod /hɒd, US hɒd/ *noun*

قورکیش، ناوه (نه رت: له hotte فره نسی یه وه "pannier") ○ ناوه

hod-carrier /'hɒd kærɪə(r)/ *noun*

کریکاری قورکیش، ناوه کیش ○ ناوه کیش
hodden /'hɒd(ə)n/ *noun*

(زورتر له سکا تله ند) کراسی زبری له خوری ○ هودن

hodgepodge /'hɒdʒpɒdʒ, US 'hɑ:dʒpɑ:dʒ/ *noun*

چینستی مجیور، تیکله ○ شلم شوربا
Hodgkin's disease /'hɒdʒkɪnz dɪzɪz, US 'hɑ:dʒkɪnz dɪzɪz/ *noun*, also Hodgkin's, Hodgkin's lymphoma

نه خوشی هاجکین یان هاجکیتز: جورئ نه خوشی برمه ترسی شانه له شاوی یه کان lymphatic tissue که ده پیتسه هوی گه وره بوونه وهی رژنه له شاوی یه کان lymph node. جگهر و سپل (نه رت: له ناوی پزشکی ئینگلتسه ره یی Thomas Hodgkin, مهرگ 1866) ○ امروزی

hodiernal /'hɒdi:ə:n(ə)/, US 'hɑ:di-/ *adjective*

(ده گمن) سه ره بره رۆزی نه مری، نه مری ○ امروزی
hodman /'hɒdmən/ *noun*, pl. hodmen

1 کریکاری قورکیش، ناوه کیش 2 نووسه ری به کری گراو ○ 1 ناوه کیش 2 نویندهی مزدور

odometer /'hɑ:domɪtə(r)/ *noun*

رئیتو، مه و دایو ○ مسافت یما
hodoscope /'hɒdɒskəʊp/ *noun*

(فیزیک) ریین (ه) ○ هودوسکوپ

hoe /həʊ, US hoʊ/ *noun*

خاکرن، پاچه کوله، پاچولکه، ینمه ری باخه وانی (ئهلما نی نه رت) ○ کچیل

hoecake *noun*

که یکی پاچه کوله یی (له ناردی گهنه شامی، له بنه رتا له سه رده می پاچه کوله دهرزا) ○ هویک

hog /hɒg, US hɔ:g, hɑ:g/ *noun*

1 به رازی دابهسته، به رازی دهرماله (تیر و خه ساو) 2 مه ری نه براوه 3 بنیاده می چلیس ○ 1 خوک پروای 2 هاگ 3 آدم حریص

hogback *noun*, also also hog's back

بسته به رازه: زنجیره چیا یان گردیکی درو و لیز ○ هاگ بک

hogfish *noun*, pl. same or hogfishes

جورئ ی گه وری ره نگین زورتر له روزاوی ئاتلانتیک په پیداهه یی [Lachnolaimus maximus و جوره گانی ترا] ○ هاگ فیش

hog(ge)rel *noun*

شهک، مه ری دووبه هاره یان دووساله ○ گوسفند دوساله

hogget /'hɒɡɪt/ *noun*

به رخی یه که به هاره یا یه که ساله ○ به ری یه ساله

hoggin /'hɒɡɪn/ *noun*

تیکه له یی له زین و چه بو دارشتی بنکی ریگا ○ هویگ

hoggish /'hɒɡɪʃ/ *adjective*

1 چلیس، نهوسن 2 به راز رهفتار، رهفتار به راز hoggishly /'hɒɡɪʃli/ *adv*

به رازانه: (hog-like adj) ○ 1 حریص 2 خوک منشی

Hogmanay /'hɒgməneɪ, US 'hɑ:gmə'neɪ/ *noun*

هاگمیتنی، هوگمانای (= چه زنی شه ری سالی نوئ پ.ت. له سکا تله ند) ○ هوگمانای

hog-nosed bat *noun*

شه مشه کویره ی لووت به رازی: جورئ یی میزووخور، ره سه نی تاپله ند [Gracemycteris thonglongyai] ○ نوعی خفاش

hognose snake *noun*

ماری لووت به رازی: جورئ ماری لووت قیتی بی وهی ره هول لیده ری نه مریکایی [توخم Heterodon: چه ندین جون] ○ نوعی مار

hognut *noun*

hog plum *noun*

1 داریکی کاریبایی به به ریکی زه رده وه [Spondias mombin] 2 داریکی نه مریکایی به رتال [Ximemia americana] ○ نوعی درخت

hog's back = hogback

hogshead /'hɒgzhed US 'hɑ:gzhed/ *noun*

1 به مریلی گه وره، هاگزه ند، شا کوس، شاه مریل، شا بوشکه 2 یوانه ی شله، به رامبه به 50 گالون له بریتانیا، 62 گالون له نه مریکا) 3 کوپه ○ 1 بشکه ی بزرگ، هاگزه ند 2 هاگزه ند 3 خمره

hogwash /'hɒɡwɒʃ, US 'hɑ:gwa:ʃ/

'ha:g-, -wɔ:ʃ/ *noun*

قسه‌ی هیچ، قسه‌ی قور، هه‌لیت و بلیت، شرم و برم
چرت و پرت

hogweed /'hɒgwi:d/, US 'hɔ:g-, 'hɑ:g-/ *noun*, also cow parsnip

شه‌مال گیر؟ قاقلی به‌ه‌مار؟: جوړی بزاری
گول‌سپی گه‌وره له تیره‌ی parsley (توخم
Heracleum: چهن‌دین جوړن) نوعی گیاه
هرز، گلبر

hoi polloi /hɔɪ pə'loɪ/ *noun*, pl.

خه‌لکی ناسایی، خه‌لکی ره‌مه‌کی عوام‌الناس

hoisin sauce /'hɔɪzɪn/ *noun*
جوړی سوسی سووری تاریک و تیز، له دهنکی
سویا دروست ده‌کړئ، چینی په‌کان به‌کاری دین
نوعی مس

hoist /hɔɪst/ *noun*

1 (ده‌زگا) گران‌کیش، به‌رزک‌ره، هویت
2 نه‌دازه‌ی کیش‌راوی یا نه‌لین‌راوی 3 پال، ته‌کان
(ب.ت. کانی هه‌ل‌جوون به‌سهر دیواردا) 4
ده‌سه‌نالاين که وه‌کوو نیشانه‌ی هه‌ل‌ده‌کړئ 5
دری‌ی نالا یا باده‌وه‌ی 6 هه‌ل‌نن، به‌رزک‌دنه‌وه،
هه‌ل‌کیشان 7 ارجنیل، نقاله 2 مقدار کشش 3
هل 4 و 5 هویت 6 عمل بالا‌بردن یا کشیدن

holty-toity /hɔɪti 'tɔɪti/ *adjective*
به‌لووت و پووت، به‌فیز، لووت‌به‌رز، به‌ده‌مار،
highfalutin عاده‌ای

Hokan /'həʊkən/ *noun*, *adjective*
n کومه‌لی نه‌ زمانانی سوورپستی کالیفورنیا و
روژاواي مه‌کسیکو adj سهر به‌و خیزانه زمانی به
وادانراوه هوکان

hokey-pokey /həʊki 'pəʊki/, US 'hɔʊki
'pouki/ *noun*

(نافه‌رمی) به‌سته‌نی هه‌رزانی فروشه‌رانی
سهریگا بستنی دوره

hoki /'həʊki/ *noun*

جوړی ماسی خوراکی که‌ناره‌کاني باشووری
نیوزیلند، پنه‌ندی به‌ hake که‌کانه‌وه هه‌به
[Macruronus novaezeelandiae] هرکی

hokku /'hɒku:/ = haiku

hokonui /'hɒkənui/ *noun*

(نیوزیلند) ناره‌قی دل‌وین‌راوی قاچاخی ب.ت.
ویسکی هوکونوی

hokum /'hɒkəm, 'hɒu-/ *noun*

1 هه‌لیت و بلیت، قسه‌ی قور، قسه‌ی پروپوچ
2 شان‌نامه‌ی فشه یا نه‌سره‌ره‌کی، فیلم‌نامه‌ی
فشه یا نه‌ه‌که 1 چرت و پرت، مهمل
2 نمایش‌نامه‌ی آبکی، فیلم‌نامه‌ی آبکی

hol(o)- *prefix*

یشگر: ته‌واو، ره‌به‌ق، گشت، به‌ته‌واوه‌تی
(به‌ره‌ت: له holos یونانی به‌وه "whole")
پیشوند: تمام، کامل، تمام

Holarctic /hə(ʊ)'lɑ:kɪk/ *adjective*

(گیانه‌وه‌رناسی) سهر به‌ناوجه‌یه‌کی جوگرافیای
گیانه‌وه‌ری که‌ه ناوجه‌کاني Nearctic و
Palaeartic داده‌گری هولاکتیک

hold /həʊld, hould/ *noun*

1 گرتن، چنگ‌لنی گیر کردن، ده‌سینه‌و گرتن،
Make sure you've got a steady hold: grip
2 on the camera راگرتن 3 جی‌پن، جی‌ده‌س،
چنگای گرتن (بروانه foothold, handhold و
She put her foot firmly in the (toehold
4 hold and pulled herself up جی‌به‌نا، جی‌به‌نا،
دالده 5 قه‌لا، که‌لات 6 زین‌دان، به‌ندی‌خانه 7
ده‌س‌رویش‌وویی، ده‌سلات، هیز، کوت‌وول: He
8 struggled to get a hold of his anger
(زور‌انبازی) هولد 9 ده‌سک، ده‌سه‌گیره 1
گیرش 2 نگهداری 3 جای گرفتن 4 پناه‌گاه 5 قلعه
6 زندان 7 نفوذ، تسلط 8 فنی در کشتی 9 دستگیره

hold /həʊld, hould/ *noun*

(که‌شتی یا فروکه) عماری که‌لوپه‌ل انبار‌کالا
holdall /'həʊldɔ:l, 'hɒu-/ *noun*
(ری‌بواری یا نه‌سهر) جانتا، جامه‌دانه، کیف،
ساک ع ساک، کیف

holdback /həʊld'bæk/ *noun*

1 گیر، قورت، کوسپ، ته‌گه‌ره 2 گیره 3 قایش
یا نه‌لی به‌ستی نه‌سپ به‌عه‌به‌بانه یا نه
کالیک‌مه 1 گیر، بند، مانع 2 گیره 3 هولد‌بک

holder /'həʊldə(r), 'hɒu-/ *noun*

1 خاوه‌ن، خینو، خودان، راکر: a
2 a job holder licence holder
ده‌س به‌سهر راکر 1 صاحب، دارنده، نگهدار 2
اشغال‌کننده

holdfast *noun*

قولاپ، گیره، مه‌نگمه ع چفت، گیره

holding /'həʊldɪŋ, 'hɒu-/ *noun*

1 ملکی به‌نیجاره‌دراو، زه‌مین نیجاره‌یی 2
(holdings /'həʊldɪŋz, 'hɒu-/ دارایی، مال،
نه‌نوا، سامان 1 زمین اجاره‌ای 2 (در جمع) دارایی

holding company *noun*

کومپانیای سهر‌مایه‌نانه‌وه، کومپانیای
خاوه‌ن‌ستاک یا خاوه‌ن‌به‌ش یا خاوه‌ن‌پشکه‌کان،
ناوکویی بالا‌ده‌ست ع شرکت صاحب سهام

hold-up /'həʊld ʌp/ *noun*

1 هه‌لو‌هسته، گیر، ری‌لنی گرتن، نه‌نیشتن،
راگرتن، وه‌ستادن، به‌ند کردن: What's the
2 hold-up? دزی به‌چه‌ک، چه‌ته‌گه‌ری 1
وقفه، مانعت، توقیف 2 سرفت مسلحانه

hole /həʊl, houl/ *noun*

1 کون، بوودر، خره‌ک (له دیوار ...) کونج،
که‌له‌بر، که‌لین، چال، قولکه، کندر، قولر: the
2 hole in the ozone layer ته‌نگ‌وجه‌له‌مه،
گیرو‌گرفت، گنجه‌ل، ناسته‌نگ 3 (هی

تر لهوی دۆزرانهوه) ◌ هولیم

holm-oak *noun*

(دار) هه میشه سهوز، بهروو، نه ره؟ [*Quercus*]
◌ بلوط *ilex*

holoandric *adjective*

سه ربه ئه و تاییه تمه ندی به بوماوه یی به که تنیا له باوکه وه یان تیرینه وه بۆی ماوه ته وه (دزی هولواندریک) ◌ *hologynic*

holoblastic *adjective*

ته وادواتلیشاو، ته واداقلیشاو: خواوه نی قلیش یان تلیشی ته واد *complete cleavage* ته واد تیکرای هیلکه دابهش ده کا بۆ نیو بلاستومیره جیاواز و لیک جیاکان (بروانه *meroblastic* ته وادواتلیشاوانه) ◌ *holoblastically* *adv*

holocaust /'holəko:st, 'hɑ:lə-, 'houlə-/ *noun*

1 تیاچوون (له بهر سهووتانیکی گه وه ره) سهووتانی گشتی یان تیکرای 2 هه لته کانی ژبانی مروفا به تی، کاوله سوون، ویرانی، خاپووریوون 3 (Holocaust) جوو (له که) کوزی، کومل کوزی جووله که کان (به شتیه ی ریکخراو و سیماتیکی، له لایهن نازی به کان و بهرله و به درژایی شه ری جیهانی دووه، واتسا 1930-1940)، کوشتاری به کومله خه لک، ب.ت. genocide 4 (میژوویسی) قوربانی سهووتنراو (له مهروادا *altar* هه جووه کان: *holocaustic adj* *holocaustal adj* به نه ره ت: *late holocauste* له *holocauste* فهره سی کون، به ریکای *late holos* له *holocauston* یونانی، له *kaistos* + "تیکرا" *kaistos* "سهووتنراو"، له *kaiein* "سهووتاندن") ◌ 1 قتل عام با حریق 2 انهدام 3 (با H) کشتار یهودیان: قتل عام 4 هولوکاست

Holocene /'holəsi:m/ *noun, adjective*

(زه وی ناسی) ئیستاگار، ته واونوی، سه ربه قوناخی ئیستا (ده وری به ری 10,000 سال له وه پینش که *Pleistocene* به وادا دی) ◌ هولوسن

holocrine *adjective*

1 (رژینه یی) دهردانی ئازاد ده کا که به ره ره می خانه شی که ره وه گانه 2 (دهردانی) له لایهن رژینه ییکی واوه ئازاد کراوه ◌ هولوکرین

holoenzyme /'holəu'enzam/ *noun*

(زینده کیمیا) هولونازیم، هه ویتیه ته واد: هه ویتیه یی که له لیکدانی *apoenzyme* و *coenzyme* ییکهاتوه ◌ هولونازیم

Holofernes *noun*, late Latin, from Greek *Holophernēs*

هولوفیرنیز: ژیرالیکی Nebuchadnezzar که سه رکر دایه تی له شکر ناسووری به کان به دزی ئیسرایل ده کرد و له خه ودا له لایهن Judith سه ری په رتیرا ◌ هولوفرنز

hologamete *noun*

گامیتی ته واد، ته وادگامیت ◌ هولوگامت

hologamous *adjective*

سه ربه زینده وه ری که ته واد خانه زاوژی به نه ی هه یه که له (باری) نه ندازه و ییکهاته وه شتیه ی خانه له شی به کان *somatic* ده دن ◌ هولوگاموس **hologram** /'holəgræm, 'hɑ:l-, 'houl-/ *noun*

هولوگرام: ویتیه ییکی سی لایه ی که به شتیه ی له یزیری ده گسری (*holographic*)

holographically *adv* هولوگرامه کان: *holography* *n* ◌ هولوگرام

holograph /'holəgrɑ:f, 'hɑ:ləgræf, 'houl-/ *noun*

خونووسو، خودنووس (به لگه یی) که به دهستی خودی نو سه ره که ی نو سه راوه) ◌ خودنوشت

hologynic *adjective*

هولوزینیک: سه ربه ئه و تاییه تمه ندی به بوماوه یی به که تنیا له دایکه وه یان مینیه وه بۆ ماوه ته وه (دزی هولواندریک) ◌ هولوزینیک

holohedral *adjective*

ته وادوورو، ته وادواتست (وه ک کریستالی) ◌ هولوهدرال

holometabolism *noun*

ته وادامالکاو، ته وادو فریدای (که راژ یان توخ، گورانی ته وادوی میژووه کان) ◌ دگر دسی کامل حشرات

holometabolous *adjective*

ته وادامالکاو، ته وادو فریدای (که راژ یان توخ، گورانی ته وادوی به سه رها توه (میژووه کان) ◌ دارای دگر دسی کامل

holophrasis /'holə'freɪsɪs, 'hɑ:lɑ:'fræsɪs/ *noun*

(زمانه وانی) هولوفره سیس (دهسته وشه یی به وشه یی، بۆ نمونه کاتی منال ده گری و داوی شیر ده کا ده لئ "مه مه" یانی دایه وه ره مه مکم ده یه: *holophrastic* /'holə'fræstɪk, 'hɑ:lə-, 'houlə-/ *adj* ◌ هولوفراسیس، هولوفرز

holophyte *noun*

خوخوری، گیاخوری ◌ گیاهخواری **holophytic** /'holə(u)'fɪtɪk/ *adjective*

(زینده ناسی) خوراکي خوی له رووه کی سهوز به دهس دیتی، خوخور *autotrophic* گیاخور، (رووه کی) وزه ی خوی له سینتیناندنی ماک و مه تر یاله ناندنای به کان به دهس دیتی ◌ گیاهخوار **holothurian** /'holə(u)'θjuəriən/ *noun, adjective*

(گیانه وه ناسی) *n* خه یاری ده ریایی *adj* سه ربه دهسته ی خه یاری ده ریایی (له ناوی توخمی (لاتینی نوئی) *Holothuria* (به نه ره ت: له

holothourion یونانی، ناماز به جوری
adj **n** راب دریایی

وابسته به رده‌ی راب دریایی

Holothuroidae /hɒlə(ʊ)θjʊəˈɔɪdɪə/ **noun**

(گیانه‌ورناسی) له ده‌ستی خه‌یاری ده‌ریایی،

سه‌ریه‌و ده‌سته گیانه‌وره‌انه‌ی که خه‌یاره

ده‌ریایی به‌کان ده‌گرتیه‌و **n** راب دریایی

holotype **noun**

(رووه‌ک‌ناسی و گیانه‌وره‌ناسی) نمونه‌یی که

نووسه‌ر یان زانسته‌وانی بؤ پاس‌کردن یان

ناساندنی جوریکی تازه یان ده‌سته‌یی له

گیانه‌وه‌ر و گیا و رووه‌ک دیاری ده‌کا

(holotypic **adj**): سه‌ریه (holotype) **n** مولوتپ

holozoic **adjective**

جیاخو، یتیکانه‌خو heterotrophic **n** ییکانه‌خوار

hols /hɒlz, haɪlz/ **noun, pl.**

(له بریتانیا، نافه‌رمی) روزانی پشو **n** تعطیلات

Holstein /ˈhɒlstain, -stɪn, 'houl-/ **noun**

هالستین، هولشتاین (مانگای به‌له‌کی ره‌سه‌نی

به‌شیر) **n** هولشتاین

holster /ˈhɒlstə(r), 'hou-/ **noun**

جی‌ده‌مانچه، به‌رگه‌ده‌مانچه (له چهرم) **n** جلد

هفت‌تیر

holt /ˈhəʊlt/ **noun**

1 کونی سه‌گلاو یان سموره‌ی ناوی 2 **noun** **grip**

hold **n** لانی سمورابی

holt /ˈhəʊlt/ **noun**

(کون) یتسه‌لان، گرد یان ته‌یی یتسه‌لانی، یتسه‌ی

سه‌رتپ یان سه‌رگرد **n** یتسه، یتسه‌ی روی ته‌

holus-bolus /ˈhəʊləsˈbəʊləs/ **adverb**

به‌کجی، به‌ک‌ته‌کان، به‌ک‌ئی، به‌جاری:

she put it back, -lus-bolus, in her pocket

— Wilkie Collins **n** یک‌جا، یک‌مرتبه

holy /ˈhəʊli, 'hɒli/ **adjective** (holier, holies)

پیروز، خودایی، دینی، پاک، پاکز، پارزگار،

به‌دین، له‌خوارس، خاوه‌نی تایه‌تمه‌ندی

خودایی: **n** *a holy temple* **n** *holy prophets*

n (holily **adv**) **n** *holy scripture* **n** *holy love*

مقدس، قدسی، میرا، پرهیزکار

holy alliance **noun**

به‌کیتی پیروز **n** اتحاد مقدس

Holy Bible **noun**

کتبی پیروز (دینی کریستانیه‌ت) **n** کتاب مقدس

holy book **noun**

کتبی پیروز، په‌تووک پیروز **n** کتاب مقدس

the Holy City **noun**

ئورسه‌لیم، پیروزشار، شاری پیروز **n** بیت‌المقدس

Holy Communion = Communion

Holy Cross Day **noun**

جه‌ژنیک کریستانیه‌ته، 14 ی سیتامبر ده‌گیری

n یکی از اعیاد

holy day **noun**

(holy days) روزی پشووی دینی یان ئایینی،

روزانی پیروز **n** تعطیل مذهبی، (در جمع) ایام

متبرکه

holy day of obligation **noun**

جه‌ژنیک پیروزی کاتولیکه‌کانه (یان کلیسه

کاتولیکه‌کانی رومه) که له‌و روزه‌دا نابنی کار

بگن **n** هانی دی اف آلیگاسیون

Holy Family **noun**

خیزانی پیروز **n** خانواده‌ی مقدس

the Holy Father **noun**

پاپ، باوکی پیروز، باوروز **n** پاپ

the Holy Ghost = the Holy Spirit

Holy Grail = Grail

Holy Joe **noun**

1 (نافه‌رمی) پیای به‌دین 2 پیایکی ئایینی

1 مرد پارسا 2 روحانی

the Holy Land **noun**

ولاتی پیروز **n** سرزمین مقدس

Holy Name **noun**

ناوی پیروز **n** اسم مقدس

Holy Office **noun**

دادگای بشکین **n** دادگاه تفتیش

the holy of holies **noun, pl.**

پیروزی پیروزان، (کون) شوینی پیروز، پیروزکا

n قدس‌الاقدا، مکان مقدس

holy orders **noun, pl.**

پله یان پوسته پیروزه‌کان **n** درجات مقدس

holy place **noun**

شوینی پیروز (به‌رستگه‌ی جووله‌کان، ئورسه‌لیم)

n مکان مقدس

the Holy Roman Empire **noun**

ئیمپراتوریای پیروزی روم (سه‌ده‌ی نوبه‌م تا

1806 ی زایینی، زورتر ئیتالیا و ئه‌لمانای ئیتا)

n امپراتوری روم

Holy Rood Day **noun**

جه‌ژنیک کریستانیه‌ته، 3 ی مایس ده‌گیری

n یکی از اعیاد

Holy Saturday **noun**

شه‌مه‌ی پیروز **n** شنبه‌ی مقدس

Holy Scripture = the Bible

the Holy See **noun**

فاتیکان، بنکه‌ی پاپ، پله‌ویایه‌ی پاپ

n واتیکان، مقام پاپ

the Holy Spirit **noun**

گیانی پیروز، روجی پیروز، گیانی خودایی

(خودا له شتویه گیان و روحی به‌ینی دینی

کریستانیه‌ت) **n** روح‌القدس

holystone /ˈhɒlistəʊn/ **noun**

پشته‌شوره (زیخ‌وبه‌ردی نهرم بؤ شته‌وه‌ی پشی

کشتی، رهنه لهر نهوه بئ به چوک دادانهوه
نهو کاره یان ده کرد) سگ عرشه شونی

Holy Thursday noun

1 (کلنسی کاتولیکی روم) پینچه شهمه ی بهر
جهزته فتره 2 (کلنسی تهنگلیکان) روژی
هه لکشانی مه سیج پینچه شنبه مقدس

holy war noun

شهری پیروز جهاد

holy water noun

ناوی پیروز آب مقدس

Holy Week noun

حهوتوی پیروز هفتی مقدس

holy will noun

ویستی پیروز اراده ی مقدس

Holy Writ noun

1 کتیی پیروز 2 نووسراوه یان ده ستووری
ته واوراست 1 کتاب مقدس 2 وحی منزل

Holy Year noun

سالی پیروز سال مقدس

hom /'həʊm/ noun, also homa /'həʊmə/

ناوی گیای soma که لای زهرده شتی به کان
خواردنه و به کی پیروز بوو (به تهوت): له hūm
فارسی یان haoma نافهستی هوم

hom(o)- prefix

پیشگر: 1 لیکچوو، هاوشیوه، هه مان، هه رنهو،
هاو: 2 homogametic هاوهره گه زیساز:
homoerotic (به تهوت): له homos یونانی یهوه
"same" پشوند: 1 مثابه، هه مانده، شیه،
هه مان، هم 2 هم جنس یاز

homage /'hɒmɪdʒ, 'hɑ:m-/ noun

1 به نیشانه ی ریز، دهس به سنگی، دهسته و نه زهر:
They stood in silent -ge around the grave
2 ریزلینان، ریزگرتن، کورنش، پاته 3 به یمان
(بهستن) 1 ادای احترام 2 تقدیر، تعظیم 3 بیعت

bombre /'ɒmbrei, 'ɑ:mb-/ noun

(نافه رمی و ب.ت. له تهمریکا) مرو، کابرا،
بنیادهم، کس، زهلام، پیاو آدم، شخص، مرد

homburg /'hɒmbɜ:ɡ, 'hɑ:mbɜ:rg/ noun

کلاوی هامبورگی کلا، هامبورگی

home /'həʊm, 'hɒm/ noun, adjective, adverb

1 مال، یانه 2 خیزان، مالبات: She came
3 from a violent home زید:
Kurdistan is home to over 30 million
4 people سه رچاوه، لاتهک، بهنما، زیدهر،
ناخترگه، جی، ژیارگه، بوو، جیوار، ژینار،
ژینگه، بهنجی، جیتی سروشتی: Greece, the
5 home of democracy (له کایده) شار 1
adj مال، خانه کی، خومالی، نئوخوی،
home a home computer home movies
products for the home market cooking

home news/affairs (دزی) foreign و

(overseas) 2 به تهوتی adv مال، بو مال، له مال،
بو ولاتی خوی، له جینگای خوی: Come on,
it's time to go home 1 n خانه 2 خانواده 3
وطن، مین 4 خاستگاه، زادگاه، زیستگاه 5 هوم
adj 1 خانگی، داخلی 2 اصلی adv به خانه، خانه،
در خانه، به وطن خویش، سر جای خود

home base = home plate

homebody /'həʊmbɒdi, 'həʊmbɑ:di/ noun, also homebird

خانه کی، خانه بگیر، له مال داکسوتراو،
له مال چرگه نه کردو، مال (و) خوشه ویست،
لانه گیری مالی، مال گیر (ه): We're just
homebodies who like staying home
watching TV خانه دوست

home-born /'həʊm bɔ:n/ adjective

سروشتی، خومالی، رهمن طبیعی

homebred /'həʊmbred/ adjective

نیشتمانی، خومالی، نابسانی، ناینگانه، خومانه،
indigenous مهنی، غیریگانه

home brew noun

بیره ی مالی، ناوجوی خومالی یان خانه کی
ایجوی خانگی

home-brewed adjective

(بیره) خومالی، له مال دروس کراو خانگی

homebuyer /'həʊmbaɪə(r), 'həʊm-/ noun

مالک (= که سی که خه ریکه مالی ده کری) خریدار خانه

homecoming /'həʊmkamɪŋ, 'həʊm-/ noun, adjective

(دوای ماوه به کی دوو دریز) گه بیشته و به مالی،
گه پانه بو مالی، به ریکای ماله و: She felt
no sense of homecoming بازگشت به خانه

home computer noun

کامپیوتری ماله و یان مالی یا خانه کی کامپیوتر خانگی

the Home Counties noun, pl.

(هه ریم و) به له بهندی ده و رو به ری له ندهن مناطق مجاور لندن

home economics noun, pl.

مالداری، به وانی تدبیر منزل

home from home noun

جیتی وه ک مالی خو یا به ناسو و ده ی مالی خو:
The guests are made to feel that the hotel
is a -e from home جایی مثل خانه ی خود آدم
the home front noun

ناله شکری به کان، سیفله کان (له ولایتیک و له
دهمی شهردا) پشتی به ره، به ره ی نئوخوی
غیر نظامیان، پشت جبهه

homegirl /'həʊmɡɜ:l, 'həʊmɡɜ:rl/ =

homey

home-grown adjective

خومالی، نیوخوی، پهرهمهاتوو له ناوهوه:
home-grown tomatoes داخل

the Home Guard noun

نیشتان یارتر، ولات یارتر، هیزی ندرتهشی
خوبهخش: له بریتانیا، له 1940 بو بهرگری کردن
له ولات بهدزی پهلاماردهران نیروی داوطلب

home help noun

دواکه بیانوو، ناوهل که بیانوو، یاربدهدهری
که بیانوو مال (زن) کمک کار

homeland /'həʊmlənd, 'həʊm-/ noun

نیشتان، ولاتی باوایران، ولات، زید

homeless /'həʊmləs, 'həʊm-/ adjective, noun

The adj بین مال و حال، ناوړه، دهریده، پریوه:
scheme has been set up to help homeless

(the homeless) n people خه لک

helping the homeless بین مال و حال: adj

homelessness /'həʊmləsness, 'həʊm-/ n

بین مال و حال، ناوړه، دهریده، پریوه: adj

amongst young people has risen to record

levels between adj بین خانمان، آواره n مردم بی خانمان

homelike /'həʊmlaɪk/ adjective

وهک مالی خوی مثل خانه خود

home loan = mortgage

homely /'həʊmli, 'həʊm-/ adjective

(homelier, homeliest)

1 ساده، بین غدل و غهش، بین قهله و دله، ناسایی،

The hotel has homely cooking: داسووده:

a lovely homely feel to it 2 (نهریکا)

ناحهز، ناشیرین: a homely child 1 ساده،

معمولی، راحت 2 زشت

homemade /'həʊm'meid/ adjective

خومالی، خوکرد: me-made jam خانگی

homemaker /'həʊmmeɪkə(r), 'həʊm-/

noun

خاتوونی مالدار، که بیانوو مال، بنهوانی مال

homemaking n: مالدار، بنهوانی) خانم

خانه دار

home move noun

فیلمی خومالی، فیلمی مالوره یان بو مالوره

فیلم خانوادگی

homeochromatic adjective

هاوړه رنگ، یه کړه رنگ هم رنگ

Home Office noun

1 (له بریتانیا) وهزاره تی نیوخو 2

a guide to (office) نووسینگه مال:

equipping and furnishing your office

1 وزارت کشور 2 (home office) اداره ی خانگی

homeopath /'həʊmiəpəθ, 'həʊm-, 'həʊ-

'ha:m-/ noun

هومیوپاس، هامیوبات هومیوبات

homeopathic /'həʊmiə'pæθɪk, 'həʊm-,

'həʊm-, 'ha:m-/ adjective

هومیوپاتیکی: -pathic treatments

homeopathic remedies medicines

(homeopathically adv)

homeopathy /'həʊmi'ɒpəθi, 'həʊm-,

'həʊm-'pəθ-, 'ha:m-/ noun

هومیوپاسی، هامیوباتی (= سیستمی پزشکی

چاره سرکردنی نه خوشی به کان به هوی پندانی

پریکی که می ماک و دهرمانی سروشتی که له

کهسانی ساختا نیشانه کانی نمو نه خوشی به بدی

دیشی، زورتر بهدزی allopathy

(homeopathist n) هومیوباتی

homeosis /'həʊmi'əʊsɪs/ noun, also

homoeosis pl. homeoses /-sɪz/

(زنده ناسی) هومیوسیس، هومیوز: جینگورکینی

نه ندانم له شتوه راسته قینه خوی به شتوه ی

نه ندانمیک تر له هه مان زنجیره، ب.ت. له

ماوای mutation دا (homeotic adj)

هومیوسیس، هومیوز

homeostasis /'həʊmiəʊ'steɪsɪs, 'həʊm-/

noun, pl. -eostases /-sɪz/, also homeoostasis

هومیوستاسیس، هاوسهنگی له شتی: راگرتنی

هاوسهنگی ینکی جینگیر، ب.ت. به ریگای

کومه له رهوت و پرسه ینکی کار نه ندانم ناسی به ره،

رهوتی که له ودا لهش له بهرامبر گورانده کانداه به

مه بهستی راگرتنی بازو و خوی نو لهش کار دنده و ی

دهبی، وهک پله ی گرمی (homeostatic adj)

سهر به هومیوستاز: (homeostatically adv)

هومیوستاسیس، هومیوستاز

homeotherm /'həʊmiə(θ)'θə:m/ noun, also

homiotherm

(گیانه و هرناسی) هومیوترم: زنده و هری که

گهرمی له شتی له ناستیک جینگیر دا به هوی

جالاک میابولیکه وه راده گری (زورتر له

بهرامبر poikilotherm دا: homeothermal

homeothermy: homeothermic adj: adj

(n) هومیوترم

homeowner /'həʊməʊnə(r), 'həʊmou-/

noun

خواه من مال صاحب خانه

homepage noun

مالیه روم بیج

homeplate noun, also home base, US also

plate

هوم پلایت (له یاری به یسول دا) هوم پلایت

homer /'həʊmə(r), 'həʊm-/ = home run

Homeric /'həʊ'merɪk/ adjective

1 سهر به هومیز، هومیزی: نووسراوه و

ههلبه‌سه‌کانی، سه‌دهی هه‌شته‌می پیتش‌زاین 2
سه‌ربه سه‌رده‌می مه‌فره‌غی یۆنان هه‌روه‌ک که
له‌و هه‌لبه‌سه‌نه‌دا باس کراوه (Homericallly
(adv) هومری

home rule noun

خۆبه‌پۆه‌به‌ری هه‌خۆگرده‌نی، خۆده‌مختاری

home run noun

هوم‌ران (له یاری به‌پس‌بۆله‌دا) هوم‌ران

homeschooling noun

خویندنی خویندنگای نیوخوینی هه‌خۆبه‌نی
مدرسه‌ی خانگی

Home Secretary noun

(له بریتانیا) وه‌زیری نیوخو، شالیاری ناوخو
وزیر کشور

homesick /'həʊmsɪk, 'həʊm-/ adjective

دلنه‌نگی نیشتمان، غه‌ریب، کۆلیل، دلبر: I felt
homesickness) homesick for Kurdistan
n: ده‌ردی دووری، هه‌سه‌می دووره‌ولانی،
دله‌نگی کردن به‌وولات، کۆلیلی، غه‌ریبی،
دلبری: A great wave of homesickness
swept over me هه‌سه‌می غه‌ریبه‌ده

homespun /'həʊmspən, 'həʊm-/ noun

1 ساده، ساسایی، ساکار، سه‌ره‌تایی، مالچن،
له‌ماله‌وه‌چنراو، ماله‌نه، ده‌سچن: homespun
2 philosophy پارچه‌ی مالچن یان ده‌سچن،
پارچه‌ی خۆمالی یا مالکرد 1 ساده، معمولی،
بافته‌شده در خانه، ده‌ست‌ریس 2 پارچه‌ی ده‌ست‌ریس
homeshead /'həʊmsted, 'həʊm-/ noun
1 کۆشک‌به‌ره، خانووبه‌ره 2 زه‌وی (کشت‌وکال)
ئه‌سیاره (له لایه‌ن ده‌وله‌ته‌وه ب.ت. ئه‌مریکاه)
1 خانه با زمین مزروعی 2 هوم‌استید

homesteader noun

هوم‌ستیدیر (که‌سه‌ن که له‌سه‌ر په‌له‌ زه‌ویی کار
ده‌کا) هوم‌استیدیر

home straight noun, also home stretch

1 دوابه‌شی پیتش‌کێن 2 دواقوناخ، دواپه‌نه‌شی
پیتش‌کێن (تزیگ به‌هێلی کۆتایی) تزیکی
هێلی کۆتایی 3 کۆتایی کار، ناخروونوخری کار،
دواپه‌نه‌کاتی کار 1 آخر مسابه‌ه 2 مرحله‌ی
پایانی 3 آخر کار

home team noun

ده‌سه یان تیمی خانه‌خوئ تیم میزبان

hometown /'həʊmtaʊn, 'həʊm-/ noun

شوینه‌زا، زید هه‌محل تولد

home truth noun

راستی تال، راستی ناخوش هه‌حقیقت تلخ

home video noun

فیلمی نیومال، فیلمی خۆمالی یان خیزانی
فیلم خانوادگی

homeward /'həʊmwəd, 'həʊmward/ adjective

به‌ریگای ماله‌وه، رووه‌ومال، به‌ره‌و مالی: the
homeward journey هه‌سه‌می به‌سوی خانه

homewards adverb, also homeward

به‌ریگای ماله‌وه، به‌ره‌و مالی: We were
homeward bound at last به‌سوی خانه

homework /'həʊmwɜ:k, 'həʊmwɜ:rk/ noun

مه‌شو: I still haven't done my geography
homework هه‌سه‌می تکلیف

homey /'həʊmi, 'həʊmi/ adjective
(homier, homiest)

وه‌ک مالی یان ماله‌وه، خۆمانه، ئاسووده: The
a hotel had a nice, homey atmosphere
restaurant with a homey atmosphere
(homeyness or hominess n) مثل خانه‌ی
خود، مانند خانه، راحت

homicidal /,hɒmɪ'saɪdl, 'hɑ:m-/ adjective
1 سه‌ربه پیاوکۆزی 2 پیاوکۆز، بکۆز (-cidally
adv) 1 وابسته به‌آدم‌کشی 2 آدم‌کشی

homicide /'hɒmɪsaɪd, 'hɑ:m-/ noun

1 پیاوکۆزی، بکۆزی، کۆشتن‌کاری 2 پیاوکۆز،
کۆشتن‌کار، بکۆز 1 آدم‌کشی، قتل 2 آدم‌کشی
homiletic /,hɒmɪ'letɪk/ adjective, also
homiletical

نامۆزگاری‌یانه، شیه‌وی نامۆزگاری ده‌دا؛ سه‌ربه
هونه‌ری نامۆزگاری، هه‌روه‌ها preachy هه‌روه‌ه‌ای

homiletics noun, pl.

هونه‌ری نامۆزگاری هه‌سه‌می فن موعظه

homiliary /hə'mɪliəri/ noun, pl.
homiliaries

نامۆزگاری‌نامه، شیره‌ت‌نامه کتاب موعظه

homily /'hɒmɪli, 'hɑ:m-/ noun, pl.

homilies
نامۆزگاری، شیره‌ت: I don't need a little
homily from him about how to lead my
life homilist n (also preacher) نامۆزگار،
شیره‌نه‌ن (دینی) موعظه

homing /'həʊmɪŋ, 'həʊm-/ adjective

1 (هینتیک) هیلانه‌دۆزی 2 (مووشه‌ک،
تورپیندو) ئامانج‌پیک، مه‌به‌سه‌(ت) دۆز 1
لانه‌یابی 2 هدف‌یاب

homing device noun

ده‌زگای ئامانج‌پیک ده‌سگاه هدف‌یاب

homing pigeon noun

کۆتری هیلانه‌دۆز کۆتر خلد

hominid /'hɒmɪnɪd/ noun, adjective

(گیانه‌وه‌ناسی) سه‌ره‌تاک primate ییکی خیزانی
که مرووف و بووبه‌ردی ره‌چه‌له‌کی (هه‌و) له‌خۆ
ده‌گرئ (به‌ره‌ت) له Hominidae لاتینی نوئ
(کۆ) له homin- homo لاتین "پیاو" هومینید

hominine *adjective*

شپوه مروف، مروفی، به تاییه تمه ندی مروفهوه
انسان مانند، شبیه انسان

hominization *noun*

گه شه سهدندی تاییه تمه ندی (یه کانی) مروف که
hominid به کان له ره چه لک و بنه چه
سره تاکه کانی جیا ده کاتهوه
hominoid /'hominɔɪd/ *noun*

(گیانه ورناسی) سهره تاک
کومه لئی که مروف و بووهردی ره چه لک کی نه و
و مایمونی گوره داده گری هومینید

hominyl /'hominɪ/, US 'hɑ:m-/ *noun*

گه نمه شامی وشکه و بوو و کولا له ناو یا
شیردا، دانووله ذرت آبیز

hominyl grits = grits

homo- /'həʊə-, 'həʊm-, US 'həʊmou-/
prefix

پیشگر: 1 وه کوو، وهک، شپوه، لیکچوو، هاو،
بهرامیسه: 2 homogametic اوهره گه باز:
homoerotic homophobia (بهره رت: له
homos یونانی "same"، بر وانه -hom(o))
پیشوند: 1 شبیه، مشابه، هم، برابر 2 هم جنس باز
homo /'həʊmou/ *adjective, noun (pl. homos)*
(تافهرمی، پیایو) هاوهره گه باز (مرد)
هم جنس باز

Homo /'həʊmou/ *noun, pl. Homos*

نه و گیانه وهرانه که مروفی نیستا یان نوی
H. sapiens modern human و چه ندین
جوری تری تیاجوو یان قر تیکه و ونوو
وهک H. habilis و H. erectus (H.) و
مایمونه کان داده گری هومو

homocentric *adjective*

هاونیه ونه ند، هاوناونه ند، یه ک ناو نه ند
(homocentrically *adv*) هم مرکز

homocentric = anthropocentric

homocercal /,həmə(ʊ)'sɜ:k(ə)l/, 'həʊm-/
adjective

(گیانه ورناسی، کلکی ماسی) هاوکلک،
هاوتاکلک (homocercy *n*)
(n) متقارن الذنب

homochromatic *adjective*

هاوهره نگ، یه کهره نگ (homochromatism *n*)
هم رنگ

homoeopath = variant spelling of
homeopath

homoeopathic = variant spelling of
homeopathic

homoeopathy = variant spelling of
homeopathy

homoeosis = variant spelling of homeosis

Homo erectus /,həmə 'rɛktəs/

homous, US 'həʊmou/ *noun*

(له لاتینه وه) هوموئریکتوس، مروفی بالا راست
(جوریکی سهره تایی مروف که ده یوانی له سهر
دوو یی پروا) هوموارکتوس، انسان راست قامت

homoerotic /,həʊmou'rotɪk/, 'həʊmou-,
US 'həʊmou'rɑ:tɪk/ *adjective*

هاوهره گه باز
homoeroticism *n* هم جنس باز

homogamous *adjective, also homogamic*
هاوگول، هوموگاموس هوموگاموس

homogamy /hə'mɒɡəmi/ *noun*

1 (زینده ناسی) جووت بوونی نیوخویی، زاوژی
نیوخویی 2 زن و میردایه تی نیوخویی 3
(رووه ک ناسی) دؤخی که له ودا گوله کانی رووه کئی
هه موویان یه ک جورن، هاوگولی 4 (رووه ک ناسی)
گه یینی پنکه وهی نیرک stamen و نیرک
pistil ی گولی و چاک کردنی خویان له یه ک تر
1 هوموگامی 2 درون همیری 3 و 4 هوموگامی
homogen *noun*

بهشی هاوهره گه ز، بهشی چونیه ک بخش
هم جنس، بخش همجن

homogenate *noun*

تیکه له یان بهر هه مینکی چونیه ک آمیزه یا
محصول همجن

homogeneous /,həmə'dʒi:niəs/, US
'həʊm-/ *adjective*

1 هاوهره گه ز، هاوتوخم، چونیه ک، هاوچور،
یه ک شپوه، یه ک جور، یه ک ده ست، هاوشپوه 2
لیکچووو (homogeneity /,həmə'dʒə'ni:əti/,
US 'hɑ:m-/ *n*) هاوهره گه زی، چونیه کی،
یه ک برهنگی، یه ک شپوه یی، یه ک جوری،
homogeneously *adv*: یه ک ده ستانه،
چونیه کانه: *n* (homogeneousness) 1
متجانس، همجن 2 همانند

homogeneous catalyst *noun*

(کیمیا) تاوهره یان هاندهری چونیه ک
کاتالیزور همجن

homogeneous mixture *noun*

(کیمیا) تیکه لهی چونیه ک مخلوط همجن

homogeneous reaction *noun*

کار دانه وهی چونیه ک واکنش همجن

homogenization *noun*

یه ک جوراندن، چونیه کاندن، یه ک ده ست کردن
هوموئریکسیون

homogenized /hə'mɒdʒənəɪzd/, US
hə'mɑ:dʒ-/ *adjective*

هیموژنیزه، یه ک جور کراو، چونیه ک کراو،
چونیه کیتراو هوموژنیزه

homogeny /hə'mɒdʒəni/ *noun*

1 لیکچوووی، هاوشپوهی (له بهر بوونیان له
بهر تن) 2 چونیه کی، هاوتوخمی (homogenous)

(adj) 1 تشابه، همانندی 2 تجانس
homograft /'hɒməgrɑ:ft, US 'həʊm-/
noun

متوربه یان پتوه‌ست کردن له ره‌گه‌زی خوی،
 هاویتوه‌ستی ۱ هوموگرافت

homograph /'hɒməgrɑ:f, US
 'hɑ:məgrɑ:f/ *noun*

هاوریتووس، یک‌شویه‌نووس، هاوونووسه،
 هوموگراف (homographic adj): پتوه‌ندی به
 homograph هوه‌هه‌یه، هاوریتووسی) ۱
 هم‌نکاشت

Homo habilis /'hɒməʊ 'hæbɪlɪs,
 'həʊməʊ, 'həʊməʊ/ *noun*

(له لاتینه‌وه) هومو‌ه‌بیل‌یس (= جزوئ مرؤف
 که ده‌یتوانی کله‌ویله کاربیتن) ۱ هومو‌ه‌بیل‌یس
 = warm-blooded
 (homoiotherm n, homoiothermy n)

homoiousian /'hɒməʊ'ɪʊ:ʃən, -'aʊ-, -z-/
noun, adjective

(میزوویسی) n هاو(گه‌وه‌هر) شیوه: نه‌ندامی
 تیره‌یتیکی سه‌دهی چوارم که پشان وابوو 'باوک'
 وهک خودا و "کور" وهک عیسا له گه‌وه‌هری
 نین به‌لام شیوهی یهک ده‌دهن adj سه‌ربه‌ئو
 تیره‌یه یان ریتازه‌که‌یان (پروانه homoiousian
 (homoiousianism n) ۱ هومو‌یوسین

homologation /'hɒmə:lə'geɪʃn/ *noun*
 سه‌لماندن، په‌سندکردن، پشت‌راست‌کردنه‌وه ۱
 تصدیق

homolecithal *adjective*

(له‌مه‌ر هیلکه‌یی) زهر‌دیتنه‌به‌رامیهر: خاوه‌نی
 زهر‌دیتنه‌یتیکی کهم به‌لام به‌ئه‌ندازه‌ بلاو بو‌توه
 ۱ هومولسیتال

homological = also homologic =
 homologous (homologically adv)

homologous /'hɒmə'lɒgəs, 'həʊ'mɑ:l-,
 he-/ *adjective*

1 چونیهک، هاوشیوه، وه‌کیهک، لیکچوو، هاوتا
 2 (زینده‌ناسی، ئەندامه‌کان) هاوشیوه له بار
 position. پتکهاتنه structure و بنه‌هرتی
 گه‌شه‌سینه‌رانه evolutionary origin (زورتر له
 به‌رامیهر analogous دا) 3 (زینده‌ناسی،
 کروموزومه‌کان) به‌جووت له meiosis دا و
 خاوه‌نی هه‌مان پتکهاتنه و نمونه‌ی ژیته‌کان 4
 (کیمیا، زنجیره‌یتیکی ناوینه‌کیمیایی‌یه‌کان)
 وه‌کیهک له تاییه‌تمه‌ندی و ره‌وشت و جیاواز له
 پتکهاتن دا composition ۱ تشابه، همانند 2
 3 و 4 هومولوگوس

homolographic *adjective*, also
 homolographic

هاوتا، تای یه‌کن ۱ متقارن
homologue /'hɒmələʊg/ *noun*, also homolog

شتی چونیهک یا هاوشیوه، شتی وه‌کیهک (وهک
 ناوینه‌یتیکی کیمیایی chemical compound یان
 کروموزوم) ۱ چیز متشابه یا همانندی

homology /'həʊ'mɒlədʒi/ *noun, pl.*
 homologies

چونیه‌کی، هاوشیوه‌یی، وه‌کیه‌ک‌بسوون،
 لیکچوویی، هاوتایی ۱ تشابه، همانندی، تمائل

homomorphic /'həʊmə'mɔ:fɪk/ *adjective*,
 also homomorphous

هاوشیوه، هاویبچم، یه‌کان، لیکچوو
 (homomorphism or homomorphy n)

هاوشیوه‌یی، هاویبچمی) ۱ هم‌شکل
homonym /'hɒmənim, 'hɒm-, 'həʊm-/
noun

1 هاوده‌نگ (دوو وشه‌ی وه‌کوو یهک له گوکردن
 و ریتووس دا و به‌واتا جیاواز) 2 هاوتیو، هاوناو
 (homonymic adj) 1 واژه‌ی هم‌آوا 2 هم‌نام

homonymous /'hə'mɒnəməs/ *adjective*
 homonymously 1 هاوده‌نگ 2 هاوتیو، هاوناو
 homonymously ۱ هم‌آوا 2 هم‌نام

homonymy /'həʊ'mɑ:nəmi/ *noun*

1 هاوده‌نگی 2 هاوتیوی، هاوناوی ۱ هم‌آوایی
 2 هم‌نامی

homoosian /'hɒməʊ'ɪʊ:ʃən, -'aʊ-, -z-,
 'həʊməʊ-/ *noun*, also homoiousian

(میزوویسی، هه‌روه‌ها Homoosian) هاوگه‌وه‌هر:
 ئەندام یان لایه‌ن‌گری تیره‌یتیکی سه‌دهی چوارم
 باوهرمه‌ند به Nicene Creed که پشان وابوو که
 خودای باوک و عیسا له گه‌وه‌هر و ساکیکن
 (پروانه homoousianism n homoiousian
 ۱ هومو‌یوسین، هم‌جوهر

homophobia /'hɒmə'fəʊbiə, 'həʊm-,
 'həʊmə'fəʊ-/ *noun*

هوموفوبیا (بیزاری و ترس له هاوهره‌گه‌زبازه‌کان؛
 homophobic adj homophobe n

هوموفوبیایی، هوموترس) ۱ هوموفوبیا
homophile *noun, adjective*

هاوهره‌گه‌زباز adj لایه‌نگری له
 ماف و زین‌فره‌هی هاوهره‌گه‌زبازه‌کان ده‌کا: the

gay rights movement ۱ هوموفیل

homophone /'hɒməfəʊn, 'hɑ:məfəʊn/
noun

(وشه) هاوده‌نگ، هاوگو، هاویتز، هاوشیوه
 (وهک (two and too do) ۱ هم‌آوا

homophonic *adjective*, also homophonous
 /'hə'mɒfənəs, -'mɑ:f-/

هاوده‌نگ، هاوگو، هاویتز، هاوشیوه
 (homophonically adv) ۱ هم‌آوا

homophony /'hə'mɒfəni/ *noun*
 هاوده‌نگی، هاوگویی، هاوشیوه‌یی، هاویتری ۱
 هم‌آوایی

homoplasy *noun*

هاویتهکاهی، لیک چوونی یتکهاتیی (له) ټاکامی
 homoplastic: convergent گهسهسندنی
adj ټشابه ساختمانی، هم ساختاری

homopolar *adjective*

هاوجهسمر ټ هم قطب

Homoptera /hə'mɒpi(ə)rə/ *noun, pl.*

هاوبالان، هاویه لان (نمو) کومه له میروونه که
 forewing کانیان هاوشیونه، وک plant bug
 aphid و cicada که کان دهگریتهوه، پروانه
 homopteran *n, adj*: Heteroptera
 homopterous (میرووی) هاوبال یان هاویه له؛
adj *n*: هاوبال، هاویه له ټ هموپیتر

homorganic /homo:'ganik/ *adjective*

(دهنگ ناسی) هاونه ندانم (وه کوو *m* و *b* *p*) ټ
 هم عضو

Homo sapiens /hə'məu 'sæpienz, 'həum-, 'həumou 'seip-, 'sæp-/ *noun*

1 (لاتین) مروفي نوئ له چاو جوړه کانی، مروی
 زیر (جوړی سره تاک primate که مروفي نوئ
 ده چینهوه سره شو و له ودا فراوانی میشکی
 گه شته 1400 گرهه، بېندبوونی به زمان و
 داهیان و به کارهتانی کمرسته و نامرزی نالوز
 له تایه تمندی به کانیته 2 - humankind
 (پنډه): له لاتینهوه به واتای "پیاو یان مروفي
 زیر (wise man) ټ انسان (خردورز یا خردمند)

homosocial *adjective*

سهر به پتوهندی به کومه لی به کانی نیوان
 که سه کانی هه مان ره گز، ب. ت. نیوان پیاوان
 (homosociality *n*) ټ هموسوسیال

homosexual /hə'mə'sekʃuəl, 'həm-, 'həum-/ *adjective, noun*

adj هاوړه گه زباز، هاوړه گه زخواز،
 هاوړه گه زخواړانه *n* مروی هاوړه گه زباز
 (homosexually *adv*) ټ هم جنس گرا،
 هم جنس گرایان *n* آدم هم جنس گرا

homosexuality /hə'mə'sekʃu'æləti, 'həm-, 'həum-/ *noun*

هاوړه گه زبازی، هاوړه گه زخوازی ټ
 هم جنس گرای

homosporous *adjective*

هاوسپور، هاوتوو، خواوهنی جوړیک سپور
 (homospory *n*) ټ دارای یک نوع هاگ

homotaxial *adjective*

(زهوی ناسی) هاوړیکخت، هموتاکیال ټ
 هموتاکیال

homotaxis *noun*

هاوړیکختی: لیک چوونی بوونهوه یان
 زیندهوهه بووېرده کانی چینه کانی زهوی ناسی
 (پن) نهوی سهر به سهردهمن (پن) ټ هموتاکیس
 homothallic *adjective*

1 خواوهنی قوناختیکی هابلوئید که دوو جوړ
 گامیت به رهمه دیتی که ده توان زایگوتی یتکینن
 2 = (homothallism *n*) monoeccious
 هموتاکیک

homotransplant = homograft**homotype** /'həumətaɪp/ *noun*

شتی به کجور یان هاوچور (homotypic
 /'həumə'tɪpɪk/ or homotypical *adj*
 به کجور یان هاوچور) ټ چیز هم جنس

homozygote /hə'mə(u)'zaɪgəʊt, 'həum-/ *noun*

(بوماوه ناسی) ره من، ره جه له ک راست؟
 (homozygosity *n*) ره سونه،
 ره جه له ک راستی؟ (homozygous *adj*)
 (homozygosis *n*) ټ هموزیگوت

homunculus /hə'mʌŋkjələs/ *adjective, also homuncule* /-kju:l/, *pl. homunculi* /-lɪ-/ or homuncules

گرگن، کورته بالا، گزگل، مروزه، مروی یا
 بوونهوه ریکی به کجار چکوله (پنډه):
 چکولترای *homin-* *homo* لاتین پیاو؛
 (homuncular *adj*) ټ کوتوله

homy = (homier, homiest) homey**Hon** /ɒn, ɑ:n/ = Honorary

Hon /ɒn, ɑ:n/ = 1 Honourable 2 Honorary
 (له بریتانیا) جه نابی ټ جانب

honcho /'hɒntʃu:, 'hɑntʃou/ *noun, pl. honchos*

(نافه رمی) سهر وک، گه وړه، خواوهن کار (له
 hanchō ژاپونی "سهردهسته") ټ رئیس، کارفرما

Honduran /hɒn'dʒʊə(ə)n/ *adjective, noun*

adj سهر به هوندوراس، هوندوراسی *n* ره من
 یان خه لکی هوندوراس، هوندوراسی (ولاتی له
 نه مرکای ناوهندی) ټ هندوراسی

hone /həʊn, haʊn/ *noun*

هه سان، زیره، به ردی تیز کردن، به رده تیزه،
 به رده سان (پنډه ته لمانی) ټ سنگ خان

honest /'ɒnɪst, 'ɑ:n-/ *adjective, adverb*

adj راست، سهر راست، پیاوچاک، پاک سرشت،
 پین خهوش، ساغ، دروست، راست گو، سهر راستانه،
 به ریز، پاک، ده سپاک، رهوا، جهلال: an honest
 Give an honest answer to man/woman
 (به) adv me your honest opinion
 سهری تو، (به) گیانی تو ټ صادق، درستکار،
 صادقانه، محترم، راستگو، امین، حلال *adv* چون تو
 honest broker *noun*

(سیاست) نيوگرويان، نافهر ټ میانجی

honestly /'ɒnɪstli, 'ɑ:n-/ *adverb*

1 سهر راستانه، به شپوه په کی راست، به راستی،
 به سهر راستی (dishonestly دزی) *I can't*

گروئ، دابیتز ۰ لانه زنبوری، سوراخ سوراخ
honeycreeper noun
 ۱ جۆری تانگیزی ئامریکایی گهرمین، به
 دهنو و کینکی دریزی چهمیوه، شیله و
 میروه کان ده خوا [توخمه کانی *Cyanerpes* و
Chlorophanes] ۲ بالنده ییکی دهنگ خوشی
 هاوایی، چه ندین جۆری مه ترسی قهرونیان
 له سه ره [خیزان *Drepanididae*: چه ندین
 جۆرن] ۰ نوعی پرند

honest to God adverb

به راستی، راست بوی، به خودا، خوداوه کیلی:
 ۰ *Honest to God, Mary, I'm not joking*
 واقعاً

honest-to-goodness noun

بێ قهله و ده له، بێ ده غه له، بێ فروغی، بێ شیله و بیله،
 ساده و باش، راست و دروست ۰ بێ شیله
honesty /'ɒnəsti, 'ɑ:n-/ noun, pl. honesties
 ۱ راستی، دروستی، سه راستی، راست گۆبی،
 بێ خهوشی، پاک، ده سیاکی ۲ رووه کێ به گولی
 به مه یی یان سبیه وه، که لووه کدی خر و روونه
 [توخم *Lunaria*] ۰ ۱ صداقت، راستکاری،
 راستگویی، امانت ۲ آنستی

honewort /'həʊnwɔ:t/ noun

گیای کبوی له تیره ی *Cryptotaenia* [parsley
canadensis (ئامریکای باکووری و رۆژه لاتنی
 ناسیا) و *Trinia glauca* (ئهوروپا)] ۰ هونورت

honey /'həni/ noun

۱ ههنگوین (ههنگانه: باجی ههنگوین) ۲ له
 بانگ کردن (نازیه کهم، خوشه و یسته کهم،
 باوانه کهم: *Have you seen my keys, honey?*
 (بهرهوت: له *hunig* ئینگلیسی کۆن،
 ئه له مانای به رهت) ۰ ۱ عسل ۲ عزیزم

honey ant noun

میرووله ههنگوینه، ههنگوین له سکه جیره کدی
 هه لده گری [Myrmecocystus] و توخمه کانی
 تر] ۰ نوعی مورچه

honey badger = ratel

honeybee /'hənbɪ-/ noun

میشهنگوین، ههنگ، ههنگه زال، وهه ۰ زنبور
 عسل

honeybird noun

جۆری بالنده ی ئامریکای چکولانه ی
 وه ره زکهر، له تیره ی *honeyguide* [توخم
Prodotiscus: سنی جۆرن] ۰ نوعی پرند

honey buzzard noun

جۆری بالنده ی بال پانی گه ره ی ئیچر خۆر
 (ههنگ و ههنگه زاله ی هیلانه کدی [Pernis
apivorus] و جۆره ی پیوه ندی داره کان)، ۰
 قه چایلاق

honeycomb /'hənikəʊm, -kəʊm/ noun

۱ شانه ههنگوین، ههنگه مال، شانه ههنگ، تیر شان
 ۲ (نهخش یا پیکهاته) شانه ههنگی، شش بالووی
 ۰ ۱ شانه ی عسل ۲ ساخت لانه زنبوری

honeycombed /'hənikəʊmd, -kəʊmd/ adjective

شانه ههنگی، کون کون، پر کون، ره هۆل ره هۆل.

honeydew /'hənidju:/ noun

۱ شیله ی گیایی ۲ شیله ی گیانه وه ری ۳ -
honeydew melon ۰ ۱ شهید گیاهی ۲ شهید
 حیوانی

**honeydew melon /'hənidju: 'melən, -
 du:/ noun**

کاله که زرده ۰ طالبی پوست زرد

honeyeater noun

ههنگه خۆره، بالنده ییکی دهنگ خوشی
 نهوسترالاسیایی [خیزان *Meliphagidae*:
 گه لی جۆرن] ۰ نوعی پرند

honeyed /'hənid/ adjective

۱ ههنگوینای، ههنگین ته له ساو ۲ (زمان)
 شیرین، چهور، خوش ۳ به رنگی زهردی
 گه رمه وه ۰ ۱ علی ۲ شیرین ۳ (رنگ) زرد گرم
honey fungus noun, also honey mushroom
 جۆری که رووی مشه خۆره که قارچه که مارانه ی
 ههنگوین رهنگی نکسی دار هه له دینی
 [Armillaria mellea] ۰ هانی فونگوس

honeyguide noun

۱ جۆری بالنده ی چکوله ی وه ره زکهری
 گه رمینان، زۆر تر مبه *beeswax* و کر موه کی
 میروه ده خوا [خیزان *Indicatoridae*: چه ندین
 جۆرن] ۲ (رووه ک ناسی) شیله نیشان: نیشانه یی
 له سه ره گولی که رتوینی میروه کان ده کا بۆ
 دۆزینه وه ی شیله ۰ ۱ نوعی پرند ۲ هانی گاید

honey locust /'həni ləʊkəst/ noun

(دار) خهرووک [Gleditsia triacanthos]
 (ئامریکای باکووری) و جۆره پیوه ندی داره کان
 ۰ اقاچا

honey lotus /'həni ləʊtəs/ noun

(رووه ک ناسی) که تیره، کنتره ۰ اکلیل الملک

honeymoon /'hənimu:n/ noun

۱ مانگی ههنگوین ۲ سه رو به ندی خوش،
 سه ره ده میکی خوش (*honeymooner n*) ۰ ۱
 ماه عسل ۲ دوران خوش

honey-mouthed /'həni maʊθd/ adjective

زمان شیرین، زمان خوش، زمان چهور ۰ چرب زبان

honey parrot = lorikeet

honeymoon period noun

سه رو به ندی خوش، سه ره ده میکی خوش، زمان
 یان رۆزگاری خوش ۰ دوران خوش

honey possum *noun*

هه لاله خوره: جۆری تووره که داری وردی shrew ناسای پاشووری رۆزاوی نهوسترالیا [Tarsipes rostratus] ٭ نوعی کیه دار

honeypot /'hʌnɪpɒt, -pɑ:t/ *noun*

1 جسی ههنگوین، ههنگوین دان 2 که سینی سه رنج پراکشش 1 ٭ ظرف عسل 2 جههه ی جذب honeysuckle /'hʌnɪsʌkl/ *noun*

دارخه لات، سیاده رمان: رووه کینکی بیاچه لگه ری گول لوله یی بۆن خوشی زۆر تر زهره یا به مهبی [توخم Lonicera: زۆر جۆرن] ٭ بیج امین الدوله

honeywort /'hʌni wɜ:t/ *noun*

(رووه ک ناسی) گیاهه نگوینه: گسایینکی مه دینه رانه یی به گه لای سه وزی پوره لووک و گولسی لوله یی نه رخه وانێ و زهرده وه [Cerinthe major و جۆره کانی تر] ٭ غربی

hong /'hɒŋ/ *noun*

(نیوزیله ند) کۆبوونه و هه ییکسی نه رستی ماتوری به کان ٭ هونگی

honied = honeyed**honk** /hɒŋk, hɑ:ŋk, hɔ:ŋk/ *noun*

1 دهنگی هۆرن یان سینگالی ماشین، بیه بیی ماشین 2 (قاز) قاروقیر، قاره، گاره گار، قازده قاز ٭ صدای بوق اتومبیل 2 قات قات

honky /'hɒŋki, 'hɑ:ŋ-, 'hɔ:ŋ-/ *noun*, also honkie

هانکی: قسه یینکی ساردوسو که که رهش ینسته کان به سبی ینسته کانی ده لئین ٭ هانکی

honky-tonk /'hɒŋki tɒŋk, 'hɑ:ŋki tɑ:ŋk, 'hɔ:ŋki tɔ:ŋk/ *noun*

هانکی تانک (نافه رمی، جۆری موسیقی ره گتایم که به پیانو لیده درئ). یانه ی شه وانیه هه رزان ٭ هانکی تانک

honnête homme /,ɒnɛt 'ɒml/ *noun* = gentleman**honor** = US spelling of honour**honorable** = honourable**honorarium** /,ɒnə'reəriəm, ,ɑ:nə'rer-/ *noun*, pl. honorariums or honoraria /-rɪə/

دهس خوشانه، یاداشت، کاله درانه، دهس مز، زهحه تانه (له گهل an دئ نهک a به رله (honorarium) حق الزحمه

honorary /'ɒnərəri, 'ɑ:nərəri/ *noun*

1 شانازی یانه، فه خری: an honorary member 2 خۆپایی، به لاش، بی پاره 3 بهنده به پیاهه تی (یه وه، وه کوو قه رز) ٭ 1 افتخاری 2 مجانی 3 موکول به شرافت

Honorary Secretary *noun*

سکرته ری شانازی یانه یا فه خری ٭ دبیر افتخاری **honorific** /,ɒnə'rɪfɪk, ,ɑ:nə-/ *noun*, adjective

n ده ربرینگی به ریزانه، دهسته وشه ی به ریزانه **adj** به ریزانه، له رووی حورمه ته وه: an (honorifically adv) honorific title عبارت احترام آمیز **adj** محترمانه

honor roll *noun*

لیسته ی شانازی، لیسته ی باش ترین خۆبندکاران له خۆبندگا و کۆلیژدا ٭ لیست افتخاری

honour /'ɒnə(r), 'ɑ:nər/ *noun*. US honor

1 شانازی، ریز، حورمه ت، سه ربه رزی، رووسیتی، نیوایشی، نابروو، گه وره یی، نابوو: the guest of honour 2 ناموس، حه یا، شه رف، رووسووری، داوین یاکی 3 مایه ی شانازی 4 (Honour) (سه رناوی ریزلنسان بۆ دادگه ر و کهسانی گرنگ) جه نایی به ریز 5 (honours) داب و ده ستوو، ری و ده سه ی فه رمی 6 (زانکو) تیه راندنی به کالیۆر له ناستیکی زۆر باش دا، پریقیلجی تایبه تی 7 (به رین) به ری چاک (تاک، بی بی، شا و سه رباز) ٭ 1 افتخار، احترام، نام نیک، عصمت 2 مایه ی افتخار 3 (با H) عالی جناب 4 (در جمع) تشریفات 5 لیانس یا درجه ی ممتاز 6 امتیاز ویژه 7 کارت مهم

honourable /'ɒnərəbl, 'ɑ:nə-/ *adjective*

1 به ریز، گه وره، به وه ج، روویاک، به نابروو، نابروودار، رووسی، رووسوور، به شه رف، به نابرووانه، نابروو مه ندانه 2 (Honourable) (له بریتانییا) جه نایی، به ریز، ریزدار: honourably adv honourableness n) به ریزانه، به نابرووانه، له رووی ریزه وه: to behave honourably ٭ 1 محترم، ارجمند، شرافت مندانه 2 (با H) جناب، محترم

honourable mention *noun*

(پیشتر کین و هتد) ریزنامه ٭ تقدیرنامه

honours list *noun*

(له بریتانیا) لیستی نه و کهسه انی که سه رناویان پنده درئ ٭ آنرز لیست

Hons /ɒnz, ɑ:nz/ = honours

1 (زانکو) تیه راندنی به کالیۆر له ناستیکی زۆر باش دا 2 پریقیلجی تایبه تی ٭ 1 لیانس یا درجه ی ممتاز 2 امتیاز ویژه

Hon Sec = Honorary Secretary**hooch** /hu:tʃ/ *noun*, also hootch

ناره ق، گه نده ناره ق، ناره ق (ی سه گی، ب.ت. که به شیشه یه کی ناقانونی دروست کرابی) ٭ عرق سکی

hood /hʊd/ *noun*

1 کلاو (توسایی به کراس و.. هتد): a jacket with a detachable hood 2 (دوکه ل کیش و هتد) کلاوفه رهنگی، سه ر 3 (ماشین) کاپووت، سه ر 4 ده مامگ 5 به رگ، به رگه ماشین، سه رپوش 6 (هی گیانه وه ران) بۆیه، تاج، کلاوه، بۆینه 7 (رووه ک ناسی) کلاوه 8 سه ری عه ره بانه ی منال

یان هی ماشین 9 سربوش یان سهرهستی باز
(له چهرم) 1 کلاه بارانی 2 کلاهک 3 کاپوت
4 نقاب 5 حفاظ 6 کاکل 7, 8 و 9 هود

hood² /hud/ noun

(نافهرمی و زۆرتەر له ئەمریکا) گانگستری یان
تاوان کاری توندوتیژ ٧ گانگستریاجنایت کارخشن

hood³ /hud/ noun

(نافهرمی و زۆرتەر له ئەمریکا) ناومالیتی،
دراوستی ٨ ههایکی

-hood suffix

باشگر: سی، یهتی، یایهتی، جیتی، جیتی، یینی،
ناتی، نانی، جینی، رهوش، دۆخ، دهسته، گۆمەل:

childhood /hardhood /womanhood

brotherhood (بەرهەت): له **hād** ئینگلیسی
کۆنهوه ٩ پوند: سی، حالت، گروه

hooded /'hʊdɪd/ adjective

کلاودار، دهمامکدار، بدهمامک: **a hooded jacket**
کلاهدار، نقابدار

hoodie /'hʊdi/ noun, also hoody, pl. hoodies

(نافهرمی) هودی (جۆری کراسی کلاودار) ١٠
هودی

hoodlum /'hʊ:dlʌm/ noun

چهفوکیش، بنیادهمی (لای) ناجسن، گانگستری،
تاوان کاری توندوتیژ (**hoodlumish**)

(hoodlumism n /'hʊ:dlʌmɪz/ adj
شر، گانگستر

hood mould = dripstone, also hood
moulding

hood of cradle noun

سهرینشکه، سهرلانکه ١١ روکش گهواره

hoodoo /'hʊ:du:/ noun

1 کەسیک یان شتیکی نگرین، مروی نگرین و
بئووم، مروی بدهشووم، شتی بئووم 2 =
voodoo ١٢ آدم یا چیز شوم

hooley /'hʊ:li/ noun

هەلبەت و پەلەت، قەسە هەیج، شەرم و بێرم،
هاتەران و پاتەران ١٣ درى وری

hoof /hʊ:f/ noun, pl. hoofs or hooves

سم (**hoofed adj**): بەسم، خاوەن سم، بەسم،
سمی هەیه، سمدار: بەرهەت: **hōf** ئینگلیسی

کۆن، ئەلمانی بەرهەت ١٤ سم

hoof-and-mouth disease = foot-and-
mouth disease

hoofers noun

(نافهرمی) هوفیر (سەماکار ب.ت. لەسەر شانۆ)
١٥ هوفر

hoo-ha /'hʊ: hɑ:/ noun

(نافهرمی) گۆنگەل، هەراوهوریا، زەنازەنا،
کەریازاری، بگرەوێدرە، شیناوی، پشێوی، **fuss**
١٦ قشقرق، هیاو، آشفەتی

hook /hʊk/ noun

1 قولاب، قوولف، چنگال، لاره، قەبەنگ (قولایی
قەسەب) 2 داس 3 (شەرهەشت) لێدان بە
نایشکی نووشتاووه، نایشکه 4 تەله 5 گێچەل

6 (چۆم) پێچەلاو پێچی، پێچەلپێچی (بەرهەت):
hōc ئینگلیسی کۆن، ئەلمانی بەرهەت ١٧

قلاب 2 داس 3 هۆک 4 تەله 5 مەخسە 6
(رودخانه) پێچ و خەم

hookah /'hʊkə/ noun, also hooka
قلیان، نێرگەله (بەرهەت): له ئوردو، له **hukka**
عەرەبی "jar casket" ١٨ قلیان

hook and eye noun, pl. hooks and eyes
دەرزى بەرکۆژە، قازان قفلێ ١٩ قزقفلێ

hooked /hʊkəd/ adjective

1 چنگال ئاسا، قولاب ئاسا، سەرچەماو، قولایی،
قولابدار 2 گیرۆدە، ئالوودە، فیز 3 کوشتە و مەردە،
شیت و شەید، دلەستە (**hookedness n**) ٢٠

قلابمانند، قلابدار 2 معناد 3 طرفدار سێنەچاک

hooker¹ /'hʊkə(r)/ noun

(نافهرمی) قەحەبە، بەستۆک، سۆزانی ٢١ فاحشە

hooker² /'hʊkə(r)/ noun

1 جۆری گەمی یادەوویی یەک دارالا (زۆرتەر له
ئێرلەند و بۆ راوهەماسی) 2 (دەروایانی، نافهرمی)

کۆنەگەمی، کەلاکەگەمی ٢٢ هۆک

hookkey = hooky

hook-nose noun

لووتی قەلانگی، لووت چەماو، **aquiline nose**
٢٣ دماغ عقابی

hook-nosed adjective

لووت قەلانگ، لووت چەماو، لووت شۆر ٢٤
دماغ عقابی

hooktip noun

نووک قولایی: جۆری پەپوولەیی شەوگەری
باریک، نووکی بالەکانی پێشەووی وەک قولاب

وان (**Drepana**) و توخمەکانی تر ٢٥ نوعی پروانه

hook-up noun

(وێسگەکانی تەلەفزیۆن و رادیۆ) پێوەندى،
تێکەلى ٢٦ ارتباط

hookworm /'hʊkwɔ:m, -wɔ:rm/ noun

1 کرمی قولایی: جۆری کرمی ریخۆلەیی بنیادەم
و گیانەوهرانه **Ancylostoma, Uncinaria,**

Necator و توخمەکانی تر 2 نەخۆشی کرمی
قولایی ٢٧ کرم قلابدار 2 بیماری کرم قلابدار

hooky¹ /'hʊki/ noun, play hooky, also play truant

له قوتاب خانە هەلانی، له خوێندنگا دەرجوون
٢٨ فرار از مدرسه

hooky² /'hʊki/ adjective

قولایی، قولاب ئاسا، شیوە قولاب، قولابانە ٢٩
قلابوار، قلابمانند

hooley noun

(نافهرمی) میوانی پردهنگ و هەرا، بەزم و پەرەزم ٣٠

مهمانی پر سر و صدا
hooligan /'hu:lɪɡən/ *noun*

کله‌گا، چه‌قو‌کیش، لات ○ قلدر
hooliganism /'hu:lɪɡənɪzəm/ *noun*
کله‌گای، چه‌قو‌کیشی، لات‌بازاری، لات‌گیره‌ری ○ قلدری

hoon /hu:n/ *noun*
(تافهرمی) لات، به‌ره‌لا، زلحیز، کله‌گا ○ لات

hoop /hu:p/ *noun*
1 نالقه، ره‌وق، چه‌مه‌ره، که‌وه، که‌مه، گه‌و، ده‌ویه‌ست 2 (می‌زووی) نالقه‌ی فش‌کردنه‌وی داویتی ژنان ○ 1 حلقه، تسمه 2 هوب

hooped /hu:pt/ *adjective*
نالقه‌ناسا، ره‌وق‌ناسا، نالقه‌یی، چه‌مه‌ره‌یی ○ حلقه‌مانند

hooper = old-fashioned term for cooper
hoop-la /'hu:plə/ *noun*, also *hoopla*
نالقه‌هاویتی، ره‌وق‌هاویتی، چه‌مه‌ره‌هاویتی، نالقه‌خه‌ری ○ برتاب حلقه

hoopoe /'hu:pu:, -pəʊ, -pou/ *noun*
(گیانه‌ورناسی) به‌یو، به‌یوسلیمانکه، که‌وکدل، شانه‌سهره، به‌یو‌و‌کهره، هه‌بووک [Upupa epops] ○ مدهد

hooray /hu'rei/ = hurrah
hoosegow /'hu:sgəʊ/ *noun*
زیندان، کون، jail (بنه‌رم: له juzgado سپانیایی‌یه‌وه "tribunal") ○ هلفدون

Hoosier /'hu:ziə/ *noun*
خه‌لکی هه‌ریم یان ته‌یاله‌تی ئیندیانی ته‌مریکا ○ هوسیر

hoot /hu:t/ *noun*
1 ده‌نگی کونه‌بوو، هه‌بو 2 ده‌نگی هورنی ماشین 3 ده‌نگی ناره‌زایی ده‌ربرین، هوز، هو ○ 1 صدای جغد 2 صداد بوق اتومبیل 3 صدای اعتراض

hootch = hooch
hootenanny /'hu:t(ə),nani/ *noun, pl.* hootenannies

(تافهرمی، زورتر له ته‌مریکا) کوپونه‌وه‌ییکی تافهرمی به موسیقایی خوجتی‌یه‌وه ○ هوتانی

hooter /'hu:tə(r)/ *noun*
1 (کارخانه، که‌شتی و هتد) فیکه، فیکه 2 (ماشین) هوزن 3 لیوت، که‌بو 4 hooters. هه‌ره‌زه مەمکی ژن ○ 1 سوت 2 بوق 3 بینی 4 سیه‌ی ژن

hoover = vacuum cleaner, also Hoover
hooves /hu:vz/ = plural form of hoof
hop /hɒp, hæp/ *noun*

1 هه‌نگله‌شه‌له، له‌نگرو، هه‌لقون، قه‌نه، هه‌لبه‌زه‌ه‌لبه‌ز، هه‌لبه‌زه‌دابه‌ز 2 (مه‌ودایه‌کی دوور) کورته‌فرین، فرینی کورت 3 (تافهرمی) میوانی هه‌لبه‌رک‌تی یا سه‌ما ○ 1 لیلی.

جست‌وخیز 2 پرواز کوتاه 3 مهمانی رقص
hop /hɒp, hæp/ *noun*

1 (رووه‌کناسی) گول‌به‌یان، گیزام [Humulus lupulus] 2 (یوزپه‌نسد) بیره، ئساوجو 3 (تافهرمی، ته‌مریکا) تریاک، به‌نگ (ته‌لمانی بنه‌رم) ○ 1 رازک 2 آب‌جو 3 تریاک

hopak = gopak
hop bine *noun*
لاسیکی گول‌به‌یان (که ته‌رز فری ددها) ○ ساقی رازک

hope /həʊp, hoʊp/ *noun*
هومید، هومیده‌وار، ته‌ما، هیوا، ئاوات، ناره‌زوو، هینفی، مایه‌ی هیواداری (ته‌لمانی بنه‌رم) ○ امید، ازو، مایه‌ی امیدواری

hope chest *noun*
باوانی، گیزی، جیازی، ره‌ختی بووک؛ سنووقی باوانی ○ جهاز

hopeful /'həʊpfʊl, 'hoʊp-/ *adjective, noun*
adj به‌یوادار، ته‌ماوه، هومیده‌وار، پره‌یوا، به‌ته‌ما، ئاواته‌خواز، هینفی‌خاز، هیوا‌ده‌ر، وره‌پنده‌ر *n* (که‌س) هیوا، جینی هیوا، مایه‌ی هومید **hopefulness** /'həʊpfʊlnəs, 'hoʊp-/ *n* هیواداری، ئاواته‌خوازی، هومیده‌واری ○ امیدوار، امیدبخش *n* امید

hopefully /'həʊpfəli, 'hoʊp-/ *adverb*
1 هیوادارانه، به هومیده‌واری (یه‌وه) 2 هیوادارم، به هومیدی خودا، به پشتیوانی خودا، خوا‌ه‌زکا ○ 1 امیدوارانه 2 امیدوارم

hopeless /'həʊpləs, 'hoʊp-/ *adjective*
1 ناهومید، بی‌هیوا، دل‌سارد 2 دل‌ساردانه 3 هیوایی، دل‌سارد‌کرده‌وه 4 بی‌سوود، بی‌قازانج، بی‌ته‌نجام 5 ئینه‌ها‌توو، ده‌سه‌وسان، به‌کارنه‌ها‌توو، هیچ‌لده‌س نه‌ها‌توو 6 چاره‌نه‌کراو، له‌چاره‌به‌ده‌ر (hopelessly /'həʊpləsli, 'hoʊp-/ *adv*: ناهومیدانه، دل‌ساردانه، بی‌هیوایانه: hopelessness *n*: ناهومیدی، بی‌هیوایی، دل‌ساردی، لیتقه‌وماوی، قوربه‌سهری) ○ 1 ناامید 2 نومیدانه 3 مایوس‌کنده 4 بی‌فایده 5 نالاین 6 لاعلاج

hop-field *noun*
کینگه‌ی گولبه‌یان، جاره گولبه‌یان، گیزامه‌لان ○ مزرعه‌ی رازک

hop-fly *noun*
شین بیان منیشوله‌ی گولبه‌یان، منیشی گیزامه‌لان ○ شتی رازک

hop-garden = hop-field
hophead *noun*

(تافهرمی، ته‌مریکا، زمانی ره‌مه‌کی) گیروده، ئالوده ○ معتاد

hop hornbeam *noun*
داره‌ته‌لمانی گول‌به‌یانی [Ostrya virginiana]

☉ نوعی درخت

hope-louse = hope-fly

Hopi /'həʊpi, 'hɒpi/ *noun, pl.* Hopi or Hopis

1 ئەندامىكى گەلى سوورپىستى پويبلو Pueblo
كە زورىيان لە (بالكوورى رۆزەلانى) ھەرمى
ئاريزونا Arizona ى ئەمىرىكا دەژىن 2 زمانى
نووتەناتىكى Uto-Aztecan ئەو گەلە ھوبى

hoplite /'hɒplɪt/ *noun*

(سپاى) پىادەى چەك قورسى يونانى كۆن
ancient Greece (نەپەت: لە hoplites يونانى.
لە hoplon "چەك weapon") پىادەى
سنگىن اسلحە

hopped-up *adjective*

1 نەشە، سەرخۆش، سەرمەست، شاد 2 ورووژا،
ھەژىو 3 (مۆتۆرى ماشىن) بەھەز (تە) كرا،
سوپىرشارزگراو 1 نەشتە 2 ھىجانزە 3
سوپىرشارزدار

hopper /'hɒpə(r), 'hɑ:p-/ *noun*

1 رەجەتە، كۆفك 2 دولاش. كۆرەگە، كۆتەل،
كۆتەل، كۆل، پلووسكى ئاش، دولاب 3 مێرووى
بازدەر، پەرۆك يان ھەلبەزۆك، قونەكر، قنەون
(ب.ت. كۆللە يان كىچ) 1 قىف 2 ئاودان آسيا
3 حشرەى جەندە

hopper /'hɒpə(r), 'hɑ:p-/ *noun*

گولبەيان چن، گولبەيان ڤرن ☉ رازك چن
hop-picker /'hɒp pɪkə(r)/ *noun*

گولبەيان چن، گولبەيان ڤرن ☉ رازك چن
hopping /'hɒpɪŋ, US 'hɑ:pɪŋ/ *adjective*

(تافەرمى، ئەمىرىكا) بەگول، لەجوش، بەتەن:
The clubs in town are really -ng
بانشاڤ ☉

hopple /'hɒpl/ *noun*

پێو، پێ بەست، كۆستەك، پاشبەند، پاشىن
بڤو، كلاف

hopscotch /'hɒpskɒtʃ, 'hɑ:pskɑ:tʃ/ *noun*

ھەلقون، شەشخان، خەتخەتەن ☉ لىلى

hop tree *noun*

(رووھەك ناسى) دەوونە گولبەيان؟: دەوونەتەكى
ئەمىرىكاي باكوورى، بەرىكى تالى ھەبە
[Ptelea trifoliata] ☉ نوعى بوته

hop-vine /'hɒp vaɪn/ *noun*

لاسك يان ساقەتەى گولبەيان ☉ ساقەى رازك
hora /'hɔ:rə/ *noun*

ھەلبەركىن يان سەمايەكى ئىسرائىلى يان
رومانىاي، ئە لاينە بازنە يان گەرىكى
سەماكىش پىشكەش دەكرا ☉ ھورا

horary /'hɔ:rəri/ *adjective, also* horal

/'hɔ:rl/
(كۆن) سەعاتى، كات ژیىرى، سەعات بە
سەعات، the horary circle: hourly
ساعتى، ساعت بە ساعت

Horatian /hə'reɪʃ(ə)n, -ʃɪən/ *adjective*

ھوراسى، سەرىبە ھونەرى رومى ھوراس
Horace Quintus Horatius Flaccus 65-8.
پىشەزاین) و بەرھەمەكەى ☉ ھوراسى

horde /hɔ:d, hɔ:rd/ *noun*

1 خىل 2 رەو، دەستە، لەشكر، پۆل، كۆمەل،
خەزىرە، كەرەگەل 3 سپاى شەركەرى رەبەنەكان
(لە) horda پۆلەندى، لە ordu توركى "كەمپى
باتشاي، بنگەى خان" ☉ 1 نىل 2 فوج، گروھ 3
لشكر جنگجويان چادرنشەن

horehound /'hɔ:haʊnd/ *noun*

(رووھەك ناسى) گىادوكولىو، لووشە، پىل
[Marrubium vulgare] (ھى سى) و Ballota
nigra (ھى رەش) ☉ گەندەى كۆمى

horizon /hə'reɪzn/ *noun*

1 ناسۆ، ناسۆگ، كەلەپۆ، بەراوێزى ناسمان،
كەنارى ناسمان، باھو، سۆنگە 2 (horizons)
دەيد، روانگە (ھەزرى) ☉ 1 افق 2 (در جمع) پىش

horizontal /hɒ'rizɒntl, hɔ:rə'za:ntl, hɑ:r-/ *adjective, noun*

adj 1 ناسۆي، پۆي، كەنارەي، تەرازی 2
راستەوړاست، تەراز، رىك، تەخت n 1 ھىلى
پۆيى يان ناسۆي، ئاستى پۆيى 2 رەوشى
ناسۆي ☉ 1 adj 2 صاف n 1 خط افقى،
سطح افقى 2 موقىت افقى

horizontality /hɔ:rɪzɒn'tælɪtɪ/ *noun*

ناسۆيتى، پۆيتەى، ناسۆيى بوون، پۆيى بوون،
خشكەيى ☉ حالت افقى

horizontally /-təlɪ/ *adverb*

بە شىوھەكى ناسۆي، تەرازی يانە، پۆيى يانە
بە طور افقى

hormonal /hɔ:'məʊnl, hɔ:r'məʊnl/ *adjective, also* *hormonic*

ھورمۆنى، ھانەيى ☉ ھورمۆنى

hormone /'hɔ:məʊn, 'hɔ:r'məʊn/ *noun*

1 ھورمۆن، ھانە 2 (hormonelike adj) sex =
hormone ھورمۆن ☉

horn /hɔ:n, hɔ:rn/ *noun*

1 شاخ، قوچ، كلۆچ، ئەسرو، سترۆ، سترە، نەفر،
شاخۆچكە 2 كەرەنا، زورنا، نەفیر، بۆرى 3
ھۆرن، سىگنال 4 نووك، تىزايى (ھى مانكى
بەك شەوھ) 5 نووك، لووت، سەر (دەزگا) 6
پيالە، ئاوخۆرى (لە شاخ) 7 (برىتانيا) چووكى
رەب، سىرەنى ھەستاو 8 لقى لە جۆم يان
كەنداوى 9 لووتكە يان نووچكەى شاخ
(hornless adj horned adj) بىن شاخ، كۆل،
كۆچ، بىن قوچ: (horn-like adj) ☉ 1 شاخ،
شاخك 2 شىور 3 بوق 4 نوک 5 پيالە 6 دماغە 7
ھورن 8 شاخەى از رودخانه يا خلیج 9 قلەى كره

hornbeam /'hɔ:nbɪm, 'hɔ:rn-/ *noun*

دارە تەيمان، داربەرژىن، بە گەلای بر گەرىگەى

هیلکه بی بهوه [توخم *Carpinus*: چەندین جوړن] ○ درخت مرز

hornbill /'hɔ:nbil, 'hɔ:rn-/ *noun*

(بالندەناس) دەنووک دریزه، دەنووک شاخه [خیزان *Bucerotidae*: گەلێ جوړن] ○ هورنبیل

hornblende /'hɔ:nbænd/ *noun*

(ئەلمانی) کانیکێ سەوز، رەش یان قاوویی توند، کە سیلیکانی کالسیۆم، مەنیزیۆم و ناسنی تیا، و لە زۆر بەردا هەیە ○ هورنبلند

hornblende *adjective*

سەرپە یان پتوهندی بە هورنبلندەوه هەیە ○ وابستە بە هورنبلند

hornbook *noun*

(مێژوویی) کاغزی کە لەودا ناوی یان بۆ منالان دەنووسی ○ هورنبوک

horned /hɔ:nd, 'hɔ:rn-/ *adjective*

شاخدار، قوچدار، شاخەون ○ شاخدار

horned lizard = horned toad 1

horned owl *noun*, also great horned owl

کوتنە یان کوندەبۆی شاخدار (ئەمریکای باشووری و باکووری [*Bubo virginianus*]) ○ نوعی پرندە

horned poppy *noun*

کۆکەنار یان خەشخاشی شاخدار [*Glaucium flavum* (هەبێ زەردەگەبی) و جۆره پتوهندی دارەکان] ○ نوعی خەشخاش

horned toad *noun*, also horned lizard

1 مارمیلکەیی شاخدار (ئەمریکایی [*Phrynosoma cornutum*] و جۆره کانی ترا) 2 بۆقی شاخدار (دەربەریوی تکی شاخناس لەسەر جاویەتی، [*Megophrys*] (باشووری رۆژەهلانی ئاسیا) *Ceratophrys* (ئەمریکای باشووری)) ○ 1 نوعی مارمولک 2 نوعی وزغ

hornero /hɔ:'ne:rəu/ *noun*, pl. horneros

نانهوا؟: جوړئ ovenbird گەرمیتانی ئەمریکا، زۆرتر هیلانەکەیی لەسەر (تووک) قیسی بەرزین لە قوم دروست دەکا [توخم *Furnarius*: چەندین جوړن] (بەنەرەت: لە سپانیایی بهوه "baker") ○ نوعی پرندە

hornet /'hɔ:nt, 'hɔ:rn-/ *noun*

ژەنگەسوورە، ھەنگەژالەیی زل، سووریاز، ستانگ [*Vespa crabro*] (تورویا) و جۆره کانی ترا ○ زنبور سرخ

hornet's nest *noun*

1 رەوشی خراب، ھەلومەرجی دژوار یا شیرزە، بارودۆخی مەرسیدار، شوینی پرمەترسی، کەشی دوژمنانە 2 کونە ھەنگەژالە، شارە ھەنگەژالە ○ 1 جو خصومت، محل سێجناک 2 لانەیی زنبور

horn of plenty *noun*

cornucopia = 1 2 شاخەزەبەنە: قارچکێکی

خۆراکی دارستانی بە شێوەی رەحەتی، کە *spore* ھەکە لە رووی دەرەوێ ھەلدێن [*Graterellus*]

○ *cornucopioidea* هورن اف پلتي

hornpipe /'hɔ:npaɪp, 'hɔ:rn-/ *noun*

1 ھەلپەرکێ یان سەمای مەلوانان 2 موسیقای ھەلپەرکێ مەلوانان ○ 1 رقص ملوان 2 موسیقی رقص ملوانا

horn-rimmed /'hɔ:rn rɪmd/ *adjective*

(چاویلکە) شاخ لاسکی، چوارچێوە لە شاخ، قاپ شاخی ○ قاپ شاخی

hornstone /'hɔ:nstəʊn/ *noun*

بەردە چەخماخی ریزەلۆک ○ نوعی سنگ چخماق

hornworm *noun*

کرمەشاخە (کە شتیکی زیادی وەک شاخ بە کلکێ بەوه): ھێندێ جوړی بەلای توتن یا بەروبووی ترە (بروانە *tomato hornworm*) ○ نوعی کرم

hornwort *noun*

گیاکەلەیی ناوی، گیاشاخە؟ (جوړی گیا یا رووەکی بن ناوی گەلاباریک [*Cratophyllum demersum*] و جۆره پتوهندی دارەکان) ○ نوعی گیاه

horny /'hɔ:ni, 'hɔ:rn-/ *adjective* (hornier, horniest)

1 شاخی، لەشاخ (دروس کراوە) شاخ ناسا، لەشاخ چوو، شێو شاخ، شاخدار 2 رەق، سەخت، زەر، رەقیتە بەستوو، پیناوی: *the bird's horny beak* 3 ھەشەری، ھەککەیی، رەپ کردوو، زۆر سزاو: *to feel horny* ○ 1 شاخی، شاخماند، شاخدار 2 سفت، پینەخوردە 3 حشری

horologe /'hɔ:rɒlədʒ/ *noun*

سەعات، کاتزەیت، کاتبێژ ○ ساعت

horologer *noun*, also horologist

سەعات ساز ○ ساعت ساز

horologic *adjective*, also horological

سەرپە سەعات سازی یان کاتیۆی ○ وابستە بە ساعت سازی یا زمان سنجی

horology /'hɔ:rɒlədʒi, 'hɔ:raɪ-/ *noun*

1 سەعات سازی 2 کاتیۆی، زانستی پیناوی کات (بەنەرەت: لە *hōra* یونانی "کات" + -logy) ○ 1 ساعت سازی 2 زمان سنجی

horoscope /'hɔ:rəskəʊp, 'hɔ:rəskəʊp,

'hɔ:r-/ *noun*

ئەستیرەیی، تالیم (پیشینی داھانووی کەسێ بە کێشاندەوێ ھیلکاری یی لە شوینی ئەستیرەکان و ھەسارەکان) ○ طالع بینی، طالع

horoscopical /-'skɒpɪk/ *adjective*, also horoscopic /-'skɒpɪk/

سەرپە ئەستیرەیی، سەرپە کات بینی ○ وابستە بە طالع بینی

horoscopy /'hɔ:rəskəpi/ *noun*

نهستیره بینى، کات بینى ○ طالع بینى
horrendous /hɒ'rendəs, hɔ:'r-, ha:'r-/ *adjective*

ترسناک، توقتنه، قهباحهت، سامناک، ناخوش،
 یه کجار خراب، شیرزه، **dreadful horrible**:
horrendously *adv* **horrendous crimes**:
 ترسناکانه، ترسپنه رانه: ○ (**horrendousness** *n*)
 وحشتناک، سهمگین، افشاح

horrent /'hɒr(ə)nt/ *adjective*
 (ویژه یی) قرز، قیت راهه ستاو وهک
 (به کان) ○ سیخی

horrible /'hɒrəbl, 'hɔ:-, 'ha:-/ *adjective*
 ترسناک، سامناک، ترسپنه، نه رزه نگ، پروهی،
 وهی، ییزه ون، کریت، ناخوش، ناهه زن، شیرزه،
 خراب، **terrible**: **horrible crime/nightmare**:
 ○ **horrible children/shoes** ○
 weather ○ مخوف، مهیب، فجیع، افشاح

horribleness /'hɒrəblɪnəs, 'hɔ:-, 'ha:-/ *noun*
 ترسناکی، سامناکی، خرابی، شیرزه یی ○
 وحشتناکی، افشاح بودن

horribly /-əbli/ *adverb*
 ترسناکانه، سامناکانه، توقتنه رانه، به شیوه ییکی
 ترسناک: **The experiment went horribly**:
 wrong ○ به طور مهیبی

horrid /'hɒrɪd, 'hɔ:-, 'ha:-/ *adjective*
 ترسناک، ناهه زن، ناشیرین، دزیو، خراب،
 ناخوش، ییزه ون، شیرزه: **a horrid child**:
horrid smell ○ وحشتناک، کره، شیع، افشاح
horridly /'hɒrɪdli, 'hɔ:-, 'ha:-/ *adverb*
 ترسناکانه، به شیوه ییکی ترسناک ○ به طرز
 وحشتناکی

horridness /'hɒrɪdnəs, 'hɔ:-, 'ha:-/ *noun*
 ترسناک بیون، ناشیرینی، ناهه زی، دزیوی ○
 وحشتناک بودن، شاعت

horrific /hə'rfɪk/ *adjective*
 1 ترسناک، ترسپنه، ناخوش، شیرزه، سامناک:
Her injuries were horrific 2 (ترخ) یه کجار
 گران ○ 1 وحشتناک، هولناک 2 سرسام آور

horrifically /-kɪl/ *adverb*
 به شیوه ییکی ترسناک ○ به طرز وحشتناکی
horrifying /'hɒrɪfaɪŋ, 'hɔ:-, 'ha:-/ *adverb*
 ترسناک، ناخوش، نیوک خه، شیرزه، **horrific**:
a -ying sight/experience/story ○ وحشتناک
horrifically /'hɒrɪfaɪŋli, 'hɔ:-, 'ha:-/ *adverb*
 شیرزانه، به شیوه ییکی ترسناک ○ به طرز
 وحشتناکی

horriplation /hɔ:'rɪpə'leɪʃn/ *noun*

موویزونه وه، موو قرز بیون، قزهستان ○ سیخ
 شدن مو

horror /'hɒrə(r), 'hɔ:-, 'ha:-/ *adjective, noun*

1 ترس، لهرز، موچرک، ددانه جو قن، توقان،
 ییزاری، قین لی بیون، ییزلی هاتنه وه، ترسناکی 2
 مایه ی ترس و ییزاری 3 منالی دانه که وتوو و
 شه یان، هده وه وین نه رده وه: **Her son is a little**
horror 4 (فیلم، ناوان کاری و هند) ترسناک 5
 (the horrors) ترس، نگه رانی، دله کوته ○ 1
 هراس، لرز، وحشت، نفرت، هولناکی 2 مایه ی
 وحشت و تنفر 3 بجه ی تخس 4 وحشتناک،
 ترسناک 5 (the horrors) وحشت، دلهره

horror film *noun*
 فیلمی ترسناک ○ فیلم ترسناک

horrors *interjection*
 نه ی هاوار! نه ی رو! ○ ای وای!

horror story *noun*
 چیروکی ترسناک ○ داستان ترسناک

horror-stricken /'hɒrə strikɪn/ *adjective*,
 also **horror-struck**

ترساو، توقیو، ترس لی نشتوو ○ وحشت زده
hors concours /,ɔ: kɔ'ku: *adjective*
 بی هاوتا، بی تا، بی وینه، بی ناوول، تاق،
 بی نظیر، بی همال

hors de combat /,ɔ: də 'kɒbæt, ,ɔ:r də
 koum 'ba:/ *adjective*

(فهره نسی) بریندار، ناتوانی یاری یان کاره که ی
 به رده وام بکا (له بهر برینداری) له مهیدانی شهر
 دهر کراو ○ مصلوم، ناتوان از ادامه ی بازی

hors d'oeuvre /,ɔ: 'dɔ:v, ,ɔ:r 'dɔ:rɪv/ *noun*

(فهره نسی) پیش خوراک، به رجیشت، به رکول
 ○ پیش غذا

horse /hɔ:s, hɔ:rs/ *noun*

1 به رزه ولاخ، نه سپ [Equus caballus] و
 جوره کانی تر، خیزان [Equidae] 2 (له)
 شه تره نچ دا) نه سپ 3 (میلتاری) سواره، سپای
 سواره 4 (زیمناستیک) نه سپی پهرین، که رک 5
 (نافه رمی) هیزوین 6 (نافه رمی) یه که ی هیزی
 نه سپ ○ 1 اسب 2 (در شطرنج) اسب 3
 سواره نظام 4 خرک 5 (عامیانه) هروین 6 (عامیانه)
 واحد قوه ی اسب

horse and buggy *adjective*
 له باو که وتوو، کون (که وتوو)، داب نه ماو، بی باو ○
 از مدافاده

horseback /'hɔ:sbæk, 'hɔ:rs-/ *noun, adverb*, on horseback

سواره، له سه رنه سپ سوار، له سهر پشتی نه سپ:
a soldier on horseback ○ سواره

horseback riding = riding

horse-block noun

بەرد یا شتیکی دی بۆ سواربویون ① هورس بلوک

horsebox /'hɔ:sbɒks/ noun

ئەسپ کیش، ماشینی ھەلگرتنی ئەسپ ① ماشینی حمل اسب

horse-breaker /'hɔ:s breɪkə(r)/ noun

دەستەمۆکەری ئەسپ، رام کاری ئەسپ، ئەسپ سوار ① اسبرام کین

horse-car /'hɔ:s kɑ(r)/ noun

عەرەبانە یان واگونی (ھەلگرتنی) ئەسپ ① واگن اسبی

horse chestnut /'hɔ:s 'tʃɛstnʌt/ noun

1 دار شاہەرۆو، داری کەستەنەیی ئەسپان، بەرووچەرەمگ [Aesculus hippocastanum] و جۆرە پتەوھندی دارەکان 2 میوھ یان بەری شاہەرۆو ① 1 درخت شاہبلوط ھندی 2 میوھ شاہبلوط ھندی

horse-cloth /'hɔ:s kloθ/ noun

سەرچلی ئەسپ، سەرەخەری ئەسپ ① چل اسب

horse-coper noun

(کۆن، بریتانیا) دەلال یان سەوداچی ئەسپ ① دەلال یا مەاملەگر اسب

horse-dealer /'hɔ:s di:lə(r)/ noun

(کۆن، بریتانیا) دەلال یان سەوداگەری ئەسپ ① دەلال یا مەاملەگر اسب

horse-doctor /'hɔ:s dɒktə(r)/ noun

نالیەن، قەلەم تراش ① نعل بند

horse-drawn /'hɔ:s drɔ:n/ noun

بە ئەسپ یا ئەسپەکان راکێشراو، ئەسپی، ئەسپ کیش: horse-drawn trams were introduced to the city in 1882 ① کێشەشدە نوسط اسب یا اسبان

horseflesh /'hɔ:sflesh/ noun

ئەسپ، گۆشتی ئەسپ ① گوشت اسب

horsefly /'hɔ:sflai/ noun, pl. horseflies

کەرەمیش، گازولەک، گولال، کۆرۆخ، موز، مینشەکەرانە [Haematopota pluvialis] و جۆرەکانی تر، خێزانێ [Tabanidae] ① خرمگس

horse gentian noun

(رووھ کناسی) جۆرێ گیای بزاری ئەمریکای باکووری، خێزانێ honeysuckle [Triosteum] ① نوعی گیاه

Horse Guards noun, pl.

گاردی سواره (ی پاتشایی، لە بریتانیا بۆ پاراستنی حکومەت) ① گارد سواره نظام

horsehair /'hɔ:sha(r)/ noun

1 مووی ئەسپ، مووی بۆ یا یال و کلکی ئەسپ، دامووسک، داموس 2 کوتالێن کە لە مووی ئەسپ دروس بووین ① موی اسب 2 هورس هابر

horsehide noun

پێستە یان جەرمی ئەسپ، کەولی ئەسپ ① پوست اسب

horselaugh /'hɔ:slɑ:f/ noun

گۆلە قاقا، شریخەیی پتەکەن، قاقا، حیلکە ① تەقە

horse-leech /'hɔ:s li:f/ noun

زارووی ئەسپ (ی) [Haemopsis] ① زالوی اسبی

horseless carriage noun

(کۆن و بە شوخی) ماشینی، عەرەبانەیی بێ ئەسپ ① اتومبیل

horse mackerel noun

1 ماسی پەرەزێ ئەسپانە: جۆرێ ماسی خوراکی رۆژھەلاتی ئەتلاتیک [Trachurus trachurus] 2 وشەتیکی تر بۆ bluefin ① نوعی ماهی

horseman /'hɔ:smən/ noun, pl. horsemen

ئەسپ سوار، سوار، سوارچاک: a good horseman ① اسب سوار، سوارکار

horsemanship /'hɔ:smənʃɪp/ noun

هونەر یان شارەزایی سواری، دەس و جەلەو ① ھنر یا مھارت سواری

horse master noun

ئەسپ رام کەر، ئەسپ سوار، دەستەمۆکەری ئەسپ ① اسب رام کین

horsemint noun

(رووھ کناسی) جاترە ئەسپانە، نەعناکیوی، چەند جۆریکی مەزەر، ب.ت. monarda ① نوعی گیاه

horse mushroom noun

قارچکە ئەسپانە، کارگە ئەسپانە [Agaricus arvensis] ① نوعی قارچ

horse mussel noun

کەلەگۆیچکە ماسی، پێشوکی گەورەیی ناوی [Modiolus] ① صدف خوراکی بزرگ

horse nettle noun

(گیاه) گەزنە ئەسپانە [Solanum carolinense] ① نوعی گیاه

horse opera noun

(لە ئەمریکا) فیلمی کاوئۆی، فیلمی ویسترن ① فیلم وسترن

horseplay /'hɔ:splei/ noun

دەس بازی، شەڕە شەق، زەرمە زانی، شوخی یان کایەیی کەرانە ① شوخی یا بازی خراکی

horseplayer noun

گریوچی ئەسپە پرکێ ① شەرتبند مسابقات اسبی

horsepower /'hɔ:spəʊə(r)/ noun

ئەسپە توانا، ئەسپە، ھیزی ئەسپ (پەکەیی یونانی ھیزی مۆتۆر یان بزوتنە و ھند بەرامبەر بە 750 وات) ① اسب بخار

horse racing noun

پێشپەرکێ ئەسپ سواری، تەمرا تێن، رەبازێن ①

سابقه‌ی اسب‌دوانی
horseradish /'hɔ:srædɪʃ, 'hɔ:rs-/ *noun*
 تووری کتیی، تووره‌کتیی [*Armoracia rusticana*] ترب کومی

horseradish sauce *noun*

سوسی تووره‌کتیی ○ سس ترب کومی

horse riding = riding

horse sense = common sense

horseshit *noun*

(زۆرت زمانی ره‌مه‌کی) قسه‌ی هیچه‌که، فله‌، هه‌لیت‌وپلیت، هه‌له‌ق‌ومه‌له‌ق، nonsense ○ چرت‌وپرت، مزخرف

horseshoe /'hɔ:ʃu:, 'hɔ:ʃʃu:, 'hɔ:ʃ-/ , 'hɔ:rs-/ *noun*

1 (به‌نیشانه‌ی به‌خته‌وه‌ری) نال 2 نالی ئه‌سپ ○ 1 نعل 2 نعل اسب

horseshoe bat *noun*

شه‌مسه‌مه‌کویه‌ی نالی: جۆریکی میرووخۆری سه‌رلووت برکه‌پرکه [*Rhinolophus*] جه‌ندین جۆرن ○ نوعی خفاش

horseshoe crab *noun*

قرزالی نالی: جۆریکی جومگه‌داری زله‌ی ده‌ریایی [*Limulus polyphemus*] (ئه‌مریکای باکووری): و جۆره‌کانی تر ○ نوعی خرچنگ

horsetail /'hɔ:steɪl/ *noun*

فیزوک، قه‌قه‌فۆکه، کلکه‌ئه‌سپانه (رووه‌کتییی تۆوی بی‌گول [توخم *Equisetum*، پۆل Sphenopsida]) دم‌اسب ○

horse-trading *noun*

دان‌وستان، چه‌نه‌لیدان ○ مذاکره

horse trailer *noun*

ماشینی راگویتستی ئه‌سپ، ئه‌سپ‌کیش ○ ماشین حمل‌اسب

horsewhip /'hɔ:swɪp, 'hɔ:rs-/ *noun*

شیلای، قه‌مچی، جه‌لده، قوریاج (kurbash)، تازان ○ تازیانه

horsewoman /'hɔ:swʊmən, 'hɔ:rs-/ *noun*, pl. horsewomen

سوار، ئه‌سپ‌سوار (ژن): *a good horsewoman* ○ سوارکار

horsy *adjective* (horsier, horsiest), also

horsey /'hɔ:si, 'hɔ:rsi/

1 ئه‌سپی، ئه‌سپانه، وه‌کوه‌ ئه‌سپ، ئه‌سپ‌ناس، شتیه‌ئه‌سپ 2 هۆگر به‌ ئه‌سپ، ئه‌سپ‌دوست ○ 1 اسب‌ماند 2 اسب‌دوست

hortatory /'hɔ:tət(ə)ri/ *adjective*, also

hortative /'hɔ:tətɪv/

ئامۆزگاری‌یانه، هاندهرانه ○ اندرز‌آمیز، تشویقی

horticultural /'hɔ:tɪkʌltʃərəl, 'hɔ:rt-/ *adjective*

1 سه‌ربه‌باخه‌وانی یان باغداری، سه‌ربه

بێستانه‌وانی 2 سه‌ربه‌چه‌قاندنی گول، سه‌ربه‌گولچینی ○ 1 وابسته‌به‌باغبانی 2 وابسته‌به‌پرورش‌گول

horticulture /'hɔ:tɪkʌltʃə(r), 'hɔ:rt-/ *noun*

1 باخه‌وانی، هونه‌ری‌باخه‌وانی، بێستانه‌وانی 2 چه‌قاندنی گول، گول‌کردن 3 داچه‌ندنی سه‌وزه‌وات ○ 1 باغبانی 2 گل‌پروری 3 سیزی‌کاری

horticulturist *noun*
 پسپۆر یان شاره‌زای باخه‌وانی، بێستانه‌وان، شاره‌زای داچه‌قاندنی گول ○ متخصص باغبانی یا گل‌پروری

hortus siccus /'hɔ:təs 'sɪkəs/ *pl. horti sicc* /'hɔ:tai 'sɪkai, -ti-, -ki-/ = herbarium

Hos. Hosea (in biblical references)

hosanna /həʊ'zænə, həʊ-/ *interjection, noun*, also hosannah

خودایه‌شوکرانه‌بیزت! خودایه‌شوکر! خودایه‌سیاس! خواجه‌لێت به‌زیاد بی! هوشیانا! (بهره‌ت: ئینگلیسی کون، به‌ریگی late Latin له *hōsa 'nā* یۆنانی‌یه‌وه، له *hōsā 'ānnā* کورتی *hōsā 'ānnā* کتییی پیروژ "تکا ده‌که‌ین بمان پارێزه" (Ps. 118:25) ○ خدا را شکر! هوشیانا!

hose /həʊz, həʊz/ *noun*

1 شیلانگ، سۆنده، شیله‌نگ، لوله‌ی تاودان یان ئاورکۆژاندنه‌وه 2 گۆره‌وی، گۆروا (هه‌موو جۆریکی) ○ 1 شیلنگ 2 جوراب

Hosea *noun*, Hebrew *Hōshēa'*

1 هوشیع، هوشع: پێغه‌مبهری گه‌لی ئیسرائیل له سه‌ده‌ی هه‌شته‌می به‌رله‌ زاین 2 کتییی هوشعی پێغه‌مبهر ○ 1 هوشع 2 کتاب هوشع بی

hosepipe /'həʊzpaɪp, 'həʊz-/ *noun*

شیلانگ، شیله‌نگ، سۆنده ○ شیلنگ

hosier /'həʊziə(r), US -ʒə(r)/ *noun*

گۆره‌وی‌فروش ○ جوراب‌فروش

hosier /'həʊziəri, US 'həʊziəri/ *noun*

گۆره‌وی: *the -siery department* ○ جوراب

hospice /'hɒspɪs, US 'hɑ:spɪs/ *noun*

1 نه‌خۆشگه 2 هه‌زارخانه، خه‌یرات‌خانه ○ 1 آسایشگاه 2 مسکین‌خانه

hospitable /hɒ'spɪtəbl, 'hɒspɪtəbl, US hɑ:'s-, 'hɑ:s-/ *adjective*

1 میوانگر، وه‌جاغدار، میوان‌په‌روه‌ر، به‌خزمه‌ت، به‌نان، نان‌ده‌ر، نان‌بده‌ر، نان‌دار، میوان‌دوست 2 باش، خاس ○ 1 مهمان‌نواز 2 مطلوب

hospitably /-əbli/ *adverb*

میوانگرانه، به‌گه‌رمی، له‌رووی میوان‌گری‌یه‌وه ○ با مهمان‌نوازی

hospital /'hɒspɪtl, US 'hɑ:spɪl/ *noun*

1 نه‌خۆش‌خانه، خه‌سته‌خانه، تیمارخانه،

بیمارستان 2 دامه‌زراوه‌نیکسی ختیزخواری بو
خه‌لکی هه‌زار و پیر 1 بیمارستان 2 هاسپیتال
hospitalism /'hɒspɪtəlɪzəm/ noun

نه‌خوش‌خانه‌گیری 1 بیمارستان‌داری
hospitality /hɒspɪ'tæləti, US 'hɑ:s-/
noun, pl. hospitalities

میوانگری، میوانداری، به‌نانی، به‌وه‌جایی،
وه‌جاخاداری، میوان‌په‌روه‌ری 1 مهمان‌نوازی

hospitalization /hɒspɪ'təlaɪ'zeɪʃn, US
'hɑ:sptəlaɪ'z-/ noun

خستن، خه‌واندن، خران (له نه‌خوش‌خانه) 1
بستری کردن یا بستری شدن

hospitalier /'hɒspɪt(ə)l/ noun, US
hospitaler

1 نه‌ندامی ده‌سته‌ی ختیزخواری دینی 2
پیش‌نویزی نه‌خوش‌خانه 1 عضو گروه‌خیرین
مذهبی 2 پیش‌نماز بیمارستان

hospital ship noun
که‌شتی نه‌خوش‌خانه‌یی 1 هاسپیتال شیب

host /həʊst, US hoʊst/ noun

1 خانه‌خوین، میواندار، مازووفان 2 (به‌رنامه‌ی
ته‌لفزیون و رادیو) بینک‌ش‌کار، به‌ریو‌به‌ر 3
(زینده‌ناسی، گیانه‌وه‌ر و رووه‌ک) مشه‌خوردار،
هاوخوان commensal 1 میزبان 2 مجری 3
میزبان، هوست

host /həʊst, US hoʊst/ noun

1 ده‌سته، تاقم، کومه‌ل، جه‌ماعه‌ت، له‌شکر، گه‌ل
2 ژماره‌یه‌کی زور 3 (کون) له‌شکر، سبا، قشون
1 گروه، خیل 2 تعداد زیاد 3 سپاه

Host /həʊst, US hoʊst/ noun
نانی پیروز (که له Holly Communion دا
ده‌خوری) 1 نان مقدس

hosta /'hɒstə/ noun

گیانیکی ناسیای روژه‌هلانی زورتر له روزاوا
ده‌کری [توخم Hosta] (له ناوی پزشکی
نوتریشی‌په‌وه Nicolaus T. Host) 1 هوستا

hostage /'hɒstɪdʒ, US 'hɑ:s-/ noun

بارمه‌ت، گروی 1 گروگان

hostel /'hɒstl, US 'hɑ:stl/ noun

خه‌وتنگا، جی‌خه‌و، میوان‌خانه: a hostel for
the homeless 1 خوابگاه، مهمان‌سرا

hosteller noun
هاسپتیلیر (که‌سی که ریواره و له hostel دا
ده‌مینتیه‌وه) 1 هاسپتیلر

hostelry /'hɒstəlri, US 'hɑ:s-/ noun, pl.
hostelries

(کون و به‌شوخی) مه‌بخانه، هوتیل، میکه
hostess /'həʊstəs, -es, US 'hɒstəs/ noun
1 (ژن) خانه‌خوین، مازووفان 2 (فرۆکه) میواندار
3 (به‌رنامه‌ی ته‌لفزیونی و رادیویی) به‌ریو‌به‌ر،
بینک‌ش‌کار (ژن) 1 میزبان 2 (هواپیما)

مهمان‌دار 3 مجری زن

hostile /'hɒstail, US 'hɑ:stl, -tail/
adjective

1 رقه‌به‌رانه، رقه‌بازی، دوژمنانه، دوژمنکارانه،
نه‌یارانه، ینکه‌وه‌دوژمن 2 به‌ره‌ه‌لست، دژبه‌ر، دژ
3 ینه‌ه‌ندی به دوژمنه‌وه‌ه‌یه، سه‌ربه دوژمن 1
خه‌صمانه، متخاصم 2 مخالف 3 وابسته به دشمن

hostilely /'hɒstaili, US 'hɑ:stli, -tail/
adverb

دوژمنانه، نه‌یارانه 1 خه‌صمانه

hostility /hɒ'stɪləti, US hɑ:'s-/ noun, pl.
hostilities

1 دوژمنایه‌تی، دوژمن‌کاری، رقه‌به‌رایه‌تی،
کینه‌به‌رایه‌تی، رق‌نیک‌گیران 2 دزایه‌تی،
به‌ره‌ه‌لست‌کاری، به‌ره‌ه‌لست‌گیری: public

hostilities 3 hostility to nuclear power
the start/outbreak of hostilities between the

two sides 1 دشمنی، خصومت، کینه‌توزی 2
مخالفت 3 (در جمع) جنگ

hostler /'hɒslə(r), US 'hɑ:s-/ noun

مه‌یته‌ر، نه‌سپه‌وان 1 مه‌تر

hot /hɒt, US hɑ:t/ adjective

1 به‌تین، گه‌رم، داغ، داغ: a hot dry summer
2 (هه‌زوینه‌ل) توند، توندوتیز، تیز 3 توند،
توندوتیز، سه‌خت 4 به‌گور، گه‌رم‌وگور، به‌تاو،
به‌تین 5 زووتووره، جینگزی، هه‌لتوز، سه‌رتوند،
فیشه‌کی 6 (هه‌واله‌کان) تازه، نوی، تازه‌هاتوو،
گه‌رم، مور 7 شاره‌زا، سه‌ره‌نده‌رکردوو، لیزان 8
(موسیق‌پ.ت. جاز) به‌سوز 9 (نافه‌رمی)

رادیو‌نه‌کتیف 10 برمه‌ترسی، مه‌ترسیدار 11
(شت) دزیتی، دزراو 1 داغ، گرم 2 تند 3
شدید 4 برحرارت 5 جوشی 6 تازه، دست‌اول 7
ماهر 8 پرشور 9 رادیواکتیو 10 خطرناک 11 دزدی

hot air noun
قه‌سی قور، قه‌سی هه‌چه‌که 1 حرف‌مفت

hot-air-balloon noun

بالون (هه‌وای گه‌رم) 1 بالن

hotbed /'hɒtbed, US 'hɑ:t-/ noun

1 په‌بین‌گه، ته‌خته‌په‌بین، شوینی که‌شه‌وه‌نه‌شه،
شوینی هه‌لدان 2 ناوه‌ند، سه‌رچاوه، مه‌کو، کون،
لانه، جهرگه (ب.ت. چالاک‌ی خراب و
توندوتیزانه) 1 محل نشو و نما 2 کانون، مرکز

hot-blooded /hɒt 'blʌdɪd/ adjective

1 زووتووره، جینگزی، هه‌لتوز، ته‌نگه‌جیک‌لانه،
توند، سه‌رتوند، فیشه‌کی 2 که‌م‌تاقه‌ت، که‌م‌سه‌بر،
که‌م‌جیک‌هلدان 3 به‌تین، گه‌رم‌وگور، گه‌رم،
به‌سوز 1 جوشی، عصبانی 2 بی‌صبر 3 برحرارت

hot cake noun

که‌یه‌کی تاوه‌(یی) شلکینه 1 پن‌کیک

hotchpot /'hɒtʃpɒt/ noun

hotspure /'hɒtspeɪ, US -spa/ *noun* داغ
(کون) مروی توند و بین پاک، سهرهرو ○ آدم تند و بی پروا

hot stuff *noun*
(نافه رمی) مروی دلرفین و سیکسی، له بار ○ آدم جذاب و سکسی

hotsy-totsy = hoity-toity
hot-tempered /'hɒt 'tempəd/ *adjective*
فیشه کی، سهرتوند، تووره، جینگزی، سهرگره رم جوشی، عصبانی

Hottentot /'hɒt(ə)ntɒt/ *noun, adjective*
وشه دین بو نامازه کردن به گهلانی Khoikhoi (تیتسا قسه په کی سووکه سهارهت بهو گهلانه) هونتوت ○

hot ticket *noun*
(نافه رمی) شت یان کسین که یه کجار داخوازی زوره ○ چیز یا آدم مورد مطلوب

hottie *noun*
1 (نافه رمی، نهمریکا) مروی دلرفین و سیکسی، مروی له بار 2 (بریتانیا) بولفار ○ 1 آدم جذاب و سکسی 2 کیهی آب گرم

hot tub *noun*
له گهنی چهنده کسه ○ وان چندنفره

hot war *noun*
شهری خویناوی، شهری گهرم ○ جنگ خونین

hot water *noun*
1 گهرماو، ناوی گهرم 2 گینجهل، گونگهل، سهریشه ○ 1 آب گرم 2 مضمه

hot-water bottle *noun*, also hot-water bag
بولفار ○ کیهی آب گرم

houbara bustard /hu:'ba:ɪrəl/ *noun*
جوری چیرگ، له دورگه کانی کاناری یهوه تا ناوه ندی ناسیا ده بیسری [Chlamydotis undulata] ○ نوعی هویره

Houdini /hu:'di:ni/ *noun*
کس یان گیانه وه ری که بو هلاتن زور چالاکه (له ناوی Erik Weisz) Harry Houdini جادوو گهری نهمریکایی ○ هودی نی

hough /hɒk/ = hock 1

houmous = hummus

hound /haʊnd/ *noun*
1 تانچی، تازی، سه گی راو: The hounds picked up the scent of the fox مروی خویری و سووک ○ 1 سگ شکاری، سگ تازی 2 آدم فرومایه

hound's tongue *noun*
گولی گازمانه، جوری رووه کی دریز به گولی مه پله و نهرخه وانی و گهلای شنیوه زمان [Cynoglossum officinale] ○ کل گاو زبان

hounan /'hu:ng(ə)n/ *noun*

قهشهی فودوو ○ کشیش وودو
hour /'aʊə(r)/ *noun*

1 سه عات، کاتزمیر (60 دهقه بئی) 2 وهخت، دم، سات، کات، سه عاتهری، مهودا ○ 1 ساعت 2 وقت، زمان، فاصله

hourglass /'aʊəglɑ:s, US 'aʊərglæs/ *noun*

کاتزمیری لمی، سه عاتی لمی ○ ساعت شنی
hour hand /'aʊə hænd/ *noun*
میلوچکه، میلی سه عات زمیر، میلی چکوله ○ عقره ی ساعت شمار

hourly /'huəli/ *noun, pl. hours, Arabic*
1 حوری 2 زنی جوانی جه خیل ○ 1 حوری 2 زن زیبای جوان

hourly /'aʊəli, US 'aʊəli/ *adverb, adjective*

ههر سه عاتهی جاری، هر کاتزمیر، سه عات به سه عات، ههمیشه، کاتزمیر به کاتزمیر، هر سه عات، هر دم، دم به دم، له به سا: Reapply
○ sunscreen hourly and after swimming an hourly ○ Trains leave at -ly intervals bus service هر یک ساعت، هر ساعت

housage /hausɪdʒ/ *noun*
جی یانه، پاره یی بو جینگا کردنی شتی ○ هوسج

house /haʊs/ *noun*
1 خانوو، مال، خانه، خان، یانه، جیگا، مه نزل، به مال، (خاوو) خیزان، کسان ی مالی 2 پره یان خیزانی پاتشایی 3 قول، سالون 4 نهجومه ن (له بریتانیا، نهجومه نی گشتی یان زیرین، نهجومه نی هه لیزراوان یان ژوورین؛ نهجومه نی نوینه ران، له نهمریکا) 5 دهیر، ته کیه، ره به نگه 6 (خویندنگا) تیم، تیپ، دهسته 7 کومپانی، ناوکویی، دامه زراوه ی کارداری، نووسینگه، خانه ی بازرگانی 8 بینهرانی تیار، پیرفورمانس له شانودا 9 (نهمستیره وانی) که لولو، برج ○ 1 خانه، جا، خانواده 2 خاندان (سلطنتی) 3 سالن 4 مجلس 5 صومعه 6 (مدرسه) تیم 7 شرکت، مؤسسه ی تجاری 8 ناماشچان تاتار، اجرا در تاتار 9 (اخترشناسی) برج

house agent = estate agent

house arrest *noun*, be under house arrest
گلدانه وه له مالی، له ماله وه دهس به سه ربوون، دهس به سه ری له ماله وه: She was placed under house arrest
○ توقیف در خانه

houseboat /'haʊsbəʊt, US -bɔʊt/ *noun*
به له می تبادانیشن، مالی لوتکی، ماله به له ○ قایق مسکونی

housebound /'haʊsbəʊnd/ *adjective*
مالس به جینه هیشوو، مالکته وته، خانه به گیر، خانه نشین، له مالی داکه ووتو (له بهر نه خوشی یان پیری) ○ خانه نشین

houseboy /'haʊsbɔɪ/ noun

نوکدر ○ نوکر

housebreaker /'haʊsbreɪkə(r)/ noun

دزد، چته، دزی مالان، مالې ○ دزد

housebreaking /'haʊsbreɪkɪŋ/ noun

دزی، چته‌یی، مالېری ○ دزدی

housebroken adjective

گیانه‌وهری ماله‌وه ○ فیرکراو ○ تربیت‌شده

housecarl /'haʊskɑ:l/ noun, also

housecarle

نه‌ندامی ده‌ست‌ی یاری‌کاری پاتشا یان

به‌گزاده‌یه‌کی دانمارکی ○ هوسکارل

housecleaning noun

مال خاوی‌ن‌کردنه‌وه، مال‌هل‌گرتن ○ خانه‌تکانی

housecoat /'haʊskəʊt, US -kəʊt/ noun

جل یان به‌رگی ماله‌وه (ه‌دراو و دریز) ○

ریدوشامبر

housecraft noun

مال‌داری، به‌وانی، ه‌لسووراندنی مال ○ تدبیر

خانه

house cricket /'haʊs krikɪt/ noun

جوړی سیرک، ره‌س‌نی نه‌فریکای باکووری و

باش‌ووری روژا‌وای ناسیا [Acheta

domesticus] نوعی سوسک

house-dog /'haʊs dɒg/ noun

سه‌گی ماله‌وه، سه‌گی ناگاداری مال، سه‌گی

باسه‌وان ○ سگ‌نگه‌یان

housefather /'haʊs fa:ðə(r)/ noun

چاودیر یان به‌رپوه‌به‌ری منالان له نه‌نیستیتو

ب.ت. له خان‌ی منالان ○ ناظر یا مدیر انیستیتو

houseflag noun

نلای ناوکویی یان بازرگانی ○ پرچم تجارنی

housefly /'haʊsflaɪ/ noun, pl. houseflies

میښ، مه‌گه‌ز [Musca domestica] مگس

houseful /'haʊsfʊl/ noun, pl. housefuls

مالی، پر مالی: They had a -seful so we

didn't stay ○ یک خانه پر

house-furnishing noun

که‌لوپ‌لی ناومال، شت‌وم‌دک مالی ○ اثاثیه

household /'haʊshaʊld, US -hoʊld/

noun, adjective

n (خاو و) خیزان، زارو‌زیج، به‌ماله، ناومال،

که‌س‌وکار: the head of the household

مالی، خومالی n خان‌واده adj خانگی

household art noun

زانستی به‌وانی یان مال‌داری، ه‌ونه‌ری مال‌داری

○ علم تدبیر منزل

Household Cavalry noun

(له سبای بریتانیا) دوو سواره بو پاراستنی

پادشا ○ هوس‌هولد کاوالری

householder /'haʊshaʊldə(r), US -

hould-/ noun

خاوه‌ن‌مال ○ صاحب‌خانه

household name noun, also household

word

نپوله‌سه‌ر زمان، ناوه‌ر زمان که‌وتوو: She

became a household name in the 1960s

○ هوس‌هولد‌نیم

household troops noun, pl.

گاردی پاتشایی، سبای پاسه‌وان یان پاریزه‌ی

پادشا ○ گارد سلطنتی

house-hunting noun

گه‌ران به‌ دوا‌ی مال‌دا بو کرئ یان کرین ○

هوس‌هانتینگ

house husband noun

میزدی به‌نوان ○ شوهر خان‌دار

housekeeper /'haʊski:pə(r)/ noun

(دامه‌زراو بو خاوی‌ن‌کردنه‌وه‌ی مال) به‌رده‌س،

کاره‌که‌ر، فسه‌راش، به‌نه‌وان، که‌ییانو ○

خدمت‌کار (زن)

housekeeping /'haʊski:pɪŋ/ noun

مال‌داری، به‌وانی، خان‌داری، خ‌رج‌وباری مال

○ خان‌داری، خ‌رج خان‌ه

houseleek /'haʊsli:k/ noun

که‌وه‌ر یان کو‌را‌ده‌ی مالی؟ گیایی که‌ له‌سه‌ر

دیوار و سه‌ریان‌دا شین ده‌یی [Sempervivum

tectorum] علف خودرو

house lights noun, pl.

چرا روشنایی به‌کانی ه‌ولی نیاتر یان سینما‌یی،

چراکانی نو‌دیو‌توریوم ○ چراغ‌های تالار

houseless adjective

بی‌مال (و حال) ○ بی‌خانه

houseline noun

گوریسی سی‌لونه (بو کیشانی شتی) ○ هاوس‌لاین

housemaid /'haʊsmeid/ noun

کاره‌که‌ر، قه‌ره‌واش، کلفه‌ت، چیری ○ مستخدمه

housemaid's knee noun

ماسین یان ناوسانی کلاوه‌ی نه‌زئو ○ ورم

کاسه‌ی زانو

houseman /'haʊsmən/ noun, pl. housemen

1 (له‌ نه‌م‌ریکا، پیاو) کاره‌که‌ر 2 (له‌ بریتانیا)

نیستین 1 خدمت‌کار 2 انترن

house martin noun

په‌ره‌سیلکه، په‌ره‌سیلکه‌ی ره‌ش‌وس‌یی، له‌ خیزانی

[Delichon urbica] چنچله‌ی

کفل سفید

housemaster /'haʊsmɑ:stə(r), US -mæs-

/ noun

مام‌وستای چاودیری منالان (خویندنگای

تایه‌نی) ○ مدیر شبانه‌روزی

housemistress /'haʊsmistrəs/ noun

زنه‌مام‌وستای چاودیری منالان ○ مدیره‌ی

housemother noun

شبانه‌روزی
چاودیری ملان (ژن، له نه نیستیو) ○ مدیری
پرورشگاه

house music noun

هاوس موزیک (= جوړی موسیقایی هملېر کښې
گه‌لې، به شمیری ټیلیکټرونی لیده‌دری) ○
هاوس موزیک

house of assembly noun

نه‌نجومه‌نی قانون‌دانان ○ مجلس قانون‌گذاری

house of cards noun, pl.

1 خانووی کاغزی یا کاغزینه 2 پلانی
رووخه‌کا یا روه‌له‌هره‌س، پلانی له‌رزوک یا
فرچوک: *The enormous national debt
amassed in the last eight years makes all
this apparent prosperity nothing but a
house of cards* ○ 1 ساختار بناشده از ورق‌های
بازی 2 وضع متزلزل

House of Commons noun

(بریتانیا) نه‌نجومه‌نی گشتی یا ژیرین، جفاتی
ژیرین ○ مجلس عوام

House of Correction noun

زندان یا نه‌بندی‌خانه‌ی راست‌کردنه‌وه،
تمی‌خانه، زندانی تمی‌کردن (هلس‌و‌کوتیان
دیاری ده‌کړی و ده‌رینه به‌رکار) ○ دارالتأدیب

House of God noun

کلیسه، مالی خودا ○ کلیسا
house of ill fame noun, also **house of ill
repute**

قاجه‌خانه، حیزخانه ○ فاحشه‌خانه

House of Lords noun

(له بریتانیا) نه‌نجومه‌نی هلسنه‌زیردراوان،
نه‌نجومه‌نی ژوورین، جفاتی ژورین ○ مجلس
اعیان

House of Parliament noun

(له بریتانیا) دوو نه‌نجومه‌نی ژیرین و ژوورین،
پهرله‌مان ○ پارلمان

House of Representative noun

(له امریکا، اوسترالیا و نیوزیلند) نه‌نجومه‌نی
نوټهران ○ مجلس نمایندگان

house organ noun

کوډفاری که له نیو فرمان‌به‌رانی ده‌زگایی بلاو
ده‌بیته‌وه ○ هاوس ارگان

houseparent = housefather

house party noun
میوانی چه‌ندپروژه ○ مهمانی یلانی

housephone noun

تله‌فونی ماله‌وه یا ملان (ب.ت. له
میوان‌خانه) ○ تلفن خانگی

house physician /'haus fɪzɪʃn/ noun

1 نیتین 2 دوکتور یا پزشکی نیشته‌جی (له

نه‌خوش‌خانه وه‌کيو نه‌ندامیکي کومه‌لی
دوکتورانی نه‌وته) ○ 1 اترن 2 پزشک مقیم

houseplant noun

گیا یا نه‌روه‌کی ماله‌وه یا مالی (یو جوانی)
○ گیاه خانگی

house-proud noun

عمه‌لی، عمه‌لی ○ وسواسی

housetop /'haus tɒp/ noun

جینگا، جی‌ورپی، دیو، ژور ○ جا، اتاق

house-sitter noun

ناگادیری مالیکی تر (له‌وه ده‌می که‌وا یو چند
روژی له مال نین) ○ محافظ‌خانه‌ی دیگرې

house sparrow noun

(بالنده‌ناسی) چوله‌که، چوله‌که پاساری، چوچک،
مه‌لیچک، سیفاندوک، پاساری [Passer
domesticus] ○ گنجشک

house surgeon /'haus sɜ:dʒən/ noun

برینکار یا نه‌شته‌رگه‌ری نیشته‌جی (له)
نه‌خوش‌خانه وه‌کيو نه‌ندامیکي کومه‌لی
دوکتورانی نه‌وته) ○ جراح مقیم

house-to-house adjective, adverb

مال‌به‌مال ○ خانه‌به‌خانه

housetop /'haus tɒp/ noun

سهربان، پشت‌بان، سهربانی ماله‌وه، سهرسهربان
○ بام‌خانه

housetops noun, shout or proclaim from the
housetops

چارلپیدن، قارداختن ○ جار زدن

house-trained adjective

(گیانه‌وه‌ری ماله‌وه) فیرکراو ○ تربیت‌شده

house-warming noun

میوانی پیکردنه‌وه، میوانی پیکره‌وه ○ سور
خانه‌ی نو

house-warming party noun

میوانی پیکردنه‌وه، میوانی پیکره‌وه ○ سور
خانه‌ی نو

housewife /'hauswaɪf/ noun, pl.

housewives

که‌بیانو، به‌وان، مالدار ○ خانه‌دار

housewifely /'hauswaɪfli/ adverb,
adjective

adv که‌بیانو‌ونه **adj** سهربه‌مالداری یا
به‌وانی **adv** کدبانو‌وار **adj** وابسته به‌خانه‌داری

housewifery /'hauswaɪfəri/ noun

که‌بیانوویی، که‌بیانو‌وگه‌ری، به‌وانی، مالداری
○ خانه‌داری

housework /'hauswɜ:k, US -wɜ:rk/ noun

کاری ماله‌وه (ب.ت. ولات‌سیرین و
چینشت‌لینان): *to do the -sework* ○ کار‌خانه

housing /'haʊzɪŋ/ noun

1 مال، جینگا، جینگه، جی‌ورپی 2 نیشته‌جی‌کردن،

دایین کردنی مال یان خانوو، دایین کردنی جی 3
بهنا، جی بهنا 4 جیگا، تاقه 5 بهرگ، سه،
سهرقاب، دایوشه، سهرپوش 6 سهرزین، زینپوش،
بهرگهزین 1 مسکن 2 خانه سازی، تهیه ی جا 3
پناه 4 تاقچه 5 محفظه، غلاف 6 زینپوش

housing association *noun*

کومه لای دایین کردنی مال ټ تعاونی مسکن
housing estate *noun*, also **housing**
development or **housing project**

کومال، گه لامل، کومه لمانوو (یکه وه دروست
کراون بو تیادانیشن) ټ مجتمع مسکونی

housing */ˈhaʊzɪŋ/ noun*

جیوری ماسی سبی لموزتیه، هی دهریای
بالستیک و روپاره کانی دهوروبه ری
[*Coregonus oxyrinchus*] ټ هاوینگ

hove = past and past participle of **heave**

hovel */ˈhɒvəl, US ˈhævəl/ noun*

1 کوخته، که لاهو، کاز، کووخ، مالک، کون،
قوخه 2 کل خانه، کلگه (خانوبه به کی
قووجه کاسا، کلی تیا به) 1 کنبه 2 هوول

hover */ˈhɒvə(r), US ˈhævər/ noun*

لنگره، لنگره رگرتن، لنگره، روپستان له
سه واد، وهستان به تاسمانه وه، مانه وه له
تاسمان دا، له چن دا بال لیدان ټ ایست در هوا

hovercraft */ˈhɒvəkraːft, US*

ˈhævərkræft/ noun, pl. same

لنگره که شتی، هافیرکرافت ټ هواناو

hoverfly *noun, pl. hoverflies*

حه وایش: له تاسمان دا و شیلای گولکان
دهمژئ [خیزان *Syrphidae*: زور جورن] ټ
هوروفلای

hoverport *noun*

تیرمینالی هافیرکرافت، لنگره گای هافیرکرافت
ټ پایانه ی هواناو

how */haʊ/ adverb, conjunction*

چون، چلون، چافا، بوچی، له بهرچی، چما، چنده،
چنده، تاج راده یی، تاج نندازه یی (چونیه تی
how-ness) ټ چطور، چکونه، چقدر، هر طور

howbeit *adverb* = nevertheless

howdah */ˈhaʊdə/ noun*

که زاوه، بالکی (که زاوه ی سهرناواله، له
hawdaj عه به یی به وه) ټ کجاره، هودج

howdy */ˈhaʊdi/ interjection*

(له نهریکا، نافهرمی) سلوا، چونی: *Howdy,*
ټ *partner* سلام

howe *noun*

گوره تپ، کوماگل، گورپشته ټ گورپشته

however */ˈhaʊəvə(r)/ adverb*

هر چونی بی، هر چنده، به هر شتیه یی،
هر چنده (د)، سهره رای نه وهش، له گهل
نه وهش، به لام، هر چونی ټ به هر حال، هر قدر،

هر چند، با وجود این، ولی، چطور

howff */haʊf/ noun*, also **howf**

مه کو، لانه، پدناگه، resort **haunt** ټ پاتوق

howitzer */ˈhaʊtɪzə(r)/ noun*

هوه یتریز، توپاویره (چه کن بو هاویشتی
گولله توپ و مه ودا کورتیشه: بنه رت: له
howitzer هوله ندی، له *Haubitze* نه لمانی، له
چینکی به وه به وانای *catapult* ټ هویتزر

howl */haʊl/ noun*

لووره، قرووسکه، حاجه، ناله، هاوار، قیزه،
قوله، وزه، وزه وز، هه را، گوهره، چریکه، زیره،
زیکه ټ زوزه، فریاد، جیغ

howler */ˈhaʊlə(r)/ noun*

هه لای گوجانه، لی هه لقلیشان، لی شتیوانی
به رچاو ټ اشباه احماقانه

howling */ˈhaʊlɪŋ/ adjective*

1 لوورپته، گفن، لووره کیش، لوورن: *a*
howling gale/storm/wind 2 یه کجار گه ووه،
به رچاو، دیار ټ 1 زوزه کش 2 فوق العاده، چشمگیر

howsoever = however

hoy */ˈhɔɪ/ noun*

1 جیوری کایه شتیه ی bingo ده دا، به بهر
ده کیری 2 جیوری گهمی که ناری زورتر به
دارالاینکه وه ټ 1 هوی 2 کرجی

hoya */ˈhɔɪə/ noun*

جیوری ده وونی هه لاجوی هه میسه وه،
ره نه ی باشووری روزه لانی تاسیا و پاسیفیک
[توخم *Hoya*] (بنه رت: له لانی نی نو، له
ناوی باخه وانی ټینگلته ره یی *Thomas Hoy*)
ټ هویا

hoyden */ˈhɔɪd(ə)n/ noun*

کچی قیزن، کچی بی حه یا یان در ټ دختر جیغو
یا بی حیا

hoydenhood */ˈhɔɪd(ə)nɦud/ noun*

بی حه یایی، قیزه وونی ټ بی حیایی

hoydenish *adjective*

قیزه وون، بی حه یا ټ بی حیا

hoydenism */ˈhɔɪd(ə)nɪzəm/ noun*

بی حه یایی، قیزه وونی ټ بی حیایی

Hoyle *noun*, in phrase, according to Hoyle

به یی نه خشه یان پاسا و رپسا (بنه رت: له
ناوی نو سه ری ټینگلیسی *Edmond Hoyle*
ټ هوپلی 1769-1672)

hp */eɪtʃ ˈpiː/ abbreviation* horsepower

HP */eɪtʃ ˈpiː/ abbreviation* hire purchase

HQ */eɪtʃ ˈkjuː/ abbreviation* headquarters

hr *abbreviation* hour

HRH */eɪtʃ ɑːr ˈeɪtʃ/ abbreviation* His/Her
Royal Highness

Hs *symbol*, the chemical element hassium

Hsiang = Xiang

ht *abbreviation* height

HT *abbreviation* high-tension

Huang Ti *noun*, also Yellow Emperor

نیمراتوری زرد: به کسمین نیمراتوری
نفسانه‌یی چین ○ امپراتوری زرد

huarache /wə'ra:tʃi/, US wə'r-/ *noun*

واراج (= جورری سهریایی یان سه‌نده‌لی
مه‌کیکی) ○ وراج

hub /hʌb/ *noun*

1 (پنجه‌ک) توب (له پنجه‌کی عاره‌بانده):
دووربین (کونه‌کی) 2 توهه، ناوه‌ند، جدق،
ناوچه‌رگه، گرنک: *the commercial hub of*
The kitchen was the -b of the city

family life ○ 1 توبی 2 محور، مرکز، مهم

hubble-bubble /'hʌbl dʌbl/ *noun*

قلیان، نیرگه‌له ○ قلیان

hubbub /'hʌbʌb/ *noun*

هه‌راهه‌را، هه‌وه‌هه، چه‌جالی، قه‌وه‌هه‌را،
بگره‌وبه‌ده، پشتوی، شلوقی: *the hubbub of*
city life ○ همه‌هه، آشوب

hubby /'hʌbi/ *noun*, pl. bobbies

(له بریتانیان، نافهرمی) میزد، شو ○ شوهر

hubcap /'hʌbkæp/ *noun*

سهرتوب، توبه‌وانه، توبه‌وانه، سهرتوب،
توب‌پوش، کلاهوی توب ○ قاپاق، کلاهک توبی

hubris /'hju:bris/ *noun*

فیزی، تروتوب، به‌پوزی، ده‌مار، له‌خوبایی‌بوون،
به‌رزه‌فری (بیجی) ○ غرور، تکبر، بلندپروازی

hubristic /'hju:brɪstɪk/ *adjective*

فیزانه، به‌تروتوبانه ○ مغرورانه، غرورآمیز

huckleberry /'hʌklɒəri/, US -berɪ/ *noun*,
pl. huckleberries

1 به‌ری ره‌شقه‌ره‌گیلان 2 ره‌شقه‌ره‌گیلان:
جورری رووه‌کی کم‌بالای نم‌ریکای باکووری له

خیزانی heath که به‌ری ره‌شقه‌ره‌گیلان
ده‌گری [توخم Gaylussacia] ○ قره‌قاپ سیاه

huckster /'hʌkstə(r)/ *noun*

دیوه‌ره، چه‌رچی، ورده‌واله‌فروش (hucksterism)
○ فروشنده‌ی دوره‌گرد

huddle /'hʌdl/ *noun*

که‌له‌ک، کوما، کوگا، لوده، ده‌سته، کومه‌له،
جماعت، تاقم: *People stood around in*
huddles ○ توده، که، اجتماع، جمعیت

Hudibrastic *adjective*

نوسراو به‌شیوه‌ی چوارخسته‌کی هشت‌په‌گیبی
octosyllabic و پنجه‌نیمی (سهره‌هه‌نوراه‌وی
ته‌نرانی Samuel Butler) ○ هودبیراستیک

Hudson's Bay blanket *noun*

جورری پنجه‌فی قایمی له‌خوری به‌په‌راویزی
ره‌نگینه‌وه (له‌بنه‌ره‌تا له‌لایه‌ن کومبانی
Hudson's Bay ده‌فروشا) ○ نوعی پتو

hue /hju:/ *noun*

1 ره‌نگ، بویه 2 باوه، بوجوون، را (hueless)
1 ره‌نگ، قام 2 عقیده، نظر

hue and cry *noun*

هه‌راوه‌وریا، زه‌نازه‌نا، قیزه‌وه‌هه‌را، قالمه‌قالم ○
سرو صدا

hued *noun*

خواه‌نی ره‌نگی تاییه‌تی یا دیاری‌کراو،
ره‌نگ‌تاییه‌ت ○ دارای رنگ ویزه

huff /hʌf/ *noun*

رووگرزی، به‌دخووی، سوووه‌یی، قه‌لسی،
ناره‌حه‌تی ○ بدخلقی، خشم

huffish = huffy

huffy /hʌfi/ *adjective* (huffier, huffiest)

رووگرزی، به‌دخو، ناجسن huffily adv به
سوووه‌یی، توو‌رانه: huffiness n رووگرزی،
به‌دخووی، ناره‌حه‌تی) ○ بدخلق

hug /hʌg/ *noun*

باوه‌ش‌پاکردن، له‌باوه‌ش‌گرتن، له‌نامیزگرتن،
باوه‌ش، نامیز ○ بغل‌گیری، اغوش

huge /hju:dʒ/ *adjective* (huger, hugest)

زه‌به‌لاح، به‌کجار زله، که‌ل، فیه‌ته‌ن، که‌ته،
زه‌لام، زور، (زور)‌گه‌وره، گه‌ب، نه‌تره‌بوق
hugely /'hju:dʒli/ adv بین‌ته‌ندازه، به‌کجار

زور: hugeness n گه‌وره‌یی، زله‌یی، فیه‌ته‌نی،
زه‌به‌لاحی) ○ عظیم، کلان

huguous /'hju:dʒəs/ *adjective*

زه‌به‌لاح، به‌کجار زله، زورگه‌وره، فیل(ناسا)،
فیه‌ته‌ن، زه‌لام، گه‌ب (hugously)
hugously /'hju:dʒəsli/ adv بزرگ، عظیم، کلان

hugger-mugger /'hʌge mʌge(r)/ *noun*,
adjective, *adverb*

1 شاردنه‌وه، دایوشین، نه‌پنی‌کاری 2 شیواوی،
شله‌زاوی، تیکه‌ولیکه‌یی *adj* نه‌پنی، نه‌هینیی،
په‌نامه‌کی، شیواو، نالوز، شله‌زاو،
هه‌رچی‌به‌رچی، تیکه‌ولیکه، شیرزه *adv* شیرزانه

○ 1 اختفا، پنهان‌کاری 2 بی‌نظمی *adj* سری،
محرمانه، بی‌نظم *adv* به‌طور بی‌نظم

Huguenot /hju:'ɡənəʊ/, US -not/ *noun*

(جاران) پروتستانی فه‌ره‌نسی (Huguenotic)
(Huguenotism n *adj*) ○ پروتستان فرانسوی

huh /hʌ/ *interjection*

ها؟ چی؟ نا؟: *huh?* *Let's get out of here, huh?*
○ چی؟ هان؟ نه؟

Huichol *noun*, *adjective*, pl. same or
Huicholes

ویچول: n نه‌ندامی گه‌لیکی سوورینستی
چیپاکانی Nayarit و Zacatecas ی مه‌کسیکو 2
زمانی Uto-Aztecan ی نه‌و گه‌له *adj* سهریه
ویچول ○ ویچول

huisache *noun*

مروغاندنی سروشت ❁ انسانی کردن طبیعت
humankind / hju:mən'kaɪnd/ *noun*

مروء، ئینسان، بەرهی مروء، بەشەر ① انسان،
نوع انسان

humanly /'hju:mənli/ *adverb*

مروءانە، لەباری مروءی یەو: *He couldn't -ly refuse to help her* ① انسانوار، از نظر انسانی

human nature *noun*

سروشتی مروء: *It's only human nature to be worried about change* ① طبیعت آدمی

humanoid /'hju:mənɔɪd/ *adjective, noun*

adj شێوە مروء، مروء ئاسا، مروءی *n* روبۆت ① انسانماند، انسانوار *n* روبات

human race *noun*

مروء، مروء، ئینسان، بەرهی مروء ① نوع بشر
human reason *noun*

عەقل یان ئەقڵی مروء(ی) ① عقل انسانی

human record *noun*

تۆمارە یاریکۆردی مروء(ی) ① مکتوب انسانی
human resources *noun, pl.*

سەرچاوە مروءی یەکان ① منابع انسانی
human rights *noun, pl.*

مافی مروء، مافەکانی مروء ① حقوق انسان
human sphere *noun*

مەلبەندی مروء(ی)، بوارێ مروءایەتی ①
حوزە ی انسانی

humble /'hʌmbəl/ *adjective* (humbler, humblest)

1 نەرم، سەرکێ، سووک، چروک، بێ دەمار، بێ فیز،
خاکی، خاکیئە، خاکیئە و خۆلێئە، خاکەرا،

بێ دەمار، بێ دەمارانە، بێ یۆزانە،
خاکەرایانە: *my -le tribute to this great*

man 2 چکۆلانە، هەزارانە، فەقیرانە، دەرویشی
① 1 حەفر، پست، فروتن، متواضعانە 2 فقیرانە

humbleness /'hʌmbləns/ *noun*

نزمی، سووکی، چروکی، سەرکزی، خاکەرای،
بێ دەمارێ ① پستی، خواری، تواضع

humbly /'hʌmbli/ *adverb*

بێ دەمارانە، خاکەرایانە، سەرکزانە: 'Sorry,'
she said humbly ① متواضعانە

humbug /'hʌmbʌg/ *noun*

1 فێلەبازی، لەبەنەبەری، قولۆربازی،
2 *political humbug*: تەلەبەبازی،

خۆهەلکێش 3 فیل، تەلەکە، فروفیل 4 قەسە
قور، قەسە هیچەکە، هەلیت و بلیت 5 فیللاری،

دەسبەر ① 1 حیلەگری، حەفەبازی 2 لافزێ 3
حەفە، کلک 4 چرند، مزخرف 5 حیلەگر، شاد

humbugger *noun*

1 دەسبەر، فیللاری، تەلەبەباز، قولۆرباز 2
خۆهەلکێش، بەفرویشال ① 1 شاد، حیلەگر 2
لافزێ

humbuggery /'hʌmbʌgəri/ *noun*

دەسبەری، فروفیل، خۆهەلکێشی، فروفیشال ①

شیادی، لافزێ
humdinger /'hʌm'dɪŋə(r)/ *noun*

(کەسێک یان شتێک) یە کجاری باش، هەمەچاک،
دەرکەوتوو، بەرز، بەرچاو، دیار ① (آدم یا چیز)

بسیار خوب، عالی
humdrum /'hʌmdrʌm/ *adjective, noun*

هیچ، ماندوو کەر، شەکەت کەر،
monotonous ① *humdrum life*: dull

کسل کێندە
humectant /'hju:'mekt(ə)nt/ *noun, adjective*

n مەترایلی تەر (ر)اگر *adj* سەر بە شێ بەند
(بەنەرەت: لە -humectant, humectare لاتین

"تەر گردن، تەرپوون" ① *n* مادە ی مرطوب کێندە
adj مرطوب کێندە

humeral /'hju:mərəl/ *adjective*

سەر بە باسک یان شان، باسکی، شانی ① وابستە
بە بازو یا شانە

humerus /'hju:mərəs/ *noun, pl. humeri*

① *humerus*: (توێکاری) تێسکی پال، تێسکی باسک (بەنەرەت: لاتین "شان") ① استخوان بازو

humic /'hju:mɪk/ *adjective*

سەر بە گیاگل ① **humus** /'hju:mɪd/ *adjective*

شێدار، نەماوی، نەدار، هێوی، خاوی، هێی، تەر،
هێت (humidly adv) ① مرطوب

humidifier /'hju:'mɪdɪfaɪə(r)/ *noun*

دەزگای شێ (ر)اگر ① رطوبت ساز
humidity /'hju:'mɪdətɪ/ *noun, pl. humidities*

شێنداری، نەماوی یوون، نەداری، خاوی، تەری،
هێوتی: *high/low humidity* ① رطوبت

humidor *noun*

شێدەر ① رطوبت دەندە
humification *noun*

گۆڕین (باشەروێ روو هەکی) بۆ گیاگل،
گیاگلانە ① هومیفیکاسیۆن

humiliating /'hju:'mɪliətɪŋ/ *adjective*

مایە ی سەر شوێ، ئاڕووبەرە، سووکی هێنەر،
نەنگ: *a humiliating defeat* ① خفت آور

humiliatingly /'hju:'mɪlietɪŋli/ *adverb*

سووکی هێنەرانە، سووکانە ① بە طور خفت آور
humiliation /'hju:'mɪli'eɪʃn/ *noun*

سووکی، چروکی، خوێرپەتی، سەر شوێ،
بێ ئاڕوویی، لووت شکاوی، جاوشوێ،

هێچ و بێوچی، سووک کردن،
سووکی گەیت (پێک کردن)، لووت شکاندن،

رووشکاندن، گردن بە بەروێ بێ نوێری: *She suffered the humiliation of being*

The election result ① criticized in public
is a -iliation for our party ① خفت،

سرافکنندگی، خوارسازی، توهین
humiliatory *adjective*

سووکایه‌تی‌بانه ○ تحقیرآمیز

humility /'hju:mləti/ *noun, pl. humilities*

خاکه‌رای، بی‌پوزی، بی‌فیزی، بی‌ده‌ماری،

سهرکزی، خاکینه‌یی، خوشکیتی: *an act of*

genuine humility ○ تواضع، فروتنی

hummingbird /'hʌmɪnbɜ:d, US -bɜ:rd/

noun

(بالنده‌ناسی) زرنگه‌بالنده، بالنده‌ی میخی،

ویژه‌مه‌ل، بال‌زرنگه [خیزان *Trochilidae*]:

زور جورن ○ مرغ مگس

humming-top *noun*

فرفرزک‌کی فیتوویی ○ فرفری سوتی

hummock /'hʌmək/ *noun*

1 گرد، تپ، تپ‌بُلک، زورک 2 تپ یا

به‌رزایی ناو شوریتیکی سه‌هول‌بند 3

به‌رزه‌زوی‌یه‌کی قوته‌وه‌بوی ناو زه‌لکاو ○ 1

تل، پشته 2 و 3 هامک

hummocky *adjective*

گردگرد، تپ‌پای، پرگرد، تپ‌بُلک‌دار ○ دارای

تل یا پشته

humus /'hʊməs, US 'hu:məs/ = *humus*

humongous /'hju:'mʌŋgəs/ *adjective, also*

humungous

(نافه‌رمی) گه‌وره، زله، زه‌به‌لاح ○ عظیم، بزرگ

humoral /'hju:m(ə)r(ə)l/ *adjective*

1 سهریه‌شله‌ی ناو له‌شی مرؤف 2 سهریه‌جوار

سروش ○ 1 خلطی 2 وابسته به طایع چهارگانه

humoresque /'hju:mə'resk/ *noun*

پارچه موسیقایی‌کی کورت و کرز ○ هومورسک

humorist /'hju:mərist/ *noun*

1 که‌سَنکی شوخی‌باز، بنیاده‌می نوکته‌بیز یا

گالته‌چار 2 گالته‌نووس ○ 1 آدم بذله‌گو 2

فکاهی‌نویس

humorous /'hju:mərəs/ *adjective, also*

humoristic

بیکه‌نینی، خوش، نوکته‌بیز، گالته‌باز، په‌ند،

نؤین (باز)، قسه‌خوش، شوخی‌باز، *a* *funny*

○ *humorous look at the world of fashion*

He gave a -morous account of their trip

to Spain ○ مضحک، بذله‌گو

humorously /'hju:mərəsli/ *adverb*

بیکه‌نینی‌بانه، خوش، شوخی‌بانه، به‌شوخی:

The poem -sly describes local characters

and traditions ○ به‌طور مضحک یا فکاهی

humorousness /'hju:mərəsnəs/ *noun*

بیکه‌نینی‌بوون، قسه‌خوشی، نؤین‌بازی،

گالته‌چینی، گالته‌بازی، نوکته‌بیزی ○ مضحک

بودن، بذله‌گوی

humour /'hju:mə(r)/ *noun, US humor*

1 شله‌ی ناو له‌ش 2 شوخی، جه‌فنگ، همنه‌ک،

گالته، *a story full of gentle humour* خور:

She ignored his feeble attempt at humour

3 چوارشله‌ی له‌ش (چاران بو دیاری کردنی

تایه‌تمه‌ندی له‌شی و مینتال به‌کاردنرا) =

cardinal humour ○ 1 خلط 2 مزاج، شوخی،

مزاج 3 اخلاط چهارگانه

humourless /'hju:mələs, US -ərləs/

adjective

وشک *humourlessly* *adv*: وشکانه، به

شیره‌یه‌کی (وشک) ○ خشک

hump /hʌmp/ *noun*

1 کوپاره، ملک، هنج، دووگه‌وشر 2 زه‌قایی،

قیتایی، قوتکه 3 کسوری، پشت‌کومی 4

تپ‌بُلک، زورک، تپ، گوزمه، گرد ○ 1 کوهان

2 برآمدگی 3 قوز 4 تل، پشته

humpback /'hʌmpbæk/ *noun*

مرؤی پشت‌کوم، پشت‌کوپور، پشت‌چه‌ماو ○ آدم

گوزپشت، قوزی

humpbacked *adjective*

پشت‌کوم، پشت‌کوپور، خوز، قه‌مور،

قه‌مبور، پشت‌چه‌ماو، قوچه‌لی ○ گوزپشت

humpbacked bridge *noun, also*

humpback bridge

پردی کوپور، کومه‌برد، کوپوره‌برد، پرده‌چه‌ماو،

پردی که‌وانه‌یی ○ پل قوسی

humpback whale *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) نه‌ه‌نگی کوپاره‌دار، نه‌ه‌نگی

پش (ت) کوم [Megaptera novaeangliae] ○

وال گوزپشت

humped /hʌmp/ *adjective*

به‌کوپاره، خاوه‌ن کوپاره یا چه‌ن کوپاره ○

دارای کوهان یا کوهان‌ها

humph /hʌmp/ *interjection*

پف! فف! نه! ئی! په‌راست! ○ آه! پف!

humus /'hju:məs/ *noun*

هیومینس، هوموس: جوری چیشتی یونانی که

نوک، رۆن و سیری تیده‌کری ○ هوموس

humus /'hju:məs/ *noun*

گیاکل، گیالاشه (گل یا خاکنی که متریالی

نندامی تاییی: بنده‌ت: له لاتینه‌وه) ○ خاک‌برک

Humvee /'hʌmvi:/ *noun*

(دروشمی بازرگانی) هامفی، هامفی (ماشینیکی

شه‌ری نوئ‌یه، شیره‌ی جیب‌ده‌دا، *high-*

mobility multi-purpose vehicle ○ هاموی

Hun /hʌn/ *noun*

1 سهریه‌گه‌لی هان (نندامی په‌کني له گه‌لانی

ناسیایی که نه‌وروپایان له سده‌کانی چوار و

پنجی زایینی دا خاپور کرد) 2 (بو سووکایه‌تی)

نهلمانی و (ب.ت.) سهریازی نهلمانی (ب.ت.)

له شه‌ری جیهانی په‌که‌م و دووه‌م‌دا) 3

destructive person کەسەنکی تێکدەر
Hunnish *adj*: vandal, barbarous
 هانەکان، هان: **Hunlike** *adj*: بێهەرت
Hūnas (کۆ) ئینگلیسی کۆن، لە **Hunni**
 Latin، لە **Hounnoi** یۆنانی یەوه، بێهەرتی
 ئێرانی هەیه) 1 هون 2 (تەحیر) آلمانی، سرباز
 آلمانی 3 آدم و یرانگر
Hunan *adjective*, also **Hunanese**

سەربە شتواری ئاشپەزی چینی یەکان 1 هونان
bunch /hʌntʃ/ *noun*

1 گومان، مەزەندە، راویز، پێ وایوون 2 کویتکی
 قەبە 1 حدس 2 هانچ

hunchback /'hʌntʃbæk/ *noun*
 1 مرۆی پشت کۆم، پشت کوور، قەموور، کوور 2
 آدم گۆزپشت، قوز

hunchbacked /'hʌntʃbæk/ *adjective*
 پشت کۆم، پشت کوور، پشت جەماو، کوور،
 قووچەلی 2 گۆزپشت

hundred /'hʌndrəd/ *cardinal number*
adjective, noun

adj سەد، سەت (دەنگ) 1 n ژمارە ی سەد 2
 (بریتانیا و مێژوویی) ژێر بەشی county یا شایر
 shire کە دادگای خۆی هەیه 3 سەد دۆلاری یان
 ژمارە یێکی زۆر: **hundreds** 4 **reds of times**
 سەدان، سەدان کەس 1 *adj* صد 1 عدد صد 2
 و 3 هاندرد 4 (در جمع) صددا، صددا نفر
hundred-

(لە لیکدانان) سەد- 2 صد-

hundredfold /'hʌndrədfəʊld/ *noun, adverb*

سەد ئەوندە، سەد بەرامبەر، سەدچەندان، سەد
 قات 2 صد برابر

hundredth /'hʌndrədθ, US -ət/ *ordinal number adjective, noun*

adj سەدەم، سەدەمین: **her hundredth**
n birthday **a/one hundredth of a**

adj 2 **second hundredweight** /'hʌndrədweɪt/ *noun*

یە کە ی کیشان (بەرامبەر بە 112 پەوند یان 50/8
 کیلوگرام لە بریتانیا و 100 پەوند و 45/3
 کیلوگرام لە ئەمریکا) 2 هاندردووت

hung /hʌŋ/ = past and past participle of hang

Hungarian /hʌŋ'ɡeəriən/ *adjective, noun*

adj 1 هەنگاریایی، سەربە هەنگاری 2 سەربە
 خەلک یان زمانی هەنگاری *n* خەلکی

هەنگاریا، زمانی فەرمی فین ئوگریایی هەنگاری
 2 *adj* 1 مجارستانی 2 مجاری *n* 1 اهل
 مجارستان 2 زبان مجارستانی

hunger /'hʌŋɡə(r)/ *noun*

1 برستی، برچی بوون، خوریتی، ئاورای، نێزاتی

2 خولیا، ئارەزووی بەهێز، تەمەرزویی، کەلکەلە
 1 گرسنگی 2 عطش، اشتیاق

hunger march *noun*
 رێ یان یان خۆپیشاندا ئی کاران 2 راهێمایی
 ییکاران

hunger strike *noun*
 مانگرتن لە خوراک، مانگرتنی خواردن 2
 اعتصاب غذا

hunger striker *noun*
 مانگر لە خوراک، مانگر لە خواردن 2
 اعتصابکننده غذا

hung-over /'hʌŋəʊvə(r)/ *adjective*
 داهێزراو (کەسێ کە لەبەر خواردنەوه نەخۆش
 کەوتێن) 2 کسل

hungrily /'hʌŋgrəli/ *adverb*
 تەمەرزواریانە، بە برستی 2 مشتاقانە، بە گرسنگی

hungry /'hʌŋɡri/ *adjective* (hungrier, hungriest). *noun*

adj 1 برسی، نێز، خورین: **Is anyone getting hungry?**
 2 برسی هێنەر 3 بەتاسە، ئارەزوومەند،
 تەمەرزو، تێنو، بەپەرۆش 4 (گل) بێ پرشت،
 بێ مایە *n* (the hungry) خەلکی برسی 2
 1 گرسنە 2 گرسنگی 3 3 مشتاق 4 (خاک)
 غیر حاصل خێز *n* (the hungry) مردم گرسنە

hunk /hʌŋk/ *noun*
 1 لەتە، تیکە، پەرزۆل، پەنجک: **a hunk of**
 bread/cheese/meat 2 پیاوی جوانچاک،
 بەقەلاقەت، شوخ و شەنگ 1 تیکە 2 مرد
 خوش قدویا

hunkers /'hʌŋkəz, US -kərz/ *noun, pl.*
 سمت، کنگ، هێت، کلۆت، پاشەل، کەفەل 2 کفل

hunky /'hʌŋki/ *adjective* (hunkier, hunkiest)
 جوان چاک، بەقەلاقەت، شوخ و شەنگ، لەبار
 (ب.ت. لەباری سێکی یەوه): **Who is that hunky guy?**
 خوش قدویا

hunky-dory /'hʌŋki 'dɔ:ri/ *adjective*
 (نافەرمی) باش، تەواو، دەق، عال، رەخاوا،
 جێنەجێ، گونجاو، لەبار، **fine**, excellent 2
 خوب، روبەرا

hunt /hʌnt/ *noun*

1 راو، ئێچیرفانی 2 بەدواداگەران، گەران،
 مل و مو، موو تەموت، پشکین، پەییجوری، دۆزین
 3 (لە بریتانیا) دەستە ی راو، دەستە ی راوچی یان
 (ب.ت. رێوی و هتد) 4 ناوچە ی راو، جێ راو
 (هی دەستە ی راو) 1 شکار 2 جێجو، کند و
 کاو 3 گروە شکارچیان 4 منطقی شکار

hunter /'hʌntə(r)/ *noun*

1 راوچی، ئێچیرفان، شکاروان، شکارچی:
 2 **nocturnal hunters** ئەسپی راو (ی) یان
 شکاری، تانجی، تازی 3 سەعات یان کاتژمێری

گیرفانی ۱ شکارچی ۲ اسب شکاری، سگ شکاری ۳ ساعت جیبی

hunting /'hʌntɪŋ/ *noun*

راو، راف، شکار: *Since 1977 otter hunting has been illegal* شکار

hunting ground /'hʌntɪŋ graʊnd/ *noun*

۱ راوگه، جی، راو، شکارگا ۲ شویبی دلخواز
۱ شکارگاه ۲ مکان دلخواه

hunting horn /'hʌntɪŋ hɔ:n/ *noun*

بوری یا هورنی راو، هورنی شکار ۱ بوق شکار
Huntington's disease *noun*

نه خوشی هانتینگتون: جورنی نه خوشی بوماوهیی
hereditary که لهودا خانه کانی میکش
داده فترین degeneration. کوریا chorea و
dementia رووله بهرری لئ ده که ویتسه وه:
بهنه رت: له ناوی پزشکیان ده ماراناسی
نه مریکایی *George Huntington*، مهرگ
1916 ۱ بیماری هانتینگتون

huntress /'hʌntɹəs/ *noun, fem. hunter*

راوچی زن، ونه راوچی، نیچیرفانی زن،
شکاروانی زن ۱ شکارچی زن

hunt saboteur *noun*

راوشوین، راوتیکدهر ۱ مزاحم شکار
huntersman /'hʌntsmən/ *noun, pl. huntsmen*

۱ راوی، راوچی، شکاری، نه چیروان، نیچیرفان
(ب.ت. ریوی) ۲ نانجی دار، تازیوان،
تاجی راگر ۱ شکارچی ۲ سگ نگه دار

hurdle /'hɜ:dl/, US 'hɜ:rdl/ *noun*

۱ (پیشیرکی) بهر زین، کوسپ: *His horse fell at the final hurdle* ۲ ته گهره، دژواری،
کوسپ، ریگر، بهر بند ۳ *hurdles, also (hurdle-race)* پیشیرکی راکردنی به سهر
کوسپ دا، کوسپ بازی، بهر زین بازی ۱
(مسابقه) مانع ۲ مشکل، سد راه ۳ (در جمع)
مسابقه دو مانع دار

hurdler /'hɜ:dlə(r)/, US 'hɜ:rd-/ *noun*

کوسپ باز، بهر زین باز، راکهر به سهر کوسپ دا
۱ دوندهی دوی مانع دار

hurdling /'hɜ:dlɪŋ/, US 'hɜ:rd-/ *noun*

راکردن به سهر کوسپ دا، کوسپ بازی،
بهر زین بازی ۱ دوی مانع دار

hurdy-gurdy /'hɜ:di ɡɜ:di/, US 'hɜ:rdi
ɡɜ:rdi/ *noun, pl. hurdy-gurdies*

نورگی دهستی، هیزدی گتردی ۱ هردی گردی

hurl /hɜ:l/, US 'hɜ:rl/ *noun*

هه لدان، خستن، هاویشتن، توور هه لدان ۱ پرتاب
hurl-bone /hɜ:l bəʊn/ *noun*

تیسکی رانی نهمپ ۱ استخوان ران اسب
hurling /'hɜ:liŋ/, US 'hɜ:rlɪŋ/ *noun, also hurley*

هیرلینگ (جورنی کایه ی تیرلندی به توپ، له

هاکی ده چی) ۱ هیرلینگ

hurly-burly /'hɜ:li bɜ:li/, US 'hɜ:rlɪ
bɜ:rlɪ/ *noun*

شلوقی، هه راوهوریا، جه نجاللی، ده نگه دهنگ،
قاله قاله: *He enjoys the hurly-burly of*

political debate ۱ سرو صدا، غوغا، جاز و
جنگال

hurrah /hə'ra:/ *interjection, also hurray*
/hə'rei/

توخه ییش! خه ییش! چاکه! عیو! ۱ هورا!

Huron /'hjuəron/ *noun, pl. same or Hurons*

نه ندما کونفیدراسیونیک گهلانی ره سنی
نه مریکایی باکووری، جاران له ناوچی
روژه لانی کومی ده زیان ۱ هورون

Hurrian /'hʌriən/ *noun, adjective*

۱ نه ندما گهلنیک کون، نیشته جینی سووریا و
میژو تامیای باکووری به درزیای هه زاره ی
سینم و دووه می پیش زایین بوون ۲ زمانی
هوری، به *cuneiform* ده نووسرا *adj* سهر به و
گه له یان زمانه که یان ۱ هوری

hurricane /'hʌrɪkən/, US 'hɜ:rəkən, -
keɪn/ *noun*

ره شهبا، زفیرک، بابلیسک، گهرده لولول،
گیزه لولوک، باهورز (بهنه رت): ده نگه له
huracán ی Taino "خودای ره شهبا" وه گریایی ۱
تندباد، توفان

hurricane lamp *noun*

لمتنهر، فانوس، فانوز، چرای ره شهبا، چرابا ۱
فانوس

hurried /'hʌrɪd/, US 'hɜ:r-/ *adjective*

به یه له، به یه تاو ۱ *hurriedly* /'hʌrɪdli/ *adv*
US 'hɜ:r-/ *adv*: به یه له، به پرتاو، به
پهله پروزکی، به تالوکه، به تاو: *hurriedness*
/'hʌrɪdnəs/, US 'hɜ:r-/ *n*
خیریایی، گورچی، توندی، تیزی ۱ عجولانه

hurry /'hʌri/, US 'hɜ:ri/ *noun, pl. hurries*

به له، لهز، پرتاو، زوو، پهله پروزکی، تاوه تری ۱
عجله، شتاب

hurry up *interjection*

یاللا! زووکه! خیراکه! ده ی! ته کان بخو! ۱
بجنب! عجله کن!

hurst /hɜ:st/ *noun*

۱ لاتپ، گردولکه، به تپولکه ۲ ته بی دارستانی
۳ ته به لم، کوگال *sandbank* (بهنه رت): *hyrst*
بینگلیسی کون، نه لمانی بهنهرت ۱ ۱ پشته ۲
ته ی جنگلی ۳ کران ماسه

hurt /hɜ:t/, US 'hɜ:rt/ *noun*

زیان، وهی، زهره، نیش، وهزن، مهینه تی، به لا،
ناره حه تی، نازار، زهره، گورز، برین یان زانی
لش ۱ آسیب، زیان، صدمه

hurt /hɜ:t/, US 'hɜ:rt/ = past and past

participle of hurt

hurtful /'hɑ:tfl/, US 'hɑ:rtfl/ *adjective*به‌زیان، زیان‌آوی، به‌نازار، به‌نیش، به‌زان، به‌سوی، ناره‌حمت‌گرا: *I cannot forget the -ul things*

he said ۱ مضر، زیان‌بخش، آزارسان، دردآور

hurtfully /'hɑ:rtfəli/ *adverb*

به شیوه‌ی یکی زیان‌آوی، زیان‌گه‌بینانه ۱ به طور زیان‌بخش

hurtfulness /'hɑ:rtflnəs, US 'hɑ:rtflnəs/ *noun*

زیان، وهی، زهره‌ر، وه‌زن، به‌لا، گورز، نازار، مبه‌نیتی، نیش ۱ مضرت، آزار، صدمه

hurtless *adjective*

بی‌وهی، بی‌زیان، بی‌زهره‌ر، بی‌وه‌زن ۱ بدون زیان

husband /'hʌzbənd/ *noun*میرد، میز، شو: *This is my husband, Steve* ۱ *n* husbandhoodشوهر ۱ (husbandly *adj* husbandless *adj*) شوهر**husbandman** /'hʌzbəndmən/ *noun, pl. husbandmen*

(کون) جووتیار، جووت‌بنده، وه‌رزیر ۱ زارع، برزگر

husbandry /'hʌzbəndri/ *noun*۱ کشت‌وکال، جووتیاری، جووت‌بندگی، وه‌رزیری: *2 animal/crop husbandry*

مالداري، مشوور، باش به‌ریو‌بردن، ده‌س‌پیوه‌گرتن (خوراک، پاره و هند) ۱ ۱ کشاورزی ۲ عقل معاش، صرفه‌جویی

hush /hʌʃ/ *noun*

بی‌ده‌نگی، وسکوئی، ماتی ۱ سکوت

hush-hush *adjective*

نه‌نی، نه‌ه‌نی، پنه‌امه‌کی، دزه‌کی، نه‌نه‌نی ۱ محرمانه، پنهانی

hush money /hʌʃ 'mʌni/ *noun*

به‌رتیل، بی‌ده‌نگانه، ده‌مکوتانه ۱ حق‌السکوت

husk /hʌsk/ *noun*

۱ زیره، سوس، سوست، که‌په‌ک ۲ تویخ، تویک، تویکل ۳ تویخل یان به‌رگی گه‌نمه‌شامی ۱ ۱ سبوس ۲ پوسته ۳ غلاف ذرت

husk² /hʌsk/ *noun*

کوخه‌وشکه (تازه‌ل و پاتال و به‌راز) ۱ سرفه‌ی خشک

husky¹ /'hʌski/ *adjective* (huskier, huskiest)

۱ تویکل‌دار، تویخ‌آوی، سوسته‌دار ۲ (ده‌نگ) گیراو، نووساو، گر ۳ هیکه‌لی، به‌قلافت ۴ ۴ هاسکی (سه‌گنی که کنه‌دا و نالاسکا بو

راکیشانی خیشکه‌کان: huskily *adv* به‌ده‌نگ نووساوی (یه‌وه)، ده‌نگ‌نووساوانه، ده‌نگ‌گیراوانه: huskiness /'hʌskiness/ *n*

گیراوی، نووساوی ۱ پوسته‌دار ۲ گرفته ۳

میکل‌دار ۴ هاسکی

husky² /'haski/ *noun, pl. huskies*

۱ هاسکی (سه‌گنی که کنه‌دا و نالاسکا بو راکیشانی خیشکه‌کان) = ۲ Siberian hysky ۱ هاسکی

hussar /hʊ'zɑ:(r)/ *noun*

۱ (له بریتانیا) سه‌ریازی سواری چه‌ک‌سووک، سه‌ریازی سوواره ۲ سه‌ریازی سواری چه‌ک‌سووک هه‌نگاریایی سه‌ده‌ی ۱۵ ههم ۱ ۱ سرباز سوار سبک‌اسلحه ۲ سرباز سوار سبک‌اسلحه‌ی مجازی

Hussite /'hʌsaɪt/ *noun, adjective*n نه‌ندام یان شوین که‌وتووی پژووتته‌وه‌ی دینی که له لایبن John Huss دامه‌زرا، هاس‌باوه‌ر *adj* سه‌ریه‌وانه ۱ هاسیت**hussy** /'hasi/ *noun, pl. hussies*

۱ کچی بی‌حه‌یا و ده‌مشر، جوختی، ژنی هه‌رز، جلف، بلع ۲ تووره‌که، ده‌رز‌دان، جی‌ده‌رز، کیف ۱ ۱ دختر بی‌جبار، زن جلف ۲ کسه، سوزن‌دان

hustings /'hʌstɪnz/ *noun, pl.*۱ شالای هه‌لیزاردن، هه‌لمه‌تی هه‌لیزاردن، چالاک‌ی هه‌لیزاردن: *Most candidates will be out on the hustings this week* یان کوپوونه‌وه‌ی سیاسی ۳ شوین، سه‌کو یان دووانگه‌ی ناساندنی پالئوراوان ۱ ۱ مبارزات انتخاباتی ۲ نشت سیاسی ۳ منبر معرفی نامزدهای پارلمان**hustle** /'hʌsl/ *noun*۱ پال، پالسان، شان، ته‌کان ۲ پاله‌یه‌ستو، شانه‌ترنج ۳ پله، له‌ز ۴ چالاک‌ی، پرکاری، شلوقی، جم‌وجول: *We escaped from the hustle and bustle of the city for the weekend* ۵ کار ۶ فیل‌وه‌ره‌ج، هه‌لغریواندن، له‌خشته‌بردن، دسپری ۱ ۱ هل، تکان ۲ فشار ۳ شتاب ۴ جنب و جوش ۵ شغل ۶ فریب، حقه‌بازی، شیادی**hustler** /'hʌslə(r)/ *noun*

۱ که‌ستیکی به‌کار، به‌جم‌وجول، هه‌لسوو، به‌گور ۲ گوپیر ۳ (له‌ئه‌مریکا) قاحبه، چنده، حیز، کوونی، گانده‌ر ۱ آدم پرتکابو ۲ تیخ‌زن ۳ فاحشه

hut /hʌt/ *noun*۱ کوخ، کوخته، قولیت، کولیت، هولک، خانووجکه: *2 a beach hut* ۱ *a wooden hut* (له‌کینودا) پنه‌ا، دالده ۳ خانووی له‌داری کانه‌کی بو سه‌ریازان ۱ ۱ کلبه، آلونک ۲ پناه‌گاه ۳ هات**hutch** /hʌtʃ/ *noun*

۱ (که‌رویشک و...) قه‌فس، بیزکم، رکه، سیپ، سنووک ۲ (ئه‌مریکای باکووری) سنووقی بو شت تیاهه‌لگرتن؛ دولاب یا کابینیت ۳ جوری

یتوهری خه لووز بهرامهر به 70/5 لیتره 1
قفس، صندوق 2 و 3 هاج

hutholder noun

کوخته نشین 1 کلبه نشین

hutia /hɑ'ti:ə/ noun

جۆری گیاهوهری کرتینری کاریبایی، شتوهری
cavy ده‌دا، لاق و کلکسی کورتن [خیزران
Capromyidae: چەندین جۆرن] 1 هوتیا

hutment noun

(سەربازی) کوخته بهندان، لەشکرگای کوخته‌یی
1 اردوگاه

Hutterite /'hʌtəraɪt/ noun, adjective

1 n ئەندامی تیرە ئایینی کریستیانەتی
ناناباپتیستی، سەدەیی شازدەهەم لە مۆرافیا
Moravia دامەزرا ئەندامی کۆمەڵگایەکی
نەمریکای باکووری کە باوەڕپێکی وایان هەیە
adj سەریە هاگیرایەتەکان 1 هوترایت

Hutu /hu:tu:/ noun, pl. same or Hutus or
Bahutu /bə'hu:tu:/

ئەندامی گەلی باتۆیی زما، کە زۆریە
دانیشتوانی رواندا و بوروندی پێکدێن 1 هوتو
huzza /hu'za/ exclamation, also huzzah

(کۆن) بۆی، ئافەڕین 1 آفرین، مەرجا

HWM abbreviation high-water mark

hyacinth /'haɪəsɪnθ/ noun

1 (رووه‌کاناسی) سەمل، سەمبۆل، هەلال،
سیاوسەدە [توخم *Hyacinthus*: چەندین
جۆرن]، گێلک (سەملی کێوی چکۆلە) 2 بەنەوشە
(= جۆری بەردی بەنرخ) 1 سەل 2 زەگون

hyacinthine /-'sɪnθi:n, US -θaɪn/ adjective

سەمل ئاسا، هەلال باو، سەملی، وەکوو گۆلی سەمل
1 سەنل گون

Hyacinthus noun, Latin, from Greek
Hyakinthos

هیاکینتوس، هیاکینتوس (یونانی بەکەیی):
لاویکی خۆشەوێستی ئاپۆلو Apollo کە بە
هەلکەوت بە دەستی ئاپۆلو بە هۆی هاوێشتنی
بەیکەوه دەکوژێ و ئاپۆلو لە خوێنی ئەو سەملی
روواند 1 هیاکیتوس

Hyades noun, Latin, from Greek

هیادیدز، هیادیس: هیشوووه ئەستێرەیی V ئاسا
لەسەر کەللە کۆنەستێرە Taurus،
Aldebran یەکی لەوانە 1 هیادس

hyaena = hyena

hyal(o)- prefix

پیشگر: شووشە، شووشەیی، *hyaline*, *glassy*
hyaluronic acid (بەهرەت: لە *hualos*
یونانی یەوه "glass") 1 پیشوند: شیشە، شیشە‌ای

hyalin /'haɪəlɪn/ adjective

(کارنەندام‌ناسی) ماک یان سابەستەنێکی روون

کە ب.ت. بەهۆی لێک‌هەڵەشان یان داوەشانی
degeneration بەستەرەشەکان connective
tissue و رووکەشەشە بەرھەم‌ھاتووە 1 هایلین

hyaline /'haɪəlɪn/ adjective

1 (زۆرتەر کرۆژەیی cartilage) شووشەیی،
شووشین، شووشە‌ناسا، شیشووشووشە،
(ئەو)یودیاری، رووتەنک، روون، رووشن 2 سەریە
یان پێکھاتووە لە hyalin 1 شیشە‌ای، زجاجی،
شغاف 2 هایلین

hyaline cartilage noun

کرۆژەیی شووشەیی یان رووتەنک، کرکراگە
روون یان رووشن (= هەتیو جومگە و ریزەوی
هەناسەدان) 1 غشروف شغاف

hyalite /'haɪələɪt/ noun

جۆری بێ‌رەنگی روون، شووشینە 1
شیشە‌ای، شغاف

hyaloid /'haɪələɪd/ adjective

شووشەیی، شووشە‌ناسا، شووشینە، رووتەنک،
(ئەو)یودیاری، روون، رووشن، glassy
transparent 1 شیشە‌ای، شغاف

hyaloid membrane noun

بەردەیی شووشەیی یا رووتەنک یا شووشینە 1
غشا شیشە‌ای یا شغاف

hyaloplasm = cytosol

hyaluronic acid /'haɪələjʊə'ronɪk/ noun

کاربۆهایدراێتیکێ شەلی لێنج viscous کە لە
بەستەرەشەکان connective tissue، شەلی
synovial و شەلی نێو چاودا هەبە 1 اسید
هیالورونیک

hyaluronidase noun

هەوینە‌پێکی کیم‌شیکار mucolytic کە
بلازبونەوی شەلەکان بەنێو شەلەکاندا ئاسان
دەکاتەوه یان رەوان دەکا 1 هیالورونیداز

hybrid /'haɪbrɪd/ noun, adjective

1 n کرک، هوود، گیانەوهری دوو‌پ‌رەگە یان
دوو‌پ‌رەگە 2 گیا یان رووه‌کی متوربه‌کراو 3 وشە
دوو‌پ‌رەگە (لە چەند بەش پێکھاتیی کە هەر
بەشیان سەریە زمانێ بن) 1 adj دوو‌پ‌رەگە،
دوو‌پ‌رەگە *hybrid flowers* 1 *hybrid car/vehicle*
2 ناچونیسە،
لێک‌جیاواز، تێکەلاو 1 n حیوان دوو‌رگە 2 گیا
پوئدی 3 واژە‌ی دوو‌رگە 1 adj دوو‌رگە 2 نامتجانس
hybridism /'haɪbrɪdɪzəm/ noun, also
hybridity /'haɪbrɪdɪti/

دوو‌پ‌رەگی، دوو‌پ‌رەگیتی، دوو‌پ‌رەگەبوون، متورباندن
یان متوربه‌کردنی دوو شتی نایەک‌جۆر 1
دوو‌رگە بوون

hybridization /,haɪbrɪdaɪ'zeɪʃn, US -
da'zeɪ-/ noun

1 دوو‌پ‌رەگاندن، جووت‌پێگرتن، دوو‌توخماندن
متوربه‌کردن، پێوەستاندن، متوربانندن 1

دورگه پروری 2 عمل پوند زدن

hybrid vogour *noun*

(یو ماوه ناسی) (به) نیز (ی) یان توانایی
دو وره گهیی ٠ قدرت دورگه ای

hydathode /'haɪdəθəʊd/ *noun*

کونې ب.ت. له سر گه لا، که دلویی ناو
ده ده لینی ٠ هیدانود

hydatid /'haɪdətɪd/ *noun*

(پزشکی) تووره کاو، کیسه ناو ٠ کیست آب

hydr(o)- /'haɪdr(əʊ)/, US -dr(əʊ)/ *prefix*

پیشگر: 1 شله، ناو: *hydraulic*

hydrokinetic 2 *hydroelectric* (کیمیا)

هایدروژین، له گهل هایدروژین لیکدراوه

هایدروژینی تیا به: *hydroxyl* 3 *hydrocarbon*

گیانه وهری ناوی، ناوسا *hydroid*:

hydromedusa 4 (پزشکی) خاوه نی خوتاوگی

serum چلکی یا کیمی، سه ربه ناو بهند، چلکی:

hydrocephalus (نه روت): له *hudōr* یونانی به

واتای "ناو" ٠ پیشوند: 1 آب، مایع 2 هیدروژن

3 هیدروژید 4 استقانی، چرکی

hydra /'haɪdrə/ *noun*, from Latin *Hydra*, from Greek

1 (Hydra) هایدرا، همزه پهای نوسر (که به

دهس هیزکول ده کوزی، میولوزی یونانی) 2

کیشه ی بی چاره سر، گری کویره، کیشه یان

ناسته نگی هم میسه یی، گونی قوړ 3

coelenterate یکی وردی ناوه شیرینه کان، به

له شینکی لووله یی لاسک ناساوه که بازه

شاخیکی به دور ده می دا هه به [توخم *Hydra*]

٠ 1 هیدرا 2 شکل لاینجل 3 هیدرا

hydrangea /'haɪdrændʒə/ *noun*

هایدریتجا، گولی تدریسی *Hydrangea*

macrophylla و جوړه پیوهندی داره کان] ٠ گل

ادریسی

hydrant /'haɪdrənt/ *noun*

سهرشیر، شیریه ی ناگر کوژانده وه، شیریه ی

شه قام شوری ٠ شیر آتش نشانی

hydrargyric /'haɪdrə:'dʒɪrɪk/ *adjective*

جیوه دار، به جیوه، جیوه یی ٠ دارای جیوه، جیوه ای

hydrargyrum /'haɪdrə:'dʒɪrɪk/ *noun*

جیوه ٠ جیوه

hydrate /'haɪdreɪt/ *noun*

هایدرات، ماده ی ناودار، ناویت ٠ هیدرات،

ماده ی آب دار

hydrarthrosis *noun*

ناو به بندی جومگه کان، جومگه ماسی،

جومگه ناو به بند، ناو هینانی جومگه (کان) ٠

استقاء مفاصل

hydration /'haɪdreɪʃn/ *noun*

له گهل ناو ناو به بوون، لیکدان له گهل ناو (له باری

کیمیایی به وه) ٠ ترکیب با آب

hydraulic /'haɪ'drɔ:lik/, US -'drɔl-/ *adjective*

هایدرولیک (ی)، هیدرولیکی، ناوی، رونی،
شله یی (به جوولانی شله کارده کا) ٠ هیدرولیکی

hydraulically /-kli/ *adverb*

هایدرولیکانه، له باری هایدرولیکی (به وه) ٠ از

نظر هیدرولیکی

hydraulics /'haɪ'drɔ:liks/, US -'drɔl-/ *noun, pl.*

هایدرولیک، هیدرولیک، ناو هیزناسی (زانستی

به کارهینانی ناو بو به رهمه هینانی هیز) ٠

هایدرولیک

hydrazine /'haɪdrəzi:n/ *noun*

(کیمیا) جوړی شله ی بی په ننگ و نفتی

(له کالین) هه لمیو N_2H_4 بو سوو ته مه نی هیندی

مووشه که به کار دیتری ٠ هیدراژین

hydria /'haɪdrɪə/ *noun, pl. hydriae or hydriai*

(یونانی کون) گوزی سی قولفه ٠ کوزی دارای

سه دته

hydric /'haɪdrɪk/ *adjective*

هایدروژین دار، هایدروژیناوی، شیزوړ، زوړ

تەر، پرشی: *a hydric* ٠ *a hydric habitat*

plant (پروانسه *xeric mesic*) ٠ دارای

هایدروژن، دارای رطوبت فراوان

hydride /'haɪdraɪd/ *noun*

(کیمیا) هایدراید، هایدرید، هیدرید: ناو ته په کی

جووت یان دووانی هایدروژین له گهل کازایی

٠ هایدرید

hydrilla *noun*

جوړی رووه کی ناسیایی ناوه شیرینه کان، به

گه لای باریکمه *Hydrilla verticillata* له

خیزانی *Hydrocharitaceae* ٠ هیدریلا

hydriodic acid /'haɪdrɪ'ɒdɪk/, -'ɒdɪk/ *noun*

ترشه لئوکی هایدریو دیک: گیراوه ییکسی

ترشه لئوکی به قه وه تی نایو دیدی هایدروژین به

شینوگی HI ٠ اسید هیدریو دیک

hydro- = hydr-

hydro *noun*

1 (بریتانیا) هوتلر یا کلینیک که

تیا ده کړی 2 کارگهی کاره بای کارو ناوی 3

کارو ناوی 4 (که نه دا) کاره یا ٠ هیدرو

hydrobromic acid /'haɪdrə'brɒmɪk/ *noun*

(کیمیا) ترشه لئوکی هایدرو برومیک: گیراوه ییکسی

ناوه کی aqueous solution به هیزی برومیدی

هایدروژین *hydrogen bromide* HBr زوړ تر

بو ساز کردنی برومیده کان به کار دیتری ٠ اسید

هیدرو برومیک

hydrocarbon /'haɪdrə'kɔ:bən/, US -

'ka:rb-/ noun

هایدروکاربون: ناپخته‌ی یکی هایدروژن و کربون ○ هیدروکربن

hydrocele /'haɪdrə(ʊ)sɪl/ noun

ناوبه‌ندی باتو (یان گون)، گون ناوهینان، باتووماسی ○ استقاء خایه

hydrocephalic adjective

سهرناوبه‌نددار، تووشبوو به ناوبه‌ندی سهر ○ مبتلا به استقاء سر

hydrocephalus /,haɪdrə'seɪ(ə)ləs, US - 'keɪ-/ noun

ناوبه‌ندی سهر، سهره‌ماسی، سهرناوبه‌ند ○ استقاء سر

hydrocephaly noun

ناوبه‌ندی سهر، ناوهینانی سهر، سهرناوبه‌ند ○ استقاء سر

hydrochloric acid /,haɪdrə,klo:ɹɪk 'æsɪd, US - ,klo:ɹ-/ noun

ترشه‌لویکی هایدروکلوریک [HCl] ○ اسید هیدروکلریک

hydrocortisone noun

(زینده‌کیما) هایدروکورتیزون: هورمونیک سترئوئیدی که به‌هوی adrenal cortex دهرده‌دری و له‌باری یزشکی‌یه‌وه بو چاره‌سهری inflammation و باداری rheumatism به‌کاردیتری ○ هیدروکورتیزون

hydrocyanic acid /,haɪdrə(ʊ)sai'ænɪk/ noun

ترشه‌لویکی هایدروسایانیک (گیراوه‌یه‌کی ترشه‌لویکی یه‌کجار زارای ساینایندی هایدروژن HCN) ○ اسید هیدروسایانیک

hydrodynamic /,haɪdrədaɪ'næmɪk/ adjective, also hydrodynamical

سهریه هایدرودینامیک، سهریه هایدرودینامیک، سهریه هیزاوناسی ○ وابسته به هیدرودینامیک

hydrodynamics /,haɪdrədaɪ'næmɪks/ noun, pl.

هیزاوناسی، هایدرودینامیک ○ مکانیک مایعات

hydroelectric /,haɪdrəuɪ'lektrɪk, US ,haɪdrəu-/ adjective

هایدروئیلیکریک، کارو-ناوی: a hydroelectric power ○ hydroelectric plant

hydroelectrically /,haɪdrəuɪ'lektrɪkli, US ,haɪdrəu-/ adverb

له‌باری کارو-ناوی (یه‌وه) ○ از نظر برقایی

hydroelectricity /-ɪlek'trɪsəti/ noun

هایدروئیلیکریسیته، کارو-ناوی، کاره‌بای ناوی ○ برق آبی

hydrofoil /'haɪdrəfɔɪl/ noun

هایدروفویل، به‌له‌مفر، گهمی‌فر ○ قایق پرنده

hydrogel noun

هایدروژیل (لوله‌یی که بیکه‌نته‌ری شله‌کی ناوه) ○ هیدروژل

hydrogen /'haɪdrədʒən/ noun

هایدروژن، هایدروجین، توخینکی ناکتازی که ساده‌ترین و سووک‌ترین توخمه، یه‌کجار گرکیشه و بیه‌نگ و بیه‌ونه، ب.ت. له بواری سینتیزدا به‌کاردیتری (به ژ.گ. ا.ن. H) ○ هیدروژن

hydrogenation noun

هایدروژن‌اندن ○ هیدروژن‌دار کردن

hydrogen bomb noun

بومی هایدروژنی ○ بمب هیدروژنی

hydrogen cyanide noun

(کیما) گازینکی یه‌کجار زارای یان شله‌یه‌کی هلموک volatile به بونی یاده‌می تاله‌وه [HCN] ○ سیانید هیدروژنی

hydrogen iodide noun

گازینکی بیه‌نگی نفت HI، بونیک خنک‌نته‌ری هه‌یه: ناهایدرایدی anhydride ترشه‌لویکی هایدروئیدیک hydriodic acid ○ آید هیدروژن hydrogenous /-'drɒdʒɪnəs/ adjective

هایدروژین‌دار، هایدروژنی، هایدروژیناوی ○ دارای هیدروژن

hydrogen peroxide noun

پتراکسایدی هایدروژن (مه‌تریانیک کیما‌یی بو گوشتنی به‌کتریاکان و گه‌ش‌ترکردنی قز [H₂O₂]) ○ آب‌اکسیژنه

hydrogen sulphide noun

(کیما) سولفایدی هایدروژن (گازینکی زارای بیه‌نگ، به بونی هیلکه‌ی یسه‌وه [H₂S]) ○ آب‌اکسیژنه

hydrogeological adjective

سهریه یان پینه‌ندی به هایدروژن‌لوی‌یه‌وه هه‌یه ○ وابسته به هیدروژن‌لوی

hydrogeologist noun

هایدروژن‌لویست ○ هیدروژن‌لویست

hydrogeology noun

هایدروژن‌لوی، هایدروژن‌لوی (= لقی له زه‌وی‌ناسی، سهرکاری له‌گهل ناوی سهرعرز و بیه‌عرز هه‌یه) ○ هیدروژن‌لوی

hydrographer noun

هایدروگرافتر، ناوگرافتر ○ هیدروگرافتر

hydrographic adjective, also -drographical

سهریه هایدروگرافی، سهریه ناوگرافی، سهریه هیدروگرافی (hydrographically adv) ○ وابسته به هیدروگرافی

hydrography /haɪ'drɒgrəfi/ noun

هایدروگرافی، هیدروگرافی، ناوگرافی (هه‌لگرتنه‌وی نه‌خشه له ناوه‌کانی سهرعرز) ○ هیدروگرافی

hydroid /'haɪdrɔɪd/ noun, adjective

(گیاهه و زناسی) *n* ناوسا، ناواناسا:
coelenterate ی له دهسته (Hydroida) که
hydra کان ده گریهوه، دؤخ یان فازی
پهره سندنې تازه لاه که له کومه له شپوه ییکی
پولپ پیکهاتوه *adj* سهر به یان پینه ندى به
hydrozoan یکم وه هبه ټ هیدروئید

hydrokinetics *noun, pl.*

جوولاناسی، زانستی جوولانی شلمه منی ټ
علم جنبش مایعات

hydrolase /'haɪdrələtɪz/ *noun*

(زینده کیمیا) هه وینه ییکی
هه وینه یی که به هایدرولیز ماکه کان لیک شی
ده کاته وه، هه وینه یی که تاوی هایدرولیزی
سابستره ییکی تایه تی دده ټ هیدرولاز

hydrologic *adjective, also hydrological*

سهر به هایدرولولزی، ناواناسی یانه ټ وابسته به
هیدرولوزی

hydrologic cycle *noun, also water cycle*

سووری ناو ټ چرخه ی آب

hydrologist *noun*

هایدرولولزیست، ناواناس ټ هیدرولوزیست
hydrology /'haɪdrələdʒi, US -'dra:l-/ *noun*

هایدرولولزی، ناواناسی ټ هیدرولوزی
hydrolysis /'haɪdrəʊlɪsɪs, US -'dra:l-/ *noun*

شی کردنه وه به ناو، شی بوونه وه به ناو، ناوین ټ
هیدرولیز

hydrolytic *adjective*

سهر به شی کردنه وه به ناو، سهر به هیدرولیز ټ
وابسته به هیدرولیز

hydromancer *noun*

فال گرتنه وه به ناو، ناوین ټ هیدرومانس
hydromancy /'haɪdrəmænsɪ/ *noun*
هایدرومانسی، فال گره وه به ناو، ناوین ټ
هیدرومانسی

hydromassage *noun*

ناوه شیل (شیلان و دامالین به فیشقه ی ناو) ټ
هیدروماساژ

hydromechanics /'haɪdrəʊmæ'kæniks/ *noun, pl.*

هایدرومیکانیک، میکانیک شلمه منی،
هیدرومیکانیک ټ هیدرومکانیک

hydromedusa *noun, pl. hydromedusae*

هایدرومیدوسا: نه ستره ی دهریایی که شپوه ی
تازه لاه دده، جوړی بووکی دهریایی jellyfish
(ب.ت. ده سته کانی Anthomedusae و
Leptomedusae) که وه ک خونجه یان
چرویی له ناوا hydroid ی پیکهاتوه ټ
هیدرومدوسا

hydromel /'haɪdrəmel/ *noun*

هایدرومیل، هه نگوینا و (مه ی له گهل ناو و
هه نگوین) ټ هیدرومل

hydrometallurgical *adjective*

سهر به شله کانز اناسی یان هایدرومیتالورزی ټ
وابسته به هایدرومیتالورزی

hydrometallurgist *noun*

شله کانز اناس، هایدرومیتالورزیست ټ
هایدرومیتالورزیست

hydrometallurgy *noun*

شله کانز اناسی، دهرینانی کانز اکان له
تیمبر اچیری ناسایی دا به هوی پالوتن (به
شواردنه وه) یان ناوه شور (کردن) ی leaching
به ردی کان یان کانزای خوا به توینه ره
ناوه کی په کان ټ هایدرومیتالورزی

hydrometer /'haɪ'drɒmɪtər/ *noun*

چری پنو، چراوینو، خستی پنو ټ چکالی سنج
hydrometra *noun*

ناو به ندى منال دان، ناوهینانی منال دان ټ
استقاء رحم

hydrometric *adjective*

سهر به چری پنی، چراوینو یانه، سهر به
خستی پنی ټ وابسته به چکالی سنجی

hydrometry /'haɪ'drə'mɛtərɪ/ *noun*

چری پنی، چراوینو، خستی پنی ټ
چکالی سنجی

hydronic /'haɪ'drɒnɪk/ *adjective*

نمازه به سیستمه کانی ساردندن و گهرماندن که
ناوی تپاده گهری (hydronically *adv*) ټ
هیدرونیک

hydropathic *adjective*

سهر به چاره سهری به ناو ټ وابسته به ابدرومانی
hydropathist *noun*

دهرمان کهر به ناو ټ علاج کنده یا ابدرومانی
hydropathy /'haɪ'drɒpəθi/ *noun*
دهرمان به ناو، ناوده رمانی، چاره سهر کردن به
ناو ټ ابدرومانی

hydrophilic /,haɪdrə(ə)'fɪlɪk/ *noun*

ناوخوا، ناودوست ټ هیدروفلیک
hydrophilicity *noun*

ناوخوازی، ناودوستی ټ هیدروفیلیتی
hydrophobia /,haɪdrə'fəʊbiə, US -
'fəʊbiə/ *noun*

1 (له) ناوترسی، ترس له ناو 2 (نه خوشی) هاری
ټ 1 آب هراسی 2 هاری

hydrophobic /,haɪdrə'fəʊbɪk, US -
'fəʊbiə/ *adjective*

1 سهر به هاری 2 سهگ گهستو ټ 1 وابسته به
هاری 2 هیدروفوبیک

hydrophone *noun*

هایدروفون، هیدروفون، جوړی میکروفون که
شه پوله دهنگی په کان له بن ناوا دده وزته وه ټ

هیدروفون
hydrophyte /'haɪdrəfaɪt/ *noun*
 (رووه ک ناسی) گیای ناوی، رووه کی ناوی یان
 ناوبند ○ گیاه‌آبی

hydropic /'haɪdrəpɪk/ *adjective*
 سهریه ناوبند، ناوبندی ○ استقامی

hydroplane /'haɪdrəpleɪn/ *noun*
 1 به لملمی موتوری تونره و 2 فروکی ناوی ○ 1
 قایق موتوری سریع 2 هواپیمای آبی

hydroponics /'haɪdrə'pɒnɪks, US -'pɑ:n-
 / *noun, pl.*

کشتاو، ناوه کیل، کشت و کال به ناو (بی گل) ○
 آب کشت

hydropower *noun*
 هیزی ټیلیکتریسته ی ناوی، هیزی کاروناوی ○
 نیروی الکتریسته ی آبی

hydropsy /'haɪdrəpsɪ/ *noun*, also *dropsy*
 ناوبند، زگه ماسی ○ استقاء

hydroquinone /'haɪdrə'kwɪnɒn/ *noun*
 هایدروکینون، ناووکینون (له بواری یرشکی و
 روون کردنه وهی وینه فوتوگرافی به کان
 به کاردیتری) ○ هیدروکینون

hydrosphere /'haɪdrəsfiə(r), US
 'haɪdrəsfi:/ *noun*

هایدروسفر، ناوگو، چینه ناوینه ○ آب کره
hydrospheric *adjective*

سهریه هایدروسفر یان ناوگو، چینه ناوینه یی ○
 وابسته به آب کره

hydrostat /'haɪdrə'stæt/ *noun*
 ناودوز، هایدروستات ○ هیدروستات

hydrostatic /'haɪdrə'stætɪk/ *adjective*
 هایدروستاتیک ○ هیدروستاتیک

hydrostatics /'haɪdrə'stætɪks/ *noun, pl.*
 زانستی هاوسه رنگی یان هاوکیشتی شله مینی و
 په ستانیا، زانستی هایدروستاتیک ○ علم
 هیدروستاتیک

hydrotherapy /'haɪdrəʊ'therəpi, US
 'haɪdrəʊ-/ *noun*

به ناو چاره سهر کردن ○ آب درمانی
hydrothorax /'haɪdrəʊ'thɔ:ræks/ *noun*

ناوبندی سنگ، ناوهیتانی سنگ، سنگه ماسی ○
 استقاء سینه

hydropic *adjective*
 بۆ لای ناو داشکاو ○ هیدروتروپیک

hydropism /'haɪ'drɒpɪz(ə)m/ *noun*
 داشکانه وه بۆ لای ناو یان تهری ○
 هیدروتروپسم

hydrous /'haɪdrəs/ *adjective*
 ناودار، ناوی، ناوای ○ آبدار

Hydrozoa /'haɪdrəʊ(z)'zəʊə/ *noun, pl.*
 (گیانه وه رناسی) ناو(ش)زه لان، ناوگیانه وه ران،

نازه لان: دهسته یی له گیانه وه رانی
 Portuguese coelenterate که hydra هکان و
 + hydro- men-of-war ده گریته وه (بهره ت: له
 zōion یونانی "نازه لان، گیانه وه") ○ هیدروزوآ

hydrozoan *noun, adjective*
 (گیانه وه ری) نازه لاو، ناوازه لان، سهریه نازه لاوان
 ○ هیدروزوان

hyena /haɪ'i:nə/ *noun*, also hyaena
 که متیار، گورنه باش، کهفتار(و): گوان داریکی
 گوشت خوری یال قیت، له نه فریکا و ناسیادا
 ده زین [خیزان Hyacnidae: سنی جورن] ○
 کهفتار

hyet(o)- prefix
 یتشگر: باران ○ پیشوند: باران

hyetology /'haɪ'tələdʒi/ *noun*
 باران ناسی، زانستی باران ○ علم باران

Hygeia /haɪ'dʒi:ə/ *noun*, Latin, from Greek
 Hygieia

هایجیا (= خوازنی له ش ساغی له میسولوزی
 یونانی دا) ○ هیجیا

hygiene /'haɪdʒi:n/ *noun*
 هایژین، هایجین، خاوین گهری، خاوینی ○
 بهداشت، نظافت

hygienic /'haɪ'dʒi:nɪk, US -'dʒɛn-/
adjective

هایجینیک، خاوین، پاک: *hygienic*
 ○ بهداشتی، پاکیزه

hygienically /-kli/ *adverb*
 له باری هایجینیکه وه، له باری خاوینی به وه:

Medical supplies are disposed of
hygienically ○ از لحاظ بهداشتی

hygienics *noun, pl.*
 زانستی پاک و خاوینی یان خاوین گهری ○ علم
 بهداشت

hygienist /'haɪ'dʒi:nɪst/ *noun*
 پسوری خاوین گهری یان خاوینی ○ متخصص
 بهداشت

hygr(o)- prefix
 یتشگر، شین، یتوهندی به شین وه ههیه:

hygrophyte *hygrometer* (بهره ت: له
 یونانی "تهری، شین") ○ پیشوند: رطوبت

hygrology *noun*
 شین ناسی، زانستی شین ○ علم رطوبت

hygrometer /'haɪ'grɒmɪtə/ *noun*
 شین یتو ○ رطوبت سنج

hygrometric *adjective*
 سهریه شین یتوی ○ وابسته به رطوبت سنجی

hygrometry *noun*
 شین یتوی ○ رطوبت سنجی

hygrophilous /'haɪ'grɒfɪləs/ *adjective*
 شین دوست، شین خواز ○ رطوبت دوست

hygrophyte /'haɪgrəfaɪt/ *noun*

(رووه ک‌ناسی) ش‌ن‌زی: له ه‌هل و مه‌رجی ش‌ن‌دارا ده‌زی ○ رطوبت‌دوست

hygroscope /'haɪgrə(ʊ)skəʊp/ *noun*

ش‌ن‌بین (ن‌م یان ش‌ن‌ی ه‌وا) ○ رطوبت‌ن‌ما
hygroscopic /'haɪgrə(ʊ)skəʊpɪk/ *adjective*

1 سه‌ریه ش‌ن‌بین 2 ش‌ن‌م‌ز، ش‌ن‌ک‌یش، ن‌م‌ک‌یش،
ئاو‌گر، ئاو‌م‌ز ○ 1 واب‌سته به رطوبت‌ن‌ما 2
رطوبت‌کش

Hyksos /'hɪksɒs/ *noun, pl.*

گه‌ل‌یکی ره‌گه‌ز‌ت‌یک‌ه‌لی سام‌ی و ئاس‌ایی که له
(ده‌و‌ریه‌ری) 1640ی پ‌ش‌ن‌ز‌ای‌ین په‌لام‌اری
م‌س‌ریان دا (بن‌ه‌رت: له heqa khoswe م‌س‌ری
به وات‌ای ده‌سه‌لات‌داره (ولات‌ی) ب‌یگانه‌کان) ○
ه‌یک‌س‌وس

hyl(o)- prefix

پ‌ش‌گر: 1 دار، چ‌نو 2 ماک، ماده، ماک‌ی، مادی:
hylozoism (بن‌ه‌رت: له hulē یون‌سانی
"matter") ○ پ‌ش‌ود: 1 چ‌وب 2 ماده، مادی

hyla /'haɪlə/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناس‌ی) ب‌و‌قی داری، ب‌وقه‌دار‌ینه: ز‌و‌رت‌ر
به ره‌نگ‌ی سه‌و‌زی کال [ئوخ‌م **Hyla**: ز‌و‌ر
چ‌و‌رن] ○ ه‌یلا

hylic adjective

مادی، مادی ○ مادی

hylicism noun

ه‌ایل‌س‌یزم، ماده‌گه‌ری، ماده‌خ‌وازی ○ ماده‌گه‌رای
hylomorphism /,haɪlə(ʊ)'mɔ:fɪz(ə)m/ *noun*

(ف‌ه‌لس‌ه‌فه) ر‌ی‌ب‌از‌ی که ماده‌ یه‌که‌م‌ین بن‌ه‌مای
گه‌رد‌و‌ونه و ش‌ته‌کان‌ی تر له ل‌یک‌د‌ران‌ی ماک و
ش‌یوه که‌و‌ت‌و‌ونه‌ت‌وه ○ ه‌ایل‌و‌م‌ور‌ف‌یزم

hylozoism /,haɪlə(ʊ)'zəʊɪz(ə)m/ *noun*

(ف‌ه‌لس‌ه‌فه) ماک‌ز‌یانی، ر‌ی‌ب‌از‌ی که ه‌ه‌موو ش‌ت و
ماک‌ه‌کان ز‌یانیان ه‌یه‌ه (n **hylozoist**
adj "life" zōē + hylo- **hylozoistic**) ○
ه‌ایل‌و‌ز‌و‌ئ‌یزم

hymen /'haɪmən/ *noun*

1 په‌رده‌ی ک‌چ‌ینی، ب‌ن، ک‌چ‌ینی (بن‌ه‌رت: له
shumēn یون‌انی به وات‌ای "په‌رده") 2 زه‌ما‌وه‌ند
○ 1 پرده‌ی ب‌کارت 2 ع‌روسی

Hymen /'haɪmən/ *noun*

ه‌ایم‌ین (خ‌وای زه‌ما‌وه‌ند یا ز‌ن‌و‌م‌تر‌د‌ایه‌تی لای
یون‌انی یه‌کان) ○ ه‌یم‌ین

hymenal adjective

سه‌ریه په‌رده‌ی ک‌چ‌ینی، ب‌نی ○ واب‌سته به په‌رده‌ی
ب‌کارت

hymeneal /,haɪmə'ni:əl/ *adjective*

adj سه‌ریه ز‌ن‌و‌م‌تر‌د‌ایه‌تی، n nuptial سرو د یان
گ‌و‌ران‌ی زه‌ما‌وه‌ند ○ adj واب‌سته به ز‌ناش‌و‌یی n

hymenium /'haɪ'mi:niəm/ *noun, pl.*
hymenia /-niə/

(رووه ک‌ناس‌ی) په‌رده‌ک، په‌رد‌و‌که ○ ه‌ایم‌ین‌یوم

Hymenoptera /,haɪmə'nɒpt(ə)rə/ *noun, pl.*

(م‌ی‌رو‌وناس‌ی) په‌رده‌بالان: ده‌سته ی‌یک‌ی به‌ریلا‌وی
م‌ی‌رو‌وه کان که bee یه‌کان، wasp ه‌کان، ant
ه‌کان، gall wasp ه‌کان و sawfly ه‌کان
ده‌گ‌ر‌ت‌ه‌وه که چ‌وار بال‌ی ته‌ن‌کیان ه‌یه‌ه ○
ه‌ایم‌ن‌و‌پ‌تر‌ه، غ‌شاء‌ی‌الان

hymenopteran noun, adjective

(م‌ی‌رو‌وی) په‌رده‌بال ○ (ح‌ش‌ره‌ی) غ‌شاء‌ی‌ال،
ه‌ایم‌ن‌و‌پ‌تر‌ان

hymenopterous adjective

په‌رده‌بال ○ ه‌ایم‌ن‌و‌پ‌تر‌وس

hymn /hɪm/ *noun*

سرود (ب.ت. له‌بار‌ی خ‌ودا‌وه که ک‌ری‌ستانه‌کان
ده‌یل‌ن؛ بن‌ه‌رت: به ر‌یگ‌ای لات‌ین له **hymnos**
یون‌انی "جامه یان گ‌و‌ران‌ی ب‌یاهه‌ل‌یزانه") ○
سرود

hymnal /'hɪmnəl/ *noun, also hymnbook*

سرودنامه، ک‌ت‌یب‌ی سرود (ت‌ای‌نی) ○ ک‌تاب سرود

hymnary /'hɪmnəri/ *noun, pl. hymnaries*

سرودنامه، ک‌ت‌یب‌ی سرود (ت‌ای‌نی) ○ ک‌تاب سرود
hymnic adjective

سرودی، سه‌ریه سرود ○ واب‌سته به سرود

hymnist noun

سرودن‌و‌وس، سرود‌دان‌ه‌ر ○ سرودن‌و‌یس

hymnody /'hɪmnədi/ *noun*

سرود‌دان‌ان، سرودن‌و‌وسی، ه‌و‌ن‌ینه‌وه‌ی سرود ○
سرود‌س‌رای‌ی

hymnographer /'hɪm'nɒgrəfə/ *noun*

سرودن‌و‌وس ○ سرودن‌و‌یس

hymnography noun

سرودن‌و‌وسی ○ سرودن‌و‌یب‌یی

hymnologist noun

سرودن‌اس ○ سرود‌شناس

hymnology /'hɪm'nɒlədʒi/ *noun*

سرودن‌اس‌ی، ل‌یک‌و‌ل‌ت‌ینه‌وه‌ی سرود‌ه‌کان؛
hymnody ○ سرود‌شناس‌ی

hyoid /'haɪɔɪd/ *noun, adjective*

(ت‌و‌یک‌کاری و گیانه‌وه‌رناس‌ی) n ت‌یک‌کی
چه‌له‌مه‌یی یان چه‌له‌مه‌ئاسا (له مل‌دا که زمان
را‌ده‌گ‌ری) adj چه‌له‌مه‌یی یان چه‌له‌مه‌ئاسا
(بن‌ه‌رت: به ر‌یگ‌ای ف‌ه‌ره‌ن‌سی له **hyoids** لات‌ینی
ن‌و‌ئ، له **huoēidēs** یون‌انی "به ش‌یوه‌ی ب‌ینی
ن‌و‌س‌یل‌و‌ن") ○ n است‌خوان لای‌ی adj لای‌ی

hyoid bone /'haɪɔɪd/ *noun*

ت‌یک‌کی چه‌له‌مه‌یی یان چه‌له‌مه‌ئاسا ○ است‌خوان
لای‌ی

hyoscyne /ˈhaɪəsi:n/ *noun*, also scopolamine
(کیمیا) گیاهی زارای بو نه‌رسانه‌وه
C₁₇H₂₁NO₄ به‌کاربردن، ئالکالوئیدی زارای
که شتیوه atropine هه‌دا، له رووه‌که
solanaceous هه‌کان‌دا دوزاووه‌توه هوسین
hyoscyamine /ˈhaɪə(ɪ)ˈsaɪəmi:n, US -ɪn/
noun

(کیمیا) خه‌ربه‌نگین، هایوسامین، هیوسامین
(ئاو‌تیه‌که‌ی زارای له خه‌ربه‌نگ
hyoscyne هه‌یه، تا نه‌ندازه‌ی تاییه‌تیه‌ندی
هه‌یه: به‌رته: له hyoscyamus لاتینی نوێ (له
huoskuamos یۆنانی "henbane" + (-ine)
هوسامین

hyoscyamus = henbane

hypoesthesia /ˈhaɪpiːˈθi:ziə, US -pes-/
noun, US hypoesthesia

که‌مه‌هه‌ستی، که‌مه‌هه‌ستیاری هاپا‌ئستیا
hypoethral /ˈhaɪpiːθr(ə)l, US hu-/
adjective, also hypoethral
بێ‌میج، سه‌ربه‌تال، سه‌رچۆل، بێ‌بان هبدون
سقف

hype /haɪp/ *noun*

هایپ، جه‌نجالی‌سازی، جه‌نجالی‌نانه‌وه:
Don't believe all marketing/media -e
the hype—the book isn't that good
هوچی‌گری

hype /haɪp/ *noun*

1 ده‌رزێ‌لێ‌دانی ژیرپێستی 2 گیرۆده‌یی،
ئالووده‌یی (کورته‌ی hypodermic) 1 تزییق
زیرجلدی 2 اعتیاد

hyped up *adjective*

1 گه‌وره‌که‌راو، زۆرپه‌تروا، زیاده‌وه‌ی‌که‌راو 2
ورووژاو، هه‌زیو، ئارام‌لی‌هه‌لگیراو، بێ‌ئوقره‌:
She gets really hyped up about job
interviews 1 مبالغه‌آمیز 2 هیجان‌زده

hyper /ˈhaɪpə(r)/ *adjective*

ورووژاو، ئارام‌لی‌هه‌لگیراو، بێ‌ئوقره‌، هه‌زیو،
ناره‌حمت، توو‌په‌، رق‌هه‌ستاو هه‌جان‌زده،
عصبی

hyper- /ˈhaɪpə(r)/ *prefix*

پێشگر: له‌ راده‌به‌ده‌، له‌ نه‌ندازه‌به‌ده‌، یه‌کجار،
ژێده‌، زۆر، ژوور، سه‌روو، بان: Hypersonic
hyperthyroidism (په‌رته‌) له‌ hyper
یۆنانی‌هوه "over, beyond" پێشوند: بیش
از حد، فوق، فرا

hyperacid /ˈhaɪpəˈæsɪd/ *adjective*

یه‌کجار‌ترش، ترشه‌لۆک، دارای حموضت زیاد
hyperacidity *noun*

یه‌کجار‌ترشی، ترشه‌لۆکی حموضت زیاد
hyperactive /ˈhaɪpəˈæktɪv/ *adjective*
ئارام‌لی‌هه‌لگیراو، به‌ عه‌رزوه‌گیرنه‌بوو،

نهمه‌وه‌توو، هه‌دانه‌داو، دانه‌که‌وتوو، زۆرپه‌زۆر،
یه‌کجار‌ه‌ارو‌ه‌اج (ب.ت. مثال) پرکار، یه‌کجار
چالاک، زۆرکار، ئارام، بیش از حد فعال

hyperactivity /ˈhaɪpəˈæktɪvətɪ/ *noun*
ئارام‌لی‌هه‌لگیرای، هه‌دانه‌دان، زۆرکاری،
یه‌کجار‌چالاک، دانه‌که‌وتویی، زۆرپه‌زۆری
ئارامی

hyperaemia /ˈhaɪpəˈi:miə/ *noun*

(نه‌ندازه‌) زۆری خوین له‌ نه‌ندامی یان
به‌شینکی تری له‌ش، خوین‌تیزان، خوینه‌(تی)زی
تراکم خون، احتقان

hyperaesthesia /ˈhaɪpəˈi:θi:ziə, US -
esˈθi:z/ *noun*

هه‌ستیاری له‌راده‌به‌ده‌ر هاسیت مفرط
hyperaesthetic *adjective*

له‌راده‌به‌ده‌ر هه‌ستیاری، یه‌کجار‌هه‌ستیاری زیاد
از حد حساس

hyperalgesia /ˈhaɪpəˈrælˈdʒi:ziə/ *noun*

ئیشی زۆر‌گیر، یه‌کجار‌به‌زانی، هه‌ستیاری
یه‌کجار‌سه‌بارته‌ به‌ زان: hyperalgesic adj
یه‌کجار‌هه‌ستیاری سه‌بارته‌ به‌ زان) هه‌بیر‌الجیا

hyperbaric /ˈhaɪpəˈbærɪk/ *adjective*

(گان) یه‌کجار‌فۆرس (زۆر‌تر له‌ په‌ستان یان
گوشاری ئاسایی: a hyperbaric chamber
hyperbarically adv زیاد، از حد سنگین

hyperbaton /ˈhaɪpəˈbæton/ *noun*

هه‌لگیرانه‌وه، هه‌لگیرانه‌وه (ب.ت. به‌مه‌ستی
پیداگری یان سووربوون، وه‌کوو this I must
(see) قلب

hyperbola /ˈhaɪpəˈbɔlə, US -ˈpɜ:r-/ *noun*,
pl. hyperbolas or hyperbolae /-li:/

(نه‌ندازه‌) بره‌که‌ته‌واو، ته‌واوپه‌رگه‌، هایپه‌ریبۆلا
هه‌لولی، قطع‌زاید

hyperbole /ˈhaɪpəˈbɔli, US -ˈpɜ:rb-/ *noun*

(زۆر) پته‌وتان، زیاده‌وه‌ی، لاف، زیاده‌وه‌یی،
زیاده‌وه‌یی اغراق، مبالغه

hyperbolic /ˈhaɪpəˈbɔlik, US -ˈpɜ:bi-/
adjective

1 سه‌ربه‌ بره‌که‌ته‌واو، هایپه‌ریبۆلیک 2 (زمانی)
پته‌وته‌رانه‌، زیاده‌وه‌وتانه‌، لافانه‌، زیاده‌وه‌وتانه‌
(hyperbolically adv) 1 وابسته‌ به‌ هه‌لولی
2 مبالغه‌آمیز

hyperbolism /ˈhaɪpəˈbɔlizəm/ *noun*

(زۆر) پته‌وتان، زیاده‌وه‌ی، زیاده‌وه‌یی اغراق

hyperbolist /ˈhaɪpəˈbɔlist/ *noun*

(زۆر) پته‌وته‌ر، زیاده‌وه‌، زیاده‌وه‌ی اغراق‌گو

hyperborean /ˈhaɪpəˈbɔ:ri:ən, US -
ˈbɔ:ri:ən/ *noun, adjective*

1 دانیه‌شتووی باکووری‌ترینی زه‌وی 2
(Hyperborean) میۆلۆژی یۆنانی) نه‌ندامی

ره گهزی که ئابۆلیان ده پهرست *adj* سه ره
دوورترین شوتی باکووری هاپیرین

hypercatalexis *noun, pl. hypercatalexes*
hypercatalectic () *hypercatalectic*
adj: كه رته زیاد، بر گه زیاد (له هه له به ست دا
ب.ت. له كوتایی دا) هه جای زاند

hypercholesterolaemia
/haɪpəˈkɒləstəˈrɒliːmiə/ noun
له سه ری بوونی کولسترول له سوورانی خوین دا
هه هاپیر کولسترولیمیا

hypercritic */haɪpəˈkritik/ noun*
ره خه گری تونه و یان باریک بین یان ورد
نقاد مشكاف

hypercritical */haɪpəˈkritik/ adjective*
زۆره خه گر، یه كجاره خه گر، ورده گر، یه كجار
به ئیراد، عه به دۆزه وه (ب.ت. له به ره ی شتی
هیجه وه: *hypercritically adv*) عه به

hypercriticism */haɪpəˈkritɪsɪzəm/ noun*
ره خه گرتی له راده به ده، یه كجار ره خه گری
انتقاد بیش از حد

hyperemia *noun, US spelling of hyperaemia*

خوین تیزان، سووربوونه وه هه احتقان، پر خوینی
hypergamy */haɪˈpəːɡəmi/ noun*
زه ماوه ند له گه له كه سینی چین به رزتر
هه هاپیر گامی

hyperglycaemia */haɪpəˈɡlaɪˈsiːmiə/ noun, US hyperglycemia*

زۆربوون یان چوونه سه ره وه ی شه كره ی خوین
(*hyperglycaemic adj*) هه زیاد قند خون

hypergolic */haɪpəˈɡɒlik/ adjective*
(شه) داگیرساو، گر گرتو (به خوی) هه مایع
قابل اشتعال

hypericum */haɪˈperɪkəm/ noun*
(رووه ك ناسی) هه هاپیریکوم، هه هافاریقون،
St John's wort و *rose of Sharon* هه كان
ده گر یتوه [توخم *Hypericum*] هه هافاریقون

hyperinflation */haɪpəˈɪnfləɪn/ noun*
هه لاوسانی له راده به ده (زووچوونه سه ره وه ی
نرخ شته كان كه زیانیکی قورس به ئابووری
ولات ده گه یتین) تورم غه قایل كترل

Hyperion *noun, Latin, from Greek Hyperion*

هه هاپیرۆن: تیتان Titan باوکی هه هیلۆس Helios
(خوادی رۆژ، ميسۆلۆژی یۆنان) هه هاپیرۆن

hyperkinesia */haɪpəˈkiːnisɪs, US -kaɪ-/ noun, also hyperkinesis*

كرژیوونی ماسوولكه ی، ماسوولكه كری
تشنج عضلانی

hyperlink */ˈhaɪpəlɪŋk, US -pɒl-/ noun*

(كامپیوتر) هه هاپیرلینك: *Click on the hyperlink*
هه هاپیرلینك

hyperlipaemia */ˌhaɪpəˈliːpiːmiə/ noun, also hyperlipidaemia*

زۆربوون یان چوونه سه ره ی چه وری خوین
(*hyperlipaemic adj*) هه هاپیرلیمیا

hypermarket */ˈhaɪpəːmɑːkit, US -pɑːmɑːrk-/ noun*

(له بریتانیا) گه وه سوپرمارکت
سوپرمارکت بزرگ

hypermetrope */ˈhaɪpəˈmɛtrəʊp/ noun*
مرۆی دووربین آدم دووربین

hypermetropia */ˌhaɪpəˈmɛtrəʊpiə/ noun*
(نه خۆشی چاو) دووربینی دووربینی

hypermetropic */ˈhaɪpəˈmɛtrəːpɪk/ adjective*
(نه خۆشی چاو) دووربینی دووربینی

hypermnnesia */ˌhaɪpəmˈniːziə/ noun*
توانایی ئاتاسایی باده وه ری (زۆرتر له ئیر

بارودوخی ئاتاسایی وه كوو trauma و
(*narcosis*) قدرت غه رعی حافظه

hyperon */ˈhaɪp(ə)rɒn/ noun*

(فیزیک) پارچۆلكه ییكی زیر گه ردیله یی
subatomic ناجیگر له ده ستی باریون، كه له

نیوترون و پروتون قورس تره هه هاپیرون
hyperope *noun*

مرۆی دووربین (*hyperopic adj*: دووربین)
آدم دووربین

hyperopia */ˌhaɪpəˈɒpiə/ noun*
hypermetropia

hyperostosis *noun*
هه ستووری یان گه وه یی ئاتاسایی ئیسی له ش
hyperostotic adj: سه ره یان ینوه ندی به
hyperostosis هه وه هه یه هه رشد غه رطیعی
استخوان

hyperparasite *noun*
(زینده ناسی) سه رمشه خۆر، زوورمه خۆر،

مشه خۆری دووه می: مشه خۆری كه مشه خۆره
له زوور مشه خۆری تر (*hyperparasitic adj*):
سه ره یان ینوه ندی به *hyperparasite* هه وه
هه یه هه فوق انگل

hyperparasitism *noun*
سه رمشه خۆری، زوورمه خۆری، ژیبانی

مشه خۆری له سه رمشه خۆره كان فوق انگلی

hyperparathyroidism
/ˌhaɪpəˈpaːrəˈθaɪrɔɪdɪz(ə)m/ noun

بوونی له راده به ده ری هۆرمونی پاراتیرۆید له
خوین دا، ده یتیه هۆی شیبانی میتابولیزی

کالسیۆم (ولاوازی ئیسه كان) پاراتیرۆیدیسیم
hyperphagia *noun*

زۆرخۆری، خواردنی له راده به ده ری خۆراک

hyperphagic *adj* : سەربە زۆرخۆری) ○
پرخۆری

hyperphysical adjective

سەرسر(و)شت ○ فوق طبیعت

hyperpituitarism *noun*

بەرمەم ھاتنی زیادی ھۆرمۆنەکانی ھەلدان
pituitary gland لە لایەن growth hormones

○ ھایپېرپیتوئیتاریسم

hyperplasia /ˌhaɪpəˈpleɪziə/ *noun*

(پزەشکی و زیندەناسی) زوورگەشەیی:
گەورەبوونەوی ئەندام یان شانەیی بەھۆی
زۆربوون و پەرەسەندی ریزەي خانەکانی. زۆرتر
وەک قوناخی سەرەتایی ھەلدانێ شێرەنجە
(hyperplastic *adj*) ○ ھایپرپلاسی

hyperplod *adjective, noun*

خاوەنی کۆمەلە کرۆمۆزۆمیکێ زیاتر لە ژمارەي
پتووست *n*) hyperploidy: بوونی
کرۆمۆزۆمیکێ زیاتر لە ژمارەي پتووست) ○
ھایپرپلوئید

hyperpnea /ˈhaɪpəˈniːə/ *noun*

ھەناسەدانێ زووزوو، ھەناسەپرکێ ○ تنفس سریع

hyperpolarization *noun*

زوورجەسەرگری ○ بیش قطیعت

hyperpressure *noun*

گوشار یان پەستانی خوێنی لەسەرەو ○ فشار
خون بالا

hyperpotassemia *noun*, also hyperkalemia

بوونی لە رادەبەدری پۆتاسیۆم لە خوێن دا
hyperpotassemic or hyperkalemic *adj*)

سەربە ھایپېرپۆتاسمیا) ○ ھایپرپوتاسمیا

hyperpyrexia *noun*

تا(نووبەتی)ی یەكجار ناھاسایی (ھیندی
نەخۆشی تاییەتی) ○ تب شدید

hyperpyretic *noun*, also hyperpyrexial

سەربە تا(نووبەتی)ی یەكجار ناھاسایی ○ وابستە
بە تب شدید

hyperreal *adjective*

1 (ھونەر) یەكجار ریاڵیستیک (لە وردەکاری دا)
2 پتوونەرانە، زیندەرووی کراو، زیندەرووی کراو ○
1 ھایپرریال 2 مبالغەامیز

hypersensitive /ˌhaɪpəˈsensətɪv, US -
pərˈs-/ *adjective*

1 (زۆر) دل ناسک، یەكجار ھەستیار، زیندە
ھەستیار 2 (دەرمان) پتەكەھونوو
(hypersensitiveness *n*) ○ 1 بسیار حساس 2
الژیك

hypersensitivity /ˌhaɪpəˈsensəˈtrɒvɪti, US
-pərˈs-/ *noun*

(زۆر) دل ناسکی، ھەستیار یەكجار، زیندە
ھەستیار ○ حساسیت بيار

hypersonic *adjective*

1 سەربەو خێرايی یانەي كە پێنج جار زیاتر لە
خێرايی دەنگ (Mach 5) بن 2 سەربەو لەرە
دەنگی یانەي لەزوور ھەزار ملیۆن ھێزتر ○
ھایپرسونیک

hypertension /ˌhaɪpəˈtɛnʃn, US -pərˈt-/
noun

پەستان یان گوشاری خوێنی لەسەرەو یان بالا
(hypertensive *n*) كەسێ بە گوشار یان
پەستانی خوێنی لەسەرەو) ○ فشار خون بالا

hypertext /ˈhaɪpɪtɛkst, US -pərˈt-/ *noun*

(كامپیوتەر) ھایپېرتەكست، ھایپېرتەكست ○ فوق
متن

hypertext transfer protocol *noun*, also
hypertext transport protocol

پروتۆكۆلی راگوێستنی ھایپېرتەكست (بۆ
گوێرنەوێ دەیتا و زانیاری، وەك فایلەكانی
HTML) ب.ت. لەسەر وێب ○ فوق متن

hyperthermia /ˌhaɪpəˈθɜːmiə/ *noun*

گەرمی لە رادەبەدری لەش (hyperthermic
adj) ○ ھایپېترمیا

hyperthropy /ˌhaɪˈpɜːtrəfi/ *noun*

گەورەبوونەو: ئەندام یا شانەییكێ لەش بە
شێوێ ناھاسایی ○ ھایپېتروپی

hyperthyroid *adjective*

سەربە یان تووشبوو بە
hyperthyroidism بە ھەمەھەمە ○
وابستە یا مێتلا بە ھایپېرتیروئیدیسم

hyperthyroidism /ˌhaɪpəˈθaɪrɔɪdɪz(ə)m/
noun

زۆركاری یان چالاکی زۆری رژیەي تیروئید،
دەیتە ھۆی توند لێدانێ دل و زۆربوونی ریزەي
میتابۆلیزم (hyperthyroidic *adj*): سەربە یان
پتوونەدی بە hyperthyroidism ھەمەھەمە ○
ھایپېرتیروئیدیسم

hyperventilation /ˌhaɪpəˈventrɪˈleɪʃn, US
-pərˈven-/ *noun*

ھەناسەدانێ قوول و خێرا، ھەناسەپرکێ ○
تنفس عمیق و سریع

hypha /ˈhaɪfə/ *noun. pl. hyphae* /-fi/

(رووێك ناسی) دەزوولە، داویلکە، داوچە، داوولە
(یەكێ لە توخم یان ئێلیمێنتە دەزووناساكانی
تۆرەدەزوولە mycelium ھەریەك لەو
دەزووانەي كە تۆرەدەزوولەي كارگێ پێكدێتن،
hyphal *adj*: دەزوولەي، داویلکەي، داوچەي،
داوولەي؛ بنەرەت: لە huphē یونانی یەو "web"
نخینە ○

hyphen /ˈhaɪfən *noun*

تەقەل، كۆرتەھێل، ھیلۆكە، نیشاندی
پێكەو بەستن: - *Is there a hyphen in post-*
mortem? (بە بنەرەت: بە رێگای late Latin لە
hyphenless "together" یونانی

hypocentre *noun*

ground 2 focus 1 چەق ياناوندى بومەلەرزە، (hypocentral *adj*) zero
كانون زلزلە

hypochlorite *noun*

○ hypochlorous acid خۇي يان ئىستىرى
هيوكلورىت

hypochlorous acid /,haɪpə(ʊ)'klɔːrəs/ *noun*

جۈزى ترشەلۈكى نايىگىر و لاواز HClO
كاتى تىككى كە كلورىن لە ناو ناۋى سارددا
دەتۈتە ھە ○ اسىد هيوكلوروز

hypochondria /,haɪpə'kondriə, US -
'kɑːn-/ *noun*

1 (لە) نەخۇشى ترسى 2 خۇنە خۇش خىتن،
خوبەنە خۇش زانى ○ 1 بىمارى ھراسى 2
خودبىمارانگارى

hypochondriac /,haɪpə'kondriæk, US -
'kɑːn-/ *noun, adjective*

مىرۋى (لە) نەخۇشى ترس يا خۇبىنە خۇش
hypochondriacally /,haɪpə'kondriækli, (

US -'kɑːn-/ *adv* ○ شىخس بىمارى ھراس

hypochondriacal /,haɪpə'kɒndriækəl, US -
'kɑːn'd-/ = hypochondriac

hypochondriasis /,haɪpə(ʊ)'kɒndriə'siːs/ =
hypochondria

hypochondrium *noun, pl. hypochondria*

(توپكارى) كەلەكە، قەبرىغە، خالىگە، لاتەراف
○ تەپكە

hypochromic anaemia *noun*

جۈزى كەم خۇيى كە ھىمۇگلوبىن
haemoglobin لەنىو خۇزۇكە سوورەكانى

خۇيىدا (زۇر) كەمە ○ كەم خۇنى ھىپوكرومىك

hypocorism *noun*

1 سەرنەۋى مىلانە، ناۋى خۇمانە، گىچكەناۋ،
pet name 2 بەكارھىتتە ناۋى خۇمالى ○ 1

لقب بىچەكانە، اسم تصغیرى 2 استعمال اسم خودمانى
hypocoristic /,haɪpə(ʊ)'kɔːrɪstɪk/

adjective

سەرىيە يان نامازە بە گىچكەناۋ يان سوۈكەلەناۋ
(hypocoristically *adv*) ○ وابستە بە اسم

تصغیرى
hypocotyl /,haɪpə(ʊ)'kɒtɪl/ *noun*

لاسك يا تەۋەرى ژىرپەل، تەۋەرى پەرەسەبى
(لە) ژىرەۋە cotyledon يان نتوان لاسكەكانى

پەل و ریشە و رەگى؛ (hypocotylous *adj*) ○
ساقە يا محور زىرپە

hypocrisy /hɪ'pɒkrəsi, US hɪ'pɑːk-/ *noun, pl. hypocrisies*

رىيى، رىيىبازى، روالەت، دوۋروۋوبى،
روۋبىنى: He condemned the hypocrisy of

those politicians who do one thing and
say another ○ رىا، تروير

hypocrite /'hɪpəkrɪt/ *noun*

كەسكى رىيىباز، بىيادەمى دوۋروۋ، مىرۋى
روالەت باز: Charles was a liar and a

○ hypocrite who married her for money
آدم رىكار

hypocritical /,hɪpə'krɪtɪkl/ *adjective*

رىيىباز، دوۋروۋ، روۋبىن، روۋبىنانە،
دوۋروۋانە: It would be hypocritical of me

to have a church wedding when I don't
○ believe in God رىكار، مىرورانە

hypocritically /,hɪpə'krɪtɪklɪ/ *adverb*

روۋبىنانە، دوۋروۋانە، رىيىبازانە ○ مىرورانە
hypodermic /,haɪpə'dɜːmɪk, US -'dɜːrm-/

adjective, noun

adj ژىرپىستى، بىن پىستى، ژىرەۋەى پىستى *n*
(ھەرۋەھا) hypodermic needle,

دەرىزى ژىرپىست، (hypodermic syringe
hypodermically) دەرىزى لىدانى ژىرپىست

adv ○ ژىرپوستى *n* مىرنگ زىرپوست،
تۇرىق زىرپوست

hypodermic injection *noun*

دەرىزى لىدانى ژىرپىست يان ژىرەۋەى پىست
○ تۇرىق زىرپوست

hypodermis *noun, also hypoderm*

ژىرپىست، بىن پىست، پىست يان جەرمى ژىرەۋە
1 شەنەى (دەسبەجى) ژىر epidermis

۲ تۈنى ژىرەۋەى خانە epithelial
۳ كان (لە) جۈمگەپايان و ھىندى لە بىن پىرەكاندا

chitinous cuticle، تۈپى كىتنىي invertebrate
دەردەدا؛ (hypodermal *adj*) ○ زىرپوست

hypodermosis *noun*

ھەنگ ○ ھىپودرمىسى
hypoeutectoid *adjective*

خاۋەنى كارپۇنى كەم تر لە 0.8 لەسەدى بۇلاى
eutectoid پىكەنەرى كەم تىر تىايە لەجاۋ

نەۋەى لە eutectoid دا ھەيە ○ ھىپوتەكتوئىد
hypogastrium /haɪpə'gæstriəm/ *noun, pl.*

hypogastria /-rɪə/
ژىرسك، بىن زىگ، ژىرسىگ (hypogastric

/,haɪpə'gæstriːk/ *adj*: ژىرسكى، بىن زىكى،
پتەندى بە ژىرسكەۋە ھەيە) ○ زىرشم

hypogeal /,haɪpə(ʊ)'dʒiːəl/ *adjective, also*
hypogean or hypogeous

ژىرەزى، بىن ەزى، شىن بوۋ لە ژىرەۋەى
(epigaeal *adj*) ○ زىرزمىنى

hypogene /'haɪpə(ʊ)'dʒiːn/ *adjective*

ژىرەۋەى (لە) ژىرەۋەى بەرھەم دى ياروۋەدا؛
(hypogenic *adj*) ○ ھىژۇن

hypogenous *adjective*

لەسەر undersurface دەپۇى، ۋەك fingi
لەسەر گەلاكان ○ ھىژۇنوس

hypogoeum /,haɪpə(ʊ)'dʒi:əm/ *noun, pl.*
hypogoea

زیرخان، زیرزمین ۰ سرداب

hypoglossal /haɪpə'gla:sl/ *adjective, noun*
hypoglossal = *n* زیرزبانی، بن‌زبانی

nerve ۰ زیر زبانی

hypoglossal nerves *noun, pl.*

(توپکاری) جوته‌دماری زیرزبانی یا بن‌زبانی
عصب‌های زیر زبانی

hypoglycaemia /,haɪpə'glɑ:sɪ'miə, US -
pouə-/ *noun*

(پزشکی) کم‌می‌بان که م‌بوون بان دابه‌زینی
شه‌کری خوین (hypoglycaemic *adj*) ۰
کم‌ود قند خونی

hypognathous *adjective*

هایپوگناتوس، شه‌ویلکه‌ی خوارووی له‌هی
س‌رووی گه‌وره‌تر یا درق‌تره ۰ هیپوگناتوس

hypogonadism

/,haɪpə(ʊ)'gəʊnədɪz(ə)m/ *noun*

(پزشکی) کم‌بوون‌ه‌ه بان نه‌مانی دهردانی
هورمون بان چالاکی کارنه‌ندام‌ناسی تری
زاو‌زی‌ر‌زیت‌ه‌کان (ب‌اتوو و هیلکه‌دانه‌کان؛
hypogonadic *n, adj* hypogonadal *adj*)

۰ هیپوگنادیسم

hypogynous /haɪ'pɒdʒɪnəs/ *adjective*

(رووه‌ک‌ناسی، گیا بان گولن) زوورنیرکه،
س‌رنیرکه، تیرکه stamen بان له‌زیر نیرک
carpel دا هه‌لکه‌وتوو ۰ هیپوژینوس

hypogyny *noun*

زوورنیرکه‌ی، س‌رنیرکه‌ی، هه‌لکه‌وتنی نیرکه
stamen له‌زیر نیرک carpel دا ۰ هیپوژینی

hypoid /'haɪpɔɪd/ *noun*, also hypoid gear

دهنده بان گیرن که شینوهی bevel gear ده‌دا ۰
هیپوئید

hypokalaemia /,haɪpə'kɔ:lɪ'miə/ *noun*

کم‌می یوتاسیومی خوین (hypokalaemic *adj*) ۰
کم‌ود پتاسیم خون

hypolimnion /,haɪpə(ʊ)'lɪmniən/ *noun*,
pl. hypolimnia /-niə/

زیرگوماو‌ه: توپی بنه‌وهی ناو له گوماو‌یکی
چین‌چین دا (له‌گدل epilimnion به‌راورد کری؛
hypo- hypolimnetic or hypolimnial *adj*
limnē (بنه‌وهت) چک‌ولیتراوی limnion +
"گوماو" lake) ۰ هیپولیمنین

hypomagnesaemia

/,haɪpə(ʊ)'magnɪ'zi:miə/ *noun*

کم‌می مه‌نیزیمی خوین (hypomagnesaemic *adj*)
س‌ره‌یه بان یتوه‌ندی به‌کم‌می مه‌نیزیمی
خوینه‌وه (ه‌یه) ۰ کم‌ود منیزیم خون

hypomania *noun*

شینوکه‌ی، سووکه‌شینتی، کم‌شینتی، نیمچه‌شینتی

hypomanic *adj*)
شینوکه، سووکه‌شینتی،
کم‌شینتی، نیمچه‌شینتی) ۰ جنون خفیف

hyponastic movement *noun*

جوولانی زیرکر‌زی): چه‌مانه‌وهی نه‌ندامیکی
گیایی بان رووه‌کی به‌رهو س‌ره‌ی بان خوارویی
توه‌ری رووه‌ک ۰ حرکت زیرتنجشی

hyponasty *noun*

هه‌لدانی خیرای به‌شی بنه‌وهی نه‌ندامی، ب.ت.
هه‌لدان و گه‌شه‌ی خیرای گه‌لا، که ده‌بیته‌ه‌وی
نه‌وه به‌رهو س‌ره‌ی بجه‌میتوه؛ رووانی رووله‌به‌ره
به در‌زایی روو بان تاستی خوارووی رووه‌کی یا
به‌شینکی رووه‌کی و ده‌بیته‌ه‌وی نه‌وهی که به‌رهو
س‌ره‌ی بجه‌میتوه (بان کویتسه‌وه؛
hyponastic (hyponastically *adv* *adj*)
زیرتنجشی

hyponitrous acid *noun*

ترشه‌لوکیکی کریستالی ناجینگیر
۰ H₂N₂O₂ اسید هیپونیتروز

hyponym *noun*

(وشه) زیرناو: وشه‌یین که ناما‌زه ده‌کا به
subcategory یولیکی گشتی تر (وه‌ک سنده‌لی
chair and table زیر وشه‌ی که‌لو به‌لی ناومانل
hyponymy hyponymous *adj* furniture
۰ بر‌وانه superordinate) (معناشمول (واژه)

hypoparathyroidism

/,haɪpə'parə'θaɪrɔɪdɪz(ə)m/ *noun*

(پزشکی) کم‌ه‌پاراتیروئیدی، کم‌می هورمونی
پاراتیروئید له‌خوین‌دا (hypoparathyroid *adj*)
۰ هیپوپاراتیروئیدیسم

hypopharynx *noun*

زیرگه‌روو، بن‌قورگ، زیرقورگ، نه‌ندامی
زیرقورگی، نه‌ندام بان زیاده‌ی زمانی (له‌زور
میزوودا و به‌شینوهی زمان) به‌شی قورقوراگه‌یی
laryngeal bone له‌روهو، له‌hyoid ده‌س
بن‌ده‌کا تا لیتواری خوارووی کرو‌زه‌ی cricoid
۰ زیرحلقل

hypophosphate *noun*

خوینی ترشه‌لوکی هایپوفوسفوریک ۰ هیپوفسات

hypophosphite *noun*

خوینی ترشه‌لوکی هایپوفوسفوروس ۰
هیپوفسیت

hypophosphoric acid *noun*

ترشه‌لوکی هایپوفوسفوریک، جورن ترشه‌لوکی
ناجینگیر H₄P₂O₆، تنیا خوینی‌ه‌که‌ی ه‌یه ۰
اسید هیپوففریک

hypophosphorous acid *noun*

ترشه‌لوکی هایپوفوسفوروس، جورن ترشه‌لوکی
کریستالی و به‌هیز H₃P₂O₂ ۰ اسید هیپوفسوروز

hypophysectomy *noun, pl.*

hypophysectomies

ب‌رین بان دهرکیشانی
۰ pituitary gland هیپوفیزکتومی

hypophysis /haɪ'pɒfɪsɪs/ *noun, pl.*

hypophyses /-sɪz/

(توپکاری) زیرمیشکهرزین (hypophyseal *adj* سهریه زیرمیشکهرزین، وشه ییکی تکیکی پو pituitary) غده ی هیوفیز
hypopituitarism

/ˌhaɪpəʊpɪ'tjuːt(ə)rɪz(ə)m/ *noun*

(پزشکی) کم کاری رزین هیوفیز pituitary. ب.ت. له پل ییشوه anterior lobe: کم بهرهمه یان یان کم دهردرانی هورمونه کانی همدان growth hormones له لایسن زیرمیشکهرزینوه (نه نجامه کی کورته بالایی و زوویگه ییشته، hypopituitary *adj*) هیوپیتوایتاریسم

hypoplasia *noun, also hypoplasty*

(پزشکی) کم همدان، کمی نااسایی خانه کان و توخمه ییکهاته یی به کان: همداندان یان همدانی ناوه وای شان یان نمدانی، به شیوه یی که نهو نمدانه یان شانیه لهباری نمدانه و ییکه ییشته و خوارتر له راده ی نااسایی به (hypoplastic *adj*) هیوپلازی

hypoploid *adjective, noun*

خاوه نی ژماره یی کروموزومی که له ژماره ی دیلونی کم تره: خانه یان زینده وری که ژماره ی کروموزومی کانی له گه ل ژماره ی دیلونی کم تره یان یک تر ناگره ووه (hypoploidy *n*) هیوپلویدی

hyporachis *noun*

به رچه، به رچکه، به ریکی چکوله که له به شی یشته و ی هندی له به ری بالنده کان دهری یان دهری (زیرساقی به)

hyposensitization *noun*

کم همدستاری، کم بوونه و ی راده ی همدستاری سهاره به ماده یی که کاردانه و ی ئالیزیکی همدیه، desensitization (هیوسنیزاسیون)

hypospadias /ˌhaɪpəʊ'speɪdiəs/ *noun*

(پزشکی) دوح یان کیشه ییکی زگماکی نیرینه که له ودا کونی میزه رو urethra له لایکی سیره ووه به (بهره ت): له hypospadias یونانی "کسی که وایه" (هیواسپادیاس)

hypostasis /haɪ'pɒstəsɪs/ *noun, pl.*

hypostases /-sɪz/

1 وادانان، به نما، به ره ت، گوه هر، کروک 2 (پزشکی) خوی نزان 3 (یه دانه یی) همدیه که له سی کسه یی ترینی (hypostatic *adj* /ˌhaɪpəʊ'statɪk/ or hypostatical) 1 بنچینه یی، گوه هری، به ره تی 2 سهریه کسان یی ترینی: (hypostatically *adv*) 1 فرض، اساس، ذات 2 تراکم خون 3 هیوستاز، هیوستاسیس، اقترم

hypostatization *noun*

راستی یندان، جوالانه ووه یان دانان (جهمکی)

وهک راستی ییکی کونکریست یان بوونیکی راسته قینه (واقعیت بخشی)

hypostome *noun*

زیرده: چهند ییکهاته ییکی ده می وهک 1 دهسک (به) manubrium ی hydrozoan 2 نه دمایکی میله نااسی rodlike زیر دهنووی هندی موریان یان گنه (هیوستوم)

hypostyle /ˌhaɪpəʊ'staɪl/ *adjective, noun*

خاوه ن میچی که به کوله که راگیراوه، کوله که ریز n خانوویه ری به میچی ووه (adj دارای سقف میتی بر ردیف ستون n ساختمانی یا جین سقی)

hyposulphite *noun, US hyposulfite*

1 همدوهه (hydrosulphite) خوی sodium = 2 hyposulfurous acid thiosulfate (له وینه گری دا وهک fixer) (هیوسولفیت)

hyposulphurous acid *noun*

ترشه لویکی هایپوسولفورس H₂S₂O₄ (اسید هیوسولفورس)

hypotaxis *noun*

یکه ووهه سستی برکه یان فریزه کان له ییوهندی ییکی subordinate دا، به به کاره یانی یی ییوهندی یا لیکده (hypotactic *adj*) (هیپوتاکیس)

hypotension *noun*

(پزشکی) 1 له خوار ی بوونی نااسایی به ستانی خوی، گوشار یان به ستانی خوی کم، کم به ستان (2 نه خوی) 2 نه خوی نیم کونیشانه به (hypotensive *adj*) کم فشار

hypotenuse /haɪ'pɒtənjuːz, US -'pɑːtənʊs, -njuːz/ *noun*

(سی گوشه ی گوشه ریک) زئ (وتر)

hypoth. = 1 hypothesis 2 hypothetical

hypothalamus /ˌhaɪpəʊ'θələməs/ *noun, pl. hypothalami /-maɪ/*

(توپکاری) هایپوتالاموس (له زیر تالاموس که دهس به سهر تیمراچیری لهش، برستی و تویه تی دا ده گری: (hypothalamic *adj*) (هیپوتالاموس)

hypothec /haɪ'pə:θɪk/ *noun*

بارمه hypothecary /haɪ'pə:θəkrɪ/ (بارمته یی) رهن

hypothecation /haɪ'pə:θə'kerʃn/ *noun*

بارمته دانان hypothecator *n*: بارمته دانهر: به ره ت: له hypothecate hypothecate لاینی سده کانی نیوه راست "دان یان سپاردن وه کوو گریو یان بارمه"، له سهر به نما ی hypothekē یونانی "سپاردن یان نه سپارد deposit" (رهن گذاری)

hypothenuse = hypotenuse

hypothermal *adjective*

1 (له‌مەر نیشتووه کانی به‌کانه‌وه) یتکه‌اتوو له قولاوی و تیمیراچنریکی زور (بالا) 2 - tepid lukewarm هیوترمال

hypothermia /ˌhaɪpəˈθɜːmiə, US -ˈθɜːrmi/ *noun*

(یزشکی) هیوترمییا، کهم‌گهرمای: هاته‌خواره‌وه‌ی نانا‌سای گهرمی‌له‌ش: *Elderly people may die of hypothermia if they cannot afford to heat their homes* (hypothermic *adj*) هیوترمای

hypothesis /ˌhaɪˈpəθəsɪs, US -ˈpɑːθ-/ *noun*, *pl. hypotheses* /-sɪz/

وادانان، گریمانه: *to formulate/confirm a hypothesis about the function of dreams* There is little evidence to support these hypotheses *hypothesis* (n) *hypothesisist* (n) له‌هتیه: یونانی "foundation" (فرضیه، فرض، بندانه)

hypothetical /ˌhaɪpəˈθetɪkəl/ *adjective*, also *hypothetic*

وادانه‌رانه، گریمانه‌یی، گریمانه‌کی، له‌سه‌ر بنجینه‌ی وادانان، سه‌ریه وادانان، وادانراو: *a hypothetical question/situation/example I wasn't asking about anybody in particular—it was a purely hypothetical question* hypothetically /ˌhaɪpəˈθetɪkli/ *question* (hypothetically *adv*) به‌شیره‌یه‌کی گریمانه‌یی، وادانه‌رانه

hypothyroidism /ˌhaɪpəˈθaɪrɔɪdɪz(ə)m/ *noun*

(یزشکی) کهم‌کاری یان کهم‌چالاک‌ی (به‌شیره‌یه‌کی نانا‌سای) رژیته‌ی تیرۆید، ده‌یتیه هوی دواکه‌وتنی هه‌لدان و په‌ره‌سه‌ندنن هۆشی یان مینشکی *growth and mental development* (hypothyroid *n, adj*) هیپوتیرۆیدیسیم

hypotonic /ˌhaɪpə(ʊ)ˈtɒnɪk/ *adjective*

کهم‌کرز، کهم‌راکیش(ان) هاپیوتونیک 1 خاوه‌نی کهم‌تر له‌تون یان راکیشانی ناسایی (وه‌ک ماسوولکه‌یی) 2 کهم‌په‌ستان، سه‌ریه‌گیراوه‌یین solution به‌په‌ستانی ده‌لینهرانه یان داهه‌رانه‌ی osmotic pressure کهم‌تره‌وه له‌چاوشله‌یه‌کی *hypotonia* (hypotonic *organisms*) تاییه‌تی: (hypotonicity *n*) هیپوتونیک، کهم‌شار

hypotrichous *adjective*

کهم‌موو، یه‌موو، کهم‌ی مو له‌ش‌دا (کهم‌تار *hypotrophy* *noun*)

(زینده‌ناسی) هه‌لدان یان گه‌شه‌ی کهم‌تر له‌ (راده‌ی) ناسایی (رشد کمتر از معمول)

hypoxaemia /ˌhaɪpɒkˈsiːmiə/ *noun*, US

hypoxemia

(یزشکی) چری‌یتکی نزمی نانا‌سای ئوکسژین له‌خوین‌دا (hypoxaemic *adj*) هیپوکسیما **hypoxanthine** *noun*

هایپوگزانتین، هیپوگزانتین: جوړی بازی پورین C5H4N4O purine base که‌له‌شانه‌ی گیانه‌وه‌ران و گیا و رووه‌ک‌دا دوزراوه‌ته‌وه (هیپوگزانتین)

hypoxia /ˌhaɪˈpɒksɪə/ *noun*

کهم‌ی ئوکسژین له‌شانه‌کانی له‌ش‌دا (hypoxic *adj*) بنه‌ره‌ت: له‌ (-ia) + oxygen + hypo- کمبو‌د اکسژن در‌بافت‌های بدن

hypsilophodont /ˌhɪpsɪˈlɒfədɒnt/ *noun*

هیپسیلوفودونت: جوړی دایناسوری جووت‌پتی چکوله‌ی تیزرو (بنه‌ره‌ت: له‌لاتینی نوێ *Hypsilophodontidae* (ساوی خنزان)، له‌ *hypsilophos* یونانی "بویه‌به‌رز، تاج‌به‌رز" "crest" "tooth" ددان *odont-* *odous*) (hypsilophodont *n*) هیپسیلوفودونت

hyps(o)- *prefix*

پیشگر: به‌رزایی، بلیندایی، *altitude, height* *hypsos* (بنه‌ره‌ت: له‌ *hypsos* یونانی به‌وه "height") پیشوند: ارتفاع، فراز

hypsography /ˌhɪpˈsɒɡrəfi/ *noun*

به‌رزایی‌گرافی، هیپوگرافی (زانستی که‌باسی به‌به‌رزایی‌یه‌کانی سه‌ره‌ره‌رز ده‌ک‌ا: *hypsographically* *hypsographic(al)* *adj*)

هیپوگرافی **hypsometer** /ˌhɪpˈsɒmɪtə/ *noun*

به‌رزایی‌ینو، بلیندایی‌ینو *hypsometric* *adj*) *hypsometry* /ˌhɪpˈsɒmətri/ *n*

بلیندایی‌ینو (ارتفاع‌سنج *hyracotherium* /ˌhaɪrəka(ʊ)ˈθaɪrɪəm/ *noun*)

هایراکوتیریوم، هیراکوتیریوم: سه‌ره‌تاترین بووبه‌رد fossil ی ره‌گه‌زی نه‌سپ، گیانه‌وه‌ریکی دارستانی چکوله‌ی سه‌رده‌می Eocene به‌چوار قامک له‌پیشه‌وه و سیان له‌پاشه‌وه (هیراکوتیریوم)

Hyracian *adjective, noun*

هیرکانیایی، سه‌ریه‌هیرکانییا (ستانیکی نیمیراتوری ئیرانی کون، له‌که‌ناری باشووری روزه‌هلانی ده‌ریای کاسپین Caspian Sea و باکووری روزه‌هلانی میدیا و باکووری روزه‌هلانی پارتیا) (هیرکانیایی)

hyrax /ˈhaɪraks/ *noun*, *pl. hyraxes* or *hyraxes*, also *dassie*

گیاه‌وه‌ریکی گیاخوری کلک‌کورتی چکوله، هی نه‌فریکا و سه‌ریه‌یا (شامات) [خنزان Procaviidae: چه‌نندین جوړن] بنه‌ره‌ت: لاتینی نوێ، له‌ *hurax* یونانی "shrew"

"mouse" ○ هیراکس

hyssop /'hɪsɒp/ *noun*

1 (رووه ک ناسی) زووف، زؤفا، پیره ژنه (-) گیانیکی بؤن خوشی چکوله له تیره ی مه زره mint گه لاکانی بؤ چیشت یان دهرمان به کاردیترا (*Hyssopus officinalis*) 2 (له) کتیبی پیروزدا) دهونه کتوبی که له ندریت و ری زه سمی کونی جووله که دا وهک بخوری پیروز به کاردیترا (بنه رت: *hyssope* نینگلیسی کون، به ریگای لاتین له *hyssōpos* یونانی، بنه رت سامی) ○ 1 زوفا 2 هیسوپ

hyster(o)- prefix

پیشگر: هیتری، منالدان، منالدان: *hysterectomy* (بنه رت: له *hystera* یونانی به وه "womb") ○ پیشوند: هیتری، رحم، زهدان

hysterectomy /'hɪstə'rektəmi/ *noun, pl. hysterectomies*

منالدان دهره تیان، هه لکیشانی منالدان، منالدان بیری: *She had to have a hysterectomy* ○ رحم برداری

hysteresis /'hɪstə'resɪs/ *noun, pl. hystereses*

دواکه وت: باش که وتنی کاریگه ری کومه له هوکار یان هیزی کانی که نم هوکارانه (هیزانه) له له شدا گورانیان به سهر هاتووه (ب.ن. به هوی گورانی خهستی ماک و ماده ی نیو له ش یان به هوی (لیک) خشانی نیو که ی به وه *internal friction* (hyseretic *adj*) ○ هیستریس

hysteria /'hɪstə'riə, US -'strɪ-/ *noun*

1 پرکام، شاگه شکه، شیت گیری: *There was a mass hysteria when the band came on* *A note of hysteria crept into her* ○ stage voice 2 هه لکس وکه وت، ره فشار 3 ورووژان 4 بیکه نین، سؤز و قیزه ی کونترۆل نه کراو و شتانه، فنی، گه شکه ○ 1 هیتری 2 رفتار 3 هیجان 4 خنده، عاطفه و داد غیر قابل کنترل و جنون آمیز

hysterical /'hɪstərɪkl/ *adjective*

1 پرکامی، له نه نجامی پرکام 2 شتانه، ورووژاو، (نافه رمی، زور) بیکه نین، گالته جار، زان بیکه، *She* ○ *a hysterical movie*: hilarious *seemed to find my situation absolutely* 1 ○ *This book is hysterical* ○ hysterical هیستریایی 2 دیوانه وار، هیجان زده، مضحک

hysterically /'hɪstərɪkli/ *adverb*

شتانه، به شتوه به کی بیکه نین، بیکه نینیا نه: *to* ○ *hysterically funny* ○ *laugh/cry/scream/sob hysterically* دیوانه وار، به طور مضحک

hysterics /'hɪstərɪks/ *noun, pl.*

1 لیهاتی پرکام، لیهاتن یان هیرشی هیستریا 2 بیکه نین شتانه و کونترۆل نه کراو، پیران،

گه شکه (لیهاتن)، بیکه نینی خوین پانه گراو، خش 3 پر مه ○ 1 حمله ی هیستریا 2 خنده ی کنترل ناپذیر 3 حمله ی گریه

hysteritis *noun*

(هه ل) ناواسانی منالدان ○ ورم رحم

hysterogenic *adjective*

ده بیته هوی فنی یان پرکام، مایه ی هیرش یان لیهاتی هیستریا (*hysterogeny n*) ○ موجب تشنج، حمله آور، تشنج آور

hysteroid *adjective*

پرکام تاسا، شتوه پرکام، فنی تاسا، شتوه فنی؟، هیستریا تاسا، شتوه هیستری ○ هیستری مانند، تشنج مانند

hysterology *noun*

منالدان ناسی (زانستی که باسی منالدان ده کا) ○ رحم شناسی

hysteron proteron /'hɪstərən 'prɒtərən/ *noun*

(ره وان بیزی) هه لگه رانه وه (له پیشه وه هاتی نه نجام به رله پیشه کی؛ بنه رت: له Late Latin هوه، له *hysteron proteron* یونانی "باش تر (دانان) له شویی) پیش تر" ○ قلب

hysterotomy *noun, pl. hysterotomies*

منالدان بیری، بیری منالدان، وهک له *Caesarean* ○ جراحی رحم

Hystricomorpha /'hɪstrɪkə(ʊ)'mɔːfə/ *noun, pl. hysterotomies, pl.*

(گیانه وه رناسی) سووچه ر شتوه کان، سووچه ری به کان، شتوه سووچه ره کان: به شتیکی *division* به ریلو له کرتیه ران *rodent* زورتر هی نه مریکای باشوورین، به رازه هیندی به کان *guinea pig*، کوپو *coyup* و سووچه یان *hystricomorph n*، زیشکه کان ده گریته وه (*hystric-hystrix* *adj* بنه رت: لاتینی نو، له *morphē + "porcupine"* سووچه ر *hystrix* یونانی "شتوه") ○ هیستریکومورفا

Hz *abbreviation* hertz

هیرتز، هیرتس ○ هرتز

I i

I¹, i /ai, pl. Is, I's, i's /aɪz/ *noun*

1 نای (= نویه مین پیتی نهلفوینی ئینگلیسی) 2 (له ژماره نووسی رومی دا) یهک 3 نویه مین پله، نویه مین نمره (هی کۆمهله شت یان بابه تئ) 4 شتیک له شتووی پیتی I 1 آ 2 یهک (در عددنویسی رومی) 3 نهمین درجه 4 چیزی به شکل حرف I

I² pronoun

من، ئەز (= جیناوی کارای یه کمم کدسی تاک) من

I³ abbreviation 1 Island(s); Isl(e) (chiefly on maps) 2 symb. the chemical element iodine 3 symb. electric current

-i¹ suffix

باشگر: ئاوه لئاو له ناوی شوین له روژه لاتینی **Azerbaijani** ئازەری و ئیوه راست ساز دهکا: **Azerbaijani** پسوند: صفت ساز

-i² suffix

باشگر: (ناوی کۆ ساز دهکا) 1 نمو ناوانه ی که له لاتینه وه وەرگیراون و به **-us** کوتایی یان ههیه: 2 **foci** نمو ناوانه ی که له ئیتالایی به وه وەرگیراون و به **-e** یان **-o** کوتایی یان ههیه: **dilettanti** پسوند: اسامی جمع را می سازد

-i- suffix

باشگر: بزوتینکی به ستهر یان پتوهندی دهره که زۆرتر ئه و وشانه ساز دهکا که کوتایی یان به **-gerous, -fy, -form, -fic, -ferous, ana** **vorous** هاتوووه پسوند: نوعی واکه ی پیوندی

-ia¹ suffix

باشگر: 1 له و وشانه ی که له یونانی و لاتینه وه وەرگیراون، ناو دروست دهکا (وهک **mania**) و

زاراوه تازه کانی لاتین (وهک **utopia**) 2 ناوی شوین ساز دهکا (وهک **India**) 3 ناوه کان ساز دهکا وهک: (پزشکی) دۆخ و ناره حه تی، تیکجیوون، نهخۆشی: **hysteria, anaemia** (رووه ک ناسی و گیانه وه ر ناسی) توخمی رووه که کان و گیانه وه ره کان: **Fuchsia** پسوند: اسم ساز

-ia² suffix

باشگر: ناوی کۆ ساز دهکا: 1 (گیانه وه ر ناسی) له ناوی پۆله کان دا: **Reptilia** 2 له و ناوه نهغیر نه می یانه یان بئ لایه نانه ی یونانی که به **-ion** یان هی لاتینی که به **-ium** یان **-e** کوتایی یان پتو هاتوووه، ناوی کۆ دروست دهکا: **paraphernalia** پسوند: اسم ساز

-ial = -al (forming adjectives such as **celestial**)

iamb /'aɪæm/, US 'aɪæmb/ *noun*, also **iambus**

نایام: یه که ی ره و تئ له هه له به ست دا، به دوای یه که هاتی برگه یه کی بئ زه بر و برگه یه کی زه بر دار یان دریز له هه له به ستی ئینگلیسی دا **ایامب**

iambic /aɪ'æmbɪk/ *adjective, noun*

adj سه ره به نایام، نایامبیک، نایامبیک **n** (iambics) هه له به ستی که به و شتووه یه بئ **adj** وابسته به ایامب، یامبوسی **n** ایامبیکس

iambic pentameter *noun*

نایام پنتامیتر (= نموونه یه کی باوی هه له به ستی ئینگلیسی، که له ودا هه ر دهره هه له به ستی پینج نایامی تیابه) **ایامب پنتامتر**

iambus /aɪ'æmbəs/, pl. **iambuses** or **iambi** /-baɪ/ = **iamb**

-ian suffix

باشگر: جی، - یایی، عیثی، پسپوری، شاره‌زای (optician) به‌رمت: له *-ien* - فەرهنسی یان - یونانی "هونەری سارێزکردنەوه یان چاکردنەوه"، له "heal" *iasthai* ٥ پشوند: ٥، یایی، متخصص

-iana (also -ana) suffix

باشگر: (ناوی کۆ ساز دەکا) کۆمەڵ یان گروپێ له راستی‌یه‌کان، بابەتەکان، چیرۆکەکان و هتد، نامازە به‌و شتانه‌ی که پێوهندی به‌کەس، شوین یان مەلەبەندیکی چالاکی‌یه‌وه هه‌یه: *Victoriana* ٥ پشوند: مجموعه یا گروهی از واقعات، موضوعات، داستان‌ها و الخ

-iasis = -asis**-iatric suffix**

باشگر: سەرپه چاره‌سەر (کردن) ی پزشکی: *pediatric* ٥ پشوند: وابسته به معالجه‌ی پزشکی *iatric* /aɪˈætrɪk/ noun, also iatrical (سەرپه) پزشکی: *pediatric* ٥ طبی، وابسته به پزشکی

-iatrical suffix

باشگر: سەرپه چاره‌سەر (کردن) ی پزشکی، پێوهندی به چاره‌سەری پزشکی‌یه‌وه هه‌یه ٥ پشوند: وابسته به معالجه‌ی پزشکی

-iatrics suffix

باشگر: سارێزبوونەوه، چابوونەوه یان چاره‌سەر (کردن) ی پزشکی ٥ پشوند: به‌بود یا معالجه‌ی پزشکی

iatro- /aɪˈatrəʊ/ prefix

پیشگر: سەرپه چاره‌سەری یان دەرمانی پزشکی: *iatrogenic* (بە‌ه‌رەت: له *iatros* یونانی‌یه‌وه، له "iasthai" چاکردنەوه، سارێزکردنەوه) ٥ پشوند: وابسته به معالجه‌ی پزشکی

iatrochemistry noun

کیمیای پزشکی ٥ شیمی پزشکی *iatrogenic* /aɪˈatrəʊˈdʒenɪk/ adjective سەرپه یان پێوهندی به نه‌خۆشی‌ینکەوه هه‌یه که به‌هۆی چاره‌سەری پزشکی‌یه‌وه تووش بووبین <an iatrogenic <iatrogenic symptoms> rash> *iatrogenesis* n> نایاتروژینیس، نایاتروژینیک (بە‌ه‌رەت) ٥

iatrogenically /aɪˈatrəʊˈdʒenɪkli/ adverb به‌شێوه‌ییک یان له‌باری نایاتروژینیک (هه‌وه) ٥ از لحاظ ایاتروژینیک

iatrology noun 1 زانستی پزشکی، زانستی چاره‌سەری یان دەرمان، پزشکی‌ناسی 2 ناملێکه‌ی پزشکی ٥ 1 علم پزشکی 2 رساله‌ی پزشکی

-iatry combining form

پیشگر: تیمار یان چاره‌سەری پزشکی، دەرمانی پزشکی، سارێزبوونەوه، چا(ک)بوونەوه: *iatry* combining form

psychiatry, *podiatry* (بە‌ه‌رەت: له *iatrie* - فەرهنسی، له *iatra* لاتینی نوێ، له *iatreia* یونانی "هونەری سارێزکردنەوه یان چاکردنەوه"، له "heal" *iasthai* ٥ چا(ک)کردنەوه، سارێزکردنەوه) ٥ پشوند: معالجه‌ی طبی، به‌بودی

ib. = **ibid**

IBA abbreviation Independent Broadcasting Authority

نای‌بی‌ئی‌نای‌بی‌ئی (بە‌ه‌رەت: ده‌زگایه‌کی چاودێر به‌سەر رادیۆ و تەلەفزیۆنی بریتانیا، بێجگه‌له‌ بی‌بی‌سی) ٥ آ‌بی‌بی

Iban /iˈbɑːn/ noun, pl. same

1 ئیبان: ئەندامی گەلێکی رەسەنی کالیمانتان Kalimantan یان ساراواک Sarawak Sea Dayan 2 زبانی ئوسترۆنیزیایی Austronesian ئو گەله ٥ ایبان

I-beam noun

کاربته یان دەسته‌کی له تاسن، تەزاسن، تەزئاسن (برگە ی پانایی‌یه‌کە ی به‌شێوه‌ی I) ٥ تیراھن

Iberian /aɪˈbɪəriən, US -ˈbɪr-/ adjective, noun

adj نێیرییایی (سەرپه سبانيا یان پورتوگال یان خەلکە‌که‌یان) 1 n دانیشتونێ رەسەنی نێیریا ب.ت. له سەر‌دەمانی کۆندا 2 زمانی تیاچووی رۆمی له کۆمە‌له‌ دورگە‌ی نێیرییایی له سەر‌دەمانی کلاسیک‌دا 3 زمانی نە‌ماوی سێلتی که له کۆمە‌له‌ دورگە‌ی نێیرییایی له سەر‌دەمانی کۆندا قە‌سە‌ی پێ‌دە‌کرا ٥ ایرییایی

iberis /aɪˈbɪəriəs/ noun, pl. same

(رووه‌ک‌ناسی) گیایێ تیرە‌پس که candytuft هە‌کان ده‌گرێته‌خو [Iberis] ٥ نوعی گیاه

ibex /aɪˈbɛks/ noun, pl. ibexes

بزنه‌کێوی (به‌ شاخی چه‌ماو و درێژه‌وه [Capra ibex] (ئوراسیا و باکووری خۆره‌لاتی ئەفریقا) و C. pyrenaica (هی جیاکانی پیرینه‌)) ٥ بز کوهی

IBF abbreviation International Boxing Federation

فیدراسیۆنی بۆکس (جنگ‌) ی نیونه‌ته‌وه‌یی یان جیهانی ٥ آ‌بی‌اف

Ibibio /ɪbɪˈbiːəʊ/ noun, pl. same or Ibibios

1 ئەندامی گەلێکی باشووری نایجیریه 2 زمانی Benue-Congo ی ئو گەله ٥ ایبیری

ibid. /ɪˈbɪd/ adverb, also ib.

(وه‌ختی که باسی سەرچاوه‌کان ده‌کړئ، ب.ت. له ژیره‌وه‌ی کتێب‌دا) له‌وی، هه‌رله‌وی، هه‌ر له‌و سەرچاوه، له هه‌مان جێ (بە‌ه‌رەت: کورتە‌ی *ibidem* "هه‌ر له‌وی") ٥ همان‌جا

-ibility = **-ability**

ibis /aɪˈbɪs/ noun, pl. ibises

نایبیس، له کله کی گهرمین: مل و لاق و
ده نووک دریز و کهمین کوور، نریک به ناو له
ناوچه گهرمیننه کان دا ده زی [Threskiormis]
Plegadis و توخه کانی تر: گهلی جورن] ٠
نوعی لکلک، ایبیس

Ibizan /i'bi:θən/ noun, adjective

n خه لکی **Ibiza** دوو رگه کانی Balearic نه و به ری
روژاوا *adj* سهر به نیبیزا، نیبیزی ٠ ایبیزی

Ibizan hound noun

تاجی نیبیزیایی ٠ سگ شکاری ایبیزی

-ible = -able

-ibly = -ably

IBM abbreviation International Business Machines

نای بی نیم (گه وره کومانیای کامپیوتر):
an IBM-compatible machine ٠ ای بی ام

Ibo /i'ɪ:bəu/ = Igbo

ibogaine /i'boʊgə.iɪn/ noun

دهرمانکی هالوسینوزیتیک له ره گی دهره نیکی
نه فریکای باکووری، جاروبار بو چاره ی گیروده
به هیزوین و کوکائین ٠ ایبوگاین

ibuprofen /,aɪbju:'prəʊfən, US -'prəʊ-/
noun

نیپروفرین، نیایپروفرین (= دهرمانس بو
داشکاندنی ژان، سووتانه و تا) ٠ ایپروفرین

ic abbreviation in charge of

به ریسی، لیترسرای ٠ سول

IC abbreviation integrated circuit

-ic suffix

پاشگر: سی، سهر به، ه کی، هی، ... سی یانه،
پیوه نده ی به ... هه به، به ستراره به، وهر گیراو یان
به ره هم هاتوو له، یان خاوه نی، - تیابه، وهر کوو،
شیوه - شوین که وتوو، دواکه وتو، لایه نگر، نالیگر،
هینتر، هینتر، *terrific Islamic*: ناوه کان
دروست ده کا وهک *mechanic lyric* (کیمیا)
نامازه به توخمن که هاوهیزی نیکی *valency*
سهرتری هه به، خاوه نی هاوهیزی یی که له چاو
نهو ناویتانه یان نایوانه که به پاشگری
ناوه لئاوسازی *ous* - کوتایی یان هاتوو، سهرتره:
ferric iron (نهره ت): له *-ique* - فهره نی، *-icus*
لاتین یان *-ikos* یونانی به ره ٠ پسوند: وابسته
به، مربوط به، مشتق از، دارای، محتوی، شبیه به،
پیرو، طرفدار، آور؛ (شیمی) ایک

-ical = -ic

-ically suffix

پاشگر: ناوه لکار دروست ده کا ٠ پسوند: قید ساز

Icarian adjective

1 سهر به نیکاروس 2 به رزه فر ٠ 1 وابسته به

ایکاروس 2 بلند پرواز

Icarus noun, Latin, from Greek *Ikaros*

نیکاروس: کوری Daedalus که بو دهر بازوون

له زندان به باله ده سکرده ی هه لده فری و کاتی
زور له خور نریک ده پیته وه مینوی باله کانی
ده توپته وه و ده که وپته ناو دهریاوه ٠ ایکاروس

ICBM abbreviation intercontinental ballistic missile

مووشه کی دوور هاویر، مووشه کی نیوان وشکاری
٠ موشک قاره پیما

ice /aɪs/ noun

1 سه هول، شخته، کاک 2 دوندرمه، به سته نی 3
(نافه رمی) نه لماس، روژه (نه لمانی به نه رت)
٠ 1 یخ 2 بستنی 3 (عامیانه) الماس

-ice suffix

پاشگر: ناو دروست ده کا، وهک *service*
police noun ناوی روت وهک *abstract*

justice (نهره ت): له *-ice* فهره نی، - *-itia*,
-itium لاتین ٠ پسوند: اسم ساز

Ice Age /'aɪs eɪdʒ/ noun

سهرده می سه هول به ندان یان به سته لک (ب. ت.)
به درتزیایی Pleistocene (دا) ٠ عصر یخ زندان

ice-axe noun

(شاخه وانی) قولینگ، پاچ (ی دووسر) ٠ کلنگ

iceberg /'aɪsbɜ:g, US -bɜ:rg/ noun

کینه سه هول، کینه سه هول، شاخه سه هول، کیف
یان چای سه هولی (فریز): *the tip of an (or) the iceberg*
(the): به شیک له کینه سه هول، نه وه ی که
دیاره، رواله تی برس یان دوزه که ٠ کوه یخ

iceberg lettuce noun

توپه کاهوو ٠ نوعی کاهو

ice-blue adjective, noun

adj شینی کال یا که مرهنگ *n* رهنگی شینی کال
یان روشن ٠ *adj* آبی که مرگ *n* رنگ آبی روشن

iceboat /'aɪsbəʊt/ noun

گه می سه هولین یان سهر سه هول، گه می
سه هول پر ٠ ایسوت

icebound /'aɪsaʊnd/ adjective

(له بهر سه هول) گیراو، گیر کردو، ری گیران: *an*
-nd region ٠ مسدود

icebox /'aɪsbɒks, US -bɔ:ks/ noun

1 سه هول خانه، سه هول دان 2 (کون) به فر خدره
٠ 1 یخدان 2 یخچال

icebreaker /'aɪsbreɪkə(r)/ noun

که شتی سه هول بر، که شتی سه هول شکن
٠ کشتی یخ شکن

ice-bucket noun

سه هول دان، قابی سه هول ٠ ظرف یخ

ice cap noun

سه هول داگرت، سه هول پوش (ب. ت.) جه مری
باکووری و باشووری ٠ یخ به نه

ice-cold adjective

یه کجار سارد، وه کوو سه هول، که لله ته زین،
سهر ته زین ٠ بسیار سرد

ice cream /aɪs 'kri:m/ noun

دۆندرمە، بەستەنى، بەستى، پەستولە

ice cream cone noun

نانە دۆندرمە، نانە بەستەنى، نانە پەستولە
قىيى بىتى

ice cream parlor noun

خواردنگى دۆندرمە فروش، دۆندرمە فروشى
رستوران بىتى فروش

ice-cream soda noun

سۇداى دۆندرمە يان بەستەنى

ice-cube noun

لەتە سەھۇل، قابىلە سەھۇل، پارچە سەھۇل
تەكى يىخ

iced /aɪst/ adjective

1 بەستو، سارد: iced coffee/tea
2 cucumber soup كەيكى سەھۇل پەسەر يان

سەرپەستو: 1 an -ed cake 1 پىخزەدە 2 اىست

ice dancer noun

تايىس دانسىر

ice dancing noun

هونەر يان وەرزشى سەما و ھەلىھەركى لەسەر
كەوشى سەرسەھۇل

iced water noun

سەھۇلاو

ice-fall noun

ريزاوى سەھۇل، ريزول (تېكەلى ريزاوى
سەھۇل)

ice-field /'aɪs fi:ld/ noun

بەستەلەك، بەستەلۆك، سەھۇل ناوچە،
سەھۇلستان، سەھۇل چار، سەھۇل (لە) لان (ب.ت).
لە ناوچە جەمەرى يەكان

icefish noun, pl. same or icefishes

1 وشەيىكى تر بۇ capelin 2 جورى ماسى
بىي پوولە كەسى scalless ئەنتاركتىك
[Chaenocephalus aceratus] نوعى مامى

ice-floe /'aɪs fləʊ/ noun

پارچە سەھۇلى سەراو كەوتە، لەتە سەھۇلى
سوزاۋ

ice-free adjective

(لەنگەرگا) بى سەھۇل، نەپەستو

ice hockey noun

ھاكى سەرسەھۇل ھاكى روى يىخ
ice house /'aɪs haʊs/ nounسەھۇل خانە (خانويىن بۇ ھەلگرتى سەگول
ايس ھاوس

Icelander /'aɪslændə(r)/ noun

خەلكى ئايسلەند

Icelandic /aɪs'landɪk/ adjective, noun

ئايسلەندى، سەربە ئايسلەند، خەلگە كەي
يان زمانە كەي، پتوھەندى بە ئايسلەندە ھەيە n
زمانى ئايسلەندى، زمانىكى زىرمەنى باكوورى

adj ئايسلەندى n زبان ايسلندى

Iceland moss noun

بەلخەدار؟ كىرپە بەردى ئايسلەندى:
كىرپە بەردىكى ناوچەكانى كويستانى و باكووران
arctic كە جاروبار لە بىوارى پىزشكى و
خوراك دا بەكار دىترى [Cetraria islandica]
گل سىگ ايسلندى

Iceland poppy noun

خەشخاش يان كوكەنارى ئايسلەندى: ھى
ناوچەكانى holarctic كە زۆرتەر لە بەر گولە
گەشە تاكەكانى دەكرى [Papaver nudicaule]
خەشخاش ايسلندى

Iceland spar noun

جورى كالىسىي calcite روونى بىرەنگ كە
خواھەنى تايەتمەندى شكانەھى دووچەندانەيە
birefringent اسپار ايسلندى

ice lolly noun

ئەلاسكا، دۆندرمە يا بەستەنى سەھۇلىن يا
بەستو

iceman /'aɪsmən/ noun, pl. icemen

1 سەھۇل فروش 2 پياۋى سەرسەھۇل (سەفەر)
1 يىخ فروش 2 ايسمن

Iceni /aɪ'si:ni, US -nən/ noun, pl.

خىلىكى برىتوئەكانى زوو، دانىشتوۋى باشوورى
روژھەلاتى ئىنگلەند، ئىستا دەپتە روژھەلاتى
Anglia ايسىنى

ice-pack noun

توورە كەي سەھۇل، توورە كەسەھۇل، كىسە
سەھۇل كىسە يىخ

ice-pick /'aɪs pɪk/ noun

سەھۇل شكىن، چەكوشى سەھۇل، سەھۇل بىر
يىخ شكىن

ice plant noun

1 گىاي سەھۇلىن (گىايىكى ئاۋادارى ئەفرىكاي
باشوورى) [Mesembryanthemum]
2 جورى stonecrop [Dorotheanthus]
ئاسىيى [Sedum spectabile] ايس پلانت

ice rink noun

رووتەختى ھاكى، (مەيدان يان) تەختە عەرزى
ھاكى پىت ھاكى

ice sheet = ice cap

ice-skate noun

كەوشى سەرسەھۇل كفش پاتىناژ
ice-skater nounئاسىس سكاتىر، سكى بازى سەرسەھۇل
ايس سكاتر، اسكى باز روى يىخ

ice-skating = skating

ice-tray noun

چىن سەھۇل، قابىلى سەھۇل، قابىلە سەھۇل
قالب يىخ

ice storm noun

ره‌شه‌باين که تهرزه‌ی له‌گه‌له ❶ طوفان همراه به نگر

ice water noun

سه‌هولاو، ناوی که‌لله‌ته‌زین ❶ آب یخ
ichneumon /'ik'nju:mən/ noun

1 (هه‌روه‌ها **ichneumon wasp** یا **fly**) نیکتیومون: مژویه‌کی چکولانه که گه‌راکانی له‌سهر یان له‌نیو لار‌فای مژووه‌کانی تر‌دا داده‌نن [خیزان **Ichneumonidae**: زور جورن] 2 **mongoose** ی میسری [**Herpestes ichneumon**] ❶ ایکنیومون

ichnograph /'iknə:grə:f/ = ground plan

ichnography /'ik'nɒgrəfi/ noun, pl. ichnographies

نه‌خشی ته‌رکی خانوویی یان نه‌خشی ناوچه‌یی (**ichnographic adj**) ❶ ایکنوگرافی

ichor /'aɪkɔ:/ noun, Greek ichōr

1 (له میتولۆزی یونانی‌دا) خویتی خودایان 2 (کون) زنجگاو، ناوی برین ❶ 1 ایکور 2 آب جراث

ichorous /'aɪk(ə)rəs/ adjective

زنجکاویلها‌توو، ناوی برینی لیدی ❶ دارای آب جراث

ichthyic /'ɪkθɪk/ adjective

1 سه‌ریه ماسی 2 ماسی‌ئاسا، شیوه‌ماسی ❶ 1 وابسته به ماهی 2 ماهی‌مانند

ichthyo- /'ɪkθɪəʊ/ prefix

پیشگر: ماسی، ماسی‌ئاسا، شیوه‌ماسی (بهره‌ت): له **ikhthus** یونانی‌یه‌وه "ماسی" ❶ پیشوند: ماهی، ماهی‌مانند

ichthyofauna noun, pl. ichthyofaunas or ichthyofaunae

زیانی ماسی‌یانی ناوچه‌یی، ماسی‌یانی ره‌سه‌نی ناوچه یان زینگه‌یین ❶ ماهی‌های بومی یک منطقه یا زیست‌بومی

ichthyofaunal adjective

سه‌ریه نیکتی‌فاونا ❶ وابسته به ایکن‌فاونا

ichthyoid /'ɪkθɪɔɪd/ adjective

ماسی‌ئاسا، شیوه‌ماسی، ماسی‌یانه ❶ ماهی‌مانند

ichthyolite /'ɪkθɪələɪt/ noun

بووبه‌رد یان فوسیلی ماسی ❶ سنگواره‌ی ماهی

ichthyological /'ɪkθɪə'lɔ:dʒɪkəl/ adjective

ماسی‌ناسی‌یانه، سه‌ریه ماسی‌ناسی ❶ ماهی‌شناختی

ichthyologist noun

ماسی‌ناس ❶ ماهی‌شناس

ichthyology /'ɪkθɪ'blɒdʒɪ/ noun

ماسی‌ناسی ❶ ماهی‌شناسی

ichthyophagist noun, also ichthyophagous

/'ɪkθɪ'ra:fəɡəs/

ماسی‌خور ❶ ماهی‌خوار

ichthyophagy noun

ماسی‌خوری ❶ ماهی‌خواری

ichthyornis noun

ماسی‌یه‌بالتنده: بالتنده‌ییکی ماسی‌خورکه‌ئاسایی **ternlike** قرتیکه‌وتووی سه‌رده‌می کرتاسه، خاوه‌نی ددانی قووچه‌کی و مژغه‌ری خشوک‌ئاسا بووه [توخم **Ichthyornis**] ❶ ایکتیوسور

ichthyosaur /'ɪkθɪsɔ:/ noun,

ichthyosaurus /'ɪkθɪ'sɔ:sɔ:/

سووسمارماسی، ماسی‌میلکه (بووبه‌ردی خشوک‌ییکی ده‌ریایی سه‌رده‌مانی **Mesozoic** شیوه‌ی دولفین‌ییکی سه‌رده‌ردیو ده‌دا، **ichthyosaurian adj or n**) ❶ ایکتیوسور

ichthyosis /'ɪkθɪ'əʊsɪs/ noun

ده‌رده‌ماسی؟، نیکتیوز، نیکتیوسیس: جۆری نه‌خوشی زگماکی بیست که ده‌بیته‌هۆی شه‌وه که روو‌بیست و شک و زیر وک پول‌ه‌کدی ماسی لیبی (له‌ودا تاره‌ق و جه‌وری کم ده‌رده‌درین) ❶ ایکتیوسیس، ایکتیوز

ichthyotic adjective

سه‌ریه نیکتیوس (یان ده‌رده‌ماسی) ❶ وابسته به ایکتیوسیس یا ایکتیوز

-ician suffix

پاشگر: ناماژه به کەسێ که پێچراوه‌ته‌ بابه‌تیکی نایه‌تی (یه‌وه)، پشۆز له، شاره‌زای: **statistician** (بهره‌ت: له **-icien** فهره‌سی) ❶ پسوند: متخصص در

-icidal = -icidal

-icidally = -icidally

-icide = -icide

icicle /'aɪsɪkl/ noun

جلووره، کیره‌که‌له، شووشه‌سۆل، ناوبه‌ست، کلوو، قه‌ندیل، سه‌هوله‌شۆر، شۆره‌سه‌هۆل، شووشه‌سه‌هۆل، چنوه‌زه ❶ قندیل

icily /'aɪsɪli/ adverb

1 وه‌کوو سه‌هۆل، سه‌هۆلانه 2 ساردوسرانه، به ساردی‌یه‌وه: **'I have nothing to say to you,' she said icily**

iciness /'aɪsɪnəs/ noun

ساردوسیری، ساردی، که‌مه‌ترخه‌می ❶ بێ‌تفاوتی، سردی

icing /'aɪsɪŋ/ noun

1 نایسین، که‌یک‌پوش (تیکه‌له‌یی له شه‌کر، سینتی هیلکه و به‌هارات که به‌سه‌ر که‌یکه‌وه‌ی ده‌گه‌ن) 2 به‌ستنی سه‌هۆل له‌سه‌ر ماشین یان به‌ستنی نیو مۆتور ❶ 1 رویه 2 آیسینگ

icing sugar noun

خاکه‌قه‌ن(د)، شه‌کر(ه‌قه‌ن) ❶ خاکه‌قند

icky /'ɪki/ adjective (ickier, ickiest)

پیس، گوو، ناخۆش ❶ کثافت، که

icon /'aɪkɒn, US -kɑ:n/ noun, also ikon

1 وینه‌ی دینی یان نایینی، شه‌دگار، کوته‌ل.

ویندهی پیروز، ویندهی پیغمبر عیسا یان هر کسکی پیروزی که، له کلیسای بیرانتین یان کلیسای تری روزه لاتی 2 نمونه، هینما 3 (کامیونتر) نایکون، هینما یان نیشانهی ویندهی، ویناک 4 (زمانه وانی) وینده 1 مثال، شمایل 2 مظهر 3 آیگون 4 (زبان شناسی) تصویر

iconic /aɪˈkɒnɪk/, US -'kɑ:nɪk/ *adjective*
1 نه دگاری، کوتلهی 2 سهر به نایکون، نایکونی (iconically adv) 1 مثال 2 وابسته به آیگون
iconoclasm /aɪˈkɒnəklæzəm/, US -'kɑ:nə-/ *noun*

1 نه ریت به زینی (ره خه گرتن یان هیرش کردنه سهر باوه و ده زگا و دامه زراوه نه ریتی به کان): *the iconoclasm of the early Christians* 2 وینده ریتی، کوتله شکینی 1 سنت شکنی 2 شمایل شکنی

iconoclast /aɪˈkɒnəklæst/, US -'kɑ:nə-/ *noun*

1 نه ریت به زین 2 وینده ر، کوتله شکن 1 سنت شکن 2 مثال شکن

iconoclastic /aɪˈkɒnəklæstɪk/, US -'kɑ:nə-/ *adjective*

نه ریت به زینانه، نوی خوازانه 1 سنت شکنانه
iconoclastically *adverb*
(به شیوه یه کی) نه ریت به زینانه 1 به طور سنت شکنانه

iconographer *noun*

1 نایکونوگرافتر 2 وینده کش 1 آیگونوگرافتر 2 شمایل کش

iconographic *adjective*, also **-onographical**
iconography /aɪˈkɒnəgrəfi/ *noun*, *pl.* *iconographies*
1 به کارهینان یان لیکولینه ووی وینده و نیشانه کان له هونه ره دیاری به کان دا 2 وینده کشی 1 آیگونوگرافی 2 شمایل کشی

iconolater /aɪˈkɒnələtə(r)/ *noun*

وینده پرست، نه دگاری پرست 1 مثال پرست
iconolatry /aɪˈkɒnələtri/ *noun*
وینده پرستی، نه دگاری پرستی 1 مثال پرستی

iconology /aɪˈkɒnələdʒi/ = *symbolism*

icosahedral *adjective*

بیست رووی (بیست وجهی)
icosahedron /aɪˈkɒsəˈhɛdrən/ *noun*, *pl.* *icosahedra* or *icosahedrons*
بیست رووی (بیست وجهی)

-ics suffix
باشگر: زانست، چالاک، هونه ر، شناسی (بنه رت: له *-iques* فره نسی، *-ica* لاتین یان *-ika* یونانی) 1 پوند: علم، فعالیت، فن، شناسی

icteric /ɪkˈtɛrɪk/ *adjective*

سهر به زهردوویی 1 وابسته به یرقان
icterus /ɪkt(ə)rəs/ *noun*, also *jaundice*
زهردوویی (بنه رت: به ریگای لاتینه وه، له *ikteros* یونانی یه وه) 1 یرقان

ictus /ɪktəs/ *noun*, *pl.* *same* or *ictuses*
1 زهر، هیز، تریه 2 لیدان، تریه 3 (پزشکی) لیهاتن، هیرش، لیدان ((*ictal adj* (Medicine))
1 تکیه 2 ضربان 3 اصابت، حمله

ICU /aɪ siː ˈjuː/ *abbreviation* *intensive care unit*

(له نه خوش خانه) به شی چاودیری تایه تی 1 بخش مراقبت های ویژه
icy /aɪsi/ *adjective* (*icier*, *iciest*)

1 به کجار سارد، کمر 2 سه هولای، دابو شراو به سه هول، سه هول به ند، سه هولین 3 سارد (وسر) 1 بسیار سرد 2 یخ زده 3 سرد

id /ɪd/ *noun*
(دهروون ناسی) فریدی) نید، نه وه (له لاتینه وه "نه وه" *it*، وه رگیر دراوی *es* نه لمانیایی، له گهل *superego* به راوردی که) 1 نهاد
I'd /aɪd/ *abbreviation* *I had, I would*

ID /aɪ ˈdiː/ *abbreviation* *identification*
کارتی پیتاس، ناسنامه 1 کارت شناسایی
-idae suffix

باشگر: دهسته گیانه وه ری، پوله گیانه وه ری، مینگه له گیانه وه ری، ره وه 1 پوند: گروهی از جانوران

-id suffix
باشگر: ناوه لئاو ساز ده کا وه ک: *putrid* (بنه رت: له *-ide* فره نسی، له *-idus* لاتین) 1 پوند: صفت ساز

-id suffix
باشگر: 1 ناو ساز ده کا وه ک: *pyramid* 2 (زینده ناسی) ناوی پیکته ره پیکته ته بی به کان پیکته تی: *plastid* 3 (رووه ک ناسی) ناوی نه وه رووه گانه ساز ده کا که سهر به خیزانیکین که کوتایی یان به *-idaceae* ها تووه: *orchid* (بنه رت: له *-ide* فره نسی، له *-idis* لاتین، له *-is* یان *-id* یونانی) 1 پوند: 1 اسم ساز 2 و 3 اید

-id suffix
باشگر: (ناو دروست ده کا) 1 (گیانه وه ناسی) نامازه به گیانه وه ریکی سهر به خیزانی که ناوه کی کوتایی به *-idae* ها تووه یان پولی که ناوه کی کوتایی به *-ida* ها تووه: *arachnid* نامازه به ژماره یی خیزان یان به ره (باتشایی) یکی تایه تی: *Abbasid*, *Fatimid* 3 (نه ستره وانی) نامازه به *meteor* یان هه ساره ییکی چکوله ی که له نه ستره یی یان نه ستره ییکی کلک دار: *Perseid*, *Geminids* (بنه رت: له *-ides* لاتین (کو: *-ida*, *-idae*) له

یونانی یهوه) ○ پسوند: اید

Idahoan /'aɪdəhoʊən/ *noun, adjective*

n رهسمن یان دانیشتووی ههریمی نایداهو
Idaho ی نمریکا *adj* سهر به یان پتوهندی به
نایداهووه ههیه، نایداهویی ○ ایداهویی

ID card *noun*

کارتی پیتاس، ناسنامه، کارت ناسین ○ کارت
شناسایی

ide /aɪd/ = orfe

-ide *suffix*

پاشگر: (کیمیا، ناو ساز دهکا) ناو پتتهی دوو
توخمی، ناو پتتهی دوو رهگهزی، نامازه به ناو پتته
دووانی یهکانی توخم یان کومه لیکنی ناکانزایی
chloride: non-metallic: نامازه به ناو پتتهکانی
تر: peptide: نامازه بهو توخمهانی زنجیرهیی له
lanthanide: periodic table ○ پسوند:

ترکیب دو عنصری، اید

idea /aɪ'diə, US -'di:ə/ *noun*

1 وپتهی میتتال، بیر، هزر، بیروکه، نایدیا، نیده:
I've had a brilliant idea! 2 نامانج، نارمانج،
نیاز، خه یال، نهات، مه بهست 3 واتا، مانا 4 وپتا،
بوجوون، را، دیتن، نیرین، باوهر 5 گومان،
مه زنده، یی واپوون، ناگاداری، زانیاری، هایداری
6 پلان، نه خشه 7 نمونوی راسته قینه (به نهوت):
به ریگای لاتین له *idea* یونانی "شیوه، نمونه"،
له بتکی *idein* "دیتن، بینین" ○ 1 صورت
ذهنی، فکر، اندیشه، مثال 2 مقصود، نیت، آرمان 3
معنی 4 تصور، عقیده، نظر 5 حدس، خبر 6 طرح 7
مثال واقعی

ideal /aɪ'di:əl/ *adjective, noun*

adj (به کجار) خوش، له بار، دلخواز، (زور)
This beach is ideal: تهواو: نایدیال، تهواو:
for children خه یالی، نه دپشهیی، له سهر
بنچینهیی بوجوون، وادانراو، ناراسته قینه،
بوجوونی: *In an ideal world there would be no poverty and disease*
political 1 یئودانگی تهواوی: 2 *ideals* نمونوی تهواو، نمونه، نایدال
adj مطلوب، کامل، خیالی، تصویری 1 *n* معیار
کمال 2 کمال مطلوب

idealism /aɪ'di:əlizəm/ *noun*

(له بواری فله سفه، هونه و ویزه دا) نایدالیزم،
نایدیاباوه ری، نیده باوه ری، نایدیگاهه ری،
نمونه باوه ری: *idealism has no place in modern politics*
(بروانه) *materialism* و *realism* ○ ایده الیسم، آرمان گرایی

idealist /aɪ'di:əlist/ *noun*

نایدیالیست، نایدیاباوه ری، نیده باوه ری، نایدیگاهه ری،
نمونه باوه ری ○ ایده الیست، آرمان گرا

idealistic /aɪ'di:əlistik/ *adjective*

نایدیالیستی، نایدیالیستی یانه، نایدیاباوه ریانه،

نیده باوه ریانه، نایدیگاهه ری یانه، نمونه باوه ری یانه:

○ *She's still young and idealistic*

ایده الیستی، آرمان گراییانه

idealistically /aɪ'di:əlistiklɪ/ *adverb*

نایدیالیستانه، نمونه باوه ریانه، به شیوه یتکی
نیده باوه ریانه یان نایدیالیستی ○ به طور ایده الیستی

ideality /aɪ'di:əli'ti/ *noun, pl. idealities*

به پیتی نمونوی تهواو بوون ○ مطابق با نمونوی
کامل بوون

idealization /aɪ'di:əlaɪ'zeɪʃn, US -'dʒ-/

noun

نمونه یی کردن، نمونانندن، وه کوو نایدیال
خسته رهوو ○ آرمانی سازی

ideally /aɪ'di:əli/ *adverb*

به شیوه یی که نمونوی یان یه کجار خوش، به
بوجوون: *She's ideally suited for this job*
○ به طور ایده آل، تصورا

ideal of life *noun*

مه بهستی زیان، نامانجی زیان ○ آرمان زندگی

ideas *noun, pl.*

نایدیالکان، نمونه کان، نمونان ○ مثل

ideation /aɪ'di:ei'ʃn/ *noun*

وازانین، یی واپوون، خه یال کردنه وه ○ تصور

ideational /aɪ'di:ei'ʃnl/ *adjective, also*

ideative

خه یالی، وازانراو، یی واپوو ○ تصویری

ideationally *adverb*

به شیوه یتکی خه یالی، خه یالی یانه، وازانراوانه،
یی واپووانه ○ به طور تصویری

idée fixe /i:deɪ 'fiks/ *noun, pl. idées fixes*

pronunc. same

(فهره نسی) که لکه له، خولیا، سه رقالی، بیروکی
چه سیبو، *obsession* ○ دل مشغولی، ایده ی ثابت

idem /'idem/ *adjective, noun*

ههر نهو، ههمان سه رچاوه، ههر نهو ژنده ره،
ههر نهو نووسهر، ههمان نووسهر (به نهوت): لاتین
"ههمان" ○ ههمان، ههمان ماخذ، ههمان نویسنده

idempotent /aɪ'dem'pəʊt(ə)nt,

aɪ'dempat(ə)nt/ adjective, noun

ههمان توانا؟: سهر به چه ندیتی یتکی
ماتماتیکی یهوه ○ ایدمپوتنت

ident /'aɪdnt/ *noun*

(بریتانیا) پارچه موسیقا یان کورته فیلمی که له
نیوان بهرنامه کان دا بلاق ده پتته وه (و ناوی
ویستگه ی رادیویی یان کانالی
تهله فزیونی یه کت پتته له): *The idents act as*
a branding device ○ ایدنت

identical /aɪ'dentɪkəl/ *adjective*

1 ههر نهو، ههمان شت، وه کوو یهک، یه کن،
وه کیهک، عهینی یهک، هاوشیوه، تهواو لیکچوو،
چونیهک، ههمان، یهک چه شن، یهک ججور،

دروست وه کوو یهک: *a row of identical houses* 2 (دووانه کان) له یهک هیلکو کی پیتر اووه پهره یان سه ندووه، جا که وایه وهک یهک وان (بروانه fraternal) 1 همان. همانند، کاملاً شیه 2 ادنی کال

identically /-kli/ *adverb*

دروست وه کوو یهک، وهک یهک: *The children were dressed -ly identical twins* *noun, pl.* جمکی وه کیهک، دووانه ی ههروهک یهک 1 دوقلرهای همانند

identifiable /ai,denti'faɪəbl/ *adjective*

1 دیار، بهرچاو، روون، روشن، خویا 2 له ناسینه وه هاتوو، شایانی لیک کردنه وه: *The house is easily identifiable by the large tree outside* مشخص، واضح 2 قابل تشخیص

identifiably /ai,denti'faɪəbl/ *adverb*

1 به شتویه تیکی دیار یان بهرچاو 2 له ناسینه وه هاتوو، شایانی لیک کردنه وه: *Each product has a number for easy identification* 2 ناسنامه و هتد: *the voters' identification of the Democrats with high* 1 شناسایی 2 اوراق شناسایی

identification /ai,denti'keɪʃn/ *noun*

1 ناسینه وه، لیک کردنه وه: *Each product has a number for easy identification* 2 ناسنامه و هتد: *the voters' identification of the Democrats with high* 1 شناسایی 2 اوراق شناسایی

identification parade *noun*

ریز کردن بؤ ناسینه وه 1 به خط کردن تعیین هویت

identikit /ai'dentikit/ *noun, adjective*

1 *n* رووه لگر تته وه *adj* *formulaic* چهره نگاشت

identity /ai'dentiti/ *noun, pl. identities*

1 لیکچووی، وه کیهکی، یه کی بوون، یه کینتی، عهینی یه کی بوون، ته واول لیکچوون، یه کی شتویه یی، ههروهک یه کی بوون، هه رته و بوون، هه مان بوون، هه مانی، یه کی جوری، هاوچه شنی: *There's a close identity between fans and their* 2 *Their identities were kept secret* 1 *team a sense of* ناسنامه، که سایه تی، کینه تی: *national/cultural/personal/group identity a plan to strengthen the corporate* 1 *identity of the company* همانندی، عینیت 2 هویت، شخصیت

identity card *noun*, also *identity disc*

کارتی ناسینه وه، جزدان، کارتی ناسین، ناسنامه، کارت ییتاس 1 کارت شناسایی

identity crisis *noun*

قهیران یان تنگزه ی ناسنامه، قهیرانی کینه تی 1 بحران هویت

identity parade = *identification parade*

ideo- *prefix*

پیشگر: بیر، هزر، ویر، بیرۆکه: *ideogram* (بهنه رت: له *idea* یونانی یه وه "form") 1 پیشوند: اندیشه، فکر

ideogram /'idiogram/ *noun*

1 (ب.ت. له چینی دا، پیتی) بیر نوین، بیر ده رخهر 2 بهرزه نگ، نیشانه، هینا (*ideogrammic or ideogrammic adj* *ideogrammatic adj* 1 اندیشه نگار 2 نماد، علامت

ideograph /'idiograf/, US -græf/ = *ideogram*

ideographic *adjective*, also *ideographical* بیر ده رخهرانه، سهر به بیر ده رخهر 1 وابسته به اندیشه نگار

ideographically *adverb*

بیر ده رخهرانه، به شتویه کی بیر ده رخهر 1 به طور اندیشه نگار

ideography *noun*

نیشانه دانان، هینا دانان، هینا نووسی، نیشانه نووسی، نواندنی نیشانه یان هینا کان (به نیشانه ی نووسراو و گرافیکی) به کارهینانی نیشانه کان 1 علامت گذاری، علامت نگاری: *aidnografy*

ideological /,aɪdi'ɒlədʒɪkəl/, US -'lɑ:dʒ-/ *adjective*, also *ideologic*

بیروباوه ی یانه، سهر به نایدیولوژی، *ideological differences* 1 نایدیولوژیکی: مکتبی، وابسته به ایدنولوژی

ideologically /-kli/ *adverb*

له باری نایدیولوژی (یه وه): *ideologically correct* 1 از نظر ایدنولوژی

ideologist /,aɪdi'ɒlədʒɪst/, US -'aɪ-/ = *ideologue*

ideologue /'aɪdiɒləg/, 'id-, US -'lɔ:g, -lɔ:g/ *noun*

تیوری دانهر، بیر دوزدانهر، نایدیولوگ، ئیدولوگ 1 نظریه پرداز

ideology /,aɪdi'ɒlədʒi/, US -'aɪ-/ *noun, pl. ideologies*

1 نایدیولوژی 2 بیروباوه، ریاز 1 ایدنولوژی 2 مرام، مکتب

ides /'aɪdɪz/ *noun, pl.*

(له روزمیری رومی کون دا) رۆژی یازده یه می مانگه کانی *July, March, May, October* و سیزده ی مانگه کانی تر 1 آیدز

id est *adverb*

(لاتین) واتا، یانی، نانکو. *that is* 1 یعنی

idio- /'idiəʊ/ *prefix*

پیشگر: 1 خو، هی خو، خود، که سی، جیا، جودا، جیاواز، دیار، تاییه تی: *idiotype* 2 *idioblast* (کیما و پزشکی) خویه خو یان

خودبه خود پیکهاتوو یاں بهرهم هاتوو، لهخووه پیکهاتوو (بهرهت: له *idios* یونانی بهوه " own, distinct ") پشوند: 1 خود، شخصی، جدا، مشخص، خصوصی 2 خود به خود ایجادشده، تولید خودی

idioblast noun

خانه‌ی تایبه‌تی، تایبه‌ت‌خانه، جیا(وا)زخانه: خانه‌ییکه رووه‌کی (وهک sclereid) که له‌گه‌ل خانه دراوینیکانی جیاوازی هه‌یه ○ ایدیوبلاست

idioblastic adjective

سهر به خانه‌ی تایبه‌تی، پیوه‌ندی به تایبه‌ت‌خانه‌وه هه‌یه، سهر به جیاخانه یاں جیاوازخانه، جیاوازخانه‌یی ○ وابسته به ایدیوبلاست

idiocy /'idiəsi/ noun, pl. idiocies

که‌ریتی، که‌روگه‌وجیتی، نه‌فامی، گه‌وجیتی، کرده‌وه‌ی گه‌وجانه، کاری که‌رانه: *the idiocies of bureaucracy* ○ حماقت، عمل احماقانه

idiolect /'idiəlekt/ noun

زمانی تایبه‌تی که‌سی ○ گویش یا لهجه‌ی فردی
idiolectal adjective
 سهر به زمانی تایبه‌تی که‌سی ○ وابسته به گویش یا لهجه‌ی فردی

idiom /'idiəm/ noun

1 زاراو، بیژه 2 زمان، ده‌فوک، زاراو، شیوه‌زار
 3 شیوه‌ی ده‌ریس، شیوازی هیتانه‌زمان
 4 شیواز، به‌کاره‌یتانی زمانی تایبه‌ت به فوناخ یاں تاکه‌که‌سی ○ 1 اصطلاح 2 زبان، لهجه، گویش 3 نحوه‌ی بیان 4 سبک

idiomatic /,idiə'mætɪk/ adjective

1 زاراو‌هی، بیژه‌هی، زاراو‌ی تایبه‌تی زور تایه، باو: *She speaks fluent and idiomatic English* 2 پر(له)زاراو (ی زمانی): تایبه‌ت به گروپ، که‌س یاں شیوازیکی تایبه‌تی: *an idiomatic expression* (idiomaticness n) 1 اصطلاحی، رایج 2 پر از مصطلح؛ خاص گروه، فرد یا سبک ویزه

idiomatically /-kli/ adverb

وه‌کوو ده‌لین، وهک ده‌لین، به زمانی ره‌مه‌کی ○ اصطلاحاً

idiopathic adjective

سهر به نه‌خووشی سهر به‌خو یاں له‌خووه، هونه‌زانراو، *idiopathic epilepsy*: primary, (idiopathically adv) ○ وابسته به بیماری جداگانه

idiomorphic adjective

تایبه‌ت‌شیوه، شیوه یاں بیجیمیکی تایبه‌ت به خو‌ی هه‌یه، خاوه‌نی شیوه یاں بیجیمی گونج‌او‌ی خو‌ی ○ ایدیومورفیک

idiopathy /,idi'opəθi/ noun, pl. idiopathies
 نه‌خووشی سهر به‌خو یاں جیا، نه‌خووشی له‌خووه (هویه‌که‌ی نازانری) ○ بیماری جداگانه

idiosyncrasy /,idiə'sɪŋkrəsi/ noun, pl. idiosyncrasies

1 تایه‌تمه‌ندی تاکه‌که‌سی (یاں جیاواز)، ره‌فتار سه‌یری، شیوه‌ی بیرگرده‌وه‌ی تایه‌ت:
 2 *The car has its little -yncrasies*
 پینه‌که‌وتنی تاکه‌که‌سی، کاردانه‌وه‌ی نااناسایی جه‌سته‌یی که‌سی، کاردانه‌وه‌ی تاکه‌که‌سی (ده‌رمان، خوراک و هند) ○ 1 خصیصه‌ی فردی 2 حساسیت فردی

idiosyncratic /,idiə'sɪŋ'krætɪk/ adjective

نااناسایی، سه‌یر: *His teaching methods are idiosyncratic but successful* ○ غیر متعارف

idiot /'idiət/ noun

1 (نافه‌رمی) بنیاده‌می که‌ر، که‌سینیکی گه‌وج، که‌سینیکی خه‌ره‌فاو 2 که‌سینیکی له‌بار هوشی به‌وه دو‌اکه‌وتوو ○ 1 آدم احماق، آدم سه‌یه 2 عقب‌افتاده‌ی ذهنی

idiot box noun

(نافه‌رمی، نه‌مریکا، ده‌زگای) ته‌له‌فزیون ○ تلویزیون

idiotic /,idi'ɒtɪk, US -'ɑ:tɪk/ adjective, also idiotical

گه‌وج، سه‌فی، خه‌ره‌فاو، گه‌وجانه، ده‌به‌نگانه، که‌رانه، *an idiotic question*: foolish ○ *Don't be so idiotic!* ○ سه‌یه، احماقانه

idiotically /-kli/ adverb

که‌رانه، گه‌وجانه، ده‌به‌نگانه ○ ایلهانه، احماقانه

idiotism /'idiə'tɪzəm/ noun

که‌ریتی، گه‌وجیتی، بلامت

idiot light noun

(نافه‌رمی) چرای تیک‌چوون یا کینه‌ی (ی تکنیکی) ○ چراغ نقص

idiot savant /,idiə' sɑ'vɒ, 'idiə/ noun, pl. idiot savants or idiots savants pronunc. same

که‌سی که واییر ده‌کرته‌وه له‌باری هوشی به‌وه دو‌اکه‌وتوو بی به‌لام له بواریکی تایبه‌تی‌دا شاره‌زایی یاں به‌هره‌ییکی سه‌یری هه‌یه (وهک له بواری موسیقا یاں لیکدانه‌وه‌ی ژماره و حساب‌دا، واتای خو‌ی گه‌وجی شاره‌زا یاں زانا (learned idiot) ○ ایدیو ساوا

idiotype /'idiə(u)'taɪp/ noun

سه‌رجه‌م هوکاره دیاری که‌ره ژینیتیکی به‌کانی *genetic determinants* ○ ایدیوتیپ

idiotypic adjective

سهر به ئیدیوتیپ ○ ایدیوتیپ

-idium suffix, pl. -idioms or -idia

باشگر: بجووک، چکو‌له: *antheridium* (بهره‌ت: لاتینی نوو، له *anther* - یونانی "باشگری چکو‌لاندن") ○ پوند: کوچک

idle /'aɪdl/ adjective (idler, idlest)

1 ینکار، دس به تال 2 کارنه کردو، ینکاره، ینکار، نه کر کار، تمهل، هیچ نه توان، تهوه زل:
an idle student 3 بی سوود، بی قازانج،
 ینهوده: *idle chatter/curiosity* 1 ینکار 2
 بلا استفاده، تنبل 3 بیهوده

idleness /'aɪdlɪnəs/ *noun*

1 ینکاری، دس به تالی، کارنه کردویی، تمهلی،
 تهوه زلی 2 ینهوده، بی سوودی 1 ٭ بطالت،
 تنبلی 2 بیهودگی

idler /'aɪdlə(r)/ *noun*

1 لهش گران، تمهل، خویری، تهوه زل،
 کارنه توان، loafer 2 ینچکھی ینکاره ینان
 نیوه راست 1 ٭ تهلش، تنبل 2 چرخ میانی

idle wheel *noun*

ینچکھی ینکاره ینان نیوه راست، چهرخ ینان
 رهوه روی ینکاره، ده لاله چهرخ، چهرخی
 ده لاله ٭ چرخ میانی

idly /'aɪdlɪ/ *adverb*

به تمهلی، به ینکاری ٭ با تنبلی، به بطالت

Ido /'i:doʊ, US 'i:doʊ/ *noun*

زمانیکی ده سکردی جهانی، له ئیبرانتو
 گیراوه تهوه (پنهوت: ido، به واتای
 "offspring") ٭ ایدو

ido *noun*

(لاتین) بت ٭ بت

idol /'aɪdl/ *noun*

1 بت، بوت 2 بهر دهوک، زور خوشه ویست، بت،
 ینای چاوان: *the idol of countless teenagers*
 3 کوتل، بهیکر 1 ٭ بت 2 عزیزدردانه 3
 مجسمه

idolater /aɪ'dɒlətə(r)/ *noun*

1 بت پرست 2 بیاهلدهر، پسن کهر 1 ٭
 بت پرست 2 ستایشگر

idolatress /aɪ'dɒlətrɪs/ *noun, fem. idolater*

1 بت پرست 2 بیاهلدهر، پسن کهر 1 ٭
 بت پرست 2 ستایشگر

idolatrous /aɪ'dɒlətrəs, US -'daɪl-/ *adjective*

1 بت پرست، بت پرستانه، سهر به بت پرستی،
 بت پرستی یانه 2 بیاهلدهر، پسندهر
idolatrousness /aɪ'dɒlətrəsnəs, US -) ('daɪl-/ *n*
 1 ٭ بت پرست، بت پرستانه، وابسته به
 بت پرستی 2 ستایشگر

idolatrously /aɪ'dɒlətrəstri, US -'daɪl-/ *adverb*

بت پرستانه ٭ بت پرستانه

idolatry /aɪ'dɒlətri, US -'daɪl-/ *noun, pl. idolatries*

1 بت پرستی، بوت پرستی 2 پسندان،
 بیاهلدهر، ستایش، پرستن 1 ٭ بت پرستی 2
 ستایش، پرستن

idolism /'aɪdlɪzəm/ *noun*

بت پرستی، بوت پرستی ٭ بت پرستی

idolization /aɪdɒlaɪ'zeɪʃn/ *noun*

1 بتاندن، بتوتاندن، به بت کردن 2 پرستن،
 پهسنی له ئنداز بهدر، بهکجار بیاهلدهر 1 ٭
 بت سازی 2 پرستن

idoloclast *noun*

بت شکن، بوت شکن ٭ بت شکن

idyll /'ɪdl, US 'aɪdl/ *noun, also idyl*

1 کورته هلهست (ب.ت. له باری ژبانی
 لادینی پهوه) 2 ته باوره بایی، نارامی، خوشی و
 شادی، سهردهمی ته بایی یا ناشتی، سهر بهندی
 خوشی یا سادهمی، بههشت (پنهوت: له
idyllium لاتین، له *eidullion* یونانی،
 چکولینراوی "form" *eidos*) 1 ٭ چکامهی
 کوتاه 2 صلح و صفا، دوران صفا

idyllic /'ɪdlɪk, US aɪd-/ *adjective*

نارام، خوش، ته باوره بایی، بههشتی،
 بی گهره کتشته، بی ناستهنگ، ساده،
 ٭ *to lead an idyllic existence*
The ٭ a house set in idyllic surroundings

cottage sounds idyllic ٭ باصفا، آرام بخش

idyllically /-kli/ *adverb*

نارامانه، به شتویه کی خوش ٭ به طور باصفا

i.e. /aɪ 'i:ɪ/ *adverb*

واته، واتا، یانی، پهو مانابه که، نانکو: *the basic essentials of life, i.e. housing, food and water*
 یعنی ٭

IE *abbreviation* Indo-European

هیند و نهورویایی ٭ هند و اروپایی

-ie = -y

-ier *suffix*

پاشگر: گهر، کار، کهر، سهر: *furrier* ٭ پسوند:
 گر، کتنده

if /ɪf/ *conjunction, noun*

1 *conj* نه گهر، هه که 2 ههروهخت، ههردهم،
 هاتوو 3 که داخو، گهلو، پلنی، که ئایا 4
 گهرچی، نه گهرچی 5 خوزگه، بریا، خوزیا *n*
 نه گهر، مهرج ٭ 1 *conj* اگر 2 هرگاه 3 که آیا 4
 اگر چه 5 ای کاش *n* اگر، شرط

-iferous = -ferous

iffy /'ɪfi/ *adjective* (iffier, iffiest)

دوودل، در دوتنگ، نادلتیا، کتشته دار، پر له به نه گهر،
 نه گهرومه گهر، نه گهر آوی، به مهرج، نادیار: *an*
iffy proposition ٭ مردد، مشروط، غیر مشخص

-ific = -fic

-ification = -fiction

if only

خوزگه، بریا، ناخ، خوزی ٭ کاش، چه می شد که

-iform = -form *suffix*

پاشگر: خاوهنی شتویه کی تاییهت ٭ پسوند:

دارای شکل خاصی

-ify (-fy) suffix

باشگر: بپون، بپونه، کردن، کردنه ○ پسوند: شدن، کردن

ifs and buts noun

نه‌گدر و مه‌گدر ○ اگر و مگر

Ig abbreviation (Biochemistry)

immunoglobulin

Igbo /'ɪgbəʊ, US 'ɪgboʊ/ noun, also Ibo, pl. same or Igbo

نیگبو، نیگبو (= زمانی که له روز هلاتی باشووری نایجیریه قسه یی‌ده کری) ○ ایگو

IgD noun

گلوبولینی پاراستنی دی: ده‌سته‌ییکی ناتی‌یادی‌یه‌کانن که وه‌ک وه‌رگر receptor له‌سەر زو‌ریه‌ی ناستی خانه‌کان‌دا ه‌دن و ماکه بیگانه‌کان له سووری خوین‌دا توور ه‌له‌ده‌دن ○ ایمونوگلوبولین دی

IgE noun

گلوبولینی پاراستنی ئی: ده‌سته‌ییکی ناتی‌یادی‌یه‌کانن که له بو‌شایی شانه‌کان‌دا زور و زه‌ب‌ن‌دن، کاریان جالاکاندنی هیستامینه‌کان histamine و لیوکوترانه‌کانه leukotriene به‌دزی ماک و پارچولکه particle بیگانه‌کان ○ ایمونوگلوبولین ای

IgG noun

گلوبولینی پاراستنی جی: ده‌سته‌ییکی ناتی‌یادی‌یه‌کانن که له خانه یاده‌وه‌ری‌یه‌کان و خانه پلازماکانی خوین‌دا به‌ره‌م دین و له‌گه‌ل سووری خوین ده‌گه‌رین و به‌شداری له پاراستنی در‌پ‌ماوه به‌دزی فایروس و به‌کتریا ... ده‌که‌ن ○ ایمونوگلوبولین جی

igloo /'ɪɡluː/ noun, pl. igloos

نیگلو، ماله‌به‌فرینه، مالی له به‌فر، ماله نیکیمو (هی نیکیموکان، به‌ره‌ت: له iglu نیکیمویی "مال") ○ ایگلو

igneous /'ɪɡniəs/ adjective

1 (زه‌وی‌ناسی) گرکانی، ناورین، ناگرین (له نه‌نجامی ره‌ق‌بو‌نه‌وه‌ی شله‌ی گرکان پتکه‌توون) 2 سه‌ریه ره‌وته گرکانی و plutonic له‌کان ○ 1 آذرین، وابسته به‌آتش 2 ایگنیوس

igneous rocks noun, pl.

(زه‌وی‌ناسی) (تەخ‌خ‌ه‌یه‌رده یان که‌فره گرکانی‌یه‌کان ○ سنگ‌های آذرین

ignis fatuus /'ɪɡnis 'fatjuəs/ noun, pl. ignes fatui, also will-o'-the-wisp

(لاتین) 1 روشنایی و شه‌وقن که له شه‌ودا له‌زور زنه‌لان و زه‌ویه زه‌لکاوی‌یه‌کان‌دا به‌ده‌ر ده‌که‌وت و واده‌زانرا له‌به‌ر سووتانی‌گازه زه‌لکاوی‌یه‌کان یان سروشتی‌یه‌کان natural gases (له نه‌نجامی شی‌بو‌نه‌وه‌ی ماکي

نه‌ندامی) بین 2 ناوری درو، روشنایی درو، هیوای به‌وه‌ده یان پروپووج، هومیدی بیجی، شتی به‌لاری‌دایه‌ر یا سه‌رلن‌تیک‌ده‌ر ○ 1 ایگنیس فاتیوس 2 آتش دروغ، سراب

ignitability /ɪˌɡnə'tɪbəlɪ/ noun

له‌گرتن‌هاتوویی، ئساوورگرتوویی، له‌سووتان‌هاتوویی ○ قابلیت اشتعال

ignitable /ɪˌɡnə'tɪbəl/ adjective

له‌گرتن‌هاتوو، ئساوورگرتوو، له‌گریان‌هاتوو، له‌سووتان‌هاتوو، ده‌یگری ○ قابل اشتعال

igniter noun

داگیرسینه (ده‌زگاییکی نیو موتور) ○ ایگنیر

ignition /ɪɡ'niʃn/ noun

سووتان، گرگرتن، داگیرسان، هه‌لیبون، گرتن، گریان، دایسان: The flames spread to all parts of the house within minutes of ○ to turn the ignition on/off ○ ignition احتراق، گیرش، اشتعال

ignition point noun

خالی داگیرسان، خالی گرتن ○ نقطه‌ی اشتعال

ignitron /ɪɡ'naɪtrɒn/ noun

جو‌ری (لوله) rectifier که کاتودی جیوه‌یی تیا‌به، ده‌توانی ته‌وزمیکی ئیلیکتریکی زه‌بن هه‌لگری ○ ایگنیترون

ignobility /ɪɡˌnəʊbɪləti, US -,nou-/ noun, also ignobleness

سووکی، خو‌فریه‌تی، چروکی، نزمی ○ فرومایگی، رذالت

ignoble /ɪɡ'noʊbl, US -,nou-/ adjective (ignobler, ignoblest)

سووک، خو‌یری، ناوه‌جاخ، چروک، نزم، بی‌شه‌رمانه، بی‌ئا‌روانه، نه‌نگ، شو‌وره‌یی، ئا‌رووبه‌ره، شه‌رما‌وی، ناشیرین، سووک: ○ an ignoble person ○ ignoble thoughts فرومایه، رذیل، وقیحانه، خفت‌بار

ignominious /ɪɡnə'mɪniəs/ adjective

سووک، به‌نه‌نگ، ریسوا، نا‌وز‌پ‌نه‌ر، ئا‌رووبه‌ره، شه‌رما‌وی، ناشیرین، رو‌وره‌شکه‌ر، خه‌یا‌به‌ر، humiliating, despicable, dishonourable ○ (ignominiousness /ɪɡnə'mɪniəsənəs/ n) خفت‌بار، رسوا‌سازنده

ignominiously /ɪɡnə'mɪniəsli/ adverb

ئا‌رووبه‌رانه، سووکانه، به‌ریسوا‌یی‌یه‌وه ○ به‌طور خفت‌بار

ignominy /ɪɡnə'mɪni/ noun

رو‌وره‌شی، ئا‌بر‌وو‌و‌چوون، رو‌وس‌یایی، فه‌زی‌حه‌ت، ریسوا‌یی، ئی‌وز‌زان، سووکی، چروکی، نزمی، کاری‌نا‌حه‌ز، کاری ئا‌رووبه‌ره، کرده‌وه‌ی ناشیرین ○ فضا‌حت، فرومایگی، پستی، کار زشت

ignoramus /ɪɡnə'reɪməs/ noun, pl. ignoramuses or ignorami

مروی نمران ○ آدم جاهل
ignorance /'ignərəns/ *noun*

نمرانی، ناآگاهداری، بی‌ناگایی، نهبونی زانیاری، بی‌خه‌بیری، ناشی‌تی: *They fought a long battle against prejudice and widespread ignorance of/about the disease* ○ جهل، بی‌خیری، عدم اطلاعات
ignorant /'ignərənt/ *adjective*

ناآگاهدار، بی‌خه‌بیر، بی‌ناگا، بی‌زانتست، نمرانیو، نمران، له رووی نمرانی‌یه‌وه، نهماف، بی‌ته‌ده‌ب، بی‌ماریفت، *an ignorant society* (ignorantly /'ignərəntli/ *adverb*) *ignorant society* (ignorantness *n*) له رووی نمرانی‌یه‌وه: *adv* ○ غافل، بی‌خیر، نادان، از روی نادانی، بی‌شعور

iguana /i'gwɑ:nə/ *noun*
نیگوانا، گیاخوهر: جوړی مارمیلکی به‌دارداهلجووی ناوچه گهرمینه‌کانی نمریکا [iguana iguana] (سه‌وزه‌کی، گهرمینه‌کانی نمریکا) و جوهره‌کانی تر، خیزان [Iguanidae] (بهره‌ت: له سپانیایی‌یه‌وه، له iwana نارواک Arawak) ○ ایگوانا

iguanodon /i'gwɑ:nədɒn, US -də:n/ *noun*
ددان گیاخوهر، ددان نیگوانا، نیگوانودون (جوړی دایناسور، سه‌ره‌تا تا نیوهراسی سه‌رده‌می کرتاسه Cretaceous) ○ اگوانودون

IHS = abbreviation Jesus
ikat /'i:kət, US 'kɑ:t/ *noun*
جوړی کوتالی تان ویو‌دار (بهره‌ت: مالیزیایی "به‌ستن") ○ ایکات

ikon = icon
ileitis /i'lɪ'taɪtɪs/ *noun*
○ ileum (پزشکی) ناوسانی ریخوله‌باریکه

ileostomy /i'lɪ'ɒstəmi/ *noun, pl. ileostomies*
برینی به‌شئ له ریخوله‌باریکه (که خراب بووی) ○ ایلئوستومی

ileum /'li:əm/ *noun, pl. ilea*
(تویکاری) ریخوله‌باریکه، نیوان jejunum و caecum (ileal /'iliəl/ ileac *adj*) سه‌ریه یان پیوه‌ندی به ریخوله‌باریکه‌وه هه‌یه) ○ روده‌ی باریک

ileus /'i:lɪəs/ *noun*
(پزشکی) کولنج، گیرانی به‌زانی ریخوله‌باریکه یان به‌شئ له ریخوله (بهره‌ت: له لاتینه‌وه، له ileos یونانی "colic") ○ کولنج ایلاوس

ilex /'aɪləks/ *noun*
1 به‌رووی هه‌میشه‌سه‌وز یان سه‌ه‌وه‌زون، سه‌ه‌وه‌به‌روو، holm oak 2 دار یان ده‌وه‌نی تیره‌یی که holly به‌کان ده‌گرته‌وه [توخم Ilex] (له لاتینه‌وه) ○ 1 بلوط اروپایی 2 نوعی درخت

یا درخت‌چه
iliac /'i:lɪək/ *adjective*

سه‌ریه نیسکی که‌له‌که یا نیسکی کلوت ○ حرفی
ilium /'iliəm/ *noun, pl. ilia*
نیسکی که‌له‌که، نیسکی کلوت (بهره‌ت: نینگلیسی نیوه‌راست (بهره‌ت: له بهره‌تا ناماره به ileum) له ilia لاتین "entrails, flanks" ○ استخوان خرقي، حرفه

ilk /ɪlk/ *noun, of that ilk*
1 چین، توژ، ده‌سته، بابه‌ت، تیره، پؤل، جوړ:
2 the world of media people and their -k
له‌م شیوه، له‌م جوړه ○ 1 طبقه، گونه 2 از این نوع
Ill abbreviation Illinois

ill /ɪl/ *adjective, adverb, noun*
adj 1 نه‌خوش، نیوه‌ش، ده‌رده‌من، نار‌ه‌ه‌ت، ناساز، ناساغ 2 خراب، نگریس، به‌دشوم، کوتال، ره‌ش *adv* به‌سه‌ختی، (به‌شیوه‌یک) خراب، به‌گرانی 1 *n* خرابی 2 به‌لا، ته‌له‌زگه، نه‌هامه‌تی، مه‌ینه‌تی، نار‌ه‌ه‌ه‌تی، کیسه، ده‌رده‌سری 3 زیان، زهره‌ر، وه‌ی، زهر ○ *adj* 1 بیمار، بد 2 منحوس *adv* به‌بدی، به‌سخنی 1 *n* شر، شرارت 2 مصیبت، مشکل 3 آسیب

I'll /aɪl/ = I will, I shall

ill-advised /,ɪl 'edvaɪzd/ *adjective*
نازیرانه، بی‌ته‌قلانه، هه‌له‌شانه، له رووی سه‌رجلی‌یه‌وه: *an ill-advised decision* (ill-) *advisedly* *adv*: نازیرانه، بی‌ته‌قلانه، له رووی سه‌رجلی‌یه‌وه، هه‌له‌شانه) ○ غیرعقلانه، ناشی از بی‌احتیاطی

ill-assorted *adjective*
ناچونیه‌ک، نابه‌ک‌جوړ، ناچوړ، تیکه‌ل‌کراو، لیکنه‌چوو، تیکه‌لوپیکه‌ل: *They seem an ill-assorted couple* ○ نا همگن، مخلوط

ill at ease *adjective*
نار‌ه‌ه‌ت ○ معذب

illation /'i:lɪf(ə)n/ *noun, also inference*
ته‌نجام‌گیری، بو‌ده‌کو‌تن ○ استنتاج

illative /'ɪlətɪv/ *adjective*
1 ته‌نجام‌گیری‌یانه، سه‌ریه ته‌نجام‌گیری 2 (ریزمان) به‌رکاری نیوه‌وه (بی، له هیندی زمان‌دا) ○ 1 استنتاجی 2 مفعول درونی

ill-bred /ɪl 'bred/ *adjective*
به‌دیره‌وشت، خراب‌باره‌نزاو، به‌دوخم، ناجسن، خراب‌به‌روه‌ده‌کراو، شلوق، خراب‌باره‌ه‌توو، بی‌تربیت ○ impolite

ill breeding *noun*
به‌دیره‌وشتی، راه‌نیانی نادرست، باره‌نیانی نادرست، خراب‌باره‌نیان یان په‌روه‌ده‌کردن ○ تربیت غلط

ill-conceived *adjective*
خراب‌د‌پ‌نزاو، خراب به‌رنامه (پیزی)‌کراو.

خراب‌بلان‌پر کر او: *The whole ill-conceived scheme was finally abandoned* بد طرحی شده

ill-considered adjective

بیرله‌سهرنه‌کر او، لیکه‌ونه‌دراو، هله‌نسه‌نگین‌راو، دانهر‌راو: *There was never an ill-considered remark made by either of them* نسنجیده

ill-defined adjective

لایل، نادیار، ناروون، ناروشن: *an ill-defined role* نامعین، نامشخص

ill-disposed adjective

به‌دنیاز، به‌دنیار، دل‌پیس، به‌دشست، خراب، پیس، نادوستانه، ناپاک، دژ: *ill-disposed* مخالف

illegal /i'li:gl/ adjective, noun

n ناقانونی، ناره‌وا، قه‌ده‌خه، قاچاخ، به‌دژی قانون، *illegal aliens*: illicit unlawful *illegal* = *adj illegal* immigrants

غیرقانونی *illegal immigrant* noun, also *illegal alien* به‌ناپه‌ری ناقانونی، ره‌شه‌په‌ناپه‌ر: پناهنده‌ی غیرقانونی

illegality /i'li:'gæləti/ noun, pl. *illegalities* ناره‌وایی، ناقانونیتی، قه‌ده‌خه‌بوون، کرده‌ووی ناقانونی، کرداری ناپاسایی: *No illegality is suspected* عدم مشروعیت، عمل غیرقانونی

illegally /i-'gəli/ adverb ناقانونی‌یانه، به‌شیوه‌یه‌کی ناقانونی یا ناپاسایی: *He entered the country illegally* به‌طور غیرقانونی

illegibility /i'ledʒə'biləti/ noun ناخوانا، ناوانا، نه‌خویندراوه‌یی: ناخوانایی

illegible /i'ledʒəbl/ adjective ناخوانا، ناوانا، نه‌خویندراوه، سه‌خت‌بو خویندنه‌وه، شیرزه: *an illegible signature* ناخوانا

illegibly /i-'əblil/ adverb ناخوانایانه، ناوانایانه، نه‌خویندراوانه، به‌شیوه‌یه‌کی نه‌خویندراوه یا شیرزه: به‌طور ناخوانا

illegitimacy /i'lə'dʒɪtəməsi/ noun 1 ناره‌وایی، ناره‌واییتی، یه‌کنه‌گرتوو له‌گهل قانون: *Illegitimacy no longer carries the same social stigma* عدم مشروعیت 2 حرامزادگی

illegitimate /i'lə'dʒɪtəmət/ adjective, noun 1 ناقانونی، ناپاسایی، ناره‌وا، قه‌ده‌خه، ریگنه‌دراو: *illegitimate use of company property* 2 زول، ییژوو، حرامزاده 3 نالوزیکی، نازیرانه *n* مثالسی زول

illegitimately adv ناقانونی‌یانه، به‌شیوه‌یه‌کی ناپاسایی: *adj* 1 غیرقانونی 2

حرامزاده 3 غیرمنطقی *n* بجه‌ی نامشروع *illegitimation* /i'lidʒɪ'təməiʃn/ noun

زولی، بیژوویی، حرامزاده‌یی: *illegitimately* adjective

1 ناتاماده، ناساز 2 ته‌واولینه‌وه‌شاو: *The department is ill-equipped to deal with*

At 18, such a large number of enquiries he was ill-equipped for such a responsible

job 1 نامجهز 2 فاقد صلاحیت لازم

ill fame noun

بین‌ناپه‌روویی، به‌دناوی، رویره‌شی، ناورزپای: بدنامی، رسوایی

ill-fated adjective

1 ناخرخراب، ناخرشهر 2 به‌دفعه، (به‌دشوم، نگریش، گوتال، به‌دودم، *an ill-fated expedition* 1 بدعاقبت 2 محوس

ill-favoured adjective, US *ill-favored* 1 ناحمز، ناشیرین، خوین‌تال، کریت 2 بیژه‌ون

1 کره 2 نفرت‌انگیز

ill-feeling noun

ناخوش‌ویستن، ره‌نجان، دل‌نیشان، دلمه‌ندی: احساس بد، رنجش

ill-fitting adjective

ناهنده‌ده، ناپه‌به‌ر، ناتمه‌واو: *ill-fitting clothes* اندازه نبودن

ill-founded adjective

ست، له‌ق، بنجینه‌ست، بن‌بنجینه، درو: *All our fears proved ill-founded* بی‌اساس

ill-gotten adjective له‌ریگه‌ی خراب به‌ده‌سه‌پاتوو، ناره‌وا، حرام: *His ill-gotten millions are all safely*

stashed away in a Swiss bank نامشروع

ill-gotten gains noun باره‌ی ناره‌وا، پوولی حرام: پول نامشروع

ill-health noun ناسلامتی، ناساگی، دهرده‌داری: *He retired early on grounds of ill-health*

ill humour noun به‌دخوویی، رووتالی، رووگرژی، مروموجی (ill-humoured adj به‌دخوو، رووتال، رووگرژ، مروموج، (irritable, surly) بداخلاقی

liberal /i'libərəl/ adjective 1 به‌رجاوت‌نگ، بیرتسک، بیرکورت، نالپورده، به‌رجاوت‌نگانه: 2 *liberal policies* 2 ناروشن‌بیر 3 ناپشوودریژ، پشووکورت، ده‌مارگرژ، *bigoted* (liberalism adv) بیرتسکانه، به‌رجاوت‌نگانه: 2 (liberalness n) 1 تنگ‌نظر، کوته‌بینانه 2 نافرهیخته 3 متعصب، فاقد سعی و صدر

illiberality /i'libərələti/ noun به‌رجاوت‌ه‌نگی، بیرتسکی، ده‌مارگرژی: تنگ‌نظری، تعصب

illicit /ɪˈlɪtsɪ/ *adjective*

ناقانونی، نایاسایی، نارهوا، ریگنه‌دراو،
قه‌ده‌غه، به‌ربند، په‌سندنه‌کراو. *unlawful*
(*illicitly*) *an illicit love affair*, *illicit drugs*
adv ریگنه‌دراوانه) ○ غیرقانونی، غیرمجاز

illicit trade *noun*

بازرگانی یان کارداری ریگنه‌دراو ○ تجارت
غیرمجاز

ill-imitability *noun*, also *ill-imitableness*

بی‌نندازی، له‌راده‌به‌ده‌ری، بی‌کوتایی‌بوون،
دوایی‌نه‌ها‌توویی ○ بی‌حدوحصر بوون، بی‌پایانی

ill-imitable *adjective*

بی‌ننداز، له‌راده‌به‌ده‌ری، بی‌کوتایی، بی‌دوایی،
دوایی‌نه‌ها‌توویی ○ *measureless*، بی‌پایانی
(*ill-imitably*) *reaches of space and time*
adv په‌شویه‌یگی بی‌ننداز، له‌راده‌به‌ده‌رانه،
دوایی‌نه‌ها‌تووانه) ○ بی‌حدوحصر

ill-informed *adjective*

نا‌نا‌گادار، نا‌هایدار، له‌رووی نا‌نا‌گاداری‌به‌وه،
نا‌نا‌گاداران‌ه: *The public is ill-informed*
about their legal rights ○ بی‌اطلاع، از‌روی
بی‌اطلاعی

illinoisan /ɪlɪˈnoɪən/ *noun, adjective*

n خه‌لکی هریمی Illinois، نیلینویزی
adj نیلینویزی ○ ایلینویزی

ill-intentioned *adjective*

به‌دنیاز، به‌دنیار، چه‌به‌ل، دل‌پیس، به‌دنیات
بدنیت ○

illiquid /ɪˈlɪkwɪd/ *adjective*

1 دره‌نگ ده‌کرته پاره یان نه‌غد ده‌بته‌وه:
illiquid holdings 2 (بازار) ناستی جالاکي و
سه‌ودای له‌خواره‌ویه: *an illiquid bank*
ناروون، ناروشن (liquidity *n*) ○ 1 و 2
ایکویډ 3 نامعلوم

illiteracy /ɪˈlɪtərəsi/ *noun, pl. illiteracies*

نه‌خوینده‌واری، بی‌سه‌وادی ○ بی‌سوادی

illiterate /ɪˈlɪtərəs/ *adjective, noun*

1 *adj* نه‌خوینده‌وار: *an illiterate population*
2 نا‌شاره‌زا، نه‌مزان، نا‌نا‌گادار: *politically*
illiterate *n* مروی نه‌خوینده‌وار (illiterately)
3 *adj* (illiterateness *n*) ○ 1 بی‌سوادی
بی‌سوادی *n* آدم بی‌سوادی

ill-judged *adjective*

بیجی، نا‌وه‌خت، نا‌به‌وه‌خت، نا‌زیرانه ○ بی‌موقع،
غیرعاقلانه

ill-looking *adjective*

ناشیرین، نا‌حه‌ز، دزئو، کریت ○ زشت

ill-mannered *adjective*

بی‌نه‌ده‌ب، بی‌ره‌وشت، بی‌ماریفت ○ بی‌ادب

ill-matched *adjective*

تا‌وتا، پتجه‌وانه، نا‌جور ○ تا‌بته

ill-nature *noun*

به‌دخولکی، به‌دخوویی، به‌دنیاری، به‌دسترستی
○ بدخلق

ill-natured *adjective*

به‌دخو، به‌درا، به‌دنیار، به‌دخولک، به‌دسترش،
(ill-naturedly *adv*) spiteful, malevolent
به‌دخووانه، به‌دنیارانه: *ill-naturedness* *n*
به‌دنیاری، به‌دخوویی، به‌دخولکی) ○ بدخلق

illness /ˈɪlnəs/ *noun*

1 نه‌خوشتی، ناسازی، نیوه‌سانی، دهر، نیوه‌شانی،
نیوه‌شن: *I missed a lot of mental illness*
school through illness last year 2 جوړ یان
ماوهی نه‌خوشتی: *minor/serious illnesses*
childhood ○ *He died after a long illness*
illnesses 1 بیماری 2 نوع یا مدت بیماری

illocal *adjective*

بی‌جیگا، بی‌شوین، بی‌جی ○ بی‌مکان

illocution /ɪləˈkjuːʃ(ə)n/ *noun*

کرده‌وهی دهرپرانه، په‌بامی زاره‌کی
(illocutionary /ɪləˈkjuːʃ(ə)nəri/ *adj*)
سهریه کرده‌وهی دهرپرانه، وک "snake under you"
که رنگه هیزی دهرپرانه یان
نا‌گادار کرده‌وهی هینی) ○ کش بیانی

illocutionary act *noun*

کرده‌وهی دهرپرانه یا زمانی، کرده‌وهی
نا‌راسته‌وخوی زمان ○ کش بیانی

illocutionary force *noun*

هیزی دهرپرانه ○ نیروی بیانی

illogic *noun*

نالوژیکی بوون ○ غیرمنطقی بوون

illogical /ɪˈlɒdʒɪkl, US -ˈlɑːdʒ-/ *adjective*

نالوژیکی، نا‌زیرانه، ری‌تته‌جوو، پتجه‌وانه یان به
دزی لوژیک: *illogical behaviour/arguments*
○ *She has an illogical fear of insects*
(illogicalness *n*) *illogical policies*
غیرمنطقی، برخلاف منطق

illogicality /ɪˈlɒdʒɪˈkæləti, US -ˈlɑːdʒ-/**illogicalities** *noun, pl. illogicalities*

نالوژیکی بوون، نالوژیکی ○ غیرمنطقی بوون

illogically /-kli/ *adverb*

په‌شویه‌یکی نالوژیکی یان نا‌زیرانه، نالوژیکانه:
She felt illogically happy when she heard
the news ○ به‌طور غیرمنطقی یا نامعقولی

ill-omened *adjective*

1 نا‌خرشهر، نا‌کام‌خراب 2 بی‌ووم، نگرسی،
به‌دشوم، نه‌خس، نا‌مه‌باره‌ک، به‌دووم، ره‌ش،
به‌دبخت ○ 1 بدفرجام 2 بداقبال

ill-prepared *adjective*

1 نا‌ناماده، ناساز، نا‌ته‌یار، نا‌ماده‌نه‌کراو: *The*
team was ill-prepared for a disaster on
that scale 2 خراب‌ریکخراو ○ فاقد آمادگی یا نظم

کانتیکی رهش که نوکسایده کانی ئاسن و تیتانیومی
تیا به (بهره‌ت: له ناوی (زنجیره) کیوه کانی
Ilmen له ئورال (رووسیه) + (-ite) ۱ ایلمنیت
ILO /aɪ el 'ou, 'oul/ abbreviation
International Labour Organization

ریکخراوه‌ی نئونه‌تسه‌وه‌یی کار، ریکخراوه‌ی
جیهانی کار ۱ سازمان بین‌المللی کار

I'm /aɪm/ = I am

image /'ɪmɪdʒ/ noun

1 پدیکەر، کۆتەل 2 بت 3 وێنه، کێشراوه، نیکار
4 لف، هاوتا، تا 5 خوازه، مه‌جاز، ئیماژ 6
ئابروو، ئابوور، بایه‌خ 7 وێچواندن، شوپه‌اندن 8
هینا، نمونه، سه‌مبۆل 9 هزر، بێروکه 10
وازانین، بۆچوون، پێ وایوون، خه‌یال 11 کۆبی،
روونووس (imageless adj) ۱ مجسمه 2
بت 3 تصویر، نگاره 4 نظیر 5 مجاز، استعاره 6
وجهه 7 تشبیه 8 نماد، مظهر 9 اندیشه 10 تصور،
پندار 11 کبی، نسخه

imager noun

ده‌زگایه‌کی ئیلیکترۆنی که وێنه‌کان تومار ده‌کا،
وێنه‌هه‌لگره‌وه ۱ ایماژر

imagery /'ɪmɪdʒəri/ noun, pl. imageries

1 ئیماژگه‌ری، به‌کاره‌یتانی خوازه (به‌و)
به‌رهمه‌ه‌یتانی وێنه‌کان له‌ مێشکی خۆته‌ر یان
بیه‌ره‌ی: poetic imagery 2 بۆچوونه‌کان،
خه‌یالات، وازانینه‌کان 3 پدیکەر، کۆتەل 4
نەخش‌وینگار، وێنه: satellite imagery ۱
تصویرپردازی 2 تصورات 3 تدیس 4 تصاویر

imagesetter noun

جووړی چاپ‌گه‌ری ره‌نگی یه‌کجار باش ۱
نوعی چاپ‌گر رنگی

imaginable /i'mædʒɪnəbl/ adjective

ده‌خه‌رتیه به‌رچاو، دێرتیه پێش‌چاو، شیاوی
هینانه‌به‌رچاو ۱ قابل‌تصور

imaginably /i'mædʒɪnəblɪ/ adverb

به‌ شێوه‌یه‌کی به‌رچاو ۱ به‌ طور قابل‌تصور

imaginal /i'mædʒɪn(ə)l/ adjective

1 خه‌یالی، سه‌ربه‌ imagination یا images یا
imagery 2 (مێزووناسی) سه‌ربه‌ مێزووی هه‌راش
یان کامل یان imago ۱ تخیلی 2 ایماجینال

imaginarily adverb

خه‌یالانه، به‌ شێوه‌یه‌کی خه‌یالی ۱ به‌ طور تخیلی

imaginary /i'mædʒɪnəri, US -neri/ adjective

ناراسته‌قینه، خه‌یالی، پڕووبوچ، وادانراو، درو:
The equator is an imaginary fears
imaginary line around the middle of the
We must listen to their problems, ۱ earth

real or -inary ۱ موهوم، خیالی

imagination /i'mædʒɪ'neɪʃn/ noun

a vivid/fertile 1 توانایی خه‌یال‌کردنه‌وه

imagination 2 داھتێن، تازەگه‌ری 3 وازانین،
پێ‌وایوون، خه‌یال‌کردنه‌وه، خه‌یال، گومان:
Nobody hates you—it's all in your
imagination ۱ قدرت‌تخیل 2 ابداع 3
تصور، انگارش، وهم، پندار

imaginative /i'mædʒɪnətɪv/ adjective

خه‌یالی، ئه‌ندیشه‌یی: an imaginative
recipes that make ۱ approach/idea/child
2 imaginative use of seasonal vegetables
داھتێنەر، تازەگه‌ر (دزی) (unimaginative) 1
تخیلی 2 خلاق

imaginatively /i'mædʒɪnətɪvli/ adverb

داھتێنهرانه: The stables have been
imaginatively converted into offices
به‌ طور خلاق

imaginativeness /i'mædʒɪnətɪvnəs/ noun

خه‌یالی‌بوون، ئه‌ندیشه‌یی‌بوون ۱ خیالی‌بودن

imagines = plural form of imago

imaginings /i'mædʒɪnɪŋz/ noun, pl.

خه‌یالات، بێروخه‌یال، خوف‌وخه‌یال، thoughts
۱ وه‌میات

imagism /'ɪmɪdʒɪz(ə)m/ noun

خه‌یال‌گه‌ری، ئیماژیزم (زوووتسه‌وه‌ییکی
سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی 20 له‌ هه‌لبه‌ستی ئەمریکا و
ئینگلته‌ره) ۱ ایماژیزم

imagist /'ɪmɪdʒɪst/ noun, adjective

خه‌یال‌گه‌ر، ئیماژیست ۱ ایماژیست

imagistic adjective

سه‌ربه‌ خه‌یال‌گه‌ری، خه‌یال‌گه‌رانه، ئیماژیستی
۱ ایماژیستی

imago /i'meɪɡəʊ/ noun, pl. imagos or

imagines /i'meɪdʒɪnɪz/ (مێزووناسی) کۆتەل: مێزووی کامل یا هه‌راش،
دوا‌بین قوناخی گۆرانی شێوه‌ی مێزوو که له‌ودا
هه‌راش ده‌ی (بهره‌ت: له لاتین "image") ۱
شکل قطعی

imam /i'mɑ:m/ noun

ئیمام، پێش‌نوێز، سه‌ره‌ناوی رێبه‌رانی موسلمان
(بهره‌ت: له "imām" عه‌ره‌بی "رێبه‌ر") ۱ امام

imamate /i'mɑ:meɪt/ noun

ئیمامی، پێش‌نوێزی، ناوچه‌ی زێرده‌سه‌لاتی ئیمام
۱ امامت

Imam Bayildi /i'mɑ:m 'ba:ɪjldi/ noun

چێشتیکی تورکی (پاینجانه‌ره‌شه، پاینجان و
پیواز: به‌ره‌ت: له تورکی‌یه‌وه) ۱ نوعی غذا

Imari /i'mɑ:ri/ noun

جووړی چینی پرنه‌خش‌وینگاری ژاپونی ۱ ایماری

IMAX /'æmæks/ noun

1 ئایمه‌کس، ئیماکس: تیکتۆلۆژی پێشان‌دانی
فیلم و... له‌سه‌ر په‌رده‌یه‌کی یه‌کجار گه‌وره 2
ئهو سینهما، په‌رده یان تیاتر که ئهو سیستمه

به کار دیتی ○ ایماکس
imbalance /m'bæləns/ *noun*

1 ناهوارکشی، ناهوارسەنگی، نالەنگەری،
لاسهنگی 2 نایەرامبەری، نایەکسانی، جیاوازی
○ 1 عدم موازنه، عدم تعادل 2 نابرابری

imbecile /'imbəsil/ *adjective, noun*
adj گیل، چه پۆل، گەمزه‌لی، گەوج، گەوجانە
کەسێکی کەر، بنیادەمی گەوج (*imbecilely*)
adv ○ *adj* کۆدن، احمق، احمقانه *n* آدم احمق
imbecility /'imbə'siləti/ *noun, pl. imbecilities*

گیلی، کەم‌هۆشی، چه‌پۆلی، گەمزه‌لی، گەوجی،
نەقامی، عەقڵ‌سووکی، کردەوه‌ی گەوجانە،
قەسە‌ی گەوجانە ○ کودنی، حماقت

imbibition /'imbɪ'bɪʃ(ə)n/ *noun*
1 مزین، (ناوە‌)لچین، چه‌کاندن 2 هەل‌م‌زین،
هەل‌لووشین 3 تیکە‌بخستن (*imbibitional adj*)
○ 1 جذب، نشرب 2 استنشاق 3 درک

imbricate /'imbɪ'keɪt/ *adjective, also imbricate*

(زۆرتەر گیانە‌وه‌رناسی و رووه‌ک‌ناسی، وه‌ک‌وو
پووله‌کە‌ماسی و هەند سەریه‌ک‌گە‌وتوو،
پووله‌کە‌پووله‌کە، تیکە‌پریو، سواریه‌ک‌ک‌راو،
چنراو، لە‌سەریه‌ک‌دانراو: *te scales* - تراکب

imbrication /'imbɪ'keɪʃn/ *noun*
کە‌وتە‌سەریه‌ک، سەریه‌ک‌چوون، تیکە‌پەین،
سواریه‌ک‌کردن، خستە‌سەریه‌ک، چنن،
لە‌سەریه‌ک‌دانان ○ تراکب، روی هم چینی

imbroglio /'mbrɒ'liəʊ, US 'mbrɒ'liuəl/ *noun, pl. imbroglis*

1 گيروگرفت، تەنگ‌زە، تەنگ‌و‌جە‌لمە، قورت،
باری ئالۆز، ره‌وشی شیرزه، بارودۆخی شیتاو
یان شیرزه 2 (کۆن) کۆما‌ه‌ه‌ره‌مه، کۆگایینی
تیکە‌ولیکە ○ 1 م‌خ‌م‌صه، گیر، وضع‌ب‌غ‌رن‌ج 2
توده‌ی درهم و برهم

imbued *adjective*

پر، دارمال، تزی، لیۆرێز ○ آکنده، لبریز
IMF /aɪ 'em 'ef/ *abbreviation* International
Monetary Fund

سنووقی جیهانی (یان نیۆنه‌تە‌وه‌یی) پاره ○
صندوق بین‌المللی پول

imidazole /'ɪmɪ'deɪzəʊl, US 'ɪmɪ'dəzəʊl/ *noun*

(کیمیا) ئاوێتە‌یتکی یازنە‌جیاوازی کریستالی
○ $C_3H_4N_2$ ایمیدازول

imide /'ɪmaɪd/ *noun*
ئاوێتە‌یتکی ئەندامی، کۆمە‌لی -CONHCO-
تیایه ○ ایمید

imideic *adjective*
سەریه‌ یان پتوهندی به‌ ئیماید یان ئیمیده‌وه‌ هەیه
○ وابسته به‌ ایمید

imido *adjective*

سەریه‌ یان کۆمە‌لی NH ی تیایه، کۆمە‌لی NH
دوو‌هاو‌ه‌تزی تیایه‌ که به‌ یە‌ک یان دوو کۆمە‌لی
ترشە‌لۆ‌ک‌وه به‌ ستراو‌تە‌وه ○ ایمیدو

imine /'ɪmi:n/ *noun*
ئاوێتە‌یتکی ئەندامی، کۆمە‌لی -C=NH or
-C=NR تیایه ○ ایمین

imipramine /'ɪmpɪ'raɪmɪn/ *noun*
(پزشکی) ئیمپیرامین: جۆری دەرمان دل‌تە‌نگی
○ $C_{19}H_{24}N_2$ ایمپیرامین

imitability /'ɪmɪ'tə'bɪlɪti/ *noun*
لە‌لاسای هاتوویی ○ تقلید‌ب‌دیری

imitable /'ɪmɪ'təbl/ *adjective*
لە‌لاسای هاتوو، لاسایی دەرک‌رتە‌وه ○ تقلید‌ب‌دیر

imitation /'ɪmɪ'teɪʃn/ *noun*
1 لاسایی (کردنە‌وه)، دە‌مە‌لاسکە، چاولیکە‌ری:
2 a poor/cheap imitation of the real thing
سەر‌مە‌شق، نموونه، کۆپی، ساخته، دە‌س‌کرد:

imitation leather/pearls 3 شتی قلب یا
لا‌سای ک‌راو ○ 1 تقلید 2 س‌م‌شق، بدل 3 چ‌یز
بدلی یا تقلیدی

imitative /'ɪmɪ'tetɪv, US -tetɪv/ *adjective*

1 لاسایی‌کەر‌وه 2 لاسایی‌یانە،
لا‌سایی‌کردنە‌وه‌یی، دە‌س‌کرد 3 کۆپی، ساخته،
دە‌س‌کرد، 4 counterfeit (دە‌ریاره‌ی وشە‌ینک)
دە‌نگی س‌رو‌شتی دە‌خاتە‌پ‌روو، دە‌نگە‌ناو،
"hiss" is an imitative onomatopoeic
word (imitativeness) ○ 1 م‌قل‌د 2
تقلیدی، تصنعی 3 بدلی 4 نام‌آ‌را

imitatively /'ɪmɪ'tetɪvli, US -tetɪvli/ *adverb*

به‌ شتو‌ه‌یه‌کی لاسایی‌کردنە‌وه‌یی یان لاسایی‌یانە
○ به‌ طور تقلیدی

imitator /'ɪmɪ'tetə(r)/ *noun*

لا‌سایی‌کەر‌وه، چاولیکە‌ر: The band's
success has inspired hundreds of would-
be imitators ○ م‌قل‌د

imli /'ɪmli:/ = tamarind

immaculacy /'ɪmækjələsɪ/ *noun, also immaculateness*

پاکی، داوین‌پاکی، بێ‌گوناه‌ی، پاک‌بوون ○
عفت، معصومیت

immaculate /'ɪmækjələt/ *adjective*

1 پاک، خاوین، بێ‌ل‌کە، بێ‌گە‌رد، بێ‌خە‌وش،
تە‌واو، داوین‌پاک، بە‌نامووس، بێ‌گوناه: an
His sense of ○ immaculate performance
2 timing was immaculate (گیانە‌وه‌رناسی و
رووه‌ک‌ناسی) یە‌ک‌رە‌نگ، نابە‌ل‌ک، بێ‌خال ○
1 پاک، منزە، کامل، معصوم 2 صاف

Immaculate Conception *noun*
پاکی م‌ریه‌م، زگیرێ پ‌ی‌رو‌ز (ناموزگاری کلێسە‌ی

کاسولیکی رومی له سر بنچینه ی پاکي و
بښ گوناهي مريم له کاتي سکريډا) ○
معصوميت مريم مقدس

immaculately *adverb*

1 خاوين، پاک، جوان، بښ عهيب:
immaculately dressed 2 له رووي پاکي يوه

○ 1 مرتب، بښ نقص 2 از روی عفت

immanence /'ɪmənəns/ *noun*, also **immanency**

1 خوماکيتي، گوههري بوون، نيومان،
خودايي بوون، ذاتي بوون، خوښي، سروشتي بوون

2 مانوه، جڼگري ○ 1 ذاتي بوون، سريان 2 بقا
immanent /'ɪmənənt/ *adjective*

1 خوماکي، گوههري، سروشتي، ذاتي، نيوماني،
نيومانه، خودايي، خوايي، خوښي، دهرووني،

نښه کي، 2 inherent (خودا يان هيزيکي
مدعنه وي) له همدمو وجي (پن بوو)، همدو شون گر،

کش جيني: **God is immanent in the world**
3 ماوه، جڼگري (immanently adv) ○ 1 ذاتي،

فطري 2 حاضر در همه جا 3 باقي

immaterial /'ɪmɑːtɪriəl, US -'tɪr-/ *adjective*

1 هيچ، هيچه که، ناپه ځ، ناگرنگ 2 (فدله فنه)
نامادي، مانايي، ناهسته يي، بښ شتوه يان

مه تريالي فيزيکي ○ 1 جزئي 2 غيرمادي، مجرد
immaterial culture *noun*

جاندي نامادي يان نيماتريالي يان مانايي ○
فرهنگ مجرد

immaterialism /'ɪmɑːtɪrɪəlizəm/ *noun*

نامادي گهري، نامادي باوهري، مانايي باوهري ○
مجردگري

immaterialist /'ɪmɑːtɪrɪəlɪst/ *noun*

نامادي گهر، نامادي باوهري، مانايي باوهري ○
مجردگرا

immateriality /'ɪmɑːtɪrɪə'lɪtɪ/ *noun*

ناماديتي، ناهسته ييتي، ماناييتي ○ تجرد
immaterially *adverb*

نامادانه، به شتوه يه کي نامادي، مانايي يانه ○ به
طور معنوي

immature /'ɪmɑːtʃʊə(r), US -'tʃʊr, -'tʊr/ *adjective*

1 (پن ښه گه پښتوو، نابالغ، ناره سیده، هله ندادو،
گه شنه کردوو، ناکامل، نانده او، پار، شين، کال،

ناهه راش، فريک، کړج وکال، نه گه يو: **ature** -
2 fruits خواو، که م نه قل، ناپوخت 3 -

○ premature 1 نابالغ، رشد نکرده 2 بي تجربه

immaturely *adverb*

(پن) نه گه پښتوانه، نابالغانه، به شتوه يه کي
ناکامل ○ به طور نابالغ

immaturity /'ɪmɑːtʃʊərəti, US -'tʃʊr, -
'tʊr-/ *noun*

1 پته گه پښتووي، هله نده داوي، گه شنه کردووي،
ناکاملې، نانده اووي، ناهه راشي، شيني، فريکي،

کالسي، کړج وکالسي، نه گه يووي 2 خواوي،
که م نه قلې، ناپوختي ○ 1 عدم بلوغ 2 بي تجربکي

immeasurability /'ɪmɛzə'rə'bɪləti/ *noun*

به ريني، به ريلاي، به رفره مې، بښ نه ندازه يي،
نه ندازه نه گيراوي، بښ راده يي، له راده به دهرې،

نه پتوراوي، بښ يوانه يي ○ گستردگي، بي کراني
immeasurable /'ɪmɛzərəbl/ *adjective*

به رين، به ريلاي، به رفره مې بښ نه ندازه،
له راده به دهر، نه پتوراو، بښ يوانه: **to cause**

immeasurable harm ○ گسترده، بي کران
immeasurably /-bli/ *adverb*

بښ نه ندازه، له راده به دهر ○ بي حد و حصر
immediacy /'ɪmɪdiəsi/ *noun*, pl. -ediacies

(فدرمي) 1 نزیکي 2 راسته خوښي، بښ مه ودايي،
لڼ نه دووړي 3 ده ست وېردي، خپراي، کتومتی

○ 1 قرابت 2 بي واسطه کي 3 فوريت
immediate /'ɪmɪdiət/ *adjective*

1 دمه سېجې، ده ست وېرېد، خپرا، کتومت،
پتويست، پندقي 2 نزیک (ترين)، نه نېشتي،

راسته خوځو، بښ نښونجي، په کسره: **the**
immediate cause of death 3 همدو وکه يي،

نښتا **immediateness** 1 نزیکي 2
راسته خوښي، بښ مه ودايي، لڼ نه دووړي 3

ده ست وېردي، کتومتی، پتويستی) ○ 1 فوري،
ضروري 2 بي واسطه، پهلوي 3 فعلي

immediate constituent *noun*

(زمانه واني) پتکې نه دهرې په پښايي (پتکې ته يکي
زمانې گوره تر پتکې دتې، وه ک فريز يا رسته يي،

بروانه **ultimate constituent** ○ سازه يي بلا فصل
immediately /'ɪmɪdiətli/ *adverb*

ده سېجې، ده ست وېرېد، له پړوه، راسته خوځو،
په کسره، بښ مه ختلي، هره که: **She answered**

almost ○ فوراً، بلا فاصله، به محض اېن که
immedicable /'ɪmɛdɪkəbl/ *adjective*

ده رمان نه کړاو، له چاره نه هاتوو، بښ دهرمان ○
غير قابل علاج

immelman /'ɪm(ə)lɪmən/ *adjective*, also **Immelmann turn**

جوړي مانو فري ناسماني به فزو که ○ اېلمان

immemorial /'ɪmɑːmɔːriəl/ *adjective*

زور کون، په کجار قه ديمې، له پير به دهر، له
سهر دهماني زور کونه وه، زور له وه پښ: **an**

immemorially **immemorial tradition**
(adv) ○ بښار قديم

immense /'ɪmɛns/ *adjective*

په کجار گوره، له راده به دهر، په کجار زور، که ته،
زه پنه ند، که له، زور قورس، به رين، به ريلاي

(نه روت) به ريگاي فهر نه له **immensus** لاتين
immeasurable، له **in-** "نا" + **mensus**

هه لواسراو 1 قریب الوقوع 2 آویزان
imminently /ɪˈmɪnəntli/ *adverb*

به شيوه يه کي نزیک، به دهم رپوه 1 به طور
 قریب الوقوع

immiscibility /ɪˌmɪsəˈbɪləti/ *noun*

له ټيکله نه هاتووي، ټيکله نه بووي، ټيکله نه کراو
 1 امتزاج ناپذیری

immiscible /ɪˈmɪsəbl/ *adjective*

له ټيکله نه هاتوو، ټيکله نه بوو، ناتیکله، ټيکله
 ناپې، لیک نادری 1 امتزاج ناپذیر

immiscibly *adverb*

له ټيکله نه هاتووانه، به شيوه يه کي ټيکله نه هاتوو
 1 به طور امتزاج ناپذیر

immiseration /ɪˌmɪzəˈreɪʃ(ə)n/ *noun*

هه زاری ښووری (بڼه روت: وهرگیراوی
 Verelendung نه لمانی) 1 فقر اقتصادی

immission *noun*

پیدا کردن، تیختن، تیکردن، تیز زندن 1 ادخال،
 تزریق

immitigable /ɪˈmɪtɪɡəbl/ *adjective*

له دامرکان نه هاتوو، داناسه کي، هندي ناپيتهوه،
 ناپيتهوه، سووک ناپې 1 ټکین ناپذیر

immitigably /ɪˈmɪtɪɡəbli/ *adverb*

به شيوه يه کي له دامرکان نه هاتوو 1 به طور
 ټکین ناپذیر

imittance /ɪˈmɪt(ə)ns/ *noun*

(فيزیک) وهرگرتن یان به ره هستی رووکه شی
 یان رواله تی (وهک چه مکینکی لیک دراو یان
 ټیک هه لکیشراو) 1 ایمیتانس

immixture /ɪˈmɪksʃ(ə)r/ *noun*

ټيکله کردن، ټيک وهردان، ټيکله بڼوون 1
 آمیزش، امتزاج

immobile /ɪˈmɒbaɪl/ *adjective*

1 جڼگیر، ته کان نه خوار دوو، چهق به ستوو، رهق،
 وشک، چرکه نه کردوو، راویستاو، نه بزیو،
 نه جوول، چهقبو: **keep the patient immobile**

2 مرده مال، راته گویراو 1 بی حرکت،
 جڼش ناپذیر 2 غیر منقول

immobility /ɪˌmɒˈbɪləti/ *noun*

جڼگیری، ته کان نه خوار دووي، چهق به ستووي،
 رهقی، وشکی، چرکه نه کردووي، راویستاوی،
 نه بزیوی، نه جوولی، نه جوولای 1 بی حرکتی،
 جڼش ناپذیری

immobilization /ɪˌmɒbəlaɪˈzeɪʃn, US
 ɪˈmoʊ-/ *noun*

1 نه جوولان، نه جوولای، کارنه کردن،
 ته کان نه خوار دووي 2 راگرتن، راویستاندن،
 له گه برخستن، جڼگیر کردن، ته کان لی برین،
 له جووله خستن، په گختن، له کار خراوی 1
 عدم تحرک 2 بی تحرک سازی، از کار ایستادگی

immobilizer /ɪˈmɒbəlaɪz(ə), US

1 "پنواو" 1 سترگ، بسیار بزرگ، وسیع
immensely /ɪˈmensli/ *adverb*

We enjoyed ourselves 1 به کجار، بی نندازه: 1 بسیار
immensity /ɪˈmensəti/ *noun, also -ness*

گه وره یی، کله یی، زوری، زه بندي، فره یی،
 گه یی، زله یی، به ریثایی، به ریلای: **the**
immensity of the universe 1 سترگی، زیادی، وسعت

immersion /ɪˈmɜːnsən/ *noun*

1 قوم کردن، تهه لکیشان 2 داپوشران،
 داپوشراوی 1 فرو بردن 2 پوشاندگی

immersed *adjective*

نوقم، قوم، ژیراوجوو، قلبه و بوو 1 غرق

immersion /ɪˈmɜːʃn, US ɪˈmɜːrʃn, -ʒn/ *noun*

1 نوقم کردن، نوقماندن، قوم کردن، نوقم بڼوون،
 زیر اوجوو، تهه لکیشان، بردنه نیواو 2 (خوازه)
 نوقم بڼوون، چوونه مالی فکره وه، چوونه نیو (شتن)
 راکیشران: **his long immersion in politics**

ټهه لکیشانی ته وای له شی کس له نیو ناودا
 (له ری وره سمی ته وفن baptism) 4
 (نمستیره وانی) گوم بڼوونی ته نیکی ناسمانی له بهر
 سینر یان ته نیکی تر، قوم بڼوون 1 امرسیون،
 غوطه وری 2 غرق شدن 3 غسل 4 امرسیون

immersion heater *noun*

گهرم کهر له نیو ناودا، ده زگای گهرم کردن له نیو
 ناودا، گهرمینه ی نیو ناو 1 گرم کننده ی غوطه ور

immethodical /ɪˌmæˈθɑːdɪkl/ *adjective*

بی شیواز، ناریک (وییک): **immethodically**

(adv) 1 بدون اسلوب، نامرتب

immigrant /ˈɪmɪɡrənt/ *noun*

کوچهر، کوچهر، مشخت، لانهواز: **illegal**

immigrants 1 مهاجر

immigration /ɪˌmɪˈɡreɪʃn/ *noun*

کوچ، کوچ کردن، کوچ وره، مشختی،
 کوچهری: **laws restricting immigration**

a rise/fall in immigration 1 into the US
 1 مهاجرت

immigration control *noun*

مه هار یان کو تروولی کوچ وره (له فرو که خانه،
 تیرمناالی ده ریا و هند) 1 کنترل مهاجرت

imminence /ɪˈmɪnəns/ *noun*

خهریکه، نزیک بڼوون، هاکا، به رپوه بڼوون، به
 دهم رپوه بڼوون، کم مابوون: **the imminence of**
death 1 قریب الوقوع بودن

imminent /ɪˈmɪnənt/ *adjective*

1 هاکا، خهریکه، نزیکه، نزیک، به رپوه، به
 دهم رپوه، هاکا روویدا: **the imminent threat**
The system is in imminent 1 of invasion
danger of collapse 2 (کون) شوړه و بوو،

immoderacy *noun*

لهجوله خهر، راگر (دهزگایښ له ماشين دا که رايده گړئ و نادرزئ) ○ ايمويليزر

immoderacy *noun*

له نه ندازه دهري، زيده پړه وي، پهرگري، نه ندازه پړيښي، تونږه وي، پي دريږي، له تامده رگړد ○ عدم اعتدال، افراط

immoderate /i'mɒdərət, US i'mɑ:d-/ *adjective*

1 له نه ندازه دهري، زيده پړه وي، پهرگري، نه ندازه پړيښي، تونږه وي، پي دريږي (که ر) نازيرانه 2 له پړاده به دهري، پي نه ندازه ○ 1 نامعتدل، افراطي 2 پيش از حد

immoderately /i'mɒdərətli, US i'mɑ:d-/ *adverb*

له نه ندازه به دهري، پي نه ندازه ○ به حد افراط

immoderation /i,mɒdə'rəʃn, US i'mɑ:d-/ *noun*

له نه ندازه به دهري، زيده پړه وي، پهرگري، تونږه وي، پي دريږي، له تامده رگړد ○ بي اعتدالي، افراط

immodest /i'mɒdɪst, US i'mɑ:d-/ *adjective*

1 بي شهرم، بي نابروو، حه يالنه هل لگير، بي حه يا (ب.ت. له باري سيکسي په وه) 2 روودار، رووه له مال راوي، بي شهرمانه، روودارانه، مايه ي دارزان، ناشيرين، عه ي ○ 1 وقيح 2 گستاخ، وقيحانه، زشت

immodestly /i'mɒdɪstli, US i'mɑ:d-/ *adverb*

روودارانه، به رووداري، گوستاخانه، بي شهرمانه، بي نابرووانه، به دمهاره وه ○ گستاخانه، بي شرمي، وقيحانه، بدون تواضع

immodesty /i'mɒdɪsti, US i'mɑ:d-/ *noun*

بي شهرمي، بي حه ياي، بي نابرووي، رووداري، رووه له مال راوي، خنوانندن ○ وقاحت، گستاخي، رفتار دور از تواضع

immolation /i,mə'teɪʃn/ *noun*

1 گوږي، قورباني، گوږي کړدن، گهردان کړدن، کوشتن (هوه) 2 بوونه قورباني، بوونه گوږي 3 کاول کړدن، ويران کړدن (به سووتاندن) ○ 1 قرباني (کړدن)، ذبح 2 قرباني شدن 3 امولاسيون

immolator *noun*

قورباني کړ، گوږي وان ○ قرباني کتنده

immoral /i'mɒrəl, US i'mɑ:r-, i'mɑ:r-/ *adjective*

بي پړه وشت، به دناکار، بي پړه وشتانه، ناکارخراپ، ناحهز، ناشيرين، دزيو، ناروا، هله وهه رزه، بي سه روبه رده، هه رزه، فاسد: *It's immoral to* ○ *an immoral act/life/person* ○ steal غير اخلاقي، قبيح، فاسد

immoral earnings *noun, pl.*

داهاتي هه رزه گهري ○ درآمد ناشي از فساد

immoralism *noun*

دزه ناکارگهري، لايه نگري له به دناکاري بيان پړه وشتي، هه رزه بياوهري، دزه ناکار بياوهري ○ اخلاقي ستيزي

immoralist *noun*

دزه ناکارگهري، لايه نگري به دناکاري، دزه ناکار بياوهري ○ اخلاقي ستيز

immorality /i,mə'ræləti/ *noun, pl. immoralities*

بي پړه وشتي، به دناکاري، هه رزه يي، بي سه روبه رهي، فساد: *the immorality of* ○ *a life of immorality* ○ *war* فساد، بي بندوباري

immorally /i'mɒrəli, US i'mɑ:r-, i'mɑ:r-/ *adverb*

بي پړه وشتانه: *belief in the immortality of the soul* ○ به طور غير اخلاقي

immortal /i'mɒrtəl, US i'mɑ:rtəl/ *adjective*

1 نه مري، تيانه چوو، بي مه رگ، هه رماو، هيچ لپنه هاتوو، هه ميشه زيندوو، هه ميشه يي، هه تاهه تايي، نه مدي، له بير نه کړاو، *the immortal gods*: imperishable

2 immortal fame: ناکاديمي فمرونه (40 کس بوون) 3 (له يونان و روم) خوداکان، بوونه وهري نه مري، نه مري، خيوان ○ 1 لايزال، جاويد، ابدی 2 و 3 امهورتال

immortality /i,mɒ:'tæləti, US i'mɑ:'r-t-/ *noun*

نه مري، هه ميشه يي، هه رمان، بي مه رگي، هيچ لپنه هاتووي، تيانه چوو يي، هه تاهه تايي بوون: *belief in the immortality of the soul* ○ ابدیت، فنا ناپذیری

immortalization /i,mɒ:təlaɪ'zeɪʃn/ *noun*

هيشته وه، نه مراندن، هه ميشاندن، بي مه رگاندن، ناوبانگي نه مري پيدان (immortalizer *n*) ○ ابقا، جاويدمازی

immortally /i'mɒrtli, US i'mɑ:rtli/ *adverb*

تيانه چووانه، نه مرانه، بي مه رگانه ○ به طور فنا ناپذیر

immortelle /i,mɒ:'tel/ *noun*

1 وشه يکي تر يو everlasting 2 نه مړه؟، جوړي داري کارايب يان کاريبه ني کوته رده دېرکاوې، به گولي سوور، پرته قالي يان مه يله و نه رځه واني [توخم Erythrina] (نه مړه): له immortalis (لاتين) ○ نوعی درخت

immotile *adjective*

نه جوول، نه بزوي، چه قيو، جينگير، ته کان نه خواردوو، چرکه نه کردوو ○ جنبش ناپذیر

immovability /i,mu:və'biliti/ *noun*

نه جوولي، نه بزوي، چه قيو، جينگير، نه جوولاي، راويستاي، چه ق به ستووي،

چەسپییوی، نەلەسقی، چرکەنەکردویی،
سەقامگیری، داکوترای، نەگۆری ① نیشان،
پایداری، تغیرناپذیری

immovable /i'mu:vəbl/ *adjective, noun*,
also **immoveable**

adj 1 نەجۆول، نەبزیو، جینگیر، نەجۆولاو،
راوێستاو، چەقیو، چەقەپەستوو، چەسپوو، نەلەق،
چرکەنەکردوو، سەقامگیر، داکوترای، نەگۆر 2
رانەگۆیژراو، نابردەمەنی، مردەمال **n**
(**immovables**) مال و دارایی رانەگۆیژراو،
نابردەمەنی، ملک و مال، مردە، مردەمال ② **adj**
1 نایست، پایدار، غیرقابل تحرک، تغیرناپذیر 2
غیرمنقول **n** (adverb) (جمع) اموال غیرمنقول

immovably /i'mu:vəbli/ *adverb*
جینگیرانە، چەسپوانە ① بە طور نایست

immund *adjective*

ناپاک، پیس، چەپەل ① پلید
immundity /'imju:nɪtɪ/ *noun*

ناپاکی، پیسی، چەپەلی ① پلیدی
immune /i'mju:n/ *adjective*

1 پارێزراو، ئازاد، بەرگری (لێ)کراو، لە ئەماندا،
خۆراگر لە بەرامبەر نەخۆشی دا بە هۆی
کوێتانەوه، نەخۆشی ناگرێ، نەگرەوه: **Adults**
2 **are often -ne to German measles**
بەخشاو ① 1 مەسون، ایمن 2 معاف

immune response *noun*

کاردانەوهی پاراستن ① واکنش ایمنی

immune system *noun*

دەزگای پاراستنی لەش، سیستمی پاراستنی لەش
① دستگاه ایمنی بدن

immunity /i'mju:nəti/ *noun, pl.*
immunities

1 بپارێزراوی، پاراستن، ئازادی، بەرگری 2
بەخشاو، بەخشین، لێخۆشبوون ① 1
مصونیت 2 معافیت

immunization /,imjunaɪ'zeɪʃn, US -nə'z-
/ *noun*

1 پاراستن (کەسێ لە نەخۆشی)، پاراستن کاری
2 بەخشین، خستەبەر لێخۆشبوون یان بەخشین
① 1 ایجاد مصونیت 2 معافسازی

immunoassay /,imjunaʊ'aseɪ,
i,mju:nəʊ- / *noun*

(زیندەکیما) پاراستن پتوی: شێوه یان تازماشتنی
کە بۆ دۆزینەوه یان پتوایی بوون و چەندیتی
quantity ماکی (وەک پرتوتینی) بەکارگیری
کە لەسەر بنچینەی توانایی بەکە بۆ کارکردنی
وەک ئانتیژین یان ئانتیبادی یی رودەنری ①
ایمنی سنجی

immunobiological *adjective, also*
immunobiologic

سەرپە یان پتوهندی بە زیندەناسی پاراستن یان

پاراستن ناسی. یەوه هەبە ① وابستە بە
زبیت شناسی مصونیت یا ایمنی شناسی

immunobiologist *noun*
ئیمونولۆژیست، زیندەناس لە بواری پاراستن یان
پاراستن ناسی. یەوه ① زبیت شناس مصونیت یا
ایمنی شناسی

immunobiology *noun*
زیندەناسی پاراستن یان پاراستن ناسی:
لێکۆڵینەوهی کاردانەوهی پاراستن و لایەنە
زیندەناسی. یەکانی پاراستن لە بەرامبەر
نەخۆشی. یەکان دا، لقن لە میکروبیلۆژی کە
کاردانەوه کانی پاراستنی لەشی مەرووف و
گیانەوهران و هۆکار و ئەنجامەکانی دەخاتە ژێر
لێکۆڵینەوهوه ① زبیت شناسی مصونیت یا
ایمنی شناسی

immunochemical *adjective*
سەرپە کیمیای پاراستن ① وابستە بە شیمی مصونیت

immunochemist *noun*
ئیمونوکیمیست، کیمیاوانی پاراستن ① شیمی دان
مصونیت

immunochemistry *noun*
کیمیای پاراستن: لێکۆڵینەوهی کیمیای ماک و
کاردانەوه پاراستن ناسی. یەکان، لقن لە کیمیا کە
باسی لایەنە کیمیایی. یەکانی **chemical aspects**
پاراستن ناسی دەکا ① شیمی مصونیت

immunocompetence *noun*
(پزشکی) ئیمونوکامپیتنس، توانایی کاردانەوهی
پاراستنی ناسایی ① ایمونوکومپتەنس

immunocompetent
/,imjunaʊ'kɒmpɪtənt, i,mju:nəʊ-/
adjective

ئیمونوکامپیتنت، خواوەنی کاردانەوهی پاراستنی
ناسایی، خواوەنی توانایی بۆ کاردانەوهی
پاراستن ناسی ① ایمونوکومپتەنت

immunocompromised *adjective*
(پزشکی) خواوەنی دەزگای پاراستنی
پەک کەوتوو ① ایمونوکومپرومید

immunodeficiency *noun, pl.*
immunodeficiencies

(پزشکی) پەک کەوتنی کاردانەوهی پاراستن،
بوار بۆ تووشبوون، هەندێ نەخۆشی درێژخایەن
و شیرپەنجە دەره خستنی، کەمبووتەوهی توانایی
دەزگای پاراستن بۆ پاراستنی لەش لە نەخۆشی
① ایمونودیفینسی

immunodeficient *adjective*
پەک کەوتوو کاردانەوهی پاراستن ①
ایمونودیفینسنت

immunodiagnosis, pl. immunodiagnoses =
serodiagnosis

immunoelectrophoresis *noun, pl.*
immunoelectrophoreses

ایمونوئلیکتروفورسیس، ایمونوئلیکتروفورز:
شیوه‌ی بـو جیاگردنه و لیک گردنه‌وهی
پروتینه‌کان له‌سەر بنه‌مای روشتن یان جوولان
له‌ئلیکتروفورسیس و تاییه‌تمندی ناتنی‌ژین‌دا
ایمونوئلیکتروفورز

immuno-electrophoretic adjective

سهره‌یه ایمونوئلیکتروفورسیس و وابسته به
ایمونوئلیکتروفورز

immunofluorescence noun

ئیمونوفلوروسینس، دره‌وشانه‌وهی پاراستن
فلورورسانس ایمنی

immunofluorescent adjective

ئیمونوفلوروسینت، دره‌وشاوهی پاراستن
فلورورسانت ایمنی

immunogen noun

پاراستن‌ساز: ماکی که کاردانه‌وهی پاراستن
بهرهم دیتی ایمونوژن

immunogenetic adjective, also immunogenetical

سهره‌یه بوماوهی پاراستن و وابسته به ایمونوژنیک
immunogenetics noun, pl.

بوماوهی پاراستن: 1 لقن له پاراستن‌ناسی که
باسی لیکولینه‌وهی پاراستن سهره‌یه
پیکهاته‌ی بوماوهی ده‌کا، لقن له پاراستن‌ناسی
که له بایت پیوندی‌یه‌کانی بوماوه، نه‌خوشتی و
ده‌زگای پاراستن و به‌شه‌کانی ده‌کولیتیه‌وه 2
لیکولینه‌وهی پیوندی‌یه بوماوه‌یی‌یه‌کان نینوان
گیانه‌وه‌ران به‌هه‌له‌نگاندن یان پیک‌گرتنی
کاردانه‌وه پاراستن‌ناسی‌یه‌کان ایمونوژنیک

immunogenic /,ɪmjənə'dʒenɪk, ɪ,mjuːnəʊ- adjective

(له‌بازای ماکیکه‌وه) ده‌توانی کاردانه‌وه‌پیکتی
پاراستن بهمهم بیتی، بهمهم‌هینه‌ری پاراستن
ایمونوژنیک

immunogenicity noun

توانایی بهمهم‌هینانی کاردانه‌وه‌پیکتی پاراستن،
بهرهم‌هینانی پاراستن ایمونوژنیستی

immunoglobulin /,ɪmjə'nəʊ'glɒbjʊlɪn, ɪ,mjuːnəʊ- noun, abbreviation Ig.

(زینده‌کیما) گلوبولینی پاراستن: 1 ئهر ده‌سه
پروتئینه‌ی گلوبولین که وه‌ک ناتنی‌بادی‌یه‌کان
کار ده‌کهن 2 کهرتی سیرۆمی خوین که
ناتنی‌بادی‌یه‌کانی تیا به 3 = antibody
ایمونوگلوبولین

immunohaematologic noun, also immunohaematological

سهره‌یه پاراستن‌خوین‌ناسی و وابسته به
ایمونوهماتولوژی

immunohaematologist noun

پاراستن‌خوین‌ناس ایمونوهماتولوژیست

immunohaematology noun

پاراستن‌خوین‌ناسی: لیکولینه‌وهی خوین و شانه
خوین پیکهاته‌ره‌کان سهره‌یه کاردانه‌وهی
پاراستن ایمونوهماتولوژی

immunohistochemical adjective

سهره‌یه کیمیا شانه‌یی پاراستن و وابسته به
ایمونوهماتولوژی

immunohistochemistry noun

کیمیا شانه‌یی پاراستن: به‌کارهینانی شیوازه‌کانی
کیمیا شانه‌یی و پاراستن‌ناسی بوشی گردنه‌وهی
خانه یان شانه زینده‌وه‌کان ایمونوهماتولوژی،
شیمی بافتی ایمنی

immunohistologic adjective, also immunohistological

سهره‌یه پاراستن‌شانه‌ناسی (immunohistologically
adv: له‌باری پاراستن‌شانه‌ناسی (به‌وه))
وابسته به ایمونوهماتولوژی

immunohistology noun

پاراستن‌شانه‌ناسی: به‌کارهینانی شیوازه‌کانی
پاراستن‌ناسی بوشی لیکولینه‌وهی شانه‌کان
ایمونوهماتولوژی

immunol. = immunology

immunologic adjective, also immunological
(immunologically adv) سهره‌یه پاراستن‌ناسی
ایمنی‌شاختی

immunologist noun

پاراستن‌ناسی ایمنی‌شناسی
immunology /,ɪmju'nɒlədʒi, US -næl-/ noun

پاراستن‌ناسی ایمنی‌شناسی
immunomodulator noun

ماک یان ماده‌یی کاریگه‌ری له‌سەر کارکردنی
ده‌زگای پاراستنی له‌ش هه‌یه
(immunomodulatory adj)

ایمونومودولاتور
immunopathologic adjective, also immunopathological

سهره‌یه پاراستن‌نه‌خوشتی‌ناسی و سهره‌یه
ایمونوپاتولوژی

immunopathologically adverb

له‌باری پاراستن‌نه‌خوشتی‌ناسی (به‌وه) و از لحاظ
ایمونوپاتولوژی

immunopathologist noun

پاراستن‌نه‌خوشتی‌ناس، ئیمونوپاتولوژیست
ایمونوپاتولوژیست

immunopathology noun

پاراستن‌نه‌خوشتی‌ناسی: لیکولینه‌وهی ئه‌وه
نه‌خوشتی‌پانه‌ی که بنه‌ره‌تیکتی پینه‌که‌وته‌یی
allergic یان پاراستن‌ناسانه‌یان هه‌یه
ایمونوپاتولوژی

immunoreaction noun

کاردانه‌وهی پاراستن واکش ایمنی

immunoreactive *adjective*

سهریه ناتنتی ژین یان هاپتینه تاییه تی به کان
 ○ <immunoreactive lymphocytes>
 ایمونو راکتیو

immunosuppressant *noun, adjective*

پیش گیری پاراستن ○ بازدارندگی مصونیت

immunosuppression *noun*

پیش گیری پاراستن: دامر کاندن یان پیش گیری
 له کاردانه وی پاراستنی ناسایی (وهگ به هوی
 درمان یا نهشته رگه ری) ○ بازدارندگی مصونیت

immunosuppressive *adjective, noun*

adj 1 ده توانی بیتنه هوی پیش گیری پاراستن 2
 (هروهه) (immunosuppressor) هور مانی که
 ده بیتنه هوی پیش گیری پاراستن، (زورتر
 دهرمانه کان) تهوای یان به شتیکی کاردانه وی
 پاراستنی که سنی سهرکوت دهکا *n* دهرمانیکی
 لهو جوړه ○ ایمونوسوپرسیو

immunotherapeutic *adjective*

سهریه تیمونوترایی ○ وابسته به ایمونوترایی

immunotherapy *noun*

(پزشکی) پیشگیری یان چاره سهر (کردن) ی
 نه خوشی پهو ماکانه ی که هانی کاردانه وه کانی
 پاراستن ددهن ○ ایمونوترایی

immure /i'mjʊə(r), US i'mjʊr/ *noun*

دیوار، چوار دیوار ○ دیوار

immurement *noun*

1 زینندان، گرتووخانه، دیوار به بند (ان) 2
 گل دانه وه، دیوار کردن، شووره دانان، دهوردان
 ○ حبس 2 توقیف، محصور سازی

immutability /i,mju:tə'bi:ləti/ *noun*

نه گوړی، له گوړان نه هاتووی، جینیگری،
 هه تاهه تایی ○ تغیر ناپذیری

immutable /i'mju:təbl/ *adjective*

نه گوړ، له گوړان نه هاتوو، جینگیر، چه سپیو
 ○ تغیر ناپذیر، ثابت

immutably /i'mju:təblɪ/ *adverb*

نه گوړانه، به شتیه وه کی نه گوړ ○ به طور
 تغیر ناپذیر

imp /ɪmp/ *noun*

1 جنوکه، منالی شه یان، به چکه شه یان، منالی
 هارو هاج و ناجسن، شلوق، ودوده، 2 urchin
 (بی یار) bud, shoot ب.ت. 3 graft دیوی
 چکوله، دیوله، fiend جن، بچی تخس

impact /'ɪmpækt/ *noun*

1 به ریه ک که ووتن، یشک که ووتن، لیک که ووتن،
 ینکا کیشن 2 کار بگری، باندوړ، نه گهر،
 شوین دانان ○ برخورد، اصابت، تصادم 2 اثر

impacted /ɪm'pæktɪd/ *adjective*

1 (ددانی نه قل) دهر نه هاتوو، نه هاتوو، چه سپاو.
 نادیار، گیر کردو 2 پیکه وه نووساو، به ک گرتوو
 ○ 1 نهفته 2 به هم چسبیده

impaction *noun*

گیر کردو وی، تر نجان به پال به ک ○ گیر افتادگی،
 به هم فشردگی

impaired /ɪm'peəd/ *adjective*

1 زیان دیتو، نیش ینگه یشتو، زیان ینگه یشتو،
 زهره رینگه یشتو 2 بی هیز کراو، لاواز کراو ○ 1
 آسیب دیده 2 تضعیف شده

impairment /ɪm'peəmənt, US -'perɪm-/ *noun*

1 بی هیز کردن، لاواز کردن، تیکدان،
 نیش ینگه یانیدن، به کشتن 2 له کار که ووتن،
 تیکچوون، شیوان 3 زیان، زهره، زهره، گورز
 ○ 1 تضعیف، آسیب رسانی، خراب سازی 2
 اختلال 3 آسیب

impala /ʊm'pɑ:lə/ *noun, pl. same*

ناسکی نه فریکایی، ناسکه کتوی نه فریکایی، هی
 باشوور و روژه لانی نه فریکا | Aepyceros
 (له i-mpala زولوئی) ○ ایمپالا

impalement *noun*

1 کون کردن، شیش نازن کردن 2 به
 چوار منجه کیشن ○ 1 عمل سوراخ کردن 2 عمل
 کشیدن بر چهار میخ

impalpability /ɪ,mpælpa'bi:lɪtɪ/ *noun*

1 دهر لینه دراوی، به رده س نه که ووتووی،
 به کجانه سهر می، به رنه که ووتووی،
 ههست ینته کراوی 2 نالوژی، تیگه یشتن سه ختی،
 دزواری، سه ختی ○ 1 غیر قابل لمس 2 پیچیدگی

impalpable /ɪm'pælpəbl/ *adjective*

1 دهر لینه دراو، به کجانه سهر، به رنه که ووتو،
 ههست ینته کراو 2 نالوژی، تیگه یشتن سه خت ○ 1
 ناملموس 2 پیچیده

impalpably /ɪm'pælpəbli/ *adverb*

به رنه که ووتووانه، به شتیه وه کی دهر لینه دراو
 ○ به طور ناملموس

impanelment *noun*

ناونووسی (بو دهرسته ی سویندخوران) ○ ثبت نام

imparity /i'mpærəti/ *noun*

جیاوازی، به ک نه گرتنه وه ○ اختلاف

impartation /i,mpɑ:'teɪʃn/ *noun*

راگه یانیدن، ووتن، دانه زانین ○ ابلاغ

impartial /ɪm'pɑ:ʃl, US ɪm'pɑ:ʃi/ *adjective*

بی لایه، لانه گر، بهرام به رین، راست بین،
 بی غره ز، داد په روه، داد گهرانه، لانه گرهانه: - an
 rtial inquiry/observer بی طرف، منصفانه

impartiality /ɪ,mpɑ:ʃi'æləti, US -
 pɑ:ʃi-/ *noun*

بی لایه، لانه گری، ناده مارگرزی ○ بی طرفی،
 بی تعصبی

impartially /-ʃəli/ *adverb*

بی لایه نانه، لانه گرهانه ○ منصفانه

impartible /i'mpa:təbl/ *adjective*

له دایه ش نه هاتوو، دایه ش نه کړاو ○ بخش ناپذیر
impassability *noun*

له روښتن نه هاتووی، له بېرین نه هاتووی،
رئ گیرای، پیاره نه بووی، پیانته به یوی ○
غیر قابلیت عبور

impassable /im'pɑ:səbl, US 'pæs-/ *adjective*

پیانته به یوی، پیا نه روښتوو، له بېرین نه هاتوو،
نابردی، رئ گیرای، بې سوار، سخت،
پیاره نه بوو، له روښتن نه هاتوو ○ غیر قابل عبور

impassableness = **impassability**

impassé /'æmpɑ:s, US 'impæs/ *noun*

1 (کولانی) بې بهت، بې سهره ده، سهر کویر
بارودوخی نالوز یان دزوار، تنگانه ○ 1
بې بهت 2 وضع بفرنج

impassibility /im.pæsə'biliti/ *noun*

بهنیش نه زانی ○ تالم ناپذیری
impassible /im'pæsəbl/ *adjective*

بهنیش نه زان (impassibly /im'pæsəbli/ *adv*)
○ تالم ناپذیر

impassioned /im'pæʃnd/ *adjective*

1 پرسوز، زور ورووژاو، په کجار بسزواو،
خړوشاو، به تین، به گور، کلپه کردوو،
دگیرساو، تاوسه ندوو 2 بزواوانه، هوه ساوی، له
رووی ټیشتیاوه ○ 1 برانگیخته، پر حرارت،
برهیجان، داغ 2 شهوت آمیز

impassive /im'pæʃv/ *adjective*

نارام، له سهره خو، بې سوز، بې دل، دل کفر،
بې به زه یی، بې همت، سارد (وسر): **her-assive**
expression/face ○ خون سرد، بې احساس

impassively /im'pæʃvli/ *adverb*

به هینمی، به له سهره خو یی، ساردوسرانه ○
خون سردی، بې احساسی

impassiveness /im'pæʃvniəs/ *noun*

هینمی، له سهره خو یی، ساردوسری، بې سوزی،
دل کهریتی، بې دلی، بې همتی ○ خون سردی،
منانت، بې احساسی

impassivity *noun*

هینمی، له سهره خو یی، ساردوسری، بې سوزی،
بې دلی، دل کهریتی، بې همتی ○ خون سردی،
منانت، بې احساسی

impasto /im'pastəu/ *noun*

(ښتالیایی، هوندر) رنگی نه ستور ○ رنگ
ضخیم

impatience /im'peiʃns/ *noun*

بې توفه یی، زان کردووی، بې نارامی، حه جمان
لې هلگیران، بې تنگی، نارام نه مان، بې سه بری،
بې تاقه تی ○ بې صبری، ناشکیایی

impatiens /im'patienz/ *noun*

(رووه کناسی) گیای تیره یی که busy Lizzie

و زور جزوی متوربه کړای تر ده گریته وه [توخم
Impatiens نوعی گیاه

impatient /im'peiʃnt/ *adjective*

بې توفه، کهم چکه لدان، بې نارام، ښووتنگ،
بې تنگی، حه جمان لې هلگیراو، زان کردوو،
نارام لې هلگیراو، کهم تاقه ت، بې سه بر، بې تاقه ت،
بې سه برانه ○ بې صبر، ناشکیایی، بې صبرانه

impatiently /im'peiʃntli/ *adverb*

بې سه برانه، نارام لې هلگیراونه ○ با بې تایی

impeachable /im'pi:tʃəbl/ *adjective*

1 شپاوی تاوانبار کردن، گوناهايار ده کړی: **an**
impeachable 2 گومان له سر،
به رگومان، جني شک ○ 1 قابل اتهام 2 مشکوک

impeachment *noun*

1 تاوانباری، گوناهاياری، تاوانبار کردن، راگه باندنی
تاوان 2 لې پر سینه وه، بر د نه زېر سیاره وه،
گومان له سر کردن 3 گومان ○ 1 اتهام 2
مؤاخذه، مورد سؤال قرار دادن 3 تردید

impeccability /im'pekə'biliti/ *noun*

1 بې گوناها يی، پاکي 2 بې گهردی، بې خه وشي،
بې عیبی، قسه له سر نه بوون ○ 1 معصومیت 2
بې نقصی

impeccable /im'pekəbl/ *adjective*

1 پاک، بې گوناها يی سوچ، بهری له گوناها له
گوناها به دوو، پارېزگار: **-able**
manners/taste 2 بې گهرد، بې خه وش، ته واو،
بې عیب، بې تیراد، ناقسه له سر، رنه هل لې نه گیراو
○ 1 معصوم، مزه 2 بې نقص

impeccably /-bli/ *adverb*

1 بې گوناها نه 2 بې عیبانه، بې خه وشانه ○ 1
معصومانه 2 به طور بې نقص

impeccancy /im'pekənsi/ *noun*

پاکي، بې گوناها يی معصومیت

impeccant /im'pekənt/ *adjective*

پاک، بې گوناها ○ معصوم

impecuniosity /i'mpikju:n'sati/ *noun*

بې پاره یی، کهم پاره یی، لاتي، مایه بو شې ○ افلاس
impecunious /impr'kju:niəs/ *adjective*

بې پاره، لات، بې سامان، هیچ شک نه بر دوو،
بې خه رجي ○ مفلس

impecuniously /impr'kju:niəsli/ *adverb*

لاتانه، هیچ شک نه بر دووانه ○ مفلسانه

impecuniousness /impr'kju:niəsniəs/ *noun*

بې پاره یی، لاتي، مایه بو شې، بې سامانی،
هیچ شک نه بر دووی ○ افلاس

impedance /im'pi:dns/ *noun*

به ره لستی روو که شې یان رواله تی (کاره با، له
به رامبر تیزووی گوراودا) مقاومت ظاهري

impedient /im'pi:diənt/ *adjective*

گیره وه، به ره لست، کوسپ ○ مانع

impediment /ɪmˈpɛdɪmənt/ *noun*

1 له‌میر، کۆسپ، تەگەرە 2 تیکچوون، گرفت، گیر، کێشە 3 (هەروەها speech impediment) زمان‌گرتن، لالی، گیرى (زمان): *a speech impediment* 1 مانە 2 اختلال 3 لکت

impedimenta /ɪmˈpɛdɪˈmentə/ *noun, pl.*

1 بارگەوبنە 2 کۆسپ و تەگەرە، گیر و گرفت 3 بار و بندیل 2 موانع

impedimental /ɪmˈpɛdɪməntl/ *adjective*

کۆسپ، تەگەرە، دارەست 1 مانع

impeditive /ɪmˈpɛdɪtɪv/ *adjective*

کۆسپ، تەگەرە، دارەست 1 مانع

impellent /ɪmˈpɛlənt/ *adjective, noun*

adj رادەر، پێشەڕ، پێش‌ناز، پێشازۆ، پێکەر *n* ھۆکاری پالەنەر، رادەر، پێشەوەر، پێشازۆ، ھاندەر 1 *adj* سوق‌دەندە *n* انگیزە، عامل محرک

impeller *noun, also impellor*

1 بەشێکی سوورواوەی پۆمپی سیتێریفووز، کۆمپریۆر و ھتد، بۆ شلەقاندنی شلە 2 جۆولینەر، بزوێنەر، سووپیتر 1 *aimper* 2 محرک

impedence /ɪmˈpɛdəns/ *noun, also*

impedency /ɪmˈpɛdənsi/

خەریکە، نزیک‌بوون، ھاکا، نزیکە، بەریوە‌بوون، بە دەم‌ریوە‌بوون، ھاکم‌ما‌بوون، ھاکا روویدا 1 قریب‌الوقوع بوون

impendent /ɪmˈpɛdənt/ *adjective*

خەریکە، نزیک، ھاکا، بەریوە، بە دەم‌ریوە 1 قریب‌الوقوع

impending /ɪmˈpɛndɪŋ/ *adjective*

خەریکە، نزیک، ھاکا، بەریوە، بە دەم‌ریوە 1 قریب‌الوقوع

impenetrability /ɪmˌpɛnɪtrəˈbɪləti/ *noun*

تیۆنە‌جۆویی، پیاوێرت‌نە‌بوویی، لە‌روێشتن‌نە‌ھا‌تووێ، پیا‌تێنە‌پە‌ریوێ، پیا‌نە‌روێشتووێ، دزە (تسێ)‌نە‌کردووویی 1 نفوذناپذیری

impenetrable /ɪmˈpɛnɪtrəbl/ *adjective*

1 تیۆنە‌جۆو، پیا‌رت‌نە‌بوو، کون‌ناک‌رئ، لە‌برین‌ناپە، لە‌روێشتن‌نە‌ھا‌توو، لە‌برین‌نە‌ھا‌توو، پیا‌تێنە‌پە‌ریو، پیا‌نە‌روێشتوو: *an impenetrable darkness* 2 *impenetrable* *darkness* 3 *jungle* لە‌تێگە‌یشتن‌نە‌ھا‌توو، چارە‌سەر‌نە‌ک‌راو، سەخت، گران: *Her expression was impenetrable* 1 *Her expression was impenetrable* 2 *Her expression was impenetrable* 3 *Her expression was impenetrable* 4 *Her expression was impenetrable* 5 *Her expression was impenetrable* 6 *Her expression was impenetrable* 7 *Her expression was impenetrable* 8 *Her expression was impenetrable* 9 *Her expression was impenetrable* 10 *Her expression was impenetrable* 11 *Her expression was impenetrable* 12 *Her expression was impenetrable* 13 *Her expression was impenetrable* 14 *Her expression was impenetrable* 15 *Her expression was impenetrable* 16 *Her expression was impenetrable* 17 *Her expression was impenetrable* 18 *Her expression was impenetrable* 19 *Her expression was impenetrable* 20 *Her expression was impenetrable* 21 *Her expression was impenetrable* 22 *Her expression was impenetrable* 23 *Her expression was impenetrable* 24 *Her expression was impenetrable* 25 *Her expression was impenetrable* 26 *Her expression was impenetrable* 27 *Her expression was impenetrable* 28 *Her expression was impenetrable* 29 *Her expression was impenetrable* 30 *Her expression was impenetrable* 31 *Her expression was impenetrable* 32 *Her expression was impenetrable* 33 *Her expression was impenetrable* 34 *Her expression was impenetrable* 35 *Her expression was impenetrable* 36 *Her expression was impenetrable* 37 *Her expression was impenetrable* 38 *Her expression was impenetrable* 39 *Her expression was impenetrable* 40 *Her expression was impenetrable* 41 *Her expression was impenetrable* 42 *Her expression was impenetrable* 43 *Her expression was impenetrable* 44 *Her expression was impenetrable* 45 *Her expression was impenetrable* 46 *Her expression was impenetrable* 47 *Her expression was impenetrable* 48 *Her expression was impenetrable* 49 *Her expression was impenetrable* 50 *Her expression was impenetrable* 51 *Her expression was impenetrable* 52 *Her expression was impenetrable* 53 *Her expression was impenetrable* 54 *Her expression was impenetrable* 55 *Her expression was impenetrable* 56 *Her expression was impenetrable* 57 *Her expression was impenetrable* 58 *Her expression was impenetrable* 59 *Her expression was impenetrable* 60 *Her expression was impenetrable* 61 *Her expression was impenetrable* 62 *Her expression was impenetrable* 63 *Her expression was impenetrable* 64 *Her expression was impenetrable* 65 *Her expression was impenetrable* 66 *Her expression was impenetrable* 67 *Her expression was impenetrable* 68 *Her expression was impenetrable* 69 *Her expression was impenetrable* 70 *Her expression was impenetrable* 71 *Her expression was impenetrable* 72 *Her expression was impenetrable* 73 *Her expression was impenetrable* 74 *Her expression was impenetrable* 75 *Her expression was impenetrable* 76 *Her expression was impenetrable* 77 *Her expression was impenetrable* 78 *Her expression was impenetrable* 79 *Her expression was impenetrable* 80 *Her expression was impenetrable* 81 *Her expression was impenetrable* 82 *Her expression was impenetrable* 83 *Her expression was impenetrable* 84 *Her expression was impenetrable* 85 *Her expression was impenetrable* 86 *Her expression was impenetrable* 87 *Her expression was impenetrable* 88 *Her expression was impenetrable* 89 *Her expression was impenetrable* 90 *Her expression was impenetrable* 91 *Her expression was impenetrable* 92 *Her expression was impenetrable* 93 *Her expression was impenetrable* 94 *Her expression was impenetrable* 95 *Her expression was impenetrable* 96 *Her expression was impenetrable* 97 *Her expression was impenetrable* 98 *Her expression was impenetrable* 99 *Her expression was impenetrable* 100 *Her expression was impenetrable*

impenetrably /ɪmˈpɛnɪtrəbl/ *adverb*

تیۆنە‌جۆوانە: *an impenetrably obscure writer* 1 *an impenetrably obscure writer* 2 *an impenetrably obscure writer* 3 *an impenetrably obscure writer* 4 *an impenetrably obscure writer* 5 *an impenetrably obscure writer* 6 *an impenetrably obscure writer* 7 *an impenetrably obscure writer* 8 *an impenetrably obscure writer* 9 *an impenetrably obscure writer* 10 *an impenetrably obscure writer* 11 *an impenetrably obscure writer* 12 *an impenetrably obscure writer* 13 *an impenetrably obscure writer* 14 *an impenetrably obscure writer* 15 *an impenetrably obscure writer* 16 *an impenetrably obscure writer* 17 *an impenetrably obscure writer* 18 *an impenetrably obscure writer* 19 *an impenetrably obscure writer* 20 *an impenetrably obscure writer* 21 *an impenetrably obscure writer* 22 *an impenetrably obscure writer* 23 *an impenetrably obscure writer* 24 *an impenetrably obscure writer* 25 *an impenetrably obscure writer* 26 *an impenetrably obscure writer* 27 *an impenetrably obscure writer* 28 *an impenetrably obscure writer* 29 *an impenetrably obscure writer* 30 *an impenetrably obscure writer* 31 *an impenetrably obscure writer* 32 *an impenetrably obscure writer* 33 *an impenetrably obscure writer* 34 *an impenetrably obscure writer* 35 *an impenetrably obscure writer* 36 *an impenetrably obscure writer* 37 *an impenetrably obscure writer* 38 *an impenetrably obscure writer* 39 *an impenetrably obscure writer* 40 *an impenetrably obscure writer* 41 *an impenetrably obscure writer* 42 *an impenetrably obscure writer* 43 *an impenetrably obscure writer* 44 *an impenetrably obscure writer* 45 *an impenetrably obscure writer* 46 *an impenetrably obscure writer* 47 *an impenetrably obscure writer* 48 *an impenetrably obscure writer* 49 *an impenetrably obscure writer* 50 *an impenetrably obscure writer* 51 *an impenetrably obscure writer* 52 *an impenetrably obscure writer* 53 *an impenetrably obscure writer* 54 *an impenetrably obscure writer* 55 *an impenetrably obscure writer* 56 *an impenetrably obscure writer* 57 *an impenetrably obscure writer* 58 *an impenetrably obscure writer* 59 *an impenetrably obscure writer* 60 *an impenetrably obscure writer* 61 *an impenetrably obscure writer* 62 *an impenetrably obscure writer* 63 *an impenetrably obscure writer* 64 *an impenetrably obscure writer* 65 *an impenetrably obscure writer* 66 *an impenetrably obscure writer* 67 *an impenetrably obscure writer* 68 *an impenetrably obscure writer* 69 *an impenetrably obscure writer* 70 *an impenetrably obscure writer* 71 *an impenetrably obscure writer* 72 *an impenetrably obscure writer* 73 *an impenetrably obscure writer* 74 *an impenetrably obscure writer* 75 *an impenetrably obscure writer* 76 *an impenetrably obscure writer* 77 *an impenetrably obscure writer* 78 *an impenetrably obscure writer* 79 *an impenetrably obscure writer* 80 *an impenetrably obscure writer* 81 *an impenetrably obscure writer* 82 *an impenetrably obscure writer* 83 *an impenetrably obscure writer* 84 *an impenetrably obscure writer* 85 *an impenetrably obscure writer* 86 *an impenetrably obscure writer* 87 *an impenetrably obscure writer* 88 *an impenetrably obscure writer* 89 *an impenetrably obscure writer* 90 *an impenetrably obscure writer* 91 *an impenetrably obscure writer* 92 *an impenetrably obscure writer* 93 *an impenetrably obscure writer* 94 *an impenetrably obscure writer* 95 *an impenetrably obscure writer* 96 *an impenetrably obscure writer* 97 *an impenetrably obscure writer* 98 *an impenetrably obscure writer* 99 *an impenetrably obscure writer* 100 *an impenetrably obscure writer*

impentence /ɪmˈpɛntɪns/ *noun*

پە‌شیمان‌نە‌بوونە‌وه، لە‌سەر‌سو‌رو‌بوون، ناپە‌شیمانی 1 *impentence* 2 *impentence* 3 *impentence* 4 *impentence* 5 *impentence* 6 *impentence* 7 *impentence* 8 *impentence* 9 *impentence* 10 *impentence* 11 *impentence* 12 *impentence* 13 *impentence* 14 *impentence* 15 *impentence* 16 *impentence* 17 *impentence* 18 *impentence* 19 *impentence* 20 *impentence* 21 *impentence* 22 *impentence* 23 *impentence* 24 *impentence* 25 *impentence* 26 *impentence* 27 *impentence* 28 *impentence* 29 *impentence* 30 *impentence* 31 *impentence* 32 *impentence* 33 *impentence* 34 *impentence* 35 *impentence* 36 *impentence* 37 *impentence* 38 *impentence* 39 *impentence* 40 *impentence* 41 *impentence* 42 *impentence* 43 *impentence* 44 *impentence* 45 *impentence* 46 *impentence* 47 *impentence* 48 *impentence* 49 *impentence* 50 *impentence* 51 *impentence* 52 *impentence* 53 *impentence* 54 *impentence* 55 *impentence* 56 *impentence* 57 *impentence* 58 *impentence* 59 *impentence* 60 *impentence* 61 *impentence* 62 *impentence* 63 *impentence* 64 *impentence* 65 *impentence* 66 *impentence* 67 *impentence* 68 *impentence* 69 *impentence* 70 *impentence* 71 *impentence* 72 *impentence* 73 *impentence* 74 *impentence* 75 *impentence* 76 *impentence* 77 *impentence* 78 *impentence* 79 *impentence* 80 *impentence* 81 *impentence* 82 *impentence* 83 *impentence* 84 *impentence* 85 *impentence* 86 *impentence* 87 *impentence* 88 *impentence* 89 *impentence* 90 *impentence* 91 *impentence* 92 *impentence* 93 *impentence* 94 *impentence* 95 *impentence* 96 *impentence* 97 *impentence* 98 *impentence* 99 *impentence* 100 *impentence*

impenitent /ɪmˈpɛnɪtənt/ *adjective*

پە‌شیمان‌نە‌بوو، تۆبە‌شکێن، سوور، شێلگیر، ناپە‌شیمان، پە‌شیمانی‌نە‌کێش 1 *impenitent* 2 *impenitent* 3 *impenitent* 4 *impenitent* 5 *impenitent* 6 *impenitent* 7 *impenitent* 8 *impenitent* 9 *impenitent* 10 *impenitent* 11 *impenitent* 12 *impenitent* 13 *impenitent* 14 *impenitent* 15 *impenitent* 16 *impenitent* 17 *impenitent* 18 *impenitent* 19 *impenitent* 20 *impenitent* 21 *impenitent* 22 *impenitent* 23 *impenitent* 24 *impenitent* 25 *impenitent* 26 *impenitent* 27 *impenitent* 28 *impenitent* 29 *impenitent* 30 *impenitent* 31 *impenitent* 32 *impenitent* 33 *impenitent* 34 *impenitent* 35 *impenitent* 36 *impenitent* 37 *impenitent* 38 *impenitent* 39 *impenitent* 40 *impenitent* 41 *impenitent* 42 *impenitent* 43 *impenitent* 44 *impenitent* 45 *impenitent* 46 *impenitent* 47 *impenitent* 48 *impenitent* 49 *impenitent* 50 *impenitent* 51 *impenitent* 52 *impenitent* 53 *impenitent* 54 *impenitent* 55 *impenitent* 56 *impenitent* 57 *impenitent* 58 *impenitent* 59 *impenitent* 60 *impenitent* 61 *impenitent* 62 *impenitent* 63 *impenitent* 64 *impenitent* 65 *impenitent* 66 *impenitent* 67 *impenitent* 68 *impenitent* 69 *impenitent* 70 *impenitent* 71 *impenitent* 72 *impenitent* 73 *impenitent* 74 *impenitent* 75 *impenitent* 76 *impenitent* 77 *impenitent* 78 *impenitent* 79 *impenitent* 80 *impenitent* 81 *impenitent* 82 *impenitent* 83 *impenitent* 84 *impenitent* 85 *impenitent* 86 *impenitent* 87 *impenitent* 88 *impenitent* 89 *impenitent* 90 *impenitent* 91 *impenitent* 92 *impenitent* 93 *impenitent* 94 *impenitent* 95 *impenitent* 96 *impenitent* 97 *impenitent* 98 *impenitent* 99 *impenitent* 100 *impenitent*

impenitently /ɪmˈpɛnɪtəntli/ *adverb*

شێلگیرانە، ناپە‌شیمانانە 1 *impenitently* 2 *impenitently* 3 *impenitently* 4 *impenitently* 5 *impenitently* 6 *impenitently* 7 *impenitently* 8 *impenitently* 9 *impenitently* 10 *impenitently* 11 *impenitently* 12 *impenitently* 13 *impenitently* 14 *impenitently* 15 *impenitently* 16 *impenitently* 17 *impenitently* 18 *impenitently* 19 *impenitently* 20 *impenitently* 21 *impenitently* 22 *impenitently* 23 *impenitently* 24 *impenitently* 25 *impenitently* 26 *impenitently* 27 *impenitently* 28 *impenitently* 29 *impenitently* 30 *impenitently* 31 *impenitently* 32 *impenitently* 33 *impenitently* 34 *impenitently* 35 *impenitently* 36 *impenitently* 37 *impenitently* 38 *impenitently* 39 *impenitently* 40 *impenitently* 41 *impenitently* 42 *impenitently* 43 *impenitently* 44 *impenitently* 45 *impenitently* 46 *impenitently* 47 *impenitently* 48 *impenitently* 49 *impenitently* 50 *impenitently* 51 *impenitently* 52 *impenitently* 53 *impenitently* 54 *impenitently* 55 *impenitently* 56 *impenitently* 57 *impenitently* 58 *impenitently* 59 *impenitently* 60 *impenitently* 61 *impenitently* 62 *impenitently* 63 *impenitently* 64 *impenitently* 65 *impenitently* 66 *impenitently* 67 *impenitently* 68 *impenitently* 69 *impenitently* 70 *impenitently* 71 *impenitently* 72 *impenitently* 73 *impenitently* 74 *impenitently* 75 *impenitently* 76 *impenitently* 77 *impenitently* 78 *impenitently* 79 *impenitently* 80 *impenitently* 81 *impenitently* 82 *impenitently* 83 *impenitently* 84 *impenitently* 85 *impenitently* 86 *impenitently* 87 *impenitently* 88 *impenitently* 89 *impenitently* 90 *impenitently* 91 *impenitently* 92 *impenitently* 93 *impenitently* 94 *impenitently* 95 *impenitently* 96 *impenitently* 97 *impenitently* 98 *impenitently* 99 *impenitently* 100 *impenitently*

imperative /ɪmˈpɛrətɪv/ *adjective, noun*

adj 1 پێوست، پێدقی، ھەرە‌گرتگ 2 زۆرە‌ملی، بە‌زۆر، توند، زۆردارانە، دە‌ستوور‌دە‌رانە: *an imperative tone* 3 (رێزمان) فەرمانی: *an imperative sentence* 1 *n* دە‌ستوور، فەروار، فەرمان 2 پێوست‌بوون، پێداوێستی 3 (رێزمان) مۆدی فەرمانی، قالی فەرمانی: *In 'Go' away!* 1 *adj* 1 ضروری 2 لازم‌الاجرا، آمرانە 3 (دستور زبان) امری 1 *n* امر، دستور 2 ضرورت 3 وجه امری

imperatively /ɪmˈpɛrətɪvli/ *adverb*

پێوستانە، دە‌ستوور‌دە‌رانە، زۆردارانە 1 *imperatively* 2 *imperatively* 3 *imperatively* 4 *imperatively* 5 *imperatively* 6 *imperatively* 7 *imperatively* 8 *imperatively* 9 *imperatively* 10 *imperatively* 11 *imperatively* 12 *imperatively* 13 *imperatively* 14 *imperatively* 15 *imperatively* 16 *imperatively* 17 *imperatively* 18 *imperatively* 19 *imperatively* 20 *imperatively* 21 *imperatively* 22 *imperatively* 23 *imperatively* 24 *imperatively* 25 *imperatively* 26 *imperatively* 27 *imperatively* 28 *imperatively* 29 *imperatively* 30 *imperatively* 31 *imperatively* 32 *imperatively* 33 *imperatively* 34 *imperatively* 35 *imperatively* 36 *imperatively* 37 *imperatively* 38 *imperatively* 39 *imperatively* 40 *imperatively* 41 *imperatively* 42 *imperatively* 43 *imperatively* 44 *imperatively* 45 *imperatively* 46 *imperatively* 47 *imperatively* 48 *imperatively* 49 *imperatively* 50 *imperatively* 51 *imperatively* 52 *imperatively* 53 *imperatively* 54 *imperatively* 55 *imperatively* 56 *imperatively* 57 *imperatively* 58 *imperatively* 59 *imperatively* 60 *imperatively* 61 *imperatively* 62 *imperatively* 63 *imperatively* 64 *imperatively* 65 *imperatively* 66 *imperatively* 67 *imperatively* 68 *imperatively* 69 *imperatively* 70 *imperatively* 71 *imperatively* 72 *imperatively* 73 *imperatively* 74 *imperatively* 75 *imperatively* 76 *imperatively* 77 *imperatively* 78 *imperatively* 79 *imperatively* 80 *imperatively* 81 *imperatively* 82 *imperatively* 83 *imperatively* 84 *imperatively* 85 *imperatively* 86 *imperatively* 87 *imperatively* 88 *imperatively* 89 *imperatively* 90 *imperatively* 91 *imperatively* 92 *imperatively* 93 *imperatively* 94 *imperatively* 95 *imperatively* 96 *imperatively* 97 *imperatively* 98 *imperatively* 99 *imperatively* 100 *imperatively*

imperator /ɪmˈpɛrətɔ(r)/ *noun*

ئیمپراتور، فەرمان‌دەر، فەرمان‌دار 1 *imperator* 2 *imperator* 3 *imperator* 4 *imperator* 5 *imperator* 6 *imperator* 7 *imperator* 8 *imperator* 9 *imperator* 10 *imperator* 11 *imperator* 12 *imperator* 13 *imperator* 14 *imperator* 15 *imperator* 16 *imperator* 17 *imperator* 18 *imperator* 19 *imperator* 20 *imperator* 21 *imperator* 22 *imperator* 23 *imperator* 24 *imperator* 25 *imperator* 26 *imperator* 27 *imperator* 28 *imperator* 29 *imperator* 30 *imperator* 31 *imperator* 32 *imperator* 33 *imperator* 34 *imperator* 35 *imperator* 36 *imperator* 37 *imperator* 38 *imperator* 39 *imperator* 40 *imperator* 41 *imperator* 42 *imperator* 43 *imperator* 44 *imperator* 45 *imperator* 46 *imperator* 47 *imperator* 48 *imperator* 49 *imperator* 50 *imperator* 51 *imperator* 52 *imperator* 53 *imperator* 54 *imperator* 55 *imperator* 56 *imperator* 57 *imperator* 58 *imperator* 59 *imperator* 60 *imperator* 61 *imperator* 62 *imperator* 63 *imperator* 64 *imperator* 65 *imperator* 66 *imperator* 67 *imperator* 68 *imperator* 69 *imperator* 70 *imperator* 71 *imperator* 72 *imperator* 73 *imperator* 74 *imperator* 75 *imperator* 76 *imperator* 77 *imperator* 78 *imperator* 79 *imperator* 80 *imperator* 81 *imperator* 82 *imperator* 83 *imperator* 84 *imperator* 85 *imperator* 86 *imperator* 87 *imperator* 88 *imperator* 89 *imperator* 90 *imperator* 91 *imperator* 92 *imperator* 93 *imperator* 94 *imperator* 95 *imperator* 96 *imperator* 97 *imperator* 98 *imperator* 99 *imperator* 100 *imperator*

imperial /ɪmˈpɛrɪəl/ *adjective*

ئیمپراتورانە، فەرمان‌دە‌رانە 1 *imperial* 2 *imperial* 3 *imperial* 4 *imperial* 5 *imperial* 6 *imperial* 7 *imperial* 8 *imperial* 9 *imperial* 10 *imperial* 11 *imperial* 12 *imperial* 13 *imperial* 14 *imperial* 15 *imperial* 16 *imperial* 17 *imperial* 18 *imperial* 19 *imperial* 20 *imperial* 2

رابردوی ساده، ده می (کات) رابردوی
 ۱ *adj* ینکته هاتوو ۲ ناقص (دستور
 زبان) استمراری ۳ تصویب شده *n* زمان استمراری

imperfect fungus *noun*

کارگی ناته‌واو، که‌رووی ناته‌واو یان نیو‌چل
 (ده‌سته *Fungi Imperfecti* syn. *Deuteromycetes*) قارچ ناقص

imperfection /ɪmˈpɜːfɪkʃn, US -pɜːf-/ *noun*

ععیب، ثیراد، ناته‌واوی، شکستی، که‌مو‌کورتی،
 که‌مو‌کووری، کیناسی، نیو‌چلی: *They learned to live with each other's*

imperfections عیب، نقص

imperfectly /ɪmˈpɜːfɪktli, US -pɜːr-/ *adverb*

به‌شینو‌ینیکی ناته‌واو، ناته‌واوانه، که‌مو‌کوورانه، به
 نیو‌چلی، نیو‌چلانه ۲ به‌طور ناقص یا ناتمام

imperfection /ɪmˈpɜːfɪkʃnəs, US -pɜːr-/ *noun*

ناته‌واوی، که‌مو‌کووری، که‌مو‌کورتی، نیو‌چلی
 ۲ نقص، ناتمامی

imperfective *adjective*

(ریزمان) نیو‌چل، ناته‌واو (له‌زمانی
 سلافی‌یه‌کان‌دا) ۲ ناقص

imperfect tense *noun*

(ریزمان) سه‌رده‌می رابردوی ساده، کاتی
 رابردوی ینکته‌هاتوو ۲ زمان استمراری

imperfectible *adjective*

کون‌تینه‌که‌وتوو، کون‌نه‌کراو، کون‌ناکری ۲
 غیرقابل سوراخ

imperfect /ɪmˈpɜːf(ə)rət/ *adjective*

۱ بین‌کون ۲ گیارو ۳ (تویکاری و گیانه‌وهرناسی)
 بین‌کونیکي ناسای ۱ بدون سوراخ ۲ مسدود
 ۳ ایمپیرفوریت

imperial /ɪmˈpiəriəl, US -pɜːr-/ *adjective, noun*

۱ *adj* سهریه نیمپراتوری، شایانه، شاه‌نشاهی،
 به‌شکو: *the imperial family/palace/army*

۲ سهریه پاتشایته‌ی بریتانیا ۳ (له بریتانیا)
 کاغزی به‌نمدازه‌ی ۵۵۰ × ۷۶۲ میلی‌متر یان

۳۰ × ۲۲ اینچ *n* ۱ ریشی بن‌لیو (خواری) ۲
 میچی کالیکه ۲ *adj* وابسته به امپراتوری،

مجله ۲ وابسته به سلطنت بریتانیا یا انگلستان ۳
 امپریال *n* ۱ و ۲ امپریال

imperial gallon = gallon

imperialism /ɪmˈpiəriəlizəm, US -pɜːr-/ *noun*

۱ نیمپریالیزم: *economic imperialism*
 ۲ *cultural imperialism* (میژوویی) حکومت‌نی
 نیمپراتوری ۱ امپریالیسم ۲ حکومت امپراتوری

imperialist /ɪmˈpiəriəlist, US -pɜːr-/

noun, adjective

n نیمپریالیست *adj* نیمپریالیستی ۲
 امپریالیست *adj* امپریالیستی

imperialistic /ɪmˈpiəriəˈlistik, US -pɜːr-/ *adjective*

نیمپریالیستی: *an imperialist power*

imperially *adverb*

شایانه، به‌شکووه، به‌شکوایانه ۲ به‌طور مجمل

imperious /ɪmˈpiəriəs, US -pɜːr-/ *adjective*

۱ له‌خوبایی، به‌ده‌مار: *The professor was as*
2 rious as ever زوردار، زوردارانه، توند،

سوورانه، شینگیرانه: *an imperious*

gesture/voice/command ۳ پتوبسته ۱

مغرو ۲ مستبد، مستبدانه، آمرانه ۳ واجب

imperiously /ɪmˈpiəriəsli, US -pɜːr-/ *adverb*

ده‌ستورده‌رانه، توندانه، زوردارانه: *'Get it*
now,' she demanded -by مستبدانه

imperiousness /ɪmˈpiəriəsənəs, US -pɜːr-/ *noun*

ده‌مار، له‌خوبایی‌بوون، فیز ۲ تکبر، غرور

imperishability /-bɪlətɪ/ *noun*, also *imperishableness*

۱ تیانه‌چوویی، مانه‌وه، له‌نیو‌نه‌چوویی، هه‌رمان،
 نه‌میری، به‌منه‌ره‌وه‌یی ۲ خراب‌نه‌بوویی ۱
 فناپذیری ۲ غیرقابلیت فساد

imperishable /ɪmˈperɪʃəbl/ *adjective*

(فه‌رمی یان ویزه‌یی) ۱ تیانه‌چوو، له‌نیو‌نه‌چوو،
 هه‌میشه‌زیندوو، به‌منه‌ره‌وه، هه‌رماو، نه‌میر،

له‌بیره‌وه‌نه‌چوو، *enduring* ۲ خراب‌نه‌بوو ۱

فناپذیری، جاودانی ۲ غیرقابل فساد

imperishably /ɪmˈperɪʃəbli/ *adverb*

تیانه‌چووانه، نه‌مرانه ۲ به‌طور فناپذیر

imperium /ɪmˈpiəriəm/ *noun*

نیمپراتوری، ده‌سه‌لانی‌ته‌واو یان ره‌ها
sovereignty; control; absolute dominion

۲ امپراتوری، قدرت مطلق

impermanence /ɪmˈpɜːmənəns, US -
 'pɜːr-/ *noun*

نابه‌رده‌وامی، کورت‌خایه‌نی، ناهه‌میشه‌بیتی،
 زورپینه‌چوویی، بین‌پویی، کاتی‌بوون ۲ ناپایداری

impermanent /ɪmˈpɜːmənənt, US -

'pɜːr-/ *adjective*

(فه‌رمی) نابه‌رده‌وام، ناهه‌میشه‌(یی)،
 کورت‌خایه‌ن، زورپینه‌چوو، بین‌پو، کاتی،

سه‌رده‌می، *transient* ۲ ناپایدار

impermanently /ɪmˈpɜːmənənɪli, US -

'pɜːr-/ *adverb*

نابه‌رده‌وامانه، ناهه‌میشه‌(یی)انه، زورپینه‌چووانه
 ۲ به‌طور ناپایدار

impermeability /ɪm.pɜːmiəˈbɪlɪti, US -
'pɜːrmi-/ *noun*

نده‌لینتی، دانه‌دهری، لینه‌چوویی ○ ناتراوایی
impermeable /ɪm.pɜːmiəbl, US -'pɜːrmi-/
adjective

نده‌لین، دانه‌دهر، لینه‌چوو، به‌نیودانتیه‌ریو،
شی‌ه‌لنه‌گر، داینادا، نایده‌لینتی: **impermeable**
○ ناتراوا

impermeable membrane *noun*

په‌رده‌ی نده‌لین یان دانه‌دهر ○ غشای ناتراوا
impermeably /ɪm.pɜːmiəblɪ, US -
'pɜːrmi-/ *adverb*

دانه‌دهرانه، لینه‌چووانه ○ به‌طور ناتراوا
impermissible /ɪmpɜːˈmɪsəbl, US -
pɜːr'm-/ *adjective*

ریگه‌نده‌دراو، ری‌ندراو، نار‌ه‌وا، ری‌پینه‌دراو ○
غیرمجاز

impersonal /ɪm.pɜːsənəl, US -'pɜːrs-/
adjective

1 ناکه‌سی، گشتی، بی‌لایه‌نی (تاکه) که‌سی 2
وشک، ساردوسر، بایه‌تی، بی‌لایه‌نانه: *a vast impersonal organization* 3 (خودا) ره‌نگ و
نایه‌تمه‌ندی مروفی نه‌بی، نامروفی، به‌بی‌که‌سیتی
4 (ری‌زمان) ناکه‌سی، که‌س‌نه‌دار، بی‌کارا،
بی‌یکه‌ر (وه‌کوو *It is snowing*) 1
غیرشخصی 2 بی‌روح، عینی، بی‌طرفانه 3 غیرشری
4 (دستور زبان) جامد

impersonality /ɪm.pɜːsəˈnæləti, US -
'pɜːrs-/ *noun*

وشکی، ساردوسری، به‌بی‌که‌سایه‌تی ○
بی‌روحي، عدم‌شخصیت

impersonally /ɪm.pɜːsənəli, US -'pɜːrs-/
adverb

1 بی‌لایه‌نانه 2 بی (هینانی) نیو ○ 1 بی‌طرفانه 2
بدون ذکر نام

impersonal pronoun *noun*

جیناوی بی‌کارا، راناوی بی‌یکه‌ر (*It is snowing*)
○ ضمیر جامد

impersonation /ɪm.pɜːsəˈneɪʃn, US -
'pɜːrs-/ *noun*

1 لاسایی (کردنه‌وه)، خو‌کردنه‌که‌سینکی تر،
خو‌واده‌ره‌هینان، خو‌لن‌گورین 2 که‌سیتی یتدان ○
1 تقلید 2 شخصیت‌دهی

impersonator /ɪm.pɜːsəˈneɪtə(r), US -
'pɜːrs-/ *noun*

لا‌سایی‌که‌روه ○ مقلد
impertinence /ɪm.pɜːtɪnəns, US -'pɜːrtɪn-
/ *noun*, also *impertinency*

1 رووداری، بی‌شهرمی، رووه‌ل‌مال‌راوی 2
پیکه‌وه‌نه‌به‌ستراوی، بی‌پیه‌ده‌ی، ناپیه‌ندیداری،
به‌ریه‌نه‌ده‌دان ○ 1 گستاخی 2 عدم‌ارتباط

impertinent /ɪm.pɜːtɪnənt, US -'pɜːrtɪn-/
adjective

روودار، بی‌شهرم، رووه‌ل‌مال‌راو، بی‌ره‌وشتانه،
بی‌شهرمانه، پیکه‌وه‌نه‌به‌ستراو، بی‌پیه‌ده‌ند،
ناپیه‌ندیدار ○ گستاخ، گستاخانه، بی‌ربط

impertinently /ɪm.pɜːtɪnəntli, US -
'pɜːrtɪn-/ *adverb*

1 رووداران‌ه، بی‌شهرمانه 2 به‌شیوه‌یکه‌ی
ناپیه‌ده‌ندی‌دار، پیکه‌وه‌نه‌به‌ستراوانه ○ 1 گستاخانه
2 به‌طور بی‌ربط

imperturbability /ɪmpɜːˈtɜːbəˈbɪləti, US
-pɜːr,tɜːrb-/ *noun*

به‌گیری، پته‌وی، خودداری، هیمینی،
تیک‌نه‌چوویی، لیل‌نه‌بوویی، مه‌ندی، قورسی،
له‌سره‌خوویی ○ خودداری، تشویش‌ناپذیری

imperturbable /ɪmpɜːˈtɜːbəbl, US -
pɜːr'tɜːrb-/ *adjective*

به‌گیر، پته‌وی، لیل‌نه‌بوو، تیک‌نه‌چوو، هیندی،
فورس، قایم، له‌سره‌خو، مه‌ند، *serene* ○
خوددار، تشویش‌ناپذیر

imperturbably /-əbəl/ *adverb*

به‌گیرانه، له‌سره‌خووانه ○ با‌خونسردی
imperturbation /ɪmpɜːˈtɜːbəʃn/ *noun*

به‌گیری، پته‌وی، خودداری، هیمینی، لیل‌نه‌بوویی،
تیک‌نه‌چوویی، قایمی، مه‌ندی، له‌سره‌خوویی ○
عدم‌تشویش، آرامش

impervious /ɪm.pɜːˈviəs, US -'pɜːrv-/
adjective

1 نده‌لین، دانه‌دهر، لینه‌چوو، به‌نیودانتیه‌ریو،
شی‌ه‌لنه‌گر، داینادا، نایده‌لینتی 2 کارلی‌نه‌کراو،
سهرسه‌خت، خو‌راگر ○ 1 ناتراوا 2 تاثیرناپذیر

imperviously /ɪm.pɜːˈviəsli, US -'pɜːrv-/
adverb

دانه‌دهرانه، خو‌راگرانه، کارلی‌نه‌کراوانه ○ به‌طور
ناتراوا، به‌طور تاثیرناپذیر

imperviousness /ɪm.pɜːˈviəsniəs, US -
'pɜːrv-/ *noun*

نده‌لینتی، دانه‌دهری، لینه‌چوویی، کارلی‌نه‌کراوی،
سهرسه‌ختی، خو‌راگری ○ ناتراوایی، تاثیرناپذیری

impetigo /ɪm.pɪˈtaɪɡəʊ, US -goʊ/ *noun*

(نه‌خو‌شی‌پیشتی) بیرو؟، زه‌ده‌برین، برینه‌زه‌ده
(پنه‌رمه‌ت): له‌لایه‌نه‌وه، له *impetere* لاتین
"به‌لاماردان" (to attack) زرد‌زخم

impetration /ɪm.pɜːˈtreɪʃn/ *noun*

پارانه‌وه، داخو‌ازی، داوین‌گرتن، ده‌سه‌وداوین،
کرووزانه‌وه، تکاو‌خو‌ایشت، لالانه‌وه ○
درخواست، لایه

impetrative /ɪm.pɪˈtreɪtɪv/ *adjective*, also
impetratory

پارانه‌وویی‌یانه، له‌گه‌ل‌پارانه‌وه ○ لایه‌امیز
impetuosity /ɪm.pɛtʃuˈɒsəti, US -'ɑːsəti/

noun, pl. impetuosities

1 خیرا، پهل، لهز 2 به پهل بوون، تاوسه ندن، کم تاقته بوون، بی سه بر بوون 3 توندوتیژی، توندی، هله شه بی، نه ترسی 1 عجله، شتاب 2 عجلو بودن 3 عفت، بی پروایی

impetuous /ɪm'petʃʊəs/ adjective

1 به پهل، تاوسه ندوو، سه رشیت، کم مؤله ت، (به) سرتاو، ده ست و بر د، هله سه نکتر او، بی بیرلن کردنه وه، سه رچل، هله شه 2 توند، سهخت: **an impetuous decision** 1 عجلو، شتاب زده، نسجده، بی پروا 2 شدید

impetuously /ɪm'petʃʊəsli/ adverb

سه رشیتانه، به پهل 1 عجلانه

impetuousness /ɪm'petʃʊəsənəs/ noun

پهل، لهز، تار، وه خو که وتن، کم مؤله تی، ده ست و بر د (کردن)، بی بیرلن کردنه وه، سه رچلی، هله شه بی 1 عجله، شتاب زدگی، بی پروایی

impetus /ɪm'pɪtəs/ noun, pl. impetuses

1 هیز، گور، تین، گوزم، هیز یا گوری جوولاندن، هیزی رادن، ته کان، تهوزم، پال، جووله، بزوات 2 هاندن، بزوتنه، پالسنر، **incentive** **The debate seems to have lost stimulus: much of its initial impetus** 1 نیرو، حرکت، نیروی حرکتی، جنبش 2 محرک، انگیزه

impi /ɪm'pi/ noun, pl. impis

دهسته ی شهر کهرانی **Zulu** 1 گروه مبارزان زولویی

impiety /ɪm'paɪəti/ noun, pl. impieties, also impiousness

بی دینی، خودانه ناسی، دینداری، کفر، بی دیزی (به) خودا و دین، ناشوکرانه بیزی 1 لامذهبی، کفر، ناسپاسی

impingement /ɪm'pɪndʒmənt/ noun

1 کاریگری، شوین دانان، باندور 2 لیک که وتن، به ریه که وتن 3 دهس دریژی 1 تأثیر 2 برخورد 3 تجاوز

impious /ɪm'piəs, US ɪm'paɪəs/ adjective

دیند، بی دین، لادین، کافر، خراب، ناپارایزگار، خودانه ناس، بی دیزی کفر (به خودا و دین)، ناشوکرانه بیز، به حق نه زان، **irreverent** 1 لامذهب، کافر، بی تقوا، ناسپاس

impiously /ɪm'piəsli, US ɪm'paɪəsli/ adverb

بی دینانه، لادینانه، له رووی بی دینی (به وه) 1 به طور لامذهب

impish /ɪm'piʃ/ adjective

ناجسن، شه یتان، نگریس، به دره سه نه: **an impish look** 1 تخس، شیطان

impishly /ɪm'piʃli/ adverb

شه یتانانه، شه یتان ناسا، ناجسنانه، ووده ناسا 1 شیطان وار

impishness /ɪm'piʃnəs/ noun

شه یتانی، ناجسنی، به دره سه نی 1 شیطان متشی

implacability /ɪm'plækə'bɪləti/ noun

که لله ره قی، سه رسهختی، لایی، رقابوی بوون، دلره قی، رق نه ستووری 1 سازش ناپذیری

implacable /ɪm'plækəbl/ adjective

که لله ره قی، سه رسهخت، لا، رقابوی، دلره قی، ناشتی نه کردوو، رق نه ستوور: **an implacable She** 1 **implacable hatred** 1 **enemymained-placable** 1 سازش ناپذیر، سنگدل

implacably /ɪm'plækəbl/ adverb

که لله ره قانه، سه رسهختانه، نه سازاوانه 1 به طور سازش ناپذیر

implacental adjective

بی ناو له منال، بی زامال 1 بدون جفت

implant /ɪm'plɑnt, US -plɑnt/ noun

1 (یزشکی) چاندن، رواندن، تین کردنه وه، به یوه ست، چه قاندن 2 شتی به یوه ست، چاندن، تین کراوه 1 پیوند 2 چیز پیوندی

implantation /ɪm'plɑnt'eɪʃn, US -plɑnt-/ noun

(یزشکی) چاندن، رواندن، به یوه ست (دان)، تین کردنه وه، به یوه ست، چه قاندن، له چی دانان: **the ion of the fertilized ovum** 1 پیوند، غرس

implausibility /ɪm'plɔzə'bɪləti/ noun

به سندنه کراوی، ناژی رانه بوون 1 غیر قابلیت قبول، غیر معقول بودن

implausible /ɪm'plɔzəbl/ adjective

ناراسته قینه، باوه پینه کراو، له راستی به دور، به سندنه کراو، قه بوول نه کراو، ناژی رانه، ری تینه چوو 1 غیر واقعی، غیر معقول، غیر محتمل

implausibly /ɪm'plɔzəbli/ adverb

به سندنه کراوانه 1 به طور غیر قابل قبول

implement /ɪm'plɪmənt/ noun

1 کهره سه، شماراز، شمیر، هه جعت، نه سپاپ، هو (کار) 2 جنبه جی کردن یان رایه راندنی به یمان یا به لینی 1 ابزار، وسیله 2 ایفا یا اجرای تعهد

implemental /ɪm'plɪməntl/ adjective

کهره سه بی، نامیزی، شمارازی 1 ابزاری

implementation /ɪm'plɪmənt'eɪʃn/ noun

جنبه جی کردن، رایه راندن، کردن، به جی هینان، هینانه دی، پیاده کردن، نه نجام دان: **the implementation of the new system** 1 اجرا، تحقق

impletion /ɪm'pli:ʃn/ noun

داگرتن، بر کردن 1 عمل پر کردن

implication /ɪm'pli:k'eɪʃn/ noun

1 پیوه کردن، تووش کردن، تووش بوون، تیوه گلان 2 واتای ناراسته خو، لاواتا، ناماوه، نیشانه، واتیکه یاندن، گه یاندن، چه مک 3 له خو گرتن، تیابوون 1 گرفتار سازی، گرفتاری 2 معنی

ضمی. مفهوم 3 تضمین، استلزام
implicational *adjective*
 سهر به **implication** ○ وابسته به
implicative /ɪmˈplɪkətɪv/ *adjective*
 تیکه یته، واتیکه یته، واگه یته، نامازی تیکه،
 گه یته **adv**
implicatively *adverb*
 (implicativeness *n*) فهمانده، دلالت کنده
implicit /ɪmˈplɪsɪt/ *adjective*
 1 شاروه، نامازه ییکراو، ناراسته وخو، له بنه وه 2
 نالوز، ینجه لایینج، تیک نالو، لیک نالو،
 لیک نالو سکاو، ینجه لایینج، له به ک یچراو،
 له به ک نالو، ره ها، بی نه ملاونه ولا، ره به،
 بی چه ندوچون، پر سیاره هلنه گر، گومان هلنه گر،
 نه او 3 پتهو (نه رته): له **implicite** فدره نسی
 یا **implicitus** لایین، شیوه ی دواتری
 1 **entwined** **implicatus** ○ ضمی، تلویحی
 2 پیچیده، درهم بافته 3 مطلق ○ راسخ
implicit belief *noun*
 باوه ری پتهو ○ عقیده ی راسخ
implicit criticism *noun*
 ره خته ی ناراسته وخو، لاره خته ○ نقد تلویحی
implicit faith *noun*
 باوه یان پروای پتهو ○ ایمان راسخ
implicit threat *noun*
 لاهه ره شه، هه ره شه ی ناراسته وخو، هه ره شه ی
 له بنه وه ○ تهدید ضمی
implicit trust *noun*
 راسته قینه ی ناراسته وخو ○ حقیقت ضمی
implicitly /ɪmˈplɪsɪtli/ *adverb*
 1 ناراسته وخو یانه 2 بی نه ملاونه ولا ○ 1 به طور
 ضمی 2 به طور مطلق
implicitness /ɪmˈplɪsɪtnəs/ *noun*
 ناراسته وخو یی ○ ضمی بودن
implied *adjective*
 شاروه، ناراسته وخو، نادیار، نااشکرا ○
 تلویحی، ضمی
impliedly *adverb*
 به شیوه یکی شاروه، ناراسته وخو یانه ○ به طور
 تلویحی
imploration /ɪmˈplɔːreɪʃn/ *noun*
 بارانه وه، لالانه وه، دهس ماچ کردن، کرو زانه وه،
 نکاو خواشنت، دهسه وداوین، داوین گرتن،
 داخوازی، داوا ○ التماس، لابه، درخواست
imploring *adjective*
 داوین گرانه، به بارانه وه: - **She gave him an**
imploring look ○ ملتمانه
imploringly *adverb*
 داوین گرانه، داوین گیرانه، به بارانه وه ○ ملتمانه
implosion /ɪmˈpləʊzən, US -ˈpləʊ-/ *noun*
 1 ته قینه وه، په قین، پرش ویلا بونه وه 2
 نیوه ته قینه وه، ته قینه وه له نیوه وه 3 دارووخاندن،

تیکدان، تیک ته پاندن ○ 1 انفجار 2 انفجار درونی
 3 تخریب
implosive *adjective*
 (دهنگ ناسی) ته قینه وه یی ○ انفجاری
impolicy /ɪmˈpɔːlsɪ/ *noun*
 رامیاری نادروست، سیاستی هله و جهوت ○
 سیاست غلط
impolite /ɪmˈpəˈlaɪt/ *adjective*
 بی نه وهشت، بی ماریفت، روودار، بی نه دهه،
 بی نه وهشانه، به رووداری: **Some people think**
it is impolite to ask someone's age
 بی ادب، بی ادبانه
impolitely /ɪmˈpəˈlaɪtli/ *adverb*
 بی نه وهشانه ○ بی ادبانه
impoliteness /ɪmˈpəˈlaɪtnəs/ *noun*
 بی نه وهشتی، بی نه دهه یی، بی ماریفتی، ناماقوولی
 ○ بی ادبی، بی نزاکتی
impolitic /ɪmˈpəˈlaɪt/ *adjective*
 نازی رانه، باش نییه، ناپیوست، نابه چی، نااقلاسه،
 هه له سه نگینراو: **It would have been -olitic**
to refuse his offer ○ نامقول، ناخرمدندان
impolitely /ɪmˈpəˈlaɪtli/ *adverb*
 (به شیوه یکی) نازی رانه ○ به طور نامقول
imponderability /ɪmˌpɒːndəˈrəːbɪlɪti, US
 -ˈpɑːn-/ *noun*
 له لیکدانه ونه هاتوو یی، لیکه ونه دراو یی،
 هه له سه نگینراو یی، نه کیشراو یی ○ غیر قابلیت
 محاسبه، سنجش ناپذیری
imponderable /ɪmˈpɒːndərəbl, US -
 ˈpɑːn-/ *adjective, noun*
adj سووک، له لیکدانه ونه هاتوو،
 پیش بینی نه کراو، لیکه ونه دراو، هه له سه نگینراو،
 نه کیشراو، سه خته بو لیکدانه وه یان هه له سه نگاندن
n شستی هه له سه نگینراو ○ **adj** فاقد وزن
 محسوس، غیر قابلیت محاسبه، سنجش ناپذیر **n** چیز
 غیر قابل محاسبه
imponderably /ɪmˈpɒːndərəbli, US -
 ˈpɑːn-/ *adverb*
 هه له سه نگینراوانه، به شیوه یکی لیکه ونه دراو
 ○ به طور غیر قابل محاسبه
import /ɪmˈpɔːt, US ˈɪmˈpɔːrt/ *noun*
 1 (زورتر له کو) هاورده (مهنی)، که لویه لی
 هاتوو یان گه یشتو 2 گرنگی، ینشهم بیون 3
 واتا، مانا، چه مک، نیوه روک 4 هیتانه زووره وه،
 هیتانه نیوه وه ○ 1 واردات 2 اهمیت 3 معنا،
 مضمون 4 عمل وارد کردن
importable /ɪmˈpɔːtəbl/ *adjective*
 دیرته زووره وه، بو هیتانه نیوه وه ده یی ○ قابل
 وارد کردن
importance /ɪmˈpɔːtns, US -ˈpɔːrt-/ *noun*
 گرنگی، گرنگی به تی، گهم، ینشهم بیون.

دهس رویشتوویی، بایهخ، حورمهت، ریز
اهمیت، نفوذ، اعتبار، قدر

important /ɪm'pɔ:nt/, US -'pɔ:rt-/
adjective

گرتنگ، به گم، پشهم، بهر که فتی، دهس رویشتو،
به بایهخ، جینی باوه: *I have an important announcement to make*
importantly /ɪm'pɔ:ntli/, US -'pɔ:rt-/
adverb

گرتنگ نه وه که، دهس رویشتوانه: *She was sitting importantly behind a big desk*
مهم این که، به طور بانفوذ

importation /ɪm'pɔ:tʃən/, US -'pɔ:t-/
noun

هیتانه ژووره وه، هیتانه نیوه وه، هاورده
کردن، واردات

imported *adjective*

هاورده، هاورده بی، وارداتی
importer /ɪm'pɔ:tə(r)/, US -'pɔ:rt-/ *noun*

هاورده وان، تمیزتر، ژووره نهر، واردکننده
importunate /ɪm'pɔ:tʃənət/, US -'pɔ:rt-/
adjective

هه تهر، سوور، شیلگیر، سمنج، له سر سوور،
تن هه لکتلاو، پی چه قین، لاسار، لاسارانه:
importunate creditors مصر، مصرانه

importunately /ɪm'pɔ:tʃənəli/, US -'pɔ:rt-/
adverb

لاسارانه، شیلگیرانه، سمنجانه، مصرانه
importunity /ɪm'pɔ:tʃu:nəti/ *noun, pl. importunities*

سوور بوون، هه تهری، پی داگرتن، تن هه لکتلاوی،
لاساری، شیلگیری، سمنجی، ابرام، اصرار

imposing /ɪm'pəʊzɪŋ/, US -'pəʊz-/
adjective

به سام، به شکو، سامدار، پر نه ندیش، به هه بیته،
سهر، دهس رویشتو: *a grand and imposing building*
بالبهت، بانفوذ

imposingly /ɪm'pəʊzɪŋli/, US -'pəʊz-/
adverb

سامدارانه، به سامه وه، به طور البهت
imposition /ɪm'pə'zɪʃn/ *noun*

1 (یاج) دانسان 2 له سر دنانان، داسه باندن،
خسته سهر، شتی داسه یاو، یار: *the imposition of martial law*
3 قیل، فریو، که له ک 4
تعمی یانه، ته زانه (مه شقی زیادی که بو
نمی کردنی شاگرد دانراوه) 1 (مالیات) وضع
2 تحمیل، چیز تحمیلی 3 کلک 4 ایمپوزیسیون

impossibility /ɪm'pɔsə'bɪləti/, US -'pɔ:sə-/
noun

له کردن نه هاتوویی، نه شیایو، نه بوونی، شتی
نه کراو یان نه بوو، کاری له کردن نه هاتوو یان

نه کرد، عدم امکان، چیز غیر ممکن
impossible /ɪm'pɔsəbl/, US -'pɔ:s-/
adjective

نه کرد، له کردن نه هاتوو، نابی، ناکرتی، نه بوونی،
نه شیایو، سهخت، گران، دژوار، چه توون،
له ده بر دن نه هاتوو، ناهو میدکهر، ده رنابری،
هه لناکرتی: *Honestly, you're -e at times!*
ناممکن، نامیر، غیر قابل تحمل، مشکل

impossibly /ɪm'pɔsəbli/, US -'pɔ:s-/
adverb

نه شیایوانه، نه کردانه: *an -ssibly difficult problem*
به طور غیر ممکن

impost /ɪm'pəʊst/ *noun*

1 باج یان ههر پاره ییکی زوره ملی و 2 (له
پیشتر کنی ته سپ سوار) باری که وه ک
پارسه نگ و راست کردنه وهی له ته سپیکی
چالاک تر ده نری 1 مالیات یا هر پرداخت
اجباری دیگر 2 ایمپوست

impost /ɪm'pəʊst/ *noun*

(بیناسازی) شویتی راگیر بوونی هه ریه که له
دووسری تاق یان که وانه له سر کوله که یان
پایه ی لاوه کی 1 پاکار قوس

imposter = impostor
impostor /ɪm'pɔstə(r)/, US -'pɔ:s-/ *noun*

ته له ک باز، دهسیر، فیله باز، عیار 1 شاید
imposture /ɪm'pɔstʃə(r)/, US -'pɔ:s-/
noun

دهسیری، فیله بازی، فروفیل، عیاری 1 شاید
impotence /ɪm'pɔtəns/ *noun*

1 نه توانی، په ک که وتوویی، له کار که وتوویی،
بی هیزی، داساوی، هیچ له دهس نه هاتوویی،
به یده سی، (هیچ) پینه کراوی، دهس و سانی 2
په ک که وتوویی سیکسی، سپس به ست،
پیاوه تی نه مان: *male impotence* 1 ناتوانی،
عجز 2 غن

impotent /ɪm'pɔtənt/ *adjective*

1 نه توان، په ک که وتوو، بی هیزی،
هیچ له دهس نه هاتوو، بیکاره، (هیچ) پینه کراو،
به یده سی، داساو، دهس و سان 2 په ک که وتوویی
سیکسی، پیاوه تی نه مانو، که مه رست 1
ناتوان، عاجز، ضعیف 2 غین

impotently /ɪm'pɔtəntli/ *adverb*

په ک که وتووانه، داماوانه 1 عاجزانه
impoundment *noun*

زهوت کردن، داگیر کردن، (لی) گرتن، گل دانه وه،
پنه دانه وه 1 ضبط، توقیف

impoverished /ɪm'pɔvərɪʃt/, US -'pɔ:v-/
adjective

1 هه زار، فه قیز (که وتوو)، دهسته نگ: *the impoverished areas of the city*
2 *impoverished areas of the city* هیزی بر او،
ست، بی بر ست، بی مایه 1 1 فقیر 2 ضعیف

impoverishment *noun*

ههزاری، دهسته‌نگی، فقیری، ته‌داری ۱ فقیر

impracticability /ɪmˈpræktɪkəˈbɪləti/ *noun*

له‌کردن نه‌هاتوویی، نه‌کردنیتی، نه‌کراوی، له‌جینه‌جی نه‌هاتوویی ۱ غیر عملی بودن

impracticable /ɪmˈpræktɪkəbl/ *adjective*

1 نه‌کرد، ناکرده‌نی، نه‌کردنی، له‌کردن نه‌هاتوو، نه‌کراو، له‌جینه‌جی نه‌هاتوو، کاری بی‌ناکری، جینه‌جی نابیی، ناکرداری 2 چه‌توون، هه‌له‌ت، سه‌خت، دژوار ۱ غیر عملی 2 غیر قابل عبور

impracticably /ɪmˈpræktɪkəblɪ/ *adverb*

نه‌کردانه، به‌شیوه‌یه‌کی نه‌کرد ۱ به‌طور غیر عملی

impractical /ɪmˈpræktɪkəl/ *adjective*

1 نه‌کرد، ناکرده‌نی، ناکرداری، جینه‌جی نه‌بوو، به‌هواوه‌شینه‌وه، له‌کیس ناچی، به‌ر تیه‌یه‌یی کات و زهمان ناکه‌هوی ۱ اسقاط‌نشینی، غیرمشمول مرور زمان

impracticality /ɪmˈpræktɪkəˈlɪti/ *noun*

1 نه‌کردی، ناکرده‌نیتی، ناکرداریتی، جینه‌جی نه‌بوون، جینه‌جی نه‌بوویی، به‌هواوه‌یی: She explained to her superiors the - 2 acticality of such a project هیچ‌له‌ده‌س نه‌هاتوویی، به‌کارنه‌هاتوویی ۱ غیر عملی بودن 2 بی‌عرضگی

impractically /ɪmˈpræktɪkəlɪ/ *adverb*

نه‌کردانه، به‌شیوه‌یی که جینه‌جی نابیی ۱ به‌طور غیر عملی

imprecation /ɪmˈpriˈkeɪʃn/ *noun*

1 جیتیو، دژوین، سخیف 2 دوعا(لی کردن)، سنگ‌لی کوتان، به‌خوازی، (به) له‌عنه‌ت(کردن) ۱ ناسزا، فحش 2 لعنت

imprecise /ɪmˈpriˈsaɪs/ *adjective*

1 لیل، ته‌ماوی، نه‌روون، ته‌زمه، نادیار، ناروشن، نااشکرا؛ به‌وردی نه‌کراو، نادروست، 2 an imprecise estimate :inaccurate, vague information 3 imprecise 2 شینواو (imprecisely adv) 1 مهم، غیر صریح؛ نادقیق 3 آشفته

imprecision /ɪmˈpriˈsɪʒn/ *noun*

1 لیلی، ته‌ماوی‌بوون، نه‌روونی، ته‌زمه‌یی، ناالوسکاوی، له‌روونه‌بوون، ناروشنی، نااشکرا؛ به‌وردی نه‌کراوی، سه‌رنج‌پینه‌دراو، وردنه‌بوونه‌وه 1 ابهام، عدم صراحت؛ عدم دقت

impregnability /ɪmˈpregnəˈbɪləti/ *noun*

له‌گرتن نه‌هاتوویی، له‌شکان نه‌هاتوویی، پته‌وی، نه‌گیری، نه‌گیراوی، نه‌به‌زیوی، توکمه‌یی، دزه‌تینه‌کراوی ۱ تسخیرناپذیری

impregnable /ɪmˈpregnəbl/ *adjective*

له‌گرتن نه‌هاتوو، له‌شکان نه‌هاتوو، توکمه، قایم، نه‌گیر، نه‌گیراو، پتهو، نه‌به‌زیو، دزه‌تی نه‌کراو ۱

impregnably /ɪmˈpregnəblɪ/ *adverb*

له‌شکان نه‌هاتووانه، به‌شیوه‌یه‌کی له‌شکان نه‌هاتوو ۱ به‌طور تسخیرناپذیر

impregnation /ɪmˈpregˈneɪʃn/ *noun*

1 پیتاندن، چاک‌کردن، چاتین 2 خووساندن، تن‌هه‌لکیشان 3 باراوکردن، تیراندن، پراندن ۱ بارورسازی 2 آغشتن 3 اشباع

impresario /ɪmˈpreˈsɑːriəʊ, US -riəʊ/ *noun, pl. impresarios*

1 هه‌لسووهرتەر، به‌ریوه‌بهر، manager, director 2 دهره‌پنهر (شانو، کونسیرت و هتد) ۱ مدیر 2 کارگردان

imprescriptible /ɪmˈpriˈskriptɪb(ə)/ *adjective*

(ماف) ناچی، ناسوونی، به‌تال نابیی، هه‌لناوه‌شینه‌وه، له‌کیس ناچی، به‌ر تیه‌یه‌یی کات و زهمان ناکه‌هوی ۱ اسقاط‌نشینی، غیرمشمول مرور زمان

impress /ɪmˈpres/ *noun*

مور، سه‌قل، شوین، مۆرک، نشانه ۱ مهر، اثر

impressed /ɪmˈprest/ *adjective*

کارتی‌کراو، کارلی‌کراو، شوین له‌سرداتراو ۱ تحت تاثیر قرار گرفته

impressibility /ɪmˈpresəˈbɪləti/ *noun*

زووکارتی‌کراو، کارلی‌کراو، هستیاری ۱ تاثیرپذیری

impressible /ɪmˈpresəbl/ *adjective*

زووکارتی‌کراو، کارلی‌کراو، هستیار ۱ تاثیرپذیری

impression /ɪmˈpreʃn/ *noun*

1 باندور، شوین، نیشانه، سه‌قل، مۆرک 2 کاریگه‌ری، کارتیی کردن، کارلی‌کردن 3 هه‌ست 4 بۆچوون، دیتن، بیرۆکه: a general/an overall impression 5 چاب، ژماره‌ی نه‌و کۆبی‌بانە‌ی که به جاری له چاپ دینه‌ده‌ری 6 ده‌مه‌لاسکی، لاسایی 7 نیشانه‌کردن، دیاری کردن ۱ اثر 2 تاثیر 3 احساس 4 برداشت، تصور 5 چاپ 6 تقلید 7 نشان‌گذاری

impressional *adjective*

سه‌ریه impression ۱ وابسته به impression

impressionability /ɪmˈpreʃənəˈbɪləti/ *noun*

زووکارتی‌کراو، کارلی‌کراو، هستیاری ۱ تاثیرپذیری

impressionable /ɪmˈpreʃənəbl/ *adjective*

زووکارتی‌کراو، کارلی‌کراو، هستیار، ناسک ۱ تاثیرپذیر

impressionably /ɪmˈpreʃənəblɪ/ *adverb*

زووکارتی‌کراوانه ۱ به‌طور تاثیرپذیر

impressionism /ɪmˈpreʃənɪzəm/ *noun*

ئیسیر سیونیزم، بۆچوون‌گه‌ری، بۆچوون‌خوازی

تسخیرناپذیر

دریافت‌گری
impressionist /im'preʃənɪst/ *noun*
adjective

n نیمپرسیونیست، بؤچوون گەر، بؤچوون خواز
adj نیمپرسیونیستی، بؤچوون گهری یانه
 دریافت‌گر *adj* دریافت‌گرایانه

impressionistic /,ɪmpresʃə'nɪstɪk/ *adjective*

نیمپرسیونیستی، بؤچوون گهریانه، سه‌ره
 بؤچوون خوازی یا نیمپرسیونیزم؛ به‌ی ناوربدنی
 ورده‌کاری دریافت‌گرانه؛ بدون ذکر جزئیات

impressionistically /,ɪmpresʃə'nɪstɪkli/ *adverb*

(به شیوه‌ی) بؤچوون گهرانه (به‌طور)
 دریافت‌گرانه

impressive /ɪm'presɪv/ *adjective*

1 به‌سام، سامدار، به‌نه‌ندیش، به‌ده‌ییته،
 به‌شوکت، مه‌زن، گهوره، به‌شکو 2 کاریگر،
 شوین‌دانه‌ر 3 شیاوی به‌سن، باش، جنی
 بیا‌ه‌لدان یا سناشت: *an impressive display*
 1 باله‌ت 2 مؤثر 3 تحسین‌برانگیز

impressively /ɪm'presɪvli/ *adverb*

کاریگرانه: *organized impressively*
 1 به‌طور مؤثر *impressively high*

impressiveness /ɪm'presɪvnəs/ *noun*

1 گهوره‌یی، سامداری، مه‌زنی، به‌سامی، نه‌ندیش،
 سام 2 کاریگری 1 عظمت، ابه‌ت 2 تأثیر

impression *noun*

1 ده‌س‌به‌س‌راگرن، داگیرکردن، زه‌وت‌کردن،
 لی‌سه‌ندن 2 ره‌ش‌گیری (بؤ‌نه‌رت‌ش یان هیزی
 ده‌ریایی) 1 مصادره 2 ای‌پرسنت

imprest *noun*

پیشه‌کی، یارمه‌تی، قهرز پیش‌پرداخت، ماعده

imprimatur /,ɪmpri'mɑ:tə(r)/ *noun*

1 ده‌ستوری چاپ (ب.ت. له لایه‌ن کلیه‌ی
 کاتولیکی رۆمه‌وه) 2 (خوازه) (ده‌ستوری)

به‌سندکردن، ریک‌که‌وتن، مؤرکردن: *The project cannot go ahead without the*

imprimatur of the Treasury (له لاتین "با
 چاپ بی") 1 اجازه‌ی چاپ 2 تأید، تصویب

imprimis /ɪm'praɪmɪs/ *adverb*

(لاتین) به‌کدم، له سه‌ره‌تادا، هه‌وله‌ن اولاً

imprint /'ɪmprɪnt/ *noun*

1 کاریگری، شوین‌دانان 2 شوین، مؤرک،
 شەقل، جی: *the imprint of a foot in the sand*

3 ناویشانی بلاوکه‌روه، موری ده‌زگای
 بلاوکه‌روه یان چاپ‌کەر که ده‌نری به‌پشت

کتیبه‌وه: *They publish under several -rints*

1 تأثیر 2 رد 3 مشخصات ناشر، ای‌پرنت

imprinting *noun*

(ده‌روون‌ناسی) نیمپرسینگی نقش‌پذیری

imprisonment /ɪm'prɪznmənt/ *noun*

زیندان، به‌ندی‌خانه، گرتووخانه زندان

impro *noun, pl. impro*

(تافه‌رمی) *improvisation* ب.ت. وه‌ک شیوه
 و تکیکیکی شانوگهری ای‌پرو

improbability /ɪm,prɒbə'bɪləti, US -
 ,pra:bə-/ *noun*

رئ‌تینه‌چووی، له‌وه‌نه‌چووی، نه‌شیاوی، شتی
 نه‌شیاو، کاری رئ‌تینه‌چوو عدم احتمال، چیز
 نامحتمل

improbable /ɪm'prɒbəbl, US -'pra:b-/ *adjective*

رئ‌تینه‌چوو، له‌وه‌نه‌چوو، دور، شتی
 رئ‌تینه‌چوو، شتی نه‌شیاو، کاری رئ‌تینه‌چوو،
 رووداوی رئ‌تینه‌چوو، له‌وه ناچن راست بی یان

روودا، *It is an improbable story: unlikely*
all sounded highly improbable نامحتمل،
 چیز نامحتمل، رویداد نامحتمل

improbably /-əbli/ *adverb*

رئ‌تینه‌چووانه، رئی‌تیناچن، له‌وه ناچن (به
 طور نامحتمل)

improbability /ɪm'prɒbəbəl/ *noun*

(فهرمی) ناهه‌راستی، سه‌رچه‌وتی، ده‌س‌ییسی،
 dishonesty, wickedness عدم صداقت،
 عدم امانت

impromptu /ɪm'promptju:, US -
 'pra:ptu:/ *adjective, adverb*

بین‌ناماده‌کاری، سه‌رنیی، به‌ربووره، بی‌پلان‌ریزی
 (پیشوو) فی‌الداهه

impromptu /ɪm'promptju:, US -
 'pra:ptu:/ *noun*

کاری که به‌بین‌کردنه‌وه و به‌پیتی وه‌خت
 کراوه، نیمپرومپتو، ای‌پرومپتو، باده‌نوازی

improper /ɪm'prɒpə(r), US -'pra:p-/ *adjective*

1 نه‌گونجاو، بیجی، نه‌شیاو، ناره‌وا، لینه‌وه‌شیاو،
 نالیوه‌شیاو، نابه‌جن، ناله‌بار، نادرست، جوان‌نییه،
 هه‌له، جه‌وت 2 ناحه‌ز، هه‌رزه، ناشیرین، دزیو

1 نامناسب، ناصحیح، غلط 2 زشت، زنده

improper fraction *noun*

که‌رتی گه‌وره‌تر له زیره، که‌رتی ناراسته‌قینه
 (3/4) کسر ناسه

improperly /ɪm'prɒpəli/ *adverb*

نه‌گونجاوانه، به‌شیوه‌ی‌کی نه‌شیاو: *to behave*
He was improperly dressed 1 *improperly*
 for the occasion به‌طور نامناسب

impropriety /,ɪmprə'praɪəti/ *noun, pl. improprieties*

1 لینه‌وه‌شیاوه‌یی، نه‌گونجاوی، ناجاوانی،
 نادرستی، ناره‌وا‌یی، ناله‌باری، بی‌جییی 2
 هه‌لس‌وکه‌وتی نادرست یان ناحه‌ز، کرده‌وه‌ی

ناپسند 1 ناپرازندگی، بی‌مناسبتی، نادرستی 2 رفتار ناشایست

improvability /ɪmˈpru:vəˈbɪləti/ noun

له‌چا(ک) پوونه‌هاتوویی، له‌چا(ک) کردن‌هاتوویی ٭ بهبودپذیری، اصلاح‌پذیری

improvable /ɪmˈpru:vəbl/ adjective

له‌چا(ک) پوونه‌هاتوو، چا(ک) ده‌بی، شیاوی چاک‌بوونه، چاک‌ده‌کری، شیاوی چاک‌کردن، له‌چا(ک) کردن‌هاتوو ٭ بهبودپذیر، اصلاح‌پذیر

improved adjective

باش‌تر له‌جاران، چا(ک)‌تر له‌پیشوو ٭ بهتر از قبل

improved seed noun

تووی چاک‌کراو (له‌باری فیزیکی و بوم‌اوی‌یه‌وه) ٭ بذر اصلاح‌شده

improvement /ɪmˈpru:vmənt/ noun

1 چاک‌بوونه، چاتر‌بوونه، باش‌تر‌بوونه: Sales figures continue to show signs of improvement 2 چاک‌کردن 3 پیش‌ه‌چوون، پیش‌کوتن، ناوه‌دانی 4 داهینانی باش‌تر ٭ 1 بهبود 2 اصلاح 3 پیشرفت 4 اختراع بهتر

improvidence /-əns/ noun

ده‌سیلاو، کورت‌بینی، بی‌مشووری، بی‌برنامه‌یی (بو‌داهاتوو)، پیاکشی، لڼ‌راکیشان: the problems created by the king's extravagance and improvidence ٭ ول‌خرجی، عدم‌مال‌اندیشی

improvident /ɪmˈprɒvɪdənt, US -ˈprɑ:v-/ adjective

ده‌سیلاو، کورت‌بین، بی‌مشوور، بی‌برنامه (بو‌داهاتوو)، داهاتوونه‌بین، پیاکیش ٭ ول‌خرج، نامال‌اندیش

improvidently /ɪmˈprɒvɪdəntli, US -ˈprɑ:v-/ adverb

بی‌مشوورانه ٭ بدون‌مال‌اندیشی

improvisation /,ɪmˈprɒvəˈzeɪʃn, US

٭ improvisation /ɪmˈprɑ:vəˈzeɪʃn/ noun

بی‌ناماده‌کاری، سه‌ریزی، خوویزی، سه‌ره‌م‌بندی ٭ فی‌ال‌باده، بدیهه‌گویی

improvisator noun

خوویز ٭ بدیهه‌گو

improvisatorial /ɪmˈprɑ:vɪzəˈto:riəl/

adjective

خوویزی‌یانه ٭ وابسته به بدیهه‌گویی

imprudence /-ns/ noun

بی‌ته‌گیری، هله‌شه‌یی، سه‌رجلی، لیک‌نه‌دانه‌وه، بی‌فکری، کاری نازی‌رانه ٭ بی‌احتیاطی، بی‌فکری، عمل غیرعقلانه

imprudent /ɪmˈpru:dnt/ adjective

هله‌شه، سه‌رجل، سه‌ره‌زو، بی‌لیک‌دانه‌وه،

هله‌سه‌نگاندوو، بی‌ته‌گیر: an imprudent investor ٭ بی‌احتیاط، بی‌تدبیر

imprudently /ɪmˈpru:dntli/ adverb

هله‌شه‌انه، له‌رووی سه‌رجلی (یه‌وه) ٭ از روی بی‌احتیاطی

impudence /-əns/ noun

بی‌شرمی، رووداری، بی‌حجابی، ناوه‌سوویی، هه‌ره‌یی، رووه‌له‌مال‌راوی: He had the impudence to correct me ٭ وقاحت، بی‌شرمی، گستاخی

impudent /ɪmˈpjədənt/ adjective

بی‌شهرم، بی‌حیا، هه‌ره‌ه، رووه‌له‌مال‌راو، ناوه‌سوو، روودار، هه‌ره‌زانه، روودارانه: an impudent young fellow ٭ وقیح، گستاخ، بی‌شرم، گستاخانه

impudently /ɪmˈpjədəntli/ adverb

بی‌شهرمانه، هه‌ره‌زانه ٭ گستاخانه

impugnation /,ɪmpəˈɡneɪʃn/ noun, also impugnment

به‌دروخ‌سته‌وه، ره‌ت‌کردنه‌وه، ره‌ددانه‌وه، به‌ریج‌دانه‌وه

impugner: impugnable adj ٭ (impugnment n) تکذیب

impuissance /ɪmˈpjuaɪsəns, -ˈpwɪs-, -ˈpwɪs-/ noun

لاوازی، کزی، سستی، بی‌هیزی، نه‌توانی ٭ ضعف، سستی

impuissant /ɪmˈpjuaɪs(ə)nt, -ˈpwɪs-, -ˈpwɪs-/ adjective

لاواز، کز، سست، بی‌هیز، نه‌توان، بی‌پرست ٭ ضعیف، ست

impulse /ˈɪmpʌls/ noun

1 ته‌کان، جووله، بزوات، گوږ، زهره 2 نکه، مه‌یل، گز، هه‌وه‌س، نیشیا، حمز: He had a sudden impulse to stand up and sing ٭ I resisted the impulse to laugh 3 هاندان، گور، پال، پالنان، پالنه‌ر، هاندەر، هتوږ، دنه ٭ 1 تکان، جنبش، ضربه 2 هوس 3 تحریک، انگیزش، انگیزه

impulse buying noun

کری بی‌برنامه، کری بی‌خوشی ٭ خرید تصادفی

impulsion /ɪmˈpʌlʃn/ noun

1 بالنان، پال‌پنوه‌نان، گور، نه‌وزم، جووله، بزوات، ته‌کان 2 بزواندن، هاندان ٭ 1 رانش، حرکت، تکان 2 انگیزش، تحریک

impulsive /ɪmˈpʌlsɪv/ adjective

1 بزویته‌ری کت‌ویری (یان بی‌یرلن‌کردنه‌وه)، کارکردنی له‌پریکا، له‌ناکاو کار ده‌کا یان نه‌جوولیتنه‌وه، نیشو‌به‌ر، پال‌پنوه‌نه‌ر، هاندەر، پالنه‌ر، هاندەرانه: 2 an impulsive decision ٭ لیکه‌وه‌ندراو (impulsivity n)

○ 1 محرک آتی، سوق دهنده، انگیزی 2 نسنجیده
impulsively /ɪm'pʌlsɪvli/ *adverb*
 به پدله، به شیوه یه کی لیکه و نه دراو ○ به طور نسنجیده

impulsiveness /ɪm'pʌlsɪvnəs/ *noun*
 پالنان، هاندان، بزواندن ○ انگیزش

impunity /ɪm'pjʊnəti/ *noun*
 به خشران، جه به (کران)، سزانه دران ○ معافیت، بخشودگی

impure /ɪm'pjʊə(r), US ɪm'pjʊr/ *adjective*
 1 پیس، ناخاوین، چلکن، گلاو، گهمار، ناپاک، ناخهز، داوین پیس، ناشیرین، هه رزه 2 تیکهل، ناپوخت، ناپه تی 3 (زمان) ناپه تی، ناره سمن ○
 1 آلوده، کیف، نجس، بی عفت، زشت 2 ناخالص 3 ناسره

impurely *adverb*
 تیکه لانه، به شیوه یه کی ناپه تی، به شیوه یه کی پیس یا ناپاک ○ به طور ناخالص، به طور ناپاک
impurity /ɪm'pjʊəreɪti, US -'pjʊr-/ *noun, pl. impurities*

1 پیسی، ناخاوینی، چلکنی 2 تیکه لسی، ناپوختی، ناپوخته 3 هه رزه یی، ناپاکی، داوین پیسی ○ 1 آلودگی، کثافت 2 ناخالصی 3 هرزگی، بی عفتی

imputability /ɪmpju:tə'biliti/ *noun*
 له دانه پال هاتووی، له خسته پال هاتووی ○
 استادبیری

imputable /ɪm'pjʊ:təbl/ *adjective*
 له دانه پال هاتوو، له خسته پال هاتوو، دهریته پالی ○ استادبیر

imputation /ɪmpju:'teɪʃn/ *noun*
 دانه پال، خسته پال، تومه تبار کردن، تاوانبار کردن، بوختان، چهفته، تومهت
imputative *adj* (imputatively *adv*) ○ اسناد، اتهام، افترا

imshi /ɪm'ʃi/ *interjection*
 برو، دایکیشه، ریکهوه، دورور کهوه (بنه روت): له **'msti** عه ره بی یهوه، به واتای برو ○ دور شو، گمشو

IN *abbreviation* Indiana (in official postal use).

in /ɪn/ *preposition*
 1 له، له نیو، پیا، پندا، تن، تیا، تیدا، تیوه، له نیوه وهی، له ژوروه وهی، (ل) هوند، به درزیایی، له ماوهی، به، له 2 له باره یی، له مهر 3 به بهرگی، به جلی 4 له سر کاری، له کاری 5 وه کوو ○ 1 در، از، توی، داخل، طی، به، با 2 از لحاظ 3 با لباس 4 در کار 5 به صورت

in /ɪn/ *adverb*
 1 له نیو، له ژوروه وهی، به نیوی دا 2 له مالی 3 له شوینی کار 4 وهر گراو، گهیشوو، هاتوو 5 مود، دهستور، داب 6 (ناور) داگیر ساو، هه لیبوو،

گرگرتوو ○ 1 نوی 2 در خانه 3 در محل کار 4 رسیده 5 باب 6 (آتش) روشن

in = inch
in /ɪn/ also il-, ll-, im-, lm-, ir-, lr- *prefix*
 پیشگر: له، له نیو، بهر وهی، بو لای، له ژوروه وهی، بو نیوه وهی، له نیوه وهی ○ **influx** پیشوند: در، به درون، به سوی

in /ɪn/ also il-, ll-, im-, lm-, ir-, lr- *prefix*
 پیشگر: 1 (ده خریته سهر ناوه لئاوه کان) ناب نه: **infertile** 2 بی: **inappreciation** (بنه روت): له لاتینه وهی ○ پیشوند: 1 نا 2 بی، بدون

-in /ɪn/ *suffix*
 پاشگر: (کیمیا) ناوی ناویته نه ندنامی یه کان، بهر هه مه دهرمانی یه کان، پروتینه کان و هند داده ریژی: **insulin** ○ پسندی است در شیمی

-in /ɪn/ *suffix*
 (له لیکدانان) ناماژه به کوپورونه وهی خه لک ده کا که بو مبه سستیکی گشتی یه، ژورتر وهک شیویکی (دهر برینی) ناره زایه تی یان لاری: **sit-in** ○ (در ترکیب) اشاره به اجتماعات مردی
In *symp.* the chemical element indium

-ina *suffix*
 پاشگر: 1 ناماژه به ناو و سهرناوی منینه: **tsarina** 2 ناماژه به ناوی ساز و سامتری موسیقا: **concertina** 3 ناماژه به ناوی کومه له روه وهی و گیانه وهی یه کان: **globigerina** (له سیانیایی، ئیتالیایی یان لاتین) ○ پسوند: 1 اشاره به اساسی و عنوان منوت 2 اشاره به سازهای موسیقی 3 اشاره به گروه های گیاهی و حیوانی

inability /ɪnə'biliti/ *noun*
 1 نه توانی، بی هیتری، له دهس نه هاتووی، هیزی بی نه شکاوی، بی شیانی 2 لینه وه شاره یی، لینه هاتووی ○ 1 ناتوانی 2 بی لایتی

in absentia /ɪn əb'sentia/ *adverb*
 له نه بوونی، له نادپاری، له نه بوونی شهودا ○ در غیبت، در غیاب او

inaccessibility /ɪnæk'sesa'biliti/ *noun*
 دهس پترانه گهیشوو یی، دهس نه که وهتووی، گیر نه کهو نووی ○ عدم دسترسی

inaccessible /ɪnæk'sesəbl/ *adjective*
 دوروه دهس، دهس پترانه گهیشوو، کهس نایگانی، گیر ناکه ووی، گیر نه کهو نوو، دهس ناکه ووی، دهس نه کهو نوو ○ غیر قابل دسترسی

inaccessibly /ɪnæk'sesəbl/ *adverb*
 دهس پترانه گهیشوو، گیر نه کهو نوو، دهس نه کهو نوو ○ به طور غیر قابل دسترسی

inaccuracy /ɪn'ækjʊərəsi/ *noun, pl. inaccuracies*

نادروستی، سهرنج پینه دان، (لپ) وردنه بوونه وهی، هه له، چهوتی، شاشی: **The article is full of inaccuracies** ○ عدم صحت، بی دقتی، اشتباه

inaccurate /ɪn'ækjərəʊl/ *adjective*

1 نادروست، ناراست، ناته‌واو، هله، شاش،
چ‌ه‌وت 2 (ک‌س‌ن) ب‌ن‌س‌رنج، ک‌ه ل‌ه‌ی ورد
ن‌ا‌ی‌ت‌ه‌وه 1 ن‌ا‌د‌ر‌س‌ت، غ‌لط، غ‌ی‌ر‌د‌قی‌ق 2 ب‌ی‌د‌ق‌ت

inaccurately /ɪn'ækjərəʊli/ *adverb*

س‌ه‌ر‌س‌ه‌ر‌ه‌ک‌ی، ب‌ن‌س‌ر‌ن‌ج‌ا‌ن‌ه، ن‌ا‌د‌ر‌و‌س‌ت‌ا‌ن‌ه 1 ب‌ا
ب‌ی‌د‌ق‌ت‌ی، ب‌ه‌ ط‌ور ن‌ا‌د‌ر‌س‌ت

inacquaintance *noun*

ن‌ا‌ن‌ا‌گ‌ا‌د‌اری، ن‌ه‌ن‌ا‌س‌ا‌ی‌وی، ن‌ا‌ن‌ا‌ش‌ن‌ایی 1 ب‌ی‌ا‌ط‌ل‌اع‌ی

inaction /ɪn'ækʃn/ *noun*

ه‌ی‌ج‌ن‌ه‌ک‌رد‌ن، ب‌ن‌ج‌م‌و‌ج‌ولی، ب‌ی‌ک‌اری، ن‌ا‌ج‌ا‌لا‌ک‌ی،
ت‌م‌ه‌لی، س‌س‌تی، د‌ا‌ه‌ی‌ز‌را‌وی، د‌ا‌و‌ه‌ش‌ا‌وی 1 ع‌دم
ا‌ق‌دا‌م، ب‌ی‌ح‌ر‌ک‌تی، ع‌دم‌ ف‌ع‌ا‌لی‌ت، ر‌خ‌وت

inactivation *noun*

ل‌ه‌ک‌ار‌خ‌س‌تن، ن‌ا‌ج‌ا‌لا‌ک‌ا‌ن‌دن، ن‌ا‌ج‌ا‌لا‌ک‌ک‌رد‌ن 1
غ‌ی‌ر‌ف‌ع‌ال‌س‌ازی

inactive /ɪn'æktɪv/ *adjective*

ه‌ی‌ج‌ن‌ه‌ک‌رد‌و، ب‌ن‌ج‌م‌و‌ج‌ول، ب‌ی‌ک‌ار، ن‌ا‌ج‌ا‌لا‌ک‌،
س‌س‌ت، ت‌م‌ه‌ل، د‌ا‌ه‌ی‌ز‌را‌و، د‌ا‌و‌ه‌ش‌ا‌و: *politically*
1 ب‌ی‌ح‌ر‌ک‌ت، غ‌ی‌ر‌ف‌ع‌ال، س‌س‌ت

inactivity /ɪn'æktɪvətɪ/ *noun*

ه‌ی‌ج‌ن‌ه‌ک‌رد‌ن، ب‌ن‌ج‌م‌و‌ج‌ولی، ب‌ی‌ک‌اری، ت‌م‌ه‌لی،
س‌س‌تی، د‌ا‌ه‌ی‌ز‌را‌وی، د‌ا‌و‌ه‌ش‌ا‌وی: *periods of*
inactivity and boredom 1 ب‌ی‌د‌ق‌ت، ب‌ی‌م‌ل‌ا‌ح‌ظ‌ه 2 غ‌ی‌ر‌ع‌مد‌ی
ف‌ع‌ا‌لی‌ت، ر‌خ‌وت

inadaptability /ɪn'ædæptə'bɪlɪtɪ/ *noun*

ل‌ه‌گ‌ون‌ج‌ان‌ن‌ه‌ه‌ات‌و‌وی، ن‌ه‌س‌از‌ا‌وی 1 غ‌ی‌ر‌ا‌ق‌ب‌لی‌ت
س‌از‌گ‌اری

inadaptable /ɪn'ædæptəbl/ *adjective*

ل‌ه‌گ‌ون‌ج‌ان‌ن‌ه‌ه‌ات‌و، ن‌ه‌س‌از‌ا‌و 1 غ‌ی‌ر‌ا‌ق‌ب‌ل‌ س‌از‌گ‌ار

inadequacy /ɪn'ædɪkwəsi/ *noun, pl.*

inadequacies
1 (ز‌ؤ‌ر‌ت‌ر inadequate) ک‌ه‌م‌و‌ک‌س‌ورت‌ی،
ک‌ه‌م‌و‌ک‌ور‌ی، ل‌ا‌وا‌زی، ن‌ا‌ت‌ه‌وا‌وی 2 ک‌ت‌م‌ا‌س‌ی،
ن‌ی‌و‌ه‌چ‌لی، ن‌ا‌ت‌ه‌وا‌وی، ب‌ه‌ش‌ن‌ه‌ک‌رد‌ن، ک‌ه‌م‌ی،
ک‌ه‌م‌ب‌و‌ون: *the inadequacy of our resources*
3 ل‌ی‌ت‌ه‌و‌ه‌ش‌ا‌و‌ه‌ی، ل‌ی‌ت‌ه‌ه‌ات‌و‌وی 1 (ب‌ی‌ش‌ت‌ر در
ج‌م‌ع) ض‌ع‌ف، ن‌ا‌ر‌س‌ایی 2 ن‌ق‌ص، ن‌ا‌ک‌افی ب‌ود‌ن.
ک‌م‌ود 3 ب‌ی‌ل‌ا‌ق‌تی

inadequate /ɪn'ædɪkwət/ *adjective*

ب‌ه‌ش‌ن‌ه‌ک‌رد‌و، ک‌م‌م، ن‌ا‌ت‌ه‌وا‌و، ل‌ی‌ت‌ه‌و‌ه‌ش‌ا‌و،
ل‌ی‌ت‌ه‌ه‌ات‌و، ب‌ه‌ک‌ار‌ن‌ه‌ه‌ات‌و: *inadequate supplies*
1 ن‌ا‌ک‌افی، ف‌ا‌ق‌د‌ ص‌لا‌ح‌ی‌ت، ب‌ی‌ک‌ف‌ای‌ت

inadequately /ɪn'ædɪkwətli/ *adverb*

ن‌ا‌ت‌ه‌وا‌وا‌ن‌ه، ب‌ه‌ش‌ی‌و‌ه‌ی‌ک‌ی ن‌ا‌ت‌ه‌وا‌و، ک‌م‌ت‌ر ل‌ه‌ ر‌ا‌د‌ی
ب‌ی‌و‌ی‌س‌ت: *to be inadequately*

prepared/insured/funded 1 ب‌ه‌ ط‌ور ن‌ا‌ک‌افی

inadequateness /ɪn'ædɪkwətnəs/ *noun*

ن‌ا‌ت‌ه‌وا‌وی، ب‌ه‌ش‌ن‌ه‌ک‌رد‌ن، ک‌م‌ی، ک‌ه‌م‌ب‌و‌ون 1
ن‌ا‌ک‌افی ب‌ود‌ن

inadhesive *adjective*

ب‌ی‌و‌ه‌ل‌ک‌ا‌و 1 ن‌ا‌چ‌س‌ب‌ن‌ه

inadhesiveness *noun*

ب‌ی‌و‌ه‌ل‌ک‌ا‌وی، ب‌ی‌ا‌ن‌ه‌چ‌ه‌س‌ا‌وی، ب‌ی‌ا‌ن‌ه‌و‌و‌س‌ا‌وی 1
ن‌ا‌چ‌س‌ب‌ن‌گی

inadmissibility /ɪnəd'mɪsə'bɪlɪtɪ/ *noun*

ب‌ه‌س‌ن‌دن‌ه‌ک‌را‌وی، ل‌ه‌ب‌ه‌س‌ن‌دن‌ه‌ه‌ات‌و‌وی، ن‌ا‌ر‌ه‌وا‌ی‌ی،
ب‌ن‌س‌ا‌و‌ه‌ری، ب‌ن‌ب‌ا‌ی‌ه‌خ‌ی، و‌ه‌ر‌ن‌ه‌گ‌یر‌ا‌وی 1
غ‌ی‌ر‌ا‌ق‌ب‌لی‌ت ق‌ب‌ول

inadmissible /ɪnəd'mɪsəbl/ *adjective*

ب‌ه‌س‌ن‌دن‌ه‌ک‌را‌و، ل‌ه‌ب‌ه‌س‌ن‌دن‌ه‌ه‌ات‌و، ن‌ا‌ر‌ه‌وا، ق‌د‌ه‌غ‌ه،
ب‌ن‌ب‌ا‌و‌ه، و‌ه‌ر‌ن‌ه‌گ‌یر‌ا‌و، ب‌ا‌و‌ه‌ر‌ب‌ن‌ه‌ک‌را‌و، ب‌ن‌ب‌ا‌ی‌ه‌خ: -
issable evidence 1 غ‌ی‌ر‌ا‌ق‌ب‌ل ق‌ب‌ول، ن‌ب‌ذ‌ی‌ر‌ف‌ت‌نی
غ‌ی‌ر‌ا‌ق‌ب‌لی‌ت *adverb*

ب‌ه‌س‌ن‌دن‌ه‌ک‌را‌و‌ن‌ه، ب‌ه‌ش‌ی‌و‌ه‌ی‌ک‌ی ب‌ه‌س‌ن‌دن‌ه‌ک‌را‌و
ب‌ه‌ ط‌ور غ‌ی‌ر‌ا‌ق‌ب‌ل ق‌ب‌ول

inadvertence /ɪnəd'vɜ:təns/ *noun, also***inadvertency**

ک‌ه‌م‌ت‌ر‌خ‌ه‌م‌ی، ب‌ش‌ت‌گ‌و‌ی‌خ‌س‌تن، ب‌ن‌خ‌ه‌ی‌الی،
ن‌ا‌د‌ه‌ر‌ب‌ه‌س‌تی، ب‌ن‌س‌ه‌ر‌ن‌ج‌ی، گ‌و‌ی‌ب‌ی‌ن‌ه‌د‌ان،
س‌ه‌ر‌ن‌ج‌ب‌ی‌ن‌ه‌د‌ان 1 ب‌ی‌م‌ل‌ا‌ح‌ظ‌گی، ب‌ی‌د‌ق‌تی، ا‌ه‌مال

inadvertent /ɪnəd'vɜ:tənt/ *adjective*

1 ک‌ه‌م‌ت‌ر‌خ‌ه‌م‌، گ‌و‌ی‌ب‌ی‌ن‌ه‌د‌ه‌ر، ب‌ن‌س‌ه‌ر‌ن‌ج،
ن‌ا‌د‌ه‌ر‌ب‌ه‌س‌ت، ب‌ن‌خ‌ه‌ی‌ال، ن‌ال‌ؤ‌ری 2 ب‌ن‌م‌ه‌ب‌ه‌س‌ت،
ن‌ا‌ن‌ا‌ق‌ف‌س‌ت 1 ب‌ی‌د‌ق‌ت، ب‌ی‌م‌ل‌ا‌ح‌ظ‌ه 2 غ‌ی‌ر‌ع‌مد‌ی

inadvertently /ɪnəd'vɜ:təntli, US -**'vɜ:t-l/ adverb**

ب‌ن‌م‌ه‌ب‌ه‌س‌ت‌ا‌ن‌ه، ن‌ا‌ن‌ا‌ق‌ف‌س‌ت‌ا‌ن‌ه، ل‌ه‌ ر‌و‌وی ن‌ه‌ز‌انی‌ب‌ه‌وه
1 ب‌ه‌ ط‌ور غ‌ی‌ر‌ع‌مد‌ی

inadvisability /ɪnəd'vaɪzə'bɪlɪtɪ/ *noun*

ن‌ا‌ز‌ی‌ر‌ا‌ن‌ه‌ب‌و‌ون، ن‌ا‌د‌ر‌و‌س‌تی، ب‌ی‌ج‌ی‌ب‌و‌ون، ن‌ا‌ی‌و‌ی‌س‌تی
1 غ‌ی‌ر‌م‌ع‌ق‌ول ب‌ود‌ن

inadvisable /ɪnəd'vaɪzəbl/ *adjective*

ن‌ا‌ز‌ی‌ر‌ا‌ن‌ه، ن‌ا‌د‌ر‌و‌س‌ت، ب‌ی‌ج‌ی‌ب‌و‌ون، ن‌ا‌ی‌و‌ی‌س‌ت:

inadvisable haste**inadvisably** /ɪnəd'vaɪzəbli/ *adverb*

(ب‌ه‌ش‌ی‌و‌ه‌ی‌ک‌ی) ن‌ا‌ز‌ی‌ر‌ا‌ن‌ه، ن‌ا‌د‌ر‌و‌س‌ت‌ا‌ن‌ه 1 ب‌ه‌ ط‌ور
غ‌ی‌ر‌م‌ع‌ق‌ول

inalienability /ɪn'etɪliənə'bɪlɪtɪ/ *noun*

ل‌ه‌ر‌ا‌گ‌و‌ی‌س‌تن‌ن‌ه‌ه‌ات‌و‌وی، ر‌ا‌ن‌ه‌گ‌و‌ی‌ز‌را‌وی،
ل‌ه‌گ‌و‌ر‌ب‌ن‌ن‌ه‌ه‌ات‌و‌وی 1 ا‌ت‌ق‌ال‌ن‌ا‌پ‌ذ‌ی‌ری

inalienable /ɪn'etɪliənəbl/ *adjective*

ل‌ه‌ر‌ا‌گ‌و‌ی‌س‌تن‌ن‌ه‌ه‌ات‌و، ر‌ا‌ن‌ه‌گ‌و‌ی‌ز‌را‌و،
ل‌ه‌گ‌و‌ر‌ب‌ن‌ن‌ه‌ه‌ات‌و، م‌س‌ؤ‌ک‌م‌ر، ج‌و‌د‌ا‌ن‌ه‌ک‌را‌و،
ل‌ی‌ک‌ه‌و‌ن‌ه‌ب‌و‌و، ج‌ی‌ا‌و‌ن‌ه‌ب‌و‌و: *inalienable rights*
1 ا‌ت‌ق‌ال‌ن‌ا‌پ‌ذ‌ی‌ر، ل‌ا‌ی‌ت‌ک

inalienably /ɪn'etɪliənəbli/ *adverb*

ر‌ا‌ن‌ه‌گ‌و‌ی‌ز‌را‌وا‌ن‌ه، ب‌ه‌ش‌ی‌و‌ه‌ی‌ک‌ی ر‌ا‌ن‌ه‌گ‌و‌ی‌ز‌را‌و 1 ب‌ه
ط‌ور ا‌ت‌ق‌ال‌ن‌ا‌پ‌ذ‌ی‌ر

inalterability /ɪn'ɔ:lɪtərə'bɪlɪtɪ/ *noun*

ل‌ه‌گ‌و‌ر‌ا‌ن‌ن‌ه‌ه‌ات‌و‌وی 1 د‌گ‌ر‌گ‌و‌ی‌ن‌ا‌پ‌ذ‌ی‌ری،
ت‌غ‌ی‌یر‌ن‌ا‌پ‌ذ‌ی‌ری

inalterable /ɪn'ɔ:lɪtəbl/ *adjective*

له‌گوران نه‌هاتوو، ناگوردری ○ دگرگون‌ناپذیر، تغییرناپذیر

inalterably /ɪn'ɔ:lɪtəblɪ/ *adverb*

له‌گوران نه‌هاتوانه، به‌شیوه‌ی که نه‌گوردری ○ به‌طور تغییرناپذیر

inamorata /ɪn.əmə'ra:tə/ *noun, fem.***inamorata. pl. -os or inamoratas**
یار، گراو، دلدار، دل‌بسته، خوشه‌ویست ○ معشوقه**inane** /ɪ'neɪm/ *adjective***an -e** ○ **remark** گه‌وجانه، که‌رانه، بی‌واتا، هیچه‌که، قور: **an -e** ○ **remark** احمقانه، بی‌معنی**inanely** /ɪ'neɪmlɪ/ *adverb*گه‌وجانه. که‌رانه: **to grin inanely** ○ احمقانه**inanimate** /ɪn'ænɪmət/ *adjective*1 بی‌گیان، بی‌روح، نازینده، نه‌زیندو، ناگیان‌له‌بەر، بی‌جان: **an -imate body** 2 ماندوو‌کەر 1 فاقد حیات، بی‌جانو غیرذی‌روح 2 کل‌کنده**inanimately** /ɪn'ænɪmətli/ *adverb*

به‌شیوه‌ی‌که بی‌گیان، نازیندانه ○ به‌طور بی‌جان

inanition /ɪn'ænɪʃ(ə)n/ *noun*

بووچه‌لی، بوشی، کزی، ره‌قه‌لی، له‌ری، بی‌گیانی، بی‌گوری، بی‌تینی ○ بوکی، لاغری، بی‌روحي

inanity /ɪ'nænəti/ *noun, pl. inanities*

گه‌وجی، که‌ریتی، کاری گه‌وجانه، بی‌واتایی، قوری، بووچی، هیچی ○ حماقت، بی‌معنایی

inappellable *adjective*

له‌پاچوونه‌ونه‌هاتوو، پاچوونه‌وهی به‌سەرا ده‌کری ○ استیفاف‌پذیر

inappetence *noun, also inappetency*

بی‌نیشتیایی (ب.ت. فیتینتری) ○ بی‌اشتهایی

inappetent *adjective*

بی‌نیشتیا ○ بی‌اشتها

inapplicability /ɪn'æplɪkə'bɪlɪti/ *noun*

کار‌بی‌نه‌کراوی، له‌کار‌بی‌کردن نه‌هاتوویی، له‌جینه‌جی نه‌هاتوویی، جینه‌جی نه‌کراوی، نه‌گونجایی، ناپیوه‌ندیداری، پیوه‌ندی پیوه‌نبوون ○ غیرقابلیت اجرا، نامناسب بودن، بی‌ارتباطی

inapplicable /ɪn'æplɪkəbl/ *US***in'æplɪkəbl/ adjective**1 به‌ر نه‌کوتوو، دانه‌گرتوو، دایناگری، جینه‌جی نا‌کری، کاری‌نه‌کراو، له‌کار‌بی‌کردن نه‌هاتوو، له‌جینه‌جی نه‌هاتوو، جینه‌جی نه‌کراو: **These regulations are inapplicable to****international students**

ناپیوه‌ندیداری، بی‌پیوه‌ندی ○ 1 غیر شامل، غیر قابل اجرا 2 نامناسب، بی‌ارتباط

inapplicably /ɪn'æplɪkəbli/ *US***in'æplɪkəbli/ adverb**

له‌جینه‌جی نه‌هاتوانه، جینه‌جی نه‌کراوانه ○ به‌طور غیر قابل اجرا

inapplication *noun*

کەم‌تیک‌وشان، دریخی، که‌م‌تەر‌خەمی، سستی ○ سستی

inapposite /ɪn'apəzɪt/ *adjective*

نه‌گونجاو، ناله‌بار، بیجی، نابەجی ○ بی‌مورد، بی‌مناسب

inappositely /ɪn'apəzɪtli/ *adverb*

نه‌گونجوانه، بیجی‌یانه ○ به‌طور بی‌مورد یا بی‌مناسب

inappositeness /ɪn'apəzɪtnəs/ *noun*

نه‌گونجاو‌بوون، بیجی‌بوون ○ بی‌مورد بودن، بی‌مناسب بودن

inappreciable /ɪn'æ'ri:ʃəbl/ *adjective*

کەم، هیچ، ناگرتنگ، شتیک نییه ○ جزئی، ناچیز

inappreciably /ɪn'æ'ri:ʃəbli/ *adverb*

که‌مانه، (به‌شیوه‌ی‌که) زور کەم ○ به‌طور نامحسوس

inappreciation *noun*

تینه‌گیشتن، پینه‌زانی ○ عدم درک

inappreciative *adjective*

تینه‌گیشتوو، پینه‌زان ○ فاقد ادراک، درک‌نکنده

inapprehensible /ɪn'æ'ri:'hensəbl/ *adjective*

له‌تینگه‌یشتن نه‌هاتوو، له‌تینگه‌یشتن نایه ○ غیر قابل درک

inapprehension /ɪn'æ'ri:'hensn/ *noun*

تینه‌گیشتن، پینه‌زانی ○ عدم درک

inapproachable /ɪn'æ'pɹəʊtʃəbl/ *adjective*

1 دەس‌پێرانه‌گه‌یشتوو، گیر نه‌کەوتوو، دەس‌نه‌کەوتوو، به‌ر دەس‌نه‌کەوتوو 2 بی‌هاوتا، بی‌پینه ○ 1 غیر قابل حصول 2 بی‌نظیر

inappropriate /ɪn'æ'pɹəʊpɹɪət, US -**'pɹəʊ-/ adjective**بیجی، نابەجی، بی‌ری‌وجی، بی‌و‌ج، بی‌ری، نه‌گونجاو، ناله‌بار: **inappropriate**○ نامناسب، بی‌مورد **behaviour/language****inappropriately** /ɪn'æ'pɹəʊpɹɪətli, US -**'pɹəʊ-/ adverb**

به‌شیوه‌ی‌که نه‌گونجاو، ناله‌بارانه ○ به‌طور نامناسب

inappropriateness /ɪn'æ'pɹəʊpɹɪətənəs, US -**'pɹəʊ-/ noun**

نه‌گونجایی، ناله‌باری، بی‌ری‌وجی‌بوون ○ نامناسب بودن

inapt /ɪn'æpt/ *adjective*1 بی‌ده‌سه‌لات، به‌یده‌س، لینه‌هاتوو، هیچ 2 ناله‌بار، نه‌گونجاو، نه‌شیاو، بیجی، ناپیوه‌ندیدار، لینه‌هاتوو، لینه‌وه‌شاو: **an inapt analogy** ○ 1

بی عرضه 2 نامناسب، بی ربط، ناقابل
inaptitude /m'æptɪtju:d, US m'æptɪtu:d/
noun

تنبه‌ی توانایی، بی توانایی، بی به‌هره‌ی،
 بی‌جه‌وه‌ری، بی توانایی، لینه‌ها تووی،
 لینه‌و‌شاووی ○ بی استعدادی، بی یاقتی

inapty /m'æptli/ *adverb*
 لینه‌ها تووانه ○ از روی بی یاقتی

inaptness /m'æptnəs/ *noun*
 لینه‌ها تووی، لینه‌و‌شاووی ○ بی یاقتی

inarguable = unarguable
inarguably = unarguably

inarticulate /,mɑ:'trɪkjələt, US -ɑ:'trɪk-/
adjective

1 (قسه) ناده‌نکه‌دنه‌کسه، لسن تینه‌گه‌یشتو،
 دان بیانه‌هینا، به‌روونی دهرنه‌پراو 2 بی‌ده‌م‌ویل،
 بی‌ده‌م‌ودو، بی‌ده‌م‌ودان 3 بی‌زمان، لال 4
 بی‌جومگه 1 نامفهوم 2 فاقد قدرت بیان 3
 گنگ 4 فاقد مفصل

inarticulately /,mɑ:'trɪkjələtli, US -
 ɑ:'trɪk-/ *adverb*

لن تینه‌گه‌یشتووانه ○ به‌طور نامفهوم
inarticulateness /,mɑ:'trɪkjələtnəs, US -
 ɑ:'trɪk-/ *noun*

بی‌ده‌م‌ویلی، بی‌ده‌م‌ودویی ○ فقدان قدرت بیان
inartificial /,mɑ:'tɪʃiəl/ *adjective*
 ناده‌سکرد (inartificially *adv*: ناده‌سکردانه)
 ○ غیرمصنوعی

inartistic /,mɑ:'tɪstɪk/ *adjective*
 هونه‌رنه‌ناس، ناشاره‌زا یان لینه‌ها توو له‌بواری
 هونه‌ردا، بی‌هونه‌ر، ناهونه‌ری ○ فاقد استعداد
 هنری، غیرفنی

inartistically /,mɑ:'tɪstɪkli/ *adverb*
 ناهونه‌ری یانه، به‌شیویه‌کی ناهونه‌ری ○ به
 طور غیرهنری

inasmuch as /,mɑz'mʌtʃ əz/ *adverb*
 چون، چونکه، له‌بر نه‌وه‌ک. تا نه‌و جیگای که:
He was a very unusual musician -ch as
he was totally deaf ○ زیرا، تا جایی که

inattention /,mɑ'tenʃn/ *noun*
 سه‌رنج‌پینه‌دان، به‌هیندنه‌گرتن، گوی پینه‌دان،
 لامه‌درلائی، سه‌رچلی، هه‌له‌شه‌یی،
 که‌مت‌رخه‌می ○ عدم توجه، بی‌توجهی

inattentive /,mɑ'tentɪv/ *adjective*
 که‌مت‌رخه‌م، گوی پینه‌ده‌ر، بی‌گوی، هه‌له‌شه،
 سه‌رچل، لامه‌درلا، بی‌سه‌رنج (inattentively
adv: بی‌سه‌رنجانه، سه‌رچلانه، که‌مت‌رخه‌مانه؛
inattentiveness *n*: گوی پینه‌دان،
 پشت‌گوی خستن) ○ بی‌توجه، بی‌اعتنا

inaudibility /m,ɑ:'dɔ:bɪləti/ *noun*
 نه‌بیسراوی، ده‌نگ‌نه‌ها تووی، (ده‌نگ) نزمی،

له‌بیستن‌نه‌ها تووی، له‌ژنه‌فتن‌نه‌ها تووی ○
 شنوده‌نشدگی

inaudible /m,ɑ:'dɔbl/ *adjective*
 نه‌بیسراو، ده‌نگ‌نه‌ها توو، نزم، نابیسری،
 نه‌بیستنی، له‌بیستن یان ژنه‌فتن نایی،
 له‌بیستن‌نه‌ها توو، کم، (ده‌نگ) نه‌گه‌یشتو:

The whistle was ○ inaudible comments
 شنوده‌نشدن

inaudibly /m,ɑ:'dɔblɪ/ *adverb*
 نه‌بیسراوانه، ده‌نگ‌نه‌ها تووانه ○ به‌طور
 شنوده‌نشدن

inaugural /i'nɔ:gjərəl/ *adjective, noun*
 1 سه‌ریه‌کردنه‌ووی، کرانه‌ووی: *the*
the ○ President's -gural address
inaugural meeting of the geographical
society 2 سه‌ره‌تایی، به‌رای 1 *n* وتاری کرانه‌و

یان کردنه‌و (inauguratory *adj*) 1 *adj* ○
 وابسته به افتتاح 2 آغازین *n* سخنرانی افتتاحی

inauguration /i,nɔ:gjə'reɪʃn/ *noun*
 کردنه‌و، کرانه‌و، سه‌ره‌تا، به‌رای، ده‌سپیک:

an ○ the President's inauguration
 آغاز *inauguration speech* ○ گشایش، آغاز

inaugurator *noun*
 بنیات‌هر، سه‌کر، ده‌س‌پیکر ○ افتتاح‌کننده،
 شروع‌کننده

inauspicious /,mɔ:'spɪʃəs/ *adjective*
 ناپیروز، ره‌ش، سه‌ره‌خوره، بی‌و‌دم، نگرسی،
 به‌ووم، گوتال، جووت‌قوزه، بی‌فه‌ر، شووم،
 نه‌حس: *an -icious start* ○ بدشگون، منحوس

inauspiciously /,mɔ:'spɪʃəsli/ *adverb*
 سه‌ره‌خورانه، به‌شیویه‌کی بی‌و‌دم ○ به‌طور
 نامیوم

inauspiciousness /,mɔ:'spɪʃəsness/ *noun*
 ناپیروزی، نگرسی، سه‌ره‌خوره‌یی، بی‌و‌دمی،
 پی‌ره‌شی، به‌دشومی، بی‌فه‌ری ○ نامیومی،
 نحوست، شوم بودن

inauthentic /,mɔ:'θentɪk/ *adjective*
 باوه‌ری‌نه‌کراو، بی‌بجینه، متمانه‌بی‌نه‌کراو ○
 نامعتبر، ناموثق

inauthentically *adverb*
 باوه‌ری‌نه‌کراوانه ○ به‌طور نامعتبر

inauthenticity /,mɔ:'θen'tɪsəti/ *noun*
 جی‌باوه‌ری‌نه‌بوون، باوه‌ری‌نه‌کراوی، بی‌بجینه‌یی،
 متمانه‌بی‌نه‌کراوی ○ نامعتبر بودن

inauthoritative *adjective*
 بی‌ده‌سلات ○ بی‌قدرت

in-between *adjective*
 له‌نیوه‌راست، مابه‌ین، له‌نیوان ○ در وسط

inboard /m,bɔ:d, US -bɔ:rd/ *adjective, adverb, noun*
adj (موتوری به‌لم یان فروکه) له‌نیوه‌و، نزیک

به چەق یان تەمەر: *adv an inboard spoiler*
 بەرەو نیووە، بەرەو زوورەو *n* گەمی تێکی وا
adj داخەلی، نەزدیک محوور یا مرکز *adv* بە
 سوی داخەل *n* این بورد

inborn /ɪnˈbɔːn, US -ˈbɔːrn/ *noun*
 1 زگماکی، خۆماک، خودایی، زاتی، سروشتی،
Some people have an inborn innate hereditary = 2 tendency to put on weight
 2 *inherited* ذاتی، فطری

inbound /ɪnˈbaʊnd/ *adjective*
 بەرەو نیووە، بەرەو زوورەو، بەرەو نیووەند:
inbound flights/passengers بە سوی داخەل
in box = in tray

inbred /ɪnˈbred/ *adjective*
 زگماکی، خۆماک (ی)، خودایی، خۆیی، زاتی،
 سروشتی: *an inbred love of freedom*
 ذاتی، فطری، مادرزادی

inbreeding /ɪnˈbriːdɪŋ/ *noun*
 بەرەم هاتن یان زاوژ کردن لە نیو خۆدا،
 جیوت بونی نوخۆیی، زاوژی نیو خۆیی
 (دەستەین لە گیانەوهران یان خەلک)
 درون همی

inbuilt /ɪnˈbɪlt/ *adjective*
 زگماکی، خۆماک (ی)، خودایی، زاتی، سروشتی
 ذاتی، فطری

inc. *abbreviation* 1 including 2 inclusive
Inc. /ɪnˈk/ *abbreviation* incorporated
Inca *noun*, also *Inka*

1 ئەندامی گەلێکی سووریستی ئەمریکای
 باشووری که له چیاکانی ئاندى ناوەندی بەرله
 داگیرکردنی سپایا دەژيان 2 دەسلەلات داری
 بەرزى نمو گەلە (بەمەرت): وانا: دەسلەلات داری
 نیمیراتۆری ئینکا) *اینکا*

inca *noun*
 جۆرئ hummingbird ی ئەمریکای باشووری،
 زۆرتر بە پەروپالی زەردی قاوەیی یا رەشباوەو
 [توخم *Coeligena*: چوار جۆرن] *اینکا*

Incaic /ɪnˈkɛɪk/ *adjective*
 سەریە یان پێوەندی بە Inca ەو هەیە، ئینکایی
 وابستە بە اینکا

Incan *adjective*
 ئینکایی *اینکایی*

incalculability /ɪnˌkælkjələˈbɪləti/ *noun*
 لەژماردن نەهاتوویی، نەژمێرداوی، بێ ئەژماری،
 لەژماربە دەری، پێش پێینی نە کراوی،
 لەلێکدانە و نەهاتوویی *بێ شماری، غیر قابلیت*
 محاسبە

incalculable /ɪnˌkælkjələbl/ *adjective*
 1 بێ ئەژمار، لە رادە بە دەر، لە ژماردن نەهاتوو،
 لە ژماربە دەر، نە ژمێرداوی، پێش پێینی نە کراو،
 2 *incalculable damage* لەلێکدانە و نەهاتوو:

وازی وازی، تاوتاو، رارا *1 بێ شماری، غیر قابل*
 محاسبە 2 *دمدی*

incalculably /ɪnˌkælkjələˈbɪləti/ *adverb*
 بە شێوە یەکێ بێ ژمار، لە ژماردن نەهاتووانە *بە*
 طور بێ شمار

incalescence /ɪnˌkælsəns/ *noun*
 کلێ کردن، داگیرسان، هەلبوون *انتقاد*

incalescent /ɪnˌkælsənt/ *adjective*
 هەلبوو، کلێ کردوو، داگیرساو *متقد*

incandescence /ɪnˌkændəsəns/ *noun*
 سبب بوونەو (لەبەر گەرمای زۆر) کلێ کردن،
 کلێنی، داگیرسان، هەلبوون، سووربوونەو (بە
 گەرمی) *التهاب*

incandescent /ɪnˌkændəsnt/ *adjective*
 1 سبب یەو بوو، کلێ کردوو، کلین، داگیرساو،
 هەلبوو، سوورەو بوو، (نافەرمی، یە کجار)
 رق هەستاو، نوورە 2 بریقەدار، بریسکەدار،
 درەوشاو *1 گداخته، ملتھب، برافروخته،*
عصبانی 2 درخشان

incandescent lamp *noun*
 گلۆبی هەلبوو یان سوورەو بوو، گلۆبی ئاسایی
لامپ رشته‌ای

incandescently /ɪnˌkændəsntli/ *adverb*
 بە شێوە یەکێ سوورەو بوو، سوورەو بووانە *بە*
 بە طور گداخته

incantation /ɪnˌkæntəˈteɪʃn/ *noun*
 تەلەسم، ئەفسوون، جادوو، نووشتە، دیو بەند،
 وێرد *(incantatory adj. incantational adj.)*
افسون، سحر، ورد، طلسم

incapability /ɪnˌkeɪpəˈbɪləti/ *noun*
 1 هیچ لە دەس نەهاتوویی، لە دەس نەهاتوویی،
 (هیچ) پێنە کراوی، دەسەوسانی، بێ دەسلەلاتی،
 بەیدەسی، داماو، بەک کەوتوویی، نە توانی 2
 لێنەو شاوویی، لێنەهاتوویی *1 عاجز، ناتوانی 2*
عدم صلاحیت

incapable /ɪnˌkeɪpəbl/ *adjective*
 1 هیچ لە دەس نەهاتوو، لە دەس نەهاتوو، بەیدەس،
 (هیچ) پێنە کراو، دەسەوسان، بێ دەسلەلات، داماو،
 بەک کەوتوو، بێکارە، نە توان: *incapable of*
speech 2 لێنەو شاوو، لێنەهاتوو (*incapably*
incapable /ɪnˌkeɪpəbl/ *adv* لێنەو شاووانە، لێنەهاتووانە)
1 عاجز، ناتوان 2 فاقد صلاحیت

incapacitation /ɪnˌkæpəsiˈteɪʃn/ *noun*
 لاواز کردن، لە بەل و پوختن، بە کشتن،
 لە کار خستن، داوێ شاندن، لە توانایی خستن، لە
 هیز خستن، تەکان لێ برین *تضعیف*

incapacity /ɪnˌkæpəsiˈteɪ/ *noun, pl.*
 incapacities

1 (هیچ) لە دەس نەهاتوویی، (هیچ) پێنە کراوی،
 دەسەوسانی، بێ دەسلەلاتی، بەیدەسی،
 بەک کەوتوویی، نە توانی 2 لێنەو شاوویی.

لینه‌ها توویی ۱ ناتوانی، عجز 2 عدم صلاحیت
incarceration /ɪnˈkɑːsəˈreɪʃn/ US -
 /kɑːrs-/ noun

زندان، گرتووخانه، بندی‌خانه ۱ زندان
incarcerator noun

له‌زندان‌خمر ۱ زندانی‌کننده
incarnadine /ɪnˈkɑːnəˈdaɪn/ noun

(ویژه‌یی) ره‌نگی سووری مه‌یلوه مه‌یی یان
 زرشکی‌گش، نال ۱ رنگ زرشکی کم‌رنگ

incarnate /ɪnˈkɑːnət/ US -'kɑːrn-/
 adjective

ته‌ندار، نمونه‌ی، هیمای، نیشانه‌ی: **capitalism**
incarnate ۱ مجسم، مظهر

incarnation /ɪnˈkɑːneɪʃn/ US -kɑːrˈn-/
 noun

1 گیان‌به‌بردار کردن، ته‌ندار کردن، له‌شدار کردن،
 شیوه‌ی مروف پندان، ته‌ندار بوون، له‌شگری،
 ته‌نگیری 2 وینا کردن، هیتانه‌به‌رجاو 3 نمونه:
 4 the incarnation of evil (Incarnation)

هاتنی خودا بو‌هر عه‌رزه به‌شیوه‌ی عیسا ۱
 تجسید، تجسد 2 تجسم 3 مظهر 4 (یا 1) انکارنا بوون

incaution /ɪnˈkɑːʃn/ noun

گوئی پنه‌دان، هه‌له‌شه‌یی، سه‌ره‌رویی، سه‌رجلی،
 که‌مته‌رخه‌می، نا‌هوشیاری، heedlessness ۱

بی‌توجهی، بی‌احتیاطی
incautious /ɪnˈkɑːʃəs/ adjective

که‌مته‌رخه‌م، نا‌هوشیار، سه‌رجل، هه‌له‌شه،
 به‌په‌له، به‌پرتاو، سه‌ره‌رو: **an incautious**

incautiously adv) remark
 له‌رووی هه‌له‌شه‌یی (یه‌وه)، هه‌له‌شانه، سه‌ره‌رو یانه
 ۱ بی‌توجه، ته‌سجیده، شتاب‌زده

incautiousness /ɪnˈkɑːʃəsənəs/ noun

گوئی پنه‌دان، هه‌له‌شه‌یی، سه‌رجلی، سه‌ره‌رویی،
 که‌مته‌رخه‌می، نا‌هوشیاری، سه‌ره‌پنه‌دان،

بیرلن‌نه‌کردنه‌وه، په‌له‌کردن ۱ بی‌احتیاطی،
 ته‌سجیدگی

incendiarism /ɪnˈsendiəriˌzəm/ noun

1 نازاوه‌نانه‌وه، دووبه‌ره‌کی‌نانه‌وه، هه‌لس‌وکه‌وتی
 نازاوه‌نانه‌وه 2 ناورتن‌به‌ردان، سووتاندن ۱

فتنه‌انگیزی، رفتار فتنه‌انگیزانه 2 آتش‌افروزی
incendiary /ɪnˈsendiəri/ US -dicri/

adjective, noun (pl. incendiaries)

1 نازاوه‌نانه‌وه، پشوی نهره‌وه، **agitator** 2
 ناورتن‌به‌رده‌ر، سووتنه‌ر n بۆمبی ناگرتن ۱

1 فتنه‌انگیز 2 آتش‌انگیز n بمب آتش‌زا
incense /ˈɪnsɛns/ noun

1 بخور 2 ریایی‌بازی، زمان‌لووسی، flattery
 ۱ بخور 2 تملق

incense cedar noun
 شاره‌وه‌ن یا سیدری بخور، داریکی دریزی
 سنه‌وبه‌ری، له‌خیزانی Calocedrus] cypress

۱ [decurrens syn. Libocedrus decurrens
 نوعی درخت

incensed /ɪnˈsɛnst/ adjective
 رق‌ه‌ستاو، تووره، غه‌یدی: They were

ensed at the decision
 خشمگین، عصبانی
incensement noun

تووره‌یی، رق‌ه‌ستاندن، تووره‌کردن ۱ خشم،
 خشمگین‌سازی

incensory /ˈɪnsɛns(ə)ri/ noun, also censor,
 pl. incensories

بخوردان، وشه‌ینکی تر بو censer ۱ مجمر
incentive /ɪnˈsɛntɪv/ adjective, noun

بزوینه‌ر، هاندەر، گورینه‌ر، گوپ، تین، دلگه‌رمی
 ۱ محرک، انگیزه، اشتیاق

inception /ɪnˈsepʃn/ noun

ده‌سپینک، سه‌ره‌تا، به‌رایی، ده‌س‌پینکردن،
 commencement (پنه‌ه‌ت): له inception(n-)

لاتین، له incipere "ده‌س‌پینکردن" ۱ شروع،
 آغاز

inceptive /ɪnˈseptɪv/ adjective, noun

1 initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

۱ initial, beginning
 2 initial, beginning
 2 initial, beginning

incestuous /m'sestjuəs, US -tʃuəs/ *adjective*

1 زیناکردن دو لاله گدل بهریندبووه کان 2 (کومل) incestuously /m'sestjuəsli, US -

(tʃuəsli/ *adv* 1 مرتکب زناى با محارم 2 بسته incestuousness /m'sestjuəsənəs, US -

tʃuəsənəs/ *noun* زینا له گدل بهریندبووه کان دا 2 زناى با محارم

inch /ɪntʃ/ *noun* 1 اینچ (به کسى درپزایى بهرامبر به 2/54 سانتی متر یا دوازده به کى این یا فوت): 1.14

She's a few inches of rain fell last night 2 *2 inches taller than me* 3 *escaped death by an inch*

یا به فر به نمدازدهی نینچن یا دووقامک 4 (inches) باله، به زن، height stature 1 اینچ 2 یک ذره 3 اینچ 4 (در جمم) قامت

inch /ɪntʃ/ *noun* (سکاتلند، له ناوی جیگاناندا) دورگه (ی جکوله) جزیره

-in-chief /'ɪntʃɪf/ *adjective* (له لیکدانا) supreme commander-in-chief: supreme (در ترکیب)

inchmeal /'ɪntʃmi:l/ *adverb* بهر بهر، کم کم، ورده ورده، gradually little by little تدریجاً

inchoate /m'kəʊət, 'mkaʊet, US -'kəʊ-/ *adjective* تازه دهس پیکرا، ناپیشکوتوو، ساوا، سهره تایی،

تهوادانه پیکراو، هه لسنه داو، بهر نه سهندوو: inchoate ideas ابتدایی، رشدنکرده

inchoation /m'kəʊəʃn, US -'kəʊə-/ *noun* دهسپیک، سهره تا 2 شروع، آغاز

inchoative /m'kəʊətɪv, US -'kəʊə-/ *adjective, noun* 1 *adj* تازه دهس پیکراو، سهره تایی، the initial 2 inchoative stages (ریزمان) سهره تاده رب،

سهره تایی (بروانه ergative) کاری سهره تایی یا سهره تاده رب 1 ابتدایی 2 آغازی *n* فعل آغازی

inchworm = North American term for looper **incidence** /'ɪnsɪdəns/ *noun*

1 روودان، قهومان 2 كهوتن 3 ته نینه وه، بلابوونه وه، راده ی بلابوونه وه 1 وقوع 2 سقوط 3 برخورد، شیوع

incident /'ɪnsɪdənt/ *noun, adjective* 1 رووداو، بوویدر، قومماو، قهومین، پیشهات، بهر كهوت: One particular incident sticks

2 in my mind 2 پیکادان، تیک هه لچوون، شهر: **incision** /m'sɪʒn/ *noun*

1 برین، برشت، برگه، 2 cut notch keenness incisiveness برش

incisional *adjective* سهره برین، برشتی، برگه یی 2 وابسته به برش **incisive** /m'saɪsɪv/ *adjective*

1 برا، برنده، تیز 2 راسته وخو، توند، تیز، برا، ناشکرا، دیار، روشن: incisive

adj a border/diplomatic incident 1 به شئی 2 پتویست 3 كهوتوو 1 *n* 1 حادثه، اتفاق 2 درگیری 1 *adj* 2 جزو 2 لازم 3 سافت

incidental /m'sɪdəntl/ *adjective, noun* 1 *adj* 1 کم، جکوله، لاوه کى، ناسره کى، ناگرنک، تههلکینش، ریکهوتى، شانسى: The discovery was -tal to their main research

2 به شئی له 2 ورده کارى، خهرج، رووداو و هتد لاوه کى، ورده خهرج، ورده شته کان 1 *adj* 1 جزئی، فرعى، غیر مهم، اتفاقی 2 جزو 2 انسیدنتال، چیزهای فرعى

incidentally /m'sɪdəntli/ *adverb* به پینی ریکهوت، به ریکهوت، به تههلکینش 2 بر حسب اتفاق

incidental music *noun* موسیقای (به ک گروه وند یا ن زهمینه ی) فیلم یا شانو 2 موسیقی متن

incident room *noun* دیو یا ن ژووری رووداو (= دیوی له ویتسگی پولیس که له وی دا له رووداو کان ده کولنه وه) اتفاق حادثه

incineration /m'sɪnə'reɪʃn/ *noun* سووتاندن، کردنه خوله میتش، کردنه قاقه ناز، خوله میتشاندن (بهرهت: -incinerat med. L. incinerare "کردنه خوله میتش") عمل سوزاندن، ترمید

incinerator /m'sɪnə'reɪtə(r)/ *noun* ده زگا یا ن کووروی زبل سووتاندن، سووتینه 2 زباله سوز

incipience /m'sɪpiəns/ *noun*, also incipency /m'sɪpiənsɪ/ سهره تا، دهسپیک، تازه یی، بهرایی 2 آغاز، ابتدا

incipient /m'sɪpiənt/ *adjective* سهره تایی، تازه، دهسپیک: an incipient solar evidence of incipient racial system 2 آغازین، ابتدایی

incipiently /m'sɪpiəntli/ *adverb* به شئوه ییکی سهره تایی یا ن دهسپیک 2 به طور آغازین یا ابتدایی

incipit /m'sɪpɪt/ *noun* سهره تا، دهسپیک، بهرایی، پیشه کى (بهرهت: لاتین، لیره وه دهسپیده کا "here) begins" آغاز، مقدمه

2 *comments/criticism/analysis* 1 برنده 2 قاطع، صریح

incisively /ɪn'saɪsɪvli/ *adverb* به شیوه یه کی برا 1 به طور قاطع

incisiveness /ɪn'saɪsɪvnəs/ *noun* تیزی، برایی 1 برندگی

incisor /ɪn'saɪzə(r)/ *noun* دندان پیشین 1 دندان پیشین

incisure /ɪn'sɪʒə/ *noun*, also *incisura* /ɪn'sɪ'ʒuərə/, *pl. -es or -rae* /-ri:/ برین، کهلین، کله بهر، کون، قله شست 1 بریدگی، برش، شکاف

incitement /ɪn'saɪtmənt/ *noun* 1 هان (دان)، وروژاندن، دنه دان، فیت دان، نین دان، نویل کردن، بزواندن 2 بزویتەر، هاندهر 1 تحریک 2 محرک

incitant /ɪn'saɪtənt/ *adjective* بزویتەر، دنه دەر، هاندهر 1 برانگیزانده

incitation /ɪn'saɪ'teɪʃn/ *noun* بزواندن، هان دان، دنه دان 1 تحریک، برانگیزش

incitement /ɪn'saɪtmənt/ *noun* 1 بزواندن، هاروژاندن، هان دان 2 بزویتەر، هاروژیتەر، مایه ی بزواندن، هاندهر 1 انگیزش 2 انگیزه

incivility /ɪn'saɪvɪləti/ *noun*, *pl. incivilities* 1 بی پرده شتی، بی نه ده بی، بی نه زاکه تی، توندی 2 کرده و هان کاری بی پرده و شتانه 1 بی ادبی 2 عمل بی ادبانه

incivism /ɪn'saɪvɪzəm/ *noun* نانیشتمان یه روه ری، ناولات پاریزی 1 اینیویسم

incl. *abbreviation* 1 including 2 inclusive

inclemency /-ənsɪ/ *noun*, *pl. inclemencies* ناخوشی هه و، ناسازگاری، توشی، ناسازی، سه رما و سه غلته، سه ختی 1 شدت، ناماعدی هوا

inclement /ɪn'klemənt/ *adjective* ناخوش، سارد، (ره شه) باهاتو، توش، سه خت، سه رما و سه غلته وای، ناسازگار، نالوز:

(*inclemently adv*) **inclement weather** ناماعد

inclinable /ɪn'klaməbl/ *adjective* یاریده دەر، یارمه تی دەر 1 کک کتده

inclination /ɪn'kli'neɪʃn/ *noun* 1 داهاتمه، چه مانده، چه ماندنه وه، نووشتانده وه، داهتانه وه 2 مهیل، ناره زوو، لار بوونه وه، داشکانه وه، چه سیان، ویت: *She had neither the time nor the inclination to help them*

لاری 4 ناست یا راده ی لیزی 5 بله یا ناستی لادان 1 انحا، خمیدگی، خم کردن 2 گرایش

رغبت 3 شیب 4 میزان شیب 5 درجه ی انحراف

incline /'ɪn'klaɪn/ *noun* لیز، سه ره و خواری، ناستی سه ره و خوار 1 شیب، سطح شیب دار

inclined /ɪn'klaɪnd/ *adjective* 1 لار، خوار، خنیش، خنیج، لیزی 2 مهیل دار، به مهیل، یتخوش (بو) ناماده، به توانا 1 مایل، سطح شیب دار 2 مایل، مستعد

inclined plane *noun* ناستی لیز یان سه ره و خوار 1 سطح شیب دار

inclosure /ɪn'kləʊʒə(r)/ = *enclosure*

included *adjective* له خوگر توو، تیا بوو 1 شامل شده

including /ɪn'kluːdɪŋ/ *preposition* تیتخاو، له خوگر توو، داگری، تیا بوو، تیا به تی، بریتی له: *Six people were killed in the riot*

including a policeman 1 نوگذاشته، شامل

inclusion /ɪn'kluːʒn/ *noun* 1 تیختن، خسته تیو 2 له خوگر تن، تیا بوون، له گهل دابوون، گرته وه، داگر تن، گرته خو 1 وارد کردن 2 اشتمال، تضمن، شمول

inclusive /ɪn'kluːsɪv/ *adjective* 1 گشترگه وه، له خوگر توو، بهر که و توو، داگری، تیا بوو: *from Monday to Friday*

inclusive 2 سه رجه م، تیکر، تا ناخری، تا کوتایی 1 جامع، شامل 2 کلی، تا پایان

inclusively /ɪn'kluːsɪvli/ *adverb* گشترگانه، به شیوه یی که همه و شتی له خو بگری 1 به طور فراگیر

inclusiveness /ɪn'kluːsɪvnəs/ *noun* له خوگر تن، تیا بوون، گرته وه، گرته خو 1 تضمن، شمول

incogitant /ɪn'kɒdʒɪtənt/ *adjective* سه رچل، گوئی پتته دەر، هه له شه، بی خه یال، سه ره د 1 بی توجه

incognito /ɪn'kɒɡ'nɪtəʊ/, *US* /ɪn'kɑːɡ'nɪtəʊ/ *adjective, adverb, noun (pl. incognitos)*

an -ito visit 1 ناشناس، نا شناس، خو گو ریو: *an -ito visit* 2 ناشناسه، ناشناسه *n* ناشناسه ی درو

adv 1 ناشناس به طور ناشناس *n* هیوت کاذب

incognizable *adjective* لیکه وه نه کراو، نه ناسراو، له ناسینه وه نه هاتوو، ناسرسته وه، لیک نا کریتیه 1 غیر قابل تشخیص

incognizant /ɪn'kɒɡnɪzənt/ *adjective* نا ناگادار، نازانی، ناگادار نیه: *incognizant of the danger* 1 بی اطلاع

incoherence /-əns/ *noun* پچر پچر بوون، لیک ترازاوی، به ک نه گرته وه، یتکه وه نه به ستراوی 1 گبیختگی، عدم انسجام، ناپوستگی

incoherent /ˌɪnkəʊˈhɪərənt, US ˌɪnkəʊˈhɪr-/ *adjective*

بچربچر، لیک ترازاو، یسک نه گرتوو، به ک نه گرهه، سهریه ک نه چوو، یتکه و نه به ستر او، شتیاو، شیرزه، ناریک و یتیک، پرش ویلاو، به سهریه که و نه بوو، ناسمان و ریمان،
 an incoherent essay: inconsistent
 incoherent with grief

انسجام، ناپوسته، آشفته
incoherently /ˌɪnkəʊˈhɪərəntli, US ˌɪnkəʊˈhɪr-/ *adverb*

بچربچرانه، به شیوه یه کی بچربچر ٭ به طور یا گنه

incohesion *noun*

ناریک و یتیک، پرش ویلاو، ناهاو گرتووی، نایه ک گیری، نایه کیتی (کومه لایه تی) ٭ فقدان انسجام، عدم هم بستگی

incohesive *adjective*

پتوه نه نو سواو، پتوه نه لکاو، نه چسپوو، نه چسپ ٭ نجب

incombustibility /ˌɪnkəmˌbʌstəˈbɪlɪti/ *noun*

له سووتان نه هاتووی، نه سووتووی ٭ غیر قابلیت احتراق

incombustible /ˌɪnkəmˈbʌstəbl/ *adjective*

له سووتان نه هاتوو، نه سووت (او)، نه سووت تیر او ٭ غیر قابل احتراق

incombustibly /ˌɪnkəmˈbʌstəblɪ/ *adverb*

به شیوه یه کی نه سووتانو، نه سووتوانه ٭ به طور غیر قابل احتراق

income /ˈɪnkəm, US -kəm/ *noun*

1 داهات، پاره چه، دهسه کوت، دهرامت، نازار 2 هاتن ٭ 1 درآمد آمدن

incomer /ˈɪnkəm(r)/ *noun*

ژووره وه هاتوو، که سی هاتوو، کوچهر ٭ وارد شونده، مهاجر

income support *noun*

(له بریتانیا و له لایه ن حکومت وه بؤ که سانی که بې داهاتن یا داهاتیان کهمه) بزیو (ی زیان) ٭ مدد معاش

income tax *noun*

داهاتانه، باجی داهات یا دهرامت ٭ مالیات بر درآمد

incoming /ˈɪnkʌmɪŋ/ *adjective, noun*

1 *adj* له هاتن دا، خهریکه نریک ده پتته وه، له نریک بوونه وه دا: the incoming flights
 2 incoming calls/mail ٭ incoming tide
 ژووره وه هاتوو، هاتوو، تازه هاتوو
 تازه هه لپور دراو، تازه هه لپور اړده: the incoming government/president/administration
 تازه داتراو (incomings) *n* دهرامت ٭

adj 1 در حال آمدن 2 وارد، تازه وارد 3 تازه انتخاب شده 4 تازه منصوب شده (در جمع) درآمد

incommensurability /ˌɪnkəˌmenʃərəˈbɪlɪti/ *noun*

له پتوان نه هاتووی، له بهر اور دنه هاتووی ٭ مقایسه ناپذیری

incommensurable /ˌɪnkəˌmenʃərəbl/ *adjective*

له پتوان نه هاتوو، له بهر اور دنه هاتوو، بې پتوانی هاو بهش، پتوه ر یان جیاواز، نه اندازه ی هاو بهش یان نه بې ٭ مقایسه ناپذیر

incommensurably /ˌɪnkəˌmenʃərəblɪ/ *adverb*

له پتوان نه هاتوانه ٭ به طور مقایسه ناپذیر

incommensurate /ɪnkəˈmenʃərət/ *adjective*

1 ناتنه او، کهم 2 نه گونجاو، لپته وه شواو،
 a disproportionate/inadequate confidence incommensurate with their ability

1 ٭ 1 غیر کافی 2 بې تناسب

incommensurately /ɪnkəˈmenʃərətli/ *adverb*

1 ناتنه اووانه 2 نه گونجاوانه ٭ 1 به طور غیر کافی 2 به طور بې تناسب

incommensurateness *noun*

1 ناتنه اووی، ناتنه او بوون 2 نه گونجاوی، لپته وه شاهه یی ٭ 1 غیر کافی بودن 2 بې تناسبی

incommodious /ˌɪnkəˈmɒdiəs/ *adjective*

(جنگا) چکولانه، تنگ، ناخوش، تنگ بهر، تمسک، جنگا ناپتته وه، ناتا سووده: could sleep in the most -commodious places

٭ نامناسب
incommodiously /ˌɪnkəˈmɒdiəsli/ *adverb*

تنگ بهرانه، به شیوه یه کی تنگ یان چکوله ٭ به طور نامناسب

incommodiousness /ˌɪnkəˈmɒdiəsnoʊs/ *noun*

تنگی، چکوله یی، تنگ بهری، تنگ بهر بوون ٭ ناراحتی، نامناسب بودن

incommodity /ˌɪnkəˈmɒdɪti/ *noun, pl. commodities*

تنگی، چکوله یی ٭ ناراحتی

incommunicability /ˌɪnkəˌmjuːnɪkəˈbɪləti/ *noun, also -nicableness*

1 له وتن نه هاتووی، له راگه باندن نه هاتووی، رانه گه پتزاوی 2 له گرتنه وه نه هاتووی، رانه گو پزاوی ٭ 1 ابلاغ ناپذیری، غیر قابلیت بیان 2 غیر قابلیت سربت

incommunicable /ˌɪnkəˈmjuːnɪkəbl/ *adjective*

1 لهوتن نه هاتوو، نه وتراو، ناوتری،
له راگه یاندن نه هاتوو، له راگه یاندن نایی،
رانه گه یتر او 2 له گرتو نه هاتوو، رانه گو یتر او،
تشنه نه کردو 1 بلاغ ناپذیر، غیر قابل بیان 2
غیر قابل سربا

incommunicably /ˌɪnkəˈmjuːnikəbli/ *adverb*

به شیوه یه کی نه وتراو یان لهوتن نه هاتوو، به
شیوه یی که نه توانی له یتو خه لکا رایگه یینی
به طور غیر قابل بیان

incomunicado /ˌɪnkəˈmjuːniˈkaːdɔː/ *adjective, adverb*

US -ˈkaːdɔː/ ریگای نییه له گدل کس قسه بکا 1 محروم از
ارتباط با دیگران

incommunicative /ˌɪnkəˈmjuːniketiv/ *adjective, also uncommunicative*

مات، کم قسه، کم پیژ، بی دهنگ،
uncommunicative 1 تودار

incommunicativeness /ˌɪnkəˈmjuːniketivnəs/ *noun*

کم قسه یی، کم پیژ، بی دهنگی 1 توداری

incommutability /ˌɪnkəˈmjuːtəbiliti/ *noun*

1 له گوران نه هاتووی، نه گوری 2
له گورینه و نه هاتووی 1 تغییر ناپذیری 2
غیر قابلیت معاوضه

incommutable /ˌɪnkəˈmjuːtəbl/ *adjective*

1 له گوران نه هاتوو، ناگوردری، نه گور 2
له گورینه و نه هاتوو، ناگوردرینه و نه 1
تغییر ناپذیر 2 غیر قابل معاوضه

incommutably /ˌɪnkəˈmjuːtəbli/ *adverb*

له گوران نه هاتووانه، نه گوران، به شیوه یه کی
له گورینه و نه هاتوو 1 به طور غیر قابل تغییر یا
معاوضه

incompact /ˌɪnkəmˈpækt/ *adjective*

لیک بلاو، ینکوهه نه چه سیوو، نه په ستراو، لیک جیا
غیر فشرده

incompactness /ˌɪnkəmˈpæktɪnəs/ *noun*

لیک بلاوی، ینکوهه نه چه سیوی، لیک هه راوی،
نه په ستراوی، لیک جیایی 1 غیر فشرده

incomparability /ˌɪnkəmˈpərəˈbiliti/ *US -ˈkaːm-/ noun, also incomparableness*

له بهر او رور دنه هاتووی، له پیوان نه هاتووی،
له هه لسه نگاندن نه هاتووی، هه لسه نگیتر او،
بی هاوایی، بی وته یی 1 غیر قابلیت مقایسه

incomparable /ˌɪnkəmˈpərəbl/ *US -ˈkaːm-/ adjective*

له بهر او رور دنه هاتوو، بهر او رور ناکری،
له پیوان نه هاتوو، ناپیوری، له هه لسه نگاندن نه هاتوو،
هه لسه نگیتر، هه لسه نگیتر او، بی هاوایی،
بی وته: *the -comparable beauty of Lake Garda*

1 لهوتن نه هاتوو، نه وتراو، ناوتری،
له راگه یاندن نه هاتوو، له راگه یاندن نایی،
رانه گه یتر او 2 له گرتو نه هاتوو، رانه گو یتر او،
تشنه نه کردو 1 بلاغ ناپذیر، غیر قابل بیان 2
غیر قابل سربا

incomparably /ˌɪnkəmˈpərəbli/ *US -ˈkaːm-/ adverb*

بی هاوایی، له بهر او رور دنه هاتووانه، به شیوه یه کی
بی وته: *Her latest book is -bly better than her earlier ones*

incompatibility /ˌɪnkəmˈpætəˈbiliti/ *noun, also incompatibleness*

نه سازاوی، نه سازی، نه گو نجاوی، نه سازان،
یه کنه گرتن، یه کنه کورتن، ریک نه کورتن،
دزایه تی، جیاوازی 1 ناسازگاری، منافات

incompatible /ˌɪnkəmˈpætəbl/ *adjective*

نه سازاو، نه ساز، نه گو نجاو، یه کنه کورتو،
پنکه وهه لسه کردو، یه کنه کوره،
ریک نه کورو، دز، جیاوازی 1 ناسازگار، مغایر

incompatibly /ˌɪnkəmˈpætəbli/ *adverb*

نه سازاوانه، به شیوه یه کی نه گو نجاو 1 به طور
ناسازگار

incompetence /ˌɪnˈkɒmpitəns/ *US -ˈkaːm-/ noun*

لینه و نه شواوه یی، نه شیاوی، لینه هاووی،
بی نیداره یی، به کار نه هاتووی: *professional*

incompetence 1 عدم صلاحیت، بی لیاقتی

incompetent /ˌɪnˈkɒmpitənt/ *US -ˈkaːm-/ adjective, noun*

adj لینه و نه شواوه، نه شیاو، لینه هاتوو، بی نیداره،
به کار نه هاتوو، کول، ینکاره: *his incompetent*

handling of the affair 1 *n* مرژی لینه و نه شواو
یان به کار نه هاتوو 1 *adj* فاقد صلاحیت،
بی کفایت 1 *n* آدم فاقد صلاحیت

incompetently /ˌɪnˈkɒmpitəntli/ *US -ˈkaːm-/ adverb*

به کار نه هاتووانه، به شیوه یه کی ینکاره 1 به طور
بی کفایت

incomplete /ˌɪnkəmˈpliːt/ *adjective*

ناتهواو، نیوه چل، نابوخته، کم و کورت، گه ند،
نیمچه، کمی هه یه: *an incomplete set of*

figures 1 ناتمام، ناقص

incomplete belief *noun*

باوه ری ناتمهواو یان نیوه چل 1 عقیده ی ناقص

incomplete induction *noun*

بنداکشنی ناتمهواو یان نیوه چل 1 استقراء ناقص

incompletely /ˌɪnkəmˈpliːtli/ *adverb*

ناتهواوانه، نیوه چلانه، نیوه چل، به شیوه یه کی
The causes of the phenomenon are still incompletely

understood 1 به طور ناقص

incompleteness /ˌɪnkəmˈpliːtnəs/ *noun*

ناتهواوی، نیوه چلی، نابوختی، کم و کوری 1
نقص، ناتمامی

incompletion /ˌɪnkəmˈpliːʃn/ *noun*

1 ناتمهواوی، نیوه چلی، نابوختی، کم و کوری 2

ته‌او نه‌بووی، رانه‌په‌روی، چینه‌جی نه‌بووی
1 نقص، ناتمامی 2 تکمیل‌نندگی

incomplex adjective

ساده، ئاسان، ساکار، نادزوار، نایتجه‌لاویج،
ناتالوز ① ساده، غیربفرج

incompliance /ˌɪnkəmˈplaɪəns/ noun

مل نه‌دان، خۆبه‌ده‌سته‌وه‌دان، مل‌دانه نه‌واندن،
په‌سندنه‌کردن، که‌لله‌ره‌قی، ریک نه‌که‌وتن،
سه‌سه‌ختی، قابل نه‌بوون ② عدم توافق، عدم قبول
incompliant /ˌɪnkəmˈplaɪənt/ adjective
مل نه‌ده‌ر، ریک نه‌که‌وتو، نارازی، سه‌سه‌خت،
که‌لله‌ره‌قی، قابل نه‌بوو، خۆبه‌ده‌سته‌وه‌ده‌ر ③
ناموافق، قبول‌نکنده

incomposite adjective

ساده، ساکار ① ساده

incomprehensibility

/ɪnˌkɒmpriˈhensəˈbɪləti, US -ˌkɑːm-/ noun
لن تینه‌که‌یشتووی، له‌تیکه‌یشتن نه‌هاتووی،
گیرانی، سه‌ره‌نده‌ره‌نه‌کراوی ① ناهمفومی،
غیرقابلیت درک

incomprehensible /ɪnˌkɒmpriˈhensəbəl, US -ˌkɑːm-/ adjective

لن تینه‌که‌یشتوو، له‌تیکه‌یشتن نه‌هاتوو،
سه‌ره‌نده‌ری ناکرئ، گران، سه‌خت، دزوار،
ناروشن، سه‌ره‌نده‌ره‌نه‌کراو، لن‌حالی نه‌بوو ②
ناهمفوم، غیرقابل درک

incomprehensibly /-səbəl/ adverb

لن تینه‌که‌یشتوانه ① به‌طور ناهمفوم
incomprehension /ɪnˌkɒmpriˈhenʃn, US -ˌkɑːm-/ noun

(لن) تینه‌که‌یشتن، لن‌حالی نه‌بوون ① عدم درک
incomprehensive /ɪnˌkɒmpriˈhenʃɪv/ adjective

ناگشتگر، گشته‌گر، ناگشتگیر، گشته‌گیر، کورت
② غیرجامع

incomprehensively /ɪnˌkɒmpriˈhenʃɪvli/ adverb

گشته‌گیرانه، گشته‌گیرانه، به‌شیوه‌یه‌کی گشته‌گر
② به‌طور غیرجامع

incompressibility noun

له‌په‌ستاوتن نه‌هاتووی، پته‌وی، نه‌په‌ستورایی
تراکم‌ناپذیری

incompressible /ɪnˌkɒmˈpresəbəl/ adjective

له‌په‌ستاوتن نه‌هاتوو، پته‌و، نه‌په‌ستوراو،
نه‌په‌سوو، چکوله‌وه‌نه‌بوو، چکوله‌ناکر پته‌وه،
ناپه‌ستورئ ③ تراکم‌ناپذیر

incompressibly /ɪnˌkɒmˈpresəbəl/ adverb

پته‌وانه، به‌شیوه‌یه‌کی له‌په‌ستاوتن نه‌هاتوو ③
طور تراکم‌ناپذیر

imcomputable /ɪnˌkɒmˈpjʊːtəbəl/**adjective**

بین نه‌ژمار، له‌ژماردن نه‌هاتوو، حساب نه‌کراو ①
غیرقابل حساب

inconceivability /ˌɪnkənsɪvəˈbɪləti/ noun

باوه‌پینه‌کراوی، له‌باوه‌پینه‌هاتووی، سه‌ریوون،
په‌بیردانه‌هاتووی، له‌بیرچاونه‌هاتووی ①
غیرقابلیت تصور

inconceivable /ɪnˌkənˈsiːvəbl/ adjective

په‌بیردانه‌هاتوو، باوه‌پینه‌کراو، له‌باوه‌پینه‌هاتوو،
باوه‌ری پی‌ناکرئ، سه‌ری، له‌خه‌بال نه‌هاتوو،
له‌بیرچاونه‌هاتوو، نایتجه‌سه‌رجاو، نه‌کرد،
رئ تینه‌چوو، ناشی، نابین، ② unbelievable
غیرقابل تصور، محال

inconceivably /ɪnˌkənˈsiːvəbli/ adverb

باوه‌پینه‌کراوانه: *She was -eivably wealthy*
③ به‌طور غیرقابل تصور

inconclusive /ɪnˌkənˈkluːsɪv/ adjective

ناته‌واو، نیوه‌چل، نابزم، کو‌تایی پینه‌هاتوو،
ناپیراردەر، په‌کلایی نه‌کراوه، په‌کلایی نه‌پته‌وه،
پن نه‌نجام (تایه‌کلایی که‌روه): *inconclusive*
④ *an inconclusive argument* ⑤ *evidence*
ناکافی، غیرقطعی، بدون نتیجه

inconclusively /ɪnˌkənˈkluːsɪvli/ adverb

تایه‌کلایی که‌روانه، به‌شیوه‌یه‌کی پن نه‌نجام
به‌طور غیرقطعی

inconclusiveness /ɪnˌkənˈkluːsɪvnəs/ noun

کو‌تایی پینه‌هاتووی، پن نه‌نجامی،
په‌کلایی نه‌بوونه‌وه ① عدم قطعیت

indensability /ɪnˌkəndensəˈbɪləti/ noun

چره‌وه‌نه‌بووی، له‌چری نه‌هاتووی ①
چگالی‌ناپذیری

indensable /ɪnˌkənˈdensəbəl/ adjective

چره‌وه‌نه‌بوو، له‌چری نه‌هاتوو ① چگالی‌ناپذیر

inconformity /ɪnˌkɒˈfɔːmɪti/ noun

یه‌که‌نه‌گرته‌وه، ناکوکی ① عدم مطابقت

incongruity /ɪnˌkɒnˈɡruːəti, US ɪnˌkɑːn-/ noun, also incongruence

نه‌گونجاوی، نه‌سازاوی، ریک نه‌که‌وتووی،
ناجوژی، ناکوکی، یه‌که‌نه‌گرته‌وه، جیاوازی،
یه‌که‌نه‌که‌وتن، نابهرامبه‌ری: *She was struck*
② *by the incongruity of the situation* عدم
تناسب، ناهمخوانی، نابرابری

incongruous /ɪnˈkɒŋɡruəs, US -ˈkɑːŋ-/ adjective, also incongruent

1 نه‌گونجاو، نه‌سازاو، ریک نه‌که‌وتوو، ناکوک،
یه‌که‌نه‌گرته‌وه، یه‌که‌نه‌که‌وتوو، ناوک، جیاواز،
ناچونی‌ه‌ک، نایه‌ک‌جوژ، ناجوژ 2 بیجی ①
ناسازگار، ناهم‌هانگ، متباین، ناهم‌گن 2 بی‌مناسبت

incongruously /ɪnˈkɒŋɡruəsli, US -ˈkɑːŋ-/ adverb

نەسازاوانە، بە شێوەیەک نەگونجاو:

incongruously dressed /ɪnˈkɒŋɡruəsli/ *adverb* **incongruousness** /ɪnˈkɒŋɡruəsənəs/ US -'kɑ:n-/ *noun*

نەگونجایی، نەسازان، ناکۆکی، لیکدووری، یەک نەگرتن، جیاوازی، دژایەتی

ناسازگاری، ناهمخوانی، تباين

inconnu /'æknu:, 'ækno(j)u/ *noun* **pl.** 1 کەس یان شتێکی نەناسراو 2 نەناس: (same) جورێ ماسی راوی ئاوی شیرین، پتوهندی بە سەلمون یان ماسی نازادەو، هەمە [Stenodus leucichthys] 1 آدم یا جیژر

ناشناخته نوعی ماهی

inconsecutive *adjective*

یجریجری، بێ پتوهندی، ناپتوهندی دار

inconsequence /ɪnˈkɒnsɪkwəns/ *noun*

نەبوونی پتوهندی لۆژیک، یجریجریبوون،

پارچە پارچەبوون

inconsequent /ɪnˈkɒnsɪkwənt/ *adjective*

1 یجریجری، بێ پتوهندی، پتوهندی پتوهندبوون،

ناپتوهندیدار، ئالۆژیک، نازیڕانە، شیناو، شیرزە 2

ناگرتن، هێچکە، ئایەخ

ارتباط، غیر منطقی، آشفته 2 کم اهمیت

inconsequently /ɪnˈkɒnsɪkwəntli/ *adverb*

ئالۆژیکانە، بە شێوەیەک ئالۆژیک

غیر منطقی

inconsequential /ɪnˈkɒnsɪkwəntʃl/ US -'kɑ:n-/ *adjective*

ئالۆژیک، نازیڕانە، بێجی، ناگرتن، هێچ،

هێچکە، ئایەخ، unimportant, illogical (-)

(onsequentiality *n*)

Inconsequentiality /-fəli/ *adverb*

بە شێوەیەک نازیڕانە، ئالۆژیکانە

نامعقول

inconsiderable /ɪnˈkɒnsɪdərəbl/ *adjective*

بێبایەخ، هێچ، ناگرتن، چکۆلە، ئایەخ:

We have spent a not-able amount of money

on the project already

inconsiderably /ɪnˈkɒnsɪdərəbli/ *adverb*

بێبایەخانە، بە شێوەیەک هێچ

بە طور ناچیز

inconsiderate /ɪnˈkɒnsɪdərət/ *adjective*

کەمتەرخەم، گۆئ پێندەدر، گۆئ نەزواو،

نادەر بەست، بیری بەلایەو، نییە، بێخەیاڵ،

بێبیر، هەلەشە، سەرەرۆ، سەرچل، heedless

thoughtless

بێفکری، بێپروا

inconsiderately /ɪnˈkɒnsɪdərətli/ *adverb*

کەمتەرخەمانە، سەرچلانە

از روی بێفکری

inconsiderateness /ɪnˈkɒnsɪdərətənəs/ *noun*

کەمتەرخەمی، بێفکری، گۆئ پێندەدان، بێخەیاڵی،

بێتییینی، بێبیری، هەلەشەیی، سەرچلی،

سەرەڕوویی، بێفکری، بێملاحظگی، بێپروایی

inconsistency /-ənsɪ/ *noun, pl. -nsistencies*

نەگونجایی، نەسازایی، یەک نەگرتن،

ناکۆکی، دژایەتی، دژبەیهکی

ناهماهنگی، منافات، تضاد

inconsistent /ɪnˈkɒnsɪstənt/ *adjective*

1 نەگونجایی، نەسازاو، یەک نەگرتن،

ریک نەگرتن، لیکدوور، یەک نەگرتن،

دژبەیهکی، ناکۆکی، پێکدژ: *istent statements*

2 وازی وازی، رارا، تاوتاو، نەیهکی قسە 1

ناسازگار، ناھماھنگ، متضاد 2 ددەمی

inconsistently /ɪnˈkɒnsɪstəntli/ *adverb*

بە یەک نەگرتن، یەک نەگرتن، بە طور

ناھماھنگ

inconsolable /ɪnˈkɒnsəʊləbl/ US -'soul-/ *adjective*

دەلخۆشی نەدراو، دلیر، کۆلیل، ناپەرەت، کز،

خەمبار

inconsolably /-əbli/ *adverb*

دەلخۆشی نەدراوانە

inconsonance /ɪnˈkɒnsənəs/ *noun*

ریک نەگرتن، نەگونجان، نەسازان،

یەک نەگرتن، عدم توافق، تافر

inconsonant /ɪnˈkɒnsənəl/ *adjective*

ریک نەگرتن، نەسازاو، یەک نەگرتن،

نەگونجایی، ناموافق، متنافر

inconsonantly /ɪnˈkɒnsənəntli/ *adverb*

ریک نەگرتن، نەگونجایی، یەک نەگرتن،

بە طور ناموافق

inconspicuous /ɪnˈkɒnsɪkjʊəs/ *adjective*

نادیار، ناشار، نابەرچاو، شاراو، چکۆلانە،

سەرئەرز، راناکیشتی، سەرئەرز، ناھویدا،

نامشخص

inconspicuously /ɪnˈkɒnsɪkjʊəsli/ *adverb*

بە شێوەیەک نادیار

inconspicuousness /ɪnˈkɒnsɪkjʊəsənəs/ *noun*

نادیاربوون، نابەرچاو، نابەرچاوی

نامشخص بودن

inconstancy /ɪnˈkɒnstənsɪ/ US -'kɑ:n-/ *noun, pl. inconstancies*

1 ناجێگیری، لەهقی، نەچەسپیی،

سەقام نەگرتوویی، بگۆری، خۆرانەگری 2

بێوەفایی، بێ ئەمەکی 3 وازی وازی بوون،

تاوتاو بوون، رارایی 1 بێ ئباتی، نابایداری 2

بێ و فایی 3 ددەمی بودن

inconstant /ɪnˈkɒnstənt/ US -'kɑ:n-/ *adjective*

1 ناجێگیر، لەق، نەچەسپیی، سەقام نەگرتن،

بگۆر، خۆرانەگری 2 بێوەفایی، بێ ئەمەکی 3 رارا،

ناوتاو ① 1 بی‌ثبات، ناپایدار 2 بی‌وفا 3 دمدمی
inconstantly /ɪnˈkɒnstəntli, US -ˈkɑːn-/
adverb

بی‌وفا‌ایانه، خورانه‌گرانه ② به طور ناپایدار
inconsumable /ɪnˈkɒnˈsuːməbl/ *adjective*
 له‌به‌کاره‌نتان‌نه‌هاتوو، به‌کار‌نه‌هتیراو، به‌کار‌نا‌به
 ③ غیرقابل مصرف

incontestable /ɪnˈkɒnˈtestəbl/ *adjective*
 مشت‌ومر‌نه‌ویست، بی‌نه‌ملا‌ونه‌ولا، بی‌چه‌ندو‌چون،
 به‌رجاو، دیار، مسوگەر: *His claim to the land is -ntestable*
 ④ غیرقابل بحث، مسلم

incontestably /-əbli/ *adverb*
 مشت‌ومر‌نه‌ویستانه، به‌شیوه‌یه‌کی دیار ⑤ به
 طور غیرقابل بحث

incontinence /ɪnˈkɒntinəns, US -ˈkɑːn/ *noun*

خورانه‌گری، هه‌رزه‌یی، ناخودداری،
 به‌خود‌اکردن، خو‌پ‌نه‌گیران (میز و پ‌سای)
 ⑥ عدم خو‌ب‌شتن‌داری، بی‌اختیاری

incontinent /-ənt/ *adjective*
 خورانه‌گر، هه‌رزه، ناخوددار، خو‌پ‌نه‌گیراو،
 که‌مه‌رشل، ده‌له‌میز، به‌خود‌اکردوو (میز و
 پ‌سای) ⑦ فاقد خو‌ب‌شتن‌داری، اینکو‌نتینت

incontinently /ɪnˈkɒntinəntli/ *adverb*
 خورانه‌گرانه، هه‌رزانه ⑧ بدون خو‌ب‌شتن‌داری
incontinuity /ɪnˈkɒntəˈnjuːti/ *noun*

پ‌ت‌که‌وه‌نه‌به‌ستراوی، پ‌ت‌که‌وه‌نه‌نو‌وساوی، دایراوی،
 ناب‌ه‌رده‌وامی، پ‌ت‌که‌وه‌نه‌لکاوی ⑨ ناپ‌وستگی

incontrollable /ɪnˈkɒntroʊəbl/ *adjective*
 کو‌نت‌رۆل‌نه‌کراو، مه‌ه‌ارنه‌کراو، له‌مه‌ه‌ار‌به‌ده‌ر،
 له‌مه‌ه‌ارنه‌هاتوو، له‌کو‌نت‌رۆل‌نه‌هاتوو، رانه‌گیراو،
 دای‌ب‌ین‌نا‌ک‌ری، ده‌س‌به‌سه‌ره‌دانه‌گیراو،
 ⑩ (incontrollably adv) uncontrollable
 غیرقابل کنترل

incontrovertibility
 /ɪnˈkɒntroʊəˈvɜːtəbiliti/ *noun*
 مشت‌ومر‌نه‌ویستی، مشت‌ومر‌ه‌له‌سه‌گری،
 مسوگەری ⑪ غیرقابل بحث

incontrovertible /ɪnˈkɒntroʊəˈvɜːtəbl, US
 ɪnˈkɑːntroʊəˈvɜːrt-/ *adjective*
 مشت‌ومر‌نه‌ویست، مشت‌ومر‌ه‌له‌سه‌گر، مسوگەر،
 بی‌نه‌ملا‌ونه‌ولا، بی‌چه‌ندو‌چون، به‌درو‌ئاخ‌ر‌یه‌وه،
 دیار ⑫ غیرقابل بحث، مسلم

incontrovertibly /ɪnˈkɒntroʊəˈvɜːtəbli, US
 ɪnˈkɑːntroʊəˈvɜːrt-/ *adverb*
 بی‌نه‌ملا‌ونه‌ولا، مسوگەرانه، مشت‌ومر‌نه‌ویستانه
 ⑬ مسلماً

inconvenience /ɪnˈkɒnˈviːniəns/ *noun*
 نار‌حه‌تی، مزاح‌م‌بوون، ده‌رده‌سه‌ری، سه‌ر‌یشه
 ⑭ مزاحمت، گرفتاری

inconvenient /ɪnˈkɒnˈviːniənt/ *adjective*

1 نار‌حه‌ت‌که‌ر، مزاح‌م 2 ناله‌بار، ناخوش،
 ب‌ی‌ج‌ی، نابه‌ج‌ی، نه‌گو‌ن‌جاو، *an -inopportune*
 ⑮ مزاح 2 نامناسب

inconveniently /ɪnˈkɒnˈviːniəntli/ *adverb*
 ناله‌بارانه، به‌شیوه‌یه‌کی ناله‌بار ⑯ به طور نامناسب
inconvertibility /ɪnˈkɒntroʊəˈvɜːtəbiliti/ *noun*

له‌گۆر‌ینه‌وه‌نه‌هاتوو‌یی، له‌گۆر‌ین‌نه‌هاتوو‌یی ⑰
 غیرقابلیت مبادلە، تبدیلی ناپذیری
inconvertible /ɪnˈkɒntroʊəˈvɜːtəbl/ *adjective*

له‌گۆر‌ینه‌وه‌نه‌هاتوو، له‌گۆر‌ین‌نه‌هاتوو، له‌گۆر‌ین
 نای، ناگۆر‌در‌یه‌وه ⑱ غیرقابل مبادلە، تبدیلی ناپذیر
inconvertibly /ɪnˈkɒntroʊəˈvɜːtəbli/ *adverb*

به‌شیوه‌یه‌کی له‌گۆر‌ینه‌وه‌نه‌هاتوو،
 له‌گۆر‌ین‌نه‌هاتووانه ⑲ به طور غیرقابل مبادلە یا
 تبدیلی ناپذیر

incoordination /ɪnˈkɔːrˌdɪˈneɪʃn, US
 ɪnˈkɔːrˌd-/ *noun*

ناریک‌وی‌ت‌کی، ناریکی، نه‌بوونی ر‌یک‌وی‌ت‌کی
 بی‌انتظامی

incorporate /ɪnˈkɔːpəreɪt, US -ˈkɔːrp-/ *adjective*

(کۆمپانی) تۆمار‌کراو، ⑲ ثبت‌شده
incorporated /ɪnˈkɔːpəreɪtɪd, US -ˈkɔːrp-/ *adjective*

1 به‌ک‌خراو، به‌ک‌پار‌چه، ت‌یک‌ه‌ل‌کراو،
 به‌ک‌گرتوو، به‌ک‌که‌وتوو 2 (کۆمپانی) تۆمار‌کراو
 ⑳ متحد‌شده، متحد‌شده 2 ثبت‌شده

incorporation /ɪnˈkɔːpəˈreɪʃn, US -
 ˌkɔːrp-/ *noun*

1 به‌ک‌خ‌ستن، کردنه‌به‌ک، ت‌یک‌ه‌ل‌کردن،
 ل‌یک‌ه‌ه‌ل‌ک‌یشن: *the -ation of foreign words*
 2 into the language به‌ک‌گرتوو‌یی، به‌ک‌گرتن،
 به‌ک‌که‌وتوو‌یی 3 دامه‌زاندن، پ‌ت‌که‌ه‌تان،
 بن‌یات‌نان 4 له‌خۆ‌گرتن، گرت‌ه‌به‌ر، گرت‌ه‌وه،
 ت‌یا‌بوون ① الحاق 2 اتحاد 3 تشکيل 4 شمول

incorporator *noun*
 دامه‌ز‌رت‌ه‌ر، بن‌یات‌ه‌ر ② تشکيل‌ده‌نده

incorporeal /ɪnˈkɔːpəˈriəl, US -ˈkɔːrˈp-/ *adjective*

ناچه‌سته‌یی، ناله‌شی، نامادی، مانایی ③
 غیرجمانی، غیرمادی

incorporeality *noun*
 ناچه‌سته‌ی‌تی، ناله‌شی‌تی، نامادی‌بوون،
 مانایی‌بوون ④ غیرجمانی، غیرمادی

incorporeally *adverb*
 نامادی‌ایانه، به‌شیوه‌یه‌کی نامادی ⑤ به طور
 غیرمادی

incorporeity /ɪnˈkɔːpəˈriːti/ *noun, pl.*
 incorporeities

نامادیتی، بی‌جسته‌یی، بی‌وونی نامادی،
مانایی‌بوون، ناماکیتی، نامادی‌بوون،
immateriality

incorrect /ɪnˈkɔːrɪkt/ adjective

هه‌له، نادروست، شاش، ناراست، درو، ناحه‌ز،
ناشیرین، لیت‌وه‌شواو، هه‌رزه، نه‌گونجاو: *an incorrect transcription*
غلط، نادروست،
زشت، ناشایست

incorrectly /ɪnˈkɔːrɪktli/ adverb

به هه‌له، به نادروستی، به شیوه‌یکی نادروست
به غلط، به طور نادرست

incorrectness /ɪnˈkɔːrɪktnəs/ noun

نادروستی، هه‌له‌یی، شاشی عدم صحت
incorrigibility /ɪnˈkɔːrɪdʒəˈbɪlɪti, US -ˈkɔːr-/ noun

چاک‌نه‌کراوی، راسته‌وه‌نه‌کراوی
اصلاح‌ناپذیری

incorrigible /ɪnˈkɔːrɪdʒəbl, US -ˈkɔːr-/ adjective

چاک‌نه‌کراو، راسته‌وه‌نه‌کراو، راست ناپیته‌وه،
ناپته سه‌ر ری، دروست‌نه‌بوو، خراب: *You're incorrigible!*
اصلاح‌ناپذیر

incorrigibly /ɪnˈkɔːrɪdʒəbli, US -ˈkɔːr-/ adverb

به شیوه‌یکی چاک‌نه‌کراو یا راسته‌وه‌نه‌کراو
به طور غیرقابل اصلاح

incorruptibility /ɪnˈkɔːrʌptəˈbɪlɪti/ noun

فساده‌لنه‌گری، خراب‌نه‌کراوی، خراب‌نه‌بووی
فسادناپذیری

incorruptible /ɪnˈkɔːrʌptəbl/ adjective

1 حه‌لال‌خور، فساده‌لنه‌گر، به‌رتیل ناخوا،
به‌رتیل وه‌ناگرئ، خراب‌نه‌بوو، خراب‌نه‌کراو،
خراب‌ناکرئ، نارزئ 2 هه‌میشه‌یی، نه‌مر،
تیانه‌چوو 3 فسادناپذیر، فاسدنشدنی 2 ابدی

incorruptibly /ɪnˈkɔːrʌptəbli/ adverb

خراب‌نه‌بووانه، به شیوه‌یکی خراب‌نه‌بوو،
خراب‌نه‌کراوانه به طور فاسدنشدنی

incorrupt /ɪnˈkɔːrʌpt/ adjective, also **incorrupted** /ɪnˈkɔːrʌptəd/

1 خراب‌نه‌بوو، نه‌رزوو، نه‌گه‌نیو، فساده‌لنه‌گر،
به‌رتیل ناخوا، به‌رتیل نه‌خور، به‌رتیل وه‌ناگرئ؛
بی‌هه‌له، پاک، دروست، ساخ: *upright (incorruptly adv)*
فاسدنشدنه، رشوه‌نگیر؛
بی‌عیب، سالم، درست‌کار

incorruptness /ɪnˈkɔːrʌptnəs/ noun

خراب‌نه‌بوویی، خراب‌نه‌بوون، نه‌رزویی
فاسدنشدگی

increasable /ɪnˈkriːsəbl/ adjective

شیایو زووربوون، پهره‌ستین، پره‌ستین قابل
افزایش

increase /ɪnˈkriːs/ noun

زووربوون، زیادبوون، پهره‌ستندن، پره‌سه‌ندن،
پهره‌سه، پهره، گه‌شه، هه‌لدان: (بی‌باو)
propagation

increasingly /ɪnˈkriːsɪŋli/ adverb

روو له زووری، روو له پهره: *increasingly difficult*
به طور افزایشده

increase /ɪnˈkriːs/ noun

دروس‌نه‌کراو، نه‌نافریتراو، نه‌خولقیتراو،
uncreated

incredibility /ɪnˈkredəˈbɪlɪti/ noun

باوه‌پیننه‌کراوی، له‌باوه‌په‌ده‌ری، سه‌یریوون
ناباوری، شگفتی

incredible /ɪnˈkredəbl/ adjective

باوه‌پیننه‌کراو، باوه‌ری بی‌ناکرئ، سه‌یر،
هه‌ره‌باش: *It seemed incredible that she*
an had been there a week already

an incredible amount of work
باورنکردنی، شگفت

incredibly /ɪnˈkredəbli/ adverb

له راده‌په‌ده‌ر، به شیوه‌یکی باوه‌پین‌نه‌کراو،
له‌باوه‌په‌ده‌رانه بیش از حد، به طور باورنکردنی

incredulity /ɪnˈkredjuːləti, US -ˈduː-/ noun

گومان، باوه‌پین‌نه‌بوون، شک (هه‌بوون) شک

incredulous /ɪnˈkredjələs, US -dʒəl-/ adjective

به‌گومان، دره‌نگ‌باوه‌ر کردوو، بی‌باوه،
باوه‌پین‌نه‌کردوو، باوه‌پین‌نه‌کردووانه: *an incredulous stare*
شکاک، شکانه

incredulously /ɪnˈkredjələsli, US -dʒəl-/ adverb

باوه‌پین‌نه‌کردووانه، بی‌باوه‌رانه، له رووی
باوه‌پین‌نه‌کردن: *He laughed incredulously*
شکانه، از روی ناباوری

increment /ɪnˈkɪrəmənt/ noun

1 سوود، به‌هره 2 زووربوون، پهره‌ستندن 3
پاره‌ی زیادی، مووچه‌ی زیادی، سه‌رکری،
سه‌رمووچه 1 بهره 2 افزایش 3 اضافه‌حقوق

incremental /ɪnˈkɪrəməntl/ adjective

رووله‌پهره، رووله‌زووری: *incremental costs*
افزاینده

incrementalism noun

گۆران‌باوه‌ری (پله‌پله‌ییان به‌ره‌پهره)
اینکرامنتالیسم

incrementalistic adjective

سه‌ره به‌گۆران‌باوه‌ری اینکرامنتالیستی

incrementally /ɪnˈkɪrəməntli/ adverb

به شیوه‌یکی رووله‌زووری به طور افزایشده

incretion /ɪnˈkriːʃn/ noun

نیوه‌ده‌ردان، ده‌ردان له نیوه‌وه تراوش داخلی

increminating adjective

تاوانبار کەر، گوناهاپالدهر ○ منهم کتنده
incremination /m'krɪmɪ'neɪʃn/ *noun*

تاوانبار کردن، گوناهاپار کردن، پشو کردن ○
منهم سازی

increminatory /m'krɪmənətə:rɪ/ *adjective*
تاوانبار کەر ○ اتهام امیز، اتهام برانگیز

incrustation /m'krʌ'steɪʃn/ *noun*
1 تویرال، توپکل 2 ره قیته، قرتماخه، کەر و کە
○ 1 لایه، پوست 2 کبره

incubation /m'kju'beɪʃn/ *noun*
1 لاسەر هتککه کهوتن، خسته نیو ده زگای
جووجه هه لیتان وه، (به) کەر کهوتن: **artificial incubation** 2 ماوهی دهر نه کهوتوویی، ماوهی
نیوان توش بیون له نه خوشی و دهر کهوتنی
به کهم نیشان 3 ماوه یان قوناخی پهره سندن،
قوناخی پیکهان 4 چاندنی میکروب ○ 1 روی
تخم نشینی 2 انکوباسیون 3 دوره ی شکل گیری 4
کشت میکروب

incubator /m'kju'beɪtə(r)/ *noun*
1 ده زگای جووجه هه لیتان، ده زگای
هتککه هه لیتان 2 کدل و پهلای تاییه تی بو
به خنوکردن یان پهره ورده کردنی منالانی زووتر
له دایک بوو یان نهوه کام ○ انکوباتور

incubus /m'kju'bʊs/ *noun, pl. incubi* /-baɪ/
1 دیویکی نیر که باوهر و ابووه له گهل ژنانی
خهوتو و نزیکی ده کا 2 مزده زمه، سهنگ،
موتنه که، nightmare ○ 1 اینکیوبوس 2 کابوس
incudal *adjective*

(تویکاری) ده زگای ○ سندان
incudes /m'kju'dɪz/, US **incus** /m'kju:'dɪz/ =
incus

inculcation /m'kʌl'keɪʃn/ *noun*
داکوتاندن، خسته میشکوه، گوش کردن ○
تلقین

inculcator *noun*
داکوتیننه، گوش کەر، له میشک خەر ○ تلقین گر
inculpable *adjective*

پاک، بی گوناھ ○ میرا
inculcation /m'kʌl'keɪʃn/ *noun*
تاوانبار کردن، گوناهاپار کردن ○ منهم سازی

inculturation /m'kʌltʃə'reɪʃ(ə)n/ =
enculturation

incumbency /m'kʌmbənsɪ/ *noun, pl. incumbencies*

1 ئەرک، کار، لاسه ربوون، پهره سایه تی 2
پنویستی ○ 1 وظیفه، مزبالت 2 وجوب

incumbent /m'kʌmbənt/ *adjective, noun*
adj 1 پنیویست، لاسه ربوون، 2 obligatory
نیتنا، هه نووکه n کار به دهستی به ریرس ○

1 واجب 2 حال n صاحب منصب
incunabulum /m'kju'nabjʊləm/ *noun*

incunable /m'kju:nəb(ə)l/, *pl. incunabula*
کتیبی زوو چاپ کراو، ب.ت. بهرله 1501 ○
اینکونابولوم

incurability /m'kjuərə'bɪləti, US -'kjuər-/ *noun*

بسن دهرمانی، لاسه دهرمان نه هاتوویی،
دهرمان نه کراوی ○ علاج ناپذیری

incurable /m'kjuərəbl, US -'kjuər-/ *adjective, noun*

adj بسن دهرمان، تیمار نه کراو، دهرمان نه کراو،
بسن چارمه سر، له دهرمان نه هاتوو، چاره سه رنه کراو،

بسن دهرمان، چاکه و نه بوو n نه خوشی
چاکه و نه بوو ○ adj علاج ناپذیر n بیمار لا علاج

incurably /-əbəl/ *adverb*
تیمار نه کراوانه، دهرمان نه کراوانه،

له دهرمان نه هاتوانه: **incurably ill/romantic** ○
به طور علاج ناپذیری

incuriosity /m'kjuərɪ'nsɪtɪ/ *noun*
که مته رخه می، بسن خه یالی، گوی پینه دان ○
بی اعتنایی

incurious /m'kjuəriəs, US -'kjuər-/ *adjective*

1 که مته رخه می، بسن خه یال، ناده ربه ست، لاسه رلا،
گوی پینه دهر، بسن پرسیار 2 گوی نه دهرانه ○ 1

بی تفاوت 2 حاکی از بی تفاوتی

incuriously /m'kjuəriəsli, US -'kjuər-/ *adverb*

که مته رخه مانه، به که مته رخه می په وه ○ بایی تفاوتی
incuriousness /m'kjuəriəsɪnəs, US -
'kjuər-/ *noun*

که مته رخه می، بسن خه یالی، گوی بسن نه دان،
ناده ربه ستی، لاسه رلای، گوی لسن نه بوون،

پشت گوی خستن، به تنگه و نه بوویی،
بسن پرسیاری ○ بی تفاوتی، بی اعتنایی، ناکنجکاری

incurance *noun*
بهر کهوتن، گرته بهر، داگرتن، گرته خو،
له خوگرتن ○ شمول

incurrent *adjective*
(زورتر گیانه وه ناسی، کون یان ره گئی) نیوه پیز،
دهر ژته نیوه وه (دژی) **excurrent** ○ اینکیورینت

incursion /m'kɜ:ʃn, US m'kɜ:ʃn/ *noun*

1 هتیرش، په لامار، هه لسمه ت، شالو، هوروزم
(کت و پیر و کورت) 2 دهس دریزی ○ 1 یورش،
حمه 2 تجاوز

incursive /m'kɜ:sv/ *adjective*
هتیرش کەر، په لامار دهر ○ حمله کتنده

incurvate /m'kə:vət/ *adjective*
چه میو، چه ماو، داچه ماو (بو نیوه وه) ○ خمیده
(به سوی داخل)

incurvation /m'kɜ:veɪʃn/ *noun*
چه میوی، چه ماوی، چه مانه وه ○ خمیدگی

incurved adjective

چماو (بق نپوهه) ◉ خمیده
incus /'ɪŋkəs/ noun, pl. **incudes** /'ɪŋkjʊdɪz/,
m'kju:di:z/

(توپکاری، گوئ) نیسکی ده زگای: نیسکیکی
 ده زگاتاسی **anvil-shaped** چکوله ی نیو گویی
stapes و **malleus** له نیوان
 راده گویز (بهرت: له لاتینوه به واتای
 "anvil") ◉ استخوان سندانی

incuse /m'kju:z/ noun

نخشی چه کوشی ◉ نقش چکنی
Ind abbreviation Independent

1 (له بریتانیا، سیاست) پالیروا یان بهرندامی
 سهر به خو 2 نویته ی سهر به خو یان به لایه ن
 1 کاندیدای مفرد 2 نماینده مفرد

indebted /m'detɪd/ adjective

1 قهرزار، وام دار، قهرزله سر 2 (خواه) قهرزار،
 دهین دار، منه تیار، قهرزاریار، وام دار: **I am**
deeply indebted to my family for all their
help ◉ 1 بدهکار 2 مدیون

indebtedness /m'detɪdnəs/ noun

1 قهرزاري، وامداري 2 منه تباري، قهرزاري،
 منه ت 1 بدهکاری 2 مدیون بودن

indecent /m'di:nsɪ/ noun, pl.
indecenties

همرزهی، ناشیرینی، بی شه رمی، لینه وه شاوه یی،
 دهم پیسی، کار یان قسه ی ناحه ز ◉ ابتذال،
 زشتی، عمل زشت

indecent /m'di:nsɪ/ adjective

همرزه، ناشیرین، بی شه رمانه، بی ناپرواونه،
 نانه جیمانه، بلع، ناحه ز، بیس، نابه سند: **-decent**
conduct/photos ◉ مبتذل، ناشایت، رکبک

indecent assault noun

(ماف) نازاردانی سیکسی، سووکایه تی (پن کردنی)
 سیکسی، هیرش و نازاری سیکسی ◉ اهانت جنسی
indecent exposure noun

(ماف) خۆده رخستن ◉ عورت نمایی
indecently /m'di:nsɪli/ adverb

بی شه رمانه، نانه جیمانه، بی ناپرواونه ◉ وقیحانه
indeciduous adjective

(رووه ک ناسی) نهوهریو، نهوهر، هه لته وه ریو
 نریز

indecipherable /,ɪndɪ'saɪfəbl/ adjective

سهر نه ده نه کراو، سهر لی ده نه هینزاو، نه خو تراو،
 سهر نه ده ری ناکرئ، کس ته پناگا،
 لی تینه گه یشتوو ◉ نامفهوم

indecision /,ɪndɪ'siʒn/ noun

بی بریاری، بریاری نه دران، دوو دلی، تیامای ◉
 بی تصمیمی، دودلی

indecisive /,ɪndɪ'saɪsɪv/ adjective

1 یه کلای نه کراوه، بریار (له سر نه دراو،

لایسی به لادانه خراو، کوتسای یینه هاتوو،
 شله وه گردوو 2 بی نه نجام، هیچ لی هه لته وه ریو،
 بی به ره هم، نه بری او، دوو دلی، تیاماو،
 بریار ی نه دراو، رارا، نادلنیا ◉ 1 غیر قطعی 2
 بی نتیجه، بی عزم، مرد

indecisively /,ɪndɪ'saɪsɪvli/ adverb

یه کلای نه کراوانه، به شتیه یه کی یه کلای نه کراوه
 ◉ به طور غیر قطعی

indecisiveness /,ɪndɪ'saɪsɪvnəs/ noun

کوتسای یینه هاتوویی، یه کلای نه کراوه یی،
 نه بری او یی، دوو دلی، تیامای، در دونگی ◉ عدم
 قطعیت، تردید

indeclinable /,ɪndɪ'klaməbl/ adjective

(ریزمان) له گردان نه هاتوو، گردان نه کراو
 غیر قابل صرف

indecomposable /,ɪndɪkəm'pəʊzəbl/ adjective

لنکه وه نه بوو، له هه لوه شان نه هاتوو، هه لته وه شاو،
 لیک نایته وه ◉ تلاشی نایدی

indecorous /m'dekərəs/ adjective

دوو له ره وشت، جوان نییه، ناپرواونه، عهیب،
 ناحه ز، ناشیرین، لینه وه شاو ◉ ناشایت، مبتذل

indecorously /m'dekərəsli/ adverb

بی نه وشته، (یه شتیه یه کی) ناحه ز ◉ بی ادبانه
indecorousness /m'dekərəsnəs/ noun

بی نه وشتی، ناشیرینی، ناحه ز، لینه وه شاوه یی
 ◉ بی ادبی، ناشایتگی

indecorum /,ɪndɪ'kɔ:rəm/ noun

بی نه وشتی، بی ناپرواویی، ناحه ز جوو لانه وه،
 ره فتار یان هه لئ وکوتی ناشیرین ◉ بی ادبی،
 ابتذال، رفتار نامناسب

indeed /m'di:ɪd/ adverb

1 له راستی دا 2 به راسته، یانی ناوا، حه تمه ن
 1 در واقع 2 جداً

indefatigability /ɪndɪ'fætɪgə'bɪlɪtɪ/ noun

ماندوویی نه ناسی، به چنگی، به کاری، پرتاقه تی،
 کارخوری ◉ خستگی نایدی

indefatigable /,ɪndɪ'fætɪgəbl/ adjective

1 ماندوویی نه ناس، به چنگ، به کار، کارخور: **an**
2 -efatigable defender of human rights
 یه کبینه، به رده واه ◉ 1 خستگی نایدی 2 لا ینقطع

indefatigably /,ɪndɪ'fætɪgəbli/ adverb

ماندوویی نه ناسانه ◉ به طور خستگی نایدی
indefeasibility /ɪndɪ'fi:zə'bɪlɪtɪ/ noun

له هه لوه شان نه هاتوویی، پووچه وه نه کراوی،
 سه قام گروویی ◉ غیر قابلیت الفا

indefeasible /,ɪndɪ'fi:zəbl/ adjective

له هه لوه شان نه هاتوو، هه لته وه شاو،
 هه لته وه شتیه وه، به تال ناکرته وه، پووچه وه نه کراو،
 سه قام گرتوو: **The** ◉ **-defensible behaviour**

Prime Minister was accused of defending

indefeasibly /ˌɪndiˈfiːzəblɪ/ *adverb*
 سه‌قام‌گرتووانه ○ غیر قابل فسخ

indefectible /ˌɪndiˈfektɪb(ə)l/ *noun*
 نه‌واو، ره‌بوق، کامل، نازگار، نایدیال، زور باش، به‌کجار خوش، بن‌گه‌رد، بن‌خه‌وش، بن‌عه‌یب ○ کامل، اید‌هال، محض، تمام، بی‌عیب

indefensibility /ˌɪndiˈfensəˈbɪlɪti/ *noun*
 له‌به‌رگری نه‌ها‌تووی، نه‌پاریزراوی، له‌پاساونه‌ها‌تووی، پاساونه‌دراوی ○ دفاع‌ناپذیری، غیر قابل توجیه

indefensible /ˌɪndiˈfensəblɪ/ *adjective*
 له‌به‌رگری نه‌ها‌توو، نه‌پاریزراو، ناپاریزری، له‌پاساونه‌ها‌توو، نه‌بخشراو، پاساونه‌دراو ○ دفاع‌ناپذیر، غیر قابل توجیه

indefensibly /ˌɪndiˈfensəblɪ/ *adverb*
 له‌به‌رگری نه‌ها‌تووانه، له‌پاساونه‌ها‌تووانه، به‌شویه‌یئکی له‌به‌رگری نه‌ها‌توو یا له‌پاساونه‌ها‌توو ○ به‌طور دفاع‌ناپذیر یا غیر قابل توجیه

indefinable /ˌɪndiˈfaɪnəblɪ/ *adjective*
 1 له‌ناسین نه‌ها‌توو، پیناسه‌نه‌کراو، پیناسه‌ناکری، له‌دربیرین نه‌ها‌توو، ده‌رنه‌پراو، روون ناکریته‌وه، نه‌وتراو: **indefinable feelings** ○ **an indefinable concept** 2 نالوز، ته‌ماوی **indefinably** /-əblɪ/ *adv*
 شتویه‌یئکی ته‌ماوی ○ 1 غیر قابل تعریف، غیر قابل بیان 2 بفرنج

indefinite /ˌɪnˈdɛfɪnət/ *adjective*
 1 نادیار، ته‌ماوی، ته‌زمه، ناروشن، نه‌پروون، **an indefinite science**: imprecise دیاری نه‌کراو، بن‌نه‌نداز، بن‌ته‌زار، بن‌کوتایی 2 (ریزمان) ده‌رنه‌خه‌ر، نه‌ناسراو (indefiniteness) **n**: نادیار، نه‌پروونی، دیاری نه‌کراوی ○ 1 نامشخص، نامعین، نامحدود 2 (دستور زبان) نکره

indefinite article *noun*
 (ریزمان) نامرازی نه‌ناسراو، پینته ده‌رنه‌خه‌ر ○ حرف نکره یا ناشناخته

indefinite boundaries *noun, pl.*
 سنوره دیاری نه‌کراوه‌کان ○ مرزهای نامشخص

indefinite integral *noun*
 (بیرکاری) فانکشنی نالوز: فانکشنی که به‌رهمه‌که‌ی بان‌لی‌وه‌رگیراوه‌که‌ی هی فانکشنیکی تربق ○ تابع مبهم

indefinitely /ˌɪnˈdɛfɪnətli/ *adverb*
 نادیارانه، ته‌ماوی‌یانه، به‌شتویه‌یئکی نادیار، ته‌زمانه ○ به‌طور نامشخص

indefinite pronoun *noun*
 (ریزمان) جیناوی نه‌ناسراو، راناوی دیاری نه‌کراو ○ ضمیر نامعین

indehiscence /ˌɪndiˈhɪs(ə)ns/ *noun*
 نه‌کراوه‌یی، دانه‌تلیشاوی، دانه‌قلیشاوی ○ ناگشایی

indehiscant /ˌɪndiˈhɪs(ə)nt/ *adjective*
 (رووه‌ک‌ناسی، که‌لوو) نه‌کراوه، ناتلیشیت‌ه‌وه، ناقلیشیت‌ه‌وه، دانه‌تلیشاو، دانه‌قلیشاو: **indehiscant fruits** ○ ناگشایی

indelibility /ˌɪnˈdɛləˈbɪlɪti/ *noun*
 له‌سپرنه‌وه‌نه‌ها‌تووی، پاک‌وه‌نه‌بووی، لیوه‌نه‌بووی، بواردووی ○ غیر قابل محو

indelible /ˌɪnˈdɛləblɪ/ *adjective*
 1 له‌سپرنه‌وه‌نه‌ها‌توو، پاک‌وه‌نه‌بوو، ناسپرنه‌وه، لیوه‌نه‌بوو، بواردوو 2 له‌بیر ه‌وه‌نه‌جوو، له‌بیر ناچیت‌ه‌وه ○ 1 غیر قابل محو 2 فراموش‌نشدنی

indelibly /-əblɪ/ *adverb*
 لیوه‌نه‌بووانه، به‌شتویه‌یئکی بواردوو ○ به‌طور پاک‌نشدنی

indelicacy /ˌɪnˈkæsi/ *noun, pl. indelicacies*
 بن‌پره‌وشتی، بن‌شهرمی، بن‌ناپرووی، قسه‌ترین ○ بی‌نواکی

indelicate /ˌɪnˈdɛlɪkət/ *adjective*
 بن‌پره‌وشت، بن‌شهرم، قسه‌ترین، که‌تر، بن‌شهرمانه، ناحمه‌انه، عه‌بیانه، سوو‌کانه: **an indelicately** *adv* **indelicately question**
 سوو‌کانه، بن‌پره‌وشتانه: **(indelicateness n** ○ بی‌نواکی، بی‌ادبانه

in delicto *noun*
 (ماف) خه‌تابار ○ متخلف

indemnification /ˌɪnˌdɛmniˈfɛɪʃn/ *noun*
 1 ده‌سته‌بیری 2 بو‌یزاردن، زیان‌دانه‌وه، قهره‌بوو‌کردنه‌وه‌ی زیان و زهره‌ر، زیانه، تاوان ○ 1 ضمانت 2 خسارت، غرامت

indemnitee /ˌɪnˌdɛmniˈti/ *noun*
 بو‌یزردراو ○ غرامت‌گیر

indemnitor *noun*
 بو‌یزیر ○ غرامت‌پرداز

indemnity /ˌɪnˌdɛmniˈti/ *noun, pl. indemnities*
 1 ده‌سته‌بیری، به‌لینتی‌دان، گهره‌تتی (بو‌زیان و زهره‌ر) 2 پاراستن 3 بو‌یزاردن، زیان‌دانه‌وه 4 به‌خشین، لی‌خوش‌بوون، جهمه ○ 1 تضمین 2 مصونیت 3 خسارت 4 معافیت

indemonstrable /ˌɪndiˈmɒnstərəblɪ/ *adjective*
 له‌سه‌لماندن نه‌ها‌توو، نه‌سه‌له‌مینتراو ○ غیر قابل اثبات

indene /ˈɪndiːn/ *noun, prob. a contr. of indonaphthene*
 (کیمیا) هایدروکاربونی شله‌ی بن‌پره‌نگ $C_{10}H_8$ ، له‌قبر ده‌گیری و بو‌دروس‌کردنی جهمی ده‌سکرد به‌کاردیتری ○ ایندن

indent /ˈɪndɛnt/ *noun*
 1 داوا، راسپاردن 2 چوونه‌نیو، کشانه‌وه، مه‌ودا (چولایی سه‌ره‌تای دیتری) 3 **indenture** ○

1 درخواست 2 تورفتگی

indentation /ˌɪndən'teɪʃn/ *noun*

1 چوونه‌نیو، به‌نیو‌داجویی، کیشانه‌وه، مه‌ودا، قوبایی، قوبان 2 ددانه، کونگره، برگه 3 تورفتگی 2 ددانه

indented /ɪn'dentɪd/ *adjective*

ددانه‌ددانه، گرنال‌گرنال، برگه‌برگه 3 ددانه‌ددانه، مضرس

indenture /ɪn'dentʃə(r)/ *noun*

1 پریارنامه‌ی دوودانه‌یی 2 پریارنامه، به‌یمان‌نامه 3 پریارنامه‌ی شاگردی (که تازه‌کار یان شاگرد ده‌پیدا به‌خواه‌ن‌کاره‌کی) 1 قرارداد دونه‌سهای 2 قرارداد 3 ایندنتور

independence /ˌɪndɪ'pendəns/ *noun*

1 سهربه‌خویی، سهربه‌ستی، خوسهری، نازادی، خوییون: Cuba gained -ence from Spain 1898 2 پئوه‌نه‌به‌ستراوی، نه‌به‌ستراوی، ناپئوه‌به‌ندی، پشت‌پئنه‌به‌ستوویی، نیازپئ‌نه‌به‌بون 1 استقلال، قیام به‌ذات 2 عدم وابستگی

Independence Day *noun*

روژی سهربه‌خویی (چوارهمی زوولای 1776 که کولونی‌یه‌کانی ئه‌مریکا سهربه‌خویی خویان له‌بریتانیا راگه‌یاند) 1 روز استقلال امریکا

independency *noun*

1 سهربه‌خویی 2 حکومت یان ولاتی سهربه‌خو 3 استقلال 2 دولت یا کشور مستقل

independent /ˌɪndɪ'pendənt/ *adjective, noun*

adj 1 سهربه‌خو، خوییو، خوسهر، سهربه‌ست، نازاد 2 پئوه‌نه‌به‌ستراو، جیا، جودا، نه‌به‌ستراو، پشت‌پئنه‌به‌ستوو، ناپئوه‌به‌ند، ناپئویست، نیازپئ‌نه‌به‌وو 3 (میزویی (independent) - Congregational *n* بالئوروا یان نوئنه‌ری سهربه‌خو یاخو بی‌لایه‌ن (independently *adv*: سهربه‌خویانه، خوسهرانه، به‌شیوه‌یه‌کی (جیا) 1 مستقل، قائم به‌ذات 2 بدون وابستگی *n* کاندیدا یا نماینده‌ی مفرد

independent clause *noun*

(رێزمان) رستۆکه یا پرگه‌ی سهره‌کی، لارسته‌ی سهره‌خو 3 بند پایه

independent means *noun, pl.*

داهاتی سهره‌خو 3 درآمد مستقل
independent school = private school

in-depth *adjective*

قوول، ورد، پرورده‌کاری، چروپر، تیروته‌سه‌ل، دوورودر، comprehensive, thorough: *an in-depth discussion* ژرف، دقیق، مفصل

in-depth analysis *noun*

شی‌کردنه‌وه‌ی ورد 3 تحلیل دقیق

in-depth research *noun*

توژینه‌وه‌ی ورد 3 پژوهش دقیق

in-depth study *noun*

لیکولینه‌وه‌ی ورد، خوئندنه‌وه‌ی ورد 3 تحقیق دقیق، مطالعه‌ی دقیق

indescribability /ˌɪndɪ'skraɪbə'bɪlɪtɪ/ *noun*

له‌باس (کردن) نه‌ها‌توویی، باس‌نه‌کراوی 3 وصف‌ناپذیری

indescribable /ˌɪndɪ'skraɪbəbl/ *adjective*

له‌باس (کردن) نه‌ها‌توو، باس‌نه‌کراو، باس‌ناکری 3 وصف‌ناپذیر

indescribably /-əbli/ *adverb*

به‌شیوه‌یه‌کی باس‌نه‌کراو 3 به‌طور وصف‌ناپذیر

indestructibility /ˌɪndɪ'strʌktə'bɪlɪtɪ/ *noun*

تیانه‌چوویی، نه‌مری، له‌نیو‌نه‌چوویی 3 فنا‌ناپذیری

indestructible /ˌɪndɪ'strʌktəbl/ *adjective*

تیانه‌چوو، نه‌مر، له‌نیو‌نه‌چوو، تیانه‌چن، نافه‌وتن،

تیکنه‌چوو، خراپ‌نه‌بوو (*adv*: indestructibly)

تیانه‌چووانه، له‌نیو‌نه‌چووانه) 3 فنا‌ناپذیر

indeterminability /ˌɪndɪ'tɜːmɪnə'bɪlɪtɪ/ *noun*

دیاری‌نه‌کراوی 3 تعیین‌ناپذیری

indeterminable /ˌɪndɪ'tɜːmɪnəbl/ *adjective*

1 دیاری‌نه‌کراو، نادیار 2 (ماف) چاره‌سهرنه‌کراو، لاین به‌لادانه‌خراو، بی‌نه‌نجام

(*adv*: indeterminably: به‌شیوه‌یه‌کی نادیار)

1 تعیین‌ناپذیر، نامشخص 2 غیرقابل حل

indeterminacy /-nəsi/ *noun*

1 به‌کلایی نه‌به‌نوه‌وه، کوتایی‌پئنه‌ها‌توویی، دیاری‌نه‌کراو، به‌کلایی نه‌کراوی 2 (بیرکاری) نادیری 3 عدم قطعیت 2 ابهام

indeterminate /ˌɪndɪ'tɜːmɪnət, -'tɜːrɪm/ *adjective*

نادیار، روون نیه، دیاری‌نه‌کراو، نامه‌علوم، به‌کلایی نه‌کراو، به‌لادانه‌خراو، نه‌براه،

پریارله‌سهرنه‌دراو، بی‌نه‌نجام (*adv*: indeterminately)

adv: دیاری‌نه‌کراوانه: indeterminateness *n*

نادیاری، ناروونی، دیاری‌نه‌کراوی 3 نامشخص، نامعین، نامعلوم، بی‌نتیجه

indeterminate vowel = schwa

indetermination /ˌɪndɪ'tɜːmɪneɪʃn/ *noun*

به‌کلایی نه‌کراوه‌یی، به‌لادانه‌خراوی، کوتایی‌پئنه‌ها‌توویی، پریارله‌سهرنه‌دراوی، دوودلی، تیامانه‌وه 3 عدم قطعیت، بی‌تصمیمی

indeterminism *noun*

1 ئیندیتتیرمینیزم (رییازیکی فله‌سه‌فی) 2

به‌کلایی نه‌کراوه‌یی، کوتایی‌پئنه‌ها‌توویی،

پریارله‌سهرنه‌دراوی، دیاری‌نه‌کراوی

(*adj*: indeterministic *n*: indeterminist)

1 اختیار 2 عدم قطعیت

index /ˈɪndeks/ *noun, pl. indexes or especially in technical use indices* /ˈɪndɪsɪz/

1 پیرست، فیرست، نووانه، ناوه روک (بابهت، ناو و هند) 2 پشانده، ئیندیکس 3 ئامازه، میزه 4 نوپهر، توان، جا 5 دوشاومزه، قامکی نیشانه یا شاده 6 میل 7 زمانه، میل، نهره (ی ته رازو) 8 (کتیب) جی قامکی، ئیندیکس، پست نیشان 9 (چاپ) نیشانه یان کاره کهری که بو راکیشانی سه رنج بو تیپینی ییکی راسته وخو به کار دپتری (ههروه ها fist) 1 فهرست، نمایه 2 شاخص 3 اشاره 4 توان، نما 5 انگشت اشاره 6 عقربه 7 زبانه ی ترازو 8 جانگشتی 9 ایندکس

indexation /,ɪndɛk'seɪʃn/ *noun*, also indexing

ئیندیکس دانان، ئیندیکساندن ◊ شاخص گذاری

index card *noun*

کارتی هه لگرتن یان ئیندیکس ◊ کارت بایگانی

index finger *noun*

دوشاومزه، قامکی شاده، قامکی نیشانه ◊ انگشت اشاره

index fossil *noun*

بوویه ردی ریتون یان ئیندیکس ◊ سنگواره یا فیل شاخص

indexical /m'dɛksɪk(ə)/ *adjective*

1 (زمانه وانی) = 2 deictic پیرست ناسا ◊ 1 = 2 deictic فهرست گونه

indexless *adjective*

بی ناوه روک ◊ بدون فهرست

index-linked *adjective*

ئیندیکس دار، به پینی ئیندیکس (index-linking) ◊ مبتنی بر شاخص

India ink = Indian ink

Indiaman *noun*, pl. Indiamen

(میزووی) که شتی کارداری یان بازرگانی له گهل هیند ◊ ایندیامن

Indian /'ndiən/ *adjective*, *noun*

adj 1 هیندی، هیندی، هیند(و)ستانی، سه ربه هیند یان باشووری ناسیا 2 سه ربه ئه مریکایی به ره سه نه کان یان زمانه کانیا 1 n خه لکی هیندوستان 2 سوورینست، American

Indian، دانیشتوانی ره سنی ئه مریکا (باکوور، نیوه راست و باشوور) 3 هه ریه ک له زمانه ره سه نه کانی سوورینسته کان 4 (ب.ت. جاران و یان له دهقه میزوویی به کاندا) ره سه یان دانیشتوی نیمه وشکاری هیندوستان (Indianism also) (Indianization n)

(Indianisation n) بنه رت: گهلانی ره سنی ئه مریکا (بی) به "Indian" ناسران، چونکو کریستوفر کولومبوس Christopher Columbus و خه لکانی دی کاتی گه بشته که ناره کانی روزه لاتی ئه مریکا، ییان وایو له ریگایکی تازه وه گه یشتونه ته به شیکی هیندوستان: تیپینی: وشه کانی Indian و Red

Indian ئه مروه کانه که مپاون و له جیاتی ئه وانه زورتر American Indian به کار دپتری) ◊ adj 1 هندی 2 وابسته به سرخ بوستان یا زبانسان 1 n اهل هندوستان 2 سرخ بوستان 3 و 4 ایندین

Indianan /,ɪndi'ən(ə)n/ *noun*, *adjective*

n خه لکی هه ریمی ئیندیانا Indiana له مریکا adj ئیندیانیایی ◊ ایندیایی

Indian bread = tuckahoe

Indian club *noun*

(وه زش) میل (وهک هی زورخانه) ◊ میل

Indian corn *noun*, also maize

گه نه شامی، گوله پیغه مبه ره، گه مره شانی، زوړات ◊ بلال

Indian file = single file

Indian giver *noun*

(جارو بار سوو کانه) که سستی که دیاری به دهه خشی و پاشان وهی دهه گریته وه ◊ ایندین گیور

Indian giver *noun*

به خشیانی دیاری و پاشان وهه گرته وهی ◊ ایندین گیونگ

Indian hemp = cannabis

Indian ink *noun*, India ink

جه وهه ری کیشانه وه ◊ مرکب چین

Indian licorice *noun*, also rosary pea

شیرین به له کی هیندی: جورئ ره ز یان میوی گه مینان، له خیزانی legume، دانه کی بو ته زینج و ره گه کی وهک جنگره وهی شیرین به له کی به کار دپتری [Abrus precatorius] ◊ عشقی چشم خروس

Indian meal *noun*, also cornmeal

ناردی گه نه شامی ◊ آرد ذرت

Indian millet = durra

Indian paintbrush *noun*, also painted cup

1 به ره موجهی هیندی؟: کومه له رووه کینکی نیوه مته خور semiparasitic له توخمی Castilleja و له خیزانی snapdragon، به bract ی به ره ناسای ره کی گه شه وه 2 = orange hawkweed ◊ زاغک

Indian pipe *noun*

لوله هیندی؟: جورئ گیا یان رووه کی saprophytic سبی مین ی بی گلا، له خیزانی Monotropaceae، خیزانی Indian-pipe، هی ناسیا و ئه مریکای باکووری [Monotropa uniflora] ◊ نوعی گیاه

Indian pudding *noun*

جوری پودینگ که زورتر به ناره گه نه شامی cornmeal، دوشاو molasses و شیر دروست ده کری ◊ نوعی پودینگ

Indian red *noun*

1 گلی سووری زه رداو، زورتر وهک رهنگ و پولیشی کانزا به کار دپتری 2 جورئ رهنگی

سووری مه‌پله‌وه‌رد که زۆرت‌ر له نوکسایدی
ناسن پیکهاتوه ① 1 خاک سرخ مایل به زرد 2
ایندین رد

Indian summer noun

1 هه‌وای گه‌رمی پاییز 2 سه‌ره‌که‌وتن،
به‌خته‌وه‌ری (ب.ت. سه‌رده‌می ناخ‌ری عومر)
① 1 هه‌وای گرم پاییزی 2 خوشبختی، موفقت

Indian tobacco noun

توتنی هیندی: رووه‌کیکی نه‌مریکای باکووری،
له خیزانی lobelia به گولسی شینی ورده‌وه
① [Lobelia inflata] ① تنباکوی هندی

India paper noun

کاغزی هیندی، کاغزی چین: 1 جۆری
کاغزی ناسک و مژوک 2 absorbent 2 جۆری
کاغزی چاپی زورناسک، جیر و مات، ب.ت.
له کتیبه‌پیرۆزه‌کان‌دا به‌کار‌دێت ① کاغذ هندی

India rubber /'ɪndiə 'rʌbər(r)/ noun

1 سه‌ره 2 جیر (ی سروشتی) ① 1 پاک‌کن 2
لاستیک

India rubber (tree) = rubber tree

India turnip = jack-in-the-pulpit

India wrestling noun

1 جۆری زوران‌بازی 2 = arm wrestling ①
نوعی کشتی

Indic /'ɪndɪk/ noun, adjective

n کۆمه‌لێ له زمانه‌ هیند و ئه‌وروپایی‌یه‌کان، که
سانسکریتی و زمانه‌ هیندی‌یه‌ نوژه‌نه‌کان
پیکه‌دێتی adj سه‌ربه‌و کۆمه‌له‌ زمانی‌یه‌ ① ایندیک
indican noun

1 سولفاتی پۆتاسیۆمی ئیندوکسیل
C₈H₆NO₄SK potassium، سولفاتی
هه‌ش‌پیکه‌ن یان نیل‌ساز C₈H₇NO₄S که له
میز و شله‌گیانه‌وه‌ری‌یه‌کانی تری به‌شێوه‌
خسۆی دۆزراوه‌تسه‌وه 2 کلۆکۆزاییدین
C₁₄H₁₇NO₆، له‌و رووه‌کانه‌ ده‌گیرێ که نیل یان
هه‌ش‌دێتن و سه‌رچاوه‌پیکه‌ هه‌شی سروشتی‌یه‌
① ایندیکان

indicant /'ɪndəkənt/ adjective

نیشانده‌ر، ده‌رب‌ر، ئاماژه‌پیکه‌ر ① دال، بیان‌گر

indication /,ɪndɪ'keɪʃn/ noun

1 نیشانه‌، به‌رژه‌نگ، د‌رف 2 به‌ل‌گه‌ 3
ئاماژه‌ (پ‌کردن)، نیشانه‌، نیشان‌دان، ده‌رخستن،
میزه 4 ئاگاداری (indicational adj) سه‌ربه‌
یان پته‌وه‌ندی به indication سه‌وه‌ هه‌یه‌ ① 1
علامت 2 دلیل 3 اشاره، دلالت 4 خبر

indicative /ɪn'dɪkətɪv/ adjective, noun

adj 1 (ر‌زمان) ئاگاداری 2 نیشانه‌ی،
پیشانده‌ری n کاری ئاگاداری (indicatively adv)
① 1 اخب‌اری 2 علامت n فعل اخب‌اری
indicator /'ɪndɪkətər(r)/ noun
1 (ماشین) چ‌رای لاگۆرین، چ‌رای بادانه‌وه 2

ده‌ب یان بۆردی ئاگاداری، به‌رده‌ی ئاگاداری
(که تاز‌ه‌ترین زانیاری له‌باره‌ی رویشتن و
گه‌یشتی شه‌مه‌نده‌فه‌ر و فروکه‌کان پیشان‌ده‌دا)
3 میل (هی ت‌م‌یراج‌فر، خ‌ب‌رای speed و گوش‌ار
pressure) 4 (ک‌م‌ی‌ا) ناسه‌روه‌ه 5 نیشانه‌،
به‌رژه‌نگ ① 1 راه‌نا 2 تابلوی راه‌نا 3 ع‌قب‌ه
(ش‌می) معرف 5 علامت

indicatory /ɪn'dɪkət(ə)ri/, US

,ɪndɪ'keɪt(ə)ri/ = index

indices /'ɪndɪsɪz/ = index

indicium /ɪn'dɪʃɪəm/ noun, pl. indicia

/ɪn'dɪʃɪə, -sɪə/

به‌رژه‌نگ، نیشانه‌ (به‌ره‌ت: له
"نیشانه‌") ① علامت

indictable /ɪn'daɪtəbl/ adjective

ش‌ی‌اوێ تاوان‌بار‌کردن، ش‌ی‌اوێ گونا‌به‌ار‌کردن
قابل اتها‌م

indiction /ɪn'dɪkʃ(ə)n/ noun

1 (م‌ت‌و‌و‌ی‌ی، ئ‌م‌ر‌ان‌زۆری رۆم) دان‌سانی با‌ج‌ی
پازده‌سه‌اله 2 ماوه‌ یان سه‌رده‌میکی پازده‌سه‌اله
① 1 وضع مالیات پانزده‌سه‌اله 2 دوره‌ی پانزده‌سه‌اله

indictment /ɪn'daɪtmənt/ noun

داوانامه‌، تاوان‌بار‌کردن، گونا‌به‌ار‌کردن ①
ک‌ی‌فرخواست، اتها‌م

indie /'ɪndi/ noun, adjective

adj 1 ت‌یی موس‌ی‌ق‌ای ئازاد یان سه‌ربه‌خۆ 2
کۆم‌پ‌انی (سه‌ربه‌خۆ و ب.ت. موس‌ی‌کی گه‌لی
به‌رهم‌ د‌یت‌ن) n ئازاد، سه‌ربه‌خۆ ① 1 گروه
موس‌ی‌قی مستقل 2 شر‌کت n مستقل

indifference /ɪn'dɪfrəns/ noun

که‌مه‌ترخه‌می، ب‌ی‌ده‌ربه‌سه‌تی، ب‌ی‌خه‌می،
ب‌ی‌خه‌ی‌الی، لامه‌ر‌ل‌ای، گو‌ی‌پ‌شه‌دان،
پ‌شت‌گو‌ی‌خ‌ستن ① ب‌ی‌توجه‌ی، لاق‌یدی، ب‌ی‌اعتنا‌یی
indifferent /ɪn'dɪfrənt/ adjective
1 که‌مه‌ترخه‌م، گو‌ی‌پ‌شه‌ده‌ر، ب‌ی‌خه‌م، ب‌ی‌خه‌ی‌ال 2
ب‌ی‌ل‌ایه‌ن، ناده‌سار‌گ‌ر‌ز 3 ناگ‌ر‌نگ، ب‌ی‌ب‌ایه‌خ،
ه‌ی‌چه‌که‌، نه‌ته‌ونده‌ باش، ناس‌ایی، ده‌سه‌ت،
نه‌ندان‌زه، مام‌ناوه‌ند ① 1 ب‌ی‌توجه‌، ب‌ی‌تفاوت 2
ب‌ی‌طرف 3 ب‌ی‌اه‌م‌یت، ج‌زنی

indifferentism noun

ناج‌ی‌اوازی‌باوه‌ری: باوه‌ر‌ئ‌ که‌ پ‌نی وایه‌
ج‌ی‌اوازی‌باوه‌ره‌ د‌ینی‌یه‌کان ش‌ت‌یک‌ی وائ‌ین ①
ایند‌فرنتالیسم

indifferentist noun

ناج‌ی‌اوازی‌باوه‌ر، ئ‌یند‌فرنتالیست ①
ایند‌فرنتالیست

indifferently adverb

که‌مه‌ترخه‌مانه‌، به‌که‌مه‌ترخه‌می و سه‌وه‌ ① ب‌ی‌اعتنا‌یی

indigence /'ɪndɪdʒɪn/ noun

ناچ‌اری، نه‌بوونی، ده‌س‌ته‌نگ‌ی، نه‌داری، هه‌ژاری
① ته‌ی‌ده‌ستی، فق‌ر

She (رېزمان) پرياري ناراسته وخو (وهک)

پرسش غیر مستقیم
indirect speech noun, also reported speech
(رژمان) گیرانه‌وی ناراسته‌وخو نقل قول
مستقیم

indirect tax noun

باجی ناراسته‌وخو مالیات غیر مستقیم

indirect taxation noun

باج‌دانانی ناراسته‌وخو مالیات‌بندی غیر مستقیم

indiscernibility /,ɪndɪ'sɜːnə'bɪlətɪ, US -
sɜːrn-/ noun

له‌لیک‌کردنه‌ونه‌ها توو بی غیر قابلیت تشخیص

indiscernible /,ɪndɪ'sɜːnəbl, US -'sɜːrn-/
adjective

لیک‌وه‌نه‌کراو، جی‌نا‌ک‌ریته‌وه، لیک‌نا‌ک‌ریته‌وه
غیر قابل تشخیص

indiscernibly /,ɪndɪ'sɜːnəblɪ, US -'sɜːrn-/
adverb

به شیوه‌یه‌کی لیک‌وه‌نه‌کراو به طور غیر قابل
تشخیص

indiscernibility noun

لیک‌وه‌نه‌بوو، لیک‌ه‌ل‌نه‌وه‌شاوی،

له‌ه‌لو‌ه‌شانه‌وه‌نه‌ها توو بی تجزیه‌ناپذیری

indiscernible adjective

لیک‌وه‌نه‌بوو، لیک‌ه‌ل‌نه‌وه‌شاو،

له‌ه‌لو‌ه‌شانه‌وه‌نه‌ها توو بی تجزیه‌ناپذیر

indiscipline /ɪn'dɪsɪplɪn/ noun

ناریک، ناریک‌وینکی، بی‌دیسپلینی،
بی‌بندوبه‌ستی بی نظمی

indiscoverable /,ɪn'dɪ'skʌvərəbl/
adjective

نه‌دوزراو، نادوزریته‌وه، له‌دوزینه‌ونه‌ها توو
کشف‌ناپذیر

indiscreet /,ɪndɪ'skriːt/ adjective

ه‌له‌ه‌شه، سه‌رچل، سه‌ره‌رژ، گه‌وج، بی‌تقل،
ده‌مه‌هاوار، ده‌مه‌لاو، نازیرانه: an indiscreet

It was indiscreet of him to comment

disclose that information بی احتیاط،
احق، نامعقول

indiscreetly /,ɪndɪ'skriːtli/ adverb

ده‌مه‌لاوانه، سه‌رچلانه به طور بی احتیاط

indiscrete /,ɪndɪ'skriːt/ adjective

یه‌ک‌پارچه، یه‌ک‌تخته، یه‌ک‌تیکه،
پنکه‌وبه‌ستراو، پنکه‌ند، ناجیا، نالیک‌جیا،

پنکه‌وه: indiscretely adv به شیوه‌یه‌کی
یه‌ک‌پارچه، پنکه‌وبه‌ستراوانه: ناگسته

indiscretion /,ɪndɪ'skreʃn/ noun

ه‌له‌ه‌شایی، سه‌رچلی، سه‌ره‌رژیی، گه‌وجی،
بی‌تقلی، ده‌مه‌هاواری، ده‌مه‌لاوی: dietary

indiscretion بی ملاحظگی، بی احتیاطی

indiscriminate /,ɪndɪ'skrɪmɪnət/ adjective

لیک‌نه‌ده‌ره‌وه، لیک‌وه‌نه‌دراو، دیاری‌نه‌کراو،
جی‌انه‌کراو، نادیار، ره‌مه‌کی، ه‌ره‌مه‌کی
indiscriminately adv بی‌جیاواری،
بی‌دیاری‌کردن: indiscriminateness n
بدون تمیز، تصادفی، نامشخص، درهم‌برهم

indiscrimination /ɪndɪ'skrɪmɪ'nɪʃn/
noun

1 لیک‌وه‌نه‌کردن، لیک‌نه‌کردنه‌وه، جی‌انه‌کردنه‌وه
2 جیاواری‌داننه‌ان: 1 عدم تمیز 2 عدم تبعیض

indispensability /,ɪndɪ'spensə'bɪlətɪ/ noun

بی‌نیستی، پتوه‌ژباوی، ضرورت، وجوب

indispensable /,ɪndɪ'spensəbl/ adjective

بی‌نیست، پتوه‌ژباو، بی‌ه‌ل‌نه‌کردوو، زورگرنگ،
an indispensable obligation: essential

an indispensable member of the staff
indispensably /,ɪndɪ'spensəblɪ/ adv

بی‌نیستانه، به شیوه‌یه‌کی بی‌نیست؛
indispensableness n ضروری، واجب

indisposed /,ɪndɪ'spəʊzd, US -'spəʊzd/
adjective

1 نه‌خوش، ناساز 2 بی‌میل، پتخوش‌نه‌بوو، بیزار
1 بیمار 2 بی‌رغبت

indisposition /,ɪndɪ'spə'zɪʃn/ noun

نه‌خوشی، ناسازی، بی‌میلی، پتخوش‌نه‌بوون،
بیزاری، disinclination کالت، بی‌رغبتی

indisputability /,ɪndɪ'spuːtə'bɪlətɪ/ noun

مشئت‌ومر‌ه‌ل‌نه‌گر (تسو) (ی)،
مشئت‌ومر‌نه‌ویستی، مسو‌گه‌ری،

نکولی‌ل‌نه‌کراوی بحث‌ناپذیری

indisputable /,ɪndɪ'spuːtəbl/ adjective

مشئت‌ومر‌ه‌ل‌نه‌گر (تسو)، مشئت‌ومر‌نه‌ویست،
مسو‌گر، حاشای‌ل‌نا‌ک‌ری، به‌درو‌نا‌خ‌ریته‌وه،

نکولی‌ل‌نه‌کراو، نکولی‌ل‌نا‌ک‌ری،
indisputable proof: unquestionable

بحث‌ناپذیر

indisputably /,ɪndɪ'spuːtəblɪ/ adverb

بی‌نه‌ملاونه‌ولا مسلماً

indissolubility /,ɪndɪ'sɒljə'bɪlətɪ, US -
'sɔːl-/ noun

نه‌تواوه‌یی، نه‌تو‌تر‌اوی، له‌توانه‌ونه‌ها توو بی
حل‌ناپذیری

indissoluble /,ɪndɪ'sɒljəbl, US -'sɔːl-/

adjective

1 نه‌تواو، ناتوته‌وه، نه‌تو‌تر‌او، له‌توانه‌ونه‌ها توو

2 تیکه‌چوو، ناشیو، تیک‌نا‌چی،
ه‌ل‌ناو‌ه‌شیتته‌وه، نه‌شیتواو، خراب‌نه‌بوو، پتوه،

توکه، در‌تر‌خایه‌ن، چه‌سپوو، سه‌قام‌گر‌توو،
ه‌مه‌شیه‌یی: permanent

an indissoluble contract

1 حل‌نشده‌ی 2 محکم، پایدار

indissolubly /,ɪndɪ'sɒljəbli, US -'sɔːl-/

adverb

پتهوانه، توکمانه، به پتهوی، سهقام گرتوانه، به
شيوه يکی پته و یان توکمه ○ به طور محکم یا
پایدار

indistinct /,ɪndɪ'stɪŋkt/ *adjective*

نادیاری، روون نیسه، نامه علوم، ته ماوی، مزاوی،
ناروشن، لیل، تاریک، blurred، *stinct figures* -
in the fog ○ نامشخص، نامعلوم، نامفهوم

indistinction *noun*

نادیاری، ناروشنی، لیلی، ته ماوی بوون ○ عدم
وضوح

indistinctive /,ɪndɪ'stɪŋktɪv/ *adjective*

لیکوه نه کردوو ○ فاقد تشخیص
indistinctively /,ɪndɪ'stɪŋktɪvli/ *adverb*

لیکوه نه کردووانه ○ به طور فاقد تشخیص

indistinctly /,ɪndɪ'stɪŋktli/ *adverb*

به شیوه یه کی ناروون، به شیوه یه کی نادیار ○ به
طور نامعلوم یا نامشخص

indistinctness /,ɪndɪ'stɪŋktnəs/ *noun*

ناروونی، ناروشنی، تاریکی، ته ماوی بوون،
نادیاری بوون، لیل بوون ○ عدم وضوح، غیر مشخص
بودن

indistinguishable /,ɪndɪ'stɪŋgwɪʃəbl/ *adjective*

1 لیکوه نه کردوو، ناناسر تهوه، جیانا کر تهوه،
جیانه کردوو، (تا راده یی) وه کیه ک 2 نادیار،
ناروون، ته ماوی ○ 1 غیر قابل تشخیص 2
نامشخص

indistinguishably /,ɪndɪ'stɪŋgwɪʃəbli/ *adverb*

به شیوه یه کی لیکوه نه کردوو ○ به طور غیر قابل
تشخیص

indistributable *adjective*

دابهش نه کردوو، دابهش ناکری ○ توزیع ناپذیر

indium /'ɪndɪəm/ *noun*

(کیمیا) ایندیوم (به ژ.گ. 49 ن. In) ○ ایندیم

individual /,ɪndɪ'vɪdʒuəl/ *adjective, noun*

adj 1 تاک، تاکه کسسی، (به) جیبا، به ته نیا،
تاییه تی، تاییه تی، سهر به یان بو کسسی
تاییه تی، بو کسسی: *an individual effort*
We interviewed each individual member
inseparable - 2 of the community
adj n کس، مروف، یه کیک، مروی سهر ○
فردی، منفرد، انفرادی، جداگانه، ویژه، اختصاصی،
تکی، یک نفره n آدم، آدم عجیب

individualism /,ɪndɪ'vɪdʒuəlɪzəm/ *noun*

تاک خوازی، تاک باوه ری، تاک گه ری،
تاک ره وی، یندیفیجوالیزم: *Capitalism*

stresses innovation, competition and
individualism ○ فردگرایی، خودمحوری

individualist /-əlɪst/ *noun*

تاک خواز، تاک گهر، تاک باوه ری ○ فردگرا

individualistic /,ɪndɪ'vɪdʒuəlɪstɪk/ *adjective*

سهر به تاک باوه ری، تاک گه ری یانه: *an*
individualistic culture ○ فردگرایانه

individuality /,ɪndɪ'vɪdʒu'æləti/ *noun, pl.*

individualities
تاکیتی، کیه تی، تاک، کسیتی ○ فردیت، فرد،
شخصیت

individualization /,ɪndɪ'vɪdʒuəlɪ'zeɪʃn/ *noun*

تاک کردن، تاکه تاکه کردن، تاکندن ○ فردی سازی

individualized /ɪndɪ'vɪdʒuəlaɪzɪd/ *adjective*

تاک (کراو)، تاکیتراو، تاییه تی ○ فردی، خاص

individually /,ɪndɪ'vɪdʒuəlɪ/ *adverb*

تاک تاک، به کیه کیه، به شیوه یه کی جیبا،
یه کی یه کی: *individually wrapped*

The manager spoke to them ○ *chocolates*
all individually ○ به طور جداگانه

indivisibility /,ɪndɪ'vɪzə'bɪləti/ *noun*

له دابهش نه هاتووی، دابهش نه کراوی ○
غیر قابلیت تقسیم

indivisible /,ɪndɪ'vɪzəbl/ *adjective*

له دابهش نه هاتوو، دابهش ناکری، دابهش نه کردوو،
جیانا کر تهوه، جیانه کردوو ○ تقسیم نشدن،
تفکیک ناپذیر

indivisibly /,ɪndɪ'vɪzəbli/ *adverb*

دابهش نه کردووانه، له دابهش نه هاتووانه ○ به طور
تقسیم ناپذیر

Indo- /'ɪndəʊ, US 'ɪndou/ *prefix*

پیشگر: هندی، هندی، سهر به هندوستان: *Indo-*
Iranian ○ پیشوند: هندی، وابسته به هندوستان

Indo-Aryan *adjective*

1 هند و آریایی (سهر به گه لی هند و
نورویایی که له هزاره ی دووه می پیش زاین
هیرشیان برده سهر روزاوی باکووری هند) 2
Indic ○ هند و آریایی

Indo-Chinese *adjective*

هند و چینی، سهر به کومه له دورگی هند و
چین که بریتین له بیرمه Burma (میانمار)
Myanmar، تایلند، مالایا Malaya، لائوس
Laos، کامبوج Cambodia و فیلیپین
Vietnam ○ هند و چینی

indocile /ɪn'doʊsil/ *noun*

سهر بزوی، سهر کیش، ناده ستمو، نامالی، سرک،
intractable ○ سرکش، رام نشدن

indocility /,ɪndo'sɪlɪti/ *noun*

سهر بزوی، سهر کیش، ناده ستمو ○ سرکشی

indoctrination /ɪn,doktri'neɪʃn, US
-da:k-/ *noun*

فیر کردن، گوش کردن، ناوی گوی دادن ○ تلقین

Indo-European *noun, adjective*

1 n زمانی هیند و ئوروپایی سهرتا 2 خیزانی زمانه هیند و ئوروپایی یه کان 3 قسه یتکهر به زمانی هیند و ئوروپایی، ب.ت. زمانی هیند و ئوروپایی سهرتا **adj** سهر به هیند و ئوروپایی هند و اروپایی

Indo-European languages *noun, pl.*

زمانه هیند و ئوروپایی یه کان هندی و اروپایی

Indo-Germanic *adjective, also Indo-European*

هیند و ئوروپایی هند و اروپایی

Indo-Iranian *noun, adjective*

n بن خیزان یان لاتیره ی زمانه هیند و ئوروپایی یه کانی هیند و ئیران **adj** سهر به هیند و ئیرانی هند و ایرانی

indole /'ɪndəʊl/ *noun*

(کیمیا) ئیندول، ئیندول: ناوچه یتکی تفت ناسای کریستالی C_8H_7N به بو یتکی ناخوشهوه، له قه تران و پیسای دا ههمه هیندول

indoleacetic acid /,ɪndəʊlə'si:tɪk, US -'setɪk/ *noun*

(زینده کیمیا) ترشه لۆکی ئیندولیتیک: هورمۆنیک رووه کی **plant hormone** کریستالی $C_{10}H_9NO_2$ که تاوی هه لدان **growth** و یتکهاتی ره گ ددها اسید ایندولیتیک

indolence /-əns/ *noun*

تەمەلی، داهیزراوی، تەبی، داوه شای، لهش گرانی، تەوه زەلی، سستی تیلی، بی حالی، کالت

indolent /'ɪndələnt/ *adjective*

تەمەل، تەپلۆس، داهیزراو، تەب، داوه شاو، لهش گرانی، تەوه زەلی، سستی تیلی، بی حالی

indolently /'ɪndələntli/ *adverb*

به تەمەلی با تیلی

Indologist *noun*

هیندناس هیندناس

Indology /'ɪndələdʒi/ *noun*

هیندناسی هیندناسی

indomitable /'ɪndə'mɪtəbl, US 'm'da:m-/ *adjective*

لهشکان نه هاتوو، نه بهز، له گرتن نه هاتوو، کۆل نه دهر، تۆکمە، یتەو، قایم، سهخت: **indomitable courage** تەخیرناپذیر، راسخ

indomitably /'ɪndə'mɪtəbli, US 'm'da:m-/ *adverb*

لهشکان نه هاتووانه، نه بهزانه به طور شکستناپذیر

Indonesian /,ɪndə'ni:ʒən/ *adjective, noun*

adj سهر به ئیندۆنیزی **1 n** زمانی ئیندۆنیزی **2** خەلکی ئیندۆنیزی، ئیندۆنیزی **adj** وابسته

به اندونزی **1 n** زبان اندونزیایی 2 اهل اندونزی

indoor /'ɪndəʊ(r)/ *adjective*

له نیوهوه، له ژوورهوه، نیوخۆیی، نیوهکی دایخی، درونی

indoors /,m'dɔ:z, US 'ɪn'dɔ:rz/ *adverb*

له مالهوه، له ژوورهوه، له نیو مالدا در خانه

Indo-Pacific *adjective*

1 سهر به ئوقیانوسسی هیندی **2** = **Austronesian** هند و پاسیفیک

indophenol *noun*

ههریه ک له رهنه کانی سهو یا شین، به رههمی **quinonimine** ایندوفنول

indorsement = endorsement**indoxyl** *noun*

ئیندۆکیل: ناوچه یتکی کریستالی C_8H_7NO ، له رووهک و گیانهوه راندا ههمه ایندۆکیل

indraft /'ɪndra:ft/ *noun*, also **indraught** /'ɪndra:ft/

(هوا یا ناو) تەوژم به رهو نیوهوه جریان به سوی داخل

indrawn /,ɪn'drɔ:n/ *adjective*

1 (هه ناسه) قوت دراو، بۆ نیوهوه دراو، هه لکشراو: **She heard his quick indrawn breath of surprise** 2 لاتهریک 1 فرورده 2 مزوی

indri /'ɪndri/ *noun, pl. indris*

(گیانهوه ناسی) جۆری **lemur** زهلی کلک قوڵی ماداگاسکاری [**Indri indri**] ایندیری

indubitable /'m'dju:bɪtəbl, US -'du:-/ *adjective*

دلنیا، مسۆگەر، بێ گومان بێ در دۆنگی، بێ شک، **indubitable proof**: unquestionable

بدون شبهه، مسلم

indubitably /'m'dju:bɪtəbli, US -'du:-/ *adverb*

بێ گومان، به دلنیا یی (یهوه) بێ شک، **He was, indubitably, the** undoubtedly

most suitable candidate به طور قطع

induced *adjective*

هان دراو، کارتن کراو القاچه

inducement /'m'dju:smənt, US 'm'du:smənt/ *noun*

1 بزوتنهر، هان دهر، گوپیندەر، گوپ، مایه **2** (بۆ جوان تر دهر برین) دهم شیرینی، به رتیل، دیاری 1 انگیزه، وسیله تشویق، موجب 2 هدیه

inductance /'ɪn'daktəns/ *noun*

(فیزیک) ئیندۆکتانس اندوکتانس

induction /'ɪn'dakʃn/ *noun*

1 ئیستقرا، ئینداکشن، نه چدام گیری (له کهمهوه بۆ زۆر، پروانه **deduction** 2 (فیزیک) هان دان، کارتن کردن؟ 3 یتکهتان، به رههم هینان، دروست کردن، هینانهوه، هان دان، بزواندن 4

induction into ناساندن، دامه‌زrandن، دانان: *induction into the local business community* 5 (زنانی دووگیان، دهرمان) زووترلی کردنمه: *induction of labour* 6 (بؤ سه‌ریازی) گرتن، بانگ کردن 1 ○ استقرا 2 القا(یش) 3 ایجاد، اقامه، انگیزش 4 معرفی، انتصاب 5 اینداکسیون 6 احضار
induction coil noun (فیزیک) کؤیلی هاندان یان کارتیی کردن؟ ○ فرقره‌ی القا

induction course noun (فرمانبهران و خویندکارانی نوئی) ماوه‌ی راهیتان یان ناساندن ○ دوره‌ی آشناسازی

induction period noun (کیمیا) قوناخ یان سه‌روبه‌ندی هاندان ○ دوره‌ی انگیزش

inductive /in'dʌktɪv/ adjective 1 نینداکتیف، ئیستقرايي: *an inductive reasoning* ○ *inductive reasoning* 2 هاندانه، سه‌ریه *deductive* 3 introductory = 1 ○ استقرايي 2 القا
inductively /in'dʌktɪvli/ adverb به شیوه‌یه‌کی ئیستقرايي: - *a theory derived actively from the data* ○ به طور استقرايي

inductor noun 1 کارده‌ره‌وه reactor 2 که‌سیکی ناسیندر یان دامه‌زرتیندر 3 (فیزیک) هاندهره، به‌شیتیکی ده‌زگایینکی ئیلکتربیکی که کار ده‌کاته سه‌ر به‌شیتیکی تر ○ اینداکتور

indulgence /in'dʌldʒəns/ noun 1 زیاده‌ره‌وی، پی‌داکیشی 2 پیش‌نه‌گرتن، لایوشل کردن، نازادینستن (هه)، به‌ریبؤ به‌ره‌لاکردن، لی‌که‌ران، به‌رنه‌گرتن، جله‌و بؤ شل کردن، به‌ده‌مه‌وه‌دان، ناسان‌گری، ناسان‌کاری، شل‌گرتن 3 (کلنسی کاتولیکی) رۆمانی له سه‌ده‌کائی نۆه‌راست‌دا) به‌خشین، لیخوش‌بوون، لیوردن (له‌کوناھ) ○ 1 افراط 2 عدم جلوگیری، ناهل 3 عفو

indulgent /in'dʌldʒənt/ adjective 1 ناسانگر، شل‌گرتوو، به‌ده‌مه‌وه‌ده‌ر، نازادکردوو، نه‌رم، لیورده: *indulgent parents* ○ *indulgent smile* ○ مساهل، نرم، گذشت‌کننده

indulgently /in'dʌldʒəntli/ adverb لیوردانه: *to laugh indulgently* ○ با گذشت
indult /in'dʌlt/ noun (له‌کلنسی کاتولیک‌دا) ده‌ستورنامه ○ مجوز، جواز

indumentum /,indju'mentəm/ noun, pl. indumenta (گیانه‌ورناسی و رووه‌ک‌ناسی) به‌رگ، جله (بؤ داپوشینی موو یا به‌ری گیانه‌وه‌ر یان رووه‌کئی، له لائینه‌وه (جل) ○ اندومتوم

induna /in'du:nə/ noun

1 (ته‌فریکای باشووری) سه‌رکاری ته‌فریکایی 2 سه‌روک یان ته‌ندامی ته‌نجومه‌نی خیلی ○ 1 سه‌رکارگر آفریقای 2 رئیس یا عضو شو‌رای قبیله

indurate /'ɪndjʊreɪt/ adjective توند، رهق، سه‌خت (بوو) ○ سفت‌شدن

induration /,ɪndju'reɪʃn/ noun توندبوون، رهق‌بوون، سه‌ختی ○ سفت‌شدگی
indusium /in'dju:ziəm/ noun, pl. indusia (زۆرت‌ر رووه‌ک‌ناسی) به‌رگ، روویش، به‌رده ○ پوشش، غلاف

industrial /in'dʌstriəl/ adjective, noun 1 پیشه‌سازی، سه‌ریه پیشه‌سازی، پیشه‌سازانه، سه‌ریه سازکاری، کارسازی‌یانه: *industrial unrest* (industrials) n 2 به‌شه‌کائی کۆمپانی پیشه‌سازی‌یه‌کان ○ *adj* صنعتی n (در جمع) سهام در شرکت‌های صنعتی

industrial action noun کرده‌وه کریکاری‌یه‌کان، مانگرتن ○ اقدامات کارگری

industrial alcohol noun ته‌لکؤلی پیشه‌سازی (ته‌خواردنمه) ○ الککل صنعتی

industrial archaeology noun شوته‌وارناسی پیشه‌سازی (لیکؤلینه‌وه‌ی ده‌زگا و کارخانه کؤنه‌کان) ○ باستان‌شناسی صنعتی

industrial arts noun, pl. هونه‌ره پیشه‌سازی‌یه‌کان ○ حرفه و فن

industrial diamond noun رووژه یا ته‌لماسی پیشه‌سازی ○ الماس صنعتی

industrial dispute noun کیشی نیوان کریکاران و به‌ریه‌به‌رایه‌تی، کیشی کریکاری ○ اختلاف کارگری

industrial engineer noun ته‌ندازیاری پیشه‌سازی ○ مهندس صنایع

industrial engineering noun ته‌ندازیاری پیشه‌سازی ○ مهندسی صنایع

industrial espionage noun سیخوری یان زانیاریگری پیشه‌سازی (دزینی) زانیاری نه‌یتی له کۆمپانیایه‌که‌وه‌بو کۆمپانیایه‌کی تر) ○ جاسوسی صنعتی

industrial estate noun ناوچه‌ی پیشه‌سازی (ب.ت. له قه‌راخ شاردا) ○ شهرک صنعتی

industrialism /in'dʌstriəlɪzəm/ noun سیستم پیشه‌سازی (ریکخسته یان سیستمی نابووری و کومه‌لایه‌تی له‌سه‌ر بنچینه‌ی پیشه‌سازی) ○ نظام صنعتی

industrialist /in'dʌstriəlɪst/ noun کارخانه‌دار، خاوه‌ن کارخانه، خاوه‌ن کارگه ○ کارخانه‌دار

industrialization /ɪn,dəstriəl'aɪ'zeɪʃn, US
-lə'z-/ *noun*

(به) پیشه‌سازی کردن ① صنعتی کردن

industrialized *adjective*

پیشه‌سازی‌یانه، پیشه‌سازی، پیشه‌سازانه ① صنعتی

industrially /-əlɪ/ *adverb*

له‌باری پیشه‌سازی (به‌وه): ① *industrially*

advanced countries ① از نظر صنعتی

industrial park = North American term for industrial estate

industrial psychology *noun*

ده‌روون‌ناسی پیشه‌سازی یا پیشه‌سازانه ① روان‌شناسی صنعتی

industrial relations *noun, pl.*

پنوه‌ندی‌به کریکاری‌به‌کان، پنوه‌ندی‌به‌کانی

نیوان کریکاران و خاوه‌ن‌کاران ① روابط

کارگری

the Industrial Revolution *noun*

گوران‌کاری پیشه‌سازی یا پیشه‌سازانه، گورانه

یا شورش پیشه‌سازی ① انقلاب صنعتی

industrial sociology *noun*

کومه‌ل‌ناسی پیشه‌سازی یا پیشه‌سازانه ① جامعه‌شناسی صنعتی

industrial-strength *adjective*

به‌هیز، به‌قهوه‌ت ① قوی

industrial tribunal *noun*

دادگای پیشه‌سازی (بۆ کیشی نیوان کریکار و

خاوه‌ن‌کاران) ① دادگاه صنعتی

industrious /ɪn'dəstriəs/ *adjective*

به‌کار، به‌چنگ، زه‌حمه‌ت‌کیش، رهنج‌کیش،

تیکوشهر، (به‌پرشت، شاره‌زا، کارامه، لیزان،

کارزان ① کوشا، سخت‌کوش، ساعی، ماهر

industriously /ɪn'dəstriəsli/ *adverb*

به تیکوشان، به‌حوول و تیکوشان ① با سعی و

کوشش

industriousness /ɪn'dəstriəsness/ *noun*

حوول، تیکوشان، کردوکوش، زه‌حمه‌ت، رهنج،

به‌کاری، تیکوشهری ① سعی، کوشایی

industry /'ɪndəstri/ *noun, pl. industries*

1 پیشه‌سازی، کارسازی، سازکاری 2 خه‌بات،

حوول و تیکوشان، به‌کاری 3 لقن (کی تابه‌تی)

له‌چالاک‌ی تابووری یا کارداری (بازرگانی)

① 1 صنعت، 2 صنعت‌کوشی 3 اینداستری

industry-wide *adjective, adverb*

له‌سه‌رجه‌م به‌شکانی ئه‌و پیشه‌سازی‌یه‌دا ① در

کل آن صنعت

Indy /'ɪndi/ *noun*

جوری پشپهرکتی ماشینه‌توره‌وه‌کان (به‌ره‌ت):

له‌ناوی شاری ئه‌مریکایی **Indianapolis**

پشپهرکتی سه‌ره‌کی له‌وی به‌ریوه‌ده‌چن ① ایندی

-ine /ɪn, m, i:n/ *suffix*

باشگر: 1 (ئاوه‌لئاو ساز ده‌کا) سه‌ریه، وه‌کوو،

وه‌ک، بی، ه‌کی، سار، شینوه، بی، ئاسا: **canine**

2 ئاوه‌لئاو ساز ده‌کا له‌ناوی توخمه‌کان **gencra**

و زیرخیزانه‌کان **subfamilies** (وه‌ک **bovine** له

توخمی **Bos**) (به‌ره‌ت): له **-in, -ine** فه‌ره‌نسی،

یا له **-inus** (لاتینه‌وه) ① پسوند: (صفت‌ساز)

وابسته‌به، متعلق‌به، هه‌مانند، وش

-ine /ɪn, m, i:n/ *suffix*

باشگر: ئاوه‌لئاو ساز ده‌کا له‌ناوی کانه‌کان،

رووه‌که‌کان و هند: **crystalline** (به‌ره‌ت): له -

inus لاتین، له **-inos** یونانی‌یه‌وه ① پسوند:

صفت‌ساز

-ine /ɪn, m, i:n/ *suffix*

باشگر: ناوی مبیننه‌ساز ده‌کا: **heroine**

(به‌ره‌ت): له فه‌ره‌نسه‌وه، به‌ریگای **-ina** لاتین

له **-inē** یونانی یا له **-in** ئه‌لمان ① پسوند:

اسم مؤنث را می‌سازد

-ine /ɪn, m, i:n/ *suffix*

باشگر: 1 زۆرت‌ر ناوی رووت یا جکولینه‌ر ساز

ده‌کا: **medicine doctrine** 2 (کیمیا) ناوی

ئالکالوئیده‌کان، هالوژینه‌کان، ترشه‌لوکه

نهمینۆکان و ماکی تر ساز ده‌کا: **cocaine**

chlorine 3 به‌ره‌م یا ماکه‌بازرگانی‌یه‌کان:

glassine (به‌ره‌ت): له فه‌ره‌نسه‌وه، له مبیننه‌ی

لاتینه‌وه، له **-ina** وه ① پسوند: اسم‌ساز

inebriant /ɪn'i:brɪənt/ *adjective, noun*

adj مه‌ست‌کهر، مه‌ستینه‌ر **n** خواردنه‌وه‌ی

مه‌ست‌کهر ① مسکر **n** نوشیدنی مسکر

inebriate /ɪn'i:brɪət/ *adjective, noun*

ئه‌لکولی، ئاره‌ق‌خۆر، مه‌ست ① الکلی، مست

inebriated /ɪn'i:brɪətiɪd/ *adjective*

مه‌ست، که‌یل، که‌له‌لا، سه‌رخۆش ① مست

inebriation /ɪn'i:brɪ'eɪʃn/ *noun*

مه‌ستی، که‌یلی ① مستی

inedibility /ɪn,edə'bɪlɪtɪ/ *noun*

نه‌خواری، ناخوڕئ، ناخوړاکی‌یوون، به‌کار

خواردن نایه، له‌خواردن‌نه‌هاتوویی ①

غیرخوړاکی‌یوون

inedible /ɪn,edəbl/ *adjective*

نه‌خوړاو، ناخوړاکی، ناخوړاده‌نی،

له‌خواردن‌نه‌هاتو، ناخوړئ، به‌کارخواردن نایه،

بۆ خوړدن ناشئ ① غیرخوړاکی

ineducability *noun*

له‌به‌روه‌ده‌نه‌هاتوویی، فترنه‌کراوی ①

آموزش‌ناپذیری

ineducable *adjective*

له‌به‌روه‌ده‌نه‌هاتو، فترنه‌کراو، فتر نا‌کری ①

آموزش‌ناپذیر

ineffability /ɪn,efə'bɪlətɪ/ *noun*

له‌وت‌نه‌هاتوویی، ب‌باس‌نه‌کراوی،

له‌باس‌نه‌هاتوویی، نه‌وت‌راوی ① وصف‌ناپذیری

ineffable /ɪn'efəbl/ *adjective*

لهوتنه هاتوو، باس نه کړاو، له باس نه هاتوو، نه وتړاو، په کجگار پیروژ (که یو باس کردن نابج): *the -fable name of Jehovah* **ineffably** *adverb*

به شتو په کی له باس نه هاتوو یا نه وتړاو ○ به طور وصف نابذیر

ineffaceability /ɪn,feɪsə'bilɪti/ *noun*

هرماوی، تیانه چووی، له نیتونه چووی ○ محونا بذیری

ineffaceable /ɪn,feɪsəbl/ *adjective*

هرماوی، تیانه چووی، تیاناجی، نافه وتی، له نیتو ناجی، ناکوژت شوه، له نیتونه چووی، **ineradicable** *adjective* محونا بذیری

ineffaceably /ɪn,feɪsəbli/ *adverb*

له نیتونه چووانه، به شتو یتکی تیانه چوو ○ به طور محونا بذیری

ineffective /ɪn,fektɪv/ *adjective*

1 بی نه نجام، نه زوک، سه رنه کتوتو، سه رنه گرتو، ناکاریگر 2 لینه هاتوو، لینه وه شاو، یتیکاره، به کار نه هاتوو، توانایی نه ماو، هیچ له دهس نه هاتوو، بیدهس ○ 1 بی نتیجه، غیر مؤثر 2 بی عرضه

ineffectively /ɪn,fektɪvli/ *adverb*

ناکاریگرانه، به شتو په کی ناکاریگر ○ به طور غیر مؤثر

ineffectiveness /ɪn,fektɪvnəs/ *noun*

1 ناکاریگرېدون 2 لینه وه شاو، لینه هاتوو، به کار نه هاتوو، توانایی نه ماو، هیچ له دهس نه هاتوو ○ 1 غیر مؤثر بودن 2 بی کفایتی

ineffectual /ɪn,fektʃuəl/ *adjective*

1 بی نه نجام، نه زوک، سه رنه کتوتو، سه رنه گرتو، بیهوده، ناکاریگر 2 لینه هاتوو، لینه وه شاو، به کار نه هاتوو، یتیکاره، توانایی نه ماو، هیچ له دهس نه هاتوو (ineffectuality n) ○ 1 بی نتیجه، غیر مؤثر 2 بی عرضه

ineffectually /ɪn,fektʃuəli/ *adverb*

بی نه نجامانه، ناکریگر، بیهوده ○ به طور بی نتیجه یا غیر مؤثر

inefficacious /ɪn,efɪ'keɪʃəs/ *adjective*

بی سود، بی قزانج، بی فایده، بی بهر، هیچ، بیهوده، بی کلهک، به کار نه هاتوو، بی نه نجام (inefficaciously adv) بی فایده، بی خاصیت

inefficacy /ɪn,efə'kəsi/ *noun*

بی سودی، بی قزانجی، بی فایده، هیچی، بیهودې، بی کلهک، به کار نه هاتوو، بی خاصیت

بی نه نجامی ○ بی فایدې، بی کفایتی، بی خاصیت **inefficiency** /-ənsi/ *noun*, **inefficiencies** 1 که بهرهمی 2 به کار نه هاتوو، لینه هاتوو، لینه وه شاو په: *inefficiencies in the system*

○ 1 بازدهی کم 2 بی لایتی

inefficient /ɪn,ɪ'fɪʃnt/ *adjective*

1 که بهرهم 2 به کار نه هاتوو، ناکارا، بیهوده، بی بهرهم، لینه هاتوو، لینه وه شاو ○ 1 کم بازده بی اثر، بی ثمر، بی کفایت

inefficiently /ɪn,ɪ'fɪʃntli/ *adverb*

لینه هاتوانه، لینه وه شوانه، به کار نه هاتوانه ○ با بی کفایتی

inelastic /ɪn,ɪ'læstɪk/ *adjective*

1 کش نه هاتوو، نه جیر، ناکش مند، رقی، کشی ناپه، **unyielding inflexible** 2 (نابووری، دهر باره د خاوازی یا خسته بازاره) رقی، **insensitive unresponsive** (سهاره به گوران له ترخ و داهات یا بارودوخی بازاره) ○ 1 بی ارتجاع، بدون قوهی ارتجاع، غیر قابل انعطاف 2 انعطاف نابذیر

inelasticity /ɪn,ɪ'læ'stɪti/ *noun*

کش نه هاتووی، نه جیری، رقی ○ بی ارتجاعی، غیر قابلیت انعطاف

inelastically *adverb*

کش نه هاتوانه، به شتو یتکی رقی ○ به طور غیر قابل انعطاف

inelegance /ɪn,elɪ'gəns/ *noun*, also **legancy, pl. inelegancies**

ناحهزی، ناسه رانج راکشی، ناشیرینی، ناجوانی ○ نازیبا

inelegant /ɪn,elɪ'gant/ *adjective*

ناحهز، ناسه رانج راکشی، ناشیرین، ناجوان: *an inelegant fall* ○ *an inelegant phrase* نازیبا

inelegantly /ɪn,elɪ'gantli/ *adverb*

ناحهزانه، به شتو په کی ناحهز ○ به طور نازیبا **ineligibility** /ɪn,elɪ'dʒə'bɪləti/ *noun* لینه وه شاو، نه شیاو، به کار نه هاتوو، لینه هاتوو، یتنه کراوی: *There are many categories of ineligibility for jury service* ○ عدم صلاحیت

ineligible /ɪn,elɪ'dʒəbl/ *adjective*

لینه وه شاو، نه شیاو، به کار نه هاتوو، لینه هاتوو، یتنه کراو، په سندنه کراو: *assistance* ○ فاقد صلاحیت

ineligibly *adverb*

لینه وه شوانه، نه شیاوانه ○ به طور فاقد صلاحیت

ineluctability /ɪn,ɪ'lʌktə'bɪləti/ *noun*

لینه دهر باز نه بووی، دووری لینه نه کراوی، چاره نه هاتوو، دیاری کراوی ○ اجتناب نابذیری

ineluctable /ɪn,ɪ'lʌktəbl/ *adjective*

لینه دهر باز نه بوو، چاره نیسه، ناچار، هر دهی، ناتوانی له دی دهر باز بی، دووری لینه نه کراو، چاره نه هاتوو، دیاری کراو ○ اجتناب نابذیر

ineluctably /ɪn,ɪ'lʌktəbli/ *adverb*

به شیوهی که ناتوانی خونی لن دوور بگری
به طور اجتنابناپذیر

includible /ɪn'lu:dəbl/ *adjective*

چاره‌ها توو ګریزناپذیر

inept /i'nept/ *adjective*

ناپه‌جی، بی‌جی، نه‌گونجاو، ناله‌بار، هیچ‌نیه،
نه‌شیاو، لینه‌ها توو، لینه‌و‌شواو ۱ نامناسب،
بی‌مورد، نالایق، ناشایست

ineptitude /i'neptitju:d, US -tu:d/ *noun*,
also ineptness

بی‌جی‌بوون، ناپه‌جی‌بوون، نه‌گونجاوی، ناله‌باری،
لینه‌و‌شواوه‌یی، نه‌شیاوی، لینه‌ها تووی ۱
بی‌مناسبتی، بی‌لیاقتی، ناشایستگی

ineptly /i'neptli/ *adverb*

نه‌گونجاوانه ۱ به‌طور نامناسب

inequality /ɪn'kwələti, US s-'kwɑ:l-/
noun, pl. inequalities

1 ناپه‌رامبه‌ری، ناپه‌کسانی، جی‌ساوازی 2
ناداد‌گه‌ری، ناروایی، ناداد‌په‌روه‌ری 3 ناریک‌ی،
نا‌ته‌ختی ۱ عدم‌تساوی، اختلاف 2 بی‌عدالتی
3 ناهمواری

inequi- *prefix*

پیش‌گر: جیاواز، ناپه‌رامبه‌ر، ناپه‌کسان ۱ پی‌شوند:
مختلف، نابرابر

inequilateral /mekw'ɪtərəl/ *adjective*

لا‌جیا، جیلا ۱ مختلف‌الاضلاع

inequitable /ɪn'ekwɪtəbl/ *adjective*

ناداد‌گه‌رانسه، ناحه‌قانه، ناداد‌په‌روه‌رانسه،
ناداد‌په‌روه‌ر، بی‌نیساف: ۱ **of wealth**
غیرمنصفانه، غیرمنصف

inequitably /ɪn'ekwɪtəbli/ *adverb*

ناداد‌گه‌رانسه، ناحه‌قانه، ناداد‌په‌روه‌رانسه،
بی‌نیسافانه ۱ غیرمنصفانه

inequity /ɪn'ekwɪti/ *noun*, pl. inequities

ناداد‌گه‌ری، ناحه‌قی، بی‌خودایی، ناداد‌په‌روه‌ری
۱ بی‌انصافی

ineradicable /ɪn'ɪrədɪkəbl/ *adjective*

له‌نیونه‌چوو، تیانه‌چوو، ره‌گدا‌کوتاو، بنج‌دا‌کوتاو،
خاشه‌په‌نه‌کراو، بنه‌سر‌نا‌کری، نافه‌وتینتری،
ریشه‌کش‌نا‌کری ۱ ریشه‌کن‌شدنی

ineradicably /ɪn'ɪrədɪkəbli/ *adverb*

له‌نیونه‌چووانه، تیانه‌چووانه ۱ به‌طور
ریشه‌کن‌شدنی

inerasable /ɪn'reɪsəbl/ *adjective*

پاکه‌وه‌نه‌بوو، ناسر‌پته‌وه، پانا‌پیتته‌وه ۱ پاک‌شدنی

inerrability /ɪn'erə'bɪlɪti/ *noun*

بی‌گونا‌ه‌ی، پاک‌ی، گونا‌ه‌نه‌کردووی،
(له) گونا‌ه‌به‌دووری، (خه‌تانه‌کردووی،
هه‌له‌نه‌کردووی ۱ معصومیت، خطانا‌پذیری

inerrable /ɪn'erəbl/ *adjective*

بی‌گونا‌ه‌ی، پاک‌ی، گونا‌ه‌نه‌کردوو، خه‌تانه‌کردوو،

(له) گونا‌ه‌به‌دوور، هه‌له‌نه‌کردوو ۱ معصوم،
خطانا‌پذیر

inerrably /ɪn'erəbli/ *adverb*

بی‌گونا‌ه‌انه ۱ معصومانه

inerrancy /ɪn'erənsɪ/ *noun*

بی‌گونا‌ه‌ی، پلک‌ی، گونا‌ه‌نه‌کردووی،
(له) گونا‌ه‌به‌دووری، خه‌تانه‌کردووی،
هه‌له‌نه‌کردووی، ۱ **infallibility** معصومیت از
خطا، معصومیت

inerrant /ɪn'erənsɪ/ *adjective*

بی‌گونا‌ه‌ی، گونا‌ه‌نه‌کردوو، خه‌تانه‌کردوو،
(له) گونا‌ه‌به‌دوور، هه‌له‌نه‌کردوو، له‌هه‌له‌نه‌ها توو
۱ معصوم، معصون از خطا

inert /ɪ'nɜ:t, US ɪ'nɜ:rt/ *adjective*

1 بی‌جووله، نه‌بزواو، نه‌بزوک، ته‌کان‌نه‌خوار‌دوو،
چرکه‌نه‌کردوو، نه‌جوول 2 (گاز) نا‌جیلاک،
بی‌کار‌دانه‌وه، نا‌کاری‌گه‌ر، سست 3 سست،
تمهل، داوه‌شواو ۱ بی‌حرکت 2 (گاز) بی‌اثر 3
بی‌حال

inert gas *noun*, also noble gas

گازی بی‌کار‌دانه‌وه، گازی سست ۱ گاز بی‌اثر

inertia /ɪ'nɜ:ʃə, US -ɜ:rtʃə/ *noun*

1 (فیزیک) سستی، نا‌کار‌دانه‌وه‌یی، نا‌کاری‌گه‌ری،
نا‌جیلاکی 2 تمه‌لی، سستی، داوه‌شواوی، خاوی،
له‌ش‌گرانی ۱ لختی 2 بی‌حالی، رخوت

inertial /ɪ'nɜ:ʃl, US ɪ'nɜ:rtʃl/ *adjective*

(فیزیک) سه‌ربه‌سستی ۱ وابسته به لختی

inertial selling *noun*

ناردنی که‌ل‌و‌په‌ل بی‌راسپاردن (به‌وه‌هیوا‌یه‌ی که
نه‌پیتیر‌نه‌وه) ۱ ارسال‌کالا بدون‌سفارش

inertly /ɪ'nɜ:ʃli, US ɪ'nɜ:rtli/ *adverb*

داوه‌شواوانه ۱ از روی بی‌حالی

inertness /ɪ'nɜ:tnəs, US ɪ'nɜ:rtɪtnəs/ *noun*

داوه‌شواوی، تمه‌لی، ته‌پلوسی، خاوی، سستی
۱ بی‌حالی، تبیلی

inescapability /ɪnɪskəpə'bɪləti/ *noun*

لس‌ده‌ریاز‌نه‌بووی، دی‌باری‌کراوی،
دووری‌لس‌نه‌کراوی، چاره‌نه‌ها تووی،
لن‌هه‌له‌نه‌ها تووی ۱ اجتناب‌ناپذیر

inescapable /ɪn'ɪskəpəbl/ *adjective*

لن‌ده‌ریاز‌نه‌بوو، نا‌چاری، ناتوانی له‌ی ده‌ریاز‌بی،
دی‌باری‌کراو، چاره‌نیه، دووری‌لس‌نه‌کراو،
چاره‌نه‌ها توو، لن‌هه‌له‌نه‌ها توو ۱ اجتناب‌ناپذیر

inescapably /ɪ-əbli/ *adverb*

لن‌ده‌ریاز‌نه‌بووانه، جاری‌نا‌چار، چار‌نا‌چار ۱ به
طور ګریزنا‌پذیر

inessential /ɪn'ɪsenʃl/ *adjective*, *noun*

زیادی، نه‌ویست ۱ شتی زیاد،
شتی ناپیوست: **Few people had spare cash**

for -entials ۱ **for -entials** غیر‌ضروری ۱ چیز اضافی

inestimable /ɪn'estɪməbl/ *adjective*

بی‌ن‌ه‌زمار، له راده‌به‌دهر، گران‌بایی،
له‌مه‌زنده‌هاتوو، نرخ بو دیاری‌نه‌کراو
بی‌حساب، غیرقابل برآورد

inestimably /ɪn'estɪməblɪ/ *adverb*

به شیوه‌یه‌کی له‌مه‌زنده‌هاتوو ٥ به‌طور
تخمین‌ناپذیر

inevitability /ɪn,evɪtə'bɪləti/ *noun*

ل‌ی‌ده‌ریازنه‌بووی، دیاری‌کراوی،
پیش‌گیری‌ل‌ی‌نه‌کراوی، دووری‌ل‌ی‌نه‌کراوی،
خو‌لی‌ل‌انه‌دراوی ٥ اجتناب‌ناپذیری

inevitable /ɪn'evɪtəbl/ *adjective, noun*

adj ل‌ی‌ده‌ریازنه‌بوو، دیاری‌کراو،
پیش‌گیری‌ل‌ی‌نه‌کراو، دووری‌ل‌ی‌نه‌کراو،
خو‌لی‌ل‌انه‌دراو، ناتوانی ل‌ی‌ده‌ریاز بی، هەر
رووده‌دا، هەر ده‌بی، م‌و‌گ‌ه‌ر، بی‌ئ‌م‌لا‌ئ‌ه‌ولا:

*It was an ٥ an inevitable outcome
n inevitable consequence of the decision
(the inevitable)* شتی که ناتوانی ل‌ی‌ده‌ریاز

بی، شتی ل‌ی‌ده‌ریازنه‌بوو، شتی که حه‌تمه‌ن
رووده‌دا ٥ *adj* اجتناب‌ناپذیر *n* (امر محتوم) امر
محتوم

inevitably /ɪn'evɪtəblɪ/ *adverb*

بی‌ئ‌م‌لا‌ئ‌ه‌ولا، به ناچار ٥ حتماً، ناگزیر

inexact /ɪnɪg'zækt/ *adjective*

نادروست، راست نیه، ورد نیه، ناورد: *an
inexact description* ٥ غیردقیق

inexactitude /ɪnɪg'zæktɪtju:d, US -tu:d/ *noun*, also inexactness

نادروست، ناوردی، ناراستی: *the inexactitude
of economics* ٥ عدم دقت

inexactly /ɪnɪg'zæktli/ *adverb*

نادروستانه، ناراستانه، ناوردانه ٥ به‌طور
غیردقیق

inexcusable /ɪnɪk'skju:zəbl/ *noun*

بیجی، نه‌به‌خشاو، ناب‌خشری، له‌پاساونه‌هاتوو:
inexcusable rudeness ٥ غیرموجهه،
توجیه‌ناپذیر، ناب‌خشدنی

inexcusably /-əblɪ/ *adverb*

نه‌به‌خشاوانه، به شیوه‌یه‌کی نه‌به‌خشاو ٥ به
طور ناب‌خشدنی

inexecutable *adjective*

جیه‌جی‌نه‌کراو، رانه‌په‌ریا‌و، رانه‌په‌ری،
جیه‌جی‌ناب ٥ غیرقابل اجرا

inexecution /ɪn,eksə'kju:ʃn/ *noun*

جیه‌جی‌نه‌بوون، رانه‌په‌ران ٥ عدم اجرا

inexertion /ɪn,ɪg'zɜ:ʃn/ *noun*

سستی، داهیزراوی، داوه‌شاوی، داگیراوی ٥
بی‌حالی

inexhaustibility /ɪnɪg,zɜ:stə'bɪləti/ *noun*

1 له‌دوایی‌نه‌هاتویی، له‌کو‌تایی‌نه‌هاتوویی،
بی‌پ‌رانه‌وهی، ته‌واونه‌بووی، له‌بن‌نه‌هاتوویی 2

ماندوویی‌نه‌ناسی ٥ 1 پایان‌ناپذیری 2
خستگی‌ناپذیری

inexhaustible /ɪnɪg,zɜ:stəbl/ *adjective*

1 له‌دوایی‌نه‌هاتوو، له‌کو‌تایی‌نه‌هاتوو، دوایی‌نایه،
له‌بن‌نه‌هاتوو، بی‌پ‌رانه‌وه، ته‌واونه‌بوو: *an
inexhaustible supply of good jokes*

ماندوویی‌نه‌ناس، به‌تاقه‌ت ٥ 1 تمام‌نشدنی،
پایان‌ناپذیر 2 خستگی‌ناپذیر

inexhaustibly /ɪnɪg,zɜ:stəbl/ *adverb*

له‌دوایی‌نه‌هاتووانه، به شیوه‌یه‌کی ته‌واونه‌بوو ٥
به‌طور تمام‌نشدنی

inexistence /ɪnɪg'zɪstəns/ *noun*

نه‌بوون، بوونی نیه ٥ عدم وجود

inexistent /ɪnɪg'zɪstənt/ *adjective*

نه‌بوو، نیه ٥ ناموجود

inexorability /ɪn,eksəɜə'bɪləti/ *noun*

دل‌ه‌قی، سه‌ختی، بی‌به‌زه‌بیتی، بی‌پ‌ه‌حمی ٥
سنگدلی

inexorable /ɪn'eksəɜəbl/ *adjective*

1 بی‌و‌جان، به‌کینه، له‌سهریه‌ک، بی‌و‌ستان 2
نه‌کو‌ر، نا‌کو‌ردی، ناتوانی کاری تیکه‌ی،
رانا‌گیری: *the inexorable rise of crime* 3
دل‌ه‌قی، سه‌خت، بی‌به‌زه‌بی، بی‌پ‌ه‌حم ٥ 1
بی‌وقفه، مدام 2 تغییر‌ناپذیر 3 بی‌رحم

inexorably /ɪn'eksəɜəblɪ/ *adverb*

له‌رووی دل‌ه‌قی(یه‌وه)، دل‌ه‌قانه، بی‌به‌زه‌بی‌انه
٥ از روی سنگدلی

inexpediency /ɪnɪk'spi:diəns/ *noun*

سهرچلی، نه‌گو‌نجاوی، باش‌نه‌بوون، بیجی‌بوون،
پنویست‌نه‌بوون، مه‌سه‌له‌حه‌ت‌نه‌بوون ٥
بی‌احتیاطی، نامناسبی، عدم مصلحت

inexpedient /ɪnɪk'spi:diənt/ *adjective*

نازیرانه، بی‌ئ‌ق‌لان‌ه، نه‌شیاو، نه‌گو‌نجاو،
به‌کارانه‌هاتوو، ناله‌بار، باش‌نیه، نادروست،
بیجی، ناب‌یوست ٥ نامعقول، نامناسب، غیرمقتضی

inexpediently /ɪnɪk'spi:diəntli/ *adverb*

نازیرانه، به‌شیوه‌یه‌کی نه‌گو‌نجاو ٥ به‌طور
نامعقول یا نامناسب

inexpensive /ɪnɪk'spensɪv/ *adjective*

باش، خراب‌نیه، هه‌رزان، زۆنه‌په‌ر، که‌م‌خه‌رج
٥ مناسب، ارزان

inexpensively /ɪnɪk'spensɪvli/ *adverb*

به‌شیوه‌یه‌کی هه‌رزان ٥ به‌طور ارزان

inexpensiveness /ɪnɪk'spensɪvnəs/ *noun*

هه‌رزان‌بوون، باش‌بوون، که‌م‌خه‌رجی،
زۆنه‌په‌چوویی ٥ مناسب بودن، ارزان بودن

inexperience /ɪnɪk'spiəriəns, US -'spɪr-/ *noun*

بی‌نه‌زموونی، ناب‌وختی، خاوی، قاله‌وه‌نه‌بوویی
٥ بی‌تجربگی

inexperienced /ɪnɪk'spiəriənst, US -

'spir-/ adjective

بین نه زمون، خاوه، ناپوخت (ه) بی تجربه
بی تجربه

inexpert /in'ekspɜ:t, US -pɜ:r/ adjective
ناشاره‌زا، ناکارامه، لینه‌زان، ناوکه‌کی، ناپوخت،

سهرنده‌رنه‌گردو، ناپسیژ، بی سهر رسته،
ناشاره‌زایانه

inexpertly /in'ekspɜ:tli, US -pɜ:r/ adverb
ناشاره‌زایانه، بی سهر رسته، ناشیانه

inexpertness /in'ekspɜ:t'nəs, US -pɜ:r/ noun
ناشاره‌زایی، سهرنده‌رنه‌کردویی

inexpiable /in'ekspɪəbl/ adjective
1 له قهره‌بوونه‌هاوتوو، به هیچ شینوین تاوانه‌کمی

نادریته‌وه، سخت، گران 2 ناسریته‌وه، له‌نیو
ناجی، تیاناجی 1 کفاره‌ناپذیری 2 از بین رفتی

inexpiableness /in'ekspɪəbl'nəs/ noun
که‌فاره‌هلنه‌گری، له‌قهره‌بوونه‌هاوتویی، سختی،

گرانی 1 کفاره‌ناپذیری
inexpiablely /in'ekspɪəbli/ adverb

سختانه، به شینو‌یه‌کی له‌قهره‌بوونه‌هاوتوو 1 به
طور کفاره‌ناپذیر

inexplicability /in'eksplɪkə'bilɪti/ noun
روون (هوه)‌سه‌کراوی، لیکه‌رنه‌سه‌دراوی،

له‌روون‌کردنه‌وه‌سه‌هاوتویی، سه‌یربوون 1
تبیین‌ناپذیری، توضیح‌ناپذیری

inexplicable /in'eksplɪkəbl/ adjective
روون (هوه)‌نه‌کراو، لیکه‌وه‌نه‌دراو، لیک نادریته‌وه،

روون ناکریته‌وه، له‌روون‌کردنه‌وه‌سه‌هاوتوو، نالوز،
لی‌تینه‌گه‌یشتوو، سه‌یر:

an inexplicable ♦ disappearance
For some inexplicable reason he gave up a fantastic job

تبیین‌ناپذیر، توضیح‌ناپذیر، بفرنج
inexplicably /in'eksplɪkəbli/ adverb

به شینو‌یه‌کی لیکه‌وه‌نه‌دراو یاں سه‌یر 1 به طور
توضیح‌ناپذیر

inexplicit /in'eksplɪsɪt/ adjective
ناپروون، ناروشن، نااشکرا، نادیار 1 غیر صریح،

غیر واضح
inexplicitly /in'eksplɪsɪtli/ adverb

نااشکرا یانه 1 به طور غیر صریح
inexplicitness /in'eksplɪsɪtnəs/ noun

نااشکرا یی، ناراشکراوی، ناپروونی، ناروشنی،
نادیاری 1 عدم صراحت، عدم وضوح

inexplorable adjective
له‌دوزینه‌وه‌نه‌هاوتوو، نه‌دیتراو 1 اکتشاف‌ناپذیر

inexplosive /in'ekspləʊsɪv/ adjective
له‌ته‌قینه‌وه‌نه‌هاوتوو، نه‌ته‌قیو 1 غیر قابل انفجار

inexpressibility /in'ekspre'sɪbɪlɪti/ noun
له‌ده‌ریرین‌سه‌هاوتویی، نه‌ه‌وتراوی،

له‌وتن‌نه‌هاوتویی، له‌باس‌نه‌هاوتویی، باس‌نه‌کراوی

1 غیر قابلیت بیان، وصف‌ناپذیری

inexpressible /in'ekspre'səbl/ adjective
له‌ده‌ریرین‌نه‌هاوتوو، نه‌ه‌وتراو، له‌وتن‌نه‌هاوتوو،

له‌باس‌نه‌هاوتوو، باس‌نه‌کراو، ده‌رنایری، ناوتری،
باس‌ناکری 1 غیر قابل بیان، وصف‌ناپذیر

inexpressibly /in'ekspre'səblɪ/ adverb
به شینو‌یه‌کی باس‌نه‌کراو 1 به طور وصف‌ناپذیر

inexpressive /in'ekspre'sɪv/ adjective
تینه‌گه‌یتنه‌ه، ناده‌ریر، ده‌رنه‌ریر، بی‌واتا،

(هیج)‌یشان‌نه‌ده‌ر 1 بی‌احساس، غیر بیان‌گر
inexpressively /in'ekspre'sɪvli/ adverb

به شینو‌یه‌کی تینه‌گه‌یتنه‌ه، ده‌رنه‌رنه‌ه 1 به طور
بی‌احساس

inexpressiveness /in'ekspre'sɪv'nəs/ noun
ناده‌ریری، ده‌رنه‌ریری، بی‌واتایی 1 بی‌احساس

بودن
inextensibility /in'ekstensa'bilɪti/ noun

له‌کشان‌نه‌هاوتویی، نه‌کشاوی 1 انبساط‌ناپذیری
inextensible /in'ekstensa'bl/ adjective

له‌کشان‌نه‌هاوتوو، نه‌کشاو 1 انبساط‌ناپذیر
in extenso /in'ekstensaʊ/ adverb

(لاتین) به دوور و دریزی، به چروپری 1 مفصلاً
inextinct adjective

نه‌کوزاوه، له‌نیو‌نه‌چوو، تیانه‌چوو 1 خاموش‌نشده
inextinguishable /in'ekstɪŋgwɪʃəbl/ adjective

1 له‌کوزانه‌وه‌نه‌هاوتوو، نه‌کوزاوه، ناکوژیته‌وه،
دانه‌مرکاو، دانامرکی، داگیرساو، کلیه‌کردوو 2

همیشه‌یی، له‌نیو‌نه‌چوو، سه‌رماو، نه‌مر،
کویر‌وه‌نه‌بوو 1 خاموش‌نشدنی، فرونشاندنی

2 خاودانه
inextinguishably /in'ekstɪŋgwɪʃəbli/ adverb

به شینو‌یه‌کی نه‌کوزاوه 1 به طور خاموش‌نشدنی
in extremis /in'ekstri'mɪs/ adverb

1 (لاتین، له‌کلیسه‌ی کاتولیک‌دا) له‌سه‌ره‌مرگ‌دا،

نزیک به مردن 2 له‌کاتی
ته‌نگه‌تاوی‌دا 1 در شرف مرگ 2 در مواقع

اضطراری
inextricability /in'ekstri:kə'bilɪti, US in'ekstri:kə'bilɪti/ noun

لیک‌جیان‌ه‌کراوی، لیک‌دانه‌بیراوی،
له‌دابیران‌سه‌هاوتویی، لیکه‌وه‌نه‌بووی،

پیکه‌وه‌به‌ستراوی 1 تفکیک‌ناپذیر
inextricable /in'ekstri:kəbl, US in'ekstri:kəbl/ adjective

1 لیک‌جیان‌ه‌کراو، لیک‌جیاناکریته‌وه،
لیک‌دانه‌بیراو، له‌دابیران‌سه‌هاوتوو، لیکه‌وه‌نه‌بوو،

پیکه‌وه‌به‌ستراو، پیکه‌وه‌گرئی‌دراو: Knowledge

2 and economic power have become -le
لی‌ده‌ریازنه‌بوو، چاره‌سهرنه‌کراو، بی‌چاره‌سهر،

بی‌ده‌ره‌تان، بی‌ده‌روو ① تفکیک‌ناپذیر 2
لا‌یتل

inextricably /mɪk'strɪkəbli/ US
in'ekstrɪkəbli/ *adverb*

لیک‌جیان‌ه‌کراوانه، به‌شیویه‌کی‌لیک‌دانه‌پراو:
Europe's foreign policy is inextricably
linked with that of the US به‌طور
تفکیک‌ناپذیر

inf *abbreviation* *infra*

infallibility /m.fələ'biləti/ *noun*

هه‌له‌نه‌کردوویی، هه‌له‌نه‌کهری، خه‌تانه‌کردوویی،
له‌هه‌له‌به‌دووری، گونا‌ه‌پینه‌کراوی: *papal*
infallibility خطانا‌پذیری

infallible /m'fæləbl/ *adjective*

1 هه‌له‌نه‌کردوو، هه‌له‌نه‌کهر، هه‌له‌ناکا، بی‌به‌ری
له‌گونا‌ه‌به‌تانه‌کردوو، له‌هه‌له‌به‌دوور،
گونا‌ه‌پینه‌کراو: *an infallible method of*
memorizing things 2 جینی‌باوه‌ر، لی‌رایس‌راو
① خطانا‌پذیر 2 مطمئن

infallibly /-əbli/ *adverb*

هه‌له‌نه‌کردووانه، به‌شیویه‌کی‌هه‌له‌نه‌کردوو ①
به‌طور خطانا‌پذیر

infamous /'ɪnfəməs/ *adjective*

1 شه‌رماوی، ناحه‌ز، شووره‌یی، ناشیرین،
ناپروویه‌ره، ننگ، عه‌پ، *disgraceful*: *an*
infamous crime 2 رووره‌شی، نیوزراو،
ناپرووتکاو، رووسیا‌بار، بی‌ناپروو، نیوده‌رکردوو:
a general who was an infamous traitor
infamous for his brutality 1 ننگین،
رسواکننده 2 رسوا، بدنام

infamously /'ɪnfəməsli/ *adverb*

به‌رووره‌شی ① با‌رسوایی
infamy /'ɪmfəmi/ *noun, pl. infamies*
نیوزراوی، ناپرووتکاوی، بی‌ناپروویی،
رووره‌شی، رووسیا‌باری، خویره‌تی، سووکی ①
بدنامی، رسوایی، فرومایگی

infancy /'ɪnfənsi/ *noun, pl. infancies*

1 منالی، ساوایی، زاروکی 2 سه‌رده‌می منالی 3
قوناخی هه‌لدان یا‌ن پهره‌سندن، سه‌روبه‌ند یا‌ن
سه‌رده‌می ده‌س‌یک‌کردن، قوناخی سه‌ره‌تا 4
(ماف) سه‌غیری، که‌م‌ته‌مه‌نی (خوار 18 سال)
① کودکی 2 دوران کودکی 3 مرحله‌ی ابتدایی 4
(حقوق) صفر

infant /'ɪnfənt/ *noun, adjective*

1 n منال، مندل، کوریه، زاروک، ساوا، منالی
به‌رمه‌مکان یا‌ن شیره‌خوره، مندالی مه‌مه‌خوره
2 (ماف) سه‌غیر، که‌م‌ته‌مه‌ن 3 (وه‌کوو ناوه‌لناو)
له‌یکه‌مه‌مین قوناخی پهره‌سندن‌دا *adj* منالانه
① n کودک 2 صغیر 3 در‌نخستین مرحله‌ی
رشد *adj* کودکانه

infanta /m'fanta/ *noun*

(میزوویی) شازاده، شاکج (هی‌شا‌یان‌شازن،
سپانیا و پورتوگال) ① شاهدخت

infante /m'fantei/ *noun*

(میزوویی) شازاده، شاکور (هی‌شا‌یان‌شازن،
سپانیا و پورتوگال) ① پسر‌شاه

infanteer /m(fə)'ni:tə/ = *infantryman*

infanticidal /m.fænti'saidl/ *adjective*

سه‌ریه‌منال‌کوژی ① وابسته‌به‌نوزادکشی

infanticide /m'fæntisaid/ *noun*

منال‌کوژی، بنیاده‌می‌منال‌کوژ ① نوزادکشی، آدم
نوزادکشی

infantile /'mfəntail/ *adjective, archaic term*
for *infantile*

1 منالانه، سه‌ریه‌منالان یا‌ن (سه‌رده‌می) منالی
2 سه‌ره‌تایی ① کودکانه، وابسته‌به‌کودکان یا
کودکی 2 ابتدایی

infantile paralysis *noun, also*
poliomyelitis

(کون) شه‌پله‌ی منالان ① فلج اطفال

infantilism /m'fæntilizəm/ *noun*

1 هه‌له‌نه‌دان، منال‌مانه‌وه (له‌هاری‌له‌شی و
هوشه‌وه) 2 هه‌لس‌وه‌کوت یا‌ن ره‌فتاری منالانه
① کودک‌ماندگی 2 رفتار بچگانه

infant mortality *noun*

مردنی منالان (له‌مژر سالیکه‌وه) ① مرگ‌ومیر
کودکان

infant mortality rate *noun*

راده‌ی مردنی منالان ① میزان مرگ‌ومیر کودکان

infant prodigy *noun*

منالی هه‌له‌کو‌توو ① کودک نابغه

infantry /'mfəntri/ *noun, pl. infantries*

سپای پیاده؛ تیپ *regiment* یا‌ن له‌شکری
پیاده ① پیاده‌نظام؛ انفتری

infantryman /'ɪnfəntrimən/ *noun, pl.*
infantrymen

سه‌ربازی سپای پیاده، سپایی پیاده، سه‌ربازی
پیاده ① سرباز پیاده‌نظام

infant school *noun*

خویندنگای منالان ① مدرسه‌ی آمادگی

infarct /'ɪnfə:kt, US 'ɪnfə:kt/ *noun*

شویتی که‌له‌به‌ر راویستانی خوینه‌وه، شانه‌که‌ی
مردنی ① انفارکت

infarction /m'fə:ksn, US -'fə:rk-/ *noun*

ویستانی دل، ده‌کبی ① سکتی قلبی

infatuation /m.fætʃu'eɪʃn/ *noun*

سه‌وداسه‌ری، شیت‌وشه‌یدابوون، دل‌رفاوی،
دلبه‌سته‌یی، نه‌وینداری، دل‌تیج‌وون (*infatuated*)

infatuated /ɪn'fætʃu'eɪtɪd/ *adj*

① شیفگی، شیدایی

infauna /'ɪnfə:nə/ *noun*

نه‌و گیانه‌وه‌ره‌انه‌ی که‌له‌نیشتووه‌کائی بنکی
نوقیانووس، رووبار یا‌ن کوماوه‌کان‌دا ده‌ژین

(بروانه *infaunal adj*: epifauna) این فونا
infeasible /m'fi:zəbl/ *adjective*

نه کرد، له کردن نه هاتوو، جینه چی نه کراو، ناکری،
 impracticability)

infeasibility /m'fi:zə'biləti/ *n*
 غیر عملی

infected /m'fektɪd/ *adjective*
 1 چلک کردوو، تووش بوو، دوجاریوو، گرتوو،
 پیوه بوو، تیوه دراو 2 (کامیوتیز) تووش بوو (به
 قایروس) 1 عفونی، مبتلا، الوده 2 انفکتد

infection /m'fektʃn/ *noun*
 1 تووش بیوون، گرتن، ته نینه وه، گرتنه وه،
 گواسته نه وه، دوجاریووون 2 چلک کردن،
 هه و کردن، ناوه دز کردن، نه خوشی چلک 3 پی،
 تیوه دراوی، پیس کردن، تیوه دان 4 کاریگه ری،
 شوین دانان، کارتنی کردن، باندور 1 ابتلا،
 سرایت 2 عفونت، بیماری عفونی 3 آلودگی،
 آلوده سازی 4 تاثیر، اثر

infectious /m'fektʃəs/ *adjective*, also
infective /m'fektɪv/

1 چلکی 2 بگروهه، به پروک، به ته شه نه،
 ته شه نه دار، درم، به تا 3 تووش بوو، دوجاریوو
 (adv) /m'fektʃəsli/ **infectiously**: به
 شیوه یه کی بگروهه، به پروکانه: infectiousness
 /m'fektʃəsənəs/ *n*: **infectiousness**: داکه وون،
 به ته شه نه بی، ته شه نه کردن 1 عفونی 2
 واگیردار 3 مبتلا

infectious hepatitis = hepatitis A

infectious mononucleosis *noun*, also
 glandular fever

تای لووی: جوری نه خوشی چلکی سهخت،
 به هوی قایروسی Epstein-Barr که تا، ماسی
 رژینه له شای به کان lymph nodes و
 lymphocytosis له نیشانه کانه تی 1 تب غده ای
infecund /m'fɪkənd/ *adjective*
 بی بهر، بی بهرهم، بی حاصل (infecundity)
 /m'fɪkəndɪti/ *n*: بی بهرهمی، بی حاصلی 1
 بی حاصل

infelicitic *adjective*

سه ره خوره، نگرسی، شووم، به دشوم 1 منحوس
infelicitous /m'fɪlɪtəs/ *adjective*
 ناله بار، نه گونجاو، نه شیاو، لینه وشاو: an
 an infelicitous 1 infelicitous moment
 (infelicitously adv) remark نامناسب،
 تالایق

infelicity /m'fɪlɪsɪti/ *noun*, pl. infelicities
 1 ناله باری، نه گونجاو بوون، بیجی بوون، قسه ی
 ناله بار 2 (کون) نه هاهمه تی، نه گبه تی، نه هاتی،
 بی بهختی، نگرسی، شوومی، بی ودمی 1
 نامناسب بودن، سخن نامناسب 2 بدختی، شوومی

inference /'ɪnfərəns/ *noun*
 1 هله تیجان، پی نیسردن، بوه ره که وون،

نه انجام گیری: to draw/make inferences
 2 from the data نه انجام، پیشازو 1 استنباط،
 استنتاج 2 نتیجه

inferential /'ɪnfə'renʃəl/ *adjective*
 نه انجام گیری یانه، نیستیانی (inferentially
 adv) (به شیوه یه کی) نه انجام گیری یانه 1
 استنتاجی، استنباطی

inferior /m'fɪəriə(r), US -'fɪr-/ *adjective*,
noun

adj 1 نرم (تر)، خوار (تر)، خواردهس، زیردهس،
 پایه نرم 2 خراب، بازار ی، نه باش، نایه خ،
 ره شوکی: inferior goods 1 of inferior quality
 Modern music is often considered 0
 inferior to that of the past (پزشکی)
 شوینی خوار یان خواروو 4 (رووه ک ناسی،
 سه ره هیلکه دانی گولنی) له بنه وه ی sepal
 هه لکه و توه n مرز یان بنیاده می زیردهست یان
 پایه نرم 1 پایین (تر)، دون پایه 2 نامرغوب،
 پست 3 و 4 انفریور n آدم دون پایه

inferior court *noun*

دادگای سه ره تایی 1 دادگاه ابتدایی
inferiority /m'fɪəri'ɒrəti, US -'fɪr'i:ɔ:-, -
 'ɑ:r-/ *noun*

خوبه که م زانی، خوبه که م دانان، چکوله یی،
 زیردهس بوون، پایه نرمی: a sense of inferiority
 1 حقارت، خودکم بینی، زیردهست بودن

inferiority complex *noun*

گرری (ک) ی خوبه که م زانی، کامپلیکسی
 خوبه که می یا خوبه که م گرتن 1 عقده ی حقارت
inferiority feeling *noun*

ههستی خوبه که م زانی یان خوبه که می 1
 احساس حقارت

infernal /m'fɜ:nl, US m'fɜ:rnəl/ *adjective*

1 جهه نه می، دوزه خ، دوزه یی: the infernal
 regions 2 شه یانی، خراب 3 ناحه ز، ناشیرین 4
 بنیادهم شینت ده کا 1 infernally (به
 شیوه یی کی) شه یان ناسا 1 جهمی 2 شریر 3
 شیع 4 اعصاب خردکن

infernalness /m'fɜ:nəlnəs, US m'fɜ:rnəlnəs/ *noun*

جهه نه می بوون، شه یانیتی، خراب بوون،
 شه یان ناکاری 1 جهمی بودن، شیطان صفتی
inferno /m'fɜ:nəʊ, US m'fɜ:rnəʊ/ *noun*,
 pl. infernos

1 (خوازه) جهه نه می، دوزه خ، دوزه یی، شوینی
 جهه نه می ناسا (تامازه به Dante's Divine
 Comedy) 2 ناوری گه و ره و یرمه ترسی،
 سووتمان، یه ک پارچه ناوړ 1 جهنم 2 آتش
 بزرگ و خطرناک

infertile /m'fɜ:taɪl, US m'fɜ:rtɪl/ *adjective*
 1 بی بیست، بی بهرهم، بی پرشت 2 نه زوک،

3 an infertile couple : ناستور، قسر، بی پیدہ چل، نازہ نور، بی پرست، بی مایہ، بی برہم، بی پیرہ کت - /ɪnfɜːˈtʊləti, US -
 بی پیتی، بی برہمی، بی پرستی، نازہ نور (بی نابارور 2 عقیم 3 لم یزرع، بی حاصل

infestant *noun*

هوروژم بردوو، تیمرو کاو مهاجم

تیرووزان، تیروکان، تیرووزان،
 تیردان، هه لکوتانه سهر، تپ دانه سهر: *an*
 Scientists are \diamond infestation of lice
 checking for both insect and fungal
 (infester *n*) infestation

infibulation *noun*

کوپر اندنه وه، گیر به بند کردن: برینی میتکه و
پنیکوهه دورینی، تا نژیکی له گهل نه کړئ (بهرت): له لاتیښی یه وه
infibulat-, infibulare "بهستن به گیر،
گره وه بست" انقبولاسون

infidel /'ɪnfɪdəl/ *noun, adjective*

(کون) *n* کافر، زندق، دیندر، به‌دینان،
بی‌دینان، بی‌دین *adj* کفرآوی *n* کافر، بی‌دین
adj کفرآم:

infidelity /ɪnfi'deləti/ noun, pl. infidelities
 1 کافری، بی‌نایبی، بی‌دینی، بددائینی، دینداری،
 2 به‌ایمان‌شکستی، بی‌به‌لینتی، خیانت،
 بی‌وفایی، زینا (له زن و مرد ایه تی‌دا):
 She **could not forgive his infidelities**
 1 کافری، کفر 2 نقض عهد، خیانت

infield *noun*

کیتلگه یان زهوی نزدیک به مالی جووت بهند (ه) انفلد

infighting /'ɪnfɑɪtɪŋ/ *noun*

رقبه‌بازی، رقبه‌رایه‌نی، پیشبر کنی توند (وینژ)
 ریان دهسته‌ویه‌خه، شه‌ری دهسته‌ویه‌خه:
 ◊ *political infighting within the party*
 رقابت تنگانیگ، ◊ *bureaucratic infighting*

infill /'ɪnfɪl/ *noun*, also infilling

1 (قوره کاری) پر کردنهوه: *infill development*
2 (شت) پر کهرهوه، ناوپر، پر هک: *gravel infill*

infiltration /ɪnˈfɪltrəɪʃn/ *noun*
 1 تشنه، دزه (کردن)، چوونه نیو، پیار ویشتن، پیانته پرین: *the infiltration of rain into the soil*
 2 پالاون (به ده لاندن) 3 (بزشکی) پالاونتی مدتریالی یان کومه له خانه یی
 1 3. نفوذ 2. پالاین 3. افک اسون

infiltrator /'ɪnfɪltreɪtə(r)/ *noun*

مرئی دزہون یا دزہ تیکہ، سیخور ◉ آدم نفوذی

in fine /ɪn 'fʌɪni, US 'fiːnər/ = finally

infinite /'ɪnfɪnət/ *adjective, noun*

an infinite *infinite, endless, boundless, boundless*
adj 1 بی‌نهایت، بی‌کسای، دنیای بی‌کران، بی‌سنور، بی‌پای، بی‌دوماهی، له رادبده، بی‌نظم، له نندازبده، بی‌پاده: *an infinite universe* *variety of plants*
 2 *a teacher with infinite patience* (ریزمان)
 1 *adj* 2 ننگه‌ردانی *خودا (the infinite) n*
 بی‌پایان، بی‌کرات، ناحدود، لانتهاهی (دستور)
 (زبان) نیست *خودا (the infinite) n* خداوند

infinitely /'ɪnfɪnətli/ *adverb*

Human: به کجاست، به راد به ده، به کجاست زور:
 Your English is 0 beings are -y adaptable
 -y better than my German

infiniteness *noun*

دیاری نہ کراوی، بی سنووری، لہ نہ انداز بہ دہری،
 ہر کفہ تاس نامحدود بہ دن، ہر بابائے

infinitesimal /,ɪnfɪˈtɪʃɪəl/ adjective
 ان انفینیتسیمل / چکولہ: کم، ہیچہ کہ،
 - an infinitesimal risk difference
 - infinitesimal traces of poison

infinitesimal calculus = calculus

infinitesimally /-məli/ *adverb*

به شتو ده که کهم به طور اندکی

infinitival /ɪnfɪni'taɪv(ə)/ *adjective*

چاوگی، ژیدەری، چاوکەیی، سەربە چاوگ یان
ژیدەر مەصدەر

infinitivally *adverb*

له باری چاوگی یان ژیده ری یه وه، چاوگی یانه
 ﴿ از لحاظ مصدري

infinitive /ɪn'fɪnɪtv, US m'fɪnɪtv/ *noun, adjective*

n چاوگ، چاوکه، ژیدەر، رادەر *adj* چاوگی،
ژیدهری، سه‌ره چاوگ، چاوکه‌یی
(*infinitively adv*) مصدر *n* مصدری *adj* مصدری

infinitude /in'fɪnɪtju:d/ *noun*

۱ دیاری نه کراوی، بی کو تایتی، بی سنو ورتی، له
 راده به ده ری، بی نه دنازه یی، بی نه ژماری ۲ ژماره
 بیان بر یکی زور ۱ نامحدودی، بی کرانی،
 لا پتناهی بودن، بی پایانی ۲ عده یا مقدار نامحدود
infinity /m'fɪnɪtɪ/ noun, pl. infinities

یہ نہ کم اوی، یہ زکوٰۃ تائتے، یہ زرادہ ہے،

بی-سنووریٹی، بی-نی، له راده به دهري.
بی-ننه دنازه یی، بی نه ژماره یی: *the-nity/infinities*
of space 2 ژماره یان بریکي ژور 1
نامحدودی، بی کراني 2 عده یا مقدار نامحدود

infirm /ɪn'fɜ:m, US ɪn'fɜ:rm/ *adjective*

1 پنجو، بن هیز، بن شیان، تیک جرزاو، کز، به کموته، لاواز، ست، خاو و خلیجک، لوق، لوق، شل وشمووی، ناتوند، ناجیگیر، ناجه سیو 2 باور، پنه کر او، لـ، رانه ییز او، حـ، متعانه نیسه

infirmly /ɪnˈfɜːmli/ *adv* (به لاوازی) 1 ضعیف، عاجز، متزلزل، بی ثبات 2 نامعتبر

infirmarer /ɪnˈfɜːm(ə)rəl/ *noun* (میزوویی) به ریرسی نه خوش خانه له دهیری سده کانی نیوه راستدا 2 انفرمارر

infirmery /ɪnˈfɜːməri/, US -fɜːrm-/ *noun*, *pl. infirmaries*

1 نه خوش خانه 2 دیو یا زووری نه خوشه کان 1 بیمارستان 2 اتاق بیمارار

infirmity /ɪnˈfɜːməti/, US -fɜːrm-/ *noun*, *pl. infirmities*

لاوازی، بی هیزی، پنجوویی، سستی، عهیب، کهم و کوری: *We all fear disability or infirmity* ضعف، نقطه ضعف

infix /ɪnˈfiks/ *noun* (ریزمان) نیوگر، نیوبند، ناوبند 2 میان وند

in flagrante delicto /ɪn ˈflɑːɡrənti/ *adverb* 1 له کانی کردنی تاواندا 2 له کانی به سه رهوه

گرتن دا (له گهل که سستی تر) 1 در حین ارتکاب جرم 2 در حین هم خوابگی

inflamed /ɪnˈfleɪmd/ *adjective* سووره وه بو، هلتزقو، هلبوو، تووره (بو):

an inflamed and swollen finger 2 **inflamed crowd** ملتبه، برافروخته، برآشفته

inflammability /ɪnˈflæməˈbɪləti/ *noun* 1 (زوو) گرگرتوویی، زووگر توویی، سووته نییتی، زووسووتی، ناوگرگرتوویی، داگیرساوی 2

زوونسووهیی، هلتیزوکی، زوویز زووی، زوو ورووژاوی، توندخوویی 1 اشتعال پذیری 2 زودانگیختگی

inflammable /ɪnˈflæməbl/ *adjective* 1 (زوو) گرگرتوو، داگیرساو، سووته نی، زووسووت، ناوگرگرتوو، زوو دهیگری، زووگرگرتوو: *inflammable material* 2

زوونوو، زوویزواو، هلتیزوک، زوو ورووژاو، توندخوو 1 اشتعال پذیر 2 زودانگیخته، عصبی

inflammably /ɪnˈflæməbli/ *adverb* به شینوه یه کی (زوو) گرگرتوو، ناوگرگرتووانه، زووگرگرتووانه، زووسووتانه 2 به طور اشتعال پذیر

inflammation /ɪnˈfləˈmeɪʃən/ *noun* 1 سووریوونه، سووتانه، هه وکردن، ناوسان: *a cream to reduce inflammation of the ear* 2 *the inflammation* گرگرتن، داگیرسان، گرتن، هه لگیرسان، ورووژاندن، بزواندن، داگیرساندن

1 التهاب، آماس 2 اشتعال، تهییج

inflammatory /ɪnˈflæmətri/, US -toːri/ *adjective* 1 بزویتهر، هاندهرانه، ناژاوه نه رهوه، داگیرستهر، ورووژیتهر: *inflammatory remarks* 2 *inflammatory language* (برشکی) ده بیته

هوی ناوسان یان سووریوونه، ناوسان یان سووریوونه ده گرتیهوه، سووره وه بوو

(inflammatorily) /ɪnˈflæmətri/ *adv* 1 تحریک آمیز، فتنه انگیز 2 ملتبه

inflatable /mˈflætəbl/ *adjective* باتیکراو، بادی، بایی، پای تیده کرن، فووتیکراو 2 قابل باد کردن

inflated /mˈflætɪd/ *adjective* 1 پریا، باتیکراو، فوودراو، هه لساو، هه لفاو، نه ستوریو، په نه میاو 2 هه لاواو: *inflated prices/salaries* 1 بادشده، ورم کرده 2 تورمی

inflation /ɪnˈfleɪʃən/ *noun* 1 هه لاوسان، ناوسان، گرانی: *the fight to control/curb against rising inflation* Wage increases must be in line with inflation to reduce/bring down inflation

2 *inflation* هه لساندن، هه لپاندن، ماسین، باکردن: *life jackets with an automatic inflation device* 1 تورم 2 باد کردن، ورم، نفخ

inflationary /ɪnˈfleɪʃənri/, US -neri/ *adjective* ناوسانی، هه لاوسانی، سه ره به گرانی: *the inflationary wage demands* 2 *inflationary effects of price rises* تورمی

inflationary gap *noun* که لین یان بوشایی هه لاوسان 2 شکاف تورمی

inflationary pressure *noun* گوشار یان سه نگی هه لاوسان 2 فشار تورمی

inflationary spiral *noun پنجاوینچی هه لاوسان 2 مارپیچ تورم*

inflationism *noun* (هه ل) ناوسان گهری 2 تورم گرایی

inflationist *noun, adjective* *n* (هه ل) ناوسان گهر *adj* (هه ل) ناوسان گهری یانه، سه ره به یان پیوه ندی به (هه ل) ناوسان گهری یه وه هه به 2 تورم گرا *adj* به گرایانه

inflected *adjective* گهردان کراو: *an inflected form/verb* 2 *inflected language* 2 تصریفی

inflection /ɪnˈflekʃən/ *noun*, (chiefly Brit. inflexion)

1 گهردان (کردن) 2 گوران (له دهنگدا) 3 وشه ی گهردان کراو، نامرازی گهردان، بیت ی گهردان) 4 چه ماندنه وه، نووشتاندنه وه، چه ماوی، نووشتانه وه 1 صرف 2 تغییر 3 صورت صرف شده 4 خم کردن، انحنا

inflectional *adjective* گهردانی، سه ره به یان پیوه ندی به گهردانه وه هه به صرفی

inflectionless *adjective*, also inflexionless

گردان نه کړاو، له گهردان نه هاتو، بڼه گردان
صرف نشدنی

inflective /m'flektrv/ adjective

گهردان کړاو، له گهردان هاتو ټ قابل صرف
inflected adjective

بادراو، نووشتاو، چمپو، پنج دراو ټ خمیده
inflexibility /m'fleksə'biliti/ noun

سهختی، دانه هاتوویی، وشکی، رهقی،
نه نووشتنراوی، له چمپانه نه هاتوویی، نه نه رمی،
نه گوري، کله له رهقی، سه رسهختی ټ خشکی،
سفت، انعطاف ناپذیری، تغییر ناپذیری

inflexible /m'fleksəbl/ adjective

سهخت، دانه هاتو، وشک، رهقی، نه نووشتنراو،
نانووشتننه، ناچمپتهوه، له چمپانه نه هاتو،
نه نه رم، نه گور، کله له رهقی، سه رسهخت،
له سه رسوور ټ خشک، سفت، انعطاف ناپذیری،
تغییر ناپذیری

inflexibly /-əbli/ adverb

نه گورانه، به شتیه ینکی نه گور ټ به طور تغییر ناپذیر
inflexion = inflection

inflexional = inflectional

inflexionless = inflectionless

inflectable /m'flektabl/ adjective

دانه سه پاو، له داسه پا نه هاتو، به سوری دا ناسه پڼ
ټ غیر قابل تحمیل

inflection /m'flekʃn/ noun

1 داسه باندن، (به زور) له سهردانان، وه شاندن،
(تڼ) سهرواندن، لیدان، پاکیشان، پیدان، پیدان 2
سزا ټ 1 تحمیل، واردآوری 2 کفر

inflight adjective

له کاتی فرین دا، به درپایی فرین ټ درجین پرواز
inflorescence /m'flos:'res(ə)ns, US -flos-/ noun

1 (رووه ک ناسی) بار و ریکخستنی گول،
هیشووه گول، ټینفلوریپنس (بریتین له: 1
compound 4 umbel 3 corymb 2 raceme
compound 7 spike 6 capitulum 5 umbel
compound 8 spike 9 panicle 2 cyme) 1 گول کردن،
پشکوتن ټ 1 گل آذین 2 شکوفایی

inflow /m'flos, US -flos/ noun

گورپوون، لیزپوونهوه، بؤ نیوه چوون، تیرزان،
لشاو ټ جاری شدن

influence /m'fluəns/ noun

1 ده سدری، دهس رویشتوویی، باوه ری، که لیز،
هیز، ده سلات: Her parents no longer have
any real influence over her 2 کاریگری،
باندور، کارتی کردن: the influence of the
climate on agricultural production ٢
cultural -luences 1 نفوذ، قدرت 2 اثر، تأثیر
influential /m'fluənt/ adjective, noun
1 ټیوریز، بؤ ناوه وه رزاو 2 لاجوم، زی ٢ 1

داخل ریز 2 رود فرعی

influential /m'flu'enzl/ adjective

1 ده سدر، به توانا، دهس رویشتو، به دهس،
جینی باوه ری، دهس دریز، به ده سلات، به پایه خ،
به قدر 2 کاریگر، به باندور، کاریگر،
دیاری کفر: a highly influential book 1
بانفوذ، متغذ 2 مؤثر، باتأثیر

influentially /m'flu'enzl/ adverb

دهس رویشتوانه ټ به طور بانفوذ
influenza /m'flu'enzal/ noun

ټانفلوئانزا، په رکهم، په تا (به هوی سنی
orthomyxovirus ټ شووش ده سنی:
Influenzavirus B ٢ Influenzavirus A
Influenzavirus C ٢ زورتر به پیتی گوره بؤ
ټانفلازما به یه کئی له سیه به کار دپرتی ٢ ټانفلوآزما

influenzal /m'flu'enzal/ adjective

ټانفلوئانزایی، په رکهمی، په تایی ټ وابسته به
ټانفلوآزما

influx /m'flaks/ noun

گورپوون، هه لفلین، لیزپوونهوه، بؤ نیوه چوون،
تیرزان، رزانه نیو، لشاو: the influx of wealth
into the region ٢ جاری شدن

info /m'fəʊ, US 'mfoʊ/ abbreviation
information

informercial /m'fəʊ'mɜ:ʃl, US
'mfoʊ'mɜ:ʃl/ noun

ټینفومیرسیال (پنه رت: ټیکه له ی
commercial + ٢ انفومیرسیال

informal /m'fə:ml, US m'fə:rm/ adjective

1 ناهه رمی، ناره سمی، بڼه داب وده ستور،
بڼه دیدی ویژدی، ټاسایی، تابه تی، خومانه،
دوستانه، ساده، نارواله تی، نارووه کشی 2 (زمان،
ټاخافتن و نووسن) نیو خه لگ، ره مکی ٢ 1
غیر رسمی، دوستانه، بدون تشریفات، عادی،
غیر صوری 2 محاوره ای

informality /m'fə:ma:leti, US -fə:rm-/ noun, pl. informalities

1 ناهه رمی یوون، بڼه داب وده ستوری، خومانه یی،
خومانه یوون، ره چاونه کردنی داب وده ستور 2
هه لس وکوتی خومانه پا بڼه داب وده ستور ٢
1 غیر رسمی بودن، عدم تشریفات 2 رفتار غیر رسمی
informally /m'fə:ma:li, US -fə:rm-/ adverb
ناهه رمی یانه، به شتیه ټیکه ناهه رمی: to dress
informally ٢ به طور غیر رسمی

informal vote noun

(ټه وستریالیا) دهنگی ناهه رمی پا بڼه پایه خ ٢
رای بدون اعتبار

informant /m'fə:mənt, US -fə:rm-/ noun
1 ناگایی دهه، ناگادهه، زانیاری دهه، سیخور 2
(زمانه هوانی) قسه ټیکه، ټاخپوهه ٢ 1

آگاهی دهنده، مخبر 2 گویشور
informatics /ˌɪnfə'mætriks, US ˌɪnfər-/
noun, pl.

تئفورماتیک، زانیاری ناسی ○ انفورماتیک
information /ˌmʃə'meɪʃn, US ˌɪnfər'm-/
noun

1 ناگای، ناگامنی، ناگاداری، ناگا، زانیاری،
 به یام 2 راستی به کان، فاکته کان 3 تاوانبار کردن،
 گوناوار کردن، تومه تبار کردن، راگه باندنی تاوان
 ○ 1 اطلاعات، اطلاع، خبر 2 واقعیات 3 اتهام

informational /-fənəl/ *adjective*
 پسر(له) زانیاری، زانیاری تیا به، پسر ناگای
 (informationally adv) متضمن آگاهی

information centre *noun*
 ناوهندی زانیاری، ناوهندی یان نیوهندی ناگای ○
 مرکز اطلاعات

information media *noun, pl.*
 دهزگاکانی راگه یاندن ○ وسایل اعلام

information overload *noun*
 سه ریاری زانیاری ○ اضافه بار اطلاعات

information retrieval *noun*
 (کامپیوتر) دس خسته ووی زانیاری، گترانه ووی
 ناگامنی ○ بازیابی اطلاعات

information science *noun*
 زانستی زانیاری یان ناگامنی، زانیاری ناسی،
 تئفورماتیک (= زانستی کوکر دهنده، ریکخستن،
 هه لگرتن و تاردنی زانیاری) ○ علم اطلاعات

information superhighway *noun*
 تئنتیرنت، گه ووره یی زانیاری ○ بزرگ راه اطلاعات

information technology *noun*
 تئکنولوژی زانیاری ○ فناوری اطلاعات

information theory *noun*
 بیردۆز یان تیوری زانیاری ○ نظریه یی اطلاعات

informative /ɪn'fɔ:mətrɪv, US -'fɔ:rm-/
adjective, also informatory /ɪn'fɔ:mətrɪ(ə)rɪ/
 پسر زانیاری، ناگای پیئده، ناگای ده،
 instructive ○ آموزنده

informatively /ɪn'fɔ:mətrɪvli, US -'fɔ:rm-/
adverb
 پسر زانیاری یانه، ناگای پیئده رانه، ناگای ده رانه ○
 به طور آموزنده

informed /m'fɔ:md, US m'fɔ:rmɪd/
adjective
 1 ناگادار، به ناگا، خه به ردار، له گوری دابیوو:
informed sources 2 ناگاداران، به ناگایانه،
 ناگامه ندانه ○ 1 مطلع، در جریان 2 آگاهانه

informer /m'fɔ:rmə(r), US -'fɔ:rm-/ *noun*
 سیخو، ناگا(یی) ده(ب.ت. بؤ پاره) ○
 جاسوس

infotainment /ˌɪnfəʊ'teɪnmənt, US
 ,ɪnfəʊ-/ *noun*

به رنامه یی که هه دوو باری سه رقالی و زانیاری
 تیا به (تیکه لاندنی + information
 ○ انفوتایمنت

infotrch = information technology
infra /'ɪnfɹə/ *adjective*

(لاتین) له زیره وه، له خواره وه، خوارتر،
 for additional examples see infra: below
 ○ در زیر، پایین تر

infra /'ɪnfɹə/ *prefix*
 پتشرگر: زیر، خوار، بن: **infrasonic** (به رت: له
infra لاتین) ○ پتشنو: فرو، مادون

infra-axillary *adjective*
 زیر ههنگلی، زیر باخلی ○ زیر بغلی

infraclass *noun*
 (زینده وهر ناسی) زیر لایول؟: پایه تیکی پۆلاندن
 که ده که ویته خوار ووی subclass ○ اینفر اکلاس

infraclavicular *adjective*
 زیر چه له ممی ○ زیر تر قوه یی

infracostal /ˌɪnfɹə'kɒstl/ *adjective*
 زیر په راس ووی ○ زیر دنده یی

infracton /ɪn'frækʃn/ *noun*
 (ماف) شکاندن، پتیشل کردن، سه ریجی، مل بادن،
 یاساشکینی، قانون به زنی: **minor infractons**
 (n) of EU regulations

سه ریج، مل باده ر، یاساشکین، قانون به زین،
 قانون شکین ○ خطی، نقض، عدول

infradian /m'freɪdɪən/ *noun*
 کارنه ندان ناسی) که م تر له جاریک له رۆژا
 دوو باره ده پیته وه (له گه ل ultradian به راوردی
 بکه) ○ اینفرادین

infra dig /ˌɪnfɹə'dɪɡl/ *adjective, Latin*
 سووک، مایه ی سووکا به تی (به رت: له
infra (dignitatem) = infra dig
 دون شان

infra dignitatem = infra dig
inframaxillary *adjective*
 سه ره شه ویلکه ی خواره وه، زیر شه ویلکه یی ○
 وابسته به ارواره ی زیرین

infrangible /m'frɑŋ(d)ɪɡ(ə)l/ *adjective*
 1 پیرۆز، جنی ریز، پتیشل نه کراو، نه به زیر او،
 ده بی بیار قوری، بار قیر او نه شکین، ناشکین،
 ورد نایی ○ 1 مصون، تخلف ناپذیر 2 نشکستی

infrared /ˌɪnfɹə'red/ *noun, adjective*
 زیر سوور: **infrared radiation** ○
 an infrared lamp فرورسوخ، مادون قرمز

infrared spectrum *noun*
 شه به نگ ی زیر سوور ○ طیف فرورسوخ

infrarenal *adjective*
 زیر گور چله یی ○ زیر کلیه یی

infrascapular *adjective*
 زیر شانی، سه ره زیری شان ○ زیر کتفی

infrasonic *adjective*

زیردەنگی ۛ فروصوتی

infrasound *noun*

شەپۆلە دەنگی یەکانی ژێردەنگ ۛ امواج صوتی فروصوت

infrasternal *adjective*

سەر بە خوارووەی کۆلە ی سنگ، ژێرکۆلەیی ۛ زیربجانی

infrastructural /,ɪnfro'strʌktʃərəl/ *adjective*

ژێرخانی، ژێربنیاتی، ژێرپیکهاتەیی، سەر بە ژێرخان: *infrastructural development* ۛ زیربنایی

infrastructure /'ɪnfrastrʌktʃə(r)/ *noun*

ژێرخان، ژێربنات، ژێرپیکهاتە (تایبوری، سیستم و خزمەتگوزاری بنەڕەتی وەک رێگاوبان، گواستەو، داڕێژکاری کارەبا و ئاو) ۛ زیربنا

infratemporal *adjective*

زیرلابجانی ۛ زیرشقیقە

infrequency /ɪn'fri:kwəns/ *noun*

کەم پرووادی، بە دەگەن روودان ۛ ندرت وقوع

infrequent /ɪn'fri:kwənt/ *adjective*

کەم، کەم پرووادی، دەگەن، چۆنە، جارنابار: *her infrequent visits home* ۛ نادری، گاهگامی

infrequently /ɪn'fri:kwəntli/ *adverb*

بە دەگەن، جارنابار، کەم: *This happens not infrequently* ۛ ندرتاً

infringement /ɪn'frɪndʒmənt/ *noun*

1 شکاندن، بەزاندن، پێشێلکردن، سەرپێچی، مل‌بادان، یاساشکێتی، قانون‌بەزینی 2 دەس‌دریزی ۛ 1 قانون‌شکێتی، تخطی 2 تجاوز

infringer *noun*

1 پێشێلکەر، یاساشکێتی، قانون‌شکێتی، قانون‌بەزینی 2 دەس‌دریزکەر ۛ 1 نقض‌کننده تجاوز‌کننده

infertile *adjective*

بێ‌بەر، بێ‌بەرەم، بێ‌هۆده ۛ بێ‌ثمر، بێ‌حاصل

infundibular /ɪnfʌn'dɪbjʊlə(r)/ *adjective*, also *infundibuliform*

سەر بە *infundibulum*، رەحەتی‌ئاسا، شێوە‌رەحەتی، شێوە‌کۆفک ۛ وابستە بە *infundibulum* قیفی‌شکل

infundibulum /ɪnfʌn'dɪbjʊləm/ *noun*, *pl* *infundibula* /-dɪbjʊlə/

(توێکاری و گیانەورناسی) بۆشایی یان پیکهاتەیی رەحەتی‌ئاسا، رەحەتی، کۆفک ۛ حفرە یا ساختار قیفی‌شکل

infuriated *adjective*

رق‌هەستار، بەردەبەاکەر، (زۆر) توورە ۛ عصبانی، برافشە

infuriating /ɪn'fjuərietɪŋ, US -'fjor-/ *adjective*

ناڕەحەت‌کەر، توورە‌کەر، رق‌هەستین: *an*

infuriating child/delay ۛ عصبانی‌کننده

infuriatingly /ɪn'fjuərietɪŋli, US -'fjor-/ *adverb*

بە شێوە‌یەکی رق‌هەستین، توورە‌کەرانه: *to smile infuriatingly* ۛ بە‌طور عصبانی‌کننده‌ی

infusibility /ɪn'fju:zə'bɪlɪti/ *noun*

لە‌توانە‌وە‌نه‌هاتوویی، شلە‌وە‌نه‌بوویی، نه‌توانە‌یی، لە‌شلە‌وە‌بوون‌ه‌هاتوویی ۛ غیرقابلیت ذوب

infusible /ɪn'fju:zəbl/ *adjective*

لە‌توانە‌وە‌نه‌هاتوو، شلە‌وە‌نه‌بوو، ناتوێهه، نه‌توانه، شل‌ناێهههه، لە‌شلە‌وە‌بوون‌ه‌هاتوو ۛ غیرقابل ذوب

infusible /ɪn'fju:zəbl/ *adjective*

لە‌ده‌م (کردن) هاتوو، لە‌خووسان‌هاتوو، دە‌م‌کراو، دە‌م‌دێنی، شیاوی تێک‌کردن، تێدە‌ک‌ری ۛ دە‌م‌کردنی، قابل‌ت‌زریق

infusion /ɪn'fju:ʒn/ *noun*

1 خووساندن، دە‌م‌کردن، خستنه‌ئاو، دا‌ڤ‌شتن 2 گێراوە‌ی دە‌م‌کراو (زۆتر وە‌کوو دە‌رمان دە‌خو‌ری) 3 دا‌کو‌تاندن، جێ‌خستن، چاندن، تێک‌کردن (بە‌ئەسپایی) ۛ 1 عمل‌دم‌کردن 2 محلول‌دم‌کرده 3 لقا، ت‌زریق

infusive /ɪn'fju:sɪv/ *adjective*

تێک‌ر ۛ ت‌زریق‌کننده

-ing *suffix*

باش‌گ‌ر: 1 ناما‌زه‌ بە‌جالاکی، ئە‌نجام و بە‌ر‌ه‌م یان کار و کردە‌وە‌ییکی کار‌ی) *verbal*: *sleeping running building* 2 ناما‌زه‌ بە‌ماک و کەرستە‌ین *material* که‌بۆ ر‌ه‌وت و پ‌ر‌و‌ه‌یێ‌ له‌کار دە‌ک‌ری یان بە‌شداری لە‌ودا ده‌کا: *pipng* 3 ناوی کار *gerund* ساز ده‌کا (وه‌ک *painting* له‌ *I love painting*، بن‌ه‌رەت: له‌ *-ing*، *-ung*، ئینگلیسی‌کۆن، له‌ بن‌ه‌رە‌تا ئە‌لمان‌ی) ۛ پ‌س‌وند: 1 اشاره‌ بە‌ ف‌ع‌الیت، نتی‌جه و حاصل یا عمل (ف‌علی) 2 اشاره‌ بە‌ مصالح کار 3 اسم را می‌سازد

-ing *suffix*

باش‌گ‌ر: 1 ناوی کارا یان ناو‌ه‌ل‌ناوی کارایی *present participle* کارە‌کان *verbs* ساز ده‌کا: *calling* 2 ناو‌ه‌ل‌ناو له‌ ناو ساز ده‌کا: *hulking* (بن‌ه‌رەت: ئینگلیسی‌نێو‌ه‌راست، گ‌و‌راوی *ende* سەر‌ه‌تا، باشان *-inde*) ۛ پ‌س‌وند: 1 اسم فاعل یا صفت فاعلی را می‌سازد 2 صفت را از اسم می‌سازد

-ing *suffix*

باش‌گ‌ر: سەر‌به، پ‌ت‌ه‌ندی ه‌ه‌یه، له‌ج‌وری، خاوه‌نی تاییه‌تە‌ندی‌ی: *gelding farthing* (بن‌ه‌رەت: ئینگلیسی‌کۆن، له‌ بن‌ه‌رە‌تا ئە‌لمان‌ی) ۛ پ‌س‌وند: وابستە‌ به، از نوع، دارای‌ خاصیت

ingenious /ɪn'dʒɪniəs/ *adjective*

داهێنەر، به‌ه‌وش، چاره‌د‌ۆز، چاره‌ساز، زیرە‌ک، داهێنەرانه، شارە‌زایانه، وه‌ستایانه، لێ‌زانانه،

زیره کانه، inventive, clever. خلاق، ابتکاری، ماهرانه

ingeniously /ɪn'dʒi:niəsli/ *adverb*

داهننه رانه، چاره دوزانه، زیره کانه، شاره زایانه
خلاقانه، ماهرانه

ingénue /ænzemju:/. US 'ændʒnu:/ *noun*
(فیلم یان شانوانامه) کچی (بی) گوناځه کنیشکی
ساده ۱ دختر معصوم

ingenuity /ɪndʒə'nju:əti/, US '-nu:-/ *noun, pl. ingenuities*

۱ به هوشی، چاره دوزی، داهننه ۲ زیره کی،
شاره زایی، دهسره نگیس، هونه رمه نسدی،
وهستایی، کارزانی ۱ ابتکار ۲ زیرکی، مهارت

ingenuous /ɪn'dʒenjuəs/ *adjective*
۱ ساده، بی قله و دهله، بی گری و گول، بی فروغیل،
له پروو، بی پیچ و پدنا، بی ریا، پاک، ریک و راست ۲
بی نه زمون، چاونه کراوه، ساویلکه ۱ صاف و
ساده، بی تزویر ۲ ساده لوح

ingenuously /ɪn'dʒenjuəsli/ *adverb*

له رووی ساده یی (یهوه) ۱ از روی سادگی
ingenuousness /ɪn'dʒenjuəsɪs/ *noun*
سادهدی، بی قله و دهله یی، بی فروغیل ۱ سادگی،
بی تزویری

ingestion /ɪn'dʒesjən/ *noun*

قوت دان، گرتن، مؤین ۱ بلع، قورت، جذب
ingestive /ɪn'dʒestɪv/ *adjective*
قوت دهر ۱ بلعنده، قورت دهنده

ingle /ɪŋgl/ *noun*
ناوړی مه قتل یان کوانو یان گاز ۱ آتش منقل
یا اجاق

inglenook /ɪŋɡlnoʊk/ *noun*
(بی) دانیشن له پال شاگردان دا، له تعینشت
ناگردان دا ۱ کنار بخاری

inglorious /ɪn'ɡlɔ:riəs/ *adjective*
۱ نا پړوویه رانه، سووک، شهرماوی، جینی شهرم،
نهنگ، دزیو، an inglorious :shameful
defeat ۲ نه ناس، نه ناسراو
:ingloriously adv نا پړوویه رانه، به شپوه یه کی نا پړوویه رانه ۱
خفت بار ۲ ناشناخته

ingloriousness /ɪn'ɡlɔ:riəsɪs/ *noun*
نا پړوویه رانه، نهنگی، شهرماوی بیون ۱
خفت بازی

ingoing *adjective*
ژوروه وه هاتوو، تازه هاتوو ۱ وارد شونده، تازه وارد
ingot /ɪŋɡɒt/ *noun*

دارشته، قورسه، که ستهک (ب.ت. زر یان زیو)
شمش

ingrain /ɪnɡreɪn/ *adjective*

نه چتر او رهنګ کراو ۱ این گرین
ingrained /ɪn'ɡreɪnd/ *adjective, also engrained*

۱ رهگ داکوتاو، لئونه بوو، نه گور، پنج داکوتاو،
داکوتراو ۲ تهاو، ره بق، همه لایه نه گ بوار دوو
۱ ریشه دار ۲ کامل ۳ به خورد چیزی رفته

ingrate /ɪnɡreɪt, US m'ɡreɪt/ *noun, adjective*

(ویژه یی) بنیاده می سیله یان بی چاوو پروو،
مروی پینه زان *adj* سیله، بی سفت، پینه زان،
بی چاوو پروو ۱ آدم نمک نشناس *adj* نمک نشناس

ingratiating /ɪn'ɡreɪʃiənt/ *adjective*
زمان لووس، زمان لووسانه، نهرمه برانه،
pleasing, an ingratiating smile :flattering
چاپلوس، چاپلوسانه

ingratiatingly /ɪn'ɡreɪʃiəntli/ *adverb*
زمان لووسانه، نهرمه برانه، به زمان لووسی
چاپلوسانه

ingratitude /ɪn'ɡræʃtiʃud, US -tu:ɪd/ *noun*

پینه زانی، بی نهمه کی، سیله یی، بی سفتی،
بی چاوو پروو یی، ناسپاسی : Her help was met
with ingratitude and unkindness
نمک نشناسی، ناسپاسی

ingredient /ɪn'ɡri:diənt/ *adjective*

۱ بهش (هکان)، بهشی پیکه نهر یان دروسکه ر،
شتی که ده چته نیو ناو پته یان به شتی
پیکه نهری همر لیکدان یات تیکه له پیکه،
constituent ۲ (ingredients) به شه کان، به شه
پیکه نهره کان ۳ ژوروه وه هاتوو، ژوروه وه چوو،
شتی که دپته ژوروه وه یان نیوه وه ۱ جزء،
جزء ترکیبی ۲ (در جمع) اجزا ۳ داخل شونده

ingress /ɪnɡres/ *noun*
۱ چوونه ژوروه وه، چوونه نیوه وه ۲ صاف یان
ده ستوری چوونه ژوروه وه ۱ داخل، ورود ۲
اجازه ی ورود

ingression *noun*
چوونه ژوروه وه، چوونه نیوه وه ۱ دخول

ingressive /ɪn'ɡresɪv/ *adjective*
نیوه وه چوو، ژوروه وه چوو (ingressively adv)
داخل شونده

in-group *noun*
داروده سته ۱ باند

ingrowing /ɪnɡrəʊɪŋ, US -ɡrəʊ-/ *adjective*

(تینوک) له گوشت هه لچه قیو، چووه نیو
گوشته کوه ۱ فرو رفته در گوشت

ingrown /ɪnɡrəʊn/ *adjective*
۱ (تینوک) له گوشت هه لچه قیو، چووه نیو
گوشته کوه ۲ خوماکی، سروشستی، زانی،
زگماکی ۱ فرو رفته در گوشت ۲ ذاتی، فطری

ingrowth /ɪnɡrəʊθ/ *noun*
هه لدان یان رووان له نیو شتیکی ترا، هه لدانی
له نیوه وه ۱ رشد یا رویش درونی

inguinal /'ɪŋɡwɪn(ə)l/ *adjective*

(تویکاری) سهر به بن یان بیخی ران، سهر به تهراد، سهر به سهروی ران یان بهرمسولدان (بشهرت: له *inguinalis* لاتین، له *anguen* وایسته به کشاله ی ران

ingurgitation /ɪnˌɡʊːdʒɪtʃən/ *noun*

قوت دان ټ بل

Ingush /'ɪŋɡʊʃ/ *noun, pl. same or Ingushes*
1 نه ندمای گه لې که زور به یان له کوماری نینگوش، ناوچمېن له که وکازی ناوهندی دا ده زین 2 زمانی که وکازی باکووری نو گه له ټ اینگوش

inhabitability /ɪnˌhæbɪtəˈbɪləti/ *noun*
له دانستن هاتووی، له زیوار هاتووی ټ قابلیت سکونت

inhabitable /ɪnˌhæbɪtəbl/ *adjective*

له دانستن هاتو، له زیوار هاتو، بو زیوار ده بی، زیانی لی ده کړی ټ قابل سکونت

inhabitancy /ɪnˌhæbɪtəns/ *noun*, also **inhabitation** /ɪnˌhæbɪtʃən/

زبان تیا کړدن، دانستن، ناوهدان کړنه وه، گیر سانه وه ټ سکونت

inhabitant /ɪnˌhæbɪtənt/ *noun*
1 زیوار تیا کړدو، دانېشتووی، جیواری 2 (inhabitants) دانېشتوان، ناوایان، جیواران ټ 1 ساکی، اهل 2 (در جمع) سکه، اهالی

inhabited /ɪnˌhæbɪtɪd/ *adjective*
ناوهدان، لی دانېشتو، ناوا: *The island is no longer inhabited* ټ مسکونی

inhalant /ɪnˌheɪlənt/ *adjective, noun*

adj 1 بو هلمزین 2 هلمز n دهرمانی هلمزین ټ **adj** 1 تنفی 2 استنشاق کنده، n داروی تنفی

inhalation /ɪnˌhəˈleɪʃn/ *noun*
هلمزین، همناسه هلمزین، همناسه وه رگرتن ټ استنشاق

inhalational *adjective*
سهر به یان پنهو ندی به inhalation ه وه هیه ټ استنشاقی

inhalator *noun*
پرژنهی هلمزین ټ افشانه ی تنفی

inhaler /ɪnˌheɪlə(r)/ *noun*
پرژنهی هلمزین ټ افشانه ی تنفی

inharmonious /ɪnˌhɑːˈmɒniəs/ *adjective*, also **inharmonical** /ɪnˌhɑːˈmɒniːkl/

نه گونجاو، ریک نه که وتوو، یه که نه که وتوو، نا کوک، نه ساز، ټ *not harmonious* نا هماهنگ، ناسازگار

inharmonious /ɪnˌhɑːˈmɒniəs/ *US - haːrˈmou-/ adjective*
(پنکه وه) نه گونجاو، نا کوک، نه سازاو، یه که نه گرو، ناچور، ریک نه که وتوو، یه که نه که وتوو، *conflicting, discordant*: -

onious personalities ټ نا هماهنگ، ناسازگار
inharmoniously /ɪnˌhɑːˈmɒniəsli/ *US - haːrˈmou-/ adverb*

نه گونجاوانه، به شپوه یه کی نا کوک ټ به طور نا هماهنگ

inharmoniousness /ɪnˌhɑːˈmɒniəsənəs/ *US - haːrˈmou-/ noun*

(پنکه وه) نه گونجاوی، ریک نه که وتوو، یه که نه که وتوو، یه که نه گرتنه وه، پتکدزی، نسا کوک، نه سازاو، نساچوری، پنکه وه کار نه کړدووی ټ نا هماهنگی، ناسازگاری

inharmony *noun*
نه گونجاوی، ریک نه که وتوو، یه که نه که وتوو، یه که نه گرتنه وه، پتکدزی، نا کوک، نه سازاو، ټ *discord* نا هماهنگی، ناسازگاری

inhaul /ɪnˌhaʊl/ *noun*, also **inhauler**
(دهریاوانی) گوریسی باده وه کیش ټ رېسمان بادیان کش

inheritance /mˈhɪərəns, -ˈher-, US -ˈhɪr-/ *noun*, also **inherency**
خو ماکی بوون، ذاتی بوون، سروشتی بوون ټ ذاتی بوون

inherent /ɪnˌhɜərənt, -ˈher-, US -ˈhɪr-/ *adjective*
خو ماکی، ذاتی، خو بی، سروشتی، لیکه وه نه بوو، جیا وه نه بوو، لیک نایسته وه، لیک دانېسراو، ره گدا کو تاو، *intrinsic*، *Violence is inherent in our society* ټ *the venture* نظری، ذاتی، لایفک

inherently /ɪnˌhɜərəntli, -ˈher-, US -ˈhɪr-/ *adverb*
خو ماکی یانه، به شپوه یه کی ذاتی، خو ی له خو ی دا ټ ذاتا

inheritability *noun*, also **inheritableness**
لیوه شاهو بی یان توانایی بو ماوه بی هیه ټ قابلیت توارث

inheritable *adjective*
1 لیوه شاهو یان ده توانی بو بی پتېته وه، ده توانی له باو و بایره وه بو بی به جیمېتنی 2 بو ی هیه بو ی بی پتېته وه، بو ی هیه به میرات بو ی بی پتېته وه، مافی میرات وه رگرتنی هیه، ده شنی وه ک میرات بو ی بی پتېته وه: *an inheritable title* ټ قابل توارث 2 میرات بر دنی

inheritance /ɪnˌhɜərəns/ *noun*
1 بو ماوه، رشتاره، ریزاره، رزاره، رژتاره 2 که له بوور، میرات، بهش، شتی که ماوه ته وه یان به جیمېتاره: *our cultural inheritance* 3 میرات بر دنی، میرات وه رگرتن، به میرات بو ماوه وه ټ 1 توارث، وراثت 2 میرات 3 میرات بری

inheritance tax *noun*
باجی میرات، میراتانه، که له بوورانه ټ مالیات بر

inheritor /m'heritə(r)/ *noun*

به‌شیر، میراث‌بر، میراث‌گر ○ وارث

inheritress *noun, fem. inheritor, also*

inheritor /m'heritriks/

به‌شیر، میراث‌گر (زن) ○ وارثه

inhesion /m'hi:ʒən/ = *inherence*

inhibited /m'hibitɪd/ *adjective*

خودخواسته، مات، بیش‌خواردو، کم‌پرو
○ درخود فرورفته

inhibition /,inhɪ'bɪʃn, US ,mɪ'b-/ *noun*

نه‌هیشتن، به‌رگرتن، بیش‌گرتن، ری‌گرتن،
نه‌هیلان، به‌ریه‌ندی، گزانه‌وه: *the inhibition*
○ بازداري، منع، نهی

inhibitor /m'hibitə(r)/ *noun*

ریگر، پیشگر، به‌ریه‌ند، گیره‌وه، کوسپ،
به‌رسینگ ○ بازدارنده، مانع

inhibitory /m'hibitri, US tɔ:ri/ *adjective, also inhibitive*

ریگر، پیشگر، به‌ریه‌ند، گیره‌وه ○ بازدارنده

inhomogeneity *noun*

ناهاوره‌گه‌زی، ناهاوتوخمی، ناچوینه‌کی،
ناهاوجوری، نایه‌ک‌ره‌نگی، نایه‌ک‌جوری،
ناهاوشیوهی ○ نامتجانس بودن، نامتجانسی

inhomogenous /,inhomə(u)'dʒi:nəs, ,mhəum-, -'dʒɛn-/ *adjective*

ناهاوره‌گه‌ز، ناهاوتوخم، ناچوینه‌ک، ناهاوجور،
نایه‌ک‌ره‌نگ، نایه‌ک‌شیوه، نایه‌ک‌جور،
ناهاوشیوه ○ نامتجانس، نامتجانسی

inhospitable /,inhə'spɪtəbl, US ,mha:'s-/ *adjective*

1 به‌خیل، ده‌س‌قوچاو، پیسه‌ک، به‌رچاوت‌نگ،
میان‌نگر 2 ناخوش، بی‌پنا: *an inhospitable*
an inhospitable terrain ○ *environment*
(inhospitableness *n*) *inhospitable climate*

○ 1 خبیس 2 نامساعد

inhospitably /,inhə'spɪtəbli, US ,mha:'s-/ *adverb*

به‌خیلانه، ده‌س‌قوچاوانه، میان‌نگرانه
○ خبیسانه

inhospitality /,mhəspɪ'tælɪti/ *noun*

به‌رچاوت‌نگی، ده‌س‌قوچاوی، میان‌نگری
○ بخل، نامهمان‌نوازی

in-house *adjective, adverb*

1 له‌نیوه‌وی کومبانی یان ری‌کخاوه‌یی: *an in-house magazine*

2 له‌نیوه‌وه، له‌زوروه‌وه
○ 1 در داخل شرکت یا سازمانی 2 در داخل

inhuman /m'hju:mən/ *adjective*

درندانه، نامروفا‌نه، دل‌ره‌قانه، بی‌به‌زی‌بانه
○ نانسانی، بی‌رحم

inhumane /,mhju:'meɪn/ *adjective*

ارث

درنده، بی‌سوز، بی‌به‌زه‌یی، دل‌ره‌قانه،
بی‌به‌زی‌بانه، درندانه: *inhumane treatment*

○ *of animals/prisoners* وحشی، بی‌رحمانه
inhumanely /,mhju:'meɪnli/ *adverb*

بی‌به‌زی‌بانه، دل‌ره‌قانه ○ بی‌رحمانه

inhumanity /,mhju:'mænəti/ *noun, pl. inhumanities*

1 درنده‌یی، هوقی‌گی‌ری، نامروفا‌یه‌تی،
زولم‌وزوری، ستم 2 هه‌لس‌وکه‌وتی نامروفا‌نه،
جوولانه‌وی درندانه: *the inhumanity of the system*
○ 1 وحشی‌گری، ظلم 2 رفتار وحشیانه

inhumanly *adverb*

درندانه، نامروفا‌نه ○ وحشیانه، غیرانسانی

inhumation /,mhju:'meɪʃn/ *noun*

1 ناشتن، بنگل‌کردن، فه‌شارتن 2 ترمی‌نی‌زارو
○ 1 دفن 2 جسد دفن‌شده

inimical /ɪ'nɪmɪkl/ *adjective*

دژ، به‌ره‌ه‌لست، دوژمنانه، دوژمن‌کارانه،
نادوستانه، به‌وهی، زیان‌وای، تیکده‌ر، خراب: *an*

inimical stare ○ مخالف، مغایر، خصمانه، مضر
inimically /ɪ'nɪmɪkli/ *adverb*

به‌شیوه‌کی زیان‌وای، تیکده‌رانه، دوژمن‌کارانه،
دوژمنانه ○ به‌طور مضر، به‌طور خصومت‌آمیز

inimitability /ɪ,nɪmɪ'tə'bɪləti/ *noun, also inimitableness*

بی‌هاوتایی، بی‌وته‌یی، له‌لاسی‌نه‌هاوتویی
○ بی‌مانندی، تقلیدناپذیری

inimitable /ɪ'nɪmɪtəbl/ *adjective*

بی‌هاوتا، بی‌وته، تاییه‌تی، له‌لاسی‌نه‌هاوتو،
لاسی‌ناکرته‌وه، *her own matchless*

○ *inimitable style* بی‌مانند، تقلیدناپذیر

inimitably /ɪ'nɪmɪtəbli/ *adverb*

بی‌هاوتایانه، به‌شیوه‌کی له‌لاسی‌نه‌هاوتو
○ به‌طور تقلیدناپذیر

iniquitous /ɪ'nɪkwɪtəs/ *adjective*

زوردار، زالم، خراب، ناداد‌په‌روه‌ر، ستم‌کار،
ناب‌رحه‌قی، ناداد‌په‌روه‌رانه، زوردارانه، زالمانه،
ناحه‌قانه ○ ظالم، ظالمانه، غیرعادلانه

iniquitously /ɪ'nɪkwɪtəsli/ *adverb*

زوردارانه، ناداد‌په‌روه‌رانه، ناب‌رحه‌قانه، زالمانه
○ ظالمانه

iniquity /ɪ'nɪkwəti/ *noun, pl. iniquities*

خرابی، زورداري، ناداد‌په‌روه‌ری، ناب‌رحه‌قی،
زولم‌وزوری، ستم، ناحه‌قی: *the iniquity of*

racial prejudice ○ شرارت، ظلم، بی‌عدالتی

initial /ɪ'nɪʃl/ *adjective, noun*

adj په‌که‌مین، هه‌وه‌لین، ده‌سپیک، سه‌ره‌تایی:
My initial reaction was to decline the offer

n پتی په‌که‌می نیوی که‌سن یان وشه‌یین
○ *adj* نخستین، آغازی، مقدماتی *n* حرف اول

اسم شخص یا کلمه‌ای

initially /i'nɪʃəli/ *adverb*Initially, the system worked well
له سهره تادا: well در آغازinitiate /i'nɪʃiət/ *noun*کمیکی یان مروی تازه هاتوو آدم تازه وارد
initiation /i,nɪʃi'eɪʃn/ *noun*1 دهسپیک، سهره تا، دهسپیکردن 2 چوونه نیو،
وهرگرتن: initiation ceremony
خسته کار، چینه چی کردن 4 ناسپاو کردن،
ناساندن، ناشنا کردن، پی کردنه وه 1 آغاز،
شروع 2 پذیرش 3 اجرا 4 آشناسازیinitiative /i'nɪʃiətv/ *noun*1 دهسپیشخهری، پیش دهستی، داهیتان، توانایی
داهیتان: a United Nations peace initiative
2 ههنگای ههول یان یه کم، سهه رتایی،
به رایی 1 پیش قدمی، ابتکار، قوی ابتکار 2 کام
نخت، ابتداییinitiator /i'nɪʃiətiə(r)/ *noun*دهسپیکر، داهیتن: the initiator of the project
آغازگر، مبتکرinitiator /i'nɪʃiətiə(r)/ *adjective*یه کمین، سهه رتایی، به رایی، هه وه لین: -
tiatory proceedingsinitio *adverb*(لاتین) له سهره تادا (به کورتی init ده نووسری)
در آغازinjection /ɪn'dʒekʃn/ *noun*1 تیکردن، تیخستن، تیژاندن، تیژستن، لیدان،
کردنه نیو، ده رزی لیدان، ده رزی وه شانندن، ده رزی،
شریقه: He was treated with penicillin
2 injections کورتی = fuel injection
تزریق، ریختن، آمپولinjector *noun*

ده رزی وه شین، ده رزی لیدر ٭ تزریق کنده

in-joke *noun*گالتهی نیوخو (بی، دهسته نیکی تایه تی تینده گا)
٭ لطیفه ی درون گروهیinjudicious /ɪn'dʒu'dɪʃəs/ *adjective*نازی رانه، نابه چی، نه شیوا، بیچی، ناله بار، نااقلانه،
هه له شه، گه وح، سهه رچل ٭ نامعقول، بی احتیاط،
احتمinjudiciously /ɪn'dʒu'dɪʃəsli/ *adverb*

نازی رانه، به شیوه یه کی بیچی ٭ به طور نامعقول

injudiciousness /ɪn'dʒu'dɪʃəsnoʊ/ *noun*بی نه قلی، هه له شه یی، سهه رچلی، گه وحیچی،
بیچی بوون، لیک نه دانه وه ٭ بی عقلی، بی احتیاطی،
نسجیدگیinjunction /ɪn'dʒʌŋkʃn/ *noun*1 فرمان، فەروار 2 گیرانه وه، به رهنندی 3
(ماف) دهستور (نه کرانی کار): to seek/obtain an injunction
1 دستور

نهی 3 حکم

injured /ɪn'dʒʊəd, US -dʒʊəd/ *adjective*1 برین دار، زامار، زامدار، بریناوی، کوله وار،
کوفساندار، زهره دیتوو، لیکه موتوو،
نیش پی گه بشتوو، زیان لیکه موتوو، زیان بار،
زیان لیکه بشتوو 2 ره نجار، زیر ٭ 1 مجروح،
مصدوم، آسیب دیده 2 آزرده خاطرinjured party *noun*(ماف) لایه نی خرابه له گهل کراو یان
زیان لیکه موتوو یان زیانبار ٭ طرف زیان دیدهinjurious /ɪn'dʒʊəriəs, US -'dʒʊr-/ *adjective*1 موزیر، به وهی، زیان لیده، وه زه ناوی،
زه به لیده، گور زه شین، به زیان، مه ترسی دار،
injurious effects: damaging
2 سوو کانه،
سارد سووک، له دل گران هاتوو، به پزانه ٭ 1
مضر، خطرناک، آسیب رسان 2 توهین آمیزinjuriously /ɪn'dʒʊəriəsli, US -'dʒʊr-/ *adverb*

به شیوه یه کی زیانوا ٭ به طور آسیب رسان

injuriousness /ɪn'dʒʊəriəsnoʊs, US -
'dʒʊr-/ *noun*

گورز، به لا، زیان، زهره ٭ صدمه، آسیب

injury /ɪn'dʒʊəri/ *noun, pl. injuries*1 گورز، به لا، زیان، زهره، نیش: serious
2 minor injuries ٭ injury/injuries
سووکا به تی، بی حورمه تی، بی پزی 3 برین، زام
4 نهنگ، نابرووچوون، لکه ٭ 1 صدمه، آسیب 2
توهین 3 زخم 4 ضایعinjury time *noun*

(وه رزش) کاتی به فیر وچوو ٭ وقت ضایع شه

injustice /ɪn'dʒʌstɪs/ *noun*1 بی دادی، نادادپه روهی، زولم، ناحقه یی، ستم،
ناره وایی، زولم و زوری: fighting against
2 social injustice ٭ poverty and injustice
کار بیان کرده وهی نادادپه روه رانه ٭ 1
بی عدالتی، ظلم 2 اقدام نا عادلانهink /ɪŋk/ *noun*جه وهه: a pen and ink ٭ written in ink
٭ drawing مرکب

ink-blot test = Rorschach test

ink-bottle /ɪŋk bɒtl/ *noun*

شووشه جه وهه ٭ شیشه ی مرکب

ink-eraser /ɪŋk ɪ'reɪzə(r)/ *noun*

جه وهه رس ٭ مرکب پاک کن

inkhorn /'ɪŋk hɔ:n/ *noun*(میزووی) جه وهه داننی شاخی ٭ دوات شاخی
inkjet printer /ɪŋk'dʒet prɪntə(r)/ *noun*چاپ گه ری جه وهه ی ٭ چاپ گر مرکبی
inkling /'ɪŋklɪŋ/ *noun*

1 به گوئی دادن، نامازه، سووکه زانیاری، سووکه

1 نامازه، منیزه، hint 2 بیروکی ته ماوی 1
اشاره 2 ایده ی مبهم

ink-pad /'ɪŋk pæd/ *noun*
تینکپد، بین موزک؟ 1 استامب

ink-pot /'ɪŋk pɒt/ *noun*
جی جوهه، جوهه ردان، هورینگ، دویت 1
دوات

inkstand /'ɪŋk stænd/ *noun*
جی پینتوس و جوهه 1 جای قلم و دوات

ink-well /'ɪŋkwel/ *noun*
هورینگ یان جی جوهه ری سدریز 1 دوات
رومیزی

inky /'ɪŋki/ *adjective* (inkier, inkier)
جوهه ری، جوهه راوی، وه کوو قیر، رهشی
رهش 1 مرکبی، سیاه

inlaid /'ɪn'leɪd/ *adjective*
1 گوهه رنیشان 2 له کارکراو، دانراو 1 مرصع
2 نشاند

inlaid /'ɪn'leɪd/ - past and past participle of
inlay

inland /'ɪn'lænd/ *adjective, adverb, noun*
adj 1 دهو رگراو به وشکانی یان دورگه 2 له
کناز دور، له دهو ریا دور، له سنوور دور، بو
نیوهو، نیوخو (بی): *adv inland areas* 1
نیوهو، بهرو نیوهو: *The town lies a few*

kilometres inland 2 ناو ولات *n* نیوهو ی
ناوچه یان ولاتی 1 محصور در خشکی
یا جزایر 2 داخل *adv* 1 به طرف داخل 2 درون
کشور *n* داخل منطقه یا کشوری

inlander *noun*
دانشتوی ناو ولات 1 اتلندر

Inland Revenue *noun*, also inland revenue
داهانی باجی، داهانه باجی به کان (دهو رگابه کی
حکومی به ریرس بو کوکر دنهوی باجه
نیشتمانی به کان) 1 درامدهای مالیاتی

in-laws *noun, pl.*
خزم و کسمی ژن، خزم و کسمی ژن و ژن خوازی 1
خویشاوندان سبی

inlay /'ɪnleɪ/ *noun*
گوهه رنیشان کاری، زیرنیشان کردن، شتی
گوهه رنیشان یان زیرنیشان 1 مرصع کاری، چیز
مرصع کاری شده

inlet /'ɪnleɪt/ *noun*
1 کهندای بچووک، ده ربه ک، لاکهنداو 2
ریگای چوونه ژوورهو، کون، ژوورگه، درگا،
ده روازه 1 خلیجک 2 مدخل

in loco parentis /ɪn'ləʊkəʊ pə'rentɪs/
US 'lʊkəʊl/ *noun*

(لاتین) هه بونی به ریر سایه تی دایک و باوک، له
برتی باوان، له جی دایک و باوک: *The staff*
have a position of trust; they stand in

loco parentis to all the children for whom
they are responsible 1 در مقام والدین

inly /'ɪnli/ = inwardly
inlying /'ɪnlaɪɪŋ/ *adjective*

لنوی یان نزیک به ناوه 1 درون یا نزیک به مرکز
inmate /'ɪnmæt/ *noun*

1 هاویند، هاو زیندان: *He was attacked by*
The jail has 500 inmates 2 (ته خوش خانه) هاو دیو، هاو ژور، له
دیو یک دا 1 هم زندان 2 هم اتاق

in medias res /ɪn'mi:di:as'reɪz/ *adverb*
(لاتین) به (دهو) نیوه (راست، وه) ی داستان یان
پلوتی، به کسر یو یان بهرو به شی سهره کی
چیروک یا گترانهوه و داستانی (به بی)

He began his story: *in medias res*
خسته رووی پشه کی) 1 مترجه داخل
in memoriam /ɪn'mi:mə'ri:əm/ *pronoun*

(لاتین) به یادی، به بیر هوه ری 1 به یاد
inmost /'ɪnməʊst, US 'ɪnməʊst/ *adjective*, also innermost

1 له نیوهو ترین، دورترین، نزیک ترین (به
ناوه)، قول ترین 2 تایه تی ترین، خویشی ترین 3
شاراوه ترین، نهی ترین 1 داخلی ترین،
دورترین 2 خصوصی ترین 3 سری ترین

inn /ɪn/ *noun*
1 میوان خانه، tavern، خان، کاروان سهر 2
(جاران) شوتی مانهوه یان خانه ی خویندکاران
(ی بریتانیایی له له ندهن، ب.ت. خویندکارانی
ماف) 1 مهمان سرا، کاروان سرا 2 این

innards /'ɪnədz, US 'ɪnərdz/ *noun, pl.*
هه ناو، نیوسک، یزور، سی و جگر 1 احشاء،
دل و روده

innate /'ɪneɪt/ *adjective*
خوماکی، سروشتی، ذاتی، خو رسکی، زگماکی،
ناده سکه وتی: *the innate ability to learn*

innately /'ɪneɪtli/ *adv*) به شینوه ی کی ذاتی،
خودایی، خوماکی یانه، زگماکی یانه، خو رسکانه:
Racism is the belief that one race is

innateness: *innately superior to another*

innately /'ɪneɪtnəs/ *n*
inner /'ɪnə(r)/ *adjective, noun*

the inner 1 (له) نیوهو، له ژوورهو: *bark*
دهروونی، ژوره کی، نیوه کی، نامادی،
مه عهوی، مانایی، هه ناوه کی 2 تایه تی، خو
به شی نیوهو 1 داخلی، تویی، معنوی،
باطنی 2 خصوصی *n* قسمت داخلی

inner circle *noun*
گروپی دهس ژوشتو، تاقی ده سولات به ده ست

(له نیو ریکخراوه یی) 1 گروه متنفذ

inner city *noun*
1 ناوه ندی شار، نیوه راستی شار، ناوه راست شار،

کونترین بهشتی شار، ناوچه‌ی هه‌زارنشین 2
ناوه‌ندی، ناوه‌ندی شاری، نیوه‌استی شاری
1 مرکز شهر 2 مرکز شهر

inner lane = inside lane

innerman noun

1 گیان، روح 2 (نافه‌رمی) ورگ، گمده، کرش
1 روح 2 (عیانه) شکم

innermost /'ɪnəməʊst, US 'ɪnməʊst/ =
inmost

inner tube noun

(پنجه‌ک) تیوب 2 تیوب

innersole = insole

innervation /,ɪnə'veɪʃn, US ,ɪnə'veɪʃn/
noun

(تویکاری و گیانه‌ورناسی) دابه‌ش‌بوونی
ده‌ماره‌کان له‌ش یان نندام‌دا، دابین‌کردنی
به‌ش‌ش له‌ش به‌ده‌ماره‌گان، ده‌ماراندن،
ده‌ماردارکردن 2 تقسیم اعصاب در جسم یا
عضوی، عصب‌دارکردن

inning /'ɪnɪŋ/ noun

یه‌کن له‌و نو ماوه یا قوناخی یاری له‌به‌یسوول یا
سافتبول‌دا 2 ایننگ

innings /'ɪnɪŋz/ noun, pl. same.

1 توپه، نوره، خول 2 سه‌روپند یان قوناخی
به‌رپر سایه‌تی 1 نوبت، دور 2 دوری تصدی

innkeeper /'ɪnki:pə(r)/ noun

(کون) میوان‌خانه‌دار، خانچی، میوان‌خانه‌گیر،
به‌ریوه‌بری میوان‌خانه، خانچی، کاروان‌سهرادار
2 مدیر مهمان‌سرا، کاروان‌سرادار

innocence /'mæns/ noun

1 بی‌گونااهی، بی‌تاوانی، بی‌سووچی، پاک،
داوین‌پاک 2 ساده‌ی، فقیری، ساویلکه‌ی،
بی‌نازاری، بی‌قه‌لوده‌ی (گه‌وجانه) 1
بی‌گناهی، معصومیت، عفت 2 ساده‌لوحی

innocent /'mæns/ adjective, noun

1 adj بی‌گناه، بی‌تاوان، بی‌سووچ، پاک،
داوین‌پاک 2 ساده، فقیر، تایه‌ن، ساویلکه،
بی‌نازار، بی‌وهی، بی‌قه‌لوده‌ی (گه‌وجانه) 3
بی‌پدری (له)، بی‌n مرؤی بی‌گناه ب.ت. مثال
1 adj 1 بی‌گناه، معصوم، عیف 2 ساده‌لوح 3
عاری، فاقد n آدم معصوم

innocently /'mænsli/ adverb

ساویلکانه، له‌رووی ساده‌ی (یه‌وه) 2 از روی
سادگی

innocuous /'ɪnɒkjʊəs, US 'ɪnə:k-/
adjective

بی‌زیان، بی‌مه‌ترسی، بی‌خه‌ته‌ر، بی‌وهی، بی‌نازار،
بی‌غهره‌زانه: s It seemed a perfectly

remark 2 بدون آسیب، بی‌خطر، خالی از غرض
innocuously /'ɪnɒkjʊəsli, US 'ɪnə:k-/
adverb

به‌شیه‌یه‌کی بی‌مه‌ترسی، بی‌نازارانه 2 به‌طور
بی‌خطر

innocuousness /'ɪnɒkjʊəsənəs, US 'ɪnə:k-/
noun

بی‌مه‌ترسی‌بوون، بی‌نازاری، بی‌زیان‌بوون،
بی‌وهی‌بوون 2 بی‌خطر بوون، بدون آسیب بوون

innominate /'ɪnɒməni/ adjective

بی‌نیو، بی‌ناو، unnamed، هه‌روه‌ها
anonym 2 بی‌نام

innominate artery noun, also
brachiocephalic artery

(تویکاری) شاره‌گ یان خوئیه‌ری بی‌ناو 2
شریان بی‌نام

innominate bone noun, also hip bone

(تویکاری) ئیسی بی‌ناو 2 استخوان بی‌نام

innominate vein noun

ره‌گی بی‌ناو (هه‌ریه‌ک له‌دوو ره‌گی گه‌وره‌ی
مل) 2 رگ بی‌نام

innovation /,ɪnə'veɪʃn/ noun

1 داهینان، تازه‌گیری، تازه‌داهینی، گوران: 2
The age of technological innovation
company is very interested in product
design and recent -ons تازه‌یاب‌ت، باو یان روسمی تازه: 2
in steel-making technology 1 نوآوری،
ابداع، تغییر 2 چیز تازه

innovational adjective

سه‌ریه یا پیوه‌ندی به innovation هوه هه‌یه 2
وابسته به innovation

innovative /'mævətɪv, US 'mævətɪv/
adjective, also innovatory /,ɪnə'vetəri, US
'mævətɔ:ri/

داهینه‌رانه، تازه‌گه‌رانه، تازه‌گیر، تازه‌داهین،
داهینه‌ر 2 ابداعی، خلاق

innovator /'mævətɔ:(r)/ noun

تازه‌گیر، تازه‌داهین، داهینه‌ر 2 نوآور، مبدع
innoxious /'ɪnɒksjəs/ adjective

بی‌زیان، بی‌مه‌ترسی، بی‌خه‌ته‌ر، بی‌زه‌ر، بی‌زه‌ر،
بی‌وهی، بی‌نازار 2 بی‌آسیب، بی‌گزند

innoxiousness /'ɪnɒksjəsənəs/ noun

بی‌مه‌ترسی‌بوون، بی‌نازاری، بی‌زیانی، بی‌زه‌ری،
بی‌زه‌ره‌ری، بی‌وهی‌بوون 2 بی‌آسیبی، بی‌گزندی

Inns of Court noun

جوار کومه‌له‌ی پارێزه‌رانی له‌ندن (مافی
تایه‌تی یان هه‌یه یو په‌سندکردنی پوستی پارێزه‌ری
له‌ئینگلتیره) 2 چهار انجمن وکلای لندن

innuendo /,ɪnju'endoʊ, US -dou/ noun,
pl. innuendoes or innuendos

تانه، ته‌شهر، توانج، پلار، لاپلار، میت، نامازه 2
کنایه، اشاره

Innu = Inuit

inoculator *noun*

inordinate /m'ɔ:dɪnət, US -'ɔ:rd-/

adjective

1 له راده‌به‌دهر، بې‌ئندازه، يه‌کجار زور، ناژیرانه، بهرگر، excessive 2 نارېک‌وپېک، شیرزه، شتواو 1 مفرط، نامعقول 2 بې‌ترتیب

inordinately /ɪn'ɔ:dnətli, US -'ɔ:rd-/ *adverb*

له راده‌به‌دهر، بې‌ئندازه: **inordinately high prices** 1 بیش از حد

inordinateness /ɪn'ɔ:dnətnəs, US -'ɔ:rd-/ *noun*

له راده‌به‌دهر، زیږه‌روی، بهرگری 1 افراط

inorganic /ɪn'ɔ:gənɪk, US ɪn'ɔ:r'g-/ *adjective*

1 (کیمیا) نانه‌ندامی، کانی (= سهره‌بان نامازه ده‌کا بهو ناوېتانه‌ی که نانه‌ندامی organic نین، به گشتی نهو ناوېتانه که کاربونیان تیا نیه یان برېکې که‌می کاربونی تیا به، له ماک و ماده پیکهاتوه تیا له رووه‌ک و گیانه‌وه‌ری، پروانه **inorganic fertilizers** 2 (organic) ناخوړسکې، ده‌سکرد 3 (وښه‌ی) به شتو‌ه‌یکې ناسایی گوناکړی 1 غیرالی، معدنی، حامد، عضوی 2 غیرطبیعی، مصنوعی 3 دارای تلفظ غیرعادی

inorganic acid *noun*

ترش‌لؤکی نانه‌ندامی 1 اسید غیرالی

inorganically /ɪn'ɔ:gənɪkli, US ɪn'ɔ:r'g-/ *adverb*

نانه‌ندامی یانه، به شتو‌ه‌یه‌کی نانه‌ندامی 1 به طور غیرالی

inorganic base *noun*

تفتی نانه‌ندامی 1 باز غیرالی

inorganic chemistry *noun*

کیمیای نانه‌ندامی: لقي له کیمیا که له‌معدن تاوېته نانه‌ندامی یه‌کانه‌وه ده‌کولېته‌وه 1 شیمی معدنی

inorganic polymer *noun*

فره‌پارزه‌ی نانه‌ندامی، پولیمتری نانه‌ندامی 1 بسیار معدنی

inorganization /ɪn'ɔ: gənɪ'zeɪʃn/ *noun*

ریکنه‌خران، نارېک‌خراوی، ریکنه‌خراوی 1 بی‌سازمانی

inosculation /ɪn'ɔ:skju'leɪʃn/ *noun*

یه‌ک‌گرتوویی، یه‌ک‌گرتن، پینک‌به‌ندی، پیکه‌وه‌به‌ستراوی، پتو‌ه‌ست‌بوون، پینک‌به‌سته‌وه 1 اتحاد، اتصال

inosine /ɪnə(ɔ)si:n/ *noun*

(زینده‌کیمیا) ینوسین: نوکلئوسایدین $C_{10}H_{12}N_4O_5$ که له hypoxanthine و ریپوز پیکهاتوه 1 اینوسین

inositol /ɪn'əʊsɪtɒl/ *noun*

(زینده‌کیمیا) ینوسیتول: جوړی کاربو‌ه‌یدراتی ساده‌ی $C_6H_{12}O_6$ ینو شانه‌ی گیانه‌وه‌ران و

رووه‌که‌کان (و زور دان) و فیتامینکی کومه‌لی بې B یه و وه‌ک هوکاریکی هله‌دان

factor کار ده‌کا 1 اینوسیتول

in-patient /ɪn'peɪʃnt/ *noun*

نمخو‌شی که‌وتوو یان خه‌ویراو (له نمخو‌ش خانه) 1 بیمار بستری

in perpetuity *adverb*

(لاتین) بو هم‌میشه، بو هه‌تاه‌تا، تاسه‌ر، بو یه‌کجاری 1 الی‌الابد

in personam /ɪn pə'səʊnəm/ *adjective, adverb*

(لاتین، به) دژی که‌سیکی تاییه‌تی 1 علیه شخص خاصی

inpouring *noun*

تې‌ژژان، رژان بو نپوه‌وه 1 ریزش به سوی داخل

in practice *adverb*

له کرده‌وه‌دا، له کرداردا 1 عملاً

in propria persona /ɪn 'prɒpɪə pə'səʊnəl/ *adverb*

(لاتین) خودی خو، خوۍ 1 شخصاً

input /ɪn'put/ *noun*

1 ینسوت، پندراوه، تیخواوه، ده‌رخواره (زانیاری پندراو به کامپیوتر): **input data** 2 له‌کارکردن 3 هیزی له‌کارکړاو 4 پارمه‌تی، کومه‌ک، بهش 1 درون‌داد 2 صرف 3 نیروی مصرف‌شده 4 کمک، سهم

input² = past and past participle of input

inquest /ɪnkwɛst/ *noun*

لیکولینه‌وه، به‌دواداچوون، ده‌سته‌ی لیکولینه‌وه 1 تحقیق، هیأت رسیدگی

inquietude /ɪn'kwɪɪtju:dl/ *noun*

نگه‌رانی، دله‌راوکی، به‌ریشانی، شله‌زاوی، دله‌تپه 1 تشویش، اضطراب

inquiline /ɪnkwɪlɪn, US -li:n/ *noun*

1 (گیانه‌وه‌رناسی) مشه‌خوړی که‌م‌وه‌ی یان که‌م‌نازار (ب.ت. میرووین که گه‌راکانی له‌سهر هیلانه یان له‌شی گیانه‌وه‌رانی وه‌ک خوۍ داده‌نی) 2 دانیش‌توو، جیوار، نیشه‌جی 1 انگل کم‌آزار 2 مفیم

inquiring *noun*

لې پرسینه‌وه، لیکولینه‌وه، فه‌کولین 1 بازجویی، تحقیق

inquirer *noun*

لیکول‌ه‌ر، لې پرس، پرسیارکار، پرسه‌وه‌ر 1 محقق، سؤال‌کننده

inquiring *adjective*

1 ورد، به‌پرسیار، پرسیارکار، پرسا، پرسیارلیکه‌ر (بو زانیاری) 2 پرسیارکارانه 1 کنج‌کاو، پرسش‌گر 2 پرسش‌گرانه

inquiringly *adverb*

پرسیارکارانه 1 پرسش‌گرانه

inquiry /ɪn'kwɪərɪ/ *noun, pl. inquiries*, another term for enquiry

1 پرس، پرسین، گه‌ران، پشکین، لیکولینه‌وه، لئ پرسینه‌وه 2 (inquiries) (شویتی وه‌رگرتنی) زانیاری 3 پرس، پرس و جو، تحقیق، بازجویی 2 (در جمع) اطلاعات

inquiry agent *noun*

پولیسی تاییه‌تی، تاوان‌دوژی تاییه‌تی 3 کارآگاه خصوصی

inquiry office *noun*

(شویتی وه‌رگرتنی) زانیاری 3 اطلاعات **inquisition** /ɪnkwɪ'zɪʃn/ *noun*

1 لیکولینه‌وه، پشکین، فه‌کولین، لئ پرسینه‌وه، په‌یجوری 2 (the Inquisition) (دادگا) پشکینی بیروباوه، باوه‌ردوژی 1 تحقیق، بازجویی 2 (the Inquisition) تفتیش عقاید

inquisitorial /ɪnkwɪ'zɪʃnəl/ *adjective*

لیکولینه‌وه‌یی، پشکینه‌رانه 3 تحقیقی، تفتیشی **inquisitive** /ɪn'kwɪzətɪv/ *adjective*

ورد، به‌پرسار، خو‌تی‌ه‌لقوتین، خو‌تیوه‌رده‌ر 3 کنجکار، فضول

inquisitively /ɪn'kwɪzətɪvli/ *adverb*

به‌پرسارانه، له‌رووی وردی‌ه‌وه، له‌رووی خو‌تی‌ه‌لقور تاندنه‌وه، خو‌تیوه‌رده‌رانه 3 کنجکارانه، از روی فضولی

inquisitiveness /ɪn'kwɪzətɪvnəs/ *noun*

وردی، به‌پرساری، خو‌تی‌ه‌لقور (ر) تاندن، خو‌تیوه‌ردان 3 کنجکاری، فضولی

inquisitor /ɪn'kwɪzɪtɔ(r)/ *noun*

لئرس، پرسارلیکەر، لیکولەر، پشکینەر (ب.ت)، نه‌فسه‌رئ له‌دادگای پشکینی بیروباوه‌ردا) 3 بازجو، محقق، مفتش

inquisitorial /ɪn'kwɪzɪ'tɔ:riəl/ *adjective*

لئ پرسینه‌وه‌یی‌بانه، لیکولینه‌وه‌یی، وه‌ک‌وو پشکینهران یان پرسارلیکهران 3 استنطاق‌آمیز، وابسته به رسیدگی، مثل بازجوها

inquisitorially /ɪn'kwɪzɪ'tɔ:riəl/ *adverb*

(به‌شینوه‌یه‌کی) لئ پرسینه‌وه‌یی‌بانه 3 به‌طور استنطاق‌آمیز

in re /ɪn'reɪ, US'reɪ/ *pronoun*

(لاتینی) له‌باری، له‌مه‌ر، سه‌ربه، پتوه‌ندی هه‌یه به 3 در مورد، وابسته به

in-residence *adjective*

دانیشتوو، جیوار 3 مقیم **inroads** /ɪn'rəʊdz, US-'rəʊdz/ *noun*

هتیش، په‌لامار، شالاو، ده‌س‌دریزی 3 حمله، تجاوز

inrush /ɪn'rʌʃ/ *noun*

هوروژم (هینان) گورپوون، لئو‌بوونه‌وه، تیرزان، تی‌ورووکان، لئشاو، سه‌ده‌وه‌خواربوونه‌وه: **an** **inrush of air/water**

insagacity *noun*

بئ‌نه‌قلی، نه‌زیری، بئ‌ئاوه‌زی 3 بی‌خردی **insalivation** /ɪn'sælə'veɪʃn/ *noun*

تیکه‌ل‌بوون له‌گه‌ل لیک 3 آمیختگی با بزاق

insalubrious /ɪn'sə'lʊ:briəs/ *adjective*

ناخواوین، ناسازگار، پیس، ناله‌بار بو سلامه‌تی 3 غیربهداشتی

insalubrity *noun*

ناخواویی، ناسازگاری، پیسی، ناله‌باری بو سلامه‌تی 3 غیربهداشتی بودن

ins and outs *noun*

ورده‌کاری، سه‌روین، بنج‌ویناوان، فروفتل 3 زیر و خم

insane /ɪn'seɪn/ *adjective*

شینت، بئ‌نه‌قل، گه‌وج، گه‌وجانه، شینانه 3 دیوانه، احمق، احمقانه

insane asylum = mental hospital

insanely /ɪn'seɪnli/ *adverb*

شینتانه، ده‌لووناسا: **He is insanely jealous** 3 دیوانه‌وار

insanitary /ɪn'sænətəri, US -teri/ *adjective*

ناخواوین، پیس، نه‌خوشاوی، نه‌خوشی‌پتوه‌بوو 3 غیربهداشتی

insanity /ɪn'sænəti/ *noun, pl. insanities*

شینتی، گه‌وجی 3 دیوانگی، حماقت **insatiability** /ɪn'seɪjə'bɪlɪti/ *noun*

1 له‌تیرنه‌هاتوویی، تیرنه‌بوویی، رازی‌نه‌بوویی، قایل‌نه‌بوویی 2 دانه‌مرکاو 3 اشباع‌ناپذیری، سیری‌ناپذیری 2 غیرقابلیت تسکین

insatiable /ɪn'seɪjəbl/ *adjective*

1 له‌تیرنه‌هاتوو، په‌چه‌خوره، تیرناپی، که‌ره‌خوره، چاوچلیس، چاوچنوک، دنیاخوره، تیرنه‌بوو، تیرنه‌خوره، رازی‌نه‌بوو، قایل‌نه‌بوو 2 دانه‌مرکاو 3 اشباع‌ناپذیر، سیری‌ناپذیر 2 غیرقابل تسکین

insatiably /-əbli/ *adverb*

تیرنه‌بووانه 3 به‌طور سیری‌ناپذیر **insatiate** /ɪn'seɪʃjə/ *adjective*

له‌تیرنه‌هاتوو، په‌چه‌خوره، که‌ره‌خوره، به‌رچاوتمنگ، تیرنه‌بوو، رازی‌نه‌بوو، قایل‌نه‌بوو 3 اشباع‌ناپذیر، سیری‌ناپذیر

inscience *noun*

نمزانی 3 جهل **inscient** *adjective*

نمزان 3 جاهل **inscription** /ɪn'skrɪpʃn/ *noun*

1 نووسراوه 2 به‌رده‌نووس 3 هه‌لکه‌ندن 4 نه‌خش 5 پندان، بئ‌به‌خشین، پشکه‌ش‌کردن 3 نوشته 2 کتبه 3 حکاکي 4 نقش 5 اهدا

inscriptional /ɪn'skrɪpʃnəl/ *adjective*, also *inscriptive*

نوو سراسوهی، سهریه نوو سراسوه یا بهره نوووس
وابسته به نوشته یا کتبه

inscrutability /ɪnˌskru:təˈbɪləti/ *noun*,
also inscrutableness

پینه زانروی، له تیگه یشتنه هاتوویی، نادیاری
مرموز بودن

inscrutable /ɪnˌskru:təbl/ *adjective*

پینه زانراو، ره مزای، له تیگه یشتنه هاتوو، له
تیگه یشتن نایه، لیک نادریتهوه، نادیار،
سهرنده رنه کراو: *an inscrutable smile*
inscrutably *inscrutable motives*

inscrutably *inscrutable motives*
inscrutably *inscrutable motives*
مرموز، درک نکردنی

insect /ɪnˈsekt/ *noun*

1 میروو، زندی، له بولی Insecta (له)
کودا: چرو جانه وهر) 2 (خوازه) جانه وهر، وهک
گه، هه زارین، جالجالووک و هند 3 که سیک
سووک و هیچ وپوچ 1 حشره 2 (عامیانه)
جانور 3 آدم پست

insectaria = plural form of insectarium

insectarium /ɪnˌsektˈɛrɪəm/ *noun*,
insectary /ɪnˈsektəri/, *pl. insectariums or*
insectaries

میرووخانه، شاره میروو 1 حشره خانه

insecticidal /ɪnˌsektiˈsaɪdl/ *adjective*

میرووکوز (insecticidally adv) حشره کش

insecticide /ɪnˌsektiˈsaɪd/ *noun*

crops sprayed with insecticides
میرووکوز: حشره کش

insectile /ɪnˌsekti/ *adjective*

میرووناس، میروویی، شینوه میروو 1 حشره مانند

Insectivora /ɪnˌsektɪˈvɔrə/ *noun, pl.*

(گیانه وهر ناسی) گیانه وهرانی میرووخوور،
میرووخووره کان، میرووخووران: دهسته یئیکسی
شیره ده چکوله کان که shrew ه کان،
ه کان، hedgehog ه کان و tenrec ه کان
ده گریتهوه 1 حشره خواران

insectivore /ɪnˌsektiˈvɔ:(r)/ *noun*

گیانه وهری میرووخووره 1 جانور حشره خوار

insectivorous /ɪnˌsektɪˈvɔrəs/ *adjective*

میرووخوور 1 حشره خوار

insectologist *noun*

میرووناس 1 حشره شناس

insectology /ɪnˌsektɪˈɒlədʒi/ *noun*

میرووناسی 1 حشره شناسی

insecure /ɪnˌsɪˈkjʊə(r), US -ˈkjʊr/ *adjective*

1 نه باریزراو، پینه ناسایش (ت)، پینه نه ناهی،
پینه نه مان، ناسلامهت، نادابین، پینه نه منیهت،
2 She felt nervous and -secure
ناقایم، قرچوک، رووخهک، لهق، فشهک، سست
3 باوه پینه نه کراو، نادلسیا، جینی ترس،

لپه رانه پینزاو، پشته پینه نه بستر او، پینه باوه ربه خو،
له خو رانه پینزی، نیگه ران، ناره ههت 1 ناسان،
بدون امنیت 2 ناستوار 3 غیر قابل اعتماد، نگران

insecurely /ɪnˌsɪˈkjʊəli, US -ˈkjʊr/ *adverb*
پینه ناسایشانه، به شینوه یه کی نانه من، ناسلامه تانه
به طور ناسان

insecurity /ɪnˌsɪˈkjʊəɾəti, US -ˈkjʊr-/ *noun, pl. insecurities*

1 ناساسایشی، ناته ناهی، نه باریزراوی، نادابینی،
نانه منی، پینه نه منی، نه بوونی نه منیهت یان
ناسایش (ت) نه بوونی نه ناهی: *feelings of insecurity*
insecurity 2 قرچوکی،
ناپته ووی، رووخهکی، لهق، فشهکی، ناقایمی،
سسستی 3 نادلسیا، پشته پینه نه بستر او،
لپه رانه پینزاو، نیگه رانی، گیره وکیشه، مه ترسی
1 عدم اطمینان، عدم امنیت 2 ناستواری 3
پینه اعتمادی، خطر

inselberg /ɪnˌsɛlˈbɜ:g, -z-/ *noun, pl.*
inselberge or inselbergs

(زه وی ناسی) تاقه کتیوه، چیا یئیک ته نیا یان
لاته ریک، دور که چیا (پنه رت): له نه لمانی یه وه:
Insel "دور که + Berg" چیا 1 اینسبرگ

insemination /ɪnˌseˈmɪneɪʃn/ *noun*

(به شینوه ده سکر) چاک کردن، سکر کردن،
پیتانیدن، ناوسانیدن، ناوس کردن 1 بارور سازی،
تلفیح

insensate /ɪnˌsenset/ *adjective*

1 پینه گیان، پینه ههست 2 نازیرانه، له خو وه، گه وچ
3 بدرنده، هوف 1 بی روح، بی احساس 2
نامعقول، بی دلیل، احمق 3 وحشی

insensately /ɪnˌsensetnəs/ *adverb*

نازیرانه 1 به طور نامعقول

insensibility /ɪnˌsensəˈbɪləti/ *noun*

1 بی هوشی، له سه رخوچوون، ناگاله خو نه بوون،
بوورانه وه: *He was found lying in a state of drugged*
insensibility 2 بی ههستی، ههست پینه کراوی،
پینه سوزی 3 که مهتر خه می، پینه خه یالی،
گوئی پینه دان، به ته نگه وه نه بوون 1 بی هوشی 2
بی حسی، بی احساسی، بی عاطفگی 3 بی توجهی

insensible /ɪnˌsensəbl/ *adjective*

1 پینه هوش (که ووتوو)، له سه رخوچوو،
ناگاله خو نه بوو، بوور اووه 2 بی ههست سر، ته زیو،
که سیره 3 نا ناگادار، پینه بهر 4 ههست پینه کراو،
به ره بهر 5 بی سوز 6 که مهتر خه می، گوئی پینه دهه،
به ته نگه وه نه بوو 1 بی هوش 2 بی حسی 3
بی اطلاع 4 نامحسوس 5 بی عاطفه 6 بی اعتنا

insensibly /ɪnˌsensəbli/ *adverb*

ههست پینه کراوانه، ورده ورده 1 به طور
نامحسوس، به تدریج

insensitive /ɪnˌsensətɪv/ *adjective*

1 ناههستیار، پینه ههست، پینه نه زانیو، سر 2

سەرنج پێنەدەر، کەمتر خەم، گۆی پێنەدەر،
 نادەربەست، لامسەرلا، گۆی پێنەبوو،
 گۆی پێنەزواو، 1 فاقەد حساسیت، بی احساس 2
 بی توجە، بی اعتنا

insensitively /ɪnˈsensɪtɪvli/ *adverb*

گۆی پێنەدەر، کەمتر خەممانە: *The police handled the matter extremely insensitively* ○ با بی اعتنایی

insensitiveness /ɪnˈsensɪtɪvnəs/ *noun*

1 گۆی پێنەبوون، نادەربەستی، گۆی پێنەدان 2
 بێ هەستی، بێ نەزانایی، سەری، تەزبۆی ○ 1
 بی اعتنایی 2 بی احساسی

insensitivity /ɪnˈsensəˈtɪvɪti/ *noun*

1 ناهەستباری 2 گۆی پێنەبوون، گۆی پێنەدان،
 نادەربەستی، بێ خەیاالی، سەرنج پێنەدان ○ 1
 عدم حساسیت 2 بی توجە

inseparability /ɪnˌseprəˈbɪləti/ *noun*

جیانە کراوەیی، بەستراوەیی،
 لەجیاپوونە و نەهاتوویی ○ تفکیک ناپێری

inseparable /ɪnˈseprəbl/ *adjective*

جیانە کراوە، بەستراو، جیا ناکرێتەوه، لێک
 هەڵنابڕین، لەجیاپوونە و نەهاتوو، یە کجار نزیک:
inseparable friends ○ *inseparable issues*
 ○ تفکیک ناپێری

inseparably /ɪnˈseprəbli/ *adverb*

بە شتوێهێکی جیانە کراوە، بەستراوانە ○ بە طور
 لایبفک

insert /ˈɪnsɜ:t, US ˈɪnsɜ:rt/ *noun*

باشکۆ، سەرخستە، لەگەڵ خستە، لەگەڵ خراو ○
 ضمیمە

insertion /ɪnˈsɜ:ʃn, US ɪnˈsɜ:rtʃn/ *noun*

1 تێتە پاندن، تێخستن، تێنان، تێتە نجاندن، تێبرین،
 ناخنین، تێ خنین، خستەنیو، پێ وە کردن، شتی
 تێخراو یان تێتە نچێتارو 2 باشکۆ، سەرخستە:
the insertion of an extra paragraph
 ئاگاداری، ئاگایی (لە روزنامەدا)،
insertional (adj) ○ 1 عمل وارد کردن، درج، چیز درج شده 2
 ضمیمە 3 آگهی

in-service *noun*

وێرایی کارکردن، لە کاتی کارکردن دا: *in-service training* ○ ضمن خدمت

inset /ˈɪnset/ *noun*

سەرخستە، باشکۆ (insetter n) ○ ضمیمە
*inset*² = past and past participle of inset

inshallah /ɪnˈʃalə/ *interjection*

خوا حەز کا (بە نەرەت): لە *in šāʾ Allāh*
 عەرەبی یەوه ○ انشاء الله

inshore /ɪnˈʃɔ:(r)/ *adjective, adverb*

کەناری، نزیک بە کەنار، بەرەو کەنار، روو لە
 کەنار: *The boat came in an inshore breeze* ○ ساحلی، نزیک بە ساحل

inside /ɪnˈsaɪd/ *noun, adjective, adverb, preposition*

1 نێوهه، ناوهه، ناو، هوندر، ناوان، زوورهه،
 بەشی زوورهه 2 (شەقام) بەشی لایالی رینگا یا
 شەقام، هێل یا خەتی لایال 3 (پیاوهه) پال
 دیوار 4 (راکردن) هێلی یا رێرەوی نێوهه 5
 مالهه، لەنێو مالهه، لە زوورهه 6 ناوسک،
 پزۆر، هەناو، گەدە و رېخۆله *adj* لە نێوهه، لە
 زوورهه، نێوخۆیی *adv* 1 لە نێوهه، لە
 زوورهه، لەنێو 2 لەنێو زیندان *prep* 1 لە
 نێوهه، لە زوورهه، لەنێو، لەنێو، لە 2 کەم تر لە،
 لە ماوهی، تا ○ 1 n درون، داخل، قسمت درونی
 2 (خیابان) خط کناری 3 (پیاوهه) کنار دیوار 4
 (دو و میدانی) خط داخلی 5 داخل خانه 6 احشاء
adj درونی، داخلی *adv* 1 در داخل، توی 2 تو
 زندان *prep* 1 داخل، در داخل، توی 2 کم تر از

inside information *noun*

زانباری نەهتیی، زانیاری نێوخۆیی یان
 نێودەستەیی ○ اطلاعات محرمانه

inside job *noun*

دز(بەت)ی نێوخۆیی ○ دزدی داخلی

inside lane *noun*

(شەقام) بەشی لایالی رینگا یان شەقام، هێل یان
 خەتی لایال، هێلی سووک روێشتن، هێلی
 سووک رەو ○ خط کناری

inside left *noun*

(تۆپین و هتد) لای چەپ؟ ○ گوش چپ

insider /ɪnˈsaɪdɜ:(r)/ *noun*

خۆمانە، خۆیی ○ محرم
insider dealing *noun, also insider trading*
 سەودایی کە بە خراب بەکارهێنانی زانیاری نەهتیی
 بکری ○ انسایدەر دیالینگ

inside right *noun*

(تۆپین و هتد) لای راست ○ گوش راست

inside track *noun*

1 (راکردن) هێل یان رێرەوی نێوهه (نزیكترین
 و کورتترین رینگایە بە نێوهه راست) 2 بارودۆخ
 یان رەوشیکی باش، هەلومەرجیکی گونجاو ○
 1 خط داخلی 2 موقعیت ممتاز

insidious /ɪnˈsɪdiəs/ *adjective*

اێهفێل، بە ئازار، ناپاک، پیس، بە زەر، خراب،
 مەترسی دار، ئازاردەر، ناپاکانە، خایانە: *the*
insidious effects of polluted water supplies
 2 بەرەبەرە، کەم کەم، هێواش، پێ دەنگ و هەرا:
 ○ *the insidious pressures of modern life*
 1 حیلە گر، مودی، موزیانە، خائنانە 2 تدریجی

insidiously /ɪnˈsɪdiəsli/ *adverb*

بە شتوێهێکی خراب، ئازاردەر، ناپاکانە،
 خایانە ○ موزیانە، خائنانە

insidiousness /ɪnˈsɪdiəsənəs/ *noun*

فسر و فێل، بە ئازار بوون، پرمەترسی بوون،

لهبته وه بیری، ناپاکی، خدیانهت ○ حبله گری، مودی گری، خیانت

insight /'insart/ *noun*

بینین، بینشت، دهروون بینتی، راستی بینتی، تیروانین، بینایی، ریه دی کردن، راستی تیگه بشتن، زوو پینزانین، تیگه بشتوویی، تیگه بشتن، پینزانین، **a writer of great insight**: penetration بینش، فهم، درک

insightful /'insartful/ *adjective*

راستی بین، به بینشت، راستی تیگه بشتو، ریه دی کەر، زوو پینزانو، ریه دی کەرانه، زیرانه، **insightfully** (adv) با بصیرت، عاقلانه **insignia** /'insignia/ *noun, pl. same*

نیشانه، درووشم، بهرزه نگ، زناک، هینا، شمارم نشان، علامت، ارم

insignificance /-kəns/ *noun*

ناگرنکی، پینشم نه بوون، کهم گرنکی، بن یاهه خی، پروبووچی، به کار نه هانوویی، نایه خی، هیچی، هیچه کهی، بن واتایی، بن مانایی ○ بی اهمیتی، ناچیزی، بی معنایی

insignificancy /-kəns/ *noun, pl. insignificancies*

مرو یا ن شتی هیچ ○ آدم یا چیز بی اهمیت **insignificant** /'insig'nifikənt/ *adjective*

ناگرنکی، هیچه که، تر کهن، هیچ، بن یاهه خ، ناقابل، پروبووچی، بن ریز، بن قه در، بن حورمه ت، ناجیزه، نایه خ، به کار نه هانوو، کهم، بن واتا، بن مانا، **unimportant inconsequential**

بی اهمیت، ناچیز، بی معنی **insignificantly** /'insig'nifikəntli/ *adverb*

ناگرنکانه، هیچانه ○ به طور کم اهمیت **insincere** /'insin'siə(r), US -'sɪr/ *adjective*

ریبایی باز، دوو پروو، ناراست، دوو ره ننگ، ناسه رراستانه، ربایی بازانه، دوو پرووانه، له رووی قهله وده لهوه ○ ریاکار، غیرصادقانه، مزورانه

insincerely /'insin'siəli, US -'sɪr/ *adverb*

ریبایی باز، دوو پروو، ناراست، دوو ره ننگ، ناسه رراستانه، دوو پرووانه ○ ریاکارانه، غیرصادقانه

insincerity /'insin'serəti/ *noun, pl. insincerities*

ریبایی بازی، دوو پروویی، ناراستی، دوو ره ننگی، ناسه رراستی، قهله وده له: **She accused him of insincerity** ○ ریاکاری، بی صداقتی

insinuation /'insinju'eɪʃn/ *noun*

1 نامازه، کورته باس، پلار 2 ته شهر، تانه 3 خوشترین کردن، خوږ بختن، کلکه سوسوونی، کلکه له قن، روو پامایی، زمان لووسی ○ 1 اشاره، کنایه، 2 زخم زبان 3 خود شیرینی، چاپلوسی

insinuate /'insju:etrv/ *adjective*

پلارای ○ کنایه آمیز

insinuator *noun*

زمان لووس، خوږ بخت ○ چاپلوس **insipid** /'n'spɪd/ *adjective*

1 بن تام، بن چیتز، بن خوی 2 ناخوش، ماندوو کەر، وه ره زکەر، ناسه رانج راکیش، ناحه ز، زهق ○ 1 بی طعم 2 کل کننده، غیر جذاب

insipidity /'n'spɪdɪti/ *noun*

1 بن تامی، بن چیتزی، بن مه زهیی، بن خوی بوون 2 ناسه رنج راکیشی، ناخووسی، ماندوو کەر ○ 1 بی طعمی 2 غیر جذاب بودن

insipidly /'n'spɪdli/ *adverb*

بن تامانه ○ به طور بی طعم **insipidness** /'n'spɪdnəs/ *noun, also insipidity*

بن تامی، بن چیتزی، بن مه زهیی ○ بی مزگی **insipience** /'n'spɪəns/ *noun*

گه مه زهیی، ده به نگی، گنلی، بن نه قلی، بن ناو ه زی، گه و جیتی ○ بلاهت، بی خردی

insipient /'n'spɪənt/ *adjective*

بن نه قلی، گه و ج، نه فام، نه زیر ○ بی خرد، بی عقل **insistence** /'n'sɪstəns/ *noun*

له سه ر سوو رووون، هه ته هری، پینچه قانسدن، له سه روویشتن، پینداگرتن، پینداگری، واز نه هیتان، سمجی، هه لپینچان: **their insistence on strict standards of behaviour**

No one was convinced by his insistence that he was not to blame ○ پافشاری، اصرار

insistent /'n'sɪstənt/ *adjective*

1 له سه ر سووور، هه ته همر، پینچه قانسدو، له سه روویشتنو، پینداگرتو، سه خت گر، پینداگر، سمج 2 له سه ریه ک، یه کینه، بن پسانه وه: **the stent ringing of the telephone** ○ 1 مصر، پافشاری کننده 2 مدام، مکرر

insistently /'n'sɪstəntli/ *adverb*

پینداگرانه، پینچه قاندووانه، هه ته رانه ○ مصرانه **in situ** /'n'sɪtju:, 'sart-, US 'sɪtu/ *adjective, adverb*

له جینی خوی (دا)، له شوینی خوی (دا)؛ پنه رت: له لاتینه وه ○ در جای خود

insobriety = drunkenness

insociability /n'seʊfə'bɪlɪti/ *noun*

رووناخووشی ○ بد مشرب **insociable** /n'seʊfəbl/ *adjective*

رووناخووش ○ (insociably adv) بد مشرب **insofar** = insofar as

insofar as /'ɪnsə'fɑ:r əz/ *conjunction*

تا نه و جیتی، نه وده ی که ○ تا آن جایی که **insolation** /'ɪnsə'leɪʃn/ *noun*

1 له به رخ وه لختن، نانه به رخو، له بهر خوږدانان، هه لختن 2 خوږانگازی، تاویر دوویی، گه رما بر دوویی 3 بری تیشکی که و تو له شوینی ○ 1 در آفتاب گذاری

آفتابزدگی 3 انولاسیون
insole /'ɪnsəʊl, US 'ɪnsoul/ *noun*

1 (یتلاو) بن، ژیر 2 نیوفرش 1 کف 2 اینسول
insolence /-əns/ *noun*

بنی شهرمی، رووداری، سوو کایه تی، بنی پلزی،
 بنی حه یایی: *Her insolence cost her her job*
 وقاحت، اهانت، گستاخ

insolent /'insələnt/ *adjective*
 بی‌شعورم، بی‌حیا، روودار، رووھه‌لمارو،
 بی‌شهرمانه، سووکایه‌تی‌یانه،
an overbearing insolent child/smile وقع، گستاخانه

insolently /'insələntli/ *adverb*
بر: شه، مانه، وقحانه

insolubility /ɪnˌsɒljəˈbɪlɪti/ *noun*, also
insolubleness

له توانه وه نه ها توویی، نه تو (و) اهویی، نه تو یتراوی
 غم قابلت جا

insoluble /m'sɒljəbl/, US -'sɑ:l-/ *adjective*
 ۱ ناتوانه و نه ناتوو، ناتویته و نه تیاوه، نتوواوه،
 ناچیتیه و نه توتیرا ۲ چاره سه ره نه گراو،
 چاره سه را ناکری، بی یگیا چاره، نه ره واو ۱
 غه قبا ۲ حا نشیند، لایجا

insolubly /m'sɒljəbli, US -'sɔ:l-/ *adverb*
چاره سر نه کراوانه، به شیوه یه کی نه ره واو به
طور لایحاج

insolvency /-ənsi/ noun, pl. insolvencies
 ۱ مایه پووتی، قهرزیننه دانه وه، به رشکست بوون، نابووتی: *The company is close to -olvency*
 ۲ دامایه تته، ۱ ورشکستگه، ۲ درماندگی

insolvent /in'solvənt, US -'sɑ:l-/
adjective, noun

1 *adj* ماهیه پووت، قهرزیتنه دراوه، بهر شکست بوو،
 2 *n* دامو که سیتیکی بهر شکست *adj*
 1 ورشکسته 2 در مانده *n* آدم ورشکسته

insomnia /ɪn'somnia, US -'so:m-/ *noun*
خه‌وززان، بی‌خه‌وی، شه‌ونخوونی، خه‌وپه‌وینه‌وه
بی‌خوابی

insomniac /In'sɒmniæk, US -'sɑ:m-/
noun, adjective

insomuch as *adverb*
 نه خوځوشی څه وړې او *adj* بې ځه و، څه وړې او،
 څه وړې او او * *n* بيمار بې خواب *adj* بې خواب

بہو نندازہ کہ، تا نہو جینہی کہ، بہ رادہ بی،
چون، چونکہ، لہبر نہو (کہ) ❁ تا آن جایی کہ،
زیرا

insouciance /in'su:siəns/ *noun*
(فردمسی) گوی پینه دان، گوی لسی خنین،
به تهنه گونده بوون، نادره به سستی، لامسه رلای،
که مته رخمی، بی هوشی، نالورتی، ناینگه رانی،
بی خه یالی، ناسوودهی
She nonchalantly hid her worries behind an air of

insouciance بی‌قیدی، لاپرواہی گری
insouciant /-siənt/ *adjective*

گویی پنهان، گویی نه بزوا، نادره به ست،
لامسه رلا، که مته رخ هم، بی هوش، نالوری،
نانیکه ران، بی خه پال، بی خد م، بی قی، لابلای

گویی پشته ده رانه، ناده ربه ستانه، که مته رخه مانه
با به قیدی

Insp = inspector
inspection /in'spekʃn *noun*

1 تروائین، جاولی کردن، ناقی کردنه وه، بشکین
2 سه ردان، سه رکیشی، به سه رکردنه وه، بیمنین،
سان بیمنی * 1 معاینه، واری، بررسی، تفتیش
بازدید

inspectional /in'spekʃənəl/ *adjective*
 مشکته رانه، سهر به شکستن، وایسته به تفتیش

inspective /ɪn'spektɪv/ *adjective* شکینہ راہ

inspector /ɪn'spektə(r)/ *noun*
 1 پشکینەر 2 کاربەدەستى 3 هەردان
 ئەفسەریکی پولیس لە خوار سەربشکینەر 1
 بازار 2 مامور ناوید 3 ستوان پلە

inspectorate /in'spektəɾət/ *noun*
 ۱ دسته‌ی پشتیبان‌ران ۲ مەلەبەندی پشکین
 ۱ هیأت بازرسان ۲ حوزه‌ی بازرسی

inspector general *noun*
 بهرپرسان یان سه‌روکی ده‌سته‌ی بشکینه‌ران
 رئیس هیأت بازرسان

inspector of taxes *noun*, also tax inspector
 بهریرسی کوکړدنه‌وې پاچ ممیز مالیاتی

inspectorial /,ɪnspek'tɔ:riəl/ *adjective*
 تفتیشی

inspectorship *noun* بازرسی

inspiration /,ɪnspə'reɪʃn/ *noun*
 1 سهرۆ، ئیلهام، بیروکه‌ی باش (له نه‌نجامی
 سه‌رودا) 2 هه‌ناسه، هه‌له‌مژین 3 (له دین‌دا)
 ووحی، سه‌روش ﴿ 1 الهام، منبع الهام 2 دم،
 ته‌شاق 3 وحی

inspirational /,ɪnspə'reɪʃənəl/ *adjective*
an inspirational leader: سرور (پي) ۾ ۽
 الهام ۽ الهام بخش (inspirationally *adv*)

inspiratory /in'spɪrət(ə)rɪ/ *adjective*
 سەریه هه‌لەژێن یان هه‌ناسه‌وه‌رگر تێن

inspired /in'spaɪəd/ *adjective*
 1 داهیتەر، تازه گهر 2 نیلهام کراو، سهرووی،
 تاساسانی: *an inspired performance* 3 بهر
 1 خلاق 2 ملهم، بالهام گرفته 3 عالی

inspiring /m'spaɪərɪŋ/ *adjective*
 1 سهرونده، هاندەر، هیواپنده، لگورمه،
 1 *an inspiring teacher*

الهام بخش 2 مثوق، مهج
inspissate /ɪnˈspɪsət/ *adjective*

خست ☉ غلیظ

inspissation /ɪnspɪˈseɪʃn/ *noun*

خهستی، خهستاندن، مه باندن، خهست کردن ☉ غلظت، غلظت سازی

inst *adverb*

نهم مانگه ☉ این ماه

Inst *abbreviation* 1 Institute 2 Institution 3 institutional

instability /ɪnstəˈbɪləti/ *noun, pl.* instabilities

ناجیگری، ناسه قام گرتوویی، ناچه سبویی، بریارین نه دران، بریارین نه گراوی، زوو گورآوی، سستی ☉ بی ثباتی، نالستواری، بی تصمیمی

unstable /ɪnˈstaɪbl/ *adjective*

ناجیگر، ناسه قام گرتوو، ناچه سبویی، بریارین نه دراو، زوو گورآوی، ست، ☉ unstable بی ثبات، نالستوار، بی تصمیم

installation /ɪnstəˈleɪʃn/ *noun*

1 گیر کردن، دایهستن، دایهست، دانان، چه سپاندن، دامه زرانندن، جیگر کردن: 2 **installation costs** داموده زگا، ده زگا 3 دامه زراوهی پیشه سازی یان لهشگری: **a military installation** 1 ☉ نصب، گمارش، کارگذاری، انتصاب، تأسیس 2 تأسیسات 3 مؤسسهی صنعتی یا نظامی

instalment /ɪnˈstɔːlmənt/ *noun*, (US also installment)

1 پاژ، قیست 2 بهش، بشک، کهرت، یار، نالقه، بازنه، خلهک، پاژ 3 دایهستن، گیر کردن، چه سپاندن ☉ 1 قسط 2 بخش 3 نصب

instalment plan *noun*, also hire purchase

کرینی به پاژ ☉ خرید اقساطی

instance /ˈɪnstəns/ *noun*

1 وینه، نمونه، میناک: **The report highlights a number of instances of injustice** 2 داخوازی، داوا(کاری) 3 پیشنبار، پیشنبار ☉ 1 مثال، نمونه 2 درخواست 3 پیشنهاد

instancy = urgency (archaic)

instant /ˈɪnstənt/ *adjective, noun*

1 دهست ویرد، دهسبهجی، لهریوه، پتویست: **She took an instant dislike to me** 2 نیستا، **I'll be back in an instant** 1 فور، ضروری

2 کنونی، جاری **n** هنگام، لحظه

instantaneity /ɪnˌstæntəˈni:ti/ *noun*

دهسبهجی، دهست ویردی، کتومتی، کت ویری، لهریوه بوون ☉ فوریت

instantaneous /ɪnstənˈteɪniəs/ *adjective* دهسبهجی، دهست ویرد، لهریوه، کتومت، کت ویر ☉ فوری، آنی

instantaneously /ɪnstənˈteɪniəsli/ *adverb* دهسبهجی، کت ویر، لهریوه ☉ فوراً

instantaneousness /ɪnstənˈteɪniəsnes/ *noun*

دهسبهجی، دهست ویردی، کت ویری، لهریوه بوون ☉ فوریت، آنیت

instantly /ɪnˈstənt/ = immediately (archaic, humorous)

instantiation *noun*

خسته پروو به نمونه وه ☉ ارائه با مثال

instantly /ɪnstəntli/ *adverb*

دهسبهجی، کت ویر، لهریوه، لهجی، فوراً ☉ immediately

instant reply *noun*

1 (ب. ت. پ) پشیم کئی وهرزشی) دیمه ن دوویات کردنه وه 2 رووداویان رهوشی چهنده وه بوو ☉ 1 تکرار صحنه 2 واقعه یا وضع تکراری

instauration *noun*

زیاندنه وه، بووزاندنه وه، چاک کردنه وه، ساز کردنه وه، دهسپاگیران، تازه کردنه وه، نوژن کردنه وه ☉ احیا، تعمیر، بازسازی

instead /ɪnˈsted/ *adverb*

له جیاتی، له باتی: **Lee was ill so I went instead** در عوض

instead of *pronoun*

له جیاتی، له باتی، گوهارتو ☉ در عوض

instep /ˈɪnstɛp/ *noun*

سهرین، رووین، بهری پین ☉ روی پا

instigation /ɪnstɪˈɡeɪʃn/ *noun*

1 فیت دان، هان دان، پتکردن، بزواندن، هاروژاندن، هه لخراندن، ته فره دان، هه لفریواندن، ورووژاندن، گال دان، خروشانندن: **It was done at his instigation** 2 هانده، بزویندر ☉ 1 تشویق، اغوا، وادار سازی 2 محرک

instigator /ˈɪnstɪɡeɪtə(r)/ *noun*

مرووی فیت دهر، هه لخریندر، هانده ر، آدم تحریک کننده

instillation /ɪnstəˈleɪʃn/ *noun*

1 چاندن، داکوتاندن، چن خستن، خسته منیشک، فیر کردن 2 تکاندن، چوراندنه وه، تیکردن به دلوب دلوب ☉ 1 تلقین، القا 2 عمل چکاندن

instinct /ˈɪnstɪŋkt/ *noun*

1 زگماک (به)، نیتینکت، وارسک 2 پزله، باگه ز، مهیل، ویست، ویست یان شاره زایی سروشتی، نیتینوشین، هوشی سروشتی گیانه وه ران، توانایی زگماکی، مرخ ☉ 1 غریزه 2 میل، میل یا فراست طبیعی، شیم

instinctive /ɪnˈstɪŋktɪv/ *adjective*

1 زگماک (به)، نیتینکت، پتوهندی به زگماکه وه هه یه، وارسکی 2 خونه ویسته، خوبه خق ☉ 1 غریزی 2 غیر ارادی

instinctive behaviour *noun*

هەلس وکەوت یان رەفتاری وارسکی،
هەلس وکەوتی زگماکەیی، رەفتاری ئیستینکئیف
○ رفتار غریزی

instinctively /ɪn'stɪŋktɪvli/ *adverb*

زگماکانه، بە شێوەیەکی وارسکی، وارسکانه
○ بە طور غریزی

instinctivism *noun*

زگماکەگەری، وارسکەگەری، وارسکخواری
○ غریزەگرای

instinctivist *noun*

زگماکەگەر، وارسکەگەر، وارسکخواز
○ غریزەگرا

instinctual /ɪn'stɪŋktʃuəl/ *adjective*

ئیستینکئیف، وارسکی ○ غریزی

institute /'ɪnstɪtju:t, US -tu:t/ *noun*

1 دامەزەر، دامەزراره، بنیات، ئاموزگا، دەزگا: *a research institute*
2 ریکخراوه 3 کۆمەڵە،
نەجمەن، جەرگە، کۆر 4 نەئیسیتۆ، دەزگا
○ 1 مۆسە 2 سازمان 3 انجمن، شورا، جمعیت 4
نهاد

institution /,ɪnstɪ'tju:ʃn, US -'tu:ʃn/ *noun*

1 دامەزراندن، دانان، دارشتن، بنیاتنان 2
ریکخراوه، دامەزراره، کۆمەڵە، کۆر، دەزگا،
نەئیسیتۆ، دەزگای کۆمەڵایەتی، کەفەنشۆب،
رئوشوین ○ 1 تاسیس، وضع 2 سازمان، بنیاد،
انجمن، مۆسە، عرف، نهاد

institutional /,ɪnstɪ'tju:ʃnəl, US -'tu:-/ *adjective*

نەئیسیتۆشئال، دەزگایی، ریکخراوهیی:
institutionally institutional investors (adv)
○ نهادی، سازمانی

institutionalism *noun*

نەئیسیتۆگەری، نەئیسیتۆخواری، نەئیسیتۆالیزم
○ نهادگرای

institutionalist *noun*

نەئیسیتۆگەر، نەئیسیتۆخواز، نەئیسیتۆالیست
○ نهادگرا

institutionalization

/,ɪnstɪ'tju:ʃənəlaɪ'zeɪʃn, US -'tu:ʃənəlaɪ'z/ *noun*

نەئیسیتۆالیزەکردن، چەسپاندن، دامەزراندن،
دەزگاییکردن، دامەزران، چەسپان ○
نهادی سازی، نهادینە سازی، تئیت، نهادی کردن،
نهادی شدن

institutionalized /,ɪnstɪ'tju:ʃənəlaɪzd, US -'tu:-/ *adjective*

نەئیسیتۆالیزەکراو، چەسپێتارو، دامەزرارو،
رەگداکوارو، بێجەستو، دەزگایی کراو:
institutionalized racism ○ نهادی شە

institutive /'ɪnstɪtju:tɪv/ *adjective*

دامەزرتەرانه ○ تاسیسی

institutor *noun*

بنیاتنەر، دامەزرتەر ○ مۆس

in-store *adjective*

لەئێ دووکان یان فرۆشگا(دا): *an in-store bakery*
○ داخڵ فرۆشگا

instruction /ɪn'strʌkʃn/ *noun*

1 فێرکردن، فێرکاری 2 (instructions)
دەستوور، رێنویتی، دەستووری کار 3
(کامپیوتەر) دەستوور: کۆدی بو جێبەجێ کردنی
کۆدە یان کاربێن کردنیکی تاییەتی ○ 1 آموزش،
تعلیم 2 (در جمع) دستور، دستورعمل، راهنمایی 3
اینستراکشن

instructional /ɪn'strʌkʃnəl/ *adjective*

فێرکاری یانە، سەر بە فێرکردن ○ آموزشی

instructive /ɪn'strʌktɪv/ *adjective*

فێرکەر، ئاگابێدەر، بەسوود، پێزانباری،
ئاگایی دەر ○ آموزندە

instructively /ɪn'strʌktɪvli/ *adverb*

فێرکەرانه، ئاگابێدەرانه ○ بە طور آموزندە

instructiveness /ɪn'strʌktɪvnis/ *noun*

فێرکەری، ئاگادەری، پێزانبارییوون ○
آموزندگی، آموزندە بودن

instructor /ɪn'strʌktə(r)/ *noun*

فێرکار، مامۆستا، راهێنەر ○ معلم، مربی

instructorship *noun*

مامۆستایی، راهێنەری ○ معلمی، مربی گری

instructress /ɪn'strʌktrɪs/ *noun, fem. instructor*

فێرکار، مامۆستا، راهێنەر (ژن) ○ معلم، مربی
(ژن)

instrument /'ɪnstrəmənt/ *noun*

1 نامێر، ئاموور، ئامراز، هەجەت، هۆ، کەرستە،
دەزگا 2 نامێر، ساز 3 (قانونی یان فەرەمی)
بەلگە، نووسراوه 4 دار دەست، نامێر ○ 1 وسیلە،
ابزار، دستگاه 2 آلت موسیقی 3 سند 4 آلت دست

instrumental /,ɪnstə'rmentl/ *adjective*

1 کەرستەیی، ئامیری 2 کاریگەر 3 سازی،
سەر بە نامێر (موسیق): *instrumental learning*
○ 1 ابزاری 2 مؤثر 3 وابستە بە ساز

instrumentalism /,ɪnstə'rmentəlɪzəm/ *noun*

1 نامێرگەری، ئیسترومێنتالیزم 2 (موسیق)،
دەگمەن) تکتیکی نامیری ○ 1 ابزارگراییی 2
تکتیک ابزاری

instrumentalist /,ɪnstə'rmentəlɪst/ *noun, adjective*

1 موسیقازەن، ساززەن، ئیسترومێنتالیست 2
لایەنگری نامێرگەری، ئیسترومێنتالیست
adj ئیسترومێنتالیستی، بە پێی نامێرگەری ○ 1 n
نوازانە 2 ابزارگرا adj مطابق ابزارگراییی،

ابزارگرایی
instrumentality /ɪnstrə'məntəli/ *noun*
 یارمته‌ی، هو، هوکار، کمرسته ○ کمک، وسیله، عامل، واسطه

instrumentally *adverb*
 به شیوه‌ی یکی کمرسته‌ی، به شیوه‌ی یکی شامیزی ○ به طور ابزاری

instrumentation /ɪnstrə'men'teɪʃn/ *noun*
 1 ریکخستن بو نورکینستر 2 به کاره‌ننان یان کارینکردن به نامیز و نامرازه‌کان، دارشتن یان خسته‌کاری کمل‌وپهل 3 هو، هوکار، کمرسته ○ 1 تنظیم برای ارکستر 2 طراحی یا استعمال آلات 3 وسیله، عامل

instrument panel *noun*
 (بهردهم فروک‌هوان) تمخته‌کلیل، بوردی کلبله‌کان، بوردی پیشان‌دانی پله و نه‌اندازه‌کان ○ تابلوی فرمان

insubjection /ɪnsəb'dʒekʃn/ *noun*
 نازادی، ناگوپرایلی، سهره‌بستی ○ عدم انقیاد

insubmission /ɪnsəb'mɪʃn/ *noun*
 ناگوپرایلی، سهریزوی، یاخی‌گه‌ری، سهره‌لداوی، سهریچی ○ عدم اطاعت، نافرمانی
insubordinate /ɪnsə'bɔ:dɪnət, US -'bɔ:rd-/ *adjective*

سهریزوی، ناگوپرایلی، یاخی، سهرکیش، سهرجهوت، سهریچی‌گهر، سهره‌لداو (insubordinately adv) ○ نافرمان، سرکش
insubordination /ɪnsə'bɔ:di'neiʃn, US -'bɔ:rd-/ *noun*
 ناگوپرایلی، سهریزوی، یاخی‌گه‌ری، سهره‌لداوی، سهرجهوتی، سهریچی ○ عدم اطاعت، سهریچی

insubstantial /ɪnsəb'stænʃl/ *adjective*
 1 خه‌یالی، پروبوچ، درو، ناراست(ه‌قینه)، بی‌بنجینه: 2 an insubstantial argument ناقایم، ناره‌خته، بی‌گیان، ناسک، سست، کم، لاواز 3 نات‌ه‌واو، نیوه‌چل 1 واهی، خیالی، بی‌اساس 2 ضعیف 3 ناقص

insubstantiality /ɪnsəb'stænʃiæliti/ *noun*
 1 بی‌بنجینه‌ی، ناراسته‌قینه‌ی، خه‌یالی‌بوون، درو‌بوون 2 ناقایمی، ناره‌خته‌ی، ناسکی، سستی ○ واهی بودن، بی‌اساسی 2 ناستواری

insufferable /ɪn'sʌfəbl/ *adjective*
 دهرنه‌بردو، خونه‌گرتو، تاقه‌ت‌نه‌هینهر، له‌خوگرتن‌نه‌هاتوو، (لن)‌ه‌لنه‌کردوو، (له‌گه‌لی) ه‌لناکرئ، له تاقه‌ت‌به‌ده‌ر، دهرناپری، سه‌خت، (زور) ناخوش: -ferable pride

insufferably /-əbli/ *adverb*
 دهرنه‌بردووانه: 1 insufferably hot به طور تحمل‌ناپذیر

insufficiency /-fənsi/ *noun, pl.*

insufficiencies
 کم‌می، کم‌مای، کیماسی، به‌ش‌نه‌کردویی، کورت‌هینان، کم‌می‌هینان، نات‌ه‌واوی، عه‌یب، کم‌ووکوری ○ کمبود، نابسندگی، نقص

insufficient /ɪnsə'fɪʃnt/ *adjective*
 1 کم، به‌ش‌نه‌کردوو، نات‌ه‌واو، به‌س‌نییه، کورت‌هینان: 2 insufficient funds لینه‌وه‌شاو، لینه‌هاتوو، بیکاره ○ 1 ناکافی، نابسنده 2 بی‌کفایت

insufficiently /ɪnsə'fɪʃntli/ *adverb*
 کم، نات‌ه‌واوانه، نه به شیوه‌ی یکی به‌ش‌کردوو ○ به طور نابسنده

insufflation /ɪnsə'fletʃn/ *noun*
 فوولی‌کردن (insufflator n) ○ دمیدن

insula /'msjələ/ *noun, pl. insulae /-li:/*
 1 (له‌رومی‌کوزدا) تینینتینی tenement له شاریک‌دا 2 (تویکاری) ناوچه‌ی کورتیکسی میشکی (له‌لاتین به واتای "island") ○ اینسولا

insulant *noun*
 ماک‌یان‌مه‌تریالی ئینسولانتینگ، ئینسولانت ○ ماده‌ی عایق

insular /'ɪnsjələ(r)/ *adjective*
 1 دورگه‌یی، دورگه‌ناسنا، شیوه‌دورگه، دورگه‌نشین، وه‌گوو دورگه‌نشینان، شیوه‌گراف: 2 the coastal and -ular areas له‌تەرریک، تهنیا(که‌وتوو)، که‌نارنشین 3 بیرته‌سک، بیرگز، بیرته‌نگ، بیرته‌سکانه 4 (رزشکی) تاک‌تاک، سهره‌ی insula ی میشک 5 سهره‌ی هونه‌ری بریتانیایی یان ئیرله‌ندی سهره‌کانی نیوه‌راست ○ 1 جزیره‌ای، جزیره‌مانند، جزیره‌نشین، مثل جزیره‌نشینان 2 منزوی 3 تنگ‌نظر، کوتاه‌فکرانه 4 و 5 اینسولار

insularity /ɪnsju'lærəti, US -sə'l-/ *noun*, also insularism
 بیرته‌سکی، بیرته‌نگی، به‌رجاوت‌ه‌نگی ○ کوتاه‌فکری، کوتاه‌نظری

insulated /'ɪnsjuleɪtɪd, US -sə'l-/ *adjective*
 روویوش‌دار، روویوش‌راو، به‌رگ‌دار، تی‌بیجراو ○ عایق‌دار

insulating /'ɪnsjuleɪtɪŋ, US 'ɪnsəleɪtɪŋ/ *adjective*

روویوشه؟، تی‌بیچه؟، به‌رگ، عایق، ئینسوله‌یتینگ: 1 insulating materials عایق ○ 2 insulating tape *noun*, US also friction tape لئنت، چه‌سپ (بق‌دابوشینی کوتایی وایه‌ره ئیلیکتریکی‌یه‌کان) ○ لنت

insulation /ɪnsju'leɪʃn, US -sə'l-/ *noun*
 1 روویوشین، تی‌بیجان، به‌رگ‌کیشی، عایقه‌کاری، مه‌تریال یان کمرسته‌ی عایقه‌ی یان تی‌بیچه، مه‌تریالی روویوشه: Better insulation of your home will help to

reduce heating bills 2 جایگر دهنده، دایراندن

1 عایق‌بندی، ماده‌ی عایق 2 مجرا سازی

insulator /'insjuleɪtə(r), US -səl-/ *noun*

دایره، روپوشه؟، تی‌پنچه؟، بهرگ، عایق عایق

insulin /'insjəlin, US -səl-/ *noun*

(زینده‌کیمیا) انسولین (که‌رسه یان ماکیکی کیمیا‌یی که له‌ش‌دا دروست ده‌یی و بری شه‌گر له‌خوین‌دا کۆنترۆل ده‌کا، هۆرمۆنیکی شیلوک که راده‌ی گلوکۆز له‌خوین‌دا میزان ده‌کا، نه‌بوونی ئهم ماکه ده‌بیته هۆی نه‌خۆشی شه‌گره یان دیابیت) انسولین

insulinase *noun*

ئینسولیناز: ه‌دوینه‌یی enzyme که به‌هۆی جگه‌روهه به‌رهم دیت‌ری و ئینسولین له‌کار ده‌خا انسولیناز

insulin-dependent diabetes = type 1 diabetes

insulin-dependent diabetes mellitus = type 1 diabetes, abbreviation IDDM

insulin-like growth factor *noun*

هۆکاری ه‌ل‌دانی شینوه‌ئینسولین: ه‌ردوو polypeptide که له‌باری پتکه‌اته‌وه شینوه‌ی ئینسولین ده‌ده‌ن و ه‌ردووکیان به‌درێزایی به‌ره‌سەندنی ناو‌له‌مه‌یی یان مثالی‌دا ده‌رده‌درین شوک انسولین

insulin shock *noun*

(پزشکی) راته‌کانی ئینسولین: دۆخیکی ناسته‌مه که له‌ئه‌نجامی ئینسولینی زۆره‌وه تووش ده‌یی و لاوازی، گرژی و بوورانه‌وه یان بی‌هۆشی coma له‌ده‌که‌وته‌وه شوک انسولین

insult /'insʌlt/ *noun*

1 سووکا‌یه‌تی، بی‌رێزی، رەف، بی‌خۆرمه‌تی 2 (پزشکی) رووداوی که ده‌بیته‌هۆی زیان‌دینتی شانه‌یان ئەندامی 1 توهین، بی‌احترامی 2 اینسالت

insulting /m'sʌltɪŋ/ *adjective*

سووکا‌یه‌تی‌یانه، سووکی‌یکەر: **insulting remarks** توهین‌آمیز

insuperability /m'su:pərə'biliti, US -'sju:-/ *noun*

له‌شکان‌نه‌هاتوویی، نه‌به‌زیوی 1 شکست‌ناپذیری **insuperable** /m'su:pərəbl, US -'sju:-/ *adjective*

له‌شکان‌نه‌هاتوو، به‌سه‌رداسه‌رنه‌که‌وتوویی، ناشکرتن، نه‌به‌زیو، نابه‌زتری، چاره‌سه‌رنه‌کراو، نه‌ه‌واو، له‌ه‌وانه‌وه‌نه‌هاتوو، له‌نیونه‌جوو: -rable

difficulties 1 شکست‌ناپذیر، برطرف‌نشدنی

insuperably /m'su:pərəbl, US -'sju:-/ *adverb*

چاره‌سه‌رنه‌کراوانه 2 به‌طور برطرف‌نشدنی

insupportable /,ɪnsə'pɔ:təbl/ *adjective*

ده‌رنه‌بردوو، خۆنه‌گر توو، تاقه‌ته‌هێنه‌ر، له‌خۆگرتنه‌هاتوو، ه‌له‌نه‌کردوو، (له‌گه‌لی) ه‌له‌ناک‌ری، ده‌رناب‌ری، سه‌خت، له‌تاقه‌ته‌به‌ده‌ر، به‌سه‌رداسه‌رنه‌که‌وتوو: **insupportable pain** غیر قابل تحمل

insuppressible /,ɪnsə'presəbl/ *adjective*

له‌سه‌رکووت‌نه‌هاتوو، دانسه‌رکاو، دانامرک‌ی، نه‌کپت‌راو 1 فرونشاندنی

insurability /m,fɔ:rə'biliti/ *noun*

له‌بیمه‌هاتوویی، بیمه‌ه‌ل‌گری 1 قابلیت بیمه

insurable /m,fɔ:rəbl/ *adjective*

له‌بیمه‌هاتوو، بیمه‌ه‌ل‌گر، شیاوی بیمه، بیمه ده‌ک‌ری 1 قابل بیمه

insurance /m'fʊərəns, -fɔ:r-, US -'fʊr-/ *noun*

1 بیمه، داب‌ینی، ئینسورانس، بیمه‌نامه: **2 life/car/travel/household, etc. insurance**

بریارنامه‌ی بیمه، کۆنتراکتی بیمه 3 حه‌قی بیمه، بیمانه، داب‌ینانه، پاره‌ی بیمه 1 بیمه، بیمه‌نامه 2 قرارداد بیمه 3 حق بیمه، پۆل بیمه

insurance broker *noun*, also insurance agent

ده‌لال‌ی بیمه 1 دلال بیمه

insurance carrier *noun*

(ئه‌مریکا) کۆمپانی بیمه 1 شرکت بیمه

insurance policy *noun*

بیمه، بیمه‌نامه، کۆنتراکت یا بریارنامه‌ی بیمه 1 بیمه، بیمه‌نامه، قرارداد بیمه

insurance premium *noun*

حه‌قی بیمه، بیمانه، پاره‌ی بیمه 1 حق بیمه

the insured /m'fʊəd, -'fɔ:d, US -'fɔrd/ *noun*

1 بیمه‌کراو 2 (insured) بیمه‌ی ه‌یه 1 بیمه‌گزار 2 دارای بیمه

insurer /m'fʊərə(r), -'fɔ:r-, US -'fɔr-/ *noun*

بیمه‌کار 1 بیمه‌گر

insurgency /m'sɜ:dʒənsi, US -'sɜ:rdʒ-/ *noun*, pl. insurgencies

سه‌ره‌ل‌دان، یاخی‌گه‌ری، سه‌رب‌زیوی 1 شورش، طغیان

insurgent /m'sɜ:dʒənt, US -'sɜ:rdʒ-/ *adjective*, *noun*

سه‌ره‌ل‌داو، یاخی، سه‌رب‌زیو 1 شۆرش، متمرد

insurmountable /,ɪnsə'maʊntəbl, US -sər'm-/ *adjective*

به‌سه‌رداسه‌رنه‌که‌وتوو، نه‌به‌زیو، نه‌توانی به‌سه‌ری‌دا زال‌بی، نابه‌زتری، چاره‌سه‌رنه‌کراو، نه‌ه‌واو، جینه‌جی‌نا‌بی، نه‌ه‌وین‌راو، **insurmountable problems** insuperable

کەسایەتی ① تلفیق، ادغام، ترکیب، ادغام، اتحاد، یکپارچگی، هماهنگی ② انجمنال گیری ③ انسجام شخصیت

integrative /'ɪntɪgrətɪv/ *adjective*

لینکدەوانە ① تلفیقی

integrity /ɪn'tɛgrətɪ/ *noun*

1 دروستی، راستی، سەرراستی ② تەواویتی، دابەش نەبوونی، یەك پارچەیی، شیوەی تەواو ③ 1 صداقت ② تمامیت، صورت کامل

integument /ɪn'tɛɡjʊm(ə)nt/ *noun*

پێست، قاوڤ، پۆشه، توپک، کەلو، کەول، چەرم، لەبکە، بەرگ، توبی دابۆشەری زیندەوەر (وێک) ① پوست، جلد cuticle and membrane .skin

integral *adjective*

سەرپە ① integment وابستە بە

integumentary /ɪn'tɛɡjʊ'mentəri/ *adjective*

سەرپە ① integment وابستە بە

intellect /'ɪntələkt/ *noun*

1 هێزی تێگەشتن، ئەقل، عەقل، توانایی بەلگەهێنانەو و تێگەشتن بە شێوەیەکی بابەتی، ئاوەز، هۆش، تێگەشتن، بیرمەند، بەئاوەز، تێگەشتوو، زیر، ئاقل، ئەقل مەند ② ئاقلان، زیران ③ 1 خرد، مەتەن، خردمەند ② خردمەندان

intellection /ɪntə'lekʃn/ *noun*

ئەقلانەت، تێگەشتن، هزر، بیر، بیرکردنەو، تێرمان، ئەقل، فەه، اندیشه، تفکر

intellective /ɪntə'lektɪv/ *adjective*

ئەقڵی، عەقڵی، ئاوەزەندانە، هزری، بیر، فکری ① عەقڵی، فکری

intellectual /ɪntə'lektʃʊəl/ *adjective, noun*

adj 1 ئەقلانی، عەقلانی، ئاوەزەندانە، ئەقڵی، عەقڵی، فکری، هزری، بیر، هۆشی، زەینی، مینتال ② ئاقلانە، زیران: *an intellectual novel* ③ *intellectual curiosity* ④ ئاقل، عاقل، تێگەشتوو، روشنبیر، رووناکی، بیربار، هزران: *n She's very intellectual*

مروى روشنبیر یان بیرمەند ① عەقلانی، فکری، عەقڵی، دەهنی ② خردمەندانە ③ خردمەند، روشنفکر، اندیشمەند n آدم روشنفکر یا اندیشمەند

intellectual ability *noun*

توانایی تێگەشتوویی ① توانایی هوشمندی

intellectual concept *noun*

چەمکی هزری یان فکری ① مەفھوم فکری

intellectual conflict *noun*

مەلەلانی هزری ① کشاکش فکری

intellectual control *noun*

کۆنترۆلی هزری ① مەھار فکری

intellectual development *noun*

پەرەسەندنی ئەقڵی، گەشەى ئەقلانی (یان) ئەقلانی ① رشد عقلی

intellectual force *noun*

هێزی بیر یان هزری ① نیروی فکری

intellectual freedom *noun*

نازادی هزری، سەرپەستی بیر ① آزادی فکری

intellectual history *noun*

مێژووێ هزری یان بیر ① تاریخ فکری

intellectualism /ɪntə'lektʃʊəlɪzəm/ *noun*

1 ئینتلیکتوالیزم ② (فەلسەفە) = rationalism ③ عقل گرایی

intellectualist /ɪntə'lektʃʊəlɪst/ *noun*

ئینتلیکتوالیست ① عقل گرا

intellectualistic *adjective*

ئینتلیکتوالیستی ① عقل گرایانە

intellectualization *noun*

ئەقلانی کردن، عەقلانی کردن، لە رووی ئەقلەوہ جوولانەوہ ① عەقلانی سازی

intellectually *adverb*

لەبارى ئەقلانی (یان) عەقلانی یەوہ، لەبارى هزری (یەوہ): *intellectually challenging* ①

از نظر عقلانی، از لحاظ فکری

intellectual perception *noun*

تێگەشتنى ئەقلانی ① ادراک عقلی

intellectual property *noun*

خواوەندارێتی یا مافی مەعشەو، مافی خواوەن پەرەم ① مالکیت معنوی

intellectual symbol *noun*

هێمای هزری یان بیر ① نماد فکری

intellectual system *noun*

دەزگای بیرى یان هزری ① دستگاه فکری

intellectual transition *noun*

تێپەڕینی هزری یان بیر، تێپەڕینی فکری ① گذار فکری

intellectual world *noun*

جیهانی هزری یان بیر، دنیای هزری ① جهان فکری

intelligence /ɪn'telɪdʒəns/ *noun*

1 هۆش، زەهین، توانایی تێگەشتن، توانایی هۆشی یان مینتال، تێگەشتن، زیرەکی، ئەقل، زیری، ئاوەز ② هەوال، نووچە ③ ئاگاداری، ئاگایی، زانیاری، هەوال گری، بەرپەراییەتی

هەوال گری، دەزگای سەخوړی ④ (کۆن) دەنگ و بای، هەوالەکان، نووچە ⑤ 1 هۆش، فراست، ادراک، عقل ② خەبر ③ آگاهی، اطلاعات، ادارهى اطلاعات ④ اخبار

intelligence creative *noun*

هۆش یان زەینی داهێنەر ① ذهن خلاق

intelligence quotient *noun*

ئای کیو، رادەى هۆشی، ناستی زیرەکی، رادەى زیرەکی (کورتەکەى IQ) ① بەرهى هۆشی

intelligencer *noun*

(کۆن) سەخوړ، هەوال بەر، ئاگایی پێدەر ①

جاسوس

intelligence test *noun*تاقی‌کاری هوش یان زیره‌کی ○ آزمون هوش
intelligent /in'telidʒənt/ *adjective*له‌سه‌ره‌هوش، به‌هوش، زه‌هوش، زمین‌پروون، تیگه‌یشتوو، زیره‌کانه، ناقل، زیره‌ک، زرنګ، وریا، زیره‌کانه، به‌هوشانه: *a highly intelligent child*
○ **intelligent software/systems** *noun* هوشمندانه**intelligential** /in'telidʒəntʃl/ *adjective*

نه‌قلانی، ناوه‌زمنه‌ندانه، تیگه‌یشتوو، به‌هوش، زیره‌ک ○ عقلانی، بافراس

intelligently /in'telidʒəntli/ *adverb*

زیرانه، ناقلانه، زیره‌کانه، تیگه‌یشتوانه ○ عاقلانه، هوشمندانه

intelligentsia /in'telidʒəntsia/ *noun*

روشنبیران، رووناکبیران (ب.ت. له‌ بواری هونەر، ویزه و سیاست‌دا) ○ روشنفکران

intelligent system *noun*

ده‌زگای تیگه‌یشتوو یان به‌هوش ○ سیستم هوشمند

intelligibility /in'telidʒə'biliti/ *noun*

ناسانی، له‌تیگه‌یشتن‌هاتویی، روونی ○ فهم‌پذیری

intelligible /in'telidʒəbl/ *adjective*ناسان، ساده، له‌تیگه‌یشتن‌هاتوو، له‌ تیگه‌یشتن دئی، روون، روشن، دیار، (فهلسه‌فه) تنیا به‌ عقل له‌ تیگه‌یشتن دئی: *His lecture was readily intelligible to all the students*
○ *The child's speech was barely intelligible* قابل فهم، فهم‌پذیر، قابل درک**intelligibly** /in'telidʒəbli/ *adverb*

به‌ شیوه‌یه‌کی ناسان یان له‌تیگه‌یشتن‌هاتوو ○ به‌ طور قابل فهم

Intelsat /'intelsæt/ *noun*

نینتلسات (= ریکخراوای ولاتانی سیستمی ساته‌لایتی نیونه‌ته‌وه‌یی) ○ اتل‌سات

intemperance /-pərəns/ *noun*

1 زیده‌ره‌وی، خو‌پین‌رانه‌گیرای، بار‌یزنه‌کردن، نانه‌ندازه‌ره‌وی 2 توندی ○ 1 عدم اعتدال شدت

intemperate /in'tempərət/ *adjective*1 زیده‌گافی، زیده‌ره‌و، زیده‌ره‌و، خو‌پین‌رانه‌گیرای، بار‌یزنه‌کردوو، بی‌بار‌یز، نه‌پین‌گاو، پینش‌نه‌گیرای، بی‌ج‌له‌و، به‌ری ناگیرئ، بی‌کوتترول 2 توند، توندوتیز (intemperateness *n*) ○ 1 افراطی، خارج از کنترل 2 شدید**intemperately** /in'tempərətli/ *adverb*

زیده‌ره‌وانه ○ به‌ طور افراطی

intendence /in'tendəns/ *noun*

به‌پویه‌ردن، ریفه‌میرن، گیران، سه‌ره‌رشتی، چ‌اودیزی، زیره‌ف‌سانی، management

superintendence ○ مدیریت، مباشرت، نظارت

intendant /in'tendənt/ *noun*

1 به‌پویه‌ر، سه‌ره‌رشت، چ‌اودیز، زیره‌ف‌ان 2 (میژوویی) سه‌رناوی کاربه‌ده‌ستکی پایه‌م‌رز، ب.ت. له‌ سیانیا، ف‌ه‌رنسه و پورتوگال ○ 1 مدیر، مباشر، ناظر 2 انتدانت

intended /in'tendid/ *adjective, noun*1 *adj* له‌به‌رچ‌اودگیرای، پویه‌وو، تایسه‌تی 2 به‌ردل، باش، دلخواز، مه‌به‌ست، خیال‌پوو *n* ده‌زگیران، ژنی داهاتوو ○ *adj* 1 موردنظر، در نظر گرفته‌شده، خاص 2 مطلوب، منظور *n* نامزد**intendment** *noun*

واتا، مانا، چه‌مک، مه‌به‌ست ○ معنی، مفهوم، مقصود

intense /m'tens/ *adjective*

1 زور، به‌حوجت، سخت، توند، گران، به‌هیز، قول، خست، قورس، نه‌ستور (وه‌کوار) 2 به‌کجار، توند، سخت، به‌رشت، تیز 3 به‌تین، به‌سوز، گه‌رم‌وگور 3 توند، تیز 4 تیز، دره‌وشاوه، زه‌ق ○ 1 شدید، حاد، عمیق، قوی، حاد، جدی 2 پرحرار 3 سیر 4 درخشان

intensely /in'tensli/ *adverb*به‌ توندی، به‌رشتانه: *She disliked him intensely* به‌ طور جدی**intenseness** /in'tensli/ *noun*

زوری، توندی، سه‌ختی، خستی، قورسی ○ شدت، سختی

intensification /in'tensifi'keiʃn/ *noun*

1 خه‌ست‌کردنه‌وه، توند‌کردن، سه‌ختاندن، حوجت‌پندان، تیز‌کردن، زور‌کردن، زیاد‌کردن، به‌هیز‌کردن 2 (وته‌گری) زیاد‌کردنی ته‌لخی یان ماتی نیگاتیفی به‌ ماده‌ییکی کیمیایی ○ 1 تشدید 2 تقویت

intensifier /in'tensifaɪə(r)/ *noun*

1 (ریژمان، ناوه‌ل‌ناو و ناوه‌ل‌کار) به‌هیز‌کەر، زیاد‌کەر، جه‌ختی 2 (وته‌گری) ماک یان ماده‌ییکی کیمیایی که‌ بو ماتاندن یان ته‌لخاندنی نیگاتیفی به‌کار‌دتری ○ 1 قید تأکیدی 2 اینتسیفیر

intension /in'tenʃn/ *noun*

زوری، توندی، سه‌ختی، حوجت، خستی، قولی، به‌هیزی، به‌رشتی، سووربوون ○ شدت، جدیت، قوت

intensity /in'tensəti/ *noun, pl. intensities*1 زوری، توندی، سه‌ختی، تیزی، حوجت، به‌هیزی، به‌قه‌وه‌تی، قولی، گرانی، خستی، به‌رشتی، سووربوون، سوز، ورووزان، کل‌وکو: *2 intensity of feeling/concentration/relief* (ره‌نگ) تۆخی، توندی ○ 1 شدت، عمق، جدیت، شور 2 سیری**intensive** /in'tensiv/ *adjective, noun**adj* 1 خست، خست‌وخول، له‌سه‌ریه‌ک

قورس، توند، چر، تیز، سهخت، چروپر،
تیروتمسل 2 (رېزمان، ناو-لناو و ناو-لکار)
بهیژگر، زیادگر، جهختی *n* - intensifier
1 عمیق، متمرکز، فشرده 2 تاکید

intensive care noun

(بهشتی له نه خوش خانه) چاودیری تایبست،
ناگاداری خست (وخول) ناگالیوونو تایبست
(یان بهرده وام) مراقبت های ویژه

intensively /m'tensivli/ adverb

به توندی: *This case has been intensively*
studied به شدت

intensiveness /m'tensivnəs/ noun

توندی، خستی، لهسره پکی، خست وخولی
شدت، فشرده

intent /m'tent/ adjective, noun

adj 1 به پدروشی، تامه زړو 2 (به پرشت، شینگیر،
مجد، سوور، بهر یار 3 سهرنج پندار، چره و هوو
4 (به کجار) سهرگرم، سهرقال، پرکار، خه ریک،
دهس نه پهرزاو، دهس گیر او *n* 1 نیاز، خه یال،
مه بست، تامانج 2 بریار 3 وانا، مانا، چه مک 4
نیوهروک، ناواخن *adj* 1 مشتاق 2 جدی،
مصمم 3 متوجه 4 مشغول *n* 1 قصد، منظور 2
تصمیم 3 معنی، مفهوم 4 مفاد

intention /m'tenʃn/ noun

1 نیاز، نیهات، خه یال، مه بست، خه یال،
خواست، تامانج: *I have no intention of*
going to the wedding 2 بریار 3 وانا، واته،
مانا، چه مک، نیوهروک 1 قصد، منظور 2
تصمیم 3 معنی، مفهوم

intentional /m'tenʃnəl/ adjective

ناقصست، بهمه بست، پنه و هوو،
deliberate intended: *I'm sorry I left you off the*
list—it wasn't intentional عمدی

intentionally /-ʃənəli/ adverb

به ناقصست، بهمه بستانه، دانسته، پنه و هوو: *I*
She would never intentionally hurt anyone
kept my statement intentionally vague عمدی

intently /m'tentli/ adverb

1 به پدروشانه، تامه زړو پانه 2 به بریاره وه، له
رووی بریاره وه: *I listened intently to what*
she had to say 1 مشتاقانه 2 با تصمیم

intensity /m'tentns/ noun

1 بهرشت بوون، سووربوون، تیکوشان 2 به گوری
به تینی، جوش، گور 3 خستی 4 سهرنج پندان
1 جدیت 2 شور 3 عمق 4 توجه

inter = intermediate

inter- /'i(r)/ prefix

پیشگر: 1 نیوان، نیو، ناو، ناف: *interbreed* 2
لیک، ینک، پیکه وه، دوولاینه: *interatomic*
(بهره رت: له *entre-* فهره نسی کونده و یان *inter*
لاتینه وه "between, among") پشوند: 1

میان، بین 2 درهم، متقابل

interaction /m'tər'ækʃn/ noun

1 کارلیک (کردن)، کارلیکتر کردن، په رچه کردار،
کار و کاردانه وه، کاریگری یان کرده ووی
دوولاینه یان دووقولی 2 پنه وندی 1 کنش
متقابل، برهم کنش، تراکش، تعامل 2 ارتباط

interactional adjective

سهریه *interaction* وابسته به

interactionism noun

کارلیک گوری (هوش و لهش، له فله فده دا)
نیتیرنه کشنیزم نظریه ی عمل متقابل

interactionis noun, adjective

n کارلیک گور *adj* سهریه کارلیک گوری،
کارلیک گوری پانه *n* انداکیونیست
انداکیونیستی

interactive /m'tər'æktiv/ adjective

1 کارلیکی پانه، کارلیک کور، پنه وندی پانه، کار و
کاردانه وه وی، په رچه کرداری پانه 2 (کامپیوتر)
دوولاینه، پیکه وه کارکمر: *interactive*
systems/video 1 تمامی 2 (کامپیوتر)
دادوستدی

interactively /m'tər'æktivli/ adverb

به شتویه کی کارلیکی پانه، کارلیک کوره به
طور تمامی

interagency /m'tər'edʒənsəl/ noun

نیوژایه تی، نیوگری، ناقهری، نیوچایه تی
وساطت

interagent /m'tər'edʒənt/ adjective

نیوژیوان، نیوگریوان، ناقهر، نیوچی واسطه

inter alia /m'tər'eliə/ adverb

(لاتین) له توان شته کانی تر دا، له پال شته کانی
تر دا، ویرای شته کانی تر ډر میان چیزهای دیگر
inter alios /m'tər'eliəʊs, US 'aliəʊs/
adverb

(لاتین) له توان کسانو تر دا ډر میان اشخاص
دیگر

interatomic adjective

نیوان گرده لیه یی، (له) نیوان دوو گرده لیه (دا)
میان دو اتم

inter-allied adjective

سهریه یان پیکهاتو یان هاوپه یمانان ده گرتیه وه
اترآلید

interaxial /m'tər'æksɪəl/ adjective

(له) نیوان دوو ته وه، نیو دوو ته وه وری،
نیوان ته وری ډر میان دو محور

intercalary /m'tə:kəl(ə)rɪ, US m'tə:kəl(ə)rɪ/ adjective

1 پینزو، گیسه 2 سهرخراو، زیادکراو 3
(رووه ک ناسی) نیوان گیر: نامازه به شانوی
دابه شان *meristem* که له نیوان خانه
کچی به کان دا *daughter cells* هله که وتووه

1 کیسه 2 افزوده 3 میان جای
intercalary year noun

سالی ینتزو، سالی گیهه سال کیسه
intercalation /ɪn,tə:kə'leɪʃn/ noun

1 تی ترنجاندن، تی خستن، خسته نیو، نیوان گیری
2 خسته سدری روز یان مانگ به سالی مانگی
○ 1 درج 2 کس

interceder noun
نیوگزویان، ناوئچی، نیویزیکر، ناویزیوان، نافهر،
تکاکار ○ وساطت کننده، شافع

intercellular /ɪntə'seljə(r)/ adjective
(زینده ناسی) نیو خانه بی، نیوان خانه بی،
هه لکه ووتو له نیوان خانه کان دا ○ واقع در میان
باخته ها

interception /ɪntə'sepʃn/ noun

1 راویستاندن، راگیرتن، ری لنگیرتن،
سه در ری پنگیرتن، جله وگیری، جله وگیرتن،
به ره وبری، ینشه برکی، ری لیسرین، نه هیشتن،
کوسب خسته ری 2 دابرین، جیا کر دنه وه ○ 1
متوقف سازی، جلوگیری 2 قطع

interceptive /ɪntə'septɪv/ adjective
راوه ستیته ر، راگر، ری لنگر، ری پنگر ○
جلوگیری کننده، متوقف ساز

interceptor /ɪntə'septə(r), US -tər's-/ noun

1 فروکدی ریگر، فروکدی شوین کوه ووتو 2
مروی ری پنگر ○ 1 هواپیمای رهگیر 2 آدم
متوقف ساز

intercession /ɪntə'seʃn, US -tər's-/ noun
1 تکاکاری، ناویزیوانی، نیوگزویانی، کویخایی،
نافه ری 2 داوا یان دوعای به خیر ○ 1 شفاعت،
میانجی گری 2 درخواست یا دعای خیر

intercessional /ɪntə'seʃnəl, US -tər's-/ adjective

تکاکارانه ○ شفاعت آمیز
intercessor noun

نیوگزویان، نیویزیکر، نافهر ○ میانجی
intercessorial /ɪntəsə'sɔəriəl/ adjective,
also intercessory

تکاکارانه ○ شفاعت آمیز، شفاعتی
interchange /ɪntətʃeɪndʒ, US -tər'tʃ-/ noun

1 گورین، گورینه وه، نال وگور، نالشت (ب.ت).
بیر و بوجوون) 2 پیکه یشتنه وه، به کتر برین ○
1 تعویض، مبادله 2 اتقاء، تقاطع

interchangeability /ɪntə'tʃeɪndʒə'bɪləti, US -tər'tʃ-/ noun

له گورینه وه هاتوویی، له نال وگور هاتوویی ○
قابلیت تعویض، مبادله پذیری

interchangeable /ɪntə'tʃeɪndʒəbəl, US -tər'tʃ-/ adjective

له گورینه وه هاتو، جتگور کئی یان بی ده کری،
ده گور درینه وه، له نال وگور هاتو؛ هاوواتا ○ قابل
تعویض، مبادله پذیر؛ مترادف

interchangeably /ɪntə'tʃeɪndʒəbəlɪ, US -tər'tʃ-/ adverb

هاوواتا یانه، به یک واتا؛ له گورینه وه هاتووانه ○
These terms are used interchangeably
به طور مترادف؛ به طور قابل تعویض

intercity /ɪntə'sɪti, US -tər's-/ adjective, noun

نیوان شاری، نیوشاری؛
service ○ بین شهری

intercollegiate /ɪntəkə'lɪdʒiət, US -tər'kə-/ adjective

○ intercollegiate football: نیوان(ان) کولیزی؛
بین دانشکده ای

intercolonial /ɪntəkə'ləʊniəl/ adjective

نیوان(ان) دایر گیهی، نیوان(ان) کولونیال ○
بین مستعمره ای

intercolumniation /ɪntəkə'lumnɪ'eɪʃ(ə)n/ noun

(بیناسازی) نیوان(ان) کوله که به ندی، ریخستنی
مه ودا ی نیوان ستون یان کوله که کان ○
انترکالیومیناسیون

intercolumnar /ɪntəkə'lumnɪə(r)/ adjective

نیوان(ان) دوو ستونی، نیوان دوو کوله بی، هه لکه ووتو
له نیوان دوو ستون ○ واقع در میان دو ستون

intercom /ɪntəkɒm, US 'ɪntər'kɑ:m/ noun

نینتیر کام (کورتی) ○
intercommunication (system) انتر کام

intercommunication /ɪntəkə'mju:nɪ'keɪʃn, US -tər'kə-/ noun

پنه وندی دوو لایه نه، پیکه وه قه کردن،
هاو پنه وندی، به یام گورینه وه ○ ارتباط متقابل

intercommunication system noun
نینتیر کام (سیستمی) پنه وندی به که خه لک
ده توانن له به شه جیا جیا کانی خانو به ره یان
فروکدی پیکه وه قه بکن ○ انتر کام

intercommunion /ɪntəkə'mju:njən/ noun

پنه وندی دوو لایه نه (له نیوان کلیسه جیا وازه کان،
ب.ت. کاتولیک و نورتودوکس) ○ ارتباط متقابل

interconnected adjective
پیکه وه به ستراو، پیکه وه به ند، ناسه ره به خو،
هاو پنه وه ○ مرتبط

interconnecting adjective

پنه وندی دهر، پیکه وه ی ده به ستیته وه،
پیکه وه به ست، پیکه وه به ستهر، لیک گریده ر،
پیکه ست(هر)، پیکه وه به ستراو، پیکه وه به ند ○

ارتباطی، رابط، مربوط به هم
interconnection /ˌɪntəkəˈnekʃn, US -
 tərka-/ *noun*, also -connexion

به‌سته‌وه، یتکه‌وه به‌ستن، هاو به‌ندی، یتکه‌ستی،
 یتکه‌گریدایی، یتکه‌ندی، یتکه‌لی:
interconnections between different parts

of the brain اتصال، ارتباط
intercontinental /ˌɪntəkɒnˈtɪnəntl, US
 ˌɪntərˌkɑːm-/ *adjective*

نیوان (یوشکاری، نیوان کیشوری، وشکاری،
 کیشوربر، نیوان وشکاره‌کان: -
intercontinental ⇨ *missiles/travel/trade*

بین‌قاره‌ای، قاره‌یما
intercontinental ballistic missile *noun*

موشه‌کی دورهاویر، موشه‌کی کیشوربر
 موشک قاره‌یما

interconversion *noun*

گورانی دوولاینه، گورانی دوو شت یو به‌کتر
 تبدیل متقابل

interconvertibility *noun*

له‌گورین‌هاتویی ⇨ قابلیت تبدیل
interconvertible /ˌɪntəkənˈvɜːtəbl/
adjective

له‌گورین‌هاتوو، شیاوی گورین، ده‌گورئ ⇨ قابل
 تبدیل

intercorrelation /ˌɪntəkɒrəˈleɪʃ(ə)n/ *noun*
 هاو یتکه‌ندی، یتکه‌ندی دووقولی نیوان دوو یان
 چهند شت ⇨ ارتباط میان دو یا چندین چیز

intercostal /ˌɪntəkɒstəl/ *adjective, noun*
adj نیوان (پدراسویی، هه‌لکه‌وتوو له نیوان
 پدراسوه‌کان دا *n* ماسوولکه‌ی نیوان پدراسویی
adj میان‌دنده‌ی *n* ماهیچه‌ی میان‌دنده‌ی

intercourse /ˌɪntəkɔːs, US ˈɪntərˌkɔːrs/
noun

1 گورینه‌وه، نال‌وگور، نالشت، سه‌ودا 2 نزیکه‌ی،
 نیان، هاوچیتی، ده‌س یتکه‌ل‌کردن، = sexual
 intercourse ⇨ 1 مبادله، تبادل، معامله 2 جماع،
 آمیزش جنسی

intercross = hybrid

intercultural /ˌɪntərˈkʁʊərə(ə)l/ *adjective*
 نیوان (لاقی، له نیوان لاقه‌کان دا یان بئ‌کان دا)
 میان‌پاها

intercultural *adjective*

نیوان (جانندی، نیوان فره‌ه‌نگی، نیوان کولتوری
 میان‌فره‌نگی

intercurrence /ˌɪntərˈkɜːrəns/ *noun*

روودان له نیوان کارئ ⇨ حدوث در میان عملی
intercurrent /ˌɪntərˈkɜːrənt/ *adjective*

رووداو له نیوان کارئ ⇨ حادث در میان عملی
interdenominational

/ˌɪntərˌdɒnɪˈnɪʃənəl, US ˌɪntərˌdɒnəˈm-/

adjective

هاو به‌ش له نیوان گروه به‌دینه یان نایینه
 جیاوازه‌کان (دا) نیوان (تیره‌یی یان ده‌ستایی
 مشترک در میان فرقه‌ها

interdepartmental /ˌɪntərˌdɪːpɑːtˈmentl,
 US ˌɪntərˌdɪːpɑːrt-/ *adjective*

ئینتیردیپارتمینتال، نیوان به‌شی، نیوان لقه‌کان
 میان‌شعبه‌ای

interdependence /-ɒns/ *noun*

بشت یتکه به‌ستن، یتکه‌وه به‌ندبوون، یتکه‌وه به‌ندی،
 سه‌ربه‌یه‌کی، یتکه‌وه به‌ستراوی، سه‌ربه‌یه‌کی
 وابستگی متقابل

interdependent /ˌɪntərˈdɛndənt, US -
 tərɪ-/ *adjective*

یتکه‌وه به‌ستراو، یتکه‌وه به‌ندن، بشت یتکه به‌ستوو،
 سه‌ربه‌یه‌ک: -*dependent organizations*

لازم و ملزوم یکدیگر، دارای وابستگی متقابل
interdependently /ˌɪntərˈdɛndəntli, US
 -tərɪ-/ *adverb*

یتکه‌وه به‌ستراوانه، یتکه‌وه به‌دنده ⇨ به‌طور لازم
 و ملزوم

interdict /ˈɪntəɪkt, US ˈɪntərd-/ *noun*

1 ده‌ستووری نه‌کردن 2 فره‌مان یان ده‌ستووری
 به‌شداری نه‌کردن (له کلینه‌ی کاتولیکی روم دا)
 3 به‌ربه‌ندی، نه‌هیشتن، قه‌ده‌غه ⇨ 1 حکم نه‌ی
 2 حکم عدم مشارکت 3 ممنوعیت، منع، قه‌غن

interdiction /ˌɪntərˈdɪkʃn, US -tərˈd-/
noun

1 ده‌ستووری نه‌کردن 2 به‌ربه‌ندی، نه‌هیشتن،
 قه‌ده‌غه: the Customs Service's drug
interdiction programs ⇨ 1 حکم نه‌ی 2
 ممنوعیت، منع

interdictory /ˌɪntərˈdɪktəri, US -tərˈd-/
adjective

به‌ربه‌ند (ی) یانه ⇨ نه‌ی آمیز

interdigital *adjective*

نیوان به‌نجه‌یی، نیوان (قامکی ⇨ میان‌انگشتی
interdisciplinary /ˌɪntərˌdɪsəplɪnəri, US
 ˌɪntərˌdɪsəplɪnəri/ *adjective*

ئینتیر دیسیپلینتری، فره‌لقی، نیوان لقی، نیولقی:
interdisciplinary research

(interdisciplinary *n*) میان‌رشته‌ای
interdisciplinary studies *noun, pl.*

خویندنه‌وه یان لیکولینه‌وه نیوان لقی به‌کان
 مطالعات میان‌رشته‌ای

interest /ˈɪntrəst, US -trɛst/ *noun*

1 هزگری، تامه‌زروی، دل یتکه‌بوون، دل یتکه‌بوون،
 تاسه، دل به‌سته‌یی، مه‌یل، ویست، هز 2
 راکیشان، خوشی، سه‌رنج راکیشان 3 به‌رزه‌وه‌ندی،
 قازانج، به‌هره، هاوه، باره‌جه، مه‌فا، که‌لک 4
 به‌ش، بشت 5 سوود، به‌هره 6 گرنگایه‌نی،

دهس رویش تووی، پایه خ پیدان، به هیند گرتن،
به تهنک و بوون 7 (کون) = self-interest 1
علاقه، دل بستگی، رغبت 2 جذب 3 مصلحت، نفع 4
سهم 5 بهره، ریج، نزول 6 اهمیت، نفوذ، اهتمام
interested /'intrəstɪd, US -trest-/ *adjective*
1 دلپسته، هوگر، تاسه زرو 2 که قازانجی
تیاهنی 3 لاگران، به غره زهوه، نادادپروهه رانه
1 علاقه مند 2 ذینفع 3 مغرضانه
interest-free adjective, adverb
(قهرز) بی سود، بی بهره، بی باره: **an interest-free credit** 1 **free loan** بدون بهره، قرض الحسنه

interest group noun
کومه لسی سہنگی (دانان) یان گوشار، گروپی
تهنگه تاوی 1 گروه فشار
interesting /'intrəstɪŋ, US -trest-/ *adjective*
خوش، سہرنج راکیش، بالکیش: **an interesting question** 1
interestingly /'intrəstɪŋli, US -trest-/ *adverb*
سہرنج راکیشانه، به خوشی یهوه، به شتوہ ییکی
سہرنج راکیش 1 به طور جالب توجه
interest rate noun
راده ی سود، ئەندازہ ی سود، ریزہ ی سود یان
بہرہ 1 میزان بہرہ

interface /'ɪntəfɛs, US -tərf-/ *noun*
1 خالی هاوبہش، روی هاوبہش، ناستی
هاوبہش، هاو رو، جمہسہر، خالی ینک گہیشتن
2 (کامپیوتر) بہسہر (بارچہ یی) له کامپیوتر کہ
دو دہ زگای جیاواز ینکہوہ دہہستیتہوہ 3
روبوہ رو بوونہوہ 1 نقطہ ی مشترک، سطح
میانی، نقطہ ی تلاقی 2 رابط 3 روپارویی
interfacial /'ɪntəfɛʃl/ *adjective*
ہلکہوتو له نیوان دوو روو، دوو روویہ 1
واقع در میان دو وجہ
interfaith /'ɪntəfɛθ, US -tərf-/ *adjective*
نیوان باوہ یان دینہ جیاوازہ کان 1 میان مذاہب
مختلف

interference /'ɪntə'fɪərəns, US -tə'fir-/ *noun*
1 دہس تہوہردان، دہسکاری، مایی تیکردن،
خوتیوہردان، دہس تیکشتن، خوتیکہل کردن،
خوتی ہلقتواندن: **political interference in legal proceedings** 2
چوونہ نئویہک 3 مملاتس، کیشہ، ینکادان 4
شتوان، تیکچوون، خشہ (خش) 1 دخالت،
مداخلہ 2 داخل 3 تعارض 4 اختلال، پارازیت
interferential /'ɪntəfɛ'renʃl, US -tə'fir-/ *adjective*
ینکاجووانہ، سہرہ ینکاجوون یان بہیہ کاجوون،

سہرہ یان ینوہندی بہ **interference** ہوہ ہدیہ
1 تداخلی

interfering /'ɪntə'fɪərɪŋ, US -tə'fir-/ *adjective*

خوتی ہلقتوین، خوتیوہردہر 1 فضول
interferometer /'ɪntəfə'rɒmɪtə/ *noun*

ینکاجوون ینو 1 تداخل سنج
interferometric adjective

سہرہ ینکاجوون ینو 1 وابستہ بہ تداخل سنجی
interferometry noun

ینکاجوون ینو 1 تداخل سنجی
interferon /'ɪntə'fɪərɒn, US 'ɪntə'fɪrən/ *noun*

(زیندہ کیمیا) ئینتیرفیرون: کہرستہ یی کہ لہش
بہرہمی دینس تالہ بہرہمہر فایروس و
نہ خوشی بہ کان دا راویستن: پروتینیکی کہ لہ
لایدن خانہ ی گیانہوہری یوہ دہردہ درئ و ری لہ
زوربوونی فایروس دہ گری 1 انترفرون
interferon alpha = alpha interferon
interferon beta = beta interferon
interferon gamma = gamma interferon

interfluent /'ɪntə'flu:ənt/ *adjective*
دہرژتہ نیو یہ کہوہ، نیویہک ہرزاو،
سہرہ ی کچوہ 1 دہرہر زیندہ
infusion /'ɪntə'fju:ʒn/ *noun*
تیکہل کردن، تیک وہردان، تیکہل بہک کردن،
لیکدان 1 دہرہم آمیزی

intergalactic /'ɪntəgə'læktɪk, US -tərgə-/ *adjective*
نیوان (گالاکتیک، (لہ) نیوان کاکیشانہ کان (دا)
ہلکہوتو یان سہرہ بوشایی یہ کانی نیوان
کاکیشانہ کان: سہرہ یان لہ دہرہوہ ی بوشایی دا
روودہ دا: **ergalactic battles** 1 میان کپکشانی
intergeneric /'ɪntədʒɪ'nɛnɪk/ *adjective*

(زیندہ ناسی) نیوان (رہ گہزی 1 میان جنسی
interglacial adjective, noun
adj لہ نیوان دوو سہرہمی سہوہل بہندان
adj قوناخ یان سہرہمی نیوان سہوہل بہندان 1
میان دو دورہ ی یخ بہندان **n** دورہ ی میان یخ بہندان
intergovernmental /'ɪntəgəvə'nmentl, US -ər,gəvərn-/ *adjective*
لہ نیوان حکومہ کان دا: **an intergovernmental conference** 1
میان حکومتها

intergrowth noun
شین بوون لہ نیو یہکا، هاو رووان، لیک رووان 1
رشد درونی
interim /'ɪntərm/ *noun, adjective, adverb*
1 ماوہ، دہم، کات **adj** کانی، بہرہوخت: **The vice-president took power in the interim**
= **adv period before the election** (کون)
1 **meanwhile** **n** اثنا، حین **adj** موقت

interior /m'tɪəriə(r), US -'tɪr-/ *adjective, noun*

adj 1 *n* *interior walls* ناوهندی، ناوخی، ناوخی، ناوهندی، دور
له سنوور، له که نار دور: *interior walls* بهشی نیوهه، ناوان، ناوهراست، نیوهه،
ههندهروون، دهروون، هوند، زوورهه 2 ناوچه
دور له سنوور کان، ناوچه ناوهندی یه کان،
ناوچه کانی نیوهه 3 (ولاتی) کاروباری نیوخو:
the Department/Minister of the Interior
adj 1 *n* *interior* مرکزی 1 *n* قسمت داخلی، داخل،
تو 2 نواحی مرکزی 3 امور داخلی

interior decorator *noun*

نیوهه و پرازين، جوانکاری ناووهه،
زوو(رهه) پرازين 1 *n* *interior decorator* طراح داخلی

interior decorating *noun*, also *interior decoration*

رازاندههوی نیوهه، جوان کردنی زوورهه 1
طراحی داخلی

interior design *noun*

رازاندههوی نیوهه، جوان کردنی زوورهه 1
طراحی داخلی

interior designer *noun*

نیوهه و پرازين، جوانکاری نیوهه، زوورهه و پرازين
طراح داخلی 1 *n* *interior designer*

interiority /m,tɪr'i:nti/ *noun*

نیوهه کی بیون، له نیوهه و بیون، دهروونی بیون، له
ناوهه و بیون، نیوهه کیتی 1 *n* *interiority* داخلی بودن

interiorly *adverb*

له نیوهه، له ناوهه 1 *adv* *interiorly* از داخل

interjacent /,ɪntə'dʒeɪsnt/ *adjective*

له نیوان(هه) لکه و توو 1 *adj* *interjacent* در میان واقع شونده

interjection /,ɪntə'dʒekʃn, US -tər'dʒ-/ *noun*

دهسته وشه یان وشه ی سرسوورمان 1 *n* *interjection* عبارت
یا واژه تعجبی

interjectional /,ɪntə'dʒekʃnəl, US -
tər'dʒ-/ *adjective*

1 سرسوورهنه رانه 2 (interjectionally) *adv* *interjectional*
تعجبی 1 *adj* *interjectional*

interjectory /,ɪntə'dʒektəri/ *adjective*

نیوهه و پرازين، نیوهه 1 *adj* *interjectory* معترضه

interlaced *adjective*

لیک نالو، نالوسکا، تیک چنراو، تیک چرزاو 1 *adj* *interlaced*
به هم بافته

interlacement *noun*

لیک نالان، نالوسکا، لیک هه لکشتان، بیکاجوون،
تیک خران، تیک چن، تیک چرزان 1 *n* *interlacement* به هم بافتگی

interlacing *adjective*

لیک نالو، نالوسکا، لیک هه لکشتان، بیکاجوون،
تیک خراو، تیک چنراو، تیک چرزاو 1 *adj* *interlacing* به هم بافته

interlanguage /'ɪntələŋgwɪdʒ, US -tər-/

noun

ناو زمانی، نیو زمانی، نیوان زمانی (تایه تمه ندی
هه دوو زمان(هم) زمانی یه کم و هه زمانی
له فیروون دای تایه 1 *n* *interlanguage* میان زبانی

interlay /,ɪntə'leɪ/ *noun*

تویی نیوهه راست، نیوان تویی 1 *n* *interlay* لایه میانی

interlayer *noun*

تویی نیوهه راست، نیوان تویی 1 *n* *interlayer* لایه میانی

interleaf /'ɪntəlɪf/ *noun, pl. interleaves*

نیوهه (په) یان که لایه کی سی که له نیو تویی
په ره کانی کتینی داده نری 1 *n* *interleaf* برگ میانی

interleukin /,ɪntə'lu:kɪn/ *noun*

(زنده کیمیا) دهسته glycoprotein یه کان که
له لایه خرو که سی یه کانوه leucocyte بهرهم
دینرین، کاردانه و هه کانی پاراستی لهش میزان
ده که، خیزانی پروتینه چکوله کان که به شداری
ده زگی بهرگری لهش ده که به زیاد کردنی
په ره سندن و چالاکاندن activation خرو که
سی یه کانی خوی 1 *n* *interleukin* اترلوکین

interleukin-1 *noun, abbreviation IL-1*

(زنده کیمیا) نیتروکینی یه ک: نیتروکینی
که ب.ت. به هوی monocyte و macrophage
یه کانوه بهرهم دینری و کاردانه و هه کانی پاراستی
لهش به هوی گورج کردنی lymphocyte یه کان
و ناوپزایه تی رهوت و پروسه بایولوژیکی یه کانی
تر میزان ده کا 1 *n* *interleukin-1* اترلوکین یک

interleukin-2 *noun, abbreviation IL-2*

(زنده کیمیا) نیتروکینی دوو: پروتینیکی T-
cell که تاوی بهرهم هینانی خانه ی شیهه
زیاتر و بهرگری یه پاراسته کانی تر ده، و
زورتر لسه بسواری immunotherapy
به کارده هینری 1 *n* *interleukin-2* اترلوکین دو

interlinear /,ɪntə'liːnɪə(r), US -tər'l-/ *adjective*

1 نیوان دینری، تیخراو له نیوان دیره کان دا
ده فاوده 1 *adj* *interlinear* بین سطری 2 تحت اللفظی

interlineation *noun*

نووسین یان خسته نیو دیره کانوه 1 *n* *interlineation*
میان سطور

interlingu /,ɪntə'liŋgwəl/ *noun*

نیوان زمان: 1 زمانی ده سکرده که بو
وهرگیرانی ده زگی یان ماشینی داهینراوه 2
(Interlingu) زمانی ده سکرده نیوهه یی
یان جهانی که له توخمه هاوپه شه کانی زمانه
رومی یه کان بیکهاتووه 1 *n* *interlingu* میان زبان

interlingual *adjective*

1 نیوان زمانی، نیوان یان سهره دوو زمان 2
سهره یان پوهندی به interlingua و هه یه 1
1 میان زبانی 2 وابسته به میان زبان یا اترلینگو

interlining *noun*

ناو، نیواخن، ناوهر، نیویش، بهری نیوهه 1 *n* *interlining* لایه

بیرفرمانس دا پینشکەش دەکری ○ میان برده
interminable /ɪn'tɜːmɪnəbl/, US -'tɜːrɪn-/
adjective

دوور و درێژی (و وەرەزکەر) ماوه یەکی زۆر،
 تەواونەبوو، کۆتایی پینەهااتوو، بێ کۆتایی،
 لەدوایی نەهااتوو ○ طولانی، پایان نایزیر

interminableness *noun*

دوور و درێژی (و وەرەزکەر) تەواونەبوویی،
 لەبەین نەهااتوویی، کۆتایی پینەهااتوویی،
 لەدوایی نەهااتوویی ○ پایان نایزیری

interminably /-əblɪ/ *adverb*

تەواونەبووانە، زۆر خایاندوو، ماوه یەکی زۆر، بە
 چەندین سەعات: *The meeting dragged on*

interminably ○ بە طور بێ پایان

interminate *adjective*

بێ-دوایی، دوایی پینەهااتوو، تەواو نابێ ○ بێ پایان

interruption /ɪn'tɜːrʃʊpən/, US -tɜːr'm-/

noun
 هەلەوێستە، بشوو، وچان، ئینتێرفال ○ آنتراکت،
 وقفە، فاصلە

interruption /ɪn'tɜːrʃʊpən/, US -tɜːr'm-/

noun
 پارچە پارچە بوون، پچر پچر بوون، پرووسکان ○
 تقطع

intermittent /ɪn'tɜːmɪtənt/, US -tɜːr'm-/

adjective
 تاوتاو، پچر پچر، نایەکیینە، نەلەسەرەیک،
 ناھەمیشە، جاروبار، ناوہناو، بەنۆرە، جارجارە،

intermittent bursts of applause :sporadic

○ **intermittent showers** ○ متناوب

intermittent fever *noun*

نۆبەتا، نۆبەتی (تاوتاو)، تایی تاوتاو، تاوتە،
 جارەتی ○ تب متناوب

intermittently /ɪn'tɜːmɪtəntli/, US -tɜːr'm-/

adverb
 تاوتاو، تاوتەتاوتە، تاوتاووانە، بە نۆرە: *Protests*
continued intermittently throughout

November ○ بە طور متناوب

intermixable *adjective*

لەتیکەل هااتوو، تیکەل دەکری، لیک دەدری ○
 مخلوط پذیر

intermixture /ɪn'tɜːmɪkstʃə(r)/, US -

tɜːr'm-/ noun
 تیکەلە، ئاوێتە، لیکدراوہ ○ مخلوط، آمیزە

intermolecular /ɪntə'mɒləkjələ(r)/

adjective

نیوگەردی، نیوانگەردی ○ بین مولکولی

intermolecular attraction *noun*

راکێشانی نیوانگەردی ○ جاذبەیی بین مولکولی

intermolecular rearrangement *noun*

ریکخستەوێ نیوانگەردی ○ نوآرایی بین

مولکولی

intermontane /ɪntə'məndaɪn/ *adjective*

نیوان(چیا)، هەلکەوتوو لە نیوان دوو چیا،
 نیوان کێوی ○ میان کوهی

intermural /ɪntə'mjʊərəl/ *adjective*

نیوان(دیواری)، هەلکەوتوو لە نیوان دیوارەکان دا
 ○ میان دیواری

intern /'ɪntɜːn/, US 'ɪntɜːrɪn/ *noun*

ئینتێرن (= تازە دوکتوری کە خەریکە
 راھێنانەکی تەواو دەکا و لە نەخۆش خانەدا
 دەمینیستەو و وەک یاریستە دەری دوکتور و
 برینکارەکان کار دەکا) ○ انترن

internal /ɪn'tɜːnl/, US m'tɜːrnl/ *adjective*

1 نیوخۆیی، ناوخۆ، لەنیووە، زوورەو، لە
 ناوہو، نیوہو(ی): *internal affairs* ○

affairs/trade 2 نیوہوێ لەش، هەناو 3 سەرە
 کاروبار یان چالاکی یەکانی نیوخۆی ولاتی 4

هەناوی، زاتی، نیوہو، خۆماکی، زوورەکی،
 هوشی، زەینی، ناباوەنی: *internal stimulus* ○

1 داخڵی 2 داخڵ بدن 3 وابستە بە امور یا
 فعالیت های دخلی کشور 4 باطنی، ذاتی، ذهنی

internal antagonism *noun*

ناکۆکی نیوہو، دژایەتی لە نیوہو ○ تعارض
 درونی

internal combustion *noun*

لەنیوہو سووتاو، سووتانی نیوہو، نیوہو سووت
 ○ درونسوز

internal combustion engine *noun*

بزوێنی نیوہو سووت، مۆتۆری لەنیوہو سووتاو
 ○ مۆتور درونسوز

internal energy *noun*

وزە نیوہو کی ○ انرژیی درونی

internal exile *noun*

دوورخستەو لە نیوہو ولاتا ○ تبعید داخڵی

internality /ɪntɜː'nælɪti/, US ɪntɜːr'n-/

noun
 لەنیوہو بوون، لەزوورەبوون، نیوہو کێتی ○
 داخلیت

internalization /m'tɜːnəlaɪ'zeɪʃən/, US -

tɜːr'nəlaɪ'z-/ noun
 داکو تانیدن، دەروونی کردن، نیوگەر کردن،

تیجوو ○ درونی سازی

internally /-nəli/ *adverb*

1 لە نیو(ه) لە زوورەو 2 بە شیوہەکی
 هەناوی ○ 1 از داخل 2 ذاتاً

internal market = single market

internal medicine *noun*

پزشکی نیوخۆیی، نوژداری نیوہو کی ○ طب
 داخڵی

Internal Revenue Service *noun*, also

internal revenue

به‌پروبه‌ری یان که‌رتی باجی نیوخوی
اداره‌ی مالیات‌های داخلی

international /,ɪntə'næʃnəl, US -tər'n-/
adjective, noun

adj 1 نیونه‌ت‌ه‌وی، جهانی، جهانی،
نیوده‌وله‌تی 2 (International) نینتیرناسیونال،
نیوده‌وله‌تی (یه‌کن له چوار کومه‌له‌ی
سوسیالیستی یان کومونیستی بۆ کریکارانی
هه‌موو دنیا، و له سالانی 1864، 1889، 1919 و
1937 گیرا) 1 *n* پشیر کتی نیونه‌ت‌ه‌وی 2
یاریزانی تیی نیشتمانی *adj* 1 بین‌المللی 2
(با) بین‌الملل 1 *n* مسابقه‌ی بین‌المللی 2 ملی‌پوش
international competition *noun*

پشیرکتی نیونه‌ت‌ه‌وی *adj* 1 مسابقه‌ی بین‌المللی

International Date Line *noun*

هینلی نیونه‌ت‌ه‌وی ریکه‌وت *adj* 1 خط بین‌المللی
تاریخ

the Internationale /,ɪntənə'ʃə:nəl, US -
tər'n-/ *noun*

1 سرودی نینتیرناسیونال *adj* 1 سرود
اترناسیونال

internationalism /,ɪntə'næʃnəlɪzəm, US
-tər'n-/ *noun*

1 جهان‌گه‌ری، هاوکاری جهانی (باه‌ه‌ری که
گشت ولاتانی جهان ده‌بن ینکده‌ کار بکه‌ن و
یارمه‌تی یه‌کتر بده‌ن) 2 بنه‌ماکانی هه‌ریه‌ک له
چوار International *adj* 1 جهان‌گرایی، تشریک
مساعی جهانی 2 اصول هر یک از چهار اترناسیونال
internationalist /,ɪntə'næʃnəlɪst, US -
tər'n-/ *noun, adjective*

n جهان‌گه‌ر، لایه‌نگری باه‌ه‌ری هاوکاری
adj جهانی *adj* جهان‌گه‌ری‌یانه *n* جهان‌گرا

جهان‌گرایانه

internationality /ɪntənə'ʃənəlɪti, US -
tər'n-/ *noun*

نیونه‌ت‌ه‌وی‌بوون، نیونه‌ت‌ه‌ویتی *adj* 1 بین‌المللی
بودن

Internationalization

/,ɪntə'næʃnəlaɪ'zeɪʃn, US -tər'næʃnəlaɪ'z-/
noun

نیونه‌ت‌ه‌وی‌کردن، جهانی‌کردن *adj* 1 (عمل)
بین‌المللی کردن

internationally /-nəli/ *adverb*

له‌باری نیونه‌ت‌ه‌وی‌یه‌وه) *adj* 1 (یه‌وه)
famous *adj* 1 از لحاظ بین‌المللی

international law *noun*

قانونی جهانی یا نیونه‌ت‌ه‌وی *adj* 1 قانون بین‌المللی
international market *noun*

بازاری جهانی *adj* 1 بازار جهانی

International Monetary Fund *noun*

سنووقی پاره‌ی جهانی (جهانی پاره‌)

صندوق پولی جهانی

International Phonetic Alphabet *noun*

ئه‌لفویتی ده‌نگ(ناس)ی جهانی، ئه‌لفویتی
فونیتیکی نیونه‌ت‌ه‌وی (ئای‌پی‌ئی) *adj* 1 الفبای
آوانگار بین‌المللی

international relations *noun, pl.*

پتوهندی به نیونه‌ت‌ه‌وی‌یه‌کان، پتوهندی‌یه‌کانی
نیونه‌ت‌ه‌وی *adj* 1 روابط بین‌المللی

international pitch = concert pitch

international style *noun*

شینوازی جهانی یان نیونه‌ت‌ه‌وی (بیناسازی، له
سه‌ده‌ی بیسته‌دا و به‌ه‌ین سه‌رنج‌دان به
تایه‌تمه‌ندی خوجتی) *adj* 1 سبک بین‌المللی

international trade *noun*

بازرگانی یا کارداری جهانی *adj* 1 تجارت جهانی
international system of units *noun*

ده‌زگای جهانی یه‌که‌کان *adj* 1 سیستم بین‌المللی
واحد

international unit *noun*

یه‌که‌ی جهانی یا نیونه‌ت‌ه‌وی *adj* 1 واحد بین‌المللی
interne = intern

internecine /,ɪntə'nɪsɪn, US -tər'n-/
adjective

یه‌کترکوز، دوولاق‌که‌ر، ویرانی و خاپووری بۆ
هه‌ر دوو لا، سال‌ویران‌که‌ر بۆ هه‌ر دوو لا:

adj 1 **internecine** struggles/warfare/feuds

نابودی و انهدام برای هر دو طرف

internee /,ɪntə'nɪ:, US -tər'nɪ:/ *noun*

گیراوی سیاسی، گیراوی سه‌رده‌می شه‌ر، گیراوی
یان دیلی شه‌ر، ده‌سه‌سه‌ر *adj* 1 زندانی سیاسی،
زندانی زمان جنگ، اسیر جنگی

internet /'ɪntənɪt, US -tər'n-/ *noun*

نینتیرنیت (له) network + inter- *adj* 1 نینتیرنیت
ایترنت

interneuron /,ɪntə'njuərən/ *noun, also*
interneurone /-rən/

نورونی به‌سته‌ر *adj* 1 انترنیورون
سه‌ریه‌ نورونی به‌سته‌ر *adj* 1 وابسته به انترنیورون

internist /ɪn'tɜ:nɪst, US -tər'nɪ-/ *noun*

نینتیرنیت، پشوری نه‌خوشی‌یه‌کانی نیوه‌وه
(دوکتور) که زانیاری‌یه‌کی گشتی له‌باره‌ی
نه‌خوشی و نه‌ندامانی نیوه‌وه‌ی له‌شه‌وه هه‌یه و
چاره‌سه‌ری خوی بی نه‌شته‌رگه‌ری ده‌کا) *adj* 1
انترنیت

internment /ɪn'tɜ:nmənt/ *noun*

1 گرتن، ده‌سه‌سه‌ر کردن، گل‌دانه‌وه (ب.ت. له
ماوه‌ی شه‌ردا) 2 گرتووخانه، زندان: *adj* 1
camp *adj* 1 بازداشت، توقیف 2 حبس

internode /'ɪntənəʊd/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) به‌شی نتوان گرێکان، نیوگری *adj* 1

انترنود
internuclear adjective
 ○ نیوان نیوکی، نیوانوکی، نیوان ناوکه کان
 میان هسته ای

internuclear /,mtə'nʌnʃ(ə)/ *adjective*
 (کارته ندام ناسی) به ستر ○ رابط

internship /'mtɜ:nʃɪp, US -tɜ:n-/ *noun*
 ○ نینتر نشپ ○ انتر نشپ

interoceanic adjective
 نیوان ئوقیانوسسی، دوو ئوقیانوسس
 پیک ده به ستنه وه ○ میان اقیانوسی

interoceptive /,mtə'ɔ:septɪv/ *adjective*
 سده به نیوه بزوتیه ر یان بزوتیه ر نیوه وه ○
 وابسته به محرک درونی

Interoceptor noun
 نیوه بزوتیه ر، بزوتیه ر نیوه وه، بزوتیه ر نیوه کی
 ○ محرک درونی

interosculation /,mtə'ɔ:skjə'leɪʃn/ *noun*
 پیکه وه به ستر اوی، لیک هه لیکر اوی،
 پیکه وه گری در اوی ○ بهم پیوستگی

interosseous /,mtə'ɔ:sɪəs/ *adjective*
 (تویکاری) هه لیکه وتوو له نیوان تیکه کان دا،
 نیوان تیککی ○ واقع در میان استخوان ها

interpellant /,mtə'pelənt/ *adjective*
 لئ پرس (هوه) پرسیار لیکر ○ استیضاح کننده

interpellation /m,tɜ:'peleɪʃn/ *noun*
 لئ پرسینه وه، پرسیار لیکر کردن (ب.ت. ف.ه.ت.ه) ○
 ژاپون ○ استیضاح

interpellator noun
 لئ پرس (هوه) پرسیار لیکر ○ استیضاح کننده

interpenetration /,mtə'penɪ'treɪʃn, US -
 tɜ:p-/ *noun*

تیک هه لیکشان، تیک هه لیکشان، بوونه یه ک،
 تیکه ل بوون، چوونه نیوه ک، پیکه چون: *the*
increasing interpenetration of the public
and private sectors ○ ادغام، نفوذ متقابل،
 درهم تنیدگی

interpenetrating adjective
 پیکه چوو، به یه ک چوو، ناویه ک چوو،
 تیک هه لیکشراو ○ متداخل

interpersonal /,mtə'pɜ:snl, US -
 tɜ:pɜ:rs-/ *adjective*

نیوان تاکه کان، نیوان تاکي، له نیوان دوو
 کس دا، نیوان کسسی: *interpersonal skills* ○
 میان فردی

interphase noun
 (زنده ناسی) نیوان پروو، نینتر فز: قوناخیک
 له سووری خانه یی که لهو قوناخه دا خانه دابهش
 نابی. قوناخی متناوبی خانه و قوناخی دوی
 کوتارووی telophase دابهش بوونی که تا
 قوناخی پیش روو prophase دابهش بوونی دواتر

به رده وام دهیی، به درزیایی نهم قوناخه
 هاوتاسازی DNA یش ده گری (یان نه نجام
 ده درئ) ○ انتر فاز

interphase nucleus noun
 ناوکی نیوان پروو، ناوکی نینتر فاز: قوناخیکی
 نیوان دوو میتوز له سووری خانه یی دا که لهودا
 کروموزومه کان له دخی پیکه پیچی به دینه

دهری و له نیو ناوکیکی پرده داردا ده به ستره وه
 و هاوتاسازی یان دهس پیکه کا ○ هستی انتر فاز

interplanetary /,mtə'plænɪtri, US
 ,mtɜ:'plænətəri/ *adjective*

نیوان هه ساره یی، نیوان هه ساره کان: -
 lanetary travel ○ میان سیاره ای

Interplay /'mtəpleɪ, US -tɜ:p-/ *noun*
 کار لیک (کردن)، پرچه کردار، کاریگری
 دوو لایه ○ تاثیر متقابل

Interpol /'mtəpɒl, US 'mtɜ:pəul/ *noun*
 (له ف.ه.ت.ه) پولیس نیوده وله متی (نهرت): له
 pol(ice) *Inter(national)* پیکه ناتوه ○
 پلیس بین المللی

interpolar adjective
 نیوان جه مسهری، نیوان دوو جه مسهر ○
 میان قطبی

interpolation /m,tɜ:'pə'leɪʃn, US -
 ,tɜ:rp-/ *noun*

1 دهسکاری، دهس تیوه ردان، شیانندن، تیکدان 2
 شتی زیاد کراو، سهرخسته، شتی تیخراو (به
 دهقه وه) ○ 1 تحریف 2 چیز افزوده

Interposal /,mtə'pəʊzəl, US ,mtɜ:'pəʊzəl/ *noun*

1 ناویزی، نیوگری، نافه ری، نیونجی گهری 2
 دهس تیوه ردان، دهس تیختن ○ 1 میانجی گری
 2 دخالت

interposition /,mt(r)ə'pə'zɪʃn/ *noun*

1 نیویزی، نیوگری، نافه ری، نیونجی گهری 2
 دهس تیوه ردان، دهس تیختن ○ 1 میانجی گری
 2 دخالت

interpretability /m'tɜ:'prɪtəbl, US -
 'tɜ:rp-/ *noun*

له وه گریان ها تووی ○ ترجمه پذیری

interpretable /m'tɜ:'prɪtəbl, US -'tɜ:rp-/ *adjective*

له وه گریان ها توو، وه رده گیر دیتیه وه:
 interpretable data ○ ترجمه پذیر

Interpretation /m,tɜ:'prɪ'teɪʃn, US -
 ,tɜ:rp-/ *noun*

1 روون کردنه وه، روشن کردنه وه، لیکدانه وه،
 واتالیکدانه وه، راقه، شی کردنه وه، شرفه کردن:
Her evidence suggests a different
It is not an interpretation of the events
possible for everyone to put their own

adjective
 intersection سهره به وابسته به intersection

interseptal /,ɪntə'septl/ *adjective*

نیوان(ان) په‌نجکی، نیوان په‌رده‌ی په‌نجک
میان‌دیاراګمی

intersex /'ɪntəseks/, US -tərs-/ *noun*

نیتیرسکس، نیرم، نیرمووک، نیرمای
میان‌جنسی

intersexual /,ɪntə'sekstʃu:əl/ *adjective*

نیتیرسکسوال، نیرمووک، دووړه‌ګه‌زی
میان‌جنسی

intersexuality *noun*

نیتیرسکسوالیت، نیرمووکیت، دووړه‌ګه‌زتی
میان‌جنسیت

interspace /'ɪntəspeɪs/, US ɪntə'speɪs/ *noun*

ماوه، بوشای، مودا، فاصله

interspatial /,ɪntə'speɪʃl/ *adjective*

مهودای، موده‌ی، بوشای‌پانه، فاصله‌ای

interspecific /,ɪntə'speɪʃfɪk/ *adjective*

(زینده‌ناسی) نیوان(ان) جوړی، هملکه‌وتو ویا
پیکه‌اتو له نیوان جوړه‌ګان‌دا: *interspecific*

hybrid میان‌نوعی

interspersion /,ɪntə'spɜ:ʃn/ *noun*

بلاوه‌بون، پرژان، پراګندګی
interspinal /,ɪntə'spaɪnəl/ *adjective*, also

interspinous /,ɪntə'spaɪnəs/

هملکه‌وتو له نیوان موره‌ګانې پشت واقع در
میان مهره‌های پشت

interstadial /,ɪntə'steɪdiəl/ *adjective*, *noun*

adj (زه‌وی‌ناسی) سهره قوناخی پچوک‌تری
ناووه‌وای ګه‌ممن سارد به‌دریژای قوناخی

سه‌ول‌پندان *n* نو قوناخه، انتراسدایال

interstate /'ɪntəstert/, US -tərs-/ *adjective*

نیوان‌ه‌دری، نیوه‌ری، نیوان‌ته‌یاله‌تی،
نیوان‌سته‌یتی، بین‌ایالتی

interstellar /,ɪntə'stelə(r)/, US -tə'st-/ *adjective*

نیوان(ان)‌ته‌ستیره‌ی، هملکه‌وتو ویا رووداو له
نیوان ته‌ستیره‌ګان‌دا، ب.ت. هس کاکیشانی

ریګای شیري Milky Way، میان‌ستاره‌ای

interstice /ɪn'tə:stɪs/, US -tərs-/ *noun*

قه‌لش، درز، قلیش، کون، که‌لین، مودا،
شکاف، ترک، فاصله

interstitial /,ɪntə'stiʃl/, US -tə'st-/ *adjective*

1 قه‌لش‌وای، درزای 2 هملکه‌وتو له نیوان
قه‌لشی شانه‌ی زیندودا: *interstitial cells*

1 فاصله‌دار 2 انترستیال

intersubjective *adjective*

نیوان‌زه‌ینی، نیوان‌سابجه‌کتیف، نیوان‌سوپر‌یکتیف
بیناذهنی

intersubjectively *adverb*

له‌باری نیوان‌زه‌ینی(مده) از لحاظ بیناذهنی

intersubjectivity *noun*

نیوان‌زه‌ینیته، نیوان‌سابجه‌کتیفی،
نیوان‌سوپر‌یکتیفی، بیناذهنیت

intertestamental *adjective*

نیوان دووړه‌یمان، نیودووړه‌یمان، بین‌المه‌دین

intertextual /,ɪntə'tekstʃu:əl/, US ɪntə-/ *adjective*

نیوان‌ده‌قی، بینامنی، میان‌منی

intertextuality /,ɪntə'tekstʃu:ələti/, US ɪntə-/ *noun*

نیوان‌ده‌قتی، پتوهندی نیوان ده‌قه‌ګان ب.ت.
ده‌قه ویزه‌یی‌په‌ګان literary texts، بینامنیت،
میان‌منتیت

intertextually *adverb*

له‌باری نیوان‌ده‌قی(مده) از لحاظ بینامنی یا
میان‌منی

intertexture /,ɪntə'tekstʃə(r)/ *noun*

تیک‌نالان، لیک‌نالاوی، لیک‌هملکیشران،
تیکه‌ل‌بوون، تیک‌چرژان، درهم‌بافتګی

interthreaded *adjective*

تیک‌نالاو، لیک‌نالاو، لیک‌هملکیشراو،
تیک‌چرژاو، به‌هم‌بافته

intertidal /,ɪntə'taɪdl/ *adjective*

نیوان‌کیشاری، نیتیرتایدال
(intertidally *adv*)

میان‌کشدی

intertribal /,ɪntə'traɪbl/ *adjective*

نیوان(ان)‌خیلی، نیوان‌ه‌وزی، نیوان‌ه‌وزه‌ګان
میان‌قبیله‌ای

interurban /,ɪntə'rʌ:bən/ *adjective*

نیوان‌شاره‌ګان، نیوان‌شاری، هملکه‌وتو له نیوان
شاره‌ګان‌دا، بین‌شهری

interval /'ɪntəvl/, US 'ɪntəvəl/ *noun*

1 موده، بشو، وچان، مودا، هملو‌سته، میانه،
پیل، نیتیرمیون، نیتیرفال: *She's delirious*

but has lucid intervals 2 مودا، دووړی 3

(موسقا) جباو‌زی چین pitch (به‌رزی و نرزی)

ده‌نگ: *an interval of one octave* 1

فاصله، وقفه، مدت، انتراکت 2 فاصله 3 فاصله،
اختلاف دانګ

intervener *noun*

خو‌تیوه‌رده‌ر، ده‌س‌تیخهر، خو‌تیکه‌ل‌ګر
مداخله‌کنده

intervening /,ɪntə'vi:niŋ/, US -tə'r-v-/ *adjective*

له‌ماوه‌ی، له‌میانه‌ی، له‌نیوان: *Little had*
changed in the -ervening years در طول

intervening /,ɪntə'veɪniŋt/ *adjective*

خو‌تیوه‌رده‌ر، ده‌س‌تیخهر، خو‌تیکه‌ل‌ګر،
له‌نیوان‌داها‌تو، مداخله‌کنده

intervention /,ɪntə'veɪnʃn/, US -tə'r-v-/ *noun*

دهس تیوهردان، خوتیکهل کردن، خوتیکهل کوتان،
دهس تیختسن، مایی تیکردن: *armed/military*
intervention دخال، دخالت، مداخله

interventional adjective

سهریه *intervention* وابسته به *interventionism* /,ɪntə'venʃənɪzəm, US -
tər've-/ *noun*

رامیاری یان سیاسهتی دهس تیوهردان،
دهس تیوهردری مداخلهجویی

interventionist /-ʃənɪst/ noun, adjective

n دهس تیوهردهر *adj* دهس تیوهردوانه
مداخلهجو *adj* مداخلهجویانه

interventionist policies noun, pl.

رامیاری یان سیاسهته دهس تیوهردوانهکان،
سیاسهتهکانی دهس تیوهردان سیاستهای
مداخلهجویانه

intervertebral /,ɪntə'vɜ:tɪbr(ə)l/ adjective

نیوانبرسرهیی، هلهکوتو له نیوان مورهکاندا
میانفقراتی

interview /'ɪntəvjuː, US -tərv-/ noun

چاوینکوتن، دیمانه، وتووین، ههقیهقیقین،
دیدنهیی، دیدار: *to be called for (an)*
interview مصاحبه، گفتگو

interviewee /,ɪntəvju:'iː, US -tərv-/ noun

دیمانهلهگهل کسراو، چاوینکوتو،
چاوینکوتنلهگهل کراو مصاحبهشونده

interviewer /'ɪntəvjuə(r), US -tərv-/ noun

دیمانهسازدر، دیمانهریکخهر، دیدارکار،
چاوینکوتنکار مصاحبهکننده

interwar /,ɪntə'wɔ:(r), US -tərw-/ adjective

نیوان دوو شهر (شهری یهکم و دووهمی
جیهانی) بین دو جنگ

interwove /-wəʊv, US -'wəʊv/ = past of interweave

interwoven /,ɪntə'wəʊvən, US -'wəʊvən/ adjective

تیکئالو، لیکئالو، لیکئالوسکا، تیکچراو،
بهستراو، پیکهوهبهستراو، پیکهوهگرئدراو،
پیکگرئسو، پیکبهست، پیکهوهبهست،
لیکهلنهپچراو، لیکهوهبهو، یهکدیگیر،
لیکگیر بهمبافته، درهم آمیخته، درهم تنیده

interwoven /,ɪntə'wəʊvən, US -'wəʊvən/ = past participle of interweave

intestacy /ɪn'testəsi/ noun

رانهسیاردوویی، وهسیهتهکر دوویی،
بیوهسیهتی، بیوهسیهته مردن: *the law of*
intestacy بیوصیتی

intestate /ɪn'testet/ adjective, noun

adj رانهسیاردوو، بیوهسیهته، وهسیهتهکر دوو

n کهسینکی وهسیهتهکر دوو *adj* بدون
وصیت *n* آدم وصیت نکرده

intestinal /ɪn'testɪnl, US ,ɪnte'staɪnl/ adjective

ریخولیهیی، سهریه ریخوله، ناووزگی
(*intestinally adv*) رودهیی

intestinal fortitude = courage, stamina

intestine¹ adjective

نیوخویی، *intestinal war*: داخلی
intestine /ɪn'testɪn/ noun, also intestines

(له لاتینهوه) ریخوله، رووفی روده
intifada /,ɪntɪ'fɑ:də/ noun

رایهرین، سهرهلدان (رایهرینی فلهستینییهکان
بهدزی داگیرکاری نیسرائیل له کهناری روزاوی
کهرتی غهزه، له 1987 دهستی پیکرد، بنههت: له
intifāda (هوه) انتفاضه

intima /'ɪntɪmə/ noun, pl. intimae /-miː/

(تویکاری و گیانهوهناسی) نیوههترین پهرده یا
پهردهی ههرهتیوهی رهگ، خوتیسهر و هتد
(*intimal adj*: سهریه *intima*: بنههت:
کورتدی *tunica intima* لاتین "innermost
sheath") انتیما

intimacy /'ɪntɪməsi/ noun, pl. intimacies

1 گهرموگوری، دوستایهتی، سهرسهخت،
نزیکی، تیکهل، پیهندی نزیکی 2 هاوجینی،
نزیکی، پیهندی سیکسی (زورتر)
بیژنومیردایهتی) 1 صمیمیت، نزدیکی 2
رابطهی نامشروع جنسی

intimate /'ɪntɪmət/ adjective, noun

adj 1 گهرموگور، یهکمال، گیانی گیانی، نزیکی،
تیکهلاو، تیکهل، خوشهویست 2 تاییهتی، خویی،
پیرسونال، دوستانه 3 پسروردهکاری، قبول،
دووردوریز، چروپس، ورد، تهواو 4 ههبوونی
پیهندی سیکسی، ههبوونی سهروساخت *n*
دوستی گیانی گیانی (*intimately adv*: 1
گهرموگورانه 2 تاییهتانه، به شنیوهیهکی تاییهتی
3 بهتهواوهتی: *intimateness n* (*adj*: 1
صمیمی 2 خصوصی، شخصی، دوستانه 3 دقیق،
کامل، مفصل، عمیق 4 دارای رابطهی جنسی *n*
دوست صمیمی

intimation /,ɪntɪ'meɪʃn/ noun

نامهازه، میزه، تیگهپاندن، بهگوئدادان،
حالی کردن، ناگایی، ناگادارکردهوه، دانهزانین،
پیتوتن، راگهپاندن اشاره، ایما، تلویح،
فهماندن، خبر، اعلام

intimidated /ɪn'tɪmɪdeɪtɪd/ adjective

ترساو، توقو، ترس لیشتو، ههراسان، نکهمران
(وحتزده

intimidating /ɪn'tɪmɪdeɪtɪŋ/ adjective

ترسناک، توقینهر، نکهمرانکر: *an*
This kind of intimidating manner

questioning can be very intimidating to
intimidatingly /ɪn'tɪmɪdeɪtɪŋli/ children

(adv) وحشتناک

intimidation /ɪn'tɪmɪdeɪʃn/ noun

ترساندن، توقاندن، همرهشه (لی کردن)، گف،
چاو ترسین کردن (intimidator n): همرهشه لیکر،
ترسینتر، توقینتر (ارعاب، تهدید)

intimidatory /ɪn'tɪmɪdeɪtəri/ adjective

همرهشه بی یانه، همرهشه لیکرانه، ترسینترانه
تهدیدآمیز

intinction /ɪn'tɪŋ(k)ʃ(ə)n/ noun

رنگ‌ریزی، رنگ‌ری

intine noun

نینتین: بهرگی نیوه‌وی سیوری، وه‌ک‌هی
دهنگی هه‌لاله (درون‌پوش)

into /'ɪntə, US 'mɪtu:/ preposition

له‌نیو، ناو، بۆ ناو، بۆ نیو، تی، پیوه، بۆ، به:
Speak clearly into the house into the microphone
She was sliding into procedures
depression (توی، به‌در)

intolerable /ɪn'tolərəbl, US 'tɑ:l-/ adjective

ده‌رنه‌بردوو، خونه‌گر توو، به‌رگه‌نه‌گر توو،
تاقه‌ت‌نه‌هینتر، له‌خوگر ت‌نه‌هاتوو،
(ل‌س) هه‌ل‌س‌ه‌گ‌دوو، (له‌گ‌لسی) هه‌ل‌س‌ه‌گ‌ری،
ده‌رنه‌باری، له‌تاقه‌ت‌به‌ده‌ر، سه‌خت، قورس،
intolerableness (زۆر) ناخۆش، US 'tɑ:l-/ n
ده‌رنه‌بردوو، خونه‌گر تووی، به‌رگه‌نه‌گر تووی،
سه‌ختی، دزواری، تاقه‌ت‌نه‌هینتر،
له‌خوگر ت‌نه‌هاتوو، قورسی، -/ intolerably
adv (ده‌رنه‌بردووانه) تحمل‌ناپذیر

intolerance /-əns/ noun

1 ناسنگ‌فراوانی، ناپشوو‌دریزی، ده‌رنه‌بردن،
هه‌ل‌س‌ه‌گ‌کردن، به‌رگه‌نه‌گ‌رتن، تاقه‌ت‌نه‌هینتر،
an intolerance to religious intolerance
2 dairy products ژیربانه‌چوون، قایل‌نه‌بوون
3 بیرتسکی، ده‌مارگرژی 1 نابردباری،
ناشکیایی، عدم تحمل 2 عدم قبول 3 کوته‌فکری

intolerant /ɪn'tolərənt, US 'tɑ:l-/ adjective

1 ناسنگ‌فراوان، ناپشوو‌دریز، پشووکورت،
پشووتنگ، ده‌رنه‌بردوو، هه‌ل‌س‌ه‌گ‌کردوو،
ژیربانه‌چوو، قه‌بول‌نه‌کردوو، مل‌دانه‌ن‌اندوو،
قایل‌نه‌بوو 2 بیرتسک، بیرتنگ، به‌رجاو‌ت‌نگ،
ده‌مارگرژی (intolerantness /-ləərəntnəs, US 'tɑ:l-/ n
کوته‌فکر، متمصب)

intolerantly /ɪn'tolərəntli, US 'tɑ:l-/ adverb

بیرتسکانه، کوته‌فکرانه

intonation /,ɪntə'neɪʃn/ noun

(ده‌نگ‌ناسی) ناواز، زۆر و کم‌بوون یان به‌رز و
نزمی تریه‌ی ده‌نگ له‌کاتی قسه‌کردن دا:
intonation patterns آهنگ، اتوناسیون

intorsion /ɪn'tɔ:ʃn/ noun, also intortion

نالان، پاداران، باهه‌لدان، قه‌ف‌خواردن، پیچ‌دران
پیچیدگی

in toto /,ɪn 'təʊtəʊ, US 'təʊtəʊ/ adverb

به‌تواوه‌تی، یه‌کری، پیکه‌وه، سه‌رجه‌م، هه‌موو
به‌شه‌کیان ده‌گریته‌وه، The completely:
proposal was accepted in toto کاملاً، یکجا
intoxicant /ɪn'tɒksɪkənt, US -'tɑ:k-/ adjective

مه‌ست‌کەر، مه‌ستی‌هینتر (ب.ت. خواردنه‌وه‌ی
ئه‌ل‌کۆلی) مستی‌اور

intoxicated /ɪn'tɒksɪkətɪd, US -'tɑ:k-/ adjective

مه‌ست، لاکوته، که‌یل، شاگه‌شکه، هه‌ژیو،
وروژاو، سه‌رخۆش، intoxicating with
success مست، به‌وجد‌آمده

intoxicating /ɪn'tɒksɪkeɪtɪŋ, US -'tɑ:k-/ adjective

1 مه‌ست‌کەر، مه‌ستینتر 2 سه‌رخۆش‌کەر،
هه‌ژینتر، خوش، خوشی‌هینتر، وروژینتر 1
مستی‌اور 2 به‌وجد‌آورنده

intoxication /ɪn'tɒksɪ'keɪʃn, US -'tɑ:k-/ noun

1 زارای‌بوون 2 مه‌ستی، که‌یلی، سه‌رمه‌ستی،
سه‌رخۆشی، شاگه‌شکه‌یی، له‌خۆبوونه‌وه 1
سمومیت 2 مستی، وجد

intra- /'ɪntrə/ prefix

پیشگر: نیوه‌وه، زووره‌وه، له‌نیو، نیو، ناو:
intra-departmental intravenous (بهره‌ت):
له‌intra ل‌تینه‌وه "inside" پیشوند: درون،
داخل، توی

intracellular adjective

(زینده‌ناسی) له‌نیو خانه یا خانه‌کان دا رووده‌دا
(یا هه‌ل‌کوتوو، زوورخانه‌یی): intercellular
adv) parasites (intracellularly
انتراسیلولار

intracranial /,mtrə'kreɪniəl/ adjective

له‌نیوه‌وه‌ی که‌راکه‌یان کاسه‌ی سه‌ردا،
زوور که‌راکه‌یی (درون جمجمه)

intractability /ɪn'træktə'bɪləti/ noun, also intractableness

1 سه‌ربزویی، که‌له‌ره‌قی، سه‌رسه‌ختی، لایی،
هه‌ته‌ری 2 هه‌له‌تی، دزواری، سه‌ختی 1
سرکشی، خیره‌ری 2 سختی

intractable /ɪn'træktəbl/ adjective

1 سه‌ربزوی، که‌له‌ره‌ق، لاسار، لا، سه‌رسه‌خت،

intricately /'mtrɪkətlɪ/ *adverb*
1 به شیوه یه کی نالوژ، پیچیده 2 به رنج، مشکل

و هتایانه، شاره زایانه، به وردی، ورد، ناسکانه:
-ricately carved 1 به طور پیچیده 2 ماهرانه
intrigant /'mtrɪg(ə)nt/ *noun*, also
intrigant

پیلان گتر، پیلان باز ۱ توطئه گر
intrigue /'mtri:g/, US *m'tri:g/ noun*

1 پیلان، داوانانه، فیل و ته له که، سازوباز،
کهین و بهین، نه خسته 2 پیوه بندی له بنه وه یان
نهینی 1 توطئه، دسبه 2 رابطه ی نهانی

intriguer *noun*, also *intrigant*
پیلان گتر، داونه روه، به سازوباز ۱ توطئه گر

intriguing /'m'tri:ɡɪŋ/ *adjective*
خوش، سهرنج راکنیش، تله ساوی، سهر
intriguingly /'m'tri:ɡmli/ *adv* به
شیوه یه کی خوش، سهرنج راکنیشانه ۱ جذاب،
حیرت انگیز

intrinsic /m'trɪnsɪk, US -zɪk/ *adjective*

خوماکی، زاتی، خوی، خورسکی، نیوه کی،
راسته قینه، گوه هری، سروشتی، essential:
These ۱ the intrinsic value of education
tasks were repetitive, lengthy and
the ۱ lacking any intrinsic interest
intrinsically ۱- intrinsic worth of a gem
adv: kɪl/ به شیوه یه کی خوماکی یان زاتی،
خوی له خوی دا ۱ ذاتی، داخلی، حقیقی، طبیعی
intrinsic factor *noun*

هوکاری نیوه کی: جورئ glycoprotein
مبعده یی که کاره کی مؤین و گرتی
absorption فیتامین B₁₂ به ۱ عامل درونی

intro /'ɪntroʊ, US 'ɪntroʊl, pl. intros,
abbreviation introduction

(موسیکا) پشه کی ۱ مقدمه

intro- *prefix*

پیشگر: 1 له نیو، ناو، بۆ ناو، تی، پیوه، بۆ به 2
به رهو نیوه وه، روو له ژوروه (به رهت: له
intro لاتینه وه) ۱ پیشوند: 1 تو، به، در 2 به
سوی داخل

introduction /,ɪntro'dʌkʃn/ *noun*

1 ناساندن: Introductions were made and
2 the conversation started to flow
خسته پرو، پیشان دان، نانه به رچاو، دارشتن،
هیتانه نار، هیتانه گوچی، دامه زرانندن: the
introduction of new manufacturing
the -ion of compulsory ۱ methods
3 military service پلاوکر دنه وه، کر دنه باو،
پرهویندان 4 به کهمین ته زمون: This album
was my first introduction to modern jazz
5 پشه کی، ده سینک، به رای: 'An -roduction

It's a useful ۱ to Astronomy'
introduction to an extremely complex
6 a brief introduction ۱ subject

چوونه نیوه وه، چوونه ژوروه وه، خسته نیو،
تیخستن، تی ترنجاندن، تینان 7 (موسیکا)
پشه کی: 1 an eight-bar introduction
معرفی 2 ارائه، طرح 3 ترویج 4 نخستین تجربه 5
مقدمه 6 دخول، داخل سازی 7 مقدمه

introductory /,ɪntro'dʌktɔəri/ *adjective*

ناماده یی، سهره تایی، وه کوو پشه کی: an
۱ introductory course in calculus
۱ introductory paragraphs/remarks
۱ introductory chapters ۱ مقدماتی

introflexion *noun*

بۆ نیوه چه مانه وه، نیوه چه مانه وه، بۆ نیوه
نووشانه وه ۱ درون خمیدگی

introgression /,ɪntro(ʊ)'ɡreɪʃ(ə)n/ *noun*

(زینده ناسی) تیخستن، خسته نیو، تیچوون،
تیخراوی، تیپراوی، تیچوویی ۱ ادخال،
داخل شدگی

introit /'mtrɔɪt, US 'm'trɔɪt/ *noun*

چوونه ژوروه وه، چوونه نیوه وه ۱ دخول، ورود
intromission /,ɪntro'mɪʃn/ *noun*

تیخستن، تیپیرین، تینان، پیاکردن، ب.ت.
تیخستن یان نهو ماوه و سهره بنده که ده زگای
پیاو له شهرمی ژن دایه ۱ ادخال، توگذاری

introrse /'m'trɔ:s/ *adjective*

(رووه کناسی و گیانه وه ناسی) رووله نیوه وه
کردوو، وه رسووراو به رهو نیوه یان ته وه،
ته وه رسووپ (دژی extrorse) متوجه درون

introspection /,ɪntro'spekʃn/ *noun*

به خوداچوونه وه: These situations are best
resolved with the minimum of -n or self-
analysis (-rospectional adj) درون نگری

introspective /,ɪntro'spektɪv/ *adjective*

به خوداچوو (وه)، به خوداچووانه: There were
a lot of family problems and Jim became
an ۱ increasingly introspective
introspective piece of writing
introspectively /,ɪntro'spektɪvli/ *adv*
به خوداچووانه: n (introspectiveness)
درون نگر، درون نگرانه

introversion /,ɪntro'vɜ:ʃn, US -'vɜ:ʃn/ *noun*

همزه به خو کردن، ئینتروفریشن، خو گهری،
دهروون گهری: Some people claim that an
individual's degree of extroversion or
introversion is inherited
introvert /'mtrɔvɜ:t, US -'vɜ:rt/ *noun*

خو گهر، دهروون گهر، همزه به خو گهر،
دووره به ریز، همزه به خو کردوو: He was

a reserved man who ◊ described as an -t spoke little
درون گرا

introverted /'intrəvɜːtɪd, US -vɜːrt-/
adjective

خوگه رانه، دهر وون گه رانه، حمزه بخوگه دووانه:
She was as naturally extroverted as Paul
His teachers ◊ was painfully introverted
◊ perceived him as shy and introverted
درون گرایانه

intruder /'m'truːdə(r)/ noun

1 خوپیاکردو (بهمین دهستور)، مزاحیم،
ناوه کی، خوداکو نهره، خوئی هه لقورتین، دزدوک
2 دز، چته ◊ مزاحیم، فضول 2 دزد

intrusion /'m'truːʒn/ noun

1 خوپیاکردن، خوداکو تاندن، مزاحیمی،
خوئی هه لقورتاندن 2 دهس دریزی، زیده کافنی 3
چوونه نیوی به زوری یان زوره ملی forcible
entry (خوپیاکردن) بهره توواوه کان یان ماگما
بو نیو یان نیوان چین به ندی به کانی formation
(تهخته) بهره کان؛ هه روه ها توواوه کی تیوه چوو
◊ 1 مزاحمت، فضولی 2 تجاوز 3 اتروسیون

intrusive /'m'truːsɪv/ adjective

1 (به زور) خوپیاکردو، مزاحیم، خوداکو نهره،
خوئی هه لقورتین 2 (دهنگ ناسی) سهرخسته،
زیادگراو؛ له نیوان وشه یان بره گه کان دا
ده خریته سهر تا گو یان ئاسان تر کاتهوه، ب.ن. r
له saw a film یا له law and order (= نهم
"به شتی له ئینگلیسی ستاندارد یا پیوره نییه) 3
دهس دریز کره 3 (زهوی ناسی) تیوه چوو یان
دزه کردو به شتو ی توواوه له نیو کون و بوشی
تهخته بهره کان دا (هی) ئاگر بزین؛ intrusively
adv /'m'truːsɪvli/ خوئی هه لقورتینانه؛
intrusiveness /'m'truːsɪvnəs/ n
خوئی هه لقورتاندن، خوپیاکردن، خوداکو تاندن
◊ 1 مزاحیم، فضول 2 (آواشناسی) افزوده، اضافی
3 متجاوز 4 اتروسیو، نفوذی

intuition /'ɪntjuːʃn, US -tu-/ noun

1 دیناو، شهود 2 تیگه یشتی راسته وخو، یزانی
کتویر، زیره کی، زیری 3 پین واپوون، گومان،
مهزنده ◊ 1 شهود 2 شم، فراست 3 حدس

intuitional /'ɪntjuːʃnəl, US -tu-/
adjective

دیناوی، شهودی، سهر به تیگه یشتی راسته وخو
◊ شهودی

intuitionalism noun

شهودگه ری (دیناوه گه ری؟، دیناواوه ری؟)
◊ شهوگرایی

intuitionalist noun

شهودگه ری (دیناوه گه ری، دیناواوه ری) ◊ شهودگرا

intuitionism noun

شهودگه ری (دیناوه گه ری، دیناواوه ری) ◊

intuitionist noun, adjective

n شهودگه ری، (دیناوه گه ری، دیناواوه ری) adj
شهودگه ری یانه ◊ شهودگرا adj شهودگرایانه

intuitive /'m'tjuːtɪv, US -'tuː-/ adjective

1 مهزنده یی، له رووی گومانه وه، پیناواوه 2
راسته وخو تیگه یشتو، دیناوی، زیرانه: had an
intuitive awareness of his sister's feelings
3 نابه لگه هتانه وه یی، ههستی (tively -
/m'tjuːtɪvli, US -'tuː-/ adv

رووی گومانه وه، به شتو به کی مهزنده یی 2 به
شتو به کی دیناو، دیناوانه، شهودی یانه،
راسته وخو تیگه یشتو یانه: n intuitiveness
◊ 1 حدسی 2 شهودی 3 غیر استدلالی

intumescence /'ɪntjuːmesəns/ noun

ماسین، باکردن، په نیان، تهستوربوون ◊ ورم،
آماس

intumescent /'ɪntjuːmesənt/ adjective

ماسیو، تهستوربوو، باکردو، په نیه مایو
(n inturgescence: ماسین، باکردن، ماس،
په نیان، تهستوربوون) ◊ ورم کرده، آماس کرده

intussusception /'ɪntəsə'seɪp(ə)n/ noun

1 (بز شکی) پیچ کهوتن، خریزین یان
هه لگه رانه وه invagination به شتی ریخوله
بو نیو به شتی تر 2 تووانه وهی assimilation
ماکیکی نوئ و بلابوونه وهی dispersal به (نیو)
ماک و مهتریالکی هه بوودا preexistent matter
(intussusceptive adj) ◊ درخودگیری

Inuit /'ɪnjuːt, US 'ɪnuɪt/ adjective, noun,
also Inuit

adj نیسکیمی 1 n نیسکیمو، زمان یان زمانه
نیسکیمی به کان 2 خه لکی ره نه نی باکووری
که نه دا و چنه به شتی له گرین لاند Greenland
و ئالاسکا Alaska ◊ adj اسکیمی 1 n
اسکیمو، زبان یا زبان های اسکیمی 2 اسکیمی

Inuk /'mʊk/ noun, pl. Inuit

تهندامیکی گه لی Inuit (بهره ت: نیسکیمی،
واتا "کهس") ◊ عضو مردم اسکیمو

Inuktitut /'ɪnʊktɪtʊt/ noun, also Inuktituk
/-'tʊk/

زمانی گه لی ئینوئیت یان نیسکیمو (یی) ◊ زبان
مردم اسکیمو

inulase noun

(زنده کیمیا) هه ویته یی که ئینسولین ده گوژی بو
levulose ◊ اینولاز

inulin /'ɪnjuːlɪn/ noun

(زنده کیمیا) ئینولین: ماکئی که له فروکتوز
ده گیرئ، له ره گی چنندین جور گیا و رووه کدا
هه یه، بولی ساکاریدیکی نشاسته ئاسا
(C₆H₁₀O₅)_n ◊ اینولین

inunction /'ɪnʌŋkʃn/ noun

(یزشکی) چهور کردن ○ روغن مالی
inundation /ɪˌnʌnˈdeɪʃn/ *noun*

1 لافاوگرتن، کموته زیر ناو، بوون به زیر ناووه،
 نساوداگرتن 2 (خسوازه) لافاو، شالو ○ 1
 سيل گرفتگی، طغیان آب 2 (مجازی) سيل

Inupiaq /ɪˈnuːpiɑk/ *noun, adjective, also*
Inupiat /-piɑt/, **Inupik** /-pɪk/

1 n نندامی گهلینکی نیسکیمویی، دانیشتویی
 باکووری نه لاسکا 2 زمانی *adj* Inuit سه ربه
 نمو گله یان زمانه کیهان (بنه رت): نیسکیمویی،
 له *inuk* "کس" + *piaq* راست، ره سمن
 "genuine" ○ اینوپیک

inurbane /ɪˌnɜːˈbeɪn/ *adjective*
inurbanity /ɪˌnɜːˈbænɪti/ *noun*
 بی ربه وشت، بی شه دهب ○ بی ادب

inured *adjective*
 ○ فیریو، خووگرتو، راهاتوو، عادت کردوو
 عادت کرده

inurement *noun*
 فیریوون، خووگرتن، راهاتن ○ اعتیاد

inustion *noun*
 داخ کردن، سووتاندن، بیاجزاندن ○ عمل سوزاندن
in utero /ɪˌnjuːtəroʊ/ *adverb, adjective*

(لاتین) له مثال دانی ژنا، بهرله دایک بوون ○ در
 رحم، قبل از تولد

in vacuo /ɪnˈvækjuoʊ/ *adverb*
 (لاتین) له بوشایی دا ○ در خلا

inutile /ɪnˈjuːtɪl/ *adjective*
 بی سود، بیفوهده، بی بهر، بی قازانج،
 unusable ○ بی فایده

inutility /ɪnˈjuːtɪlɪti/ *noun, pl. inutilities*
 بی سوودی، بیفوهدهیی، بی بهر هییی، بی قازانجی
 ○ بی فایدگی

invader /ɪnˈveɪdə(r)/ *noun*
 هیزشکمر، دس دریزکمر، داگیر کمر: *a foreign*
They prepared to repel the ○ invader
 مهاجم، متجاوز

invagination /ɪnˌvædʒəˈneɪʃn/ *noun*
 هه لگه رانه وه بۆ نیوه وه، بیج کهو تنی ریخوله ○
 توی خود برگشتی

invalid /ɪnˈvælid/ *adjective*
 باوه پینه کراو، بی باوه، بی بایهخ، بی نرخ، درو،
 نادروست، بی سره، به کار نه هاتوو، بی کاره،
 په سندنه کراو، هه لوه شاو، به تاله وه بوو، بی بچینه،
 پووچل: *declared the ○ an -d assumption*
 ○ *an invalid argument* ○ *will invalid*
The treaty was declared invalid because
(invalidly adv) it had not been ratified

○ بی اعتبار، نامعتبر، بی ارزش، باطل
invalid² /ɪnˈvəlɪd/ *adjective, noun*
 1 نه خوش، ناساز، دهرده دار، زه لیل

کفته کار، چپ کموته، ثاره فته: *his -lid wife*
She had been a delicate child and her
-d parents had treated her as an -d
 بی گیان، بی ره گ n سرو یان کسینکی نه خوش
 ○ *adj* 1 بیمار، علیل، زمین گیر 2 بی قوت n
 شخص بیمار

invalidation /ɪnˌvæliˈdeɪʃn/ *noun*
 هه لوه شانندن، پووچل کردن، به تال کردن وه،
 بی باوه راندن، پووچ کردن وه، پووچاندن،
 له بیره وخستن، بی بایهخ کردن ○ ابطال،
 از اعتبار اندازی

invalidism *noun*
 چیکه وته یی، نه خوشی دریز خایه ن، زه لیلی،
 په ککه و تویی ○ زمین گیری

invalidity /ɪnˌvæˈlɪdəti/ *noun*
 1 باوه پینه کراو، بی باوه ری، پووچله یی،
 هه لوه شواوه یی، بی بچینه یی، بی بایهخ یی،
 بی سره وی 2 له کار کهو و تویی، په ککه و تویی،
 نه خوشی، زه لیلی ○ 1 بی اعتباری، بطلان، عدم
 اعتبار 2 علیل

invaluable /ɪnˈvæljuəbl/ *adjective*
 به بایهخ، به نرخ، گرانایی، پر به ها، ب پوخته، نرخ
 بۆ دیاری نه کراو ○ ارزش مند، ذی قیمت

invariability /ɪnˌveəriəˈbɪləti, US -ˌver-/
noun, also invariance
 له گوپران نه هاتوویی، نه گوپری، همرته وه یی ○
 تغییر ناپذیری

invariable /ɪnˈveəriəbl, US -ˌver-/
adjective, noun
adj له گوپران نه هاتوو، نه گوپری، ناگوپری، همرته وه،
 چه سبب، چنگیر، هدمیشه یی: *Her routine*
an invariable principle ○ *was invariable*

n بری نه گوپری یان له گوپران نه هاتوو (*invariably*
adv /ɪnˈveəriəbl, US -ˌver-/ هدمیشه،
 نه گوپران) ○ *adj* تغییر ناپذیری، ثابت n مقدار نامتغیر
invariant /ɪnˈveəriənt, US -ˌver-/
adjective

له گوپران نه هاتوو، نه گوپری، همرته وه ○ تغییر ناپذیر
invasion /ɪnˈverʒn/ *noun*

1 هیزش، په لامار، دس دریزوی، داگیر کهری،
 تالان، راورووت 2 دهر کهو تن، ته نینه وه،
 داکهو تن 3 شکاندن، به زاندن، پیشیل کردن،
 سر پیچی، قانون به ریخی ○ 1 حمله، تجاوز،
 غارت 2 بروز 3 تعدی، نقض

invasive /ɪnˈveɪsɪv/ *adjective*
 1 دس دریز کهرانه، دس دریز کهر، هیزش کهر،
 په لامار دهر 2 په لامار دهر، ته نه وه وه، داگیر،
 داشکانه وه یی بۆ ته نینه وه هه یه، ب.ت.
 داده شکته وه یی په لامار دانی شانه ییکی ساغ
 3 *invasive cancer cells*: healthy tissue
 داشکانه وه یی بهر وه شکاندنی قانون هه یه

1 (invasiveness /in'veɪsɪvnəs/ n) تجاوزگرانه، تجاوزگر، مهاجم 2 و 3 اینواسیو، مهاجم
inective /m'vektrɪv/ noun, also invection
/m'vekʃn/

جنتیو، سخیف، ناوینتکه، تانه، تشهر، سووگایه‌تی، پسر جنتو کردن، نابرو و بردن، شرت و شوژده رهیئان (نحش، ناسزا، طعن، توهین)
inveiglement noun

تفره‌دان، له خشته‌بردن، هه‌لفریواندن، خله‌تاندن، فریودان، خاپاندن، له پری‌ده‌رکردن
(اغوا، فریفتگی)

inveigler noun

تفره‌ده‌ر، له‌خشته‌به‌ر، خله‌تینهر، فریوده‌ر
(اغواگر)

inventible /m'ventəbl/ adjective

له‌داهینان‌ها‌توو، دادینری، داده‌هینری، شیاوی
داهینان (اختراع‌پذیر)

invention /m'venʃn/ noun

1 داهینان، سازکردن، دروست‌کردن، داهینه‌ری
2 داستان یا چیرۆکی درو 3 درو 4 توانایی
داهینان یا داهینه‌ری (اختراع، ابداع،
خلاقیت 2 داستان جعلی 3 کذب 4 قدرت ابتکار)

inventional /m'venʃnəl/ adjective

داهینه‌رانه، سه‌ربه داهینان (اختراعی)

inventive /m'ventrɪv/ adjective

داهینه‌ر، دروست‌کەر، سازکەر، داهینه‌رانه،
She has a highly inventive creative
This is a courageous and mind
an inventive piece of film-making
an -tive method inventive mind
inventively /m'ventrɪvli/ adv
inventiveness n
the (inventiveness of modern advertising)
خلاق، مبتکر، ابتکارانه

inventor /m'ventə(r)/ noun, also inventor

داهینه‌ر، سازکەر، دروست‌کەر (مخترع، مبدع)
inventorial /'ɪnvəntəriəl, US -tɔ:ri/ adjective

لیسته‌یی، سه‌ربه لیسته (وابسته به صورت)
inventory /'ɪnvəntri, US -tɔ:ri/ noun, pl. inventories

1 لیسته، پترست: an inventory of the museum's contents
2 گشت‌کەل‌و‌به‌لی‌نیو
The inventory will be disposed of
inventory over the next twelve weeks
control 1 فهرست 2 موجودی مغازه

inverse /m'veɪsɪs, US m'veɪrs/ adjective, noun

adj هه‌لاو‌گیر، به‌رفازی، سه‌روین، به‌راوه‌زوو،
ناوه‌زوو، پنجه‌وانه: There is often an -verse relationship between the power of the tool

1 n and how easy it is to use (شتی)
پنجه‌وانه 2 (ماتماتیک) فانکشنی پنجه‌وانه یا
ناوه‌زوو (adj وارونه، معکوس 1 n عکس
تابع معکوس)

inverse function noun

فانکشنی پنجه‌وانه یا ناه‌زوو (تابع وارون یا
معکوس)

inverse element noun

توخمی ناه‌زوو (عصر وارون)

inversely /m'veɪsli, US -vɜ:rs/ adverb

ناوه‌زووانه، به پنجه‌وانه، به شینه‌به‌کی ناه‌زوو:
We regard health as inversely related to social class
به طور معکوس

inverse proportion noun, also inverse ratio

رته‌ی پنجه‌وانه یا ناه‌زوو (نسبت معکوس)
inversion /m'veɪʃn, US m'veɪrʃn, US -ʒn/ noun

1 ناه‌زووی، به‌راوه‌زووی، هه‌لاو‌گیری،
پنجه‌وانه‌یی، سه‌روینی، هه‌ل‌گیرانه‌وه،
سه‌روه‌نخون‌کردن، پشته‌ورو‌کردن، به
پشتاخستن، سه‌روین‌کردن، هه‌ل‌گیرانه‌وه،
هه‌ل‌گیرانه‌وه 2 پش و باش‌خستن 3 (هه‌روه‌ها
inversion (sexual) هاور‌گسه‌زیازی،
homosexuality 4 زوربوونی تیم‌راجتری هه‌وا
له نه‌نجایی زیادیوونی به‌زایی 5 گۆرینی
تەزووی راسته‌وخو بو 6 alternating current
گۆرینی سه‌وۆرۆزی dextrorotatory بو
تیکه‌له‌تیکه‌ی levorotatory گلو‌کۆز و
فرو‌کۆز 7 جۆری لادانی کرومۆزومی که له‌ودا
که‌رتیکی کرومۆزوم هه‌ل‌ده‌که‌رتیه‌وه یا ناه‌زوو
ده‌پشته‌وه 8 anastrophe 1 واژ‌گۆنی،
وارونگی، به‌عکس‌کردن، عکس، قلب 2 تقدیم و
تاخیر 3 هم‌جنس‌بازی 4، 5، 6 و 7 و 8 انورسیون

inversion centre noun

ناوه‌ندی به‌راوه‌زووی، چه‌قی ناه‌زووی
(مرکز وارونگی)

invert /m'veɪt/ noun

1 تاقی پنجه‌وانه، تاقی هه‌ل‌گیراوه، تاقی سه‌روین
2 هاور‌گه‌زیاز 1 طاق وارونه 2 هم‌جنس‌باز

invert /m'veɪt/ = invertebrate

invertase /m'veɪtɜ:z, m'veɪt-/ noun, also
invertin or sucrose

هه‌ویته‌یی enzyme که هانی هایدرو‌لایسی
سه‌وۆرۆز ده‌دا (اینورتاز)

invertibracy /m'veɪtɪbrəsi, US -vɜ:rt-/ noun

بین‌بر‌به‌یی، بین‌مۆه‌ره‌یی، بین‌مۆه‌ری
inverttebral adjective

بین‌بر‌به‌یی، بین‌بر‌راگه، بین‌مۆه‌ره، بین‌تیره‌گه،
بین‌مۆه‌ره (بین‌مۆه‌ره)

invertebrate /in'vɜ:tɪbrət, US -'vɜ:rt-/
adjective, noun

adj 1 بی پرپره، بی مووره گهی پشت spinal column 2 لاواز، بی دسه لات، بی غیرت، هیچ له دسه نه هاتوو، حی 1 n گیانموه ری بی پرپره (بروانه vertebrate) 2 کسه نیکی لاواز بیان بی دسه لات 1 adj بی مهره 2 ست عنصر، بی ارده 1 n جانور بی مهره 2 آدم ست عنصر

inverted adjective
پنجه وانه، ناوه زوو، دمه ونخون، به راه زوو، سه روین کراو، هله کراهه، به رفازی 1 وارونه، معکوس

inverted commas noun, also quotation mark

بؤراهه زوو، نیشانه ی گترانه وه ("—") کیومه

inverted snobbery noun
مرو ی خه لک ناسایی، دزایه تی له گهل چینی دهوله مند (inverted snob n) مرو ی خه لکی یا خه لک ناسا، نیقیرتید سنوب 1 مردمی نمای

invert noun
هه لگتر هوه، سه روین کهر، به پشتاخر 1 برگر دانده

invertibility /in,vɜ:'tɪbəlɪtɪ/ noun
له هه لگتر انموه ها تووی 1 قابلیت قلب

invertible /in'vɜ:'tɪblɪ/ adjective
له هه لگتر انموه ها تووو، هه لده گتر درپته وه: 1 an invertible matrix 1 قابل قلب

invert sugar noun
شه کری پنجه وانه یا ناوه زوو: 1 تیکه له ی گلوکوز و فروکتوز، به هایدرو لایسی سؤ کرو ز

به ده ست دی 1 قند معکوس، انورت شوکار

investigation /in'vestɪ'geɪʃn/ noun

لیکولینه وه، لی توپینه وه، تاوان دوزی، لی توپینه وه، بن گیری، به دوا داچون، لی پرسینه وه: 1 a criminal/murder/police

The police have 1 investigation completed their investigations into the

(investigational adj) accident تحقیق، بررسی، رسیدگی، پژوهش، بازجویی

investigative /in'vestɪgətɪv, US -geɪtrɪv/ adjective

لیکولینه وهی، لی توپره رانه: 1 The article was 1 an excellent piece of -tive journalism

The police have full investigatory powers تحقیق

investigative new drug noun, abbreviation IND

دهرمانیکی نه سه لیمزرا که له لایه ن Food and Drug Administration به سندن کراوه، بؤ

چاره سه ری کلینیکی بهر کار دپترئ 1 نوعی دارو

investigator /in'vestɪgətə(r)/ noun
تاوان پرس، لی پرسینکار، به دوا داچوو، پشتکینه ری

توپره، لیکولنه، تاوان دوز 1 بازجو، محقق، پژوهنده، رسیدگی کننده

investigatory /in'vestɪgətəri, US -gətə:rɪ/ adjective

توپینه وهی، لیکولینه وهی، تاوان پرسانه، پشتکینه رانه، لی پرسینه وانه 1 پژوهشی، تحقیقی، بازجویانه

investiture /in'vestɪtʃə(r)/ noun
1 ری وره سمی بی سپاردن یا نیدن (پله وایه، سه رناو و هند) 2 دیاری کردن 3 بهرگ 1 مراسم اعطا 2 تعیین 3 لباس

investment /in'vestmənt/ noun

1 سه رمایه نانه وه، وه سه رهیتان، سه رمایه ینکوه تان: 1 to encourage foreign

2 investment income 1 investment به کارهیتان، جواندن 3 گه مارو، نایلوته، دوردان

1 سرمایه گذاری 2 بهربرداری 3 محاصره

investment bank noun
بانکی سه رمایه نانه وه یا ن وه سه رهیتان

investment banker n) (banking n) بانک سرمایه گذاری

investment company noun, also investment trust

کومپانی سه رمایه نانه وه یا ن وه سه رهیتان شرکت سرمایه گذاری

investor /in'vestə(r)/ noun
سه رمایه نه ره وه، وه سه رهیتان، وه سه رهیتنه ر

inveteracy /in'vetərəsɪ/ noun
له مزینه یی، به پیشینه یی، درپ خایه نی، خوگر تووی، له گهل بووی، ره گداکوتاوی، پنج به ستووی، 1 tenacity 1 دیرنکی، ریشه داری

inveterate /in'vetərət/ adjective
1 کون، له مزینه، له گهل بوو، به پیشینه یی، دیرین، درپ خایه نی، دوور درپز، خوگر توو، گیروده، ریشه داکوتاو، پنج داکوتاو، پنج به ستوو 2 کونه کار، کولیو 1 (inveterateness n) 1 قدیمی، مزمن، ریشه دار 2 معتاد، قهار

inveterately /in'vetərətli/ adverb
ره گداکوتاوانه، به شیوه ینکی ره گداکوتاو 1 به طور ریشه دار

inviable adjective
نه زیو: 1 (زینده وه ری) ناوانی بزی یا بختینه وه له بهر

پنکها تئیککی بوماوه یی genetic constitution به زیان 1 (inviability n) 1 انویابل

invictive adjective
نه به زیو، له شان نه هاتوو، نابه زئ 1 مغلوب نشدنی

invidious /in'vɪdiəs/ adjective
1 به غره زه وه، به کینه وه، بهر جاودا گیراوانه، له رووی رقه وه، نادا دگرانه، ناخوش، بیزه ون، قینه ون: 2 invidious remarks 2 به تیره یی

invidiously /m'vidiəslɪ/ *adv*
رقه‌وه، به قینه‌وه، به کینه‌وه؛
invidiousness /m'vidiəsnəs/ *n*
هرچاوداگراوی) 1 مغرضانه، عصبانی کتنده،
نفرت انگیز 2 حسادت انگیز

invigilation /m'vidʒɪ'leɪʃn/ *noun*
(تاقی کاری) چاوبه‌سهره‌وه‌بوون، چاودیزی،
ناگادیزی

invigilator /m'vidʒɪlətə(r)/ *noun*
چاوبه‌سهره‌وه‌بوو، چاودیز، ناگادیز

invigorating *adjective*
an : که‌یف‌ساز‌کەر، گو‌پینده، بو‌وژیتەر، خوش؛
walk/shower
invigorating (invigoratingly *adv*)
فرج‌بخش
invigoration /m'vɪɡə'reɪʃn/ *noun*
پنزدار، گو‌پیندن، به‌هیز کردن، بو‌وژاندنه‌وه،
invigorative *adj*)
گورجان‌سندن
invigorator *n* invigoratively *adv*
تقویت، نیروبخشی

invincibility /m'vɪnsə'bɪlətɪ/ *noun*
له‌شکان‌نه‌هاتوو، نه‌به‌زی، نه‌به‌زی،
به‌سهردازال‌نه‌بوو، کولنه‌ده‌ری: *He had an aura of invincibility*
شکست‌ناپذیری

invincible /m'vɪnsəblɪ/ *adjective*
1 له‌شکان‌نه‌هاتوو، نه‌به‌زی، به‌سهردازال‌نه‌بوو،
نا‌به‌زی، ناشکینتری، به‌هیز، کولی بی‌نادری،
به‌قه‌وه‌ت، نه‌به‌رد، کولنه‌ده‌ری: *The team seemed invincible*
invincible army 2 نه‌رووخ، ته‌و، توکمه،
قایم: *an invincible belief in his own ability*
invincibly /m'vɪnsəblɪ/ *adv*)
(invincibility *n*)
1 شکست‌ناپذیر 2 راسخ
invulnerability /m'vʌlə'bɪlətɪ/ *noun*
بی‌روزی، حورمه‌ت، یش‌شیل‌نه‌کراوی،
نه‌به‌زیراوی، پارزیراوی (invulnerability *n*)
مصونیت، تخلف‌ناپذیری

invulnerable /m'vʌləblɪ/ *adjective*
بی‌روزی، جی‌ریز، یش‌شیل‌نه‌کراو، نه‌به‌زیراو، نابین
بشکینتری، ده‌بین بی‌پارزیری، پارزیراو: *the violable right to life*
مصون، تخلف‌ناپذیر

invulnerably /m'vʌləblɪ/ *adverb*
پارزیراوانه، به‌شیوه‌یه‌کی بی‌روزی به‌طور مصون
invulneracy *noun*

بی‌روزی، پارزیراوی، نه‌به‌زیراوی،
حورمه‌ت‌راگراوی، ره‌چاو‌کراوی، بی‌پز نه‌بوو،
یش‌شیل‌نه‌کراوی، نه‌شکینترای، حورمه‌ت‌نه‌شکاوی،
نه‌گو‌پاوی، مصونیت، نقض‌نشدگی

involute /m'vəʊlət/ *adjective*
بی‌روزی، پارزیراو، نه‌به‌زیراو، حورمه‌ت‌راگراو،
نه‌شکینترارو، ره‌چاو‌کراو، بی‌پز نه‌بوو،
بی‌پز نه‌زی بی‌نه‌کراو، ده‌س‌تیوه‌نه‌ده‌راو،

دروست‌راگراو، یش‌شیل‌نه‌کراو، نه‌گو‌پاو: *Their inviolateness n* privacy remained -te
بنه‌رم‌ت: له‌ *inviolatus* لاتین، له - "تا" +
violate "شکاندن، یش‌شیل‌کردن،
بین‌دیزی بی‌کردن، سه‌ریتیچی کردن" (*violate*)
مصون، نقض‌نشده

inviolately /m'vəʊlətli/ *adverb*
نه‌شکینتراوانه، نه‌به‌زیراوانه، به‌طور نقض‌نشده
invisibility /m'vɪzə'bɪlətɪ/ *noun*

نه‌بینراوی، له‌بین نه‌هاتوو، به‌رچاونه‌هاتوو،
نادیاری، نامرئی بوون

invisible /m'vɪzəblɪ/ *adjective*
adj نه‌بینراو، له‌بین نه‌هاتوو، به‌رچاونه‌هاتوو،
نه‌دیتراو، نادیسار، *imperceptible hidden*
invisible (invisibles) *n* inconspicuous
هم‌نارده‌ی نه‌بینراو *adj* نامرئی، غیرقابل رؤیت
n (در جمع) واردات و صادرات نامرئی
invisible exports *noun, pl.*

هم‌نارده‌(مه‌نی) نادیار یا نه‌بینراو صادرات
نامرئی یا نامحسوس

invisible imports *noun, pl.*
هم‌نارده‌(مه‌نی) نادیار یا نه‌بینراو صادرات
نامرئی یا نامحسوس

invisible ink *noun*
جه‌وه‌ری نه‌بینراو یا نادیار (بو نووسینی
په‌یامی نه‌یتی به‌کار دیتری) مرکب نامرئی

invisible mending *noun*
دوورینه‌وه، دروونه‌وه، چینه‌وه (که وا بی دیار
نه‌بین (یا دیار نه‌دا) رفو

invisible trade *noun*
بازرگانی نادیار، کارداری نادیار یا نه‌بینراو
تجارت نامرئی

invisibly /m'vɪzəblɪ/ *adverb*
نادیارانه، نه‌بینراوانه، به‌شیوه‌یه‌کی نه‌دیتراو
به‌طور نامرئی

invitation /m'vɪ'teɪʃn/ *noun*
1 بانگ‌یشتن، بانگ‌یشتن، لی‌گیرانه‌وه،
خولک‌کردن، بانگ‌کردن: *to issue/extend an invitation*
2 داوا، داخوازی، خواست 3
بانگ‌یشت نامه 4 هانده‌ری، یزوتەر 1 دعوت 2
درخواست 3 دعوت‌نامه 4 مشوق

invitational /m'vɪ'teɪʃnəl/ *adjective*
بانگ‌یشت‌کراو، لی‌گیرانه‌وه‌یی دعوتی

invitatory /m'vɪ'teɪʃnəl/ *adjective*
بانگ‌یشت‌کراو، لی‌گیرانه‌وه‌یی دعوتی

invite /m'vɪt/ *noun*
کارتی لی‌گیرانه‌وه، کارت بانگ‌یشتن،
بانگ‌یشت نامه، کارت دعوت

invitee *noun*
کە‌سی بانگ‌یشتن‌کراو یا بانگ‌یشت‌کراو
شخص دعوت‌شده

inviting /m'vartu/ adjective

semenj rakiŝ, xuš, dərfin, attractive
an attractive smell

invitingly /m'vartɪŋli/ adverb

be ŝtuohe ki xuš, semenj rakiŝane
be xuš

invitingness /m'vartɪnəs/ noun

xoŝi, semenj rakiŝi

in vitro /m'vi:troʊ, US 'vi:troʊ/ adjective

toziŝnigi, taqigigi, le taqigeda, le ŝuoŝeda,
le de rohi leŝi dāik (da):

the development of in vitro fertilization
azmaŝkahi

in vitro fertilization noun

proŝei danani tomi ĉak krao leŝi
leŝi

in vivo /m'vi:vəʊ, US 'vi:vəʊ/ adjective, adverb

le ŝuohe ki leŝi, ŝuohe ki leŝi, le leŝi, le leŝi
le leŝi

invocation /m'və'keɪʃn/ noun

1 doayi yarmeti, be zehi bihaŝi, dāvin krti,
deŝe dāvin, dāvin giri, yarmeh, tka krti,
kroozane, penārdeneber, hanārdi 2 do, 3

winrd, dāyeneber, nooŝte (xoŝtneŝe) 4
bānk krti, li giri ane (invocational adj)

1 astada, astana, toŝl 2 da 3 ord 4 aŝar
invocatory /m'və'keɪʃn/ adjective

doayi, zāyi

invoice /'ɪnvɔɪs/ noun

barname, liŝte, bil, himan: an invoice for
250

involute /'ɪnvəl(j)u:kəl/ noun

(toikari) be rgi be rdehi, be rgi
gŝai, poŝ

involutum noun

be rgi be rdehi, be rgi poŝ gŝai, poŝ
involutarily /m'vələntəri, US

m'vələntəri/ adverb

xoŝneŝtane, be nāneŝt, nāneŝtane
poŝ

involuntariness /m'vələntəri, US
m'vələntəri/ noun

xoŝneŝti, xoŝneŝteŝti, be deŝe xoŝneŝti
poŝ

involuntary /m'vələntəri, US
m'vələntəri/ adjective

1 xoŝneŝti, xoŝneŝte, xoŝneŝtane,
be deŝe xoŝneŝti

an involuntary cry of pain
2 zorohe, naĉari, tneŝtaŝi

the involuntary childlessness

repatriation of immigrants
gier emdi 2 ĉari, aŝtari

involute /m'vəlu:t/ adjective, also
involved

1 nāloz, beŝe lāoŝi 2 (ke) hēlŝkro,
loolbo (b. t. qe rāhe ki):

an involute 1 beŝe 2 beŝe be aŝl
leaf

involved = 1 complicated 2 abstruse
involution /m'və'ljʊ:ʃn/ noun

1 nālozi, beŝe lāoŝi, nāloŝkro 2
hēlŝkro 3 xoŝneŝti tneŝti le tneŝti

involutional (adj) da
seŝe (involution) 1 beŝe 2 beŝe

be aŝl 3 nāloŝi
involved /m'vəlvd, US m'və:lvd/

adjective

1 nāloz, beŝe lāoŝi, beŝe lāoŝi 2 beŝe,
gier krti, beŝe krti, beŝe krti, beŝe krti,

involvement /m'vəlvment, US -və:lv-/
noun

1 kiŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,
beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe, beŝe,

داخلی، باطنی، معنوی 2 به سوی داخل
inward(s) adverb

به‌رهو نپوهوه، روو له ژوروره: *The door opens - ards* به سوی داخل

inward investment noun

سهرمایه‌نانه‌وې دهره‌کې (سهرمایه‌یې که له لایه‌ن دهره‌وه و له نیوخوې ولات‌دا تراوه‌توه) سرمایه‌گذاری خارجی

inward-looking adjective

خوښین، خو له‌بیر، قول‌ه‌وه‌بوو له کاروباری خوې‌دا، له‌خودا‌گلاو خوداندیش، خودخواه

inwardly /'ɪnwədli, US -wərd-/ adverb

له نیوه‌وه: *I was - 0 She groaned inwardly* از درون

inwardness /'ɪnwədnes, US -wərd-/ noun

هم‌ناو، تایه‌تمه‌ندی معن‌ه‌وې یان مانایې باطن، ویزگی معنوی

inyanga /'ɪnˈjɑːŋɑ/ noun, pl. inyangas or izinyanga

کس‌نې که که‌سانې نه‌خوش و دهرده‌دار به‌ماک و مه‌تریالی سروشتی چاره‌سهر و دهرمان ده‌کا، وه‌ک گيا و هند. آیینانا

I/O abbreviation (Electronics) input-output

Io noun, Latin, from Greek Iō

نایو: کچی خوای روویار که گراوی زیوس بووه و له لایه‌ن زیوس‌هه کرا به نوتیکین (له میتولوژی یونانی‌دا) آیو

iod(o)- prefix

پیشگر: یود: *iodoform, iodize* پیشوند: ید

iodate noun

خوینې *iodic, acid* وه‌ک *sodium iodate* NaIO_3 نمک اسید بودی

iodic /aɪˈdɒrk/ adjective

یودی، نایودی یدې

iodic acid noun

(کیمیا) ترشه‌لوکی نایودی یان یودی: HIO_3 اسید یدی

iodide /'aɪədaɪd/ noun

(کیمیا) 1 نایودید، نایوداید، ناوېته‌ییکې نایودین له‌گډل توخم یان کومه‌لنیکې تر: *sodium iodide* 2 ناوېته‌یې که نایودینی تیا به آیود

iodine /'aɪədiːn, US -daɪn/ noun

یود، نایودین (به ژ.گ. 53 ن. 1) ید

iodine number noun

ژماری یودی عدد یدی

iodism /'aɪədɪz(ə)m/ noun

(یزشکی) ژاراوای‌بوون به نایودین آیودېسم

iodized salt noun

خوینې یوداوی، خوینې یوددار نمک یددار

iodoform /aɪˈɒdə(ʊ)lɔːm, 'aɪədə(ʊ)-, aɪˈdɒdə(ʊ)-/ noun

نایودوفورم: ناوېته‌ییکې کریستالی زووه‌ه‌لمیو CHI_3 ، وه‌ک خاوین‌که‌ره‌وه به‌کاردیتری ټیډنرم

iodometer noun

یودینو (*iodometry* ن) یودیتو ټیډنچ

IoM abbreviation Isle of Man

Io moth noun

جیوری به‌بوول‌ه‌ی شه‌وگه‌ری *saturniid* [Automeris io] نوعی پروانه

-ion also (-ation, -ition, -sion, -tion, -xion) suffix

باشگر: کار، کرده، کرده‌وه، کردار، دڅخ، ره‌وش، بار، نه‌نجام، ټاکام: *validation*

oblivion, hydration, communion

regulation (بهره‌ت: به ریگای فدره‌نسه‌وه، له

ion- لاتینه‌وه) ټیډن: عمل، کنش، حالت، نتیجه

ion /'aɪən, BrE also 'aɪon, US 'aɪə:n/ noun

نایون، یون (روښت، ره‌وت، بهره‌ت: له *ienai* یونانی‌مه‌وه "روښتن") یون

ion exchange noun

گورپنه‌وې یونی، یون‌گورکې، ره‌وت‌گورکې ټیډل یونی

Ionian /'aɪˌɒniən/ adjective, noun

1 *adj* نه‌ندامی گه‌لکې کونی هیلینې، دانېشتووی Attica، چنده به‌شیکې روزاوی ناسیای پچوک

و دور‌که‌کانی نیزه له سهرده‌مانی پیش‌کلاسیک‌دا

2 دانېشتووی نایونیا *n* سهر به‌خه‌لکې نایونیا،

نایونیا یان دور‌که‌کانی نایونیا آیونیایی

Ionic /aɪˈɒnɪk, US -ɑːn-/ adjective, noun

1 *adj* (بېناسازی یونانی) نایونیایی 2 *n* سینوازی بېناسازی نایونیایی 2 ژاراوې کونی یونانی که له *Ionia* به‌کاردیتری آیونیایی

ionic /aɪˈɒnɪk, US -ɑːn-/ adjective

نایونی، ره‌وتی، سهر به‌نایون یان یون، یونی، وابسته به یون

ionic bond noun

به‌ندی نایونی یان ره‌وتی ټیډن یونی

ionic compound noun

ناوېته‌ی نایونی یان ره‌وتی ټریکب یونی

ionic dissociation noun

شی‌بوونه‌وې نایونی، لیک‌ه‌لو‌ه‌شانی نایونی ټفکیک یونی

ionic equilibrium noun

هاوکښی نایونی، هاوسه‌نگی نایونی یان ره‌وتی ټیډل یونی

ionic lattice noun

ټوری نایونی یان ره‌وتی شبکه‌ی یونی

ionic strength noun

هیزی نایونی، توانستی نایونی یان ره‌وتی قدرت یونی

ionium noun

نایونیزم (نیزوتزوی تیشک دهرهوه یان رادیونه کیشی سروشتی به زماره یارسته یی یونیم) 230 mass number

ionization /aɪənə'zeɪʃn, US -nə'z-/ *noun*

نایونیز، نایونان، نایوناندن، رهوتاندن، بوونه نایون، یونش، یونیزاسیون

ionization energy *noun*

وزی نایونان یان بوونه نایون، انرژی یونش

ionizer /'aɪənəɪzə(r)/ *noun*

نایونەر، رهوتینەر، یونشگر

ionosphere /aɪ'ɒnəsfiə(r), US aɪ'ɑ:nəsfiə/ *noun*

نایونوسفیر، نایون گو، جینی نایون، چینه یونیه: ناوچه ینکی که شسی زهوی نیتوان چینه گو

stratosphere و چینه دهرینه exosphere له

چهن دین تویی نایونیزاوی ionized layer

ینکها توه و له 80 تا 400 کیلومتر (50 تا 250

مایل) له زووره ناستی زهوی یه وهیه (له ویدا

نایون و ینلیک ترنه کان به کچار چروپرن و

ده توانی شه بوله کانی رادیوی بداته وه) یونکره

ionospheric *adjective*

سهریه نایونوسفیر (ionospherically adv)

وابسته به یونکره

iota /aɪ'əʊtə, US aɪ'əʊtəl/ *noun*

1 نایوتا (تویه مین پیتی نه لوفینی یونانی) 2 ههره

کهم، به کچار کهم، به قهده سده دهرزی، توزقانی،

توزی 1 تا 2 ذره

IOU /aɪ əʊ 'juː, -ou-/ *abbreviation* I owe you

کاغزی قهرزار یون: £100 for an IOU

کاغذ بدهی

IPA /aɪ piː 'eɪ/ *abbreviation* International

Phonetic Alphabet

نه لوفینی دهنگ (ناسی) ی جهانی، نه لوفینی

فونیتیکی نیونه ته وهیه (شای پی ئی) (ئی)

الفای آوانگار بین المللی

ipeacacuanha /ɪpɪkəkju'ænə/ *noun*, also

ipeca

رهگی وشکه وه بووی دهوه ینکی نه مریکای

باشووری، وهک دهرمانی رشان وه یان کوخه

به کار دیرئ ایپیکاکوانا

iPod /'aɪpɒd/ *noun*

(دروشمی بازار گانی) نایپود، نایپاد: پارچه ینکی

چکوله ی دهز گایک که ده توانن زانباری

وهز گیارو له ینتیز نیت هه لگریته وه و ده توانی

له گهل خوت هه لگری، ب.ن. ده توانی بهو گوئ

له موسیقا رابگری: The iPod plays audio

downloadable for up to 20 hours

subway maps for your iPod

ایپاد

ippon /ɪpɒn/ *noun*

(زایونی) خالی له جودو، کاراته و وهرزسه

شهریه کانی تر ایون

ipse dixit /ɪpseɪ 'dɪksɪt, US 'ɪpsi-/ *noun*

(لاتین) و تهی نه سه لمتراو یان دهرمار گزانه

(واتای خوی: خودی نه و تویه تی) قسه

زوره ملی یانه گفته ایبات شده یا جزی

ipsilateral /ɪpɪsɪ'lat(ə)r(ə)l/ *adjective*

هه لکه وتوو، سهریه یان رووده دا هه ره له و لایه ی

لش ایپسيلاتال

ipsissima verba /ɪp,sɪsɪmə 'və:bə/ *noun*, pl.

(لاتین) هه ره وهک خودی و ته کانی کسین

عین بیانات شخصی

ipso facto /ɪpsəʊ 'fæktəʊ, US 'ɪpsəʊ

'fæktəʊ/ *adverb*

(لاتین) نه نیا له بهر نه و راستی به: You cannot

assume that a speaker of English is ipso

facto qualified to teach English

بـ

صرف همین واقعیت

ipso jure /ɪpsəʊ 'juːrə/ *adverb*

(لاتین) به ریگای خودی قانونه وه، به گویره ی

قانون، به پی یاسا قانونا

IQ /aɪ 'kjuː/ *abbreviation* intelligent

quotient

Ir symb. the chemical element iridium

ir- = in-

IRA /aɪ aɪr 'eɪ/ *abbreviation* Irish

Republican Army

سیا یان نه رته شسی کوماری خوازی ئیرلند

ارتش جمهوری خواه ایرلند

Iranian /ɪ'reɪniən/ *adjective, noun*

adj ئیرانی 1 n خه لکی ئیران، ئیرانی 2 لقی زمانه

ئیرانی به کان (لقیکه له زمانی هیند و نه وروپایی

که کوردی Kurdish، نه قیستایی Avestan،

فارسی (Farsi) Persian، سوگدی Sogdi،

پهشتو Pashto و هند له خو ده گری) *adj*

ایرانی 1 n اهل ایران 2 شاخه ی زبان های ایرانی

Iraqi /ɪ'ræki/ *adjective, noun*

adj ئیراقی، عیراقی 1 n خه لکی ئیراق، ئیراقی،

عیراقی 2 زمانی عهره به یی ئیراقی *adj* عیراقی

1 n اهل عراق 2 زبان عربی عراقی

irascibility /ɪ,ræsə'bɪləti/ *noun*, also

irascibleness

زووتوو پهری، توندی، هه لئوزی، سهر توندی

تندخویی

irascible /ɪ'ræsəbl/ *adjective*

زووتوو پهره، چینگزی، توند، هه لئوز، سهر توند،

فیشه کی تندخو

irascibly /ɪ'ræsəbli/ *adverb*

توو پهره بووانه، توندانه، با تندخویی

irate /aɪ'reɪt/ *adjective*

بهرد به باکهر، (زور) تووره: irate customers

- سیتلی ئیرلەندی *adj* 1 *n* اهل ایرلند
2 زبان ایرلندی
- irately** /aɪ'rentli/ *adverb* *○* خشمگین، غضبناک
- irateness** /aɪ'rentnəs/ *noun* *○* به تووڕەیی *○* باخشم
- بەردەبەباکەری، تووڕەیی *○* خشمگینی، غضبناکی
- IRBM** *abbreviation* intermediate-range ballistic missile
- ire** /aɪə(r)/ *noun* *○* تووڕەیی، قەلسی، غەییڤی، رق، نازاری، *to arouse/raise/provoke the ire of local residents* *○* خشم، غضب
- ireful** *adjective* *○* تووڕە، قەلس، رق ھەستاو *○* *irefully adv* *○* شتێوەیەکی تووڕە، تووڕانە: *irefulness n* *○* تووڕەیی، قەلسی، رق ھەستاوی *○* خشمناک
- irid(o)-** *prefix* *○* پیشگر: 1 [لە- *irid-* ی *iris* لاتین] کۆلکەزێرنە، کەسک و سۆر: 2 *iridescent* [لە *irid-* ی لاتینی نوێ] رەشتیکە یان بیلبلە ی جاو: *iridology* *○* پیشوند: 1 رنکین کمان 2 غنبی چشم
- irid** *abbreviation* iridescent
- iridaceous** /aɪrɪ'deɪʃəs, US 'aɪrɪ-/ *adjective* *○* نامازە یان پیوھندی بە تیرە ی *iris* ھە ھەبە، زەمبەقی *○* سۆنی
- iridescence** /aɪrɪ'desns/ *noun* *○* کۆلکەزێرنە ئاسایی، رەنگی کۆلکەزێرنەیی، پرنالووایی *○* نمایش رنکین کمانی، تلون
- iridescent** /aɪrɪ'desnt/ *adjective* *○* کۆلکەزێرنەیی، پرنالووایی: *a bird with iridescently blue feathers* *○* *iridescently adv* (رەشتیکە یان بیلبلە ی جاو) *○* رنکین کمانی
- iridium** /aɪrɪ'dɪəm/ *noun* *○* ایریدییم (کیمیای) ایریدیوم (بە ژ.گ. 77. ن. Ir) *○* ایریدییم
- iridologist** *noun* *○* ئایریدۆلۆژیست *○* ایریدۆلۆژیست
- iridology** /aɪrɪ'dɒlədʒi, US 'aɪrɪ-/ *noun* *○* (لە پزشکی نا ئاسایی دا) دەس نیشان کردن بەریگای تاقی کردنەوی بیلبلە ی جاو (بەنەرەت: لە *irid-* یونانی یەو ھە + *-logy*) *○* ایریدۆلۆژی
- iridotomy** *noun, pl. iridotomies* *○* بیلبلە بیری، برینی رەشتیکە ی جاو *○* ایریدۆتومی
- iris** /aɪrɪs/ *noun* *○* 1 زەمبەق، گالار [توخم *iris*: زۆر جورن] 2 (توێکاری) رەشتیکە، بیلبلە، رەشتیکە 3 کۆلکەزێرنە، پەلکەزێرنە *○* 1 زنبق 2 غنبە 3 رنکین کمان
- Irish** /aɪrɪʃ/ *adjective, noun* *adj* سەریە ئیرلەند، ئیرلەندی 1 *n* خەلکی ئیرلەند، ئیرلەندی 2 (Irish Gaelic) زمانی
- Irish coffee** *noun* *○* قاوہی ئیرلەندی (قاوہ لە گەڵ ویسکی و سەرتوێ بەسەری یەوہ) *○* قەوہی ایرلندی
- Irishman** /aɪrɪʃmən/ *noun, pl. Irishmen* *○* پیاوی ئیرلەندی، خەلک یان دانیشووی ئیرلەند *○* مرد ایرلندی، ایرلندی
- Irish moss** = carrageen
- Irish setter** *noun* *○* تانجی ئیرلەندی *○* سگ شکاری ایرلندی
- Irish stew** *noun* *○* تاس کەباب *○* تاس کباب
- Irish terrier** *noun* *○* تاجی ئیرلەندی *○* نوعی سگ شکاری
- Irish wolfhound** *noun* *○* جوړی تاجی زلە ی ئیرلەندی *○* نوعی سگ شکاری
- Irishwoman** /aɪrɪʃwʊmən/ *noun, pl. Irishwomen* *○* ژنی ئیرلەندی، ژنی کە لە رەگەزی ئیرلەندی یە *○* زن ایرلندی
- iritic** /aɪ'rɪtɪk/ *adjective* *○* 1 توووش بوو بە ناوسانی بیلبلە 2 سەریە ناوسانی رەشتیکە یان بیلبلە *○* 1 دچار آماس غنبە 2 وابستە بە آماس غنبە
- iritis** /aɪ'rɪtɪs/ *noun* *○* ناوسانی بیلبلە یان رەشتیکە *○* آماس غنبە
- irksome** /'ɜ:ksəm, US 'ɜ:rk-/ *adjective* *○* ناخۆش، ماندوو کەری، وەرەس کەری *○* کالت آور
- irksomely** /'ɜ:ksəmli, US 'ɜ:rk-/ *adverb* *○* بە شتێوەیەکی وەرەس کەری *○* بە طور کالت آور
- irksomeness** /'ɜ:ksəmənəs, US 'ɜ:rk-/ *noun* *○* ماندوو کەری، ناخۆشی، وەرەس کەری *○* کل کەندگی
- iroko** /i'rəʊkəʊ, US i:-/ *noun, pl. iroko* *○* جوړی سەختەداری گەرمیتانی ئەفریقا، داریکی پەمەیی ھەبە [*Chlorophora excelsa*] و جوړە پیوھندی دارە کان *○* نوعی درخت
- iron** /aɪən, US 'aɪərn/ *noun, adjective* *○* 1 ئاسن، ھەسن (بە ژ.گ. 26. ن. Fe): *iron cast/wrought/corrugated* *○* 2 ئوتو، ناوھەشتیکە 3 (irons) کۆت و زنجیر، کۆت و بەند *adj* ناسن، پۆلاین *○* 1 *n* 1 *n* 2 اتو 3 (در جمع) غل و زنجیر *adj* آھن
- Iron Age** *noun* *○* سەردەمی ئاسن، قوئاخی ئاسن، روژگاری ئاسن *○* عصر آھن
- iron-bound** /aɪən baʊnd/ *adjective* *○* 1 ئاسن بەند، زنجیر بەند، زنجیر کراو 2 ناپریک

1 ایرون بوند 2 خشن

ironbark *noun*

تویکسل ناسنین؟: جورئ دار کافووری
Eucalyptus paniculata (بوره کای) و جوره کانی ترا
 ایرون بارک

iron-clad /aɪən 'klæd, US 'aɪən 'klæd/ *adjective, noun*

adj 1 به ناسن داپوشراو، ناسن پوش، زری پوش،
 له ناسن گراو 2 رهق، سهخت *n* جورئ کهشتی
 ناسنینی شهپرکری سهدهی 19، کهشتی
 زری پوش **adj** 1 آهن پوش 2 سخت *n* نوعی
 کشتی قرن 19

Iron Curtain *noun*

پهردهی ناسنین، پهردهی پولاین (= نهو کوسپ
 و کینشه و مملاتی نایدیولوزیکایانهی که دنیای
 کومونیستی له دنیای ناکومونیستی لیک
 داده پری) **adj** پهردهی آهنین

iron filings *noun, pl.*

خاکاسن، برادهی ناسن **adj** برادهی آهن

iron founder *noun*

ناسن داپری، داپرهی ناسن **adj** ریخته گر آهن

iron foundry *noun*

(کارگری) ناسن داپری **adj** کارخانهی ریخته گری

iron-grey *noun, adjective*

n رهنگی بوری توخ **adj** بوری تاریک، بوری
 تیر، بوری توخ **adj** *n* رنگ خاکستری تیره **adj**
 خاکستری تیره

iron horse *noun*

لوکوموتیف، نهسیه ناسنینه **adj** لوکوموتیو

ironic /aɪ'ronɪk, US -'rɔ:n-/ *adjective*,
 also **ironical** /aɪ'ronɪkl, US -'rɔ:n-/

1 تمشهراوی، توانجاوی، له رووی تانهوه: **an**
 2 **ironic remark** 2 تمزایوی (ironicalness *n*)

1 طعنه آمیز 2 طنز آمیز **adj** **ironically** /aɪ'ronɪkli, US -'rɔ:n-/ *adverb*

له رووی تانهوه، به تمشهروهو: **He smiled ironically** **adj** به طعنه

ironing /aɪənɪŋ, US 'aɪərnɪŋ/ *noun*

1 نوتولیدان، نوتو به سه ردها پتان، نوتو کینشی 2
 جل و بهرگی نوتو ویستوو، نهو جل و بهرگی که
 دهی نوتو بکری **adj** 1 اتو کتی 2 لباس های اتویی

ironing-board *noun*

تختهی نوتو **adj** میز اتو

ironist /aɪr(ə)nɪst/ *noun*

تانه لیدره، تهوس باز، تمشه رهاوی **adj** طعنه زن

iron lung *noun*

دهزگای هه ناسه پیدانی دهسکرد، سی ناسنی یان

له ناسن **adj** دستگاه تنفس مصنوعی

ironmaster /aɪənmɑ:stə(r)/ *noun*

ناسن ساز **adj** آهن ساز

ironmonger /aɪənməŋgə(r), US 'aɪərn-/

noun

ناسنه واله فروش، ناسنه واله فروشی **adj** ابزار و
 براق فروش، ابزار و براق فروشی

ironmonger's *noun*

ناسنه واله فروشی **adj** ابزار و براق فروشی

ironmongery /-mɑŋgəri/ *noun, pl.*
 ironmongeries

ناسنه واله فروشی **adj** ابزار و براق فروشی

iron-mould /'aɪən məʊld/ *noun*, US **iron-mold**

رهشایی ناسن، لکهی زهنگی ناسن، تویخی
 زهنگ **adj** لکهی زنگ آهن

iron rations *noun, pl.*

پهش یا جیرهی تنگه تاوی **adj** جیرهی اضطراری

ironsmith /'aɪənsmitθ, US 'aɪərnsmɪθ/ *noun*

ناسنگره **adj** آهنگر

ironstone /'aɪənstəʊn, US 'aɪərnstəʊn/ *noun*

بهردی ناسن، بهرده ناسنی کانگایی، کانه
 بهرده ناسن **adj** سنگ آهن

ironware /'aɪənwɛə(r), US 'aɪərnwɛə(r)/ *noun*

1 قاب و قاچاخی له ناسن، هیزباری ناسنی 2
 ناسنه واله، شت و مهکی له ناسن **adj** 1 ظروف 2
 آهنی، اشیا آهنی

ironwood /'aɪənwʊd, US 'aɪərnwʊd/ *noun*

سهخته دار، جورئ درهخت که داریکی سهختی
 ههیه *Ostrya virginiana* (نه مریکای
 پاکووری) و جوره کانی ترا **adj** چوب سخت

ironwork /'aɪənwɜ:k, US 'aɪərnwɜ:rk/ *noun*

ناسنکرد، ناسنه واله، که له و بهلی ناسنی یان
 له ناسن (تهرده، رهیل و هتد) **adj** لوازم آهنی

ironworks /'aɪənwɜ:ks, US 'aɪərnwɜ:rk/ *noun, pl.*

کارخانه یان کارگری ناسن سازی، ناسن سازی
adj کارخانهی ذوب آهن

irony /'aɪrənɪ/ *noun, pl. ironies*

1 تانه، تمشه، توانج، یلار، تهوس 2 تمز 3
 پن (بدی) روزگار، رووداوی سهیر: **It was one**

of life's little ironies 1 طعنه 2 طنز 3 طرفه

irony **adj** **ironically** **adjective**

ناسنین، ناسنی، له ناسن **adj** آهنی

Iroquoian *adjective, noun*

ئیروکوایی **adj** سه ربه گهلی ئیروکوئیس یان
 خیززانی زمانی ئیروکوایی *n* خیززانی زمانی
 نه مریکای باکووری روز هه لاتی (چیترووکی)

Cherokee و موهاوک (Mohawk) **adj** ایروکوایی

Iroquois /'ɪrəkwɔɪ, US -kɔɪ/ *noun, pl.*

same

1 نیروکویس: ئەندامی کۆنفیدراسیۆنی یشووی شەش گەلی سوورپیت (موهاوک، ئۆنیدا Oneida، سێنیکا Seneca، ئۆنۆنداجا Onondaga، کایوگا Cayuga و توسکارورا Tuscarora) کە زۆربەیان لە ئۆنتاریۆی باشووری و کویبیک Quebec و ئەیالەتی نیویۆرک New York دەژيان 2 ھەریەک لە زمانەکانی ئیروکوی ئەو گەلانە 3 ابروکویس
irradiance /i'reɪdiəns/ *noun*, also *irradiancy*

درەوشانەوه، تیشک دانەوه، پرشنگ دانەوه، شەوق دانەوه، بریسکانەوه، رووناگایی 4 تابش، درخشندگی

irradiant /i'reɪdiənt/ *adjective*

تیشک دەرەوه، درەوشاوه، پرشنگ دار، شەوق دەرەوه، ترووسکە دار، بریسکە دار، رووناک 5 درخشند

irradiation /i'reɪdi'eɪʃn/ *noun*

1 درەوشانەوه، تیشک دانەوه، پرشنگ دانەوه، شەوق دانەوه، بریسکانەوه، روونایی، رووناگایی 2 تیشک، شەوق 3 تشعشع، درخشندگی 2 پرتو

irradicable *adjective*

هەلناکە کێژ، خاشەپەر ناگرێ، لە ئیوانا پردی، تیانا پردی، داکو تراو، پنج بەست، رەگ داکو تاو، ریشە داکو تاو، (deep-rooted) irradicably *adv* 6 غیر قابل نابردی، عمیق، ریشە دار

irrational /i'ræʃənəl/ *adjective*

بێ ئەقل، نالۆژیک، نائەقلانی، ناعقلانی، نازیڕانە، بێ واتا: You're being 7 irrational fears 8 irrational 9 فاقد عقل، غیر منطقی، غیر معقول

irrationalism /i'ræʃənəlɪzəm/ *noun*

1 ئیڕاشنالیزم، ناعەقلانی گەری (گوێ نادا بە بنەما عەقلانی یەکان، زۆر تر پشت دەبەستی بە دیناو instinct، intuition ھەست و باوەڕ ھەتا بە لێگە و پێی وایە گەردوون لە لایەن ھێزە ناعەقلانی یەکان بەر یۆ دەدەری 2 ناعەقلانی یوون 3 خردستیزی 2 غیر عقلانی بودن

irrationalist /i'ræʃənəlɪst/ *noun, adjective*

ئیراشنالیست 4 خردگریز

irrationalistic *adjective*

ئیراشنالیستانە 5 وابستە بە خردستیزی

irrationality /i'ræʃə'næləti *noun*

نالۆژیکیی، یوون، نازیڕانە یوون، نازیڕانەیی، نازیڕسای، بێ لۆژیک: to behave 6 irrationally 7 غیر منطقی بودن

irrationally /i'ræʃənəli/ *adverb*

نالۆژیکانە، بە شێوە یەک نالۆژیک، نازیڕانە 8 بە طور غیر منطقی

irrebuttable /i'rɪ'bʌtəb(ə)/ *adjective*

بە درۆ ناخەتەوه 9 غیر قابل تەکذیب

irreclaimable /i'rɪ'klaɪməbl/ *adjective*

چاک نای، راستەو نای 10 اصلاح نابذیر

irreclaimably /i'rɪ'klaɪməbli/ *adverb*

بە شێوەی کە لە چاک بوون نای 11 بە طور اصلاح نابذیر

irreconcilability /i'rekənsaɪlə'bɪləti, US

i'rekənsaɪlə'bɪləti/ noun

راستەو نەبوویی، ریک نە کە وتوویی، پتکە نە ھاتوویی، پتکە نە ھەلناکە، یەک نە کە وتوویی، نا کوکی، دژایەتی 12 سازش نابذیری، ناسازگاری، مخالفت

irreconcilable /i'rekənsaɪləbl, US

i'rekənsaɪləbl/ adjective

ناشتەو نەبوو، ریک نە کە وتوو، ناشتیان نایشتەو، پتکە ھاتوو، پتکە نە سازاو، پتکە ھەلناکە کردوو، پتکە ھە ناسازاین، پتکە ھەلناکە گونجاو، چۆر دەر نە ھاتوو، نا کوک، یەک نە کە وتوو، دژ: 13 irreconcilableness 14 oncilable differences 15 سازش نابذیری، ناسازگار، مخالف

irreconcilably /i'rekənsaɪləbli, US

i'rekənsaɪləbli/ adverb

ناشتەو نەبووانە، ریک نە کە وتووانە، پتکە ھاتووانە 16 بە طور سازش نابذیر

irrecoverable /i'rɪ'kavərəbl/ *adjective*

قەرەبوونە کراو، لە قەرەبوونە ھاتوو، لە دەس کەوتەو نە ھاتوو، دەس نا کەوێ، قەرەبوو نایشتەو، دەس نا کەوێتەو، ناگەریتەو، دەس ناخەتەو، چوو، 17 irreparable 18 an irrecoverable loss 19 جبران نابذیری، دست نیافتنی

irreclaimably /-əbli/ *adverb*

لە قەرەبوونە ھاتووانە 20 بە طور جبران نابذیر

irrecusable /i'rɪ'kju:zəb(ə)/ *adjective*

رەتەو نە کراو، رەت ناگریتەو، بەر پەرچ نادریتەو 21 پذیرفتنی

irredeemability /i'rɪdɪmə'bɪləti/ *noun*

قەرەبوونە کراوی، لە قەرەبوونە ھاتوویی، لە چاک بوونە ھاتوویی 22 جبران نابذیری، اصلاح نابذیری

irredeemable /i'rɪ'dɪməbl/ *adjective*

1 قەرەبوونە کراو، قەرەبوو نایشتەو، ناگەریتەو، لە قەرەبوونە ھاتوو، لە چاک بوونە ھاتوو، چاک نابێ 2 نە غەدەو نەبوو، ناگۆردریتەو 3 راستەو نە کراو، چارە نە کراو، راستەو نای، نە گۆر، لە گۆر نە ھاتوو، (بە کچار) خراب، کو تایی پتە ھاتوو، ھەمیشەیی 4 لە دانەو نە ھاتوو 1 جبران نابذیری 2 نقد کردنی 3 اصلاح نابذیری 4 پایان نابذیری 5 غیر قابل استرداد

irredeemably /-əbli/ *adverb*

قەرەبوونە بووانە 23 irredeemably spoil 24 جبران نابذیری

irredentism /i'rɪ'dentɪzəm/ *noun*

به شیوه یکتای پیوهندی پیوه نه بوو، ناپیوه نندیدارانه
 ○ به طور نامربوط

irreligion /,ɪrɪˈlɪdʒən/ *noun*

1 بی‌نایینی، بی‌دینی، نامازه به نه‌بوونی دین،
 زه‌ندیقی 2 دینی به‌درو ○ 1 مذهبی، بی‌دینی 2
 دین دروغی

irreligionist *noun*

مروی بی‌دین، بنیاده‌می بی‌ناین ○ آدم بی‌دین
irreligious /,ɪrɪˈlɪdʒəs/ *adjective*
 (فهرمی) بی‌دین، بی‌ناین، دزی دین، لادین،
 دیندز، که‌مترخ‌دم یان دوزمن به دین، به‌بی
 هست، ریزاز یان کرده‌ده‌یکتی دینی ○
 لامذهب، ضد دین

irreligiously /,ɪrɪˈlɪdʒəsli/ *adverb*

بی‌دینانه، له رووی بی‌دینی (یه‌وه) بی‌ناینانه ○
 لامذهبانه

irreligiousness /,ɪrɪˈlɪdʒəsnes/ *noun*

بی‌دینی، بی‌ناینی، لادینی، دین‌دزی ○
 لامذهبی، بی‌دینی

irremediable /,ɪrɪˈmi:diəbl/ *adjective*

قهره‌بوونه‌کراو، له‌قهره‌بوونه‌هاتوو، چاک‌نه‌کراو،
 ناگهریته‌وه، په‌کجار شیرزه، چاره‌نه‌کراو، چاری
 نایی: **irremediable losses** ○ جبران‌ناپذیر

irremediably /-əbli/ *adverb*

قهره‌بوونه‌کراوانه، چاره‌نه‌کراوانه ○ به‌طور
 جبران‌ناپذیر

irremissible /ɪrɪˈmɪsəbl/ *adjective*

1 نه‌بخشراو، له‌بخشین‌نه‌هاتوو،
 له‌لیبورن نه‌هاتوو، **unpardonable** 2 زوره‌ملی،
 ناچاری **binding** ○ 1 اغماض‌ناپذیر، غیرقابل
 عفو 2 اجباری

irremissibly /ɪrɪˈmɪsəbli/ *adverb*

نه‌بخشراوانه، به‌شیوه‌یه‌کی له‌بخشین‌نه‌هاتوو
 ○ به‌طور اغماض‌ناپذیر

irremovable /ɪrɪˈmɪsəbl/ *adjective*

1 لانه‌براو، راناکویرزی، جینگیر، چه‌سپو،
 ته‌کان‌نه‌خواردوو 2 له‌لایردن نه‌هاتوو، لانا‌بری،
 لاناچی ○ 1 انتقال‌ناپذیر 2 عزل‌ناپذیر

irremovably /ɪrɪˈmɪsəbli/ *adverb*

رانه‌گویراوانه، لانه‌براوانه، به‌شیوه‌یه‌کی
 له‌لایردن نه‌هاتوو ○ به‌طور انتقال‌ناپذیر، به‌طور
 عزل‌ناپذیر

irreparable /ɪrɪˈpərəbl/ *adjective*

قهره‌بوونه‌کراو، له‌قهره‌بوونه‌هاتوو، چاک‌نه‌کراو،
 چاک‌ناییته‌وه، **irreparable**: **irremediable**
 damage ○ جبران‌ناپذیر

irreparableness /ɪrɪˈpərəblɪnes/ *noun*,
 also **irreparability**

قهره‌بوونه‌کراوی، له‌قهره‌بوونه‌هاتوویی ○
 جبران‌ناپذیری

irreparably /-əbli/ *adverb*

قهره‌بوونه‌کراوانه، به‌شیوه‌یه‌کی
 له‌قهره‌بوونه‌هاتوو ○ به‌طور جبران‌ناپذیر

irrepealable /ɪrɪˈpi:əbl/ *adjective*

له‌ه‌لو‌ه‌شان‌نه‌هاتوو، هه‌لوه‌ه‌شاو، پووج
 ناگریته‌وه، به‌تال ناگریته‌وه، هه‌لواوه‌شیته‌وه ○
 غیرقابل الفا

irreplaceable /,ɪrɪˈpleɪsəbl/ *adjective*

بی‌هاوتا، بی‌وینه، (یه‌کجار) به‌نرخ، نایه‌تی،
 له‌جی دانسان، شستی ناتوانی جینگاکه‌ی
 پرکاته‌وه، بی‌جنگروه ○ بی‌نظیر، بی‌عوض

irrepressibility /,ɪrɪˈpresəˈbɪləti/ *noun*

کو‌تسرول‌نه‌کراوی، رانه‌گیراوی،
 له‌کو‌تسرول‌نه‌هاتوویی، له‌مه‌ه‌ارنه‌هاتوویی،
 رانه‌ویستتراوی ○ غیرقابلیت کنترل یا مهار

irrepressible /,ɪrɪˈpresəbl/ *adjective*

کو‌تسرول‌نه‌کراو، رانه‌گیراو، له‌کو‌تسرول‌نه‌هاتوو،
 راناکیرئ، مه‌ه‌ار نا‌کیرئ، دابین نا‌کیرئ،
 رانه‌ویستتراو ○ مهارشدنی، غیرقابل کنترل

irrepressibly /-əbli/ *adverb*

کو‌تسرول‌نه‌کراوانه، رانه‌گیراوانه، به‌شیوه‌یه‌کی
 له‌کو‌تسرول‌نه‌هاتوو، له‌مه‌ه‌ارنه‌هاتووانه ○ به‌طور
 مهارشدنی

irreproachability /,ɪrɪˈprəʊtʃəˈbɪləti, US
 -,prəu-/ *noun*, also **irreproachableness**

بی‌گونا‌هی، بی‌خه‌تایی، بی‌عه‌یی، ره‌خنه‌لئ
 نه‌گیراوی، بی‌نیرادی، بی‌گهردی ○ بی‌تقصیری

irreproachable /,ɪrɪˈprəʊtʃəbl, US
 -,prəu-/ *adjective*

بی‌گونا‌ه، بی‌خه‌تا، بی‌عه‌یب، ره‌خنه‌لئ نه‌گیراو،
 بی‌نیراد، بی‌گهرد، بی‌خه‌وش: **irreproachable**
conduct ○ بی‌تقصیر، بی‌نقص، بی‌عیب

irreproachably /,ɪrɪˈprəʊtʃəbli, US
 -,prəu-/ *adverb*

بی‌خه‌وشانه، بی‌عه‌یبانه ○ به‌طور بی‌نقص
irresistibility /,ɪrɪˈzɪstəˈbɪləti/ *noun*, also
irresistability

خو‌پس‌رانه‌گیراوی، به‌ربه‌ره‌کانی‌پس‌نه‌کراوی،
 به‌رگه‌نه‌گرتن، سه‌ختی، به‌هیزی، به‌رنه‌گیراوی،
 خو‌پس‌رانه‌ویستای ○ مقاومت‌ناپذیری

irresistible /,ɪrɪˈzɪstəbl/ *adjective*, also
irresistable

1 خو‌پس‌رانه‌گیراو، خو‌رانسه‌گر،
 به‌ربه‌ره‌کانی‌پس‌نه‌کراو، به‌رگه‌نه‌گرتوو، سه‌خت،
 به‌هیز، به‌ری نا‌گیرئ، به‌ربه‌ره‌کانی نا‌کیرئ،
 خو‌پس‌رانه‌ویستاو، تاقه‌ت‌نه‌هیتاو: **His**
The arguments were irresistible
temptation proved stibler 2 سهرنج‌راکیش،
 دل‌رفین: **an irresistible bargain** 1
 مقاومت‌ناپذیر 2 جذاب، جالب

irresistibly /-əbli/ *adverb*, also **irresistably**
 به‌شیوه‌یه‌کی سه‌خت یان خو‌پس‌رانه‌گیراو:

They were irresistibly drawn to each other

به طور مقاومت ناپذیر

irresoluble /i'ri:zɔ:ləbl/ adjective

1 نه توار، له توانه ونه هاتو، ناتویه،

an irresoluble 2 بی چاره سر: indissoluble

question 3 غیر قابل حل

irresolute /i'rezəlu:t/ adjective

دوودل، دووشک، دردونگ، بریارین نه گیراو،

رارا، وازی وازی، تاوتاو 3 مردد، نامطمئن،

بی تصمیم، متزلزل

irresolutely /i'rezəlu:tli/ adverb

به دوودلی (یوه)، دردونگانه 3 با تردید

irresolution /i'rezə'lu:ʃn/ noun

دوودلی، دردونگی، دووشکی، بریارین نه گیراو،

راویژکه، راویچکه 3 تردید، دوودلی، بی تصمیمی

irresolvable /i'ri:zɔ:vəbl/ adjective

1 شی یوه ونه بوو، له شی یوه ونه هاتو 2

چاره سر نه کړاو، چاره ناکری، بی چاره (سری)،

an irresolvable conflict 3 لایې دا ناخري:

1 تجزیه ناپذیر 2 غیر قابل حل

irrespective of /i'ri:spektɪv əv/ pronoun

سره پای، بی سره نښه دان به، به گوی نه دان به:

Everyone is treated equally, -ective of

The weekly rent is the same 3 race

irrespective of whether there are three or

four occupants 3 بدون توجه به

irresponsibility /i,ri'spɒnsə'bɪləti, US -

spɒnsə-/ noun

ناپه یرسایه تی، سره سره ږتی، نالې پرسراو ټی،

لې نه پرسراو 3 عدم مسئولیت

irresponsible /i,ri'spɒnsəbl, US -'spɜ:n-/

adjective

ناپه یرس، سره سره ږی، نه رک نه ناس،

an irresponsible 3 لې نه پرسراو، ناپه یرسانه:

an irresponsible dictatorship

an irresponsible 3 irresponsible teenager

attitude 3 غیر مزل، غیر مزلانه

irresponsibly /-əbli/ adverb

ناپه یرسانه 3 به طور غیر مزلانه

irrestrainable adjective

به رنه گیراو، پښش گیری نه کړاو، پښش نه گیراو،

به ری ناگیرئ، پښش گیری لې ناکری، پښشی

ناگیرئ 3 غیر قابل بازداري

irretention /i,ri'tenʃn/ noun

مزیې رانه گیراو، ده له میزی، خوته رکردووی

3 ارتنسیون

irretentive /i,ri'tentɪv/ adjective

مزیې رانه گیراو، ده له میز، خوته رکردو،

خوته رکرد 3 ارتنسیون

irretrievability /i'ri:trɪ:və'bɪləti/ noun

قهره بوونه کړاو، له قهره بوونه هاتووی 3

جبران ناپذیری

irretrievable /i'ri:trɪ:vəbl/ adjective

قهره بوونه کړاو، له قهره بوونه هاتو، قهره بوو

ناکړته، نه گه راوه، ناگه رږته، پره ونه بوو،

ده س ناکه وټه: the - 3 an -le situation

3 ievable breakdown of the marriage

جبران ناپذیر

irretrievably /-əbli/ adverb

به شتو په کی قهره بوونه بوو 3 به طور جبران ناپذیر

irreverence /i'revərəns/ noun

بی ږزی (کردن)، بی حورمه تی، حورمه شکاندن

3 هتک حرمت

irreverent /i'revərənt/ adjective

ریزلی نه نهر، رووشکین، حورمه شکین 3

هتاک

irreverently /i'revərəntli/ adverb

بی ږزانه، له رووی بی ږزی (یوه) 3 با

بی احترامی

irreversibility /i'ri:vɜ:sə'bɪləti/ noun

نه گورې، له گوران نه هاتووی، نه گه راوه یی،

هه لوه و شتو یی، له هه لوه شان نه هاتووی،

قهره بوونه کړاو، له قهره بوونه هاتووی 3

غیر قابلیت تغییر، الغا ناپذیری، جبران ناپذیری

irreversible /i'ri:vɜ:səbl, US -'vɜ:rs-/

adjective

1 نه گور، له گوران نه هاتو، نه گور او، ناگور دږی،

نه گه راوه، هه لوه و شتو، له هه لوه شان نه هاتو،

an irreversible 3 هه لوه و شتو یی:

an irreversible brain 3 change/decline/decision

2 damage 3 قهره بوونه کړاو، له قهره بوونه هاتو

3 1 غیر قابل تغییر، الغا ناپذیر 2 جبران ناپذیر

irreversibly /-əbli/ adverb

قهره بوونه بووانه، به شتو په کی له قهره بوونه هاتو،

بو هه میته 3 به طور جبران ناپذیر

irrevocability /i'revəkə'bɪləti/ noun

له هه لوه شان نه هاتووی، هه لوه و شتو یی،

یووجه ونه کړاو، نه گور او 3 فسخ ناپذیری

irrevocable /i'revəkəbl/ adjective

له هه لوه شان نه هاتو، هه لوه و شتو،

هه لوه و شتو یی، نه گور دږی، نه گور او،

یووجه ونه کړاو، به تال ناکړته، به کلای کړاو،

پراوه ته، بریاردار، کوتایې پټه اتو: - 3 an

an irrevocable decision/step 3 فسخ ناپذیر، قطعی

irrevocably /-əbli/ adverb

نه گور او، به شتو په کی هه لوه و شتو 3 به طور

فسخ ناپذیر

irrigable /i'rigəbl/ adjective

سراو، له اودا د شتن هاتو، شاو ده دږی،

تن تازین کړاو، شاو دږی، شاو دږی کړاو، (شاو)

ده دږ دږی: irrigable land 3 قابل آبیاری

irrigation /i'ri:geɪʃn/ noun

ناودیری، ناوداشتن، داشتن، ناودان، (ناو)
 تن‌نازین کردن: *Irrigation has increased the*
irrigation area of cultivable land
 n) channels: ناودیر، ناوهدیر؛
 irrigationist adj: ناو(ه)دیر) ○ آبیاری

irrigational /iˈrɪɡeɪʃən/ adjective
 ناودیری‌یانه، سهر به ناوداشتن ○ وابسته به آبیاری
irrigated adjective
 ناوهدیر، ناودراو، ناودیری‌کراو، ناوداشته، دهون
 ○ آبیاری‌شده

irrigative /iˈrɪɡetɪv/ adjective
 ناودیری‌یانه، سهر به ناودیری ○ وابسته به آبیاری
irrision noun

گالنه، تیتالی، شوخی، تیز(پن) کردن) ○ استهرا
irritability /iˈrɪtəˈbɪləti/ noun

زووت‌سووره‌یی، سهرگره‌رمی، تونیدی،
 تنگه‌تیلکسه‌یی، زوورووژاوی، سهرتوندی،
 زووره‌نجاوی ○ تندخویی، تحریک‌پذیری

irritable /iˈrɪtəbl/ adjective
 1 زووت‌سووره، توند، تنگه‌تیلکسه، سهرگره‌رم،
 زوورووژاو، زووه‌لچوو، فیشه‌کی، سهرتوند،
 زووره‌نجاو: *2 gets irritable when he tires*
 (پزشکی) ناسک ○ 1 تندخو، تحریک‌پذیر، قابل
 تحریک 2 حساس

irritable bowel syndrome noun,
 abbreviation IBS

کونیشانه‌ی ریخول‌ی ناسک یان هه‌ستیار:
 دویخکی ریخول‌کان که ده‌بیته هوی ژان و برک
 و زگه‌شوره یان گرفت و گیری *constipation*
 له ناره‌حه‌تی‌یه‌وه تووش ده‌بی ○ نشانگان یا
 سندروم رودی تحریک‌پذیر

irritably /iˈrɪtəbli/ adverb
 سهرتوندانه، زووتوورانه ○ با تندخویی

irritancy /iˈrɪtənsi/ noun

ره‌نجان، دل‌نیشان، زیزبوون، زویربوون ○ رنجش

irritant /iˈrɪtənt/ adjective, noun

adj 1 ورووژتسر، بزویتر 2 سووتینه‌روه،
 کزیتیه‌روه n کهرسته یا مه‌تریالی سووتینه‌روه
 ○ adj 1 محرک 2 سوزش‌آور n ماده‌ی محرک

irritated /iˈrɪtɪtɪd/ adjective

ناره‌حه‌ت، تووره، رق‌هه‌ستاو، به‌کره‌کرکه‌وتوو،
 ده‌چووژتیه‌وه، سووناوه‌ته‌وه، سووره‌وه‌بوو:
irritated eyes ○ عصبانی، ملتهب

irritating /iˈrɪtɪtɪŋ/ adjective

ناره‌حه‌ت‌کهر، تووره‌کهر، رق‌هه‌ستین: *an*
-tatingly irritating habit
 adv: ناره‌حه‌ت‌کهرانه ○ عصبانی‌کننده

irritation /iˈrɪtɪʃən/ noun

1 ناره‌حه‌تی، رق‌هه‌ستاندن، ورووژاندن، تین‌دان،
 ناروژان، جهنن، سووره‌کردن 2 ره‌نجان،
 دل‌همندی، دل‌نیشان 3 سووناوه‌وه، کزانه‌وه،

چزانه‌وه ○ 1 عصبانیت، خشمگین‌سازی 2
 رنجش 3 سوزش

irritative /iˈrɪtɪtɪv/ adjective

سووتینه‌روه، کزیتیه‌روه: *irritative coughing*
 ○ سوزش‌آور

irruption /iˈrʌpʃən/ noun

1 هنرش، هه‌لکوتانه‌سهر، به‌لامار، پردانه‌سهر،
 گوپ‌بوون، تین‌پژان، خویا‌کردن (له‌پس و
 توندوتیزانه)، هنرشی کت‌وسر 2 ته‌قینه‌وه 3
 کوچی بن‌گه‌رانه‌وه، کوچی به‌گجاره‌کی یان
 به‌گجاری ○ 1 هجوم، حمله‌ی ناگهانی 2 انفجار
 3 مهاجرت بی‌برگشت

irruptive /iˈrʌptɪv/ adjective

به‌لامارده‌ر: *irruptive passions*
 ○ حمله‌کننده (adv)

IRS abbreviation Internal Revenue Service

IS abbreviation Island(s); Isle(s)

is(o)- prefix

پیشگر: 1 هاو، یک، هه‌ف، به‌کسان، به‌رامیهر،
 چونیه‌ک، هاو‌جوهر، به‌ک‌شیره، به‌ک‌چور،
 به‌ک‌ده‌ست، هاوشیره، لیک‌چوو: *isosceles*
isentropic 2 (کیما، ژورتر له‌ه‌ایدروکاربونه‌کانا)
 هاویارزه *isocyanate isooctane: isomeric*
 (بنه‌ره‌ت): له *isos* یونانی‌یه‌وه "equal" ○
 1 هم، همانند، مساوی، هم‌گن، هم‌شکل،
 یک‌پارچه، همانند 2 (شیمی) ایزومریک

Isaac /ˈaɪzək/ noun, late Latin, From
 Hebrew *Yishāq*

کور ییسراییم و سارا، باوکی Esau و
 میردی Rebeka ○ اسحاق

isabella = isabel

isabel /ˈɪsəl/ noun, adjective

(ره‌نگی) زهردی نامال‌بۆر ○ (رنگ) زرد مایل
 به‌خاکستری

isagoge /ˈaɪsəɡəʊdʒ/ noun

پیشه‌کی، به‌رای ○ مقدمه

isagogic /ˈaɪsəɡəʊdʒɪk/ adjective

پیشه‌کی‌یانه (isagogically adv) ○ مقدمه‌ای

Isaiah /aɪˈzaɪə/ noun, also Isaiahhs, Hebrew

Yēshaʿāyāhū

ئه‌شعیا: 1 پیغه‌مهریکی ییسرائیل له
 ده‌روبه‌ری 740 تا 701 پیش‌زایین 2 کتیبی
 ئه‌شعای پیغه‌مهر ○ 1 اشعیا 2 کاب‌اشعای نبی

isatin /ˈaɪsətɪn/ noun

(کیما) ناو‌تیه‌ینکی کریستالی سوور، له
 به‌ره‌مه‌هتانی ره‌نگ‌دا به‌کارده‌تری (بنه‌ره‌ت): له
 لاتین *isatis* (-in + "wood" اباتین)

-isation = -ization

ISBN /ˈaɪ es bi: ˈen/ abbreviation

International Standard Book Number

نای‌اس‌بی‌تین: ژماره‌ی ستانداردی جه‌هانی

کتیب، ژماره‌ی پتوانه‌یسی جه‌هانی یان
نپونه‌ته‌وه‌ی کتیب، ژینک ○ شایک

ischaemia /'iskɪmə/ *noun*, US *ischemia*

که‌م‌خوینی شوینی یان له‌ندامین، ب.ت. له
ماسوولکه‌کانی دل‌دا (ischaemic *adj*)
کم‌خونی موضعی

ischial /'iskɪəl/ *adjective*, also *ischiatric*

سهره ischium ○ وابسته به استخوان وزک

ischium /'iskɪəm/ *noun*, pl. *ischia* /-kɪə/

جومگه‌ی نیسکی سینه‌نده یان کلوت،
جومگه‌ی ران، نیسکی جه‌ماوه‌ی پتکته‌ری
بنکی هردوو نیوه‌ی pelvis ○ استخوان وزک

ISDN *abbreviation* integrated services digital network.

-ise = -ize

-ish¹ *suffix*

باشگر: سهره، هکی، نانی، بی، ی وه‌کوو، نانه،
کار، باو، نامال-مه‌پله‌و: *Swedish* *girlish*,
yellowish, *Kurdish* (بنه‌ره‌ت: له -isc
ئینگلیسی کونه‌وه، نه‌ویش به بنه‌ره‌ت له‌مانی)
○ پسوند: وابسته به، ی، مثل، مانند

-ish² *suffix*

باشگر: کار ساز ده‌کا، وهک *abolish* (بنه‌ره‌ت:
له -iss- فده‌ره‌نسی‌یه‌وه، له -isc- لاتینه‌وه)
○ پسوند: وابسته به، ی، مثل، مانند

Ishmael /'ɪʃmə/ *noun*, Hebrew *Yishmā'el*

1 سمایل یان نیسماعیل، سمایل (کوری برایم
یان نیسراهم Abraham و هاجر Hagar) 2
ده‌کرای کومل 1 اسماعیل 2 مطرود جامعه

Ishmaelite /'ɪʃməlaɪt/ *noun*

له ره‌چه‌له‌کی سمایل یان نیسماعیل (کوری
نیسراهم (یان برایم) Abraham و هاجر
Hagar (Gen. 16:12) ○ از تبار اسماعیل

-ishy *suffix*

باشگر: ناوه‌ل کار ساز ده‌کا ○ پسوند: قیدساز

isinglass /'aɪzɪŋɡlɑːs/ *noun*

ملی ماسی، سریشی ماسی ○ ژلاتین ماهی
Isis *noun*, Latin *Isis*, *Isis*, from Greek, from
Egyptian 'st

خوازنی سروشت (هی میسر)، زن و خوشکی
Osiris ○ ایزیس

Islam /'ɪzlɑːm, US 'ɪz'lɑːm/ *noun*

نیسلام، گشت موملیمان ○ اسلام، موملیمانان

Islamic /'ɪzlɑːmɪk, US '-lɑːm-/ *adjective*

نیسلامی، سهره نیسلام یا پتوه‌ندی به‌وه‌وه هه‌یه:
Islamic law اسلامی

Islamic countries *noun*, pl.

ولاتانی نیسلامی، کشورهای اسلامی

Islamism /'ɪzlɑːmɪzəm/ *noun*

نیسلام‌خوازی، نیسلام‌پاوه‌ری، نیسلام‌گه‌ری
Islamist /'ɪzlɑːmɪst/ *n*) نیسلام‌خواز،

نیسلام‌گه‌ر، نیسلام‌پاوه‌ر) ○ اسلام‌گرایی
Islamite /'ɪzlɑːmɪt/ *noun*

موملمان، نیسلامی ○ موملمان

Islamitic = Islamic

Islamization *noun*

نیسلاماندن، نیسلامی کردن، به‌نیسلام کردن ○
اسلامی کردن

island /'aɪlənd/ *noun*

1 دورگه، گرئاف، ناد، ناویگه: *We spent a 2 week on the Greek island of Kos*
(تویکاری) به‌شیک‌ی جیای شانه یان کومه‌له
خانه‌ین 3 *traffic island* ○ 1 جزیره 2
ایسلند 3 جزیره‌ی ایمنی

islander /'aɪləndə(r)/ *noun*

دورگه‌نشین، دورگه‌زی، دورگه‌نشین،
دانیشتووی دورگه ○ جزیره‌نشین

isle /aɪl/ *noun*

(ویژه‌ی) دورگه، دورگه، گرئاف، ناد ○ جزیره

islet /'aɪlət/ *noun*

1 ناو‌روان، لادورگه، دورگه‌کوکه، دورگه‌له،
دورگه‌ی بچووک، ورده‌دورگه، رهند، ناویگه،
گراوک، له‌ن (چکوله و زیخه‌لانی) 2 (تویکاری)
به‌شقی له شانه‌ین که له‌باری پتکها‌تنه‌وه له‌گه‌ل
ده‌ورو‌یه‌که‌ی جیاوازه 3 جیگای چه‌یه‌ک یان
لاپه‌ر 1 جزیرک 2 ایسل 3 جای دورافتاده

islets of Langerhans /'lɑŋgənz/ *noun*,
pl.

دورگه‌کانی لانگترهانز: کومه‌له خانه‌پتکی
شیلوکی pancreatic که نیسولین و گلوکاگون
glucagon ده‌رهن (بنه‌ره‌ت: له ناوی تویکاری
نه‌له‌مانی Paul Langerhans وه‌رگیراوه) ○
جزایر لانگرهانس

-ism *suffix*

باشگر: کار، کردار، کرده‌وه، پرؤسه،
تاییه‌تمه‌ندی، دؤخ، حاله‌ت، ریزاز، دوکتره‌ین،
دین، ئابین، تیئوری، ویتن، داشکانه‌وه،
جیاوه‌ری، باوه‌ر به، گه‌ری، به‌یه‌تی، بییتی، -
آیه‌تی، خوازی، نامازه به سیستم، بنه‌ما یان
بزووتنه‌وه‌پتکی ناییدپولوزیکی: *baptism*,
barbarism, *Anglicanism*, *Buddhism*
racism دؤخکی ناناسایی
له نه‌نجایی زورپوونی شتیک‌ی تاییه‌تی:
alcoholism نامازه به تاییه‌تمه‌ندی‌یی له
زمانی‌دا: *colloquialism* (بنه‌ره‌ت: له -isme
فده‌ره‌نسی، به ریگای لاتین و نه‌ویش له -ismos,
-isma یونانی‌یه‌وه) ○ پسوند: عمل، ویزگی،
حالت، مکتب، مذهب، نظریه، تمایل، عقیده، معتقد
به، گرای، گری؛ حالت غیرعادی در اثر ازدیاد چیز
خاصی؛ اشاره به ویژگی یا خصوصیت یک زبان

ism /'ɪzəm/ *noun*

(نافه‌رمی، سووکانه) ریزاز، نیزم، سیستم یان

ده‌گا و فله‌سه‌فیه‌یکی نادیار، بزوتته‌وه‌یه‌یکی
 نایدیلوژیکی، بیردۆز، تیۆزی، سیستم
 مکتب، نظام یا فلسفه‌ی نامشخص، جنبش عقیدتی،
 نظریه، نظام

Ismaili /,ismɑˈiːli, US /ismɑː-/ *noun, pl.*
Ismailis

ئیسماعیلی (= ئەندامی تیریه‌یکی مولمانی
 شیعه، ئەو تیریه‌یه‌ باوه‌ری وایه‌ که ئیسماعیل
 کوری ئیمامی شەه‌می شیعه‌ حەوتەمین ئیمامە)
 ○ اسماعیلی

Iznik = Iznik

isn't /'ɪznt/ = is not

iso- /'aɪsəʊ, US /aɪsoʊ/ = is-

ISO /,aɪ es 'əʊ, 'oʊ/ *abbreviation*
 International Standardization/ Standard
 Organization

ئیزو: ریکخراوه‌ی جیهانی ستاندارد ○ سازمان
 جیهانی ستاندارد، ایزو

isoagglutination *noun*

ئیزۆنه‌گلویتیناسیۆن: لکاندنی خروکه‌ سووره‌کانی
 خوینی که‌سێ به‌هۆی سیرۆم یان خوینی
 که‌ستیکێ تر له‌ هه‌مان جوړ ○ ایزوگلویتیناسیۆن

isoagglutinin *noun*

ئیزۆنه‌گلویتین: agglutinin ی که‌ کار ده‌کاته
 سەر ئیزۆنه‌گلویتیناسیۆن ○ ایزوگلویتین

isoantigen = alloantigen

isobath *noun*

هێلی هاوقوولی: هێلیکی وادانراوی سەر نه‌خسه
 که‌ تیکرای خاله‌ هاوقووله‌کانی ژیر ناستیکێ
 به‌یکه‌ره‌ی ناو ینک ده‌به‌ستنه‌وه ○ ایزوبات

isobathic *adjective*

سهربه‌ هێلی هاوقوولی ○ وابسته‌ به‌ ایزوبات

isobar /'aɪsəbə(r)/ *noun*

1 (که‌ش‌ناسی) هێلی هاوپه‌ستو یان هاوپه‌ستان
 2 (فیزیکی) هه‌ریه‌ک له‌ دوو یان چه‌ند ئیزۆتۆپی
 نوخه‌م جیاواز که‌ خاوه‌نی هه‌مان کینشی
 گه‌ردیله‌یی atomic weight ی، دوو گه‌ردیله‌ی
 هاوکیش به‌لام ژماره‌ی گه‌ردیله‌یی یان یه‌ک نه‌ین
 (جیاوازی یه‌) ○ 1 خط هه‌م‌فشار 2 ایزوبار

isobaric *adjective*

سهربه‌ هێلی هاوپه‌ستو، هێله‌ هاوپه‌ستووی ○
 وابسته‌ به‌ به‌ خط هه‌م‌فشار

isobutane *noun*

جوۆری گازی گرکینشی بێ‌ره‌نگ C₄H₁₀، وه‌ک
 سووته‌مه‌نی، مه‌تریالی ساردکه‌روهه‌ refrigerant
 به‌کارده‌یتری ○ ایزوبوتان

isobutylene *noun*

جوۆری گازی گرکینشی یان شله‌یه‌یکی یه‌کجار
 هه‌له‌سو بێ‌ره‌نگ C₄H₈، ژۆرتەر بۆ
 به‌ره‌مه‌هه‌ینان و سازکردنی butyl rubber
 به‌کارده‌یتری ○ ایزوبوتیلن

isocaloric *adjective*

هاوکالۆری، خاوه‌نی هه‌مان نرخ و بایه‌خی
 values کالۆری: isocaloric diets ○ هه‌م‌کالری

isocarboxazid *noun*

ده‌رمانیکی دژه‌دلته‌نگی C₁₂H₁₃N₃O₂ ○
 ایزوکاربوکسازید

isochromatic /,aɪsə(ʊ)krə'matɪk/ *adjective*

1 هاو‌ره‌نگ ○ orthochromatic = هه‌م‌رنگ
isochromosome *noun*

هاو‌ره‌نگ‌ته‌ن، هاو‌کروموزۆم ○ کروموزۆم متقارن
isochron /'aɪsə(ʊ)krɒn/ *adjective*

(ژۆرتەر زه‌وی‌ناسی) هێلی هاوکات: هێلیکی
 سەر نه‌خسه‌ یان دیاگرام که‌ خاله‌ هاوکاته‌کان
 پیکه‌وه‌ ده‌به‌ستنه‌وه ○ ایزوکرون

isochronal /aɪ'sɒkrənəl/ *adjective, also*
isochronous

هاوکات، هاو‌ده‌م ○ هه‌م‌زمان
isochronism *noun*

هاوکاتی، هاو‌ده‌می ○ هه‌م‌زمانی
isochronous /aɪ'sɒkrənəs/ *adjective*

هاوکات، هاو‌ده‌م ○ هه‌م‌زمان
isochronously /aɪ'sɒkrənəsli/ *adverb*

هاوکاتانه‌، به‌ شێوه‌یه‌یکی هاو‌ده‌م ○ به‌ طور
 هه‌م‌زمان

isoclinal /,aɪsə(ʊ)'klaɪn(ə)l/ *adjective, noun, also isoclinic* /aɪsə(ʊ)'klaɪnɪk/

adj هاو‌لار، یه‌ک‌لێز، هاو‌لێز n هێلی هاو‌لێز ○
 adj هه‌م‌شیب n خط هه‌م‌شیب

isoclinic line *noun*

هێلی هاو‌لێز (جو‌گرافیا) ○ خط هه‌م‌شیب
isocracy /aɪ'sɒkrəsi/ *noun, pl. isocracies*

هاو‌فه‌رمانداری، ئیزوکراسی، یه‌کان‌سالاری،
 هاو‌میری، به‌رام‌به‌رسالاری ○ ایزوکراسی

isocratic /aɪsə'krətɪk/ *adjective*

سهربه‌ isocracy ○ وابسته‌ به‌ ایزوکراسی
isocyanate *noun*

خوێ یان ئیتیری ئیزۆمتریکێ ترشه‌لوکی
 سیانیک، ب.ت. له‌ پلاستیک‌سازی و چه‌سپ‌دا
 به‌کارده‌یتری ○ ایزوسیانیت

isocyanide *noun*

(کیمیا) ئیزوسیانید، ئایزوسایاناید: ناو‌یه‌یه‌یکی
 ئەندامی که‌ کۆمه‌لی NC- ی تیا به‌ ○ ایزوسیانید

isocyclic *adjective*

خاوه‌نی ئالفه‌ یان بازنه‌یه‌ی که‌ ته‌نیا له‌
 گه‌ردیله‌کانی یه‌ک توخه‌م پیکه‌اتوهه‌، ب.ت. ○
 carbocyclic ○ ایزوسایکلیک

isodiametric /aɪsədaɪə'metrɪk/ *adjective*

هاوتیره‌، هاوته‌وه‌ ○ هه‌م‌قطر، هه‌م‌جوړ
isodimorphism *noun*

هاودوو‌شێوه‌یی، هاودوو‌بێجیمی ○ ایزودیمورفیسم

isodimorphous *adjective*

هاودووشیوه، هاودوویچم ○ ایزودیومفوس

isodose *adjective*

خواه‌نی تیشکیکی به‌رامبر، هاوتیشک(دانه‌وه) ○ دارای اشعه‌ی برابر

isodynamic *adjective*, also *isodynamical*

هاوهیز، یک‌هیز، به‌رامبرهیز ○ هم‌نیرو

isodynamic line *noun*

هیلی هاوهیز، هیلی یک‌هیز ○ خط هم‌نیرو

isoelectric *adjective*

خواه‌نی جیاوازی سیفر له پوتانسیه‌لی
ئیلیکتریکی‌دا، به‌تەوزمی ئیلیکتریکی
به‌رامبره‌وه ○ ایزوالکتریک

isoelectronic *adjective*

(کیمیا) سه‌ربه‌نو گەردیله atom یان ئایوانه‌ی
که ژماره‌ی ئیلیکترۆنه‌کانیان هه‌یه،
هاوتیلیکترۆن ○ ایزوالکترۆنیک

isoenzyme *adjective*, also *isozyme*

(زنده‌کیمیا) هاوه‌هونه: هه‌ریه‌ک له دوو یان
چهند هه‌هونه که کاره‌که‌یان یه‌کیکه به‌لام له
پنکهاته‌دا جیاوازی یان هه‌یه ○ ایزوانزیم

isoflavone *noun*

ئیزوفلافون: کیتۆنیک زنده‌چالاک
bioactive [C₁₅H₁₀O₂], له‌به‌ر به‌رهمه ژۆرینه‌کانی جیتی
سه‌رنجه، له‌رووه‌که‌کان‌دا دۆزراوه‌تەوه (وه‌ک
ده‌نکی سۆیا) و خواوه‌نی چالاک‌ی
oestrogenic و antioxidant هه‌یه: هه‌ریه‌ک له‌و
به‌رهمانه (وه‌ک daidzein یان genistein) ○
ایزوفلاوون

isogamete *noun*

هاوگامیت، ئیزوگامیت، ئایسۆگامیت: خانه‌ی
پیشه‌نی‌ین که هیچ جیاوازی‌ییکی له‌شێوه،
نه‌ندازه، پنکهاته‌ و یان نیرمایی‌دا له‌گه‌ل
جووته‌که‌ی خۆی‌دا نییه ○ ایزوگام

isogametic *adjective*

سه‌ربه‌یان پێوه‌ندی به‌هاوگامیت‌هه‌یه ○
وابسته به‌ایزوگام

isogamous *adjective*

هاوجووت، به‌رامبره‌رجووت (له‌به‌رامبره‌
heterogamous) ○ ایزوگاموس

isogamy /ɪˈsɒɡəmi/ *noun*

(رووه‌ناسی) هاوجووتی، به‌رامبره‌رجووتی،
ژۆربوونی ره‌گەزی به‌هۆی یه‌ک‌گرته‌ی گامیتە
لێک‌چووه‌کان (بروانه anisogamy) ○ ایزوگامی

isogeneic *adjective*

هاوژین، هاوژاده: نوو گیانه‌وهر یان رووه‌کانه‌ی
که له‌باری ژینیتیکی یه‌وه‌ک یه‌کن ○ ایزوژنیک

isogenous *adjective*

(له‌باری نه‌ندام یان به‌شتیکی له‌ش) هاوبنده‌رت
○ ایزوژنوس

isogeny *noun*

هاوبنده‌رتی ○ ایزوژنی

isogotherm /ˌɪsə(ʊ)ˈθɜːm/ *noun*

(جوگرافیا) هاوزه‌وی‌گه‌رما: هه‌یل یان ئاستیکی
سه‌ر دیاگرامی خاله‌پنک‌به‌سته‌کانی نێوه‌وه‌ی
زه‌وی که یه‌ک تێمپراچتیر یان هه‌یه ○ ایزوئوترم

isogeothermal *adjective*

سه‌ربه‌یان پێوه‌ندی به‌هاوزه‌وی‌گه‌رماوه‌هه‌یه
○ وابسته به‌ایزوئوترم

isogloss /ˌɪsə(ʊ)ˈɡlɒs/ *noun*

(زمانه‌وانی) هه‌یلکی سه‌ر نه‌خشه، نوو ناوچانه
دیاری ده‌کا که تایه‌تمه‌ندی زمانی جیاوازیان
هه‌یه، ئیزوگلاس، ئایسۆگلاس ○ خط مرز لغوی

isoglossal *adjective*

سه‌ربه‌یان پێوه‌ندی به‌ئیزوگلاسه‌وه‌هه‌یه ○
وابسته به‌خط مرز لغوی

isogon *noun*

فره‌بالووی polygon که هه‌موو گوشه‌کانی
به‌رامبره‌ بن ○ ایزوگون

isogonal *adjective*

1 هاوگوشه، یه‌ک‌گوشه، هاسووج، گوشه‌ریک
equiangular، ئایسۆگونال، ئیزوگونال 2 -
isogonal line ○ ایزوگونال

isogonal line *noun*, also *isogone*

هه‌یلکی خه‌یالی یان وادانراوی سه‌ر نه‌خشه‌که
هه‌موو نوو خالانه‌پنک ده‌به‌ستیتەوه‌ که لادانیکی
مه‌گنانیکی magnetic declination به‌رامبریان
هه‌یه ○ ایزوگونال لاین

isogonic /ˌɪsə(ʊ)ˈɡɒnɪk/ *adjective*, also *isogonal*

(جوگرافی) 1 ئاهازه به‌هه‌یلکه‌ له‌سه‌ر نه‌خشه‌که
خاله‌کان پێکه‌وه ده‌به‌ستیتەوه‌ و له‌ودا (گوشه‌ی)
لادانی مه‌گساتیکی هه‌ر یه‌کیکه 2 هاوگوشه،
یه‌ک‌گوشه، هاسووج ○ 1 ایزوگونیک 2 هم‌زاویه

isogony *noun*

به‌رامبره‌ری، به‌رامبره‌ری و یه‌کسانی له‌هه‌لدان‌دا ○
برابری، ایزوگونیی

isograft *noun*

هاومتوریه، هاویه‌یوه‌ست: متوریه‌ی شانه‌ی نێوان
دوو که‌س که یه‌ک ژنۆتایه‌یان هه‌یه ○
ایزوگرافت، جورپیوند

isogram *noun*

هه‌یلکی سه‌ر نه‌خشه‌یان چارت که خاله‌کان
(وه‌ک تێمپراچتیر یان باران) پێکه‌وه ده‌به‌ستیتەوه
یان نیشان ده‌دا ○ ایزوگرام

isohel /ˌɪsə(ʊ)ˈhɛl/ *noun*

هه‌یلی هاوتیشک (به‌ره‌ت: hēlios + iso، خۆر،
یۆنانی) ○ ایزوهیل

isohyet /ˌɪsə(ʊ)ˈhaɪt/ *noun*

هه‌یلی هاوباران (به‌ره‌ت: huetos + iso، یاران،
یۆنانی) ○ ایزوهایت

isohyetal *adjective*

سهره یا پتوهدی به هتلی هاوارانهوه ههیه
وابسته به ایزرهیت

isolability adjective, also **isolatability**

له‌دایرین هاتوویی ○ قابلیت جداسازی

isolable adjective, also **isolatable**

له‌دایرین هاتوو، دادهردری، لیک جیا ده‌کرتهوه،
ده‌توانری لیک دایرین یان لیک جیا کرتهوه ○
قابل جداسازی

isolate noun

مرؤی لاتهریک یا گوشه‌گیر، شتی لاتهریک
آدم یا چیز منزوی

isolated /'aisələtɪd/ adjective

1 لاتهریک، گوشه‌گیر، ته‌نیا، تاک‌وته‌نیا 2
چه‌به‌ک، دوروده‌س، لایهر 3 تاک، تاق، جیا،
لیک‌جیا، دایر 4 عایقه‌ق‌کراو، عایقه‌به‌ند،
عایقه‌ق‌لندراو ○ 1 منزوی 2 دورافتاده 3 منفرد،
مجزا 4 عایقه‌بندشد

isolating /'aisələtɪŋ/ adjective

(زمانه‌وانی) دایر او (ه‌روه‌ها (analytic)
گته

isolating language noun

(زمانه‌وانی) زمانی دایر او (ه‌روه‌ها (analytic)
زیان گته

isolation /'aisə'leɪʃn/ noun

1 لاتهریکی، گوشه‌گیری، به‌رگیری،
دوره‌به‌ریزی، لایهری، ته‌نایی: Many
unemployed people experience feelings of
isolation and depression 2 لیک‌کردنه‌وه،
جیا‌کردنه‌وه، دایرین، هاقی‌بون، جودایی:
an isolation ◇ geographical isolation
hospital/ward 3 عایقه‌کردن، عایقه‌به‌ندکردن
○ 1 انزوا 2 جداسازی، جدایی 3 عایقه‌بندی

isolation hospital noun

نه‌خوش‌خانه یان به‌شی (نه‌خوشی) به‌تا و درم
○ بیمارستان یا بخش بیماری‌های واگیردار

isolationism /'aisə'leɪʃənɪzəm/ noun

لاتهریک‌گیری، به‌پ‌خوای، لاتهریک‌خوای،
سیاست یان رامیاری گوشه‌گیری ○ انزواگرایی

isolationist /-fənɪst/ noun, adjective

n لاتهریک‌باوه، لاتهریک‌خواز
an isolationist foreign لاتهریک‌باوه‌رانه: ○
policy n انزواگرا adj کناره‌جویانه

isolation ward = isolation hospital

isolator noun

جیا‌که‌روه، جیا‌کار، دایر ○ جداساز

Isolette noun

(دروشی بازرگانی) دروشمکی incubator بو
منالانی نه‌وه‌کام premature یا ساوا ○ ایزولت

Isolde noun, German, from Old French *Isolt*,
Iseut

1 سازاده‌یتکی ئیرله‌ندی له Mark پادشای

Cornwall ماره برا و گراوی Tristram بوو 2
کچی پادشای Brittany و زنی Tristram ○
ایزولد

isoleucine /,aɪsə'luːsiːn/ noun

(زینده‌کیما) ترشه‌لوکی نه‌مینوی کریستالی
C₆H₁₃O₂ له زوربه‌ی پروتینه‌کان‌دا ههیه ○
ایزولوسین

isoline = isogram

isologous adjective

(له‌مه‌ر دوو یان چهند ناویتی نه‌ندامی‌یه‌وه)
له‌باری کیمیایی‌یه‌وه پتوهدی‌یان یتکه‌وه ههیه
به‌لام یتکه‌اتیتیکی جیا‌وازیان به‌هوی n CH₂ ههوه
ههیه ○ ایزولوگوس

isomagnetic adjective

هاومه‌گناتیک: هتزیکی مه‌گناتیکی به‌رامبه‌ریان
هه‌یی، خاوه‌نی هتزیکی مه‌گناتیکی به‌رامبه‌ر ○
ایزومغناطیس

isomer /'aɪsəmə(r)/ noun

1 (کیما) هاوبارزه، نایزومتر، نایزومتر،
نایزومتر: یه‌کئی له‌و دوو یان چهند ناویتی
(compound) یه، که همر گهردیله (atom) یتکیان
ههیه به‌لام به‌ریک‌خستیتیکی جیا‌وازه‌وه 2
(فیزیکی) یه‌کئی له‌و دوو یان چهند ناوک
(nuclei) یه، که همر زمازی گهردیله یتکیان
ههیه به‌لام به‌چهند دوخیکی وزی جیا‌وازه‌وه
3 (isomers) نه‌نه هاوناویتی‌کان ○ ایزومر

isomerase /aɪ'soməreɪz/ noun

(زینده‌کیما) نایزومراز، نایزومراز: هه‌ویتی‌یی
enzyme که تاوی گورینی ناویتی‌یکی تایه‌ت
بو نایزومتری ده‌دا، هه‌ویتی‌یی که ده‌یتته‌هوی
گورانی نیوه‌وه‌ی گهردی molecule ناویتی‌یی
○ ایزومراز

isomeric /'aɪsə'merɪk/ adjective

سهره‌ی یان پتوهدی به‌نایزومیره‌وه ههیه،
نایزومتری، هاوناویتی ○ ایزومریک

isomerism /'aɪsə'merɪzəm/ noun

نایزومتریزم، هاوناویتی‌یی ○ ایزومریسم

isomerization noun

گورین بو هاوبارزه یا نایزومتری، هاوبارزانندن
○ ایزومریزاسیون

isomeric /aɪ'sə'mərəs/ adjective

هاوبه‌ش، خاوه‌نی به‌شه به‌رامبه‌ره‌کان ○ دارای
بخش‌های مساوی

isometric /'aɪsə'metɪk/ adjective, also
isometrical

1 هاوتیوه‌ر، هاوتیوانه، یه‌ک‌پتوهر، هاونه‌ندازه،
یه‌ک‌براده، نایزومتریکی 2 (کیشانه‌وه و هند)
هاونه‌ندازه، بی‌نیرسینکتیف، نایزومتریکی،
سهره‌به‌شیاویتیکی کیشانه‌وه و هند که سنی
ده‌ه‌ندی هه‌یی و بی‌نیرسینکتیف 3 (کرزبونی
ماسولکه) هاونه‌ندازه، هاوبراده ○ 1 طول‌پای، 2

(نقاشی و...) بی بعد 3 هم طول

isometric exercise *noun*

1 برنامه‌ی مشق یان راهنمایی که له‌ودا کومه‌له ماسوولکه‌یی به دزی کومه‌لنکی تر (ی) ماسوولکه (ده‌کیشرتیه‌وه) (و ماسوولکه کورت نایته‌وه) 2 هر مشق و راهنمایی تاییه‌تی له‌و جوره ○ اکرسایز ایزومتیک

isometrics *noun, pl.*

شیوازیکی مشق و راهنمایی له‌شی ○ ایزومتیک
isometropia /,aɪsəʊm'etrəpiə/ *noun*

(لاتین، رووناکي) هاوشکانه‌وه، به‌رامبه‌ری له شکانه‌وه‌ی چاوی چه‌پ و راست، به‌رامبه‌ریتی له دیدی هر دوو چاو ○ تکاسر

isometry *noun*

هاوینوه‌ری، هاونه‌ندازه‌یی، یه‌ک‌پنوه‌ری، هاوینوانه‌یی ○ طول‌پایی

isomorph *noun*

هاوییجم، یه‌ک‌بیجم، یه‌ک‌شنوه، هاوشنوه ○ هم‌ریخت

isomorphic /,aɪsə(ʊ)'mɔːfɪk/ *adjective*, also isomorphous

هاوییجم، یه‌ک‌بیجم، یه‌ک‌شنوه، هاوشنوه ○ هم‌شکل، هم‌ریخت

isomorphism *noun*

هاوییجمی، یه‌ک‌بیجمی، هاوشنوه‌یی ○ هم‌شکلی، هم‌ریختی

-ison suffix

پاشگر: (ناو ساز ده‌کا) به‌رامبه‌ر به **-ation** (وه‌ک **comparison** دا؛ بنه‌ره‌ت: له **-aison**، - **eison** و هتد. فره‌نسی کون، له **-(n)atio** لاتین) ○ پسوند: ایزون

isoniazid /,aɪsə(ʊ)'niæzɪd/ *noun*

(یزشکی) ناوته‌یئکی کریستالی $C_6H_7N_3O$ که یئو چاره‌سه‌ر (کسردن) ی tuberculosis به‌کار دیتری ○ ایزونایزید

isonomic *adjective*, also isonomous

یه‌کسان یان به‌رامبه‌ر له مافی رامیاری دا، هاوماف، به‌رامبه‌ر له پیش قانون دا ○ مساوی در حقوق سیاسی

isonomy *noun*, also isopolity /,aɪsə'pɒlɪti/

یه‌کسانی یان به‌رامبه‌ری له مافی رامیاری دا، هاومافی، به‌رامبه‌ربوون له پیش قانون دا ○ مساوات در حقوق سیاسی

isooctane /,aɪsəʊ'ɒkteɪn/ *noun*

(کیمیا) هایدرؤکاربونیکی ناوه‌کی که له نه‌وت دا هه‌یه و وه‌ک پنوانه یان ستانداردی له سیستمی ژماره‌کانی ئوکتان دا به‌کار دیتری ○ ایزواوکتان

isopach *noun*

هاونه‌ستورایی: هیلنکی سر نه‌خش که هه‌موو خال یان شوته نه‌ستورایی به‌رامبه‌ره‌کانی ینکها‌تینکی (جینی) زه‌وی‌ناسانه‌ی تاییه‌تی یان

کومه‌له ینکها‌تینی ینک ده‌به‌ستته‌وه ○ ایزوپاچ

isopachous *adjective*

هاونه‌ستور، سه‌ربه‌ه‌اونه‌ستورایی ○ ایزوپاچوس

isophotal *adjective*

سه‌ربه‌ه‌یلی هاو‌روشنایی ○ وابسته به خط هم‌نور
isophote /'aɪsə(ʊ)'fəʊt/ *noun*

هیلی هاو‌روشنایی ○ خط هم‌نور

isopiestic = isobaric**isopleth** /'aɪsə(ʊ)'pleθ/ *noun*

(که‌ش‌ناسی) هیلی هاوهیند، هاوهیند، هاویر، به‌رامبه‌رچهند، هاوچهند ○ خط هم‌چند، هم‌چند

isopod *noun, adjective*

گیانه‌وه‌ری به‌رامبه‌ریا یان یی‌به‌رامبه‌ر ○ ایزوپود

Isopoda /,aɪsə'pɒdə/ *noun, pl.*

(گیانه‌وه‌رناسی) به‌رامبه‌ریا یان، یی‌به‌رامبه‌ران (تیریی له پیسه‌ره‌قان یان قایلک‌داران که woodlice و زوری تر ده‌گرته‌وه، بنه‌ره‌ت: لاتینی نوی، له یونانی "یه‌رامبه‌ر" equal + "پا یان یی" pod- phous

isopodan *noun, adjective*

(گیانه‌وه‌ری) به‌رامبه‌ریا یان یی‌به‌رامبه‌ر ○ ایزوپودان
isopodous *adjective*

به‌رامبه‌ریا، یی‌به‌رامبه‌ر ○ ایزوپودوس

isoprene /'aɪsə(ʊ)'priːn/ *noun*

(کیمیا) ئیزوپرین: هایدرؤکاربونیکی ناتری شلی گرکشی C_5H_8 ، زورتر بو به‌ره‌م‌هینانی جیری ده‌سکرد یان سینتتیک به‌کار دیتری ○ ایزوپرن

isopropanol /,aɪsə(ʊ)'prɒpənɒl/ *noun*, also isopropyl alcohol

(کیمیا) ئیزوپروپانول: شله‌یئکی گرکشی یی‌ره‌نگ C_3H_8O ، ب.ت. وه‌ک تویه‌ر یان antifreeze ی به‌کار دیتری ○ ایزوپروپانول

isopropyl /,aɪsəʊ'prɒpaɪl-, -pɪl/ *noun*

(کیمیا، وه‌ک ناوه‌لناو) ئیزوپروپیل: کومه‌لی تاک هاوهیز C_3H_7 ، ئیزومیریکی کومه‌لی پروپیل ○ ایزوپروپیل

isopropyl alcohol = isopropanol

isoproterenol /,aɪsə(ʊ)'prɒtə:'riːnɒl/ *noun*

(یزشکی) به‌ره‌م‌ه‌م‌یک‌ی ینکها‌تینراوی ئادرینالین $C_{11}H_{17}NO_3$ ، یئو دا‌کساندن‌ی bronchial و emphysema سی به‌کار دیتری ○ ایزوپروترونول

isosceles /'aɪ'sɒsɪlɪz/ *adjective*

دو‌ولا به‌رامبه‌ر، جووت‌لا ○ متساوی‌الساقین

isosceles triangle /aɪ'sɒsɪlɪz 'traɪæŋgl, US -,saɪs-/ *noun*

سیگوشه‌ی دو‌ولا به‌رامبه‌ر ○ مثلث متساوی‌الساقین

isoseismal /,aɪsə(ʊ)'saɪzm(ə)l/ *adjective*,

also isoseismic

(زهوی ناسی، هیللی) بهرامبر (بوومه) له‌رزه (بی):
 ناماژه به هیلنکی سهر نه‌خشه که نهو شوپانه
 ینک ده‌بستنه‌وه که بوومه‌له‌رزه به هیلنکی
 بهرامبره‌وه رووی داوه ۱۰ ایزوسمال

isosmotic = isotonic 3

isostasy /aɪ'stəsi/ noun, also isostacy

1 هاوویستی، هاوسه‌نگی تویکلی زهوی:
 هاوسه‌نگی نتوان به‌زایی به‌کان و نزمایی به‌کانی
 زهوی به‌گریمانه‌بین که ماک و مه‌تریالی
 ینکهنه‌ری به‌زایی به‌کان سووک‌تره له‌هی
 نزمایی به‌کان 2 دۆخنی که له‌ودا گوشار یان
 به‌ستان له‌هیر لاییکه‌وه به‌رامبرن ۱۰ هم‌ستادی

isostatic adjective

سهر به یا پنه‌ندی به‌هاوویستی به‌وه هه‌یه ۱۰
 وابسته به هم‌ستادی

isother /'aɪsə(θ)ə/ noun

هیللی هاو‌هاوین (نمروت: theros + isos
 (هاوین، یۆنانی) ۱۰ ایزوتر

isotherm /'aɪsəθɜ:m, US -θɜ:rm/ noun

هیللی هاو‌گهرما یا هاو‌گهرمی، هیللی
 هاوتیمیراجیر ۱۰ خط هم‌دما

isothermal adjective

سهر به هیللی هاو‌گهرما یان هاو‌گهرمی ۱۰ وابسته
 به خط هم‌دما

isotone noun

به‌ک یان دوو یان چهند گهردیله‌بین که به‌رامبر
 بن له‌ژماره‌ی نۆترونه‌کانا به‌لام له‌ژماره‌ی
 نه‌تومی به‌کانی جیاواز بین ۱۰ ایزوتون

isotonic /'aɪsə(θ)'tɒnik/ noun

1 هاو‌کرژی، له‌گهل راکیشان یان کرژبوونی
 هاو‌نه‌ندازه‌وه 2 هاو‌دنگ 3 هاو‌به‌ستان، خاوه‌ن
 گوشار یان په‌ستاتیک ده‌لینتر یان داه‌رانه‌ی
 به‌رامبر، سهر به یان پنه‌ندی هه‌یه یان گوشار
 یان په‌ستاتیک به‌رامبر پشان ددها (به)
 په‌ستاتیکه‌وه ده‌یده‌لین: isotonically adv
 (isotonicity n ۱۰ هم‌کشش 2 هم‌صدا 3
 هم‌شار

isotope /'aɪsətoʊp, US -toʊp/ noun

(فیزیک و کیمیا) نیزوتوب، هاو‌جی، هاوتا
 (سایه‌نسی کیمایی ساده): radioactive
 ۱۰ the many isotopes of carbon ۱۰ isotopes
 ایزوتوب

isotopic adjective

نیزوتوپیک، سهر به هاو‌جی، هاوتایی ۱۰ وابسته
 به ایزوتوب

isotopy noun

هاو‌جینی، هاوتایی، به‌رامبره‌یتی ژماره‌ی
 گهردیله‌ی ۱۰ ایزوتوب

isotropic /,aɪsə'trɒpɪk/ adjective, also
 isotropous

(فیزیک) هاو‌ره‌وشت، هاوتایه‌تمه‌ند، له‌هه‌ر
 لاییکه‌وه هه‌ر تایه‌تمه‌ندی ییکان هه‌یه: an
 isotropic crystal ۱۰ ایزوتروپیک

isotropically adverb

هاو‌ره‌وشتانه، هاوتایه‌تمه‌ندانه ۱۰ به‌طور
 ایزوتروپیک

isotropy /aɪ'sɒtrəpi/ noun

هاو‌ره‌وشتی، هاوتایه‌تمه‌ندی ۱۰ ایزوتروپ
 isotype noun

هاونموونه، هاو‌جور: به‌ک یان دوو یان چهند
 هه‌شیمه‌تی بایۆلۆژیکی جیا‌جیای هه‌مان جور،
 رووه‌ک یا گیانه‌وه‌ری به‌کومه‌له
 تایه‌تمه‌ندی ییکه‌وه که له‌دوو یان چهند ناو‌جی
 جیاواز ده‌بیری ۱۰ ایزوتیب

isotypic adjective

هاونموونه‌یی، هاو‌جوری، سهر به هاونموونه
 وابسته به ایزوتیب

isozyme = Biochemistry another term for
 isoenzyme

ISP /,aɪ es 'pi:/ abbreviation Internet
 Service Provider

نای‌ئیس‌یی (= دابین کهری رازه‌ی ئیسترنیتی)
 آی‌اس‌پی

ispaghul /'ɪspəgu:l/ noun, also ispaghula
 /,ɪspə'gu:lə/

گۆئ‌ئسه‌یه (= دانی وشکه‌وه‌بووی گهل‌رکیشه‌ی
 ناسیایی Asian plantain له‌باری بزشکی به‌وه
 وه‌ک ده‌رمانی بو‌چاره‌سهری زگ‌چوون
 dysentery به‌کار‌دتری) ۱۰ اسپاگول

Israeli /'ɪzreɪli/ adjective, noun (pl. Israelis)

adj سهر به نیسرایی، نیسرایی n نیسرایی،
 خه‌لکی نیرانیل ۱۰ adj وابسته به اسرائیل n
 اهل اسرائیل

Israelite /'ɪzrə'laɪt/ adjective, noun

n نیسرایی، نه‌ندامی نه‌توه‌ی کۆنی عیبری
 adj سهر به نیسرایی به‌کان ۱۰ n اسرائیلی، عبرانی
 adj وابسته به به‌اسرائیلی‌ها

Issa /'ɪsə:/ noun, pl. same or Issas

نه‌ندامی گهلکی سۆمالي، له‌کۆماری جیبوتی
 ده‌ژین ۱۰ ايسا

issei /'ɪsei:/ noun, pl. same

کۆچهری ژاپۆنی بو‌ئهمریکا ۱۰ مهاجر ژاپنی به
 امریکا

issuable /'ɪʃu:əbl/ adjective

له‌ده‌رکردن‌ها‌توو، ده‌رده‌کری، ده‌ده‌جی، شیاوی
 ده‌رجوون، شیاوی بلاو‌کردنه‌وه، بلاو‌ده‌پته‌وه
 (issuably adv) ۱۰ قابل‌صدور، قابل‌اشار

issuance /'ɪʃu:əns/ noun

ده‌رجوون، بلاو‌بوونه‌وه، په‌ژانندن، وه‌شان
 صدور، پخش

issant /'ɪʃu:ənt/ adjective

بند یان ورده کرمی خارش: جوریکی مشخوړ
که ره هول بڼو پست لږ دده او دپسته هوی
گهرولی یان (له گیانه وهران دا) گهری یان
گهرولی گوشستی mange sarcoptic
[Sarcoptes scabiei] ایچ مایت

itchy /'itʃi/ *adjective* (itchier, itchiest)

به خوروو، به نالوش، نالوشاوی، خوروو دیني،
خورینک، خورووواوی، خوروو هینه: *an*
○ *I feel itchy all over* ○ *itchy nose/rash*
خارش آور

itchy feet *noun*

کد لکه لوی گهران یا سه فدر، بیژووی سه فدر و
گهران ○ موس سفر

it'd /'itd/ *abbreviation* it had, it would

-ite *suffix*

باشگر: 1 (تهخته بهرد، کهفر، کان، فوسیل،
ammonite erythrite anorthosite: بو بهرد:
2 بهرهم: *metabolite* 3 دانیشتوی، نیشه جني:
4 *Israelite* دواکو و توو، شوین که و توو، لایه نگر،
پشتوان: 5 *Jacobite* بهر، ره چله لک 6 ناوی
به شه یتکه پنه رده کانی لاش یان نندامی یتکدیني:
7 *somite* (کیمیا) ناوی نهو خوی و نیستیرانه
یتکدیني که کوتایي یان به *ous* - نهو هاتووه:
8 *sulphite* ناوی بهرهمه باز رگانی په کان یا
(مه تریالی) ته قه مهنی یتکدیني: *dynamite*
(بنه روت): له *-ite* فدره نه، به ریگای *-ita*
لاتینه وه، له *ites* یونانی نهو) ○ پسوند: 1 سنگ،
سنگواره 2 فراورده 3 مقیم 4 پیرو، طرفدار 5 نسل
6 اسم قسمت های تشکیل دهنده بدن یا عضوی
اسامی اصلاح یا استرهای که به *-ous* مختوم
شده اند 8 اسم فراورده های تجاری یا مواد منفجره

-ite *suffix*

باشگر: 1 ناوولناو دروست دهکا، وهک
2 *composite* ناو دروست دهکا، وهک *appetite*
3 کار دروست دهکا، وهک *unite* (بنه روت): له -
itus لاتینه وه) ○ پسوند: 1 صفت ساز 2 اسم ساز
3 فعل ساز

item /'aɪtəm/ *noun, adverb*

1 *n* شت، تش، بابت، قه لم، نمونه 2 نووچه،
هه وال *adv* هه روه ها، سه رپای ○ 1 *n* قلم،
فقره، چیز، مورد 2 خبر *adv* هم چپین

itemization /-'zeɪʃ(ə)n/ *noun*

مووبه موو، په که به یه که، بابیه ته بابیه،
دهنکه به دهنکه، لیست، لیست، خشته ○ جزء به
جزء، لیست، جدول

itemized *adjective*

مووبه موو (باس کراو) دوورودریز، چروپ
مشرح

iteration /'ɪtə'reɪʃn/ *noun*

1 دووباره بوونه وه، وتسه وه، گیرانه وه،
(سه رله نوئی) تن هه لچوونه وه 2 قیرزینکی نوئی له

بارچه یتکی سافتویری کامپیوتر: *OfficePower*
○ *is now in its seventh iteration* 1 تکرار 2
ایتراسیون

iterative /'ɪtə'reɪtɪv/ *adjective*

1 دووباره کراو، چه نندباره وه بوو 2 (ریزمان)
و شه یتکی تر یو *frequentative* (iteratively)
(/ɪ'tə'reɪtɪvli/ *adv*) تکراری

ithyphallic /'ɪθɪ'fəlik/ *adjective*

(ب.ت. به یکه ری) چووک ره پ (بنه روت): به
ریگای *late Latin* له *ithyphallicos* یونانی، له
○ ('phallus' phallus + 'stright' ithus
دارای قضیب در حال نعوظ

itinerancy /aɪ'tɪnərəns/ *noun*

گهری بده یی، گهری وکی، گهرالی،
شاره وشار کردویی ○ سیار بودن

itinerant /aɪ'tɪnərənt/ *adjective, noun*

adj گهریده، گهروک، گهرال، شاره وشار کردوو:
n *itinerant preacher* که سینیکی گهریده
(*itinerantly adv*) گهری وکانه) ○ *adj* سیار
آدم سیار

itinerary /aɪ'tɪnəri, US aɪ'tɪnəri/ *noun, pl. itineraries*

1 بهرنامه ی سه فدر، گهران نامه، گه شت نامه،
سه فدر نامه: *Visits to four different*
2 countries are included in your itinerary
ریزه وه، ریگا ○ 1 برنامه ی سفر، سیاحت نامه،
سفرنامه 2 میر

itineration /aɪ'tɪnə'reɪʃn/ *noun*

سه فدر، گهران، گه شت، گهریان (ب.ت. به
مه به ستن) ○ سفر، سیر

-ition *suffix*

باشگر: (ناو ساز دهکا، بهرامی بیری *-tion* وهک
audition دا) رهوش، بار، دوخ (له فدره نه وه
یان له *-itio(n)* لاتینه وه) ○ پسوند: حالت

-itious *suffix*

باشگر: ناوولناوی نهو ناوانه یتکدیني که
کوتایي یان به *-ition* هاتووه (وهک *ambitious*
که ناوولناوی *ambition* ه: بنه روت): له -
itosus لاتین) ○ پسوند: صفت ساز

-itious *suffix*

باشگر: (ناوولناو ساز دهکا) سه ریه، پتوهندی
هده، خاوه نی، خاوه نی تابه تمه ندی، خاوه نی
سروشستی، ... تیا به، وهک، وهک وو:
fictionitious excrementitious (بنه روت): له *-itius*
لاتین، گوپراوی *-icius* لاتین) ○ پسوند: وابسته
به، مربوط به، دارای، دارای خصوصیات، مثل

-itis *suffix*

باشگر: سووتانه وه، هه وکردن، ناوسان، ناوسنی،
هه لاسان، نمخوشی: *cystitis* (بنه روت): له
یونانی نه وه، شتیه یتکی مینیه ی نهو ناوولناوانی
که کوتایي یان به *ites* هاتووه) ○ پسوند: التهاب،

باشگر: 1 توخم یان ره گهزی کیمیایی: آماس، مریضی

-itive suffix

باشگر: (تاو لئاو ساز دهکا، بهرامبر به **-ative** وهک له **positive** دا؛ بنه رت: له **-itive** فهره نسی یا **-itivus** لاتین) ○ پسوند: التهاب، آماس، مریضی

it'll /'ɪl/ = it will

-itol suffix

باشگر: بو نو ناوی نو ملکولانه به کار دیتری که زیاتر له یهک کومه لی هایدروکسیلی تیا به: **xylitol mannitol** ○ پسوند: ایتول

-itous suffix

باشگر: (تاو لئاو لهو ناوانه ساز دهکا که کوتایی یان به **-ity** سهو هاتو، وهک **calamitous** له **calamity** بنه رت: له **-iteux** فهره نسی، له **-itosus** لاتین) ○ پسوند: صفت ساز

its /ɪts/ adjective

(تاو لئاو خواونداری، ستیم کسی تاک) هه کدی، هی نهو، سی: **Turn the box on its side** ○ **The dog had hurt its paw** ○ ش، آن

it's /ɪts/ abbreviation it is, it has

itself /ɪt'self/ pronoun

1 (جیناوی گهرانه وهی، ستیم کسی تاک) خوی، له خوی، هه خوی، به خوی: **The cat** **The company has** ○ **was washing itself** **Does the** ○ **got itself into difficulties** **computer turn itself off?** 2 (جیناوی جه ختی) به خوی، به تنیا، تنیا: **The village** **elf is pretty, but the surrounding** **countryside is rather dull** 1 (ضمیر انعکاسی) خودش را، به خودش، از خودش 2 (ضمیر تأکیدی) خودش

itsy-bitsy /ɪtsi 'bɪtsi/ adjective, also itty-bitty

(نافه رمی، ب.ت. له نهمریکا) توژی، یه کچار کم، که موسسه کین، زور چکولانه، تو زقالی، نیکن، **My friends get upset over** **itty-bitty problems they have** ○ یک ذره

ITV /aɪ ti: 'vi:/ abbreviation Independent Television

(بریتانیا) تله فزیونی سه ره بخو ○ تلویزیون مستقل

-ity suffix

باشگر: بار، دوخ، پله، چوینه تی، باشی، سی، جیتی، سایه تی، جیته تی: **activity humility theatricality alkalinity** (بنه رت: له **-ité** فهره نسی، له **-itas**، **-itatis** لاتینه وه) ○ پسوند: حالت، درجه، کیفیت

IUD /aɪ ju: 'di:/ abbreviation intra-uterine device

-ium suffix

isodium (ههروه ها **-um**) ناوی توخمه کاتزایی یه کان ساز دهکا: **cadmium** کاتیون: **tetrazolium** 2 نامازه به ناوچه ییکی لهش (دهکا): **pericardium** 3 نامازه به پنکها ته ییکی زبینه دانسی یانه یان بایولوژیکی (دهکا): **mycelium** 4 نو ناوانه ییکدیچی که له لاتینه وه وهرگیراون (وهک **alluvium**) یان له سه ر پنجینه ی وشه کانی لاتین و یونانین (وهک **euphonium**) 5 لهبری باشگری یونانی **-ion** به کار دیتری و زورتر و انای چکولاندنی هه به (کویه که ی **-iums** یان **-ia** ب.ت. له وشه رووه ک ناسی یه که کانی دا): **pollinium** **androecium** (بنه رت: و اتاکانی 1، 2 و 3 به ربگی لاتینه وه نویش له **-ion** یونانی یه وه) ○ پسوندی است اسم ساز

I've /aɪv/ abbreviation I have

-ive suffix

باشگر: خاوه ن سروشت یان ره وشتی تابه ت، خاوه ن سروشت و تابه ته ندی دباری کراو، داده شکسته وه رهو، نهو ی دهو، خوازیار: **amusive** (بنه رت: له **-ive**، **-if**، **-ivus** لاتینه وه) ○ پسوند: دارای طبیعت یا ویژگی مشخص، گرابنده به

ivermectin /ɪvə'mektɪn/ noun

ناوچه یین له کومه لی **avermectin** له به یته ری دا وهک کرم کوز و بو چاره سه ری **river** **blindness** به کار دیتری ○ ایورمکتین

ivied adjective

لاولا و اگرتو یان ته نیو، دا بو شراو به لاولا ○ پوشیده از پیچک

Ivorian /ɪ'vɔ:riən/ adjective, noun

سهر به که ناری عاج یان ددانی فیل، سهر به که ناری ماهی **n** خه لکی که ناری عاج یان ددانی فیل یان که ناری ماهی ○ **adj** وابسته به ساحل عاج **n** اهل ساحل عاج

ivory /'aɪvəri/ noun (pl. ivories), adjective

1 ماهی، که لبه ی فیل، شفره، نیسکی فیل، ددانی فیل: **a ban on the ivory trade** (ivories) کلله کانی پانو 3 (نافه رمی، **ivories**) ددانی مروف 1 له ماهی، دروست کراو له ماهی، ماهی کرد: **a priceless collection of ivories** (= ○ **He had a good set of** **ivories** (2 teeth) 2 (رهنگ) سبی ناسال زهره، سبی زهره داو، شیری، نیسکی ○ **n** 1 عاج 2 (در جمع) کلله های پانو، دندان انسان **adj** عاجی 2 شیری

ivory black noun

گهرده ی سوو تاوی نیسک (بو رهنگ یا کیشانه وه) ○ ایوری بلک

ivory nut noun

سه ری دارخورمای گهرمیتانی نهمریکا

endosperm «*Phytelephas macrocarpa*)

یکی زور رهقی تیا به، vegetable ivory ده گری
○ فندقک

ivory tower noun

که لوی ماهی، جیهانی خهون وخه یال، دنیای
خه یال پلاو، برجی ماهی ○ برج عاج

ivy /'aɪvi/ noun

1 نالینک، بساداک، لاولاوه، مه شله زهر گو،
میشله زهر گه، گولواژ [*Hedera helix*] و جوزه
یتوهندی داره کان 2 بوناوی گیا لاولاوه ناسا یان
هه لچووه کانی تر به کار دیتن، ب.ن. poison
ivy (بهرت: له ifig یتنگلیسی کونه وه، به
بهرت نه لمانی) ○ پیچک

Ivy League adjective, noun

(سهر به) کومه له یی ده سته ی زانکویانی
روژه لاتی نهریکا (نه وهشت زانکو کونه ی
باکووری روژه لاتی نهریکا) ○ (وابسته به)
گروه دانشگاه های شرق امریکا

iwi /'i:wi/ noun, pl. same

(تیوزیله ند) کومهل، کومهلگا، گهل. خهلک ○
جامعه، مردم

ixia /'iksɪə/ noun

(رووه ک ناسی) نیکسیا: جورئ گیای نهریکای
باشووری، له تیره ی iris | توخم *Ixia*: زور
کالتیقارن [cultivar] (بهرت: لاتینی نو، له
لاتین، نامازه به جورئ thistle) ○ ایکسیا

Ixion noun, Latin, from Greek Ixion

نیکسیون: پادشاییکی نه فانه یی تیالی یان
تیسالیایی Thessalian که چون ویستی هیرا
Hera هه لفریوتنی، زیوس به سستی به
چهرختیکوه له تارتاروس Tartarus که همیشه
ده سووراوه ○ ایکسیون

ixodid adjective, noun

سهر به خیزانیکی (Ixodidae) گنه کانه وه هه به
(وهک deer tick و American dog tick)
قاوخیکی سهختی دهره وه یان هه به ○ ایکسودید

lyyar /'i:ja:/ noun

(له روززمیری جووله که دا) نه یار، مانگی
هه شته می فهرمی یا نادینی civil و مانگی
دووه می دینی (بهرت: له 'iyyār عیبری یه وه)
ایار ○

-ization (also -isation) suffix

باشگر: کرده، کار، کاردار، دوخ، بار، کردنه
ناندن، نه نجامی دروست کردن، ناکامی
ساز کردن: immunization socialization ○
پوند: عمل، حالت، نتیجه ی ساختن، سازی

-izationally (also -isationally) suffix

باشگر: ناوه لکار ساز ده کا: organizationally
پوند: قید ساز

izba noun, also isba

مالی نهریتی له مووره log هی دی یه کانی

رووسیه ○ ایزبا

-ize (also -ise) suffix

باشگر: کردن، دروست کردن، ناندن،
جینه جی کردن، بوون، بوونه: privatize
Americanize (بهرت: له -iser فهره نسی، له -
late Latin izare یونانی یه وه) ○
پوند: ساختن، کردن، شدن، تبدیل شدن به

Iznik /'iznik/ adjective, also Isnik

سهر به هونه ری گلته (گهری) سه ده کانی 16 و
17 له Iznik، شارئ له باکووری روزاوی
تورکیه ○ ایزنیک

izzard noun

(له زمانی رهمه کی یان گفت وگودا) یتی زید ○
حرف زد

J j

J', j /dʒeɪ, pl. Js, J's, j's /dʒeɪz/ *noun*

1 جینی، جہی (= دہیمین پیتی ٹہلفوینی ٹینگلیسی) 2 نامازہ دہکا بہ بابہت یان دہستہ شتیکی باش 1 (پلہ، ریز، چین و پوولی دہیم) 3 (کون، لہ ژمارہ نووسی رومی سہدہ کانی نیوہ راستدا) 4 تہم پیتہ وہک ژمارہی یہک واپوہ و تہمرو کاندش لہ نوسخہ یزشکی یہکان دا وہک پیتی گہورہی 1 ہدر بہو مانایہ بہکار دیتری 4 شتی کہ شیوہی پیتی 1 دہدا 5 نامازہ بہ دہنکی دوا 1 لہ دہستہ یی لہ شتہکان، پاہتہکان و ہند ۱ جی

J² abbreviation 1 joule(s) 2 Journal 3 Judge 4 Justice

jab /dʒæb/ *noun*

1 لیدان، مشتہ کولہ، سیخورمہ، تسیژہنین، پیاکردن، تی کوتان، تی وژاندن 2 دہرزی، کوتان ۱ ۱ ضربہ، سک زنی 2 امبول، واکسن

jabber /'dʒæbə(r)/ *noun*

بلمہ بلم، مرہمر، سرتہسرت، سرتوہوہور ۱ ورور، پیچ

jabberer /'dʒæbə(r)/ *noun*

بلمتہر، بلمہ بلم کہر، مریتہر ۱ ورورکنندہ

jabberwocky /'dʒəbə,woki/ *noun, pl. jabberwockies*

زمان یان قسہ ی لی تینہ گیشتو (بنہرہت: لہ سہرناوی ہونراوہ بی ماناکہی لیوپی کارول *Through the Looking Glass* Lewis Carroll (1871)) ۱ زبان یا سخن نامفہوم

jabiru /'dʒəbiru/ *noun*

جایرو: لہ کلہ کیکی مل رہشی زلہ، دہنوکی قیتہ [Ephippiorhynchus mycteria] (تہمریکای ناوہندی و باشووری) و جۆرہ پیوہندی دارہکان

(بنہرہت: لہ *jabiru* توبی-گوارانی) ۱ جایرو

jaborandi /dʒəbə'randi/ *noun*

1 دہرمانی لہ گہلای وشکھوہوبوی ہندئ گیای تہمریکای باشووری دہگیری 2 گیایان روہکی نہو دہرمانہ [Pilocarpus jaborandi] و جۆرہ کانی تر (بنہرہت: لہ Tupi-jaborandi و Guarani بہ واتای "کسی کہ نف دہکاتہوہ a person who spits") ۱ جایوردانی

jabot /'ʒæbɔt, US -boʊl/ *noun*

ژابو، چینی پیتہوہی کراس (ج پساوان و ج ژان، بنہرہت: لہ فہرہنسی یوہ) ۱ ژابو

jaboticaba *noun*

ژابوتیکاہا: داریکی بریزیلی لہ خیزانی myrtle لہ ناوچہ گہرمہکان دا لہ بہر میوہ خوراکی یہ تہرخہوانی یہکے دہچہقنری [Myrciaria cauliflora] ۱ ژابوتیکاہا

jacal /hə'ka:l/ *noun, pl. jacales* /hə'ka:lez/ or jacals

(لہ مہکیکو و باشووری روزاوی تہمریکا) کوختہی چہہری، چہہرسواخ (بنہرہت: لہ *xacalli* ناوانل، کورتہی *xamitalli* "مالی خشتی") ۱ جاکال

jacamer /'dʒakəmə:/ *noun*

بالندہ بیکی میرووخوری کلکدریزی دارستانہ گہرمینہ کانی تہمریکا، دہنوکی تیز و دریزہ [Galbulidae] چہندین جۆرن ۱ جاکامر

jacana /'dʒakənə/ *noun, jaçana* /dʒasə'na:/

جۆری بالندہی چکولہی wading bird جہرمینان [خیزانی Jacanidae]: چہندین جۆرن ۱ نوعی پرندہ

jacardana /dʒakəˈranda/ *noun*

درختیکی گهرمیتانی tropical نهمریکا به گولای
شینه سهرهخس fern و داریکی بون خوشهوه
[fragrant] **jacaranda** جاکاردانا

jacinth /ˈdʒasɪnθ, US ˈdʒet-/ *noun*

جورئ گوههري پرتقالی سوروباو؛
hyacinth سنگ بمانی

jacinthe *noun*

رنگی پرتقالی گمش رنگ نارنگی روشن
jack /dʒæk/ *noun*

1 هه‌لین، جک، به‌رزک 2 (به‌رین) سهریاز 3
نالای که‌شتی 4 جورئ زری 5 کابرا، بنیاده‌م،
کور، مرو، پیاو 6 شاگرد، به‌رده‌ست، کاره‌کەر،
نوکر 7 (قافه‌ری، نهمریکا) پاره، پیول، دراو،
کسین، سکه، میت، مووش 8 سهری
دووک‌ل‌کیش 9 (له بولینگ‌دا) توبی (چکوله‌ی)
سی 10 شتن بو هه‌لگه‌راندنه‌وه یا سووراندنی
شیش، شیش‌وه‌رگن 11 نیری هیندی گیانه‌وه‌ر،
وه‌کوه‌ کەر و merlin 12 بو ناوانانی نه‌و
گیانه‌وه‌ر و رووه‌کانه به‌کاردیترئ که له
هاوشینه‌ی خویان چکوله‌ترن، بو نمونه
jack 13 pine جورئ ماسی ده‌ریایی perch ناسا، به
پوله‌که‌ی در له هه‌ردوو لایه‌وه [خیزان
Carangidae: گدلی جورئ] 14 (Jack نام)
ژاک، به‌عقوب 1 جک 2 سرباز 3 پرچم
کشتی 4 نوعی زره 5 آدم، مرد 6 بادو 7 پول، سکه
8 کلاهک دودکش 9 توب سفید 10 جک 11
نزه‌ی برخی جانوران 12 جک 13 نوعی ماهی 14
(J) یعقوب، ژاک

jack /dʒæk/ *noun*

1 (میزووی) 2 blackjack 4 - که‌وای بی‌قولی
سهریازانی پیاده جورئ بی‌قولی
پیاوه

jackal /ˈdʒækl, US -kɔ:/ *noun*

جه‌قل، تور، واویک، برقه‌نده‌ه [توخم
Canis: چوار جورئ] شغال

Jack-a-Lent *noun*

1 بوکه‌پووشینه‌یی که کاتولیکه‌کان له
سهرینه‌ندی Lent دا بو سهرقالی ناوریان
تیه‌رده‌دا 2 مروی ساده و هیچه‌که 1 جک
لنت 2 آدم ساده‌لوح و بی‌اهمیت

jackanapes /ˈdʒækəneps/ *noun*

1 منالی هاروهاج، شه‌تان، چاوده‌ره‌ین، روودار
2 (کون) مه‌یموونی ده‌سته‌مۆ یان ده‌هلین 1
بجی تخس 2 میمون رام‌شده

jackass /ˈdʒækæs/ *noun*

1 نیره‌کەر، گوله‌کەر 2 بنیاده‌می کەر و نه‌قام 1
نزه‌لاغ 2 آدم احق

jackassery *noun*

که‌ریتی، گه‌وجیتی، نه‌قامیتی 1 حماقت
jackboot /ˈdʒækbʊt/ *noun*

بوتین، چه‌که‌می سهریازی 1 چه‌که‌می نظامی
jackboot /ˈdʒækbʊt/ *noun*, under the
jackboot

1 له‌زیر ده‌سه‌لانی، له‌زیر رمی، (له) زیر
چه‌که‌می سهریازان، له‌زیر رکیشی، له‌زیر
سهرکوتی سهریازی 2 زوردار 1 1 تحت
سلطه 2 استبداد

jackbooted *adjective*

چه‌که‌می پوش 1 چه‌که‌می پوش
Jack-by-the-hedge *noun*

(رووه‌کناسی) جورئ گیای گول‌سی له تیره‌ی
که‌له‌م، گه‌لاکانی بونی سیر ده‌ده‌ن کاتی بیکوتی
یان به‌هاری به‌وه [Alliaria penolata] خیزانی
Cruciferae 1 نوعی گیاه

Jack cheese = Monterey cheese

jackdaw /ˈdʒækdɔ:/ *noun*

قه‌له‌ره‌شه، قشقه‌ره، قه‌له‌باجکه، قاز، قازوو،
قه‌له‌باز له‌له، قه‌له‌زاره، قه‌له‌سابوونه [توخم
Corvus، دوو جورئ] 1 1 زاغچه
نوراسیایی (به‌که‌ی) [C. monedula] 1 زاغچه

jacket /ˈdʒækt/ *noun*

1 که‌وا، فه‌ره‌نجی، شه‌پک، چاکه‌ت، زاکیت،
کوت، چه‌رم، به‌رگ، روپوش، داپوشه (چوغه
jacket homespun jacket 2 (روپه‌رگی کتیب 3
توخلی به‌ره‌لماسی، توکیلی به‌تاته jacketless
1 1 کت، جلد، پوش 2 پوشی کتب 3
پوست سب‌زمینی

jacket potato *noun*

هتیه‌لماسی کولاو، به‌تانه‌ی کولاو (به
تویخله‌وه) 1 ژاک پوتاتو

jackfish *noun, pl. same as jackfishes*

پیکر یان sauger، ب. ت. پایکی باکووری 1
نوعی ماهی

Jack Frost *noun*

مام‌سهرما، مام‌شه‌خته، جه‌ک فراست 1 نه‌سرها
jackfruit /ˈdʒækfɹu:t/ *noun*

جورئ داری میوه‌زلی زووه‌له‌ده‌ری گهرمیتانی
ناسیا، شینه‌ی breadfruit ده‌دا [Artocarpus
heterophyllus] 1 درخت نان صحرایی

jackhammer /ˈdʒækhæmə(r)/ *noun*

(زورتر نهمریکای باکووری) سموی چه‌کوشی،
مه‌ته‌ی چه‌کوشی، سموی کتوبری، سموی یان
بورغووی به‌رده‌ی 1 مه‌ی ضربه‌ی

jack-in-office *noun*

فه‌رمانبه‌ری خو‌به‌زل‌زان، میرزافیزنه، کاکه‌میرزا
1 کارمند خودپسند

jack-in-the-box *noun*

شه‌یتان‌که: جورئ شتی کایه‌ی منالانه 1
علی‌ورجه

jack-in-the-pulpit *noun*

اروم یکی نهمریکای باکووری [Arisaema]

Jacobin /ˈdʒəkəbm/ *noun*
ژاکوبین (تهدامی یانه دیموکراتیکی تورنه، له 1789 له پاریس دامه‌زرا، له سوره‌ی بوندی لاوازی شورشی فخره‌منه‌دا) 2 رادیکالی تورنه 3 ره‌به یان راگه‌ی پتیره دومیچیک
Jacobinic or **n Jacobinical** *adj*
1 ژاکوبین 2 رادیکال افراطی 3 راهب یا مبلغ

دومینیکي
Jacobite ¹ /dʒəkəbait/ *noun, adjective*
 لایه‌نگر یان پشتیوانی جیمز (یان جهمیز) دوهم James II پاتشای ټینگلتهره (1685-88) و پاشینیانی ټ طرفدار جیمز دوم پادشاه انگلستان
Jacobite ² /dʒəkəbait/ *noun, adjective*
 نه‌ندامی کلټسه‌ی نورټوډوکسی سووریډی ټ ژاکویت

Jacob's ladder *noun*

1 جوړی گیای گول‌سی یان شین و گه‌لاریک و تیسز [Polemonium caeruleum] 2 نه‌ردیوانی گوریسی یان تنافی به‌ناوېره‌ی داری (تاسازه به‌خونه‌کمی به‌عقوب به‌ناردیوانه‌که به‌بو تاسمان سرده‌کوت Gen. 28:12) ټ ژاکوب لادر

Jacobson's organ *noun*, also vomeronasal organ

(گیانه‌وه‌رناسی) نه‌ندامی بژن (کردن) ټ هه‌لکه‌وتو له‌نیو دمی مار، مارمټک و هیندنې برېره‌داری تر (نمروت: له‌ناوی توپکاری دانمارکی Ludwig L. Jacobson مەرگ 1843) ټ یاکوبسون ارگان

Jacob's staff *noun*

مه‌ودایتو، میل یان داری به‌نووکټکه‌وه، جاران بو یتوانی مه‌ودا و درټزایی به‌کار ده‌هات، میل‌یتو، داریتو ټ مسافتنج

jacobus *noun, pl. jacobuses*

کوتنکی زیرینې ټینگلتهره بایی 20 تا 24 شیلنگ، له‌سهرده‌می James یه‌کدم لیدرا، نیشانه‌ی یه‌کټی ټینگلتهره و سکاټلنده (unite) یشی پین‌ده‌لین) ټ ژاکوبوس

jaconet /dʒəkənit/ *noun*

کوتال یان پارچه‌ییکی که‌تانی سووک (نمروت: له‌Puri jagannāth هیندی (ټیستا Puri) له‌هیندوستان، شوی یه‌یدابوونه‌کمی) ټ ژاکونیت

jacquard /dʒeik(ə)ri/ *noun*

ده‌زگایه‌کی تاییه‌تی بو دانانی نه‌خش له‌سهر بارچه (نمروت: له‌ناوی جولای فدره‌نسی Joseph M. Jacquard) ټ جاکوارد

jacquerie /dʒeik(ə)ri/ *noun*

رایه‌رینی چووتیاران یان وهرزیران (یان لادی‌یان) ټ جاکوری

jactation *noun*

خوه‌لیکشان، هاره‌وگیفه، لاف‌لیدان ټ لاف‌زنی

jactitation /dʒəktɪ'teɪʃ(ə)n/ *noun*

1 خوه‌لیکشان، هاره‌وگیفه، فروفتشال، ټیدعای پروبوچ 2 کرزیوونی له‌ش (یان ماسوولکه) ټ لاف‌زنی 2 درهم‌کشیدگی بدن

jaculation /dʒækjə'leɪʃn/ *noun*

هاویشن، خستن، هه‌لدان، تووېره‌لدان ټ پرتاب

jaculator *noun*

رم‌هاوټ، رمخهر، ټیزه‌خهر، ټیزه‌هاوټ ټ ټیزه‌انداز

jacuzzi /dʒə'ku:zi/ *noun, pl. jacuzzis*

(دروشمی بازرگانی) جه‌کوزی (جوړی هم‌مام که‌تاوت پیاده‌برزتنی و له‌شت داده‌مالن) ټ جکوزی

jade ¹ /dʒeɪd/ *noun, adjective*

n دانه، شوه، په‌شم، خشل و شت‌ومه‌کی جوانی (دروس‌کراو) له‌شوه adj (ره‌نگ) سه‌وزی روشن ټ n یشم، اشیا زیتی یشمی یشمی

jade ² /dʒeɪd/ *noun*

1 نه‌سی کتون یان په‌ک‌که‌وتو، که‌لاکه‌ن‌سپ، پیره‌ن‌سپ 2 زنی هه‌رزه ټ 1 اسب مردنی 2 زن بدنام

jaded /dʒeɪdɪd/ *adjective*

1 تیر، له‌برچاو‌که‌وتو، بسن‌نیشیا، دل‌لی‌هه‌لکه‌وتو، لی‌بیزار، لی‌بیزراو: **jaded** 2 **jaded voters** ټ **network viewers** شه‌کوت، له‌پن‌که‌وتو، exhausted (jadedly) ټ 1 سیر، زده 2 خسته

jadedness *noun*

ماندوویی، له‌پن‌که‌وتوویی، شه‌کوتی ټ خستگی

jade green *noun*

ره‌نگی سه‌وزی مه‌یله‌و شین یان شین‌باوی گش ټ رنگ سبز یشمی

jadeite /dʒeɪdaɪt/ *noun*

جوړی کانی سلیکانی سه‌وز، شین یان سبی که‌ی‌کټی له‌شوه‌کانی jade یه ټ جادیت

jadeitic *adjective*

سهره یان پتوه‌ندی به‌jadeite عوه‌هه‌یه ټ وابسته به‌جادیت

jade plant *noun*

(رووه‌کناسی) یه‌کټی له‌چه‌ند جوړی رووه‌کی گوشتن، خیزانی orpine [توخم Crassula] ټ نوعی گیاه

jadish *adjective*

هه‌رزه، سووک، به‌دنیو ټ بدنام

jaegar /dʒeɪgə/ = skua

Jaffa /dʒəfə/ *noun*

یافا، جفا، جافا (جوړی برته‌قال به‌تیکولیکی نه‌ستوورده، له‌ناوی شارن له‌نیراتیل) ټ یافا

jag ¹ /dʒæg/ *noun*

1 ددانه، کونگره، قله‌به، تی‌زایی، چوکله، نووکایی، قیتایی، گتایی، دهریه‌روی (ټیز)، دهریوقوی 2 گورزه، تاخه، ده‌سته، به‌ند، باوشه، ده‌سته‌واره، چه‌پک ټ 1 ددانه، کنگره، تیزی، برآمدگی 2 دسته

jag ² /dʒæg/ *noun*

1 ناره‌ق‌خوری، مه‌ی‌خوارنده‌وه، تن‌ته‌باندن، مه‌ستی، سه‌رخوشی 2 قوناخ یان سه‌رده‌می ناستم ټ 1 باده‌کساری، نشکی 2 دوری حد

jagged /dʒæɡɪd/ *adjective*

ددانه‌ددانه، گرنج‌گرنج، گرنی‌گرنی، برکه‌برکه،

ناریک، نووک تیز، تیز، نوکای، نوکدار،
چوکله دار، قیت، زوپ، گت: **jagged**
rocks/peaks/edges ښکته دندانه، مفرس، تیز
jaggedly /dʒæɡɪdli/ *adverb*
به شپوه یکه ددانه ددانه، پر گه پر گانه ښه طور
مفرس

jaggedness /dʒæɡɪdnəs/ *noun*
ددادانه یی، گرنج گرنجی، پر گه پر گه یی، ناریکی،
تیزی، نوکداری، چوکله داری، قیتی ښه طور
بودن، تیزی

jaggy (jaggier, jaggiest) = jagged
jaggery /dʒag(ə)ri/ *noun*
جوړی شکر یی قاوه یی زیر، له هند ساز ده کری،
شکر یی زهره (بهره): له *śarkarā* سانسکرینی
"شکر" نوعی شکر

jaguar /dʒæɡwɑ(r)/ *noun*
(گیانه وهرناسی) جه گوار (له خیزانی پشپله، هی
دارستانه چیره کانی نه امریکای ناوه نندی و
باشووری [*Panthera onca*] ځکار
jaguarundi /dʒagwə'rundi/ *noun, pl.*
jaguarundis
(گیانه وهرناسی) جه گوارانندی، ره شه جه گوار
(جوړی پشپله کتوی پچوکی نه امریکایی،
له شباریک و پیکول، له ناریزونا و نارزانتین
[*Felis yagouaroundi*] ځکارانندی

Jah /dʒɑː, US ʃɑː/ *noun*
ناوی راستافاری خودا (بهره): کورته یی
(Yahweh) ځاه

jai alai /haɪ əˈlaɪ/ *noun*
جوړی کایه، شپوه یی pelota دده ځای نوعی بازی
jail /dʒeɪl/ *noun, Brit. also gaol*
گرتووخانه، زندان، بندۍ خانه ځای زندان
jailbird /dʒeɪlbɜːd, US -bɜːrd/ *noun*
کونه زندانی، هه مېشه زندانی، به پېشنه (له
زندان) ځای سابقه دار

jailbreak /ˈdʒeɪlbreɪk/ *noun*
زندان شکستنی، هه لانت، راکردن، دهر چوون،
دهر بازوون (له زندان، ب.ت. جه منډه کسۍ
پنځه وه) ځای فرار از زندان

jailer /ˈdʒeɪlə(r)/ *noun*
زندان وړان، نوبه داری زندان، به نیوان، وهر دپه ن
ځای زندان بان

jailhouse /ˈdʒeɪlhaʊs/ *noun*
(له نه امریکای) گرتووخانه، زندان، بندۍ خانه ځای
زندان

Jain /dʒeɪn/ *noun, adjective, or Jaina*
n لایه نگر (یان شوین کوه ته) یی جاینیم
adj سهر به جاینیم، پتوهندی به جاینیم هوه هه به
(بهره): به ریگای هندۍ له *jaina*
سانسکریت، سهر به *Jina* (پروانه *Jina*) n
پرو جاینیم adj وابسته به جاینیم

Jainism /ˈdʒeɪnɪzəm/ *noun*
دینیکۍ ناخواه پرستانه له هند، له سده یی
ششمه یی پېش زاین دا، ناموزگاری به کانی له سهر
بنه مای نازادوون یان رزگاروونی روح به هوی
زانباری و مہرغریه راسته قینه، باوه ری
راست (ه قینه) و ری وشوینی راست (ه قینه)، له
به رامبر به هه مایز مده ځای جاینیم، جینیم

Jainist /ˈdʒeɪnɪst/ *noun*
جاینست ځای جاینست، جینست

jakes /dʒeɪks/ *noun, pl.*

(کون) دس به ناوی دهر وه ځای متراج بیرونی
jalap /ˈdʒæləp, ˈdʒɒləp/ *noun*
دهرمانی ره وانی، له جوړی ره گ یان ریشی
گری گری گاییکۍ هه لچووی مه کسۍ
ده گری [*Ipomoea purga*] ځای داروی مهل

jalapeño /ˌhaləˈpeɪnjəʊ, ˈpiːnəʊ/ *noun, pl.* jalapeños

جوړی بیاره سوووری به کجار تیز ځای نوعی فلزل
jalebi /dʒəˈleɪbi/ *noun, pl.* jalebis

جوړی شیرینی هندۍ ځای جالی

jalfrezi /dʒalˈfreɪzi/ *noun*
جوړی چیشتی هندۍ ځای نوعی غذا

jalopy *noun, pl.* jalopies
(نافه رمی) شه ماشین، چه پهره شه، که لاک،
داشقه شکار ځای ابوطیاره

jailor = jailer
jealousie /ˈdʒæləzi/ *noun*

جالوزی، به نجیره یی تمخته تمخته ځای ابوطیاره

jam /dʒæm/ *noun*
مر به، ره چهل ځای مر به

jam /dʒæm/ *noun*
1 شلو وقای، چه به ندان، ته موور کای،
جه نجالی، ناپوره، کوملکه، ری به ندان،
ری به ندان، ترافیک 2 گران، راویستان، داخران،
له کار که ووتن، په کی که ووتن، گیر کردن 3
تنی تر نجاندن، تنی ته باندن، تنی ناخین، په ستاوتن،
به زور تنی خستن 4 کوسپ، ته گهره، گریباج،
گینچهل، چه مره سهری، گتیه وکیشه،
ده ردی سهری ځای 1 تراکم، ترافیک 2 بندامدگی 3
عمل چاندن 4 مانم، مخمه

Jamaican /dʒəˈmeɪkən/ *adjective, noun*
adj سهر به جامائیکا یان خه لکه کدی،
جامائیکایی n خه لکۍ جامائیکا ځای
جامائیکایی n اهل جامائیکا

jamb /dʒæm/ *noun*
لاشیانه، لاجامه، لارانه، ته نشده، باهو (درگا،
به نجیره و هند) ځای لکار

jambalaya /dʒæmbəˈlaɪə/ *noun*
جامبالایا (چیشتی له باشووری نه امریکای، به برنج
و خوراکۍ دهر یایی لیده نری، له *jambalaia*
پروقتیسایی) ځای جامبالایا

jambeau /'dʒæmbəʊ/ *noun, pl. jambeaux*

پوزوهوانه، زرپی پوز، بهلهک پتچ ○ ساق پوش

jamboree /'dʒæmbə'ri:/ *noun*

1 کهرنهقال، سووری گهوره، خوشی، سورران،
ناهنگ، بهزم و رهم، میوانی گهوره 2 دانیشن
یان کومین (کوبوونوهی ریهران ○ 1 جشن،
جشن بزرگ، مهمانی بزرگ 2 نشست سران

jamb shaft *noun*

کولهکی لاشیانهیی، باهوستون، باهوکول ○
ستون لغازی

jamjar *noun*

شووشه مرهبا، شووشه رهچهل، رهچهل دان ○
شیشهی مربا

jammed /dʒæmd/ *adjective*

1 توشوشو، گیرکردو، توشوشاتو،
گیرکوتو، تیشوگلاو، چهقیو، تنیک گیراو 2
دارمال، تزی، پر ○ 1 گرفتار، گیرافتاده 2 لبریز

jammies = pyjamas

jammy /'dʒæmi/ *adjective* (jammier, jamiest)

1 لیجق، پتوچهسیبو، سرنشای 2 مرهباوی،
مرهباپاسارو 3 ناوجوان هتتاو، بهشانس،
بهپخت، بههات، پرپخت 4 ناسان، سانا، ساده،
وهکوو ناوخواندن ○ 1 چسبناک پوشیده با
مربا 3 خوش شانس 4 راحت

jam-packed *adjective*

(تافهرمی) لیوریز، کلاله، پراویر، لیوان لیو، تزی،
دارمال ○ مملو، پر

jam session *noun*

(موسقای جاز یان راک) خوژهنی، ژندن یان
لیدن بین تاماده بوونی پتشیو ○ بداهه نوازی

Jan *abbreviation* January

jane *noun*

(تافهرمی، زورتر له ئهریکا) ژن ○ زن

jangle /'dʒæŋɡl/ *noun*

1 دهنگی ناخوش، شفق وکوت 2 شهروههرا،
ههراوهوریا، جهنجالی، بگره بهرده ○ 1 صدای
ناهنجار 2 مشاجره، قیل و قال

jangler *noun*

بگره بهرده کردو، ههراوهوریا کردو،
جهنجال باز، فتره جهنجال، سهر به جهنجالی ○
اهل قیل و قال

janissary /'dʒənɪs(ə)ri/ *noun*, also janizary
/-'z(ə)ri/, *pl. janissaries*

(میزوویی) سهر باز عوسمانی، یه نی چتیری،
سپایی، سهر باز (شهرت: *jeni* "نوی، تازه"،
pery "سهر باز (ان)" ○ سرباز عثمانی، سرباز

janitor /'dʒænɪtə(r)/ *noun*

1 ده رکهوان، درگوان، ده رگوان، دالان دار 2
بهرده ست، کارکر ○ 1 دربان، سربدار 2 مستخدم
janitress *noun, fem. janitor*

(ژن) بهرده ست، کارکر، کارکر ○ (ژن)
مستخدم

jankers /'dʒaŋkəz/ *noun*

(بریتانیا و لهشکری) سزای تاوانتیک سهر بازی
○ جانکرز

Jansenism *noun*

بزوتوهه یه کی کریستانی سده کانی 17 و 18،
له سهر بنجینهی نووسراوه کانی تاینهوانی
کاتولیک Catholic theologian کورنلیوس
جانسن Cornelius Jansen (1585-1638)؛
(Jansenistic *adj*) ○ جانسنیم

Jansenist *noun*

جانسنیت ○ جانسنیت

January /'dʒænjuəri, US -jueri/ *noun, pl.*

Januaries

ژانهویه، ژهنیهوی، بهفرانبار، سههول بهندان،
کانوونی دووه، (یه کهمین مانگی سالی زایینی
نیوان February و December؛ شهرت: له
(month) of *Januarius* لاین، وانا (month) of
Janus خودای رومی) ○ ژانویه

Janus /'dʒeɪnəs/ *noun, Latin*

یانوس (خودای درگا و دهروازه کان، له
میسولوزی رومی دا) ○ یانوس

janusfaced *adjective*

دوو روو، two-faced, duplicitous ○ دو رو

januslike *adjective*

دوو روو ○ دو رو

Jap /dʒæp/ *noun*

ژاپونی تهرس ○ ژاپنی کتف

japan /dʒə'pæn/ *noun*

لاکی رهش ○ لاک سباه

Japan clover *noun*

شهوهری ژاپونی [*Lepedeza striata*] ○
شیدر ژاپنی

Japanese /dʒæpə'ni:z/ *adjective, noun, pl.*
same

adj ژاپونی، سهر به ژاپون *n* خهلکی ژاپون،
ژاپونی، زمانی ژاپونی ○ *adj* ژاپنی *n* اهل ژاپن،
زبان ژاپنی

Japanese beetle *noun*

قالونجهی ژاپونی [*Popillia japonica*] ○
سوسک ژاپنی

Japanese cedar = cryptomeria

Japanese eggplant *noun*

باینجانهره شه یان که دووه ره شهی ژاپونی،
باینجانهره شهی یاریکی دریز، توپکلیکی
ئه ستووری تهر خهوانی تیری dark purple هه
هه ○ نوعی بادنجان

Japanese iris *noun*

زه مبهقی ژاپونی، گوله کانی زور گهوره و گهشن
[*Iris kaempferi*] ○ نوعی زنبق

Japanese lantern *noun*

چرايان له تهری ژاپونی ○ فانوس کاغذی

Japanese maple *noun*

کهوتی ژاپونی [Acer palmatum] ○ نوعی افرا

Japanese millet *noun*

هه رزنی ژاپونی [Echinochloa]

○ نوعی ارزن

Japanese plum *noun*

هه لووژی ژاپونی [Prunus salicina] ○

نوعی آلرجه

Japanese quail *noun*

که ره والهی ژاپونی (هی روزه لاتی ناسیا،

جاروبار له تویرینگه ده به کاردیتر [Coturnix japonica syn. C. coturnix japonica] ○

نوعی بلدرچین

Japanese quince *noun*

به هی ژاپونی له خیزانی rose به گولی سی،

نال یا به مهبی [Chaenomeles speciosa] ○

نوعی به

Japanese spurge *noun*

مراوکی ژاپونی [Pachysandra terminalis]

○ نوعی ماذریون

Japan wax *noun*

جوری روئی زهر دباوی هیندی بهری sumac

ناسیای و زورتر له بواری بویاخ یان واکس دا

به کاردیتر ○ واکس ژاپونی

Japanimation /dʒəˌpʌnɪˈmeɪʃ(ə)n/ =

anime

jape /dʒeɪp/ *noun*

فیل، تله که، گالته، گالته جاری، گپ، شوخی

○ حقه، مسخرگی، شوخی

Japhet *noun*, Latin *Japheth* or Greek*Japheth*, from Hebrew *Yepheth*

یافیت، یافس، یافس، یافس: کوری ینغه مبه

نوح که ره چه له کی هیند و نه وروایی ده چینه وه

سه ره شو (یان سه ره چه له کی میدی و

یونانی به کان) ○ بافت

Japhetic /dʒəˈfɛtɪk/ *adjective*

1 یافیتی، یافیتی 2 هیند و نه وروایی ○ 1

یافتی 2 هند و اروپایی

Japlish /ˈdʒæplɪʃ/ *noun*

ژالسی (ژاپونی + ینگلیسی): تیکه له بی له

ینگلیسی و ژاپونی که له ژاپون قسه بی

ده کری ○ ژاپلش

japonica /dʒəˈpɒnɪkə, US ˈpɑːnɪ-/ *noun*

کوخی ژاپونی به هی ژاپونی [Chaenomeles]

(Japanese quince) speciosa و جوزه

یتوهندی داره کان ○ به ژاپنی

jar /dʒɑː(r)/ *noun*

مه رکانه، کوویه، گوزه، گوزه له، کووزه له،

کووزه، جه ره، شووشه بیر، لیوانی ناوووجو،

بارج، شووشه دهم گوره (بهره ت): له jarred

قه رهنسی، له jarra عه ره بی یه وه ○ بانکه،

بلونی، سبو، شیشهی آبجو

jar /dʒɑː(r)/ *noun*

1 دهنگی ناخوش، کهره 2 لیک کهوتن،

پنکا کهوتن، گورز، لیکدان، داترووسکان،

داخوریان، داچله کان، راتله کان، له رینه وه 3

شهر، قهر، جورره، کیشه، شهروهه ننگامه،

ناکوکی، دزایدتی، نه سازاوی، نه سازان ○ 1

صدای گوش خراش 2 برخورد، صدمه، ضربه،

تکان، ارتعاش 3 نزاع، مرافعه، مخالفت، ناسازگاری

jar = ajar**jardinière** /ˌdʒɑːdɪˈnjɜː/ *noun*

گول دانیکی جوانی که گول و گیای تایه ○ جار دین

jargon /ˈdʒɑːɡən, US ˈdʒɑːrɡən/ *noun*

1 زمان تکنیکی و تایه تی (کو مه لئ) 2 وشه یا

دهسته وشه به کی تایه تی 3 زمانی پشته بی 4

زمانی لن تینه که یشوو یان تیکه له وینکه ل ○ 1

زبان فنی و خاص گروهی 2 واژه یا عبارت ویژه 3

زبان حرفه ای 4 زبان نامفهوم

jargon /ˈdʒɑːɡ(ə)n/ *noun*, also jargoon

/dʒɑːˈɡuːn/

جارگون، جوری زیرگون ○ زرگون

jargonic *adjective*

لن تینه که یشوو، تیکه له وینکه ل ○ غیرمفهوم

jargonist *noun*

ژارگونست، جارگونست (= که سنی که به و

زمانه قسه ده کا) ○ جارگونست

jarl /jɑːl/ *noun*

○ (میزووی، نوروژی و دانمارکی) سه روک

رئیس

Jarlsberg /ˈjɑːlzbɜːɡ/ *noun*

به نیریکی نهرم و توندی نوروژی ○ جارلزبرگ

jarrah /ˈdʒərə/ *noun*

دارکافووری نه وسترالیایی (ره سنی روژاوی

نه وسترالی [Eucalyptus marginata]) ○ جاراه

jarring *adjective*

1 کیره، ناخوش، کهره 2 ناجور، دز،

یه ک نه کهوتوو ○ 1 گوش خراش 2 مخالف

jasmine /ˈdʒæzɪmɪn/ *noun*, also jessamine

یاسه مین، یاسه مهن [Jasminum nudiflorum]

(هی زستانی، چین)، Gelsemium sempervirens

(هی هاوینی، نهریکا) ○ یاسمن

jasmine tea *noun*

جایی یاسه مین یان یاسه مهن ○ جای یاسمن

Jason *noun*

جه یسون (یاله وانی نه فسانه بی یونانی که توانی

خوری یا کهولی زفرین به دهس بیتن) ○ جیون

jasper /ˈdʒæspɔː(r)/ *noun*

ژاسپ، جه سیت، دانه (به ردیکی به نرخ) ○

ژاسپ، یشم

jaspery adjective

ژاسپی، جهسپیری ○ ژاسپی

Jat /dʒɑ:t/ noun

نه‌ندامی گه‌لن که له سهرتاسه‌ری باکووری
روژاوای نیمجه‌وشکاری هیند بلا‌بوونه‌توهه ○
جات

jati /'dʒɑ:ti/ noun, pl. same or jatis

(هیندی) چین یان لاجین (بنه‌پوت): له
سانسکریتی "birth" ○ کاست

jaundice /'dʒɔ:ndɪs/ noun

1 زه‌ردوویی، به‌زه‌ک 2 رق و کینه گه‌یران،
کینه‌گیری، رق‌ل‌سوان ○ 1 برقان 2 غرض‌ورزی

jaundiced /'dʒɔ:ndɪst/ adjective

1 زه‌ردوویی‌گرتوو، زه‌رده‌ل، تسووش‌بوو به
زه‌ردوویی 2 کینه‌گیرانه، ره‌شینه‌نه ○ 1 مبتلا به
برقان 2 غرض‌آلود، غرض‌آلود

jaunt /dʒɔ:nt/ noun

گه‌ران، گه‌شت، سهردان (کورت و بو خوشی)،
excursion ○ گردش

jauntily /'dʒɔ:ntɪli/ adverb

سهرخوشانه، به‌که‌یفهه ○ با نشاط

jauntiness /'dʒɔ:ntɪnəs/ noun

سهرخوشی، به‌که‌یفی، خوشی، شادی، بده‌ماخی
○ نشاط، سرزندگی

jaunty /'dʒɔ:ntɪ/ adjective (jauntier, jauntiest)

سهرخوش، به‌که‌یف، شاد، بده‌ماخ، دل‌خوش،
له‌گه‌ش، به‌گور، له‌جوش: *a hat set at a jaunty angle* ○ سرزنده، بانشاط

Java /'dʒæsə/ noun

(دروشمی بازارگانی) جافا (زمانیکی کامپیوتیری
که به تایه‌ت بو نووسینی بده‌نامه‌ی ئینتیرنیت
به‌کاردیتیری) ○ جاوا

java /'dʒæsə/ noun

(له‌ئهمریکا و ناه‌رمی) قاهه ○ قهوه

Javan /'dʒɑ:vən/ noun, adjective

n خه‌لکی دورگی جافا، جافایی *adj* جافایی
○ جاوه‌ای

Javanese /'dʒɑ:və'ni:z/ noun, adjective, pl. same

1 *n* زمانی جافایی (زمانی ئیندونیزایی ناوه‌ندی
جافا) 2 خه‌لکی جافا *adj* جافایی ○ 1 *n* زبان
جاوه‌ای 2 اهل جاوه *adj* جاوه‌ای

java sparrow noun

چوله‌که‌ی جافایی [*Padda oryzivora*] ○
گنجشک جاوه‌ای

javelin /'dʒævlɪn/ noun

1 وهرزش یان ینشهرکی رماوژی، جریتین 2
جریت، تیر، رم، خشت، هوویزی، نیزه، نه‌یزه ○
1 ورزش یا مسابه‌ی پرتاب نیزه 2 نیزه

javelina /'hævə'li:nə/ = peccary

javelineer /dʒævli'ni:(r)/ noun

رمدار، رم‌بده‌ست، تیربده‌ست، نیزه‌بده‌ست،
نه‌یزه‌وان، نه‌یزه‌دار، تیردار، خشت‌بده‌ست ○
نیزدار

Javelle water noun

ناوی ژافیل: گیراوه‌ییککی ناوی هایوکلوریتی
سو‌یوم، وه‌ک گه‌ره‌سه‌ی ره‌نگ‌به‌ر یان
پاک‌که‌ره‌وه به‌کاردیتیری ○ آب ژاول

jaw /dʒɔ:/ noun

1 شه‌ویلکه، کازیر، چه‌ناگه 2 زور‌پله‌یی،
چه‌نه‌دری، چه‌قه‌سرویی 3 لایه‌کی گیره 4
(jaws) (گیانه‌وه‌ر) دم، زار 5 گیره 6 ده‌می
ته‌نگ و باریکی دول، کانال و هند 7 (خوازه)
چنگ ○ 1 آرواره، فک، چانه 2 وراجی 3 یک
طرف گیره 4 (در جمع) دهان 5 گیره 6 دهانه‌ی
باریک دره، کانال و غیره 7 پنجه

jawbone /'dʒɔ:bəʊn, US -bəʊn/ noun

نیسکی شه‌ویلکه یان کازیر ○ استخوان آرواره
jawbreaker /'dʒɔ:breɪkə(r)/ noun

1 وشه‌ی گوگران، وشه‌یی که گوگردنی گران یی
2 شیرینی ره‌ق، شیرینی شه‌ویلکه‌داخه‌ر، توقلی
ره‌ق ○ 1 جاویریکر 2 شیرینی سفت

jaw-dropping adjective

(نافه‌رمی) سهرسوورهنه‌ر، سه‌ر ○ شگفت‌آور

jaw-droppingly adverb

سهرسوورهنه‌رانه، (به‌شیه‌یه‌کی) سه‌ر ○ به
طور شگفت‌آور

jawline noun

هیلی ژیر چه‌ناگه ○ خط زیر چانه

jay /dʒeɪ/ noun

1 (بالنده) بژوره‌ک، قزاوکه [*Garrulus*
glandarius (ژوراسیا) و جژوره‌کانی تر] 2 =
prattler ○ جی‌جاغ

jaybird = jay 1

Jaycee /dʒeɪ'si:/ noun

نه‌ندامی پایه‌نرمی ژووری کارداری یان بازارگانی
○ جیبسی

jayvee noun

نه‌ندامی تازه‌کاری تیپ یان ده‌سته‌ییککی وهرزشی
○ جای‌وی

jaywalker noun

پیا‌ده‌روی بی‌سهرنج یان نا‌لوری، مه‌ره‌گیزه،
پیا‌تی‌ه‌ری که‌مه‌ترخه‌م، تی‌ه‌پروی خو‌پیا‌کردوو
○ عابر بی‌توجه

jaywalking noun

په‌رینه‌وه‌ی بی‌سهرنجان، (پیا‌)تی‌ه‌پرتی
که‌مه‌ترخه‌مانه، په‌رینه‌وه‌ی مه‌ترسی‌دارانه یان
سهره‌پویانه ○ عبور بدون توجه

jazz /dʒæz/ noun

1 (موسیقی) جاز (هی ره‌شه‌کانی نه‌فریکا، به
سازی زه‌رد و بایی دارین) 2 هه‌لیت‌ویللیت،

قسمی هیچکه یا قور ○ 1 جاز 2 چرت و پرت
jazz age noun

سهردهمی جاز (بیستکان له نمریکا، سهردهمی نازادی، خوشی و زهبنی) ○ دوران جاز

jazz band /'dʒæz bænd/ noun
تیپی جاز ○ گروه جاز

jazzbo noun, pl. jazzbos
○ (نافهرمی) موسیقاژن یان به پهروشی جاز
جازبو

jazzed adjective
(له نمریکا) وروژاو ○ هیجانزده

jazzercise /'dʒæzəsɪz, US -zɜːs-/ noun
جازیرسایز، جەزیرسایز (شینوپی نیرۆیک که جووله و ممشقی له سمای جاز وەرگرتوو) ○ جازرسایز

jazzy /'dʒæzi/ adjective (jazzier, jazziest)
1 جازی، جازناسا، شینو جاز 2 بهزریقوهریقو، رەنگاوهرەنگ، به نالاولا ○ وابسته به جاز، جازمانند 2 پزرق و برق

JCB /dʒeɪ siː 'biː/ noun
جئیسسی (= ماشینکی بههت بۆ هەلکەندنی عەرز؛ بنەرەت: سەرەتای J. C. Bamford سازهزانی) ○ جیسی

jealous /'dʒeləs/ adjective
1 به تیرهیی، به خیل، به خیالنه، له رووی به خیلی (بهوه): 2 a jealous wife/husband ناگادار، چاوبه سهرهوه بوو، ناگالی بوو: new colonies were jealous of their new 3 independence — Scott Buchanan به پهروش، به غیرهت ○ 1 خود، خودانه 2 مراقب 3 غیور

jealously /'dʒeləslɪ/ adverb
له رووی تیرهیی (بهوه)، به خیالنه: She eyed Nataha jealousy ○ خودانه

jealousy /'dʒeləsi/ noun, also jealousy
1 تیرهیی، چاوبه ههلهتههاتن، به خیلی: sexual 2 I felt sick with jealousy ○ چاوبه سهرهوه بوون، ناگاداری (به پهروشی zealous)، ناگالی بوون، به پهروشی، غیرهت ○ 1 حسادت 2 مراقبت، غیوری

jeans /dʒiːnz/ noun, pl.
شهلواری لی یان جین (بنهرهت): له Janne ناوی فهرهتیی کۆن بۆ Genoa، شۆینی سهرهتا بهرهمهاتتی) ○ شلوار جین

jebel /'dʒebɛl/ noun
(له رۆژهلانی نیوهراست و باکووری ئەفریقا) جیا، کینو، شاخ، گرد، زورگ، زنجیره تەپ (له jabal ی عەرەبی) ○ جیل، کو، تپ، رشته تپ

jeep /dʒiːp/ noun
جیپ (شهری جیهانی دووم، له بنهرهتا هێ general نمریکا، GP له سهرهتای دوو وشهیی

purpose پێکها توه) ○ جیپ

jeer /dʒiːə(r), US dʒɪr/ noun
تیتالی، گالته، شوخی، تانه، تەشەر، توانج، پلار ○ تەسخەر، طەنە

jeera /'dʒiːrə/, also zeera /'ziːrə/ = Indian term for cumin

jeerer noun
تیتالی پێکەر، شوخی باز، تیز پێکەر ○ مسخرهکننده
jeeringly adverb

به گالتهوه ○ با تەسخەر
jeet kune do /'dʒiːt kʊn duː/ noun

جیت کان دو (تیکه له یین له کونگ فو، شمشیر هوانی و شهره مشت، له لایهن برۆس لی Bruce Lee (1941–73) پوه داهینرا، به واتای "شینو هی گیرانهوی مشت") ○ جیت کان دو

jehad = jihad
Jehoshapat noun, Hebrew Yēhōshāphāt

یههوشافات: پادشای یههودا له سدهی نویمی بهرله زابین (له سهردهمی یههوشافاتدا یههودا له گهل شانشینی باکووری ئیسرائیل یهکیان گرت) ○ یهوشافاط

Jehovah /dʒiˈhəʊvə, US -ˈhoʊ-/ noun
یههوه (= نیوی خودا له کیتی یهیمانی کۆن دا) ○ یهوه

Jehovah's Witnesses noun, pl.
شایه دان یا ستورده رانی یههوه، گهواهی ده ران یا ناگاو انانی یههوه (ئەندامانی ریکخراوه یهکی دینی که باوه ریان وایه که کوتایی جهان نزیکه و خودا هه موو کەسێ دە گری پێجگه له ئەندامانی خۆی نهی) ○ گواهان یا شاهدان یهوه

Jehu noun, Hebrew Yēhū
1 یههو(و): پادشای گهلی ئیسرائیل له سدهی نویمی بهرله زابین 2 کالیسکهوان، عهره بانه وان (ب.ت، ب.ن پاک) ○ 1 بیهو 2 درشکه ران

jejunal /dʒiˈdʒuːnəl/ adjective
سهر به بۆشهر یخۆله، بۆشهر یخۆلهیی ○ وابسته به رودی نهی

jejunum /dʒiˈdʒuːn/ adjective
ماندوو کهر، وه رهس کهر، چارس کهر، بێ تام، قوور، ناسهرنج راکیش، هیچ که، منالانه، ساویلکانه ○ خسته کنده، کودکانه، ساده لوحانه

jejuneness /dʒiˈdʒuːnnəs/ noun
ماندوو کهری، وه رهس کهری، ناخۆشی، چارس کهری، منالانه بوون، ساویلکهیی ○ ملال اووری. کودکانه بودن

jejunum /dʒiˈdʒuːnəm/ noun, pl. jejuna
(توپکاری) بۆشهر یخۆله، پووجهر یخۆله: بهشی نیوهراستی یخۆله چکۆله small intestine نیوان ileum و duodenum رودی نهی

Jekyll and Hyde /dʒekl ən ˈhaɪd/ noun
مروقی دوو کهستی (بهکیان چاک Jekyll و

نەوی تریان خراپ (Hyde) ○ جکل و هاید

jellaba = djellaba

jellied /'dʒelid/ *adjective*

ژله دار، وولوله دار، ژله یی، وولوله یی، وولوله ناسا، شیوه وولوله، ده له مه ناسا ○ ژله دار، ژله مانتد

jello *noun*, also trademark **Jell-O**

دیستیری وولوله یی میوه یی ○ دسر ژلاتینی میوه یی

jelly /'dʒeli/ *noun*, pl. **jellies**

1 وولوله، ژله، ده له مه 2 مرهبا، ره چهل 3 -
○ gelignite 1 ژله 2 مرهبا

jelly baby *noun*

ژیلی به بیبی: شیرینی ییکی به شیوه یی مثال، له
ژیلاتین سازده یی ○ جلی بیبی

jelly bean *noun*

جیلی بین ○ جلی بین

jellyfish /'dʒelifɪʃ/ *noun*, pl. same or **jellyfishes**

1 ماسی نهرمه لقه، بووکی دهریایی، چه تری
دهریایی، بووکی وولوله یی [یوله کانی
(Cubozoa and Scyphozoa) 2 مروف یان
که سیکو دهسته وسان، بهیده س، تره بوزه ○ 1
عروس دریایی 2 آدم ضعیف الشخصیه

jelly roll *noun*, also **Swiss roll**

(شیرینی) رولیت ○ رولت

jelly shoe *noun*, also **jelly sandal**

سهریایی وولوله یی ○ صندل ژله ای

jelutong /dʒeˈluːtɒŋ/ *noun*

(رووه ک ناسی) دره ختکی مالیزیایی که داریکی
په مه یی سووکی هه یه [نوخم **Dyera**: چه ندین
جوړن] ○ جلوتانگ

jemmy /'dʒemi/ *noun*, pl. **jemmies**

نیل، لوسه، باری، بهرازه، مه لغه، نویل، له وازه
(کورت) ○ دیلم

je ne sais quoi /ʒə nə sei ˈkwɑː/ *noun*

(فه رهنسی) باشی له باس نه هاتوو یان شتیکی
له باس نه هاتوو (واتای خوئی: نازانم چی) ○
کیفیت غیر قابل بحث

jenny /'dʒeni/ *noun*, *adjective*, pl. **jennies**

1 n (جاران) ده زگای رستن، خه رکه، دوکه ک،
دولاب 2 ماکهر، ماچه (بالنده) من ○ 1 n
ماشین نخریسی 2 ماده الاغ **adj** ماده

jenny ass *noun*

ماکهر، ماچه ○ ماده الاغ

jenny wren = **wren**

jeon /dʒʌn/ *noun*, pl. same

به که یی یاره ی کوریایی باشووری، بهرام بهر به
سه دبه کی **won** ○ بنون

jeopardous /dʒepədəs/ *adjective*

مه تر ساوی، مه تر سی دار ○ مخاطره آمیز

jeopardy /'dʒepədi, US -pədi/ *noun*

1 مه تر سی 2 (ماف) مه تر سی تاوان بار کردن له

دادگادا، کیشمی قانونی ○ 1 مخاطره 2 مسأله
حقوقی

Jer. *abbreviation* **Jeremiah** (in biblical references)

jerboa /dʒəˈboʊə, US dʒəˈboʊə/ *noun*

مشکه دووین، مشک کهروشک، مشکه بهریو
(ناسیا و نه فریکای باکووری [خیزانی
Dipodidae: چه ندین جوړن]؛ بهرته: له
yarbū عه ربه یی) ○ کلک موش

jeremiad /dʒeriˈmaɪəd/ *noun*

1 گله یی و گازنده، سکالا، ناه و ناله، شکات،
به دشانسی، نه هاتی، ناوچاوان نه هیتان،
به خت ره شسی، سهردولکه، چه مه ری،
شین وشه بوړ، گاپوړ، روړو 2 شین نامه (تامازه به
شین نه رمیاله په یمانی کوندا **Old**
(Testament) ○ 1 شکوه و شکایت، بداقبال،
مرثیه، گریه و زاری 2 سوگ نامه

Jeremiah /dʒeriˈmaɪə/ *noun*, also **Jeremias**, from Hebrew **Yirmeyāh**

1 بهرمیا (ه)، نه رمیا: گه وره یتیم بهریکی گله یی
تیسرا نیلی سه ده کانی همدت و شهنسی بهرله
زاین 2 کیتی نه رمیای یتیم بهر 3 ده بهر گله یی،
بهر گله یی و گناشت ○ 1 ارمیا 2 کتاب ارمیای نبی 3
شکوه کننده

jerk /dʒɜːk, US dʒɜːrk/ *noun*

1 (توند) ته کان، راتله کان، راته کان، پال،
راوه شان، له قانندن 2 (لهش) فرین، فره 3
بنیاده می کهر ○ 1 تکان 2 پرش 3 آدم احمق

jerkily /-ili/ *adverb*

به هه لیه زدا بهز، به ته کان ته کان، ته کان ته کان:
The car moved off -ily ○ جت و خیزکتان

jerk in /dʒɜːkɪn, US 'dʒɜːrkɪn/ *noun*

1 سیخمه ی دروژ، جلی (س) قه ی دروژ 2 کوتی
چه رمی تهنگی ییاوان ○ 1 جرکین 2 نیم تنه یی
چرمی مردان

jerkiness /'dʒɜːkɪnəs, US 'dʒɜːrkɪnəs/ *noun*

گه وجیتی، کهریتی ○ نفهمی

jerk¹ /'dʒɜːki, US 'dʒɜːrkɪ/ *adjective*
(jerkier, jerkiest)

بجر بجر، ناریک، ته کان ته کان، بهر هه لیه زودابهز،
پر ته کان، ته کاناوی، گهوج، کهر ○ منقطع،
پرتکان، نامنظم، احمق

jerk² /'dʒɜːki, US 'dʒɜːrkɪ/ *noun*, also **jerked meat**

(گوشت) توی توی کراو و وشکه وه کراو: **beef**
جرکی **jerk**

jeroboam /dʒərəˈboʊəm, US -'boʊ-/ *noun*

شووشه میکی گه وره به نه ندازه ی 5/4 گالون
(به رته): له ناوی **Jeroboam** پادشاهیکی

نیسرائل (باکووری فلهستین) ○ بطری بزرگ
Jerry /'dʒeri/ *noun, pl. Jerries*
 (بریتانیا و نافهرمی) آلمانی یا آلمانی-یه‌کان،
 سهریازی آلمانی ○ آلمانی یا آلمانی-سرباز
 آلمانی

jerry /'dʒeri/ *noun, pl. jerries*

له‌گن، جی‌میز، کاسه‌میز، میزدار ○ ظرف ادراار
jerry-builder *noun*

سازو فروشیار ○ بساز و بفروش
jerry-building *noun*

سازو فروشی، سازو فروش ○ بساز و بفروشی
jerry-built /'dʒeri bilt/ *noun*

رووخ‌ک، به‌تربند، تیره‌ک‌لک، سست، لهق،
 ناپتو، سازو فروشی ○ نامحکم، بساز و بفروشی

jerrycan /'dʒerikan/ *noun, also jerrican*

جیریکن، گالون (بو هله‌لگرن یان بر دنی
 شلمه‌منی، ب.ت. ناو و نوت و یئزین) ○ گال

jersey /'dʒɜ:zi, US 'dʒɜ:zɪ/ *noun, pl. jerseys*

1 بلوز (له خوری)، جورئ پارچه، جیرزی،
 پولیفتر، ژیرکراسی که‌زی یان کیشی، فانیله 2
 (Jersey) جیرزی (= جورئ مانگای شیری له
 ره‌گزی ره‌من) ○ 1 بلوز، تریکو، پولیور 2 (با
 جری)

jersey-wool *noun*

جیرزی له خوری ○ تریکو بشی

Jerusalem artichoke *noun*

سیتی بنه‌رز، په‌له‌ک‌باخی، سنی‌بنه‌رد،
 سنی‌بن‌ه‌رد، په‌لووک‌باغی، سه‌وزه‌یکی قاوه‌یی
 روشنی شتویه‌تاته، وه‌ک سه‌وزه ده‌خوری
 [Helianthus tuberosus] ○ سب‌زمینی ترشی

Jerusalem cherry *noun*

جورئ رووه‌کی چیهانی کون، له خیزانی
 nightshade به‌گولسی سیتی و به‌ری
 گیلای‌یه‌وه [Solanum pseudocapsicum]
 ○ نوعی کیلاس

Jerusalem cricket *noun*

جورئ سیرکی قاوه‌یی سوورباو، هی ناوچه
 وشکه‌کانی روظاوی نه‌مریکای باکووری
 [Stenopelmatus fuscus] ○ نوعی جیرجیرکی

Jerusalem oak *noun*

سه‌وزه‌گیواو، گیاسه‌وزه ○ درمنه‌ی ترکی، سلمک
 اورشلیمی

Jerusalem sage *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) سه‌شه‌لووره، کاسه‌شور،
 کوره‌گوشه ○ فیلای

Jerusalem thorn *noun*

1 جورئ داری درکای 2 Christ's-thorn =
 گهرمینانی نه‌مریکا، له خیزانی
 [Parkinsonia aculeata] ○ نوعی درخت

jess /'dʒɛs/ *noun*

باوانه‌ی باز، پینه‌ند یان پتوهندی واشو یان هه‌لو
 (تالقه‌یتکیشی پتو‌یه) ○ پاچه‌بند قوش

jessamine /'dʒesəmm/ = jasmine

Jesse /'dʒesi/ *noun, Hebrew Yishay*

جینی، یه‌سا، ییسی، به‌سی: باوکی داوود،
 پادشای نیسرائل ○ یسا

jest /dʒest/ *noun*

شوخی، جه‌فنگ، جه‌نک، مایه‌ی یتکه‌نینی،
 به‌زم، قوشمه، تیز، گالته ○ مزاح، شوخی،
 مضحکه، ریشخند

jester /'dʒestə(r)/ *noun*

قوشمه، گالته‌بیز، شوخی‌باز، قسه‌خوش،
 جه‌نک‌چی ○ آدم بلذگو

Jesuit /'dʒezjuɪt, US 'dʒɛzəwaɪt/ *noun*

1 نندامی کومه‌له‌ی Jesus (عیسا) گروینکی
 نایینی کاتولیکی رومانی 2 مروی فیلای،
 بنیاده‌می ته‌له‌که‌باز، فروده‌ر، ریایی‌باز، دووروو
 ○ 1 یسوعی 2 آدم فربکار، مزور

Jesuitical *adjective*

فروده‌رانسه، ریایی‌بازانه، دوورووانسه،
 ته‌له‌که‌بازانه، فیلای‌یانه ○ مزورانه، حیل‌کرانه

Jesus /'dʒi:zəs/ = Christ

jet /dʒet/ *noun*

1 فروکه‌ی ته‌کان‌ده‌ر یان جیت 2 کوفاره،
 فیشقه، فیچقه، فیشقاو، پست 3 کون، شیر،
 سه‌رلووله، ده‌م، زار ○ 1 هواپیمای جت 2 فواره
 3 سوراخ، شیر

jet /dʒet/ *noun*

شوه، کاره‌بای ره‌ش ○ که‌ربای سیاه

jet aircraft = jet plane

jet-black /'dʒet 'blæk/ *adjective*

ره‌شی شه‌وه‌یی، وه‌ک قه‌ترانی ره‌ش ○ سیاه‌براق
jet engine *noun*

بزویته یان موتوری جیت ○ موتور جت

jetfoil /'dʒetfoɪl/ *noun*

جیت‌فویل، به‌له‌مه‌فریو ○ قایق پرند

Jethro *noun*

خه‌زووری مووسای پتفه‌مبه‌ر ○ Ex. 3:1
 پلرزن موسی

jet lag *noun*

ماندوویی فرین، جیت‌بردوویی، ماندوویی ریگا
 ○ خستگی پرواز

jet-lagged *adjective*

ماندوویی فرین، ماندوویی ریگا، جیت‌بردو
 ○ دچار خستگی پرواز

jetliner *noun*

فروکه‌ی جیتی گه‌وره‌ی سواره‌لگر ○
 جت‌لاینر

jet plane *noun*

فروکه‌ی ته‌کان‌ده‌ر، فروکه‌ی جیت ○ هواپیمای
 جت

jet-propelled *adjective*

خاوهن بزويته يا موتوري جيت، موتوري جيت‌دار ○ دارای موتور جت

jet propulsion *noun*

به‌کارهینانی موتوري جيت بو هیز و پاویز ○ رانش فورانی

jetsam /'dʒetsəm/ *noun*

ورکه‌وپرکه‌ی که‌شتی که فری دهریته ناو دهریاوه (تزیک به که‌نار)، فریمه‌نی (بهرت): کورتی (jettison) ○ آشغال دریا

jet set *noun*

(کومه‌لیکی نینه‌ته‌وه‌یی) نهو ده‌ولمه‌ندان‌ی که له که‌شت و که‌ران دان، جیت‌سواران ○ ثروت‌مندان در مسافرت

jet setter *noun*

نه‌ندامی نهو ده‌ولمه‌ندان‌ی که له سهردان و که‌ران دان ○ جت‌ستر

Jet Sky *noun*

جیت سکا، ناو‌ه‌و (ک) (ماشین‌کی چکوله‌ی تونه‌وه که که‌سی یان دوان به‌سر ناودا بو خوشی سواری ده‌ن) ○ جت اسکی

jet-skiing *noun*

جیت سکینگ ○ جت اسکیگ

jet stream *noun*

1 (که‌ش‌ناسی) جیت ستریم (بایه‌کی تونده، له سه‌رووی عه‌رز‌ه‌وه هه‌لده‌کا و کاریکه‌ری به‌سر ناو و هه‌وای زه‌وی‌ه‌وه هیه) 2 دوو‌که‌ل و گازی ده‌رجوو له موتوري فروکه ○ 1 جت ستریم 2 دود یا گاز خروچی از موتور هواپیما

jettison /'dʒetis(ə)n, US -z(ə)n/ *noun*

سووک‌کردن، به‌ردانه‌وه یان فریدانی بری له که‌ل‌وبه‌ل له فروکه یا که‌شتی (هوه) ○ جتیون

jettison /'dʒet(ə)n/ *noun*

بول، ژیتون ○ ژتون

jetty /'dʒeti/ *noun*, also jetties

1 که‌له‌ره، شه‌پۆله‌وه‌ین، شه‌پۆله‌گیره‌وه، ناوگیره‌وه، دیواره‌شه‌پۆله 2 جیگای بارخستن، باراویز ○ 1 موج‌شکن 2 اسکله

jetty /'dʒeti/ *adjective*

ره‌ش، قیر‌ناسا ○ سیاه

jetway = air bridge

jeu d'esprit /ʒə: de'sprit, French ʒ de'spri/ *noun*, pl. jeux d'esprit pronunc. same

مه‌سیله، شوخی ○ لطیفه

Jew /dʒu:/ *noun*

جوو، موسایی، جووله‌که ○ کلیمی، یهودی

jewel /dʒu:əl/ *noun*

1 گه‌وه‌هر، سه‌نگ، جه‌واهیز (سه‌عات و کومپاس یان لادۆز) به‌رد 2 (ده‌رباره‌ی که‌سی یان شتیکه‌وه) گه‌وه‌هر، گولی سه‌رتۆپ، وه‌ک زیر،

به‌کجار به‌نرخ: Venice is the jewel of the Adriatic

1 ○ جواهر، سنگ (ساعت یا قطب‌نما) 2 جواهر، نگین درخشان، گوهر

jewel box *noun*

1 قوتوی گه‌وه‌هر یان جه‌واهیزات 2 (هه‌روه‌ها jewel case) سنووقی هه‌لکرتی به‌یکه و

سی‌دی ○ 1 جعبه‌ی جواهرات 2 جعبه‌ی سی‌دی

jewelfish *noun*, pl. same or jewelfishes

جۆری cichlid نال و سه‌وزی ناوی شیرینی گهرمیتان [Hemichromis bimaculatus] ○

نوعی ماهی

jewelled /'dʒu:əld/ *adjective*, US jeweled

گه‌وه‌هر‌نیشان، جه‌واهیز‌نیشان ○ جواهر‌نشان

jeweller /'dʒu:ələ(r)/ *noun*, US jeweler

1 گه‌وه‌هه‌رفروشی، جه‌واهیز‌فروشی 2 (jeweller's, pl. jewellers) گه‌وه‌هه‌رفروشی، جه‌واهیز‌فروشی، دوو‌کایی فروشتی زیر و

زه‌به‌ر ○ 1 جواهر‌فروش 2 جواهر‌فروشی

jewellery /dʒu:əlrɪ/ *noun*, US jewelry

جه‌واهیزات، خشل و زیر و زه‌به‌ر، خشل و زه‌به‌ر، زیر و گه‌وه‌هر: silver/gold jewellery ○ جواهرات

○ جواهرات

jewelweed = touch-me-not**Jewess** /'dʒu:əs/ *noun*

(جاروبار سووکانه) کچ یان ژنه جووله‌که ○ دختر یا زن کلیمی

jewfish *noun*, pl. same or jewfishes

جۆری ماسی ناوه گهرمه که‌ناری‌ه‌کان [Epinephelus itajara] (ته‌مریکی باکووری) و

جۆره‌کائی تر ○ نوعی ماهی

Jewish /'dʒu:ɪʃ/ *adjective*

جووله‌که (یی)، موسایی، جوو (یی): Jewishly ○ یهودی، کلیمی

Jewish calendar *noun*

سالنامه‌ی جووله‌که (له سالی 3761 پینش‌زایین ده‌س‌پنده‌کا) ○ تقویم یهودی

Jewishness /'dʒu:ɪʃnəs/ *noun*

جوو‌بوون، موسایی‌بوون، جووله‌که‌بوون ○ یهودی بودن

Jewish New Year = Rosh Hashana**Jewry** /'dʒuəri, US 'dʒʊri, 'dʒu:-/ *noun*, pl. Jewries

1 جووه‌کان، دینی جووله‌که، چاند یان فره‌ه‌نگی جووله‌که 2 گه‌ره‌کی جووله‌که ○ 1 یهودیان، دین یهود، فره‌نگ یهودی 2 محله‌ی یهودی‌ها

Jew's ear *noun*

جۆری قارچه‌خوشانه یان کارگه‌خوشانه [Auricularia auricula-judae] (نوعی قارچ)

Jew's harp *noun*

(موسیق) قیساره‌ی جووله‌که ○ زنبورک

Jezebel /dʒezəbel/ *noun*, Hebrew Izebel

ژنی نازاوه گټر، ژنی بې شمېرم و فیلاوی، همېزه، سه لپته (تیرابیل: ژنی Ahab له کتیبی پیروزدا) ژن و قیچ و حیلېگر

-ji /dʒɪ/ combining form

(هیندی، له لیکدانا) وهک پاشگرې بڼ ناو و سه رناو، بڼ پيشان دانی ریز (در ترکیب) علامت احترام

jiao /dʒaʊ/ noun, pl. same

یه که ی پاره ی چین، بهرامبه به ده یه کی یار

jib /dʒɪb/ noun

1 باده وه سې گوش، چارو که ی سې سووچ (له) پېشه وه ی که شتی) 2 باسکی بهر زکمره، قولی گران کیش یان جه پروسه قیل 1 بادبان سه گوش 2 بازوی جر قیل

jibba /'dʒɪbɑ/ noun, also djibba

بالا پوښ، جبهه، عبا (بند پرت: له jubba) عېره بې یوه 1 جبه

jib-boom noun

کار ته ی باده وه ی سې سووچ، دار باده وه ی سې گوش 1 تیرک بادبان سه گوش

jibber noun

نېسې مان گر یا گه گر یان بهمان 1 اسب گه گر

jibe /dʒaɪb/ noun, also gibe

گالته، شوخی، تیتالی، تیز، پلار، تانه، تشره، توانج، تانوت 1 ریشخند، کنایه، طعنه

jicama /'hi:kəmə/ noun

جوړی ره گ و ریشه ی گری گری خوراکی، هی ره ی گه رمتیانی نه مریکا له خیزانی lcgume [Pachyrhizus erosus] 1 هیکاما

Jicarilla noun, pl. same or Jicarillas

1 نه ندای گه لیکې ناپاچی له بنه رتاله باشووری روژه لاتی کولورادو، باکووری نومه کسکیکو و ناوچه کانی ده ور به ی و نیستاش زور به یان له باشووری نومه کسکیکو ده ژین 2 زمانی گه لی هیکاریلا 1 هیکاریلا

jiffy /'dʒɪfɪ/ noun, also jiff

(نافه رمی) تاو، تروکه، سات، دهقه، چرکه، I'll be with you in a instant moment 1 ready in a jiffy 1 jiffy (= very soon) 1 آن، لحظه

jiffy bag noun

به رگه نامه ی نهرم (و نه ستور: بڼ نهو شتانی که واره نگه بشکین) 1 جیفی بگ

jig /dʒɪg/ noun

1 سې جر ته کی، جیگ (جوړی سه ما یان هه لپه رگنی توند و شاد)، موسیقی جیگ، شایې ولوغان 2 (له کانگا) بیژنگ یان سه رین 1 جیگ، موسیقی جیگ 2 نوعی غربال

jigaboo /'dʒɪgəbu/ noun

(نه مریکا) قوله رشه 1 سیاه زنگی

jigger /'dʒɪgə(r)/ noun

1 (خواردنوه) نایره، پوانه، قوم (بهرامبه به 1/5 نونس)، شوو شه یی که نه ونده ی جی ده پېشه وه 2 بایه وان یان باده وه ی چکوله، لاچارو که 3 (نافه رمی) نامازه به کد لویله، هین، وانیک، شت 4 بیژنگه وان، سه رین جی 5 بیژنگ، سه رین 6 سې جر ته کی کیش 7 راگیر که ی داری پیلیارد 1 پیک 2 بادبان کوچک 3 ماس ماسک 4 غربال جی 5 غربال 6 و 7 جیگر

jigger = chigger

jiggered /'dʒɪgəd, US -gərd/ adjective

1 واق ماو، تاساو، همه پساو، کاس و ور 2 ماندوو، شه که ت، هیلک 1 متعجب 3 خسته

jiggery-pokery /,dʒɪgəri 'paʊkəri, US 'pouk-/ noun

که یی و به یی، سازو باز، فیل و فهره ج، قه لوده له، فرو قیل 1 زد و بند، حقه بازی

jiggle /'dʒɪgl/ noun

(سووک) ته کان، راوه شان، له قین، جوولان، له ره 1 تکان آهسته

jiggly /'dʒɪɡli/ adjective

(سووک) ته کان خور، له روک، له ق، جوولان 1 تکان خورنده

jigsaw /'dʒɪɡsoʊ/ noun

1 مشاری ورده کاری، مشاری ورده بری، مشاری ناسک کاری یان ورده کاری 2 پازیل، له ته دنان، له ته جتی 1 اړه ی منبت کاری 2 پازل

jigsaw puzzle noun

پازل، له ته دنان، له ته جتی 1 پازل

Jihad /dʒɪ'ha:d/ noun, also jahad

شهری پیروز (له jihād عېره بې یوه) 1 جهاد

jihadist noun, also jahad

1 شهرقانی پیروز 2 سه ربه شهرقانی پیروز 1 جهادگر 2 جهادگرانه

jill = gill4

jillion /'dʒɪljən/ noun

(نافه رمی، نه مریکا) ژماره یه کی یه کجار زور 1 جیلیون

jilt /'dʒɪlt/ noun

(کون) ژنی بې وفا، بې به قا 1 زن بې وفا

Jim Crow /dʒɪm 'kraʊ, US 'kroʊ/ noun

1 جیاوازی دانانی ره گزی 2 زهنگی، قوله رشه، دژی رهش پیسته کان (ره شه کانی نه مریکا)، تاییه تنی ره شه کان (ب.ت. شتیکی خراب) 1 تبعیض نژادی 2 سیاه، ضد سیاهان، ویژه ی سیاهان

Jim Crowism noun

جیاوازی دانانی ره گزی 1 تبعیض نژادی

jim-dandy adjective, noun

(نافه رمی و نه مریکا) adj همه ربه باش n (که یی یان شتی) زور چاک، عال 1 عال 1 آدم یا چیز) عالی

jimjams ¹/ˈdʒɪm dʒæmz/ *noun*

دل‌ه‌راوکی، دل‌خوری، دل‌کوت، دل‌تپه
دل‌شوره، دلهره

jimjams ² *pl.* = pyjamas

jimmy ¹/ˈdʒɪmi/ = jemmy

Jimmy ¹/ˈdʒɪmi/ *noun*

میز کردن ○ عمل ادرار کردن

jimson weed ¹/ˈdʒɪms(a)n/, also jimson weed = thorn apple

Jina ¹/ˈdʒɪnə/ *noun*

(له جاینزدا) ماموستایه‌کی گه‌وره که گه‌یشتو ته‌ زنگاری له karma دا (بنه‌رت: له سانسکریت به واتای "سهرکه‌وتوو") جینا

jingle ¹/ˈdʒɪŋɡl/ *noun*

خره، تفته، تهن‌وکوت، خره‌خر، زرينگه، زرينگ‌وه‌ور، جرينگه‌جرينگ ○ جرينگ‌جرينگ

jingo ¹/ˈdʒɪŋɡəʊ, US -ɡoʊ/ *noun, pl.* jingoes

نيشتان‌په‌روه‌ری تونره‌و، نيشتان‌په‌رست
ميهن‌پرست افراطي

jingoism ¹/ˈdʒɪŋɡəʊɪzəm, US -ɡoʊ-/ *noun*

نيشتان‌په‌روه‌ری تونره‌و، نيشتان‌په‌رستی، ره‌شه‌نيشتان‌په‌روه‌ری ○ ميهن‌پرستی افراطي

jingoist ¹/ˈdʒɪŋɡəʊɪst, US -ɡoʊ-/ *noun*

نيشتان‌په‌روه‌ر (تونره‌و)، نيشتان‌په‌رست

(په‌رگر) به‌کجار ولات‌پاريز ○ ميهن‌پرست افراطي

jingoistic ¹/ˈdʒɪŋɡəʊɪstɪk, US -ɡoʊ-/ *adjective*

نيشتان‌په‌روه‌رانه، نيشتان‌په‌رستانه، له‌به‌ر نيشتان‌په‌رستی ○ ميهن‌پرستانه

jink ¹/dʒɪŋk/ *noun*

له‌به‌ر بادانه‌وه، لادانی کوت‌وپر یان چاوه‌پروان‌نه‌کراو ○ تغیر جهت ناگهانی

jinker ¹/ˈdʒɪŋkə(r)/ *noun*

(نه‌وست‌راليا و نیوزیلند) ماشینی راگو‌یستی کو‌ته‌ره قورسه‌کان ○ چنکر

jinks ¹/dʒɪŋks/ = high jinks

jinn ¹/dʒɪn/ *noun*, also djinn, *pl.* same or jinns

جنوکه (کان)، جن (بنه‌رت: له عه‌ره‌بی‌یه‌وه، له جینن ¹ *jin* کو ¹ *jinn*) جن

jinnee ¹/dʒɪˈni/ *noun*

جنوکه (کان)، جن ○ جن

jinricksha or **jinrikisha** = rickshaw

jinx ¹/dʒɪŋks/ *noun*

1 بنیاده‌م یان شتی نگرېس یان به‌دشوم 2 نه‌هاتی، نگرېسی، مینه‌تی، بن‌به‌ختی ○ 1 دم یا چیز منحوس 2 بدبیاړی

jinxed ¹/dʒɪŋkst/ *adjective*

دوعالی‌کراو، خودالی‌گیراو، خوداگرتوو، نگرېس،

به‌دشوم، ناوچارو‌ه‌ش ○ نفرین‌شده، منحوس

jipijapa *noun, pl.* jipijapas

1 جوړی رووه‌کی نه‌مړیکای باشووری و ناوه‌ندی، له گه‌لاکانی کلای پاناما دوست ده‌کړی [2 *Carludovica palmata* = panama نوعی گیاه

jird ¹/dʒɜːd/ *noun*

جوړی کرتنه‌ری کلک‌دری‌ری ره‌هول‌لیدو (یان ره‌هول‌کدن) burrowing، سهره gerbil [توخم

Meriones: چن‌دین جوړن] ○ جرد

jism ¹/ˈdʒɪz(ə)m/ *noun*, also jissom ¹/ˈdʒɪsəm/ or jizz

ناو توماو پشاو، توواو ○ منی

jit ¹/dʒɪt/ *noun*, also jit jive

شینواړیکی موسیقای باوی هه‌لیه‌رک‌ن له زیمبابوه جیت

jitterbug *noun*

هه‌لیه‌رک‌ن یان سه‌مایکی کرز به موسیقاییکي توند به‌پوه‌ده‌جی، له چله‌کان‌دا باو بیوه ○ جیترباک

jitters ¹/ˈdʒɪtəz, US -tərz/ *noun, pl.*

(نافه‌رمی) دل‌ه‌راوکی، دل‌خوری، دل‌کوت، دل‌تپه ○ دل‌شوره، دلهره

jittery ¹/ˈdʒɪtəri/ *adjective*

ترساو، نگه‌ران، په‌شو‌کاو، هه‌زیو؛ به دل‌ه‌راوکی‌یه‌وه ده‌نالین ○ ترسیده، عصبی؛ جیتی

jujitsu = jujitsu

Jivaro ¹/ˈhiːvərəʊ/ *noun, pl.* same or Jivaros

1 نه‌ندمی گه‌لیکی ره‌سه‌ن که له سه‌رتاسه‌ری ناوچه‌ی ناریزونا نیسته‌جی 2 هه‌ریه‌ک له‌و کو‌مه‌له زمانانه‌ی که نه‌و گه‌لانه‌ قه‌ی پی ده‌که‌ن ○ جیوارو

Jivaroan *adjective*

جیوارویی، هیقارویی ○ جیوارویی

jive ¹/dʒaɪv/ *noun*

1 جایف (جوړی موسیقا و هه‌لیه‌رک‌ن (سه‌ما) له سی و چله‌کانی سه‌ده‌ی بیسته‌م‌دا به‌پوه‌ده‌جوو)

2 (نافه‌رمی) قه‌ی خه‌له‌تینه‌رانه و هپچه‌که ○ 1 جایو 2 (عایانه) سخن فریب‌آمیز و بی‌ارزش

jizz = jism

Jnr *abbreviation* Junior, also Jr, Jun

(له نه‌مړیکا، به دواي نیوی تایبته‌دا دئ) کوپ، چکوله ○ پسر

jo *noun, pl.* joes

(سکانه‌ندی، کون) گراو، یار، خو‌شه‌ویست، ماشقه ○ معشوقه

joanna = piano

job ¹/dʒɒb, US dʒɑːb/ *noun*

1 کار، شول، نیش، خدایات، به‌رپر‌سایه‌نی، کار، کارکردن، کارکرد، نه‌رک، به‌یور، پله‌ویایه، یوست، کار، بار، دوخ، ره‌وش، بارودوخ، کیشه،

دوزه، پرس، مه‌سه‌له 2 کرده‌وی تاوان کارانه
ب.ت. دزی 3 بهره‌م، نه‌نجام، ناکام، کار یان
شتی ته‌واو بوو 1 کار، شغل، مؤلّیت، کارکرد،
منصب، وضع، مه‌اله 2 دزدی، عمل جنایت کارانه 3
محصول، نتیجه

job¹ /dʒɒb, US dʒɑ:b/ noun

(کون) تیه‌وه‌ژندن، پیاکردن ۱ عمل سک زدن
Job /dʒəʊb, US dʒoʊb/ noun, from Greek
Iōb, from Hebrew *Iyyōbh*

پیغه‌میر ته‌یوب ۱ حضرت ایوب
job action noun
مانگرتی نیوه‌چل، کرداره کریکاری‌یه‌کان ۱
اعتصاب ناتمام، اقدامات کارگری

jobber /'dʒɒbə(r), US 'dʒɑ:b-/ noun
(جاران، له بریتانیا) کاردار یان بازرگانی
کوفروش یان جومله‌فروش، ده‌لال ۱ تاجر
عمده‌فروش

jobbery /'dʒɒbəri, US 'dʒɑ:b-/ noun
گنده‌لی، گنده‌ل‌کاری، خراب‌کاری،
به‌رتیل‌خوری (به‌کاره‌نیانی شتوازی نادرست و
خراب‌کاری، به مه‌به‌ستی به‌دهس‌هینسانی
به‌رزه‌وندی سیاسی یان مالی) ۱ فساد، ارتشا

jobbie noun
1 (نافه‌رمی) پرک، سل، پرکن گوو یان بیسای
2 شت یان بهره‌م له جوریکی تایه‌تی: *these*
computer jobbies ۱ جابی

jobbing /'dʒɒbɪŋ, US 'dʒɑ:b-/ adjective
به‌رکاتی (که‌سی که به له‌ت‌وکوتی‌یه‌وه کار
ده‌کا) ۱ موقت

jobcentre /'dʒɒbsentə(r), US 'dʒɑ:b-/ noun, also labour exchange
به‌ریوه‌به‌رایه‌تی کاردوژینه‌وه، ناوه‌ندی
کاردیتنه‌وه ۱ اداره‌ی کاربابی

job classification noun
پولاندنی کار، ده‌سته‌کردن یا دابه‌ش‌کردنی
کاروبار ۱ طبقه‌بندی مشاغل

job club noun
(له بریتانیا) یانه‌ی کار ۱ باشگاه کار

job creation noun
ره‌خساندن کار، دابین‌کردنی کار، ده‌س‌ختنی
کار، پیکه‌ومانی کار ۱ ایجاد کار

job description noun
کارنامه، لیکدانه‌وه یان یاس‌کردن (تووسراوی
نهرک و به‌ریرسایه‌تی ۱ شرح وظایف، شرح
مؤلّیت‌ها)

jobholder noun
به‌کار، کاردار، خهریک‌کار، نه‌ندامی هم‌میشه‌یی
ده‌زگایی ۱ دارای کار، عضو ثابت مؤسسه‌ای

jobless /'dʒɒbləs, US 'dʒɑ:b-/ adjective, noun
The closure left 500 people *adj* بیکار: *adj*

(the jobless) *n* jobless بیکاران، خه‌لکی بیکار
adj ۱ بیکار *n* مردم بیکار

joblessness /'dʒɒbləsənəs, US 'dʒɑ:b-/ noun
بیکاری: *the increase in joblessness among young men is on*
۱ بیکاری

job lot noun
که‌لوپه‌لی خراب یان نایه‌خ، به‌عه‌ماری ۱
اجناس بنجل

job satisfaction noun
رازی‌بوون له کار، قایل‌بوون له کار ۱ رضایت
شغلی

Job's comforter /dʒəʊbz/ noun
دلسه‌ره‌وه‌ی نه‌یوب، برین‌کولینه‌وه، ده‌رد
لن‌گران‌ترکه‌ر (تامازه به‌چیرۆک و داستانی Job
16:2) ۱ تسلی‌بخش ایوب

job seeker noun
له‌کار‌گه‌راو، کار‌گه‌ر، به‌شوین‌کاره‌وه‌بوو ۱
جوینده‌ی کار

job sharing noun
دابه‌ش‌کردنی، نویسه‌کاری، پیکه‌وه‌کاری،
ریک‌خستنی کار ۱ تقسیم یا تنظیم پاره‌وقت

Job's news noun
هه‌والی ناخوش یان نگرسی، خبه‌ری ره‌ش ۱
خبر شوم

Job's tears /dʒəʊbz/ noun, pl
Coix (رووه‌ک‌ناسی) فرمیکی نه‌یوب ۱
[lacryma-jobi] ۱ اشک ایوب

Jocasta noun, Latin, from Greek *Iokastē*
ژوکاستا، ژوکاست: شازنی تیب یان تیئیس
Thebes که شووی به‌ژودیپ Oedipus کرد و
بن‌ناگا له‌وه که نه‌وه‌کوپیه‌تی، چوار فرزه‌ندی له
ژودیپ هه‌به‌وو: تیئیس‌ژوکلیس Eteocles،
پولینیس Polynices، ناتیکون Antigone و
ئیسمین Ismène ۱ ژوکاستا، جوکاستا

Jock /dʒɒk/ noun
(نافه‌رمی، سووکانه) پیای سکا‌تله‌ندی ۱ مرد
اسکا‌تلندی

jock¹ /dʒɒk, US dʒɑ:k/ noun
وه‌رزشکار، سوارکار، نه‌سپ‌سوار ۱ ورزشکار،
سوارکار

jock² /dʒɒk, US dʒɑ:k/ noun
پیشه‌ل‌به‌ند، پیشه‌ل‌پارێ، ناو‌گه‌ل‌پارێ ۱ بیض‌ند
jock³ /dʒɒk, US dʒɑ:k/ noun
(نافه‌رمی) ناسمان‌گه‌ر، فرو‌گه‌وان ۱ فضا‌نورد،
خلبان

jockey /'dʒɒki, US 'dʒɑ:ki/ noun, pl
jokeys
نه‌سپ‌سواری پیشه‌یی، سوارکاری پیشه‌یی ۱
سوارکار حرفه‌ای

jockeying noun

John /dʒɒn, US ʒɑ:n/ *noun*

سنه رنگ [Viola tricolor] 2 گوله و نهوشه
جوراو جوره نه مریکایی به کان 1 از جنس
بنفشه ای اوراسیایی 2 انواع گل های بنفش امریکایی
Johnny-on-the-post noun, pl. Johnnies-on-the-spot
که سبکی حازر و بزر، ناماده، به دهستهوه، تیار
1 آدم حاضر

John Barleycorn noun

لیکوری نه لکولی مالی 1 مشروب الکلی خانگی
johnboat noun

(نهریکا) گهمی بن تهختی چکوله به پاشه لی
چوارگوشهوه 1 توات

John Bull noun

1 گهمی ینگلته ره، ینگلته ره، ینگلیسی
ده مارگرز یان تهواو (ب.ت. نهو که سبی که
ینگانه ی خوش ناوی (له ناوی که سایه تی بیک
لایه *John Arbuthnot* 2 چوارچنوه یان
پایه سبزی (بهره) زمانه دار (ratchet drill)
John Bullishness n *John Bullish* adj
John Bullism n 1 مردم انگلستان،
انگلستان، انگلیسی متعصب 2 چهارچوب یا پایه ی
متی دنداندار

John Doe noun

مرؤی ناسایی، (ب.ت. له لایه پولیهوه که
ناوی نازاتری) فلانی 1 آدم معمولی، عمر و زید

John Dory noun, pl. John Dories

ماسی دوری خوراکي روزهلانی نانا لایک و
مه دپته رانه، به نشانه به کی خری رهش له هه ر
دوو لای [Zeus faber] 1 نوعی مامی

John's disease /'jəʊnz/ noun

جوری ریخوله ناوسنی ره شه ولاخ و مهر، له
mycobacterium توش ده بی (نهره): له
ناوی به پته ری نه لمانی (Heinrich A. *John*)
1 نوعی بیماری احشام و کوفند

johnny noun, pl. johnnies

1 (تافهرمی) کاندوم، جیر 2 کابرا، فلانی، هین
1 کاندوم 2 بارو

johnnycake noun

1 (نهریکای باکووری) جوری نانی
نارده گه نمه شامی که له سهر ساج ده کری یان
سوور ده کریهوه 2 (نهره) (سترالیا) جوری
نان کولیجه ی سووره و کراو 1 و 2 جانی کیک

johnny-come-lately noun, pl. Johnnies-come-latelies or -latelies, Johnnies-come-lately

(تافهرمی) 1 مرؤی تازه گه یشتو، تازه هاتو،
نیستا گه یشتو 2 تازه بیاکه و توتو، تازه کیسه،
به کسه وه، نوبخت، نه دیو به دیو 1 تازه وارد 2
نوخسته، نوکیه

Johnny-jump-up noun, pl. Johnny-jump-ups

1 له توخمی و نه و شیه ی نوراسیایی، به نه و شیه

John Q. Public = Joe Public

Johnny Reb noun

سهر بازی باشووری یان Confederate (له
شهری نیوخی نی مریکادا) 1 سرباز جنوبی

johns noun, pl.

زیره لوار، زیر باتول (له خوری) 1 زیرشلواری
Johnson grass noun, also Cuba grass or Guinea grass or Aleppo grass
هه لیر (گ) کاروش، هه لیری [Sorghum
halepense] 1 چایر

Johnsonian adjective

1 سهر به ساموئیل جانسون
Samuel Johnson 2 سهر به یان هاوشیه ی شیوازی
ویژه ی ساموئیل جانسون 1 جانسونی

joie de vivre /,ʒwa: də 'vi:v(ə), French
3wad vivr/ noun

خوشی زیان، جوش و خروشی زیان، که بف،
رابواردن، بین و گوپی زیان، ژوا دو فیفر (له
فهره سهوه "joy of living") 1 نشاط زندگی

join /dʒɔɪn/ noun

جه مسهر، پیوه ستگا، شوینی ینگه وه به سترای،
شوینی هاته وه به ک، جینی ینگه وه به ستن،
(شوینی) به کدگیری، شوینی لیک به سران
(نهره): له *joindre* فهره نی کون، له *jungere*
لاتین "ینگه وه به ستن، ینگه وه لکاندن، دانه دم
(به کتر) "to join" 1 اتصال، محل اتصال

joinable /'dʒɔɪnəbl/ adjective

پیک ده به ستریهوه، پیک ده گاتهوه 1 قابل اتصال

joinder /'dʒɔɪndə(r)/ noun

به ک گرتن، پیک به سرانهوه، به کدگیری،
بوونه به ک، پیک به یشتن، پیک به ستنهوه،
پیکه وه لکاندن، دانه دم، خسته سهر به ک 1
پیوستگی، الحاق

joined-up adjective

به ک گرتو، به کدگیر: *There is a feeling within industry that there is a lack of joined-up government* 1 متحد

joinder /'dʒɔɪndə(r)/ noun

(بریتانیا، ب.ت. هس خانوبه ره) دار تاش،
مهره نگوز 1 نجار

joinery /'dʒɔɪməri/ noun

(هونه ر یان کارداری) دار تاشی، مهره نگوزه ی
1 نجاری

joint /dʒɔɪnt/ noun, adjective

1 *n* جومگه، به‌ند، پل، ماجله‌ک، خرتک، خرتکه، گه (هه) مؤفک 2 قورت، گری، (له) رووه‌ک (دا) به‌شن له لاسکی گیا که گه‌لا یان لفتیکی لئ شین دهب 3 جهمهر، پتوه‌ستگا، به‌ستگه، به‌ند، شوینی پتکه‌وه‌به‌ستراوی، جینی پتکه‌وه‌به‌ستن، جینی پتک‌گه‌به‌ستنه‌وه، به‌کدگیری، شوینی لیک‌به‌سران 4 پارچه، به‌ش، که‌رت، (گوشت) له‌ت، به‌ل، تیکه 5 شوینی رابواردن، مه‌ی‌خانه 6 جگهره (که مه‌ریوانه‌ی تیابن) 7 لا‌ولا‌وه، دو‌ولایی، نه‌نجامه، به‌ست، به‌ستهر 8 (زه‌ی‌ناسی) قه‌له‌ش، درز، تلش 1 *adj* هابو‌به‌ش، هه‌ف‌بشک، پتک‌فهی، شه‌ریکی 2 دو‌ولاینه، دو‌وقولی، دو‌ولایی 1 *n* مفصل اتصال، محل اتصال 3 قطعه، جزء 4 (گوشت) شقه 5 عشرت‌کده 6 سیگار 7 لولا، رابط 8 درزه 1 *adj* مشترک 2 دوجانبه

joint account *noun*

حیساب یان هه‌زمار ی دو‌وقولی، حسابی هابو‌به‌ش (که لئ دهره‌هتانه‌وه‌ی پتویست به دوو نیمزا یی) ۱ حساب جاری مشترک

Joint Chiefs of Staff *noun*

فهرمانداری هتزه‌کانی ناسمانی، دهریایی، نه‌رتنه‌ش و مارینه‌ک ره‌اوێزکاری سه‌روک‌کۆمار ده‌کا له‌باری یایی سه‌ربازی به‌وه ۱ جوینت چیفس آف ستاف

jointed /'dʒɔɪntɪd/ *adjective*

جومگه‌دار، به‌ندای، خرتک‌دار، به‌نده‌ند ۱ دارای مفصل

jointer /'dʒɔɪntə(r)/ *noun*

1 رهنده‌یی بۆ ئاماده‌کردنی لیواری دار و ته‌خته بۆ پتک‌به‌ستنه‌وه‌یان 2 ماله‌ی به‌ندکشی 3 که‌س که کاری پتک‌به‌ستنه‌وه‌ی لووله و سیم و وایه‌ره، لووله‌کیش، سیم‌کیش ۱ جویتر

jointless *adjective*

بی‌جومگه، بی‌پل، بی‌به‌ند، بی‌خرتک (هه) ۱ بدون مفصل

jointly /dʒɔɪntli/ *adverb*

پتکه‌وه، هابو‌ه‌شانه، به‌شه‌ریکی ۱ مشترکاً

joint ownership *noun*

هاوخاوه‌نایه‌تی، خواهنداری هابو‌به‌ش یان شه‌ریکی، هاوخاوه‌نداری ۱ مالکیت مشترک

joint responsibility *noun*

هابو‌هربرسایه‌تی، به‌رپر‌سایه‌تی هابو‌به‌ش ۱ مسؤلیت مشترک

jointress /'dʒɔɪntres/ *noun*

(کۆن، ماف) ژنی که دواي مردنی می‌رده‌کمی ملک و زه‌ی‌وزاری به‌وه‌گا ۱ جویترس

joint resolution *noun*

برپاری هابو‌به‌ش، هابو‌برپاری، برپاری دو‌وقولی ۱ حکم مشترک

joint stock /dʒɔɪnt 'stɒk/ *noun*

هابو‌هرمایه، سه‌رمایه‌ی هابو‌به‌ش یان شه‌ریکی ۱ سه‌رمایه‌ی مشترک

joint-stock company *noun*

نۆکۆیی هابو‌به‌ش، کۆمپانیای ستاکه هابو‌به‌شه‌کان ۱ شرکت سه‌امی عام

jointure /'dʒɔɪntʃə/ *noun*

(ماف) ماره‌یی ملکی یان زه‌ی‌وزاری، دارایی هابو‌به‌شی ژن و می‌رد، پتوه‌به‌ش، به‌شی پتوه ۱ مه‌ریی ملکی

joint venture *noun*

سه‌رمایه‌نانه‌وه‌ی هابو‌به‌ش، هابو‌هرمایه‌نانه‌وه، وه‌به‌هتانی هابو‌به‌ش ۱ سه‌رمایه‌گذاری مشترک

jointworm /'dʒɔɪntwɜːm/ *noun*, also strawworm

1 کرم‌هاریکه، تووله‌کرم، مۆلک 2 tapeworm (له‌نهری‌کا) کرمی گه‌ن، کرمی ده‌غل ۱ کرم کدو 2 کرم غله

joist /dʒɔɪst/ *noun*

1 نالودار، ده‌سته‌ک، رازه 2 نیزگه، کاریته، ته‌ز (له‌دار یان ئاسن) ۱ تیر سف 2 تیر افقی

jojoba /hə'hoʊbə, US həu-/ *noun*

1 (هه‌روه‌ها jojoba oil) هو‌هوبا، جوجوبا: رو‌ئی که له‌ده‌نک‌ودانی ده‌وه‌نیک‌ی نه‌مریکی یا کووری ده‌گیرئ، زۆرت‌ر له‌یواری که‌ره‌سه‌ی ئارایش‌دا به‌کار‌دێت 2 ده‌وه‌نیک‌ی سه‌وزه‌ونی گه‌لاجه‌رمینه‌که‌ نه‌م دانانه‌ده‌گرئ [Simmondsia chinensis] ۱ هو‌هوبا، جوجوبا

joke /dʒɔʊk, US dʒɔʊk/ *noun*

شوخی، جفه‌نگ، گالته، گه‌مه، گه‌پ، ده‌گه‌ل، نوکته، جه‌نه‌ک، جۆک، گالته‌جار، قۆشه‌ه، مایه‌ی پتکه‌نین ۱ شوخی، لطیفه، جۆک، مضحکه

joker /'dʒɔʊkə(r), US 'dʒɔʊk-/ *noun*

1 شوخی‌باز، قۆشه‌ه، قسه‌خۆش، نوکته‌بێز 2 بنیاده‌می نارشت و شل 3 (کایه‌ی به‌رین) جۆکتر، شه‌پتان ۱ بذله‌گو 2 آدم‌گیرجی 3 ژۆکر

jokey /'dʒɔʊki, US 'dʒɔʊki/ *adjective*, also joki

خۆش، پتکه‌نینی، قۆم ۱ مضحک

jokily /'dʒɔʊkili, US 'dʒɔʊkili/ *adverb*

به‌شپوه‌یه‌کی پتکه‌نینی ۱ به‌طور مضحک

jokiness /'dʒɔʊkɪnas, US 'dʒɔʊkɪnas/ *noun*

پتکه‌نینی‌بوون، خۆش‌بوون ۱ مضحک‌بودن

jokingly /'dʒɔʊkɪŋli, US 'dʒɔʊk-/ *adverb*

به‌شوخی، به‌گالته ۱ با مزاح

joky = jokey

jolie laide /,ʒɒli 'led/ *noun*, pl. jolies laides pronounc. same ژنیک‌ی سه‌رنج‌راکیش سه‌ره‌ای ناهه‌زبونی ۱ ژولی لاید

jollification /dʒɒlɪfɪ'keɪʃn/ *noun*

سووران، سوور، ئاهەنگ، بەزم و بەزم، کەیف،
خۆشی و شادی، رابواردن، مەى خواردنەوه
جشن، جشن و سرور، شادخواری

jollily *adverb*

بە خۆشی، بە شادی ٥ با نشاط، با شادایی
jollity /'dʒɒləti/, US 'dʒɑ:l-/ *noun, pl. jollities*
خۆشی، بەزم، شادی، رابواردن، کەیف، بەکەیفی،
بەدەماخی، لەجۆشی، بەگۆری ٥ نشاط، عیش،
سرزەنگی

jolly /'dʒɒli/, US 'dʒɑ:li/ *adverb, adjective*
(jollier, jolliest), *noun (pl. jollies)*

adv *That's a jolly* یەكجار، فرە: *adj good idea*
رووبەپێكەنین،
رووخۆش، بەدەماخ، خۆش، سەرخۆش، كەمەن
مەست، بەگۆر، شاد: *a jolly*
n crowd/face/mood 1 میوانی 2 ئاهەنگ،
رێ و پەرەسم ٥ خێلی *adj* شاد، بانشاط،
شنگول 1 پارتی 2 مراسم

jolly /'dʒɒli/, US 'dʒɑ:li/ *pl. jollies = jolly-boat*

jolly-boat /'dʒɒli bæʊt/ *noun*
گەمی یان بەلەمی کەشتی، لوتکەى کەشتی ٥
قایق نجات

the Jolly Roger *noun*

ئالای دەرپاگەرکان، ئالای چەتە یان دزی
دەریایی (ئالایەکی رەش و نیشانەى ئیسکی
پێوهیە) ٥ پرچم دزدان دریایی

jolly well *adverb*

بەئەملاوئەولا، حەتەن ٥ حتماً
jolt /dʒɔʊlt/, US dʒɔʊlt/ *noun*

1 تەکان، راتەکان، راوهشان، لەرانەوه، راتلەکان
2 داخوڕپان، سەرسووڕمان، شوک، داچلەکان
(jolter *n*) ٥ 1 تەکان 2 تعجب، شوک

jolty *adjective* (joltier, jolliest), also jolting
پرتەکان، تەکان تەکان، تەکاناوی ٥ پرتەکان

Jon. *abbreviation* 1 Jonah (in biblical references) 2 Jonathan

Jonah /'dʒɔʊnə/ *noun, Hebrew Yōnāh*

1 یونس، وئیس (پێغه‌مەریکی ئیسرائیلی)؛ کتیبی
یونسى پێغه‌مەر 2 بنیادەمی یس‌رەش یان
پێو قەدەم‌رەش، بەدودم، بەدشوم، ناوچارەش،
سەرەخۆره 3 شتی بێ‌و دم یا شوم 1 یونس 2
آدم بەقدەم 3 چێز منحوس

Jonas = Jonah

Jonathan *noun, Hebrew Yōnāthān*

1 جوناتان، یوناتان: ئالای داوودی و دوستی
داوودی پێغه‌مەر 2 جۆری سیوی ئەندازەى
توێخ‌سوور 3 ئەمریکایی 4 کەسێکی
نیوئینگلەندی ٥ 1 جوناتان 2 نوعى سبب 3
امریکایی 4 فردى نیوانگلەندی

jones = addiction

Joneses /'dʒɔʊnzɪz/, US 'dʒɔʊn-/ *noun*,
keep up with the Joneses

پێشپێکێ، رقەبەراییتى ٥ رقابت

jong /ʃɒŋ/ *noun*
(بە سووکی، لە ئەفریکای باشووری) پیاوی
رەش، قۆلەرەشە، زەنگی ٥ زنگی

jongleur /dʒɔ̃'glɛ:/ *noun*
(مێژوویی) چاوش، شایەر، زوڕناژەن (گەپەدە)
٥ خنیاگر

jonquil /'dʒɒŋkwɪl/, US 'dʒɒn-/ *noun*
گۆلی نەسرین، گۆلەبۆ، گۆلەچیا [Narcissus
٥ jonquilla] گل نسرین

Jordanian *noun, adjective*
n سەریە ئوردون یان رووباری ئوردون (لە
روژەهلانی نیوهراس *adj* خەلکی ئوردون ٥
n وابستە بە اردن یا رود اردون *adj* اهل اردن

Jordan almond *noun*
نوقلە بادەمی ٥ بادام منقی

orum /'dʒɔ:rəm/ *noun*

1 (مێژوویی) قاپ، دەفر، جام، کاسە، پايە، تاس،
گۆزەلە، کووزە؛ نیوهرۆک یان شتی نیو قاپ و
کاسەیی 2 بڕیکی زۆر ٥ 1 کاسە، کوزە؛
محتویات کاسە 2 مقدار زیاد

1720–30; said to be after Joram, who
brought silver, gold, and brass bowls
to David (2 Samuel 8:10)]

Jos. *abbreviation* 1 Joseph 2 Joshua (in
biblical references)

Joseph /'dʒɔʊzəl/ *noun*, from Greek
Iōsēph, from Hebrew Yōsēph

1 یوسف، ویسف، یوسف: کوری یەعقوب
Jacob پێغه‌مەری گەلی ئیسرائیل و Rachel
(کە لە لایەن براکانی فرۆشرا. Gen. 30:22–
37. 24) 2 مێردی مریەم و دایکی کریست
Jesus بەینی گێرنامەى Matt. 1:16–
25. 3 مەروى داوین پاک 3 (joseph) جۆری
جلی سواری زەنان لە سەدهى هەزدەدا ٥ 1
یوسف 2 آدم پاک‌دامن 3 (با j) جوزف

Joseph of Arimathea *noun*

ئەندامى سەنەیدرین Sanhedrin کە تەرمى
مەسیحی نایە ناو گۆرەوه. Matt. 27:57–60;
Mark 15:43 ٥ زوزف اف آریمانا

Josephson junction *noun*

(فیزیکی) جۆری دەزگای ئێلێکتریکى کە لە دوو
توێی کەسێزای یەكجار گە پێنەر پێکەاتووه
(بەرەت: لە ناوی فیزیکی‌زانی بریتانیایی Brian
D. Josephson) ٥ جانکسیون ژوزفون

Josh. *abbreviation* Joshua

Joshua /'dʒɔ:ʃwə/ *noun, Hebrew Yēhōshūa'*
1 یوشوع، یوشوع، جاشوا: جیگرى موسا

Moses و ریه‌ری سه‌ربازی ئیسرائیلی یه‌کان به درێزایی گرتی که نمان Canaan به یینی کتیبی Joshua. 34:9, 23, 31:14, 2 Deut. 2 کتیبی یوشه‌عی یتفه‌مبه‌ر 1 یوشع 2 کتاب یوشع نبی

Josh. abbreviation Joshua (in biblical references)

Joshua tree noun

yucca پرلخی درێزی باشووری روژاواوی نه‌فریکای پاکووری، به هیشوو گه‌لای درکاو‌ی‌یه‌وه [Yucca brevifolia] درخت یوشع

joss /'dʒɔːs/ noun

بتی چینی (له dues لاتین "خودا") بت چینی **joss** /'dʒɔːs/ noun

(تافه‌رمی، نه‌وسترایا) مروی ناگرنک، هه‌چه‌که آدم غه‌رمه‌م

josser noun

(نه‌وسترایا) بیاوی ئایینی، ئایین کار، قه‌شه روحانی، کشیش

joss house noun

به‌رسگه‌ی چینی، بتخانه مبد چینی **joss stick** /'dʒɔːstɪk, US 'dʒɔːs-/ noun

عوود عود

jostle /'dʒɔːsl/ noun

بال، شان، ته‌کان، پاله‌به‌ستو تنه، هل **jot** /dʒɔt, US 'dʒɔːt/ noun

توژی، که‌مووسکه، نه‌ختی، به‌قده سه‌ره‌ده‌رزین خرد، ذره

jota /'xəʊtə/ noun

هه‌لبه‌رکتی خه‌لکی سپانیا (بو ژن‌ومیرد یان دووده‌زگیران) جوتا

jotter /'dʒɔtə(r), US 'dʒɔːt-/ noun

ده‌قه‌رجه‌ی (نووسینی) تیبینی یان یادداشت، کاغزی یادداشت، تیانووسی تیبینی‌یه‌کان دفترچه‌ی یادداشت

jotting /'dʒɔtɪŋ, US 'dʒɔːt-/ noun

(کورت) یادداشت، یادنامه، تیبینی‌نامه یادداشت

Jotun noun, also Jotunn, Old Norse *jǫtunn*

یوتون، ژوتون: نه‌ندامی ره‌گه‌زی دیوان بان فیه‌ته‌نان giants میتوژی Norse یوتون

Jotunheim noun, also Jotunnheim, Old Norse *Jǫtunheimar*

یوتونهم، ژوتونهم: مالی دیوان یان فیه‌ته‌نانی میتوژی Norse یوتونهم

joul /ʒwal, US ʒuːˈɑːl/ noun

شینوه‌یه‌کی ناستانداردی فهره‌نسی که‌نده‌ی، ئینگلیسی شوتی زور له‌سه‌ر داناهه ژوال

jougs /dʒuːgz/ noun, pl.

نیر، که‌له‌وه، زنجیر (له سکا‌تله‌ندی سه‌ده‌کانی نیوه‌راست‌دا وه‌کوو سزادانی) یوغ، غل

jouissance /ʒwiːsɔːs, French ʒwisɔːs/ noun

خوشی، وه‌شی، له‌زه‌ته، که‌یف، شادی، خوشحالی، دل‌شادی، دل‌خوشی، به‌که‌یفی، که‌یف‌سازی لذت، مررت

joule /dʒuːl/ noun

(فیزیک) ژول (یه‌که‌ی وزه بان کار، کوپ‌ته‌که‌ی له‌نه‌ه‌ته: له‌ناوی فیزیک‌زانی ئینگلیسی James P. Joule ژول

joule's laws noun, pl.

(فیزیک) زاگون یان قانونه‌کانی ژول قوانین ژول

journal /'dʒɜːnl, US 'dʒɜːrnl/ noun

1 بلا‌نامه، به‌لافوک، روژنامه، کووار: 2 *scientific/trade journal* نووسین یان یادداشتی روژانه، یادنامه‌ی روژانه 3 (میکانیک)

سه‌ره‌ته‌وه‌ره، ژورنال 4 تو‌ماری روژانه‌ی که‌شتی‌یه‌ک 5 *the Journals* له‌پارله‌مان یان

نه‌نجوه‌نی ژورین و ژیرین) کون‌ووس، کوپ‌ته‌ی دان‌وستانه‌کان، دان‌وستانه‌کانی روژانه

1 نشریه، روژنامه، مجله 2 یادداشت روژانه 3 پاتاق‌گرد 4 ژورنال 5 خلاصه‌ی مذاکرات

journalise /,dʒɜːnəˈlaɪz, US 'dʒɜːr-/ noun

زمانی روژنامه‌یی، شیوازی روژنامه‌یی زبان روژنامه‌ی، سبک روژنامه‌ی

journalism /'dʒɜːnəlɪzəm, US 'dʒɜːr-/ noun

روژنامه‌هوانی، روژنامه‌گه‌ری، روژنامه‌نووسی، روژنامه‌چیتی، شیوازی روژنامه‌هوانی

روژنامه‌نگاری، سبک روژنامه‌نگاری **journalist** /'dʒɜːnəlɪst, US 'dʒɜːr-/ noun

روژنامه‌هوان، روژنامه‌گه‌ر، روژنامه‌نووس، روژنامه‌چی روژنامه‌نگار

journalistic /,dʒɜːnəˈlɪstɪk, US 'dʒɜːr-/ adjective

سه‌ریه روژنامه‌هوانی، روژنامه‌گه‌ری‌پانه وابسته به روژنامه‌نگار

journey /'dʒɜːni, US 'dʒɜːrnl/ noun, pl. journeys

گه‌ریان، گه‌ران، سه‌فه‌ر، سه‌ردان، ریه‌واری، گه‌شت، ریه‌گا، روژه‌ری، مه‌ودا: *on the*

They went on a outward/return journey

long train journey across India سفر، مسافرت، مسافت

journeyer noun

ریوار، ریه‌ینگ، گه‌روان مسافر **journeyman** /'dʒɜːnɪmən, US 'dʒɜːr-/ noun, pl. journeymen

1 کریکاری راه‌اتوو، کارکه‌ری کارزان، کریکاری شاه‌زا یان پره‌زمون مام‌ناه‌ه‌ندی، نه‌ندازه، تا نه‌ندازه‌یی باش 1 کارگر ماهر، کارگر مجرب 2 متوسط

journou /'dʒɜːnəʊ, US 'dʒɜːrnoʊ/ *noun, pl. journals*

(بریتانیا، نافهرمی) روزنامهچی ۰ روزنامهنگار

joust /dʒəʊst/ *noun*

1 شهر به رم، شهره‌رم 2 رمبازی سواره یان به سوارى نهمه‌وه، رمبازین، رمبازی (تەرپانتین: هات‌وچق و خۆنواندنی سوارکاران له گۆره‌پانا) ۰ 1 جنگ با نیزه 2 نیزه‌بازی بر روی اسب

J'Ouvert /dʒuː'veɪ/ *noun*

(له کارائیب) سه‌ره‌تای فهرمی کارنیفال، به‌ره‌به‌پانی دوو شه‌مه ۰ ژوروت

Jove /dʒəʊv, US dʒoʊv/ *noun, by jove*

1 ژوییتەر (خوای خویانی رۆم) 2 سه‌یره! ته‌خ! تی‌خ! تو خودا! به خودا! ۰ 1 ژوییتەر 2 شگفتا! عجب! به خدا!

joyial /'dʒəʊviəl, US 'dʒoʊ- / *adjective*

شاد، خوشحال، به‌که‌یف، سه‌رخوش، دلخوش، رووگه‌ش، رووخوش، دهم‌به‌ینکه‌نین، به‌خته‌وه‌ر، دۆستانه، گه‌رم (وگور)، خوشه‌ویستانه ۰ شاد، خوش‌برخورد، خوش‌بخت، دوستانه

joyiality /,dʒəʊvi'æləti, US 'dʒoʊ- / *noun*

شادی، به‌که‌یفی، خوشحالی، شادی، سه‌رخوشی، رووخوشی ۰ نشاط، شادی، مهربانی

joyially /-i-əli/ *adverb*

رووخوشانه، به رووخوشی ۰ با مهربانی

Jovian /'dʒəʊviən/ *adjective*

1 سه‌ره یان وه‌ک (یان ژوییتەر Jupiter له مپۆلسۆزی رۆمی‌دا) 2 سه‌ره به‌سه‌اره‌ی planet ژوییتەر 1 وابسته به ژوییتەر 2 وابسته به سیاره‌ی مشتري

jowar /dʒəʊ'ɑː/ = durra (from Hindi *jauār*)

jowl /dʒəʊl/ *noun*

1 شه‌ویلکه (خواره‌وه)، کازیر 2 روومده‌ت، کولمه 3 به‌رچه‌نه، غه‌غه‌به، به‌کور، شوله‌مه، به‌رخه‌به: 4 a man with heavy jowls سه‌ر یان که‌له‌ماسی ۰ 1 آرواره 2 گونه 3 غنچ 4 که‌ماهی

joy /dʒɔɪ/ *noun*

شادی، دلخوشی، به‌که‌یفی، خوشحالی، سه‌رخوشی، خوشی، مایه‌ی خوشحالی یان دلخوشی ۰ شادمانی، مرت، مایه‌ی مرت

joyful /'dʒɔɪfʊl/ *adjective*

به‌که‌یف، خوشحال، شاد، دلشاد، سه‌رخوش، خوش، شادی‌هینەر، دلخوش‌که‌ر، خوشحال‌که‌ر ۰ شادمان، مسرور، نشاط‌آور

joyfully /-fəli/ *adverb*

به شادی، سه‌رخوشانه، به خوشحالی ۰ با نشاط

joyfulness /'dʒɔɪfnəs/ *noun*

خوشحالی، به‌که‌یفی، به‌ده‌ماخی، سه‌رخوشی، دلخوشی، شادی ۰ شادمانی، مسرور، مرت

joyless /'dʒɔɪləs/ *adjective*

ناخوشحال، نادلخوش، بی‌که‌یف، ناسه‌رخوش، کز، سات، سارد (وسر)، ناره‌حه‌ت، خه‌مبار، خه‌ماوی ۰ بدون شادی، غمگین

joylessly /'dʒɔɪləsli/ *adverb*

ناره‌حه‌تانه، به ناره‌حه‌تی، خه‌مبارانه ۰ به طور غمگین

joylessness /'dʒɔɪləsnəs/ *noun*

ناره‌حه‌تی، خه‌مباری، لیو‌به‌باری، ماتی، کزی، خه‌ماوی‌بوون ۰ غمگینی، اندوهگینی، غم‌انگیزی

joyous /'dʒɔɪəs/ *adjective*

(زۆرتەر وێه‌ی) به‌که‌یف، خوشحال، شاد، دلشاد، سه‌رخوش، خوش، شادی‌هینەر، دلخوش‌که‌ر، خوشحال‌که‌ر ۰ شادمان، مسرور، نشاط‌آور

joyously /'dʒɔɪəsli/ *adverb*

به خوشحالی، به خوشی، به تین‌وگور ۰ با شادمانی

joyousness /'dʒɔɪəsnəs/ *noun*

خوشحالی، به‌که‌یفی، به‌ده‌ماخی، سه‌رخوشی، دلخوشی، شادی ۰ شادمانی، مسرور، مرت

joypad /'dʒɔɪpæd/ *noun*

(نامێری بۆ کایه و یاری کامپیوتری، کلیک (کلیک + ده‌سک) دزیستی (به‌مه‌رت): تیک‌هه‌لکێشی joystick و joypad) ۰ جویید

joyride *noun*

(نافه‌رمی) گه‌ران یان فرکه‌فرک به ماشینی دزیی ۰ جوی‌راید

joyrider *noun*

به ماشینی دزیی گه‌راو ۰ جوی‌رایدر

joyriding /'dʒɔɪraɪdɪŋ/ *noun*

تاوانی دزیی ماشین و یی‌گه‌رانی بۆ خوشی ۰ جوی‌رایدینگ

joystick /'dʒɔɪstɪk/ *noun*

1 سوکان، فه‌رمان یان ده‌سکی فرۆکه 2 (کایه‌ی کامپیوتری) ده‌سک، فه‌رمان ۰ 1 سکان هواپیما 2 جوی‌استیک

JP /,dʒeɪ 'piː/ *abbreviation* Justice of the Peace

JPEG /'dʒeɪpeɪ/ *abbreviation* Joint Photographic Experts Group

جینی‌پی‌ئی‌جی (فایلیکی کامپیوتری که له ئینتیرنێت‌دا به‌کار دێتێر و وێنه‌ن، فوتوگراف و ئیمه‌یجی په‌ستور‌وای تایه) ۰ جی‌پی‌ای جی

Jr *abbreviation* Junior

(له ئه‌مریکا، به دوا‌ی نیوی تایه‌ت‌دا دئی) کور، چکوله ۰ پسر

juba *noun*

جۆری سه‌ما یان هه‌له‌برکێی ره‌شه‌کان ۰ جوبا Jubal *noun*, Hebrew Yūbhāl

به‌کێ له به‌ره و فرزه‌ندانێ Cain که به‌ینی گێرانه‌وه‌ی Gencsis باوکی ئه‌و ک‌سانه‌یه که

چهنګ يا ثورګان organ لېده ډهن ډيوال، جوبال
jubilance /'dʒu:bɪləns/ *noun*

سرخوښي، سهرمستې، شاګه شګه، خوښي، شادي ډ شغف، وجد

jubilant /'dʒu:bɪlənt/ *adjective*

سهرمست، سرخوښ، په کجار به کيف (له بهر سرکه وتي له شتي)، سرکه وتوانه، exultant ډ سرمست، مشغوف، پيرومندانه

jubilantly /'dʒu:bɪləntli/ *adverb*

سهرمستانه، سرخوشانه ډ سرمستانه

Jubilate /dʒu:'brɪlə:teɪ/ *noun*

1 هژراوې شادي يان خوښي، Psalm ي سدهم به **"Jubilate deo"** دهس پنده 2 سته مين په ک شمه دوي Easter ډ ژوبلتي

jubilation /dʒu:'brɪleɪʃn/ *noun*

1 سهرمستې، سرخوښي، دلخوښي، خوښي، شادي، هله هله، خوشحالي، به زم وره زم 2 سور و ناهنگي سرکه وتي ډ 1 شغف، وجد، شغف، ابتهاج 2 جشن پيروزي

jubilee /'dʒu:bɪli:/ *noun*

1 (سور يان ناهنگ) ساليادي رووداويکي تايپه تي، سور يان ناهنگي ساليو گه، سور يان رې وره سمې بيست ويښته مين يا په نجا به مين سالياد 2 سور يان رې وره سمې په نجا به مين سالياد 3 (له نايښي جووله کدا) سالي نازادي و گه رانده وه (هر په نجا سال جاري) 4 (له کلپه ي کاتوليکي رومي دا) سالي به خشين يان لي خوش بووني گونا هان ډ 1 جشن سال گرد، جشن بيت و پنجنم يا پنجاهم سال گرد 2 جشن پنجاهم سال گرد 3 و 4 ژوبيلي

Juco = Junior college

Judaean /dʒu:'di:ən/ *adjective, noun*

سهر به يهوديه n خلکي يهوديه adJ Judaea به شسي باشووري يان خسارووي فله ستيني کون ډ يهوديه n اهل يهوديه

Judaeo- /dʒu:'di:əʊ/, US **Judeo-** *prefix*

پيشگر: جووي، جووله کهي، يهودي، جووله کهي و: **Judaeo-Christian**، سهر به يهوديه ډ يهودي، يهودي و: وابسته به يهودي

Judah /'dʒu:də/ *noun*, Hebrew **Yehūdāh**

يه هودا: کورې يه عقوبوب Jacob و سهر چه له کي په کي له خيله کاني تيسرايل ډ يهودا

Judaic /dʒu:'denk/ *adjective*

سهر به يان پوهنډي به ديني جووله کوه هه به، جووله کهي، سهر به جووه کان يان جووله کهي گهري ډ وابسته به دين يهودي

Judaism /'dʒu:denzəm, US -dɔɪzəm/ *noun*

1 ديني جووله کي، نايښي جوو (له سهر پنجنه ي به يمانی کون و تهلود) 2 جووه کان 3

فهره ننگ يان چاندي جووله کسه 4 جوو (له کسه) گهري، يهودي گهري ډ 1 دين

يهود 2 يهوديان 3 فرهنگ يهود 4 يهوديت **Judaist** /'dʒu:deɪst, US -dɔɪzəm/ *noun*

جوو (له کسه) گهر، جوو (له کسه) خواز، جوو (له کسه) باوهري ډ يهودي گرا

Judaistic *adjective*

سهر به جوو (له کسه) گهري، جوو (له کسه) باوهري يانه ډ يهودي گرايانه

Judaization *noun*

1 جووله کانندن، کردنه يهودي، جوانندن 2 گرته بهري ده ستور و نه ريت و سروني ديني جووله کسه ډ 1 يهودي سازي 2 يهوديزاسيون

Judas /'dʒu:dəs/ *noun*

1 خاين، خه يانه ت کار، ناباک 2 (کښي پيروزي) يه هوو ډ 1 خانن 2 يهودا

Judas /'dʒu:dəs/ *noun*, also **Judas hole**

کوني درگا ډ سوراخ در

Judas tree /'dʒu:dəs tri:/ *noun*, also **love tree**

نه رزنگ، نه رزنيک، (دار) نه رخواه، په رير، دره ختيکي مه دپه رانه يي، خيتراني **Cercis** [siliquastrum] ډ درخت ارغوان

judder /'dʒʌdə(r)/ *noun*

ته کاني توند، راته کان، راتله کان (ي توند) ډ تکان شديد

Jude *noun*, late Latin **Judas**

يه هوو نووسهري نامه يان ناميلکي يه هوو که په کي له ناميلکي کاني به يمانی نوي دپاني په کانه ډ يهودا

Judeo-Christian *adjective*

خواهني ره گ يان ريشه يي ميژوويي له هه دوو ديني جووله کسه Judaism و دپاني دا Christianity ډ يهودي و مسيحي

Judeo-Spanish *noun*

زمانې رومياني جووه کاني Sephardic، ب.ت. له بالکان و ناسايي پچوک **Asia Minor** ډ جوديو اسپانيايي

Judg *abbreviation* **Judges**

judge /dʒʌdʒ/ *noun*

1 دادگهر، دادپرس، دوزگهر، دادور، قاضي 2 مروي ليوه شو و سهاره 3 نيويوان، پرياردور، دادور، نيويوان ډ 1 قاضي 2 دم خيره 3 داور

judgement /'dʒʌdʒmənt/ *noun*, also **judgment** especially in US

1 دادگهري، دادپرسی، دادوهری، دادکردن، شرع کردن، پريار، راه، توانايي پرياردان (ژيرانه) پرياري دادگا، دادنامه 2 توانايي ليک کردنه وه، توانايي هله نگاندن و ليکدانه وه 3 ناوگزيواني، ناوگزيواني، دادوهری 4 پوچوون، ديتن، نيرين، باوهري 5 سزا (ي خودايي)، به لای ناسماني،

قصاصت ○ 1 قضاوت، دادرسی، حکم، تپری، حکم دادگاه 2 قدرت تشخیص 3 داور 4 رای، عقیده، نظر 5 کفر، قضا

judgemental /dʒʌdʒ'mentl/ *adjective*, also judgemental

○ (judgementally *adv*) رد رخنه‌گرانه، روشنفکرانه، دقیق

Judgement Day *noun*

روزی لب‌پرستنه‌وه، روزی دادگه‌ری ○ روز قیامت

judgement-hall *noun*

دادگا ○ دادگاه

judgement of analytic *noun*

برپاری شی‌کردنه‌ویی ○ حکم تحلیلی

judgement of apodictic *noun*

برپاری به‌لگه‌نویست یان دیار ○ حکم بدیهی

judgement of explicative *noun*

برپاری روون‌کردنه‌ویی ○ حکم تبیینی

judgement of common *noun*

برپاری گشتی ○ حکم عام

judgement-seat *noun*

دادگا ○ دادگاه

Judges *noun*

کتیب یان سیفری دادوهران یان دادگهران ○ کتاب یا سیفر داوران

judgeship *noun*

دادگه‌ری، دادپرستی، دادووری، دادکردن، پله‌ویایه‌ی دادگهر، پوستی دادپرس ○ قضاوت، منصب قاضی

judgmatic also judgmatical = judicious

judicable /'dʒu:dəkəbl/ *adjective*

له‌دادگایی‌هاتوو، شیایو دادگایی ○ قابل محاکمه

judicative /'dʒu:dəkətrɪv/ *adjective*

لیوه‌شاو بو پرپاردان له‌سهر شته‌کان، لیوه‌شای دادگه‌ری ○ دارای صلاحیت قضایی

judicatory /'dʒu:dɪkətəʊri/ *noun* (pl.

judicatories), *adjective*

1 *n* سیستمی داد(په‌روه‌ری)، ده‌زگای دادگه‌ری،

ده‌زگای داد(په‌روه‌ری) 3 دادگا *adj* دادی،

دادگه‌ریانه ○ 1 *n* نظام قضایی 2 محکمه *adj* قضایی

judicatory² = judicature

judicature /'dʒu:dɪkətʃə(r)/ *noun*

1 دادگه‌ری، دادپاری، دادپرستی، په‌ریوه‌په‌ری یان په‌ریوه‌بردنی داد، ده‌زگا یان سیستمی دادگه‌ری

2 هیزی دادگه‌ری، هیزی دادپه‌روه‌ری، هیزی داد، ده‌زگای داد 3 ده‌ستهی دادگهران، کومله‌ی

دادپرسان، دوزگه‌ره‌کان، دادپرسان 4 مه‌لبنندی

دادگا، پاتنای دادگه‌ری ○ 1 قضاوت، نظام

قضایی 2 قوه‌ی قضائیه 3 قضا 4 حوزه‌ی قضایی

judicial /dʒu:'diʃl/ *adjective*

1 دادی، دادگه‌ری‌یانسه، دادوهری‌یانسه، دادپرستی‌یانسه، ده‌رچوو له (لایه‌ن) دادگاوه،

روه‌ایسی، سه‌ریه دادگا: *the judicial*

the judicial powers, process/system 2 لیوه‌شاو،

ژیرانه هه‌له‌نگین‌او یان لیکه‌وه‌دراو،

ره‌خنه‌گرانه 3 بی‌لایه‌ن، لانه‌گر، بی‌لایه‌نانه 4

سه‌ریه دادگا، دادگایی 5 دادگهر، دادوهر،

ناو‌پ‌ویان ○ 1 قضایی، صادره از دادگاه، شرعی،

وابسته به دادگاه 2 سنجیده، نقادانه 3 بی‌طرف،

بی‌طرفانه 4 وابسته به دادگاه 5 قضاوت‌کننده

judicially /-ʃəli/ *adverb*

بی‌لایه‌نانه، لانه‌گرانه، له‌باری دادگه‌ری‌یه‌وه ○

بی‌طرفانه، از لحاظ قضایی

judicial murder *noun*

کوشتی ناره‌وا یان به ناوی قانون، کوشتی به ناحق ○ قتل قانونی

judicial power *noun*

هیزی دادگه‌ری، ده‌سلانی دادپه‌روه‌ری، هیزی داد ○ قوه‌ی قضائیه

judicial separation *noun*

جیاپوونه‌وی نایه‌کجاری (= ده‌ستووری که نایه‌لئ ژن و مترد بوماوه‌یی پیکه‌وه‌بژین، به‌لام به‌یه‌کجاری له‌یه‌کتر جیاپه‌یوونه‌ته‌وه) ○

متارک‌ی حقوقی

judiciary /dʒu:'diʃəri, US -ʃiəri/ *noun* (pl.

judiciaries usu. the judiciary), *adjective*

1 ده‌سلانی داد(په‌روه‌ری)، هیزی داد(گه‌ری)، سیستم یان ده‌زگای دادگه‌ری 2

ده‌ستهی دادگهران، لیژنه‌ی دادپرسان *adj*

دادگه‌ری‌یانسه، دادگایی، دادوهری‌یانسه ○ 1 *n*

قوه‌ی قضائیه، نظام قضایی 2 قضا *adj* قضایی

judicious /dʒu:'diʃəs/ *adjective*

ژیرانه، ئاقلانه، ئاقل، زیر، لیکه‌وه‌دراو، دروست، دروست‌لیکه‌ده‌وه ○ معقول، خردمند، دارای قوه‌ی تشخیص

judiciously /dʒu:'diʃəsli/ *adverb*

ئاقلانه، ژیرانه، له رووی ناوه‌زه‌وه، ئه‌قله‌ندانه ○ بخردانه، معقول

judiciousness /dʒu:'diʃəsniəs/ *noun*

توانایی لیک‌کردنه‌وه، دروست‌لیکه‌ندانه‌وه، زیری، ئاقلی، ناو‌مه‌ندی ○ قوه‌ی تمیز، خردمندی

Judith *noun*, Late Latin, from Greek

loudith, from Hebrew *Yēhūdith*

1 په‌هودیت: ژنه‌قاره‌مانیکی جوو که شاری

Bethulia (به‌پیتی کتیبی په‌هودیت) رزگار کرد

2 کتیبی په‌هودیت ○ 1 بهودیت 2 کتاب بهودیت

judo /'dʒu:'dɔu, US -dɔu/ *noun*

جودو (په‌ره‌ت): له جو‌جیتسو‌وه

ju-jitsu هه‌لگیراوه‌ته‌وه ○ جودو

judoist *noun*

جودوکار، جودوباز ○ جودوکار

judoka /'dʒu:dəʊ,kəl/ *noun, pl. same or judokas*

جودوکار، جودوباز ۱ جودوکا

Judy *noun, pl. Judies*

(بریتانیا و نافهرمی) ژن ۱ ژن

jug /dʒʌg/ *noun*

1 پارچ، گوزه له، تونگه، جهره، نافکینه، برپارچی 2 (نافهرمی) زیندان، گرتووخانه 3 (jugs) هه‌مک، به‌رومه‌مک، سنگی ژن 1 پارچ، گنجایش یک پارچ 2 (عامیانه) زندان 3 (در جمع) سینه زن

jugal /'dʒu:ɡl/ *adjective*

روومه‌تی، سه‌ربه کولمه یان روومهت ۱ وابسته به گونه

jugal bone *noun*

نیسکی کولمه، نیسقانی روومهت ۱ استخوان گونه

jug-eared *adjective*

گوئی‌قوت ۱ دارای گوش برآمده

Jugendstil /'ju:ɡəndˌʃti:l/ *German*

'ju:gntˌʃti:l = art nouveau

jugful /'dʒʌɡfʊl/ *noun, pl. jugfuls*

پارچ، پارچی، گوزه له‌ین ۱ به اندازه ی یک پارچ

juggernaut /'dʒʌɡənɔ:t/, US -gərn-/ *noun*

1 تریلی، بارکیش، که‌لی رن 2 به‌لا، هینزی مال‌ویران‌کهر، هینزی هه‌لسته‌کینه‌ر یان له‌کوترول‌به‌در، به‌لای مال‌ویران‌کهر (به‌رهت): به‌ریگی هیندی له *Jaganmātha* سانسکریت "سه‌روه‌ر یان که‌وره ی جهان" سه‌رناوی (Vishnu) ۱ تریلی 2 نیروی مخرب

juggins *noun*

گتیز، ساده، جه‌پۆل، زووه‌له‌فریواو، گه‌مه، گه‌وج ۱ هالو، احق

juggle /'dʒʌɡl/ *noun*

1 چاویه‌ستی، ته‌رده‌ستی، شیرین‌کاری 2 ده‌سپری، فروفیل ۱ ته‌رستی، شعبده 2 شبادی

juggler /'dʒʌɡlə(r)/ *noun*

چاویه‌ست، ته‌رده‌ست، شیرین‌کار، هه‌له‌خه‌روه ۱ ته‌رست

jugglery /'dʒʌɡləri/ *noun, pl. juggleries*

چاویه‌ستی، ته‌رده‌ستی، شیرین‌کاری، هه‌له‌خته‌وه (چه‌ند شت و گرته‌وه‌یان به‌نوبه) ۱ ته‌رستی

Jugoslav *noun, adjective* = old-fashioned spelling of Yugoslav

jugular /'dʒʌɡjələ(r)/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه‌مل، ملی، گه‌ردنی، نه‌ستی *n* خویته‌نی‌مل، شاره‌گ، ره‌گی‌مل، ره‌گی‌گیان یان حمیات ۱ وابسته به‌گردن *n* ورید کردن

jugular vein *noun*

خویته‌نی‌مل، ره‌گی‌مل، شاره‌گ ۱ ورید کردن

jugulum *noun, pl. jugula*

1 (گیانه‌وه‌رناسی) زیر‌مل، بن‌مل، زیر‌قورگ، بن‌گه‌روه، ژوورسنگ 2 (تویکاری) چه‌له‌مه، خه‌مازه ۱ زیر‌گلو 2 ترفه

jugum /'dʒu:ɡəm/ *noun, pl. juga*

(زۆرتر گیانه‌وه‌رناسی) نیره (ب.ت. له‌سه‌ر ئیسکی) ۱ ژوگوم

juice /dʒu:s/ *noun*

1 ناوی میوه، میواو، شاو، شیشه، شیره 2 (له‌کاره‌نهدام‌ناسی‌دا) ناوگ 3 (نافهرمی) ئاره‌ق (له‌ناوی میوه ساز ده‌کری) 4 (نافهرمی) بیتزین، نه‌وت 5 (نافهرمی) کاره‌با، وزه‌ی کاره‌بایی 6 (خه‌وازه) کسوک، ساک، گه‌وه‌ر 7 (juices) ناوی گوشت، گوشتاو، شیشه، ناوگ 8 ناوگی له‌ش (بۆ هه‌رسی خۆراک) ۱ آب میوه، شیره 2 (در فیزیولوژی) عصیر 3 عرق 4 بنزین، نفت 5 برق، انرژی برقی 6 (مجازی) اصل 7 (در جمع) آب گوشت، عصاره 8 جوس

juiced *adjective*

1 ورووژاو، چه‌به‌ساو، شه‌ژاو 2 مه‌ست، که‌یل ۱ هیجان‌زده 2 پاتیل

juiced up = juiced

juicer /'dʒu:sə(r)/ *noun*

ده‌زگای گرتنی ناوی میوه، ناومیوه‌گر، ناومیوه‌چن ۱ آب‌میوه‌گیری

juiciness /'dʒu:sɪnəs/ *noun*

ناوداری، پرناوی ۱ آبداری

juicy /'dʒu:si/ *adjective* (juicier, juiciest)

1 ناودار، برناو، پرشیشه، ته‌رویر، ته‌رونازه 2 (نافهرمی) سه‌رنج‌راگیش (له‌به‌ر ئا‌بروویه‌ره‌یی)، سیکسی 3 (نافهرمی) به‌قازانج، نان له‌نیو رو‌ندا، چه‌ور، پرداهات، خه‌تر ده‌روه ۱ آبدار 2 جالب 3 سودا‌ور

jujitsu /dʒu:'dʒitsu/ *noun, also jiu-jitsu or ju-jitsu* /-'jʌtsu/

جوجیتسو (= هونه‌ریکی ژاپونی به‌رگری کردنه له‌خو، که‌وه‌رزشی جۆدو له‌وه‌کووتوتنه‌وه) ۱ جوجیتسو

juju /'dʒu:dʒu:/ *noun*

شینواریکی موسیقای ئایجیریایی (یان ئه‌فریکای رۆژناوایی) به‌گیتار و جۆری ته‌پل ۱ جوجو

juju /'dʒu:dʒu:/ *noun*

جوجو (= جۆری جادووی ئه‌فریکای رۆژاوا)، هینزی جادووه‌کە، هینزی سه‌رسرشتی ۱ جوجو، قدرت جادویی آن، قدرت فوق‌طبیعی

jujube /'dʒu:dʒu:b/ *noun*

1 عه‌ناب، ویتو، وه‌نو، جوجوب، داری وه‌نو [Ziziphus 'jujuba] 2 حویی مژین، حویی گه‌روه ۱ عه‌ناب، درخت عه‌ناب 2 قرص مکیدی

jukebox /'dʒu:kboʊks, US -bɑ:ks/ *noun*

(له‌مه‌بخانه، خواردنگه، کافه و هتد) ده‌زگای

موسيقازەنى كۆيى، قەۋانى كۆيى، گرامافونى
كۆيى ۋ جوك باكس

Jul abbreviation July

julep /'dʒu:lep/ noun

جولېپ، گولاي (خواردنەۋەيەكى ئەلگۈلى كە لە
ۋىسكى، شەكر، جاترە ۋ سەھۋل ساز دەيى) ۋ
جولېپ

Julian calendar /dʒu:liən 'kælɪndə(r)/
noun

سالنامەى ژۇليانى (ھى ژۇليۇس سىزار (100-
44) ى يىتىش زابىن، لە سالى 46 يىتىش زابىن لە
روم رېڭخرا، سالى بە 12 مانگ (ھەر مانگى 30
يان 31 روزى تياپە يىتجگە لە February كە 28
روز يان لە سالى پىردا 29 روز) ۋ 365 روز
دابهش كىردوۋە ۋ ھەر سەرى سالى چوارەم
دەيىتە 366 روز) ۋ تقويم ژۇليانى

juilienne /dʒu:li'ɛn/ noun

شۇرباۋى گۆشتى سەۋزە ۋ آب گۆشت سىزىجات
Juliet /dʒu:liet/ noun

1 ژنە قارەمانى ترازىدى رۇمىو ۋ ژۇليەتى
شەكسپەر **Romeo and Juliet** 2 شەكسپەردى
پىئەندى يە رادىۋى يەكان بۇ يىتى ۋ ژۇليە

July /dʒu:'laɪ/ noun, pl. Julys

گەرماجمان، پووشىپەر، تەموز، ميوەگەمان،
ژۇۋولاي، جىۋولاي، ژۇۋولاي (= ھەۋتەمىن
مانگى سالى زابىنى دۋاي June ۋ August
بىنەرەت: لە **Julius (mensis)** لاتىن (مانگى)
ژۇۋولاي، لە ناۋى ژىنرالى رۇمى **Julius**
Cacsar گىراۋەتەۋە) ۋ ژۇنيە

Jumada noun

جومادى: ھەريەك لە دوو مانگى سالى ئىسلامى
(بىنەرەت: لە **jumādā** ھەرەبى) ۋ جمادى

Jumada al-Awwal noun

جومادى يەكەم: پىنچەمىن مانگى سالى ئىسلامى
(بىنەرەت: لە **jumādā al-awwal** ھەرەبى
"جومادى يەكەم") ۋ جمادى الاول

Jumada al-Thani noun

جومادى دوۋەھەم: شەشەمىن مانگى سالى
ئىسلامى (بىنەرەت: لە **jumādā al-athānī**
ھەرەبى جومادى دوۋەھەم) ۋ جمادى الثاني

jumble /'dʒʌmbəl/ noun

رۇخى مردوۋ، تارمايى، رۇخى خراب (بىنەرەت:
لە **zumbi** كىڭونگو **Kikongo** ھى
سۈرپىستەكان) ۋ شىچ

jumble /'dʒʌmbəl/ noun

شىۋاۋى، شىپىزەيى، تىكەۋلىكەيى، كوما، لۇدە،
كۈنە، شەرەۋپەر (بۇ فروشتىن): **a jumble of**
The essay was a books and paper
jumbled) **meaningless jumble of ideas**
ۋ (a jumbled collection of objects: adj
دەرەم آمىختكى، تودە، خرت ۋ پرت فروشى

jumble sale noun

دوۋكانى ھەرزان فروشى ۋ مغازەى حراج خرت
ۋ پىرتھا

jumble-shop noun

ھەرزان فروش كىردنى كۈنە (ۋ شەرەۋپەرەكان)
كۈنە فروشى، ھەراجى شتەۋمەكى كۈنە ۋ
حراج خرت ۋ پىرتھا

jumbo /'dʒʌmbəʊ, US -boʊ/ noun, pl.
jumbos

1 (نافەرمى، مروف يان شتى) يەكجار گەۋرە،
زور زلە، زەبەلاخ 2 (ھەروەھا **jumbo**)
جىامبو، جامبوچىست (فروكەى زەبەلاخى
سوارەللىگر، ب.ت. بىۋىنىكى 747) ۋ 1
غولپىگر، گندە 2 جىمبوت

jumbuck /'dʒʌmbʌk/ noun

(نافەرمى، ئەۋسترالىا) مەر، پىز ۋ كوسفند

jump /dʒʌmp/ noun

1 باز، پەرىن، قەلبەز، قەلبەز، قەگەمىزىن،
لىتەك، گومەتە: **a jump of over six metres**
ۋ **a ski jump champion** 2 **a ski jump** كۆسپ، لەمپەر،
بەرەست 3 داجىلەكىن، ھەلبەزىنەۋە،
داتروسكان، سەلمىنەۋە، راجەنىن، داخورىان 4
ھەلجۈۋن، چۈنەسەرەۋەى كتوپەر، زۆربوۋنى
لەناكاۋ، گۆرانى كوتوپەر 5 (شەمىركاى
باكۋورى) گان، سواربوۋن، نىان، پەرىن ۋ 1
پىرش، جىش 2 مانع 3 يەك 4 افزايش ناگھانى، تىغىر
ناگھانى 5 جىماع

jumped-up adjective

(نافەرمى) تەدبىۋىدو، تازەيى گەشتوۋ ۋ تازە بە
دوران رسىدە

juniper /'dʒʌmpə(r)/ noun

1 پۇلىقىز، جىلى كار، فەرمانى 2 (لە ئەمىركا)
كراسى بەرەلىنەيى يان سەرشانى ۋ 1 پۇلىۋر،
لباس كار 2 سازافون

juniper /'dʒʌmpə(r)/ noun

1 بازدەر، پەزۋەك، پەرىۋ، پەرنەندە،
ھەلبەزودابەزگەر 2 ئۇيلى يان نامىزى كۈن كىردن 3
سەرىرەگى كىركاران ۋ مەلەۋانان 4 (دەريۋاننى)
تەناف يان گورىسى تۈند كىردن يان راگىرن 5
سىم يان ۋاىەرى بازدەر ۋ 1 جەندە 2 دىلەم
سوراخ كى 3 جامپەر 4 طناب جاپل 5 سىم جامپەر

juniper cable = jump lead

jumpiness /'dʒʌmpɪnəs/ noun

بازدەرى، پەروكى، پەرىۋى، پەرنەندەيى ۋ
جەندكى

jumping mouse noun

جۋرى مشكى زستانەخەۋى ئەمىركاى باكۋورى،
خىزانى **Zapodidae** لاقى باشۋو ۋ كلىك درىز
ۋ توۋرەكەى لاي چەنەى نىيە ۋ نوعى موش

jumping-off place noun, also jumping-off
point

سهره‌تا، شوینی ده‌سپنک (ردن)، ده‌سپنک:
Delhi is the best jumping-off point for a
trip to India ○ نقطه‌ی شروع

jumping plant louse noun

نه‌سپنی بازده‌ری (یا په‌روک) رووه‌ک، خیزانی
 Psyllidae ○ نوعی شپش

jumping sheet noun

بارچه‌ی بازدان (له کاتی ناوړگرتنی جینگایي،
 له‌ویوه بژنیو نه‌و بارچه‌یه خو فریده‌دهن) ○
 چاپینگ شیت

jumping spider noun

جالجالووه‌کی بازده‌ری یا په‌روک، خیزانی
 Salticidae ○ نوعی عنکبوت

jump jet noun

فروکه‌ی ستوونی‌فريو، فروکه‌ی راسته‌فر ○
 هواپیمای عمود پرواز

jump-lead /'dʒʌmp li:d/ noun

(پرکردنه‌وی باتری ماشین) وایه‌ری به‌سټر ○
 سیم کتاکت

jumpmaster noun

چاودیری چه‌تربازه‌کان ○ جامپ‌ماسټر
jump-off noun

(نه‌سپ‌سواری) بازی زیادی، په‌پړنی زیادی ○
 پرش اضافه

jump rope noun

(کایه‌ی ملالان) تناف، پټ ○ طناب
jump seat noun

سهنده‌لی یان کورسی کووه‌یو، سهنده‌لی زیادی
 ○ صندلی تاشو

jump shot noun

(یاری توپی سه‌به‌ته) خستن یان شووتی بازدان
 ○ شوت پرشی

jump-start noun

(ماشین) هل‌ل‌کردن به پال ○ روشن کردن با هل
jumpsuit /'dʒʌmpsu:t, US -sju:t/ noun

جل یان برگی یه‌کسره، بالا‌پوش ○ روپوش،
 لباس سرهمی

jump-up noun

هل‌ل‌په‌رکي یان رڼ‌وړه‌سمی کارایی یان
 کاریبه‌ن ○ رقص یا مراسم کاریبان

jumpy /'dʒʌmpi/ adjective (jumper,
 jumpiest)

نگه‌ران، دل‌له‌دوا، نارام‌لی، هل‌ل‌گیراو، بی‌نؤفره،
 تاو‌لی، هل‌ل‌گیراو، نا‌نارام، شله‌زاو، تیک‌چوو،
 هه‌ژیو، jittery, nervous ○ نگران، عصبی،
 بی‌تاب

Jun abbreviation 1 June 2 Junior

2 (له نه‌میریکا، به دوا‌ی ناوی تایه‌ت‌د‌ا‌د‌ی)
 کوپ، چکوله ○ 2 پسر

jun /dʒʌn/ noun, pl. same

یه‌که‌ی پاره‌ی کوریای باکووری به‌رامبه‌ری به

سهدیه‌کی won ○ پسر
juncto /'dʒʌŋkəʊ/ noun, pl. junco or
 juncoes

له‌وه‌نه: سهدیه‌ی نه‌میریکای باکووری [توخم
 Junco: چندنین جور] (بندرت: له junco ی
 لاتین "reed" یان له‌وه‌ن) ○ سهره‌ی امریکای
 شمالی

junction /'dʒʌŋkʃn/ noun

1 پټیک‌به‌ستن، پټیک‌وه‌ل‌کاندن، یه‌ک‌خستن،
 پټیک‌گه‌یاندن، پټیک‌به‌سترای، پټوه‌ست‌بوون،
 لک‌سټن، پټیک‌به‌ستران، پټیک‌گه‌یستن،
 لیک‌گرئ‌دران، یه‌ک‌گرتن 2 شوینی
 پټیک‌به‌ستران، چه‌مسره، شوینی
 پټیک‌گه‌یستنه‌و یا لقی‌لیوونه‌و، پټوه‌ست‌گا،
 the junction between nerves

and muscles 3 دورپانه، چوارپانه 1 ○
 اتصال، الحاق 2 ملتی، محل اتصال 3 تقاطع

junctional adjective

پټیک به‌ستنه‌وه‌ی ○ اتصالی

junction box noun

قوت‌وی به‌ستنه‌وه‌ی (وایه‌ری ټیلیکتریک‌یه‌کان)
 ○ جعبه تقسیم

juncture /'dʒʌŋktʃə(r)/ noun

1 پټیک‌به‌ستن، پټیک‌به‌سترای، جوت‌بوون،
 پټوه‌ست‌بوون، پټیک‌به‌ستران، لیک‌گرئ‌دران،
 یه‌ک‌گرتن 2 شوینی پټیک‌وه‌به‌ستران، چه‌مسره،
 شوینی پټوه‌ست‌بوون، شوینی پټیک‌گه‌یستنه‌و
 یان لقی‌لیوونه‌و، پټوه‌ست‌گا 3 ره‌وشی تایه‌تی،
 هل‌ل‌وه‌مرچی تایه‌تی، بارودوخی ناسک یا
 ناستم 4 بارودوخ، گاو‌دان، ره‌وش، قوناخ،
 سهره‌یاند، کات ○ 1 اتصال 2 محل اتصال،
 برخوردگاه 3 موقعیت ویژه 4 وضع، برهه، لحظه

June /dʒu:n/ noun

ژوون، چه‌زیران، ژوونه‌ن، ژووه‌ن، جوژه‌ردان،
 باران‌پران (شه‌مین مانگی سالی زایینی نیوان
 May و July له Junius (mensis) لاتینی
 "مانگی) ○ ژوئن

juneberry noun, pl. juneberries

دوه‌نیکی نه‌میریکای باکووری له تیره‌ی
 گوله‌باخ [توخم Amelanchier: زور جوړی
 هه‌یه] ○ ژوبیری

June bug /'dʒu:n bag/ noun

(زوتر له نه‌میریکا) chafer شوی‌ی قالونجه
 ده‌دا که زوتر له مانگی جوژه‌ردانا هل‌له‌فرئ،
 سنی جوژه‌ردان ○ نوعی سوک

Jungian /'jʌŋiən/ adjective, noun

adj سهره کارل یونگ (1875-1961)،
 ده‌روون‌ناسی سویسی یان سیستی ده‌روون‌ناسی
 شی‌کردنه‌وه‌ی n لایه‌نگری یونگ یان
 ده‌روون‌ناسی یه‌که‌ی ○ adj وابسته به یونگ n
 پیرو کارل یونگ

jungle /'dʒʌŋɡl/ *noun*

1 دارستان، نزار، دهل، بیشه‌لان، جه‌نگله،
جه‌نگه‌لستان 2 شونی ململاتی 3 ره‌وشی تالوژ،
کاودانی شتواو یان شیرزه، بارودوخی تیکچوو
○ 1 جنگل 2 محل نزاع 3 وضعیت آشفته

jungle fever /'dʒʌŋɡl 'fivə(r)/ *noun*

تای دارستان، جوژی سه‌ختی له‌رزوتا malaria
○ تب جنگلی

junglefowl *noun, pl. same*

جوژی بالنده‌ی باشووری ناسیا [Gallus gallus]
و جوژه‌کانی تر] ○ نوعی پرنده‌ی شکاری

jungle gym = climbing frame

jungly *adjective*

دارستانی، دارستان ناسا، جه‌نگله‌ناسا، جه‌نگله‌لی
○ جنگلی، جنگل‌مانند

junior /'dʒu:niə(r)/ *adjective, noun*

adj منال‌تر، چکولانه‌تر، چکوله، بچووک،
چکوله‌تر، خوارتر، کم‌تر، نرم‌تر، خوارده‌س،
زیرده‌س، پایه‌نزم، (قوتابی یان خوتدکار) سالی
ستیم 1 *n* (ریکخراوه یان کارئ) مرو یان
بنیاده‌می پایه‌نزم 2 فرمانبهری خوارده‌س یان
پایه‌نزم 3 (له‌نم‌ریکا) خوتدکاری سالی ستیم،
(له‌نم‌ریکا) قوتابی یان خوتدکاری سالی
ستیم‌می دواناو‌نندی 4 منالسی خوتدنگای
سهره‌تایی ○ *adj* کوچک، کوچک‌تر، پایین‌تر،
دون‌پایه، سال سوم 1 *n* آدم دون‌پایه 2 کارمند جزء
3 (امریکا) دانشجو سال سوم، (امریکا) دانش‌آموز
سال سوم دبیرستان 4 بچه‌ی دبستانی

Junior /'dʒu:niə(r)/ *noun*

(له‌نم‌ریکا، به‌دوای ناوی تایبته‌دا یان کور و
پاوک نیویکیان هه‌بن) کور، چکوله ○ پیر،
کوچک

Junior college *noun*

(له‌نم‌ریکا و کهنه‌دا) خوتدنگای بالا
○ مدرسه‌ی عالی

junior high = junior high school

junior high school *noun*

(نم‌ریکا و کهنه‌دا) پیش‌ناماده‌یی (خوتدنگای
بو منالانی تمه‌ن 12 تا 14 یان 15 سالان) ○
دبیرستان مقدماتی

Junior Leaguer *noun*

نم‌ندمی کومه‌لی کچان و ژنانی خوبه‌خش که
بو رازه‌وانی کومه‌لایه‌تی ریکخراوه ○ ژونیور
لیگور

junior lightweight *noun*

کیشنی له‌شهره‌مشت 57.1-59 کیلوگرم ○
وزنی در مشت‌بازی

junior middleweight *noun*

کیشنی له‌شهره‌مشت 66.7-69.8 کیلوگرم ○
وزنی در مشت‌بازی

junior miss *noun*

کچیکی ینگه‌شتوو یان کامل ○ دختر بالغ

junior school *noun*

خوتدنگای سهره‌تایی، قوتاب‌خانه، ده‌بستان
○ دبستان

junior technician *noun*

پله‌یان پایه‌یتیکی RAF. له‌زوور senior
aircraftman یان aircraftwoman و له‌خوار
corporal ○ ژونیور تک‌یین

junior varsity *noun*

نم‌ندمی تیپ یان ده‌سته‌ی تازه‌کاری varsity ○
ژونیور وارستی

junior welterweight *noun*

کیشنی له‌شهره‌مشت 61.2-63.5 کیلوگرم ○
وزنی در مشت‌بازی

juniper /'dʒu:ni:pə(r)/ *noun*

1 هه‌وریس، هه‌وریس، هافرست، قاج، عه‌رعه‌ر،
سه‌ولسی کیوی، سه‌رخ، سه‌روی چیاپی
[communis juniperus] و ج‌سوره
پنونه‌ندی‌داره‌کان] (ئینگلیسی نیوه‌راست: له
juniperus لاتین) ○ سرو کوهی، اژس

junk /'dʒʌŋk/ *noun*

1 شه‌وشاتال، شه‌ره‌وپره، ک‌رت‌م‌رت،
هیچه‌که‌وبوچه‌که، گونیه، ورده‌و‌برده 2
ناسنه‌واله 3 (نافه‌رمی) هه‌رویین، ده‌رمان 4
قاورمه 5 تویه‌له‌ی شانه‌ی ریشالاوی چه‌وری
سهری نه‌هه‌نگی می‌دار sperm whale که مئوی
کافووری یان سبی spermaceti به‌ره‌هم دیتن
○ 1 خرت و پرت 2 قراضه، آهن‌پاره 3 هه‌روئین،
گرد 4 گوشت نم‌ک‌زده 5 جانک

junk /'dʒʌŋk/ *noun*

1 قامیش، جگه‌ن، جیت 2 ته‌خته‌ی
شکته‌(به‌ندی) ○ 1 نی 2 ته‌خته‌ی شکته‌بندی

junk /'dʒʌŋk/ *noun*

جانک (که‌شتی باده‌وه‌داری بن‌ته‌ختی چینی)
○ جانک

Junker /'ju:ŋkə(r)/ *noun*

(میزوویی) ره‌سه‌ن‌زاده یان خانه‌دان یان
نم‌ریستوکرانی ئه‌لمانی، ب.ت. یه‌کن له‌چینی
نم‌ریستوکرانی پروسی بن ○ اشراف‌زاده‌ی آلمانی

Junkerdom *noun*, Junkerism

مه‌له‌بندی ده‌سه‌لاتی نم‌ریستوکرانی ئه‌لمانی ○
قلمو نفوذ اشراف‌زاده‌ی آلمانی

junket /'dʒʌŋkɪt/ *noun*

1 جانکیت (گه‌ران و سه‌ردان بو خوشی به
پاره‌ی حکومه‌ت)، پیک‌نیک 2 میوانی، جه‌ژن،
سوور 3 په‌نیری چه‌ور ○ 1 جانکیت، پیک‌نیک
2 مه‌مانی 3 بنیر چرب

junket /'dʒʌŋkɪt/ *noun*

جانکیت (= چیشتی له‌شیری هه‌ل‌بزرکاو و
شکر) ○ جانکیت

junketing *noun*

میانویان ناهنگ به پاره‌ی حکومت،
به‌زور و زخم، خویشی و شادی، جه‌ژن و سوور
جان‌کیتینگ، جشن و سرور

junk food *noun*

شلیپتاو، گنده چیشت ○ جانک فود
junkie /'dʒʌŋki/ *noun*, also *junky*
 1 (فاهدرمی) هیزوینی، هیزوین کیش، گیروده
 خورهی، کرمی، کوشته و مردهی ○ اهروینی
 2 کرم

junk mail *noun*

شهرنامه‌ی پزستی، کوگانامه‌ی هیچ‌که (بریتی)
 بؤلوه کوما نامه‌ی که‌واله لایه‌ن ده‌زگایه‌که‌وه بؤ
 خه‌لک ده‌نیردری) آت و اشغال پستی

junk shop *noun*

گونه‌فروشی ❁ سماری

junky /'dʒʌŋki/ = junkie

junkyard /'dʒʌŋkjɑ:d, US -jɑ:rd/ = scrapyard

Juno /'dʒu:nəʊ/ *noun*

ژۇنو (ژني ژوبىتىر لە مىسۇلوۋى رۇمى دا، بېروانە
(Hera) ژونو

Junoesque /ˌdʒuːnɔʊ'esk/ *adjective*

«(زنى) شۇخوشەنگ، زۇنۇئاسا، زۇنۇوانە، جۋانجاك، سالار (ۋە كۈۋ زۇنۇ) خۋازنى رۇمى كۈن و زنى زۇپىتىز (ۋاپى)» (زىن) خوش قۋارە

junta /'dʒʌntə, US 'hʌntə/ *noun*

۱ جاننا، خوستا، ژانتا، حکومتی میلیتاری،
 ۲ نهجومهني راياري يان سياسي political
 council، لټونه ي سياسي، حکومتی لهشکري
 ۳ يان سربازي ۲ (ميزوويي) نهجومهني
 بهرنيو بهررايه تي (له سڼيا و
 پورتوگال) ۴ خونا، مجلس سياسي، هيات
 سياسي، حکومت نظاميان ۵ شوري رهبري

Jupiter /'dʒu:pɪtə(r)/ *noun*, Latin

1 هورمز، رومز، ژوویتیر (= گه‌وره‌ترین و پنجمین هه‌ساره له کۆمه‌له‌ی خۆری دا، تیری بێ‌شینه‌یی 142,796 equatorial کیلۆمێتر (88,729 مایل، هه‌موای له‌ خۆره‌هه‌ 778.3 ملیۆن کیلۆمێتر (483.6 ملیۆن مایله‌) 14 مایه‌ی سوورانه‌که‌ی 11.86 سال و لانی که‌م 14 مانگ) 2 هورمز، ژوویتیر (خودای خودایان، یه‌نێر دی‌2 له‌ میسۆلۆژی رۆمی دا، ب‌روانه‌ Zeu) 1 مهن‌ری، ب‌رجیسی 2 ژویتی

Жига поим

1 سه‌رهمدی ژوراسی 2 (هه‌روهه ما Jura Mountains) زنجیره کێژ له رۆژاوی ناوهندی هه‌روهه، نێوان فهدسه و سويس، له رايهوه تا رۆن، به‌رزتر بێیان 1723 Crêt de la Neige 3 (5654 پێ) canton له رۆژاوی سويس 4 (Switzerland) 5 دوری ژوراسی 2 و 3 ژورا 6 (jural /dʒʊərəl/) adjective

قانونی، زاکوونی، یاسایی، مافناسی یانه، مافی
 قانونی، حقوقی

Jurassic /dʒʊˈræsik/ *adjective*

(زهوی ناسی) ژوراسیک (دووهمه میلیونه سده می زهوی ناسی له سده دهمی ژبانی نیوهر است (تېوان سده دهمه کانی ترياسیک و Triassic ګرته سده Cretaceous. ددوهمې 208 تا 146 میلیونه سال لاهو پېش) ګه خوشکه ګه وره کان زال بون و په کمه بالنده کان په پیدا بون (بهره): له jurassique فېرنه نسی، له Fura چپکانی سرستوروی فېرنه و سوس (Switzerland) ژوراسیک

jurant /'dʒʊərənt/ *noun*

(ماف) سویتدخور ◉ سوگندخورنده، محلف

jurat /'dʒʊərət/ *noun*

۱ (ماف) دادپرس، سه روکی شماره وانی 2 که سنی
که بۆ به ږه بر دنی داد و مافی خه لک سویند
دهخوا ۱ رئیس شهر بانی 2 زورات

jurel *noun*

به کئی له چهندين جوړی ماسی یانی carangid
 نوعی ماهی

juridical /dʒʊəˈrɪdɪkl, ʊS dʒʊˈr-/
adjective

(صاف) دادی، دادگه‌ری یانه، دادبه‌روه‌ری یانه، سه‌ریه صاف‌ناسی، قانونی، زاکوونی ﴿قضایی، حقوقی﴾ قانونی.

juridically /dʒʊə'ɹɪdɪkli, US dʒu'r-/
adverb

له باری قانونی یه وه، له بار یان له رووی
ماف ناسی یه وه ☞ از نظر قانونی، از لحاظ حقوقی
jurisconsult noun

❁ (ماف) مافزان، مافناس، قانونونزان
حقوقدان، قانوندان

jurisdiction /,dʒʊərɪs'dɪkʃn, US ˌdʒʊr-/
noun

1 دادگهري، داديه روهرى، دادپرسى، دهسه لاتی
 قانونی یان زاکوونی، مافی دهرکردنی بریاری
 قانونی، روهر یان پانتایی دهسه لات: *These matters do not fall within our jurisdiction*

دادگهري، 22 ليوه شاولي دادگهري يان دهر کردني بهرياري
قانونوني 3 دهسلات، هيز، ماف 4 مهلبندي
دادگهري، راده بان باتتار دادهر و دهر،

دهه‌سالاتی دادگه‌ری 5 مه‌لبنده، پانتایی، بوار

2. صلاحیت قضایی 3. اقتدار، حق 4. حوزه
قضایی، اقتدار قضایی 5. قلمرو

jurisdictional /dʒʊərɪs'dɪkʃənəl, US dʒʊr-/ *adjective*

سهره دهه لاتی قانونی یان زاکوونی، پنهندی
به دهه لاتی قانونی به وه هدی (jurisdictionally -
adv) واسته به اختار قانونی

jurisprudence /ˌdʒʊəris'pru:dnəs, US 'dʒʊr-/ *noun*

1 زانست یان فلهسه‌فهی قانون، زانست یان لیکولینه‌وهی زاگون یان قانون، مافناسی، مافی هله‌نگاندن و لیکدانه‌وهی قانونه‌کان، تیوری یان فلهسه‌فهی قانون: *a professor of jurisprudence* 2 ره‌وتی دادگه‌ری 3 ده‌زگا یان سیستمی دادگه‌ری 1 علم حقوق، نظریه یا فلسفه قانون 2 رویه‌ی قضایی 3 نظام قضایی **jurisprudent** /ˌdʒʊəris'pru:dnət, US 'dʒʊr-/ *noun, adjective*

قانون‌زان، به‌زاگون‌شاره‌زا، مافناس، ماف‌زان 2 قانون‌دان، حقوق‌دان

jurisprudential *adjective*

سهریبه زانستی قانون یان قانون‌ناسی 2 وابسته به علم قانون

jurist /ˌdʒʊərist, US 'dʒʊr-/ *noun*

شاره‌زای زاگون یان ماف، قانون‌زان، به‌زاگون‌شاره‌زا، ماف‌ناس، ماف‌زان 2 قانون‌دان، حقوق‌دان

juristic /dʒu:'ristik/ *adjective, also juristical* /dʒu:'ristikl/

سهریبه ماف‌ناسی، ماف‌ناسی‌یانه، قانونی، زاگونی 2 قانونی، حقوقی

juristically /dʒu:'ristik(ə)li/ *adverb*

له‌باری قانونی‌یه‌وه، له رووی ماف‌ناسی‌یه‌وه 2 از نظر قانونی، از لحاظ حقوقی

juror /ˌdʒʊərə(r), US 'dʒʊr-/ *noun*

1 نهن‌دای ده‌ستی سویتدخوران 2 نهن‌دای ده‌ستی نیوگزیوانان 3 عضو هیات منصفه 4 عضو هیات داوران

jury /ˌdʒʊəri, US 'dʒʊri/ *noun, pl. juries*

1 ده‌ستی سویتدخوران: *members of the jury* 2 ده‌ستی نیوگزیوانان یان دادوهران 3 هیات منصفه 2 هیات داوران

jury² /ˌdʒʊəri, US 'dʒʊri/ *adjective*

(ده‌ریاوانی) کاتی، بۆ ماوه‌یین 2 موقت

jury-box *noun*

شوین یان جیگای ده‌ستی سویتدخوران 2 جایگاه هیات منصفه

juryman /ˌdʒʊərimən, US 'dʒʊri-/ *noun, pl. jurymen*

1 نهن‌دای ده‌ستی سویتدخوران 2 نهن‌دای ده‌ستی نیوگزیوانان 3 عضو هیات منصفه 4 عضو هیات داوران

jury-mast /ˌdʒʊəri məst/ *noun*

دارالای کاتی یان ده‌ژ 2 دکل موقت

jurywoman /ˌdʒʊəriwumən, US 'dʒʊri-/ *noun, pl. jurywomen*

نهن‌دای ده‌ستی سویتدخوران، نهن‌دای ده‌ستی نیوگزیوانان (ژن) 2 عضو هیات منصفه، عضو

هیات داوران

jus /ʒu: French ʒy/ *noun*

سؤس (ب.ت. له شتیوه‌ی چیشتل‌یتانی فهره‌نسی) 2 س

jusgentium *noun*

قانونی جیهانی یا نیونه‌ته‌وه‌یی (له لاتینه‌وه: قانونی ته‌ته‌وه‌کان) 2 قانون بین‌المللی

jussanguinis *noun*

قانونی که هاوینشتمانی‌بوونی منال له رووی هاوینشتمانی‌بوونی باوانی‌یه‌وه دیاری ده‌کری (له لاتینه‌وه: مافی خوین) 2 نوعی قانون

jussive /ˌdʒʌsɪv/ *adjective, noun*

(ریزمان) 1 ده‌ستوری، فهرمانی (وشه، دۆخ و هتد) ده‌ستوری، فهرمانی، فهرمان‌ده‌ریس (بهنه‌وت: له *jubere* لاتین "فهرمان، ده‌ستور (-ive + 'command (دستور زبان) 1 امری 2 (واژه، حالت و...) امری

jussoil *noun*

قانونی که هاوینشتمانی‌بوونی منال له رووی شوینی له دایک‌بوونی‌یه‌وه دیاری ده‌کری (له لاتینه‌وه: مافی خاک) 2 نوعی قانون

just /dʒʌst/ *adjective, adverb*

adj دادپه‌روه‌ر، دادگهر، دادمه‌ند، دادگهرانه، لاتنه‌گرانه، بیل‌لایه‌مانه، دادپه‌روه‌رانه، دادمه‌ندانه، ره‌وا، به‌رحق، به‌حق، جنی خۆی، شیاو، به‌جی، پره‌پنست، زیرانه، لۆزیک، ئاقلانه، دروست، راست 1 *adv* دروست: *This jacket is just my size* 2 نوکه 2 که‌مین، بری، که‌مین له‌وه پیتی، بری له‌وه پیتی، ده‌سه‌جی، له‌په‌وه 3 ته‌نیا، فه‌قه‌ت، ته‌نی 4 به‌سه‌ختی، به‌زه‌حه‌مت 5 به‌زور، نزیک به، نزیکه‌ی، له‌دوره‌یه‌ری، به‌لای نزیکه‌یه‌وه 6 به‌راستی، به‌راست 2 *adj* عادل، مصفا، بحق، منطقی، دقیق 1 *adv* دقیقاً، همین حالا، الان 2 یک کبی، اندکی پیش، الساعه 3 فقط 4 به‌سخنی 5 تقریباً 6 واقعاً

just about *adverb*

نزیکه‌ی: *She should be arriving just about now* 2 تقریباً

just-folks = unpretentious

justice /ˌdʒʌstɪs/ *noun*

1 دادگه‌ری، دادپه‌روه‌ری، داد، ره‌وابوون، به‌رحق‌بوون، به‌رحقه‌فتی، راستی، دروست‌بوون: *laws based on the principles of justice* 2 دام‌ده‌زگای دادگه‌ری، قانون و به‌په‌وه‌به‌راه‌یه‌ته‌یه‌که‌ی 3 دادگهر، دادپرس، دادوهر 1 عدالت، انصاف، حقانیت، حق 2 تشکیلات قضایی 3 قاضی

Justice of the Peace *noun*

دادگه‌ری ناسایش (دادگه‌ری که له دۆز و بابه‌تی

که مگرنگ له دادگای خوچنی دا دهریسته وه،
لادادپرس ○ قاضی دادگاه بحق

justiceship noun

دادگه‌ری، دادپرسی، دادوهری ○ دادرسی
justiciable /dʒə'stɪʃəb(ə)l/ adjective

له‌دادگایی‌هاتوو، شپاوی دادگایی، ده‌توانوئی
بدری به دادگا، بو دادگایی ده‌یی ○ قابل محاکمه
justiciar /dʒə'stɪʃiə/ noun

(میژوویی) دادگه‌ری پایه‌بهرزی دادگا به‌رزه‌کانی
سه‌ده‌کانی نیوه‌راستی ټینگلته‌ره ○ دادرس
عالی‌رتبه‌ی دادگاه‌های عالی قرون وسطانی انگلستان

justiciary /dʒə'stɪʃi(ə)ri/ noun, pl. justiciaries

1 (زورتر له سکا‌تلند) به‌پروهم‌بری داد،
دادپرس، دادگهر، دادگه‌ری دادگای به‌رز یان بالا
2 به‌پروهم‌رایه‌تی یا به‌پروهم‌بردن داد، راده یان
مه‌لېه‌ند یان روویه‌ری ده‌سه‌لانی دادگهر ○ 1
مجری عدالت، قاضی دیوان عالی 2 اجرای عدالت،
حوزه‌ی اختیارات قاضی

justifiability /dʒə'staɪfəb(ə)lɪtɪ/ noun

له‌پاسا‌وا‌هاتوویی، ره‌وابوون، راستی،
به‌جی‌بوون، دروست‌بوون، راست‌بوون، به‌رحقی
○ توجیه‌پذیری

justifiable /'dʒə'staɪfəb(ə)l, dʒə'staɪ'fəɪəb(ə)l/ adjective

له‌پاسا‌وا‌هاتوو، پاسا‌ودراو، ره‌وا، راست، دروست،
جی‌په‌سند، به‌جی، ژیرانه، به‌رحقی: **justifiable**
pride ○ توجیه‌پذیر، موجه

justifiable homicide noun

(صاف) کوشتنی پاسا‌ودراو یان به‌رحقی یان
له‌پاسا‌وا‌هاتوو (له‌بهر له‌سهرخو‌کردنه‌وه) ○ قتل
توجیه‌پذیر

justifiably /-əb(ə)lɪ/ adverb

له‌پاسا‌وا‌هاتووانه، به‌حق، به‌رحقانه، به‌جی ○
به‌طور توجیه‌پذیر

justification /dʒə'stɪf(ə)k(ə)ɪʃ(ə)n/ noun

1 پاسا‌ودان، بیان‌وه‌تانه‌وه، خو‌په‌راندنه‌وه،
سه‌لماندن، هوه‌تانه‌وه، هو، بیانوو، به‌لکه،
ره‌وابوون، دروست‌بوون، راست‌بوون، به‌جی‌بوون،
به‌رحقی 2 (چاپ) مه‌ودابه‌ندی 3 (تاینه‌وانی)
رووسووری له به‌رده‌م خوادا ○ 1 توجیه،
تصدیق، دلیل، حقانیت 2 (چاپ) سطریندی 3
جاستیفیکاسیون

justificative /'dʒə'stɪf(ə)k(ə)ɪtɪv/ adjective

پاسا‌وده‌رانه، justificatory ○ توجیه‌امیز

justificatory /dʒə's'tɪf(ə)k(ə)ɪt(ə)ɔrɪ/ adjective

پاسا‌وده‌رانه، vindictory ○ توجیه‌امیز

justified /'dʒə'stɪf(ə)ɪd/ adjective

1 جی‌په‌سند، به‌جی، ره‌وا، په‌سند، به‌رحقی:
She felt fully justified in asking for her
money back 2 (کامیو‌تیر) مه‌ودابه‌ند(کراو،

جوړی ریک‌خستنی ده‌ق بیان وشه‌کان که لای
راسته‌وه بن بیان جه‌پ) ○ 1 موجه، محق 2
جاستیفاید

justifier noun

1 پاسا‌وده‌ر 2 مه‌ودابه‌ند 3 سه‌لمیته‌ر ○ 1
توجیه‌کننده 2 سطریند 3 تصدیق‌کننده

just-in-time adjective, noun

نامازه به‌شپا‌ویکی به‌رهم‌هینان که له‌ودا ماک
و مه‌زیاله‌کان ده‌س‌به‌جی به‌رله به‌کاره‌تانیان
راده‌گو‌یزرین (به‌مه‌به‌ستی که م‌کرده‌وه‌ی
خه‌رج‌وباری هه‌لگرن)، ستراتیژی‌ینکی
به‌رهم‌هینان که له‌ودا نو به‌شانه به‌رهم‌دپترین
که نیو‌یستن ○ جاست این‌تایم

justly /'dʒʌstli/ adverb

لانه‌گرانه، دادپه‌روه‌رانه، دادگه‌رانه، به‌حق، به
دروستی: *to be justly* ○ *to be treated justly*
proud of sth ○ منصفانه، عادلانه، انصافاً

justness /'dʒʌs(t)nəs/ noun

به‌رحقی، ره‌وایی، دروستی، راستی ○ حقانیت،
صحت

jut /dʒʌt/ noun

ده‌په‌پروی، رت‌پوویی، قوته‌وه‌بوویی،
پیشه‌وه‌جوویی، زگ‌دان، پیش‌وه‌هاتوویی،
ورگ‌دان، ده‌ری‌وقیوی، projection ○ برآمدگی،
پیش‌رفنگی

Jute /dʒu:t/ noun

ټندامی گملی ټلمانی، له‌وه ده‌جی له
Jutland (نیمچه‌دورگه‌ی دانمارک) هوه‌پن، که له سه‌ده‌ی
پننج‌دا له باشووری بریتانیا جتگیربوون ○ جوت

jute /dʒu:t/ noun

1 ریشالیکی زیر که له قه‌دی رووه‌کینکی
گه‌رمینان دروست ده‌کری، بو‌ساز‌کردنی
گوریس و ته‌ناف و شتی‌وا به‌کار‌دپترین 2
گوش، گیاه‌گوریس، به‌رگواله [*Corchorus*
capsularis (چین) و *C. olitorius* (هند)]
(به‌ره‌ت: له *jhūto* به‌نگالی، له *juṣṭi* پراکریت
(Prakrit) ○ 1 الیاف کتان هندی 2 کتان هندی،
چتانی

Jutish adjective

ژووتی، سهره یان پتوه‌ندی به ژووته‌وه هه‌یه ○
ژوتی، وابسته به ژوت

Jutlander noun

خه‌لک یان دانیش‌تووی ژووتله‌ند ○ اهل ژوتلند

jutting adjective

ده‌په‌پروی، ده‌ری‌وقیو، هه‌لقولتاو، قوته‌وه‌بوو،
سهرده‌هیناو، گوب‌داو، پیش‌وه‌هاتوو، پیش‌وه‌جوو،
هاتوه‌پیش، گت، زگ‌داو، ورگ‌داو ○ برآمده

jutty /'dʒʌtɪ/ noun, pl. jutties

به‌شی ده‌په‌پروی، چو‌کله، به‌شی هاتوه‌پیش یان
پیشه‌وه‌هاتوو، قوتایی، گتایی، زه‌قایی، به‌شی
هه‌لقولتاو یان ده‌ری‌وقیو ○ بخش برآمده

juvenal = juvenile

juvencence /dʒu:və'nes(ə)ns/ *noun*

(فهرمی) تازه‌لای، لای، جوانی، جه‌حیلی، جوانی، تازه‌یی، گه‌نجی (بهره‌ت: له ته‌مه‌نی جوانی یان لاویتی، له *juvenis* "young") جوانی

juvencent /dʒu:və'nes(ə)nt/ *adj*

جه‌وانده‌وه‌بوو، لاوه‌وه‌بوو، جوانده‌وه‌بوو، تازه‌وه‌بوو، جه‌حیلده‌وه‌بوو، گه‌نجه‌وه‌بوو (جوان‌شونده)

juvenile /dʒu:vənəl, US -vənəl/ *noun, adjective*

1 *n* منال، تازه‌لای (له زۆریه‌ی ولاتان‌دا کم‌تر له 18 سال) 2 (له گیانه‌وه‌ران‌دا) بینچوو، به‌جکه، جوو‌چک، جوو‌چه‌له 3 کسینی منالان یان گونجاو یان شیاو یو تازه‌لاوان، سهره‌ منالان یان تازه‌لاوان، منالانه، گه‌وجانه (بهره‌ت: له *juvenilis* لاتین، له *juvenis* "جوان، جه‌وان، لای، که‌ستیکی جوان یان جه‌وان") 1 *n* نوجوان 2 (در جانوران) بچه 3 کتاب کودکان *adj* درخور نوجوانان، وابسته به نوجوانان، بچکانه، احمقانه

juvenile court *noun*

دادگای تازه‌لاوان، دادگای منالان (دادگاه نوجوانان)

juvenile delinquency *noun*

تاوانکاری یان خرابکاری منالان، گونا‌هکاری منالان یان تازه‌لاوان (بزهکاری نوجوانان)

juvenile delinquent *noun*

منالی تاوانکار، خرابکار یان گونا‌هکاریکی منال، تازه‌لای گونا‌هکار (نوجوان بزهکار)

juvenile hormone *noun*

(میترووناسی) هورمۆنس که پهره‌سه‌ندنی کرمۆکه‌یی یان برگی له میترووه‌کان‌دا ریک ده‌خا (هورمون جووینال)

juvenile onset diabetes = type 1 diabetes

juvenile plumage *noun*

په‌روبال یان بال‌وپه‌ری جوانی یان لاویتی یان جه‌وانی (په‌روبال جوانی)

juvenilia /dʒu:və'nɪliə/ *noun, pl.*

شو‌پته‌وار یان ناسه‌واری جه‌حیلی (یان لای) (آثار جوانی)

juvility /dʒu:və'nɪləti/ *noun, pl.*

juvilities

1 جوانی، جه‌حیلی، لای، گه‌نجی، جه‌وانی، نوجوانی، تازه‌لای 2 (juvilities) تاپه‌تمه‌ندی یان کرده‌وه‌ی لاوانه یان گه‌نجانە (جوانی، نوجوانی 2 (در جمع) ویژگی یا عمل و فعل جوانانه

juxtaposed *adjective*

نزیك، هاوسی، دیواره‌دیوار، ته‌نیشت‌به‌ته‌نیشت، لیک‌نزیك، له‌پالیه‌ک (مجاور، هم‌جوار، نزدیک)

juxtaposition /dʒʌkstəpə'zɪʃn/ *noun* به هم

1 خسته‌پال، (له) پالیه‌ک دانان، (له) په‌نای یک‌دانان، (له) نزیك یک‌دانان، پیکه‌وه‌دانان، لای په‌ک‌دانان، ریز کردن پیکه‌وه‌نووساندن 2 هه‌له‌نگاندن، نیک‌گرتن، بهره‌ف‌دان (بهره‌ت: *juxta* لاتین "نزیك" + *poser* بهره‌نسی "دانان") 1 (هم‌کناری 2 هم‌سجی)

juxtapositional *adjective*

سهره‌یان پیوه‌ندی به juxtaposition هوه‌ه‌یه (وابسته به هم‌کناری یا هم‌سجی)

JV or J.V abbreviation 1 joint venture 2

junior varsity.

jwlr. abbreviation jeweler.

Jy. abbreviation July.

K k

K¹, k /k/, pl. Ks, K's, k's /keɪz/ noun

1 کتیی، کە ی (- یازدەهەمین پیتی ئەلفوبیی ئینگلیسی) 2 ناماژە بە دەنگی دواى 3 لە دەستەین لە شتەکان، بابەتەکان و هتد 3 شتیکی لە شتیوی پیتی K 3 کی 3 چیز K مانند

K² abbreviation 1 kelvin 2 kilobyte(s) 3 kilometer(s) 4 kilo- 5 symb. the chemical element 6 (kalium) potassium

ka¹ abbreviation (Greek kathode) cathode

ka² /ka:/ noun

(لە میسری کۆندا) ئەو بەشە مانایی وادراوە یان خەیاڵی یە تاکەکەسێ کە دەلێن دواى مەرگی دەمینتێتووە (بەنەرەت: لە میسری یەو) 3 کا

Kaaba /'ka:ba/ noun, also Caaba

کەعبە 3 کعبە

kabaddi /'kʌbədɪ/ noun

جۆری کایەى هیندی کە لەودا حەول دەدرێ ئەیار بگێردێ یا خۆی یە هەلواسرێ 3 کابادی

Kabardian /kə'bo:diən/ noun

1 ئەندامی گەلیکی رەسەنی باکووری رۆزاوای کەوکاز 2 زمانی کەوکازی باکووری ئەو گەلە (بەنەرەت: لە *Kabarda* رووسی، ناوجەتیکی باشووری رۆزاوای رووسیا) 3 کاباردی

Kabbalah /kə'ba:lə, US 'kəbələ/ noun, also Kabbala, Cabbala, Cabala, or Qabalah

کابالا: نەریتیکی کۆنی جوولەکە لەسەر لیکدانەوێ سەیری کتیی پیرۆز (*Kabbalism*) کابالە (*Kabbalistic adj* , *Kabbalist n*)

Kabinett /,kabr'neɪ/ noun

جۆری مەى باشی ئەلمانی 3 کابینت

kabob /kə'bo:b/ = kebab

kabuki /kə'bu:ki/ noun

کابوکی (- تیاتریکی نەریتی ژاپۆنی، کە لەودا گۆرانی، هەلبەرکێ و مایم (mime) پێشکەش دەکری، بەنەرەت: *ka* "گۆرانی"، *bu* "هەلبەرکێ" و *ki* "هونەر") 3 کابوکی

Kabyle /kə'baɪl/ noun

1 ئەندامی گەلیکی بەربەری Berber باکووری ئەلجەزیرە *Algeria* 2 زاراوەی بەربەری ئەو گەلە (بەنەرەت: لە *kabā'il* عەرەبی، کۆی *kabila* "خێل، هۆز") 3 کابیلی

Kachin /'katʃɪn/ noun

1 ئەندامی گەلێ کە لە باکووری بێرمە (میانمار *Myanmar*) و ناوجە دراوسێکانی لە جین و هیندا دەژین 2 زمانی تەبەتی-بێرمەیی *Tibeto-Burman* ئەو گەلە 3 کاجین

kachina /kə'tʃi:nə/ noun, also katsina

1 گیانی باووباییری خوداناسا لە میسۆلۆژی سوورپێستە بویلوکاندا 2 سەماکێشی کە ئەو گیانە دەخاتەروو *kachina dancer* 3 کاجینا

kadi = cadi

kaffee-klatsch /'kæfeɪklætʃ/ noun

(ئەلمانی) قاوەخۆران، قەه و کۆبۆنەوێ دوستانە 3 کافی کلاج

kaffir /'kæfə(r)/ noun, also Kaffir

(سووکانە) قۆلەرەش، زەنگی، رەش (ب.ت. لە ئەفریکای باشووری) 3 کاکاسیاه

Kaffir lily noun

1 (رووەک ناسی) جۆری گیای ئەمریکای باشووری، بە گۆلی ئەستێرەناساوە *Schizostylis* 2 *coccinea* | *clivia* = 2 نوعی گیاه

Kaffir lime noun

جۆرى دارى لىمۇيى باشوورى رۆزھەلاتى ئاسيا، گەلاكانى بون خۇشىن و لە چىشتى تايىلەندى دا بەكار دىتيرىن [Citrus hystrix] ۋى نوعى درخت

Kafir /'kafɪr/ *noun*

كافىر: ئەندامى گەلىكى چىكانى ھىند و كوش Hindu Kush رۆزھەلاتى باشوورى ئەفغانىستان (Kafiri adj, n) ۋى كافىر

kafir /'kafɪr/ *noun*

كافر، نامسولمان (بىرەرەت): لە *kāfir* غەرىبى "unbeliever infidel" ۋى كافر

Kafkaesque /,kafka'esk/ *adjective*

سەرىبە رۇمان نووسى چىك Franz Kafka (1883-1924) يان بەرھەمە تۇقىنەرەكانى، كافكاى ۋى كافكاى

kaftan /'kæftæn/ *noun*, also *caftan*

1 خەفتان، قەسرى (= كراسىكى فش و درىزى ژنانە) 2 جىبە، عىبا (بىرەرەت): لە توركىيە، لە *kaftan* فارسىيە (يە) ۋى 1 خفتان 2 جە

kagoul = cagoule

kagu /'ka:gu:/ *noun*

جۆرى بالندەي يۇنەي نەفرى يۇرى مەبلەو شىن، تەنيا ھى دورگەي Caledonia نوپى باسيفىك [Rhynochetos jubatus] ۋى نوعى پرنده

kahuna /kə'hu:nə/ *noun*

1 (لە ھاوايى) شەمەن يان پىاوى زىر 2 (ئەمرىكا) پىاوىان شىتكى گرتگ 1 ۋى شىن با مرد خردمند 2 آدم با چىز مەم

kail = kale

kainite /'kaɪnaɪt, 'keɪnaɪt/ *noun*, also *kainit*

كانىت، كەنىت، تازە، كان، چوئكو تازە يان بەم دوايى يانە پىنكھاتوۋە: جۆرى خويى سىروشتى $\text{KMg}(\text{SO}_4)\text{Cl}\cdot 3\text{H}_2\text{O}$ كە لە سولفاتى ئاودار و كلۇرايدى مەنزىم و پۇتاسىم پىنكھاتوۋە ۋى كانىت

kairomone *noun*

جۆرى ماكى كىمىيى كە لە لايمەن جۆرى ب.ت. مىزوو يان روۋەكى دەدرىتە دەرەۋە ۋى كايرومون

kairos /'kaɪrɔs/ *noun*

(زۇرتەر theology) كاتى باش، ۋەختى گونجاۋ، دەرەقتە، ھەل (بىرەرەت): يۇنەنى "opportunity" ۋى وقت مناسب، فرست

Kaiser /'kaɪzər/ *noun*

كايزەر، قەيسەر (ناۋى نىمىراتورەكانى ئەلمانىا و ئاوسترو ھەنگارىيى لە 1871 ھە تا 1918 و نىمىراتورى رۇمى يىرۇز) ۋى قيسر

kaiserin *noun*, fem of Kaiser

زنى قەيسەر، قەيسەرزن ۋى زوجەي قيسر **kaiserdome** *noun*

پايە يان مەلەندى زىر دەسلانى قەيسەر ۋى مقام يالمر و قيسر

kaizen /kaɪ'zen/ *noun*

فەلسەفەي كارى زاپۇنى لەسەر بىنەماي پىشكەوتىن يان پەرسەندى بەردەوام (لە زاپۇنىيە "improvement" ۋى كاپۇن

kaka /'ka:ka:/ *noun*

جۆرى توۋى زەلى نىوزىلەندى زىر زىگ سوروبو [Nestor meridionalis] ۋى نوعى طوطى

kakapo /'ka:kəpəʊ/ *noun*, pl. kakapos

توۋى كۈننە (بويى)، جۆرى توۋى نەفرى نىوزىلەندى شەۋگەرى مەترسى لەسەر [Strigops habroptilus] endangered ۋى نوعى طوطى

kakemono /ka:kɪ'məʊnəʊ, US 'kaki-/ *noun*, pl. kakemonos

كاكى مۇنۇ، ئاۋزە (= ئابلىۋەكى وىنەكىشى دىوارى زاپۇنى، لەسەر كاغەز يان كوتالى لەخۇرى) ۋى كاكىمونو

kakiemon *noun*

جۆرى چىنى زاپۇنى كە بە مىنا enamel رازىتراۋەتەۋە ۋى كاكىمون

kala-azar /ka:lə'ɔ:zə:/ *noun*

رەشەنەخۇشى، رەشە ئازار، دەرەپەشە، نەخۇشى ۋى كە توۋشى ئەندامانى نىۋەۋە دەپى و لاۋازى، كەم خويى و ئاى پىۋە ۋى نوعى بىمارى

kalanchoe /,kalən'kəʊi/ *noun*

(روۋەك ناسى) جۆرى روۋەكى ئاودارى گەرمىتان، بە ھىشۋە گولى لوۋەلىيەۋە (توخم [Kalanchoe] ۋى نوعى گياھ

Kalashnikov /kə'læʃnɪkɒf, US -kə:ʃ/ *noun*

كلاشنىكوف (كە) لاڭشىكوف (لە ناۋى Mikhail T. Kalashnikov) ۋى كلاشنىكف، كلاشنىكف

kale /keɪl/ *noun*

1 (روۋەك ناسى) تۈپە كەلەم [Brassica oleracea acephala] خىزان 2 (نافەرمى) پارە، پوۋل ۋى 1 كەلم پىچ 2 پوۋل

kaleidoscope /kə'laidə'skəʊp, US -skəʊp/ *noun*

كالایدوسكۇپ، لوۋەلى شىۋەبىن، دىمەن يان پاتىرنى ھەمەرەنگ، دىمەننى جۇراۋجۇر، دىمەننى بگۇر ۋى كالایدوسكۇپ، متغىر، متنوع

kaleidoscopic /kə'laidə'skopɪk, US -'ska:pɪk/ *adjective*

(دىمەن، شىۋە و رەنگ) بگۇر، رەنگاۋرەنگ ۋى متغىر، متلون

kaleidoscopically /kə'laidə'skopɪk(ə)li, US -'ska:pɪk(ə)li/ *adverb*

بگۇرەنە، بە شىۋەيىكى بگۇر ۋى بە طور متغىر **kalendar** = calendar

kalends *noun*, pl.

سەرى مانگ، يەكەم رۆزى مانگ (سالنامەي

رومی) ○ اولین روز ماه

kalimba /kə'limbəl/ *noun*

جۆری پیاوێی کەلەمۆستی ئەفریقایى

kalium /keiləm/ = potassium

kalmia /'kalmiə/ *noun*

(رووەک ناسی) جۆری دەرەخى هەمیشە سەوزى گەڵاچەرمینە، لە تیرەى heather بە هیشووه گۆلى سوور و بەمەیی یەوه، رەسەنى ئەمریکای باکوورى و کوبا [توخم **Kalmia**] ○ کالما

Kalmyk /'kalmak/ *noun*, also Kalmuck, *pl.* same or Kalmyks or Kalmucks

1 ئەندامى گەلى مۆنگۆلى بودیستی کە زۆربەیان لە کالمیکى Kalmykia (کۆمارى لە رۆژاواى باشوورى روسیە) دەژین 2 زمانى ئالتایى Altaic ئەو گەلە (بەنەرەت: لە **kalmyk** روسی یەوه) ○ کالمیکى

kalong /'ka:lɒŋ/ *noun*

جۆری رۆی هەلبەزىو لە رۆژەلاتى باشوورى ئاسیا و ئیندۆنیزیا، رۆی خۆهەلدەر [**Pteropus vampyrus** و جۆرەکانى تر] ○ کالونگ

kalpa /'kalpə/ *noun*

(لە نەریتی بوداییستى و هیندودا) قوتابخە ئێوان پیکهاتن و کۆتایى جیهان (وەکوو رۆژى براهماش دادەنرێ) ○ کالپا

Kama /'ka:mə/ *noun*

خودای خۆشەویستى هیندوووەکان ○ کاما

Kama Sutra /'ka:mə 'su:trə/ *noun*

سپارەیهكى كۆنى سانسکریتی لەسەر هونەرى دلداری و شیوهی هەلسى و کەوتنى سێکسى (بەنەرەت: سانسکریتی: **kāma** "خۆشەویستى" **sūtra** + "دەزوو، بەن") ○ کاما سوترا

Kamba /'kambə/ *noun, pl.* same, Kambas, or Wakamba

1 ئەندامى گەلى کینیاى ناوەندى 2 زمانى بانتوی ئەو گەلە ○ کامبا

kame /keim/ *noun*

(زەوى ناسی) شانە: تەپىن کە لە بەرد و لم پیکهاتووە ب.ت. لە سەردەمى سەهۆل بەندانا (بەنەرەت: شینوى سکاڤلەندى **comb**) ○ کیم

kaméez /kə'mi:z/ *noun, pl.* same or kamceezes

جۆری tunic دریز، هس خەلکانى نیمچەهوشکاری هیند ○ کامیز

Kamehamede Day *noun*

11 ی ژووون وەك رۆژیکى پشوو بە یادی لەدایکبوونى Kamehamede ی یەكەم ○ کامههامدا دی

kami /'ka:mi/ *noun, pl.* same

بوونى خودایى لە دینی شینتۆدا ○ کامی

kamikaze /'kæmi'ka:zi/ *noun, adjective*

1 (شەرى جیهانى دووهم، لە ژاپوندا)

فرۆكەى خۆكۆژى یانە، فرۆكەى خۆپیاكردوو (بەنێو كەشتى یەكێ دۆژمندا) 2 فرۆكەوانى خۆكۆژى یانە **adj** خۆكۆژى (ژاپونى: **kami** "خودایى" + **kaze** "بە") ○ 1 n هوابیاسى انتحارى 2 خلبان هوابیاسى انتحارى **adj** انتحارى

Kamilaroi /kə'miləroɪ/ *noun, pl.* same

1 ئەندامى كۆمەڵەى لە گەلانى رەسەنى ئەوسترالیایى ویلزی باشوورى نوێ 2 زمانى ئەماوێ ئەو گەلە ○ کامیلارونى

kampung /kam'pɒŋ, US 'kampon/ *noun*

گوندی مالیزیاى ○ دەكنده

Kampuchean /,kampu'tʃi:ən/ =

Cambodian

Kan. abbreviation Kansas

kana /'ka:nə/ *noun*

(لە ژاپون) كانا (سیستى نووسینی کەرتەیی

○ syllabic

Kanarese /,kanə'ri:z/ *noun, adjective, pl.* same, also Canarese

2 Kannada = 1 n ئەندامى گەلى کە زۆربەیان لە ناوچەى ئە باشوورى رۆژاواى هیندوستاندا دەژین **adj** سەربە كانارا، خەلكەكەى یان زمانەكەیان ○ كاناریز

kanga *noun*, also khangə /'kæŋgə/, also lessso

كانگا (جۆری جلی ژناني ئەفریقایى) ○ كانگا

kangaroo /,kæŋgə'ru:/ *noun, pl.*

kangaroos

كانگورو، دووپیلکە؟، خیزان **Macropodidae** [توخم **Macropus**: چەندین جۆرن] **adj** (kangaroolike) ○ كانگورو

kangaroo court *noun*

دادگای نافەرمدى an unofficial court یان فشه (کە لەویدا (بەنەماکانى) داد رەچاوا ناکرێ) ○ دادگاه غیررسمى یا پوشالى

kangaroo mouse *noun*

(گیانەوه ناسی) مشکى كانگورو، لە ئەمریکا (ی باکوورى) دەپنرێ [توخم **Microdipodops**: دوو جۆرى هەیه] ○ موش كانگوروى

kangaroo paw *noun*

(رووەک ناسی) جۆرى رووهكى ئەوسترالیایى گۆللوولەچەبى [توخم **Anigozanthos** و **Macropidia**: چەندین جۆرن] ○ نوعى گیاه

kangaroo rat *noun*

مشكى دانخۆره [توخم **Dipodomys**: چەندین جۆرن] ○ نوعى موش

kangaroo vine *noun*

جۆرى رەز یان مینوى هەمیشەسەوزى ئەوسترالیایى، وەك گیا یان رووهكى مالى وایه [توخم **Cissus antarctica**: نوعى تاک

kanji /'kandʒi, US 'ka:n-/ *noun, pl.* same

سیستمیکی نووسینی ژاپونی که نیشانه یان
پیتە کانی چینی به کار دین، چینی نیشان (بەهرەت):
ژاپونی، له "kan" چینی "ji" + "نیشانه" کانجی
Kannada /'kænədə/ noun, also Kanarese
/'kænə'ri:z/

کەنیدا (زمانی) (دراڤیدی) که له کارناتا کا
Karnataka له رۆژاوی باشووری هیند قسە
یە دەکری) کندا

kanoon /kɑ:'nu:n/ noun

قانون (ناوی نامێریکی بەناواینگ) قانون

Kansan /'kanzən/ noun, adjective

n کانزاسی خەلکی هەریمی کانزاسی
nمەریکا sەرە یان پێوەندی بە کانزاسەوه
هەیه، کانزاسی کانزاسی

kantele noun

zuther یکی خۆمالی فینلەندی پێنج زێ کانل

Kantian /'kantɪən/ adjective, noun

adj سەرە فیلسوفی ئەلمانی ئیمانوئیل کانت
(1724-1804) Immanuel Kant
فەلسەفە کانت n لایەنگری فەلسەفە کانت
(Kantianism n) کانتی

kaolin /'keɪlɪn/ noun

گلە چینی (بەهرەت): له فەرەنسی، له *gāoling*
چینی "تەپ یان گردی بەرز"، ناوی چیا یان
هەریمی Jiangxi که ئەو گلە یان دۆزراوه
(kaolinic adj: سەرە گلە چینی) خاک چینی

kaolinite /'keɪlɪnaɪt/ noun

کانولینیت، کانولینایت: جوړی کانی سپی له
سیلیکاتی ناوێداری ئالومینیم پێکهاتوو و
پێکهاتەری سەرەکی کانولینیت کانولینیت

kaolinitic adjective

سەرە کانولینیت یان کانولینایت، پێوەندی بە
کانولینایتەوه هەیه وابستە بە کانولینیت

kaon /'keɪn/ noun

(فیزیک) کائون کانون

kapellmeister /kə'peɪl maɪstə/ noun

(له ولاتانی ئەلمانی زماندا) ریهەر یان بەریوەبەری
سازمەند یان کۆر رهبر ارکستر کور

kaph noun

کاف: یازدەمین پیتی ئاوینی عیبری (واتا: بەری
دەس، "k, kh") کاف

kapok /'keɪpɒk, US -pɑ:k/ noun

مەتریاڵی که شێوەی خوری پەموو یان کەتانی
دەدا کاپوک

Kaposi's sarcoma /kə,pəʊsɪz

sɑ:'kəʊmə, US kə,pəʊsɪz sɑ:r'kəʊmə/
noun

کاپوسیز سارکوما (جوړی شێرەنجه که ژۆرتەر
نووشی کەسان دەبێت که سیستمی پاراستنی
لەشیان لاواز بوو، بۆ نموونه به هۆی AIDS له
ناوی پینستناسی هەنگاریایی Moritz K.

(Kaposi) ٭ نوعی سرطان

kappa /'kæpə/ noun

کاپا (= دەیهمین پیتی ئەلفوینی یونانی κ, K;
بەهرەت: له یونانی یهوه، سامی بەهرەت، له *kaph*
عیبری یهوه) کاپا

kapu /'kapu:/ noun

(له دین و چاندی هاوایی) کۆمەڵی دەستوور و
ریسا و شتە بەرەبەندەکانی ژبانی رۆژانه کاپو

kapur /'kəpʊ/ noun

(رووەک ناسی) کافوور (داریککی گەورە
گەرمیتان، بەرەگەسە دەخووری [تسوخم
Dryobalanops]) کاپور

kaput /kə'pʊt/ adjective

(نافەرمی) خراب، شکاو، داغ، کارنەکردو،
پەک کەوتوو، بەکارنەهاتوو، یەسوود، یەکەلک،
بەبەرە، useless ٭ شکستە، نابود، بی فایده

karabiner /kə'rə'bɪnə/ noun, also
carabiner

جوړی ئالقەیی لاکێشەیی پێکەست که تەناف
دەتوانی بە ئازادی تیا یا هات و چو بکا و له
شاخەوانی دا بە کار دێت ٭ کارابینەر

karahi /kə'raɪ/ noun, pl. karahis

جوړی تاوێ کاسەیی هیندی یەکان ٭ کارامی

Karaism /'keɪraɪzəm/ noun

کارائیزم: تیرەیی له جووله که که له سەدهی
هەشتەمدا له بەغدا دامەزرا و هەر چەشتە
لێکدانەوه و رافەتیکی تەلمود و رابینستی رەت
دەکردهوه و تەنیا باوەری به دەقی تەورات بوو
٭ کارائیزم، قرانی

Karaite /'keɪraɪt/ noun

ئەندامی تیرە ی کارائیزم ٭ کارائیت

karakul /'kəɪkʊl/ noun, also caracul

1 کاراکول: رەگەزێکی مەری ئاسایی، بە
شەکی خوری یەکی لوول و رەشە 2 پارچە یا
فەرۆی ئەو مەره یا خوری یەکی وا (بەهرەت):
"Karakul" دێ یەن لێ ئۆزبەکیستان
"Uzbekistan") کاراکول

karat = carat

karate /kə'raɪt/ noun

کاراتە (بەهرەت: "kara" بەتال، رووت" و
"تەست") ٭ کاراتە

karateka /kə'raɪtɪkə/ noun, pl. same or
karatekas

کاراتەکار، کاراتەباز ٭ کاراتکا

Karelian /kə'ri:liən/ noun, adjective

n دانیششتووی Karelia. ناوچە یەکی
سەرسنووری رووسیا و فینلەند، کاریلیایی
adj سەرە کاریلیا، کاریلیایی ٭ کارینایی

Karen /kə'ren/ noun, pl. same or Karens

1 ئەندامی گەلی رۆژەهلانی بیرمە و رۆژاوی
تایلەند 2 زمانی چینی-تەبەتی Sino-Tibetan

نەو گەلە ① کارن

karma /'ka:ma, US 'ka:rmə/ *noun*

1 کارما (لە بودیزم و هیندویزمدا، باوەڕ بەو کەردەوه و ئاکارانەیی کە لە زبانی دوایی کەسیکدا کاریگەرە) 2 (خوازه) چارەنووس **karmic** *adj*: سەر بە کارما، کارمیک؛ بنەرەت: لە **karman** سانسکریت "effect action" **fate** (") ① 1 کارما 2 (مجازی) سرنوشت

Karok *noun, pl. Karoks*

1 ئەندامی گەلێکی سوورنیست، لە دۆلی رووباری Klamath کی نێوهراست لە باکووری رۆژاواي کالیفرنیا 2 زمانی گاروک ① کاروک **karoo** *noun, also karroo, pl. karroos or karroos*

بانوو یان دەشتەبەرزیکی وشکی باشووری ئەفریقا ① کارو

karoshi /ka'rouʃi/ *noun*

(لە ژاپۆندا) مردن لەبەر کاری زۆر، مەرگەکار ① کاروشی

kaross *noun*

جۆری جلی سادە لە کەول یان پێستە، هێ خەلکی رەسەنی باشووری ئەفریقا ① کاروس

karri /'kari/ *noun, pl. karris*

دارکافووری درێژی ئەوسترالیای کە زۆر سەختە و سوورە [Eucalyptus diversicolor] ① کاری

karst /ka:st/ *noun*

ناوچەینکی ناریکی بەردەقەسلی کە sinkhole ئەشکەوتی گەورە cavern. کەندال (بان قەلەشت) یان ناوی بن عەرزێ هەبێ (بنەرەت): لە **Karst** ئەلمانییەوه، ناوچەینکی بەردەقەسلی سلوڤینیا (Slovenia) ① کارست

karstic *adjective*

کارستی، سەر بە یان پێوەندی بە کارستەوه هەیه ① وابستە بە کارست

kart /ka:t, US ka:rt/ = go-kart

kary(o)- *prefix*

پێشگر: 1 (زیندە(وهر)ناسی) ناوکی خانە، نێوکی خانە: **karyotype** 2 **karyokinesis** ② کاکل، ناوک، کرۆک، دەنگ **kernel**: **caryopsis** (لە **karuon** یونانی "kernel") ③ پێشوند: 1 هەستی باخە 2 مغز

karyogamy *noun, pl. karyogamies*

یەك گرتنی ناوکه‌کانی خانە (وه‌ك له fertilization دا) ① کاریوگامی

karyokinesis /ka'rouki'nisis, US -kaɪ-/ *noun*

(زیندە(ناسی) دابه‌ش‌بوونی ناوکی خانەیی بە درێزایی دابه‌ش‌بوون یان كهرت‌بوونی ناره‌سته‌وخۆوه ① کاریوكنیس

karyological *adjective, also karyologica*

سەر بە ناوکه‌ناسی یان کاریوژۆی ① وابستە بە کاریوژۆی

karyology *noun*

ناوکه‌ناسی، کاریوژۆی ① کاریوژۆی

karyoplasm = nucleoplasm

karyoplast *noun*

کاریوپلاست: پڕۆتۆپلازمی ناوکی خانە nucleoplasm ① کاریوپلاست

karyosome *noun*

کاریوزۆم، کاریوسۆم: کۆمەڵی کروماتینی ناوکی خانە، شێوی nucleolus دەدا ① کاریوسۆم

karytype /'ka:riə(ʊ)taɪp/ *noun*

سەرجه‌م تايه‌تەمەندی ناوکی خانەیی ① کاریوتیپ **karytypic** *adjective*

سەر بە سەرجه‌م تايه‌تەمەندی ناوکی خانەیی ① وابستە بە کاریوتیپ

kasbah /'kazba:/ *noun, also casbah*

1 قەلای ئەفریقای باکووری 2 ناوچه‌ی دهر‌پێشتی قەلا (بنەرەت): لە **kašaba** عەرەبی‌یه‌وه وەرگیراوه ① 1 ارگ یا دژ آفریقای شمالی 2 محوطە ی دژ

Kashmir goat *noun*

بژنی کەشمیر ① بز کشمیر

Kashmiri /kaʃ'miəri/ *noun, adjective*

1 *n* خەلکی کەشمیر، ناوچه‌ی لەسەر سنووری هیند و پاکستان 2 زمانی هیندی کەشمیری *adj* سەر بە کەشمیر، خەلکی کەشمیر و زمانه‌که‌یان ① کشمیری

kashrut /kaʃ'ru:t/ *noun, also kashruth*

کۆمەڵی لە قانۆنە دینی‌یه‌کانی جووله‌که‌ له‌باره‌ی خوراک، به‌کارهێنانی سروته‌کانه‌وه و هتد، ره‌واییتی ① کشروت، مشروعی

kata /'ka:ta:/ *noun, pl. same or katas*

(ژاپۆنی) سیتیمکی مه‌شق و راهێنانی تاکه‌که‌سی له‌ کاراته و هونه‌ره‌ شه‌پ‌یه‌کانی تردا (وه‌ك له‌ کاراته‌دا) ① کاتا

katabasis /kə'tæbəsis/ *noun*

کشانەوه، پاشه‌کش، هاته‌ته‌خواره‌وه ① عه‌ب‌نشین، نزول

katabatic /ka'təbatik/ *adjective*

خواره‌وه‌هاتوو (له‌ **katabatikos** یونانی، **katabainein** "هاته‌ته‌خواره‌وه") ① نازل

katabolism = catabolism

katakana /ka'ta:ka:nə/ *noun*

کاتاگانا: شێوه‌یه‌کی گۆشه‌داری کانای ژاپۆنی، ب.ت. به‌کارده‌ری بۆ وشه‌ی به‌ره‌چه‌له‌ک بیاڤی ① کاتاگانا

katana /ka'ta:nə/ *noun*

شمشیری درێژی یه‌ك‌ده‌می سامۆرایه‌کانی ژاپۆن ① کاتانا

Kathak /'kata:k/ *noun*

1 جۆرى ھەلپەركىنى ھىندى يە باكوورى يەكان 2
(*pl. same or Kathaks*) ئەندامى چىنكى
چىرۇك بىزان و موسىقاۋەننى ھىندى (بىنەرەت):
لە *kathaka* سانسىكرىتى "چىرۇك بىزى
پىشەي"، لە *kathā* "چىرۇك story" كاتاك
Kathakali /ˌkɑːtəˈkɑːli/ US ˌkɑːtəˈkɑːli/
noun

كاناكالى: جۆرى ھەلپەركىنى دراماتىكى ھىندى
باشوورى، لەسەر بىنەماي وىترەي literature
ھىندوۋ كاتاكالى

katharevousa /ˌkɑθəˈrevuːsə/ *noun*

شىنەيەكى كۆن و قورسى بۆناني نوئ، لە بواری
نووسراوۋى وىترەي نەرىتى دا بەگاردىترى (پروانە
Demotic) كاتارووسا

katharsis = catharsis

kathartic = cathartic

katsina *pl. katsinam* = cachina

katsura /kɑtˈsuɹə/ *noun*

1 دارىنكى جىوانى ئاسىياى رۆۋھىلات
[*Cercidiphyllum japonicum*] 2 جۆرى
كلاوقى زاپۇنى (زان زۆرتر لەسەرى دەكەن:
بىنەرەت: لە زاپۇنى يەوۋە) كاتسورا

katydid /ˈkeɪtɪdɪd/ *noun*

شىنەرەكوللە، كەيتىدىد، كاتى دىد (جۆرى كۆللەي
گەۋرە، رەسەنى ئەمىرىكاي باكوورى
[*Microcentrum* و توخمەكانى ترا] كاتى دىد
kauri /ˈkɑʊri/ *noun, pl. kauris*, also *kauri*
pine

جۆرى دارى كاۋى بەرز لە نىوزىلەند [*Agathis*
australis] كارۋى

kauri pine = kauri

kava /ˈkɑːvə/ *noun*

كاۋا (= خواردنەۋەيەكى بېھۇش كەرى بۆلىنىزىيا،
لە ھارۋەي رەگى گىياي لە خىزان و تىرەي بىيار
[*Piper methysticum*]) كاۋا

kawa-kawa /ˈkɑːwəːkɑːwə/ *noun*

كاۋاكاۋا: جۆرى دەۋەنى نىوزىلەند لە تىرەي
بىيار بە گەلای بۆن خۇشەۋ [*Macropiper*
excelsum] كاۋاكاۋا

Kawasaki disease *noun*, also *Kawasaki*
syndrome

نەخۇشى يان كۆنېشانەي كاۋازاكي يان
كاۋاساكي: نەخۇشى يىكى مىلان (ى ساۋا) كە
ھۆيەكەشى روون نىيە و تا fever، زىيەكە يان
لىرگ، چاۋىشە conjunctivitis، ماسىنى لىو و
زمان، ئاۋسانى رۆزىنە لەشاۋىيەكانى مل و
چاروبارېش كېشە و نارەھەتى دلى پىنەۋىيە
(بىنەرەت: لە ناۋى پزىشى زاپۇنى Tomisaku
Kawasaki) بىمارى كاۋازاكي

kayak /ˈkɑːræk/ *noun*

كاياك (= جۆرى بەلەمى بارىك و سوۋكى

نىسكىمۇكان، بە چەرمى سىل دادەبۇشىرى
(بىنەرەت: لە qayaq نىسكىمۇيەيەۋە) كاياك

kayo /keɪˈoʊ/ *noun, pl. kayos*
تەختى ەدرزكردن، بە ەدرزداكوتان كايو،
ناكاۋت

Kazakh /kəˈzak, US ˈkazak/ *noun*

1 كارزاخستانى 2 زمانى كارزاخستانى 1
قزاخستانى 2 زبان قزاخستانى

kazillion /kəˈzɪljən/ = gazillionb

kazoo /kəˈzuː/ *noun*

كازو (= جۆرى ئامىز يان سازى كايە مىلانە)
كازو

KB *abbreviation* King's Bench

(لە برىتانىا) دادگاى بالا دىوان عالى

KC /ˌkeɪˈsiː/ *abbreviation* King's Counsel

(لە برىتانىا) پارىزەر، ئەۋلەكار و كىل مدافع

kea /ˈkiːə/ *noun*

توۋتىيىكى كىۋى نىوزىلەند، توۋتى كەلاخۇرە
[*Nestor notabilis*] نۇعى طوطى

kebab /kiˈbæb/ *noun*, US also *kabob*

كەباب كىباب

kecks *noun, pl.*

(برىتانىا و نافەرمى) شەلۋار يا ۋىترەلۋار،
دەرىن شلۋار، زىرشلۋارى

ked *noun*, also *sheep ked*

كىنجى مەر [*Melophagus ovinus*] شېش
گوسفند

kedg /kedʒ/ *noun*, also *kedg anchor*

لەنگرى سوۋ، سوۋكەلەنگەر، لەنگەرى چكۆلە
لنگر كۈچىك

kedgerie /ˈkedʒəri/ *noun*

كىنجىرى، كەجەرى (= جۆرى چىشت بە بىرنىچ،
ماسى و ھىلەكى كولاۋ و جارجارېش پىۋاز
لېندەنرى) كجىرى

keech /kiːx/ *noun*

(سكاتلەند و نافەرمى) پىيائى، گوۋ مدفوع

keek *noun*

(سكاتلەند) چاولنى كردن بە دزى يەۋە، لە كۈنەۋە
چاولنى كردن، سەرەتاتكى نكاه دزدانە

keel /kiːl/ *noun*

1 كارىتەي پىن يان تەختى كەشتى، بىرەرى
كەشتى، نىرگە يان شىلمانى پىن كەشتى 2
(گىيانەۋەرناسى) نىسكەكۆلە يان تىرەغە (يان
تىرەگەي بەرسنگى بالىندە 3 (روۋەكناسى)
جوۋوتى بەرى لۈتكەئاسا لە گولانى تىرە نۈك،
لۈتكە 1 تىر حمال 2 و 3 زورق

keel /kiːl/ *noun*

جۆرى گەمى پىن تەختى خەلوۋزكىشى
روۋبارەكانى Wear و Tyne كىل

keelage /ˈkiːlɪdʒ/ *noun*

لەنگەرانە، ھەق يان پارەي لەنگەرخىستىن

حق لنگراندازی

keelback *noun*مارئ یی‌زیانی نه‌وسترایایی، له دهم ناوا ده‌زی
کلیک**keelboat** *noun*جورئ گهمی زله‌ی تخته‌ی باری، له جوم و
رووباره‌کانی ئه‌مریکادا به‌کار دێری ○ کیلوت
keelson /'ki:ls(a)n/ *noun*, also **kelson**کاریته‌ یان شیلمانی که‌شتی یان لاشه‌ی
ژیره‌وه‌ی که‌شتی که له‌سه‌ر کاریته‌ یان نیرگه‌یه
(○) کیلسون**keen** /'ki:n/ *noun*(له‌ نیرلەند) چه‌مه‌ری، شیوه‌ن، واوه‌یلن، روژو،
سه‌ردولکه (به‌مه‌وت: نیرلەندی) ○ مرئیه**keen** /'ki:n/ *adjective*1 به‌تانه، تاهمه‌زۆ، به‌مه‌روش، به‌تاو، دل‌به‌سته
توند، سه‌خت، گران، زۆر، به‌هێز، تاوه‌سندوو
تیز، مووکر دوو، برا، نووک تیز، لیوار تیز 4 (بۆن و
هه‌ند) تیز، زۆر 5 هه‌ستیار 6 زووتیگه‌یه‌شتوو،
وریای، زیره‌ک، تیز: *a keen awareness of the*
problem 7 (پیشتر کێ و هه‌ند) سه‌خت، گران،
چه‌توون، توند 8 (ب) نه‌زدار، سارد، ئیسک‌بەر 9
(بریتانیا، نرځ) که‌م، له‌ خواری، هه‌رزان
مشاق، علاقه‌مند 2 شدید 3 برنده، تیز 4 (بو و...)
زیاد 5 حساس 6 بافراس، زوددریابنده 7 (رقابت
و...) فشرده 8 (باد) سوزدار 9 پاییین**keen-edged** /'ki:n edʒd/ *adjective*

ده‌م‌تیز، لیوار تیز ○ دارای لبه‌ی تیز

keener /'ki:nə(r)/ *noun*

سه‌ردولکه‌یه‌تی، مردوولاوین ○ نوحه‌سرا

keen-eyed /'ki:n aɪd/ *adjective*

چاو تیز ○ دارای چشمان تیز

keenly /'ki:nli/ *adverb*

به‌ توندی، سه‌خت، به‌ سه‌ختی ○ به‌ شدت

keenness /'ki:nənəs/ *noun*1 تیزی، برای 2 تاهمه‌زۆویی، به‌تاوی، به‌مه‌روشی
3 توندی، سه‌ختی 4 زیره‌کی، وریایی، وریایی،
زووتیگه‌یه‌شتویی، تیزی 5 هه‌ستیار 1 ○
تیزی 2 اشتیاق 3 شدت 4 فراست 5 حساسیت**keen-witted** /'ki:n wɪtɪd/ *adjective*

زیره‌ک، بیرتیز، وریا ○ باذکاوت

keep /'ki:p/ *noun*1 برجی قه‌لا، که‌لات، که‌لووی قه‌لا، قه‌لا
(ب.ت. له‌ ناوه‌ندی قه‌لادا) 2 خوراک، پین‌بزیو،
ژیوار، خه‌رجی روژانه، خه‌رج 3 (نافه‌رمی) بۆ
هه‌میشه، بۆ هه‌تاهه‌تا 4 (کۆن) مه‌هار، کۆتترۆل،
ده‌سه‌سه‌راگرتن، راگرتن 5 راگرتن، پاراستن،
ناگالی‌بوون، چاودیری، سه‌ره‌یه‌رسی، نۆبه‌داری،
سه‌خبتی 1 ○ برج قه‌له، قه‌له 2 معاش، قوت 3
برای هه‌میشه 4 مه‌ار، کۆتترۆل 5 نگهداری، حفاظت**keeper** /'ki:pə(r)/ *noun*1 چاوبه‌سه‌ره‌وه‌بوو، چاودیر، پارێزه‌ر،
سه‌ره‌یه‌رشت، ناگاداری‌که‌ر، ناگادیر، نۆبه‌دار، (له)
لیکدانا) هوان، هغان، -دار، -راگر، -پاریز 2
(نافه‌رمی) گول‌پاریز 3 قوڕخ‌چی، پاسه‌وان،
نۆبه‌دار، چاودیری گیانه‌وه‌ر و بالنده‌کان 4 گیره
5 میل، میله ○ 1 محافظ، نگهبان، (در ترکیب) -
بان، -دار، -نگه‌دار 2 (عامیانه) دروازه‌بان 3
شکاربان 4 گیره 5 میله**keeping** /'ki:pɪŋ/ *noun*1 ناگالی‌بوون، چاودیری، ناگاداری، نیگادیری،
چاوبه‌سه‌ره‌وه‌بوون، نۆبه‌داری، پاراستن،
سه‌ره‌یه‌رشتی، به‌ته‌نگه‌وه‌بوون، سه‌رنج‌پێدان 2
ره‌چاوکردن، پاراستن 3 راهاتن، سازان، گونجان
4 خوراک 5 تفاق، ئالیک ○ 1 نگهداری، حفظ،
توجه 2 رعایت 3 وفق، سازش 4 غذا 5 علوفه**keepsake** /'ki:pseɪk/ *noun*

یادگار، یادگاری ○ یادگاری

keeshond /'keɪʃənd/ *noun*کیشوند: سه‌گیکی ره‌گه‌ز هوله‌ندی به‌ تووکیکی
بۆر و زبری دێره‌وه، شیوه‌ی زله‌ Pomeranian
ده‌دا ○ کیشوند**keester** /'ki:stə/ = **keister****keeve** /'ki:v/ *noun*

کووبه ○ خمره

kef /keɪf/ *noun*, also **kif**مه‌روانه، به‌نگ (به‌مه‌وت: له‌ *kayf* عه‌ره‌یی‌یه‌وه
"خۆشی") ○ خه‌شیش**keftedes** /keɪ'fɛdɪz/ *noun*, *pl.*(له‌ ناشپه‌زی یۆنانی‌دا) که‌فته (به‌مه‌وت: له‌ *kofteh*)
فارسی‌یه‌وه) ○ که‌فته**keg** /keɪg/ *noun*به‌رمیلی چکۆله، کۆسجه، بۆشکه‌ی چکۆله‌ته
(که‌مه‌تر له‌ 10 گالۆنی بریتانیایی و 30 گالۆنی
ئه‌مریکایی ده‌گرێ) ○ بۆشکه‌ی کۆچک**keg beer** *noun*پیری به‌رمیلی، ئاوووجۆی بۆشکه‌ یان کۆسی ○
آبجو بۆشکه‌ای**keister** /'ki:stə/ *noun*, also **keester**1 (له‌ ئه‌مریکای باکووری و نافه‌رمی) سه‌متی
مروّف، کنگ، ته‌ریزه 2 چه‌مه‌دان، جامه‌دانه،
بوخچه ○ 1 باسن 2 چمندان**Kejia** /keɪ'dʒi:ə/ = **hakka****kelim** = **kilim****keloid** /'ki:lɔɪd/ *noun*(پزشکی) په‌نجه‌قرژال، قرژال‌په‌نجه، گریسی
جینگای برین ○ کلۆید**kelp** /kelp/ *noun*1 (رووه‌ک‌ناسی) قه‌وزه‌ی قاوه‌یی (*Laminaria*)
و توخمه‌کانی تر، خه‌زان (*Laminariaceae*)؛
کۆمه‌له‌کیکی به‌ریلاوی قه‌وزه‌ی قاوه‌یی 2
خۆله‌یه‌نشی ئه‌و قه‌وزه‌یه‌وه‌ک سه‌رچاوه‌ی

iodine 1 ○ کانیجک 2 کلب

kelpie /'kelpi/ *noun*

1 خنویان پری ناوی فولکلوری سکاٹلندی، زورتر به شیوهی تهسب دهردهکوی 2 سهگی شوانی ره گدز نهوسترالیایی ○ کلبی

kelson /'kels(ə)n/ = keelson

kelt *noun*

ماسی به خاتونه trout پان سلهمون salmon پاش گهراختن و بهرله گهراهنهویان بز دهریا ○ کلت

kelter /'kelta(r)/ *noun*, also kilter

ریکی، خشتی، ریکوینکی ○ انتظام

kelvin /'kelvin/ *noun*

کیتلین (به کدی جهانی پتوانی تیمراجنر، ناو له 273/15 ژیرسیفر دهیهستی و له 373/15 دهکولی، کورته: K) ○ کلون

kelvin scale *noun*

پنوهی کیتلین ○ مقیاس کلون

kemp /kemp/ *noun*

مو یا پشم زیر ○ مو یا پشم زیر

Kemp's ridley *noun*

جورئ رهقی دهریایی پچوکی بزور ب.ت. هی کهنداوی مهکسیک و گهناری تهتلاتیکی نهمریکا [Lepidochelys kempii] ○ نوعی لاکپشت

kempt *adjective*

ریک، ریکوینک، خشت ○ مرتب، منظم

ken /ken/ *noun*, beyond one's ken

لهی-تینهگهیشتوو، له دهرهوی زانیاری (کهستی) ○ بیرون از فهم

ken = know

kenaf /kə'naɪf/ *noun*

گوش، گیگوش ○ کنف

Kendal Green /'kenda(ə)l/ *noun*

1 جورئ کوتالی زیری به رهنگی سهوژی لهخوری 2 رهنگی سهوژی نهو کوتاله (پنهرت): له ناوی Kendal له Cumbria، له باکووری روزاوی ینگلتههره، 7055 کیلومتر جوارگوشه، 2724 مایلی جوارگوشه، حهشیمهت 486,900 ○ کندال گرین

kendo /'kendo, US -dou/ *noun*

کیندو (شیوهیکی زابونی وهرشی شمشیربازی، شمشیریکی داری سووک، پنههرت: زابونی: ken "شمشیر" + dō "ریکا، شیوه") ○ کندو

kendoist *noun*

کیندوئیست، کیندوباز ○ کندوئیست

kennel /'kenl/ *noun*

1 کونهسگ، کولانهسگ 2 (kennels) شوینی زاوژی پان بهخیزکردنی سهگ 3 (خوازه) کوخته، کونهسگ 4 کهلهسگ 1 لانسی سگ 2 کنل 3 کلب 4 دته سگ

Kennelly layer, also Kennelly-Heaviside

layer = E-layer

kennelmaid *noun*

ژنی که له kennels دا کار دهکا ○ کنلماید

kennelman *noun*, pl. kennelmen

پایوی که له kennels دا کار دهکا ○ کنلمن

kenning *noun*

1 واتای خوازهیی پان میتافوریکال له هلهیهستی ینگلیسی کون و نوروژی کوندا (وهکوو) "oar-steed" بز کهشتی ship 2 زانیاری، زانست، زانیای 3 ههتر، توانایی یسین ○ 1 کینگ 2 دانش 3 قدرت بینایی

keno /'kiməʊ/ *noun*

جورئ کایه، شیوهی bingo دهکا ○ کنو

kenspeckle /'ken,spɛk(ə)l/ *adjective*

(سکاٹلندی) دیار، بهرجهسته، روون، ناشکرا، راشکاو، زوو دهناسریتهوه، بهرجاو ○ مشهود، هویدا، معلوم، مشخص، واضح

kent = past of kent

kente cloth *noun*, also kente

جورئ کوتالی رهنگین، له گانا به دوس دهچنری ○ نوعی پارچه

kentia palm *noun*

جورئ دارخورمای نهوسترالیایی، وهک رووهکی مالهموش باوه [Howea (formerly Kentia) forsteriana] ○ نوعی درخت

Kentish /'kentiʃ/ *adjective*

سهره شاری Kent ی ینگلتههره ○ وابسته به شهر کنت انگلستان

Kentish glory *noun*

جورئ moth ی خالسی و قاوهیی مهبلهو برتهقالی زله [Endromis versicolora] ○ نوعی پروانه

kentledge /'kentiɫɪdʒ/ *noun*

نهو قورس و سهنکه ناستانهی که له تهرکی کهشتی دایدهنین ○ کنتلد

Kentuckian /ken'tʌkiən/ *noun, adjective*

n کینتوکیایی، خهلی ههریمی کینتوکی Kentucky نهمریکا adj سهره پان پنهوندی به کینتوکی بهوه ههیه ○ کنتوکیایی

Kentucky bluegrass *noun*

میزگ پان چیمهنی کینتوکی [Poa pratensis] ○ کنتلد

Kentucky coffee tree *noun*

جورئ داری درژی نهمریکای باکووری که له جیانی قاوه بهکاردنری [Gymnocladus dioica] ○ نوعی درخت

Kentucky rifle *noun*

جورئ تفنگی سهرپر، له سدهی ههزدهیم دا له پتسلفانیا بهری پندرا و زورتر له سنوورهکانی نهمریکا بهکاردنری ○ نوعی تفنگ

Kenyan /'kenjən/ *adjective, noun*

adj سهره کنیا یان کنیا یان کنیا، کینیایی *n* خه لکی کنیا، کینیایی *adj* *n* اهل کنیا
kepi /'kerpi/ *noun, pl. kapis*

کینی (= جوری کلای سهریازی فمهنسی شه بکه راست) *kepi*

Keplerian *adjective*

کیپلیری، پتوهندی به کیپلیر هه هیه (یوهان Johannes کیپلیر (1571-1630)، ته ستیره وانی نه لمانی) *kepi*

Keplerian motion *noun*

(ته ستیره وانی) جوله یان بزواتی کیپلیری *kepi* حرکت کپری

Keplerian orbit *noun*

(ته ستیره وانی) سووگره یان خولگی کیپلیری مدار کپری

Keplerian telescope *noun*

(ته ستیره وانی) دوورین یان تیلیسکوپ کیپلیری *kepi* تلسکوپ کپری

kept /kept/ = past and past participle of keep

kept woman *noun*

دلدار *kepi* معشوقه

Keralite /'kerəlaɪt, kə'ra:laɪt/ *noun, adjective*

n دانیشوو یان خه لکی ههریم یان ستانی کیرالا Kerala ی هتند *adj* سهره یان پتوهندی به کیرالاوه هیه، کیرالایی *kepi* کیرالایی

kerat(o)- *prefix*

پیشگر: 1 سهره کرانتین یان شانه ییکی شاخی یان شاخ ناسا 2 سهره شاخینه یان ره قینه ی چاو *keratitis: cornea* 3 شاخ، شاخ ناسا، وه کوو شاخ، شیوه شاخ (بهره): له *keras, kerat-* یونانی "شاخ" (*horn*) پیشوند: 1 وابسته به کرانتین یا بافت شاخی 2 وابسته به قرنیه 3 شاخ، شاخ مانند

kerasine /'kerəsin/ *adjective*

شاخی *kepi* شاخی

keratectomy /,kerə'tektəmi/ *noun, pl. keratectomies*

لابردنی بهش یا توئی به کی کورنیا *kepi* کرانتکتومی

keratin /'kerətin/ *noun*

شاخین، شاخینه، شاخه، مه ترپالی شاخی، پروتئینیکی ریشالی که ینکته نری سهره کی موو، پر، سم، چنگ و کرانتین *kepi* کرانتین

keratinization *noun*

گورین یان گوران بو کیرانتین یان شاخین *kepi* کرانتینیزاسیون

keratinocyte /,kerə'tinə(ʊ)sai/ *noun*

خانهدی *epidermal* دروس کهری کرانتین *kepi* کرانتینوسیت

keratinous *adjective*

شاخی، خاوه نی ماک یان مه ترپالی شاخی *kepi* دارای مواد شاخی

keratitis /,kerə'taɪtɪs/ *noun*

ناوسان یان هه وکردنی کورنیا *kepi* التهاب قرنیه

keratoid /'kerətoɪd/ *adjective*

شاخ ناسا، شاخی، شیوه شاخ *kepi* شاخ مانند

keratosis /,kerə'təʊsɪs/ *noun, keratoses*

میخه که، ره قینه یان نه ستور یوونی نیست، شاخی یوون ب.ت. یت، کیراتوز، کیراتوسیس *kepi* *keratotic adj*: سهره یان پتوهندی به کیراتوسیس هه (یه) *kepi* کیراتوز، کیراتوسیس

keratotomy /,kerə'totəmi/ *noun, pl. keratotomies*

کورنیایی *kepi* برش قرنیه

kerb /kɜ:b, US kɜ:rb/ *noun, US curb*

قاناو *kepi* جدول

kerb-crawler *noun*

له خانم گهراو، شوفیری چاو حیز *kepi* مزاحم خیابانی

kerb-crawling *noun*

له خانم گهراو، به دوی زن یان کچاندا که وتن (یباو و له پال شه قامدا و به ماشین) *kepi* مزاحمت خیابانی

kerb drill *noun*

ری ووشوینی به رینه وه ی له شه قام، کومه له ریسای به رینه وه له شه قام *kepi* مقررات عبور از عرض خیابان

kerbing *noun*

قاناو *kepi* جدول

kerbside /'kɜ:bsaɪd, US 'kɜ:rb-/ *noun*

پال یان قه راخ شه قام (تزیک به قاناو) *kepi* کنار خیابان

kerbstone /'kɜ:bstəʊn, US 'kɜ:rbstəʊn/ *noun, US curbstone*

1 به ردی قاناو (پال شه قام) 2 به رد چنی دهوری بیر *kepi* 1 سنگ جدول 2 سنگ چین دور چاه

kerchief /'kɜ:tʃɪf, US 'kɜ:rtʃɪf/ *noun, pl. same or kerchieves*

پورتک، له چکه، ده سمال، سه رووک، ده سره، هیشار، سه ریوش، ده سرؤکه، چه روؤکه *kepi* روسری، دستمال

Keres /'keres/ *noun, pl. same*

1 نه ندای گهلی سوورینیستی Pueblo، دانیشووی چند به شیکی نیومه کیکو 2 زمانی نهو گله *kepi* کرس

kerf /'kɜ:f/ *noun*

برای (جنی مشار) *kepi* بریدگی

kerfuffle /kə'fʌfl, US kər'f-/ *noun*

زاوه زاو، جه نجالی، شلوقی، هه راوهوریا، گونگهل، بگره و به رده، چه قه وه ردا، سه مه سرم، قاوقیز، شلوقایی *kepi* سر و صدا، هیاهو

kermes /'kɜ:mɪz/ *noun*

ره‌نگی سوور (له له‌شی وشکه‌وه‌بووی میزوویکی پوله‌که‌دار (*Kermes illicis*) که گری‌ییکی تووناسا له‌سر kermes oak ده‌کا ◉ قرمزانه

kermes oak noun

جۆری به‌رووی هه‌میشه‌ه‌وزی زۆر چکۆله‌ی مه‌دیته‌رانه‌یی [*Quercus coccifera*] ◉ نوعی بلوط

kermis /'kɑ:mɪs/ noun

1 جه‌زن، سوور، ئاهه‌نگ (سالانه، له هوله‌ند و بیلژیک) 2 (ئه‌مریکا) ئاهه‌نگ یان جه‌زنی ب.ت. بۆ خر‌کردنه‌وه‌ی بپاره بۆ مه‌به‌ستی خێرخوازی ◉ 1 جشن 2 کریمس

kern /'kɜ:n/ noun

(له چاپ‌دا) گوشه یان نووکی بیت ◉ کرن
1 سه‌ربازی پیاده‌ی چه‌ک‌سووکی ئیرله‌ندی 2 ده‌باتی، لادیی ◉ 1 کرن 2 روستایی

kernel /'kɜ:nl, US 'kɑ:nl/ noun

1 کاکل، کرۆک، ناوک، ناو، توو، توو، ده‌نک: *a kernel of corn* 2 (خوازه) به‌شی به‌ره‌تی، گه‌وه‌ر، کرۆک، به‌شی ناوه‌ندی یان سه‌ره‌کی ◉ 1 مغز، دانه 2 (مجازی) لب، قسمت اصلی

kernite noun

کیریت، کیرنیت: کانیک یان رهنگ که له بۆراتی ناوداری سوودیوم پیکهاتوو ◉ کرنیت

kerogen noun

ماکیکی قیری ته‌لاشه‌به‌ردان، کانی گهرم داین نه‌ونی هه‌یه، کیرۆژین ◉ کرۆژن

kerosene /'kerəsi:n/ noun, also kerosine

نه‌وت (سپی)، کیرۆسین، په‌دلۆپاندنی نه‌وت په‌یدا ده‌یی، *paraffin oil* ◉ نفت

kerria /'keriə/ noun

ده‌وه‌نیکێ رۆژه‌لاتی ئاسیا، خیزانی *rose [Kerria japonica]* (له‌ ناوی باخه‌وانی ئینگلیسی (*William Ker(r)*) ◉ کریا

Kerry noun, pl. Kerries

کیری: جۆری مانگای ره‌شی چکۆله‌ی به‌گوانی ئیرله‌ندی ◉ کری

Kerry blue noun

جۆری ره‌گه‌زی تاجی تووک‌بۆری شین ◉ نوعی سگ شکاری

Kerry Hill noun

جۆری مه‌ری تیکنی لاق و لمۆز خالوی ◉ نوعی گوسفند

kersey /'kɑ:zi/ noun

جۆری کوتالی زبر و بره‌ری ریشال‌کورت ◉ نوعی پارچه

kerseymere /'kɑ:zi:mə/ noun

کوتالیکێ له‌خوری نه‌رم‌وینانی توبلی ◉ کرزیمیر

keskidee /'keski'di:/ = kiskadee

kestrel /'kestrəl/ noun

(گیانه‌ره‌ناسی) هه‌له‌که‌سه‌ما، هه‌له‌که، مشک‌گه‌ره [*Falco tinnunculus* (ئوراسیا و ئه‌فریقا) *F. sparverius* (ئه‌مریکای باکووری) و جۆره‌کانی تر] (له‌وه‌ ده‌چی‌ی ناوی له‌ هه‌را و قیژه‌که‌ی گیراییته‌وه) ◉ دلیچه

ketamine /'kit:ami:n/ noun

کیتامین: ده‌رمانیکی ژان‌پس و بی‌هۆش‌که‌ر $C_{13}H_{16}ClNO_2$ ◉ کتامین

ketch /ketʃ/ noun

کێچ (گه‌می‌یکێ یاده‌وه‌داری دوو‌دارالا) ◉ کێچ
ketchup /'ketʃəp/ noun, also catsup

سووسی باینجان (سرکه و هتد) ◉ سس‌گوجه‌فرنگی
ketogenesis noun

کیتۆژین: به‌ره‌مه‌هاتی ته‌نه‌ کیتۆنی‌یه‌کان (وه‌ک له‌ شه‌کر‌دا) ◉ کتۆژین

ketogenetic adjective

سه‌ربه‌ کیتۆژین یان کیتۆژینیس، پنه‌ندی به‌ کیتۆژینه‌وه‌ هه‌یه ◉ وابسته به‌ کتۆژین

ketonaemia /'kitə(u)'ni:mia/ noun, US ketonemia

(پزشکی) بوونی ته‌نه‌ کیتۆنیک‌یه‌که‌جار زۆر له‌ خوین‌دا، کیتونیمیا، کیتونامیا ◉ کتونامیا

ketone /'kit:əʊn/ noun

(کیمیا) کیتۆن، کیتۆن: ده‌سته‌یی له‌ ناویه‌ نه‌ندای‌یه‌کان که‌ کومه‌لی کاربۆنیان‌تیا‌یه، CO به‌ دوو کومه‌لی ئالکله‌وه‌ نووساوه (ب.ت. ته‌میتۆن)، وه‌ک CH_3COCH_3 ◉ کتون

ketone bodies noun, pl.

(زینده‌کیمیا) ته‌نه‌ کیتۆنی‌یه‌کان: هه‌ریه‌ک له‌ سێ ناویه‌ی پنه‌ندی‌دار که‌ به‌ درزایی‌ی مه‌تابۆلیزمی چه‌وری‌یه‌کان دپه‌به‌ره‌م ◉ اجسام‌کتون

ketonic /'ki:tɒnik/ adjective

(کیمیا) کیتۆنیک، کیتۆنی، سه‌ربه‌ کیتۆن، پنه‌ندی به‌ کیتۆنه‌وه‌ هه‌یه ◉ کتونیک

ketose noun

(کیمیا) کیتۆز، کیتۆز: شه‌کرێ (وه‌ک فروکتۆز) که‌ له‌ هه‌ر گه‌ردیک‌دا یه‌ک کومه‌لی کیتۆنی‌تیا‌یه، مۆنوساکاریدێ که‌ کومه‌لیکی کیتۆنی‌تیا‌یه ◉ کتۆز

ketosis /'ki:təʊsɪs/ noun

زۆربوونی ته‌نه‌ کیتۆنی‌یه‌کانی له‌ش، کیتۆز، کیتۆسیس ◉ کتۆز، کتوسیس

ketosteroid noun

کیتۆستیرۆئید: سترۆئیدی (وه‌ک کۆرتیزۆن cortisone یان ئیسترۆن estrone) که‌ کومه‌لیکی کیتۆنی‌تیا‌یه ◉ کتواستروئید

ketotic adjective

سه‌ربه‌ زۆربوونی ته‌نه‌ کیتۆنی‌یه‌کانی له‌ش ◉ وابسته به‌ کتوسیس

kettle /'ketl/ noun

1 کتری 4 kettle hole = 3 kettledrum = 2

teakettle = (بنهرهت: له *catillus* لاتین، چکولیتراوی "*catinus*" "bowl") کتری

kettledrum /'kɛtlɪdrʌm/ noun

دههول، تهبل ○ تیمپانی، نقاره

kettledrummer noun

دههول ژمن، دههول کوت، تهبل کوت، تهبل ژمن

○ تیمپانی زن

kettle hole noun

(زهوی ناسی) دیزه چال: چالسی لیزی کتری ناساییکی قبول که زورتر به ناو پر بووه توه و به هوی تووانه وهی که له که سههولانهی که پیش تر لهوی بوون پیکهاتوهه ○ دیگچال

kettle of fish = mess

Keuper /'kɔɪpəl/ noun

(زهوی ناسی) زنجیره بهردیکی نیشتووی نهوروپایی سردهمی تریاسیکی Triassic دواتر (یان نوئ تر، بنهرهت: تهلمانی) ○ کولار

keV abbreviation kilo-electronvolt(s)

kevel /'kɛv(ə)l/ noun

1 سنگ، مزل (له کهشتی دا) 2 دار ○ 1 میخ چوبی 2 چوب

Kevlar /'kɛvlɑ:(r)/ noun

کیفلار (= کهره سیه کی دهسکرد بق پتوکردنی پتچکهی ماشین و بهرهمه جیری به کانی تر) ○ کولار

Kewpie noun

(دروشمی بازارگانی) جوړی بووکه لهی پرچنی کولمن ○ کوپای

key /'ki:/ noun, adjective, pl. keys

1 کلید، کلید 2 (سهعات) قورمیش 3 (کامپیوتی) کلید 4 (ماشین) سوپچ، دهسته کلید، کلید، دوگمه 5 (موسیق) بهیزه، بهرده 6 راویز، ناواز، شتواز 7 پیواز، هژره 8 ریگاچاره، ری چاره، چاره، گازساز 9 بهردی سهرتاق، بهردی نیوه راست تاق، بهردی ناوتاق، بهردی سهرکهوانه *adj* کلیدی، گرنک، سهره کی، بنهرهتی، بنگه هی، پیویست ○ 1 کلید 2 (ساعت) کوک 3 (کامپیوتر) کلید 4 سوپچ، شتی 5 (موسیقی) گام 6 آهنگ، لحن 7 گوه 8 راه حل 9 سنگ سرتاق *adj* کلیدی، مهم، عمده، ضروری

key /'ki:/ noun

(جوگرافیا) دورگه ی نرم یان شوسته، ب.ت. له کهناری فلوریدا، دورگه ی شیلانی ○ جزیره ی پست، جزیره ی مرجانی

keyboard /'ki:bɔ:d, US -bɔ:rd/ noun

کلیدگه، کلید بهند، که پیورد، تخته کلید، کلیدان، ریزه کلید ○ صفحه کلید، ردیف کلاویه ها

keyboarder /'ki:bɔ:da(r), US -bɔ:rd-/ noun

کارپیکه ری کامپیوتر ○ کیبورد

keyboarding noun

کار (کردن) به کلیدگه ○ کار با صفحه کلید

keyboardist /'ki:bɔ:dist, US -bɔ:rd-/ noun

کهنس که به کلیدگه کایه ده کا، که پیوردیست ○ کیبوردیست

key card noun

کارتی کلیدی ○ کارت کلیدی

keychain noun

زنجیری کلید ○ زنجیر کلید

keyed adjective

کلیددار ○ کلیددار

keyed up adjective

ورووژاو، چه په ساو، هه زیو، نگران، تهنگاو، دل له دوا ○ هیجان زده، دلواپس

keyholder noun

کلید راگر، کلید هوان ○ کلید نگه دار

keyhole /'ki:həʊl, US -hoʊl/ noun

چی کلید، کونی کلید یان کلید، کلیر، کونی قفل ○ سوراخ کلید

keyhole saw noun

مشار یا هره ی کونه کلیدی ○ اهری سوراخ کلیدی

keyhole surgery noun

نه شتره گری کونه کلیدی، نه شتره گری یان برینکاری کونی چکولانه ○ جراحی سوراخ کلیدی

key industry noun

پیشه سازی کلیدی یان بنهرهتی ○ صنعت کلیدی

key light noun

شهوقی کلیدی، سهرچاوه ی سهره کی رووناکي، رووناکي بنهرهتی (وینه یا فیلمن) ○ نور کلیدی

key map noun

نمخشه ی کلیدی یان بنهرهتی ○ نقشه ی راهنما

keymoney noun

کلیدانه، کتی مانی ○ سرقلی

Keynesian /'keɪnzjən/ adjective, noun

adj سهره تیوری په کانی ثابووری زانی ټینگلیسی- John Maynard Keynes (1883-1946) لایه نگر تیوری په کانی که پیزی ○ کینیزی

keynote /'ki:nəʊt, US -nəʊt/ noun

1 (موسیق) نوئی کلیدی یان بنهرهت، بنکه 2 بابه تی سهره کی، مزاری بنهرهتی ○ 1 نت پایه 2 موضوع اصلی

keynote address noun

وتاردانی سهره کی ○ سخنرانی اصلی

keynoter noun

وتارده ری سهره کی ○ سخنران اصلی

keynote speech noun

وتاردانی سهره کی ○ سخنرانی اصلی

keypad /'ki:pæd/ noun

کلیدگه ی چکوله، تخته کلیدی چکوله، کلید بهندی چکولانه، (تهلهفون) ژماره گری

دوگمهي ۰ كياد
keypunch = cardpunch
key ring *noun* جني كليلى ۰ جاكليدي
key signature *noun* (موسيقي) ريدهري به يزه، نيشانه ي ليكدان ۰ علامت تركيبي
keystone /'ki:stəʊn/, US -stoun/ *noun* 1 بهري سهرتاق، بهري نيوه راست تاق، بهري ناوتاق، بهري سرکه وانه، بهري تاج 2 بهرته، بنچينه، بنهما، تموهري سهره كي ۰ 1 سنگ تاج 2 اساس، بابه، اصل
keyway *noun* كوني كليلى، جني كليلى ۰ سوراخ كليدي
keyword /'ki:wɜ:d/, US -wɜ:rd/ *noun* وشه ي كليلى، وشه ي سهره كي، سهره وشه ۰ واژه ي كليدي
kg *abbreviation* kilogram(s)
KGB /'keɪ dʒi: 'bi:/ *abbreviation* Komitet Gosudarstvennoi Bezopasnosti كتيبي جي بي، كا.گن.بني (نازاني هه والگري سوقيه تي جارار، ده زگاي هه والگري شوروي (له 1953 وه) ۰ كا.گ.ب (سازمان اطلاعات شوروي)
khadi /'kɑ:də/ *noun*, also khadder کوتالتيكي كه تاني دهس چني هندي ۰ كادي
khaki /'kɑ:ki/ *noun*, pl. khakis 1 قاوه يي مهيله و زهره، خاكي، بؤر 2 پارچه ي به و رهنكه (ب.ت. پارچه نهرته شي يان بو بهرگي سهر يازي؛ بهرته؛ له *bāk* وهرگيراهه) ۰ 1 قهوه ي مایل به زرد 2 لباس نظامي
khakis *noun* پاتول يان شهلواري له و پارچه به ۰ كاكيس
khalif *noun* خليفه ۰ خليفه
khalifate *noun* خلافت ۰ خلافت
Khalkha /'kɑ:lka/ *noun*, pl. same or Khalkhas 1 نهندي به شي له گهلي مونگولي، زورينه ي دانشتواني مونگوليا ينكدين 2 زماني كالكا، شيوه يكي خؤمالي مونگوليايي كه وه كوو زماني فرمي مونگوليا وهرگيراهه ۰ كالكا
khamzin /'kɑ:mzɪn/ *noun* باي به نجاروژه؛ بايه كي گهرمي باشووري روژه لاني يان باشووري كه له مير له به هاردا هه لده كا (بهرته؛ له *kamsin* عهره يي، له *kamsin* "به نجا"، روژاني نيسوان Easter و Pentecost) ۰ خمسين
khan /'kɑ:n/ *noun* خان (= له هيندوستان، شهفغانستان، ناسيای

ناوهندي و چند ولايتيكي مسولماني تر) ۰ خان
khan /'kɑ:n/ *noun خان، كاروان سهر (له روژه لاني نيوه راسته؛ بهرته؛ له *kān* نيراني به وه) ۰ خان
khanate /'kɑ:nət/ *noun* مه لهندي (زيره ده سهر لاني خان) ۰ پله و بايه ي خانايه تي ۰ قلمرو خان، مقام خان
khapra beetle *noun* ويران (كه ره)؛ جؤري قالونچي
dermestid ره سني نيمچه كيشوري هيند، به لانيكي زور ناستمه بو ده غلي هه لگيراهه ۰ *Trogoderma* [granarium] نوعي سوگ
khāt /'kɑ:t/ *noun*, also qat or kat 1 گه لاکاني ده و نيكسي عهره يي كه وه ك هان دهري ده جاوري 2 ده و هني نه و گه لايانه [Catha edulis] ۰ كات
Khazar /kə'zɑ:/ *noun* نهندي گه ليكي توركيك كه به شيكي زوريان له باشووري روسيه دا له سده كاني شه شه وه تا يازده داگير كرد ۰ خزر
Khedival /kɪ'di:vəl/ *adjective*, also Khedivial خه ديوي ۰ خديوي
Khedive /kɪ'di:v/ *noun* خه ديوي 1867-1914 (له زير ده سهر لاني توركه كان دا) ۰ خديو
Khmer /kmeɪ/ *noun* 1 خه لكي ره سني شانتيني كمير له روژه لاني باشووري ناسيا 2 دانشتووي ره سني كامبوجيا 3 زماني كمير هان، زماني فرمي كامبوجيا، خمير ۰ خمير، كمير
kHz *abbreviation* kilohertz
Khoikhoi /'kɔ:koɪ/ *noun*, also Khoi-khoi /'kɔ:ni/, Khoi كويكوي؛ نهندي كومه لي له گه لاني ره سني نه فريكي باشووري و ناسييا كه ناما Nama له خؤده گري ۰ كويكوي
Khoisan /'kɔ:saɪn/ *noun* 1 كويسان؛ وشه يي بو سهرجه م گه لاني سان و كويكوي نه فريكي باشووري 2 خنزاي زماني نه فريكي باشووري كه برتين له كويكوي و سان ۰ كويسان
Khoja /'kɔ:dʒə/ *noun* كوچا؛ نهندي تيره يه كي مسولمان، زوربه له روژاوي هيند ۰ كوچا
khoum /ku:m/ *noun* كوم، كوم؛ په كه ي پاره ي موريتانيا، بهرامبه ر به په نجا يه كي ۰ ouguiya كوم
Khowar *noun* كووار؛ زمانيكي هيند و نارييي باكووري روژاوي پاكستان ۰ كووار
khus-khus /'kaskas/ = vetiver*

سه تل (بنه‌ره‌ت): له *gaskas* فارسی یان
نوردووه وەرگیراوه) سطل

kiang /kɪ'ɑŋ/ noun

کهره‌کټوی ره‌گه‌ز ته‌ته‌نی تووک‌زیر (له *kyang*
ته‌ته‌نی‌په‌وه) ټ کیانگ

kibble /'kɪbl/ noun

سه تل سطل

kibbutz /kɪ'bʊts/ noun, pl. kibbutzim /-
'tsɪzm/

کیبوتس، موچه‌شه‌ریکه، کیلگه‌شه‌ریکه
(کیلگه‌ی هاوېش له نیس‌رائیل‌دا) ټ کیبوتس

kibbutznik /kɪ'bʊtsnik/ noun

نندامی کیبوتس ټ عضو کیبوتس

kibe /kaɪb/ noun

(کون، ب.ت. له پازنه‌ی پټی) قه‌له‌ش، تره‌ک؛
هه‌روه‌ها heel ټ ترکی

kibitka /kɪ'bitka/ noun

کیبیتکا، ره‌شمالی لمه‌دی (جاران هی
تاراره‌کان) ټ کیبیتکا

kibitzer noun

خوتی‌هه‌لقورتین ټ فضول

kiblah /'kɪblə/ = qibla

kibosh /'kaɪbɒʃ, US -bɔːʃ/ noun, put the
kibosh on, also kybosh

تټ‌ریان، گووتی‌کردن، خراب‌کردن، شټواندن ټ
افتضاح

kick /kɪk/ noun

1 له‌قه، ته‌هل‌دان، شه‌ق، زیچ، جووته، شه‌پ،
پټ‌له‌قه 2 (چه‌ک و تفه‌نگ) گه‌رانه‌وه، ته‌کان 3
(نافه‌رمی) خوشی، که‌یف، سه‌رقالی، رابواردن 4
(نافه‌رمی) هټز، شیان، گیان، کاریکه‌ری، باندور
5 (نافه‌رمی) چالاکی، دل‌په‌سته‌یی، هوگری 6
(توین، راگی) لټ‌دان به‌پټ، ته‌هل‌دان به‌پټ، به
پټی لټ‌دان 7 (خواردنه‌وه) توندی، به‌گیری 8
گله‌یی، گناشت، پرت‌ه‌بو له 1 لگد 2 (تفنگ)
لگد 3 لذت، سرگرمی 4 (عامیانه) نیرو، فعالیت 5
(عامیانه) علاقه‌مندی 6 ضربه با پا 7 گریایی 8 گنه

kick /kɪk/ noun

(کون) به‌نیوداچوویی بنی بوتلی شووشه ټ
تورفتگی ته‌بطری

Kickapoo /'kɪkəpuː/ noun, pl. same or
Kickapoos

1 نندامی گه‌لی سوورینست، جاران له
ویسکونسن Wisconsin ده‌زیان و نیستا له
کانساس Kansas، نوکلاهوما و باکووری
میسیکیکو ده‌زیان 2 زمانی نالگوونکوبایی
Algonquian نو گله ټ کیکابو

kickback /'kɪkbæk/ noun

1 به‌ریه‌رج‌دانه‌وی توندوتیزانه 2 به‌رتیل ټ 1
جواب دندان‌شکن 2 رشوه

kick-boxer noun

کیک‌بوکسر ټ کیک‌بوکسر

kick-boxing noun

کیک‌بوکینگ ټ کیک‌بوکینگ

kicker /'kɪkə(r)/ noun

1 (نمپ) جووته‌هاوټز، هه‌لتیزتر، هه‌لتوز،
هه‌لخه‌ره‌وه، له‌قه‌خهر، جووته‌خهر 2 ته‌هل‌ده‌ر،
توب‌خهر ټ 1 (اسب) لگدن 2 لگدن

kicking-strap noun

تاسه‌ی لووشکه (ناهللی ته‌سی کالیسکه
لووشکه بخا) ټ کیکینگ استراپ

kick-off /'kɪk ɒf/ noun

1 ده‌س‌پنکر دنی یشیرکی توین: *The kick-*
2 off is at 3 لټ‌دان یان ته‌هل‌دانی سه‌ره‌تای
یاری ټ 1 آغاز مسابه‌ی فوتبال 2 ضربه‌ی شروع
بازی

kick-shaw /'kɪkʃɔː/ noun, also kickshaw

1 ورکه‌وپره، شه‌وشاتال، gewgaw, trinket
2 چیشتی خوش، delicacy ټ 1 خرت‌وپرت 2
غذای لذیذ

kick-stand /'kɪkstænd/ noun

(موتور و چه‌رخ) پایه، پینه، راگیره ټ پایه

kick-start noun

1 (هه‌روه‌ها kick-starter، موتورسیکلیت) له‌قه،
هه‌ندیل 2 (خوازه) جووله، ته‌کان ټ 1 هه‌ندل 2
حرکت

kick-starter noun

(موتورسیکلیت) له‌قه، هه‌ندیل ټ هه‌ندل

kick-turn noun

(له‌سکی‌دا) نیوه‌چه‌رخ (وخول) نیوه‌سوورانه‌وه
ټ نیم‌چرخش

kickup noun

بگره‌ویه‌رده، شه‌روک‌پشه، شه‌ر، مشت‌ومر ټ
کنمکش، دعوا

kid /kɪd/ noun, adjective

1 n من‌دال، زاروک 2 کار، کاژیله، گیسک،
کارژوله، کاریله 3 تیمانج، چه‌رم، که‌ول *adj*
چکوله‌تر (ته‌لمانی به‌ره‌ت) ټ 1 n بچه 2
بزغاله 3 نیماج *adj* کوچک‌تر

kid /kɪd/ noun

گالته، شوخی، گه‌مه ټ تمسخر، ریشخند

kid /kɪd/ noun

ته‌شتی دارین، ته‌به‌ک (دیسک، به‌ردوله، سوپته:
ته‌شتی فورین یان گلینه: دوله: ته‌شتی دارین بو
هه‌ویر تاشتلان) ټ لارک

kid brother noun

(نافه‌رمی) کاک، برای گه‌وره‌تر ټ داداشی

kidder noun

فریودهر، له‌خسته‌یهر، به‌که‌مرزان ټ دست‌انداز

Kidderminster carpet noun, also

Kidderminster

فه‌رشه‌ی ingrain (بنه‌ره‌ت): له‌ناوی

Kidderminster ټینگلنهره) نوعی فرش

kiddie /kɪdi/ = kiddy

kiddie-cam noun

کیدي کام (کاميرا يان دووربینی چاودیری به سهر
منالاندا کاتي دايک وياوک له مال نين) ټ
کیدي کام

kiddle /'kɪd(ə)/ noun

بناوان يان بهنداوی راوه ماسی، بهنداوی توري
ټ سد ماهی گیری

kiddy noun

(نافه رمی) منال، زاروک ټ بچه

kid-glove /'kɪd glʌv/ adjective

1 پنی عاره کار بکا، گیرنه کهر، دس و
پن سیکله، کارنه کهر، له لوتی فیل که وتونه
يان بهر بونه 2 (kid gloves) دس کيشی
چهرمی (له چهرمی کازيله) ټ 1 از لای زورق
بیرون امده 2 دستکش چرمی

kidnap /'kɪdnæp/ noun

مروف رفاندن، مروف (دزی، هه لگرتن، فرانندن،
رفانندن **kidnapper** /-æpə(r)/ n) رفتنه ر،
مروذن، هه لگر، بارمنگر، مروفتن) ټ آدم ربایی

kidnapping /'kɪdnæpɪŋ/ noun

مروف رفاندن، مروف (دزی، هه لگرتن، رفاندن
ټ آدم ربایی

kidney /'kɪdni/ noun, pl. kidneys

1 گورچيله، وک، خناوکه، کشته: **a kidney**
infection 2 سروشت، خوو 3 جور، شاو،
رهنگ، نقش ټ 1 کلیه، قله 2 مزاج 3 گونه، نوع
kidney bean noun

باقله، باقله سووره، لوبیا سووره ټ لوبیا قرمز

kidney dish noun

(له پزشکی دا) قاپ يان جیگای گورچيله یی،
دهرفی شیوه گورچيله ټ ظرف کلیه مانند

kidney machine noun

دهزگای دیالیز يان گوجيله (یی، گورچيله یی
دهسکرد ټ دستگاه دیالیز

kidney stone noun

بهردی گوجيله، چهوی وک، **a renal**
ټ سنگ کلیه **calculus**

kidney vetch noun

پولکه ولکانه، گینه له ولکانه: جوری گیای
دانه وبله یی بزوتی گول زرد يان پرته قالی
[**Anthyllis vulneraria**] نوعی گیاه

kid sister noun

(نافه رمی) داده، خوشکی گه وره تر ټ آبی

kidstake /'kɪdsteɪk/ noun, pl.

(نافه رمی) قسه ی قور، هه لیت وبلت ټ حرف
مفت، چرند

kiekie /'ki:ki/ noun

(رووه ک ناسی) گیاهه کی هه لچووی نیوزيله ند،
بنه گلاکانی ده خوری [**Freycinetia banksii**]

Kierkegaardian

ټ کیکي

/ˈkræəˌɡɑːdiən/

adjective

سهره يان پتوهندی به کاره کانی فلیسوف و
دینه وانی دانمارکی

Søren Aabye Kierkegaard (1813-55) هه به ټ کیکاردی

kieselguhr /'ki:z(ə)lˌɡuːr/ noun

(ته لمانی) جوری **diatomaceous earth** که بو
به ره هم هینان يان پرؤسه ی نوپن گه یی
جوراو جور به کار دیرن، زورتر وهک پالتونه،
پرکه ره وه يان عایق و نیسیولاتور ټ کیکلور

kif /kɪf/ = kef

kike /kaɪk/ noun

(له نه مریکای باکووری، بو سووکایه تی) جوو،
جوله که ټ جهود

kikoi /kɪˈkɔɪ/ noun, pl. kikois

جوری کوتالی میل میلی **striped** روژه لاتی
نه فریکا (بهره ت: له **Kiswahili**) ټ کیکوی

Kikongo /kɪˈkɒŋɡoʊ/ noun

ههریک له دوو زمانی لیکچووی باتویی کونگو
و کوماری دیموکراتیکی کونگو (زایری) و
ناوچه کانی ده رویره ټ کیکونگو

Kikuyu /kɪˈkʊjuː/ noun, pl. same or

Kikuyus

1 نه نداسی گه لی که گه وره ترین کومه لسی
ره گمزی کینیا پتکدپن 2 زمانی باتویی نهو
گه له 3 (**kikuyu**, **kikuyu** grass) گیایکی
خشوکی سالانه، ره سه نی کینیا [**Pennisetum**
clandestinum] ټ کیکوبو

kilderkin /'kɪldəkm/ noun

کوسن بو شاو و شتی تر (16 يان 18 گالون
ده گرن) ټ کیلدرکین

kilim /kɪˈli:m, US ˈki:lɪm/ noun, also kelim

به ره (به ریگای نورکه وه، له فارسی به وه،
ته شکه به ره: به ره ی دریوکه) ټ کلیم

kill /kɪl/ noun

1 کوشتن 2 (گیانه وه ری) راو (کراو): **lions**
feeding on their kill 3 هه لته کاندنی فروکه ی
دوزمن، زیره ربایی و هند ټ 1 قتل 2 شکار 3
کیل

kill /kɪl/ noun

چوم، جه، رووبار، **creek**, **channel**, ب. ت. له
ناوی شوین دا ټ رود

killdeer /'kɪldɪər/ noun, pl. same or killdeers

(بالنده ناسی) جوری **plover** به ربلاوی
نه مریکا، به دهنگی خه ماوی به وه [**Charadrius**
vociferus] نوعی مرغ باران

killer /ˈkɪlə(r)/ noun

1 پیواکوژ، بکوژ، کوژه ر، کوژنده، فهو تینه ر،
مایه ی مردن یا مهرگ 2 گیانه وه ری در (نده) يان
راوی 3 پر مه ترسی، زیاناوی، کوشنده 4 (له

لیکدانا) - کوژ ○ 1 قاتل، عامل مرگ 2 حیوان درنده 3 خطرناک، کشنده 4 کش

killer cell *noun*

خانهای کوشنده یان قهوتینهر (که خانهای شیربه نجاوی ده کوژئی)، ههریه که له جوژه کانی lymphocyte یا leukocyte هکان که ده توانن نهو خانانه بهوتینن که تاییه تمه ندی بیگانه یی یان وهرگر تووه ○ یاختهی قاتل

killer instinct *noun*

نیستینکت یان غهریزه ی کوشتن، بی بهزه ییتی، بی بهرهمی، درنده یی ○ غهریزه ی کشتن، سنگدلی، فسات

killer T cell *noun*, also cytotoxic T cell

خانهای T اسای کوشنده: خانهایکی کوشنده که تنیا خانه مهبسته کان دههوتینن (ب.ت. کانی له لایه ن خانه یاریده دهه کانی تی بهوه چالاک کرائی، بروانه (natural killer cell) ○ کیلر تی سل

natural killer cell *noun*

خانهای کوشنده یان قهوتینهری سروشتی: خانهاییکی چکوله ی کوشنده که خانه فایروس گرتووه کان یان خانه توموری بهکان دههوتینن (به بی چالاکاندنن خانه یان ناتنی یادی یکی دهزگای پاراستن، بروانه killer T cell) ○ کیلر تی سل

killer whale *noun*

(گیانه وهرناسی) نههنگی کوشنده یان کوژه، نههنگی گوشت خور [Orcinus orca] ○ وال قاتل

killick /'kɪlɪk/ *noun*

1 لهنگهری بهردین 2 لهنگهرچه، لهنگهروکه ○ 1 کیلیک 2 لنگر کوچک

killifish /'kɪlɪfɪʃ/ *noun*, pl. same or killifishes
جوژی ماسی، رهسهنی نهمریکا [خیزانه کانی Cyprinodontidae و Poeciliidae: زور جوژن] ○ نوعی ماهی

killing /'kɪlɪŋ/ *adjective, noun*

1 *adj* کوشنده، کوژنده، مروک، ده کوژئی 2 شه که ت کهر، ناخوش، ماندووکهر 3 بیکه نینن، گالته جار، ولک بهر *n* کوشتن، کوشتن، قهتل *adv* (killingly: یه کجار، له راده به دهه) ○ *adj* 1 کشنده 2 خسته کنده 3 خنده دار *n* قتل

killing field *noun*, usu. killing fields

قره گه، قرانگه، شوینن که خه لکانیکی زور کوژراون یان تیاجوون، شوینی کومه ل کوژی، کوشتارگا ○ مکان قتل عام

killing zone *noun*, also kill zone

ناوچه ی مدرگ ○ منطقه ی مدرگ **killjoy** /'kɪldʒɔɪ/ *noun*

خوشی بهر، سه ره خهر، خوشی تیکدهر، ملوژم ○ آینه ی دق، خرمگی معرکه

kiln /kɪln/ *noun*

کووره، کل، کل دان، نه توون، توون (به رهت): له *culina* لاتین "kitchen" ○ کوره

kiln-tax *noun*

کلانه ○ مالیات فخاری

kilo /'ki:ləʊ, US 'ki:ləʊ/ *noun*, pl. kilos

1 کیلو، کیلو گرم 2 شه کوژی ده رخهری ییتی K: له پنه ندی رادیویی دا به کار دیتری (له فهره نسوه، کورته ی *kilogramme*) ○ کیلو

kilo- /'ki:ləʊ, US 'ki:ləʊ/ *prefix*

پیشگر: کیلو، ههزار: *kiloton kilolitre* (به رهت): به ره گای فهره نسوه له *kilioni* یونانی "ههزار" ○ پیشوند: کیلو

kilobar *noun*, abbreviation kb.

کیلوبار، ههزار بار، یه که ی گوشار یان پهستان بهرام بهر به 1000 بار یان megapascal 100 ○ کیلوبار

kilobase *noun*, abbreviation kb

(بو ده برینی دریزی گهرده کانی nucleic acid)، ههزار باز: یه که بی بو دریزی کروموزوم، بهرام بهر به 1000 جووت nucleoid ○ کیلوباز

kilobit /'kɪləbɪt/ *noun*

کیلوبیت، ههزار بیت (یه که ی یونانی زانیاری یان یادوه وری کامپیوتر بهرام بهر به 1024 بیت) ○ کیلوبیت

kilobyte /'kɪləbaɪt/ *noun*

کیلوبایت، ههزار بیت (یه که ی یونانی زانیاری کامپیوتر بهرام بهر به 1024 بایت، کورته: Kb یان KB) ○ کیلوبایت

kilocalorie *noun*

ههزار گهرموکه، کیلو کالوری ○ کیلو کالری

kilocycle /'ki:ləʊsaɪkl/ *noun*

ههزار خول یان سوور له چر که دا، ههزار هیزتس، ههزار هیزتس، کورته: kc ○ کیلوسیکل، کیلوهرتز

kilogram /'kɪləgræm/ *noun*, also kilogramme

کیلو، کیلو گرم، ههزار گرم، کورته: kg ○ کیلوگرم

kilohertz /'kɪləhɜ:ts, US -hɜ:rts/ *noun*

ههزار هیزتس، ههزار هیزتس، کیلوهیزتس، کورته: kHz ○ کیلوهرتز

kilojoule /'kɪlədʒu:l/ *noun*

کیلوژول، ههزار ژول (تهو بهر وزه به که له خوراک به ده ست دئ، کورته: kJ) ○ کیلوژول

kilolitre /'ki:ləʊlɪtə(r)/ *noun*, US kiloliter

ههزار لیتر، کیلولیتر، کورته: kl ○ هزار لیتر

kilometre /'kɪləmɪtə(r), BrE also kɪ'lɒmɪtə(r), US kɪ'lɑ:m-/ *noun*, US kilometer

ههزار متر، کیلومتر، کورته: km (kilometric) ○ کیلومتر *(adj)*

kiloton *noun*, also *kilotonne*

هزارتون، کیلتون ○ کیلتون

kilovolt *noun*

هزارفولت، کورته: ○ kV کیلوولت

kilowatt /'kiləwɒt/, US -wɑ:t/ *noun*

هزاروات، کیلووات، کورته: ○ kW کیلووات

kilowatt-hour *noun*

هزاروات-ساعات، کیلووات-ساعات، کورته: kWh ○ کیلووات-ساعت

kilt /kɪlt/ *noun*

کیلت (= داویتی سکاٹلندی که وه کوو بهشی له نهریتی نهوینه لهبر ده کړی) ○ کیلت

kilted /'kɪltɪd/ *adjective*

1 کیلت-لهبر، کلیت-پوش 2 هلکړدوو، دراوه-سهری 3 چین دار، گنج دار، چین چین ○ 1 کیلتید 2 بالازده 3 دارای چین

kilter /'kɪltə(r)/ = *kelter*

kilting *noun*

چین، گنج، چرج (له داوین دا) ○ چین

kimberlite /'kɪmbəlaɪt/ *noun*

بهردیکی گړکاني intrusive ده نکرزبری تیکدل به شینی ده گممن، جاروبار روژه یان نه لماسی تیا به، له باشووری نه فریکا و سبیریا دوزراوه نه وه (بهره رت: له ناوی Kimberley شاریکی نه فریکا) ○ کیمرلیت

Kimbundu *noun*

کیمبوندو: زمانیکی بانیتی باکووری نانگولا Angola ○ کیمبوندو

kimchi /'kɪmtʃi/ *noun*

کیمچی (= چیشتی نه ته وه یی کوریا) ○ کیمچی
kimono /kɪ'məʊnəʊ, US ki'mounəʊ/ *noun*, pl. *kimonos*

کیمونو (= جل و بهرگی خومالی ژاپونی، زورتر له ټاهنگی تاییه تی له بهر ده کړی، kimonoed ○ کیمونو

kin /kɪn/ *noun*

کس وکار، خزم و کس، قوم و خویش (kinless ○ خویشان

-kin *suffix*

باشگر: ناوی چکولتر او دروست ده کا: catkin ○ پسوند: اسم مصغرساز

kina /'ki:nə/ *noun*, pl. same

یه کدی بندره تی پاره یی Papua New Guinea بهرامبر به سده toea ○ کینا

kina /'ki:nə/ *noun*, pl. same

جورری urchin خوراکي دهریایی، هی که تاره کانی نیوزیلند Evechinus

chloroticus (بهره رت: له مائوری پوهه) ○ کینا
kinaesthesia /kɪnɪ'sti:ziə, kɪnɪ-/ *noun*, US *kinesthesia*, pl. *kinaesthesias* or *kinaestheses*

هست (کردن) ی جووله یان جوولان، ناگاداری یان ناگایی له بارودوخ و جوولانی به شه کانی لهش به هوئی نه تدا مه هستی به کانی (proprioceptor ده کانی) له ماسولکه و جومگه کانی ○ kinaesthetic *adj*
(kinaesthetically *adv*) احساس حرکت

kinase /'kɪneɪz/ *noun*

(زنده کیمیا) کیناز: هه وینه یی که راگوپستی کومه لسی فوسفات ATP له phosphate group هوه یو گهر دینکی تاییه تاوده دا ○ کیناز

kinco /'kɪŋkɒb/ *noun*

جورری بارچه ی هیندی پر نه خش و نیگار (به زیر و زیو) ○ کینکوب

kind /kaɪnd/ *adjective*

میره وان، دلسوز، دلنرم، دلنوفان، به به زهی، به به رحم، بی کینه، دلسوزانه، به به زهی یانه، دوستانه: a very kind and helpful person ○

a kind heart/face ○ مهربان، شفقت آمیز

kind /kaɪnd/ *noun*

1 جور، چهش، ټاوا، سان، نقش، دمه، بابه، چین: music of all/various/different kinds Exercises of ○ three kinds of cakes/cake ○

2 this kind are very popular the nature character. trials were different in kind from any in (فریز و زارواوه کانی): that preceded them

kind: 1 (پیدانی شتیک) به شت، به مال، نه به پاره: As well as his salary, he gets benefits in kind

2 به هه مان شتیه، هدر بهو شتیه یان چه شته: She insulted him and he responded in kind

یک جور، چه شتیک: I had a kind of feeling this might happen (هدروها kinda /'kaɪndə/ تا راده یی، نه ختن، که می، بریک، slightly: That made me feel

nothing of the kind/sort ○ kind of stupid شتیک واهدر له جورری دا نیه، عه سلنه شتیک وانیه ○ of a kind هدر له جوریه یان چه شته

○ of its kind هدر له جوریه یان چه شته خوی، له جورری خوی ○ one of a kind

بی هاوتا، بی وینه، بی چوون، unique: My father was one of a kind—I'll never be something of the/that kind ○ like him

شتیک واه، شتیک لهو مایه دا، شتیک لهو دهو ویره: 'He's resigning.' 'I'd suspected (something of the kind. ○ 1 نوع، گونه، گروه، طفه 2 کیفیت 3 طبیعت

kinder /'kɪndə(r) US 'kɪndər = kindergarten (informal)

kindergarten /'kɪndəgɑ:rtɪn/-dərgɑ:rtɪn/ *noun*

باخچه‌ی متالان، ب خوندگای متالان (بندرت):
له ئەلمانی یهوه) ٠ کردستان

kindergartener *noun*

ماموستای باخچه‌ی متالان ٠ معلم کردستان

kind-hearted /ˌkaɪnd ˈhɔ:tɪd/ *adjective*

دلسۆز، به‌په‌رحم، به‌په‌زه‌یی، دلنهرم (kind-)

heartedly *adv* دلسۆزانه، په‌رحمانه،

به‌په‌زه‌یی یهوه، دلنهرمانه؛ **kind-heartedness**

n: دلسۆزی، به‌په‌زه‌یی، به‌په‌رحمی، بی‌کینه‌یی،

دلنهرمی) ٠ رنوف

kindling /ˈkɪndlɪŋ/ *noun*

ده‌سته‌جیله، پووش، پووشوو، پووشکه،

قانگه‌لاشک، بناوره، چیلکه، چاوه‌گ، ناوگره ٠

آن‌ش‌زنه

kindly /ˈkaɪndli/ *adverb*

به‌دلسۆزی (یهوه)، دلسۆزانه ٠ با مهربانی

kindly /ˈkaɪndli/ *adjective* (kindlier,

kindest)

دلسۆز، دلنهرم، به‌په‌رحم، بی‌کینه، دل‌وفان.

به‌په‌زه‌یی، دلسۆزانه، به‌په‌زه‌یی یانه (kindliness)

n: میره‌وانی، دلسۆزی، به‌په‌زه‌یی، به‌په‌رحمی،

بی‌کینه‌یی، دلنهرمی) ٠ مهربان، محبت‌آمیز،

شفقت‌آمیز

kindness /ˈkaɪndnəs/ *noun*

دلسۆزی، به‌په‌زه‌یی، به‌په‌رحمی، دلنهرمی،

چاكانه، چاكه، باشی ٠ مهربانی، شفقت، لطف

kindred /ˈkɪndrəd/ *noun, adjective*

n 1 خزمایه‌تی، کەس و کاری، قەوم و خێش،

نزیكایه‌تی، یتوهندی خێزانی یان بنه‌ماله‌یی 2

خزم و کەس، کەس و کار، قەوم و خێش *adj*

هاوهر چه‌له‌ک، خزم، هاوهر گ، هاوسه‌رچاوه،

هاوژیدەر، یتوه‌ندیار، یتکه‌وه‌یسترار، یتوه‌بند،

نزیك، هاوشیوه، لیکچوو: *a kindred spirit* ٠

n 1 خویشاوندی، قرابت 2 خویشاوندان

هم‌خانواده، وابسته، مشابه

kindred spirit *noun*

هاو‌ریاز، هاو‌بیر ٠ هم‌سلک

kine /kaɪn/ *noun, pl.*

(کون) میگهل، ران، گاران، گاکهل ٠ رمه، گله،

گاوها

kinema = cinema

kinematic /ˌkɪnɪˈmætɪk, US ˌkaɪn-/

adjective, also kinematical

جووله‌یی، بزواتی، بزوتنه‌وه‌یی، سه‌ربه

بزوات‌ناسی، جووله‌ناسی یانه (kinematically /-tɪk(ə)li,)

adv (US ˌkaɪn-/) جنبشی، وابسته به

جنبش‌ناسی

kinematics /ˌkɪnɪˈmætɪks, US ˌkaɪn-/

noun, pl.

بزوات‌ناسی، جووله‌ناسی، بزوتنه‌وه‌ناسی (لقن)

له‌میکانیک که ده‌رباره‌ی بزوتنه‌وه یان

جووله‌ی شته‌کان ده‌کۆلێته‌وه که کاری به

سه‌رچاوه‌ی هێزی جووله‌که‌یان نییه؛ پروانه

(dynamics) ٠ جنبش‌ناسی

kinematograph /ˌkɪnɪˈmatɒɡraːf/ =

cinematograph

kinesiological *adjective*

سه‌ربه جووله‌ناسی له‌ش ٠ وابسته به

حرکت‌شناسی یا کینسیولوژی

kinesiologist *noun*

جووله‌ناس له‌بواری له‌ش دا ٠ کینسیلوژیست.

حرکت‌شناس

kinesiology /kɪˌnɪˈsɪˌɒlədʒi, US ˌkaɪ-/ *noun*

زانستی جوولانی له‌ش، جووله‌ناسی له‌ش ٠

کینسیولوژی، حرکت‌شناسی

kinesis /kɪˈnɪːsɪs, US ˌkaɪ-/ *noun, pl.*

kineses

1 بزوات، جووله، جوولانه‌وه، بزوتنه‌وه،

2 motion, movement (زینده‌ناسی) جوولانی

ناراسته‌وخۆی خانه یا زووره cell. زینده‌وه‌ر یان

به‌شی له‌کاردا‌نه‌وه‌یی سه‌بارت به‌هان‌ده‌ریکی

ده‌ره‌ک‌سی 3 (گیانه‌وه‌رناسی) جسم‌وجۆلی

تیکه‌کانی که‌راکه skull وه‌ک هی هیندی

پالنده یان خشوک (بندرت: له kinēsis یونانی

”جووله“) ٠ 1 جنبش 2 و 3 کینسی

kinesthesia = US spelling of kinaesthesia

kinetic /kɪˈnetɪk, US ˌkaɪ-/ *adjective*

1 جووله‌یی، بزوتنه‌وه‌یی، بزواتی 2 سه‌ربه

هونه‌ری جووله‌یی (etically: له‌باری

جووله‌یی (یهوه) ٠ 1 جنبشی، حرکتی 2 کتیک

kinetic art *noun*

هونه‌ری بزوتنه‌وه‌یی یا جووله‌یی ٠ هنر جنبشی

kinetic energy *noun*

وزه‌ی جووله‌یی، وزه‌ی بزوتنه‌وه‌یی، وزه‌ی

بزواتی، جووله‌وزه (پروانه potential energy)

٠ انرژی جنبشی

kinetic equilibrium *noun*

له‌نگه‌ری جووله‌یی، هاو‌کێشه‌ی بزوتنه‌وه‌یی

یان جووله‌یی، هاوسه‌نگی جووله‌یی ٠ تعادل

سینیتیکی

kinetic stability *noun*

جینگیری جووله‌یی یان بزوتنه‌وه‌یی ٠ پایداری

جنبشی

kinetics /kɪˈnetɪks, US ˌkaɪ-/ *noun, pl.*

جووله‌ناسی، بزوات‌ناسی ٠ جنبش‌شناسی

kinetic temperature *noun*

گه‌رمی یان تهمیراچتری جووله‌یی یان بزواتی

٠ دمای جنبشی

kinetic theory *noun*

بیردۆز یان تیۆری جووله‌یی ٠ نظریه‌ی جنبشی

kinetin /ˈkaɪnɪtɪn/ *noun*

ناوێه‌ی‌ئێکی ده‌س‌کردی هاوشیوه‌ی kinin بو

cell division هان دانی دابهش بوونی خانیهی
رووهک و گیا به کار دیرئ ۰ کیتین

kinetochore /kɪˈni:təʊkəː, kɪ-/ -
centromere

kinetoplast noun

نه ندام زه یسی که DNA تایه ب.ت. هسی
تریانوئوم کان ۰ کیتوپلاست

kinetoscope /kɪˈni:təʊskəʊp, US kɪ-/
noun

جووله یین، دهز گایکی سهره تایی بؤ یینی
وینه کان له کونیکهوه (کاتی بخولتهوه) ۰
کیتواسکوپ

kinetosome = basal body

kinfolk = kinsfolk

king /kɪŋ/ noun

1 بادشا، پاتشا، پاشا، قهرال، شا 2 (سه ترهنج،
به رین و هتد) شا 3 کهل، به هیز، به دهسه لات،
دهس رویشوو 4 ب.ت. بؤ ناوی نهو گیانهوهر و
رووه کاته به کار دئ که به تایهت گهرن، ب.ن.
king cobra ۰ 1 سلطان، پادشا، شاه 2 شاه 3
قدرت مند، منفذ 4 (در نام گذاری) شاه

kingbird /ˈkɪŋbɜːd/ noun

شاهل: قوله جه قهیه کی زور داری گهوره
نهریکی سهرشیک، بنهوی سی، زهر د یان
بؤره [Tyrannus: چندن جنون] ۰ کینگبرد

kingbolt /ˈkɪŋbɔʊlt/ = kingpin

King Charles spanie noun

جوئی ره گهزی spanie بچوک، به تووکی
رهش، سی یان قاوه یی بهوه ۰ نوعی اسپانیل

king cobra noun

شاکوبرا [Ophiophagus hannah] ۰ شاه کبرا
king crab /ˈkɪŋ kræb/ noun

1 = horseshoe crab 2 شافزال: جوئیکی
خوراکی باسیفیکی باکووری، شیهوی قرزالی
جالالو وکسی spider crab دهدا [توخم
Paralithodes] ۰ خرچنگ نعلی

kingcraft /ˈkɪŋkra:ft/ noun

هونهری به یوه بر دنی ولات، ولات گئری ۰ فن
اداره ی کشور

kingcup /ˈkɪŋkʌp/ noun, also marsh marigold
گوله ملاقه، ره به نوک، بسوک، جوونگ،
گوله بهاره ۰ آلاله

kingdom /ˈkɪŋdəm/ noun

1 پاتشایه تی، پاتشای، شایه تی: the kingdom
2 of God (= heaven) مه لیه ندی دهسه لاتی
پاتشای 3 زنجیره، جهان، هدریه ک لهو
دابهش کردنه سروشتی یی جهان (گیانهوهر،
رووهک و کانی به کان): the animal, vegetable
and mineral kingdoms 4 و ناوچه ی پرز یان
دهسه لاتی خودایی، پاتشایه تی مانایی 5 پاتشایی،
مه لیه ند، رووبهر، شانشین 6 (زنده ناسی)

شایه تی؟، سهرترین یان بهرترین دهسه یا بولی
له پولادنا /kinghood/ ʈkɪŋhʊd/ n) شاییتی،
پاتشایی، پادشایه تی: kingless adj بی شا،
بئ پادشا، بئ پاتشا: kingliness n شایانه بوون؛
kingly /ˈkɪŋli/ adj (kinglier, kingliest)
شایانه، پاتشایی، ریکال: فریز و زار اوه کان:
till/until kingdom come تا هه تایه، هه تا
هه تایه، تا دنیا به دنیا به، بؤ هه میسه، تا قاری
قیامت، تا نهو روژی قیامت ده بیتهوه: He'll
(talk till kingdom come if you let him)
1 سلطنت 2 قلمرو پادشا 3 عالم 4 ملکوت 5
قلمرو 6 (زیست شناسی) کینگدوم، فرمانرو

King Edward noun

جوئی به تاته ی هیلکه یی oval تو یکل سی
(بنه رت): له ناوی King Edward حه و ته مه وه
۰ نوعی سب زمینی

kingfish noun, pl. same or kingfishes

(گیانهوهر ناسی) شاماسی [Scomberomorus
cavalla] خیزرانی mackerel روزاوا ی
نه تلاتیک و جو ره کانی تر ۰ کینگ فیش

kingfisher /ˈkɪŋfɪʃə(r)/ noun

(گیانهوهر ناسی) قوله شینه، ماسیگره،
ماسیگر (ک) Alcedo atthis و جو ره کانی تر،
خیزرانی [Alcedinidae] ۰ ماهی خورک

King James Version (King James or
Bible) = Authorized Version

kingklip /ˈkɪŋklɪp/ noun

جوئی ناوه کانی نه فریکای cusk-eel
باشووری، وه ک ماسی خوراکی گرنگه
[Genypterus capensis] ۰ نوعی ماهی

kinglet /ˈkɪŋlɪt/ noun

1 لاشا، بادشای چکولانه، قهرالیه، شاجه 2
جوئی بالنده ی کومه لیک ی زور چکوله ی
دهنگ خوش که goldcrest مه کان ده گرته وه
[Regulus] ۰ 1 پادشا کوچک 2 کینگلت

kingmaker /ˈkɪŋmeɪkə(r)/ noun

دهسه لات به دهستی پشت به رده یان له بنه وه،
شادانه ر، شاساز، شاگئر (نامازه به ئیرل
Warwick (1428-71) ۰ سیاست گذار نهانی

king of beasts noun

(کون، ویره یی) شیر ۰ شیر

king of birds noun

(کون، ویره یی) هه لو، نه یلو ۰ عقاب

King of Kings noun

(له کلیمه ی کریمه یی) خودا ۰ خدا

king of the castle noun

شا یان پاتشای قهلا (جوئی کایه ی مندالان بهم
شیهویه که یه کیک له سهر شتیک راده وستی و
نهوانی دیش حه ول ده دن شوتنه که ی بگرته وه.
نهو هونراوه نهریتی به که یاری زانی یه کهم
I'm the king of ده دیخوتنه وه نه مه یه:

And you're "the castle" من پاتشای قلاکدم "the dirty rascal" و تو خوږی یه گوله کمې"
 ○ نوعی بازی بچه‌ها

king penguin *noun*

په‌نگونه‌نی پاتشا: جوړیکی زله [Aptenodytes patagonicus] ○ پنگون سلطان

kingpin /'kɪŋpɪn/ *noun*

1 شامل، شاجه‌ر، شاسنگ 2 (خوازه، کس یان شستن) موروې سه‌ره‌کې، ته‌وه‌ر، بنگه‌هې، بنه‌ره‌تی، زورگرنگ ○ 1 میل سگ دست 2 (ادم یا چیزی) بنیادی، رکن، بیارهم

king post /'kɪŋ pəʊst/ *noun*

شاکاریته، شانیرگه، شادیره‌ک ○ شاه‌تیر

king prawn *noun*

جوړی پراونی خوړاکي زله [Penaeus] ○ نوعی شاه‌میگو

kin group = kinship group

King's Bench *noun*

(له بریتانیا) دادگای بالا، دادگای به‌رز ○ دیوان عالی

King's Counsel *noun*

(له بریتانیا) پاریزه‌ر، ناوکات، نه‌وله‌کار ○ وکیل مدافع

King's English *noun*

ښنگلیسی پتوانه، ښنگلیسی راست (ته‌وه‌ی که له بریتانیا قسه‌ی پښ‌ده‌کړی) ○ انگلیسی معیار

king's evidence *noun*, turn king's evidence

راستی لږوتن له هاوده‌ستانی خو، درکاندنی زانیاری له‌بارې هاوده‌ستانی خوره به مه‌به‌ستی سوک‌کردنی تاوان ○ افشای اطلاعات شرکای جرم به منظور تخفیف جرم

king's evil *noun*, also scrofula

د‌رده‌باریکه یا سیلی رژینه‌ی لیم‌فاوی مل، زه‌ریکه، خه‌نازیر (پاوه‌ر و ابو که به ده‌س‌لښدانی پادشا سارپړ و چاک ده‌بووه‌وه) ○ خنازیر

kinship /'kɪŋʃɪp/ *noun*

پاتشایی، پادشایی، شاه‌تې ○ سلطنت

king-sized *adjective*, also king-size

گه‌وره، ناناسایی، ناوارته ○ بزرگ

king snake *noun*

شامار: جوړی ماری ته‌مریکای ناوه‌ندی و باکووری [Lampropeltis] ○ نوعی مار

kingwood *noun*

شادار: داری چه‌ندین دره‌ختی گه‌رمیتانی ته‌مریکا [ب.ت. توخم Dalbergia] ○ نوعی مار

kinin /'kæmɪn/ *noun*

1 (زینده‌کیمیا) کینین 2 (رووه‌ک‌ناسی) ناوته‌پښ که به‌ره به دابه‌ش‌بوونی خانه‌پیی دده‌ا و ری له زوویری رووه‌ک ده‌گړی ○ کینین

kink /kɪŋk/ *noun*

1 تیک‌نالان، تیک‌گیران، گیر، نالوسکان،

لنیک‌گیر کردن، قه‌قه‌ف‌بوون، قه‌ف‌دان، پنب، بادران، پنب‌که‌وتن، گړی‌که‌وتن، (قز) لولو 2 کیشه‌ی ده‌روونی یان ناکاری، گړی ده‌روونی 3 ناسته‌نگ، گټره‌و‌کیشه، کیشه، که‌مو‌کوړی، عه‌پ ○ 1 تاب، پنب‌خوردگی، فر 2 مشکل روانی یا اخلاقی 3 مشکل، نقص، نارسایی

kinkajou /'kɪŋkə.dʒu:/ *adjective*

میوه‌خوره: جوړی گوان‌دار که کلکی زور به‌گیره، هی دارستانه‌کانی ته‌مریکای باشووری و ناوه‌ندی [Potos flavus] ○ کینکاجو

kinky /'kɪŋki/ *adjective* (kinkier, kinkiest)

1 (قز) لولول، فر، نالوسکا، لنیک‌نالو، لنیک‌گیرا، پنب‌که‌وتو 2 ناناسایی، سه‌ر (ب.ت. هه‌لس‌و‌که‌وتنی سیکسی؛ kinkily: به شتویه‌کی لولول یان نالوسکا، لنیک‌نالواوه؛ kinkiness n) ○ 1 فرزی 2 غیر‌عادی

kinnikinnick /'kɪŋkɪn'ɪnk/ *noun*, also kinnikinnic or kinnikinnik

کینیکینیک: شتیکه که بری سیکار: تیکه‌لنه‌ییکي گه‌لای وشکه‌وه‌بووی توتن یان سماق و توخلی داربی یا دارسه‌گانه، سووریسته‌کان ده‌یکیشن ○ کینیکینیک

kino /'ki:nəʊ/ *noun*

کینو، کینو: جه‌مو‌کی gum هنس‌دنی داری گه‌رمیتان tropical، له تال‌دان یان هه‌لال‌گه‌ری دا tanning به‌کار‌دیرتی ○ نوعی صمغ

kin selection *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) هه‌ل‌یزاردنی خزمینه: شتویه‌یکي هه‌ل‌یزاردنی سروشتی‌یه که لایه‌نگری له ره‌ف‌ار و هه‌لس‌و‌که‌وتی ته‌ویدی‌خوازانه ده‌کا سه‌بارت به خزمه‌نیزکه‌کانی ○ کین سلکشن

kinsfolk /'kɪnzfəʊk, US -fəʊk/ *noun*, pl. also kinfolk

خزم‌و‌که‌س، که‌س‌و‌کار، قوم‌وخیش، خلای ○ خویشاوندان

kinship /'kɪŋʃɪp/ *noun*

خزم‌مایه‌تی، که‌سایه‌تی، نزیک‌مایه‌تی، هاوشتویه‌ی، لیکچ‌جویی: the ties of kinship: خویشاوندی، قرابت، تشابه

kinship group *noun*

(مروّف‌ناسی) ده‌سته یان کومه‌لی خزم‌مایه‌تی ○ گروه خویشاوندی

kinsman /'kɪnzməʊn/ also kinswoman

/'kɪnzwʊmən/ *noun*, pl. kinsmen or kinswomen

خزم، قوم (پیاو) خزم (ژن) ○ خویشاوند

kiosk /'ki:ɒsk, US -ɑ:sk/ *noun*

پوتکه، ده‌که، تله‌فونی گشتی (بهرت): له köşk "کوشک" هوه وهر‌گیراوه ○ کیوسک، باجه

klp /kɪp/ *noun*

1 (بریتانیا) خه‌و، خه‌فن، سه‌رخه‌و، وه‌نوز: I

Why don't you have ◇ *must get some kip*
 2 *a quick kip?* (سكانلند) چي خهو تهخت 3
 (تيرلندي) شوي پيس 1 خواب، چرت 2
 جاي خواب 3 مكان كنيڤ

kip² /kɪp/ noun

1 چهرم يان كهولي خوشنه كراوي گويك،
 بهرخ يان نه سب 2 چهند تهخته كهول،
 دهسته كهول يان چهرم 3 كپ

kip³ /kɪp/ noun, pl. same or kips

يه كهي بنه رهي ياره له لاتوس، بهرامبر به سه د
 at كپ

kipleather = kip²

Kiplingesque /kɪplɪŋ'sk/ adjective

كيلپينگانه: بير خهروهه ي بهرهمه و كناري
 نووسه ري برتانيايي Rudyard Kipling
 (1865-1936) 3 كيلپينگ

kipper¹ /'kɪpə(r)/ noun

1 ماسي قاوومه (كراو) ماسي وشكهوه كراو 2
 ماسي سه لموني تير (له سهروهه ندي گهراختند) 1
 ماهي دودي يا نمك زده 2 كپر

kipper² /'kɪpə(r)/ noun

لاويكي ره سني نهوستراليايي كه پي ده نيته
 قوناخي پياوه تي پوهه 3 كپر

kipskin = kip²

Kir /kɪə(r), US kɪr/ noun

(دروشمي بازارگاني) كير (= خواردهوه پيكي
 نه لكولي كه به تيگدل كردني مه ي سبي له گدل
 كه سبي به دهست دي) 3 كر

Kirghiz = Kyrgyz

kirk /kɜ:k, US kɜ:rk/ noun

(له سكانلند) كيرك، كلينه 3 كليسا

the Kirk of Scotland noun

كلينه ي سكانلند 3 كليساي اسكاتلند

kirkman noun, pl. kirkmen

پياوي ديني يان نه ندامي كلينه ي سكانلند 3
 روحاني يا عضو كليساي اسكاتلند

Kirman noun, also Kerman

فهرش يان مافووهه ي كرمان (ناوي ستانيكي
 نيرانه) 3 فرش كرمان

kirpan /kə:'pa:n/ noun

شمشيريكي چه ماوهه ي كورت، وه ك يه كني له
 پينج نيشانه ي جياوازي Sikh Khalsa پياوهه كرن
 3 كريان

kirsch /kɪʃ, US kɪrʃ/ noun, also

kirschwasser /'kɪʃvəsə/

گيلاسوا، كي يهرش (ليكوريكي پي رهنگ كه له
 گيلاس دروست دهين) 3 كي ارش

kirtle /'kɜ:t(ə)/ noun

1 (كون) كراسي قسري يان دريوي زنان 2
 كهواي پياوان 3 كرتل

kiskadee /,kɪskə'di:/ noun, also keskidee

قوله چه قهي زورداري زله ي گهرمي تاني نه مريكا
 [Philohydor و Pitangus sulphuratus]
 3 نوعي مگس گير lictor

Kislev /'kɪslɛf/ noun, also Kislew

(له روزمري جووله كدا) سنيهمين مانگي سال
 يان فهرمي و مانگي نوبه مي سالي ديني
 (بنه رت: له kislew عيري پوهه) 3 كيلف

kismet /'kɪzmet/ noun

چاره نووس، ناوچاوان (بنه رت: له kismet
 عهره بي پوهه) 3 سرنوشت

kiss /kɪs/ noun

1 ماچ، له ونايش، رامووسان 2 نوقل، غورابي يا
 كه يكيكي چكولانه 3 (بيلارد و سنوكر، به حال)
 ليكهوتن، بهر كهوتن 3 بوسه 2 و 3 كيس

kissable /'kɪsəbl/ adjective

زيكه له، جوان، خنجيلانه 3 دوست داشتني

kisser /'kɪsə(r)/ noun

1 ماچ كهر 2 (نافه رمي) دم، زار 3 بوسنده 2
 دهن

kissing bug noun

جوري ميرووي خون مي مزي نه مريكاي باكووري،
 زورتر به دم وچاوهه ده نيئن [Melanoolestes]
 3 نوعي حشره ي خون اشام

kissing-comfit /'kɪsɪŋ kəmfit/ noun

نوقلي بون خوش، شيريني بون خوش 3 نقل معطر

kiss of death noun

گورزي كوشنده، مايه ي تيشكان
 (بي نه ملاوتولا) 3 ضربه ي مرگبار

kiss of life noun

هه ناسه (بي) داني ده به ده دم 3 نفس مصنوعي
 دهان به دهان

kiss of peace noun

ماچي ناشتي، ماچي به نيشانه ي يه كيتي برايته ي
 3 بوسه ي اشتي

kist /kɪst/ noun

1 cist = 2 (نه مريكاي باشووري) سنوق 3
 صندوق

Kiswahili /,kɪswə'hi:li, US ,kɪswə:-/ =
 Swahili

kit¹ /kɪt/ noun

1 ساك، قوتو، جانتا، سنوق، ناميزدان، كول 2
 سه تل 3 كه لويهل، كيت (چهندين پارچه يان
 ده زگا كه هيشتا نه خراوتنه سه ريه ك) 4
 باركه ونبه، باروبنه، توپشودان، بوخچه،
 كه لويهل (هي سه ريز يا ريبوار) 5 (برتانيا)
 سنوق يان قرتاله يه كي گه وره (بو ماسي) 6
 كومه لن شت يان مرو 3 1 كيت، كوله پشني 2
 سطل 3 لوازم، كيت 4 وسائل شخصي 5 و 6 كيت

kit² /kɪt/ noun

(ميرووي) جوري فيوليي چكوله و باريك 3
 نوعي ويولين كوچك

1 (کۆن) سەخت، گران 2 راپا، وازی وازی 1
سخت 2 دەمدی

kitty ¹ /'kɪti/ noun, pl. kitties

(بە زمانی مثالان) پیتی 1 پیتی

kitty ² /'kɪti/ noun, pl. kitties

1 سنووق، مجری 2 یاری کۆوە کراو بو
مەبەستیکی تایبەتی 3 یارەیی کە براوەی
بەستۆرین وەری دەگرێ 1 صندوق پول
جمع‌آوری‌شده برای منظور خاصی 3 کیتی

kitty-cornered = catty-cornered

kiva /'ki:və/ noun

دیوی ب.ت. ژیرخانێ لە لایەن سوورینستانی
Pueblo وە بو نەریت و سروتە دینی یەکانیان
religious rites بەکاردێنری (لە Hopi kiva)
کیوا

Kiwanian noun, adjective

ئەندامی یانەی رازەوانی کۆمەلگا 1 کیوانی

Kiwanis Club /'ki:wə:nɪs/ noun

(ئەمریکا) یانەی رازەوانی کۆمەلگا 1 کیوانیس
کلب

kiwi /'ki:wɪ/ noun, pl. kiwis

کیوی: 1 بالندەییکی دەنووک‌دیزی رەسەنی
نیوزیلاند [توخم Apteryx: سنی جۆرن] 2
(Kiwi, نافەرمی) خەلکی نیوزیلاند 1 کیوی
2 (با K) اهل زلاندنو

kiwi fruit noun, pl. same

کیوی: میوەی روووەکیکی هەلجۆوی ئاسیای
رۆژھەلات (chinensis Actinidia)
پێست تووکن، گوشت‌سەوز و دەنگ‌رەش 1 کیوی
KJ / abbreviation kilojoule

KKK /,kɛr kɛr 'keɪ/ abbreviation Ku Klux
Klan

Klamath /'klaməθ/ noun, pl. same or
Klamaths

1 ئەندامی گەلی سوورپێستی سنووری
ئۆریگۆن-کالیفۆرنیا 2 زمانی پێتۆنیایی
Penutian ئەو گەلە 1 کلامات

Klamath weed noun

جۆری Saint John's wort چەندسالە
گۆل‌زەردی ئەوروپایی Hypericum
[perforatum] 1 نوعی گیاه

Klan noun

ریکخراوەی کوکلاکسیترەکان 1 سازمان
کوکلوکسەرا

Klansman noun, pl. Klansmen

ئەندامی Ku Klux Klan 1 عضو
Klan

Klanswoman noun, pl. Klanswomen

ئەندامی Ku Klux Klan (ژن) 1 عضو
Klux Klan (ژن)

klatch /klatʃ/ noun, also klatsch

کۆپوونەوه (خەلک؛ بێمەرەت: له
ئەلمانی "gossip") 1 اجتماع

Klavern noun

ئەندامی خۆجیتی Klan 1 عضو بومی
klaxon /'klæksn/ noun, also Klaxon,
trademark

هۆرپی ئیلیکتریکسی (لە ناوی کۆمپانی
بەرھەم‌ھێنەرە کە یەو): The klaxon sounded
1 هۆر and the crew prepared to dive
الکتریکی

klebsiella /klebzɪ'ɛlə/ noun

بەکتریای توخمێ کە دەبێتە هۆی نەخۆشی یەکانی
ھەناسە و میزەرۆ [توخم Klebsiella] (بێمەرەت:
لە ناوی باکترپۆلۆژیستی ئەلمانی سەدە 19
Theodore Klebs) 1 کلېزیلا

Klecnex /'kli:nekʃ/ noun, pl. same or
Klecnexes

(دروشمی بازەرگانی) دەسەرە کاغزی 1
دستمال کاغذی

klepht /kleft/ noun

1 شەرکەری سەرپەخۆی یۆنانی، ب.ت. کەسێ
کە لە سەدە 15 لە دژی تورکەکان شەری
دەکرد 2 رێگر، چەتە، جەردە (بێمەرەت: لە
kleptēs یۆنانی "دز" لە بێمەرەتا کلپتەکان
باخی یانی شاخ بوون) 1 کلفت 2 راھزن

klept(o)- prefix

پێشگر: دزی: kleptomania 1 پێشوند: دزدی
kleptocracy noun, pl. kleptocracies
دزەدەسەلات‌داری (= گرتنی دەسەلات بۆ
دزینی سەرچاوەکانی ولاتەکە) 1 کلپتوکراسی
kleptocrat noun

دزەدەسەلات‌دار 1 کلپتوکرات

kleptocratic adjective

سەرپە دزەدەسەلات‌داری 1 کلپتوکراتیک

kleptomania /kleptə'meɪniə/ noun

شینتی دزی، دزەشینتی، نەخۆشی دزی (بێمەرەت:
لە kleptēs یۆنانی یەو "دز thief") 1 جنون
دزدی

kleptomaniac /,kleptə'meɪniək/ noun,
adjective

تووش‌بوو بە نەخۆشی دزی، دزەشینت، دوچار
شینتی دزی 1 مبتلا بە جنون دزدی

kleptoparasite noun

(گیانەوهرناسی، بالندە، میتروو یان گیانەوهری)
بەشەخۆر، بەشەفرین، بەشەفرین، بەشەدز
kleptoparasitism n :kleptoparasitic adj)
بەشەخۆری، بەشەفرینی، بەشەفرینی، بەشەدزی
1 کلپتوپاراسیت

klezmer /'klezmə/ noun, pl. klezmerim /-
rɪm/

1 موسیقایی نەریتی جوولەکە ی رۆژەلاتی

نه‌ورویا 2 موسیقاژه‌نی نه‌و موسیقایه (بهره‌ت):
له *kēlē zemer* عیبری ساز و نغمه‌ری
(موسیقای) ○ کلزم

klick *noun*

(نافه‌رمی) کیلومتر ○ کیلومتر

klieg light /kli:gl/ *noun*, also *Klieg light*

گلۆپ یا چرای فیلم‌ه‌لگری (کاره‌بایی و تیز؛
بهره‌ت: له ناوی براییانی ئه‌مریکایی Anton T.
Kliegl و *John H. Kliegl* که ئه‌مه‌یان داهینا)
○ کلیگ لایت

Klinefelter's syndrome /'klaɪn,feltəz/ *noun*

کونیشانه‌ی کلاینفیلتر: له پیاوان‌دا که دوو
کرومۆزۆمی X یان هه‌یه که به قیافه‌یتکی
باریک و درێژ، پیاوه‌تی که‌م یان چکۆله‌یی
باتوو، تووکی دهم‌چاو دهم‌نیشان ده‌کړین
(بهره‌ت: له ناوی پزشکی ئه‌مریکایی Harry
F. Klinefelter) ○ نشانگان کلاینفیلتر

klipspringer /'klɪp,spɪŋə/ *noun*

به‌رده‌بازه (چۆری ناسک) *Oreotragus*
(*Oreotragus*) ○ نوعی آهو

Klondike /'klɒndɪk/ *noun*

سه‌رچاوه‌ی که‌ره‌سه‌ی به‌نرخ، خه‌زینه،
کلۆندایک، کلۆندیک (بهره‌ت: له *Klondike*
هوه له یوگون Yukon ی کانادا، شویتنی که له
1896 زفیری لی‌دۆزرایه‌وه) ○ کلۆندیک

klong /'klɒŋ/ *noun*

(له تایلنده) ئاوه‌ری، ئاوه‌رو، ره‌هه‌ند، ئاودر،
نوکه‌ند، که‌نداو ○ کانال

kloof /'klɒ:f/ *noun*

(ئه‌فریکای باشووری) دۆلی دارستانی ○ کلوف

klutz /'klʌts/ *noun*

مرو‌ی ده‌سته‌وسان و گه‌وج (*klutzy* *adj*) ○
آدم دست‌وپاچلفتی و احمق

klystron /'klaɪstrɒn/ *noun*

کلایسترون، کلیسترون: لوه‌ل‌ه‌یتکی ئیکلیترونی
که ورده‌شه‌پۆل به‌ه‌وی مۆدیۆلاسیۆنی
خه‌راییه‌وه به‌ره‌م دینێ یا زیاد ده‌کا، لوه‌ل‌ه‌یتکی
ئیکلیترونی که له‌ودا ده‌سته ئیکلیترونی به‌ه‌وی
مه‌یدانی کاره‌باوه پیکدی ○ کلیسترون

km *abbreviation* kilometer(s)

k-meson = kaon. from K (for kaon) + meson

kn *abbreviation* knot

گرپی ده‌ریایی (1853 میتر) ○ میل یا گره‌ دریایی
knack /'næk/ *noun*

1 بار، ریگا، فیل، سو‌ی 2 شاره‌زایی، له‌باتوویی،
توانایی، به‌هره، زیه‌کی، هونه‌ر، سه‌لیقه ○ 1
قلق 2 مهارت، لیاقت، سه‌لیقه

knacker /'nækə(r)/ *noun*

کونه‌کر، که‌لاک‌کر ○ ناکر

knackered /'nækəd, US -kɔrd/ *adjective*

1 ماندوو، له‌پ‌که‌وتوو، exhausted, worn
2 *I was knackered after the game*: out
په‌کجار کۆن (به‌ده‌ر له به‌کاره‌نشان)، شر،
که‌لاک: *The car's knackered* ○ 1 خسته 2
فکسی، ابوطیاره

knacker's yard *noun*

قه‌ساب‌خانه‌ی ئه‌سپ ○ کشتارگاه اسب

knackery /'nækəri/ *noun*

قه‌ساب‌خانه یان کوشتارگای ئه‌سپ ○ کشتارگاه
اسب

knackwurst /'nakwɜ:st/ *noun*, also

knockwurst

ناکوورست: سۆسپنکی ئه‌لمانی پر
چهور و کورت ○ نوعی سوسیس

knag /'nag/ *noun*

1 وشکه‌ل 2 گری، کروی، به‌ند، گرچک، قورت
(بهره‌ت: له *knagge* ئه‌لمانی باکووری یان
خواروو) ○ 1 شاخه‌ی خشکیده 2 گره

knaggy /'nagɪ/ *adjective*

گری‌گری، کروی‌کروی، قورت‌قورت ○ دارای
گره

knap /'nap/ *noun*

1 (کۆن) سه‌رگرد، سه‌رتب، یال، دیره‌گ، پۆیه،
نووجکه 2 گرد، ته‌یه چکۆله، زورک *cnæpp*
cnæp ئینگلیسی (کۆن) ○ 1 سر ته 2 پشته

knapper /'napə(r)/ *noun*

1 پاکیشه‌ر، پیاده‌ر 2 چه‌کوش یان کوتکی
به‌ردشکتن ○ 1 زنده 2 نابیر

knapsack /'næpsæk/ *noun*

کۆل، کۆله‌بار، پشته‌واره، توپ‌شوودان، تیله‌که
(*knapsacked* *adj*) ○ کوله‌پشتی

knapweed *noun*

به‌مله، گیاسه‌رخه: سه‌ره‌گوله‌کانی
که‌ره‌شه‌ی ئاسای ئه‌رخه‌وانین [*Centaurea*
nigra و جۆره پته‌ه‌ندی‌داره‌کان] ○ قنطاریون

knar /'na:/ *noun*

(کۆن) گری، کروی، گرچک، قورت ○ گره

knarred *adjective*

گری‌گری، گری‌به‌ند، کروی‌کروی، قورت‌قورت
○ دارای گره

knave /'nev/ *noun*

1 (یاری به‌رین) سه‌رباز، خولام 2 مرو‌فی
ناراست و بی‌تابروو، ناپیاو، نامه‌رد، بنیاده‌می
ده‌غل، مرو‌فی نزم و خو‌پری، خو‌پری‌یه‌ پیاو
1 (بازی ورق) سه‌رباز 2 آدم فرومایه و بی‌شرف

knavery /'nevəri/ *noun*, pl. *knaveries*

ده‌غه‌لی، ناسه‌رپاستی، ناپاک‌ی، ناپیاوی،
بی‌تابروویی، بی‌شه‌ره‌فی، نزمی، نادروستی،
خو‌پری‌ه‌تی، سووکی ○ تقلب، بی‌شرفی، فرومایگی

knavish /'nevɪʃ/ *adjective*

سووک، دهغمل، خویری، بی‌شەرف، ناپیاو،
بی‌نابروو، فریوډه‌رانه، دوورووانه، dishonest
○ فرومایه، پست، فربیکارانه

knavishly /'nɜ:vɪʃli/ *adverb*
دهغملانه، خویری‌بانه، بی‌شەرفانه، ناپیاوانه،
بی‌نابرووانه، فریوډه‌رانه، دوورووانه ○ متقلبانه،
بی‌شرفانه، مزورانه، فربیکارانه

knavishness /'nɜ:vɪʃnəs/ *noun*
گزه‌ونی، دهغملی، سووکی، خویری‌پەتی، ناپیاوی،
نامەردی، بی‌نابروویی، سووکی ○ تقلب، پستی،
فرومایگی

knawel /'nɔ:əl/ *noun*
(رووه‌ک‌ناسی) گیگاری (ئوخم) [Scleranthus]
○ کناول، ناول، کله‌سردوا

knader /'ni:də(r)/ *noun*
هەویرشیل، تی‌هەلشیلەر ○ خمیرگیر

knee /ni:/ *noun*
1 ئەژنۆ، چۆک، چۆنگ، ژنۆ، کودک (رەماله):
My knees were
2 a knee injury knocking
پاتۆل) سەرچۆک، چۆکی، ئەژنۆیی (cneow)
cneō ئینگلیسی کۆن، ئەلمانی بنەرت) ○ 1
زانو 2 (شلوار) سر زانو، زانوینی

kneeboard *noun*
تەختە‌چۆک، تەختە‌ئەژنۆ ○ نیبۆرد

kneeboarder *noun*
تەختە‌چۆک‌باز، تەختە‌ئەژنۆ‌سوار،
تەختە‌چۆک‌سوار ○ نیبۆردەر

kneeboarding *noun*
تەختە‌چۆک‌بازی، تەختە‌ئەژنۆ‌سواری،
تەختە‌چۆک‌سواری ○ نیبۆردینگ

knee-breeches /'ni:brɪtʃɪz/ *noun, pl.*
کورتە‌شلوار، نیو‌شلوار ○ شلوار کوتا

knecap /'ni:kæp/ *noun*
1 کەشکە‌ئەژنۆ، کلاو‌ی ئەژنۆ، کاسە‌ئەژنۆ،
کاسە‌ی ئەژنۆ، کۆتک، قیتک، رەقە‌له،
کاسە‌زەزانی، کۆتە‌زەزانی، 2 patella
چۆک‌بەست، ئەژنۆ‌بەست، چۆک‌بین، چۆک‌پۆش،
چۆک‌هوانە ○ 1 کاسە‌ی زانو 2 زانویند

knecapping *noun*
تیرخستن لەسەر چۆک، گولە‌خستن بە ئەژنۆه
○ تیراندازی بە زانو

knee-deep /'ni:'di:p/ *adjective, adverb*
(قوول) تا ئەژنۆ، تا سەر چۆک، هەتا چۆک ○
تا سەر زانو

knee-high /'ni:'haʊ/ *adjective*
تا سەر چۆک یان ئەژنۆ، بە بەرزایی یا بلیندایی
چۆک ○ بە ارتفاع زانو

kneehole /'ni:'haʊl/ *noun*
جی‌چۆک، جی‌با، جی‌ئەژنۆ، کونە‌چۆک ○ جای
زانو

knee-jerk *noun, adjective*

n تەکانی چۆک، فرتە‌ی چۆک یان ئەژنۆ،
هەلبە‌زینە‌و‌ی ئەژنۆ *adj* خۆ‌بە‌خۆ، لە‌خۆ‌و،
نوتوماتیک، بە‌خۆ، خۆ‌نە‌ویستە، بی‌یرلی‌کردنە‌وه:
It was a knee-jerk reaction on her part
n پەرش زانۆ *adj* **knee-jerk reactions**
غیرارادی، بدون تفکر

knee-length *adjective*

(ئەندازە) تا ئەژنۆ، ئەژنۆیی، چۆکی، تاسەر چۆک،
هەتا چۆک ○ تا سەر زانو

kneeler *noun*

1 چۆک‌دادەر، ئەژنۆ‌دادەر 2 ژیرچۆک (بالنج و
شینی وا یۆ ژیر چۆک) ○ 1 زانۆن 2 نیلەر

knee-pan /'ni: pæn/ *noun*

کەشکە‌ئەژنۆ، کلاو‌ی ئەژنۆ، کاسە‌ی ئەژنۆ،
کۆتە‌زەزانی ○ کاسە‌ی زانو

knee-piec /'ni: pi:s/ *noun*

چۆک‌بە‌ست، ئەژنۆ‌بە‌ست، چۆک‌بین،
چۆک‌پۆش، چۆک‌هوانە ○ زانویند

knees-up *noun*

(لە بریتانیا و ب.ت. بە هەلبە‌زەرکێ‌وه) میوانی
هەلە‌خە‌وداخە، بە‌زمو‌رە‌زم، میوانی شاد یان شلوق
○ مەمانی بۆن و بکوب

knell /ni:l/ *noun*

1 (ویژە‌یی) دەنگی زەنگی مردن (یان ناشتن) 2
نیشانە‌ی کۆتایی ○ 1 صدای ناقوس مرگ 2
علامت پایانی

knelt /nelt/ = past and past participle of
kneel

Knesset /'kneset/ *noun*

ئەنجومەن یا پارلەمانی نوێی ئیسرائیل (بنەرت):
لە عیبری‌یه‌وه "کۆبو‌نە‌وه" ○ مجلس اسرائیل

knew /nju:, US nu/ = past of know

knickerbockers *noun, pl.*

1 نیو‌شلواری هەراو، شەلواری کورتی فشی 2
(تافە‌رمی) (Knickerbocker) نیو‌بۆرکی ○ 1
شلوار کوتا گشاد 2 نیو‌بۆرکی

knickers *noun, pl.*

1 شۆرتی کچان یا ژنان 2
○ شۆرت دختران و زنان

knick-knack /'nik næk/ *noun*, also nick-
knack

1 شە‌وشانال، کەرت‌مەرت، وردە‌پەردە،
لاجۆ‌یاچۆ 2 کە‌لو‌بە‌ل و خشل و زە‌مبە‌ری
کە‌م‌پایە‌خ ○ 1 خەرت و پەرت 2 لوازم و زیورالات
بی‌ارزش

knick point /'nik/ *noun*

(زە‌وی‌ناسی) گۆ‌رانیکی کۆت‌و‌پە‌ری (ناسی)
لێ‌زایی *gradient* لە لارووی *profile* چۆم و
رووباری: شوێنی گۆ‌رانی لێ‌زایی لە لارووی
رووباری (وە‌رگیرانی بە‌شێ‌ن لە Knickpunkt)

نهلمانی، له ("bent" Knick) رودشکن
knife /naɪf/ noun, pl. knives

1 کارد، کتیر، چهقو: She was murdered
 2 in a frenzied knife attack (ده زگا) تیغه،
 دم، تیغ، دمه تیغ 1 کارد، چاقو 2 تیغه

knife-board /'naɪf bɔ:d/ noun
 میزی سرین و خاویښ گردنوهی چهقو و کیرد
 1 میز تمیز کردن چاقو و کاردها

knife-edge noun
 1 دم یا لټواری کارد و چهقو، دمه تیغ، تیغه 2
 بارودوخی ناسک، روشنی نگه‌راند کدر: The
 3 economy is balanced on a knife-edge
 شتی باریک و تیژ 1 لټی کارد یا چاقو 2
 موقعیت حساس 3 چیر باریک و تیژ

knife-grinder /'naɪf graɪndə(r)/ noun
 چهقو تیژ کمر، کتیر تیژ کمر، تیژ کمر 1 چاقو تیژ کمر
knifeman /'naɪfmən/ noun, pl. knifemen

چهقو کیش، چهقو و شین 1 چاقو کش
knife pleat noun
 چینی چهقو یی یان کیردی (باریک و تیژ) 1
 نوعی چین

knifepoint noun
 نووک چهقو، نووکی کتیرد، سهره چهقو 1 نوک
 چاقو

knife rest /'naɪf rest/ noun
 جی چهقو، کټلانی چهقو یان کتیرد 1 جای چاقو
knight /naɪt/ noun

1 شیفالیه، قارهمان، شورسوار، کهله سوار،
 جاکه سوار، شورسوار، سوارچاک، سوارخاس
 2 (له بریتانیا) پیاوئ که نیو یان تایتلی Sir له
 پش نیوه کمې وده ده گری 3 (شهرت نهج) نه سب
 4 (له رومي کوندا) نه ندماي چینی 5 equities
 (له یونانی کوندا) هاوولانی پله دوو له ناتین، له
 یونان hippeus پش پی‌ده و ترا 1 شوالیه،
 شهوار 2 نایت 3 (شترنج) اسب 4 و 5 نایت

knightage /'naɪtɪdʒ/ noun
 تیپی سوارچاکان، ده سته ی شورسواران 1
 گروه سلحشوران

knight bachelor noun, pl. knights bachelor
 شیفالیه یان سوارچاکي نازاد 1 شوالیه ی آزاد
knight commander noun

بایه یتکی زور به رزی شورسوارې 1 نایت کوماند
knight errant noun

شورسوارې گه‌روک، سوارچاکي گه‌روک،
 عه‌یار، قارهمان یان سوارچاکي هله‌و ده،
 شورسوارې گه‌ریده (knight errantry n): له
 سده کانی ټوه‌راستدا) شورسوارې و گه‌روکي،
 سوارچاکي، گه‌روکي، عه‌یارې 1 شهوار عیار
knighthood /'naɪthʊd/ noun

نویشان یان پله‌ویایه ی سوارچاکیتي، تیپی
 سوارچاکان، ده سته ی شورسواران، سوارچاکان.

قارهمانان، شورسواران 1 عنوان یا مقام
 شوالیه‌گری، گروه سلحشوران، شهواران
knightly /'naɪtli/ adjective, adverb

سوارچاکانه، شیفالیه‌ناسا، جوامیرانه،
 شورسوارانه، میترخاسانه: a knightly family
 1 شوالیه‌مانند، جوانمردانه

Knight of Columbus noun, pl. Knights of Columbus
 ریکخراوه ی خیرخوازی و برابیه‌تی کاتولیکي
 New Haven له نیو هافین 1881 له
 ی همدی Connecticut له لایه‌ن Michael
 McGivney دامه‌زرا 1 سازمان خیریه و اخوت
 کاتولیک‌های امریکا

Knight of Pythias noun, pl. Knights of Pythias
 نه‌ندماي تیره‌یتکی برابیه‌تی و خیرخوازی نه‌یني
 1 عضو فرقه ی اخوت و خیریه ی سری

Knight of the Maccabees noun, pl. same
 نه‌ندماي کومه‌له‌یتکی خیرخوازی نه‌یني 1 عضو
 انجمن خیریه ی سری

knight service noun
 (له سده کانی ټوه‌راستدا) یوونه‌خواه‌نی
 زه‌وی‌زار (به خورایی) له بهرام‌بهر خدمت و
 رازده ی سربازی‌دا 1 نایت سرویس

Knight Templar noun, also the Knight of the Temple of Solomon, pl. Knights Templars or Knights Templar
 ریکخراوه‌یتکی دینی و له‌شکری، له 1119 له
 نورشلم، یو پاراستنی زیارت‌کاران دامه‌زرا 1
 سازمان مذهبی و نظامی

kniphofia /nɪ'fəʊfiə, nɪ-, nɪp'həʊfiə/ noun
 (رووه‌ک‌ناسی) رووه‌کی تیره‌یت که
 red-hot poker ده‌گریته‌وه [توخم Kniphofia] (بهرت):
 له ناوی رووه‌ک‌ناسی نه‌لمانی سده‌ی هه‌زده‌یم
 (Johann H. Kniphof) نوعی گیاه

knit /nɪt/ adjective
 جوش خواردوو، یه‌ک‌گر‌توو، گیرساو،
 یتک چه‌سیو 1 جوش خورده

knit /nɪt/ adjective
 (له لټک‌دانا) چټن (ده‌س چټن - hand-knit)
 1 (در ترکیب) بافت

knit /nɪt/ - past and past participle of knit
knitbone = comfrey

knitted /'nɪtɪd/ adjective
 جوش خواردوو، یه‌ک‌گر‌توو، گیرساو،
 یتک چه‌سیو 1 جوش خورده

knitter /'nɪtə(r)/ noun
 چټر، فټ چټن، جولا، تهنر، ریسر 1 بافته

knitting /'nɪtɪŋ/ noun
 1 چټن، رستن، شتی که بچتری، له چټن‌هاتوو:

Where's my knitting? 2 یک گرتویی،
 2 ینکوه به ستراوی ۱ عمل بافتن، بافتی ۲
 هم بستگی

knitting-machine /'ni:tiŋ məʃi:n/ *noun*
 دهزگای چین، چنک (ه) ۱ ماشین بافتی

knitting-needle /'ni:tiŋ ni:dl/ *noun*
 میلی چین، دهرزی چین، شیش ۱ میل بافتی

knitwear /'ni:tweɪ(r)/, US -wer/ *noun*
 جل و بهرگی چنراو، کراس و بهرگی چنراو، فانیله
 جامه‌ی بافتی ۱

knives /naɪvz/ = plural form of knife

knob /nɒb, US nɑ:b/ *noun*
 1 (درگا و هند) دهسک، قوف، قولفه، دهزگره،
 دهزگره، قونکه 2 (رادبو، تله‌فون و هند)
 بیج، دوگمه، قرته، جبر، جگ، عه‌قره به 3 گری،
 قورت، گرچک، قوتایی، قوتکه، زه‌قایی، نیرک
 4 توبه‌ل، گزموله، گونک، خرکه 5 (زورتر له
 نهمریکا) ته‌پولکه، تپ (خسر بی) 6 (زمانی
 رهمگی) شهرمی پیوا، کیر، دهزگا (knob-like)
 (adj) ۱ دستگیره 2 (رادبو) بیج 3 برآمدگی 4
 کلوه 5 پشوی گرد 6 کیر

knobbed *adjective*
 1 دهسک‌دار، دهسک‌بند، قولف‌بند،
 دهزگیره‌پنوه‌بوو 2 گری‌گری، قورت‌سای،
 قورت‌قورت، ناپیک ۱ دارای دستگیره 2
 دارای برآمدگی

knobbiness /'nɒblɪnəs, US 'nɑ:blɪnəs/ *noun*
 گری، قورت، قوتایی، زه‌قایی، دهرپه‌ریوی،
 دهرپوقوی ۱ برآمدگی

knobble /'nɒbl/ *noun*
 گریچکه، قورتکه، قوتکه، گرتک، دهرپه‌ریوی
 چکوله ۱ برآمدگی کوچک

knobbly /'nɒbli, US 'nɑ:blɪ/ *adjective*
 (knobblier, knobbliest), also knobby /'nɒbi,
 US 'nɑ:bi/
 ناپیک، گری‌گری، گرتکاوی، توبه‌له‌توبه‌له،
 قورتاوی ۱ قلبه‌قلبه

knobkerrie /'nɒb,kəri/ *noun*, also knobkierie
 تپلا، گویال، زویه، کوتک (سهرخ، له لایه‌ن
 نه‌دامانی خپله‌کایی باشووری شه‌فریکا وه‌کوو
 چه‌کئی به‌کار دیرئ) ۱ چماق

knobstick = 1 knobkerrie 2 blackleg
knock /nɒk, US nɑ:k/ *noun*
 1 لندان، پیاکیشان، تی‌سره‌واندن 2 دهنگی درگا،
 شه‌قه، زرمه‌ی درگا 3 دهنگی پیاکیشان (توند) 4
 نه‌هاتی، نه‌هاسه‌تی، مه‌پنسه‌تی، به‌دیه‌ستی،
 سیچاره‌یی 5 عه‌بیلان دوزینه‌وه، ره‌خنه‌لیگرتن،
 ره‌خنه‌گیری، خراپه‌وتن ۱ ضربه 2 صدای در
 3 صدای ضربه 4 بدیاری 5 خرده‌گیری

knockabout /'nɒkəbaʊt, US 'nɑ:k-/ *adjective, noun*

adj (ب.ت. له‌باری پیرفورمانسی شانویی یوه)
 سلنپ‌ستیک، به‌زموه‌زم n به‌رچه‌رج‌دانه‌وه،
 رت، نه‌ویستن، وه‌رنه‌گرتن، refusal ۱
 اسلپ‌استیک n رد، عدم پذیرش

knock-back *noun*
 (نافه‌رمی) نه‌لی‌کردن، به‌ریه‌رج‌دانه‌وه،
 به‌رج‌دانه‌وه، رهدانه‌وه، رت‌کردنه‌وه ۱ عدم
 پذیرش، رد

knockdown /'nɒkdaʊn/ *adjective, noun*
adj (سرخ) کم‌ترین، هه‌ره، کم، یه‌کجار
 هه‌رزان، (که‌لوپ‌له‌ی ناومال) ده‌کریته‌وه و
 ده‌نووشتنه‌وه n (له‌شه‌رمه‌مشت‌دا) که‌وتن (به
 عه‌رز) ۱ حداقل، ناکداون n ناکداون

knocker /'nɒkə(r), US 'nɑ:k-/ *noun*
 1 درگازنه، درگاکوت، گوهاروک، چه‌کوشی
 درگا- (زه‌نه) 2 (نافه‌رمی) ره‌خنه‌گر،
 عه‌پ‌دوزه‌ره‌وه، عه‌پ‌گر، به‌نیراد 3 که‌سن که
 درگا به‌درگا شت ده‌فروشن و ده‌کریته‌وه 4
 روح‌(پانته) یان جنوکه‌یین که‌ده‌لین نیشته‌جین
 کاتکا‌کانه و هه‌ر شوینی به‌ردی کانی باش و
 مایه‌داری لی‌بین ده‌یکوتی و ده‌نگی لی‌وه‌دینی 5
 (له‌قه‌ساب‌خانه‌دا) که‌سن که به‌چه‌کوش به‌سهر
 مه‌ره‌کان‌دا ده‌کیشتی تا گیش و سریان کا 6
 (knickers) (نافه‌رمی) قسه‌په‌کی ساردوسوکه
 بو زن‌ان گوان ۱ کوبه، دق‌الباب 2 (عامیانه)
 عیجو 3 و 4 و 5 کاکر 6 (در جمع) پستان

knocking *noun*
 درگازنه‌یین، له‌درگادان، درگاکوتان ۱ درکوبی

knocking shop = brothel
knock-kneed /'nɒk 'ni:dl/ *adjective*

چوک‌لار، (نه‌ژنولار) ۱ دارای زانوی کج
knock-knees /'nɒk ni:zl/ *noun, pl.*
 چوک‌لاری (بو‌نیوه‌وه) ژینوفال‌گوم
 genu valgum ۱ کجی زانو

knock-off *noun*
 (نافه‌رمی) کویی هه‌رزانی شتیکی گران‌(بایی)
 ۱ ناکاف

knock-on *noun*
 1 (توتینی راگی) لندان یان پیاکیشان به‌توب‌دا
 2 کارلیک‌کردن، دهره‌نجامی ناله‌بار ۱ ناک
 ۲ ۱ بیامد نامطلوب

knock-on effect *noun*
 دهره‌نجامی ناله‌بار، نه‌نجامی ناراسته‌وخو ی
 کارئ، ناکامی ناخوش و تال ۱ عواقب ناگوار،
 بیامد غیر مستقیم

knockout /'nɒkaʊt, US 'nɑ:k-/ *noun*
 1 (له‌شه‌رمه‌مشت‌دا) ته‌ختی عه‌رزکردن، به
 عه‌رزا کوتان (که‌نه‌توانی هه‌ستته‌وه) 2
 ینشهرکین که‌له‌ودا دوزاوه‌کائی هه‌ر که‌ر و

know-it-all *noun*
(بافه رمی) همه‌وشت‌زان، همه‌زان، کسی که

پتی وایه هموو شتی ده زانی \odot علامه دهر
knowledge /'nɒlɪdʒ, US 'nɑ:l-/ *noun*

تیگه یشتن، زانین، زانایی، زانیاری، زانست،
 زانشت، ناسین، ناسایی، ناگایی، ناگاداری،
 هایداری: *practical/medical/scientific*

knowledge \odot دانش، معرفت، شناخت، اطلاع
knowledgeability /nɒlɪdʒə'bɪləti, US
 nɑ:l-/ *noun*, also *knowledgeableness*

شیاوی زانین بوون \odot قابل دانستن بودن
knowledgeable /'nɒlɪdʒəbl, US 'nɑ:l-/
adjective

1 شیاوی زانین، ده زانری، ناگادار، تیگه یشتو،
She is very knowledgeable about plants
 2 زورزان، بز، زانا، زیرک، وریا، زیرک: *2 is very knowledgeable about plants*

پرزانیاری، زانیاری زوری تیایه \odot 1 قابل
 دانستن، مطلع، باهوش 2 حاوی اطلاعات
knowledgeably /-əbli/ *adverb*

ناگادارانه، تیگه یشتوانه، له رووی ناگاداری یه وه
 \odot از روی اطلاع

known /'nəʊn, US noun/ *adjective*
 دیار، ناشکرا، له بهر چاو، به ید، خویا، ناسراو،
 نیویه دهر وه: *The disease has no known cure*
He's a known thief \odot معلوم، مشهور
known /'nəʊn, US noun/ = past participle
 of know

know-nothing /'nəʊn nʌθɪŋ/ *noun*
 1 که سنجی نه زان 2 Know-Nothing نه ندما
 پارتی یه کی سیاسی سده دی 19 ی نه مریکا که
 دوزمنی کوچه ران بوون و نکولی یان له بوونیان
 ده کرد (know-nothingism *n*: نه زانی) \odot 1
 آدم نادان 2 نوونینگ

knuckle /'nʌkl/ *noun*
 1 پلی قامک، جومگی قامک (ب.ت. جومگه
 یان بهندی *metacarpal* له گهل *phalanx* دا)،
 خرتک، خرتکه، به بند، که شک، (هی نازهل)
 خهلول 2 پتگ گه یشتنه وهی دوو ناست له گوشه
 و سووچنکی تیزدا (وهک له میچ و بان دا) خالی
 تهوهری *pivotal point* 3 به شتیکی دهر بهریوی
 لوله کی سهر لاولاه یان نه چامه که میل یان
 تهوهری پیاده چن، جی میل یا جی تهوهری لاولاه
brass = (knuckles) 5 knuckle joint = 4
knuckles \odot 1 بند انگشت 2 3 4 و 5 ناکل
knuckleball *noun*, also *knuckler*

(به یسول) ناکلبول (*n*: *knuckleballer*) \odot
 ناکلبول

knuckle-bone /'nʌkl baʊn/ *noun*
 1 جگ، قاپ، میچ، ماچ 2 (knuckle-bones)
 جگین، جگ و یشت، میچین، قاپین (وشه کانی
 پیوه ندی دار به جگین برینین له: جحق، تهوگی
 (کزیر هانتی جگ): تف، شه گگه (میر هانتی
 جگ) فدر یان فدر: مه حانج یا محانج:

تووش (کردن) \odot 1 کعب، قاپ 2 (در جمع)
 سه قاپ، قاپ بازی

knuckle-duster /'nʌklɪdʌstə(r)/ *noun*, also
brass knuckles

په نجه بوکس \odot پنجه بکس
knucklehead /'nʌklɪhed/ *noun*

(نافه رمی) که سنجی کهر، گهوج، بی میشک،
Anybody but a inept bumbling stupid complete knucklehead could do the job
 (knuckleheaded *adj*) \odot آدم احمق

knuckle joint *noun*
 لاولاه ی به ننددار یان جومگه یی، دوولایی
 جومگه یی یان بهندی، نه چامه ی جومگه یی یان
 بهندی، بهستی جومگه یی \odot لولای مفصلی

knur /'nɜ:(r)/ *noun*
 گریی دار، قورت، گرچک، gnarl، گری یان
 لکی *excrecence* سه سخت (وهک هی کوته ره
 یان قهدی *trunk* دار) \odot گره درخت

knurl /'nɜ:l/ *noun*
 گری، قورت، چوکل، قونکه، دهر بهریوی،
 گوپکه، برگه، ددانه، کونگره (*knurled* /'nɜ:ld/
adj: گری دار، گری گری، قورت قورت،
 قونکاوی، گوپکه دار، برگه برگه) \odot برآمدگی،
 قبه، کنگره

knurly /'nɜ:li/ *adjective* (knurlier, knurliest)
 گری دار، قورت قورت، گوپکه دار، گوپکه گوپکه
 \odot دارای قبه یا گره

KO /'keɪ 'əʊ, US 'oʊ/ *abbreviation*
 knockout

koa /'kəʊə/ *noun*
 (رووهک ناسی) دارستانیکی گه وهری هاوایی
[Acacia koa] \odot کوا

koala /kəʊ'ɑ:lə, US kəʊ-/ *noun*, also
koala bear

کوالا: گیانه وهریکی گوان دار یان شیردهر
 به دار داهه لچووی نهوستر الیایی گوئی زل و
 بی کلک، له سهر *eucalyptus* ده خوا و ده زی
[Phascolarctos cinereus] (بهره رت: له
 Dharuk وهر گیراو) \odot کوالا

koan /'kəʊɑ:n, 'kəʊən/ *noun*, *pl. koans*
 پر ساریکی دزیه بهک که بو شاگردیکی زین
 Zen دپته ناراه وهک باه تیکی میدینه یشتن، به
 مه بهستی به دهس هیتانی روشن گهری \odot کوان

kob *noun*, *pl. same*
 کوب: ناسکه کتوی باشووری نه فریکا *[Kobus*
kob] \odot کوب

kobo /'kəʊbəʊ/ *noun*, *pl. same*
 کوبو: په کی یاره یایجریه، بهرامبه ره
 سده کی \odot کوبو *naira*

kobold /'kəʊbɒld/ *noun*
 کوبولد: جنوکه و له زیر عدرزا ده زی، له

میتولوزی و فولکلوری ئەلمانی دا (بەرهت): لە
Kobold ئەلمانی یەوە) ڤۆبۆلد

Kodak /'kəʊdiak/ noun

(دروشمی بازارگانی) کۆداک (دەزگای
 وینەگرێتی دەستی، لە لایەن ژۆرژ ئیستەن
 George Eastman لە 1888 داھێنرا) ڤۆداک

Kodiak bear /'kəʊdiak/ noun

ورچینکی قاوہیی کەتە لە کۆدیاک و دوڤرگەکانی
 تری ئالاسکا دۆزراوہ تەوہ ڤۆخەرس کۆدیاک

koel /'kəʊəl/ noun

کۆترەنەخشینە ئاسیایی یان ئەوسترالیایی
 سەرناپیڤرەش [*Eudynamis scolopacea*] ڤۆ
 نوعی فاختە

kofta /'kɒftə, US 'kɒf-, 'kɒf-/ noun, pl.

same or koftas

(چێشت، باشووری ئاسیا و...) کەتە (بەرهت): لە
koftah (فارسی) ڤۆ کەتە

K of C abbreviation Knight of Columbus

kohen /'kəʊən, US kəɪn/ noun, also cohen

pl. kohanim /-nim/ or cohens

کاھێن، ئەندامی چینی قەشەکان (لە عیبری یەوہ)
 ڤۆ کاھن

kohl /kəʊl, US kəʊl/ noun

کلە (بەرهت): لە *kohl* عەرەبی یەوہ) ڤۆ کۆل

kohl-bag noun

کل توور، کل توور، کل دان، کلە، سوورمەدان
 ڤۆ کۆل بگ

kohl-pencil noun

کل چێوک، کلج، کلچۆف ڤۆ کۆل پەنسل

kohl-pot noun

کل دان، کلە، سوورمەدان ڤۆ کۆل پۆت

kohl-rabi /'kəʊl'ra:bi, US 'kəʊl-/ noun,

pl. kohl-rabies

شەلمە خوێری، داش کە لەرەمە شەلمەمە ھەردی،
 قەدیکێ شەلمە ئاسای گۆشتی ھەبە [*Brassica*
oleracea gongylodes]؛ ھەروەھا قەد و

لاسکە کە کە وەک سەوزی بەکار دێت ڤۆ
 کەلم قەری

koi /'kɔɪ/ noun, pl. same

جۆرێ ماسی کە پووری زەلە [*Cyprinus*

carpio] نوعی مامی کپور

koine /'kɔɪnɪ/ noun

1 زمانی ھاوبەشی یونانی یەکان لە نەمانی
 قوناخی کلاسیکەو تا سەردەمی بیزانتین 2

زمانی ھاوبەش (بەرهت): لە *koine*
 (*dialektos*) یونانی "ئاسایی (زمان)" ڤۆ 1

کۆینی 2 زبان میانجی

kokanee /'kəʊkəni/ noun, pl. same or

kokanees

سەلمونی sockeye گوماوہ کانی ئەمریکای
 باکووری ڤۆ کۆکانی

kok-saghyz noun, also kok-sagyz

(رووہ ک ناسی) جۆرێ *dandelion* چەندسالەیی
 ئاسیایی [*Taraxacum kok-saghyz*] ڤۆ

نوعی گیاه

kola = cola 1

kola tree noun

جۆرێ دار ھەمیشە سەوزی ئەفریکایی [*Cola*
acuminate] و جۆرە کانی پتەوئەندی دار ڤۆ نوعی

درخت

kolinsky /kə'lɪnski/ noun, pl. kolinskies

جۆرێ رزقی قاوہیی توند، لە سیریا تا زابۆن
 دەبیترێ [*Mustela sibirica*] ڤۆ نوعی راسو

kolkhoz /'kɒlkɒz, US kɒlk'hɒz/ noun,

pl. same or kolkhozes or kolkhozy

(رووسی) کۆلخۆز، کێلگەیی ھاوبەش،
 مووچە شەریکە (بەرهت): لە رووسی یەوہ، لە

ھاوبەش یان مووچە شەریکە ڤۆ کۆلخۆز
Kol Nidre /kɒl 'ni:dreɪ/ noun

دووعایی بە زمانی ئارامی، چوولە کە کان لە شەوی

Yom Kippur دە یخوین ڤۆ کۆل نیدر

komatik /'kɒmætɪk/ noun

جۆرێ خێشکەیی ئێسکیۆیی سەگ کێش،
 خەلکی لاڤرادۆر بە کاری دێتن ڤۆ نوعی سورتە

kommandatura noun

(ئەلمانی) بێکەیی سەرکردایەتی حکومەتی
 سەربازی (یان میلیتاری) ڤۆ کۆمانداتورا، مرکز

فرماندەیی نظامی

Komodo dragon /kə'mɒdəʊ 'dræɡən,

US kə'mɒdəʊ/ noun, also Komodo lizard

ھەزدیھای کۆمۆدۆ، کۆمۆدۆ دراگۆن (گەورەترین
 مارمێلکی جیھان، رەسەنی کۆمۆدۆ و ھیندیی لە

دوڤرگە کانی ئیندۆنیزیا [*Varanus*
komodoensis] ڤۆ ازدەھای کۆمۆدۆ

Komsomol /'kɒmsəmɒl/ noun

ریکخەراوہی لاوانی کۆمۆنیستی یەکییتی
 سۆفیەتی جاوان (بەرهت): رووسی:

Kommunisticheskiĭ Soyuz Molodëzhi

"یەکییتی یان کۆمەلەیی کۆمۆنیستی لاوان" ڤۆ
 کۆمۆمۆل

Kongo /'kɒŋɡəʊ/ noun, pl. same or Kongos

1 ئەندامی گەلێکی رەسەنی دانیشتووی ناوچەیی
 رووباری کۆنگۆ لە رۆزاوای ناوەندی ئەفریقا 2

Kikongo. زمانی بانتوێ نوو گەلە ڤۆ کۆنگو

Konkani /'kəŋkəni/ noun

زمانێکی *Indic*، لە *Goa* و چەند بەشیکی
Maharashtra لە رۆزاوای ھیند قەسە

بێ دەکرێ ڤۆ کۆنکانی

kook /ku:k/ noun

(نافەرەمی) بنیادەمی سەیر، مرۆی شێتوگە،
 بنیادەمی شێت و گەوج ڤۆ آدم عجیب و غریب،

آدم دیوانه و احمق

kookaburra /'kʊkəbrə, US -bɜːrə/ *noun*

(گیانیه ورناسی) قوله شینهی نموسترالاسیایی

زور گموره، له بالنده و خشوک دهخوا [Dacelo

[novaeguineae] ماهی خوری استرالیایی

kooky *adjective* (kookier, kookiest)

سهر، نااسایی، شیت، دهلوو، crazy، offbeat

(kookiness n) عجیب و غریب، دیوانه

koori /'kʊəri/ *noun, pl. koories*

(نموسترالی) بنه نشین، سهره تانشین، ره سمن

Kootenai *noun, also Kutenai, pl. same or -nais*

1 نه ندای گلیکی سوورینستی چیاکانی راکی

هم له نمریکا و هم له کهنده 2 زمانی گلی

کووتینای کوتای

kopec *noun, also kopek* /'kəʊpek, US 'kəpek/

کوینک (= په کی پاره له روسیه و چنندن

ولاتی تر، بهرامبر به سهدیکی روبل (rouble

کی)

koppie /'kɒpi, US 'kɑːpi/ *noun, also kopie*

(له نفریکای باشووری) گرد، ته بولکه، تپ

پشته، تپه کوچک

kora /'kɔːrə/ *noun*

جوری نامیر یان سازی 21 ژیبی نفریکای

روژاوا له عوود ده چی، وهک چنگ لیده درئ

کورا

Koran /kə'raːn/ *noun, also Quran or Qur'an* /kʊ-/

قورثان قرآن

Koranic /kə'renik/ *adjective*

قورثانی، سهر به قورثان قرانی

Korean /'kɔːriən/ *adjective, noun*

adj سهر به کوریای باکووری و باشووری، گهل

و زمانه که یان 1 n خلیکی کوریای باکووری

یان باشووری، یان که سنی له ره چله کی

کوریایی 2 زمانی کوریایی کره ای

korfball /'kɔːfbɔːl/ *noun*

باری یی له توی سهدنه ده چی، ده سته یی به و

ههر ده سته یی له شمش پیاو و شمش زن یتکدی

کورفال

korma /'kɔːmə, US 'kɔːrmə/ *noun*

کورما (= چیشتیکی هیندی که له گوشت و

سهرتوی ساز ده یی: chicken korma بنه روت:

له قارمه ی تورکی په وه گیراوه) کورما

Korsakoff syndrome /'kɔːsəkoʊf/ *noun*

کونیشاندی کورساکوف (نه خوشی په کی ناسته یی

دهروونی که پیاده وهری به مژوانه ی له دس

دهدا، نه ویش له نه نجامی خوارنده وهری

درتخایین) نشانگان کورساکوف

koruna /'kɒrʊnə, kə'ruːnə/ *noun*

په کی به سهره تی پاره ی بوهیمیا، مورافیا و

سلوفاکیا، بهرامبر به سهد هالیز: haler کورونا

Koryak /'kɒrjak/ *noun, pl. same or Koryaks*

1 نه ندای گلیکی ره سمنی کومه له دورگی

کامچاتکا 2 Kamchatka زمانی نه و گله،

سهر به کوریای

kosher /'kəʊʃə(r), US 'kɒʃ- / *adjective*

1 (له دین و قانونی جووله کهدا) حلال، پاک،

خاوین، رهوا، به یی نایینی جووله که ناماده کراو

2 راست، دروست، به چی، رهوا، قانونی،

یاسایی: Their business deals are not kosher

1 always completely kosher

شایسته، مشروع، صحیح، قانونی

Kosovan *noun, adjective*

کوسوفوی کوسوی

Kosovar /'kɒsɒvə/ *noun*

خه لکی کوسوفو Kosovo. هدریتیکی سیریا

کوسوی

koto /'kəʊtəʊ/ *noun, pl. kotos*

زیتیریکی ژاپونی ده وروبه ری 6 یی درت، به 13

ژئوه کوتو

koulibiac = couloubiac

koumiss /'kʊːmɪs/ = kumis

kouprey /'kʊːpreɪ/ *noun*

جسوری گای که ته ی زور ده گمن، له

دارستانه کانی باشووری روژه لاتی تاسیا Bos

[sauveli] کویری

kowhai /'kəʊwaɪ, US 'kɔːfaɪ/ *noun*

جوری داری ره سمنی نیوزیلند و شیلی که

هیشووه گولسی زهردی پیا شوربو ته وه

(Sophora tetraptera) کووای

kowtow /'kəʊ'təʊ/ *noun*

داهاتنه وهری سرعهرز (وهک نه ریتیکی جینی)

سجده ی جینی

kowtower *noun*

داهاتوو، سوژه پردوو ساجد

KP /,keɪ 'piː/ *noun, abbreviation* kitchen

police

کارئ که له چیشت خانه دا له لایمن

سهریازه کانه وه زورتر وهک سزاین ده کری: The

KP sergeant assigned him to KP

kph /,keɪ piː 'etʃ/ *abbreviation* kilometres

per hour

کیلومتر له ساعات دا، کیلومتر له کات ژمیردا

کیلومتر در ساعت

Kr *symbol*, the chemical element krypton

kraal /kraːl/ *noun*

1 (نفریکای باشووری) گوند، دی (که به

په رزین دهو درابن) 2 سرگتر (بو گاران و

رانه‌مه‌ر) 1 ده‌کده 2 زمین محصور
kraft /kra:ft/ *noun*, also **kraft paper**

کاغەزێکی قایمی قاوه‌یی یۆ مه‌به‌ستنی پێچانه‌وه
 (بنه‌ره‌ت: له‌ سویدی یه‌وه "strength") ٥ کرافت

krait /kra:t/ *noun*

(گیانه‌وه‌ناسی) کرایت: ماری کوپرای ناسایی
 به‌ کجاری ژارای [توخم] *Bungarus*: چه‌ندین
 جۆرن] ٥ کرایت

kraken /'kra:kən/ *noun*

کراکین (= بونه‌وه‌ریکی خه‌یالی زه‌به‌لاح که
 ده‌وتری له‌ نزیک نۆرۆی له‌ دریا‌دا ده‌رده‌که‌وی،
 له‌ نۆرۆی زه‌وه‌ر) ٥ کراکین

krantz /kra:ns/ *noun*, also **kran**

(شه‌فریکای باشووری) دیواره‌یه‌وه‌ز، هه‌لدیر،

هه‌له‌ت ٥ کرانس

K ration *noun*, from Ancel B. Keys, American physiologist

به‌سته‌ی سووکی خوراک‌یی یۆ ره‌وشی ناسایی
 (یۆ هه‌تیه‌ چه‌ک‌داره‌کانی ئەمریکا له‌ شه‌ری
 جیهانی دووه‌مه‌دا) ٥ کی‌راسیون

Kraut /kraut/ *noun*

کرۆت (= قسه‌یه‌کی سووکه‌ یۆ ئەله‌مانی‌یی؛
 بنه‌ره‌ت: چه‌نگی جیهانی یه‌که‌م، کورت‌کراوه‌ی
 (sauerkraut) ٥ کراوت

Krebs cycle /kre:bz/ *noun*, also **citric acid cycle** or **tricarboxylic acid cycle**

(زینده‌کیمیا) سوووری کریس-
 دوابه‌دای یه‌که‌هاتی کاردانه‌وه‌کانی
 sequence of reactions خانه‌ زینده‌وه‌کان که به‌ درزیایی

هه‌ناسه‌دانی هه‌وازی یه‌وه‌ وزه‌ به‌ره‌م‌ دین (له‌
 ناوی زینده‌کیمیا‌زانی بریتانیایی ئەله‌مانی‌زاده‌ سیر
 Hans Krebs) ٥ چرخه‌ی کرېز

Kremlin /'kremln/ *noun*

1 کۆشکی کریملین (له‌ مۆسکۆ) 2 حکومه‌تی
 رووسیه (و یه‌کیتی سۆقیه‌تی جاران) ٥ 1 کاخ
 کرملین 2 دولت روسیه

kremlinologist *noun*

لیکۆله‌ری سیاسه‌ت و کرده‌وه‌کانی یه‌کیتی یان
 حکومه‌تی سۆقیه‌تی جاران ٥ کرملینۆلیست

kremlinology *noun*

لیکۆلیته‌وه‌ی سیاسه‌ت و کرده‌وه‌کانی حکومه‌تی
 سۆقیه‌تی جاران former Soviet government ٥
 کرملینۆلۆژی

kreplach /'kreplɑ:x/ *noun*, *pl.*, also

kreplech, *pl.* same

کرپلاکس (له‌ ناشیه‌زی جووله‌که‌دا): هه‌ریشه‌ی
 سین‌گۆش یا چوار‌گۆشی پڕ له‌ پهنه‌ر و گۆشتی
 جنراو، له‌گه‌ل سوپ‌لی‌ده‌نری ٥ کرپلاکس

kretek *noun*

جگه‌ره‌یه‌ی که له‌ clove و تووتنی تیندۆنزیایی
 دروست ده‌کری ٥ کرېتک

kreutzer /krɔ:tsə(r)/ *noun*, also **kreuzer**

(ئەله‌مانی) کۆزینی مس و زیوین له‌ ئەله‌مانیا و
 نه‌مسا (یان ئوتو‌ریش)ی جاران ٥ کرویتسر

kriegspiel /'kri:gspl:/ *noun*

1 مه‌شقی یان مانۆفری که له‌ودا که‌شتی‌یه‌کان،
 سه‌ربازه‌کان و هه‌ند به‌شتی ورد پێشان ده‌دری و
 بۆ راهه‌نانی سپارانی و تاکتیکی له‌شکر
 نه‌فسه‌ره‌کان به‌کارده‌نری 2 جۆری chess (له‌
 ئەله‌مانی یه‌وه، له‌ *Krieg* شه‌ر، چه‌نگ + *Spiel*
 "کایه‌، یاری") ٥ کریک‌اسپیل

krill /kril/ *noun*, *pl.*

کریل، نه‌هه‌نگ‌خۆره‌ (کۆما گیانه‌وه‌ریکی
 سه‌ده‌داری ورد که نه‌هه‌نگ (ی *baleen*)
 ده‌یان خوا [*Meganyctiphanes norvegica*] و
 جۆره‌کانی تر، ده‌سته *Euphausiacea*؛
 بنه‌ره‌ت: له‌ *kril* نۆرۆی به‌ واتای "بۆله‌
 به‌چه‌ک‌م‌اسی ورد") ٥ کرېل

krimmer /'kriməl/ *noun*, also **crimmer**

که‌ول یان پێشه‌ی ره‌ش یان بۆری به‌رخه‌کانی
 Crimean ٥ کریمر

Krio /'kri:əʊ/ *noun*

زمانی کریۆلی له‌سه‌ر بنچینه‌ی ئینگلیسی
 سیرالیۆن ٥ کریو

kris /kri:s/ *noun*, also **archaic creese**

کریس (= خه‌نجیری مالزیایی و تیندۆنزیایی،
 ده‌م‌پنجاوینج) ٥ کریس

Krishna *noun*

کریشنا (= ناوی یه‌کێ له‌ خودا مه‌زنه‌کانی
 هه‌ندی) ٥ کریشنا

Krishnaism /'kri:nə:z(ə)m/ *noun*

کریشناپرستی ٥ کریشناپرستی

Kriss Kringel /,kris 'kriŋgl/ = **Santa Claus**

کرۆنا 1 یه‌که‌ی پاره‌ی بنه‌ره‌تی ئایه‌سه‌له‌ند
 به‌رامبه‌ر به‌ سه‌د ئییریر 2 یه‌که‌ی پاره‌ی بنه‌ره‌تی
 سوید به‌رامبه‌ر به‌ سه‌د ئۆری ٥ öre کرۆنا

krona /'krəʊnə, US 'krounəl/ *noun*, 1 *pl.*
 kronor. 2 *pl.* kronur

کرۆن (یه‌که‌ی بنه‌ره‌تی پاره‌ی دانمارک و
 نۆرۆی) ٥ کرۆنی

kroon /kru:n/ *noun*, *pl.* kroons or krooni

یه‌که‌ی بنه‌ره‌تی پاره‌ی ئیستۆنی، به‌رامبه‌ر به‌ سه‌د
 ٥ کرۆن sent

Kru /kru:/ *noun*, *pl.* same

1 سه‌ره‌ به‌ گه‌لی ده‌ریاوانی که‌ناری لیبیریا و
 که‌ناری ماهی یان عاج (ساحل عاج) 2 زمانی
 نایجیر-کۆنگۆیی ئەو گه‌له‌ ٥ کرو

krugerrund /'kru:ɡərənd/ *noun*, also **Kruger**

کروگیراند (کوینی زیرینی ئەفریکای باشووری
بە قورسای ئۆنس، پۆرتەری سەرۆک کۆمار
Krugger لەسەرە (بە بەری روو یان شێرە کە یا)
کروگراند

krummborn /'kramhɔ:n, US -hɔ:rn/ *noun*, also *crumhorn*

کرامهۆرن (= ئامێریکی سەرەتایی موسیقا،
لوولەیکە چەماوەی لە ناخەروە پێوەبوو، لەوێ
فوویان پیادە کرد و لێیان دەدا) کرومهورن

krypton /'kriptɒn, US -tɑ:n/ *noun*

(گاز) کریپتۆن (بە ز.گ. 36 ن. ک.ت. بنەرەت:
له *krypton* یۆنانی یەو، بێ-لایەنی *kruptos*
"شاراوە" کریپتۆن)

kryptonite /'kriptənait/ *noun*

کریپتۆنایت، کریپتۆنیت (توخمیکی کیمیایی کە
تەنیا لە چیرۆکاندا باسی دەکرێ، ب.ت. لەو
چیرۆکانە کە لەبارەی کە-لە-پیاووە،
کەسایەتییە بە هێزیکیی زۆرە، کاتێ لە
کریپتۆنایت نزیک دەپێشە، هێز و توانی
لە دەست دەدا) کریپتۆنیت

Kshatriya /'kʃatrɪə/ *noun*

کشاتریا: ئەندامی دووهمین چینی یان کاستی
caste بەرز، بریتی بە لە چینی لەشکر
military (بنەرەت: لە *kshatriya*
"authority rule" *kshatra*، لە کشاتریا)

K star noun

ئەستێرە کا یا کە ی *K* ستارە

kt abbreviation knot

Kt abbreviation knight

K/T boundary noun

(زەوی ناسی) سنوور یان سەرحدی کە تی،
سنوور یان سەرحدی گەچینە (کریتاسە) و
تێرشاری: سنووری ئیوان سەرحدە کانی
کریتاسە و تێرشاری، دەورەبەری 65 ملیۆن
سال لەوە پێش، لەو سەرۆبەندە دا ئیناسۆر و زۆر
لە کۆمەل و دەستە تری گیانەوهران قریان
تێکەوتوو؛ هەر وەها ئەو چینه زەوی ناسی بەی
کە ئەو سنوورە دەس نیشان دەکا (بنەرەت: *K*،
گۆزراوی *C*، کورتە *Cretaceous* +
Tertiary) کێ تی بوندی

kuccha /'kʌtʃtʃʌ/ *noun, pl.*

شەلواریکی کورت، وەک پە کێ لە پێنج نیشانی
جیساوازی Sikh Khalsa (بنەرەت: لە
پەنجابی یەو وەرگیراو) کاجا

Kuchean = Toccharian B

kuchean noun, also *kuchen*

جۆری کەیکە یاقو *kuchen* نوعی کیک

kudos /'kju:dɒs, US 'ku:da:s/ *noun*

باوەخ، برە، ئابروو، نیاوانگ، باوە، گەورەیی،
شکو، سەربەرز: *the -s of playing for such*

a famous team *kudu* /'ku:du: , US 'kudu/ *noun, pl. same*
or *kudus*

جۆری ناسکە کبوی رفرنی ئەفریکایی، نێرە کە
شاخیکێ درێژ چەماوی هەبە [*Tragelaphus*
T. imberbis و *strepsiceros*] کۆدو

kudzu /'kudzu/ *noun*

جۆری گیای هە-لجۆوی زووه-لەدەری
روژەلاتی ناسیا [*Pueraria lobata*]: *the use*
of kudzu in traditional Chinese medicine
the potential of kudzu as a biofuel crop

(بنەرەت: لە *kuzu* ژاپۆنی یەو) کۆدو

Kufic /'kju:fɪk/ *noun, adjective*, also *Cufic*

جۆری خەت یا ئەلف و بێی عەرەبی *adj* سەر بە
شینۆ خەت یا ئەلف و بێی (لە ناوی کوفە *Kufa*،
شارێ لە باشووری بەغدا *Baghdad*) کوفی

kugel /'ku:g(ə)l/ *noun*

(لە ناشپەزی جوولە کەدا) جۆری یۆدینگی
خوشی بە تانە یان سەوزە کانی تری (بنەرەت: لە
یەدی یەو *Yiddish* "تۆپ") کوجل

Kuiper belt noun

(ئەستێرە وانی) پشتپێنە کویپەر *Ku Kluxer noun*

کۆکلاکس *Ku Klux Klan* /'ku: klʌks 'klæn/ *noun*,
abbreviation the KKK

کۆکلاکس کلان (= ریکخراوە یەکی نەتینی سیاسی
لە ئە یالە تەکانی باشووری ئەمریکا بە دزی
رەش پێستە کانی ئەمریکا) کۆکولکس کلان

kukri /'kʊkri/ *noun, pl. kukris*

کۆکری (جۆری خەنجەری دەم چەما، لە لایەن
Gurkha کانهو بە کاردێرا، لە *khukuri*
نیالی یەو) کۆکری

kulan /'ku:lʌk/ *noun*

1 (مێژوویی) جیووت بەندە دەولە مەندی
رووسیای سەدە نۆزە 2 وەرزی ئێر کە لە
روانگی کۆمۆنیستە کانهو سامانیکێ یە کجاری
هەبێ (وێک سەرکوت کەر چاولی دەکرا، (لە
رووسی یەو بە واتای (کەسێکی) مەشت (قووجا)
بنەرەت: لە *kul* تورکی کەو "دەست") کولای

kulan /'ku:lʌn/ *noun*

جۆری کەرە کبوی رەسەنی ستیە کانی ناسیای
ناوەندی کولان

kulcha /'kʊltʃʌ/ *noun*

کولیچە، کولوچە، کلۆچە *kulfi* /'kʊlfi/ *noun*

جۆری بەستەنی هیندی، زۆرتر بە شێوێ
قووجەک کولفی

kultur /'kʊl'tu:r/ *noun*

1 فەرەنگ، چاند، کولتور (ئەلمانی، لە *cultura*
لاتین "فەرەنگ، چاند *culture*") 2 فەرەنگی

نەلمانی، ب.ت. له لایەن فراوانخوازه کانی
expansionist نـازى و Hohenzollern
(نەندامى خێزانی پانتشای نەلمانی کە له
براندنبورگ Brandenburg پروسا Prussia
(1701-1918) و نەلمانی (1871-1918)
1918-1415 دەسلایان کرد) ٥ فرهنگ

Kulturcampf /kol'tuəkampf/, German
kol'tu:rekampf/ noun

مەملەتیی چاندی یان فەرھەنگی (دوایی یەکانی
سەدەى نۆزدە تێوان حکومەتى نەلمانی و
کلێسەى کاتۆلیک، ب.ت. لەسەر دۆز و کێشەى
بەرھەردە: بنەرەت: بـە "Kultur" چاند" +
Kampf "مەملەتیی") ٥ کۆلتورکامپف

kumara /'ku:ma:ra/ noun, pl. same

(نیوزیلەند) یە تاتەى شیرین (بنەرەت: له
ماتۆرى یەو) ٥ سب زمینی شیرین

Kumbh Mela /,kom 'meɪlə/ noun

(سەنگرتی) خوشۆزان، کۆم میلا، کۆم مەیلا
(جەژن یان فێستیفالی خوشۆزاردن، کە هەر
دوازدە سال جارێ نە کەناری چۆم و رووبارەکانی
هەر بەک لە شارە پرۆزەکانی نەللاهاباد
Allahabad، هارادوار Hardwar، ناسیک
Nasik و یوجاین Ujjain روودەدا) ٥ کۆم میلا

kumiss noun, also koumiss

کۆمیس: جۆری خواردنەوێ لە شیرى ئەسپ یا
وشتەر کە لە لایەن گەلانی رەودەندى
nomadic ئاسیای ناوەندی یەو دەخورێتەو ٥ کۆمیس

kumiss = kumis

kumkum /'kumkum/ noun

کۆمکۆم (= رەنگیکى سوور کە ژنانى هیندى
ناوچاوانیان پێ نیشانەدار دەکەن: بنەرەت: له
kurikuma سەنگرت "saffron") ٥ کۆمکۆم
kummel /'kom(ə)/ noun

کۆمیل، زیراک، زیراف (خواردنەوێ یەکی
نۆندى ئەلکۆلى بە تامى زیرەو) ٥ کۆمل

kumquat /'kamkwɒt/ noun, also cumquat

1 پرتەقالی چینی (میوێ یەکی لە پرتەقالچوو بە
توێکلی شیرین و گۆشتی ترشەو) 2 دارى ئەو
بەرە [Fortunella] ٥ کام کۆات

Kuna /'ku:nə/ noun, pl. same or Kunas,
also Cuna

1 ئەندامى گەلى سوورپێستى تەنگەلانى باناما 2
زمانى شیشیایى Chibchan ئەو گەلە ٥ کونا

kuna /'ku:nə/ noun, pl. kunc

کونا: یەکەى بنەرەتیی پارەى کروواتیا بەرامبەر
بە سەد lipa ٥ کونا

Kung /kʊŋ/ noun, pl. same

1 کۆنگ: ئەندامى گەلى San ییابانى
کالاھارى لە باشوورى ئەفریكا 2 زمانى
Khoisan کى ئەو گەلە ٥ کۆنگ

kung fu /,kʌŋ 'fu:/ noun

کۆنگفو، کانگفو (بنەرەت: gong "لێهاتووێ،
لێهەشواوێ" fu + مامۆستا، سەرۆک master)
٥ کۆنگفو

kunzite /'kantsaɪt, 'kanzaɪt/ noun

کانزات، کونزیت، کونزایت: جۆرى سیۆدیومینى
spodumene بە رەنگى نەرخەوانى کال
(بنەرەت: له ناوی گەوهەرناسى ئەمریکایى
George F. Kunz + -ite) ٥ کونزیت

Kuomintang noun

کۆمىن تانگ: پارتى سەرەکی رابەری چین لە
1928 تا 1949، له لایەن Sun Yat-sen
1911 دامەزرا و پاشان Chiang Kai-Shek
بەریوەی برد: پارتى سەرەکی تایوان لە 1949 وە
٥ کۆمىن تانگ

Kupffer cell /'kʊpfə/ noun

(توێکارى) خانەى کۆپفەر: خانەییکی
پێگانهخۆرى جگەر، کاربان تێکشکاندى
خړۆکە سوورەکانى خۆینە (بنەرەت: له ناوی
توێکارى باقاریی Karl Wilhelm von
Kupffer) ٥ سۆل کۆپفر

kurbash /'koʊbaʃ/ noun

شێلاق (بۆ تەمەن کردن لە میسر و تورکیە؛
بنەرەت: له kurbāj عەرەبى یەو، له quirbāch
تورکى یەو "whip") ٥ کورباش

Kurd /kɑ:ɹd/ noun

ئەندامى گەل یان نەتەوێ کە له ئێران، ئێراق،
تورکیا، سووریه و ئەرمەنیا دەژین، کورد،
کوردستانی ٥ کرد

Kurdish /'kɑ:ɹdɪʃ/ adjective, noun

adj 1 سەرە کورد، کوردستانی 2 کوردی،
سەرە زمانى کوردی، پێنەندى بە زمانى
کوردی یەو، هەیه، پێنەندى بە کوردەکانەو هەیه
n زمانى کوردی ٥ adj 1 وابستە بە کورد (کرد)
2 وابستە بە زبانا کوردی یا کوردەها n زبانا کوردی

Kurdistan /kɑ:ɹdɪstæn, -stæn, US
,kɑ:ɹd-/ noun, geographical name

1 کوردستان (= ناوچه یێکی باشوورى رۆزاواى
ئاسیا، له نێوان پێنج ولاتى ئێران، ئێراق، تورکیه،
سووریه و ئەرمەنستان دابەش کراوه) 2 پارچه
یان کۆتالى کوردی یان کوردستانی، کۆتالى
کوردەواری 3 بەرەى کوردی یان کوردەواری
(کە لەبەر رەنگە جوانەکانى چى سەرچە) ٥ 1
کوردستان 2 پارچهی کوردی 3 قالی کوردی

kurrajong /'karadʒɒŋ/ noun

رووه کێکى ئەوسترالیایى کە ریشالێکى قایم
دێت [Brachychiton populneus] و جۆرەکانى
ترا (بنەرەت: له داروک Dharuk "بەتکى
راوهماسى" (له ریشال یان توێخلى ئەو داره
دروست دەکړئ) ٥ نوعى گياه

kursaal /'kʊsa:ɪl, US -z-/ noun

خانووێ بۆ رابواردنى هات وچۆکەرانی گەراو

spa نەلمانی، (بەرەت: واتای خۆی: ژووری
دەرمان، ژوور یان دیوی ساری) څ کورسال

kurta /'kɑ:tə/ *noun*

کورته: کراسی بېن ملیوای ههراو، خه لکی
نیمچه وشکاری هیندوستان له بهری ده کهن
(بهرهت: له ژوردو و *kurta* یان *kurta*
فارسی (یان تیرانی) څ کورتا

kutosis /'kɑ:'təʊsɪs/ *noun*

نووچکه یان لووتکه ی چه ماوه ی سهر زمتری
کورتوز، کورتومیس

kuru /'kɒrʊ:/ *noun*

(بزشکی) نه خوشی بیکي تپا بهری میشکی له
گینه ی نوی، به هوی prion چکه وه تووش ده بی،
شتیه Creutzfeldt-Jakob disease دده او به
ریگای خو خوری یه وه cannibalism
ته شه نه ده کا څ کورو

kurus /kə'ru:/ *noun, pl. same*

کوروس، کوروش: په که ی پاره ی تورکیه،
بهرام بهر به سه دپه کی لره څ کوروس

Kushan /'kʊʃɑ:n/ *noun, pl. same or Kushans*

کوشان، کووشان: نه ندای بهر یان
زنجر بهاتشای تیرانی که نیمراتوری یه کی
به هیزان له نیمچه وشکاری هیندوستان له
سه ده کانی په که م تا سیه می پاش زایین
دامه زران څ کوشان

kusti /'kʊsti:/ *noun, pl. kustis*

کوستی: په تکیکی 72 تالی، Parsee یه کان له
پشتی ده کهن څ کوستی

Kuwaiti /kə'weɪtɪ/ *adjective, noun*

adj سهر به کویت، کویتی، کویتي *n* خه لکی
کویت، کویتی، کویتي *adj* کویتی *n* اهل
کویت

kvass /kva:z/ *noun*

کفاس (= جوړی بیره ی په که ته ی سوفیه تی
جاران) څ کواس

kvetch /kvetʃ/ *noun*

(نافه رمی، نمریکای باکووری) گلته ی، شکات،
گازنده، سکالا څ گلته، شکایت

kW *abbreviation kilowatt(s)*

Kwa /'kwa:/ *noun*

لقیکسی بهر بلاوی خیزانی زمانانی
نایجیر-کونگویی، له که ناری ماهی Ivory Coast
و نایجیریا قسه ی بپ ده کری څ کوا

kwacha /'kwɑ:tʃə/ *noun, pl. same*

کواچا: په که ی بهر ته ی پاره ی زامبیا و مالاوی،
بهرام بهر به سه ده ngwee له زامبیا و سه ده
tambala له مالاوی څ کواچا

kwaito /'kwaitoʊ, US 'kwaitoo/ *noun*

کوایتو: جوړی موسیقی هه لپه رکی نه فریکای
باشووری، ژورتر نه وه ی که واکه یان هه را و

گره می تپا به (له Amakwaito، ده سته ی نه
گاندگیره کانی Sophiatown (گره ریککی
پنشووی Johannesburg نه فریکای باشووری؛
بهرهت: له *kwaa* نه فریکانز "angry"
"vicious") څ کوایتو

Kwakiutl /'kwɑ:kjɒt(ə)/ *noun, pl. same or Kwakiutls*

1 نه ندای گه لی سوور پستی روزاوی باکووری
که ناری په یفیک 2 زمانی واکاشانی
Wakashan نه و گله څ کواکوتل

kwanza /'kwanzə/ *noun, pl. same or kwanzas*

کوانزا: په که ی بهر ته ی پاره ی نانگولا، بهرام بهر
به سه ده lwci څ کوانزا

Kwanzaa /'kwænza:/ *noun, also Kwanza*

کوانزا (= فستیفال کی چاندی که له لایین
نمریکای په به ره چله ک نه فریکای په کانه وه
له 26 دیسامبر وه تا 1 زه نیوهری ده گیرئ،
بهرهت: له *matunda ya kwanza* سواهیلی
په واتای "نوبه رهی خه رمانان"، له *kwanza* وه
"په که م" څ کوانزا

kwashiorkor /kwɒʃi'ɔ:kɔ:(r), 'kwæʃ-,
US 'kwɑ:ʃi'ɔ:kɔ:/ *noun*

کواشی ټورکور (جوړی نه خوشی گرانی منالان
له ناوچه گهر مینه کانی نه فریکا له بهر خوراکي
خراب که پروتینتی که م تپا به) څ کواشی اورکور
kwela /'kwelə/ *noun*

کویلا (= جوړی موسیقای جازی نه فریکای
باشووری) څ کویلا

kWh *abbreviation kilowatt hour*

KWIC *abbreviation Computing keyword in context*

Kwik-Fit *noun, trademark*

کومیانی بیکي بریتانیایی به چه ند گاراژیکه وه،
ماشینه کان له وی چاک ده که پنه وه یا شیان له
ده گودری (ب.ت. تپا به یا نیکزور) څ کوکیفیت

Kwik Save *noun, trademark*

زنجره سوپرمارکتیکي بریتانیایی که خوراک
و شت و مه کی نیومال به نرخیکي که م یان
هه رزان ده فروشی څ کوکیسو

Ky *abbreviation Kentucky*

kyack *noun*

تیر، تیمره، شه لته څ خورجین
kyanite /'kaɪənait/ *noun, also cyanite*

کایانایت، کیانیت، کیانیت: کازایه کی شین یان
سه وز که سیلکانی نالومینومی تپا به Al_2SiO_5
له گلینه گری زوونه سوونو او دا به کار دپترئ
(بهرهت: له *kuaneos kuano* یونانی "شیني
توند" + *-ite*) څ کیانیت

kyat /ki:'ɑ:t/ *noun, pl. same or kyats*

په که ی بهر ته ی پاره ی بیزمه (میانمار)، بهرام بهر

به سده pya ○ کيات

kybosh *noun*, put the kybosh on

تن پان، گوشتن کردن، خراب کردن، تیک دادن، شیناندن ○ افتضاح

KY jelly *noun*, trademark

ولوله پان زله ییکی نرم بؤ چه ورکردنی به شیکی لهش، ب.ت. نیشورم بهرله نژیکی ○ کی وای زله

kyle /kail/ *noun*

(له سكاتلند) ره هه ند پان كانالیکي channel ناوی ده ریا: *the Kyle of Lochalsh* ○ کایل

kylie /'kaili/ *noun*

(نهورستریایی) پلاری گه راوه، بازره ک، بوومرنگ boomerang ○ کایلی

kylin /'ki:lm/ *noun*

نیرما، مانتیر، گیانه وریکی تیکه لی نه فسانه یی له سهر گلینه گهری چینی و زاپونی (نهرهت): له qilin چینی به وه، له "qī" نیر "lin + من" ○ کیلین

kylix /'kailiks, 'kil-/ *noun*, pl. kylikes or kylixes

قایکی کوئی یونانی بهل به قه د پان پایه دریچه وه ○ کیلیس

kyloe /'kailau/ *noun*

گیانه وهری ره گه زیشیلی ناوچه ی شاخاوی سكاتلند ○ کایلو

kymatology *noun*

شه پؤل ناسی ○ موج شناسی

kymogram *noun*

شه پؤل گرام، کایمؤ گرام، کیمؤ گرام ○ کیمو گرام **kymograph** /'kaɪm(ə)grə:f/ *noun* شه پؤل گراف، کایمؤ گراف، کیمؤ گراف (تامیری بؤ تومارکردنی گورانیه کان له پهستان یا گوشاردا، ب.ت. شه پؤل دهنگی به کان پان له سوورانی خویندا) **kymographic** *adj* (kymography *n*) ○ کیمو گراف

Kymric = Cymric

kype /kaiɪp/ *noun*

کایپ: قولایی سهر شه ویلکه ی خوارووی ماسی نازادی salmon نیری کامل پان هه راش و که شینه trout به دریایی وهرز پان سهر به نندی زاوژی پان ○ کایپ

kyphosis /kai'fəʊsɪs/ *noun*

پشت کوری، پشت کومی، پشت چه ماوی، پشت کوماوی، کایفوسیس، کیفوز (بروانه kyphotic *adj*: lordosis سهر به پان پیوه نندی به kyphosis هوه هه یه) ○ گوزیشتی

Kyrgyz /kɪ'gɪ:z, 'kə:gɪz/ *noun*, pl. same, also Kirghiz

1 نه ندای گه لیکي ناوه ندی ناسیا، زور به پان له کیرگیزستان ده زین 2 زمانی تورکیکی نهو گه له

○ 1 قرقیزی 2 زبان قرقیزی

Kyrie /'kɪri:/ *noun*, also Kyrie eleison /i'leɪzən, -sən, e'leɪ-/

دوعاییکی کورتی پارانه وه که به به وته کانی "خودایه به زه بیت پیمانایی" ده سینه کا ○ کیری الیزون

kyte /kaɪt/ *noun*

1 گه ده، مینعه 2 زگ، ورگ ○ 1 معده 2 شکم

kyu /kju:/ *noun*

(زاپونی) ناستی که میتشکه و تووی کارامه یی له هونه ره شه ری به کان دا (نهرهت): له kyu زاپونی "class" ○ کیو

L

L¹, l /el, pl. Ls, L's, l's /elz/ noun

1 نیل (= دوازدهمین پیتی نهلفویبی ئینگلیسی)
2 له ژماره نووسی رومی دا بهرامبر به په نجا 3
نامازه به دهنکن دواي K له دهستين له شته کان،
بابه ته کان و هند 4 شتيک له شيوه ی پیتی L
چه کمه یی، نیلی ○ ال 1 2 پنجاه (در عدد نویسی
رومی) 3 و 4 ال، چیزی به شکل ال

L² abbreviation 1 lake 2 large

1 گوم بیان دهریاچه (ب.ت. له سهر نه خشه) 2
(جل و بهرگ) گه وره، گه وره بهر ○ 1 دریاچه 2
زرگ

L³ abbreviation Liberal (Party)

(له بریتانیا) پارتی لیبرال ○ حزب لیبرال

L⁴ abbreviation 1 lira 2 live 3 learner-driver 4 large (as a clothes size) 5 (in tables of sports results) lost

1 لیره 2 (پرېز) کاره بادار، کاره بای تیا به ○ 1
لیره 2 برق دار

l abbreviation 1 left 2 line (also l., pl. ll) 3 litre (pl. l) 3 (l.) archaic pound(s) 4 Chemistry liquid 5 symb. (in mathematical formulae) length

1 چه پ 2 (کتیب) دیر، ریز 3 لیتر ○ 1 چه پ 2
خط، سطر 3 لیتر

£ abbreviation pound(s) (of money), the initial letter of L. libra

la abbreviation 1 lah 2 lane

1 (نوت) لا 2 کولان، کووچه ○ 1 لا 2 کوچه

La 1 symb. the chemical element lanthanum

2 abbreviation (La.) Louisiana

LA /el 'eu/ abbreviation Los Angeles

(California)

لوس نانجلتس، لوسانجلتس ○ لوس آنجلس

laager /'la:ga(r)/ noun, adjective

1 n (میزوویسی) که مپ (له نیو بازنه یه کی
واگوښه کاند) 2 (خسوازه) هلویستی
بهرگری (کردن) adj بهرگری کارانه، بهرگری یانه،
خویاریزانه، پاریزه رانه ○ 1 اردو 2 (مجازی)
موضع دفاعی adj دفاعی

laagering noun

که مپ هلدان ○ اردوښی

lab /læb/ noun, adjective

n (نافه رمی) تاقیگه، توپزینگه،
adj laboratory توپزینگه یی، سهر به تاقیگه ○ n
آزمایشگاه adj آزمایشگاهی

Lab abbreviation Labour (Party)

(سیاستی بریتانیا) پارتی کریکاران ○ حزب
کارگر

labarum /'labərəm/ noun

1 نالای نیشانه دار یان هیمایی، لابرورم 2 نالای
نیمپراتوری مه زنی کونستانین به کومه له
نیشانه یه کی کریستانیه ته وه، لابرورم ○ 1 پرچم
نمادین 2 لابرورم

labdanum /'læbdənəm/ = ladanum

labefaction /,læb'fækʃ(ə)n/ noun

(کون) لاوازی، سستی، خراب (تر) بوون،
داچوون، شپړزه بوون، دانسه دواوه، داخزان،
داچوون، داکه وتن ○ ضعف، وخامت، سقوط

label /'leɪbl/ noun

1 یافته، نیشان، نیشانه، بهرچه سب، له ییل:
2 price/address labels پنه 3 (زینده ناسی و
کیمیا) هاوچن یان نیزونوینکی تیشک دهر (هوه)

تغییر پذیری

labio- /'leɪbrɪəʊ/ prefix

پیشگر: لیبوی و... سدریه یان پنبه‌ندی به لیبوه‌کانه‌وه هه‌یه: **labiodental** (بهرت: له **labium** لاتینه‌وه "لیو") یشوند: لی و...

labiodental /'leɪbrɪəʊ'dentl/, US -biəʊ-/ adjective, noun

adj (دهنگ‌ناسی) لیبوی و ددانی، لیووددانی **n** دهنگی لیووددانی (وه‌کوو **v**) یشوند: لیبوی و ددانی **n** صدای لی و ددانی

labionasal /'leɪbrɪəʊ'neɪzəl/ adjective, noun

adj (دهنگ‌ناسی) لیبوی و لووتی، لیوولووتی **n** دهنگی لیبوی و لووتی (وه‌کوو **n**) یشوند: لیبوی و خیشومی **n** صدای لی و خیشومی

labiovelar /'leɪbrɪəʊ'vi:lə(r)/, US -biəʊ-/ noun, adjective

n (دهنگ‌ناسی) دهنگی لیبوی-نهرمه-مه‌لاشوویی (بـو نمونـه **wl** لـه **wc** دا) **adj** لیبوی-نهرمه-مه‌لاشوویی **n** صدای لیبوی-نهرمه-مه‌لاشوویی **adj** لیبوی-نهرمه-مه‌لاشوویی

labium /'leɪbrɪəm/ noun, pl. labia /-biə/

لیو، لیج، لیوینه: 1 یه‌کن (له‌چار لیو) له لیو‌کاتی شهرمی ژن، the labia majora or minora 2 لیبوی بنه‌وه یان ژیره‌وه‌ی میروو 3 (رووه‌ک‌ناسی) لیبوه‌ی بنه‌وه‌ی گول (له‌رووه‌ک‌ناسی) labiate دا، به‌هرت: له لاتینه‌وه "لیو"، پنبه‌ندی به **labrum** هه‌یه) 1 لیبوم 2 لب زیرین حشره 3 لیبوم

lablab /'læblæb/ noun

گیایکی گهرمێانی ناسیا، تیره‌ی [Lablab] **purpureus** (بهرت: له **lablāb** عهره‌یی) 1 لابلاب

labor = labour

laboratorial /'læbrə'tɔ:riəl/ adjective

تویژینگه‌یی، تاقیگه‌یی (**laboratorially** adv) آزمایشگاهی

laboratorian /'læbrə'tɔ:riən/ noun

پسپوژی تویژینگه یشوند: متخصص آزمایشگاه

laboratory /'læbrətəri/, US 'læbrətɔ:ri/

noun (pl. laboratories), adjective

n تاقیگه، تویژینگه، کارگه **adj** تویژینگه‌یی، سهریه تاقیگه **n** آزمایشگاه **adj** وابسته به آزمایشگاه

laboratory studies noun, pl.

خوێندنه‌وه تویژینگه‌یی به‌کان یشوند: مطالعات آزمایشگاهی

Labor Day noun

روژی کریکار (یشوویکی گشتی له نهرمیکا و که‌نه‌دا، له که‌مین دووشه‌مه‌ی سێتامبردا، به ریزی خه‌لکانی کریکار) یشوند: روز کارگر

labored (US) = laboured

ره‌نگیکی دره‌وشاوه fluorescent یان هه‌وینه‌یی

بو‌نیشانه‌کردنی شتیکی دیار 4 (heraldry)

باریکه‌ینیکی پویی horizontal و باریک (زۆرت‌ر)

به‌سن شتی شۆڤه‌وه‌بوو) که‌نیشانه‌ی

کوره‌گه‌وره‌یه به‌دریازی ژبانی باوکی (و له‌سهر

coat of arms دادمێری) 5 (بی‌باو) تیزمالک یان

باریکه‌یین له‌شتی 6 (بیناسازی، له‌زوور درگا یان

به‌نجیره) 1 dripstone یشوند: علامت،

اتیکت 2 انگ 3 و 4 لیل 5 تکی باریک

labellum /lə'beləm/ noun, pl. labella

(رووه‌ک‌ناسی و میرووناسی) لیبوه، لیوچه

لیوچه‌که (بهرت: له لاتینه‌وه، چکولێتراوی

لابوم "lip" لیبوم

labia /'leɪbiə/ noun, plural form of labium

کوی labium (لیو‌کاتی شهرمی ژن) یشوند: لب‌های فرج

labial /'leɪbiəl/ adjective, noun

adj 1 لیبوی، سهریه لیو‌کاتی شهرمی ژن 2

(دهنگ‌ناسی) لیبوی (دهنگ‌ناسی) دهنگی لیبوی

(نهرمه‌وین **p**, **b**, **w** و بزوین **so**, **oo**)

adv 1 لیبوی، لایبال 2 (اراشناسی) لیبوی

صدای لیبوی

labial papilla noun

چوکله‌ی لیبوی: ههریه‌ک له‌و موهه زهره

هه‌سته‌کی یانه‌ی ده‌وریه‌ری ده‌می زۆریک له

نیم‌توده‌کان یشوند: برجستگی لیبوی

labialization noun

لیواندن، بوونه‌لیوی، کردنه‌لیوی، گوکردنی دهنگی

به‌لیوی خره‌وه (یان خر کردنه‌وه‌ی لیو‌ه‌کان) یشوند: لایبالیزاسیون، لیبی‌شدگی

labia majora /mə'dʒɔ:riəl/ noun, pl.

لیچه‌گه‌وره، لیبوه‌گه‌وره‌کانی شهرمی ژن یشوند: لب‌های بزرگ فرج

labia minora /mi'nɔ:riəl/ noun, pl.

لیچه‌چکوله، لیبوه‌چکوله‌کانی شهرمی ژن یشوند: لب‌های کوچک فرج

labiate /'leɪbiət/ adjective, noun

adj 1 لیو‌سا، سالیو، لیو‌ناسا، لیبوی، شیوه‌لیو، لیو‌که

2 (رووه‌ک‌ناسی) داتلیشاو، سالیو (رووه‌ک و

گیای خیزانی (Labiate) mint **n** رووه‌ک‌یککی

سالیوی یا شیوه‌لیوی، تیره یان خیزانی جاتره

یان مه‌زهره، مه‌زهره‌یی به‌کان یشوند: 1 لب‌دیس،

لب‌مانند 2 لب‌شافته **n** گیاه لب‌دیس

labile /'leɪbil/, US -aɪl/ adjective

1 بگور، له‌گوران‌هاتوو، گوروا، ده‌گورن،

ناجیگیر، زووزوو یان زۆر ده‌گورن، زووزوو،

ناچه‌سیو، ناسه‌قامگیر 2 (کیمیا) به‌ناسانی شی

ده‌پینه‌وه یان جی‌گورن‌که ده‌کا، ناجیگیر 1

متغیر، غیرثابت 2 غیرثابت

lability /lə'bɪlɪti/ noun

بگوری، له‌گوران‌هاتویی، زووزوو، گوروا

laborer (US) = labourer

laborious /lə'bo:riəs/ *adjective*

1 سهخت، دژوار، چەتوون، نەستەم، گران، قورس، پرنەرک، پرنەرکەمەت: *a laborious task/process* 2 پرنەرک، رەنج کێش، زەحمەت کێش، تیکۆشەر 3 (شێواز یان نووسراوە) سهخت، دژوار، گران 1 شاق، سهخت کوش 2 ساعی 3 مغلل

laboriously /lə'bo:riəsli/ *adverb*

به زەحمەت، به سهختی: *An agreement was laboriously worked out* به زحمت

laboriousness /lə'bo:riəsli/ *noun*

1 سهختی، پرنەرکی، دژواری، قورسی، زەحمەت، تیکۆشان 2 زەحمەت کێشی، مەبەت کێشی 1 شاق بوون، زحمت 2 سهخت کوشی

laborism = US spelling of labourism

Laborite = US spelling of Labourite

labor union = trade union

labour /'leɪb(ə)r/ *noun*, US & Austral.

1 کار (ج جەستەیی و ج مێشکی)، گورە، گورە، نیش *The price will include the -ur and materials* 2 رەنج، نەرک، زەحمەت 3 کرێکار، کارکەر، چینی کرێکار 4 (زانی) مەلایوون، (زان و ژۆی) لای بوونەوه (بەرەت): له *labour* (ناو)، *labourer* (کار) فەرەنسی کۆن، هەردووکیان له *labor* لاتین "trouble, toil" 1 کار 2 زحمت 3 کارگر، طبقە کارگر 4 زایمان

Labour /'leɪb(ə)r/ *noun*

(له سیاسەتی بریتانیادا) پارتی کرێکار(ان) 1 حزب کارگر

labour camp *noun*

کەمپی ییگاری، کەمپی کاری زۆرەملی 1 اردوی کار اجباری

Labour Day = Labor Day

laboured /'leɪbəd, US -hərd/ *adjective*, US labored

گران، چەتوون، دژوار، سهخت، قورس 1 شاق، سنگین

laborer /'leɪbə(r)/ *noun*, US laborer

کرێکار، فەعەلا، کاربەر، پالە، کارکەر، رەنجبەر 1 عملە

labour exchange *noun*, also job-centre

بەریوەبەراییەتی کاردۆزینەوه، ناوەندی کاردیتنەوه 1 ادارە کارایی

labour force *noun*

هیزی کار، کرێکاران (هی کۆمپانی یان ولاتی) 1 نیروی کار

labouring /'leɪbərɪŋ/ *noun*

کاری سهخت یان چەتوون، ییگاری: *a*

labouring job 1 کار شاق

labouring class *noun*

چینی کرێکار 1 طبقە کارگر

labouring family *noun*

خێزانی کرێکار 1 خانوادە کارگر

labour-intensive *adjective*, US labor-intensive

کرێکارووست، پرنەرکار، کارووست، کاره‌لگر، کارکێش 1 کاربەر

labourism *noun*, US laborism

لابۆریزم (بنەماکانی پارتی کار یان بزووتنەوهی کرێکاری) 1 لابۆریزم

labourist *noun, adjective*

n لابۆریست *adj* لابۆریستی 1 *n* لابۆریست *adj* لابۆریستی

Labourite *noun*, US Laborite

نەندام یان لایەنگری پارتی کار 1 عضو یا طرفدار حزب کارگر

labour market *noun*

بازاری کار 1 بازار کار

labour of love *noun*

کار بو خوشی 1 کار تفتی

Labour Ministry *noun*

وەزارەتی کار 1 وزارت کار

labour movement *noun*

بزووتنەوهی کرێکاری 1 جنبش کارگری

labour office *noun*

نووسینگەیی کار 1 دفتر کار

Labour Party *noun*

(له سیاسەتی بریتانیادا) پارتی کرێکار(ان) 1 حزب کارگر

labour relations *noun, pl.*

پتوهندی نیوان کرێکار و خاوەن کار، پتوهندی یە کرێکاری یەکان 1 روابط کارگر و کارفرما

labour-saving /'leɪb ə sɜ:vɪŋ/ *adjective*

کارکەم کەرەوه، کار ئاسان دەکاتەوه:

laborsaving machines 1 کاراندۆز

labour shortage *noun*

کەمی هیزی کار 1 کەموو نەروێ هیزی

laboursome *adjective*

1 پرنەرک، بـەرزەحمەت 2 رەنج کێش، مەبەت کێش، زەحمەت کێش 1 پرنەرک 2 زحمت کوش

labour union *noun*, also trade union

یەکیتی کرێکاری، سەندیکای کار 1 اتحادیە کارگری

labra = plural form of labrum

Labrador /'læbrədɔ:(r)/ *noun*, also Labrador retriever

لابریدۆر، لابرادۆر (= چۆری سەگ، زۆرتەر وەگ رێنیشاندەری بۆ کەسانی کۆیر

به کاردیرئ) ○ لابرادور

labradorite /ˌlæbrəˈdɔːraɪt/ *noun*

جۆری کانی کۆمه‌لی فیلدسپاری
له زۆر به‌ردی ئاگرین یان گرگانی دا دۆزراوه‌توه
(له کۆمه‌له‌دورگی Labrador له رۆژه‌لاتی
که‌مه‌دا) ○ لابرادوریت

Labrador tea *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) جۆری ده‌وه‌نی بساکووری،
ده‌وه‌نه‌چای [Ledum groenlandicum] ○
نوعی درخت‌چه

labral *adjective*

سهر به یان پێوه‌ندی به labrum هه‌یه ○
وابسته به labrum

labret /ˈleɪbrɪt/ *noun*

لجه‌وانه، لێه‌وانه، لێه (له له‌بکه، ئێسک و هتد،
بۆ جوانی و له هیندی چاند و فەرهنه‌نگ‌دا) ○
لابرت

labrose *adjective*

لج‌ه‌ستور، لج‌که‌ر، لج‌قه‌وی، لجن، لج‌کوئیره ○
لب‌کلفت

labrum /ˈleɪbrəm/ *noun, pl. labra* /-brə/

1 لیبوی سه‌روو (هی جومگه‌داران) 2 لیواری
ده‌ره‌وه‌ی سه‌ده‌ف ○ 1 لب‌زیرین 2 له‌ی بیرونی
صف

Labrusca /ləˈbrʊskə/ *noun*

1 لابرۆسکا: جۆری ترێ که‌ هی ده‌زی
خۆرسکی (Vitis labrusca) رۆژه‌لاتی
ئه‌مریکایه 2 مه‌ی ئه‌و ترێیه ○ لابرۆسکا

laburnum /ləˈbʊːnəm, US -ˈbɑːr-n-/ *noun*

لابورنۆم، داره‌به‌یوله [توخم Laburnum] ○
لابورنۆم، شجره‌النحل

labyrinth /ˈlæbərɪnθ/ *noun*

1 (جینگای) پێچه‌لاوێچ، پێچه‌لێچ،
هه‌زاره‌هه‌زار، به‌پێچ‌وبه‌نا، کوناوکون 2 گێچه‌ل،
ته‌نگ‌وجه‌له‌مه، چه‌رمه‌سه‌ری 3 (تویکاری)
پێچار، پێچه‌لانه: پێکهاته‌یه‌کی تویکاری‌پانه‌ی
پێچه‌لاوێچ یان پێچه‌پێچ tortuous (ی گویی
نیوه‌وه (یان به‌شی په‌رده‌یی یان ئێسکه‌که‌ی) که
ئه‌ندامه‌کانی بیستن و هاوسه‌نگی تیا به‌ گویی
نیوه‌وه (به‌ره‌ت: ئامازه به‌ هه‌زار به‌ هه‌زاره‌که‌یه
که‌ له لایه‌ن Daedalus له‌ میتۆلۆژی یونانی‌دا
سازکرا، له‌ labyrinthه‌ فەرهنسی، له‌ labyrinthus
لاتین، له‌ laburinthos یونانی‌یه‌وه) ○ 1
هزارتو، ماز 2 مخمه 3 لابیرنت، گوش داخلی

labyrinthine /ˌlæbəˈrɪnθaɪn, US akso -
əɪn/ *adjective, also labyrinthian or labyrinthic*

1 پێچه‌لاوێچ، پێچه‌لێچ، هه‌زاره‌هه‌زار،
هه‌زارین، برپێچ‌وبه‌نا، کوناوکون 2 تالۆز،
پێچه‌لاوێچ 3 سه‌ربه‌ گویی نیوه‌وه ○ 1
هزارتومانند 2 بفرنج 3 لابیریتین

lac *noun*

لاک (به‌ره‌ت: به‌پینی lākھ هیندی یان
فارسی) ○ لاک

lac² = lakh

Lacanian /ləˈkeɪniən/ *adjective, noun*

adj سه‌ربه‌ ده‌روون‌شیکار و نووسه‌ری فەرهنسی
ژاک لاکان (1901-81) Jacques Lacan
n لایه‌نگری لاکان، لاکانی (n Lacanianism):
لاکان‌گه‌ری، لاکان‌باوه‌ری) ○ لاکانی

laccolith /ˈlækəlɪθ/ *noun*

گۆلاوبه‌رد، لاکۆلیت: کۆمه‌له‌که‌ به‌ردیه‌کی ئاگرین
که‌ له‌ نیوان چینه‌ نیشته‌وه‌کان‌دا هه‌لکه‌وتوه‌ و
چینی سه‌ره‌وه‌ی به‌ شیوه‌ی کۆمه‌زی ده‌ره‌یناوه
(له lakkos یونانی "گۆلاو pond" + lith) ○
لاکۆلیت

laccolithic *adjective, also laccolitic*

گۆلاوبه‌ردی، سه‌ربه‌ لاکۆلیت ○ وابسته‌ به‌ لاکۆلیت

lace /leɪs/ *noun*

1 تور، کوتال یا پارچه‌ی تۆری 2 قه‌پتان، به‌ت،
بدن، په‌تک، به‌ست: 3 a lace handkerchief
زنجیره، به‌نۆکه، شریت، (gold or silver lace)
کۆلباس‌تون، کۆلباس‌تون، گۆلافه‌دون ○ 1 تور،
پارچه‌ی تۆری 2 بند 3 توار، پراک

lace bug *noun*

جۆری میرووی رووه‌ک‌خۆری ورد [خیزان
Tingidae] ○ نوعی حشره

laced *adjective*

1 قه‌پتان‌دار 2 تۆری، تۆراوی 3 هیل‌هیل، ریری
4 زنجیره‌ریز، زنجیره‌دار ○ 1 بن‌ی 2 مێبک 3
خط‌دار 4 دارای پراک

Lacedaemonian /ˌlæsɪdɪˈmɔːniən/ *noun, adjective*

n ره‌سه‌ن یان دانیش‌تووی Lacedaemon.
ناوجه‌یه‌کی یونانی کۆن که‌ شاری سپارتا
Sparta و ده‌ورو به‌ری ده‌گرچه‌وه سه‌ربه
لاسیدی‌مۆن یان دانیش‌تووانی، سپارتی ○
لاسیدی‌مۆنایی، اسپارتی

laceman /ˈleɪsmən/ *noun, pl. lacemen*

قه‌پتان‌چن، زنجیره‌چن ○ پراک‌یاف
lacerate /ˈlæsəreɪt/ *adjective, also lacerated*
1 هه‌لدراو، بریندار، لیواری‌گره‌گره‌،
mangled 2 a lacerate petal: torn
دل‌نیشاو، زین، distressed ○ 1 دریده 2 آزرده

laceration /ˌlæsəˈreɪʃn/ *noun*

هه‌لدردین، بریندارکردن، برین، هه‌لدراوی، در،
و‌ج‌ه‌بوون، برین‌داری (lacerative)
/ˈlæsəreɪtrɪv/ adj جرح، دریدگی، جراحت

Lacertilia /ˌlæsəˈrɪliə/ *noun, pl.*

تیره‌مارمێلک، مارمێلکان (به‌ره‌ت: له lacerta
لاتین "مارمێلک"، ژێرده‌سته‌یه‌ی له‌ گیانه‌وه‌رانی
خشۆک که‌ مارمێلکه‌کان پێکه‌تی ○ خانواده‌ی

مامولک‌ها

lacertilian /lə'sɜ:ʃən/ *noun, adjective***n** مارمیلک *adj* مارمیلک‌ناسا، مارمیلکی *n* مامولک *adj* مارمولک‌مانند**lacertiloid adjective**مارمیلکی *n* مارمولکی**lace-ups noun, pl.**پنلاو یان کهوشی قه‌یتانی، کهوشی به‌ستی *n* کفش بندی**lacewing noun, also lacewing fly**بال‌قه‌یتانی: هدریک له میرووانی ره‌گ‌بالی *neuropterous* سه‌وز و باریک [توخمه‌کانی *Chrysopa* و *Hemerobius*] نوعی حشره**lacewood noun**داری دره‌ختی چنار *n* چوب چنار**laches** /'latʃɪz, US 'lei-/ *noun, pl. same*(ماف) درنخی، دریخی، که‌مترخ‌می *n* کوتاهی، قصور، سهل‌انگاری**Lachesis noun**لاچسیس: خواژنی دریژی تمه‌ن له میتلویژی یونانی‌دا *n* لاچیس**lachrymal** /'lækrməʊs, US -mʊs/ *adjective, noun, also lacrimal or lacrymal***adj** فرمیسک‌رژین، فرمیسکی، روندکی *n* (ه‌روه‌ها lacrimal bone یان lacrimal bone) نیسکی (چکوله) فرمیسکی چاو (بنه‌ره‌ت): له *lachrymalis* لاتینی سه‌ده‌کانی نیه‌ره‌است، له *lacrima* لاتین "فرمیسک" *adj* اشک‌زا، اشکی *n* لاکریمال**lachrymal canal noun, also lachrymal duct** فرمیسکه‌ری، کانال یا جوگه‌ی فرمیسک *n* مجرای اشک**lachrymal gland noun**رژینه‌ی فرمیسک، فرمیسکه‌رژین *n* غده‌ی اشک**lachrymal sac noun**توره‌که‌ی فرمیسک، فرمیسک‌دان، کیسه‌ی فرمیسک *n* کیسه‌ی اشک**lachrymal vase noun**(میزوویسی) فرمیسک‌دان، کاسه یان جامی فرمیسک *n* ظرف اشک**lachrymation** /,lækri'meɪʃ(ə)n/ *noun, also**lacrimation or lacrymation* (ویژه‌یی و پزشکی) فرمیسک‌ریژی، فرمیسک رشتن، فرمیسک هه‌لوهراندن، فرمیسک هه‌لرشتن *n* ریزش اشک**lachrymator** /'lækri'metə/ *noun, also**lacrimator* (پزشکی، مه‌تریالی) روندک‌ریژ، فرمیسک‌ریژ *n* (ماده‌ی) اشک‌آور**lachrymatory** /'lækri'mə(tə)ri/ *adjective, noun (pl. lachrymatories)***adj** 1 فرمیسکی 2 روندک‌ریژ، فرمیسک‌ریژ *n* فرمیسک‌دان، جی‌فرمیسک (شوشه‌یی که له گۆرستانه کۆنه‌کانی روم‌دا دۆزراوه‌ته‌وه و وای بۆده‌چن که جی‌فرمیسک بی) *adj* 1 اشکی 2 اشک‌آور *n* اشک‌دان**lachrymose** /'lækri'məʊs, US -z/ *adjective*چاوبه‌فرمیسک، هه‌میشه‌گریاو، دلته‌نگ، کۆلیل، خه‌مبار، به‌سۆز، mournful, tearful *adv* *lachrymately*: چاوبه‌فرمیسکانه، دلته‌نگانه، کۆلیلانه، خه‌مبارانه؛ *lachrymosity*: چاوبه‌فرمیسکی، هه‌میشه‌گریاوی، دلته‌نگی، کۆلیلی، خه‌مباری، به‌سۆزی *n* گریان، اندوهناک، سوزناک**lacing noun**1 به‌ن، قه‌یتان، پت 2 زنجیره‌چنی، زنجیره‌دروو *n* 1 بند 2 براق‌دووی**lacinate** /lə'sɪnət/ *noun, also lacinated /-etrid/*(گیانه‌وه‌رناسی و رووه‌ک‌ناسی) برکه‌برکه، ددانه‌ددانه *n* ددانه‌دار**lack** /læk/ *noun*1 نه‌بوون، بی‌به‌شی، بی‌به‌ریتی، بیتی، بی‌یتی 2 که‌می، کیماسی، پنداویستی *n* 1 فقدان، عدم، نبود 2 کمبود، نیازمندی**lackadaisical** /,lækə'deɪzɪkl/ *adjective*پنخوش‌نه‌بوو، بی‌تین‌وگور، بی‌تاهت، سارد، بی‌نیشتیا، دل‌پنوه‌نه‌بوو، به‌دله‌وه‌نییه، ناهوگر، ناتامه‌زرو، languid *n* بی‌علاقه**lackadaisically** /,lækə'deɪzɪkli/ *adverb*دل‌پنوه‌نه‌بووانه، پنخوش‌نه‌بووانه، ناهوگرانه *n* بی‌علاقگی**lackbrain** /'lækbrein/ *adjective*بی‌میشک، بی‌که‌لله، که‌وج *n* احمق**lackey** /'lækɪ/ *noun, pl. lackeys*

1 نالقه‌به‌گویی، نوکەر، 2 servant, footman که‌سینکی زمان‌لووس یان ریایی‌باز 3 جوژی به‌بووله (شه‌وگەر moth) ی مەیلە و قواوەیی [Malacosoma neustria] 1 غلام 2 آدم چاپلوس 3 لای

lacking /'lækɪŋ/ *adjective*1 که‌م، به‌شه‌نه‌کردوو، 2 deficient گوم‌بوو، نادیار، missing *n* 1 کم 2 گه‌نده**lackland** /'læklænd/ *adjective*بی‌ملک، ره‌شایی، بی‌زه‌وی (وزار) *n* بدون ملک**lacklustre** /'lækləʊstə(r)/ *adjective, US**lackluster*1 ماندوو‌که‌ر، وه‌ره‌سکه‌ر، قۆز، هیچ، ناسه‌رنج‌راکیش، بی‌تام، ناخوش، dull 2 mediocre که‌م‌سۆما، لیل، تاریک، کز، نادره‌وشاوه، بی‌ورشه، بی‌برقه، مات، بی‌شه‌وق *n* 1 خسته‌کننده 2 بی‌نور

Laconian /lə'kəʊniən/ *adjective, noun*

n دانیشتوی ره‌سه‌نی لاکونیا Laconia
ناوچه‌یی له یونان یان ناوه‌ندی سبارتا Sparta

(سپارتنی‌یه‌کان به‌که‌م‌قه‌یی ناسرا‌یون) *adj*
سه‌ربه لاکونیا *n* اهل لاکونیا *adj* لاکونیایی

laconic /lə'kɒnɪk, US -'kɑ:n-/ *adjective*

1 کورت‌ه، *laconic comment*: concise
که‌م‌قه‌ه، که‌م‌دوو *n* 1 موجز 2 کم‌حرف

laconically /-kli/ *adverb*

به‌کورتی: *'Family reasons,' he said*
laconically *n* به‌اختصار

laconicism /lə'kɒnɪzɪzəm/ *noun*

1 کورتی، بوختی 2 قه‌ی بوخت *n* 1 اختصار
2 سخن موجز

laconism = laconicism

lacquer /'lækʊ(r)/ *noun*

1 لاک، روژ، چه‌لا 2 (بریتانیا، قز) تافت، ماکي
ده‌ق‌پیدانی قز 3 شیله‌ی داری لاکیر *n* 1 لاک،
جلا 2 و 3 تافت

lacquer tree *noun*

داری لاکیر، ه‌ی ناسیای روژه‌لات [*Rhus verniciflua*]
درخت لاکر

lacrimal = lachrymal

lacrimation = lachrymation

lacrimator = lachrymator

lacrimatory = lachrymatory

lacrosse /lə'krɒs, US -'krɒs/ *noun*

لاکروس (= جوژنی یاری، شیوه‌ی کاسو (کاشو)
یا هاکی ده‌دا) *n* لاکروس

lacrymal = lachrymal

lacrymation = lachrymation

lactalbunin *noun*

(کیمیا) تالبومینی که له سزگاو یان په‌نیراو
ده‌گیری *n* لاکت‌البومین

lactam /'laktəm/ *noun*

(کیمیا) لاکتام (= ناوچه‌یه‌کی ئەندامی
که‌کۆمه‌لیکی -NHCO- تیا‌یه‌وه‌ک
به‌شی له‌ئالقه‌یان بازنی) *n* لاکتام

lactase /'lakteɪz/ *noun*

(زینده‌کیمیا) لاکتەیز، لاکتاز (ه‌ه‌وینه‌یان
نانزیمی که لاکتوز به‌گلوکوز glucose و
گالاکتوز galactose ده‌گورئ) *n* لاکتاس

lactate /'lakteɪt/ *noun*

(کیمیا) خوی یان نیستیری ترشه‌لوکی لاکتیک
n لاکتات

lactate dehydrogenase *noun*, also lactic
dehydrogenase

ده‌هیدروژیناز لاکتەیت: کۆمه‌له‌ه‌ی
lactic acid یو pyruvic acid کۆرینی
ده‌دهن *n* ده‌هیدروژیناز لاکتات

lactation /læk'teɪʃn/ *noun*

1 شیرتی‌هاتن، شیردادان، شیره‌هاتنه‌وه (ج‌ژن و
چ شیرده‌ره‌کان) 2 سه‌روه‌بند یان مساوه‌ی
شیرپیدان *n* 1 ترشح شیر 2 دوران شیرده‌ی

lactational *adjective*

سه‌ربه یان پیوه‌ندی به lactation ه‌وه‌ه‌یه
وابسته به lactation

lacteal /'laktəl/ *adjective, noun*

adj 1 شیر، شیردار، له شیردروست‌بوو یان
سازبوو، شیرناسا 2 (توپکاری) شیراوکی، شله‌ی
شیری تیا‌یه یان راده‌گوژئ *n* ره‌گی له‌شاوی
lymphatic vessel شیراوکی chyle ده‌با‌بو
کانالی سنگی) *n* 1 شیر، محتوی شیر،
شیرمانده 2 کیلوسی *n* مجرای کیلوس

lacteous /'læktəs/ *adjective*

شیری، شیرناسا *n* شیرمانده

lactescence /læk'tes(ə)n(ə)ns/ *n*

1 دادانی شیر، شیرتی‌هاتن 2 شیله، شیره *n* 1
ترشح شیر 2 شیره

lactescent /læk'tes(ə)n(ə)nt/ *adjective*

1 شیرداده‌ر، شیرده‌ر 2 شیرناسا *n* 1
ترشح‌کننده‌ی شیر 2 شیرمانده

lactic /'læktɪk/ *adjective*

شیری، سه‌ربه شیر، به‌ره‌مه‌هاتوو له شیر
شیری، وابسته به شیر

lactic acid /'læktɪk 'æsɪd/ *noun*

(زینده‌کیمیا) ترشه‌لوکی شیر(ی)، ترشی شیر
C₃H₆O₃: ترشه‌لوکیکی نیو شیر(ی) ترشاو و
ه‌ه‌روه‌ها له (شانه‌ی) ماسوولکه‌کانی له‌ش‌دا له
کانی مه‌شق و راه‌پنانی سه‌خت‌دا strenuous
exercise به‌ره‌م دی و له‌بواری پیشه‌سازی،
ده‌رمان و خوراک‌دا به‌کار‌دێئ *n* اسید لاکتیک

lactiferous /læk'tɪf(ə)rəs/ *adjective*

شیری، شیره‌هتەر، شیرده‌ر، شیربه‌ر، شیرداده‌ر:

lactiferous plants *n* شیرآور، شیرده‌نده

lactifuge *adjective*

شیربه‌ر، شیر که ده‌کاته‌وه *n* شیرکه‌م‌کن

lactifluous *adjective*

په‌شیر *n* پرشیر

lactigenic *adjective*

شیرزیادکه‌ر *n* شیرزا

lactiform *adjective*

شیرناسا، شیوه‌شیر، له‌شیرجوو، شیری *n*
شیرمانده

lactivorous *adjective*

شیرخور *n* شیرخوار

lacto- *prefix*

پیشگر: 1 سه‌ربه یان پیوه‌ندی به شیره‌وه‌ه‌یه:
2 *lactometer* (سه‌ربه) ترشه‌لوکی لاکتیک
(شیری) یان لاکتوز: *lactobacillus* (له) *lac*,
lact- لاتینه‌وه "شیر" *n* پیشوند: *monoacid*
(وابسته به) شیر 2 (وابسته به) اسید لاکتیک یا

لاکوز
lactobacillus /ˌlaktəʊbəˈsɪləs/ *noun, pl.*
lactobacilli /-læɪ/
 (زینده ناسی) جوری به کتریای میله ناسا -rod-
 shaped bacteriu که ترشله لؤکی شیریه له
 ترشاندنی کاربوها پدرا نه کانه موه بهرهم دینن
 [توخم *Lactobacillus*] لاکتوباسیلوس

lactoglobulin *noun*
 جوری پروتینی بلوورین که له سرگاوه دهگیری
 لاکتوگلوبولین

lactometre /lækˈtɒmɪtə/ *noun*
 شیرینو شیرسنج

lactone /ˈlaktəʊn/ *noun*
 (کیمیا) لاکتون، شیرون: ناوینته یکی ئه ندای که
 کومه لیکه ئیستری تیا به -OCO- وه که به شین
 له ئالقه یان باز نه یین لاکتون

lactonic *adjective*
 سهریه لاکتون، پیوه ندی به شیرونه وه ههیه
 وابسته به لاکتون

lacto-ovo vegetarian /ˌlæktəʊ ˈəʊvəʊ
 vedʒətəriən/ *noun*
 کهمی که تنیا بهرهمی شیر و سهوزه دهخوا
 (گوشت یا ماسی ناخوا)، شیر سهوزه خور
 (ههروه ها) **vegetarian** لاکتو-
 (ovo-lacto) لاکتوجتارین

lactoprotein *noun*
 پروتینی ینکهنه ری شیر، لاکتوپروتین
 لاکتوپروتین

lactose /ˈlæktəʊs, -təʊz, US -təʊs, -
 təʊz/ *noun*
 (کیمیا) شه کری شیر، لاکتوز، شیروز
 C₁₂H₂₂O₁₁ لاکتوز

lacto-vegetarian /ˌlæktəʊ vedʒətəriən/
noun
 کهمی که تنیا بهرهمی شیر و سهوزه دهخوا
 (گوشت، ماسی و هینلکه ناخوا)،
 شیر سهوزه خور لاکتوجتارین

lacuna /ləˈkjuːnə, US -ˈkuː-/ *noun, pl.*
lacunae /-niː/ or **lacunas**
 1 (توسراوه و هتد) کهوتووی، بهجیمای،
 بهریوی، لاجون 2 (تویکاری) کهلین، چال،
 فولکه، بوشایی، چولایی (ب.ت. له ئیسکدا) 3
 کهلین، کهله بهر، کون، درز، قهلهش، بوشایی
 (بهرهت: له لاتین "pool") 1 افتادگی،
 حذفشدگی 2 خلا، گودی 3 شکاف، خلا

lacunal /ləˈkjuːnəl/ *adjective*, also **lacunar**
 کهلیندار، کهله بهری تیا به، بوشایی تیکهوتوو
 دارای شکاف

lacunary /ləˈkjuːnəri/ *adjective*, also
lacunate
 کهلیندار، کهله بهری تیا به، بوشایی تیکهوتوو

دارای شکاف
lacustrine /ləˈkɑːstrɪn, US -trɪn/
adjective

گومی، سهریه گوم یا دهریاچه وابسته به دریاچه
lacy /ˈleɪsi/ *adjective* (lacier, laciest), also
 lacey
 توری، تور ناسا، شیوه تور: **lacy underwear**
 توری، تورمانند

lad /læd/ *noun*
 1 کور، پس 2 پیاو 3 جهخیل، لاو، گهنج:
4 Things have changed since I was a lad
 تازه لاو، مالنکار 5 (lads) یاران، دوستان،
 کورهکان، براده ران 1 پسر 2 مرد 3 جوان 4
 نوجوان 5 (در جمع) رفقا

Ladakhi /ləˈdɑːki/ *adjective, noun, pl.*
Ladakhis

adj 1 سهریه لاداک 2 سهریه لاداکیهکان 3
 سهریه زمانی لاداک 1 n خه لکی لاداک،
 ناوچه یین له باکووری روزهوای هیند، پاکستان و
 چین 2 زمانی لاداک (لکیکی تمبهتی) لاداک
ladanum /ˈlɑːd(ə)nəm/ *noun*, also
labdanum
 لادانوم (جوری جهوک له rock rose دهگیری)
 لادن غیری

ladder /ˈlædə(r)/ *noun*
 1 نهردیوان (لاوانه، لادار یان لاجامه: داری
 لاکانی؛ ناوه) بهره، نیویه بهره، پایه نهجه یان نیودله
 rung = بهریزه، مهردیشان، پاچینه، پستک،
 پستک 2 مایه ییشکهوتن، پله و پایه 3
 (گورهوی) تالیکش بوون، رهوانه وه 1 نردبان
 2 مایه ییشرفت، مراتب 3 درفتگی

ladder-back /ˈlædə bæk/ *adjective*
 پشت نهردیوانی، پشت بهریزه یی، پشتدریژ
 پشت نردبانی

ladder-proof /ˈlædəpruːf/ *adjective*
 نالکیش نه بوو، نه رهواو، نارهوی، توند درنرو

laddie /ˈlædi/ *noun*
 (نافه رمی) کور، گهنج، لاو، جوان، پسر

laddu /ˈlɑːdu/ *noun*, also **laddoo** or **ladoo**,
pl. laddus

جوری شیرینی هیندی (له نارد و شهک) لادو

laden /ˈleɪdn/ *adjective*
 1 لایوریز، پر، دارمال، قورس، گران 2 داگیراو،
 بارکراو، بارلایتر او 3 بههر، پر بهر 1 مملو،
 انباشته 2 بارگیری شده 3 پر بار

la-di-da /ləˈdiːˈdɑː/ *adjective*, also **la-di-dah**

(نافه رمی) به نازو نووز، به تروتوپ، به پیوز،
 elegant pretentious افاده ای

ladies = plural form of lady

ladies' fingers = okra

ladies' man *noun*

○ (تافهرمی) پیاری ژنانیه، ژن خوشه‌ویست
مرد زن‌نواز

ladies' room *noun*

دس‌به‌ناوی ژنان، ده‌ستاوخانه‌ی ژنان ○ توال
بانوان

Ladin /lə'di:n/ *noun, pl. Ladins*

زاراوی Engadine ی Rhaeto-Romance ی سویرا ○ لادین

Ladino /lə'di:nəʊ/ *noun, pl. Ladinos*

1 زمانی هیندی له جووه‌گانی Sephardic (له‌سمر بنجینه‌ی سیانیایی و هیندی وشه‌ی یونانی، عیبری و تورکی) 2 میتیزو یان سی‌پیتی سیانیایی‌زمانی شمیریکای ناوندی ○ لادینو

lading /leɪdɪŋ/ *noun*

بارکردن، داگرتن، بارلینان، بار ○ بارگیری، محموله

ladle /'leɪdl/ *noun*

که‌پچه، ناوگهردان، چه‌مچه، هسکو، کونده‌ز، نه‌سکوی، میلک، خهرش‌ب، که‌وچک (ی چیشت تی‌کردن: ladler n) ○ ملقه

ladleful *noun, pl. ladlefuls*

(پ) که‌پچه‌ی، پر ناوگهردان، (پ) نه‌سکوی‌ی ○ به اندازه‌ی یک ملقه

ladoo = laddu**lad's love** = southernwood**lady** /'leɪdi/ *noun, pl. ladies*

1 خانم، یایه، خاتون، بانو، ژن: He 2 was with an attractive young lady (the Ladies یان ladies) دس‌به‌ناوی ژنان 3 ژنی به پله و پایه‌ی کومه‌لایه‌تی به‌رزوه 4 یار، دلدار (ladyhood n) ○ 1 خانم، بانو 2 (در جمع) نوال بانوان 3 زنی با مقام اجتماعی والا 4 معشوقه

lady apple *noun*

سیوه‌خانمانه: جوری سیوی وردی سوور تا زهره، زورتر وهک هه‌زیله به‌کاردیتری ○ نوعی سب

ladybird /'leɪdɪbɜ:d, US -bɜ:rd/ *noun*

also lady-bug /'leɪdɪbʌg/ خالخالوکیته، خالخالوکه، خالخالوک، کویره‌که‌سووره [خیزانی Coccinellidae: زور جوری هه‌یه] ○ خاله‌پنه‌دوز

lady-bug /'leɪdɪbʌg/ = North American term for ladybird**Lady Chapel** *noun*, also Lady chapel

کلنسه‌ی جه‌زهره‌ت مریم (تویرگه‌ی له کلنسه‌ی کی گه‌وره، تهرخانه گه‌وره بق مریمه) ○ نمازخانه‌ی مریم مقدس

Lady Day *noun*

جینزنی مزگینی (له 25 مارس‌دا، جه‌زنی سکیرپوونی جه‌زهره‌تی مریم) ○ عید بشارت

lady fern *noun*

فترنه‌خانمانه: جوری فترنی دریز و جوان [Athyrium filix-femina] و جوره‌گانی تر ○ نوعی سرخس

ladyfinger = lady's finger 2

lady-in-waiting *noun, pl. ladies-in-waiting* شازنیار، ده‌سته‌خوشکی شازن ○ ندیمه

lady-killer /'leɪdikɪlə(r)/ *noun*

(پیاه) که‌موره، دژن‌ژوان، پیای شوخ ○ مرد دخترکش

ladylike /'leɪdɪlək/ *adjective*

خانمانه، خاتونانه: Her language was not very -dylake

ladylove /'leɪdi lʌv/ *noun*

یار، خوشه‌ویست، دلدار، گراو ○ معشوقه

lady of the night *noun*

له‌ش‌فروش، قه‌به، زنی بده ○ فاحشه، روسی

lady's = ladies

lady's bedstraw /'leɪdi 'bedstrɔ:/ *noun* (رووه‌ک‌ناسی) جوری رووه‌ک Galium [verum] ○ علف ماست

lady's fingers *noun*

1 (رووه‌ک‌ناسی) بامیه 2 (lady's finger) جوری که‌یکی نیسه‌نجی په‌نجه‌ناسا که شه‌کر به‌سهریه‌یه‌تی ○ 1 بامیه 2 نوعی کیک

Ladyship /'leɪdɪʃɪp/ *noun*, also ladyship

خاتونوی به‌پیز، خانمی به‌پیز، داده ○ سرکار علیه

lady's maid /'leɪdi:z meɪd/ *noun*

(میزوویی) کاره‌کهر، به‌رده‌ست، کلغه‌ت ○ خدمت‌کار

lady's man = ladies' man**lady's mantle** *noun*

کولوانه‌ی خانم؟: جوری رووه‌ک به‌گولی مه‌پله‌وسه‌وزی بری نادیاره‌وه [Alchemilla vulgaris] ○ نوعی گیاه

lady's slipper *noun, pl.*

○ [Cypripedium] جوری گیاسارمه [توخم نوعی نعلب

lady's smoke = cuckoo flower**lady's tresses** *noun, pl.*

گیاسارمه‌ییک گول‌سی چکوله [توخم Spirantes] ○ نوعی نعلب

Laertes *noun*, Latin, from Greek Laertiēs

1 لائیرتیز، لائیرتیس: باوکی Odysseus له میتولوژی یونانی‌دا 2 کوری Polonius و برای Ophelia له هه‌ملیتی Hamlet شه‌کسیره‌دا ○ لائرتز

Laetare Sunday *noun*

جواره مین یک شه ممدی **Lent** ○ یک شنبه ی لا یتار
laevulose /'li:vju:ləuz, US -s/ (US
 levulose) = fructose

Laffer curve /'lafə/ *noun*

(تابووری) چه ماوه ی لافتر (پنونه ندی خه یالی
 یان وادانراوی نیوان چالاکی تابووری و ریژه ی
 باج دانسان: بشهرت: له ناوی تابووری زانی
 نه مریکایی (Arthur Laffer) ○ منحنی لافر

lag /'læɡ/ *noun*

1 دواکه و تووی، پاش که و تووی، دواکه و تن،
 پاش که و تن، به جیمان، به دواکه و تن، خاوی،
 به دره نگ که و تن 2 کله ی، مودا، بوشایی، که له بهر
 ○ عقب ماندگی، تأخیر، کندی 2 فاصله، شکاف

lag /'læɡ/ *noun*

(نافه رمی، بریتانیا) کونه زیندانی، کونه گیراو
 زندانی سابقه دار

lagan /'lag(ə)n/ *noun*

(کون) که له و پله ی راگیراو له تهرکی دهر یادا به
 شستکه وه (تا له دوارژدا پدوژریمه وه، له
 فهرنسی کونه وه وهر گیراوه) ○ لاگان

lager /'lɑ:gə(r)/ *noun*

لاگتر (جوړی بیره)، شووشه ی لاگتر: **German**
 -rs ○ لاگر، بطری لاگر

lager lout *noun*

مهستی توندوتیز یا دهس وه شین یا په لاماردهر
 ○ مست عربده کش

laggard /'læɡəd, US -gərd/ *noun, adjective*

(بنیاه دمی) خاوا، سست تمه دل، ته وه زهل،
 ته پلوس، ته پ، لهش گران، دهس خاوا،
 خاوا و خلیجک **laggardly** *adv*: ته مه لانه،
 ته وه زه لانه، ته پلوسانه، لهش گرانانه؛
 (laggardness *n*) ○ (آدم) تپیل، دیرجنب

lagging *noun*

دایوشین، تپیجان (به عایق)، دایوشه، عایق
 ○ عایق بندی، عایق

Lagomorpha /'lɑɡə'mɔ:fə/ *noun, pl.*

(گیانه وه رناسی) تیره که روی شک،
 که روی شک یه کان، که روی شک یان (**lagomorph**)
:n, adj (گیانه وه ری) که روی شک یی ○ خرگوشیان
lagomorphic *adjective*, also **lagomorphous**
 که روی شک ناسا، که روی شک یی ○ خرگوش مانند

lagoon /'lɑ:ɡu:n/ *noun*

1 زه لکاو، زونگاو، چامور، تالاو، گنداو، بانلاخ
 2 (ته مریکا، نه وسترالیا و نیوزیلند) گوماویکی
 چکوله ی ناوی شیرین نریک به روپار یان
 گوماویکی گوره تر (**lagoon** *adj*): زه لکاوی،
 زونگاوی: له **laguna** یتالیایی و سبانیایی، له
lacuna لاتین (بروانه **lacuna**) ○ 1 مرداب 2
 لاگون

Lagrangian point /'lɑ:ɡrəʒiən/ *noun*

(ته ستره وانی) خالی لاگرانژی (له ناوی
 ریازی زانی فهرنسی یتالیایی زاد **Joseph**
Lagrange) ○ نقطه ی لاگرانژی

lagune /'lɑ:ɡu:n/ *noun*

1 (سبانیایی) زه لکاو، زونگاو، چامور، تالاو 2
 گوم، دهریاچه ○ 1 مرداب 2 دریاچه

lah *noun*, also **la**

(له سولهای تونیک دا، شه شه مین نوتی په یژه ی
 ماژور) لا ○ لا

lahar /'lɑ:hɑ:/ *noun*

(زه ی ناسی، له چاقایی په وه) ته و شتلاوکه
 ویران که ره ی قور، هی لیزه کانی ناگریزیتن،
 شتلاوکه قور ○ لاهاړ

lah-di-dah = **la-di-da**

Lahnda /'lɑ:ndə/ *noun*

لاندی، لاند (زمانی که له روژاوی پاکووری
 هندوستان و پاکستان قسه یین ده کری: بهرته:
 له **lahandā** په نجایی "روژاوی") ○ لاند

Lahu /lɑ:'hu:/ *noun, pl. same as Lahus*

1 نه دماهی گه لیکي ره سمنی باشووری روژاوی
 چین و لائوس 2 زمانی **Tibeto-Burman** ی
 ته و گله ○ لاهو

laic /'leɪk/ *adjective*, also **laical** /'leɪkl/

دنپایی، نادینی، نانمایی، لایک، لانیک
laicity *n*: **laically** /'leɪkli/ *adv*: بهرته: له
late, **Latin laicus** له **laikos** یونانی، له **laos**
 (خهلک) ○ غیر مذهبی

laicism *noun*

سیستمی دنیایی یان نادینی ○ نظام غیر مذهبی

laicization *noun*

که کردنه وه یان نه هیشتنی دهسه لات و پتگی
 بیاواری دینی، **secularization** ره مه کی کردن
 ○ لانیزاسیون، عامیانه کردن

laid /leɪd/ = past and past participle of **lay**

laid-back *adjective*

(نافه رمی) شنبه یی، نارام، له سه ره خو، نانیکه ران،
 ناده ربه ست، یین خه م، یین خه پال، ناسووده: **laid-**
a laid-back attitude to life ○ **back music**
She's very laid-back about her exams ○
 خونرد، بی خیال

lain /leɪn/ = past participle of **lie**

lair /leɪ(r), US leɪ/ *noun*

1 کولانه، لانه، بوودر، گووف، کون (گیانه وه رانی
 کوی) 2 (خوازه) کون، هه شارکه، په ناو په سیو،
Grandad retreated to his: **hideout**, **den**
lair in the basement ○ 1 کسام 2 سوراخ،
 مخفی گاه

lairage /'leɪrɪdʒ/ *noun*

پهجه یان مولگی کانی ○ لریج

laird /leɪd, US leɪd/ *noun*

(له سکانته ند) خواوه نزهوی **lairdship** *n*

خواه زده‌وی وزاری، له lord موه وه‌گیراوه) ٥
مالک، ملاک

laissez-aller /,le'se:ˈa:lɛr, French le'se:al/ noun

بی‌جمله‌ویی، نازادی، به‌بره‌ره‌لایی ٥ عدم جلوگیری

laissez-faire /,le'se:ˈfɛ:z, French le'se:fa:/ noun, adjective

رامیاری یان سیاسه‌تی ده‌س تپوه‌رنه‌دان، نازاد، بی‌جمله‌ویی: *They have a laissez-faire approach to bringing up their children*

٥ *approach to bringing up their children* سیاست عدم تداخل، عدم جلوگیری

laissez-faire economy noun

ناپووری نازاد یان سه‌ربه‌ست ٥ اقتصاد آزاد

laissez-passer /,le'se:ˈpa:seɪ, French le'se:pa:seɪ/ noun

نامه یان ده‌ستورنامه‌ی رویشتن بان تپه‌رین، ده‌ریازنامه ٥ گذرنامه

laity /'leɪti/ noun
1 (the laity) ناسپین‌کاران، نه‌ندامانی
کومه‌لینکی نایینی (بی‌جگه‌له‌قه‌شه و هند) 2
خه‌لکی ناپیشه‌یی 3 خه‌لکی ره‌مه‌کی 1 افراد
غیرروحانی 2 افراد غیرحرفه‌ای 3 عوام

Laius noun, Latin, from Greek Laiōs

لایئوس: شای تیب یان تیبیس Thebes، به ده‌ستی کوره‌کدی Oedipus کوزرا (به‌پنی
پنش‌بینی په‌رسنگه‌ی دلف) ٥ لایئوس

lake /leɪk/ noun
1 گوم، گوماو، ده‌ریازه، به‌حر، ده‌ریاچه،
زه‌ریاچه 2 (the Lakes) وشه‌پنکی تر بو Lake
(lakelet n) District ٥ دریاچه

lake /leɪk/ noun
ره‌نگی زرشکی، نه‌رخه‌وانی، سووری توخ یا
توند ٥ رنگ زرشکی

the Lake District noun

گوماوستان، گوماوستان، ناوجیه‌ی گوماو و
چیاکانی باکووری روزاوی تینگلته‌ره ٥ لایک
دستریکت، ناحیه‌ی دریاچه

lake dweller noun

گوم(ساو)نشین، دانیشووی گوم (ب.ت. به‌رنه
میژوو) ٥ ساکن دریاچه

lake dwelling noun

کوخته یا خانووی گوماوی ٥ خانه‌ی دریاچه‌ای

Lakeland terrier noun

ره‌گه‌زیکي تاجی، له‌بنه‌ره‌تا‌هی Lake District ٥
لیکلانت تپیر

laker noun

1 که‌شینه‌ی گوماو یان ده‌ریاچه 2 که‌شتی
گوماوه‌گوره‌کان Great Lakes ٥ 1 قزل‌آلای
دریاچه 2 لاکر

the Lakes = the Lake District

Lake Poets noun, also also the Lake School
هونه‌رانی گوماو یان ده‌ریاچه (ده‌سته‌یی له

هونه‌رانی رومان‌تیکي تینگلیسی، به‌نیویانگ‌ترینان
Samuel Taylor و William Wordsworth

Coleridge بوون) ٥ شاعران دریاچه

lakeside noun

پال گوم، دم گوم، قه‌راخ ده‌ریاچه، روه‌ی گوم
٥ کنار دریاچه

lakh /læk/ noun, also lac
(له‌هیند و پاکستان) سه‌دهه‌زار (بنه‌ره‌ت: له
lakṣa سانسکریتی) ٥ لاک

Lakota /lə'kəʊtə/ noun, pl. same or Lakotas

1 نه‌ندامی گه‌لی سوورپنستی روزاوی داکوتای
باشووری 2 زمانی Siouan یی نو گه‌له ٥ لاکوتا

laksa /'la:ksə/ noun
جوړی چیشتی مالیزیایی له‌بنه‌ره‌ت جینی ٥
نوعی غذا

laky /'leɪki/ adjective (lakier, lakiest)

1 ده‌ریاچه‌ناسا، گوماو‌ناسا، زه‌ریاچه‌یی، گومی،
پنوه‌ندی به‌ده‌ریاچه یان گوماووه‌هه‌یه 2
زرشکی، نه‌رخه‌وانی ٥ 1 ده‌ریاچه‌مانند 2 زرشکی

la-la land /'la: lu: lænd/ = cloud-cuckoo land

lalapalooza or lallapalooza = lollapalooza

laldy /'laldi/ = beating (Scottish)

Lallans /'lælənz/ noun

لالینز، لالانس (= شپوه‌یه‌کی کونی زمانی
تینگلیسی که له‌ده‌شته‌کانی سکا‌له‌ند به‌کار دپتر
و نیشاش جاروبار له‌ویژمه‌به‌کار دپتر) ٥
لالانس

lallation /lə'leɪʃ(ə)m/ noun

لابیژی (وتی ده‌نگی r وه‌ک l) ٥ لالاسیون

lally column noun, also lally

ستون یان کوله‌کمی لالی: ستون‌تیکي
په‌کونکریتی لوول ٥ ستون لالی

lam /læm/ noun

تپ‌قووچاندن، هه‌لاتن، پنی‌پنوه‌نان، تن‌نه‌قاندن،
راکردن (ناکاو): *He was recaptured after four months on the lam*

٥ فرار (ناکاهانی)

lama /'la:mə/ noun

لاما 1 (پی‌اوی نایینی له‌ته‌بته و مونگولیا) 2
ره‌به‌نی بوداییستی ته‌به‌تی یا مونگولیایی
(بنه‌ره‌ت: له‌bla-ma (b ناوتری) ته‌به‌تی
"که‌سیتی سه‌رترا") ٥ لاما

Lamaism /'la:məzəm/ noun

لامانیزم، لاماه‌گری ٥ لامانیسم

Lamaist /'la:məɪst/ noun, adjective

n لامانیست، لاماه‌گر adj سه‌ربه‌لاماه‌گری ٥
n لامانیست adj لامانیستی

Lamaistic adjective

سهره لا ماگهري، لا ماگهري يانه، لاماتيستی
○ لامانيستی

Lamarckism /la'ma:kiz(ə)m/ noun

لامارک گهري، لامارکيزم (له لایهن
ناسیونالیستی فدره نسی
Jean Baptiste de Lamarck (1744-1829)
○ لامارکيزم

lamasery /la'ma:səri, US la'ma:səri/ noun, pl. lamaseries

په رسگه ی بودایی، ده پری لاماکان، موناستیری،
خانه قای قهشه کانی بودایی ○ معبد بودایی،
صرمعهی لاماما

lamb /læm/ noun

1 بهرخ، وهرک، بهرا 2 گوشتی بهرخ 3 کهول
یان پیتسهی بهرخ 4 مروفی ساویلکه یان گوناخ
5 منالی پاک یان پین گوناخ ○ 1 بهره 2 گوشت
بره 3 پوست بره 4 آدم ساده لوح 5 طفل معصوم

lambada /læm'ba:də/ noun

لامبادا (جوری هدله پکن یان سهمای دووانه ی
سینکسی و کرزی هاوچه رخی برزیلی) ○ لامبادا
lambda /'læmdə/ noun

له مدا، لامدا (= یازدهمین پیتی ئه لوفویی یونانی
Λ, λ) ○ لامدا

lambency /'lamb(ə)nt/ noun, pl. lambencies

(به نه رمی) بریسکانه وه، درهوشانه وه،
بریه دانه وه ○ درخشش

lambent /'lamb(ə)nt/ adjective

1 (ویژه یی، به نه رمی) بریسکه دار، دره وشاوه 2
نارام، له سه ره خو، مهند **lambently adv**: به
نیانی، به مهندی) ○ 1 درخشان 2 ملایم

lamed noun

لامید: دوازه یه مین پیتی ئاوبینی عیبری
(بندرت: وانا: نه قیزه، 1) ○ لامد

lamert /'lambət/ noun

به که ی پینشو ی luminance (بندرت: له ناوی
فیزیک زانی ئه آلمانیایی Johann H. Lambert)
○ لامیرت

lambkin /'lambkɪn/ noun

به رخی ساوا، به رخی، به رخیله ○ بهری نوزاد

lamblike /'lamblaɪk/ adjective

1 بهرخ ئاسا، ساده، گوناخ به سزمان، بی تازار،
بی وه ی، بی زده، بی گوناخ پاک 2 قه به ییس،
حالی، کوئ پرایه یل ○ 1 بره مانند، بی آزار، معصوم
2 مطیع

Lamb of God noun

سه رناوی کریست (بروانه John 1:29)
○ عیسی مسیح

lambrequin /'lambrikm/ noun

1 پارچه یان په روین یشته وه ی کلاوزری (هی
سوارچاکی سده کانی نپوه راست) 2 سه رکووره

○ 1 لامبریکین 2 روبخاری

Lambrusco /lam'bruskəʊ/ noun

1 تری نیکی مه ی، هی ناوچه ی Emilia-Romagna
ی باکووری ئیتالیا 2 جوری مه ی
سوور یان سبی هله چووی نه و تری به ○
لامبروسکو

lamb's ears noun, pl.

گسوی به رخیه، زمانه به رخیه؟
Stachys ○ نوعی گیاه

lambskin /'læmskɪn/ noun

کهول یان پیتسهی بهرخ ○ پوست بره

lamb's lettuce noun

کا هو به رخیله؟ (جوری رووه کی گول شینی
چکوله، بو نپو سالاد [*Valerianella locusta*])
○ نوعی کا هو ی سالاد، شیرینک

lamb's quarter (also lamb's quarters) - fat hen**lamb's tongue = lamb's ears****lamb's-wool /'læmz wʊl/ noun, adjective**

n تیسک، خوری بهرخ، پویت، پورت، لفا، لوا،
به رکن **adj** به رکنی، تیسکی ○ **n** پشم بره
کرکی

lame /leɪm/ adjective

1 شهل، گوج، گنر، لنگ 2 (بیانو) هیچ، لاوا،
ست، بیتی، قور، باوه رین نه کراو، به سندنه کراو
lame ○ **adv**: به شهل شهل، به
توره تور، به گنر گنر: **lame** **n**: 1 شهل،
گنیری، له نگی 2 لاوازی، هیچی، سستی) ○ 1
لنگ، چلاق 2 ضعیف، غیر قابل قبول

lamé /'la:meɪ, US la:'meɪ/ noun

زه ری، چیمه، له مه (جوری پارچه) ○ له مه

lamebrain noun

(نافه رمی) مروی گه وح **lamebrained adj**:
گه وح، گهر ○ آدم احمق

lame duck noun

1 که سینی که سه وه سان، پینساده می
هیچ له ده س نه ها توو یان بی ده سلات، نه به وژه 2
کومانیای نابووت بوو (یان به رشکست) 3
(نه رمی) حکومت یا کار به ده ستن (سیاسی)
که ده سه لاتی روو له کوتایی به ○ 1 آدم
بی عرضه 2 شرکت ورشکسته 3 نیم داک

lamella /lə'melə/ noun, pl. lamellae /-li:z/

توی، تهلش، پانک، تویرال، په ر ○ ورقه، لایه

lamellate /lə'melət/ adjective, also lamellated or lamellar /lə'melə(r)/

توی توی، تویرال تویرال **(adv)** ○
لایه لایه

lamellation noun

توی توی بوون، تویرال تویرال بوون، توی، په ر ○
لای لایه شنگی، لایه

lamellibranch /lə'melɪbræŋk/ = bivalve

lamellicorn *noun, adjective*

○ (میرووی) شاخ‌بان، خاوه‌نی شاخی بان
(حشره) دارای شاخک پهن

lamelliform *adjective*

توئی‌ئاسا، پەرئاسا، شیوه‌ی توئال، توئالی
○ لایه‌مانند

lament /lə'ment/ *noun*

سەردولکە، جەمەری، شین، شیوه،
رۆژۆ (کردن) لاواندنەوه (مردوو): **lamerter** *n*
سەردولکەیتز، جەمەری (گێڕ) ○ سوگوازی، مرثیه

lamentable /lə'mentabl, US lə'ment-/
adjective

جینی داخ، خەمماوی، sorrowful
lamentably /-əbli/ **lamentableness** *n*
adv: بە داخەوه، بە شیوەیەکی جینی داخ) ○
تەسەفبار

lamentation /lə'mən'teɪʃn/ *noun*

1 شیوه، ناخ‌وداخ، ناھووای ناخ‌وواخ، شین،
شینەوار، شەبۆڕ، گریان و رۆژۆ، گابۆڕ، فۆرپیتوان
(گەرمە‌شین bitter lamentation) 2 جەمەری،
سەردولکە ○ 1 سوگوازی، زاری 2 مرثیه

lamented /lə'mentɪd/ *adjective*

لە دەس‌چوو، مردوو: **her late lamented**
husband ○ مرحوم

lamia /'leɪmiə/ *noun, pl. lamias or lamiae* /-i:/

لامیا (= ژنی بە لەشی مار و سەری ژنانە،
خوینی مەلانی دەمزی، لە میتۆلۆژی یونانی‌دا،
vampire) ○ لامپا

lamin- *prefix*

پیشگەر: **laminar**: **lamina** =

پیشوند: لایه
lamina /'leɪmɪnə/ *noun, pl. laminae* /-ni:/
(تکنیکی) لۆ، توئی، تەلاشە، تەبەق، توئال،
یولەک (ۆک)ە، پەرە، ناسکە، توئی، تەبەق و...
یتکی باریک لە کەفری نیشوو، شانە‌ی ئەندامی
organic tissue (هەر) ماک و مەتریاڵیکی
تر ○ لایه

laminar /'leɪmɪnəl/ *adjective*, also **laminar**
or **laminary**

توئی‌توئی، تەبەق‌تەبەق، پەرە‌پەرە ○ لایه‌لایه

laminar flow *noun*

رەوتی توئی‌توئی: رویشتی شلە‌یتکی لینج کە
لەودا پارچۆلکە‌کانی particle شلە‌کە لە توئی و
توئالی هاوتەریب‌دا دە‌جوولین ○ لامینار فلو

laminaria *noun, pl. laminarias*

قەوزە قاوە‌یی، بە **kelp** یە کجارجار زە‌کان [توخم
○ **(laminarian adj, n)** **Laminaria**
لامیناریا

lamine /'leɪmɪnəl/ *noun, adjective*

n پینکەتە یان مەتریاڵی لۆلو یان لاسەرلا یان
توئی‌توئی **adj** توئی‌توئی، لۆلو، لاسەرلا ○ **n**

ساختار یا مادە‌ی لایه‌لایه **adj** ورق‌فۆرە

laminated /'læmɪnɪtɪd/ *adjective*

لۆلو، لاسەرلا، چین‌چین، تەبەق‌تەبەق، قەدقەد،
توئی‌توئی، پەرە‌پەرە، تەلاش‌تەلاش، چەندلۆ ○
لایه‌لایه، ورق‌فۆرە

lamination /'læmɪneɪʃn/ *noun*

لۆلو‌کردن، پەرە‌پەرە‌کردن، پەرە‌پەراندن، تەبە‌قاندن،
کردنە‌تەبەق‌تەبەق، تەلاشاندن، پەرە‌پەر‌کراو،
لۆلو‌کراو ○ عمل ورق‌فۆرە‌کردن، ورق‌فۆرە‌شدە

laminectomy /,lami'nektəmi/ *noun, pl. laminectomies*

نە‌شترە‌گە‌ری دەرە‌هێنانی بشتە‌وی یەک یان
چەند بېرە یان بېرگە **vertebrae** ○ لاینکۆمی

laminitis /,lami'naɪtɪs/ *noun*

سەشلە، مازیر، ئاوسانی توئی و توئالی شانە‌ی
نیووە‌ی سە‌ی نەسب و ه‌ی تر ○ لامینیتیس

laminose /'læmənəʊs/ *adjective*

لۆلو، قەدقەد، توئی‌توئی، پەرە‌پەرە، تەبەق‌تەبەق،
چین‌چین، لاسەرلا، تەلاش‌تەلاش، **lamine**
○ **laminar** لایه‌لایه، ورق‌فۆرە

lamish *adjective*

شیرین‌شەل، سە‌مەن‌گول، کە‌مە‌ی شەل ○ کە‌می
لنگ

Lammas /'lɑmɒs/ *noun*, **Lammas Day**

1 خەرمانە‌سووران) سوورانه، خەرمان‌لۆغان 2
سەر‌بە‌ندى خەرمانە‌سوورانه ○ 1 جشن خەرمەن
2 لاماس

Lammastide = **Lammas 2**

lammergeyer /'lɑm,ɡaɪə/ *noun*, also
lammergeier

دالاش، ئیسک‌شکین، سېسارگە‌ریشنە: جوئری
دالاشی کلک‌دریز و بال‌دریزی دنیای کۆن،
ئیسک بە‌رە‌دە‌تە‌وه تا بشکێ و مۆخە‌کە‌ی
marrow بخوا **[Gypaetus barbatus]** ○
کرکس ریش‌دار

lamp /læmp/ *noun*

چرا، گۆلۆپ، گۆلۆپ، لامپ: **a**
a street ○ **table/desk/bicycle, etc. lamp**
lamp (تویله) چرا‌دان چرا‌دان
(holder) ○ چراغ، لامپ

lamps /'lɑmpɒs/ *noun*

کە‌للە‌مقاو، ماسینی مە‌لاشووی دە‌می نەسب ○
آماس کام دهان اسب

lampblack /'lɑmpblæk/ *noun*

قورم، سیان، ه‌یس، دووده، تە‌نی، دۆرژنگ ○
سیاه‌دوده

lamp-chimney /'lɑmp tʃɪmni/ *noun*

بلووری چرا یان لامپا، بۆری لامپا، لۆولە‌ی لامپا
○ لۆولە‌ی لامپا

lampern /'lɑmpən/ *noun*

جوئری **lamprey** ی رووبار و کە‌نارە‌کانی

باکووری روزاوی نهوړوپا [*Lampetra fluviatilis*] لامپرن

lampion /'læmpjən/ *noun*

قندیل، قیل، چرا، شه موول، قوتلکه چرا
چراغ موشی

lamplight /'læmplaɪt/ *noun*

شوقی چرا، روشنایی چرا، شمال

lamplighter /'læmplaɪtə(r)/ *noun*

(جاران) چراغ لکه (هی سدر شه قام)
روشن کندهی چراغ

lamplit /'læmplɪt/ *noun*

روشن له بهر (شهوقی) چرا: *Her face looked pale in the -t*
لا بلیت

lampoon /læm'pu:n/ *noun*

فر، فرنامه: *Such lampoons of royalty were previously found only in the foreign press*

lampoonist *or* *lampooner* *n*
فرنووس: (lampoonery *adj*) هجو، هجویه

lamppost /'læmp pəʊst/ *noun*

کوله که چرا، داره چرا، تیر چراغ برق
lamprey /'læmpri/ *noun, pl. lampreys*
مارماسی مزوک، مارماسی بی شه وبلکه [خیزان
Petromyzonidae: چهنندین جورن]
مارماهی مکنده

lamprophyre /'læmpɹə'fɪə/ *noun*

(زهوی ناسی) روشن نه رخه وانی:
ته خته بهر دیکي ناگرین که کریستالی
biotite groundmass فیلدس پاتیکي
به شنیوه
دهنک وردی تیا به (له یونانی: *lampros* "روشن"
porphureos "نرخه وانی") لامپروفیر

lampshade /'læmpʃeɪd/ *noun*

کلاوه چرا، کلاوه، سهرچرا، گوژره، گوژره،
سیه ری چرا: *She admired the wall lights*
and their fan-shaped -pshades
حباب

lamp shell *noun, also brachiopod*

قولیا: جورئ بربره داری دهریایی یان ناوی
marine invertebrate شنیوه له شنه رمی
جووت له پکه دده، وهک filter-feeding به کار
دینری [Brachiopoda] لامب شل

lampstand /'læmp stænd/ *noun*

جی چرا، چرادان، چراغ پا
LAN /læn/ *abbreviation* local area network
(کامپیوتیر) تورئ خو جینی، تورئ نیو خوئی
شبکه ی داخلی

lanai /lɑ'naɪ/ *noun, pl. lanais*

(هاوایی) دالان، هه یوان، داره پتجان، سهرسره،
veranda, porch هشتی

lanate /lemnɪt/ *adjective*

کولکن، تیسکن، پشمالو

Lancashire /'lɒŋkʃə/ *noun*

جورئ بهنری نهرمی سبی ناسک، له بنه رتا له

Lancashire دروست ده کری، نوعی پنیر
Lancashire hotpot *noun*

لانکاشایر هاتپات: جورئ شورباو گوشت و
سهوزی، به توی ییکی به تانه ی قاش قاش
دایو شراوه، نوعی غذا

Lancastrian /lɑŋ'kɑstriən/ *noun, adjective*

خه لکی لانکاشیر (یان لانکاشایر)
Lancashire یان لانکاشیر Lancaster
1 سهر به لانکاشیر یان لانکاشیر 2 سهر به مالی
پاتشایی ینگلته ره که له 1399 وه تا 1461
دهسه لاتیان کرد لانکاشیر

lance /lɑ:ns, US læns/ *noun*

1 نیزه، رم، رمب، نیزه، تیر، خشت (کوله رم -
نهی سهری کورت) 2 لوله ی نیل دان یان
گه شانده وه 1 نیزه، زوبین 2 لانس

lance corporal *noun*

(له نهر تشی بریتانیا یان ماریتزی نه مریکا)
نهره ییکی بی پله یان پله داری ههره پایه نرم
سرجوخه

lancelet /'lɑ:nsɪlɪt/ *noun*

1 نه یزه ماسی، نه شته رماسی، رمه ماسی [خیزان
amphioxus Branchiostomidae] ههروه
2 نه شته 1 نیزه مای 2 نیشر

Lancelot *noun*

لانسلوت: یه کئی له سوارچا کانی میزه رخ
Table و یاری شاون Guinevere لانسلوت

lanceolate /'lɑ:nsɪəleɪt/ *adjective*

نه شته ری، نیزه یی، نه یزه یی، رمی، رم ناسا،
نه شته رتاسا، نووک تیز، نیزه یی

lancer /'lɑ:nsə(r), US 'læn-/ *noun*

1 (سپای سواره) نیزه وان، نه یزه دار، رم به ده ست،
رم هاویر، خشت به ده ست، رمه لگر 2
نه شته رگر، نه شته رلنده ر 1 نیزه دار 2 نشتر زن

lancet /'lɑ:nsɪt, US 'læn-/ *noun*

1 نه شته ر، نر، شفره، چه قوی تیزی دوو ده م (یو
برینکاری) 2 (بیناسازی) تاق یان بهنجیره ی
رم ناسا (نیز و باریک و دریز) تاق یان
بهنجیره ی نووک تیز، بهنجیره ی دریز او دریز
1 نیشر 2 قوس یا پنجره ی نیزه یی

lancet arch *noun*

تاقی نیزه یی (یان نه شته ری) تاق یان که وانه ی
سهر نیز یان نووک تیز یان رم ناسا (یان رمی)
قوس نیزه یی

lancet window *noun*

بهنجیره ی رم ناسا یان نیزه یی، بهنجیره ی
دریز او دریز پنجره ی نیزه یی

lancethrust /'lɑ:ns θrɒst/ *noun*

برینی نیزه یان رم، جی رم، زخم نیزه

lancinating *adjective*

چل دهر، چلک دهر، چه خماخه کیش، زیر پته ر
تیر کشنده

lancination /ˌlænˈsɪneɪʃn/ *noun*

1 جل‌دان، چلک‌دان، چه‌خماخه‌دان، سوله، زیراندن، پروسکاندن 2 برین‌دار کردن 1 تیرکشیدن 2 مجروح‌سازی

Land /lænd/ *noun*, *pl.* Länder /ˈlɛndə/, German 'lɛndə/

هریمینکی نهلما نیا نوتریش (نهورستریا یان نلما) 1 لاند

land /lænd/ *noun*

1 عمرز، خاک، بووم، زهوی، زهمین، همرد، وشکانی، بهز: *In the distance the crew* *The elephant is the largest* 2 *living land animal* 3 ملک، زهوی‌وزار، خاک 4 لادیکان، گونده‌کان (له) بهرام‌به‌ر شاره‌کان‌دا 5 گهل، نته‌وه 6 بووار، پانتایی، زهمینه، مه‌ل‌بند (نهلما نیه‌ره‌ت) 1 زمین، خشکی 2 کشور 3 ملک 4 روستاها 5 ملت، قوم 6 زمینه، حوزه

land agent *noun*

ده‌لالی سه‌ودای زهوی‌وزار 1 دلال معاملات ملکی **landau** /ˈlændəʊ/, US -aʊ/ *noun*
لندو (جوری کالیسکی چوارپنجه‌کی نلسی) 1 لاندو

landaulet /ˌlændəʊˈlet/, US -dəʊ- *noun*

لندوی چکولانه 1 لاندوی کوچک

land-based *adjective*

عمرزی، زهمینی، جیگر‌توو له‌سهر عمرز، (سهر)خاکی، سهرعمرزی: *land-based missiles* 1 *land-based animals* 2 *missiles*

گیانه‌وه‌رانی عمرزی یان سهرخاکی (یان له‌سهر عمرز زیاو) یان سهرخاک‌زی، گیانه‌وه‌رانی عمرز 1 حیوانات خاک‌زی

land-based missile *noun*

مووشه‌کی عمرزی یا زهمینی یا سهرعمرزی یا سهرخاکی 1 موشک زمینی

land-breeze *noun*

شنه یان سریوه‌ی وشکانی به‌ره‌وه‌ریا 1 نسیم خشکی به‌دریا

land crab *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) قرزالی سهرعمرز (و له‌ده‌ریادا گه‌را ده‌خا [خیزان *Gecarcinidae*]) 1 نوعی خرچنگ

landed /ˈlændɪd/ *adjective*

1 خاوه‌ن‌زه‌وی، زمین‌دار، خاوه‌ن‌زه‌وی‌وزار: *the landed gentry* 2 زه‌وی‌وزاری، ملکی، سهریه‌زه‌وی‌وزار: *landed estates* 1 ملای 2 ملکی

landfall /ˈlændfɔːl/ *noun*

1 گه‌بشته وشکانی، دیتی وشکانی 2 دیمه‌نی وشکانی، رووکاری وشکانی 1 و رود به

خشکی 2 نمای خشکی

landfill /ˈlændfɪl/ *noun*

1 بن‌خول‌کردنی زبل (وزال)، شوینی سووتاندنی زبل (وزال): *2 a landfill site* 1 1 دفن‌زباله، گورستان زباله 2 زباله

landform /ˈlændfɔːm/, US -fɔːrm/ *noun*

شیوه‌ی سروشستی زه‌وی، شیوه‌ی یان بیجمی خو‌رسکی (سهر) عمرز 1 شکل طبیعی زمین

land girl *noun*

کچی وهرزیر یان جووت‌به‌نده (به‌دریایی شهری جیهانی دووم) 1 لاند گرل

landholder /ˈlændhəʊldə(r)/, US -həʊld-/ *noun*

خاوه‌ن‌زه‌وی، خاوه‌ن‌زه‌وی‌وزار: *farmers and landholders* 1 زمین‌دار

landholding /ˈlændhəʊldɪŋ/, US -həʊld-/ *noun*

خاوه‌نی زه‌وی‌وزار بوون: *a map of tribal landholdings* 1 زمین‌داری

landing /ˈlændɪŋ/ *noun*

1 (فرۆکه) نیشته‌وه، هاتنه‌نیو وشکانی یه‌وه 2 دابه‌زین له‌که‌ناردا 3 له‌نگهرگرتن له‌که‌ناردا، له‌نگهرگا، جیگای بارخستن، داگرتن 4 پنی‌گورکه، سهرپلیکان 1 فرود 2 ورود به خشکی 3 بارانداز، تخلیه 4 باگرد

landing craft *noun*

به‌لمی داگرتن، به‌لمی دابه‌زاندن یان داگرتنی ده‌زگا و سهریازه‌کان له‌که‌ناردا، به‌لمی هیزدابه‌زین 1 ناوچه‌ی آب‌خاکی

landing field = airstrip

landing gear = undercarriage

landing net *noun*

توری راه‌ماسی (ده‌سک‌دار) 1 تور ماهی‌گیری

landing page *noun*

لایه‌ره‌ی دابه‌زین (= به‌شن له‌ویب‌سایت که یه‌که‌م جار پینی ده‌گی کاتی کلپک له‌سهر لینکی له‌سهر نینتیزنیت ده‌گی): *Have a different landing page for each*

advertising campaign 1 بیج‌لاندینگ

landing party *noun*

ده‌ست‌ی نیشته‌وه 1 تیم فرود

landing place *noun*

له‌نگهرگا، له‌نگهرکه، جیگای بارخستن 1 بارانداز

landing stage *noun*

له‌نگهرگا، جیگای بارخستن، سه‌کو یا پلاتفورمی سهراکه‌وته (به‌سهر ناوه‌وه‌ی) 1 اسکله

landing strip = airstrip

landlady /ˈlændleɪdi/ *noun*, *pl.* landladies

1 ژنه‌خاوه‌ن‌مال، ژنه‌سینج‌ب‌مال، خاوه‌ن‌مالی 2 ژنی خاوه‌ن‌مه‌یخانه، میوان‌خانه‌گنی 3 خاوه‌ن‌میوان‌خانه، به‌ریوه‌بری میوان‌خانه 1

صاحب‌خانه‌ی زن 2 زن صاحب بار 3 صاحب
مافراخانه

landler /'ləndlə/ *noun*

جورئ سه‌مای خومالی نموستریا، پیشه‌نگی
چندلر waltz

landless /'ləndləs/ *adjective*

بن‌زه‌وی، بن‌زه‌وی‌وزار، ره‌شایی ۱ فاقد زمین

landlocked /'ləndlɒkt, US -lə:kɪ/ *adjective*

دهورگیراو به وشکانی، وشکانی دهورگر توو،
بس‌کهنار، به دهریا دهر رانه‌گه‌بشتوو،
وشکانی داگرتوو (بریکی یان به ته‌واوه‌تی)،
وشکانی‌بمند: - Switzerland is completely
ked محصور در خشکی

landlord /'ləndlə:d, US -lə:rd/ *noun*

1 خاوه‌ن‌مال، خانه‌خوئ (پیاو) 2 خاوه‌ن
میوان‌خانه، به‌پویه‌بری میوان‌خانه 3
خاوه‌ن‌زه‌وی، خاوه‌ن‌زه‌وی‌وزار ۱
صاحب‌خانه 2 صاحب مسافرخانه 3 زمین‌دار

landluper *noun*

دهری‌ده‌در، هله‌ودا ۱ خانه‌به‌دوش

landlubber /'ləndlʌbə(r)/ *noun*

بنیاده‌می دهریانه‌دیتوو، که‌سینگی دهریانه‌دیتوو،
مروی له‌دهریانه‌رساو ۱ آدم دریاگریز

landmark /'ləndmɑ:k, US -mɑ:k/ *noun*

1 نشانه‌ی سه‌رسنور، سنورنشان 2 نشانه،
به‌رژه‌نگ، ری‌پیشاندەر 3 خالی وهرچه‌رخان،
رووداوکی گرنک یان گهوره: a landmark
decision/ruling in the courts ۱ مرزما 2
علامت 3 نقطه‌عطف، فصل تاریخی

land mass *noun*

مهل‌بندی وشکانی، روویه‌بری وشکانی،
روویه‌بریکی به‌ربلاو له‌سر عمرز، ناوچه‌یه‌کی
گهوره له‌سر عمرز ۱ گستره‌ی خشکی

landmine /'ləndmaɪn/ *noun*

مین‌ی عمرزی (راکشاو له‌نیو یان له‌سر عمرز)
مین زمینی

land office = land registry

land-office business *noun*

(نافهرمی) کاری به‌ربلاو و خیرا، کاری به
ره‌ونه‌ق، کاری گورج و خیرا، کاری نان و
ناودار ۱ کار پروتق

landowner /'ləndəʊnə(r), US -o:n-/ *noun*

خاوه‌ن‌زه‌وی، خاوه‌ن‌زه‌وی‌وزار، زهمین‌دار
the great landwining :landowning adj, n)
families ۱ مالک، زمین‌دار

landownership *noun*, also landowning

خاوه‌ن‌زه‌وی بیون، خاوه‌نی زهمین‌داری،
زه‌وی‌وزار بیون: private landownership
زمین‌داری

landrace *noun*

جورئ به‌رازی زله‌ی سبی، له‌بنه‌ره‌تا هی
دانمارک ۱ نوعی خوک

landrail = cornerack

land reform *noun*

چاکسازي یان ریفسورمی زه‌وی‌وزار ۱
اصلاحات ارضی

land registry *noun*

به‌ریه‌به‌ری یان ثافسی تومار (کردن‌ی)
زه‌وی‌وزار ۱ اداره‌ی ثبت املاک

landright /'ləndraɪt/ *noun*

زه‌وی‌یانه، حقه‌ی زه‌وی‌وزار ۱ حق‌الارض
Land Rover *noun*, also Land-Rover

لندرروفر ۱ لندرور

landscape /'ləndskeɪp/ *noun*

1 دیمه‌ن، دیمه‌نی وشکانی 2 هونه‌ری
کیشانه‌وه‌ی دیمه‌نه‌کان 3 بواری چالاک،
مه‌ل‌بند، گزوه‌بان، باتشایی، وه‌ک: گزوه‌یانی
رامیاری یان سیاسی ۱ منظره 2 فن نقاشی
منظره‌ها 3 حوزه، عرصه، صحنه

landscape architect *noun*

نمندا‌زیاری دیمه‌نه‌کان، دیمه‌ن (دا‌پریز)، دیمه‌ن‌ساز
۱ زمین‌آرا

landscape architecture *noun*

نمندا‌زیاری دیمه‌نه‌کان، دیمه‌ن (دا‌پریز)،
دیمه‌ن‌سازی ۱ زمین‌آرایی

landscape gardener *noun*

باخ‌را‌زین، باخ (دا‌پریز)، باخ‌ساز ۱ باغ‌آرا

landscape gardening *noun*

باغ‌را‌زندن‌وه، باخ‌سازی، باخ (دا‌پریز)
(هونه‌ری دارشتن و دوست‌کردنی بارک و
باخی جوان) ۱ باغ‌آرایی

land service *noun*

سه‌ریازی له‌نهرت‌ه‌شدا ۱ خدمت نظامی در
نیروی زمینی

landsknecht /'lan(d)sknekt/ *noun*

نمندا‌می چینی سه‌ریازانی به‌کری‌گیراو له‌نهلما‌نی
و له‌شکر و سپا کیشه‌ری‌یه‌کانی تر له‌سه‌ده‌ی
16 و 17 دا (بنه‌ره‌ت: له‌ Landsknecht
نهلما‌نی "سه‌ریازی زه‌وی‌وزار") ۱ لاندسکنت

landslide /'ləndslaɪd/ *noun*

1 هه‌ره‌س، هه‌ره‌س‌هینان، دارووخان،
عمرزه‌خزئ، بوومه‌خزه، خزانی عمرز: The
2 house was buried beneath a landslide
(برنده‌وه) جیاوازی یه‌کجار زوری ده‌نگه‌کان،
شکستی رامیاری یان سیاسی: a -slide victory
۱ ریزش 2 (پیروزی) اختلاف فاحش آرا

landslip /'ləndslɪp/ *noun*

هه‌ره‌س، هه‌راز، هه‌ره‌س‌هینان، دارووخان،
خزانی عمرز ۱ ریزش

Landsmål /'lantsmɑ:l/ = Nynorsk

landsman *noun, pl. landmen*

تازه‌مه‌له‌وان، مه‌له‌وانی یی نه‌زمون یان تازه‌کار،
وشکانی‌نشین، به‌زنشین ○ ملوان تازه‌کار،
خشکی‌نشین

land-surveyor /'lənd səveɪə(r)/ *noun*

روینو ○ مساح

land-swell /'lənd swel/ *noun*

شه‌پولی نزدیک به کنار ○ موج نزدیک کرانه

land-tax /'lənd tæks/ *noun*

زه‌وی‌یانه، باجی زه‌وی (وزار) ○ مالیات زمین

landward /'ləndwəd, US -wərd/ *adjective*

به‌رهو و شکانی، روو له و شکانی: - *on the*
dward side of the road ○ به سوی خشکی

landwards *adverb*

به‌رهو و شکانی، روو له و شکانی ○ به سوی خشکی

land-worker *noun*

کریکاری کشت‌وکال، سه‌پان ○ کارگر کشاورزی

land yacht *noun*

گه‌می سه‌ره‌رز (= باژوی چهرخ‌داری
باده‌وه‌دار) ○ لاند یاخت

lane /lem/ *noun*

1 ریگا، ری، کویره‌دی، باریکه‌دی، لاری 2
(نیوان ریزه خه‌لک) مه‌ودا، ریگا 3 کۆلان،
کووجه، که‌ل 4 ریزه‌و، ریگای (پیا)رویشتن 5
(ریگاوبان) ریگای پیارویشتن، ریزه‌ماشین،
زنجیره‌ماشین ○ 1 راه، کوره‌راه 2 کوچه 3 فاصله
4 مسیر 5 (جاده) خط عبوری، ردیف ماشین‌ها

langlauf /'laŋlaʊf/ *noun*

(یشیرکین) راکردن (بی) له دشت به سکی‌یه‌وه
(بهره‌ت: له ئه‌لمانی‌یه‌وه) ○ لانگلاوف

Langerhans cell *noun*

خانه‌ی لانگیرهانس (ب-نز): خانه‌یی که له
epidermis دا دوزراوه‌ته‌وه (بهره‌ت: له ناوی
پزشکی ئه‌لمانی Paul Langerhans) ○ سلول
لانگیرهانس

langouste /'lɒŋɡuːst/ *noun*

قرزالی درکاوی (ب.ت. کانی لیده‌نری)،
خرچنگ خاردار ○ lobster

langoustine /'lɒŋɡuːstɪn/ *noun*, also

Dublin Bay prawn or Norway lobster

قرزالی نوروژی [Nephrops norvegicus] ○
خرچنگ نوروژی

lang syne /laŋ 'saim/ *adverb, noun*

(سکاتله‌ندی) *adv* ماوه‌یتی زور له‌مه‌ویه‌ر
n زمان یان سه‌رده‌مانی رابردو ○ مدتها
قبل n دوران‌های گذشته

language /'læŋɡwɪdʒ/ *noun*

1 زمان، زبان، زوان: *the Kurdish language*
2 ناخافتن، توانایی قه‌کردن 3 شیواز 4 نیشانه،
جوولانه‌وه و ده‌نگه‌کانی ده‌ربهرینی شتی 5

(کامپیوتر) سیستمی ده‌ستوری کارکردن به
کامپیوتر، زمان (BASIC بهره‌ت: له *language*
فهره‌نسی) کۆن، له‌سه‌ر بنجینه‌ی *lingua* لاتین
"tongue" ○ 1 زبان 2 تکلم 3 سبک 4 لانگویج
5 (کامپیوتر) زبان

language act *noun*

کرده‌وه‌ی زمانی ○ عمل زمانی

language boundary *noun*

سنووری زمانی ○ مرز زمانی

language change *noun*

گۆرانی زمانی ○ دگرگونی زمانی

language classification *noun*

پۆلاندنی زمانی ○ طبقه‌بندی زمانی

language community *noun*

کۆمه‌لگای زمانی ○ جامعه‌ی زمانی

language concept *noun*

چه‌مکی زمانی ○ مفهوم زمانی

language demography *noun*

دیمۆگرافی زمان ○ دموگرافی زمان

language development *noun*

په‌ره‌سه‌ندن یا گه‌شه‌سەندن زمان ○ تکامل زمان

language economy *noun*

ئابووری له زمان‌دا، ئابووری زمانی ○ اقتصاد زمانی

language laboratory *noun*

تویزینگه یان تاقیگه‌ی زمان ○ آزمایشگاه زمان

language nature *noun*

سروشتی زمان ○ ماهیت زمان

language planning *noun*

پلان‌دانان یا پلان‌پێزی زمانی ○ برنامه‌ریزی زمانی

language structure *noun*

پیکهاته‌ی زمان ○ ساختار زمان

language transfer *noun*

راگوێستن یان راگوێرانی زمانی ○ انتقال زمانی

langue /lɔ̃ɡ/ *noun, pl. pronounced same*

(فهره‌نسی) زمان (= وه‌ک سیستم یان
ریکخه‌تینیکی رووت یان ئابستراکت، له‌که‌ل
parole به‌راوردی که) ○ زبان

langue d'oc /lɔ̃(g) 'dɔk, French lɑ̃ɡ dok/ *noun*

شیوه‌زاریکی فهره‌نسی سه‌ده‌کانی نیوه‌راست که
له باشووری Loire قسه‌ی پێ‌ده‌کرا ○ لانگ دوک

langue d'oïl /lɔ̃(g) 'dɔil, French lɑ̃ɡ dɔj/ *noun*

شیوه‌زاریکی فهره‌نسی سه‌ده‌کانی نیوه‌راست که له
باکووری Loire قسه‌ی پێ‌ده‌کرا ○ لانگ دوپل

languid /'læŋɡwɪd/ *adjective*

1 سست، لاواز، تیکچوو، بێ‌تاقه‌ت، بێ‌حال،
وه‌ره‌ز، کز، شیرزه، بێ‌گور، بێ‌هیز، شله‌به‌ته،
خاو، بێ‌گیان، سس (هه‌لاتوو) پێچوو: a
languid wave of the hand 2 نه‌خۆش، ناساز
○ 1 واره‌ته، بێ‌حال، ضعیف 2 بیمار

languidly /'læŋgwɪdli/ *adverb*

به خاوی، به سستی، بی‌تاقه‌تانه، وەرپه‌زانه ○ بی‌حالی

languidness /'læŋgwɪdnəs/ *noun*

1 وەرپه‌زی، سستی، لاوازی، بی‌تاقه‌تی، بی‌حالی، وەرپه‌زی، بی‌گوری، بی‌هیزی، خاوی، ته‌پلوسی، بی‌گیانی، پیچوویی، سیس (هه‌لاتوویی) 2 نه‌خوشتی، ناسازی ○ 1 بی‌حالی، وارفتگی، ضعف 2 بیماری

languishment *noun*

لاوازی، بی‌هیزی، کزی، سستی، پیچوون، سیس‌بوون، سیسی، ژاکان، دلته‌نگی، خه‌مباری ○ ضعف، تحلیل، پزمردگی، افسردگی

languor /'læŋɡə(r)/ *noun*

سستی، کزی، لاوازی، پیچوویی، تیکچوون، بی‌گیانی، ماندوویی، شه‌که‌تی، هیلکسی، داهیزراوی، داگیراوی، خاوی، تمه‌للی، ته‌بی، ته‌پلوسی، سیسی، ژاکاوی ○ ضعف، کسالت، خستگی، خمودی، رخوت، رخاوت، پزمردگی

languorous /'læŋɡərəs/ *adjective*

کز، سست، لاواز، بی‌گیان، ماندوو، شه‌که‌ت، هیلک، ماندوو‌کەر، سست‌کەر، داهیزرته‌ر: - a ous pace of life

languorously /'læŋɡərəsli/ *adverb*

به خاوی، به داهیزراوی ○ با کسالت

langur /'læŋɡə, US 'lan'ɡʊə/ *noun*

لانگور، لانگور [Presbytis] و توخه‌کانی تر: چهندین جور (جوری مه‌یموونی کلک‌دریزی ناسیایی، به ده‌نگیتی به‌رزوهه) ○ لانگور

laniard = lanyard

laniary /'leɪniəri/ *adjective, noun (pl. laniaries)*

adj پچیر، دادر، که‌لبه‌دار n ددانی پچیر یان که‌لبه ○ adj پاره‌کننده n دندان ناب

La Niña *noun, pl. La Niñas*

لا نینیا، که‌ک (هه)؟: هه‌ستانی upwelling دووباره‌وه‌بووی نارپک و سه‌یری شاوی سارد به‌رهو رووی ئوقیانوسسی که‌وره به‌دریزایی که‌ناری روژاواوی ئه‌مریکای باشووری که زووتر به‌دوای El Niño رووده‌دا و نمونسه ناووه‌دوایی به‌جیهانی و ناوچه‌یی‌یه‌کان لیک داده‌بئری پ.ت. به‌شیوه‌بینکی دزی El Niño (سپانیایی "the (female) child") لا نینیا

lank /'læŋk/ *adjective*

1 کز، دریز و کز، له‌قلوکی، یاریک، ره‌قه‌ل، lank cattle: slender 2 (تو) خاو، لهنک، نه‌فر، ساف (lankly adj) ○ 1 لاغر 2 (مر) لخت

lankiness /'læŋkɪnəs/ *noun*

له‌قلوکی‌بوون، دریز و یاریکی، ره‌قه‌لی ○ لاغری

lankness /'læŋknəs/ *noun*

له‌قلوکی‌بوون، دریز و یاریکی، ره‌قه‌لی ○ لاغری

lanky /'læŋki/ *adjective (lankier, lankiest)*

دالان‌دوره‌پ (ژن) داره‌بیچان (بی‌ساو) دریز و یاریک ○ دیلاق، لندوی

lanner /'lænə/ *noun*

1 باله‌بان، سهر، له‌روژه‌ه‌لاتی نیوه‌راست، روژه‌ه‌لاتی باشووری ئه‌وروپا و ئه‌فریکا ده‌بیزری [Falco biarmicus] 2 مینه‌ی باله‌بان ○ 1 شاهین، چرغ 2 ماده‌ی شاهین

lanneret /'lænərit/ *noun*

باله‌بان (ی تیر، چکوله‌تر له‌می‌یه‌که‌ی) ○ شاهین (نر)

lanolin /'lænəli/ *noun, also lanoline*

بمز یا چه‌ووری خویری مه‌ر، روژه‌خورینه ○ لانولین

lanose /'leməʊs/ *adjective*

کولکن، تیسکن، تووکن ○ پشمالو

lanosity /'leɪ'nɒsɪti/ *noun*

کولکنی، تیسکنی ○ پشمالویی

lansquenet /'lænskə.net, US 'lans-/ *noun*

1 (میزوویی) جوری قوما‌ری به‌پر، له‌بهره‌ت

نالمانی 2 - شیوه‌ی کونی landsknecht (بهره‌ت: به‌ریگای فەر‌ه‌سه‌وه له Landsknecht ئه‌لمان، پروانه landsknecht) ○ نوعی قمار

lant *noun*

میز (ماوه) ○ پشاپ

lantana /'læntə:nə, US -'teɪnə/ *noun*

جوری ده‌وه‌نی هه‌میشه‌سه‌وزی که‌رمیتان [Lantana camara] (ئه‌مریکای باشووری) و جوره‌ پی‌وه‌ندی‌داره‌کان ○ نوعی بوته

lantern /'læntən, US -'tɜ:n/ *noun*

1 فنه‌ر، له‌ته‌ر، چراده‌ستی، کلچان 2 (بیناسازی) کولاوکه‌ی تاق، روچنه‌ی تاق، کلاوژنه‌ی تاق، کولاوکه، ده‌لاقه‌ی تاق، بهره‌ت: له‌ lamp یونانی "lamp"، له‌ "to shine" لانه‌وشانه‌وه، بریکانه‌وه 1 فانوس 2 (معماری) برجک نورگیر

Lantern Festival = Bon

lanternfish /'læntənfiʃ/ *noun, pl. same or lanternfishes*

چراماسی، له‌ته‌رماسی [خه‌زان چراماسی] ○ نوعی ماهی

lantern jaw *noun*

چه‌نه‌دریزی، چه‌ناکه‌دریزی، چه‌نه‌ی دریز ○ چانه‌ی دراز

lantern-jawed /'læntən 'dʒɔ:d/ *adjective*

چه‌نه‌دریز، چه‌ناکه‌دریز ○ دارای چانه‌ی دراز

lantern wheel *noun*

ددانه‌پیچکه‌ی لووله‌کی ○ چرخ‌دنده‌ی استوانه‌ای

lanthanide /'læθənaɪd/ *noun, also*

lanthanoid

(کیمیای) لاتانید، لانتانید ○ لاتانید

lanthanide series *noun*

(کیمیا) زنجیره‌ی لاتانیوم بیان لاتانیوم: زنجیره‌ی یازده توخمی کائزایی له لاتانیومده (lanthanum (ژماره‌ی گهردیله‌یی 57) تا لوئیتیم lutetium (ژماره‌ی گهردیله‌یی 71) له خشته‌ی نورمی‌دا لاتانیوم

lanthanum /'læŋθənəm/ *noun*
(کیمیا) لاتانیوم، لاتانیوم (به ز.گ. 57، ن. La) لاتان، لاتانم

lanuginose /lə'nu:dʒənəs/ *adjective*
کولکن، تیکن لاتانم

lanuginous /lə'nu:dʒənəs/ *adjective*
کولکن، تیکن لاتانم

lanugo /lə'nju:ɡəʊ/ *noun*
کولکە‌ی لەشی ئاوە‌مە (یان ئاوە‌مە) یان هیندی گیانه‌وه‌ر لاتوگو

lanyard /'lænjəd/ *noun*, also laniard
1 (فیقفه) پەتی دەوری مل 2 (دەریاوانی، کەشتی) تەناف یان گوریسی کورت، گوریسی بارپە‌یەستن 1 بند دور کردن 2 طاب کتاه

Lao /laʊ/ *noun*, pl. same of Laos

1 ئەندامی گەلی رەسەنی لائوس و رۆژە‌لاتی باکووری تایله‌ند 2 زمانی لائوس، لاتو لاتو

Laocoön *noun*, Latin, from Greek *Laokoön*
لاتاکووان، لاتوگون: قەشەتیکی تروجانی که له گە‌ل کورە‌کانی به دوو ماری دەریایی کوژرا پاش ئەوە‌ی تروجانی‌ه‌کان له ئەسپە‌دارینه‌که ئاگادار بوونە‌وه لاتوگون

Laodicean /ˌləɪ(ə)diˈsi:ən/ *adjective*, *noun*

(کون) *adj* کەمتەرە‌خە‌م، ب.ت. ریز بو دین یان سیاسە‌ت *n* کەسیکی وا (بەرە‌ت): له *Laodicea* لاتین له ناسیای بچوک Asia Minor، نامازە به کریستە‌نه سەرە‌تاکانی ئەوێته Rev. 3:16 + - (an) لاتودیسین

laogai /ləʊ'ɡɑɪ/ *noun*
(the laogai، له چین) لاوگای (سیستیمی کەمپە‌کانی بێگاری، زۆر له کەسانی، جوداییریانی سیاسین) لاوگای

Laotian /ləʊf(ə)n/ *adjective*, *noun*

adj لە لاتوسی، سەرپە لاتوس 1 *n* زمانی لاتوسی 2 خە‌لکی ولاتی لاتوس، رۆژە‌لاتی باشووری ئاسیا 3 *adj* لاتوسی 1 *n* زبان لاتوسی 2 لاتوسی

lap /læp/ *noun*
کۆش، ناتە‌گ، ناتە‌ک، پارچە‌ین که ئەو ناوچە‌به دادە‌پۆش، کۆشوانە، کۆش‌پۆش، داوین، دامین 3 دامن، دامان

lap /læp/ *noun*
1 (گۆرە‌پانی پێشپڕکێ) سوور، دەور، خول 2 تیکە‌پڕین، سەرپە گە‌وتن، سواریە‌ک‌بوون، پڕی تیکە‌پە‌ریو 3 پێنج، دەور، فە‌ف 4 پە‌کە‌ی سوور‌اوه‌ی مشت‌ومال 1 دور 2 هە‌م‌پۆشی

مقدار هە‌م‌پۆش 3 پێج 4 لاپ

lap /læp/ *noun*
دە‌نگی شلپ‌وه‌وێر، دە‌نگی شلپە‌خە‌لپ 3 صدای شلپ‌شلپ

laparo- *noun*
پێشگر: دیوارە‌ی زگی، abdominal wall
laparotomy (له *lapara* یونانی "کە‌له‌که") 3 پێشوند: دیوارە‌ی شکمی

laparoscope *noun*
نیوسک‌بین، لاپاروسکۆپ 3 لاپاروسکۆپ

laparoscopic *adjective*
سە‌پە نیوسک‌بینی، لاپاروسکۆپیک 3 وابستە به لاپاروسکۆپی

laparoscopy /ˌlæpəˈrɒskəpi, US -ˈrɑ:ɪ-/ *noun*, pl. laparoscopies

نیوسک‌بینی، لاپاروسکۆپی 3 لاپاروسکۆپی

laparotomy /ˌlæpəˈrɒtəmi, US -ˈrɑ:ɪ-/ *noun*, pl. laparotomies

دیوارە‌زگ‌بە‌ری، بێ‌رینی دیوارە‌ی زگی 3 لاپاروتومی

lap belt *noun*
پشتین یان کە‌مەر‌بە‌ستی کۆشی، کە‌مەر‌بە‌ندی کۆشی (له کۆشە‌وه دەپە‌ستری) 3 کمر‌بند دامنی

lap dance *noun*
سە‌مای کۆشی 3 لاپ دانسینگ

lap dancer *noun*
سە‌ماکێشی کۆشی 3 لاپ دانسر

lap dancing *noun*
سە‌مای کۆشی (جۆری هە‌لپە‌رکێ یا سە‌مای سێک‌شوال) 3 لاپ دانسینگ

lapdog /ˌlæpdɒg, US -dɔ:ɡ/ *noun*

1 سە‌گی دە‌ستە‌مۆ، سە‌گی کۆش‌پە‌روه‌رە‌، سە‌گی نازدار، سە‌گی سەر‌کۆش 2 نۆ‌کەر، بێ‌یادە‌می ئالقە‌بە‌گۆی یان کاسە‌لێس، م‌رو‌ی (تە‌واو) گۆ‌ن‌پە‌یل 3 1 سگ ملوس 2 چاک‌ر، آدم کاملاً مطیع

lapel /ləˈpel/ *noun*

پە‌خە‌ی چاکە‌ت، م‌لیوانی کۆت، م‌لیوانی هە‌لگە‌راو: *to wear a flower in your lapel*
He grabbed him by the lapels of his jacket 3 یە‌قی کت

lapful *noun*, pl. lapfuls

کۆش، پ‌ر‌کۆشی 3 یک دامن

lapid- *prefix*
پێشگر: بە‌رد، کە‌فر (بەرە‌ت): له *lapis*, *lapid-* لاتینە‌وه) 3 پێشوند: سنگ

lapidary /ˌlæpɪdəri, US -dəri/ *adjective*, *noun* (pl. lapidaries)

adj 1 سەرپە گە‌وهەر‌تاش 2 (نووسراوه، شێواز و هتد) مشت‌ومال‌دراو، کورت، بوخت 3 سەرپە بە‌ردە‌نووس *n* گە‌وهەر‌تاش، بە‌رد‌تاش 1 *adj*

وابسته به جواهر تراشی 2 موجز 3 کبیسه ای n
جواهر تراش، سنگ تراش

lapidation /ləˈpɪdeɪʃn, US -deɪ/ noun

بهرده (ه) باران (کردن)، بهره داران، سنگ باران
رجم

lapidescence noun

بوونه بهرد، به بهرد بوون

lapidescent adjective

بووه بهرد، به بهرد بوو

lapidification noun

کر دته بهرد، بهردانندن، بوونه بهرد تبدیل به
سنگ، سنگ شدگی

lapidicolous adjective

(گیانه وهران) بن بهرد دزی، زیر بهرد دزی،
زیر بهرد نشین

lapilli /ləˈpɪli/ noun, pl.

تیکه بهردی فریدراو له گر کانهوه، بهردو (چ) کان
(به ریگای ئیتالیایی له لاتیینهوه، کوی lapis
چکولیتراوی "سنگ" بهرد "stone") لایلی

lapillus /ləˈpɪləs/ noun, pl. lapilli

1 ورکه بهردی گر کانی 2 بهردی چکوله،
ورده که بهرد، بهرده له، بهردو (چ) که 1

خرده سنگ آتش فشانی 2 سنگ کوچک

lapis /ˈlæpɪs/ noun

بهرد، کوچک، کهفر

lapis lazuli /ˈlæpɪs ˈlæzjʊli, US ˈlæzali/

noun, adjective

1 بهردی لاجه وهرد یان لاجیه وهرد، لاجوهرد
(رنگ) لاجه وهردی، شینی روشن 2 سنگ

لاجوردی adj لاجوردی

lap joint noun

پیوهستی یان پتکه وه به سرائی نیوانیسو،
جه مهوری سهریک که ووتو و پتکه بهند

اتصال نصفانصف، لاپ جوینت

Laplander /ˈlæpləndə/ noun

دانیشتوی Lapland له باکووری نه وروپا
ساکن لاپلاند

lap of honour noun

(پیشبرکن) سوور یان خولی شانازی (خولن)
دوای بردنوه که به دور گوهره پانه کدا دوری

لیده دا دور افتخار

Lapp noun

1 نه ندای گهلی ره سنی سهروی باکووری
سکاندینافیا 2 زمانی فینو-توگریکی

Ugri نو گله لاپ

lapper noun

لیسر، لینس، لینده

lappet /ˈlæpɪt/ noun

1 گوشتی بهر وه بوو یان شور (وه بوو) 2 لیواری
شوره ووه بوو کلاو 3 داوین، چمکی شور وه بوو

4 نهرمه گوی (هروه ها lappet moth)

جوری بهر وه لی شهو گه ری مه لوه قاوه یی
Gastropacha quercifolia و جوره کانی تر

1 گوشت آویخته 2 لبه ای آویخته کلاه 3
دامن 4 نر می گوش 5 نوعی شب پره

Lappish noun, adjective

n سهر به لاپه کان یان زمانی لاپی

لاپ Lapp

lapsang souchong /ˈlæpsɑŋ/ noun

جوری چایی souchong نوعی چای

lapse /læps/ noun

1 هه له، خه تا، شاشی (چکوله)، سه هو،
هه لخلیکان 2 لادان، له دین وه رگه ران،

هه لگه رانه وه، بادانه وه 3 (کات) به سهر چوون،
له دهس دان، تیسه رین 4 له دهس دان، چووان،

چوون، سووتان، له کیس چوون (له بهر
به کار نه هیتانی) 1 خطا 2 انحراف، ارتداد 3

(زمان) گذشت 4 سلب

lapsed adjective

1 (له دین) هه لگه ران، له دین وه رگه ران:

2 lapsed faith (ماف) له دهس چوو، له کیس چوو،
چوو، سووتان، به سهر چوو 1 مرتد 2 ساقط

lapse rate noun

ناستی داکه ووتی تیمر اجنیر (گهرمی) راده ی
هاتنه خواره وه ی تیمر اجنیر (گهرمی) میزان

افت دما

lapsible /ˈlæpsəbl/ adjective, also lapsable

شیوای له دهس چوون، له دهس ده چن، ده چن،
ده سووتی، له کیس ده چن، بوچ ده پیتنه وه، به تال

ده پیتنه وه ساقط شدن، باطل شدن

lapsus /ˈlæpsəs/ noun

هه له، شاشی، خه تا خطا

lapsus calami /ˈlæpsəs ˈkalamɪ/ noun

(لاتین، فهرمی) هه له ی پیتنوس سهو قلم

lapsus linguae /ˈlæpsəs ˈlɪŋɡwə/ noun

(لاتین، فهرمی) هه له ی زمانی، هه لخلیکانی
زمانی اشتباه لی

laptop /ˈlæptɒp, US -tɑ:p/ noun, also

laptop computer

(کامپیوتر) له پتاپ، دهستی لپاپ

lapwing /ˈlæpwɪŋ/ noun, also peewit

زباقوله، زباقوه، جیقوله [Vanellus vanellus]
خرس کولی

lar /ˈlɑ:(r)/ noun, also Lar, pl. lares or Lares

لار (خودا یان گیان روح) ی باریره ر
(میسولوی رومی) لار

larboard /ˈlɑ:bɔ:d, US -bɔ:d/ noun, also

port 2

لای جهی که شتی سمت چپ کشتی

larcener /ˈlɑ:sənə(r)/ noun, also larcenist

دز، دهس بیس، جه ته دزد

larcenous /ˈlɑ:sənəs/ adjective

دزی یانه، دس پسی یانه ○ سرفت آمیز
larceny /'la:snɪ, US 'la:rs-/ *noun, pl. larcenies*

(ماف) دزی، دس پسی، چته می ○ سرفت
larch /la:tʃ, US la:rtʃ/ *noun*
 شرب، ره شه کاج، ره شه کاز، کازی فمړه نگی،
 داری ره شه کاج [Larix deciduas] و جوړه
 پتوهندی داره کان ○ سیاه کاج، چوب سیاه کاج
lard /la:rd, US la:rd/ *noun*

به زی بهراز، روڼی بهراز، چه وری یان پیوی
 بهراز ○ روغن خوک

lardass /'la:da:s, US 'la:das/ *noun*
 (تافه رمی، سوو کانه) گمته، که سیکي قله و ○
 خیکي

larder /'la:də(r), US 'la:rd-/ *noun, also pantry*

(ب.ت. سالاني زوو) خوارده مېني خانه، دولابي
 خوارده مېني (تيا هله ده گیري) ○ قسه ی مواد
 غذایی

lardon /'la:dən/ *noun*, lardoon /-'du:n/
 تیز مالکه گوشتی بهراز (بو چه ورکردنی گوشتی
 تر) ○ لاردون

lares /'la:ri:z/ *noun, pl.*

بروانه ○ لاریز
large /la:dʒ, US la:rdʒ/ *adjective* (larger, largest)

1 گه وړه، مه زن، زل، گه پ، درشت، جیندار،
 به خوره، دووباد 2 فره، زور، زه پند: *a large number of people* 3 بهرین، بهر یلاو، بهر فره
 پان 4 دوورودریز ○ 1 بزرگ، نومند 2 زیاد،
 بسیار 3 گسترده 4 مفصل

large-hearted /'la:dʒ hændɪd/ *adjective*
 گه وړه، دل گه وړه، دلاوا، بهر دس و دل ○ بلند نظر،
 گشاده دست

large intestine *noun*

(تویکاری) ریخوله گه وړه ○ زوده ی بزرگ
largely /'la:dʒli, US 'la:rdʒli/ *adverb*

زورتر، پتر، دووبه شی، به کجار، تا راده یی زور،
 words largely: primarily, mostly
 unknown a decade ago
large-minded *adjective*

دل گه وړه، گه وړه، بیر فره ب شازادی خواو،
 لیپورده، پشودودریز، پشودو فراوان ○ بلند نظر،
 لیرال، روادار

largeness /la:dʒnəs, US la:rdʒnəs/ *noun*
 گه وړه یی، زلی، گه یی، مه زنی، زوری، فره یی،
 زه پند، بهر یلاو، بهرینی ○ بزرگی، زیاد،
 هنگفتی، گسترده گی

large-scale *adjective*

1 گه وړه، بهر یلاو، بهر فره ب بهر فراوان، بهرین:
 2 large-scale development (ته خشه، مودیل

و هند) له نه اندازه یی بهرین دا (یان گه وړه تر له
 ناسایی تا ورده کاری به کانی پیشان بدری) ○ 1
 وسیع 2 در مقیاس وسیع

largess /la:'dʒes, US 'la:r'dʒes/ *noun*

1 نان بده یی، دس کراوه یی، دلاوایی،
 به ده هنده یی، به خشنده یی، generosity 2 خیر
 ○ سخاوت، گشاده دستی، بخشش 3 صدقه
largesse /la:'dʒes, US 'la:r'dʒes/ = largess
largish /'la:dʒɪʃ, US 'la:rdʒɪʃ/ *adjective*
 تا نه اندازه یی گه وړه، که می گه وړه ○ نسبتاً
 بزرگ

largo /'la:gəu, US 'la:rgou/ *noun, adjective, adverb*

(موسیقاً) لارگو، هندی و بهرشت ○ لارگو

lari /'la:ri:/ *noun, pl. laris*
 به که ی پاره ی مالدیفیس، بهرامبر به سده
 رووفیا rufiyya ○ لاری

lariat /'la:riət/ *noun*

1 که مېن، گوریس، تېناف، پت 2 هوسار،
 پالنگ، ده سته جله و ○ 1 کند، طاب 2 افسار
lark /la:k, US la:rk/ *noun*

1 جوړه، جوړه کلاونه، جوړه پونه، کلاونه، تیتی،
 کلاو کووړه [Alauda arvensis] و (skylark)
 جوړه کانی تر، خیزان 2 [Alaudidae] بڼو
 ناوانی هیندی بالنده ی وا و خیزانه کانی تر،
 ب.ت. meadowlark ○ چکاوی

lark /la:k, US la:rk/ *noun*

شوخی، همنک، جغه ننگ، گالته ○ مزاح، شوخی
lark-heel /'la:k hi:l/ *noun*

(رووه ک ناسی) شیلان ○ نترن

larkspur /'la:ksɜ:pɜ:(r), US 'la:rk-/ *noun*

زمانه بوو که، گوله نالوز؟: رووه کیکسی
 مه دپته رانه یی، شپوه delphinium ده دا، له
 خیزانی buttercup [Consolida] (توخم
 زبان در قفا

larrigan *noun*

پتلاوی تایبه تی خه لکانی دارستان ○ لاریگان

larrikin /'la:rikin/ *noun, adjective*

به ره لا، خوه له کیش، فشه جی، rowdy ○
 ولگرد، لافزن

larva /'la:və, US 'la:rvə/ *noun, pl. larvae* /-vi:/

پرگ، کرم، کرمو که، کرمینه، کرمی میروو،
 به جکه میروو، میروو (له لاتینه و) ghost,
 mask ○ لیه، کرمینه، لارو، نوزاد حشره

larva form *noun*

شپوه ی کرمو که یی ○ شکل کرمینه یا لاروی

larval /'la:vl, US 'la:rvl/ *adjective*

پرگی، سهریه کرمی میروو، سهریه larva ○
 وابسته به نوزاد حشره

larval moult *noun*

کراژفردانی کرموکه‌یی ○ پوست‌اندازی لاروی
یا کرمینه‌ای

larval parasitism *noun*

مشه‌خو‌ریتی کرموکه‌یی ○ انگلی بودن لاروی

larva skin *noun*

پستی کرموکه‌یی ○ پوست لاروی یا کرمینه‌ای

larva stage *noun*

قوناخی کرموکه‌یی ○ مرحله‌ی لاروی

larvated *adjective*

کرمی ○ کرمی

larvicide /'lɑ:vsaɪd/ *noun*

برگ‌کوژ، کرموکه‌کوژ، کرمینه‌کوژ ○ لاروی‌ساید

larvivor *adjective*

کرموکه‌خو‌ر: خو‌اردنی کرموکه‌کان، ب.ت.

خو‌اردنی کرموکه‌ی می‌رووه‌کان ○ لارو‌خو‌ار

laryng(o)- *prefix*

پیشگر: قورگ، قورگی و... ○ **laryngitis**

پیشوند: حنجره، حنجره‌ای و...

laryngeal /lə'ri:ndʒiəl/ *adjective*

قورگی، قورقورآگه‌یی: ○ **a laryngeal**

obstruction ○ حنجره‌ای

laryngectomy *noun*

قورگ‌بری، دهره‌ینانی به‌شی‌ی‌ان تیکرای قورگ

○ لاری‌نگکتومی

laryngitic /lə'ren'dʒɪtɪk/ *adjective*

1 سهره‌ی ناوسانی قورگی 2 تووش‌بوو به ناوسان

یان سووره‌وه‌بوونی قورگ ○ 1 وابسته به التهاب

حنجره 2 مبتلا به التهاب حنجره

laryngitis /lə'ren'dʒaɪtɪs/ *noun*

ناوسانی قورگ، قورگ‌ناوسن، هه‌وکردنی

قورگ ○ التهاب حنجره

laryngology /lə'ren'gɒlədʒi/ *noun*

قورگ‌ناسیی ○ **laryngological**

(laryngologist *n*) حنجره‌شناسی

laryngopathy *noun*

نه‌خو‌شی قورگ ○ بیماری حنجره

laryngoscope /lə'ri:ngəskəʊp/ *noun*

قورگ‌بین ○ حنجره‌نما

laryngoscopy *noun*

قورگ‌بینی ○ حنجره‌نمایی

laryngotomy /lə'ren'gɒtəmi/ *noun, pl.*

laryngotomies

قورگ‌بری (= نه‌شته‌رگه‌ری هه‌لد‌رینی قورگ)

○ لاری‌نگوتومی

larynx /'lə:riŋks/ *noun, pl. larynges*

/lə'ri:ndʒɪz/

قورگ، قورقورآگه، کش‌کشا‌که، بینه‌قاقا، بین،

وش‌کینچ‌ک؟ (بنه‌رته: لاتینی نوی، له **larynx**

یونانی‌یه‌وه) ○ حنجره، خشک‌نای

lasagne /lə'zænjə/ *noun, also lasagna*

1 لازانیا، هه‌ویری لازانیا 2 جو‌ری‌ی‌چینشتی

نی‌تالی‌یی ○ 1 لازانیا، خمیر لازانیا 2 نوعی غذای
ایتالیایی

lascar /'laskə/ *noun, also Lascar*

ده‌ریاوان یان مه‌له‌وانی هیندی یان روژه‌لاتی

باشووری ئاسیا (بنه‌رته: له **laskari** (تیرانی)

ی‌یه‌وه‌وه‌رگیراوه، به‌واتای "سدریاز") ○ لاسکار

lascivious /lə'sɪviəs/ *adjective*

بزویته‌ر، به‌ئالو‌ش، هه‌رزه، حه‌شه‌ری، زه‌نه‌ک،

شه‌هوانی، هه‌وه‌ساوی، خو‌لی‌ای سیکس، **Jewd**

lascivious ○ **a lascivious person**: lustful

:lasciviously /lə'sɪviəsli/ *adv* thoughts

:lasciviousness /lə'sɪviəsənəs/ *n* بزویته‌رانه:

به‌ئالو‌ش‌بوون، زه‌نه‌کی، خو‌لی‌ای سیکس‌هه‌بوون،

بزویته‌ری، بزویته‌ری‌بوون) ○ شه‌ه‌رته‌نگیز، شه‌ه‌انی

laser /'leɪzə(r)/ *noun, abbreviation* light

amplification by stimulated emission of

radiation

له‌بزی‌ر، لیزیر، له‌بزی‌ر: **a laser navigation**

لیزر **device**

laserdisc /'leɪzədɪsk, US 'leɪzər-/ *noun,*

also laserdisk

به‌پکه‌ی‌ان دیسکی له‌بزی‌ری ○ دیسک لیزی

laser pointer *noun*

پیشانده‌ری له‌بزی‌ری ○ پوینتر لیزی

laser printer *noun*

(کامپیوتی) چاپ‌گه‌ری له‌بزی‌ری، پرینتیری

له‌بزی‌ری ○ چاپ‌گر لیزی

laser surgery *noun*

بری‌نگه‌ری له‌بزی‌ری، نه‌شته‌رگه‌ری له‌بزی‌ری ○

عمل لیزی

lash /læʃ/ *noun*

1 قه‌مچی، جه‌لده، قوریا‌ج، شیلای، (خه‌ره‌زه‌ن:

بو‌که‌ل‌ئازو‌تن) 2 زمانه‌ی شیلای 3 لیدان به

شیلای (بو‌سزادان) 4 ته‌کان، گورز، زه‌ربه،

راتله‌کان، لیدانی سه‌خت و توند 5 ناوونیتکه،

قه‌ی تال 6 م‌زول، برژانگ ○ 1 تازیانه 2

ضربه‌ی شلاق 3 زیانه‌ی تازیانه 4 ضربه‌ی محکم 5

زخم زبان 6 م‌زه

lashing /'læʃɪŋ/ *noun*

1 شیلای لیدان، شیلای کاری، به‌جه‌لده‌لیدان،

قه‌مچی‌لیدان 2 ره‌خنه 3 پتکه‌وه‌به‌ستن،

پتکه‌وه‌گر‌ی‌دان، لیک‌توند‌کردن 4 ته‌ناف، به‌ت،

ریسمان، گوریس 5 گوریس یان که‌ندری

که‌شتی ○ 1 شلاق‌زنی 2 انتقاد 3 عمل بهم

پوستن 4 طناب، ریسمان 5 ریسمان کشتی

lashings /'læʃɪŋz/ *noun, pl.*

(بریتانیا و نافه‌رمی) لوده، کوما، پینخو‌ی، بریکی

زو‌ری خو‌اردنه‌وه و خو‌راک ○ مقدار زیاد

نوشیدنی و غذا

lash-up *noun*

(نافه‌رمی) شتی سهریه‌ک‌خو‌اوان سهره‌م‌ک‌راو

چیز سرهم‌بندی‌شده

lass /læs/ *noun*, also lassie

کچ، کنیشک، دوت، ژنی جه‌میل و گهنج
دختر، زن جوان

lassa fever /'læsə/ *noun*, also Lassa fever

نه‌خوشی‌یه‌کی ناسته‌مه، له مشکوه توش
ده‌بن، ب.ت. له نه‌فریکای روزاواره پیدا بووه،
به‌هوی arenavirus (جور Lassa virus له
خیزانی Arenavirus، نیشانه‌کانی بریتن له:
تای زور، سه‌ریشه، برینی دم، ژانی ماسوولکه،
خوین‌به‌ریوونی کهم له‌زیر پیت، ناسازی دل و
گورچیل و ریزه‌ی مردنی زور؛ بنه‌رت: له دبی
Lassa له باکوروی روزارای نایجیری، یه‌که‌م
جار له‌وی راپورت درا) لاسا فور

lassi /'læsi/ *noun*

خواردنه‌ویه‌کی باشووری ناسیا، له ماست
ده‌گیرئ لاسی

lassie /'læsi/ = lass

lassitude /'læsitju:d, US -tu:d/ *noun*

ماندوویی، شه‌کته‌ی، هیلاکی، بی‌هیزی، سستی،
داهیزراوی، بی‌تینی: I was overcome by
lassitude خستگی، ضعف، بی‌حالی، کالت

lasso /læ'su:, 'læso:, US 'læsoʊ/ *noun*, pl.

lassos or lassoes

که‌مهن، په‌لنگ، فتراک کمند

last /lɑ:st, US læst/ *adjective*, *adverb*,
pronoun, *noun*

1 دوا، دوایین، دواپی، ناخر، باش‌ترین، همه‌دوا،
دواترین، دواهمین، دوامین: It's the last house
her ♦ She was last to arrive ♦ on the left
last book خوارترین، نزم‌ترین 3 رابردو،
بووری، پینشو، جاران، به‌ری، پیتش 4 باشماوه،
نه‌وه‌ی که‌وا ماوه‌ته‌وه، ماوه 5 دوایین جار،
دواجار، باش‌جار 6 له ناخردا، ناخر سه‌ر، له
کوتایی‌دا 7 دوایین که‌س 8 دوایین شت، دوا
شت 1 آخر، آخرین 2 دون‌ترین 3 قبلی، اخیر،
گذشته 4 بقیه 5 آخرین بار 6 در پایان 7 آخرین
نفر 8 آخرین چیز

last /lɑ:st, US læst/ *noun*

قالب (که‌وش) قالب

last call = last orders

last-ditch *adjective*

(تامازه به) دوایین جه‌ول و تیکوشان، همه‌نوله،
په‌له‌قازه آخرین نقلا

last hurrah *noun*

پیرفورمانس، تیکوشان یا کاری دواپی
آخرین اجرا، تقلا یا عملی

lasting /'lɑ:stɪŋ, US 'læstɪŋ/ *adjective*

به‌رگه‌گر، ده‌وام‌هیناو، خوگر‌تسو، به‌مرده‌وام،
دوورودریژ، درپژخایدن، راویستاو، همه‌میشه‌یی
بادوام، طولانی

the Last Judgement *noun*

روژی لی‌پرسینه‌وه، دوایین دادگه‌ری روز جزا

lastly /'lɑ:stli, US 'læstli/ *adverb*

له ناخردا، له دواپی‌دا، له کوتایی‌دا، باش‌جار،
ناخر بالآخره، سرانجام

last minute *noun*, also last moment

له دوایین چر که‌دا، له ده‌قه‌ی ناخردا دقیق آخر
last name *noun*

باش‌نیو، دواناو، شوره‌ت نام خانوادگی

last offices *noun*, pl.

ناماده‌کردنی تهرم بو سووتاندن لاست‌آفیس

last orders *noun*, pl.

دوایین ده‌رفت بو که‌سانی که له مه‌ی‌خانه
خواردنه‌وه ده‌کرن (پیتش داخستی): 'Last
orders, please!'

last post *noun*

شه‌یوور یا بوری کو‌بوونه‌وه (بو که‌مب)، شه‌یوور
یان بوری ماتم شیور جمع، شیور عزا

last rites *noun*, pl.

(ب.ت. دینی کاسولیک) دوعا و یارانه‌وه‌ی
سه‌ره‌مه‌رگ، دوعای سه‌ره‌مه‌رگ نیایش و
دعای قبل از مرگ

last straw *noun*

نه‌مه‌ش که‌م نه‌وه‌شی له‌سه‌ر، سه‌ربار، به‌لای
سه‌رباری به‌لا، قوربه‌سه‌ری سه‌رووی قوربه‌سه‌ری،
ده‌ردی سه‌ر(بار)ی ده‌ردان قوز بالا قوز

the Last Supper *noun*

دواشینو، دوایین شینو (به‌ر له خاج‌دران) شام
آخر

last word *noun*

1 قسه‌ی ناخر، دوایین ونه، دواقه 2 نوی‌ترین
و پیش‌که‌ووتو‌ترین نمونه‌ی شتی 1 حرف
آخر 2 تازه‌ترین و پیش‌رفته‌ترین نمونه‌ی چیزی

lat /læt/ *abbreviation* latitude

lat /læt/ *noun*, pl. lati /'lati/ or lats

یه‌که‌ی پاره‌ی بنه‌ره‌تی لاتقیلا، به‌رامبه‌ر به‌سه‌د
santim لات

latakia *noun*

لاتاکیا: جوژی تووتی بو‌ن‌خوشی زور باشی
تورکیه (بنه‌ره‌ت: له ناوی Latakia ناوی
به‌نده‌ریکی سووریه) لاتاکیا

latch /lætʃ/ *noun*

کلنوم، که‌سه‌ک، قوفلی نینو درگا، تالقهریز،
چه‌فت چفت

latchet /'lætʃɪt/ *noun*

(کون) قه‌پتان یان به‌ی چه‌رمی بو سه‌ربایی یان
که‌وش لاجیت

latchkey /'lætʃki:/ *noun*, pl. latchkeys

کلیلی درگای مال(هه)، کلیلی درگای همه‌وشه
کلید در خانه

latchkey child *noun*, also latchkey kid

منالسی کللیله ده سست یان کللیلدار (دایک و باوکی له مال نین و کللیلی مالعه وی پییه، ب.ت. دواى گهرانه وهی له خویندنکا) ۱ بجهی کلیددار

late /leɪt/ *adjective, adverb*

1 درهنگ، دیز، گیر، درهنگان، درهنگ وخت 2 نهم دواپانه، له دواپه کانی، ناخره کانی، نهم ناخرانه 3 نیستا، هه نووکه، دواپی، دواتر، پاش تر، باشین، نووکه، تازه، نیستاکانی 4 پشوو، جاران، زوو، رابردوو، پشین 5 مردوو، خوالی خوشبو، به هه شتی، رهحه متی (lateness n) 1 دیز، دیروقت 2 اواخر 3 اخیر، بعدی، جدید 4 قبل 5 فقیه، مرحوم

latecomer /leɪtkʌmə(r)/ *noun*

که سینی درهنگ گه یشتوو، درهنگ هاتوو، درهنگ کردوو ۱ آدم دیرآمده

lateen sail /la'ti:n/ *adverb*

باده وهی رومی یان لاتین: جورئ باده وهی سین گوشه ی سر yard یکی دریز له گوشه ییکی 45° سه بارت به mast ۱ لاتین سیل

late Greek *noun*, also Late Greek

زمانی یونانی باوی سده کانی سین تا شمش ۱ لیت گریک

late Hebrew *noun*, also Late Hebrew

زمانی عبری که له لایه ن نویسه ران ده وره یی سده ی دووهمه ی پیش زایین تا سهره تایی سده کانی نوهر است به کاردنرا ۱ لیت هبرو

late Latin *noun*, also Late Latin, abbreviation LL, or late L.

زمانی لاتینی باوی ده وره یی 200-600 پاش زایین ۱ لیت لاتین

lately /leɪtli/ *adverb*

بهم زووانه، نهم دواپی یانه، به تازه یی، به تازه گی ۱ اخیر

late-night *adjective*

درهنگانی شموئ: **late-night shopping** ۱ اواخر شب

latency /leɪtənsi/ *noun*

شاراوه یی، نادیار، ناله بهرچاوی، مانی، درهنگه ووتویی، خومات دان، خوخه شاردان، خوشاردنه وه، داپوشراوی ۱ نهفتگی، پوشیدگی

latency period *noun*

(نهخوشی) قوناخی یان سه روبه ندی شاراوه یی، ماوه ی ماته یان درهنگه ووتویی، سه روبه ندی مانی ۱ دوره ی نهفتگی

La Tène *adjective*

سه ربه قوناخی پاشینی سهره می ناسن له نه وره یی که پیده چن له 500 ی بهرله زایینه وه تا ۱ ی زایینی بی (بنه مه ت: La Tène) ته نکاوه کانی گوماوی Neuchâtel سویس (Switzerland) ۱ لاتین

latensification *noun*

زیاتر کردنی راده ی روونی وینه یی به هوی که رسته ی کیمیایی یان دانه بهر روونایی یی به ریزه ییکی که تر ۱ لاتنسیفیکاسیون

latent /leɪnt/ *adjective*

شاراوه، نادیار، ناله بهرچاوه، درهنگه ووتوو، مات، پیوار ۱ نهفته

latent heat *noun*

(فیزیک) گهرمی شاراوه یا نادیار ۱ گهرمی نهان

latent heat of vaporization *noun*

گهرمی شاراوه ی هه لماندن ۱ گهرمی نهان تبخیر

latent image *noun*

وینه ی روونه وه نه کراوه، وینه ی نه شتراوه، وینه ی نادیار، وینه ی درهنگه ووتوو ۱ تصویر نهان

latent period *noun*, also latency period.

1 (نهخوشی) قوناخ یان سه روبه ندی شاراوه یی، ماوه ی ماته یان درهنگه ووتویی (ماوه یی نیوان گرتن و ده رکه ووتی کونیشانه ی نهخوشی) 2

(هه روه ها latency) ماوه ی نیوان پال نه ر stimulus و کاردانه وه یی response 1 ۱ دوره ی نهفتگی 2 مدت میان محرک و واکنشی

later /leɪtə(r)/ *adverb, adjective*

دواپی، پاش تر، پاشان، دواتر *adv* the later part of the : ناخرو نوخر: *adv* بعداً *adj* اواخر

-later suffix *seventeenth century*

پاشگر: سپهرست: **bibliolater adolater** (بنه مه ت: له **latrēs** یونانی یه وه "worshipper") ۱ پسوند: -پرست

lateral /lə'terəl/ *adjective, noun*

adj 1 لاوه کی، لابه لایی، لایی، له لاوه، نه نشتی، قهرغه یی، لایی 2 (دهنگ ناسی) نه نشتی *n* نه بزویی نه نشتی (laterally *adv* /lə'terəli/ له لاوه، له پاله وه، له

قهراخ وه، له قهرغه وه، به شتویه کی لاوه کی، لاتنه نشتی یانه، نه مه ت: له **lateralis** لاتین، له **later- latus** "side" 1 *adj* 2 (اواشناسی) کناری *n*

همخوان کناری

lateral dune *noun*

ته پۆلکه ملی لایی، ته پۆلکه ملی نه نشتی ۱ نلماسی پهلوی

lateral erosion *noun*

داخورانی لایی، داگرای نه نشتی، لاداخوران، داشورانی لاوه کی ۱ فرسایش کنارین

lateral moraine *noun*

راماله یان موزینی لایی ۱ بخرت کنارین

lateral thinking *noun*

بیر کردنه وه ی داهنه رانه، رامانی کیشمه وه ی تانه یان کارسازانه ۱ تفکر مشکل گشا

lateral ventricle *noun*

سکوله ی لاتنه نشتی یا نه نشتی: بوشایی

نیوه گوی میشکی ○ بطن جانی

laterite /'lætəraɪt/ *noun*

گله سووره: بهر هه میکی شیی بو ونهوه یان لیک هه لوه شانی بهردی، ئوکاسیده کانی ناسن oxides of iron و هایدروکسایدی ئالومینیومی hydroxide of aluminum یه کجار تیا به (lateritic *adj*) خاک سرخ

laterization *noun*

گۆرینی بهرده کان بو گله سووره، گله سووراندن ○ لاتریزاسیون

later on = later

lathescent *adjective*

خۆوه شیز، خۆحه شارده، خۆده رنه خهر، خۆمات ده، خۆگوم کهر، خۆدایوش (هر)، خۆبزر کهر ○ نهان شو

latest /'leɪstɪ/ *adjective*

دواترین، دوايهمین، نوێترین، تازهترین، هه ره نوێ ○ آخرین، واپس

the latest /'leɪstɪ/ *noun*

(نافه رمی) دوايهین شت، دوايهین نمونه، تازهترین شت (یان هه والێ) ○ آخرین نمونه

latex /'leɪteks/ *noun, pl. latexes or lattices* /-tɪsɪz/

1 شیراو، شيله، جیری خاو (له زۆر رووک و گیادا (ووک) poppy, euphorbia, milkweed) یان له رووه کانهی که جیر بهرهم دیتن، له بهر هه وادا دانسری ده گیرسین (دۆزراوه تهوه) 2 بهرهم میکی دهسکرد یان سینتیتیکی واکه بو سازکردنی رهنگ، چهسپ، بهرگ و رووکیش و شتی واکه کاردیتن (به رهت: له لاتینهوه به واتای، ناوک، شله "fluid") ○ لاتکس

lath /lɑːθ, US læθ/ *noun, pl. laths* /lɑːθs, lɑːdz, US læθs/

تخته (تاسک، بو خانووبه ره یان راگرتنی پلاستیر) ○ توفال

lathe /leɪð/ *noun*

1 دهزگای (دا) تاشین، چه رخ یان پینچکهی داتاشین، داتاشه 2 چه رخی گۆزه گه ری ○ 1 ماشین ترازش یا خراطی 2 چرخ کوزه گری

lather /'lɑːðə(r), US 'læð-/ *noun*

1 کف (سابوون) 2 کف یا ئاره قی تهسپ (lathery *adj*; latherer *n*) تهلمانی به رهت ○ 1 کف (صابوون) 2 عرق اسب

lathing *noun*

تخته دهاکوتان، تخته لیدان، تخته کاری، تخته بهندی ○ توفال کوبی

lathwork *noun*

تخته دهاکوتان، تخته لیدان، تخته کاری، تخته بهندی ○ توفال کوبی

lathy /læ'θi/ *adjective*

کز، رهقل، باریک ○ لاغر، ترکه ای

lathyrism *noun*

جۆری نه خووشی به ژانی مروف و تازه له مالی به کان ب.ت. تهسپه کان که به هوی ژاراوی بوون به ترشه لۆکیکی تهمینوی نیو هتندن دانه ویله وه (توخم) *Lathyrus* و ب.ت. *L. sativus* تووش دهبن، نیشانه کانی شه پله ی کرزی spastic paralysis له باشوویان دایه (lathyrism *adj*; lathyrus *n*): به رهت: له *Lathyrus* لاتینی نو، له *lathyrus* یونانی "جۆری نوک" ○ لاتیرسم

latices = plural form of latex

laticifer *noun*

شيله هه لگر، شیراو هه لگر، شیراو هه لگر، ئاوخۆره vessel یا خانه ی رووه کی plant cell که شیراو latex تیا به (laticiferous *adj* /læ'tɪ'sɪfərəs/): شيله دار، شیلای، شیرهی هه به ○ لاتیفیر، مجرای شیرابه، شیرابه بر

laticiferous cell *noun*

خانه ی شیراو هه لگر یان شیراو بهر ○ سلول لاتیفیروس یا شیرابه بر

latifundio *noun, pl. latifundios*

زهوی و به ره له سپانیان ته میرکای لاتین ○ لاتیفوندیو

latifundium /lɑː'tɪ'fʌndrəm, US 'lati-/ *noun, pl. latifundia*

زهوی و زاری به ریلو، زهوی و به ره (کۆپله کان له سهریان کار ده کرد، ب.ت. له سپانیان و ته میرکای لاتین دا) ○ لاتیفوندیوم

latigo *noun, pl. latigos or latigos*

تیزمالسکیکی چه رمسی سه saddle-tree ی western saddle، بو توندکردنی که زوو cinch به کاردیتن ○ لاتیگو

latimeria *noun, pl. latimerias* = coelacanth

Latin /'lætɪn, US 'lætn/ *adjective, noun*

adj 1 لاتینی، لاتین 2 (میزووی) سه ره لاتیوم Latium ی کۆن له ئیتالیا *n* زمانی لاتین (له *Latinus* لاتین "سه ره لاتیوم" *Latium*)، ناوچه میکی کۆنی ناوهندی ئیتالیا، باشووری رۆژه لانی رۆم ○ *adj* 1 لاتینی 2 وابسته به لاتیوم باستانی *n* زبان لاتین

Latina /læ'tɪnə/ *noun*

ژنی له ته میرکای که خیزانه کهی له ته میرکای لاتینهوه هاتوون ○ لاتینا

Latin alphabet *noun*

ئاوینی یان ئالفویتی لاتین ○ الفبای لاتین

Latin America *noun*

ته میرکای لاتین (به شیکه له ته میرکای ناوهندی و باشووری، که پورتوگالی و سپانیایی زمانی سه رکهی تهوین) ○ امریکای لاتین

Latin American *adjective, noun*

adj سه ره ته میرکای ناوهندی و باشووری *n*

خه‌لکی ئەمریکای لاتین ○ *adj* وابسته به
امریکای لاتین *n* اهل امریکای لاتین

Latin Americanist *noun*

پسپۆر له شارستانیه‌تی ئەمریکای لاتین ○ عالم
در تمدن امریکای لاتین

Latinate /'latɪnɪt/ *adjective*

لاتینی، شیوه‌لاتین، داریق‌راو له لاتین ○ لاتینی،
لاتینیت

the Latin Church *noun*

کلێسه‌ی کاتۆلیکی رۆم ○ کلیای کاتۆلیک رم

Latin cross *noun*

خاچی رۆمی (ده‌سته‌ک یان میلیکی درێژ و
دانه‌پنکی کورت‌تری دی له‌ نێوه‌راست، به
زوروه‌و رایبل ده‌کری) ○ صلیب رومی

Latinism /'lætənɪzəm/ *noun*

وشه‌ یا زاراه‌وی لاتینی ○ واژه‌ یا اصطلاح لاتینی

Latinist /'lætənɪst/ *noun*

خوێندکار یان پسپۆری زمان و فەرھه‌نگی
لاتینی، لاتین‌ناس، لاتینه‌وان ○ دانشجو یا
متخصص زبان و فرهنگ لاتینی

Latinization *noun*

1 لاتین‌کردن، لاتینی‌کردن، لاتیناندن، کردنه‌لاتین
2 (کۆن) وه‌رگیران بۆ لاتین (Latinizer *n*) ○
1 لاتینی‌کردن 2 ترجمه‌ به‌ لاتین

Latino /lə'tiːniəʊ/ *noun, fem. Latina, pl. Latinos or Latinas*

دانیشجوی ئەمریکای لاتین یان ئەپاله‌ته‌کانی
ئەمریکا، که‌سێکی ره‌چه‌له‌ک ئەمریکای لاتین
که‌ له‌ ئەپاله‌ته‌کانی ئەمریکا ده‌زی ○ ساکن
امریکای لاتین یا ایالات متحده

latifoliate *adjective*

گه‌لایان ○ دارای برگ پهن

latish /'lætɪʃ/ *adjective*

که‌مین دره‌نگ، تا راده‌مین دره‌نگ ○ نێتاً دیر

latissimus /lə'tɪsɪməs/ *noun, also latissimus dorsi* /'dɔːsɪt, -sɪt/

هه‌ریه‌ک له‌و جووته‌ ماسوولکه‌ سێ گۆشه‌
گه‌وره‌ی خوارووی پشته‌وه‌ (بنه‌ره‌ت: له‌
musculus latissimus dorsi لاتینی به‌ واتای
"پان‌ترین ماسوولکه‌ی پشته‌") ○ لاتیسیموس

latitude /'lætɪtjuːd, US -tuːd/ *noun*

1 هێلی پان، بانه‌هێل، پانای جوگرافیی 2
نێسازادی، سه‌ربه‌ستی (latitudinal
1 (latitudinally *adv* /lætɪ'tjuːdɪnəl/ *adj* ○
عرض جغرافیایی 2 آزادی

latitudinarian /lætɪtjuːdɪ'nɛːrɪən/ *noun, adjective*

(مرو) نازادبیر، نازادی‌باوه‌، بیرفراوان، لێبۆرده،
ناده‌مارگ‌رژ (ب.ت. له‌باری پابه‌تی دینی‌یه‌وه‌،

latitudinarianism /lætɪtjuːdɪ'nɛːrɪənɪzəm/ *(n)* ○
آزاداندیش

latria /lə'traɪə, US 'latrɪə/ *noun*

په‌رستێ خوای په‌رحه‌ق (له‌ *latreia* یونانی به‌
واتای "په‌رستن") ○ په‌رستن خدای بره‌ق

latrine /lə'trɪn/ *noun*

سه‌راو، ده‌سه‌به‌ناو، ناوده‌سه‌خانه، ئاب‌خانه،
پیشاو، ئاق‌رێژ (ب.ت. ده‌شتی یان که‌مپ‌دا) ○
دستشویی

-latry *suffix*

پاشگ‌ر: سه‌ره‌ستی (بنه‌ره‌ت: له‌ *latria*-
یونانی‌یه‌وه‌) ○ پوند: -پرستی

latte /'læteɪ/ *noun*

لاته‌ی، لاتینی (قاوه‌یه‌کی زۆر توند، کورت‌ه‌ی
latte (caffè) لات

latten /'lat(ə)n/ *noun*

(مێژوویی) داره‌شته‌ی مس و چینگۆ، شیوه‌ی
زه‌رد ده‌دا ○ لاتن

latter /'lætə(r)/ *adjective, noun*

1 دووه‌م، دووه‌مین 2 پێشوو، ئاخ‌ر، دوات‌ر،
پاش‌تر، دوایین 3 ئەم داوایی‌پانه‌ ○ 1 دو‌م، دو‌می
2 عه‌ب‌تر، آخ‌ر 3 آخ‌یر

latter-day /'lætə'deɪ/ *adjective*

ئەم‌رو‌یی، تازه‌، نو‌ژەن، نو‌ی: *a latter-day*
Robin Hood ○ جدید

latterly /'lætəli, US -tərli/ *adverb*

بەم داوایی‌پانه‌، بەم‌زووانه‌، بە تازه‌یی، تازه‌گی، لەم
ئاخ‌رو‌ئوخ‌ره‌دا: *his painting has shown*
latterly a new freedom of expression ○ آخ‌یراً

lattermath /'lætəməθ/ *noun*

(گ‌زوگی) به‌ر یان چینی دووه‌م ○ چینی دو‌م

lattice /'lætɪs/ *noun*

1 تۆر: *a low wall of stone latticework*
2 (فیزیکی) تۆر: *latticed* /'lætɪst/ *adj* تۆردار،
تۆراوی، پینکاچوو: *latticework* /'lætɪswə:k/
n: تۆر‌کاری، تۆر‌گه‌ری، شتی تۆری ○ 1
شیکه‌ 2 شیکه‌، لاتیس

lattice constant *noun*

جینگیری تۆر ○ ثابت شیکه‌

lattice energy *noun*

وزه‌ی تۆر ○ ان‌رژیی شیکه‌

lattice point *noun*

خالی تۆر ○ نقطه‌ی شیکه‌

lattice polarization *noun*

جه‌مه‌رگ‌ری تۆر ○ قطبش شیکه‌

lattice position *noun*

شوینی تۆر ○ محل شیکه‌

lattice vacancy *noun*

بۆشایی یان جۆلایی تۆر ○ خلا شیکه‌

lattice vibration *noun*

له‌رینه‌وه‌ی تۆر ○ ارتعاش شیکه‌

lattice window *noun, also latticed window*

ده‌ره‌مجیل، ده‌ره‌مجیله‌، ده‌روه‌نجه‌له‌، په‌نجیره‌ی

توری ۛ پنجره‌ی متبک

latticing noun

تور ۛ شبکه

Latvian /'lætvɪən/ adjective, noun

adj سهره لاتفيا Latvia. خه‌لکه‌کمی یان
زمانه‌کمی n 1 خه‌لکی لاتفيا، له ره‌جمله‌کی
لاتفيايی 2 زمانی بالتیکی لاتفيا ۛ adj
n 1 اهل لاتويا 2 زبان لاتويايی

laud /'lɔ:d/ noun

ستایش، پسن، بیاه‌ل‌دان، پنده‌ل‌وتن،
acclaim, praise (له laude فره‌نسی کزن، له
laud- لاتین "بیاه‌ل‌وتن" ۛ) ستایش

laudable /'lɔ:dəbl/ adjective

له‌بیاه‌ل‌دان‌هاتوو، جینی پسن یان بیاه‌ل‌دان،
په‌سند، له‌پسن‌هاتوو، بیاه‌ل‌ده‌وتن، پسن
ده‌کری، commendable :laudable
aim/attempt /'lɔ:də'blət/ n
له‌بیاه‌ل‌دان‌هاتوو، په‌سندی، له‌پسن‌هاتویی؛
laudably /-əblɪ/ ad قابل ستایش

laudanum /'lɔ:dənəm/ noun

لودنیم، لودانوم (ب.ت. جاران، نه‌فیونی ناماده
ده‌کرا تا وه‌کوو هیدی‌کهره‌وه یان زان‌بری
به‌کاریتیری) ۛ لودانوم

laudation /'lɔ:'deɪʃn/ noun

بیاه‌ل‌دان، بیاه‌ل‌وتن، پسن، ستایش، تاریف،
eulogy ۛ ستایش، حمد

laudator /'lɔ:dətɔ:r/ noun

بیاه‌ل‌ده‌ره، په‌سندره ۛ ستایش‌گر
laudatory /'lɔ:dətəri, US -tɔ:rɪ/ adjective,
also laudative
laudatory reviews به‌سن‌ده‌رانه: ۛ ستایش‌آمیز

lauds /'lɔ:dz/ noun

رئ‌وره‌سمی نویری به‌یانی (کلنسی کریستینه‌نی
روژاوا؛ بنه‌ره‌ت: له med. Latin له لاتین، کوی
گه‌ش، شاد، به‌که‌یف؛ "praise" lauds laud-
laugh /'lɑ:f, US 'læf/ noun

1 پیکه‌نین، که‌نین، قریشکه، تریقه، ده‌نگی
پیکه‌نین 2 (نافه‌رمی) رووداو یان بنیاده‌می
پیکه‌نینی (laughter n) ده‌مه‌پیکه‌نین، دلخوش،
گه‌ش، شاد، به‌که‌یف؛ laugh /'lɑ:fɪŋ, US
adj :laɪfɪŋ/ adj. n ده‌مه‌پیکه‌نین، دلخوش،
گه‌ش، شاد، به‌که‌یف، له‌گه‌ل پیکه‌نین n پیکه‌نین؛
laughingly /'lɑ:fɪŋli, US 'læf-/ adv
پیکه‌نین، به‌شوخی، به‌پیکه‌نینه‌وه) ۛ 1 خنده،
صدای خنده 2 ماجرا یا آدم خنده‌دار

laughable /'lɑ:fəbl, US 'læf-/ adjective

پیکه‌نینی، پیکه‌نیناوی، قوژ، به‌زم، قوشمه
laughably /-əblɪ/ adv پیکه‌نینی‌انه، به

شینوه‌یه‌کی پیکه‌نینی) ۛ خنده‌دار، مضحک

laughing gas noun, also nitrous oxide

گازی پیکه‌نین ۛ گاز خنده‌آور

laughing hyena noun

جوزی که‌میتاری باشووری نه‌فریکا، ده‌نگی
وه‌کسو پیکه‌نین وابه، که‌میتاره‌قریشکه
(Crocota crocota) ۛ نوعی کفتار

laughing jackass noun, also kookaburra

(گیانه‌وه‌ناسی) قوله‌شینیه‌ی نه‌وسترالیايی
ماهی‌خورک استرالیايی

laughing-stock /'lɑ:fɪŋ stɒk/ noun

(مرو یان شت) پیکه‌نینی، قوشمه، په‌ند، مایه‌ی
پیکه‌نین، گالته‌جار، قه‌شمه‌ری) ۛ مضحک

laugh lines = laughter lines

laughter /'lɑ:ftə(r), US 'læf-/ noun

پیکه‌نین، خه‌نین، که‌نین، که‌نی، خه‌نه، ده‌نگی
پیکه‌نین، قریشکه، جیکه، برمه: to
burst/dissolve into -er
laughter lines noun, pl.

گنج یان چرچ‌ولنجی پیکه‌نین (له ده‌ورو به‌ری
چاودا) ۛ خطوط خنده (دورو بر چشم)

launch /'lɔ:ntʃ/ noun

لونج، گهمی موتوری گه‌وره ۛ لنج

launch² /'lɔ:ntʃ/ noun

1 (که‌شتی ناسمانی و هتد) هه‌ل‌دان، هایشتن،
به‌ردان، خستن 2 (که‌شتی) خسته‌ناوه‌وه 3
خسته‌مروو، رانان، له‌به‌رچاودانان، پیشان‌دان،
خسته‌بازاره‌وه ۛ 1 پرتاب 2 به‌آب‌اندازی 3
عرصه

launcher /'lɔ:ntʃə(r)/ noun

هاویزه، ده‌زگای هه‌ل‌دان یان هاویشتن (شتی که
بو ناردنی که‌شتی ناسمانی، راکیت، مووشه‌ک یا
چه‌ک بو ناسمان به‌کاردیتیری) ۛ لونجر

launching pad = launch pad

launching-site noun

شوین یا وینگه‌ی هه‌ل‌دان، وینگه‌ی هاویشتن
ۛ محل یا ایستگاه پرتاب

launch pad noun, also launching pad

هه‌ل‌دانگه، سه‌کو یا پلاتفورمی هه‌ل‌دان، بنکه‌ی
هه‌ل‌دان ۛ سکوی پرتاب

launder /'lɔ:ndə(r)/ noun

1 ته‌شت، ب.ت. (له کان که‌نی‌دا) بو شته‌وه‌ی
کانتزای خاوا 2 شسته‌وه، شوژدن، شیوو‌کول
(launderer n) جلشور، ده‌زگای جل‌شتن) ۛ
1 لاوی 2 شستور

launderette /'lɔ:n'dret/ noun, also

laundrette

جل‌شوژک، جل‌شوژگه (ته‌وه‌زگایانه‌ی که به
کوبین کار ده‌کهن) ۛ لوندريت

laundress noun

ژنی بالاف‌کار، ژنی جل‌شوژ یان شیوکه‌ره، گازر

زن رخت شور
laundromat /'ləʊndrəmət/ = launderette

laundry /'ləʊndri/ noun, pl. laundries

1 (شوین) جل شوری، جلشورک 2 جل و بهرگی (بو) شتن، جل و بهرگی دانراو بو شوردن 3 لباس شویی 2 لباس های شستی

laundry basket noun

قرتاله جل و بهرگی چلکن 3 سبد لباس های چرک
laundryman /'ləʊndrɪmən/ noun, pl. laundrymen

کریکاری جلشور 3 کارگر رخت شویی

laundrywoman, pl. laundrywomen -
launderette

Launfal noun

یه کنی له سوارچا کانی Round Table نه فانهی
نارتوری 3 لاونفال

laura noun

دهیری کلینهی روزه لالت (بی) 3 صومعهی
کلیسای شرقی

Laurasia /ləʊ'reɪʃə, US -ʒə/ noun

(جیوگرافی) لوراسیا، لوراسیا (ناوچه ییکی
به ربینی هه لکه وتوو له نیوه گوی باکووری به
میلیونان سال له موه پیش، نیتاش نهمریکای
باکووری، گرینلند، نهورویا و زوری بهی ناسیا
ده گریته وه) 3 لوراسیا

laureate /'ləʊriət, US 'ləʊr-/ noun, adjective
n هه لگری خه لات (ب.ت. نویل):

Laureate 1 adj laureate
(ویزه بی) رازیتراو به گه لای دهنه (وه)
نیشانهی سه به ربزی 2 بهرز، ناسراو،
نیوه ده ره وه، به نامیه 3 n برندهی جایزه 1
آراسته به برگ غار 2 ممتاز، مشهور

Laureate /'ləʊriət, US 'ləʊr-/ = Poet
Laureate

laurel /'ləʊrəl, US 'ləʊr-, 'ləʊr-/ noun

1 ده فنه، لاریل 2 نیشانهی سه به ربزی یان
شانازی، تاجی شانازی 3 زنجیره ی گه لاده فنه 4
(laurels) شانازی، سه به ربزی، سه رکه وتن
1 درخت غار 2 نشان افتخار، تاج افتخار 3 لورل
(در جمع) افتخار، پیروزی

laurel wreath noun

تاجه گولینهی سه رکه وتن یان شانازی، جله یان
تاجه گولینهی سه به ربزی 3 حلقه ی گل
افتخاری

laurustinus /ləʊrə'stɪnəs, US 'ləʊr-/ noun

جوژی viburnum ی زستانی هه میشه وه به
گه لاجری سه وه ی گهش و گولی سپی یان
به مبهی [Viburnum tinus] نوعی بدها

lav /læv/ = lavatory

lava /'ləʊvə/ noun

لافا، شنه، توواک، هه ویره، لیشاوه، پشاقه (له

نیتالیایی (له بهر ده تا تامازه به لیشاوی کوت ویری
باران) له lavare "شسته وه"، له لاتین 3 گدازه

lavalike /'ləʊvə,laɪk/ adjective

لافا ناسا، شله ناسا، هه ویره ناسا، لیشاوه ناسا
گدازه مانده

lavabo /lə'veɪbəʊ, US 'ləʊvə-/ noun, pl. lavabos

1 نه ربیتی ده س شستی قه شه له شویی
خواه وندهی دا 2 خاوله یان تاشن که له و سروه تدا
به کار دیری 3 (کون) = washbasin 3 لاوابو

lavage /'lævɪdʒ, US 'ləʊvɑːʒ/ noun

(پزشکی) شتن، شواردن، شوردن، شوشتن 3
شستو

lavalier noun

ملوانکه، ملیه ند، گهر دن به ند 3 گرد بند

lavation /læ'veɪʃn/ noun

شوردنه وه، شتن 3 شستو

lavatorial /læ'veɪ'tɔːriəl/ adjective

1 شنبوهی ده ستاو ده دا 2 پیس 3 1 شنبه توالت
2 متهجن

lavatory /'lævətri, US -tɔːri/ noun, pl. lavatories

ده ستاو (خانه)، ناوده س خانه، مسترا، ناوده سی،
که ناراو، نا فریز، نا پخانه، پشاق: There's a
bathroom and a lavatory upstairs (به ره ت):
تنگلیسی نیوه راست، له lavatorium Latin
"شویی شتن"، له lavare لاتین شتن،
شوردن، شوشتن 3 "to wash" دشتویی

lavatory paper noun

کاغه زی ده س به تاو، کاغه زی ناوده ست،
کاغه زی ناوده ست خانه 3 کاغذ توالت

lavender /'lævəndə(r)/ noun

1 بهرزه لنگ، شاریحانهی رومی، گوله خه زیم؟
چاران جه قیله؟ گیزاتوو بیا؟ لاوانته، له خیزانی
mint [توخم Lavandula] 2 رهنگی به وه شی
کال 3 1 اسطرخودوس 2 رنگ قفایی

lavender cotton = cotton lavender

lavender water noun

گولای بهرزه لنگ یان شاریحانهی رومی 3
عطر اسطرخودوس

laver /'ləʊvə, US 'ləʊvə/ noun, purple laver

(رووه ک ناسی) جوژی گیاده ربایی خوراکی
[Porphyra umbilicalis] 3 کاهو یا تربیزک
ابی

laver /'ləʊvə/ noun

1 (کون، ویره بی) تهشت (یان جینگا و شتیکی وا)
ی خوتیا شتن 2 تاسیکی زهردی گه وه به
گرتی ده س نوژی قه شه ی جوه له که 3 تهشت،
له گمن (تنگلیسی نیوه راست، له laveoir
فهرنسی کون، له lavatorium Latin
بروانه lavatory) 3 1 لاور 2 لگن

Lavinia *noun, Latin*

لاڤینیا: کچی شا لاتینوس Latinus له Aeneid
فیرزل، ده زگیرانی Turnus به لام شوی کرد
به Aeneas لاوینیا

lavish /'læviʃ/ *adjective*

1 نان بده، دلاوا، بده دس و دل، دس نه گیره،
عه بله خرج، ده سیلاو: *lavish*
2 *gifts/costumes/celebrations* زور، لسه
rade به ده، به کجار /'læviʃli/ *adv*:
به ده سیلاو (یهوه) ده سیلاوانه: *lavishly*
(lavishness *n* illustrated) 1 دست و
دل باز، ولخرج 2 بیار

law /lɔ:/ *noun*

1 قانون، زاکوون، ده ستور، یاسا 2 زانستی
ماف، ماف ناسی 3 ریا 4 کو تروول، ده سلات
5 authority (تافهرمی، the law) 6 یولیس
common law = 7 Pentateuch = Law
(ته لمانی بنه رت) 1 قانون 2 علم حقوق 3
قاعده 4 کترول، اختیار 5 (عامیانه) پلیس

law-abiding /'lɔ: əbaɪdɪŋ/ *adjective*

گوپرایه لی زاکوون یا قانون، ملکه چی قانون،
قانون مهند ۱ تابع قانون

law-abidingness *noun*

گوپرایه لیتی یان ملکه چیتی له قانون،
قانون مندی ۱ تابیت قانون

law agent *noun*, also solicitor

(له سکا تله ند) راورق کاری قانونی، solicitor
۱ مشاور حقوقی

law and order *noun*

حکومته ی قانون یان زاکوون، ریک و پیک ۱
حکومت قانون

law-breaker /'lɔ:breɪkə(r)/ *noun*

قانون شکن، یاسا شکن، ناگوپرایه لی،
قانون یشیل کهر، قانون به زین، تاوانکار ۱
قانون شکن

law-breaking /'lɔ:breɪkɪŋ/ *noun*

قانون شکنی، یشیل کردنی یاسا یا قانون،
ناگوپرایه لی ۱ قانون شکنی

law court *noun*

دادگا ۱ دادگا

law enforcement *noun*

جیهه چی کردنی زاکوون، رایه راندنی قانون،
پیاده کردنی یاسا ۱ اعمال یا اجرای قانون

law enforcement agent *noun*

ته فهری یولیس ۱ افر پلیس

lawful /'lɔ:fl/ *adjective*

1 ریگه دراو، ریدراو، رهوا، دروست، قانونی،
زاکوونی، به بنی یاسا: *hid lawful heir*
گوپرایه لی قانون، ملکه چی زاکوون 3
حلال زاده، منالی باوکی 1 مجاز، مشروع،
قانونی 2 مطیع قانون 3 حلال زاده

lawfully /-fəli/ *adverb*

به شیوه یکی قانونی یان زاکوونی، به قانون
۱ به طور قانونی

lawfulness /'lɔ:flnəs/ *noun*

ریگه دراو، رهوا بیون، قانونی بیون ۱
مشروعیت، قانونی بودن

lawgiver /'lɔ:ɡɪvə(r)/ *noun*

قانون دانهر، زاکوون دانهر، یاسا دانهر ۱
قانون گذار

lawless /'lɔ:ləs/ *adjective*

1 بی قانون، بی زاکوون، بی شیوی،
بی سهره و به ره یی، ناقانونی، نایاسایی،
ریگه ندراو، نارهوا 2 یاسا شکن، ناگوپرایه لی،
قانون یشیل کهر، تاوانکار (*lawlessly adv*): به
شیوه یکی ناقانونی یان نازاکوونی؛
lawlessness n: بی یاسایی، بی زاکوونی،
بی قانونی، بی شیوی، تالوزی، یاسا گهر دانی،
سهریزوی، ناگوپرایه لی ۱ بی قانون،
غیر قانونی 2 قانون شکن

Law Lord *noun*

ته ندما می نه نجومه نی زوورین ۱ عضو مجلس
اعیان

lawmaker /'lɔ:meɪkə(r)/ *noun*

قانون دانهر، زاکوون دانهر، یاسا دانهر
lawmaker /'lɔ:meɪkɪŋ/ n: قانون دانان،
زاکوون دانهری، یاسا دانان ۱ قانون گذار

lawn /lɔ:n/ *noun*

1 (کون) پوشایی و چولایی نیوان داره کانی
دارستان، روتنه لایی، *glade* 2 چیمه، میترگ،
شیناوه رد، شینایی: *In a croquet lawn*
summer we have to mow the lawn twice
a week 3 توی پیک نا ته ندازه یی هاواناستی
به کتریا و تولیژه کان که رووی میدومی
چاندیکه وه *culture medium* داده پوشی
lawny adj *lawned adj*: سیتی بنه رت ۱
1 زمین بی درخت 2 چمن 3 لاون

lawn /lɔ:n/ *noun*

لون (جوری پارچه ی باشی که تانی، بنه رت: له
lawn نای شاریکی فهره نسه) ۱ ملل

lawn bowling *noun*, also bowls

بولینگ سهر میترگ، بولینگ سهر چیمه ۱
بولینگ روی چمن

lawnmower /'lɔ:nməʊə(r), US -mou-/ *noun*

گیادروو، گیایر، چیمه دروو ۱ چمن زن

law of conservation of energy *noun*

زاکوون یان قانونی پاراستی وزه ۱ قانون
بقای انرژی

law of conservation of mass *noun*

زاکوون یان قانونی پاراستی بارسته ۱ قانون
بقای جرم

law of dominance = Mendel's law

law office *noun*

○ lawyer (آمریکا) نووسینگه یان تافیسى دفتر وکیل

law of generalization *noun*

زا کوون یان قانونی گشتاندن، یاسای گشتاندن ○ قانون تعمیم

law of gravitation *noun*

قانون یان زا کوونی راکیشان، یاسای راکیشان ○ قانون جاذبه

law of Moses = Pentateuch, Torah

law of nations *noun*, also international law

(ماف) قانونی نه نه وه کان، قانونی نینونه وه وه، قانونی جهانی ○ قانون بین المللی

law of natural selection *noun*

قانونی هه لېواردنی سروشتی یان خوړسکی ○ قانون گزینش طبیعی

law of nature *noun*

قانونی سروشت، زا کوونی خوړسک ○ قانون طبیعت

lawn party *noun*, garden party

میوانی له دهر وه (ب.ت. له نیو باخدا) ○ گاردن پارتي

lawn tennis *noun*

تینیس، تینیس ○ تینیس
lawrencium /lə'rensiəm, US lɔ:'r-i/ *noun*
(کیمیا) لاریسیم، لورانسیم (به ژ.گ. 103، Ernest O. Lawrence) ○ لورنسیم

law school *noun*

خویندگای ماف (به شین له زانکو یان خویندنگای تاییه تی له نمریکادا تیا ده خوینی تا بیینه پاریزه ری پاشی نه وه که پروانامه ی به کالیوړت وه رگرت) ○ مدرسه ی حقوق

lawsuit /'lɔ:su:t, US -sju:t/ *noun*

دادخوازی، داوا، داواکاری دادگمری (پانه)، کیشه (پیش دادگای): **He filed a lawsuit against his record company** ○ دعوای حقوقی

lawyer /'lɔ:je(r)/ *noun*

1 راورکاری قانونی 2 ماف زان، ماف ناس 3 پاریزه، نه وه کار، به رفانکار ○ 1 مشاور حقوقی 2 حقوق دان 3 وکیل دعوای

lax /læks/ *adjective* (laxer, laxest)

1 که مته رخه م، ناسانگر، شل گرتوو، بې خه یال، (به) فشه گرتوو، شل، نه توند، تمه ل، سست، خاو، شل، نرم، بې سه رو به ده، گویندنه ده، بې سه رنج، به ته نگوه نه بوو: **2 a lax rope** ○ **lax control** (دهنگ ناسی، ب.ت. بزویستی) نهرم (دزی) به **laxly** /læksli/ *adv* sense سستی؛ به رته: له **laxus** لاتین) ○ 1 اهمال کار، تېل، سست، بې دقت 2 (آواشناسی) نرم

laxation *noun*

شل بوونه وه، فش بوونه وه، خاو بوونه وه، نرم گردنوه ○ شل شدگی، نرم سازی

laxative /'læksəti/ *adjective, noun*

(دهرمانی) رهوان کهر، فزو کهر، دهرمانی رهوانی **laxativeness** /læksəti/ *adv* (داروی) ملین، مهل

laxity /'læksəti/ *noun*

که مته رخه م، بې خه یالی، ناسانگری، شل گرتووی، فشه گرتووی، سستی، تمه ل، خاوی، شلی، شل وشه وینی، نهرمی، بې سه رو به ده، ناتوندی: **the moral laxity of today's society** ○ اهمال کاری، شلی، ملایمت، سستی

laxness /læksnəs/ *noun*

شلی، نهرمی، سستی، خاوی، خلیچکی ○ شلی، سستی

lay /lei/ *adjective*

1 ناآیین کار، تنانی، پتو هندی به بیوانی دینی یان نایینی یه وه نیه 2 رهمه کی، ناسایی، بازاری 3 ناپسیوړ، ناشاره زه، ناوارید، سه رنده رنه کړدو، لینده وشاو 4 نایشه یی (ب.ت. له یواری قانون یان نوژداری یه وه) ○ 1 غیرورحانی 2 عامه 3 غیر متخصص 4 غیر حرفه ای

lay /lei/ *noun*

1 بارودوخ، رهوش، رووکاری گشتی (سروشتی) 2 هیلکه ناتنه وه 3 باخل خمو، شه وخو (ب.ت. ژن) ○ 1 وضع 2 گذاشتن تخم 3 بغل خواب

lay /lei/ *noun*

بهیت، داستان، چیریکي هونراوه (ساده) هونراوه، هونه، (ویژه یی) گورانی، ستران، هه لېه سستی گورانی ○ داستان منظوم، ترانه، شعر ترانه

lay /lei/ = past of lie

layabout /'leɪəbaʊt/ *noun*

(سووکانه یان نافه رمی) بنیاده می له ش گران، تمه ل، هیچ له ده س نه هاتوو، ته بلوس، کنگ گران، idler ○ آدم ته لش

layaway /'leɪəweɪ/ *noun*

پیشه کی، بیخ: **I'll put it on layaway** ○ بیعانه

lay brother *noun*

(کلنیه، دهیر و هتد) مجبور، خدمت کار ○ خادم **lay-by** *noun*, US rest stop, pl. lay-bays

جینی راگرتن (بو کورت ماوه، پال ریگا) ○ پارکینگ

lay sister *noun*

(کلنیه، دهیر و هتد) مجبور، خدمت کار ○ خادم **layer** /'leɪə(r)/, US 'leɪə(r)/ *noun*
1 لو، توئ، توئزال، ته بق، چین، قات 2 مریشکی هیلکه کهر 3 دانه ر 4 خه لف، نه مام، لقی راکشواو 5 رهگ، چین 6 بناخه دانهر،

دانه زیتون ۱ لایه ۲ مرغ تخم‌کن ۳ گذارنده ۴ نهال ۵ رج ۶ مؤسس

layer cake *noun*

کهیکی توی توی، کهیکی چن(د)لو یان لولو
کیک لایه لایه

layered *adjective*

لولو، توی توی، تویرال تویرال، چین چین،
قات قات ۱ لایه لایه

layer-out *noun, pl. layers-out*

کسی که تهرمه کان بو سووتاندن ناماده دهکا
لایراوت

layette /leɪ'et/ *noun*

شمه کی منال (هی ساوا؛ بنه روت: له فهره نی،
چکولترای laie فهره نی گون "drawer")
سیمونی

lay figure *noun*

بهیکری دارین (وه کوو مودیل و نمونه نی)
مجسمه جویی

layman /'leɪmən/ *noun, pl. laymen, also layperson*

۱ نائین کار، نادینه وهر، پنه وندی به پیاوانی
دینی یان نائینی یه وه نییه، کسی که نندامی
کلنیه نه بی ۲ ره مه کی، ناسایی، بازاری ۳
ناپسور، ناشاره زان، ناپه کی، لینه وشاو (ب.ت).
له بواری قانون یان نوژداری یه وه) ۱
غیرروحانی ۲ عامه ۳ غیرمتخصص، غیر حرفه ای

lay-off /'leɪəf/ *noun*

دهر کردن، بیکار کردن، ماوهی دهرکراوی یان
بیکاری، سهروبه ندی بیکاری: lay-offs in the
factory ۱ اخراج، دوره ی بیکاری

layout /'leɪaʊt/ *noun*

۱ نه خشه، ریکختن، پلان، ریک وینکی: the
layout of streets ۲ (کتیب و کوفار)
به ره ریکختن ۱ طرح ۲ صفحه آرایه

layover /'leɪəʊvə(r), US -ou-/ *noun, BrE stopover*

کورتیه راویستان، وچان، پشو (تیوان سه فری)
توقف کوتاه

laypeople *noun*

نائین کار، نادینه وهر، پنه وندی به پیاوانی
نائینی یه وه نییه، بنیاده می دنیایی، کسی که
نندامی کلنیه نه بی ۱ آدم غیرروحانی

layperson /'leɪpɜːsn, US -pɜːrsn/ *noun, also layman*

نائین کار، نادینه وهر، پنه وندی به پیاوانی
دینی یه وه نییه، بنیاده می دنیایی ۱ آدم غیرروحانی
layshaft /'leɪʃɑːft/ *noun*

(بریتانیا) لامل، لامله، لاشفت، میله ی لاوه کی
میله ی فرعی

laywoman /'leɪwʊmən/ *noun, pl. laywomen*

نائین کار، نادینه وهر، بنیاده می دنیایی (ژن)
آدم غیرروحانی

lazar /'leɪzə, US 'lɑːzə/ *noun*

(گون) ۱ گول ۲ سوال کهری نه خوش (ب.ت).
به گولی؛ بنه روت: نینگلیسی نپوه راست، له
lazarus لاتینی سده کانی نپوه راست، نامازهی
کتیبی پیروز به J.azarus سوال کهریکی گول
(Luke 16:20) ۱ جذامی ۲ لازار

lazarette /,lɑːzə'ret/ *noun, also lazaret*

۱ عمارتی پشته ویدی که شتی ۲ نه خوش خانه ی
ب.ت. بو گول و تاغون گرتوان ۱ انبار
عقب کشتی ۲ لازارتو

lazaretto /,lɑːzə'retəʊ/ *noun, pl. lazarettos*

نه خوش خانه ی ب.ت. بو گول و
تاغون گرتوان ۱ لازارتو

Lazarus /'læzərəs/ *noun, late Latin, from Greek Lazaros, from Hebrew El'āzār*

۱ لازاروس، له زیریس، نیلمازار: برای ماری
Mary و مارتا Martha, John 11:1-44; 12:1-18
۱ لازاروس (بو کسی به کار دی که
دوای سهرده میکی نه هانی به سهرکه و تویی
پیشه وه ده چی یان ده ست پی ده کاته وه) ۳
که سیک سوال کهر، گدا ۴ گول ۵ سوال کهری
نه خوش ۱ لازاروس، ابلعادر ۲ آدم بی چیز ۳ آدم
گدا ۴ جذامی ۵ گدای بیمار

lazily *adverb*

له رووی ته مه لی (یه وه) ته مه لانه ۱ به تبلی

laziness /'leɪzɪnəs/ *noun*

ته مه لی، کارنه کهری، له ش گرانی، ته وه زه لی،
که توه ری، خویره تی، خاوی، ته بی، ته پلوسی،
که م جم وچول، خاو و خلیچکی ۱ تبلی، که تحرکی
lazuline /'læzələm/ *adjective*

لاجه وهردی ۱ لاجوردی

lazulite /'læzələnt/ *noun*

به ردی لاجه وهرد $(\text{FeMg})\text{Al}_2\text{P}_2\text{O}_8(\text{OH})_2$ ۱
سنگ لاجورد

lazulitic *adjective*

شینوی به ردی لاجه وهرد ده د ۱ شیه سنگ لاجورد

lazurite /'læzjərɪt/ *noun*

کانیکی شینی روشن که یتکه تهری سهره کی
lapis lazuli له زورتر له سیلیکات و سولفاتی
سودیوم و تالمونیم یتکه توه ۱ لازوریت

lazy /'leɪzi/ *adjective (lazier, laziest)*

ته مه لی، کارنه کهر، تهرال، ترال، خویری، که توه ر،
بیکاره، نه ککار، کنگ گران، گیزه نه کهر، مهرشو.
له ش گران، که م جم وچول، ته ب، ته پلوس،
ته وه زه لی، هینوش، (خاو و خلیچک) ۱ تبلی،
که تحرک، آهسته

lazybones /'leɪzɪbəʊnz, US -bəʊnz/ *noun, pl. same*

(نافهرمی) مروی له ش گران، بنیاده می ته وه زه لی

آدم تەلش

lazy Susan = dumb waiter

lb abbreviation (Latin libra) pound

پەوند (پەكەي كيشان يا سەنگي بەرامبەر بە 453/59 گرەم) ۵ پوند

LCD /ˈel si: ˈdi:/ abbreviation liquid crystal display

1 (كامپيوتەر، دەزگای ژماردن، سەعات و ھەتد) ئېل سى دى (پەردەي پيشاندانى پلورى شە، سەفەحە يان ديسپلەي كرىستالى شە) 2 - lowest (or least) common denominator

السى دى

LCM abbreviation lowest (or least) common multiple

L/Cpl abbreviation Lance Corporal

L-dopa noun, also levodopa

(زىندەكيميا) ئېل دوپا: شىوئەي جەپ سوورى levorotatory دوپا كە ب. ت. لە باقلە پانە دەگىرى و لە مېشكدا دەپتە يان دەگوردىر بۇ دوپامىن: بە شىوئەي پىكەنراو يان سىنتېتىك زۆرتەر بۇ تىمارى نەخۇش پەكانى پاركىنسون Parkinson بەكاردىترى ۵ الدوپا

L-driver noun

شوفىرى مەشقىن ۵ رانندەي تحت آموزش

LEA abbreviation Local Education Authority

بەرپرسي خوجىي پەرورەردە (دييارتمانى) بەرپرسي بۇ خوئندن و پەرورەردە لە حكومەتى خوجىي برىتانيادا) ۵ ال اى

-le¹ suffix

پاشگر: 1 ناوى كەلوپەل يا نامراز ساز دەكا: 2 bridle ناوى گيانەوهران و گياكان ساز دەكا: beetle (ئەلمانى بەرەت) ۵ پەوند: اسم ساز

-le² suffix, also (-el)

پاشگر: ئەو ناوانە ساز دەكا كە لە بەرەتە واتاينكى چكولنراويان ھەيە: mantle (بەرەت): -el -elle ئىنگلىسي كۆن) ۵ پەوند: اسم ساز

-le³ suffix

پاشگر: (ناوئەلەكان لە كاريكي بەرەتى ساز دەكا) نامادەي: brittle (بەرەت: لە -el سەرەتەر، بەرەتى ئەلمانى ھەيە) ۵ پەوند: صفت ساز

-le⁴ suffix

پاشگر: كار ساز دەكا، ب. ت. دووپانەي كەردەو يا جوولانەوئەي: dazzle, bubble (بەرەت: - lian ئىنگلىسي كۆن، ئەلمانى بەرەت) ۵ پەوند: فعل ساز

lea /li:/ noun

(وئەزەي) شىنايى، سەوزەلانى، سەوزايى، چىمەنلەن، شىنكەنى، دەشتى سەوز، مېرگ (وزار)، چىرى، چرگەن، لەوەر (گا)، جىلەوەر، pasture, grassland (ئەلمانى

بەرەت) ۵ چمراز، مرتع

leach /li:tʃ/ noun

پالئوك، پالئونە ۵ صافى

leachate noun

ئاوى كە بە شتەو لە خاكەو تېرپىن ۵ لىچىت

leaching noun

پالوتن (بە شواردنەو)، ئاوەشور (کردن) ۵ تصفيه lead¹ /li:d/ noun, adjective

1 n رىئوسى، رىيشان دان، پىشەوېردن، رىيشان دان، بەریداردن، رىبرایەتى، رىبرى 2 پىش كەوتن، بەرگەوتن 3 پىشەنگى، سەركىشى، سەرچەلەي 4 پلەي پەكەم، رۆلى پەكەم، ئەكتىر يان ھونەرمەندى رۆلى پەكەم، پەشى سەرەكى فېلم يان شانوانە 5 سەرەداو، سەرەپەت 6 نمونە، سەرەشق 7 قەلانگ، قەلانە، پەت، ھەوسارى ملى سەگ 8 وابەرى بەستەر يان گەپنەر (لە سەرچاوەو بۇ شوئەي بەكارھىتانی) 9 مەللایى adj سەرەكى، پەكەم ۵ 1 n ھدايت، رەبرى 2 سەقت 3 پىشتازى 4 مقام اول، نقش اول، بازىگر نقش اول، قەمت اصلى فېلم يا نەمايش نامە 5 سرنخ 6 الگو 7 قلاە 8 سېم رابط 9 حق اول بازى کردن adj اصلى

lead² /led/ noun, adjective

1 n قورقورشم، سورب، سەرب (بە ژ.گ. 82، 2 Pb) نىوى پىشوووس 3 (دەرياوانى) تۆپەقورقوشم يان تۆپەسوربىن بۇ ديارى كردنى قوولايى ئاۋ 4 (leads) باني قورقوشمى، سوربەبان، تەبەقى قورقورشمى سەربان، سەربانى لە قورقوشم (چەندىن تەلش لە سورب بۇ دابوشىنى سەربان) adj قورقورشمى، سوربى، سەربى (بەرەت ئەلمانى رۆزۋا) ۵ 1 n سەرب 2 مەز مەداد 3 ليد 4 (در جمع) بام سەربى adj سەربى

lead acetate noun

ئەستاتى سورب يان قورقوشم، ب. ت. خوئى ئەتوانەو ھاتووى ژارواى PbC₄H₆O₄Y₃I₂O ۵ استات سەرب

lead arsenate noun

ئارسىتاتى سورب، جوئى گەردەي كرىستالى پەكجرازارواي ئەسەيدى PbHASO₄، ب. ت. ۵ وەك مېرووكوژ بەكاردىترى ۵ آرسات سەرب

lead azide noun

ئاوتەپىكى تەقەمەنى كرىستالى پەكەم نەكى پەكجرازارواي Pb(N₃)₂ كە ۵ 660°F (350°C) دەتەفیتەو وەك detonator ئ بۇ چەك وچولى تەقەمەنى بەكاردىترى ۵ آزيد سەرب

lead carbonate noun

كاربونانى سورب يان قورقوشم، سىاۋ: ئاوتەپىكى كرىستالى سىاۋ PbCO₃، لە ئاۋ يان ئەلگول دا دەتەفیتەو، ب. ت. ۵ وەك رەنگى سىاۋ بەكاردىترى ۵ كاربونات سەرب

lead chromate noun

کروماتی سورب یان قورقوشم: ناوېته یکنی کریستالی زهره $PbCrO_4$. له ناودا دهوتیه وه. وهک رهنکی پېشه سازی بهکار دیتړی ټ کرومات سرب

lead colic = painter's colic

lead crystal = lead glass

lead dioxide noun

ناوېته یکنی ژاراوی PbO_2 . ب.ت. وهک هوکار یکنی ټوکسینر وهک ټیلکټرودئ له باتری په کانا دا بهکار دیتړی ټ دی اکسید سرب

leaded /'ledɪd/ adjective

سورباوی، سوربی، قورقوشماوی، سربدار، قورقوشم دار ټ سرب دار

leaded glass noun

1 په نجیره ی ټوړی 2 شووښی سوربی یان قورقوشمی ټ 1 پنجره ی متیک 2 ښی سرب

leaded lights noun

په نجیره ی قورقوشمی یان سوربی ټ پنجره ی سرب

leaden /'ledn/ adjective

1 سوربی، قورقوشمی، له قورقوشم، له سرب، بؤر، تاریک 2 نارحمت، دلتهنگ، خه مېار 3 (لهش) څاو، قورس، تې، داگیراو 4 (خوړاک) توند، وه کوو قوړ 5 (تیخ) (شیر) کول، نه بې سرب رنگ 2 غمگین 3 سنگین 4 سفت 5 نابرا

leaden seal /'ledn/ adjective

مؤری سوربی یا قورقوشمی (ب.ت. بؤ بهلگه نامه ی پاپ) ټ مهر سرب

leader /'li:da(r)/ noun

1 ریبه، پېشهوا، سهروک، سهرکرده، سهردسته، فرماندهر، فرماندار، سهرگوره، پېشهنگ، پېشرو، سهرکیش، رینوین، ری پشان دهر 2 (له ټم ریکا) ریبه ری ټورکیستر یان سازبند 3 په کم فیولون زهني سازبند 4 (بریتانیا) سهروتار (هی روزنامه یی) 5 ټسسی پېشهوا یان جلهو (له پېشهوا ی ټسپه کانی تری ټم یا تیپ) 6 راکه ری پېشهوا 7 (رووه کناسی) پل، لقی سهروکی 8 = loss leader ټ رهبر، پېشوا، فرمانده، سرجبان، پېشاز 2 رهبر ارکستر 3 (ارکستر) ویولن نواز نخست 4 سرمقاله 5 اسب جلو 6 دوندی جلو 7 شاخه ی اصلی

leaderless /'li:dales, -dɔrl-/ adjective

بی ریبه، بی سهروک، بی پېشهوا ټ بدون رهبر

leadership /'li:daʃɪp, -dɔrl-/ noun

1 ریبه رایبه تی، سهروکایه تی، پېشهوا یی، پېشهوا یه تی: *The party thrived under his leadership* 2 هیز یان توانایی ریبه رایبه تی 3 ریبه ران، دهستی ریبه ران ټ 1 رهبری 2 قدرت رهبری 3 گروه رهبران

lead-footed adjective

څاو، خلیچک، هیواش، شینیه ی، دهس گران، دهس څاو، سته په له ټ آهسته، کند، دست و پا چلنتی

lead-free /'led 'fri:/ adjective

(پنیزین) بی سورب، بی قورقوشم ټ بدون سرب

lead glass noun

شووښی سوربی یا قورقوشمی ټ ښی سرب

lead-in /'li:d ɪn/ noun

1 (بایهت و هتد) ناساندن، پېشه کی 2 وایه ری ټاتین (که ټاتین به رادیو یان تله فزیون ده به ستنه وه) ټ 1 معرف 2 سیم آتن

leading /'li:dn/ noun, adjective

n ری ټوینی، ری پشان دان، دهس گرن، ری پشان دان، په ری د اړدن 1 adj گرنگ، پېشه، سهروکی، بنکته ی، پنجنیه ی، گه وره 2 پېشرو، له پېش، پېشهنگ، سهروجه له 3 له پله ی په کم دا ټ هدایت، راهنمای 1 adj مهم، عمده، اصلی 2 جلو، پېشدم 3 در مقام نخست

leading /'li:dn/ noun

په رگی سوربی، سهروش یان قایی قورقوشمی ټ پوښ سرب

leading /'li:dn/ noun

مهودا (توان هیله کان، له چاپ دا) ټ فاصله

leading aircraftman noun

پله یی له RAF له سهرووی ټایرکرافته نه وه ټ لیدینگ آیرکرافت من

leading aircraftwoman noun

پله یی له RAF له سهرووی ټایرکرافت ومن ټ لیدینگ آیرکرافت ومن

leading article noun

سهروتار، سهرتیسار ټ سرمقاله

leading edge noun

1 (فروکه) لپواری پېشهوا ی بال 2 پېشهنگ، ریبه، هیلکی پېشهوا، ب.ت. په سه ندنی ټیکنالوژیک ټ 1 لپی حمله 2 پېشگام، خط مقدم

leading lady noun

ټه کته ری رولی په کم ی ټن: *A lot of leading ladies end up falling in love with their leading men simply because they are working together so intensely* ټ بازیگر نقش اول زن

leading light noun

1 که سایه تی به رچاو، مروی دهس رویشو 2 ټندامی هه میشه ی یان گرنگ ټ 1 چهره ی برجسته 2 عضو مهم

leading man noun

ټه کته ری رولی په کم ی پیاو ټ بازیگر نقش اول مرد

leading note = subtonic

leading question noun

پرسپاری وهلام ویتو ټ سوال جهت دار

می‌ش، به پول‌های شه‌و‌گه‌ر یان هه‌ر‌ه‌میش sawfly
ی ورد که گه‌را یان کرم‌و‌که‌کانیان گه‌لاکان

کوناودیو ده کمن ○ لیف مایر
leaf monkey noun
 مهیموونی گه لاخوړه: جوړیکی ناسیایی سهریبه
 نیریې *langur* [توخم *Presbytis*: چمندین
 جوړن] ○ نوعی میمون

leaf mould /'li:f mould/ noun
 1 گلی گه لاتیکه، گه لاخول، گه لاخ (اک)،
 خاکی گه لادار 2 ترسره ی گه لا، گه لاسمه،
 گه لاخوړه (جوړی نازاری بایجان) ○ 1 خاک
 برگ 2 نوعی آفت گوجه فرنگی

leaf roll noun
 گه لالوله (= چمند جوړیکی نه خوشی رووه ک؛
 ب.ت. نازاریکی پتاته که به هوی فایروسی
 RNA تاک تاک تالی به وه (جوړ *Potato*
leafroll virus له توخمی *Poterovirus* خیزانی
Luteoviridae) تووش دپن و له لایه شوکه و
 میشو له کانه وه aphid راده گوژیړی ○ لیف رول

leaf roller noun
 گه لالولینه (= جوړی میروو گه گه راکانیان
 گه لاکان لولول ده کمن) ○ لیف رولر

leaf spot noun
 گه لاینکه (= جوړی نازاری که پروو بیان
 به کرایي) ○ لیف اسپوت

leaf spring noun
 دهسته فنه ریان زه مه له کی ته وړ ○ فتر محور
leafstalk /'li:fstɔ:k/ noun, also petiole
 جنوک، جنوکه، قنچک ○ ساقی برگ
leafy /'li:fi/ adjective (leafier, leafiest)
 گه لای، له گه لا، برگه لا، پر به لک، په لکاو،
 پردار، شینای، سه وزه لانی: *Eat plenty of -fy*
green vegetables ○ برگي، برگ دار، پردخت

league /'li:gl/ noun
 1 یهک گرتووی، یهک گرتن، یه کیتی،
 هف گرتووی 2 په یمان 3 کومه له، جقات 4
 کومه له یانه وهرزشی یه کان: *major -ague*
baseball 5 (نافه رمی) دهسته، یول، بابهت، جین،
 توپ: *the two men were not in the same*
league ○ اتحاد 2 عهد 3 مجمع، جامع 4
 لیگ 5 طبقه، رده

league /'li:gl/ noun
 فرسه خ، فرسه نگ، فرسه ک (پنوه ریکی کونه
 نریک به 3 مایل بیان 4/8 کیلومیتر) ○ لیگ،
 فرسخ، فرسنگ

League of Nations noun, pl.
 کومه له ی نه ته وه کان ○ جامعه ی ملل
leaguer = laager

leaguer /'li:gl/ noun
 نه ندای کومه له بیان لیگ (ب.ت. وهرزش) ○
 عضو مجمع یا لیگ

leak /li:k/ noun
 1 درز، کون، قلهش 2 لیجوون، دادان،

داجوړان، لیشه چوون، لیروین، وهرقین،
 ده لاندن، دلویه کردن، دزه، لیهان 3 له قاودان،
 راستی لی وتن ○ 1 ترک، سوراخ 2 نشت، نشر،
 تراوش 3 افشای راز

leakage /'li:kɪdʒ/ noun, adjective
 1 لیجوون، دادان، لیشه چوون، داجوړان، لیروین،
 تمناز (کردن)، لیروین، وهرقین، ده لاندن، دلویه،
 دزه، لیهان 2 له قاودان، راستی لی وتن 3 کمی
 ○ 1 نشت، تراوش، نشر، چکه 2 افشا 3 کمبود

leakproof adjective
 لینه چوو، دانه در، نه دهلین ○ ضد نشت

leakiness /'li:kɪnəs/ noun
 دزه، لیجوون، لیروین، دادان، تمناز (کردن)،
 دلویه (کردن)، ده لاندن ○ رخنه، نشت

leaky /'li:kɪ/ adjective (leakier, leakiest)
 1 کوناوی، درزواوی، قلیشوی، درز تیکه و توو،
 دلویه کردو، تکه کردو، ده لاندو، دادر،
 لیجوو، لیروین و توو 2 باوره پینه کراو، لیرانه پینراو
 ○ 1 دارای سوراخ، نشت کننده 2 نامطمئن

leal /li:l/ adjective
 (سکاتلند) سهر راست، به وفا، پیزان، به نهمه گ
 ○ صادق، وفادار

lean /'li:n/ adjective (leaner, leanest), noun
 1 adj بنیسی، ره قلی، له، کز، دالگوشت: *a*
lean, muscular body 2 کم بپر، بی پیت،
 بی بهر هک، بی خیر، وشک، بی مایه، کم پرشت،
 کم بهر هه، بی بهر هه 3 خراب 4 (نافه رمی)
 (پیشه سازی بیان کومبانی) به نه نجام و
 بی پاشه روک 5 (گوشت) بی بهز، بی چه وری *n*
 گوشتی بی بهز بیان بی چه وری ○ 1 لاغر،
 استخوانی 2 کم محصول 3 نامرغوب 4 بی چربی 5
 پر بازده و بدون فضولات *n* گوشت بی چربی

lean /'li:n/ noun, adjective
 1 *n* لاری، خواری 2 داشکانه وه، لاریوونه وه
adj لار، خوار، که چ ○ 1 *n* کچی 2 تمایل
Leander noun, Latin, from Greek *Leandros*
 لیاندر، لیاندرس: گراوی هیرو (له)
 میتولوژی یونانی دا) ○ لئاندر

leaner noun
 لاره وه بوو، داشکاو ○ تمایل

leanness /'li:nəs/ noun
 1 بنیسی، ره قلی، له، کزی، باریکی،
 دالگوشتی 2 کم بپری، بی پیتی، بی بهر هه تی،
 بی مایه یی، بی خیری، کم پرشتی، وشکی،
 کم بهر هه می، بی بهر هه می ○ 1 لاغری 2
 کم محصولی

leaning /'li:nɪŋ/ noun
 داشکانه وه، لاریوونه وه، لاری، ویست، مهیل،
 حدز، تیندنسی: *a leaning towards comedy*
 rather than tragedy ○ گرایش، تمایل
leanly /'li:nli/ adverb

کزانه، بنسټانه، به‌شپوهه‌یکې کر ○ به‌طور لاغر

leant /lent/ = past and past participle of lean

lean-to /'li:n tu:/ noun

سهریانی په‌ک‌لا یا په‌ک‌لیټره، لاره‌بان: **a -an-to**

garage ○ بام پک‌شپه

leap /li:p/ noun

1 باز، گومته، په‌رین، خوه‌ل‌دان 2 گورانی

ناکاو، زوربونی کوت‌وپر: **a leap in profits**

1 پرش، جهش 2 تغییر ناکهانی، افزایش ناکهانی

leap day /'li:p dei/ noun

روژی زیاده‌کړاو له سالی پینځوډا، روژی 29

فیریویری ○ روز افزوده در سال کبسه

leaper noun

بازدهر، په‌روک، په‌رن ○ جهنده

leap-frog /'li:pfrɒg, US -frɒg, -frɔ:g/

noun

پشته‌بازدان، په‌که‌وگوته‌که، په‌سهر پشته‌دا

بازدان، باز(ه)یوخی، پشته‌باز ○ جفتک چهارکش

leaping adjective

هه‌له‌په‌زودابه‌زکمر، هه‌له‌سخه‌وداخه‌کردو،

سهروو‌خوارچوو ○ متحرک، موج

leapt /lept/ = past and past participle of leap

leap year /li:p jɜ:(r)/ noun

سالی کیپ، سالی پر، پره‌سال ○ سال کبسه

Lear noun

لیر: پادشای نه‌فسانه‌ی بریتانیا و قاره‌مانی

ترازیدی شیک‌پیر **King Lear** ○ لیر

learned /'lɜ:nd, US 'lɜ:nd/ adjective

1 زانا، شاره‌زا، رووناک‌پیر، به‌زانست، لیزان،

زورزان، تیگه‌پشتوو، ناگادار، زانپارانه، زانایانه،

زانستی: **a learned professor** 2 دمسکوټی: **a**

learned skill ○ 1 عالم، دانشور، فاضل، مطلع،

عالمانه، علمی 2 اکسابی

learnedly /'lɜ:ndli, US 'lɜ:ndli/ adverb

زانایانه، شاره‌زایانه ○ عالمانه

learner /'lɜ:nə(r), US 'lɜ:rn-/ noun

1 فیرخواز، تازه‌فیر، به‌روه‌ستا، نوټیر، تازه‌کار،

شاگرد: **learner-centred teaching methods**

2 (لیخوری ماشین) مه‌شقیپین ○ 1 نو‌آموز،

مبندی، دانش‌آموز 2 لرنر

learner driver noun

شوفیر یا لیخوری مه‌شقیپین، شوفیری فیرخواز

○ راننده‌ی تحت آموزش

learner's permit noun

ده‌ستووری کانی (ده‌ستووری تا لیخورین فیر

پین) ○ مجوز موقت

learning /'lɜ:nɪŋ, US 'lɜ:rnɪŋ/ noun

1 فیریوون، هین‌پوون، - **student-centred**

2 **arning** زانایی، زانست، زانپاری: **a woman**

○ 1 یادگیری 2 علم، دانش

learning curve noun

جه‌ماوه‌ی فیریوون ○ منحنی یادگیری

learning difficulties noun, pl.

کینه‌کانی فیریوون، کینه و ناسته‌نگی فیریوون

○ مشکلات یادگیری

learning disability noun

په‌که‌موتوویی فیریوون ○ ناتوانی یادگیری

learnt /lɜ:nt, US 'lɜ:rn/ - past and past

participle of learn

lease /li:z/ noun

1 به‌کری‌دان، نیچاره 2 کری‌نامه، نامه‌ی

به‌کری‌دان، نیچاره‌نامه 3 شت یا بابه‌تی

به‌کری‌دراو یا به‌نیچاره‌دراو ○ 1 اجاره 2

اجاره‌نامه 3 مورد اجاره

leaseback /'li:zɒk/ noun

(ماف) به‌کری‌دان یا نیچاره‌ی دواي فروشتن:

a leaseback arrangement ○ (حقوق)

اجاره‌ی پس از فروش

leasehold /'li:zəʊld, US -hoʊld/ noun,

adjective

n به‌کری‌دان، به‌نیچاره‌دان، دارایی و مال یا

زه‌وی به‌نیچاره‌دان **adj** به‌کری، به‌نیچاره ○ n

اجاره‌داری، دارایی یا ملک اجاره‌ای **adj** اجاره‌ای

leaseholder /'li:zəʊldə(r), US -hoʊld-/

noun

کری‌نشین، به‌کری‌گرتوو، به‌نیچاره‌گرتوو،

به‌کری‌گر، نیچاره‌دار ○ مستاجر، اجاره‌دار

leash /li:ʃ/ noun

1 ملشان، شه‌باک، رست، قه‌لاته، خلیته،

قه‌لانگ، دودک، پاله‌نگ، پت، جله‌و، هه‌وسار

2 کوټرول ○ 1 قلاده، بند، پالنگ 2 مهار

least /li:st/ adjective, adverb, noun

adj کم‌ترین، هره‌که‌م، کم‌تر له هه‌موو، له

گشت کم‌تر، چکوله‌ترین، هره‌چکوله،

کم‌ترین **adv** کم‌تر له هه‌موو، کم‌ترین n

کم‌ترین کار یا شت، کم‌ترین بی یا ن‌اندازه

○ **adj** کم‌ترین، کوچک‌ترین **adv** کمتر از همه n

کوچک‌ترین کار یا چیز، کم‌ترین مقدار

least common denominator noun, also

lowest common -nominator

چکوله‌ترین (کم‌ترین) زیره‌ی هاویه‌ش

کوچک‌ترین مخرج مشترک

least common multiple noun, also lowest

common multiple

(پیرکاری) چکوله‌ترین مال‌تیلی هاویه‌ش ○

کوچک‌ترین مضرب مشترک

leastways /'li:stweɪz/ adverb, also

leastwise

(نافه‌رمی) لانی‌کم، به‌لای کم‌هوه، هیچ نه‌پن،

○ حداقل

leat /li:t/ noun

(بریتانیا) که‌نداو یا ناوه‌رینی ناو بو ناش ○

پیاوی به نالوش، پیاوی هه وه ساوی، زه نه ک،
زۆل، حاو حیز، پیاوی جه که یه، مرد

شهوت‌ران

lecherous /'letʃərəs/ *adjective*

1 به‌نالوش، نالوشاوی، هم‌شهری، زه‌نک، کله‌کردو، کله‌سو، هم‌ه‌ساوی، گاناوی، ناورگر توو، شه‌هوانی، هه‌رزه، بی‌شهرم، چاوحیز
2 بزوتنه‌ر ① 1 شهوت‌ران، شهوتانی 2 شهوت‌انگیر

lecherously /'letʃərəsli/ *adverb*

هه‌رزانه، زه‌نکانه ① به‌طور شهوتانی

lechery /'letʃəri/ *noun, pl. lecheries*

به‌نالوشی، هه‌رزهی، چاوحیزی، هم‌ه‌ساوی‌بوون ① شهوت‌رانی

lechwe /'letʃwi/ *noun, pl. same*

لینچوی (جوژی ناسکه‌کیزی شاخ‌دریز، له‌سوودان و باشووری نه‌فریکا ده‌بینری، دوو جوژی هه‌یه [توخم Kobus: دوو جوژون] ① لچوه

lecithin /'lesθɪn/ *noun*

(زینده‌کیما) زه‌ردینه، مایکیکی نیو زه‌ردینه‌ی هیلکه و شان‌ی هیندن گیانه‌وهر و روووک ① لیتین

lecithinase = phospholipase**lectern** /'lektən, US -tərn/ *noun*

1 خوین (دن)‌گه، میزی وتار (دان) میزی قسه‌کردن 2 میزی (له‌سهر) خویندنه‌وه، کورسی ① تریون 2 رحل

lection /'lekʃn/ *noun*

(کون) وانه، خویندنه‌وه (برئ له کتیبی بیروز) ① درس، قرانت

lectionary *noun, pl. lectionaries*

کتیبی که چند به‌شینکی ته‌ورات و ئینجیلی تیانوسراین ① لکسیونری

lector /'lektɔ:(r)/ *noun*

1 خوینهر (چند به‌شین له کتیبی بیروز) 2 (fem. *lectrice* /lek'tri:s/) کسینگی دامه‌زراو له زانکوی ده‌ره‌وه تا وانه‌ی زمانی خوی بلینته‌وه ① قاری 2 لکتور

lectorium *noun*

(لاتین) شویی خویندنه‌وه‌ی ده‌قه پیروزه‌کان ① لکتوریم

lecture /'lektʃə(r)/ *noun*

1 وانه، کونفرانس (ب.ت. خویندکاران له زانکودا، وتاردان، قسه‌کردن: *a lecture* room/hall 2 ناموزگاری، شیرت، پنه‌ند، نه‌سیندت 3 سه‌رکونه، به‌سه‌رداهتن ① درس، سخن‌رانی 2 موعظه 3 سرزنش

lecturer /'lektʃərə(r)/ *noun*

1 وتاردهر 2 وانه‌ده‌ره‌وه، وانه‌بیز (ب.ت. له کولیز یان زانکودا: *He's a lecturer in French* ① سخن‌ران 2 مدرس *at Oxford*

lectureship /'lektʃəʃɪp, US -tʃəʃ-/ *noun*

وانه‌ده‌ره‌وه‌یی، وانه‌بیزی ① مدرسی

lecythus /'lesθəs/ *noun, pl. lecythi* /-θɪ/

جوژی که‌موله یان گول‌دانی مل‌باریکی یونانی کون ① لیتوس

led /led/ = past and past participle of lead**LED** /,el i: 'di:/ *abbreviation* light emitting diode

دایودی رووناکی ده‌ره‌وه، دایودی پرشنگ ده‌ره‌وه ① دیود ساطع نور

Leda *noun*, Latin, from Greek *Lēda*

لیدا: دایکی Castor و Clytemnestra له Tyndareus مه و دایکی هیلین Helen و پولوکس Pollux له زیوسه‌وه ① لدا

lederhosen /'leɪdə, hæʊz(ə)n/ *noun, pl.*

(ته‌لمانی) شه‌لوازی کورتی چه‌رمی به‌ند H شیه ① نوعی شورت

ledge /ledʒ/ *noun*

1 ره‌ف، ره‌فچه، تاقه‌ی دیوار، کازیر، لیتوار، ته‌خشک 2 زنجیره به‌رده‌کان، ریزه به‌رده‌کان، ته‌خته‌به‌ردی که‌ناری، ده‌ره‌به‌روی به‌رده‌کان (له‌ژیر ناودا ب.ت. نزیک به‌که‌نار) 3 کانگا (ره‌گ، چین (ه)، ره‌گه ① 1 رف، تاقچه 2 برآمدگی سنگی 3 رگ

ledger /'ledʒə(r)/ *noun*, also *leger*

1 باره‌نامه، ده‌فهری حساباتی دارایی، شاده‌فهر، شایه‌راو (بانکی) ده‌فهر یان به‌راوی حساب، حساب‌نامه 2 ته‌خته (له‌چتوبه‌ستی خانوبه‌ده‌دا) 3 ته‌خته‌به‌ردی سه‌ر قه‌یر ① دفتر حساب 2 تخته 3 لجر

ledger line = *leger***lee** /li:/ *noun, adjective*

n به‌نابا، بانه‌گر، لای په‌نای که‌شتی: *We built the house in the lee of the hill* (ده‌ریاوانی) پشته‌وبا، له‌گه‌ل با ① *n* بادپناه *adj* در مسیر باد

leeboard *noun*

ته‌خته‌کانی ته‌نیشی که‌شتی تا بچته خواره‌وه‌ی ناو و رادانی لای په‌نابای که‌شتی که‌م‌تر کاته‌وه ① لیبرد

leech /li:tʃ/ *noun*

1 زاروو، زه‌روو *Hirudo medicinalis* (هی پزشکی یان بو ده‌رمان) و جوژه‌کانی تر، پول *Hirudinea* 2 (خوازه) بنیاده‌می زاروو‌ه‌فتار، مشه‌خور، مروی خویابه‌لواسیو 3 خوین‌گرتن، که‌له‌شاخ ① زالو 2 آدم زالومش 3 حجامت، اسباب حجامت

leech /li:tʃ/ *noun*

(کون) پزشکی، دوکتور، که‌کیم، ده‌رمان‌کەر ① دکر، شغاده‌نده

leechcraft /'li:tʃkra:ft/ *noun*

(کون) پزشکی، پزشکی، دوکتوری، که‌کیمی پزشکی ①

leek /li:k/ *noun*

(رووک ناسی) کوپاده، کاراد، کوهه، کهرهسا،
نهره، گهلاکائی تمخت و تیک بهربون | *Allium*
[porrum] (بنه‌ریت: *leac* ینگلیسی کون،
نهلما نی‌نهرت) تره‌فرنگی، گندنا

leer /li:(r), US lɪr/ *noun*

چاولی‌کردنی حیزانه یان همرزانه، خنسه، مؤره،
چاولی‌کردنی ناخوشه‌ویستانه: *He looked at*
her with an evil leer نگاه مؤذیان

leery /'li:ri, US 'lɪrɪ/ *adjective* (leerier, leeriest)

1 به‌دگومان، جیتی‌شک، به‌رشک، جیتی‌گومان،
گومان‌له‌سهر 2 وریا، زیت 3 نگه‌ران، ره‌شین
(leeriness *n*) 1 مظنون 2 مواظ 3 نگران

lees /'li:z/ *noun, pl.*

یه‌گر، تلته، خلته، دورد ۱ لرد، درد

lee shore *noun*

(ده‌ریاوانی) کناری پشته‌وبا ۱ ساحل در مسیر
باد

leet *noun*

(له‌سکانه‌ند) لیستی بالیوراوان (هلبیزیر دراو بو
بله و پایه‌بین) ۱ فهرست نامزدها

leeward /'li:wəd, US -wɜrd/ *adjective, adverb, noun*

adj, adv پشته‌وبا *n* (ده‌ریاوانی) لایا سہمتی
په‌نابای کشتی، لای پشته‌وبای کشتی ۱
adv در مسیر باد *n* سمت په‌نادر کشتی

leeway /'li:weɪ/ *noun*

1 (کشتی، فروکه و هتد) لاریوونه‌وه یان لادان
له‌بهر با، بارامالین 2 له‌ریگا لادان، کلابون،
له‌رئ‌ده‌رجوون 3 نازادی جوولانه‌وه: *How*
much leeway should parents give their
4 children? 4 دهرفت، فرسند، ده‌لیقه، ههل
1 انحراف در اثر باد 2 انحراف از مسیر 3 آزادی
عمل 4 فرصت

left /left/ *adjective, adverb, noun*

adj چپ، چپی: *Take the next road on*
the left *adv* به‌رهو چپ، بو لای چپ، رووهو
چپ *n* 1 لای چپ 2 (سیاست) بالی چپ،
پارتی چپ، پاسکی چپ، لایه‌نگری
سوشیالیزم به‌گشتی 3 (له‌شهره‌مشت‌دا) به
دهست یان نایشکی چپ: *He hit him with*
two sharp lefts *most adj* leftish *adj* *two sharp lefts*
بنه‌ریت: *left* ینگلیسی کون "weak"
بنه‌ریتیکی نهلما نی‌روژاوا یه‌یه) ۱ *adj* چپ،
چپی *adv* به‌سوی چپ *n* 1 سمت چپ 2 جناح
چپ، طرفدار سوشیالیزم (در کل) 3 لفت

left /left/ *adjective*

باشماوه، به‌راموه، ماوه، جیماوه ۱ باقی‌مانده

left /left/ = past and past participle of leave

left back *noun*

(فوتبول) به‌رگری (لای) چپ ۱ دفاع چپ

left bank *noun*

کناری چپی چوم یان رووبار ۱ ساحل چپ
رودخانه

left brain *noun*

میشکی (لای) چپ ۱ مغز چپ

left hand *noun, adjective*

n 1 دستی چپ 2 لایان دهستی چپ *adj* چپ،
چپ، دهستی چپ، لای چپ، به‌دهستی
چپ: *the left-hand side of the street* ۱
دست چپ 2 سمت چپ *adj* چپ، سمت چپ،
با دست چپ

left-hand drive *noun*

(ماشین) فرمان چپ ۱ چپ‌فرمان

left-handed /,left 'hændɪd/ *adjective*

1 چپ‌له‌ر، چپ‌دهس، به‌دهسی چپ، چپ 2
(چهره‌بان پنچ) چپ‌تونند، چپ‌ه‌سوور،
چپ‌گهرد (بو لای چپ‌ه‌وه توند ده‌بین) 3
دهس‌خاو 4 ریایی‌باز، دوووروو، ناراست، ناپاک،
ناسه‌رراست ۱ چپ‌دست، با دست چپ 2
چپ‌گرد 3 دست‌وایحلفتی 4 ریاکار، ناصدق

left-handedly *adverb*

دووورووانه، ریایی‌بازانه ۱ ریاکارانه

left-handedness /,left 'hændɪdnəs/ *noun*

1 چپ‌دهستی، چپ‌له‌ری 2 ریایی‌بازی،
دوووروویی، ناراستی ۱ چپ‌دستی 2 ریاکاری

left-hander *noun*

1 مروی چپ‌دهس، بنیاده‌می چپ‌له‌ر 2 لندان
به‌دهستی چپ، چپ‌ه‌خان ۱ آدم چپ‌دست
2 ضربه با دست چپ

leftie = lefty**leftism** /'leftɪzəm/ *noun*

چپ‌گری، چپ‌گه‌ری، چپ‌خوازی، لایه‌نگری
له‌ریباز و دوکتره‌ینی چپ ۱ چپ‌گرایی

leftist /'leftɪst/ *noun, adjective*

n چپی، چپ‌گهر، چپ‌خواز، لایه‌نگر یان
پشتیوانی سوشیالیزم *adj* چپ‌خوازانه: *leftist*
groups *n* ۱ چپ‌گرا، جیتی *adj* چپ‌گرایانه

left-luggage office *noun, also left-luggage*

عمماری شت‌ومه‌ک، عمماری بارگه‌وبنه، بارخانه
(ب.ت. له‌ویسگه‌دا) ۱ انبار وسایل (شخصی)

left-of-centre *adjective*

(سیاست) نیوه‌چپی، چپی سام‌ناوه‌ندی،
لاچپ، داشکاو بو لای چپ‌ه‌وه ۱ چپ‌میانه

leftover /'leftəʊvə(r), US -oʊv- / *adjective, noun*

adj باشه‌روک، جیماوه، باشماوه، به‌راموه،
زیادی، ماوه، نیوه‌خورا *n* یادگار، باشماوه ۱
adj باقی‌مانده، ته‌مانده *n* بازمانده

leftovers *noun, pl.*

بهرماوهی نان، باشماوهی خوراک یان چنیشت
غذای باقی‌مانده

leftward /'leftwəd, US -wərd/ *adjective, adverb, also leftwards*

adj چه‌یگرانه، چه‌پ‌خوارانه، چه‌پ‌گه‌رانه،
داشکاو بو لای چه‌په‌وه *adv* بو لای چه‌پ،
بهره‌وه چه‌پ *adj* چه‌پ‌گه‌رایانه *adv* به‌سوی چه‌پ
left wing noun

بالی چه‌پ، باسکی چه‌پ: *on the left wing of the party*

left-wing adjective

چه‌یی، چه‌یگر، چه‌پ‌خواز: *left-wing groups*
جناح چپی، چه‌پ‌گرا

left-winger noun

لایه‌نگری بالی چه‌پ، پشتیوانی باسکی چه‌پ،
چه‌یی، چه‌یگر، نه‌ندامی بالی چه‌پ *pl* طرفدار
جناح چه‌پ، عضو جناح چه‌پ

lefty /'leɪtli/ *noun, pl. lefties*

1 (سیاست، نافه‌رمی) چه‌یی، چه‌یگر،
چه‌پ‌خواز، سهر به‌بالی چه‌پ 2 چه‌پ‌لر،
چه‌پ‌ده‌س *pl* 1 چی 2 چه‌پ‌دست

leg /leg/ *noun*

1 پښ، لاق، پا، قاج، لنگ، پاچه‌ک 2 گوشتی ران،
گوشتی پښ 3 (کورسی و هند) پاچه‌ک، پایه، قاج
4 (شلوار) لنگ 5 (گه‌ران و سه‌فهر) قوناخ،
به‌ش، وچان 6 (گوره‌وی) مل 7 (نه‌ندازه)
ستون *pl* 1 پا، پاچه 2 گوشت ران 3 پایه 4
(شلوار) پاچه 5 مرحله 6 سافه 7 ساق

legacy /'leɪɡəsi/ *noun, pl. legacies*

1 میراث، به‌شمال، بوماوه، باشماوه، ماوه،
They each received a legacy of bequest
\$5000 2 که‌له‌پور، یادگار *pl* 1 میراث، ماترک،
بازمانده 2 یادبود

legal /'li:ɡl/ *adjective*

1 قانونی، یاسایی، به‌بینی زا‌کون، ریدراو،
ریگه‌پندراو، ده‌ستور له‌سهر، ره‌وا: *a legal adviser*
2 به‌بینی ماف، ماف‌ناسی، یانه، مافی *pl* 1
قانونی، مجاز، مشروع 2 حقوقی

legal action noun

1 (ماف) داوا، کیشه 2 کاری قانونی یان
یاسایی، ده‌س‌تیدانی قانونی یان به‌بینی زا‌کون
pl 1 دعوای اقدام قانونی

legal advice noun

راویژ‌کاری قانونی، راویژ‌گه‌ریی قانونی *pl*
مشاوره‌ی حقوقی

legal adviser noun

راویژ‌کاری قانونی، راویژ‌کار له‌بوا‌ری
قانونی‌دا *pl* مشاور حقوقی

legal age noun

گه‌وره، ته‌مه‌نی قانونی *pl* سن قانونی

legal aid noun

یارمه‌تی (بو راویژ‌کاری) قانونی *pl* یاری یا
معاذت قانونی

legal eagle (also legal beagle) = lawyer
(informal)

legalese /li:ga'li:z/ *noun*

(نافه‌رمی) لیگالیز (= چو‌ری زمانی)
تیگه‌پشتن سه‌خت که له به‌لگه قانونی به‌کان‌دا
به‌کار دیرئ *pl* لگالیز

legal holiday noun

پشروی فهرمی (یان دیوانی)، وچان یان پندانی
فهرمی *pl* تعطیل رسمی

legalism /'li:ɡelɪzəm/ *noun*

قانون‌پهرستی، یاساپهرستی، به
قانونه‌وه چه‌پیوی *pl* قانون‌زدگی

legalist /'li:ɡəlɪst/ *noun, adjective*

قانون‌پهرست، یاساپهرست، به
قانونه‌وه چه‌پیوی *pl* قانون‌زده

legalistic /li:ɡe'listɪk/ *adjective*

قانون‌پهرست، یاساپهرست، به
قانونه‌وه چه‌پیوی *pl* قانون‌زده

legalistically /li:ɡe'listɪkli/ *adverb*

قانون‌پهرستانه، زا‌کون‌پهرستانه *pl* به‌طور
قانون‌زده

legality /li:'ɡæləti/ *noun, pl. legalities*

1 به‌بینی قانون‌بوون، قانونی‌بوون، پینه‌ندی به
زا‌کون، یاسایی‌بوون، به‌گو‌یزه‌ی زا‌کون‌بوون،
قانونی‌تی، زا‌کونی‌تی، ره‌وایتی، ره‌وایی‌بوون 2
راست‌بوون، ره‌وایوون، به‌رحمه‌قی 3 پاراستنی
قانون، ره‌چاو‌کردنی یاسا یان زا‌کون 4
(legalities) داب‌وده‌سنووری قانونی، لایه‌نه
قانونی به‌کان، دندی‌بودی یاسایی *pl* 1 مطابقت
با قانون، مشروعیت 2 حقانیت 3 رعایت قانون 4
(در جمع) تشریفات قانونی

legalization /li:ɡəlaɪ'zeɪʃn/ *noun*

قانون‌ناندن، قانونی‌کردن، کردنه‌قانونی،
یاسایی‌کردن، ره‌وا‌کردن، ریگه‌پندان، ریدان *pl*
قانونی‌کردن، مجازسازی

legally /'li:ɡəli/ *adverb*

به‌بینی قانون، له‌باری قانونی‌په‌وه، له رووی
قانونه‌وه، به‌شیوه‌ی‌کی یاسایی: *a legally binding agreement*
pl قانوناً، مطابق قانون

legal medicine noun

نوزداری یان پزشکی قانونی، پزشکی یاسایی
pl پزشکی قانونی

legal person noun

که‌سی قانونی یان یاسایی *pl* شخص حقوقی

legal personality noun

که‌سیتی قانونی یان یاسایی *pl* شخصیت
حقوقی

legal proceedings noun, pl.

(ماف) داوا، کیشه، داد‌گسای، داد‌پرسی،

دادخوازی، رهوتی دادپرسی، رهوتی دادگایی
دعوا، محاکمه، جریان محاکمه

legal reserve *noun*

باشه که وتی قانونی: کمترین بری سپارده گانی
بانکی یا دارایی به گانی کومانی بیمه ته من
که له لایمن قانونهوه پتویسته تا وهک
باشه که وت رابگیری لگال رسرو

legal system *noun*

ریکخته یان سیستمی قانونی یان یاسایی
نظام حقوق یا قانونی

legal tender *noun*

پاره ی قانونی، پاره ی (چووی) نیو ولات
پول رایج کشور

legate /'legat/ *noun*

1 بالیوزی پاپ، نوتهری یان راسپارده ی
پایه برزی پاپ، راسپراوی یان نوتهری فدرمی
پاپ (له ده رهوه ی ولات): **2 a papal legate**
(کون) بالیوز، راسپارده 3 ژیرال یان ستانوانی
ههریمی رومی کون 1 سفیر پاپ 2 سفیر،
فرستاده 3 لگیت

legate a latere /,legat a: 'latorei, US -ri/ *noun*

نوتهری پاپ به بهر زترین پله و دهسلاتی
تمواوهوه 1 نماینده نامالاختیار پاپ

legatee /,lega'ti:/ *noun*

بهشیر، میراتگر، میراتبر، وهسیت بۆکراو
وارث

legatine *adjective*

سهر به یا له زدهسلاتی راسپراوی یا نوتهری
فدرمی پاپ لگاتین

legation /li'geɪʃn/ *noun*

1 نیرده، شانده، دهسته ی راسپارده، شانده
نوتهرایهتی، نیرده ی نوتهرایهتی 2 بنکه یان
خانویهری شانده نوتهرایهتی 3 راسپیری
دیپلماتیکی 4 بالیوزخانه 1 هیات نمایندگی
2 مقر یا ساختمان هیات نمایندگی 3 ماموریت
دیپلماتیکی 4 سفارتخانه

legato /li'gɑ:təʊ, US -toʊ/ *adjective, adverb*

(موسیق) به بهستهوه، رهوان، یتکه بهست (راو)
پیوسته

legator /li'geɪtə/ *noun*

وهسیت کهر، میرات بهجی هیل 1 میراث گذار

legend /'ledʒənd/ *noun, adjective*

1 نهفسانه، رازه، نوستوره، نهفسانه گان،
کومهله نهفسانه 2 (نافهرمی) مسرو یان
رووداویکی بهنیوانگ 3 دروشم یان نووسراوه ی
سهر کوین یان میدال 4 (تهخشه، ویته و هند)
نووسراوه، لیکدانهوه، روون کردنهوه **adj**
بهنیوانگ، ناسراو 1 n اسطوره، اسطیر 2
(عامیانه) رخداده یا آدم مشهور 3 نوشته ی روی

سکه یا مدال 4 نوشته، شرح **adj** مشهور

legendary /'ledʒəndri, US -deri/ *adjective, noun*

adj 1 نهفسانهیی 2 (نافهرمی) بهنیوانگ،
نیویه دهروه، ناسراو: **Her patience and tact**
n are legendary نهفسانه گان، نوستوره گان،
کومهله نهفسانه گان 1 **adj** اسطیری 2
(عامیانه) مشهور **n** اسطیر

leger /'ledʒə(r)/ *noun*

(موسیق)، کورته هیلی یاریده دهه یا زیادکراو یا
سهرخراو 1 خط اضافه

leger line /'ledʒə lam, US -dʒər/ = **leger, ledger**

legerdmain /'ledʒədəmem, US -dʒərd-/ *noun*

تهددهستی، چاویهستی، فیل، تهله که، فروفیل،
تهله که بازی 1 شعبده بازی، فریب، حیل

-legged

(له لیکدانا) -ین، -پاچکه، -پایه، -نیه، -لاتی
1 (در ترکیب) - دارای پایه یا پایه خاصی

leggings /'legɪnz/ *noun, pl.*

پووزهوان، بهله ک پیچ: **a pair of leggings**
ساق پیچ

leggy /'legi/ *adjective* (leggier, leggiest)

لنگ دریز، لهقلو، دالان دورهب (legginess)
1 لندوی (/ 'leginas/ **n**

leghorn /le'gɔ:n, US 'legɦɔ:n/ *noun*

1 جوری کلاوی ئیتالیایی (له ناوی **Leghorno**
و ئیستا **2 Livorno**) جوری
ره گزی مریشک 1 لگهورن 2 نوعی مرغ

legibility /,ledʒə'bɪləti/ *noun*

خوانایی، وانایی، خوئترارهیی، روونی،
جوان نووسراوی: **This typeface has been**
chosen for maximum legibility خوانایی

legible /'ledʒəbl/ *adjective*

خوانا، وانا، روون، روشن، خوئتراره،
جوان نووسراو: **The legible handwriting**
signature was still legible خوانا

legibly /-əblɪ/ *adverb*

به شیوه ی که خوانا یان خوئتراره، خوانایانه، به
شیوه ییکه وانا به طور خوانا

legion /'li:dʒən/ *noun, adjective*

1 لژیون، لژیون، لژیون (به که ی شماری سپای
رومائی کون، له 3000 تا 6000 کهس) 2
نهرتش، سپا، لهشکر 3 ههنگ، ئاپوره، لهشکر،
خیل، خهلیکی زور 4 (the Legion) لژیونی
بیانی **adj** زور، فره، گهلی 1 n لژیون 2
لشکر، قشون 3 فوج 4 لژیون خارجی **adj** کثیر

legionary /'li:dʒənəri, US -neri/ *noun (pl. legionaries), adjective*

لهشکری، سپایی، سهربازی لژیون، نهندامی

لهشکر یان سپا: *a legionary fortress*

لشکری، عضو لشکر
legionella /li:dʒə'nelə/ noun, pl.
legionellae /-li:/

به کتریای *legionnaires disease* *legionnaire* /li:dʒə'neə(r). US -'ner/ noun

لشکری، سپایی، نه ندای لهشکر یا سپا (ب.ت).
لژیونی دهره وهی فهره نسی) *legionnaires disease* noun

سی ناوسانی لژیونیری (شینه یه کی سی پناوسانی
به کتریایی، به هژی به کتریایی (*Legionella*
pneumophila) ذات الریه ی لژیونری

Legion of Honour noun
(له فهره نه) خه لاتنی بۆ لیوه شاوهی میلیتاری یا
سیقل *Legion of Merit* noun

خه لاتنیکی ئه مرکایی بۆ رازه وانی ییکی گرنگ و
به رجاو لهباری میلیتاری یه وه *leg iron* noun

پتوهند (له ناسن، بۆ قولایه ی زیندانی) *legislation* /'ledʒɪs'leɪʃn/ noun

1 قانون دانان، دهر کردن یان دانانی یاسا،
یاساتییه راندن، زا کوون دانان، یاسادانان 2 قانون،
یاسا، قانونه کان، زا کوونده کان: *an important piece of legislation*
1 قانون گذاری، وضع
قانون 2 قانون، قوانین

legislative /'ledʒɪslə'tɪv, US -lə'tɪv/ adjective

1 قانون دانه رانه، سه ربه یاسادانان: *a legislative assembly/body/council*
1 وابسته به قانون گذاری 2 قانونی

legislative assembly noun
دهسته ی قانون دانه ران، دهسته ی زا کوون یا
یاساتییه راندن *legislative council* noun

نه نجومه نی قانون دانان *legislative power* noun

هیزی قانون دانهر، ده گای قانون دانهر، هیزی
یاسادانهر *legislator* /'ledʒɪsleɪtə(r)/ noun

قانون دانهر، یاسادانهر، زا کوون دانهر، نه ندای
دهسته ی قانون دانان *legislatress* noun, fem. *legislator*, also *legislatrix*

قانون دانهر، یاسادانهر، زا کوون دانهر (زن)
قانون گذار *legislature* /'ledʒɪsleɪtʃə(r)/ noun

دهسته ی قانون دانان، دهسته ی زا کوون دانهر،
نه نجومه نی، دهسته ی یاسادانان، نه نجومه نی
یاسادانان: *the national/state legislature*
هیأت مقننه

legist noun
قانون زان، زا کوون زان، یاسازان *legit* /li'dʒɪt/ adjective

(نافه رمی) بئ فروقیل، بئ قهله وده له، ریک و رات،
بئ در وده له سه، بئ شینه و بیله، قانونی، یاسایی،
دروست، به یقی قانون: *The business seems legit*
بئ دوز و کلک، قانونی، منطبق بر قانون

legitimacy /li'dʒɪtɪmə'si/ noun
1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

1 ره وایبون، ره وایستی، به یقی یاسابوون،
قانونی بوون، له سه ربه یقینه ی قانون بوون،
دروستی، راستی، به رحه قی، حقه ق داری،
به رحه ق بوون، دروست بوون: *the dubious legitimacy of her argument*

2 *legitimacy of her argument*
خه لال زاده یی، نازولی *legitimate* /li'dʒɪtɪmə't/ adjective

leg-pull /'leg pʊl/ noun

فیل، له‌خشته‌بردن، هه‌لفرو باندن ٠ حقه، دست‌اندازی

leg-rest noun

ژیرین، ژیریا ٠ زیرپایی
legroom /'legru:m, US 'legrom/ noun

(کورسی ماشین، سینه‌ما و هتد) جی‌یی، به‌دین، جی‌یا ٠ جاپا

legumes /'legju:zmz, US li'gju:m/ noun, pl.

1 گزویگای دانه‌ویلایی، رووه‌کی دانه‌ویلایی یان به‌تله‌یی 2 گزویگای خواردن 3 به‌تله، دانه‌ویل ٠ 1 گیاهان نشتی 2 گیاهان خوردنی 3 بشتن

leguminous /li'gju:mi:nəs/ adjective

دانه‌ویلایی، وشکه‌دانی، به‌تله‌یی ٠ بشتی

leg-warmer noun

بووزه‌وان، به‌له‌ک‌بیچ، یین‌گه‌رمکه‌ر، لاق‌دابیچ ٠

legwork /'legwɜ:k, US -wɜ:rk/ noun

(نافه‌رمی) هه‌لات‌هه‌لات، کاری سخت و گران (بو‌شتیکی هیچ) ٠ دوندگی، کار‌مشکل و خسته‌کننده

lehua noun

(هاواییایی) جوری داری یولینیزیایی له‌خیزانی myrtle گولی سووری گه‌شی هه‌یه و داره‌که‌ی سخته [Metrosideros collinus] ٠ لهوا

lei' = plural form of leu

lei² /lei, US 'lei/ noun

ناجه‌گولینه (ی یولینیزیایی) ٠ حلقه‌ی گل
Leibnizian /laɪb'nɪtʃiən/ adjective, noun

adj سهره‌به‌به‌رهم و کاره‌کانی فیلسوف و بیرکاری (زان) ته‌لمانی Gottfried Leibniz (1646-1716) n لایه‌نگری لایینتس ٠ لایینتسی

Leicester /'lestə/ noun

1 (هه‌روهه‌ها Red Leicester) جوری به‌نیری به‌وی پرتقالی، له‌بنه‌ره‌تا له‌ Leicestershire ده‌گیری 2 (هه‌روهه‌ها Red Leicester) جوری ره‌گه‌زی مهر ٠ لستر

leiomyoma noun, pl. leiomyomas or leiomyomata

جوری نووی یین‌مه‌ترسی، له‌شانه‌ی ماسوله‌کی نسه‌ایلاوی nonstriated ٠ یکه‌ما‌تووه
leiomyomatous adj (بروانسه

leiomyoma (rhabdomyoma) ٠ لیومیوما

leishmania /li:'meɪniə/ noun, pl. sanie or leishmanias or leishmaniac /-'meɪniə/

مشه‌خوریکی سهره‌تای تاک‌خانه‌یی single-celled، به‌هوی ییشه‌دانی میشووله‌خاکی راده‌گو‌یزری بو‌ بره‌داران (توخم Leishmania له‌ناوی پاتولوژیستی بریتانیایی

(William B. Leishman) ٠ لیشمانیا

leishmaniasis /li:'smə'neiəsis/ noun, also leishmaniosis

لیشمانیاسیس: جوری نه‌خوشی گه‌رمیتان و نیمچه‌گه‌رمیتان، له‌لیشمانیاوه‌ تووش ده‌یی و به‌ پیوه‌دانی sandfly راده‌گو‌یزری ٠ لیشمانیاسیس
leister /'li:stə/ noun

جوری نیزه‌ی spear لول‌لق بو‌ راوه‌ سەلمون ٠ لیستر

leisure /'leɪzə(r), US 'li:zə(r)/ noun, adjective

1 ده‌سهره‌رز، ده‌س‌گه‌یشتن، ده‌سهره‌زان، ده‌س‌به‌تالی، کاتی بشوو، بیکاری، لییوونه‌وه، ده‌رفت 2 رابوو، خوش‌گوزهران، ناسووده، هه‌ساوه، تمناه ٠ 1 فراغت، فرصت 2 مرفه

leisure centre noun, also leisure complex

ناو‌ندی رابواردن ٠ مرکز فراغت

leisured /'leɪzəd, US 'li:zəd/ adjective

زین‌خوش، خوش‌گوزهران، رابوو، زین‌فروهه‌ ناسووده، هه‌ساوه، یین‌خه‌م، نانیکه‌ران: the

leisured classes مرفه، راحت

leisurely /'leɪzəli, US 'li:zərlɪ/ adjective, adverb

به‌له‌سه‌رخویی، به‌ئه‌سپایی، به‌هیناشی، سه‌ری وه‌خت، یی‌هه‌له‌ویه‌له: Couples strolled

leisurely along the beach ٠ بدون عجله

leisurewear /'leɪzəweə(r), US 'li:zərwɜ:/ noun

جلی ناسووده‌یی، به‌رگی هه‌سانه‌وه ٠ لباس راحتی
leitmotiv noun, also leirmotif /'laɪtməʊti:f, US -moʊ-/

1 (ته‌لمانی، موسیقا) لایت‌موتیف 2 بیروکه‌یان قسه‌ی چه‌نباره‌وه‌بوو، وتی چه‌ندپانه ٠ 1 لایت‌موتیف 2 اندیشه‌ی مکرر

lek /lek/ noun, pl. leks or leke or lekō

یه‌که‌ی به‌ره‌تی یاره‌ی ئه‌لبانیا، به‌رامه‌ر به‌سه‌د ٠ لکی

qintar

lekgotla /le'xɒtlə, US -'xɑ:t-/ noun

لیکساتل (کوبوونه‌وه‌یی‌کی گزنگی سیاست‌وانان و کاربه‌دستانی حکومی) ٠ لکساتل

lekker /'lekə, US 'lækə/ adjective, adverb

(تفریقای باشووری) adj چاک، خوش
adv چاک، به‌ته‌واوی، به‌گشتی، یه‌کجار ٠

adv خوب به‌خوبی، به‌کی، فوق‌العاده

leman /'lemən, US 'li:-/ noun, pl. lemans

(کون) یار، دۆست، دلدار، خوشه‌ویست، گراو ٠ عاشق، معشوق

lemma¹ /'lemə/ noun, pl. lemmas or lemmata /-mətə/

1 بابت، مزار، سه‌ریاس 2 دروشم 3 theorem لاوه‌کی مشتومر، به‌لکه‌هیتانه‌وه‌یان سەلماندنی ٠

1 موضوع 2 شعار 3 قضیه‌ی فرعی

lemma² /'lemə/ *noun, pl. lemmas or lemmata* /-mətə/

bract ي بنه‌وی گولجی گیایی ○ برگ‌ی زیرین گلجی گیاهی

lemming /'lemɪŋ/ *noun*

مشکی جه‌مه‌ری [Lemmus lemmus] و جوهره‌کائی تر ○ لیمینگ

lemming-like /'lemɪŋ laɪk/ *adjective*

کوئرانسه، هه‌ره‌مه‌کی، وه‌کوو مه‌ر، سه‌رداخستوانه ○ چشم‌بسته

lemniscal *adjective*

باریکه‌یی، سه‌ریه باریکان یان لیمینیکوس ○ وابسته به لیمینیکوس

lemniscus *noun, pl. lemnisci*

باریکه: باریکه‌ی له ریشاله کان ب.ت. ریشاله ده‌ماریه‌کان (لاتینی نو، له لاتین "باریکه"، له lemniskos یونانی) ○ لیمینیکوس

lemon /'lemən/ *noun, adjective*

1 n لیموترش، داری لیموترش [Citrus limon]
2 خوشاو یان شه‌ریه‌تی ناویمو 3 ره‌نگی زه‌ردی لیمویی، ره‌نگی زه‌ردی به‌مووی 4 (نافه‌رمی) مرؤی گه‌وج 5 (نافه‌رمی) شتی به‌کارنه‌هاتوو، شتی هیچه‌که adj (ره‌نگ) زه‌ردی به‌مووی، زه‌ردی لیمویی، زه‌ردی مه‌یله‌وسه‌وز lemony /'lemənɪ/ adj: لیمویی
○ 1 n لیموترش، درخت لیموترش 2 شربت آب‌لیمو 3 رنگ زرد لیمویی 4 آدم احقق 5 چیر بدردنخور adj زرد لیمویی

lemonade /'lemə'neɪd/ *noun*

لیمونات، خوشاو یان شه‌ریه‌تی ناویمو ○ لیموناد، شربت آب‌لیمو

lemon balm *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) جوړی ده‌وه‌نی لیموبون، له تیره‌ی mint [Melissa officinalis] نوعی درخت‌چه

lemon curd *noun*, Brit. also lemon cheese

مره‌بای لیمو، که‌ره، شه‌کر و هیلکه ○ نوعی مره‌با

lemon grass *noun*

گیالیمو (رووه‌ک‌یکه به‌تام و چیتژی لیموه [Cymbopogon citratus]) ○ لیمون گراس

lemon shark *noun*

جوړی requiem shark نه‌ندازه‌ی ناوه‌گر مه‌کان [Negaprion brevirostris] نوعی کوسه

lemon sole *noun*

لیمون سؤل: جوړی ماسی‌بانکه له ختزانې plaice که لیده‌نری [Microstomus kitt] ○ لیماند

lemon squash *noun*

خوشاو یان شه‌ریه‌تی ناویمو ○ شربت آب‌لیمو

lemon-squeezer *noun*

لیموگوش، لیموهار، ناویموگر ○ آب‌لیموگر

lemon thyme *noun*

جاتره با‌ه‌زیله‌ی لیمویی [Thymus citriodorus] نوعی آویشن

lemon-tree *noun*

دارلیمو، داری لیموترش ○ درخت لیموترش

lemon verbena *noun*

جوړی ده‌وه‌نی گه‌لایموبونی نه‌مریکای باشووری [Aloysia triphylla] نوعی درخت‌چه

lemon yellow *noun*

زه‌ردی به‌مووی، زه‌ردی لیمویی، زه‌ردی مه‌یله‌وسه‌وز ○ زرد لیمویی

lempira /lem'piərə/ *noun*

یه‌که‌ی بنه‌ره‌تی پاره‌ی هوندوراس، به‌رامبه‌ر به‌سده centavo لیمور

lemur /'li:mə(r)/ *noun*

لیمور: گیانه‌وره‌یکي شیوه‌به‌موونی کلک‌دریز، ره‌سه‌نی ماداگاسکار Madagascar، له‌سه‌ر دار ده‌ژی arboreal و به‌شه‌وا له‌جسم‌وجولایه [Lemuridae] و تیره و ختزانه‌کائی تر: چهن‌دین جوړن) ○ لیمور

lemures *noun, pl.*

گیان و روحي مردودان (له سروته دینی‌به‌سهره‌تاکانی روم) ○ لیمورس

Lenape, pl. Lenape or Lenapes = Delaware

lender /'lendə(r)/ *noun*

(به‌قه‌رزده‌ر، خاوه‌ن‌قه‌رز، وام‌ده‌ر) ○ وام‌دهنده

lending library *noun*

کتیب‌خانه‌ی گشتی ○ کتاب‌خانه‌ی عمومی

lending rate *noun*

ناستی سوود، راده‌ی سوود، نه‌ندازه‌ی سوود، ریژی به‌هره یان سوود ○ نرخ به‌ره

length /lɛŋθ/ *noun*

1 دریزی، دریزایی، هه‌وا، لپ (بو‌ده‌زوو، به‌ن و هتد): The river is 300 miles in length.
2 ماوه 3 نه‌ندازه، دریزایی، بالا 4 له‌ت، کوت، پارچه 5 (پارچه) قه‌واره 6 (ده‌نگ‌ناسی) خایاندن، کینشان ○ 1 طول، درازا 2 مدت 3 درجه، قد 4 تکه 5 فواره 6 (آواشناسی) کشش

lengthily *adverb*

به‌دوورودریژی ○ مفصلاً

lengthiness /'lɛŋθɪnəs/ *noun*

دریزی، دریزاداری، دریزه‌دان، دریزی ○ تفصیل، درازی

lengthman *noun, pl. lengthmen*

به‌ربرسې ناگالی‌بوونی به‌شیکي ریگا یان ریی ناسن ○ لنگمن

lengthways /'lɛŋθweɪz/ = lengthwise

lengthwise /'lɛŋθweɪz/ *adverb*

به‌دریزایی، له لای دریزی (به‌وه) دریزاودریژ ○ از طول

lengthy /'lɛŋθi/ *adjective* (lengthier,

lengthiest)

1 دوووردیژ، تیروتهسل، چروپ: *a lengthy*
 2 *explanation* ماندوو کسر، شه که تکر،
 دریژ دادر 1 طولانی 2 خسته کتند

lenience /'li:niəns/ *noun*, also *leniency* /-ənsi/

نهرمی، نیانی، لیبوردی، هه لکردهی، دلنهرمی،
 به به زه ییتی، لیخوش بوون، چاوپوشی، مایه دانان،
 داشکاندن، نه توندی، ئاسان گری، شل گرتن
 ملایمت، مدارا، ارفاق، اغماض، تساهل

lenient /'li:niənt/ *adjective*

نهرم، نیان، لیبورد، هه لکرده، به به زه ی،
 ده سنهرم، دلنهرم، لیخوش بوو، چاوپوشی کمر،
 مایه بۆداتراو، سووک، شل، نه توند، ئاسان گری،
 شل گرتوو: *a lenient sentence/fine* ملایم،
 بامدارا، خفیف، آسان گری

leniently /'li:niəntli/ *adverb*

به نهرمی، نهرمانه، لیبوردانه 1 با ملایمت، با
 مدارا

Leninism /'lenɪnɪzəm/ *noun*

لنینیزم، لنین گهری، لنین باوه ری 1 لنین گرای

Leninist /'lenɪnɪst/ *noun, adjective*

n لنینیست، لنین گهر، لنین باوه ری *adj* سهر به
 لنین باوه ری، پوه ندی به لنین گهری یه وه هه یه
 1 لنین گرا *adj* لنین گرایانه

lenis /'lenɪs, US 'lɪnɪs/ *adjective*

(دهنگ ناسی، له مهر نه بز و ته کانه وه) نهرم،
 سووک (دزی) *(fortis)* 1 لنیس

lenition /li'niʃ(ə)n/ *noun*

(له زمانه سیلتی یه کاند) رهوت یان نه نجامی
 بوونه مالا شووی نه بز و تی 1 لنیسیون

lenitive /'lenɪtɪv/ *noun, adjective*

(دهرمانی) ژانبری، هیور کهره وه، دامر کینه ر 1
 (داروی) ممکن

lenity /'lenɪti/ *noun*

نهرمی، دلنهرمی، نهرم و نیانی، به زه ی، روحم،
 دل 1 ملایمت، رحم

Lenni-Lenape also **Leni-Lenape** =
 Delaware 1

leno /'li:nəʊ/ *noun, pl. lenos*

که تانه: جور ی کوتال و پارچه (بنهرت): له
linum لاتین "flax" 1 لو

lens /lenz/ *noun*

1 نیسکولکه، نیسکوله، نیسکه له، هاو ته، لیتز 2
 (تویکاری) نیسکوله (بنهرت): لاتین "نیسک"،
 له بهر لیک چوونه که ی 1 عدسی 2 جلیدیته،
 عدسی

lensless *adjective*

بین نیسکولکه، بین نیسکوله، بین نیسکه له، بین هاو ته،
 بین لیتز 1 بدون عدسی

lensman *noun, pl. lensmen*

و ته گریان و ته هه لگری پیشه ی 1 عکاس یا
 فیلم بردار حرفه ای

lent /lent/ = past and past participle of *lend*

Lent /lent/ *noun*

(له دینی کریستانیته دا) ماوه ی 40 رۆژ له
 چوار شه ممه ی خوله میتش (یه کهمین رۆژی لیتنت
 Lent) تا جه زنه فتره) رۆژووی چله، رۆژووه
 گه وره (بنهرت): ئینگلیسی نیوه راست، کورته ی
 Lenten) چله ی روزه

-lent suffix

پیشگر: ناوه لئاو ساز: *pestilent* (بنهرت): له -
lentus لاتین) 1 پسوند: صفت ساز

lentamente = *lento*

lento *adverb, adjective*

(موسیق) به شینه ی، هیواش، له سه ره خو 1 به
 طور ملایم

Lenten /lentən/ *adjective*

سه ره یان گونجاو بو رۆژووی چله 1 وابسته
 به یا در خور چله ی روزه

Lenten rose *noun*

جوری *[Helleborus orientalis]* hellebore
 1 نوعی گیاه

lentic /'lentɪk/ *adjective*, also *lentic*

(ژینگه ناسی) له ئاوی مه ندا ده زی یا
 هه لکه و تووه، مه ن (دزی، مه نداوژی) 1 لنتیک

lenticel /'lentɪsəl/ *noun*

(رووه ک ناسی) کون، نیسکوله، نیسکه له، میژووله
 1 سوراخ، منفذ

lenticellate *adjective*

کون کون، نیسکوله دار، میژووله دار 1 دارای
 سوراخ، منفذ دار

lenticular /len'tɪkjʊlə/ *adjective*

1 نیسک ناسا، دوولاده به ریو، دوولاقو قز،
convexo-convex, biconvex 2 سه ره به
 نیسکوله ی یان لیتزی چاو 3 له دهنگی نیسک له
 شنه دا ده چن، نیسکی، شنه نیسک، نیسک ناسا
 1 (lenticularly *adv*) lentil-shaped
 عدسی مانند، محدب الطرفین 2 وابسته به عدسی
 چشم 3 عدسی مانند

lenticulate *adjective*

کون کون 1 دارای منفذ

lenticulation *noun*

پیکه تانی نیسکوله یان نیسکوله 1 ایجاد عدسی

lenticule *noun*

1 کهنده ک یان شوین *groove* و قعد و لوی
 وردی سه ره رووی پر و جیکشن 2
 هه ریبه ک لهو نیسکه له وردانه ی (ته نیست) بنکی
 فیلم که له و ته گری رهنگی یان *stereoscopic*
 به کار دیتری 1 لنتیکول

lentiform *adjective*

نیسک ناسا، نیسکی، میژوی ناسا، شنه نیسک 1

عدسی مانند

lentiform nucleus noun

(توپکاری) ناوکی نیسکی یان نیسک ناسا: بهشی خوارووی دوو ناوکی خوله‌میشی
corpus striatum ○ هستی عدسی مانند

lentigo /lən'taɪgəʊ/ noun, pl. lentigines /-ˈtɪdʒɪni:z/

شلی، کونج (بندره‌ت: له لاتین، له **lent-** lens) "نیسک" ○ کک‌مک

lentil /'lentl/ noun

1 نیسک، روژبیک، میژوی، مهری 2 گیا یان
پنجی نیسک [**Lens culinaris**] 3 (زهوی‌ناسی)
چین یان توی‌یی له زهوی یان کانزایی که له
ننوان کومه‌له چین و توی چیاچیا هه‌لکه‌وتبش
○ 1 عدس 2 گیا عدس 3 لتیل

lentisc /lən'tɪsk/ noun

داری مه‌سته‌کی ○ mastic tree درخت مصطکی
lenticule noun

خاوی، هتواشی، شینه‌یتی ○ آهنگی، کدی

lentivirus /'lentiˌvaɪrəs/ noun, pl. lentiviruses

(یزشکی) کومه‌لن له **retroviruse** ه‌کان،
فایروسه‌خواه ○ لتی‌ویروس

lent lily noun

(رووه‌ک‌ناسی) نیرگزه‌کیوی نه‌وروایی
(**Narcissus pseudonarcissus**) ○ نرگیس
وحشی اروپایی

lento /'lentəʊ, US -təʊ/ adjective, adjective

(موسیق) به‌خاوی، به‌شینه‌یی، هتواشی، به
هتواشی ○ آهسته

lentoid /'lentɔɪd/ = lenticular

Leo /'li:əʊ, US 'li:ou/ noun
1 شیر(ه): کونه‌سستیره constellation
باکووری له روژه‌لانی Cancer 2 شیر (=)
پینجه‌مین که‌لوو له زودیاک ○ 1 صورت فلکی
لیو 2 اسد

Leonadesque adjective

لیوناردانه، به‌شینوی لیوناردو دافینچی
Leonardo da Vinci (1452-1519) ○
لیوناردک

Leonberg /'li:ənbə:ɡ/ noun, also
Leonberger

سه‌گیتی زله با‌قه‌به‌ی دووره‌گه له
Saint Bernard و Newfoundland (له ناوی شاری
له باشووری روژاوا‌ی نهمان) ○ لیون‌برگ

leone /li:'əʊn/ noun

یه‌که‌ی به‌ره‌تی باره‌ی سیرالیون، به‌رام‌به‌ر به
سده cent ○ لیون

leonine /'li:ənəm/ adjective

شیرناسا، شیرانه، وه‌ک شیر، شیری ○ شیرمانند

Leonid noun, pl. Leonids or Leonides

(نه‌ستیره‌وانی) نه‌ستیره‌ینکی کلک‌دار که هه‌موو
سالی له 14 نو‌فامبردا دهرده‌که‌وئ ○ لیونید

leopard /'lepəd, US -ərd/ noun, fem. leopardess

1 پلنگ، پلینگ، به‌ور [**Panthera pardus**] 2
(وه‌ک ناوه‌لناو) خال‌خال یان پنکه‌بنکه وه‌ک
پلینگ 3 نه‌خشی پلینگ (ی خال‌خال) وه‌ک
heraldry ○ 1 پلنگ 2 خال‌خال مانند پلنگ 3
لیونارد

leopard cat noun

پشله‌پلنگ، پشله‌ی پلینگ یان به‌وری، جورئ
پشله‌کیوی ناسیای روژه‌لات [**Felis bengalensis**]
○ گربه‌ی پلنگ

leopardess /'lepədəs, US -ərd-/ noun

پلنگی می، دیله‌پلنگ، مایلینگ ○ ماده‌پلنگ

leopard frog noun

بوقه‌پلنگ، بوقی پلینگ [**Rana pipiens**]
○ نوعی قورباغه

leopard moth noun

جورئ به‌روانه moth گه‌راکانی له نیو داردا
ره‌هوله‌لیده‌دن و ده‌توان ده‌بنه‌مایه‌ی زیان
[**Zeuzera pyrina**] ○ نوعی پروانه

leopard's bane noun

رووه‌کیکی پرگه‌لا، له تیره‌ی daisy [توخم
Doronicum] ○ نوعی گیاه

leopard seal noun

به‌رازه‌ناوی پلینگ [**Hydrurga leptonyx**]
○ نوعی فک

leopard /'li:tə:d, US -tə:rd/ noun

به‌رگی چه‌سپیو، جل‌به‌رگی تهنک (له)
ته‌ناف‌بازی و وه‌رش ب.ت. زنان له‌به‌ری
ده‌که‌ن) ○ لیونارد

LEP abbreviation limited English proficient
نیمجه‌شاره‌زای ینگلیسی ○ لپ

Lepcha /'leptʃə/ noun, pl. same or Lepchas

1 نه‌ندای گه‌لن که زوربه‌یان له شیو و دولی
چیاکانی Sikkin، روژاوا‌ی بوتان و چهند
به‌شینیکی نیپال و به‌نگالی روژاوا 2
زمانی Tibeto-Burman ی نه‌و گه‌له (بندره‌ت:)
له **lāpche** نیپالی) ○ لپچا

leper /'lepə(r)/ adjective, noun

adj گول، پیسدار 1 n نه‌خوشی گولی 2
(خوازه) مروی دهرکراو یان لپ‌رینگاوه (خه‌لک)
دووری لپ‌ده‌که‌ن، له **leper** فه‌ره‌نسی کون، به
ریگای لاتین له **lepra** یونانی، مینه‌ی **lepro**
adj جذامی 1 n بیمار جذامی 2
(مجازی) آدم مطرود

lepidolite /'lepɪdəlaɪt, US 'li'pɪdəlaɪt/
noun

بهرده‌پووله‌که: کانی له کومه‌لی mica لیتیومی

تیاہ ○ لیدولت

Lepidoptera /ˌlepiˈdɒpt(ə)rəl/ *noun, pl.*

پوولہ کەبالان: وەکوو پەپوولەکان (شەوگەر
moth) یان رۆزگەر butterfly; بنەرەت: لە
lepis, lepid- "پوولە کە" + pteron "پال" ○
لیدوپتەر

lepidopteran /ˌlepiˈdɒpt(ə)rəl/ *noun, adjective*

n پوولە کەبالان *adj* سەرپە پوولە کەبالان
لیدوپتەر

lepidopteron /ˌlepiˈdɒpt(ə)rəl/ *noun*

مێرووی پوولە کەبال ○ لیدوپتەر
lepidopterous adjective

پوولە کەبال ○ لیدوپتەر
leporine /ˈlepərəɪn/ *adjective*

کەرویشکی، کەرویشک ئاسا ○ خەرگوشی
leprechaun /ˈleprəkəʊn/ *noun*

(لە فۆلکلوری ئێرلەندی) جنۆکە ی گرنی ○
جن کۆتو

lepromatous /ˈlepɹəmətəs/ *adjective*

سەرپە دوو جۆری سەرەکی زۆر ئاستەمی گۆلی
○ لېرومانوس

leprosarium /ˈlepɹəˈseɪəriəm/ *noun*

نەخۆش خانە ی گۆلەکان ○ بیمارستان جەدما
leprosy /ˈlepɹəsi/ *noun*

گۆلی، پێس، ئالە، کەرە گوشە، رێژ ○ جەدما
leprous /ˈlepɹəs/ *adjective*

1 گۆل، پتوهندی بە گۆلی یەو هەبە، شێوێ
گۆلی دەدا 2 = scurly, scaly (بەرەت: لە leptos یونانی یەو)
(adv) جەدما، وابستە بە جەدما، شیبە بە جەدما

lepta = plural form of lepton**leptin** *noun*

(زیندەکیما) لیتین، تەنکینە، ناسکینە (جۆری
پروتین کە لە لایەن شانە ی چەوڕەو بەرھەم
دئ و باوەر وایە کە پاشە کەوتی چەوڕی لە
لەش دا میزان دەکا، لە leptos یونانی یەو "thin"
(in) ○ لیتین

lepto- *prefix*

پێشگر: چکۆلە، پچوک، باریک، تەنک، تەسک:
leptocephalic (بەرەت: لە leptos یونانی یەو)
○ پێشوند: کۆچک، باریک

leptocephalic /ˌleptə(ʊ)ˈsiːfəlik/, -
keˈfəlik/ *adjective*, also leptocephalous /-
ˈsef(ə)ləs/, -ˈkef-/

سەرباریک narrow-skulled ○ دارای سەرباریک
lepton /ˈleptən/ *noun, pl. leptons*

لیتۆن (یەکە ی پاری یونان، بای ی سەدە یەکی
دراخما) ○ لیتۆن

lepton /ˈleptən/ *noun, pl. leptons*

(فیزیک) لیتۆن (بەرەت: لە leptos یونانی
-on) ○ لیتۆن

leptonic *adjective*

(فیزیک) لیتۆنیک، لیتۆنی ○ لیتۆنیک

lepton *noun*

(فیزیک) ژمارە ی لیتۆن ○ عەدە لیتۆن

leptospiral *adjective*

سەرپە یان پتوهندی بە leptospire یەو هەبە ○
وابستە بە لیتواسپیر

leptospiro *noun*

هەریەک لە پێنجە مەووە aerobic لە توخم یان دەستە ی
Leptospira نازادزی یا مەشە خۆرن parasitic
(لە شیردەرەکان) (mammals) ○ لیتواسپیر

leptospirosis /ˌleptə(ʊ)ˈspaɪˈrəʊsɪs/ *noun, pl. leptospiroses*

نەخۆشی مەشک، لیتۆسپیرۆسیس (نازاریکی
بە کترایی کترتەرەکان، سەگ و گوانداران کە
رادە گۆزێ ی مەرووف) ○ لیتۆسپیرۆسیس

leptotene /ˈleptə(ʊ)ˈtiːn/ *noun*

(زیندەناسی) باریکە تەنکینە: یە کە مین قوناخی
پروفازی prophase کە مەدایەش بوونی
meiosis بە درێژایی ئەمە هەر کرۆمۆزۆمی بە
شێوێ تال یان دەزۆوی باریک دەردە کەوێ ○
لېتۆن

Lesbian *adjective*

سەرپە دورگە ی یونانی Lesbos ○ وابستە بە
لبسوس

lesbian /ˈlezbɪən/ *noun, adjective*

n پانیانو کسێ باز، ژنی پانیانو کسێ کردوو یان
هاوڕە گەزباز 1 *adj* پانیانو کسێ کردوو،
هاوڕە گەزباز 2 سەرپە ژنایی هاوڕە گەزباز ○
زن مەجنس باز 1 *adj* مەجنس باز 2 وابستە بە زنان
مەجنس باز

lesbianism *noun*

پانیانو کسێ (بازی)، قوزە تەقینە، قاش،
هاوڕە گەزبازی ژنان ○ مەجنس بازی زنان

lese-majesté *noun*, also lese-majesty /ˌliːz
ˈmædʒəsti, US ˌleɪz/

1 (فەرەنسی) پیلان بەدزی حکومەت، تاوان و
خراپە کاری بەدزی حکومەت، ولات فروشی 2
بێ جوورمەتی، بێ ریزی، رووداری (بەرەت: لە
laesa لەسه-مەجەستی، ئەویش لە
majestas لاتینەو "دەسلات داری برین دار")
○ توطنە علیە دولت 2 بێ احترامی

lesion /ˈliːʒən/ *noun*

1 برین، زام، نۆد، harm, injury **skin/brain**
2 lesions دەرد، نیش، نازار، بەلا (lesioned
(adj) 1 زخم 2 آسیب، گۆند، ضایعە

less /les/ *adjective, adverb, preposition*

کەم تر، چکۆلە تر، ورد تر، minus: less
less ○ butter/time/importance

Send a ○ expensive/likely/intelligent

cheque for the catalogue price, less 10% discount ◊ کم تر، کوچک تر

-less suffix

باشگر: بی- سنبو: *flavourless* (بندرت: له - *lēas* ینگلیسی کون، له *lēas* "بی بیری له، بی بهش له، -lessly و -lessness) ◊ پوند: بی- بدون *lessee* /le'si:/ noun

کرنشین، به کری گرتوو، کریچی ◊ متاجر **lesseeship** noun

کرنشینی، به کری گرتووی، کریچیتی ◊ متاجری

lesser /'lesə(r)/ adjective

کم تر، چکوله تر، بچوو تر ◊ کم تر، کوچک تر **Lesser Bear** noun

(هسته وهانی) ورچی بچوو، ورچوله، ک ◊ دب اصغر

lesser burdock noun

(رووهک ناسی) حهشه گیره *Xanthium* [strumarium] ◊ زردینه

lesser celandine noun

جوری گیای جهندسالی گول زهردی نوراسیایی له خیزانی *buttercup*، خومالی پاکووری نه مریکایه [*Ranunculus ficaria*] ◊ زردینه

lesser cornstalk borer noun

جوری په پوله ی شهوگه ری *pyralid*، کرموکه کانی سه وزباوی باریکن که ره هوله بو نیو لاسک و قه د ب.ت. هی *Indian corn*

(نزیک به ناستی عهرز) لئ دهدهن [*Elasmopalpus lignosellus*] ◊ نوعی پروانه

Lesser Dog noun

(هسته وهانی) سه گی بچوو، سه گوله ◊ کلب اصغر

lesser honeywort noun

(رووهک ناسی) پلاوسه دری، گیابرنجه، گیابلو، گیابرنج، گیابرنجی [*Serinthe monor*] ◊ علی

lesser panda = red panda

lesser peach tree borer noun

(جوری) په پوله ی شهوگه ری بال تهنگ *clearwing moth*، کرموکه کانی ره هوله بو نیو داری دره خسته دهنک داره کسان (ب.ت. داری کوخ) لئ دهدهن [*Synanthedon pictipes*] ◊ نوعی پروانه

lesson /'lesn/ noun

1 وانه، دهرس: *She gives piano lessons* 2 ماوه ی وانه خویندن، سه عاتی وانه یان دهرس 3 جام، وانه، دهرس، نمونه 4 بر گه یی له کتیبی پیروژ که به دریزایی ناههنگیکي نایینی ده خوینتره وه، بر گه، یاز، بهش 1 درس 2 ساعت درس 3 درس عبرت 4 لسن، پاره

lessor /le'sɔ:(r)/ noun

به کری دهر ◊ موجر

lest /lest/ conjunction

نه کا، مه بادا، دوورین، نه وه کوو ◊ نکند نه، مادا

let /let/ noun

1 به کری دان: *2 a long-term/short-term let* 2 مالی به کری 3 کری نشین، کری چی ◊ 1 اجاره 2 منزل اجاره ای 3 مستاجر

let /let/ = past and past participle of let

let /let/ noun

(تینیس) لیت ◊ لت

-let suffix

باشگر: بچوو، چکوله، چه، ژه، شولکه، شوجکه، هووله، شوکه، شوله، له له، یله، شوک، چک: *booklet* ◊ پوند: کوچک، چه

let-down noun, also letdown

ناهومیندی، دلباری، بی هیوایی، یاس ◊ disappointment

lethal /'li:θl/ adjective

1 کوشنده، قر که، تیاهر، مدر گای، مدر گبار: *a lethal weapon* ◊ *a lethal dose of poison* *The closure of the factory dealt a lethal* ◊ *The snake's venom is* ◊ *blow to the town death by lethal* ◊ *rarely lethal to humans* 2 زیانای، زیان بار، *harmful* *a lethal attack*: devastating, destructive *on his reputation* ◊ 1 مهلک، مرکبار 2 مضر، زیان بار

lethal gene noun, also lethal factor, lethal mutant, lethal mutation

(زینده ناسی) ژین یا بو هیلکی کوشنده ◊ ژن مهلک

lethally /'li:θali/ adverb

به شیوه یه کی کوشنده، به شیوه یه کی مدر گبار، کوشنده، مدر گینه رانه ◊ به طور مهلک

lethargic /lə'θɑ:dʒɪk, US -'θɑ:rdʒ-/ adjective

1 سست، وهه ز، خاو، داهیزراو، داوه شاو، گیان به خاو که وتوو، قورس، داگیراو، خه والوو، یی تاقه ت، ته وه زه ل، ته پ، ته مه ل، لهش گران: *2 sluggish* داوه شینتر، داهیزرینتر 3 ناره حه ت که، دلته نگ که ر ◊ 1 خموده، بی حال 2 رخوت آور 3 افسرده کننده

lethargically /lə'θɑ:dʒɪkli, US -'θɑ:rdʒ-/ adverb

داوه شینترانه، به شیوه یه کی داهیزرینتر ◊ به طور رخوت آور

lethargy /'leθədʒi, US 'leθərdʒi/ noun

1 وهه زی، سستی، داهیزران، بی تاقه تی، خه والووی، داوه شان، داوه شاو، گیان به خاو که وتووی، قورسی، داگیراو، نا هوگری، ناتامه زووی، بی سهرنجی، بی هیوایی 2 (پزشکی) خه وهه مرگینه ◊ 1 خمردی،

رخوت، بی‌علاقگی 2 لتارجی، سبات
lethe /'li:θi/ *noun*, Latin, from Greek *Lēthē*,
 from *lēthē* forgetfulness

1 **Lethe** له میتولژی یونانی (دا) رووباری
 له‌بیرچوونه‌وه 2 له‌بیرچوونه‌وه، بیرچوونه‌وه،
 فراموشی 1 له 2 فراموشی

Lethan /'li:θi:ən/ *adjective*
 1 سدریه رووباری له‌بیرچوونه‌وه (له میتولژی
 یونانی‌دا، نهو رووباره‌ی دنیای مردوان که
 هدرکه له‌ی بخورایه‌ت‌وه، مردوان ژبانی خویان
 له‌سدر دنیا له‌بیر ده‌برده‌وه) 2 مایه‌ی فراموشی
 یان له‌بیرچوونه‌وه، له‌بیربرده‌وه، فراموشی هیندر
 1 لتیان 2 موجب فراموشی، فراموشی‌اور

lethiferous /li:θi:fə:əs/ *adjective*
 مەرگاو، کوشنده، قمرکه، مەرگینر 1 مەرگبار
Letrasnet *noun*

لتراسنیت (کۆمه‌له‌ی پیتکی چاپی
 پتکه‌وه‌نووساو) 1 لتراست

let's = let us
 با، بلا، وهرن، پتله، پتلن 1 بیاید، بگذارید

Lett = Latvian
letter /'letə(r)/ *noun*

1 نامه، کاغذ 2 (ه‌لفوین) پیت، تیپ 3 به‌لکه،
 نووسراوه، نقیسی 4 ده‌ق 5 گوته، وت، پیژ 6
 (چاپ) شینواری فونت یان ده‌سته‌تیپ 7
 (letters) وپزه، توره 8 (کۆن) زانیاری، زانست،
 زانایی، زانیاری (تینگلیسی) نپوه‌راست، له *lettre*
 فه‌ره‌نسی کۆن، له *littera litera* لاتین "پیتی"
 ناویسی، (کۆ) "*culture literature, epistle*"
 1 نامه 2 حرف 3 سند، نوشته 4 نص 5 لفظ 6
 سبک قلم 7 (در جمع) ادبیات 8 علم، دانش

letter bomb *noun*
 بۆمبی نامه‌یی، بۆمبی پۆستی 1 بمب پتی

letter-box /'letəbɒks, US -tərb-/ *noun*
 سنووقی نامه، سنووقی پۆست 1 صندوق پست

letter-carrier *noun*
 نامه‌بەر 1 پست‌چی

letter-case *noun*
 کیفی نامه، نامه‌دان، جینی‌نامه 1 کیف نامه

letter-drop *noun*
 (کونی) سنووقی پۆست 1 (ده‌انه‌ی) صندوق
 پست

lettered *adjective*
 خوێتده‌وار، خوێتده، میرزا، سه‌واددار، روښنپیر،
 روون‌ساکبیر، *educated, learned* 1
 تحصیل‌کرده، باسواد، اندیش‌مند

letterhead /'letəhed, US -tərh-/ *noun*
 1 سه‌ره‌پر، سه‌ره‌نامه، کاغزه‌ی نیشانه‌دار،
 سه‌ره‌کاغزه 2 تاییه‌تمه‌ندی (نیسو و نیشان)
 چاپ‌کراو له سه‌رووی سه‌ره‌پر 1 سرب‌رگ 2
 مشخصات چاپ‌شده بالای سرب‌رگ

lettering /'letərɪŋ/ *noun*
 1 پیته‌کان، تیه‌کان: *Gothic -ring* 2 (هونه‌ری)
 کیشانه‌وه یان نووسینی پیته‌کان (یان وشه‌کان)
 1 حروف 2 (فن) طراحی حروف (یا کلمات)

letter-lock /'letə lɒk/ *noun*
 قوفلی پیتی 1 قفل حروفی

letter of credit *noun*
 (دارایی) باوه‌رنامه، نامه‌ی باوه‌ری یا کریدیت یا
 بانگی 1 اعتبار اسنادی

letter of intent *noun*
 بریارنامه 1 قول‌نامه

letter of understanding *noun*
 لیک‌گه‌یشتن‌نامه، نامه‌ی لیک‌گه‌یشتن 1
 تفاهم‌نامه

letter opener = paper knife
letter-paper *noun*

کاغزه‌ی نامه‌نووسی 1 کاغذ نامه‌نووسی
letter-perfect *adjective*, also *word-perfect*

بین‌که‌موکورتی، ته‌واودروست 1 کاملاً صحیح

letterpress /'letə pres/ *noun*
 1 ده‌ق، نووسراوه (چاپ‌کراو ب.ت. کتبی
 وپنه‌دار) 2 شینواری چاپ‌کردن به پیته

به‌رجه‌سته‌کان 3 چاپی به پیت (یان پیتی) 1
 متن 2 روش چاپ با حروف برجسته 3 چاپ حروفی

letting /'letɪŋ/ *noun*
 خسانو یان ئاپارتمانی به‌کری، مال یان
 ده‌سته‌خانوی به‌کری: *holiday lettings* 1
 منزل یا ئاپارتمان اجاره‌ای

Lettish *adjective, noun*
adj سهریه لاتیفایی به‌کان یان زمانه‌که‌یان،
 لاتیفایی 2 = *Latvian* 1 *adj* وابسته به
 لاتویایی ها یا زبانشان

lettuce /'letɪs/ *noun*
 1 (رووه‌ک‌ناسی) کاهوو، خاسی، مارول
 [Lactuca sativa] 2 بۆ ناوی رووه‌ک و گیای
 تر که گه‌لاسه‌وزه‌کانی ده‌خورین، به‌کاردیت‌ری،
 ب.ن. *lamb's lettuce* 1 کاهو

let-up /'let ʌp/ *noun*
 1 که‌م‌بوونه‌وه، دابه‌زین، هاتنه‌خواره‌وه،
 نیشته‌وه، سووک‌بوون، داشکان 2 هه‌لوه‌سته،
 پچران، پسان 1 کاهش، ایت 2 انقطاع

Letzeburgesch /'lets(a)bə:geʃ, US
 'lets(a)bə:ɡɪʃ/ (also Letzebuergesch) =
 Luxemburgish

leu /'leu:/ *noun, pl. lei /leu/*
 لیو: یه‌که‌ی پنجینه‌ی پاره‌ی رۆمانیا، به‌رامبه‌ر به
 سه‌د 1 *ban* لیو

leucine /'lu:si:n/ *noun, abbreviation* Leu,
 Symb. L

(زینده‌کیمیا) لوسین، سپینه: ترشه‌لۆکیکی
 نه‌مینوی به‌ره‌تی $C_6H_{13}NO_2$ ، له زۆریه‌ی

بروتینه‌کان‌دا هه‌یه 〇 لیوسین
leucistic /lu:'sɪstɪk/ *adjective*
 (گیانه‌وهرناسی) خاوه‌نی تووک، په‌روبال یان
 〇 pigment له‌بەر نه‌بوونی لیوسینیک

leucite *noun*
 لیوسیت: جوړی کانی سسی یان پور، له
 سیلیکاتی پوتاسیوم یان نالومینیم پتکهاووه و
 له به‌رده ناگرینه‌کان‌دا هه‌یه 〇 لیوسیت

leucitic *adjective*
 سه‌ربه یان پتونه‌ندی به **leucite** هوه هه‌یه 〇
 وابسته به لیوسیت

leuco- (also **leuko-**) *prefix*
 پشگر: 1 سسی، چه‌رمو 2 خړوکی سسی:
leucoma (بهره‌ت: له **leukos** یونانی-هوه
 'white') 〇 پشوند: 1 سفید 2 گلوب سفید

leucocidin *noun*
 ماک یان سابه‌ت‌نسینکی به‌کترایی که خړوکه
 سسی‌ه‌کانی خوین له‌نیو ده‌با یان ده‌ه‌تینتی 〇
 لوکوسیدین

leucocyte /'lu:kəsaɪt, US -kəʊs-/ *noun*,
 also **leukocyte**

(کارته‌ندام‌ناسی) خړوکی سسی 〇 گلوب سفید
leucocytic *adjective*

سه‌ربه خړوکی سسی 〇 وابسته به گلوب سفید

leucocytosis /,lu:kə(u)sai'təʊsɪs/ *noun*,
leukocytosis

زوربوونی ژماره‌ی خړوکه سسی‌ه‌کان له
 خوین‌دا، پ.ت. به‌دیرزایی نه‌خوشتی 〇
 لیوکوسیتوز، لیوکوسیتوسیس

leucocytotic *adjective*
 سه‌ربه لوکوسیتوسیس 〇 وابسته به لیوکوسیتوز

leucoderma /,lu:kə(u)'dɔ:mə/ = vitiligo

leucoma /lu:'kəʊmə/ *noun*

خه‌ستی کورنیه، چری کورنیه (بهره‌ت: له

leukōma یونانی) 〇 غلظت قرینه

leucopenia /,lu:kə(u)'pi:nɪə/ *noun*, also

leukopenia

که‌م‌بوونه‌وه‌ی ژماره‌ی خړوکه سسی‌ه‌کانی

خوین 〇 لوکوپنیا

leucopenic *adjective*

سه‌ربه یان پتونه‌ندی به لوکوپنیاوه هه‌یه 〇

وابسته به لوکوپنیا

leucoplast /'lu:kə(u)plast, US -pla:st/

noun

(رووه‌ک‌ناسی) نه‌ندام‌وکه‌ی بڼه‌رنگی نیو

خانه‌کانی رووه‌ک، بو‌ه‌لگرتنی نشاسته یان

رؤن به‌کاردپتری 〇 لوکوپلاست

leucorrhoea /,lu:kə'ri:ə/ *noun*, US

leucorrhea, **leukorrhea**

لیمانه‌رژنی: لپه‌تانی کیمی سسی‌باو یان ره‌ش‌باو له

گیانی ژن (به‌هوی سوو‌ریوونه‌وه (یان
 خوین تیزان (congestion) و هه‌وگرندی په‌رده‌ی
 کیمی (mucous membrane) 〇 لوکوریا

leucorrhoeal *adjective*, US **leucorrheal**,
leukorrheal

سه‌ربه لیمانه‌رژنی 〇 وابسته به لوکوریا

leucosis /lu:'kəʊsɪs/ *noun*, also **leukaemia**

نه‌خوشتی شتیره‌نجه‌ی خوینی گیانه‌وه‌ران 〇

لوکوز، لوکوسیس

leucotic *adjective*

سه‌ربه لیوکوز یان لیوکوسیس 〇 وابسته به

لوکوز، لوکوسیس

leucotomy /lu:'kɒtəmi/ = lobotomy

leukaemia /lu:'ki:miə/ *noun*, US **leukemia**

شتیره‌نجه‌ی خوین، لووکیمیا 〇 لوسمی

leukaemic *adjective*

سه‌ربه شتیره‌نجه‌ی خوین، لووکیمیایی 〇

وابسته به لوسمی

leukaemogenesis *noun*

پتکه‌تانی شتیره‌نجه‌ی خوین یان لووکیمیا 〇

لیوکیموژنیز

leukaemogenic /lu:'ki:mə(u)'dʒenɪk/

adjective, US **leukemogenic**

پتونه‌ندی به په‌ره‌سندنی شتیره‌نجه‌ی خوینه‌وه

هه‌یه 〇 لیوکیموژنیک

leukocyte = **leucocyte**

leukopoiesis *noun*

سازبوون یان پتکه‌تانی خړوکی سسی 〇 تګون

گلوب سفید

leukopoietic *adjective*

سه‌ربه **leukopoiesis** 〇 وابسته به تګون گلوب

سفید

leukotriene /,lu:kə(u)'traɪn/ *noun*

(زینده‌کیمیا) کومه‌لن له ناوچه جالاکه‌کان

active compounds

زینده‌وه‌ر(ناسی)‌هوه biologically. له له‌شد دا و

به‌هوی arachidonic acid پیکدین، کومه‌لیکی

نایکوسانوئیده‌کان eicosanoid که له کاردانه‌وه

allergic له‌کان‌دا به‌شدار ده‌کدن 〇 (لایو‌کو‌ترین

Lev. *abbreviation* Leviticus (in biblical

references)

lev /lev, US lef/ *noun*, also **leva** /'levə/, *pl.*

leva or **levas** or **levs**

په‌که‌ی به‌ره‌تی پاره‌ی بولگاریا، به‌رامبر به

سه‌د 〇 stotinka لو

Levalloisian *adjective*

(زه‌وی‌ناسی) سه‌ربه فدره‌ه‌نگ یان چاندی

Palaeolithic ی نیوه‌راست و شوینه‌واره‌کانی

نوه‌سه‌رده‌مه که دوزینه‌وه‌ی ناوړ بووه (بهره‌ت:

Levallois-Perret ده‌ورپشتی پاریزی

فدره‌نسه) 〇 لوالواییون

Levant /lɪˈvænt/ *noun*, geographical name

(کون) روژهلات، خورهلالات (هی مدیترانه)
خور، مشرق

levanter *noun*

روژهلاتی، خدلیکی (لای) روژهلات ۱ اهل
مشرق

Levantine /lɛvəntaɪn/ *adjective, noun*

adj روژهلاتی، خورهلالاتی، سدریه روژهلات
n 1 خدلیکی (لای) روژهلات 2 پارچدی
هاوریشمی یان ناوریشمی ۱ شرقی
اهل مشرق 2 پارچدی حریری

levator /liˈvɛtə/ *noun*

(تویکاری) ماسوولکدی بوزکره یان ههلیندر
عضله رافعه

levee /lɛˈvi/ *noun*

میوانداری شایانه ۱ پذیرایی ملوکانه

levee /lɛˈvi/ *noun*

1 سرک، لافاوتکرهوه، دیواری سیلاو، لافاوبند،
بهرهست، بهرهبد، کرهیه 2 لهنگرگا، =
quay ۱ لوار 2 اسکله

level /lɛvəl/ *adjective, noun*

adj ۱ ریک، تخت، راست، دوخ، گور،
هاواناست، بی‌لژیایی، تراز، ریک، مال؛
low/high pollution levels 2 به‌قدیدیک،
یه‌کان، به‌امیر، یه‌ک‌نندازه، یه‌ک‌دهست
n 1 ناست، روو، تخت، ریک، هیلای ناسویی، هیلای
بویی، ناستی بویی ۱ صاف، هموار 2
هم‌سطح، مساوی n سطح، خط افقی، سطح افقی

level crossing *noun*

یه‌کتریرینی هاواناست یا تراز ۱ تقاطع هم‌سطح

leveler = leveller

level-headed *adjective*

زیرانه، لوزیک، ناقلاانه، له‌سره‌خو ۱ منطقی،
معقول

leveller /lɛˈvɛlə(r)/ *noun*, US *leveler*

1 یه‌کسان‌خواز، لایه‌نگری به‌امیری (سیاسی و
کومله‌لایه‌تی) 2 (Leveller) نندامی کومله‌لی
تونه‌وی جودایرانی شیری نیوخویی نینگلته‌ره
(9-1642) 3 ترازگر ۱ مساوات‌طلب 2 و 3
لور

levelling *noun*

ریکاندن، ریک‌کردن، تختاندن، تخت‌کردن،
بیرازن، بیرازتن، راسته‌ویاسته‌کردن ۱ سطح

levelling-rod /lɛˈvɛlɪŋ rɒd/ *noun*

میلی نندازه‌ی ناستی یان ناست‌پتو ۱ دستک
مساحی

levelness /lɛˈvɪnəs/ *noun*

ریکی، ته‌ختی، گورپی، راستی، ترازای ۱
همواری، صافی

levelly /lɛˈvɪli/ *adverb*

به‌شیوه‌یکی ریک، ته‌ختانه ۱ به‌طور صاف

lever /lɪˈvɔ(r), US 'lɛvər/ *noun*

1 نیل، نویل، شیروکول، لوسه، به‌رازه، باری،
چل‌میرده، چلمیر (له‌دار)، قهراسه، سمک،
مه‌لقه، ده‌سک، که‌رانه، میله، لایز، لهازه، مانیلا،
مالیلا، به‌رزکره 2 (خوازه) که‌ره‌سه‌ی
سه‌نگی‌دانان، شمارزی گوشار خسته‌سهر ۱
اهرم، دیلم 2 وسیله‌ی اعمال فشار

leverage /lɪˈvərɪdʒ, US 'lɛv-/ *noun*

1 کار یان هنزی نویل، به‌کاره‌نایی لوسه 2
سوود و که‌لکی میکانیکی نویل 3 (خوازه) هنز،
ده‌سلات، ده‌س‌پزیشوویی، کاریگه‌ری، باندور
۱ به‌کاریگری یا قدرت اهرم 2 سوود مکانیکی
اهرم 3 (مجازی) نفوذ، قدرت، تأثیر

leveret /lɛˈvərɪt/ *noun*

خرنک، به‌چکه که‌رویشک، بیجوه که‌رویشک
۱ بچه‌خرگوش

leviathan /ləˈvɪəθən/ *noun, adjective*

1 لیفایتین، نه‌هنگ، لیفایتان (کتبی پیروزی)
گیانه‌وریدی ناوی 2 که‌شتی گوره 3 (شتی)
که‌ل، زه‌بلال، یه‌کجار گوره و به‌هنز، دیو؛
the 4-han of government bureaucracy

ده‌ولت یان باتشای زوردار و ئوتوکراتیک
(ناماوه به *Leviathan* هابز (1651)؛ به‌ره‌ت:
له *liwāṭān* عبری) ۱ لوی‌باتان 2 کشتی
بزرگ 3 هیولا، بسیار بزرگ و قوی 4 لویاتان

levigation /lɛˈvɪɡeɪʃn/ *noun*

مشت‌ومال‌دان، نهرم‌کردنه‌وه، ساوینه‌وه، هارین ۱
صیقل‌زنی، نرم‌سازی، سحق

levin /lɛˈvɪn/ *noun*

(کون) برووسکه، چه‌خماخه، تریشقه،
هروه‌تریشقه، چرف، ته‌شیرق (ره‌نگه
به‌ره‌تیکی سکانله‌ندی هه‌ین) ۱ آذرخش، برق

levirate /lɪˈvɪrət, US 'lɛv-/ *noun*, usu. the
levirate

نهریتی جووه‌کانی زوو و هیندی له‌گه‌لانی تر
که‌دوای مهرگی براکه‌یان براژنه‌کیان ماره
که‌نه‌وه ۱ لویرات

Levis /lɪˈvɪz/ *noun*

شه‌لوار لی، لیفایز ۱ شه‌لوار لی

levitation /lɛˈvɪteɪʃn/ *noun*

که‌وته‌ه‌وا، سووک‌بوون، به‌رزبوونه‌وه، فرین
(ب.ت. به‌هوی هنزیک سهرزو سروشتی‌یه‌وه)
۱ پرواز

Levite /lɪˈvɪt/ *noun*

1 لیفایت، لافسی، لای، لای‌زاده: کوری
یه‌عقوبی یغه‌میر 2 لیفیت (نندامی ختلی
جووله‌کی لیفی Levi) ۱ لای، زاده‌ی لای
2 لویت

Levitical /lɪˈvɪtɪk(ə)/ *adjective*

1 سهریه لیفیت 2 سهریه کتبی لافایتان ۱
وابسته به لویت

Leviticus /liˈvɪtɪkəs/ *noun*

کتاب یان سفیری لاویان یان لافیتان ۱ کتاب یا سفر لاویان

levity /ˈlevəti/ *noun, pl. levities*

1 سەرچلی، ههله نهیی، سهره دوی 2 سووکی، رهفتار سووکی، جلفی، قسرتی گهری 3 وازی وازی پوون، تاوتساوی، رارایی ۱ سیکسری 2 جلفی 3 دمدمی، تلون مزاج

levonorgestrel /ˌli:vɔːnɔːrˈdʒɛstr(ə)l/ *noun*

شینوه ییکی levorotatory چەب سوورانهی پروژستین progestin ییکی ینکھتیراویان سیتیک C₂₁H₂₈O₂ لوونورجسترل

levorotation *noun*

سووران بهرهو چەب، چەب سووری، چەب بهروی، چەب دوی ۱ چرخش به چپ

levorotatory /ˌli:vəʊˈrəʊtət(ə)ri/ *adjective, US levorotary*

داشکاو بهرهو چەب، چەب سوور، چەب بهرهو، چەب دوی، یو لای چە بهوه ده سوو پتهوه (بروانه dextrorotatory) ۱ دارای تمایل چرخش به چپ levulose = laevulose

levy /ˈlevi/ *noun*

1 (باج) دانان، سەندن، دانە پاندن 2 باجی کۆوه گراو 3 (دانانی) باج 4 سەریازگیری، رهش بگیری، سەریازان ۱ وضع، تحمیل 2 مالیات وصولی 3 مالیات (بندی) 4 احضار ممولین، سربازان

lewd /luːd/, US /ljuːd/ *adjective*

به نالوش، ههوه ساوی، زه نهک، بزوتنه، شههوانی، سیکسی، پیس، هه رزه :lewdly adv بزوتنه رانه ۱ شهوت ران، شهوت انگیز، زشت

lewdness /luːdnəs, US /ljuːdnəs/ *noun*

1 به نالوشی، زه نهکی، ناحهزی، پیسی، هه رزه یی 2 بی شهرمی، بی حه یایی ۱ شهوت رانی، زشتی 2 وقاحت

lewis *noun*

دهزگایی یو هه لیتانی تهخته بهرد یان کۆنکرتی قورس ۱ لویس

Lewis acid *noun*

(کیمیا) ترشه لۆکی لیویس (بنه رت: له ناوی کیمیا زانی ئه مریکایی Gilbert N. Lewis) ۱ اسید لویس

Lewis base *noun*

(کیمیا) فقی لیویس ۱ باز لویس

Lewis gun /ˈluːɪs ɡʌn/ *noun, also lewis gun machine gun*

لیویس گان (جۆری شه ستیر Isaac بنه رت: له ناوی کۆلۆتیلی ئه مریکایی N. Lewis) ۱ لویس گان

Lewisian /luːˈɪʃən/ *adjective*

(زه وی ناسی) لیویسیه (سهر به قۆناخی

سهره تانی Proterozoic له رۆژاوی باکووری سکا ته نه، که کۆن ترین به ره ده گان له بریتانیا نیشتن، بنه رت: له ناوی دورگهی Lewis له Outer Hebrides (شوینن که زۆربه ی outcrop ده گانی ئه و ته خته به رده نه له وی دۆزرانه وه) ۱ لویبان

lewisite /ˈluːɪsaɪt/ *noun*

ناوته ییکی بی یۆن و زه ردی کال C₂H₂AsCl₃ له شه ری جهانی به که مه دا وهک هۆکاری هه لزه پته ر vesicant به کار دیترا (بنه رت: له ناوی کیمیا زانی ئه مریکایی Winford L. Lewis 1043 مردوه وه) ۱ لویت

lex *noun, pl. leges*

قانون، زا کوون، یاسا، زا گۆن ۱ قانون

lexeme /ˈleksɪm/ *noun*

(زمانه وانی) لیکسیم، وشۆکی فره نه نگ، یه که ی وشه مه نی (یانه، له -eme + lexicon ینکها توه وه) ۱ لکزم

lexemic *adjective*

(زمانه وانی) لیکسیمیک، سهر به وشۆکی فره نه نگ، سهر به یه که ی وشه مه نی (یانه) ۱ لکزمیک

lexical /ˈleksɪkəl/ *adjective*

(زمانه وانی) سهر به وشه مه نی، فره نه نگ، وشه مه نی یانه ۱ واژگانی

lexical change *noun*

(زمانه وانی) گۆرانی وشه مه نی (یانه) ۱ تغیر واژگانی

lexical classification *noun*

(زمانه وانی) یۆلاندنی وشه مه نی (یانه) ۱ طبقه بندی واژگانی

lexical diffusion *noun*

(زمانه وانی) بلا بو ونه وه ی وشه مه نی (یانه) ۱ انتشار واژگانی

lexical entry *noun*

(زمانه وانی) سهر وشه ی وشه مه نی (یانه) ۱ مدخل واژگانی

lexically /-klɪ/ *adverb*

به شینوه یه کی وشه مه نی یانه ۱ به طور واژگانی

lexical meaning *noun*

(زمانه وانی) واتای وشه مه نی (یانه) ۱ معنای واژگانی

lexical relation *noun*

(زمانه وانی) پیوه ندی وشه مه نی (یانه) ۱ رابطه ی واژگانی

lexical structure *noun*

(زمانه وانی) ینکها ته ی وشه مه نی (یانه) ۱ ساخت واژگانی

lexical system *noun*

(زمانه وانی) دهزگای وشه مه نی (یانه) ۱ دستگاه واژگانی

lexical transference noun

(زمانه‌وانی) راگوستنی وشه‌منی (یانه) ○ انتقال واژگانی

lexical unit noun

(زمانه‌وانی) یه‌که‌ی وشه‌منی (یانه) ○ واحد واژگانی

lexical verb noun

(زمانه‌وانی) کاری وشه‌منی (یانه) ○ فعل واژگانی

lexical word noun

(زمانه‌وانی) وشه‌ی فره‌نگی ○ واژه‌ی قاموسی
lexicographer /ˌleksɪˈkɒɡrəfə(r), US -ˈkɑːɡ-/ noun

فره‌نگ‌نووس، فره‌نگ‌دان ○ فره‌نگ‌نویس
lexicographical /ˌleksəkəʊˈɡræfɪk/ adjective, also lexicographic

فره‌نگ‌نووسی‌یانه، سه‌ربه فره‌نگ‌نووسی ○ وابسته به فره‌نگ‌نویسی

lexicography /ˌleksɪˈkɒɡrəfi, US -ˈkɑːɡ-/ noun

فره‌نگ‌نووسی، لیکسیکوگرافی، دانایی فره‌نگ، بنه‌ماکانی فره‌نگ‌نووسی، تیوری فره‌نگ‌نووسی ○ فره‌نگ‌نویسی

lexicological adjective

سه‌ربه وشه‌ناسی، پنه‌ندی به وشه‌ناسی‌یه‌وه هیده ○ واژه‌شناختی

lexicologically adverb

له‌باری وشه‌ناسی‌یانه‌وه ○ از لحاظ واژه‌شناختی

lexicologist noun

وشه‌ناس ○ واژه‌شناس
lexicology /ˌleksɪˈkɒlədʒi, US -ˈkɑːl-/ noun

وشه‌ناسی، زانستی وشه، زانستی وشه‌منی ○ واژه‌شناسی

lexicometry noun

وشه‌پیی ○ واژه‌سنجی
lexicon /ˈleksɪkən, US -kɑːn/ noun

وشه‌منی (له بهرام‌به‌ر ریزمان‌دا)، فره‌نگ (ب.ت. زمانیکی کون، ب.ت. یونانی و عبری) ○ واژگان، فره‌نگ لغت

lexigram /ˈleksɪɡrəm/ noun

کینکسیگرام، وشه‌ده‌رخه‌ر، وشه‌نوبن (هینایی که وشه‌بین ده‌رخاته‌روو، ب.ت. نه‌روی بو فیربوونی زمانی به‌کار دیتری) ○ لکسیگرام

lexis /ˈleksɪs/ noun

وشه‌منی (هاوواتای vocabulary؛ بنه‌رت: له یونانی‌یه‌وه "وشه") ○ واژگان

lex talionis /ˌleks ˌtaliˈəʊnɪs/ noun

قانونی هه‌مان سزا یان هه‌ر نه‌و سزایه ○ قانون کفر عینی

ley /leɪ/ noun

منیرگ، گیاجار، سه‌وزه‌لان، چمن‌جار، شینایی ○ چمن‌زار

ley /leɪ/ noun, also ley line

هیلی به‌سته‌وه‌ی جادویی ○ خط رابط جادویی
Leyden jar /ˈleɪd(ə)n/ noun

شووشه‌ی لایدن (بنه‌رت: له ناوی **Leyden** (بیان) **Leiden**) شاریکی هولنده‌وه که له‌وی داهینرا (1745) ○ بطری لیدن

ley farming noun

وه‌زازه‌رز: چاندنی به‌نوره‌ی به‌روبوو ○ لی فارمینگ

Leyland cypress /ˈleɪlənd/ noun

داری سه‌روی له‌یلاند پان سه‌نوبه‌ری متوربه‌کراوی زوهه‌لدەر [**Cupressocyparis** × **leylandii**] درخت سه‌روی لیلاند

leylandii /leɪˈlændiə/ = Leyland cypress, pl. same

LF abbreviation low frequency

lh abbreviation left hand

LH abbreviation 1 (Biochemistry)

luteinizing hormone 2 left hand

Lhasa apso /ˈapsəʊ/ noun, pl. Lhasa apsos

جوری ره‌گزی سه‌گی چکولانه‌ی ته‌به‌تی ○ نوعی سگ

Lhasa apso /ˈapsəʊ/ noun, pl. Lhasa apsos

جوری ره‌گزی سه‌گی چکولانه‌ی ته‌به‌تی ○ نوعی سگ

LHD abbreviation left-hand drive

Li symb. the chemical element lithium

li /liː/ noun, pl. same

یه‌که‌ی پینوانی مه‌ودای چینی، به‌رام‌به‌ر به 0.6 کیلومتر (0.4 مایل) ○ لی

liability /ˌlaɪəˈbɪləti/ noun, pl. liabilities

1 به‌ریرسایه‌تی (قانونی)، لیرسراویتی، ده‌ربه‌ستی: The company cannot accept

liability for any damage caused by

2 natural disasters

3 زوره‌ملی، زوره‌کی

4 ناماده‌یی، بوه‌به‌بون 5 مایه‌ی

ده‌ده‌سه‌ری، به‌لا، نوبالی گه‌ردن ○ 1 مزلت

2 اجبار 3 به‌ی 4 استعداد 5 ببال گردن

liable /ˈlaɪəbl/ adjective

1 به‌ریرس (له‌باری قانونی)، لیرسراو : You

2 will be liable for any damage caused

به‌رکه‌وتوو 3 له‌به‌ر 4 ناماده، بوی هه‌یه،

ری تیچوو، له‌وه ده‌چن، له‌وه‌چوو ○ 1 مزل 2

مشمول 3 در معرض 4 مستعد، محتمل

liaison /liˈeɪzn, US liˈeɪzən, ˈliɑːn/ noun

1 پنه‌ندی (دوولایه‌نه) پنه‌ستی، تیکه‌لی: We

2 work in close liaison with the police

تیکه‌لی، پنه‌ندی سیکسی نه‌ینی 3 (ده‌نگ‌ناسی)

دهنگي نه بزويني که له کوتايي وشه ينيک دا
يې دهنگه، چونکو وشه دواتر به پيتي بزوين
دهس پندهکا ۱ ارتباط 2 رابطه ي جنسي پنهاني
2 ليزون

liana /liˈɑːnə/ noun, also liane /-ɑːn/, pl.
liana

ليانا: جوړی گیای هه لجوی ناوچه گهرمينه کان
○ ليانا

liar /liˈɑː(r)/ noun

دروژن، فرهک: *Shelley wasn't a very good liar*
○ دروغگو

lias /liˈɑːs/ noun, also Lias

1 (ههروها Lias زهوی ناسی) سهره تاترين
قوناخي سهرده می ژوراسيک، دهوړوبه ری 208
تا 178 ميلیون سال له وېش 2 (ههروها blue
lias) په رده قسلي گلي بوري شينې نه و
سهرده مه، زورتر له باشووری روژاوی ټينگ لهره
دوژراوه توه ۱ لياس

liassic adjective, also Liassic

سهره يان پتوډن دی په lias هه و هه يه ۱ وابسته
به لياس

liatris /liˈɑːtrɪs/ noun, pl. same

(رووه ک ناسی) گیای تیره يې که blazing star
له تیره ی daisy ده گرتوه [Liatris توخم] ۱
نوعی گیاه

lib /lɪb/ abbreviation liberation

Lib /lɪb/ abbreviation Liberal Party

libation /liˈbeɪʃn/ noun

1 مه ی پرژیني، پرژاندن یان رزاندنې مه ی
(به سهر یان جهسته ی قوریانی و پینځه کش کردن)
یو خودایان 2 (به شوخي) مه ی، ټاروق،
خواردنه و ۱ لیباسیون 2 مشروب

Lib Dem /,lɪb ˈdem/ abbreviation Liberal Democrat

Lib Dems abbreviation Liberal Democrats

libeccio noun, also libeccio

لیبیتجو: پایتيکی باشووری روژاوی ټیتالیا
(بنه رت): له libeccio ټیتالیایی یوه ۱ لیبجو

libel /ˈlaɪbl/ noun

1 فر، فرنامه، سووکایه تی (نامه) 2 نابرووېردن،
نیوزراندن، تومت، هه لېسته، بوختان، شلتاخ،
بوختان نامه 3 مایه ی نابرووچوون، مایه ی
بې نابرووی، مایه ی سرشوړې ۱ هجو،
هجو به 2 توهین، افترا، تهمت، افترا یی 3 مایه ی
آبروریزی

libellous /ˈlaɪbələs/ adjective

1 نیوزرین، تومتاوی، بوختاناوی، نابرووېرانه:
2 a libellous statement جنو فروش،
دهم جهوت، دهم به جنتو ۱ افترا میز 2 فحاش

liber noun

(له لیکدانا) لایه نگرې نازادی ۱ طرفدار آزادی

liberal /ˈlɪbə(r)əl/ adjective, noun

1 adj نازادیر، لیوړده، ناده مارگرژ، بې لایه نه،
رزگاری خواز، نازادی خواز، نهرمړه، لیبرال:
liberal ۱ liberal attitudes/views/opinions
Some politicians want more ۱ democracy
2 liberal trade relations with Europe
رزگاری خوازانه، نازادی خوازانه 3 روشنبیرانه،
رووناکییرانه 4 (وهرگیران) نازاد: a liberal
5 translation of the text دهس ودلېاز،
به دهه هنده 6 زور، فره n (مړی) نازادی خواز،
لیبرال ۱ adj آزاداندېش، آزادی خواه، متسامح،
میانه رو 2 آزادی خواهانه 3 روشن فکرانه 4 (ترجمه)
آزاد 5 مخی 6 وافر n (ادم) آزادی خواه

Liberal /ˈlɪbə(r)əl/ noun, adjective

n نندام یان لایه نگرې پارتي لیبرال سهره
پارتي لیبرال ۱ n عضو یا طرفدار حزب لیبرال
adj وابسته به حزب لیبرال

liberal arts noun, pl.

زانسته مروفي يه کان ۱ علوم انسانی

Liberal Democrat noun

نندام یان لایه نگرې دیموکراته لیبراله کان ۱
عضو یا طرفدار دموکرات های لیبرال

the Liberal Democrats noun, pl.

دیموکراته لیبراله کان (به کن له پارته
سهره کی په کانی بریتانیا، لایه نگرې گوډران کاری
سیاسی و کومه لایه تی، به لام نه به شتو په کی
توندروانه) ۱ دموکرات های لیبرال

liberalism /ˈlɪbə(r)əlɪzəm/ noun

رزگاری خوازی، بیرکراوه یی، نازادی خوازی
(ب.ت. له یواری سیاست دا) ۱ آزادی خواهی،
آزادی بخشې

liberalist /ˈlɪbə(r)əlɪst/ noun

رزگاری خواز، نازادی خواز، بیرکراوه
(liberalistic adj) ۱ آزادی خواه، آزادی بخش

liberality /ˌlɪbəˈræləti/ noun, pl. liberalities

1 رزگاری، نازادی، سهره ستي، بشو و فراوانی،
گه وړه یی، هه لکر دووی، سنگ فراوانی،
لیوړده یی، لانه گرې، بیر آزادی 2 دهس کراوه یی،
به خشنده یی، دلاوایی، به دهه هنده یی 3 دیاری یان
پینځه کشی به دهه هندانه ۱ آزادی، سهری صدر،
نسامح 2 سخاوت 3 هدیه ی سخاوت مندانه

liberalization /ˌlɪbə(r)əˈleɪz(ə)ʃn, US -lɪˈz-/ noun

1 نازاد کردن، رزگار کردن 2 ناسان کاری،
ناسان گیری، چله و شل کردن، توندنه گرتن،
شل گرتن ۱ آزاد سازی 2 سهیل

liberally /-rəli/ adverb

1 نازادانه: Apply the cream liberally
2 دلاوایانسه، به دهه هندانه، له رووی
دهس کراوه یی (یه و) ۱ آزادانه 2 سخاوت مندانه

Liberal Party noun

پارتی لیبرال ○ حزب لیبرال
liberated /'libəreɪtɪd/ *adjective*

پیشکده و توتو، پیشکده و تن خواز، نویخواز، روشنبر،
بیرکراوه، تیکه‌پشتو، روشن: **a -ated woman**
○ روشن‌اندیش، متجدد، باز

liberation /libə'reɪʃn/ *noun*

1 رزگار کردن، نازاد کردن، بهردان، رزگاری،
نازادی 2 بزوتنه‌وی رزگاری‌خوازی ○ 1
آزادسازی، آزادی 2 جنبش آزادی‌خواهی

liberation theology *noun*

به‌زدان‌ناسی رزگاری‌خواز (بزوتنه‌وی
رزگاری‌خوازان و داد‌پروانه‌ی قه‌شه‌کانی
نم‌ریکای لاتین) ○ الیهات آزادی‌خواه

liberator /'libəreɪtə(r)/ *noun*

رزگار‌کر، نازاد‌گر، به‌ر‌ده‌ر ○ آزاد‌کننده، منجی
Liberian /laɪ'bɪəriən/ *noun, adjective*

n خه‌لکی Liberia، ولاتین له روزاوی ئەفریکا
adj سه‌ریه لیبریا یا لیبریایی به‌کان ○ لیبریایی
libertarian /libə'teəriən, US -bər'ter-/
noun, adjective

1 **n** رزگاری‌خواز، نازادی‌باوه، نازادی‌گر 2
(Libertarian) ئەندامی پارتی‌تیکای رامباری که
لایه‌نگری له بنه‌ماکانی نازادی‌خوازی ده‌کا
رزگاری‌خوازان، نازادی‌خوازان ○ 1 **n**
آزادی‌خواه، اختیار‌گرا 2 (با L) عضو حزب
آزادی‌خواه و طرف‌دار اصول آزادی‌خواهی
آزادی‌خواهانه

libertarianism *noun*

نازادی‌باوه‌ری، نازادی‌گری (ویست و نیراده)
○ اختیار‌گرایی

libertinage /'libətɪnɪdʒ/ *noun*

هه‌رزه‌یی، بی‌سه‌ره‌به‌ره‌یی، زه‌نه‌کی،
داوین‌پنسی، بی‌ناکاری ○ فقه، بی‌بندوباری

libertine /'libətɪ:n, US -bər't-/ *noun, adjective*

1 **n** کس‌نی که پینهن‌دی دین نییه، نازاد‌بیری
دینی 2 بی‌ای هه‌رزه‌ییان بی‌سه‌ره‌به‌ره 1 **adj**
بیر‌نازاد، ناده‌مار‌گر 2 زه‌نه‌ک، داوین‌پنسی،
پاشه‌ل‌پنسی ○ 1 **n** آزاداندیشی مذهبی 2 مرد
بی‌بندوبار 1 **adj** آزاداندیش 2 بی‌بندوبار، زنباره

libertinism *noun*

هه‌رزه‌یی، بی‌سه‌ره‌به‌ره‌یی، داوین‌پنسی،
بی‌ناکاری ○ فقه، بی‌بندوباری

liberty /'libəti, US -bər'ti/ *noun, pl. liberties*

1 رزگاری، نازادی، ده‌سه‌لات 2 ریگه‌دان،
مؤلت، ده‌ستور 3 وه‌ییان کرده‌وه‌تیکای
روودارانه (liberties) صاف و پریفیلج‌ه‌کان
(به‌ره‌ت): له **liberte** فره‌نی کون، **libertas**
لاتین، له "free" liber ○ 1 آزادی، اختیار 2

اجازه 3 حرف یا عمل گستاخانه 4 (در جمع)
حقوق و امتیازات

liberty boat *noun*

گه‌می مؤلت (مه‌لوه‌انه‌کان) ○ قایق اجازه

liberty cap = cap of liberty

Liberty Hall *noun*

هال یان سالونی نازادی ○ سالن آزادی

liberty horse *noun*

نهمی نازاد یا بی‌سوار (له سیر‌کدا) ○ اسب آزاد

liberty man *noun*

مه‌لوه‌انی نازاد یان مؤلت‌پندراو ○ ملاح آزاد

libidinal *adjective*

سه‌ریه لیبدو (libidinally *adv*) ○ وابسته به
لیبدو

libidinous /lɪ'bɪdməs/ *adjective*

(فه‌رمی) شه‌هوانی، به‌نالوش، هه‌وه‌سای،
ناگرتی‌به‌ریبو، نالوشاوی، به‌هه‌وه‌س، زه‌نه‌ک،
هه‌رزه ○ شه‌هوانی، شه‌هوان

libidinously /lɪ'bɪdməsli/ *adverb*

به‌نالوشانه، به‌شه‌یه‌کی شه‌هوانی ○ به‌طور
شه‌هوانی

libidinousness /lɪ'bɪdməsni/ *noun*

به‌نالوشی، به‌هه‌وه‌سی، زه‌نه‌کی، هه‌رزه‌یی
○ شه‌هوانی

libido /lɪ'bɪdɔː, 'lɪbɪdɔː, US -doː/
noun, pl. libidos

لیبدو، ناره‌زو، نیش‌تیا (بۆ سیکسی)، هه‌وه‌س،
پالنه‌ری یان بزوتنه‌ری سیکسی، پالنه‌ری سیکسی
sexual drive (له لاتینه‌وه
"lust, desire") ○ لیبدو، سائق جنسی

Libra /'lɪbrə/ *noun*

(که‌لو) ترازوو (حه‌وته‌مین که‌لوو له زود‌یاک،
له لاتینه‌وه) ○ برج میزان

libra /'lɪbrə/ *noun, pl. librae* /'lɪbrɪ:/
گروانکه، تراز، ترازه (له رومی کون‌دا: به‌که‌ی
کیشان به‌رام‌به‌ر به 12 ئەونس 0.34 کیلو‌گرم،
لاتین "balance pound") ○ گروانکه

Libran *noun, adjective*

n (که‌سیکی) له که‌لووی ترازو‌دا (له‌دایک) بوو
1 **adj** سه‌ریه (که‌لوو) ترازوو 2 (له‌دایک) بووی
که‌لووی ترازوو ○ **n** (آدم) متولد برج میزان
1 **adj** وابسته به برج میزان 2 متولد برج میزان

librarian /laɪ'briəriən/ *noun*

کتیبه‌وان، کتیبه‌پرس، به‌رپرسی کتیبه‌خانه
○ کتاب‌دار

librarianship *noun*

کتیبه‌وانی، کتیبه‌پرسی، به‌رپرسی کتیبه‌خانه
○ کتاب‌داری

library /'laɪbrəri, 'laɪbri, US -breri/
noun, pl. libraries

1 کتیبه‌خانه، نامه‌خانه: **a**

2 *public/reference/university, etc. library*
کومه‌له‌ی تاییه‌تی کتبیبه‌کان ۱ کتاب‌خانه
مجموعه‌ی ویژه‌ی کتاب‌ها

library science *noun*

زانشتی کتبیبراکرتن ۱ علم کتاب‌داری
libration /laɪˈbreɪʃ(ə)n/ *noun*
رازان، لهرینه‌وه، تکه‌تکه‌ک، جووله‌ی تهرازوووی
نوسان

libratory /laɪbrəˈtɔːrɪ/ *adjective*

له‌روک ۱ نوسان‌گر
librettist /lɪˈbretɪst/ *noun*

لیبرتوئوئوس، نووسه‌ری لیبرتو، ئوئیرانوئوس ۱
نویسنده‌ی لیبرتو

libretto /lɪˈbrettoʊ, US -too/ *noun, pl. libretti* /-ti/ or *librettos*

لیبرتو، ده‌قی ئوئیرا، ئوئیرانامه (بنه‌ره‌ت): له
ئیتالیا‌یی‌یه‌وه، چکولتیرای *libro* "کتیب" ۱
لیبرتو

Librium /ˈlɪbriəm/ *noun, trademark for chlordiazepoxide*

لیبریتیم، لیبریوم (ده‌ره‌مانی بۆ که‌م‌کردنه‌وه‌ی
دله‌راوگن) ۱ لیبریم

Libyan /ˈlɪbiən/ *noun, adjective*
adj سه‌ربه‌ی لیبیا یان لیبیا‌یی‌یه‌کان *n* خه‌لکی
لیبیا *Libya*, لیبیا‌یی ۱ *adj* وابسته‌ی لیبی *n* لیبی

lice /laɪs/ = plural form of louse

licence /ˈlaɪsɪnz/ *noun, US license*

۱ ده‌ستورنامه، پروانه: *a driving licence*
Is there a licence for the software?
licence fee? 2 نازادی جوولانه‌وه 3 ودم،
ده‌ستور (ی فه‌رمی) 4 داوین‌ییسی،
بئ‌سه‌ره‌ویه‌ره‌یی، هه‌ره‌زه‌یی، خراب‌به‌کاره‌یتانی
نازادی (به‌ریگای فه‌ره‌نسی کۆن له *licentia*
لاتین "*licentiousness, freedom*" (له‌لاتینی
سه‌ده‌کانی تیکه‌ره‌است "*authority*"
permission، له *licere* قانونی‌بوون، ریگه
بئ‌دران) ۱ پروانه، جواز، گواهی‌نامه 2 آزادی
عمل 3 اجازه (ی رسمی) 4 فق، بئ‌ندوباری

licensed /ˈlaɪsɪnst/ *adjective*

۱ خاوه‌ن‌ده‌ستورنامه، ده‌ستورنامه‌دار،
ریگه‌دار، رئ‌پیدراو: *Is that gun licensed?*
She is licensed to fly solo 2 (رئ‌ستوران و
هتد) خاوه‌ن‌ده‌ستورنامه بۆ فروشتنی
خواردنه‌وه‌ی ئه‌لکولی ۱ با مجوز، مجاز، دارای
جواز 2 دارنده‌ی جواز فروش مشروبات الکلی

licensed practical nurse *noun*

نه‌خوشیاری ریگه‌دارو یان ده‌ستوردار ۱
پرستار مجاز

licensed victualler *noun*

(له‌بریتانیا) فروشیاری ریگه‌پندراوی خواردنه‌وه

ئه‌لکولی‌یه‌کان ۱ فروشنده‌ی مجاز مشروبات
الکلی

licensee /ˈlaɪsɪnˈsiː/ *noun*

۱ خاوه‌ن‌ده‌ستورنامه، ده‌ستورنامه‌دار 2
خاوه‌ن‌ده‌ستورنامه بۆ فروشتنی خواردنه‌وه‌ی
ئه‌لکولی ۱ دارنده‌ی جواز یا پروانه 2 دارنده‌ی
جواز فروش مشروبات الکلی

license number = registration number

license plate = number plate

licensing laws *noun, pl.*

(له‌بریتانیا) قانونه‌کانی به‌رته‌سک‌کردنه‌وه‌ی
فروشتنی (شوینه‌کانی) خواردنه‌وه
ئه‌لکولی‌یه‌کان ۱ قوانین محدودیت فروش
مشروبات الکلی

licensure *noun*

ده‌ستور، ده‌ستورنامه ۱ پروانه، جواز

licentiate /laɪˈsɛnʃiət/ *noun*

۱ خاوه‌ن‌ده‌ستورنامه، ده‌ستورنامه‌دار 2
ده‌ستورنامه یان وردمی ئیوه‌شاوه‌یی له‌کار و
پیشه‌ی 3 (له‌هئیندئ زانکوی بیسانی‌دا)
پروانه‌یین نتوان به‌کالۆر و ماستر و یان دوکتورا
دا 4 نامۆزگار یان وتاریتۆی دینی ودم‌دراو،
نامۆزگاری نازاد (له‌سمر بنجینه‌ی *licentia*
"*freedom*") ۱ دارنده‌ی جواز 2 و 3
لا‌یستیا 4 واعظ مجاز

licentious /laɪˈsɛnʃəs/ *adjective*

هه‌وه‌ساوی، به‌ئالۆش، ئالۆشاوی، شه‌هوانی،
ئاورگرتوو، زه‌نه‌ک، هه‌ره‌زه، داوین‌ییسی،
ژندۆست، بئ‌سه‌ره‌ویه‌ره، هه‌له‌وه‌هه‌زه،
بئ‌نابروو *licentiously adv*: به‌ئالۆشانه،
زه‌نه‌کانه، به‌شئیه‌یه‌کی هه‌وه‌ساوی؛
licentiousness n: هه‌وه‌ساوی‌بوون، به‌ئالۆشی،
ئالۆشاوی‌بوون، ئاورگرتوو، زه‌نه‌کی،
شه‌هوانی‌بوون، هه‌ره‌زه‌یی، داوین‌ییسی،
ژندۆستی، بئ‌سه‌ره‌ویه‌ره‌یی، هه‌له‌وه‌هه‌زه‌یی،
بئ‌نابرووی ۱ شه‌هوت‌ران، شه‌هوانی

lichen /ˈlaɪkən, US ˈlɪtʃən/ *noun*

۱ کرپه‌به‌رد، قه‌وزه‌به‌رد، قه‌وزه، جوزه‌واره، یغز،
گول‌کوچک، خه‌نه‌تیفک، گول‌که‌فروک،
به‌رده‌چایی، گله‌وه‌ز، چایی کبوی 2 جۆری
نه‌خۆشی پێستی (زیکه‌ده‌رده‌ک؛ *lichenized*
lichenous adj; *lichenology n adj*
بنه‌ره‌ت: له *leikhēn* یونانی) ۱ گل‌سنگ 2
نوعی بیماری پوستی

lichgate /ˈlɪtʃɡet/ *noun*

ده‌روازه‌ی سه‌رگیراو (قه‌برستانی کلنیه،
حه‌وشه‌ی کلنیه)، درگا یان زوورگه‌ی
سه‌رگیراو، دالان ۱ مدخل سړوئیده

licit /ˈlɪsɪt/ *adjective*

ره‌وا، ریگه‌دارو، قانونی، یاسایی،
قه‌ده‌غنه‌که‌راو، زاکسوونی، به‌پنی زاکسوون،

licitly *adv* lawful, permissible
شیوهی که رها یا قانونی، پنهان: له
licere *licitus* لاتین "ریگه دان" مجاز،
قانونی، مشروع

lick /lɪk/ *noun*

1 لستنهوه، لیسانهوه، زمان پیاهنتان، جیگای
لستنهوه، لیایی 2 بریکی که، خیرایی 1
لیش، لیگاه 2 مقدار کم، سرعت

lickerish /'lɪkərɪʃ/ *adjective*

1 lecherous = 2 (کون) چلیس، greedy
lickerishly *adv* desirous
ههزانه 2 (کون) چلیس، (lickerishness *n*)
حریص

lickety-split *adverb*

به نهویهری خیرایی یهوه، به توندی توند 1
سرعت تمام

licking /'lɪkɪŋ/ *noun*

1 لستنهوه، لیسانهوه، زمان پیاهنتان 2 تی شکان،
بهزین، دانان، دواندن 3 کوتک کاری، لیدان 1
لیش 2 شکست، باخت 3 ضربت با چوب

lickspittle /'lɪksptɪl/ *noun*

(که سیک) کاسه لیس، روویاما، کلکه سووتی که
کاسه لیس، چاپلوس

licorice = liquorice

lictor /'lɪktə/ *noun*

(له رومی کوندا) تهوره لگر، تهوردار، بهربرس
یا کار به دهست یا نهفسه ری جیه جی کردن یا
سزادان 1 تیردار، مأمور اجرا یا مجازات

lid /lɪd/ *noun*

1 سه ریوش، سه رقاب، سه رقه باخ، درگا، سه،
دهره کوژنو، خوانکه، دهرخونه 2 بهردهی چاو،
پیلوو، بهلگ، کوپک 3 (رووه کناسی)
سه ریوش، سه، lidless *adj* بی سه ریوش،
بی درگا، بی سه رقاب، بی سه (1 سه ریوش، در،
سر، نهان 2 پلک 3 (گیاه شاسی) سه ریوش

lidded /'lɪdɪd/ *adjective*

به سه، سه دردار، درگادار، سه رقاب دار:
heavily-lidded eyes دارای در

lido /'lɪdəʊ, US -doʊ/ *noun, pl. lidos*

نهستیر (سه ری نهگیرا) 1 استخر
lidocaine /'lɪdəkeɪn, US -daʊk-/ *noun*,
also lignocaine

لیدوکائین (= جوری دهرمانی $C_{14}H_{22}N_2O$ بو
سرگردنی شوینی، وهک دهرهنتانی ددان و...
(from cocaine) -caine + (acetani)lid(e)
لیدوکائین

lie¹ /laɪ/ *noun*

درو، فرا، مایه ی هه لفریواندن یا لهخسته بردن 1
دروغ، مایه ی گول زدن

lie² /laɪ/ *noun*

1 رهوش، بارودوخ، دوخ 2 شوینی خهو یان

(جی) بهنای بالنده و نازول 1 وضع 2 لای

liebfraumilch /'li:bfrəʊ,mɪlf, German

'li:pfrəʊ,mɪlf/ *noun*

لیب فراومیلچ (جوری مهی سیی نهلمانی) 1
لیب فراومیلچ

Liechtensteiner /'lɪçtn,ʃtaɪnə, German

'lɪçtn,ʃtaɪnə/ *noun*

دانیشتوی یان ره سنی لیختنشتاین 1 ساکن یا
بومی لیختنشتاین

lie detector *noun*

(دهزگا) درودوز، دروده رهخه 1 دروغ باب

lie-dawn *noun*

کورت پشوو، وچان، ورنکه، و نهوه، سه رهخه 1
استراحت کوتاه

liege /li:dʒ/ *adjective, noun*

(میژووی) 1 پیوه ندی نیوان فاسال و دهره بگ
1 خان، ناغا، دهره بگ 2 ره عیبت، مسکین،
گجه (پنهان): به ریگای liege فهره نسی
کون، له لا تینی سه ده کانی پیوه راست،
رهنگه پنهان تیکی نهلمانی هه بی) 1 رابطه ی
میان واسال و ارباب 1 n ارباب 2 رعیت

liege lord *noun*

خان، ناغا، دهره بگ 1 ارباب

liegeman /'li:dʒmən/ *noun, pl. liegemen*

(میژووی) ره عیبت، مسکین، گجه 1 رعیت

lie-in *noun*

دهرنگ ههستان، ترشان، نیوه روخه 1 دیر باشدگی

lien /'li:ən/ *noun*

مافی راگرتی مالی قهرزار، مافی گل دانه وهی
دارایی و مالی قهرزار (تا قهرزه که ده دهره وه)
1 حق نگهداشتن دارایی بدهکار

lienal *adjective*

سه ریبه سیل، سیلی 1 وابسته به طحال یا سپرز

lierne /li:'a:n/ *noun*

(بیناسازی) چینی ناخی (بو) جوانی 1 تویره ی
تزیینی

lieu /lu:, US lju:/ *noun, in lieu of*

له جیانی، له پرتی، په جیانی، له بری (پنهان): له
locus لاتین "شوین" 1 به جای

Lieut = lieutenant

lieutenancy /lef'tenənsɪ, US lu:'t-/ *noun*

1 قایم مقامی، ناوچه داری، کارگیری، جیگری 2
پله (ویایه) یان پوستی لیفنتینسی یان سیتوانی
1 قانم مقامی، نیابت 2 درجه یا پوست ستوانی

lieutenant /lef'tenənt, US lu:'t-/ *noun*

1 نهفسه ریکی پایه نیوان له نه رتهشی، هیزی
ده ریایی و ناسمانی دا 2 ناوچه دار، کارگیر،
قایم مقام، جیگر 1 ستوان 2 قایم مقام، نایب

lieutenant colonel *noun*

پله ی نهفسه ری نه رتهشی هیزی ناسمانی
نهریکا، له زوور major و خوارووی colonel

○ سرهنگ دوم

lieutenant commander noun

پله‌ی نه‌فسه‌ری هیزری ده‌ریایی، له ژوور
○ commander و خوارووی
ناوسروان

lieutenant general noun

نه‌فسه‌ریکی پایه‌به‌ریزی نه‌رته‌ش، له ژوور
general و خوارووی
○ general سرهنگ دوم

lieutenant governor noun

کارگتیر یا جیگری ستانوان ○ جانشین فرمان‌دار
life /laɪf/ noun, adjective, pl. lives

1 n ژيان، ژين، ژي، گيان، زینده‌یی، هه‌یش،
جان، روح 2 بوونه‌وه‌ری زیندوو، زینده‌وه‌ر 3
تەمەن، عەمر، رستە، سترە، درێزایی
تەمەن 4 کەس 5 سەرچاوەی ژيان یان تین‌وگور،
چالاکي، بە‌گورێ، گورجی، چەم‌و‌چۆل،
تین‌وگور، شەوق، لە‌جۆش‌یی 6 ژيان‌نامە،
سەر‌بردە‌ی ژيان 7 مودبلی زیندوو 8 زیندانی
هه‌میشه‌ی 1 adj هه‌میشه‌یی، هه‌تاهه‌تایی،
تاسەر 2 زیندوو، زندی ○ 1 n حیات، زندگی،
جان 2 موجود زنده 3 عمر، طول عمر 4 شخص 5
مبدأ سرزندگی، فعالیت، نشاط 6 بیوگرافی 7 مدل
زنده 8 حبس ابد 1 adj مادام‌العمر 2 زنده

life-and-death adjective

رشت، گرنگ، سدریه مهرگ و ژيان، مهرگ و
ژیانی تیایه، تا گیانم تیایی، تاسه‌ری مهرگ ○
جدي، مهم، خطير، تا پای جان

life annuity /'laɪf ənju:əti/ noun

(دارایی) برانه یان سالانه‌ی هه‌میشه‌یی ○
مقرری مادام‌العمر

life assurance = life insurance

lifebelt /'laɪfbelt/ noun

نالقە‌ی رزگاربوون، پشتینه‌ی بارێزان، پشتینه‌ی
قوم‌نه‌بوون، کهمه‌ری قوم‌نه‌بوون ○ کمر‌بند نجات

lifeblood /'laɪfblood/ noun

1 خوینی ژيان 2 مایه‌ی ژيان، مایه‌ی مانه‌وه،
گه‌وه‌هر 3 فەڕین (پیتلوی چاو) ○ 1 خون
حیات 2 عامل حیات 3 لایف‌بلود

lifeboat /'laɪfbəʊt, US -bɒt/ noun

1 به‌له‌می رزگاربوون، گه‌می رزگاربوون 2 گه‌می
تەنگه‌تاوی سەر‌که‌شتی ○ 1 قایق نجات 2
لایف‌بوت

lifebuoy /'laɪfbɔɪ, US 'buɪ/ = lifebelt

life cycle noun

سووری ژيان ○ چرخه‌ی زندگی

life expectancy noun

درێزایی تەمەن، تەمەنی باش و به‌قازانج، ئە‌گه‌ری
درێزایی تەمەن، هیوای ژيان ○ طول عمر، عمر
مفید، احتمال طول عمر، احتمال طول عمر

life force noun

هیزی ژيان، هیزی زیندوویتی، هانده‌ری ژيان

○ نیروی زندگی

life form noun

بوونه‌وه‌ری زیندوو، زینده‌وه‌ر ○ موجود زنده

life-giving adjective

بووزینه‌ر، ژینه‌ره‌وه، ژیان‌پنده‌ر، گیان‌پنده‌ر،
گه‌شه‌پنده‌ر، وه‌گور‌خه‌ر، گورج‌که‌ره‌وه،
که‌یف‌پنده‌ر، چالاک‌که‌ر، هیزی‌پنده‌ر ○
حیات‌بخش، مفرح

lifeguard /'laɪfgɑ:d, US -gɑ:rd/ noun

مه‌له‌وانی رزگارکه‌ر، ژین‌پاریز ○ نجات‌غریق

Life Guards noun, pl.

(له‌بریتانیا) هیزی سواره‌ی پاتشایی، سپای سواره‌ی
گاردی پاتشایی ○ گارد سواره‌نظام سلطنتی

life history noun

میتزووی ژيان، تو‌ماره‌ی سووری ژيانی
تورگانیزمی (سەر‌جه‌م‌ئە‌و رووداو و
گۆ‌ران‌کاری‌یانە که به‌درێزایی ژيانی
بوونه‌وه‌ریکی زیندوو روویان داوه) ○
تاریخ‌چه‌ی زبستی یا زندگی

life imprisonment noun

زیندانی هه‌میشه‌یی ○ حبس ابد

death instinct noun

زگماکه‌ یان ئینستینکی ژيان، - Eros ○
غریزه‌ی زندگی

life insurance noun, also life assurance

بیمه‌ یان ئینسورانسی ژيان، بیمه‌ی تەمەن ○
بیمه‌ی عمر

life-jacket noun

جلیقه‌ی رزگاربوون، سیخه‌ی قوم‌نه‌بوون ○
جلیقه‌ی نجات

lifeless /'laɪfləs/ adjective

1 بی‌گیان، مردوو، نازیندوو، بی‌جان، dead،
2 inanimate ناخوش، پیر‌بوو‌ج، ماندوو‌که‌ر،
وه‌ه‌س‌که‌ر 1: lifelessly adv به‌شتو‌ه‌یتیکی
بی‌گیان 2 وه‌ه‌س‌که‌رانه، وه‌ه‌زکه‌رانه؛
lifelessness n 1: بی‌گیانی 2 وه‌ه‌س‌که‌ری،
هیچی، ناخوشی) ○ 1 بی‌جان، مرده 2 ملال‌آور

lifelike /'laɪlaɪk/ adjective

زیندوو، زیندوو‌ناسا، زیندوو‌نوین، زیندوو‌دیار،
وه‌کوو زیندوو ○ زنده‌نما

lifeline /'laɪlaɪn/ noun

1 تە‌ناف یا به‌تی رزگاربوون 2 (ده‌ست) هێلی
تە‌مەن 3 (خوازه) شاری، به‌کجار‌گرنگ ○ 1
طناب نجات 2 خط عمر 3 (مجازی) رگ حیاتی

lifelong /'laɪflɒŋ, US -lɔ:ŋ/ adjective

هه‌میشه‌یی، به‌درێزایی تە‌مەن، هه‌تاسەر، تاسەر،
هه‌تاهه‌تایی، له‌میزینه، long-standing ○
مادام‌العمر، دیرپایی

life member noun

نه‌ندامی هه‌میشه‌یی یان تاسەر (life
membership n: نه‌ندامیتی هه‌میشه‌یی یان

تاسەر) عضو مادام العمر
life net noun

توری رزگار بوون ○ تور نجات

life office noun

کۆمپانی یان نووسینگهی بیمهی تمهمن ○
 شرکت یا دفتر بیمهی عمر

life of Riley noun

ژیانی ئاسووده، ژیانی بی-درد و سه‌ر ○ زندگی راحت

life-or-death = life-and-death

life preserver noun

کهره‌سه‌ی رزگار بوون، شتی رزگار بوون (وه‌کوه)
 بشتینه‌ی رزگار بوون، جلیقه‌ی رزگار بوون و هتد) ○ وسیله نجات

lifer /'laɪfə(r)/ noun

1 (نافه‌رمی، زیندانی) همیشه‌یی 2 کسه‌ی که ته‌واوی ژیانی له کاریک‌دا بردۆ ته‌سه‌ری، ب.ت. هیزه چه‌ک‌داره‌کان ○ 1 ابدی 2 لایفر

life-raft noun

به‌له‌می رزگار بوون، گه‌می رزگار کردن، به‌له‌می تنگه‌تاوی (ب.ت. بای تیده‌کری) ○ قایق نجات

life-saver /'laɪfsəvə(r)/ noun

1 (ب.ت. نه‌وسترالا و نیوزیله‌ند) مه‌له‌وانی رزگار کهر 2 (خسوازه) نیعمه‌ت، رزگار کهر، به‌ره‌کته ○ 1 نجات غریق 2 نعمت

life sciences noun, pl.

زینده‌ناسی و بابته‌کانی پتوه‌ندیدار (life scientist n) ○ علوم زیستی

life sentence noun

برپاری زیندانی همیشه‌یی، سزای زیندانی همیشه‌یی ○ حکم زندان ابد

life-size adjective, also life-sized

(مودیل یان وینه‌یی) (به) نه‌ندازه‌ی خوی، نه‌ندازه‌ی سروشتی: **a life-size statue** ○ اندازه‌ی طبیعی

life-span /'laɪfspæn/ noun

ته‌مه‌ن، درپزایی ته‌مه‌ن ○ طول عمر

life story noun

ژیان‌نامه، زین‌نامه، چیرۆک یان داستانی ژیان ○ زندگی‌نامه

life-style /'laɪfstail/ noun

شینوی ژیان، شیزوی ژیان ○ سبک زندگی

life-support noun

(ده‌زگای) پاراستنی ژیان ○ (دستگاه) حفظ حیات

life-support machine = life-support system

life-support system noun

(که‌شتی ئاسمانی) ده‌زگای پاراستنی ژیان ○ دستگاه حفظ حیات

life-threatening adjective

کوشنده، هه‌ره‌شه له ژیان ده‌کا ○ مه‌لک

lifetime /'laɪtaɪm/ noun, adjective

1 ته‌مه‌ن، عومر، ماوه‌ی ژیان، درپزایی ته‌مه‌ن
 2 رۆزگار **adj** همیشه‌یی ○ 1 عمر، مدت زندگی 2 زمان **adj** مادام‌العمر

life zone noun

ناوچه‌ی ژیانی (هی گیانه‌وه‌ر یا رووه‌کیکی تایبه‌تی) ○ منطقه‌ی حیاتی

life-vest = life-jacket

life-work /'laɪf'wɜ:k, US 'wɜ:rk/ noun

1 چالاکی یان مه‌به‌ستی سه‌ره‌کی کسه‌ی له ژیانی‌دا، چالاکی سه‌ره‌کی ژیان، به‌ره‌می عومر یان ته‌مه‌ن، کاری همیشه‌یی 2 به‌ره‌می ژیان یان ته‌مه‌ن 3 نه‌نجامی ژیان ○ 1 فعالیت یا هدف اصلی شخصی در زندگی، کار دائمی 2 نتیجه‌ی زندگی

lift /lɪft/ noun

1 به‌رزکردنه‌وه، هه‌لێنان، هه‌لگرتن، بلیندکردن، بردنه‌سه‌ر(وه) 2 دزی، هه‌لگرتن 3 پشکه‌وتن، پشوه‌جوون 4 به‌رزکهر، هه‌لگهر، ئاسانسۆر 5 (ماشین و خۆزایی) سواری 6 باره‌ه‌لگهر 7 سه‌رخۆشی، سووکی، به‌ده‌ماخی، به‌که‌یفی، خۆشحالی 8 یارمه‌تی، کۆمه‌ک 9 چالاکی 10 هه‌ستان، رابوون 11 (فروکه) هینزی سه‌ره‌وه‌به‌ر (ته‌له‌مانی به‌ره‌ت) ○ 1 عمل بلند کردن 2 سرفت 3 ترقی 4 آسانسور 5 سواری (مچانی) 6 باربردار 7 وجد، سرحالی 8 کمک 9 فعالیت 10 خیز 11 نیروی بالا برنده

lift-attendant noun, also liftboy or lifman

به‌رپرسی به‌رزکهر، ئاسانسۆرچی، به‌رزکهره‌وان ○ آسانسۆرچی

lift-off noun

(مووشه‌ک، که‌شتی ئاسمانی و هتد) راخوشان، به‌رزبوونه‌وه، هه‌ستان، رابوون (ئاسۆیی) ○ خیزش

lift van noun

سنوو و قچه‌ی قایم یار هخته ○ صندوق‌چه‌ی محکم

ligament /'ligəmənt/ noun

1 پێ-به‌ست، جو مگه‌به‌ند، ئێسکه‌به‌ند، به‌ند، ئێسکه‌به‌ست 2 پشوه‌ند، په‌یوه‌ند، پشکه‌به‌ند، (پشکه‌به‌ست: **The desire for freedom is a**

ligamentous = ligament uniting all peoples

ligamentously adv ○ 1 رباط 2 پیوند

ligamental adjective

پێ-به‌ستی، سه‌ربه‌ پێ-به‌ست، سه‌ربه‌ جو مگه‌به‌ند، سه‌ربه‌ ئێسکه‌به‌ند ○ وابسته به رباط، رباطی

ligamentary adjective, also ligamentous

/'ligə'mentəs/

پێ-به‌ستی، سه‌ربه‌ پێ-به‌ست، سه‌ربه‌ جو مگه‌به‌ند، سه‌ربه‌ ئێسکه‌به‌ند یا ئێسکه‌به‌ست ○ وابسته به رباط

ligand /'liɡənd/ noun

(کیمیای و زنده‌کیمیای) لیگاند، به‌سته‌ک: گهردی که به په‌کیکی تر ده‌به‌ستێته‌وه (له **ligandus** لاتین "که ده‌توانی به‌ستری") ○ لیگاند

ligase /'ligeɪz/ *noun*, also synthetase

به‌سته‌ه‌وینه، لیگاز: ه‌وینه‌یی که کاری به‌سته‌ه‌وینه ده‌کارد

ligation /li'geɪʃn, US 'laɪ'g-/ *noun*

به‌ستن، گرییدن، به‌ستی ره‌گ (ligative *adj*)
عمل به‌ستن، بستن ره‌گ

ligature /'lɪgətʃə(r)/ *noun*

1 لیگتیچر، لیگاتور، ره‌گبه‌ست 2 (موسیقی) لیکدان، ینک‌ه‌و به‌ستن، نیشانه بیان ه‌نلی ینک‌ه‌و به‌ستن 3 (چاپ) دوویتی، پیتی دوانه، پیت‌نووا، پیتی (ینک‌ه‌و) لکاو (وه‌ک‌وو) 1 لیگاتور 2 (موسیقی) اتصال یا نشان یا خط اتصال 3 (چاپ) حرف مرکب

liger /'lɪgə/ *noun*

شیزیه‌ور (دووره‌گی شیزی نیر و به‌وری می، پروانه (tigon) لیگر

light /laɪt/ *noun*

1 روشنایی، ش‌ه‌ق، روونایی، تیروز، لیزگ، سه‌راو‌ی روونایی، سه‌راو‌ی روشنایی (ب.ت. گ‌لویی نیلیکتریکی) 2 چرا 3 شه‌مجه، گ‌ورت، چه‌رخ، ناو‌ر 4 برووسکانه‌وه، ده‌وشانه‌وه، بیرقانه‌وه 5 روچنه، کلاروژنه، سالاروان، کولاک‌ه، ته‌شایی، مه‌زد، کوله‌ک، ده‌لاقه 6 لایه‌ن، نالی، بو‌ار 7 تیگه‌بستن، پی‌بیردن 8 روشنگری، enlightenment 9 به‌شی له‌وینه که روشنایی به‌رخ‌ه‌سه‌ر، رووناکایی 10 که‌سایه‌تی به‌رز یان‌گه‌وره 11 (lights) توانایی 12 چراکایی هات‌ووچو یان‌ترافیک (ته‌لمانی بنه‌رت) 1 نور، روشنی، پرتو، منبع نیه، چراغ 3 ک‌ریت، ف‌دک، آتش 4 درخشش 5 روزنه 6 جبه 7 درک 8 تنویر 9 لایت 10 شخصیت بازو، چه‌ره 11 (در جمع) است‌ده‌اد 12 چراغ‌های ترافیک

light /laɪt/ *adjective*

1 رووناک، روشن، پرش‌ه‌ق 2 که‌مه‌رنگ، کال 3 سووک، سفک، نه‌ف‌ورس، ک‌یشی که‌م، که‌م، چک‌وله، ناگ‌رنگ، (خ‌ه‌و) نه‌ق‌ول، سووک 4 که‌م، ه‌یچه‌که، ناسک، نیان 5 (جل‌وبه‌رگ) ناسک، ته‌نگ، هاوینی 6 ساده، ناسان، ناسان تیگه‌یش‌نو 7 (چینشت) سووک، زووه‌رس، ف‌ورس نیه، ناگران 8 نه‌رشت 9 خوشحال، تانیگه‌ران، شاد، به‌که‌یف 10 سست، ناسک، ناقایم، نار‌خته 11 (ک‌ون، ژن) سووک، بی‌سه‌ره‌وبه‌ره، بی‌ثاب‌روو، ه‌ه‌رزه، بی‌ثاموس 1 پر‌نور 2 کم‌رنگ 3 سبک، کم‌وزن، خ‌فیف 4 ک‌سری، کوچک، مختصر، کم‌اهمیت، ظریف 5 (لباس) نازک 6 ساده 7 زوده‌ضم 8 غیرج‌دی 9 خوشحال 10 سست، نامحکم 11 بی‌بندوبار

light /laɪt/ *adverb*

سووک، بی‌بار، که‌م‌بار سبک

light adaptation *noun*

گون‌جان یا سازان به روشنایی، داهان به روونایی،

چاو خ‌وی له‌گ‌مل بارودوخه‌که ده‌گونجینی (light-adapted *adj*) سازکاری به نور

light air *noun*

بای سووک (خ‌ترایی با له 1 تا 5 کیلومتر له ساعات‌دا) لایت ایر

light aircraft *noun*

فروک‌ه‌ی سووک، فروک‌ه‌ی چک‌ولانه، سووک فروک‌ه هواپیما سبک

light ale *noun*

بیره‌ی تراو آبجوی رفیق

light armed /laɪt 'ɑ:md/ *adjective*, also

light-armed

چه‌ک سووک سبک‌اسلحه

light bread *noun*

نانی سبی یان سووک (زورتر له Southern و Midland) نان سفید

light bulb *noun*

گ‌لوپ، لامپ لامپ

light chain *noun*

زنجیره‌ی سووک (بروانه heavy chain) لایت چین

light curve *noun*

چه‌ماو‌ی روونایی یان روشنایی (روشنایی شت یان ته‌نیک‌ی ناسمانی (وه‌ک ته‌ستیره‌ی بگ‌ور) له ماو‌ه‌یی‌دا) منحنی لایت

light-coloured *adjective*

ره‌نگی کال، گ‌ه‌ش، توخ نه‌یی، ره‌نگی روشن رنگ روشن

light-emitting diode = LED

light engine *noun*

لوکوموتیفی بی‌عه‌ره‌بانه، لوکوموتیفی سووک لایت اینجاین

lighter /'laɪtə(r)/ *noun*

چه‌رخ، چه‌خماخ، فه‌نده‌ک، فه‌نه‌ک، ته‌ستن، داگیرستنه‌ر، ناو‌رکه‌ره‌وه، ناگرداگیرستنه‌ر ف‌دک، گیرانه، لایت‌ر

lighter /'laɪtə(r)/ *noun*

گ‌م‌می باری، به‌له‌می باره‌له‌سگر، لوک‌ه‌ی باره‌له‌سگر دوه

lighterage /'laɪtəridʒ/ *noun*

راگوینتن به گ‌م‌می باری، کریبی راگوینتن به لایت‌راز

lighterman *noun*, pl. lightermen

گ‌م‌می‌ه‌وانی باری دوه‌ران

lighter-than-air *adjective*

(له‌مه‌ر فروک‌ه‌وه) سووک‌تر له ه‌ه‌وا سبک‌تر از هوا

lightface *noun*, *adjective*

n ته‌و پیت‌ه‌جایی‌بانه‌ی که ه‌نل‌کایی باریک و وردن (ه‌ه‌روه‌ها lighterfaced) نووسراو به‌و پیت‌ه‌جایی‌بانه (بروانه boldface) لایت‌فیس

lightfast *adjective*

کاله و نه بوو، رهنګ نه روښتو، رهنګ جټګیر، له بهر روښنایي ب.ت. خور کال نایتنه وه یان رهنګی ناروا (lightfastness *n*) ○ رنگ نرو

light-fingered /,laɪt 'fɪŋəd/ *adjective*

گیرفان بېر (ب.ت. شتی چکولانه؛ light-fingeredness *n*) ○ جیبېر

light-flyweight *noun*

کدم ترین کیش له شمېر مشتی ناما توردا ○ کم ترین وزن در مشت بازی آماتور

light-footed /,laɪt 'fʊtɪd/ *adjective*

تونره، تیزې، تیزې، به یې، به بیا، بې سوګ، چابک (light-footedly *adv*) ○ سبک پا (footedness *n*) ○

light-handed /,laɪt 'hændɪd/ *adjective*

بارسوګ (light-handedly *adv*) ○ بارسوګ (handedness *n*) ○ با دست کم بار

light-headed /,laɪt 'hedɪd/ *adjective*

ګټې، ور، کاس، سه رسام، سه رچل، هله شه، بې خه یال، بې خه م (light-headedly *adv*) ○ ګټانه، وړانه، به کاسی؛ light-headedness *n* ○ ګټی، وړی، کاسی، سه رسامی، سه رچلی، هله شه یې، بې خه یالی، بې خه می) ○ ګټې، سبک مغز، بې فکر

light-hearted /,laɪt 'hɑ:tɪd/ *adjective*

1 شاد، خوشحال، به که یف، له گور، دلخوش، بې خه م، به هیوا، هیوادار 2 به شوخی، ناه راست، نه رشت (light-heartedly *adv*) ○ به خوشحالی، دلخوشانه؛ light-heartedness *n* ○ شادی، دلشادی، خوشحالی، به که یف، له گور، دلخوشی، بې خه می) ○ 1 شاد، سرحال، امیدوار 2 غیر جدی

light heavyweight *noun, adjective*

بوکسوری نیوه قورس، بوکسوری نیوان کیش، نیوان کیش، نیوه قورس، نیوان قورس (نیوان 79/5 و 72/5 کیلو گرم) ○ بوکسور نیمه سنگین، نیمه سنگین

lighthouse /'laɪthaʊs/ *noun, pl. lighthouses*

مناره، کملوی رووناګ ○ فانوس دریای light industry *noun*

پشه سازی سوګ ○ صنعت سبک

lighting /'laɪtɪŋ/ *noun*

1 داگیرساندن، هله کردن، دایساندن 2 رووناګ کردن، روشن کردن، رووناګی، رووناھی؛ 3 the cost of heating and lighting برووسکه، چه خماخه، چرف، ته شریق ○ 1 عمل روشن کردن 2 نوردی 3 آذرخش

lighting-up-time *noun*

وهختی هله کردن چراګانی ماشین ○ زمان روشن کردن چراغها

lightless *adjective*

1 بې روښنایی، تاریک 2 بې روښنایی،

بې روښنایی، هیچ روښنایی نیکسی نیه (lightlessness *n*) ○ 1 بدون نور 2 لایتلس

lightly /'laɪtlɪ/ *adverb*

1 به ناسانی، سوګ، به هټسانی، کم، نه رم، به نه رمی، به هټوashi 2 کتمه تر خه مانه، به لاسه رلا یی، سه سه ره کی، بې خه یالانه، ناده به سه ستانه، nonchalantly ○ 1 به راحتی، مختصر، به نرمی 2 با بی اعتنایی، با بی قیدی

light machine gun *noun*

شه ستیری سوګ (به کالیبری 7.6 میلی متر) ○ نوعی مسلسل

light meter *noun, also exposure meter*

رووناکی یو، روښایی یو ○ نورسنج

light-middleweight *noun*

کیشی نیوان welterweight و middleweight ○ لایت میدل ویت

light-minded /,laɪt 'maɪndɪd/ *adjective*

هله شه، سه ره رو، سه رچل (light-mindedly *adv*) ○ سه رچلانه، سه ره یالانه؛ light-mindedness *n* ○ سه ره پویی، سه رچلی) ○ سبک سر

lightness /'laɪtnəs/ *noun*

1 روښنایی، رووناکایی، به شوقی 2 کدم ره نگی، کالی، ګهشی 3 سوګی، نه قورسی 4 کمی 5 شادی، دلشادی، به که یف، خوشحالی 6 هله شه یې، سه رچلی ○ 1 روښنایی 2 کم رنگی 3 سبکی 4 مختصر بودن 5 سرزندگی 6 سبک سری lightening /'laɪtnɪŋ/ *noun, adjective*

n برووسکه، چه خماخه، تریشقه، چرف، ته شریق *adj* کتویر، ده سه جی، ده ست ویرد، ده موده ست، خترا ○ *n* برق، آذرخش *adj* ناګهانی، فوری

lightning bug *noun*, North American term for firefly**lightning conductor** *noun*, also lightning rod

برووسکه ګټر وه، میلی برووسکه یان چه خماخه گر ○ برق گیر

lightning strike *noun*

مان ګرتی کتویر یان بې پشه کی یان بې ناماده کاری ○ اعتصاب ناګهانی

light-o'-love (also light-of-love) = 1

prostitute 2 lover, paramour

light opera = operetta**light pen** *noun*

(به رده ی کامپیوتر) روښنه پینووس، قه له می شوق دار یان رووناګ ○ قلم نوری

light pipe *noun*

لووله ی روښنایی یان رووناکی، لووله روښنایی ○ لوله ی نوری

light plane *noun*

فروکه ی سوګ ○ هواپیمای سبک

light pollution *noun*

روشنایی لمراده به دهر، پیسی رووناکي یا روشنایی ۰ آلودگی نوری

lightproof *adjective*

روشنایی به بند، رووناکي به بند، رووناکي تیره نه چوو، دزهر روشنایی، روشنایی لپوه تیره نایی: a lightproof film cartridge ۰ ضد نور

light quantum = photon

light reaction *noun*

(زینده کیمیا) کار دانه و ی روشنایی یان رووناکي (له روشننه پیکهاتن photosynthesis دا) ۰ واکنش نوری

lights /larts/ *noun, pl.*

سی، سووچگر، جهرگی سبی (مهر، بهراز و...) ۰ ریه، جگر سفید

lightship /laɪtʃɪp/ *noun*, also light vessel

کشتی جرادر، کشتی ری پشاندهر ۰ کشتی فاردار

lightsome /lartsəm/ *adjective*

سهرچل، سهرهرو، ههله شه ۰ lightsomely *adv*: ههله شانه، سهرهرو یانه: lightsomeness *n*: سهرچلی، سهرهرویی، ههله شهیی ۰ سبکسر

lights-out *noun*

(خویندنگا، نرته ش و هند) چراکوزانه وه، چراکوزان ۰ خاموشی

light water *noun*

ناوی سووک (ناوی که ریقه ییکی ناسایی یان) که متر) نوکایدی دیوتریومی تیابه ۰ آب سبک

lightweight /laɪtweɪt/ *noun, adjective*

1 *n* بوکسوری کیش سووک (تیوان 61 و 59 کیلوگرم) 2 *adj* مرو یان شتی بن نرخ و نابخ ۰ 1 (بوکسور) کیش سووک 2 (نافه رمی) ناگرنک، هیجه که، گرن گایه تی یان کاریگه ری ییکی وای نییه ۰ 1 *n* بوکسور سبکوزن 2 *adj* بی اهمیت 1 سبکوزن 2 بی اهمیت

light well *noun*

سووکده دیوار، کلاوژونه ی نیوه راستی خانوو ۰ مجرای نورگیر

light welterweight *noun*

کیشی تیوان lightweight و welterweight ۰ لایت ولترویت

lightwood *noun*

1 داری که وهک بناوره یان دهسته چله به کار دیتری 2 سووکدار: جورئ کاژ یان کاج 3 سووکدار: جورئ داری نه کاکیا ۰ لایت وود

light year *noun*

1 سالی رووناکي (9,460,000,000,000 کیلومتر، 5,878,000,000,000 مایل، $10^{12} \times$ 9,460 کیلومتر یان شمش میلیون مایل) 2 (light years) سالیانی سال، ماوه یه کی به کجار دوورودیت ۰ 1 سال نوری 2 (در جمع)

مدت ها، مدت بسیار دراز

ligneous /'lignɪəs/ *adjective*

(رووه ک یا گیا) دارین، داری، داراسا ۰ چوب سان

ligni- *prefix*

پیشگر: دار، چیتو: lignin (بنه رت: له لاتینه وه) ۰ پیشوند: چوب

lignification /lignifi'keɪʃn/ *noun*

به دار بوون، بوونه دار، به دار کردن، داراندن ۰ تخشب، تخشب

ligniform /lignəfɔ:m/ *adjective*

داراسا، شیوه دار، وه کوو دار، له دار چوو ۰ چوب مانند

lignin /lignɪn/ *noun*

(رووه ک ناسی) داره، چیتو ۰ لیگنین

lignite /lignait/ *noun*

لیگنایت، لینیت، خه لووزی قاوهیی (تهرم، وهک سسوته مه نی به کار دیتری: lignitic *adj*: لیگنایتیک، سهر به خه لووزی قاوهیی) ۰ لینیت

lignite wax = montan wax

lignivorous *adjective*

دارخور، چیتوخور ۰ چوب خوار

ligno- *prefix*

پیشگر: دار، چیتو، دازه (بنه رت: له لاتین) ۰ پیشوند: چوب، لیگنین

lignocaine /lignə(ʊ)keɪn/ = lidocaine

lignocellulose /lignə(ʊ)sɛljʊləʊz, US - sɪ/ *noun*

ناویتی لیگنین و سیلولوز (lignocellulosic *adj*) ۰ لیگنوسلولز

lignotuber /lignəʊ,tju:bəl/ *noun*

(رووه ک ناسی) لووچیتو، چیتوگری، لوو دارینه، دار ناووله ۰ لیگنوتیوبر

lignum vitae /lignəm 'vaɪti:, US 'vi:tai/ *pl. -um vitae* = guaiacum

ligroin /'ligrəʊɪn/ *noun*

(کیمیا) لیگروین (تیکه لهی هایدروکاربونی هه لمیو، له تهوت ده گیرئ و وهک solvent به کار دیتری) ۰ لیگروین

ligula /'liɡjʊlə/ *noun, pl. ligulae* /-li:/ or *ligulas*

(میترو ناسی) به سته، به بند (هی لپوی بنه وهی میروو: ligular *adj*: سهر به به سته، به سته یی: (liguloid *adj*) ۰ لیگولا

ligulate *adjective*

به ستای، به نداوی، به سستی هه یه ۰ لیگولیت

ligule /'liɡjʊl/ *noun*

(رووه ک ناسی) به سته، به بند (بنه رت: له لاتین) ۰ لیگول

Ligurian /lɪ'ɡʊ(j)ən/ *noun, adjective*

n خه لکی لیگوریا Liguria، ناوچه یی له باکووری رۆژاوی نیثالیا، لیگوریایی *adj* سهر به

يان پټوهندى به ليگورپاوه هميه ○ ليگورپايي

figure noun

جورئ بهردى بهرنځ precious stone كه رهنځه

jacinth ○ ليگور

ligustrum /li'gustrəm/ noun

(رووه ک ناسي) رووه کسى تيره يسي كه

هكان ده گريته وه [توخم Ligustrum] (بهره ت):

له لاتينه وه ○ نوعى گياه

likability /li'ka'biliti/ noun, also

likeability

رووخوشى، جوانى، زيکه لانه يي، خوښ شيرينى،

دل په سندنې ○ خوش مشربى، دلپذيرى

likable /li'kaəbl/ adjective, also likeable

رووخوش، جوان، زيکه لانه، خوښ شيرين،

دل په سندنې: She's warm, friendly and

(likably adv) likeable ○ خوش مشرب،

دوست داشتني

like /laɪk/ adjective, adverb, noun

adj هاوشو، وه کو به ک، چون، ليکجو

1 پو نمونه، پو وټه 2 له ده ور به وري، نزيکه ي

1 n تا، هاوتا، وټه، لف 2 شيوه، جوړ، چه شين

○ adj شيه، همانند، مانند 1 adv مثلاً، به عنوان

مثال 2 در حدود 1 n نظير 2 شکل

like² /laɪk/ preposition, conjunction

1 وه کو، (له پو ټه ي، ميناهف، له گوښ،

هروه کوو: He's very like his father 2 پو

نمونه، پو وټه 1 مانند، شيه، مثل، همان طور

که 2 مثلاً

-like suffix

باشگر (ده خرته سهرناو): - ناسا، وه ک وه کوو

شيوه ي، - نانه، - اته: crust-like ○ پسوند:

مانند، - شکل

likeable etc. = likable etc.

likelihood /'laɪklihud/ noun

رئ ټيجوون، نه گهر، شيمانه ○ احتمال

likely /'laɪkli/ adjective (likelier, likeliest),

adverb

adj 1 رئ ټيجو، له وه چوو: rain is likely

2 today گونجاو، له بار adv ريسى ټيډه چي،

له وه ده چي، پيډه چي، رهنځه، نه شي، له گوښه،

probably ○ adj 1 محتمل 2 مناسب adv احتمالاً

like-minded adjective

هاوښ، هاوښاز، هاوښوون (like-)

mindedness n هاوښو، هاوښازى،

هاوښوونى: (like-mindedly adv) هم فکر،

هم مشرب

likeness /'laɪknəs/ noun

1 ليکجوون، هاوشو، وه کيه ک بوون،

ليکجووي، وټه، شيوه ي به ک دان، لايه ني

ليکجوون 2 شيوه، رووي دهر وه، ليکچوو،

هاوشيوه ○ 1 شباهت، همانندى، وجه تشابه 2

شکل، شيه

likes noun, the likes of

کسانى وه ک (وو) ○ امثال

likewise /'laɪkwəz/ adverb

هروه ک، هروه کوو، هروه ها، سهره پاي،

سهرپاي (ته وه ش)، (ي ش): Her second

○ marriage was likewise unhappy

همان طور، هم چنين، نيز

liking /'laɪkɪŋ/ noun

هؤ گري، دلبه سته ي، مه يل، کام، ويست،

هوه وس، حذر، نيشتا: took a liking to the

He had a liking for fast cars ○ newcomer

She had taken a liking to him on their ○

first meeting ○ علاقه، ميل

likuta /li'kuta/ noun, pl. makuta

/mə'ku:ta/

په که ي پاره ي زايړي (کوماري ديموکراتيکي

کونگو)، بهرامبر به سده ي کي زايړي

zaire (بهره ت): له Kikongo وه وهر گراوه) ○ ليکوتا

lilac /'laɪlək/ noun, adjective

1 n ده وه ني ياس، لايلاک، داروچکه ي ياس

[توخم Syringa]: چه ندين جوړى هه يه 2

رهنگي به ووشى کال، رهنځي نهر خه واني کال

adj به ووشى کال يان روشن، نهر خه واني کال

○ 1 n بوته ي ياس 2 رنگ بنفش سوسني

adj بنفش روشن

lilangeni /li'lan'geɪni/ noun, pl.

cmalangeni /l,ma'lan'geɪni/

په که ي به ره ته ي پاره ي سويس، بهرامبر به سده

cent ○ ليلانجيني

lilaceous /li'li:əs/ adjective

(رووه ک ناسي) زه ميه قى، له تيره ي زه ميه ق،

سهرپو رووه کانه ي خيزاني زه ميه ق ○ سوسني

Lilith noun, Late Hebrew *lilith*, from

Hebrew "a female demon"

1 ليليت، ليليس: ژني که له نه فانه ي

مالوومه کاز دا ژني په که مي ناده مه Adam، به لام

به فيل له لايمن هه واه Eve جني ده گريته وه و

نه ويشتن ده پيښه روحنکي خراب 2

ژنه جادوو گريکي به ناو بانه ي ديوناسي

demonology سده کاني نيوه راست 3 ده له ديو

○ ليليت

Lilliput noun

گرگن، گرگل، سته يالا، کورته يالا ○ کوتوله

Lilliputian /li'pju:ʃn/ adjective, noun

(مروى) ورد، چکونه، گرگن، کورته يالا

(بهره ت): له ولاتي خه يالي ليلپوت Lolliput له

کتيبي سهره کاني گاليفتر Gulliver's

ي جؤنانان سويفت Jonathan Swift) ○ (آدم)

کوچک، قد کوتاه

lilo /'laɪləʊ, US -loo/ noun, pl. lilos

دوشه‌کی با(یی)، دوشه‌کی سەراوکه‌وتوو
تشک بادی

lilt /lɪlt/ *noun*

گۆرانی (بلاوین)، ستران، بەستە
(دل‌نشین)، ترانە

lilting *adjective*

خوش‌ناواز (liltingness *n* liltingly *adv*)
خوش‌اهنگ

lily /'lɪli/ *noun, pl. lilies*

1 (گۆل) زەمبەق [توخم *Lilium*: زۆر جۆرن]
2 بۆ ناوی گیا یا رووه‌که هاوشنیه‌کانی تر
بەکار دێت، ب.ن. fleur-de-lis. وه‌ک درووشمی پاتشایه‌تی کۆنی
فەرەنسە 1 سۆس 2 و 3 لیلی

lily-livered /'lɪli livəd, US -vəd/ *adjective*

ترسەنۆک، حیز، cowardly
lily of the valley *noun, pl. lilies of the valley*

(رووه‌ک‌ناسی) گيازه‌نگوله [توخم
Convallaria] ٠ نوعی گیاه

lily pad *noun*

گەلای زەمبەقی ناوی ٠ برگ سۆس آبی

lily-trotter = jacana

lily-white *adjective*

1 سببی سببی، سببی به‌تی، وه‌ک جۆری شیر،
بێ‌قه‌له‌وده‌له، پاک، بێ‌خەوش، irreproachable
2 زەمبەق‌سببی: سەریه‌ هەر کۆمەڵ یان بالی که
دژی به‌شداری ره‌شه‌کانه‌ له‌ زبانی کۆمه‌لایه‌تی
یان سیاسیی ٠ 1 سفید خالص، صاف و ساده 2
لیلی‌واب

lima bean /'limə bi:n/ *noun*

1 باقلای لیمّا، رووه‌کێکی گەرمێتانی ئەمریکا
[*Phaseolus lunatus*] 2 بەره‌که‌ی (بەره‌ت): له
ناوی *Lima* پایه‌ته‌ختی پێرۆ ٠ 1 باقلای لیمّا
2 دانەاش

limacine *adjective*

شه‌یتانۆکه‌یی، شه‌یتانۆکه‌ناسا، وه‌ک شه‌یتانۆکه،
شینۆشه‌یتانۆکه، sluglike ٠ حلزونی

limb /lɪm/ *noun*

1 دەس، دەست، ئەندام، بێ، لاق، بەل، پال 2
ئەندام 3 لاق، تا؛ په‌لی دار 4 ئەندامێکی چالاک 5
به‌شێکی دەرپه‌ریوی خانووبی 6 هەر به‌شێکی
که‌وان 7 به‌ش یان ئەندامێکی دەرپه‌ریو: the
four limbs of a cross (تافه‌رمی) مندالی
limbless *adj* -limbed *adj*) mischievous

1 بێ‌دەس، بێ‌بێ، بێ‌په‌ل، بێ‌لاق 2 بێ‌په‌ل، بێ‌لق
(بەره‌ت): *lim* ئینگلیسی کۆن، ئەلمانێ (بەره‌ت)
٠ 1 دست، پا، پال 2 عضو 3 شاخه 4 عضو فعال
5 قسمت بیرون‌آمده‌ی ساختمان 6 هر قسمت از
کمان 7 و 8 لیمب

limb /lɪm/ *noun*

1 (ئەستێره‌وانی) به‌راویز 2 (رووه‌ک‌ناسی)
به‌شی بانایی گە‌لا یان به‌ر، دەم 3 لێوار، که‌نار،
قەراخ ٠ 1 حاشیه 2 لیمب 3 لیه

Limba /'limbə/ *noun, pl. same or Limbas*

1 لیمبا، ئەندامی گە‌لی رۆژاوی ئەفریقا
Sierra Leone و گینه 2
زمانی نایجیر-کۆنگۆیی Niger-Congo
خەڵک ٠ لیمبا

limbate /'lɪmbərt/ *adjective*

(گیانه‌ورناسی و رووه‌ک‌ناسی) به‌راویزدار،
که‌ناردار ٠ حاشیه‌دار

limber /'lɪmbə(r)/ *adjective*

نەرم، ئاسان‌چەماو (limberly *adv*)
limberness *n* ٠ نرم، انعطاف‌پذیر

limber /'lɪmbə(r)/ *noun*

1 به‌شی لێوه‌کراوی پێشه‌وه‌ی ئەرابه‌ی تۆپ 2
گوێجه‌ یان کۆنی له‌ لاشه‌ی زێره‌وه‌ی که‌شتی بۆ
ده‌کردنی ناو، ناوده‌رکه ٠ لیمبر

limberneck *noun*

مله‌خواره، مله‌چه‌مێ (= جۆری بۆتۆلزم
botulism که‌ په‌له‌وه‌ر نووشی ده‌بێ) ٠ لیمبرنک
limber pine *noun*

جۆری کاز، ره‌سه‌نی چیاکانی راکێ
Rocky ٠ ئەمریکای یا‌کهوری [*Pinus flexilis*] ٠ نوعی
کاج

limbic /'lɪmbɪk/ *adjective*

په‌راویزی، ته‌نیشتی ٠ حاشیه‌ای، کناری

limbic system /'lɪmbɪk sistəm/ *noun*

سیستم یان ده‌زگای په‌راویزی، سیستم یان
ریخه‌سته‌ی ته‌نیشتی: سیستمی ده‌ماره‌کان له
مێشک‌دا که‌ چه‌ندین شوێنی جیا‌جیا داده‌گیرێ و
بەنده به‌ وروژانه‌ به‌ده‌رتی‌یه‌کان وه‌کوو ترس،
تووره‌یی و بێ‌وستی‌یه‌ بنچینه‌یی‌یه‌کانی وه‌کوو
خواردن و کاری سێکس ٠ لیمبیک سیستم

limbo /'lɪmbəʊ, US -boʊl/ *noun*

1 به‌رزه‌خ، (جینگای) بێ‌رجوونه‌وه، خانه‌ی
بێ‌رجوونه‌وه 2 که‌مه‌رخه‌می، گوێ‌پێشه‌دان،
بێ‌خه‌یالی، پشت‌گوێ‌خستن، دوودلێ،
ساخ‌نه‌بوونه‌وه ٠ 1 بڕخ، فراموشی، بۆنه‌ی
فراموشی 2 اهمال، بێ‌توجهی، بێ‌تاکلفی

limbo /'lɪmbəʊ, US -boʊl/ *noun, pl. limbos*

جۆری سه‌مای سوورپێسته‌کان ٠ لیمو

Limburger *noun*

جۆری یه‌ئیری سببی بۆن‌توند (له‌ لیمبۆرگی
بێلژیک) ٠ لیمبۆرگر

limbus /'lɪmbəs/ *noun, pl. limbi* /-baɪ/

(توێکاری، له‌ لاتینه‌وه) په‌راویز ٠ حاشیه

lime /laɪm/ *noun*

1 قەل، کلێس، ئاهه‌ک 2 (کۆن) birdlime
٠ اه‌ک

lime² /laɪm/ noun

1 لیموترش، داری لیموترش، نه‌خلامور
[*Citrus aurantifolia*] 2 ناولیمو 3 خوشاو یا
شدره‌تی ناولیمو 4 رهنگی سه‌وزی مه‌له‌وز درد
○ 1 لیموترش، درخت لیموترش 2 آب‌لیمو 3
شربت آب‌لیمو 4 رنگ سبز مایل به زرد

lime³ /laɪm/ noun

(دار) لایم، نه‌خلامور، پارزی [توخم *Tilia*]:
زور جورن ○ زیرفون

limeade /laɪm'ɛɪd/ noun

خوشاو یان شدره‌تی ناولیمو، لیموناد ○ شربت
آب‌لیمو، لیموناد

lime-green adjective

سه‌وزی مه‌له‌و زرد، که‌سکی زهر‌دباو ○ سبز
مایل به زرد

lime-juice /'laɪm dʒu:s/ noun

ناولیمو، لیموناد ○ آب‌لیمو

lime kiln /'laɪm ki:l/ noun

کورخانه‌ی قسل یا ناهک، کووری
قسل (سووتان) ○ کوری آهک‌پی

limelight /'laɪmlaɪt/ noun

1 ناوه‌ندی سه‌رنجی گشتی، سه‌رنج‌پندان 2
رووناکی قسل، شه‌وق یا روشنائی قسل، روشنائی
ناهک ○ 1 کانون توجه، توجه 2 نور آهک

limen /'laɪmən, US 'li:-/ noun, pl. limens or limina /'laɪmɪnə, 'li:-/

(دروون‌ناسی) سدره‌رانه (ی‌ه‌ست‌تیکردن)،
راده‌یی که کاربگه‌ری‌ینکی کارنه‌ندام‌ناسی‌یانه
یان دروون‌ناسی‌یانه‌ی لی ده‌که‌وته‌وه (بندره‌ت):
له‌لاتینه‌وه "threshold" ○ آستانه

limerick /'lɪmərɪk/ noun

پینج‌خشته‌کی (له‌سالی 1846 له‌تینگلته‌رده‌باو
بووه) ○ مخمس

limestone /'laɪmstəʊn, US -stəʊn/ noun

به‌ردی قسل، به‌رده‌قسل، به‌رده‌گج، به‌ردی
کلس ○ سنگ آهک

lime sulphur noun

گوگرد یان سولفوری قسل ○ گوگرد آهک

lime-twig /'laɪm twɪɡ/ noun

1 لقیکی چه‌سیای یو گرتنی بالنده 2 (خوازه)
داو ○ لایم‌تویک

limewash noun

تیکه‌له‌ی ناو و قسل یو سواخ‌دانی دیوار، قسلاو
○ لایم‌واش

lime water noun

(کیمیا) ناوی قسل، قسلاو، کلساو، ناهک‌او ○
آب آهک

limey /'laɪmi/ noun, pl. limeys, also Limey

(شه‌مریکا، سووکانه) بریتانیایی، نینگلیسی
(ب.ت. پیاو) ○ انگلیسی

limicoline /'laɪmɪkəlaɪn/ adjective

که‌ناره‌زی، که‌نارنشین ○ کرانه‌زی

liminal /'lɪmɪn(ə)l/ adjective

1 سه‌ربه‌قوناخی سه‌ره‌تایی 2 له‌سدره‌رانه‌دا،
(له‌لیواری، سدره‌رانه‌یی n) liminality
بندره‌ت: له‌limin- limen لاتین "threshold"
○ 1 وابسته به مرحله‌ی آغازی 2 آستانه‌ی

liminetic = limnic**limit /'lɪmɪt/ noun**

1 راده، نه‌ندازه، سنور، تخوب 2 ده‌وربه‌ر 3
دیاری‌کراوی، سنوورداری، به‌رته‌سکی،
به‌رته‌نگی، دوا‌راده، نه‌ویسه‌ر، زورترین (بیر)،
خترایی و هتندری‌پندارو، گه‌وره‌ترین بیر
ریگه‌دراو یان ری‌تیچوو: a time/speed/age
limit ○ 1 حد، مرز 2 محدود 3 محدودیت،
نهایت، حداکثر مجاز یا ممکن

limitary /'lɪmɪtəri/ adjective

دیاری‌کراو، سه‌ربه‌راده یان سنور:
limiting ○ enclosing محدود، وابسته به حد

limitation /,lɪmɪ'teɪʃn/ noun

دیاری‌کراوی، سنوورداری، به‌رته‌سکی،
به‌رته‌نگی، که‌ماندن، سنووردارکردن،
به‌رته‌نگ‌کردنه‌وه، دیاری‌کردن، کوت‌ویه‌تند،
مه‌رج 2 له‌ده‌س‌نه‌هاتن، لاوازی، نه‌بوونی توانایی
(له‌بیر نه‌وه ده‌زان چ له‌ده‌سی دی یان نا) 3
ه‌روه‌ها limitation period (ماف) تیه‌رینی
کات ○ 1 محدودیت، تحدید، قید و بند 2 ضعف
3 مرور زمان

limitative /'lɪmɪteɪv/ adjective

به‌رته‌نگ‌کردنه‌وه، به‌رته‌سک‌که‌روه‌وه، گنیه‌وه،
restrictive limiting ○ محدودکننده

limited /'lɪmɪtɪd/ adjective

1 دیاری‌کراو، سنووردار، که‌م، به‌رته‌سک،
به‌رته‌نگ، پینه‌تند، (ده‌سه‌لات) پینه‌تند به
ده‌سنور، 2 a limited monarchy: restricted
(limited)، کومپانی) له‌گه‌ل به‌رپر‌سایه‌تی
دیاری‌کراو، سه‌ربه‌کومپانی دیاری‌کراو
(limitedness n; limitedly adv) 1 ○

محدود، کم، مقید، مشروطه 2 یا مزیلت محدود

limited company noun, also limited liability company

نیوکویی سنووردار، کومپانی دیاری‌کراو ○
شرکت محدود

limited edition noun

چایی که‌م، تیرازی که‌م، له‌نه‌زماریکی که‌م‌دا ○
تیراز محدود

limited liability noun

به‌رپر‌سایه‌تی دیاری‌کراو یان سنووردار ○
مزیلت محدود

limited liability company noun

کومپانی (به) به‌رپر‌سایه‌تی دیاری‌کراو یا
سنووردار، نیوکویی سنووردار، کومپانی

دبیری کراو ○ شرکت با مسئولیت محدود، شرکت محدود

limited war noun

شهری دبیری کراو ○ جنگ محدود

limiter noun

بهرتسک کهرهوه، سنووردارکر ○ محدودکننده

limiting /'lɪmɪtɪŋ/ adjective

بهرتسک کهرهوه، بهرتسک کهرهوه، گتیرهوه ○ محدودکننده

limitless /'lɪmɪtləs/ adjective

دبیری نه کراو، ناسنوردار، نابهرتسک، بی کوتابی، بی نه اندازه، سنوورنه ناس: *the limitless variety*

limitlessly of consumer products
○ (limitlessness n /'lɪmɪtləsɪz/ adv

نامحدود، بی حد و حصر

limitrophe noun, adjective

هه لکه وتوو له سنوور، هاسنور، هاتخوب، هاسهرجه، نزیک، *the area adjacent to the river*

مرزی، مجاور

limivorous adjective

لیته خور ○ لجن خوار

limmer noun

1 مرؤی سووک، خویری 2 ژنی هه رزه ○ 1 آدم فرومایه 2 زن جلف

limnic adjective, also limnetic

سهره گوماو، سهره گوتم، دریاچه‌یی ○ وابسته به دریاچه

limnology /lɪm'nɒlədʒi/ noun

گوماواناسی، دریاچه‌ناسی، گوماواناسی (و زیانی گیانوهه‌کان له نیوی دا: *limnological adj*)

سهره گوماواناسی، دریاچه‌ناسی‌یانسه: *limnologist n*

گوماواناسی، دریاچه‌ناس، گوتمناس ○ دریاچه‌ناسی

limo /'lɪməʊ, US 'lɪməʊɪ/, pl. limos = limousine

Limoges noun

لیموز: قاب‌و قاچاخی مینایی یان چین، له لیموزی فهره‌نسه (شاریکی باشووری رۆژاوی ناوه‌ندی فهره‌نسه) دروست ده‌کری ○ لیموز

limonene /'lɪməniːn/ noun

(کیمیا) لیمونین: جوړی هایدروکاربونی شلی بی‌رنگ به یونی لیموه، له روئی لیمو، یرته‌قال و هند هیه ○ لیمونین

limonite /'lɪmənaɪt/ noun

لیمونایت: جوړی کازرای خاوی ئاسن (limonitic adj) ○ لیمونیت

Limousin /'lɪmuːzɪn, French limuzɛ/ noun

1 ره‌سن یان دانشتوی لیموزا، ناوچه‌یی له ناوه‌ندی فهره‌نسه 2 جوړی ره‌گزی ره‌ش‌ولاخی نه‌ندازه‌ی سووری زهره‌دایوی گوشتی ○ لیموزین

limousine /'lɪməziːn, US 'lɪmə'ziːn/ noun

لیموزین (ماشینی که به‌شی شوفیر له سواره‌کانی جیابه) ○ لیموزین

limp /lɪmp/ adjective

1 بی‌هتیز، لاواز، بی‌تین، ته‌پ، ته‌پلوس، ست 2 (گیا) ژاکاو، چرچ، سیس 3 شوپره‌وه‌بوو، شل (و شەوق)، شله‌وه‌بوو، نه‌رم، چه‌میو، داکه‌وتوو 4 به‌رگ‌نه‌رم *limply adv*: بی‌هتیزانه، سستانه، به‌نه‌رمی، شل‌وشه‌ویقانه: *limpness n* 1 سستی، بی‌هتیزی، سیسی، بی‌تاقه‌تی، بی‌حالی 2 ژاکاوی، سیسی، چرچی 3 نه‌رمی، شلی، شل‌وشه‌ویقی، داکه‌وتوویی ○ 1 بی‌حال، ست 2 پزمرده 3 شل، لخت، نرم 4 دارای جلد نرم

limp² /lɪmp/ noun

to walk with a شەلی، گتیری، له‌نگی: *slight/pronounced -p* لنگی

limpet /'lɪmpɪt/ noun

1 گیانه‌وه‌ری له‌یکه‌داری به‌ به‌رده‌وه‌نووساو، سه‌ده‌فی به‌ردي *Patella vulgata* و جوژه‌کانی (تر) 2 مرؤی سمج، له‌کوله‌وه‌نه‌بوو، به‌رندهر، گهنه، که‌سیکی چه‌قه‌ناسا: *The Prime Minister clung to his job like a -et, despite calls for him to resign* 1 صدف سگی 2 آدم صج

limpet mine noun

مین پی‌وه‌نووساو (مه‌گناتی‌کانه و به‌ لاشه‌ی که‌شتی‌یهوه) ○ نوعی مین

limpid /'lɪmpɪd/ adjective

1 روون، زوال، روشن، ساف، *pellucid*: *limpid streams* 2 روون و ساده له‌ شینوازا، روشن: *limpidly adv* *limpid prose* به‌ شینوه‌کی روون، به‌ شینوه‌یه‌کی روشن، به‌ روونی ○ 1 شفاف، صاف 2 روشن

limpidity noun, also limpidness

روونی، زوالی، روشنی، سافی ○ شفافیت، صافی

limpingly adverb

به‌ شەله‌شەل ○ لنگان‌لنگان

limpkin noun

جوړی بالنده‌ی زه‌لکاو لنگ و ده‌نووک‌دریژ، له‌ باشووری رۆژه‌لاتی نه‌مریکا و گه‌رمیتانی نه‌مریکا [*Aramus guarauna*] ○ نوعی پرند

limp-wristed adjective

(پیاو) ژاننه، ژنالیله، خله‌کچانی، ئاریله ○ ژاننه

limy /'lɪmi/ adjective (limier, limiest)

فسلی، کلسی، لیمج، لیچ ○ آهکی، چسبک

linage /'laɪnɪdʒ/ noun

ژماره‌ی دپه‌کان ○ تعداد سطور

LINC /lɪŋk/, abbreviation Language

Instruction for Newcomers to Canada

لینک (پوله‌کانی زمانی نازاد که له‌ لایه‌ن حکومت‌هوه یو کسان‌ی که له‌ ولاتی تروهه یو

زبان هاتون بۆ كەندەدا، دانراوه) ۛ لينك
linchpin /'lɪntʃpɪn/ *noun*, also *lynchpin*

1 بزماری تەوەر، سىنگى پىچىكە 2 گىرگىزىن
 بەش، مۆرە سەرەكى ۛ 1 سىگىست، مىخ
 2 رىكەن، مىخ سىگىست

Lincoln *noun*, Lincolnshire, England

جۆرى نۆزادى تىسك دىرىزى مەرى ئىنگلەند،
 ھى لىنكۆلن شایرى *Lincolnshire* ئىنگلەندە ۛ
 لىنكۆلن

Lincolnesque *adjective*

لىنكۆلنلەش، بى شىنوازى ئابراھام
 لىنكۆلن ۛ بى سىك ئابراھام لىنكۆلن

Lincolnia *noun, pl.*

مەترىيال يان زانىبارى پىئومەندى دار بى
 Lincoln ۛ لىنكۆلن

Lincoln's Birthday /'lɪŋkən ˈbɜːθdeɪ/
 US 'bɜːθ- / *noun*

روژى (لەدايك) - بوونى لىنكۆلن (لە ھىندى)
 ھەرىمى ئەمىرىكا) پىشوپىكى قانۇنى لە 12
 فېبىرۋىرى بە يادى بوونى ئابراھام لىنكۆلن) ۛ
 زادروز لىنكۆلن

Lincoln green *noun*

1 رەنگى سەوزى گەش 2 پارچە لە خورى
 سەوزى كال كە جاران لە لىنكۆلن لە روزھەلاتى
 ئىنگلەندە دروس دەكرا ۛ 1 رەنگ سىز زىتونى 2
 لىنكۆلن گرین

Lincs. = Lincolnshire (or Lincoln,
 geographical name)

linctus /'lɪŋktəs/ *noun*

(بىرتانىا) گىراۋى كۆخە، گىراۋە يان شەرىتەنى
 سىنگ ۛ شىرت سەنە

lindane /'lɪndeɪn/ *noun*

جۆرى مېروكوژ (كە زۆر تەر لە ئىزۆمېرى گامامى
 BHC پىكھاتوۋە)، لەبەر زىنگە بەر تەسك
 كراۋە تەۋە (بىنەرەت) لە ناۋى كىمىيازانى
 ھولەندى يەۋە (Teunis van der Linden) ۛ
 لىندان

linden /'lɪndən/ *noun*, also *lime*

نەخلاموور، لىندىن [توخم *Tilia*,
americana (ھى ئەمىرىكى باكوورى) و
europaea (ھى ئەۋروپا)] ۛ زىرفون

linden tree *noun*

نەخلاموور، پارزى، لىندىن ۛ زىرفون
Lindy *noun*, also *Lindy Hop*

جۆرى ھەلپەر كىنى كرۇ، سەرەتا لە
 سەرى ھەلدا ۛ لىندى

line /laɪn/ *noun*

1 ھىلى، كىتىر، خىچ، خەت، كىشە، زاخ، رايەل،
 2 ھىلى تەلەفون 3 رىنى ئاسن، رەمىل، ھىلى
 ئاسن 4 (Line) ھىلى بىشتىنە (ى زەۋى)،
 5 equator ۛ 6 ھىلى كوتىلى 7

ھىلى بەرگىرى، سىپاى پىيادە، ھىزە كانى شەر 8
 بەت، گورىسى، تەناف، كەندەر 9 دەزۋى
 راۋەماسى 10 ھىلى، دىت، رىزى 11 (ھەلەست)
 خىشتە، دىت، لادىت 12 ھىلى چاگەرەۋە 13 رىزى
 14 رىزە چادر، رىزە شىمال 15 رەچەلەك،
 بىنەچە، رەگەز، تۆمەرە 16 زىجىرە، قەتارە،
 لىزگە، چەلە، خىزەرە 17 كەۋشەن، بەستە،
 سىۋور، تىخوب، سەرچەد 18 رىرەۋ، رىچەك،
 رىگا، لايەن، لا 19 نەش، چەشەن، ئاۋا، جۆر
 (بەرھەمى) 20 پىشە، كار، ئىش 21 نامە
 (كورت) 22 (دەمۋچاۋ و دەست) گىنجى، چىن،
 چىچى 23 (كاردارى) مال، بابەت، بەرھەم 24
 (lines) (ئەكسەر) دەق، دىيالوگ 25 (لە)
 خوتىنگا) تەمەن پانە 26 ھونە، ھەلەست ۛ 1
 خط 2 خط تەلەن 3 خط آمەن 4 خط استرا 5 لولە 6
 خط پايان 7 خط دىقەق، پىيادە نظام، نىروھى رىزى
 8 بند، رىن، طاب، رىشتە 9 نىخ ماھى گىرى 10
 سطر 11 بىت، مىرغ 12 خەد فەسل 13 صف 14
 رەدبىف چادرما 15 دودمان 16 سىللە 17 مىرغ 18
 مىرغ، سو 19 نۆۋ 20 شىل 21 نامە 22 چىن 23
 جىن 24 (در جمع) گەت گۆ، دىيالوگ 25 جىرەمە
 26 شەر

lineage /'lɪnɪdʒ/ *noun*

رەچەلەك، توخم، نەتەۋە، ناپوشتە، پىشت، باۋ و
 باپىر، رەگەز، بىنەچەك، تۆمەرە،
 pedigree ۛ تار، دودمان، شجرە

lineage /'lɪnɪdʒ/ *noun*, also *linage*

ژمارەى دىرەكان ۛ تەدداق سطور

lineal /'lɪniəl/ *adjective*

1 بى-پىسانەۋىي، رەچەلەكى، پىشتاۋىشت(ى)،
 باۋك و فرزندى، باۋك و مەنالى، راستەۋخو،
 بۇماۋەي: *lineal relatives* 2 ھىلالى، ھىلى ھىلى
 3 ھىلى، دىرپاۋدرىز (lineality *n*)
 ۛ 1 لافەسل، بىدەر و فرزندى، دودمانى،
 ارئى 2 مەخطۇ 3 خطى، طولى

lineaments /'lɪniəmənts/ *noun, pl.*

1 (دەمۋچاۋ) تايپە تەمەندى 2 (خاۋزە) ھۆكارە
 سەرەكى يەكان، تايپە تەمەندى سەرەكى ۛ 1
 مىخىسات 2 (مىجازى) عۋاملى اصلى

linear /'lɪniə(r)/ *adjective*

1 ھىلى، ھىلى ئاسا، دىرپىزى، قۇناخ-بەقۇناخ،
 دىرپاۋدرىز 2 يەكەرە ھەندى، يەكەل لايى 3 =
 sequential ۛ 1 خطى، طولى 2 تەك بىعدى

linear accelerator *noun*

(فىزىك) تەۋدەرى ھىلى (پارچولكە
 پارچىتەرەۋەكان لە ھىلىكى راستدا (تە لە خولگە
 داخراۋەكاندا) تەۋدەرىن) ۛ اكسلراتور خطى

linear equation *noun*

(بىر كارى) ھاۋ كىشەى ھىلى ۛ مەادەلى خطى

linearity /'lɪniːərətɪ/ *noun*

ھىلى بوون، دىرپاۋدرىز بوون: *She abandoned*

the linearity of the conventional novel
حالت خطی یا طولی بودن

linearly /'lɪniəlɪ/ *adverb*

به شیوه‌ی کی هئیلی یان درێژاودرێژ ٠ به‌طور خطی یا طولی

linear measure *noun*

بێوه‌ری درێژی یان درێژاودرێژ ٠ مقیاس طولی

linear molecule *noun*

گەرد یان مۆلۆکولی هئیلی ٠ مولکول خطی

linear spectrum *noun*

شەبەنگی هئیلی ٠ طیف خطی

lineation /,lɪn'i'eɪ(ə)n/ *noun*

1 هێل کێشی، کێشانه‌وی هێل، هێل کاری 2
نیشانه‌کردن بسان دیاری‌کردن بـه هێل،
هێله‌نیشان‌کردن ٠ 1 نرسم خط 2 نشان‌گذاری
با خط

linebacker *noun*

(تۆپیتی ئەمریکایی) یاریزانی بەرگری که دروست
له پشت‌ه‌وی هئیلی هێز شە‌وه‌یه ٠ لاین‌بێکر

lined /laɪnd/ *adjective*

1 ر‌ئ‌ر‌ئ‌، هێل هێل : Lined paper helps keep
handwriting neat 2 (سە‌روو‌جاو) چ‌ر‌ج‌و‌ل‌و‌ج‌،
گنج ٠ 1 خط‌دار 2 دارای چین و چ‌رو‌ک

line dancer *noun*

سە‌ما‌بازی نیو هێل ٠ ر‌فا‌ص خطی

line dancing *noun*

سە‌ما یان هە‌ل‌پ‌ه‌ر‌ک‌ئ‌ له‌نیو هێل‌دا، سە‌مای هئیلی
٠ ر‌فا‌ص خطی

line drawing *noun*

کێشانه‌وی به هێل ٠ ط‌را‌ح‌ی خطی

line drive *noun*

(بە‌بێ‌و‌ل) جۆ‌ر‌ئ‌ لێ‌دانه‌ کە‌م‌ئ‌ له‌ ژو‌ور عە‌رزە‌وه
و راست ل‌ئ‌ دەر‌د‌ر‌ئ‌ ٠ لاین درایو

line haul *noun*

را‌گ‌و‌ی‌ست‌ئ‌ی ش‌ت یان کە‌سە‌کان له‌ نی‌وان
تر‌م‌ی‌ناله‌کان‌دا ٠ لاین‌هاول

lineman /'laɪnmən/ = linesman

line management *noun*

بە‌ر‌پ‌وه‌بەر‌ت‌ئ‌ی راستە‌وخ‌و، بە‌ر‌پ‌وه‌بەر‌ت‌ئ‌ی هئیلی
٠ م‌د‌یر‌یت طولی

line manager *noun*

بە‌ر‌پ‌وه‌بەر‌ی راستە‌وخ‌و، بە‌ر‌پ‌وه‌بەر‌ی هئیلی
٠ م‌د‌یر طولی

linen /'lɪnɪn/ *noun, adjective*

1 n کە‌تان، پار‌چە‌ی کە‌تانی 2 ج‌ل‌ی ژ‌یرە‌وه،
بەرگی بنه‌وه 3 مە‌لافە ٠ 1 n کتان،
پار‌چە‌ی کتان 2 لباس زیر 3 مە‌لافە *adj* کتان

linen basket *noun*

فر‌تاله‌ی ج‌ل‌و‌بەرگی چ‌ل‌ک‌ن ٠ س‌ب‌د لباس‌های
چ‌ر‌ک‌

linen cupboard *noun*, also linen closet

دۆ‌لاب‌ی خا‌وله، مە‌لافە و ش‌ت‌ی وا ٠ گنجە‌ی لێ‌ن
line of battle *noun*

ر‌یک‌خ‌ست‌ئ‌ی سە‌ریازان یو شە‌ر ٠ آ‌رای‌ش س‌ریازان
برای جنگ

line of duty *noun*

کاری گ‌ر‌نگ و پ‌ر‌ل‌ئ‌یر‌س‌را‌وت‌ئ‌ی ٠ کار پ‌ر‌س‌و‌ل‌یت

line of officer *noun*

ئە‌فسە‌ری ه‌یز‌ی دەر‌یایی یان ئە‌مر‌ت‌ش‌ که له
بەر‌ه‌دا کار دە‌کا (پ‌روانه staff officer) ٠ لاین
اف افسر

line of force *noun*

هێل یان ب‌وار‌ی پ‌ر‌ه‌یز (وه‌ک ب‌وار و مە‌یدانی
مە‌گ‌نا‌ت‌ئ‌سی یان ت‌ئ‌ل‌ئ‌ک‌تر‌ئ‌یک‌ئ‌) که تان‌زان‌ت‌ه‌ کە‌ئ‌ له
هەر شو‌ین و خال‌ئ‌ک‌دا لایە‌کە‌ی پ‌یشان دە‌دا ٠
خط یا میدان پ‌ر‌ن‌ئ‌رو

line of scrimmage *noun*

هئیلی بە‌ر‌گری (هئ‌ل‌ئ‌ئ‌ک‌ئ‌ی خە‌یالی) ٠ خط د‌فاع‌ی

line of sight *noun*, also line of vision or
sight line

هئیلی ب‌ین‌ئ‌ن یان د‌ت‌ئ‌ن، هئیلی د‌ید ٠ خط د‌ید

line printer *noun*

چاپ‌گە‌ری د‌ف‌ر‌ئ‌ی ٠ چاپ‌گ‌ر س‌ط‌ری

liner /'laɪnə(r)/ *noun*

1 کە‌شت‌ئ‌ی یان فرۆ‌کە‌ی س‌وار‌ه‌ل‌گ‌ر : an ocean

2 a luxury cruise liner ٠ liner

(خ‌و‌ج‌وان‌ک‌ردن) هێل یان خە‌ت‌ئ‌ی چ‌او 3
ت‌و‌ورە‌کە، د‌ه‌لق (ز‌ب‌ل) ٠ 1 ک‌شت‌ئ‌ی یا ه‌وای‌م‌ای
س‌اف‌ر‌ب‌ر‌ئ‌ی 2 خط چ‌شم 3 ک‌ی‌سە

liner² /'laɪnə(r)/ *noun*

بەر، ژ‌یر (فەر‌ش و ه‌ند) ٠ آ‌ست‌ر

liner-train *noun*

شە‌مە‌ندە‌فە‌ری بار‌ه‌ل‌گ‌ر، قە‌تاری باری
٠ ق‌ط‌ار باری

linesman /'laɪnzsmən/ *noun, pl. linesmen*

1 (وه‌ر‌ز‌ش) هێله‌وان، ن‌ئ‌و‌گ‌ز‌ی‌وان‌ی لاتە‌ن‌ی‌شت،
د‌وان‌ئ‌و‌گ‌ز‌ی‌وان 2 (کار‌ه‌با و ه‌ئ‌ل‌ئ‌ی تە‌ل‌ف‌ون)
بەر‌پ‌ر‌س‌ئ‌ی هێل، هێله‌وان، را‌گە‌ی‌شت‌و بە‌سەر
هێل‌دا ٠ 1 خط‌ن‌گ‌ه‌دار 2 م‌ت‌صد‌ئ‌ی خط

line-up /'laɪn ʌp/ *noun*

1 ر‌یز‌ک‌ردن، ر‌یز، بە‌ره : an impressive

2 of speakers identification = 3

٠ parade 1 ص‌ف‌آ‌رای‌ئ‌ی، ص‌ف، ج‌هه 2 آ‌رای‌ش

ling /lɪŋ/ *noun*

(رو‌وه‌ک‌ناس‌ئ‌ی) گ‌یا‌گ‌س‌ک (یان گ‌ه‌س‌ک)
[Calluna vulgaris] ٠ خ‌ل‌نگ

ling² /lɪŋ/ *noun*

ل‌ئ‌نگ (ج‌و‌ر‌ئ‌ م‌اس‌ئ‌ی خ‌و‌را‌ک‌ئ‌ی با‌کو‌ور‌ئ‌ی ئە‌و‌رو‌پا
[Molva molva] (ئە‌ت‌ل‌ات‌ئ‌ک‌ئ‌ی رو‌ژ‌ه‌ل‌ات) و
ج‌و‌ره‌کان‌ئ‌ی تر) ٠ ل‌ئ‌نگ

-ling *suffix*

باش‌گ‌ر : چ‌ک‌و‌له، ئ‌وک، ئ‌ۆ‌ل‌که، ئ‌ۆ‌چ‌که، ج‌ه،

به چکه: *duckling, princeling* (بهرت: له

نینگلیسی کونوه) ○ پسند: کوچک، چه، ک

Lingala /lɪŋˈɡɑ:lə/ *noun*

زمانی بانتویی که وگوو زمانی هاوبهش له
کونگو و زایری (کوماری دیموکراتیکی کونگو)
به کار دیتري ○ لینگالا

lingam /ˈlɪŋɡəm/ *noun*, **linga** /ˈlɪŋɡɑ/

(هیندوئیزم) لینگام، هینما یان نشانی شیوا
Shiva (به شیوهی چووکي ره بوو) ○ لینگام

lingcod /ˈlɪŋkɒd/ *noun*, *pl. same*

ماسیسی، هسی که ناری پاسیفیکی شمیریکای
باکووری، چوریکي باریکی گوره | *Ophiodon*
○ لینگاتس

lingerer *noun*

خنه خن کهر، ساوه ساوکهر، خاوه خاوکهر،
بهدرنگ کهورتوو، بهدواکهورتوو ○ تأخیرکننده

lingerie /ˈlæŋʒəri, US ˌlɑːndʒəˈreɪ/ *noun*

بهرگی بنهوی زنان، جل و بهرگی ژیرهوی زنان
○ لباس زیر زنانه

lingering /ˈlɪŋɡərɪŋ/ *adjective*

1 درخ خایه، دوورودرخ 2 به چیناوه، پاشماوه،
ایماوه، پاشه روک، بهرماوه: *a lingering smell*
○ *of machine oil* 2 طولانی باقی مانده

lingeringly *adverb*

درخ خایه نانه، به شیوهی کی دوورودرخ ○ به
طور طولانی

lingo /ˈlɪŋɡəʊ, US -ɡoʊ/ *noun*, *pl. lingos*

1 (تافهرمی، زورتر بو شوخی) زمان، زمانی
بیانی، زمانی بیگانه 2 وشه یان دهستوشه یه کی
تایه تی 3 زمانی پیشه یی ○ 1 زبان، زبان بیگانه
2 واژه یا عبارت ویژه 3 زبان حرفه ای

lingonberry /ˈlɪŋɡ(ə)n.b(ə)ri, US -,beri/,
pl. lingonberry = cowberry

lingu(i)- *prefix*

پیشگر: زمان (بهرت: له *lingua* لاتینهوه) ○
پیشوند: زبان

lingua *noun*

1 زمان 2 زیادی زمان ناسا، بهر ناسا، زمانه ○
1 زبان 2 زاندهی زبان مانند

lingua franca /ˌlɪŋɡwə ˈfræŋkə/ *noun*, *pl.*
lingua francas

زمانی هاوبهش یان تیکل ○ زبان میانجی

lingual /ˈlɪŋɡwəl/ *adjective*

زمانی، سهر به زمان یان ناخافتن، (له لیکدانان)
زمانه ○ زبانی، وابسته به زبان یا گفتار، زبانه

lingually /ˈlɪŋɡwəli/ *adverb*

له باری زمانی یهوه ○ از لحاظ زبانی

linguiform /ˈlɪŋɡwɔːfm/ *adjective*

زمان ناسا، شیوه زمان ○ زبان واره

linguist /ˈlɪŋɡwɪst/ *noun*

1 زمانهوان، زمان ناس 2 زمان زان ○ 1

زبان شناس 2 زبان دان

linguistic /lɪŋˈɡwɪstɪk/ *adjective*, also
linguistical

زمانی، سهر به زمانهوانی، پتهندی به زمان یان
زمانهوانی یهوه هده: *new developments in*
linguistic theory ○ زبانی، زبان شناسختی

linguistic age *noun*

تهدنی زمانی ○ سن زمانی

linguistic analysis *noun*

شی کردنهوی زمانی یان زمانهوانی یانه ○
تحلیل زبانی

linguistic area *noun*

ناوچهی زمانی ○ منطقهی زبانی

linguistic atlas *noun*

تهلدس یان نه خشه ی زمانی ○ اطلس زبانی

linguistic change *noun*

گورانی زمانی ○ دگرگونی زبانی

linguistic competence *noun*

توانستی زمانی ○ توانش زبانی

linguistic family *noun*

خیزانی زمانی ○ خانواده ی زبانی

linguistic geography *noun*

جوگرافیای زمانی ○ جغرافیای زبانی

linguistically *adverb*

له باری زمانی (یهوه)، له باری زمانهوانی (یهوه): *a*
linguistically divided country ○ به لحاظ
زبانی، از نظر زبان شناسختی

linguistician /-ˈstriʃ(ə)n/ *noun*

زانای زمان، زمانهوان، زمان ناسی ○ زبان شناس

linguistic levels *noun*, *pl.*

ناسته زمانهوانی یهکان ○ سطح های زبان شناسی

linguistic minority *noun*

که مینه ی زمانی ○ اقلیت زبانی

linguistic performance *noun*

کرداری زمانی ○ کنش زبانی

linguistic philosophy *noun*

فلهفه ی زمان ○ فلهفه ی زبان

linguistics /lɪŋˈɡwɪstɪks/ *noun*, *pl.*

زمانهوانی، زمان ناسی، زانستی زمان ○
زبان شناسی

linguistic semantics *noun*, *pl.*

واتاناسی زمانی ○ معناسازی زبانی

linguistic sign *noun*

نیشانه ی زمانی ○ نشانه ی زبانی

linguistic system *noun*

دهزگا یان سیستمی زمانی ○ نظام زبانی

linguistic theory *noun*

تیوری زمانی ○ نظریه ی زبانی

linguistic unit *noun*

یه کی ی زمانی ○ واحد زبانی

linguistic untranslatability *noun*

له‌وه‌رگنران‌ه‌ه‌اتوویی زمانی ○ ترجمه‌ناپذیری زبانی

lingulate /'lɪŋɡjuleɪt/ *adjective*

1 (گیانه‌وه‌رناسی و روه‌ک‌ناسی) زمان‌ناسا، شیه‌وه‌زمان 2 (گیانه‌وه‌رناسی) ناماژه به جوری *brachiopod* ره‌هول‌کن، زماناسا ○ زبانی شکل

liniment /'lɪnəmənt/ *noun*

لینیمنت (= گیراوه‌یه‌کی رونی چه‌ورکردنی پست) ○ لینمان

lining /'laɪnɪŋ/ *noun*

1 بهر، نه‌ستار، ناسته‌ر، نیووش، هاویه‌ر، نیواخن، پارچه یان کوتالی به‌ری: *a pair of Pin the leather gloves with fur linings* 2 *lining to the outer fabric* (نه‌ندامیکی له‌ش وه‌کوو گه‌ده و هتد) به‌رده‌ی زگ، دیواره: *the stomach lining* 1 ○ آستر، پارچه‌ی آستری 2 جدار

link /'lɪŋk/ *noun*

1 نالقه‌ی زنجیر، ره‌وق، قه‌ف، خله‌ک، ته‌وق 2 نالقه‌ی پیوه‌ندی، به‌سته‌ر، یتکه‌به‌ند، یتکه‌وه‌به‌ستن، پیوه‌ندی، گری‌دراوی، تیکه‌لی ○ 1 حلقه‌ی زنجیر 2 رابط، وسیله‌ی پیوند، اتصال، رابط

link² /'lɪŋk/ *noun*

(میژوویی) پیوه‌ری دریزی (به‌رامبه‌ر به 7/92 نیچ یان ده‌وروبه‌ری 20 ساتی‌متر) ○ لینک

linkage /'lɪŋkɪdʒ/ *noun*

پیوه‌ندی، تیکه‌لی، یتکه‌وه‌به‌ستراوی، یتکه‌وه‌به‌ستن، نالقه‌ی پیوه‌ندی، به‌سته‌ر، یتکه‌به‌ند، *This chapter explores the connection between economic development and the environment* ○ ارتباط، پیوند، رابط

linkboy *noun*, also **linkman**

مه‌شخل‌ه‌ل‌ه‌ل‌گر، میله‌ده‌به‌ده‌ست، چوله‌چراه‌ل‌گر ○ مشعل‌دار

linker *noun*

به‌سته‌ر، یتکه‌به‌ند، یتکه‌به‌ست ○ رابط

linking *adjective*

به‌سته‌ر، یتکه‌به‌ند، یتکه‌به‌ست ○ رابط

linking verb *noun*, also **copula**

(ریزمان) کاری به‌سته‌ر ○ فعل ربطی

linkman /'lɪŋkmæn/ *noun*, pl. **linkmen** /'lɪŋkmən/

1 بیژه‌ر، به‌رنامه‌بیز (رادبو و ته‌له‌فزیون) 2 (مروی) په‌کخه‌ر 3 **linkboy** ○ 1 گوینده 2 (آدم) رابط

links /lɪŋks/ = golf-links

linksland *noun*

(له سکا‌تله‌ند) له‌لان (بال ده‌ریا) ○ شن‌زار (کنار دریا)

link-up *noun*

(تسوان دوو ریک‌خراوه، ساته‌لایت و هتد) پیوه‌ندی ○ ارتباط

linn /lɪn/ *noun*

1 (کون و له سکا‌تله‌ند) ریژاو، تاقیگه 2 گومی به‌ر ریژاو 3 هه‌لدیر، هه‌له‌ت ○ 1 آشار 2 لین 3 برنگاه

linnaean /lɪ'neɪən, US -'ni:ən/ *adjective*, *noun*, also **Linnean**

adj لینین، لینین (به‌نده به‌و ریک‌خسته‌ی ننونان و ریک‌خسته‌ی زینده‌وه‌ره‌کان بو نیو ده‌سته یا گروه زانستی‌یه‌کان، له لایه‌ن کارلوس لینئوس *Carolus Linnaeus* هوه‌ده‌دینرا) *n* لایه‌نگری لینین ○ لینین

linnet /'lɪnɪt/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) سه‌یره‌ی سنگ‌سور، به‌موانه‌خوره [توخم *Acanthis*: سنی جوری هه‌یه] ○ مرغ‌کان

lino /'laməʊ, US -nou/ = **linoleum**

linocut /'lɪnəʊkʌt, US -nou/ *noun*

1 هه‌لکه‌دنی لینولیومی 2 چاپی لینولیومی 3 وینه یان دیزاینی لینولیومی ○ 1 حکاکی لینولیومی 2 چاپ لینولیومی 3 تصویر یا طرح لینولیومی

linoleate *noun*

(کیمیا) خوی یان نیستیری ترشه‌لوی لینولیک **linoleic acid** لینولات

linoleic acid /lɪmə(u)'lɪŋk, US -'lenk/ *noun*

(کیمیا) ترشه‌لوی لینولیک $C_{18}H_{32}O_2$ ○ اسید لینولیک

linolenate *noun*

(کیمیا) خوی یان نیستیری ترشه‌لوی لینولینیک ○ لینولات

linolenic acid /lɪmə(u)'lenɪk, US -'lɪnɪk/ *noun*

(کیمیا) ترشه‌لوی لینولینیک $C_{18}H_{30}O_2$ ○ اسید لینولینیک

linoleum /lɪ'nəʊliəm, US -'nou/ *noun*

لینولیوم، مشه‌مای زیره‌(خه‌ره یان ته‌رکی دیو (جوری مه‌تریال بو دا‌پوشینی ته‌رکی (ی عه‌رز) لینولیوم

linoleumed *adjective*

راخراو به‌مشه‌مای زیره‌ره یان ته‌رکی دیو ○ مفروش با لینولیوم

Linotype /'lɪnə(u)'taɪp/ *noun*

(دروشمی بازرگانی، چاپ) لاینوتا‌پ، لینوتا‌پ ○ لاینوتا‌پ

linsang /'lɪnsaŋ/ *noun*

جوری civet ی چکوله‌ی باشووری روزه‌لانی ناسیا و روزه‌لانی (توخمه‌کسانی *Poiana* و *Prionodon*: سنی جورن) (به ریگای

جاقایی به‌وه له مازایی به‌وه) ٭ لیسانگ
linseed /'lɪnsi:d/ noun

تۆوی گوش، گوشوانه، تۆوی لۆکه‌کیوی، به‌مودانه، تۆوی گیاهه‌لاوه، تۆوی که‌تان یان به‌زه‌ره‌ک، شیدانی ٭ تخم کتان
نیرزک

linseed cake noun

به‌موو (انه، وه‌کوو تفاق دده‌ری به پاتال) ٭
لینسید کیک

linseed oil /'lɪnsi:d 'ɔɪl/ noun

رونی تۆوی که‌تان یان گیاهه‌لاوه یان به‌مودانه ٭
روغن تخم کتان

linsey-woolsey /,lɪnzi 'wʊlzi/ noun

جۆری پارچه‌ی قایم و زیر، تان‌که‌تانی و یۆخوری ٭ نوعی پارچه

linstock noun

دارشه‌مچه: داریکی درێژ بو گرتنی شه‌مچه تا پلینه‌ی تۆبه‌کاتی cannon بی‌ئاورد (به‌ره‌ت: له lontstok هوله‌ندی به‌وه، له "شه‌مچه" + stok "دار") ٭ لین‌استوک

lint /lɪnt/ noun

1 برین‌پنج، سارخی، په‌رو 2 ریشالی که‌تان 3 (میلتاری) پلینه ٭ 1 باند 2 لیف کتان 3 قنبه

lintel /'lɪntl/ noun

(بیناسازی) سه‌ره‌ران، به‌رد یان داری سه‌رده‌رانه، سه‌رده‌ر، سه‌ره‌نه‌جیره (به‌شیکه له درگا یان به‌نجیره) ٭ نعل درگا

lintelled /'lɪntl/ adjective, US linteled

سه‌ره‌ران به‌سه‌رداخراو، سه‌رده‌ری هه‌یه، سه‌ره‌نه‌جیره‌دار ٭ دارای نعل درگا

linter noun

1 ده‌زگای لیک‌دنه‌وی ریشالی به‌مووانه (دوای چیکه‌نه‌کاری ginning) 2 (linters) نه‌و ریشالانه ٭ لیتر

linum noun

له تیره‌ی که‌تان، که‌تانیان ٭ خانواده‌ی کتان

liny /'laɪni/ adjective (linier, linicist)

(نافه‌رمی) هیلادی، باریک، ناسک، هیلاسا، خه‌ت‌ناسا ٭ مختط، خط‌سان

lion /'laɪən/ noun

1 شیر [Panthera leo] 2 م‌روی نازا یا شیرکرۆژ 3 نه‌ندامی کۆمه‌له‌ی نیونه‌تموه‌یی که به‌مه‌به‌ستی کاروباری خیرخوازی و په‌ره‌پیدانی ناشتی جهانی دامه‌زراره 4 (کۆن) - celebrity ٭ 1 شیر 2 آدم شجاع 3 لیون

lioness /'laɪənes/ noun

دیله‌شیر، شیرێ مین ٭ ماده‌ی شیر

lionet /'laɪənɛt/ noun

به‌جکه‌شیر، شیرێ جه‌وان یان گهنج ٭ شیربچه

lionfish noun pl. same or lionfishes

شیره‌ماسی: هه‌ریه‌ک له چه‌ند ماسی

scorpaenid ی ئوقیانووسی هیند و گه‌رمینانی یاسفیک [توخم Pterois] ٭ نوعی ماهی

lion-hearted /'laɪən 'hɑ:td/ adjective

شیردل، دل‌شیر، نازا، شیرکرۆژ، شیرکو، به‌جهرگ ٭ شیردل

lionization noun

له‌گه‌ل جوولانه‌وه یان هه‌لس‌وکه‌وت (کردن) وه‌ک که‌سانی گرنگ ٭ رفتارکردن مثل آدم‌های مهم

lion's foot noun

(رووه‌ک‌ناسی) بێ‌پشيله ٭ پای شیر

lion's paw noun

جۆری mollusc ی گه‌وره‌ی دووله‌پکه‌ی کارائیب، به‌له‌پکه‌ی نه‌ستووری باوه‌شینێ سورباوه‌وه [Chlamys nodosus] ٭ لیونز پاو

lion's share noun

گه‌وره‌ترین یان باش‌ترین به‌ش، شابه‌ش، که‌رتهل ٭ بخش عمده

lion tamarin noun

تامارینی شیرێ، یالی قرژه، ته‌نیا له بریزیل بینراوه [Leontopithecus rosalia] و سنی جۆری ترا ٭ نوعی تامارین

lip /lɪp/ noun

1 لیو، لیج 2 لیوار، قه‌راخ 3 (تامتری فوی) لیوگر 4 زمان‌دریزی، دهم‌دریزی ٭ 1 لب 2 له 3 لیک 4 زبان‌درازی

lip- or lipo- prefix

٭ lipoid: روئی، روئی، روئی، روئی
پیشگر: چه‌وری، روغن، روغن

lipa /'li:pə/ noun, pl. lipas

په‌که‌ی پاره‌ی کروواتیا، به‌رامبه‌ر به‌سه‌دیکی ٭ lipa kuna

lipase /'lipeɪz, US 'laɪp-/ noun

هه‌وینه‌ی چه‌وری، چه‌وره‌هه‌وینه، لیپاز: هه‌وینه‌ی شیلوکی pancreatic enzyme

شی‌که‌روه‌ی چه‌وری‌به‌کان ٭ لیپاز

lip-gloss /'lɪpglos, US -glos-, -glɑ:s/ noun

لیوچه‌ورکه‌ره، ورشه‌ی لیو، بریقە‌ی لیو ٭ برق‌لب

lipid /'lɪpɪd/ noun

(کیمیا) لیپید (= په‌کی له چه‌ند جۆری چه‌وری، له ناودا ناتۆنه‌وه و زۆر روئی سروشتی، مۆم و ستروئیده‌کان ده‌گرته‌وه) ٭ لیپید

lipidic adjective

سه‌ره‌ی یان پتوه‌ندی به‌لیپیده‌وه هه‌یه، لیپیدی ٭ وابسته به لیپید

lipidosis /'lɪpɪ'dəʊsɪs/ noun, pl. lipidoses /-sɪz/

لیپیدۆسیس، لیپیدۆز (= نارێکی میتابۆلیزمی چه‌وری له‌شانه‌دا) ٭ لیپیدۆسیس، لیپیدۆز

Lipizzaner /'lɪpɪ'tsɑ:nə, US 'lɪpɪ'zeɪnə/ noun

جۆرى ره گه زى نەسپ، ب.ت. بۇ dressage
 ○ لىپىراندەر

lipline noun

هتلى يان خەتى لىو ○ خط لب
li- /'li:pəʊ, US 'laɪpəʊ/ prefix

پىشگەر: چەورى: **lipoprotein** (پنەپەت): لە
lipos يونانى "fat" ○ پىشوند: چىرى

lipogenesis /'lɪpə(ʊ)'dʒenɪsɪs, US 'laɪ-/
 noun

پىنكھاتنى مېتابولىكى چەورى، لىپوزىز،
 لىپوزىتسىس ○ لىپوزىس، لىپوزىز

lipogenic adjective

سەرىپە لىپوزىتسىس، پىنەندى بە لىپوزىزەو
 ھەيە ○ وابستە بە لىپوزىس ياكى لىپوزىز

lipoid adjective (also lipoidal), noun

adj چەورى ئاسا، رۇنى، شىنە چەورى =
 lipid ○ چىرىپى مانتە

lipoidosis /'lɪpɔɪ'dəʊsɪs/ = lipodosis

lipolysis /'lɪpəlɪsɪs/ noun

شىپونەوۋى چەورى (بە ھايدىرۇلايس)،
 لىپوليز، لىپوليس ○ لىپوليس، لىپوليز

lipolytic adjective

سەرىپە شىپونەوۋى چەورى، سەرىپە لىپوليز
 وابستە بە لىپوليس ياكى لىپوليز

lipoma /'lɪpəomə/ noun, pl. lipomas or
 lipomata /-mətə/

(پىزىشكى) لىوۋى چەورى، تۆمۈرى شانەي
 چەورى ○ لىوما

lipomatous adjective

چەورى ئاسا ○ چىرىپى مانتە

lipophilic adjective

چەورى دۈست، چەورى خەز، ھۆگرى
 بە چەورى ○ چىرىپى گراي

lipopolysaccharide noun

گەردىكى گەورە كە بە ھۆى پىنەست و بەندە
 كىمىيەيە كانەوۋە لە چەورى و شەكەرەكان
 پىنكھاتوۋە ○ لىپوپولساكارىد

lipoprotein noun

لىپوپروتىن: پروتىنكى جوت كە تىكەلەي
 پروتىن و چەورى بە (پروانە LDL, HDL و
 VLDL) ○ لىپوپروتىن

liposomal adjective

سەرىپە يان پىنەندى بە liposome موە ھەيە
 وابستە بە لىپوسوم

liposome /'lɪpəsəʊm, 'laɪ-/ noun

(زىندە كىمىيە) چەورى تەن: جۆرى توورە كەي
 دەسكردى ورد و خىر كە لە يەك يان دوو تويى
 phospholipid ھاوناوۋەند پىنكھاتوۋە و
 ب.ت. بىز ھەلگىرتى ماک و سابستەنسە
 وردىنى يەكان (وەك دەرمان يان DNA) بۇ نىو
 خانەكانى لەش يان شانەكان tissues

بە كاردىئىرئ ○ لىپوسوم

liposuction /'lɪpəʊsʌkʃn, 'laɪ-, US
 'laɪpou-, 'li-/ noun

چەورى مەزى (شىنەوۋە كى لاپردنى چەورى لە
 لەشى كەسنى بە رىگاي ھەلمۇنى) ○ لىپوساكشن

lipotropic adjective

سەبارەت بە چەورى و لىپىدەكان ھۆگرى ھەيە و
 بەو شىنەوۋە رى (يان راست دەكاتەوۋە) لە
 كەلەكە بوۋنى زىيادى چەورى يەكان لە جەرگدا
 دەگرئ ○ لىپوتروپىك

lipotropin noun

لىپوتروپىن: ھەرىكە لەو دوو ھۆرمۇنە
 پروتىنەيە pituitary gland كە كاريان نامادە
 و گەلالەكردنى پاشەكەوتى چەورى بە ○
 لىپوتروپىن

lippiness /'lɪpɪnəs/ noun

زمان درىزى، دەم ھەراشسى، زمان شىرى
 زبان درازى

lippy /'lɪpi/ adjective (lippiest, lippiest),
 noun

adj (لە برىتانىا و نافەرمى) بىن شەرم، دەم شىر
 ماتىك، سووراو ○ adj واقع n ماتىك

lip-reader noun

لىوخوين، بە جوولە تىگەپشتو ○ لىخوان

lip-reading /'lɪp riːdɪŋ/ noun

لىوخويندەنەوۋە، بە جوولەي لىو تىگەپشتن
 لىخوانى

lipring noun

ئالغەي لىو، لىوۋەوانە، لىوانە ○ خەلقى لىاۋىز

lipsalve /'lɪpsəlv/ noun

(خاۋازە) زمان لوۋسى، رىيەي بازى ○ (مجازى)
 تىلقى

lip-service /'lɪp sɜːvɪs/ noun, pay lip-
 service to

1 پىشتىوانى بەقە يان سەرزارەكى (بىن كەردەوۋە)،
 ھەر قە ھەبوون 2 زمان لوۋسى، رووپاماسى ○
 1 حەمەيت لىقى 2 نىلقى

lipstick /'lɪpstɪk/ noun

ماتىك، سووراو ○ ماتىك

liquation /'laɪ'kwɛɪʃn/ noun

توانەوۋە، قال بوۋنەوۋە، پالاۋتن، پارزىنن
 گدازش، تصفە

liquefacient /'lɪkwə'fɛɪʃnt/ adjective, noun
 توتەر، شل كەرەوۋە ○ گدازندە

liquefaction /'lɪ'kwɪ'fæksɪʃn/ noun

توانەوۋە، شل بوۋنەوۋە، شلەوۋەبوون، شل كەردەوۋە،
 شلەوۋەكەردن ○ ميعان

liquefied gas noun

گازى شلە (وەبوو) ○ گاز ماعى

liquescent /'lɪ'kwɛs(ə)nt/ adjective

شلەوۋەبوو، تسواۋە، تسواۋە، melting ○

مایع شوند، متعادل به میعان

liqued adjective

شله. ناوه کی، ناوی ○ مایع، آب گونه

liqued air noun

هدهوای شله ○ هوای مایع

liqued nitrogen noun

نیتروژنی شله، نایتروژینی شله ○ نیتروژن مایع

liqued oxygen noun

توکسیژنی شله ○ اکسیژن مایع

liqued soap noun

سابوونی شله ○ صابون مایع

liqued state noun

دوخ یان باری شله ○ حالت مایع

liqueur /li'kjʊə(r), US -'kɜːr/ noun

لیکور (شیرین و به قهوهت) ○ لیکور

liquid /'likwɪd/ adjective, noun

adj 1 ناوه کی، وه کسو ناو، روون، رووشن،

درهوشاوه، ورشاوه، بریقاوه 2 (دهنگ) زوال،

رهوان، پاراو 3 (زوو) وردهوه بو، (ناسان)

نه غدهوه بوو 1 n شله 2 (دهنگ ناسی) هدریهک

له دهنگه نه بزونه کانی /l/ و /r/ ○ **adj** 1

آب گونه، صاف، درخشان 2 سلیس 3 نقدشدنی

1 مایع 2 لیکوید

liquidambar /'likwɪd'ambə/ noun

1 جورئ داری ناسیایی یان شمیریکی

گه لاکهوتی maple [توخم **Liquidambar**:

چهنیدن جورئ] 2 نه زهرهوتی شله ی نهو داره

○ 1 نوعی درخت 2 لیکویدامبر

liquidation /'likwɪd'eɪʃn/ noun

1 هه لوه شانهوه، پالاوتن (وه کسو کو میانیایی،

به مهبستی دانهوه ی قهرز یان به رشکستی) 2

تیکردن، پاکتاوکردن، دانهوه (قهرز) 3

نه غدکردنهوه، کردنه پاره، تواندنهوه، وردکردنهوه

4 تیاریدن، له نیو بردن، پاک کردنهوه، کوشتن،

باتراندن ○ 1 انحلال 2 واریز، پرداخت 3 نقدسازی

4 نابودسازی، قتل

liquidator /'likwɪdɪtə(r)/ noun

به ریرسی دانهوه ی (قهرز) ○ مژول تصفیه

liquid crystal display noun

نیل سی دی LCD ○ ال سی دی

liquid gas noun

گازی شله ○ گاز مایع

liquidity /'likwɪdɪti/ noun, also liquidness

1 شتی وردهوه بوو، دراو یان پاره ی به ردهوست،

شتی نه غدهوه بوو، شت و مه کی به پاره بوو،

لیکویدیتی 2 شله ووه بوون، شل بوونهوه، توانهوه

○ 1 نقدبگی 2 میعان

liquidizer /'likwɪdɪzə(r)/ noun, also

liquidiser

تیکه لکهر، لیکدهر ○ مخلوطکن

liquidly /'likwɪdli/ adverb

1 به شتوه ی ناوه کی یان شله 2 به شتوه ییکی رهوان ○ 1 به طور آب گونه 2 به طور سلیس

liquid measure noun

به که ی پتوانی پارستانی شله مه نی ○ واحد

اندازه گیری حجم مایعات

liquor /'likə(r)/ noun

1 خواردنهوه، خواردنهوه ی لکه کولی (دلویتراو)

2 ناووی، شيله ○ 1 مشروب، لیکور 2 عصاره،

افشره

liquorice /'likərɪʃ, US -rɪs/ noun, US

licorice

(روهک ناسی) به لک، میکوک، شیرین به لک،

به لکه شیرینه، میکوک، مه کوک، مه لیم [توخم

Glycyrrhiza: زور جورئ] ○ شیرین یان

liquorish /'likərɪʃ/ adjective

lickerish = 1 لیکوریتی خوش، تامه زروی

لیکور ○ علاقمند به لیکور

lire /'liərə, US 'lɪrə/ noun, pl. lire /'liərə,

'liərə, US 'liəri

لیره (به که ی بنه رتی پاره له مالتا، تورکیه

(به رامبر به 100 کوروس) و سوریه و له یتالیا

(به رامبر به 100 سنتیمیمو centesimo) پیش

به کاره یتانی یورو، له **liura** پروانسی، له **libra**

لاتین 'pound' ○ لیره

lis /lɪs/ = lawsuit

lisente = plural form of sente

lisle /'lɪsl/ noun

جورئ ده زووی باشی که تانی بو چینی

گورهوی (له **Lisle** وه، ریتووسی جارانی **Lille**

شاریکی باکووری فهره نسی که له بنه رتا نم

ده زووه لهوئ به رهم دهات) ○ لایل

Lisp /lɪsp/ noun

لیسپ: جورئ زمانی به رنامه نووسی

ناست به رزی کامیوتتری (بنه رت: له **lis(t)**

p(rocessor) وه) ○ لیسپ

lisp /lɪsp/ noun

پسکی، پسی ○ نوک زبانی

lispingly adverb

به پسکی، پسکنانه ○ از روی نوک زبانی

lissom /'lɪsəm/ adjective, also lissome

نهرم، جایک، فرز، چالاک، ههلسوو،

توندوتول، گورج، روح سووک (**lissomely**

adv) ○ نرم، چالاک

lissomness noun

نهرمی، گورجی، توندوتولی، چالاک، فرزی ○

نرمی، چابکی

list /lɪst/ noun

1 لیست، لیسته، سیایی، پیرست، فیرست، ریزه 2

(lists، میزووی) گوره یانی شهر (و به ریره کانی،

ب.ت. ته راتین، به رزین، نه رده 3 به راویزی

داگراوی شتی (بو هه لوه شانهوه ی، شیرازه،

پهراوتر، کهناره، قهراخ ○ 1 صورت، فهرست 2 (در جمع) میدان مبارزه، نرده 3 لیست، سچاف

list² /list/ noun

لارپوونه‌وه، خوارپوونه‌وه، به‌لاداهتن، لاری (که‌شتی) ○ کیج‌شدگی

list³ /list/ noun

(کون) داشکانه‌وه، مه‌یل، ناره‌زوو ○ تمایل

listed adjective

پاریزراو (یان تومارکراو) ○ حفاظت‌شده

listed building noun

خانوبه‌ره (میزوویی) پاریزراو (یان تومارکراو) ○ ساختمان حفاظت‌شده

listen /'lɪsn/ noun, have a listen

(نافه‌رمی) گوی‌پیدان، گوی‌لیراگرتن، گوی‌دان، گوی‌بو راداشتن: ○ Have a listen to this

○ گوش دادن

listenability /'lɪsnə'bɪləti/ noun

سه‌رنج‌راکیشی، له‌یستن‌هاتوویی، له‌زنه‌فتن‌هاتوویی ○ قابلیت شنیدن

listenable /'lɪsnəbl/ adjective

(نافه‌رمی) خوش، سه‌رنج‌راکیشی، بیستنی، بو گوی‌دان دهین ○ شنیدنی

listener /'lɪsnə(r)/ noun

بیسر، گوگر، گویدیز، گوهدار ○ شنونده

listening device noun

ده‌زگای گوی‌(لن)‌گرتن (به نهی) ○ دستگاه گوش‌دهی

lister noun

1 گاسنی دوو mouldboard یان جیوت‌سیل یان دوو‌سیله 2 شیرازهر، په‌راویزدروو، په‌راویزگر ○ 1 لیستر 2 سچاف‌دوز

listeria /'lɪstəriə, US -'stɪr-/ noun

لیستیریا (جوزی به‌کتریا، له ناوی نه‌شترگره‌ری ئینگلیسی جوزیف لیستیر Joseph Lister ○ لیستیریا

listeriosis /'lɪstəri'əʊsɪs/ noun, pl. listerioses

جوزی نه‌خوشی به لیستیریا [Listeria monocytogenes] ○ لیستریوسیس

listing /'lɪstɪŋ/ noun

1 لیست: a comprehensive listing of all airlines 2 بابه‌تی نیو لیست 3 selvedge ○ 1 فهرست 2 قهری داخل فهرست

listless /'lɪstləs/ adjective

وه‌ره‌ز، داهیزراو، بی‌حال، بی‌تاقه‌ت، دل‌مردوو، بی‌که‌یف، بی‌مه‌یل، ماندوو، که‌شه‌نگ: The illness left her feeling -stless and depressed ○ بی‌حال، خسته

listlessly /'lɪstləsi/ adverb

وه‌ره‌زانه، به شیوه‌ییک داهیزراو، داهیزراواوانه ○ با بی‌حالی

listlessness /'lɪstləsnəs/ noun

وه‌ره‌زی، داهیزراوی، بی‌حالی، دل‌مردوویی، بی‌که‌یفی، بی‌مه‌یلی، ماندوویی، که‌شه‌نگی، که‌شتی ○ بی‌حالی، خستگی

list price noun

نرخ‌خی راگه‌یه‌نراو یان فه‌رمی، نرخ‌خی (له‌سر)‌دانراو ○ قیمت رسمی

lit¹ /lɪt/ = past and past participle of light

lit² abbreviation litre

Lit abbreviation literature

litany /'lɪt(ə)ni/ noun, pl. litanies

دوعا یان پارانه‌وه‌ی سه‌ندنه‌وه‌ی (پساوکی نایی) ده‌خویش‌ه‌وه و خه‌لکانی تریش بوی ده‌سیننه‌وه ○ دعا و نیایش ته‌لیلی

litas /'lɪtas/ noun, pl. same

یه‌که‌ی بنه‌ره‌تی پاره‌ی لیتوانیا، به‌رامبه‌ر به‌سه‌د litas ○ litas

litchee = lychee

-lite suffix

پاشگر: کان، به‌رد، که‌فر، به‌ردبوو، فوسیل (به‌ره‌ت: له lithos یونانی‌یه‌وه 'stone') ○ پسوند: معدن، سنگ، سنگواره

liter = US spelling of litre

literacy /'lɪtərəsi/ noun

خوینده‌واری، میرزایی، سیوا، سه‌واد ○ سواد

literal /'lɪtərəl/ adjective, noun

adj 1 سه‌ریه ناوینی، نه‌لفوینی 2 بی‌تی 3 ورد، مووبه‌موو 4 بیت‌به‌بیت، ده‌قاوده‌ق، وشه‌به‌وشه، بابه‌تی، دیار، رواله‌تی، رووکه‌شتی 5 راسته‌قینه، حه‌قیقی (له به‌رامبه‌ر خوازه یان مه‌جازدا) 6 ته‌بی، وشه‌بی، سه‌ریه واتای ناسایی یان بنجینه‌بی وشه‌بین 7 ماندووکه‌ر، وه‌ره‌زکه‌ر، وشک، ناخوش n چه‌وتی، هه‌له‌ی چاپی ○

adj 1 الفبایی 2 حرفی 3 دقیق 4 تحت‌اللفظی، صوری 5 حقیقی 6 لفظی، لغوی 7 کل‌کننده n اشتباه چاپی

literal error noun

چه‌وتی، هه‌له‌ی چاپی ○ اشتباه چاپی

literalism /'lɪtərəlɪzəm/ noun

لیتیرالیزم (نوسان به واتا یان وه‌رگه‌رانی وشه به وشه‌وه) ○ لیتیرالسم

literalist /'lɪtərəlɪst/ noun

لیتیرالیست ○ لیتیرالیست

literalistic adjective

لیتیرالیستی ○ لیتیرالیستی

literality /'lɪtərə'ɪtɪ/ noun, pl. literalities

رافه یان واتای پیتی یان وشه‌بی، لیک‌دانه‌وه یان مانای وشه‌بی ○ تفسیر یا معنی حرفی

literally /'lɪtərəli/ adverb

1 وشه به وشه 2 به راستی: There are literally hundreds of prizes to win ○

تحت اللفظی 2 حقیقتاً

literarily *adverb*به شیوه‌ی کی ویزه‌ی یان نه‌ده‌بی، ویزه‌ی یان
به طور ادبی**literary** /'lɪtərəri, US -reri/ *adjective*1 ویزه‌ی، نه‌ده‌بی، سهره ویزه یان توره:
literary criticism/theory 2 نه‌دیانه،
ویزه‌وانانه 1 ادبی، وابسته به ادبیات 2 ادبیانه**literary critic** *noun*

ره‌خنه‌گری ویزه‌ی نقد ادبی

literary criticism *noun*

ره‌خنه ویزه‌ی نقد ادبی

literary historian *noun*

میزوونوسی ویزه تاریخ‌دان ادبیات

literary history *noun*

میزووی ویزه‌ی یا ویزه تاریخ ادبی یا ادبیات

literate /'lɪtərət/ *adjective, noun**adj* خوینده‌وار، میرزا، روشنیبر، رووناکیر:
Though nearly twenty he was barely
n literate *adj* مروی خوینده‌وار، روشن‌فکر *n* آدم باسواد**literati** /,lɪtə'ra:ti/ *noun, pl.*1 ویزه‌وانان، گه‌لی ویزه‌وانان: *He was underrated as a writer by the intelligentsia* 2 چینی روشنیبر، 1 ادبا 2 طبقه‌ی تحصیل‌کرده**literatim** /,lɪtə'ra:tim, US -reɪtm/ *noun*(لاتین) بیت‌به‌بیت، ده‌قاوده‌ق، وشه‌بوشه:
printed literatim from the manuscript — I. A. Gordon حرفی**literature** /'lɪtrəʃə(r), US -tʃər/ *noun*1 ویزه، توره، نه‌ده‌ب(یات)، شویته‌واری
ویزه‌ی(یه‌کان) 2 (نافه‌رمی) نامیلکه 1 ادبیات، آثار ادبی 2 (عامیانه) جزوه**-lith suffix**باشگر: *megolith monolith* له‌بهرد، له‌بهرد: *lithos laccolith aolith eolith* یونانی "stone" پوند: وابسته به صخره یا سنگ**litharge** /'lɪθɑ:dʒ/ *noun*

بهرده‌مردوو، بهره‌مرده، بهره‌زبو بردارسنگ

lithe /laɪð/ *adjective*نهرم، شلک (که ده‌نوانسی دایته‌وه یان وهرسووری) له‌ش‌نهرم، به‌له‌ش‌تکی نهرمه‌وه: *a lithely* /laɪðli/ *adv* *tall lithe figure* *She moved -ely to the* شیوه‌ی‌کی نهرم: *(music)* نرم، دارای بدن نرم**litheness** *noun*

نهرمی، شلکی نرمی

lithesome /laɪðsəm/ *adjective*

(ویزه‌ی) نهرم نرم

lithia /'lɪθiə/ *noun*(کیمیا) ئوکسایدی لیتیوم *lithium oxide* لیتیا**lithiasis** /lɪ'θaɪəʊsɪs/ *noun, pl. lithiases*(یزشکی) بیکهاتی به‌رد له‌نیو نه‌ندان، وهک گورجیله و یان تووره‌کدی زراو *gall bladder* لیتاز**-lithic suffix**باشگر: به‌ردین، به‌ردی (بهره‌ت: له *lithos* یونانی‌هوه "بهرد") پوند: سنگی**lithification** *noun*

بهردانن، کردنه‌بهرد، گورین بو‌بهرد تبدیل به سنگ

lithium /'lɪθiəm/ *noun*1 لیتیوم (به‌ژگ. 3. ن. 2) خوی لیتیوم
1 لیتیم 2 نمک لیتیم**lithium carbonate** *noun*

کاربوناتی لیتیوم کربونات لیتیم

lithium fluoride *noun*

فلورایدی لیتیوم فلورید لیتیم

lithium niobate *noun*

نیوبات لیتیوم نیوبات لیتیم

litho /'lɪθəʊ, US 'lɪθ-/ *noun, pl. lithos*

(نافه‌رمی) لیتوگرافی، لیتوگرافی لیتوگرافی

litho- *prefix*پیشگر: 1 به‌رد، کهر: *calculus lithosol* *lithotomy* (بهره‌ت: له *lithos* یونانی‌هوه "stone") پشوند: 1 سنگ 2 *calculus***lithograph** /'lɪθəgrɑ:f, US -græf/ *noun*

ویته چاپ‌کراو یان چاپی تصویر چاپی

lithographic /'lɪθəgræfɪk/ *adjective*

سهره لیتوگرافی وابسته به لیتوگرافی

lithography /lɪ'θɒgrəfi, US -'θɑ:g-/ *noun*

لیتوگرافی، چاپی به‌ردین، بهره‌چاپ لیتوگرافی

lithoid /'lɪθɔɪd/ *adjective, also lithoidal*

بهردین سنگی

litholatry *noun*

بهرده‌پرستی سنگ‌پرستی

lithological *adjective*

سهره به‌ردناسی سنگ‌شناختی

lithologist *noun*

بهردناس سنگ‌شناس

lithology /lɪ'θɒlədʒi, US h'θɑ:l-/ *noun*

بهردناسی سنگ‌شناسی

lithophyte /'lɪθə(ʊ)fʌɪt, US 'lɪ-/ *noun*

گیا یان رووه‌کی له‌سهر به‌رد شین‌بوو، رووه‌کی به‌رده‌زی، گیای به‌ردین، گیاه‌بردینه گیاه سنگ‌زی

lithopone /'lɪθəpəʊn/ *noun*پیکمیت یان ره‌نگی سبی که له سولفایدی چینکو یا زینک *zinc sulphide* و سولفاتی

باریم **barium sulphate** ینکها تووه یتویون
lithops = living stones

lithosol noun

بهرده خاک، خاکه بهردینه، بهرده گل: همدک
 لهو کومه له گل یا خاکه azonal و کهم قولانه
 که به نیوه چلی لهو به شنه بهردینه تاویردوانه یا
 نیوه گلانه ینکها توون یتوسول

lithosphere /'liθəsfiə(r), US -sfir/ noun

تویکلی زهوی، چینه بهردینه، لیتوسفیر، بهرده گو
 سنگ کره

lithospheric adjective

سهره به تویکلی زهوی، بهرده گوی،
 چینه بهردینه یتوسول وابسته به سنگ کره

lithotomist noun

لیتوتومیست یتوتومیست

lithotomy /lɪ'tɒtəmi/ noun, pl. lithotomies

لیتوتومی (لابردنی بهرد له میزه لدان، گورچله
 و هند) یتوتومی

lithotripsy /'liθə'tripsi/ noun

بهرده شکن، بهرده هاری، شکاندنی بهردی نیو
 لهش یتوتریپی

lithotriptic adjective

سهره به بهرده شکن یتوتریپی

Lithuanian /liθu:'eɪniən/ adjective, noun

adj سهره لیتوانیا، خه لکه که یان زمانه که ی،
 لیتوانیایی 1 n خه لک یان هاوولاتی لیتوانیا، یان
 له ره چله کی لیتوانیایی یان لیتوانی 2 زمانی
 بالتیکی لیتوانیایی یتوانیایی 1 n اهل
 لیتوانی 2 زبان لیتوانی

litigable /'litəgəbl/ adjective

کیشه له سهر یتنازعیه

litigant /'litigənt/ noun

دادخواز، دادبهر، لایه نی داوا یتطرف دعوا،
 متداعی

litigation /li'ti:geɪʃn/ noun

دادبهری، دادخوازی، داوا یتاقامی دعوا، دعوا

litigious /li'tidʒəs/ adjective

کیشه له سهر، مشت و سهرای، سهره کیشه،
 سهره گونگه، گیتجه ل باز، disputatious
 contentious یتنازعیه، اهل مرافعه

litigiously /li'tidʒəsli/ adverb

کیشه له سهرانه، به شیوه یتیکی مشت و سهرای یتبه
 طور متنازعیه

litigiousness /li'tidʒəsniəs/ noun

سهره کیشه بوون، سهره گونگه لی، گیتجه ل بازی،
 سهره کیتجه لی یتاهل مرافعه بوون

litmus /'lɪtməs/ noun

1 رهنگی گوله بهرپروزه، قهوز بهرنگ، لیتموس (=
 که ره سهری به رهنگی شین، نه گهر ترشه لونی
 لیدری سور داده گهری و نه گهر تفتی یبایکری
 شین ده یتیه وه) 2 = litmus test یتورنسل

litmus paper noun

کاغزی لیتموس یتکاغذ تورنسل

litmus test noun

1 ینوه ری دیاریکهر 2 تاقی کردنه و یتکه
 لیتموس به کاردینی 1 محک 2 لیتموس تست

litotes /lɪ'təʊtɪz, US -'tʊʊ-/ noun

جهخت کردنه و یتچه وانه، به کاره یتانی رسته ی
 نه یتنی یو جهخت کردنه سهر واتای یتچه وانه که ی
 وه که «کاریکی ناسان نه بوو «It wasn't easy»
 به واتای «کاریکی زور سهخت بوو «It was
 very difficult» یتکوچک انگاری

litre /'li:tə(r)/ noun, US liter

لیتر یتیر

litreage /'li:tə(ə)rɪdʒ/ noun

لیتریو (کردن)، لیتراژ یتتراژ

Litt D = D Litt

litter /'lɪtə(r)/ noun

1 زبل و زال، گهن و گو و زال، پاشه ماوه، نه شغال
 (ب.ت. ورده کاغز و قوتوی فریدراو و یتکاره):
 There will be fines for people who drop
 litter 2 شیرزه یی، شینواوی، یتکه ولیکه یی 3

پوش و به لاش، به ین و پال، کار و کوت، یو زیر
 پاتال) 4 یتچه وانه کیان، به ره زار، به ره زک،
 به چکه کان (هی گیانه وهری که به به یک جار
 زاون) 5 ده سه به ره 6 که زاوه 7 تخته به ین،
 گهمره، که مره، که پره 1 ات و اشغال 2
 آشتگی، ریخته پاشیدگی 3 که 4 توله ها 5 برانکار
 6 تخت روان، محمل 7 تخته ی پهن

littérateur /li'tɜ:rə:'tɔ:/ noun

(فهره نسی) ویره وان، توره فان یتادیب

litter-bin noun, also litter-basket

زبلدان، تنه که خول یتسل اشغال

litterbug noun, also litter lout

مرز یان بنیاده می پس و جه به ل، تووره که زبلی
 کون (بریتی له لهو که سهری که له ورده کاغز و
 قوتو و شت به ره ده دانه وه) یتادم کتف

little /'lɪl/ adjective, adverb, noun

1 چکوله، بچووک، ورد، بچیک، چکولانه: a
 little group of tourists یتله house
 a little یتله classic little black dress
 boy/girl 2 (سهودا) کورت، کهم 3 کهم،
 به شنه کردوو، ناتمه واه، نه زور، نه نه ونده 4
 ناگرنک، هیجه که، تابه خ، چکولانه 5 بریکی
 کهم، بشکن، نه ختی، بری، کهمی 6 ماوه به کی
 کهم 7 شتی کهم 1 کوچک، کوچولو 2 کوتاه
 3 مختصر، کم 4 بی اهمیت 5 ساچیز، مقدار کم 6
 مدت کم 7 چیز کم

little auk noun

نوی چکوله (ده نوک کورت، له Arctic زاوی
 ده کا [Alle alle]) یتاوی کوچک

little by little adverb

کم کم، بهره بهره، ورده ورده ○ کم کم
Little Bear *noun*, also *Ursa Minor*

(تهستیره وانی) ورچی چکوله ○ دب اصغر
Little Dipper *noun*

حدوتهمین تهستیره سهره کی له
Ursa Minor ○ لیتل دیپر

little finger *noun*

قامکه تپته، قامکه تووته، زهرنه قووته، زهرنه تووته، میت، بابلیچک، کلیچک ○ انگشت کوچک

little folk = little people

little grebe *noun*

grebe ی چکوله [*Tachybaptus ruficollis*]
 ○ مرغ غواص کوچک

little green man *noun*

پیاوه سهوزیله، (مرو) کورته بنه ی سهوز ○ آدم سبز کوچک

Little Hours *noun, pl.*

نویزی سه عاتی سن، شمش و نو (کلیمه ی روزواو) ○ لیتل هورز

Little Ice Age *noun*

سهرده می سه هؤل به ندانی چکوله یان بچوک (له) سه ده کانی حقه ده و هه زده دا روویدا) ○ عصر یخبندان کوچک

little leaf *noun*

گه لا گجکه: جورئ نه خوشی رووه ک که له ودا گه لا گان چکوله، ره نگا ورنه گ دهن و باهه لده خون ○ لیتل لیف

Little League *noun*

(له نمریکا) لیگی به یسبول بو ملان ○ لیتل لیگ
little man *noun*

کمیکی ناسایی ○ فرد عادی
littleneck *noun*, also *littleneck clam*

quahog ی چکوله که ده کړئ به کالی بخوری ○ لیتل نک

littleness /'lɪtlɪnəs/ *noun*

چکوله می، بچووکی، کمی، نانه واوی ○ کوچکی، ناچیزی، کمی

little ones *noun, pl.*

منالانی گه وره یان لاو ○ بچه های جوان

Little Office *noun*

نویزی تاییه تی مریمه (کورتر له Divine Office) ○ لیتل آفیس

little owl *noun*

(بالنده ناسی) کورته ی چکوله، کورته گجکه (ره سه نی نورا سیا و نه فریکا [Athene noctua]) ○ جغد کوچک

little people *noun, pl.*

1 خه لکی ناسایی 2 جنوکه و پدی ○ 1 مردم عادی 2 جن و پدی

Little Russian = Ukrainian

little slam *noun*

برنده وی هه موو کایه کان جگه له دانه می له
 bridge ○ لیتل سلام

little theatre *noun*

تیا تری چکولانه (بو بینهرانیکی کم و بلیته کشی کهمه) ○ تاتر کوچک

littoral /'lɪtərəl/ *adjective, noun*

adj کهناری، دهه ناو، زیریاری، به ستین
 ناوچه ی کهناری، ب. ت. نیوان به رزترین و
 نزم ترین ناستی کیشاو tide ○ adj ساحلی
 نوار ساحلی

lit up *adjective*

مهستی مهست، که له لا ○ پاتیل

liturgical /lɪ'tʃɜːdʒɪkl/, US -'tʃɜːdʒ-/ *adjective*

1 سهره ری وهرسم یان ناههنگی په رستی به کو له کلیمه، نایینی، سهره نه ریت یان سروتی
 دینی 2 سهره ثابین یان ری وهرسمی نویز 3
 سهره نویز ○ 1 عبادی 2 وابسته به مراسم نماز 3
 وابسته به نماز

liturgically /-kli/ *adverb*

له باری نه ریتی (یان سروت) دینی (یهوه) ○ از نظر عبادی

liturgics /lɪ'tʃɜːdʒɪks/ *noun, pl.*, also *liturgiology*

لیتورجینه وی سروت دینی به کان، سروت وانی ○ لیتورجیولوژی

liturgist /'lɪtədʒɪst/ *noun*

لیتورجری نه ریت یان سروت دینی به کان، سروت وان ○ لیتورجست

liturgy /'lɪtədʒi/, US 'lɪtərdʒi/ *noun, pl. liturgies*

1 ری وهرسم یان ناههنگی په رستن (به کو له کلیمه) ری وهرسم یان نایینی نویز، نه ریت یان سروتی دینی 2 نویزی شتیوی خواوهندی ○ 1 آیین عبادت کلیسای 2 نماز عشاء ربانی

Litvak /'lɪtvak/ *noun*

لیتفک، لیتفک (جوهله که می له ناوچه ی لیتوانیا) ○ لیتواک

livable = liveable

live /laɪv/ *adjective, adverb*

adj 1 زیندو، زنده، زندگی، له سهریتی دا 2 گرگرتو، هه لپو، سووره وپو، ده سووتی، داگیرساو 3 به تین، به تاو، به کوپ، به که یف 4 سهرتی پراکتش، گهرم 5 ناماده بو به کاره تیان، دهس لته دراو، به کارنه هیتراو، موژ، تاز، کورته بو 6 له ته قینه و هاتوو، شهر، راستی، جهنگی، ده ته قینه و 7 (واپهر) کاره بای تیایه، کاره باتیا بو 8 (به زمانه) زیندو، زندگی، راسته وخو 9 (موسقا) به دروای کونسرت، نه له ستودیز 10 (ماست) سهره هه وین، سهره نامیان یان مایه adv زیندو، به شتیه به کی

راسته‌وخو ○ *adj* 1 زنده 2 مشتعل، افروخته 3 پرشور 4 جالب 5 آماده برای استفاده 6 قابل انفجار 7 برق‌دار 8 مستقیم 9 لایو 10 وابسته به مایه *adv* به طور مستقیم

liveability /'lɪvəbɪləti/ *noun*

زیان‌لیک‌سراوی، له‌نیشت‌جی‌ها‌توویی، له‌دانیشتن‌ها‌توویی ○ قابلیت سکونت

liveable /'lɪvəbəl/ *adjective*, US also *livable*

1 زیان‌لیک‌راو، له‌نیشت‌جی‌ها‌توو، جینی‌ژیوار، شیاوی‌لسی‌مانه‌وه، له‌دانیشتن‌ها‌توو، ژیا‌نی‌له‌ده‌کری، بۆ‌دانیشتن‌ده‌بی، بۆ‌گیرسانه‌وه‌ده‌بی، باش‌یان‌له‌بار (بۆ‌ژیان)، ژیا‌نی‌بین‌ده‌کری: *-ble* 2 *a -le house* ○ *wages* ده‌رده‌بی ○ 1 قابل سکونت 2 قابل تحمل

live action *noun*

رووداو‌یان‌ئەکنشی‌زیندوو (له‌چاو کامیوتیری) ○ اکشن‌زنده

live-birth *noun*

زینده‌بوو، زینده‌زا، منالی‌به‌زیندوویی (له‌دایک‌بوو) ○ زنده‌زاد

live-bearer *noun*

گیانه‌وه‌ری‌زینده‌زا‌یان‌زینده‌زی ○ جانور‌زنده‌زا

live-bearing *adjective*

زینده‌زا، زینده‌زی، ینچوو‌خسر = *viviparous* ○ زنده‌زا

live-in /'lɪv m/ *adjective*

پیکه‌وه‌ژیاو (به‌لام نه‌به‌شویه‌ی‌زن‌ومیر‌دایه‌تی):

○ *a live-in partner* ○ *a live-in maid* دارای‌زندگی‌مشترک

livelihood /'lɪvlihud/ *noun*

ژیوار، گوزه‌ران، ده‌رامه‌ت، به‌ری‌چوون، ئەنوا، هۆ‌ی‌گوزمه‌ران‌یان‌ژیوار، مایه‌ی‌ژیوار‌یان‌به‌ری‌چوون ○ معیشت، امرار‌معاش، وسیله‌ی‌معاش

livelong /'lɪvlɒŋ, US -lɔ:ŋ/ *adjective*

ته‌واوی، هه‌مووی، به‌دریایی ○ تمام

livelong /'lɪvlɒŋ, US -lɔ:ŋ/ *noun*

stonecrop ب.ت. *orpine* ○ لایولانگ

lively /'lɪvli/ *adjective* (*livelier, liveliest*)

1 به‌تین، به‌گور، به‌په‌روش، خوشحال، به‌که‌یف، له‌جوش، دلستر، به‌ده‌ماخ، به‌نه‌شه، چاپک، چوست، چالاک، گورج‌وگول، به‌جم‌وچول 2 (ره‌نگ) روشن، گه‌ش، شاد *livelily* (*adv*): به‌که‌یفانه، به‌خوشحالی: *n* *liveliness*:

خوشحالی، به‌که‌یفی، گورج‌وگولی، توندوتولی، چاپکی، تین‌وگوپ ○ 1 پرشور، بانشاط، سرزنده، چاپک، فعال، پرتحرک 2 (رنگ) روشن

live oak *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) جۆری‌به‌رووی‌هه‌میشه‌ه‌وزی‌ئه‌مریکای‌باکووری [*Quercus virginiana*] ○ نوعی‌بلوط

liver /'lɪvə(r)/ *noun*

جهرگ، جگر (ج‌وه‌ک‌ئەندامی‌یان‌شتنی‌خۆراکی) ○ کبد، جگر

liver /'lɪvə(r)/ *noun*

مرو، بنیاده‌م: *a clean liver* ○ آدم

liver chestnut *noun*

ئه‌سب‌ی‌شتی‌ره‌ش ○ اسب‌کهر‌سیاه‌رنگ

liveried /'lɪvəriɪd/ *adjective*

یونیفورم‌له‌بهر (کردوو)، یونیفورم‌پۆشیو، یه‌که‌به‌رگ‌له‌بهر‌کردوو: *a liveried chauffeur* ○ اونیفورم‌پوشیده

liverish /'lɪvərɪʃ/ *adjective*

1 توش‌بوو به‌نه‌خۆشی (تیک‌چوونی) جگر 2 رووتال، به‌دخولک، خوین‌تال (*liverishness*) ○ 1 دچار‌اختلال‌کبد 2 عبوس، بدعق

Liverpudlian /,lɪvə'pʊdliən/ *noun, adjective*

1 *n* خه‌لکی‌لیف‌ریوول، لیف‌ریوولی 2 زاراو‌یان‌شین‌ه‌زاری‌لیف‌ریوولی *adj* سه‌ربه‌لیف‌ریوولی ○ لیو‌پولی

liver sausage *noun*, also *liverwurst*

سۆسیجی‌جهرگ‌یان‌جگر ○ سوسیس‌جگر

liverwort /'lɪvəwɜ:t/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) به‌له‌که‌رگ، فره‌ین، قزی‌که‌نیشک، باوه‌شین [Hepaticae] ○ بسفایج

livery /'lɪvəri/ = *liverish*

livery /'lɪvəri/ *noun*, *pl. liveries*

1 جلی‌نوکه‌ری، یونیفورم (جلی‌نوکه‌رانی‌پیشوو)، به‌که‌رگ 2 به‌رگ 3 نیشانه، درووشم 4 دابیستی‌خۆراک‌و‌جلی‌نوکه‌ران 5 مه‌یتەر، ته‌ویله‌دار ○ 1 اونیفورم 2 پوشش 3 علامت 4 لیوری 5 طویله‌دار

livery company *noun*

(له‌ندنه‌ن) ده‌سته‌ی‌پیشه‌یی‌هاوبه‌رگ‌یا‌یونیفورم‌دار ○ صنف‌اونیفورم‌دار

liveryman /'lɪvətɪmən/ *noun*, *pl. liverymen*

1 ئەندامی‌ده‌سته‌ی‌پیشه‌یی‌هاوبه‌رگ‌یان‌یونیفورم‌دار 2 کریکاری‌ته‌ویله‌ی‌گشتی، خانجی ○ 1 عضو‌صنف‌اونیفورم‌دار 2 کارگر‌اصطبل

livery stable *noun*, also *livery yard*

ته‌ویله‌ی‌گشتی، پشتیری‌گشتی (بۆ‌راگرتنی‌ئه‌سب‌ی‌خه‌لک‌و‌جاروبار‌به‌کری‌دانی) ○ اصطبل‌عمومی

lives = plural form of *life*

livestock /'lɪvstɒk, US -stɔ:k/ *noun*

پاتال، نازه‌ل، ده‌ولت، مهر‌و‌مالات ○ دام

livewire /'lɪvweɪ(r), US -weɪ/ *noun*

1 وایه‌ری‌کاره‌باتی‌بوو‌یان‌کاره‌بادار 2 مرو‌یان‌بنیاده‌می‌گورج‌وگول ○ 1 سیم‌برق‌دار 2 آدم‌پرجنب‌و‌جوش

livid /'lɪvɪd/ *adjective*

1 شینی نامال بۆر 2 رق ههستاو، رهنگ بهریو، رهنگ بزرگاو، سپی بهوه بوو (lividly adv): به توورهیی (بهوه) 1 سرب 2 عصبانی، رنک بریده lividity /li'viditi/ noun, also lividness
1 شین بوونهوه، شینی، کهووبوون، خوین تیزان 2 رق ههستاوی، سپی بوونهوه، رهنگ بهریو، رهنگ بزرگاوی 1 کبودی 2 عصبانیت، رنک بریدی

living /'living/ adjective, noun

adj 1 زیندوو، ژین دار: 0 living organisms
the finest living pianist 2 (ناو) رهوان 3 سهخت، ناخوش، گران، بههیز، بهقهوهت 4 بهکهیف، بهگور، بهدهماخ 1 n زیان، ژین، زیوار، گوزهان، رزق و رۆزی، بهری چوون 2 داهاات، دهرامهت: to make a good/decent/meagre
3 living پلهوایه یان داهااتی سهقهشه 4 the (living) زیندووان، کهسانێ که له سهربینی دان 1 adj 1 زنده 2 جاری 3 شدید، قوی 4 سرزنده n 1 زندگی، میشت 2 درآمد 3 مقام یا درآمد اسف 4 (the living) زندگان

living death noun

ژیانی به کجار ناخوش، سهگ مه رگی، کوله مه رگی 1 مرگ تدریجی

living fossil noun

فوسیل یان (به) بهردبوی زیندوو (رووهک یان گیانهوه ری که هیشتا ماهه) 1 سنگواری زنده

living language noun

زمانی زیندوو 1 زبان زنده

living rock noun

بهردی زیندوو (نیشتاش بهشی له زهوی بینکدیتی) 1 صخره ی زنده

living room noun

زوور یان دیوی نیشتان، دیوی (تیا) دانیشتن 1 اتاق نشیمن

living space noun

مهلبه ند یا بواری زیان (تیاکردن) 1 فضای حیاتی living stones noun, pl. same, also called lithops, stone plant

زینده بهردان: هه ربه که لهو چهن دین جوری رووه که گوشته کان succulent رهه نی نهفریکا، به گولی زهرد و سبی و گه لای نهستوره وه که شیوه ی بهرد دهه دن [توخم Lithops] 1 لایوینگ استونز

living standard noun

ناستی ژیان 1 سطح زندگی

living wage noun

مووجه یان مزی بهش کردوو، کهم ترین حق یان مز، مووجه ی نهرمه زی، زیوارانه 1 حداقل دستمزد

Livonian /li'vɒniən/ adjective, noun

adj سه ره به لیفونیای، لیفونیایی n دانیشووی

رهه نی لیفونیا، ناوچه یی له رۆژه لاتی که ناری ده ریای بالیک 1 لیونیایی

lixiviation /liksɪvi'eɪʃn/ noun

1 شواردن، شتن، شوردن 2 پالارتن، پارزین 1 شستو 2 تصفیه

lizard /'lɪzəd, US -ərd/ noun

مارمیلک، بیکمار، بزمنز، تیرتیر، تیرتیر، فاتفانک، خه مه گرو، مه زوو که، گومگمگ [زیردهسته Lacertilia: زور جوری ههیه] 1 مارمولک، سوسمار

lizard orchid noun

گیاسارمه ی مارمیلکی 1 Himantoglossum [hircinum] 1 نوعی نعلب

lk abbreviation the Gospel of Luke

ll abbreviation lines

llama /'lɑ:mə/ noun

1 شتره یی کۆپاره (ئه مریکای باشووری 1 Lama [glama] 1 لاما

llanero /la'ne:ɾəʊ, US -lj-/ noun, pl. llaneros

(له ئه مریکای باشووری دا) دانیشووی Jllano ب.ت. به کی که کاره که ی وه ک گاوانی وایی 1 لائرو

llano /'lɑ:nəʊ, US 'ljɑ:-/ noun, pl. llanos

میزگه لان (ئه مریکای باشووری، دهشتیکی سهووزی یی دار: به نهوت: له 1 planum لاتین "plain") 1 لاما

LLB abbreviation Bachelor of Laws

1 به کالیور له مافدا 2 پروانامه ی به کالیور له مافدا (له legum 'baccalaureus لاتین) 1 1 کارشناس حقوق 2 درجه ی کارشناسی حقوق

LLD abbreviation Doctor of Laws

1 دوکتور له مافدا 2 پروانامه ی دوکتوری له مافدا (به نهوت: له legum doctor لاتین) 1 1 دکتور حقوق 2 درجه ی دکتی حقوق

LLM abbreviation Master of Laws

1 ماستر له مافدا 2 پروانامه ی ماستر له مافدا (له legum 'magister لاتین) 1 1 کارشناس ارشد حقوق 2 درجه ی کارشناسی ارشد حقوق

Lloyd's /'lɒɪdz/ noun

1 (لهنده ن) بیمه ی لویدز، له 1871 له ئینگلته ره دامه زرا 2 کورته ی Lloyd's Register بیمه ی لویدز

Lloyd's Register noun, in full Lloyd's

Register of Shipping

1 تومار (نامه ی) لویدز یو کهشتی گتری: لیستیکی پۆلیتراوی کهشتی به بازرگانی به کان له زوور تونازیکی دیاری کراوا، سالانه له لهنده ن بهلاو ده بووه 2 کۆمیانی به رههم هینه ری ئه م لیسته 1 رجیستر لویدز

lm abbreviation lumen

lo /ləʊ, US loʊ/ *interjection, noun*

interj چاو، چاولیکه، بروانه، بنیره، شا، ئەها، ها
interj ◌ (lo and behold) *n* بە غەمری خودا ◌
بنگر *n* با کمال تعجب

loa /'ləʊə/ *noun, pl. same or loas*

لوتا (= خدایێ له cult تیرە ی فۆدۆی هائیئەدا)
لوا

loach /ləʊtʃ/ *noun*

جۆری ماسی سمیعی ناوە شیرینەکان [خێژانەکانی
Homalopteridae و Cobitidae: گەلسی
جۆرن] ◌ نوعی ماهی

load /ləʊd, US loʊd/ *noun*

1 بار، کۆلبار، بارگە، کۆل، ئەو بڕە ی کە
دەتوانێ هەلبیگێری 2 قورسای، سەنگای،
نەرك، گوشار، بەرپرسایەتی 3 بڕی ئەو کارە ی
کە لە لایەن کەس یان دەزگانیگەوه دەکری 4
بار یان بارگە ی ئێلیکتریکی 5 (چەک و چۆل)
لود؛ دارگرتنەوه، پرکردنەوه 6 ژمارە یەکی زۆر،
دنیایی، کۆلی، زۆر، لۆده، کۆما، پینخۆی 1
بار، ظرفیت 2 فشار، مۆلیت 3 لود 4 بار الکتریکی
5 (اسلحه) خرج: عمل پرکردن 6 تعداد زیاد، زیاد،
یک عالم

loaded /'ləʊdɪd, US 'loʊd-/ *adjective*

1 بارکار، بارلێنار، ناخێرا، داگیرا، پر، تزی 2
پارەدار، دەوله‌مەند، پراسمان 3 واتادار، ناودار،
مانادار، زیاتر لە یەک واتا 4 (ئەمریکای
باکووری) مەست، مەسەلا ◌ 1 بارشده، پر 2
پولدار 3 معنی‌دار 4 مست

loaded question *noun*

پرسیاری لەداوخستن (یان لەداوخەرانه) ◌
سؤال انحرافی

loader *noun*

بارلێنەر، بارکەر ◌ بارگەزاری‌کننده، بارکهنده

load factor *noun*

(هاو)کۆلکە یان فاکتۆری بار ◌ ضریب بار

loading /'ləʊdɪŋ, US 'loʊd-/ *noun*

بارلێنان، بارکردن، باربەندی، (داگرتن) ◌ بارگیری

load line = Plimsol line

loadmaster *noun*

بەرپرسی بار (ئەندامی کارکەرانی فڕۆکەیی،
بارەوان) ◌ متصدی محموله

loadstar = lodestar

loadstone = lodestone

loaf /ləʊf, US loʊf/ *noun, pl. loaves*

کولێزە، ستورک، ئەستورکە، لویشک، دۆرک،
سەموون، پاتۆل: Two ◌ a loaf of bread
a sliced loaf ◌ white loaves, please

(بەرەت: hlāf ئینگلیسی کۆن، ئەلمانی بەرەت)
◌ گرده نان، قرص نان

loafer /'ləʊfə(r), US 'loʊf-/ *noun*

1 کەسیکی لەش‌گرا، کارنەتوان، کارنەکەر،

هیچ لەدەس‌نەهاتوو، مرۆی تەوه‌زەل و تەمەل،
بەرەلا، گەرال 2 بیلاو یان کەوشی تەخت ◌ 1
آدم تنەلش، ولگرد 2 کفش راحتی

loaf sugar *noun*

قەنی کولۆی) ◌ قند حبه

loam /ləʊm, US loʊm/ *noun*

1 لوم (= گلی کە زیخ، گزویگا و هتد تایب) 2
قویری شیلراو یا خۆش‌کراو (loaminess *n*)
لوم (loamy *adj*)

loan /ləʊn, US loʊn/ *noun*

1 قەرز، دەسی، واو، وام، قەرزکردن 2 وەرگرتن،
قەرزکردن 3 (کورتە ی) = loanword (تەلمانی
بەرەت) ◌ 1 قرض، وام، استقراض 2 اقتباس

loan *noun*, also *loaning*

1 (سکاتلەندی) = 2 lane بەچە ی دوشینی
گاگەل ◌ لون

loan bank *noun*

بانکی (پارە) بە قەرزدان ◌ بانک استقراضی

loan-collection *noun*

کۆمەلە یەکی بەقەرزد (وەر)گیراو (چەندین کاری
هونەری بۆ پیشانگا) ◌ مجموعه ی قرضی

loanee *noun*

قەرزد (وەر)گر ◌ وام‌گیرنده

loanholder /'ləʊn həʊldə(r)/ *noun*

بارمەگر ◌ رهن‌گیر

loan shark *noun*

سوودخۆر، سووت‌خۆر (بە سوودیکی زۆرەوه و
هەرەشەش بۆ دانەوه) ◌ نزول‌خوړ

loan sharking *noun*

سوودخۆری، سووت‌خۆری ◌ نزول‌خوری

loan translation *noun*

وەرگێڕانی قەرزی ◌ ترجمه ی قرضی

loanword /'ləʊnwɜ:rd, US 'loʊnwɜ:rd/
noun

وشە ی خوازراو، قەرزدەوشە، وشە ی وەرگیراو
◌ واژه ی قرضی

loath /ləʊθ, US loʊθ/ *adjective*, also *loth*

ناقایل، نارازی، پینخۆش‌نەبوو، بێزار،
◌ نامتایل، ناراضی

loathful *adjective*, also *loathsome*

بێزاوی، بێزەون ◌ نفرت‌انگیز

loathing /'ləʊdɪŋ, US 'loʊd-/ *noun*

بێزاری، قین‌لێ‌بوون، ناقایلی، بێزلی‌کردنەوه،
پینخۆش‌نەبوون: Many soldiers returned
with a deep loathing of war

loathsome /'ləʊdsəm, US 'loʊd-/

adjective

بێزاوی، گەن، بێزەون، قینزەون، ناخۆش،
repulsive, disgusting ◌ نفرت‌انگیز

loathsomely /'ləʊdsəmli, US 'loʊd-/
adverb

بیزاوی یانه، بیزه وانه، قیزه وانه ○ به طور نفرت انگیز

loathsomeness /'ləʊðsəməns, US 'ləʊð-/ *noun*

بیزه وونی، گه نی، بیزاوی بوون، قیزه وونی ○ نفرت انگیزی

loaves = plural form of loaf

lob /lɒb, US lɑ:b/ *noun*

(کریکیت و تنیس) توپی توور هه لندراو، لیدانی توپن که به شیوه ی گوانه یی و بهر زب: **to play a lob** ○ توپ کشیده

lobar /'ləʊbəl/ *adjective*

(توپکاری و پزشکی) پلی (ب.ت. پلی سی) ○ لوبار

lobate /'ləʊbət/ *adjective*

پل پل، پلاوی، خاوه پل ○ دارای لب، فص فص **lobation** /'ləʊbeɪn/ *noun*

بوونه پل پل، پهره پهره، پلاوی بوون ○ دارای لب، فص فص شدگی

lobby /'lɒbi, US 'lɑ:bi/ *noun, pl. lobbies*

1 دالان، هه یوان، تالار، هال یان هولسی جاوه روانی، شوپن له بار له مانی بریتانیا که خدک ده توان له گه ل نندامانی پارلمان **2 a hotel lobby** جاویکه وتن ساز بدن: **2 a hotel lobby** دهسته یان کومه لی سهنگی دانان، لای، کومه لی دهس ریشو: **The gun lobby is/are pressure against any change in the law** group ○ 1 تالار ورودی 2 لای، گروه فشار

lobe /ləʊb, US loub/ *noun*

1 نهرمی گوی، بعلک، شلک ی گوی، چینجک، چیچله 2 پل، پهره 3 بهش، تیکه، لهت، پارچه ○ 1 نهرمی گوش 2 لب، قطعه، فص 3 قسمت

lobectomy *noun, pl. lobectomies*

پل ده رکیشی، هه لکیشانی پل ○ لب برداری **lobed** *adjective*

پلاوی، پل پل، پهره پهره ○ مفصص، فص فص **lobelia** /lə'bi:lɪə/ *noun*

لوپلیا: گیای له تیره ی bellflower، زورتر به گولسی شین یان سووری گه شهوه [توخم **Lobelia**: زور جوړی هه ی] ○ نوعی گیاه

lobeline *noun*

جوړی نالکالویدی کریستالی $C_{22}H_{27}NO_2$ له تووتنی هیندی ده گیرئ، زورتر وه هانده ریکی هه ناسه یی به کار د پترئ ○ لوبلین

loblolly = 1 loblolly pine 2 mire 3 lout

loblolly pine /'ləʊləli/ *noun*

(رووه ک ناسی) جوړی کاژ، رهسه نی باشووری روژه لاتی نهرمیکا **[Pinus taeda]** ○ نوعی کاج

lobo /'ləʊbəʊ/ *noun, pl. lobos* = timber wolf

lobotomy /ləʊ'botəmi, lə-, US ləʊ'bat-/

noun, pl. lobotomies

پل بری (- برینی بهش له میشکی مروف به مه بهستی چاره سه رکردنی نه خویشی دهروونی) ○ لب بری

lobscouse /'ləbskaʊs/ *noun*

جوړی چینشی جارانی مه له وانان (له گوشت، سه ووزی و ship's biscuit پیکهانیو) ○ لو سکوس

lobster /'ləbstə(r), US 'lɑ:b-/ *noun*

1 قرزال، کفرال **[Homarus]** و توخه کانی تر 2 گوشتی قرزال 3 خوراک یا چینشی قرزال ○ 1 خرچنگ 2 گوشت خرچنگ 3 غذای خرچنگ

lobster moth *noun*

په پوله (شه و گهره) قرزال (به **[Stauropus fagi]**) ○ نوعی پروانه

lobster Newburg /'nju:bə:g/ *noun*

جوړی چینشی قرزال ○ نوعی غذای خرچنگ **lobster-pot** *noun*

توړی راهه قرزال، سه به ته ی راهه قرزال ○ تور صید خرچنگ

lobster thermidor /'θɑ:mɪdɔ:/ *noun*

جوړی چینشی قرزال ○ نوعی غذای خرچنگ **lobulate** /-lət/ *adjective*, also lobulated

پلوچکه دار، خاوه نی پهره ی پچوک ○ دارای لب کوچک

lobule /'ləbjʊ:l/ *noun*

پلوچکه، پلوکه، پهره ی پچوک (lobular *adj*): سهره **lobule** پل ناسا، پلی، پهره یی، شیوه یل) ○ لب کوچک

lobworm /'ləbwɜ:m/ *noun*

جوړی کرمی گلی چه شه ی ماسی ○ نوعی کرم **lo-cal** /,ləʊ'kæl, US ,ləʊ/ *noun*

لوکال (چینش یان خوارد نه وه ی بین کالوری) ○ لوکال

local /'ləʊkl, US 'ləʊkl/ *adjective, noun*

adj 1 خوچینی، لاخوی، خولای، ناوجهی، خومالی: **2 a local farmer** (پزشکی) شوینی، **1 n topical** 1 خه لکی گهره ک 2 مه ی فروشی گهره ک 3 لقی له په کیتی کریکاری (یان کریکاران) 4 شه مه نده فیه یان باسی خوچینی یان گهره ک ○ **adj** 1 محلی 2 (پزشکی) موضعی **1 n** 1 اهالی محل 2 مشروب فروشی محل 3 لوکال 4 قطار یا اتوبوس محلی

local anaesthetic *noun*

سرکه ری شوینی (بهش له لهش) ○ بی حس کننده ی موضعی

local area network = LAN

local authority *noun*

به ریرسان یان کار به ده ستانی حکومتی خوچینی ○ مسؤلان یا مقامات دولت محلی

local call *noun*

تهلهفونی ناوچهیی ○ تلفن منطقه‌ای

local colour *noun*

ره‌نگ‌ویوی ناوچهیی یا خوځښی ○ صحنه‌ی محلی

local council *noun*

نه‌نجومه‌نی خوځښی یا ناوچهیی ○ شوراى محلی

local derby *noun*, also Derby

ښیرکتی توپی پتی ناوچهیی یا خوځښی ○

مسابقه‌ی فوتبال محلی

locale /ləu'ka:l, US lou'ka:l/ *noun*

شویني روودان، روودانگه: *the employment*

scene site structure of the two locales

the locale of a story ○ محل وقوع

local government *noun*

حکومته‌ی خوځښی یا ناوچهیی ○ دولت محلی

local history *noun*

میزووی خوځښی یا ناوچهیی ○ تاریخ محلی

localism /'ləukəlɪzəm/ *noun*

زاراوه یا ده‌سته‌وشه‌ی خوځښی، داب‌ونه‌ریتی

خوځښی، لایه‌ن یا ن ره‌نگی خوځښی،

ده‌سارگرژی، به‌رته‌سکی پیرکردنه‌وه،

ناوچه‌گه‌ری ○ اصطلاح محلی، آداب و رسوم یا

جنبه‌ی محلی، منطقه‌گرایی، تعصب

locality /ləu'kæləti, US lou-/ *noun, pl.*

localities

1 شوین، جینگا، حه‌ن، جین، ده‌روبه‌ر، جی یا

شویني تابه‌تی، شویني جوگرافیايي 2 شویني

روودان 3 ناوچه، ده‌قهر، شوین ○ 1 محل، محل

خاص 2 محل وقوع 3 محله، منطقه، موضع

localization /,ləukəlaɪ'zeɪʃn, US

,ləukəlaɪ'z-/ *noun*

1 خوځښی کسردن، ناوچه‌یی کسردن 2

سنووردارکړدن، دیاری کړدن، به‌رته‌سک کړدنه‌وه،

به‌رته‌نگ کړدنه‌وه ○ 1 محلی‌سازی 2

محدودسازی

localized /'ləukəlaɪzd/ *adjective*

1 خوځښی، ناوچه‌یی 2 شویني: *a localized*

infection ○ 1 محلی، منطقه‌ای 2 موضعی

locally /-kəli/ *adverb*

به‌شيوه‌يکي ناوچه‌يي یا خوځښی، ناوچه‌یی‌پانه،

به‌شيوه‌ی شویني: *Do you live locally?* ◇

work locally ○ به‌طور منطقه‌ای یا موضعی

local option *noun*

(ب.ت. له سکاتله‌ند، نیوزیله‌ند و نهمریکا) مافی

هه‌لیژاردن یا سه‌ریشکی خوځښی (یو فروشتي

خواردنه‌وی نه‌لکولی) ○ حق انتخاب محلی

local paper *noun*

روژنامه‌ی خوځښی ○ روزنامه‌ی محلی

local radio *noun*

رادیوی خوځښی ○ رادیوی محلی

local rag *noun*

(تافه‌رمی) روژنامه‌ی خوځښی یا ناوچه‌یی ○

روزنامه‌ی محلی

local time *noun*

کاتی خوځښی، وه‌ختی ناوچه‌یی یا خوځښی

○ وقت محلی

located /ləu'kertɪd, US 'loukeɪ-/ *adjective*

هه‌لکه‌وونو، جینگر توو ○ واقع، قرارگرفته

location /ləu'keɪʃn, US lou-/ *noun*

1 شوین، جینگا، هه‌لکه‌وت، هه‌لکه‌وتن 2 شویني

فیلم (لن) هه‌لگرتنه‌وه *location* *adj*: سهره

(location) ○ 1 محل، جا، موقعیت 2 لوکیشن

locative /'ləkətɪv, US 'lək-/ *adjective,*

noun

adj (رژمان) شویني، شوین‌ده‌ریس *n* نیوی

شوین، ناوی جینگا (پروانه *accusative* و *genitive*

adj ○ *vocative* و *nominative*، اسم مکان

loc. cit. /,lək 'sɪt, US 'lək/ *adverb*,

abbreviation Latin loco citato

له‌هه‌مان ده‌سته‌وشه‌دا، له‌شویني باس کراودا ○

همان‌جا، در محل ذکرشده

loch /lək, lɒx, US lɔ:k, lɑ:x/ *noun*

1 (سکاتله‌ند) گوماو، گوم، ده‌ریاچه 2 کنده‌ادی

باریک (له‌گه‌لیلی سکاتله‌ندی‌یه‌وه و ده‌رگیراوه)

○ 1 دریاچه 2 لوج

lochan /'lək(ə)n, US 'lɒx(ə)n/ *noun*

(سکاتله‌ند) گوماو، گوم‌چه، ده‌ریاچه‌ی بچوک

(له‌گه‌لیلی سکاتله‌ندی‌یه‌وه، چکولیتراوی *loch*)

○ دریاچه کوچک

lochla /'ləkɪə, US 'ləu-/ *noun*

(یزشکی) چلک و کیمی ناسایی منال‌دان پاش

لیبونه‌وه ○ نفاس

lochial *adjective*

سهره *lochla* ○ وابسته به نفاس

loci = plural form of locus

loci classici = plural form of locus classicus

lock /lək, US lɔ:k/ *noun*

1 قوفل، کیلوسون، گاله، کلوم 2 قوفلی

گیله‌نگینه‌دن، زامن 3 گیران، گیرای،

گیرکردویی، گیر، قوفل کردویی، تیک‌نالان 4

میکانیزمی ته‌قاندنی ته‌قک یا ن خه‌رجی

ته‌نگ، چه‌خماخی ته‌نگ 5 ناوبه‌ست، ناوبه‌ند

6 هه‌لیکان، قوفل (له‌وه‌رزه‌شه‌ری‌یه‌کان‌دا)

7 (راگی) یاریزانی له‌ریزی دووه‌می هتیش‌دا 8

بهنه‌ادی ناوبه‌ست‌دار یو برده‌سهره‌وه یا ن

برده‌خواره‌وه‌ی که‌شتی و گه‌می‌یه‌کان، کاتی

به‌رینه‌وه‌ی له‌ناستیکه‌وه یو ناستیکي تر 9

لیک‌گیران، تیک‌گیری، لیک‌قوفل‌سون،

تیک‌گیران، قوفل‌بوون (ته‌لمانی به‌رته‌وه) ○ 1

قفل 2 قفل گنگدن 3 گرفتگی 4 لوک 5 آب‌بند 6

قفل 7 و 8 لوک 9 درهم‌گیرکردگی

lock /lək, US lɔ:k/ *noun*

په لکه، (locks) که زی، گیسو، تووکه سر، نه گریجه، کاکول، پرچ، قر، موو، زلف، (لوکه و خوری) چنگ، لیس، توپل، چه پک، توپ ۱ طره، (در جمع) موها، (بنه و پشم) دسته

lockable /'lɒkəbl/, US 'lɒ:k-/ *adjective*

قوفلی، شیاوی گاله دان، گاله ده دری، قوفل ده کری، شیاوی قوفل کردن، قوفل کراو ۱ قفل شدنی

lockage /'lɒkɪdʒ/ *noun*

1 تیه رانه، حه قی تیه پینی که شتی 2 بری هه لکشان و داکشانی ناستی ناو له نه نجامی به کارهینانی ناوبه ستوه ۱ لایج

locker /'lɒkə(r)/, US 'lɒ:k-/ *noun*

1 دولاپ (چکوله)، دولاپ چه، قه فسه 2 سنووق یان دولاپ له سر که شتی یان گه می بو جل و به رگ، ته قه مهنی و هند 3 نامیز یا نامرازی بو قوفل کردنی شتی ۱ قسه 2 و 3 لاکر

locker-room *noun*

(وه رزشگا) دیو یا زووری خو گو رین ۱ رخت کن **locket** /'lɒkɪt/, US 'lɒ:k-/ *noun*
1 گه ردن بهند، (وه کوو گه ردن بهند) قوتی، مل بهند
2 ته خته ناسن یان باریکه یی له سر کالان ۱ 1 گردن بند 2 لاکت

lockfast /'lɒkfa:st/ *noun*

(سکاته ندی) قوفل کراو، گاله دراو ۱ قفل شده

lockforward *noun*

(راگی) باریقانی له ریزی دووه می هیرش دا ۱ لاک فوروارد

lock-gate *noun*

ده رجه ی ناوبه ست ۱ دریجی آب بند

lockjaw /'lɒkdʒɔ:/, US 'lɒ:k-/ *noun*, also trismus

ده رده کوپان، کلپله، گوئی ره به، وشه ینیکی ناتکنیکی به بو trismus ۱ کزاز

lock-keeper *noun*

ناوگره وه ۱ متصدی آب بند

lock-knit *noun*

(بارچه) چنراوه به ته قلی لیک نالاهوه ۱ لاک نیت

lock-nut *noun*

جه ری قفل، مؤره ی پشتوه گر یان پش به ست ۱ مه ری قفل

lockout /'lɒkaʊt/, US 'lɒ:k-/ *noun*

(له لایه ن خاوه ن کاره وه) داخستی کارگه یا کارخانه ۱ تعطیل کارخانه

locksmith /'lɒksmiθ/, US 'lɒ:k-/ *noun*

قوفل ساز، کلپل ساز، کلپل گر ۱ قفل ساز

lock-step /'lɒkstep/, US 'lɒ:kstep/ *noun*

1 سانی که سانی پشت سهریه ک: *The coffin was carried by six soldiers walking in lockstep* (خوازه): *Politicians and the*

media are marching in lockstep on this issue (= they agree) 2 دوخی که له ودا

شته کان ینیکه وه (هاوکات) رووده دن یان ده گو رین (له یک ناست و ریژه دا): *a lockstep approach to teaching* ۱ لاک استپ

lock-stitch *noun*

ته قلی زنجیری یان ساده، ته قلی چه رخ ی دروومان ۱ بخیه ی چرخ

lock-up /'lɒk ʌp/ *noun*

1 ده می به رخانه، گرتووخانه، بهندی خانه، زیندان 2 داخستن، قفل کردن، گاله دان، گرتن ۱ بازداشت گاه، زندان 2 بستن

loco /'ləʊkəʊ/, US 'ləʊkəʊl/ *adjective*

شیت، حه به، به خمه، گیل ۱ دیوانه، خل

loco /'ləʊkəʊ/, US 'ləʊkəʊl, *pl.* locos = locomotive

locomotion /,ləʊkə'məʊʃn/, US

,ləʊkə'məʊʃn/ *noun*

چی گو رکی، جووله، جوولان، بزوت، بزووتن، لفین ۱ حرکت

locomotive /,ləʊkə'məʊtrɪv/, US

,ləʊkə'məʊ-/ *adjective, noun*

adj جووله یی، بزواتی، جوولینهر، بزوینهر، جوولوک، گه رپوک *n* لوکوموتیف ۱ *adj* حرکتی، محرکه، متحرک *n* لوکوموتیو

locomotor *adjective*

بزوینهر، جوولینهر، جووله یی، بزواتی، ده جوولی، ده بزوی، گه رپوک، جوولوک، جینگور ۱ حرکتی، متحرک

locoweed *noun*

گوتی، گوتی [توخم *Astragalus* و *Oxytropis*] ۱ گون

ocular *adjective*, also *loculate* or *loculated*

خانه دار، خانه وه ۱ دارای سلول

locule /'ləkju:l/ = *loculus*

loculus /'lɒkjʊləs/ *noun, pl.* loculi /-ləʊ, -li:/

گون، کونپله، خانه، شوین چه، بوشایی بچووک (بنه رت: له لاتینه وه، 'compartment')

سوراخ، حفره ی کوچک

locum /'ləʊkəm/, US 'lou-/ = *locum tenens*

locum tenency *noun*

جینگری ۱ جانشینی

locum tenens /,ləʊkəm 'tɪnɛnz/, US

'ten-/ *noun, pl.* locum tenentes /tɪ'nɛnti:z, US tɛ-/

(قه شه یان دوکتوری) جینگر (کاتی) ۱ جانشین

locus /'ləʊkəs/, US 'lou-/ *noun, pl.* loci /-sai, -kai, -ki:/

1 شوین، جی، جینگا، وار، ناوه ند، چه ق 2

(بیرکاری) شوینی نه ندازه یی، نه ندازه گه ۱

مکان، محل، مرکز 2 مکان هندسی
locus classicus /'ləukəs 'klasikəs, 'ləukəs/
pl. loci classici /'ləʊsəl 'klasɪsəl, 'ləki:
 'klasɪki/ *noun*

(لاتین) نمونه‌ی دیار ۱ شاهد بارز
locust /'ləukəst, US 'lou-/ *noun*
Locusta 1 کولله، کوله، کولو، مه‌لیه، سوسک 2 (همروه‌ها
migratoria و جزیره‌کانی تر) 3 (همروه‌ها
locust tree) خرنوگ، داردهرزی (بنه‌رته): له
locusta لاتین "crustacean locust" ۱
 ملخ 2 درخت آفتابا

locution /lə'kju:ʃn/ *noun*
 1 شیوه‌ی دهربرین، شیوای دهربرین یان وتین،
 راویز، دهرآو، شیوای ناخافتن یا دهربرینی
 زاره‌کسی، phraseology 2 (ب.ت. لسه
 زمانه‌وانی‌دا) زارآوه، بیژه 3 ده‌سته‌وشنه، لارسته،
 برگه 4 وت، وشه ۱ سبک بیان 2 اصطلاح 3
 عبارت 4 سخن، کلمه

locutionary /lə'kju:ʃənəri/ *adjective*
 سه‌ریه دهربرین، دهربرانه ۱ بیانی
locutionary act *noun*
 کرده‌وه‌ی دهربرانه، کرده‌وه‌ی زمانی ۱ کنش یا
 عمل بیانی، کنش زمانی

locutionary meaning *noun*
 واتای زمانی یان دهربرانه ۱ معنای زمانی یا گویا
locutory /'ləkju:təri/ *noun, pl. locutories*
 شون یان دیوی وت‌ووژ (خانه‌قای ره‌بنه‌کان)
 ۱ اتفاق گفت‌گو

lode /ləʊd, US laʊd/ *noun*
 1 (کان) ره‌گه، کان‌ره‌گ 2 سه‌رجاوه‌بینکی
 سین‌کوتا یا له‌بن‌نه‌ها‌تو یان زه‌بنند 3 (له
 گفت‌وگوی ینگیلیسی‌دا) waterway ۱ ۲ رگه
 2 ذخیره‌ی وافر

loden /'ləʊd(ə)n/ *noun*
 1 چوری بارچه‌ی نه‌ستوری له‌خوری بارانی 2
 رهنگی سووری توخ که زورتر کوتال و بارچه‌ی
 وای تیا سازه‌کرئ ۱ لودن

lodestar /'ləʊdstɑ:(r), US 'ləʊd-/ *noun*
 1 نه‌ستیره‌ی جه‌مه‌ر، نه‌ستیره‌ی ری‌نیشاندەر 2
 (خوازه) ری‌نیشاندەر، سه‌رمه‌شق، نمونه ۱
 ستاره‌ی قطبی، ستاره‌ی راه‌ما 2 راه‌ما

lodestone /'ləʊdstəʊn, US 'ləʊdstəʊn/
noun, also loadstone
 ناسنکیش، مه‌گناتیس‌ی سروشتی ۱ آهن‌ریا

lodge /lɒdʒ, US 'lədʒ/ *noun*
 1 دیوی درگوان بیان دالان‌دار 2 قولیت،
 خانوچکه، جاوه، جیگا، مال، مه‌زل، مالوچکه 3
 لق، لک 4 کوبونه‌وه یان کورپی فراماسونه‌کان،
 لقی فراماسونه‌کان 5 شون، جیگا (یه‌کتریدن)
 6 خانووی خومالی سوورینستانی شه‌ریکا 7
 کونی سه‌گاو ۱ اتاق سراپدار 2 منزل، کلبه 3

شعبه 4 مجمع یا شعبه‌ی فراماسون‌ها 5 محل
 (ملاقات) 6 لاج 7 لانه‌ی بیدستر

lodgement /'lɒdʒmənt/ *noun*
 1 ینشک‌ش کردن، هینانه‌کوری، هینانه‌نارا،
 خسته‌به‌رده‌م، دانسان 2 بی‌سپاردن،
 نه‌سپارده‌دانان، سپاردنی باره 3 به‌لخ، نیشتو،
 گرتو 4 جیگانیدن، گیرسانده‌وه، گیرسانه‌وه،
 مال، خانوو، جیگا، به‌نا، accommodations
 1 اقامه، طرح 2 ودیعه‌گذاری 3 جرم
 4 منزل دادن، استقرار، خانه، منزل

lodgepole pine *noun*
 دارکازی لودلی (راست) چیاکانی روزاوی
Pinus contorta var. latifolia
 نوعی کاج

lodger /'lɒdʒə(r), US 'lə:dʒ-/ *noun*
 کرئ‌نشین، کرئ‌چی ۱ مستاجر

lodging /'lɒdʒɪŋ, US 'lə:dʒ-/ *noun*
 1 جئ، شون، کون، خانوو، مال، دیوی به‌کرئ
 2 نیشته‌جئ‌بون، گیرسانه‌وه ۱ جا، خانه، اتاق
 کرایه‌ای 2 اقامت

lodging-house /'lɒdʒɪŋ haʊs/ *noun*
 مالی به‌کرئ (ب.ت. بؤ‌ماوه‌ی حه‌وتووی) ۱
 خانه‌ی اجاره‌ای

lodicule /'lədɪkjʊ:l/ *noun*
 به‌ره‌ژه، به‌ره‌جه: کومله‌ه پووله‌که‌بینکی بینکی
 توودانی ovary هیندی گولی گیایی (بنه‌رته): له
lodricula لاتین، چکولیتراوی "rug" ۱
 پوستک

loess /ləʊs, US lə:s/ *noun*
 (زه‌ی ناسی) گله‌زه‌رده (له زور ناوچه‌ی ناسیا،
 نه‌هوریا و نه‌مریگادا، وا باوه‌ره که زورینه‌ی
 به‌هوی کاری باوه نیشتن) ۱ خاک زرد

loessic *adjective, also loessial*
 سه‌ریه گله‌زه‌رده، بیوه‌ندی به گله‌زه‌رده‌وه هه‌یه
 ۱ وابسته به خاک زرد

loft /lɒft, US 'ləft/ *noun*
 1 ژووری زیر یان میچی مال‌هوه، دیوی نزدیک
 به میچ، ژووره 2 دیوی سه‌ر ته‌ویله 3 کادین،
 کادان، کوتان، جئ‌تفاق 4 هالی یان هولی کلنسه،
 سه‌کوی کلنسه 5 ریزه قه‌قه‌سه‌ی کوتره‌کان،
 کوتره‌خان 6 قه‌ف یان چه‌ماوی سه‌ری دارکولف
 (بنه‌رته): ینگیلیسی کون، له *loft* نوروژی کون
 "هه‌وا، دیوی ژووروو" نه‌لعانی (بنه‌رته) ۱
 اتاق زیر شیروانی 2 اتاق روی طوبله 3 انبار علوفه
 4 تالار کلیسا 5 کبوترخان 6 لوفت

loftily /-lɪl/ *adverb*
 لووت‌به‌رزانه، فیزانه، له‌خوبایی یانه ۱ مغرورانه
loftiness /'ləftɪnəs, US 'ləftɪnəs/ *noun*
 به‌رزی، سلندی، فیزنی، لووت‌به‌رزی،
 له‌خوبایی بوون ۱ رفعت، غرور، تکبر

lofty /'ləfti, US 'ləfti/ *adjective* (loftier,

loftiest)

1 بهرز، گمردنک‌کش، بلند، بلند،
 2 lofty mountains سهرله‌ناسمان‌خشاو:
 گهوره، مەزن، پامه‌بەرز، بەرز 3 لووت‌بەرزانه،
 فیزانە، لەخۆبایی‌بانه 1 ○ رفیع، بلند 2 بزرگ،
 عالی 3 مغرورانە

log¹ /log, US ˈlɒɡ, ˈlɑːɡ/ noun

1 کۆلکەدار، کۆتەرە، کۆلک، گەردە 2 موورە،
 ئەنجینه، ساورمە، قەلاشکەری: logs for the
 fire ○ 1 کەندە 2 لۆگ

log² /log, US ˈlɒɡ, ˈlɑːɡ/ noun

1 (فروکە یان کەشتی) سەفەرنامە، تۆمارە
 سەفەر 2 (کەشتی) خێزایی‌یتو ○ 1 گزارش سفر
 2 سرعت‌سنج

log³ /log, US ˈlɒɡ, ˈlɑːɡ/ noun, also logarithm

-log(o, ue), US spelling of -logue suffix
 باشگر: وتە، قەسە، بیر، هزر ○ پوند: سخن،
 فکر، اندیشه

loganberry /ˈlɒɡənberi, US ˈlɒɡənberi/ noun, pl. loganberries

1 تسوودرک، تووتەرک 2 تووتەرک، دەوێ
 نوودرک [Rubus loganobaccus] (بەرەت: لە
 ناوی بـیـۆری باخەوانی horticulturist
 ئەمریکایی James H. Logan) (berry +)
 1 ○ تشک 2 بوته‌ی تشک

logarithm /ˈlɒɡərɪðəm, US ˈlɒɡ-, ˈlɑːɡ-/ adjective

لوگاریتم: the logarithm of 100 to the base
 10 is 2 ○ لگاریتم

logarithmic /ˌlɒɡəˈrɪθmɪk, US ˌlɒɡ-, ˌlɑːɡ-/ adjective, also -mical

لوگاریتمی logarithmically adv لەباری
 لوگاریتمەوه ○ لوگاریتمی

log-book /ˈlɒgbʊk, US ˈlɒɡ-, ˈlɑːɡ-/ noun

1 (ماشین) پەرەوان یان دفتەرچە‌ی خواوەنداری،
 کارتی خواوەنداری، قەبالە 2 تۆمار(نامە)‌ەکی
 فەرەمی رووداو‌ەکان بە درێزایی کەشتی رۆژانە،
 کەشتی یان فرۆکە، رۆژنامە‌ی رووداوی کەشتی
 یان فرۆکە ○ 1 دفتەرچە‌ی مالکیت 2 رۆژنامە‌ی
 دریاپیمایی

log cabin noun

کۆختە‌ی لەدار، قۆلیتی کۆلکە‌یی ○ کلبە‌ی چۆبی
 loge /ˈlɒʒ/ noun

لۆژ، سەرەه‌یوان، جینی تایبەت (بەرەت: لە
 فەرەنسەوه) ○ لۆ

-logger = -logist

logger /ˈlɒɡə(r), US ˈlɒɡ-, ˈlɑːɡ-/ noun

داربەر ○ چوب‌بەر
 loggerheads /ˈlɒɡəhed, US ˈlɒɡər-,

'lɑːɡ-/ noun

1 کەس یان مەروێ گەوج 2 (هەرۆه‌ها
 loggedhead turtle) رەقە، کێشە‌لی دەریایی
 [Caretta caretta] 3 میلی داخ، میلی ناسن 4
 (at loggerheads) شەر، ناکۆکی، کێشە،
 مەملانەن، شەرۆک‌کێشە، لێک‌هەڵبەزان ○ 1 آدم
 احق 2 لای‌بەشت دەریایی 3 داغ‌آهن 4 ستیز، جنگ
 و اختلاف

loggia /ˈlɒdʒə, ˈlɒdʒiə, US ˈlɒdʒə, ˈlɑːdʒiə/ noun

هە‌یوان (بـی‌بەدەنە و کۆلە‌کە‌دار و بە‌میج) ○
 بالکانه‌ی ستون‌دار

logging /ˈlɒɡɪŋ, US ˈlɒɡ-, ˈlɑːɡ-/ noun

(دارستان) بـرینی دارە‌کان، داربـری ○ قطع
 درختان

logia = plural form of logion

logic /ˈlɒdʒɪk, US ˈlɑːdʒɪk/ noun

1 لۆژیک، ژیریژی: بـنـمـا فەرەمی‌یە‌کانی لقیکی
 زانستی نە‌زەری knowledge (یـمـان
 لێکۆلینە‌وێ)، شێوازیکی تایبەتی بە‌لگە‌هێنانە‌وه
 argumentation پێ‌وه‌ندی لۆژیکی شتە‌کان
 (وادیارە ژیرانە‌ بن)؛ توانایی لێکدانە‌وه‌ی دروست
 2 (کامپیوتەر) لۆژیک: سوورگە‌ی لۆژیکی،
 خودی خولگە‌ یان سوورگە‌کان (بەرەت: لە
 logikē (tekhne) یونانی‌یە‌وه "هونەری
 بە‌لگە‌هێنانە‌وه (art) of reason" ○ 1 منطق؛
 لۆژیک 2 منطق، مدار منطقی

-logic = -logical

logical /ˈlɒdʒɪkəl, US ˈlɑːdʒ-/ adjective

لۆژیکی، بە‌ینی لۆژیک، لۆژیکانه، ژیریژی‌یانه،
 بە‌لگە‌هێنانە‌وه بە‌گۆرە‌ی بـنـمـا‌کانی لۆژیک: a
 logical thing to do in ○ logical inference
 Each of them having ○ the circumstances
 ○ their own room was the logical solution
 Computer ○ a logical argument
 programming needs someone with a
 منطقی (logicalness n) logical mind

-logical = -ology

logicality /lɒdʒɪˈkælɪti/ noun

لۆژیکی‌بوون، لۆژیکیتی ○ منطقی‌بودن

logically /-kli/ adverb

بە‌شێوە‌یە‌کی لۆژیکی، لۆژیکانه: to argue
 logically ○ بە‌طور منطقی

logical necessity noun

پێ‌ویست‌بوونی لۆژیکی، پێ‌ویستایە‌تی لۆژیکی ○
 ضرورت منطقی

logical positivism noun, also logical empiricism

بۆزیتیفیزمی لۆژیکی (بزووتە‌وه‌یتیکی فە‌لسە‌فی
 سە‌ده‌ی یە‌ستم: n) (logical positivist) ○ اثبات‌گرایی منطقی

logician /lə'dʒɪʃn/ *noun*

لوجیک‌زان، ژیریتز ○ منطق‌دان

logion /'lɒɡɪən, US 'ləu-/ *noun, pl. logia /-giə/*

وته و فەرمووده (یال‌دراوه به کریستوه، ب.ت. ئەوەی کە تۆمار نەکرای، لە یۆنانی یەوه بە واتای "oracle") ○ اقوال و گفتار

-logist = -ology

logistic /lə'dʒɪstɪk/ *noun, also logistical /lə'dʒɪstɪkl/*

1 سەرپەرێ ئەرتهش‌گیر، سەرپەرێ لەشکرگیری، لەشکرگیری یانە 2 سەرپەرێ ریکخستن، ریکخەرانە ○ 1 تدارکاتی 2 وابستە بە سازمان‌دهی

logistically /-kli/ *adverb*

لەباری ئەرتهش‌گیر (یەوه) یان لەشکرگیری (یەوه) ○ از لحاظ تدارکاتی

logistics /lə'dʒɪstɪks/ *noun, pl.*

1 ئەرتهش‌گیر، لەشکرگیری 2 ریکخستن ○ 1 تدارکات 2 سازمان‌دهی

logjam /'lɒɡdʒæm, US 'lɔ:g-, 'lɑ:g-/ *noun*

1 بنبەست، بنبەستدەر 2 پتە‌بوون، کەوتە‌گیر، تۆوش‌بوون، گیرکردن 3 کۆلکە سواراوه‌کان ○ 1 بنبەست 2 گرفتاری 3 کەندە‌های شناور

logo /'ləʊɡəʊ, US 'lɒɡoʊ/ *noun, pl. logos*

دروشم، لوگو، نیشانه، درف، هیمنا (بە‌نەرەت: کورتە‌می (logotype و logogram) ○ آرم، لوگو، شعار، رمز

LOGO *noun*

لوگو (جۆری زمانی بە‌نامه‌نووسی ئاسان) ○ لوگو

logoff /'lɒɡɒf, 'lɔ:ɡɔ:f, US 'lɑ:g- -a:f/ *noun*

(کامپیوتەر) لاگ‌ئاف، لاگ‌اف، نیمیچه‌کۆژاندە‌وه ○ لاگ‌اف

logogram /'lɒɡɒɡræm, US 'lɔ:g-/ *noun*

لوگوگرام، پیت یا نیشانه‌ی لە بریتی وشە‌یی، بریوشە: *the ampersand and dollar sign* ○ (logogrammatic adj) are logograms لوگوگرام

logograph /'lɒɡɒɡrɑ:f, US 'lɔ:gəgræf/ (logographic adj) = logogram

logogriph /'lɒ:gəɡrɪf/ *noun*

جۆری خشتە‌ی مە‌تە‌لی ○ نوعی جدول معمای

logomachy /lə'ɡomækɪ/ *noun, pl. logomachies*

شەرە‌قسە، دمه‌دمه، شەرە‌وشە ○ نزاع یا مجادله‌ی لفظی

logorrhea /lɒɡə'riə/ *noun, US logorrhea*

چە‌نە‌دریزی، زۆربە‌له‌یی، چە‌قە‌سڕویی

(logorrhoeic adj) ○ ب‌حرافی

logos /'lɒɡɒs/ *noun*

1 ئە‌قل، ناوێ، لوگوس (لە‌فە‌لسە‌فە‌ی یۆنانی کۆن‌دا) 2 مە‌سیح 3 وشە‌ی خودا ○ 1 عقل 2 مە‌سیح 3 کە‌لمە‌الله

logotype *noun*

(چاپ) لوگو‌تایپ ○ لوگو‌تایپ

logrolling /'lɒɡrɒlɪŋ, US 'lɔ:grɒu-, 'lɑ:g-/ *noun*

1 تارک‌دە‌وه‌ی کۆتەرە، خلۆرک‌دە‌وه‌ی کۆلکە‌دار (بە‌نیو ناودا) 2 دە‌ستە‌وام‌ی (پەرلە‌مانی) ○ 1 عمل غلتاندن کە‌ندە 2 زد و بند پارلمانی

logroller *noun*

تارکەرە‌وه، خلۆرکەرە‌وه ○ غلتاندە

logrunner *noun*

جۆری بە‌لسە‌ده‌ی دە‌نگ‌خۆشی songbird سەرە‌رزی ئە‌وسترالاسیایی Australasian

[توخم Orthonyx: دوو جۆرن] ○ نوعی پرنده

-logue, also US **-log suffix**

باش‌گیر: وته، قسه، بیر، هزر (بە‌نەرەت: لە logos، -logon، یۆنانی یەوه) ○ بە‌‌ئە‌نسی، لە -logos، -logon، یۆنانی یەوه) ○ پۆند: سخن، فکر، اندیشه

logwood /'lɔ:wud/ *noun*

بە‌قە‌م: داریکی درک‌ودالای کارائیبی، دلی دارە‌کە‌ رە‌شه و haematoxylin و رە‌نگە‌کانی تری لێ‌دە‌گیرن [campechianum] ○ ب‌م

-logy *suffix*

باش‌گیر: 1 سە‌نە‌سی، زانە‌ست، بێ‌ر‌دۆز، تیۆری: psychology 2 و‌تە‌، قە‌سه: ethnology phraseology ○ پۆند: 1 سە‌نە‌سی، دانە‌ش، نظریە 2 سخن

logy /'ləʊɡɪ/ *adjective* (logier, logiest)

تە‌پلۆس، داتە‌پیو، تە‌مە‌ل، گیان‌داگیراو ○ کە‌ل، تە‌یل

Lohengrin *noun, German*

لوئینگ‌رین، لوئینگ‌رین: کوری Parsifal و شۆ‌رە‌سوارێ Holy Grail لە‌ ئە‌فسانە‌ی ئە‌لمانی‌دا ○ لوئینگ‌رین

loin /ləɪn/ *noun*

1 کە‌لە‌کە، قە‌برە‌غه، تیوقە‌د، کە‌مەر 2 گۆشتی کە‌مەر 3 (loins) ئە‌ندامە‌ رە‌گە‌زی یان سێ‌کسی یە‌کان، شە‌رمی ژن، شە‌رمی پیاو، گە‌ل‌وگۆن، گە‌ل‌و‌قۆز، ئە‌ندامی نێ‌زینە یان مێ‌ینە (بە‌نەرەت: لە‌سەر بێ‌نجینی lumbus لاتین) ○ 1 کەر، پهلۆ 2 گوشت کەر 3 (در جمع) اندام‌های جنسی

loincloth /'ləɪnkloʊ, US -klo:θ/ *noun*

بە‌شە‌مال، لۆنگ، فۆتە، شە‌مە‌لک، شە‌رم‌پۆش ○ لنگ

loiterer *noun*

سووپره سووپر کەر، خواوه خواو کەر، ساوه ساو کەر
 ○ لوبتر

Loki noun, Old Norse

لوکی: خوائیکی نورس ○ Norse لوکی
Lolita /lə(ʊ)'li:tə/ noun

کجی عیشتن، کجی که زووتر لهباری
 سینکی بهوه ینگه یشتین (له رومانی
 1958) (Vladimir Nabokov) ○ لولیتا

lollapalooza /,lələpə'lu:zə/ noun, also
 lalapalooza

که سینکی بهسام، شتی سهرنج راکیش ○ آدم
 بابا بهت، چیز جالب

Lollard /'lələd/ noun

لولارد: به کین له شوین که وتووایی گوران خواز
 reformer دینی له ینگلته ره و سکا تله ند
 جان وایکلیف John Wyclif (ده ور بهری
 1330-84) که له سه ده کانی 14 و 15 نه شه که
 ده دران (Lollardy n) ○ لولارد

Lollardism noun

لولاردیزم، لولاردیوهری ○ لولاردیزم

lollipop /'ləlɪpɒp, US 'ləlɪpɔ:p/ noun

1 نوکل 2 نه لاسکه، به ستاو، = ice lolly ○
 نقل 2 بستی یخی

lollipop man noun

یارمه تیده ری به راندنه وهی منالان، ماشین راگیر
 (له خویندنگان دا و دامه زراو لهوئ) ○
 کمک کتنده ی عبور دادن بجهها

lollipop woman noun

یارمه تیده ری به راندنه وهی منالان، ماشین راگیر
 (ژن، له خویندنگان دا و دامه زراو لهوئ) ○
 کمک کتنده ی عبور دادن بجهها

lolly /'lɒli, US 'lə:lɪ/ noun, pl. lollies

1 lollipop = 2 (بریتانیا) پاره 3 (ئوسترالیا)
 boiled sweet ○ پول

Lombard /'lɒmbəd, US -bɑ:d/ noun

1 نه ندای گه لکی نه لمانی که له سه ده ی 6 دا
 به لاماری ئیتالیا یان دا 2 خه لکی Lombardy له
 باکووری ئیتالیا 3 زاراوه ی ئیتالیا یی لومباردی
 (Lombardic adj) سهر به Lombard) ○ لومبارد

Lombard poplar noun

جوړی سپیداری ره شی ئیتالیا یی، سپیداری لوول
 [Populus nigra var. italica] ○ نوعی
 درخت تبریزی

loment /'ləʊmənt/ noun, also lomentum
 /lə(ʊ)'mentəm/

(رووه ک ناسی) که لووی هتندی گیای دانه و یله یی
 leguminous plant (به رهت): له لاتینه وه به
 واتای "bean meal" ○ نیام برخی از گیاهان
 بُشنی

London clay noun

گلی له نندن: چینن له باشوور روزه لاتن

ئینگلته ره ینگلته یی، ده گه یته وه بو سه رده می
 Eocene ی باشین ○ خاک لندن

London plane noun

جوړی چناری متور به کراو [Platanus × hispanica]
 ○ نوعی چنار

London pride noun

جوړی [Saxifraga × urbium] saxifrage
 ○ نوعی سفرس

lone /ləʊn, US loʊn/ adjective

ته نیا، تاک و ته نیا، (ته نیابال)، بی کهس، بی هه قال،
 a lone sailor crossing the Atlantic
 a lone mother/parent/father ○ loneness /ləʊnəs, US loʊnəs/ n
 کورته ی (alone) ○ تنها، تک و تنها

loneliness /ləʊnɪnəs, US loʊnɪnəs/ noun

ته نیایی، به ته نی بوون، بی کهسی: a period of
 loneliness in his life ○ تنهایی

lonely /'ləʊnli, US 'loʊn-/ adjective
 (lonelier, loneliest)

1 ته نیا، تاک و ته نیا، بی کهس، دلته نگ، کویل،
 غدریب، lone, lonely, lonesome 2 چه بهک،
 لایه ر، لاتهریک، به رت، دور، دووره دهس
 1 (loneliness /'ləʊnliəs, US 'loʊn-/ n)
 تنها، تک و تنها، غمگین، غریب 2 دور افتاده

lonely hearts noun, pl.

دل ته نیان (= نامازه بهو که سانه به که به
 ناگاداری له روزنامه کان دا به دوا ی هاوسه ر یان
 دوسته ون) ○ دل های بی پناه

lone-parent family = one-parent family

loner /'ləʊnə(r), US 'loʊn-/ noun

که سینکی گوشه گیر، مروی لاتهریک، بنیاده می
 گوشه گیر ○ آدم مزوی

lonesome /'ləʊnsəm, US 'loʊn-/ adjective

1 ته نیا، تاک و ته نیا، (ته نیابال)، بی کهس،
 دلته نگ کەر: I felt so lonesome after he left
 2 چه بهک، لایه ر، لاتهریک، به رت، دور،
 دووره دهس: a lonesome road 1 ○ تنها، تک
 و تنها، غریب، دلته نگ کتنده 2 دور افتاده

lonesomeness /'ləʊnsəməns, US 'loʊn-/ noun

1 ته نیایی، تاک و ته نیایی، بی کهسی 2 چه بهکی،
 لایه ری، به رتی، دوری، دووره دهسی 1 ○
 تنهایی، تک و تنهایی 2 دور افتادگی

lone star tick noun

جوړی گهنه ی ixodid (Amblyomma americanum)
 ی باشوور و ساوه نند و
 روژه لاتن و لاتن بهک گر تووه کانی نه مریکا،
 ده دانه شیرده و بالنده کان و راگویره ری
 چه ندین نه خوشی به (وهک Rocky Mountain
 spotted fever و ehrlichiosis) ○ نوعی کنه

lone wolf noun

مروى لاتهرىك، بنياده مى گوشه گیر، که نارنشین،
دووره پهریز، به همدردى کهس نه که وتوو ٭ آدم
منزوى

long /lɒŋ, US lɔ:ŋ/ *adjective* (longer, longest), *adverb*, *noun*

adj 1 دریز، دوورودریز، کون، لمتیزینه 2 (له
جلوبه رگدا) دریز 3 (دهنگ ناسی) دریز **adv**
(به) ماوهی، زور دهمیکه، ماوهیه کی زور 1 **n**
ماوهیه کی زور، ماوهیه کی دوورودریز 2 برگه،
بزوین یان دهنگی دریز ٭ **adj** 1 دراز، طولانی،
مدید، قدیم 2 بلند 3 (اوانناسی) کشیده **adv** به
مدت، مدت زیادی 1 **n** مدت زیاد 2 هجا، مصوت
یا صدای کشیده

long² *abbreviation* longitude

longan /lɒŋ(ə)n/ *noun*

(له چینی پوهه) چاوه همزه دها: بهریکی ناوداری
رووه کیکی باشووری روژه لاتی ناسیا
[Dimocarpus longan] ٭ لونگان

long-and-short work *noun*

(بیناسازی) به درجی بهرز و کورت ٭
سنگ چین دراز و کوتاه

long-awaited *adjective*

زور چاوه ری بوو، به ماوهیه کی زور
چاوه روان بوو ٭ خیلی انتظار کشیده

longboard *noun*

تخته دریزه، جزوئ surfboard ی دریز ٭
لانگ بورد

longboat = longship

longbow /lɒŋbəʊ, US 'lɔ:ŋbəʊ/ *noun*

کهوانی دریز، کهوانه دریزه ٭ کمان بلند

long-case clock = grandfather clock

long-dated /lɒŋ dɛɪtɪd/ *adjective*

دریز ماوه، ماوه دریز ٭ طویل المدت

long-distance *adjective, adverb*

adj ریگای دوور (ودریز)، دوور: **adv** flights
له ریگای دوورمه: **to call long**

distance **adj** ٭ راه دور **adv** از راه دور

long-distance call *noun*

تله فونی ری (گای) دور ٭ تلفن راه دور

long-distance race *noun*

پنشینر کتی راکردنی دور یان ری دور ٭
مسابقه ی دو استقامت

long-distance runner *noun*

راکه ری ری دور ٭ دوندی دو استقامت

long division *noun*

(بیرکاری) دابهش کردنی دوورودریز ٭ تقسیم
تفصیلی

long dozen *noun*

سیزده دهنک یان دانه (که یه کی زیاتره له
دوجین) ٭ سیزده عدد

long-drawn-out *adjective*, also long-drawn

دریز، دوورودریز: -g- **The trial was a drawn-out affair**
٭ طولانی

long drink *noun*

خواردنه وهی (سارد و پر) لیوانی (وه کوو لیموناد
یا بیره) ٭ لانگ درینک

longed-for *adjective*

(له میزه) به ته مابوو، به هیواوو ٭ مطلوب

longeval *adjective*

به ته مهن، به عومر، ته مهن دریز ٭ معمر

longevity /lɒn'dʒɛvəti, US lɔ:n-, lɔ:n-/ *noun*

ته مهنی دریز: **a study of longevity** ٭ عمر
طولانی، طول عمر

long face *noun*

دلپ، خه مبار، به پهروش، دلتهنگ، لووت دازه نیو
٭ محزون

long-faced *adjective*

دلپ، خه مبار، به پهروش، دلتهنگ، لووت دازه نیو
٭ محزون

longhaired *adjective*

1 قز دریز، پرچ دریز 2 پشیلینکی نژاد موودریز
٭ 1 موبند 2 لانگ هیرد

longhand /lɒŋhænd, US 'lɔ:ŋ-/ *noun*, in
longhand

(نووسین) به دهست، دهستی، دهسی، به دهس (نه
تایپ) ٭ با دست

long haul *noun*

1 ریگای دور، سه فیری دور (ودریز) 2
ماوهیه کی زور، دریز ماوه ٭ 1 سفر طولانی
مدت زیاد

long-haul *adjective*

(فرین و هند) دور، دوورودریز ٭ طولانی

long-headed *adjective*

1 زیرهک، دووربین 2 سه دریز ٭ 1 عیار 2
درازسر

long-headedness *noun*

1 زیرهکی، دووربینی 2 سه دریزی ٭ 1 عیاری
2 درازسری

longhorn /lɒŋhɔ:n, US -hɔ:rn/ *noun*

گیانه وهی شاخ دریز ٭ جانور درازشاخ

longhorn beetle *noun*

قالونجه ی شاخ دریز [خیزانی
Cerambycidae] ٭ سوک درازشاخک

longi- *prefix*

پیشگر: دریز ٭ پیشوند: دراز

longicorn /lɒn(d)ʒɪkɔ:n/ - longhorn beetle

longing /lɒŋɪŋ, US 'lɔ:ŋ-/ *noun, adjective*

n خوزگه، بریا، ناوات، هیوا، تاره زوو، عه زهت،
حه یهت، تاسه، تامه زرویی، پهروشی **adj**
به تاسه ٭ **n** آرزو، اشتیاق **adj** مشتاق

longingly /lɒŋɪŋli, US 'lɔ:ŋ-/ *adverb*

به تاسوه، به پدروشهوه ○ با اشتیاق

longish /'lɒŋɪʃ, US 'lɒŋ-/ *adjective*

○ *There was a longish pause* کهمی دریژ: **longish hair** ○ نسبتاً طویل

longitude /'lɒŋɡɪtjuːd, 'lɒndʒɪ-, US 'lɑːndʒətuːd/ *noun*

(جوگرافیا) هیلای دریژ، دریژهیل، دریژی جوگرافیایی (بهرت: له **longitude** لاتین، له "دریژ") ○ طول جغرافیایی

longitudinal /'lɒŋɡɪ'tjuːdɪnəl, -ndʒɪ-, US 'lɑːndʒə'tuːdɪnəl/ *adjective*

1 سهربه **longitude** دریژهیل: *the town's longitudinal position* 2 به دریژی، دریژاودریژ: ○ 1 وابسته به طول جغرافیایی 2 طولی، در طول

longitudinally /-nəli/ *adverb*

به دریژی ○ به طور طولی

long johns *noun, pl.*

(نافه‌رمی) زیردره‌بین، زیرباتول، زیرشهلوار ○ زیرشلواری پشمی

long jump *noun*

بازی دریژ ○ پرش طول

long jumper *noun*

بازده‌ری (بازی) دریژ ○ پرش‌کنده‌ی پرش طول

long-lasting *adjective*

دوورودریژ، دریژماوه، دریژخایه‌ن، ○ طولانی، درازمدت

long-lasting effect *noun*

کاریگه‌ری دریژخایه‌ن، باندوری دریژماوه ○ اثر درازمدت

long-lasting result *noun*

نه‌نجامی دریژماوه یان دریژخایه‌ن ○ نتیجه‌ی درازمدت

long-life *adjective*

(شیر و...) دریژماوه (به‌کاره‌یتانی شتی) ○ دارای تاریخ مصرف طولانی

long-lived *adjective*

1 ته‌مه‌ن دریژ، به‌عومر 2 دریژماوه، دریژخایه‌ن، دوورودریژ، بو‌ماوه‌یه‌کی زور ○ 1 دارای عمر طولانی، معمر 2 طولانی

long-lost *adjective*

گوم‌بوو یان نادیار (بو‌ماوه‌یه‌کی زور) ○ گم‌شده

long measure *noun*

(کون) پنه‌وه‌ری دریژی ○ مقیاس طولی

Longobard, *pl.* Longobards or Longobardi

= Lombard

Longobardic = Longobardic

long odds *noun, pl.*

(له‌گریودا) په‌نجا له‌یه‌ک، نه‌گه‌ری کم ○ احتمال ضعیف

long-playing record *noun*, also long-

player

گرامافونی 33 سوور یا خول ○ صفحه‌ی 33 دور

long-range *adjective*

1 دوورهاوژ، دووریتک، دریژ، مه‌ودادوور:

long-range missiles 2 دریژماوه، دریژخایه‌ن:

long-range plans ○ 1 دوربرد 2 درازمدت

long running *noun*

دریژخایه‌ن، دریژماوه، زورخایاندوو ○ درازمدت

longship *noun*

که‌شتی دریژ، دریژه‌که‌شتی (له‌لایه‌ن فایکینگ و گه‌لانی تری باکووری نه‌وروپاوه به‌کاردیترا) ○ که‌شتی دراز

longshoreman /'lɒŋʃərmən-, US

'lɒŋʃə:rmən/ *noun, pl.* -horemen

کریکاری له‌نگه‌رگا (یا له‌نگه‌رگه) ○ کارگر بارانداز

long shot *noun*

مه‌ترسی، نه‌گه‌ری کم، ریئی تیناجی ○ خطر، احتمال کم

longsighted *adjective*

1 داهاتووبین، به‌مشوور، تیگه‌یشتوو 2 چاوژی،

دووربین: *She's long-sighted and needs*

:longsightedly adv) glasses to read

داهاتووبینانه، به‌مشوورانه، تیگه‌یشتووانه: -

ightedness *n* 1 داهاتووبینی، به‌مشووری،

تیگه‌یشتوویی 2 چاوژی، دووربینی) ○ 1

دوراندیش 2 دوربین

longspur *noun*

bunting یک‌سی نه‌میریکی باکووری [توخم

Calcarius] ○ نوعی پرند

long-standing *adjective*

کون، له‌میژینه، دیرین، به‌پیشینه، دریژخایه‌ن ○ قدیمی، سابقه‌دار

long-suffering *adjective*

1 خوگر‌توو، پشوودریژ، به‌تافه‌ت، به‌سه‌بر،

سنگ‌فراوان 2 ره‌نجه‌ر، چه‌ساوه، ره‌تینراو،

زورلن‌کراو ○ 1 صبور، شکیا 2 ستم‌دیده

long suit *noun*

(به‌رین) ده‌ستی براوه ○ دست برنده

long-tailed tit *noun*

گوره‌وی‌چنه‌ی کلک‌دریژه [**Aegithalos**

caudatus و جوژه‌کسانی تر، خیزانی

[**Aegithalidae**] ○ نوعی چرخ‌ریک

long-term *adjective*

دریژماوه، دریژخایه‌ن، له‌میژینه: *seeking long-*

term solutions ○ درازمدت، قدیمی

long-time *adjective*

کون، له‌میژینه، دیرین، دوورودریژ، دریژخایه‌ن،

○ *his long-time colleague* :long-standing

a longtime friend ○ قدیمی، دیرین، باسابقه

Long Tom *noun*

1 جوژی تویی گوره‌ی دم‌یایی دوورهاوژ 2

جۆرى كۆل يان جىڭگايىكى تايپەنى زىڭىشتەۋە
 ○ لانگ تام

long ton noun

تۆنى گەۋرە (بەرامبەر بە 1016/06 kg يان
 2240 پەۋند) ○ تىن بزرگ

longueurs /lɒŋ'gɑ:z, US loun'gɑ:z/ noun
 درىژدادرى ○ اطباء

long vocation noun

پشۋى ھاۋىنى، پشۋى درىژ، ھاۋىنە پشۋو
 ○ تعطىلات تابستان

long wave noun

(رادىئو) شەۋىلى درىژ ○ موج بلند

longways /'lɒŋweɪz, US 'lɔ:ŋ-/ adverb, also longwise

درىژ، (شەۋىلى)، بە درىژى درىژ (ھەرۋەھا
 lengthways) ○ (بە طور) طولى

longwearing adjective

بەرگەرگەر، نەپەر، قايم، نەپەر، بەدەۋام ○ بادوام

long weekend noun

پشۋى چواررۆژە (دوایی ھەوتو) ○ تعطىلات
 چهارروزه

long-winded /lɒŋ 'wɪndɪd/ adjective

(تايپەسند) درىژدادر، دوورودرىژ؛ ۋەرس كەر،
 عاجز كەر، جار س كەر، tedious: *a long-winded process* ○ *winded speaker*
 ○ درازنەفس، طولانى؛ خستەكنندە

long-windedness noun

درىژدادرى؛ ۋەرس كەرى، جار س كەرى ○
 درازنەفس؛ ملال ۋورى

long-wise /'lɒŋwaɪz, US 'lɔ:ŋ-/ = longways

lonicera /lɒ'nɪs(ə)rəl noun

(رووھ كناسى) لونيئىرا: رووھ كى تىرەين كە
 honeysuckle ھەكسان دەگرتىمەۋ [توخم
 Lonicera] (نەپرەت: لاتىنى نوئ، لە ناۋى
 رووھ كناسى ئەلمانى سەدى شازدە Adam
 Lonitzer) ○ نوعى گياھ

lonning = loan2

loo¹ /lu:¹/ noun

(تافەرمى، برىتانىيا) دەستاۋ، دەسپەتاۋ، كەناراۋ
 ○ توالت

loo² /lu:²/ noun

جۆرى قومار بە پەرىن ○ لۇ

loofah /'lu:fə/ noun

1 لىكە 2 رووھ كىكى ھەلچۈي گەمىتان لە
 خىزانى [Luffa cylindrica] (لە دار،
 نەپرەت: لە lūfa غەربى مىسىرى يەۋە) ○ لىف

look /lʊk/ noun, interjection

1 روانىن، چاۋلىكردن، سەير، سەير كىردن،
 بىنىن 2 سەرسەكوت، دەمچاۋ، چىروچاۋ،
 سەروچاۋ، دىمەن، روخسار، روالەت، رووكەش

3 شىۋە، شىۋاز، داب، مود 4 گەران، پىشكىن 5
 (looks) قىافە، جوانى، رىك، ۋىكىكى، شۇخى
 inter چاۋ! چاۋكە! شا! نەھا! ھا! تەماشاكە!
 بنترە! پروانە! 1 n ○ 1 نەگە 2 سەرو وضع، نەمرد،
 ظاهر 3 سىك، مد 4 جىتجو 5 (در جمع) قىافە،
 قىشكى inter نەگە كن!

look-alike /'lʊkəlɪk/ noun, adjective

1 لىكچوۋ، ھاۋشۋە، ۋەكەك، كۆيى، دەق 2
 شىۋە يەك دەدا، ۋەكۋوېك ○ 1 شىيە، بىدل
 2 شىيە بە ھەم

looker /'lʊkə(r)/ noun

1 (تافەرمى) تەماشافان، تەماشافان، بىنەر،
 سەيركەر 2 جوان، لەبار، تىكە (ژن يان كىچ)،
 (تافەرمى) كەستىكى زور سەرنىچ راكىشى ○ 1
 تەماشگر 2 زىيا، لىبت، آدم بىيار جىداب

looker-on /'lʊkə(r) 'ɒn/ noun

تەماشافان، تەماشافان، بىنەر، سەيركەر،
 چاۋلىكەر ○ تەماشاجى

look-in noun

1 دەسپەرژ، دەلىفە، دەرفەت 2 چاۋپاخشاندىن
 ○ 1 فرست 2 نظر اجمالى

looking glass noun

ئاۋنە، قودىك، جام ○ آئىنە

lookism noun

روالەت گەرى، روالەت بازى، چاۋازى دانان يان
 زوۋبىر ياردان لە روۋى روالەتەۋە ○ ظاھىر پىرى،
 تىبىض يا پىش داۋرى از روۋى ظاھىر

lookist noun, adjective

روالەت گەر، روالەت باز، زوۋبىر ياردەر لە روۋى
 روالەتەۋە ○ ظاھىر پىرى، پىش داۋرى كىندە از
 روۋى ظاھىر

lookout /'lʊkaʊt/ noun

1 وريايى، ناگادارى، گۈنۋولاخ بوۋن، ھۇشيارى،
 چاۋدىر، زىرەقان، چاۋبەسەر، تۈپەدار، پاسەۋان،
 دىدەۋان، شۋىتى چاۋدىرى يان پاسەۋانى،
 a lookout ○ on the lookout: watchman
 2 point/tower دىمەن، پىشچاۋ ○ 1 مراقب،
 نەگبان، محل نەگبانى يا دىدەبانى 2 چشم انداز

look-over noun

1 چاۋپاخشاندىن، كورته چاۋلى كىردن 2 كورته
 پىشكىن، كورته تاقى كىردنەۋە ○ 1 نظر اجمالى
 2 بازرسى يا امتحان اجمالى

look-see noun

(تافەرمى) چاۋپاخشاندىن، كورته چاۋلى كىردن:
 Come and have a look-see ○ نەگە اجمالى

loom¹ /lu:ml/ noun

دەزگاي چىنىن، دەزگا يان داروۋىبارى تەمون،
 دەزگاي جۇلايى (نەپرەت: gelōma ئىنگلىسى
 كۆن "tool" بسوۋەتە lome لە ئىنگلىسى
 نىۋەراست) ○ ماشىن پارچەبافى، دستگاہ جولايى

loom² /lu:ml/ noun

دهرکه وتن له نیتو هه ووره، دهرکه وتنی
هه ول جاری تهماوی دهریا ۱ لوم

loon /lu:n/ *noun*

1 (بالنده ناسی) لئون، 3 = 2 diver (نافه رمی)
مروى سیر یان گهوج، به کار نه هاتوو ۱ مرغ
غواص 2 آدم احق

loonie *noun, pl. loonies*

کۆینی یهک دۆلاری که نه دایى ۱ سکه ی
یک دلازی کانادایی

loony /'lu:ni/ *noun (pl. loonies), adjective*
(loonier, looniest)

(نافه رمی، مروى) شیت، حه بۆل، عه قل سووک،
حه په میتش خۆر ۱ (آدم) دیوانه، خل

loony-bin *noun, also loony bin*

(نافه رمی، سووکانه) شیت خانه، نه خوش خانه ی
دهروونی، شویتى نه خوشه دهروونی یه کان،
madhouse ۱ تیمارستان

loop /lu:p/ *noun*

1 ئالقه، نه لقه، چه مەر، گهوه، که مه، قهف،
چه رخ، پیچ، چه ماوی 2 گری 3 قهف یان
ئالقه ی نه تف 4 قولقه، دهسک، مشت 5 خولگه
یان باز نه یه کی تهواو بو ته زوو (یان ته ورم)
کاره با 6 (بو سکیر نه بوون) دهزگا 7 (فرۆکه)
دهور، چه رخ 8 (بریتانیا) ریگا یان هتلی (ریی
ناسن) لادان 9 (فیلم، باریکه و هتد) ئالقه، قهف،
لوول 10 (the Loop) ناوه نندی بازرگانی
شیکاگۆی ئەمریکا ۱ حلقه، خمیدگی 2
حلقه ی طناب 3 گره 4 دسته 5 مدار کامل برای
جریان برق 6 آی بودی 7 دور 8 (بریتانیا) جاده یا
خط انحرافی 9 حلقه 10 لوپ

looper *noun*

1 (ههروه ها inchworm، ته تله میران) قهفۆکه:
ته تله میرانی به پوله ییکی شهوگه ری
Geometridae [خیزانه کانی] و Noctuidae
2 [نامیری قهفاندن، قهفهنگ،
قهفانچمه، قهفنه ۱ لوپ

loophole /'lu:phəʊl, US -hoʊl/ *noun*

1 دهلاقه، کون، که له بهر، قلیش، که لێن 2
(خوازه) دهه تان، ریی دهه چوون، ریگای
دهه چوون، ریگا، دهروو: a legal loophole
3 to close existing loopholes
تیرهاویشتن، کوناوه جه ۱ روزنه، سوراخ،
شکاف 2 (مجازی) مغز

loop-line /'lu:p laɪn/ *noun*

(ریی ناسن) دووپانه، دووپانیانه، ریگای لادان
۱ خط انحرافی

Loop of Henle /'henli/ *noun*

جه له مه ی هتلی: بهشی له بۆریچکە ی گورچیه
(به شیوه ی U)، له وێوه ناو و خوی دهه مۆرتهمه
بو نیتو خوین (نه هرت): له ناوی توپکاری
نهلمانی (F. G. J. Henle) ۱ لوپ اف هتلی

loopy /'lu:pil/ *adjective* (loopier, loopiest)

شیت، ده لسو، گه وچانه
loopily *adv* دیوانه، احقانه

loose /lu:s/ *adjective* (looser, loosest)

1 بهرلا، نه به سراو، ره ها، جیا، ئازاد، بهر دراو،
به له سه، شل وشه ویتی، شل و مل، نه توند، بهقل،
فشه لۆک، خۆنه گرتوو، شل، له ق (ولۆق)، لۆق،
دانه کو تراو: a lion loose in the streets
a fabric loose soil loose tooth/button
a loose with a loose weave
2 alliance/coalition/federation
فش و فول، ههراو، گوشاد، شه پ وشۆر ده لب،
زل: 3 a loose shirt (ملیوان) گهوره، زل 4
هه ل زاو، داکراو، ناخج: The potatoes were
sold loose, not in bags
5 بی سه رو به ره،
نادروست، ناده فشه، نا ناگادار، ناوری، نا هوشیار:
6 loose thinking a loose translation
ست، شیواو، شیرزه 7 جلف، سووک، بلج،
هه مرزه: a young man of loose morals
(چه ره)، هه رز، بریو، شه وه بوو 9 شیواو راگو یستن،
ده گو یز ته وه 10 = disconnected - (کۆن)
detached ۱ رها، ول، شل، جدا، لق 2 کشاد
3 بزرگ 4 قلهای 5 غیردقیق، بی دقت 6 بی ربط،
آشفته 7 بی بندوبار 8 هرز 9 قابل انتقال

loose box *noun*

ته وئیه یی که له ودا نه سپه کان نه به سراونه ته وه ۱
لوس باکس

loose change *noun*

ورده یاره، ورده یوول، یووله ورده، قه ره یوول،
قوشه ۱ پول خرد

loose cover *noun*

به رگ، بهر، روو، روو کیش، دابۆش ۱ روکش

loose end *noun*

1 بهشی نیوه چل یان تهواونه کراو 2 لێل،
ته ماوی، ته مژه 3 سه ری ئازاد یان به ره لا 4
باشماوه ۱ بخش تمام نشده 2 مهیم 3 انتهای
نخ 4 ته مانده

loose ends *noun, pl.*

شته نه زانراو یان ته ماوی یه کان ۱ نکات
نادانسته یا مهیم

loose-fitting /'lu:s 'fitn/ *adjective*

(چل و به رگ) فش و فول، فراوان، ههراو، فرت،
ده لب، فش، شه پ وشۆر ۱ گل و کشاد

loose forward *noun*

(له راگی دا) یاری زانی یه شه وه ی خربوونه وه
scrum ۱ لوس فوروارد

loose head *noun*

(له راگی دا) یاری زانی ریزی یه شه وه ی تیپ نه
خربوونه ودا scrum که نزیک ترین جیگایه که
تویی لی دانری ۱ لوس فوروارد

loose-jointed *adjective*

جومگه شل، زور نازادانه ده جولی (ووک نهو که سانه ی که کرده ی ناگروبانیک ده که نه، loose-jointedness *n* loose-leaf /'lu:z 'li:f/ *adjective* (به راو) لئوه بوو (به ی) به رله ق، شل به، به رله شله، نازاد به ی آزاد به رگ

loose-limbed *adjective*

(ویزه یی) چالاک، چاپک، مه زیوون، گورج، توندوتول (فرز، چاپک)

loosely /'lu:zli/ *adverb*

1 شل، به شتوه یه کی هه راو، ده لئانه، به شتوه یه کی شل (وشه ویق): *Hold the rope*

2 loosely between your finger and thumb

سه سه ره کی یانه، به شتوه یه کی سه سه ره کی (یان فته) به بی ورد بوونه، به بی سه رنجی زوره، نه به سه ناوی، که م ناگورتنی، تا نه دازه یی: *to use a term loosely*

Economic growth can be loosely defined

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

The two as an increase in GDP

lop /lɒp/ *noun*, also *lop* and *top*

لق ویوی هه لیاچراو، سه رلق، چریی وچال (شاخ و برگ هرس شده)

lope /ləʊp, US loʊp/ *noun*

گورگه لوقه، سه قاو (هه لئانه وه) تاخت، شلنگ

lop-eared /lɒp 'ɪəd/ *adjective*

گویی شور (دارای گوش های آویخته)

loperamide /ləʊ'perəmaɪd/ *noun*

لویی ریماید، لوبیرامید (ده رمانی بو زگه شوره) لویی ریماید

lopho- *prefix*

پیشگر: پوین، کاکول دار، پویه دار، تیغه، تاج دار، پوینسه: *lophophore* (پسه روت: له لophos یونانی یوه "ridge crest") پیشوند: کاکل دار

lophophorate *noun, adjective*

(گیانه وه ری) پویه دار، تیغه وه (لوبوفوریت)

lophophore /ləʊfə'fɔː, 'lɒf-/ *noun*

(گیانه وه رناسی) پویه دار، تیغه وه: نه ندان یان پنکه اته یه کی نالی horseshoe-shaped structure یان خر لای ده می bryozoan هکان، brachiopod هکان و هیندی بر به رده ی تری

شای که ب.ت. بو وه رگرتی خوراک به کار دیتین (لوبوفور)

lopolith /'lɒpə(ʊ)liθ/ *noun*

به رده ته شت (چنه)، جور ی به ری زیریاله ناسی ناگرین (لوبولیت)

lopper *noun*

هه لیاچهر، دایاچهر، پارناوتن کار (هرس کننده، قطع کننده)

loppy *adjective* (loppier, loppiest)

شل، وشه ویق، له ق (لق)

lop-sided /lɒp'saɪdɪd, US ˌlɑ:p-/ *adjective*

لار، به لاداکه وتوو، که ج، گتر، لاسه ننگ، له ننگ، ناله ننگه، ناهاوسه ننگ، ناتمه راز: *a lopsided grin/mouth* کج، نامتعادل

lop-sidedly /lɒp'saɪdɪdli, US ˌlɑ:p-/ *adverb*

به لاداکه وتووانه، که چانه، لاسه ننگانه، گترانه، له ننگانه، ناهاوسه ننگانه، ناتمه رازانه (به طور کج یا نامتعادل)

lop-sidedness /lɒp'saɪdɪdnəs, US ˌlɑ:p-/ *noun*

لاری، به لاداکه وتوویی، که جی، گتری، لاسه ننگی، له ننگی، ناله ننگه ری، ناهاوسه ننگی، ناتمه رازی (کجی، نامتعادل بودن)

loquacious /lə'kwɛɪʃəs/ *adjective*

زوریله، هه له وه، چنه درزی، چه قسه رو (بر حرف، وراج)

loquaciousness /lə'kwɛɪʃəsnəs/ *noun*

زوریله یی، چنه درزی، چه قسه روی (زوریله یی، چنه درزی، چه قسه روی)

loquacity /lə'kwæstɪ/ *noun*, also *loquaciousness*

زوربلی، هله‌وه‌ری، چهنه‌دریژی ۱ پر حرفی، وراجی

loquat /'ləukwɒt, US 'ləukwɑ:t/ *noun*

لوکوات، داری لوکوات، بهری لوکوات (له چین و ژاپوندا [*Eriobotrya japonica*]) ۱
لوکوات، درخت یا میوه‌ی لوکوات

lord /lɔ:d, US lɔ:rd/ *noun, interjection* (Oh Lord, Good Lord)

1 *n* ده‌سه‌ل‌ات‌دار، به‌ریوه‌هر، کارگتیس، فرمان‌گتیر، سه‌روه‌ر 2 خاوه‌ن‌زه‌وی، ده‌ره‌به‌گ، خان، ناغا 3 (له لهن‌رسیین‌دا) به‌ریز، گه‌ورم، جه‌نابی 4 گه‌وره‌زاده 5 لورد (سه‌رناوی له بریتانیا) 6 (the Lord) خودا 7 عیسی‌ی مه‌سیح 8 (the Lords) نه‌نجومه‌نی ژوورین، نه‌ندمی نه‌نجومه‌نی ژوورین *interj* ماشه‌للا، سه‌ک خودابه ۱ *n* حاکم 2 ارباب، آقا 3 حباب 4 اشراف‌زاده 5 لرد 6 (با) خدا 7 عیسی‌ی میخ 8 (the Lords) مجلس‌اعیان، عضو مجلس لردها *interj* وای خدای من

lordliness /'lɔ:dlɪnəs, US 'lɔ:rd-/ *noun*

1 خویش‌زلی، له‌خوبایی‌بوون، لووت‌به‌ززی، فیزی 2 سه‌روه‌ری، سالاری، گه‌وره‌یی ۱ تکیه 2 سیادت

lordling *noun*, also *lording*

(کۆن، سووکانه) لوردی بی‌ده‌سلات ۱ لرد بدون نفوذ

lordly /'lɔ:dlɪ, US 'lɔ:rd-/ *adjective* (lordlier, lordliest)

1 گه‌وره، مه‌زن، به‌شکو: 2 *a lordly mansion* خویش‌زلی، لووت‌به‌رز، له‌خوبایی 3 لوردناسا ۱ مجلل 2 مغرور 3 لردمانند

Lord mayor *noun*

شاره‌وایی له‌ندن (و چهن‌دین شاری گه‌وره‌ی تر) ۱ شهردار لندن

Lord of Appeal *noun*, in full Lord of Appeal in Ordinary = law lord

lord of misrule *noun*

به‌رپرسی خوشی و شادی‌یه‌کانی کریسمس له ۱ نینگلته‌ره، ب.ت. له سه‌ده‌کانی یازده و شانزده‌دا لورد اف میسرول

lordosis /lɔ:'dɔ:sis/ *noun, pl. lordoses*

(پزشکی) جه‌مانه‌وه‌ی ییچه‌واونه، پشته‌وه‌جه‌من، جه‌مانه‌وه‌ی یه‌کجاری بربره‌ی پشت بۆ دو‌اوه (بروانه kyphosis) ۱ لوردوز، لوردوسیس

lordotic *adjective*

سه‌ریه یان ییونه‌ندی به lordosis ۱ هوه‌هه‌یه وابسته به لوردوز

the Lord's Day *noun*

یه‌ک‌شه‌مه، رۆژی خودا، خوا‌رۆژ ۱ یک‌شنبه **lordship** /'lɔ:dlɪp, US 'lɔ:rd-/ *noun*

1 جه‌نابی به‌ریز 2 هیز یان پله‌وایی‌ی لوردیتی، ده‌ره‌به‌گی ۱ عالی جناب 2 قدرت یا موقعت لرد

Lord's Prayer *noun*

نوێژ یان نزای خواوه‌ندی ۱ نماز یا دعای ربانی

Lords spiritual *noun, pl.*

(نه‌نجومه‌نی ژوورین) نوێنه‌رانی ئاسیانی ۱ نمایندگان روحانی

Lords temporal *noun, pl.*

(نه‌نجومه‌نی ژوورین) نوێنه‌رانی ئاسیانی ۱ نمایندگان غیرروحانی

lore /lɔ:(r)/ *noun*

زانست، ناگایی، زانیاری، کۆمه‌له‌ زانست یا زانیاری یا نه‌ریته‌کان له‌باره‌ی باب‌ه‌تیکه‌وه، زانیاری که‌له‌پووری یان فره‌هنگی، فره‌هنگ یا چاندی نژادی و ره‌گه‌زی، (کۆن) فیزکردن، فیزکاری، شتی که‌ فیزی ده‌بی، وانه، داستانه‌کان، ته‌فسانه‌کان ۱ دانش، دانستی‌ها، مجموعه‌ی معلومات و سنن در حوزه‌ای خاص: فرهنگ قومی، آموزش، تعلیم، درس، روایات

lore /lɔ:(r)/ *noun*

(گیانه‌وه‌رناسی) مه‌ودای نیوان چاو و ده‌نووک (یا نیوان چاو و کونه‌لوونی ماره‌کان، شیب، شیشه (نه‌ره‌ت: له *lorum* لاتین "strap, thong") ۱ لور

loreal *adjective*

شییی، شیه‌یی، سه‌ریه یان ییونه‌ندی به شیه‌وه هه‌یه ۱ وابسته به لور

lorgnette /lɔ:'njɛt, US lɔ:r'njɛt/ *noun*, also *lorgnettes*

چاویلکه یان عه‌ینه‌کی ده‌سک‌دریژ ۱ عینک دستی

lorgnon = lorgnette

lorica *noun, pl. loricae* /-ki/ or *loricas*

(گیانه‌وه‌رناسی) 1 زری، قایلک، قاوخ، له‌بکه 2 زری رومی له‌چهرم یان کانزا (لاتین به واتای "breastplate") ۱ زره 2 لوریکا

loricate *adjective*

زریدار، قایلک‌دار، له‌بکه‌دار، قاوخ‌دار ۱ زره‌دار

lorikeet /'lɔ:riki:t/ *noun*

لوریکیته (بالنده‌به‌کی چکۆلانه له‌خیزانی لوری lory، زۆرتر له‌گینه‌ی نوی [*Charmosyna*] و توخمه‌کانی تر، چهن‌دین جۆرن) ۱ لوریکیته

loris /'lɔ:ris/ *noun, pl. lorises*

جۆری گیه‌انه‌وه‌ری خاوی شه‌وه‌گه‌ری چکۆله، له‌نیو گۆوگیای چری ناسیای باشووری‌دا ده‌زی [*Loris tardigradus*] (هه‌ی باریک) و توخمی *Nycticebus* (هه‌ی خاو) ۱ لوریس

lorn /lɔ:n/ *adjective*

1 خه‌مبار، دل‌تنگ، کز، مات 2 تنیا، تاق، تاک
 ○ 1 اندوهگین 2 تنها

Lorraine cross = cross of Lorraine

lorry /'lɒri, US 'lɔ:ri/ *noun*, *pl.* lorries

لوری، ماشینی باری یان باره‌لگر ○ کامیون

lory /'lɒri, US 'lɔ:ri/ *noun*, *pl.* lories

(بالنده‌ناسی) لوری: تووتی نه‌وسترایایی یان
 روزه‌هلانی ناسیا [خیزان **Loridae**: زور
 جورن] ○ لوری

Los Angeleno = Angeleno

loser /'lu:zə(r)/ *noun*

1 دؤراو، دؤراندوو، داناو، به‌زیو، ژرکه‌وتوو:
He's a good/bad ○ *winners and losers*

2 **loser** زهره‌رمه‌ند، زیان‌کار، زیان‌بار، زهره‌ریار،
 زیان‌لیکه‌وتوو 3 گوم‌کهر، ون‌کهر ○ 1 بازنده 2
 متضرر 3 کم‌کننده

losing *noun, adjective*

n دؤران، به‌زین، دانان *adj* دؤره‌ر، ده‌یدؤرپن
 ○ *n* باخت *adj* بازنده

losing battle *noun*

شهری به‌زیوانه یان شکستی دوابی دیاره ○
 نبرد باختی

losing party *noun*

(ماف) لایه‌نی دؤراو یان دؤراندوو،
 بریارله‌س‌درداو ○ محکوم‌علیه

loss /lɒs, US lɔ:s/ *noun*

1 زیان، خه‌سار، زهره‌ر، زرار، زهره‌ب، گورز 2
 دؤران، دانان، تیشکان، به‌زین، شکست 3
 گوم‌بوون، نادیار، له‌برچاونه‌بوون، ون‌بوون،
 لی‌که‌وتن، بزیوون 4 له‌ده‌س‌چوون، مردن،
 نه‌مان، له‌کیس‌چوون، له‌ده‌س‌دان 5
 له‌کیس‌چوون، زایه‌بوون، به‌هه‌ده‌رچوون،
 به‌فیر‌چوون ○ 1 ضرر، خسارت، صدمه 2
 باخت، شکست 3 کم‌شدن 4 فقدان 5 تلف شدن

loss leader *noun*

شتی کرپاراکیش، شتی فریودهر (شتی که به
 زهره‌ر ده‌فروشری تا سه‌رنجی خه‌لک راکیشن)
 ○ کالای مشتری جلب‌کن

loss-making *noun*

سه‌ریه زهره‌ر، زهره‌ر‌کهر، زیان‌ده‌ر،
 خیرنه‌ده‌روه، قازانج‌نه‌کهر ○ ضررده

lost /lɒst, US lɔ:st/ *adjective*

1 گوم‌بوو، نه‌ماو، ون‌بوو، بزر، نادیار 2
 له‌ده‌س‌چوو، له‌کیس‌چوو، له‌نیو‌چوو 3 دؤراندوو،
 داناو، یؤر ○ 1 کم‌شده 2 مفقود، ازدست‌رفته 3
 ساخته

lost /lɒst, US lɔ:st, US lɔ:st/ = past and
 past participle of lose

lost-and-found *noun*

شوینی کله‌وبه‌لی گم‌بوو، گوم‌خانه ○ مکان
 اشیاء گم‌شده

lost cause *noun*

کاری سه‌رنه‌گرتوو یا یه‌ووده، هه‌ولی بی‌نه‌نجام
 ○ تلاش بی‌حاصل

lost generation *noun*

1 به‌ری تیاجوو یان له‌نیو‌چوو (ب.ت. شهری
 جیهانی به‌کم) 2 کوم‌هلن له‌نووسه‌رانی لاوی
 نه‌ریکایی که له‌نیویان‌دا نیرنست هیمینگ‌وای
 Ernest Hemingway تیایه ○ نل ازدست‌رفته

lost labour *noun*

(کۆن) هه‌ولی بی‌نه‌نجام یان سه‌رنه‌گرتوو ○
 تلاش بی‌حاصل

lost property *noun*

1 کله‌وبه‌لی گم‌بوو یان گومتی، گوممه‌نی،
 شت‌ومه‌کی ون‌بوو یان نادیار 2 شوینی
 کله‌وبه‌لی گم‌بوو یان گومتی ○ 1 اشیاء
 گم‌شده 2 مکان اشیاء گم‌شده

lost-property office *noun*

نووسینگه‌ی کله‌وبه‌لی یان شت‌ومه‌کی گوم‌بوو
 ○ دفتر اشیاء گم‌شده

lot /lɒt, US lɔ:t/ *noun, adjective*

1 *n* هه‌موو، گشت، تیکر، ده‌سته، گروپ، کوم‌هل
 2 به‌ش، یشک 3 بابه‌ت، قه‌له‌م، برگه، ده‌میر
 (ب.ت. له‌م‌زاتیک‌دا) 4 چاره‌نووس، نیو‌چاوان،
 به‌خت 5 په‌له‌زه‌وی، پارچه یان تیکه زه‌وی 6
 یشک، یشک‌هه‌لختن، نیو‌کیشی، به‌خت‌کیشی
adj زور، گه‌لن، زه‌غف ○ 1 *n* تمام، گروه 2
 سهم 3 فقره 4 سرنوشت 5 قطعی زمین 6 قرعه،
 قرعه‌کشی *adj* زیاد، خیلی

loth = loath

Lothario /lə'θɜ:riəʊ, US -'θɑ:-/ *pl.*

Lotharios = womanizer

loti /'ləʊti, 'lu:ti/ *noun*, *pl.* maloti

/mə'ləʊti, -'lu:ti/

یه‌که‌ی به‌ره‌تی پاره‌ی لیسوتو، به‌رام‌به‌ر به‌سه‌د
 ○ *sente* لوتی

lotic /'ləʊtik/ *adjective*

(ژینگه‌ناسی) ژپوار ده‌کا یان هه‌لکه‌وتوو له‌سه‌ر
 ناوی خیراجوولای شیرین یا شه‌پوله‌خیراکان
 (به‌روانه *lentic*) ○ لوتیک

lotion /'ləʊʃn, US 'ləʊʃn/ *noun*

گیراو، لوشین: *(a) body/hand lotion*
 ○ *suntan lotion* محلول

lottery /'lɒtəri, US 'lɔ:t-/ *noun*, *pl.*

lotteries

1 یشک، به‌خت‌تاقی کردنه‌وه 2 (خوازه) قوماز
 ○ 1 بخت‌آزمایی 2 قمار

lotto /lɒtəʊ, US 'lɔ:təʊ/ *noun*

1 لاتو (جوری قوماز) = 2 lottery ○ لوتو

lotus /'ləʊtəs, US 'ləʊ-/ *noun*

1 لیلوبه‌ری ئاوی، لاولاوی سه‌رناو
 [N. caerulea و *Nymphaea lotus* (میری) و

Nelumbo nucifera (sacred lotus, ناسیا) 1
2 داری کنار، نهگ، لوتوس (بهی داری که
دات دههیزرتنی و خهوالووت دهکا، له چیرۆکه
کونه کان یان میتولوزی یونانی دا؛ بنه روت: به
ریگای لاتین له *lōtos* یونانی، سامی بنه روت) ۱
1 نیلوفرایی 2 درخت سدر، لوتوس

lotus-eater /'lɒtəs i:tə(r)/ *noun*

مروی بێ خەم، بنیادهمی بێ خه یال یان له گونی
گادانوستوو، ناده ربهست، ئالۆزی، مـروـی
فره به سهر دنیاوه نه بوو ۱ آدم بێ دغدغه

lotus position *noun*

بار یا رهوشی لوتوسی (له کاتی میتدیشن له
یوگادا) ۱ حالت لوتوسی

louche /lu:ʃ/ *adjective*

ناپروویهره، خراپ، ناحهز، دزیو، شووره بی،
شه رماوی، عهیب، بێ ناپروو، *disreputable*
۱ dubious ۲ نکین، زشت، رسوا

loud /laʊd/ *adjective, adverb*

1 بهرز، بلند 2 پر ههراوه رویا، شلوق، برقاوقیز
3 بهه زیرقه و بریقسه، ئالاولا، زهق،
سهر (وسه مه ره) *loudly* /'laʊdli/ *adv*: به
دهنگی بهرز (هوه) *loudness* *n*: بهرز (زی) ۱
بلند، رسا 2 پهرس و صدا 3 زنده

loudhailer /,laʊd'heɪlə(r)/ *noun*, also
megaphone

بلندگوێ دهستی ۱ بلندگوێ دهستی

loudish *adjective*

کهمن بهرز، بهرزله ۱ نسبتاً بلند

loudmouth /'laʊdməʊθ/ *noun*

مروی دیواندر، ده مشر، بهیته شه، ده مدراو،
قیژه ون ۱ آدم دهن دریده

loud-mouthed *adjective*

دیواندر، ده مشر، ده مدراو، بهیته شه، قیژه ون ۱
دهن دریده، جیج کش

loudspeaker /,laʊd'spi:kə(r)/ *noun*

بلندگو: *Their names were called over the loudspeaker* ۱ بلندگو

Lou Gehrig's disease = amyotrophic
lateral sclerosis

lough /lɒk, lɒx, US lɑ:k, lɑ:x/ *noun*

گوم، گوما، ده ریاچه، *loch* ۱ دریاچه

louis /'lu:ɪ/ *noun*, *louis d'or* /-dɔ:z/, *pl.* same
/lu:z/

کوینیکی زیرین فهره نسی نینوان ساله کانی
1640 تا 1793 ۱ لویی

Louisianian /lu:ɪzɪ'an(ə)n/ *noun*,
adjective, also *Louisianian* /lu:ɪzɪ'ani(ə)n/

1 خه لکی ههریم یان نه یاله تی Louisiana ی
ئه مریکا، لویزیانی 2 سهر به لویزیانا، لویزیانی
۱ لویزیانی

louis d'or *noun*, *pl.* same

1 جوړی سکه یان کوینی زترین که به کم جار
له 1640 لیسرا و تا وه رگورانی فهره نسه
ده رده کرا (ههروهه *louis*) 2 تیکه زیری بایی 20
فرانک که تا دواي وه رگورانی فهره نسه
لیسره (به روت): له ناوی لوئیس یان لویی
سیزده می فهره نسی) ۱ لویز دور

Louis Quatorze *adjective*

سهر به شینواز و تاییه تمه ندی مئعماری و
رازاندنه وهی نینه وهی سهرده می پادشایی لویی
چواره دهم (1650 تا 1700) ۱ لویی کوارتورز

Louis Quinze *adjective*

سهر به شینواز و تاییه تمه ندی مئعماری و
رازاندنه وهی نینه وهی سهرده می پادشایی لویی
پازده دهم (1720 تا 1750) ۱ لویی کوینز

Louis Seize *adjective*

سهر به شینواز و تاییه تمه ندی مئعماری و
رازاندنه وهی نینه وهی سهرده می پادشایی لویی
شازده دهم (1774 تا 1795) ۱ لویی سیز

Louis Treize *adjective*

سهر به شینواز و تاییه تمه ندی مئعماری و
رازاندنه وهی نینه وهی سهرده می پادشایی لویی
سیزده دهم (1600 تا 1650) ۱ لویی تریز

lounge /laʊndʒ/ *noun*

1 هه سانه وه، پالده نه وه، پشودان، لی که ون 2
سالون یا هولی چاوه ری 3 مه یخانه 4 - sitting
room ۱ استراحت 2 سالن انتظار 3 میکه

lounge bar *noun*

مه یخانه ۱ میکه

lounge lizard *noun*

1 - man = 2 ladies' = 3 fop - سه رباری
کومه لگا ۱ لاونگ لیزارد

lounge /'laʊndʒə(r)/ *noun*

1 مروی لهش گران و بیکاره 2 کورسی ناسووده
۱ آدم ته نش یا بیکاره 2 صندلی راحتی

lounge suit *noun*

کوت و شه لوار ۱ کت و شلوار

loup *noun*

1 (له سکانله ند) هه لاتن، راکردن 2 وردبینی
چکوله ۱ فرار، گریز 2 ذره بین کوچک

loupe /lu:p/ *noun*

وردبینی چکوله، گه و ره که و دهی چکوله (هی)
گه و هه رفروش و سه عات (سان) ۱ ذره بین کوچک

loup-ill /'laʊpɪl/ *noun*

نازاریکی پاتال له گه نه وه، ب.ت. مه ر،
له تروهه له یزه ۱ نوعی بیماری

lour /'laʊə/ *noun*, also *lower*

1 مونی، مۆچی، پروتیک نان، مرو مۆچی 2 ماتی
یان داگیراوی ناسمان ۱ اخم 2 تیرگی آسمان

louring *adjective*

1 مۆن، پروتیک ناو، مرو مۆج 2 داگیرا، مات ۱
1 اخم 2 تیره

louringly *adverb*

به مؤنی یوه، مرموچانه ۱ با احم

loury *adjective*

1 مؤن، پروتیک ناو، مرموچ 2 داگیراو، مات، لیل ۱ احمو 2 تیره

louse /laʊs/ *noun, pl. lice*

1 نمسین، هه پش، گنار [Pediculus humanus] (بروانه body louse, head louse) 2 منیش، منیشوله [دسته کانی Anoplura] (هی Mallophaga (هی پیوه دهر) 3 بو خوین مز) و ناوی بی بربره چکوله یان ورده کانی به کار دتیری که دده نه یان دهنه مشه خوری گیانه وهره ناوی و رووه که کانی، ب.ن. 4 fish louse مرموی سووک، بنیاده می خوری (نه لمانی بنهرت) ۱ شیش 2 شته 3 آدم رذیل 3 و 4 لوس

louse fly *noun*

مینشه نه سپین [خیزان Hippoboscidae: زور جورن] ۱ لوس فلاي

louser *noun*

(نافه رمی، زورتر تیرلرندی) مرموی سووک یا خویری ۱ آدم پست

lousewort /'laʊswɜ:t/ *noun*

(رووه ک ناسی) گیانه سپین؟ (چه ندین جوری هدی [توخم Pedicularis: چه ندین جورن]) ۱ نوعی گیاه

lousy /'laʊzi/ *adjective* (lousier, lousiest)

1 نه سپین، ژون، رشکن، کوله نه سپین، جلکن، هه پشاوی 2 خراب، ناخوش، پیس، پر، تفرانو ۱ شپشو 2 مزخرف، پر

lout /laʊt/ *noun*

لات، بهرلا، زلحیز، کله گا ۱ لات

loutish /'laʊtɪʃ/ *adjective*

وه کوو لات، لات ناسا، لاتانه: ۱ behaviour مانند لاتها

loutishly /'laʊtɪʃli/ *adverb*

وه کوو لات، لاتانه ۱ مثل لاتها

loutishness /'laʊtɪʃnəs/ *noun*

لاتی گمری، زلحیزی، کله گایی ۱ لاتن گری

louver /'lu:və:/ *noun*

ماسی یه سهرزله، ماسی یه سهرکر [Louver] ۱ نوعی مامی

louvre /'lu:və(r)/ *noun, US also louver*

1 بابویر، لوفر، خه فنگ (ب.ت. نه گهر بهر بهر بهر، ب.ن. بزو دهر چوونی دوو کهل یان تنی کهو تنی روشایی) 2 گومه زی کون کون یان ده لاقه دار ۱ کرکره 2 گنبد روزنه دار

louvered *adjective*

بابویر دار، لوفرید، خه فنگی، دهرابه یی، خه فنگ دار ۱ کرکره ای

lovability /'lʌvə'bɪləti/ *noun, also -ableness*

له بهر دلانی، جوانی، شیرینی، زیکه لایی،

سهرنج راکشیتی ۱ جذاب

lovable /'lʌvəbl/ *adjective, also loveable*

له بهر دلان، خوشه ویست، جوان، شیرین، نازنین، خوین شیرین، زیکه له، سهرنج راکشیتی: ۱ a

lovable child ۱ دوست داشتنی، جذاب

lovage /'lʌvɪdʒ/ *noun, also hart-wort*

(رووه ک ناسی) سوولان؟، کاخلی به هاره؟، شه مال گیر؟، رووه کیککی گول سپی، له تیره ی Levisticum officinale (هی parsley) ۱ انجدان رومی

love /lʌv/ *noun*

1 خوشه ویستی، نه فین، میر، عیشی، عشق، دل داری، دل تیچوون، دله سته یی 2 گراو، یار، خوشه ویست 3 (له بانگ کردنا) خوشه ویست، نازیزه که م، دلی من 4 (تینیس، سکواش و هتد) هیچ، بی خال 5 تریکی، هاوچینی، سهرجینی 6 شتی جوان 7 (Love) خوازنی نه فین یان خوشه ویستی (ووک Cupid خوی رومی) ۱ عشق، محبت 2 معشوق 3 عزیزم 4 صفر 5 هم خوابگی 6 چیز قشنگ 7 الهی عشق

loveable = lovable

love-affair *noun*

پتوه ندی سیکسی یان دلدارانه ۱ رابطه ی عشقی یا جسی

love apple = tomato (archaic)

lovebird /'lʌvbɜ:d, US -bɜ:rd/ *noun*

1 تسووتی نه مریکایی [توخم Agapornis: چه ندین جورن] 2 (نافه رمی، lovebirds) ناشقه و ماشقه، دل یتک به ستووان (ان) ۱ طوطی عشق 2 (در جمع) عاشق و معشوق

love bite *noun*

زیکه ۱ جوش

love-begotten /'lʌvbɪɡɒtn/ *adjective*

زول، بیژوو، حهرامزاده ۱ نامشروع، حرامزاده

love-child /'lʌv tʃaɪld/ *noun*

منالی زول، زاروکی بیژوو ۱ بجعی نامشروع

love-game *noun*

(تینیس، سکواش و...) یاری یی که له ودا دؤراوه که هیچ خالی ناپاتهوه ۱ لاو گیم

love-hate relationship *noun*

پتوه ندی یا هه ستی خوشه ویستی و رق لیوون، تیکه له یی له خوشه ویستی و رق، پتوه ندی دوستایه تی و دوژمنی ۱ احساس عشق و نفرت

love-in-a-mist /'lʌv ɪn ə'mɪst/ *noun*

رووه کئی له تیره ی [Nigella damascena] ۱ گل شودی

loveless /'lʌvləs/ *adjective*

بی نه فین، بی دل داری، بی خوشه ویست، خوشه ویستی نه چیتشتوو، ساردوسر، بی دل: ۱ a

loveless marriage ۱ بدون عشق، بی عاطفه

loveless marriage *noun*

زن و میردایه تی بین دلداری، زه ماوندی بین دلداری
ازدواج بدون عشق

loveless relationship *noun*

یتو هندی بین دلداری رابطه ی بدون عشق
love-letter /'lʌv lɛtə(r)/ *noun*

نامه ی دلداری نامه ی عاشقانه
love-lies-bleeding *noun*

رووه کیکی ئه میرکای باشووری [Amaranthus
caudatus] نوعی گیاه

love life *noun*

ژیانی دلداری یان ئه وینداری (و سیکسی)
زندگی عشقی

loveliness /'lʌvlinəs/ *noun*

جوانی، دلبرفتی، چه لهنگی، رندی،
سهرنج راکیشی زیبایی، جذابیت

lovelock /'lʌvlok/ *noun*

(کون) فوکل، کاکول، نه گریجه، لاجانگ
زلف

lovelorn /'lʌvɔ:rn, US -lɔ:rn/ *noun*

(عاشق) دل شکاو، دل سووتاو، دل پریندار، گرفتار

(یان گیروده) به خه می دووری، دلتهنگی نیشق
دل سوخته

lovely /'lʌvli/ *adjective* (lovelier, loveliest,
noun (pl. lovelies)

adj جوان، رند، چه لهنگ، دلبرفتن، شیرین،
نازه نین، سهرنج راکیش، خوش، له به ردلان،
خوشه ویست، جوان، زیگله n کچ یان زنی
جوان adj زیبا، جذاب، خوشایند،
دوست داشتنی n دختر یا زن زیبا

lovemaking /'lʌvmekiŋ/ *noun*

1 عیشق بازی، دلداری 2 نزیکی، هارجینی،
سهرجنی 3 عیشق بازی 2 هم خوابی، مقاربت

love-match /'lʌv mætʃ/ *noun*

زن و میردایه تی له به ر دلداری یا خوشه ویستی
زناشویی به خاطر عشق

love nest *noun*

(تافه رمی) داو یان تله ی ئه وین (دلداری)
دام عشق

love-potion *noun*

دهرمانی نیشق یان دلداری معجون عشق

love-philtre = love-potion

lover /'lʌvə(r)/ *noun*

1 شیت و شهیدا، شهیدا، دل به سته، دل تیجوو،
ئه ووال، ناشق، عاشق، دلداز، ئه فیندار، گراو،
یار: 2 He denied that he was her lover

(lovers) ناشقه و ماشقه 1 شیفته، عاشق،
معشوق 2 (در جمع) عاشق و معشوق

love scene *noun*

دیمه نی دلداران ه یان سیکسی صحنه ی عشقی

love-seat *noun*

سوفای دوو که سه میل دونره

lovesick /'lʌvsɪk/ *adjective*

نه خوش یان خولای ئه وین (دلداری)، شهیدای
ئه فین بیمار عشق

lovesickness /'lʌvsɪknəs/ *noun*

نه خوشی یان خولایی ئه وین (دلداری)،
شهیدایی ئه فین بیماری عشق

lovesome /'lʌvsəm/ *adjective*

(ویژه یی) خوشه ویست، نازنین، له به ردلان،
جوان، lovely, winsome, affectionate

amorous محبوب، زیبا

love-song /'lʌv sɒŋ/ *noun*

گورانی دلداری ترانه ی عاشقانه

love-story *noun*

داستان یان چیرۆکی دلداری داستان عاشقانه

love-token *noun*

نیشانه یان یادگاری دلداری، نیشانی دلداری
نشان عشق

lovey-dovey *adjective*

(تافه رمی) دلدارانه، ئه ویندارانه، خوشه ویستانه
عاشقانه (lovey-doveyness n)

loving /'lʌvɪŋ/ *adjective*

دلدارانه، ئه فیندارانه، خوشه ویستانه،
a warm and loving family: affectionate
عاشقانه، با محبت

loving-cup *noun*

جامی (مه ی) ده سه به ده سه (کردوو)، جامی
خوشه ویستی ساغر گردان

loving kindness *noun*

دلسۆزی دلداران ه مهربانی عاشقانه

lovingly /'lʌvɪŋli/ *adverb*

دلدارانه، له رووی دلداری (یه وه) له رووی
خوشه ویستی یه وه: He gazed lovingly at his

children با محبت، از روی عشق

low /ləʊ, US loʊ/ *adjective* (lower,
lowest), *adverb, noun*

1 کورت، کول، قوله، کهم قوول، بن دیار، نزم،
ئهوی، نینگ 2 روجوو، نیشوو، داته یوو، داجوو،
نفرۆ 3 (توب و هتد) خشکه یی، نهوی، نزم 4

سووک، به ست، چروک، خویری 5 کهم، له
خوار 6 بۆر 7 (نه خوشی) سووک 8 کز، بن بنگه،
لاواز 9 دلتهنگ، خه میار، کز، مات 10 کهم وتوو،
به عه رزاکه وتوو 11 کهم بایه خ، بن ترخ 12 (گنیر)

خوارتر 13 به ره وشت، هه رزه 14 هه رزان،
که میایی 15 (ملیوان) شۆر، کراوه، کرایته وه 16
(بیولۆزی) سه رتهایی 17 (دهنگ ناسی) کراوه،

کهم وتوو 18 له خواره وه، خواره وه 19 هیدی،
هتواش، له سه ره خو، به ئه سیایی 20 هه رزان، کهم

n کهم ترین ناست یان راده، نزم ترین ناست 2
زهوی نزم 3 گنیری یه که 4 کوتاه، کهم ژرفا، 6
پایین، پست 2 فرورفته 3 زمینی 4 فرومایه 5 کم

بم 7 خفیف 8 ضعیف 9 انسه رده 10 افتاده 11
بی آرزوش 12 (دنده) سنگین 13 بی نزاکت 14 ارزان

15 (بفه) باز 16 ابتدایی 17 باز 18 پایین 19 ارزان
20 آهسته *n* 1 سطح کم 2 زمین پست 3 دنده یک
low /ləʊ, US loʊ/ *noun*
(دندگی مانگا) بۆرە، ما ۱ ماغ، مو، ما

low beam *noun*
جرای خوارووه، شەوقی خوارووه ۱ چراغ پایین
lowborn /ləʊbɔ:n/ *adjective*
نارەسەن، سووک، لە چینی خوارووی
کۆمەل (گا) لە خزانای فەقیر یان نزم ۱ بداصل،
از طبقە یانجامە

lowboy /ləʊbɔɪ/ *noun*
(ئەمریکا) میز یان دۆلابی کەشەودار ۱
چهارپایە کێشەودار

lowbred /ləʊˈbrɛd/ *adjective*
رەوشتەنزم، بێشەرەم، بێرەوشت، نزم،
تەربییەتەندەراو، سووک ۱ بێتزاكت، پست

lowbrow /ləʊbraʊ, US ˈloʊ-/ *noun, adjective*
n مرۆی بیرنزم، بنیادەمی نارۆشنییر *adj* ئاسایی،
بازاری: **lowbrow newspapers** *n* ۱
بێفرهنگ *adj* معمولی

low-calorie *adjective*
کەمگەرموکە، کەمکالۆری ۱ دارای کالری پایین
Low Church *noun*

کلێسە یان نزم (بەشی لە کلێسە ئینگلتەرە کە
گرتگی کەم دەدا بە سەروتەکان و دەسلاتی
قەشە و سەرەقەشەکان) ۱ لوچرچ

Low Churchman *noun, pl. Low Churchmen*

ئەندامی یان لایەنگری کلێسە یان نزم ۱
طرفدار لوچرچ

low class *adjective*
1 لە یان سەرە چینی خوارووی کۆمەل 2
ناپەخ، بازاری، رەشوکی، خراب، گەن و گوزال
۱ 2 از طبقە یانجامە 2 بێجەل، آشغال

low comedy *noun*
کۆمیدی سووک ۱ کەدی جلف

low-cost /ləʊˈkɒst US kɒst/ *adjective*
هەرزان، هەرزانی ۱ ارزان

low-cut /ləʊˈkʌt/ *adjective*
(جلی ژنان) یەخەشور، ملیوانشور (مل و
سەرستکی دیار بێ) ۱ دکلە

low-density lipoprotein *noun, abbreviation LDL, also bad cholesterol*

کۆلێستەرۆلی خراب یان بەزیان: پروتینیکی
پلازما کە هەلگری سەرەکی کۆلێستەرۆلی نیو
خوشتە، ریزوی زۆری لە خویندا ئەگەری
atherosclerosis 1 دەکەوێتەوه (پروانە HDL)
۱ لودنستی پروتین، کلسترۆل مضر

low-down /ləʊdaʊn/ *adjective, noun*
adj سووک، چروک، خویری، نزم: *a low-*

adj ۱ *n* **down dirty liar** بێج و بناوایی کێشە
رذیل، فرومایە، پست *n* تە و توی قبیە

lower /ˈləʊə(r), US ˈloʊ-/ *adjective, comparative of low*

1 زیروو، خواروو، ژیرین، بێهە، خوارتر، نزمتر،
ژێرەو، کەم، کەمتر 2 هەرزانتر 3 (زۆرتر
Lower: زەوی ناسی و شویتەوارناسی) کۆنتر،
پیشووتر، زووتر، پیشتر، خواروو، بیرتر، زیروو،
خوارتر: **Lower Cretaceous** 4 **Paleolithic**
(لە ناوی شویندا) هەلکەوتوو لە
باشوور یان خوارووا، باشووری،
southern: lower New York State ۱
زیرین، زیری،
تختانی، سفلی، فروتر، پایین، پایینتر، کم، کمتر 2
نازلتر 3 سفلی 4 لوور

lower animals *noun, pl.*
گیانەوهرانی بێپرەر ۱ جانوران بێمەرە

lower case *noun, also lowercase*
بێتە چکۆلەکان (وگ و k و b لە چاو G یان B)
۱ حروف کوچک

Lower Chamber = **Lower House**
lower class *noun, adjective*

1 *n* چینی خوارووی (کۆمەلگا) 2 چینی
کرێکار *adj* سەرە چینی کرێکار 1 *n* طبقە
پایین 2 طبقە کارگر *adj* وابستە بە طبقە کارگر

lower criticism = **textual criticism**
the lower deck *noun*

ئەفسەرە پایەنزمەکانی هێزی دەریایی ۱
درجەداران

Lower House *noun*
1 (لە بریتانیا) ئەنجومەنی هەلەبەزراوان یان
ژیرین 2 (لە ئەمریکا) ئەنجومەنی نوێتەران 1
مجلس عوام 2 مجلس نمایندگان

lowermost /ləʊəməʊst/ *adjective*
کەمترین، نزمترین، خوارترین، ژێرترین ۱
کەمترین، پایینترین

lower plants *noun, pl.*
قەوزەییەکان، گیا نزمەکان ۱ گیاهان پست
lower regions *noun, pl.*

(کۆن) دۆزەخ، جەهەنم ۱ دوزخ
lowest common denominator *noun*
(بیرکاری) چکۆلەترین ژێرە هاوبەش ۱
کوچکترین مخرج مشترک

low-fat *adjective*
کەمچەوری ۱ کمچربی

low-flying *adjective*
(فروکە، بالندە و هند) نزمفر ۱ کوناپرواز

low frequency *noun, abbreviation LF*
لەره یان نزم (یان کەم، لە نیوان 30 تا 300
کیلوهێرتز) ۱ بامدە پایین

low gear *noun*
گێری کەم یان خوارتر، دهنده یان خوارتر ۱

دنده‌ی سنگین

Low German noun

نه‌لمانی باکووری یان خواروو: زاراوو-نیکی
نه‌لمانی که له زوریه‌ی نه‌لمانیای باکووری
قسمی یی‌ده‌کری ۱) آلمانی شمالی

low-grade adjective

خراب، ناپه‌خ، بازاری، گه‌نوگووزال، ره‌شوکی،
ره‌شوک ۱) نامرغوب

low-key adjective

ناسایی، ساده، یی‌که‌شخه و ژازوفه‌ی،
یی‌دیدی و یودی، یی‌داب‌وناب، یی‌داب‌وده‌ستور،
نه به جوش و خروش: *Their wedding was a very low-key affair* معمولی، بدون کیکه

low-keyed = low-key

lowland /'ləʊlənd/, US 'lou-/ noun

(ه‌روه‌ها lowlands) زه‌وی نزم، ده‌شت،
نزمه‌زه‌وی، دۆپ، زه‌وی قول، ده‌شتایی، نزمایی
۱) زمین پست، فروبوم

lowlander /'ləʊləndə(r)/, US 'lou-/ noun
1 دانیش‌تووی ده‌شتایی یان زه‌وی‌یه نزمه‌کان،
دۆپ‌نشین، ده‌شت‌نشین، دانیش‌تووی نزمایی‌یه‌کان
2 (Lowlander) ده‌شت‌نشین، دانیش‌تووی
زه‌وی‌یه نزمه‌کانی سکاتلند ۱) ساکن زمین‌های
پست 2) (با L) بومیان زمین‌های پست اسکاتلند

Low Latin noun

شیوه‌کانی سه‌ده‌کانی نیوه‌راست و دواتری لاتین
۱) لو لاتین

low-level adjective

له ناستیکی نزم‌دا، ناست‌نزم ۱) در سطح پایین

low-level language noun

(کامپیوتر) زمانی ناستی نزم ۱) زبان سطح پایین

low life noun

ژیانی سه‌ربه‌چینه‌کانی خوارووی کومه‌لگا،
تاوان‌کار، خراب‌کار ۱) زندگی متعلق به طبقات
پایین جامعه، خلاف‌کار

lowlight noun

(نافه‌رمی) رووداوی دل‌سارد‌کهره‌وه ۱) رویداد
نامیدکننده

lowliness /'ləʊlɪnəs/, US 'loʊlɪnəs/ noun

سووکی، چرووکی، پهستی، سه‌رکزی، نزمی ۱)
پستی، حقارت

low-loader noun

یان‌نزم (ماشین و یی‌لا (یان باخل)، بو بارکردنی
شتی فورس) ۱) لولودر

lowly /'ləʊli/, US 'loʊli/ adjective (lowlier,
lowliest), adverb

adj پایه‌نزم، پایه‌پست، نزم، سه‌رکز، ساده: *a-y government clerk* له رووی سووکی‌یه‌وه
adv *government clerk* بی‌تکلف از روی پستی

low-lying adjective

نزم، که‌م‌به‌رز، نریک ناستی ده‌ریا، خوارتر یان

نزم‌تر له ناستی ده‌ریا ۱) پست، نزدیک سطح دریا

Low Mass noun

شتوی خواوه‌ندی ساده (یی‌موسیقا و که‌م‌ترین
ری‌وده‌سم) ۱) عشاریانی ساده

low-minded adjective

بی‌نرم، یی‌ده‌وشت، سووک و چروک، نزم، ه‌هرزه
۱) بی‌فرهنگ

low-mindedness noun

بی‌نرمی، یی‌ده‌وشتی، نزمی، ه‌هرزه‌یی ۱)
بی‌فرهنگی

low-necked /'ləʊ 'nekt/ adjective

(جلی ژنان) ۱) یه‌خه‌شور ۱) دکله

lowness /'ləʊnəs/ noun

نزمی، سووکی، چروکی، خو‌ریه‌تی، هیواشی،
نارامی ۱) پستی، فرومایگی، آهستگی

low-pitched /'ləʊ pɪtʃt/ adjective

1 (ده‌نگ) بۆر: *a low-pitched voice* 2 نهم،
نارام، ه‌ندی 3 (سه‌ریان) راست، که‌م‌لیتز،
برئ‌لاین ۱) 1 بم 2 ملایم 3) (بام) کم‌شپ

low pitched roof noun

سه‌ریانی راست یان که‌م‌لیتز ۱) بام کم‌شپ

low point noun

خراب‌ترین یا ناخوش‌ترین بهش ۱) بدترین قسمت

low profile noun, keep a low profile

ده‌رنه‌که‌وتن، خو‌پیشان‌نه‌دان، ده‌روه‌نه‌هاتن ۱)
دور از انتظار

low pressure /'ləʊ prefʃə(r)/ noun

گوشار یان پاله‌به‌ستوی که‌م، پهستانی که‌م یان
نزم ۱) فشار کم

low-rise adjective

(خانوبه‌ره) دوو سی نه‌وم، نزم ۱) کم‌ارتفاع

low-risk adjective

که‌م‌مه‌ترسی، به‌مه‌ترسی‌یه‌کی که‌مه‌وه ۱) دارای
خطر کم

low season noun

وه‌رزی ناتوریستی یا نابشو (یان پشووتیانه‌بوو،
به‌شی‌له سال که‌کم‌ترین توریست یا سه‌ردان‌کهر
بو شویتی ده‌چن) ۱) فصل غیرتوریستی

low-slung adjective

(ماشینی وه‌رزشی) نزم ۱) لوسلانگ

low spirits noun, pl.

دلته‌نگی، ماتی، کزی، خه‌مباری ۱) افسردگی،
غمگینی

low-spirited /'ləʊ 'spɪrɪd/ adjective

دلته‌نگ، مات، کز، خه‌مبار ۱) افسرده، غمگین

low-spiritedness noun

دلته‌نگی، ماتی، خه‌مباری ۱) افسردگی، غمگینی

Low Sunday noun

یه‌ک شه‌ممه‌ی دوا‌ی Easter ۱) یک‌شنبه‌ی بعد
عید پاک

low-tech adjective

تیک‌نرم، سهره‌تایی، به تیک‌نولوژی سهره‌تایی یوه
دارای فناوری ابتدایی

low technology noun

تیک‌نولوژی سهره‌تایی یان کم‌پیشکوتو
فناوری ابتدایی

low tide noun, also low water

کشاو، ناوداکشان، نیشتاو فوکشد

low-water mark noun

1 هتلی نیشتاو 2 نرم‌ترین راده، خراب‌ترین راده
یان بارودوخ 1 خط جزر 2 پایین‌ترین حد

Low Week noun

حه‌وتووی Low Sunday هفته‌ی Sunday

lox¹ /lɒks, US lɔːks/ noun

توکسیرینی شله اکیزن مایه

lox² /lɒks, US lɔːks/ noun

سهموونی خوی‌پتوکه‌رو یان له خوی‌واکدا
هه‌لگیراو و جاروبار دووکه‌ل‌دراو: *a bagel with*

cream cheese and lox ماهی آزاد بوداده

loxodrome /'lɒksədroum/ = rhumb

loxodromic /'lɒksədroum/ adjective
سهره به rhumb وابسته به rhumb

loyal /'lɔɪəl/ adjective

به‌وفا، وفادار، به‌نمکه، نهمه‌گ‌دار، دلسوز،
جگه‌رسوز، سهر‌راست، سهر‌راستانه، به‌نمکه‌کانه
وفادار، صادق، وفادارانه

loyalism /'lɔɪəlɪzəm/ noun

لایه‌نگری له حکومت، دلسوزی، به‌وفا،
به‌نمکه‌کی، نهمه‌گ‌داری طرفداری از
حکومت، وفاداری

loyalist /'lɔɪəlɪst/ noun, adjective

1 لایه‌نگری حکومت یان تاج‌وته‌خت، دلسوز،
به‌وفا، به‌نمکه (ب.ت. به حکومتی
سهرده‌می خوی) 2 (Loyalist) لایه‌نگری
به‌کیتی نیوان بریتانیای گه‌وره و نیرله‌ندی
باکووری 1 طرفدار حکومت، وفادار 2 طرفدار
اتحاد بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی

loyally /'lɔɪəlɪ/ adverb

به‌وفا، به‌نمکه‌کی، نهمه‌گ‌دارانه، دلسوزانه، سهر‌راستانه
وفادارانه، صادقانه، با اخلاص

loyalty /'lɔɪəlɪ/ noun, pl. loyalties

به‌نمکه‌کی، دلسوزی، به‌وفا، سفت وفاداری

lozenge /'lɔɪnzɪ, US 'lɑːz-/ noun

1 له‌بزینه، شیشه‌ی نهمه‌لاس 2 حوی‌ی مزین (به
شیشه‌ی له‌بزینه) 1 لوزی 2 قرص میکیدی

LP /,el 'piː/ abbreviation long-playing

L-plate noun

(له بریتانیا) تابلوی مشق‌بین تابلوی تحت
آموزش رانندگی

LPN /,el piː 'en/ abbreviation licensed

practical nurse

LSD /,el es 'diː/ abbreviation German
Lysergsäure-Diäthylamid (lysergic acid
diethylamide)

نیل‌نيس‌دی: جوړی دهرمان یان ناوخته‌یتکی
نهمدای نا‌قانوونی نیمچه‌ده‌سکرد
ی هالوسینوزیتیک $C_{20}H_{25}N_3O$ هملوه‌سده
کاتی temporary hallucination و دوخیکي
ده‌روون‌شواو psychotic پیکدین؛ هه‌روه‌ها
Lysergic acid diethylamide (الاس‌دی)

LST /,el es 'tiː/ abbreviation Local
Standard Time

Lt abbreviation Lieutenant

LTA abbreviation Lawn Tennis Association

(له بریتانیا) کومه‌لی تنیس انجمن تنیس

Ltd abbreviation limited

Lu symb. the chemical element lutecium

luau /'luːɑː/ noun, pl. same or luaus

میوانی یان جه‌ژنی هاوایی‌یه‌کان (بهره‌ت: له
هاواییایی) پارتی یا عید هاوایی‌ها

Lubavitcher noun, adjective

n نهمدای تیره‌یتکی دینی Hasidic له لایه‌ن
Schneour Zalman ی Lyady له دواییه‌کاتی
سهرده‌ی هه‌ژده‌دا دامه‌زرا سهره
Lubavitcher (بهره‌ت: له ناوی شاری Lyubavitch
بیلاروس Belarus) لوباویتچر

lubber /'lʌbə(r)/ noun

1 مه‌له‌وانی تازه‌کار یان ناشاره‌زا 2 مروی
گه‌وج (وله‌وج)، زلی بی‌هونه‌ر 1 ملوان
غیرماهر 2 آدم‌احق، لندهور

lubber line noun

هتلی راست یا نهمستوونی سهر لادوز خط
عمودی روی قطب‌نما

lubberliress /'lʌbə(r)linəs/ noun

گه‌وجیت، کهریتی، ده‌په‌نگی حماقت، کودنی

lubberly /'lʌbə(r)li/ adverb

کهرانه، گه‌وجانه احمقانه

lube /luːb/ = lubricant

lubric = lubricious (archaic), lubrical adj

lubricant /'luːbrikənt/ noun, adjective

n 1 روغن، چه‌وری، ماسله، گریس 2 ره‌وان‌کهر،
نهرم‌کهر، شتی که بهر له کیشه و مللانی
ده‌گری: *a social -ricant* ره‌وان‌کهر،
نهرم‌کهر، چه‌ورکهر n 1 روغن، گریس 2
لوبریکانت *adj* روان‌سازنده، لیث‌دهنده

lubrication /,luːbri'keɪʃn/ noun

1 نهرم‌کردن، چه‌ورکردن، چه‌ورکاری،
ماسله‌کاری، گریس‌کاری، روغن‌کاری 2
ره‌وان‌کاری، ره‌وان‌کردن، نهرم‌کردن 1
روغن‌کاری، لیزکردن 2 روان‌سازی

lubricator noun

روندان، چه‌وری‌دان، روغن‌تیکهر روغن‌دان

lubricity /lu:'brɪsɪtɪ/ *noun*

چهروری، خزی، رهوانی، نهرمی ○ چبری، لیزی

lubricious /lu:'brɪʃəs/ *adjective*, also

lubricous /lu:'brɪkəs/

1 به نالوش، هدهه ساوی، زه نهک، ناوگر توو،

هه رزه، به نالوشانه 2 خز، رهوان، نهرم ○ 1

شهوت پرست، شهوت پرستانه 2 لیز

lubriciously /lu:'brɪʃəsli/ *adverb*

به نالوشانه، به شهوت پرستی هدهه ساوی ○

شهوت پرستانه

lubratorium *noun*

شویتی چهرورکردن، جالی گریس کاری ○ محل

گریس کاری

Lucan /lu:k(ə)n/ *adjective*

سهر به سینه Luke ○ وابسته به لوقا

Lucayo *noun*, also **Lucayan**

○ به نامی گه لیکیکي Arawakan ی Bahamas

لوکایو

luce /'lu:s/ *noun*, *pl. same*

ماسی pike. ب. ت. هه راشه کدی ○ نوعی ماهی

lucency /'lu:s(ə)ntsi/ *noun*

1 پرشنگ دانهوه، درهوشانهوه، رووناکی دانهوه 2

روونی، روشنی، رووته نگی ○ 1 درخشندگی،

سطح 2 شفافیت

luculent /'lu:s(ə)nt/ *adjective*

1 پرشنگ دار، درهوشاوه، رووناک: luminous

2 روون، روشن، رووته نگی (lucently)

○ 1 /'lu:s(ə)ntli/ *adv* 1 درخان، سطح 2 شفاف

lucerne /lu:'sɜ:n/ *noun*, also alfalfa

(رووهک ناسی) ویتجه، هه لزن، کت، قت،

زه ره که (ویتجه کتیوله، هه سپک، هه سپت wild

(lucerne) ○ یونجه

lucid /'lu:sɪd/ *adjective*

1 روون، روشن، ناشکراو، دیار، به ناسانی

لی تیکه یشتوو، ناسان: a lucid

style/explanation 2 زیرانه، زیر، ناقل، وریا،

ناقلانه، عاقلانه 3 ساغ، سلامت 4 روون،

رووناک، درهوشاوه، بریقه دار، پرشنگ دار ○ 1

واضح، قابل فهم 2 معقول، عاقل 3 سالم 4 شفاف،

براق، درخشان

lucidity /lu:'sɪdɪti/ *noun*, also **lucidness**

1 روونی، روشنی، دیاری، ناشکرای 2

سلامتی، ساغی 3 درهوشانهوه، بریقه دانهوه،

پرشنگ دانهوه ○ 1 وضوح 2 سلامت 3

درخشش، شفافیت

lucidly /'lu:sɪdli/ *adverb*

به روونی، به ناشکرای ○ به وضوح

Lucifer /'lu:sɪfə(r)/ *noun*, also the Devil

1 شهیتان the Devil 2 نهستری به یانی یان

روژی، کاروان کوژ 3 (ویژیهی) هه ساری

Venus له به یانی دا 4 (lucifer، کون) شهجه،

گورت (Luciferian adj) ○ 1 شیطان 2

ستاره ی صبح 3 زهره 4 (با 1) کیریت

luciferase *noun*

لوسیفراز: هدهته یی که هانی توکسان (دندی

luciferin دده ○ لوسیفراز

luciferin *noun*

لوسیفیرین: هه ریه که لهو ماکه نه ندای به

جوراو جورانه ی بوونه وهره درهوشاوه کان که

رووناکی ییکی بی که رما به رهم دینی (وهک

(firefly) ○ لوسیفیرین

luciferous *adjective*

درهوشاوه، رووناک، پرشه ووق، تروسکه دار ○

درخشان، نورافشان

Lucina *noun*, Latin

1 لوسینا: خواژنی منال پوون له میتولژی

رومی دا 2 = midwife ○ لوسیا

luck /lʌk/ *noun*

بهخت، شانس، هات، بهخته وهری، هات ونه هانی،

بهختیاری، ناوچاوان هیناوی، بهخت به رزی،

بهخت رووتی کردووی، بهخت باشی، سهرکه ووتن

○ اقبال، بخت، خوش اقبالی، موفقیت

luckily /'lʌkli/ *adverb*

به خوشی (یهوه)، بهخته وهرانه ○ خوش بختانه

luckiness /'lʌkɪnəs/ *noun*

بهخته وهری، بهختیاری، به بهختی،

ناوچاوان هیناوی ○ خوش بختی

luckless /'lʌkləs/ *adjective*

بهخت رهش، بهویه خت، بی بهخت، نگرسی،

بی وودم، بهدشوم، ناسهرکه ووتوو، فشمل ○

بدبخت، منحوس، ناموفق

lucky /'lʌki/ *adjective* (luckier, luckiest)

بهخته وهر، بهخت به رز، بهختیار، خوش بهخت،

بهخت رووتی کردوو، ناوچاوان هیناوی، سهرکه ووتوو،

بی ووقه ده باش، به وودم، به هات، مه باره ک ○

خوش بخت، خوش اقبال، موفق، خوش قدم

lucky bag = grab bag

lucky dip *noun*

توره کدی بهخت ○ کیدی شانس

lucrative /'lu:kɹətɪv/ *adjective*

خیرده وهره، سهریه قازانج، به قازانج، به خیر،

پرداهات ○ سودآور

lucratively /'lu:kɹətɪvli/ *adverb*

به شتویه یکی خیرده وهره، به قازانجانه، پرداهاتانه

○ به طور سودآور

lucrative /'lu:kɹətɪvnəs/ *noun*

خیرده وهره یی، به قازانجی، به خیری، پرداهاتی

○ سودآوری

lucre /'lu:kə(r)/ *noun*

(ویژه یی) پاره، پول، سامان، مال ○ پول، ثروت

lubrication /'lu:kjə'breɪʃn/ *noun*

1 (فهرمی) لیکولینه وهره، خویندنه وهره، په یجوری،

(تن) آلمان، بیرکردنهوه، قوولبوننهوه 2 پارچه نووسراوه ییکی برهونه ری 3 شهونخوونی (لهبر چرادا) 1 مطالعه، تعمق 2 لوکوبراسیون 3 ریاضت

lucubrador noun

شهونخوونی گیش، زه حمت گیش 1 ریاضت کش

luculent /'lu:kjʊl(ə)nt/ adjective

(ده گمن) روون، دیار، ناشکرا، خویا، لهبرچاو 1 واضح، آشکار

luculently /'lu:kjʊl(ə)ntli/ adverb

به روون، به شوه ییکی ناشکرا 1 به وضوح

Lucullan adjective, also Lucullian

1 سهریه Lucullus کونسولی دهوله مندی رومی کون که ناوی هه بوو بو به زم و میوانی شایانهی 2 = lavish Luxurious لوکولان

Luddite /'lʌdɪt/ noun, adjective, also technophobe

1 نه ندای داروده ستهی کریکارانی ینگلته رهی دزی ماشین کردن و ویران کردنی داموده زگاگان له سه دهی 19 ادا 2 مروی دزه تیکتولوزی (دزی به کارهینانی تیکتولوزی نو) 1 لودیت 2 آدم ضدتکنولوزی

ludic /'lu:dɪk/ adjective

(فه رمی) 1 خویه خو، خویی، له خووه، به دهس خونه بوو، بنیختیار 2 قوشمه، شلو، هاروهاج 1 خودجوش، خودانگیخته 2 بازی گوش

ludicrous /'lu:dɪkrəs/ adjective

بینکهنی، گالته جار، ridiculous absurd : a He is paid a ludicrous suggestion It was a ludicrous amount of money ludicrous to think that the plan could succeed 1 مضحک

ludicrously /'lu:dɪkrəsli/ adverb

به شوه ییکی بینکهنی، گالته جارانه 1 به طور مضحک

ludicrousness /'lu:dɪkrəsniəs/ noun

بینکهنی بوون، گالته جار بوون 1 مضحک بوون

ludo /'lu:dəʊ, US -doo/ noun, US Parcheesi

(پرتانیا) مینجین، کایه ی مینج (له لاتینهوه یاری ده کم) 1 بازی منج

lues /'l(j)u:z/ noun, also lues venerea /vɪ'nɛəriə/

1 فه رهنکی، 2 syphilis به تا (نه رت): له لاتینهوه به واتای "plague" 1 سفلیس 2 طاعون

luetic /l(j)u:'etɪk/ adjective

1 سهریه فه رهنکی 2 به تایی 1 سفلیس 2 طاعونی

luff noun

1 رویشتی که شتی به رهو با 2 خرتین به شتی که شتی 3 قولایی تایه تی هه لگرتی شتی قورس 4 نه که ته کی باری گران گیش یان جهه دوسه قیل له هه وادا، نه کان و بهم لایوه لاداکه وتی بار 1 حرکت کشتی در جهت باد 2 لوف 3 گردترین قسمت کشتی 4 لوف

luffa, pl. luffas = loofa**Luftwaffe /'luftwafə, German 'luftwafə/ noun**

هیزی ناسمانی نه لمانیا تا کوتایی شه ری جیهانی دووم (نه رت): له "Luft" "هه وادا، ناسمان "Waffe" "چه ک" 1 نیروی هوایی آلمان تا پایان جنگ جهانی دوم

lug /lʌg/ noun

1 گول کیش کردن، راکیشان، راکیش کردن، بهت کردن 2 سنووق، سیب (بو هه لگرتن یان راگویشتی میوه) 1 خرتی، 2 جیه

lug /lʌg/ noun

1 قوفله، دهسک 2 (نافه رمی) گوی 3 (نافه رمی، زورتر له نه مریکای باکووری) مروی گهوج 1 دسته 2 گوش 3 آدم احمق

lug /lʌg/ = lugworm**Luganda /lu:'gandə/ noun**

لووگاندا (= زمانی بانوویی گهلی باگاندا لوگاندا) 1 لوگاندا

luge /lu:ʒ, US lʌdʒ/ noun

لووژ (خیشکی وهرزشی، له فه رهنسی سویسی یوه) 1 لوژ

Luger /'lu:gə/ noun

(دروشمی بازگانی له نه مریکا) جوری pistol ی خوکاری نه لمانی (له ناوی شاره زای چه ک George Luger) 1 نوعی هفت تیر خودکار آلمانی

luggage /'lʌgɪdʒ/ noun

بارگه وینه، بار، کهل ویدل، بار 1 وینه

luggage rack noun

1 (شه مده فیه، پاس و هتد) ره فیهی کهل ویدل 2 بار به ست، بار به ند (د) 1 رف اثاثیه 2 بار به ند

luggage-van noun

واگون یان عه ره بهانی بار 1 واکن بار

lugger /'lʌgə(r)/ noun

لاگیر (که شتی به کی چکولانه به دوو یان سی دارالآوه) 1 لاگیر

lughole /'lʌghəʊl, US -hou/ noun

(نافه رمی) گوی، گوچیکه 1 (عیانه) گوش

lugsail /'lʌgsɛɪl, US -s(ə)/ noun

باده وهی چوارسووج 1 بادبان چهار گوش

lugubrious /'lʌ:gu:'brɪəs/ adjective

به شتی، خفه تیار، خه مبار، دهس به نه نژ، کن، ماته مبار، دلته نگ، خه ماوی، a : mournful

lugubrious landscape ۱ اندوهناک، غمگین، غم‌انگیز

lugubriously /lə'gu:brɪəsli/ *adverb*

خه‌مبارانه ۲ به طور اندوهناک

lugubriousness /lə'gu:brɪəsnes/ *noun*

به‌شیوئی، خفه‌تباری، خه‌مباری، گزی، دس‌به‌ته‌ژنویی، ماته‌مباری ۱ اندوهگینی، غمگینی
lugworm /'lɒgwɜ:m, US -wɜ:rm/ *noun*

کرمی چشکه‌یان چه‌شته [**Arenicola marina**] ۲ کرم طعمه

Lukan = Lucan

Luke /lu:k/ *noun*, Latin *Lucas*, from Greek *Loukas*

۱ لوک، لوقا: ناوی پزشکی و یاری Paul
حه‌واری و نووسه‌ری Gospel ی سینه‌می به‌یمانی
کون 2 Gospel سینه‌می به‌یمانی کون ۱ لوقا

lukewarm /'lu:k'wɜ:m, US -'wɜ:rm/ *adjective*

۱ شله‌تین، شله‌وگرم، ساردوگرم، نیوه‌گرم،
Our food was only lukewarm: tepid
2 Heat the milk until it is just lukewarm
half- سارودسر، ناگه‌رم‌وگور، ناتامه‌زرو،
lukewarmly *adv*: به‌شیوه‌یه‌کی
شله‌وگرم) ۱ و لرم 2 غیرمشتاق، سرد

lukewarmness *noun*

شله‌تینی، شله‌وگرمی، ساردوگرمی، نیوه‌گرمی ۲ ولرمی

lull /lʌl/ *noun*

۱ نارام‌بوونه‌وه، هتوربوونه‌وه، گیربوونه‌وه،
Zirbuone: 2 a lull in the fighting و جان،
بشو، هده‌وه‌سته، ورینگه ۱ آرامش 2 وقفه

lullaby /'lʌləbaɪ/ *noun, pl. lullabies*

لایه‌لایه ۲ لالی

lulu *noun*

(نافه‌رمی) که‌سینک یان شتیکی گرنگ ۱ آدم یا چیز مهم

lum /lʌm/ *noun*

(له‌سکاتلند و نینگلیسی باکووری)
دوکه‌ل‌کیش، لووجن، روزینگ، باکیش، باجه،
کونه‌باجه، chimney ۲ دودکش

luma /'lu:ma/ *noun, pl. same or lumas*

یه‌که‌ی باره‌ی نهرمه‌نستان، به‌رام‌به‌ر به
سه‌دیه‌کی ۲ لوما

lumbaginous *adjective*

بشت‌نیشه‌گرتوو، دوچارای پشیشه ۲ مبتلا به کم‌درد

lumbago /lʌm'beɪɡəʊ, US -ɡoʊ/ *noun*

بشیشه، بشت‌نیشه، ژانه‌بشت، برک، که‌مه‌رنیشه،
ره‌قیته ۲ کم‌درد

lumbar /'lʌmbə(r)/ *adjective*

بشینه‌یی، که‌مه‌ری (بهره‌ت): له *lumbus* لاتین

"loin" ۱ وابسته به کمر، کمری

lumbar puncture *noun*

پانکچیری پشینه‌یی یان که‌مه‌ری (لابردنی
شله‌ی به‌شی خوارووی بربره به‌ده‌زی بوش)
۲ پونکسیون کمری

lumber /'lʌmbə(r)/ *noun*

1 ته‌خته، داری براو 2 شه‌وشاتال ۱ الوار 2
خرت و پرت

lumberer *noun*

ته‌خته‌فروش، دارفروشی ۲ الوارفروش

lumberjack /'lʌmbədʒæk, US -bɔ:dʒ-/ *noun*, also *lumberman* /'lʌmbəmən/, *pl. lumbermen*

داربر، دارکهر (ب.ت. له‌ئهمریکا و که‌نه‌دا) ۲
چوب‌بر

lumberjacket *noun*

چاکه‌تی ته‌ستووری داربر یان دارکهران ۲
ژاکت چوب‌بران

lumbermill *noun*

کارگاهی داربری ۲ کارخانه‌ی چوب‌بری

lumber-room *noun*

عه‌ماری شه‌وشاتال، شه‌دان، storeroom ۲
انبازی خرت و پرت

lumbesome = 1 unwieldy 2 awkward

lumberyard /'lʌmbəjɑ:d, US

'lʌmbərjɑ:rd/ *noun*

دارفروشی ۲ چوب‌فروشی

lumen /'lu:men/ *noun*

(فیزیک) رووناکه، لومین: یه‌که‌ی ده‌زگا یان
سیستمی جهانی flux رووناک luminous
(کوره‌ته‌کی lm: بهره‌ت: له‌لاتینه‌وه به‌واتای
"رووناکی") ۲ لومن

lumen /'lu:men/ *noun, pl. lumina* /-mɪnə/

(تویکاری) کون: بوشایی ناوه‌ندی پتکه‌ه‌ته‌تیکی
بوش یان هولول له‌تیو‌خانه یان زنده‌وه‌ری‌دا
(بهره‌ت: له‌لاتینه‌وه به‌واتای کون "opening")
۲ مجرا

lumin(i,o)- *prefix*

پیشگر: شه‌وق، رووناکی، روشنایی، light:
luminiferous (بهره‌ت: له *lumen, lumin-*
لاتینه‌وه) ۲ پیشوند: نور

luminal /-mɪnəl/ *adjective*

(تویکاری) سه‌ربه کون یان lumen 2 ۲ وابسته
به مجرا

luminance /'lu:mn(ə)ns/ *noun*

رووناکی، روشنایی، روشن‌بوون،
به‌شه‌وق‌بوون ۲ نورانی بودن

luminaria *noun, pl. luminarias*

جوری کلچان یان له‌ته‌ری lantern نه‌ریتی
مه‌کیکی کریسته‌س که له‌چه‌ند مؤمی
داگیر‌ساوی تیو لم پتکه‌ه‌توو و له‌تیو

دست و پاچلفتی یا احمق

lump /lʌmp/ *noun*

1 *n* گونک، گوندک، نهنگونک، گفشک، گرتک، گرت، سملک، گولو، گری، گزوله، گرتک، گرمولک، لوبو، قورت، قوتکه، کوتله (دار)، نالک، توبل، (شکره یا قه) کولو، تیکه، پارچه، کوت، لوت 2 گونک، گونتک، نهنگونک، چونه، توبل 3 ماسین، با (کردن)، ناوساوی، هه لتوقیوی، دهر پریوی، گوب دان، قیتوه بویوی، قوت بونوه، قوتایی، لوبو، لک، گری 4 مروی تهیلوس و گهوج *adj* به کیری، به کته کان، لهسهریهک، بهسهریهکوه، به کچی 1 *n* قلنه، توده، حبه، قطعه 2 چونه 3 ورم، غده 4 آدم تهلش و احمق *adj* یکجا

lumpectomy /lʌm'pektəmi/ *noun, pl. lumpectomies*

لامینکتومی (= نهشته رگری یی که لهودا تومورئ له لهشی کهسی لاده بردی، ب.ت. له مەمکی ژندا) لامینکتومی

lumpen /'lʌmpən/ *adjective*

1 (له دهقه مارکیستی یه کان دا) دهر بهستی پش و هچوونی شوړش نییه 2 گهوج، حه بول 3 نوستان، عه یبار، خوار، لار، گیری، تیکچوو، توبل توبل، قورت قورت 1 لومین 2 احمق 3 معیوب، قلنه قلنه

lumpenproletariat

/lʌmpənprə'ʊli:təriət/ *noun*

(مارکسیزم) چینی پرولاریه تی لومین (طبقه پرولاریت لمین)

lumper *noun*

1 کریکاری لهنگه رگا (بو بارکردن یا بهال کردنی کهشتی یه کان) 2 کومل گمر: یه کئی که زینده وه ره کان organism بو کومه لیکتی بهربلاوتر و گه وهره تری taxonomic ده بولینی (پروانه splitter) 1 کارگر لنگرگاه 2 لامپر

lumpfish *noun, pl. same or lumpfishes*

ماسی ییکی نه تلاتیکی باکووری [Cyclopterus lumpus] نوعی ماهی

lumpish /'lʌmpɪʃ/ *adjective*

تهیلوس، قورس، لهش گران، پوتیه قور، lumpishly awkward, heavy, sluggish (لومپشنس *n* *adv*: تهیلوسی، لهش گرانی) تهلش

lump sugar *noun*

قندی کولویی قند حبه ای

lump sum *noun, also lump sum payment*

بهسهریهکوه، بهکچی، بهک تهکان (تهک به چهند جار) بول یکجا

lumpy /'lʌmpi/ *adjective* (lumpier, lumpiest)

1 قیتکه قیتکه، گولو گولو، گونک گونک،

نووره که ییکی کاغزی دایه لومیناریا

luminary /'luːmɪnəri, US -neri/ *noun, pl. luminaries*

1 تهنی رووناک یا بهشوق (ب.ت. خور و مانگ) 2 (ویژه یی) کهستی ناسراو یا دیار: He has played with all the great jazz musicians 1 جسم نورانی 2 شخصیت بارز

luminescence /luːmi'nesns/ *noun*

1 رووناکی، روشنایی، شوق، ترووسکانه وه، دهرهوشانه وه، زریوانه وه 2 دهرچوونی emission روشنایی به هوی ماک یا ماده یی که نه کهوتنه بهر گهرما، وهک fluorescence و phosphorescence 3 روشنایی یی که به هوی شم دهرچوونه وه بهیدا بوه 1 نور، پرتو، لیاندگی 2 و 3 لومیننس

luminescent /luːmi'nesnt/ *adjective*

ترووسکه دار، دهرهوشاوه، بهزریوه یا زریوه دار لیاند

luminiferous /luːmi'nɪf(ə)rəs/ *adjective*

(زوتر کون) رووناکی دهر، روشنایی دهر، روشنایی بهرهم دینی: the luminiferous properties of a gas نورزا، روشنایی بخش

luminosity /luːmi'nɒsəti, US -nɑːs-/ *noun, pl. luminosities*

1 دهرهوشانه وه، برقه دانه وه، رووناکیه تی، بریسکانه وه، ورشانه وه، ترووسکانه وه، پرشنگ دانه وه 2 شتی پرشنگدار یا دهرهوشاوه 3 روونی، روشنی 1 درخشش، لانی 2 جسم درخشند 3 وضوح

luminous /luːmɪnəs/ *adjective*

1 رووناک، نوورانی، شوق دار، ورشن، دهرهوشاوه، ترووسکه دار، پرشنگدار، برقه دار 2 روون، روشن، ناسان، دیار، enlightening, clear (luminously /luːmɪnəsli/ *adv*) به شینه وه کی دهرهوشاوه: luminousness *n* 1 نورانی، درخشان، تابناک، لیان 2 واضح، قابل فهم

luminous energy *noun*

وزهی رووناکی انرژی روشنایی

luminous flux *noun*

ریژهی بلاویونه وهی رووناکی، ب.ت. له جیاتی وات watt به لومین lumens دهره بردی فلوکس لومینوس

luminous intensity *noun*

توندی رووناکی، تیژی روشنایی یا رووناکی شدت روشنایی

luminous paint *noun*

رهنگی دهرهوشاوه یا رووناک یا ورشن (چونکو فوسفوری تیایه وهک سولفایدی زینک له گهل مس جالا کیناوه) رنگ شبنما

lummock /'lʌmək/ *noun*

کهسینی دهسته وسان و گهوج آدم

گرمولای، کولکولو، توبه‌ل‌توبه‌ل، گرم‌گرم، ناریک 2 (ده‌ریا) شه‌بولاوی، نالوز، پرشه‌بؤل 3 گه‌وج، ته‌پلوس 1 قلنه‌قلنه 2 متلاطم 3 احق، تنلش

lumpy jaw noun

actinomycosis - ب.ت. هسی سهرله ره‌شه‌ولاخ‌دا 1 لامی جو

lunacy /'lu:nəsi/ noun, pl. lunacies

شیتی، ده‌لوی، دینی، کهرتی، گه‌وجیتی، ره‌فتاری گه‌وجانه، insanity 1 دیوانگی، جنون، حماقت، رفتار احماقانه

luna moth noun

به‌پوله (شه‌وگهری) مانگی [Actias luna] 1 نوعی پروانه

lunar /'lu:nə(r)/ adjective

مانگی، هه‌یقی: a lunar 1 lunar craters 1 landscape 1 قمری

lunar cycle = Metonic cycle

lunarday noun

روژی مانگی (24 ساعات و 50 دهقه) 1 روز قمری

lunar caustic noun

نایترایتی زیو و AgNO₃ له یزشکی‌دا بو داخاندنی شانه tissue به‌کاردیتری 1 سنگ جهنم

lunar distance noun

مه‌ودای مانگی 1 فاصله‌ی روز قمری

lunar eclipse noun

گیرانی مانگ، مانگ‌گیران 1 ماه‌گرفتگی

lunar month noun

هه‌یقی مانگی، مانگی مانگی (29 1/2) 1 ماه قمری

lunar year noun

سالی مانگی (ده‌ورو به‌ری 354 روز) 1 سال قمری

lunary adjective

مانگی 1 قمری

lunate /'lu:nət/ adjective, noun, also

lunated

adj 1 n داسی، ک‌ه‌وانی، مانگیله‌یی 1 (شوینه‌وارناسی) نامیزی داسی به‌ردین 2 (ه‌ه‌روه‌ها lunate bone توپکاری) نیکی داسی (له‌ناوه‌ندی مه‌چه‌که‌دا؛ به‌ره‌ت: له lunatus لاتین، له luna "مانگ") 1 adj هلالی n لیونیت

lunatic /'lu:nətik/ noun, adjective

This 1 n شیت، crazy, demented, insane. lunatic in a white van pulled out right in front of me! 2 adj (بی‌پاو) که‌سیکی گه‌وج شیت، گه‌وج، شیتانه، گه‌وجانه: lunatic ideas 1 a lunatic smile 1 (له‌به‌ره‌تا له lunaticus = luna) مانگ لاتین، چونکو خه‌لک باوه‌ریان وایبو که‌گورانی مانگ کارده‌کانه سهرخه‌ک

1 n 1 بیمار روانی 2 آدم احق adj دیوانه، احق، احماقانه

lunatic asylum noun

شیت‌خانه 1 تیمارستان

lunatic fringe noun

تونره‌وه‌کان، توندروکان، ده‌سته‌بان کومه‌لی تونره‌وه، بالی به‌رگر (له‌سیاست‌دا): They stressed that only the lunatic fringe of the movement was involved in the incident 1 جناح افراطی

lunation /lu:'netʃ(ə)n/ = lunar month

lunch /lʌntʃ/ noun

فراوین، نه‌هار، نیوه‌رو، نانی نیوه‌رو، نافروژ (به‌ره‌ت: کورته‌ی luncheon) 1 نا‌هار

lunch box noun

(به‌شوخی) دام‌وده‌زگای پیاو، گه‌لوگون 1 اعضای تاسلی مرد

luncheon /'lʌntʃən/ noun

(فه‌رمی) فراوین، نه‌هار، نیوه‌رو، نانی نیوه‌رو، نافروژ 1 نا‌هار

luncheonette /'lʌntʃə'net/ noun

بابوله‌فروشی 1 ساندویج‌فروشی

luncheon meat noun

گوشتی (له‌قوتوکر او) 1 کسرو گوشت

luncheon voucher noun

فه‌وجیری خوراک، تیکیتی نان 1 ژتون غذا

lunch hour noun

نیوه‌رو، کات یان وه‌ختی نه‌هار 1 وقت نا‌هار

lunchroom /'lʌntʃru:m, US -rʊm/ noun

1 بابوله‌فروشی 2 نه‌هارخوری 1 ساندویج‌فروشی 2 نا‌هارخوری

lunch-time /'lʌntʃtaɪm/ noun

نیوه‌رو، نافروژ 1 موقع نا‌هار

lunette /lu:'net/ noun

1 مانگی چکوله 2 به‌نجیره‌ی سهردرگا 3 نالی ته‌سب 4 به‌نجیره‌ی میچی گومیزی، کلورژنه، کولازکه 5 قولاب یان نالقه‌ی ماشین (بو راکیشن، له‌فه‌ره‌نسی، چکولیتراوی lune "مانگ"، له luna لاتین) 1 ماه کوچک 2 پنجره‌ی بالای در 3 نعل اسب 4 نورگیر سقف 5 حلقه‌ی ماشین

lung /lʌŋ/ noun

سی، پش، سیه‌لاک، جووته ته‌ندامی نیتو سنگ 1 lungful n. (pl. lungfuls) -lunged adj

lungless adj نه‌لمانی به‌ره‌ت) 1 ریه، شش

lunge /'lʌndʒ/ noun

1 هیرش، به‌لامار، هوروزم 2 به‌رین، بازدان، ده‌ره‌رین، جووله‌ی له‌ناکاوی بو پیشه‌وه 1 حمله 2 جهش، جنبش ناگهانی به‌جلو

lunge /'lʌndʒ/ noun, also longe

هه‌وساری که‌ته‌سپی پی راکیر ده‌کمن و له‌نیتو

بازنه نيک دا ده يخولننه وه، گوره يانتيکي خبر بو
راهيتاني نيسپ، نيسپريز لانگ

lunge¹ = muskellunge

lunger noun

به نهنيم دهره پريو، به گوژم دهره پريو لانگ
lungfish noun, pl. same or lungfishes

سي يه ماسي، ماسي سي يه ونه (يهک يان دوو
تووره که يان کيسه ي وهک سي ينيوه يه [لاپول
(يان زيرپول) Dipnoi: چهندين جورن]) لانگ
نوعي ماهي

lungi /'lungi:/ noun, pl. lungis

لونگي (له هيند وهک فوته و له ميانمار وهک
کراس) لانگي

lung-power noun

هيزي هاوار (کردن) لانگي قدرت صدا

lungworm noun

کرمه سي، کرمي سي (له نيو سي گيانه وهران دا
Dictyocaulus] توخمه کاني تر]) لانگي کرم ربه

lungwort /'lɒŋwɜ:t/ noun

1 جورئ گياي گول يه ميه ي درک ناسا، گياسي؟
2 (tree lungwort) جورئ کرپه بورد
که له سر دار شين ده ي، چاران بو دهرماني
نه خوشي سي به کارده هات [Pulmonaria
officinalis و جوره ينيو ندي داره کاني] لانگي
کياه

lunisolar /'lu:nɪ'səʊlə/ adjective

روژي و مانگي، روژمانگي، خوري مانگي لانگي
خورشيدی و قمری

lunk = lunkhead

lunker noun

جانسه وهر يان گيانه وهر يکي زور زله، ب.ت.
ماسي لانگي جانور خيلي بزورگ

lunkhead noun

(نافه رمي) که سيکي ده بنگ يان گه مزه لانگي آدم
کندهن

lunula /'lu:njʊlə/ noun, pl. lunulae /-li:/

1 که وانه ي بني نينوخ، مانگيله 2 خشلي
که وانه ناساي سهرده مي مه فرخه Age Bronze
(له لاتين، چکولنراوي luna مانگ "moon")
لانگي 1 هلال ته ناخن 2 ليونيولا

lunular adjective, also lunulate

داسي، که واني لانگي هلالی

lunule /'lu:njʊlə/ = lunula

Luo /'lu:əʊ/ noun, pl. same or Luos

1 نندامي گه ليکي روژه لاتي نه فریکا، کينيا و
دولي نيلي سوروو 2 زماني Nilotic ي نو گله
ليو

lupanar = bordello

lupara /'lu:pɑ:rə/ = sawn-off shotgun

Lupercalia noun, pl. same or Lupercalias

جهزتيکي رو مي ياني کون که 15 فيبريوري به

بونه ي به ره پنداني به برشتي و به پستي و
دوورخسته وه ي نه خوشي ده گيرا (له ناوي

خوداي مينگه له کانه وه Lupercus) لانگي لوبرکاليا

lupin /'lu:pin/ noun, also lupine /-pi:n/
لـووين، ياقله گورگانه [توخم Lupinus:
چهندين جورن] لانگي لوبياگرگي

lupine /'lu:pi:n/ adjective

گورگين، گورگي، گورگ ناسا، درنده، در
گرگمانند، سح

lupus /'lu:pəs/ noun

(يزشکي) گورگه، دهرده باريکه يان سلي پستي
(نهره ت: له لاتينه وه به واتاي "گورگ wolf")
فرحه ي آله

lupus erythmatus /,ɛrɪθi:mə'taʊsəs/ noun

(يزشکي) جورئ نه خوشي سووربوونه وي
پست که ده پته هوي پنکي سووري توئ توئ
له سر پست لانگي نوعي بيماري

lupus vulgaris noun

جوريکي ده گمه ي دهرده باريکي tuberculosis
پست، که له ودا گريسي مه پله و قواوه يسي
ده رده که وي و ورده ورده چاک ده پته وه و
چيگاکي ديار ده ي لانگي نوعي بيماري

lur /lu:/ noun, also lure

جوري زورنای مه فرخه شيوه S سکنديناوي،
ده گه رجه وه بو سهرده مي مه فرخه (نهره ت: له
دانمارکي و نوروژي يوه) لانگي لور

lurch /lɜ:tʃ/, US lɜ:rtʃ/ noun

1 وهر سووران، وهر گهران، جهرخ وخول 2
ره ت بردن، هه لکه وتن، سهرسم 3 به لاداهاتن 4
وهر جهرخان، جوواني کتوير: The train
gave a violent lurch 1 چرخش، گردش 2
سکندري 3 يکورشدگي 4 جنبش ناگهاني

lurcher /lɜ:tʃə(r), US lɜ:rtʃər/ noun

1 جورئ سه گي دوپري جهشت 2 سيرمه دز
لانگي 1 لورچر 2 ده دزد

lurdane noun, adjective

n که سيکي ته مه ل و له شگران adj ته مه زهل
n آدم تنبل adj تنه ش

lure¹ /luə(r), ljuə(r), US lɔ:/ noun

1 راکيشان، هيز و توانايي راکيشان، کيش کردن
2 فيل، ته له که، هه لفریواندن، ته فره دان، داو،
ته له 3 چيشکه، جهش، جهشته، دان لانگي 1
کيش، قدرت کشش 2 حيله، اغوا، دام 3 طعمه

lure² /luə/ = lur

lurex /'li:əʊrɛks/ noun, also Lurex

1 ده زووي زهری 2 پارچه يان کوتالي زهری
لورکي

lurgy /'la:gi, US 'la:rgi/ noun, pl. lurgies

1 سهرمايون، هه لامه ت 2 نه خوشي، ناسازي
1 سرماخوردگي 2 بيماري

lurid /'lʊərɪd, 'ljʊər-, US 'lɔr-/ *adjective*

1 دلسترزین، جهرگیر، ناخوش، ترسناک، ناخوش، به سوس، داخوریته، توندوتیو؛

lurid 2 headlines درهوشاوه، بریقه‌دار، ورشن، زهق، (ره‌نگ) زهردی مه‌یله سوور، ئالاولا،

زریق‌ویریقه: 1 تکان‌دهنده، شدید، فجیع، هولناک 2 درخشان، زنده، اجق و وجق

luridly /'lʊərɪdli, 'ljʊər-, US 'lɔr-/ *adverb*

به شیوه‌ی کی ئالاولا یان زهق، به زریق‌ویریقه 1 با زرق و برق

luridness /'lʊərɪdnəs, 'ljʊər-, US 'lɔr-/ *noun*

به زریق‌ویریقه‌یی، ئالاولایی، ره‌نگاوه‌نگی 1 پرزرق و برق بودن

lurk /lɜ:k/ *noun*

1 نه‌خشه، پیلان (زیره‌کانه)، سازوباز 2 فیل، ته‌له‌که 1 توطئه 2 حقه

lurking *adjective*

شاراوه، نادیار، دهرنه‌خوا 1 پنهان

lurking-place /'lɜ:kɪŋ pleɪs/ *noun*

حه‌شارگه، بوسه 1 کمین‌گاه، مخفی‌گاه

luscious /'lʌʃəs/ *adjective*

1 خوش، به‌تام، به‌چتر، شیرین، ئاودار، گه‌یو، گه‌یشتوو، پرتاو 2 جوان، سه‌رنج‌راکش، دل‌رفین، بزویته‌ره، له‌بار، نهرم‌وشل، ناسک، نهرم و ناسک:

a luscious young girl 1 لذیذ، آبدار 2 جذاب، شهوت‌انگیز، ظریف

lusciously /'lʌʃəsli/ *adverb*

سه‌رنج‌راکشانه، دل‌رفینانه 1 با جذابیت

lusciousness /'lʌʃəsnəs/ *noun*

1 خوشی، به‌تامی، به‌چتری، شیرینی، ئاوداری، گه‌یوی، گه‌یشتویی، پرتاوی 2 جوانی، سه‌رنج‌راکشی، دل‌رفینی، بزویته‌ری، له‌باری، نهرم‌وشلی، ناسکی، نهرم و ناسکی 1 لذت، آبداری 2 جذابیت، شهوت‌انگیزی، ظریفی

lush /lʌʃ/ *adjective*

1 سه‌وز، به‌که‌یف، گه‌ش، پرگه‌لا: 2 the lush green countryside 1 vegetation

4 a -h apartment 3 خوش: 1 پرشت 2 جوان، پرتاو، ئاودار 5 له‌بار، سیکسی 1 لوکس 3 خوشایند 4 آبدار 5 سکی

lush /lʌʃ/ *noun*

مروی که‌له‌لا و مه‌ست 1 آدم‌الکی

lushness /lʌʃnəs/ *noun*

سه‌وزایی، گه‌شی، به‌که‌یفی، زوری 1 سرسبزی، سرشاری

lusophone /'lʊsəfəʊn/ *adjective*

بورتوگالی‌زمان 1 پرتغالی‌زبان

lust /lʌst/ *noun*

ناره‌زوو، ئیشیا (به‌هیزی سیکسی)، مه‌یل، حه‌ز، که‌لکه‌له، دل، خوشی، له‌زه‌ت (به‌ره‌ت): 1 ینگیلی

کون، ئه‌لمانی به‌ره‌ت 1 شهوت، میل، لذت

luster = 1 luster 2 lustre 2

lusterware = lustreware

lustful /'lʌstfʊl/ *adjective*

هه‌وه‌ساوی، به‌ئالوش، زه‌نه‌ک، شه‌هوانی، خونک، 1 lustfully adv 1 lecherous

هه‌وه‌ساوی، زه‌نه‌کانه، به‌ئالوشانه 1 شهوانی

lustfulness /'lʌstfʊlnəs/ *noun*

هه‌وه‌ساوی‌بوون، به‌ئالوشی، زه‌نه‌کی 1 شهوانی بودن

lustily /'lʌstɪli/ *adverb*

به‌توندی، توند، به‌گوزمانه، به‌نه‌یم: 1 singing

lustra = plural form of lustrum

lustral /'lʌstr(ə)l/ *adjective*

پاک‌کره‌وه، خاوین‌کردنه‌وه‌یی، پاک‌کننده، تطهیری

lustration /'lʌstreɪʃn/ *n*

خاوین‌کردنه‌وه، پاک‌کردنه‌وه، پاک‌کردن تطهیر

lustre /'lʌstr(ə)l/ *noun*, US **luster**

1 دره‌وشانه‌وه، بریقانه‌وه، ورشانه‌وه، بریسکانه‌وه، مشت‌ومال (دان) 2 شکو، گه‌وره‌یی، مه‌زنی، نیویانگ، نیو به‌ده‌وه‌وه‌یی 3 ئاویره 1 درخشندگی، برق، جلا، صیقل 2 جلال، آوازه 3 لوستر

lustre (US **luster**) = lustrum

lustreware *noun*, US **lusterware**

قاب‌وکه‌وچکی گلینه یان سیرامیکی بریقه‌دار 1 لوستروار

lustring *noun*

(میزوویی) بارجه‌ی هه‌وریشم یان ساتینی بریقه‌دار 1 لوسترینگ

lustrous /'lʌstrəs/ *adjective*

1 دره‌وشاوه، ورشن، پرشنگدار، بریقه‌دار، بریسکه‌دار: 2 thick lustrous hair 2 پرشکو، به‌شکو 1 درخشان، براق 2 مجلل

lustrously /'lʌstrəsli/ *adverb*

به‌شیوه‌ی کی دره‌وشاوه یان ورشن 1 به‌طور درخشان

lustrum /'lʌstrəm/ *pl. lustra* /-trə/ or **lustrums**

ماوه‌ی پینج‌سال (ان) قوناختیکی پینج‌ساله 1 دوره‌ی پنج‌ساله

lusty /'lʌsti/ *adjective* (lustier, lustiest)

1 به‌که‌یف، به‌گو، گوریز، کارگیز، به‌هیز، له‌ش‌ساغ، له‌سه‌ریه‌ک، تیک‌سمراو، پنگه‌دار، به‌قه‌وه‌ت، به‌شیان: 2 a lusty young man 2 هه‌وه‌ساوی، زه‌نه‌ک، به‌ئالوش، شه‌هوانی 3 (خواردنه‌وه) توند، قورس، گیرا 1 سرزنده، محکم، قوی، خوش‌بینه 2 شهوانی 3 سنگین

lusus naturae /ˈlʊ:səs nəˈtʃʊəriːz, US -rʌɪ/ *noun, pl. same* /-suːs/ or lususes

(لاتین، دهگهمن) سهیری سروشت ۰ غرابست طبیعت

lute /luːt/ *noun*

lutanist /ˈluːtənɪst/ or (موسیقیا) عوود ۰ **lutenist** /ˈluːt(ə)nɪst/ *n*

له ۰ **lute** /luːt/ *noun*

(ههروهه) قوڤ یان چیمهتو بۆ گرتنی درز، بهتانه، زامووسقه ۰ لوت، بتونه

luteal /luːˈtʃiəl/ *adjective*

سهریه یان پینهندی به **ciorpus luteum** هه ههیه ۰ لوتیال

luteum *noun*

(کیمیا) لوتیوم ۰ لوتیم

lutein /ˈluːtiːn/ *noun*

(زینده کیمیا) لوتین، زهر دینه، زهر دینین $C_{40}H_{56}O_2$ (له گه لای رووهک، چهوری و بهزی گیانه وهری **animal fat** زهر دینه هیلکه و **corpus luteum** دا) ۰ لوتین

luteinization *noun*

پنکهاتنی **corpus luteum** ۰ لوتیزاسیون **luteinizing hormone** /ˈluːtɪnaɪzɪŋ/ *noun*, also **luteinising**, *abbreviation* LH

جۆری هۆرمونی pituitary که له ژندا ده پته مایه هان دانی هیلکه که دانسان و پنکهاتنی ناندروژین له پیادا ۰ هورمون لوتیزینگ

luteinizing hormone-releasing factor = gonadotropin-releasing hormone

luteinizing hormone-releasing hormone = gonadotropin-releasing hormone

luteo- or lute /luːˈtʃiəl/ *prefix*

پیشگر: 1 پرته قالی رنگ: **luteofulvous** 2 سهریه لاشه زهر دینه: **luteotrophic** ۰ پشوند:

1 پرته قالی رنگ 2 وابسته به کورپوس لوتیوم **luteotrophic** *adjective*, also **luteotropic**

کار ده کاته سهر لاشه زهر دینه کان ۰ لوتیوتروفیک **luteotrophic hormone**

/ˈluːtɪə(ʊ)ˈtrɒfɪk, US -ˈtrɒfɪk/ = prolactin **luteotrophin** or **luteotropin** = prolactin

luteous /ˈluːtʃiəs, US ˈljuː-/ *adjective*

(زینده ناسی، رهنک) زهردی زیرین، زهره ۰ زرد طلایی

lute string *noun*

جۆری پارچه ی به شمی ورشن، جازان زۆر بۆ جلی ژنان یان تیز مالک و به نوکه به کار دپتر!

تالی (ژنی) عوود ۰ لوت استرینگ **lutetium** /luːˈtiːʃiəm, BrE also -siəm/ *noun*

(کیمیا) لوتیتیوم (به ز.گ. 71، ن. Lu: بنه رت:

له **lutecium** فهره نه، له **Lutetia** لاتین، ناوی کونی باریس (Paris) ۰ لوتیم

Luth. *abbreviation* Lutheran

Lutheran /ˈluːθərən/ *noun, adjective*

n پروتستانی لوتیری، نه ندای کلیسه ی پروتستانت (مارتین لوتیر 1483-1546) *adj*

لوتیری ۰ پروتستان لوتیری *adj* لوتری

Lutheranism *noun*

لوتیر گهری، لوتیر باوه ری (Lutheranist *n*) ۰ لوترگرایی

luthier /ˈluːtʃiə/ *noun*

ژئ گهر، ژئ ساز ۰ تارساز

luting = lute2

lutist *noun*

1 عوود ژهن 2 عوود ساز ۰ 1 عود نواز 2 عود ساز

luv /lʌv/ *noun*

خوشه ویستم، نازیزه که م: **Never mind, luv** عزیزم ۰

lucky (also **lucky**), *pl. luvvies* = lovey

Luwian *noun, adjective*

n (گه لیکه کونی که ناره باشووری به کانی ناسای پچوک) 2 لویایی: زمانی ئانائولی له خیزانی هیند و نهوویایی *adj* لویایی ۰ لویایی

luxation /lʌksˈeɪʃn/ *noun*

لئ جی چوون، خه لیان ۰ دررفکی

lux /lʌks, US luks/ = luxury

Luxemburger /ˈlʌksəmbərg/ *noun*

لوکزیمبورگی، خه لیکه لوکزامبورگ ۰ لوکزامبورگی

Luxemburgish /ˈlʌksəmˌbɜːɡɪʃ/ *noun*

شیوه ی لیکه ئه لسانی، له لوکزامبورگ قسه ی یه ده کری ۰ لوکزامبورگی

luxuriance /-əns/ *noun*

1 گه شمی، سهو زایی، چری، چروپری، پری، جگه ناسایی: **the luxuriance of the tropical forest**

2 زۆری، زه بندی 3 به ییتی، دهوله مه ندی، زه نویری، به به ره مه ی، به برشتی: **the luxuriance of his language**

1 سربزی 2 انبوهی، وفور 3 حاصل خیزی

luxuriant /lʌgˈzʊəriənt, US -ˈzʊr-/ *adjective*

1 پر، چروپر، چر، جگه ناسا: **luxuriant thick, luxuriant hair** ۰ **vegetation**

2 به ییت، زه نویر، به به ره مه ی، به برشت، دهوله مه ند، **prolific** 3 جوان، خوش، (شیواز) هونه ری، لاگز یو ری نه ت، به شکو: **the poet's luxuriant imagery**

1 پر، به ییت، انبوه 2 بارور، حاصل خیز 3 مجلل، (سبک) پر تکلف

luxuriantly /lʌgˈzʊəriəntli, US -ˈzʊr-/ *adverb*

(به شیوه ی که) پر ۰ به طور انبوه

luxurious /lʌg'ʒuəriəs, US -'ʒur-/
adjective

1 جوان، خوش، شیک، رازاوه، گرانبایی، پرخرج، زورتیچوو، پرمه‌زاخ: **luxurious hotel** 2 ناسووده، خوش‌گوزهران، تیروته‌سه‌ل، رابویر، ناسووده‌خواز ۱ مجلل، پرمزینه 2 راحت، عیاش، راحت‌طلب

luxuriously /lʌg'ʒuəriəsli, US -'ʒur-/
adverb

به ناسووده‌یی، رابویرانه، به خوش‌گوزهرانی: **luxuriously comfortable** ۱ **furnished apartment** ۲ ناسوودنه‌ی، راحت، عیاشانه

luxuriousness /lʌg'ʒuəriəsənəs, US -'ʒur-/
noun

نازونیعمه‌ت، رابویردن، خوش‌گوزهرانی، تیروته‌سه‌لی، تهباوره‌بایی، کەیف‌کردن، رادان، ناسووده‌یی، راحتی ۱ **teem**، عیاشی، راحتی

luxury /'lʌkʃəri/ *noun* (pl. luxuries),
adjective

1 **نازونیعمه‌ت، زوری، زه‌بندی، خوشی، له‌زه‌ت، نیعمه‌ت، رابویردن، خوش‌گوزهرانی، تیروته‌سه‌لی، ده‌وله‌مه‌ندی، رادان، کەیف، زین‌فره‌ی: Now ۱ to lead a life of luxury ۲ we'll be able to live in luxury for the rest of our lives 2 شتی جوانی: small luxuries** **adj like chocolate and flowers**

بوشته‌ویه‌رداخ، بوشناخ، جوان، لوکس، شوخ، خوش‌گوزهران، زین‌فره‌ی ۱ **نجم‌ل، وفور، لذت، عیاشی، عیش 2 کالای تجملی adj شیک، LV abbreviation luncheon voucher**

LW abbreviation 1 long wave 2 low water

lwei /lə'wei/ *noun, pl. same*

به‌کەیی پاره‌ی شانگولا، به‌رامبەر به سه‌ده‌یکەیی کوانزا ۱ **kwanza** ۲ لوی

LWM abbreviation low-water mark

LWV abbreviation League of Women Voters

lx abbreviation lux (Physics)

LXX symb. Septuagint (special use of the Roman numeral for 70)

-ly¹ suffix

باشگر: 1 به تاییه‌تمه‌ندی خویه‌وه، خواوه‌نی تاییه‌تمه‌ندی، -یانه، -انه: 2 **brotherly** 3 روودان له کاتیکی دیاری کراودا: **hourly** (بهره‌ت: له - **lic** ئینگلیسی کۆنه‌وه، له بهره‌ت ئه‌لمانی، پیوه‌ندی به **like** هه‌یه) ۱ پسوند: 1 دارای ویزگی‌های 2 روی‌دهنده در زمان معینی

-ly² suffix

باشگر: (ئاوه‌لکار ساز ده‌کا له ئاولناو) -انه، به شیوه‌ی، به...ی، له باری، به شیوه‌یه‌کی: **greatly** (بهره‌ت: له **-lice** ئینگلیسی کۆنه‌وه،

بهره‌تی ئه‌لمانی هه‌یه) ۱ پسوند: به‌طور، از لحاظ

lyam-hound, also **lyme-hound** = **bloodhound**

lyart adjective

ره‌گه یان باریکه‌ی بۆری تیاپه ۱ **لیارت**

lyase noun

لیاز: جۆری هه‌وینه (وه‌ک **decarboxylase** ی) ۱ نوعی آنزیم

lycanthrope /'lɪk(ə)nθrəʊp/ *noun*, also **werewolf**

مرو‌ی په‌گورگ‌بوو یان گورگین (شیتی که خوی به گورگ بزانن) ۱ **ادم گرگ‌شد**

lycanthropy /lɪ'kənθrəpi/ *noun*

به‌گورگ‌بوویی، گورگینی ۱ **گرگ‌شدگی**

lycée /'li:seɪ/ French **liseɪ** *noun, pl. pronounced same*

خویندنگای دواناوه‌ندی یان ناماده‌یی (له‌ **فهره‌سه**) ۱ **دبیرستان**

lyceum /lɪ'si:əm/ *noun*

1 **(Lyceum)** باخنی له‌ نااتین که نه‌ره‌ستوو فه‌سه‌فه‌ی تیا ده‌وته‌وه 2 لاسیتم، لاسیوم (شوتنی یو کۆبوونه‌وه گشتی‌یه‌کان، کونسیرت و وتارده‌ران) ۱ **له**

lychee /,lɑ:'tʃi: , US 'lɑ:tʃi:/ *noun*, also **litchi**

1 لای‌چی: جۆری میوه به‌گۆشتی سبی و ده‌نکیکی گه‌وره‌وه 2 دارای لای‌چی (له‌ چین **[Nephelium litchi]**) ۱ لای‌چی 2 درخت لای‌چی

lych-gate /'lɪtʃɡet/ = **lich-gate**

lychnis /'lɪknɪs/ *noun*

(رووه‌ک‌ناسی) **campion** که تیره‌ی که **ragged robin** ۱ **[Lychnis]** ۲ **توخم** نوعی گیاه، لیخنس

Lycian noun, adjective

1 **n** دانیشتوو یان ره‌سه‌نی لیسیا 2 **Lycia** زمانی ئاناتولی **Anatolian** (له‌ خیزانی هیتد و نه‌وروبایی) لیسیا **adj** لیایی ۱ **لیسن**

lycopene /'lɪkə(ʊ)pi:n/ *noun*

(زینده‌کیمیا) جۆری ره‌نگی **carotenoid** **[C₄₀H₅₆]** له‌ پاینجان و زۆر توو و میوه‌ی تردا هه‌یه ۱ **لیکوپین**

lycopodium /,lɪkə(ʊ)'pəʊdiəm/ *noun*, also **lycopod**

1 (رووه‌ک‌ناسی) پی‌گورگه‌؟ **[توخم Lycopodium]** 2 گه‌رده‌ی گرگ‌یشی تۆوی **clubmoss**، جارار له‌ بواری پزשکی‌دا به‌کارده‌ی (بهره‌ت: له‌ لاتینی نوێ، له‌ **lukos** یونانی "گورگ" **pod-**، **pous** پی یان پا" (له‌بەر شیوه‌ی چنگ‌ناسای ریشه‌کەیی) ۱

بنجه گرگی 2 لیکوبودیوم

Lycra /'laɪkrə/ *noun*

(دروشمی بازگانی) لایکر (جوړی پارچه ی کښت هاتوو، بسو جل و سه رگی و ورزشی به کار دیتړئ) لیکرا

lyddite /'lɪdɪt/ *noun*

لیدیت، لیدایت: جوړی تهمه منی به هیز که تر شهلوکی پیکریکی تیا به، له بریتانیا به دروژایی شهري جیهانی په کم به کار دیترا (له ناوی *Lydd* (ناوچه یتکی باشووری روژه لاتي ینگلته ره) شاری له Kent که په کم جار تهمه منی به که له وی تاقی کرایوه) لیدیت، لیدایت

Lydian /'lɪdiən/ *adjective, noun*

1 *adj* سهر به لیدی په کان 2 سهر به زمانی لیدی 1 *n* دانیشووی ره منی ناوچه ی کونی لیدی له روژاوی ناسیای پچوک 2 زمانی تیاچووی لیدیایی لیدایی 1 *adj* لیدیایی 2 وابسته به لیدی 1 *n* اهل لیدی 2 زبان لیدی

lye /laɪ/ *noun*

(کیمیا) تفتاو، قلیاو (گیراوه یتکی نالکالینی به هیز، ب.ت. له هایدروکسایدی پوتاسیوم potassium hydroxide پان پر له کاربو ناتی پوتاسیوم: بنه رت: *leag* یتکیلی کون، نه لمانی بنه رت) قلیاب

lye-tub /'laɪ tʌb/ *noun*

تشت لختار رخت شوی

lygus bug *noun*

چهنیدن جوړی میرووه ورده مژه رکان که هیندیکان هه لگری مشه خوړی نازار و نه خوړی گیاین [توخم *Lygus*] نوعی حشره

lying *adjective, noun*

adj درو، ناراسته قینه، ناراست، دروژن، فره ک، فیلاوی *n* درو (کردن) درو و دهلهسه (*lyingly* *adv*) کاژب، دروغگو *n* دروغ گوئی

lying-in /'laɪn 'ɪn/ *noun* (pl. *lyings-in*, *lying-ins*), *adj*

(کون) ماوه ی زه بیستانی لاینگاین، دوره ی نفاس

Lyme disease /'laɪm dɪzi:z/ *noun*, also *Lyme*

نه خوړشی لایم (به هوی *spirochete* *Borrelia burgdorferi*) تسووش ده بی و گنه کان رایده گوژن (توخم *Ixodes* و ب.ت. *I. dammini* نه نشانه کسان ژانی جومگه، ماندووی، و جارو بار شیان و تیک چوونی ده مار ناسی یانه neurological. له ناوی *Lyme* له Connecticut نه مریکا، شویتن که په کم جار له وی راپوره کی درا) بیماری لایم

lymph /lɪmf/ *noun*

1 (کار نه نداناسی) لیمف، له شاو 2 (ویژینی) ناوی روون 3 (کون) شاو پان شیلوی رووه ک *lymphous* (لیمفوس: بنه رت: *lymphe* *adj*)

فهره نسی یان *limpa* *lympa* لاتین "شاو" لکف 2 آب زلال 3 شیر ی گیاه

lymph(o)- *prefix*

پیشگر: له شاو، شانوی له شاوی یان لیمفی: *lymphangitis* (بنه رت: له *lympa* فهره نسی یان *lympa*, *limpa* لاتینه وه "شاو") پیشوند: لکف، بافت لفی

lymphadenitis /lɪmfədi'næɪtɪs/ *noun*

ناواسانی رژینه له شاوی یان لیمفی په کان آماس غدد لفاوی

lymphadenopathy /lɪmfədi'nɒpəθi/ *noun*, pl. *lymphadenopathies*

نه خوړشی رژینه له شاوی یا لیمفی په کان بیماری آماس غدد لفاوی

lymphangiography *noun*, also *lymphography*

پشان دان به تیشکی نیکس له ره گ و گری له شاوی په کان، پاش به کاره نانی ماک و مه تر یالسیکی تیشک به ند *radiopaque lymphangiogram* (noun)

lymphangiographic *adj* لیمفانژیوگرافی

lymphangioma (pl. *lymphangiomas* or *lymphangiomata*) = *angioma*

(*lymphangiomatous* *adj*)

lymphangitis /lɪmfən'dʒaɪtɪs/ *noun*

ناواسانی دیواره ی ره گه له شاوی یا لیمفی په کان لیمفانجیتس

lymphatic /lɪm'fætɪk/ *adjective, noun*

1 *adj* له شاوی، سهر به له شاو، لیمفی، پیوه نندی به لیمفه وه هیه 2 (مرق) سست، پنیس، شل، خاو، تهیلوس *n* (تویکاری) پوری له شاوی یان لیمفی، له شاو بهر (*lymphatically* *adv*) *adj* 1 لفی، لفاوی 2 کند، وارفته *n* مجرای لفاوی

lymphatic system *noun*

ده زگای له شاوی، سیستمی لیمفی دستگاه لفی

lymphatic tissue *noun*

شانوی له شاوی یان لیمفی بافت لفی یا لفاوی **lymphatic vessel** *noun*

رهگی له شاوی یان لیمفی رگ لفی

lymph cell *noun*

خانه ی له شاوی یان لیمفی باخته ی لفی

lymph circulation *noun*

سووران یا گهرانی له شاو یا لیمف گردش لفی

lymph glands *noun*, pl., also *lymph node*

رژینه له شاوی په کان، گله نده له شاو یان لیمفی په کان غدد لفاوی

lymphoblast /lɪmfə(ʊ)blast/ *noun*

(پزشکی) خانه یتکی ناواسایی که له *lymphocyte* پکی گه وره ده چین، به ژماره یتکی زور له شپوهی *leukaemia* برهم دئ لیمفوبلاست

lymphoblastic *adjective*

سهر به لیمفوبلاست ○ وابسته به لیمفوبلاست
lymphocyte /'lɪmfəsaɪt/ *noun*

خړوکه‌ی له‌شاوی یان لیمفی ○ گلبول لنفاوی
lymphocytic adjective

سهر به خړوکه‌ی له‌شاوی یان لیمفی ○ وابسته به
 گلبول لنفاوی

lymphocytic choriomeningitis *noun*

جوړی نه‌خوښی سه‌خت که به‌هوی
 فایروس‌لمی‌یکه‌وه arenavirus تنووش ده‌بی و
 نیشانه‌کانی بریتین له: تا، دل‌پیکاهاتن nausea و
 رشانه‌وه، سه‌رتیشه، مله‌ره‌قه، لږدانی خاوی دل و
 به‌هوی بوونی کومه‌لین lymphocyte له‌شله‌ی
 مینشک و بربره cerebrospinal fluid دباری
 ده‌کری و به‌ریگیای کرتینه‌ران‌دا rodent
 راده‌گوړی ○ نوعی بیماری

lymphocytosis *noun*

زوربوونی ژماره‌ی خړوکه له‌شاوی‌یه‌کانی خوین
 ب. ت. به‌هوی ناوسان یان نه‌خوښی‌یکي چلکی
 درې‌خایه‌ن ○ لیمفوسیتوسیس، لیمفوسیتوز

lymphocytotic adjective

سهر به لیمفوسیتوسیس ○ وابسته به
 لیمفوسیتوسیس یا لیمفوسیتوز

lymphogranuloma *noun, pl.*

lymphogranulomata
 1 ناوسان یان ماسینی رژینه له‌شاوی‌یه‌کان 2
 جوړی نه‌خوښی فایروس و بگره‌وه له نه‌نجایی
 نژیکي‌یه‌وه که ماسینیکي به‌ژان و ناوسانی رژینه
 له‌شاوی‌یه‌کان ب. ت. هی ناوچه‌ی ناوکه‌لی
 به‌دواوه‌یه (به‌هوی کلایدیای Chlamydia
 trachomatis) ○ لیمفوگرانیولوما

lymphogranuloma inguinale =

lymphogranuloma 2

lymphogranuloma venereum =

lymphogranuloma 2

lymphogranulomatosis *noun, pl.*

lymphogranulomatoses

لیمفوگرانیولوماتوز: به‌ره‌سندنی ماسینی رژینه
 له‌شاوی‌یه‌کانی چهند به‌نیکي له‌ش ○
 لیمفوگرانیولوماتوز، لیمفوگرانیولوماتوسیس

lymphoid /'lɪmfɔɪd/ *adjective*

سهر به له‌شاو یان شانه‌ی له‌شاوی ○ وابسته به
 لف یا بافت لنفاوی

lymphoid cell *noun*

خانه‌ی له‌شاو‌ناسا یا شپوه‌لیف ○ سلول لف‌مانند

lymphokine /'lɪmfə(ʊ)kaɪn/ *noun*

(کارنه‌ندام‌ناسی) جوړی ماده یان ماک که له
 لایه‌ن لیمفوسیت‌یه‌کانه‌وه به‌ره‌م دپتری و کار
 ده‌کاته سهر خانه‌کانی تری ده‌زگیای پاراستن
 (بهره‌وت: له lympho- + kinein یونانی
 "جوولاندن") ○ لیمفوکین

lymphoma /lɪm'fəʊmə/ *noun, pl.*

lymphomas or lymphomata /-mə'tə/

لیمفوما، شتیر به‌نجه‌ی رژینه له‌شاوی یان
 لیمفی‌یه‌کان (lymphomatoid *adj*) ○ لیمفوما،
 سرطان غدد لنفاوی

lymphomatosis *noun, pl. lymphomatoses*

بوونی چندنین شتیر به‌نجه‌ی رژینه له‌شاوی‌یه‌کان
 له له‌ش‌دا، بلاو‌بوونه‌وه یان نه‌شه‌ندی لیمفوما له
 سه‌رتاسه‌ری له‌ش‌دا ○ لیمفوماتوز، لیمفوماتوسیس

lymphopoiesis *noun*

پیکهاتنی خړوکه له‌شاوی‌یه‌کان یان
 لیمفوسیت‌کان ○ لیمفوپوئیس

lymphopoietic *adjective*

سهر به پیکهاتنی خړوکه له‌شاوی‌یه‌کان ○ وابسته
 به لیمفوپوئیس

lymphosarcoma *noun*

جوړی تومور یان لووی مه‌ترسی‌داری له نټو
 شانه‌ی له‌شاوی‌دا، به هوی هه‌لدانی لیمفوسیت‌یه
 نا‌ناسایی‌یه‌کانه‌وه په‌تنووش ده‌بی ○ لیمفوسارکوما

lymphotrophic *adjective*

خواره‌مندی له لیمفه‌وه بؤ شانه هه‌لده‌گری ○
 لیمفوتروفیک

lymphm system = lymphatic system

lyncean *adjective*

چاو‌تیز، تیزبین، (چاو‌به‌حوکم، lynx-eyed،
 sharp-sighted) ○ تیزبین

lynching /lɪntʃɪŋ/ *noun*

له سټنده‌دانی بټ‌دادگایی، هه‌لواسینی
 بټ‌دادگایی (له‌برکردنی تاوانی) ○ اعدام بدون
 محاکمه‌ی قانونی

lynch law /lɪntʃ 'lə:/ *noun*

له سټنده‌دانی بټ‌دادگایی ○ اعدام بدون
 محاکمه‌ی قانونی

lynch mob *noun*

تعامشاوانان یا کو‌ه‌بووانی له سټنده‌دانی
 بټ‌دادگایی ○ لینچ موب

lynchpin = lynchpin

lynx /lɪŋks/ *noun, pl. same or lynxes*

(گیانه‌وه‌رناسی) پشپله‌کنوی، وه‌شک، پشپله‌ی
 خال‌دار یان خال‌خال (گیانه‌وه‌ری له تیره‌ی
 پشپله Lynx lynx) (باکووری نوراسیا) و
 جوړه‌کانی تر، به‌ره‌وت: به ریگیای لاتین له
 lynx یونانی‌یه‌وه) ○ سیاه‌گوش

lynx-eyed /lɪŋks 'aɪd/ *adjective*

چاو‌تیز، تیزبین، تیزبین ○ sharp-sighted

lyonnaise /li:'neɪz/ *adjective*

لیونایز، لیونایز: (قاشه‌کانی په‌تاته) لټ‌تراوه له‌گمل
 پیواز یان مه‌ی سبی و سوسی پیواز) ○ لیونایز،
 لیونایز

Lyonnesse *noun*

لیونیس: ولاتی که به‌پټی نه‌فسانه‌ی ثارتوری
 Arthurian له‌پال Cornwall هوه بوو به‌رله‌وه‌ی

یان ماکتیکی تر که ده توانی یتنه هوی رزینی خانه کان (ب.ت. به کتریای) \odot لیسین

lysine /'laɪsiːn/ noun

(زینده ناسی) ترشه لویکی نه مینیو که به شتیکی ینکهنه ره له زورینه ی پروتینه کان دا و شتو که کدی $C_6H_{14}N_2O_2$ ناوایه \odot لیسین

lysis /'laɪsɪs/ noun, pl. lyses

(زینده ناسی) 1 دارزان یان شی بوونه وی خانه یی به هوی پسانی دیواره یان به رده ی خانه یی، خانه رزی 2 پاشه کشتی به رده به رهی gradual نه خوشی یی \odot لایسیس، لیسین

-lysis suffix

باشگر: شیکاری، شیتل کاری، شی کردنه وه، شی بوونه وه، لیک بوونه وه، لیک هه لوه شان، لیز، لیسین (بهره ت): به ریگای لاتینه وه له *lusis* یونانی یوه "loosening" \odot پسوند: لیز، کافت، کافتی، تحلیل، انحلال

lyso- or lyso- suffix

باشگر یی به واتای *lysin*: *lysis* \odot پسوندی است به معنی *lysis*

lysocline noun

لیسوکلین: قوولای یوقیانووسه کان که له توانه وه ها تووی solubility کاربوناتی کالسیوم calcium carbonate زور زیاد ده کا \odot لیسوکلین

lysogen noun

شی ینکهن، شی ساز: خانه یان ستره ینکی به کتریای bacterial strain که به فایروسیکی temperate توش بووه \odot لیوزن

lysogenesis noun

شی ینکهنی، شی سازی: به رده هم هتانی لیوزین \odot لیوزنیز

lysogenic adjective

1 به نادان به فایروسیکی تیمیرات، وهک پش به کتریاخور prophage یان پلاسید plasmid ی، به نا دده به پش به کتریاخور وهک ماکتیکی بوماوه یی hereditary material 2-3 temperate <lysogenic viruses> \odot لیوزنیک

lysogenic bacteria noun

به کتریای شی ینکهن یان شی ساز \odot باکتری لیوزنیک

lysogenic immunity noun

باراستی شی ینکهن یان شی ساز یان لیسوزنیک: دیارده یی که له ودا پش به کتریاخور ری له به کتریاخور bacteriophage له چه شنی خوی ده گری \odot مصونیت لیوزنیک

lysogeny noun, also lysogenicity

شی ینکهنی، شی سازی، لیسوزنی: رهوت یان پروسه یی که DNA ی سهر به به کتریاخوری

تیوه دهر مه هار ده کری و له (گه) کروموزومی خانه ی به کتریای تیوه دراو تیک هه لکشی دهبی \odot لیوزنی

Lysol /'laɪsɒl/ noun, also lysol

(دروشی بازرگانی) لایسول (جوری کهره سی پاکز کهره *disinfectant*: بهره ت: له *-lysis* + *-ol* ینکها تووه) \odot لایسول

lysolecithin noun

ماک یان سابه نسیکی هایدرولیتیک که به هوی هایدرولیسی هه وینه یی یان نئیزیماتیکی lecithin یکه وه ینکها تووه (وهک به هوی هیندی زاری ماره وه) \odot لیسولکین

lysosomal adjective

سهر به لایسوسوم، شی تهنی، سهر به شی تهن وابسته به لیوسوم \odot

lysosome /'laɪsɒsəʊm/ noun

(زینده ناسی) شی تهن؟، لایسوسوم، لیسوزوم: نه ندام چه ینکی organelle تووره که ناسای خانه یی که چه ندین جوری هه وینه ی هایدرولیتیک تیاه \odot لیوسوم

lysozyme /'laɪsɒzaɪm/ noun

(زینده ناسی) شی هه وینه؟، لایسوزیم، لیسوزیم: هه وینه یی که هه وتاندنی دیواره گانی خانه یی هیندی به کتریای تاوده دا، له سینته ی هیلکه و فرمیک دا هه یه \odot لیوزیم

-lyte suffix

باشگر: شیکره، شیکار، شیکره وه، شیتل کار \odot پسوند: کافت، کافنده

lytic /'lɪtɪk/ adjective

(زینده ناسی) سهر به *lysis* یان خانه رزی، سهر به یان پیوه ندی به *lysin* یان *lysis* هه یی \odot وابسته به لایسیس

-lytic suffix

باشگر: سهر به شی بوونه وه له جوریکی دیاری کراودا \odot پسوند: لیتیک

lytta noun, pl. lyttas or lyttas

میلای کروزه یی: جوری کروزه ی دریاودریزی نارپک له بنه وه ی زمانی سهک و گوشت خوره گانی تر \odot لیتا

-lyze suffix, also esp. Brit. -lysef

باشگر: شی ده کاته وه، شیتل ده کاته وه، لیک هه لده وه شیتی، لیک ده دا، تیکی ده شکتی (هه روه ها له بریتانیا *-lyse*): *hydrolyze* \odot *analyze* پسوند: لایز، کافتن، تجزیه کردن، منهدم کردن

خوشک (داده هاجەر) و خیزانم (مینا خانم) که زۆرم پتوه ماندوو بوون و لهو بارهوه شهوئوونیان له گه‌ل کیشاوم. هه‌روه‌ها دوکتور حه‌سه‌ن عه‌باسی، ده‌نگی ئه‌مریکا به‌شی کوردی‌یه‌که‌ی (ب.ت. ب.ه‌رنامه‌ی "زمانی مه‌"، هۆمه‌ر دزه‌یی و مایکل چایه‌ت)، دوکتور مه‌نوچه‌یه‌ر قاره‌مانی، دوکتور که‌ندا‌ل نه‌زان، کاک عه‌لی فه‌قی که‌رمیی، دوکتور کاوه‌ ده‌ستوره‌، کاک ناسۆ مام‌زاده‌، کاک شه‌هاب خزری، کاک نه‌مجه‌د غولامی، دوکتور ره‌حمان وه‌یسی، دوکتور به‌ختیار سه‌جادی، چاپه‌مه‌نی مانگ، دوکتور ئومید قادرزاده‌، دوکتور حه‌سین میکایلی، دوکتور نه‌بو به‌که‌ر باپیری، دوکتور جه‌عه‌فه‌ر شینخوئیسلاهی، دوکتور ره‌حیم سوورخی، کاک محمه‌د ره‌مه‌زانی، کاک نه‌حمه‌د غولامی، کاک وریا دیوانی، دۆستان و براده‌رانی رۆژه‌ه‌لاتی هه‌ولێرنشین (ب.ت. ب.ت. کاک راما‌ن پی‌رۆتی)، کاک ع. ن.، کاک سا‌ییر ئه‌میری، کاک په‌یمان ئه‌میری، کاک که‌رمیی سازفرو‌ش، کاک مه‌نسوور به‌ه‌رام به‌یگی، کاک وه‌فا بودا‌غی، کاک حه‌مه‌ده‌مین شاسه‌نهم، کاک محمه‌د نه‌حمه‌دی، کاک هێمن خوسره‌وی، کاک نه‌رسلان هیدایه‌تی، کاک قادر نازمه‌ند و کاک رێبین جه‌وشه‌نی (بۆ باری خه‌مه‌ره‌وتنی به‌که‌ی) و هه‌موو نه‌و به‌پێزانه‌ی (ب.ت. ب.ت. پیاوه‌ پیره‌کان، وه‌ک حاجی عه‌بدوللا گه‌نجیه‌یی، به‌هه‌شتی حاجی شه‌ریف ته‌یمووری، حاجی عه‌لی قازی، مه‌لا ره‌سوول مه‌عرووفی، حاجی سمایل شه‌ره‌فی، کاک خالید عه‌سکه‌ری، وه‌ستا محمه‌د حوسه‌ینی (سه‌عات‌ساز)، ناسن‌گه‌ری وه‌ستا ره‌حیمی ناسن‌گه‌ر و نه‌وان و...) که‌ وه‌خت و ناوه‌خت به‌رینگم پێ‌ده‌گرتن یان هه‌والی فه‌ره‌ه‌نگه‌که‌یان لێ پرسیم. شایانی نا‌ما‌ژه‌ پێ‌کردنه‌ نه‌گه‌ر هه‌ر جۆره‌ هه‌له‌، نه‌گه‌یان‌دن، به‌ده‌سته‌وه‌نه‌دان و یان گرێ‌و‌گ‌ژێک له‌ گۆڕی‌دایێ به‌کسه‌ر ده‌گه‌رپه‌وه‌ بۆ نووسه‌ر و چ که‌س و لایه‌نی نا‌گرپه‌وه‌.

عه‌لی جه‌وشه‌نی

خاکه‌لێوه‌ یان نا‌پریلی 2012

کاره‌خانه که ده‌گه‌پتوهه بۆ کۆمه‌لی هۆی خۆی (گرنگ‌ترین پتوهندی به لایه‌نی
 تهن‌دروستی‌یه‌وه هه‌یه). شتی که ده‌بی لیره‌دا باسی بکهم نه‌ویه که له بهرام‌هر وشه‌ی وا
 هه‌یه نیشه‌نی پرسیاری بۆ دانراوه، نه‌ویش نه‌وه ده‌گه‌ینی که دله‌یاییکی ته‌واو له نارادا
 نیه و جا ههر لیره‌وه ده‌ستی هاوکاری بۆ هه‌موو لایه‌ی راده‌کیشم نه‌گهر
 بهرام‌هری کوردی ره‌سن یان گونجایان پی شک هات به‌م ناویشه‌نه
 (kurdistanica@ymail.com) ناگادارم که نه‌وه.

نهم فهره‌نگانه بوونه‌ته بنچینه‌ی کوردستانیکا:

- A. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, Fourth, Sixth, Seventh and Eighth Editions
- B. *Concise Oxford Dictionary* – Tenth Edition
- C. *Oxford Wordpower Dictionary*, Third Impression
- D. *The Oxford Paperback Thesaurus*, First Edition
- E. *Webster's Collegiate Dictionary*, 11th Edition
- F. *Random House Webster's Electronic Dictionary and Thesaurus*, College Edition
- G. *Longman Dictionary of Contemporary English*, Fourth Edition, Fourth printing 2011
- H. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary* - 3rd Edition
- I. *Collins COBUILD Advanced Dictionary*, First and Second Editions
- J. *Longman Dictionary of language teaching and applied linguistics*, Third Edition
- K. *Longman Lexicon of Contemporary English*, Tom McArthur
- L. *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics*, P. H. Matthews
- M. *A dictionary of Architecture*, James Stevens Curl (Oxford)

نیودێر کردنی نهم فهره‌نگانه به‌و مانایه‌ نیه که فهره‌نگی ترمان چ بریتانیایی و
 چ ئهمریکایی به‌کار نه‌هێنایی.

له‌ دوایی دا ده‌بی پی‌زانین و سپاسی تایه‌تی خۆم بۆ نه‌و که‌سانه‌ ده‌ربرم که به‌ ههر
 شیوه‌یی ده‌سیان گرتووم و یاری‌ده‌یان داوم به‌ تایه‌ت دایکهم (داده‌ نووسره‌ت)،

پیشه کی

ئەوێ که دەیین، بەرھەمی پازدە سال ھەول و تێکۆشانی بێ و چان و شینگێرە که ئەم کارە ی لیکموتۆتەو، دیارە تەمەنی فەرھەنگ نووسی لەم ئاقارە ساواوە و لە چار ڕەوت و ئەزموونی فەرھەنگ نووسی چەند سەدسالە ی رۆژاوا ییە کان شتیکی وا نیە. شایانی باسە که لەوبارەو تەک و تروک کار کراوە، بۆ ئەو نابی بێنێن خواوەنی مێژوو یان شێواز و مێژۆی فەرھەنگ نووسین، و ناشکراشە بۆ شایە و کەمی نیکی بەرچاو بەدی دەکری، که بە داخموە تا ئیستا ھەولێکی ھەمەلایەنە ی بۆ نەدراوە و زۆربە ی زۆری فەرھەنگە کان لە لایەن کەسیکەوە دانراون. ئەمەش خۆی لە خۆی دا ئەو دەپەخستینی که فەرھەنگ بە شێوێ چاوەروان کراو نەبێ و مۆرکی تاکە کەسی پێو دیار یی. ئەو بەنەمایە که کە دەبێ فەرھەنگ لە لایەن لێژنە و کۆمیتە ی کی زمانەوانی یەوە دانری، بەلام لەم وڵاتە بێ... وە کوو شتیکی نەکردی لێھاتووە یان وازوو نابی چاوەروانی فەرھەنگیکی وا بکەین.

ئەم فەرھەنگە ی بەر دەسێشان ھەر ھەولێکی تاکە کەسی یە و بە ھەلە و بەلە ی خۆیەو. جا داوا لە خۆنەر، نووسەر و دڵسۆزانی زمانی کوردی دەکەم لەم بارە چەوێ و لاری مان بۆ راست کەنەو. چاوەروانی بیر و بۆچوون و پێشگیری ھەموو لایە دەکەین تا کوو فەرھەنگیکی پوختەر بیتە بەرھەم. شتی که دەبێ لێرە دا ئاماژە ی بێ بکەم، ئەو یە که رێنۆسی ئیستای کوردی (ئەم رێنۆسە) شێر زەبە و یە ک دەس نیە، که بە داخموە ھەتا نوو کہ ھەنگاویکی وای بۆ ھەلەمەنراوە تەو، ھەلبەتە ئەم شێواوی یە لە نینگلیسی و... ھەبە. بەلام لەم فەرھەنگە دا ئەو ی که زۆر تر ھەولێ بۆ دراوە، شێوێ ناسان نووسی یە و نەمان و یستووە شێو یە کی میکانیکی بگری بەر (ھەلبەت ئەم نایە ک دەستی یە لێرە دا بەرچاو دەکەوێ).

پرسیکی گرنگ که دەبێ لێرە دا باسی بکەم ئەو یە که بە کارھێنانی چاوگ لە جیاتی ناو (noun) یان کار (verb) لە زمانی کوردی دا دیار دە یە کی زۆر باو و دەستووری یە و مخابن زۆر نووسەر لەو شتە پرینگاوە تەو، یان تەنانت جاری وایە لە نووسراوە یان فەرھەنگە کان دا لە بەرامبەر دانان دا لە بەرچاو نە گیراوە. وە کوو abatement (کەم بوونەو، سووک بوونەو، داشکان، نیشتنەو، ھاتنە خوارێ، دا بەزین، نزم بوونەو، دامر کان) که خۆی ناو، بەلام لە کوردی دا بە یارمەتی چاوگ که بە واتایە کی تر دەتوانین بێنێن ھەمان ناو، مانای کەنەو. رەنگە سەرە کی ترین کیشە ی ئەم فەرھەنگە تیانە بوونی

سرشناسه : جوشنی، علی، ۱۳۵۵ -

عنوان و نام پدیدآور: کوردستانیکا: فرهنگ‌نگی ئینگلیسی - کوردی - فارسی / عدلی جهوشه‌نی.

مشخصات نشر: کرج: انتشارات مانگ، ۱۳۹۴-

مشخصات ظاهری: ۲ج.

شابک: دوره: ۳-۲۱-۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۸-۲۱-۳ ج. ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۸-۲۲-۰ ج. ۲: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۸-۲۳-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: انگلیسی - کوردی - فارسی.

یادداشت: ص.ع. به انگلیسی: Ali Jawshani. Kurdistanica dictionary English-Kurdish-Persian.

موضوع: زبان انگلیسی -- واژه‌نامه‌ها - کوردی

موضوع: زبان انگلیسی -- واژه‌نامه‌ها - فارسی

رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۴ج۴ک/ PE ۱۶۴۵

رده بندی دیویی: ۹۴۳/۴۹ک

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۸۷۹۶۷

چاپ‌خانه مانگ

www.mangpub.com

به‌رتوبه‌بری هونه‌ری: ئیسماعیل رهزایی

به‌رتوبه‌بری چاپ و بلاوکردنه‌وه: هادی کیا

فرۆشگای ناوه‌ندی: بانه - ژماره‌ی پتوه‌ندی ۰۸۷۳۴۲۶۱۰۲۰

فهره‌نگ‌نگی کوردستانیکا (بدرکی بدکده)

■ نووسەر: عدلی جهوشه‌نی

■ بابەت: فهره‌نگی زمان

■ بلاوکه‌ره‌وه: چاپ‌مه‌نی مانگ

■ چاپی یه‌که‌م: ۱۳۹۴ (۲۰۱۵)

■ تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

■ (دهوره) ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۸-۲۱-۳

■ (به‌رگی یه‌که‌م) ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۸-۲۲-۰

مافی له‌چاپ‌دانه‌وه و ههر جوهره بلاوکردنه‌وه‌یه‌کی نه‌م به‌ره‌مه‌مه پارێزراوه یۆ چاپ‌مه‌نی مانگ.

فهرهه‌نگ

فهرهه‌نگی کوردستانیکا

ئینگلیسی - کوردی - فارسی

(به‌رگی یه‌که‌م)

عه‌لی جه‌وشه‌نی

①

کوردستانیکا

♦♦ عه‌لی جه‌وشه‌نی

فه‌ره‌ه‌نگی

ئینگلیسی

کوردی

فارسی

A-L